

Terminorū arabicorū

¶ Incipiunt synonima de pluribus medicine autoribus a magistro michaele de capella artium⁊ medicine doctore collecta: huic libro haly abbatis de regali dispositiõe pertitia: sine quibus presens liber multis in locis intelligi non potest ordine alphabetico scripta. Et primo de incipientibus ab. A.

ABarū exponit stephanus ꝙ est arabice: plũbus albar alias abar tamẽ vocatur.

Abcella exponitur in antidꝺs synonimis ꝙ est agrimonia.

Acacalis stephanꝰ in synonimis puto inquit esse speciem tarse ꝙ est thamariscus.

Acatia grecũ est arabes alkalxia dicũt stephanus acaquia scripsit⁊ fit acatia ex fructu arboris spinose q̃ maxime in egipto nascitur.

Acalife vrtica apud dyascoridẽ⁊ est grecũ stephanus in synõimis acalife euagna est dicũ nõ ẽ arabicũ nã amure ẽ vrtica arabice.

Acanos stephanus in synonimis⁊ est herba dicta effrenuꝫ agreste.

Achanta haniqui exponit stephanꝰ in synonimis ꝙ ẽ spina iudaica ꝙ ẽ suchaa arabice.

Achantis leuce latini spina alba stephanꝰ in synonimis acãta leuci est spina alba⁊ est bederade voluit dicere bedoard i libro antiquo reperi ꝙ vocaꝝ echinum.

Abehelani posuit haly. xvj°. practice ꝑ fructu sauine.

Anchusa haly x° practice posuit ꝑ lactuca asini⁊ exponiꝝ ꝙ est albugilisa.

Achantũ plinius greci sic vocãt herbã quãdã similẽ spine albe minoribus tamẽ foliis multo aculeatis ꝑ extremitates velut araneos altitudine obductos qua collecta ẽt vestes bõbacinis sikes fiũt in oriẽte stephanus in synonimis sequerescome est dicta.

Achanẽ apud serapionẽ scribiꝝ vchuẽ stephanus in synonimis parthemõ est acuanũ ẽt alibi ꝑ acauem scribit.

Aconis patromos stephanꝰ in synonimis exposuit ꝙ est rasura eris scale eine.

Achonitũ grece planta q̃ ab auicẽna dicitur strãgulator stephanꝰ in synõimis aconitũ pardaliantes exponit ꝑ arabicũ canacelue mus⁊ est dictu strãgulator leopardi.

Acrides stephanus virada.

Acti stephanus in synonimis chaphariaruꝫ⁊ est portulaca agrestis.

Adharcisvl adharce quidam exposuerũt esse carnẽ marinã stephanus in synonimis adharcis vel adarchion⁊ est spũa q̃ circa cãnas adunaꝝ est autẽ medicia fortis abstersionis cuiꝰ nature satis videꝝ apropinqre. caro marina cuius sit aliud ab ea.

Ad anar est radix arthanite ita habeꝝ i 2° practice haly abbatis.

Adheber arabice squinãtum.

Adhecharum⁊ adencharī reperiꝝ cepe in regali dispõne haly abbatis⁊ est ipm squinãtum.

Adeps antali in regali dispõne est pulpa colloquintide.

Adilios exponit stephanꝰ ꝙ est species sãguis draconis⁊ est grecum.

Adrion inuenio ꝙ est squinãtũ aliq̃ ꝯo exposuerũt ꝙ ẽ affodillus. stephanꝰ ꝯo in synõimis irigeron ẽ adriõ põt ãt esse ꝙ erigeron⁊ irigeron fũt idẽ⁊ est cardus bñdictꝰ.

Aedyonela exponit grecꝰ stephanus ꝑ arabicũ cadite leielvtrũq; ignoro.

Aethiopis stephanꝰ est spẽs busani⁊ cinami ab ethiopia.

Aemacameleantos stephanꝰ sanguis ecũ vocatur anil.

Afaso expõit stephanꝰ i synonimis ꝙ ẽ asaꝝ.

Agalusini idest lignũ aloes stephanꝰ i synonimis algalosia ẽ rialoes ab india veniens.

Ageratos paulꝰ in capº de vulua ẽ medicina q̃ hẽt vuluã restringere⁊vꝫ lapis vl̃ sile lapidi stephanꝰ in synonimis exposuit ꝑ arabicũ helsa qõ ignoro q̃daꝫ grecus dixit vermicularem esse.

Agiros grecꝰ vt exponiꝝ apud dyascoridẽ est spẽs populi arboris q̃ ab auicẽ. ꝺr haurũ arabice haur stephanꝰ aegeros ieuũ est romi cuiꝰ errorꝫ infra patebit.

Alahabararabice ẽ plũbũ vt apõ auicẽnã caº de alamoch sed i arabico alabar scribiꝝ stephanus ꝯo abarum scripsit.

Alac stephanꝰ ꝑ aulechq̃ õ est gluctẽ scripsit⁊ alicubi alacum.

Alcabat stephanꝰ scripsit ꝑ terbẽtina.

Alfita greci stephanꝰ in synõimis alfitõ scripsit inquiens alfiton est sauich si dicis sadich non peccas.

Alicacanos vt alcacabons. stephanꝰ i synonimis grana caquenigi montani⁊ est alkekengi de quo infra.

Alluomõ scripsit stephanꝰ i synonimis ꝑ alliomõ⁊ exponiꝝ ꝙ est zebed albaha idest spuma maris⁊ est fer vt supra.

Almea grece dyoscorides almea folia hꝫ silia arnoglosse sed angusta est virga pastoris stephanus in synonimis.

Alsini stephanꝰ expõit ꝙ ẽ auricla muris quã arabs vocat aldenalsar ꝫ melius infra in mi.

Alimiº apõ dyasco.⁊ est qõ auꝝ vocat mitha stephanꝰ etiã vocat eodẽ modo.

Alimos nescio quid sit.

Alisma exponit stephanꝰ i synõimis ꝙ ẽ zemarat elxay idest fistula pastoris⁊ alcusina est alia spẽs eiusdem.

Alluomõ scripsit stephanꝰ in synonimis ꝑ al

14112

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

kriomon ⁊ exponit̄ ꝙ est zebed albahaz.i. spuma maris.
Asene.i.vsuea pro qua significatione repies apud haly abbatē q̄rto practice.
Alsini exponit stephan⁹ ꝙ est auriculā muris quā arabs vocat aldeualfar.
Aluxū exponit stephan⁹ ꝙ est terbedū et est turbith.
Aluson exponit stephanus ꝙ est sergeum qđ ignoro.
Amaracū stephanus in synonimis ē amanū vt supra in achanē.
Amarātū scđm dyosco.est plāta q̄ crisogonū aut crisantū dicit̄ vt in litera in crisogono stephan⁹ in synonimis amarātum misthe pton dicitur.
Amelegū stephanus ēblicū corrupte scripsit.
Amlugi arabice emblici.
Andegon stephanus in synonimis idest mira bolani.
Amigallus apud auicēnā ⁊ dyosco.eodē noie apđ pliniū anacallā aliq̄ accaron vocant duo eius sunt gn̄a mascul⁹ flore pheniceo femina ciruleo stephan⁹ in synonimis hāc putauit auriculā muris in scđo practice sz alia est vt patebit infra.
Anatericō scripsi stephan⁹ puto pro autericō ⁊ exposuit ꝙ est flos asefori puto pro axe ras ⁊ est binach ⁊ est affodillus.
Androsemō dixit stephanus in synominis vo cari didimo masculus.
Ancusū dicit arabs nos ⁊ grec⁹ anisum.
Anonis dicit stephan⁹ ꝙ ē spēs acnā.i.athanē
Ansaly apud haly abbatē in multis locis est squilla sed melius ausel.
Antaly apud halyabbatē in plurib⁹ locis est colloquintida sed melius audhel.
Antericō apđ dyosco. capl̄o de affodilo est se men affodil.
Antifahate dixit stephan⁹ ꝙ ē busadi.i.corall⁹
Autumalgende beduster arabice testiculi ca storei stephanus.
Antillulis expōit stephan⁹ ꝙ ē satercelissimū.
Antimis q̄ ē camomilla dyosco.autimis siue leucātimis stephanus antemis scripsit cor rupte.
Anzarut vel anzaroth arabice sarcocolla a greco angelut anserutū scripsit stephan⁹.
Aquehalani venā iubet flebotomari halyab bas in plurib⁹ locis q̄ ē vena vocata nigra siue mediana nā in capl̄o fe.ꝯtinue primo inq̄t 2° ⁊ 3° quo mouet̄ die oino vtat̄ san guinis minutiōe aquehale ⁊ basilice.
Aque elmelich scripsit stephanus pro achile melich idest mellilotum.
Aq̄sutū scripsit stephanus ꝓ cuscuta.
Azora.i.esdra haly đcimo practice scripsit cō fectio tyriace azere.i.esdre.
Almelich.i.orobus vel quebenomelech haly decimo practice in confectione esdre.
Aesena.i.vsuea haly decimo practice in con fectione esdre.
Arestiō grece exponit stephan⁹ in synonimis ꝙ ē arabi.businū vtrūq̄ corruptū puto.
Adrus nardi.i. spicarnardi vel nardus adri idest spicanardi.
Argemon stephan⁹ in synominis exponit seq̄ tiqui in arabico ⁊ latine argimōia siue fer raria minor.
Armech siue armeal arabice erponit̄ ꝙ ē her ba iamena boni odoris similis cinamomo grosso stephanus scripsit armacū.
Aruebus stephan⁹ scripsit ꝓ harueb ꝙ ē lep⁹.
Arsunegū apud halyabbatē multa hoc noie vocātur nā in 2° practice sic vocat̄ laurus item ibidē exponit̄ ꝙ ē cepe item alibi ex ponit̄ ꝙ ē amigdala sed in capl̄o fe.ethice in quadā cōfectiōe inuenit̄ arsenugi excor ticati ⁊ amigdale dulces mūdate q̄re nōvi dent̄ idē item in 2° canone capl̄o de fructi bus arsenega vocat̄ oliua q̄re ꝟitatē scire nō potui nulluz mā q̄ supra noiatoꝝ sic vo cat̄ apud arabes vel grecos.
Arz ē q̄dā spēs abietis tñ in ātiq̄s synominis ꝙ arz est cupressus stephan⁹ arzunrizi vo cauit.
Afacum vocat stephanus amoniacū.
Asaue scripsit stephan⁹ ꝓ asnec qđ ē vsuea vt haly in quarto libro practice in electuario kalradi vel caladi regis.
Astaragū in secundo practice haly pro assero reperitur.
Ascufo grece exponit̄ stephan⁹ per arabicum dicēs ꝙ ē aufarsi ⁊ ꝙ est ypericon.
Asuea scripsit stephan⁹ ꝓ asuee ꝙ apud auicē nā vsuee scribitur.
Assarum scripsit stephanus pro assur qđ est croccus hortulanus.
Aserebū exponit stephan⁹ ꝙ ē stagnū vel plū bū albū sed puto ꝙ voluit dicere asreng ꝙ est miniū cui⁹ mā ē plūbū nā stagnū arabi ce vocat̄ rafas vt apud auicēnam.
Asmachū dixit stephan⁹ vocari absinthiū sed nescio qua lingua.
Asolipidios exponit stephan⁹ ꝙ in arabia vo cat̄ catathā vtrūq̄ ignoro.
Aspaliū in vero exēplari ē aspalatū stephan⁹ in synominis aspalatos ē darsisahā ⁊ q̄dā sup hoc addit ꝙ hz florē croceū ⁊ ex ligno ei⁹ fiūt casuli ⁊ noiat̄ i barbaria asdani.
Astacodū scripsit stephan⁹ ꝓ sticados.
Astrafacus scripsit stephanus ꝓ andrafraxis qđ est attriplex.
Asuoli exponit stephan⁹ in synonimis q̄ ē at tramētū ⁊ in antiquis synominis inuenio ꝙ fuligo est.

Terminorū arabicorū

Asum stephan⁹ p as scripsit q̄ ē mirt⁹ arabice.
Asum ēt in scō halyabbas inueni pro galla: sed ipsa half dr̄ arabice q̄re puto corruptū qz assum debebat esse.
Atel apud serapionē. est arbor que autoritate diascoridis est similis tamariſco stephanus in synonimis athalum scripsit z dixit grece erici vocari.
Atemediū scripsit stephanus p artinat q̄ est antimonium.
Ateregiū scripsit stephan⁹ p atrogi q̄ ē citrū.
Atereſa idem in scō practice halyabbas capitulo de radicibus pro yereos scribitur.
Atria grece tri. de pasta fiunt fila longa Alexander capitulo ō diſſinteria posuit ytria z fiunt de pasta multū macerata z tracta.
Atriplex grece vocat andrafraxz stephan⁹ scripsit coatutū z sermach.
Atuſaaron est luffum minus est iarus z aarō dictum.
Auſezi haly in regali diſpoſitione pro auſis reperitur z est ramnus.
Auricula muris ſiue anagallus dicit stephanus in synonimis q̄ anagallus est auricula muris mioſata vel vt inueni in greco miota est dictu auricula muris vide in ſecūndo practice halyabbatis.
Azaraſch dicit auicēnaz vocari berberos ſed stephanus vocat zereſquia.
Azerenū in tertio practice halyabbatis capi. de tertiana nōvera trocisci inquit de bñſſegi idest violarū ſumantur azarenū. recentium ⁊c. z nō nominat ibi violas nec bñſſegū quare vr̄ q̄ azarenum ſint viole.
Aureſum idest milliū vt vult halyabbas ſecūdo practice ſed conſtantinus hz algenars vel aureſum.
Aleps hz cōſtātinus ſecūdo practice ſz halyabbas in eodē loco hz hameſum z ē cicer.
Arzura in a's aezū idest riſum haly ſecundo cañ. capi. de granis pro eodem poſuit.

De litera. B.

Babunegū interdum stephanus pro bebonigi qō est camomilla scripsit.
Bablegum scripsit stephanus pro belilico.
Bacchala iamenia stephanus est blitus est olus iamenum.
Bacchala benedicta stephanus est olus benedictum.
Bachile arabice faba ſed stephanus bachali scripsit.
Bachal arabice latine olus.
Bachur marina scripsit stephanus pro buchozmarien.
Baderugū stephanus p bedarugi scripsit.
Balanos grece glans est etiā caſtaneavt apō oyaſcoridē stephanus balani z etiā baba luſtum pro bullot dixit et alibi baluſtum quercum vocat.
Balan⁹ repſico ē semē arboris ſilis mirice stephan⁹ balano miris ſcripsit qui est ebelbam idest grana bā. idest ben.
Balana ē herba dicta hebelatrib⁹ et retilia.
Baluſti apud halyabbatē vocatur quercus.
Barcanchara dixit stephan⁹ pntreon grecevo cari z est piretruz ſed infra in halzar izara ha⁹ quod est ipſum.
Baſal arabice cepe stephan⁹ baſaluz ſcripſit.
Bardenebia in regali diſpoſitione haly. qñq̄ pro melliſſa inuenitur.
Baſſon stephanus ſcripſit q̄ est herba q̄ atha nauiſſa vocatur.
Batraxion stephan⁹ vardelheb z est quēgeū.
Bazaredū ſcripſit step. p bezard z ē galbanū.
Bechiō apud stephanū est meſchatrameſir et est diptamus.
Bechiar vel bechur exponit apud halyabbatē q̄ est tapſia.
Bederengegū ſcribit in arabico bederāme et i pantegni ſcribit bederābina z ē melliſſa.
Beledarū pro beledar ſcripſit stephan⁹ z est anacardus.
Beleſem. arabice balſamum.
Beliligi arabice belerici emblici et belerici apud arabes inter mirabolanos nō cōputant z ideo ſiūt capitula eorum ſeparata a mirabolanis.
Benefigi arabice viola stephanus benefegum ſcripſit.
Bengi arabice inſquiamuz stephanus benegum ſcripſit.
Berēgeſif exponit apō auicēnā q̄ abzotanū veritas tñ est q̄ berengeſif est arthemiſia halyabbas ſecūdo practice berentaſtum ſcribit z alibi berentaſeton.
Berſeſeſanum ſcripſit stephanus in ſynonimis z alibi berſaſamū pro berſceoſcuz.
Beſteſſe pro biſteſſe quod est macis ſcripſit stephanus.
Beſſagū ſcripſit stephanus pro biſbegi quod est polipodium.
Bezerachatime stephanus p pſillio ſcripſit.
Biſbeigi arabice polipodium beſſagum stephanus ſcripſit.
Biſbeſe arabice macis stephanus biſbaſſe ſcripſit.
Biſſum in regali diſpoſitione halyabbatis libro de venenis est napellus.
Bobles stephanus est bulbus beſbeſum et est baſileus.
Boblos emeticos idem stephanus carāmerua est bulbus vomicus.
Bomon stephan⁹ est arſelhageli vt voluit stephan⁹ z ſonāt in arabico caput pdicis.
Bozecha armeni pro baurach armeni stephanus ſcripſit.

Brequechion stephanus antepsica dixit.
Brion stephanus spugicona sena ⁊ exponit ꝙ est muscus alij: dicunt essis vsueā.
Brion aliqui exponunt ꝙ est alga: ⁊ alibi ꝙ est muscus: stephanus.
Brion talassa est tahelebuz marinū ⁊ ē musc⁹ scripsit stephan⁹ brion qr ē a greco scriptū.
Bromos semē est hedere ferētis spicā stephanus bromes est hamemanum massum.
Bruonthalasum stephanus est thahelebum marinū voluit dicere brion ⁊ ē musc⁹ maris.
Bubbanum in scdo practice halyabbatis pro olibano scribitur.
Buboniuz stephanus est hertomum infra in hantomen.
Bulēgi i practica halyabbatis est absinthiuz.
Bululengeli in regali dispositione halyabbatis ponitur pro absinthio quod nō est grecum nec arabicum.
Bumas stephan⁹ scripsit ꝙ ē lertū agreste ⁊ ē rapa agrestis sz puto ꝙ voluit dicere bubas vt supra ꝙ est napo.
Burachū in practica haly. ꝓ baurach scribit.
Busadū scripsit stephanus pro bassed quod est corallus.
Brichali bache albache est spēs cardamomi.
Benacum sepe ponitur pro ben in regali dispositione haly.
Bersinsanū vel berserecon vel bersesiasecum haly. quarto practice posuit ꝓ capill. ve.
Barum aliqñ inuenitur pro affodilo.
Beremasecum sepe ponitur apud halyabbatem pro arthemisia.
Badenerbina. i. berbena bezeragi. i. psilium.
Bardacha idest auellana.
Bezeheri idest lapis lacteus.
Bestabezeum idest bethonica.
Bachali idest polium.
Bedemanū idest melongia.
Bendaca idest auellana.
Bathicon idest melon.
Bucha genūca idest eruca.
Behira idest megil.
Baudareduz idest bedoard. vel bedegar qđ idem est ⁊ spina alba.

¶ De litera. C.

¶ Cabezi stepha. scripsit ꝓ cubeze ⁊ ē cubeze apđ auicenā scđo canone malua tñ haly. quito theorice scripsit chalezi.
Cacrelegū in scđo practice halyabbatis capitulo de succis exponit ꝙ est acetum.
Cadithelcil exponit stephanus ꝙ dicitur grece aedion elafu.
Cafacalis exponit stephanus ꝙ est iezarum. agreste sed iezar est bautia.
Cafarum exponitur etiam stephanus ꝙ est aspaltum sed kafr vocatur.
Cafelreset dixit stephanus vocari scolopēdriā arabice sed aliter apud auicenā vocatur.
Catarsambar haly. scđo practice exponit ꝙ ē cassiafist. alij vocant caisabarum ⁊ alibi caiasarbarum.
Calamitis dyasco. calamitē quā multi pulegiū agreste dicūt stephanus scripsit calamēta est fautenegū fluuiale ꝓ faudhenigi quod est pulegium.
Calamos fragitas stephan⁹ est casabsibegū.
Calamus agrestis apud dyasco. ē spēs graminis sicut pz stephanus calamus agrestis est calmus hoholfe.
Calefum scripsit stephanus pro calef ⁊ est salix: similiter sapersarū ꝓ eodem scripsit.
Caleniebin ⁊ chaleibinuz repitur apud halyabbatem pro geleniabin.
Callum scripsit stephan⁹ ꝓ chal qđ est acetū.
Camaregū exponit in regali dispositione qđ est fructus tamarisci.
Candarzeduz in secūdo practice halyabbatis capitulo de vomitiuis medicinis hoc ipsum sic nominauit.
Candarum pro caudre ꝙ est olibanum stephanus scripsit.
Cantarum in regali dispositione exponitur ⁊ ꝙ est folium milij.
Canti in scđo practice regalis dispositiōis exponitur ꝙ est asserassum ⁊ ipsum est cuten idest affodillus sed vide ne sit iarus q̄ vocatur apud dyascoridē cāticā naz in eo libro multa vocabula sunt greca.
Cantoriū scripsit stephanus pro centaurea.
Caquiā ꝓ acatia aliqñ stephanus scripsit.
Caquenegi in quarto halyabbatis capitulo de electione granatorum caquenegi pro kelrengi scripsit stephanus.
Carba alicubi scripsit stephanus ꝓ karabe.
Carbatū vocauit stephanus elleborum.
Carbiū vocauit stephanus euforbium.
Cardellū exponit stepha. ꝙ ē napū arabice.
Careos scripsit stephanus caros ꝙ est carui.
Carmezich arabice est fructus tamarisci stephan⁹ vo aliqñ quermazagi ⁊ aliquando carmazegi scripsit.
Carnub arabice carubia xilliqua que xilloca racta grece dicitur sed arabice carnub.
Carnebū alicubi scripsit stephanus pro corno aub quod est caulis.
Carpissa steph. scripsit carpesiō idest cubebe.
Carua pro kerua stephanus scripsit.
Cascasuz steph. ꝓ chax qđ ē papauer scripsit.
Casbor arabice coriandrum.
Cassemū i scđo halyabbatis cap. de semib⁹ q̄ dā exponūt siseleos sz i lib. x. cassemū ꝓ kreysin posuit i plurib⁹ locis ⁊ antidotz ⁊ ē leuisticū.
Casamicū panis porcin⁹ clamē malū terre idē.
Cassum arabice secundum stephanū in synonimis est cottillidon.

Catasum scripsit stephanꝰ ꝑ kataf.
Cathemia scripsit stepha. ꝑ kritim q̄ ē altea.
Cathimia de ip̄a dictū ē supra in cadimia stephanꝰ cathimia ē acalimia ⁊ ē auricalcum.
Catrami stephanus in secundo practice ꝑ kritam scripsit.
Caudo apud halyabbatē est confectio fumigij aromatica.
Caxtos exponit̄ stephanꝰ ꝙ ē katranū ꝙ non videt̄ nāq; grece kidria ⁊ arabice kitrā.
Caxtu stephanus est cacuale sed cacule ē cardamomum.
Cazdir arabice stagnū qd̄ ⁊ raxis dicitur.
Cazef arabice testa figuli.
Ceratia steph. ē carnubiū ꝑ carnis d̄ q̄ supra.
Cestron grece betonica vt macer dicit steph. cestro dicit̄ esse bustanalbezezum.
Cinouatos steph. ē vlicū canis. i. rubus canis.
Colias scripsit stephanꝰ ꝑ coclea ⁊ exposuit helecuū ꝑ alcū qd̄ est arabice limacia.
Colocātū ꝑ calacātū iuenit̄ sed stepha. calacatus scripsit post grecū ⁊ est calcantuz.
Coltico est surumanū ꝑ surunū ꝙ est hermodactillus scripsit stephanus.
Comarus ē arbor silis cidonio sz folia hz minuta ⁊ fructū silez cocimelle stephanus comaros catolebie ⁊ catelebum quidā gombare dicunt.
Condā scripsit stephanus ꝑ conder qd̄ ē thꝰ ꝑ cōder grece vero olibanum.
Coni vocat̄ fructꝰ pini. i. pinee stepha. conos scripsit sonobaꝝ magnū. i. pinus.
Conios grece cicuta stephanꝰ. kroniō succaranum scripsit.
Coratū scripsit stepha. ꝑ churat qd̄ ē porruz.
Corion quidam coriandrum dicunt stephanꝰ est questara ꝑ castor.
Coratrai vocat stephanus lactucam.
Cornū dyasco. cranea arbor ē semē hz sile oliue stephanꝰ cranea arbor morā vocatur.
Corothrai vel corodai ꝑ lingua bouis apud halyabbatē scd̄o practice.
Crauzi stepha. est carrubiuz qd̄ est xilocarata sed non est consonum.
Criniū scripsit stepha. ꝑ k ⁊ melius.
Chromiō stepha. basalū qd̄ est cepe.
Cuclaminos stephanus est buchormariē sed de hoc supra.
Culb arabice milium solis stephanus.
Calebum ⁊ bachala scripsit.
Culūgen arabice galanga chuleianū stephanus scripsit.
Cumetre arabi. pira cumetirā scripsit steph.
Cuparissos stephanus ē serua ⁊ sersubiriū ꝑ saro ⁊ scerbin.
Cupros ē kāna stephanꝰ voluit dicere ciprꝰ ꝙ ē grece alkanna.
Cusbaralbaier exponit̄ capillus veneris.

Cutini stephanus gelnarum granati zisi pro iulmar ⁊ est balaustia.

¶ De litera. D.

¶ Dahach arabice viscus.
Dadyon masculus dicit stephanus autoritate cuiusdam grece dicitur androsemon.
Daferuon exponit stephanus ꝙ est samagū ⁊ est samag gūmi.
Dafruos stephanus exponit ꝙ est medicamen metallicū ⁊ puto ꝙ sit difrigis de quo infra.
Damassomon stephanus est inquit camaelray. i. fistula pastoris.
Darsanuz scripsit stephanus ꝑ darseni ꝙ est cinamomum.
Defela scripsit stephanus ꝑ defle scripsit.
Deyberane arabice vespa.
Deueb althehil arabice cauda equina.
Derarie arabice cantarides stephanus deriregum scripsit.
Deruneguz pro doronigi inueni a stephano scriptum.
Desissum exponit stephanus ꝙ ē atria grece ⁊ addit ꝙ ē polenta sed atria ē tri.
Dyosatum in practica halyabbatis ⁊ ibidem alibi abiezatum ꝑ aniso.
Dipsacos vl̄ dipseos frutex ē spinosa stephanus exponit.
Dipsacos haresana arabice ⁊ dicit ꝙ est species spine.
Dipsas grece ē serpens cuius morsus sitibundum facit hominem vsq; ad mortē stephanus capitulo de elephantia dipsades scripsit.
Dirdar exponit auicennam ꝙ est arbor cimicum ⁊ constantinus exponit ꝙ est fraxinꝰ sed in libro de doctrina arabica fraxinus scribitur dirdal. l. finale. apud auicennam vero. r. finale stephanꝰ vero in synonimis ptelea inquit est derdarum arabice et arbor cimicum grece est vlmus nā ptelea grece ē vlmus ⁊ ita ē apud dyasco.
Dis arabice est iuncus.
Doronicū nomen grecū apud arabes v̄o doronigi dicūt: ē radicula pua saporis dulcis silis calamo aromatico in colore ⁊ figura.
Dracontea siue colubrina vel viperina folia habet hedere similia stephanꝰ scripsit draction luffrahene.
Drami stephanus ē simile carui frigidū dormitatiuum.
Driopteris filicis silis in arboribꝰ nascit̄ hoc nomē videt̄ cōpositū ex drio ꝙ ē q̄rcꝰ ⁊ pteris qd̄ ē filix driopteris scripsit stephanus.
Dulb arabice platanꝰ arbor vt patet stephanus platanus est dulbum.
Dusarum dixit stephanus in synonimis pro dausir ꝙ est auena.

Duhū hebeleſamum idez ſtephanꝰ ſcripſit ꝑ opobalſamo.
Darfufulum apud haly abbatē in multis locis regalis diſpōnis eſt pip longum.
Daugebergius i alꝫ.daucuberuile ideſt granū qđ afferꝫ de montibꝰ fereſie alij dicūt ꝙ eſt piper album.

De litera. E.

¶Ebberent halyabbas i ſcō practice caº de medicis vōicis ē ḡnū ben de q̄ ſupra ⁊ infra.
Ebenars apō halyabbatē vꝫ camellus.
Edioſimō grece apō dyoſc.⁊ mēta i libro ſuo ō doctria greca edioſimos ſcribiꝫ ſtephanus idioſimon ſcripſit.
Egilops ſm dyaſco.vocaꝫ auena ſtephanꝰ ae gilops ē duſax ꝑ dauſir ſcripſit ⁊ aegilops.
Ebeolū apō halyabbatē capº de medela ſcrofularū in fine exponiꝫ ꝙ eſt buthirum.
Elcalimbat aliq̄n inenio corrupte ſcriptum ꝑ terebentina.
Eleō ſtephanꝰ ē oleū arabice zeiatū ꝑ caiatū.
Elebe ideſt fenugrecum.
Eleſim ſtephanus eleſim paternia: herbazuzegi ideſt vitri ⁊ ē paritaria.
Electi ſtephꝰ.iaferri ſzputo ghafeti.i.eupatoriū
Elios aſparagꝰ ſtephanꝰ i ſynōimis expoſuit eliotropū poſt grecū ⁊ ꝑ arabicuz heyenac elagrat ⁊ eſt dictu cauda ſcorpionis.
Elumōs durchia ſtephanꝰ ⁊ dochō.i.milium.
Emaſuz ſtephanꝰ ſcripſit ꝑ prūo expoſuit em grecū cocimella ⁊ dixit emaſum ſed arabs dicit anges.
Endebuſtū ſtephanꝰ ꝑ ere vſto ſcripſit.
Endinia nomē latinū eſt pº grecū ituba arabs ēt poſt grecū hundebe ſtephanꝰ licozon hendeba intuba idem infra in ſeris.
Engedanū ꝑ annidem;ſcripſit ſtephanꝰ ꝙ eſt ſilſinum in an.
Eningū i practica halyab.expōiꝫ lignū aloes.
Epipatis ſtephanus eſt ſiſambetis.
Eggiū ſcepe repiꝫ i regali diſpōne ꝑ achoro.
Erigeron agreſtis q̄ a nr̄is vocaꝫ ſenectiō ſtephanꝰ irrigeron ē adrion.
Erpillū grece ſpillū ſtepha.erpillū nemaniū.
Eſpidagū apō halyabbatē ē gipſuz ſz eſpidagū plūbi ē ceruſa ſz affidegi dicūt arabes.
Eufaricon ſtephanus ē ypericon.
Euperton ſtephanus ideſt ſene.
Ezeledari in;ſcō practice halyab.exponit ꝙ ē zinziber nec grecum nec arabicum eſt.
Emidanū.i.papauer vt habeꝫ in decimo practice halyabbatis.
Eugera .i.cepe.
Eunera.i.olus ortenſe.
Emeliſum.i.dulce.
Eſſaſcefira.i.vitis alba.
Eſquinum ideſt tribulus.
Eliligi ideſt mirabolani.
Eneri.i.amidū vt habeꝫ in multis locis i regali diſpoſitione.
Eſtacodos haly ſecundo practice ꝑ ſticados poſuit.

¶De litera. F.

¶Falengenib arabice.i.ozimuz gariofilatuz.
Fanchea arabice fongꝰ ſz etiā fatar dicitur.
Faſcarſirū alicubi ſcripſit ſtephanus ꝑ feſtuſim que ē vitis alba.
Faue arabice rubea ſtephanꝰ ſuo faba ſcripſit
Fauteneglū ſtephanꝰ ē oziganos a greco.i.origanū ſilueſtre ſed fauthenigi dicitur.
Felfelū ſtephanꝰ ꝑ fufel qđ eſt pip ſcripſit.
Felemenuſch aut femenuch in ſecūdo regalis diſpōnis exponiꝫ ꝙ ē ozimū gariofilatum.
Feniculus dicit grece maratrū ſtephanꝰ marathrū raſſeneguz ꝑ razieniġi ſcripſit.ſic enim arabice dicunt.
Feſelembe repto apō halyabbatē q̄ptiſana.
Femeq̄ſtū famanq̄ſt ideē ꝙ agnus caſtus.
Frengemeſtin alicubi fregemeſtin apō haly abbatē ꝑ ferengemiſch ꝙ ē ozimuz.
Fucos ſtephanꝰ ē thaheleba ſed thahaleb eſt lenticula aque vt infra.
Faufalū ſcripſit ſtephanꝰ ꝑ faufel.
Fugel arabice latine rafanus cuiꝰ domeſtici radix ōr abſolute ōr fugellū apō halyabtē dicitur.
Fulcon ſtephanꝰ ē ſadegū grecū in ſadegi.
Fulfel arabice pip.
Fulfumie ſic inueniꝫ i latino. ſz i arabico ſcribiꝫ fulfulminue ⁊ ē radix pipis haly.i ſcō practice iter herbas poſuit cōſtātinꝰ ſuo op̄ nis ēt inter herbas ip̄m deſcribat expoſuit tamē ꝙ eſt pip.
Faufalū.i.faufel ⁊ ē auellana indica.
Falixe ideſt haſce.
Fucha .i.fu.
Faraſiacon.i.praſſium.
Ferfelimia.i.agrimonia.
Femequeſtron.i.penthaphilon.
Fericon ideſt amigdala.
Fumacon ideſt pultes.
Faludegon ſunt etiā pultes.
Faraſionum haly ſecundo practice capº de herbis ꝑ praſſio poſuit.

¶De litera. G.

¶Gabira ꝑ guberia ſcꝑſit ſteph.⁊ ē meſpilla.
Gafete ſcripſit ſtephanꝰ ꝑ gafit gaira ſtephanus;ꝑ gire ꝙ ē colla gluctē.alia ex pice.alia ex coriis.
Galiopſis ſtephanꝰ fermachū rubeum ꝑ zarnech.
Galiū ſcripſit ſtephanꝰ ebenaos ⁊ eſt muſtela vocaꝫ arabice haruſcet alfiram grece vero galeos.
Gar arabice laurus.
Garbe ſcripſit ſtephanus ꝑ garab ſpēs ſalicis.

Gelouz sunt grana pini maioris stephan⁹ i sy nonimis carea pōtica ē bendocū ⁊ ē gelou sum carea pōtica ē nucella in greco ⁊ exponit ꝙ est auellana.
Geluari halybbas ꝓ iuliar qđ ē balaustia.
Gendebeduster arabice ē castoreū stephan⁹ v̄o gendebedaston scripsit.
Gergit arabice eruca gergirū scripsit stephanus vocat̄ grece euzomium.
Gausir vl̄ iausir arabice oppoponax.
Geum baue .idest nux muscata.
Geū methil arabice nux venēosa q̄dam frigidissima.
Giezimas stephanus taratozāte arade q̄d sit grecum nescio ⁊ arabicum ignoro.
Gimolea latine chimolea alia est alba atq̄ dēsa alia purpurea stepha.tāq̄molie dixit.
Giselimatis anselumula exponit stephan⁹ tābamari ⁊ ē inq̄t spūa lune.sz sonat in arabico lutum lune.
Gisenterea caranatis stephan⁹ d̄r ābre intestinū non intelligo.
Gire vel guire grece vt approxiem⁹ magis sono ꝓlationis ei⁹ vl̄ gaire vt stephan⁹ arabice glutē vl̄ colla.scribit̄ em̄ ꝑ gaim litterā non per gim.
Giri apud paulū in pluribus locis est pollina vel alfita subtilissima farina stephanus exposuit ꝙ ē puluis molendini.
Glasquion steph.ꝓ glautio scripsit ⁊ exposuit qđ est meimarā sed non recte.
Glicidis ⁊ gliciscidis est peonia stephan⁹ glilriscidi scripsit ⁊ exposuit peoniam.
Gon stephan⁹ vocari arabice collā dixit sz giren ē glutē vl̄ guirem vt supra.
Gongilis paul⁹ ca° de lunatra ē rapa sz grec⁹ gongilō dicit ⁊ goggilion steph. goluli scripsit ⁊ exposuit leffum ꝓ left.
Gon stephanus vocari arabice collā dixit.sed giren est glutē vl̄ guirē vt supra.
Grana solis miliū solis vt q̄dā vocāt stephanus calebi dixit.
Granū calefi vl̄ caleti vl̄ calebi ⁊ ē ꝓpri⁹ v̄o in regali dispōne sepe inuenit̄ ⁊ ē miliō solis.
Gūma lilelmetu apđ halyabbatē ē amigdalarū sed non est arabicū.
Gūma zabara apud halyabbatem ē arabica gumma.
Gunzē gābarū apud halyabbatē cap° de febre cōtinua ꝓ thamarindis videt̄ poni.
Gurū stephan⁹ exponit ꝙ ē puluis molēdini ⁊ credo girū vel giri vt supra.
Garus.i.muriā vel sal muriam.
Gūma botrū.i.terbentina.
Gumebarum idest resina pini.
Gabitrum .i.species cinamomi.
Gelengen scripsit cōstātinus ꝙ est galanga.
Granū raseni,i.staphisagria haly secūdo practice capl̄o de granis.
Granū dadie.i.semen fraxini.
Granū zelmi idest granū vlmi.
Grana ribesi idest de ribes.

¶ De litera.h.

Chemania herba posuit haly scđo practice capitulo de herbis ꝓ amomo.
Herba iasiri haly vt ibidē.i.herba oppopōacꝭ.
Hab est granū cuiuscūq̄ arboris.
Habden est granū lauri ꝙ etiā habalgar d̄r.
Hab nil granum indici.
Habalharchar idest granum iuniperi.
Habelaras .i. granū capitis ⁊ ē staphisagria.
Hab hasir idest granum viride ⁊ est fructus terebinti.
Hacalia est calebū stephan⁹ scripsit ꝓ calib vel cub quod melius est.
Hacharcharah arabice piretrū archaha alicubi scripsit stephan⁹ ⁊ alibi harcharchaha.
Halchabat apud halyabbatē pro terbentina arabica aliquādo inuenit̄.
Handacocha stephan⁹ scripsit trifolium hendacochum scripsit.
Handal arabice colloquitida stephanus hansalum scripsit.
Haud idest lignū aloes stephan⁹ scripsit hauden.
Hardelum stephan⁹ scripsit ꝓ anuidē quod est silphium.
Harmel stephan⁹ scripsit muli ꝓ molo qđ est harmelum ꝓ armel.
Harcomā est granum cuius virt⁹ est sicut virt⁹ ordi stephan⁹ scrihsit hartenium ⁊ dixit ꝙ in greco vocat̄ subomon exponitur ꝙ est spelta.
Haruch stephanus ꝓ hauroch scripsit est curcuma.
Hasabelaray scripsit stephanus pro virga pastoris.
Hasialray arabice virga pastoris stephan⁹ scripsit hasahelrai.
Hasel arabice mel stephan⁹ aselū scripsit.
Hasrem arabice agresta vua acerba sz stephanus helserem scripsit.
Hasser ⁊ bezertasam apud halyabbatez est vitis alba.
Hatalecel stephanus est inq̄t portulaca.
Hauden scripsit stephanus ꝓ ligno aloe.
Hauelch arabice gluten .sed stephan⁹ alac et alibi alacum scripsit.
Hauruz sed secundū arabicū haur. ⁊ est populus arbor stephanus dicit ꝙ est nux gallica vel romana dicens agyros est geum romi idest nux gallica vel romana vbi erat ieum debuit eē haur.
Hausigi arabice vel hausegi rānus stephanus scripsit ausegum.
Hediscoriuz arabice scribit̄ hedisaaruz stepha

nus vero in synonimis scripsit ydusaruz ⁊ est secundū eū adesum agreste.
Heiahelem arabice sempuiua stephan⁹ helelehalem scripsit.
Heyregi i practica halyabbatis inuenit exposi tum ꝙ est turbich.
Helba scripsit stephanus alibi pro hulb ꝙ est fenugrecum.
Hebeli in secundo practice haly. capl'o de succis exponit ꝙ est fex vini alibi hebeli inuenio capl'o de febre continua.
Helbe nili halyabbas capl'o de ydropisi granū nil alhelnil debet scribi.
Helfa dixit stephan⁹ ꝙ arabice vocat id quod grece agyraton supra in agyratos.
Helkalimbat idest terebentina.
Helilegū stephan⁹ aliquando mirabolanū vocauit.
Heltitū stephan⁹ ꝓ altih qđ ē asa scripsit alibi heltice scripsit.
Hemama stephan⁹ ꝓ amomo scripsit.
Hemaze acteregi apđ halyabbatē videt sonare acetositas citri.
Hemorocales aut catalepton vl' bulb⁹ ematicus radix eius est similis bulbo sed paulo maior stephan⁹ ymerocales est spēs susani ꝓ susen qđ est lilium.
Hendachochum ꝓ andacoca scripsit stephanus.
Hemir pūger ꝙ est vrtica scripsit stephanus.
Heuta arabice frumentum.
Hercarion in scđo practice.
Halyabbatis ꝓ ypericon inueni.
Herisa apud halyabbatē capl'o de scrophulis ꝓ oriza grece qđ est rizi.
Herfum rasadū stephan⁹ ꝓ horf qđ est nasturtium.
Hermelū stephan⁹ ꝓ hermel scripsit.
Hessa stephanus ꝓ haaxe scripsit.
Heseca scripsit stephan⁹ ꝓ hasech qui est tribulus scripsit.
Heserem stephanus pro hasrem q̄ est agresta succus vue acerbe scripsit.
Heserudarū ⁊ caulamalum exponitur in regali dispositione ꝙ est galanga ⁊ casurudar dicitur.
Hetercatura stephanus est psiliū puto corruptuz nā basara catuma vocatur.
Heueri farina apud halyabbatez videt ordei capl'o de febre ethica.
Hezaz ⁊ hezaze in medicinis oculorum apđ halyabbatē in secūdo de simplicibus medicinis ꝓ hadhab qđ litiū est.
Hucha scripsit stephanus ꝓ furfure.
Horf arabice nasturtium stephanus orfum scripsit.
Humach arabice acetosa lapatium stephan⁹ humasum scripsit.
Hundebe arabice endiuia latine intuba grece stephanus cicorion vndeba intuba.
Hunelum scripsit stephanus pro cinere que henis vocatur sed forte henosum habebatur ⁊ corruptum fuit.
Herba lilechem. idest memitha hululengeri haly in regali dispositiōe idesta bsinthiū.
Helbelbam idest granorū ben.
Hudahe idest blacte bisantie.
Hendacochon idest trifolium haly. in secundo practice capitulo de herbis pro nasturtio posuit.
Heltici idest assa haly. quarto practice.
Hesqui idest hasceh idest tribulus marinus.
Hebelgari idest grana seu bachelauri.

¶ De litera. J.

Jahade arabice poliū stephan⁹ iahada dixit haly. scđo practice ita scripsit.
Jabroha arabice mādragora.
Jacot arabice lapis iacintus.
Jameton exposuit stephanus ꝙ est bebunegum ꝓ bebonigi.
Jausemin arabice vel ieusemin idest zambach sambucus dicta corrupte.
Jausur arabice oppoponax.
Jaxiron scripsit stephan⁹ ꝓ iausir ⁊ alibi pro iausiri.
Jebrene stephan⁹ ꝓ iabroha q̄ est mandragora alibi iabeream
Jelet eltaiz scripsit stephan⁹ ꝓ barba hircina vel hypoq̄stidos.
Jera ficariā inuenit apud halyabbatē in multis locis ꝓ ierapigra.
Jergir arabice eruca.
Jeum arabice nux.
Jeum bane vel bace arabice nux muscata.
Jezar arabice bautia iezarū scripsit stephan⁹ exponēs ꝙ est daucus agrestis.
Intuba grecū ē ⁊ endiuia latinū ⁊ hūdebe arabicū stephan⁹ intuba kicorion đr nō euula que est eleuum.
Jon grece viola stephan⁹ ios est benessegum ꝓ benessegi ꝙ est viola.
Jos grecum est venenum stephanus.
Jos calcu est gemmaruz eris idest viride eris zimar.
Joum quima scripsit stephanus pro ieum alchei: ⁊ est nux vomica.
Joum mataleum idest pro nux methil.
Ipoquistidos grece est succus barbe hyrcine et secundum auicennam est fungus qui nascitur in radice rose canine stephanus scripsit ypofeston est taraticon.
Ipposces stephanus est spina tinctorum grecum est sed non est cardus.
Ipposelinum stephanus est querassum montanum idest apiū agreste.

Irrigeron stephanus exposuit adriō vt supra in erigeron.
Irrugiō scripsit stephan⁹ ꝑ irrigiō nā semper scripsit.v.vbi semp inuenit ypsilū.
Iris dixit stephan⁹ iris ē susanū glaucū ꝑ susem qđ ē lilium.
Isopurū exposuit steph.qđ ē iulbanū sz iulbane est pisum legumen quod grece vocatur aulros.
Iulua stepha.ꝑ iuluo scripsit ⁊ ē margarita.
Iuminuzū halyabbas capl'o de squinātia et etiā alibi videtur ꝙ sit fermētum.
Iūdebeduster.i.testiculi castorei haly. tertio practice in confectione anacardina.

¶ De litera.K.

¶ Kacule arabice cardamomum.
Kaysum arabice abrotanum.
Kalille ē herba similis vsnen.
Kamir arabice fermentum.
Karabevel vt qđā kalrabre ē gummi arboris dicte haur stephanus tñ inquit agiros est geum qđ ē nux debebat esse haur.
Kādelos ē palpilio bestia q̄drupes venatilis halyabbas in dolorib⁹ iūcturaꝝ eo vtit interdum papion claudus inuenitur.
Kalia.i.kali ⁊ ē herba silis ꝟmiculari in littoribus maris nascens.
Khaxkhax arabice papauer sed stephan⁹ cascasum scripsit.
Kazber arabice coriādrum.
Alkazhor alhir coriandrum putei.i.capillus veneris.
Kicoriō stephanus enduba cicorea.
Kimolea stephanus scripsit.
Kimolea tumaci.
Kinos herba portulace similis.
Kimabar stephan⁹ kimabari zenafarū ꝑ zunzifur.
Kikudos ꝑ cicudos steph. scripsit et ē galla.
Kirutes ē lana margaritalis.
Kusamū ē mehechū ꝑ mehab.
Kethire.i.dragagātum in multis locis posuit halyabbas.
Konion.i.cicuta.
Katranū.i.kitran.
Kubebe stephan⁹ carpisiō dixit vocari grece cubebas

¶ De litera.L.

Labanū sepe inuenit i regali dispōne haly.⁊ ē mucilago cuiu scūꝫ rei vt psilij se.lini fenugreci lahabe dicit arabs.
Lagopos ē dictu pes leporis stephan⁹ dicitꝙ est herba similis pedis leporis.
Lalafa stephanus ē rutale exponit constantinus ꝙ est trifolium.
Lapatū grece lapatiū ⁊ ēt origma đr stepha. lapatō hemason ꝑ humadh qđ ē acetosa.
Lapis lignites apđ halyabbatē ē gagates.
Lathiris vel faturis folia hz multa lactuce similia stephanus laturis est ebelqui.
Lauresum ⁊ alibi lausesum ꝑ milio ponit i regali dispōne.
Lebelabū ꝑ lebleb scripsit stephanus.
Luben arabice lac.
Leffa stephan⁹ ꝑ luf posuit.
Lehigeliat expōit stepha.ypoq̄stidos in scđo practice ꝑ leihe altais ē dictu barba hircina ex qua fit hypoquistidos.
Lelēbachū scripsit steph.scđo practice ꝑ cappare sz in ꝯfectiōe dyalace maioris nescio ꝑ quo posuit.
Lēnias q̄dā falso exposuerūt auripigmētum rubeū qr lēnias ē terra sigillata ⁊ ita i ꝯfectiōe athanasie dz apponi stepha. limnia fragēstē mulieris terra sigillata.
Lepis grece squāma stepha.lepis xalcō pro calcon taubalō eris ꝑ tubel.
Lepidō quā multi gingō appellāt herba ē oibus nota hec vocat arabice sceitaregi stephan⁹ lepidō sitaragū ꝑ sceitaragi scripsit.
Lethelthea stepha.ē taraticū ⁊ ypoq̄stidos.
Leū arab.amigdala leuzū dixit fericū steph.
Libanotis dicūt q̄dā ꝙ ē herba vel plāta crescēs i creta silis roris marino hñs odorem olibani stephan⁹ libanoitidos est marua.
Litiū stepha. scripsit hezeza ⁊ arabice vocat hadeb.
Liemberi in secūdo practice halyabbatis capitulo de seminibus exponitur maratruz ⁊ in eodem capitulo exposuit constantin⁹ porrum sed in alio exemplari erat liebali item ibidem capitulo de succis exponitur absinthij aliquando tamen libri ꝑ maratro haet lienberi alij lienbezi item de granis grana liembericorum exponunt citonioꝝ item in capitulo de febre continua ꝙ aqua liebri assate exponitur cucurbite in tali confusione nescio quid dicam scio tamen ꝙ hoc nomen ꝑ aliquo horū nec grecum nec arabicum est.
Liēbre vbi supra capl'o đ folijs expōit ꝙ ē oliua itē liēbri capl'o đ succis expōit fex aceti.
Lileben in scđo practice haly.exponit memithe ⁊ videt consonum veritati.
Lilēbace in eodē loco exponit a cōstantino ꝙ sunt amigdale amare.
Liligi in eodem loco supra dicto est indicus idest succus herbe que dicitur arabice nil ita exponitur verum alibi capl'o de radicibus i 2° practice expōit ꝙ ē radix mali g̃nati itē in capl'o de febre ꝯtinua vr̄ endiuia.
Lilingaliē i 2° practice haly.pōit ꝑ pastinaca.
Lipina frageris scripsit stepha.ꝑ lempinas.
Lithocolla aberache lietam idest marmoris gumma intelligo vel que marmora glutinant vel q̄ ex marmore conficitur.

Lithos afroselia steph. spũa lune affroselinũ
Lithos galatitis stephan⁹ bezeheꝝ supra in bezar est tñ dictu grece lapis lactis.
Lithos pites grec⁹ exposuit silex lapis. s. quo ignꝫ accẽdit stephan⁹ marchassitã expõit.
Lithospmõ grece est dictu lapideũ semẽ ⁊ est miliũ solis stephan⁹ ꝟo calebũ scripsit.
Liuisticũ stephan⁹ ẽ zufara calemũ.
Lihũbacũ scripsit stephan⁹ ꝓ epithimo.
Lothosarbor quã calligarij rosum vocãt stephanus in synonimis lothos todrẽdrõ. i. lothos arbor ẽ iterisũ ⁊ ẽ benachũ ⁊ ẽ anescẽ.
Lucapsas stephan⁹ est seniari spẽs ⁊ seniar ẽ lactuca asini.
Lupia in al' cupia rubea. i. fazeolus ꝓ eodez posuit haly scdo practice capl'o de granis.

¶ De litera. M.

¶ Mehelebũ inquit stephanus vocatur grece kusamum arabice malhaleh est medulla fruct⁹ cerasi domestici vel siluestris ⁊ est in ꝟitate medulla cerasi siluestris cuiusdã qua mulieres arabũ vtunt in oleo quo vngũt capillos suos.
Mabathematicõ quidã dicũt qd̃ est succ⁹ caulis agrestis.
Machalũ stephanus ꝓ bdellio scripsit.
Machir dixit stephan⁹ ꝙ ẽ basbase hoc ẽ cortex nucis muscate.
Malachi stephan⁹ ẽ molochia ⁊ est chibezi. i. cubezi.
Malachi grece malua ⁊ arabs dic̃ molochia.
Malomeli ꝙ ẽ cidonomel d̃r dyasco. cidõia ĩcide in melle stephanus malomeli nuba nescio si velit esse iuiuba.
Mãna thuris. i. minutũ th⁹ stephan⁹ scripsit mãnagdarij. i. thuris.
Mãdragoras stepha. iubenũ lufaha vocauit.
Marmacor arabice vel marmacora ⁊ est melisa stephan⁹ marmazium scripsit.
Marõ stephanus scripsit ꝙ ẽ marmahuzum.
Maru stepha. iude⁹ affirmabat ꝙ ẽ marubiũ.
Massum scripsit stephan⁹ ꝓ mes alibi tñ iuenio ꝙ ꝓ spinachio posuit haly secũdo practice capl'o de granis ꝓ lolio posuit.
Mazarõ ꝓ mezeriõ scripsit stephanns.
Maraigne. i. grana pini.
Medica apd̃ dyasco. ẽ apd̃ auicẽnã ĩ 2° cano. vocat cot ⁊ alistiscot ⁊ alfassat. s. ꝟidis vel virẽs stephan⁹ aũt scripsit cotaba ⁊ est arbor q̃dã q̃ d̃r mal⁹ a syria hoc noie vocari dicit plinius.
Meibe ĩ regali dispõne halyabbatis ẽ sappa.
Melan stephan⁹ scripsit ꝙ ẽ medade ⁊ iã scis ꝙ medad est attramentũ.
Melachiũ stephan⁹ scripsit ꝙ ẽ sunzuz ⁊ sunt grana sehebet ⁊ elseudi sunzũ ꝓ seumiz dixit sic em̃ arabice vocatur.
Melãteria dyasco. colligit ĩ spelũcis ⁊ vbi eramẽ inuenit stephan⁹ scripsit melatria ꝙ est zazi species syre dicta puto ꝙ voluit dicere psori.
Meluchya aliqñ scripsit stephanus ꝓ malua que arabice molochia dicitur.
Meuis grece piscis marinus stephanus radium vocauit.
Mẽtastrũ est siluestris menta arabice faude negi aquaticum vocatur.
Merani stepha. ẽ cranea arbor d̃ qua supra.
Merua est libanoitidos.
Mesabaꝝ ꝓ opio in scdo practice halyabbatis scribitur.
Mesacra ẽt. scdo practice halyabbatis ꝓ piris inuenio.
Mesacrũ scdm auicẽnã expõit ꝙ ẽ papauer.
Mesarana ibidẽ ꝓ mirra iuenit ⁊ nullũ horũ nominũ grecũ vel arabicũ est.
Mesipiluz stephan⁹ ẽ zaurũ ita putauit.
Meu stephan⁹ mion scripsit ⁊ est meu apud auicẽnã mu scribitur.
Mezauꝝ in regali dispõne ẽ ius. i. cib⁹ liq̃d⁹.
Mion stephan⁹ ẽ meu ⁊ verũ est.
Misimissa scripsit stephan⁹ ꝓ mixmix.
Miteregũ ⁊ mitenegi inueni in regali dispõne ꝓ miubezeigi.
Mixmix arabice crisomila stepha. ẽt p̃coqua mismisi antepsica exposui.
Moabenes dixit stephan⁹ ꝙ est aparie. idest lappa.
Mochil arabice bdelliũ alid̃ iudaicũ aliud de mecha qd̃ arabicũ dicitur.
Mualres stephan⁹ exponit vdaha ⁊ codya et cypeliadis ⁊ si per vdaha voluit dicere guadaha est ꝟmicul⁹ dictus porcelio.
Muchatil stephanus fagitum fungus sꝫ arabice vocatur fatar.
Muli stephanus pro moli scripsit.
Muran arabice quidam putauerunt esse cornum arbustum cuius fructus comeditur ⁊ videtur ꝙ sic exposuerit stephanus cũ dixit merã est cranea.
Murice grece tamariscus vt apud dyascori. stephanus murilri est tarfa quod est arabicum.
Muzadir in libris alkimie sepe inuenitur et apud haly. musadi ⁊ almusati est sal armoniacus proprie tamẽ apud arabes mixader vocatur.
Murã. i. iuniper⁹ haly. decimo practice in ꝯfectione esdre scripsit floꝝ murã. i. iuniperi.

¶ De litera. N.

Nahanaha a mẽta nachana ĩ scdo haly. scribitur corruptum.
Nanachue vocat stephanus ameos.
Naraige scripsit stephan⁹ ꝓ pineis.
Narcha stephan⁹ ẽ piscis quẽ si q̃s diu manu tenuerit tremit manus eius ob frigus.

Terminorũ arabicorũ

Narcisc⁹ siue bulbus emgticus stephanus narcisc⁹ idest narges benedixit⁹ exposuit ꝑ arabicũ.

Narẽgenebi ⁊ alicubi narengebin in scõo ꝓa ctice haly capꝛo de fluxu vẽtris est in ḟ ma chalũ ergo est bdelium.

Nasbatron stephan⁹ aũt esse talũ ⁊ ꝺr ẽblicon.

Narges arabice narcisc⁹ vt supꝛa nargesum scripsit stephanus.

Nataron ꝑ natron stephanus scripsit.

Noda in regali disponi haly est cõfectio quedã aromatica ⁊ ad suffumigãdũ.

Nemiama stephanus ꝑ nemen scripsit.

Nemen arabice est sisimbꝛũ ⁊ i .v. errauit cõ stantin⁹ veritas aũt est ꝙ ipm est serpillum stephan⁹ in synonimis nemanũ idest serpil lum itẽ alibi idem cripillon qõ serpillum idest nemamum.

Nessem ⁊ nessi fragũ scripsit stephan⁹ ꝑ nixe qõ est amulum itẽ alibi nesestum.

Ninsea grece nenufar stephanus ninfea ninu far scripsit.

Nusaderũ stephanus ꝑ nuxader scripsit ꝙ est sal armoniacus.

Nuchala tritici idest furfur tritici haly secũdo practice capko de granis. ¶De litera.O.

Ozuzatum scripsit stehpanus ꝓo aniso.

Ol.stephan⁹ scripsit ꝑ ambꝛa.

Oleuz glaucinũ idest memithe ste phan⁹ in synonimis oleũ glau cinuz oleuz succi vuaꝝ.

Onfaciuz mel est mixtura duaꝝ partiũ mellis ⁊ vna succi vue acerbi stephanus dicit aq̃ hestram.

Onixi qõ est blactabisantia scripsit haly i me tridato in trociscis eius oxnix arõatici.

Oroscilinũ grece mõtanuz apiũ latine stepha n⁹ scripsit oroscelinũ ẽ q̃ rosticinũ mõtanũ.

Oros scripsit stephan⁹ ꝙ est aq̃ lactis.

Oruza ꝑ oriza scripsit stephan⁹ ꝙ est rizinz.

Oximel scripsit stephan⁹ quingebi ꝙ nomẽ tã sirupo facto ex melle ḟ zuccaro cõuenit.

Oxilobalsamũ stehpha n⁹ ꝑ xilobalsamo.

Oxiloxaracta idie stephan⁹ ꝑ xairsez ꝑ chiar samber ⁊ est cassiafistula.

Oxicantos grece ⁊ oxesquium berberis quidã carpusiam vocant. ¶De litera.P.

Artemon est acanen arabice vel vehuen stephanus parthemon achanamũ q̃ prius arthemisia vocabatur.

Patomilxi stephan⁹ ꝓdensuz idest condisi.

Pepon stephanus bouchan.

Piretrũ vel piretron ꝺr apir qõ est ignis eo ꝙ ẋtutũ igneũ habet stephan⁹ piretron bar chãcathaa ⁊ est piretrum.

Platanos stephanus adulbium pleginos ste phanus est lentucula amara.

Poligonos stephan⁹ scripsit poligonos ponẽ do.v.litterã ꝑ y.est virga pastoꝛis ⁊ in xi ranida poligonos ẽ corrigiola multigonia alij vero camezillum.

Ponfolix dixit stephan⁹ tutia de spodion.

Pontica stephan⁹ bondacha ⁊ est auellana ⁊ alibi carua pontica scripsit.

Porfira stephan⁹ est sadefũ arabice qõ ẽ ostra cum greci exponunt porfira idest purpura.

Precoqua psica dicũtur stephan⁹ precoquion antepsica ⁊ idem alibi precoqua missisa.

Propoleos grece est qõ arabice ꝺr mũx est fex aluearis apiuz vbi suas apes ꝓpicium sup fluitates stephanus propolis sordes vaso rum apum.

Ptelea grecevlmus stephan⁹ ptelea dordaruz arbor cimicum.

Ptereos grece filix stephan⁹ pteris est sercasuz ꝑ sarachis pteris est ꝓpriuz forte a pteron qõ est ala nã folia eius velut ale extendũt.

Piganum idest rutha. ¶De litera.Q.

Uama ⁊ alicubi q̃mi ꝑ xamech q̃ sũt vbera stephan⁹ scripsit.

Quebenomolet vel q̃belecmelec i decio practice haly i ꝓfectio ne esdre quã azerevocat eo lo co apud auicẽnã est almeli chi ⁊ i pãtegnij est epar pulli equi sed in an tidotario vniuersali splẽ pulli eq̃ habek ste phanus hec scripsit.

Quebricũ ꝑ xebrit qõ est sulphur.scripsit.

Quemũ stephan⁹ ciminum vocat.

Quemia stephan⁹ sic arabice qõ grece ꝛanan qõ est chanan.

Queq̃ramũ stephan⁹ ꝑ sucarã qõ est cucuma scripsit.

Quercula idest camedreos ⁊ sic sonat i greco nec dicẽdũ quercula ꝛmaioꝛ ⁊ q̃rcula mioꝛ ita ꝙ camepitheos sit aliq̃ ex eis qõ est di ctu infima pinus.

Quernebũ ⁊ aliqñ carnibuz scripsit stephan⁹ ꝓo carnub qõ est xilocaracta.

Queri ⁊ q̃heri stephan⁹ ꝑ xeiri scripsit.

Quermazagi ⁊ alibi carmazago ꝑ carmezich qõ est fruct⁹ tamarisci stephan⁹ scripsit.

Quesbara ꝓo calbor qõ est coziandrum scri psit stephanus.

Questum stephanus ꝓo xisch scripsit.

Quesusi ꝑ xasuch scripsit stephanus.

Queraffum ꝑ querss qõ est apium et alij que resserũ scripsit stephanus.

Quetire ꝑ chitire idẽ scripsit ⁊ ẽ dragagãtum.

Quismustum in regali dispõne exponit qõ est abꝛotanum.

Quitrã ꝑ xitram scripsit stephanus.

Quersenna.i.ozob⁹ halyabbas scõo practice.

Queq̃rmesuz meli⁹ cermesuz .i. lupini amari ita voluit haly secūdo practice.

Quebenomelech idest ozobus sic intellexit haly decio practice in cōfectione esdre.

¶ De litera. R.

RA. stephan⁹ p reu alicubi scripsit.

Racheli oleū in practica haly ab. cap° de accūtib⁹ q̄ sequūt febrē videt olz rosaceū sed nec nomē arabicū nec grecum est.

Ralēbacū in scō practice haly abbatz cap° de semib⁹ p cozīādro pōit itē cap° de folis p mirto ponit itez libro tertio de febre q̄tidiana p oleo amigdalarum dulciū z sic appet manifesta cozruptio.

Ramic arabice est cōfectio ex gallis z passulis ex q̄ fit gallia muscata scōz arabes ramech stephanus scripsit.

Ramnus frutex est circa hortos nascens stephanus ramnos ausegum ramnus.

Rafanū p rasin qō ē enula in scō practice haly abbatis inuenio et alibi rasen.

Rasatū z raschū in practica aly abb. exponit q⁹ est gūma semibari idest pini.

Rasenigi scripsit stephan⁹ p feniculo qō ē razienigi z alicubi rasianegū scripsit.

Rausenicū scripsit stephan⁹ p reubarbaro.

Razienigi arabice fenicul⁹ rasienegū alicubi scripsit stephanus.

Rechabinū in practica haly cap° de febre ꝓtinua exponit q⁹ ē machalū qō est bdellioz z i cap° de cōstipatiōe vētris z fluxu i feb. scribit nareniebin ēt alibi nareniebū p eodē.

Regebertederiē stephan⁹ē iquit radix tinctorū z dicit carthamū p curcuma z dixit itez q⁹ grece vocat celidoniō et re vera curcuma est celidonia minor.

Relēbach vocauit stephan⁹ mirtū sed nec grecum nec arabicū.

Relēbach vocauit stephanus mirtum sed nec grecū nec arabicū.

Rhitini stephan⁹ ritinegi resina.

Rhoa grece stephanus vhardē rosa.

Rododafni est rosa greca oīādrū stephan⁹ rododafni defela p defleriam sic arabice.

Ramecum in practica haly abbatis sepe pro laudano inuenit.

¶ De litera. S.

SAhade arabice cipez qō icha dicūt Sahane arabice salsamētū qō fit ex pisciculis salitis.

Sahater .i. saturegia vl sahatehū.

Sahar helgebarū stephan⁹ i synonimis exponit qō est berbarū z est capillus ve. sahar re vera est capillus.

Sabara in scō practice haly abbatis p sarb aliquādo sabare scripsit.

Sabdenegū p sedenegi scripsit stephanus z est emathites.

Saber apud haly abbatē inuenit sabare z in synonimis stephani sabarum.

Saberemi z saberemū i regali dispositiōe inuenit p febrā: z ē esula: stephan⁹ seberemum exposuit titimalum.

Sadef arabice ostracū scripsit stephanus.

Sadeguarāi arabico sadurnan iz i scō practice haly abbatis scribit sadiudum in ca° de succis plātarum.

Sadenegū in practica haly abbatis p sadenigi qō ē emathites scribitur.

Sadenegū ibidē p scehedenigi z est canabs.

Sadibeodis ibidē pro folio nucis.

Saferemū in practica haly abbatis capō de ethica exponit basilicon.

Sair scripsit stephan⁹ p zair qō est ordeū.

Sādaros arabice gummi ꝑmicis sandēsi scripsit stephanus.

Sandel arabice sandalum.

Sandir stephanus est satugū agreste.

Sarahā alicubi p zair qō est ordū stephanus scripsit.

Sarmech arabice attriplex z cataf etiā stephanus ꝑo sarmachū scripsit.

Sataredo z satezedū a stephano scribit pro galbano.

Sategū agreste dixit stephan⁹ vocari sandix.

Sateregū z sahartergū stephan⁹ p, scetereigi qō est fumusteri scripsit.

Sauich vl sadich arabice z fit qñ ordeū fractū opiz aq̄ ē z bullit vsq; ad spissitudinē aq̄ dei de colat z qō descēdit est sadich stephan⁹ i synonimis dicit q⁹ alfiton est sauich.

Scascasum stephan⁹ p scaschas qō est papauer scripsit.

Scassia idē p chas qō ē lactuca scripsit.

Sair vl zahir, arabice ordeum.

Scea arabice spēs est absinthū apud haly abbatē i scō practice ca° de simplicib⁹ medicinis scribit siliuz.

Scedēigi arabice ematites lapis sāguine⁹ stephan⁹ scripsit a siltitudie isti⁹ nois in arabico ē scehedenigi qō est cemen canapis.

Scenium siue scemiū arabice est nigella alicubi sunicum scripsit.

Scimar arabice lactuca assini. s. vna ex spēbus eius stephanus seniar scripsit.

Scolimon idē q⁹ scolinib⁹ stephan⁹ scolumos est alliū arabice sed alliū ē spagus ḡre nō videtur consonū.

Scolopēdria scōz modernos ē lingua cernia z oz herba scripta stephanus ipsam vocari caseresetarabice ait.

Scoria ē fex cuiuscūq; metalli i ptē inferiorē ipsius fornacis descēdit stephan⁹ scoriā batiturā intellexit scoriā errauit ipsa enim non est scoria.

Terminorum arabicorum

Sentotenegū dicit stephanꝰ in synonimis. q̄ est alosanthos. i. flos salis.
Sevetū scripsit stephanꝰ p̄ xebut qđ ē anetū.
Sebū idē scripsit p̄ scub vel xeb qđ est alumē.
Sceha idē scripsit p̄ suchaha.
Sceha idē scripsit p̄ sceha interdū:
Secabemigi arabice strapiū.
Semen lilinbachi. i. citruli.
Secci ⁊ seccū ⁊ aliqñ ceci. p̄ such scripsit.
Seccariū scripsit stephanꝰ p̄ xachais qđ ē pauer rubeum ⁊ amionis grece.
Sedabū scripsit stephanꝰ p̄ sadeb qđ ē ruta.
Selche arabice cassialignea apđ dyalco. scribit cassia fistula stephanꝰ felicā scripsit.
Sēbellū stephanꝰ p̄ sūbel qđ ē spica scripsit.
Semenū ⁊ zebedū stephanꝰ exposuit vtrūq̄ arabice buturū sz̄ voluit dicere semen ⁊ zubel semidalis ⁊ semidali grece vterq̄ similago tritici.
Sencubatū a stephano scriptū inuenio p̄ sce nobar ⁊ est pinus.
Semaꝛ stephanꝰ i synonimis dic̄ q̄ grece vocat agressissa forte ē corruptū p̄ anchusa q̄ simar dr̄ itē idē in scō practice.
Seq̄benegū. p̄ scehabemigi scripsit ⁊ē sapinū
Sercasuz arabice apud stephanū ēpteris ḡē filix q̄ iterdū sarcos ⁊ aliqñ sarxhis ⁊ sarax
Seresumvocat stephanꝰ affodillū sed nec grecum nec latinum.
Sermacuz scripsit stephanꝰ p̄ sceruich qđ est arsenicum.
Sermacū est sermaci scripsit stephanꝰ p̄ sarmach qđ est attriplex.
Serne. p̄ saro qđ est cipressus scripsit.
Syaffum stephanꝰ p̄ sief scripsit.
Silemi scripsit stephanꝰ p̄ xeilē qđ ē loliū.
Silfium. i. mastix stephanꝰ harbellū scripsit.
Semē batici ē semē cuiusdā cucumeris.
Sinapi grece sinapi steph. sinapi seu eruca ⁊ ē semē hēne nescio qđ voluit dicere nā hēne ē alcāna ⁊ sinapi dr̄ arabice cardel.
Sinon stephanꝰ ē corath grece ē senation.
Sitaregū p̄ sceitaregi stephꝰ lapidū scripsit.
Suim stephanꝰ sceha scripsit.
Sourenzanū ⁊ aliqñ sourēzagum scripsit stephanꝰ p̄ surūgē qđ ē hermodactilus.
Stagilū dixit stephanꝰ vocari arabice asebū vel vocat rasas ⁊ aferengi miniū vocatur.
Sucharā. i. cicuta stephanꝰ in synonimis comon inquit est succaranū.
Suic stephanꝰ p̄ sauich scripsit tñ haly quito theorice scripsit suicuz ⁊ fit aliqñ ex ordeo aliquando ex frumento.
Sunizū scripsit stephanus pro senniz qđ est nigella.
Surēnianū scripsit stephanꝰ p̄ surungen.
Sus arabice licritia in rob sus succus eius.
Susanū scripsit stephanꝰ p̄ susen.
Silfum. i. plāta ex qua fit assa.
Sciū armenicū. i. santonicū armenicū.
Scireheregū. i. amillum.
Scanthia posuit halyabbas p̄ affodillo in secundo practice.
Semē omelacre. i. semē cucurbite.
Semē lēbaci in al'lelebaci idē melonis.

De litera. T.

Tahalga halyabbas in scō practice posuit p̄ gentiana.
Tā scripsit stephanꝰ p̄ tez q̄ ē leotū ⁊ scripsit pro bolo armeno.
Talebū scripsit stephanꝰ p̄ solatro.
Talefax in scō practice halyabbatis in capitulo de folijs nescio anvoluerit dicere talisfari.
Tam ⁊ tami sepe in regali dispōne p̄ bolo armeno inuenit.
Thanegi stephanꝰ ē fumꝰ ligni colofonie.
Tarafa stephā. ⁊ tarfe scripsit qđ ē tamariscꝰ.
Tarathit ē fūgꝰ nascēs i radice rose canie hē barba hirci: dr̄ cuiꝰ succo fithyoc̄lidos
Taraseq̄ ⁊ tarseq̄ scripsit stephanꝰ p̄ tarax-con. i. cicorea.
Taubalū scripsit stephanꝰ p̄ tubel.
Teil arabice gramē sed grece agnostis theilum stephanus scripsit.
Tenubueli scripsit stephanus p̄ tenub.
Tepestrifi expōit stephanꝰ q̄ ē fmaci spēs.
Terma ⁊ lupinaria grece lupini termesum dixit stephanus.
Timelea aut camelea multi illā cocognidion dicūt stephanus timelea est scema.
Thimꝰ herba ē oiꝰ nota stephanꝰ thimiō est hessa ⁊ dr̄ charabūa hessa. p̄ hasce scripsit.
Thiō dixit stephanꝰ sulfur vocari sz̄ ⁊ teasi dr̄ thion apirō sulfur viuū q̄si sine igne.
Triuolꝰ grece stephanꝰ ē isquū arabice. et est chachabū voluit dicere hascech ⁊ ē trebulꝰ.
Tupha vel tufah vel tofa. i. poma. s. mala stephanus tufaū scripsit.
Tubalū p̄ tubel stephanꝰ scripsit.
Tut arabice moꝛcelsi tutum stephanus similiter scripsit.
Terra cipxina sepe posuit haly i regali dispō ne p̄ terra sigillata.
Tubel. i. batitura seu spuma cuiꝰ cuiq̄ metalli q̄ cadit ab incude.
Terēgebin posuit halyabbas p̄ tereniabin:
Tamacharō. i. dactillus.
Thabasiꝛ vel thabarisum in pluribꝰ locꝭ posuit halyabbas p̄ spodio.
Tabasegū. i. milium solis.
Taracum. i. solatrum.
Thahalech. i. lenticula aque.
Thebea. i. puls.

De litera. V.

Vardelheb stephanꝰ ē quegenū ⁊ est brothachion. i. apiū rauinū.

Ueuen apd auicē.est achauē sic meli⁹ ꝓferk.
Ugi ⁊ vgum stephanus ꝓ acoro scripsit.
Uirga pastoris poligonia grece sanguinaria corigiola centinodia geniculata stephan⁹ poligonos virga pastoris.
Ubarum.i.terra sigillata.
Uharden.i.rosa.
Udahe.i.cōquille marine.

¶De litera.X.

¶Xair arabice ordeū sz stephan⁹ sair scripsit.
Xaumin arabice nigella melantium grece stephanus in synonimis.
Xalacantas ꝓ calcāta colocā tum.
Xalcatis ꝓ calcitis colcotar arabice.
Xamenullon ꝓ camillon exponit.
Xambunegum ꝓ bebonigi.
Xameleā ꝓ chamelea exponit mazeriō arab.
Xauam ꝓ chauan quemie.
Xelidion ꝓ chelidio.
Xebet arabice anetum.
Xelien arabice zizania lolium.
Xancaton.i.litiū sic posuit haly decimo practice in confectione esdre.

¶De litera.Y.

Ygilafi radix halyabbas capl'o de tussi et siti in febribus est liquiritia tertio practice.

¶De litera z.

Nafrani.i.crocus in pluribus locis posuit haly
zagi stephanus ꝓ zegi scripsit ⁊ alibi zagu.
zahit arabice oleū de oliuis ꝓprie
zaitū vero oliua stephanus vero zeitumū pro zaiatimum.
zachar grece zuccaruz latine arabice suchar.
zamaruene in practica halyab.in ꝑmo capl'o de temulentia que fit per vinū.
zaraminerua stephan⁹ est bulbos emathicos ⁊ est cepe azir ⁊ est bulbus vomicus.
zaurur vel zaroz est quidam fructus silis piro in figura ⁊ puus stephanus vero mespilam dicit sed nō est nā ipsa gubeira vocat.
zarunegi in quarto practice halyabbatis in confectione filonij ꝑsici quam vocat apolonie feresie ꝓ doronigi scripsit.
zeitumum pro zaitumum scripsit stephanus alicubi.
zemazarum scripsit stephan⁹ ꝓ frumento.
zengibil arabice zinziber latine.
zebibum idest passule haly in multis locis posuit.
zagum.i.zezi.i.vitriolum.
ziniar.i.viride eris.
zarnech est arsenicū vide supra in galiopsis.
zābugi.i.oleaster siue olea siluestris in fructifera.
zengirfur arabice zinabriū nōvsufurvt quidā zeniafarū scripsit stephanus.
zenfur musio halyabbas capl'o de fluxu mēstruoꝝ inter herbas frigidas nominat.
zerechara in regali dispōne capl'o de febre cōtinua pro prunis posuit ⁊ in eodē capl'o zerecarum ꝓ sandalo scribit.
zerembadi scripsit stephanus ꝓ zurūbet ⁊ alibi zerembadum.
zeresth.i.berberis zerestū scripsit stephanus.
zerenari aqua inuenit in practica halyabbatis pro aqua casei.
zerezari apud halyabbatē capl'o de cācro circa finē est virga pastoris vel plātago zerēlari in alio exēplari reperi.
zebatū alicubi scripsit stephanus pro argēto viuo.
zinzarā merua stephanus est bulbos ematicos est cepe azir ⁊ est bulbus vomicus.
zoissam eradi nainb⁹ diximꝰ cera ⁊ pice marino sale macerata stephan⁹ zoipsa dixit et puto melius.
zufara dixit stephanus in synominis leuisticū sed non consonū veritati.
zufe arabice ysopus humida yobes sicca sed stephanus zufa dixit.
zumi scripsit stephanns ꝓ zuma ⁊ est caminū ꝓ camir dicit ⁊ est fermentum.
zurnugen.i.surnugen supra in su ⁊ est hermodactilus.
zuriderdar in tertio practice haly capl'o d̄ febre cōtinua vidētur viole item capitulo de febre empialos trocisci zurizerdar inueni expositū ꝙ est absinthiū item ibidem zuricedarum ⁊ vidētur citonia.
zuros stephanus suchaha.
zebedum idest buthirum.
zabalegium idest mastix.
zeitumū idest oleum oliuarum.
zurizacdacū posuit halyabbas secundo practice pro siseleos.

Finis.

¶ In nomine summi dei qui cū trinus sit personis vnus est essentia a quo et ad quem oīa. Incipit prologus Stephani philosophie discipuli in libro medicine qui dicitur regalis dispositio quem ex arabico in latinam transtulit facultatem.

Scz ad canos oscēdā esse sapiētiā p̄ceptū, salamonicum est quē preceteris hominibus in arte sapientie enituisse diuine pagine testimonio accipimus. Nō ergo quis quid sapiētia est. Nō parue em̄ humane vite suppeditantur per eius administrationez vtilitates cū is qui sapientissimus iudicatus est nō solū eius administrationē sequendā: verū ipsam toto quoq; tpe vite discēdam hortetur: alius q̄ppe hois q̄ solo ceteris hō aiantibus p̄stātior est. Si vero hmōi fuerit moribus instrutisq; instructus sic quā nō a ceteris brutis differētiā habere vr: vt apō boetiū est. Eos q̄ rapinis viscationib⁹ luxurieq; ac desidie dediti sunt: leonē: suē: asinūq; viuere. Quoniā igit hec clara: illa aūt absurda: et ascendere q̄dem pulchrū. descēsus aūt peior statu ē initi sapiētie vestimētoz illis gradibus p̄ciosissimū est: q̄ apud boetiū insigniti dñr: quos siqs rennat ad oppositā illi descendat necesse est ignorātiā et stultitiā. Hz ēt hic gradus sz p̄cipites q̄q; detjciāt nō sustollāt. nā status q̄dem inter hic rōne vtētibus hz ipossibilitatē. Sicut em̄ que est in aiatis corpib⁹ virtus augmētatiua vsq; ad p̄finitū tps hz augere corpa statu carēs: sic et hois rō ad p̄dicta statu caret. Nō em̄ sicut i corpibus ita et in aia. Corpa q̄ppe vt sunt circa qualitates statū hñt si ipa eadēq; pseuerēt pseuerātiā dico circa ea q̄ de his fm substātiā et quātitatē hñt p̄dicari. Omne etem̄ corp⁹ et esse hz et p̄tū. Hec igitur qm̄ et volūtate carēt et volūtatis opatione cū eadē q̄dicta sunt pseuerēt: circa q̄litates statuz habēt nisi alteri⁹ vi cō mutentur: aia aūt nō sic. Cū em̄ et vis insit illi opandi q̄ sunt in aia et ad sapientiā instrumēta q̄dā et velle q̄dē esse iustū sapiētia sit: si hic velle cesset stultitia ē: opari q̄z institiā sapientis est: cessare stulti. Cessare em̄ a bene velle p̄mus est stultitie p̄cepsq; grad⁹. Nullus igitur nobis inter sapientiā stultitiaq; pōt esse stat⁹. In ipa q̄z sapiētia statū nō esse acutius intuēs deprehēdet. nā velle quidē ē in oi re fm hominis posse sapientē sapiētia est: sic et discere. Cui rei qm̄ vita hois non sufficit dū de die in die discit: cessare ē ab hoc cū possis stultitia ē: nō status in ea sz profect⁹ inuenit. ¶ Ipse igit salamonicū sequens mādatū nō solū latinam verū arabicā quoq; linguā sapiētie gra rimari studui vt ēpto diuersarū sciam linguarū noscere tāto id qō ab icunabulis phie nudis aliqn̄ dicerē q̄d esset: quātū q̄leq; exp̄ss⁹ intelligerē. Impegi itaq; in quēdā q̄ apud arabes medicine cōplemētū dr et regalis libruz. De q̄ si quid hr̄et latinitas requirens: eius vltimam et matorē deesse sensi ptem. ¶ Alterā vo interp̄tis calida deprauatā fraude. nomēq; em̄ auctoris titulūq; subtraxerat: seq; qui interpres extiterat et inuētorē liberi posuit: et suo nole titulauit. Que vt facilius posset et in libri plogo et in alijs multa ptermisit plurib⁹ necessaria locis: multorūq; ordines cōmutās nōnulla alit ptulit hocvno tm̄ obstnato nihil prius ex suis addidit. In q̄ manifeste nobis innuit ip̄m interp̄tē potius q̄m scriptorē fuisse. Quare magz arguēdus est q̄ cū alteri⁹ libri de lingua i lingua trāsferret p̄fidentia seu impudētia nescio qua et illi qō elaborauerat abrogare et sibi vsurpare nō erubuit. ¶ Que qm̄ nobis minie placent: liberq; iste pnecessarius hois ē vite sciaq; p̄spicuus: aggredimur et ipi. sz alia via libri hūc trāsferre auctori qō suū est: nobis qō interp̄tis ascribētes: vt et q̄ desunt in latino supleatur. q̄ aūt translata suis ordinib⁹ et q̄ aliter plata put sunt i arabico trāsferant. ¶ His igitur in libris nostri primū p̄sumere laboris pposuim⁹ operā: tāetsi alia his p̄clariora lingua hēat apō se arabica recōdita oia scz philosophie archana: quibus deinceps si diuina dederit benignitas exercitatū dabim⁹ transferendis ingenijs: leniora em̄ hec p̄ferimus vt ad difficilia via nobis sita q̄ corpibus necessaria sunt tpe p̄ponim⁹: vt his sanitate pposita arte medicine que ad animi attinent excellentiā longe altiora subsequātur. Rogamus itaq; modernoz iprobā et ad ea q̄ semel didicerūt defendēdū paratā ptinatiaz. vt si q̄d in hijs errasse illis videbimur: cōsulta arabū veritate si poterint nos arguāt. et sancta ea que semel dicterūt aut ppter inuidiā oīvitiosissimū est. aut ppē inhertiā discēdi qō cōtēptissimū existimatur saltē nobis detrahere dessināt poscim⁹. Nō em̄ aut inuidis elaboram⁹ aut inhertibus. sed discendi cupidis. et qui de aliorum industria suas non erubescunt munire rationes.

¶ Sermo p̄mus prime ptis libri cōpleti artis medicine qui dicit regalis dispositio hali filij abbas. discipuli abimeher ad regē magnū p̄n cipatus fortitudinē habens .xxv. capitula.

¶ Prologus libri. 1

Detestatio ypocratis et aliorum 2
De octo portis in vniuscuiusq; libri p̄cipio requirendis. 3
De diuisione medicine. 4
De notitia elementorum. 5
De diuersitatibus cōplexionum. 6

De his in que diuiditur quecq complexionū diuersitas. 7.
De significationibus cuiqz hominis complexionis naturalis. 8.
De cognitiõe ꝓplonis cuiqz membro pprie. 9.
De cognitione complexionis cerebri. 10.
De cognitione complexionis oculorū et omnium sensuum. 11.
De cognitione complexionis cordis. 12.
De cognitione complexionis epatis. 13.
De cognitione complexionis testiculorū. 14.
De cognitione complexionis stomaci. 15.
De cognitione complexionis pulmonis. 16.
De cognitiõe cõplexiõis totius corporis. 17.
De cognitiõe cõplexionis tẽperati corpis. 18.
De causis mutantibus: signa complexionis naturalis. 19.
De mutatione complexionis corporis ꝓpter regiones. 20.
De naturis etatū ⁊ mutatione complexionū propter eas. 21.
De mutatione complexionum propter maris ⁊ femine naturam. 22.
De mutatiõe cõplexiõis ꝓpter ꝓsuetudinẽ. 23.
De signis sanitatis in emptione seruorū. 24.
De assignatione quatuor humorum. 25.
¶Capitulum primum. Prologus libri.

OMnibus que in
cipiunt in reb⁹ ⁊ habitudinib⁹ eē
simū ac dignū laudare deū al, tissi
mū: nomen eius glorificare⁊ ei cõ
fiteri. Ipse ergo sit gloria creature creatori ꝓ
potẽtiã suã plenitudinis datori. ꝓ misericor
diã suã de suis cogitanti seruis sua excellẽtia
qui ⁊ dat eis quo suã possint informare vitaz
ac aptare hoc in seculo: gloriãqz adipisci in
futuro: animũ scilicet q̃ totius est boni cã. clau
sis totius vtilis via totius spei: quo etiã sup
eminentem deus fecit hominẽ sup oia que cõ
didit animalia ⁊ plantas. Ac post hoc autẽ re
gem beatum deus faciat. egregiũ. nobilẽ. fir
mum probũ principatus vires: quẽ deus no
bis longe cõcedat: hostes subruat: principa
tum statuat: salutẽ firmet: diligẽtiã roboret q̃
bus illũ dignatus est efferre virtutibus et fa
me bone copia. Dedit enim illi animorũ ma
iorẽ intellectũ ꝓfundiorẽ mẽtiũ subtiliorez:
formarũ pulchriorẽ: moꝝ honestiorẽ: legũ me
liorẽ: sapiẽtiarũ magis prepositũ: pudorũ lau
dabiliorẽ: visoꝝ equius: regiminũ melius: vir
tutũ cõplectiorẽ: famarũ eminẽtiorẽ: bonitatũ
cõtinẽtiorẽ: delitiarũ plures: animarũ nobilio
rẽ: curarũ supercellẽtẽ: cõfidẽtiarũ pfectiorez.
rõnũ subtiliorẽ: prudẽtiarũ magis ptingẽtẽ: p
fectionũ maiorẽ liberalitatũ cõiorẽ: regnoruz
eminẽtius: fortitudinis excellẽtiorẽ ordinũ al
tiorẽ: nobilitatis pulchritudinẽ: familiarũ ex
altatiorẽ: gratiarũ superabundãtiorẽ: gube rs
nationũ sapientiorẽ: iustitiarũ splendidiorẽ:
cõpleuit illi has ⁊ virtutes ⁊ glorias: atq ppe
eũ disposuit ex eis in scientias ⁊ sapiẽtiã amorẽ
et dignitatẽ earũ: studioqz eis in ea q̃ vtilitati
bus hominũ cõtulerũt inquisitione ⁊ pscruta
tione eoꝝ q̃ antiqui posnerũt sapientes in qua
cũqz sapiẽtie spẽ. Ait autẽ abimaser: cũ gentis
alicuius bona vult deus: ponit in eius regib⁹
scientiã: aut regnũ in eius sapiẽtibus. ¶Et qm
medicine artis sciẽtia inter excellentiores est
artes: ceteriscz maioz vtilitate ⁊ maioris pcu
li maioris etiã vtilitatis ꝓpter oium ad eã ho
minũ necessitatẽ: camere ei⁹ libzũ volui dispo
nere in arte medicine colligẽtẽ oia q̃bus indi
gẽt medici aliqz in custodia sanitatis insanis
et eius reparatiõe in egrotis cuz nullũ alicui⁹
priorũ aut modernorũ inuenerim medicoruz
libzũ cõpletũ oia cõtinentẽ necessaria ad hui
us finẽ artis ⁊ sciẽtiã eius. ¶Magnus etenim
hypocras qui ante hãc artẽ fuisse phibet: et
primus qui eã litteris mãdauit multos edidit
libros de vna quaqz huius scientie spẽ: quoꝝ
vnus est cõtinẽs eoꝝ pla q̃ ars reqrit ista ne
cessaria in custodia sanitatis ⁊ morboꝝ regi
mine ac medela dictus affotismoꝝ liber. Et
eẽt q̃dẽ facile hos in vnũ oẽs colligere corp⁹
libros vt sit vnus liber oinmqz eoꝝ q̃ ad hui⁹
perfectionẽ desiderank artis ꝓtinẽs: nisi ꝙ tã
ta vtil brevitate vt multe eius sniẽtãta cela
te sint obscuritate vt longis exẽplatiõe ⁊ exꝑ
positione ad earũ itellectũ lectoz egeat. ¶At
vero galien⁹ sapiẽs ⁊ prior iter ceteros ac pb⁹
⁊ in hac eminẽs arte multos ⁊ ipse edidit li
bros quẽqz eoꝝ cuiqz scie h̃ separatũ spẽi, pli
ora faciẽs h̃ba, ppter ea q̃ explanatiõi neces
saria erãt ⁊ inq̃sitiõi ac etiã demõstratiõi. Sz
ad ea q̃ ab aduersantib⁹ veritati dñr destruẽ
da insectat⁹ est sophistarũ tramites nec apud
eũ inuenio volumen in quo oia sint q̃ necessa
ria sunt aut ad finẽ intẽtiõis pueniãt ꝓposite
in hac arte ꝓpter eã q̃ supza dicta ẽ cãz. ¶Fe
cit ⁊ oribasius libzũ: ⁊ paulus aliũ ꝓposituq
vteroqz suo ostẽdere in libro q̃cũqz necessaria
essent. Inueniqz oribasiũ defecisse i libro suo mi
nori quẽ ad filiũ pscribit ãthalus ⁊ ad hoium
cões multa q̃b⁹nõ tenek medic⁹ ponẽs nihil ẽ
naturalib⁹ dixit: ẽtermittẽs cãs multaqz alia
q̃ intellectũ ꝓfirmãt discipuloꝝ. In libro autẽ
quẽ ad filiũ scripsit statiũ sub nouẽ sermoni
bus nihil oino de reb⁹ dicit naturalib⁹ q̃ sunt
elemẽta ꝓplexiões humores virtutes actiões
spũs: nisi ad modũ pauciũ: nec aliquid chyru
gie duob⁹i his iduxit libzis. ¶Magn⁹ aũt ei⁹
quẽ ad reginã i septuaginta scripsit sermoni
bus vsqz i hoc tpa nõ inenik liꝫ nisi sermo vn⁹
expilationẽ ꝓtinẽs viscerũ. ¶Paul⁹ q̃qz i libro
quẽ scripsit i septẽ sermones diuiso ⁊ ipse q̃qz

que hāc ḡrēti artē necia ecēt voluit pōere nec aliq̄d nisi admōz parū de reb⁹ meminit nālib⁹ cās ār ꝛ signa oēq̄ medele spēs ad liq̄dū ꝓsecutus est: curāq̄ man⁹: nisi q̄ ea q̄ dicit mime doctrine ꝓsequit ordie. ¶Modernorū ꝗz cuiusq̄ librū nō inuenio oia huius artis cōtinentē necia. ¶Aaron nāq̄ volumē edidit in quo ꝛ morboꝝ medelas ꝓsequit passiōes earum cās ꝛ curas. Res aūt naturales ꝛ nō nāles collecte ꝛ breuiter cōmemorat nihil de custodia sanitatis aut chirurgia tractans simulq̄ interpretatio ei⁹ rudis ꝛ cruda q̄sdā perobscuras adducit sentētias ad quaꝝ ꝓpositū fert ostensōis maxieq̄ iohānis intuēti interpretationē aliozūq̄. ¶Messi⁹ ār ꝛ ipse in suo libro aaron subsecut⁹ ē in pauca rerū nāliū ꝛ non nāliū explanatiōe cū ordine malo ꝛ minima disponendi scia intm̄ vt regulas quib⁹ medicamia cōstituūtur in nono ponēs capko rebus subsequāt nālibus postq̄ passiōes refert ꝛ morbos q̄ capitī fiūt: aliaq̄ ad hunc modū ꝓponit post ponēda postponitq̄ ante ponēda. ¶Joānes ꝟo serapionis filius in libro quē fecit nil posuit nisi morboꝝ ꝛ passionū medelas q̄ p regimē fiūt cibis. ſ. ꝛ medicaminib⁹: signa quoq̄ eoꝝ ꝛ cās nihil de custodia sanitatis aut chirurgia ꝑmemoratis ꝑtermisit quedā de passionuꝫ: medelis quarū nō fecit mētionē. De passionibus eteñ cerebri eā que canina ḃr passio dimisit ꝛ amorē eneruationē q̄ fit ex colerica passiōe: nec cōmemorat in oculorū passionib⁹ medelā sinevl cere factā: nec de medela macule ꝛ albi oculi: nec acuti iurta qō opz: nec refert curam cācri oculi ꝛ inflationis duritiei: garab: grandinis: petrositatis ordei ꝛ cōglutinationis aliozūq̄ palpebraꝝ morboꝝq̄ nec ciliozꝝ casuꝫ. ¶Nec vero iter stōi passiones sanguinē refert coagulatū: aut lac coagulatū nec inter aꝑata verrucas ꝛ supfluas carnes: nec elefanticum: nec inuestigat variolā signaq̄ eius ꝛ medelā ꝓpriā sed interserit ei⁹ mētionē icalidi tractatu aꝑatis: sed nec de aꝑate quicq̄ refert qō et arteriarū ruptura fit dictū aposthema. nec vero de passionib⁹ matricis plures refert. Deserit etenim coartationē aꝑa durū emoroidas fissuras: vlcera: inflatiōes: vētositates matrici accidētes: sed nec mamillaꝝ aut virge refert passiōes: erectionēq̄ q̄ sine appetitu fit coit⁹: nec q̄ in supficie sūt corpis passiōes: verrucas: ꝛ aspritatē nec pediculos nō ēt sudoꝛē digitoꝛūq̄ inflationes: nec varices q̄ fiūt i pedib⁹ aut q̄ i testiculis aut fissuras q̄ fuerit plātis aut palmis. nec inflationes nec elaesaz aut vngl'arū passiōes nec morū q̄ i facie fit. Tractauit ꝗz de aīaliū morsu ꝛ pcussiōe nō tñ de pcussione scorpiōis gerarie: aut pediculoꝝ vulturis nec de venenoꝝ cura aut mortiferarū potionū sz nec aliq̄d cure vulnerū aut vlceꝝ q̄ cicatrizari egēt. Ea ꝗz q̄ dixit cōfuse ꝛ nō suo ordine intm̄ vt nō nullas passiōes q̄ in ordine mēbroꝝ exponi desiderant iter eos retulit morbos q̄ exterioꝛibus corpis accidūt quēadmodū passionū mficis medelā ꝛ diminutiōis veneris ac spmatiꝝ fluxꝰ iter eas inseruit passiones que superficiei sunt corporis. Sic quoq̄ fetoris narium ꝛ oris exitumq̄ vnee iter ea q̄ supficiei corpis sunt cōmemorat passiōes. Oportuit aūt hec iter curas passionū ponere q̄ mēbris accidūt iurta iꝑoꝝ ordinē. Nō ergo eas doctrine disponit mō passiōes tñ eoꝝ cās signa medelas de q̄b⁹ tractauit ad liq̄dū ꝓsecut⁹ē. ¶At ꝟo maheramad⁹ fili⁹ zacharie razij librū quēdā ꝑdidit in q̄ collectim ꝛ ꝓiūctim oia q̄ artis sunt me⁹ iducit: nihil omittēs sz p molesta vtens ḃrevitate nihil explanat vt expedit: cū ei⁹ hoc fuerit ꝓpositu ꝛ itētio. Edidit ꝛ librū q̄ ꝓtinēs ōr in q̄ inuenio illū dixisse oia q̄ medicis necia sunt de custodia sanitatis ꝛ medela passionū. ac morboꝝq̄ ē cū cibis ꝛ medicaminū regimie magn⁹ opatiōe tū cās ꝛ signa expediēs nihilq̄ ꝑtergredit eoꝝ q̄ ad hui⁹ artis emulationē reqrit: nisi q̄ rez nālium nullā facit notitiā: vt sciaz elemē toꝝ ꝓplonū hūoꝝ expulationēq̄ mēbroꝝ ꝟtutū actionū spūuz: nec ꝟo ea q̄ dixit cōpetēti ꝓsecut⁹ē ordine: nec mō doctrine: nec in sermones op⁹ dimisit ꝛ portas ac capka vt nō siūs sit cognitio ei⁹ ꝛ scia artiꝫ me⁹ eiusq̄ dispōni. Nec ꝟo excellētiam ei⁹ refuto: sciaz in arte repello me⁹ dispōnisq̄ ꝗlitatē librorꝝ. Que aūt suggerunt mihi de hui⁹ viri cognitiōe quā imagioꝛ de ei⁹ itētiōe ꝛ ꝓposito hoc in libro duo sunt. Aut em̄ sibi hūc cōposuit librū tāq̄ cōmonitoriū toti⁹ medicie artis vt eēt ꝓpriū ei⁹ ꝛ rediret ad illū cū neēe ei aliq̄d eēt aut de custodia sanitatis aut: morboꝝ medela senectutis tpe et defect⁹ ac obuiliuionis: aut qm̄ incōmodū alicuod libris suis accidere posse ſparet suffice retq̄ ei liber hic. Jōq̄ bonitati dispōnis ꝛ pulchritudini supsedit ordinis libri: aut vt hoib⁹ hic offerret esseteq̄ ei ꝗsi commemoratio deinceps disposituro ꝛ ordinaturo vnāquāq̄ suo spēz loco demōstraturoq̄ singula ꝓut res exigeret fieretq̄ eo liber nō ꝓplet⁹ ꝛ iteger sed ipedit⁹ q̄uis ē incōmodo aut morte aīāq̄ ꝓplere ꝛ occupat⁹: ꝛ siq̄dē hoc ei⁹ fuit ꝓpositū hoc in libro nimiū ꝟba ꝓtulit ꝛ āpliauit absq̄ vrgēti ad hic ne cessitate intm̄ vt prudētiū q̄daz ab ei⁹ trāscriptiōe defecerint: nisi ꝑpauci: iōq̄ raro inuenit. Retulit em̄ in vnāq̄ morboꝝ et causaꝝ ꝛ signoꝝ ꝛ curaꝝ spē qō q̄sq̄ medicorū dixerit ꝛ ātiqu⁹ ꝛ modern⁹ ab ypocrate ꝛ galieno vsq̄ ysaach ioānis filij q̄ iterfuerunt medicos modernos ꝛ aficedētes cōmemoratis nec aliq̄d q̄ quisq̄eoꝝ dixerit ꝑtermittit q̄n hic inducat librō. Choc ilaq̄ modo omnes medicine in vnum redacti sunt libri. ¶Et scie

ū pitissimos medicorū inuicē sunt cōcordes inueniri cū naturis morboꝝ ⁊ cāis signis ⁊ medelis nec ē iter eos discēsio nisi ꝑm augmētū ⁊ diminutionē aut ꝓbusz idictiōib⁹ quā regule ⁊ vie ꝓbus ad cognoscēdos morbos passiões cās signa ⁊ medelas ꝓcedūt vne eedēq; sint. Q̄ quū ita sit nihil ē quo cogamur ad ātiquorū ⁊ modernoꝝ ⁊ i arte pitissimoꝝ medicieverba oium ponēda repetitiōesq; faciēdas. cū q̄s eoꝝ eadē fere q̄ ⁊ alius afferat. ꝛNecꝫ etenī illis discordia ē inaturis morboꝝ cāis signisq; nisi circa augmētū ⁊ diminutionē ⁊ ꝓboꝝ varietatē ꝙuis alteri altero circa medicaminuz spēs diuersus sit: ꝛ nō tū in ꝓtute eoꝝ ⁊ actōe vt citonijs: ⁊ piris: ⁊ spine albe pomis q̄s arabes zaharur dicūt vti. aut zinzibere ⁊ pipe nigro vl lōgo hec em̄ tā si spē differāt nō tñ virtute ⁊ vtilitate nisi fz magis ⁊ min⁹. Nec ergo ⁊ illū rasiz seq̄ oportuit: nec q̄ ꝙsꝫ dixerit imediū afferre sufficeretꝫ vni⁹ ei seq̄ testimoniuz excellētis iter sapiētes quicꝫ ceteris i arte eminneret ⁊ pulcriozis esset ordinatiōis ꝟpliozisꝫ ceteris ꝓbatiōis: q̄ facilis eēt ei⁹ liber volenti ei⁹ habitū ⁊ exēplar nec fieret lōgior liber aut mō maior vt in man⁹ hoium spargereť. ꝟpliuſ ꝙ ⁊ apud plures inuenireť. Inq̄tum etem̄ ad me veritas ꝓuenit liber hic nisi apud sciētiarū ꝓpaucos nō inuenit viros. ¶ Nos hoc nr̄o in libro oia q̄ necia sunt tū ad sanitatis custodiā: tū ad morboꝝ dicem⁹ medelā passionū naturas cās ⁊ accñtia illa sequētia: signa q̄z ꝙb⁹ significātur ꝙb⁹ oio sapiēs ⁊ pit⁹ sufficies sit medic⁹: medelā q̄s ⁊ curas cū cibis cū medicaib⁹ in q̄ cecidit experiētia quecꝫ elegerint priores: q̄ etiā apud eos verissime ꝓbata sūt: vtilitatisꝫ hmōi nō sunt refutās. Adhibui aūt pluriб⁹ in locis hypocratis testimonium ⁊ galieni q̄ in hac priores arte floruerūt: maxieꝫ regulas et normas ꝓpositiōesq; ꝓbus sillogisticis ⁊ rōnales vtūtur ⁊ sup eos surgit nostra cōstructio et insanitatis custodia ⁊ i morboꝝ medela. Medicamia aūt ea posui ꝙbus in q̄to vtūtur medici climate ⁊ harac ⁊ fereste quoꝝq; experiētia ꝟificata ēt vtilitas mltiplicata i vnoquoꝝ morboꝝ: cū sint ꝑmulta medicamia ꝙb⁹ grecoꝝ antiq̄ vsi sunt: q̄ harac ⁊ fereste sustulerūt viri. hypocras nāq; in acutoꝝ libro morboꝝ cyarhitu nigrū pleureticis ad naturā dat solucēdā. Galien⁹ alijsq; grecoꝝ acutos patiētib⁹ morbos mellicratē ꝓpinabāt: harac aūt medici ⁊ fereste in acutis vtūtur morbis mellicratis oco inleb cū zacena alijsq; q̄ nostri series libri cōtinebit: cā soluēda natura acutos patientiū morbos cassia fistula terēgebino ⁊ tamarindis. srupo rosato ⁊ violato lebelabi aq̄ similibusq;. ¶ Proponimus autem tritamitis extraneū quod nostro tenemus libro. ⁊ in morboꝝ assignatione ⁊ causaruz signoꝝ nāq; ac medela de pleuresis morbo. Dico ergo qm̄ pleuresis est apostema qō contingit costarum pectoris operimētis de materia que ad ea aut excrebro aut vicinorū alio influit mēbro. Et quidē qō ad has decurrit pelliculas maxime chole ra est rubea subtilis que in substātiā earū di fundit. Hec etem̄ tenues cū sint ⁊ solide grossas nō suscipiūt materias nec in eas diffundi tur. Diximus aūt de apostematū causis cū de eorū etiā qualitatibus tractaremus. passionē vero hāc quatuor sequūtur accidētia inhērē tia minimeq; ab ea separabilia q̄ sunt febris tussis. pungens dolor. anhelitus artatio. Se pe etiā comitat hec dolor ascēdens a costarū parte ad furculas quas locus cōtrahit passionis: sepe vero ⁊ ad inferiora ad partes descendit epatis scz ⁊ ad splenem. Febris quidē qm̄ apostema calidū cū sit cordi proximū calefacit illud: ⁊ a corde in oēs per arterias mittitur corporis partes calor fitq; febris. Pungēs aut ē dolor qm̄ ipse ꝓpriū ꝙdā est apostematib⁹ que in pelliculis fuerint. Tussis vero a natura monet ad expellendā que apostemati influit superfluitatē purgādaq; ab ea anhelit⁹ instrumēta. Spirit⁹ deniq; arctatio fit ex apostemate qō instrumenta spūs cōprimit angustatq; meatus. nec dilatat aer anhelitu introductus quēadmodum expedit in pectore. hec ergo accidētia pleuresim significāt purā: quorū si alterū deerit nō pura erit. Ascendēs aūt ad furculus dolor fit: eo q̄ apostemata pellicula furculā ad se ꝙtrahit iferi⁹. At vero dolor ad epatis descēdēs ptes aut splenis ꝓp apostematis ad diafragma descēsum vñ et eos cōtrahit. Prouidētia vero habitudinū hui⁹ passionis: ⁊ q̄ ad eā vētura est: aut sanitas aut ꝓditio est talis. Si em̄ in p̄ncipio cū ea sputum fuerit salubris est ⁊ breuis: materia em̄ subtilis est ⁊ matura ⁊ virt⁹ fortis. Iōq; hypocras, Sputo inquit in p̄ncipijs infirmitatis apparēte brevis est morbus: si vero differať ⁊ morbus ꝓducit. Mā etem̄ grossa est ⁊ viscosa: vnde ⁊ maturitati inobedies. Et si sputū paucū est ⁊ exit⁹ nō difficil⁹ morbū in p̄ncipijs eē sign nāmq; illū maturātē. Q̄ si iter multū ⁊ paucū mediū ē ⁊ tenuitatis ac grossitiei planūq; ⁊ exitu facile nāz ia ematurasse morbi sign māz quadā maturitate: ⁊ qm̄ morb⁹ in sui est aug mēto. At vo si sputū p̄imū ⁊ tēperati liquoris planū eāle ⁊ egressui facile laudabile ē: sign et em̄ māz bonā ⁊ maturā ⁊ qm̄ morb⁹ i statu ē. Q̄ si sputū difficile egredit modicū ⁊ grossuz aut tenue ⁊ fluidū ⁊ dolor ꝙuis pessimū ē. Crudītatē nāq; designat hūoz ⁊ maturitatis priationē. Et si sputū croceū ē māz sign ex colꝫ eē rubea. Q̄ si p̄imū croceū ē signū ē malū. Rrauitatē em̄ ⁊ magnitudinē sign calor ꝫ ac colere dñationē. Si aūt sputū rubeū ē māz ostē

dit esse sanguineā ⁊ si plurimū rubeū illaudabile est. Si vero album simulq; grossum aut tenue multum morā significat maturitatis ⁊ morbi temporis prolixitatem qō liuidum aut nigrum malum est ⁊ mortale. Maxime que si eius putet odor significat enim putredinis magnitudinem ⁊ difficultatē. Sic quoq; si fuerit viride vel liuidum eadē portendit. Ait autem ypocras. si pleuresim patiens saniem spuat in septimo: quartadecima die morietur. Quod si laudabile apparet signū in septimā decimā differtur. Septima etenim dies certica est. in qua si mala apparuerint signa mortez portēdit infirmi. ¶At vero huius medela ⁊ regimen per euacuationē fit materiei. que apostema facit: cum flebotomia aut laxatiuo dandoq; patienti refrigerantia ⁊ humectantia calorem febris eiusq; siccitatem. hȳsquoq; que emolliant ⁊ lineāt ⁊ maturēt ⁊ adiuuent sputi facilitatem. emplastris etiā que apostemata dissoluunt ⁊ maturant exitum facilitant materiei scōm eius subtilitatem ⁊ grossitiez. ac cataplasmatibus que dolorez nutigant. alijsq; fm virtutem infirmi medet ac debilitatē accidentiūq; euētū. quēadmodum ostēdemus in sermone in quo de mēbroꝝ spiritus passionū medela loquemur cū de medela pipleumōie et pleuresis disputabimus. ¶Hoc ergo mō disputatio erit nostra oibus in morbis q; passionibus ⁊ causis ⁊ signis medelisq; eoꝝ. Priꝰ tñ nobis alia incipiēda preponendaq; elemētoꝝ scientia cōplexionū humoꝝ mēbroꝝ aliorūq; ȳbus optimi indigēt medicoꝝ ad pfectionez q̄ ꝓponit ⁊ intētione ad quā tēdit que est insanis sanitatis custodia: ⁊ egrotātibus eiꝰ restauratio quo facilior fiat illis vnius libri intuentio: quo oia cōtineant hȳs necessaria: nec aliquid oino ptermittā qō ⁊ discētibus ⁊ peritis necessariū sit: q̄n ⁊ explanē id ⁊ manifestissime ostēdā. Succedemus aūt breuitatis tramite diligentiaq; explanationis ⁊ inquisitionis in vnaquaq; suia ꝓpositę spēi: caneboq; fastidiū lectoris quē generat plixitas. breuitatē quoq; molestā q̄ obscuritatē pariat; sntarū. Que cū fecerim nō mihi opus est singuloꝝ in vnoquoq; morbo medicoꝝ afferre suias: cuz peritū nullo mō deceat medicū hāc trāsgredi viā ⁊ regulā nec ab ea declinare: hoc est a notitia nature corpoꝝ ⁊ diuersitatis habitudinū eoꝝ nature quoq; causarū que eas imutāt et morboꝝ ac diuersitatuz eoꝝ varietatū quoq; medicaminū qb⁹ in custodia vtimur sanitatis ⁊ medela, morboꝝ: q̄ cū ita sint nos ab hic hȳs necessaria ostēdere; incipiemus: exordium ab hypocratis sumētes qō posteris reliquit mādato: aliorūq; discipulis: quibusq; eos oportet esse morbis preditos: subsequemurq; octo principioꝝ inquisitionem que in cuiusq; libri necessaria sunt principijs.

¶Capitulum. ij. de hypocratis ⁊ aliorū mādato sapientum medicorum quo oportet medium suos disponere mores.

Zco oportere eū q̄ medicus scies ⁊ pbus vult eē a sanctissimi mādato hypocratis incipere: qō in suo mandauit medicis testō eū subsequētib⁹. Primuz etenim oium p̄cipit magistros magnificare. laudare. eorūq; bonā predicare famā. ⁊ tanq; patres habere. ⁊ honore patrū dignos iudicare: retributioneq; eoꝝ pulcras facere eorū q; merita quasi ⁊ patrū suoꝝ chara habere: ⁊ in suis cōicare illis diuitijs. Et optimū est hypocratis dictū. Sicut enim generatiōis cā pr: sic magister excellētie ⁊ experrectiōis discipuli cā est: motusq; eiꝰ ad scientias: ō inheret homini magister: quēadmodū ⁊ patris veritas. Oportet ergo magistri filios sibi fratres assumāt quasi patrū suoꝝ natos. Et ait: nec ꝙ repellāt eos qui artē discere cupiūt dignos eos quos ⁊ doceāt sine retributiōe: ⁊ pacto nec ab eis quicq; postulēt eosq; filiorū loco foueāt ⁊ quasi magistroꝝ suoꝝ. Prohibeāt aūt ea indignos necq; aut inferiores hoies. Precipit quoq; medele infirmoꝝ medicū opam dare: eoꝝ p cibos ⁊ medicamia regimini: nec sit eius adquerēdaz in medēdo intētio pecuniā sz a deo retributionē ⁊ meritū. Nec vero cuiq; mortiferuz det potū nec assignet aut q̄d sit significet: sed nec de eo loquat: pariterq; aborsuz faciētez mulieri nō det medicamen: nec quale aut qō sit cuiq; cōmoriet. Et iterū ait. Medicuz opz esse mūdū: astutū. fidelē ad deū suspitiētē lingua expeditū: vite optime pcul ab omni re morū sorde ⁊ spurcitia. ac iniustitia libidineq;: nec ad cuiusquā ea de cā matrē aut vxorē ceterasue intueat. Nec sit eius in ad infirmū ingressu cura: nisi vt eius moliat sanationem. Nec ꝙ reuelet patientis secretū q̄d de alicuiꝰ cura ⁊ morbo: nec sup adducat aliquos primos aut longinquos. Plurib⁹ enim infirmātiū accidūt passiones. quas ⁊ a patrib⁹ ⁊ a sua celāt parētella. easq; medicis ꝓpalāt: vt matricis dolores ⁊ emoroides: quare opz medicū ea tacita seruare q̄ sibi reuellant ab hoibus. Expedit ergo in oib⁹ talē se q̄lez impat sapiēs hypocras exhibere. Sitq; misericors ab stimēs nō opandi cupidus ȳbis ⁊ sineris subtilis. primus tñ hoib⁹ imedēdis. studiosus egrotis ⁊ eoꝝ curis: marieq; ⁊ egenis ⁊ paupib⁹: nec ꝙ eis vtilitatē q̄rat aut retributionē ⁊ si q̄d posse est ipsi ō suis det eis medicias pecunijs: sin assignet illis q̄ poterit. Mane ⁊ vespere visitet si eoꝝ acut⁹ ē morb⁹ donec sanent. Acut⁹ ⁊ esn aī celeris ē mutatiōis i diuersa morb⁹: necubi oz delectationib⁹ ⁊ delicijs aut ludo medicū oc-

cuparī:nec plurimū sumat vinū:cerebro q̄ em̄ nocet sua ic̄ supfluitate replēs crapula iōq̄ q̄ mētē corrūpit. Opz aūt eū magis lectiōe occupari.studio q̄ cōsideratiōis librōz medicine nec negligat aut fastidiat eos quoq̄ die. Cogat em̄ se ipm̄ ad eorū custodiā q̄ memoriā in eūdo q̄ redeūdo quo ola cōseruet necessaria. q̄ de scia q̄ de opatione reuoluat q̄ exerceat in eis suā mētē vt nō oi egeat librōz p̄sideratiōe tpe:fit em̄ libris aliq̄d accidere incomode reuerteturq̄ ad ea q̄ seruauit mēbra cū necessitas fuerit:opz aūt hec a pueritia obseruare q̄ adolescētia: qm̄ in his facilior ē custodia tpib⁹ q̄z in senecta cū sit hec oblitiōis domus. Et expedit hāc q̄rēti artē plurimū hospitalia q̄ domos ac loca infirmoz frequētare ꝓpter multas eoz medelas cū magistris q̄ pitis medicis ad inquirēdas eoz qualitates q̄ accidētia q̄ in eis fiūt recolatq̄ q̄ legerit in libris earuz q̄ inditiū habitudinū quidq̄ aut boni poterūt aut mali. Si em̄ hec obseruauerit: pfectionez adipiscet pulcrā q̄ optimā. Quare volēti medicū se eē pfectū obseruare hec oportebit mādata q̄ his informari q̄ dicti sunt morib⁹ nec cōtemnere oino. Si etenim his inheserit medela eius recta hoibus cōplacēs fiet inclinabūq̄ ad eum:amabit honorabit honesta erit eius fama apud eos necnō cū his meritis ac p̄miis p̄miabitur apud deum.

¶ Capitulū.iij.ō octo pōtis q̄ i cuiusq̄ libri principio anteq̄ legit inspiciende sunt.

Quoz necessitate lecturus aliquē oportere libroz icipere a p̄ncipioz cognitiōe que sunt octo capla: adinuāt nāq̄ nō pauca vtilitate ad itell'm legēdoz lectorē. Sunt aūt itētio. Utilitas. Artis excellētia. Titul'. Doctrie mod⁹. Ordo. Auctoris libri nomē. Libri diuisio p ptes q̄ p̄mōes.

De intentione. Et intētio q̄dez nīa hoc ē in libro i mediū pferre ola q̄ scitu q̄ cognitu necessaria sunt volēti artē discere medicine: q̄ sit in ea pt⁹ q̄ pfect⁹. q̄ sunt. s. custodia sanitatis his in q̄b⁹ē: medela q̄ infirmātiū vt sanenť: nec egebit cū hoc alijs artis huiꝰ libris: q̄ vt breuitate cū explanatiōe vtamur q̄ ostēsiōe. Necessaria est aūt libri itētiōis cognitio añ libri lectionē q̄ agnoscat ad quā ōferat ꝓpositū sniaz lectur⁹ libri dispō: adiuuetq̄ eū nō modica q̄ vili vtilitate eoz q̄ i libro sūt lectur⁹ē itell'u. Facilisq̄ fiat sniarū ei⁹ cognitio: nec sit eoz q̄ legit oino ignar⁹. Si sic em̄ fiet vt cec⁹ q̄ q̄ ꝓpositū hēat nescit: q̄ si q̄ in itinere posit⁹ quo eat ignorat: vñ: q̄ sua erat invia qua cū ita sit necessaria est oino libri intentio anteq̄ ad eum accedat.

De vtilitate. At ꝓ huiꝰ libri vtilitas egregie ē quātitatis nō parue magnitudinis trib⁹ ex modis. Prim⁹ē ex artis altitudie q̄ ei⁹ sbiectū ē. Sc̄os ex ipsi⁹ excellētia. Tertiꝰ eo q̄ ꝓfuit q̄ ꝓgregat oēs artes ꝓtes. Et artis q̄dē huiꝰ altitudo excellitas ē qm̄ ei⁹ subiectū ceterarū artiū subiectis maius q̄ digni⁹ ē: corpora. s. hoiuz q̄ apud deū ceteris oib⁹ corporeis creaturis dignioza q̄ honorabiliora sunt: ipsum q̄ magis honorantia.

De artis excellētia. At ꝓ de ei⁹ null⁹ dubitat excellētia, sapiētum q̄ cui vel modicus ē itellect⁹ sup oiuz excellētia artiū vtilitatis magnitudie oiumq̄ ad eā hoiuz necessitate. Cū sit hō em̄: ceteris celsior aiantib⁹ q̄ excelsior ꝓpria q̄ ei a deo data ē rōne. s. alo p quez est discretio rerū q̄ cognitio quo ēt rerū cōpie hēditq̄ varietatē q̄ ad eū ꝙuersio fit i oib⁹ hoiuz necessarijs i regimine eoz q̄ actionib⁹ q̄ vite necessarijs alijsq̄ opib⁹ hec q̄ adipiscanť hoc in mūdo vtilitates q̄ gloriā i vltimis. Animus aūt nō erit nisi p aie sanitatez rōnalis: nec ꝙ huiꝰ sanitas nisi p aie vitalis sanitatē q̄ nālis: harū q̄ duarū nō ꝓsistit sanitas nisi p corporū sanitatē: nec ꝙ huiꝰ aliq̄ ē nisi p hūoriū tēperātiā. humoriū q̄ tēperātia nō erit nisi ꝓportionis tēperātia q̄ nō erit oino nisi p artē regimē medicine p q̄s ē sanitatis custodia i sanis si q̄dē sit eiusq̄ repatio si pdita fuerit cū res se itaq̄ vt dictū ē hēat ex necītate medicie ars ceteras excellētior ē artib⁹ maioriq̄ vtilitate sanitatē cā q̄ incolumitatē sine q̄b⁹ hoiuz oino res pfici neq̄unt. ¶ Huiꝰ aūt libri vtilitas ex eo q̄ oēs artes ꝓtinet ptes indicať qm̄ cū hic liber ola q̄ medico ad itētionē ꝓpositā necia sūt ꝓtineat: aliorūq̄ libri medicoz ab hoc ōficiāt: hūc neče ē libz⁹ eē vtiliorē ceteris q̄b⁹ hac ex arte ꝓpositis coq̄ oēs ꝓtineat icludat q̄ oib⁹ alijs sūt i libris sniis. Ex his igiť huiꝰ libri vtilitas sup alioz excellētia magnificata ē. Necia ē aūt libri vtilitatis agnitio: q̄ ea cognita ꝓfic⁹ lector exerceaťq̄ studeat ad discēda q̄ ꝓponunť. Libri huiꝰ talis ē titul⁹.

De titulo. Liber regalis ꝓfectⁿ artis medicine. Hoc aūt nomē vtilitati cōpetit ꝓpositē i eius dispōne cū illū regi ordinauerim excellēti principatus sortitudini: q̄ est colligēs q̄ cōplēs ola medico necessaria. Est vero titulis necessaria cognitio dupliciter: antꝙ ei⁹ cognoscať subiectū: aut si forte hoium ds libri q̄sierit assignet noīe quēadmodū q̄ individua q̄q̄ suis vocata sunt noibus vt agnoscanť p ea.

De doctrine mō. Doctrie aūt huius libri modus est p diuisionē doctrine. Etenim modi sunt quinq̄: primus est dissolutionis q̄ conuersionis. Sc̄os cōpositionis. Tertius dissolutiōis diffinitionis. Quartus descriptionis. Quint⁹ diuisionis. Dissolutiōis ac cōuersiōis via ēt speculeť ds q̄s q̄ scire desiderat: ponatq̄ illud in sua imaginatiōe ab ei⁹ principio vsq̄

vltimū: tūc ab vltimo eiꝰ reuertēs icipiat p cō
uersionē: ꝑsiderabitq; vnāquāq; eiꝰ ptē ex qbꝰ
illō q̄dē ꝓponit: nec sine eis sit: donec ad ꝓnci
ptū reddeas vt hō. Etꝰ em̄ vniuersitatē in tua
statues imaginatiōe: dehic dices. Hois corpꝰ
diuidit in mēbra insīlia. Et insīlia mēbra
in ꝑsiliū mēbra ptiū. Et ꝑsiliū ptiū mēbra i hu
mores. Hiores in plātes ex qbꝰē aialis cibus
plāte in elemēta. ¶ At ꝙ cōpositiōis via huic
ꝫria ē. Incipies em̄ ex eo ad qō ꝓuenit dissolu
tio ꝛ ea q̄ dissoluas cōponas alia cū alijs do
nec ad vltimuz ducaꝫ cōpositio. Ut si dicaꝫ ex
elemētis plāte cōponunt: ex qbꝰ cibꝰ: ex cibis
hiores: ex hiorib⁹ mēbra cōsilia ex ꝑsilibꝰ mē
bris mēbra insīlia ꝛ ex his corpis totalitas.
¶ Uia aūt cō ē ꝑ diffinitiōis dissolutionē hmōi
ē. Primū cuiꝰvis habere sciaz rē diffinies ꝛ ter
mino circūscribes: tūc illā diuides diffinitiōez
a gñe eiꝰ ꝑ dīas in spēs quēadmodū in libro
pue artis fecit galienꝰ: diffiniuit em̄ meᶜ artē
diffinitione q̄ eā eracleꝰ diffinierat. s. cognitio
corꝑ q̄ ad sanitatē ꝛ infirmitatē neutrū referūt
dehic hāc hāc dissoluit diffinitionē in genꝰ eiꝰ
supiꝰ q̄dē cognitio ꝛ q̄ sub hᵒ ſt dīas: q̄ ſt corꝑ q̄
ad sanitatē ꝛ morbūvl neutrū referūt: dhic ēt
i horū iferiora spēs dōec ad spēs ꝓxīt spālissi
mas ꝙs nō est nisi in idiuidua diuidere. Uia
aūt descriptiōis dehic sequit: atq; ipa est cum
assignat aliq̄d alijs ꝙs sua substātia: hoc ē dif
ferētijs ex q̄litatibꝰ eiꝰ sumptis quēadmodum
in hoie ōr qm̄ est rectꝰ statura latis vnguliz ꝛ
quēadmodū in medicina qm̄ est ars q̄ sanita
tē affert. ¶ At ꝙ doctrina q̄ ꝑ diuisionē fit ta
lis est. Que diuidunt: septē modis diuidi ꝓt
vna est diuisio gñis in spēs quēadmodum fe
bris diuisio in febrē q̄ in spū ꝛ febre q̄ est i hu
moribꝰ ꝛ febrē q̄ fit in mēbris ꝓncipalibꝰ. Se-
cundꝰ est spēi in idiuidua diuisio: vt tertiane
vere in eā que est socratis ꝛ platonis. Tertiꝰ
totius in ꝓtes diuisio vt corꝑis in manū: capi-
pedē: ꝛ alia. Quartus diuisio equinoci nois i
varias ſignificatas: vt si dicas canis nomē si
gnificat canē formatū ꝛ canē venātē ꝛ mari-
nā beluā. Quintꝰ subē in accidentia vt corꝑis
in albū: nigrū: rubeū ꝛc. Sextus accidētium in
subam vt si dicas albū aliꝰ sal aliꝰ bōbax. Et
nigrū aliud corꝑis aliꝰ pix. Septimꝰ accidentis
in aliena accididentia vt dulce. aliud rubeum
aliud albū. His itaq; modis omne diuisum di
uiditur. Et qm̄ hic doctrina que ꝑ diuisionez
est diuiditur in multos modos vtilius nobis
illā fuit vltimū ponere eo ꝙ vrgeat nos sepe
necitas ad diuersaz vsū diuisionū. Nos etem̄
gñis q̄dē vtimur diuisiōe i spēs quēadmodū
dicimꝰ putredinū febris diuidit i tertianā ꝗr-
tanam ꝛ quotidianam ꝛ continuā. Sepe quo
q̄ diuisione speciei vtimur in idiuiduavt ter
tiane febris cuiusdam quidez accessio brevis
cuiusdam autem longa. Multotiens diuisio
nem totius in ꝓtes vt cū dicimꝰ corꝑ diuidi-
tur in officialia mēbra. vt caput manū ꝛ pedē:
ꝛ in mēbra cōsiliuz ptiū q̄ sunt ossa cartilagies
lacerti ꝛ alia. Nōnūq̄ ātē diuisiōe vtimur iube
in accītia: vt aparuz q̄dā sūt solida q̄dā laxa ꝛ
mollia. Aliquotiens vt accidētis in substātias
diuisione vt ꝓtiginis: alia fit ex flegmate: alia
ex colera rubea. Sepe ꝙz accidētiū in acciden
tia occurritur diuisio vt defectꝰ mētis: alius fit
ex dolore: alius ex euacuatione. Aliq̄n ꝙz vti-
mur nois equinoci diuisiōe in diuersas ſnias
vt cū dicimꝰ nā: ꝛ intelligimus q̄dq̄ virtutē cor
pus regentē ꝛ disponētē aut corꝑis figuram
aut ꝓplexionē. Ideo magis eligimꝰ ex doctri-
ne vijs diuisionē eo ꝙ ea magis egeamꝰ. Di-
scenti aūt doctrine modi necessaria est cogni-
tio vt ꝛ quo sit illis ꝓpositū sciat ꝛ iter. Leuecq̄
sit ei seruare q̄ dicerit faciliscq̄ fiat itellectus
eiusq̄ singula mēbra: ad ea q̄ sequunt ꝓferat.

De ordine libri. Non eget aūt hūc lecturus librum aliquos
alios medicine legere libros cum sit hic oium
cōtinēs q̄ necia ꝛ discipulis sūt ꝛ pitis: nisi ꝙz
eū q̄ lectrꝰ ē ꝓfectum eē ꝛ pbū oēs scientē ar
tes: sentētias ꝙboꝝ intelligentē. q̄ ꝛ logice li-
bros legerit ꝛ disciplinas ꝗuoz q̄ sunt. s. arith
metrica geometria. astronomia: musica. Logi
ca em̄ verboz̄ est libera ꝛ omni vtilis arti. We
dicus autem geometria necessariam hēt scien
tiam vt per eam vulnerum agnoscat figuras.
Rotunda etenim vulnera difficile sanāt̄ur. At
vero triangulata quadrāgulata ꝛ similia faci
le curantur. Sed ꝛ si sit illis angulus ab eo
carnis incipit productio. Astronomia quoq̄
eget quo medicaminibus electis vtatur tēpori
bus quibus est luna beatis ꝛ felicibus cōtēpe
rata planetis: ꝛ sub cōpetentibus signis. Eget
etiā musicoꝝ scia vt suā exerceat in corꝺaruz
sensu diligentiam ꝛ tonorum quo facilis pul-
snuz fiat illi doctrina ꝛ sensus venaruz. Scias
tamen minime harum ex necessitate sciarum
vtilitatē in medicina oportere esse dicere: cum
possit artē medicine homo sine his discere in-
tm̄ vt pertissimus fiat medicus sine artis logi
ce ꝛ disciplina: ū scia. Sed tamen nostri huius
libri doctrinā oimode ex logice artis scia ne-
cessariū ꝙz agnoscere vt quid significet gene-
ris nomen differētie spēi ꝓpriū ꝛ accītis quo
rū cognitio facilis ē celerius capitur: post hoc
de logicarū scia nō ē q̄d aliud quo necessario
medicine egeat cognitio. Ait em̄ galienꝰ i pri-
mo libri de cognitione morboz̄ interioz̄ mē-
brorum sermōe: qm̄ logicarū inuestigatio qē-
nū in arte medicine vtilis nō est: cū nil per eas
diligētius de morboꝝ natura queratur: ſz nec
eoz̄ cause aut signa aut medele. Sic ꝛ in di-
scipulis intuendū: qō em̄ de eis medicine ars

expetit leue est ⁊ nō difficile: vt aūt ꝓfunda ea rū rimeꝛ q̄s ⁊ inuestiget notitiā nō inheret ex necessitate medico. Necessariū āt est vt sciaꝛ le gēdi libꝝ ordo quo sit eoꝝ q̄ dixit doctrina ordinata. Si āt libri alicui⁹ ꝓponet lectionē quā oz subsecꝛ ⁊ postponit q̄ ꝓponēda eēnt: vñ ⁊ nihil intelliget errabitq̄: q̄si viroꝝ q̄s q̄ cū scale vult grad⁹ ascēdere prioꝝ ꝓtermisso ascēsu ad ternos nititur nec post: ⁊ ledit: fit ergo vt aut gradibus cadat aut ledat pedes.

De auctore libri. Auctor autē libri hui⁹ ē hali fili⁹ abbas magi medicie discipulus habumeher moysi filij seiar: misereaꝛ ei deus. Qō aūt verꝝ sit sic esse duob⁹ ostēdit modis. Alter q̄m nullus eū hac ꝑfessus fuerit in ordiatiōe: si em rimeris bibliothecas oēs oiumq̄ q̄ eū ātecesserūt libros nullū inuenies ola cōtinētē artis hui⁹ nec sub hac dispositū diuisione aut in ordie nr̄o siki. Scōs vero q̄m cū primū hūc q̄ ordinauit ꝓtulit libꝝ in armariū regis glorioſi principat⁹ ꝑtutis dedit. Abinde aūt in man⁹ ꝓducť ē hoium manifestus q̄ illis fact⁹. ante hoc ꝙ nullū fuit illi exēplar nec in ordie silis: q̄ cū ita sint certū ē ⁊ scitū auctorē ei⁹ hali fili⁹ habas magi fuisse discipulū abimeher moysi filij seiar. Nois autez auctoris necessariā iudicauerūt sapiētes notitiā ne forte aliquis inuenies ⁊ ignorās libum quē sapientū aliquis composuerit referat illū ad se ⁊ suo nomine nuncupet.

De diuisione in sermones ⁊ ptes. Diuiditur aūt liber iste in duas ptes. ꝑma ē in q̄ de rebus loq̄mur nālibus ⁊ non nālibꝫ: ⁊ his q̄ exᵗ nām sunt at q̄ h̄ pars dr̄ ps speculatiua. Scōa aūt in q̄ de custod.a dicemus sanitatis in sanis ⁊ medela morboꝝ q̄ ē p ciboꝝ ⁊ medicaminū regimē: ac eaq̄ p manū dr̄q̄ hec pars opatiua. Et prime q̄ō ptes sūt. x. ꝙmones. Primꝰ ꝙmo vigintiq̄nq̄ hꝫ capitula: in quo ꝓlogus libꝝ: octo portē: hypocratis mādatū ex testamēto ei⁹ medicis medicine diuisio cū elemētis cōpl'onib⁹ ⁊ hūoꝝ cōtinētur. Scōs sermo sexdeciz hꝫ capitula cōtinens membroꝝ in ptibus suis silium explanationē ⁊ vtilitatē. Terti⁹ ꝙmo. triginta septē extēdit portis: in quo explanatio cōpositorū membrorū ⁊ vtilitas eoꝝ explicať. Quart⁹ sermo viginti diuidit partibus in quo virtutuꝫ ⁊ actionum ⁊ spirituum ꝑscientie explanantur. Quintus sermo. trigintaocto. habet capitula. hic res ostēdit nō naturales que sint .s. aer circūdans hoium corpora exercitium cibus ⁊ potus somnus ⁊ vigilie coitus balneum ⁊ alie accidentia. Sextus sermo. triginta ⁊ q̄nq̄ insignit capitulis in quo res extra naturā explicamus morbos. s. eorū causas que illos faciunt: ac subsequentia eos accidētia. Septimus sequitur sermo. cum decem ⁊ octo capitulis in quo signa ⁊ significatiōes inueniesꝫ vles passiōes ⁊ morbos significātes. Octauus sermo viginti ⁊ duo offert nobis capitula in q̄b⁹ morboꝝ significatiōes ꝓtinent membroꝝ q̄ sensui manifesta sunt. Non⁹ ꝙmo sermo q̄draginta ⁊ vno ꝓducit capitulis iteriora membroꝝ passiones ⁊ cās eoꝝ expedies. Decim⁹ tāde sermo duodecim strmgit portis in quo signa demōstram⁹ ⁊ significatiōes q̄ morboꝝ significat enūt⁹ quoq̄ ⁊ salutē ⁊ pditionē in quoquo portēdūt morbo. Scōa sequitur ps q̄ opatiua dr̄ cū decē sermonib⁹ in q̄ custodia sanitatis ⁊ morboꝝ ꝑ medicaminū ⁊ ciboꝝ regimē ac chirurgia medele ad liq̄dū exponūtur. Primꝰ eius sermo triginta ⁊ vno nobis se pādit capitulis in quo sanitatis insanis custodia ostēdit: regimen quoq̄ infantiū pueroꝝ iuuenū grandioꝝ senū ⁊ abiſirmitate surgētiū. Scōi sermonis q̄nq̄ginta septē sunt capitula. hic medicaminū cōtinet simpliciū sciaꝫ ⁊ vtilitatē eorū ac ꝓbationē. Terti⁹ sermo triginta q̄tuor diuidit capitulis in quo febriū medele ⁊ apatū ꝓtinent cure. Quart⁹ ꝙmo sermo in q̄nq̄ginta ⁊ vria distribuit capitula sup ficiei corporis q̄ accidūt morboꝝ medelas. disponēs. Quint⁹ sermo octoginta duab⁹ apit portis ⁊ in eo q̄ iterioꝝ membris fiūt morboꝝ medele discutiunt: ⁊ ꝑmū de morbis aiantiū membroꝝ q̄ sunt cerebrum nuca lacerti ⁊ q̄nq̄ sensus. Sext⁹ sermo decē ⁊ octo capitulis insignit in quo morbi q̄ membris accidūt ꝑpās explicant q̄ sunt gula. canales pulmōis. cor. diaphragma pectoris pāniculi. Septim⁹ sermo quinquaginta ⁊ vnū: hꝫ capitula in quo passionū medele q̄ membris accidūt ciboꝝ referunt q̄ sunt sezmeri stōns. epar. splen. fel. intestina. renes. vesica. Octau⁹ aūt in trigita ⁊ q̄nq̄ diuidit capitula q̄ gnatius accūt membris passionū medelas cōmemorat: q̄ sunt testiculi. virga ⁊ matrix ⁊ māme. Non⁹ aūt sermo cētū ⁊ vndecim portigit capitulis in quo medele q̄ ꝑ manū fiūt oēs colligunt. Decim⁹ debic sermo viginti octo portis claudit in quo medicamia cōposita ⁊ electuaria ac silia exponim⁹. Capitula aūt que cuiusq̄ erunt sermōis in cuiusq̄ ponem⁹ in ꝓncipio. ꝙ in quocunq̄ capitulo morbi contineatur.

Capi. iij. de medicine diuisione.

Diuiserunt autem medicine artē multipliciter medici: neq̄ attēdi in oib⁹ eoꝝ diuisiōib⁹ aut laudabiliorem aut meliorē explanationem ⁊ ostēsionem: nec melius dispositam et ordinatam eam quam nos hic proponimus diuisionem qua diuiditur ars hec a suo genere superiori quod est medicina in specialissimas species. custodiam scilicet sanitatis ⁊ morboꝝ medelā

ꝛ in ea q̄ in his subsunt idiuidua: seseꝯ iuicē sequent diuisiōis mēbra: nihil oīno iusti mutato ordinis. Nos itaꝯ huiꝰ assignabimꝰ collectio nē diuisionis dehīc cuiuscꝫ explicabimꝰ sciētiā diuidētis. Dico qm̄ medicia in duo diuidit diuidētia: alteꝫ ē scientia ꝛ alteꝫ actio. Et sciētia est cognitio ꝟitatis intētiōis q̄ ꝑponit ꝛ ē posita in cogitatiōe ꝑ quā ē discretio ꝛ regimē eorū quoꝫ volumꝰ actionē. At vero actio ē eductio illius rei q̄ posita est in cognitione in propatulo sensuum ꝛ opatione manuum.

De diuisione

scientie. iuxta q̄ diuidit scretio impat. Scie aūt i tres diuidit ptes i rex sciam nālū ꝛ rerū nō nālū ꝛ eoꝝ q̄ sunt ex nāz. ¶Res aūt nāles sunt fundamēta q̄bus ꝓficit gnatio ꝛ plātaꝝ ꝛ aialium ꝛ oiuz q̄ in hec i mūdo sūt corpoꝝ exq̄bus si q̄vis sustuleris alicuiꝰ nō stabit gnatio plātarū aialū aut metalloꝝ. q̄ in septē diuidūtur mēbra. Primū est elemētoꝝ scia. Scōm cōplexionū. Tertiū humorū q̄ ex elemētis ꝑ mediū fiūt plātaꝝ. Quartū mēbroꝝ scia. Quintū virtutū q̄bus mēbra suas operant actiōes q̄ꝟz naturā sunt. Sextū actionū q̄ a ꝟtutibus veniunt scia. Septimū spirituū ꝑ quos cōplemētum est aialis ꝛ subsistētie eius ac regimis. Et hoꝝ septē tria: cōia plātis animalibus ꝛ oibus sunt: corporibꝰ q̄ sub sphera sunt lunari: elemēta. ſ. cōplexiōes ꝛ actiones nāles. Quatuor āt animali sine plātis ꝓpria. hūores. ſ. membra spēs ꝛ actiones aiales. Addunt aūt sapientum q̄dā septē his quatuor alia. ſ. etates colores figuras dr̄iam inter mascꝫlum ꝛ femināz. Et hec adiecta in scia cōtinent cōplexionis vnde ꝛ ea a ceteris cōmodum non est separare nālibus. ¶Res ꝟo nō nāles ser sunt. Aer hoiuz circundās: corpora. Motus ꝛ quies. Cibus ꝛ potus. Sōnus: ꝛ vigilie. Euacuattio ꝛ reclusio: cōtinēturꝫ in euacuationē coitus balneū oēsꝫ corporis euacuatiōes ꝛ aie accidentia. ¶At vero res extra naturā in tres diuidit ptes. ꝓma est morbi: scōa morboꝝ cāe: tertia accidentia morbos sequētia q̄ etiā sunt signa q̄bꝰ significant.

De diuisione

operationis. Opatio aūt in duas distribuitur ptes in custodiā sanitatis in sanis ꝛ morboꝝ medelā. ¶Porro sanitatis custodia diuidit in tria: in custodia sanitatis corpoꝝ in quoꝝ nihil culpaꝫ sanitate. Et i custodia sanitatis corpoꝝ q̄ iā inceperūt a sanitatis declinare habitu. Et in custodia sanitatis debiliu corpoꝝ: vt sunt infantiū corpora ꝛsenū: eorūꝫ q̄ a morbis surgūt. ¶Morboꝝ autē medela in duas separaꝫ partes. Altera est q̄ fit ꝑ ciboꝝ ꝛ medi caminū regimen. Altera vero ꝑ manum. ¶Et manus opatio bifariā diuidit. aut enim est in carne. vt scindere ꝛ coquere: aut in ossibꝰ cōfractis solidandis: vel si loco exierint reducendis. Cū itaꝯ sic se habeat res vt diuisione ostendimꝰ ꝛ explanauimus: manifestū ē hanc ceteris oībus meliorem esse diuisionibꝰ in quibus artē medicine diuiserunt antiqui sapientes cū laudabilis sit ordinis ꝛ dispositiōis: vt nihil ex ea reliquaꝫ qō necessariū sit ꝛ ad aliū trāseatur. Simul autē facile ē hāc homini diuisionē memoria tenere eiusꝫ diuidētia q̄ diximus vniuersalia intm̄ vt eiꝰ mēs q̄cūꝫ voluerit tēpore aliquid hoꝝ cognoscere cuiuscꝫ presto hēat memoriā: facileꝫ ad particulariū que subsunt queniet notitiā in q̄ hec vniuersalia diuidunt diuidētia. ¶His diligēter cōsideratis nos iā de scialis incipiemꝰ ptis explanatione. Incipiētes oratiōis exordiū a rebꝰ q̄ primum erant sciētie diuidēs. Et in his ab elemētoꝝ explanatiōe q̄ ꝑmū sunt rerum nālū diuidens.

¶Capitulum quintum. de elementis ꝛ essentijs eorum.

SEcundū philosophos ꝑ elemētū id exprimitur qō simplicius ē in oibus cōpositi corporis ptibus ꝛ ꝟtitate minus. Simplex autē est id cuius vna eadēꝫ substātia ꝛ eiꝰ partes sil̄es sūt ꝛ nō diuerse. hoc aūt aut erit sic oīno ꝛ inueritateꝫ ignis. Aer aq̄. terra. Aut qm̄ ita sensibus vꝟ vt in lapide ꝛ metall. ꝛsil̄ibꝰ. Hec em̄ ꝟtus apud sensuz simplicia sint: sunt tū apud animū cōposita ex igne ꝛ aere ꝛaq̄ ꝛ terra. Ideo ergo cū intellexissent philosophi minimū corpoꝝ q̄ sunt generationis ꝛ corruptionis in hoc mūdo simplicioza esse ignē aerez aquā. ꝛ terrā: ꝛ qm̄ oia q̄ gnationi corpa: subiacēt ex his fierēt: vocauerūt ea elemēta ꝓma veraciter: cetera āt elemēta scōa ꝛ tertia. Que cū sic se habeāt ꝛ nos dicimꝰ elemētoꝝ alia esse ꝓprima ꝓpria: alia longinq̄ cōmunia: alia veromedia in primitate ꝛ longinquitate iter cōmune ꝛ ꝓpriū. Et elemētū q̄dē primū ipsuz est ꝓpriū corporiex eo cōposito. At ꝟo longinquū ipm̄ est cōe elemētuz exquo multa ꝛ varia cōponuntur. Mediū vero elementuz ē inter. ꝫ duo vltia. ꝟ. gra. Animal q̄. hz sanguinē. elemēta habet ꝓprima q̄ sunt mēbra partibꝰ suis ꝙsimilia. Ex his em̄ officialia cōponunt mēbra. cuz sint eis simpliciora ꝛ minoris ꝟtutis q̄ illa in totius corporis cōpositione. Elemēta autē primoꝝ alōginquoꝝ media hūores sunt q̄tuor. exquibꝰ cōsimilium cōponunt mēbra ptiū: cū sint illis simpliciores ꝛ minoris ꝟtutis. ex ptiū aūt ꝙsiliū mēbris mēbra cōponunt officialia ꝛ ex officialibꝰ totalitas corpis ꝙponit: ꝛ nō ē nobis hoc in capko in tētio duas has oñdere elemētoꝝ diuersitates hec em̄ tā ꝛ si sensus sint indicio simplicia sūt tm̄ apū aiuz ꝛ rōnē cōposita vt dictū ē. Lōginq̄ aūt elementa q̄ prima sunt scilz ꝛ cōia elēta que etiā gnationi oium participātur corpoꝝuz

que sunt in hoc gñatiõis ⁊ corruptiõis mũdo
sũt ignis: aer: aq̃ ⁊ terra cũ sint hec oĩb⁹ simpli
cioza corpib⁹ q̃ subsũt veraciter lunari sphere.
Ex cibo aialis sunt hũores. Et ex hũoribus cõ
similiũ mẽbra ptiũ. Et ex ptib⁹ suis mẽbris cõ
silib⁹ mẽbra fiũt istãlia. Ex istãlib⁹ vo mẽbꝛ
corpis totalitas cõglutinat. Et nã hoc loco ẽ
intẽtio hỹtudinẽ hoꝝ ostẽdere elemẽtoꝝ. s. q̃ p
ma sunt rep sustẽtamẽta. ¶Dico ergo qm̃ oĩa
q̃ hoc in mũdo sunt q̃ ẽ. s. sub lunari sphera cor
pora gñatiõis ⁊ corruptõis susceptibilia gñan
tur ex igne ⁊ aere ⁊ aq̃ ⁊ terra. aliozꝝ cũ alijs cõ
tẽperãtia ⁊ alteratiõe eoꝝ in corpoꝝ nãz gña
torũ: quẽadmodũ de gñatione dictũ ẽ aialiũ ⁊
plãtarũ. Sicq̃ ⁊ i scaturiẽtib⁹ ⁊ metallis ⁊alijs
intelligẽdũ ẽ: q̃ ergo i mũdo sunt ex his q̃tuor
fiũt. ¶Hui⁹ ãt rei vitas q̃tuoꝝ oñditur modis.
Prim⁹ ẽ ex ptiũ coꝝ adinuicẽ silitudine. Scõs
ex multoꝝ cõfiguratione ad illa corpoꝝ. Tertius ex his q̃ in gñatiõe apparẽt. Quart⁹ ãt ex
his q̃ in corruptiõe mãnifestant. ¶Ex silitudi
ne quidẽ ptiũ qm̃ quecũq̃ sphere subsunt lũe
varia ⁊ mime ptibus silia tã ⁊ si coꝝ quedã sen
sui appareãt ptib⁹ silia vt lapides argẽtũ aurꝝ
⁊ his silis: sed tñ erãsitione ⁊ cõparatiõe eorũ
ostẽdit ptiuꝫ varietas: estq̃ hoc signũ ea eẽ ex
varijs cõposita ptib⁹. At vo ignis aer aq̃ ⁊ ter
ra: horũ quodq̃ si sit p purũ ⁊ sine alijs mixtũ
silles hz ptes ⁊ mime diuersas. Et qõ hmõi ẽ
ipm maxie elemẽtũ dici debet. ¶Signũ ãt ex
corpoũ ꝓfiguratiõe ad illã tale ẽ. Multe etem̃
res in his q̃ sunt ⁊ corrũpũtur inueniũtur ha
bẽtia ptes illis configuratas q̃tuor vt in aiali.
Sũt em̃ in eo ossa: ⁊ hec terre silia in duritie ⁊
spissitate sũt. hũiditates fluẽtes q̃ aq̃ assilant:
spũs q̃z q̃ silitudinẽ gerũt aeris. Inuenimusq̃
in eis ipso tactu calorẽ mãifestũ ⁊ idubitatũ: q̃
⁊ igni silis est. At vo in igne ⁊ aq̃ aere ⁊ terra
nihil inuenim⁹ aiali cõfiguratũ aut plãte. Fiũt
ãt ex illis hec sp si cõtẽperẽtur ecꝝ ptes ad
inuicẽ ⁊ in gñatiõe alterẽtur quẽadmodũ opz.
Cũ nõ sit igit̃ his in q̃tuoꝝ aliq̃d cuiq̃ corpoꝝ
cõfiguratũ q̃ in gñatiõe sũt ⁊ in corruptiõe: ve
re ⁊ marie ipa oibus sunt elementa corpib⁹ q̃
gñatiõis patiũtur ⁊ corruptiõis legẽ. Uidem⁹
etem̃ oĩum q̃ hoc sunt in mũdo plãtaꝝ aialiũ
⁊ metalloꝝ ex his q̃tuoꝝ fieri gñatiõe elemẽ
tis. Plante etem̃ mime subsistẽt sine aq̃ ⁊ terra
nec sine igne possunt ouri ⁊ aere. Si etem̃ se
mẽ sumptũ i aq̃ posueris ⁊ terrã phibeas ab
eo ⁊ aerẽ ⁊ solẽ non ouĩt vt expedit hz corrũpik.
Si vero illꝫ in terra semias loco quo aer ⁊sol
occurrãt ⁊ aquã ꝓpinaueris pulchꝝum ouĩt ⁊
crescit ⁊ fructificat: atq̃ hoc ẽ signũ plãtarum
gñationẽ ex igne esse aq̃ aere ⁊ terra. at vero
aial quoniã nõ existit nisi p cibum cibusq̃ eꝝ
ex plãtis ⁊ plãtaꝝ gñatio ex q̃tuoꝝ ẽ elemẽtis.
Sicq̃ metallica corpoꝝ generatio nãq̃ eorũ
ex subtili ẽ metallorũ terra ⁊ aq̃s eorũ cũ exco
xerit ea nãlis caloꝝ q̃ fit illis ex solis circumlꝫ
sup ea. Jõq̃ ⁊ locis quib⁹ sol nõ ouĩt plãtatio
nõ ouĩt nec aialia nec quicq̃ similiũ. Pz ergo
ex generatiõe qm̃ oĩa q̃ super terrã sũt sphерã
corpa generãtur ex q̃tuoꝝ elemẽtis. ¶Ex cor
ruptione q̃z patẽt: qm̃ oĩa q̃ generãtur ⁊ corrũ
pũtur cũ corruptionẽ susceperint accidit illis
in sua totalitate corruptio ⁊ post corruptionez
in q̃tuoꝝ hic reuertunt necessario vt aial cum
moritur ⁊ corrũpitur eius totalitas solui⁹ ⁊ qõ
quidez infuit naturalis caloris subtilitate sua
ad elemẽtũ surgit igneũ. Dissolui⁹ quoq̃ qui
fuerat spũs ⁊ in aerẽ reuertit: q̃ vero inerãt hu
miditates subtiliãtur ⁊ fiũt vapores. Qõ ãt de
natura fuerat terre vt ossa ⁊ cartilagies cete
raq̃ mẽbra cũ separata fuerit ab eis hũiditas
lõgitudie tẽporis putrescũt ⁊ in naturã reuer
tuntur terre: idẽ fit in plãtis cuꝝ corrũpuntur.
Ignt ãt aeri ⁊ terre ac aq̃ gñatio non accidit ⁊
corruptio sua in totalitate sed coꝝ partib⁹. In
sua porro totalitate pstant nec mouẽtur a suo
habitu in sua natura nec mutãtur aut alterã
tur sed eadẽ semp in forma sũt. Et qõ hmõi est
ceteris oĩb⁹ digni⁹ ẽ vt elemẽtũ dicat oĩbus q̃
gñanť ⁊ corrũpuntur sua in totalitate corru
ptaq̃ in hic reuertuntur elemẽta. Necessario
ergo ignis aer aqua ⁊ terra elemẽta sunt oĩb⁹
generationi ⁊ corruptiõi subditis. Non em̃ sic
se habet vt nõnulli arbitrãtur photum res: q
oĩa que in mundo sunt aialia plãte metallaq̃
vno sint ex elemẽto. In hoc̃ discordes inue
niuntur ⁊ varij. Quidã enim aiunt illud esse
corpoza q̃ diuidi nequeũt: quidã ignẽ. alij aer
em: nõnulli aquã: fuerunt qui dicerẽt terraz.
Jdeoq̃ ⁊ eius nã vna ⁊ eademq̃. Repulit ãt
eos hypocras ⁊ ostẽdit hoiem nõ ex vno esse
elemẽto in libro de hois natura. Et ait sic. Ne
cessariũ est generationem non ex vno aliquo
fieri: neq̃ fieri põt aliqua generatio si ipm est
vnũ: ideoq̃ nõ generatur ab eo aliud q̃z ipm
nisi aliud q̃d illud cõtẽperet ⁊ cõmisceat atq̃
hec oratio verissima est. Si etenim plãtarum
dimiserimus semen in loco quo ad ea aq̃ non
perueniat nec tãgat terra non oritur aut fit ex
eo plãta: sed suo stat in habitu: nec eius muta
tur substãtia. Jdem ⁊ i aiali. Si enim masculi
sperma cum femine non misceatur spermate
nõ põt ex eis fetus ꝓcreari. Repulit q̃z ⁊ alio
eos loco hᵒ ipo libro dicẽs. Si cõpositꝫ eẽt hõ
ex vno eodẽq̃ tm̃ elemẽto nihil paterẽt cũ nõ
esset q̃d aliud ꝓter ipm qõ ei noceret. Cui em̃
accidit lesio vt fiat hoc immutante ipm a nãli
eget habitudine: qõq̃ ipm a sua transferatur
ad aliam naturam. Et ait iterum. Si patitur
necessario infirmatio eius vnuz quid erit. Qõ
enim ei nocet vnum idemq̃ est lãguoq̃ eius
vno curabitur medicamine. Et hoc in homie

minime videm⁹: videm⁹ etiã lesionũ cãs plurimas esse. earũq curationes multis fieri rebus ⁊ varijs. Que cũ ita sint vana est eorum oratio qui aiunt: elemẽtum oium eorũ q̃ hec sunt i mundo vnum esse tm̃. Restatq quatuor esse elemẽta. ignẽ. aerẽ. terrã ⁊ aquã. ¶ Et sciẽdũ qm̃ minime ignis ⁊ aer. aqua ⁊ terra q̃ sensibus manifesta sunt: elementa hoc verissima sunt: sed q̃ animo sic esse intelligunt. Nõ enim sensibus patent. nec inuenitur horũ aliq̃d purũ cui nõ aliquid alioꝝ admixtuꝫ sit. Nõ ẽ em̃ inuenire terrã cui nõ admixtũ sit ignis aeris ⁊ aque aliquid. Sic etiã nõ est inuenire aquã cui nõ aliquid admixtum sit vaporũ: nec ignẽ quẽ non misceat aliquid frustroꝝ ⁊ fumi eius in quo apparet corporis. Horũ aũt pura ipsa sunt separata ⁊ oibus nuda suis exceptis q̃litatibus: ipaq̃ sunt vere elemẽta q̃ nõ ẽ inuenire sensu: sz ẽ ea aio imaginari: iõ ergo dixerunt phi. Oiuz q̃ in hoc ꝓtinẽtur mũdo elemẽta eẽ calidũ ⁊ humidũ frigidũ ⁊ siccũ: nec itẽderunt cũ hec dixissent ipas q̃litates: sz in q̃b⁹ sunt he q̃litates. suba em̃ q̃ in vltimo ẽ caloris ignis ẽ. Frigida q̃ invltimo aq̃: q̃b⁹ in ipis fortiores nõ inueniunt. Calida ergo suba q̃ in vltimo ẽ caloris ignis est frida q̃ in vltimo aq̃. Horro hũmida invltimo suba aer: sicca in vltimo terra. Lucrat aũt hoz vnũqdq eoꝝ q̃ ppe sunt vicinitate q̃litates q̃ sne nõ sunt nãe. Ignis ergo ex lunaris sphere ꝓpinq̃tate motusq eiꝰ diuturnitate sup eũ siccitatẽ lucrat. Aer ex ignis vicinia caloris lucrat q̃litatẽ. Aq̃ ex aeris vicinia hũiditatẽ. Terra aq̃ ꝓpinq̃tate friditatis q̃litatẽ lucrata ẽ. Iõ ẽ ignz ẽ virtꝰ calꝫ ⁊ sicca: aerz virꝰ calꝫ ⁊ hũidaaq̃ frã ⁊ hũida. Terre vo virꝰ frida ⁊ sicca ẽ: qz ignis suba ẽ oibꝰ his subtilior: vñ ⁊ eiꝰ supior est locꝰ: terre aũt ꝓp suaz grossitiẽ imergi ad iferiora ⁊ ad mediũ mũdi descẽdere. Aq̃ eã circũdat ex pte oi. ac eã fert ⁊ portat. Aer aũt sub igne est in subtilitate et sup eaz in grossitie. Aq̃ aũt aeri in subtilitate subest: supest aũt terra in grossitie. Iõ ergo locus eiꝰ factiꝰ ẽ terre abintꝰ sicut ⁊ aeris circuitꝰ a supioribꝰ ad iferiora descẽsus. Chec sunt q̃ nos de elemẽtoꝝ nã scire oportebat ⁊ habitudinibus eoꝝ ac q̃litatibꝰ. Quo aũt ex eis gnatio ꝓcedat nõ nisi ꝓ eoꝝ ꝓtẽperatiã alioꝝ cuz alijs cõmixtiõe nãli in q̃ eoꝝ quodq alterat ⁊ a sua trãsit ad aliã nam q̃ nõ est alicuiꝰ eoꝝ nõ quẽadmodũ nos aliq̃ cõtẽperamꝰ hoc q̃dẽ est illis: aut cũ miscemꝰ vinũ ⁊ aquã. Cũ etem̃ cõmixta fuerint ⁊ vnũ facta vt sensui apparet: sed tñ a sua nõ mutãtur natura. hoc est vt ex eis aliud q̃ qõ fuerãt fiat. quẽadmodũ ex pane fit sanguis ⁊ ex seminib⁹ ſ in terra seminẽtur fiũt plãte sed contẽperãtur ⁊ cõmisc entur elemẽtoꝝ ptes alie cũ alijs sic vt nõ sint cũ cõtempata fuerint in eis alicuiꝰ eoꝝ qualitates in veritate. ¶ Et sciendũ horum contemptionem elementoꝝ ad corpoꝝ oium celebrandã gnationẽ nõ eadẽ esse quãtitate ⁊ equalẽ sed diuersam vt alia quidẽ ampliora sint alia pauciora. Quãtitas etiã calidi ⁊ hũidi frigidi ⁊ sicci ex q̃bus corpis fit gnatio hois alia ẽ ⁊ altera a quãtitate eoꝝ ex qua gnatur equiꝰ. ⁊ quãtitate ꝑ quã fit tauri corꝰ. Sic ergo q̃z ex qua est hypocratis corꝰ q̃titas alia est q̃ gnatur galieni corpus a q̃titate. Eodẽ quoq modo aliud est arboris ficꝰ circa hec quatuor q̃titas ⁊ alia vitis generatio celebrat. ¶ Varie aũt ⁊ diuerse elemẽtoꝝ facte sunt mensure in cuiusq corpoꝝ gnatiõe ꝓp ea ad quã vna queq res gnata est necessitatẽ: tã spẽs q̃ individua. Si em̃ eedẽ essent elemẽtoꝝ in omnib⁹ equales q̃titates corpibus que existunt vnuz quid essent vnaq̃ eoꝝ natura. Cũ sit aũt eoꝝ q̃titas in contẽperãtia ad vnius cuiusq corpoꝝ gnationẽ esse possibile est vt sit alteriꝰ ad alterũ collatione tempata equalis in virtute nõ supabundantiũ hoc est q̃ plurimũ nõ exuberẽt vt ait in libro de hois natura hypocras hoc modo. Si em̃ nõ sit calidi ad frigidum et humidũ ad siccũ tẽperãtia hecq ad illa q̃dã coequalitate mixta. sed supabundat alterum ab altero. plurima supabundãtia. vt vno quidem forti ad sit debile non fiet generatio eoꝝ materiã coagulet. Qõ em̃ humidũ ãpliꝰ ⁊ magis fluit ⁊ nõ sistit mã. Si vo siccꝰ maiꝰ ⁊ ãpliꝰ fuerit desiccatur materia ⁊ nõ extenditur. Verum igitur est qõ hypocras hoc dixit capitulo. Ait em̃ hoc eodem libro generationem ex multis diuersis fieri non posse certum est nisi sint gnis eiusdẽ cõia. ⁊ virꝰ eoꝝ oiuz vna. ſ. vt sint vniuscuiusq subẽ. alteriꝰ conueniẽs subẽ quemadmodum inuenimus generationẽ ex diuersis animalibus sed genere sibi ꝓpinqs: vt q̃ ex asino nascit ⁊ eq̃ q̃ ex cane et vulpe. Sunt etenim inuicem sibi hec prima in natura sua. Chec sunt que de elementis oportebat nos ⁊ eorum habitudinibus scire: ⁊ oium que sub lunari sunt sphera generatiõe ab eis videnturq hec que dicta sunt nostri intentionis libri sufficere q̃itati.

¶ Capi. vj. ō assignatiõe diuersitatũ ꝓpiõũ.

In precedenti quidem elemẽtis factus est tractatu dixim⁹ omnia corpora que hoc sunt in mundo generatiõis ⁊ corruptiõis animata scilicet. ⁊ inanimata ex quatuor esse elementis. aliorum cuz alijs contemperata mixtione q̃titate tamen diuersa ⁊ nõ eq̃li sz quã q̃z rez expetit necessitatẽ. Qõ cũ ita sit ꝓtingit quorũdã ex eq̃lib⁹ eẽ ptiũ cõpositionem: quorũdam vero ex inequalibus. Supat ergo in corpib⁹ q̃busdã q̃litas q̃dã vna aut due q̃li

tatū elemētoꝝ vocantꝫ q̄litates he ꝓpꝫones ex elemētoꝝ. ſ. adiuicē ꝓpꝫone alteri⁹ q̄dē cuꝫ altero. Si q̄n ḡ er eq̄lib⁹ ꝓpoſitū corp⁹ ptibus elemētoꝝ. intm̄ vt alioꝝ q̄litates alijs nō ſup abūdēt corp⁹ illō tēperatū ōr. Cū aūt ē ex pti⁹ bus ceteroꝝ minime eq̄lib⁹ eꝛ tēperātiā corp⁹ vocaī: q̄ extra tēperātiā ē. ſiq̄dē tēperantia gn̄atiōis ei⁹ ignei hꝫ ꝛpli⁹ ꝙ alioꝝ elemētoꝝ ꝓpꝫo ei⁹ caī eē ōr. Si aūt i gn̄atiōe ei⁹ pl⁹ hēat aq̄ici frā ei⁹ ōr eē ꝓpꝫo. Nō ſi ꝛpli⁹ adipiſcaī aerꝭ hūida ei⁹ ōr cōpꝫo. Si ꝓo terrei pl⁹ habeat elemēti ſicca eē ꝓhibeī. Nō ſi cū ignꝭ ele mēto aeris ēt ſupet elementū caī ōr ī hūida Si ꝓo cū igne terra caī ī ſicca. Si ſit aūt cuꝫ elemēto aq̄ elemētū ſuperās aeris frida ōr et hūida. Si ꝓo cū aq̄ dñet ī terra frida ōr ī ſic ca ꝓpꝫo. ¶ Diuerſitates itaq̄ ꝓpꝫonū nouem iunt: vna tēpata: octo extra tēperātā. Et haꝫ q̄ extra ſunt octo: q̄tuor ſimplices. caī: hūida frā ſicca: q̄tuor āt ꝓpoſite: caī ī hūida: caī ī ſicca frā ī hūida frā ī ſicca. Et q̄n haꝫ cui⁹q̄ ꝓpꝫonū i corp⁹ dñatio ieq̄ē ē q̄nq̄ ē eaꝫ dña tio aliarū ſup als fortꝭ itm̄ vt a tēperātia pli mū egrediaī: vt ſit ēt vltio ꝓpria. referī ꝓpꝫo il la ad q̄litatē ī fortitudinē. Q̄nq̄ aūt ſupabū dātia hec pua ē ī modica: intm̄ vt tēperātia p ꝓxima ſit referq̄ hec ꝓpꝫo ad augmētū ī dimi nutionē: ī q̄ ē iter vltimā ī tēperātiā multas hꝫ ſpēs. Jō ḡ facte ſunt ꝓpꝫonū q̄litates corꝓoꝝ infinite idiuiduaq̄ hec eadē de cā infinita cā augmēti ī diminutiōis in ꝓpꝫonū q̄litate ſuaꝝ: vt ſi cinabaꝝ miſceas ceruſam attramē tūq̄ ī auripigmētū eq̄lib⁹ ptib⁹ fit ex eis color q̄dā. Si aūt alijs imminus alia augeas alij⁹ p creanī colores ī iuxta q̄ alteraberis coloꝝ in eis q̄litates ī coloꝝ q̄ fiēt gn̄anī diuerſitates hoc mō ergo coloꝝ ad infinita, pcedet gn̄ata di uerſitas. Eodē q̄z mō ſpēs ī idiuidua diuer ſas habent formas ī varias ſcōm quantitatē elementoꝝ diuerſitatem ex quib⁹ ꝓponunī.

¶ Capi. vij. de ſententijs in quas queq̄ com plexionum diuerſitas diſtribuitur.

SEias quoniam ꝓpꝫonis q̄q̄ diuerſitas devarijs ōr ſententijs. Et ꝓpꝫo q̄dē tēpata de vere tēperata p̄dicaī: cui⁹ lon ginq̄tas ab oibus extremis eq̄ lis eſt atq̄ hoc ē in qua elemētoꝝ ſunt oium eq̄les ptes. Que q̄n hmōi ē tēpata iter oia ōr extrema ſed ī tēperata in ſube totalitate. Dī quoq̄ ī de tēpata ꝑm vtilitatē et neceſſitatē q̄ in quocūq̄ corꝓoꝝ neceſſaria expetiī. Porro veraciter tēperatā vir ē oino inuenire in oibus fere orp⁹ ad vltimū vſq̄ niſi q̄ hō tēperatā habēs ꝓpꝫonē illi ,prim⁹ ē: maxime q̄ꝫ pal maꝝ ꝓpꝫo hec etem̄ tēpate in hoīe ꝓpꝫonis ī vltimo, primitatis huiꝰ ē ꝓpꝫonis. hō etem̄ tē peratioꝝ facī⁹ ē oib⁹ ꝓpꝫonib⁹ aialiū. Unūq̄ q̄ etem̄ aialiū ī alioꝝ vni tm̄ deputatū ē actio ni. hoi aūt ieret oēs agēdi actiōes neceſſitas. Jō ergo ī ei⁹ tēperata facta ē cōpꝫo q̄ ſit oib⁹ ārū neceſſe ē illi actiōes exhibere. Unde: et ei rōnalitas ē data diſcretio. ſ. p quā ī ſciētia fit et opatio. At ꝓo palmaꝝ media, priavalde fa cta ſunt extremoꝝ eq̄litati. eo q̄ ſenſui tactus eſſent neceſſaria atq̄ vt tenere meli⁹ poſſent. Et cā q̄dē ſenſus tact⁹ neceſſaria fuit tēperan tia quo tacte rei det iudiciū. vtruꝫ caī ſit aut frigida dura aut mollis. Judicē ꝓo oꝫ in oib⁹ tēperatū eſſe ī nō ad alterā cōtēriōis iclinari ptē. Sic ḡ hoꝫ palmaꝝ medū cōpꝫo ad nullū iclinaī ꝓpꝫonū modū. Si etem̄ calide eēnt cō plexiōis calida q̄ eſſent optime minime ſenti⁹ ret: ſi frigide in frigidoꝝ flueret tactu: ſic ī ſi ſet molle mollium non recte teneret iudiciuꝫ ī ſi durum dura vere non iudicaret, quemad modū queq̄ ſuo eſſet in ſtatu: eius porro ſen ſus in eis que ab eo diuerſa eſſent fortius va leret. Jdeo ergo palmarum medium tempe rate: factum eſt cōplexionis quo omnia ab eo ſentiat diuerſa. ¶ At vero mediorum palma rum tēperantia cōplexionis tenendi cauſa in ter molle ī durum media facta eſt eo q̄ ad te nendum neceſſaria eſſent et ſenſum. Senſus etenim vt membꝝ eſſet molle neceſſe ha buit qua qualitates ſentiti p̄ciperet cū ſit om nes ſentiti in ſentiente paſſione quandā face re cum illud ſentit. Niſi etenim palme mediū calidi caleſiat caloꝛe calorem non ſentiet. At vero tenendi actio neceſſe habuit ſolidū ī du rū eſſe tenēs mēbꝝ. quo ī tenēdo fortē ſit. Nō ſi eſſet mediū palme durum ꝓhiberetur a ſen ſus bonitate ī ſi molle a tenēdi vigore. Jtis er go de cauſſe, duab⁹ palmarum factum eſt tē peratum mediū ,primūq̄ in veritate que inve ritate eſt temperantie. ¶ Et ſi poterit fortaſſe aliud in quo hec appeat complexio inueniri que eſt oium ſcilicet vltimorum media: vere quā ſi volueris cognoſcere ī quo ſit oſtēdere duobus id poteris modis. Alter eſt ex colla tione atq̄ hoc eſt: tua formes in imaginatio ne quatuor qualitates. quāq̄ in vltimo pōes peneſq̄ hanc eaꝫ quatuor mediā cōplexionē quelitatum . intantum vt imagineris equa les in ea ptes calidi eſſe ī humidi frigidi ī ſic ci ac quantitates. Qua ex re vere ī certe tēpe rata tua in mēte exp̄metur complexio. Secun dus ex ſenſu eſt vt ſumas ſcz quam in vltimo bullitionis bullieris aquam ī calefeceris ī ni uem ſub eq̄libus pōderibus ī ptibus commi ſceaſq̄ alterā cum alterat: deinde tāgēs inter calidū inueniēs tēperatū ī frigidū veriſſime. Sed ī ſi terrā diligentius contritā cū aq̄ eq̄li bus miſcueris partibus optima cōmixtione ī exinde manu tāgis tactum inueniēs inter du

rā ⁊ mole tēperatū. cognoscesq; inde tēperatā ⁊ mediā: iter solidū ⁊ molle cōp'onē. hec si feceris veritatē huⁱ⁹ itelliges comp'onis sensu. Hāc ꝙ necesse ē facies regulā ⁊ mensurā ad ḡs oēs ꝑferas ḡs actu inueneris cōp'ones: siqdez eoꝝ tenere cupies notitiā: nisi ꝙ oz obseruare cū aquā miscebis ⁊ terrā nec eaꝝ alterā fridā facias actu aut calidā. Nisi em̄ hoc caueris signficatio quā q̄ris turbabit ⁊ corrūpit: si etem̄ vtraq; fuerint calide soluunt ⁊ fluūt: videturq; tibi ꝙ mixtū ē humidius eē temperātia. Qđ si fuerint fride cōmixte spissant ⁊ solidant appa retq; eoꝝ mixtura tēperata siccior. Opz ergo tuā ad hoc ꝓbationē nō p cala aut frida fieri quo certissima tibi fiat significatio: atq; hec ē assignatio diuersitatuz ex omnibus equaliter distantib⁹ temperate cōplexionis extremis.

De tēperantia scōm vtilitatem. At vero tēperātia q̄ secundū vtilitatē est: timo ⁊ scōm rei cuius ꝙ necessitatē q̄ in quaq; inuenit re. alalibus. s. ⁊ plantis ac alijs nō est equalū qualitatū. sed scōm ꝙ nectia fuit in singulis inueniri reb⁹ vt sit q̄q; in ea. s. re excellēs ad quā generat vt leo q̄ fortioris est caloris vt celerior ira sit ⁊ āpli⁹ rapax: at ꝙo lepus fridior cōplexione: vt ⁊ am plius timeat ⁊ celerior fuga sit. Significat aūt cuiusq; tēperantia ex in suis bonitate ⁊ diligē tia actionib⁹. Equus etem̄ tēperat⁹ ille est q̄ ⁊ melioris ē forme ⁊ cursu velocior. Canis vero tēperatus ē q̄ magne ē ire: venari celer explo rādi bonus: quiet⁹ in dom⁹ sue familiā ⁊ man suetus. Sic ēt tēperantia cuiusq; significat ⁊ in telligit plātarū in bonitate ei⁹ ad quā cōdita ē rei: vt sic⁹ arboꝝ ⁊ vitis. Tēperātia etem̄ earuz in sua spē est ampliores ferre fruct⁹ ⁊ meliores natura ⁊ delectatiōe ac pulchritudine. Sic q̄z medicamia ⁊ oia vtilia tēperata esse in sua in dicantur specie: que laudabiliorib⁹ sunt vtilita tis eius quidem que illis est ꝓpria.

De cōplexionibus extra tē perātiā. Cōplexionū autē extra tēperātiā positaꝝ sin gule calida. s. frigida hūida ⁊ sicca in duas di uidūtur sniaꝝ. aut in q̄litatē ipsaꝝ simplicē se gregatāq;: nec est ad hāc ꝓpositū cōplexionū sciētia ⁊ in corp⁹ qđ eius susceptibile est q̄lita tis: hoc aūt aut sic erit actu aut potētia. Dico aūt potētia corpus in quo mīme sensui ille ap parēt q̄litates sed potētia hñt eā habere habi tudinē: si assūptū corp⁹ a suo mutet habitu vt pip sinō ori appōat ⁊ in teriora mittat corpis mīme illud calefacit: dicituraq; calidū potētia. Si aūt addat corpi muteturq; p nālē caloꝝ fit actu calidū: nec ē nra intētio hoc loco q̄ poten tialiter est cōplo cū sit nr̄m ꝓpositus de ea eo disserere loco quo de simplicib⁹ disputabimus medicamib⁹. At ꝙo corp⁹ qđ einimōi est actu ipsuz est qđ sensui calm apparet aut fridū aut hūidū aut siccū. Et hmōi quodda q̄dē sic acci dētaliter vt aq̄ cala ⁊ oia calefacta corpa ⁊ re frigerata aut humefacta vel desiccata ⁊ nō sūt nr̄i ꝓpositi: qđa aūt nā. Et qđ nā aliud q̄dē in vitio: vt elemēta ḡtuoꝝ q̄ꝓ̄ oñdim⁹ iā hitudinē i ꝓcedētib⁹: quodda aūt ēt i vitio vt corpoꝝ alia liū caloꝝ ad hoc itendim⁹ p cōp'onis sciaz cū sit nra intētio cōp'onis hois referre nām ⁊ sī gnificatiōes q̄b⁹ ōq; ei⁹ diuersitas designat ⁊ cōmixtio. ¶ Dico ḡ qm̄ corpoꝝ caloꝝ fridoꝝ siccoꝝ ⁊ hūidoꝝ actu: q̄da q̄dā eiusmōi eē dñr ꝙ supabundantiā. q̄dā aūt ꝙ collationē. Et qđ q̄dē ꝙ supabūdantiā ipm est qđ refert ad cō plexionē in q̄ manifestuz est qđ supat sup alia ex q̄b⁹ fiunt oia sicut iā nos dixisse recolimus. Qđ aūt si esse ꝙ collationē ab alia vt aut erit ad tēperatū suo in gñe collatio aut in sua spē aut ad quodnis aliud. Et ei⁹ ad ea q̄ sui sunt gñis tēperata collatio vt si qđuis aīal irratiōa bile calm cōp'one ad hominē cōtuleris. cū sit hō inter oēs aialiuz spēs tēperat⁹. Si aūt illū ad sue spēi cōtuleris tēperatū: socratē frigiduz cōplexione dixeris: cū sit ei⁹ cōp'o minus cala tēperati cōplexione hois. Collatiōe aut ad qđ nis casu: vt si quēpiā hoiez fride dixeris eē cōplexiōis si ad quēnis aliud individuū cale cōplexionis virū illū cōtuleris: ⁊ hoc aīal calm dicas eē aut frigidū ei⁹ ad aliud aīal relatiōe vt hominē fride dixeris cōplexionis cū ad leo nē collat⁹ sit. Canē aūt siccū cōplexione cū ad hominē hūidū conferat: ipm q̄z canē cōp'one fatearis hūidū si ad leopardū referas. Et ad hūc modū sit in corporibus collatio q̄ calida sunt aut frigida humida aut siccaꝝ potētialiter: quēadmodū cū de simplicib⁹ tractandum erit medicaminib⁹ expe diem⁹. ¶ Et qm̄ ostensuz ē quot modis q̄q; dicat diuersitas ꝓp'onū equū est nos tā signa ostēdere ⁊ significatiōes q̄bus vnaqueq; cōplexionum significat nālis in hoie: cum nostra hoc in loco sit intentio hec oculis ꝓponere lectoꝝ.

¶ Capitulum. viij. de naturalis cuiusq; hominis complexionis cognitione.

Oportet ergo volētē cuiusq; hois cōp'onez cognoscere naturalē ex significatiōibus ⁊ signis. cōplexionem ꝓpus singuloꝝ naturalē cognoscere mēbro rū sepatim. Nō etem̄ pōt cognosci oim hoium cōplexio signis ex totalitate corpis sumptis q̄z intelligitur quotūdā his cōplexio signis: quo rūdā aūt alijs: que vniuscuiusq; mēbroꝝ signi ficāt cōp'onē singlr. Nonnullorū nāq; hoium mēbroꝝ oium cōp'o aut ps maior cala est. q̄ vniuersalib⁹ q̄busdā designatur significationi bus sumptis ex corpis totalitate: q̄dā aūt sunt quoꝝ cōp'o mēbroꝝ quotūdā calida ē. q̄rūdā

frigida: vnde ꝛ corpis variaꝫ cōplo: quēadmodū cuius ē cerebri calida cōplo cordis aut frigida: epatis tēperata estq; ipossibile volēti eiꝰ cognoscere signis cōplexionē sūptis ex corpis totalitate: imo ꝯo necesse illi ꝓpa ituēri signa q̄ ex mēbris sigillati sumūtur. Nec ꝯo fieri pōt vt cuiusq; mēbri extra tēperātiā agnoscaꝫ cōplexio nisi priꝰ q̄ sit nālis tēperata cuiusq; ꝓpria mēbro cōplexio fuerit itellectū quā ei ꝓposuit nā ad q̄s ꝓpter eiꝰ sit vtilitatē. Hoc aūt in cerebris est videre ipm em frigidū ꝛ hūidū factuz est. eo q̄ firmitati necessariū fuerit visoꝝ ꝛ cogitatiōis. Mēbrū ꝛ em si calidū sit ꝛ citi motꝰ parue est cōstantie. Cor q̄z calidū factū est eo q̄ vt esse vite fornax necessariū fuit: ꝛ a quo nālis ꝓcederet calor. Epar q̄z factū est calidū. eo q̄ necessariū sit digōni ꝛ qui in eo fit gnationi sanguis. At ꝯo ossa sicca ꝑdita sūt ꝓp q̄ firmamentū sūt ꝛ fūdamētū mēbroꝝ q̄ sup ea ꝓposita sūt ꝛ statuta. Sic mēbroꝝ cuiusq; ꝓpa fcā est cōplo i q̄ sit eiꝰ tēpamētū. ¶ Scire itaq; te opz qm cū aliqs mēbroꝝ calidū esse ꝺz aut frigidū humidū vel siccū. ad qs i sua ē tēperatū spē eē relatū: ne refertur ad tēperata iter ola extrēa. Si em de cerebro dicatur qm calz est: aut qm cor est frigidū: nō ideo q̄ cerebꝝ corde calidiꝰ sit ꝓplexione: aut qm hoc illo frigidius: q̄z qm eiꝰ complexio tēperati sit calidioꝝ cōplone cerebri: ꝛ hoc cor tēperato frigidioꝝ hꝫbet complexionē. Cor ꝛ em q̄uis ad eā vsq; quā pōt eē frigidum peruenerit frigiditatē tm̄ calidioris est cerebro cōplexionis. Cerebrū quoq; si ad eā quā pōt puenerit caliditatē tamē frigidius corde inuenitur. Quia cū ita sint nos iā cuiusq; mēbri ꝓpriam ostēdemus cōplexionē que est scilicet eius naturalis tēperantia. Dehinc aūt cuiusq; complexionis singulorum palā faciemus mēbrorum signa: que a temperantia extra posita sunt ꝓpria.

¶ Capīm nonū. de cognitione complexionis cuiq; ꝓprie membro.

Ico quoniā hominis ꝓplo in q̄ cōglutinaꝫ est tēperata ē in q̄ ea de cā quā dixim⁹ cōditus ē in ꝑcedētibꝰ. ¶ Mēbroꝝ aūt eius cōplexio sigillatiz alioꝝ quidē est tēperata: alioꝝ aūt extra tēperantiā per naturā. Temperata quidē vt cutis. Et in vniuersa cute tēperatioꝝ manuū palme. Fuit aūt hois tēperata cutis. qm̄ creatoꝝ cutem posuit operimētū oibus mēbris: ꝛ ab exterioribꝰ defensionem a calore. scilicet frigore aliūsq; corporibꝰ q̄ incidūt ꝛ pterūt. Recipit quoq; eas q̄ ab interioribꝰ ꝓximis ad eā expelluntur membris sup fluitates calas ꝛ frigidas: acutas q̄ incidūt graues que pūgunt: ideo ergo tēperata facta est. vt quod hoꝝ aliq̄d illi supuenerit nō plurimū ledaꝫ sitq; eius ad tēperātiam veloꝝ regressus. Tēperato ꝛ em mēbro si superueniat calor non eius augmētatur calor: quēadmoduz alicuius calidi mēbri si sit illi obuius. Necvero illud sua remouet tēperantia quēadmodū calidū citiusq; in suum reuertitur statū q̄s calidum. si forte illi mala acciderit complexio frigida. Sic enim ꝛ in mēbro est frigido si obuiet illi calida complexio. Cūq; enim aliaꝝ ꝓxima est cōplexionū calide. s. ꝛ frigide ꝛ humide ꝛ sicce: si quādo ergo tēperātiam egredi tur. ad naturalem eiꝰ cita ē habituꝫ reuersio. Sic etiā si quādo accidat illi incisio: aut scissura. aut cōtritio eius cōglutinatio veloꝝ ē: eo q̄ ad eam natura mittit sanguinē bonū ꝛ temperatū. At vero manuum palmaꝝ cutis temperata facta est. pp eas q̄s diximus cās sentiēdi tactu ꝛ tenēdi. ¶ Mēbra vero extra tēperantiā nāliter posita: quedā calida sunt quedā frigida. hec humida illa sicca. ꝛ calidoꝝ quoruūdā fortis est calor. quorundā debilis. quoruūdā in hoc medius: iuxta eoꝝ vltio ꝓpinquitatem vel longinquitatem.

De mēbroꝝ calidoꝝ assignatiōe. Inter ola calida mēbra cor ceteris calidius cōplexione est. Etenim caloris ē fornax naturalis. Epar quoq; calidū est. q̄z eius minor cordis caloꝛe: eo q̄ eiꝰ sit suc cōstatē decoquere ciboꝝ. Post epar simplex caro calida: est: minoris etenim caloris pp eos quibus imiscetur villos. Postquā lacertoꝝ est caro minoris nāq; sunt q̄s simplex caloris caro pp eos quibus miscentur nervos ꝛ ligamēta. Sequitur autem carnē in caloꝛe splē: pp eam que ad eū mittit sanguinis feceꝫ. Postquā renes calidi sunt. Non em est in eis plurimꝰ sanguis. Post renes artarie ponuntur ꝛ vene que omnibus ceteris minus calide sunt membris. Quarum tam ꝛ si frigida sit natura: ex generatione tamen sanguinis qui in eis fit caloꝛeꝫ ab ipso mutuantur. nisi q̄ earum ꝓximus est tēperantie calor.

De frigidoꝝ assignatiōe mēbroꝝ. Membra quoq; frigida quedā fortē habēt frigiditatē. quedaꝫ debilē: quedā autē mediā: iuxta qs vltimo huius sunt cōplexiōis ꝓxima aut longinq̄. Capelligik ceteris frigidioꝛes sunt mēbris: ossa q̄z fortis sunt frigiditatis: sed tamen subsunt capillis in frigoꝛe. Post ossa ligamenta sunt ꝛ carillagines chorde. pellicule. nerui. post que omnia in frigoꝛe est nucha. ꝛ post nuchaꝫ cerebrum post cerebrum sequitur pinguedo: et vniuersaliter omne carens sanguine membrū frigidum est: ꝛ omne sanguinem spuens membrum calidum.

De hūidoꝝ assignatiōe mēbroꝝ. Humidoꝝ pari ratiōe mēbroꝝ q̄dā plurimā habēt q̄dā vero pautio

nē humiditatez ꝛ pinguedo ceteris humidior membris. Dehinc adeps post quam cerebri est humiditas. ꝛ post cerebrū nucha quā sequ tur māmillaꝝ caror testiū post q̄ duo caro est pulmonis post quā est epatis caro. post quā caro splenis: ꝛ postea renū caro post quos la certoꝝ caro q̄ ꝛ ceteris oibus minꝰ ē humida ꝛ magis tēperātie prima i hūiditate siccitat.

De siccoꝝ assignatiōe mēbroꝝ. Mēbroꝝ aūt que sicca sunt ceteris sūt siccitates capilli: post capillos ossa ꝛ cartillagines. Sequūtur quoq; cartillagines ligamēta ꝛ chordē. Post chordas in siccitate sunt pellicule ꝛ post eas arterie ꝛ vene post q̄s nerui per quos ē motꝰ: sequit̄q; flies in siccitate cordis caro ꝛ q̄ oibus his minꝰ siccis sunt mēbris sensus nerui. primi eteñ sūt tēperātie circa humiditatē ꝛ siccitatē. Et hec est assignatio diuersitatū ꝓplexionuꝝ cuiuslq; mēbri singulariter. Qui ergo eoruꝝ cōpositionē scire voluerit facilē habet ad sciētiā viā nec grauabit dicere qm̄ cerebrū est frigidū ꝛ hūidū epar calidū ꝛ humidū: cor calidū ꝛ siccum ossa frigida ꝛ sicca cū sit hoc firmatuꝝ in quo cūq; mēbroꝝ sigillatim ꝛ sepate. ¶ Et qm̄ cuiuslq; ꝓpriā mēbri ostēdimus cōplexionē que est eius tēperantia naturalis. Jā mēbroꝝ cōplexiones que extra tēperātiā sunt videamus nālē q̄ ꝛ mala ꝺr ꝓpꝛ sana i singulis ꝛ mala ꝓpꝛ nālis ꝛ q̄bꝰ q̄q; significetur cōplio sigfiōibus. Incipiamusq; a cerebri ꝓplexiōis signis q̄ vnū est p̄ncipaliū mēbꝝ quoꝝ mutatio coꝛ porꝛ imutat ꝓpꝛonē cū sint q̄ si totiꝰ oiꝛ mēbroꝝ corpis radices q̄ sūt cerebꝝ: coꝛ epar testiculi subdemꝰ quoq; stomaci deinceps ꝛ primonis aliorūq; tractatum.

¶ Capitulum. x. de cōplexionis cerebri significationibus.

Oco quoniam cerebri significaꝛ cōplexio signis ptim ex ẽtitate eiꝰ ꝛ figura sūptis ptim aūt ex capillis qui supnascūtur ptim ex actiōibus ab eo venientibꝰ: ptiz aūt ex supfluitatibus que ab eo ꝓcedūt: tū ex ipo tactu: tū etiā ex his que in oculis apārēt. Et signa que ex quātitate eius ꝛ figura sumunt hmōi sunt. Caput natura bonū laudabile cōplexione est q̄ quātitate moderatuz est non puū nec magnū cui ꝛ acumē ante ꝛ post vtroq; āt latere admodū planū vt cere sphera q̄ i vltimo est rotūditatis si stringaꝛ paululuz ab vtroq; digitis latere. Sic ait. H. Jnuenies eñ eiꝰ figurā acumē añ ꝛ retro habētē latera aūt eq̄lia: talis erit capitis figura laudabil: ꝛ acumen quidē anterius vt sit locus vētriculo ꝓcerebri: ꝛ qm̄ ab eo necesse habent nerui oriri sensus: acumē aūt posterius vt sit puppis cerebri vētriculo locus: ꝛ qm̄ ab eo necesse habet nuca oriri ꝛ nerui per quos motus fit. At vero capitis signa parui malū significant cerebri. Designat eñ materie ex qua est puitate virtutisq; debilitatē formātis. ¶ Magnū vero caput siq̄dē figura laudabilis ē collū grossū ꝛ ceruix spondilesq; ꝑmi grossi: similiter nerui laudabile est. Si aūt magnitudo aliter sit capitis: malū significat cerebri ꝛqm̄ magnitudo eiꝰ materie est copia nō ex virtutis ꝓsperitate Si sit ergo huiꝰ forme caput cerebꝝ imbecille est: in cuius vsim accelerāt catarari cephalea auricularum dolores: debiliū est eteñ mēbrum supfluitatum generatio cum nō valeāt que ad eam ptingunt ciborum alterare et bene digerere reliquias.

De signis que sumunt ex capillis. Ex capillis aūt signa ducunt q̄m̄ ipi si sint nigri ꝛ crispi: quicq; cito ꝓducant post ortū ꝛ crescant velociter significāt cerebri cōplexiōis calorē. ¶ Et rēsi aūt albi aut flaui aut castanei quoꝝ post ortū tarda ꝓductio: cōplexionis cerebri frigiditatem significāt. ¶ Capilli aūt per nimiū plani ꝛ frōtis late ignari humiditatē significāt cerebri. Hinc ergo mulieres nō decaluāntur nec spadones cum eorum cerebris humida dominetur complexio. ¶ Capilli vero quorum post natiuitatem celerem ortus ꝛ prolongatio in eorū dominos caluitium accelerat. siccitatemq; designat cerebri. ¶ Si autem sic se habeat res capilliq; sint plurimū nigri fortiter crispi multi celeriscq; ꝓductionis: ꝛ ad eorum acceleratur dominos caluitium: cerebri calida est ꝛ sicca complexio. ¶ Plani autem capilli ad flauorem inclini pauci caluitio non accelerante eorumq; ꝓductio inter celeritatem ꝛ moꝛā media cerebri figurant calidā ꝛ humidam complexionem. ¶ At vero capilli plani castanei tarde producti et ad quos canities festinat nec accidit caluitium cerebri significant frigidum ꝛ humidum complexionis. ¶ Quorum vero capillorum coloꝛ est nigerrimus: eorumq; inter citum ꝛ tardum ꝓductio: quibusq; et canities accidit et caluitium tempore quod nec nimis est tardum nec nimis citus cerebri significat frigidam et siccam complexionem.

De signis que ex actionibus sumūtur ex actionibus quoq; signa eius sumuntur. ¶ Quicunq; etenim hominum impiger est celer festinus ad omnes actiones paruam habens in eodem visu constantiam pauci: somni: multorumq; verboruz signum est cerebri caloris naturalis complexionis. Qui autem piger ꝛ tardus in rebus: cōstās tardi motus eius est complexio frigida cerebri. Qui aūt in rebus est tardꝰ hebes obli

nionis multo somno dedū: significat qñ cerebri eius humida est cōplexio. Porro q̄ mot⁹ est celeris ipse leuis multū vigilās: pax dormiēs memor significat eius siccā cerebri complexionē. Si qñ est celer aut temerarius parue cōstātie in eodē viso rapax vaniloqu⁹ multax vigiliarū pauci somni valde: suntq; in eo hec signa fortia significant qñ cerebri ei⁹ complexio calida est ⁊ sicca. Quoniā aūt multorū est somniox multi somni inter celeritatē medius ⁊ tarditate eius signū est ꝓplexionē cerebri calidā esse ⁊ humidā. Si sit aūt hebes qui intellectus multe obliuionis tarde mentis in rebus tardus piger multi somni cōplexionez cerebri frigidā significat esse ⁊ humidā. Cui⁹ aūt cerebrū frigidū est ⁊ siccum actiones eius sunt que ⁊ cerebri cui⁹ frigida est cōplexio nisi q̄ eius minor est somn⁹. Sic quoq; cōplexionis cerebri frigidi oia signa hac erūt in cōplexione: sed aliquātulū subsunt.

De signis que ex superfluitatibus. sumūtur egredientibus. Porro ex supfluitatib⁹ signa a cerebro exeūtibus sic sumuntur. Si supfluitas que ab ore egreditur ⁊ naribus ⁊ auribus panca ⁊ matura est: eius est cerebri cōplexio calida. Cuius aūt in his mēbris multe sunt supfluitates ⁊ immature ⁊ ad eū catari accelerāt ei⁹ est cerebri cōplexio frigida. Si vero que ex his fluūt mēbris superfluitates permulte sunt ⁊ tenues cōplexio cerebri humida est. Qō si ab his egredientes mēbris supfluitates pauce sunt ⁊ grosse: eius cerebri sicca est cōplexio. ¶At vero si fuerit cerebri cōplexio calida ⁊ sicca certe ab eo supfluitates per hec mēbra egredientes pauce erunt spisse ⁊ mature. Cū aūt est cerebri calida cōplexio ⁊ humida superfluitates ab his ipsoq; egresse mēbris multe erunt ⁊ immature. catariq; cozrize in hunc accelerant vbivero cerebri est frigida ⁊ sicca cōplexio que egrediuntur ab eo superfluitates tēperati sunt liquoris ⁊ immature. Cui⁹ aūt est cerebri frigida ⁊ humida cōplexio egredientes ab eo hz superfluitates per hec mēbra multas valde ⁊ immaturas: huiusq; dñs multax erit infirmitatū. Ait eñ hypocras. Cuius a naribus naturaliter multa fluit humiditas ⁊ tenuis hmōi langori proximus.

De signis que ex ipso sumunt tactu. At vero que ex tactu capitis sumuntur signa sic iudicabis. Cuius capitis calidior est tactus temperato significat ei⁹ calidam esse complexionem. At vero si minoris a temperato est caloris cerebri signum est frigidi.

De signis que ex oculis sumuntur. Ex oculis quoq; cerebri sumuntur signa. Cuius enim oculorūyene grosse sunt ⁊ rubee tactusq; calidus significat quoniā capitis illius cerebri cōplexio calida est: q̄ aūtē contra sunt frigidū significant cerebrum. Et cuius oculi sunt glauci tactusq; eox humidus sensus turbatus: signū est humidaz cerebri esse cōplexionē ⁊ in cuius oculis ruboz nō est: veneq; subtiles sunt tactus aūtē siccus et sensus purus siccitatem cerebri demonstrant cōplexionis. At cui sunt in oculis rubee vene ⁊ grosse valde: tactus calidus turbatusq; sensus caloris cōplexionis cerebri signū est ⁊ humiditatis. Si vero his contraria sit res significat quoniā cōplexio est frigida ⁊ sicca cerebri. ¶Et intelligas in hoz intuendo signoz iudicio quoniā si que ea facit cōplexio a tēperata plurimū supabundabit: fortia erūt ⁊ manifestiora. Qō si pax a tēperantia excesserit ⁊ signa fient ab ea debilia.

¶Capi. xj. de cōplexionis oculoz cognitione ⁊ omniū sensuum.

Oculorum cōplexio ex venis ipsoz tactu quātitate ⁊ que ab eis fluunt ⁊ colore ipsoz cognoscitur ex venis quidē quoniaz si sint oculi rubei ⁊ vene eoruz grosse calorē cōplexionis eoz significant. Si autem his contrarie frigiditatem significant complexionis. Ex tactu quoq; iudicantur quoniam oculus cuius est tactus calidus calorem ipsius significat complexionis: frigidus aūt frigiditatem. Cuius autem mollitiem tactus humidam significat eius cōplexionem. Durus autem complexionis sicci tatem. Ex his que ab oculis fluunt signa hec duces. Multarum oculus lachrymarum et fluens humiditatem sue significat complexionis: paucasq; habens lachrymas siccitatem. ¶Signa ⁊ oculorum sic iudicabis quantitate. Oculus enim si sit grādis et cum capitis magnitudine ⁊ corporis visus etiam acumine significat quoniam complexio in qua generati sunt oculi temperata est et materia multa. Si sit autem oculoruz magnitudo cū capitis parutate ⁊ corporis exiguitate: signū erit nobis oculos ex multa formatos materia ⁊ complexione mala. ¶Oculoz aūtē paruitas si sit cū capitis cōfiguratione ⁊ oium corporis mēbroz ac visus acumine: quēadmodum in magnis dictū est: parua fuit ex qua facti sunt oculi materia ⁊ cōplexio laudabilis. Si sit autem horum paruitas nec consonet caput ad membra reliqua visus etiā sit malus: ex qua sunt cōditi pua fuit ⁊ male materia cōplexiōis. Signa vero que ex colore sumunt hec sunt. Oculoruz color alius glaucus alius niger ali⁹ subniger duorum priorū medius nigredo fit oculoruz aut crīstalleidos paruitate: aut quoniā

eius locus

eius locus ꝓfundus est: aut qñ minime clara est: aut qñ engaidos hũiditas multa ꝙ turbata. Siqñ ergo hec coadunẽtur cause: oculus in vltimo erit nigredinis. Si aũt eoꝝ quedaꝝ fiant: quedam nõ erit oculi ex eis color niger ꝑm magis ꝙ minus. ¶ Glaucus vero color fit ex contrariꝰ nigredinem facientibus oculoꝝ causis vt sit sꝫ cristalleidos magna ꝙ multa hũiditas. Locus eius minime ꝓfundus. ſꝫ quasi egrediẽs vt videaꝫ facilius color eius ꝓ oculi pãnos. Aut ꝓpter engaidos paucitatẽ ꝙ eius puritatem: vnde ꝺ non ꝓhibet ꝙn appareat cristalleidos color eius. ¶ At vero horuꝫ medius fere color subniger ꝙ subrufus. qui a quibusdã ceruinus vocaꝫ in oculo erit. si cauſarum pars que glaucorẽ faciunt: earũꝫ etiã que nigredinẽ invnũ pars cõgregent: ꝙ ꝑm ea rũ augmẽtũ ꝙ diminutionẽ erit etiã subnigri coloris augmentũ ꝙ diminutio. ¶ Olim porro quibus significaꝫ sensuũ significatiões adhũc ꝯ de oculis dictus est ſumanꝫ modum.

¶ Capꝫm. xij. de cõplonis cordis cognitione.

Signa cordis ex actiõib⁹ ꝙ signaris ex pilis ꝙ tactu ipo sumunꝫ. Ex actionib⁹ quidẽ qñ si species vehemẽs sit ꝙ pulsus idẽtidẽ. fitꝫ ꝙ hoc hꝫ audax irascibilis magnanim⁹ ꝙ mẽbrosus: significãt hec cordis cõplonis calorẽ. Et cꝰ corpis ãꝫ cõplexio calꝺa est. nisi obutet epar. vt sit. ſ. eius cõplo frigida Si ꝛo sint ꝙ spũs ꝙ pulsus tardi ꝙ singultuosi sitꝫ ꝙ eiusmodi ẽ formidolosus parũ irascẽs. ꝙ parũ piger. parue etiã ire significat eiꝰ cordis cõplexionis frigus. qõꝝ totiꝰ sequiꝫ corporis frigiditas nisi epatis cõplexiõis calor obstiterit vt sit sꝫ eius cõplo calida. Si sit autez pulsus tener ꝙ mollis eiusꝫ ꝺns ira velox sed citu rediens. sitꝫ simul paucidus hec humiditatẽ cordis cõplexiõis ꝓbãt. Si ꝛo fuerit pulsus durus ira tardus ꝙ si exestuet nõ cito quiescẽs siccitatẽ nobis cõplexionis portẽdit cordis. ¶ Cordis vero cõplexio cõposita sic ẽ. Si pulsus vehemẽs erit velox ꝙ cõtinuus spũsꝫ idẽtidẽ ira celeritatis multe ꝙ qui hmõi est velox ꝙ solicitus ac tumultuosus eius significaꝫ cordis calida esse ꝙ sicca cõplexio. Si sit autẽ pulsus vehemẽs tẽperatus in celeritate ꝙ tarditate mollisꝫ ꝙ spiritꝰ similis ꝙ ira eius velox placatioꝫ eius celer calorez significat cordis cõplexiõis ꝙ humiditatem. Sic quoꝫ oẽs cordis cõplexiões si epatis sit illis cõtraria cõplexio imminuunt signaꝫ eoꝝ debilitantur.

De signis que ex figura sumunꝫ pectoris. huiusmodi sunt si qñ latũ fuerit pectus: nec est latitudo ei capitis cã magnitudinis ꝙ spõdiliũ cordis significat cõplexionis calorẽ: pectoris eteni ossa supspõdiliũ edificata sunt ossa. Si ergo sint spõdiles magni: ꝙ coste pectoris magne erũt. pectusꝫ similiter ꝙ latũ. At vero spondilib⁹ ꝑuis et pectoris coste parue sunt pectusꝫ strictuꝫ. Si ergo latitudo pectoris est cũ capitis paruitate similiterꝫ spõdilium significat qñ pectoris latitudo ex calore cordis cõstructa est.

¶ Si sit autẽ pectoris latitudo comitãte capitis ꝙ spõdiliũ magnitudine nõ oportebit hoc signũ calorisstatuere cordis. sed alijs tunc significabiꝫ signis. Et siquidẽ pectoris latitudo calorẽ sequiꝫ cordis spiritus erit equalis pulsui. Si sit autẽ cordis calor ꝙ pectus strictum anhelitus erit velocior ꝙ spissior pulsu. Strictũ ꝙ enim pectus nõ cõcipit aeris in sui dilatatione ꝯtum necesse cordis habeat calor ad sui resocillationẽ. Ideo ergo natura spissitudine vtitur vt aeris attrahat quãtitatẽ pluribus tractibus quãtum semel si posset necesse habebat. Cũ autez pectus strictũ videris: nec hoc ex paruitate est capitis ꝙ spondiliũ significat cordis frigidam esse complexionem. Est etenim dilatare calorisarctare autem frigoris ꝙ spissare.

De signis que ex pilis sumunꝫ. Que autem ex pilis signa sumes sic diiudicta. Si pili multi sunt ꝙ nigri in anterioribus corporis ꝙ his que eis subsunt in ventre calorem manifestant cordis. Pectoris autem a pilis nuditas frigiditatem confirmat cordis. At vero pili pauci et molles humiditatem protendunt cordis sicut ꝙ asperi: multiqꝫ eius significant siccitatem.

De signis ex tactu sumptis. Ex tactu quoꝫ significatiões eius sumes: quoniam si fuerit pectoris tactus et circũtincta calida significant cõplexionis calorem cordis. Si vero minime tactus horũ calidus fuerit frigiditatem cõplexionis eius significat. Si vero sit mollis et lenis humiditatem significat cõplexionis. Si aũt calidus ꝙ aspere siccitatem manifestat. Et in his omnibus sciendũ quoniã si epatis cõplexio concorꝺãs ꝙ equalis cõplexioni fuerit cordis cꝰ eiusmodi toti dominatur corpori cõplexio. Si autez ab inuicẽ diuerse sunt minuitur cuiusꝫ ab inuicẽ ꝙ debilitatur complexio.

¶ Capitulum. xiij. de complexionis epatis cognitione.

Significationes epatis cõplonis ꝯtuor ex reb⁹ sumuntur. Aut enim ducuntur ex figura venarum aut humorum habitudine aut pilis aut tactu aut colore. ¶ Et ex venarum quidem figura qñ vene que sanguinem ferunt si late fuerint ꝙ grosse epatis cõplexionis nobis per eas calor ostenditur. Si aũt pariter dure fuerint ꝙ eius significant

calore n ⁊ siccitatem. Si vero molles eius significat calorē ⁊ hūiditatem. Qō si he fuerint subtiles ⁊ stricte vene signū frigide epatis cōplexionis. Si vero cū stricitate sint ⁊ dure frigidā cōplexionē ⁊ siccā epatis innuūt esse. Si vero ⁊ stricte ⁊ molles frigiditatem ⁊ humiditatem eius significant.

De signis ex hūoribus sumptis. Ex hūorib⁹ ꝺo signa duces. qm̄ si q̄ corpori cholera dominaī rubea: multiplicentur ꝙ hec in iuuentutis statu sanguis q̄z plus equo calidus est: signū est epatis cōplexionē calidā eē. Epar etenī calm si sit multe ab eo cholere generanī rubee in corpe. Si aūt cū cholere multiplicantur nigre. cū ad iuuentutis statum veniaī ⁊ sanguis ingrossatur ⁊ nigrescit epatis significat frigus ⁊ siccitatez. Qō si corporis dñator sanguis est eiusꝙ manifesta sunt signa: signū cōplexionis est epatꝫ calide ⁊ humide. Qō si hec in epate superabū danerit cōplexio accidit qui eiusmodi est homini humor corruptio: eorūꝙ maxima putredo. magis aūt si humiditas calore maior est. Adhuc etenī febres accelerāt ex putredine nimia admoduz causa. Qō si humiditate calor erit fortior parū huiusmodi fient febres.

De signis que ex pillis sumunī. Ex pillis signa ducunī. qm̄ si multi super planitiē fuerint vētris pili. significāt epatis cōplexiōis calorē. Qō si permulti ⁊ asperi signa sunt caloris cōplexiōis epatis ⁊ siccitatis. Si aūt nō permulti ⁊ lenes calorem eius ⁊ humiditatē ꝓpalant. Qō si subplanuz ventris pilis nudū fuerit frigus innuit nobis epatis. Si vero cū pilor⁹ priuatione ipm̄ ꝟ ventris subplanū lene ē: cū frigiditate nobis ostēditur humiditas. Si vero siccum comitantem significat frigus siccitatem epatis.

De signis que ex tactu sumunī. Ex tactu quoꝙ epatis complexionis signa duces: qm̄ si q̄ subplant ventris tactus ⁊ que confinia sunt calidus significabit eius calorem ⁊ humiditatem. Si sit aūt simul cū hoc siccus calorem eius significat. et siccitatem. Qō si minime calidus est hic tact⁹ frigiditatem epatice significat complexionis. Si vero simul etiam est mollis frigus ipsius ⁊ humiditatem manifestat. At vero si asper frigiditatis comitem portendit siccitatem.

De signis que ex colore sumuntur. Ex colore autem in hunc duces signa modum. Si etenim color est rubeus ⁊ pulcher temperantiam complexionis significat epatis. Si vero cum rubore albedo sit admixta calorem complexionis significat epatis ⁊ humiditatem. At vero si corporis est color ad citrinū inclinus multitudinē significat caloris in epate quodꝙ generat choleraz rubeā. Qō si in albū inclinabiī corporis colo⁹ epatis cōplexionis frigiditatē significat. At si permixta est albedo: vt colori assimilet gipsi. humiditatē frigori comitē cōplexionis innuit epatis. plurimāꝙ flegmatici sanguinis generationē. Qō si liuidū corporis videbis colorez aut plūbi aut in nigrū inclinū cōplexionis significat epatꝫ frigus cū siccitate multitudinē ꝙ cholere nigre ab eo generari.

¶ Capm. xiiij. de cōplonis testiū cognitiōe.

Testium porro cōplexiōis signa ex pilorū inspectione ꝓductione ⁊ ex spermatis substantia et ex actionibus sumēt⁹. Ex pilorum quidem ꝓductione: qm̄ si in penne ⁊ vmbilici partibus ⁊ circūuicinis multi fuerint eorūꝙ ꝓductio in pēne velox calorē significat cōplexionis testiuz. Si vero sint cū sua pili multitudine asperi ⁊ grossi calorē eoꝝ significant ⁊ siccitatem. Si vero molles ⁊ tennes hūiditatis ⁊ caloris ipoꝝ sūt signū. ¶ Qō si in pēne ⁊ circūfusis pauci sunt pili ⁊ eoꝝ tarda ꝓductio: frigiditatē cōplexionis signāt testiculoꝝ. Qō si pauci ⁊ asperi eoꝝ significant comitē siccitatē. At vero si molles frigus eoꝝ ⁊ humiditas ostēditur.

De signis que ex spermate sumunī Ad hoc signa duces. qm̄ si fuerit spermatis substantia multa ⁊ grossa calide complexionis testiculorum nuntia est. Sed si sit pauca substantia ⁊ tenuis frigiditatis eorum signum est. Quod si sperma ꝓmultum est ⁊ aquosum humidā cōplexionem nūtiat. Si vero paucū est ⁊ grossum siccitatē cōplexionis eorum ꝓpalat.

De signis ex actionibus ductis. Ex actionibus testium signa sumuntur eorum complexionis quoniā si fuerit homo multi coitus fortis erectionis: multe generationis maxime ꝙ masculorum significat complexionis testium calorem. Si vero paucus sit illi coitus erectio debilis generatio admodū pauca queꝙ generanī magis femine: frigide cōplexionis testiculoꝝ ē signū. Multo vero coitu existēte ⁊ acutissimo eiusꝙ patī bene est dñs nec leditur ⁊ multū generat: significat quoniam testiculorum calida ⁊ humida est complexio. Si autem superabundauerit cōplexio hec in testib⁹ minime huiusmodi a coitu abstinebit. Quod si fuerit hō celeris ad coitū mot⁹ sufficitꝙ mediocrꝫ ei vsus nec ꝓmultū poterit: citoꝙ remittit ⁊ ꝑmū generat masculos. significatur ei⁹ testiculoꝝ cōplexio calida esse ⁊ sicca. Si ꝺo parū ad coitū celer ē tarde erectionis sīgt frigiditatē cōplexionis eoꝝ et siccitatē. Cadē erit illius habitudo cui testiū cōplexio frigida ē ⁊ hūida nisi ꝙ ei⁹ cui ē frigida cōplio ⁊ sicca sgma grossū

ctricui⁹ aūt ꝓplexio frigida ⁊ hūida tenue est. Parū autē duarū dcta cōplexionū parūgnant corūq; generatio amplior est feminarum.

¶Capitulum.xv. de complexionis stomaci cognitione.

Tvero stomaci cōplexionis cognitio fit ex bonitate actionū ei⁹ ⁊ malitia ⁊ ex cōueniēnb⁹ ⁊ q̄ non cōueniunt. ¶Ex actionib⁹ q̄dē qm̄ cui⁹ est cōplexio calida stomac⁹ grossos bene digerit cibos: corrūpūtur aūt in eo subtiles cibi estq; ei⁹ dīgō appetitu ipsius fortior: ⁊ q̄ hui⁹ dīs est calidos amplius desiderat cibos modicūq; famē perfert. Stomacus aūt frigidus grossos minime digerit cibos sed grauant ipsum ⁊ accrescūt in eo veloci⁹: huiusq; dominus inclinatur ad frigidos cibos potusq;. At vero siccus stomacus signa sui hēt sitis celeritatē pauca refocillatur aqua: ⁊ si amplius admodum dederis sonus illi aque in stomaco fit: quēadmodū. Gal. dixit eiusq; inclinatur appetitus ad siccos cibos. Stomaci vero humidi signa sunt: sitis paucitas ⁊ ad cibos inclinatio ei⁹ humidos. Digestio vero eius debilis est nisi forte fuerit in eo calor. Cōplexio aūt stomaci cōposita ex signis ꝑdictis intelligitur cōplexionū adinuicē simpliciū. ¶Et sciendū quoniam sitis multitudo ⁊ paucitas nō ex stomaci est tantū causis sed cōparei est in his etiā pulmo ⁊ cor. Cuz etem cordis fuerint ⁊ pulmonis cōplexiones calide fit illi q̄ eiusmodi est sitis nisi q̄ quādo horū cā mēbrorū fit sitis nequaquā aque frigide potu sedat statim. Amputat aūt horum sitis aeris cōceptu per nares. At vero que ex stomaco fit sitis aeris contractu per nare sine aque potu non mitigatur frigide.

De his que ex conuenientibus stō sumuntur ⁊ nocentibus. Stomacus calidus frigidis delectatur rebus que ei supēiūt ⁊ ab int⁹ ⁊ ab extra vtiles sūt illi: ledit aūt calidis aut ab int⁹ aut ab extra obuijs. Frigidus aūt stōus calidis delectat extra ⁊ intus obuijs q̄ etiā ꝑsunt illi. nocēt aūt frigida. Stomac⁹ porro hūidus humidis nocēt accitque illi exinde defectus. delectat āt siccis q̄ ⁊ illi ꝑsunt. Siccus aūt in hūidoꝝ delectat sapore: ledit aūt siccis. ¶Et itellige inter malā cōplexionē stomaci nālem ⁊ malā extra naturaz esse dīam: qm̄ male cōplexiōis nālis dīs ea q̄ suo sibi sūt expetit stō. At vo male q̄ ex nām ē cōplexionis possessor: q̄ diuersa sunt ⁊ contraria expedit. ¶Parui porro signa sunt stomaci qm̄ multis grauatur cibis. nec ꝓcipit illos. Si vero detur illi paucus ⁊ sepe cibus eiusq; est bona complexio optime digerit illum.

¶Capituluz.xvj. de pulmonis complexionis cognitione.

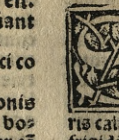

Iendum pulmōis cognitionē cōplexionis fieri ex aeris ad ipsuz cōcordātia ⁊ discordātia: ⁊ ex vocei ⁊ his q̄ ab eo egrediūt. Et ex aeris q̄dē cōueniētia: qm̄ cuz aeris calidi per anhelitū leditur. ⁊ ad anhelituz frigidi aspirat aeris significat eius complexionis calorem. Si sit autem eius huic habitus contrarius frigida est eius complexio.

Designis que ex voce sunt. per vocem autem significantur quoniaz si magna est vox et vehemēs complexionis eius calotis nuntia est. Si parua frigiditatem significat. Quod si rauca ꝓcedat humiditatem significat complexionis. Si vero acuta ⁊ subtilis siccitatē exprimit cōplexiōis.

Designis ex screatibus. Ex screatib⁹ quoq; pulmonem agnosces. quoniam si in pulmone humiditas est. si forte huius dominus voce vtatur paulū amplioꝝ per canales pulmonis multe decurrūt humiditates et si loquatur plurimam expuit humiditatem ⁊ flegma cum tussi. Cuius autem pulmo siccus est minimum spuit eiusq; vox clara est. Et sciendum quoniam vocis magnitudo magnitudinem sequitur canalium pulmonis ⁊ latitudinem. Aer ex canalibus latis pluribus simul egreditur. Ex strictis autē canalibus paucus. Sequuntur autem vocis magnitudo ⁊ paruitas complexionis canaliū pulmonis calorem ⁊ frigiditatem accidentaliter non propter aut caloris aut frigiditatis ipsius causam. pulmonis etenim si fuerit calida complexio eius est canalis lata caloris etenim est dilatare meatus. ¶Quod si eius est complexio frigida: eius etiam canalis stricta est. ¶Est enim frigoris natura meatus adunare ⁊ arctare sua densatione et adinuicem copulare. Sic quoq; aspera vox et plana ac lenis eius sequitur asperitatem ⁊ lenitatem q̄ canalis quidem lenitas temperantiam sequitur pulmonis cōplexionis. ¶At vero asperitas illius siccitatem. hac vero via horum itelligitur membrorum complexio sicut diximus. ¶Omnium vero reliquorum membrorum cōplexionem oportet intueri ⁊ diiudicare ex his que illis conueniunt ⁊ dissentiunt. ¶Si etem membrū aliquod rebus leditur frigidis: pro sunt autem illi calida citoq; refrigeratur illi⁹ iudicanda est frigida complexio. Si vero his contraria fuerint eius calida est cōplexio. Si autem membrum desiccari siccis videris nocentq; illi conferūt autē humida eius est complexio sicca. Si se res contrario habeat humiditas eius dominatur cōplexioni.

¶Capit.xvij. de totius corporis cōplexionis cognitione.

Et quoniã cuiuscꝫ mẽbri sigillatiz quõ cognoscaꝫ cõpto ostẽsuz ẽ: iaz nũc opz ea ponere signa q̃b⁹ totalitatis corpis cõpto indicãda est qõ extra teperantiã positũ est nãliter. Dehinc cõplonis dabimus signa tẽperate. Dico ḡ qm̃ totalitatis corpis cõplexio q̃nꝫ cognoscit rebus: aut enim ex tactu cognoscit aut ex colore aut ex pilis. aut ꝯo ex figura aut p actiones. ¶ Ex tactu q̃dẽ qm̃ calide cõplonis corpora si tetigeris tẽperatis inuenies calidiora. Corpa aũt q̃ frigidã hñt cõplexionẽ frigidiora tẽperato inuenies nisi q̃ calidoꝫ tactũ corporũ quorũdã senties vaporosuz ꝛ delectabilẽ sub manu vt pueroꝝ corpa: quorũdã aũt tactũ acuti caloris ꝛ ventosi vt iuuenum corpa. Corpa ãt sicca si tetigeris dura inuenies ꝛ solida magis q̃ tẽperata: hũida vero molliora temperatis. Siccitatẽ etenim soliditas sequitur: humiditatem autem mollities cõmittatur.

De signis que ex colore sumunt. Ex colore corpis signa sumes qm̃ quoꝫ ẽ corpoꝫ calida cõplexio ꝛ color q̃z est rubeus. Frigidoꝫ aũt color albꝰ ẽ. Cuiꝰ nã q̃ in calide cõplonis corporibꝰ in sanguinem transformaꝫ velociter: ꝛ in calido quãtitas sanguinis multa corpe coadunaꝫ. Sanguini aũt bono color ꝓprius rubeus ẽ: lacertorũ vero q̃ sub cute sunt generatio ex sangnine est: ideoq̃ calorẽ corpis cõplexionis color comittatur rubeus. In cõplexionis vero frigide corporibus cibus in sanguinẽ mutatur flegmaticum pascunturq̃ illo mẽbra: flegmatis aũtẽ color proprius albedo est: ideoq̃ ꝛ frigiditatem corporis cõplexionis albedo sequitur.

De signis ex pilis sũptis. Ex pilis hec ducuntur signa qm̃ in calide complexionis corporibus pili velociter producuntur: multiq̃ valde ꝛ asperi: productioq̃z piloꝝ i eoꝝ penibꝰ ꝛ mento citissima ꝛ color eorũ niger: que si calida fuerint ꝛ sicca pili crispi fient. Si vero calor est committatur humiditas ꝛ pili nigre fient ꝛ lenes. ¶ In frigidis autem corporibus pili sunt pauci ꝛ albi tardeq̃z ꝓducuntur: que si fuerint frigida ꝛ humida corpora erũt pilis nuda piliq̃z eoꝝ plani sunt valde. Qñ si frigida sint ꝛ sicca minꝰ nuda sunt pilis corpora. Est autez cã hec calidis cõplexione ꝛ siccis corporibus in multitudine pilorum: quoniã pili ipsi vapores sunt calidi ꝛ sicci qui de corporis egrediuntur poris: ꝛ hi post illos foras emittuntur: nec eorum interditur emissio: sed adinuicem continua est: vapor autem calidus ꝛ siccus in his multus est corporibus magisq̃ in alijs. At vero in frigidis corporibus ꝛ humidis pilorum nuditatis ꝛ paucitatis causa est q̃ in ipsis calidis admodum paucus est vapor ꝛ siccus sequitur humiditas vaporem cuꝝ corpora fuerit egressus ac continuari adinuicem prohibet vapor eteniz cum transierit cutis humiditatem: et poros exierit: cõuertitur humiditas ꝛ foramina opilat: amputaturq̃z vaporis qui egressus ẽ ꝛ eꝰ qui ab intus sequitur continuatio: quemadmodum his que humida sunt accidit si decoquant in aqua ꝛ bullíantur inuenies vaporẽ statim vt egressus bullitionis fuerit loco interciditur. reuertitur enim humiditas in locuz quo ille egressus est vapor quem opilans incisionem inter ipsum ꝛ alterum qui sequitur vaporem facit. Ideo ergo in frigidis non oriuntur pili corporibus ꝛ humidis accidit etiam pilorum casus corporibus plurimum siccis. vt calnitium fieri videmus: calnitiũ etenim nisi his quorum est cerebꝝ sicca complexio non accidit. Signa autem est quoniam ex maiori parte senibus calnitiuz fieri videmus propter eorum corporum siccitatez ꝛ cutis desiccationẽ. Amplius calnitium secundum maiorem fieri partem videmus in sincipite magis q̃ in alijs membris. Ipsum enim ceteris siccius est ꝛ cõpositum ex ossibus ꝛ cute sine lacertis q̃ sub cute sunt que eius in se humiditatem custodiant. Causa ergo propter quam pipli in cute non oriuntur siccitas est quoniam vapor cũ egressus poros fuerit cutem apertam dimittit: ꝛ foramina nec potest eum cutis arctare et stringere sua siccitate dispergantur ergo vaporis partes nec adinuicem conueniunt quẽ admodum fumosi a suo loco egrediatur lar go contingit: spargitur enim ꝛ ab inuicem separatur. ¶ Pilorum autem nigredo fit multitudine caloris ipsius vaporis ꝛ aduſtiõe. Flaui vero ex caloris temperantia vaporis. quem admodum intemperatis ante inuentutis statum corporibus. Albi autez capilli ex flegmatico sunt vapore quemadmoduz in frigidis videmus regionibus contingere sed ꝛ etate senibus propter frigiditatem complexionis. At vero crispi pili aut ex vaporis sunt aduſtione ꝛ siccitate eius vt videmus in capillis fieri: si igitur fiant proximi complicantur enim ꝛ desiccantur: ꝛ vt in ethiopum probatur corporibus propter aeris caloris multitudinem qui in terra eorũ est. Aut meatuz curuitate quibus vapor a corpore egreditur. Si eteniz eorum meatus tortus est ꝛ vapor plicatus egreditur. ¶ Capillorum autem planities ex frigiditate vaporis est. ꝛ humiditate vt capilli eoꝝ qui in aquilonis sunt partibus in regionibus etenim illorum frigus dominatur ꝛ hũiditas. Idẽ in capillis videmus infantiũ eo q̃ hac in etate multa sit humiditas.

De signis q̃ de corpis habẽt hiludinibꝰ. Porro signa que ex

habitudinibus sumuntur que sunt. s. pinguedo ⁊ maties spissitas ⁊ raritas talia sūt. ¶Pinguedo corpis aut ē de adipe aut de carne aut ex vtriusq; simul. Macies quoq; aut est cum paucitate adipis: aut paucitate carnis: aut vtriusq; sūl. Cū ergo erit in corpe adeps multus ⁊ caro pauca significat qm̄ eī⁹ cōplexio frigida est tēperata in hūiditate ⁊ siccitate. Si caro amplior adipe fuerit signum est eius esse calidā cōplexionem in humido ⁊ sicco temperatam. Si quādo aūt ⁊ multi est corpus adipis. multe etiā carnis significat eius tēperantiā in quatuor extremis. Cum aūt corpus est exile tēperantia in illo caloris exprimitur ⁊ frigoris: ſz siccitatem intellige dominātem. Temperātia autē inter pinguedinem ⁊ maciem in corpore temperantiam significat complexionis. Plurimus autem sit in frigidis corporibus adeps. In calidis autē caro: quoniam vnctuosa pars sanguinis in calidis corporibus naturali sit cibus caloris: in frigidis autem superest ⁊ remanet. dirigunturq; illam vene ad mēbra. Que ergo naturaliter frigida sunt mēbra vt pānicli coagulatur in illis. Que aūt calida sūt mēbra vt caro dissoluunt illā a se nec perstat in eis. Attamē si calide sit complexionis corpus eiusq; dūs quieti deditus ⁊ otio: vnctuosuq; quod est ex sanguine coagulatur in carneis mēbris pp dissolutionis paucitatē: hinc ergo ē mulieres viris videre pinguiores secūdū maiorē partez propter diuturni vsum ocij ⁊ quietis: ⁊ quoniā earum frigidior est cōplexio hominū cōplexionibus: hac autē in parte inspiciēdi qui ossa vestiūt lacerti. Sepe eteniz multe est carnis corpus ossaq; eis subtilia: videturq; illō inspiciēti tanq̄ exile. Sepe quoq; fit carnem que sunt cū mēbris paucam esse ossa aut grossa: opinaturq; qui inspicit pingnē esse huiusmodi. Nō oportet ergo in his decipi ⁊ errare corporib⁹.

¶Raritas autē calorē significat corporibus ⁊ humiditatē spissitas frigiditatē ⁊ siccitatem inter has duas temperantia habitudinis tēperātiam significat complexionis.

De signis que ex actionib⁹ sumuntur. Signa aūt ex actionibus ductā quedā quidez sumunt ex aialibus actionibus: quedā ex vitalib⁹: quedā ex actionibus naturalibus. ¶Ex animalibus quidē actionibus signa sunt in calido corpore vt sit qui eius modi corpus hz velocis ingenij celeris intellectus celeris etiā motꝰ ipse festinus ⁊ citꝰ instabilisq;. Si vo corpꝰ est frigidū eiꝰ dūs tarde ē ambulationis hebes pauci intellectꝰ lingue gravis tardi motꝰ: in rebꝰ aūt fixus. ¶Ex actionibus aūt vitalibus signā do corpis est calida cōplexio: est dūs fidēs: est ⁊ audax vanꝰ se se ingerēs: temerarius: instabilis in rebus magnis pulsusq; eius vehemēs celer ⁊ spissus ipse velox ad irā grauē. Si vero corpis sit coplexio frigida eiusmōi hō corpis formidolosus erit ⁊ timidus sibi plurimuz timēs pauce ire pulsusq; eius tardus ⁊ rarus. ¶Ex actionibꝰ aūt nālibus quoniā calide cōplexiōis vir citissime crescit: appetitꝰ ē fortis bone digestionis: multe veneris: frigide vero cōplexionis vir his ꝓtias hz habitudines. hec ē signoz simpliciū cuiusq; diuersitatis assignatio. ¶Significationes corpoz cōplexionū que extra tēperātiā sunt p naturā ⁊ nos cōmemorabimꝰ ea coacervata in vnoquoq; corpore quo melius ⁊ diligētius possit intelligi a lectore ⁊ memorie mādari.

De signis simplicium cōplexionum. Dico ergo qm̄ cū corpus calidū fuerit eius signa sunt adipis paucitas: carnis multitudo: color rubeus pili multi ⁊ nigri: si tactū eius tetigeris corpus calidū inuenies: ⁊ est boni ingenij: ⁊ cito capiens quid: velox verbis: celer motu: ⁊ festinus: carnis solide audax: vanꝰ: inuerecundus: ⁊ ingerēs: appetitus plurimi: celeris augmētationis: bone digestionis. libidinis multe: vocis magne. ¶Si quādo aūt est corpus frigidum signa eius sūt adipis copia: carnis penuria: corporis a pilis nuditas coloris albedo. ac liuiditas si quidez frigus pernimiū est. Et piloz flauedo que ad citrinitatē percutit: quod si tetigeris frigidū inuenies: eruntq; actiones animales vitales ⁊ naturales imminute ⁊ debiles: pauci ipse est intellectus. tarde mētis: gravis lingue: tardi motꝰ: formidolosus: ⁊ timidus appetitus imminuti: tarde digestiōis coitus modici: erūtq; frigidorum oīnz signa mēbroz manifestissima. ¶Cū autē corpus siccū est: signa eius corporis exilitas tactus duritiez: eruntq; oium eius mēbrorū que sicca sunt signa clarissima ⁊ patentia. ¶Vbi aūt corpus humido deputatuz est mute est carnis ⁊ adipis tactuq; molle inuenitur: omniaq; humidorum quasi eo sunt membrorum signa manifestissima.

De cōplexionū compositaruz signis. At vo corpus cuius est cōplexio calida ⁊ sicca. signa hec habet: exilitatē aūt pilorum copiā ⁊ nigredinē: colorē fuscum: tactus calorem ⁊ duritiē ingeniū: mentem: ipse ingerēs est: temerariꝰ: appetitus eius fortis: digestio bona: sed maxime ciborū grossoz libidiniq; studens. Eruntq; omnium mēbroz que calida sunt ⁊ sicca signa patētia. ¶Corpus aūt cuius est cōplexio calida ⁊ humida significat hic: carnis copia: adipis paucitate: piloz nigredine ⁊ planitie: tactꝰ calore ⁊ mollicie: multitudine putridorum morboz. qui ex humorum fiunt corruptione si hec superabundet complexio. Est etiam color ex rubeo ⁊ albo: estq; medius in animalibus actionibus ⁊ vitalibus ⁊ naturalib⁹. Omninū queq;

calida sunt ⁊ humida mẽbrorum hoc in corpo re signa sunt manifesta. ¶At vero cui⁹ est cõplexio frigida. ⁊ humida corporis signa sũt albedo colores: pinguedo corporis: ex adipis copia: pilorum flauor: quod si tãgatur frigiduz sentiẽ ⁊ molle: pilis nudũ ⁊ priuatũ est: ipiluscz dñs hebes: multe obliuionis: intellectus pauci: formidolosus. timidus. appetit⁹ debilis. digestionis tarde. veneris pauce. Et eorum q̃ in corpore hoc sunt frigida ⁊ humida mẽbrorum signa sunt patentissima. ¶Corporis aũt frigidi ⁊ sicci signa coloris albor in luridũ pcutiẽs: ⁊ eius exilitas: flauedo pilorũ q̃ in citrinũ percutit: nuditas quoꝝ corporis a pilis: tact⁹ ei⁹ durities ⁊ frigus: ⁊ membrorum que frigida ⁊ sicca: hoc in corpore sunt sensibus manifeste signa patent. Et sciendum quoniaz in composita corporis complexione dominãtis ⁊ superabundãtis qualitatis signa manifestiora sũt. ¶Caplm. xviij. de temperati corporis cognitione complexionis.

¶Equoniam ostendimus extra tẽperantiã positorũ corporum sciẽdũ tibi ꝓponimus temperatuz esse corpus cui⁹ signa media sũt inter ea q̃ corporũ extra tẽperãtiaz positoꝝ. Est ergo mediũ inter maciẽ ⁊ pinguedinem: coloꝝ eius ex albo mixtus ⁊ rubeo: pili vero flaui ⁊ ad rubozẽ paululum inclinãt. dum in pueritia est. Ut aũt ad iuuẽtutis accedit etatem ⁊ capilli denigrantur: tactus in calido temperatus est ⁊ frigido molli ⁊ sollido quemadmodum medium palme cutis. At vero mores eius et habitus animales vitales ⁊ naturales virtuose ⁊ bene dispositi. Ipse igitur intelligens ⁊ cito capiens mentem habens bonã ⁊ animum audax quoꝝ sepe varius sed non tumultuosus non timidus inter celeritatẽ medius ⁊ tarditatem ⁊ inter costantiã ⁊ temeritatez: ⁊ inter misericordiam ⁊ crudelitatem: perfecti appetitus. abstinẽs non malus. Et oino atꝝ vniuersaliter medius inter ea que dicta sunt complexionum esse tẽperantiam signa erũtꝝ actões membrorũ eius perfecte consumate pulchre ⁊ grate. ¶Et notanduz in his oibus que dicta sunt signis si quãdo hominẽ in aliquo diuersa apparebunt ne oino acceleres in dãdo iudicio ⁊ fnia nisi prius oia in vnũ collegeris signa que deinceps discernas ⁊ dijudices: atꝝ adinuicem oia conferas: videasꝝ cuius cõplexionis signa sunt plura: ⁊ iam tunc illius hominẽ iudices esse complexionis. Quod si coequalia videantur esse testimonium intuendum tibi erit que sunt fortiora ⁊ que illa consulent deinceps iudicabis.

¶Caplm. xix. de causarũ cognitione que naturaleis immutant complexionem.

¶Sciendũ qm̃ signa in vnaquaꝝ cõplexionũ corporũ variãtur ꝑm corporuz cõplonũ variatiões. Variãtur ãt corpoꝝ cõplexiones aut ꝓpter in qua nat⁹ est regionẽ ⁊ nutrit⁹: aut pp etatẽ: aut ꝓpter masculinitatẽ ⁊ femineitatẽ. aut ꝓpter cõsuetudinẽ quã homo plurimũ consueuit.

¶Caplm. xx. de mutatione complexionis corporis pp regiones.

¶Eam corporũ complexiones pp regiões mutent. Intuẽdũ nobis ẽ: ⁊ sciendũ qm̃ q̃ dicta sunt signa de diuersitatib⁹ complexionũ in vno quoꝝ corpoꝝ: q̃. s. sumũtur ex colore ⁊ capillis in regionibus designata sũt tẽperatis. In his aũt q̃ mime tẽperate sunt huiusmodi signa certa non sunt q̃ ex pilis sumũtur ⁊ colore. Calide etem regiones q̃ peruste sunt ꝓxime sunt vt ethiopia sue faciunt gẽtis colorẽ nigrũ capillos crispos: cutẽ desiccãt iferiora corpoꝝ eoꝝ teneãt: facies eorũ larãt: oculos ꝓfundãt: nasuz magnificãt: interiora corpis eoꝝ refrigerãt vires intellect⁹ debilitãt Quare horũ ispector pp cutis extenuationẽ ⁊ nigredinẽ ac capilloꝝ crispationẽ opinãt eoꝝ corpoꝝ cõplones calas eẽ ⁊ nõ tñ sũt. Calor etem circũdãtis eoꝝ corpa aeris corpis eoꝝ foras attrahit calorez ⁊ iminuit interius. ¶Regiões ecõtra fridasꝝ a parte sunt aq̃lõis visis duab⁹ suppositi matori motoꝝ capilli in habitãtiũ castanei sunt ⁊ ad albũ iclini ⁊ plãi corpa eoꝝ pilis nuda: colores albi: facies rubee: pectora larga: pedes parui: ꝓpter qõ calor pectoribus eorũ imergitur ⁊ a frigore refugit: ideoꝝ est eoꝝ calida cõplexio. vnde ⁊ ipsi his de cãis audaces sunt magnanimi opinanturꝝ eos ispiciẽs albedinis eorũ cã ⁊ nuditatis corporũ eorum a pilis complexiones frigidas huiusmõi nec sic se res hz imo calide sũt: q̃re etiã opz in hmõi cõplexiones ex coloribus iudicare ⁊ capillis: hz eoꝝ collatiõe ad sue tẽperatos spẽi: q̃ tibi signa certa appareãt. Tẽperate ꝙo regiões q̃ sub recta posite sunt linea ab oriẽte vsqz occidẽtẽ ⁊ q̃ his ꝓme sunt ⁊ cõfines vt q̃rtũ clima inhabitãtes: hñt inter has duas habitudies medios cõtrarias. Dicta sũt aũt huiꝰ regiõis signa ꝙplonũ ⁊ q̃ ill' ꝓpinq̃ in latere ad aquilonẽ vergẽte in ꝓcedẽtib⁹ cũ de tẽperate cõplexionis signis diximus.

¶Caplm. xxj. de signorũ etatum notitia ⁊ mutatione complexionum propter eas.

¶Atantur q̃z ꝙplexiões pp etates. Etates ãt quatuor sunt. Pueritie etas iuuentus que ad statum. s. peruenit iuuẽtutis grandiorum etas ⁊ senectus.

¶ Pueritie ergo est etas in qua semper corp⁹ augmentatur: crescit autem vsq; ad annos fere triginta. ¶ At vero pueritia vsq; annos dicitur quindecim ⁊ vsq; tringinta adolescentia. Etas autem que ad statum pervenit inuentus ea est in qua completur corporis crescere: ⁊ dehinc declinatio sumit initium eius autem statum secundum maiorem partem trigintaquinq; anni. ¶ Grandiorum autem etas illa est in qua apparere incipit diminutio ⁊ declinatio sine virtutis tamen detrimento. Non enim imminuit aut reddit aut corp⁹ cōtrahit hui⁹ē scōm maiorē partē finis āi citer. lx. At vero senectutis est etas in qua virtutis apparet diminutio que a termino ē. lx. annoꝝ vsq; in vite finē. ¶ Puerorꝝ igit etas calida est ⁊ humida que calidior ⁊ humidior oibus existit etatibus. hec etenī generatiōi magis ,prima est sanguinis ⁊ spermatis q̄ vtraq; calida esse scimus ⁊ humida. Iuuenū autē etas calida est ⁊ sicca intelliges aūt eius siccitatē in aialiū corpibus que vt nata sunt ꝯto plus augent crescēdo tāto mēbroꝝ ipsoꝝ amplior fit siccitas. Calorē aūt scire te opz in pueris ⁊ iuuenib⁹ equalē esse ꝯtitate diuersuz, autē q̄litate. Si etenī iuuenū corpa ⁊ puerorꝝ tetigeris vtrisq; eq̄lē inuenies calorē nisi q̄ puerorꝝ sentes sub tactu calorē vaporosuz quietē mollē ⁊ iocūdū humiditatis cā q̄ illi admixta est corporꝝ vero iuuenū calorē inuenies acutū ⁊ pūgētē siccitatis cā illū cōmitātis. Dedit autē nobis exēplū Galis de balnea ⁊ aq̄ calida et ait. Balneū si calidū fiat in caloris vltimo eodēq; ⁊ aq̄ mō dehinc vtrūq; tetigeris dū acutū est calore: q̄dē eq̄lia inuenies in quātitate: ⁊ vtrūq; tactū exuri eisdē virib⁹: sed balnei calorē cōmittat acumē ⁊ pūctio. Aq̄ aūt cal⁹ nō sic est. Nō etenī est cū eī⁹ calore acumē ſz lenitas: ſre nō pōt aq̄ calida balneo dici calidior aut ipz balneū calidū calida dici aq̄ calidius. Ad hūc ergo modū opz calorē qui in puerorꝝ corpib⁹ est tanq; aq̄ calide calorē q̄ſo in iuuenū corpibus tanq; balnei calorē eq̄les adinuicē dici: qm̄ q̄dē qui est in puerorꝝ corpibus calor tanq; aq̄ calide est: q̄ aūt iuuenū tanq; balnei calor. Si q̄n ergo hec tactu ꝓbabūtur corpora in oibus eq̄lia habitudinib⁹ esse debent cōparans pingue pingui: exile exili coloriscz rubei virū cū simili. Et oino opz oēm cōferre hoiem cū alio in figura in colore in regimine in cōsuetis in exercitijs in cibo potuq; in balneo ⁊ siribus intm̄ vt ebriū ebrio: sobriū cōferas sobrio: saturatū saturato: opz q̄z eū quez calor estusq; pcusserit similia passo cōferri ⁊ q̄ frig⁹ passus est cū cōsimili. Hec etenī si feceriz q̄ dicta sunt vera inueniſſe te gaudebis. Reperies etenim puerorū calorem ⁊ iuuenū qui ad statum peruenerūt iuuētutis equales: nullāq; inter eos circa calorē differentiā. Si quādo aūt corpora tangas habitudinibus diuersa ⁊ adinuicem cōtuleris: eorū tibi nō certificatur cōplexio: ⁊ inter eos diuersitatē inuenies opinabilisq; illā ex etate esse discrepantiā. Corporū aūt grandiorū cōplexio frigida est ⁊ sicca: calor etenim est ciritas que in corporibus sunt perfectorū iuuenū adeūte tēporis longitudine: humores cōburūt in tātū vt in choleram trāsmutēt nigram. Cholera porro nigra frigida est et sicca. At vero corpora senum in vltimo frigida sunt ⁊ sicca. hec etenim etas puerorū est etati cōtraria: ⁊ quēadmodū puerorū mēbra radicalia vt ossa ⁊ cartillagines ⁊ nerui in vltimo sunt humiditatis: sic in senib⁹ alijsq; alalibus que maioris sunt etatis in vltimo sunt frigiditatis ⁊ siccitatis: pueritie etenim etas augmēti principiū est ⁊ crescendi. Hec aūt duo per humiditatē perficiunt q̄diu natura mēbra pōt extendere: ibidēq; finit humiditas. At vero senectutis etas cōsumptionis ⁊ marcoris etas est: ⁊ in mortis via iter: q̄ per frigiditatē est ⁊ siccitatem. Grandiorum autem etas minus sicca senum est etate: ⁊ hec q̄z sicciori iuuētutis est cōplexione sicut et iuuētutis etas sicciois est cōplexionis pueris: humidior aūt grandioribus. Ostenditur autē q̄ dicit hoc modo. Generationis setus principium in matrice est de sanguine mēstruo et spermate. Sanguis autem et sperma calida sunt ⁊ humida. Sanguis quidē calidior sperma te et humidior. At vero sperma sanguine minus humidum quib⁹ conuincitur ex rebus generationis eius principiū ex substantia esse humida. ¶ Cum ergo contemperatur simul sanguis ⁊ sperma calor illos commiscet ipsorum paulatim donec aliquantulum coagulentur quo possit informans ex eis membra formare setus incipitq; primum panniculorum generationem: dehinc carnem postq; venas ac neruos iam tunc generationem incipit ossium: et vnguium cum iam coagulatur materia et desiccatur: hec cum creauerit membra virtus non desistunt desiccari paulatim et augeri mediocriter crescuntq; caloris naturalis virtute donec forma compleatur setus eiusq; confortentur membra infantum vt cum fetus nascetur membra eius humidiora inueniantur quam deinceps ⁊ ossa quoq; que ceteris sunt siccioza mēbris humida sint et mollia: que in q̄nis partem si volueris inflectantur quemadmodum ab obstetricibus fieri in infantes videmus si eorum capita fuerint oblonga. ¶ Reducunt enim in primam illam circularitatem. ¶ Sunt tamen hec mēbra tempore minoris humiditatis quam in matrice fuerint. Necꝯo deinceps augmētari membra desistūt augeturq; siccitas ⁊ fortitu-

do eorū: creſcitq; caloris virtus donec ad etatē puenerit ⁊ virtutē ⁊ ſiccitatē donec amplꝰ radicalia nō poſſint extēdi ſua duritie ⁊ ſolidi tate mēbra. Hec aūt etas inuētutis eſt ſtatus. Dehinc aūt oium augetur ſiccitas mēbrorūz donec ad etatē puenīātur grādiorē ſuntq; in ea fortis ſiccitatis mēbra abide ſenectutis in cipit exordiū ⁊ creſcēte ſicco dñatur mēbrꝫ do nec ſupabundet: dehinc virtutes debilitantur caro minuit ⁊ ſanguis. Calor etem hac in ha bitudine naturalis debilitat. Nō em naturalē inuenit humiditatē in qua operet. Aucto itaq; ſicco amplꝰ caloris augeт nāle debilitas ⁊ coagulationē fit prima: inueterat itaq; cutꝫ manuū debilitat motꝰ ⁊ pedū turbat corpus eſtqz huic nomē habitudini ſenū; que ſimilis marcori eſt plātaꝝ vt igitur defecerit humidi tas ⁊ ſiccitatis perfectꝰ eſt ſtatꝰ calor extinguit naturalis ⁊ corpꝰ corrūpit: fitq; mors. Hec et enim ſiccitas corruptionis cā eſt corpoꝝ aia lium ⁊ plātaꝝ. Et ſimile qđ dixim⁹ eſt ēt inplā tis. Dū em a terra oriunt humide ſunt valde Dehinc aūt videbis illas dū creſcunt ſiccitatē eaꝝ augeri ⁊ virtutē donec creſcēdi finē attige rint a qua declinare incipiunt ⁊ deſiccātꝰ ſqz dū marceſcētes cōtrahant ⁊ vetereſcāt. Et hu iuſmodi q̄litas ac habitudo etati ſimilis ē ſenū ⁊ mortis. ¶ Patet ergo ex his q̄ dicta ſunt qm̄ puerilis etas in vltimo eſt humiditatis ſi ad oēs alias cōferat etates. Senū aūt etas q̄ in ſenio ſunt in ſiccivltimo eſt. Quoꝝ corpa tā ⁊ ſi ſicca ſunt ſed tū frigida apparēt ⁊ eſſe hūi da ꝓpter ſuperfluitates in eas cōgregatas vt ſcreatꝰ ⁊ muccos lachrymaꝝ fluxꝰ: mēbra nāq; ꝑncipalia corpoꝝ ſenū debilitata ſunt eorū qz virtꝰ p quā ad ea cibus trahit mutatq; ca loris debilitate naturalis. His itaq; de cauſis circa ea multe ſupfluitates humide colligūt. At vero ipſa radicalia mēbra peuldubio ſicca ſunt nec ad ea de ciboꝝ quicq̄ puent hūidi tate niſi modicum. Senum ergo corpa eo q̄ i eoꝝ mēbris congregant ſupfluitates frigida ſunt ⁊ humida: ex ſe aūt ipſis ⁊ membris ipſis frigida ⁊ ſicca.

¶ Capitulum vigeſimum ſecundū de maris ⁊ femine nature.

Datur quoq; natura ꝓpriis ex ma ris ⁊ femie natura: qm̄ maſcu lum in omnibus animalibus calidius eſt complexione femi neo: femineum autem frigidi⁹ ⁊ humidius maſculo. Signuz autem ad hec tale eſt: videmus in maſculiſpi los multo plures ⁊ fortiores ſed ⁊ eorum pro ductionem celeriorem q̄ in mulieribus: vnde ⁊ illis barbe innaſcuntur. Nō ſi cōtiger ⁊ mu lierum aliqua fortis eſſe caloris in corpoꝝb⁹ eaꝝ plures q̄ in ceteris videbis pilos ⁊ quan doqz illis innaſcuntur mēti loco pili. Amplꝰ maſculum per omnia fere fortiorem habere animam mulierē videmus ⁊ fortioris certami nis ac audaciorē femina iter omnia pene ani malia. Ideo ergo ⁊ viroꝝ pectora lata ſunt ꝓ pter dilatatē caloꝝ. Et videm⁹ eoꝝ maiorem partē in pectoribus pilos habere. Amplꝰ vi des maſculos poſt natiuitatē celeriorꝫ motꝰ ⁊ dilatatiōis. Sed mulieres celerius creſcere maſculiq̄m complexio earū viroꝝz eſt cōple xione humidioꝝ. Humida aūt corpora citius dilatantur: niſi q̄ eorū creſcere citius finez hz q̄ viroꝝ frigidiores ⁊ enim ſunt cōplexionis ⁊ debilioris. Maſculi e contra calidioris ⁊ fortioris: hominum etenim corpora et omnium animalium virtutem habent naturalem qua creſcunt. Que ſi fuerit fortis ⁊ creſcere maius erit ſi debilis diminutū ⁊ tamen celerius. Amplius in pluribus ⁊ animꝰ ⁊ cognitio ⁊ diſcretio ⁊ conſtantia in viris eſt maior q̄ in mulie ribus: motuſq; eorum ad actiones: ⁊ vis ca piendi: ⁊ phantaſia fortior ꝓpter ipſorū mē broꝝ virtutem: que capitū ipſoruz ſequitur magnitudinem: vnde ⁊ viroꝝ ſcapulas vi debis ⁊ membra. ſed ⁊ brachia ac crura groſ ſiora eſſe. Hec etenim omnia que ſunt dicta motum ſequuntur. At vero contra eſt mulie res pilis priuatas videre in pectoribus ⁊ ven tre manibus ⁊ pedibus ꝓpter earum com plexionis frigus ⁊ debilioris anime minꝰ au daces pectora eorum ſtricta: videbis etiam maiorem earum partem minus habere ani mi minus diſcretionis: amplius timoris ⁊ de bilitatis: ſed ⁊ earum capita paruioza ꝑm ma iorem partem. Que etiam ad otiuz magis in clinantur ⁊ quietem q̄ ad labores etenim ma gis congregantur ꝓpter earum frigus com plexionis cum ſit frigiditatis coadunare ⁊ cō glutinare: meatuſq; arctare ⁊ minuere actio nes ac breuiare. Ex his itaq; omnibus ſignis tibi manifeſtum ſit feminam frigidiorem eſſe ⁊ humidiorem: maſculum autem calidiorem ⁊ ſicciorem femina. Humidior autem femina creata eſt q̄ maſculus complexione ꝓpter fetus cibum fetus etenim cibus dum in ma trice eſt humiditas eſt ex ea ſit. Que cum ita ſint non oportet mulierum iudicare corpa ad viroꝝ collationem. Sed earum iudicabis corpora per collationem ipſarum ad tempe rata inter ipſas corpora complexionē vtriuſq; diſcretionis diligentia.

¶ Capi. xxiij. de cōplexionis mutatione ꝓ pter conſuetudinem.

Datur quoq; corpoꝝ ꝓ pter ꝰ ſuetudinē cōplexiōes. Oz ergo itelligere qm̄ cōſuetudies ſi lōgioris fiāt ꝓpria turalem

turalē trāsferunt cōplexionem ad aliā fm cō-
suetudinē quēadmoduz in aphorismoz libro
hypo. testatur cōsuetudinē secūdam esse na-
turā. Et cōplexionis mutatio fit cā cōsuetudi-
nis aut p regimē: aut p artificiū. Et ex regimi
ne quēadmoduz si sit homo nāliter corporis
exilis: vtaturq; otio ⁊ quiete ac delitijs ⁊ ex-
ertitij paucitate: vnde corpus illi⁹ corpulētat
multiplicat frig⁹ ⁊ hūiditas in eo ⁊ fit piguis.
Sic q̄z si sit hois corpus nā corpulentū ⁊ pin
gue: vtaq; exercitij cōpia ⁊ laboris. paucitate
q; ciboz. accidētibusq; curarū ⁊ tristitie: diss-
soluūtur ei⁹ corporis humiditates: mēbra ca-
lefiūt ⁊ siccātur fitq; exilis. At vero si occupa
tur in aliquib⁹ ad solē. estq; obtutōi ei⁹ assi
duus: ⁊ vestimētoz corpe nudus. cutis ei⁹ ex
tenuatur ⁊ durescit. color niger fit: mutaturq;
eius in calorē cōplexio ⁊ siccitatē. Oz ergo dis
cernere inter eū q̄ eiusmodi ē nāl⁊ ⁊ q̄ cōsuetu
dine. Intuearis igit illū q̄ pinguis est siquidē
nudū est pilis corpus: venesq; ei⁹ stricte: pin
guedo hec nālis ē: piguedo etem fm maiorez
ptē fit ex frigiditate cōplexiōis. fridaq; cōple-
xio venas artat ⁊ pilos minuit vt dictū ē in p̄-
cedētibus. Cuius autē vene late sunt ⁊ ipe pi
losus eius est naturaliter calida cōplexio. pi-
guedo autē ipsi⁹ mutata est a consuetudine.
Sic quoq; si inueneris corpus exile cutem
asperā ⁊ solidā. colorez nigrū pariterq; ei⁹ ve
ne stricte cutis aūt nuda pilis. siccitas ei⁹ ⁊ exi
litas ex cōsuetudine facta est. calidoz vsu⁊ sic
corū. Si aūt vene sint late ⁊ ipse pilosus mul-
toz̄q; pilorū eius exilitas naturalis est.

De mutatione cōplexionis pp artificia. Muta
tur quoq; cōplexio ex artib⁹ Quare sciēdū ti
bi est: qm̄ artiuz quedā cōplexionē hominis i
mutāt in cōtrariū aut in calorē ⁊ humiditatē:
vt eoz̄ accidit cōplexionibus q̄ balnei interio
ris seruitio dediti sunt: aut in frigiditatē: ⁊ hūi
ditatē: vt piscatoribus accidit. ⁊ nautis ac fu-
lonibus: aut in frigiditatē ⁊ siccitatē: vt agrico
le patiūtur ⁊ venationes ⁊ aucupes similiaq;
hec sunt q̄ te scire oportet ad dr̄iam cōplexio
nis hoium q̄ ex natura est. ⁊ q̄ per cōsuetudi-
nem mutata. ⁊ facta.

¶ Capitulum vigesimūquartum de sani cor-
poris signis ⁊ seruis emendis.

Equoniam de na-
turalis
cōplonis signis q̄lia sint satis dictū
est: equū nobis videt sani etiā cor
poris signa ꝓponere: in q̄ nulla ē
macula: nec aliq̄d culpatur. Medicus eteniz
horū necessariā hz scientiā: maximeq; qui de
seruoz̄ ꝓsulunt emptōe: ⁊ q̄ritur ab eo vtruz
q̄d in sit vitij nec ne. Nos ergo q̄ntus oia q̄ ad
hec necessaria sunt hoc dixerim⁹ in libro sepa
tim suisq; capitulis: iunctq; perfecta itm vt cū
diligētia ⁊ cura inuenis: res possit oēs hmōi sci
re nāles: ⁊ q̄ extra naturā sūt ac plena ⁊ pfecta
cognoscere scientia: hz si in emptionib⁹ his pro
priā quēdā ⁊ singularē dederim⁹ operā faci⁹
ius erit eoz̄ sciētiā ⁊ cognitionē volēti. Dico
ergo desiderātē corpus cognoscere sanū. ⁊ oī
vacuū vitio optere prius vtia cognoscere in
comodaq; corporibus accidētia. sicut hoc loco
dicem⁹: prius igit corpis cōplexio cuius sani
tas q̄ritur inuenda ē figura quoq; ⁊ habitu ⁊
do de hinc aūt circūspice cutem ipsi⁹. hoc est
superficiē ⁊ que in ea sunt. Jā tunc aūt a capite
incipe ⁊ ei⁹ diligēter habitudies vide ⁊ agno
sce: ⁊ ad ea q̄ subsunt ⁊ sequnt descēde mēbra
⁊ sic vsq; inferiora fm ordis mēbroz̄ ꝓsequē
tiā: donec ad pedes pueneris: ⁊ itelligesq; oīz
horū mēbroz̄ sanitatē ⁊ salutē ab accidentib⁹
⁊ incōmodis eorūq; in ea aduētū. Si etem h⁹
diligēter obseruabis ⁊ sanū corpus. ⁊ languis
dum perfectius cognosces.

Speculatio corpis cōplexionis
ex colore. Et specu
latio q̄dē ꝓplexiōis corpis ex colore sumitur.
Si etenim nō sit culpa vt croceus q̄ malā si-
gnificat cōplexionē calidā: ⁊ colere rubee do
minationē. Aut malā q̄ in epate ē calidā ꝓple
xionē: nec nō alb⁹ gipse⁹ malā significās cō-
plexionē frigidā hz ⁊ epatis frigus ⁊ flegma-
tis dñationē. Nec niger aut liuid⁹ plūbi colo
ris silis q̄ malū sign fride ⁊ sicce cōplonis ⁊ fri
gus epatice cōplexionis ac siccitatē: imo ⁊ do
minātē cholerā corpi nigrā. ⁊ splēis debilita-
tē. Sed fit ei⁹ nālis color pulcher ⁊ decēs. s. vt
sit illi pfectus de cor hz eū q̄ ipsi proprius est
colorē. Et hoc si ē vt siquidē albus est paruz
supfundat ruboze: si fuscus sit clarus tenuis
si niger pfectus ⁊ corruscās: labia ei⁹ ad rubo
rē inclina: si hmōi color fuerit signū ē cor
poris bonā esse complexionem.

De corporis figura. Corporis ãt
iudicāda est figura
cōpositione bona eoz̄ ad inuicē ꝓportiōe in
ẽtitate spissitudinis magnitudis puitatis cō
grua vt nō sit quidē caput grossuz subtile col
lū. pect⁹ strictū oiaq; mēbra ab inuicē dissona
vt his puis: illa sint magna. vt sit q̄dē caput
puū collū grossuz pect⁹ ab his diuersū. aut ca
pite paruo totū ē corpus magnū ⁊ longū. pe-
des breues aut e cōtrio. hec oia i nā inuenire mala
visui turpia. Sic q̄ mēbra adinuicem collata.
bone ꝓportionalitatis in magno ⁊ puo. i ma-
cie ⁊ piguedie in lōgo ⁊ breui. Si etem sic mē
bra inueneris sanitatis signa ⁊ figure est bo-
ne compositionis.

De corporis habitudine. Habitu
do sit corpis vt sit nō
exile multū copiā etem sign caloris ⁊ siccitatis

ꝛ est paratū ethice febrīs aduentui. Nec vero pinguę multum quoniam ꝛ hoc multitudinē frigiditatis sīgt ꝛ humiditatis ac flegmatis: nec erit hmōi a morte securꝰ subita. aut morbozū aduentu tardoꝝ sanationi. vt epilepsia. emigranea. paralisis. apoplexia. similesq; his morbi.

De speculatione cutis.

Speclari quoqz cutē opz ꝛ supficiē cutis. hoc ē corporis mani festū. Oz ꝑ illa intueri loco claro ne forte sit in ea morphea alba aut lepra aut sarpedo. petigo ve. Diligentiusq; inquirat ne forte inuali quo sit mēbroꝝ corporis q̄si coctura signum. aut tincture. aut q̄ fiunt in corporibus figure fiūt em̄ aliq̄n hec lepre cā ne appareat. Si ꝑ hoc in corpore videris faciē ꝛ genas diligentius cōsule: ꝛ siquidē inesse videris albedinez lepre signū tibi erit. Sz ꝛ si locū videris aliquē in colore a reliquo imutatū corpore. exā re ne forte lepre cā q̄ sitare ego aut silibꝰ sit tinctū lauabis ꝑ illud cū senauo ꝛ aceto diligenterq; fricatū cū panno exterge aspero. Si etem̄ lepra est apparebit. Et intuere si vlcerū sint in corpe aliq̄ macule ꝛ ꝝ vtrū canis illū momorderit quouis tpe ꝛ si ꝓtigisse dixerit se curus oino nō fiat quin rabidus canis fuerit eoqz vsqz eiusmodi inducaꝫ hominū vt aquā timeat. Alt ꝫo si corpis supficies oino mūda ꝛ his sana fuerit accidentibꝰ iam tūc ad caput conuertere.

De speculatione mēbroꝝ.

Q̄d igit in his p̄mū oinz inuestigā dūvꝫ caput ē. Intuere itaqz post hoiuz capillos ne forte lenes sint ꝛ pari eorūqz pductio abinuicē seiuncta ꝛ remota. hec etem̄ corruptionez cutis capitis significāt ꝛ male cōplexiōis cerebri. Sz ne forte debiles ꝛ multū cadētes. hec etem̄ siccitatē cerebri designat ꝛ cutis capitis extenuationē. Caueas quoqz ne alopicia patiaꝫ aut tyriaz. hec etem̄ oia pessimos portēdū in cerebro humores q̄bꝰ capilli corrūpunt. Si āt his salui sunt capilli icōmodis. signuz tibi sunt cerebri bonā eē cōplexionē vt alias dictū est. Dehic aūt ipsi capitis cutē p̄spice ne forte sint in ea furfures aut sabasa aut pustule aut vulnerū macule pfunde. hec etem̄ sīgt hos a craneo cecidisse. ꝛ hoc malū. Nō etem̄ securꝰ quis est quin ictus supueniat loco huic alicuiꝰ acute rei ꝛ pueniēs ad cerebꝝ illō vulneret aut aliq̄ graue q̄ infigaꝫ ꝛ pditionē faciat. Speculare quoqz cranei figurā ne sit oblōga tenuis in medio. hoc est em̄ malū dupliciter: q̄m̄ ꝛad hmōi hominē epilepsia festinat ꝛ turpe ē visu. Caue ēt ne epilepticꝰ sit: cuiꝰ rei signa sūt q̄m̄ huiusmodi gnaꝫ capite multi ē somni vigilāsq; q̄si de somno nūc experrectꝰ ꝛ nōnunq; aliq̄ eiꝰ mēbrū sine ipiuꝰ monetuz volūtate cor pusqz eiꝰ repletum ē multiq; flegmatis: hec q̄ videris scies epilīaz inesse. Caue ēt ne desipiētiā patiaꝫ nigrā: q̄ hoc mō agnosces: vi debis oculos eiꝰ acute intuitiōis ꝛ ad id q̄ intueaꝫ corruscātes sicut intuerenꝫ fere: erūtqz ipsi incōpositi ꝛ iordinata ꝫba. Aspice quoqz ne forte amplioꝰ iusto magni appareāt oculi aut profundati aut alter altero minoꝝ. Hec etem̄ tā ꝛ si nō obsint visui macula tñ est ꝛ turpe vidēti. Et ituere ne forte acciderit illis glaucoꝝ q̄ pus non fuerit: hoc etem̄ malū ꝛ aq̄ in oculū descēsuz significās. Dehinc ꝛ oculi pupillā ꝓsidera ne forte sit in ea amplitudo malū em̄ est visus, significās effusionē ꝛ ad eius amissionē perducēs. Scrutare quoqz eiꝰ visū cuiusmodi sit in vltio ꝛ in debilitate vt intueatur corpa. s. variaꝫ figuraꝫ de lōge ꝛ de ꝓpe. Q̄d si nō optime viderit nec in lōginquū eius bene extendiꝫ visus: aut ecōtrario malū ē. Incōmoditatē etem̄ q̄ cerebꝝ accidit sīgt ꝛ spūi vidēti. Albū quoqz oculoꝝ ꝓsule ne forte turbatū sit: inutile etem̄ visui. Q̄d si cū hoc quoqz oculi rotūdi sint quēadmodū leonis faciesqz leonis faciesqz eiꝰ nodosa. elephātiā significat. Respice quoqz ad eā oculoꝝ ptē q̄ naso ꝓtinuaꝫ ne forte ab eo hūiditas defluat. Q̄si videris eādē oculi partē exprime: ꝛ si videris ea humiditatē egredi sīgt fistulā. Si ꝫo hac i parte carnē videris superfluā: q̄ tāḡ ad pupillā dirigaꝫ vngula ē. Q̄d si in oculis venas videris rubeas ꝛ hoc malū sīgt ꝛ em̄ herisipilā. Palpebras ēt inspice ꝛ inquire ne forte sint in eis pili q̄ intus oriaṅ hoc em̄ malū pessundans oculū visuz debilitās. Sz ꝛ ne fluāt et cadāt caue. signū est etem̄ acute materiei que ad radices ferꝫ palpebraꝝ ꝛ illas cadere facit ꝓhibetqz ab eiꝰ visus bōitatē. Vide ēt ne sint graues palpebre: grossitiem em̄ eoꝝ sīgt: aut pruriginē aut ordeū. Quare inuoluere eas cōueniet ꝛ inspicere q̄ hozū sit. Dehinc ēt audi tū inuestiga: loquarisq; illi ꝛ aliq̄ inḡre ab eoꝝ ꝛ si ad q̄ q̄sieris nō respōdet auditus illiꝰ aliquid patiꝫ aut opilationē q̄ foramini aurium accit aut aliō. Opilatio aut erit ex carne q̄ innata ē: aut ex verruca: aut aliq̄ q̄ cecidit in auriculā re. Et si opilatio q̄dē ex lapidis iactu aut corpis aliꝰ aut sordidū auriuz: euacuabiꝫ his eductis cū his instrīs q̄bꝰ q̄ auribꝰ icidūt educunt. Si aliō q̄d est eiꝰ sanatio difficilis erit. Post hec q̄ūꝛ nasum aspice ne forte grossus sit ꝛ tumēs. hoc etem̄ carnē superfluā ꝛ vulnera in naribꝰ significat. Opz igitur eas in claro intueri loco soli oppositas que quidnā sit manifestū tibi fiat. Dehinc linguā scrutare visu ꝛ loquere ei vt rñdeat quo cuiꝰ sit sermonis ꝛ facundie agnoscas. Et si eius verba grauia sunt aut balba aut nō ostēdit suū bñ sermonē

intuendū ne forte sit pūitate fiat lingue. Qō si nō fuerit aut grossitiē lingue significat: aut eiꝰ defectū aut qm̄ pars eius amputata ē: aut lā zuorē quēpiā q̄ neruis accidit p quos loq̄tur: aut aliq̄d hmōi silē. Sepe q̄z immutatur ꝓba dētis cā qui cecidit: vide ēt linguā ne forte sint in ea vlcerū macule q̄ cicatricē suscepe rint. Quod si aliaduertes cāz a dño q̄re: ⁊ si q̄ dē sic eē respōderit sensum opinioni applica qm̄ ex epilepsia ē forte esse. ꝺō etem̄ epilepsiā patiens sepe suaz mordet linguā ⁊ vulnerat. Quare q̄rendū ē q̄ ꝺō que cā eius fuerit. ¶Jā tunc scrutare vocez ne forte sit rauca aut acuta. Rauca enim elephātiā quādoq̄ sīgt vētu rā. ¶Jntuere etiā dētes si forte q̄s eoꝝ cecide rit marieq̄ q̄tuor pmi aut cāini turpe ē etem̄ loquēdi aufert facultatē aut molares. masti cādi eteni, phibet bonitatē. Et si q̄dē ante pu bertatez ceciderit melior ꝓducet si deinceps nō adiscet reuerti. Dentiū q̄z colorē insꝑice: ⁊ siquidē mutatus ē in croceū: aut nigrū turpe ē nisi ꝑp eorū fiat mutationē. Si etem̄ mutā tur mitopulchriores q̄s fuerāt orient ⁊ melio res ac fortiores. ¶Jnuestiga gingiuas eius ⁊ palatū. Sepe etem̄ aut laxa sūt aut vulnerata aut sūt in eis vlcera ⁊ hoc malū. Sed ⁊ palatū eius ⁊ os ac anhelitū cōsule ne forte mutatuz hēat odorē. Qō si inueneris aut ex putredie est aut ꝑp molares comestos aut ꝑpter sa putridū in stomaco. Et siquidē odor fetidꝰ gi giuarū ē cā aut molaris: putridi: hic extirpabi tur mūdatiōe gingiuaꝝ pōticis cū medicami nib⁹ ⁊ visu acutoꝝ medicaminū. Si āt ꝑpter molarē tollet fetor aut molari comesto sublā to aut mūdato aut cocto. At vero si stō ē: cau sa nō euacuat. ¶Dehic ꝑsule vuā ne forte mꝫ tū ceciderit malū ē etenim: qm̄ hmōi si accide rit apostema seq̄tur suffocatio aut ne sit ener nata hic illis plurimū tussis fit. Jnuestiga ēt gulā exterius ⁊ manu attige glādulas q̄ illic sunt: q̄s si inueneris tactu mātifestas cū duri tie scrophulas sīgnt. ¶Sic q̄z eas q̄ sub alis sunt glandulas ꝑsule. ¶Et q̄ in auribꝰ quas si suprādicto inuenerz mō scrophulas illis su turas sīgt in locis. Sz ⁊ pectus diligēter itue re ne forte sit illis cōtorū: aut pua sup ipsum caro malū. hoc enim plurimū hmōi asma ⁊ tus sis accidit. Si ꝺō cū his quoq̄ pectꝰ strictum fuerit ⁊ scapule fluxe vt q̄si alas videaꝝ habe re. dorsumq̄ fuerit incuruū hmōi ptisim non effugiet: maximeq̄ si in adolescētis aut inue nis ē etate. catarrioq̄ fiēt illi q̄s plurimū. ¶De hinc etiā manus inspicias ⁊ coniunge ac visu cōmensura ⁊ si alterā altera minorē inuene ris aut vtrāq̄ breuē. quēadmodū manū quā medici assimillāt ⁊ configurāt manibus lupi culi malū est: ⁊ ab actionū prohibet bonitate: imo etiā turpe. ¶Et caue ne forte brachiū in curuatuz aliq̄ sit de cā q̄ exteriꝰ acciderit ne curuatum sit vt oportuit. ¶Et ituere ne forte cubiti sit aliq̄ ineqlitas. brenieturq̄z ab eo qō neēe est: hoc enim si sit cā factū lāguris alicu ius iferiori ossi accidētis: sz nec brachium eiꝰ iminutū ē. neq̄z passiōis alicuius cā q̄ supiori accit. Jnuestiga ēt ne forte in altero eoꝝ aut in vtroq̄z aliq̄d apāti puo sīle inuenias: qō si tetigeris sub tactu repies vene sīle aut vermi hoc enim sīgt manifestationez vene sanio se. Et iterum vtraq̄z iunge manus ⁊ explica ne fortasse difficile moneātur cui ⁊ ꝑcipe vt ali cui tuorū diligēti ipmat manū mēbroꝝ. Sic nāq̄z manꝰ eiꝰ tibi ꝓꝰ ⁊ debilitas patebit ꝓꝰ quoq̄ neruorū ⁊ debilitas. ¶Ulcera ēt eius inuestiga hoc mō. Precipe supinū iacere ⁊ ca put eiꝰ plano positū sit. ⁊ manꝰ ipiꝰ tāq̄ ad pe des extēde ⁊ genua ipiꝰ parū subleua pedes extēde ⁊ tāge sub planū ꝓmētris eiꝰ a loco ozis stōi ⁊ his q̄ sub hypocūdrijs eiꝰ sunt. done ad pectꝰ puenias locū ⁊ sepiꝰ manum appone et palpa acexpire. Et si q̄dē inueneris aut in sini stro latere aut in dextro aliq̄d grossum ⁊ du rū. inuit tibi qm̄ aut in epate aut splene aꝑa. Sic quoq̄z si inueneris sup vmbilicū vsq̄z pe ctoris costas imedio grossum q̄d ozis stō aut ipius sīgt aꝑa. Et hec oia mala sunt ad hy dropisim nāq̄z pueīt maximeq̄z si sit corꝑo ris color ad arborē iclinat ⁊ sub palpebra ise riori ad turpiditatē. Qō si hac inuestigas mu lierē inq̄sitiōe ꝑspice vtrū grossuz aliq̄d inter vmbilicum, inuenies ⁊ penē aut solidū. ¶Et si q̄dē sic inuenies matricis; cācrum significat. Jnterroga etiā mulierem si forte acciderit il li mēstruo tēpore defectus ꝯuis qui similis ē apoplexie. qm̄ si ꝓtingerit matricis eius sīgt suffocationez in qua mulieris subitus aliquā do ē iteritus. ¶Et inq̄re pariter cum his renuz eē ⁊ q̄litatē ac vesice vt ituearis. s. vrinaz inuenies etenim in ea fortasse arenā fundo cō tignā ⁊ si sic videris lapidē sīgt aut in renib⁹ aut in vesica. ¶Dehinc etiā testiculos cuiusmodi sint inq̄re. ne forte eoꝝ vene dilatari ce perit. hoc etem̄ aduētū sīgt venaꝝ q̄ varices dñr. Attn̄ hoc i rerū nō appet ꝓncipijs. sz pau lati trāseūte tpe dehic fortiꝰ appet ⁊ fit ifirmi tas fortis. Nec ꝺo ꝺge q̄litatē rimari ꝑtereas. Jnuēies et em̄ fortasse foramē qō i capite eiꝰ ē i latꝰ iclinū q̄ qū mixerit via in rectū nō di rigit sz ad iferiora statim descēdit ⁊ hꝰ malū. sīgt em̄ hunc minime gnatiōi oportunū. Spi ma etem̄ nece hz recta emitti ⁊ dirigi in mix cē viavt advltimū eiꝰ attingat. Dehinc ēt ani statū ituere ne forte sint ei eo emorroides aut morū aut sīlia. ¶Post hoc ad pedes aiuz in clina ⁊ ꝑcipe illos isimul iūgi ⁊ eq̄li pedes di sponat loco ⁊ ꝑspice ne forte alē altero bre uior sit ē em̄ malū. qm̄ aut spasmuz portēdit

aut clauditatē q̄ ex sciatica ꝓcedit. Tūc ꝯo illū currere impa. ⁊ si nulla icurrēdo appet diminutio neruoꝝ significat ꝓtutē: ⁊ iuncturarū cōcatenationē. Si aliter q̄d videris signuꝫ ē ifirmitatis alicuiꝰ q̄ accit neruis ⁊ iuncturis vertebrā. aut aliꝭ pedū iūcturis. ¶ Senu q̄ꝫ ilspice ne forte duꝝ sit in eo aꝑa: aut illō q spina ꝺr hoc em̄ q̄ꝫ nō sanaꝫ ⁊ ꝓducit patiētez ad cruriū extenuationē ⁊ clauditatē ꝓfectaꝫ. Sic etiā caue ne sit in eis curuitas aut iclinatio. ¶ Dehinc etiā crura ne forte sint arcuata aut in exterioꝛa transuersa. Mala etem̄ sunt oīa hec accidētia in esūdo pⁱm officiētia. Sed ⁊ vētres ituere crurū. ne forte eoꝝ vene dilatari cepint. Si etem̄ hec fuerint. venaꝝ q̄ varices dicūtur aduētū portēdūt. Et in cruribus grossitiē fieri si ineneris ⁊ duritiē ac repletionē in talorꝝ loco ad supioꝛa. signū ē hoc passiōis vēture q̄ ꝺr elephas. his ergo signis oz sana significari corꝓa ⁊ alia patientia mala. Si em̄ oīa q̄ dixim⁹ tibi diligēter obseruaueris accidētia. corpusq̄ ab eis oīno sanū ineneris ⁊ oibus nudū ifirmitatib⁹ in vltimo sanitatis est ⁊ salutis a passiōib⁹ mūdū maculis ⁊ vitijs. Si sit aūt res eꝛtio aut languidū erit illud corpus aut nec sanū nec egrotum.

¶ Capitulum. xxv. de quatuoꝛ assignationibus humoꝛum.

Ad precedētibus dixisse nos quz de elemētis loq̄remur recolere te credim⁹ q̄m coꝛporis hois elemēta alia q̄dē sunt longinq̄ ⁊ cōia ipi oibusq̄ gnationis ⁊ coꝛruptiōis coꝛpib⁹ susceptibilib⁹ q̄ sunt. s. q̄tuoꝛ ꝓma fundamēta. Alia aūt ꝓpinq̄ ⁊ ꝓꝑa. ⁊ hec ꝓpinq̄ q̄ꝺ in ꝓpinquitatis vltimo q̄ ē hoi ꝓpria sunt: sz tñ illi in ipis cōparticipant q̄dam alia q̄ sanguinē hñt vt equ⁹ taur⁹. ⁊ hec sūt mēbra cōsimilia ꝓtib⁹ de q̄bus deinceps vicemus. Quedā aūt sunt iter ꝓpinq̄ lōginquaq̄ mediaq̄ etiā oibus sunt cōia sanguinē hñtib⁹ alalibus. Et hoc loco nostra ad hec itentio ⁊ de eis disputare volum⁹. ¶ Dicim⁹ ergo q̄m hois ⁊ oīum q̄ sanguinē hñt alaliū mēbra ex q̄tuoꝛ gnanꝫ humoꝛib⁹ q̄ sunt sanguis colaꝛu bea. colera nigra flegma. quēadmodū oīum q̄ gnationis ⁊ coꝛruptionis susceptibilia sunt coꝛpuꝫ gnatio ex q̄tuoꝛ est elemētis: vñ ⁊ quatuoꝛ hi humores quasi elemētoꝝ filij vocanꝫ eo q illoꝝ quādā gerāt sīlitudinē. quz in horū singulis singulū dñeꝫ elemētoꝝ q̄tuoꝛ. Ignis etem̄ sīlitudinē colera fert rubea quia ꝯa sit ⁊ sicca. aeris sīlitudinez hz sanguinis est etem̄ calid⁹ ⁊ humid⁹. Aque flegma q̄ sit frigidū ⁊ humidū. Terreq̄ colа nigra sīlitudinē cōpoꝛtat cū sit frida ⁊ sicca. hūoꝛes itaq̄ q̄tuoꝛ scḋa sūt elemēta coꝛpis hūani: oīum q̄ sanguinē habēt alaliū. ⁊ ab eis coꝝ incipit gnatio. Fer⁹ etem̄ in mīce gnatio ē ex spmate ⁊ sanguine. Spma aūt ex sanguine fit sanguis humoꝝ radix est q̄tuoꝛ etem̄ humoꝛes ex eo sepanꝫ si ē paulopost dicem⁹. Coꝛporis itaq̄ gnatio ex his q̄tuoꝛ est hūoꝛib⁹ et substātia ei⁹ p eos. Nō etem̄ aliquo eoꝝ diminuiꝫ. Sanitas hoꝝ q̄tuoꝛ fit cōtēperātia ⁊ q̄litate ⁊ q̄titate ⁊ sibi inuicē resistēdo vt sit. s. cuiusq̄ ꝓplexio eoꝝ in coꝛpe. sicut est ei⁹ nā. Sit quoq̄ ei⁹ q̄titas in multitudine ⁊ paucitate vt eoꝝ nullū aliꝰ supet nec augeaꝫ sup oēs si nāq̄ fiat hoc moꝛb⁹ accit vt ait i libꝛo ꝺ hois nā hypo. In coꝛpe hois sanguis ē ⁊ colera rubea: flā ⁊ colera nigra. Hec aūt q̄tuoꝛ nā sunt coꝛpꝭ hois ⁊ ex his ei⁹ ē sanitas ⁊ moꝛb⁹. Etem̄ coꝛp⁹ ꝓ hoꝝ ꝓtēperātiā i vltio erit sanitatis in q̄litate ⁊ q̄titate ꝓtemꝑatoꝝ si alteri q̄ꝺ alterꝭ sint cōplexi ifirmaꝫ aūt ē si alij aliꝭ ꝑpliores sint aut vn⁹ aut duo i q̄titate q̄litate. aut si diminuāt aut si hoꝝ q̄s ab aliꝭ sepaꝫ sic vt nō ꝓtēperenꝫ. Moꝛb⁹ ē it in eo fit quē deserit et it in eo ad quē tēdit locū nec̄io. In loco q̄ꝺ quē deserit pp ei⁹ ꝭz q̄ntionē illi loco. In loco ꝯo ad quē ꝓtēdit iplet em̄ ⁊ extēdit ⁊ tumere facē. Et hoc eodē dicit libꝛo q̄tuoꝛ his hūoꝛib⁹ coꝛpus hois nūq̄ relinq̄tur nō q̄ vis tpe nō aliq̄ etate aut aliq̄ habitudie q̄ꝺiu viuū ē. Sz tñ eo rū q̄ꝺā q̄busꝺā augenꝫ tpib⁹ ⁊ aliꝭ minuunꝫ. Sīḡt ḡ nobis hypocras sermōib⁹ hois coꝛp⁹ ex q̄tuoꝛ cōpositū ee hūoꝛib⁹. ⁊ q̄m ei⁹ gnationis radix ē ex eis. ⁊ q̄m nūq̄ oīno his relinq̄t ⁊ ei⁹ hūoꝝ tēperātia ē sanitas. ¶ Dissentiunt aūt hoc a viso q̄ꝺā ⁊ aiūt coꝛpis hois gnationē ex vno cāe hūoꝛe hoꝝ q̄tuoꝛ. Jn q̄ ē vno discordes sūt ⁊ q̄ꝺā ipm ex sanguine gnatū q̄ ē ꝓximi magis accedūt q̄ꝺā aūt ex cola rubea q̄ꝺā ex fl'ate nōnulli ex cola nigra. ¶ Nec est hoꝝ aliq̄d visoꝝ vez ⁊ est vanitatis opinionū aliū signū manifestū trib⁹ modis. Prim⁹ ē ex sāguis subē diuersitate ⁊ q̄litate ei⁹. Scḋs ex diuersitate subē mēbroꝝ. Tertiꝰ est q̄ appet i laxatiuo medicamine. ¶ Ex sanguis q̄ꝺē diuersitate ⁊ varietate subē ac q̄litate q̄m fetus in matrice generatio ex spermate est sanguine mēstruo. Mēstruus aūt sanguis simplex nō ē ⁊ pur⁹ q̄ē nō imisceaꝫ aliq̄d coleratū et flegmatis ⁊ nigre quz sint humoꝛes sanguis superfluitates ⁊ ab eo seꝑatur sicut ab his qui exprimuntur succis superfluitates disgregantur. In omni etenim succo quatuoꝛ disgregantur abinuicem substautie. Calida quidem subtilis ⁊ supernatans succo ⁊ est acuti⁹ quod in eo inueniatur estq̄ consimilis colere rubee. Secunda substantia est grossa turbida ⁊ que mergitur scilicet fex que etiam colere nigre comperatur. Tertia est substantia aquosa succo mixta que etiam confertur vris

ne ⁊ flegmatice humiditati. Quarta succi est substantia pura que est tanꝯ sanguis purꝰ. Nō ergo hi separātur a sanguine hūores vt purus supersit nihil aliox habēs mixtū :ſz vſ mēstruꝰ sanguis q̄dā q̄dē rubeꝰ ⁊ clarꝰ .⁊ hoc ē cū illi misceāt cholera rubea:q̄dā āt rubeus paululū subniger ⁊ spissus cū illi cholera im mixta ē nigra:aut sup se spumā habēs natātē: ⁊ hoc pp flegma admixtū:aliꝰ aūt tenuis pro pter imixtā illi aquositatē.In sanguie quoꝯ flebotomie eadem videāt.Et hoc est signum nō eē sanguinē totū vnū idēꝯ:cuius intuenti vnꝰ eē videat:lac quoꝯ in visu vnū q̄dē ſz tñ ab eo ⁊ caseus separaāt ⁊ aquositas ⁊ butyrū. Hoc ē ergo signū sanguini tres imixtos eē hu mores:⁊ est homo nō tñ ex sanguine quēadmodū ⁊ q̄dam arbitrant.Ex substātia quoꝯ mēbrox hoc idē sigtur qm̄ videmꝰ ꝑ alialibus q̄dā q̄dez mēbra frigida ⁊ sicca vt ossa q̄ silia sunt cholere nigre:q̄dā frigida ⁊ hūida vt cerebrū ⁊ pinguedo q̄ flegmati similant :mēbra alia calida ⁊ hūida vt carnez q̄ sanguinis fert figurā:⁊ alia cala ⁊ sicca vt corꝺ cholere rubee simile est.Nā eteī sua disponēs corpora animaliū prudētia cū sanguis ad matricē peuenerit attrahit qō in eo tenue ⁊ de eo mēbra cōponit mollia trahit quoꝯ qō calidiꝰ ⁊ cala ex eo facit mēbra deinc qō grossiꝰ ex eo mēbra cōponit sicca.Atꝯ hoc ē signū qm̄ sanguinē cū a matrice influit ceteri cōmittātur imixti hūores⁊ hec repulsio cōmunis ē ⁊ illi q̄ ait hominē ex solo cōpositū esse sanguine ⁊ cuilibet alij q̄ ex alioꝯ vno.At vero ex laxatiuo sumptū medicamine .signū huiusmodi est. Videmus nōnūꝯ cū q̄ laxatiuuz bibit flegmatis. flegma emittere. cū aūt q̄ cholerā laxans rubeā illā enacuari ꝓmā idēꝯ ⁊ in cholere videmus nigre laxatiuo eū aūt q̄ flebotomatur sanguinē emittere:hoc aūt ⁊ oi tpe:⁊ in oi videmꝰ habitudie.hec ꝝ sunt signa q̄bꝰ ostēdit hoiez ex q̄tuor hūoribꝰ eē cōpositū nō em̄ aliqñ ab illis relinquit.hec quoꝯ rōsio l eū ꝓpa est:q̄ hominē dicit ex aliquo triū ꝓpositū cholera.ſ.rubea.cholera nigra vel flegmate .Horū porro q̄tuor hūoxꝯ quisꝯ aut ē nālis ⁊ inuenitur in tēperate cōplexiōis corꝑibꝰ aut est extra nām quē inuenire ē in cōplexionē,extra tēperātiā habētibꝰ corꝑibus.

De sanguine Et nālis q̄dē sāguinis cōplexio ē cala ⁊ hūida.Et q̄ ex eo est in artarijs liquor eiꝰ tenuis est.⁊ colox in ruborē claꝝ vergit ⁊ ad flauoꝛē. Qui aūt i venis tēperatū hēt liquoꝛē inter grossitiē ⁊ tenuitatē:⁊ colox eiꝰ rubeꝰ plurimi ruborīs.Sapox dulcis:⁊ eiꝰ odor minime fetidꝰ q̄ si educt fuerit cito coagulaꝝ:huiusꝯ sanguinis gñatio ex tēperātia ē:calozis epatis.Sāguis aūt extra nām liquoꝛē hz aut grossuz ⁊ turbidū:⁊ hic ē ex epatis caloꝛe ⁊ sicitate:aut tenuē aquosumꝯ:⁊ hinc ex epatis est hūitate ⁊ frigiditate.Aut ad alboꝛē iclinū: ⁊ hic ex nimietate frigiditatis ē epatꝫ. Aut ad ruboꝛē claꝝ:⁊ hic ex multitudine est cholere rubee q̄ in sanguine est.Et eiꝰ odox:aut ē mixtis:aut fetidus significatꝯ putredinē. Eiusꝯ sapox:aut inclinaꝝ ad amaꝝ:⁊ ē signū cholerꝫ dominari rubeā:aut in salsuginē ⁊ ē flegmatis signū admixti.Cuidā quoꝯ spuma supnatat sigtꝯ hūiditatē ⁊ vētositatē.Et in alio, apparet aquositas q̄ ab eo sepatur vt coagulatus fuerit.⁊ sigt qm̄ aquositas cuiꝰ erat in venis segregari ⁊ urinam ⁊ vapoꝛes illi adhuc supereſt.

De flegmate Flegma aūt qōdā nāle est ⁊ eiꝰ cōplexio frigida ē ⁊ hūida:⁊ sine sapoꝛe.hoc nā ad venas mittit vt digeraꝝ ⁊ matureꝝ i eis: fiatꝯ cibꝰ mēbris. Flegma eteī cibꝰ ē in q̄ medis tīn celebrata ē digestio.Jōꝯ ⁊ nā nullū ei pꝛiū ōdit mēbroꝝ ad qō trahaꝝ :quēadmodū reli q̄s ꝓcessuz hūoꝛib ē q̄ mēbroꝝ fieri cibꝰ ex eo possit.Atꝯ extra nām flegmatis q̄tuoꝛ sunt diuersitates:acerbū ē nāꝯ qō ⁊ frigidi ceteris flegmatibꝰ⁊ sicciꝰ:salsum qō ceterisotbus calidiꝰ ⁊ siccis ē.Dulce ēt qō calidiꝰ ⁊ humidiꝰ ceteris approbaꝝ. Uitreū qō ad acerbitatē iclinat dꝝ vitreū eo q̄ vitro silē sit liq̄facto.Hecꝯ flegmatis spēs ceteris grossioꝛ est.

De cholera rubea.Cholere rubee cōplexio cala ē ⁊ sicca: ⁊ q̄dā q̄dē nālis ē q̄ ēt in tēperatis inenit. corꝑibꝰ:q̄dā aūt eꝛ tēperātiā est nālē. Et cholera q̄dē nālis subtilis est coloꝛꝯ eiꝰ rubeus ⁊ clarꝰ.Et qō q̄dē i ea subtiliꝰ est ⁊ acutiꝰ ⁊ clarius trahit ad se fel:mittitꝯ eiꝰ ptē ad intestina vt lauet ea ⁊ eliminet flegma ab eis:ptē āt ad stōm quo ꝓ illā fiat digestio ciboꝝ:qō aūt minꝰ ē acutū ⁊ claꝝ nā cū sanguie ad oia mittit mēbra corꝑis vt tenuet sāguinē ⁊ subtiliet quo defluēs sit ⁊ i oēs trāsmittaꝝ arctos meatus:quo ea mēbra q̄ subtili egēt cibo pascant At vero extra nām cholere q̄tuoꝛ sunt spēs ꝑma ē cuiꝰ coloꝛ croceꝰ ē gñaturꝯ ex admixtōne hūiditatis flegmatice subtilis⁊ cholere rubee ⁊ clare ⁊ huiꝰ caloꝛ nālis minoꝛ ē caloꝛe. Scōa silis vitello ē oui:gñaturꝯ ex hūiditatis flegmatice ⁊ grosse admixtiōe ⁊ rubee cholere clare ⁊ hec spēs minoꝛis est caloꝛis q̄z ꝑcessit:harūꝯ duaꝝ spēz gñatio in epate celebꝛaꝝ.Tertia ꝛo ē cuiꝰ coloꝛ foliox coloꝛi poꝛri silis huiusꝯ sum maioꝛē gñatio ptē in stō fit ex oleox comestiōe. Quarta ē q̄ coloꝛe silis est zinario ⁊ hec pessima est spēs q̄litate silis q̄litate veneno alialiū venenosoꝝ. Gñaturꝯ i stō ex adustiōis grauitate:iōꝯ ceteris ampliꝰ calida est ⁊ peꝛoꝛis qualitatis.

De cholera nigra. Cholera aũt nigra alia nãlis ⁊ dr̃ humor niger ⁊ alia extra cursuz nãlẽ ⁊ dr̃ melia. Et hũor quidẽ niger cõplexiõis ẽ frigide ⁊ sice: eiusq; ad sanguinẽ cõparatio q̃si fecis ad vinũ: sapor ei⁹ ad cerebrũ inclinat liquor ei⁹ grossus ⁊ qõ q̃dẽ grossius in eo est subẽ ad se trahit splẽ ⁊ pascit eo qõ meli⁹ ẽ: reliquũ aũt ad os mittit stõi vt appetit⁹ eo cõfortet. Min⁹ aũt grossũ mittit cũ sanguine per venas in oẽ corpus pascũturq; eo mẽbra q̃ grosso indigẽt cibo ⁊ frigido: quẽadmodũ ossa ⁊ cartillagines ⁊ similia: sed ⁊ vt teneat sanguinẽ: ne fortẽ celeris sit trãscursus trãseatq; mẽbra ⁊ non reficiãtur eo: hec aũt spẽs marie gñatur frigido regimine ⁊ desiccãte. At ẏo melie q̃ extra nãm ẽ quedã quidẽ spẽs est q̃ ex adustiõe nigri gñatur hũoris q̃ est calida ⁊ sapor ei⁹ acerbus ⁊ si ceciderit sup terrã ebullitio in ea fit: est em̃ in ea calor: ardor ⁊ acum̃ q̃ lucrata est ex adustiõe. Fer etem̃ anteq; adurat frigida est. Et differẽtia inter hãc ⁊ eã q̃ precessit humorẽ. ſ. nigrũ: qm̃ primũ hũorẽ. ſ. nigrũ muscet attingũt. Ad hãc aũt minime accedũt pp̃ sui malitiaz. Est ⁊ alia spẽs q̃ gñatur ex cholere rubee adustiõe ⁊ fortioris est q̃ q̃ precessit calloris eiusq; q̃litas pessima est corrũpẽs ⁊ pdẽs morbos faciẽs pessimos vt cãcrũ quo cũ comedũtur mẽbra elephãtiaq; facit et membra cadere vlcera quoq; mala ⁊ neq; similia q̃his hi⁹ color spẽi nigrior est q̃ precedentis ꝓme intm̃ vt corruscet vt corruscatio picis: sepe q̃ inspicit arbitrat illã nigrũ eẽ sanguinẽ. Et inter hãc ⁊ nigrũ ẽ differẽtia sanguinẽ: qm̃ sanguis sup terrã fusus statim vt venã exit coagulat cholera aũt nõ coagulat. Sãguini quoq; nõ est ebullitio: ſz nec odor acerbus nigra aũt cholera si sup terrã fundat bullit: ⁊ est ei odor acerb⁹ maxime q; huic spẽi. Est etem̃ q̃litas ei⁹ pessima ⁊ cala q̃ si in aliq̃ mittat membra illa comedit fitq; ex ea tahaua cito pdens Alia ẽ et ei⁹ spẽs cui⁹ color ẽ liuid⁹ ⁊ alia cui ẽ color tãq; bedemani ⁊ violarũ: ſz oib⁹ aliis deterior nigra ẽ ⁊ corruscãs cui⁹ gñatio est ex regiminis calefaciẽtis ⁊ desiccãtis assiduitate Vidi nõnullos hãc egerẽtes spẽz melie id est nigrã citoq; pierũt: vidi q̃z eoz quosdã hanc egerentes: ⁊ post duos dies citrina eoz facta egestio paulatim a morbo liberati sunt. Vidi quoq; in cui⁹ cute color apparuit violace⁹: liberatusq; ẽ: qm̃ variata est melia ⁊ post pusillũ flauus hic color ẽ fact⁹ in egestiõe eorũ: et hec est ẽtuor hũor assignatio. Et est sciendũ qm̃ humor quidã posse habẽt in alios alterari: quidã aũt minime alterari possunt in alios Et flegma quidẽ immutari põt in sanguinem si ipsum calor ercorerit naturalis ⁊ maturaue rit. At vero sanguis alteratur ⁊ fit cholera rubea: si cõfortatus calor in eo fuerit ⁊ illũ subtiliauerit nec ẏo flegma fieri põt. Cholera aũt rubea plurimum alteratur ⁊ fit cholera nigra si in ea calor fortis operatus fuerit ⁊ cõbussit nõ autem fieri potest vt aut in sanguinez conuertat aut flegma. At vero cholera nigra nullo mutari ⁊ alterari potest pacto aut i sanguinem aut in flegma aut in choleram rubeam. Et que accidit humoribus alteratio est quẽadmodum accidit his que igne coquuntur: quod enim optime nõ excoquitur ⁊ remanet crudum deinceps potest ignis maturare plene ⁊ excoquere: quod autẽ semel excorit crudũ deinceps fieri nequit. In qõ autẽ m̃ fecit ignis vt eũ exusserit nõ poterit deinceps fieri cibus laudabilis. Sic ⁊ in humoribus inuenitur. Flegma etem̃ cum sit cibus ⁊ dimidia de coctus decoctione a naturali põt excoqui calore: perfectus fitq; sanguis. At vero cholera rubea aut nigra. qm̃ i eis pfectã cõplent operationẽ crude itez fieri nõ possunt vt flegma. hec ergo humorum sunt species ⁊ diuersitates. Attendendũ autem quoniã eorum quisq; si superabũdauerit in corpore sua q̃litate aut qualitate morbum generat sibi ꝑpriũ. Sic quoq; si ad aliq̃d decurrerit mẽbrũ morbum generat quẽadmodum cum de morborum causis tractabimus ⁊ passionum dicem⁹ eritq; cuiusq; morborũ fortitudo ⁊ debilitas secundum humoris superabundantiam. Sic quoq; si eorum aliqui ab eo quod oportet imminuantur morbi fiũt. Sed ⁊ quãdoq; mors sequitur si eorũ quis superexuberet: aut omnes sua q̃titate: repleanturq; membra ⁊ exuberant: vnde calor suffocatur naturalis ⁊ vita cessat. At vero corrumpitur eorum quidã aut omnes in qualitate sua nimia ⁊ superflua corruptione: fitq; ex eorum corruptione infirmitas in membro vnde ⁊ eius cessat actio preferturq; ea ad cor infirmitas ⁊ abscinditur vita: aut etiam consumitur ⁊ deficit humorũ quis in corpore omnino: paritq; homo cum sit. Hominis liquor subsistentia ⁊ vita per hos quatuor humores eorũq; adinuicem resistentia hec sunt que nos oportebat de quatuor hũoribus informare.

¶ Sermo scds p̃me ptis libri completi artis medicine qui dr̃ regalis dispõ hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij seiar de membris partibus suis consimilibus translatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinum. xvj. capitula continens.

Uniuersalis de membris disputatio. 1
Uniuersalia de ossibus disputatio. 2
De assignatiõe ossiũ ⁊ p̃mũ de ossib⁹ capitiz. 3
De assignatione ossium dorsi. 4
De assignatione ossiũ pectoris ⁊ costarũ. 5

De assignatiõe ossiũ scapulax ꝛ furcax. 6
De assignatione ossium manuum. 7
De assignatione ossium peduꝫ ꝛ numero omnium ossium. 8
De cartillaginum assignatione. 9
De neruorum assignatione. 10
De ligamẽtoꝝ ꝛ chordax assignatione. 11
De venarum assignatione. 12
De arteriarum assignatione. 13
De simplicis carnis ꝛ adipis assignatiõe. 14
De pãniculoꝝ ꝛ cutis assignatione. 15
De capilloꝝ ꝛ vnguium assignatione. 16

¶Capitulum primum vniuersalis de omnibus membris disputatio.

IN precedenti nostri opis tractatu diximꝰ ele mẽta corpis hois pria: eẽ humores ꝯtuor: ꝛ illis ꝓpinqora mẽbra simplicia cũ ex eis mẽbra cõponãtur organica. Et ꝙ humoriꝫ ꝙ iã dictuꝫ est. Hoc aũt in loco de vno ꝙ simplicium disputabimus mẽbroꝝꝫ. deinceps ãt de cõpositis: incipiemusq; a ꝓpositionibꝰ quax eget speculaturꝰ mẽbroꝝ naturã. ¶Dico ergo qm nã corpis aialis cõpositionẽ ex multꝫ istituit mẽbris suba diuersis ꝛ ꝙlitate: ꝓp vniuersitatẽ q; ipm dura ret ꝛ pmãeret aial vsq; ad ꝰstinatũ sibi tẽpus ꝛ ad intẽtionis cõplemẽtum ad quã gnatũ ẽ. Cuiusq; etem corpꝰ aialis aie instrumẽtũ ẽ. q; in eo est cõsimile: illi ꝛ eiꝰ actiõibus: vt leonis cuiꝰ aie est audacia ira ꝛ rapina corpꝰ factuꝫ est graue ꝛ forte in pedibꝰ eiꝰ acutissimi vngues ꝛ in ore dẽtes robusti. Lepꝛis ãt cuius ala pauida ꝛ timens corpus creatũ est leue ꝛ cursus celeris ac fuge. Sic i oibꝰ ẽ ituri aalibus corpora cõfigurata aiabus create q; in eis sunt. Et qm anime varie sunt ꝓtutes: instituit illis mẽbra creatoꝛ ꝛ suba ꝛ figura diuersa: virtuti que in eis est cõuenientia: p q; suas operat actiones quẽadmodũ hoi manus facte sunt instrumẽta quibꝰ oẽs suas exhiberet operatiões: in qbꝰ ẽt digiti instituti sunt multi diuersi qbus oia tenẽt corpa siue ipsis maiora siue sint minora. Eadeꝫ etiã ratione ꝛ epar creatũ ẽ rubeũ vt esset sanguis cõueniẽs gnationi. mane autẽ ꝛ testiculi albi facti sũt colore: ꝓp generatiõis spermatis cõueniẽtiã ꝛ lactis: ad hũcmodũ omnia reliq; mẽbra in ea figura ꝙlitate creata sunt: que ad qꝫ pata sunt actionẽ essent oportuna: ꝛ in ea quẽadmodũ posterius dicemꝰ pmaneret. Inde igit corpis mẽbra multa facta sunt ꝓp virtutũ ꝛ actionuꝫ nãlium diuersitates in corpore. ¶Et actiões in corpore naturales sũt tres: aiales vitales: nãles: ꝛ naturalium qdã cibi actiões: qdam gnatiõis. Sic qꝫ mẽbra qdã sunt istꝛa actionũ aialiũ ꝛ dicunt aialia mẽbra qdã ãt istꝛa actionũ vitaliũ ꝛ dicunt mẽbra vitalia: qdam ꝙ actionũ organa nãliũ ꝛ vocant cibox mẽbra ꝛ gnatiua mẽbra. Aialia qꝫ mẽbra aptauit nã sẽsibꝰ ꝛ motui volũtario in oi aiali. Die aũt ꝛ discretiõi in hoie tm hec mẽbra ãt sunt cerebrũ ꝛ oculi odoratꝰ organa: nares: aures: lingua: nerui: ꝛ lacerti. At ꝙ mẽbra vitalia ꝓ q; scilis spũs est anhelatio ad caloris custodiã nãlis ꝛ ꝓ ea ꝓficiunt vitales actiões sunt hec pectꝰ pãniculi eiꝰ cor. pulmo. ꝛ canales eiꝰ guttur: diaphragma artarie. At ꝙ cibox mẽbra posuit nã vt imuteꝫ ꝓ ea cibꝰ in corpis membroꝝ substãtiã ꝛ restaureꝫ loco eoꝝ q; dissoluunt ab vniuscuiusq; membri suba cũ corpis hois ꝛ oium aialiũ sit dissolui ꝛ dispgi: quare idigẽt eoꝝ q; dissoluũtur repatione cibo. s. ne forte anulleꝫ corpꝰ ꝛ peat. Et qm in ciborum vniuersitate nõ inenit quod sile sit his q; dissoluũtur a mẽbroꝝ corpis suba: nec̃ia habent mẽbra que substãtiã alterẽt ciboꝝ in similez illi q; dissoluit substãtiã ne forte corpis dispsa mã vita peat. Sunt aũt hec os dẽtes meri stomacus: intestina: epar: fel splẽ: renes vesica ꝛ vene. ¶Genitalia vero mẽbra istituit nã vt aialiũ spẽs, inueniren. Cũ sint etem aialiũ corpa cõtinue dissolutiõis ꝛ mutat iõis ꝛ hic cã sit illis ad corruptionẽ ꝛ defectum eoꝝ fortauit in animaliũ corpibꝰ mẽbra nã genitalia ꝓ que gnari possit ex vnoquoq; idiuiduo aliud simile qꝫ eius loco supsit ne forte aialis aliqua depeat spẽs nec sit eius loco alia restaurata hec aũt mẽbra sunt matrix. verestrum testiculi spmatis vasa mãmille. Queq; aũt mẽbroꝝ species que actionibus istrumẽta sunt membrum habet vnum quod reliqs est omnibus radix ꝓpriumq; illi actioni reliqua vero membra illi adiutoriuꝫ sunt parata ad actionem perficiendam aut vt superfluitates recipiat mũdetq; aut vt ab eo sumptas ad alias perferat: aut vt ipm custodiat ꝛ defendat. ¶Et animalium quidem membroꝝ radix ꝛ principale, inter cetera cerebrum est. In eo etenim est animus ꝛ discretio ꝛ ab eo diffunditur sensus virtus ꝛ motus voluntarij in omnia membra. Queq; illi adiutoriũ ad actiones condita sunt oculi auditus odoratusq; instrumẽta nerui lacerti ꝛ quod sensuum quisq; percipit exterius ad cerebrum per suum mittit sensum ipeq; illud discernit ꝛ deponit. Lacerti porro mouentur ad ea q; cerebrum curat vt moueantur ad agendum discreta. Que aũt susceptiõi supfluitatũ pata sunt quẽadmodum loca que dicunt cuniculi embotum ꝛ glans rotunda. Instituta vero vt accipiãt ab eo ꝛ ad alia perferant: nerui q; in oia corpis mẽbra sensũ pferũt ꝛ motũ. Defen

ſioni aptata. vt pānīculi q̄erebrū ſuper innoluunt. Mēbroꝝ autē vitaliū radix. cor. Eſt etenī ipm nālis locꝰ ꝛ fomax caloris: ꝛ ab ipſo i oia corpis mittīt mbra calor: q̄ alvinū pſtet. Et q̄ pata illi adminātia ſunt ad actionē ſuā: pmo: diaphragma lacerti pectoris: p hoꝝ ꝛ eſſ motū fit aeris ad cor ingreſſus: quo calor refocilleť nālis: exitus quoq̄ ſupfluitatis fumoſe q̄ cōgregať in eo ſicut oſtēdemus ꝛ explanabimꝰ alio loco. Que aūt ad ſumēdū ab eo ꝛ ad alia pferenduz parata ſunt artarie q̄ ab eo calorē ſuſceptū nālē ꝛ vite ꝑtutē: ad oia pferūt mēbra. Queq̄ ad defendēduz data ſūt pānīculi ipſum circūuolētes diaphragma et pānīcli circū voluti coſtis ꝛ pect⁹. ¶Cibi aūt mēbroꝝ radix ꝛ pricipale mēbrū ꝛ qđ actionē miſtrat cibi eſt epar: ipz enim eſt locꝰ ꝛ fomax ſāguis ꝛ in eo, cibi ſuccoſitas: fit ſāguis ꝛ abeo injoē corpus ſanguis emittīt quo illo paſcať. Que aūt eius auxilio pauit nā ad hāc actionē: quedā q̄dē facta antecedētia vt cibū illi in formēt quodāmodo q̄ facilis ſit ſtō prius eiꝰ mutatio ꝛ digeſtio vt eſt os: dētes: quedā aūt pata vt cōuertatur cibus ꝛ imuteť ac apparetur quodāmodo vt facile ſit epi ipſuz immutare ꝛ in ſanguinis ꝙuertere ſubam ꝛ hic ſtomacus ē. Quedā vero inſtituta q̄bus cibus a ſtō ad epar dirigať: vt inteſtinū ſubtile ꝛ vena q̄ dr̄ meſaraica. Quedā etiā creata ſunt quo ab epate ad totius deferāt mēbra corpis ſanguinē. ſicut vena q̄ dr̄ cōcaua. Quedā quoq̄ ad ſanguinis ſupfluitatē mundādaz ꝛ excolēdā: vt ſplen. fel. renes. Quedā ſuſcipiendis ſupfluitatibꝰ ꝛ expellendis foras vt groſſum inteſtinū veſica niſi q̄ inteſtinū groſſuz imutationis ſuſcipit ſtōi ſuperflua ꝛ emittit foras. Veſica aūt aquoſaz ꝛtrahit ſupfluitatē quā renes purgāt a ſanguine ꝛ ad veſicā pellunt: quā ipſa ſuſceptā foras emittit p̄ vrā. Que āt vt pferāt ad totū corpus pata ſunt mēbra ab epate vt vene. Que ho ad defenſionē data vt pānīculus circundās illud ꝛ ventris ſiphac. Sĥatiuoꝝ porro mēbroꝝ radix ꝙncipale mēbrum. qōq̄ hāc operať actionē gnatiōis teſticuli ſunt: ꝛ que ad hoꝝ parata ſunt auxiliuz vaſa ſpermatis in mulieribꝰ ꝛ viris matriciſq̄ in mulieribꝰ: in ea ꝛ eſſ fit fetus ꝛ mā mille q̄z ex mēbris ſunt adminātibus. p eas nāq̄ inſantiū eſt educatio ꝛ nutrimētū. Que autē parata ſūt vt ab his ſumāt ꝛ ad alia deferāt vaſa ſunt ſpermatis ꝛ veretrū. Vaſa nāq̄ ſpmatis i maſculo a teſticulis ſumptū ſpma ad virgā defeŕt: ꝛ ꝛga trāſſert ad mſicē. hac g̃ vtilitatis cā q̄tuoꝝ mēbroꝝ pata ſūt genera: ꝛ p ea perficiuntur oēs que ſm nature curſum ſunt actiones cuz illis inſtrumenta ſint inſtituta.

Diuiduntur autem mēbra alio quoq̄ mō in duas ptes. Una q̄dē mēbrā ꝙlles hñtia ꝙtinet partes: ſcōa ho mēbra officialia ꝛ inſtrūalia. ¶Et mēbra q̄dē ꝙſilū ptiū ipa ſunt ſimplicia ꝛ ſepata: quoꝝ ps toti ſilis eſt totumq̄ ſile pti q̄ ſt oſſa. ſ. cartillago: nerui. vene: arterie: pānīculi: ligamēta: chorde: adeps: caro ſimplex capilli. vngues cutis. ¶Hoꝝ etenim ſinguloꝝ fruſtrū toti ſile eſt ꝛ totū ſue pti. Mēbra aūt cōpoſita ipa ſunt q̄ cōponunť ꝛ ordinātur ō mēbris ſuis ꝙſilibꝰ ptibꝰ. ſ. ex ſimplicibꝰ ꝛ ſeiūctis vt caput manꝰ pedes epar ꝛ alia. In hoꝝ oium ſingulis ſunt os: nerui adeps: caro: cutis: pānīculi: vene: artarie: q̄ ēt organica dicūtur. Sunt etenīz mēbra actiōibꝰ iſtſa. Et nos igiť p̄us de mēbroꝝ aſſignatiōe cōſimiliū loquemur dehinc mēbra oſtēdemꝰ organica q̄ ꝛ cōpoſita ſunt. ¶Et mēbroꝝ ꝙſilū diuerſitates ſunt. vij. ꝓma oſſiū ꝛ cartillagis. ſcōa neruoꝝ corduaꝝ ꝛ ligamētoꝝ. tertia venaꝝ. q̄rta arteriaꝝ. q̄nta carnis ſimplicis ꝛ glādularū ꝛ adipis. ſexta cutis ꝛ pānīculoꝝ. ſeptima vnguium ꝛ capilloꝝ nos ergo p̄us de oſſium diuerſitate tractabimus.

¶Capitulum ſcōm de oſſium qualitatū aſſignatione.

Oſſa omnibus corpis mēbris ſolidioza ſunt i aialibꝰ ꝛ ſicciora. Hoc aūt duplici vtilitate altera ē vt ſint fū damētū ꝛ firmitas q̄bꝰ cetera ſunitāť ꝛ ꝙfirmātur mēbra cuz ſup oſſa oia poſita ſint tāq̄ ſup fundamētū: fūdamētū gerēs ea: qō aūt aliq̄d gerit firmiꝰ eo qō ferť fortiuſq̄ eē oz ꝛ durities hac i pte ꝙpetētiꝰ q̄ō. Scōa aūt qm̄ plurib⁹ i locꝝ neče ē iterioza illis defendi quēadmodū craneū capitꝝ oſſa pectoꝝ ꝛqō hmōi ē ſolidū eē neče ē vt poſſit pati incōmodoꝝ obuia fiatq̄ ꝓcul a paſſiōibꝰ eoꝝ. Cōponiť aūt ex corpꝰ plibꝰ ex mēbris diuerſaꝝ habitudinū ſcōz necitatē vniꝰ cuiuſq̄ mēbri: fuit āt hec vtilitas ſenatia. Prima ē motꝰ cā. ſcōa diſſolutiōis ſupfluitatum vaporoſaꝝ. tertia icōmodoꝝ q̄ oſſibꝰ ſupueniūt. q̄rta magnitudis mēbri ꝛ puitatis. q̄nta fortitudis ꝛ firmitatis. ſexta aūt motꝰ lenitatis cā. ¶Motꝰ qđ cā qm̄ cuz aial motiōe indigeat quibuſdā tēporibus membroꝝ quoꝝdā ſine alijs vt manuum motione pedum capitiſq̄ quibuſdā autē in tpibꝰ ptiuz quoꝝdā mēbroꝝ ſine alijs ptibꝰ motu idigetvt palme motu ſine brachio digitoꝝ. q̄q̄ motu ſine palma alijſq̄ hmōi q̄ volūtarie mouēť nō oportuit manū ex vno ꝙponi oſſe imo plibꝰ. Diſſolutiōis vero cā vapoꝝ ſuperfluoꝝ qm̄ cuz ſupfluitates in corpe collecte ex ſupfluitate cibozū cuiuſq̄ mēbri q̄dā qđ groſſe q̄dā aūt ſubtiles ꝛvaporoſe ſint facti ſunt his que

grosse sunt ad inferiora meatus exeũtq; sensi bus manifesta. At ꝟo que vaporosa sunt sup fina cuꝫ sit eoꝝ ꝟsupiora ascẽdeꝛ ꝛ dissoluti oc culta dissolutiõe: facte sunt in ossib⁹ iuncture q̃dã: q̃b⁹ exeunt q̃ inter ea sunt exitu sensui ce lato: factaq; sunt in cute ꝯz foramia q̃bus va por egrediaꝫ ille. Est aũt hoc videre i capitis cranei osse. hoc nãq; oib⁹ superi⁹ ẽ mẽbꝛz corporis vnde ꝛ ad ipz vapores cõsurgũt mẽbro rũ oium. Ipsuz etem est tanq; domus tectuz in q̃ igni succẽso fumus ascẽdit. Quare optuit i capiꝫ osse meaꝝ fieri q̃b⁹ vaporosa illa egre dereꝫ sup fluitas vero oportuit meaꝝ in capite fieri sensui subiectos eo q̃ necessariũ cerebro ad cautelã custodiq; ne forte ad ipm q̃d nocẽtiũ attigeret corpoꝝ. Jõ itaq; ex iplurib⁹ factũ est ossib⁹ adinuicẽ cõcatenatõe cõpetẽti continuatis scoma. ¶Et pluralitas eoꝝ ẽ pp incõmoda q̃ ẽuiq; eoꝝ accidunt: qm̃ eteni infirmitas ꝛ incõmodũ aliq̃ si accidat alicui⁹ mẽbri cuius pti p totũ eius diffundiꝫ plurib⁹ in mẽbris vnius ossis loco: duo aut tria aut ẽt plura facta sunt vt q̃q; cũ vnũ ledik alterum ꝛ aluuz sit: aut si hoc q̃dem aliud nihil patiatur sitq; alteꝝ alterius loco in actiõe ad quã vtrũq; paratũ est quẽadmodũ in ossib⁹ maxil le factũ ẽ superiozis ꝛ in ossib⁹ nasi ꝛ oculoꝝ. Eodẽ ẽt modo factũ est in ossib⁹ pectinis palme ꝛ peduꝫ. ¶Magnitudo aũt ossiũ pp mẽbꝛz magnitudinẽ ꝛ parunitatẽ hmõi ẽ mẽbꝛoꝝ q̃dã magna sũt ꝛ magis indigẽt ossib⁹ vt corarũ ossa ꝛ brachiũ ossa. q̃dã aũt parua q̃ ẽt pua desiderãt ossa vt digitorum cõcatenationes. ¶Firmitas ꝟo ꝛ stabilitas cã est nõ modica. Jdeoq; quib⁹ necessario fuit: data ẽ soliditas vt maxille superiozis ossib⁹. Leuitatis ẽt motusvtilitas obseruata ẽ: qm̃ ea que hac idigẽt habitudie mẽbra cõcauioza ceteris cõpositasũt vt femoꝝ ossa ꝛ brachioꝝ: hec etenim qm̃ magna sunt ꝛ multitudini motus dedita ac celeritati concauioza facta sunt ꝛ in concauitatibus medulle quibus pascantur.

Facta sunt aũt corpis adinuicẽ cõtinuata duob⁹ modis ossa aut disgregatiõis mõ aut solidatiõis. Et cõtinno q̃dẽ disgregata: alia flexibilis: alia firma. ¶Et flexibilis quidẽ iunctura motui necessaria fuit: factũq; est alteri duoꝝ ossium in capite exuberãs ꝛ augmentũ rotundũ: ꝛ alterius autẽ ossis capite cõcauitas ꝛ fouea scõm augmenti quãtitatẽ ꝛ figurã: cõpositũq; est il lud augmẽtũ in illa fouea. Jdeo ergo iter ossa disgregatio facta ẽ: quo quz necesse eẽt monerenꝫ: ꝛ certificat disgregationẽ hãc: qm̃ circũ illud augmẽtũ acumẽ quoddã factũ ẽ i circuitu sile egrediẽti cone mirti ne forte illo in gredereꝫ augmẽtũ ad iferiora alterius fouee ꝛ cõtinuareꝫ ei: motusq; ide coꝝrũperet. Additũ est ẽt infirmitati eoꝝ qm̃ caput augmẽti ꝛ circuit⁹ fouee corpe inducta sunt cartillagi noso ꝛ sup cartillaginem hũiditas posita vnctuosa vt sit illa disgregatio celeriozis ꝛ facilioꝛis motꝝ. Oritur q̃z de cuiusq; extremo ossis corp⁹ neruosum q̃ alterũ alteri alligat vt sint inuicẽ firma: ꝛ ne augmẽtũ egrediaꝫ a fouea q̃ mouek fortiꝝ fiatq; eiusdẽ. Nõ sunt aũt oẽs fouee ꝛ augmenta disgregationuz eq̃lia: quoꝝdã etem augmẽta breuia ꝛ fouee nõ p fundevt scapulaꝝ disgregatio. Quarũdã augmenta lõga ꝛ fouee eoꝝ pfunde vt anchevertebꝛũ. Quarundã etiã augmenta minima rotũda sil'esq; illis sunt eoꝝ fouee vt spõdilium disgregatões. Quarũdã q̃z augmẽta. ñ sũt ex ipi⁹ ossis suba sz adherẽtia ꝛ copulata quẽad modũ adheret copulatũ extrẽitati cubiti inferioꝛz. hoc itaq; mõ st disgregatões possibiles.

Ille autẽ q̃ stabiles sunt motui necessarie nõ sunt factęq; alie q̃b cõplosionis mõ alio aliter q̃si fixe: alie ꝟo tãq; copulate ꝛ: pplosiõis q̃b mõ vt cranei ossiũ cõtinuatio alteri⁹ cũ altero: hoꝝ ꝛ emm cuiq; augmẽta sunt in sil'itudinẽ dẽtiũ ac falcis dẽtate: ingrediũturq; alteri⁹ augmẽta inter alteri⁹ augmẽtoꝝ loca: ꝛ fit iter ea q̃si q̃dã pplosio. hoc aũt agnosces de pecudũ lapidib⁹ ꝛ aialiũ aliorũ cum decocta fuerit ablate q̃ supsunt cutis ꝛ caro ꝛ manifeste videbis. ¶Cõtinuatio aũt q̃ tãq; ifixa facta est vt dẽtiũ infixio maxille superioꝛi ꝛ iferioꝛi. ¶Que aũt q̃si copulatiua fcã ẽ disgregatio sic est vt duo ossa inuicẽ iũgãtur sic vt qum alterum alteri ꝓtinuatum fuerit neq̃q; iter ea spatiuz aliq̃ ineniaꝫ: quẽadm ꝓtinuatio ꝛ copulatio duũ ossiũ maxille superioris craneo capitis: copulatioq; maxille iferioris ossiũ adinuicẽ. hoc itaq; mõ ẽ ossiũ ꝓtinuatio alioꝝ cũ alijs mõ disgregatõis stabil'.

At vero cõtinuatio solidatiua fit p ossiũ ꝓsolidatõez alioꝝ cũ alijs ꝛ est in solidatiõis loco corp⁹ albũ sile ꝓsolidãti intãtuz vt vniaꝫ alteꝝ alteri vt duo inferioꝛz maxille ossa in mẽto ꝛ quẽadmodũ ꝓsolidatio augmẽtoꝝ q̃ sunt in manu in ossib⁹ disgregatiõis flexibilisq;. his duob⁹ modis ossiũ ẽ ꝓtinuatio alioꝝ cũ alijs. s. ꝓtinuatio disgregatio ꝛ ꝓtinuatio ꝓsolidata ꝛ disgregatio ꝓpleta.

¶Capitulũ tertiũ de assignatione ossiuz ꝓprium de ossibus capitis.

Ossium coꝝz diuersitates sex eẽ nouerz. Prima est ossiũ capitis. Secda ẽ ossiuz dorsi. Tertia ossiũ pectoris ꝛ costarũ. Quarta ossiũ scapulaꝝ ꝛ furcularũ. Quinta ossiũ manuũ. Sexta ossiũ pedũ. Ossiũ aũt capiꝫ: quedã sunt cranei: q̃dã maxille superioris: ꝛ quedam maxille inferioris: quedã dentiũ. Craneuz ergo est os capitis rotũ-

dum figura acutuz ante ⁊ retro. Rotunditas eius duab⁹ fuit ex cãis necessaria. altera ẽ vt longius a susceptiõe amoueret incõmodoz q̃ exterius fiunt cuz rotũda sit figura min⁹ incõmoditatũ exteriorum ceteris susceptibilis. Scõa aũt vt subẽ cerebri multa in eo dilatare tur ꝑtuas ipsi⁹ ꝓfunditate rotunda. Acumẽ ãt anteri⁹ pp ꝑtis precedẽtis cerebri cãm q̃ p ra cerebri dicit a q̃ nerui oriũtur sensus cũ sit anterior capitis pars sub hac cranei pte posi ta. Acumẽ q̃z posterius posteriorius cerebri ptẽ cã que puppis dicit aq̃ nucha ortũ hz: posteri ori nãq̃ cerebri pars subtus hãc cranei ptẽ locat. Craneũ aũt ex multis cõpositũ ẽ ossib⁹ cõtinuatis inuicẽ ꝓplexiõis mõ qui ẽ scoma. Hoc q̃nq̃ ꝓpositis vtilitatib⁹. Prima ẽ ad sup fluitatũ exitũ vaporantiũ. Scõa vt sit venis ⁊ arterijs q̃ a cerebro ad supiora cranei egre diunt ⁊ ad cutẽ eius via parata. His q̃z q̃ cere bro igre diũt. Tertia ẽ vt sint pãniculis ope riẽtib⁹ cerebro loca q̃bus exaltẽtur ⁊ retigent quo subleuati a cerebri substãtia illo minime grauẽt. Quarta vt siquãdo cranei ossi icõmo ditas aliq̃ acciderit nõ in oẽs diffundãt partes. Quinta qm̃ os qõ in ãteriori est capitis parte necesse ẽ habere mollitiẽ. illud aũt qõ in posteriori soliditatez solidũq̃z ⁊ molle vno nõ ꝑt coadunari inesse. ¶ Cõplosiones aũt q̃ sũt in capitis osse sũt q̃nq̃: cranei ossa in sex sũt: diuisa: duo cõplosa: mime ꝺo cõplosa dicũ turq̃z ꝓplosa. prima ⁊ tria ⁊ ipsa veraciter cõ plosa. vnũ hoz triũ ꝓplosoz anteriori ẽ capi tis in parte sup coronã positũ: ⁊ dicit cõplosũ coronatũ huiusmõi figure. ¶ Scõm ꝓplosum in capitis medio i lõgũ porrectũ. dicitq̃z ꝓplo suz rectũ ⁊ sagitte sile: ⁊ ẽ hmõi figure. ¶ Ter tiũ ẽ cõplosuz qõ i capitis ẽ posterioz ⁊ pup pi eiusq̃z figura. lauda greco silis in hũc mo dũ. ¶ Si ergo hec tria adunentur ꝓplosa. fit ex eis huiusmodi figura. ¶ Alia aũt duo cõ plosa. ipsa sunt duo a laterib⁹ cõplosa sup an res icipiẽtia cũ coronato in capitis lõgb: vsq̃z ꝑpe cõplosuz sile lauda greco. Horũq̃z cuiusq̃z distãtia ⁊ spatiũ a cõploso sagitte sile: eq̃lis ẽ lõginq̃tas. Si igit hec q̃nq̃ adunẽtur ꝓplo sa insimul omnia fit ex eis figura i hũc modũ. ¶ Et hec nãlis ẽ capitis figura: q̃ aũt ab hac deficit nãlis nõ est. ¶ Cranei aũt ossa diuidãt in septẽ. Eoz duo sunt ossa i capitis medio q̃ cõtinuat ⁊ copulat adinuicẽ cõplosuz sagitte sile: dicunt q̃z hec duo ossa ꝟticis: q̃ q̃dragula te sunt figure: substantieq̃z tenere. ⁊ suba q̃õ eoz tenera est: pp dissolutionis vapoz neces sitatẽ: q̃ tñ duob⁹ adunãtur pre cerebri vẽtri culis: ex supfluitatib⁹ alalis ꝑsis. Duo alia a laterib⁹ capitis quoz quodq̃z seperat a ꝟtice duo ꝓplosa tenuia q̃ sup aures sunt: q̃hec duo ossa super tẽporũ dr̃ ossa. figuraq̃z eoz trãs gula. At vero eoz cuiusq̃z suba in tres diuidã tur ptes vna cũ sua soliditate lapidi silis: q̃ et lapidea dicit: ⁊ i coaunditus est foraĩ. factaq̃z est audit⁹ cautele cã ab icomodoz cursu. secũ da ẽ augmẽtũ q̃ ex illa oriũt: dicitq̃z capiti mãs me silis: factaq̃z ad ꝓhibẽdã iferiorẽ ne loco suo exiret maxillã in exteriora: qm̃ disgrega tio eius disgregatio ẽ flexibilis. ⁊hecꝑ subest lapidee i soliditate: tertia aũt pars ẽ q̃ tẽpus dicit eiusq̃z soliditas duobus subẽ aliꝑ ꝑmis facta sunt aũt ossa suba solida ⁊ dura: quo su sceptioni incõmoditatũ eẽnt remotiora. Et ẽ os in capitis prora qõ a ꝟticis separat ossib⁹ duob⁹ cõplosuz corone simile: ⁊ dicit frontis os: eiusq̃z figura silis semicirculo: suba aũt ip sius tẽperata ẽ inter ⁊mollitie. Hoc ideo factũ est. qm̃ in comoda illi sepe non accidunt cum sint oculi i capitis prora posiri his cauẽtes ab incõmodoz improbitatib⁹ locis. Est etiã os in capitis puppi diuisum ⁊ separatum a duob⁹ verticis ossibus mediãte eo qõ simile est gre co lauda cõploso: ⁊ dicitur puppis capitis os eiusq̃z forma varia: suba solida. hoc aũt os solidiorus est factũ substãtie ꝙ q̃ est frontis q̃ incomodoz̃ auertat iprobitates cũ in capitz puppi hoi mime sint oculi q̃ huic caueãt ab i cõmodis pti. ¶ Eti crãeo capitz alia q̃nq̃ sũt ossa sed ab eo ecõtra posita. vnuz est qõ dicit cauilla ⁊ est craneo ⁊ maxille supioris cõe ⁊ ẽ os qõ cõtinuatur ossi puppis capitis. i loco q̃ dicit basis capitis ifirũ ossi maxille supioris: ⁊ hoc ita factũ ẽ ꝓp duas vtilitates. altera. est vt impleret vacuitas q̃ est iter ossa cranei: ⁊ ossa maxille supioris. scõa vt iungerẽtur ⁊ esset cõ tinuatio inter ossa maxille supioris: ⁊ ossa cra nei. ꝙtinuatio dico firma. Sepat ãt hoc ⁊ qõ capitis puppis ẽ os cõplosum: qõ cõtinuat cõ ploso laude greco sile. dehinc aũt ascẽdit cõ plosum hoc a laterib⁹ cõtinuat q̃z cõploso co ronato. Reliq̃ porro ossa ꝙtuor sunt posita su per tẽpoz lacertos in sigillo latere ossa duo subtilia sup lacertũ continuata adinuicẽ ꝓplo sione in tpis medio. altez est eoz q̃ sequũt ca pitz puppi ꝓsolidat q̃z ossi sup tpe ex ossib⁹ ca pitis. Altez ꝺo eoz q̃ sequũtur capitis prorã ꝙtinuatũ supciliz extremo qõ est apte exterio ri oculi vocãt hmõi ossa paria q̃z qõq̃z supla certũ: tpis ẽ q̃ in cõmoda exteri⁹ aduenietia, p pulset eo q̃ q̃ ab hui⁹ fuerit lacerti dolore icõ moda magna sũt. ¶ Oia igit q̃ i crãeo sẽ ossa. xv. sũt, q̃rũ sex craneo ꝑta sunt: q̃ sẽ. ſ. ꝟticis os sa duo. ⁊ super tpa ossa duo. ⁊ capitis, pte os. Similiter quoq̃ os puppis ei⁹. Quedã ãt cõ participata ipsi ⁊ maxille superiori: ⁊ hoc est os cauille simile. ⁊ quatuor alia exteriora nõ ei vnita que sunt partium ossa.

De maxille supioz ossib⁹. supior ãt maxilla crãeo ꝙtinuata

est.⁊ vnit illā cōplosio icipiēs a cōploso cozo nato loco.s.ossis tpis ⁊ ad oculoz tēdit locū trāsitqz p medium iter duo supcilia dōec ad aliā attigat extremitatē cōploli cozonati. Superior aūt maxilla ex multis ꝙsita ē ossib⁹. duab⁹⁊ vtilitatib⁹. Alīa ē vt si qñ pti ei⁹ icommoditas aliq̄ acciderit cet;re illeiepmaneāt. Alīa aūt qñ neēe erat ei⁹ sba diuersaz eē partiū in duritie ⁊ mollitie. Jō igit plurib⁹ fcā est ex ossib⁹. Chabet aūt ossa octo. duo in q̄bus oculi sunt duo genaz. duo nasi.⁊ os i q̄ pes dētes ⁊ q̄druplicī sūt supiozes. Et ossa q̄b duo in q̄b⁹ oculi sunt. singulū eoz ꝓncipium hz a termino cōplosiōis. quē diximus os cranei a maxilla supiore separe ⁊ ē cōplosio icipiens a ꝙloſi cozonati extremitate ⁊ ptēdit p oculoz rū loca sub supcilijs. vsqz ad aliā extremitatē. finiūturqz duo hec ossa i ꝙplosiōe q̄ ipa et ossa genaz duo diuidit ⁊ disgregat. Disgregat aūt hec ossa duo abinicē cōplosio a medio icipiēs supcilioz p mediū nasi pambulās vsqz ad duplices dētes diuidit aūt hoz duū ossiū qōqz i tria ossa q̄nit illis ꝑpa cōplosio. Genaz ꝙo ossa duo spissa sūt icipiētia ab oculoz ossib⁹ terminatz ⁊ ptingūt vtraqz vsqz ad dētes caninos. Et i his duob⁹ ossib⁹ sūt dētes maxille supioris exceptz duplicib⁹ ⁊ q̄druplicib⁹. Seiūgit aūt hec duo ossa:⁊ aliō os ꝙplosiōes due. icipiētes a cilioz medio ⁊ sūt q̄qz lat⁹ nasi: porrigiturqz vsqz termios caninoz. hec duo ossa sunt spissa solidezqz subē. Spissitudinē qōd hñt ad icōmodoz cauēdā difficultatē duritiē aūt ꝓp firmitatē hñdā ⁊ stabilitatē. Duo aūt nasi ossa icipiūt a cozno cilioz et ptēdunt vsqz locū q̄ de duplicib⁹ supest ⁊ quadruplicib⁹. Terminat aūt illa ⁊ ab oib⁹ seiungit alijs ossib⁹ ꝙplosiōes due: q̄s diximꝰ a cozno icipi cilioz ⁊ ire p duo nasi latera et vsqz duplices ptellank cōplosioq̄ alia i fine ossis nasi.i nariū loco continuaturqz duab⁹ lineis q̄s diximꝰ icipe a duob⁹ nasi laterib⁹. Segregat ꝙo ossa nasi duo cōplosio tēdēs a supcilioz cozno vsqz mediū duplicīū. Est aūt ossis suba tenuis. Etem si acciderit illi incōmodū qō nō plm obest. At ꝙo os illō in q̄ foramē ē nasi ipz q̄qz subtile est.⁊ in duo diuidit ossa: q̄ ossib⁹ nasi subsunt duo terminatqz illa ꝙplosio q̄ est sub nasi osse:⁊ in hoz quoqz foramē tēdēs in craneiſteriora. Os deniq̄ in q̄ duplices sunt ⁊ q̄druplices supiozes: ē qōdā in maxille supioris extremitate: diuiditurqz ⁊ ipsuz in ossa duo q̄ termināt ⁊ disgregāt ab ossib⁹ genaz ꝙplosiōes due icipiētes a cozno supcilioz ⁊ ptingit ad duplices ⁊ q̄druplices. disgregat aūt illa a nasi osse cōplosiōis q̄ in fine sunt nariū q̄ ptinuāt duas cōplosiōes laterū nasi. Diuisiōes itaqz maxille. supioz oēs. rtiij. sex oculoz duo genaz duo. nasi. duo foramiꝝ num nasi. duoqz duplicīū ⁊ quadruplicium.

De maxille iferioris ossib⁹. Inferior aūt maxilla que ⁊ sauces ōz ꝙposita ex duob⁹ ē ossib⁹. alterq̄ altero copulaī sua extremitatē in q̄ sunt duplices ⁊ q̄druplices iferiores ptinuatiōe isolidāti ōrqz loco huic ptinuatiōis mētū. Alia porro extremitas duo hz diuisa furculataqz. Alterq̄ ē a cuti capitis cōpositū sub duob⁹ ossib⁹ ptiū⁊ ptinaī illis defēditqz tpis lacertuz p qō otis fit cōclusio aliō aūt diuisuz grossum est⁊ rotūdi capitis positū in ꝙcauitate sub angſto qō capiti māme sile ē i osse sup tēpato.⁊ p hāc disgregationē fit iferioꝛ maxille motus.

De dentium assignatiōe. Dētes positi sunt i duabus maxillis ⁊ illis ifixi. Eorūqz nūer⁹. xxxij. Sūt em in q̄qz maxilla. xvj. In aūrioꝛi pte maxille supioris q̄tuoꝛ duplices. s.⁊ q̄druplices q̄ ⁊ lati sunt ⁊ acuti capitib⁹. q̄ dicunt icidētes: eorūqz vtilitasvt cū eis icidaī q̄ comedīt mollis cib⁹ sicut cultello aliq̄d icidīt. Sūt ⁊ duo alij q̄sqz a laterī q̄druplicīū acuta hñtes capita ſz radices latas q̄ dicūtur canini q̄z evtilitasvt cū eis duz q̄d comedēdū frangaī. Sūt ⁊ alij decē q̄z q̄nqz vtrinqz a laterib⁹ sunt caninoz hiqz lati sunt capitib⁹ aſpi q̄ vocank molares eorūqz vtilitas ē ad molēdū ⁊ cōterēdū pata ē cibū ⁊ frāgēdū si q̄d dur⁹ fuerit. Sūt igitur supi⁹. xvj. Silr in iferiori totidē ē inēire maxilla. Horz q̄sqz dētiū maxille ossi ifix⁹ ē ⁊ cōtigu⁹ mergiturqz iteriꝛ ei⁹ ps i loco ꝓfunditati apta iuxta illi⁹ diuisiōis q̄titatē: dicūturqz hmōi loca ozrea. Diuisiōes aūt iteriores dētiū varie sunt. Quidā em eoz q̄tuoꝛ hñt q̄dā autez tres nōnulli duas: alij vnā tm. Duplices q̄dē ⁊ q̄druplices vnā tm hñt. Mollariū aūt q̄ sūt in supioꝛi maxilla tres hñt diuisiōes: ⁊ qñqz duob⁹ vltimis q̄tuoꝛ sunt: qui vero in inferioꝛi maxilla duas habēt:⁊ qñqz vltimis ⁊ extremis sunt tres. Hec ergo est ossium capitis separatim ostēsa vniuersitas.

Capz q̄rtū de ossiū dorsi ⁊ spine assignatiōe.

Ossa spine icipiūt a termio ossiū capitz posterioꝛz ptigūtqz vsqz ossa ani. Fuerūt aūt ossa spine q̄tuoꝛ ex vtilitatib⁹ necīa. Pria ē qm ipa tā q̄fūdamītū ē oib⁹ ossib⁹: oia etem fluq̄ ossa sup hec fūdata sūt quēadmodū oia nauz ligna edificāt sūt lignū mediū ei⁹ qō iferi⁹ ē⁊ nos carinā dicim⁹. Secūa aūt qm ē optimū⁊ cautela oib⁹ q̄ supposita sūt illi viscerib⁹ lacertisqz. Tertia qm cū mbra neruoz haberēt operā nec iā q̄ a cerebꝛo ꝓcederet p quos fieret motus⁊ sensus: essentqz plura mēbroz a cerebꝛo remota nec possent ad illa a cerebꝛo nerui peruenire cuz nulla eēt securitas q̄n in hac lōgitudine

iterciderẽtur ſpatij orta ẽ a cerebro nucha fa
ctaq; ẽ diſcurrẽs p ſpinã quo ab ea pululent
oẽs nerui mẽbris neçarij q̃ in capite non ſunt
Quarta autẽ vt opiret & ptegeret nuchã cuz
ſit hec tãq; cerebrũ ſcõm. Facta ſunt igit ſpie
oſſa ad cuſtodiã ei⁹ & cautelã incõmodox ſup
uenientiuz exteri⁹ vt craneũ qõ cerebꝝ circũte
net. Factũ autẽ eſt os iſtũ ex multis oſſib⁹. cõ
poſitum pp duas vtilitates. Altera ẽ vt poſſit
aial iclinari & extẽdi. ſcõa qm̃ neçium ſunt q̃
dã qõ ei⁹ oſſa largiozis eẽ ꝙcauitatis: q̃dã aũt
arctiozis: & q̃dã q̃dẽ groſſa: q̃dã ſubtilia: ptes
etenim ſpine ſupiores tenues ſunt & itrorſus
late. Inferiores ꝙo groſſe & pue int⁹ latitudi-
nis. ¶ Et os ſpine in q̃tuor diuidit ptes. ſunt
enim ceruicis. i. colli ſunt & dorſi. tertia renuz
q̃ dicunt a q̃buſdã lũbi. q̃rta aũt eſt ppe anũ
diciturqz hoc os latum qõ eſt clunium.

Et collũ q̃dẽ hoi duab⁹ factũ eſt de
cãis. Pria ẽ pp vocis neceſſi
tatẽ bõe. aial etenim qõ collo caret aut mini-
me vocẽ hz vt piſces: aut nequaq; bonã vt ra
na. ſcõa autẽ ẽ pp capitis circũflexionẽ in añ
retro. ¶ Et collũ ex ſeptẽ ſpõdilib⁹ cõpoſituz
eſt q̃ ceteris oibus minores ſunt q̃titate ſub
tiliozis ſubẽ maiozis ꝙcauitatis. ¶ At ꝙo dor-
ſum. xij. ꝙponunt ſpõdiles q̃ q̃titate colli ſpõ
dilib⁹ maiores ſunt & maiozis ſpiſſitudis & ſtri
ctiozis ꝙcauitatis: q̃titatis autẽ eozum neçia
eſt magnitudo duplici ex cã altera eſt qm̃ co
ſte ſup illos edificate ſunt & illis colligate ac
per eas. Scõa qm̃ viſcera ſup eos poſita ſũt
Spiſſitudo ꝙo ipſozum ẽ vtilis magnitudini.
Arctaſ autẽ eozuz ꝙcauitas qm̃ nuche pſque
circũtenet his ſpõdilibus ſubtiliozẽ ea pte q̃
colli ſpõdilib⁹ ꝙcludit. i eis etem̃ furculaſ ner
ni q̃ ꝺ ſpõdilib⁹ colli egrediũt. Quare qõ reli
quum ẽ ſtricti⁹ fit. ¶ Renuz os ꝙpoſituz eſt, ex
q̃nqz ſpõdilib⁹ dorſi maiores ſunt & ſpiſſitudi
nis maioris: ſz minozẽ hñtes ꝙcauitatẽ pp eã
q̃ dicta ſup ẽ cãz i dorſi ſpõdilib⁹. Sic q̃z oẽs
ſpõdiles q̃cũqz ſupiores ſũt q̃titate ſũt mino
res ſed cõcauitatis latiozis & tenuiozis ſpiſſi-
tudis q̃ autẽ iferiores q̃titatẽ nozunt maiozẽ
ſed ꝙcauitatẽ minozẽ maiozi comitatã ſpiſſi-
tudine. Prim⁹ etenim ſpõdilis colli q̃ craneo
ꝙtinu⁹ eſt minoz oibus ẽ ſpõdilib⁹ & aplius cõ
cauus & tenuioz ſpiſſitudie. Minoz qõ q̃titate
te qm̃ illi nullum os ſupponit. Cõcauioz eſt
aũt qm̃ ps nuche q̃ hoc ꝙcludit ſpõdili groſ-
ſioz ẽ: illic enim a cerebro oriz a quo nihil ad
huc pullulat neruoruz. At ꝙo eius tenuitas
puitatẽ tpi⁹ & latitudinẽ cõmittaſ ꝙcauitatis.
Spõdilis dehinc q̃titate maioz eſt arctioz q̃
cõcauitate: ſicq; tertij ſpiſſioz & arctioz cõca-
uo eo q̃ ꝓcedit: & q̃cũqz iferi⁹ deſcẽdunt ſpõdi
lis ſpiſſioz eſt: ſpatio arctioze ꝙcauo q̃titate
maioz arctioz qõ ꝙcauo qm̃ nucha i eo ſubti
lioz q̃titate maioz qm̃ ea q̃ ſuppoſita ſũt illi
neçe hz ferre ſpõdiles & alia. Et ſpiſſitudo aũt
arctatiõez cõmittaſ fozamis ei⁹ intrinſeꝯ ultim⁹
renuz ſpõdilis arctioz & ſtrictioz ſit & nucha i
eo ſubtilioz ẽt eſt oib⁹ q̃titate plat⁹. Oẽs igit
ſpõdiles vigintiquatuor eẽ ꝓbãtur ꝙtinuati
adinuicẽ ꝙtinuatiõe diſgregata duob⁹ p̃mis
exceptis colli ſpõdilib⁹. Illi em̃ duo capiti cõ
tinuãtur adinuicẽ ꝙtinuatiõe minime diſgre
gata. Et p̃mum q̃ capiti ꝙtinuus eſt & alliga
tur duob⁹ augmẽtis q̃ ꝓcedunt ex capitis cra
neo & duas itrãt ſpõdiles ꝙcauitates p̃mi al-
terã a dextro alterã a ſiniſtro latere & hac diſ
gregatiõe eſt capitis & in dexterã & ſiniſtram
ptẽ mot⁹ ſcõs ãt ſpõdilis ꝙtinuaſ capiti & alli
gaſ illi augmẽto q̃ dẽti ſilẽ eſt q̃ ab eo ſub
ſtollit & poris ingredit locũ ſpõdilis. & contí-
nuat ligam̃to forti capiti. Et hac diſgregatio
ne ẽ capitis i añ & retro mot⁹. Spondiliũ ꝙo
reliquoꝝ ꝙtinuatio alioz ẽ alijs fit p augmẽ
ta fiũtq; ab eis iter quoſq; ſpõdiles diſgrega
tiões ne ali⁹ alij noceret & phiberet ꝫ motu
At ꝙo i dorſi ſpõdilib⁹ i ſinglis duo ſi augm̃-
tũ ab eo ſurſũ aſcẽdẽtia. & duo iferi⁹ tẽdẽtia in
grediũturqz cuiuſq; augmẽta alteri⁹ ſpõdilis
patas ſibi foueas. Quiq; ãt colli ſpõdiles et
renũ ſilr aliter ſũt. Ab vno nãq; q̃tuor oriunt
augmenta ad ſupioza q̃tuor ad inferioza in-
gredit hozũ quodq; augmẽtum foueã in op
poſito ſibi factã ligaturqz ligamentis. Que
quatuor ligamenta neceſſaria fuerunt, ppter
ſoliditatẽ & firmitatẽ. Spõdilibus autẽ dorſi
ipoſſibile eſt hec duo ineſſe augmenta. Oriũ
tur enim ex vno quoq; ſpõdili eius augmen
ta; cõtorta ſpinis ſimilia dicunturqz acumia &
in vnoquoq; ſpõdili tria augmenta vnuz eſt
a ſuperioribus a laterib⁹ duo. his itaqz adu
natio ſpondilium ſtabilis eſt. Sic quoq; & in
omnibus producuntur ſpondilibus ſpondili
colli primo excepto. In hoc etenim augmen-
tum minime factum eſt ne forte lacertis ca-
put obeſſet mouentibus. Et quecunq; horũ
argumentozum ſunt in nouem ſpondilibus
primis dorſi retorquentur ad inferioza. De-
cem autem ſpondilium augmenta ſtãt recta.
Alioꝝ vero ſpõdilium augmenta ſurſum
retorquenẽ. Fcã ſunt aũt hec augmẽta trib⁹
de cãis p̃ma ẽ vt repellãt q̃ retro ſũt et oppo
nãtur his q̃ exteri⁹ obuiãt ac repellãt. Scõa
ẽ vt firmior ſit lacert⁹ os ſpine veſtiẽs vene q̃z
& arterie ac nerui. Tertia ẽvt p ea coſte vinciã
tur. Eſt aũt in vnoquoq; ſpõdili duo luenire
fozamia q̃bus par vnũ egreditur neruoꝝ
a nucha hec aũt fozamina quedã q̃dem iter
duos fiunt ſpondiles alia aũt ſunt in vno q̃q;
ſpondili plus dimidio circulo & i ſubtiliori mi
nus dimidio circulo qui ſi continuentur er
eis plenus fit circulus vt in ſpondilib⁹ dorſi.

spondiles ꝺo in qb⁹ in vno eoꝝ quoꝝ foramẽ ẽ pfectũ:spõdiles sunt renũ. Cununũ ãt os cõpositũ ẽ ex duab⁹ ptib⁹:altera eaꝝ vocaꝛ ꝓ ꝓte os cununũ qõ ẽ os latũ:ꝛ hoc os spondili ꝙtinuaꝛ vltio ꝛ extremo in renib⁹.estꝝ cõpositũ ex tribus ossib⁹ spõdilib⁹ ꝙsimilib⁹. Duo eoꝝ latiora foueas hñt duas ꝭ minime profundas in qb⁹ ipsis anchaꝝ ossa duo illis cõtinuanꝛ.Est ẽt i vno quoꝝ eoꝝ foramẽ a quo neru⁹ egredit:nec ẽ hoc foramẽ a latere sicut spõdiliũ foramia. Disgregatiões ꝛ eñ ãchaꝝ ab vtroꝝ sũt latere ꝛ i medio factũ est. Scda ãt ꝓs qñ nomẽ nobis ꝓpriũ deficit oſanũ dicaꝛ cõposito ex ani noie q̃ in eo ẽ ꝛ osse vocabulo. Cõponiꝛ aũt ex trib⁹ ossib⁹ cartillagini similib⁹ ꝛ egrediunꝛ ab eis tria gña neruoꝝ paria:vnũqõꝝ par ex duob⁹ foraminib⁹ cõpositis ꝛ factis inter duo ei⁹ ossa. In inferiori aũt ꝑte tertij ossis ex osanũ ossib⁹ foramẽ ẽ:q̃ egreditur neru⁹ vn⁹ simplex ꝛ sol⁹ socio carẽs:hec est cununm ossium totalitas q̃ sunt extrema ossa spine.

¶Capitulũ.v.de pectoris ossiũ assignatione.

Sequitur de ossib⁹ pectoris tractaꝛ⁹.Pectus aũt sup dorsũ positũ ẽ ꝛ ipm ẽ rotũdũ ꝛ in eo magna ꝓcauitas ꝙ necessariũ fuit vt custodiret: et ꝙseruaret mẽbra q̃ in ei⁹ sũt ꝓcauo cor.ſ.pulmonẽ:pãniculos ei⁹:aliaqꝝ mẽbra q̃ in eo sũt. factũ ẽ aũt pect⁹ rotũdũ ꝛ ꝓcauũ:vt cor ꝛ pulmonẽ ꝙtineret eẽtqꝝ ad dilatãdũ:loc⁹ pulmõi. Pect⁹ itaqꝝ cõpositũ ẽ ex costaꝝ ossib⁹ ꝛ teneritudinib⁹ q̃busdã q̃ dici possũt pectoꝛale. Coste ãt.xviij.sunt:q̃dã sũt pectoris :q̃dã posterioꝝ.Et ex qb⁹ q̃dẽ pect⁹ cõponiꝛ sũt.xvij.posite sup os spine iũcte posteri⁹ cũ spõdilibus. In quoꝝ latere septẽ coste circulares ꝛ cõtinuate ab añrioꝛib⁹ ꝛ ẽ eaꝝ q̃qꝝ semicircularis Quare copulaꝛ ꝛ ꝓficiꝛ ex q̃busq̃ duab⁹ plen⁹ circul⁹.Sũt ãt iũcte ab extremitatib⁹ illis qb⁹ spinã attingũt cũ septẽ spõdilib⁹ dorsi ꝑmis:q̃ qꝝ costa duab⁹ disgregationib⁹ ꝛ ab añrioꝛibus iũcte ea extremitate q̃ pect⁹ attingũt cuz septẽ ossib⁹ pectoꝛal.Pectoꝛale ãt septẽ ẽ ossibus cõpositũ cartillagiosis q̃ adinuicẽ ꝙtinuata sunt. Qõ necessariũ fuit vt ad illꝰ pectoris coste alligareñ quẽadmodũ cũ spõdilib⁹ vinciunꝛ vt si forte nõnũqꝝ icõmodũ qõuis ei⁹ alicui accideret ꝑt:nõ in oẽs diffunderet.In extremo aũt pectoꝛalis cartillago ẽ silis gladio extẽsa sup os stõi q̃ facta ẽt stõz diaphragma ꝛ cor defẽderet.Coste aũt posteriores decem sũt posite ꝛ ꝙstructe sup os spine ab vno quoꝝ latere q̃qꝝ ꝙtinuate vltimis q̃qꝝ dorsi spõdilibus:q̃qꝝ costa duab⁹ disgregationib⁹. Et hec coste ꝛbenes sunt nec ad os pectoꝛalis attingũt.Jõqꝝ eaꝝ extremitas cartilaginosa facta ẽ:ne forte celeri⁹ ſrãgereñ. Oẽs ꝙ coste ꝑ ctoris ꝛ posteriores ꝛ os gladio simile.xxxij. sunt ossa.

¶Capitulum.vj.de ossium scapularũ ꝛ furcularum assignatione.

Ossa scapularuz necessaria fuerũt duaꝝ de cã vtilitatũ.alĩa ẽ vt pect⁹ ab icõmodis q̃ ex posterioꝛib⁹ veniũt ꝑtib⁹ defenderet.Altera ꝺo vt alligareñ illis brachiorũ ossa. Scapule ossis figura conica ab iterior ꝑte gibbosa ab exterioꝛi:necessariũ eñ fuit inconatiõis loco costas põere. Est aũt augmẽtũ in eo manifestũ simile gladio:qõ scil⁹ pect⁹ defendit:qõ ẽt ocul⁹ scapule dr̃ dictũ hoc nomine eo ꝙ tãꝝ ocul⁹ sit qum oculo qõ vr̃ ab hoie in añrioꝛi qõ illi nocet caueat. Hoc aũt ꝓpulsat q̃ pectoꝛi a posterioꝛib⁹ nocitura ꝓperãt. Est aũt illi fouea.in ei⁹ extremo in loco q̃ dr̃ scapule collũ in quã augmẽtũ igredit brachij:ꝛ in eo duo augmẽta altera a posterioꝛibus in supioꝛi colli loco vbi ẽ os cozui rostro simile:ꝓ qõ scapula furcule colligaꝛ:ꝓhibetꝝ brachij caput ab eunlsiõe supioꝛi ẽ eñ illi ꝙtinũ. Aliõ aũt augmẽtũ ab interioꝛib⁹ ẽ.qõ vr̃ ꝓhiberet augmẽti eunlsionẽ in inferiori factum est.

Furcula ãt necessaria fuit quo brachiũ vinceret ꝛ ipz a pectore ꝑaret ne forte man⁹ arcereñ a motu.est ãt os rotũdũ ab exterioꝛi comicũ ab interioꝛi ꝑte alligaꝛ ꝺo ab añrioꝛib⁹ pectoꝛali.ꝛ a posteriorib⁹ a scapule ꝑte ossa:alligaꝛ cozui rostro simili.alligatio aũt ei⁹ illi ẽ ꝑ os cartilagino suz qõ dr̃ caput scapule:qõ necessariũ erat vt maioꝛ eẽt disgregatiõis brachij firmitas.

Capim.vij.de manuũ ossiũ assignatiõe.

Manus in tres diuiditur ꝑtes i brachiũ in cubitũ ꝛ palmã. ¶Et brachij q̃dẽ os vnũ ẽ magnũ ꝓcauũ rotũdũ figura conicũ a familiari parte gibbosum aũt ab extranea familiarẽ autẽ dico ꝑtẽ q̃ a corꝑis est ꝑte añrioꝛi. At vero ex neã q̃ dorso ꝙtigua ꝛ spine. Edificatio ãt ei⁹ ex vno tm̃ osse fuit qm̃ ei⁹ ꝙtinuatio ad scapulam vna tm̃ est disgregatiõe. At magnitudo ei⁹ ad portãdũ fcã ẽ cubitũ ꝛ palmam ꝛ quoniam lacertus cubitum mouens ꝛ palmam sup hoc posit⁹ est os. Rotũditas ei⁹ aptata est vt remotioꝛ in cõmodoꝝ fieret suſceptiõi. Conatio aũt lateris ei⁹ vt celet ꝛ occultet venas ꝛ arterias ac neruos ꝓ ipam trãseũtes ad cubitũ. Gibbositas aũt ei⁹ ab exneo latere conationẽ comitaꝛ lateris familiaris. Est aũt ossi brachij ea in extremitate q̃ ad scapulã puenit augmẽtũ rotũdũ itrãs in foueã q̃ in vltio

est colli scapule ꝛ p hoc ꝙficit disgregatio ossis brachij q̄ est flexibilis disgregatio vt sepe euellit. Necessaria aūt habuit flexibilitatem q̄m eius mot⁹ in oēs fit ptes. Alia ꝺo extremitas q̄ cubito cōtigua est. duo hēt capita cō iuncta: altez in extranea pte qō ēt minus est: ꝛ est in eo fouea in quaz extremitas cubiti intrat inferioris: altez āt i familiari qō ꝛ maius est p̄mo: nec colligat illi os aliqō: ꝫ ē factū ad diuidēdos neruos venas ꝛ arterias. Inter hᵉ duo capita ps est q̄dā silis canole exterioribꝰ in q̄ due sunt cōcauitates altera ab anterioribus altera a posterioribꝰ i q̄s duo ingrediunt cubiti inferioris augmēta: cōglutinatq; hoc modo cubiti disgregatio inferioris.

Cubitus aūt ex duobꝰ ꝙpositꝰ ē ossibus. dicūtur q̄ noie totꝰ cubitꝰ superior ꝛ cubitꝰ iferior. Est aūt iferior supioꝛi maior: ipsuz eni oportuit supioꝛē portare ꝛ cōdecēs est: vt qō fert manus sit ꝛ fortius portato. In inferiori cubito ꝙ in extremo eius qō ꝙiungit brachij ossi augmēta duo sūt Que gnata duo dicunt rotūda capitibꝰ alterū altero maiꝰ ē: ateq; hoc est qō ptigit vltra totꝰ cubiti supioris ꝛ iferiora. Hocq; ꝙuatū a nris vsitato dr̄ termōe cubitꝰ. Altez āt minꝰ iteriora attingēs totꝰ cubiti ꝛ supiora hec duo gnata qum cubitꝰ extēdit duas itrāt cōcauitates q̄ in pte ea sunt quā simile pti dirimꝰ. duplicatiōis aūt cubiti tēpere cōcauitatibꝰ egrediūt. Positio āt cubiti huiꝰ eēlis ē: p ipz etem fit cubiti extensio ꝛ duplicatio: ꝛ hi duo motꝰ eēles sunt ꝛ recti nec in pte iclinātur. At ꝺo cubiti supioris positio distorta ꝛ icuruata pp cui q̄ in vtrāq; partē necessariꝰ ē motꝰ ꝛ q̄ pte attigit brachiū augmētū est qō itrat fouea mioꝛ capitis brachij ossis caputq; eiꝰ quo palmā attigit maius ē q̄s q̄ brachiū. eo q̄ necessariū erat copulari duoꝝ cubitoꝝ capitibꝰ cū augmētis q̄bus cōglutinātur ossi rasche disgregationez palme: vtq; pariter oirent exinde ligamēta. q̄ hāc ligarent disgregationē. ¶ Rascha aūt ex octo cōponit ossibꝰ copulatis adinuicē q̄ sūt minima diuersarū ossa figurarū nullā habētes medullā. q̄ iō plibꝰ fcā est ex ossibꝰ pp mꝫ titudinē motꝰ necessariā palme. Et cōsolidata sunt alia cū aliis vt eēnt firmissima. Dura q̄z ꝛ medulla facta sūt carētia q̄m lacertis sūt nuda: ꝛ ad ea frigus pueit celeriꝰ. Diuersa: q̄z eoꝝ facta ē figura vt cōnectāt in sua ꝙtinuatiōe alia cū aliis. Alia ꝛ eēm illoꝝ facta sūt conica alia gibbosa. q̄dā recta vt facta eoꝝ cōtinuatiōe alioꝝ cū aliis tāq̄ vnū os essevideat. Hec aūt octo ossa opposita sūt ordinibꝰ. singula q̄tuoꝛ vno in ordie cōtinuātur adinuicē iūcta ossibꝰ pectinis palme ligamibꝰ fortibus. Disgregatōes aūt due q̄ intꝰ sūt rasche ꝛ duobus cubitis brachij altera ē magna altera est pua. maioꝛ q̄dē est p itroitū cōtinuatiōis ossis ex ossibꝰ rasche q̄ sunt i supioꝛi ordine in foueā q̄ in osse est cōtinuato duobꝰ capitibus ossium vtriusq; cubiti ꝛ dicit cuha. Et hac disgregatione fit dilatatio palme ꝛ cōstrictio. At ꝺo minoꝛ disgregatio ꝙglutinat p augmenti interitū coniuncti extremitati cubiti supioris vbi auricularis iūgit: vocaturq; q̄rsua in cōcauitate ossis illi oppositi de ossibꝰ rasche q̄ sūt in ordine secundo inferioꝛi. Et hac disgregatione sit palme motus in ante ꝛ retro.

De ossibus palme. Palma in duas diuidit ptes in ossa pectinis palme ꝛ digitos. Et pectē palme ꝙponit ex q̄tuoꝛ ossibus grādioꝛibꝰ. media eiꝰ hᵉ posita sunt inter ossa rasche ꝛ digitoꝝ pectez eniz alligat his q̄ sequūtur cubitos duos q̄tuoꝛ ossibus rasche superioꝛibꝰ ꝛ inferioꝛibꝰ digitis aūt q̄tuoꝛ digitoꝝ ossibꝰ pollice excepto. Factus ē aūt ex quatuoꝛ ossibꝰ: vt si q̄q; icōmoditas vni accidat pti reliq̄ illese p maneāt.

¶ Digiti ꝓro sunt q̄nq;. quoꝝ quilibꝫ cōpositꝰ est ex tribꝰ ossibꝰ: quoꝝ qōq; dactilū eo q̄ noie careamus possumꝰ vocare adinuicē cōtinuatis: disgregati cōtinuatiōe cū augmētis q̄bꝰ ingrediūtur dactili primi scōi ꝛ sequētes ꝛ colligātur adinuicē. Inter disgregatiōes āt eoꝝ dactilorū ossula sunt puula similia sisamo: q̄ vt loca iplerent vacua facta sunt. Inter disgregationes quoq; fortioꝛ p̄sisteret disgregatio. ꝺoꝝ quatuoꝛ digitoꝝ index. s. ipudicꝰ medius: ꝛ auricularis contigui palme sunt pectini continuatione disgregata. At vero pollex ossibus rasche iunctus est q̄ sunt in ordine inferioꝛi: in loco in quo est augmentū: qō iuncti ē ossi cubiti supioris. hoc āt vt in quatuoꝛ digitoꝝ esset oppositio. quo cū digitis aliis includere posset ꝛ amplecti aliq̄d tenēdū a sua parte: dactili aūt q̄ pectinē sequunt p̄mi maioris sunt se sequētibꝰ. qui aut in vltimo sunt digitoꝝ mioꝛes illis q̄ subsūt: hoc iō q̄m qui portatur equa ratione mioꝛes se portāte debet.

¶ Cap. octauū. de ossiuz pedū assignatione.

Pedes in q̄tuoꝛ diuidūt ptes. vna ē q̄ cōsiter ipz ꝛ ea q̄ supioꝛa sc. s. ancha. tres āt pedis ppe sūt. s. coraꝝ ossa cruriū ꝛ ossa ipsiꝰ pedis. Ancha q̄ cōtinuat cluniū ossi: ab vtroq; eiꝰ latere duo ossa magna. Altez eoꝝ a latere dextro: altez a sinistro. ꝛ horū qōq; in tres diuidit ptes. primū eoꝝ ipsumq; sup his qō subsequit clunis os ab exterioribꝰ dicit ancha. ꝛ in eo fouea similis semisphere ꝛ dicitur vertebrum anche. Secm aūt est qō ista duo sequit ossa ab vtroq; latere: ꝛ est os tenue ꝛ subtile: dicitq; os ilij. Tertiū autē est os quod est ab interioꝛi parte: ꝛ dicitur os penis. Necessarium autez au-

che fuit os ad disgregationē corarū. Utilitas āt ossis pēis ilij q̄ ea q̄ supsūt ilī custodiātve sicā. s. matricē spmaz vasa z inteſtinū rectuz.

At vero cosse os magnū est z oib⁹ reliqs corpis ossib⁹ maiꝰ ē pauū iſterū a supiori pte in ptē exneā ab iferiori bus in lat⁹ familiare z est a posteriorib⁹ conicatū ab añtiorib⁹ gibbosuz habētqz duo augmēta alterū supius z alterū iferi⁹. Magnitudo eius duas hz vtilitates: pma est vt deferat oia q̄ illi supsunt mēbza. scā a qñ lacert⁹ motus pedes in eo posit⁹ est z est lacert⁹ magn⁹. Inflexio aūt extremitatis ei⁹ supioris in lat⁹ exneū ēt lacertoi eo posito loc⁹ sit magn⁹ qū lacert⁹ hic magn⁹ sit. Si aūt eēt hic in familiari pte vterqz iuicē vngerenť corpe. Amplꝰ quoqz vt sit neruis venis z arteriis q̄ in eo posite sūt firmitas z icorruptio si eñ a familiari eētlate incōueniēs foret. At ꝑo ei⁹ iflexio ab iferioribus in familiarē ptē pp eū in exneū posse deflecti lat⁹ vt sit abinde corp⁹ bene positū z firmatū. Si eñ in vnā tm̄ iclinareť ptē non posset ꝓsistere corp⁹ z oia q̄ sup sed illi in eandez iclinarenť ptē. At vero conatio ei⁹ a posteriorib⁹ z gibbositas ab añtiorib⁹ nēcio fuit q̄ sup terrā z quis alia loca fieri possit sessio. Augmtū q̄dē supi⁹ē rotūdū z itromissū ācheꝝ trezo. Augmētū āt iferi⁹ ēt ñ ē vnū q̄d tm̄ ſz duo sr: ingrediūtqz duas ossis crurꝫ canitates maioꝛ.

At vero crus ex duob⁹ ꝓpositū ē ossib⁹ q̄ arūdines vocanť: alterū est magnū z positū est in latere familiari: dicitqz ꝓprie crus z in ei⁹ capite fouee due q̄bus cuz duob⁹ augmētis capitis coxe genu fit disgregatio: hac in disgregatiōe positū ē os rotūdū cartillaginosum in quo sunt ꝓcanitates q̄s ingrediunť: q̄ gibbosa sunt loca in ossib⁹ coxe z cruris dicunturqz hmōi os poplex z a q̄busdaz polus: altera ꝑo arūdo exnea ē in pte posita q̄ z subtilioꝛ breuioꝛ est altera: hecqz a supiori pte ad genu disgregatiōis locū ñ ptigit: ab iferioribus aūt eqlis est arundini maioꝛi cōficiturqz iter eos z cauillā disgregatio ꝓ quā pes extēdit. Est huⁱ⁹ vtilitas arundinis qñ adiuuat maioꝛē ad oia ea q̄ supsunt ferēda. scā aūt qñ defendit z ptegit eos q̄in crure sūt ia certos neruos venas z arterias. tertio q̄ iter ipaz maioꝛēqz ꝓstituať calcanei disgregatio.

De ossibus ipsius pedis. Pedes in sex distribuunť partes calcaneū: cauillā: os nauale: raſchā pedis pectinē z digitos. calcaneū q̄dem est os sub cauilla ꝓstitutū rotunduz a familiari latere: ab exneo aūt oblōgum parūqz subtile: ab iferioribus aūt q̄ sup terrā mittiť latū z solide sbe. Rotundum aūt est quo oppositioni remotioꝛ fieret. Oblōgum ꝑo a pte exnea z subtiliatio ei⁹ conatiōis ipsi⁹ a familiari pte cā. latū poꝛro ei⁹ duab⁹ de cāis ē. altera est q̄ solideť z foboreť sup terrā. altera ꝑo vt sit his q̄ sup ipz sunt corpis mēbris firmamētū solidi⁹. Ceterum durities ipi⁹ nēcia fuerit q̄ robusti⁹ ea q̄ suppositā sibi sunt ferat: nec ceteris noceatur solidis durisqz quin tergerit ea corporibus.

At vero cauilla ē os. Ossi suppositū calcanei: calcaneo alligatum retro ligamētis teneris: oriūturqz ex eo augmēta duo alterū ex latere familiari igrediturqz foueā q̄ in vltimo ē arundinis lōgioris duoꝛ cruris ossiū: alterūqz ex latere exneo qō ipm igrediť foueā q̄ est breuioris arundis. Hacqz disgregatiōe fit pedis z dilatatio z restrictio. Nēcia aūtē fuit cauilla iter crus z calcaneuz quo esset crus ipm fortius super calcaneum firmatū: qñ si crus ipz alligatū eēt calcaneo turbatio fieret nec pōse esset illi firmari.

Os vero nauale iō hoc dr̄ noīe q̄ figura ei⁹ nauī sīlis sit: conjnetqz cauille a supioribꝰ extremū: z a lateribꝰ ac retro vinciturqz cū illa ab iterioribꝰ ligamini disgregāti quo pedis sit motꝰ in vtrūqz latus vinciturqz ab vtroqz latere cum calcanei osse et ab extraneo latere solidatum est super calcanei os q̄ a familiaribꝰ eleueť sup terram sintqz illi q̄ hoc in latere subsunt conica. Factus ē autē locꝰ hic conicꝰ duaꝝ de cā vtilitatū. Altera ē vt siqñ homo sup aliqō steterit gibbosum aut acutum q̄d illi inheserit pferre queat. Si etenim pesꝑ eēt z nō conicꝰ fieret hoiez si qñ sup aliqō gibbosuz staret firmari nō posse z cadere: iz nec ēt in locis sit illi posse stare eqlibꝰ qle oporteret. Scā ꝑo vt sit pes leuis z ad motum facilis.

Rasche poro ossa quatuoꝛ sunt. Tria eorum continua z iuncta cum nauali osse ab anterioribus ante annexa: tribus pectinis pedis ossib⁹ q̄ in latere sūt familiari eius. Quartum autem os coniungit pedis auricularī: et est serangulatum vocatum grandinosum quod a posterioribus calcaneo vincitur augmento quodam suo foueam ossis igrediente calcanei: ab anterioribus vero duobus continuatur pedis pectinis ossibus sub raſche ossibus: quo super ipsum firmetur nauale os sitqz a parte hac pes super terraz possibilioꝛ z firmioꝛ. Necessitas autem vtilitas raſche ossium pedis magna est eademqz z manus palme raſche niſiqz raſcha pedis ex quatuoꝛ z nō ex octo fit ossibus. quemadmodum raſche manus ossa sunt octo. Motus etenim palme maioꝛ est pedis motu et ossa raſche palme breuia: ꝓtra pedis maioꝛa qōqz eoꝝ duū obtinēs locū ossiū q̄ in palme raſche sunt. ¶ At ꝑo pedis pectē ē ex q̄nqz ossibus ꝓtiguis illis q̄ raſchā faciunt. Horū tria a parte sunt familiari continuata raſche ossi-

bus:duo aũt lũguntur grãdinoso rasche ossi-
pectinis pedis vtilitas ẽ vtilitati pectinis pal
me silis nisi q pectinis palme ossa q̃tuor sũt
qm̃ eius pollex cõtinuus est rasce pp oppos
tionis que illic dicta est ad oẽs digitos reliq̃s
nec̃itatez. pect ẽ aũt pedis ex quinq̃ est ossi-
bus:qm̃ pollex in vno est cũ reliq̃s digitis or
dine quo sit pes ab ãnterioribus firmus super
terrã quẽadmodũ ꝛ a posterioribus p calca-
neũ. ¶Digiti porro quiq̃ quos nos articu-
los dicim⁹ cõpositi sunt singuli ex trib⁹ ossib⁹
pollice excepto q̃ duobus tm̃ cõpositꝰ est ossib⁹ reliq̃s maiori-
bus:q̃ tõ ex duob⁹ factꝰ est:quo pes hac coni-
cus esset pte:ex ossib⁹ quoq̃ magnis:qm̃ pes
magis ea p pollicẽ pte:terre iprimitur. Artic-
culi aũt plures ꝛ q̃nq̃ facti sunt:eadẽ q̃ ꝛ digi
ti palme tenẽdi cã scz quẽadmodũ man⁹digi
tis queq̃ corpoꝝ tenent eodẽ modo ꝛ pedis
articulis pes locis iprimit ꝛ tenet. Sibbosis
q̃b⁹ãbulat quo possit firmari ꝛ ad ea ascẽde-
re ꝛ descẽdere quo voluerit.loca. ¶Oia itaq̃
corpis ossa sub hac q̃ dicta sunt dispo itione
ꝛ assignatiõe ducẽta q̃draginta octo: capitis
ossa septẽ:parũ q̃tuor. Supiorismaxille ossa
q̃tuordecim ꝛ in ea sexdecim dẽtes. Oscq̃ ca-
ville sit ẽ vnũ ossa iferioris maxille duo:dẽ-
teseq̃ in ea sexdeciz spine spondiles.xxiiij. co
starumvigintiq̃tuor pectoralis septem ossa sca
pularum duo et earum capita duo furcule
due. brachia duo: cubiti superioris duo cu-
biti iferioris duo rasche palmarum sexdecim
pectinũ vtriusq̃ palme octo vtriusq̃ digito-
rũ man⁹triginta:cluniũ ossa tria: iliorũ duo
penis duo anchaꝝ ossa duo totidẽq̃ coxaruq̃
cruriũ arũdines q̃tuor:cauille due calcanea
duo naualia ossa duo rascharuq̃ pedis octo:
vtriusq̃ pedis pectinis decẽ:eoꝝ articuloruq̃
ossa vigintiocto. Sunt itaq̃ totⁱ corpis ossa
ducẽta q̃dragintaocto. Hec q̃ ẽ ossiũ assigna-
tio ꝛ eoꝝ q̃ dicta sunt vtilitas in corpe.

Capi'm.ix. de cartillaginũ assignatione.

Cartillagines autem humi-
da sunt ꝛ tenerrima ossa silia fer⁹
ossib⁹ azaliũ quoruũq̃ quq̃ nascũ
tur in disputatiõe ossiũ q̃ sint me-
minim⁹a q̃b⁹ sepat e sunt:q̃b⁹ ꝛ ptinue sunt ac
ẽt vnite. Sũt aũt hec pectorale ꝛ extremitates
costaꝝ hypocũdrioꝝ ꝛ q̃dã ossiũ cluniũ ꝛ osa
nij ꝛ augmẽtoꝝ extrema ossiũ p q̃s disgrega
tio fit nasi extremitas ꝛ auricule q̃q̃ cartilagi
nose fcẽ sũt:gutt canales pulmõis:nisi q⁹ h̃ lo
cus eaꝝ minime ẽ. Hec oia cartillaginosa fcã
sũt ossa. vt si qñ ab exterioꝝ⁹ corp⁹ q̃libet il
lis fuerit obuiũ:aut spõte suo forte mouebũt
motu nõ frãgant nec corrũpãt:sz duplicata
ꝛ iflexa i suũ postea repent statũ naturalem.

¶Capitulum.x. de neruoꝝ assignatione.

Et quoniã ossiũ disputationem ꝛ
cartillaginũ ꝓpleuim⁹:iã nũc de
neruoꝝ nobis icipiẽdũ vt habi
tudib⁹. Dico q̃ quicorpi neruoꝝ
sunt neci⁹ vsus ad motũ sensuq̃
in oẽs corpis ptes deferẽdos exceptis ossib⁹
cartillagib⁹ ꝛ ligamẽtis ac glandulis ꝛ adipe.
Hoꝝ ẽm̃ nulli⁹ i nã sua ẽ lenture aut moueri
sz singula alijs pata sunt vtilitatib⁹ q̃s deinc-
ceps dicturi sum⁹. Aũt tm̃ medicoꝝ pleriq̃ de
tib⁹ sensuq̃ eẽ iter ossa reliq̃ q̃ ẽt titillãt quẽad
modũ ꝛ labia ac tremũt. Hui⁹ aũt rei dicũt si-
gnũ doloꝛ q̃ illis accit:qm̃ nõ fit doloꝛ alicui
nisi sit sentiẽs. Cõdẽnãt hoc q̃dã ꝛ aiũt dolo-
rẽ illũ gignaꝝ eẽ neruoꝝq̃ i eis sũt. Neru-
oꝝ itaq̃ radix ois a cerebro ẽ: quq̃ sit prima
origo ꝛ cerebrũ ꝛ sensus ꝛ volũtarij mot⁹. Dif
fusiõesq̃ i oẽs corpis ptes neruoꝝ aut ab ip⁹
sunt cerebri suba aut ab ipo nucha mediãte:
qm̃ etem̃ mẽbroꝝ q̃dã q̃dẽppinq̃ sũt cerebro
quẽadmodũ mẽbra q̃ i capite sũt ꝛ collo q̃dã
aũt remota ab eo vt man⁹ ꝛ pedes fci sũt q̃ in
prima deferũt mẽbra nerui oriẽtes a cerebro
hi ãt q̃ ad remotioꝛa porrigũt a nucha ꝓce-
dẽtes:fcã ẽ itaq̃ ipa cerebro silis nucha ꝛ q̃
si cerebrũ scz etem̃ siq̃dẽ ad remotioꝛa ferũ
tur a cerebro mẽbra neruis oriẽt a cerebro
iciderẽt fortasse i spatij lõgitudie ꝛ itineris re
motiõe. Qui igit a cerebro ipo nerui oriũtur
substãtia molles sunt qui aũt a nucha substã
tie sunt sicce. Et q̃ a proꝛa oriunt cerebri mol
liores his q̃bus est a puppi oꝛtus. Etem̃ ner
ui qui a proꝛa procedũt sensus fuerũt vtilitati
cõpositi. iõq̃ ꝛ molliores sunt facti vt sit ipoꝝ
a sensatis facilioꝛ mutatio q̃ vero a puppi pp
motũ facti sũt volũtariũ:iõq̃ ꝛ sicci:vt ad mo
tũ fortiores sint ꝛ tolleratores. At vero q̃ a ce
rebro oriũtur nerui septẽ h̃nt paria. Hoꝝ vnũ
ad oculos tẽdit ꝛ sensuz cõferꝝ visus. Sczm ad
eos dẽ datq̃ eoꝝ motuz lacertis. Tertij paris
pars ad linguã vadit ꝛ p sunt ei gustus sensus
q̃dã aũt ad tempoꝛa ꝛ ea q̃ masticãt loca ꝛ na
si extremũ labiaq̃. Pars ad gingiuas alia ad
dẽtes sensuz cõferẽs illis tactus. Quartũ par
in superiori distribuit palati. gustus illi sẽsus
deferẽs. Quinti deinde paris pars ad aures
porrigit ad audit⁹ sensuz ꝓferẽdũ. Quedã ad
lacertũ pectoris latũ virtutẽ ad illos ꝓferẽs mo
tus. At vero sexti pars paris ad viscera dirigi
tur:q̃bus ẽt dat sensuz. Quedã ad gutturis la
certos datq̃ illis motũ. Ultimũ septimũq̃ par
ad linguã gutturisq̃ porrigit lacertos. virtu-
tẽ p̃ferẽs ad illos motus. Hoꝝ aũt pariũ q̃q̃
ãnq̃ craneo egrediãt operimẽtis operit duo
bus q̃ ꝛ ipsi a cerebri oriunt operimẽtis quo-
rum altez subtile est venas habẽs q̃b⁹ pascit

altez

altez grossum defendēs ⁊ custodiēs nervos eūtes a cranei ossib⁹. Et ꝑmi q̄dē nerui paris parū cōcaui sunt ⁊ subst̄atia eoꝝ mollis substātie ꝓxima cerebri. neq; i toto ē inuenire: ꝓcanos ꝓter hos corpe neruos pp eū q̄ necessarius fuit visus sp̄m p eos ad oculos ire a cerebro magna ep̄titate: sed nec in toto inuenies maiores corpe neruos: nec molliores substātie. magnitudo quoq; ꝑpter eorūdē per necessaria fuit ꝓcauitatē: molliciesq; pp sensus subtilitatē facilitatēq; in nām sense rei mutatiōis Molliores em̄ hmōi cōpetētiores est rei: mutabiliores q; solicitate ⁊ duritie. Hac itaq; de causa duo hi magni facti sunt nerui ⁊ ꝓcaui. Ortus eoꝝ ē ab augmētoꝝ loco q̄ sil̄ia capitib⁹ diximus mām̄aꝝ p q̄ sensus est odorat⁹. Cū igit nerui duo ad ꝓximū puenerint narib⁹ locū: iū gunt ⁊ ꝓtinuāt̄ eorūq; duplex fit vna cōcauitas. Dehinc adinnicez disiuncti ad oculos pariter ꝓtēdunt sub tali figura. Hoc ea de cā factū ē: vt si q̄n alteri oculoꝝ incomodū aliqd̄ acciderit: lumē a cerebro ꝓcurrēs ad vtrūq; ad alteꝝ totū dirigat. Jō ḡ si alteꝝ q̄q; claudamus oculū. intuit⁹ ē noster cū alio fortior acutioꝝq;. Porrectis itaq; his duob⁹ neruis ad oculos. fit q̄ a latere dextro sinister: vt aūt oculis appropinquāt dilatatati amplificant: rotūdāturq; quisq; circū tunicā q̄ vitro liquido sil̄is vitrea dr̄. ⁊ circū tenet illā acvisus dat sensuz. hi duo nerui cū a cerebro oriunt̄ mollissimi sunt. ⁊ pene substantie sil̄es cerebri. vt aūt remouētur ⁊ differuntur ab his q̄b⁹ ortū turlocis: idurātur eoꝝ supficies: interioꝝ q̄si cerebri substātia ꝓmanētib⁹. ad oculos vero vt puenirit reuertūtur ad eā in q̄ pri⁹ fuerant mollicie: loco quo orti ꝓducūtur. At ꝙ hi paris nerui oriunt̄ a posterioꝝ ort⁹ ꝑmi paris egrediturq; eoꝝ q̄sq; a craneo ꝓ loci foramē conici mquo ē ocul⁹. Dehinc q̄sq; eoꝝ diuiditur in oculi loco: in lacertos q̄ sunt oculoꝝ: datq; eis mot⁹ potētiā. At ꝙ tertij ꝓis nerui ortū hñt retro p⁹ fm̄ par loco q̄ inicē vētriculi terminant cerebri ꝓre ⁊ puppis. Jpeq; ē loc⁹ q̄ cerebri basis dict⁹ ē. Hoc aūt par admisceꝝ ārto pi: ⁊ ab eo deiceps sepaꝝ: qō cū cerebro egredit i q̄tuoꝝ distribuit ꝓtes. Alia eaꝝ egredit ꝓ foramē q̄ artaria itrat q̄ dr̄ iuenili. descenditq; ꝓ collū ad viscera q̄ diaphragmati subsunt: ⁊ i ea distribuit: ps scā ꝑ foramē qō ē i osse tempis egredit. ꝓtinuaꝝq; neruo q̄ de q̄nto ē ꝓi. Tertia ꝙ ps ꝓ foramē i quo ē oculus exit ossis: ꝓ qō ⁊ par egredit ꝗz. a exiēs in tres scindit ꝓtes. Alia eaꝝ tēdit i āgulos oculoꝝ minores. ⁊ distribuit in tēpoꝝ lacertos: ⁊ in eos q̄ oculoꝝ sunt. Alia aūt i āgulos maiores eorūdē ⁊ igredit foramē qō ad nasuz dirigit ⁊ in iteriora nasi disptit: tertia ꝙ ꝓ suuz discurrēs meatū q̄ ē ei in supciliaꝝ lateri⁹ dividit in duas ꝓtes. q̄ꝝ altera oris ītrat ꝓcauū ⁊ altera foras egressa in vltima labioꝝ scindit̄ tur. Quarta aūt ps tertij ꝓis ad maxillā tēdit supioꝝ: maioꝝq; ei⁹ ps diuidit in lingue tuni cā dās illi gust⁹ sensuz: q̄dāq; ei⁹ ps distribuit̄ tur in dētiū radices ⁊ gingiuas q̄ iferiori sunt in maxilla ⁊ in labiū iferi⁹. Duo aūt q̄rti ꝓis nerui post ortū tertij oriunt̄ ꝓis: ꝙiunctiq; tertio pari ab eo diuidunt̄ distribuūturq; in tunicā ⁊ opimētū qō palatū vestit eiq; sensuz tactus perfert. Duo ꝙ nti paris nerui. ipo in ortu suo singuli i duo diuidunt̄ mēbra fiūtq; ex vno paria duo. Alteꝝ eoꝝ ex puppi cerebri post tertiū par ꝓgrediturq; duo audit⁹ foramina. ⁊cū quisq; eoꝝ ad audit⁹ puenerit foramē dilatat̄ amplificatusq; foramē opit: atq; hoc pari fit audit⁹. Alteꝝ ꝙ par post istō ortū par ⁊ egredit ꝑ foramē in quo est os lapideū qō ortū dr̄: lz nō ortū sit: ꝛ apparet. Hec ḡ pars cū ad tertiū par puenerit diuidunt̄ sit: ⁊ eoꝝ turbant̄ ⁊ imiscent̄ mēbra ꝓtinuaturq; maxia eoꝝ ps lacertis genas mouētib⁹. ꝛgillatū immota ꝑseuerāte maxilla q̄ supsunt ad lacertos tēdūt tēpū. tertiūq; adiuuāt par: dantq; illis sensuz lacertis. Sexti aūt paris ort⁹ est a cerebri puppi: foraminū ꝓpe loca duoꝝ sunt: q̄ in extremitate duaꝝ cōplosionū q̄ greca similes sunt lauda: egrediunt̄q; puū qōq; foramē tres nerui ali⁹ tēdit ad gule lacertos et ad lingue radices. adiuuatq; par septimū ad mouēdū linguā. Ali⁹ aūt vadit ad lacertos q̄ sup scapulas sunt tertiusq; q̄ maior ꝑ collum descēdit ad viscera: tēditq; adinquo est vena iuuenilis dicta locū. hic aūt neru⁹ cū ꝑ collū trāsit: diuidit ab eo mēbrū vnū qō in lacertos gutturi ꝓpios scindit ab eo q̄dā ps q̄ ad superiora ꝙuertit ⁊ ad gutturis lacertos: quoꝝ capita ad iferiora sunt ⁊ hic neru⁹ reuertens sursuz dr̄: diuidit ab eo ēt alia ps ad cor pulmonē ⁊ canalē ei⁹ ac meri. hic ḡ neru⁹ cū ad ea q̄ gule sunt puenerit: maiori sua ori stōi cōtinuat̄ pte. reliquū ꝙ qō ē oib⁹ ꝓtinuat̄ viscer ibus: misceꝝq; mēbris nerui q̄ ad eas descenderāt tertij paris ptes. Duoꝝ deniq; septimi paris neruoꝝ ouigo ab eo ē loco: q̄ ēt posteriores ort⁹ ē ptis cerebri ⁊ puppis: ⁊ nucha ꝛcipit diuiditurq; ⁊ ei⁹ maior distribuit in lingue lacertos ps minor aūt ꝓtinuat̄ lacerto q̄ inclinatus supereſt cartillagini scuto sil̄i de gutturis cartillaginib⁹ ⁊ lacertis duob⁹ descēdētib⁹ a costis ossis qō lauda ⁊ greco simil̄at ⁊ hec sūt septē q̄ a cerebro neruoꝝ oriūt pua. Nuca at sōa ē grossa q̄ a cerebro orit̄ descēdit: qz pspine spōdiles: h⁹ p̄n^m: ab illi⁹ fine. ē ⁊ em̄ ei⁹ p̄n^m a loco q̄ terminat̄ posterioꝝ cerebri ps: loc⁹. s. p̄mi spōdilis colliqz ea facta cū necessitate quaoriret̄ ab ea nerui q̄ i singula dirigerent mēbra q̄ sub collo sunt: ꝑferrētqz ad ea sens⁹ po

tētiam a cerebro ⁊ motꝰ volūtarij quēadmodū fluuiū magnū ad quē aq̄ decurrit a fontibus copulāturq; illi alia pua flumina ⁊ ꝓductus: deriuaturq; p eos aq̄ ⁊ diuidit in ortos ⁊ semiata a fōtis remota vicinia. Si em̄ aq̄ a fōte in vnū discurrerēt aq̄ pauce ⁊ paulatim in fluētes pp spatij lōgitudinē ⁊ vie plixitatem: nec fieri posset fortassis q̄n minuerent nec ad loca pduci posset desiderata pp itinerij remotionē. Sic ḡ ē cerebꝝ q̄si fons sensus ⁊ motus potētie. ℨ Nucha cui ab ipo ē origo tāq; rinus magnꝰ p quē a cerebro discurrit sensus potētia ⁊ motꝰ nerui q̄ ab ea pcedūt riuulis ⁊ cōductibꝰ silles p quos trāscurrit sensus motusq; potētia ⁊ ad mēbra pferē: estq; decursꝰ motus ⁊ sensus ad ea primꝰ. Si ad iferiora pcederent a cerebro nerui mēbra eoꝝ debilis eēt mēbroꝝ ⁊ sensus ⁊ motꝰ pp eā ꝓtutis q̄ ad ea ptingeret paucitatē: fieriq; posset neruoꝝ plerosq; in vie plixitate ꝙputari ⁊ motꝰ multitudine. Qui ḡ a nucha oriūt nerui trigita ⁊ vno paribꝰ ꝓcludunt: vno tū supemīnēte sine socio. Eoꝝ in collo octo sunt pia: in dorso duodeciz ⁊ a renibꝰ q̄nq; pcedūt pia: ab cluniū osse tria ab osanio totidē ⁊ ab iferiori pte osanij vnꝰ. Si ne comite. Primū itaq; par octo q̄ i collo oriūtur pariū a foramine qō in ꝓmo est spōdili pcedit distribuiturq; in lacertos capitis solius. Scōz āt par egredit loco q̄ duobꝰ itereſt spōdilibꝰ. ꝓmo. ſ. ⁊ scōo: dividitq; ps eiꝰ in capitis cute. Datq; ei capitis tactꝰ sensum: ps in lacertos q̄ post collū sūt: parsq; in lacertos q̄ scapulis supersūt latos. Tertiū deniq; par a foramine egredit qō itereſt scōo tertiocꝰ spōdili ⁊ dividit quisq; eoꝝ in duos nervos: ⁊ vnꝰ q̄dē ad posteriora tēdit: deinc aūt ad ꝓfunda lacertoꝝ q̄ illic sunt: aliꝰ aūt in añriora. Quartū deide par egressū hz p foramē qō iter ē tertiū ⁊ q̄rtū spōdilē. dividitq; q̄sq; neruoꝝ i duos maiora pte ad posteriora directa in pfūdū versus spinā spōdil q̄rti: dividit illic ab ea ps: q̄dā q̄ distribuit in lacertos capiti ⁊ collo cōes deinc reuertit a spōdili spina i añriora diuisa: q̄dā ab ea ps in lacertos spine distribuit. ps aūt minor ad añriora pcedit: scinditurq; ab ea ps ⁊ admisceꝫ tertio pari. At ꝙ par q̄n tū foramē egrediēs trāsuerberat qō iter q̄rtū ē spōdilē ⁊ q̄ntū: ⁊ dividit qōq; mēbrū in duo tēditq; minor eoꝝ ps sup scapulas ⁊ in lacertos q̄ illic sūt scindit. Maior ꝙ ⁊ ipsa itez in duo dividit altez mēbroꝝ in supiora spine et in lacertos latos q̄ sup scapulas sunt: ⁊ i lacertos collo ⁊ capiti pticipatos. Altez āt mēbrū i: miscet ptibꝰ q̄ de q̄nto sūt pari ⁊ sexto ⁊ septimo pariū a collo exeūtiū ⁊ ad mediū tēdunt diaphragmatis. Sextū ꝙ par exit eo q̄ est inter q̄ntū sextū spōdilē ⁊ foramine. Et septimum par iter sextū spōdilē ⁊ septimū ⁊ octauū spōdiles. Hoꝝ qōqz partiū in multas diuidit partes. Allie q̄dē in lacertos dirigūtur capitis et colli: q̄dā in lacertos spine: q̄dā āt in diaphragmatis lacertos solo excepto octauo pari ex eo ⁊ em̄ nihil ad diaphragma mittit q̄dā ꝙ ad alias trāseūt ptes vt ad locū puenīāt comi cū in osse scapulaꝝ motūqz brachio fert: iz et ad lacertos q̄ i armo sunt ⁊ motū facit palme atq; ad palmā motū faciētes digitoꝝ. ps quoqz alia in cubiti distribuit ptē cui ⁊ sensū ministrat. ℂ Duodecim aūt paria q̄ ex spōdilibus ortū hnt dorsi ⁊ pectoris hmōi sunt. Primū egredit par iter pmū spōdilē ⁊ fm eoꝝ q̄ pectoris sunt spōdiliū: diuidituruq; eiꝰ ps i lacertos q̄ iter costas sunt. ps aūt in lacertos q̄ spine reliquūqz qō ē in costas extēdit ꝓtegit dehic octauo miscet pari qō a collo ē ⁊ ad scapulas porrectū sensuz dat illis ⁊ motū. Scōm par egredit iter fm spōdilē ⁊ tertiū de spōdil i bus pectoris: porrigitqz ps eius ad brachioꝝ cutē sensum illis pferēs: reliq; ps diuidit: tenditqz ps eiꝰ in añriora: distribuiturq; in lacertos q̄ sunt inter costas: eosqz q̄ sup pectꝰ sunt: pars aūt altera scindit in spine lacertos ⁊ scapulaꝝ: quibꝰ ēt motū ministrat: sic q̄z oia paria neruoꝝ que a pectoris egrediūtur sponcilibus duodecim. Eteꝝ hoꝝ quodqz dividit in lacertos spine ꝓximos spōdilibus a quibus egreditur ⁊ in cōfinia illis mēbra. Egreditur aūt quodqz par duodecim pariū nernozum q̄ a spōdilibꝰ sunt pectoris iter duos spōdiles ꝓter duodecimū. Ipsum nāqz ex ipso ꝓcedit spōdili duodecimo. Quinqz aūt paria quibus a spōdilibꝰ est renū origo: vnūquodqz ex ipsiꝰ spōdilis cui deputatur egreditur corpore tenduntqz eoꝝ quedā in anteriora vt in lacertos. qui sup vētrē sunt distribuūtur: quedā aūt scindūtur in lacertos qui supsunt carni q̄ renes vtroqz vestit latere: descendūt maxime eoꝝ ptes ad duos pedes. At ꝙ tria paria quibꝰ est ortus a cluniū osse singula egrediūtur foramie qō est in osse ipsoꝝ cluniū ⁊ dividunt: parsqz eoꝝ distribuit in lacertos qui sunt cluniū ossa ⁊ in prima illis corpora: pars aūt admisceꝫ duobꝰ extremis' paribꝰ renū descēditqz cū eis ad pedes ex maxima pte. Tria deniqz paria ab osanio, pcedentia: soluſqz qui de subtꝰ ē restāt. Hoꝝ primū egredi tur inter cluniū os tertiū ꝓmū osanij. Scōm āt iter os pmū ⁊ scōm osanū. Tertiū āt par inter fm ꝓducit ⁊ tertiū os eiusdē. Solꝰ āt nervus cui socij nō ē ab vltimo ē osanij. Hec aūt pia oia in multa dividunt mēbra ⁊ q̄dā q̄dem distribuunt in ani lacertos: q̄dā in ꝙge lacertos: q̄dā in vesice lacertos: quedā in ipsiꝰ virge substantia. Sūt itaqz paria q̄ sunt in corpe neruoꝝ triginta octo vnusqz deest comes. Et hec est nervozum assignatio.

¶Capz.xj.ō ligamtox ꝛ cordaꝝassignatiōe.

Ligamētoꝝ suba iter neruoꝝ est ꝙssiuꝫ media suba ideoꝫ ꝛ lā gule sicut ēt sensu caret eoꝝꝫ caro minꝰ ossibꝰ dura sed durior neruis eoꝝꝫ origo ab ossiuꝫ extremitatibꝰ vñ ꝛ sensus expția. Sēsus etem illis ē q̄bꝰ origo in cerebro ducit vel nuchа: ligamētoꝝ poro vtilitas duplex ē. altera quo intꝰ ligent ossa i locis disgregatis: orit etem in extrēitate cuiuscz ossiū duoꝫ q̄ ꝙtinua sunt hmōi coꝛpꝰ ligamtū ſ. q̄ altex altero vinciat quēadmodū ligna funibꝰ alligātur altera āt qm̄ ligāt lacertos cuꝫ ossibꝰ: hoꝛ mēbroꝝ figura diuersa ē. Quoꝝdā etem figura rotūda ē sicut neruoꝝ hoccz illis factū ē in locis q̄bꝰ nō sunt lacerti q̄ ꝓhibeātur ipsa rotūditate incōmoda susciperevt disgregatio rasche a duobꝰ cubitis: hic locꝰ la certis ē nudꝰ: q̄dā āt ampla ꝛ lata sūt q̄ ad ossiū ligamēta sūt necia ꝙtinuata firmiter: nisi q̄ ea q̄ lata sunt ligamēta illa q̄ ligāt fortiꝰ ꝛ firmius tenent: q̄dā alia lata ꝛ tenuia ꝛ panniculis silia ac diaphꝛagmati: q̄ ad defensionez neruoꝝ venarūcz pata sunt cū p ossa trāseūt lacertis nuda: vt cubitoꝝ ē extremū. Corde ꝛ em̄ q̄ ꝓducunt a lacertꝫ q̄ in mānifesto sūt bra chij ad mouēdū rachā oibus sunt opte ex ptibus operimētis q̄ ex ligamētoꝝ sunt gñe que oriunt ab cubiti vtriuscz extremo ꝛ cū vestiūt cordas ab incōmodis exteriꝰ defendūt supue niētibꝰ: ꝛ ab interioribꝰ ab ossiū soliditate sic etiā in oibus alijs his similibus est mēbris.

De cordis. At vero cordarum suba media est ligamētoꝝ ꝛ neruoꝝ substātijs. Et enim illis origo a nervis ad lacertos euntibꝰ ꝛ a ligamētis q̄ ex ossibus orta sunt. Nerus nācz cū ad lacertū tendit ꝓ ipm distribuit ꝛ dispergit in eiꝰ ptes vt liscz illius imiscet: cōmiscet q̄z cū illis ps q̄dā ligamētoꝝ q̄ ab ossibus ꝓducunt: dicturcz hmōi cōmixtio lacertꝰ. Dehinc aūt a neruis descēdit ꝛ ligamētis coꝛpꝰ in capite lacerti q̄ primꝰ ē moto coꝛpi ꝙ ipz sine alīq̄ lacerti carnis admixtiōe: oriturcz ex eiꝰ extremo tēditcz ad mēbꝝ cū necius ē motus. ꝙtinuatcz illi. Jō ḡ cordaꝝ suba media ē iter neruoꝝ ꝛ ligamētorū subas eiuscz ex ligamtoꝝ actiōibꝰ ꝛ nerno rū ꝙpsita vtilitas. Est etem eaꝝ nāe sentire ꝛ mouere lacertoscz ligāt cū ossibꝰ. Cordaꝝ q̄z figuravaria ē quēadmodū ꝛ ligamtoꝝ. Sunt etem eaꝝ q̄dā rotūde q̄dā late: q̄dā āpliozis latitudis ꝛ tenues in pāniculoꝝ silitudinem. Rotunda q̄ō qꝛ illo ē loco q̄ a lacertoꝝ oriunt capitibꝰ primoꝝ disgregationi cū monēt hoc iō factū est q̄ remotiores fierēt ab icōmodoꝝ susceptiōibꝰ quēadmoduꝫ corde q̄ ad disgregationē rasche ferunt a lacerto sup cubitum posito latū āt cordarū ipm ē q̄ eisdē ꝙtinuat disgregatiōibꝰ suntqz necinz vt disgregatiōis maximā ꝛplecteret ptē. Extensa āt corda tenuisqz tribꝰ necia ē de cāis. ꝓma ē vt det tactū bōitatē mēbro ꝛ iudicū vt corda q̄ cuti medū palme substernit hoc em̄ mēbrū organū datū ē ad ꝓbādas oium q̄ tenenk q̄litates. Scōo āt duritiei piter addat mēbri quēadmodum corda q̄ sub plātarū pedū cute strata ē. Hec etem̄ cutꝫ nece habuit cuꝫ diligētia tactꝰ duritiē habere: quo ei ad ābulationē eēt tollerātia i durꝫ ꝛ aspis locꝫ. Tertia ꝓo est vt operiret ac defensaret opimēta oia quēadmodū q̄ a duobꝰ oriunk latꝫ corde lacertꝫ q̄ supsunt ventri. Hec etem̄ ꝙtinuat ꝓsolidatiōe siphaci sup vētrē extēso augētcz eiꝰ soliditatē sicz oēs a lacertꝫ orte vētrꝫ corde tenues st ꝛ pāniculorum subtilitati silēs. Hec ē de neruis ligamētis ꝛ cordis vtis ꝛ disiuncta disputatio.

¶Capim.xij. de venaꝝ assignatiōe.

Venis q̄ nō pcutiunk origo ē ab epe q̄ nece fuerit vt ab epe peas ēlāguis i oia ōferret corpis mbra q̄ pascerēt. Et haruꝫ suba venarū fragilis ē ꝛ tenera ex vna tm̄ tunica. Que iō tenere scē st vt ꝓie essent epatꝫ sbe q̄ten⁹ qō ad eas puenerit succo sitatꝫ ꝛ sāguis q̄dā alteret imutatiōe. Extuna āt tunica istitute st qm̄ he ad trahēdū ab epe istitute st sāguinē ꝛ vſz ad mēbra deferēdum aut ab iteſtino cibū attractū ad epatꝫ pferāt officias. Nec ꝓo oportuit eas duarū ee tunicarū. Sāguis etem q̄ ab eis ad mēbra decurrit nece habuit cū sua totalitate sbeträsire nō quēadmōz ille q̄ ad artias träsit. Artie etem ꝓposite st ex duabꝰ tūicꝫ q̄ten⁹ q̄ab eis admē bra träsit sāguis sit q̄dā sbtilez tēue qōqz ꝓpi quꝰ nāe sit spūs. Uene ḡ q̄ ab epe oriūk due st vniꝰ q̄ō ē origo a canico latere q̄ oꝛporta alteriꝰ origo a gibboso ꝛ dicitur cōcaua.

De porta Et a vēa q̄ō porta vocata ipiꝰ i interioribꝰ epatꝫ afigit egrediat diuidunk q̄nqz ptes: q̄ q̄nqz ꝓducūt epatis extremitatibus vt autem epate vena hec egressa est ad medium descendit locum iteſtini q̄ oꝛ duodecimū. Diuidit q̄z illic i octo venas. Earuꝫ due sunt pue q̄rum altera iteſtino continuatur duodecimo ꝛ sumit ab eo quod ad ipsuꝫ puenit succositas cibi atqꝫ ad epar defert. aliquādo aūt sepak ab ea subtile quoddā q̄ō ad carnē tēdit tenerū circa concauitatem. Alia autem diuiditur in locis que stomaco continuantur in inteſtinum q̄ō porta vocak: q̄ō ꝛ stomaco subest fugitqz ab ide quez inuenit cibum ꝛ ad epar perfert. Reliquarum aūt sex venarum que duabus maiores sunt primis vna q̄ō ad latus tēdit stōi latuz: firmak q̄z in dextro latere quo ad ipz cibū

perferat ab epate interiora ⁊ eñ stōi reficiun
tur cibi succositate tpe quo illū digerit. Scōa
ad splenē tēdit vena: quo ad ipsuz sāguis at-
trahat feces ab epate: ⁊ anteq̄z hec ad splenē
attigat: separātur ab ea vene q̄ in carnē distri
buunt panagriā dictā quo p illas pascat. Cū
āt ad splenē hec puenerit vēa sepaī ab ea vēa
q̄dā alia puula: ⁊ ad sinistrū tēdit latꝰ stōi: so
lidaturq̄z illi ⁊ pascit ascēditq̄z ab ea framen
subtile ad adipē in quē diuisa reficit illū. Ter
tia ātvēa ad latꝰ porrigit sinistrū: diuidit q̄z cir
ca rectū iteſtinū sumitq̄z ab eo q̄ in purgamē-
to ciboz superat cibū ⁊ ad epar refert. Quar
ta q̄z vena in latus extēdit dextrū. Quīta i cir
cuitu ferē iteſtini q̄ colon vocaī illiq̄z ꝓtinua
ta sumit ab eo etiā ipsa in purgamēto ipsiꝰ q̄ō
inerat cibi. Sexta ad circuenda tēdit iteſtina
subtilia diuidit q̄z inq̄ plurias ptes. q̄z maior
ps ad inteſtinū ileunuz dictum porrigit: reli-
quū q̄ō ē in inteſtinuz distribuit subtile: ⁊ ite-
ſtinū q̄ō dicit orbū: ⁊ in ptē q̄ ꝓtinuaī iteſtino
colon vocato. sumitq̄z ab his cibi succositatē
locis ⁊ epati offert. ⁊ hec ē assignatio venaꝝ q̄
diuidūntur a vena superius posita vocata.

De concaua Uena āt q̄ ꝓcaua di
cta est iā āte dividi
tur in ipsiꝰ epatis interioribꝰ in multas ptes:
q̄ in gibbosō ipsiꝰ latere solidātur ⁊ firmāt: ⁊
hec sunt vene q̄ succositatē cibi a venis attra-
hūt q̄ ab ea diuidūt vēa quā portā vocauimꝰ
⁊ ad venā pferunt concauā. Ut aūt ascēdit cō
caua ab epate in duas diuidit. altera q̄rū ma
gna est ⁊ ad inferiora descēdit ⁊ p spine poz-
rigit spondiles vsq̄z vltimuz spōdilē. Altera
aūt pua ascēdit ad coz ⁊ corpis supiora. Nos
aūt primū de ea tractabimus q̄ ascendit pte.
Dico ē q̄m ea q̄ ascēdit cōcaue ps vsq̄z ad
diaphragma integra porrigit: ⁊ in diaphrag-
mate due ab ea sepātur ptes q̄ i ipō stabilite
diaphragma pascūt. Dehic āt sepatur ab ea
subtiles q̄da vene q̄ operimento cōtinuāt q̄ō
pectꝰ in duo media diuidit ⁊ ad cordis opimē
ta ſz ⁊ ad glādulā quā moꝝ vocamus. Post
hec āt scidit ab ea ps q̄dā q̄ maiori ꝓtinuatur
cordis auri: diuidit q̄z ps hec in tria mēbra q̄
rū vnū itrat dextrū cordis ꝓcauuz. ⁊ abide ad
pulmonē porrigit: ⁊ hoc hoꝝ triū maius ē mē
broꝝ: gñaturq̄z ab eo vēa q̄ arterial nūcupaī
eo q̄ similis sit arterie. Mēbꝝ aūt scōz coz cir
cuit ab exteriorib⁹ ⁊ in ipm ois cōsumit vt ipz
pascat. Tertiū vero ad iferiores extēdit pecto
ris ptes pascitq̄z q̄ ibi sunt lacertos inter co-
stas ⁊ alia ibidē corpora disposita. Hec ē vēa
cum coz trāsierit diuisiones aſe q̄rundā patit
venaꝝ q̄ sua capillis subtilitate silues sunt: di-
stribuūturq̄z in supiores duoꝝ ptes pānicli
rū q̄ in duo distribuunt pectꝰ media. Que cū
ad furculas ꝑuat i duas scidit ⁊ eaꝝ vtraq̄z
in duarū ascēdit vicinā furcularū: sepaturq̄z
altera ab altera ⁊ abiuicē remonēt p trāsner
suz: ⁊ sepaī ab vtraq̄z duo mēbra. q̄rū alterū
ad añrioza porrigit pectoꝝ ⁊ descēdēs ad pe
ctorale tēdit sumitq̄z sibi pectoralis dextrum
alterū ꝙo sinistrū: dōec ad cartillaginē ptin
gat q̄ ensi silis sup os stōi, ptēdit. Alterū aūt
i q̄nq̄z distribuit ptes. ꝓia ps ad pectꝰ tēdit
⁊ diuidit i q̄tuor pectoꝝ supiores costas. Se
cūda ad locū puenit scapulaꝝ. Tertia ad col
li tollit locū ⁊ diffundit i lacertos q̄ i ipiꝰ posi
ti sunt ꝓfundo. Quarta ad foramē mittitur
sex supiorū colli spōdiliū ⁊ ad caput mittitur.
Quīta āt q̄ maior ē ps q̄nq̄z ptiū ad alas ascē
dit ⁊ ab ea q̄tuor separaī vene quarū vna di
stribuit i lacertos q̄ a pectorali ad scapulas
ascēdūt. Scōa diuidit in tenerā carnē q̄ est in
alis. Tertia descēdēs tēdit ad latꝰ pectoꝝ do
nec ad vētris puēiat sub planū einsq̄z in exte
rioribꝰ statuit. Quarta ēt diuidit i tres venas
quarū vna distribuit in lacertos q̄ sūt in late
re scapularū conico. Scōa añ diuidit in ma
gnū q̄ sub ascellis ē lacertū. Tertia q̄ ē maior
sup brachiū porrigit dōec ad manū pueniat
⁊ ipa ē vena q̄ alaris ōr ab ala. Ut āt hec due
obuiāt furculis vene cōcaue postq̄z in ea q̄ di
ximꝰ diuisa sunt mēbra: diuidit eaꝝ q̄q̄ i fur
cularū loco in duas. Ascēditq̄z altera earū, p
funda ⁊ celata ⁊ occulta vocaī organica. Ascē
dit aūt altera māifesta ⁊ patēs: ⁊ vocaī orga-
nica. Et organica q̄ō māifesta postq̄z ascēdit
a furculis in duas magnas dividit vēas q̄rū
altera in collū vadit ⁊ descēdit a ꝓfundo coz
poris paulatiz in añrioza ⁊ latꝰ. Scōa autem
añrioza ⁊, deorsum: ⁊ dehinc ascēdit ⁊ circula
tur ad furculas ⁊ elenaī ab exteriorib⁹ ꝑ mā
eiꝰ ptē cōmiscenturq̄z q̄dā ipiꝰ cū q̄busdā illiꝰ
ptib⁹ ptes: fitq̄z ex eis organica māifesta. An-
teq̄z aūt hoc mēbrū ꝓoti imiſceaī multe ab eo
pullulātvene q̄ ad supiora exaltātur q̄rū q̄dā
minime visus appent sensui oī tpe eo q̄ ara
nee silues sint filis q̄dā āt visus sēsuī māifeste
sunt. Ex his āt q̄ minime appēt duo aggregā
tur pia: alterū eoꝝ in latitudie tendit iterūq̄z
adiuicē ꝓtinuāt i occulto loco q̄ ē i furculaꝝ
ꝓagine. Paris āt alteriꝰ vene altera alteri ñ
ꝓtinuaī sz opponūt q̄si in locū colli exteriorē ⁊
collū tēdētes. Que āt visus ptz sensui semp
eiꝰ q̄ō q̄dā vena ad scapulas vadit: ⁊ dehinc
ad manꝰ porrigit vocaīq̄z scapularz vena q̄ ēt
cephalica ōr ⁊ eiꝰ dne sūt vene huiꝰ iherētes
radicib⁹ scapularis q̄rū vna ad scapule extē-
dit caput ⁊ in corpe ibidē posita distribuit. al
tera autem ad caput puenit brachij.

De organica Orgāica porro ma
nifesta q̄ ex duab⁹
ꝓglutinaī cōmixtiōe ptiū q̄rūdā i duas divi-
dit ⁊ eaꝝ alia tēdit ad interiora pullulātq̄z mul

ta ab ea germina. q̄dā q̄dē pua q̄ in supiorem distribuunt maxillā. q̄dā vero magna q̄ in inferiorē diſptiunt maxillā: ⁊ a magnis alie quoq; pullulāt ptes q̄ in linguā: ⁊ i alia distribuūtur illic circūpoſita corpa manifeſta. Altera āt orgānice ps ad exteriora tēdit: diuidit̄q; in corpora q̄ duab⁹ iterſūt auribꝰ ⁊ i caput. Occulta ꝯo organica aſcēdēs ad latꝰ ptēdit̄ meri. separaturq; ab ea ps q̄ pi admiſcet̄ illi q̄ ab organica ſeiūgit̄ manifeſta: ſitq; due gutturi impmunt ⁊ meri oibusq; occultis lacertis. Reliquū āt organice hui⁹ ptēdit̄ ad cōplo ſi finē laude grece ſimili ⁊ diuidunt ab eo mēbra. Paruūq; ei⁹ mēbr̄ ad locū pmi ſecundiq; porrigit̄ ſpōdilis. Altōq; capillo ſile ad locū q̄ intereſt capiti: pme ſpōdili extēdit̄. Et qō ſupeſt cranei itrat iteriora p foramē qō i fine ē cōplo ſi ſilis lauda greco. diſtribuit̄q; in iferioribus cranei. paſcēs q̄ illic ſunt corpa. Et hic eſt vltimus ad quē puenit occulta locus organica.

De aſcellari.

Nūc igit̄ ad venā q̄ alaris dicta ē reuertamur: q̄ ēt baſilica dr̄. venā q̄ ꝫ ſcapularē q̄ jet cephalica nūcupat. Dico q̄ qm̄ he due vene cū p brachiū ptendunt̄ ab vna ꝫ ea⁊ ptes ſeparant̄ modice ⁊ in brachiū diſtribuunt: congregaturq; de ea⁊ ptiū adinuicē coadunatione vena q̄ dr̄ arabice aḡhela. nos mediaſtinā eo q⁹ duab⁹ cephalice. ſ. ⁊ baſilice interſit. ⁊ ex eis fiat noiecq; caream⁹ ꝑo vocem⁹. Et ſcapularis q̄dē cū p brachiū extēdit̄ ſubtiles ab ea q̄dē vene pullulāt q̄ in cute ipſi⁹imo ⁊ lacerto rū ptes manifeſtas quo illas paſcat diffundit̄. At ꝯo alaris ⁊ ipa i multa diuidit̄: eiuſq; q̄dā pullulātes ab ea ptes in lacertos diſtribuunt q̄ in brachijs ſunt iteriorib⁹: ipoſq; paſcūt. Ut āt due hee ꝓme fiūt vene diſgregatiōi cubiti: diuidunt̄ vtreq; ꝓtinuat̄q; mēbr̄ vnū alaris mēbro alteri alteri⁹ ſcapularis: ſitq; ex eis vena vna p mediū ꝓcedēs in loco duplicationis cubiti: quā q̄dā brachij fontē nomināt: et hec vena eſt q̄ mediaſtina dr̄. Ea⁊ porro reliquie vene ſiquidē ſcapularis ps q̄dā ad manifeſta tēdit cubiti. ſup ſupiorē cubitū: ⁊ hec eſt vena q̄ dr̄ cubiti chorda: ⁊ ad eīneū incliaḳ ſlatus in ptē extremitatis gibboſe cubiti iferioris quad raſchā ꝓducit: eoq; diuidit̄ in loco i iferiores extranei raſche lateris ptes: reliquz ꝯo ſcapularis p brachiū porrigit̄ ⁊ ꝓtinuatur ei q̄ m ꝓfundo ē pti alaris. Reliq̄ ꝯo alaris diuiditur i duas ptes: q̄rū altera ē pua ⁊ ipa iterū in duas diſtributa ē ptes cui⁹ partiū altera ad familiare extēdit̄ latꝰ ⁊ ptēdit̄ vſq; locū q̄ intereſt auriculari ⁊ medico: hec ⁊ vena ſalubris vocaḳ ad ipudici ptē. altera āt extollit̄ et ad ptes manꝰ exteriores tēdit ad ptes. ſ. quas vēter tāgit palme. Scōa āt ps q̄ ⁊ maior i tres diuidit̄ ptes. ꝓria diuiditur in latere inferiori brachij: ſic vt ad raſchā pueniat. Scōa ſup hāc ⁊ ipa quo ad raſchā vadit. Tertia āt diuidit̄ in cubiti medijs. Mediaſtina aūt vena p mediū trāſiēs cubiti aſcēdit in cubitū ſupiorē in extremū laꝰ ⁊ bifariā diuidit̄. Altera eius ps ad extremitatē tēdit ſupiorꝭ cubiti ad raſchā ſcz diuidit̄q; in loco q̄ ē poſt pollicē ⁊ idicē et ibi terminant̄. Altera aūt extēdit̄ ad cubiti inferioris extremitatē ⁊ in tres ſecat̄ venas: quarū vna ad locū q̄ medi⁹ eſt indici ⁊ i pudico tēdit: ⁊ ꝓiungit̄ pti alteri⁹ q̄ ꝓx dicta ē: ſitq; vna ex vtriſq; vena. Scōa aūt ad locū emittit̄ q̄ in pudico medicoq; medi⁹ eſt: ⁊ hec ē vena quā medicoꝝ pliq; pp ſplenis incidūt paſſionē in ſiniſtra manu: pmittūtq; ſanguinē dōec ſponte ei⁹ āputet̄ effuſio exire. tertiaq; vēa ad medici tēdit ⁊ auricularis loca. Et he ſunt ꝙcaue ꝓpitiones vene q̄ in ſupiora tēdit. At ꝯo vena q̄ de ꝙcaua diuidit̄ ⁊ ad inferiora tēdit ſtatim vt a ꝙcaua ſepaꝰ ⁊ añ̄ oſſi cōponaꝰ ſpine diuidunt̄ ab ea vene capillis ſiles q̄ ad dextruz porrigunt̄ renē ⁊ in ei⁹ villulis cōſumunt̄ q̄ſpiniculis: ⁊ in eis q̄ ipſi ꝓprima ſunt corporib⁹: ci būq; ad eos ꝓferūt: dehinc diuidunt̄ ab ea vene due magne q̄ ꝙcauitatē igrediunt̄ renuz: p q̄s renes ſanguinis adducūt aquoſitatē: poſt hec aūt pullulāt dne ex eis alie vene q̄ ad teſticulos porrigunt̄: dehinc ꝯo apō vnūquēq; ſpōdilē renū diuidunt̄ ab ea vene due q̄ in latera duo mittunt̄ ⁊ ad illa duo ⁊ ad lacertos q̄ ſup renes ſunt ⁊ lūbos: ſeparanturq; ab ea ſubtiliſſime vene q̄ foramina ingrediunt̄ ſpōdiliū ⁊ nuche nutrimēta miniſtrāt: vt ;aūt pueniat ad vltimū hec vēa ſpōdiliū in duas diſtribuit̄ ptes: ſumitq; ſibi vna ps ꝓſus dexteram corā: altera ꝯo ad ſiniſtrā: ab his duab⁹ ptibus decē diuidunt̄ venaꝭ maneries: q̄rū ꝓria verſus nates duas porrigit̄. Scōa ⁊ hui⁹ ſunt vene ſubtiles tāḡpſi ad iſphacis ptē. Tertia ad carnē q̄ ē in clunū oſſe. Quarta ad lacertos q̄ circunſunt ano ⁊ exteriora clunū oſſis. Quinta ad matricis os ⁊ q̄ illi ſubſunt. Sexta ad lacertos q̄ poſiti ſunt ſup oſſa pēnis. Septima ad lacertos q̄ recte ſup planū porrigunt̄ vētris. Octaua ad vulū in mulieribꝰ: ad virgam in maſclis. Nona ad iferiores femoꝝ lacertos. Decima iliocō fortat loca. Poſtq̄ āt hec decē a duab⁹ vltimis diuiſe ſunt venis circa femoꝝ ꝓfinia diuidit̄ ea⁊ reliquz i alia mēbra. diuidit̄ ꝙ ex eis mēbr̄ vnū qō ꝙſumit̄ i lacertos q̄ ſunt in añioribꝰ coxe. dehinc aliō in inferiori pte femoris a ſiniſtro latere ꝓpe coxe poris ſupficiē reuertituruq; in ꝓfundū. dehinc diuidunt̄ ab ea ptes multe q̄ in lacertoꝝ ꝓfunda diſtribuunt̄. Cū hec ꝓuenit vena ſup genu diſgregationē paulo añ in tres diuidit̄ venas q̄rū vna mediū aggredit̄ ⁊ in oēs ꝙſumit̄ cruris lacertos interiores ⁊ exteriores. Scōa aūt

descēdit sup arūdinē maiorē cruris q̄ a pte su
pficiei prima ē corpis dōec ad cauille pferat
disgregationē:ꝛ hec ē vena q̄ vocat scia.tertia
aūt predik in iteriori cruris latere dōec ad nu
dū cruris pueniat locū ꝛ ad inferiora ptingit
locū.s.gibbosum maioris cruris arūdinis ad
cauillā.s.ꝛ hec est vena q̄ vocat saphena. de
hinc ab hāx quāq̄ duax substātia diuidunt
venax cū ad pedē pueniūt vene due:q̄ extre
mū minoris circūdāt arundinis cruris.altera
a latere eñeo.altera a familiari ꝛ in ptes sci
dunt pedis superiores ꝛ inferiores.ꝛ he due a
vena q̄ scia dr distribuunt.Alie aūt due inter
plicant in arūdinis cruris circuitu maioris.al
tera ab iteriorib⁹.altera a posteriorib⁹.Et hec
est venax assignatio oīum q̄b⁹ nō ē pulsus:q̄
sunt mēbra.xj.ꝛ vena q̄ ad portā pueniт epa
tis ab vmbilico in fetuū corpib⁹. vena porta.
vēa cōcaua.pectoris vene.diaphragmatis ve
ne.vene scapularis cū suis mēbris vena p alā
trāsiēs.organica manifesta.vene q̄ ad vētris
subplanū descēdūt.vene q̄ in ossibus sunt clu
niū.vene q̄ sup manifesta clunū.hec oīnx est
assignatio venax sine pulsib⁹ ꝛ eax figura ac
vtilitates.

¶ Capitulū.xiij.de arteriarū assignatione.

Dico quoniā pul
santes vene q̄ arterie dicunt nāe
fuerūt necessarie quo a corde nā
lē sumerēt calorē ꝛ ad oīa deferēt
mēbra. Arterie aūt ex duob⁹ cōpposite sunt tu
nicis sūt innicē sibi⁹ suis in ptib⁹ varijs posi
tiōe ꝛ suba. Interiox eax tunicax villosa cuz
ꝛ in latū eiusq̄ dura suba ipaq̄ crossior tuni
ca exteriori q̄nquiesq̄ duplicior. Tunice aūt
exteriozis in lōgū sunt villi ꝛ in ea villi pauci
a trāsuerso ꝛ ei⁹ suba tenera. Oō iō sic factuz
ē qm̄ in eo duo sunt mot⁹. prim⁹ dilatationis
scz aeris attractio ad eas a corde:hecq̄ p ex
teriorē fit tunicā cui⁹ i lōgū ptēdunt villi. Se
cūdus mot⁹ arctādi.s.supfluitatis fumose ex
pulsio in exteriora:ꝛ hic p scōam fit tunicā in
teriorē:cui⁹ in latū ferunt villi:adinuātq̄ illi
ad hoc ipm in trāsuersū pma q̄ porrigunt vil
li his q̄z villis vena sanguinē a corde missum
ptinet vñ ꝛ hec iterior solidior exteriori facta
est tunica. Et in arteriax iteriori tunica ē alia
tenuis sed dura aranea tele silis q̄ manifesta
patet in magnis arterijs si due superiores scin
dunt tunice. Et oīno substātia arteriax soli
dior ē ꝛ durior venax sine pulsu substātia:oō
iō factū ne forte pp mot⁹ multiplicitatē facile
rūperent aut scinderēt. Origo oīum porrocū
cordis ꝓcauitatū. ab hoc etem ꝓcauo due oriū
tur vene pulsātes:alka maior:alka vnā hns tu
nicā tenerā ꝛ fragilē.iōq̄ arcta dr venak. Cu
ius fuit vtilitas q̄ ad plmonē multū ꝛ sanguis
ꝛ spūs deferret quātitatē suā pp fragilitatē q̄
ēt plmonē itrat ꝛ in multas diuidit ptes:acci
pitq̄z ab eo aerē ꝛ ad ipz sanguinē defert q̄ pa
scak. Scōa āt maior hac ē pma:ꝛ hc ē quā ari
stotiles dicit aurithiā:nos audacē. Hec vena
cū a corde egredik duo ab ea rami germinank
q̄rū alter ꝛ maior ad ꝓcauū vadit dextrū cordis
ꝛ in ipz distribuik: scōs āt q̄ ꝛ maior circuituz
cordis perābulat totū: dehic igredik ꝛ distri
buik i eo. huiꝰ āt reliqūvene pᵒ q̄z ab ea duo hi
pducti sūt rami in duas diuidik ptes:q̄z alka
ascēdēs ferk ad supiora:alka ad iferiora descē
dit q̄ ꝛ maior ē pte ascēdēti. Hoc iō cū mēbra q̄
sub cordis posita sūt loco plura sūt nūero his
q̄ supius posita sūt. Et mēbrax q̄dē ei⁹ qō ad su
periora nitik vene. s. q̄ aurithia dr i duas ptes
diuidik. Eax alka q̄ ꝛ maior ꝛsuz giginas ascē
dit ꝛ p trāsuersū in dextrū lat⁹ sic vt cū prima
tenere fit carni q̄ mox dr in tres diuidāt ptes
due eax q̄ ꝛ maiores sunt vene ad laka tēdunt
organicax duax occultax. alka q̄dē i sinistre
organice lat⁹. alka ꝛo in dextre lat⁹ ꝛ he due
sunt vene q̄z sentik pᵗsus in duob⁹ colli lati
bus ppe organicos:dicunkq̄z iuueniles q̄ ēt
diuidūtur cū ptitionib⁹ organicox :suntq̄z ill
reliq̄e q̄ in iteriora igredūtur cranei. ibiq̄z in
multas ꝛ varias diuidūtur ptes q̄ iplicank et
irretiūtur. Fitq̄z ex eis q̄si extēsio retisilis ex
tēsa ꝛ strata sub cerebro maturatiōi spūs aia
lis fornax. Dehinc vene hec multiplicātes ad
innicē ꝓgregātur:vt fiāt ex eis due:quēadmo
dū pri⁹ fuerāt vene añq̄z diuiderenk:ꝛ cerebꝝ
igresse distribuūtur in cerebri substātiā et ad
ipm spiritū deferūt aialē. Tertia ꝛo ps i tres
diuidik ptes:q̄rū ps ad pectorale ꝛ costas pe
ctoris pmas deferk:q̄dā aūt ad supiores colli
spōdiles ꝛ loca q̄ furculas sequūtur dōec ad
scapule caput attingat descēdatq̄z :ꝛ ad alax
emittik ptes:ꝛ pducik ab ea ram⁹:q̄ cuz vena
alari basilica dicta ꝓcedat:ꝛ in manū iuxta il
lius diuidak ptitiōes:pducunturq̄z ab ea ra
muli pui in lacertos exteriores brachij ꝛ ite
riores:vaditq̄z oculta sic cū ad cubitū pueneꝛ
rit pateat:ꝛ cū vēa alari basilica vocata pābu
let:ōhic ēt i pfūdū mergik ꝛ pticꝛe ab ea ꝓdu
cūt q̄ i cubiti lacertos distribuūt. Scōa āt ps
i duas distribuik ptes. q̄rū alka ꝛ maior ad ra
schā porrigik ōsup cubitū decurrēs supiorē:ꝛ
hec ē quā sentiūt medici vēa i morbis indicā
dis. Alka āt desup i iferiorē cubitū ad raschā
pgēs pducik didūturq̄z ābe i lacertos palme
i q̄b⁹ ēt nōnūq̄z i exkiorib⁹ appēt palme. Scōa
āt ascēdēt̄z vene ps icipit p trāsuersū i sinistre
ale ptē ꝛ didik i mbra q̄ i sinistro sr late diuisio
ne vene ō q̄ decm̄ ē. ꝛ hc ē tertia ps vēax q̄ huic
socia ē. Uēa aūt q̄ i iferiora demittik a vēa q̄ dr
aurithia pulsāti a loco scik cordis cū descēdit

firmaꝝ sup spine spōdiles ad cluniū tēdēs ossa. Cuiꝰ in itinere rami oriunꝫ in singulis spōdilibꝰ: stictꝫ ex ea singulis q̄ attrahūt eā mēbriꝫ vena subtil: q̄ in loco in quo pulmo ē diuidiť eiusꝫ quenit vltimū ad pulmōis canalē: ꝛ vena alia q̄ ad locū tendit q̄ iter costas ē: vene quoꝫ due ad diaphragma misse: ꝛ alia vēa q̄ in epar diuidiť: ꝛ stōz ac splenē. vena ꝙz ē alia q̄ distribuiť in ꝙcaua venaꝫ q̄ in circuitu sunt intestioꝫ subtiliuꝫ. Dehinc āt pullulāt ab ea vene tres alie: q̄ si ꝙcauitates distribuunť vēarū: q̄ in circuitu sunt intestini recti: diuidūturꝫ hec pulsantes cū nō pulsantibꝰ vt pāniculos adinuēt: q̄bus vene nō pulsantes opiunť: post hoc aūt seperātur ab ea, alie pue vene q̄ in quēꝫ igrediūť spōdiliū par scil: qōꝫ vnuꝫ ad nuchā pueniētes: alie ꝙz vene q̄ ad ilia ferunť cū venis pulsu carētibꝰ: q̄ ad ea missa fiť loca. Sed ꝛ alie vene q̄ ad testiculos demittūtur pulsātes cū his q̄ pulsu carētes priꝰ misse ostēse sunt. vt āt ad hos puenit cluniū eiꝰ reliquū i duo diuidiť qm̄ ad modū ꝛ vena nō pulsans q̄ subest illis tēditꝫ vna ad os cluniuꝫ: ꝟsus femur vertꝫ: alia āt i pes femoris sinistri. Que tn̄ anteꝫ due. s. vene pulsātes ad inferiora ptingāt: ab vnaq̄ꝫ eaꝝ ramuscꝰ oriť pguntꝫ ābe in ptes vesice donec ad vmbilicuꝫ perueniāt. ꝛ hꝰ in corpibꝰ est inuenire fetuū. In cōpletoꝫ aūt corpibꝰ: pars q̄ ad vmbilicuꝫ tēdit remittitur remanetꝫ ps q̄ in ortu ē cuiusꝫ duaꝫ venaꝫ: pullulātꝫ ex illis duabus ptibus rami nōnulli q̄ in lacertos distribuunť q̄ sunt sup os cluniū. vt āt perueniunt due hec pulsantes vene ad inferiora diuidūťeaꝫ reliquū in coxas: quē adᵐi vēaꝫ sine pⁱsu diuisiōe oñdimꝰ nisi ꝙ nō i ꝓfunda ꝛ occulta femorū. distribuūť. Hec ꝙ est oiuꝫ pulsantiuꝫ assignatio venaꝫ q̄ in corpe sunt: ꝛ ipse sunt vene q̄ circuunt vesicā in fetū corpibus: ꝛ vene q̄ veniunt a pulsāti vena magna ad venaꝫ nō pulsātē q̄ silis ē arterie pulsanti. ꝛ vena q̄ ad spōdilē mittit quitū. vena ꝙz ad gingiuas ptensa. vena etiā q̄ ad alas ascendit: et due vene q̄ ad diaphragma mittuntur ꝛ ramus q̄ ad epar mittitur splenem ꝛ intestina.

¶Capꝫ. 14ᵐ. de simplicis assignatione carnis ꝛ adipis.

Sed quoniā q̄litatem ꝛ nūeꝝ explicauimꝰ arteriaꝝ iā deiceps hꝰ exꝓplanabimꝰ loco ꝛ simplicē carnē ꝛ adipē. icipiemusꝫ priꝰ a carnꝫ tractatu. ¶Dico ꝙ qm̄ carnis q̄ in corpe est tres sūt spēs. Pria ē mixte carnis spēs cū nervis ꝛ chordis: ꝛ hec spēs lacertus dr̄. hecꝫ spēs in corpe ceteris ꝑlioꝛ ē mēbris de q̄ eo tractabimus loco: q̄ de ꝓpositoꝫ nā disputabimꝰ mēbroꝝ. Scā ꝙ spēs est simplex caro q̄ simplr caro vocať: eiusꝫ suba ĩer molle ꝛ durū media ē ꝛ i ea villi ꝙplimi: ꝛ hec spēs pancioꝛ in toto iuenit corpe. Tertia ꝙ spēs caro ē glādulosa. Simpliꝫ āt carnis ps q̄dā i coxis est ps interioꝛibꝰ spine ꝛ exterioꝛibꝰ: q̄ bestemaregā dr̄: ſꝫ ꝛ caro q̄ iter dētes ē. Et q̄ i coxis q̄ō ē caro posita ē i latere exneo i q̄ꝫ cora q̄ nēcia fuit vt eēt q̄si culcitra snp quā reqescerēt ossa coxarū sessiōis tpe. Ea āt q̄ i spie ē exterioꝛibus caro ꝛ interioꝛibꝰ q̄bestemarega nūcupať nēcia fuit ab interioꝛibꝰ q̄ō ꝓ duas vtilitates altera ēvt caloꝛ augeať spine cū spine dñans friditas sit: eo ꝙ exossibꝰ ꝙposita sit ꝛ nuchā neruisꝫ: q̄rū oium ꝙpio nā ē frida. Altera ē vtilitas q̄ ꝛ q̄si culcitra ꝛ firmamētū sit mēbro vene q̄ ꝙcaua ꝺr̄ sursum ascēdēti ꝛ ptibꝰ arteriarū q̄ ad iferioꝛa descēdūť. Ab exterioꝛibꝰ āt vt pi calefaciat spinā rōne ꝛ fridi ab ea expellat aeris nocumētū siq̄ñ obniū ab exterioꝛibꝰ illū habuerit maximeꝫ iterpollatiōes spōdiliū ꝛ costarū. ¶Caro ꝙ q̄ ē iter dētes nēcia fuit vt dētiū firmarenť radices ꝛ a labefcātione arceret. ¶Carnis āt glādulose tres sť species alia earū gnatiōi hūiditatis fcā ē vtilis vt testiculi ꝛ māmille ꝛ glādule q̄ i radice ē lingue. Testiculi etem̄ ad spmatis cōditi sť gnationē. Māmille lactis gnatiōi pate glādule q̄ due q̄ in lingue sunt radicibꝰ ad gnandā que lingua ꝛ os vicinaꝫ ifunderenť corpa humiditatē. Scā ea rū spēs cuiꝰ ps fcā ē vt loca replerenť vacua: ꝛ vt stramētā venis sit ꝛ neruis q̄busꝫ initerenť: quēadmodū glādule q̄ sunt in ꝓcordijs ꝛ glādula q̄ mozū vocať ea q̄ ē inter mediū cerebꝛi ꝛ posterioꝛē vētriculū. Que dā etiā facte sunt vt superfluitates suscipent a mēbris ifluētes ꝛ ad eas depulsas vt sūt glāduleq̄ alis subsunt ꝛ inguibꝰ ꝛ post auriculas ꝛ i collo. Tertia ꝙ spēs ē glādularū q̄ ē i cōcauitate: q̄ ē in itestinoꝛum circuitu. quoniaꝫ etem̄ vena ad stomacum ab epate missa que porta dicit ꝓcū tēdit qui est inter stōm ꝛ i intestina locū: illicꝫ in circuitu itestinoꝛū diuidiť. ꝛ arterie quoꝫ que a corde descendūt ad inferioꝛa in multas diuiduntur ptes cū hac vena sicꝫ ꝛ pars nerui que diuiditur in intestina ad iferioꝛa descendentia diuidiť eadeꝫ qua vene ꝛ arterie diuisione vadit āt cū his etiā ad hec loca meatus per quos colerarus fiunt fluxus ad intestina: fiuntꝫ horum oiuꝫ ꝛ ad huiusmodi loca minime firmū ꝛ soliduꝫ eo ꝙ quasi suspensa sint molita est natura il lis aliquid sustinere carnis glandulose ꝛ repletionis inter ea ꝛ ipsoꝝ circuitu: ne forte labefacta: aut scinderet: aut nimio rūperētur motu. Hec aūt caro mollis facta est: quo stramētum esset melius vtiliusꝫ his q̄ ꝓdicta sunt vasis vt si qñ illis accidat oꝑssio imergāť carni huic: nec accidat abide ilť ruptura nec

corruptio: hec ꝙ ē mollis et renerecꝫ carnis habitudo q̄ est in ꝙcauitate. At ꝯo glādula que mox dicit glādula ē magna strata ⁊ posita in inferioribꝰ ossium pectoris: cuiꝰ vtilitas silis est illi⁹ q̄ nunc ꝓcessit vtilitati: vene ꝛem q̄ a pulsanti diuidūtur vena audaci: cū ad hūc ꝓuenerit locū iniittunt ⁊ q̄escūt sup hāc carnē ⁊ inē eā ne forte hmōi sint i diuersa ꝙcusse vene ⁊ mime stabilite aſi: aut rūpant aut loco euellātur suo motꝰ sui abūdātia. Glādula āt q̄ pinee silis est: posita ē imeatꝰ ꝓncipio iter vētriculū medium: ⁊ vētriculū posteriozē cerebri q̄ sua ē i figura pomo silis ꝓiee eiusꝫ fba q̄lis ⁊ altarū glādulaꝝ. Hec fuit hac in pte nec ia vt eēt fomētū ⁊ quies venaꝝ mēbris nō pulsantiū: ex qbꝰ fit secūdinū rete: duoꝝ cerebri ꝓ vētriculoꝝ fitꝫ eis sedes ⁊ firmamētū. hac ita ꝙ de cā vtilitate glādule his i ptibꝰ fcē sunt. Que āt cuꝫ hac ēt vtilitate supfluitatū susceptiōi pate sūt: ipa ē glāduloſa caro q̄ sub alis ē ⁊ iguibꝰ pꝰ aures q̄z ⁊ i collo. Et q̄ q̄ō sb alis nec ia fuit vt malas suscipet supfluitates q̄s cor expellit ⁊ a se purgat cū h nā ōbilis fcā sit caro quo oia ad se suscipiat missa: nec possit repellere sua coacta ōbilitate: ⁊ ē quēadm ster q̄linij locꝰ ad quē oia scopātur expellūtur: pariterꝫ ꝙfirmat venas ad manꝰ p hec trāseuntes loca. Eodē ēt mō q̄ inguinibꝰ ē caro vt ea q̄ epar expellit suscipet fcā est supflua nequā ad eā ptingentia: ſz ⁊ vt nernos ad pedes trāseūtes cōsolidet ipleatꝫ iter eos vacua. Que aūt in lateribꝰ gule ⁊ sub auricul' est caro earūqz radicibꝰ ad supflua q̄ a cerebro pellant suscipienda instituta est: q̄ cerebrū a sua purgat suba: hec igit ē glāduloſe carnis assignatio. ¶At ꝯo piguedo ⁊ adeps corꝰ ē album molle: ⁊ hec ap̄lior ē sup pānicꝰos ⁊ sup mbra nernosa pp eoꝝ ꝙplexiōis friditatē. Calidū ⁊ em ⁊ subtile ⁊ vnctuosuꝫ qō est in sanguie cuꝫ ad mēbra puenerit carnea cibꝰ q̄ illis inest fit calor q̄ad^m ignei oleū. Si āt ad mēbra q̄ ex neruoꝝ sunt gñe ⁊ pānicꝰorū trāseat coagulat sup illa pp eoꝝ cōpl'onis friduꝫ. Jō ergo inuenit adeps sup thirbū multꝰ eo q̄ hui⁹ mēbri maior ps ex suba fit pānicꝰoꝝ. ¶Pinguedo āt q̄ sup carnē inenit nō nisi sup pānicꝰos est q̄ lacertos opiūt pp ꝙpl'onis pānicꝰorū fridū. Inter villos ꝯo carneos ñ ē inuenire eū: cū q̄ carnis interest: ptibꝰ adipē liq̄faciat vnctuosuꝫ calor: ipa scaꝫ eo quēadm ignis q̄nis pisui. ¶Vtilitas ꝓro adipis ⁊ piguedinis sup pānicꝰos fuit ⁊ mēbra exilia q̄ illa in fūdāt ⁊ rorēt ea quā hūt hūiditate vnctuosa. Horū nāꝫ ꝙpl'o ſicca est mēbroꝝ: ⁊ acceleratꝫ ad ea ſiccitas ⁊ desiccatio cuꝫ nimius fit motꝰ ⁊ obuia fuerit calor nimio ⁊ cibi abstinētie. ¶Hec simpliciſ ē carnis assignatio ꝙglādulaꝝ adipis ⁊ piguedis ⁊ hitudis eaꝝ ac vtilitatis.

¶Capl'z. xv. de pāniculoꝝ ⁊ cutiꝫ assignatiōe.

Panniculi siue vt arabes opimēta sunt corpa tennia ⁊ dura q̄ mēbra circūtenēt: nec i toto ē inuenire corpe mēbꝝ illis tenuis nec duriꝰ p ossa q̄ nēcia sūt ad mēbroꝝ defensionē ⁊ custodiā: phibēdaꝫ q̄ accēt icōmoda. Jō ꝙ eorū suba dura fcā ē ne forte passiōibꝰ citiꝰ subijcerētur. Tennitas āt eis data ē ne multū occuparent corpis locū ⁊ mēbroꝝ arctarēturꝫ illoꝝ loca: ⁊ mēbroꝝ q̄dā q̄dē duo hñt opimēta q̄dā vnū tm̄. Mēbra q̄bꝰ vnū ē opimētū lacerti sūt. Lacertoꝝ etem̄ q̄sꝫ vno tm̄ opiſ i vltimo tenuitatis posito opimēto circūdāti ⁊ ꝙcludēti illū ab oi pte ꝙglutinato sibi nec cito aut facile eo nudari ⁊ detrahi pōt. Cuiꝰ tribus ex cāis necꝫ fuerūt. ꝓma est vt ꝙgregarēt oēs mēbroꝝ ptes ⁊ ab alijs seiūgerēt. sc̄da ēt si q̄s aliq̄bꝰ icōmodū accīt lacertis ad reliquos nō trāseat. tertia vt siq̄s mēbra illidunt mēbris ꝓp motū alia ab alijs nō patiātur. Porro q̄bꝰ duo sunt opimēta mēbra ipa sunt opimēta interiora. Cuiꝫ etem̄ interioꝝ mēbroꝝ opimētū est ipsū ꝓpriū cuiꝰ vtilitas opimēti lacertos circūambulāti silis est ⁊ sup hoc iuoluit opimēto nō tamē adherēti nec ꝙsolidato sed ab eo seiuncto ⁊ inter ea sepato his exceptis locis in q̄bus mēbra ligātur alijs subsequētibꝰ mēbris. Hoc necīs fuit opimētū quo vnūq̄dꝫ defenderet mēbroꝝ ⁊ custodiret ligaretꝫ illis q̄bꝰ vicinat ⁊ ligat. Et q̄ q̄ō in pectore sunt mēbra opimētū hoc icludunt ex duobꝰ opimentis pectꝰ in duo diuidētibꝰ media: eo q̄z operimēto ⁊ costis iterius circūuoluit q̄ aūt in ventre sunt hoc vestiūt opimētū a pāniculo q̄ ſiphaces vr. Que ꝯo in cerebri ꝙcauo duobus hoc opiunt pānicꝰis opimētū q̄bꝰ cerebrum amictū ē ex i pte. ¶Et nos cuiuſꝫ ostēdemꝰ opimēti habitudinē hoc i loco icipiemusꝫ ꝓmū ab opimento q̄ coste subinuoluunt duobusq̄ alijs a q̄bꝰ pectꝰ i duo sepat media et q̄ ab eis oriunt. ¶Opimētū ꝙ costis subiuolutū pāniculꝰ ē tenuis tele silis aranearū: oēs pectoꝝ costas ab interioribꝰ vestiēs: oiaꝫ ꝙcludēs q̄ pectoꝝ icludunt ēptitate mēbra: cuius vtilitas ē custodire ⁊ defendere oiaꝫ i pectore sunt mēbra ne forte obuiatiōe pectoꝝ ledereńt ossiū. Ab hoc āt duo oriunt opimēta pectus p mediū diuidētia. hec etem̄ duo operimēta: pectꝰ in duo sepant media p longum a loco obuiatiōis furcularū vſq̄ sub pectorale q̄ ē cartillagis ꝓncipiū q̄ ensis silitudinē gerit ꝙsolidāturꝫ ab afrioribus duobꝰ his locis oibus medijs ossiū pectoralis ptibꝰ a posterioribꝰ āt cōsolidātur pectoris spōdilibus ⁊ ascēdunt a loco pectorali continuanť paulatim vſq̄ dum ad cor perueniant: ibiq̄ est

eorū abinuicē maior sepatio. Cōclndūt eteīm cor ꝛ ē ipz ꝛ q̄ opīt eī⁹ pāniculus horū duorū medij opimētorū dehīc cōuertunt ꝛ spōdilibus spine cōtinuātur ac sup meri ꝛ his ꝙsolidant firmissime locis: fiūtqz due pectoris ꝙcauitates ab inuicē sepate. Est āt duoꝝ vtilitas hoꝝ opimētorū duplex. eoꝝ altera q̄ ꝛ maior vt siquādo alteri pectoꝛ cōcauo incōmodum aliq̄ō acciderit q̄ō ipsi⁹ actionē cōfundat: alterū surgat ꝛ stet ꝙcauū mediū eī⁹ pficiēs actiones. Siqñ eteīm in alterꝝ pectoris mēbrū emissio magna aut vuln⁹ ceciderit vehemēs: q̄ō ꝛ ad ꝙcauū eī⁹ penetrat: actionēqz āhelit⁹ i eo cessare faciat eo in mēbri spiramē cessat: ꝛ in alia opaī ꝙcauitate supstes i sui habitu. Hoc ergo in tpe aīal dimidiū sui exercet fiat⁹ actionē ꝛ dimidia itonat voce. siqñ āt vtroqz vuln⁹ ꝙcauo fiat petoris sil' stati ꝛ spūs iterciditꝰ nec mors aiali differt. Scōa vtilitas est q̄ ab eis opimētazoꝛunt q̄busq̄ōqz q̄ in pectoris sunt mēbroꝝ operīt ꝙcauitatib⁹ cor. ſ. pulmo: pulsantes vene: ꝛ q̄ sine pulsu ac nerui q̄b⁹ firmīt inherēt ꝛ eoꝝ rotundāt circuitū ad eoꝝ defensionē ꝛ custodiā ꝛ vt oia q̄z mēbra pectoꝛis ꝙnectātur ne suis fortē locis trāseāt ꝛ frustrētur. Oriī q̄z ex his duob⁹ opimētis operimētū q̄ō diaphragma ꝙsitꝰ in cōcauitatis pectoris ꝙfinio. Āt ꝙo q̄ō cor circūtenet operimētū q̄ō ēt vagina cordis dī circulariter ē sup eū ꝛ ab oi ipm pte includēs eiusqz figura q̄ ꝛ cordis rotūdū q̄ō suo in capite. sphericū aūt in sui basi ꝛ exposito a cordis sba i tm̄ vt iterſit illis spatiolū nō parū quo sit cordi loc⁹ i q̄ moueaī. Cōsolidaī āt i cordis basiveis ꝛ arterijs q̄ ab ipso ꝓdeūt ꝛ duob⁹ pectoris mediū separātibus opimentis: ꝙsolidant q̄z in subtili capite eiusdē pect⁹ diuidētib⁹ pāniculis sub pectorali. Sic quoqz oia opimēta q̄b⁹ q̄ in pectore sunt operiunt mēbra q̄ō suuz circūdat mēbra nisi q̄ diuersa sūt ab opimtis alijs tā ab eo q̄ indiſiūcte cor circūdat ꝛ opit: ꝛ hoc q̄ō sepationē hz diffusionē ab corde. ¶ Operimētum aūt q̄ō siphaces vocaī ꝛ ipz q̄z subtilis est ꝛ tenuis pāniculus in suba tele siue aranee cōpositū ē sub lacertis q̄ sup vētrē sūt ab extrēitate cartillaginis q̄ sup iminet stōi ozi ꝛ vsqz pēnis os. h⁹ operi[m] sup oia extēdīt mēbra q̄ i vētre sūt stōm. ſ. epar. splenē renes. vesicā. mīcītes. testes. thirbuz. venas pulsantes ꝛ q̄ sine pulsu neruos ꝛ oia mēbra q̄ inter diaphragma ꝙos penis sunt sup ea rotūdatū a supioꝛib⁹ superās: ab inferioꝛib⁹ āt substratū sup spine ossa. Opimētū āt istud loco q̄ icipit a stōi ore grossius est nec desistit descēdēs attenuari vsq̄ os pennis ibiqz reliq̄s olbus sui partib⁹ tenuis est. Cōsolidaī āt a superioꝛib⁹ diaphragmati a lateriby cū duob⁹ latis lacertis q̄ sup vētrē sunt q̄rū alter a dextris alter a sinistris: ab inferioꝛib⁹ cū osse pēnis: nec facile ē hunc excoriare pāniculū vt sanus auferaī maximeqz illocis his q̄bus diaphragmati cōtinuaī ꝛ lacertoꝝ duoꝝ locis q̄ sup vētrē sunt. Oriī nāqz ex duob⁹ his lacertis corda q̄dā pua ꝛ subtilis: q̄ cū h⁹ ꝙsolidaī opimēto: ꝛ intm̄ ei vniī vt difficillimū sit alterꝝ ab altero extorq̄re. Opinā tur aūt chirurgicoꝝ nōnulli vētер cū ꝙsuiī cū siphace tm̄ cōsui: fallūturqz: imo ꝙo acus ꝓsiphacē ꝛ hanc trāsit cordā quā diximꝰ. ¶ Utilitates porro siphacis q̄nqz sunt. ꝑma ē q̄m ipse tanq̄ cūctis operimētū ē mēbris q̄ sub diaphragmate sunt. Scōa q̄m lacertos q̄ sup vētrē sunt sup viscera prohibet ꝛ vesicā cadere. Tertia cū ipse descēsuz facilitat supfluitatū ci bi siccaꝝ hee etem̄ supfluitates oppressione siphacis ab anterioꝛibus: diaphragmatis āt a posterioꝛib⁹ exprimūtur ꝛ foras pelluntur quēadm̄ si man⁹ aliq̄ cōprimat humiduz sub manu fugit ꝛ egredīt. Quarta ē ne forte disiūganī ꝛ apianī leuiter stōus ꝛ itestina ab his q̄ inflationē pariūt: vētositas etem̄ soluīt cū a siphace opprimīt adiuuante diaphragmate. Quita ē vt oia q̄ diaphragmati subsūt mēbra liget ꝛ adinuicē initi faciaī. Cōcludatqz oia ꝛ opiat q̄ōqz eoꝝ sigillati opimento q̄ō ab ipso oriī ꝛ circūdet ipm: ac cutis ei sit loco q̄ supervniuersuz est coꝛp⁹: hec aūtvt dictū est mēbra sunt stōus. epar. splen. renes. itestina. matrix. vesica. testiculi vene pulsantes. ꝛ q̄ pulsu carēt nerui. ¶ Stomaci opimētū quo amittitur oib⁹ est alijs grossius operimētis q̄ vestitūvisceraꝝ: hoc q̄z ea ꝓpter pulsa vtilitate: vt cū stōus cibo repletꝰ fuerit aut iflatꝰ mime illi scissura accidat nec rūpaī. Cū hoc opimēto alligaī siphaci q̄ sub stō sterniī. ¶ At ꝙo q̄ō sup epatis est subaz opimētum subtile est ꝛ ipz custodiēs ꝛ defendēs: vicituꝝ diaphragmati q̄ō sup eī⁹ē gibbosuz ꝛ costis posterioꝛib⁹: intestinis q̄z q̄ conatiōi ipius vicinant. ¶ Sic quoqz ꝛ splen opimēto operīt subtili q̄ō habuit necessariuz vt ꝓ ipm custodiret defensuz alligaī ꝓ ipz costis posterioꝛib⁹ ꝛ illis. h⁹ ēt renes. itestina. vesica. matrix ꝛ testiculi: singuli hoꝝ ꝙcludunt operimēto quēadmodū ꝛ q̄ dcā sunt cui ē a siphace origo. ¶ At ꝙo ad testes cuz siphaces ad inguinū quenerit locuz trāsmittunt ab eo duo meat⁹ q̄sqz p inguē vnū ꝛ vsqz ad testiculos descendētes illos operiūt: ꝑmūqz dilatāt vt fiat ex eis opimtū q̄ō testiclos circūinduat dīqz testiū sacculus. ¶ Oriī āt etiā ex siphace concauitas q̄ iter siphaceꝫ ē ꝛ itestina ex qua thirbꝰ ꝙficiī. Et ꝙcauitas q̄ō est operimētum circa inteſtinoꝝ circuitū ꝑ quē vene trāsoūt ꝛ arterie ac nerui q̄ ad itestina tēdūt: ouīqz his singulis vasis opimētū quo tegunt singulariter. ꝛ q̄ō hmōi est q̄si circulus est. ¶ Ex ea q̄z operimēta sūt q̄ inter singulas sunt venas ꝛ

nernos ⁊ inteſtia: quib⁹ adiuicē colligant ⁊ ad ea q̄ ſequunt nec circūdātur ab illis. Et qō hu-iuſmodi eſt duob⁹ curculis iuoluit vnaq̄z. ⁊ir bus ātqm ꝓpoſitum qō eſt ex pelliculis vēis ⁊ adipe: hoc dicēdū loco nō eſt: cuz ſit hic ſim pliciuz ⁊ ille cōpoſit⁹. Noſter etem̄ ſimo h̄ eſt de ſimpliciū diuerſitatē mēbroꝝ. hec ſūt qb⁹ circūtenēt mēbra q̄ inuēt⁹ ſūt ꝓcauo opim̄ta. ¶Operimēta āt qb⁹ ea q̄ in ꝓcauo cranei ſūt mēbra opiunt: atq̄z hec qb⁹ amittit cerebrum duo ſunt. Alterꝝ ſimpleꝝ ⁊ diſgregatū qō ēt ē mai⁹ vocatuſq̄z mr̄ ſpiſſa: ⁊ ē ſub cranei oſſe: cō tinuū oib⁹ cerebri ptib⁹: qō neciuz fuit ad te-gēduz ⁊ defendēdū cerebri ab oſſium capitis cranei obuiatiōe ⁊ q̄ illis accidūt: cū frāgit q̄d in eo aut ꝓcreſcit ⁊ ē cōexum ſcomo qō ē in cranei ligamētis pāniculoſis q̄ oriunt ab eo. Alterꝝ aūt eſt opim̄tū tenue cū vēis ⁊ arterijs cōpoſituz ꝓtinuās ea adnuicē q̄lis eſt ſecūdi ne fer⁹ ꝓpoſitio. Scōina etem̄ ſunt vene ⁊ ar-terie ⁊ iter eas opim̄tū tenue q̄ſi araneatuz. Sic ⁊ h⁹ operi⁹ oia ꝛcludit q̄ i cerebro ſūt: al ligatuz illi cū ſpiſſa mr̄e ligamt̄z pāniculoſis. Hoc ēt neciuz fuit ad cerebū detēſionē ab ob uiatiōe ſpiſſe mr̄is ⁊ vt paſceret cerebꝝ h̄ſq̄z ad ip̄z calorē pferr̄ nāle arterijs. Oia āt q̄ i ce rebro ſunt nerui. vene. arterie duob⁹ ſunt op-ta opim̄tis q̄ ex his naſcunt duob⁹: dōec ca-pitis egrediāt craneū. Et nos hoꝝ oñdem⁹ h̄itudinē opim̄toꝝ duoꝝ mānifeſti⁹ ⁊ clarius cū de cerebri figura ⁊ mō tractabim⁹. Et hic nr̄ eſt tractat⁹ de operimentis vel pāniculis.

De cute Cutis āt q̄ toto ſupeſt corpi: quēad⁹ nā fecit ſup oia ē cor pis mēbra operi⁹ defendēs ip̄a ⁊ cuſtodiēs ab icōmoditatib⁹ accītib⁹. Jō ḡ ⁊ in ſupficie fcā ē corpis operim̄tū oib⁹ eius mēbris cōe q̄ ꝓtegit ⁊ defendit ab icōmodis exteri⁹ accīti-bus. Facta ē āt cutz hec in hoie tenuior q̄ſi ce teris aialibus ⁊ molliorꝝ ⁊ carētior pilz ꝓtute-q̄z debilior. Tenuis qō ⁊ mollis ac pil⁹ puata pp diligētiā q̄ illi necia eſt ſenſ⁹. Si etem̄ groſ ſa eſſet ⁊ dura quēad⁹ ⁊ tergoza q̄ ſup aialia ſunt: ⁊ alia nō ſentiret qō obuiū h̄aberet q̄ſz tāgeret. Si āt ⁊ multoꝝ eēt piloꝝ quēad⁹ co riuz aſſini ⁊ bouis ac pecuduz: piloꝝ a bōitate ſenſus ꝓhiberet copia. Jnde ig̃r fcā palmaꝝ media cutis magis pil⁹ puata relict̄s q̄ i coꝛ-poꝛe ſunt: ⁊ molliorꝝ ac tenuior pp maximā q̄ necia erat illi ſenſus ⁊ tact⁹ diligentiā. Cutis hoim ceteroꝝ coꝛijs fcā ē debilior aialiū. cuz nā ſil cuz his q̄ ꝓpoſita ſūt i ea: ꝓpoſuit vt re ceptaculū eēt ſup fluitatuz ad eā defluētium: q̄s oia repellunt illi victa mēbra. Jōqz ⁊ illas ſua ſuſcipit ꝺbilitate. ¶Cōdita ē cutis minutiſ ſimis pforata foramib⁹ inuicē ꝓxis p totuz coꝛ pus quo p euz exirēt q̄ a mēbris ſupfluitates ſoluunt vapoꝛoſe: dūrqz foramia hec poꝛi ⁊ ab his eḡdiūt pili. Nō āt ois ſibi inuicē eḡlis ē in tenuitate cutis ⁊ groſſitie ⁊ mollitie⁊ duri tie pilorū ꝓductiōe ⁊ punctione: ſed nec cōti-nuatione ad ea q̄ ſubſunt mēbra. Tenuitate q̄dē ⁊ groſſitie: qm̄ q̄dā eius pars tenuis vt cu tis faciei q̄ ſic facta pp ſenſuz q̄ erat illi neceſ-ſari⁹ ⁊ coloꝛis pulchꝛitudinē ⁊ claritatē: qm̄ q̄ dē tenuis his ꝓpetētioꝛ eſt cutis q̄s groſſa cū acutis tenuitate foꝛas ſanguis emittit coloꝛ magis q̄s agroſſa. Quedā aūt oſſa quēadmo dū plātaꝝ pedis cutis. hocqz ad eā vtilitatē q̄ necia eſt nonnullis in eūdo tpib⁹ ſup corpa in q̄bus acumia ſunt: q̄ cuz cutē introieꝛit nō le-ditur nec pferūtur vſqz latos lacertos. Duri-tie quoqz ⁊ mollitie diuerſa ſunt: qm̄ qō pſei⁹ mollis vt medij palmaꝝ cutis q̄ ad hoc hm̄oi inſtituta eſt q⁹ celeritate mutatiōis egeret ⁊ al teratiōis in eoꝝ q̄ ſentiunt nām: quedā autez dura vt plātaꝝ cutis eo q⁹ neceſſitas illum ſit ambulādi hēre tollerātis ꝓ aſpera ⁊ dura lo-ca. Jn ꝓductione q̄z pilorū ⁊ priuatiōe qm̄ q̄ dā q̄dē cutis pilis caret ⁊ nuda eſt vt palmaꝝ medij: ſitqz pedum plātaꝝ cutis. q̄ loca pilis nudata ſunt pp ſenſuz. q̄dā autē pilis abūdāt vt capitis cutis ⁊ barbe ac ciliorū loca q̄z nos vtilitatē dicemus cuz de capillis diſputabim⁹. Cōtinuatio q̄z cutis ad ea q̄ ſubſunt nō eadez vbiqz qm̄ cutis quedā mēbris ſibi ſuppoſitis continuata eſt ⁊ cōſolidata vt nō auelli poſſit aut excoꝛiari quoniā aut lacertis cōſolidata eſt ip̄is quēadmoz frōtis ⁊ genaꝝ cutis maioꝛ q̄z faciei ꝑs ⁊ q̄ in labijs ē quecqz in extrēitate ani. aut ꝓ coꝛdas vt volarū cutis ⁊ plātarum peduz ⁊ frōtis quidē cutis cōtinuata lacertis ⁊ cōſolidata ē q̄ ſup frōtis os extēditur: nec di uelli pōt nimia ſui cū illo cōſolidatiōe: ſic q̄z ⁊ genaꝝ cutis. At ꝓ labioruz ⁊ extremitatis ani cutis mixta ē lacertis in tm̄ vt iter cutē ⁊la certū nulla ſit dr̄a q̄ ſub cute eſt: niſi in ſupfi-tie tm̄. Cutis aūt vole ꝓſolidata ē coꝛdis q̄ ſup planū palme extēſe fūt̄optia ꝓſolidatōe. Oti⁹ ⁊ em̄ iter lacertuz q̄ ſup cubiti poſit⁹ eſt iterio ra coꝛda quedā: anteq̄z ad raſche pueniat diſ gregationē. Que vt ad diſgregationem venit dilatatur: ⁊ explicat ſup totā palmā ⁊ digitos ⁊ cuti vole cōſolidatur tā diligēter vt euelli ne queāt abinuicē. hoc trib⁹ factum eſt vtilitati-bus. Prima eſt vt eēt palma pfecti in ſenſu in dicij. Scōa vt pil⁹ careret ne forte piloꝝ bōita tē ſenſus ꝓhiberet copia. Tertia vt cōmixta coꝛde durities cū cutz mollitie fieret tēperies quo ꝓpetētius diligēter eēt ſenſus organum. Sic his eſt ratio i plantaꝝ pedis cute. Otiꝝ em̄ ex lacerto q̄ ſup ventrē eſt cruris ab extranea pte: q̄ ſcil naſcitur a capite coꝛe coꝛda quedā aūq̄z ad diſgregationē pueniat cauille. Que vt cauillam pertingit dilatatur paulati ⁊ ſub pedis plāte cute diſſeruntur in omnes pedis

ptes ꝛ solidissime cuti ꝓsolidat ꝫ neq̃ant ab iuicē diuidi. Necitas hui⁹ rei q̃ fueris sepi⁹ ia a nobis dictū ē. hec sunt loca q̃b⁹ cutis tanta copulat cōsolidatiōe vt oino ab eis auelli nō possit. Que aūt in reliq̃s ē cutis corpis ptib⁹ subest illi opimētum tenue, sic̃e araneaꝫ tele cutez ꝛ lacertū disterminās q̃ cū trahit excoriādā se pmittit facile: ꝛ q̃ hmōi ē ꝯe cutis ꝺr ꝓsiles sibi ꝛ adiunicē hñs ptes. hec diuersitatū opimētoꝫ ꝛ cutis: q̃ vna ē ex diuersitatib⁹ mēbroꝫ ptibus suis consimilium assignatio.

Capt̃z. xvj. ꝺ capilloꝫ ꝛ vngulū assignatiōe.

Capillorū ꝛ vngulū incremētū nō ē quēadmodū reliquoꝫ oiz mēbroꝝ. Sigula etenī mēbra augeri ꝛ i lōgo ꝛ lato ac pfundo inuenim⁹. At ꝯo piloꝫ ꝛ vngulū icremētū i lōgitud ine fit tm̃: loco q̃ eoꝫ singulis mā cōtinuat̃ suavna post aliā sp ꝛ i ꝯmisse: nō ē illis augēdi⁹ crescēdi meta ꝯdiu aīal ē vita. Qꝺ iō factū est vt oi supessent tpe recentes et noui restaurarēt̃ qꝺ aut iminutum esset aut confractum.

De pilis

Pilorū ē gñatio ex calo vapore ꝛ sicco. iōc̃ ꝛ maior piloꝫ ort⁹ in corpib⁹ ē i medio inuētutis pp caloris ac etatis ꝯtutē. Calor etenī in vapores opat̃: ꝙ ꝓburēs eorū dissoluit subtilitates: remanet̃q̃ eorū grossities. Quē cum expulit nā emittit illos p cutis meat⁹ q̃ pori dicūt: remanēt̃q̃ in ea ꝛ nō dissoluunt̃ pp suā grossitiē. Quare, multiplicant̃ ꝛ idurescunt fiunt̃q̃ ex eis pili: vt aūt ad eos ꝺē pueīt meat⁹ vapor ali⁹ꝙ° ꝛtinuat̃: expellit̃q̃ ipe i occupato loco dōec fiat pil⁹ ꝛ, cōtinuet̃ illi vapor ali⁹ illū in exteriora ꝓpulsans. hoc igit̃ mō semp gñant̃ pili hñ post illos. Productio aūt in corpe pilorū qꝺā qꝺ'a nāe ꝓposito fit pp vtilitatē. q̃ꝺā aūt p accīs ꝓuenit. Et q̃ꝫ qꝺ ꝓposuit gñationē vtilitatis cā nā duas hñt vtilitates altera ab interioꝝb⁹ altera ab exterioꝝb⁹: vtilitas interior expulsio ē superfluitatū interiorū ꝛ eoꝝ purgatio ab interioꝝb⁹ corpis tāq̃ q̃ nocēt. Exteri⁹ aūt ornamētū ꝛ cōpositionē nā ꝓposuit defensionēq̃. Pilorū etenī q̃ꝺā qꝺ ad cōptura ꝓdidit ꝛ defensionē sil: q̃ꝺā aūt soli⁹ ꝓture gra. Et in q̃b⁹ cōpturā ꝓposuit ꝛ defensionē pili sūt capitz ꝛ ciliorū palpebrarumq̃. Capitis qꝺ pili ad defensionē ei⁹ cōditi sūt ab icōmodis exteri⁹ aduenientib⁹: ꝫ ꝛ vt exornēt illud et decorēt: eo ꝙ nisi supessent illi capilli turpe visui peret. hi ꝛ viris sunt cōes ꝛ mulieribus sed magis mulierū ad ornatū datia venustiores. Ciliorū aūt pili ꝛ palpebrarū ad oculorū pati sunt defensionē. Ciliorū qꝺ pili ea q̃ capite descēdunt, phibēt corpa ad oc'os puenire: piterq̃ formā venustāt vult⁹. Etenī cui nō sunt cilia facies turpis ẽ yisu: palpebre ꝯo arcēt q̃ ad oculos ꝓcinunt exteri⁹ ꝛ ab oī pte. Siq̃d etenī a supiorib⁹ supuenerit: supior ꝓpulsat palpebra ne oculū ingrediat: sic ꝛ siq̃d ab iferioꝝb⁹ subsiollat̃ iferiori pellit̃ palpebra ab ingressu. Porro si ab oculoꝫ oppositoq̃d afferat̃ claudunt̃ palpebre ꝛ oculū celāt: nec aliq̃d itrat illorū. ¶ Due aūt i palpebraꝫ pilis cōdite sūt habitudies: q̃ nec i capillis sē nec reliq̃s corpis pilis. Altera ē qm̃ extēdun tur i aīriora nō ad supiora vel iferiora hñtes iclinationē. Altera aūt qm̃ vite aialis ꝓformes facti sunt: ꝛ nō plongant̃ nāq̃ ꝫ nec cessant. Extēsio qꝺ eorū i aīriora vt icōmoda arceāt q̃ oculis ab exterioꝝb⁹ aduētāt ꝛ ne forte oculis ipligeret iber, phiberet̃q̃ visus. si etenī palpebra supior ad supiora ꝓducerēt nihil eoꝝz q̃ ad oculū a supioꝝbus veniret arceret: ꝫ nec ꝓtegeret illi cū vellet hō. Si aūt ad iferiora oculū opiret ꝛ visum arceret. Inferior aūt palpebra si ad supiora porrigeret oculū opiens visum, phiberet si ad iferiora neq̃q̃ q̃ ad oculū nocitura ab iferioꝝb⁹ insurgēt defenderet accedere ꝫ nec oculo cū neče foret supponeret. Stāt aūt idē palpebrarū pili eq̃les vite aialis spatio nec augent̃ nec plōgant̃. at non sic capitis ꝛ barbe pili. Nā etenī palpebrarū pilos gñatiōis ser⁹ tpe ꝓduxit cū radicalibus mēbris ea q̃ nečia fuit illis ꝯtitate: posuitq̃ i palpebrarū extremitatib⁹ illos: factū q̃ ē extremitatis palpebrarū corp⁹ solidū ne forte emitti fumosus posset vapor q̃ piloꝫ mā ē ab iferioꝝb⁹ ad exteriora sed vt firmi stēt pili et recti in neutrū iclinati. Si etenī palpebrarū extrema mollia eēnt quēadmodū ꝯois alia ē cutis nō starēt eius pili recti sed ad inferiora iclinarent̃ ꝛ sup oculū aq̃ caderet pluuiaruz quēadmodū q̃ i mollib⁹ humiditasq̃ nascūtur herbe terris citi⁹, plōgātur ꝛ i lat⁹ iclinantur. At ꝯo q̃ dura solidaq̃ nascunt̃ terra plante nō multū crescūt ꝫ pue breuesq̃ ꝑmanent et ꝛ erecte ifixe terre nec facile euellunt̃: hac ꝛta q̃ꝫ ꝺ cā palpebrarū extrema dura creauit nā. Sic ēt ꝛ ciliorū pilos i cute ꝓduxit nāe palpebrarū extrētatz ꝓpria soliditate. nō. n. nečiū ciliorū ē plōgari pilos ꝛ crescere plōgāt̃ tm̃ in tpis lōgitudie: ꝫ pua ꝯtitate scꝺz ꝙ eorū cutz ab extremi palpebrarū duritie cadit: hi sē q̃s ad defensionē ꝛ compositionem corpis pilos natura ꝓducere ꝓposuit capitis scilicet ciliorum ꝛ palpebrarum. ¶ Quos autez soli ꝓduxit compositioni ꝛ compture barbe sunt pili. hic etenim pulchritudoꝝ venustas viro fcā ē ꝛ faciei cōptura. Operit etenī maxillas duas nec nudas deserit. ¶ Oritur autem viris ꝛ nō mulieribus barba duplici de causa: altera ē quoniam virorum in corpibus fortior est q̃ꝫ in mulierum calor vaporesq̃ fumosi et cali q̃ pilorū mā sunt: ꝓles sūt iviris nec sufficit nāe

Alos vno tm̃ mō ꝓducere sed duob⁹ disponit altero i capite pilis: altero in barba: vñ ꝛ plures ẽ inuenire mulieres q̃ꝫ ẽ ꝓlo caꝛa q̃b⁹ pili in mẽti loco ꝓducunt: nōnullos ẽt viros q̃bus fridū dñaꝫ ꝓlonis carere barba. hic ẽt ẽ q̃ eunuchis nō ꝓducit eo q̃ frida sit illoꝝ ꝓlo cū ab eis membꝝ eximꝫ fit iminutū calorꝫ sc̃z testes. Altera ẽ cā q̃ mulieres in domib⁹ quersant nec attinet illis barbas ꝓducere mēta eoꝝ nuda sunt ꝛ pilis nō idigēt ornatores eteꝝ sic sunt ꝛpetētiores. Et h̃as pilloꝝ diuersitates nā ꝓducere ꝓposuit i corpe. Qui aūt ex accidēti oriunt sine nāe ꝓposito pili sic alaꝝ pectoris ꝛ totius corpis pili relicꝫ exceptis capilis barba ciliꝝ ꝛ palpebꝛaꝝ pilis. Si eteꝝ membꝝ caꝛm sit humidū gnaꝫ in eo fum⁹ ꝛ vapor ꝑm⁹quē nā fortis expellit ꝛ ex eo pili fiunt eodē in membro. Jō ḡ magis hos oriri videm⁹ in pēne pp huꝰ vicinia membꝝ testiū q̃ꝫ est caꝛa ꝓlo ꝛ humida: dehinc in ventre ꝛ pectore ꝛ alis pp cordis calorē ꝛ epatis q̃ in horꝝ vicinia posita sunt membꝝ. Sūt aūt loca hec in caꝛaꝝ ꝓlonū corpis ꝑmorꝝ ꝙ ꝓlonis fride corpa nuda pilis. hac igit̃ ō cā his oriunt pili in locis. nō q̃ nā ꝓponat aut ad hoc nitat: sed ꝑm nām sequtur membꝝ aliq̃ nēcio quēadmodū cū basilici semē in terraꝫ iacit ipꝫ oriꝛ ꝛ in ei⁹ ꝓfinio viciniaq̃ multe herbaꝫ alie spēs nēcio: eo q̃ terra sepi⁹ irrigetur aq̃ ꝓp seminatū semē: estq̃ basilici sup terraꝫ ꝓductio termis iclusa q̃b⁹ ꝛ semē ꝓiectū non trāsgredit: reliq̃rū aūt herbarū loca dispsa ꝛ nō definita ꝛ minime terminata in terram vt semis egeat fatoꝛ illas euellere oēs ꝛ abijcere. Sic q̃z piloꝝ corpis quosdā nā ꝓducere i capite. s. supciliꝝ palpebꝛis ꝛ mento ꝓposuit reliquisq̃ oēs pili in corpe membꝝ cā caloꝝ ꝓducunt nec in definitis ꝛ terminatis sūt locis vt capitis ꝛ ciliꝝ pili ac barbe sz dispsi et abinicē q̃busdā in membris diuisi ꝛ in q̃busdā quidē collecti in his breues ꝛ in illis longi.

De vngūibus. Vngnis aūt digitoꝝ ultimis ꝙtinuat⁹ ẽ dactilis alligat⁹ carni: cui cōtiguus est ꝛ cuti sup quā est ligamētisq̃ q̃ ex cordarū sunt gñe. Tēdunt aūt ad vngues nerui ꝛ venꝛ arterie ad quos cibū deferūt quo vinificātur nisi q̃ eoꝝ cib⁹ nō eos auget ꝛ crescere facit i lōgo latoq̃ quēadmodū alia membra ꝓfunda simul: sed in lōgū tm̃ ꝓducit quēadmodū in capillis ostēsuꝝ est. ¶ Utilitas ꝓximo ad quā vngues pati sunt est extremoꝝ ꝓfortatio digitoꝝ auxiliūq̃ illis ꝓferēdū ad oia tenēdaq̃ ꝛ pulchriores sint ac venustiores aspectu. Et qm̃ de pilis dictū ẽ ꝛ vngui⁹ iā nūc tractatū ꝛ disputationē membꝝ ꝓpꝛiis ꝓsiliū ap̃ponemus hoc in loco ꝛ incipiamus eoꝝ q̃ sequtur explanationē ꝓpositoꝝ membꝝ in hūc sequentem sermonez qui ꝛ tertius est.

¶ Sermo tertius ꝑme partis libri cōpleti artis medicine qui dicit regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij sesyar. trāslatio Stephani phie discipuli de arabico in latinū de compositoꝝ assignatiōe membꝝ triginta ꝛ septē hꝫs capitula.

De membꝝ disputatiōe ꝓpositoꝝ vti. 1
De lacertoꝝ assignatiōe ꝛ eoꝝ vtilitate. 2
De lacertꝫ caput volutib⁹ ꝛ coꝝ vtilitate. 3
De iugulū lacertis mouētib⁹ ꝛ cōi vtilitate. 4
De lacertoꝝ scapulas mouētium assignatione ꝛ vtilitate. 5
De lacertoꝝ mouētium manus assignatione ꝛ vtilitate. 6
De lacertoꝝ mouētium pectus assignatiōe ꝛ vtilitate. 7
De lacertoꝝ mouētium ventrem assignatiōe ꝛ vtilitate. 8
De coꝛis mouentibus lacertis et coꝝ vtilitate. 9
De lacertis mouētibus crura ꝛ pedes ꝛ eoꝝ vtilitate. 10
Disputatio vtis de cōpositis interioꝛib⁹ membꝛis ꝛ ꝑmum de cerebꝛo. 11
De nuche assignatione ꝛ eius vtilitate. 12
De oculis ꝛ vtilitate membꝝ eoꝝ. 13
De narīū assignatiōe ꝛ instꝛis odorat⁹. 14
De instrumēto auditus ꝛ foꝛamine ossis lapidosi ꝛ auribus. 15
De lingue assignatiōe ꝛ oris ptibus. 16
De spiritus instrumentoꝝ assignatione et ꝑmum de vua. 17
De gutturis assignatione. 18
De canaliū pulmōis assignatione. 19
De pulmonis assignatiōe. 20
De cordis assignatione. 21
De diaphꝛagmatis assignatione. 22
De oris assignatione ꝛ operientibus illō pāniculis. 23
De meri assignatione. 24
De stomachi assignatione ꝛ eius vtilitate. 25
De inteſtinoꝝ assignatiōe ꝛ vtilitate. 26
De cirbi assignatiōe ꝛ vtilitate. 27
De epatis assignatione ꝛ vtilitate. 28
De splenis assignatione ꝛ vtilitate. 29
De felis assignatiōe ꝛ vtilitate. 30
De renū assignatiōe ꝛ vtilitate. 31
De vesice assignatiōe ꝛ vtilitate. 32
De organis gñandi et ꝑmū de matrice. 33
De matricis in qua est fetus assignatiōe. 34
De mãmillarū assignatione et vtilitate. 35
De testiculoꝝ assignatiōe ꝛ vtilitate. 36
De virge assignatiōe ꝛ vtilitate. 37

¶ Capitulū ꝑmū vniuersalis disputatio de oibus ꝓpositis membꝛis q̃ sunt organica.

Equoniaz mē
broz ptibus suis ꝓsimiliū habitudines ostēdim⁹: explanauimusqz cuiusqz eoꝝ diuersitatis ꝯsitates: iā nūc cōpositorū ex illis habitudies mēbroꝝ ostendamus q̄ organica. ſ. dicunt mēbra. Dico ergo qm̄ cōpositoꝝ q̄dā q̄dō ī interioꝛib⁹ sūt corpis: q̄dā in exterioꝛib⁹. Et nos ab eoꝝ inicipiem⁹ explanatōe q̄ mānifesta sūt. Dico qm̄ q̄ manifesto sunt corpis cōpositoꝝ mēbroꝝ: q̄rūdā q̄dō ꝓpositio vniuersalis ē: vt capitis manuū ⁊ pedū: q̄rūdā pticularis q̄ ēt ptes illius sūt vtibus mēbris vt sūt lacerti: etem̄ ex carne neruis cordis opimētisqz ꝓnūtur: caput manus pedesqz ex cute. ossib⁹. lacertis. venis pulsantib⁹ ⁊ nō pulsantib⁹ ꝓnectūtur. Et nos iā ꝟ lacertoꝝ oñdem⁹ hitudies: vt eiz lacertoꝝ ꝯlitates singuloꝝ itellecte fuerit: eoꝝqz positio ac figura cū his q̄ de ꝓsilium ptibus suis mēbroꝝ hitudibus dicta sunt añ. ꝓpositoꝝ cuiusqz mēbroꝝ q̄ sensui manifesta sunt forma intelligetur: numeruſqz partium eoꝝ simulqz vtilitates quas conferāt.

¶Capitulum secundum de lacertoꝝ assignatione ⁊ vtilitate.

Lacertus cōpositꝰ ē ex carne rubea ligamētis ⁊ nernis cordis opimētoqz q̄ illō circūducit: ⁊ ē positꝰ sup ossa illis astrictꝰ ligamētis ab ipsis originē trahētib⁹ ossib⁹. Nerui ⁊ em̄ q̄ de cerebro oriunt aut nucha ad singulos missi lacertos cū puenerit eoꝝ ꝺſqz ad supioꝛez lacerti extremitatē in mēbra distribuit subtilia: imiſcekqz villis carnis lacerti: oriturqz ex supposito lacerto ossi ligamētū q̄ cū neruo ⁊ carne miſcet: fitqz ex eoꝝ totalitate coꝛpꝰ q̄ lacertꝰ vocat: vt aūt pueniūt neruoꝝ mḃra ad extrēitatē lacerti iferioꝛē: vniunt nerui ptes cū ligamētoꝝ ptibꝰ ſigillatiz sine aliq̄ admirtiōe: fitqz ex eis coꝛpꝰ q̄ corda vocāt. Necessariz āt fuerūt ⁊ lacerti ⁊ corde vt mēbra mouerētur q̄ volūtario mouent motu. Corda etem̄ cū iferioꝛē trāsgressa ē locū lacerti dilatāt ⁊ disgregatiōi ptinuāt mēbri illiꝰ cui⁹ motui pāt. Cuz ergo mēbroꝝ illō opus ē mouere: reducit ad suā lacertꝰ radicē ⁊ cordā secū trahit fortiter: vñ ⁊ mēbri trahit disgregatio: mouetqz volūtario motu mēbrū in ptez eā in q̄ is positꝰ est lacertus: ꝟbi gr̄a. Palma cuz mouet lacertꝰ q̄ in interioꝛib⁹ est positꝰ cubiti duplicat ⁊ i āteꝛioꝛa declinat: cuz aūt q̄ in exterioꝛib⁹ ē lacertus mouet in posterioꝛa manꝰ retoꝛq̄t. ¶Lacerti ꝟo abinuicē q̄nqz differūt reb⁹: ēstitate figura positiōe ꝓpositione: q̄ntoqz cordaꝝ ab eis origie. Et quātitate q̄dē qm̄ eoꝝ q̄dā sunt magni: q̄ꝝ ē ad magna vius mēbra mouēda: quēadm lacerti ossi anche suppositi: hiqz q̄ ossi semoꝛis supponūtur: q̄dā ꝟo pui q̄ monendis puis deputati sūt mēbris: quēadm palpebras mouētes lacertiqz q̄ prias articuloꝝ disgregatiōes mouēt: de quib⁹ ait galien⁹ q̄ mḷti eos explanātiū trāsiert: q̄dā tenues quēadmodū suppositi vētri lacerti q̄ necessariꝰ fuerūt vt vētrē ꝓmerēt ꝺſqz ſtercoꝛa emittūt ab itestinis exꝑſſioni emissiōiqz a vesica. vie: ⁊ vt ptus q̄ꝝ tpe fetus adiuuēt egressuz: ſz ⁊ vt diaphꝛagma firmet: exꝑgiscaqz dū pecꝰ restrigit vt voꝛ fiat ⁊ fiatꝰ: ꝓsunt etiā calefaciēdo stōm ⁊ ꝓsortādo ipm ad digōnē. ¶Diuersi q̄ꝝ figura sunt lacerti qm̄ eoꝝ ſz q̄ oporteꝛbat varie facte sunt figure: ⁊ scōz mēbroꝝ ossa q̄bus suppositi sunt. Quidā nāqz triāgulati sūt vt lacerti sup pecꝰ positi: q̄dā rotūdi: vt q̄ circa vesicā sūt lacerti ⁊ circa podicē: q̄dā q̄ tuoꝛ habētes āgulos vt q̄ sup vētrē ꝓstituti sūt lacerti: q̄dā oblōgi vt lacerti sup ventrē ꝓtēsi. ¶Positiōe etiā diuersi sunt abinuicē qm̄ q̄ ad mouēdū ī rectū parati sunt aliqō mēbꝝ: vt ē dilatatio ⁊ restrictio positio eoꝝ recta est sup mēbri lōgitudinē. Differētia eoꝝ in ꝓpositiōe qm̄ lacertoꝝ quoꝛūdā carnē nerui ⁊ ligamēta nō cōmiscēt: ſz eoꝝ nōnulli cranei sunt loco q̄ incipiūt ꝟsq̄ ad eū q̄ finiunt: cordaqꝝ ī eoꝝ oꝛitur extremitate ꝓsolidata illis: quēadmodū q̄ sup vētrē sunt. Corde etem̄ ex his tāq̄ ꝓsolidate oriunt. Diuersitas ꝟo ipsoꝝ ſz q̄ ab eis oriunt cordas: qm̄ cordaꝝ q̄dā a duobus aut trib⁹ originē trahūt lacertis: q̄dā ab vno: qm̄ ad modū grossa corda q̄ ad talūvenit: hec em̄ ex duob⁹ oriť lacertis q̄ ea factū ē necessitate: qꝛ mēbꝝ q̄ hec extēdit corda magnuz: est vn⁹ satis eē videbať lacertꝰ. Est nāqꝝ hui⁹ magna ⁊ vehemēs corde vtilitas. ſ. roboꝛare ac firmare: q̄re illi duo dati sunt lacerti: vt si qm̄ alteri q̄ accideꝛit incōmodū lacerto: alter patiēs ſubiret locū: sic ⁊ omēs q̄ hmōi sūt corde. Sunt ⁊ a q̄b⁹ due oriunt corde aut tres vel plures: quēadmodū medi⁹ septē lacertoꝝ q̄ ī anteꝛioꝛib⁹ cruris positi sunt. Ex eo etem̄ quatuoꝛ oriunt corde: q̄ ad q̄tuoꝛ pueniūt articulos pedis. Cuius rei vtilas est qm̄ si vnicuiqꝝ articulo eēt deputatꝰ lacertꝰ pue eēt q̄titatiꝝ ⁊ q̄ ab eo ꝓcederet corda ſbtil: nec ad trahēdū sufficeret ipata. Jō ꝙ vn⁹ factꝰ ē lacertꝰ. Eadē ē ⁊ in aliis q̄ silēs his sūt cordis rō. Sūt ēt a q̄ b⁹ corda ñ oriť: ſz a mēbro suis carneis sepaꝛatib⁹: quēadm q̄ sup anū sī lacerti: ⁊ q̄ sup vesice collū. his itaqꝝ abinuicē differt lacerti mōis.

¶Capi. iij. de lacertis caput volūtib⁹ ⁊ eoꝝ vtilitate.

Qat in coꝛpe sunt lacertoꝝ octo sunt diuersitates: eoꝝ q̄dā est diuersitas lacer

tor: ola q̄ in capite sunt mēbra mouētiū ⁊ collo. Scōa gulā: sutt a circūuicinia lacerti mouētes. Tertia a q̄b⁹ mouētur scapule. Quarta q̄b⁹ mouent man⁹. Quita pectoꝝ deputat mouēdo. Sexta supplāt ē vētr: ⁊ eoꝝ q̄ sequūtur illud mēbroꝝ quib⁹ v olūtarius est mot⁹. Septima ācbas q̄ mouēt lacerti. Octaua motū efficit pedū. ¶ Lacertoꝝ q̄ō capitis ⁊ colli q̄ntꝫ sunt spēs. Eaꝝ p̄ma est lacertoꝝ q̄ ea q̄ in facie sunt mouēt inferiori excepta maxilla ⁊ oculis. Scōa lacertoꝝ oculos mouētiū. Tertia a q̄b⁹ mouet inferior maxilla. Quarta eorū q̄ totū simł mouēt caput. Quita ꝯo lacertorū est spēs hoꝝ p quos colli celebrat motus. ¶ Et faciē q̄ō mouētes lacerti nouē sunt quorū duo genas sepate ⁊ sigillati mouēt hiſq̄ se pant ⁊ abinuicē remouēt labia: dicunt̄q̄ duo lati lacerti. Eoꝝ q̄sq̄ ꝗtuor ꝯponit ex ptibus: ꝓima ps est villi ei⁹ pductio cui⁹ spinis spōdiliū colli ⁊ extremitati gene cōtinuat: ⁊ h⁹ ps genas mouet vtrasq̄: ⁊ in hoium nōnulł qñꝫ aures. Scōe ptis incipit villus ab osse q̄ i medio stat ossis scapulaꝝ ⁊ ad collū ascēdens tēdit donec extrēitati cōtinuet labioꝝ: alter q̄ō a dextro: alt aūt a sinistro latere: cū ꝧ vtraq̄ mouet ps ⁊ os mouet in nullā inclinatū ptē. Si vero eaꝝ altera mouet ꝝos cōmotū in illo inclinat in quo est lat⁹. Tertie porro ptis villi initiū a furcul' est: ascēditq̄ ⁊ labijs ipſa q̄ cōtinuat: ac os in trāsuersuꝫ ad inferioꝝ torq̄t. Quarte vill' ptis p̄ncipiū ē a pectoral' furcul: ⁊ ipſis hac q̄ cōtinuat labijs ꝓtinuatiōe nō recta. Iꝫ se per mediū diuidēt in siłtudinē crucꝫ. ¶ Nostri vel greci. Cui⁹ q̄ō vill⁹ ortū a dextrꝫ sinistri ōferr lacert⁹: cui⁹ ꝯo a sinistris dextro cōtinuat in latere labijs. Si ꝯo hi reducātur villi labia ꝓtrahūt cōgregāturq̄ ⁊ inferioꝝ a cuūtur: quēad⁹ accit ymbilico: reliquoꝝ ꝯo nouē mouētū facie duo labiuꝫ supius trahūt ad supioꝝ duo ꝯo labiū inferi⁹ ad inferioꝝ: duo nasi extremū dilatāt: vt vnusq̄ est lacert⁹ frōtis distētus cute q̄ necessarius fuit vt oculorū cōclusionē adiuuarēt foutē eiusq̄ siłez apertionē. ¶ Lacertoꝝ āt oculoꝝ q̄dā palpebras mouēt q̄ dā neruū ꝛfirmāt p quē fit vis⁹ ne forte sue mollitiei cā illi accidat rumpi ⁊ āputari in diligēti ⁊ magna grauiq̄ intuitiōe: q̄dā oculos mouēt ipſos. ¶ Et palpebras oculoꝝ lacerti mouētes sūt tres: q̄rū vni⁹ caput suspēsū est in osse q̄ō oculū circūtenet. ⁊ huius lacerti corda tēdit ad mediū opimēti ex quo fit palpebra: cōtinuaturq̄ medio nuditatis palpebre eāq̄ aperit. Alij duo lacerti hoc subtiliores sunt ⁊ positi in oculoꝝ āgulis obtrusi int⁹ in oc'i fouea: videbiſq̄ eos ad palpebraꝝ nuda venientes: q̄bus ab vtroq̄ ꝓtinuat latere: hiq̄ oc'os obscōdūt palpebras ꝫhētes: dum suas opant siłactōes q̄ō si alti eoꝝ acciderit incōmodum vna q̄ō oc'o supertēta palpebris alia remāet apta quā vocaut passionē hypocras eseleusiꝫ. Lacertū āt quē neruū ꝛfirmare dixim⁹. nōn'li duos eē dixeſt q̄dā ꝯo tres. ¶ At ꝯo q̄ iſz monēt oc'z lacerti ser sūt: duo eoꝝ oc'os circundāt: vn⁹ ad iferioꝝ monet ⁊ vn⁹ ad supioꝝ: vnus q̄z in dextrū: ⁊ alt⁹ vn⁹ in sinistruꝫ lat⁹. ¶ Qui ꝯo iferiorē mouēt lacerti maxillā ꝗtuor hñt paria. Duo maxillā ipaz ad supioꝝ mouēt q̄ ⁊ tēpoꝝ sunt lacerti duo ⁊ duo alij itra os positi. Parꝫ tertij origo ſtro post aures ē: Iꝫ tñ sub ipis ad collū paulati descēdūt ⁊ ascendit ad mētū: illiq̄ ꝓtinuat trahit q̄ ad iferioꝝ maxillā. Quartū ꝯo par duo sł lacerti sup gēas positi q̄ maxillā i duo mouēt laſa dſrqz duohi lacerti masticātes eoq̄ ñ parū i masticādo cōferāt. Lacerti deniq̄ totū caput mouētes duplices sł. alſa eoꝝ spēs caput ꝑpe mouet sine alijs: scōa āt cōis ipli ēt collo ētq̄ caput tñ ꝓpieq̄ mouēt q̄dā: q̄ō ꝓtrahūt caput ⁊ inclināt ad iferioꝝ ⁊ sunt horū paria duo origine habētia post auricłas ⁊ ad pectorale vsq̄ puenū ac furculas: quidā subleuāt ⁊ in posterioꝝ inclināt: q̄bus ꝗtuor sunt paria sub duo paribꝰ: q̄dā in vtrunq̄ inclināt latus ꝛsūt paria duo in capitis posita disgregatione: alteꝝ a dextro: alterū ꝯo a sinistro latere: q̄ autē ipſi capiti colloq̄ cōes sūt lacerti. q̄dā caput collūq̄ sił reuoluūt ad posterioꝝ ⁊ sūt paria ꝗtuor p⁹ caput posita. q̄dā āt caput collūq̄ vna in āterioꝝ ꝫhūt q̄dā in vtrūq̄ reuoluunt lat⁹: ⁊ epar vnuꝫ sub meri positū eiusq̄ villi cōsolidati p̄mo secundoq̄ spondili.

¶ Capitulum. iiij. de lacertorum mouentiuꝫ iugulum assignatione ⁊ vtilitate.

Porro qui iugulum mouēt lacerti: q̄ꝗtuor sunt icipiētes a pectoral' iteriorib⁹: quoꝝ duo ossi ꝓtinuāt sili lauda greco ⁊ ad iferioꝝ trahūt ⁊ lacerti duo alij ꝓtinuati q̄ ymboni siłis ē cartillagini ⁊ etiā ad iferioꝝ ꝺducūt. ¶ Lacerti aūt gutturis serdecim sunt duo quoꝝ oriunt ab osse q̄ō lauda greco siłe ē: duo q̄z q̄b⁹ est origo a cartillagine ymbōi siłi ⁊ q̄tuor lacerti inuicē cōtinui ⁊ stringunt cartillaginis extremum q̄ ymboni similis est: sūtq̄ ꝗtuor lacerti cartillagini ꝓtinuati q̄ noīe caret: ⁊ alij duo lacerti q̄ cartillaginē strigūt q̄ cratheri siłis est. ¶ At ꝯo lacerti liguā mouētes nouē sūt: duo eoꝝ icipiūt ab augmto q̄ō sagitte siłe ē lateri busq̄ duob⁹ ligue ꝓtinuāt. Quiq̄ ꝯo icipiūt ab osse lauda siłi: q̄ꝗtuor liguā manifesto mouet motu. q̄nt⁹ āt tz os lauda siłe greco. sł ꝛalij duo lacerti sub ligua positi oēs ꝛvilli eorū sūt ꝑ latū. ¶ At gurguliōez lacerti q̄ mouēt duo sūt arabice dci nagnage: q̄ alt⁹ ortꝫ ē posit⁹: alter a sinistrꝫ: suitq̄ eoꝝ necitas quo

aclinarẽt trãslutionẽ ꝛ vocẽ. Ät ꝺo collum lacerti mouẽtes ꝑpe ꝛ sine capite q̃tuoꝛ sunt quoꝝ duo i latere dextro ꝛab aſtrioꝛibꝫ vnꝰ posit⁹ ẽ eiusꝙ vtilitas colluꝫ ad latꝰ retoꝛq̃re dextruꝫ ꝛ i aſtrioꝛa iclmare. alter ät retro po sit⁹ ẽ eiusꝙ vtilitas iclinare collũ ad latꝰ sinistruꝫ ꝛ retro replicare. duo ät alij lacerti posi ti sunt i sinistro latere. vnꝰ ab aſtrioꝛibꝫ iclinat ꝙ caput i latꝰ dextruꝫ: ſꝫ i aſtrioꝛa. alter ät in exteꝛioꝛibꝫ collumꝙ i latꝰ iclinat sinistrũ ꝛ ad posteꝛioꝛa. Et hi sunt oẽs capitis lacerti.

¶ Capꝫm. v. de lacertoꝝm scapulas mouen tium assignatione ꝛ vtilitate.

Scapularũ lacerti septẽ sunt. Quoꝝ duo lacerti a spõdilibꝫ oꝛtunt ꝛ ꝑ transuersuꝫ descẽdunt: alterꝙ eo rum oculo ꝓtinuat scapule pue nitꝙ vſq; scapulaꝝ caput ꝛ furculas eiꝰ ope ra scapulã est ad capitis elenare ptes alter autem descendit inferius ad loca ꝑmi radi ciꝙ ꝓtinuat scapule: huiusꝙ vtilitas ẽ attolle re ꝯsus caput scapulas. Tertiꝰ ät lacertꝰ inci pit ab augmẽto qõ in latere ẽ ꝑmi spondilis eiusꝙ ꝓtiuatio capiti fit oculi scapule: eiusꝙ vtilitas scapulã arctare a colli latere: q̃rtiꝙ oꝛigo ab osse lauda greco silꝫ ẽ ꝛ ꝓtinuat cos ste q̃ sup scapulã ẽ i augmẽti ꝓncipio qõ silꝫ est coꝛui rostro cui deputata ẽ vtilitas scapu lã in capitis inclinare ptẽ: duo ꝯo lacerti q̃n tus. ſ. ɔſext⁹ oꝛtũ habẽt a spine spõdilibꝰ q̃ ſesema dicunt. Septimꝰ ät lacertꝰ oꝛiꝝ a brachij osse ascẽdẽsꝙ substollit ad scapule disgrega tionẽ dõec ptibꝰ occurrat iferioꝛibꝰ q̃ sũt iux ta costa iferioꝛẽ tãgitꝙ eã ab iferioꝛibꝰ ꝛ aſ trioꝛibꝰ: vtilitasꝙ huiꝰ ẽ lacerti scapulã iferi⁹ trahere ꝛ aſ silꝫ tẽditꝙ ẽt cuꝫ lacertis ad po steꝛioꝛa ꝛ inferioꝛa.

¶ Capꝫm. vj. de lacertoꝝm manus mouen tium assignatiõe ꝛ vtilitate.

Lacertoꝝ manꝰ monẽ tiũ. tria sũt gña ꝑmuꝫ ẽ lacertoꝝ brachiũ mouẽtiũ. scõꝫ lacertoꝝ q̃ cubi tuꝫ mouẽt. tertiũ lacertoꝝ q̃rũ ẽ palmã mouere. Et brachiuꝫ mouẽtes lacerti. xij. ſt. Tres a pectoꝛe ascẽdũt q̃rũ neciꝰ ẽ vſus vt ad familia re brachiũ mouereꝫ latꝰ ꝛ vniꝰ eoꝝ oꝛigo ẽ ſb mãmꝫ q̃ ꝛ ceteꝝ maioꝛ ẽ. scõi a pectoꝛal supio ribꝰ. tiij ãtab oibꝰ pectoꝛal ossibꝰ. duo alij q̃ꝝ vniꝰ oꝛigo ẽ a costꝫ posteꝛioꝛibꝰ altiꝰ ab ilijs ꝓ ducitꝙ q̃sꝙ coꝛdã latã q̃ disgregatiõi conti nuat brachij. qñꝫ ät lacertoꝝ aliꝝ oꝛtꝰ ẽ a scapul ipis q̃ cũ brachio ꝓtinuãt. Est ꝛ vnus cui ẽ oꝛigo a scapule late ꝛ duo lacerti q̃ꝝ est ꝑncipiũ a supioꝛi scapularũ costa monẽt bra chiũ i eꝛneũ latꝰ retoꝙ: aliꝰ iplet locũ cãnis scapule ꝛ eoꝝ a furcul ẽ oꝛigo aliusꝙ lacertꝰ obtrusiusꝙ i scapule. radice eiusꝙ vtilitas attollere brachiũ ꝓ trãsuersũ. Lacerti cubitũ mouẽtes alij posiũ sſ sup brachiũ q̃tuoꝛꝙ la certi positi sſ ꝓ trãsuersũ sub Hzec figura q necuꝫ fuit vt cuꝫ viꝙ mouẽt alter alterũ nõ patiat i ptẽ silꝫ cuꝫ cubito iclinari latꝰ horum q̃tuoꝛ duo sſ i aſtrioꝛibꝰ positi ipiꝙ cubitũ re itrigunt: alter eoꝝm q̃ ꝛ maioꝛ icipit a ptibꝰ lacerti iteꝛioꝛibꝰ q̃ sup scapulã ẽ. alꝫ ät ꝛ mioꝛ oꝛtꝫ ab exteꝛioꝛibꝰ brachij ptibꝰ posteꝛioꝛibꝰ ꝛ ꝯsus cubituꝫ tẽdit maioꝛẽ ꝑmuꝫ icidẽsh⁹ mõ lacertuꝫ. Duoꝙ sſ posteꝛi q̃ cubituꝫ extẽdũt alter q̃rũ ꝛ maioꝛ ab aſtrioꝛibꝰ brachij oꝛtꝫ ꝛ i familiari late qõ ale subest ꝛ ad cubituꝫ tẽdit maioꝛẽ alꝫ q̃ ꝛ mioꝛ i supioꝛibꝰ icipit brachij ꝛ ad posteꝛioꝛa extẽdit cubitoꝙ ꝓtinuat iteꝛioꝛi. Et hoꝝ cuiusꝙ coꝛda coꝛdis cõtinuat ꝑtũ. Lacerti ät i latere positi eꝛneo brachij decẽ sſ: vnꝰ eoꝝ positꝰ ẽ i mãifesto cubiti i me dio eiusꝙ oꝛtꝰ a capite eꝛneo brachij; ꝛ huiꝰ lacerti sſ ꝛ alij illi ꝓtinui duo ꝛ. a laterib⁹ duo bus hoꝝ triuꝫ tres alij lacertiꝛ sup cubitũ supioꝛẽ hoꝝ decẽ lacertoꝝ lacertꝰ ẽ aliꝰ ob uius illi a pte eꝛnea eiusꝙ oꝛigo a ptibꝰ capi tis brachij iferioꝛibꝰ duo sſ lacerti aliꝫ trãsuer si cubitũ ꝯsates retro. Lacerti ät palme ꝓpo siti: q̃dã q̃ positi i latere cubiti familiari ꝛ sſ septẽ p lõgũ. ptẽsi ceteꝝ i palma positi sunt. Et septẽ i late posiũ familiari cubiti duo q̃dẽ sunt i cubiti medio. alꝫ sup alteruꝫ hiꝙ digi tos restrigunt. Aliusꝙ sup hos puꝰ cui ẽ oꝛtꝰ a pte media capitꝫ brachij q̃ i latere ẽ fami liari oꝛiq̃ ex eo coꝛdavna q̃ dilataꝫ ꝛ subster nit cuti medij palme ꝛ digitoꝝuꝫ triuꝫ ỏ cã, yti litatuꝫ ẽ vt roboreꝫ idureſcatꝙ cutꝫ vole. Se cũda vt sit palme mediũ fortꝫ sesus. Tertia vt ꝓhibeat piloꝝuꝫ i palme medio oꝛtuꝫ. Sunt ꝛ alij duo lacerti a laterib⁹ hoꝝuꝫ positi lacer toꝝ. duoꝙ alij trãspositi sub his q̃nꝙ lacer tis hiꝙ duo cubitũ inoluunt sup faciẽ silꝫ to tã reuoluẽtes manũ. Lacertoꝝ ät q̃ sup pal mã positi sſ numerꝰ ẽ decẽ ꝛ octo i duob⁹ op positoꝝuꝫ oꝛdib⁹. Eoꝝ septẽ i supioi oꝛdie i pte. ſ. cutꝫ mediꝫ palme sſ lacerti q̃rũ q̃nꝙ la certi q̃nꝙ inclinãt digitos ad supioꝛa oꝛiq̃ ex singlis coꝛda pua q̃ ꝓtinuat disgregationi ꝑme iuxta pectinẽ ꝛ ẽ earũ vna q̃ policem ab alijs remouet digitꝫ. Alia ꝙ q̃ idẽ i auricłari opat. Sſ ät ꝛ i oꝛdie iferioꝛi. xj. lacerti: ẽꝙ ill actio q̃busdã cõis pectini palmeꝛ rasche eoꝝ rũꝙ actio mediũ cõare palme oꝛtꝰ ꝙ oꝛiq̃ illoꝝ q̃ ꝛasche palme q̃busdã ät sine alijs actiões sſ ꝑpe ipis ꝓtinuãt ät digitoꝝ cuiꝙ. iiij. hoꝝ duo lacerti ꝑme ꝙsolidati disgregatiõi cuiꝙ digi toꝝ. iiij. ꝓtinuãturꝙ ẽt pollicis⁹ his lacertis iij. q̃rum vnꝰ disgregationi ꝓtinuat. scẽe mo uẽtꝙ dactilos qui in vltimis sunt.

¶Caplm.vij.de lacertoꝝ pectus mouentiuꝫ assignatiõe ⁊ vtilitate.

Pectus aũt mouẽtes lacerti q̃dã ad dilatãdũ tm̃:q̃dã ad strigẽdum tm̃:q̃dã ad vtrũq; fci sunt sil'. Dilatãtes tm̃ pect⁹ lacerti nouẽ sunt q̃ꝝ vn⁹ ẽ diaphragma duo sub furculis sunt. Cuiꝫ eoꝝ origo ẽ ab ea furcularũ pte q̃ vsq; os pte dict vocatũ scapule caput:p̃meq; ꝓtinuat costarũ pectoris ⁊ attrahũt illã ad supiora q̃ pect⁹ dilatatiõis ꝯtinuẽt tpe. Sunt ⁊ tria lacertoꝝ pia q̃rũ p̃mũ astringit illud par qõ oriri dixim⁹ a spõdili scõo qõ ad q̃ntã descẽdit ⁊ sexta costã.⁊ q̃sq; hui⁹ pis lacertoꝝ duplex est. Scõz par icipit a loco ossis scapule conico extẽdit q; vsq costã posteriorẽ. Tertiũ pis ẽ ort⁹ a septima colli spõdili. Qui aũt astrigunt lacerti tm̃ duo sunt extẽsi p costarũ radices. hiq; ꝑgredãt ⁊ arctãt pect⁹. Sũt ⁊ tria pia q̃ tres vltimas trahũt costas ad supiora duo q̃z lacerti p lõgũ pectoris vsq; ad lat⁹ cartillagis extẽsi pectoralis q̃ ensi silis ẽ ⁊ vsq; furculas hiq; lacert⁹ lacerto ꝓtinuatur recto. Lacerti porro ⁊ arctãtes ⁊ dilatãtes pect⁹ iter pectoꝝ sunt costas iter duas etem̃ costas lacert⁹ ẽ posit⁹ cui⁹ villi diuersa ẽ positio:eiusq; actio fm q̃ in eo est villũ. Qui ꝙ horũ in ossalib⁹ ẽ costarũ ptib⁹ vill⁹ pectoris suo dilatat villo q̃ in exteriozibus ẽ strigit aũt iteriozi. Qui ꝙ i pte ẽ cartillaginosa villo q̃ in exteriozib⁹ ẽ strigit ⁊ reducit pect⁹ iteriozi aũt dilatat pect⁹ villo.

¶Caplm.viij.de lacertorum vẽtrem mouentiũ assignatione ⁊ vtilitate.

Ventrem mouẽtes lacerti q̃dam supplãi sunt vẽtris q̃dã testiculorũ:q̃dã ꝟgã mouẽtes:qui dã collũ circũdãt vesice: q̃dã aũt podicẽ. Et q̃ supplãi sunt vẽtris octo sũt numero. Quorũ duo tenues q̃ sup oẽs alios sunt cutẽ tãgẽtes:eoꝝq; ort⁹ a laterib⁹ silis ensi cartillagis ⁊ a posteriorũ extremitate costarum idiũtq; oẽs vẽtris ptes a laterib⁹ ⁊ descẽdũt extẽsi p lõgũ sup vẽtris mediũ ⁊ vsq; pẽnis pueniunt ossa ⁊ eoꝝ villi in lõgũ ptẽdũtur: ꝓtinuãtq; pẽnis ossi coxdis duab⁹ opimẽtalib⁹. Sunt et q̃tuor lacerti q̃rũ ẽ trãsuersa positio sub lacertis duob⁹ q̃ p lõgũ fuerũt ⁊ villi eoꝝ i trãsuersa tẽdũt eoꝝq; ab osse iliozũ ort⁹:ptẽsio aũt vsq costas posteriores:ꝙlidãtq; illis i ptibus ei⁹ carnosis. Duo ẽt lacerti i dextro posti sũt latere duoq; alij i sinistro q̃ sese inicem ad hũc icidũt modũ. Sũt ⁊ alij duo sub q̃tuor i lato positi coxpis ⁊ eoꝝ villi i latũ feruntur: opiũtq; opimũtũ qõ siphaeꝫ ꝺr ab oi late alte dextris siphacis:alter a sinistrꝫ eoꝝq; lingulorũ ort⁹ ab osse iliozũ ⁊ augmẽtꝫ spõdiliũ renũ ptigũtq; vsq costaꝝ extrẽitates posteriorũ me dioq; ꝓtinãt cũ coxdꝫ q̃ ex eis oriunt opimẽtꝫ silib⁹ ꝙlidãtq; siphaci tãta ꝙlidatiõe vt ab inicẽ dissũgi neq̃ãt. Quorũ ẽ vtilitas subleuare ab instãtis cibi siphacẽ eiusq; augere solidita tẽ:⁊ ne forte ad illũ scissura acceleret cuꝫ ertẽ dict aut cũ stõ accit iflatio. Fuit ãt lacertoꝝ q̃ sup vẽtrẽ sunt magna necitas trib⁹ deputata vtilitatib⁹. ꝓria ẽ vtvẽtrẽ reducãt tpe quo egõnes emittunt ⁊ via ſz ⁊ p⁹ tpe vt p eos fer⁹ facilior fiat exit⁹ egõnis ⁊ vie. Scõa aũt ẽ vt firmẽt ⁊ roborẽt diaphragma duz pect⁹ reducit ⁊ adiuuẽt vocis gnationẽ. Tertia est vt stõi augeãt calorẽ ãtencibotuz in eo ꝙfortet digõ. ¶At ꝙo lacerti q̃ ad testiculos descendunt in masculis quatuor: in feminis duo. Et in masculis q̃ sunt duo q̃ eoꝝ i latere sunt dextro ⁊ duo in sinistro:eoꝝq; vtilitas ẽ testes ad supiora eleuare ne forte eneruẽtur. Qui autẽ testiuꝫ sunt feminarũ alter q̃ a latere est dextro alter a sinistro q̃ruz in femis vtilitas ẽ q̃.⁊ in masculis facti sunt ãt masculis q̃tuor femis duo.q̃m masculorũ suspẽsi sẽ testes feminarũ in iteriozib⁹ positi sẽ ⁊ nõ suspẽsi. Uesice ãt lacert⁹ vn⁹ ẽ collũ circũdãs sip⁹ pleno circuitu ⁊ villi ei⁹ p latũ positi duasq; hꝫ vtilitates altera q̃m colluꝫ vesice reducit tpe q̃ vria emittit. Si etem̃ eneruet a collo vesice colli loc⁹ q̃ vesice ꝓtinuat reducaturqꝫ caro ei⁹ iferi⁹ itrat vrina in vesicã ⁊ vsq; cerui ces. Si ãt oẽ vesice colluꝫ reducat ois q̃ i ea est egredit vrina:reducitq; intm̃ vt nihil i vesica remãeat. Scõa ꝙo vtilitas est vt reducat ea q̃ vesice iungit colli ip⁹ ptẽ ⁊ strigat,phibeatq; exituꝫ vrine a vesica nisi cuꝫ op⁹ fuerit. Ueretruꝫ ãt mouẽtes lacerti q̃tuor sẽ eorumq; duo sup extẽsi meatui q̃ ad ꝟgã mitti tur eoꝝq; vtilitas ẽ extẽdere meatũ q̃ a ꝟga emittit i vtrũq; lat⁹ vt dilatat⁹ rect⁹ sit:mittaturqꝫ p ipꝫ spma egrediatq; foras recte ⁊ nõ iclinuꝫ.duo reliq̃ q̃b⁹ ẽ ab osse pẽnis ort⁹ ꝓtinuãt p.trãsuersuꝫ ducti ꝟge eoꝝq; vtilitas ꝟgã i rectuꝫ extẽdere ⁊ subleuare ac i lat⁹ alteruꝫ declinare. Si etem̃ vtriqꝫ moueat ꝟga i rectũ extẽdit i nulluꝫ iclinata lat⁹:fitq; meatus rect⁹. Si ãpli⁹ tẽpato extẽdat ꝟga surſuꝫ porrigit q̃ruz altero solo moto altero q̃escẽte in illi⁹ lat⁹ ꝟga deducit. Lacerti ãt anũ mouẽtes q̃tuor sunt eorumqꝫ vn⁹ posit⁹ ẽ i extremitate recti itestini ⁊ ẽ imixt⁹ cuti sic ãdictuꝫ ẽ eiusq; vtilitas podicẽ exp̃mere ⁊ expellere qõ i eo remãet secum ⁊ post egõnẽ purgare. Alij⁹ sup hunc posit⁹ ẽ q̃ extrẽitatẽ circundat itestini recti:eiusq; vtilitas extremum anj tenere ⁊ diligẽti⁹ arctare. Horuꝫ duorum extrẽa lacertoruꝫ vsqꝫ radices puẽiunt ꝟge. Tertius autem

aūt ⁊ ꝯrtus lacert⁹ ꝑ trāſuerſum poſiti ſūt ſuper ſm a duob⁹ lateribꝰ in q̄z ei⁹ latere lacertus: q̄bus ē inclinata vtilitas anū ſubleuare ⁊ ad ſupiora tollere: cū extremitati inteſtini recti tenaſmos maxim⁹ accit: ne forte extat: cum eterū duo hi eneruāt̄ lacerti: neceſſe ē refere illū cū manu interius. Hec ſunt lacertorum ſupplanū vētris ⁊ alia cōfinia mouētum genera: qne volūtario mouētur motu.

¶ Capitulū .ix. de lacertorū coxas mouētium aſſignatione ⁊ vtilitate.

Pedes mouētiū locertoꝝ q̄dā coxas mouent: q̄dā crura: alij pedes ipſos. Et coxas mouētes lacerti: q̄dā: ſup ilio rū poſiti ſunt oſſa q̄dā ſup anche oſſa: eoꝝ ꝓtinuati āche diſgregationi cordis. Hoꝝ nūerus lacertoꝝ decē: q̄dāq̄z eoꝝ capitibus iſignit duob⁹: ⁊ ē illi ort⁹ ab ilij oſſe: ſcōs ab oſſe anche originē ducit. Horūq̄z ābo vtilitas coxā reducere ⁊ invtrūq̄z iclinare latus. Duo alij ortū a pēnis hñt oſſe: alter a familiaribus alter ab extraneis: ⁊ vtriq̄z circumpleri circū coxā: ⁊ alk alki ꝓtinuāt̄ ꝙ ſolidaſq̄z loco ꝓ fundo q̄ apō augmētū ē magnū coxe. Etenim oſſi in inferioꝝ q̄ parte genu cōpungit; augmēta ſunt duo: alterꝝ magnū in extraneo latere. alterꝝ paruū in familiari. Et hoꝝ duorūz vtilitas lacertoꝝ regere coxā ⁊ explicare illaz Et cui⁹ eſt ortus a familiaribꝰ regit ab añrioribus ⁊ in familiare lat⁹: qui aūt ab extraneo regit ⁊ reducit i poſteriora ⁊ in extranea. Sūt ⁊ alij ſex lacerti coxā explicātes.

¶ Capitulū .x. de lacertoꝝ crura ⁊ pedes mouentiū aſſignatione ⁊ vtilitate.

Lacerti crura mouētes poſti ſunt ſup coxas: et eoꝝ corde diſgregatiōi genu cōtinuantur. Sunt aūt nouē. Horūq̄z tres magis poſiti ſunt ſup coxe latus familiare ab añrioribus ⁊ ſunt ꝓ rectū poſiti: quoꝝ vnū dupler ē: ⁊ poſſunt dici duo eē eo ꝙ duos hñt ortus ab maiori oſſis coxe augmēto. aliuſq̄z aberteriorꝰ coxe ⁊ tēdit vſq̄z dū genu ꝓtinuet palo: nec ab eo aliq̄ ē corda. Duo ſo reliq̄ triū q̄ ⁊ maiores originē trahūt alter q̄dē ab augmēto maiori oſſis coxe: alter a recto ⁊ ſtat in illoꝝ oſſe ⁊ ort̄ ab vtriſq̄z corda vna q̄ genu cōtinuat palo: dehinc cū cruris oſſe: amboq̄z explicāt crus ⁊ duplicāt accidēt aliter. Sūt ⁊ q̄nq̄z lacerti poſteriorꝰ apte poſiti familiari coxe poꝛiꝰ minores quorū duo poſiti ſunt a lateribꝰ illoꝝ triū: ⁊ ē eoꝝ alteri origo a latere oſſis anche ⁊ oſſis recti: cōtinuaturq̄z lateri cruris extraneo: alteri autē ab obuiatiōe oſſiū pēnis ꝓtinuaturq̄z lati cruris familiari quoꝝ ēvtilitas crus in latera mouere. Terti⁹ aūt q̄rt⁹ q̄z ⁊ q̄nt⁹ poſiti ſunt iter hos duos a poſterioꝝ⁹ vno ſub ordine eoꝝ q̄z ort̄ a baſi coxe ⁊ pducīt ex eis corda vna diſgregatiōi genu ꝓtinuata: q̄bꝰ ē officiū crus varijs mouere modis. Lacert⁹ aūt q̄ lacertuz ſequīt ⁊ lateri cruris ꝓtinuāt̄ familiari duplicat genu ⁊ crus monet in lat⁹ familiare. Medius ſo lacert⁹ capiti ꝓtinuāt̄ familiari arundinis coxe: trahitq̄z ſecū cr⁹ totū: ꝓtinuāt̄ ⁊ cū diſgregatiōi genu in lacertoꝝ extremitate magnoꝝ: q̄ in crure ſunt. Non⁹ poꝛro lacert⁹ paruus ē occult⁹q̄z i genu diſgregatiōe: eiuſq̄z vtilitas reducere ⁊ in lat⁹ vtrūq̄z crus declinare Lacerti aūt pedē mouētes ⁊ articulos: alij in crure poſiti ſunt alij in ipſo pede. Et in crure poſitoꝝ numer⁹ .xiij. ſeptē ab añrioꝝ⁹: totidemq̄z a poſterioꝝ⁹. Et ſeptē q̄dē poſterioꝝ duo lacerti a capite icipiūt coxe: ⁊ calcāeo ꝓtinuanť cū magna corda vna: ei⁹ ē vtilitas calcaneū trahere pedē firmare ipmq̄z calcaneū cruri alligare: vñ ⁊ ſiq̄ hnic accidat corde paſſio pedis fit ℞ctio ⁊ clauditas. Eſt ⁊ ali⁹ ē color in viride iclinat: ort⁹ ei⁹ ab eñeo arūdinis capite cruris ⁊ calcaneo ꝓtinuāt̄ nec fit ex eo corda cui⁹ ē vtilitas duob⁹ i actionib⁹ ſuis ꝑmos adiuuare lacertos ⁊ vt ſiq̄ eoꝝ alki in cō modū accideret hic ei⁹ ſuppleat locū. Sūt ex ſeptē tres alij qaoꝝ vn⁹ ort̄ ab eñeo arūdinis capite: eiuſq̄z corda medios reducit digitos vicinoſq̄z. Scōi ort⁹ a cruris poſterioꝝ⁹ ex quo corda ort̄ q̄ in lat⁹ extēdit ꝑtis: diuiditurq̄z in duas ⁊ auricularē reducit ac indicē. Terti⁹ ſo ort̄ ab arūdinis familaris capite eiuſq̄z corda raſche ꝓtinuāt̄ diſgregationi ab iferioꝝ⁹ añrioꝛa ꝑtis pollicis totalitatēq̄z reducit pedis in poſteriora ⁊ in lat⁹ iclinat familiare. Hoꝝ ℣ triū vtilitas lacertoꝝ vt articulos reducāt pariterq̄z toti⁹ diſgregationez pedis. Lacerti aūt ſeptimi origo ab augmento ē magno oſſis cruris ⁊ ad calcaneū vſq̄z ꝓtingit: ex quo corda ort̄ q̄ medio plāte pedis ſubſternit̄ datq̄z illi extēſionē: ſoliditatē: plānitiē ⁊ ſenſ⁹ bōitatē. Septē āt q̄ in añrioribus ſunt lacertoꝝ: maioꝛ reliqs ab iterioꝝ⁹ familiaris ort̄ arūdinis: q̄ ꝓte lat⁹ ſequīt eñeū et ad cr⁹ deſcēdit: oꝛiturq̄z ex eo corda q̄ ꝓtib⁹ illis ꝓtinuāt̄ q̄ ſup policē ſunt. Extēditq̄z pedis totalitatē ad ſupioꝛa ⁊a terra ſublenat. Scōs a loco ort̄ ort⁹ ꝑmi ⁊ in latera ei⁹ extēdīt ex q̄ ⁊ corda, pducīt q̄ oſſi ꝓtinuāt̄ in pollice primo eiuſq̄z officiū pollicē trahere ad ſupioꝛa ⁊ iclinare pedē ꝑ lat⁹ paulatim. Terti⁹ ſo poſitus ē iter cruris arūdines vtraſq̄z ⁊ iter eas ꝓcēditur oꝛtaqz ex ea corda pollici ꝓtinuāt̄: ꝑ lōgū explicatq̄z illū. Quart⁹ a capite icipit arūdis eñee a locis q̄ arūdinē ſtringūt eñeā ⁊ i horū ē poſit⁹ medio lacertoꝝ ⁊ in articuloꝝ terminis ⁊ ex eo q̄tuoꝛ oꝛiunť corde: ꝗrū ē vtilitas ſingulaꝝ ſingulos explicare digitos polli

ce excepto. Quiti ẽ ab exnea origo arũdie ex corda ab eo ꝓducta pollicẽ reducit. Sexti ꝯo ẽ initiũ a quintiloco ⁊ ẽ lacert⁹ subtilis cuius corda auricularẽ in exneũ declinat lat⁹. Septimi ẽt ẽ ortus ab arũdine exnea ex quo orta corda ptib⁹ q̃ supersũt auriculari ꝯinuat: cuius ẽ vtilitas pedẽ in añrioꝛa extẽdere: ⁊ si cũ scõo moueat lacerto pedẽ trahit ad supioꝛa. Lacertoꝝ aũt q̃ in pede sunt numer⁹ ẽ viginti sex: quoꝝ q̃ncq; sup pedẽ a q̃bus q̃ncq; ꝓducte corde single singulis deputant digitis: quos ⁊ in lat⁹ inclinãt. Sunt ⁊ viginti vn⁹ lacerti ab inferioꝛib⁹ quoꝝ septẽ in pedis pectine sũt positi: eoꝝũq; vtilitas q̃ fuit illoꝝ q̃ in pectine manus septẽ positi sũt. Et hoꝝ septẽ quinq; lacerti q̃sq; quẽq; deputatũ lat⁹ in sinistrũ inclinat articulũ: sext⁹ ⁊ septim⁹ auricularẽ amouẽt et pollicẽ ab alijs. Sũt ⁊ q̃tuoꝛ lacerti in rascha positi quoꝝ q̃sq; ꝑmã reducit dissgregationez singuloꝝ articuloꝝ solo excepto pollice. Reli q̃ decẽ positi sunt añ cuiusq; articuloꝝ ꝑmam dissgregationẽ: quoꝝ duo lacerti hñt vtilitatẽ sile; puoꝝ vtilitati lacertoꝝ q̃ in palma sunt etem si eoꝝ q̃q; moneãtur duo sil reducũt digiti ꝑmã dissgregationẽ sine iclinatõe: si autez eoꝝ vn⁹ moueat dissgregationẽ reducit illam cũ in lat⁹ inclinatiõe. Refert aũt galien⁹ horũ sciaz lacertoꝝ multos exꝑlanãtiũ nõ attigisse. Et hec ẽ oim lacertoꝝ q̃ in corꝑe sunt assignatio nũero q̃ngentinoꝝ viginti nouẽ: quoꝝ nocuẽ sunt i facie. In oculis viginti quatuoꝛ: inferioꝛẽ mouẽt maxillã duodecim: q̃ vtraq; mouẽt fauces q̃tuordeciz. Qui caput mouẽt vigintres sũt. Qui canales pulmonis q̃tuoꝛ. Qui guttur sexdeci. Qui os mouẽt qñ lauda sile ẽ sex sũt lacerti. Linguã mouẽtes nouẽ: gurgulionẽ duo. Qui collũ monẽt q̃tuoꝛ. Mouẽtes scapulaꝝ duaꝝ dissgregationẽ viginti sex sunt. Qui dissgregationẽ cubitoꝝ duoꝝ octo. Et in cubitis duob⁹ trigita quatuoꝛ sunt. In duab⁹ palmis trigintasex. Qui ꝯo pect⁹ cẽtũ ⁊ septẽ sunt lacerti. Qui spinaz q̃dragintaocto. Sup vẽtrẽ duo. Et i vesica vn⁹. In ꝯga q̃tuoꝛ. In testib⁹ q̃tuoꝛ. Qui podicẽ reducunt q̃tuoꝛ. Qui dissgregationẽ ãche viginti sex. Genu mouẽtes viginti octo. Duas canillas. xxxvj. ain cruribꝫ xxviij. in pedibus quinquagintaocto.

¶ Capitulũ .xj. disputatio vniuersalis de omnibus cõpositis membris qui sunt inꝛ interioꝛibus corꝑoris ⁊ primo de cerebꝛo.

ET quoniam eoꝝ q̃ cõpositꝫ sunt mẽbroꝝ habitudines q̃ in exterioꝛib⁹ magis explanauimus. iã nunc ab hoc incipiemus loco eoꝝ q̃ interioꝛib⁹ posita sũt explanationẽ q̃ interioꝛa vocant mẽbra. Incipiemusq; ꝑmo oiuꝝ de illis quoꝝ ẽ ꝑma positio iter oia interioꝛa mẽbra q̃ꝫ ẽt excellẽtioꝛa videnꝫ ⁊ dignioꝛa atq; ipa sũt alia mẽbra interioꝛa scõꝫ maioꝛẽ ptẽ. s. cerebꝝ ꝙmucha ocli audit⁹ instrumẽta. organũ odoratꝰ. ligua ⁊ q̃ sequ̇t. Et nos igit ꝑmũ a cerebꝛo sumem⁹ exoꝛdiũ qñ ceteꝛ ẽ mẽbris nobili⁹ alib⁹ ⁊ vehemẽtioꝛis dignitatis. Dico qm̃ cerebꝝ ceteris honoꝛabili⁹ est mẽbris corꝑis ⁊ excellenti⁹. Est em̃ radix ⁊ q̃ll fonaꝛ alie rõnal⁹ ꝑ quã ẽ anim⁹ ⁊ discretio oꝛ goꝫ sensib⁹. Et positũ ẽ i supioꝛib⁹ corꝑis cerebꝝ ocl'oꝝ cã q̃s erat i eminẽti eẽ loco necessitas vt posset hõ i lõginq; posita itueri ⁊ ꝑspicere q̃b⁹ si sint vtilia appꝛoꝛiet si nociua fugiat ab eis quẽad⁹ zem̃. si velit hõ i lõginq; aliq̃ emin⁹ aspicere ⁊ i excelsa ⁊ eminẽtia ascẽdit loca: sic⁊ cerebꝝ in eminẽti positũ est loco corꝑis oculoꝝ cã: q̃ sit excellentia ei⁹ sup alia illis eminẽs. Est aũt cerebꝝ corꝑ albũ sãgui ne carẽs molle nervis sile mollib⁹ nisi q̃ cerebꝛũ hũidi⁹ ẽ illis: qñ iõ factũ ẽ ꝑ ea q̃ necessaria erat velocẽ mutationẽ ⁊ alterationez in eoꝝ q̃ sentiunt nãz. Diuisũ ẽ ãt cerebꝝ i duas ptes: altera i añrioꝛib⁹: ⁊ dr̃ ꝓra: alta in posteꝛius ⁊ dr̃ puppis. Sepatqz duas ptes opimẽtũ spissi⁹ duoꝝ cerebꝛi opimẽtoꝝ sub itrãs illi duab⁹ tũicis: nec ẽ iter duas has ptes ꝯtinuatio nisi ꝑ meatũ q̃ sub fr̃ice ẽ ꝑ corꝑaqz q̃mea tũ circũdãt. Añrioꝛ aũt ps maioꝛ est puppi ⁊ mollioꝛis sube. Maioꝛ: qm̃ ex ea oꝛiri necesse erat nervoꝝ ꝑ'a ꝑia a puppi aũt nucha ꝙpauci oꝛiunt nervi. Sube ꝯo ei⁹ mollities facta ẽ qm̃ oportebat ex ea nervos q̃b⁹ sensus fieret oꝛiri q̃s ipos molles esse expedit vt facili⁹ i eorũ q̃ sentiunt mutent nãz. At ꝯo puppim duꝛioꝛẽ eẽ oportuit quo ꝯtro mot⁹ copiã fortioꝛ eẽt ⁊ tollerãtioꝛ. Sũt ãt in cerebꝛo ꝯcauitates tres q̃ dicũtur vẽtriculi: q̃rũ due in ꝓioꝛa sunt dicunturqz ꝓrales vẽtriculi per quos ⁊ attractio fit aeris ⁊ expulsio ⁊ flatus qui a cerebꝛo est ⁊ in ipsis spiritus mutatur vitalis in naturã spiritus animalis. Ex ipsis quoqz augmenta oꝛiuntuur duo: que duob⁹ similia sunt vbe ribus per que odoꝛum fit attractio. Sũt autẽ vtriqz humidi facti vt ab eis nervoꝝ sensuz paria ꝓducerentur: ab vno quoqz eoꝝ latere neru⁹ vn⁹ vt si forte alicui eoꝝ incõmoditas acciderit aliqua ster alter illi⁹ loco⁹. Est aũt ei ꝯcauitas in eius posterioꝛibus q̃ vẽtricul⁹ dr̃ posterioꝛ ⁊ puppis ⁊ vsqz hũc ventriculũ spũs ꝓcedit a'alis a duobus ꝓre vẽtriculis posticꝫ mutatus ẽ ⁊ alteratione quadã alterat⁹. Inter duos aũt vẽtriculos meat⁹ ẽ trãsiẽs ꝑ quẽ spũs decurrit a'alis a duobus ꝓre vẽtriculis ad puppis vẽtriculũ: ⁊ hoc inter mediãte meatu fit puppis ⁊ ꝓre cõtinuatio. Et in cõspectu vẽtriculoꝝ duoꝝ anteriozum⁹ locus ẽ ꝓfundus ad quẽ pueniẽt: dꝝ vẽtriculoꝝ ꝯgregatio: a quo meat⁹ quẽ diximꝰ ꝯcipit vẽtricli ⁊ em̃

ptore necesse hēbat puppis ꝓtinuari vētricło ab vno loco q̄ vtriq; cōis esset: ideoq; hūc pueniēs facti sūt loci. Dē ät a q̄busdā loc⁹ hic vētriculus ārtus cerebri ſz ⁊ medi⁹ vētricul⁹ ⁊ ē vētriculo puppis mior: pariterq; ſingulis p re vētriculis. huj⁹ ät ventriculi vtilitas qm̄ ſpūs a vētriculis ꝓre ad hūc deferr locū q̄ eo cōgregar: ab hoc ät ad puppim mittit p mea tū q̄ p ipos trāſit: ⁊ qō ſupest huic cerebrū. Figura ei⁹ ē tāq; recti oblōgi rotūde nodoſi in ſilitudinē circuli ſpiſſi: qō ſic factū ē vt maiorē cōtineret ſpūs q̄ntitatē q̄ oēs ꝓtinerēt alie re liq̄ figure: remouet hac figura etiā ab icōmodorū ſuſceptiōe. In p̄n⁹ aūt huj⁹ meat⁹ pte q̄ iūgit vētriculo p⁹ corp⁹ ē glāduloſū c⁹ figura pinee ſilis ē: qō neciuz fuit vt vacuitates repleret q̄ iter mēbra ⁊ ptitiōes sunt venar⁹ er q̄bus rete iternectit. hecq; glādula cū his pgit venis quādiu ſuſpēſe iūr. Ut aūt in corpe ſtabilitūr cerebri finit ſtabilitas eaꝝ ipo momēto nec illō trāſit. In huj⁹ autē meatus cōcauo aug^m est p lōgū porrectū dictū ꝼmis eo q̄ ei⁹ figura ꝼmi ſilis sit: cui⁹ caput magnū: icipitq; ſtatim glādula pinee ſilis. Aliud aūt caput vſq; puppis vētriculū p cedit. Et in huius meat⁹ cōcauo a latere vtroq; ⁊ ſub ꝼme augmēta duo: a cerebro ꝓcedētia rotūda ⁊ oblonga: adinuicē iuncta ſilia duob⁹ hois femoribus ſi sint cōiuncta: vocāturq; dne caſtule ⁊ meat⁹ latera duo sunt hec augmēta. Supius aūt pellicula opertū ē ſubtili ⁊ forti cōiuncta cū duob⁹ illis caſtulis a lateribus eoꝝ: hocq; operimētū vſq; puppi ꝓcedit cerebri ⁊ est extremitas inferior ꝼmis: nec ꝼo ſilis est ꝼmis caſtulis duab⁹ quo vis mō: ꝼmis eteñ posit⁹ est ex fruſtro magno: eiuſq; ꝓpoſitio ſit ē diſgregationib⁹ cōtinuatis cū opimētis ſubtilibus. At ꝼo caſtularū duarū ptes oēs adinuicē ſil'es sunt: ꝼmis ät cū diſgregationuz copia etiā varie est figure. Extremitas eteñ eius q̄ cōiungit vētriculo puppis eo in loco quo finit operimētū illi ſuppoſitū gibboſa est ⁊ ſubtilis: de hinc nō deſinit augeri ⁊ dilatari paulatim donec exteriora tāgat ſpatioſa iter caſtulas: ⁊ cōiungātur ſit: ideoq; ſi p lōguz meatus extēdatur claudit illū diligēter: ſi aūt ad poſteriora reducat operimētū ſecū trahit: tāq; extremo gibboſo cōtinuatī apitq; meatus cui⁹ aptiōis q̄ntitas: est q̄ta ⁊ eaꝝ reductōis. In reductiōe eteñ ei⁹: ⁊ ad poſteriora reuerſione cōgregatur ⁊ abreuiatur ei⁹ lōgū: latuz ꝼo augetur ⁊ rotundatur vt ſimile ſpherice fiat figure. Ideo ergo q̄n ei⁹ est pauca reductio: ⁊ meat⁹ parū apitur: ſi aūt plurima fit ⁊ plurimū meatus reſerat. Uermis aūt ꝓſolidatus est caſtul⁹ duab⁹ ab exteriorib⁹ ligamētis duob⁹: q̄ mēbroꝝ explanatiōes corrulas vocāt. Sic ät nec̄iū fuit ne forte vermis cederet loco ex ſui mot⁹ copia. Factuſq; ē a cerebro ſolidior vt ab icōmodoꝝ amouerer ſuſceptione. Utilitas ät ꝼmis ē meatū q̄ iter mediū est vētriculū ⁊ puppim claudere. vt ſi forte ſpūs aliq̄d puppis vētriculū fuerit igreſſum exire neq̄at. ſz ⁊ vt apiat. dū ad illū ferr ⁊ hec ē aſſignatio cerebri. Circūdāt ät cerebrū opimēta duo q̄ cerebri mēs dicunt alter ſpiſſuz ⁊ vocat mater ſpiſſa ⁊ alter ſubtile ⁊ mater ꝛ ſubtilis. Porro mater ſpiſſa opimētū ē groſſum ⁊ duꝝ ſub capitꝫ cranee poſitū ⁊ ē i cerebri medio loco groſſuz. Cū ät ad locū deſcēdit inferiorē q̄ ē ſub ſcomo medio capitꝫ cranei duarū fit tunicaꝝ. duplexq; ad locū tēdit i q̄ ſcomū icipit lauda ſilē deſcēditq; cū vtriſq; cerebrꝝ igrediēs vſq; ſpatiū q̄dā eleuat q; ibi dē vbi ⁊ due vene pulſantes extollunt a fine duoꝝ laterꝝ ꝓploſi lauda greco ſilis aſcēdit: q; ab vno q̄z ei⁹ latere vēa loco ät q̄ hec duo latera ꝓueniūt due ēt ꝓgregant vene ⁊ altera alteri vnit ⁊ ē altior loc⁹ q̄ i circuitu ē ei⁹. Ab inde ät diuidunt ptes cerebri anrior: ꝓra. ſ. et poſterior: puppis venit ad hūc ēt locū extrēitas alia duplicata huj⁹ mēis. videbiſq; hoc eā loco groſſior ēptib⁹ ſuis alijs omnib⁹ q̄bus cerebꝝ ꝓtinet q̄druplo. Est ät ⁊ alia ibi vena nō pulſans q̄ p lōgū ꝼſus ptē ꝓre tēdit cerebri. nec tñ ꝼe ē vēa ſz q̄n figura ei⁹ rotūda et ꝓcana ē ⁊ icurua. ⁊ ſāguis i ea ineuit ſiē ⁊ i venis iōvēa tertia vocat q̄ eteñ arterie p duplū mēis aſcēdētes ſpiſſe cū ſibi obuiāt altera alteri ſpiſſa ꝓplicat mē fitq; ei⁹ interior loc⁹ ꝓcauꝝ rotūd⁹ vene ſilis ſuſcipit ſanguinē ⁊ cuſtodit q̄ēadmodū vena vite eteñ alialis tpe plen⁹ ineuit ſāguie vt ät mortuū ē ineuit i vase h⁹ coagulat⁹ ⁊ groſſus ſāguis vocauit aūt hunc. Eracle⁹ locū q̄ fit ex opiñti plicatiōe q̄ due in nicē obuiāt arterie torcular iōq; q⁹ p fund⁹ ⁊ occult⁹ ſitꝫ loc⁹ i q̄ ſāguis defluit i ea q̄ ſubſūt. Sup locū ät hūc q̄ torcular dict⁹ ē due ſt arterie pue inicē ꝓueniētes ⁊ illi ſuppoſite ex q̄b⁹ iterꝫ fit i mē ſpiſſa loc⁹ ⁊ ipe torcularꝫ nole dicer fz ſimilitudinē eaꝝ q̄ pus ꝓuenerāt vēaꝝ. Harūq; ort⁹ arteriaꝝ cuiuſq; loco q̄ finit duorū latez ꝓploſi lauda greco ſili ſubest. Mater vero ſpiſſa minime oſſi cranei continua ē ſed ſcomus ſuſpēſa pāniculus qui ab ea oriūtur qui eam tollunt ⁊ ſcomis alligant egrediunturq; oſſa cranei inter ſcomorum vacuitates ⁊ dilatantur quaſi corde ac abinuicē cōtinuantur fitq; ex his panniculus vnus ſub cute arabice ſeniacuz dictus. Et huius ſpiſſe vtilitates matris tres sunt prima est quoniaꝝ ſubtilem ſernat matrem que ſuper cerebrum ē ac⁹a cranei defendit oſſium duritie. Scōa ē vt inter duas cerebri proraz. ſ. ⁊ puppim differētiā faciat ptes. Tertia ꝼo vt ſit firmamētū ⁊ ſoliditas vēis q̄ ei⁹ plicatiōe ſt ſua reuolutio

ne ⁊ duplicatiõe. ¶Tenuis aũt mater opimẽ tũ ẽ subtile iter venas ⁊ arterias q̃ cerebro in pereminet: ligatq̃ strigit ⁊ replet q̃ iter eas fũt vacuitates ad exẽplũ venarum ⁊ arteriarũ q̃ in cõcauitate sunt. Hec etenim duo sunt ex venis q̃ inuicẽ irretiũtur: ⁊ inter eas operimẽtum tenue est qõ illas adinuicẽ stringit: nec remanet inter eas locꝰ vacuus. Sic fit in tenui matre. Fit em̃ ex venis distributis a dnabꝰ mime pulsantibꝰ venis q̃ cerebꝝ ab exteriozibꝰ cranei ingrediunt ⁊ ab arteriis q̃ a duabꝰ diuidũtur arteriis inuicẽ sibi obuijs ẽt replicatiõe reti sili q̃ ad cerebrũ veniũt ⁊ in vẽtriculos distribuunt cerebri ⁊ oẽs eius ptes: sed ex tenui operimẽto iter eas ⁊ venas ⁊ arterias qõ eas adinuicẽ strigit ⁊ solidat in secũdine silitudinẽ. ideo ergo vocat hoc operimẽtũ secũdinũ. Hec tenuis mr̃ sub spissa posita est cerebrũq̃ circũtenet illi ꝓtinuata. ipsũq̃ ab oi operit ꝓ se intratq̃ in eiꝰ pfundũ: estq̃ cũ venis eiꝰ in oibus ipius ptibꝰ ⁊ i cõcanis eiꝰ oibꝰ. Est aũt sub in subꝫ spissa mollior matre: ꝛ cerebro cõtinuata est tanq̃ si eiꝰ sit cutis. Nõ aũt ꝓtinuatur tenuis hec cũ spissa mr̃e: est em̃ inter eas separatio nisi q̃ loco ꝓtinua q̃dẽ est illo q̃ i eã due igrediũtur vene a cranei exteriozibꝰ ⁊ occursus earũ loco ac dilatatõis cerebri tpe. Dũ aũt reducit maius interficit spaciũ. ¶Fcã est autẽ matrix hec tenuis triũ cã vtilitatuꝫ. ꝓria est vt vẽas adiuicẽ ⁊ arterias alliget q̃ in cerebro sunt: solidetq̃ venas q̃ ad cerebrũ veniũt ne forte suspẽse remaneãt. Scõa vt ptes congreget cerebri ⁊ opiat defendat ⁊ custodiat a mr̃e spissa quẽadmodũ ⁊ cutis. Ideo ẽt ⁊ mollis fcã est ne oino cerebro nocerẽt ei⁹ in cursiones quẽadm̃ spissa fcã est mr̃ mollior ossibꝰ ꝛ tenui hac durior a supiozibꝰ tenuẽ vestiẽs vt sit illi operimẽtũ ⁊ a duritie cranei ossis defensio: sic q̃ꝫ ⁊ capitis craneũ defensio est ⁊ custodia mr̃is spisse. Tertia ẽ vtilitas tenuis mr̃is vt cerebrũ pascat his q̃ in ea fũt venis nõ pulsantibꝰ atq̃ nãlẽ iferat calorẽ his q̃ i ea sũt arteriis. hec ẽ duuꝫ opientiũ cerebꝝ opimẽtoꝝ assignatio. ¶Et hec duo opimẽto oẽs vestiũt nernos a cerebro missos ẽ̃diu iter capitꝫ fũt craneũ: vt craneuꝫ egrediunt nudãtur spoliãturq̃ eis nuditq̃ egrediunt eorũq̃ in neruos vtilitas ẽ q̃ ⁊ in cerebꝝ. Loca q̃dꝰ suas emittit cerebꝝ supfluitatꝫ q̃ in ipso sunt iã nũc q̃ sint ordiemur dicere. Dico q̃m q̃ sunt in cerebro supfluitatuꝫ due sunt spẽs. Altera ẽ spẽs vaporosa fumosaq̃ sursuꝫ ascẽdens q̃ ⁊ dissolutiõe dissoluit nõ mãifesta sensui ad quã dissoluẽdã capitis craneuꝫ ex ossibꝰ est ꝓplexũ multis cõplone ꝓtinuatis que dicit̃ scoma: vt iter eã continuationẽ he egrediat vaporose supfluitates dictum est autẽ de his in hoc precedẽti sermone. Altera vero est spẽs super fluitatem grossarũ q̃ ad iferiora descẽdunt q̃ꝛuꝫ dissolutio sensibꝰ ꝓz his aũt duo fcã sunt loca ꝓ q̃ cerebrũ illas eẽiciat nares. ſ. due ⁊ oris supius. Nares q̃ꝺ q̃m spissa mater q̃ cerebrũ opit loco q̃ due sunt nares ꝓforata ẽ foramibus mr̃tio colatorio silibꝰ. Sic etiã ossa duo in quibus duaꝝ sunt foramia narium que post hunc spisse mr̃is locũ posita sunt multis fũt ꝓforata ꝓforamibꝰ colatorio silibꝰ. Grosse itaq̃ supfluitates a cerebro descendẽtes per foramina decurrunt spisse matris: ⁊ ꝓ horum duo foramina ossium vsq̃ ad nares calefactione spũs exteriozis. ¶Facta sunt aũt foramina ossium q̃ in ossibus sunt collatorio silibꝰ: q̃daꝫ q̃dẽ recta: q̃dã aũt ex trãsuerso nõnulla ꝓtorta q̃si vitis vt q̃n aer ad aĩriora trahit̃ fridus nõ ingrediat cerebrũ ledatq̃ ipm̃ sed imutetur in spatij plixitate. Incuruãtur aũt vie ne forte ad cerebrũ qõ pueniat duꝝ corpꝰ ẽxtis multa egrediãtur ab ipo ꝓflatus exitus tpe q̃ th cũ eo intrare nõ pñt. ¶Supfluitates aũt que a supiozibꝰ egrediunt oris ꝓ duos exeũt meatus ad os descẽdentes. Alter eorũ a subteriozibus vẽtriculi incipit in cerebro medij ⁊ ad iferiora descendit. Alteri aũt ꝓncipium est a meatu qui ꝓtinuat cerebri ꝓã ⁊ puppiz descẽditq̃ ꝓ trãsuersum ad iferiora: ꝓmoq̃ cõtinuat meatui. fitq̃ locus quo hi duo occurrunt inuicẽ meatꝰ rotundus cõcauus pfundꝰ nisi q̃ ẽpto ad iferiora extendit̃ angustat̃ parũper donec glãdule ꝓtinueãt ⁊ cõsolideãt sub illo posite sphere silicis ⁊ ipa cõcaua ẽ. ¶Hãc sequit̃ glãdulã os collatorio silẽ per qõ grossa descẽdit supfluitas ad iferiora qõ sup palatum oris positũ est. Locꝰ rotundus ⁊ pfundus ad quẽ hi duo pueniunt meatꝰ concha vocat̃: q̃m ad ipm̃ oẽs cõgregant supfluitates. Qui aũt subest illi strictꝰ locꝰ ꝺr̃ ẽbotuꝫ: eo q̃ supfluitates a pfundo loco ꝓ hunc influãt strictũ in glãdulã ꝓcauã: quẽadmoduꝫ liquores aliqui defluunt ꝓ embotuꝫ ad vas suppositũ foramẽ etem̃ eiꝰ ꝓcauitati ꝓtinuat glãdule q̃ sub eo est. Et hic locꝰ q̃ cõcha dictꝰ est ⁊ est embotũ subas hñt pãniculosas ex tenui matre q̃ scõine silis ẽ ne cĩũ em̃ fuit vt cerebro a supiozibꝰ ꝓtinuareẽ ab iferiozibꝰ autẽ cũ glãdula. ¶Extra matrẽ spissaꝫ posita ẽ et spatiũ qõ ẽ iter spissaꝫ matrẽ ⁊ palati os huius ẽ spissitudis glãdule ẽtitas. ¶Uene aũt telate ⁊ irretite a duaꝝ diuisiõibꝰ venaꝝ q̃ dicũt iuueniles q̃ reti siles fũt circũdãt hãc glãdulã illã circũtenẽtes. Nec ꝟo ẽ rete hꝰ simpler imo retibꝰ sile ẽ alijs sup alia positꝫ his i illa itrãtibꝰ. sic vt nõ possint alia ab alijs separi ⁊ suppositа fũt ac substrata cerebro i loco q̃ ẽ iter palatũ ⁊ matrẽ spissaꝫ tẽdẽtia i aĩriora ⁊ posteriora: lateraq̃ sinistra ⁊ dextra. Dehĩc aũt ꝓgrediãtur vene hee ⁊ fiũt due ex

eis vene equales illis a quibus pullulauerãt duo igrediũtur spisse matris foramina: dehic vẽtriculos cerebri ⁊ i oẽs eiꝰ distribuunt ptes Dcm̃ ẽ aũt de hac hitudie venaꝝ adiuicẽ irretitaꝝ loco quo de arteriꝭ dixim⁹. hniꝰ autẽ retis vtilitas spũs est decoctio vitalis qui de duabꝰ ascẽdit venis iuuenilibꝰ ⁊ ieiꝰ in aialis nãm spũs alteratio quãcũqꝫ etem̃ necesse habuit materiã nã ercoquere loca illis quibꝰ immoraretur ꝓposuit: spũs aũt aialis qm̃ subtilius quid est eoꝝ q̃ in corpore sunt: eiusq; est gñatio ex spũ vitali. maiori eger ematuratiõe ⁊ subtiliatiõe fortiori. fecitqꝫ hãc ei intriplicationẽ nã reti silem ne forte ea citiꝰ possit egredi spũs iz rete circũdet ẽt imoretur in ea: compleaturqꝫ eius decoctio ⁊ melioret subtilitas. Dehic aũt spũs hic vt decoctꝰ ⁊ subtiliatꝰ est in duas has mittit venas que ex reti fiunt ad vẽtriculos cerebri. augeturqꝫ decoctio ⁊ subtilitas ⁊ ab eis in puppiz cerebri ⁊ in omnes cerebri partes. Et hic est compõitionis cerebri assignatio ⁊ cuiusq; partium eius vtilitas.

¶Cap. xij. de nuche assignatiõe ⁊ eiꝰ vtilitate.

Uche origo esta cerebro quã spõdiles ꝑcludũt ac defensant sicut ⁊ capitis craneuz cerebꝝ: quã ⁊ duo circũdãt operimẽta q̃bꝰ ẽ origo a spissa ⁊ tenui m̃ibꝰ. Fuit aũt eadẽ nuche necitas q̃ ⁊ cerebri. Circũdat aũt opimẽtũ tertiũ duo hec p̃ma ex ligamẽto rũ genere: eiusq; ortus a duobꝰ cranei capitis angmẽtis ⁊ ẽ spisse silẽ matri in grossitie ⁊ duritie. Cuiꝰ due sunt vtilitates: p̃ma vt opiat ⁊ defendat nuchã ac eiꝰ matrẽ. Scõa vt spõdiles ab añrioribꝰ viciat suo igressu ⁊ ꝓglutinatione in spatiola q̃ inter eas sũt. Si aũt nõnũq̃ huic icõmodũ accit opimẽto motui nõ nocet sic q̃z ⁊ si spisse icõmoditas matri acciderit nõ ledit. Nuche ãt ipi si accidat icisio p lõgnz nõ obest motui. Si ꝙo ãputet ꝑ trãsuersũ vel latũsenꝫ deficit ⁊ motꝰ a neruis iferioribꝰ loco quo incisio facta ẽ: mẽbraq; sana supstãt q̃ loco supsũt illi i motu ⁊ sensu. ꝟbi gr̃a. Si nucha iter craneũ ãputet ⁊ spõdilẽ p̃mũ oẽ p̃uat corpꝰ stati ⁊ ex ipo momẽto sensu motuq;. Si ꝙo itercidat icisio a p̃° deiceps spõdili super eos q̃ renũ sũt pedes sensu motuq; p̃uant: q̃q; supsũt sanũ hñt sensũ ⁊ motũ. Sic in oibꝰ nuche ptibꝰ si acciderit illis p latũ icisio aliaq; i cõmoda: mẽbra q̃ illi subsũt loco sensu carẽt et motu. Nos aũt ostẽdemꝰ hoc diligentiꝰ loco quo de accidẽtiũ causis q̃ sensu accidũt ⁊ motu tractabimꝰ. Et ꝟ ẽ cerebri ⁊ nuche assignaꝰ

¶ Capitulum. xij. de oculorum assignatione ⁊ mẽbrorum eorum vtilitate.

Oculi duo organa duo sũt q̃bꝰ vitus pficiꝫ q̃ ea duo de cã facti sũt: vt si forte alteri eoꝝ incõmodũ accideret: alter eiꝰ stet in visu loco. Est aũt eoꝝ q̃sq; ex decẽ cõpositus partibꝰ que sunt. vij. tunice. ⁊ hũiditates tres nec tñ ex oibus eoꝝ partibꝰ est visus: sed per vnã tm̃ ptẽ: reliq̃ oẽs aũt parate sunt vtilitati quã ex eis illa accipit pars. Et ps q̃ q̃dẽ p̃mũ est visus organũ ẽ hũiditas rotũda figura in cuiꝰ medio ẽ q̃litas pua clara lucẽs: q̃ in tunicarũ medio posita ẽ q̃ cristalleis dr. Que rotũda facta est vt hac amoueret figura ab incõmodoꝝ susceptiõe. Supplanũ aũt qđ in ea ẽ vt eoꝝ que sentit plime occurrẽt q̃titati sed ⁊ vt sit suo fixa loco nõ turbata. Si etem̃ omnino rotũda esset nõ obuiaret sensibilibꝰ aliq̃bꝰ q̃ pue q̃titatis sunt: cuiꝰ ⁊ diamet q̃ in ipsiꝰ ẽ medio pariter istabilis eẽt ⁊ nõ fixa. qm̃ sphe rica figura vix vt q̃ stabilit ⁊ fixa est: q̃ si figatur turbat inde. Facta est aũt clara et lucida vt in colores velociꝰ trãsmutet. Que ẽt in medio posita est loco: quo oẽs q̃ ad eiꝰ auxilium parate sunt ptes illã circundẽt. Partes aũt q̃ vtilitatibꝰ q̃bꝰ iuuat hec ꝓparate sũt. due sũt hũiditates ⁊ tunice septẽ. hũiditatũ duaꝝ altera est aposteriozibꝰ posita ⁊ hec imersa est vsq; mediũ: ⁊ est hũiditas alba vitro silis liq̃facto q̃ a nã parata est vt humoꝝ pasceret cristalleidos: cũ cibo egeat sue ꝓmo nãe: quo facilꝰ fiat illi eiꝰ imutatio: ⁊ ad suã trãsformatio nãz: qm̃ ⁊ eiꝰ oia mẽbra sanguine pascunt sanguisq; a cristalleidos remotꝰ lõge est nã. Ultrea facta est hũiditas vt sanguinẽ alteret ⁊ trãsmutet in nãz suã: quo nãe fiat cristalleidos ꝓximꝰ eoq; pascat. hũiditas poro alia ab añrioribꝰ posita est cristalleidos ⁊ ẽ alba tennis albo silis oui: q̃ ad hũectãdã facta est cristalleidon ne forte aer eã desiccaret: phibetq; ab icursu q̃ sup ipm ẽ tunice q̃ vnea vocatur. Septẽ aũt tunicaꝝ q̃dã tres. ſ. post hũiditatẽ que silis vitro ẽ liq̃facto posite sũt tres añ hũiditatẽ que albo oui silis: septima inter cristalleidon ⁊ engaidõ posita ẽ. Tres quidẽ tunice que posterius sunt hoc mõ sunt. Dico quoniam duo cõcaui nerui qui a cerebro ad oculos porrigunt ab eo quo oriunt loco duobus iduti sunt opimẽtis q̃ ab ipsis cerebri opimẽtis spissa matre ⁊ subtili oriũtur. Ut aũt a foramine qđ in osse est oculoꝝ egrediũtur inuoluũtur circa eos vene ⁊ arterie a matre subtili veniẽtes. Cõtinuaturqꝫ eoꝝ q̃sq; cristallei dos ⁊ ꝓsolidat illi immediate: q̃ in loco ẽ quẽ attingit engaidos ⁊ vitreidos hũores. hic aũt locꝰ est cristalleidos medietas verissime. Dẽqꝫ hec tũica retialis eo quod retis gerit simili tudinẽ pp irretionẽ in ea venaꝝ ⁊ arteriaruz. Et hiꝰ vtilitas tunice ẽ vt deferat ad cristallei dos a cerebro visus spũm: vene aũt ⁊ arterie q̃ in ea sunt fertur secũ ad vitreidos hũidita-

tem sanguineā. Et manifestū est qm̄ qō ex eis vitreo ꝓtinuaꝫ hūori irrigatiōis sit mō. Utrei dos ꝛeṁ hūiditas venas nō hēt q̄b⁹ ille iūgā tur. Sic quoq; cristaleis a vitreidos hūore ir rigatiōis mō in nulla eoꝝ locū fit inueniri ꝑ q̄ cib⁹ decurrat ab altera ad alterā: Opimenta aūt duo q̄ sup nerū sūt: tenuis q̄dē eoꝝ tuni ca cōcludit retialē: ꝙsolidaturq; illi loco quo ꝙsolidaꝫ rete cristaleidos. Horūq; vtilitas est vt pascat retialē ꝑ eas q̄ in eo sunt venas: ⁊ vt ad illā calorē ꝓferat nālē hys q̄ i eo sunt arte rijs. Dēq; tunica hec scōina sicut ⁊ mater te nuis cerebri dicta ē scōina a qua ⁊ hic oritur. Opimētū aūt grossuꝫ ⁊ duꝫ tunicā scōinā cir cūtenet: ⁊ tinuaturq; illi i loco cristaleidos: vbi tunica illi retialis cōsolidatur. Et hᵉ est tuni ce vtilitas: oculū ab osse illū cōtinēte defen dere: ⁊ vt oculū ossi alliget. Hec triū ē assigna tio tunicaꝝ q̄ sunt post cristalleidos ⁊ vitrei dos hūiditates: q̄ oēs adinuicē cōsolidanť in mediatiōis cristalleidos loco ꝙsolidatiōe firma. Cōsolidanturq; oēs vitreidos humori ⁊ cristalleidos hūori ꝑ mediū eiᵒ veraciter. Dēq; locᵒ hic iris eo ꝙ arcui silis sit sua circula ritate ⁊ colorꝫ varietate suoꝝ. Tres aūt tunice q̄ ab aīriorib⁹ sunt hūoris albo oui silis sunt hec tūica cornea: ⁊ tunica vuea: ⁊ tunica q̄ con solidās vocať. Tunica cornea dura est ⁊ spis sa alba suis colore ⁊ figura cornui silis albo tenuiq; cōpositaꝫ est ꝛeṁ ex partib⁹ q̄ si adin uicē decorticenť fiūt tāq̄ laminule. Iōq; hec dicta est tunica cornea. Est aūt ortus eiᵒ a tu nica dura quā generari a matre dixiṁ⁹ spissa. Cui deputata est vtilitas cristalleidā ꝓtege re: ⁊ defensare ab incōmodis illi supueniētib⁹ exteri⁹ cū sit eiᵒ nature mollis velociter incō moda suscipe. Facta est aūt alba ⁊ subtilis ne forte lumē videꝫ ꝑ se trāsmitti ꝓhiberet. Fa ctaq; est dura eo ꝙ tenuis sit. At vero tunica vuea hūore albo oui simile cōtinet: que sua in figura dimidie vne silis est: ab exteriorib⁹ et eṁ corporis ab anteriorib⁹ scilis plana est: ab anteriorib⁹ aūt ea. s. parte q̄ hūiditati uo simili iungiť cōcauitatē hz sileꝫ ei q̄ in vua ē huoq; in colore inter nigrū ⁊ venetū ē. Iōq; tu nica vuea vocať. Oritur aūt tunica hec a tūi ca secundina: ⁊ triū est vtilitatū. Prima ē vt tu nicā pascat corneā: iōq; ⁊ multaꝫ facta est ve naruꝫ. Scōa vt sepet cristalleidā a cornea ne forte illi⁹ noceať duritie vñ ⁊ mollis facta est. Tertia est vt lumē cōgregaret vidēs: qui ab in teriorib⁹ mittitur suo colore: ne forte illū aer ꝑgeret exterior cū nigri sit coloris lumē cō gregare: albi aūt cōtra ꝑgere. Iō ꝙ si quādo hois obtundiť visus eoꝝ speculatiōe: q̄ pluri mū sunt lucida palpebras claudit vt ad inte riora lumē cōuertať vsq; tunicā vueā: vñ ⁊ in hui⁹ cōcauo tunice plurimū luminis factū est ⁊ in ipsi⁹ medio ꝓforata quo ꝑ ipaꝫ lumē trāf mittať videꝫ ab iteriorib⁹ ad exteriora. Et oc currat rei q̄ ꝑ ipm sentiť. Facti q̄ sunt in ea ab interioribus villuli: q̄b⁹ aq̄ q̄ ad oculos venit suspendiť. Cōsolidās aūt tunica alba est ⁊ te nuis: ⁊ ꝙsolidať in rotūditatis circuitu cornee tunice: cōsolidaťqꝫ omnib⁹ lateribꝰ oculi: nec tñ operit tunicā corneā: sed in eiᵒ cōsolidať cir cuitu. Et hec tunica ē oculi albū eiusq; origo ab opimento q̄ craneo sup est capitis q̄ se niacū dicuꝫ est. Huius vtilitas est vt oēm vin ciat cū ossibus oculū: vt oculū mouētes opiat lacertos ⁊ hec est assignatio tunicarū trium q̄ ante engaidon sunt humorē. Septima autē tunica in vltimo est tenuitatis possibilis ⁊ co loris albore ac nitore mediatē exteriorē ex cryſtalleidos operiēs in illi⁹ locis circularita te quā hūor vitreidos cōtinet: vocaturq; hec tunica aranealis ꝓp q̄ aranee similis sit tele Forma aūt que in oculi foramine vſ cū specu lū intuemur: in hac ē tunica ꝓpter nimiū q̄ in ea est nitorē ⁊ coruscationē. Hec oīum est assi gnatio oculi partium que sunt tres humores cristalleis. vitreis ⁊ engais. septemq; tunice. tunica retialis. tunica secundina. ⁊ tunica du ra. aranealis. vuea. cornea ac consolidatiua.

¶ Capitulum. xiiij. de narium assignatione ⁊ duum odoratus organicorum.

Arium ⁊ instru/mētorū odoratus assignationē hoc dicem⁹ in loco. Dico ꝙ q̄m nares duo hi sūt manifesti mea tus in naso quos ab inuicē corꝛ pus separat cartillaginosum. q̄qꝫ aūt harum duaꝫ nariū cū ad superiora mediū. s. nasi por rigitur locū in duas diuiditur partes ⁊ altera quidē pars ꝑ trā sueꝛsuꝫ tēdit vsq; ad oris vl timū. alia aūt porrigiť ascēdens vsq; dū ad os attingat collatorio siḱ qō post spissā est mēz ꝓforatā ꝑ quā supfluitates ō currūt a cerebro grosse ad nares siḱ antea ostendim⁹ cū de cere bri assignatiōe loq̄remur. Et hīj meat⁹ tā ad supiora ascēdētes q̄ ad iferiora deflūctes idu ti sunt opimēto grosso oriēti ab idumēto ītra qō os ē lingua palatū. gutť. plmōis canales ⁊ qō sup meri ē. Fuerūt aūt hīj necessari meat⁹ ꝓp duas vtilitates. Eaꝝ altera q̄ ⁊ maior fiat⁹ ducēdi eā ⁊ odoꝝ tracᵗ. Alīa ꝛo ē ꝓp supflui tatū egressū grossaꝝ q̄ a cerebro descēdūt mu cos scilis. Facti sunt aūt duo a naso ad os su perius descēdētes meat⁹ ꝑ trāsuersum nec fa cti sunt ab iferiorib⁹ pulmōi oppositi: ne forte aer q̄ aliq̄n cōcipitur frigid⁹ sit vulneretq; et refrigidet pulmonē ⁊ ne forte cū aere ꝙcepto adductoq; corꝛ⁹ aliq̄d vt puluis cinis ⁊ silia ꝑferatur ad canalē plmōis noceatq; illi imꝛ ꝓpis remāeat meatib⁹ adhereatq; hūiditas

bus q̄ in ea sunt. ¶Opinātur aūt nōnulli qm̄ imitr̄z p qō sensus fit odorat⁹ hi duo fūt meat⁹ in nato manifesti nares.s. eo q̄ videret naribus obturatis nil senturi odor: qm̄ antē apte sunt aerē trahūt odorēq; sentiunt ipso in mo mēto.nō tm̄ sic vez est: imo vero meatus duo in narib⁹ mānifesti vie sunt due ad vapores cō cipiēdos odoriferos pcipiēdosq; vsz vētricl'os prore cerebri duos. Instra etem odorat⁹ sen sus pcipua pmaq; duo vētriculoz cerebri p re sūt extremitatesq;.s.augmēta duo vberib⁹ silia māmaz ad ossa vsq; ptingētia q̄ colato rio silia sunt ibiq; grossa ē mater cerebri p forata q in hoz vltio duū augmētoz foramia duo q̄ ad vētriculos trāsmittunt cerebri. Sē sus aūtē p odoriferas est res qm̄ vapor a cor porib⁹ dissolutus odoriferis aeri miscet q ad duas ingredit nares:trahūtq; illū due pre vē tricli p hec duo augmēta vberib⁹ māmaz si milia p aeris attractum q introducūt ad se ab his duob⁹ foramib⁹ q̄ in eis sunt. Signū rei ē qm̄ si ingressi domū mltos vaporem⁹ vapo res fortis odoris.prohibemusq; illos domuz egredi obturatiōe porte q foraminū oium si mulq; in ilis medio dom⁹ q nares nre apte: manifestū est qm̄ nares vaporib⁹ illis reple bunt. Si aūt sit cū eaz aptione q repletiōe nos ipsos a flatu tenuerib⁹ trahēdo: mime illoz aliq̄d sentiem⁹ odoz illius tpis quo hec facie mus lōgitudie. Si aūt trahem⁹ illos vapores stati odorē sentim⁹. Et hoc est signū qm̄ pci puuz primūq; quo pzhēdim⁹ odores istrm̄ nō sunt nares earūq; foramia ſz augmenta duo q̄ cerebri duob⁹ pducunt vētriculis in p ra. Est em̄ cerebri nā flatuz ducere attractiōe aeris frigidi q̄ fit p dilatationē q eductiōe sup fluitatū q̄ fit q̄ reductionēpt nālē custodiat ca lorē dilatationē itaq; ei⁹ attractio sequit aerz a narib⁹ q pectore q pulmōe q gula seq̄turq; introitū aeris illi⁹ exteriozis aer q̄ imitr⁹ ē va pori odoriferoz. Dr aūt dilatatio hec flatus attractio. Cōmittat fo reductionē supfluita tū emissio vaporosaz q muccosaz a vētriclis cerebri ad nares q exteriora:dr̄q; reductio hē flat⁹ emissio. Et hec est nariuz duoz assigna tio pariterq; duuz odoratus instrumentoruz.

¶Capm̄.xv.de instrumētoz audit⁹ assignatio ne q foramie ossis lapidosi q duab⁹ auribus.

Organa fo audit⁹ sunt fo ramia q̄ i lapideo inueniunt osse operimentumq; q̄ foramē qō q̄z opitur q aures due. Hax aūt ptiū triū:q̄dā pmū ē audi tus instrm̄ opimētū.s.q̄ lapideū os opit: due relique partes hui⁹ vtilitati sunt preparate. ¶Operimenti est assignatio talis. Par vnuz neruoz a quinto diuiditur pari eoz que dixi mus pariuz neruoz:tenditq; ad auriuz fora mina q̄ in l apideo sunt osse. Ut igitur quisq; ad hoc pervenerit foramen q dilatatur q am plificatur operitq; foramen ab interioribus fo ramen autem qō in lapideo est osse trāsuer sum est viti ascendēti sike qō necessarium fuit quo pfereret vor ad opimētū qō instrm̄ ē au ditus pmum.vox etem in aere pcussio est q so nus. Factū est aūt foramē hoc p trāsuersum q viti simile ne forte aer circundās aliquo sit tēpore frigidus cōtinueturq; auditus orgā o noceatq; sua illi frigiditate q ne aliq̄d pferat ad illud corpoz exterioz. ¶At vero cartilla ginosum corpus qō foramen ab exterioribus circūdat qō etiā auris dicitur duabus fit de causis necessariū. Altera est vt phiberet exte rioribus in auris corpibus introitū desursuz descendentibus quemadmodum q cilia duo facta sunt oculos defendētia ab his que a ca pite descendunt corpibus. Altera vero est vt vocis augeatur virtus. ideoq; corpus hoc conicum factum est bedehengo similevt i eo cōgregatus aer fortior introeat.

¶Capi.xvj.de lingue assignatiōe q oz ptib⁹.

Lingua gust⁹ sensui orga nū est q ꝓboz. Est aūt de tenera carne alba spōgie sili composita q ad ipam multe veniūt subtiles vene sāgnine ple ne. Ideoq; eius color rubeus. proprius aūt eius color carni rubeus minime est. vestitur hoc indumento quo q oris circūpositio pala tūq; meri pulmōis canalis gurgulioq;. Pars eius que in ore ē a supioribus tota mānifesta est.ab inferioribus autem minime ptz ois. sed tm̄ illō quod a ligamentis trāsit que in teripam q maxillā sunt inferiorē que ptinuat eius opimēto quo exterius opitur. Nōnūq; aūt in tm̄ ptēdunt vt nō pmittāt linguā va rijs moueri motib⁹:necesseq; est tūc incidere ligamēta hec q linguā a nimia soluere firmi tate quo possit in oēs dilatari ptes q oris su pioribus occurrere eiusq; laterib⁹. Ab hoz la terib⁹ligamētoz ora vēaz sunt a q̄b⁹ saliua decurrit earūq; a ligue radicib⁹ pncipiū i ar teriaz figura p q̄s hūiditas decurrit flatica q̄ saliua vocat:dicunq; ora eaz vēaz saliue habitacula. Est aūt i radice lingue loco q̄ he oiunt vene glādulosa caro:alba q̄ gnatrix dr saliue. Eiusq; ē vtilitas vt hūiditatē suscipiat flatica:q̄ ad eā ab illis egredit vēis q̄s habi tacula saliue vocauim⁹ q̄ illa ifundat os q lin gua circūposita q̄ i ore st corpa excepto oz al to:illi.n.sufficit qō a supioribus ad ipz a cere bro descēdit. Radix aūt ligue ptinuat oib⁹ illi vicinātib⁹ corpib⁹ pauc⁹ exceptis idūmto cō ipi⁹ q oib⁹ fliq̄s ptib⁹ oriz ēq; osolidata oib⁹ q̄ b⁹ ptiuat corpib⁹:vnita cū ill intrm̄ vt dici pos sit ea corpa ligue est ptē nec inter ipaz q eoz

differẽtia sit subam. Et hec est lingue assignatio vbi etiã finis est tractatus de eis mẽbris q̃ animalia sunt compositaq̃ in interiorib⁹ corporis partibus.

¶Capitulum.xvij.de instrumẽtoꝝ spũs assignatione ꝛ primum de vua.

Equoniã explicauim⁹ q̃ de aliarũ mẽbroꝝ cõpositoꝝ assignatione q̃ in interioribus sunt corpis dicẽdum erãt: iã nunc hoc oñdemus loco mẽbra q̃ spũs organa sunt: q̃ sunt vua: guttur: pulmo: cor: diaphragma. At ỹo pectoris habitudo demõstrata est ꝛ compositio ei⁹ cũ de pectoris costis ꝛ lacertoꝝ q̃ in eo sunt iter costas s. q̃q̃ eux circũindunt dixim⁹. Iã nunc autẽ de mẽbris q̃ pectus cõtinet dicem⁹: incipiemusq̃ ab vua dehinc de gutture pulmõis canali pulmoneq̃: ꝓferemusq̃ vue ꝛ gutturis tractatũ: dehinc eoꝝ q̃ ordine sequunt vt ỹboꝝ ordo ordinẽ etiã imittetur mẽbroꝝ ipositiõe a superioꝝ ad inferiora. Dico ergo q̃m vua nec̃ia est tribus de causis. Pria ẽ vocis magnitudo ꝛ decor. Scõa q̃m ipsa aeri occurrit ad eã ab exterioꝝ itrãti mitigatq̃ ei⁹ caloris, gravitatẽ. Frangitq̃ frigus. Ideo etiã multi q̃bus vua a radicib⁹ incisa est nocumẽta sentiũt manifesta nõ solũ vocis tm̃ sz̃aerẽ q̃z dum spirãt frigidiorẽ solito sentiunt. Supauit aũt nõnulloꝝ eiusmõi pectora ꝛ pulmões frig⁹ pierũtq̃ quare nõ oz ei⁹ accelerare icisionẽ sine mẽsasz de radice ei⁹ dimittat aliq̃d. Tertia ỹo est vtilitas vt pulnerẽ ꝓhibeat ꝛ fumum: aliaq̃ huiusmodi ne ad guttur pueniant hec ẽ vue assignatio sua cum vtilitate.

¶Capt̃m.18m.de gutturis assignatione.

Guttur vero ꝛ canalis pulmonis extremitas duaꝝ ꝓposito pata sunt vtilitatũ Eaꝝ altera maioꝝ spiramini q̃ō est. s. aeris adductio ꝛ exꝓssio. Secũda ẽ vocis gñatio: nã etem̃ in plurib⁹ membro vtit vno ad duas vtilitates ꝛ ad tres: vt ñ nec̃e sit illi organoꝝ multitudine quãd̃m̃ intenui fecit mẽ q̃ ꝓtiert cerebꝝ: hec em̃ fcã ẽ vt vẽas arterias q̃ adiuicẽ vinciret: ꝛ vt ptes cerebri ꝛgregaret ac custodiret. Sic ẽt fcã est via trãsducẽs a narib⁹ ad cerebꝝ ꝛ os: vt trãsduceret ꝓ eã aer ad cerebꝝ ꝛ os: ꝛvt ꝓ ipaz supfluitates decurrerẽt grosse a cerebro ad exteriora. Sepe etem̃ vtit nã supfluitatib⁹ q̃s q̃daz purgãt mẽbroꝝ põitq̃ illas mãz q̃ ipsi ꝛferãt ꝛ ad alia: quãd̃m̃ supfluitatib⁹ vtit vapoꝛosis cõbustis vt fiãt capillis mã: pari rõne in spũs instris vtit pulmõe ꝛ ei⁹ canali istro ad spirationẽ vt nãlẽ foueat i corde caloꝛẽ: sz̃ organuz fecit voci: posuitq̃ aerẽ ꝓ adductionẽ igrediẽtẽ ad fouẽdũ ꝛ refrigerãdũ caloꝛẽ cordz̃ nãlẽ ei⁹ ãt exitũ duab⁹ puit vtilitatib⁹. Altera ẽ vt supfluitatũ eẽt expulsio fumosaz̃q̃ i corde cõgregãtur. Altera ẽ q̃m vocis mã ẽ pi mõ ꝛpl̃mõis canalẽ vtriq̃ ꝓdidit ꝓpetẽtẽ actiõi isit̃. Spiramis etem̃ ex multis ꝓposita ẽ corpib⁹ disgregatiõib⁹. s. ꝛ ligamẽtis q̃ posset i ea motus fieri dilatationis ꝛ reductionis cum duo hec voluntate fiant et voluntarius motus per disgregationes. Fcã ẽ ãt ei⁹ ptiũ sba cartillaginosa ꝛ dura q̃ten⁹ cũ egrediẽs eã aer ꝓcusserit: vox fiat clara: cũ raucavox ex canalũ pulmõis hũiditate fiat. Fcã ẽ ãt ei⁹ extrẽitas supioꝝ ceteris durioꝝ ptib⁹ q̃ gurguliõi ꝓtigua ẽ dcã gutt̃. Iõq̃ ꝛ gutt̃ iter oẽs canalis pulmonis ptes ꝓpriũ ẽ vocis. ¶Cõponit̃ ãt gutt̃ ex trib⁹ magnis cartillagib⁹: q̃rũ ꝑma ẽ ab añrioꝛib⁹ ꝛ ẽ gibbosa ab exterioꝝ⁹: ab interioꝛibus aũt conica ꝛ clipeo silis figure oblonge. Hec cartillago magna ẽ quãq̃ sentiat tãgens ab exterioꝛib⁹. Scõa sub ꝑma ẽ cartillago i magnitudie: ꝛ ẽ posita retro postea q̃ meri sequũtur vt cõpleãtur q̃ a cartillagie deficiũt ꝑma i rotũditate: ꝛ ẽ ꝑme ꝓtinuata cartillagini cũ disgregatiõe ꝛ ligamẽtis vt ꝓ eã amplificatio fiat gutturis ꝛ restrictio ab iferioꝛib⁹ q̃ō continuatur illi ꝓ disgregationẽ supioꝛib⁹ ãt ꝓtinua est per ꝓsolidationẽ ligamẽtisq̃ ex operimẽtoꝝ genere. Ne rui vero alligãt causa cuz lacertis inferioꝛibus ab osse quod lauda greco simile est. At vero tertia cartillago secũda minoꝛ est ea q̃titate qua secũda deficit a prima q̃ est scõe superposita diciturq̃ crateri similis in qua due sunt concauitates. In quas duo secunde cartillaginis ingrediuntur augmenta: fiuntq̃ abinde due inter eas disgregationes per quas apertio fit gutturis ꝛ reclusio. Et secunda cartillago loco quo tertie occurrit strictioꝛ est suo fundamento in superioꝛi vt sit inferioꝛ gutturis extremitas qua canali iungitur pulmonis largioꝛ eius superioꝛi que gurgulioni iungitur. Tertia namq̃ cartillago ad strictionez peruenit magnã. Est autem in hac tertia cartillagine cõcauũ vbi meatui iungitur spirit⁹ sic vt sit quod ex harum fit trium compositione cartillaginum concauuz simile fistule in qua sit clauus quẽ aer percutit ꝛ excurrit vsq̃ canalem pulmonis ipsumq̃ pulmonem. ¶Interioꝛa gutturis vestita sunt indumentis que diximus communia omnibus oꝛis partibus et lingue ac meri. Et super guttur in extremitate superioꝛi cartillaginis clipeo similis est os quatuoꝛ habens costas: quarum queq̃ due similes lauda greco sunt sub hac figura.

hoc autem os extensum est per colli longum: ꝛ lineam eius que in medio est: doꝛsuz cartillaginis ꝓme terminat linea antẽ q̃ ab inferioꝛib⁹ est ligue ꝛ coste due supio

res porrigũtur ad augmẽta duo supiora ꝑme
gutturis cartillaginis: ꝙtinuaꝯ cũ duabus
ꝑmis cartillaginib⁹ ab vtroꝯ eoꝝ latere cũ li
gamẽtis q̃ẽiũt a ꝑma ad scdaz: alijsq̃ opiñ
tis silib⁹: alijs aũt nervis: coste aũt dne supio
res allegate sũt augmẽtis sagitte silib⁹. Hec ẽ
gutturis ꝓpõnis ex trib⁹ cartillagib⁹ assignatio. ¶ Cõcauitatis porro gutturis assignatio
quã excurrit aer intrãs ꝛ exiẽs hmõi ẽ. In ea
corp⁹ ẽ i figura sua claui ligue silẽ: nec equũ
ẽ vt hoc corp⁹ claui assiḿ ligue: imo clau⁹ li
gue huic silis ẽ. Nã etem prior est arte corpis
h⁹ suba nã mbroꝝ corpis silis ẽ. Est etem ei⁹
suba q̃si ꝛtẽpata ex adipe opiñtis ꝛ glãdula.
Hoc corp⁹ gutturis vocaꝯ opculũ lignaꝯ ꝛ ẽ
ꝑmũ ꝛ ꝑcipuũ ozganoꝝ vocis. Vox em fieri
nõ põt si meat⁹ gutturis clausus est: ꝫ ꝛ si q̃m
meat⁹ gutturis opt⁹ ẽ oio nõ erit: ꝫ si aeris ẽ
egressio paulati erit abinde spiramẽ q̃ non
cõmitaꝯ vox. Si ꝙo ei⁹ emissio fortis sit: semel
q̃ magnũ sit spiramẽ ꝛ ꝙuevocaꝯ apõ arabes
sahada. Vox aũt vt fiat neẽ ẽvt a pectore mlt⁹
semel ascẽdat aer: fitꝯ ei⁹ i gutture iter cũ ar
ctatiõe: icipiatꝯ a meat⁹ largitate ad strictũ:
dehinc ad ãplũ paulati. Utilitas itaꝯ opculi
gutturꝫ ñ ad gñandã tm ẽ vocẽ: imo ꝛ ad spũs
ꝛclusionẽ. Nõ aũt dico spũs ꝛclusionẽ ihzei⁹ re
ciẽt tm: ꝫ cũ spũs ꝛctio ẽ cũ ꝛductõe pect⁹ ꝛdu
cẽteab oib⁹ ei⁹ laterib⁹ cũ ꝙuitate ꝛ spissatõe
lacertoꝝ q̃ i hypocõdrijs sẽ ꝛ costis. Tũc eteiz
pect⁹ totũ movẽt lacertusq̃ q̃ gutt obcludit
suo resistit motu pectoꝛ motui: aerẽꝯ quẽ pe
ct⁹ expellit ab egressu fortiꝯ phibet. Hoc aũt fit
ab h⁹ lacerto p suspẽsiõez cartillagis crateri si
milis. Est aũt corpis qõ clauo silẽ ẽ hoc in loco
nõ modicũ inuamẽ Ei⁹ etem ptes adiuicẽ cõ
gregãt dextroꝝ ꝛ sinistroꝝ: claudũtꝯ oẽs
meatũ gutturꝫ: ꝛ si aliq̃d nõ clausuz supsit mo
dicũ tñ. Nã etem i ꝫ claudẽtis corpis latere
foramẽ ꝏdidit qõ ad ꝙuitatẽ mittat magnã
ꝑdiu ꝙ lata itrat ꝛ exit via ad illã nõ pueit cõ
cauitatẽ: vt aũt aeris meat⁹ claudiꝯ ꝛ remanet
cõclusus: aer ad duo pelliꝯ opculi gutturꝫ la
tera: apitꝯ duo foramia q̃ clausa labioꝝ fue
rãt astrictiõe adinuicẽ. hec aũt duo foramia
q̃ a laterib⁹ sunt opculi gutturꝫ ertendunt p
lõgũ a supioꝛib⁹ ad inferiora tanꝯ linee due
silẽs opimẽtis coeq̃libus ꝛ cõcauitati adherẽ
tibus. Cũ ꝙ hoc mõ clausuz fuerit guttur ꝛ di
ligẽter firmatũ ꝛ obturatũ sic vt nõ illum aer
apiat q̃ pect⁹ fortiꝯ arctat si aal nimiũ aure
rit potum ad pulmonẽ nõ ꝙuenit. Nã etem
creauit gutturis opculũ q̃si ozis ei⁹ operimẽtũ
vt sit stãs directũ anteꝯ spiretꝫ aal. Si autez
sumpserit aliq̃d ꝛ iniecerit cadit primũ quod
cunꝯ sit super opiculi gutturis radicẽ: dehic
super dorsuz eius trãsit: necessariũꝯ est oper
culo sup gutturis os cadere ꝛ superponi illi.
Nõ aũt opculuz hoc factũ ẽ vt nihil oino pot⁹
ad pulmonẽ accedat: ꝫ ne ei⁹ multitudo ma
gna descẽdat simul vnoqnoꝯ tpe descendit
eteni pot⁹ modicũ in pulmonis canalẽ ꝙgitꝯ
ꝙ eius circuitũ circũ operimẽtuz eius nec me
dio tendit ei⁹ spatio. Eius autem humiditati
quãtitas est scõm q̃ pulmo trahit: irrigaturꝫ
ea totus. Et q̃m guttur cartillaginosuz est
ꝛ ab oi rotundum latere necesse est fieri meri
suppressionẽ cũ ꝙ eã cibi transeunt. Jõ ergo si
q̃ aal aliqõ cibũ nimiũ apponat meri ad in
feriora ꝛtrahit ad euz vsqz locũ quo canalis
incipit pulmõi: subtollitur aũt guttur ad supe
riora vsqz palatũ. Quẽadm aũt q̃ superi⁹ appo
nunt operculũ duplicãt gutturꝫ claudiꝯqz os
ei⁹ sic vomitus tpe cartillago crateri silis fo
ras cum illis q̃ emittunt pellitur suppinaꝯqz
sup gutturis meatũ. hmõi eteni cartillaginis
pars inclinaꝯ in gutturis meatus ptẽ. Ut ꝙ ob
uiat qõ peri vomitum exit hui⁹ cartillaginis
dorsuz pellit cartillaginẽ ꝛ oppilat gutturis
oris meatum.

¶ Capitulum. xviiij. de canalis pulmonis assignatione.

Canalis pulmõis ex cartil laginib⁹ ꝙpositaẽ multis: rotũda quẽadmodũ anulus oppositis adiuicẽ alijs suppositis ab gutturis extremitate inferiori vsqz in extremitatẽ pulmonis ꝙ colli longũ ꝛ adinuicẽ eius ptes cõiũcte sunt cuz ligamẽtis ex operimẽtoꝝ gñe. Necvero huiusmodi anuli facti sunt in oi sua rotũditate cartillaginosi: sed factũ ẽ qõ spondilib⁹ cõungiꝯ loco quo occurrit meri. a rotunditate deficiens scõm q̃ntitatẽ que ei meri obuiat hoc mõ.

¶ Consumataqz sunt diminuta loca ligamẽtis ex operimentoꝝ gñe ne forte meri cõpri
meret in trãsglutiendi tpe a cartillaginis durit te: circundaturqz his ligamentis pficientib⁹ qõ ab anulis deficit ꝛ ab alijs ligaminibus rotũdis. ꝫ ab anulis operimẽtũ est alis circũuoluẽs oia hec ab interioribus rotunda in rotũditatis vltio ꝛ est spissuz durũqz ac ei⁹ villi ꝙ lõguz ꝙtẽsi ꝛ recte: ꝛ hoc opimẽtũ est il lud qõ dixim⁹ cõe eẽ ozi gutturi meri ꝛ stõ. circundat aũt oia hec ab exterioꝛib⁹ operimẽtuz quẽadmodũ corꝛina. Hec ẽ canalib⁹ pulmõis assignatio: cui⁹ fuit necessitas in collo ꝓp ad ductionẽ aeris ꝛ emissionẽ spiramie ꝫ ꝛ cãvocis ꝛ fiat. Hec canalis posiꝯ furculas transiens ad spatiũ pervenit pectoris in oẽs pulmonis distribuiꝯ ptes cũ duaꝝ distributiõe venarũ q̃ ad ipm a corde veniũt: eiusqz mẽbroꝝ nã q̃lis ẽ ꝛ ipsi⁹. s. ꝙposita sunt ex anulis cartillaginosis iminutis sed ꝙsumatis ꝓ opimẽtalia ligamẽta. Hoc vas pulmõis. s. canalis sanguie caret ꝛ pfecte mũduz est ꝙdiu aalis ẽ vita in

sua nā persistans. Si autē accidat illi apertio aut dolor aut i aliq̄ pulmōis vase comestio alicuius d ad hāc/ifundit sanguis canalē ledit q̄z eo aial inspiratiōe cuz ei⁹ claudātur meat⁹ tunc tussit aial ꝛ substollit sanguis ad os. Facta ē aūt pulmōis canalis cartillaginosa cā vocis: qm̄ vox molli egebat organo mime durovalde vt ē os: nec in q̄ mānifesta eēt mollities. Or ganū etem̄ duz si aer pulsauerit clara fit ab eo vox. Wolle āt organū si pulsauerit vox rauca emittit. Sic ḡ qñ i pulmōis canali fit hūidi tas fit vox q̄ emittit rauca. Cartillago āt sub osse ē in duritie ꝛ sub oibus reliq̄s corpis mē bris i molitie. Jōq̄z ꝓpetētior olim eor q̄ voci erāt necia. Fcā est aūt ex plurib⁹ cartillagib⁹ cū ligamētis opimētalibus pp spiratiōez cuz spiratio p motuz fiat dilatatōis ꝛ reductiōis. Si autē esset canalis ex vna cartillagie nō pos set in ea mot⁹ fieri: cū hmōi neciū sit extēdi cū ipo mebrū. Jdeo ꝛ cuz cartillagine operimē ta adhibita sunt: quo canalis dictis a nobis tam ante moueatur motibus.

¶ Capīm. xx. de pulmonis assignatione.

Jco quoniaz pulmo pectoris iplet ꝓcanū: ꝛ est ꝓpositū ex fragili carne aerea similim⁹ sāguis coagulate spume ꝛ ex vasis plurimis iuicē iplicitis. Hec vasa tria sūt q̄z vnū incipit a cōcauo dextro cordis cōcauoz duū. secundū a sinistro: tertiū a canali ipsi⁹ pulmōis Et vas q̄dē q̄ a dextro ouis cōcauo vena est sine pulsu: in arteriaz figura duas. s. hās tunicas duras quēadmodū ostēsuz a nobis est: cū de arterijs disputarem⁹ vocaturq̄z arteria lis vena. Hui⁹ est venevtilitas vt pulmonē pas ceret: fcā ē āt hmōi vt q̄ p eā ad pīmonē pue nit sāguis tenuis sit ꝛ subtilis: ꝛ hic ē quo irri gak pp sui spissitatē corpis: oia etem̄ mēbra si bi ꝓfigurato ꝛ ꝓueniēti egēt cibo: pulmo autē vt dictū est subtilis est sube. Jōq̄z hmōi nāe eget cibo. Si vero eēt hui⁹ vene corp⁹ tenez ꝛ fragile quēad^m ꝛ oium sine pulsu venaz: qñ ad pulmonē sanguinē mitterek turbid⁹ esset ꝛ mime ei⁹ ꝓpetēs nāe. Uas aūt q̄ a sinistro in cipit ꝓcauo vena est pulsans. Figura tñ eius vene ē non pulsantis. s. tunicā hās vnā frāgi lis ꝛ tenere sube: diciturq̄z arteria vēalis. Hui⁹ est vtilitas vt ad pulmonē ꝛ spiritum ꝓferat ꝛ sanguinē. Factaq̄z est hmōi vt sit q̄ per eā ad pulmonē ꝓuenit sanguis subtilis spūsq̄z in ea mult⁹ q̄titate pp ei⁹ teneritatē sube: cuz pulmonis nā eadē si q̄ ꝛ sanguinis. Et vas q̄ a pulmonis oritur canali quēadmoduz dixisse nos recolo ꝛ in forma: ꝛ in figura sīle ē canali pulmōis: cōpositū ex annulis cartillaginosis ꝛ est a posteriozib⁹ iminutū a rotūditate ꝓsuma tuz ligamētis operimentalibus q̄ ei ad eadē est necessariuz: ad q̄ ꝛ canalis pulmonis: quē admodum em̄ pulmonis canalis necessariuz habuit suis in iminutionib⁹ a posteriozibus obuiā habere meri: eodē ꝛ mēbra pulmonis canaliuz modo necesse hñt: sne in diminutiōe diuidētib⁹ occurrere arteriarum ꝛ venarum. Hoz autē vasoz quodq̄z suo in ingressu in q̄tuor diuidit mēbra: quoz duo in latere sunt dextro: duo ꝓ in sinistro. Pulmo nāq̄z ꝓcul dubio i duo diuisus ē media p opimētū pect⁹ diuidēs. Singulū āt hoz q̄tuor i pulmōe in magna diuidit diuidētia: pulmōis excepto ca nali. q̄ in q̄nq̄ minias diuidit ptes: in pulmo nis dextro latere qō neciuz fuit vt q̄si stramē tum eēt ꝛ firmitas vene audaci cū ꝓmum ad pulmonē puenit. Circūdāt āt oia canal pulmōis mēbra opimēta duo q̄ ex duob⁹ oriunt opimētis pect⁹ in duo media diuidētib⁹: hec est pulmōis assignatio ꝛ cōpositio ei⁹. ¶Utili tas ei⁹ est qm̄ circūdat ab oib⁹ ei⁹ ptibus cor circūimpssus illi eiusq̄z mot⁹ pectoris seq̄tur motū: ipmq̄z p se motū nō hz. Necius ḡ fuit vt spūi eēt organ⁹ ꝛ voci. Spiratōi q̄ō pp cor qō ē fons ꝛ q̄si fornax nālis caloris ꝛ a q̄ ois p re liquū scaturit corp⁹: aliquā hūit hēre neciū aeris subam q̄ refrigeraret caloris ardorē ꝛ ebullitiōez: ꝛ vt ab eo pelleret q̄ i eo gñank fu mosi vapores. Jō ergo illi duo mot⁹ facti sūt ꝓuj mot⁹. s. dilatatōis p quē attētio aer; fit fri gidi: motusq̄z reductiōis p quē vapores emit tit fumosos. Et qm̄ sic cōueniēs erat vt refrigera ret frid⁹ cor: aer ab exteriozib⁹ statī ad interiora missus pp multas lesiones q̄ fierēt fact⁹ ē pul mo iter ipm ꝛ guttur medi⁹ ad quē aer ꝓmuz introeat a quo suscepto cor nālē refocillet ca lorē: refrigeretur q̄z ebullitio exuberās in ipo repellat q̄z vapores ꝓbustos q̄ sūt tāq̄z fum⁹ ad ipm. Qm̄ aūt aiali necia era tvox: vox āt ex ae re fit: fecit nā aerē quē cor ad pulmonē depel lit tāq̄z superfluitatē q̄ nō indigeat vocis mām. Est ergo pulmo quēad^m secretariꝰ loc⁹ i quē aer ꝓgregak suscipiēs q̄ ab exteriozib⁹ vēit ae rē ad recreationē cordis ꝛ refrigerationē. Su scipit ēt q̄ ad ipm a corde refert vocis gñatōi neciuz ꝛ flatus. Si āt cor cuz dilatak aerē at traberet ab exteriozib⁹ ꝛ a gutture: cū āt redu citur expelleret ad guttur ꝛ exteriora: pulsus eēt cordis ꝛ spiratio invltio celeritatis ꝛ spissi tudinis simulq̄z intraret in aial incōmodum graue nec inergi aq̄ auderet nō em̄ spūz pos set suū arctare. Sic ēt nō oino aliq̄ posset du rare vel ad mōz loco i q̄ pulnis eēt ꝛ sum⁹: aut odores mali p dēteseq̄. ñ etem̄ spūz ꝓtiere pos set ſz i eodē piret nomto: aial āt spūm ꝓtinere valet spatio tpis lōgo eo q̄ cor in pulmonē in ueniat aerē quē attrahat q̄ recreet. q̄din igit in pulmōe ē aer: ꝛ aial viuit. vt āt deficit a pul mōe aer. adunaturq̄z vapor fumosus i corde

ꝛ pulmone alal oepit. Hec sunt ꝓpter ꝙs factus est vtilitates pulmo. Amplꝰ aũt ꝺ cocti ni necessarius fuit aeris. Aer etenim exterior spiritus nutrit vitalẽ ꝛ augmẽtat. Qnare opꝰ est aerẽ imutari ꝛ alterari in pulmõe medio crit̃ paulatiꝯ q̃ nãe fiat spũs ꝓximꝰ: faciliꝯ sit deiceps spũs alterare illũ in sui nã vt fiat spũs. Jõ ergo pulmõis caro fragilis fcã ẽ aeri sillis quo sit aeris imutatiõis ꝓmũ organuz quẽadmodũ ꝛ epar sanguinis ſbe ſile istitutũ est: vt qꝺ ad illũ de cibis puenerit in nãm mutet sãguinis facilius sitꝯ reliqs deiceps mẽbris in suã illũ trãsformare nãz hoc itaꝯ modo aerẽ maturat pulmo ꝛ alterat in suã nãm quo primus nãe fiat spũs qui i corde ẽ quẽ maturet ꝛ spũs fiet vitalis. Deinc aũt ab eo ad arterias ascendat ꝛ ad cerebꝝ vẽtriculos fiatꝯ spũs aialis. Nos aũt gñatiõis hui⁹ spiritus habitudinẽ ostẽderemus plenius cum de spiritibus disputabimus.

¶Capꝫ.xxj. de cordis assignatiõe.

Qꝛ de villis positiõe diuersis cõponitur eiusꝯ carnis totalitas dura est: villoruꝫ ei⁹ positiõis varietas fcã ẽ ꝓp ei⁹ mot⁹ varios dilatationẽ. ſ. ꝛ reductionẽ. Cordis aũt ꝙi⁹ ꝛ durities vt ab incõmodoꝯ remoueat ſsceptiõe. Hoc pulmo ab oi cõtinet latere quẽadmodũ man⁹ qꝺ tz cor pus vt supra dixim⁹ eiusꝯ figura sillis ẽ pinee figure ab iferioꝛib⁹ ei⁹ latũ q̃ ꝓte supioꝛa corꝑis tãgit. Est aũt inter duas pectoris ꝙcauitates qꝺ duo diuidunt opimẽta de ꝙbus diximus cũ de vasis tractarem⁹ caput ei⁹ coꝛnatile qꝺ acumẽ ipi⁹ ꝺr q̃si in lat⁹ iclinet ſinistrũ spũs vitalis habitaculũ hoc est in cordis latere: arteriaꝯ magna a q̃ oẽs corꝑis toti⁹ pullulãt arterie hoc oriꝝ a latere. ſicꝯ ostẽdit pulsus ab exterioꝛib⁹ in latere ſinistro. Cõcauuz ei⁹ ſinistrũ ad extremitatẽ vſqꝯ capitis ei⁹ puenit ꝺextrũ aũt ſub illo modicũ finiꝝ loco. Et a ꝺextro vſqꝯ ſinistrũ ꝙcau⁹ trãsit⁹ est q̃dã: quez nõnulli tertiũ vocãt ꝙcauũ: nec tñ vez est. In ꝺextro qꝺ ꝙcano trãsduct⁹ duo sunt: q̃ꝯ alterũ vena intrat ꝙcaua: ꝛ ifundit q̃ ab epate ad ipz venit sãguinẽ in hũc ꝙcauũ: sup hui⁹ meatus os tria sunt opimẽta illi ꝙtinuata clausura eoꝝ ab iterioꝛib⁹ ad exterioꝛa: vt ꝑ itroitũ apiant sãguinis q̃ ꝑ hãc ad cor venit venaz: ſupponũturꝯ post ei⁹ itroitũ: nec põt dilatatiõis cordis tpe exire. Scõs est meat⁹ a q̃ exit vena q̃ pulsans nõ ẽ eiusꝯ ꝙpositio ꝛ figura q̃lis ꝙcutẽtis: ꝛ hec ẽ q̃ ad pulmonẽ tẽdit nutriẽdũ dictũ ẽ aũt q̃reẽa hec sillis arterie fcã sit cũ de pulmõe nostra connecteret disputatio. Duo aũt meat⁹ ẽt in ꝙcauo sunt ſinistro: eoꝝꝯ alterꝯ ẽ vene pulsantis q̃ nõ pulsãti similis est: iõꝯ ꝛ arteria dicta ẽ venalis ꝛ hec ẽ q̃ a pulmõe ad cor aerẽ mittit ꝛ a corde ad pulmonẽ sãguinẽ. Sũt aũt sup hui⁹ os vene opimẽta duo q̃ꝯ clausura ab exterioꝛib⁹ ẽ ad interioꝛa vt ad igressum a pulmõe aeris ad cor apiãtur. Meat⁹ alter q̃ in cõcauo est ſinistro magne ꝙcutiẽtis vene os est q̃ ꝺr auriculã q̃ ẽt oibus radix ẽ arteriis corꝑis. Sup os istũ tria sunt opimẽta: quoꝝ est clausura ab interioꝛib⁹ ad exterioꝛa vt cũ sãguis exit ꝛ spũs a corde apiãtur: nec deinceps reditũ illis ꝓmittãt. Et hec duo cõcaua q̃ in corde sunt vtraqꝫ pulsant nisi q⁹ ſinister pulsus maioꝛ ẽ. ꝙtinet etem sãguis ꝛ spũs vitalis ꝓmã ẽtitatẽ. dextrũ aũt ẽtitatẽ sanguinis ꝙtinet puã. iõqꝫ ei⁹ minoꝛ est pulsus. Hec est duũ assignatio concauoꝝ q̃ in corde sunt. ¶Meat⁹ ꝓro q̃ a dextro est cõcauo ſa ſinistrũ: a dextro latere largioꝛ est. deinc paulatim ãgustat donec ad latus pueniat ſinistrũ. hoc ideo qm̃ necessarium erat trãsmitti sãguinẽ q̃ ab epate ꝑ concauã venit venã a dextro ad ſinistrum lat⁹. Factus est ergo meat⁹ eius q̃ pte ſinistro ti git lateri strictus vt qꝺ subtili⁹ in sãguine ẽ ad hoc cordis mitteret latus. ¶Sunt autẽ i vno quoqꝫ cordis ꝙcauo ab exterioꝛib⁹ augmenta duo auribus similia que etiam cordis aures dicuntur. Et qꝺ quidẽ est in concauo dextro est iueniri in consolidatiõe vene arterialis cum concauo qꝺ autẽ in ſinistro loco quo arteria consolidatur venalis ipso concauo. ¶Coꝛ autẽ in sua basi loco scilicet largo os est cartillagino sum simile basi ipsius. ¶Circundat aũt coꝛ operimentum quoꝺdã quod capsula vocatur cordis nec continuatur ipsi sed inter operimentum ꝛ coꝛ est interstitium. Operimẽta autẽ que pectus in duo diuidũt continuãtur loco quo hoc mediaꝫ opimẽto eius. ſ. medio veraciter. Dictũ est aũt ꝛ ꝺ hoc cũ de opimẽtis dicerem⁹. Fuit aũt coꝛ necessariũ vt esset q̃si fornax ꝛ origo caloris nãlis per quem animalis est essentia ꝛ existentia. Inde ergo membrum est hoc supereminens ꝛ magnum cum per ipsum compleatur vita. Quod autem hoc est in membꝛo excellẽtius ventriculus est ſinister cum maximaz nãlis caloris ꝛ spiritus contineat ẽtitatẽ.

¶Capi.xxij. de diaphꝛagmatis assignatiõe.

Qꝛ Diaphragma aũt est q̃m vt diximꝰ q̃ a collo iteri⁹ sũt in duas distribuunt magnas cõcauitates q̃rũ altera est illa ꝙcauitas quam circũ rotũdãt pectoris ossa ꝛ in ea est coꝛ ꝛ pulmo. Altera aũt est quã ꝙtinẽt supplãi ventris lacerti ꝛ est ab vltimo pectoꝛalis ossis vſqꝫ terminum ossis pennis in qua est stomacus: intestina: epar: fel: splen: renes: vesica: ꝛ matrix has abinuicẽ sepans corꝑ⁹. Separat aũt eas

lacert⁹ rotūd⁹ diaphragma dict⁹ ab ossis pectoralis vltio icipiēs ⁊ ad iferiora p traniuctum deducit a duob⁹ laterib⁹ q̄libz ad tertiū decimū ferat spōdilē cui copulat ꝓsolidat qz ab oib⁹ laterib⁹ costis. Est aūt lacert⁹ h ab oibus sui extremis ptib⁹ alligat⁹ cordis quēadmodū q̄ de lacertis oīunt corde opiunq; illū a duob⁹ laterib⁹ opimēta duo. Alterū ē superi⁹ a pte q̄ ꝓcauo iūgit supiori pectoris pductū ex opimēto costas subiungēte ⁊ ab operimētis duob⁹ q̄ pect⁹ in duo medis diuidunt. Alterū aūt iferi⁹ q̄ ꝓcauo vētris iūgit pte eius qz origo a siphace. Et in diaphragmate duo sunt foramina. alterz in loco ē spōdilū ⁊ ē via p quā decurrit meri spōdilib⁹ suppositā ad supiora alterūqz p qđ icedit vena ꝓcana ad cordis supiora ⁊ i loca q̄ iter sūt diaphragmati cui ⁊ pfectissime ꝓsolidat meri aūt nō ꝓsolidat ei ſ tm̄ ꝓtinuat cum teneris ligamentis locus aūt q̄ illi ꝓtinuat os est stōi. Duas porro vtilitates diaphragma nouim⁹ habere. Altera est qm̄ pect⁹ ⁊ dilatat ⁊ reducit cū reliqs q̄ pect⁹ mouēt lacertis. Alterāqz qm̄ spiramis initia a cibor segregat organis. Hec est diaphragmatis assignatio ⁊ est vltima de cōpositis mēbris disputatio q̄ spiramini organa deputata sunt. Et qm̄ q̄ de eis dicēda erāt sufficienti⁹ explanauim⁹ iā nūc ab instris icipiem⁹ cibor a meri ⁊a⁹ stō sumētes exordiū: vt scōz positionē mēbrorūz ⁊vtilitatē nostre ēt disputationis ordo lucescat legentium animis.

Ca. xxiij. ō oz assignatōe ⁊ opm̄ ſ illō q̄ velat.

IN precedētibus organor spiramis ꝓpositor explanauim⁹ habitudinē. Composita porro cibor istā sunt os cū his q̄ in eo sunt corpib⁹ meri. stōus: intestina: thirbus: epar: fel: splē: renes: vesica. Nos ḡ ab oz expositiōe ⁊ meri quēadmodū ordie pma sūt icipiem⁹. ¶Dico ḡ qm̄ q̄ in ore sunt cibi istā dētes sunt ⁊ lingua opimētū palatū vestiēs ⁊ sub ore gutt⁹ vua pulmōis canalis pulmo ⁊ meri. Et dētes q̄ō q̄t sint ostēsuz ē quelz eor singulor vtilitas cū de ossib⁹ disputatum est. ¶Lingua āt organū est cōe aialib⁹ actiōib⁹ ⁊ cibor p ipam etem̄ ꝼba fiūt ⁊ est gust⁹ sensus ⁊ pē cibi est mutatio in ore. Et gust⁹ bōitas de actiōib⁹ est aialibus cibi aūt imutatio ō cibalib⁹ est actiōib⁹ dictū est aūt de lingue ꝓpositione cū disputatio aialium fieret mēbrorūz. Opimētū aūt circūamictiēs os opimēto continuatū est meri interiori ⁊ stōi: eiusqz in ore vtilitas vt cibū q̄dā alteret imutatiōe q̄ nāe fiat ppinquior. stōi fiatqz illi eius trāsmutatio facilis ⁊ decoctio ac cōuersio in suā nāz: quē admodū in stomaco cibus imutatur cū sit ab interiori stomaci tunica origo.

¶ Capitulum. xxiij. de meri assignatione.

MEri corpus est lōguz ꝓcauū figura rotundū: ab ore icipiēs stōi ⁊ vsqz extremitatē gutturis attingens superiorē. Est autez vbi ab ore incipit stōi strictū: dehinc dilatari vsqz dū ad guttur pueniat nō cessat ibiqz reliqs largior est ptibus extenditur super spine spondiles iunctū ligamētis operimētalib⁹: positioqz eius nō recta sed incurua. Est em̄ positū super locū medīū q̄tuor primor dorsi spōdiliū. Ut aūt ad q̄nti puenit spōdilis initium a medio in latus inclinat vextrū spondiliū: donec ad duodecimū porrigat spondilē: auertit aūt ē a medio arterie cā: q̄ a corde ad inferiora descēdit corpis. Ipsa etem̄ super mediū posita ē spōdilū a q̄nti termino spōdilis vsqz quo diuidit locū. Hoc aūt ꝓpter huius arterie factum est firmitatē ⁊ custodiā que plurimum erat necessaria alligationeqz eius cum spondilibus ligamentis operimentalibus vtvero ad diaphragma meri peruenit anteqz ad stomacum transmittatur sublenatur plurimum transgrediturqz arteriam spondialem in latus sinistrum: dehinc per diaphragma transmittitur loco quo ori continuatur stomaci. Hec ergo est causa propter quam stomaci os ad sinistrum declinat. ¶Meri autez compositum ex duabus est tunicis quaruz a duab⁹ est ortus stomaci tunicis: altera est ab exteriorib⁹ ⁊ est carnea eiusqz villi per latum feruntur: altera est ab interioribus ⁊ est nernosa tunica villiqz eius per longum porrecti ⁊ in ea pauci per transuersum deducti villi. ¶Est autem meri vtilitas aut in transglutione aut in vomitu. In transglutiendo vt cibuz contrahat ab ortis superiori parte ⁊ ad stōm pellat attractio autem hec per tunicā fit que per longum porrigitur cum reprimitur ⁊ cur tatur gutturqz superius eleuatur versus os descenditqz ad stomacū cibus. Expulsio aūt p tunicā fit exteriorē cū cōtineat que interior contraxit tunica reduciturqz desuper illa expelliturqz ⁊ descendit ad stomacum tanqz si manus opprimat aliqua humida ipsaqz ab ea foras emittantur. Porro eius in vomitu vtilitas per hanc fit exteriorem tunicam attractionemqz eius dum reducitur super ea que stomacus continet expellitqz ea ad exteriora. ⁊ ideo transglutio leuior faciliorqz est vomitu quoniam transglutio per vtraſqz fit meri simul tunicas. ſ. interiorem attrahentē ⁊ exteriorem depellentem vomitus aūt per vnā fit tantum tunicam exteriorem. ſ. que depellit nec est aliquid quod ad nos illud trahat ⁊ hec est meri assignatio.

¶Cap. xxv. de stōi assignatiōe ⁊ vtilitate.

Stomachus in latere positus est sinistro: eiusq; ꝓfunditas tãq; ad lat⁹ inclina dextrũ: ⁊ ab ei⁹ dextris ẽ epar: quê suis ꝙprimit q̃nq; augmẽtis: a sinistris ei⁹ splen positũ ẽ ⁊ ab ifer ioribꝰ lacerti spine: ⁊ ihz thirb⁹. ¶Est ãt sua figura sphere silis ꝫ oblõgus duab⁹ extrẽitatibus rotũdus ea ꝑte q̃ corpis mergit manifestis: plan⁹ aũt a spine ꝙfinijs: ꝓfunditasq; eius largior his q̃ sequunt os eius ⁊ ꝺb⁹ largior ẽ: meat⁹ eius ad ites tina strictior ꝺbus aũt strictior meat⁹ ei⁹ ẽ ad meri largior. q̃ ipe meat⁹ ei⁹ largior ẽ meatu ad ites tina. ¶Est ãt duabus tunicis ꝙpositꝰ. Interior de gñe est operimẽtoꝝ nervosoꝝ eiusq; villi in lõgũ porrigunt: ⁊ sunt mõ in ea villi ꝑ trãsuersum ducti. Exterior tunica carnosa ⁊ neruosa: eiusq; villi ꝑ latũ feruntur: alligataq; est a posterioribus cũ spõdilib⁹ ⁊ a laterib⁹ cuz epate ⁊ splene ꝑ optimẽta: q̃ qdq; eoꝝ opiunt ꝺb⁹ ẽ a siphace origo. ¶Utilitas stõi ꝓpria ẽ excoq̃re ⁊ imutare ⁊ apparatiõe ꝑparare epati cõuenienti ⁊ ad ites tia pellere vt facilis sit epati ei⁹ imutatio ⁊ trãsformatio in sanguis nãmꝫ os cibuz imutat: ⁊ ꝙterit vt facile sit stõ illũ ꝺquoq̃re ⁊ imutare i sui nãm. Stõus etem trãq; cellula ẽ cibi: dq̃z hec ei⁹ actio digõ ꝓma. Utilitas ꝙo q̃q ei⁹ ptii ex ꝺb⁹ ꝙponit ⁊ eaꝝ positio ac figura hmõi est. Ex duab⁹ cõponit tunicis ꝓꝑ duas vtilitates: altera eaꝝ ẽ a meri cibuz attrahere hecq; fit ꝑ interiorẽ tunicã cuius in lõgũ porrigunt villi iuxta tunice meri exẽpluz interioris: cuius est origo ab hac tunica. Stõus em trãsglutiendi tpe ad supiora tollit versus meri: trahitq; ad eũ cib⁹ a meri quẽadmodũ ex tẽdit homo manuz'ad aliquoꝝ porrectionem cuz op⁹ ẽ. Altera ẽ retinere cibũ in se qõ ꝑ tunicã fit exteriorẽ meri: cui⁹ ab hac est ortꝰ tunica. Cib⁹ nãq; cũ stõ supuenit trahit illũ ad se ⁊ ꝙtinet ꝛc ab oi ꝙtinet latere retinetq; donec digerat: ⁊ qõ sibi ex eo ẽ necessariũ sũpserit qõ vt factũ est: expellit illũ ad intestia: ḧ q̃ a supioribꝰ reducitur ⁊ opprimit sup ea q̃ in ipso sunt: dilatat aũt ab inferioribus: aperiturq; locꝰ qui vocatur ianitor expellituruq; qõ ni eo est ad intestina: tãq; cũ man⁹ subas cõprimit humidas: diffiungit qõ i eis ẽ ⁊ ad exteriora pellit sic accidit ei q̃ in stõ est cibo: cũ super illuz reductio fit vt egrediat ad intestina: hec actio fit ꝑ tunicã exteriorẽ cuius villi in latuz extẽdunt. Sic in oib⁹ accidit mẽbris que duas habent tunicas: cuius villis in latuz feruntur parati sunt reiciẽdi actõi: cui⁹ aũt villi in lõgum actõi trahẽdi deputati sunt. Utilitas cuiusq; tunica hec ẽ tunica hec interior nervosa facta ẽ eo q̃ ꝓtus illi necessaria esset sensus: ꝓpter ciboꝝm necessitatem. Interior etenim tunica stomaci inter alia omnia sentiens facta est: per quã sentit a'al corpis a cibo iminutionẽ: nititurq; animal ad ciborũ petitionẽ: diciturq; sensus hic fames: hic sensus in eo maior est ipsius in ore reliqua autẽ mẽbra necessitatis cibi nihil sentiunt tpe: tendit aũt ad ea ꝺb⁹ ab epate ꝑ venas q̃ sibi ipsa cõ trahunt ⁊ eo pascunt. Necessariũ autẽ fuit stomaco esse sensuz cũ nẽcitas hec icũberet cibo rũ: eo qõ mẽbra oia cibum a venis attrahãt ab epate missis: epar trahat succositatez cibi ab intestinis: intestia a stõ: nec sit stomaco mẽbrũ aliud a quo ipm cõtrahat cibũ quo eget. Oportebat ergo illũ forte habere sensuz: quo iminutionẽ sui sentiret nutrimẽti quo mittat a'al ad cibi porrectionẽ exteriois. Iõ ꝫ hic in eo factꝰ ẽ sensus q̃ dicit fames. Qua de cã a cerebro ad stõm par vnũ descẽdit nervoꝝ q̃ omnib⁹ eius firmãtur ptibus donec ad eius fundũ ptingat. Hac ergo viilitate facta est interior stõi tunica neruosa. Tunica exterior carnea facta ẽ vt stõus ꝑ eã eẽt calidior cibiq; digerẽtur in ea ⁊ maturarẽtur illi⁹ calore cũ carnis sit cõplexio calida. ¶Positõis ei⁹ vtilitas est q̃m in latere est sinistro posit⁹ inter epatis ⁊ splenis locũ. Epar em in dextro ẽ locatũ latere qõ splene maius est largũq; neẽe habebat habere locũ: splez aũt in sinistro qui epate minor ẽ. Minoriq; cõcludit locoꝫ epar ponunt ergo epar ⁊ splen a lateribus. Spine lacert⁹ retro. Thyrb⁹ in eius cõspectu ad stõm calefaciẽduz augẽdũq; calorẽ pp ciboꝝ decoctionẽ ⁊ digõem: sed ⁊ vt sint illi spine lacerti quasi substramẽtuz: ⁊ quo initat q̃si culcitra. Alligat⁹ est ãt mẽbriꝫ his: ne forte suo cederet loco in grauioribꝰ corporis motibus. Figura ei⁹ rotũda ẽvt ab incõmodoꝝ remotior fieret susceptione: ⁊ ãtenus magne ciboꝝ sufficiẽs esset ẽtitati. Prolõgat a duab⁹ extremitatib⁹ a supioribꝰ quidẽ ꝑ ab eo meri origine: ab inferioribꝰ ꝑpter intestinoꝝ cũ eo ꝙtinuationẽ desubi⁹ loco q̃ dicitur ianitor: angustatur superi⁹: dilatat eius in hoie ꝓfunditas eo qõ homo erecte sit statute cibiq; porrecti mergãtur ⁊ ad inferiora descẽdãt stõi. Ideoq; inferiora eius necesse fuit esse largiora vt ẽtitati sufficiat nõ pauce. Largitas aũt meat⁹ ei⁹ ad meri: q̃m homo sepe trãsglutit q̃dã dura: aut aliũ q̃ nõ est hois masticare ⁊ terere necesseq; habuit vt eẽt via larga. quo facilis hoꝝ fieret transmissio. Ideo ergo hmõi facta est stõi habitudo ad meri. Angustatur aũt meat⁹ ei⁹ ad intestina ab inferioribꝰ q̃m ei⁹ necessitas cõtraria fuit supioꝝ officinis. Cib⁹ em a stõ ad intestina post ẽ bene cõtritus est ⁊ decoctus descẽdit nec prohibetur eius transitus ꝑ locum angustũ. Amplius necesse fuit stomaco inferiora stringi loco qui ianitor dictus est

erctatione forti: vt in eo cibus retineret quo non ab eo sit illi egressus donec digestus sit ꝛ stomacus suã sumpserit portionẽ. Ꝫ̃ tunc expellatur ad intestina: angustia ergo eius ab inferioꝛib⁹ huic actioni cõpetentioꝛ est largitate. Hec igitur est tam meri ꝯ stomaci cum suis assignatio partibus ꝛ vtilitas.

¶Capꝫ. xxvj. ð intestioꝝ assignatõe ꝛ vtilitate.

Intestina sup spine spon diles locata sũt ꝛ hossa lata: iũcta cuꝫ ligamẽtis a suphace oriẽtib⁹: ꝛ sunt cõstituta a termio meat⁹ stõi iferiore q̃ tanitoꝛ dr̃ vsq; locũ quẽ dicim⁹ podicẽ: sũtq; positõis cõtoꝛte ꝛ villose: incipiẽtia a dextro latere in sinistrũ ferũtur queq; a sinistro i dextrũ. ℣ Sũt aũt ex duab⁹ cõpositа tunicis villosis: ꝛ cuiusq; villi tunice in latũ rotundãtur: eoꝛũq; subastõi sic̃is est substãtie. ¶Sũt aũt numero sex: tria quoꝝ subtilia sunt q̃ ꝛ supioꝛa ponunt ianitoꝛi cõtinuata stõi. Tria grossa quib⁹ ẽ initium locus q̃ finis subtiliũ. Triuꝫ itaq; subtiliũ vnũ vocaꝫ intestinũ duodecimũ eo q⁹ eius lõguꝫ duodeciꝫ sit hois digitoꝝ in quo ẽ hoc intestinũ sup spinã locatũ est nõ hñs incurvationẽ aut iplicationẽ quẽadmodũ oꝛa alia intestina. ¶Scõꝫ dr̃ ieiuniũ: iõq; qm̃ cibis vacuũ inuenit: ꝛ est intoꝛtũ icuruũ iplicitumq; ꝛa latere incipiens dextro ad sinistrũ ferꝫ. Sic q̃ꝫ oꝛa alia intestina involuũtur ꝛ iplicãtur. ¶Tertiũ subtiliũ intestinũ subtile vocaꝫ ꝛ ꝑ° sile est nisi q⁹ vacuũ cibo mime inuenit. Intestinoꝝ aut̃ grossoꝝ primũ est qõ dr̃ oꝛdium ꝛ locaꝫ post intestia subtilia. ꝛ est intestinũ larguꝫ a dextro incipiẽs latere. Vocaꝫ aũt hoc nõie eo q⁹ vnũ sit illi os p qõ ingrediẽda subeũt de supfluis ciboꝝ ꝛ exeũt: intrãtq; in itestinũ colon. Sile est etem̃ sacculo nõ hñs meat⁹ ab iferioꝛib⁹ ꝛ a supioꝛib⁹ quẽadmodũ reliq̃. ¶Scõm hoꝝ intestinũ est qõ colon vocaꝫ: atq; ꝟsus iguina dictũ est aũt hoc nõie eo q⁹ egestio solidata ꝛ indurata i morbo q̃ dr̃ colica passio hoc includit intestino. ¶Tertiũ est rectuꝫ itestinum cui⁹ ẽ extremitas ano apposita: et vocaꝫ poder ꝛ est ceteris oibus largi⁹ intestinis. ¶Inter intoꝛsiões aũt intestinoꝝ sunt vene ꝛ arterie mꝛte: queq; amplius intersunt nõ pulsantes vene q̃ aṽea mittũt dicta inuenili. Veniũt aũt ad ea neruoꝝ etiã rami. Est ãt maioꝛ ps venaꝝ ꝛ arteriaꝝ, iter intestia supioꝛa. ſ. subtilia dcm̃ aũt de haꝝ diuisiõib⁹ venaꝝ ꝛ arteriaꝝ cũ ð eaꝝ loq̃remur gñib⁹. ℣ Sũt q̃ꝫ ik̃ hẽ vasa opimẽta ea ligãtia ꝛ caro illa ꝑfirmãs: loc⁹ aũt ad quẽ pueniũt vasa vocaꝫ ꝓcauitas. Dcm̃ ẽ de opimẽtis his cũ de eoꝝ gñe sigillatiz tractarem⁹: hec ẽt intestioꝝ assignatio ꝓ positioq;. Seq̃tur de eoꝝ vtilitate. Intestina fuerunt ne cia vt digestus nutriret cib⁹ a stõ i ea id eoq; ad ea multe poꝛrigunt vene ab ea vena que porta dicit̃ ꝑ cõcauitatem p quas clarus colatũq; qõ in cibo est digõ decurrit ꝛ ad epar defertur. Est aũt simul cũ hoc illius ℣tus imutãs cibus digestus. In stõ ꝛ em̃ digest⁹ cibus cũ trãsmissus p ianitoꝛe ad intestia venerit subtilia: mittit̃ eius clara mundaq; succositas ad venas q̃ ad itestina ferunt ab ea q̃ porta dr̃ vena ad epar vt imutet ꝛ fiat sanguis: quẽadmodũ em̃ cibus primũ oim in oze mutat ꝛ in ei⁹ p meri trãsitũ q̃ faculis, fiat eius instõ imutatio sic etiã in itestinis fit subtilib⁹. ẽ em̃ in eis ℣tus imutãs q̃ cibũ alterat digestũ ad ea a stõ trãsmissuꝫ: q̃dã scõa imutatione q̃ facili⁹ fiat epati illũ in sanguis pmutare substãtiã. Ideo ergo itestinoꝝ suba ꝓpria fcã ẽ stomaci substãtie. ꝛ hec ẽ intestinoꝝ vtilitas sir̃.

¶Cuiusq; ãt eoꝝ i sua positiõe vtilitas ꝛ ꝓpositiõe hmõi ẽ. Intoꝛsio intestinoꝝ eoꝝ q̃ iplicatio nẽcia ẽ q̃ ꝛ plius in eis imoret cib⁹ ꝛ diutius nec velociter a corpe egrediat̃ aĺis. si enim fieret sic semp necesse ꝛ nõ p interualla eẽt cibũ sumere: aut̃ certe sepius ꝛ spisse simꝫq; frequẽtius egereret. Digerit ẽr cibus moze lõgitudine in intestis sumũtq; ex eo q⁹ sue primuꝫ est nãe. Et intestini q̃dẽ qõ dr̃ duodecimũ locatio eiusq; qõ rectuꝫ sup spine ossa facta est: vt venis ꝛ arterijs: neruisq; q̃ ad intestina veniũt locus esset vacuus largusq;. ¶Cõpositũ aũt intestinũ ex duab⁹ tunicis earũq; platum villi dispositi. duaꝝ cã vtilitatũ. altera ẽ vt ab incõmodoꝝ remoti⁹ esset susceptiõe: qm̃ eniz ad intestina multe defluunt materie male q̃ comedũt incidunt ꝛ putrefaciũt: duab⁹ necessariuz fuit illis tunicis vestiri: vt siquãdo alteri tunicarũ incõmodum acciderit. altera eius suppleat locuz quẽadmodũ in intestinoꝝ videm⁹ vlcerationib⁹ cum p egestionẽ eoꝝ frustra egrediant̃: non tñ cessat intestinoꝝ actio de cibi trãsmissiõe ꝛ egestiõe: sed illi⁹ loco tunice altera eguit ad agendũ exterioꝛ. Scõa est vtilitas cõfortatio virtutis cõpulsiue q̃ cibuz expellit ꝛ egestionẽ ac emittit. Ideo ergo eorum villi per latũ ducti sunt cũ oꝛis villus per latum trãsductus in mẽbroruz tũicis pat⁹ sit actioni virtutis expulsiue. ¶Facta sunt aũt inferiora grossa intestina magis ꝯ superiora ne forte ad egestionez homo sepius surgeret sed interesset eius egestionib⁹ tẽporis lõgitudo. Egestio eniz si descendat ad locũ arctũ facile repletur locus hic: egetq; homo illũ purgare ab his que repleuerũt surgeretq; omni ad egestionem hoꝛa: pari de causa ꝛ vesica larga facta est: ne forte cum descenderet ad eam vrina cito repleretur: necesseq; homini esset ad vrinam sepius vna eademq; hoꝛa surgere. ¶Veniunt autem vene ad intestina ab ea que dicitur porta vena vt sumãt qõ in eis

clax cibi inenerit: succositatēq; ei⁹ q ad epar deferāt. ¶Copia āt eax multitudoq; ad ītesti na vēit supioza pp mītitudinē succositatiz cibo rū q̄ i eis ē descēdēs ad ea a stō. hoc ē ītestio rum assignatio q vtilitas.

¶Capi. xxvij. de thyrbi assignatiōe q vtilitate.

Thyrbus ex duab⁹ ꝓpōnit tunicis dēsis tenuib⁹ altera alteri suppositā q inter eas vene arterieq; multe q̄b⁹ loco sunt cortine q soliditatis. Est q ītes duas has tūicas adeps mult⁹ posit⁹ sup ītestina figuraq; ei⁹ saculo silis ē aut petule: gnāq; ex opimēto q̄ oz siphaos q ozigo eius ab ore stōi a supioꝛib⁹ cōcauitatisq; ei⁹ initiuz os. s. eius a loco ort⁹ sui ab ore stōi finis autē apud ītestinū colō vocatū. Cōsolidat āt loco quo ozik a stō q cū splene q cū ītestino colon vocato. nōnunq; aūt cōsolidat cū extremitate vna epatis q tēdit ꝑ sus costas posteriozes nō recte sed vt sit. In plib⁹ aūt ex maiozi pte eius est cōsolidatio cū stō q splene ac ītestino colō. ¶Cuius nec̄itas hec est vt calefactionē augeat stōi q ītestinoz q vt venas arterias q̄z vinciat q̄ in eo sunt. hec est meri stōi ītestino rū q thyrbi assignatio cum vniuscuiusq; q totius partium vtilitate.

¶Cap. xxviij. ō epatis assignatiōe q vtilitate.

Epar autē in dextro positū ē latere corpis sub hypocūdrijs supiozibus eiusq; figura figure silis ē lune cū tā a sole tertia fulget a q̄uis pte ē ei conatio q gibbosi tas latereq; ei⁹ conico stō iungit q ītestis. Est aūt supamplectēs stōm q cōtinēs suis augmētis q̄ epatis dicunt pēne sine extremitates: latus aūt gibbosum diaphragmati copulat tā gēs ipz q ab hoc latere alligatū diaphragmati cum ligamētis opimētalib⁹ q̄b⁹ cū opimento quo amictit cōnexum est. ¶Cui⁹. s. ort⁹ ē a siphace q cū costis posteriozib⁹: a latere vero conico stomaco ligat q ītestinis ac venis que ad illa ab epate veniūt q opimētis q̄ ea opiūt. ¶Et epar oib⁹ nō est eiusdē q̄titatis in hoibus ꝫ sua ē in magnitudie variū q in pēnax numero. In magnitudine q̄b⁹ qm̄ in nōnullis holum maio⁹ ē: in alijs min⁹. nisi q sp in hoie magnū est in tm̄ vt maio⁹ in eo sit q̄ in quouis alioꝛ alaliū q̄b⁹ eiusdē sit cū corpe hois q̄titatis. In extremitatū aūt numero. qm̄ i q̄busdā hoib⁹ ꝫ tm̄ duas pēnas: i alijs tres. i plibus q̄tuoz q q̄nq;. ¶Epar in hoib⁹ nō paruū sumit familiaris lateris spatiuz. q vena q̄ porta oz oriq ab hoc latere. i. conico. Et diuidit anteq; ab epate egrediat i partes q̄nq; que in pēnas fundunt epatis: q̄rū queq; ptium multis distribuit diuidētib⁹ subtilib⁹ q ad pfū ditatē ferunt stōi q ītestinū duodecimū: q maioꝛ eax ps ad ieiunū tēdit. Reliq; ptes in ꝛ disptiunt ītestina dōec ad rectū puenīāt. Assignauim⁹ āt hax habitudinē venax nō plantiū cuz de eax q̄litatib⁹ dixim⁹. ¶Epar āt ipz neciuz fuit nāe q̄ten⁹ cibi succositatē alteratā sanguinē faceret q ad oia corpis mēbra p venas mādaret. Jō g epatis sba sāguis silis fcā ē sbe. Cib⁹ eterū cuz a stō digest⁹ mittit p ianitoꝛē ad ītestina q ītestinum itrauerit duodecimū q ab eo ad ieiunū missus fuerit: mittit illō ītestinū succositatē ad vēas q̄ ayēa porta vocata venerūt trahūtq; illā he vene q ad portā ꝺferūt p quā itra epar igredit q diffundit p vēas q̄ i epate sit q̄ a porta vēa diuidunt: immutatq; illā epar q̄ i eo ē i mutāti ꝓtute i sāguis sbaz: trāsmutatūq; ad venā expellit magnā q̄ oz ꝓcaus a q̄ i oia corpis mēbra emittit.

¶Capiz. xxix. ō splēis assignatioe q vtilitate.

Splen in sinistro positū ē latere corpis ei⁹ figura oblōga conationē hzpaucā a pte q̄ a stō iūgit q ē gibbosuz a costarū pte posteriox: q ē alligatū ligamētis q̄ ouunt ab opimēto ipz circūuoluēte ab ei⁹ q̄ō gibboso latere cū costis supioꝛibus a parte autem conationis cum stomaco. Cōtinuantur autem duo ei vasa alterum quox maius est: q oritur a latere epatis conico q ē q̄si collū p qō colax trahit nigrā ab epatz sāguine. Alterx vas puum est continuās ipsum q stomaci os q per hoc colera mittitur nigra ad os stomaci quo conf ortetur appetit⁹. Est autem splenis vtilitas vt turbiditatem mundet sāguinis eiusq; feces q ad se cōtrahat per vas q̄ō ad ipm ab epatis mittitur conico latere: q ab eo fundatur in vas aliū q̄ō ad stomacum fertur nea q̄titate qua excitet appetitus. Nec vero primum ad stomacuz fertur q̄ illā ab epate extraxerit. sed postq; in eo fuerit immutata q alterata in eius substantiā q cibum fecerit sibi cōpetentē q q̄ō huic supest actiōi q̄ō scilis in suā non potest trāsformare matura ad os mittit, stomaci per q̄ō appetitus fiat robustioꝛ. Thac ita q; de cā q vtilitate splēis substantia fragilis facta: est spongie silis vt attractio eius ac susceptio facilis fiat qua trahat grossos humoꝛes nigros factusq; est coloꝛ eius ad nigrum inclinus quo configuret q consimilis colere esset nigre. Hec est splenis cum vtilitate assignatio.

¶Capim. xxx. ō fellis assignatiōe q vtilitate.

Fel super epatis pēnā locatū est maioꝛē q est vnius tunice. eiusq; fuba ꝓxima est operimentoꝛum sustantie. huic duo sūt meat⁹ ab ea oriētes coꝛūq; substātia qualis ipius. Alter hoꝛ

rū lateri epatis ꝓtinuaꝫ conico: ⁊ p ipz colas trahit ab epate sāguis ad se. Alter aūt ī duas diuidit ptes: ārum altera maior ite stis continuaꝫ ⁊ ad ea coleras trāsmittit. Altera mior stō ꝓiūgit ⁊ p eā in eꝰ ꝓtinuationē colerā mā dat. Cōtinuaꝫ aūt illi loco colli eꝰ rami duo subtiles: alter ab arteria q̄ ad epar mittit. altera neruo q̄ itidē ad epar missus ēvt p eos sen sum accipiat ⁊ vitā. Est aūt eꝰ vtilitas colaz purgare rubeā a sāguine: eāz atttrahere ne forte sanguinem exurat suo acumine.

¶Caplz. xxxj. de renū assignatiōe ⁊ vtilitate.

Renes duo positi sunt ī duo bus spine spōdilium laterib⁹ ppe epar. Et ren dexter loco excelsior ē ī tm̄ vt q̄z maio ri occurrat pēne epatis: ⁊ hec est pēna siue extrēitas iferior. Siniſter aūt rē loco hūiliorē. Eorūz latera duo conica adiuncz oppoſita sunt ⁊ latera duo gibbosa circūdā tur a latere corpis ī q̄ sunt aīalis. Cōtinuant aūt e oz cuiz duo rami magni vene ꝓcaue sta tim vt ab epate surgit: alter eoz diuidit ī ip soz subam ⁊ ad ipos fert sāguinē: p alterū aūt aq̄litatē trahit sāguis q̄ ē vrina. Cōtinuaꝫ ēt illis a magna ramꝰ arteria cōpetētis magni tudinis ad ipos ꝓtutē portās vite. Ouꝫ aūt ex vtriuscz loco q̄ hec illis cōtinuātur vasa collū ⁊ large ꝓcauitatis opimēto optū: quoz qōz vesice ꝓiūgit: p quē vrina a renib⁹ ad vesicam mittit: vocātur aūt hec colla duo emunctoria. Ad hāc pati sunt renes vtilitatē. ſ. vt aq̄litatē traherēt sanguinis ⁊ hac illum purgarēt su perfluitate.

¶Caplz. xxxij. ō vesice assignatiōe ⁊ vtilitate.

Vesica aūt posita ē ī mascu lis sup rectū iteſtinū ⁊ vni⁹ē tunice dure. Cui⁹ durities fuit nēcia: q̄ acumē posset coleraz ꝓferre vrinecz ꝓtervolūtatē egres sum. vna porro ad illā mittit a ſnib⁹ p mea tus duos q̄s emūctoria dixim⁹. Cōsolidātur cū duo hi meat⁹ vesice p trāsuersuz adducti ⁊ p lōgū ferunt. ⁊ deiceps in iteriora eī⁹ mittū tur. Scindit aūt ex suba eī⁹ ps q̄dā opimēto silis ⁊ tpe q̄ vrina ad vesicā nō decurrit opim tū hoc ꝓiūctū ē sup meatuū os clauditq̄ illos diligētissime. nec euent⁹ p os emittit. ne forte aliq̄d vrie ad ea a q̄b⁹ fluxerat fuertaꝫ loca. Hoc ēt mō ꝓsolidat meatus q̄ ori ꝓtinuaꝫ fel lis. Hec est vesice assignatio ⁊ q̄litates eius.

¶Capitulū. xxxij. de mēbris gnatiōis ⁊ pmū de matrice ⁊ eī⁹ vtilitate.

Primus de ciboz instrīs q̄ psuasoria erāt la deiceps equū ē nos hoc dispu tare loco de mēbroz habitudine q̄ gnatiōis ī ſtrā. Sūt aūt hic mīx māmille testes ſpmatis vasa veretrū. Et nos de mīce pmū cōsiderabim⁹ eiusq̄ habitudinē ostēde mus in figura in positiōe in vtilitate setusq̄ i ea habitudie. ¶Dico q̄m̄ mīx in forma sua forme silis ē vesice maximecz ꝓfunditas eī⁹ nisi q̄ ab ea differt duob⁹ q̄ in eis sūt ab vtro q̄z latere augmētz duob⁹ silib⁹ corpib⁹ ad emū ctoria ꝑsus tēdentib⁹ p q̄ vene igrediunt ⁊ ar terie q̄ ad matricē ⁊ ſpma deferūt ⁊ ſpūz. Ma trix aūt sua in suba sbē ꝓprima ē neruoū eo q̄ extēsio illi eēt nēcia tpe cōceptus ⁊ impgna tiōis in oēs ptes cū fetus auget et maior fit. Hec aūt actio gñi neruoz polis ē sic vt nocu mētū illis nō accidat. Matricis os magz ner nosum est ⁊ magis durū nisi q̄ ei⁹ tēperata ē durities. Nernosum q̄ō est pp sensus bonita tē q̄ in cor⁹ delectatiōe fuit nēcia. tēperata aūt est durities ei⁹ quo possit in ea reductio ⁊ cō strictio fieri posit ſpmatis ad illud ingressum sed ⁊ vt possit extēdi coitus tpe quo per illud sperma facile trāsmittaꝫ. Si em̄ multe eēt du ritiei a firmitate cōstrictiōis ꝓhibereꝫ. Si aūt molle extendi optime non posset sed caderēt ptes eius alie sup alias clauderēq̄z nec faci le ad matricē semē viri posset trāsire. Est aūt vnā habēs tunicā cōpositā ex villis positiōe varijs ⁊ in ea villi p lōgum porrecti qui ēt in ea ceteris pauciores sunt eo q̄ nēcium erat illis ſpma solū attrahere. Sunt ⁊ villi p trans uersa ducti. ⁊ hi magis in ea abundāt pp qō per eos virtus est ſpma retinēdi ⁊ fetū p ꝓce ptus tpis diuturnitatē. hz ēt villos in latum deductos ꝓpter eā q̄ nēcia erat expellēdi vir tutē emissionis ad exteriora fet⁹ tpe. ¶Locatio eius talis est sup inteſtinū posita ē rectuz ⁊ sup ipam vesica: eo q̄ nēcium eēt inteſtinuz quasi culcitrā ⁊ strametum illi eē. Vesica q̄z tegit illā ab icōmodis q̄ accidunt extenuatio ne dum distēditur cōceptus tpe. Est aūt alti gata matrix his que illi vicinantur circū qua q̄z mēbrz ligamētis flexibilibus ⁊ que extēdā tur vt in oēs possit distēdi ptes concep⁹ tpe. Hec a supioribus qua pte eius est ꝓfunditas vesicā supat: a parte vero colli a vesica super rāt. Collum matricis vsq̄z vuluā porrigitur. ¶Vulua est interſtitiū ⁊ ſeparatio que inter duo pēnis est ossa ⁊ est sup anū locata. Huic ab exterioz⁹ augmēta sunt cutis q̄ arabice badera vocantur q̄ silia sunt veretri ꝓputijs iōqz ⁊ nos nomē aliō nō hītes ꝓputia vulue vocam⁹. Horū sunt vtilitates vuluā ⁊ matricē tegere ac defendere ne forte aeris ad illā fri giditas penetret. ¶Sunt aūt mīci concaua duo magna q̄z altez ē ī dextrz altez ī sinistrz hec duo concaua ad vnam perueniunt ꝓfun ditatem vtriscz communem. diciturq̄z matri cis collum. Ideoq̄z antiqui matricem matri ces esse dixerunt. hac quoq̄z diximus causa.

hec autē

hec aũt duo animauertes manifeste cõcauã
si in matricẽ animalis intẽderis ꝛ siphacẽ ab
ea scinderis quo ab exteriozib⁹ vestitur vide
bis duas concauitates abinuicẽ disgregatas
tãçz si due eẽt matrices que ad vnã ptendun
tur ꝓfunditatẽ que necessarie fuerũt vt in ge
mellox gñatiõe eox quisçz sua generet in cõ
cauitate. Sic ꝯ in plurib⁹ fit qñ gemellos mu
lier generat: fitçz scõm partez matorẽ masculi
gñatio in dextro latere: femine in sinistro: rs
recꝫ femineꝫ accidit generatio in latere dex
tro. Et in matrice ꝛ singulis cõcauitatibus lo
ca ꝓfunda sunt parue ꝓfunditatis que fossu
le dicunt: hec sũt venaꝫ oza per que sanguis
mẽstruox in matricẽ decurrit: sunt aũt hec lo
ca aspera: ideoçz vt per ea sperma retineatur
suspẽdãturqz illis secũdine partes sintçz illis
tãçz ligamẽta. Testiculi porro mulierꝫ positi
sunt in supiozi colli matricis loco post augmẽ
ta duo que dicunt cozrua duo ꝛ sunt a duob⁹
matricis positi lateri⁹. alter a latere dextro
alter a sinistro testesçz duo mulierꝫ minozes
sunt ꝯ virox: ꝛ sunt rotũdi ꝛ supplani: subst̃a
tia eox glãdulosa similis glãdule que venas
stringit ꝛ solidat ꝛ sunt masculox testibus du
riozes cuiçz eox vena cõtinuaꝫ nõ pulsans q̃
a renũ parte veniẽs augmẽtũ qõçz ingredit
cozrnu dictũ: ꝛ ab eaꝫ quaçz oritur cozp⁹ ꝓ qõ
sperma in cõcauũ fundit matricis. hec est ma
tricis assignatio ꝛ figura. Quãtitas aũt ei⁹ oꝛ
bus nõ est eq̃lis mulierib⁹. In mulierib⁹ ꝛeñ
q̃ ꝓgnãtes nõ sunt minozes ẽ eas inuenire: in
ꝓgnãtibus maiozes: sz ꝛ in his: q̃ nunçz cõce
perũt minozes sunt valde ꝯ in his que aliq̃n
cõceperũt: ꝛ ꝯto plus mulier cõcipit ꝛ ei⁹ ma
ioꝛ fit matrix ꝓ matricis extensionẽ a fetu vt
sit illi locꝰ. Variaꝫ ẽt matricis ꝯtitas in etati
bus: ꝛ ẽ in muliere q̃ minoris ẽ etatis mino:
in ea ꝙo q̃ maioris ẽ etatis maioꝛ. At vero ve
tule mulieres minozes hñt ꝯ inuẽtus eaꝫ no
uerit. Est aũt ꝛ in illis q̃ paꝫ coeunt. minozes
ꝯ in illis q̃ multũ coeunt. Matricis aũt tẽpe
rata quãtitas est q̃ ab extremitate ei⁹ supiozi
q̃ est eius ꝓfunditas posita prima ẽymbilico
vsçz ad extremitatẽ vulue: ẽçz ei⁹ longũ duo
decim digitoꝛ: latitudo eius ẽ dimẽsio q̃ duo
abinuicẽ distãt emũctoria ad q̃ quodçz duuz
puenit augmẽtoꝛ que cozrnib⁹ silia sunt: hec
est matricis assignatio simplex.

Cap. 34ᵐ. de matricis i q̃ est fetꝰ assignatiõe.

Matris autem in qua ẽ fetus cuiusmõi sit hoc loco dicemꝰ: ꝛ oẽm ei⁹ ostẽdemꝰ q̃lita tẽ a ꝓncipio quo sperma in ipaz cadit vsçz ad ꝓplemẽti fetꝰ tps ꝛ horã. Dico ꝯ qm̃ Galienꝰ ꝛ ꝟypocras arbitrantur ꝙ sperma agẽtis ꝛ mãe obtineat locũ in fetꝰ gñatione: sanguinẽ aũt mẽstruũ solũmõ materiei seruare locũ. ꝛ qm̃ fetꝰ ꝓficitur ꝓtemperãtia ꝛ cõmixtione spmatis masculi cũ semineo. Aũt quoçz matricẽ cũ ẽ coitus tpe siquidẽ ꝓ
xima ẽ mẽstruoꝝ amputationi: pueneritçz ad
eã sperma tẽperatũ sua in grossitie ꝛ viscositate
sup illõ stringi ab oibus sui ptibus: retinereçz ipz ꝛ circũtenere ea q̃ in ipa ẽ retẽtiua ꝟtute. Huiꝰ rei signũ ẽ ꝙ inuenimꝰ qñçz dũ aialia
explorarmꝰ q̃ pariũt. Matrix ꝛeñ eoꝝ ita arctissime stricta ꝛ ꝓclusa ẽ vt nec acumẽ corpis
aliq̃ posset itrare: hoc fit ꝓp nimiũ amoꝛẽ et
desideriũ matricis in spmatis subam. Jdeo ꝯ
ꝛ antiqui dixerũt matricẽ eẽ tãçz aial sperma
desideras. Est aũt spmatis nã si a virga que i
ea est expellaꝫ fozti virtute ꝓ matricis ire collũ ꝛ recta tẽdere via vsçz in iferioza eiꝰ ꝛ in loca vicina: illiniũturqz eoꝝ dilatanꝫ in his locis
inferiozib⁹: remanẽtqz remotioza matricis in
cozrnũ ptibus inania ꝛ in viri spmate vacua.
Amputaꝫ igiꝫ spma mulieris ab eiꝰ testiculis
ꝓ spmatis vasa ꝛ in mediũ fundit matricis: tẽditqz ad cozrnua duo ꝛ in vẽtre dilatat matricis. cõpleturqz loca q̃ viri fuerãt spmate frustra: ꝛ in ea quoqz in q̃bus illis est cõtinuatur
qz illi. Fit ꝙo iter matricẽ ꝛ spmata duo inter
stitiũ quoddã ꝛ q̃sdiuisio ꝛ ꝓcauitas: commiscetur qz qõ resiliuũ ẽ seminũ duũ ꝛ ad cõcauitatẽ illã tendit replẽdã. Fuit autez necessaria
duũ spermatũ cõmixtio duab⁹ de cãis. Altera
ẽ vt sperma eẽt mulieris cibus cõueniẽs virili
spmati: virile ꝛeñ grossuz est calideqz cõplonis spma: cõtraqz femineũ tenue ꝛ frigide cõ
plexiõis: q̃re sua nõ põt grossitie virile extẽdi
ꝛ dilatari quẽadmodũ oporteret cozrũperetqz suã mãm fetus caloꝛe. Jõqz femineũ neciũ
fuit spma qõ eiꝰ tẽperaret grossitiẽ ꝛ calorem
Altera aũt ẽ vtilitas opimẽti gñatio qõ fetuz
circũdat: virile ꝛeñ spma eo ꝙ recte ferat ad
cozrnib⁹ nõ puenit augmẽta silia: nec ꝓ totũ di
latat matricis vẽtrẽ necessariũ iõ femineũ est
spma quo cõpleatur loca ad q̃ virile nõ accessit spma: cõtinuetur qz femineo: ꝛ ex eis simul
opimẽtũ fiat quo fetus inuolnaꝫ. Est aũt hu
ius opimẽti fetũ circũdãtis gñatio talis: sperma grossũ ẽ ꝛ viscosum: iterioza aũt matricis
cala ꝛ plana. Cũ igiꝫ spma itra cozpꝰ matricis
dilataꝫ facile ex eo opimẽtũ gñaꝫ: quẽadmodũ fit ex pasta si supponatur opculũ calidum
cito crustula fit. Soluiꝫ aũt opimẽtũ hoc oibꝰ
explanis matricis corporis locis: ꝛ suspẽditur
ad eã ꝓ loca aspa q̃ fossulas dirimꝰ: fitqz opimentũ hoc cũ spermate qõ circũtenet: quẽadmodũ ouũ qõ nõ suo edidit tpe gallina nõ cõpletũ videbisqz exteriorẽ testã operimẽto simile. Et hoc quoqz nonũq̃ in exquisitiõe matricũ appet aialiũ q̃ ꝓgnãtia sunt a primo. Videbis ꝛeñ opimentũ matrici adherẽs ꝓ loca q̃

venaꝝ ora fossule dicta sunt: als aũt a matrice oino seiunctũ ⁊ minime inherẽs illi ad oui similitudinẽ qõ in galline matrice cõpletũ ẽ nec dura ei⁹ est testa. Refert aũt hypocras i libro de nã pueri. saltatricẽ mulierẽ sexto cõceptionis die abortũ passã: cecidisseqꝫ ab ea sperma cũ opimẽto suo in sikitudinẽ oui qõ suis ⁊ exterioribus nudatũ corticib⁹ iteriori operimento tantum vestitur. Ut autem huius completa est operimenti generatio quod sperma concludit: sanguis ad illõ fert menstru⁹ p venas nõ pulsantes: quaꝝ ora ea sunt loca q̃ fossule dicta sunt: peruenitꝫ simul sanguis subtilis ⁊ spirit⁹ vitalis p arterias q̃ ad matricẽ vẽiũt: ferũturꝫ simul in opimẽti subam añꝫ ipsius cõsumeꝝ durities: iõꝫ possibilẽ habẽt p illud trãsitũ ad ipsũ cõcauũ. Fiũt itaqꝫ in opimẽto foramina ⁊ meat⁹ nec desinũt hi dilatari: nec cõsolidanꝝ pp sanguinis decursuꝫ. Spmatis ẽm attractio q̃ sanguinẽ trahit: nõ cessat per eã q̃ in ipso est trahẽdi potẽtiã. Spmati nãqꝫ sua in gnatione in instrumẽtis ei⁹ miscẽt vitalis spũs ⁊ naturalis p quos materias sibi cõueniẽtes possibilitatẽ sibi trahẽdi sumit: fiuntqꝫ ex eis fetus mẽbra: hypocras nãqꝫ ⁊ Galienus arbitrãtur: spma materiei ⁊ agẽtis ⁊ forme in creãdo obtinere fet⁹ locũ: mẽstruũ aũt sanguinẽ mãm tm: sicut in hui⁹ capituli pncipijs dictũ est: dehinc opimẽtũ illõ durescit et solidaꝝ: generanꝝqꝫ ex. spmate inter opimẽtũ locis scilis illis p q̃ sanguis ad fetũ influit vene arterieqꝫ quaꝝ ora venis cõtinuãtur ⁊ arterijs q̃ ad matricẽ ferunꝝ: cõtinuãturꝫ he illis arterie arterijs ⁊ venevenis. Deiceps arterie he ⁊ vene gnãte irretiunꝝ ⁊ inuoluunꝝ cuꝫ operimẽto ⁊ iplicantur intra ipm: circũdãtqꝫ exteri⁹: post hec vene oẽs nõ pulsantes cõgregãtur: fiuntqꝫ ⁊ cõglutinantur ex eis due non pulsantes vene: itidẽ oibus cõgregatis i vnũ arterijs: due creanꝝ arterie: siqꝫ q̃tuor ad vmbilicũ veniũt fet⁹: vt aũt vmbilicũ trãsẽrũt nõ tñ plurimũ cõgreganꝝ due vene in vnã. Vocatur aũt opimẽtũ hoc in quo hec irretiunꝝ vene ⁊ arterie scõina. Fuit aũt scõina necessaria vt venas solidaret ⁊ firmaret ac arterias: ligatasqꝫ adinnicẽ ꝓfortaret: sed ⁊ vt fetũ mẽstruo ruꝫ pasceret sanguine his q̃ in ea sunt venis: spiritũqꝫ inferret ⁊ sanguinẽ subtilẽ his quas hꝫ arterijs. Sñanꝝ aũt sup fetũ ab interioꝛib⁹ opimẽta duo: altꝫ quoꝝ secca dici põt ⁊ ẽ implicitũ q̃si fascia: altꝫ aũt sela arabicis nominibus. Et secca sub scõina est ascẽditqꝫ ad mamicis supioꝛa ⁊ est silẽ fasie figura ⁊ hic est trãsiens a fet⁹ vesicã einsqꝫ vtilitas vrinã suscipere fet⁹. Sela aũt opimẽtũ est fetũ circundans sub seccã. Et ẽ opimẽtũ largũ ⁊ spissum: qõ ad suscipiẽdos factũ est vapores ascẽdẽtes de spmate ⁊ fet⁹: q̃ q̃si sudoꝛ sunt in ꝓsumatis corpibus. hec ẽ opimẽtoꝝ q̃ fetũ circũdãt assignatio. Ipsi⁹ aũt fet⁹ gnatio huiusmodi est. Dico qm̃ spma ⁊ sanguis cũ cõmixta fuerint fiũt ex eis iflatiões ex sanguis calore: quãd^{m} i grossis videm⁹ fieri ⁊ viscosis si igni decoquanꝝ in eoꝝ ebullitõe bullas fieri ⁊ iflatiões. In hmõi bullis spirit⁹ adunaꝝ spmati admixt⁹. Immergiturqꝫ spmatis ꝓfundo adunãturqꝫ bulle he adinnicẽ ⁊ fit ex eaꝝ adunatiõe ꝓcuitas magna in spmate: q̃ in ꝓcuitate plurima adunatur spũs quãtitas: fitqꝫ in supficie spmatis durities: nec põt abinnicẽ spũs dissolui. Decurrit aũt sanguis ⁊ spũs p duo illa vasa iã creata in secũdina ad spma: eiusqꝫ replẽt cõcauũ: virtusqꝫ informãs ex his duob⁹ ex spmate. s. ⁊ sanguine mẽbra iformat fet⁹: ex spmate q̃dez ipso mẽbra alba q̃ sunt cerebrũ ossa cartillagines: operimẽta: ligamenta: vene ⁊ arterie: ex mẽstruo aũt sanguine epar ⁊ oia mẽbra carnea solo excepto corde hoc ẽm ex sanguie fit arteriaꝝ. Primũ aũt oꝝ fit⁹ iformãs ab his incipit mẽbris: q̃ plurib⁹ sunt origo ⁊ radix mẽbris corporis: cerebro. s. corde ⁊ epate: fitqꝫ ex substãtia spmatis cerebrũ ⁊ ex arteriaꝝ sanguine cor: epar aũt ex eo q̃ p venas ad corp⁹ fetus venientes mittit sanguine p secũdinam. Sũt hec tria in pncipio mẽbra adinnicẽ proxima deinceps aũt in vltimis sepanꝝ ⁊ abinnicẽ remouenꝝ: cõtinuaturqꝫ vena magna q̃ ex venis fit nõ pulsantib⁹ epati: ⁊ ad ipm defert sanguinẽ mẽstruoꝝ: silꝫ vena pulsans q̃ ex pulsantib⁹ fit venis in scõina corde ꝓfigitur cui ⁊ spiritũ ministrat vitalẽ subtilẽqꝫ sanguinem. Post hec aũt ex radicibus his tria seperãtur germina: a cerebꝛo neruoꝝ paria ⁊ nucha: a corde arteria magna: ab epate vena cõcana. Est aũt arteria q̃ ad fet⁹ vmbilicuꝫ attingit: et cordi ei⁹ ꝓtinuaꝝ arteria magna q̃ ex corde ei⁹ ꝓcedit. Fecit aũt ei⁹ hãc ꝓtinuatiõe vene nãꝝ qm̃ nulla eẽt securitas ne rũpeꝝ si cordi continuareꝝ ipsi pp eã q̃ int⁹ ẽ lõginquitatẽ iterum bilicũ ⁊ cor. Creaꝝ aũt cũ hꝫ gnatione radi eũ ⁊ germinoꝝ ossa illa circũdantia q̃ q̃si opimenta sunt illis ⁊ castrũ fiũtqꝫ ex spmate ossa craneꝝ: ⁊ circũdant cerebꝝ ⁊ spõdiles q̃ circundãt nuchã pectoris coste circũdantes cor. coste posterioꝛes epar cõcludẽtes deinceps alia creãtur mẽbra: nisi q⁹ ea amplius manifesta sunt q̃ his radicib⁹ sunt ꝓpinquioꝛa vt sensus instrumẽta cerebꝛo: pulmo, cordi. stõus. splẽ. fel. renes epati. Dehinc manifestantur q̃ hec mẽbra sequũtur que in concauo sunt pectoꝛis. Ultimo man⁹ ⁊ pedes ⁊ oia reliqua membra que incompleto sunt fetu. iam tunc fetus incipit moueri. huiusmodi ẽ fet⁹ informatio. s. a pncipio quo cadit spma in matricẽ vsqꝫ cõplemẽti ei⁹ hoꝛã ⁊ tẽpus. Est aũt fet⁹ iformatio p quatuoꝛ ꝛtpa. Primũ ẽ tẽpus in quo si inãraꝝ

spermatis forma adhuc ei dñaꝝ ⁊ hoc vocat hypocras spmaticuz. Scom est in quo sperma repletu apparet sanguie nec cerebꝝ aut cor aut epar adhuc discernunt: nec formata sut: hz iã th nodata sut. ⁊ est ẽpt itas ⁊ mẽsura: vocatq; illu hypocras hoc tpe fetu. Tertiu ẽ tẽpus in quo forma ⁊ cerebꝝ ⁊ cordis ⁊ epaꝝ manifesti⁹ apparẽt: videmusq; in eo relia oia mẽbra tãq; q iformari icipiat. Quartu ꝯo ei q discernunt ⁊ apparẽt oia mẽbra q tã in manibus sut ẽ in pedibus: vocauitq; hoc fetu tpe hypocras ifantẽ: eo q hoc tpe fetus moueat mãifeste: pedib⁹ calcaret vocat ãt fet⁹ oib⁹ his tpib⁹ viuu nisi q ei⁹ vita trib⁹ pmis tpib⁹ ẽ plãtaꝝ ẽ. Sic itudo ãt fet⁹ cu plãt trib⁹ ẽ reb⁹. Pria ẽ qm quẽadmodu plãte radices sut: sic ⁊ fetus ꝓtinuatio cu matrice venis ⁊ arteriꝝ q in scoma sunt. Scda qm quẽadmodum plãte ramos hnt: sic sunt ⁊ fetui germia q a tribus oriuntur radicib⁹ cerebro. s. corde ⁊ epate. Tertia est qm quẽad^m a plãtis dno oriuntur germina primu qo ad supiora tẽdit ex q rami fiunt arboris: sm ad inferiora a q pducuntur radices: sic ⁊ in fetu vene ⁊ arterie: q̃ru alie ad superiora. alie ferunt ad iferiora. hec ẽ fet⁹ i matre assignatio. ¶ Spatiu aut tpis informatois ei⁹ ⁊ cõplemẽtu tale est fet⁹ q in septio nascit mẽse si qdẽ masculus ẽ ei⁹ iformatio in trigita ꝓplet dieb⁹ motus in seragita: eiusq; perfectio in ducẽtis ⁊ decẽ dieb⁹. Si ꝯo femia ei⁹ informatio pficit in trigita q̃nq; dieb⁹. motus in septuaginta ꝓplemẽtuq; in ducẽtis ⁊ decẽ dieb⁹. Qui ꝯo i nouẽ nascit mẽsib⁹ si masculus sit ei⁹ iformatio in q̃dragita dieb⁹. mot⁹ octuagita. cõplemẽtu in ducẽtis septuaginta dieb⁹ Qõ si femia ẽ ei⁹ iformatio in q̃dragita q̃nq; fit dieb⁹: mot⁹ in nonaginta ꝓplemẽtu i ducẽtis septuagita dieb⁹. In decio ãt nascẽs mẽse masculi fit informatio in q̃draginta q̃nq; diebus. mot⁹ in nonagita. si femia. iformatio in q̃nq̃ginta mot⁹ in cẽtu dieb⁹ sit. ꝓplemẽtuq; in trecẽtis dieb⁹. Cõplet ãt masculi forma ãteq; femine eo q sperma ex q masculus gnaꝝ fortis est ⁊ calidi⁹. Ait aut hypocras se mulieres vidisse q aborsuz fecerãt añ trisce simu ꝓceptois diẽ. apparuitq; in eis oim forma mẽbroꝝ: ait qm cuz forma cõpleta fuerit in trigita q̃nq; diebus: ptus in ducẽtis decẽ erit. Et sciendu qm quocunq; cõpleatur forma tpe in duplo tpis fit motus. pt⁹ aut post triplicitatẽ tpis mot⁹.

Si quis autẽ dicat cur puer qui octauo nascitur mẽse nõ viuit. dicimus hypocratẽ in libro suo quẽ de fetibus octo cõposuit mẽsium dixisse: quonia in septio mẽse fit puero ꝓuersio ⁊ motus a suo loco q̃rit eritum: cui si virtus erit valida matricẽ egreditur: si vero debilis nec põt exire: turbatio illi fit ⁊ debilitas. Non itaq; septimo nascitur sed vsq; decimuz aut nonu remanet mẽseꝫ ⁊ ab illa q̃ acciderat curaꝝ turbatiõe ⁊ lãgore sanaꝝ q̃ cõtigerat mor⁹ ⁊ lesio. At vero si octauo nascaꝝ mẽse ⁊ in ea est habitudine turbatiõis ⁊ lãgoris debilitatisq; nõ viuit eo q nõ sit illi virt⁹ qua pasci possit ⁊ nutriri. huj⁹rei signu ẽ q fetui. s. septimo accidat mẽse iuersio ⁊ turbatio mor⁹ ⁊ mala habitudo ꝑgnãtiu in octauo mẽse earuq; fuitas cu ꝑgnãtiu hitudo hitudinẽ seq; tur fetu. hee aut habitudies a fetib⁹ cessant circiter q̃draginta dies. ¶ Et sciẽdu qm cuiusq; fet⁹ masculi gnatio ẽ in latere ỽtro eiusq; mot⁹ hac appet in pte ꝫ seminaꝝ in sinistris gnatiões fiut laterib⁹: motusq; eaꝝ in eisdẽ. Nascut autẽ in dextris masculi matricu latesribus. qm eoꝝ calidam opz esse cõplexionem latus aut dextru matricis calidius cu sinistro eo q epati vicin⁹ sit aplius hoc: hz ⁊ qm testiculus desterꝝ a quo defluit spma in mricẽ eadẽ de cã calidior est iõq; ⁊ ei⁹ spma calidius ⁊ siccius gnantur ecõtra femine i sinistris lateribus qm eas opz fridiozis eẽ ꝓpionis latera aut matricu sinistra frigidioza sunt splenis vicinitate. sinisterq; eoꝝ testiculus hac eadem frigide est cõpionis cã simil⁹q; ei⁹ spma frigidius ⁊ humidius. Quãto aut sperma calidi⁹ est ⁊ siccius grossiusq; fetus quoq; masculus. Si vero frigidius ⁊ humidius ⁊ tenuius ⁊ fetus femineus est. ¶ Signa aut qm mulier ꝑgnãs masculu hz in vtero colo: pulcher motus eius leuis mãma eius dextra maio: est si nistra itidẽq; caput mãmille eiusdẽ pulsus in dextra manu fortis est ⁊ vehemẽs celer ⁊ plenus. Si aut in vtero feminaꝝ habuerit signa Pria inenies mudaq; femia a sanguine pt⁹ si masculu pepit in vigintiquinq; dieb⁹. Si ꝯo feminã in trigintaq̃nq;. ¶ Et si viri spma maius ⁊ fortius fuerit qui gnatur patri similis ẽ. Si vero amplius sit mulieris semẽ ⁊ forti⁹ nascẽtis forma matrẽ sequit. ¶ Et sciẽdu qm se pe mulieres duos pariunt raro aut amplioꝝ vidi tn que pepererat tres fetus mulieres masculos duos ⁊ feminã. Audiui quosdã dicentes mulierem quatuoꝝ edidisse masculos duos totidẽq; feminas. Tradunt etiã nõnulli quasdã quiq; peperisse vno ptu q̃q; q̃tuoꝝ annoꝝ spatio viginti effuderit fetus viuẽtes Et hoc quidẽ possibile est mihi tn sensu incognitu. Sunt eten in matrice quatuoꝝ loca foueis silia q venaꝝ sunt oza a quib⁹ in matricẽ sanguis defluit mẽstruus. Audiui ẽt mulierẽ septio pepisse mẽse filiu aliq; nono huiusq; aut rei cãz q post cõceptionẽ coitu se ỽderit viri alterius. Refert autem Aristoteles quoniam pregnans mulier carnis deposuerit frustrum post annum: hec per anditus accepi rumoreq; ceterum eorum exquisitissima veritatem aliter non habeo.

¶Capl̃z.25m ō mãmaꝝ assignatõe ꝛutilitate.

Mammille due cõposite sunt ex glãdulosa carne tenera ꝛ alba: lactis sibi nãe: ꝛ ex vẽis ac arteriis uolutis iplicitisq; ꝛ i pectore posite sunt. Hoc ꝛeñ magis ꝙpetẽs fuit rei ad quã necie sunt ꝛ ornãtes magis mulieres. Est aũt eaꝝ necitas gñatio lactis q̃ fetus illo pascat q̃diu ifãs est. Qñ ꝛeñ ifans primus ẽ ꝙsuetudini refectõis p mẽstruũ sãguinẽ: necio hũit refici cibo mẽstruoꝝ prio sãguini: qõ ãt eiusmodi ẽ dr̃ cẽ lac. hoc nãq; ex mẽstruo gñatur sanguine. Oportebat ꝺo vt sanguis fieret lac multã pri⁹ fieri decoctionẽ: iõq; in pectore posite sunt vt ꝓpinq; cordi eẽnt qõ caloris ẽ cella ꝛ formaꝝ nãlis ꝛ illas ad decoctionez adiuuet celebrãdã in sãguinẽ q̃ ad eas venit a cõcaua. Cõcaua eteñ vena postq; puenit ad cor mittitq; ab eo ad pect⁹ ꝛ fit furcꝫ prima: duo ab ea pcedũt rami magni: eodẽq; mõ oriũt ex mẽbris venaꝝ pulsantiũ q̃ ad hec mittunt loca due pulsantes vene: descẽdũtq; hec ãtuor ysq; mãmaꝝ locũ: ꝛtinuaturq; cuiq; mãmille vẽa ꝛ arteria: diuidũtq; in plib⁹ singlis mẽbriꝝ ꝛ retoꝛnt ac circulãtur p mãmaꝝ carnẽ. Sãguis igit q̃ ad mãmillas puenit p has venas optie decoq̃tur: trãsit eteñ p ꝓcauã vena ad cor ascendens: a quo ad ptes mittit pectoris: rursusq; descẽdit ad cor: ꝛ p ipm scõo trãsiens motu semp monet pectoꝛ: ꝛ sic ad mãmillas ingredit. Circuit itaq; eaꝝ reflexiões venaꝝ ꝛ minoraꝝ ptrãsiẽs hec loca: decoq̃tur q̃z plena decoctiõe. ac alteraꝝ in lacti primã nãm: dehic ab illis fũdit venis i mãmas. In quaꝝ carne foramia sunt in q̃bus defecit: ꝛ plena immutaꝝ alteratiõe in subam ipaꝝ: sicq; i lacteã subam. cum fit mãmaꝝ nã eadẽ fere q̃ lactis. Hoc itaq; mõ oibus fit fetui pductio: quẽadmodũ ꝛ epar succositatẽ ciboꝝ in subam mutat sanguis: fitq; ꝙueniẽs oib⁹ mẽbris cib⁹ma ꝛieq; carnis. Signũ ãt q̃ lactis gñatio ex sanguie fiat mẽstruo: ꝛ q̃ iter mfictẽ mãmillasq; cõitas sit hoc est q̃ ꝙceptus tpe nõ parũ menstruuz ãputaꝫ: eo q̃ sãguis hic ad cibũ cõuertaꝫ fetus q̃z accit mulieri mãmaꝝ reductio si fetũ fecerint aboꝛsuz: quẽadmodũ ꝟypocras sapientissimus in libro ait aphoꝛismoꝝ mulieri in vtero hñti gemios si altera mãmilla gracilis fiat alteri⁹ aboꝛsum facit: si dextra gracilis fiat masculi patit aboꝛsuz: si ꝺo sinistra femine. hec est mãmarũ assignatio.

¶Capl̃z.xxxvj.de testiũ assignatõe ꝛutilitate.

Testiculi duo oꝛgana sũt spermatis gñationi. ideoq; ꝙpositi sunt ex glãdulosa carne alba: ꝛ est caro eoꝝ tenera ꝛ rara foramina hñs: circundataq; quẽq; illoꝝ opimẽtũ cui a siphace oriigo est ꝛ a lũboꝝ loco. Sunt aũt opimenta hec duo quo oꝛiunt loco stricta: nec cessant dilatari donec vtrũq; opiant testiculũ. venit aũt ad quẽq; eoꝝ vena nõ pulsans a renum ptib⁹ ferẽs ab illis sanguinẽ q̃ spmatis est mã quevt illis cõtinuanꝫ diuidit eaꝝ queq; i suo p multa mẽbra testiculo. Sic quoq; due ad eos veniũt arterie ab ea q̃ sup spinã posita ẽ arteria. diuidunt q; in eos venaꝝ diuisiõe nõ pulsantiũ. Dehinc aũt mẽbra hec venarum ꝛ arteriaꝝ retoꝛquẽtur ꝛ incuruanꝫ hec cum illis replicatiõibus varijs. Sanguis aũt qui spmatis est mã cũ ad testiculos incipit venire in via est imutatiõis in spmatis nãm quadã alteratiõe. vt ergo ad has puenit venas ꝛ per replicatiões earũ ac antiportus circunflectit̃ imoꝛaturq; diutius vt plena sit ei⁹ decoctio ꝛ cõperẽti dealbet̃ alboꝛe. dehinc aũt ab his in carnẽ testiũ mittit̃ venis. igre ik; eoꝝ foramina ꝛ raritatẽ quẽ illi in suã transformant nãm plenã alteratiõe suaq; vltima decoctiõe caloꝛe exco quũt: augeq; ei⁹ albedo ꝛ fit grossus generatiõi cõpetẽs quẽadmodũ mẽstruoꝝ sanguis in lactis mutaꝫ nãm in mãmillis ꝛ fit cõuenies fetui ci⁹. ¶Oriũtur aũt ex testiculoꝝ coꝛpe vasa duo filia in substãtia testiũ substãtijs in q̃ testiculi spma fundunt ꝛ p ea in virgã quẽadmodũ mulierum spma duo eaꝝ fundũt in matricẽ testiculi: dicunt aũt vasa spmatis hec vasa: hec in maribus longa sunt remouenꝫ eteñ a loco quo a testib⁹ oriunꝫ ꝛ ad pẽnis duo extendunt ossa: dehinc ad virgã descẽdunt. Sunt ẽt in masculis larga ꝓcaua dura substãtia: lõgitudo q̃dẽ eoꝝ necessaria fuit vt in eis spmatis augeret maturitas ꝛ optima fieret viscositas ac grossities. Largitaq; quo p ea spma facili⁹ trãsiret ꝛ celeriter a virga in matricẽ durities ꝟo ne forte illis spatij plixitate ruptura aut incisio accideret. ¶Poꝛro i mulierib⁹ spmatꝫ vasa ꝟia his disposita sunt breuia sc̃z stricta molliaq;. Breuia eo q̃ nõ egerẽt spma foras fundere. ſz in sua loca. Stricta qm̃ mulieris sperma tenue est transmittitq; p arctos velociter meat⁹. Molliavero eo q̃ brene illis esset trãscurrendum spacium. Durities illis non fuit necessaria que ab incisiõe illa cõseruaret hec est testium assignatio ꝛ vtilitas.

¶Capitulum.xxxvij.de virge assignatione ꝛ vtilitate.

Virga coꝛp⁹ est neruosuz rotũdũ ꝓcauuz oi vacuũ humiditate: eiusq; origo a duob⁹ ossib⁹ q̃ pẽnis ossa vocanꝫ. In lateri⁹ eius lacerti duo iuicẽ positi. Necia ãt fuit ꝟga pp duas vtilitates. Eaꝝ altera q̃ ꝛ p̃mũ a nã ꝓponit̃: vt spma qõ ei vas-

sa ministrāt in matricē trāsferret. Jōqz nerua sa ei⁹ facta est substātia vt ad tactū primi eēt sēsus delectareturqz hō in coitu. Vacua aūt hūiditate facta ē vt ei⁹ cōcauitas cōcubit⁹ tēpore vētositate repleret inflāti ipaz magnificātiqz z extēdenti: vt ei⁹ possit fieri in vulnam ad matricē ingressus: diciturqz actio hec errectio. Facti sunt aūt a lateribꝫ ei⁹ vtrisqz: lacerti duo oppositi vt ipm extendāt coitus articulo in vtrāqz partē cōtrariā. fiatqz abide meatus eius rect⁹: extendūturqz simul spermatis vasa z dilatant: trāsitqz p ea sperma celerius. Scōa porro ei⁹ est vtilitas q z a nā scōa ꝓponitur: qm̄ em̄ vesica spermatis meatui apposita est. fecit natura meatu vrinā hoc exire: instulitqz iō vesice collū ab ant loco: vsqz eum euo orīgo est virge. Creauit em̄ in extremitate colli vesice masculoꝝ augmētū longū: cui⁹ extremitas ad collū peruenit cōcauitatis virge. At in mulieꝝ meatu vrine qm̄; virge carēt substātia augmētū collo datū nō est vesice. Iz ei⁹ collū in eis factū est qō ad extremitatē tantum attingat vulue vt in eā fundat vrinā. hec est mēbroꝝ assignatio genitaliū in viris z mulieribus. Et sciendū mēbra hec in masculis z in mulierib⁹ eadē eē: sed differre figura z substātia. In feminis em̄ testiculi rotūdi sunt et duri in viris oblōgi z tenerivasa spermatis in masculis lōga duraqz: i feminis breuia z mollia. In masculis virga solida z lōga: collū matricis in semis z tenuꝝ z breue. bedera in mulieribus est qō preputiū in masculis. hec ē virge assignatio z vltimus noster tractat⁹ de mēbris.

¶Sermo quartus prime partis libri cōpleti artis medicie qui dr regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij seiar trāslatio stephāt philosophie discipuli de virtutibus z actionibus habens capitula. xx.

De vniuersali virtutum disputatiōe. capl̄z. 1
De virtutum naturalium assignatione. 2
De assignatione actionis quatuoꝝ virtutum naturalium in stomacho. 3
De assignatione quatuoꝝ actionuꝫ naturalis virtutis in matrice figuratarum. 4
De virtutis vitalis actione agentis dilatationem z reductionem. 5
De vtilitate spirandi. 6
De cāis a quib⁹ prouenit motꝰ. 7
De virtutis vitalis passibilis assignatione. 8
De virtutis animalis disputatione. 9
Disputatio vlis de sentienti virtute. 10
De virtute per quā est visus sensus. 11
De virtute per quā est sensus auditus. 12
De virtute per quam fit odoratus. 13
De virtute per quā fit gustus. 14
De virtute per quā fit tactus. 15
De his que cuiusqz sensuum conueniunt discordatqz. 16
De virtute per quā volūtarius fit motus. 17
De actionum assignatione. 18
De spiritū assignatione. 19
De rebus naturalibus cum cursum exeūt naturalem. 20

¶Capitulum primum disputatio de animalibus naturalibus actionibus.

EX precedēti de elemētis disputatiōe manifestū est eē aial z plātā metallaqz cōpositā ex ꝗtuoꝝ eē elemētis partiū eoꝝ cū aliꝭ cōtemperātia: eorūqz abinicē passionibus. Dr em̄ qm̄ ex hoꝝ elemētoꝝ ꝗlitatib⁹ in corpibus cōplexiones pueniāt caloꝝ. f. et frigoꝝ hūiditate z siccitate: sitqz in singulis aialiū z plantaꝝ ac metalloꝝ hui⁹ cōplexionis mēsura q̄dā: scōm q eoꝝ singula desiderabant: hec aūt cōplexio q̄si instrumentū sit z organū p qō operet nā z aia p quas regimen est aialis z plāte: p nām nāqz plātaꝝ ē z aialium regimen: p aiam aūt aialiū. Cū hec inꝭ ita sint: optet hic z nature z anime virtutes eē per quas oēs possint suas operari actiones: he aūt virtutes manifeste sūt z patētes ex his quas queqz eaꝝ operat actionibus. Actiōes quidē nature sunt generare: augere: nutrire. Actiōes ꝙo aie q̄dā sunt p quas est vita dilatatio corꝺis scilis: z venaꝝ pulsantiū: z eoꝝ reductio q̄dā p quas est anim⁹ z discrectio et sensus z volūtari⁹ motꝰ. Sña itaqz ꝙtuū tria sunt primū naturalis virtutis z dr virt⁹ naturalis. Scōm virtutis aie p quā est vita z dicit virtus vitalis. Tertiū virtutis aie p quā ē regimē sensus z volūtari⁹ motꝰ vocaturqz virt⁹ animalis ab anima. Et nālis q̄dē virtutis actio cōmunis est animalib⁹ z plātis. hui⁹ em̄ virtutis actio ē z gnatio nutritio z augmentatio substātie spermatis imutatio in mēbroꝝ aialis substātiā. Incremētū aūt augmētatio ē ꝗtitatis ipoꝝ mēbroꝝ. f. eoꝝ a puitate ad magnitudinē trāslatio dōec ad inuētutē veniāt. Nutrimentū ꝙo est eoꝝ restauratio q̄ a corporibus dissoluunt z mēbris quo p illō durare queat aial z pmanere spatio tpis lōgo ne forte eoꝝ q̄ dissoluunt cā pareat ab exterioribꝫ cā aeris hūiditates a corporib⁹ trahētis aialis aut ab iterioribꝫ cā nālis caloris corpora quodā dissoluētis mō. Sic ēt plātaꝝ est de seminibus gnatio alteratioqz eoꝝ in frōdes ramosqz necesseqz hūt cū gnate fuerit⁹ crescāt z augmētent vsquoqz cōpleātur necessariū habētes alimentū quo sui durē tēporis longi

tudine ne forte marcescãt et desiccent: cũ non pauca ab eis dissoluant. Vitalis ãt virtꝰ aiali cõmunis est rõnali: ꝛ irrõnali siue plantis: hic etẽ virtꝰ in oibꝰ aialibꝰ est dilatatio cordis ꝛ venaꝝ pulsantiũ ac eoꝝ reductio ad caloris custodiã naturalis. Hec aũt due virtutes i oibus equaliter sunt aialibus. ¶ Aiales autez virtutes quedã quidẽ sunt aiali cões rõnaliꝫ irrationaliꝫ: ꝛ he sunt virtutes per quas ẽ sensus ꝛ volũtariꝰ motꝰ. sensus aũt est aut visus aut auditꝰ aut gustus aut odoratus aut tactꝰ motusqꝫ volũtarius ipse est quo mẽbra mouẽtur aialis ad ea q̃ vult aut necessaria sunt sua sponte. Hec aũt duo gña actionũ in aiali eqlia sunt quedã vero ꝓpie sunt aiali rõnali. ꝛ hec est virtꝰ per quã fit regimẽ phãtasia. s. cogitatio. memoria. non em̃ est aliqõ muenire aialiũ irrõnaliũ in quo hec pfecta sunt. Harũ singulaꝝ actionũ motus q̃dã sunt: mouetqꝫ eos agens virtus. ¶ Motꝰ porro sex sunt: q̃rũ duo simplices: quatuor opositi: duoꝝ incompositoꝝ: alter est imutatio ꝛ alteratio. alter loci motus q̃ est de loco ad locũ trãslatio. Res aũt imutantur et alterant aut sue totalitate ẽntie et dicitur imutatio hec generatio ꝛ corruptio aut in sua qualitate vt a calore in frigiditatẽ mutatio: ꝛ ab humiditate in siccitatez: a colore albo in nigrũ: a dulcedine in amaritudinẽ. loci vero motus duobꝰ est modis. alter rectus. alter in circulũ: qui est sphere rum Rectus aũt in aãrioza aut in posterioza: aut ad dextrũ aut ad sinistrũ: aut ad supioza aut ad inferioza. Porro cõpositi motus sunt gñationis ꝛ corruptiõis motus augmenti ꝛ diminutionis. Et generationis motus cõpositus est ex imutatione totalitatis sube ꝛ alteratione plurimaꝝ qualitatũ. Corruptiõis motus ex eisdẽ cõponitur ex q̃bꝰ et generatio ꝫ ecõtrario. Si etem̃ fit imutatio gñationis in caloꝛem. Corruptiõis erit imutatio in frigiditatem: augmẽti motus cõpositus est exalterationis ꝛ loci motibus. Quod enim crescit et augmentatur imutat illud qõ ad ipm̃ puenit vt crescat donec sue simile sit essentie ꝛ augeatur in sua quantitate: i lõgo: lato: profundo: quatuoꝝ suã sẽ erat spẽz. Est aũt dꝛia iter gñatiõis motũ ꝛ augmẽti q̃m gñatio in alia ẽ spẽ motus: augmẽtũ aũt rẽ q̃õ imutat: ꝫ eiꝰ eadẽ firma firmaꝝ ẽ spẽs nec mouet. Diminutiõis aũt motꝰ ꝓtrariꝰ est motui augmẽti totꝰ hic illi. Queciqꝫ ꝑ mouẽtur hoꝝ aliq̃ neẽe est illa moueri motu ꝛ mouẽs q̃õ ꝺꝛagẽs. motꝰ aũt actio. Et qõ mouet patiẽs. Actionũ aũt nãliũ q̃dã mouet mutatiõis tm̃ motu. vt est gñandi actio: cũ ipꝰ gñandi actio sit rei gñatio q̃ nõ ẽ hec ẽ i aialiũ corpibꝰ mutatio spmatꝫ sube i sbaz mẽbroꝝ ꝛ q̃litates eoꝝ. Quedã motu tm̃ loci mouẽt: vt attractiõis q̃ ad mẽbra trahitqꝫ illi sile ẽ: ꝛ quẽad m̃ tenẽdi actio q̃ id ꝓtinet qꝫ trahit ad mẽbrũ. atqꝫ ẽt virtꝰ q̃ supflua expellit a mẽbris illis nocẽtia ad mẽbrũ cui cõpetũt. Quedã aũt mouet ꝛ alteratiõis motu ꝛ loci vt nutriẽdi actio cũ sit nutrimẽtũ imutatio earũ q̃ ad mẽbrũ veniũt mãrũ illi cõpetẽtium in suba mẽbri. ꝛ augm̃tũ ipꝰ i lõgo lato ꝛ pfundo. Vitalis aũt virtutis actiões motꝰ hñt locales. cũ sint hmõi actiões dilatatio cordis ꝛ arteriarũ ac eorũ reductio: dilatatio aũt ẽ motꝰ a medijs ad extrema. ecõtra reductio ab extremis ad media. Aialiũ porro actionũ q̃daꝝ mouet alteratiõis motu vt sensuũ actiões. sensus em̃ ẽ alteratio nãe sentiẽtis mẽbri in nãm sentite rei. Quedã aũt loci mouet motu. ꝛ he sunt actiões volũtariꝫ motꝰ. Et q̃m ex his que diximꝰ mãifestũ ẽ virtutũ ꝑ qs actiões fũt mẽbroꝝ corpis tria eẽ gña. Et oñdim̃ q̃ sit cuiusqꝫ hoꝝ actio genez collectiõe q̃dã tractatus. iã nũc equũ ẽ nos dicere hoꝝ generũ diuersitates. ꝛ ex quo cuiusqꝫ eoꝝ pficiat actio. incipiemusqꝫ a naturali genere virtutis.

¶ Capitulũ scõm de naturali virtute.

Ꝺico quoniã nãlis sedes virtutis ẽ epar ꝛ ab eo incipit tẽditqꝫ ꝑ nõ pulsantes i oia corpis mẽbra venaꝝ. Datqꝫ hãc illis virtutem. Sũt hmõi aũt virtutẽ diuersitates tres. Una ẽ virtꝰ gñans. scõa ẽ nutriẽs. tertia pascẽs. Generãs ẽ q̃ fetũ gñat ex spmate ꝛ mẽstruoꝝ sanguie. eiusqꝫ ẽ a prio momẽti pncipio q̃ spma i matricẽ cadit vsqꝫ ad gñatiõis finis cõplemẽtũ actio. Nutriẽs ꝺo ẽ ꝺtus q̃ fetꝰ crescere facit mẽbra eaqꝫ a puitate ad magnitudinẽ transfert. cuiꝰ ẽ ꝺtutis actio a gñantis fetꝰ pncipio vsqꝫ iuuẽtutis pfectiõez ꝛ tũc ei deficit actio Pascẽtꝫ porro ꝺtutẽꝫ nã ẽ mẽbris afferre subaz eoꝝ sube sileꝫ. restaurãsqꝫ ab illis dissoluunt nõ augẽs illa nec i lõgũ nec latũ nec pfũdũ q̃ ihoꝝ sũt mẽbroꝝ. hec etem̃ augm̃ta nutriẽtis sũt ꝺtutẽꝫ ꝛ augm̃tatie. hmõi ꝺtutẽꝫ actio a pncipijs ipꝰ fetꝰ gñatiõis vsqꝫ aialis motꝫ tps ꝟstat ꝛ horã. haꝝ ꝺtutũ q̃dã sũt q̃bꝰ seruit minime fuiẽtes ꝫ fuiẽs. s. ẽ illi ꝺtus alia ei adiuuãs actiõez ꝛ cõplẽs vt ẽ gñatus. Quedam fuiẽs ꝛ cui seruit vt sũt due ꝺtutes nutriẽs et pascẽs. Gñanti due fuiũt ꝺtutes q̃rũ alta ꝺꝛ ꝺtꝰ imutãs alta formãs. Et ꝑma q̃õ imutãs nẽcia ẽ gñanti ꝺtuti vt imutaret spmatis sbaz ꝛ mẽstruoꝝ sanguinẽ i q̃qꝫ fetꝰ mẽbra. hmõi actio ꝺtutẽꝫ ꝑ q̃litates ẽ q̃tuor. fiũtqꝫ variaruꝫ mẽbra sbaꝝ. Et si q̃õ ꝑ calorẽ opat ꝛ hũiditatẽ caro ꝓcedit. si ꝑ caloꝛẽ ꝛ siccitatẽ cordꝫ caro Si aũt fridovtik hũido cerebꝝ ꝓducẽ. si fridoꝛ sicco ossa videbũ oriri. Erit aũt eiꝰ actio fꝫ q̃litatũ q̃titatẽ i eaꝝ augmẽtũ ꝛ diminutionẽ i oibus reliquis mẽbris. sequũturqꝫ deinceps mem-

bra q̄ hic opaī virt⁹ cōplones que ip̄as sequū
tur q̄litates q̄tuor ex hitudinibus visis tactis
odoratis ⁊ degustatis. Sūt aūt q̄litates vise: vt
color rubeus: calorē sequēs alb⁹ frigidū ꝑmu
tans. Tactue aūt q̄litates sunt durū ⁊ molle. q̄
humidū sequūtur ⁊ frigidū: leuitas calorem:
grauitas humiditatē: subtilitas calorē: frigidi
tatē grossities. Gustus autē q̄litates: vt sapor
dulcis calorē sequīt acerbus friditatē. Jn odo
riferis q̄litatibus vt odores iocundi ⁊ fetidi.
Erit aūt harū in vno q̄z mēbro q̄litatū quāti
tas iurta q̄ eis imutans vtitur ꝯtus: hec ē ꝙ
quātitatē cuiqz necessariā mēbro. Est ꝯo imu
tātiuz numerus ꝯtutū q̄ ⁊ mēbroꝝ ptib⁹ suis
cōsilium. Jn singulis ⁊em ptib⁹ suis ꝙsilibus
mēbris ꝯtus ē imutās q̄ illud gñat mēbrū de
mēstruoꝝ sanguine intm̄ etiā vt singulis ve
narū pcutiētū tunicis ꝙ ⁊stōi ac matricis duа
bus tunicis sit ꝯtus imutans prima. Differūt
aūt imutantes ꝑma ⁊ scōa virtutes: qz prima
immutans ꝯtus suas opaī actiones in fetus
gñationis tpe: transferēs. s. mēstruoꝝ sanguinē
ꝙpma a tenuitate i grossitiē eorūqz alterās
subа in mēbroꝝ singulorū subas estqz eius p
q̄tuor actio q̄litates. Uirtus aūt imutās scōa
est q̄ subaz imutat sanguis in mēbroꝝ subam
ei⁹ qō iā gñatū est ⁊ ꝙpletū: assimilatqz illi ⁊ i
herere facit. Est ꝯo ⁊ hui⁹ virtutis scōe ꝑ q̄li
tates q̄tuor quēadmodū ⁊ ꝑme actio. Uirtus
aūt informās est q̄ vnūqōqz mēbroꝝ formaт ⁊
figurat iurta ⁊ figurā ⁊ formā q̄ cuiqz illoruz
necia est: pforatqz ⁊ cauat ea q̄bus sunt necia
concauitas ⁊ foramia mēbra: asperat aūt ⁊ le
uit eā q̄ necessariā hñt asperitatē ⁊ lenitatē cō
iungit iungēda. Hee due ꝯtute ꝑma. s. imutās
⁊ informās ꝯtus suas nō cessant opari actōes
vsqz dū cōpleaī fetus forma ⁊ imago. Forma
aūt fet⁹ ꝑfaīt si masculus est in trigita dieb⁹
aut trigintaq̄ncqz. Et si femia in q̄dragita. ¶Nu
triēs ꝯtus vero. s. q̄ crescere dat gñanti seruit
virtuti: seruitqz illi pascēs fuit q̄dē ipsa gene
rāti augmētādo ⁊ crescere faciēdo fet⁹ mēbra
in ēstitate: extēdit eni ea in lōgū latū ⁊ altuz:
huiusqz actio ꝯtutis ē a pricipio gñatiōis fet⁹
vsqz dū finis occurrat iuuētutis: q̄ ē trigitaq̄n
qz ānoꝝ: ⁊ iā tūc ab actionib⁹ suis deficit. Ser
uit aūt nutritiue pascēs cibū imutās ⁊ illi ihere
re facies ac assilans q̄ nisi nutrieti fuiret ꝯtu
ti eiusqz adiuuaret actionē fieret ipi⁹ extēsio q̄
mēbra dilēderet q̄si vesica q̄ tumescit ⁊ inflaī
donec fiat magna: ⁊ in oēs extēdaī ptes: ꝓfū
do excepto: ip̄m eteni vacuum est. Subdidit
igitur natura pascentē nutrieti seruire ꝯtutē:
ne hec cōtingerent. Uirtuti aūt pascēti cū ser
uiat nutrienti quatuor seruiunt virtutes natu
rales attrahens retinēs: secūda immutans ⁊
expellens: ⁊ hec quatuor naturales in singu
lis sunt mēbris: per q̄s ⁊ coꝝ est essentia ⁊ per
māsio. Attrahēs est q̄ ad mēbrū id qō cōpe
tēs illi ⁊ cōuenies est attrahit a cibis q̄ ad ea
mittunt quēadmodū ad carnē tēperate trahi
tur sanguis ꝙplexiōis. At ossa aūt q̄ ad fridū
inclinat ⁊ siccū ad cerebrū vero q̄ ad frigidū
declinat sanguis ⁊ humidū. Eodēqz mō sup
fluitates vasa hūt q̄ illis pata sūt: vt fel sup
fluitatē colericā sanguis splē nigrā attrahūt
renes aquositatē. Opaī aūt actionē ꝯtus hec
suā p calorē ⁊ siccitatē cū caloris sit trahere:
siccitatis in trahēdo durare magis qz humidi
tatis. Fit aūt trib⁹ modis attractio. ꝑm⁹ ex ne
cessitate eūonis ⁊ ꝙsecutiōis eoꝝ q̄ eūank quē
admodū accit si sugat hō fistulā ingredit aq̄
cā eūationis eius ab aere. Scōs est attractio
nis q̄ p calorē fit quēadmodū ignis attractio
qua oleū attrahit in lucerna positū. Tertius
vero est mod⁹ q̄ p potētiā est nālēt magnetē
ferrū trahere videm⁹. Hec tertio mō potentia
li. s. mēbroꝝ est attractio q̄ mās sibi attrahūt
cōpetētes. ¶Retinēs ꝯt⁹ est q̄ in ipo iz mēbro
qō illi cōuenit donec digerat ⁊ imutet quēad
modū stōus cibū retinet matrix ꝙma. Et ei⁹
āplior ꝯtutis actio p frigidū fit ⁊ siccum: nec
eget caloris maiori ēstitate. ¶Uirt⁹ porro im
mutās est q̄ illud ꝙuenies imutat mēbro ⁊ in
sbaz quertit mēbu ⁊ assimilat illi atqz ꝙgluti
nat: cui⁹ est actio ꝯtutis p calorē ⁊ hūiditatez
cū sit ei⁹nā imutare ⁊ maturare. Expellēs aūt
ꝯt⁹ ē q̄ superfluitates eoꝝ q̄ ꝯt⁹ attraxit attra
hēs expellit a mēbro q̄ minime illi ꝙueniūt et
hui⁹scōz maiorē ptē ꝯtutis actio p calorē fit
siccitatē. Hanc q̄tuor vna pascētis ꝓpa ē ꝯtu
tis actiōi. ꝯt⁹. s. imutās scōa: vocalqz digerēs
que cibū assimilat cibato: quēadmodū q̄ san
guis imutat substātiā in carnis naturā. Tres
aūt alie virtutes attrahēs. s. retinens ⁊ expel
lens tanqz seruiētes digerenti sunt seruituti.
Natura etem̄ attrahētē parauit i mēbro ꝯtu
tē quo cibū ad ip̄m ptraheret cōfiguratū illi ⁊
cōueniētem quē imutans transformat ꝯtus ⁊
illi vnit quē admodū in plantis fieri conspici
mus: has em̄ cū in vna sint terra vna eadēqz
irrigent aqua videm⁹ tamē quicquid sibi cō
petit ⁊ figuratum est ⁊ a terra ⁊ ab aqua con
trahere imutās que i eis virt⁹ qō attractū est
earū assimilat essentie. Signū est aūt his que
dicim⁹ qz videmus agricolas in salsis semina
re terris cum ad dulcorē volunt reducere bli
tum sepius: fitqz terra iocundior ⁊ eius exa
nescit salsugo. Natura etem̄ bliti salsa est: et
ad se trahit salsuginē sue cōpetētē natureſub
stantiā. s. salsam. Pari rōne ⁊ omnes alie plā
te ad se ex terra sue cōfiguratū nature attra
hūt quēadmodū hermaza ⁊ portulaca a ter
ra substātiā attrahūt acerbam. Eadez est ra
tio in oibus corporis mēbris. Singulī etem̄
eoꝝ sibi cōfiguratū q̄d a cibo trahit ꝯtute q̄ i

eo est attrahẽti imutatq illõ ⁊ alterat imutãs virtus q̃ in ipso ẽ in eiꝰ nãz ac similifacit. Qm̃ autẽ imutatio ⁊ similifactio longitudine egeãt tpis vt cõplerent scõm mẽbri primitatis nãz a mãei q̃ ad eos yẽit uatura: neẽe habuit nã in eius imutatiõe cõplenda tpis aliquãtulo spatio: quẽadmodũ ⁊ in alteratiõe sanguis in carnẽ. Caro eteni qm̃ sanguis prima ẽ nãe paruo ad illius in se imutationẽ eget tpe: q̃ ãt mẽbra remota sunt a materiei ad illa veniẽtis nã lõgioreꝫ neẽe ẽ hẽre tpis lõgitudinẽ ad eiꝰ se imutationẽ celebrãdã vt i sãguis ad ossiũ naturã imutatiõe: quoniã ⁊ ossiũ nã lõge posita ẽ a sanguis natura necesse habuit in gñandis ipsis ex sanguie tpis habere maiꝰ spatiũ. Ideo ꝑ ꝓtutẽ fecit in corpibꝰ retinẽtẽ nã ⁊ in vno q̃z mẽbro q̃ teneat id qõ illi ꝓfiguratũ ẽ. ea tpis plenitate q̃ illiꝰ oportuna: ẽ mutatiõi ⁊ vt mẽbro sile fiat ne forte fluxũ nõ stet i mẽbro. Et qm̃ reliqe q̃dã q̃ ad mẽbra deueniunt supsunt: mime illis ꝓsiles necessaria fuit depellẽs ꝓtꝰ nãe: q̃ has pelꝫet superfluitates ⁊ a corpe mũdaret: ꝑpataq hinc est officio ꝓtꝰ expellẽs. Actio ꝑ cibi ipsius in corpe ꝑpe ꝑ ꝓtutẽ fit secũdã imutantẽ cũ fit augmẽtũ cibꝰ ⁊ ꝓiunctio ac assimilatio. Mẽbraq eteni qõ pascit cũ p venas ad ipz sanguis puenerit ne ẽe hz illũ oibꝰ sui ptibus imozari donec oẽs eiꝰ augeat ptes: ⁊ vt id qõ ad iꝑmvenit ipsũ ꝙglutinetur mẽbro ac ꝙsolidet: oportetq hinc q̃ illi cõiũgitur mẽbro sãguinẽ nãe mẽbri sile fieri. Signũ ãt nobis ẽ augmẽtationis ptiscoꝝ corpus. Choꝝ eteni mẽbra in nullo penitꝰ augẽtur. Cõglutinatiõis ño signũ sit hydropicoꝝ corpus: eoꝝ q̃ hyposarcha laborãt. Choꝝ nãq corpus ⁊ si augeꝫ sz tñ augmẽtũ hoc illis nõ ꝙglutinatur: sunt eni corpa illoꝝ tenuia ⁊ aq̃sa in q̃bus calor nihil opatur nãlis quo grossiora fiãt ⁊ inuiscẽt illis mã ãtenus cõglutinari illis possit. Ideo igit flura est ⁊ a mẽbris decurrit. Assimilatiõis aũt signũ est lepra. huiꝰ eteni morbi incomoda patiẽs corpꝰ cibo q̃ augeꝫ: sz minime similis fit ꝓp imutãtz debilitatẽ ꝓtutz scẽe aut qm̃ cutis ad quã hũor puenit flegmatic⁹ imutãsq ꝓtus a ꝙuertẽdo illũ deficit in sanguinẽ. His ergo ex accidẽtibus declaratur cibum esse augmẽtũ ⁊ cõnlutinationẽ ac simili factionẽ. Ideo ergo ⁊ hypocras tribus declarat nomen cibi sententijs. Ait eni cibuz esse q̃ ⁊ augmẽtat ⁊ cõglutinaꝫ ⁊ assimilaꝫ ⁊ euzq̃z q̃ nõdum est cibus sicut est cibo ⁊ sanguinis succositas. Ois etenim ad membruz duobus peruenit cibus tẽporibus. Stomacus nãq ex cibis tpe quo illos digerit quod proximuz sue est nature sumit ⁊ in sua alterãs essentia illo pascit: mittiturq etiã illi sanguis ab epate exteriꝰe eius veniens tunicã quo ⁊ pascitur. Eodẽ os ⁊ meri modo trãsitus cibi tpe qõ i eo subtilius est ⁊ vaporis ꝓpinqus nature sumũt ac eo nutriunt: puenitq ad ea ẽt ex epate sanguis puenitq ad iꝑa p vẽas q̃ a radicib⁹ germinanꝫ eoq nutriunꝫ. Intestinoꝝ aũt subtilia sumũt ex cibo q̃ ad iꝑa a stõ yẽit ⁊ ea ad epar mittiꝫ qõ ipis necriũ ẽ: mittitq eis ab epate sãguis pvenas q̃ ad illã quã potã diximꝰ fundiꝫ quo pascunꝫ ⁊ eoq augetur suba. Eodẽ ⁊ intestina mõ grossa ex purgam̃to ciboꝝ qõ illis cõpetit sumũt pascunꝫq cõtinuaꝫq illis sanguis per venas q̃ ipis ꝓiungunꝫ ab eoꝝ exteriorib⁹ quẽadmodũ cum de mẽbris tractarem⁹ dictũ est. Ad epar autez a stõ cib⁹ mittiꝫ tpe quo in stõ cib⁹ digeriꝫ quẽ trahit epar p venas q̃b⁹ stõus ⁊ ipe ꝓtinuanꝫ fitq illi: alius postq̃ in stõ decoct⁹ cib⁹ ab ipso in intestia descẽdit igrediꝫq venas q̃ inter epar ac intestina inuolute implicitẽq sunt. Reliqua autem ad omnia membra ab epate cibus per venas mittitur que ab ipo ad illa diffunditur tempore quo cibi ab intestinis ad epar mittitur succositas anteq̃ digeratur et fiat sanguis subiungiturq alius illis cibus per eaſdem venas postq̃ plena facta est digestio ⁊ in sanguinem conuersus. Quoniam ergo hoꝝ singulũ membroꝝ trahit ad se cibum aut a mẽbro ipo debilioꝛi quemadmodum ab epate coꝛ ab intestinis epar ⁊ a venis non pulsantibus stomacꝰ eo q illis fortiora sint. Aut a fortioꝛi q̃ ipm sit membꝝ sz in eo plurima est materia qua omni non egeat quẽadmodum stomacus ab epate contrahit cum est vacuus eparq multũ habeat sanguinẽ: vt pascaꝫ eo. Expellit ⁊ mẽbrũ que in eo ẽ superfluam materiam ad illud qõ eo debiliꝰ quemadmodum stomacus que in eo sunt ad intestina ꝓpulsat aut in ꝓpinquioꝛa mẽbra quẽadmodũ si sit in stomaco supioꝛibus materia vomitu eã ad os expellit si sit autem in inferioꝛib⁹ ad ꝛtestina per solutionẽ dimittit: mẽbra quoq ea expellunt que duobus ante traxerũt tẽporib⁹ postq̃ qõ illis ẽ necessariuz sumpserunt quẽadmodũ ⁊ stomacus cum de cibis qõ sibi necessariũ est sumpserit reliquũ ad intestina submittit: aut cuz illi noceat. Si quidem sit plurime quãtitatis granat eum eorum retentio: expellunturq aut solutione aut vomitu quemadmodum ex copia comestionis aut potus accidit: aut qm̃ corrupta ẽ materia ⁊ in acutã alteraꝫ qualitatẽ pũgentẽq quẽadmodũ cibus in stõ alteratur in coleram ip sumq pungit: ideoq ad intestina dimittit qui cum intestina similiter pungat et illa exterius emittunt: aut certe stomacus ad os per vomitum substollit. Per hãc itaq naturalem virtutem regimen est cibi ⁊ materiarũ que in corpe sunt. Et qm̃ ex his que dicta sũt qõ cuiuslibet gnãliũ fit actꝰ ꝓtutũ i corpis mẽ

bis manifestū est nos iā quēadmodū hec appareant sensui actiones duob⁹ galieni ꝓponem⁹ exēplis in stō ⁊ matrice cū duob⁹ his in mēbris nāles amplius sensui pateāt actiōes: possibileq; ē hoi duuz hoz actiōes reliquoz oim cōferre actiōibus mēbroz. Incipiemusq; ꝑmū a stō ⁊ de attrahenti eius virtute.

¶Capl'm. ȝm. exm nālis in stomaco virtutis.

Oico quoniaȝ attractiōis actio mānifestissime trāsglutiendi ꝓz tpe. Uidemus ꝛem cibū ab ore aialis trahere quē ad stōm mittit vt illū digerat ⁊ cōterat: q̄ facilis abinde illi⁹ in sanguie fiat mutatio. Si q̄s aūt apponit ⁊ dicat meri ad accipiēdū cibū motū hois fieri volūtate. Et nos dicim⁹ qm̄ cib⁹ sumptus tā etsi volntate hois fiat attrahēs tm̄ ꝟtus pariter manifesta est ex meri ⁊ stōi motu tpe quo aliq̄ trāsglutiunt delectabilia aut abominabilia. Ex motu q̄dē meri ⁊ stōi quoniā vtrunq; q̄ magna est cibi necessitas videm⁹ ab ore ipm trahere cibū tpe ipsuz aūt ꝑter hois attrahit volūtatē: curtaq; meri: ⁊ stōus ad superiora ascēdit nimio attractiōis cibi desiderio: vñ ⁊ in pluribus videm⁹ aialibus quib⁹ meri breue ē tpe quo cibū sumūt stōm eoz tm̄ ascēdere vt ori copuleť: hoc; fit cū ⁊ os latū ē ⁊ ipa gula sa aialia: vt in aiali ē videre qō vocatur chaba. Qō aūt delectabiliū vel abomiabiliū accidit ꝓrrectione ciboz hmōi ē. Uidem⁹ meri q̄ cib⁹ illi ꝓrigiť dulcis ⁊ delectabilis tpe: ipsumq; stōz trahere illū citissime intm̄ vt epar quoq; illū a stō velociꝰ, trahat ꝓp ei⁹ delectationē ⁊ sue ꝓpiquitatē nāe. Hoc aūt hac fit rōne manifestū: qm̄ cū refectus aliquo fuerit; hō cibo: post quē dulce aliq̄d accipiat: vtať deinceps vomitu: inueniť q; vomit⁹ expellit dulce vltimo eo qō illud in fundnz stōus traxerat. Cū idelectabile aliqō cibus. s. vel medicamen ꝓrigiť ⁊ meri ⁊ stōus illō repellūt nec transglutiēdis nerui quadā ⁊ difficultate aditū parāt. Adhuc aūt si hoi capite demisso ad inferiora pedibus ad supiora reuolutis: deť aliquid trāsglutiēdi optime trāsglutit ⁊ ad stōm puenit. Si ergo nulla esset illic attrahēs virtus ne quaq; ad superiora cib⁹ ascenderet stōi. ꝓz ergo ex his que dicta sunt qm̄ in stomaco attrahens est naturalis virtus que ad ipsum qō illi configuratum ⁊ conueniens est trahit.

De teinenti ꝟtute. Retinēs aūt i eo etiā est ꝟtus qm̄ videmus stōm cū ad illū cib⁹ puenit ipm retinere: ⁊ sup eū ab oibus strigi ꝓhib⁹: ꝙ stringuntur q; eius inferiora: locus scilis qui ianitor dicitur tāta arctatione vt nihil oino ab eo egredi possit inherentq; illi q̄ intrinsa sunt intātū vt ab eo dissolui nequeāt. Inuenimus autez hoc aliquādo cū cui vis animaliū cibus datꝰ fuerit humidus: dehinc cōuertimur ea q̄ datꝰ est cibus hora ad inq̄rēda eiꝰ interiora: disco operimusq; pānniculos ciboz operiētes organa. Inuenit itaq; stomacus sup cibū ꝓplicatꝰ ⁊ illi iherens ab omni latere: ianitorēq; ē videre strictū ⁊ q̄si colligatum: vt nihil omino humidi illi⁹ cibi defluere. Sic quoq; si idē fecerȝ postēȝ ad intestina cibus a stō descēdit reducta inuenies intestina sup ea q̄ in ipis ciboz purgamta illisq; iherēta. Qua ex re mānifestū est ⁊ i stō ⁊ itestis ꝟtutē esse retinētē q̄ q̄ sibi ex ciborum cōueniunt substātia retinent.

De digerēti ꝟtute. Digerēťz actio ꝟtutis cuz ꝓncipijs actionis incipit retinentis. Cū enim stōus ad se ad meri cibū traxerit statiz illū retinet ⁊ circunligať illi: eiusq; incipit mutationē ⁊ alterationē in tunice interious ipsi⁹ nāz. Actio porro eius hic duab⁹ fit de causis. Altera est vt cibus illi cōpetens fiat sumatq; qō ipsi erit in eo cōuenies idq; sue ꝓmum narure suis addat operimētis ⁊ tunicis: altera est vt epati facile fiat ipm imutare ⁊ in sanguis virtute substātiā: quēadmodū ⁊ os q̄dā imutat alteratione cibū quo facilis ei⁹ fiat stō imutatio: ⁊ i ipsius alteratio naturā. ꝑari ⁊ stōus ratione cibū imutat vt epati fiat ꝙueniens nec difficultas insit illū in sanguinis ꝙuertere subaz: fitq; ⁊ epar missuz ad se in sanguinē mutat cibū quo ceteris facilis ei⁹ in suā fiat mutatio substātiā. Neq; ꝛenim in aliquib⁹ fieri pōt rebus quoduis entiū in ȝtiā ei q̄ ꝑdictū est semel ⁊ repetēte mutari q̄litatē nisi ꝓus q̄dā ei⁹ imutenť ptes dehinc alie paulatim: donec a ꝓma deficiēs ad ꝓpositā veniat q̄litatē. Ideo itaq; fieri statim sanguis nō pōt vt in corꝑ panis intrauerit: ſz ipso in ore q̄dā alterať imutatione: dehinc illō stōus imutans digerit: ⁊ ad intestina mittit subtilia vbi q̄dā etiā alteratiōe imutať: trahitq; illū ꝓ venas q̄ inť ipm ⁊ intestina sunt ꝑplicite ⁊ irretire epar: quem immutās sanguinē facit. Sili rōne ⁊ vene sanguinē attrahūt ab epate: quē mēbria distribuūt sua distributione: fitq; mēbris cibi imutatio facilima ⁊ sue assimilatio sube. Significať aūt nobis cibū in ore quadā imutari alteratiōe ex his q̄ inť dētes cibi remanēt reliq̄s: q̄ putridus fit odor: q̄litatēq; induūt gingiuarū ⁊ dentiū carnis simile qualitatibus. Immutanť itaq; in ore cū sube carnis que in ore ē occurrerit: retinenťq; ⁊ flegmati admiscetur qō digestū est: calorq; ei datur. Quod autē flegma hoc huinsmodi sit: signū nobis est: ꝙ impetigines ⁊ sarpedines curat q̄dā maturat vlcera: scorꝑiones necat. Hac ergo de cā ⁊ in ore cibus immutatur. Sic ⁊ stōus ipsum imutat. Eius ꝛem circū amplectitur substātiā; q̄sq; habet

imꝑimit qualitates imutaturqꝫ ipsius naturali calori cibus: sed ꝛ quomã cibus ipse in eo flegmati admiscetur humido. Est aũt maior in stomaco cꝫ ore ciboꝝ imutatio eo ꝙ stomacus ore sit calidior ꝓpter eas que ad ipm fluunt coleras ꝙꝫ ipsius locus sit vicin⁹ mẽbris a dextris eni illi est epar: a sinistris splẽ a superiorib⁹ cor ꝛ diaphragma: a posteriorib⁹ spine lacerti. Sic ꝛ in epate maior est cibi imutatio: cꝫ fuerat in stõ: qm̃ ipsi⁹ est calidior multo amplius cõplexio. Sãguinea ei⁹ nã est ꝛ fere sanguis coagulat⁹: hec ergo cũ ad euꝫ cibi peruenerit succositas: siue illa sibi facit nature ꝛ in suam conuertit substãtiam. Patet igitur ex his que dicta sũt ꝛ in stomaco ꝛ in omnib⁹ membris immutantez esse virtutẽ que cibum in eorum alterat naturã.

De expellẽti virtute. Expellentis actio ꝟtutis tũc sortitur initiũ cũ retinẽs fine claudik virtus: pariterꝫ imutans. Stõus eteni cũ cibos digesserit ac decoxerit qõꝫ ipsi opus ẽ assumpkit ꝛ ipsi ꝙfiguratuꝫ reliquũ qõ est ipm grauat: ꝛ inconueniẽs ẽ: nõ enim eget eo. Expellit itaqꝫ cibũ ad intestina reducũturqꝫ stõi superiora ac ei⁹ os ꝛ plurimũ arctãtur aperik itaqꝫ tam tũc stõi locus inferior ianitor vocatus ꝙ ab ipo ad intestina egrediak cibus subtilia: attrahũtꝫ intestia illũ subtilia: sumũtꝫ ea qõ sibi in ipso necessariũ inuenĩt. Huiusqꝫ cibi succositatem ꝛ messaraice ꝛ epar ab itestinis trahũt. Ja tũc subtilia ad grossa purgamẽtũ cibi mittunt intestia eo qõ nihil ẽ qõ eo egeant. Silr etiã ꝛ grossa a purgamẽtis his sumũt itestia illud qõ ẽ necessariũ: reliquũꝫ ad exteriora ꝓpulsant: eo ꝙ illis grauẽtur hac oia subsequũtur ratiõe mẽbra cũ ex eo ꝙ ad ipsa mittik cib⁹ qõ ipsis necessariũ ẽ sumpserit: reliquũ ipsis abominabile est grauatꝫ ei⁹ onus ipa. Quare ad membrũ cui illõ cõueniat expellunt. Expellit aũt stõus qõ ad se traxerit cũ iã illi nocere incipit ꝛ ob esse: aut ꝓp ipsius copiã cum ꝛ escas ꝛ potũ ãplius cꝫ necesse sit hõ sumpserit grauaturqꝫ stõus sumptis expellitqꝫ grauãtia aut vomitu vt ebrio cõtingit: aut solutiõe vt fit in fastidio: aut certe quonã corrupt⁹ ẽ: alterato itaqꝫ cibo ꝛ potu in eã ꝙ pungit ql̃itatẽ expellit illũ aut vomitu: si quidẽ in ore supernatat stomaqꝫ: eo ꝙ os superiorib⁹ proximuz sit stomaci: aut solutione si fundo ei⁹ fuerit inersuz: propter intestinoꝝ ab inferioribꝫ propinquitatez hec in stomaco manifestãtur ostenditurqꝫ in eo virtutẽ esse expellẽtẽ intm̃ vt in vomitu videas stomacũ ad supiora a loco deferri suo: vt etiã intestinoꝝ trahat secum nõnulla videmusqꝫ in egestiõibus si quidẽ dure ꝛ solidate fuerint ꝛ in intestinis pungẽs sentiak supfluitas suo excuti itestina loco quo ea que in ipis sunt inferi⁹ pellant: videmusqꝫ sik cum ipsis ꝙ illis vicinãt viscera inferi⁹ moueri lacertoꝝ vẽtris motu quo intestinis ad expellẽdum ipa granãtia ferant opem intm̃ vt nõnũꝫ suo euellak rectũ loco intestinũ ꝟtute motus expellẽtis quẽadmodũ tenasmon patiẽtibus cõtingit. ꝓz ergo manifestik⁹ ex his ꝙ dicta sunt quatuor esse in stõ nãles virtutes. trahentẽ. retinentẽ. digerentem ꝛ expellentẽ. ꝛ in oib⁹ eodẽ mẽbris reliquis modo.

¶ Capl'm. 4m de naturalium exemplo virtutum in matrice.

Quoniam ex precedẽtib⁹ ꝙ dixim⁹ manifestũ est ãtuor in stõ esse virtutes nãles: ꝙbus cibus in oibus disponik mẽbris: nos ẽt ad hoc ostẽdemus qua he rõne ꝟtutes in matrice appareãt quo certissima fit significatio nãles quatuor has virtutes in oibus esse mẽbriz. Incipiam⁹ igik ab attrahẽti ꝟtute ꝙ in ea est: quẽadmodũ ꝛ in stõ expositum⁹. Dico qm̃ cuz de mẽbris tractaremus oñdim⁹ nãm in mrice desiderii ꝛ cõcupiscẽtiam ad spma creasse ꝓp gñandi cãm ꝛ necessitatẽ: nõnullosqꝫ ꝓzum nimiũ hoc videtes desiderii aial illã spma desiderãt vocasse. Fecit itaqꝫ in ea attrahẽtẽ nã ꝟtutẽ ꝙ ad se spma attraheret. Hic ãt ꝓcubit⁹ coitusqꝫ mostio ꝛ hoza palã ẽ videre. hõ rem coitus tpe matricẽ sentit suuz trahentẽ ꝟtutẽ ad iteriora: quẽadmodũ vẽtosa sanguinem. Hec tũ nõ semp ꝫ cũ mulier ꝓcipit: cũ scz matrix mẽstruoꝝ amputationi proxima est: vacuaqꝫ supfluitatibus actiões ipsi⁹ prohibenti bus inuenitur: eiusqꝫ in spma solidak õsideriũ iã tũc illud trahit ad se: ꝛ hoc est sentire: atqꝫ hoc mõ sensui mãifestũ fit attrahẽtẽ in matrice eẽ ꝟtutẽ. Retinẽs aũt virtus mãifestak tibi ab ea ꝙ cõceptus mulieris celebriak hoza vsqꝫ part⁹ hozã: matrix eteni cũ spma ad se traxerit congregak sup illud eo ꝙ ipsi ẽ in sperma amoꝝ ꝓstringiturqꝫ firmiter ab oibus ei⁹ ptib⁹ ꝛ angustak sup illõ intm̃ vt nec vel acus possit intrare extremũ sic ait hypocras: nec ꝙo ẽ ei⁹ ꝓstrictio cũ duritie oris: durities eni fit cũ cõstrictiõis cã ẽ apostema. Nõ igik hac õsistit retinẽdi hitudie matrix donec sei⁹ ꝓpleak forma cõsumẽtur mẽbra fiatqꝫ illi eiusmodi hitudo in ꝙ actiões possit opari nãles: possunt ãt hẽ oñdi videriqꝫ i mrice si in aial ꝙertaris prẽgnãs scinderisqꝫ ei⁹ iferiora ab vmbilico. s. vsqꝫ vuluã matrirqꝫ ei⁹ sine molestia discopiak matricẽ eteni iuenies illis astrictã q̃ i ea sũt tenẽtẽ ab oi illa ꝓte: mricis ãt os ãgustatũ ꝛ firmik astrictũ: ita vt nec acus illõ ꝓtransire ẽat: hac itaqꝫ exactiõe aiadnertik oportere ꝟtutẽ in mrice eẽ retinẽtẽ. ¶ Virtutis ãt imutãtis ꝙ in matrice est actio manifesta ẽ ꝛ patens reti-

nētis tpe virtutis ex ipi⁹ spmatis imutatione in varias mēbroꝝ fet⁹ subāe ḡliteꝫq; eoꝝ ꝛ figuras. Hoc etem nobis signū est imutātē in matrice eē ꝟtutē. ¶Expulsiue porro ꝟtutis actio duob⁹ manifestaṫ tpib⁹ aut cū fetus ipe cōplet⁹ pfectusq; est: aut cū mortu⁹. Fet⁹ etem cū ꝓsumata fuerint mēbra ꝛ ipi⁹ venit pfectio ꝟtue imutatiua ḡescit ꝛ retinēs ꝛ expellentis fit initiū ad expellēdū fetū emittēdūq; hoc ꝫ aut septimo aut octauo aut certe nono sꝫsq; decimū sic fit mēse. Matrix āt fetū pellit ꝛ cō mouet cū ꝓplet⁹ fuerit duab⁹ de cāis. Altera est qm̄ matrice grauat ipaz. iōq; illū expellit a se. Altera aūt qm̄ plimo eget nec inenit cibo: ḡre turbaṫ fet⁹ ꝛ pedib⁹ calcitrat dōec quibus opitur disrūperat operimēta scīnā. s. et seccā ac selā quēadmodū cū de mēbris tractaremus dictū est. egredit ergo ꝓclusa ꝑs hūiditas superfluitates. s. fet⁹ vt sudor: vria egestio sanguinisq; mēstruoꝝ superfluitas: q̄ cū super matricis ifusa fuerint corp⁹: ledūt ꝛ pungunt expellitq; ad exteriora fetū ꝛ emittit. Fet⁹ q̄z a matrice exit⁹ cū mortu⁹ est duab⁹ fit causis aut qm̄ rubiginē parit illic acutā q̄ matricem pūgit ꝛ nocet intim̄ vt expellere ꝛ a se cogatur emittere: aut qm̄ opimētoꝝ qb⁹ hoꝝ rūpit ꝛ in matricis corp⁹ superfluitates diffuse pūgūt iōq; matrix ad expellēdū animaṫ. Est igit ex actiōib⁹ manifestū matricis qm̄ in ipa ē ꝟtus expellēs sicq; ꝛ in oibus alijs intelligēdū ē mēbris expellētē eē virtutē. ¶Ex his ergo que i stō ꝛ matricis actiōib⁹ expositū ē patētissimū est ꝛ clarꝫ ḡtuor eē nāles ꝟtutes. attrahētem retinētē. digerētē ꝛ expellētē. Attrahēs q̄ virtus in stō manifesta est transglutiēdi tpe i matrice aūt momēto quo coit⁹ celebraṫ. Retinēs vero virt⁹ patēs est in stō dū digōnis est tps i matrice dū fetus fit ḡnatio. Immutās porro ꝟtus in stō lucet alteratiōis tpe cibi in mātrice vero spmatis ꝛ mēstruoꝝ sanguinis i cuiusq; mēbroꝝ sbaz imutatiōis tpe. At ꝟo ꝟtus manifestaṫ expellēs in stō q̄dē cū ab illo ad intestina cibus defluit subtilia: in matrice autem ptus tpe. Et qm̄ ex nāe liberamine q̄ ꝓposuram⁹ duob⁹ his patuerūt mēbris oz hāc nos de oibus pdicare mēbris sciam. Scias itaq; i singulis eoꝝ ḡtuor eē ꝟtutes nāles per qs et eoꝝ est regimē ꝛ subsistere q̄ sunt. s. attrahēs qua mēbra ad se qō ꝓfiguratū ꝛ cōueniēs est trahit q̄ illi nectia sunt retinens q̄ qō traxerat retinet ac q̄d illud sit. Et imutās q̄ illō quidē alterat ꝛ imutat ac ei⁹ assimilat essentievnitaq; illi. Quarta ꝟo expellēs est cui⁹ expellit officio qō illi nectiuz nō est nec ꝓuenit: qua etiaz expellit qō nocet ipi nā. Hec aūt ꝟtus cuiq; ē mēbro ꝓpa fortis ꝛ in singulis. Expellit etem nocētes a mēbro in mēbrū mās intim̄ vt ossa quoq; ꝛ q̄ in eis oriunt expellat superfluitates ꝛ a corpe emittat positq; sup illa caro ꝓducta fuerit. ¶Hec ḡtuor deseruūt nāe ꝟtutes toi bus q̄ nectia sunt ꝛ ad sanitatis ꝓfirmationez ꝛ morboꝝ medelā. Jōq; ait ꝛ hypocras nām morbos curare. Cui⁹ rei signū ē q̄ emissiones pue in plibus sine alīq; cicatrizank cura ꝛ consolidank. videm⁹ cꝫplurimos ꝛ dolores ꝛ morbos ipo sedari ifirmātis in somno: nōnulliq; sedātur doloꝝ sola tollerātia nullo curati medicamine. Uidemus etiam in mortuo quē aduersata dimisit natura: coꝛruptionem operari continuam donec omnino deficiat. Et qm̄ de naturali dicta sunt que sufficiunt virtute. Jam nunc eius terminabimus tractatū ꝛ vitalis que sit virtus incipiemus assignare.

¶Capitulum. v. de vitali virtute agente.

Precedentis nīi tractatus series amplectit regimē corpoꝝ aliquiz trib⁹ fieri ꝟtutū gnib⁹ quoꝝ ꝑmuz naturalis est genus virtutis scdz vitalis tertiū animalis. Et de virtute naturali quātum expectabat presentis necessitas artis expedituz est. Et ordinis ratio postulat vt de vitali iam nunc disputemus quo secundū divisionis ordinem explanatio disponatur. ¶Dico ergo quoniā vitalis est virt⁹ p quaz vita est ꝛ eius fundamentū ꝛ origo ac fomax cor a quo incipit ꝛ ad omnia corpis mēbra p arterias mittitur vitāq; ministrat. huius vitalis virtutis quedā est agens ꝛ hec est virt⁹ per quā cordis ꝛ venarum pulsantium fit dilatatio: virtusq; quibus horum fit reductio. quedā aūt patiens ꝛ hec est virtus per quaz fit ira extollentia ꝛ indignatio ꝛ nos de ea dicemus virtute per quam dilatatio fit ꝛ reductio. ¶Dico ergo quoniā cordis ꝛ venarum pulsantiū dilatatio mot⁹ ē localis monēs eas a cētro in eaꝫ extrema terminoꝝ ipoꝝ capita quēadmodū follis mouet fabri: sī illū artifex tenēs aerē per ipsum trahat dilatatur etem a sui medio in oēs ꝓterminātes partes. ¶Reductio quoq; motus est localis qua cor ꝛ arterie mouentur primo contrario motui. Moueturetem ab extremis ad centrum intim̄ vt eoꝝ terminoꝝ capita sibi occurrāt quēadmodū ꝟter fabri cū ab eo artifex aerem emittit. Oēs etem extremitates in mediū redeūt ꝛ inuicē sibi occurrūt. hoꝝ duoꝝ quisq; motuz per agētē est virtutē: quēadmodū in vtre exīstns ē aeris ꝛ igressus p artificis actionē. Nec vero est cordis ꝛ arteriaꝝ mot⁹ pp aerē quēadmodū vtrē vētus ꝛ aer mouet. hoc etem q̄dē arbitrati sunt medicoꝝ: imo eoꝝ est mot⁹ per attrahētē aerea virtutē que quasi locum obtinet artificis qui in vtrē aera ducit virt⁹ etem per quam fit dilatatio ipsa est per quam cor a pulmone aerem attrahit. Ingressus autem

aeris ad pulmonē mediatiōe fit pectoris. Est etiā lacertoꝝ q̄ iter costas sunt dilatare pectus ⁊ reducere. Cūq; pectꝰ dilatatū fuerit dilatat̄ puter ⁊ pulmo seq̄turq; actū hūc aer ingressus ad pulmonē ⁊ tūc cor aerē attrahit. Hac ēt ꝑtute ⁊pulsantes a corde trahūt aera vene. Dicit̄q; hmōi aeris ingressus respiratio virtꝰ āt p̄quā reductio ē ipa est p quā supfluitates expellunt̄ fnmose a corde purgant̄q; ⁊ emittunt̄ ab eo ad pulmonē. Lacerti etiā q̄ iter costas ꝑstituti sunt cū reducunt: cor ipz ⁊ vēe reducūt ꝓlātes ea q̄ i eis ē opāti ꝑtute arctāt̄q; fumosa supflua ⁊ emittūt. Et qs hmōi actꝰ expiratio vocat̄ āt respiratio ⁊ eratio noie vno āhelitꝰ aut spiratio. Et sciē dū qm̄ ꝓlātes vene i dilatatiōe q̄ qō cordi ꝓximę sunt ⁊ aerē trahūt ⁊ sanguinē a corde subtilē vacuitatis necitate: reductiōis etiā tpe ⁊ sanguine vacuātur ⁊ aere: cū aūt dilatant̄ vēit ad illas ⁊ aer ⁊ sanguis ac ea replet: q̄ aūt a cuti vicine sunt ab exterioꝛibꝰ trahunt aera. Que ꝙo iter cor ⁊ cutē medie ꝙsistūt: eoꝝ ē a venis nō pulsantibꝰ q̄ subtilioꝛ ē in eis sanguinem ducere. In venis etiā nō pcutiētibꝰ meatus q̄dā sunt q̄ ad pcutientes mittūt. Cuiꝰ rei nobis signū est qm̄ pcutiēs si āputet̄ vena oīs q̄ in ea est sanguis eūat: ⁊ q̄ in venis ēt nō pulsātibꝰ hec est ꝑtuꝫ p quā dilatatio fit assignatio simulq; reductio p q̄s vtraq; āhelitꝰ fit et spiratio. Et nō te latere decet qm̄ āhelitꝰ ex illo ghe est motꝰ q̄ volūtate fit. anhelitū etiā pectꝰ mouet pectoris aūt motꝰ p neruos fit q̄ lacertis iter costas positis q̄nuā alijq; pectoris lacertis. Ois aūt motꝰ q̄ p neruos fit ⁊ lacertos volūtari⁹ est. Si aūt huiꝰ rei signū q̄ āhelitꝰ motꝰ. ſ. volūtariꝰ est: qm̄ hō cū spūm vult attrahere suū tpe ꝙpetēti pote ē ei. Sic ⁊ respirationē si voluerit ⁊ ꝓhibere pōt. Qō cū ita sit anhelitus motus est voluntarius.

¶ Capm. vj. de anhelitus vtilitate.

VTilitas āhelitus atq; necitas nālis ē custodia caloris suā intēperātia vitalisq; refectio spūs: ſz ⁊ aialis spūs gñatio. Nālis etiā caloris custodia in sua tēperantia p aeris fit ingressum fridi tēperatū: quo refrigeret ⁊ recreet: eo q̄ in ipo fit i flāmatio valida emittatq; fumosos vapoꝛes q̄ ex caloris fiūt nālis mā sanguine scilis. Refectio āt spūs aialis ⁊ hec q̄q; aeris ingressu tēperato fridi fiūt tm̄. Spūs nāq; hac sola habuit de cā anhelitū necīūt p aerē augeret tēperatū. Sīatio aūt eoꝝ ex vapoꝛibꝰ fit sanguinis tēperatā hūtis ꝙplexionē quēadmodū eo dicemus loco quo de spiritibꝰ loq̄mur. Tēperātia aūt sanguis ex tēperātia nālis creat caloris. Nālisq; tēperātia caloris ex tēperātia fit regimis p cibos potusq; ⁊ alia. Que cū ita sint vtilitas q̄ ad coꝛpꝰ ex āhelitu puenit magna est ⁊ vehemēs vita. ſ. cū sit ⁊ firmitas ⁊ subsistētia vite p spūs spūm autē firmitas ⁊ robur p tēperātiā caloris sunt nālisq; tēperāta caloris p tēperatū est āhelitū: regiminisq; bonitatē. Regiminisq; bonitas p cibos, potusq; ⁊ sanguinē tēperatos quē nālis ꝙstat eē māz caloris nisi q̄ necitas nālis ad āhelitū caloris ꝓma est necitate ad cibos potusq; maioꝛq; huius q̄ illoꝝ vtilitas huiꝰ rei signum est: qm̄ si quē suffocaueris ⁊ quoq; viuū mō dimittas sitq; hic aut sitiēs: aut famelicꝰ ꝓmū oiuz cū dimissus fuerit ad respirationē accelerat aeris quoq; ex caloꝛe accidērāt coꝛdis sedēt ⁊ vapoꝛes egrediant̄ fumosi q̄ in eo ꝙgregati sūt quo ⁊ ad suā reuertāt caloꝛ tēperantiā quibꝰ vt saturatꝰ fuerit ⁊ sedata que illic erant incōmoda ad aquā appetitꝰ eius cōuertit̄ dehinc ad cibos. Dial etiā ⁊ ab aqua ⁊ cibis diuturnioꝛi abstinet tpe: nec tñ pmanere diuti⁹ viuū poterit: si anhelitus ꝑuet officio modico tempoꝛe. Et hoc est signū anhelitꝰ vehementem esse vtilitatē ad vitā conseruandam: ⁊ qm̄ ad ipm̄ ꝓmum est vtilitatis ꝓpositum ad naturalis custodiā caloris sua in tempantia quatenus duret aial ⁊ viuet. Scies āt deiceps plēa pfectaq; scia qm̄ vita p nāl ē tēpantiā caloꝛ.

¶ Capitulum. vij. de causis mortis.

DE causis que mortē adducūt Galienꝰ in libꝛo de anhelitus vtilitate cōmemoꝛat ⁊ dicit necessario animali mortem accidere aut coꝛruptione cerebri speciei vnius aut spiritus qui in cerebꝛo est coꝛruptione: aut solius naturalis coꝛruptione caloꝛis. Non potest autem cerebri speciei compositio coꝛrūpi velociter quonis modo nisi coꝛrumpatur ⁊ caloꝛis temperantia naturalis: nec naturalis potest coꝛrūpi caloꝛ sine hac specie compositionis cerebri scilicet coꝛruptione. Et ait nec vero potest aliqua esse causa spiritꝰ coꝛruptionis subito semelq; ꝓter duas quas diximus causas altera est substantie spiritus euacuatio einsq; emissio vulneris causa quod cerebꝛo incidit ⁊ ad eius mittitur ventriculos. Altera autem caloꝛis temperantie naturalis coꝛruptio. Nec vero dicere possumꝰ mortis causam in anhelitus arctatione euacuationem esse substantie spiritus quemadmodum in vulneribus que accidūt cerebꝛi vētriculis fit. Restat ergo mortis esse causam naturalis caloꝛis temperantie coꝛruptionem esse. Opoꝛtet intelligas eius coꝛruptionem aut a mouentibus ab interioꝛibus coꝛporis causis esse aut exterius aduenientibus. Et que quidem ab interioꝛibus monētur aut sunt coꝛ-

ruptionis organoꝝ eiꝰ cā aut q̄litatis corrup
tiōe: aut cā corruptiōis materiei caloris nā
lis. Qō ꝙo accit corruptiōis organoꝝ cā aut
morbo fit q̄ cerebro accit aut cordi aut epati.
Cerebꝝ ꝛeñ si corrūpaꝝ ꝑtus cessat monēsqz
ab eo ad pectꝰ mittiꝫ: cessatqz ahelitꝰ ꝛ nālis
extinguiꝫ calor. Corde ꝙo corruptio ꝑtus de
ficit vitalis q̄ aer a pulmone ad cor trahebaꝫ.
Atꝝo si epar corruptio leserit sāguinē gñans
cessat ꝑtꝰ q̄ nālis ē mā caloris. Corruptio āt
hoꝝ vnūqōqz seq̄ꝫ pp icōmodū qō accit aut
ex malo ꝙpl'onis aut morbo orgāi. Cōpl'onis
malū aut calidū ē errurēs quēadᵐ i febre cau
son accit mortis acceleratio aut ex malo ꝙpl'o
nis frido: quēadᵐ i passione q̄ coagulatio dꝫ
accit alijsqz fridis morbis. Aut morbo orgāi
co quēadmōz i calis fit aut fridis apatibus: ꝛ
hoꝝ alicui accidūt mēbroꝝ: vt cerebri apa qō
dꝫ freneſis. Aut pp opil'ones q̄ accit vel cere
bro vt apoplesia ꝛ epīa a q̄bus vtrisqz vētri
cli corrūpunt cerebri fridor grosso hūore: nec
ꝑtus ab eo mouēs ad pectꝰ mittiꝫ: vñ ꝛ āheli
tus arctaꝫ ꝛ deficit. Sic q̄z ꝛ pulmōi accit op
pillo: nec ad illū aer penetrat: nec pīꝛz ad cor
vñ ꝛ calor extinguiꝫ nāl'. Silr ꝛ si vēis fit oppil'o
epatꝛ ad eū nō puenit aeris recreatio refrige
rakqz ꝛ sanguis depit gñatio. Afferūt hec mor
tē cāe ꝛ accelerāt magis ea q̄ ad cor ōscēdūt.
Cerebꝝ āt ꝛ epar si vehemēs illis iferaꝫ incō
modū mortē cito pariunt: si āt puū quoq̄ mō
portaꝫ tñ ꝛ curari pōt. ¶Nāli āt accīs calor
corrupto q̄litatꝛ ipiꝰ cā: aut pp fortissimū fit ca
lorē: quēadᵐ in exurētibꝰ fit febribꝰ. ſ. causō ac
celeratōe eaꝝ nālē penetrādi calorē quē ꝛ diſ
solūtā nullāt. Sic q̄z ei q̄ calꝛ sūpſit medica
mē nimiꝝqz caloris accit: vt ē euforbiuz aliaqz
hmōi cala. Aut certe pp exuberātē fritatē q̄ il
lū refrigerat: quēadᵐ in fridis accit morbis ꝛ
extinguētibꝰ vt ē cuma paliſis. aliꝝqz morbi fri
di nālē extinguētes calorē: aut quēadmōz ac
cidit medicamē bibenti fcm: vt opiū. cicutāqz
nālis coagulatio caloris: ipiuſqz mā ei coagu
latio. ¶Corruptio aūt māe nālis caloris aut
ipſi⁹ fit iminutiōe aut nimio augmēto. Immi
nutiōe q̄dē quēadmōz eis cuius euacuaꝫ cor
pus accidit euacuationū aliq̄ spēs ex sup abū
dāti. Aut sanguis. ſ. aut alioꝝ aliq̄ humoꝝ ex
tiguiturqz calor sue ꝓpriatōe māe nālis. Aut
fame: aut siti: dissolutūturqz corpis hūiditates
ꝛ calor extinguiꝫ nālis. Augmento āt materiei
quēadᵐ in morbis q̄ ex repletōe fiūt hūoruꝫ:
aut aliaꝝ mārū accit. Corpus ꝛeni si humori
bus ꝛ cibo repleaꝫ aut potu: nec supest in eo
aeris locus respirationi quā ꝓcurrat: fit abide
nālis suffocatio caloris ꝛ extictio: quēadmo
duz vltra modū accidit ebrio ex venarū reple
tio ne ꝛ cerebri: intm vt nālis totus infrigidaꝫ
calor ꝛ extinguaꝫ: fiatqz mors subita quēad
modum accidit et his q̄bus corpa sunt pin
guissima ex venaꝝ arctatione ꝛ arteriaꝝ: nec
ingredienti ad eas vacuus est locꝰ aeri: vñ nāli
extinctio caloꝛe mors comitaꝫ repētia. ¶Cor
ruptio āt q̄ nāli ab exterioꝛibꝰ cāis accit calo
ri: aut euacuatiōe fit: aut eiꝰ ad interioꝛa sup
ꝓssiōe aut etiā repletiōe aut āhelitꝰ ꝓpatōe
aut sube eiꝰ corruptiōe: aut ipsiꝰ q̄litatis. Et
euacuatio eiꝰ aut fit p ipiꝰ sube euacuatiōez:
aut certe māe eiꝰ. Ipiꝰ sube euacuatio aut ni
mio fit gaudio qō hoi repēte accit: egrediꝫqz
nālis ad exterioꝛa corpis calor semel diffundi
turqz ꝛ dissoluiꝫ refrigerāturqz corpis exterio
ra ꝛ interioꝛa. seq̄turqz mors. Accit autē hac
in specie nāli calori qō ꝛ lucerne si in eāvent⁹
insufflet validioꝛ: soluit ꝛeni eiꝰ ignē ac extin
guit. Pernenit aūt ad nos quosdā nimio subi
toqz exultātes gaudio repente etiā mortuos
eē. Aut pectori vel cerebꝛo vulnus accit ꝛ ad
eoꝝ puenit cōcana: nālemqz euacuat subam
caloꝛis. Materie euacuatio fit quēadᵐ si alis
cui vulnus fiat aut vene vel arteriaꝝ incisio
vel ruptura: defluitqz tādiu sanguis dōec ca
lor extinguaꝫ nālis ꝛ mors fiat. Acciditqz nā
li hac in hitudie caloꝛi qō ꝛ lucerne cū ab ea
oleū defecerit vt extiguaꝫ. Nālis aūt caloris
corruptio eiꝰ ad interioꝛa supꝓssiōe fit: quē
admodū accit illi cui subitꝰ fit magnusqz ti
morꝛ formido. Ingredit ꝛeñ totꝰ nālis ad in
teriora corpis calor semel ꝙglobaturqz ꝛ exti
guit fitqz abinde subita mors hoīs. Corrup
tio porro eiꝰ repletiōis cā ē. vt illis fit q̄ aḡ suf
focātur ex ꝙcuitates corpis eoꝝ repletiōe a
multitudie aḡ: ḡre āhelitus fit illis ipossibilis
nāliſqz suffocaꝫ calor: ꝛ mors comitaꝫ. Accit
qz ei hac in mortis spē qō ꝛ igni lucerne si mꝛ
ta sit i ea olei supfusio. imergit eteñ illi ignis
ꝛ extinctus perit. Corruptio q̄z eius ex āheli
tus ꝓpriatiōe est: quēadmodū illi accidit cuiꝰ
os ꝛ nares oppillāt: cuiuſqz arctaꝫ iugulū fu
ne: alijsue iterficiētibꝰ rebus sui aeris ꝓhibi
tiōe clari ab igressu vñ fumose circūfundūtur
cordi supfluitates ꝛ nālis eius calor extiguiꝫ.
Et qō accit in hitudine hac nāli caloꝛ sile est
qō ꝛ igni lucerne cū sup ipsuz vas inoluitur
spissum: phibetqz illi obniuz esse aerem: ꝙglo
baturqz sup ignez fumus vnde ꝛ extinguitur.
¶Qō aūt naturali accidit caloꝛi ex eius cor
ruptiōe substantie. aut ꝓ mali fit aeris respira
tionē quez miscent vapoꝛes iniqui ꝛ putridi:
quēadmodū q̄ a cadaueribus soluunt mor
tuoꝝ vapoꝛes q̄ iaz putrida sunt: quiqz a pa
ludibꝰ surgūt ꝛ veteribꝰ foueis in q̄bꝰ est lutū
magne putrefactionis corrūpiturqz nālis sub
stātia caloꝛis. Moꝛtui sunt eteñ nōnulli qui
ꝛ plurimi ad paludes descēdētes ꝛ lacus eo
ruz eodē stātes in loco cū luto. Et qō hac acci
dit naturali in specie caloꝛi: simile est qō ꝛ lu

cerne igni si in multo ponatur fumo: sed ꝛ eo loco ad quem multi surgunt fortesq; qui illū extinguunt vapores. Aut certe reptilium morsa venenum habentiū: percussionibusq; diffūdit em̄ in corp⁹ hois virus ac decurrit corrūpitq; nālis substā caloris moriturq; hō absinde. Nālis aūt caloris corruptio ex q̄litatis ipsius corruptiōe fit: aut cū nimio calefit calore dissolnituꝛq; ꝛ refrigerat: quēadmoduꝛ accit ei q̄ diutius in balneo imoꝛat magni caloris: aut ad solis plurimū i estate estum: fit em̄ ab his moꝛs. Et qō hac in habitudie nāli accidit caloꝛi: sīle est qō lucerne si iuxta magnū pōat ignē aut ad maximū calorē solis extinguit etem̄. Aut ꝯo frigoꝛe refrigeraꝛ nimio ꝛ tantūvt coaguleꝛ vt multis sepe accit hoibus tpibus peregrinātib⁹ frigidissimis: ꝛ sup q̄s nix desuper cadit: cōgelātur em̄ ꝛ moꝛiunt ob nālis extinctionē caloris. Et qō hac i pte caloꝛi cōtingit nāli tā q̄ qō lucerne si nimiꝰ frigoꝛis ponaꝛ in loco extinguit em̄. Que cū ita sint. s. q̄ p nālis corruptionez caloris temperantie fit moꝛs: tēperatia aūt eius ipsiusq; materiei vita ꝓstituit: ꝛ hoꝛ temperātia duuꝝ p anhelitum fit: magna est ꝛ vehemens āhelitus vtilitas. Et quoniam de ꝓtalis diximus virtutis agētis natura: per quam fit ꝛ dilatatio ꝛ reductio: sufficiūtq; ei qui hoꝛum vult notitiā. Jā ergo de vitali patienti dicemus ꝓtute.

¶ Capitulum. viij. de vitalis virtutis patientis assignatione.

E virtute diximꝰ agenti ꝓtutū vitaliū q̄ sufficiāt. Patiens aūt ꝓtus est p quā fit āt ira ꝛ diſceptatio: ꝓtꝰ q̄z q̄ indignationē ministrat ꝛ extollētiam. Hec aūt virtus patiēs ē dicta: eo q⁹ a nāli fiat calore cū ab exterioꝛib⁹ eū aliquis ꝓmouerit. Et ira quidē est sanguis cordis ebullitio: nālisq; egressus caloris ad corpis exterioꝛa semꝫ: cū ad vltionē moueꝛ aie ꝺsideriū ꝛ retributionē ei⁹ q̄ illi nocuit ꝛ lesit. Sicut ꝛ dñatio nālis est exitus caloris ad exterioꝛa cū aia videri desideraꝛ ꝛ apparere i ꝓpatulo ꝛin manifestis indignans fugā ꝛ delectionē ne forte formidola dicaꝛ. Uirtus etenim p quā idignatio ē ꝛ extollētia fit cuz aia seipsam extollit ab humilibus ꝛ ab egestate subleuat ꝛ ab his q̄ vilia sunt: ꝛ ad alta substollit. Et manifestum haꝛ cōtraria passionuꝝ: ex cōtrariūs illis fieri causis. ¶ Ire eteni cōtrariū timoꝛ: ē ꝛ formido hec p caloꝛis igressuz fiūt nālis semel ad coꝛporis iterioꝛa: cū sup aliquē quēuis exterrētia ꝛ formidinē fatiētia supueniūt aut voces quē admodū tonitruū: aut ex visis quēadmodū si videat q̄s serpētes aut feras ꝛ imagines terribiles nocturna sq; ꝛ subitaneas: aliaq; hmōi deformia. ¶ Dñatiōis aūt ꝛ certamis q̄siū foꝛmido ē ꝛ fuga: ꝛ he etiā p nālis fiūt caloris ad interioꝛa coꝛpis recessuz eiusq; fugā: ꝛ cū pugna apparuerit ꝛ dñatio ei⁹. Indignationis poꝛro ꝛ extollētie ac elatiōis cōtraria sunt dejectio humilitas ꝛ aie submissio: ꝛ he fiūt cuz intelligit aia necessitatē eoꝝ q̄ supioꝛa sunt ꝛ maioꝛa. He sunt ꝓtutis passibilis vitalis ꝛ agētis diuersitates. Cōsenserūt aūt ꝛ ꝓmuniores philosophoꝝ ꝛ medici huiꝰ originē ꝓtutis ꝛ fornacē coꝛ esse ꝛ hac vitali ꝓticipat hō ꝓtute omni in rōnabili aiali. Uirtꝰ em̄ agēs p quā dilatationis est actio ꝛ reductionis vitā aiali dat ꝛ granitatē: audatiā ꝛ irā. Audatia aūt ꝛ ira in nōnullis aialibus audatia est. In hoie em̄ ira ꝛ audatia cū regimie est ꝛ discretiōe rationalis ꝓtutis cuiꝰ sedes est cerebꝝ. homo eteni potētiā habet deponēdi irā: scitꝝ hoꝛas q̄bus certamē est necessariū: ꝛ qūo eo liberet ꝛ refugiū cuz sub ingressu fuerit opaq; ea q̄ dūdicat suis queꝝ tpib⁹: irratiōale aūt aial p nāz hoc opaꝝ sine aliq̄ animi discretiōe cuz aliquid illis superuenerit. Et iā nunc satis de vitali dictū est virtute q̄tum ars quidē expetit medicine.

¶ Capitulum. ix. de virtute animali ꝛ primuz de ea virtute per quam fit regimen.

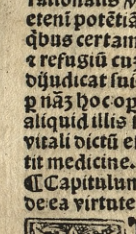

Nimalis aūt ꝓtꝰ illa ē cui cerebꝝ sedes deputata est ꝛ fornax: huius ꝓtutis gña tria sunt: ꝑmū est ꝓtꝰ p quā suas opaꝝ cerebꝝ actiōes: atq; h ē p quā ſtat regim̄: oſq; hic ꝓtutis totalitas mēs alia duo sunt ꝓtutes p q̄s mediātibus neruis sensus fit ꝛ volūtariꝰ motus. Nos aūt primū de ꝓtute q̄ regimini p̄est ꝓsiderabimus. ¶ Dico g̃ qm̄ p quā est regimē ꝓtꝰ mēs dr̄ cogitatio. Qō si diuisionē susceperit i tres distribuit ptes: i ꝓtutē p quā fit phātasia ꝛ virtutē q̄ cogitatiōi p̄est: eaq; p quā fit memoria. His ꝓtutib⁹ ab oib⁹ reliq̄s in rōnalib⁹ differt hō aialib⁹. Suntq; illi sine alijs ꝓprie: maxie aūt cogitatio. Hec em̄ duaꝝ ē aliaꝝ firmitas ꝛ robur ꝓtutū phātasie. s. ꝛ memorie pp illaz em̄ facte sūt. Appꝛopaꝝ āt hoi cogitatio qm̄ ceteris ē excellētiꝰ aialib⁹ aial. Per cogitationē em̄ fit discretio ꝛ iudiciū regimēq; ꝛ rerū abinuicē intelligūtur discrepātie. In aiali poro irratiōali hāc est inuenire: qm̄ irrōnabiliū queq; ꝓpriā opaꝝ actionē pp eā ad quā ꝓdita sunt vtilitatē sine aliq̄ discretionis via vt eq̄ē ꝑpa actio cursus: tauri āt aratio. Accipitris aues venari: canis domus custodia ꝛ excubare: aliarūq; aialiūq; spērū ꝓprie actiōes. Harū cuiq; triū virtutuz ſtatio est locus ꝓprius deputat⁹. Phātasie itaq; locus est duo ꝓie cerebri ventriculi. Cogitatiōis locus in quo est mediuz cerebri ventriculoruz. Memorie locꝰ posterioꝛ est cerebri ps. i. puppis vētriculus.

Est aūt inventriculis his spūs animalis cui⁹ per has ē actio. Singulis aūt ꝟtutū ꝓpe deputā tur actiōes. Et ei⁹ qō p quā ē phātasia ꝓpria est actio res formare ⁊ imaginari: ⁊ ad cognitionē trāsmittere. Virt⁹ aūt q̄ cogitat ipa ē que res speculat: q̄rū fuit p phātasiā imaginatio actiōes. s. artes. scīētias. aliasq⁹ ⁊ eox regimē ac dispositionē. Et si q̄dē de his est actionib⁹ que manu fiūt: ⁊ ad quos mēbra mouent sequit hec cōstitutio ⁊ ꝓpositū assēdi: debite cōstitutionē mēbroꝝ mot⁹q̄ volūtarie mouent. Si aūt ex illis est q̄ tm̄ cōseruant: sequit illa custodia. ¶ Virt⁹ porro p quā est custodia ipsa est q̄ res ꝑsernat q̄s cogitatio intellect⁹ ordinauit ⁊ formauit: ac suis ipressit locis. Durāt ergo firme ⁊ stabiles vsq⁹ tps quo necia ē earū eductio a potētia in actum. Hę sunt ꝟtutis actiones per quā fit regimen.

¶ Capi. x. de sentiētis actione virtutis.

A Mātecedētibus dictū ē q̄ ꝟtutis sūt sentiētes ⁊ virtutis volūtarie mouētis opari cerebrū mediatiōe neruoꝝ q̄ sensui sunt ⁊ motui volūtario organa. Hoc aūt fit vt aliq̄d animalis mittat spūs q̄ in cerebri ē vētriculis ⁊ in neruis ad oīa mēbra. Huius rei signum est: qm̄ cū aliquē icidim⁹ neruoꝝ q̄ ad aliq̄ puenit mēbra: mēbrū illud sensu p̄uat ⁊ motu vtrisq⁹ iuxta q⁹ illi neru⁹ ministrabat hmōi ex sē su ⁊ motu: aut motū. s. cū sensu. Dictū ē aūt ō oiuz habitudie neruoꝝ in añcedētib⁹ quotq⁹ sint: ⁊ q̄ eox vtilitas cū de mēbris disputaremus. Ostēsum q⁹ ē illic neruoꝝ p q̄s sensus fit origines ꝓia eē cerebri: eo q⁹ mollities illis necia eēt cū susceptiōis facilitate nerui aūt p q̄s mot⁹ fit volūtari⁹ a puppi: cerebru ꝓcedūt: eo q⁹ illis ⁊ durities ⁊ stabilitas in multo eēt necie motu ⁊ actiōib⁹ q̄ huic istāt cerebri ptī. Est aūt hui⁹ cerebri ptis durities añriozis aūt mollities. Ostēla ē ēt habitudo singuloꝝ sensus mēbroꝝ q̄ sunt visus audit⁹ odorat⁹ gustus ⁊ tact⁹. ⁊ figura eoꝝ siz ⁊ locatio membri cui⁹ ille sensus ꝓpriē: eiusq⁹ actio: siz ⁊ mēbra q̄ ad eadē necia sunt vt illoꝝ ꝑficiat actio pariterq⁹ singuloꝝ vtilitas vt nō sit neēe nos iterū ista ponere: nisi cōmemorādi gr̄a: ne longior liber fiat series cū sit hec nr̄a loco itērio ostēdere q̄lio vnius cuiusq⁹ hoꝝ ꝑficiat actio ꝟtutū sentiētiū vez. ¶ Dico q̄m̄ sentiētes ille ꝟtutes sunt q̄ singula sentiētia mēbra suā in sensatā rē imutāt. Hoꝝ diuersitates ꝟtutum q̄nq⁹ sunt: visus ꝟt⁹: ⁊ audit⁹ ꝟt⁹ odorat⁹ ꝟt⁹: gust⁹: ⁊ ꝟt⁹ tact⁹. Visus ꝟt⁹ subtilior ē reliq̄s ⁊ ei⁹ nā ignea. Ignis tres sūt spēs: flāma rubor ⁊ lumē: nā visus lumis ē nā ⁊ lucis eiusq⁹ sensa lumē ⁊ lux diurna. Post vi suz in subtilitate audit⁹ ē: cui⁹ nā q̄ ⁊ aeris eiusq⁹ sensuz aeris ⁊ q̄ in aere fiūt pcussiōes vox. s. vox eterū i aere ē pcussio ⁊ son⁹. ¶ Post hui⁹ subtilitatē sensus ē odorat⁹ cui⁹ sensa sūt vapores vaporūq⁹ nā ꝓtēperata ē ex aq̄ terre nālis. Hui⁹ sequit subtilitatē gust⁹ sensus cui⁹ nā q̄ ⁊ aq̄ sēsum q⁹ ei⁹ sapores. Sapores aūt ex q̄dā ghanī re hūida. Oib⁹ spissior tact⁹ ē sensus q̄ ⁊ terre ꝓpartur: eiusq⁹ sensuz terra: ipsiusq⁹ accūtia: durū siz ⁊ molle calor⁹ frig⁹. Hoꝝ aūt sensuū cuiusq⁹ erit sensus i sentitā rē alteratiōe sui ⁊ imutatiōe in naturā rei sentite sentitq⁹ ea imutatione mēs ⁊ sentitā ꝓprehēdit rē. Nos igit quē admodū hoc fiat ꝑmū i visus sēsū ostēdem⁹.

¶ Capl'm. xj. de visus sensus assignatione.

DIco quonia visus cetrus subtilior ē sensib⁹. Ei⁹ eterū sentitū ignis ē q̄ ceteris subtilior. est coꝝpib⁹ q̄ hoc sunt i mūdo. Signū aūt hui⁹ subtilitatis eiusmōi sensus ē q⁹ i lōgin quo posita remotaq⁹ ꝓhēdit ⁊ sentit ea. Reli qui aūt sensus sensa remota a se nō ꝑcipiūt ea remotiōe q̄ sua ꝓprehēdit visus sensa. Ostendim⁹ aūt qm̄ videſ spūs ad oculos p neruos decurrit duos ꝓcauos: q⁹q⁹ eox ort⁹ ⁊ origo a duob⁹ ē ꝑe cerebri vētriculis q⁹q⁹ ꝑte media stino vicinant vētriculo añq⁹ ad oculos tendāt queniūt⁹ descēdūt: mittitq⁹ alteri⁹ meat⁹ ad alter: deinc diuisi tēdūt i alterutra q̄sq⁹ in oppositū sue origis oculum ꝓsolidatq⁹ crystalleidos tunice. Hec aūt tunica cristallina ꝑmū est visus organū q̄ ⁊ invltimo ē claritatis ⁊ lumis ac nitoris ⁊ iō factū ē vt a calorib⁹ cito alteraret. Spūs aūt videſ a duob⁹ ꝓe cerebri mittit vētriculis p duos illos neruos ꝓcauos subtiliat⁹ ⁊ clarificat⁹ ad hūiditatē q̄ grādini silis ē clare ⁊ lucēti. Hui⁹ aūt videt⁹ ips nā q̄ aer ē ignei illumiati eiusq⁹ ē cū ad hūoꝝ puenerit crystalleidos foras egredi ꝓtinuariq⁹ ⁊ vniri aeri illumiato diurno pp eā q̄ inter vtrūq⁹ ē ꝓfiguratiōē. Est aūt eox q̄sq⁹ facilis imutationis ⁊ alteratiōis. Et aer q̄dē exterior in colores facile ⁊ celeriter alterat: spūsq⁹ interior cū egressus aeri cōtinuatur ⁊ vnit in eū in quē ⁊ aer ꝑus alteratus est alteratur colorē ⁊ ad oculum eandē defert alterationē alterat q⁹ ea crystallina humiditas eo q⁹ alterationis facile susceptilis sit sentitq⁹ que in cerebri est ventriculis eiusmodi alterationez mens. Manifestātur ergo hoc modo exteriores mēti res p colores. ipaq⁹ a coloribus ⁊ figuras corpum ⁊ magnitudinē motūq⁹ commensurat. Aer etenim illuminatus ⁊ diurn⁹ spiritus est videri quēadmodū nerui qui a cerebro virtutē sensus sumūt ⁊ motus atq⁹ ad mēbra quibus ꝓtinuantur ꝑferunt. Sic ⁊ aer exterior alterat per colores eāq⁹ spūi ꝑsentat alterationē videnti: sentitq⁹ eandē mens al-

terationē occursus tpe ⁊ iteriores spūs ⁊ lucis exteriozis. Nec est oino iter momētū quo occurrit spūs luci ⁊mēs illū sentit aliqō oimodis tps ꝓpter eiꝰ occursus cellerrimā ad mētē puēctionē. Sz ⁊ si res visa lōgo remota est spatio cōprehēdit tñ vidēs rē visam spūs: tpe lato carēte sit tm̄ q̄ eos circūdat aer clarꝰ ⁊ illuminatꝰ alterationē ad spm̄ deferēs videntez sentitqz cā; mēs alterationē colozē. Si etenim nos circūdās clarꝰ nō est lucidꝰ ⁊ est nebulosus aut obscurꝰ: ꝑputaꝝ ab oculis egrediens spūs ⁊ in suo ꝓgregaꝝ loco: aut eo sistit loco quo ei tenebzositas obuiat: necvisaz cōprehēdit rē. Sic q̄z si iterſit aliqō corpoz iter rē visam ⁊ spūz videtē res visa cōprehēdi non poterit. Idē ⁊ in sensu inenimꝰ tactꝰ: si qñ digito rū alicui hoīs incōmodū aliqō accidat mens illud sentit incōmodū cōtinuo: nec erit inter digiti occursuz rei q̄ nocet ipsiusqz ad mentē nocumēti accessuz tps aliq̄: ꝛyno fit tpe: nisi si q̄dē neruo q̄ ad eū puenit digitū icōmodū aliqō accesserit: ꝑputatio. ſ. aut ꝓtritio vel ligatio: aut certe opilatio ꝓhibeaꝝ spūs ad digitū illū trāsitꝰ: nec mēs icōmodū hac ō cā sentiet. Ad hūc ēt modū in oibꝰ se res hz sensibus. ſ. q̄ vno eodēqz fit tpe ⁊ sensus cū sentito occursus ⁊ ad mētē eiꝰ delatio: nihil oio tpis iterpositō: nisi forte aliq̄d sit qđ ꝓhibet ⁊ sensum ꝑputet. Nos aūt accidētia q̄ visus sensum ꝓhibeāt reliquosqz sensus ostēdemꝰ: cuz de morboz causis disputabimꝰ. Ex his ergo q̄ dicta sunt ptz visuz ea q̄ vident aeris mediatiōe illum inati cōprehēdere.

¶ Capit. xij. de auditus sensus assignatione.

Auditus sensuz in his q̄ dicta sūt ostēdimꝰ p par vnū neruoz q̄ ex pia oriuntur cerebri fieri. Eoz aūt ortꝰ a loco q̄nti ē pis qđ a cerebzo oriturꝝ ad duo puenīūt auriū foramia q̄ in duobus sunt lapideis ossibꝰ capitis. Ut aūt eoz q̄sqz ad foramē puēit dilatat ⁊ ꝑficiat foramēqz opit. Et opimētū hoc p̄cipuū est audit⁹ organū: eiusqz in auditu vis q̄ ⁊ in visu cristalline tunice: huiꝰ opimēti nā aerea ē: ⁊ p duos hos neruos auditꝰ sensus a cerebzo ad aures porrigit. Sensus aūt auditꝰ grossioz visus ē sensu qm̄ visus sentitū ignis ē: auditꝰ aūt aer ignisqz aere subtilioz. Amplꝰ visus sensus res ꝓprehēdit remotas multo ꝑplusq̄ auditꝰ sensu cōprehēsas. Auditꝰ aūt sensus fit cū sonꝰ itonuerit in aere: isqz pcussus aer ad aures vsqz peruenerit ad istz. ſ. qđ tā; bedehēgū aeri oppositū ē a q̄ ad foramē pcedit auditꝰ quēadmodū vndaꝝ puēit ad loca ab alijs motꝰ: cū diu eaꝝ ē moueri. Commota itaqz aliq̄ aeris ꝑte monet ħ aliā q̄ alia monet illi ꝓtinua donec ad aures veniaꝝ ⁊ auditꝰ foramia: igredi turqz locū viti sil̄ez vsz optimētū q̄ foramē optitur ab interioꝛibꝰ alteraꝝ illiꝰ optimēti nā in aerz nāz sonoꝛi cū sit auditꝰ nā aerz ꝓfigurata nāe sonoꝛi facileqz i illā alterek puēitqz eiꝰ alterationis sēsus p duos q̄ ad foramia veniunt neruos ad mētē sentitqz vocis ⁊ soni nāz mēs atqz eiꝰ hoc modo est habitudo.

¶ Capt̄m. xiij. de odoratꝰ sensus assignatiōe.

Odoratus sensus grossioz ē auditu sensu eiꝰ etem̄ sentitū vapoꝛes q̄ a corpibꝰ dissoluunt hūidis sūt auditꝰ aūt sētitū aer vapoꝛ aūt q̄dā est cuiꝰ nā ex comixtiōe ē aerz ⁊ aq̄ iōqz ⁊ aere ḡssioz ē. Ostēdimꝰ aūt pmū p̄cipuūqz huius sensus oꝛganū duo esse augmenta q̄ ventriculis oriunt cerebri, pre duobꝰ q̄ ēt duobꝰ māmillis rū sunt vberibꝰ silia vicina ossi colatoꝛio sili: Sētiunt aūt odoꝛē ferētia: qm̄ vapoꝛ q̄ a corpoꝛibꝰ dissoluit odoꝛiferis aeri miscet ⁊ nares itrat: trahūtqz illū duo ad se, pre cerebri ventriculi p hec duo silia māmillaꝝ vberibꝰ augmēta a naribꝰ ⁊ ad se iducūt: mutaꝝqz duoꝝ hoꝝ nā augmētoꝝ in etusmodi vapoꝛis nāz attracti sentitqz: hmōi alterationē mēs. Cerebꝛi etem̄ ē nā ꝫhelare ⁊ pp aeris attractionē fridi qđ p dilatationē sit ⁊ superfluitatuz emissionē q̄ reductione ꝓficit vt calor suo in statu custodiat nālis. Seq̄tur itaqz ei⁹ dilatationē aeris a naribꝰ attractio ⁊ a pectoꝛe ac pulmone gurguliōeqz: sequit qz hāc aeris igressus exteriozis. Hec dilatatio respiratio vocaꝝ per quā sensus est odoꝝ cū vētriculi duo pre cerebꝛi p duo vberibꝰ mām̄illaꝝ augmēta silia aerē a naribꝰ vapoꝛibꝰ odoꝛiferoꝝ immixtuz corpuz trahūt. Imaginanꝝ aūt nōnulli odoratū p nares fieri tm̄ ipsaſqz p̄mū odoratꝰ oꝛganū ee. Signū aūt nobis ē hoc ita nō eē p̄cipuū qz odoratꝰ istz duo eē augmēta māmillarū vberibꝰ silia q̄ a vētriculis oriunt cerebꝛi: qm̄ si in ꝓspectu nostro multos vapoꝛes succēdimus nosqz ipos a respiratiōe arctamꝰ ad interioꝛa nihil oino illoꝝ sentimꝰ odoꝛes vaporū: nec tñ eo tpe in dubiū cuiq̄ venit nares illis repletas eē vaporibꝰ. Si ꝛo respiremꝰ et ad interioꝛa vapoꝛes illos traxerimꝰ statiz ⁊ ex momēto odoꝛes sentimꝰ. Et hoc ē signū qm̄ mēbꝛū qđ maxime odoratꝰ ē oꝛganū, pfunditꝰ positū ē q̄ nares ⁊ sunt duo augmēta q̄ a duobus, pre cerebꝛi, pminēt vētriculis. huiꝰ aūt membꝛi figura iam lōge ante expōsita est cū de membꝛis fieret tractatus.

¶ Capit. xiiij. de gustus sensus assignatione.

Gustus sensus grossioꝛ est odoratꝰ sensu quātitate ea qua vapoꝛes aqua subtiliores sunt. Odoratus etem̄ sentitum vapoꝛes gustus aūtez sentitum

ritum humiditas est aquosa: que inter naturā est vaporis ⁊ terre. Ꝫ cōgrani ei⁹ pmi nāi. lingne rara facta ē ⁊ spōgie silis hūiditatuz nāe saporiferaꝝ cōfigurata. venit aūt vt dcm̄ ē ad liguā a cerebro ex tertij neruoꝝ pis neruus vn⁹ q̄ in eā distribuit ⁊ sensū ministrat gustus quēadmodū oēs ad mēbra deferūt sensum nerui. Saporifere aūt res cū ad linguam puenerit eiusq; obtauerint corpori in ea qō cuiusq; est saporis operātur: mutaturq; lingue nā in rei nām saporifere: sentitq; q̄ ad linguā venit neruus mutationē illā ⁊ ad mētē defert quēadmodū in alijs oibus fit sensibus.

¶Capitulum .xv. de tactus sensus assignatione.

TActus etiam sensus ⁊ ipse quēadmodū ⁊ alij sunt sensus ē sentiēs. s. in mutatiōe insentiti nām cōtinuatiōeq; sensus illi⁹ p neruū sentiēti illi ꝓpriū ad mētē nisi q̄ cuiq; sensuū solo excepto tactu mēbrū deputatū est ꝓpriū. Tact⁹ ꝫo sensus in oib⁹ ē corpis mēbris: capillis: pilis ⁊ vngui⁹ exceptis. Ad vnū qōq; zem̄ mēbroꝝ neru⁹ a cerebro porrigitur aut nucha: quēadmodū in neruoꝝ figuratione dictū est: ad pilos aūt ⁊ vngues nihil hoꝝ ducit. Piloꝝ zem̄ gñatio ex vaporib⁹ est siccis: vngues extremitatib⁹ sunt cōtinuati digitoꝝ: ⁊ in eoꝝ radicib⁹ ligamēta ex neruorū genere illos tenētia ⁊ astringētia: nō q̄ illis sēsum cōferāt nisi ligationis solius loco.

¶Capitulum .xvi. de his que cuiq; sensuum conueniunt discordantq;.

ORū singuli sensuū si i suo sint habitu ⁊ q̄litate nāli ad q̄dā q̄ sentiūt inclinātur delectāturq; eis ⁊ alia fugiūt ac abominant. Visus zem̄ delectat coloribus albo mixtis ⁊ nigro fusco. s. ⁊ viridi venetoq; ⁊ aduersatur albo: ⁊ si q̄d nāe ei⁹ est facit in eo passiones fortes: diuiditq; ⁊ ledit quēadmodū cum q̄s solē intuet cōtingit: color aūt niger ei⁹ congregat lumē ⁊ ad interiora reducit: quēadmodū in tenebris paucitas accidit visus. Nisi q̄s color niger min⁹ nocet visui q̄s nitid⁹ ⁊ nitens fulgurāsq;. Que zem̄ in visu fit a nigro alteratio coloꝝ nō semel est ⁊ statim ꝫ mediocriter ⁊ paulatim: q̄ aūt ab albo pīmū nocet semelq; ⁊ subito. Ois aūt alteratio q̄ subito semel fit magis nocet. Si ꝫo ifirm⁹ fuerit visus coloribus reficit alternis. Et si q̄dē a colore nocumētū factū est albo color illi ꝓdest venet⁹ ac viridis fusculq;. Si aūt ex nigro ꝓtingit color ꝓderit albus. Sic ⁊ oēs reliq̄ sensus si suo labefiunt a nāli habitu: alteri⁹ recreantur ex suoꝝ genere sensoꝝ. Audit⁹ zem̄ vocib⁹ delectat q̄ in vltimo sunt māsuetudinis lenibusq; ⁊ planis iuxta mēsurā cōpositiōis dispositis. Et si q̄dē obtusus est: vocib⁹ delectat in vltimo māsuetudinis ⁊ claritatis puitatisq; vt corda rū lire mot⁹ ē nō asper. Si aūt graues fuerint voces vt tonitrui vel pacute: vt collisiōes aliquoꝝ: audit⁹ eas fugit qm̄ tps ledit. Odorat⁹ porro sensus odorib⁹ delectat iocūdis: eo q̄ iocūdus odor vaporis significet tēperātiā: festidis aūt ⁊ abominabilib⁹ ledit: eo q̄ huiusmodi odores extra tēperātia significāt. Sunt⁹ de nicq; sensus dulcib⁹ delectat eo q̄ huiusmodi linguā ab asperitate leniāt sedātq; in delectabilia. Fugit aūt amaros sapores eo q̄ huiusmodi sapor ptes adunet lingue ⁊ aspet ei⁹ qz imergat substātie: et cōtinuatiōes ipsi⁹ partiū dissūgat. Et hic siquidē pōtico ei⁹ est sapore ac in suaui ⁊ aspero: vnctuosis roborat eo q̄ hic sapor lenit ⁊ vacua replet. Si aūt ex saporib⁹ patit amaro a cerebro aut a salso: dulci iocūdior fit. Tact⁹ quoq; sensus corporib⁹ delectat q̄ i calore tēperata sunt ⁊ frigore: duritie ⁊ mollitie q̄lis est ⁊ medij palmaꝝ cutis. Fugit aūt acuta incidētia calidaq; corpora q̄ dissoluūt ⁊ ꝓtinuatiōes separāt: frigidissima q̄ q̄ ū spissant ⁊ ꝫgregāt intrīn vt ptes alie q̄dez alijs stringant: fiatq; ꝫtinuationū separatio.

¶Capitulum .17. de virtutis voluntarie mouentis membra assignatione.

VIrtus autem mē bra volūtarie mouēs a cerebro ꝓcedit ⁊ per neruos ab ipo oriētes mittit ⁊ a nucha: atq; ad lacertos puenit volūtariū illis dās motū: mouētq; q̄ i organico sunt mēbro. lacerti: sedturq; illoruz motū ossis mot⁹ dehic disgregatiōis q̄ toti⁹ ē mēbri p volūtatē mot⁹. Mēbri ꝫo mot⁹ fit lacerti reductiōe ⁊ ad sui radicē originēq; retractiōe vñ ⁊ chordā secū in eā retrahit partē ad quā mot⁹ ē necessari⁹. exēpli gra. palme mot⁹ fit siquidē lacert⁹ q̄ in latere est familiari cubiti mot⁹ fuerit ⁊ ad suā repressus originē. sequiturq; eiusmodi motū ossū palme mot⁹ quez disgregatiōis palme comittat mot⁹ duplicat qz man⁹ in afrioza ⁊ volūtarie. Si aūt q̄ in exneo sunt latere moueant lacerti palma ad posterioza volūtate reuoluit. Hanc gen⁹ ꝫtutuz vnū ē gen⁹. s. volūtarij mot⁹ spēciq; ei⁹ tot sunt quot⁹ ⁊ in corpe lacertoꝝ nūer⁹. Hi ꝫo in corpore sunt ānglēti vigintinouē. Explanauimus aūt quō vnuscuiq; lacertoꝝ q̄ in corpe sūt motū cuiusq; mēbroꝝ faciat cū de ipis tractaremus lacertī iōqz ⁊ hic nr̄s ꝫvolūtario motu finim⁹ tractatū. Virtim⁹ ēt de ꝫtutib⁹ sufficiēti⁹ q̄q; sat⁹ sint artem volēti medicine sicut in libris sapiētis galieni est inuenire.

¶Cap. 18. de actionum assignatione.

Et quoniam naturales oñdim⁹ virtutes vitalesq; ⁊ aiales generaq; eaꝝ ac spēs: iaz possibile est tibi ipas intueri actiones virtutū. Quedā nāq; nālis sunt virtutis actiões: q̄dā vitalis alie ꝟtutes aialis. Explanauim⁹ aūt haꝝ cuiusq; actionū habitudinē cū de ꝟtutib⁹ loqueremur: cuiusmodi sit singulaꝝ actio ꝟtutū ostēdētes. Et ꝙ ampli⁹ ex his q̄ illic dixim⁹ ppendes. Q̄m actionuz alie sunt simplices quas scilis virtutū queq; opatur singularis: actiões. s. nāles vt attractio retētio digestio ⁊ expulsio. In vitalib⁹ actiones dilatatiōis ⁊ reductiōis. In aialibus aūt motus q̄ volūtarie mouet. Alie ꝟo cōpositevt actiones quas queq; eaꝝ due: aut ples operantur ꝟtutes. In nālib⁹ quidē actionib⁹ vt appetitus: cibi trāsmissio digestio ac past⁹: ḡnatio: ⁊ nutritio. Appetit⁹ q̄dē duab⁹ fit ꝟtutib⁹: altera ꝟtus ē attrahēs: altera aūt sentiēs. Trāsmissio ciboꝝ duob⁹ ⁊ ipa operaꝝ ꝟtutib⁹: altera ꝟtus est attrahēs: altera ꝟo expellēs. Sik⁹ ⁊ digestio duaꝝ fit actiõe ꝟtutū: altera ē retinens. Altera ꝟo imutās est virt⁹. At ꝟo past⁹ quatuoꝛ eget virtutib⁹ attrahēti: retinēti: digerēti: ⁊ expellenti. Porro generationē tres pficiūt virtutes. Prima ē imutās q̄ scilis sperma imutat a subtilitate in grossitiē. Scōa virt⁹ in formās que mēbra figurat: meat⁹ pforat: aspera dā asperat: leniēda lenit. Tertia nutritiua est virt⁹ que mēbra a puitate trāsfert ad magnitudinē. Nutritiue aūt virtutis actio cōplet̄ per augmētātē ⁊ pascētem. In vitalib⁹ aūt actionib⁹ an helitus pficitur actio per dilatātem virtutē ⁊ reducētē. In aialibus aūt actionibus sensus actio duab⁹ fit virtutib⁹: altera est per quā sensus in sentita alterat: altera vero sentiēs virtus per quā sentit illa imutatio. Hoc itaq; mō oēs sunt cōposite actiões ꝓpossibileq; est tibi oēs ituēri actiones ex illis q̄ de singulis dixim⁹ virtutibus q̄ ⁊ sufficiūt.

¶ Capitulū. xix. de spirituū assignatione.

Superest iam nobis diuidētiū res nāles vnū tm̄ diuidēs. specłatio. s. de spib⁹ p quos corpis firmitas fit: ⁊ subsistentia: oēsq; ei⁹ cōplent. actiões. Dico spirit⁹ tres eē p̄m⁹ ē nālis: seōs vitalis: tertius aialis. Nālis ḡnatio spirit⁹ in epate fit: ⁊ ab eo p venas nō pulsantes in oē mittit corp⁹: virtutēq; ꝙstituit nālē: eiusq; bñ format actiões ac pficit. Fit aūt ei⁹ ex meliori q̄ in epate fit sanguie claro subtili mūdo ⁊ puro ḡnatio cui null⁹ alioꝝ misce tur hūoꝝ vel supfluitas: i vltio digesto decoctiōis. Vitalis ꝟo spūs in corde ḡnat: a quo p pulsantes mittit venas in oia corpis mēbra: vi tale ꝙ fortat ꝟtutē ac custodit: ⁊ ei⁹ iformat habitudines ac pficit: eiusq; ḡnatio ē ex subtilis vapoꝛe sanguis clari ⁊ mūdi: ⁊ ex aere p respirationē iducto: Aialis aūt spūs i vētriculis hz cerebri ḡnationē: ⁊ p nernos ad oē mittit corpus: a tale q; ꝙstituit ꝟtutē ac solidat: ⁊ in sua seruat habitudine. Huiꝰ ḡnatio spūs ex vitali fit spiritu cui⁹ in corde ē habitaculū. Hic ꝛem spūs a corde ascēdit ad cerebꝝ p duas pulsātes venas q̄ innemiles dicūtur ad cerebꝝ tēdētes ⁊ craneū trāsmittunt q; vsq; locū q̄ cerebri sedes ⁊ bassis dict⁹ ē: dimidū turq; illic multiformiter: fitq; ex eis reuolutio ⁊ tela reti silis pp haꝝ multiplicē vēaꝝ diuisionē: fūtq; alie sup alias ⁊ admiuicē retite imiscēturi seipas. Fūtq; hoc mō reti sil⁹ dehinc hec coaduna tur tela duoq; ex eis fūt pulsantes duab⁹ pti mis sil⁹ vene. ex quaꝝ diuisionib⁹ ea facta ē irretitio: a scēdunt q; ad supioza loci huiꝰ ⁊ ibi dē distribuunt. Spūs itaq; vitalis cū a corde ascēderit ⁊ ad hoc puenerit rete: ⁊ in multitudine eius venaꝝ oēs ptrāserit reflexus: diutiusq; ibi pmānserit: ⁊ in vltio fuerit maturationis decoct⁹ claruſq; fit ab eo spūs aialis. Jō & rete illō venaꝝ paratū est vt spūs decoqueret vitalis: fieretq; decoctus aialis. quēadmodū ⁊ due māme pparate sunt sanguis vt lac fiat. Dehinc aūt ab hoc mittit reti p duas q̄ ex oibus illis ꝙgregant venas ad duos pre cerebri vētriculos: subtiliaq; illic q̄q; illic imixte fuerāt repellunt supfluitates ad nares ⁊ palatū. Et ab illis ad posteriozē cerebri mittit ventriculū: puppim. s. p meatū q̄ duob⁹ iterest vētriculis vel vasis. Duo aūt dico vasa mediuz cerebri vētriculū ⁊ puppiz. Meat⁹ aūt hic nō ē semp apert⁹. In ei⁹ ꝛem vētre corp⁹ ē qō vermi sil⁹ dixim⁹ illū oppilās dēec nature cura illō a vētriculo repellat medio ad posteriozē: reduciturq; corp⁹ vermi sil⁹ ⁊ meat⁹ apit trāsmittiturq; qō mittēdū ē dehic ad suū illis reducit locū: ⁊ p spīm q̄ in puppis ē vase mor⁹ fit et memoria: p illū aūt q̄ in proza ē cerebri fēsus fantasia pp habitātē cerebri mediū vētriculū cogitatio: h⁹ itaq; mō ḡnatio fit spūs aialis in cerebro a spū vitali quēadmodū ⁊ māme sanguinis pate sunt decoctiōi vt fieret lac. testes aūt spermatis maturatiōi. Spmati etem vasa prepata sunt ille. s. inuolutiões ⁊ retoꝛsiões q̄ in testib⁹ sunt quo eius in eis plongetur mora ⁊ maturet in naturā quā habent spermati configuratā. Sic quoq; ⁊ lacti vene prepara te sunt a cōcana ascēdētes vena ad māmillas quo ei⁹ differat in ipo ascensu mora ⁊ decoq̄tur ⁊ in nāz altereꝝ eoꝝ lacti cōsimilē ⁊ vicinā. Ad hunc modū qne in cerebro est iplicatio facta est venaꝝ pp spūs generationez aialis ex vitali quo imoꝛetur in ea subtilie⁹ ⁊ercoquat. Tradiderūt aūt nonnulli sapiētū spūm hunc

qui in cerebro ē aiam eē: animā aūt corp⁹ eē. alij aūt instrm aie esse quo in oibus vtr sensi bus:aiam corp⁹ nō eē:hoc āt visuz ꝓbauit ni ꝓpiquus ē. Si eteni in viuū intēderis aial: inciderisq; cranei os ⁊ cerebri donec appeat tibi qō sup cerebꝝ ē oꝑimētū:dehinc hoc scin deris operimētū:pri⁹ iñ suspēsum cū cauterio inciderisq; ⁊ abieceris:nō iō illi⁹ cessat aialis sensus motusq:sicq; ⁊ si ipm scindas cerebrū nō tñ ad ventriculos ei⁹ pueniēs nō pereunt ei⁹ sensus ⁊ mot⁹. Quāuis eteni corrūpāt sen sus ⁊ mot⁹ si frustra coadunaueris hec ⁊ cere brū in suū restitueris locū statiq; ⁊ aial sensus reuertit ⁊ motus. Si āt eēt aia corp⁹ spūsq; h aia si forte cerebꝝ his scindeti scissionib⁹ enacuareturq; spūs hic oino ⁊ sensu pūareť aial ⁊ motu:nec deiceps reuerteret cerebro i suaz ꝓuerso figurā. Quib⁹ ex reb⁹ oñdit aiaz corpus nō eē eiusq; habitatio in cerebro ē q̄d ipsa sit:spūmq; aiaz orgaūi eē ꝑ quē ⁊ sensus fiat ⁊ mot⁹ volūtari⁹. Et qm iā tractare de aia extra nři intentionē libri ꝓpositū est:quenien tiusq; philosophie q̄z medicine arti ⁊ de ipīb⁹ que dicta sunt sufficiūt: visuz ē nobis hoc ter minare caplm simulq; res naturales.

¶Capitulum. xx. Quid afferant res natura les si suā exeant naturam.

Sciendū tibi est qm ꝑ rez nāliuz in sua ha bitudie pseuerātiā ⁊ corpis hois est subsistentia earūq; tēperātia ⁊ corpus est sanū: si āt tēperātiaz ceciderit erit aut ifirmū aut nec sanū nec egz. Que cū ita sint corꝝ hitudies tres sūt: aut em sanū est aut infirmū:aut nec sanū nec ifir mū. ¶Sanū corpus ipsuz est qō tēperatū est in mēbrorū suoꝝ ꝓplexione partibus suis cō similiū:eqlis quoq; ē cōpositiōis in mēbris or ganicis figura. s. mēbroꝝ forma ⁊ quantitate nūero positiōe in ea q̄ pōt eē excellētia cuiq; paratū ē. ¶Corp⁹ aūt egrotū est extra tēperā tiam positū in mēbroꝝ ptibus suis ꝓsimilium cōplexione nec eqlis est orgānicoꝝ cōpositio mēbroꝝ. Quod antē nec sanuz nec infirmū ē dicitur tribus eē modis. Primus est qō inter sanitatē ⁊ morbū mediū est. Scōs est cū simt ⁊ sanitas adest ⁊ morb⁹:vt si sit oculus ifirm⁹ reliquaq; oia mēbra sana:aut manus ꝓpedes egrotis ceteris oibus in sanitate constitutis. Aliquotiesq; sanitas ⁊ morb⁹ eodē sunt i mē bro vt si tēperate sit cōplexiōis ⁊ male cōposi tionis:aut ꝓpositiōe q̄dē equali mala cōmitte tur cōplexio. Tertius est modus cū quodā q̄ dētpe corpus ipz sanū est q̄dā egrotū quēad modū cui⁹ ē cala cōplexio: est q; estate ifirm⁹ hyeme sanus:⁊ econuerso cum sit. s. corpis cō plexio frigida estate sanus ē: hyeme morbo molestat. Eodē modo ⁊ si cuiusuis ē ꝓplexio humida pueritie tpe morbo laborat ⁊ iuuētu te san⁹ ⁊ ecōtra. Cui⁹ em sicca est ꝓplio sanita te gaudet in pueritia iuuētusq; ei⁹ morbis p̄mit. ¶Dissenserunt āt in morboꝝ nā medici Galienus etem ⁊ hypocras quiq; eoꝝ sequū tur visum aiūt morbū esse nocumētū actiōis sensum. Corp⁹ em si tēperantia egrediat nāli pua egressiōe:sintq; ei⁹ actiōes pfecte nec sen sui appeat in aliq̄bus eius iminutio actiōib⁹ nec vero nocumētū:eiusmodi corp⁹ sanū esse dicit. Ideo etiā sanitas hac diffinit diffinitio ne q̄ dicit sanitas est corpis habitudo ꝑ quā actiones eius cōplent q̄ in nāli sunt decursu. Diffinitio aūt morbi iuxta Galieni ⁊ hypocra tis visum aliozūq; eos imitātiū est habitudo corpis per quā nālibus accit actiōibus nocu mētū sine mediāte. Corpis qō nec sanū ē nec egrotū diffinitioqm i eo ē hitudo ꝑquā necad sanitatē nec ad ifirmitatē ferť iz eaꝝ neutrū. ¶Aiunt aūt nōnulli qm corp⁹ si nāe egredia tur habitudinē siue actiōibus nocumentum fiat siue nō ifirmū est hoc aūt vitiosum. Cōez etem asserit hoc visum morbū oium corꝝrū cū nō in vltimo tēperātie corp⁹ sit nisi raro in ueniri. Morb⁹ itaq; nihil aliud est q̄z actionis qō sentū nocumētū. Diximꝰ aūt de sani habi tudine corpis cū de ꝓplexiōib⁹ loq̄remur. Cor poris aūt infirmi habitū cuiusmodi sit osten demus cū de reb⁹ extra nām positis disputa bimus sicq; qō nec sanū nec ifirmū est corp⁹ facile poterit agnosci plena cognitz duab⁹ ex tremis habitudib⁹ notitia et pfecta discretōe.

¶Sermo q̄ntus p̄me partis libri cōpleti artz medicine qui dicť regalis dispositio hali filij abbas discipuli abymeher moy si filij seyar translatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinum de rebus non naturalib⁹ trigintaocto capitula.

Disputatio vlis ō reb⁹ nō nālib⁹ eaꝝ nā ca. 1
De aeris assignatiōe ⁊ diuisione eius. 2
De ptitiōib⁹ anni ⁊nā cuiusq; ptietis. 3
Que sint aeris actiōes in singulis āni ptiētis bus ⁊ cū in sua nāli sunt habitudine. 4
Quid ptientia anni faciāt cum extra natura lem fuerint habitudinē. 5
Quib⁹ accidāt morbi in ptiētibus anni q̄s li bereť eis ⁊ q̄b⁹ magis accidant. 6
De mutatione aeris ꝓpter astra. 7
De aeris mutatione ꝓpter vētos. 8
De mutatiōe aeris ꝓpter regiones. 9
De mutatiōe aeris ꝓpter vapores. 10
De pestilētialis aeris assignatiōe. 11
De exercitij diuersitatib⁹: quidq; i corpibus operetur. 12
De balnei actionū in corpe assignatiōe. 13
Uniuersalis de cibis disputatio. 14
De spēz ciboꝝ assignatiōe ⁊ pmū de gnis. 15
De olez diuersitatibus ⁊ virgis earum. 16

De plantaꝝ radicibus ortolanorum. 17
De plantarum fructibus. 18
De arborum ortolanorum fructibus. 19
De mõtanaꝝ ⁊ silnestriũ arboꝝ fructib⁹. 20
De cibis que ex animalibus sumuntur ⁊ primum de quadrupedibus. 21
De extrẽitatib⁹ q̃drupedũ ⁊ viscerib⁹ eoꝝ 22
De auium carnibus. 23
De ferculis p̃paratõe carniũ p artificiũ. 24
De natantiũ carnib⁹ animalium. 25
De supfluis animalium ⁊ primũ de lacte. 26
De melle ⁊ zachara diuersitatibusq; eoꝝ. 27
De dulcib⁹ q̃ ex melle fiunt ⁊ zachara. 28
De potuũ assignatiõe ⁊ primũ de aq̃. 29
De vino ⁊ de ceruisijs oibus. 30
De medicinalibus potibus robis. s. 31
De nã odoriferoꝝ florũ ⁊ herbarum. 32
De aromatum iocundoꝝ naturis. 33
De vestibus ⁊ q̃d in corporibus operẽt. 34
De somni ⁊ vigiliaꝝ actionũ assignatiõe. 35
De coitus in corpore actionibus. 36
De euacuationibus naturalibus ⁊ earuꝫ diuersitatibus. 37
De anime accidentibus. 38

¶Capitulum primum disputatio vniuersalis de rebus non naturalibus.

ONe rerũ naturaliũ quantũ p̃sentis exigebat artis necẽtas hitudines ostendim⁹ ⁊ explanauim⁹: qõq; hãc volenti ⁊ ad vltimã vsq; inq̃sitionẽ discere sufficiat. Jã hoc loco p̃senti. s. sermõe de reb⁹ disputabim⁹ nõ nãlibus. ¶Dico ergo qm̃ non nãlis resiq̃ dã sunt ⁊ cãe q̃bus hõ indiget vt vita eius duret. Sunt aũt sex. Primũq; hoiuꝫ corpa circũdãs aer. Scõm mot⁹ ⁊ q̃etis genus. Tertium ciboꝝ ⁊ potuũ gen⁹. Quartũ sõni ⁊ vigiliaꝝ. Quintũ euacuationũ nãliũ ⁊ cõstipationuꝫ. Sextũ aialiũ accẽtiũ est gen⁹. Porro sub euacuationibus nãlibus balneũ cõtinet ⁊ coitus vita: egestio: emũctiões ⁊ siles hijs nãles euacuatiões. Sub aialibus ãt accẽtib⁹ gaudiuꝫ. ira. tristitia. cura timoreq; ꝛcludũtur: hec rem res quãd̃m mime nãles sũt: nec gñati hois cooriginales sic ⁊ mime extra naturã nec coaliena. his ergo sigs quãdmodũ opꝫ vtatur ⁊ iurta qõ est ad ea necessitas in singulis corpibus in quãtitate: in q̃litate tpe ⁊ ordie res cõseruãt nãles i sua hibitudie ⁊ gñales illis fiũt roboratur q; corpis sanitas sic; ad nãlis horã corruptiõis. Si ãt aliter ẽ; opteat q̃s illis vtatur corpus nãli egredit hitudine fitq; illi morbus: ⁊ siquidẽ infirmuꝫ est ei⁹ statuit morbus aut augmentatur. Usus aũt hoꝝ sex iurta q; vnũquodq; exigit corpoꝝ adhibẽdus est vt si corp⁹ tẽperatũ est regimẽ illi eligat tẽpatum q̃lis est aer ẽn⁹ moueat ⁊ exerceat tẽperato exercitio suaui. Lauet aq̃ tempati calorꝫ. Cibos q̃ tẽpati in ẽptitate sint ⁊ q̃litate cõedat. Sõnovtat nõ imoderato q̃ad obstupefactionẽ referat: nec ẽo quo. q̃ cõpet vigilijs. Coitu vtat tpe q̃ cũ vsus fuerit corp⁹ leuiatũ sentiat ⁊ q̃etũ: nec ẽo cũ replet⁹ fuerit cibis vtenduꝫ nec illis oino vacu⁹: nec tpe quo imoderate calid⁹ est aut frigid⁹: nec egõnẽ arctet ⁊ vtinã cũ ad illa ipulerit necẽtas nec eoꝝ acceleret exitũ. Si em̃ tẽperatoꝝ dñi corpoꝝ his hoc mõ reb⁹ vteť ⁊ ordine corpa eoꝝ sua pseuerãt in habitudie nãli: si aũt supflua vel iminuta mẽsura siue in ẽptitate siue in q̃litate hoc est in paucitate ⁊ multitudie calore aut frigore hũiditate vel siccitate: corpa eoꝝ habitudine cedẽt tẽpata in eã q̃ ex est. Ea aũt q̃ a tẽpantia deficiunt si his vtentur causis a temperãtia deficiẽtib⁹ iurta mẽsurã q̃ extra sunt corpora in oppo^m corpa in tẽpantie reuertẽtur habitudinẽ: fiũtq; illis he cãe inter nãlia. Si aũt aliter ẽ; dictũ est ⁊ ẽn̄. Jtio q̃s vtat mõ i ẽptitate ⁊ q̃litate: ordinẽq; quẽ imitari oꝫ egressus a tẽperãtia corpis augeť: nec in sua fertur habitudie fiũtq; illis he res extra nãles. Jd aũt oculis exẽplo ꝓponim⁹. Exercitio si q̃ tẽperatoꝝ corpuꝫ tẽpato vtant nõ añ balneũ ⁊ añ cibo⁹ horã calor ꝓfortat nãlis: supflua a corpib⁹ dissoluunt mẽbra roborant. digõ p curat fitq; in nãliuꝫ numero q̃ cordis faciunt sanitatẽ. Si aũt q̃s eo imoderati⁹ vtať: labore tq; plimũ calefit corp⁹ ei⁹ febresq; emergũt ⁊ si imoderate ei⁹ vsui diuti⁹ operã dederit calor dissoluiť nãlis virtus debilitatur ⁊ deficit fiũtq; due he in numero ifirmãtiũ habitudines. Ampli⁹ si ab exercitu declinẽt vsu ⁊ elegerint q̃etẽ ⁊ ociũ supflua in corpe multiplicant morbi ex dñantis natura humoris gñantur. Corpora porro extra tẽperantiaꝫ posita habẽtes: sicq̃dẽ calide sunt cõplexionis ⁊ exercitio vtant admodũ supabundãti corporum eoꝝ extra naturalis calor auget: nocetq; illis virtutes debilitant: febres emergunt: fitq; in extra naturaliũ numero maximeq; si eoꝝ sit simul sicca ꝓplexio. Si declinauerit aũt exercitium ociosq; ⁊ quieti se dederint: naturalis eoꝝ tẽperať calor. Fiũtq; eoꝝ sanioꝛa ⁊ fortioꝛa corpa. Quib⁹ si frigide ꝓplonis dñi vtẽtur oberit si aũt exercitio paulo ampliori calor eoꝝ tẽperabiť nãlis virtusq; mẽbroꝝ augebiť. Fitq; in nãliũ numero sanitatẽ facientiũ: maximeq; si cõplonis eoꝝ frig⁹ hũiditas comitatur. Sic ⁊ in⁹ olbus alijs est rebus non naturalibus. ¶Nos aũt qũo his sex intẽdũt sit exponemus diligentius in operatiua huius artis medicine parte loco quo de sanitatis disputabimus custodia singuloꝝ pront

oportet corporum. Hic autem horum sex naturā explanabim⁹ q̄dq̄z in corporib⁹ operet. Primūq̄z de aere ꝛ ei⁹ diuersitatib⁹: q̄dq̄z in corporib⁹ faciat inspiciem⁹: cū sit ei⁹ oimodis necessarij⁹ pſeuerātie vite vſ⁹. Dehic āt exercitij ꝛ balnei diuersitates explicabim⁹: eorūq̄z i singlis actiões corpib⁹. Post cibor nām ꝛ potuū: somni q̄z ꝛ vigiliaꝝ: oiuz inanitionū reliq̄rū sequet tractat⁹: fmonēq̄z hūc aialia terminabūt accītia: eorūq̄z i singulis corpib⁹ acto.

¶Capit. ij. de aeris āssignatiõe ꝛ diuisiõe ei⁹.

Dico ergo qm̄ q̄dē corporū habitudies cõplexiões sequūtur nāles: aer āt nos circūdans vnū ē ex his causis q̄ in cõplexionū corpor imutatione fortia sunt: pp in euitabilē homis ad illuz necessitatē anhelit⁹ cā: necesse est corpor habitudines aeris seq̄ cõplexiões. Si sit em̄ aer clar⁹: purus: ꝛ lucidus: ꝛ hūores: ac spūs puri sunt ac splēdidi. Turbatoq̄z aere ꝛ nebuloso hūores q̄z ꝛ spūs turbātur ac spissi sunt ꝛ densati. Que cū ita sint necessario ꝛheret medico: aeris agnoscere habitudines singulis tēporibus ꝛ singulis locis: cās ēt q̄b⁹ imutātur. Hec tem̄ in pnosticis necessaria sunt q̄ scilis cāe q̄ qz sint in singulis morbi tēporib⁹ ānī: queue ēt in singulis regionib⁹ cōmunes fiāt: aut ꝓprie egritudines queq̄z ēt q̄busdā nō alijs in eadē regione ꝓprie sint: fm corpor eor habitudines in cōplexionib⁹ ꝛ chimor habitudinibus: aliquotiēs tem̄ q̄busdā nō nullis ē hominū aer vtilis tpib⁹ alijs aūt noxiꝰ. Si ḡ p̄uenerit medic⁹ q̄ in singulis partiētibus anni cāe fiāt scire ꝛ in vna quaq̄z regiõe: salutēq̄z eorū q̄ causis liberare illis. Casumq̄z alioꝝ q̄ incidunt p̄cesseritq̄z ꝛ obseruauerit: cāsqz eiusmodi ghantes mala āputauerit oppositis cõtrarijsqz. Et si forte ciuitatē ingressus aliquā fuerit: cui⁹ popul⁹ morbis molestet aut aeris aut regionis: nō errabit in eor recta medela. Cū igit aeris habitudinū cognitio tāta sit in medicine arte vtilitas necessario ad varietatē aeris cognoscēdā cogit medicus: actionesqz ei⁹ in corpib⁹. Quare nos hoc loco aeris assignationē ꝛ eū imutātes cās explanare incipiemus. Dico ḡ qm̄ aer ali⁹ tēperat⁹ ē in q̄litate. i. nō calid⁹ nō frigid⁹ nō hūid⁹. Sz nec sicc⁹: q̄lis ēvernus aer. Ali⁹ aūt extra tēperantiā. Et aer tēperat⁹ est mūdus clarus ꝛ subtilis quē nihil imiscet nihil turbat: et odor ei ē iocūd⁹ nō calid⁹ q̄ sudorē ꝓnocat corporib⁹: nec frigidus q̄ rigorē sz q̄ cito i frigidū cū sol occubuerit mutat: ꝛ ad ei⁹ ortū in calidū. Cui⁹ ē aeris hic habitudo tēpate cõplonis corpora cõfortat. hūores spūsqz clarificat: digestiõis diligētiā adinuat. Qui āt ex tempantiā est aer aut certe i q̄litate ex ē calidior tempato sz aut frigidior aut hūidior: aut deniqz siccior: aut sue in totalitate substātie: quēadmodū pestilētialis. Et aeris egressio sua in q̄litate a tēperātia quinqz fit de causis. Prima ē anni intēperantia. Scōa astror ortus ꝛ occasus: eiusqz a sole remotio vel vicinia. Tertia vēti. Quarta regiones. Quinta vapores. Nos itaqz incipiemus oñdere p̄mū quomō aeris fiat a partiēs tibus āni immutatio q̄dq̄z in corpib⁹ faciant dehinc de alijs aerē imutātib⁹ pſeq̄mur cās.

¶Cap. z. de aeris imutatiõe a ptientib⁹ anni.

Circa te opz partiētia āni fortiores ad imutādū aera corpaq̄z cās ēe: iõq̄z nos a ptientis āni icipim⁹ nā. Dicim⁹ ḡ qm̄ āni ptientia q̄tuor sūt: ver. estās. autūnus ꝛ hiems. Termini tpis veris hoc ē p̄ncipiū ei⁹ finisqz ab hora ē q̄ sol in primā descēdit arietis partē: qm̄ ascēsuz incipit a septētrionali ꝛ in recta ē linea: hoc ē in tēperātia nō ad septētrionē inclin⁹ vſ aust⁹ vsqz horā mometūqz quo in vltima geminor est: pte Sūt ei⁹ trāscursui hec tria signa: ꝛ cui q̄ signo mensis p̄m⁹ est mensis ab ei⁹ in ariete ingressu qō septimadecima fit martij mensis die vsque sextūdecimū aprilis. Scōs est mēsis a solis in taur ingressu q̄ septiadecia fit aprilis die finisqz ei⁹ septimodecimo maij occurrit cū sol tauri tenet vltimū. Terti⁹ porro mēsis ab octauodecimo maij icipit die: cū sol geminoruz aggredit p̄ncipiaꝝ iunij octauādecimā die Estatis aūt termini sūt a sol descēsu in p̄mam cācri ptē: cū in vltio sui ē ascēsus in septētrionē: ꝛ descēsuz icipit ab eo vsqz vltimā ꝝginis ptē. q̄ in pte tria sunt signa: ꝛ cuiqz signo mensis ē deputat⁹. p̄m⁹ est mēsis ab ingressu solis in cācrū ꝛ ei⁹ p̄n^m nonodecimo iunij die: vsqz septimūdecimū iulij. Scōs ab igressu solis in leonē: eiusqz p̄n^m octauadecima die iulij: finis aūt septimadecima augusti. Sequit terti⁹ in igressu solis in ꝝginē cui p̄n^m est octauodecimo die augusti. Finis octauodecimo occurrit septēbris. At ꝛo autūni tpis sūt termini ab ea q̄ sol libzā ⁊rat hora vbi ꝛ cursus ipi⁹ septētrionalis terminat ꝛ in tēperātie ē linea nō in austro aut septētrionē iclinat⁹ eiusqz finis hora in q̄ sagittarij ptē illustrat vltimā triaqz hz signa ꝛ singulū signor mēsem. Prim⁹ mēsis ē a solis in libzā igressu q̄ nonadecima fit septēbris die q̄ ēt hora sol icipit in aust descensus finisqz octauadecima octobr. Scōs ab igressu ei⁹ in scorpiū fitqz nonadecima octobr die vsqz nonādecimā nouēbris. Terti⁹ dehic mēsis sequit autūnt ab in sagittarū igressu solis nonadecima die nouēbris vsqz dnūdecimuz decēbris diē. Porro hiemis ē p̄n^m ab ea q̄ sol in p̄mā capricorni trāsit ptē ꝛ vltimū descēsus

eiꝰ in ãustrũ:ascẽsusq; itez ꝑncipiũ:z est illi finis cũ in vltima pisciũ fit sol ꝓte qñ z austral terminaꝝ ascẽsus. Cui quẽadm z alijs tria sũt signa z signoꝝ cuiꝫ mẽsis. Primꝰ icipit mẽsis cũ sol capricornũ igredit:z ẽ eiꝰ ꝑncipiũ sexta decima die decẽbris:finisq; tertiadecima ianuarij:eadẽq; hora sol australẽ incipit ascẽsũ ad tẽperantie cõuersus lineã. Scõs sequitur mẽsis a solis in aquariũ trãsitu cui ẽ ꝑncipiũ ꝙrtadecima ianuarij dies. Finis aũt februarij tertiadecima. Tertiꝰ sequit mẽsis q̃ icipit ab igressu solis in piscibꝰ:cuiꝰ ꝑncipiũ ẽ quartadecima februarij die clauditurq; ꝙntadecima martij die. Hec est assignatio cuiuslꝫ ptiẽtis ãni q̃z qõq; tres hz mẽses. Aer aũt: horuz cuiꝫ ꝓprijꝰ ptientiũ debinc ꝙsiderãdus. Aeris itaq; cõplexio iter calz z frigidũ tẽpata est hũidũ q̃z z siccũ. Sol ꝛeñ eo tpe i eqlitatis ẽ linea cuiꝰ longinq̃tas ab vtrisq; ẽ eqlis polis. aiũt nõnulli ꝙ cõplexionẽ calz eẽ z hũidam: nec vez ẽ calz ꝛeñ z hũida cõplexio putredinũ cito suscẽptibilis ẽ z morbos nutrit pessimos:vñ z cũ aeri calz dñaꝫ z hũida cõplexio pessimi sequũtur morbi quẽadmodũ vẽtoruz fit tpe australiũ pluuiarũq; estiuaꝝ morbos oriri pestilẽtiales:morbosq; vt in acariana factũ est ciuitate sub estatis articulo:qõ in epidimis refert hypocras dicẽs:fuit estatis tẽpꝰ in acariana ciuitate sub estate pluuias afferẽs ab eiꝰ ꝑncipio z tota estate maximeq; cũ australibꝰ:fiebatq; sub cute rubigo q̃ cũ cõclusa calefieret gnata ẽ ꝓrigo:z inflãmatiões ignis sil̃es egresse z adustiõi. Opinatiq; sunt ea q̃ sub cute erãt eẽ adusta. Hec ciuitas in ptibꝰ erat australibꝰ quã nõ excurebãt nisi admodũ pauci septẽtriõales vẽti. tales aũt ptes calide sũt z hũide. Qõ ꝙ ait pluuias attulit mltas magisq; eo tpe australes flabãt vẽti. Signũ est imoderatiõis caloris z hũiditatis aeris eo tpe q̃ cplexio fortior ẽ iter oẽs cãs corpora putrefaciẽtes i qbꝰ putredo hz fieri. Putredinis autẽ q̃ facta est signum est qõ hypocras ait sub cute rubigo facta ẽ. Ois ꝛeñ humor inclusus quocũq; sit corporis loco cũ anhelitus remedio fuit ꝓuatus in putredinẽ alteratur:z qõ eo in passionẽ vertebaꝫ tpe qñ q̃ sub cute erãt caloze aduebank nimio huiꝰ humoris calidis simi. In his ꝙ q̃ dicta sũt: nobis signũ est veris cõplexionẽ minime calz esse z humidã:cũ corpa hominuz sanioza vere sint. Est aũt tẽpoꝝ ꝑncipiũ z primũ et est tãq; puroꝝ etas z adolescẽtiũ. Qõ ãt maxime ꝙne cõplexiõis sigt tẽperiẽ ẽ si ipm oibus. s. conferas tpibus. Iuenies nãq; aerẽ in eo nõ calidũ z sic cũ vt i estate: nõ frigidũ z hũidũ vt hyems hz nõ frigidũ z siccuz q̃le nouit autũnus. Et hoc nobis manifestissimũ est signũ tẽperantie cõplexionis eiꝰ. Ex his ꝙ q̃ dicta sunt vere patet nequaq̃ calidũ eẽ z humidũ imo tẽperatum. Aeris ꝙo estate cõplexio calz ẽ z sicca: calorꝝ eiꝰ fortior. sol ꝛeñ hoc tpe extollit vltimo suo elenatiõis termino z ad opposita nostris capitibꝰ tẽdens pũcta nobis supponit: calefacit nostra q̃ corpora plurimũ. Autũnꝰ aũt frigidus ẽ z siccꝰ: siccitaſqz eiꝰ ampliorꝫ qñ eñ estatis calorꝫ z solis corpis desiccant hũiditatẽ. Est aũt sil̃ cũ his varie cõplexiõis in calore z frigore. Aer eñ in eo duabꝰ diei in extremitatibꝰ frigidꝰ est: medio: aũt die ad caliduz declinãs sed cũ hac tñ varietate duaꝝ haꝝ q̃litatũ tẽperato ꝓpinquior ẽ siccitate dñante illi per omnia. At vero hyems frigida est z hũida z magis illi frigꝰ insꝫat dñans eo q lõge a pũcto capitis sol amoueatur. Hec est naturalis assignatio cõplexionis aeris in vno quoq; partiẽtiũ anni nisi q hec cõplexio nãlis in totius partiẽtis tẽpore triũ mẽsiũ. Primo inter debile media est z forte. in secũdo fortior. ẽ tertio aũt debilior partiẽti q̃dẽ sequit cõtẽperata Et hoc in vere est videre. Cum ꝛeñ sol arietẽ ingredit:nõ in vltimo ẽ ver tẽperantie sed plurimũ tẽperie. primũ. Scõo aũt cũ sol taurũ illuminat tẽperatũ est. tertiuz quo in signuz transit geminoꝝ a tẽperie ad cõplexionẽ estiui declinat aeris. Idẽ in reliquis est intuẽdũ tpibꝰ ãni. Et sciendũ quoniã inter diei z anni tpa ꝓportio ẽ q̃dã z similitudo. Aer ꝛeñ diei principio simile ẽ. i. matutio tẽpore: estas meridiei z confinibus: autũnus vltimo eiꝰ vespere. s. et nocti hyems. Quicũq; ẽt morboꝝ magis hñt quouis fieri ãni tpe z eoꝝ tumultuatio z nocumentũ maior est diei tpe quod illi simile est partiẽti: quẽadmodũ periodus cuiꝰ est scõm maiorẽ ptẽ autũno fieri magis tumultuat et nocet homini vespere q̃ tpis gerit autũnalis similitudinem.

¶ Cap. iiij. q̃ sint aeris actiões in singulis ãn ptientibꝰ z cũ sua est in naturali habitudine.

IDzum in singulis ptiẽtiũ si aer nãli ẽ iherẽs cõplexiõi regisqz vsꝰ iuxta qõ expedit fuerit corpa a morbis sana sũt. Qui aũt suã nõ ꝙseruãt vt oz sanitatẽ morbi. s. fiũt z passiões nec a pessimis removent morbis in qbꝰ sallatia ẽ z piculũ. Si sit aũt aer a nãli egrediẽs cõplexiõe q̃ illi ꝓpa ẽ hominibꝰ morbi z accñtia fiũt pessima. Magis aũt si eius a sua egressio cõplone imoderata ẽ: fiuntq; z in corporibus eoꝝ qui suã tuẽtur sanitatẽ morbi sed minime graues: quibꝰ autẽ nulla ẽ cura: nulla z custodia corporibꝰ morbi magni fiũt in qbꝰ z vehemẽs ẽ piculũ. Egressus aũt a nãli aeris cõplone aut ꝛz augmentum fit aut diminutionẽ quẽadmodũ si estas alia sit estate calior aut fridior vl certe hũidior. hiẽs ãt hieme calior aut frigidior vl

certe siccior aut imutatur vertiturqꝫ i ꝓtrariū vt si fiat estas frigida ꝫ hūida:hiems calida ꝫ sicca:ideo ꝫ hypocras. Si anni tpa nāli inhereāt dispositiōi: sitqꝫ in eoꝝ singulis qō oz q̄ fiūt in eis morbi bonos hñt statꝰ ꝫ dispositiones bonas ꝫ determiatiões. Si ꝯo anni tpe sue mime inhereāt dispōni ꝛq̄ fiūt in eis indispositi ꝫ inordinati fiūt morbi ꝫ icōpetētes turpesqꝫ determiationes. ¶Annus igit cuiꝰ aer suā seruat moderatiōez ille ē cuiꝰ ver ē tēperatū circa calorē ꝫ frigus .ꝫ in eo alternati fiunt pluuie. Nec imoderati estas est caloris ꝫ i ea pauce admodū pluuie: nō quēadmodū ꝯnales esse condecet. Nec ꝯo autūnus nimie erit siccitatis ꝫ i eo pluuie fiēt. Hiēs āt frida erit ꝫ pluuie nō supabūdātes. hmōi āni aer ꝓut cōdecet tēpatus ē. ¶Annus ꝯo in q̄ aer ab ordine suo egredit: ē cuiꝰ aer singulis tpibꝰ ab his q̄ dicta sunt variat. Si ꝯo ꝓpe iheream singulis tpibus ptiētiū aer nāliqꝫ cōplexiōi:ꝓpqđ in eis ꝓducunt infirmitates illi ad quam inclinātur sīles hitudini. Fiūt etiā morbi pessimi tpibus suā seruātibꝰ hitudinē. Sz si varie dispōnis stati sequat tēpus quēadmōm si hiems q̄dē australis sit ꝓtimaꝝ pluuiaꝝ:mtaqꝫ fiat in corpibus humiditas vnde ꝫ vere febres gñant putride morbiqꝫ hūidi apoplesia ꝫ epilepsia : aliaqꝫ hmōi. ¶Qui aūt ꝓpriꝫ sunt ptiētibus ꝓplexioni inhererētibꝰ nāli hypocras i aphorismoꝝ libro eo ōz quē de aeribus cōposuit ꝫ regiōibꝰ ꝓmemorat. ¶Ait em hypocras. vere maxie fiunt manie ꝫ melācolie ꝫ epilēpsie. sāguis fiuꝰ ſynāces corice vbiq̄ tusses ꝫ passiões in q̄bꝰ excoriaꝫ cutis. sarpedies morphee pustule emissiões arterice. Oō ideo dixit qm̄ horꝝ gñatio morboꝝ in hoc āni ptienti plimuz fit his q̄rū corpꝰ repletū ē. hiemis ꝛeni tpe hoies i multitudie occupātur ciboꝝ ꝫ varietate: ex q̄bus in corpibus mlta cōgregāt supflua: hocqꝫ tpe hiemali. ſ. caput supfluitatibꝰ repleꝫ cā aeris friditatis q̄ caloꝝ debilitat hūiditates decoquātē. Ut g̃ ꝯnū venerit tps hiqꝫ liq̄fieri iceperit humores ꝫ q̄ q̄dē in cerebro sūt:si ad eiꝰ fluxerit vētriculos epilepsiā pariūtꝫ apoplexiā . Si āt ad nares corizā faciunt si ad guttur bzāces: si ꝯo ad pectus tusseꝫ q̄ in corpis sunt ꝓfundo nā a exteriora depellit: corpis:nā ꝛeni hoc tpe aeris sanitate ꝫ tēpantia roborat: purgatqꝫ que ꝯcorpois sūt ꝓfundo humoreſqꝫ ppulsat malos ab excellētibus mēbris ad cutis ptes : ideoqꝫ passio fit in q̄ cutꝫ excoriatur sarpedo ꝫ oia q̄ diximus. Si quo aūt tpe expullerit illos ad aliqua mēbra ꝫ ad aliqs disgregationes emissiones fiunt ꝫ artetice. ¶Ait autē sexto in epidimiaruꝫ sermone:qm̄ veris principium ptiscis maluz eo ꝙ hoc tēpore liqfiāt humores ꝫ dissoluantur ꝫ in pulmonē pectuſqꝫ influant. ¶Ait etiā hypocras de estatis ptiēti tpe. Estate ꝯo q̄dā horū q̄ ꝫ vere morboꝝ simulqꝫ febres ꝓtinue causon ꝫ tertiane plime vomitꝰ diarie obtalmie aurīū dolores ꝫ vlcera in oze desudatiões ꝛvlcerū putredies. hoc ideo qm̄ veris ptes estatis continuanť principiꝝ pūs eiusqꝫ natura nō lōge ab illo est ideoqꝫ ꝫ in ea morbi qui ꝛvere fiunt. Estatis etem̄ est sui caloris cā colerarū gñatio ex q̄bus cū putruerint febres faciunt calidas et tertianam. Que aūt in stomaco gñantur ꝫ itestinis : aut ad ea defluxerint:vomitū vrgēt ꝫ solutiões colericas. Queqꝫ ad supiora emerserit in oze sanieꝫ vlceratiões ꝫ in auribꝰ dolores. Quas ꝯo ad exteriora corpis expulerit nā ꝑ sudorē pruriginē faciūt ꝫ scabiē ceteraqꝫ de q̄bus dicturi sumus horum etem̄ morborū eu ētus āpli a sudore fit. ¶Ait etiā hypocras de autūno. Autūno ꝯo ꝫ estiuoꝝ mlta ꝫ febres q̄rtane ꝫ varie splenes:hydropes ptisis: strāgurie:sāguinis turbatiões:liēterie:ſtebri dolores:sināces:colice pēose:asmata mānie melie. Oō aūt ait multos estiuoꝝ fieri morboꝝz eo ꝙ estatis vltimū autūni ꝓtinuať pncipiꝫ eiusqꝫ nā huic ꝓfigurata est. Ꝛoqꝫ estiuoꝝ multi in eo accīt morboꝝ . Et qm̄ colerici qui estate gñantur humores hoc concludunť tēporum aeris causa frigiditatis non dissoluunť. Qm̄ aūt hūores hi colerico in corpe adurunť calioris estatis grauitate ꝫ in colerā mutantur ni grā. Fit ab ea q̄rtana febris ꝫ mānie splenis magnitudo ꝫ ex splenis magnitudine hydropisis. Cōclusio aūt huius nigri hūoris eiusqꝫ in ꝓfundū corpis cōuersio turbatione facit sanguis. i. dissinteriā ꝫ lienteriā suo acumine ꝫ morsu. Qm̄ aūt hoc tēpore frigidus est aer ꝫ siccus cōplexione anhelitus desiccat organa. Fitqꝫ ab inde ptisis: qm̄ frigiditas aeris neruis nocet:artetice ebulliūt. Si aūt iclinet colericus hic humor ad vrine meatus ꝫ vesicam strāgurie piuntur. Si ad gurgulionem sināces. Si vero humor ad pulmonis defluxerit meatus asmata emergūt: si que ad itestinoꝝ ptes apata aut opilatione gñauerint colica gñať ꝫ passio ileos dicta. Immixte aūt et varie febres varietatis cā fiūt aeris hoc i ptiēti anni ꝫ diuersitatis : vñ ꝫ alio ait hypocras aphorismo: cui aliquo anni tēporū nunc q̄dē caloꝝ: nunc aūt frigus accidit huic morboꝝz timēdū autūnaliū aduentus: hoc ī dicit qm̄ autūnus varij est aeris ꝫ corpā i eo varia nec in eadē ꝓsistentia cōplexione naturali: fiunt aūt hoc maxime tpe lūbrici ꝫ ascarides in intestinis: ꝓcordioꝝ: dolores: ptisis: ꝫ neq̄ssimi morbi: hoc ꝓpter multā que pozrigit hoibus copiā fructuum est estate aeriſqꝫ varietate. ¶Dixit āt de hieme hypocras hieme accīt pleureses ꝫ peripleumonie: corize: bzāci: tus-

ses.laterū dolores lūboꝝ ⁊ pectoris.cephalee ꝟtigines apoplexie.pleureses q̄ō ⁊ pipleumonie pp aeris respirationē fridi:eiusq; nocumenta q̄ ahelitus infert oīgāis cū mēbra hec a frigido aeris ōfendi nequeāt quēadmodū alia cōseruāt̄ pp magnā ahelit⁹ necessitatē.Aer autē fridus eoꝝ est q̄ magis instrumētis nocēt anhelit⁹.Ideoq; ⁊ multe fiūt tusses fridis tpibus ⁊ septētrione flāte.Qō autē coriza.brāci.cephalee.virtigines ⁊ apoplesie. epilesieq; cā eoꝝ q̄ capiti a frigore accidūt ⁊ flegmatis i eo multi gñatiōe q̄ ei⁹ replētur vētriculi. hee sūt passiones ⁊ accidentia q̄ corpori accidunt in singulis partiētibus anni. siquidē aer sue est naturali inherens complexioni.

¶Capitulū.v.quid faciāt queq; anni partiētium si natura fuerint a sua egressa.

Accidentia autē ⁊ passiones q̄ in ꝟno q̄ꝫ partientiū anni fiūt si sua egressa sint nā.hec sunt quē assignam⁹ q̄ hypocras ēt pōit. ℣Si inq̄t hyēs boreal̄is fiat ⁊ pluuijs carēs.ver āt australe ⁊ puluinosuꝫ:accidūt ab ide estate febres acute obtalmie dissinterie: marieq; mꝛieribus ⁊ pueris ⁊ q̄ꝫ cōplones humide sūt.horū ortus morboꝝ ⁊ stirps ex putredie ē q̄ ex calore fit ꝟno ⁊ humiditate.humiditates etēm ⁊ hūores coagulantur ab hiemis frido:q̄s cū veris calor iuenerit ⁊ hūiditas liq̄fiunt ⁊ putrescūt vt autē fit estas hi apparēt morbi ⁊ passiones.Et qm̄ humiditas in corpib⁹ mulieꝝ ⁊ pueroꝝ pluria est:accelerat ad eos putredo. Fiuntq; hij in illis morbi magis q̄ꝫ i alijs. Et de hmōi rursus dicit āno si post canicule ortū pluuia cū frigore fuerit vēti septētrionales q̄ fiēt morbi quieti sūt ⁊ suaues ⁊ autūnus san⁹. ¶Si nō sit ita res nulla ē hijs q̄ō q̄ hūide sūt cōplonis pueris ⁊ mulieribus a morte securitas.Cui⁹ āt ꝓplexio frida ⁊ sicca nihil ei timēdum:q; si ita nō sit timēdū cuꝫ ab illoꝝ enaserit morte i q̄rtanā icidere:ꝛa quartana in hydropisim:qō āt dicit post ortū canisqm̄ astrū hoc tpe ortū estatis:⁊ si hoc tpe ventus fuerit septētriōalis ⁊ frigid⁹ putredo nō accidet nec ebullitio ⁊ feruoꝛ humoꝛis grauis imo putredo ipa debelis erit ⁊ frigoris cā estatis colere in corpe nō gñantur mꝛte:nec autūno accidēt multi morbi sequēti.Et qm̄ cōplonū dñi frigidaꝝ ⁊ siccaꝝ grandiores sunt hūidiq; hūores ad q̄s putredo accelerat pauci in eis sunt:vix aut raro illis accidunt morbi in hmōi tpe: si ꝟo nō sit aer estate fridus imo magni caloris cuꝫ calore q̄ ꝑcessit ꝟno ⁊ humiditate post hiemē magnaꝝ ⁊ pluuiaꝝ:in pueris ⁊ mulieribus quoꝝ est ꝓplexio hūida moꝛs multiplicat pp eā quā estas adducit humoꝝ ebullitionē ⁊ ex putredinis virtute ⁊ qui liberantur morte

q̄rtana illis supuenit hāc q̄ꝫnō diu post subsequit hydropis hūoꝛ eteꝝ putrid⁹ cū caloꝛis estate multitudie exust⁹ fuerit col'a fit nigra q̄ q̄rtanā igerit febrē. Quartana āt febris maxime epatis ⁊ splenis debilitatē pit opilationē qꝫ i eis q̄ō cū factū fuerit hydropisis sequit. ¶Et alio ait aphoꝛismo.Si q̄n hiēs australis fuerit trāq̄lla ⁊ pluuiosa.ver aūt boreal' ⁊ pluuijs carēs ꝓgnātes mulieres i ꝟvel q̄uis ō cā aboꝛsuꝫ faciūt.Si aūt pere ꝛtigerit hoc tpe q̄ nascunt debiles sūt lāguidi coꝛpe nec eoꝛum differt vita vt aut statim moꝛiant:aut si supuꝛerint certe moꝛbidi coꝛpe reliq; ꝟo iuniꝛibus dissinterie accīt ⁊ obtalmie sicce grādioꝛib⁹ catarri apoplesie ⁊ emigranee.Ait āt mulieres aboꝛsum q̄libet ex cā facere: qm̄ coꝛpa mulieꝝ hūida sunt eoꝛūqꝫ hoc tpe augeꝫ humiditas ⁊ rara fiūt coꝛpa sup q̄s cū ver pueꝛnerit fridū ⁊ siccū penetrat eas frig⁹ ⁊ ad pꝛofunda trāsit velociter pferq;ꝫ vsqꝫ ad fet⁹ q̄s territat sua magnitudie ⁊ iterficit. Si āt i hꝭ pepint tpe ⁊ frig⁹ illis occurrerit fetib⁹ necat eo q̄ a caloꝛe mꝛicis egrediētes statiꝫ ad frigidū trāseāt aerē.qm̄ aūt cerebꝝ ī tali repletur supfluitatib⁹ tpe.deꝫinc frig⁹ illi ꝟis supuenit ifrigidat ⁊ a decoctiōe repmit supfluitatū quertūturq; in fl'a ⁊ hiemis ex caloꝛe fit h⁹ fl'a salsuꝫ.Et si hoc ꝛclinauerit ad oculos fl'a obtalmiā facit siccā si ad iteſtia dissinteriā et sāguis turbationē.si aūt ad pect⁹ descēderat ⁊ pulmonē catarri fiēt ⁊ si vētriculis iflurerit cerebꝝ apoplexiā expecta ⁊ si ad alteꝛ latus coꝛpis palesis accidet.Repetit āt hypocras aphoꝛismo dicē.Cui⁹ ciuitas ꝟsus solē ꝛvētos optime posita ē:eiusq; pot⁹ optia aq̄ min⁹ in hmōi ifirmanꝭ āno liber anꝭq;. Cui⁹ ꝟo ciuitas mala ꝟsus vētos ⁊ solē positiōe posita ē ⁊ aq̄ q̄ vtiꝭ mala:ei⁹ erit peioꝛ habitudo malaꝫ dixit positionē ei⁹ q̄ i q̄nallib⁹ ⁊ pfunditatib⁹ sita ē bonā aūt q̄ i excelso ⁊ eminēti loco vētorū libero flatib⁹ boꝛealiū. ¶Ait aūt ēt aphoꝛismo in alio.Si estas paucaꝝ ē pluuiaꝝ autūnusq; caloris plurimi ⁊ pluuiosus australis hieme subsequēti cephalee fiunt graues. tusses.brāci.coꝛrize.nonnullis vero ēt ptisis q̄ iō dixit qm̄ capita in hmōi autūno caloris plurimi supfluitatibus replētur.magis si ꝟo cui est cōplexio humida vt igitur hiemis impꝛobum instat frigus eiusmodi cōcluduntur supfluitates in cerebꝛo.Que ergo eoꝝ cerebꝝ circūtenēt cephaleā pariūt q̄ si ad nares fluxerint coꝛriꝫā gignunt que ad pulmōis canalem ⁊ pectus brancos faciunt ⁊ tusses.Cui aūt hoium pectus est strictum ⁊ aliq̄ a capite ad pectus dimittit humiditas hoc tpe fit illi ptisis accidit in huiusmodi emigranea hieme.frigus etenim ⁊ hiems ad caput plꝰm accelerat in quo ⁊ repletio ē ⁊ calitas i autūno.

¶Et iteꝝ hypocras ait. Si autūnus boꝛealis fuerit ⁊ siccus humidas hūtibus nās cōpetit vt mulieꝛib⁹ pueriſq; q̄bus ät colere dñantur obtalmias patiunt ſiccas: febꝛes acutas: deſipientiä: meliaꝝ. hec iō dixit qm̄ cui⁹ ē cal'a cōplexio ⁊ humida ſalubꝛioꝛ aeris ſit cōp'one frida ⁊ ſicca nec in eius gn̄ant coꝛpe ſupfluitates qm̄ ei⁹ cōp'o hoc tēperat aere. vt g̃ hiems venerit refrigerat illū ⁊ ſpiſſat cutem: nec ſunt in ei⁹ male ſupfluitates coꝛpe a q̄bus ſi ꝓcuſe fuerit timeat moꝛbū gn̄ari. Coꝛpa ät q̄bus colere dñantur aliter. ſubtili⁹ em̄ qō in illis ē diſſoluīt eſtatis caloꝛe ⁊ autūni ſicco remanetq; in coꝛpe groſſuꝝ. vt igit adeſt hiems ſupfluitates hee ꝓcludunt ei⁹ frigido: ⁊ q̄ ⁊ ad ſupioꝛa ferunt i oculoꝝ ptes: obtalmiä ꝓducūt ſiccä: q̄ vero ad cerebꝛi operimēta: deſipiētiä inducunt nigrä. ⁊ q̄ cōputreſcunt ſi cal'e ſint: febꝛes excitant plixas. ¶Ait aūt rurſus hypocras alio apho'iſmo. pluuiaꝝ paucitas coꝛpoꝛibus magis vtilis ⁊ ſana q̄ copia: hoc ideo qm̄ pluuiaꝝ copia in coꝛpoꝛib⁹ ſupfluitates gn̄ant humidas: ad q̄s putredinis ē accelerare: generāturq; pluꝛi moꝛbi: ſicut alio teſtat hypocras apho'iſmo poſt hūc dicens. Moꝛbi q̄ ex pluuiaꝝ fiunt copia in plurib⁹ febꝛes ſunt lōge vētris fluxus. epi'ie. apop'ie. ſynāceſq; humiditas em̄ q̄ in coꝛpe ex pluuiaꝝ copia gn̄ata eſt cuꝝ putruerit febꝛes parit. Et qm̄ hᵒ tpe multa eſt humiditas ⁊ frigida flegmaticaq; ematuratio ei⁹ lōgo eget tpe. ideoq; ⁊ febꝛiū ptelatur tp̄s: qm̄ ꝓ cerebꝝ in hmōi aere ſuperfluitate repleꝛ humida: ſiquidē hoc ad cerebꝛu declinauerit vētriculos epilepſiä facit ⁊ apoplexiä: ſi ad gurguliōis partes ſynāchē excitat: q̄ ꝓ ad ſtōm ⁊ inteſtina fluxuꝝ ꝓmouet vētris. ¶In pluuiaꝝ ꝓ paucitate ⁊ coꝛpa ſi mul ad ſiccitatē declināt. quiq; hoc gn̄antur tpe ſicci ſunt humoꝛes colericiq; ad hos itaq; putredo nō feſtinat ⁊ coꝛruptio quantūcq; ex eis in coꝛpe cōgregeꝛ cito diſſoluīt niſi q; quā do pluuiaꝝ imoderata eſt moꝛa ſiccitaſq; in aere cōfoꝛtatur: in coꝛpe humoꝛes gn̄ant colerici foꝛtis acumis q̄bus febꝛes fiunt acute et tertiane ſileſq; moꝛbi q̄b⁹ a caloꝛe oꝛigo eſt ⁊ ſiccitate. Jdeo ergo ait i apho'iſmoꝛlibꝛo hypocras. Si pluuia imoꝛeꝛ febꝛes fiunt acute. Si aūt plurimū tardaꝝ ⁊ in aere fit ſiccitas in p̄bus huiuſmodi oportebit moꝛbos ſpare ⁊ ſiles. Ait aūt hoc ꝓp eos q̄s in coꝛpoꝛibus hūoꝛes coꝛicos aeris parit ſiccitas. niſi q; q̄ hᵒ fiūt tpe moꝛbi nō multi ſunt ꝓp eoꝝ ſiccitatē. hac itaq; de cā ſanioꝛ eſt hoim coꝛpoꝛibus pluuiaꝝ paucitas q̄ copia: cuꝝ pluuie gn̄atōes augeāt humidaꝝ ſupfluitatū flegmaticarūq; q̄b⁹ cerebꝝ repleꝛ. hee ſunt q̄ de moꝛbis q̄ in ptētibus anni in q̄bus aer extra tēperātiam eſt naturalem fiunt: dixit optimus hypocras.

¶Capitulum ſertū quibus ⁊ paſſiones ⁊ moꝛdi accidant in ſingulis anni tēpoꝛibus quiq; illis in ſingulis eoꝝ liberentur.

Jco oportere te ſcire paſſiones has ⁊ moꝛbos q̄s in ſingulis ānī ptientib⁹ cuꝝ ſue inheſerit opp'oni nāli aut ab ea fuerit egreſſa fieri dixim⁹ nō oibus accidere hoib⁹ nec cui q̄ eē ꝓpos ptienti ſine alīs: imo liberanꝝ ab eis hoim q̄dā: oēſq; oibus fiūt anni tpib⁹ alternatimq; nō etem̄ cā q̄ hoibus paſſiōes accidunt ⁊ moꝛbi: ſola eſt aeris cōp'o ⁊ hitudo. Si etem̄ ſic ſe res hēret oēs certe hoies moꝛbo illi i firmarētur ꝓpo partiēti: ſz ⁊ qō comedit bibiturq; exercitiūq; ſimꝫ ⁊ balneū ac regimina alia. his rem̄ ſi q̄s alr̄ q̄ oporteat vtatur icōpetētiq; regie: ꝓgregaꝝ abide ſupfluitates i coꝛpe male: q̄ꝝ cū tumultu auerit aliq̄ quouis tpe moꝛb⁹ moueꝛ. Ampli⁹ aūt coꝛporū diuerſitas in ſua opp'one ſi ꝓfigurata aeris ſit. eꝝ tēperātiä poſiti cōplexioni: vna eaꝝ ē cārū q̄ paſſionuꝫ moꝛboꝝ in ſingulis ānī tpib⁹ adinuāt emerſionē. Cōplexiōis etem̄ calide dñis paſſiōes i tpibus accidūt q̄bus aer cal'e eſt hūideq; ꝓplexiōis i humidis: piterq; fieri ſicci in ſiccis. Cōp'onē aūt hñtibus cōpoſitā tpib⁹ q̄b⁹ aer eoꝝ eſt ꝓſon⁹ cōp'oni coꝛpoꝛuꝫ magis moꝛbi accidunt q̄s reliq̄s tpib⁹ q̄b⁹ aer eoꝝ eſt cōp'oni ꝛi⁹. illiſq; ſani ſunt: ⁊ optime eoꝝ hitudines. ¶Jdeo igit ⁊ hypocras dicit. Egritudinuꝫ ſingule alie q̄dē ſine alīs ſiliores ⁊ peioꝛes etatib⁹ ānī tpib⁹ regiōib⁹. Sequitur dehic ⁊ dicit. ¶Vere ⁊ eſtaꝫ p̄ncipijs pueri ⁊ eoꝝ etate ꝓximi in laudabiliori ſunt hitudine ⁊ pfectioꝛi ſanitate. Reliquoq; eſtatis ⁊ autumni extrēitate meliores ſenuꝫ hitudies. Reliq̄q; autumni ⁊ hieme hoꝝ medīj etatib⁹. Quod dicit i vere ⁊ eſtatis p̄ncipijs pueros ⁊ his ꝓios etate laudabiliū eē hitudinū. Jō. ſ. qm̄ duo hec anni tpa tēperata ſunt eo q; eſtatis p̄ncipia ad ver iclinētur. Pueroꝝ ät ⁊ adoleſcentiū tēperata eſt ꝓplexio. Coꝛpoꝝ ꝓ tēperatoꝝ ſanitatis cuſtodia: his q̄ illis cōſilia ſunt ⁊ ꝓuenietia fit. Coꝛpoꝝ ꝓ eꝝ tēperātiaꝫ cuſtodia ſanitatis his q̄ eoꝝ ꝛia ſunt cōp'oni cōficit. Quod autē ait reliq̄ eſtatis ⁊ autūni extremitate ſenū habitutudies melius eſſe qm̄ duo hec tpa calide ſunt cōplexionis: ſenectutiſq; frigida etas ⁊ humida: dnū cōplexioni hoꝝ cōtraria tēpoꝛum. Quodq; ait reliq̄ autūni ⁊ hieme inter duas has medīj etates opoꝛtunius eſſe. Quoniā cōplexio duuꝫ hoꝝ tēpoꝛum frigida eſt ⁊ humida: etatis medioꝝ complexioni cōtraria: inter ſenuꝫ etatē ⁊ adoleſcentium que iuuenilis eſt etas.

¶Capitulum ſeptimum de aeris mutatione ꝓpter aſtra.

Astra vero quoꝝz ex ortu occa-
suꝝz aer i anni mutat tpib⁹ sunt
pliades canicla: maioris vrse cau-
da. Pliades cū oriūtur hypocras
ait ꝛ galienus estatis esse principiū metēdiqz
tps. Est aūt eoꝝ ortus maū pricipio cū ab eis
remouet sol: ipseqz eius egrediuntur radijs.
Occasus eoꝝ iniciū est hiemis ꝛ seminādi tps
qō est nouēbris in primordijs scilis cū oriꝛ sol
ipse statim occūbunt: quaruz ortus principio
secūdi tēporis est estatis: qō hypocras tēpus
vocauit fructuū. Canicule ascēsus vicesima iu-
lij ē die: medio. ſ. estatꝫ ꝛ estus grauitatꝫ. Cau-
de ꝙo vrse maioris ascēsus pricipio est autū
ni. Aeris itaqz fit imutatio ꝓpinqtatis astroꝝ
ꝛ remotiōis a sole cā. Cū etem cū sole sinodū
celebrāt: aer calefit ꝛ ei⁹ augmētaꝛ calor. Cor-
pori nāqz solis corpus iungit astri: augeturqz
quāta eius est q̄titas aeris calor: maxieqz ex
astroꝝ sinodis q̄ magna sunt errātia: aut fi-
xa: vt est iupiter: mars: venus: ꝛ q̄ in pria sunt
magnitudie ꝛ scōa q̄lis ꝛ cāis australꝫ ꝛ septē-
triōalis: leonis cor: tauri oc'lus: ꝛ filia astra co
diaco pria hec ēt astra si die ꝙueniāt ꝛ oriaꝛ
nec sit cū ill' sol aerē suo calefaciunt motu sup
nos additio ꝛem sol' mot⁹ ꝓtinētiū sup nos a-
stroꝝ motui. Et si qō tpsē estatꝫ ḡuis fit estus
si hiēis frig⁹ minuit. Cū ꝙo ea sole astra remo
ta sūt nec astroꝝ magnoꝝ aliqō sup nos i die
surgit: aer fridus ē ꝛ si estas fuerit minoris est
aer calorꝫ: si hiems maiorē habet frigiditatē.

¶ Capt'm. viij. de aerū mutatiōe ꝑp vētos.

Veris propter ven
tos imutatio q̄lis sit tibi nūc assigna
bim⁹. ¶ Dico qm vētrus est sicc⁹
vapor a corpe dissolut⁹ terre: hu
ius vaporis cōplexio ꝑm eā ē a q̄ venit ptem.
Pars aūt terre imutat cōplexionē ex solis sup
eā trāsitu lōginqtateqz eius ab eo. partes aūt
q̄tuor sunt: auster septētrio: oriēs ꝛ occidens.
pars itaqz austri ē q̄ a dextris ē ortus solis: si
orientē aduersus faciē tuā referas hecqz pars
calꝛa est ꝛ humida. Calida q̄dē ꝑp solis super
eam descensuz: cū a septētrionali a mouet po
lo: humiditas ꝙo ei⁹ est ꝑp eū q̄ a mari dissol-
uitur vaporē humidū: siccoqz imiscet vapori:
cū huius ptis mare magnuz sit: ꝛ qm hec ps
dimissa est venti igitur ab hac flāt is pte cplexio calꝛa est ꝛ humida dicitqz australis. Sep-
tētrionis pars huic opposita est austri pti: ꝛa
sinistris est ortus solis cui⁹ ē cōplo frida ꝛ sic-
ca ꝑp solis cursuz ab hoc loco remotionē: cuz
etem sol ad hunc tēdit locū: ꝛ ad hu⁹ ptes po
lū: terra fit remotior. Ab hac flās pte vēt⁹ ho-
reas vocaꝛ cui⁹ ꝙplo frida est ꝛ sicca. ¶ Oriēs
aūt ps illa est i q̄ oriꝛ tēpate ꝙplonis sol: ꝛem
sup eā oriꝛ ꝛ ab ea separatur singulis dieb⁹ nec
pōt in ea calor opari: qm̄ sol nō diu ꝓmanet i
ea: nec ꝙo fridus cū q̄tidie sol i ea oriēs paulu
lū calefaciat. Uēt⁹ ab hac flās pte subsolan⁹
vocaꝛ ꝛ tēpate est cōplonis: nisi q⁹ paululūad
cal'm inclinaꝛ ꝛ siccū. Sic q̄z occidētis ps tēpa
tā hz cōplexionē: quēad^m ꝛ oriētis ptis ꝙplo:
sed paululū ad frigidū declinās ꝛ hūidū: ideo
q̄z ꝛ ab hac pflās pte vētus in eiusmodi ē cō-
plexiōe vocaꝛ fauonius. hec est q̄tuor assigna
tio vētoꝝ: q̄ tāq̄z gña sunt boreas. ſ. auster: sub
solanus: fauonius. Sunt aūt hic ꝛ alij octo vēti
collaterales ab austri ptibus duab⁹ duo: q̄rū
vnus apte illi est oriētali ꝛ dr̄ euro auster: al-
ter a pte occidētali ꝛ vocaꝛ austro affricanus.
Et a laterib⁹ boree duo vēti flāt alter ab oriē-
tali pte q̄ dicit chorus: alter ab occidētali late
ꝛ vocaꝛ aq̄lo. Sic quoqz ꝛ a duob⁹ oriētis late
ribus duo sunt vēti. Pariterqz a duob⁹ occa-
sus laterib⁹. Et qui a duob⁹ subsolani laterib⁹
alr̄ ab austri latere dict⁹ eurus ꝛ est i hiemis
ortu alr̄ ꝙo a septētrionali appellaꝛ vulturn⁹
ꝛ est in estatis ortu. Duoꝝ q̄ a lateribus sūt fa
uonij: alter a septētriōe q̄ ē occasu estatis ꝛ vo
caꝛ circi⁹: alr̄ ab austro i hiemis occasu ꝛ de⁹
est affricus. ¶ Sūt igit oēs vēti duodeci nisi q⁹
vēti cōes ꝛ apō oēs cogniti: illi sūt q̄s q̄si gña
posuim⁹ q̄tuor boreas. ſ. auster. ſolan⁹ ꝛ fa-
uonius: quoꝝ cōplo est quē dixim⁹. Octo aūt
reliquoꝝ cōplexio cuiuslz vētoꝝ deficiens est
a compl'one illius cuius lateralis est paulu
lum ad aliū qui ei ab altera est ꝑte declinās.

¶ Uentoꝝ aūt quislz aerē in suā mutat com
plexionē ꝛ in corporib⁹ passiones facit q̄s nō
est alteri⁹ facere. Boreas etem si flauerit cor-
pa cōfortat ꝛ iducrat: spūs clarificat ꝛ hūores:
cerebꝝ sanat: sensus mūdificat ꝛ subtiliat mo
tū ꝙfortat appetitū auget. digōnē corroborat:
fluxū ꝓhibet ad mēbra materierū: spissat: ꝛem
corporꝝ exteriora: calorē cōuertit ad interiora
nālē: ꝛ cōgregat cōfortatqz: mēbra roborat ad
interiora: haleqz oēs oportunas facit res: nisi
q⁹ tusses excitat pectoriscqz dolores eo q⁹ spūs
desiccat instra ventrē cōstipat: vrinā incarce-
rat in oculis motus faciens: frigiditasqz nocet
corpib⁹. ¶ Auster āt corpa laxaꝛ ꝛ neruos: hu
mores ꝙturbat ꝛ spūs ac sensus: vñ ꝛ ꝙtitatē
parit audit⁹ defectū visus: pigritiā nutrit mo
tū eneruat: cephaleā excitat epilie termios cō
mouet: appetitū miuit: digōnē ꝺbilitat: ꝫ ꝛem
vētus calus est ꝛ hūid⁹: vnde ꝛ cerebꝝ supflui
tatibus humidis replet. Hec autē accidentia
que meminit hypocras humiditatē sequunt
cerebri cum sensuum sit origo ꝛ radix. Debi-
litas autē appetitus ꝛ digestionis imminutio
descensum sequuntur matrieruz flegmatica-
rū a capite ad stomacū. ¶ In subsolano aūt ꝛ
fauonio q̄m tēperate sunt ꝙplonis ꝛ corpa in

eis tẽperata sunt media ⁊ sana. Relicꝙ oẽsvẽ ti in corpibus passiões opantur primas illis quas illi a quoꝝ fiant lateribus exibent. Hoc ergo modo imutatio ventorum imutationez facit complexionis aerum.

¶Capi. ix. de aeris pp regiões imutatione.

Imutat aũt aer ⁊ regionũ varietatꝫ cã. In rgiõibꝰ etem ꝺnqꝫ ꝺcanſis aeres imutãt. Primꝰ ẽ ipe ptes Scꝺa regionũ eleuatioꝝ altitudo ⁊ hũilitas. Tertia mõtiũ vicinitas. Quarta aũt maris. Quita terre ipiꝰ regiõis nã. Et imutatio aeris in regiõibꝰ ptiũ cã iter maiores ẽ cãs aerẽ imutãtes regionũ ⁊ sup alias mãifestissimas cãs. Partes aũt vt iã dictũ est ãtuoꝝ sunt. ſ. boreas. auster. oriẽs ⁊ occidẽs. Regionũ itaqꝫ alie posite sunt in septẽtrione alie in austro. alie in oriẽte. alie i occidẽte. Et q̃ i septẽtriõe aeris eaꝝ pplo frida ẽ ⁊ sicca ⁊ q̃ haꝝ septẽtrionaliũ polo suppositaꝫ ẽ septẽtrionali sup quã voluit ãpliꝰ frida ẽ ⁊ magis sicca. Et q̃ hmõi sunt aereaꝝ ẽ clarꝰ corpa inhabitãtiũ sana colorꝝ pulcher ⁊ rubeꝰ corpora eoꝝ mollia ⁊ ipi duriores ⁊ fortiores pectoribꝰ latis subtilia hñt crura eo ꝙ nãlis ad interiora corpuꝫ fugiat calorꝝ vñ eoꝝ ãplificat ⁊ dilatat pectora. Cruriũ aũt eaꝺẽ ẽ cã subtilitatis ꝙ. ſ. calor ascẽdat ad supiora nãlis. Invenis eoꝝ capita ⁊ corpa fortia vitas illis lõgas mores aũt ferinos pp rubeã illis ꝺñantẽ colaꝫ raritatẽ ꝓceptꝰ mulieꝝ eoꝝ ſz nõ cũ ꝓceperint abortiũt: qm̃ a q̃ eoꝝ fride sunt ⁊ sicce cũ difficultate pariũt ⁊ dolore siccitatꝫ cã hꝰi gẽtis vẽtres duri ad q̃s vomitꝰ accelerat facilisq̃ illis ẽ appetitꝰ i cibos fortis digõ bõa pp nãlis igressum ad corpa. Pfunda caloꝝ i eis ⁊ ad ſtõm ad potũ aũt nõ plimꝰ ẽ appetitꝰ eo ꝙ plm̃ comedãt carꝝ simul sunt comestionis ⁊ potꝰ copia. Accit aũt illis plm̃ venarum ruptura ⁊ siphacis sup vẽtrẽ extẽsus ẽ frigoris cã siccitatẽ augmẽtãtis ⁊ ꝺẽsitatẽ vñ ⁊ rũ pũt. Que ãt ãpliꝰ virꝫ ptigũt passiões pleures ꝓpleumonia ⁊ oẽs cali mozbi saniei a pectore sputũ obtalmia ⁊ nariũ fluxus maximeqꝫ hec inuenilibꝰ fiunt magisq̃ estate pp corpis eoꝝ calorẽ piterqꝫ tpis fit itaqꝫ illis pleuresis siccitatis cã iterioꝝ caloriscꝫ ad pectꝰ eleuationẽ: sanieiqꝫ sputũ a pectore pp eã q̃ ãhelitus organis ex aeris frido siccitas ꝓtingit. At ꝺo illiꝰ obtalmia fit: q̃ꝫ etas nõdũ tricenalis est fitqꝫ illis difficillima. ¶Mulieribꝰ ꝺo sterilitas accit ⁊ ꝓceptiõis ꝓhibitio mẽstruoꝝ inopia piẽdi difficultas lactis paucitas ac ptis puerisq̃ testiũ aq̃sitas. Sterilitas q̃dẽ accidit illis eo ꝙ nõ bñ a mẽstruis purgent pp eaꝝ aq̃rũ friditatẽ aspitatẽ ⁊ imutãdi difficultatẽ. Difficultas aũt ptꝰ pp earũ ꝓplonis frigidũ ⁊ siccũ lactis paucitas eo ꝙ coaguletur frigore ⁊ iminuat pcussiõis fridarũ aq̃rũ cã. Ptisis ꝺo eo ꝙ ex magna ptus difficultate et ꝓpressiõe vene earũ rũpant q̃ in pectore sunt ⁊ pulmõe sequitqꝫ eiusmodi actiones ptisis. Aq̃sitas aũt accit pueris q̃ꝺin qui sunt: ſz vt etas accesserit eiusmodi cessat accidẽs. Accit haꝝ pplis fgionũ epilia ſz raro: hocꝫ i adolescẽtia ⁊ cũ ꝓtingit magna ẽ ⁊ difficilis hec ẽ inhabitãtiũ in septẽtriõe positas regiões habitudo. ¶At ꝺo habitudies australes ihabitãtiũ ptes his q̃ dicte sunt septẽtrionẽ ihabitãtibꝰ ꝺie sunt. Est etem̃ eoꝝ pplo cala ⁊ hũida malarũ q̃litatũ: plime putredinis ⁊ aq̃ eorũ salsa turbida sup terre decurrẽs facie. Colores gẽtis huiꝰ nigri corpa eorũ sicca ⁊ extenuata capita humida ⁊ flatica q̃ꝫ a capitibꝰ ad vẽtres flꝫ descẽdit plm: vñ ⁊ in eis ciboꝝ iminuit appetitꝰ potusqꝫ. Digestio debilitat pp ꝓplonis eoꝝ fridũ. Nãlis etem̃ a corpibꝰ eorum calor dissoluit ebrietasqꝫ ⁊ crapula ad eos vt ex modico festinat vino pp capitũ eoꝝ ẽbilitatẽ colores eoꝝ imutãt ⁊ obscuri fit: mores mãsuetiꝫ trãq̃llivita breuꝫ q̃qꝫ illoꝝ accñt vlcera corpibꝰ difficile sanañ tarꝺe cicatrizãt pp eorũ humiditatẽ ⁊ putredis q̃ in illis sunt humoꝝ festinãtiam. Hi pplo huic magis accidunt morbi viris dissinteria ⁊ diaria febres ẽt prolixe ⁊ sine ordine humida obtalmia sed suauis ⁊ brevis tempoꝛis emoꝛroides hisqꝫ qui annum transierunt quinquagesimũ emigranea accidit. Mulieribus vero accidit fluxus ⁊ plurimꝰ aboꝛsus. Pueris epilepsia ⁊ asmata. Qui autem raro illis accidunt morbi sunt pleuresis ⁊ peripleumonia febres adustẽ ⁊ fere hi nisi viris non accidunt ⁊ his iuuenibꝰ ꝓpter eoꝝ complexionis calorem ⁊ humiditatez. Non accidunt autẽ illis hi morbi nisi raro ꝓpter eoꝝ vẽtris mollitiẽ. Superfluitates etenim in corpibus eorum generate semper exeunt. Hec est assignatio popnloꝝ habitudinũ qui in ptibus habitant australibus. ¶Regiones aũt que in ptibꝰ posite sunt oriẽtalibꝰ clarum habent aerem ⁊ siccũ: tẽperate in calido ⁊ frigido complexionis qualis est ⁊ veris cõplexio. Aque eorum molles clare suaues ⁊ que celo cadunt ⁊ que terra scaturiunt. Sol etenim suo super eas ortu illas clarificat moderate nec sunt salse qm̃. sol diu sup eas nõ imoꝛatur nec ꝺo idigestas remittit qm̃ nõ ab eis lõge remotus. Sunt his coꝛlores pplis nitidi ⁊ clari albo mixti ruboꝛeqꝫ caro multa: voꝛ clara: corpa sana ⁊ fortia moꝛbi admodũ pauci forme decentes ⁊ honeste: moꝛes probati nemoꝛa multa arboꝛes granꝛdes partus multi. Temperies etenim qualitatum causa est eoꝝ opoꝛtunas faciens actiões ⁊ ꝓplones. Nõ est haꝝ pplo partiuꝫ

acumẽ supbie:nõ ira:nec elatio.sunt em̃ trã
q̃litatis ppr̃s r mãsuetudis hũilitatisq̃. Ira
etem̃ r elatiõis acumẽ his q̃ a tẽperãta ex̃ st
in calore fit.partes aũt r regiões q̃ ꝟsus occi
dẽtẽ posite sũt aerẽ hñt a tẽperie ad calz q̃hu
midũ iclinũ. Grossuz r minime clarz q̃bus aq̃
sunt ad turbidũ parz iclinevelocẽq̃z imutatio
nẽ. Radi⁹etem̃ solis sup hui⁹ptes mane non
puenit quo eoz matureț aere r aq̃s excoq̃t.
Jõ ergo ppr̃s earz multiplicanț morbi colo
res eoz imutanț virt⁹ibecillis est. Cã cui⁹rei
est q̃ estate illis mane frigoza aeris fiũt ve
spere calor solis. Quare eoz vari⁹ est aer in
aeris autũnalis sititudinẽ. Uñ r vox eoz rau
ca:oẽq̃z illis accñt morbi oib⁹ ãni tpib⁹ hec
est aeris imutatiõis regionũ pp ptes assigna
tio. ¶Et sciẽdũ qm̃ q̃ terre iter has posite sũt
ptes aeris earz ꝑpio cõplonẽ ei⁹ seq̃tur ptis
cui ¦ prim⁹ est r illi alie in cõplone cõparici
pãt ptes fm lõginq̃tatẽ r ppinq̃tatẽ suam ab
eis. Si itaq̃ regiõis erit lõginq̃tas ab vtriscz
ptib⁹eq̃lis eius erit ꝑpio media iter duas il
larz ꝑplones. ¶Immutatio aũt aeris regio
nũ pp earz altitudinẽz demissionẽ hmõi ẽ. Di
co qm̃ q̃ regiões alte sunt r clare r earũ aer
clar⁹r fride cõplonis. Uẽt⁹ etem̃ borealis il
las ab altis pflat locis. Sunt itaq̃ eoz aque
clare suaues ppr̃s earz decẽs facie r coloꝛib⁹
fortis sanus paucoz morboz corpaq̃z eoꝛuz
magna aerẽ em̃ respirant clarum q̃ ab altis
illis venit locis vnde r mollitiei sunt viri ami
citie;r mãsuetudis:nec laborẽ pferũt aut fati
gationẽ. ¶Regiões aũt in demissis positis lo
cis r pfundis tãq̃ in vallib⁹ vt sic dicã puteis
pluuie hiberne subꝛuũt eoq̃ ab altis sup eas
descẽdũt locis estate sitiũt:aq̃s bibunt in sta
gnis r paludib⁹ ꝓgregatas foueisq̃:scaturiẽ
tesq̃z in ꝓuallib⁹ r ibidẽ imozãtes: nec hñtes
cursus his vẽt⁹ non flat borealis ſz australis
calid⁹ plimusq̃z eoꝛũq̃z aq̃ ad calz declinat mł
tiplicanț itaq̃z eoz passiões fr⁹debilitaț coꝛ
poza eoz brevia lata carnis plime crura ḡſa
capilli nigri r coloꝛes silr laborem pati ne
queũt,eo q̃ eoz corpa flura sint. Et si q̃ harũ
regionũ in locis posite sunt q̃b⁹ magn⁹nõ sit
calꝛos ppr̃s inhabitãtis hydropicoz silis ẽ co
loꝛi. ¶Aeris aũt imutatio regionũ ex vicinia
mõtiũ r remotiõe hmõi ẽ. Regionũ q̃dã mõ
tib⁹ prime sunt ab austri pte: phibenț q̃z ab
eis australes vẽti i sufflãtib⁹ borealib⁹ vñ r in
eis aer frigid⁹r sicc⁹r est habitãtiũ has habi
tudo eoz q̃ inhabitãt septẽtrionalia silis ha
bitudini. Alie ãt a pte aq̃lonis mõtes q̃b⁹ ab
eis vẽti ,phibenț septẽtriõales r in has venti
pflãt australes:vñ r aer illis ẽ calid⁹ r hũid⁹
populiq̃z earz habitudo silis habitudini inha
bitãtiũ regiões australes. ¶Immutatio aũt
aeris in regiõib⁹ pp maris viciniaz fit q̃m q̃
mari regiões a pte septentrionali vicine sunt
eleuaț a mari vapoꝛ q̃ aeri imixt⁹ deferț i eas
regiões mutaq̃z aeris nã in fridũ siccũ. Sic
q̃z r si q̃s mare vicinũ est alicui a pte austri re
giõi ẽ illi⁹ aer regiõis calid⁹r hũid⁹r hui⁹po
puli habitudo ꝓfigurata est hitudini ppli au
stralis. ¶Immutaț ẽt aer in regiõib⁹ex ipius
terre q̃litatib⁹:q̃m̃ cui⁹ lapidosum est r illius
est aer regiõis frid⁹r siccus. Signũ ei⁹rei ẽ q
aq̃rũ fontes lapidosi fridiores sunt his qui i
terra sunt paludosa qõ territoꝛũ regiõis gib
bosum est r subaspuz latũq̃z.regio q̃z ipa cali
da est r sicca r ei⁹ ppli corpa calida r sicca. Si
ꝟo regiõis territoꝛiũ lutosum sit r aer fridus
erit ac humidus. ¶Et sciẽdũ q̃ regionũ q̃rũ
dã vna est haꝛ q̃s dirim⁹nãrũ aerẽ imutare
r est aeris in eis vna nã oib⁹ anni tpib⁹ ppr̃q̃z
ei⁹ signa eq̃lia:forme:mores: coloresq̃z idẽ vt
turcoꝛ:scitarũ:ethiopũ forme q̃busq̃z eoꝛuz
sunt ꝑpe q̃ r regionũ oziẽtis. Quedam aũt in
ipa sunt recta linea r earz ppli mores idẽ sunt
eq̃les scilis r honesti coloꝛes eoꝛ temperati.
Spmatis etem̃ nã in eis vna est oib⁹ anni tẽ
poꝛib⁹ pp cibaꝛ eoꝛ tẽperãtiã. ¶Si q̃s aute
aliq̃rũ sit regionũ nã ex diuersis mixta q̃s di
rim⁹naturis r due in ea fuerint adunate nãe
q̃libet aut tres tẽpoꝛaq̃z in eis varia sunt r po
puli terre hmõi varie fiunt forme moresq̃z ac
coloꝛes.nec in eadẽ pflãt habitudine. ¶Ut si
aliq̃ sit terra mõtana r eleta:multarũq̃z aq̃s
hui⁹ varia fiũt tpa ſz ei⁹ altitudinẽ r territoꝛiũ
ſz r scoz aq̃rũ copiã q̃ in ea est:erũtq̃z hoium
in eis corpa sana fortia paꝛ tfirmantia coloꝛ
resq̃z decẽtes aerẽ etem̃ respirat claꝛ aquaz
bibũt optimã:nisi q̃ eoz ferini sũt mores tri
bulationũ sunt patiẽtes r laboꝛ terra nãq̃z
eoz mõtana ẽ r in eis exercitiũ forte multiq̃z
laboris. Sũt igiț audaces:magnanimi:elati
ḡueſq̃z r seueri r forme ipoꝛ varie. Si sit aũt
regio calꝛa extenuata sit q̃z demissa hieme cer
te illã pluuiã demergũt estate calor exurit so
lis lõq̃z aeris ei⁹ diuersaț nã corpa ppr̃i eius
dura sunt subtilia r fortia ad opandũvelocia
q̃b⁹ ira ẽ ḡuis forme ferine ꝓsueſcũtq̃z eos in
ꝟe morbi plimi pp pluuiaꝛ hiemis copiam:
estq̃z illis nãruz piter subtilitas pp territoꝛiſ
siccitatem. ¶Si ꝟo regio sit mõtana tenuisq̃z
aq̃rũ paucaꝛ aerq̃z ei⁹ minie tẽperat⁹ forme
illis erũt ferine mores spissi coloꝛes q̃rũdam
ad flauoꝛẽ q̃rũdã ad nigredinẽ decliui q̃si ful
gurãtes iraq̃z eoꝛ ḡuis. Sic r si fuerit ḡiõis
ps mõtuosa ps lapidosa ei⁹ẽ aer młte muta
tiõis i anni tpibus venti ei⁹ r nix multi fiũt in
eius mõtibus frigus durat nix in lapidib⁹ ei⁹
minuitur aque eius ad inferioꝛa fluunt. Ad
hunc itaq̃ modum opoꝛtet rem diligentius
intueri in omnium aeribus regionũ q̃bus di
uerse sũt nãe ſz magis r min⁹ varie etem̃ sũt

populi illarū hitudines: forme: cōplexiones: morbiqz illis accītes iuxta q̄ regio sua ē in nā varia. Quare opz medicū cū aliquā fuerit cuitatē ingressus: aut regionē quāpiaz: inquirere oia que dirim⁹ de regionū naturis ꝛ q̄ in eis aquaz cibos q̄z quib⁹ vtuntur: diligēterqz oia cōferat: q̄tenus eorū que necessaria sūt teneat scientiā ꝛ in sanoz regimie: ꝛ in egrotā tium medelis. Et si aliq̄ in his insurrexerit ambiguitas pp̄m regiōis einsdē nō verecondet interrogare: icolasqz: q̄ illis morbi vno q̄z accidāt tpe: multe zem regiōibus egritudies accidūt certe ꝛ cognite i q̄busqz anni ptientib⁹: magisqz illis hee q̄ quenis alie oīunt: vñ ꝛ min⁹ hnt piculi ab his q̄ alijs morbis q̄nis debilibus. Hypocras zem dicit. qm̄ regiōales morbi min⁹ hnt piculū q̄ alij. Opz ḡ medicū oino eius mōi nō negligere interrogationē ꝛ aliaz etiā que dirimus rerū: quo fit eoz cura vt decet recta. Sufficiunt aūt q̄ dicta sūt volēti aerū i singulis cognoscere regiōib⁹ pp̄lones.

¶Capl̄z. x^m. de aeris imutatiōe pp vapores.

AEris autem complonis imutatio pp vapores hmōi ē. Si ꝛ occupatio ꝛ hitatio eadē fit i loco q̄ ꝛ stagna ꝛ paludes sint olera q̄z ꝛ arbores putride: fessio q̄z i pelūcz domibusqz plurie hūiditatis ꝛ muscidis: alijsqz q̄ aerem putrefaciūt ꝛ corrūpūt. Et⁹ pp̄s loci ml'toz ē morboz: putridarūqz febriū que multe in eis emergūt. Colores eoz in croceū imutāt: nec cibos digerūt bñ: eo q̄ a q̄s eoz putredo sit imixta. Huiusmodi pp̄s vires hz paucas ꝛ debiles: mēbra eorum enervata sunt. Hec sunt q̄ de aere dicenda videbanť extra tēperantiam in suis posito qualitatibus.

¶Capl̄z. xi^m. ō pestilētialis aeris assignatōe.

DEro aeris egressio a tēperātia i sua suba est: si aer ipe ꝛ i sua imuteť suba ꝛ q̄litate i corruptiōez ꝛ putredinē: facitqz in hoibus morbos ꝛ accītia pessima in aliq̄ vna passiōe vt sūt ō spiētia: dolores nimij sudores: extrēitatū frig⁹ ardor in pectore: siccitas in ligua: puncture in ore: sitz eoz q̄ sub hypocundrijs sunt: extēsiōes: vōit⁹: colerice solutiones: vērositates vie pessime: alie q̄dē colerice: alie āt melancholice: alie tenues: ꝛ in alijs furfuree excoriationis alijsqz hmōi morbi pessimi q̄ pestilētiales vocātur: hocqz ideo q̄ hoium multitudini cōes sunt vno eodēqz tpe. Cā zem q̄ eas excitat cōis ē: aer. s. circūdās cū imutat⁹ fuerit ꝛ alteratus a suo hitu. ¶Alteratio āt aeris duab⁹ fit ō cāis altera locus ē: regio. s. alta anni q̄buis tēpus. ¶Et imutatio aeris suba a loco regione. s. pp vapores fit q̄ ex multitudine fructuū olerūqz cū putruerit ascēdūt: ex q̄bus mali ascēdūt vapores aerē imiscētes: ꝛ ex vaporib⁹ q̄ ex paludib⁹ surgūt ꝛ stagnis: aut ex bium cloacis vel mortuorū cadauerib⁹ ꝛ occisoz q̄ aut i ipa sūt regiōe aut illi ꝓxia: aut certe ex bello in q̄ plimoz cadūt corpa hoiuz aut ex pecudū armēto rūqz mortib⁹ cū illis pestis acciderit. Ex illitaqz vapores cadauerib⁹ mali ascēdūt aerē miscētes: quibus aeris mutať suba in vapoz subam ꝛ q̄litates q̄ cū respirauerit hoies: pessimi fiūt in eis morbi ꝛ cito pdētes q̄ēadmōdmortes q̄ atheniēsib⁹ pp̄lis ex putridis ptigerūt vaporib⁹ q̄ ad eos quenerūt ex mortuis q̄ in terra erat ethyopie. ¶Totalitatis āt sube aeris imutatio ex tpib⁹ anni fit si imuteť tēp⁹ anni aliq̄d a sui nā: vt si fiat hyems cala ꝛ sicca pluuijs carēs: estas ecōtra pluuiosa: ver frigidū ꝛ siccū q̄d autūni est autūnus calidus ꝛ hūid⁹. Qua ex repestis acciderit ꝛ mortes diarie. sy nāces. ꝛ variole. febres acute q̄s pessima sequūť accītia aliqz letales morbi. Est āt cā hec ānī. s. tēpoz maior iter alias aeris imutationē saciētes ꝛ alteratiōez a sua suba: quēad modū dū imutatiōe ptingit aeris. Acariane ciuitati in calorē ꝛ hūiditatē copiāqz pluuiarū in estate: accidit qz febrīs: quēadmodū hypocras testať tertio epidimiaz libri fmōe. Dictū ē āt h⁹ i p̄cedētib⁹. Sic q̄z ꝛ si aliq̄d alioz ānī ptiētiū altereť a sua nāli hitudie: maxieqz estiuz i hiemale: ml'tiplicēturqz i eo pluuie ꝛ australes pflent vēti: pestis absqz dubio cui hec contingūt loco superincidet que aerē a ꝓpria ꝛ naturali imutat hitudine: fiuntqz hominib⁹ febres acute pessime. rahāe. reliq̄qz pestilētiales morbi: itm̄ vt i bruta q̄z trāseāt aialia icōmoda q̄dā ꝛ passiōes male pdēteſqz: h⁹ āt fit imutatiōe ꝛ hūorū ꝛ spirituū in eoz corpibus corruptōeqz. Nōnūq̄z āt i plātas arboris eius modi malū icūbit itm̄ vt plātas ō siccari ꝛ i citrinū q̄uerti videas colorē: videaſz i arboribus q̄dā sile erugi vl' ml'li: fructuūqz calorē imutatūqz corrūpiť eoz suba vt eos ēt comedēti fruct⁹ pessimi subsequāť morbi. ¶Sz oz scire pestilētiales morbos nō accidere hoib⁹ ex aeris tm̄ corrūptiōe: sz eius mōi accidūt i plibus his q̄z in corpib⁹ mali sūt hūores: corruptiqz ꝛgregati ꝛ eoz q̄ in eis aer opabiť susceptioi ꝓparati: queqz i eis ei⁹ē faceť: aerē zem malū cū respirauerit hō: ꝛ i corp⁹ trauerit spūs ꝛhumores alterātur q̄ in eo pati fuerāt in nāz aeris illi⁹ velociť: ꝓpterea q̄ adiniceť i malitia cōsil'es sūt sequūturqz morbi pessimi ꝛ necātes. Corpa ꝛo in q̄b⁹ supfluitates nō sunt q̄z sciť dñi sue sūt studiosi i custodia sanitatis quēad modū expedit illi remoueť ab ifirmitatib⁹ q̄ dicte sūt. Cunqz nihil illis eoz accidat h⁹ eis cumulať bonū q̄ meliores q̄s soleāt hnt hitudies. Eoz zem cōplo aerz ꝛpl'onē exsupat ma

li eiusq3 frãgit inimicitias. Qõ si sic nõ fieret vt dicim⁹ certe oẽs ea ifirmarent peste ꝛ perẽt in hmõi tpe. Aut ãt in febriũ libro galien⁹. Im possibile est aliq3 causaz incorpe opari si non ipm fuerit apparatũ susceptiõi eoz q illa facit in eo cã: alioqui qcũq3 dinti⁹ in estiuo imoderet sole: aut imoderate q̃is laborare aut ire: febricitaret: ꝛ hoies oẽs in mortib⁹ magnis morirent. Sz maxia morboz puocatõis cã: apparat⁹ est corporũ incõmodoz susceptioni. Uocauit aũt hmõi cões qui ex aeris iniq̃tate fiũt morbos epidimiã hypocras. Diuisiõe aũt ꝛ disgregate eos q̃ letales sũt: mortes dixit: q̃ aũt salubres sunt pestilẽtiales simplr q̃ aũt hoz ppriũ sunt regioni sine alijs regiõibus regionales appellauit. Hec sunt quẽ nos oportuit de pestilẽtialis aeris hitudine ppouere: vbi etiã ꝛ de aere terminam⁹ tractatuz. ¶ Capl'm. xij. de exercitij diuersitatibus q̃dq3 in corporibus operetur.

Equoniã primũ ostẽdimus dinidẽtiũ nõ nãliũ rez speculatõz. s. aerz nr̃a circũdãs corpora tã nunc de scõo icipiemus motu. s. ꝛ q̃ete. primũq3 de motu agẽdũ. ¶ Dico qm̃ mot⁹ duo sunt gña. alterz est aie mot⁹: q̃ aiales dr̃ motus: de quib⁹ posterius dicem⁹: alterz ãt corporis mot⁹ q̃ vocat exercitium. ¶ Dico ꝗ qm̃ corpis exercitioz q̃dã tẽperata sunt q̃dã tẽperiei excedũt modũ. Et tẽperatũ q̃ exercitium corpus tẽperate calefacit: qõ si sup tẽperatiã fiat mediocriter aut certe corp⁹ calefacit eiusq3 auget calorẽ. Scõm q̃titatẽ itaq3 exercitij motusq3, corpis ẽ caloris augmentũ. Desiccat ẽt corpus eo ꝙ ab eo hũiditatẽ dissoluat. Si vero superabũdãtior si mot⁹ intm̃ vt necessitatis exeat modũ frigefcit corpus eo ꝙ mlta ab eo dissoluat copia caloris nãliq3 refrigerat ãt ꝛ humectat corpus mot⁹ mõ quodã alio. Si sit em̃ in venis aut alio mẽbro cui nõ ẽ periculũ flegmatis quãtitatis multa: motus si multi pli cẽt supfluitates liq̃facere facit ꝙgregatas ꝛ coagulatas ac decurrentes reddit ad aliqõ mẽbroz nobiliũ: cũ illõ debilitat mẽbrũ. Refrigerat itaq3 simulq3 totũ cũ eo corp⁹ hũiectatur. ¶ Necessariũ ãt fuit exercitium motus. s. triũ cã vtilitatũ. ꝓma ẽ vt nãle expgefaceret calorẽ quẽ expergefactũ augeret. vñ ꝙfortatus cibos forti⁹ traheret velociusq3 digereret: illosq3 mẽbra susciperẽt. Scõa ẽ vt postea aperiret supfluitatesq3 corpis dissolueret. Tertia q̃ mẽbra eo indurescerẽt ꝛ cõfortarent alioz cum alijs replẽtiõe: ideoq3 ꝛ i suis ꝙfortarent actionibus: remotioraq3 fierẽt ab incõmodoz susceptione. ¶ Sunt aũt corpis motus gña duo cõe ꝛ ppriũ. Et cõe ẽ quo vtitur q̃s ad aliã intendẽs actionẽ ꝛ ẽ ꝙ accidens. hic ãt mot⁹ aut fortis est vt onera portare in itinere: ꝛ fodere. edificaꝛ pietes. malleo pcutere magno. Silia queq3 in actionib⁹ ꝛ officijs exhibẽtur laboriosis: q̃dã aũt mime fortis q̃lia sunt architectonica ars. acceptio. porrectio. ire. redire. semiare ꝛ quẽadmodũ reliq3 leues artes: q̃lis ẽ oratoria. armatoria. scribere pingere. Jn his em̃ corp⁹ oẽ mouet. ¶ Motus aũt ppri⁹ motus est exercitij cuius vsuz medici iperãt. Mot⁹ aũt exercitij due sunt spẽs altera ẽ cuz mouet ipse hõ solus: ꝛ vt alia fiat velocior altera ꝙ qñ p aliũ exeq̃tur. Et motus quẽ ipse hõ exhibet alius quidẽ oia mouet membra: vt cestus: ꝛ cursus in theatro: ꝛcũ pila ludus pua vel magna ꝛ ad remos sessio ꝛ pstrepere lapidum eleuatio ꝛ colũnaz. Alius autẽ quedã sine alijs mouet mẽbra: man⁹ vt lapides tollere: man⁹ coplodere. plausio. cõmotio cordaz lyre: alee lud⁹: aut pedes: vt visus saltatio ambulatio i q̃ vtiꝛ largis passib⁹ sine mãuũ motu in alto sessio loco ibiq3 pedũ ꝙmotio: i pect⁹ ꝛ dorsuz vt icliari ꝛ supinari stature extẽsio si sepi⁹ fiat. q̃dã ãt i spũs. ẽ istrumẽtis ꝛvoq3 vt clamor ꝫ tus. lectio vtiq3 cantãtiũ diuersitatib⁹: aliaq3 hmõi q̃b⁹ hõ seipz exercet ꝛ mẽbra mouet sua. Exercitiũ aũt cũ i hoie ali⁹ exhib⁹ ẽ: vt cũ manib⁹ ẽ fricatio ꝛ mãutergijs. linteisq3 i toto corpe sit fuerit tẽperatũ spissitudini corpis pdesse. ãgustie ꝙfractiõi. motusq3 appetitũ cõ fortaꝛ pdest plurimũ macuꝛ cuti accñtib⁹ vt morphee lẽtigini. ¶ Singuloz ãt mot⁹ ꝛ fricatõis corpis diuersitatũ actiões variãtur trib⁹ modis. prim⁹ ẽ mot⁹ q̃litas. scõs ei⁹ quãtitas. tertij ipsi⁹ acceleratio ꝛ mora: ꝛ diuersitas q̃dem quã operaꝛ mot⁹ in corpe sua ex q̃litate: aut ẽ ex ipsius mot⁹ fortitudine ꝛ grauitate: aut debilitate: aut tẽperãtia. Et motus fortis aut sic est ex natura vt onera tollere: fodere ꝛ pugnare: fortiter clamare. colũnas leuare ꝛ lapides magnos: destrariũ fortẽ eq̃tare armatuz ꝛ in cursu: aut oib⁹ vtiꝛ motib⁹ potẽtialib⁹ vt malleo pcutere. hic em̃ si voluerit fortiter fit. Si vult debiliter ꝛ fricatio fieri nãq3 fortis põt cũ manib⁹ sed debiliꝛ. Sic ꝛ mot⁹ debilis. Motuũ eteñ quidã debilis est nãliter vt eq̃tatio plana ꝛ sessio ad cõmotionẽ cũ fune pẽdẽti: ire ꝛ redire tranqlle mot⁹ chordaz citharę scribere. legere. silliaq3. q̃dã. etiã est q̃ debiliter vtiꝛ q̃sq3 vt ãbulare. hic em̃ mot⁹ fieri põt paucus ꝛ paulatiz: põt ꝛ cursus fieri cũ celeritate quẽ admodũ ꝛ fricatio q̃ ꝛ leuiꝛ ꝛ fortius exhiberi põt. Sic quoq3 ꝛ mot⁹ tẽpati: q̃dã q̃ sic ex nã vt medio cr̃ eq̃tatio lud⁹ cũ pila. ãbulatio pace lerior: q̃dã ãt sẽ q̃b⁹ tẽpate vtimur: vt mãuũ adiuicẽ tẽpata pcussio. tẽpata vox. tẽpatq3 dicere fricatõisq3 vs⁹ moderat⁹. aliaq3 hmõi: q̃b⁹ ꝛ ꝺbilr ꝛ tpate vtiꝛ q̃s ꝙvelle. ¶ Mot⁹ itaq3 fortis corp⁹ calefacit ꝛ desiccat lucraꝛq3 a frica

tiõe duritiẽ quẽadmodũ mot⁹ fortis corp⁹ cõ fortat ⁊ idurat repmitq; ⁊ solidũ facit. Fortis itaq; mot⁹ termin⁹ ẽ vt ãhelet hõ spisso ãheli tu ⁊ vehemẽti decurratq; ab ei⁹ corpe sudor plim⁹ fortisq; fricatiõis ⁊ dure termin⁹ vt restringat corp⁹ postq; itumuerit durescatq; p⁹ mollitiẽ debiles aũt mot⁹ corpa debilia cale faciũt calore ⁊ nõ desiccãt. Fricatio ꝟo i corpus isurgere quãdã facit iflationẽ: vt. s. in ea mẽbra rubere icipiãt. Tẽperati aũt mot⁹ iter debile ⁊ forte corp⁹ calefaciũt ⁊ desiccãt indurãtq; mediocriter: eorũq; termin⁹ cũ iã icipit ãhelit⁹ celerior ẽ ⁊ vehemẽtior sudor exire a corporis ⁊ in fricatiõe vt fricẽt tẽperata corpus fricatiõe donec plz itumescat rubeat incipiatq; dissolui ⁊ repũi piterq; oia rubeant mẽbra ꝟfricata his itaq; modis actiones diuerse sunt mot⁹ in corpe ab ipa ei⁹ q̃litate. Diuersitas aũt mot⁹ ex sua q̃titate talis est: aut em̃ mult⁹ est: ⁊ eadẽ opat q̃ ⁊ fortis: aut panc⁹ hisdẽq; q̃b⁹ ⁊ debilis pollet actiõib⁹ aut certe iter multũ tẽperat⁹ ⁊ paucũ cui eedẽq; ⁊ tẽperato in forti ⁊ debili deputant actiões. Eadẽ ẽ rõ ⁊ ifricatiõe: aut em̃ mlta erit aut pauca aut media: opatq; quẽadmodũ ⁊ mot⁹ q̃ eius modi ẽ. Si ergo tres ꝟposueris diuersitates mot⁹ q̃ in q̃litate sunt cũ trib⁹ q̃ in q̃titate nouẽ ex eis fiẽt ꝟpositiões hoc mõ. Si ꝟtingerit motũ fortẽ eẽ cũ multitudine ⁊ diuturnitate ei⁹ est actio ad calefaciẽdũ ⁊ desiccãdũ imoderata vt virt⁹ dissoluat ⁊ debiliteꝫ calor refrigeret corp⁹. Si ꝟo fiet simul eẽ motũ fortẽ et paucũ corp⁹ calefacit ⁊ desiccat tẽperate. Si aũt motũ fortẽ cũ eo q̃ iter paucitatẽ ⁊ multitudinẽ tẽperat⁹ est: corp⁹ calefacit ⁊ desiccat sine ꝟutis dissolutiõe. Sic ⁊ si fiat debilẽ eẽ motũ cũ multo qõ ⁊ fortis opaꝫ. Et si debilez cũ pauco in corpe circa ea q̃ debilis opaꝫ motus facit. Et si ꝟuenerit iter debilẽ ⁊ fortẽ tẽperat⁹ mot⁹ ⁊ modic⁹: opaꝫ qõ ⁊ debilis qõ si tẽperatũ in fortitudine ⁊ debilitate motũ contingerit cũ diuturno ꝟuenire facit qõ ⁊ mot⁹ fortis. Si aũt tẽperatũ hũc cũ pauco idẽ facit qõ debilis: q⁹ si vtrinq; ꝟuenerint tẽperati tẽperata ei⁹ erit actio mot⁹. ¶ Variaꝫ aũt mot⁹ ẽt ex celeritate ⁊ tarditate. Si sit em̃ mot⁹ celer ⁊ spissus idẽ in corpe opaꝫ cuꝫ motu forti. Si tard⁹ idẽ qõ debilis: atsi medi⁹ qõ ⁊ tẽperat⁹ opabit qõ si ꝟtingerit hec tria gña cũ nouẽ añcedẽtib⁹ cõponi gñib⁹ vigintiseptẽ fient ꝟpositiões. Si em̃ fortis cũ multo ⁊ veloci cõponaꝫ imoderatio actiõis eius sequit quam fortis opaꝫ vt ꝟt⁹ dissoluaꝫ ⁊ calor nãlis forti terq; debiliteꝫ ⁊ refrigereꝫ corp⁹. Si fortis cũ pauco ꝟuenit ⁊ tardo facit i corpe idẽ qõ mediocris. Si ꝟo fortis cũ tẽperato in celeritate ⁊ tarditate pauco q̃z ⁊ multo ꝟueniãt sile q̃ qõ ⁊ fortis opaꝫ. Cõpositio debili cũ celeri motio actio q̃ ⁊ fortis ꝟuenit. Si ꝟo debilis ⁊ paucus tarduscq; coeãt actio eoꝝ debilis ẽ valde. Cõpositio debili cũ tẽperato iter multũ ⁊ paucelerẽq; ⁊ tardũ actio ei⁹ q̃ ⁊ debilis erit tẽperata. Si aũt in fortitudie ⁊ debilitate tẽperatus cũ veloci ⁊ multo ꝟponaꝫ: idẽ qõ ⁊ multũ fortis efficit. Si ꝟo hic idẽ cũ pauco ⁊ tardo actionẽ q̃ sit iter tẽperatũ ⁊ debilẽ reddit. Si aũt res coeant tẽperati ⁊ tẽperata operãtur. ¶ Eadẽ est rõ ⁊ in fricatiõe: actiões etem̃ fricatiõis trib⁹ variãt modis̃ q̃titate. s. ⁊ q̃litate ⁊ celeritate ac mora. Dura etem̃ fricatio tal⁹ ẽ q̃lis ⁊ fortis mot⁹ q̃ corp⁹ solidat larũ ⁊ indurat, phibetq; qõ ab eo dissoluiꝫ. Mollis q̃lis ⁊ mot⁹ debilis q̃ corp⁹ laxat duꝝ ⁊ emollit: poros apit: aliquãtulũ inflat: carnẽ auget. Temperata iter duꝝ ⁊ molle: tẽperato est inter fortẽ ⁊ debile motui silis q̃ corp⁹ idurat ⁊ ꝟfortat tumidũ paꝝ reddit carni addit. Multa autẽ fricatio corp⁹ desiccat ⁊ iminuit pauca idẽ cũ molli opaꝫ. Tẽperata iter multũ ⁊ paucũ einsdẽ ẽ actiõis cui⁹ ⁊ tẽperata⁹ iter duꝝ ⁊ molle. Sic ⁊ q̃velor ẽ ⁊ tẽpata eadẽ faẽ q̃ dura mollis ⁊ tẽperata. Sic quoq; ⁊ fricatio hec cõponiꝫ cũ celeri ⁊ tarda multa ⁊ pauca quẽadmodũ ⁊ mot⁹ ꝟpositio: fcã est faciũtq; eoꝝ opationes cõpositoꝝ. ¶ Variaꝫ ⁊ aliter mot⁹ i corpe iuxta mãeꝝ q̃b⁹ artifices vtunt diuersitates quẽadmodũ hoiuꝫ q̃dã q̃dẽ fabꝝ ferrarꝝ sũt q̃dã ligna accẽdẽtes tinctores alij hec artes corp⁹ calefaciũt ⁊ ꝺsiccãt aut erit i balneo seruiẽs ⁊ calefact⁹ humefit: aut piscatoꝝ vel nautaꝝ: refrigeratusq; hũectaꝫ. Aut anceps si agrestib⁹ vel agricolaꝝ: refrigeratq; corp⁹ ei⁹ ⁊ ꝺsiccaꝫ. Opꝝ itaq; diligẽti vti iudicio ⁊ in oibus q̃ hmõi faciẽt artes cũ ꝟposite ⁊ adiũcte singulis fuerint motuũ spẽb⁹ cũ explanatũ ubi sit q̃ eoꝝ q̃sq; sigillatiꝫ asserat. Ad hũc g̃modum mot⁹ sunt in corpib⁹ actiões. ¶ Quietis aũt ⁊ ociꝫ vna tm̃ ẽ spẽs qõqz facit in corpe frig⁹ humiditasq; sunt satis copia dissolutiõis superfluitatũ paucitas. Calefacit ãt corpus reqes q̃dã alio mõ. In cui⁹ em̃ corpe mala dñaꝫ cõplexio calꝫ intm̃ vt q̃ ab eo dissoluunt vapores acuti ⁊ fumosi sint si mot⁹ ei fiat tẽperat⁹ dissoluiꝫ superfluitas illa calꝫ cũ facilitate. Si aũt reqeytaꝫ ⁊ ocio ꝟtinuo: vapoꝝ ille ꝟcludiꝫ acut⁹ q̃ dissolueꝫ a corpe ꝟgregatq; ⁊ gñapit febrũ maxieqz cũ circũdãs erit aer frũs.

¶ Capitulum. xiij. de balneorum actionũ in corporibus assignatione.

EXpsu rerum ordine non naturalium opoꝝ et post motus tractatum balnei disputationẽ texere: licet in euacuatiõibus cõtineatur. Balneo aũt vtunt sani post exercitiũ quo ea q̃ per motũ minime dissoluta sunt

purgent ⁊ eñt: humectẽturq; quã mot⁹ fecerat siccitas sordes ablũatur q̃ ex vapoub⁹ facte sunt a corpe egrediẽtib⁹ ⁊ a puluere exteri⁹ supueniẽti in ipo ⁊ post exercitium. Utilioza eteñ balnei tpa sanis ad sanitatis custodiã post exercitiũ sunt ⁊ ante cibũ. Balneũ eteñ añ exercitiũ supfluitates cibi transmittit q̃s idigestas iuenit liq̃facitq; hũores ⁊ superfluitates erire patas vaporis defluere ad aliq̃ facit mẽbza piterq; morbũ. Sic q̃z ⁊ p⁹ prãdiũ nõ opz hoiem vti balneo replet nãq; supfluitatib⁹ caput descẽditq; cib⁹a stõ indigest⁹vñ opilatio in cibi fit meatib⁹: ⁊ in tpis plixitate si assidue hmõi assuescat q̃s hydropis gñat. Qui aũt his liberant passiõib⁹ conueniteq; eis aut añ exercitiũ aut añ prãdium balnearı corpa hñt rara poros aptos ⁊ latos dissoluit ab eoz corpib⁹ supfluitas multa leuiter hmõi vsum nõ ferunt exercitij ⁊ balnei perẽt eñ illis debilitatẽ plibusq; cũ vtunt illis accit defect⁹cũ balneũ anteq; prãdeãt ingrediunt. Quare neẽe est os ante modico refici cibo laudabiliq;. Preter eos cauẽdũ oib⁹ preter prãdiũ ẽ balneũ. Balneo aũt post exercitiũ ⁊ ante prandiuz vti sanis corpe magnas vtilitates cõfert: humectat eñ corp⁹ ⁊ mẽbza calorẽ ꝓfouat nãle: digõnẽ optimã reddit angustiã si q̃ est effugat: poros apit supfluitates eũat dolores mitigat vento sitates dissoluit. ¶ Poro q̃ ifirmant balneo ꝓ necitatib⁹ vtũt ad ea vrgẽtib⁹. aut vt eoz calefiat ꝓlio: aut frigescat aut hũectet: aut certe desicceẽ. Prodest ãt ⁊ pruriginiz scabiei eoq; supfluitates a cute eũat: neruos emollit humectatiõe ⁊ dissolutione: catarros ematurat ⁊ corrizas calefaciẽdo ⁊ dissoluẽdo: exitũ facilitat vrine si arctata fuerit ex frido colice medet alijsq; hmõi morbis solutionẽ laxatiz ãputat medicamis aliaq; de q̃b⁹dicturi sum⁹cum de regimine disputabim⁹morboz q̃bus balneũ necessariũ. Aut aũt Galien⁹eũonẽ q̃ p exercitiũ fit balneũ humoz eẽ subtiliũ q̃ ad cutis puenerũt ptes ⁊ pati sunt egressui chimoz autẽ hũores grossoz p exercitium eũari neq;unt ⁊ balneum: imo illis ꝓximũ nocẽt cũ nõdũz maturi sunt ⁊ subtiliati. ¶ Balneũ aũt corpa trib⁹imutat de cãis: pma sui ẽ aeris de causa. Scõa aq̃ sup corp⁹ifuse. Tertia q̃litas est vtẽdi. et balnei tres sẽ aeres. Prim⁹ ẽ p⁹ dom⁹ aer ⁊ ẽ tepid⁹ nihil i corpe faciẽs calorẽ. Scõs scõe: nẽ i caloze medi⁹ caloze q̃dã corp⁹ calefaciẽs ⁊ q̃dã dissoluẽs dissolutiõe. Terti⁹ tertie est aer dom⁹: cni⁹ calor fortis est ⁊ corpa fortiter calefacit: pl̃imũq; dissoluit supfluitates a corpe eũat. ¶ Dissentit aũt balnei actio per aerẽ dom⁹ hui⁹ corpib⁹ duob⁹ modis: pm⁹ est per nãm: scõs p accidẽs. ¶ Et qõ pnãz operatur: si mora in balneo modica fuerit ⁊ qui enacuaẽ sudor paucus ẽtitate corp⁹ calefacit ⁊ humectat: humiditas eteñ q̃ in pfundo ⁊ in iteriorib⁹ est corpis cũ aere balnei ad exteriora corpis fuerit educta: ⁊ nõ eũat bene: mẽbra humectat exteriora: ⁊ q̃ illis prima sũt porosq; dilatat: pter eã q̃ in mẽbris fuerat varietatẽ. Si fit aũt mora longi tpis intñ vt sudoris pl̃ima egrediat ẽtitas corp⁹ calefacit ⁊ desiccat. Calefacit q̃dẽ aeris cã calidi desiccat aũt eũonis cã: qua humiditas euacuaẽ p sudores. Cũ aũt longa in eo fit pseuerãtia vt sudoris imoderata fiat euacuatio: corp⁹ refrigerat ⁊ siccat dissoluit nãq; calorẽ naturalẽ ⁊ humiditates euacuat corpis fortiter: vnde ⁊ virtus decidit ac defectio fit. Si ergo ⁊ huic augmẽtũ addet: humiditas cõsumit corpis ⁊ calor extinguit naturalis ac hõ depit. ¶ Cũ balnei aũt per accidẽs aer opatur hmõi ẽ cũ eñ in corpe calidi aliquo sunt humores colerici ⁊ maturi illos euacuãs corpus refrigerat quẽadmodũ in tertianis fit febriũ puris. Refrigerat aũt alio corp⁹ mõ per accidẽs: atq; hic est cũ corpus crudis est plenũ humoz⁹ balnei calido liquefacti aere ad aliquod defluunt mẽbroz: in quo facta opilatione refrigeratur eo ꝙ aeris ꝓhibeat accessio recreãtis ad illud ab exterioribus. Nõnunq; cum aliquo sunt in mẽbroz loco humores colerici: qui cũ liquefacti fuerint a mẽbro in membrum influunt donec ad stomacũ perueniãt: fitq; inde defectus. Et aliquotiens malis aliq̃ in mẽbro positis hũoz⁹ cũ aere balnei liq̃fci fuerit occurrẽtes bõis miscẽt hũoz⁹ q̃b⁹ secũ corruptis maloz ẽtitates augẽt. Jõ ergo corpora habẽtes repleta balneo nõ expedit vti anteq; eoz euacuent corpa ⁊ illi maturent humores. ¶ Hinc itaq; est ꝙ apatici febricitantes ⁊ obtalmia molestati in morbi principijs: hec anteq; maturetur materia his arcent balneis. ¶ Poro balnei aqua q̃ corpori superfunditur: hec in corpe facit. Balnei aqua aut suauis est: aut minime. Suauis aq̃ aut calida est aut frigida. Et aque balneum calide: si calor eius non permultus est calefacit. ⁊ humectat poros aperit ⁊ accidentaliter refrigerat eo ꝙ naturalẽ euacuat calorẽ humorẽq; colericũ. Multas igit habet laudes bonaq; que i aphorismoz libro refert hypocras. Dissoluit eteñ: dolores mitigat superfluia euacuat mẽbris humiditatẽ confert gratas: humores maturat ⁊ emollit cutẽ: que mẽbris proxima est ⁊ subtiliat ventositates dissoluit in mẽbris conclusas somnũ pronocat rigorum nocumenta frangit spasmũq; ⁊ tetanum granitatem soluit ⁊ dolorem capiti accidentem a calore solis: fracture ossium ꝓdest ⁊ mulieribus omniq; etati hec retulit hypocras. ¶ Et si aqua suani calida vtatur q̃s ante prandium ⁊ post digestionem corpus humectat superflua dissoluit reliquias demittit ciborum

ciboꝝ a stō ⁊ intestinis: caloꝛē cōfoꝛtat nāleꝫ. Si aūt post moditā ciboꝝ poꝛrectionē vtitur quis: eiꝰ coꝛpus cōpetenti humefacit hūdita te ipmeꝫ coꝛpulētat ⁊ ipinguat. Qō si multus ē eiꝰ caloꝛ ⁊ coꝛpꝰ plimū calefacit ⁊ hūectat: q̄ si q̄s post ciboꝝ poꝛrectionē vsus fuerit mini me digerit: sed si in coꝛpe flegma generat et hūiditatē grossameꝫ supfluitatē ac opilationē in meatibꝰ. Cibus ꝛeī a stomacho ad epar ⁊ oīa mēbꝛa minime decoctꝰ demittit: q̄ꝫ huiuſ modi est flegma gñat: flegma ꝛeī ē cibꝰ me die decoctꝰ. Alit aūt in aphoꝛismoꝝ libꝛo hy poꝛcras: qm̄ siquis assidu⁹ in vsu calide sit aq̄. maximeq̄ cui caloꝛ ē foꝛtis has gñat incōmo ditates: carnem effeminat: neruos debilitat ⁊ enerυat: mētē coꝛrūpit: fluxuꝫ sanguis facit et defectū parit: ac nōnūq̄ moꝛtez nutrit in ipso defectu. In libꝛo aūt suo quē de acutis cōpo suit moꝛbis vsuꝫ phibet balnei illi cuiꝰ suspē sa ē nā: dōec eiꝰ purgenť itestina a ciboꝝ pur gamētis sꝛ ⁊ cui ē mollis nā mō crisis balnea ri vetat. Balneū nāq̄ solonē amputat attra hens ad coꝛpis exteꝛioꝛa mām: vñ plimā dat lesionē. Aꝛcet in q̄b⁹ ē āgustiā ⁊ vomitū ne foꝛ te viꝛtꝰ eoꝝ decidat ⁊ defectꝰ fiat. Sꝛ ⁊ cui in oꝛe stomaci colligunť māe ne foꝛte defectꝰ ac cidat. Fluxū ꝟo a naribꝰ sanguis patiētes si q̄tū necesse est euacuat balneo ꝓhibet. Sꝛ si mioꝛ ē fluxꝰ ⁊ deficiēs a pleno cui necessariuꝫ ē nō aꝛcet hos ḡ vti decet balneo. At ꝟo suā uis aq̄ frigide balneū coꝛpꝰ refrigerat ⁊ hūec tat: calefacit ēt ꝛ p accidēs. Spissat ꝛeī poꝛ ros ⁊ caloꝛē iteꝛi⁹ in coꝛpe reducit: vñ ⁊ suguis aq̄ frigide balneū si post sumptū fiat cibū di gestionē adiuuat. Diuersa sunt aūt aq̄ frigi de balnea ex coꝛpis habitudine. etate. pñi tē poꝛe. Ex coꝛpis habitudine qm̄ si balneať q̄ i aq̄ frigida coꝛpis ē pleni: eiuſq̄ etas iuueni⁹: ꝓsens estas augeť caloꝛ nālis ⁊ mēbꝛoꝝ vir tus digestiōiſq̄ bonū. Oꝛ aūt balneari posť q̄ coꝛpꝰ ꝓfricatū fuerit quo aperienť poꝛri vir tuſq̄ frigide puentat ad mēbꝛa aq̄. Si sit aūt coꝛpꝰ exile ⁊ pauce canis frigꝰ ꝓfundo imergi tur coꝛpis: ipſoq̄ refrigerat: dōec ēt nobiliꝰ pti nueť ipa membꝛis frigiditas. Coagulať itaq̄ nālis caloꝛ: accidit q̄ illis q̄ serpētibꝰ hyeme frigꝰ ꝛeī ad membꝛa puenit eoꝝ iteꝛioꝛa pp eoꝝ carnis penuriā: intrātū vt imobiles sint ⁊ nō moueanť vt ēt nōnullos eoꝝ homo manu attractet: ⁊ nihil illū noceāt. Tale q̄d ⁊ illi ac cidit q̄ ex illis est ⁊ aq̄ balneať frigida. Eodeꝫ mō ⁊ illi nocet balneū q̄ seneꝝ ē aq̄ frigide aut si tpe hiemis fiat frigido. Alit autē hyꝑocras qm̄ q̄ aq̄ nimiū frequentat balneū frigide hec illi: accidūt no cumēta ſꝛ ⁊ spasmꝰ ac tetanꝰ mē bꝛoꝝ nigrefactio: rigoꝛesq̄ quos febꝛes com mittanť: dicit aūt spasmo illō ꝓdesse q̄ ex re pletione ē. siquidē patiēs iuuenis ē: ⁊ bōe car nis in estatis medio sup illū aq̄ fundať frigi da. Caloꝛ ꝛeī cōuertit ad interioꝛa ⁊ hūoꝛes subtiliat spasmusq̄ curatur. Calido ēt ꝓdest apostemati q̄ ad heꝛisipilaꝫ declinat: vtiliſq̄ disgregationū doloꝛibꝰ si ex caloꝛe sint: ꝓdest q̄ sanguis decursui si circūdanť loco quo san guis egredik: nō ipsimet loco. si ēm loca circū finis quo sanguis defluit restringenť: sāguis spissať dēsať ⁊ inuiscať oppilaturq̄ ⁊ coagula tur: sanguiſq̄ eo sistitur fluxꝰ ab eo. Cauēdū ē aūt aq̄ frigide balneū post coitū: ⁊ laboꝛem diariāq̄ nisi siquidē superabūdās fuerit: tūc ꝛeī aq̄ frigide balneū vtile ē. Nec ꝟo statim post vigilias aut vomitū fiat nec post medica minis laxatiui potū. In oibus ꝛeī his malū. Balneū poꝛro qō i aq̄ fit nō suaui oē desiccat coꝛpꝰ. Si ḡ in salsa fiat aq̄ calꝫ coꝛpꝰ calefa cit ⁊ desiccat hūiditatib⁹ q̄ ꝓdest i cereb⁹o dē sanť ⁊ stō ⁊ pectoꝛe. Cuiꝰ aūt aq̄ viꝛtꝰ sulfurea ē calefacit ⁊ desiccat: doloꝛes mitigat neruoꝝ q̄ ex hūiditatibus accidūt. Sic ⁊ aq̄ cuiꝰ viꝛtꝰ q̄ ⁊ nature est ⁊ picis liquide eisdē ꝓdest. Cui aūt viꝛtꝰ ferrea est stō ꝓdest ⁊ splen calefacit ⁊ desiccat. Cui ꝟo alumini quoq̄ viꝛtꝰ ē refri gerat ⁊ desiccat vētrē stringit. His igit de cau sis actiōes balnei diuersanť p aquā in coꝛpe. Varietas poꝛro actionū eiꝰ ex q̄litate vsus ta lis est. Balneū qōdā cū frication ē. ⁊ fricatio alia cū lenitione olei. alia sine lenitiōe olei. Et simplex fricatio alia tenuis ē: alia foꝛtis. frica tio tenuis dissoluit ꝛemollit ⁊ apit poꝛos. foꝛ tis ꝟo caloꝛē ⁊ dissoluit ⁊ ꝙsumit: carnē idurat ⁊ spissat. Si sit āt tpata sanguinē ab iteꝛioꝛib⁹ trahit coꝛpis ad exteꝛioꝛa mēbꝛa calefacit ea ⁊ hūectat. Que aūt cū in vnctiōe olei est frica tio: si sit oleū frigidū: vt est violaꝝ ⁊ rosaꝝ su perfluitates dissoluit ⁊ laxat coꝛpꝰ hūectat: po ros dilatat. Si ꝟo calidū coꝛpꝰ calefacit: ⁊ foꝛ titer dissoluit. Jō ergo si eartāt febꝛicitātes quoꝝ hūoꝛ maturaꝰ est qui illis febꝛes gene rat refrigerat p accidēs sue multitudine disso lutionis ⁊ materie euacuatiōe putride. Si āt lenitione cū oleo q̄s vtať: sine fricatiōe sed in ungitur tm̄ coꝛpꝰ: poros stringit ⁊ opilat que dissoluunť phibet. Si ꝟo post balneū q̄s vta tur ea caloꝛē ꝓseruat nālē in coꝛpis interioꝛi bus ⁊ dissoluī phibet: ⁊ coꝛpus calefacit. Et si post balneū cū aq̄ fiāt calida ⁊ suaui: coꝛpꝰ ca lefacit ⁊ humectat: calidā custodiēdo aquā in ter poꝛos ⁊ illā dissoluī phibendo. Si aūt sta tim post aque fiat frigide balneū infrigidat ⁊ hūectat eadē de cā. Hec suntque de balneo di cenda ꝓpoſueramus.

¶ Capi. xiiii vniuersalis de cibis disputatio.

OMnequod comeditur ⁊ bibiť aut imutat illū coꝛpꝰ in ꝓnciꝑ ꝗs dehic ipꝝ imutat coꝛpus ⁊ in suā cōuer-

tit cõplexionẽ: dꝛq medicamen simpliciter in hac specie sunt catharaha ⁊ terẽgibimini simi liaqꝫ: hec eñ species fortis est eãlis corporis virtuti . Aut ipsum corpus imutat ⁊ superat: nec ꝑualet corpus illud imutare : vocaturqꝫ letiferũ medicamen. hec ẽm species eiusqꝫ q̃ virtus fortior est corporis virtute ⁊ nã: ⁊ ẽ illi sue in totalitate substãtie cõtrariuꝫ. Et nos duas has explanabimus species .cũ de medicaminũ simpliciũ natura referem⁹. Aut certe ipm corp⁹ immutat in ꝑncipijs: deinc corp⁹ illud disponit imutatqꝫ ⁊ in suã cõuertit naturã: et vocaꝭ hmõi species cib⁹ medicinalis : vt lactuca. ordei aqua cepa alliũ. Aut ipm in suã imutat corp⁹ naturã: dꝛqꝫ cib⁹ simplex: hec nãqꝫ spẽs corpi cõfigurata est natureqꝫ eius cõueniens. Et nos haꝫ duaꝫ naturã speciaꝫ queqꝫ fuerit eaꝫ necessitas: ⁊ quid queqꝫ earum operet diuersitas in corpe: hoc explicabimus loco. Dico ergo quoniã cũ sit corporũ aialiũ rõn aliũ ⁊ irrationaliũ substãtiã eoꝫ dissolui semp ⁊ cõtinuate: naturalis causa qui in eis ẽ caloris: calidiqꝫ qui exteri⁹ illis obui⁹ ẽ aeris. Aut dissolutiõe leui: vt qõ a corpibus oib⁹ relaxatione dissoluit: aut certe manifesta vt sputa emũctiones: sudor vrina: ⁊ egestio : necessariã habuit natura materiã ab exterioribꝰ eoꝫ loco succederet q̃ a corpe dissoluunt. hec ergo medicina sunt esca ⁊ potus. Et si nõ supleret ab exterioribꝰ eoꝫ q̃ euacuãtur locꝰ nõ differret ãnullari ⁊ corrũpi aial. Cũ igit qõ superuenit plus ẽ ꝫ qõ dissoluit: corp⁹ augetur mẽbra crescũt ⁊ corpulentant: quẽadmodum eoꝫ corpa qui in crescẽdo posiri sunt ⁊ corpulentatione. Cũ vero que dissoluũtur quãtitatem excedũt exteri⁹ aduenientiũ iminuit corpus ⁊ macrescit quẽadmodũ ethicã ꝓtigit patientibus ptisicisqꝫ. Cũ aũt eãlis sunt quãtitatis ⁊ dissoluta ⁊ amissa in suo habitu corp⁹ pmanet. Non augeꝫ eñ. sed nec macrescit nec cõsumit. exẽplũ hui⁹ rei est lucerna cui⁹ lumẽ oleo pascit: in sua ẽm pseuerat habitudine eo ꝙ semp ignis oleũ subsequaꝫ locũ pte qua dissoluit vtqꝫ a lucerna oleũ defecerit ⁊ ignis extinguit ⁊ deperit. Sic ⁊ cib⁹ corp⁹ durare facit aialis: locũqꝫ eoꝫ q̃ dissoluũtur subintrat vt aũt cib⁹ aiali auferꝫ ⁊ ipm deperit. Et quoniã q̃ a corpib⁹ dissoluũtur varijaꝫ sunt substãtiarũ ⁊ eoꝫ vna nõ ẽ natura nõ solũ oium corpoꝝ: sed nec corpis vnius. alia est eñ substantia q̃ ab hypocratis corpe dissoluit: ꝫ q̃ a galieni. sed ⁊ galieni ipsius a membris dissoluta substãtia diuersa. que enim a carne dissoluit substãtia alia est ꝫ que a nernis atqꝫ alia ẽt que a venis: ⁊ que ex his dissoluũtur mẽbris quedã calida: quedam humida: alia frigida aliaqꝫ sicca. quoniã igit corpoꝝ nature diuerse sunt sitr ẽt mẽbroꝝ. sicqꝫ ⁊ ab eis dissoluta opꝫ cibos potusqꝫ in qualitate ⁊ substãtia diuersos: esse ꝫtenus hominũ quisqꝫ ꝙueniẽtibus reficiaꝭ cibis: suppleanturqꝫ eoꝝ loca q̃ dissoluunt a corpe cũ sanũ est: ⁊ mẽbroꝝ qõ illis cõpetit queqꝫ assumãt: quatenus que ab eis dissoluta sunt restaurentur. Succedit itaqꝫ cibus his q̃ dissoluunt ex substãtia ad siccũ declinãti. potus aũt his q̃ ex substantia ad hũiditatẽ inclinãti dissoluũtur. Inde igit medico escaꝫ necessaria ẽ cognitio ⁊ potuũ q̃ sit eoꝝ. s. cõplexio ⁊ substãtia reliqueqꝫ eoꝝ qualitates: que ẽt corpoꝝ natura in cõplexionibꝰ ⁊ figuris oibusqꝫ huiusmodi habitudinibus: q̃ quẽqꝫ hoium cõferẽtibus illi regat cibis potibusqꝫ cũ in sanitatis habitudine. tũ in infirmitate. Et corpoꝝ quidẽ naturas in sanitatis habitudine varietatesqꝫ in qualitatibus ⁊ figuris iam diximus cũ de diuersitatibus complexionũ ⁊ eaꝝ signis loqueremur. Diuersitates aũt eoꝝ in morboꝝ qualitatibus in sequẽtibus expediem⁹. Ciboꝝ aũt naturas hoc cõmemoꝛabimus loco. Dico ergo qm̃ ciboꝝ aliꝭ ab aliꝭ diuersi sunt suis quas in corpib⁹ operantur actionibus duobus modis aut in suis qualitatibus aut in suis substãtijs. Et in qualitatibus quidẽ diuerũ sunt: qm̃ ciboꝝ aliꝭ sũt calidi. aliꝭ frigidi. aliꝭ humidi. aliꝭ sicci ⁊ nõnulli tẽperati. Et q̃cq̃d hoꝝ calefacit aut hũectat refrigerat aũt desiccat corp⁹ si actio eius imoderata est ⁊ virtus fortis dicitur in quarto eẽ gradu: vt alleũ. cepa: in caloꝛe si que ei⁹ actio illi subest predicte in tertio deputatur gradu quiqꝫ hanc sed debiliter operatur actionẽ in tm̃ vt sensui manifeste nõ appareat quinimo ingestione eget ⁊ collatione eiusmodi actio in ꝓmo numeratur gradu vt triticuꝫ ⁊ eo panis sumpt⁹ circa caloꝛẽ est. Si aũt quod facit nec ad fortitudinis inclinatur vltimũ nec vero debile est qõ collone egeat: sed inter duas has medium habitudines dicitur eiusmodi facere in secundo gradu. Eadẽ est ratio ⁊ in medicaminibus. Diuersitas ciboꝝ ꝓpter eoꝝ substantiã ẽ qm̃ ciboꝝ q̃dã subtilis est: q̃dã grossus aliꝭ tẽperat⁹. Subtilis cib⁹ est cui⁹ ꝫtitas magna corp⁹ pauco pascit nutrimento. Grossus est cui⁹ ꝫtitas pauca primo nutrimento reficit. Temperatus inter grossum est ⁊ subtilem cuius moderata quãtitas moderate nutrit. Si multa sit eius quãtitas multũ: si pauca parũ nutrit sm̃ suã. s. quãtitatẽ. Et ciboꝝ quisqꝫ grossoꝝ subtiliuꝫ vel temperatoꝝ corpus aut laudabili reficit nutrimẽto aut reprobo. Et cibus subtilis qui corpus reficit nutrimẽto laudabili ẽ vt caro pullorꝫ. taurorꝫ. frãguilini quoqꝫ. pdices. anserũ ale. eunuchi gallorꝫ. Et de oleribꝰ lactuca. De piscib⁹ pul ⁊ lapidosi. ꝙ vinis. Vinũ rhanũ. ⁊ his siles cibi q̃s in sequẽti ꝑmemoꝛabim⁹. hi aũt cibi ꝑferẽtes ⁊

oportuni sunt his q̄ qui sunt laboris ⁊ exercitij: ⁊ sunt magis diuterne sanitatis custodie cōpetentes. Superfluitates ⁊ eſſ q̄ ex eis oriūt pauce sūt ⁊ cito dissoluūt. Sūt ⁊ diuturniores patiētib⁹ morbos quenientes. Sz his q̄ fortius volūt aug^m mime quenirūt. Quicq̄ corpis sui corpulētationē. Subtil cib⁹ q̄ corp⁹ nutrimēto reficit reprobo est nasturtium. sinapis. cepa por⁹ gergirū. badegunz fugiles ⁊ois pūgitiu⁹ cibus. amar⁹ sallsus. Ois etem hec superfluitates gnant calas: dūrq̄ cibi subtilitates: q̄ tā ⁊ si humores generēt acutos. colicos q̄ hūores alios exurāt ⁊ corrūpāt: sed tñ pfunt illis in q̄ rū corpe superfluit flegmatici ⁊ viscosi: ac grossi sunt hūores. Incidūt etem subtiliāt eos diuturnosq̄ patiētibus morbos vtiles sunt: eo q̄ materias morbos hos gnantes subtiliēt. Ait aūt suo galienus in libro de regie subtilianti qm̄ cū custodia quā facilūt diuturne sanitatis q̄z ⁊ firme morboz quā plurib⁹ pfunt curandis. Minimū rem his indigēt molestati morbis si regie vtanf subtiliāti medicaminū vsu. Ait: etiā se hoc regimine arteticoz curasse dolores ⁊ renuz: splenis q̄z grossitiē ⁊ epatis: asmaticos q̄z in quib⁹ epilia iam ceperat. Sanati eni q̄ plurimi ab hac sunt passione pfectissime: licet aliquib⁹ mime vterent medicaminib⁹ sola subtilianti dieta ⁊ regie. Dico aūt regimen subtile ciboz vsum subtiliū ⁊ subtiliātiū: iminutione escaz ⁊ exercitij vsuz. ¶ Cibus aūt gnſsus q̄ corp⁹ laudabili pascit nutrimēto est vt carnes cerune pplete vitulorūq̄ ⁊ si mile panis ac frumēti q̄ vocaf chāderusum pisces magni carnis solide q̄ in lapidosis nascunf: epar alaliū pecudū: ⁊ capraz recens caseus: oua elixata: vinū dulce ⁊ grossum silesq̄ q̄s in sequētibus dicemus tibi. Hmōi quenirūt his q̄ magni sunt laboris ⁊ exercitij: ⁊ q̄ virtutis necessariū hñt aug^m: corpisq̄ corpulētiaz. ¶ Cibi porro grossi ⁊ ⁊ inlaudabiles sunt ⁊ reprobor ciboz: capraz: caro: ⁊ ouiū: arietum: tauroz ⁊ equoz cameloz: ouaq̄ dura: fungi: q̄ma: panis azimus. Et ex mēbriz alaliū. renes. cerebrū. filia q̄z his. hi cibi mali sunt: ⁊ ex eis sanguis gnatus reprob⁹ est valde: laborioq̄ ⁊ cursui fatigationiq̄ dediti plurimis exercitio q̄z fortius: tā ⁊ si hmōi celeri⁹ digerāt cibos vix tñ eoz in extremis liberātur. ¶ Tēperati ño inter grossuz ⁊ subtile: cibi sunt quēadmodū farine pāis mūdus boni artificij. Caro ānualis pecoz ⁊ capraz: gallinaz: caro: turdi ⁊ his similia: q̄ ēt oib⁹ sunt quenientes hoib⁹: magis aūt tēperatis cōplexione. Hec sunt q̄ te de ciboz oportebat scire varietate ⁊ hitudie. Varietate rem hmōi hitudinū circa aug^m ⁊ diminutionē eoz variaf vtilitas ⁊ nocu^m. Et nos ciboz quēq̄ cuiusmodi sit oñdemus: q̄dq̄ in corpe faciāt vtilis ⁊ cōtrariuz ab hoc loco.

¶ Ca. xv. de ciboz assignatiōe et pmū ō gnis.

Ciborū alij sunt ex plātis: alij ex alalib⁹. Et q̄ ex plātis aut ex partientium sunt anni: aut ex arboz fructib⁹. Qui vero ex ptictū anni plātis: aut sūt grana vt triticū. ordeū. faba et silia. Aut olera. vt itiba. lactuca. Aut olerū fruct⁹: vt cucurbita. melones. Aut radices. vt rapa pastinaca Qui aūt arboz sunt fruct⁹. aut sunt arboz ortulanarū aut montanarū et siluestriū. Et qui ex alalib⁹ sunt cibi. q̄dā ex quadrupedib⁹. qui dā ex auib⁹. q̄dā ex natātib⁹ vt piscis ⁊ cācri. Et q̄ ex quadrupedib⁹. alij ex mēbris. vt caro adeps cerebrū. epar. splē. Quidā ex eoz superfluis vt lac sanguis. Nos ergo a granis primū incipiemus cū sit diuersitatū q̄ ex plātaz nascunt gñe primū ⁊ēperatioz sint ꝓpionis.

De tritico Triticū ergo oib⁹ granis laudabili⁹ ē ⁊ magis tem perātie primū: nisi q̄ ad caloꝛē declinat paz ideoq̄z factū ē quenienti⁹ oib⁹ granis hoium corpoꝛib⁹ ⁊ cōferēti⁹: ac laudabilioꝛcib⁹. ⁊ q̄ soliduz ē et durū ⁊ ad ruborē declinās onerosumq̄z meli⁹ ē ⁊ ampli⁹ nutrit: grossioꝛusq̄z est substātie. Q̄ albū tenerū ē et leue subtili⁹ est et min⁹ nutrit: ampliusq̄z furfuris hz. Si elixet triticū plurimū nutrit ⁊ virtutē auget corporis: hz humorē generat grossuz: maxie si cū carne decoquaf: tūc eniz magis virtutē auget corporis ⁊ robur manifesto augmēto. ⁊ ē quiēs magni laboriz hoib⁹. a fatigatiōis. Qui aūt assuescit triticū cōedere nō coctū vēto sitatēpit illi ⁊ in itestis lubricos generat ⁊ ascarides.

De pane Panis ex tritico sumpti cib⁹ hz triticū est. ex quo fitiq̄ eñ ex tritico sumit duro ⁊ spisso. ꝑpli⁹ nutrit q̄s q̄ ex tenero fragiliq̄z. Maioriz aūt nutrimēti pāis tarde ē digōnis q̄ ex medulla sumit tritici panis. s. silē. iōq̄z ⁊ opilonē pit in viscerib⁹. Et q̄ min⁹ nutrit pāis ex tritico sumpt⁹ ē cui⁹ medulla reiecta ē hocq̄z mlti cā furfuris. Furfurem elimās i eo ē citoq̄z digerit. Et q̄ hmōi est panis opilationē nō generat. Qui aūt ex tritico sumit medio cui⁹ reiecta nō est medulla qui ⁊ farine munde a nobis panis dici pōt melius est inter multitudinem ⁊ paucitatē nutrimēti ⁊ inter digestiōis celeritatē moraq̄z. ¶ Panis eueri q̄ ex tritico sumit loco: minus pane silē nutrit: magis aūt pane farie mūde ⁊ medi⁹ nutrimēti multitudie ⁊ paucitate: digōnisq̄z celeritate ⁊ mora iuenit. ¶ Laudabilioꝛ aūt oibus panis cui⁹ farina optie pastata ⁊ in quo salis oportuna pūcit ēptitas: bñq̄z fermētat⁹ ē ⁊ in camio coquit māsueti ignis tēperati ⁊ non nimiū q̄bus exteriora vrant interioꝛib⁹ indigestis crudisq̄z remanētib⁹: nec ño pauci q̄ ei⁹ interiora decoquens exteriora cruda emits

tit. Qui hmõi panis nutrimẽtũ hz laudabile: cito digerit: corpib⁹ cõuenit tẽperatis ⁊ q̃ pauc laborãt. ¶ Azimus ãt panis: aut nõ coct⁹ plurimi est nutrimẽti ⁊ grossi tardus digõni: humore gñat grossuz ⁊ viscosuz oppilationẽ parit in epate ⁊ splene: in renib⁹ lapides. Oium autẽ peior panis est furni ⁊ subcinericius pp ei⁹ exteriora cõbusta: interioribꝰ crudis: peior etiã: est pane furni subcinericius pp cineri illi imixtũ ⁊ post illũ in malitia panis q̃ sup operculũ fit cũ oleo: est ꝛeñ malus nãz suspendit: oppilationẽ gñat: ad hmõi q̃ sic cogit comedẽdũ: opz eius bonã faciat fermẽtationẽ ⁊ salitionẽ. Azimus ꝯo panis laborãtibus vtilis est eo ꝙ ab eis multa dissoluãtur: sz ⁊ his quoꝝ stõi calor fortis est q̃ eiusmodi ẽ ab hoc pane ad ei⁹ quenit plurimũ nutrimẽtũ corp⁹: cũ illũ optime digerat. Est aũt ois tritici panis calefaciẽs in p° gradu: pterq̃ panis eueri ex eo eñ ꝙ triticũ locũ fuit friditatẽ lucratus ẽ. Ei⁹ itaq̃ calor paruus ẽ. pellit ꝯo azimi pãis malũ: aliozũq̃ q̃ mali sunt: vt i camio coquaꝫ ⁊ cũ cibis comedaꝫ in q̃b⁹ est sinapis piper eruca. Et panis calidus cũ de camio extrahit oibus reliq̃s peior est imoraꝫ eius a stõ descẽsus: ⁊ si tim ꝓuocat hz nempe calorem accidentalem. ¶ Suicũ qõ ex tritico sumit: si infundaꝫ refrigerat ⁊ calorẽ extinguit: sitiz sedat: si cũ frida bibaꝫ aq̃ postq̃ lotuz fuerit aq̃ cal'a sepi⁹ quo vẽtositas ei⁹ expellaꝫ. Qõ autẽ ex tritico sumitur cocto ⁊ frixo suicuz q̃ etiã vocaꝫ siccarariũ: minus hz vẽtositatis: ⁊ corp⁹ quodãmodo calefacit eiusq̃ nutrimẽtũ maiꝰ ẽ q̃s suici infusi. ¶ Amiluz cõplexionis est frigide nutrimenti miozis q̃s reliq̃ oia q̃ ex tritico fiũt: ⁊ descẽsus tardi pp suã grossitiẽ ⁊ viscositatẽ: vnde ⁊ opilloes gñat in epate ⁊ renib⁹: ⁊ ẽ oiz ꝓferẽtissimus tussez ex aspitate patiẽtib⁹: cibus q̃ i gurgulione est ⁊ pulmõis canalib⁹ ac pectore ea q̃ in eo ẽ lenitate marieq̃ si sorbitio cũ zaccara ⁊ amigdalaꝝ oleo cũ eo fiat. ¶ Atria frida ẽ ⁊ hũida: difficilis ẽ digõni: humore gñat ꝛgissuz ⁊ viscosuz eo ꝙ ex pasta fiat azima: eiusq̃ nutri[m] si digesta fuerit ꝓmũ ẽ. Tussi ꝓdest ⁊ aspitati pectoris ac pulmõis: eiusq̃ doloribꝰ si ex ea fiat sorbitio cũ amigdalaꝝ oleo ꝛbutyro. ⁊ in eos ei⁹ espidagũ ꝓiciaꝫ. Si aũt cũ ea portiaca fuerit ꝺcocta ⁊ arnoglossa sputo medet sanguineo. Est autẽ cibus minime vtilis oppilationem hñtibus in epate ⁊ grossitiem. Et si eam comedens pulmone pectore ⁊ gutture sanus nocumentum eius vult repellere: post eius ꝓrectionẽ fantenegum sumat a saturegiã ⁊ zinziberẽ: admisceatq̃ illi pipi modicũ. ⁊ postea vinũ bibat vetus.

De furfure In furfure calor ẽ ⁊ elimatio mundatio ⁊ dissolutio: ideoq̃ si de eius aqua sorbitio sumaꝫ cuz amigdalarũ oleo ⁊ zaccara ꝓdest ei q̃ ex humiditate ẽ tussi pulmonis pectoris ⁊ gurgulionis cum in eis apa fuerit ⁊ grossities eo ꝙ in eo dissolutio sit. Si aũt cataplasmeꝫ eo locus in quo ventositas est illam dissoluit

De ordeo Ordeũ ꝓpone frñ i ꝯmodu siccũ i scõo eiusq̃ nutrimẽtũ tritici min⁹ ẽ nutrimẽto ⁊ min⁹ viscosum grossuq̃: gñatq̃ vẽtositates. Qõ si in aq̃ coquaꝫ ⁊ fiat ex eo q̃scũ fridũ fit ⁊ hũiduꝫ et euis expellit siccitas ⁊ adustis fit cib⁹ oportunus morbis: refrigerat eñ ⁊ humectat ac elimat. ¶ Quescũ ordei fridũ ẽ humidũ: eiusq̃ aq̃ ãplius ifridat ⁊ humectat. Est aũt febricitãtib⁹ ꝙueniẽs calecq̃ ꝓpone ⁊ sicce hoib⁹ ⁊ stitriculosis: eo ꝙ elimatio sit in illo laudabilis magisq̃ in aliis gñis cũ decoctũ fuerit. Eius etem ꝓpo frida ⁊ humida ẽ tẽpate ꝫia febriuz calori acutarũ humores ematurãs q̃ illas gñant sitim sedat suis frigore ⁊ hũiditate ⁊ in eo ẽ elimatio. Jõ ꝙ ei⁹ acceleratur ad oia trãsmissio mẽbra exitq̃ ⁊ stõ ⁊ itestinis velociꝰ euant cũ eo hũores adusti. Signũ ei⁹ ẽ elimatiõis ꝙ acute sordes eñat ꝓpoitũ hũores viscosos. Est ⁊ in eo viscositas q̃ sedat hũorũ acumia ⁊ morsus. Est ⁊ in eo ẽt lubricatio cũ p meri trãsit ẽ stõm trãsmittit ab eis ois nec aliq̃d de eo illis adheret. Si eñ ex eo aliq̃d meri gutturi adhereret vel pectori quẽadmodũ ex alijs sorbitiõibus desiccaret febris calore fieretq̃ patiẽti ãgustia ⁊ sitis. Est ẽt ꝙtinuatio ⁊ lenitas q̃b⁹ in stõ bõas operaꝫ actiones. Sũt ãt ptes ei⁹ ꝓpes ⁊ minie diuerse. Et ẽt in sapore delectabile iõq̃ illũ non refutat bibitur⁹ nec ab eo fit tumultuatio quẽadmodũ fit ab eo ꝓpter rectiõe q̃ abominabilia sunt ⁊ põtica ac pũgitiua. Necꝯo facit in stõ aut itestinis vẽtositatẽ ⁊ iflationẽ: quẽadmodũ ola reliq̃ faciũt Fna. Faba etem si ad vltimũ vsq̃ ꝺcoquaꝫ: tñ ab ea vẽtositas ñ sepaꝫ nec dissoluitur Oẽs he q̃sci ordei sunt ꝺtutes si bñ coquaꝫ ⁊ bñ cõficiaꝫ iuxta qõ dicturi sum⁹ hoc mõ. Opz ordeũ sumi qõ nouũ ẽ albũ durũq̃ ⁊ tenax: qõq̃ dũ coquit itumescat ⁊ inflet plz excoriatq̃ diligẽter teraq̃ moderate. Sumaꝫ de eo mẽsura vna mittaq̃ in vas stagnatũ vel lebetẽ mũdum ⁊ supfundaꝫ illi aq̃ suauis ⁊ clare mẽsure ꝺundecim decoquaꝫ cuz cẽperato igni donec due tñ supsint mensure diligenscq̃ fiat eius motio ⁊ percussio cuz coleatur magno donec diligentius misceaꝫ et coletur ab hac colata aqua q̃sci ordei aqua vocatur. ¶ Panis ordei frigidus est ⁊ siccemi nus q̃s tritici panis nutrit ventositatem parit naturam desiccat qui ergo vult illum comedere cum vnctuosis ⁊ pinguibus sumat butiroq̃ ⁊ espidabagi iure. ¶ Suicum ordei minus nutrit q̃s panis: siccitasq̃ eius maior ⁊ res

frigerat. extinguit. ventrē incarcerat a solone cholerica. ꝛ ē aduſtis caloꝛe laudabili ꝫ tritici ſuicū. niſi q magis vnctoſuz ꝛ citi⁹ a ſtomacho deſcēdēs. Riſuz frigidū ē in ꝓmo gradu ſiccū in ſcōo. vñ ꝛ nām ſtringit ſed nō fortiter. Si aūt admiſceat illi laureſuz ꝛ nō laueꝛ plurimū nām ſtringit maximeqꝫ qō rubeū eſt ꝛ fereſtacū eſt. Si ſit aūt albū laueturqꝫ optime ꝛ cū amigdalaꝝ oleo coquaꝛ aut butyro aut ſiſami oleo ꝛ arietina cauda minime nāz arctabit: morſuſqꝫ ſtō accidēs ſedat ꝛ inteſtinis. Riſi nutrimētū moderatū eſt digeſtioni facile ꝛ a ſtō cito deſcendēs ꝛ inteſtinis. Aunt autē nōnulli riſum coꝛpa calefacere febꝛicitantiū: qō ſi cū lacte ꝑdiatur dulci generatione adiuuat oppillationis eo q hūoꝛē generat groſſū: ſz tūc ab eo eius abȝt ſiccitas ꝛ coꝛpis auget coꝛpulentiā. Si aūt cū cartami aq ꝛ lacte coq̄tur dulci oppillationē minime parit. Panicuz ꝛ mileū vtrūqꝫ frigidū eſt ꝛ ſiccū in ſcōo gradu. quoꝝ nutrimētū paucū eſt ꝛ vētrē incarcerant. Coꝝ panis ampli⁹ cōſtipat eſtqꝫ coꝝ vrinā ꝓuocare ꝛ cōuenientius cū lacte dulci decocta ꝛ amigdalaꝝ oleo dulciuz ac butyro. et ſiſami oleo multo comedunt. Siccitas etem coꝝ iminuitur. tēperaturaqꝫ lactis humiditate Lenticula frigida ē in gradu ſcōo. in tertio ſicca. vñ melācolicū generat ſanguinē. ꝛ qui ei⁹ aſſiduus ē comeſtioni: ſiquidē nigra illi domi natur cholera meꝛicos parit moꝛbos. vt elephātiā cācrū: maniā ꝛ ſimilia. nocetqꝫ quoꝛū ē cōplexio ſicca oculis. ſi ſit aūt hūida ꝓdeſt. Si cū ſuis coquaꝛ coꝛticib⁹ aq in qua cocta ē ventrē emollit. ſi ſine coꝛtice. ꝛ aut cuz coꝛtice ſed ꝓma eius ꝑiciatur aqua comedētis. ventrē ſtringit. Si aūt friꝛa coquaꝛ ampli⁹ ſicca ē ꝛ nām tenēs. vtilioꝛ aūt lenticule decocte comeſtio ē ſi cū blito ꝛ ſpinachȝs ꝛ zebeti ac ſarmaco coquaꝛ. peioꝛ ꝫo ē qñ cū ſalſa decoquitur carne magiſqꝫ cholerā generās nigram ꝛ peſſimos moꝛbos. Generat aūt vētoſitatē: digeſtioni inobediens ē: ſi cū oꝛdeo equalibus coquatur partib⁹ nutrimētū fiet temperatum pellit vero eius nocumētū: ſi cum carne agni coquaꝛ pinguī ꝛ optima maturaqꝫ ei⁹ fiat decoctio aut certe cū butyro ꝛ amigdalaꝝ oleo. Faba q recens eſt ꝛ viridis frigidā hȝ ꝛ hūidā cōplexionē flegma generās. Que ꝫo ſicca eſt cōplexio illi frigida inuenitur ꝛ ſicca. ventoſitatē generat ꝛ inflationē plurimaz: nec ab eo inflatio ſoluit. ꝛ ſi vſqꝫ decoctiōis vltimū decoquatur maxime ſi cū coꝛticib⁹ decoxeris illaz tunc eñ peioꝛ eſt ꝛ magis ventoſitatis generatiua tarde a ſtō deſcedens. Jō ergo qui illā comedit ſuo in coꝛpoꝛe ſtatim inuenit ſegnitiē grauitatē ꝛ extenſionē in capite vētoſitatē qꝫ groſſā hec ſi infundaꝛ aq dōec germinet et frigaꝛ iminuit ei⁹ vētoſitas ꝛ inflatio. Que ꝫo nō infuſa in aq frigit ꝓmū digeſtioni reſiſtit vētoſitatēqꝫ parit ꝛ laudabilioꝛ fabe comeſtio ſi coꝛticib⁹ mūdata coquaꝛ dōec diſſoluatur: abitqꝫ ab ea vētoſitas ei⁹ terakqꝫ in olla diligētiſſime. Tūc eñ ei⁹ iminuit vētoſitas ꝛ inflatio maximeqꝫ ſi cimini aliq̄d addideris ꝛ daraſini ꝛ pipis. Si aūt moliaꝝ ꝛ tēuiſſima cū amigdalaꝝ oleo ꝛ ſiſami ꝛ zaccara coquaꝛ ſorbeaturqꝫ calida tuſſi que ex aſperitate ē gutturis ꝑdeſt ꝛ hūiditate elimat q in pectoꝛe ē ꝛ pulmone ea q in ea eſt elimatiōe. Si aūt cū coꝛticibus coquaꝛ in aceto diaria ꝑdeſt patiētibus ꝛ diſſintericis vtiliſqꝫ vōitui ē. Eſt ꝛ in faba ēt elimatio q lētigines extirpat ꝛ ſoꝛdes. Nutrimētū aūt fabaꝝ tēperatū ē. Et ſiqs a nocumēto fabaꝝ liberari vult ꝛ vitio eiuſqꝫ iminuere vētoſitatē cū ſaturegia decoctā cōedat ꝛ ſantenego pipe amigdalino oleoqꝫ nec coq̄tur niſi cū germinauerit ꝛ ei⁹ lenia⁹ coctio. Sic qȝ q̄ voluerit viridē cōedere cū ſaturegia cōedat ꝛ ſale ꝛ p⁹ ipam zinziber ſumaꝝ ꝑditū aut aliqꝫ mereſenoꝝ. Maſſū frigidū ē ꝛ ſiccū i ḡdu ꝓximo vētoſitatē pit: tarde a ſtō deſcēdit: ſz cū deſcenderit hūoꝛ ab eo gñaꝝ laudabil⁹ ꝛ ēcib⁹ febꝛicitātiū bon⁹ ſi cū amigdalaꝝ oleo coquaꝛ dulciū vl cū alīs eiuſmodi ꝑpetēti⁹ moꝛb⁹ oleribus. Cicer caꝛn ē ꝛ ſiccū ſz i eo hūiditas q̄dā ē ꝛ i eo vētoſitas ꝛ iflatiovñ ꝛ ſpma gñat coit⁹ qꝫ appetitū: lac auget: mēſtruū ꝓuocat ꝛ vrinā aq i q̄ cicer cū cumio decoctū ē ꝛ cinamo: ane toqꝫ calefacit ſbtiliat: iciditqꝫ hūoꝛes groſſos renū lapides frāgit ꝛ veſice. Nigꝫ pfecti⁹ hoc opaꝛ. Et i vtraqꝫ ciceris ſpē elimatio ē ꝛ iciſio q̄b⁹ lētigines ꝛ moꝛpheā ſubtilē elimat ꝛ acute ſoꝛdes mūdat. Qui illō vult cōedere ſine enerᵹ neceſſitate cū ſaturegia ſale ꝛ ſantenego ſumat. Lupinū calᵹ i ꝓmo ḡdu. ſiccū ē in ſcōo amaritudinē hȝ foꝛtē ſi nō excoquaꝛ. Si aūt in aq ꝛ ſale decoctū fuerit amaritudo ei⁹ recedit ꝛ difficilis ē digeſtiōis ꝛ tarde a ſtō deſcēdens groſſū gñat hūoꝛē: maximeqꝫ a quo bñ nō digerit. Si ꝫo digeraꝝ ꝑmū nutrit. Jō ḡ cibus ē cōpetēs his q ꝑmū laboꝛāt: adiuuat aūt ei⁹ digōnē ſi cū ſale cōedaꝝ ꝛ ſaturegia ꝛ emedano ac ſantenego aut ſupfundaꝝ illi muri oleiq̄ᵹ. Si aūt cū ipa comedaꝝ amaritudie: vrinā ꝓuocat ꝛ mēſtruuz aboꝛſumqꝫ facit: lūbricos ꝛ aſcarides emittit pulmōis apit opilationē ꝛ epatis ac ſplenis ꝛ aq ei⁹ ad hȝs ē pfectioꝛ actiōes ꝫ ſuba. Helba caꝛa ē ꝛ ſicca in ḡdu ſcōo q nām emollit ſi decocta añ cibū ſumaꝝ. Que ſi cū pane comedaꝝ min⁹ vētrē ſoluit: cephaleā facit ꝛ ſubuerſionē. Aq in q fenugrecū decoctū eſt ſi cū melle mixto bibaꝝ nām ſoluit et mēſtrua deducit ac ſanguinē part⁹. Si ꝫo cū ficub⁹ coquaꝛ ſiccis optima decoctiōe ꝛ coleꝝ ꝑiciaturqꝫ in hmōi aq mel. coquaturqꝫ ſcōo vt fiat tāqꝫ electuariū tuſſientib⁹ ꝑderit anti-

que tussi pectusq; pulmonē a grossis purgat hūoribꝰ ⁊ viscosis. Faseolꝰ aliꝰ albꝰ cuiꝰ complexio frigida est ⁊ sicca. aliꝰ rubeꝰ ⁊ in eo calor est ⁊ inflatio nisi qꝫ eiꝰ iflatio minor ē ꝙ fabaꝫ ⁊ inflatiōi massi prima. iōq; oz illū cū oliue oleo decoctuz comedere ⁊ muri ac sinapi caruiq; ⁊ cinamo ⁊ saturegia: tūc em̄ citius a stō descēdit. Aq̄ faseoli rubei subtiliationē hz vñ ⁊ mēstruū educit hūores quodāmō subtiliat. Opz illū comedentē cū sale ⁊ aceto saturegia fulfule sumere. Si sam̄ calidū in p̄mo gradu: in tertio hūidū ⁊ hz magis ꝙ reliq̄ semina olei. Jōq; stōm eneruat appetitū frāgit cibo; ⁊ subuertit: hūor ab eo gnaꝰ ē viscosꝰ. Et si alicui sit hominū in stō morsus incēdiuz hūoris cā acuti aut medicaminis acuti vl certi veteris vini. si de oleo eiꝰ sorbuerit morsurā hāc sedabit. Sicḥ ḡ vult illō comedere fructū medio criter cū melle sumat: pellit em̄ nocumentū a stō. Chalchasuz comestiōi q̄nētius albū ē: ⁊ ē frigidū ⁊ hūidū in tertio ḡdu. iōq; sopozat. nigrū aūt affert ob stupefactionē: vtruq; tussi p̄dest ⁊ aquā q̄ a pectore tollit̄ phibet. Tibꝰ aūt papaueris ⁊ nutrimētū modicū est ⁊ magis cū zacchara ⁊ melle prodest. Sadenegū calm in scō gradu in tertio siccū: stō malū ē: cephaleā capitis facit vinā; q; pronocat: vētositates dissoluit: spma sue virtute siccitaz; ꝺsiccat. Et si q̄s nocum̄ eiꝰ pellere vult cū amigdal': papauere ⁊ zachara illū cōedat.

¶ Capitulum. xvj. de holeribus ⁊ eaz diuersitatibus ⁊ primum de lactuca.

Quoniam granoz, psecuti sumꝰ tractatū: iā nūc de holeribus illis q̄ oibus pferant. Dico ḡ q̄m lactuce cōplexio ē frigida ⁊ hūida in scō gradꝰ vltimo magisq; reliq̄s nutrit holeribꝰ: ⁊ suauioris est saporis. Sanguisq; qui ab ea gnaꝰ laudabilioꝛ ē alioz sanguine olerū: stōi ardoꝛē extinguit: sitim mitigat saporat cruda comesta: aut decocta: coitꝰ appetitū affert maxime q; eiꝰ semē. Et cuiꝰ cōplexio frigida est cū apio ⁊ mēta illā comedat. Intibe virtus lactucaz ꝓtuti ꝓxima est nisi ꝙ minꝰ frigida est ⁊ hūida: minusq; nutriēs. In ea amaritudo ē q̄ opilatiōes apit epatꝫ ⁊ splenis. Aq̄ ab ea expzessa icteritie q̄ ex opilatiōe ē medeꝰ q̄ si sup calm cataplasmeꝰ apa ꝓdest illi: q̄ꝫo in hieme ozīt frida ē hūida: minꝰ em̄ amara: q̄ aūt estate: calorē hz quēdā ⁊ siccitatē modicā ꝗplꝰ em̄ amara ē. Thalezi tēpata ē in calore ⁊ frigiditate: hūideq; cōplexionis: vētrē emolit: tussi que ex asperitate est canaliūpulmōis ⁊ pectoris medeꝰ: si cū amigdalarū oleo coq̄t aquaq;. Si aūt cōdita cū aceto et oliue oleo ac muri comedaꝰ naturā fluxā facit. ¶ Blitusq; ⁊ siclū cōplexionis ē in p̄mo gradu calide naturā emollit: ⁊ est in ea subtiliatio qua epatꝫ et splenis aperit oppilationē. Oportet volentem illā comedere ad hmōi: vt aceto cōdiat et sinapi. Secli radix substātia grossa ē flegma generās: munimeq; stomacho q̄uenit eo. ꝙ in eo morsura sit. ¶ Spinachia in calore ⁊ frigore tēperata est: sed humectat: gurgulionis vtilis est asperitati ⁊ tussi: cito descendēs naturā emollit. Cuius est cōplexio frigida cū ꝙdimētis sumat calidis. vt pipere ⁊ cinamo. hāmezum fridū est et siccū in scō gradu et est i eo ponticitas: et qō acerbū est magis frigidū et ponticū. vndeꝛ naturā fortiter cōstipat. quod ꝙ ponticum nō est: naturā debiliter incarcerat: qui ergo illud ad naturā stringendā accipere vult cū aqua sumaci decoquat. et berberis granis. et granatorū aqua: q̄ aūt ad aliaz cū aqua et amigdalarū oleo ac carne pingui decoquaꝫ. Carnibū diuerse est cōplexiōis: aq̄ etem̄ eius frigida hūida est elimatione hūs: purgat et dissoluit: iōq; naturā mollit. Suba eius porro frigida est ⁊ sicca: nām ꝙstipans q̄ ergo vult nām soluere caulū eliꝛet ⁊ aquā eiꝰ sorbeat. Si aūt vt ꝙstipet subam ipsiꝰ accipiat sz bis elixatā et ab aq̄ excolatā. stringit etem̄ nām. Adducit aūt caulis tenebras visus cui oculi sicci sunt cōplone. Cuiꝰ aūt cōplo ē oculis humida minime nocet: q̄nimo ꝓdest. Decoquat itaq; illū cū pingui carne aut amigdalarū oleo. Caueāt ab eo oimodis choleraruz viri nigrarū. ¶ Sermacū ⁊ bleta frigide ⁊ humide cōplexiōis. sz hūiditas sermacū fortioꝛ est et bleta fortioris frigiditatis ē: ideoq; olera hec quoꝛtilia sunt calidis ⁊ siccis cōplexionis sed et tertianis ⁊ causon patientibus ac icteritijs: nec est illis aut ad arcendaz aut ad soluendā actio nām. nisi qꝫ si cū oliue oleo et muri cōdiaꝫ nām emollit. Portulaca in secūdo ḡdu ē frida. ⁊ hūida i 3°. iōqz q̄nies ē cui dnaꝫ cal'a cōplo cuiꝰ i solijs viscositas ē: q̄ gelatiōi ꝓdest dētiū: i ꝙga pōticitas q̄ sputo sāguis medeꝰ ⁊ dissinterie fluxuiq; q̄ i mḥerib' ꝙtigit: hꝰ succꝰ portulace si cataplasmaꝰ sup caput fuerit cephalee ꝓdest cal'e ⁊ oibꝰ apatiz bus. Qui fride cōplonis eā cū nahanazergiro ḍcoq̄t apioq;. Sergirū calm ē i 3° ḡdu. hūidū i p̄mo subtiliat: spma gnaꝰ: coitꝰ excitat appetitū: doloꝛē capitz faē. Oz ḡ comestuz eruca admisere lactucaz foliaꝫ caloris eiꝰ frangaꝫ inimicie. Badereg̃ olꝰ ē malū digōi difficillimū repzobū gnaꝫ sanguinē: sz tñ calefaē ⁊ subtiliat: ozqz illū comestuz vt portulacā admisceat. Nahana cal'a ē ⁊ sicca i 2° ḡdu ⁊ i ea hūiditas q̄ coitꝰ excitat appetitū. Stōacū cōfortat ⁊ ep fridū. digōnē roborat. vōitui ꝓdest ⁊ singultatiōi q̄ ex repletiōe fiūt. Tharacū calidū ⁊ siccū digōnē adiuuat. stōacū ꝙfortat. sz si nimium frequentetur eius digestionem re

tardat similiterq̄ mēta. ¶Bederēbina herba calida est ꝛ sicca tēperate spinā cōfortat ꝛ epa ti animā exhylarāt colere ꝓdest nigre ꝛ mētē clarificat. ¶Ressadū herba eius calā ē siccaq̄ subtiliat ꝛ flegmate ꝓdest ꝛ humiditatē vētositatēq̄ dissoluit: qñ comedēs calidꝰ ē itermis ceat illā lactucis ꝛ itibe. ¶Queraſuz calz est ꝛ siccū in gradu tertio: vētositatē dissoluēs: vrinā ꝓuocās opilationē epatis ꝛ splenis apiēs: mēstruū deducēs sz capitis dolores ꝓuocās. Apiū cōditū minꝰ calm ē ꝛ siccū: hūc comestu rus simul ꝛ lactucarū frōdes accipiat vt a ce phalea secureť. Quesbara recēs olus est ma gis medicamini sile qm̄ cibo occidit eni aliq̄ eiusq̄ modicū tm̄dē facit q̄tū ꝛ lactucarū mul tū ad ꝓuocandū soporē ꝛ dormitationē: nō āt cōmedit simplex: vtile ē aūt decoquēdis cozā drūyt iocūdus fiat decoctoꝝ odor. Si āt post cōmestionē cepe masticeť ꝛ alij eoꝝ cedere fa cit odores. ¶Cathaberri opilationē apit epa tis ꝛ splenis: sed coleram gñat nigrā. Chanebelthalel ꝛ ipsa ꝛ herba est medicamini ma gis silis q̄ cibo cui cōplexio frida est ꝛ sicca in ſcō gradu ꝛ in ea amaritudo ꝛ subtiliat q̄dā modo. hinc ergo solatrū vrinā ꝓuocat: epatis ꝛ splenis opilationez aperit renūq̄ ꝛ vesice ꝛ apostematibus que in eis fiunt medetur.

De virgis plātarū in q̄bus semina producunť. huiusmodi virge olerū anteq̄ ꝓferant comestioni opor tune sūt ꝛ eaꝝ est queq̄ fortis: eiusq̄ actio plā te silis aqua ꝓducit: magisq̄ q̄ herba ipa nu trit maioꝝq̄ ē ei hūiditas. ¶Helū calm ē ꝛ hu midū moderati nutrimēti: ortolanūq̄ humi diꝰ est: ꝛ magis q̄ agrestis nutrit. ¶Asparagus spma genera: coitꝰ appetitū irritat vrinā ꝓuocat cuius cibꝰ iter multū ꝛ paꝝ mediꝰ est Est aūt in eo quedā elimatio: q̄re epatis apit opilationē ꝛ renū. Comedit āt cū carne decoctuz ꝛ elixū cuz olīue oleo ꝛ muri. ¶Cānebi tuz. i. cōis caulis frigidū est ꝛ siccū: carnibo cō figuratuz sed minus desiccās a quo gñatꝰ pes simus ē sanguis. Oportet illū comedētē opti me elixare ꝛ cum pingui comedere carne: ace to: ꝛ muri olīue oleo ꝛ cōdimētis calidis.

¶Capt'in. xvij. de plātaꝝ radicibus.

Helenij calidū est ꝛ hu midū in quo ē grossities ꝛ iflatio: ideoq̄ ꝑmo nutrit cibo spma auget: in q̄ ꝛtus est subtiliās. q̄ vrinā ꝓuocat. pa stinaca iflatiua ē ꝛ digestiōi inobediēs vene rē irritat ꝛ ꝓuocat vrinā. ¶Fugil calā ē i ter tio gradu: i ſcō sicca: ꝛ passiōes facies ꝛ tur batiōes eo q̄ eructationē generēt fetidā. Jōq̄ vōlturus est eo vtī. Cibꝰ eni malus ꝛ gros sus ē digōnis tarde difficileq̄ a stomaco de scendit. Quidā aiunt illum digestionem adiu nare: hz ꝛ ẓriū ē inuenire: neq̄ eñ digerit q̄to minꝰ ipa digerit. Frōdes eiꝰ amariozes sūt ra dice ipa: sz tñ coitꝰ auget appetitū. ¶Cepa ca lida ē i q̄rto ḡdu sikq̄ sicca hz tñ hūiditatem quādā ꝛ vētositatē q̄ coitꝰ appetitū irritat spꝫ ma auget capitis dolores ꝓuocat. Qui eam vult cōedere cū aceto sumat ꝛ lacte aut itiba.

¶Chimū calz ē ꝛ siccū magisq̄ cepa ꝛ maioꝝ rē q̄ illa hz actionē coꝝ fortiter calefacit et caloris auget subaz. Est ꝛ i eo fortis adustio subtilisq̄ ē alleū q̄ cepa: qō si decoctū fuerit ardoꝝ ille ab eo cedit ꝛ subtilitas: nutritq̄ cō petēter qō āt nō coquit modicū nutrit. Est āt magz medicamini sile q̄ cibo. Alleū sanitatē ꝑseruat coꝝporū maxieq̄ si parū coquať calo rē nāq̄ cofortat nāle: digōnē adinuat hūc nō opz aliquē cōedere cuiꝰ suspēsa ē nā. ꝛ in capi te eius coꝝruptio aut ad quē cephalea accele rat. Oz āt illū cū aceto coḡre ꝛ heserē ac pin gui carne. Porꝰ minꝰ calidꝰ ē ꝛ siccꝰ minusq̄ in cēdēs: nec itm̄ cephaleā mouet q̄tū ꝛ alleū ꝛ cepa. Coitꝰ āt auget appetitū ꝛ emoꝝroidas hñ tibꝰ ꝓdest in q̄bꝰ vētositas gñatur.

¶Capi. xvij. de plātarū fructibus.

Sedemani cōplo diuer sa ē fm eiꝰ ve tustatē ꝛ nouitatē. Q̄ vetꝰ ē ama ritudinē hz ꝛ calz ꝛ siccū recēs āt amaritudine vacuū ē fridūq̄ ꝛ sic cū. Colerā gñat nigrā ꝛ si crudū cōedať digō ni iobediēs ē ꝛ tarde a stō desecēdit: hūoꝝ ge nerat ḡssum. Si āt decoquať ꝛ comedať cito digerit ac mediocriter nutrit q̄ ꝫo cū aceto pať ꝛ carui ciboꝝ ꝑfortat appetitū ꝑfortādo. Est autē eiꝰ virtꝰ fz q̄ coquit. Comestur̄ itaq̄ eū elixet ꝛ aq̄ ifundat ac facile. Cibꝰ est iocun dus ꝛ cito eiꝰ nō appet nocumētū. Quēquarū ortolanū fridū ē ꝛ siccū ꝛ ieo pōticitas nāz in carcerat ꝛ grossiozis est substātie ac difficilio ris digestionis q̄ bedemanū. Si decoquatur digestio eius fit facilis. nigrā generat colaz. Opz aūt illū elixare ꝛ cū pingui carne ꝛ oleo coquere. Herſephum calidum est ꝛ humidū: venerē auget ꝛ sudoꝝ bonum reddit. Cara ha frigida est ꝛ humida in secundo ḡdu cibꝰ eius modicus ꝛ subtilis: tōq̄ esca est conue niens febricitātibus ꝛ siticulosis tussiemq̄ pa tientibus: nisi q̄ si in stomaco malum inuene rit humorem in eius alterať naturā malūq̄ gñat humorē in corpe. Si aūt cucurbitā frigi de dñi cōplonis comeduntꝰ opz ꝑdimētis eā cōdiri calis vt pipere origão ꝛ saturegia. Me lon fridus est ꝛ humidus in secundo ḡdu cito a stomaco descendit propter eam que ipsi inest elimationē. Ideoq̄ vrinā pronocat len tigines ꝛ morpheam extirpat a cute subtilem sordes mundificat. Semen eius fortiꝰ q̄ sub stātia elimat gñat aūt ventositatē. Si baticha

pⁱmuz frequēterqz comedaᷓ: diariā monet: celeris em̄ ē corruptiōis in stō celeriscz altera tiōis in ea q̄ in stō iuenit. Ait em̄ Halienᵘ: qm̄ si in stō corruptuz fuerit veneno ꝓmus est. ¶Melon lōgus q̄ ex cucumeribᵘ ē cū magnᵘ fit ꝛ maturaᷓ meloni in oibus suis habitudinibus stⁱis: ē nisi q̄ eius corruptio illi⁹ mior est corruptiōe. Oz aūt assuefacientē illū squingibin post illū sumere cuiᵘ ad comestionē si imoderatus vsus fuerit vomitu vtaᷓ quo ab eius nocumēto fiat securᵘ. Comedēdus ē vero inter duos cibos q̄ cibis admisceaᷓ ꝛ illos trāsferat. Adiuuat etem̄ cibo⁊ trāsmissionem ea quā hz elimatiōe. ¶Chaiar ꝛ chate fridi sūt ꝛ hūidi calorē extinguētes: siti mitigātes: vrinaz puocātes. attamē chaiar. i. citrolus fridior ē cz cucumer ꝛ subtilior: ꝛ eo modica pōticitas nisi q̄ comedēti quādā adducit tussez. maxie cz in cuius stō colere sunt multe: alteraᷓ eni i hmōi stō. hoz frequētāti comestionē oz post ipos mel accipe. ¶Melon indicus q̄ ꝛ pepo fridus est ꝛ hūidᵘ siti mitigat: ardorē extinguit febⁱes patiētibᵘ acutas ꝛ colicas ꝓdest. Aq̄ eiᵘ si cū zaccara ꝓpineᷓ ꝓfectionis ē refrigerationis ictericis ꝓdest ex calore epatis ꝛ venaz. si cū spodio aq̄ eius ꝓpinata fuerit fride cōplexiōis hoies illū caueāt: ꝛ si ad comedēdū trahūtur aut cū melle comedāt aut certe mel subsequaᷓ. ¶Cana zachare quā nos canam mellis dicimᵘ caᷓ ꝛ humida ē aspitati ꝓdest gurguliōio ꝛ pectoris ꝛ canaliū pulmōis: hūiditatē q̄ in eis est elimat: vrinā ꝓuocat. Comiaᷓ illā vētositas ꝛ iflatio q̄ eiᵘ vult inflationē minuere: cortices auferat ꝛ aq̄ illā lauet caᷓ ꝛ minueᷓ etem̄ eiᵘ inflatio. ¶Musa caᷓ ē hūmida in gradu ꝑmo ꝑimū nutrit ꝛ stō tarda descēdit: maxiecz st multa comedaᷓ nutritcz grauitatē ꝛ pectoris ꝓdest aspitati pulmōiscz ꝛ tussi renū vlceribᵘ ꝛ vesice. vrinā aūt ꝓuocat spma augmētat: coitus appetitū mouet: vētrē emollit. Cui aūt stōm grauat oz squingibi post illā bibere zachareū: quē ēt añ prādiū sumere magis expedit. ¶Quema cōpone frida hūmida grosse subē difficilis digōni flegma generās cuiᵘ vna spēs ē nigra ipsaczᵘ magis frigida ꝛ grossa. flegma ꝛ nigrā generat colerā ꝛ ē inter pessimos cibos. Est ꝛ alia letalis q̄ fungus vocatur ea aūt spēs que comediᷓ si plus equo multipliceᷓ comedenti arctationē ꝛ expressionē facit i ore stomaci. grauitatēcz ꝛ subuersionem anime angustiā. ideo nō opz illaz comedere sed cauere. Comesturus antē succēsam super carbones sumat. aut cū aceto cōditam ꝛ olīe oleo muri ꝛ carui. pipere. cinnamo. aut cum olīe oleo ꝛ saturegia. pipere et his similibus.

¶Capitulum. xix. de arborum fructibus ꝛ primum de ficu.

Ficus cōplerio caᷓ ē i ꝑmo gdu ꝛ q̄ recēs ē hūida in scō: sicca aūt iter siccū tēpata ꝛ hūidū caᷓ eqz ꝓpⁱonis. Et nutrimū tēpatū ē. ſāguis ab ea gnaᷓ laudabilioᷓ ē oim sanguine fructuū estinoz velocisqz digōnis ꝛ descēsus a stō eo q̄ elimationē habeat iō ēt nāz emollit si recēs sit ꝑ̄ natura tussi ꝓdest: pectᵘ ac pulmonē purgat renesqz ꝛ vesicā: maxie si cū aliqbᵘ misceaᷓ remittētibᵘ ꝛ subtiliātibᵘ vt fautenego saturegia ꝛ hessa. Ficᵘ aūt vētositatē gnaᷓ ꝛ q̄ minᵘ matura ē ꝑpⁱoꝛē gnaᷓ vētositatē ꝛ difficiliᵘ digeriᷓ tardinsqz a stō ꝺscēdit. Ficᵘ aūt sicca minᵘ gnaᷓ vētositatē melioꝛqz ꝛ ꝓpetētioꝛ ē: hisqz assignemus purgationē. s. eo q̄ ꝑtutē hz elimātem. Si q̄s ꝯo ficuū freq̄nter comestionē pediculi in corpe eiᵘ gnaᷓnt: magisqz si ꝓsuītates sūt in eiᵘ corpe male. Qui recētiū multiplicat ficuū sumptū: expedit vt postq̄ sumpserit sāguibin accipiat. Sicce aūt cū amigdalis cōedanᷓ: tūc etem̄ emollitionē adiuuāt nāe. ¶Una ficuᵘ ꝓxima ē suis in ꝑtutibᵘ magis q̄ reliq fructᵘ ꝛ i cibi tēperātia ac sāguis bonitate a se gnaᷓti cū astō citiᵘ fuerit digesta. Si etem̄ nō digeratur iflationē gnaᷓ ꝛ vētositatē: laudabilioꝛ aūt est vna q̄ multā hz aquā subtilēqz pelicula que hmōi ē nām emollit: si ꝛ tarde digerīᷓ ꝛ paz nāz emollit q̄ aūt vna ꝓfecta ē matura ꝛ dulcz cōplexionē calidā hz ꝛ hūidā iq̄ ꝯo ē acerbitas aut pōticitas ꝓpⁱonis ē fride ꝛ sicce ventrēqz stringit acerbe magis fride sunt ꝛ sicce. Que rasice si mature sint magis nutriūt ꝛ tardius digerūt q̄ āpliᵘ vue nutriūt q̄ ad hiemē vsqz seruanᷓ cuz hmōi grosse sint ſbe. Et vna qñ cū corticibᵘ suis ꝛ ignis cōedit digōnē tardat ꝛ descēsuz si aūt masticeᷓ ꝛ cū ignis ſbaqz abiectis digōnē accelerat descēsumqz ꝛ vētrē mollit. zebibū ꝓpⁱonē hz ꝛyuaᷓ ex q̄ fit einsqz nutrimētū illiᵘ sequit in multitudie ꝛ paucitate. Cuiᵘ aūt caro ꝓfecti ē dulcoꝛ caᷓ ē et ꝓpⁱonis pⁱm nutrit ꝓdest pectori ꝛ pulmōi si hūiditas sit in eis grossa qō aūt pōticū ē ꝛ minime carnosum pnum hz calorē ꝛ stōm ꝓfortās stringit nām. Qō si voluerit hō nām cum illo emollire vuam comedat passam carnosaz ꝛ dulcem acinis purgatam qui si eius decoctionis aquam biberit fortius naturā emolliet quemadmodum et vuaruz aqua fortius ventrem cz ipsa eorum substantia emollit. Qui vero naturam concludere vult et ventrem vuam passam comedat ponticam cum acinis. ¶Mora frigide sunt complexionis in primo gradu: in secundo humide que bene matura sunt ventrem molliunt immatura stringunt eorumqz complerio frigida et sicca. Mora matura cū nine refrigerata stoma eo prosunt cui calor dominatur. Si igit quis

mora stō vacuo ⁊ purgato comederit cito ab eo descēdūt: vinā ꝓuocant ⁊ humores gnant bonū. Si sit aūt mala in stō superfluitas cito corrūpuntur ⁊ humorē gnant reprobū. Ideo ergo ante cibū comedēda sūt ⁊ squigibi cū comederit ꝯs eos subsequēda. ¶Antepsicū frigidū ē ⁊ humidū cito digerit si añ cibū sumaṫ stō purgato. Si sit aūt in stō cibꝰ nō descēdit ꝫ corrūpitur: ꝙ si supfluū q̄d in eo neꝯ fuerit in eiusmodi alteraṫ nāz ⁊ in ipm corruptio festinat. Ideo ḡ nō oz musmusuz sumere post prā diū ne forte ꝑmus illō a stō descēdere cibꝰ arceat. Sunt nōnulli q̄ siccāt ⁊ aq̄ infundūt frigida quē in saliua bibūt refrigeratiōis ⁊ restrictiōis cā. Qui ergo antepsica comederevolunt recētia sāgibm post illa accipiat melleuz cōditūꝫ odorifero. ¶Persicū fridū ē ⁊ humidū flegma gnans ⁊ qō ab eo gnatur nutrimētum grossus ꝯs a coctanis nō tñ in stō quēadmodū ⁊ illō corrūpit. Quod ergo chauchumtenet ⁊ ossibus facile mundaṫ citius ⁊ digeritur ⁊ a stō demittit ꝯs qō ossibꝰ conglutinaṫ ⁊ subaz hz durā tanꝯ imaturū grossius ē ⁊ tarde digōnis. ¶Persicū si frigide dñi comedāt cōpleriōis accipiāt post illō zinziber cōditū aut mel apū vl certe mellis mulsaz. ¶Granatū cōpleriōis ē frigide ⁊ qō acerbū ē fortis est frigoris humiditatis tēperate ⁊ siccitatis. Coleraz hoc reprimit stōm ꝙfortat ⁊ epar calidū vomitū sedat. ¶Romani acerbi gna si desiccātur nā stringūt: materias ꝓhibēt ne ad vētrē influāt colicas. Dulce inter calidū ⁊ frigidū tēperatū est ⁊ humidā hz cōplonē: pozro eiꝰ spēs q̄ arabice est melisi. i. plana mollia hñs gna. tussiꝯ ex caloze ē ꝓdest. Gnat aūt in stō vētositatē fricdo. Refert aṫ hypocras in epidimiaruz libro: qm̄ mulieri cuidā ꝑcordiozū erat dolor stōi. s. oris hmōiꝯ aq̄ sedabat dolorē gnatoꝝ cū sui co ordei. hocꝫ ideo cū dolor eiꝰ ex colis q̄ ad stōi influebāt os accidebat q̄s ⁊ gnatoꝝ aq̄ ⁊ ordei alficū extinguebāt. ¶Sefergelu fridū ēt siccū pōticū stōm ꝙfortat calz. nāz suspēdit si añ cibū comedaṫ: mollit aūt si post. Nutrim aūt eius multū ē. Citoniū acerbū fridū est in scō gradu cōplonis sicce in tertio. dulce ꝙtatā hz circa calz ⁊ fridū cōplonē. Citoniū aṫ quāto plꝰ pōticū: tāto āpliꝰ siccū ⁊ eiꝰ aq̄ stōm magis ꝙfortās ⁊ minꝰ nāz icludēs eusꝫ subastringit. ¶Pomū aliud acerbū qō ēt fridū est ⁊ siccū stōi ꝙfortatiuū cali. ⁊ fortiꝰ hac actione sub accidū. Chochanichū: mnzuz. Aliud ē imaturū pōticū qō etiā nāz stringit ⁊ ad digerēdū difficile est: aliō dulce maturūꝫ etiā i caloze tēperatum ac frigiditate. Sirū oibus pomorū spēbus tēperātius ē ⁊ melioris cibi: magisꝫ stōm ꝙfortans ⁊ coz sui iocūditate odoris: post syrū trethaū ē hespahanicū: ꝓpost hꝰ chochanicū sunt ola neruis nocētia: acerbūꝫ amplꝰ malū. Siꝯs pomoꝝ comederet ꝓlīmū vt eiꝰ etiā ḡuitet stōm aliq̄d post illa accipiaṫ mescene mēte. ¶Cu: methera q̄ dr̄is ē ⁊ mā ac multe aq̄ tēperate ē cōpleriōis: sed tñ paululū ad frigidū inclina: cibusꝫ eiꝰ maioꝝ ꝯs citonioꝝ ac pomoꝝ: qō aūt pirū acerbū ē aut i eo pōticitas: frigidū ē ⁊ siccū vētrē incarcerat si ante cibū sumiṫ si post soluit. Comestū autē post cibuz reprimit vapores q̄ a stō ad caput mittunṫ. ¶Ateregū varias hz virtutes. Cortex eiꝰ calidus est ⁊ siccꝰ in gradu tertio fortis est odoris: stōm cōfortat ⁊ epar fridū subtilis est vētositatē dissoluit: si modica eiꝰ sumiṫ ꝯs titas. Si aṫ nimiū digōnē tendat sua duritie. Caro citrini frigidā hz ⁊ humidā in gradu se cūdo cōplexionē: q̄ grossa est ⁊ tarde digōnis ⁊ a stō descēsus: ⁊ si digeraṫ plīmū nutrit ⁊ flegma gnat. Acerbū frigidū in gradu tertio: calorē extinguit colerā reprimit rubeā: appetitū suscitat ciboꝝ: vtileꝯ est cōclusioni ex caloze accidēti. Quo si sarpedo liniaṫ ⁊ lentigo auferētur. Est aūt febricitātibus cōueniēs huiꝰ decoctio: appetitū concitat ciboꝝ: ⁊ solutionē aufert ac vomituz. Grana ꝙo eius calida sunt ⁊ sicca. sed quidā hñt humiditatis: quoꝝ oleuz emorroidis ꝓdest. Opz ꝙo citrinū comedētē corticibus nō purgare: sed simul cū eis accipe diligēter masticātez vt perfectiꝰ conteraṫ. Comedat aūt cū melle ante cibū nec post iꝑm aliq̄d accipiat donec digeraṫ. ¶Emasuz in ꝑmo frigidū gradu: in scō humidū est: qōꝯ acerbū est ⁊ magis fridū: vētrēꝯ mollit: qō dulce ⁊ magnū: magis nāz mouet. ꝓzuna acerba colerā extingūt rubeā ⁊ paz naturā mouēt: siccaꝯ minus q̄ recētia mollīūt vētrē. Si decoquātur ꝓzuna ⁊ super aquā eoꝝ zaccarā aut mel aut teremebinū miseris ꝓfectius naturā molliēt. ¶Talacha ⁊ gēmaꝝ cibi sunt frigidi ⁊ q̄ recentia sunt ac aurei coloris nihil hñtia pontici tatis humidā habet cōplexionē ⁊ mediocriter nutriunt: q̄ vero pontica frigidā: vdigestioni nō obediūt: eoꝝꝯ nutrimētū grossuz vētrēꝯ stringunt. ¶Fructꝰ palmaꝝ maturus ⁊ dulcis: calꝰ est ⁊ hūidus: iter cibi multū parūꝫ tēperatꝰ: vētrē mollit spma auget. Et q̄ recens est dictꝰ arabice hūidus maioꝝ hñt hūiditatē ⁊ minus caloris: magisꝫ nām emollit. Qui aṫ non sicꝫ dactili iā minus hñt hūiditatis ꝫ magis caloris: magisꝫ sperma augēt: nisi q̄ capitꝫ mouēt cephaleā. Et q̄ dactili pōtici sūt: mime maturi: q̄s arabice besex dicūt ad siccitatē declināt ⁊ frigiditatē: digōniꝫ sunt: difficiles: vētrē stringūt: vētositatē gnant: stōz cōfortāt. Sed q̄ horū quos besera dicunt dulces sunt ad caloꝝ iclināt. Qui ꝙo virides nihil oio caloris hñt ⁊ magis vētrē arctāt. Horū spēs dactiloꝝ que caseba dicitur in caloze tēperata est: siccaꝯ vētrē stringit. Quiꝯ huius

spēi dulces sunt ⁊ maturi quē generāt sanguinē malus est ⁊ cito putrescēs: capitis dolorez facit: opilationē pit. hūidi magis nocēt peiorescz sunt quos in hītudine dactili ſaquunt. Quodcz eoz magis repellit nocumētū est vt comedātur dactili cū amigdalis ⁊ papauere. Et post hūidos q̄ comedit ſquingibin sumat. ¶Nargili cōp'o cal'a ⁊ hūida: p'imo nutrit cibo: sed tarde digerit: ſpma auget: ⁊ q̄ vet⁹ est magis est cal's ⁊ sicc⁹ vētrēcz ſuspēdit. ℣Olea rū duo sunt gn̄a altez olei: alterum aq̄: quecz magis nutriunt olee pōtice sunt. ideocz ⁊ stōz cōfortāt appetitū excitāt: pḃecz si cū aceto sumunt. Sūt āt medie iter ſubtile ⁊ groſſuz: q̄cz pfecte sunt maturitatis cal'e sūt ſz tēperati calozis. imature āt fride sunt. ¶Jonza cal'a ⁊ humida cōp'one in ſcō gradu: ⁊ q̄ recēs ē ei⁹ calor modic⁹ humiditas multa. Cui āt oleū dominat ⁊ in ſubtilitas est. Et in cortice eius iterioza corpis ip'i⁹ circūuoluēte pōticitas ē modica. vñ ⁊ vētrē stringit quodāmodo. Est autē mitis cib⁹ panc⁹. Que vet⁹ est fcā comeſtioni nō cōpetit. Recēs aūt vētrē mollit maximecz si cū muri comedāt nisi q̄ capitis dolorē facit si nimiū comedāt: siti ēt. p̄uocat ⁊ in colerā mutatur rubeā: magis āt q̄ vet⁹ est. Si cū ficub⁹ comedant. p̄sunt a venenosoz veneno. Nō ē aūt a nucibus ſanguis gn̄atus malus. ¶Bendaca cal'a ē ⁊ sicca. terrea paz hēns vnctiōis. groſſamecz hz ſubaz digōnis tarde: vnde ⁊ p'i muz nutrit. Aiūt āt medicoz q̄dā: qm̄ si auellana cū aneto añ cibū ſumat nō p'imū fiet comedēti nocumētū. deide a letali potu vel morſu reptiliū liberat: pdest ēt scorpiōis pcuſſiōi si cuz ficubus ſumat. ¶Amigdalū dulce iter frigidū ⁊ cal'm tēperatū ē in p̄mo gradu hūidū in quo elimatio ē: cibuſcz ei⁹ mediaſtinus ⁊ oportunus. tuſſientib⁹ pdest ⁊ pectoris doloribus elimatiōis ſue cāe: pectus mundat ⁊ pulmonē: vētrē mollit: marieczſi cū ficub⁹ ſumat. Est i aliq̄bus locis amaritudo q̄ magis elimāt ⁊ magis pect⁹ purgāt: pulmonēcz ⁊ oia interioza epatis aperiūt opil'onē ⁊ ſplenis ac renuz vrinā. p̄uocant: q̄ cēto amariora sunt ⁊ hāc magis valēt actionē. ¶Piſtacia i calo ⁊ hūido tēperata sunt ⁊ q̄ pōtica sunt ⁊ odore iocūda ꝓfortationi oportuna sunt: epatis eiuſcz ſpiunt opil'onē ⁊ emittūt pectoris hūiditatē: renes purgāt ⁊ veſicā: augēt āt venerē ⁊ morſui. p̄sunt ſcorpiō: eozūcz cib⁹ mediocris est.

Ca. xx. ō mōtanaz ⁊ ſilueſtriū arboz fructib⁹

Charnubiū ſyrum pōticū ē: iōcz ⁊ nāz stringit. Ait th galien⁹. Que carica recēs ē vētrē soluit: sicca āt arcta. Est aūt difficilis digōni ⁊ a stō tarde descēdit: ⁊ quē gn̄at sanguis malus.

¶Capparis fruct⁹ ⁊ virga si cū aceto ⁊ ſale sumātur optie ſubtiliāt. Jōcz opil'onez in epate apiunt ⁊ ſplene. stōm flegmate purgant: nām mollīūt. Est āt arbor hec magis medicamini ſilis q̄z cibo: ē ⁊ eni cib⁹ medicinalis. halutuz fridū est in gradu p̄mo ⁊ in ſcō siccū: groſſe ſubē. ⁊ in eo pōticitas: vñ digōni inobediēs ē vētrē stringēs ⁊ incarcerās mēſtruoz ſanguinē. Tarde ēt ē glans a stō deſcēſionis. ſz th digesta p'imū nutrit. ¶Castanea laudabilior est glāde ⁊ suauior: eiuſcz siccitas ⁊ pōticitas mior: vñ. min⁹ vētrē stringit glāde. cib⁹ ēt cib⁹ illius laudabilior cibo: cui⁹ cōp'o iter cal'z ⁊ frigidū tēperata ē. ¶Chabetelchadara ⁊ butamū cal'a sūt ⁊ sicca i gradu scō. ⁊ q̄ recētia sūt minus hūt caloris ⁊ siccitatis: pdest virtuncz ſpleni: vrinā. p̄uocāt ⁊ mēſtruū: venerē augēt: magiscz si recētia sūt: flegmaticis. p̄sūt hūiditatē hūtib⁹ q̄z oleo palitiez. pdest torſioni faciei ⁊ ſplenis dissoluit ap̄a. ¶Benacū āt recēs si sit fridū ē ⁊ hūidū ac flegma gn̄at q̄cz dīce ē minus friditatis hz. q̄ō ꝺo ad acerbitatē declinat fridi⁹. hz āt pōticitatis q̄ nāz arctat. Ō siccū est fridū iudicāt ⁊ siccū: nāz icarcerās eiuſcz cib⁹ modic⁹ est. ¶Zahaurunz mōtanū citrinuz q̄ō ad acerbitatē declinat paz ē fridū ⁊ siccū: calorē extinguit colerā repmit rubeā. Est i eo fortitudo q̄dā q̄ stōm cōfortat ⁊ epar cal'z nāz includit ⁊ vomitū ſpntat. Ortolanū āt rubeū frigidū ē ⁊ humiduz ac flegma gn̄at. Sabira frida ē ⁊ sicca: pōtica vētrē cōstipat ⁊ est ifantibus cib⁹ ꝙueniēs tēperat eni eoz nāz si eis cū lacte eoz deſ hoz duoz fructuū cib⁹ modic⁹ est. ¶Hunnabuz. i. iuiuba friduz ē ⁊ humiduz: flegma gn̄at ⁊ tarde digerit: nutri^m ei⁹ modicū. Cui⁹ aq̄ decoctonis refrigerat ⁊ humectat acumē sedat ⁊ morſuras q̄ in stō fiunt ⁊ iteſtinis. Galienus th illō culpat ⁊ dicit nihil se i illo vl'ad ſanitatis ſanoz cuſtodiā: vl'ad infirmis reſtaurādā scire: imo vero tarde digōnis ⁊ a stō tarde deſcēdit. ℣Sebeſten friduz ⁊ humidū p'imecz humiditatis ⁊ viſcoſitatis acumē sedat ⁊ naturā mollit sua viſcoſitate: nutrimenti est pauci ac flegma generat.

¶Capm. xxj. de cibozz aſſignatione ⁊ ex carnibus q̄drupedum.

Quoniā de ciborum nā dictuz ē: q̄ explātis sunt: iā nūc de cibis q̄ ex aialib⁹ sumunt dicēdū ē: p̄mūcz de q̄drupedū carnib⁹ icipiēdū.

¶De carne dico qm̄ caro ois cal'a ē ⁊ hūida mlti nutrimēti ⁊ mltū gn̄as ſāguinē: hz alie hac i hītudine alijs p̄cellūt. Et q̄drupedū q̄ō carnis laudabilior ē porcia i caloze eni ⁊ hūiditate tēpata: eiuſcz cib⁹ p'lib⁹ ſanguis ab ea gn̄at⁹ melior ē oium ſanguie carniū quē gn̄ant. Est nācz magis corpi ꝙueniens hominis ⁊ illi cōfertior. Ideocz ait galienus: quoniā quidaz

humanā cōe derūt carnē tāq̄ porcinā: nec du bitauerūt in aliquo: nec iter eas discernerunt in odore aut in sapore. Et hoc signū nobis ē ipaz plm corpi cōuenire hūano porcelli aūt caro plime est hūiditatis ⁊ flā gnat. Agnoz caro maioris ē hūiditatis ⁊ caloris ac flegma gnat. Quina aūt feminea caro sanguinē gnat malū. Eodē mō capraz magnaz: caro nāq̄ eaz mioris ē caloris ⁊ hūiditatis: sz ad siccū declinat digōniq̄ difficilis ē. At ꝯo edulorū caro quē gnat sanguinē bonꝫ ē: qm̄ eiꝰ ꝓpꝓo ⁊ minoris caloris ⁊ mioris ē hūiditatis q̄ agno rū. Est aūt in hūido tēpata ⁊ sicco cite digō nis ⁊ tēperatū gnans sanguinē in subtilitate ⁊ grossitie. Qui āt ex capraz carne sāguis gna tur malꝫ ē: ⁊ ad melicū declinās hūoꝛē. Vacci ne carnꝫ nutrimētū plz ⁊ grossuz ⁊ digōni dif ficile. nigrā gnat colaz: maxieqz q̄ ꝓpletoz ē aialiū. Si em̄ hāc hō cōederit ⁊ i sui nā ad co lerā decliat, nigrā melici illi pinnt morbi. Est aūt ꝙnies exercitātibꝰ ⁊ laboze vtētibꝰ. Vi tuloz caro mediocriter nutrit ⁊ ab ea gnatꝰ est laudabilis sanguis hoc̄z iō q̄m bonis cō ꝓo sicca ē ⁊ aialis ꝙne etatis ꝓpo hūida. Ca ro itaq̄ vituli nā sicca cū etatis hūiditate cō plexionē tēpat i hūido ⁊ sicco iō̄q̄ cibꝰ ē lauda bilis. Sic ꝗz ⁊ oi ꝓponis sicce aialis caro eiꝰ puoz etate melioꝛ ē q̄ magnoz ꝓp eoz hūi ditatē ꝓponis. Caro itaq̄ vituloz ⁊ ānualiū agnoz ꝓpetēs ē his q̄ moderate exercēt: sz ⁊ q̄ i iuuētutis sūt vltio. Nō em̄ eoz caro plm grossa ē quēadmodū caro tauroz ⁊ vaccaz.

De castratozum

carnibꝰ. Ho rū aialiū ca stratoz caro de q̄bꝰ iā, dixim⁹ celeriꝰ digerit ⁊ melioꝛ ē cibꝰ ⁊ q̄ piguis delectat ⁊ hūectat cor pus vētrē mollit sz stōm eneruat digōnē mo rat q̄ ꝯo macra nām desiccat ⁊ citiꝰ digerit sz nō delectat. Oibꝰ ꝓzro carnibꝰ elegātioꝛ ē in ter macredinē ⁊ piguedinē tēpata ⁊ haz oiz caro tēpata laudabilioꝛ ⁊ opoꝛtunioꝛ ei q̄ iu nenis est ⁊ laboꝛat corpusq̄ eiꝰ rarū ē ouium caro masculoz q̄ ad iuuētutē ⁊ ex caps q̄ ca strata sunt. Qui ꝯo pauci ē laboꝛ plime ḡe tis vituloz carnes cōedat puoz ⁊ edulorum. Siluestriū caro oīum mala ē sanguinē gnat grossum melicūq̄z. ⁊ q̄ minꝰ mala ē capolina postq̄ leporis caro. Ceruoz āt caro ⁊ asinoz siluestriū: arietūq̄z mōtanaz ois mala ē ⁊ his peioꝛ oibꝰ digōniq̄ difficilioꝛ ⁊ magꝫ melici gnatiua hūoris caro cameloz ē ⁊ equoruz ac asinoz in vltimo em̄ sunt malitie. Iō̄q̄ nō oz his aliquēti nisi cuiꝰ fortiꝰ ē exercitiū laboꝛ gui poꝛi corpis rari. hmōi etem̄ grossos me lius fert cibos ⁊ digōni iobedietes q̄ alij reli que āt siluestriū carnes cuiusmodi sint dice re nobis nō ē neće cū ꝙ pauci illis hoiuz vtā ur ⁊ in refutādis consentiāt breuiteq̄z in no stri tetigerim⁹ libri ꝓncipio.

¶ Capit. xxij. de quadrupedū extremitatibꝰ.

Quadrupedū laudabilius mebrū lacerti sunt maxieqz eoz media citꝰ etem̄ digerunt eo ꝙ neruis imixti sunt vñ ⁊ minoris sunt hūiditatis. Capitis āt caro grossa ē ⁊ plimi nutrimēti: digōnis tarde hūi ditatꝫ plime: sz ēt spma auget. Cerebrū āpliꝰ hūidū ē fla gnat digōni resistit subuersiuum stō malū. Iō̄q̄ cū q̄s holuz vomitū vult cere bro cum multo olue oleo vtat. Medulla cere bro iocūdioꝛ ē ⁊ suauioꝛ sz si plm̄ sumaꝫ sub uertit: iō̄q̄ duos hos cibos cū saturegia ⁊ sa le oz accipe. Zigue ꝯo caro tēpata ē ⁊ digōni obediēs eiusq̄ nutrimētū tēpatū iter multū ⁊ modicū. Pedes āt aures labia oia hec neruo sa sunt paululū carnis hñtia ⁊ adipis parum nutriūt celeriꝰ digerunt āplioꝛz nēpe q̄z reliq̄ mēbra sunt moꝛ. Quare a stō citiꝰ descēdunt suevisco sitatis cā. Qui ab his gnaꝫ sāguis bo nus ē ⁊ laudād sūt āt pedes labijs meliores ⁊ auribus q̄z iferiores ptes q̄ ꝑe sunt pedes celeriꝰ digerunt ⁊ hūidioris sūt ꝓponis. Mā marū caro testiū virozū q̄z tenera ē ⁊ glādule lis eiusq̄ sapoꝛ suauis ꝓpo hūida ad frm̄ declinās. eo ꝙ sīlia sint lacti ⁊ spmati. Est āt māmarū caro suauioꝛ dulcioꝛ ⁊ magꝫ nutriēs ⁊ humidioꝛz ꝓponis ⁊ pp hoc flā gnat ⁊ q̄cū q̄z māmarū magꝫ hūide sunt ⁊ magis flā ge nerāt sue friditate ꝓponis. Testes ꝯo minꝰ suaues sunt q̄z māmille ⁊ tardioris digōnis ⁊ q̄ ex eis gnaꝫ sāguis parū melioꝛ q̄z q̄ ab illis in q̄bꝰ ēt q̄dā ē piguedo hoz q̄ aialis sunt se nioris etatis magis digōni Jdicūt q̄z q̄ ex iu nioꝛi sumunt q̄q̄ ex iunioꝛibꝰ citiꝰ digerunt et suauioris sunt sapoꝛis. Erit āt ꝛtestiū hūtudo indicāda circa malitiā bonitatēq̄z ex ipiꝰ car ne aialis ī eisdē. Laudabiliores ꝓzro oiz te stes galloz sī piguiū: hmōi q̄ cōedit cū sale sa turegia calamēto accipiat ⁊ origāo. Oculꝰ ex varijs ꝓpositꝰ ē ibijs ex hūiditatibꝰ ⁊ tunicꝫ la certisq̄z pinguedibꝰ ⁊ q̄ ex eis cōedunt lacerti sūt ⁊ piguedo lacerti vero faciliꝰ iter oia aia liū digerunt mēbra ⁊ citiꝰ a stō descēdūt cū sit aialis ps laudabilis cibꝰ. Pinguedo viscosa ē sup os natās stōi. Oz ante oculū cū sale eme dano ⁊ saturegia sumere. ¶ Epar cōplexiōe pollet calida ⁊ humida: sapoꝛ ei iocundꝰ: sed grossum est ⁊ digestionem immoꝛans: qō si di geratur plurimo pascit corpus cibo. Sāguis ab hoc generatus laudabilis est. Laudabi lius autem omnibus epar ⁊ iocundius anse ris est: impinguate cum pasta ⁊ lacte: deh̄inc gallinarū piguata: postq̄ porcinū. Ois etem̄ saginati aialis epar delectabile ē maxime q̄z si cū lacte fuerit saginatū. Oportet aūt q̄dru

pedū comedētes epar nō multū sumere dige
stionē eteniz imorat ꝛ si q̄dē ap̄li⁹ iusto sūptū
est aliquo succedat mesereno maximeq; qua
drupedū epar. ¶Qui ex splene sanguis gene
rat malus ē ꝛ ad cholerā declinās nigrā sed
tñ si ex porco sumat minus malū sequit ꝛ alia
liū splenes saginatorū min⁹ mali sunt q̄ꝫ ma
croꝝ q̄re comedētē pinguedini illū admisce
re opz ꝛ optie coquere. ¶Pulmo ꝺo celeri⁹
digeritur ꝛ parū nutrit sed flegma generat.
¶Cor solidum est ꝛ digestioni inobediēs val
de qđ qui comedere voluerit opz post illud
zinzibere vti ꝑdito comedat ipsuz cū pipere.
cimino. ꝛ saturegia. cui⁹ digestio si plena fue
rit plurimuz nutrit. ¶Renes malus sunt cib⁹
ꝑpter eā q̄ in eis ē urine qualitatē. ¶Intesti
na stomachus ꝛ iecora oia hec mēbra neruo
sa sunt ꝛ solida duraq; digestiōi inobediētia
quē generāt sanguinē bon⁹ nō ē ꝫ mal⁹ ꝛ ad
frigidū inclin⁹ nec aliq̄d puenit ex eis ad cor
pus nutrimētū q̄le ipsuz est oportetq; comes
turū cuz aceto ea decoquere fortissimo quo
eoꝝ facilis fiat digestio. ¶Pinguedinis com
plexio calida est ꝛ humida. ¶Adeps minus
calidus ē ꝛ humidus q̄ꝫ pinguedo ꝛ ad siccū
magis inclin⁹. Ꝺoꝝ si adeps liq̄fiat citi⁹ coa
gulat q̄ꝫ pinguedo. Sunt aūt ambo flegma
tica et superfluitas humida stomachū ener
uāt ꝛ in calorē cito alterant ꝛ eoꝝ modicū ē
nutrimētū. Sanguis quē generāt nō ē lauda
bilis: variaturq; eoꝝ actio iurta sialis natu
rā ex quo sunt ꝑm ꝛ artificiū vetustatēq; ꝛ no
uitatē. Bouis eteniz adeps siccior ꝛ calidior.
Porcinus maioris humiditatis ꝫ min⁹ calidus. Sallus calidior ē ꝛ siccior: ꝫ quāto recē
tior tāto humidior ꝛ min⁹ calid⁹. adeps si cū
carne fuerit laudabilior ē cib⁹ q̄ꝫ simplex: ꝫ ꝛ
caro fit suauior iocūdior. Repellēdū aūt pin
guedinis nocumētū ꝛ ei⁹ lesso zinziberis co
mestiōe cōditi ꝛ raffani dissoluti accapparis
ramis cū aceto ꝛ limia sale cōdita ac mero vi
no. Emittit aūt pinguedo fumo sum ructatū.
¶Capitulum. xxiij. de auiū carnibus.

Avium caro oim velociorū
est digōnis q̄ꝫ q̄dru
pedū ꝛ subtilior cib⁹. Et oꝫ auiū
caro laudabilior excelētioꝝ ꝛ ve
lociorū digōnis gallinarū ē caro
et pullor eaꝝ: tangor: cubesq; ꝛ frāquillio
rū. Passerū aūt ꝛ colūbarū agrestiū caro dura
ꝛ ad digeredū ſuis maliq; cibi ex q̄b⁹ gña
tus sāguis cal⁹ ē ꝛ sicc⁹ colūbaq; agrestiꝝ fortiꝫ
sicca. ē passeres caliores illis tñ ꝑficiētes q̄ꝫ
ē frida ꝓplo. Opz āt passeres nido sagiatos
oino cauere gñat⁹ etem ex eis sāguis pessim⁹
ē. Macroꝝ āt caro nāz ꝓstipat passeꝝ āt cere
bra ꝑpe venerē augēt ꝛ q̄ etate adhuc pui sūt
citi⁹ digerunt ꝛ min⁹ mali sūt q̄ꝫ ap̄liozis sūt
etatiꝫ. Colūbaꝝ āt pulli carnē hñt malā mal
teq; hūiditatis q̄q; ex eis gñat sāguis pl̄z ca
lid⁹ ē ꝛ hūid⁹ cite putrefactōis morbos gñans
sāguineos q̄ āt tā volare icipiūt mior sē sup
fluitatū ꝓuntq; q̄ꝫ ꝓpl̄ones calefaciēde sūt.
Seserū caro cal⁹ ē ꝛ sicca: cuius calor siccita
te. mior. Ꝺoꝝ nō oꝫ cōedere ex eis nisi puos
ꝛ iā assurgētes. Anatiꝫ ꝛ āseris carnes pl̄me
sunt hūiditatiꝫ ꝛ caloriꝫ ꝛ eaꝝ nutrimētū malū
ē: multarūq; supfluitatū: cito febres gñans ꝛ
q̄ eaꝝ iuuenes sunt carnē hñt laudabiliorē q̄ꝫ
pue. Stradipedis caro cal⁹ ē ꝛ multū hūida
ꝛēt cib⁹ grossus ꝛ q̄ iuuēis ē aut pua laudabi
liorꝫ ē carnis q̄ꝫ ātiq̄ores. Cūbar⁹ carnē hz lau
dabilis nutrimēti colicis vtilē sine espidabag
go cū oliue oleo ꝓdiank ꝛ aneto ac cinamo.
Salloꝝ veteꝝ caro si in espidabago cū cicere
aneto ꝛ beffaigo tūso colice ꝑdest mānifestissi
ma vtilitate. Fumachū ꝛ variosiꝫ mali sūt ci
bi ꝛ col⁹am gñant nigrā. Suis caro olb⁹ his
durior ē ꝛ digōni difficilior ē. Eodē mō ꝛ pauo
nū caro. Oꝫ āt oēs has dimittere carnes duo
b⁹ aut trib⁹ dieb⁹ posq̄ꝫ ꝑfecte sūt pedibusq;
auiū lapides alligesꝛ usq; dū sēdasvt eaꝝ tenere
scat caro. Sic ꝛ olb⁹ oꝫ q̄ꝫ dura ē caro facere
auib⁹ ꝛ q̄drupedib⁹ vt eaꝝ duritiei pellat no
cumētum. Auiū ꝓro mēbroꝝ oia ale facil⁹
digerunt ꝛ min⁹ nutriūt ꝛ laudabiliores iter
oēs alas auiū sūt saginataꝝ quarūq; etate:
Eodēq; mō ꝛ colla. Quoꝝ āt auiū maior est
etas ale eaꝝ ꝛ colla digōnē morat ꝛ i eis bonū
nō ē. Iecur grossū ē ꝛ digōnē tardat: ꝫ cū vi
gerit plimi ē nutrimēti. Et qđ laudabil⁹ ē an
seris saginati ꝛ post gallinaꝝ sūtū. Epar auiū
delectabile ē ꝛ sāguinē gñans bonū ꝛ iocūdi⁹
āseꝝ ipiguatoꝝ: deiñ gallinaꝝ laudabil⁹. Ce
rebrum autem laudabili⁹ ē q̄ꝫ q̄drupedū. Ua
riank autē abinuicē mēbra auiū i bonitate et
malitia inꝛta auiū ex q̄b⁹ sumunt natura.
¶Capi. xxiij. de fercul ꝛ q̄d ꝑ ea caro lucrek.

Carnium actiōes scoꝝ ar
tificiū ꝛ i q̄ pan
tur ferculo diuersant ꝛcorpibus.
Et q̄ q̄ō caro cū tritico paſ qđ fer
culū hēſa ꝺr pl̄mi ē nutrimēti et
grossi digōnes tarde ꝛ in corpe supfluitates
pit multas grossaſq; opl̄ones pit: ꝛ i renib⁹
lapides ꝛ in vesica: maximeq; aūt si cū lacte
paraſ: Est aūt ꝓueniēs exercitatis ꝛ laboratī
b⁹ cib⁹. Que ꝓo cū riso coq̄tur min⁹ nutritq̄ꝫ
hēſa: facilius q̄ꝫ digerit. Seq̄bagō paſ āt caro
i seq̄bago ꝛ q̄ñcūq; cū aceto ꝓdit calor i minit
ipi⁹ friditatēq; lucrat ꝛ siccitatē ꝓueniēsq; fit cō
pl̄onis cal⁹ e hoib⁹ ꝛ colicis q̄ꝫ sāguineisq; appeti
tū excitat: digōnē accelerat: vētrē ꝓstipat nisi
plurimū ꝟnctuosa sit. Deuenubecum tempera
tum est calore ꝛ frigore: sed siccę complexio
nis stomaco vtile debili ad digerendum in-

quo flegma est. Cheserenus q̄ ꝑdik caro amplꝰ refrigerat. colicis vtil ē ꝛ sāguineis: nisi q̄ vētositatē gñat in iteſtis ꝛ stō; sit em̄ de fructu imaturo: nāmq̄ icarcerat. ¶Sumachia frida est ꝛ sicca aduſtis vtilis stōm cōfortat caludū: nāz strigit: ꝛ sanguis fluxū sāguieis ꝓpe ꝓdest. Sicis aūt vētrem ea strigit voluerit blituz ꝛ spinachiā; simul decoquat: q̄ aūt ad cōstipationē vtitur hemeze folia ꝛ portulace virgas cū ea misceat ꝛ coq̄t. ¶Mereſquena suis in oibus actionibus sumachie silis est ꝛ opportuna epatis ac stōi calitati. ¶Zirebzagū tēperatū hz cibuz: tēperatiſq̄ cōuenit cōplonibꝰ: minime alijs nocēs ꝛ naturā tēperat. ¶Medire nutrimēti multū est: ꝛ fride cōplonis: flegma gñat: fride cōplexionis nocet viris. Ideo ergo calida opz i ea multiplicari ꝑdimēta: vt pip cinamuz galāga. ¶Effanachia tēpati est caloris: subtilijs: nāz molliēs: vētositatē parit corpi ꝛ calorē: iuxta ꝑdimētoꝝ eius q̄ntitatē pectus etiā emollit tuſſiētibꝰ vtilis ē. ¶Leſicia caꝛa est ꝛ humida: venerē auget ꝛ vētositatem gñat. ¶Careiēbia colerā gñat nigrā ꝛ vis eiꝰ nāz mollit. ¶Camubatia flegma gñat fridiſq̄ mala cōplexionibꝰ: tortiones ſuſcitat: ꝛ ventositates. ¶Calaia q̄ cū adipe fit pinguis: caꝛa est ꝛ humida: ꝛ plurimi nutrimēti: digestionis tarde. Que ꝓ cū oleo fit oliue: ꝛ ipsa plurimū nutrit sed citiꝰ digerit. Pariunt aūt sanguinē multū ꝛ corpulētant corpꝰ: frigidiſq̄ opportune sunt cōplexionibus. ¶Metagena: q̄ cum aceto fit muri ꝛ caruī: caꝛa est: ꝛ sicca desiccatiua stō ꝑpetēs debili: ꝛ his q̄ humiditates hñt ac flegmaticis. Que citius calida digerit simpler. Que ꝓ cū muri fit sine aceto: magis calida est ꝛ sicca: vētrēq̄ mollit. Que aūt cū rapis ꝛ pastinacis calida ē ꝛ humida: venerē auget. Et vniuerſaliter carnis imutaꝛ ꝑplexio: ꝛ ad ea declinat cū quibꝰ coq̄tur ꝑdimēta ꝛ olera aliaq̄ hmōi. Quare oz diſcernas ꝛ ituearis: a cuiꝰ tēpes ꝥutē carnis ꝑdiūtoꝝ ꝥtute: iudicabiſq̄ deinceps iurta q̄ tēperātia approbabit ꝛ cōpositio. ¶Aſſata caro calida est in hūido tēperata ꝛ sicco: plurimi nutrimenti: digōnem tardat: naturā angustat: maximeq̄ macroꝝ. Eoꝝ vero q̄ pingues sunt minꝰ vētrē retinet: laboꝛātibus ꝛ exercitatis viris vtilis ē: ꝛ cuiꝰ ē cōplexio humida. ¶Caro cubebata sup carbones: maioris est nutrimēti q̄ aſſata: ꝛ magis digōnē imoꝛās ac stō delectuz. Et q̄ hmōi est ex agnoꝝ carnibꝰ paruoꝝ corpi cōuenientioꝛ est ꝛ melioꝛ cibus: citiuſq̄ digeriꝝ: q̄ si bene cocta fuerit ꝑ flebotomū euacuato oportunioꝛ ē: ꝛ sanguis egreſſus q̄liſq̄ hmōi. ¶Sic ꝛ trite carnes cū vino condite: euacuatis sanguie, ꝑsunt: venerē augēt: corpus plurio ꝓfortāt nutrimēto. ¶Cū lacte risuz nutrimēti ē tēperati in ſiccitate ꝛ hūiditate frigide complonis corpuſq̄ plurio paſcit nutrimento cito digerit: si cū zaccara ꝙmedaꝛ ꝛ melle. Est āt i cōueniēs cui in epate oppilatio est ꝛ renibus ac groſſities: hiſq̄ q̄ in renibus lapides ꝛ veſica nocēt. ¶Boudabū āt cū pane factū cibꝰ ē laudabilis ꝛ ab eo bonꝰ gñaꝛ sāguis. Est rem̄ de bene cocto factū pane. Mollit aūt nāz ꝛ tuſſiētibus prodest si ex aſperitate canalium patiū tur pulmonis.

¶Capl'm. xxv. de aialibus natantibus.

Piſcis recens vniuersaliꝛ frizidus est ꝛ hūidus flegma gñat. Sed q̄ in mari naſciꝝ ꝛ ſalſa aqua minoꝛis est frigiditatis ꝛ hūiditatis. ¶Laudabilioꝛ aūt piſcis est q̄ in lapidoſis naſciꝝ locis: plurios hñtibus lapillos: maxime henus ꝛ būnicus ꝛ ſehabituz quiq̄ magno nō est corpe: ꝛ in ſuani naſcitur aq̄: ac clara: ſpacioſiſq̄ fluibꝰ magnis decurrētibuſq̄ vt tigri ꝛ eufrate: nec ꝓ multū pinguis ē: nec extra modū macer. Qui etem̄ piſcis in ſaxis naſcitur, ꝛ magis aq̄s decurrētibꝰ a corpe eiꝰ ſupfluitas deficit ꝓp motꝰ copiā ꝛ pcuſſiones ipſius in lapides. Qui ꝓ i ſuani naſcitur aq̄ delectabilis est ꝛ iocunde carnis mime viſcoſus cito digeſtibiꝝ corpa humectat: ꝛ sāguinē gñat bonū: calidiſq̄ cōuenit cōplexionibus ꝛ humidis iuuenibꝰ ethicis q̄z in calidis tpibꝰ ꝛ ſiccis. Et ſi quidē hunc ſumāt mō ſanitatem cuſtodit in hmōi corpibꝰ. ¶Et aūt malus piſcis cōplexione flegmaticis frigidiſq̄: ꝛ quoꝝ est ſtōus multe humiditatis. Venerēq̄ auget eoꝝ q̄ calidos hñt teſtes ꝛ ſiccos cōplexione. ¶Peioꝛ oium est piſcis q̄ paludoſa habitat loca aq̄ſq̄ ſpiſſas ꝛ putridas caꝛalſq̄. Si piſcis q̄ in hmōi naſcitur aquis quietus est celeris est imutationis in fetoꝛē: cum ab aq̄ fuerit eductꝰ. Qui eiꝰ modi est minime comedaꝛ. celeris enī ē alterationis in stō i malū humoꝛē. ¶Est aūt recentis piſcis ſiti puocare. ¶Piſcis aūt ſalſus cōplexione calidus est ꝛ ſiccus magiſq̄ ſitim excitat q̄z recēs: estq̄ flegmaticis cōueniēs ꝛ hūidis si modico vtaꝛ. Est aūt malus colere dñis nigre ꝛ cōplexionē hāc habētibꝰ. hūc si comederint aut fride cōplonis ꝛ hūide dñi: aut certe flegmatici cū artificio comedāt parato cū ſinapi: caruī allio: cepa: aut ſubsequātur illū melle ꝛ ſinuzo: ꝛ sup illū vinū bibat merū. ¶Cācroꝝ ois caro ſalſa est sapore: vñ ꝛ naturā fluxā facit cito digeriꝝ: ꝛ q̄ minus ſalſus ē: caro eiꝰ lacertoſioꝛ duriοꝛ est: ꝛ magis digōni inobediēs: huiꝰ aialis caro ois hūoꝛē gñat groſſū acutū flegmaticū. ¶Cāeri fluuialis caro ſicū eſpidabago coquaꝛ ptiſiq̄ opoꝛtūa ē ꝛ ſanie ſpuētibꝰ. Jōq̄z si ſumpt' cōburaꝛ in ollula optie terre in camio māſueti ꝛ trāſilli ignis: ciniſq̄ eiꝰ cū papauer ſirupo

bibaf ſpuētibus ſanīe mālfeſtiſſime ꝓderit.

¶Capitulū.xxvj.de animalium ſuperfluis ⁊ primum de lacte.

Superfluoꝝ q̄dā ſunt ex aialibus q̄drupedibus vt lac:⁊ q̄ ex eo fūt. Quedā ex volētib⁹ vt ouū q̄dā ex apib⁹ vt mel ⁊ fauꝰ. Lac ita qꝫ vniuerſaliter fridū eſt⁊ hūidū. Nouiter mꝫ ſuꝫ minus fridū ⁊ magis humidū: acerbū magis frigidū ⁊ minus hūidū. Oē aūt lac ꝓpoſitū ē ex tribꝰ ſubſtantijs. Eſt em̄ i eo caſealis. i. coagulatiua. aq̄ſa:⁊ vnctuoſa. Aq̄ſa hūores calefacit ⁊ ſubtiliat:vētrē ſoluit. Coagulatiua nāꝫ ſtrigit:groſſoſqꝫ gñat hūores. Butyrica in caloꝛe tēpata ⁊ hūiditate: eiuſqꝫ q̄ltas q̄ ⁊ olei recētis. Et in vno q̄ꝫ lacte q̄dā hoꝛ ſupat ſubaꝛ. Jn q̄buſdā ⁊ eni lactib⁹ ſuba vicit aq̄ſa:i alijs coagulatiua:i alijs butyrica. ¶Et hoꝛ triū q̄ntitas lacti dñaf ꝛ aialis nāꝫ a q̄ ē ſꝫ ⁊ fm̄ cꝺoꝛ diuerſitates ⁊ anni tpa. Lōginq̄tatē ipſi⁹ a ptu ⁊ ꝓpinq̄tatē. ¶Et aialis q̄ nā qm̄ in vaccaꝛ lacte caſealis dñatur ſuba ⁊ vnctuoſa:ideoq̄ ⁊ nutrimētū ei⁹ maī⁹ ē oluꝫ reliquoꝝ aialiū lacte:ſed eius a ſtō moꝛaf deſcenſus. ¶Camellitiū ꝓ lac dñantem ſentit aq̄ſaꝫ ſubaīm:vnde a ſtō citi⁹ deſcēdit.⁊ min⁹ oibus reliq̄s lactib⁹ nutrit: magiſq̄ vētrē ſoluit aliꝫ ideoq̄ hydropicis ꝓdeſt ſi cū vrina camelli bibaf ſoluit em̄ aquā citrinā. ¶Capraꝝ ꝓ lac inter hec duo mediū: qm̄ hē ſube in eo tēperate ſunt. ¶Ouiū ꝓ lac inter vaccaꝝ lac ⁊ capraꝝ mediū cōſiſtit:niſi q⁹ min⁹ vnctuoſuꝫ ē q̄ vaccinū ⁊ minus caſeale: magis aūt vnctuoſum q̄ caprarum magiſq̄ coagulatiuū. Lac poꝛro aſine ⁊ eq̄ inter capraꝝ lacⁿ camelliū media ſtatuūtur:niſi q⁹ aſine lac capraꝝ ꝓpinquiꝰ ē lactiꝫ:ednū camellio. Lac aūt aſine ethicis ꝓdeſt ⁊ ptiſicis ſi dulce bibaturvt mulieꝝ coꝛpoꝝ ſanoꝝ eſt. ¶Ois aūt aialis lac lāguidi malū eſt hocꝫ ideo qm̄ ſanguis q̄ in eo eſt coꝛpe infirmaf. Prodeſt etiā lactis dulcis potus medicaminū acutoꝝ potui ⁊ letaliuꝫ ſi ex calidis ſint medicaminib⁹. ¶Variatur etiā lactis ſuba ex tpibus anni. qm̄ lac vernale poſt ptum cū ſumiī lac ex mānis tenuius ē q̄ reliq̄s tpib⁹:dehinc groſſari ⁊ inſpiſſari nō ceſſat paulati vſq̄ eſtaꝫ tpa donec tēperatum fiat. poſt hoc aūt tēperātie ſupadditit groſſitiē donec ꝓceptus afferaf tēpus. ¶Varietas ꝓ haꝝ in lacte ſubaꝝ iuxta aialis cibū fit:qm̄ aial aliq̄n plātas comedit laxatiuas vt ſcamonee herbā. Jdeoq̄ ⁊ lac ipſi⁹ laxatiue eſt nāe: aliq̄n reſtrigētes de paſcit herbas vt hemazū ⁊ q̄rci fruct⁹:vnde ⁊ lac ei⁹ eo tpe cōſtipās fit:vētrē. Si ſit aūt aialis ex optimis cibus herbis:⁊ lac laudabile erit qꝺ ex illis fit herbis. Et q̄ ex hmōi lacte gñaf in hois coꝛpe ſanguis bon⁹ ⁊ cōferēs lac ipm̄ cibus. ¶Et ſciēdū qm̄ quo in lacte aq̄ſitas dñaf:minus ceteris malū ē ⁊ citius digerit. Cui aūt coagulatiua dñaf ſuba malū eſt. Jdeoq̄ opiſonē parit i epate ⁊ ſplene in renib⁹ ⁊ veſica lapides:nec opꝫ illū multū ſumere. Oē ꝺo pretoꝛi ⁊ pulmoni lac vtile ē ptiſicis q̄ꝫ ſi ſine acuta ſint febre ⁊ grauī:moꝛbiq̄ q̄ in ptib⁹ fiunt pectoꝛis. Eſt aūt febricitātibus malū cephaleaq̄ moleſtatis ⁊ q̄b⁹ groſſities i viſceꝛib⁹ hētur:⁊ ſi i ſtō ⁊ ſuis iteſtinis vētoſitatē ineniēt vētib⁹ nocet ⁊ eos comedit gingiuas eneruat. Jdeo ergo lac comedentē poſt illū maſticare oꝝ aquā melliꝰ vel vinū q̄ gigiue oino abluātur ab ea q̄ illis inheſit coagulatiua ſuba. Nocet aūt ⁊ rugit⁹ in vētre patientib⁹:⁊ cui ſitis eſt q̄ruq̄ in egōnibus colera dñaf. ¶Cōſideradū aūt ē lac ſcōm artificij ētipſius varietatē. aliud eni cū riſo coquiī. panico milio. tritico. ⁊ hmōi q̄ digōnē imoꝛantur ⁊ a ſtō deſceſuꝫ: paritq̄ oppilationē ⁊ lapides in renibus. ¶Aliud aūt coquiī donec ab eo oīs eius trāſeat aq̄ſitas ꝓciunq̄ in illō calculi calefacti. aut ferri lamie calefacte:q̄ ab eo trā ſeat ⁊ deficiat aq̄ſitas:fitq̄ ſic vtilis vētre ſolutis cib⁹ ac ꝓſtipās:⁊ in ſtō moſura ſit fedat. illā:ſed tū ei⁹ a ſtō deſcenſus magis tardatur. ¶Fit ēt vt a lacte coagulatiua ⁊ vnctuoſa ſepararenī ſube p coagulū aut alio aliquo mō: ſumiī ad fluxū vētris ꝓuocadū aq̄ſitas marie q̄ ſi aut zacchara illi aut mel fuerit admixtū: ꝓdeſt q̄ꝫ aquoſitas hec ſupfluitatū aduſtarū emiſſioni a coꝛpe:⁊ q̄b⁹ in epate ſunt dolores pruriginoſis quoq̄ ⁊ ſcabioſis: aliiſq̄ hmōi morbis. ¶Ab alio vnctuoſitas ipſi⁹ ſepaī. fit accidūt. ⁊ oī acerbatū q̄ calē cōplexionis cōuenit hoib⁹. ⁊ i cuius dñaf calor ſtō ⁊ ſiccitas ⁊ laboꝛātib⁹ cuiuſq̄ ſitis nimia ſit. ¶Cōſūq̄ eius afertur vnctuoſitas ⁊ excolaf aquoſitas remanetq̄ coagulatiua ſuba q̄ vocaī nr̄o vulgari recocta. hmōi coꝛpus oportuno paſcit cibo:caliditq̄ hoibus vtilis ē ſtōi ⁊ colericū hūtibus fluxū. magis aūt ex vaccaꝝ lacte ſi fuerit nec nocet hoi ſi ſanus fuerit. Sz tñ ſi frigidus cōplone ſit ſtōus mīme illū digerit. Lac aūt dulce accreſcit ⁊ coagulaf i ſtō fridō. Cuius q̄ talis ē forme ſtōus nō oꝝ lacti ꝓximm̄ fieri. nocet eteni illi q̄ pīmū. Bibe ꝓ lac volēti oꝝ nō ſtati ſūere p⁹ ptū. ſꝫ poſt ad min⁹ q̄draginta dieb⁹. oꝝ ēt lac comedētē ſi hūidius ē cū alleo apio. ſinapi. fūigo. ⁊ oliue oꝝ ac melle ſūere: ſubſeq̄q̄ vio:caueatq̄ ne dētes coꝛrūpat ipſi⁹ maſticādo vinū ⁊ gingiuas melle confricet.

De caſeo Caſeus laudabiliꝰ recēs eſt:celeriꝰ q̄ em̄ a ſtomaco deſcendit ⁊ inteſtinis:eaq̄ adhuc ineſt illi nāꝫ molliens aquoſitas. Uet⁹ ceteris peior ē maxieq̄ in q̄ acumē ē ⁊ pūctio: in hoc etem̄ caſeo

aq̃sitatis nihil ẽ ex coagulatiõe acumẽ adeptus ẽ cephaleã mouet opilationẽ in epate generat ⁊ in renib⁹ calculos. Ois cas⁹ cẽto ꝓpinq̃or recẽti ẽ ⁊ min⁹ mal⁹ ⁊ cẽto ãpli⁹ vel⁹ ⁊ difficilioris digõnis erit ⁊ maiorẽ vigẽs siti ac cephaleã capitis. ¶ Cas⁹ aũt alter altero ꝓiudicat ex lactis aialis nã ex q̃ fit. Unctuositas aũt nãz hz eãdẽ quã ⁊ butyr: eteñ cui in pectore ⁊ pulmõe supfluitas maturari eget vtilius purgatq̃ illam maximeq̃ si cum zaccara sumatur ⁊ melle.

De ouis Ouũ iter alia laudabili⁹ gallinaz ẽ: post qõ frãq̃limoriz dehinc colũbaz si qõ recẽs sit hoc eñ si ꝓpis fiat lõgioris aut in calis locis malũ ẽ. Anatis aũt ouũq̃ structiõis ⁊ siliũ grossum ẽ ⁊ digõnẽ morank. Cõpetẽti⁹ aũt ouũ qõ sumik elixatũ i aq̃ ⁊ nõ miltũ ẽcoctovt duz fiat. Sz media tm̃ maturatiõe decoq̃t: ⁊ qõ ẽt sorbile vocãt hoc nãq̃ titi⁹ digerik ⁊ melioris ẽ cibi. Nodatũ aũt duz ⁊ lapidosum ⁊ patellatũ malũ est ⁊ difficile digõni hũorẽ gñat. grossum facitq̃ opilationẽ ⁊ lapidẽ in renib⁹ putrefactionem in stõ: ⁊ colicã mouet passionẽ. Qõ ãt subtile pak sub sorbili circa decoctionẽ si sorbeatur aspitatiꝑderit gurguliõis ⁊ gutturis pectoriscz morsure ⁊ q̃ in stõ est ⁊ sub sorbilib⁹ pascit. Si aũt elixenk in aceto ouа nãz ꝓstipant ⁊ dissintericis ꝓsunt. ¶ Oz ergo ouа comedẽ tẽ sorbilia sumere ⁊ sup calidã ifusa aquã ac oline oleũ. Si ꝙo dura cõedit pip illis ⁊cimi nũ misceat cinamũq̃: aut certe p⁹ illa zizib⁹ ac cipiat ꝙditũ. apiũ anetum ⁊ merum postea bibat vinum.

¶ Capi. xxvij. de melle ⁊ zaccara diuersitatibusq̃ eorum.

Mel calidum ẽ ⁊ siccũ ſcõ ẽ du fridas hñtib⁹ ꝙlones oportunũ ⁊ cui fa dñak ac senib⁹ gñat ei i eoz corꝑib⁹ sãguinẽ bonũ ⁊calorẽ ſbaz ꝙfortat nãlis: maximeq̃ si tps hiemale sit. Si ãt cui⁹ẽ cal⁹a ẽ ꝙlo seu cui⁹ corꝑi colẽ dñank vel ẽt iuẽtutis ẽ etas illõ accepint malũ ẽ ⁊ i eoz gñat corꝑib⁹ colam rubeã: morboscz illi gñat acutos ac calos. magis aũt si tps fuerit estiuũ. hoc eteñ tpe añ i colaz imutak ẽ sanguinẽ gñet. Est aũt in melle elimatio q̃ nãm emollit ⁊ acumẽ q̃ sitiz acuit ẽ: ⁊ si nimiuz sumak vomitũ excitat ⁊ subuersionẽ. Si cum aq̃ coquak ⁊ diligẽter spuma abũciak et⁹ acumẽ tollit ⁊ iminuit dulcedo ac magis nutrit. Oz ãt mel cõedẽtẽ siq̃s calus ẽ subseq̃t gñatis muzis: pomis q̃z ⁊ citonũs ꝙdiz. Helquẽqueslẽ magz calz ẽ ⁊ siccũ ẽ mel ⁊ ẽ sicut mel odorẽ hñs medicialẽ afferẽ ãt ẽ fereslẽ mõtibus cui⁹ actio fortior ẽ ẽ mellis ihabitudib⁹ oib⁹. Zaccara tẽpate ẽ ꝙlonis hz ad calz ⁊ i oib⁹ suis habitudib⁹ melli assimilak nisi q̃ sitiz nõ mouet eiusq̃ nutrimẽtũ mai⁹ ẽ ẽ mellis. zaccara ãt tebarzeda alba. s. solida ⁊ plm excocta ceterz melior ẽ spẽb⁹ ⁊ subtilior. ꝓpeq̃ q̃ i egypto fit. Et si zaccara i aq̃ ẽcoq̃t ⁊ ẽspumak calorẽ extinguit ⁊ sitiz mittigat. ¶ Penide cak sunt ⁊ hũide pectori vtiles ⁊ tusi. ¶ Zaccara hussere ros ẽ q̃ sup hussera cadit ⁊ ẽ subtilis zaccare silis tebarzede. ¶ Terẽgebinuz ãt ⁊ ipz ros ẽ sup arborẽ q̃ i chorosania ẽ nõnunq̃ ãt sup spinã cadit eiusq̃ ẽ ꝙlo q̃ ⁊ zaccare nisi q̃ subtilior ẽ ⁊ fortioz dulcoz i q̃ hũiditas ẽ: iõq̃ nãz mollit. ¶ Wem q̃z ros ẽ q̃ super arbores i ptib⁹ cadit sentar ⁊ nesebi ⁊ terre gezire ⁊ ẽ calz i ꝑmo gãu i hũido tẽpatũ ⁊ sicco pectori vtile ẽ ⁊ pulmõi elimãs q̃ i eis ẽ humiditatẽ: ⁊ aspitatẽ eoz emollit: cui⁹ varia est nã scõz arboz in q̃b⁹ inenik ꝙlonẽ. Non nunq̃ eñ sup lothõ cadit aliasq̃ arbores malas malorũq̃ foliorz. ¶ Sirq̃stũ ẽt ros q̃dã ẽ q̃ de celo i ptes cadit chorosame ceteris iam dictz laudabilioz ⁊ vtilioz ⁊ ẽ elimãs linguaz elimat os refrigerat sic ⁊ cãfora nãm soluit: ãplior eius poꝛ est quatuor vncie cũ aq̃ calida ⁊ est mirabilis vtilitatis.

¶ Capitulũ. xxviij. de dulcibus que ex melle sunt ⁊ zaccara.

Dulcium spẽs qñ plres de melle fiũt ⁊ zaccara: q̃dã q̃ cũ faria q̃dã cũ amilo: q̃dã cũ alijs vt nucib⁹ pistacijs auellanis ⁊ hmõi silib⁹. Et q̃ cuz amilo fiũt faludegũ: leucinegũ ⁊ hessa. Et q̃ cũ faria zebebia ⁊ catapsuz ⁊ chabis ⁊ his similia. Oia ãt q̃ cũ amilo fiũt ⁊ faria humorez gñat grossum ⁊ inuiscerib⁹ faciunt opilationẽ arenã ꝓiunt ⁊ calculos in renib⁹ descẽsu sqzeorũ imorak a stõ vẽtre stringũt si digerak plm nutriũt. Que aũt cũ melle sumunk min⁹ nociua sunt ei cuius viscera ab opilatiõe salubria sunt nisi q̃ fortiter calefiũt iõq̃z ãꝙ ẽ ꝙlo nõ cala ꝙueniũt. Qõ aũt cũ zaccara fit min⁹ calidũ ẽ. Et cui opilatio ⁊ grossities icipit i epate fieri aut reliq̃s viscerib⁹ magis melle ⁊ zaccara nocek q̃ cũ alijs: nisi q̃ epatis ẽ dulcib⁹ delectari: ⁊ citi⁹a stõ ea attrahere ei⁹ saporiꝙfiguratiõe: inuiscak aũt meatib⁹ ei⁹ opilatioqzauget. Hui⁹rei signũ ẽ qñ aialis qõ fit⁹ comedit epar delectabile in venis ⁊ iocũdũ valde. Est eñ epatis dulcib⁹ nutriri ⁊ ipinguari. Falude gũ: magis nutrit ⁊ amplius opilationez parit tardioriscz est digestionis. ¶ Chabisuz sub faludego est in hmõi habitudinib⁹: minuscz nutriẽs min⁹ opilationẽ generat. ¶ Catapsuz grossius est et magis nutrit magis etiã digestionẽ im morak. Et quod cũ nucibus et earũ fit oleo calidũ est: quod autẽ cum amigdalis et earum oleo temperatum habet calorem.

¶ Leuicineꝯ sub catapso in his est actiõib⁹.
¶ Et zelebia siccior est his ⁊ citius digõnis.
In hoꝛ oium comestiõe nõ opꝛ fieri aliqđ cũ q̃dẽ q̃ san⁹ est: caueat cui opilatũ aut epar est splẽ vel renes: his etenim mala sunt ꝓsunt aũt passiões in pectoꝛe hñtib⁹ ⁊ pulmõe tussesq;. ¶ Hyssapꝰ q̃ ex faria fit amulo cũ zaccara ⁊ amigdalarũ oleo: ꝓueniẽs est hmõi ꝯa nifestissima vltimaq; ꝓdest vtilitate nisi cũ in canali pulmõis opilatio inuenit. Oia aũt hec laboꝛãtibus ⁊ exercitatis ꝓueniũt magis q̃ aliꝭ. Qui voluerit ergo liberari nocumento post exercitiũ ea comedat: vinũq; vet⁹ bibat ac vue passe vinũ ⁊ mel post q̃tuoꝛ offas q̃ ille sumpserit vel zinziberẽ forte ꝓditũ. Si fiat aũt ei⁹ q̃ comedit hoc coꝛpi calor: ardoꝛq; sq̃n gibin bibat ⁊ granatũ sugat muzũ. Si duꝛauerit flebotomo vtaꝛ ac vẽtosis. ¶ Natafur aũt qđ cũ melle ⁊ nucib⁹ fit plimi ⁊ q̃uis ẽ calꝛis: cephaleã capiti mouens plimaq; gñat colerã rubeã ⁊ calꝛis malũ ẽ ꝓpꝛone inueniꝫq; ꝭ senib⁹ oportunũ: ⁊ ꝓpꝛonẽ hñtib⁹ frigidã. Qđ ꝺo cũ amigdalis fit min⁹ẽ calidũ ⁊ tussiẽtib⁹ ꝓpetẽs ex hũiditate. Et qđ cũ zaccara tussem patiẽtib⁹ ex calore cõuenit. Et qđ cũ pistacijs ⁊ melle cui ẽi pulmõe ⁊ pectoꝛe hu moꝛ flaticus vtile ẽ: q̃ q; his hꝫ opilationẽ in locis. Qđ ꝺo cũ papauere patur ⁊ melle tẽpeꝛatũ hꝫ calorẽ. Et si cũ zaccara calꝛis ꝓẽit cõ pꝛone quẽq; ex calore tussis molestat ⁊ catarꝛũ patiẽtib⁹ ac i pectoꝛe ꝓlmõeꝫ ulcera. Qđ aũt cũ sisamo patur magis nutrit: ⁊ est in eo abo minatio q̃dã ac ḡuitas ꝓdest aũt tussi: pectoꝛiq; ⁊ pulmõi: ꝭ stõm eneruat. Reliq̃ oia q̃ cũ zaccara miscẽt ⁊ melle ⁊ nata foꝛ q̃ ex eis fiũt ꝓtutes ꝓtẽperant ex cõponẽtiũ actiõib⁹ zaccareq; ⁊ mellis. Que oia diligẽter cum discretionis bonitate ⁊ diligẽtia poteris iudicare.

¶ Cap. xxix. de potibus ⁊ pmũ de aqua.

Equoniã ea q̃ cõdunt oia i memoriã adduximꝰ ⁊ cui⁹ spẽ oratiõe explanauimꝰ iuxta qđ galien⁹ ⁊ alij dixerũt nosq; exꝑi sum⁹ iã de oiuꝫ dicam⁹ q̃ bibũ tiũ habitudinib⁹ ⁊ cuiusq; eoꝝ diuersitates ostẽdam⁹. ¶ Dico ḡ qm̃ potꝰ dñaꝝ cã vtilitatũ neci⁹ fuit altera ẽ vt coꝛp⁹ hũectaret repleretq; locũ q̃ dissoluuntur hũidarũ substarum. Altera ꝺo vt cibũ trãsmittat ⁊ ad oia ꝑferat mẽbra coꝛpis illi⁹ tenuitate q̃ ei⁹ facilitẽ trãsmissio ꝑ meat⁹ ⁊ vias. Sũt aũt potuũ diuersitates tres: ꝓma ẽ aq̃ ei⁹ vtilitas ẽ quã virim⁹ nec aliq̃d ab ea nutrimẽti ad coꝛp⁹ ptingit. Secũda vinũ cui⁹ vtilitas vt cibũ deferat ⁊ ad omnia trãsmittat mẽbra vt coꝛp⁹ pascat ac calefaciat sanguinẽq; augeat ⁊ spũs caloꝛẽ ꝓfoꝛtet nãlẽ ⁊ illũ in coꝛp⁹ diſpgat digõnẽq; adiuuet. Tertia roꝛũ eiusq; vtilitas vt ⁊ cibũ trãsmittat et coꝛp⁹ nutriat ꝑteꝛq; locũ obtinet medicamnis. ¶ Nos aũt ꝓmũ de aq̃ icipiem⁹. Dico ergo qm̃ cuꝫ aq̃ vsus neci⁹ sit ⁊ ad sanitatis custodiã ⁊ moꝛboꝝ medelã: maioꝛ oib⁹ reliq̃s vtilitatib⁹ necium oino est medico aq̃rum cognoscere nãs ⁊ earũ melioꝛib⁹ vti ⁊ vtilioꝛib⁹ potui reliq̃s cauere. ¶ Aqua ergo alia ẽ suauis alia nõ. Et suauis alia pura cui nihil admisceꝛ turbidum que potui cõueniẽs est alia nõ pura. Suauis pura est ea q̃ scaturit ⁊ a sõtib⁹ decurrit i ouẽtus ptes cui⁹ signa sunt vt sit alba, mũda, coꝛrusca, leuis põdere ⁊ odoꝛe caꝛẽs ⁊ sapoꝛe. cito calefit: ytidẽq; refrigeraꝛ. albedo eius ⁊ mundities sigñt qm̃ pura est nihil hñs fetidum admixtum que aũt ⁊ odoꝛe caret ⁊ sapoꝛe sigt qm̃ nulla illi est ad quam declinat q̃litas põderis vero leuitas ⁊ alterationis velocitas signum sunt eius subtilitatis. Que einsmodi est aqua delectabilis ẽ potui ⁊ penetrãs illã q; mẽbra susciꝑiunt cibos digerit a sõ cito descẽdit nihil illũ ḡuat imo refrigeraꝛ ⁊ hũectat pꝰ ãt aqua q̃ a fõtib⁹ ouẽt aliꝫ aq̃ ẽ q̃ a locis decurrit altis q̃ interiꝰẽ sunt estiuũ ⁊ occidẽtẽ estiuũ fontes scz septẽtrionales aq̃ ꝺz q̃ a mõtanis scaturiũt altis: q̃q; sup saxa defluũt ⁊ calculos foꝛti cursu vt q̃ in toꝛrẽtib⁹ magis sunt: hee nãq; post illas melioꝛes sunt ⁊ sunt saniꝰes: sunt eteniz cale hyemes: estate frig⁹ exhalãt. Suauis poꝛro aqua q̃ pura nõ est illa est q̃ sapoꝛẽ habet ⁊ odoꝛẽ ⁊ q̃dã turbida ẽ: q̃dã putrida: q̃dam pluuialis. Turbida ẽ cui lutũ imixtũ ẽ niuis aqua. Hec spẽs opilationẽ gñat in epate. lapides in renibus magisq; a sõ q̃ suauis pura moꝛaꝛ descẽsum. putrida est vt lacunarũ: paludũ: lacuq; ꝫ: ⁊ piscinarũ aq̃ eoꝝq; ad q̃ decurrũt vrbiũ cloace locoꝝ ⁊ sordes in q̃ caloꝛ est ⁊ grossities. Hec splenẽ auget ⁊ epar sõm coꝛrũpit caloꝛẽ exturbat epar coꝛrũpẽdo ⁊ febꝛes gñat Aqua aũt pluuialis melioꝛ oib⁹ est aq̃s ⁊ pꝺeris leniꝰis suauioꝝq; ⁊ mũdioꝛ si cut ait hypocras in aerũ ⁊ aquarũ libꝛo. Pluuie aqua oib⁹ẽ leuioꝛ aq̃s ⁊ clarioꝛ suauioꝝq; iber etem ex vapoꝛib⁹ẽ aquarũ q̃s trahit sol ⁊ a terra substollit. Est aũt solis subtile quid trahere ab aq̃ ⁊ oibus reliq̃s coꝛpib⁹. Iõ ergo pluuiarũ aqua cito putrescit facilius q; q̃ reliq̃ oẽs aq̃ ꝓp suã subtilitatẽ: vñ ⁊ melioꝛ oib⁹ẽ aq̃s ⁊ citi⁹ a sõtib⁹ trãsmittit. Iste cũ icipit putrescere bꝛãcos ⁊ rauccedinẽ pit ⁊ febꝛes aduocat. Si aũt putrida nõ sit oib⁹ẽ in habitudinib⁹ optima potui putrefactio etem ei⁹ nõ ex malitia ẽ ꝭ ex subtilitate. Sic q̃z ⁊ q̃cunq; aq̃ facile putrescũt bone sunt: eo ꝙ eoꝝ putrefactio ẽ ex subtilitate. Pluuiarũ aũt aqua melioꝛ q̃ paulatim stillat ⁊ suauiter sigt enim qm̃ ex q̃b⁹ẽ vapoꝛib⁹ subtiles sunt ꝭ ⁊ q̃ toni

trua

trua cōmittat: tonitruū ꝛ eē nubes cōcitat et vapores subtiliat. Pluuialis igit aq̄ reliq̄s melior ē ꝛ ꝓferētior. Hanc aūt singule aquaꝝ aliq̄n fride aliquotiēs ꝙo sumūtur cale. Et q̄ dō refrigerate bibunt cū niue aut valde frigide sicut a fontib⁹ scaturiūt tāq̄ niuis frig⁹ hītes stōm refrigerāt ꝛ epar calm hmōi in saliua bibere nō expedit: pcutit em stōm ꝛ epar calos rigorē excitat ꝛ ☞ctionē ꝛ ē dētib⁹ mala nerui q̄ꝝ ossib⁹ ꝛ cerebro pp cōplexiōis eoꝝ friduꝫ Est aūt pectori mala tussē tumultuās ꝛ catarrū eruptionē sanguinis a pectoris ptib⁹ mulgēs. Nec ꝙo'oꝫ eā aliquē bibere cui⁹ cōplexio stōi frida ē ꝛ epatis: aut illi cui ex malo cōplonis fride aliq̄d accit incōmodū: ſz nec statiz p⁹ coitū sumēda: molestūq̄ motū nālē eē debilitat calorē. Et oino. q̄cūq̄ aq̄ potū cū niue refrigeratū assidu⁹ sumit: eius certe subsequēti nō liberabit malo maxime eq̄ꝫ i senectutis tpe: ſz nec grauī iminēte siti bibat q̄ in nocte fit in somno nālē eo q̄ extinguit calorē: nisi certe febriū cā sitis hec emerserit: aut aliquoꝝ q̄ sumpta sunt cā salsoꝝ vel eoꝝ fortasse q̄ cala sumpseris ꝛ sicca: ꝛ hmōi alioꝝ q̄ stim extuare faciūt. Refrigerate aūt cū niue aq̄ pot⁹ post cibū appetitū excitat: stōm ꝙfortat ad ciboꝝ digestionē eorūq̄ expulsionē q̄ in eo sunt: ſz oꝫ eā paulatiz bibere: ꝛ nō sel' sīl multāq̄ꝫ. Nix alia coagulata alia pruina. Coagulata si ex suaui coagulet aq̄ bōa ē. Peior oib⁹ ē q̄ ex mala fit aq̄. Pruina aūt melior ē q̄ sup saxa cadit ꝛ dulces iocūdasq̄ terras. Si q̄n manib⁹ tuis mala iciderit aq̄ cū hac eā niue tēpa. Porro q̄ sup mōtes cadit malos nix in q̄b⁹ metalla sunt ꝛ ipsi sapor ac odor vsu ꝓhibēda est. Aq̄ cala in saliua sumpta stōm a supfluitatib⁹ añcedētis lauat cibi. ꝛ ab eo flegma ꝛ hūiditatez elimat: nōnūq̄ vētrē soluit. Que frequēti⁹ ꝛ assidue sumpta stōm eneruat ꝛ marcidū facit. nariū sanguis fluxū mouet. Si tepida sit inbuertit ꝛ vōitū ꝓuocat. Que ꝙo nec frida nec tepida ē vētrē inflat: stōm eneruat: appetitū debilitat: nec sitim mitigat: hec ē suauis assignatio aq̄. Nō suauis āt aq̄ alia est salsa alia sulphurea: alia picea: q̄dā aluminosa: hec nitrea: illa q̄ a metall' egredit huiusmodi hec a metallo eris illa ab argēteo. alia ab argēti viui ꝓcedit metallis. Aq̄ itaq̄ salsa vētrē fluxū facit: ꝛ si frequētetur nām suspēdit: corp⁹ desiccat: purigiē ꝛ scabiē gnat. Sulfurea calefacit ꝛ desiccat vetustis pdest vlceri⁹: pruriginiq̄ ꝛ scabiei corrupte et cōplōni ꝛ hydropicis ꝛ oib⁹ ꝗbus morbi sunt frigidi si bibat aut in ea sedeatur picea ꝛ resine aq̄ sulfure suis ē cōsilis in actionibus: ſz fortē operat in morbos frigidos nernos calefacit ꝛ epar icendit. Aluminosa refrigerat ꝛ desiccat: sputo medet sanguis ꝛ fluxui mēstruoꝝ ac emoꝛroidib⁹. Nitrea ꝙo ventrez soluit. Que āt a metallis oriūt ferri vētrē incrocerat: membra durat ꝛ roborat: splenem ꝓdest doloribꝰ ꝛ apati. Et q̄ ab eris metallo scaturit hūiditatib⁹ pdest corpis ꝛ stōi: eāq̄ desiccat corruptevtilis ē cōplexiōi ꝛ strāguriā generat Que ꝙo ab argēti metallo refrigerat ꝛ desiccat tēperate. Oēs āt he aq̄ sola excepta suaui ad potādū male sunt: siquidez eis vt potu q̄s vtat. Si ꝙo tāq̄ medicamie oportune rei ad quā sumunt ꝛ q̄b⁹ ꝓficiūt morbis si q̄dē bibātur aut eis balneū fiat. Oꝫ aūt si q̄n q̄s ad huiusmodi potū aq̄ cogit q̄ malas habeat q̄litates: cogitq̄ eū necessitas eo q̄ a loco transeat ad locū de sue regiōis a q̄ trāsit secū ferre terrā ex aquaꝝ loco sumptā quas solit⁹ est bibere: ꝓjiciatq̄ eā in aquā ad quā cogit bibēdā in q̄ eā ꝓmittat donec residеat: sicq̄ ea vtatur q̄ nisi fecerit expedit illā coquere diligenꝫ et cū vino miscere pontico si nā sit hois frigida: aut cū squingibin si cala sit el⁹ cōplō: aut certe cū aceti modico si squingibin illi nō ē ꝓdest ēt illi cepa i aceto ꝙdita vl certe p horā ifusa. Si sit aūt aq̄ turbida colatorio purget superillinito cū pane sīle bene cocto quē aq̄ ifundat. Et si aq̄ pōtica ē cū dulci misceat vino: si salsa aliquid illi alfiti admisceat ꝛ sepi⁹ colet: aut certe vase fictili ponat nouo: ꝛ q̄ ab eo stillabit sumat: bibatq̄ illaꝫ sup vnctuosos cibos. Si sit sedēs ꝛ eo dē stās loco atq̄ in ea putredo ē robis misceat fructū muzoꝝ vt rubesi robo gnatoꝝ aq̄ heresez. Et si aq̄ amara ē cū iuleb tēperabit ꝛ post ipa aliq̄ sumant dicia:. Si ꝙo male sit aq̄ cōplonis cui⁹ ē corpi nocumētum afferre: in hac cicer decoquēdus ꝛ colāda ꝛ sic bibēda ē aut certe añcq̄ sumat ciceris aquam sorbities ꝛ cicer cōedas aut feniculi ol⁹ pastinacas agrestes cū piscib⁹ decoctis. Comedat ēt piscis salsus blit⁹ cucurbita ꝛ his silia. Ferēt nautas cū suaui carēt aq̄ marinā in cucurbitis ꝛ vasis q̄b⁹ aquā tullerāt rosatā ponere. Hec ē aquaꝝ assignatio ꝛ speciez ipsarum.

¶ Capitulum. xxx. de omnibus vinis.

VInū aliū ē vnaꝝ ꝛ racemoꝝ q̄n ē. i. mernz. aliū vue passe aliū melleū aliū dactilicum aliū cerusiū aliū quā orice vocat ceruisaz focha ꝛ q̄n ex ordeo fit ꝛ silib⁹. Oia aūt hec cala sunt: nisi q̄ alia alijs i calore ꝓindicāt. Et meri q̄dē cōplo vir cala ē ꝛ sicca ꝓterq̄ q̄n nouū ē ꝛ torcular ꝓmum: ꝓmū nō trāsgredit in calore gradū q̄n aūtvetus sēm nō trāsit el⁹ calor gradū ꝛ iuxta sue expressionis ꝓpinquitatē remotionēq̄ ei⁹ erit iminutio ꝛ augmētū in hac cōplone. Est autē inter oportuniores ꝛ meliores q̄ sanitatē tuētur cās si tēperato sumat mō. ꝛ cū op⁹ fuerit. Nālē nāq̄ cōfortat calorē auget ꝛ explicat in ola mēbra aiam ꝓfortat. cui leticiā affert gau

dīū ⁊ in segnitiē audatiāq; ꝟtuti viribusq; addit: hūores tēpat cholericos ⁊ p vnā purgat ac sudorē. Tēperat ēt cholerā nigrā sua calefactione ⁊ hūectatiōe nām mollit: mēbra hūectat p̄ncipalia: corpaq; q̄b⁹ siccitas accit ex im moderato calore ab ifirmitate surgentiū corporū subtollit ⁊ corpulētat: auget nāq; ciborū appetitū: digestionē aduuat eorūdē: et ad mēbra trāsmissionē. hūiditatēq; ad ea pfert aq hūectat itaq; illa si forte siccitas accideri vētositatē dissoluit ⁊ inflationē. Hec oia si moderata sūanq; tritate. q̄. s. nimia nō exurat. Ebrietas nāq; si frequētetur p̄mas affert corpori lesiōes. ḡrū ē mētis corruptio: animi attenuatio: virtutū aliaq; enervatio repletionē. s. vēarū ⁊ cerebri vētriculoꝝ: nālē subuergit colorē eumq; refrigerat: q̄ ex re apoplesia fit: palsis enervatio. obstupefactio. epilepsia. tremor et spasm⁹. Cū his āt q̄ dcā sunt meri actiones in corpe variātur ꝟm ei⁹ nārū diuersitates: ꝫ et ꝟm instrumētoꝝ corpis diuersitates q̄b⁹ meꝝ supuenit. Meri porro nāe ex q̄nq; variātur rebus: p̄ma ē color: scḋa liquor: tertia odor: q̄rta sapor: q̄nta tēpus. Ex colore q̄dē. q̄m quod dā rubeū est clarꝝ q̄ fortis certe est caloris ⁊ siccitatis. cito trāsiēs a stō ⁊ in corpe sanguinē gnat q̄ ad acumē declinat nālē cōfortat calorē. si cōueniēs de eo mēsura ponrigat. Est āt ⁊ sub rubeū q̄ ⁊ fortis ē caloris ⁊ plurimi nutrimēti: bonū gnans sanguinē si moderata sumat quātitate. Est ⁊ croceū: q̄ꝝ eiusmodi ē fortioris ē caloris ⁊ robustioris acuminis citi⁹ q; ad mēbra trāsmittit: ꝫ rubeā parit cephaleamq;. Est ēt cui color ē niger q̄ ꝟpli⁹ nutrit eiusq; calor sub croceo ⁊ i corp⁹ trāsmissio tardior. Aliū quoq; albū est albe aq sit: e q̄ min⁹ reliq; oīb⁹ calm est. Vini aūt diuersitas ex liq̄e hmōi ē. Q̄dā grossū ē q̄ ēt ꝟpli⁹ nutrit ⁊ trāsmitti morat a stō. Q̄dā tenue: eiusq; nutrimentū velox ⁊ a stō trāsmissio cui⁹ ēt est cephaleā mitigare q̄ ex hūore sit in ore stōi congregato ⁊ vinā puocat. Q̄dā āt tēperati est inter vtrūq; liquoris. vñ ⁊ mediū iter: multū ē nutrimētū ⁊ paucū iter velocē ēt ⁊ imorantez digestionē. Varietas quoq; vini ex odore fit. q̄m aliū bōi est odoris ⁊ dr̄ rihanū q̄ optimo corp⁹ reficit cibo bonū gnans sanguinē. Q̄dā horribilis a quo gnat⁹ malꝰ ē sanguis cephaleāq; facit his q̄ ab eo mali surgūt ad caput vaporib⁹. Vinū ēt ex sapore diuersat. q̄m aliū dulce ē q̄ bono corp⁹ pascit nutrimento multo ꝫ ⁊ spissū gnat sanguinē nām q; emollit ꝫ tarde digerit ⁊ a stō descēdit sitiq; excitat. Q̄dā pōticū est q̄ stōm ꝓfortat nām incarcerat pectori ⁊ ei⁹ nocet vicinis cōpetēs intestinoꝝ passionib⁹ ac tarde a stō descendit. Est ⁊ aliū cui sapor amar⁹ hoc fortis ē caloris oppilationes apiens ⁊ hūores subtilians grossos.

Inuenit ⁊ muzū q̄ min⁹ caloris ꝫ. Et meri ex tēporib⁹ fit diuersitas q̄m aliud vetus ⁊ validioris caloris fortioriſq; acuminis q̄ꝫ q̄ expressioni ꝓpinquius ⁊ nouū est: ⁊ q̄to āplius vetustuꝫ fuerit maioris erit caloris. Est itaq; hac in parte ꝟm ei⁹ torculari ꝓpinquitatē ⁊ lō ginquitatē caloris fortitudo ⁊ debilitas. Cuꝫ ergo simpliciū sint vinoꝝ hmōi habitudines quas diximus actiones certe si adinuicē collata cōponantur alia cū alīs eorum ꝟm compositionis varietatem actionum sit diuersitas. Nos itaq; de eoruꝫ compositione breuibus prosequemur a cuius medicuꝫ abstinere notitia nō est. Dico ergo vinoruꝫ omniuꝫ laudabilius quodq; meliorem generat sanguinem ⁊ tēperatū calorēq; confortat naturalē rubeū clarūq; temperatū liquore iocundioris odoris inter vetus ⁊ nouū medians. Post q̄ sub rubeum grossuꝫ iocundum odore ampli⁹ eſ nutrit ⁊ sanguinē generat. Rubeū aūt in quo ponticitas est minus his duobus bonum. At vero nigrū ⁊ grossuꝫ ponticitatē habens digestionē tardat ⁊ a stomacho transmitti morat. plurimū nutrit cū digestū est grossūq; generat sanguinē. Rubeū porro grossū malū est et difficile digeritur tarde a stomacho mittitur. Et eo peius hac in habitudine ⁊ ad digerēdū difficili⁹ magis a stō immoraꝫ descēsuꝫ nigrū grossum ac dulce est vinū. Vinū vero albuꝫ et minus nutrit ⁊ minus calefacit. Cui ēt adhuc subest albū ⁊ tenue vinū. Quod etiā vinā simul pronocat ⁊ calidis cōpetit nec cephaleaꝫ monet aut nernis nocet q̄ ⁊ cephaleā que ex malis fit in stomachi ore coadunatis humoribus sedat. Croceuꝫ aūt vinuꝫ subtile parui est nutrimenti sed caloris magni. Et acuti⁹ oī bus vinis croceū ē grossuꝫ ⁊ fortioris caloris q̄ꝫ ceteris velociꝰ ad caput ascendit ⁊ cerebro ebrietatē afferēs difficilē magis āt si vet⁹ fuerit. His itaq; de cāis vini actiōes in corpibus variātur ex ipsi⁹ vini nā. ¶ Diuersitates porro actionū ei⁹ ex habitudinū corpis varietate aut ipsi⁹ est cā cōplexionis nālis aut certe habitudinis extranaturalis. Nālis quidez cā complexionis quoniā calide cōplexiōis q̄ sunt ⁊ quibus cholera dominatur rubea croceū vinū ⁊ multū clarū quodq; ⁊ vetus ē minime illis ꝙuenit multas ⁊ eē illis afferret lesiones vt febrē. cephaleā. corpis pcussiōes inflāmatiōes ebrietates graues q̄ difficile dissoluūtur. hi ḡ si ad hmōi cogunt potū plurimū illū bibāt mixtū infundāt illi simile panē ser aīq; sumāt horis aut certe quatuor dehinc colent. Vinū vero albū subtile nouū cōueniēs illis ēt nihil illis nocēs ḡn ⁊ vtilitates affert aquā et eē mēbris eoꝝ perfert vnde ⁊ eoꝝ refrigerat cōplexionē. Frigide aūt cōplexiōis hoibus et quib⁹ flegma dn̄atur, croceū, rubeū, vetuſq;

ꝛ merū cōuenies ē vinū in eoꝝ gñans bonū sanguinē corpib⁹: ꝓtraqꝫ vina subtilia alba ꝛ plimum mixta ac noua mime illis expediūt: augēt ꝛeñ hoꝝ humiditatē ꝛ ꝓpōnis frig⁹ in intestinis vētositates ꝛ inflatiōes monēt stōz debilitāt. Tēperatarū aūt corpa ꝓpōnū hoibus rubei coloris ꝛ clari vinū iter vet⁹ ꝛ nouū mediū: si mediocriter aq̄ tēpereť vtile ē ꝛ ꝓpetens in corpibus eoꝝ laudabilē gñat sanguinē: si moderata sumať quātitate. oēsqꝫ laudabiles de qb⁹ iā dictū ē affert illis ꝓmoditates. Reliq̄ oia q̄cunqꝫ sint vina mala illis existūt: qm̄ q̄ iā diximus pariunt illis nocumēta singula sua. ¶Cui ꝝo corpus in hitudine est extra naturali siquidē in stō eius intestinisqꝫ colere germināt aut ei⁹ calefacta est quis de cā cōplexio vel certe illi cephalea accit: aut eius calm̄ ē epar: malū ē illi rubeū clarū: croceūqꝫ ꝛ vet⁹ vinū valde albū ecōtra subtile ꝛ aq̄sum non nocet. Eodē qꝫ mō se res hꝫ. Siqs hmōi vinū in calis sumat regiōibus ꝛ estate: ꝛ q̄ magno fatigať ē laboze cuiqꝫ trisťitia aliq̄ accit lesione. ¶Cui⁹ vero in stō ꝛ intestinis flegma gñať: ꝛ vētositas aut epar illi friduꝫ ꝛ viscera cōplone: aut in eis opilatio ē: vinū dulce ꝛ ḡsuꝫ ac nouū mime illi ꝓuenit: sed ei⁹ auget no cumēta nec digerit: nec a stō cito emittit maxi meqꝫ vinū dulce ꝛ grossuꝫ. San⁹ eteni stōus illō nō digerit: nec a se nisi ꝓius lōgū emittit tēpus: quāto minus debilis ꝛ egrotās. At rubeum clarum: croceūqꝫ vetus vtile illi ē. ¶Et si cui⁹ nerui debiles sūt aut in aliq̄ patiunť vinū illi oino malū. vio eteni ꝓpriū ē cerebro nocere ꝛ neruis magis ať malū ad quē cephalea festiat. cuiqꝫ i cerebro morb⁹ ē. Testať hꝑ hypocras i acutoꝝ libro morboꝝ loco q̄ dicit. vini nocum capiti ḡue ē eo q̄ sbitolli ad illō acceleret: cū q̄ ꝛ malt tollunt hūores corpis i supioribus q̄ erāt: vñ ꝛ mēti nocet. Et iteꝝ hoc eodē in libro. vinū iquit aq̄suꝫ nimiū mixtū stōm humectat ꝛ debilitat: i quo ēt iflationē parit ꝛ vētositatē sue friditatis cā. Meꝝ ať qō ē granitatē facit in capite ꝛ siti saltū i tēporibus costarū titillationes sui cā caloris: hec sunt q̄ hoiez de viuo ꝛ ꝑtutib⁹ ei⁹ varietatesqꝫ actionū in vtilitate: ꝛ ꝑtra in singulis corpib⁹ scire oz. Quare adhibēdū ē mētis acumē ꝛ oia discernēda q̄ de singulis ei⁹ dicta sūt diuersitatib⁹ circa vtile ꝛ iutile: ꝓferēdaqꝫ hec illis: vt q̄d q̄qꝫ vini in quoqꝫ corpoꝝ diuersitates operentur scōm aug⁹ ꝛ diminutiōez possis agnoscere. ¶Reliq̄ q̄d i corpib⁹ faciāt vina iā dicendū vf. Que passe vinū simplex ꝑtute mero proximū ē: nisi q̄ min⁹ calm̄ ē: qō ať hmōi cū melle fit cals est primo ꝛ siccius. Generat ať colerā rubeam ꝛ corpus fortiter calefacit frigidisqꝫ prodest cōplexionibus ꝛ flegmaticos habentibus morbos: maximeqꝫ qō fit cuz pigmētis, Mellis vinū simplex si fit ḡuiter corp⁹ calefacit cephaleaqꝫ pit ꝛ ebrietatē maiorē reliquorū oiz ebrietate morbisqꝫ pdest flatic ꝛ hūiditatis mānifestissima vtilitate. Dactiloꝝ vinū grossi⁹ ē reliqs ei⁹ nutrimētū grossum qō qꝫ vetus ē ꝛ min⁹ grossum corp⁹ optimo calefacit calore nisi q̄ ei⁹ calefactio mioꝝ qꝫ alioꝝ ē q̄ dicta sunt vina ꝛ nigrā gñat colerā. Derisabi aūt vinū grossi⁹ ē dactiloꝝ vino ꝛ magis a stō descēsum morať ꝛ min⁹ corp⁹ calefať: nām mollit opilationē in viscerib⁹ pit qō qꝫ nouū est ꝛ fortiꝰ opilationē pit piterqꝫ inflationē et vētositatē: nisi q̄si digerať ꝓmo nutrit cibo. Opꝫ aūt bibēti vinū sivet⁹ ē aut croceū fortissqꝫ caloris ipeqꝫ iuuenis ꝛ cals: trāsire ad grānata muza silliaqꝫ poma lactucaqꝫ ēt radices ꝛ gēmarē: sitqꝫ ei⁹ añqꝫ bibat cib⁹ romāia heresenia sumachiaqꝫ. Si sit aūt vinū grossum trāseat ab illo ad apiū radices ꝓditi. Si vero ad amaꝝ iclinať trāseat ab eo ad pistatioꝝ ꝛ amigdalarū medullas ꝛ his silia. Cui autē accit ebrietas añ potū carnibia vtať. Focha aūt pot⁹ ē nō iebriās ꝛ q̄dā ex ordeo: q̄daꝫ ex pane fit heueri: q̄dā ēt cū ḡnatoꝝ aq̄. Et q̄ ex ordeo fit subuertit: neruis nocet: iflat ꝛ coꝛrū pit stōm: nisi q̄ caloris mitigat acumia. Que aūt cū pigmētis fit calefacit ꝛ subtiliat vtunť aūt ea q̄dā tanqꝫ ebrietatē sedāti ꝫ faluntur. Que aūt cū pane fit heueri in qua mēta pjecta ē min⁹ qꝫ q̄ ex ordeo fit mala ē. ¶Et q̄ cum granatoꝝ fit a qua calorē extinguit sitiz mitigat colericis bona est.

¶Cap. xxxj. de medicinalib⁹ potib⁹ robis scil.

Potus autem q̄ locū obtiet medicaminū ali⁹ sq̄ngibi qō aut cū zaccara fit aut cū melle. Et qō cū melle: tēperatā hꝫ ꝓpōnē i calido ꝛ frido. Qō aūt cū melle ꝛ semib⁹ ac radicib⁹ magis ad calz declinat: āpliusqꝫ fla incidit grossuꝫ ꝛ viscosuꝫ: vētositatēqꝫ dissoluit. Qō aut cū zaccara fit oib⁹ ē ꝓpetēs hoib⁹ ꝛ in omni etate omni anni tempoze: ꝛ omni regione. Aperit enim meatus ꝛ transitus: transmittitqꝫ que in eis sunt superfluitates: superflua incidit grossa ꝛ viscosa: ac subtiliat emissionē aduuat sputoꝝ a pectoze ꝛ pulmone: vinam ꝓuocat coleram reꝑimit rubeam sua acerbitate. Quoqꝫ sine seminibus fit: magis rubeam reꝑimit ꝛ magis refrigerat sitimqꝫ amplius sedat stomacum elimat ab humoribus calidis omnibus est sanis conueniēs maxime calidis quoꝝ conseruat sanitatē. Infirmantibus ap̄plurimis ꝑdest in morbis maximeqꝫ qui ex colera rubea cōpositi sunt ꝛ flegmate: excepta dissinteria ꝛ solutiōe: ac pectoris aspitate ꝛ pulmōis: vlceribusqꝫ eoꝝ doloribus quoqꝫ neruoꝝ illis eñ nocet. Sq̄ngibi

aūt citonioꝝ qō cōposuit Salien⁹ in custodie sanitatis libro: hūiditates icidit in stō: rab eo emittit colꝝ rubeā. ipz q̄ ea a citōijs ieſt ꝓfortat pōticitate: r in aceto iciſione: ōfectui appetit⁹ cibox pdeſt r male digōni: epar cōfortat: opilationē q̄ in eo ē aperit: a infirmitate surgētibus: pdeſt: eo q eox roboret membra: appetituꝝ auseat. ¶ Sāgibi hālali corruptiōi pdeſt cōplonis hydropicis: epatis doloribus: r ſplenis ſi ex frido ſint: aſmati q̄z. r q̄helit⁹ arctatiōi ſi ex opilatiōe a flegmate facta groſſo fuerit r viſcoſo. ¶ Inleb tēperatū ē r ad humiditatē declinat: calorē extinguit ſtōi: ipmq ꝓfortat: r febriū frāgit acumē. ¶ Mellicrat⁹ alius cū ſimplici ſit melle: r eſt calꝝ vtilis fridis morbis humidis elimatoꝝ niſi qō ei⁹ elimatio minor q̄s mellis eſt: vrinā puocat: paꝝ nutrit: in corpib⁹ nāz emollit cuz ad ſtōm puenerit r in teſtina q̄ parata ſunt ea q̄ i ipſis ſunt expellere: ſtringit āt vētrē cū ſtōi validā inuenerit ꝝtutē ad emittēdos cibos in corp⁹ oē. r ei⁹ imuit expulſiōem: adiuuās q̄s illic inuenit cibos: vt ad corp⁹ trāſmittant: r naturā ſtrigit. Qui āt cū a fauia ſit rzafarano pfectionis eſt in fridis morbis vtilitatis r humidis: calidior ueni ē r ſiccior. Simplex āt cōplexiōis calē hoib⁹ malū eſt. ¶ Iuiubaꝝ ſirupus fridus ē r hūidus: tuſſi pdeſt r ſanguis dñationi: patientib⁹ q̄z maserā r rubeolā: variolāq r pectoris dolores. Papaueris ſirup⁹ refrigerat r humectat: patiētib⁹ catarros r pectoris vlcera vtilis eſt: mās ſpiſſans ſubtiles: acumē ſedat: r vigilijs medeꝝ. ¶ Minſar ſirup⁹ refrigerās r hūectās tuſſi q̄ ex caloꝛe fit vtilis: febricitātibuſq ſi aſperitatē patiaꝝ pectoris r tuſſez: mordēteſq mās: q̄ pectori iſtuūt r ſtō. ¶ Violaꝝ ſirup⁹ in fri do tēperat⁹ eſt: humectat: pect⁹ emollit: gutturi: febrib⁹ q̄s tuſſis comittaꝝ aut nāe ſiccitas pdeſt. ¶ Acerbi citrinoꝝ ſirup⁹ refrigerat. reſtrigit. febrib⁹ pdeſt acutis. r ſanguinis ac colicis ſiti mitigat. r appetitū ꝓfortat. ¶ Roſaꝝ ſirup⁹ refrigerat r ōſiccat: nāz ſoluit: colerā emittit rubeā: ſi cū ſangibi bibaꝝ r nine. ¶ Citonioꝝ ſirup⁹ frid⁹ ē r ſicc⁹: vētrē ſtrigit: ſtōm ꝓfortat. r ſiti mitigat. ¶ Granatoꝝ ſirup⁹ fridus ē ſiccuſq: rubeā remit vōitū placat mazieq ſi fiat cū mēta: ſtōz ꝓfortat ſiti mitigat dolori pdeſt ori ſtōi qui ex colis fit. ¶ Pomoꝝ ſirup⁹ fridus ē r ſicc⁹: ſtōi os confortat: cōplōni pdeſt: aiam roborat. vomitū ſedat: vētrē cōſtipat. r q̄ de pomis fit ſyrūs: ad hec ꝓptior eſt agēda ſui iocūditate odoris: niſi q min⁹ refrigerat pp eox dulcedinē. ¶ Rebeſi robū refrigerat r caloꝛe extinguit: ſtōm cōfortat colicuz. nām conſtipat: febricitātib⁹ vtilis. ¶ Pere ſem robuz frigiduz eſt r ſiccum. rubeā remit ſtim mitigat r vomituz: nām cōſtipat. ſic quoq r ſirupus acerbi citrini ſed tñ robo hereſez fortior ē. ¶ Mellis ſyrup⁹ calē eſt ꝓplonis et humide nām mollit: vrinā puocat fortiter cuius elimatio minor eſt q̄melli: ſed colericis mal⁹ eſt r apāta itus viſcera hūtib⁹. ¶ Tamarindoꝝ ſyrup⁹ refrigerat r extinguit calē vtile rubee ſtōm ꝓfortat vomitū abſtinet magis aūt q̄ cū nahana ſit nāmq emollit. ¶ Lumie ſyrupus fridus eſt r ſicc⁹ hūs paululū caloris ꝝtutis cā q̄ ab amaro et ad acerbum trāſit: iōqz colam repmit rubeā ſtōm ꝓfortās appetitū excitās: digōnē melioꝛat vomitumq aufert. ¶ Prunoꝝ ſyrup⁹ colicis pdeſt r q̄b⁹ nā ꝓclusa eſt: emollit em illā. ¶ Mirti robū fridū eſt ſiccū ſtōm cōfortās nāz icarceras ſi ei⁹ cum tuſſi ſit molities. ¶ Moraꝝ robū r ipm fridū eſt caloꝛē ſedat: apatib⁹ pdeſt gutturis calidis eſt em in eo pōticitas q̄dā diſſolutio. ¶ Nucum robum calidum r ſiccum dolorib⁹ pdeſt gurgulionis ſi ex humido ſint. Hec eſt medicinalium aſſignatio potuum r cōplemētum tractatus noſtri de cibis r potibus.

¶ Capitulum. xxxij. de natura odoriferorum florum r herbarum.

Odorifera r veſtientia q̄dam alterant corp⁹ imutatiōe ſz nō valida quēadmodū aer ſ ē circūdātis ciboꝝ q̄z r potuū. Odorifera aūt maxie imutāt cerebrū magis veſtiētia aūt reliq exteriora mēbra vt cutē r illi prima. Que cuz ita ſint expedit duo hec imutātib⁹ corpa rebus adȝcere nō nālib⁹. ſ. q̄ noſter ſit de reb⁹ non nālib⁹ tractat⁹ plen⁹ pfectuſq. Incipiem⁹ aūt ꝑmum de odoriferis: eoꝝq circa cerebrū dicem⁹ actiōes. Actiōes porro eoꝝ ioi corpecti exti⁹ adhibēt cū ō medicamib⁹ dicem⁹ ſimplicib⁹ referem⁹. Dico ḡ eoꝝ q̄ odorant q̄dā ſūt flores frōdeſq: q̄dā aromata. Nos de pri⁹ p̄m membro dehinc ēt de aromatib⁹ dicem⁹. In mirto varie ſunt ꝝtutes. Eſt em pōtica vñ frigida r ſicca hz r amaritudinē iōqz q̄ndā calorē cum ſubtilitate vñ r ardori. pdeſt cerebri r hūiditati hec ſicca vlcerib⁹ vtilis ē calis. Roſa q̄z diuerſarū ē ꝝtutū ſz ad fridū declinans iōqz refrigerat r deſiccat ſi odoret eiuſq ſedat ardorē vñ r fridioꝝ nocet dñis cerebroꝝ cozizāqz illis aduocat. Shaferemū in caloꝛe tēperatū ē r friditate delectabile reſpirationi ſedās r diſſoluēs q̄ in cerebro ē calorem ſine moleſtia. ¶ Maiorana calꝝ ē r ſubtilis diſſoluēs cerebri vētoſitates r q̄ in eo ē hūiditatez ſubtiliās. eiuſqz apit opilationē cephalee q̄ ex friditate ꝓtingit pdeſt. Oleū in quo decocta eſt auriū medet dolorib⁹ evētoſitati ac frigori. ¶ Nemamū calm r ſiccū in tertio ḡdu fortiter diſſoluēs eas q̄ in cerebro ſuperfluitates flegmaticas cephalee q̄ contingit ex frigido remedium affert: eiuſqz ſucc⁹ vtilis ſingultꝫ

tioni q̄ ex repletiõe accidit. Jesem minũ iortis est caloris ⁊ siccitatis dũ respirat calx fortiter dissoluit: paũticis ꝓdest torsiõi faciei ac emiĝ neũ q̄ ex flegmate fit: flegmaticis morbis cerebro accidẽtibus si odoret ꝓdest. Neserim ꝓximũ ẽ iesemini ꝓfuti nisi minoris q̄ est caloris ⁊ acuminis ⁊ delectabilior respirationi aiecz luius. Nacisc⁹ in caloꝛe tẽperat⁹ est ⁊ siccitate subtilias: dissoluẽs q̄ i cerebꝛo sũt hũiditates. Susami multe sunt spẽs ⁊ ipz varianz ẽ virtutum: nisi q̄ ad caloꝛẽ refert ⁊ siccitatẽ: iõcz dissoluit ⁊ subtiliat hẽoꝛẽ q̄ in cerebꝛo est flegmaticũ. Viola frida ⁊ hũida subtilis caloꝛi ꝓdest cerebꝛi ⁊ siccitati hũectat ⁊ somnũ nutrit si digerat: sed ⁊ si sup caput recens ponit. Theiri croceũ calide ẽ cõplexiõis subtiliãs dissoluẽs temperate. Oẽs aũt spẽs in caloꝛe ⁊ frigiditate tẽperate sunt. Mãdragoza frigida est ⁊ humida in tertio gradu: iõcz ei⁹ respiratio refrigerat cerebꝛũ ⁊ hũectat: sopoꝛatcz ⁊ dormitat Nimfar violaz sile est in virtute ⁊ vtilitate ipz hũidi⁹ ⁊ frigidi⁹ vñ ⁊ cephaleã ex calo ꝓuocatã sedat. Afrengemescũ calm ⁊ subtile: cuius virtus prima ẽ marzenisi virtuti sed illi in siccitate subest. Bheramegũ tẽperatũ iocũdũ. respirationi delectabile aie leue leui ꝓdest q̄ in cerebꝛo est vẽtositati. Beremuz in cõplexione bheramego vicinũ est. Telea in nã bheramego ⁊ beremo prima est. Pomoz ⁊ citonioruz odoꝛ: refrigerat cerebꝛũ cõfoꝛtat ⁊ aiaz. Citrini odoꝛ calid⁹ ⁊ in eo acumẽ quoddã cerebꝛo ꝓdest cui frig⁹ accidit. Naranga calida ⁊ sicca: citrina subtilioꝛ. Limua citrino similis est in odoꝛe ⁊ actione circa cerebꝛum.

¶ Capitulum. xxxiij. de aromatum naturis.

ARomatum fortiꝰ odoꝛe muscꝰ ẽ q̄ calidꝰ est ⁊ siccꝰ in tertio gradu subtiliãs: coꝛ ꝓfortãs. frigidaz cõplexionũ hoiuz mẽbꝛa ꝓfoꝛtat debilia: si narib⁹ cũ aliquãto iferat zafarano paralisi ꝓdest ⁊ cephalee q̄ ex flegmate fit ⁊ cerebꝛũ cõfoꝛtat. Ambꝛa calx est ⁊ sicca eiusdz actio actiõi ꝓxima ẽ ⁊ muscꝰ si ei⁹ respiret vapoꝛ aut narib⁹ iponat: sed tñ muscꝰ in actiõe subiacet. zehadũ calm est in scõo gradu: ipz in humido tẽperatũ. Sariofilũ calidũ est ⁊ siccũ in gradu scõo: odoꝛ eius in cerebꝛo ꝓdest frigido ⁊ debili ⁊ cui dñat cholera nigra aiazcz cõfoꝛtat ⁊ coꝛ. Sãdalũ albũ in tertio gradu frigidũ est ⁊ cephalee si ex calo fit medet: caloꝛẽcz refrigerat cerebꝛi. Cãphoꝛa frida ẽ ⁊ sicca in gradu tertio calm refrigerat cerebꝛũ: cephaleecz ex calo gñate remedio ẽ si odoret ⁊ sub iponat narib⁹ coꝛ ꝓfoꝛtat ⁊ aiaz si ei⁹ fit ex caloꝛe debilitas: si stõus ea ⁊ epar emplastrizentur calx ꝓdest illis. Siccz si ceroto misceatur ⁊ coꝛdi supponat febꝛicitãti ꝓderit: si bibatur spma desiccat ⁊ coit⁹ reprimit appetitũ: de q̄ sternutatio cũ succo helbe moueat fluxũ sanguinis sedat narilũ. Benacũ calx ẽ ⁊ siccũ: cerebꝛũ qõ ex frigido lesuz est ꝓfoꝛtat. Xiloaloes multas hz spẽs. vlr tñ ois calx est ⁊ sicca ⁊ humiditati q̄ i cerebꝛo ẽ ꝓdest ipz ꝓfoꝛtat ⁊ aiaz ac coꝛ oiaq̄z iterioꝛa mẽbꝛa: melioꝛ aũt oibus ⁊ caloris validioris: xiloaloes ẽ iudica. Macis frida subtilis ⁊ paucũ hñs caloꝛẽ. Spicanardi i ꝓmo calx: sicca i ſo ẽdu ⁊ in eo põticitas modica ⁊ acumẽ. Jõ stõ ꝓdest ⁊ epi. Si ex calido illis incõmodũ fiat. Calefacit aũt ⁊ desiccat cerebꝛ. cui passio ex frido ẽ ⁊ humiditate: materiasq̄z reprimit ad vẽtrẽ descẽdẽtes. Galia muscata calx ẽ ⁊ sicca põtica ẽ stõ vtilis: ipz capiti cephaleã mouẽs: nãm si sup ventrẽ cataplasmet stringit. Costũ marinũ albũ calm est ⁊ siccũ: ipz tñ subest iudico in caloꝛe: eneruatiõi ꝓdest neruoꝝ: venenoq̄z reptiliũ. Laudanuz calm est ⁊ siccũ: ipz siccitas ei⁹ nõ multũ foꝛtis: dissoluit subtiliat: stõm ꝓfoꝛtat frigidũ si eo cataplasmet apãtaq̄z emollit dura: ⁊ vlr calida ẽ. ⁊ sicca: subtilis stõ ꝓdest coꝛdi ac cerebꝛo eaq̄z ꝓfoꝛtat: ipz cerebꝛũ vaporib⁹ replet.

¶ Cap. 34. de vestibus ⁊ q̄d in coꝛpe faciant.

OMnis vestis coꝛpoꝛi suppoſita calefit ab illo dehic quersa vice hic illõ calefacit: nisi q̄ alia q̄dẽ min⁹ calx ẽ. alia magis. Vestes linee cũ coꝛpi appoñatur in ꝓncipijs q̄dẽ coꝛp⁹ refrigerãt: magis aũt si chelindro sint attrite. nec coꝛpi adherẽt Si ſo eiusmodi nõ sint: ⁊ coꝛpi applicite diutius imoꝛentꝝ: modicũ calefaciũt: hic si subtilissima sit vestis cutẽ lenit ⁊ mẽbꝛa hũectat. Bãbacine vestes ẽcto molliores tãto ãpli⁹ coꝛp⁹ calefaciũt eo q̄ plurimũ coꝛpoꝛi inhereãt: paritercz emolliũt cutẽ ⁊ leniũt. iõqz hieme iduẽ dũ his. Aspa vestis min⁹ calefacit. ⁊ ẽ silꝫ exasperãs ⁊ indurãs cutẽ. Que aũt vestiũ pilose sunt. ⁊ eaꝝ villi longioꝛes caloꝛẽt erit foꝛtioꝛ. vñ ⁊ eiusmodi vestes hieme meliores adherẽt ⁊ eñ coꝛpi. Que ſo chelindrate. sunt coꝛpiscz nõ herẽt ⁊ nõ multũ spisse sunt min⁹ calefaciũt ⁊ estati magis cõpetũt. Bãbacinũ aũt idumẽtũ vt dictũ est ẽcto molli⁹ tãto magis coꝛp⁹ calefacit ⁊ cutẽ mollit ampli⁹. Lanea vestis calefacit ⁊ desiccat coꝛp⁹ mẽbꝛa indurat: magis ãt q̄ ex pillis fit. Merahazicavestis calx ẽ ⁊ sicca coꝛp⁹ potẽter calefacit. eo q̄ multam habeat mollitiẽ ⁊ coꝛpi circũpositionẽ: nec ſo cutem aspat: doꝛsuz ꝓfoꝛtat ⁊ renes calefat. Sericuz tẽpatũ ẽ ⁊ coꝛp⁹ nõ calefacẽ quẽadmodũ bambaz suo indumẽto. Safdia calx ẽ coꝛp⁹ lenit: doꝛso ⁊ renib⁹ vtilis ẽ. Pellee vestes varie sũt scõz aialiũ ex q̄b⁹ fiũt nãz. Renonib⁹ itaq̄z oibus melioꝛ ẽ q̄ ex pelle fit grisiũ: ⁊ coꝛp⁹ foꝛti-

ter calefacit. Qui ꝺo ex vulpe sumit magis ca lefacit circūminuit. Uarij ꝛ erminij minoris sunt caloris ꝯ pelli grisij ꝛ corpi magis con uenit tēperatꝫ sua leuitate. Edulor ꝛ agno rū pelles calide sunt ꝛ molles: sed agnor ꝛ fortius calefacit corpa dorsoꝝ ꝛ renib⁹, meliores. Hec sunt q̄ nos oportuit de odoriferis et vestiētib⁹. Et nos iā deinceps reliquas incipie mus exponere q̄ restāt res nō nāles: somnum vigilias: eorūꝝ in corpore actiones.

¶ Cap. xxxv. de somni ꝛ vigiliarum actionib⁹.

Et quoniam cibor ꝝ ꝛ potuū habitudines explanaui mus: iā hoc loco de somno ꝛ vi gilijs videam⁹ cuꝫ his q̄ ꝑdicta sunt cōsequēter adiūgēda sint. Dico qm̄ somn⁹ ali⁹ nālis ali⁹ extranālis q̄ ē fcz obstupefactio: nobis h⁹ loco ō, nālī dicēdū de eā naturali in reb⁹ ex nām diceā. Sōn⁹ igit nālis ex hūiditate cerebri est tēperata: ꝛ vapo rū ascēsu hūidor q̄ clarij fūt ꝛ bōi a corpe ad cerebꝝ. Jō ꝙ cū cibū sumpserim⁹ hūidiꝫ ascē derint vapores ad cerebꝝ: segnities fit nobis ꝛ torpor: somnūꝫ grim⁹ eo in tpe. Nā āt som nū duab⁹ fecit de causis. Altera est vt cerebro q̄ es eāt ꝛ sensib⁹ recreatio ab ea q̄ fit ipsis et accit fatigatiōe mot⁹ abūdātia. Jō ꝙ māsuete sunt ꝛ trāquille aiales actiones somni tpe: hō ꝛ cm̄ dū dormit sensu ꝑuat visus. ꝛ audit⁹ odo ratus: ꝛ gust⁹: ꝛ tact⁹: motu et volūtario: vita les porro actiones ꝛ nāles suo decurrūt cursu somni tpib⁹. Hō nāꝫ somni articulo ālitu nō ꝑuat ꝛ refectiōe. Cui⁹ rei signū ē nobis ar terie pulsus manifest⁹: ālit⁹: digōnis: bōitas. Altera cā ē cibor digō hūorꝫ decoctio. Calor nāꝫ nālis somni tpe ad ꝓfunda secedit corpis: quo cibū digerat hūores bonos di spōat: vñ ꝛ digō cibor melior fit hieme ex noctiū lōgitudine ꝛ somni copia. Significat āt nobis caloris somni tpe ad corpis interiora nā lis secessus: eo ꝙ ampli⁹ tūc egeam⁹ opimē to āplioꝛi: atqꝫ ēt somn⁹ si ꝓlixior fiat extremi tates frigide fiāt ꝛ sanguis ab eis iminuitur: nec multū vigiliaꝝ tpe opiri egem⁹. Sōni ꝺo actio in corpe duob⁹ variat modis. Prim⁹ est ex tpib⁹ ipsi⁹ ꝯtitate. Scōs ex materiei mēsu ra ꝛ q̄litate. Et ex tpis q̄dē ꝯtitate qm̄ ꝺutes ꝓimū eneruat animales somn⁹ ac debilitat: corp⁹ refrigerat ꝛ hūectat: atqꝫ in eo flegma augmētat nālē debilitat calorē. Moderata ve ro somni ꝯtitas: cibos digerit: corp⁹ spissat: la borē soluit aiaꝫ ꝓfortat nālē: calorꝫ augeat nā lis: hūores bōi fūt: mēbra recreat ertēsa: men tez clarificat: cogitatiōē emēdat ac visuꝫ. Si sit āt somn⁹ tēperata minor ꝯtitate fit abide aie ꝺbilitas nāe ibecillitas: digōnis paucitas corpisq̄ siccitas. Diuersitas āt somni actio nū: fꝫ quā iuenit in corpe mām fit: qm̄ si sit sō nus ꝛ in stō cib⁹ idigestibilis: ac in corpe ma teria inobediēs decoctiōi: earūꝫ ꝯtitas ma ior ꝯ ꝺutis q̄ igredit iteriora nālis caloris to tius ad coquēdā mām ꝛ digerēdū cibū: mate ria illū supat nec ab eo imutationē suscipit ex tinguitqꝫ illū: quēadmodū i accessionū ꝑmor dijs quotidianaꝝ fit febriū. Jō ꝙ illis q̄ multi tudine vtunt cibor iperat nō dormire donec ab eor dissoluat stō cib⁹ q̄dā dissolutiōe. Fe bricitātibusqꝫ ꝺicim⁹ ꝑiodi febris tpe abstine re somno. Si sit āt oīno corp⁹ vacuū nec i eo aliq̄d ē cibor: nālis ꝙuertit ad corpis hūidita tē calor exuritqꝫ ꝛ ꝓsumit illā: ꝺehinc ipe debi litat calor deficiēte mā refrigeraturqꝫ corp⁹. Si sit āt somn⁹ ꝛ in corpe mā cibusqꝫ modes rate ꝯtitatis: calor ad corpis interiora nālis in gredit eāqꝫ maturat ꝛ cibū digerit calefacit: qꝫ corp⁹ ꝛ hūectat. ac ei⁹ augeat corpulētia: hᵉ est in corpe somni actio. Uigiliaꝝ quoqꝫ q̄dā nāles sunt q̄dā eā naturā: de nō naturali suo dicem⁹ in loco: quo de morboꝝ causis disputabimus. Nāles āt vigilie corp⁹ laxāt ꝛ natu rales ꝺutes; aiales ꝓfortāt ꝺutes. Calor et eā naturalis ad exteriora egredit corpis quo sensus ꝓfortat ꝛ mot⁹ iōqꝫ vigilie iteriora re frigerāt corpis exterioraqꝫ calefaciūt ꝛ desic cāt. Si āt tāte fiāt vigilie vt vitio deputetur corpis augeat calor siccitas eiusqꝫ corrūpit habitudo ꝛ oculi ꝑfundantur.

¶ Cap. xxxvi. de coitus actionibus in corpe.

Arerum disputatiōe nō nāliū post sōni ꝛ vigiliaꝝ tractatū iusto sequit or dine coit⁹ speculatio. Coit⁹ cm̄ in ter eūones ꝺputat nāles cū spma tis emissio q̄dā sit exinanitio q̄ in custodia fit sanitatꝫ nec ia qō nā ad ꝓseruādā fecit aialis spēz. Dico ꝙ qm̄ coitū i aiali ꝓstituit nā gnan di cā vt q̄ ei⁹ duraret spēs aialiū eor eēt gnā tionis ꝓtinuatio ne forte ꝛ gnatio itercidat et aialis aliq̄ peat spēs subintrat igit q̄ gnantur peūtiū locū. Jō ēt in coitu delectatio facta est fortis quo ad ei⁹ acceleret vsum aial ꝛ ad hu ius peruenīat cōplemētū actionis gnationis. s. maxime ꝛ cm̄ hoīuz partis in appetēdo coi tu delectatio cā ꝓponit paucoꝝ ꝺo finis ꝛ ꝓ positū liberoꝝ ꝑductio. Aialis āt irrationat finis ꝛ intētio in coitu sola ē delectatio. Fecit āt gnatiōis natura materiā sperma qō que dā ē corpis superfluitas qō ēt natura ad sua ꝑducit vasa ꝛ generationi aptat. Hō est tamē sperma quēadmodū alie superfluitates ꝺb⁹ olo natura nō indiget q̄lia sunt emūctiones. spu ta. sudor. uria ꝛ similia. qꝛ ex melioꝛi fit que in corpore ē suba ac laudabilioꝛi. Ait āt in libro de sanitatis custodia galienus qm̄ qō in sper mate dñat ignis est suba ꝛ aeris. Quare ei⁹ ē

calida cōplo ⁊ hūida. Generatur etēm ex claro puroꝯ sanguine: quo pncipalia ⁊ pma pascūtur mēbra. Huius porro sanguis calꝫ hūida ē cōplo. vnde ⁊ cū in huꝰ supfluitatis euacuationē hunc modū trāsgredit eiꝰ debilitat virtꝰ: corpꝰ desiccat ac defectus sequit. Euacuat āt sanguis p flebotomiā aliqn multa copia: cuiꝰ quātitas multa ampliꝰ fit ꝯ que ex spermate potuerit euacuari: nec accit illi debilitas ⁊ ɣtutis dissolutio q̄ i coitu si emissiōis spermatis excedat modus ꝓtingit. Et hoc est nobis signū māz ex q̄ spma fit ex meliori esse corpis hois: cū p eā subsistētia sit pncipalium mēbroꝝ. Cū etēm euacuauerit nā qō i testibꝰ paratū inuenerit sperma: si deinceps hō coitu vtat ampliori necesse hz nā attrahere q̄ gnationi paratus erat spmatis sanguinē in supfluoribus organis excoquitꝯ illū ⁊ spma facit optimū. Si āt oino modū coitꝰ hō excesserit: necesse ē testibus ⁊ spermatis istis māz attrahere q̄ nutrimēto mēbroꝝ parata ē pncipaliū. q̄ nō existēte attrahūt sanguinē q̄ ad nutrimētū mēbroꝝ pncipaliū alterabat: nec sup est illis aliqd quo pascant: vnde ⁊ plurimos videmꝰ hoiuz cū coitus vsus modū excesserint sāguinē emittere: qō cū ita sit nece ē ɣtutē debilitari ⁊ dissolui. Hypocras āt ⁊ gal⁹ eoꝝdē sequaces aiūt coitū quādā ee cārū q̄ custodie sanitatis adhibenꝫ ⁊ aiāt medicoꝝ nōnulli nō sic se rē hēre: coitūꝯ in custodia sanitatis nō annumerādū. Nō est verū qō dicūt. Coitus em̄ vna ē cārū corpus imutantiū q̄ si fiat vt rō expetit ⁊ cum opus est sanitatē custodit. Si ɣo aliter ꝯ oporteat eo ꝙs vtaꝫ morbū adducet. Quēadmodū etenī humores supfluitatū corpoꝝ p ꝙs subsistit: illisꝯ vasa pata sūt si augeātur aut iminuātur corpꝰ ledit: sic ⁊ in sperm̄ate si augeaꝫ aut imminutū fuerit corpꝰ leditur. Ideo ḡ necesse habuit nā illō euacuare si invasis multū fuerit: quēadmodū reliqs necesse ē ei euacuare supfluitates intm̄ vt nōnūꝯ illud multotiens expellat, ⁊ emittat cum illi ɣtus magna sit ad hmōi sine coitus vsu. dicituꝯ hmōi actꝰ nocturna pollutio. Nocturna porro hec pollutio fit si hūiditas q̄ spmatꝯ est mā multiplicata fuerit: multūꝯ calefcā: expulueritꝯ eā in spermatis meatꝰ nā dehic ad testes quā foras eo q̄ ea ledit emittit. Si ḡ hu insmodi supfluitas suis ;aucta in vasis coitu nō purgaꝫ nec poterit eā expellere nā in iguinibꝰ fit ⁊ illīs simul extēsio oiꝯ i corpe ɣitas sepeꝯ suis spma calefit in vasis fitꝯ febꝯ qm̄ mēbra hec q̄ō post illa calefiunt donec cordi calor hic ꝓtinueꝫ. Nōnūꝯ āt eiꝰ ascēdūt ad cerebꝝ vapores vbi ⁊ pessimos gnant morbos. His itaqꝯ de cāis si vtaꝫ cū opꝰ poscit hō coitu ⁊ cū i suis hmōi supfluitas augeꝫ vasis: fctitꝯ in corpe ɣitatē: titillatione, stati vt celebra

uerit lenitatē fēte: corpꝰ ipigritiā ɣtutēqꝫ coitꝰ augeꝫ appetitꝰ vt āt eūatū fuerit qō i ipmatꝯ erat, vasis ad ea q̄dā attrahit aliō. Si ḡ coitu vt oz ꝙs vteꝫ cogitatiōes cedūt ira mittgaꝫ melie, pdest passiōi: pdest flaticis et moribis: somnioꝰuꝯ mederi multitudini ⁊ appetitū ꝙportat: ⁊ oino fit quēadmodū assignatū ē. coitꝰ em̄ vna ē cāꝝ sanitatē custoditū ⁊ non nullos curat morbos si vt expedit fiat. Si āt alit ꝯoporteat exerceat cā fit morbos gnans corpiꝯ noces qō ⁊ refrigerat ⁊ desiccat si plꝰ eꝝ exerceaꝫ calefacit et corpꝰ motꝰ multitudine. Coitꝰ porro i corpe variāt actiōes tribꝰ ex cāis ḡrūvna ē res nālis. scōa nō nālis. tertiaq̄ ɔ nāz ⁊ ex. Ex nālibꝰ qō rebꝰ qm̄ si ꝙs coitū celebrat ⁊ adolescēs ē ⁊ inuētis eiusꝝ ꝙplo cal⁹ ⁊ hūida testiculoꝝꝯ e adē corpꝰ eiꝰ plenū coloꝛ ad rubeū iclinꝰ ⁊ flauū plinꝯ i eiꝰ gnāt spma corpe ɣtꝰ illi fortꝯ ē corpꝰ sanū nec eiꝰ vsus modū excesserit: tēpat eiusmodi nālē calorem eiusꝝ ɣtutes corpꝰ leuigaꝫ: ipigrities fit gaudiū accedit cura pellit ⁊ cogitatiōes molestacumē sedaꝫ ⁊ ira. Si āt hꝰ ꝙplonis vir eiꝰ mōz excesserit nō plēma fit illi lesio. Qō si coitꝰ supsederit vsui illiꝯ neglexerit spma suis augeꝫ i vasis doloꝛ i vnguibꝰ fit ⁊ testiculis cū extensiōe ⁊ pigritia: hebetudiꝯ sensuū ⁊ intellectꝰ piter capiti ɣtas: visui tenebre frāgit corpꝰ appetitꝰ imiuuit ciboꝝ: nōnūꝯ ꝙplo declinat a statu. suoꝝ febꝯ supuenit: aliqtiēs ētpit mania ex vaporibꝰ spmatꝯ ad cerebꝝ ascēdētibꝰ. Sepe ḡ multiplicato spmate ꝙdēlato fit corpi frigus ⁊ nōnūꝯ tremoꝛ pcordioꝝ pectoꝝ attractio. sepe ēt scotomia ⁊ ɣtigo. Cū ɣo corpis ē frida ⁊ sicca ꝙplo ⁊ hois eiusdē ꝙplonꝯ testes corpꝰ exile coloꝛ ɣidis albꝰ aut croceꝰ eiusꝝ i corpe, spma p paucū si hmōi coitum exerceat refrigeraꝫ corpꝰ nālis debilitat caloꝛ ⁊ rarefactū enerua nerui ibecilles fiūt supuenit illi tremoꝛ aie marcoꝛ. cardiaca appetitꝰ ōfectio. sici fiūt illi morbi. aretica pectoꝝ passiones ac pulmōis i cuiꝰ vsu si fuerit freqns. corpꝰ ꝙsumit ⁊ ōficit spasmꝰ accit. Quare hmōi dño cōplonꝯ cauēdꝰ ē coitꝰ ⁊ ab eo fcedēdꝰ ad alia negocia ⁊ si quidē surrexerit illi appetitꝰ modice vtatur. Cuiꝰ autē corpi frigida est ⁊ hūida cōplexio: aut calida ⁊ sicca huic coitu vtēduz erit pauco: nec multū frequētandus: multas etem frequētatio pareret illi lesiones. ¶ Cōplexionis frigide ⁊ hūide viro naturalis coagulabitur caloꝛ nerui dissoluentur. ¶ Cui vero calida est ⁊ sicca. corpus desiccatur ⁊ extenuaꝫ: oculi submergunt: facies rugaꝫ aliaqꝫ fiunt hmōi que ficce accidūt cōplexioni. Coitus aūt actionis in corpe diuersitas nō nālis cā rerꝝ hmōi est. Si cibo homo repletus aut potu coitu vtaꝫ debilitas eius fit corpori enervatio nervis doloꝛ in genibus aliarūqꝫ con-

tinuationū: viscez opilatio: gñantur abide hu mores grossi. Cui⁹ vsus si hoc fiat mō freq̄ns assidu⁹: hydropisis sequitur asma. ⁊ tremor.

¶Si ꝯo famē patiens q̄s ad coitū accesserit: aut sitis molestia p̄ssus aut alīq̄ certe euacuationū spē eximanit⁹ ē: vt vomitu solutiōe flebotomia ⁊ his silibus: aut stati post balneū vel labozē vigiliasq̄z: aut etiā post grauē tristitiā: corp⁹ icōsumit ⁊ p̄siccat: calo⁹ dissoluit nālis: cibo⁹ iminuit appetitus: tenebrat visus oculi fiunt cōcaui: ⁊ nōnunq̄ defect⁹ accit ⁊ spasm⁹. Sic q̄z post magnū graueq̄z gaudiū q̄s coitu vtat: hoz aliq̄d accidūt mozbo⁹.

¶Si sit aūt etiā cū his tēp⁹ estiuū grauisq̄z estus: aut certe ieḡlis autūnus aer̄: adiuuāt mozbo⁹ gñationē. eo ꝙ duo hec tpa coitus vsui ⁊ frequētationi mime oportuna sint. Si aūt q̄s celebret coitū inter repletionē ⁊ euacuationē corpe medio stabilito: ⁊ in corpe plurimū est spmatis: ⁊ ante somnō fiat ad illū accessus: estq̄z let⁹ hilaris ⁊ vacuus curis: corpi ꝑdest manifestius: fit q̄ celebrat ipiger: let⁹ leuitas accedit mot⁹ ⁊ appetitui ciboꝝ ꝯtus nāli tēperies caloꝛi: ⁊ si cū his etas q̄z fuerit inuēil⁹ vt adolescētia: tp̄s ip̄m ver. q̄uenientius fit coit⁹. Que aūt coit⁹ in corpe extra nāliū rez opatur hec sunt. Si ⁊ em̄ q̄ coitu vtit mētis desipiētia pp colerā patit ni grā: multarūq̄z est cogitationū ⁊ amat: aut in corpore eius flegma est spissum dēsatūq̄z: aut certe corp⁹ eius repletum est: aut ex repletione inest illi angustia: aut cerebꝛ eius hūoꝛib⁹ plenū: aut in caput ipsius vapozes ascēdunt acuti: sanāt ad illi⁹ vsum: mania mitigatur: ⁊ amoꝛ: trāquillant cogitationes: caloꝛ ⁊ ardoꝛ sedat: flegma iminuit ⁊ repletio a corpe ăgustia mitigat: opilo apit ⁊ poꝛi supfluitates a cerebꝛo extenuāt: ⁊ p coitū ad iferioꝛa secedūt sensus leuioꝛes fiūt vapozes dissoluūt ab eo calī: magis āt hmōi ꝙmoda corpib⁹ ꝑfectio q̄ bus calꝛa ē ⁊ humida cōplexio.

¶Si aūt vtat coitu q̄ in pectoꝛe patit ⁊ pulmone passiones: aut q̄bus in cōtinuationib⁹ doloꝛ ē in visceribus grossities ⁊ q̄ mozbis molestātur frigidis: cuiq̄z doloꝛ colice assuetus ē passiōis quēq̄z solutio frequētat ac stōi doloꝛ ⁊ defectus q̄b⁹ ēt catarrus inest ⁊ corriza. hoz olim ad coit⁹ vsuz mozb⁹ augeť: puocat āt illū ⁊ nutrit. si p̄sens ēt nō fuerit mozbus si ei⁹ exceserit vsus modū cui corpus hmōi ꝓpatū est mozbis: maxieq̄z mozbi his assidue fiūt cerebꝛo neruis pectoꝛi pulmoniq̄z. Cerebꝛo eādē ⁊ neruis pp multitudinē eoꝝ q̄ de spū dissoluunť alali. Pectoꝛi ꝯo ⁊ pulmoni pp motus copiā ⁊ hoz cōcussionē mēbꝛoꝝ: naturalisq̄z immutationē caloꝛis.

¶Quare haz dños passionū coitū cauere expedit pestilētie tpe ⁊ aeree coꝛruptiōis. Accit aūt nōnullis hoīum cū coitu vtuntur virtutis debilitas stōi eneruatio ac subuersio: in oꝛe siccitas oculoꝝ ꝓfundatio. Pariterq̄z i spmatis vasis eoꝝ plm gñať spma ⁊ si coitu abstinēt ḡuitas illis fit in capite ăgustia ⁊ subuersio si ꝯo coitu vsi fuerint q̄ ꝓdicti sunt accit mozbi. Quare hmōi hoi habitudis ytēdū erit his q̄ coit⁹ ăputāt appetitū ⁊ spma iminuunt quēadmodū alio oꝛdinabim⁹ ⁊ disponemus mō. Accit āt ⁊ nōnullis hoiuz i coitu hoꝛroꝛ aliquāt⁹ ēt rigoꝛ maloꝝ cā q̄ in eoꝝ sunt coꝛpoze mozboꝝ caloꝛisq̄z ⁊ ardoꝛis q̄ coit⁹ accidit tpe ⁊ articuloꝝ mot⁹ exercitat⁹ cā. Oia et eiā maloꝝ chimoꝝ corpa si forte subito icaluerit hoꝛroꝛ illis accit. Si sit āt eiusmodi chimus cū cerebꝛi malitia rigoꝛ sit. ¶Perflat āt nōnulloꝝ corpib⁹ coit⁹ tpe putrid⁹ odoꝛ eo ꝙ in eorū humoꝛ sit putrid⁹ q̄ coit⁹ dissoluit tpe caloris causa que eo accidit tēpoze.

¶Capi. xxxvij. de naturalibus euacuatiōib⁹ ⁊ earum generibus.

Equoniam q̄d i coꝛpoze coitus opeť q̄ vna ḡeřonū spēs nāliū dictū ē: tā nūc de reliq̄s dicere aggredimur: q̄d si a nāli repmāt cursu i corpib⁹ faciāt: q̄dq̄z si ăpli⁹ q̄ equū est fuerit augmētate ⁊ nālē excesserit modū. Sūt aūt he egō vria mēstruoꝝ sāguis. ⁊ q̄ a pala to defluūt alia hmōi. ¶Dico ḡ q̄m oia hec si aut modū superexcesserint aut certe a nāli repressa fuerint emissiōe corpi nocēt ⁊ mozbi ex singuloꝝ fiūt nā. Quare nō opz aūt eoꝝ initi moꝛe tarditati vel certe in eūone augmento ꝑdiu i nāli pstāt hitudine corpusq̄z sanū pserat. Et si q̄dē ꝙciudāt ⁊ eoꝝ phibeat egressus quo soluanť initēdū: ⁊ si supabūdauerit retinēdi. Si etem̄ hois arcteť egō aut vētositas ⁊ ab egressu phibeāť colica fit passio ⁊ tenasmos tortio ⁊ ăgustatiōes appetit⁹ defect⁹ aie turbatio ⁊ subuersio col'aꝝ vomit⁹ i iteſtinis vētositas ⁊ stō. Si aūt augeat ei⁹ eūo dissolutio accit ꝯtutis ⁊ debilitas. Et si adhuc ăpli⁹ fiat casus appꝛoꝛimat ꝯtutis ⁊ si qō eūatur colicū ē vlcera exarāť i iteſtis. Uria cum egredi ꝓhibeť difficultas fit vrie ⁊ eius adustio in vesica dolores ⁊ meatib⁹ vrie ac renib⁹ hisq̄z eiusdē locis vlcera excoriatiōes. Si aūt vrie ăplioꝛ iusto fiat emissio sitiz nutrit ꝯtutē debilitat ac dissoluit. corp⁹ desiccat. Sic ⁊ in mēstruoꝝ fit sāguine. Si etem̄ eoꝝ negligať moꝛa in p̄ncipijs mozbos gñat pessimos caliosq̄z. Et si eoꝝ moꝛe differať tp̄s ep ffrigera ⁊ caloꝛē suffocāt nālē ⁊ extinguūt ⁊ nōnuq̄z fit hydropz ⁊ ꝓplonis coꝛruptio. Quoꝝ si vapozes ad coꝛ ascēderit ⁊ sect⁹ fit trāgustatio. Si āt ad cerebꝛū emigraneū pit ⁊ diuturniꝛes cephalee visus tenebꝛe: ꝯtigo: obstupefactio ⁊ his silia. Quoꝝ si mōz trāsgrediať emissio caloꝛ ꝯbilitať nāl' sue iminutiōe māe epar frigerať

eo q̄ sanguis iminuit: hydropis parit: simulq; ⁊ cōplexiōis comittit corruptio. ¶Cadē ⁊ a sanguie accidūt emoꝛroidaꝫ si imoꝛet cui cōsuete sunt: ⁊ si eius abundet emissio. ¶Sz ⁊ q̄ ab oꝛe emittūt supfluitates si imoꝛent cui ea rū multa ē emissio ꝓsuetudini: passiones fiūt ⁊ moꝛbi i cerebꝛo: vt opil'o ⁊ vertigo obstupefactio. ¶Et ap̄lioꝛi facta emissiōe vigilie succedunt: lenitas faciei desiccatio ⁊ oculoꝝ: ⁊ siria his. ¶Ideo ꝙ coꝛpꝰ assuescere emissiōi q̄ i eo sunt nālium opz supfluitatū. Et si plus iusto fiāt repmere quēadmodū in custodie sanitatis tractatu dicemus.

¶Capm. xxviij. de anime accidentibus.

Et quoniā de nāli dictū satis ē euacuatione q̄dq; in coꝛpe si imoꝛet faciat aut si exinaniēdi modū excesserit. iā nunc de aie nos accītibus dicere expedit. Et q̄d circa coꝛpa faciant. ¶Dico ꝙ coꝛpꝰ accidentibꝰ imutari aīalibus quēadmodū ⁊ reliq̄s oibus imutaī: q̄ huc usq; dicte sunt cāis intm̄ vt q̄nz sanitati ꝓseruāde fiat cā: ⁊ q̄nz sint coꝛruptiōis. sanitatis cāe. Qui eteni oibꝰ irascūtur de cāis solliciti fiunt ⁊ tristes ⁊ a q̄uis modica timēt cā ⁊ exterrētur occasione: opinatiōes opinātur falsas ⁊ amāt his sepe de cāis i moꝛbos incidūt pessimos ⁊ passiones intm̄ vt hmōi nonnulli moꝛiātur si in eis hoꝛ aliq̄ accītiū roboꝛētur. ¶Qui aūt dū irascitur sibi rex ē: irarūq; frāgit estus: modestiq; subtiet aduentū huiusmōi: csārū: aius eius roboraī ⁊ cognitio. suiq; ipsi⁹ solidatio. repssio. robur. tollerantia. aīe subtiliatio: vix fiet illi aliq̄ hmōi nō accidere. ⁊ sic̄d haꝫ accidat cāꝫ q̄uis rōnabiliter molestātiū necessitate tēperantiā non exceduūt: sed ⁊ si c̄d fortuitu moꝛbi peperit puns ē: ⁊ cito sanatur facileq; ad se reuertit. ¶Sunt aūt ⁊ sanitatis cā si initiī hō eaꝫ vsui cāis ꝛriare nocētibꝰ aīe coꝛpis q̄z. ¶Ira em̄ frido dño cōplexioni pdest ⁊ foꝛmidoloso. ¶Gaudiū aūt cui tristitia dnaī ⁊ sollicitudo cogitatioq; vtile est. Noui eteī plerosq; q̄ ex tristitie sollicitudinisq; curarū pseuerātia coꝛpe iā cōsūpti erāt: q̄ cū exultatiōis accidisset gra liberati sunt: in suāq; coꝛpa eoꝝ reuersa sunt pulchritudinē. Nōnulli etiam a moꝛbis q̄bus laboꝛabāt liberati sunt: eoꝝ q̄s amabāt cura ⁊ cogitatiōe. Sic quoq; ⁊ aliqui sunt q̄bꝰ dnaī cura ⁊ tristitia: pdestq; illis cū eoꝝ cōplexioni cerebꝛi calor dnetur ⁊ siccitas ⁊ q̄bus nimia ē gaudiū ⁊ letitie consuetudo ne forte ipsoꝝ calor dispergaī nālis ⁊ iminuaī. ¶Que cū ita sint nos hoꝝ ꝓponemus diuersitates accītiū ⁊ q̄d operētur ac i coꝛpe faciāt hoc nostri libꝛi loco. ¶Dico q̄n aīalia sunt accidentia. ira. gaudiuz. cura. tristitia. stupoꝛ. timoꝛ: ⁊ verecūdia. Ira aūt est sanguis coꝛdis ebullitio naturalisq; motus caloꝛis ⁊ ad exteꝛioꝛa exitus semel subitoq; ad vlciscēda q̄ nocent. Calefacit aūt coꝛpꝰ ⁊ desiccat: colerā confoꝛtat rubeā intm̄ vt febꝛem q̄z diei pariat. Et siquidē in coꝛpe humoꝛ est ad putrescēdū paratus febꝛē generat putridā. Si aūt imoderata fuerit ira ꝓtutē dissoluit nālē: eo ꝙ illū plurimū emittat ⁊ in ptes dissipet: vñ ⁊ ꝓtus debilitaī: tremoꝛ q̄nz accidit ⁊ si adhuc augeaī defectus sequit: maxieq; si hō debilis sit virtutis nisi q̄ ira minime moꝛtem assistit. Est aūt hmōi accidens cōplexionum frigidaꝫ hoibus conueniēs: si tm̄ vltra modū nō fiat: caloꝛē nāq; cō monet nālē ad exteꝛioꝛa cuz quo ⁊ sanguinē emittit vitalē foꝛti motu ꝛvloci: reducitq; caloꝛē hitudini cōpetētē nāli: caro q̄ imutata fuerit augeaī sanguis eteni a venis egredit ⁊ i mēbꝛis residet. Signū ē autē q̄ naturalis exeat caloꝛ ⁊ sanguis ad exteꝛioꝛa ire tpe q̄ oculos iratoꝝ videmus rubeos eiusdēq; totā caloꝛis faciē: ac totū coꝛpꝰ veneq; simul intumescunt. ¶Gaudiū aūt nālis est exitus caloꝛis ad coꝛpoꝛis exteꝛioꝛa eiusq; diffusio paulatiz facta. huiꝰ ē aīam ꝓfortare caloꝛēq; nālē in oi coꝛpe hūoꝛes tēperare: sanguinē caloꝛis tēperātia nālis augere: coꝛpulentiā coꝛpi facere. Jō ita q̄ oibus ꝙuenit coꝛpibus tēperatis: nisi q̄ q̄n semel subitūq; fit aliquotiens interficit nālis dissolutione caloꝛis ⁊ dispsione. fertur aūt haꝫ mes in nimietate gaudū q̄ subituz illi supuenit perūsse. ¶Tristitia ꝛo nālis ē caloꝛis ingressus ad coꝛpis interioꝛa paulatiz intm̄ vt q̄nq; coꝛpi febꝛē vnius afferat diei. Cuiꝰ si diuturnus tps fiat coꝛpus foꝛtiter calefacit oiaq; calefiūt mēbꝛa solidaturq; caloꝛ nālis p̄ncipalibus mēbꝛis fitq; abinde ethica febꝛis. Si ꝙ imoderata fuit tristitia ifrigidarū cōplexionū coꝛpibꝰ coꝛpus refrigeraī caloꝛq; extinguit nālis sua in coꝛpis interioꝛa cōuersione: q̄ expre iminuꝰ coagulaī. Tristitia aūt oibꝰ est nocēs coꝛpibus ⁊ illa subuertēs maxieq; frida ⁊ sica. ¶Cura aūt ē ingressus caloꝛis ad coꝛpis interioꝛa aliq̄n. aliq̄n aūt egressus. Intrat aūt cū desperat de quibꝰ ei cura ē. Exit aūt cū adipisci sperauerit. Oz aūt eū qui ꝓtinuo ⁊ diuturnioꝛi vtiī gaudio cogitationē quoq; imiscere rebus ne forte nālis dissoluaī caloꝛ gaudiū copia nimia. ¶Timoꝛ aūt ē nālis ingressus caloris ad iteꝛioꝛa coꝛpis pp aīe ab aliq̄ nocēti fugā ⁊ ex aspanti cū sit nāe aīam a nocētibus ⁊ ībitātibꝰ q̄ nō cōsueuit timere ⁊ fugere. Verecūdia ꝓpꝛo ⁊ stupoꝛ ad ingressū nāl' fiūt caloꝛz in coꝛpibꝰ iteꝛioꝛa regressūq; exteriꝰ fit subito. Caloꝛ em̄ a verecūdia mouet p̄mū toꝰ simul subito q̄lis eiꝰ tpe panoꝛis ē motꝰ: fugit⁹ ab eo q̄ verecūdaī debilitatis cā. Dehic roboraī illū cogitatio ⁊ ad exteꝛioꝛa reducit simul: vñ ⁊ coloꝛ verecūdie tpe rubescit. Duo aūt

hec accidẽtia timor scit ⁊ verecũdia mime corpori ꝙueniũt. Hec ẽ q̃ nobis necia erat ꝺ accñtib⁹ aialib⁹ disputatio: vltim⁹ scit nõ nãlium tractat⁹ rex. Jã nũc deiceps de reb⁹ icipiem⁹ extranaturalibus in eo q̃ sequitur sermone.

¶Incipit sermo sext⁹ ꝑme ptis libri ꝙpleti artis medicie q̃ ꝺ regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi ad regẽ ꝓncipatus fortitudinẽ de reb⁹ eẽ nam q̃ sunt. s. morbi ⁊ eause eoꝝ accidẽtia illos seq̃ntia translatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinum: habens capitula. xxv.

Uniuersal⁹ disputatio de reb⁹ eẽnãlib⁹ cap. 1
De morbis eorumq̃ generibus ac spẽbus: et ꝑmũ de mẽbroꝝ cõsimilium morbis. 2
De instrumẽtalib⁹ morbis. 3
Uniuersalis disputatio de morboꝝ causis. 4
De causis morboꝝ ñbroꝝ ptib⁹ suis ꝙsimiliũ. 5
De mẽbroꝝ causis instrumẽtaliũ mẽbroꝝ. 6
De causis morboꝝ separatiũ ꝙtinuatiões. 7
De accidẽtiũ assignatiõe morbos sequẽtiũ. 8
De accidentiũ generibus. 9
De accñtiũ cãis q̃ i actiões igrediũt aiales. 10
De accidentium causis que in sensus ingrediunt actiones ⁊ ꝑmuz de visu. 11
De accñtib⁹ q̃ in sensu audit⁹ ingrediunt. 12
De accidẽtib⁹ q̃ sensui gust⁹ supueniunt. 13
De accidẽtib⁹ q̃ sensui odorat⁹ cõtingunt. 14
De accñtib⁹ q̃ in tact⁹ igrediunt sensuz. 15
De delectatiõis ⁊ doloris q̃litatibus. 16
De accidentibus que in actiones ciboruz appetitus intrant. 17
De accñtibus q̃ actionib⁹ contingũt cerebri ⁊ cordis: ex eoꝝ oꝛi sibi cõfiguratione. 18
De accidẽtibus sentiẽtis sensus. i. cerebri. 19
De accidentibus que in voluntarium ingrediuntur motum. 20
De motu q̃ aĩr fit q̃ oporteat in hitudine. s. mala ⁊ morbis q̃ per eum fiunt. 21
De accñtib⁹ q̃ ex vno quo vis fiũt morbo. 22
De accñtib⁹ q̃ ex nãe veniũt actõe ꝙ morbo. 23
De accidentibus que in actiones ingrediuntur vitales ⁊ eoꝝ causis. 24
De accñtib⁹ q̃ in actiões itrãt nãles ⁊ causis eoꝝ: ⁊ ꝑmũ ꝺ ꝑme digõnis accidẽtibus. 25
De accidentibus que in actiones ingrediunt attractionis retẽtionis ⁊ expulsionis. 26
De accidentibus que in digestionẽ intrãt secundum sanguinis. s. generationẽ. 27
De accñtib⁹ q̃ in tertiã intrãt digõnẽ. 28
De accñtib⁹ q̃ in hitudies intrãt corpis. 29
De accidẽtibus eoꝝ q̃ a corpe exeunt. 30
De accñtib⁹ q̃ i egõne apparẽt ⁊ cãis eoꝝ. 31
De accidẽtib⁹ q̃ i vrinã intrãt ⁊ eoꝝ cãis. 32
De accidẽtibus q̃ mẽstruis accidunt. 33
De accidẽtibus q̃ i sudore sunt ⁊ cãis eoꝝ. 34
De euacuatiõibus extranaturalibus. 35
¶Capitulum ꝑmum vniuersalis disputatio de rebus extranaturalibus.

ET quoniã ostẽdimus in ꝓcedenti nostri opis tractatu duas ptes speculatiue ptis res scit nãles ⁊ nõ nãles. Jã nobis supest q̃ extranaturã exponere: qõ est ꝑme ꝙplemẽtum speculatiue scit ptis. ¶Dico qm̃ res extranaturales sunt morbi: ⁊ eoꝝ cause q̃ illos faciũt: atq; accñtia morbos seq̃ntia. Et em̃ sb sistẽtia hois eiusq; sanitas ꝑ rex ẽ nãliũ tẽperãtiã: quẽadmodũ i vltio ꝺ reb⁹ nãlib⁹ tractatu oñdim⁹. Hec ãt tẽpãtia i corpe ineñ sano ⁊ circa mẽbroꝝ ptib⁹ suis ꝙsimiliũ cõplexionẽ ⁊ in mẽbroꝝ cõpositiõe ꝓncipaliũ cõsimiliũ porro suis ptib⁹ mẽbroꝝ tẽperãtia ex tẽperie est humoꝝ ⁊ instaliũ tẽperis ñbroꝝ ex tẽpie est mãei ex q̃ fetus cõstituit ⁊ ex ꝓutis bonitate informãtis. Ex tẽperie aũt organicoꝝ mẽbroꝝ tẽperãtia fit actionũ. Qõ cũ ita sint rex tẽperies nãliũ in corpe in humoꝛib⁹ est: ⁊ i mẽbris atq; i actionib⁹. Si ãt hoꝝ triũ aliqõ a tẽperãtia cesserit hitudinẽ facit extra nãlẽ. Et si quidẽ hũores a tẽperãtia discesserit cã fit morboꝝ. Si ꝙ mẽbra tẽperãtiã reliq̃rint morb⁹ accit. Qõ si actiões a tẽperãtia cesserint accñtia sequunt. Jõ ergo extranãles res tres sunt morb⁹ ⁊ morbos efficiẽtes cãe ac morbos q̃ sequũtur accidẽtia. ¶Differunt ãt singula hec abiuicẽ: qz morb⁹ actiõi nocet nocumẽto ꝓmo nullo intermediãte: vt caloris in febrib⁹ nocumentũ oibus actõib⁹ sine aliquo medio: quẽ admodũ aq̃ in oculis visui ꝑ seipsam siue mediãte nocet. ⁊ apostema gutturis anhelitu ⁊ trãsglutiẽdi actioni nõ vtẽs mediãte. Cãrum aũt nocumẽta in actiões ꝑ media fiũt aliquoꝝ: vt febriũ putredo. febrib⁹ nãq; putredo cã est nec actioni ꝑ seipsaz obest imo caloris mediatiõe q̃ ab ea fit quẽadmodũ ⁊ vngula parua q̃ in tunica est cornea ⁊ nõdũ forame ꝓpit visus ꝓhibet spũm trãsmitti videntẽ libere ꝑ cornea tunicã. Nocet igitur visui ꝑ tunice cornee mediũ: qm̃ nocumẽtũ acciditvisui ex eo q̃ tunice factũ est cornee nacumẽtũ. hec ergo lesa lesiõis visus cã facta est. ¶Accidẽs autem actiõis nocumentũ est ipsius qꝺ ex morbo fit: vt visus ꝓhibitio ex aqua frigida que in oculo est. aq̃ eteni morbus ẽ ꝓhibitio visus accidens. Eodẽ ẽt mõ iminutio digõnis ciboꝝ in febre. febris eni est morb⁹. digõnis paucitas ciboꝝ. morbi accidens. Morbus itaq; actioni sine medio nocet: causa per mediũ. Accidens actionis ipsius est nocumẽtuz morbũ seq̃ns. Et nos primuz de morbus incipiemus ostendentes eoꝝ genera ⁊ species.

¶Capl'z. ij. de morboꝝ generibus ⁊ specieb⁹ ⁊ primum de membroꝝ cõsimilium morbis.

Galienus ⁊ hypocras tradūt morbos fieri mēbroꝝ egressu in cōpositione sua a tēpātia nāli. Cōpositiōis ātm̄broꝝ tres sūt spēs. Pria ē m̄broꝝ ptiū⁹ suj cōsiliū ꝓpō ex hūoꝛib⁹ hec cūeḡssa fuerit mēbra a tēperātia ꝺr morb⁹ ꝓsiliū ptiū nomēeteꝛn illꝰ denolat ab illis in qb⁹ fit mēbris. Scōa ē membroꝝ cōpositio instkaliū ex ꝓsilib⁹ mēbris que cū a sua recedūt tēperātia in cōpositiōe oꝛganicus ꝺr morb⁹. Tertia est toti⁹ corpis ꝓpositio exisikalib⁹ mēbris alioꝝ cū alijs ꝓtiuatione ⁊ hec si a tēperātia cedāt mēbra apositione. s. ⁊ abinuicē separenk. morb⁹ ꝺr ꝓtinuationes separās aut disgregatio ꝓtinuationū. et est morb⁹ mēbris cōis oꝛganicis suisq ꝓsilib⁹ mēbris ptib⁹. Ona itaq morboꝝ scom visuꝝ hec tria sunt gñs. s. morbi ꝓsiliū ptiū mēbri. et instkalis morbi genus. Et genus morbi cōistā ꝓsilibus suis ptib⁹ mēbris q ipsis q̄z oꝛganicis ꝓtinuationū. s. sepatio. Morboꝝ aūt ptibus ꝓsiliū due sunt spēs: aut em simplices sūt aut cōpositi. Et simplices morbi q̄tuoꝛ sūt calidus. s. fridus. humidus. siccus. ¶Cōpositi q̄z eodē claudunk. numero. aut em calid⁹ ē et humid⁹. aut calid⁹ ⁊ sicc⁹. aut fridus ⁊ humidus: vel frigidus ⁊ sicc⁹. Simplices aūt sunt aut ex q̄litate sola puraq ⁊ mā vacua. aut certe cū mā. Et morb⁹ calid⁹ q̄ ex simplici fit q̄litate est ethica febris ⁊ q̄ diei vni⁹ ē: solis aduſtio caloꝛq q̄ ex laboꝛe accit. Calid⁹ aūt morbus q̄ cū mā fit ad aliq̄ ifluēte mēbꝛ vt apa qō ex sanguie fit ⁊ febris q̄ ex putredie accit siliaq. Morb⁹ vero fridus ex simplici veniēs q̄litate vt cōgelatioꝛ spasm⁹ accītes ei q̄ frig⁹ passus est imoderatū aeris aut nivis. Frigidus aūt morb⁹ q̄ cū mā fit vt palisis. epilepsia apoplexia silesq ex flaticis fiunt chimis morbi. Egritudo vero sicca q̄ sine mā fit vt spasmus q̄ ex eūone accit ⁊ cōsumptionis morb⁹. Qui aūt siccus cū mā fit vt cācer. elephātia hmōiq alij ex siccis accidētes chimis morbi. humid⁹ poꝛo morb⁹ ex simplici veniēs q̄litate ⁊ sine mā vt hūiditas coꝛpis eiusq enerua tio tumida. Morb⁹ aūt humid⁹ q̄ cū materia fit quēadmodū hydropis q̄ ex humidis accit chimis. Cōpositꝰ aūt morb⁹ mā vacu⁹ nō erit. Morbi etem calꝛ ⁊ hūidi aduēt⁹ ex sanguine fit apa. s. qō flegmō vocāt. Calid⁹ ⁊ sicc⁹ morbus ex colera fit rubea vt apa qō herisipillaꝝ dicim⁹. Frid⁹ poꝛo ⁊ hūid⁹ ex flate fit vt apa molle fridūq ⁊ siccum cola pit nigra q̄le est apa durum.

Ca. iij. ō oꝛgānicoꝝ mēbroꝝ morbꝫ.

Oꝛganicoꝝ spēs morboꝝ quatuoꝛ sunt. Pria ē morb⁹ q̄ i figura fit mēbroꝝ ⁊ soꝛma. Scōa q̄ i eoꝝ q̄titate. Tertia ꝺo morbus q̄ mēbroꝝ accit numero. Quarta ꝺo q̄ in positiōe mēbroꝝ fit. Et morb⁹ q̄ō q̄ in figura fit soꝛma sꝛz q̄nq hꝫ diuersitates. Prim⁹ est q̄ in figura fit mēbꝛi vt capitis turpis ⁊ seda positio ⁊ cruriū curuitas. Scōs q̄ in cōcauitate fit mēbꝛi vt iferioꝛa pedis si oino extenuētur aut palmarū mediū si plenū fiat ⁊ nō conicū. Tertiꝰ est qui in meatib⁹ fit morbus ⁊ traductiōibus cui⁹ due sunt spēs. Altera ē meatuū dilatatio vt venarū q̄ in ano sunt aptio ⁊ foꝛa minis pupille extēsio. Altera ꝺo eoꝝ arctatio quēad modū ex opīssione accidit aut opilatione. Et qui meatibus accidit morb⁹ nōnun q̄z in meatib⁹ fit ⁊ trāsitibus quoꝝ toti ē coꝛpi cōis vtilitas qñq autem his q̄rū nō est omni cōis copis vtilitas. Si ergo in meatibus quibus non cōmunis fit vtilitas morbus accidit abinde vnus. Si autē in illis q̄rū in totū coꝛpus cōfertur vtilitas siquidē opileturꝰ opilatioq eius apostematis causa fiat: duo fiunt morbi apa naq̄ qō i ipi⁹ ē ista morb⁹ ē opilo q̄z ipa q̄ p apa i meatu fit morb⁹ ꝓputat. Et si opilo ex hūoꝛe fit viscoso q̄ meatib⁹ cōgluti nat⁹ sit morb⁹ fit vn⁹ opilo. s. tm̄. Exēpli cā cōcauā vēa si opilet fitq ei⁹ opilatio apatis cā due fiunt illi egritudines cū due illi sint actiones. Altera quarum sanguinis est generatio quam apostema impedit altera est cibi transmissio ad omne coꝛpus quam opilatio auertit ab apate facta. Si sit autem hꝫoꝛis causa opilatio qui ipsi inuiscetur vnus tantuz fit morb⁹. Quarta ē spēs morb⁹ q̄ in aspo fit explanatio. s. mēbꝛi qō asperū est natura quēad modū ossibus accidit ⁊ matrici cū explanank cum natura sint aspera. Quinta est que in lenitate fit asperitas cum in ea fuerit que leuiꝫ erant natura vt pulmonis canalium exaspeꝛatio quarum est natura planas esse. ¶Morbus autez qui membꝛi est in q̄titate duas hꝫ spēs. Altera est vt membꝛ magis q̄ oꝛtet magnum fiat: quēadmodum capiti accidit et lingue q̄ruz maioꝝ sit q̄ expedit q̄titas. Altera est cum ab eo quod opꝫ imminuitur vt capiti accidit ⁊ stomaco que minoꝝ q̄z expediat esse contingit. ¶Morbus etiam qui in numero fit membroꝝ ⁊ ipse duplex: aut em superabūdant. ⁊ hec supabūdantia aut est nāli vt digitus quando est adiectus: aut extra naturalis vt varices lumbꝛici ⁊ ascarides. lapides q̄z in vesica fiunt. Aut est imminutio que aut erit vniuersalis vt mēbꝛi alicuius incisio: aut particularis vt si de digitis dactilis auferatur vnus. ¶In positione autem membroꝝ morbus accidens dupler inuenitur vel loco aufertur suo omnino membrū vt est euulsio disgregatiōis anche ⁊ ruptura cum qua itestina ad testiū descendūt folliculū vel certe cō pticipāt; fac coꝛruptionē vt labioꝝ vl digitoꝝ

ablucē cōtinuatio: aut si ablucē diſſūcta nō copulēt mēbra quēadmodū ligne accit ligamētis vt nō possint ītez alligari. Morbꝰ aūt cōis ⁊ cōsilibꝰ ptibꝰ suis ⁊ organicis mēbrꝫ separatio ē cōtinuationū q̄ iō cōis dr: qm̄ aliqñ in osse fit nō in carne: nōnūq̄ alias in mēbris ꝓsilibꝰ ⁊ aliquotiēs i tota fit manuū aut pede vel palma certe alijsve cōpositis mēbrꝫ estq̄ cōis oibꝰ cōsilibꝰ mēbris q̄ in eo sūt membro. Vocāt aūt noibꝰ varijs iurta ea q̄bꝰ accit mēbra. Si em̄ in osse fiat fractura dr. Si in carne plaga ⁊ vulnꝰ cuiꝰ si fiat tps ꝓlixū vlcꝰ vocāt ⁊ si neruis ruptura si vene pcutiēti aphorisma mater. s. sāguis si vene nō pulsanti retusio: si lacertis ⁊ eoꝝ extermināti enudatio. Si eorū medio cōtritio: si orgānicis accidat, mēbris dicēt icisio eiusdē mēbri: vt manꝰ icisio aut pedis: aut digitoꝝ ⁊ alioꝝ hmōi. Queq̄ aūt morboꝝ diuersitas organicoꝝ ⁊ ꝓsiliuꝫ ptibꝰ aut cōtinuationū sepatio aliq̄ simpler fit i membro: aliq̄ cōponit. Queq̄ cōponunt eoꝝ sex fit modis ꝓpositio. Primꝰ ē morboꝝ ptibꝰ ꝓsimiliū alioꝝ cū alijs ꝓpositio: quēadmodū calor is ⁊ hūiditatis caloris ⁊ siccitatis. Scōs est morboꝝ cōsiliū cū organicis cōpositio vt apa calꝫ cū febre: apa nāq̄ morbꝰ ē organicus febris aūt ptibꝰ ꝓsilibꝰ morbꝰ. Tertiꝰ ē modꝰ organici cū organico morbo cōpositio vt apa qō in mēbro fit in quo meatꝰ sunt arctant̄q̄ meatus illiꝰ apatis supp̄ssiōe: fiūtq̄ duo in eo morbi. alter ē apa qō ē morbꝰ instrālis in mēbro. Alter aūt meatꝰ cōstrictio q̄ ⁊ ipa morbꝰ ē organicꝰ. Quarta ē cōpositio ꝓsiliū ptibꝰ morboꝝ cū ꝓtinuationū sepatiōe quēadmodū cū vulnere in mēbro apa fit calꝫ quo mēbrū febricitat fiūtq̄ eo i mēbro morbi tres ꝑmꝰ ē ꝓtinuationū vulnꝰ sepatio. s. scōs apa qō morbꝰ ē instrālis. tertiꝰ ptibꝰ ꝓsilis morbꝰ febris scil' membri. Quita ē cōpositio morboꝝ instrāliū q̄ in numero sunt mēbroꝝ cū cōtinuationū sepatiōe vt dactili alicuiꝰ digitoꝝ aputatio morbi nāq̄ duo in digito iuenient alter q̄ cōtinuatiōis ē sepatio. s. alter aūt numeri; imminutio scilis dactili digiti ablatio. Sexta deniq̄ sequitur cōpositio morboꝝ. Cū triū simul in vnuꝫ fit cōuētꝰ quēadmodū oculo accit cui obtalmia est ⁊ vlcꝰ. Discissa ē q̄ꝫ ⁊ acuit tūic vena sua foramē pupille motū ē loco ⁊ ad oculum aq̄ descēdit ⁊ in eo ꝗgula pducitur. Qō cuꝫ ita sit sex acciderūt morbi ꝑmꝰ eoꝝ obtalmia apa scilis calꝫ apa aūt morbꝰ ē organicus ad magnitudinē attinēs: calor aūt morbꝰ ē ptibꝰ ꝓsilis. Scōs eruptio vlceris q̄ ē scilis morbus cōtinuatiōes sepans. Tertiꝰ vne acumē qō ē morbꝰ organicꝰ ad q̄titatē attinēs. Quartꝰ ē foramis a suo loco exturbatio ⁊ ē organicꝰ in ptepositiōis ānumerādꝰ morbꝰ. Quintꝰ aūt aq̄ est q̄ ē organicꝰ opilatiōi attinēs. Sextꝰ vngula morbꝰ scilis istrumētalis in pte augmentationis numeri positꝰ hꝫ sunt morbi sex in vno compositi membro.

¶Cap. iiij. ō morboꝝ cāis ⁊ eoꝝ assignatiōe.

Cause morboꝝ faciētes he sūt q̄ actiōibꝰ p mediuꝫ no cēt morboꝝ: aut p alteriꝰ mbri mediuꝫ qō illi ꝓdest actiōi. Per morbi q̄dē medium vt hūoris putrefactio q̄ febrē facit oibus nocētē actiōibꝰ. Putredo nāq̄ ipa actionibꝰ minime nocet per se ipaꝫ: sed p febris mediū q̄ ab ea fit. Mediante aūt mēbro qō illi ꝓdest actioni adiuuāt. s. ad sm̄ actionē mēbroꝝ aliō vt tirbꝰ cuiꝰ vtilitas est stōm calefacere ⁊ epar cui si incōmodum aliq̄ accidat stomaco nocet ⁊ epati illoq̄ refrigerat maxime si eiꝰ aliqua fuerit ps decisa magna. Idē ⁊ in tunica oculi cornea si forte illi vlcꝰ fiat exteriꝰ ꝓhibet lumen a cristallei dos obuia maxie aūt videt. Qō cū ita sit ⁊ morū cāe tres sunt aut em̄ mānifesta ē: atq̄ hec ē q̄ corpi ab exteriozibꝰ accit vt ferri icisio: lapidis cōtrictio: reptiliū morsus ⁊ pcussio ferarū comestio: solis estus: ignis: adustio: niuis frigus: aliaq̄ hmōi q̄ corpi ab extra supueniūt. Scōa cā est q̄ pcedēs vocāt ⁊ anteriox q̄ ab interiozibꝰ mouet corpis ⁊ suas exhibet actiōes alteriꝰ mediatiōe vt humoꝝ mltitudo ⁊ visco sitas cuꝫ sint febrium causa febris em̄ ab eis nisi cuꝫ putruerint efficitur. Et itaq̄ putredo ipsa mediuꝫ inter humores ⁊ febres. Tertiuꝫ est causarum genus quod attingens dicitur ⁊ inherens quod absq̄ mediante suas efficit actiones vt humoꝝ putredo que febres pit. Putredo etenim ēdiu in humoribus erit ⁊ febris supereſt putredine cessante ⁊ febris desicit. Et harum quodq̄ genus causarum aut erit morbis partibus consimilibus causa aut morbis certe instrumentalibus aut vero ꝓtinuationum separationis morbis.

¶Capitulum. v. de morboꝝ membroꝝ ptibꝰ consimiliū causis.

Morborum mēbroꝝ ptibus ꝓsiliumq̄ morbi dicunt̄ male ꝓplonis cāe q̄tuor sūt. Primi ē calidi morbi cā. Scōa fridi. Tertia hūidi. Quarta sicci morbi ⁊ morbi cali cāe sex sūt. Pria motus est immoderatus: ⁊ hic aut est corpis vt labor maxime qui consuetum non habet aut anime vt grauis ira. Secunda est vt corporis obuiatio aliquibus in actu calidis: qualis est solis calor in estate: et ignis calor si eorū obuiatio prolixior fiat corpori quemadmodum in balneo diuturnior mora. Tertia est pororum spissatio et densitas que calorem dissolui prohibet: vt euntī per niues cōtingit aut si aqua balneꝰ frigida vel arctāti vt alumino-

sa spissañ eteni porri ⁊ arctāt. Quarta putredo ē: vt ea q̄ febres pit putredo: cū oē q̄ putrescit calefiat. Quita ciboꝝ paucitas. Calor nāꝫ si i q̄ opet nō iuenit ad hūores querit ⁊ mē bra. calefacitꝫ ea ⁊ hūiditatē ꝺ siccat. Sexta ē caloꝛ cā calidoꝝ potētial' r appositio ⁊ potre ctiovt illi fit q̄ alia cepas piꝝ ꝯhis cōedit silia.

De frigidi morbi causis. Fridi āt morbi octo sunt cause. Prima est corpis occursus cū reb⁹ q̄ actualit refrigerāt: quēadmodū accit p niues ābulāti ⁊ aerē frigidū si diutius i illis imoret dōec nālis coaguletur caloꝛ. Si enim diuturna nō sit mora: calefit eo q̄ caloꝛ interi⁹ cōcludat corporis. Si āt diuturnioꝛ in eis fiat pseuerātia: nālis refugit ad interioꝛa caloꝛ ⁊ coagulatur. Scōa est aliquoꝝ sumptus fridoꝝ potētial' vt aq̄ frigida: lactucarū cuꝫ papauere cōestio ⁊ vt siqs opiuꝫ sumat. Tertia est ciboꝝ potuū ꝑ tāta supfluitas vt etiā caloꝛ submergat nālis ⁊ extinguat quēadmodū igni ꝓtingit in euꝫ si lignoꝝ nimiam ꝓiecerīs copiā: ⁊ lucerne si olei nimiū apponas vt extinguat. Quarta ē imoderata ciboꝝ ꝓuatio: quēad⁹ igni accit si ligno priuet māq̄ deficit eni ⁊ igelat. Quita poꝛroꝝ spissatio ē imoderata q̄ supfluitates arctat q̄ dissoluebāt: imergituꝛq̄ illi caloꝛ nālis ⁊ extiguit. Sexta corpis imoderata dissolutio intūm vt caloꝛ q̄z dissoluat nālis: ⁊ dispgat: quēad⁹ diutius in balneo ꝓtingit imoꝛāti caloꝛis dissolutiōe ⁊ māe euacuatiōe ꝑ sudoꝛē. Septia motus imoderatio nimia itūm vt caloꝛ dissoluat nālis ⁊ dissipet. eaq̄z de cā corp⁹ refrigeret. Octaua imoderat⁹. s. q̄etis ⁊ otij vsus adeo vt supflnitates multiplicētur in corpe: q̄ bus imersus extinguatur ⁊ depereat nālis caloꝛ. he sunt fridi morbi cāe. nisi q̄ i duoꝝ horuꝫ cāis morboꝝ vna q̄dā est q̄ mime corpus refrigerare dicēda ē: spissatio. s. aut calefacere simplr in oibus corpib⁹: qꝛ eius actio in diuersis variat corpibus de causis. Pria ē spissationis q̄litas: scōa est humoꝛis q̄ntitas q̄ i corpe cōtinet tertia dissolutoꝝ ab eo nā. Spissationis q̄ō q̄litas. qm̄ si fuerit ipa imoderata spissatio morbus fit in corpe fridus: hocq̄z ex nāt fuga caloꝛis accit ⁊ ei⁹ imersione corpis. pfūdo vñ coagulat: phibitiōeq̄z aeris ingressus nālē recreātis caloꝛē poꝛroꝝ arctatiōe. Si sit autē spissatio modica corpus calefit: eo q̄ nālis phibeat dissolutio caloꝛis: eiusq̄z in terioꝛib⁹ corpis faciat iflāmationē. Hūoꝛis āt quātitas q̄ in corpe est qm̄ si sit hic plīmus valde ⁊ corp⁹ dēfect imoderate refrigerat corpus pp qō a dissolutiōe humoꝛ arctet. nālisq̄z imergit caloꝛ ⁊ extinguit. Si sit āt paruus hūoꝛ ⁊ bonus ⁊ spissatio non imoderata nālis roborat caloꝛ ⁊ frigus stat. At ꝓ si fuerit acut⁹ ⁊ malus vni⁹ fit diei febris. Cā aūt eoꝝ q̄ dissoluū tur a corpe qm̄ in quoꝛundā corpib⁹ hūoꝛes sunt boni: ⁊ si vapoꝛes a dissolutiōe phibeant caloꝛ ꝓfortat nālis ⁊ stabilit in q̄busdā āt mali ⁊ aut hūoꝛ est coꝛicus a quo dissolut⁹ vapoꝛ male est q̄litatis: phibitusq̄z dissolui febrē adducit. aut certe flegmaticus grossus viscosusq̄z: q̄q̄z ab eo dissoluunt ḡssi frigidi ⁊ humidi vapoꝛes phibitiq̄z a dissolutōe pariūt frigus ⁊ humiditatē. submergituꝛq̄z ⁊ infundit illis caloꝛ nālis. Qua ex re flegmatici generātur morbi. Est ⁊ alioꝛuꝫ dñans humoꝝ colera nigra ⁊ eius qui dissoluunt sicci ⁊ frigidi vapoꝛes qui dum dissolui prohibētur frigiditatē in corpe faciūt ⁊ siccitatē coleq̄z nigre morbos.

De morboꝝ humidoꝝ causis. humidoꝝ āt morboꝝ cause q̄nq̄z sunt. Prima humidi alicui⁹ occursus est ꝑ tactuꝫ: vt balnei ⁊ aq̄ suauis ac aeris hūidi. Scōa eoꝝ q̄ comedunt ⁊ bibunt supabundātia. Tertia ciboꝝ ⁊ medicaminuꝫ q̄ corpus humectāt poꝛrectio: vt lactucarum cucurbitaꝝ fermaci ⁊ nimis mixti vini. Quarta nimi⁹ otij ⁊ quietis vsus q̄ ꝑ supfluitates in corpore cōgregant spisse q̄ ⁊ ipꝫ humectāt. Quinta prohibitio eoꝝ que a corpore dissoluuntur. eoꝝq̄z conclusio quādo quod dissoluebatur humidum erat.

De siccoꝝ causis morboꝝ. Poꝛro siccoꝝ morboꝝ cause ip se q̄z q̄nq̄z sunt ꝛtie hūidoꝝ causis morboꝝ. Prima est cum corp⁹ aliq̄bus opponit actualiter desiccātibus rebus: vt ambulāti p veneo sa fit loca: arenosa q̄z rimari loca terrāq̄z ſz ⁊ in maris aq̄ ⁊ alumiosa ac sulfurea balneari. Scōa paucitas eoꝝ q̄ poꝛrigunt ciboꝝ intūm vt humiditas deficiat corpis. Tertia sicca potētialiter sepius accipe: vt lēticulā acetū ⁊ sal. Quarta laboꝛis imoderata copia cū q̄ humiditas dissoluit corpoꝛis. Quinta ꝯo supabundātia dissolutoꝝ a corpe hūiditatisq̄z ꝓsumatio mot⁹ copia. The ꝓsimilū ptib⁹ morboꝝ sūt cause q̄ mala dñr cōplexio si simplices sint ⁊ sine mā. Si autē cōpositi sint ⁊ eoꝝ ꝓposite ꝓducentur cause ⁊ iuxta cōpositoꝝ numerū morboꝝ: numer⁹ etiā erit cāꝝ ⁊ iuxta causarū spēs: morboꝝ spēs ꝓferētur. Si sint ꝛtm cause plures ⁊ eaꝝ in corpe actio vna ꝓducit morboꝝ spēs vna male cōplexionis ſz fortis. tanꝫ si alicui potentialr calm poꝛrigat medicamē plurioq̄z exerceat motu. ⁊ calidissima balneet aq̄: vna ꝓuenit morbi spēs ꝓpibus cō similis morb⁹ scilicet male ꝓplexionis calide. Qō si plures sint cause ⁊ earum circa corpus opposite inuicē actiones vt alijs calefaciētib⁹ alie refrigerēt: his humectātib⁹ ille desiccēt: aut vna certe earum alijs dñabitur. Aut due sue multitudie quātitatis ⁊ grauitate ꝑtutis fit in corpore mala cōplexio q̄ dñantium est.

Aut certe singule suas operãtur actiones ꝓ
prias ⁊ mala ab eis orit diuersaqꝫ complexio.
Male aũt cõplexiõis cãe q̃ cũ mã ē ad mẽbꝝ
aliquod influẽti ser sunt. ¶Prima ē depellẽ-
tis vis mẽbris qõ a seipso supfluitates q̃ in eo
ex cibis generaꝫ expellit: siue q̃ ad ipꝫ ab alio
ꝓpulsaꝫ. Que aũt hmõi faciunt mẽbra sunt
ꝑncipalia: sua hꝫ faciẽtia ꝫtute vt cerebꝝ. cor.
epar arterie ⁊ vene. Scõa ē mẽbri debilitas q̃
ad ipm alteri⁹ pellunt mẽbri ꝫtute suscipien-
tis. nec ad se missa aut suscepta põt expellere.
debilitas aũt mẽbroꝝ aut ex nã est ꝫtutis: hec
eñ oibus debiliori est mẽbris: quo q̃ ad ipsam
mẽbra depellẽt iterioꝛa suscipiat ⁊ vt glãdulo
sa caro q̃ in alis est ⁊ inguinib⁹ auriũqꝫ radici
bus. Hẽ etẽ oẽs nã debiles create sunt q̃te-
nus q̃ ad eas mẽbra depellũt ꝓncipalia su-
sciperẽt: aut certe extra nãlis ē debilitas: quẽ
admodũ in q̃bus incõmoda q̃uis sũt mẽbra:
aut ex ipsi⁹ creatiõis ⁊ formatiõis in mfice tpe
aut deinceps ꝓtracta. Quodcũqꝫ ita mẽbruꝫ
infirmari plũũ videris: aut ad ipm mãs de-
fluere debile eẽ indicabis ⁊ tanꝯ caadunatio
nis locũ. ¶Tertia est materiei copia in coꝛpe
abundãtis. Mã aũt in coꝛpe multiplicaꝫ ⁊ abũ
dat si i sue hõ peccauerit fãitatꝫ custodia: quẽ
admodũ q̃ malos plurimũ sumit cibos ⁊ exer
citiũ iminuit ac balneũ: vnde ⁊ in ei⁹ gñaꝫ ma
lus coꝛpe sanguis multaꝫ supfluitatũ cui pur
gãtia vt purgeꝫ satis nõ sunt instꝛa. splen. s. q̃
colerã ad se trahit nigrã. ⁊ fel colerã attrahẽs
rubeã. cutis q̃z q̃ supfluitates ad se trahit va
poꝛosas. Qua ex cã multe in coꝛpe adunãtur
supfluitates: ⁊ fiunt mãe a mẽbris q̃busdã ad
alia defluẽtes. Quarta aũt est ꝫtutis ꝺbilitas
pascentis cũ q̃ ad mẽbꝝ puenit cibus imuta-
re nõ ꝑualeꝫ i mẽbris trãsferre naturã. Quin
taꝫo ē meatuũ largitas p q̃s decurrũt supflui
tates q̃s mẽbꝝ fortẽ ad debile depellit. Sexta
est si sit qõ mãz mẽbꝝ suscipit i coꝛpe iferi⁹ vt
sit. s. mãrũ ad illõ fluꝝ facilioꝛ. Hẽ sunt ꝑsimiuz
ptibus moꝛboꝝ cãe. siquidẽ cũ materia sit.

¶Capl'm. vj. de moꝛboꝝ oꝛganicoꝝ cãis.

ORganicoꝛũ moꝛboꝝuz cãe q̃uoꝛ sũt. Prima est moꝛbi cã q̃ in figu-
ra ē mẽbri. Scõa ei⁹ q̃ in quãtita
te. Tertia moꝛbi q̃ in nnmero fit.
Quarta aũt moꝛbi est cã quo i posĩtiõe peccaꝫ.
¶Et moꝛboꝝ q̃ in forma sũt cause q̃nꝝ spẽb⁹
diuiduñt. Pria ē moꝛbi q̃ in figura ē. Scõa q̃
in cõcauitate. Tertia ei⁹ q̃ meatib⁹ fit. Quar-
ta moꝛbi cã q̃ in asperitate ē. Quita moꝛbi q̃ i
lenitate peccat. ¶Et moꝛbi q̃ in figura mẽbri
est cãe sunt: qñ moꝛbus is figuralis: aut fit in
matrice gñationis fetus tpe. aut ptus ipsius
articulo. aut dũ nutriꝫ. aut passiõe aliq̃ q̃ his
accit aut deiceps tpibus. Et in matrice q̃õ ex
multitudie fit materiei cũ sperma multũ ẽ ma
gnaꝫ fecit ex eo mẽbra ⁊ minime eq̃lia: aut ex
paucitate certe mãe cũ ex spmatis pua quãti-
tate nõ põt nã ex eo membrũ formare pfectũ
quẽadmodũ neciuz ē. aut paucitate oportũi-
tatis q̃litatuz spmatis: q̃ eiusmodi necessarie
sunt mẽbroꝝ: qñ si sit grossũ formãtẽ nõ admit
tit ꝫtutẽ nec cũ ea diskẽdit: si sit aũt tenue ⁊ flu-
xũ nõ stat illi. Parte⁹ aũt tpe incõmodũ accit ⁊
egritudo si q̃ nascit aliterꝯ oporteat egredi
aut sup dorsuz aut sup genua. Qua ex re mẽ-
bri coꝛrũpit figura incuruaturꝯ sua humidi-
tate. Nutriẽdi ꝙo tpe si nutrix illũ put oz fas-
cijs strigere tollere ⁊ ponere nesciat: vñ ⁊ mẽ-
bri coꝛrũpit figura aut si ampli⁹ q̃ expedit lac-
tis sugat: q̃ ex re supfluitas multiplicaꝫ hũ-
da in ei⁹ coꝛpe: tõꝯ quoꝛũdã coꝛrũpit figura
mẽbroꝝ. Ea aũt q̃ hoꝝ aliquo accit aut dein-
ceps tpe q̃ mẽbri coꝛrũpit figura octo fit mo-
dis. Prima est si nutrix anteꝯ oporteat puez
ad ãbulãdũ cogat: ideoꝯ crura ei⁹ incuruan
tur ⁊ pedes toꝛqueñ. Scõa est fractura quẽ-
admodũ si frãgaꝫ ꝓcatenatio q̃ est circum fo-
ueã disgregatiõis anche. nec ꝓtinet aut strigit
os qõ iteri⁹ i ea ē. Tertia medic⁹ est: si ꝓfractũ
os reducere ad locũ nesciat. Quarta ifirm⁹ si
mẽbrũ ꝓmoueat astrictũ ⁊ solidatũ añꝯ robo
reꝫ: q̃ ex re mẽbri coꝛrũpit figura. Quita ē ꝑp
moꝛbũ quẽadmodũ ꝑcussio q̃ i nasuz fit: slitꝯ
abinde hõ sim⁹. Sexta ab ipa est mãe supflui
tate male quẽadmodũ elephãticis accit figu-
re mẽbroꝝ eoꝝ coꝛruptio siccitatis materiei
cã. Septia ꝙo ex materiei ē imunitiõe quẽad
modũ pthisicis accidere videm⁹ ex ꝙsũptione
carnis eoꝝ q̃ ossa circũdat humiditatũꝯ q̃b⁹
adinuicẽ mẽbra cõtinuabañ. Octaua ex pas-
siõe ē q̃ neruis accit: lacertisꝯ vt incisiõe ner-
ui cũ q̃ mẽbꝝ simul eneruaꝫ aut spasm⁹ incli-
nãs in lat⁹ aliqõ mẽbꝝ aut supioꝛa concutit:
aut eneruatio q̃ mẽbꝝ in ptẽ iclinat alterã ⁊ ꝺ
hit: aut macula vlceris vel aꝑtis cũ q̃ mẽbri
coꝛrũpit figura ⁊ forma. Et spasm⁹ q̃õ ac ener
uatio mẽbri coꝛrũpitur figurã ipmꝯ inclinãt
⁊ in latus detrahunt. Et si spasmus egritudo
hec a latere ē latus cõtrahitur sanũ in infirmi
partẽ quẽadmodũ paralesis q̃ ex spasmo fit:
q̃ si incõmodũ hoc eneruatio ē: latus cõtrahi
tur infirmuz insani ptes vt palisis q̃ ex eneru a
tione ꝓuenit. Hẽ sunt moꝛboꝝ cãe q̃ in mẽbri
fiũt figura. ¶Moꝛboꝝ poꝛro cãe q̃ in meatib⁹
hũt fieri ⁊ traductib⁹: qñ meatus vt dictũ est
aut arctañ aut dilatãtur: meatuum arctatio
fit si cõprimãtur aut restringantur aut si cõso
lidãtur: aut si opilatio illis acciderit. Et ꝙssio
eoꝝ aut retinẽtis fit ꝫtutis fortitudie aut ex-
pellẽtis debilitate: aut qñ meatus os nimiuz
colligiñ ⁊ cõuiscaꝫ: aut arctatõe si ipsos meat⁹
arctet ⁊ spisset: aut siccitate illos ꝺsiccãte ⁊ co-

aduuãte:aut ꝓpꝛonis certe cã q̃ mẽbꝛo accit quẽadmodũ ꝓtingit si i aliquod ceciderit mẽbꝛoꝝ solidũ aliq̃d ⁊ duꝛ icõmodũ nãçꝫ i mẽbꝛi cadet figurã ⁊ itrabit figurã incurnatoqꝫ mẽbꝛo meatꝰ q̃ in eo sunt ea ꝓmunꝭ de cã aut certe apa fit i eo cõprimẽndo ⁊ arctat mea tus apatis ꝓssiõe. Cõsolidatio poꝛro accit si qñ in meatu vlcꝰ fiat:deinc cicatrizet ꝓcuitaſçꝫ meatꝰ ꝓsolidet. Opilatio aũt fit aut aliq̃ q̃ ꝓcuitati meatꝰ icidit re vt chimꝰ ẽ grossus ⁊ viscosus:aut saxũ lapisçꝫ:aut sãguis coagulatꝰ vel sanies aut aliq̃ alia re q̃ meatui innascit vt caro ẽ aut verruca. Meatuũ aũt dilatio est:aut qñ expellẽs imoderato mouet ꝛtus motu:aut qñ retinẽs debilis ẽ ꝛtꝰ:aut ꝓp calozis ⁊ hũiditatis dñationẽ enervãtẽ ⁊ dilatãtẽ meatꝰ:aut medicamis cã apictis qũ sup locum ponit. ¶Morbi ꝛo cãe q̃ in aspitate est due sũt:altera est ab interioꝛibꝰ vt hũoꝛ actus quẽadmõꝫ q̃ a cerebꝛo ad meri ꝺscẽdit ⁊ gutture pulmõisçꝫ canales q̃ aspat oꝛa. alteraab exterioꝛibꝰ ẽ aut ex cibo pũgitiuo acuto aut pluere ⁊ fumo quẽadmodũ gutturi accit et plmõis canali ac meri aspitas. Qui ãmoꝛbꝰ in lenitate accit mẽbꝛo aut interioꝛi erit cã vt humiditate vnctuosa aut viscosa q̃ a cerebꝛo aut aliũde ad mꝛicẽ ꝺscẽdit aut exterioꝛi aut alicuꝰ rei hũectãtis poꝛrectio vt sorbitio pinguedo butyꝝ. he sunt moꝛboꝝ q̃ i forma fiũt cãe. ¶Morboꝝ q̃ in ẽtitate accit mẽbꝛoꝝ cãe. alie sũt magnitudis eiꝰ:alie puitatiſ. Magnitudo aũt ex multitudie ẽ mãe:aut abũdãtia ꝛtutis ifoꝛmãtis aut exvtriuſçꝫ quẽtu. Et hoc aut erit nãle si spma multũ fuerit ⁊ virtꝰ iformãs foꝛtis. aut nõ nãle quẽadmodũ mẽbꝛo accit itumescere. Paruitas ãt aut ex paucitate ẽ mãe bone aut ꝛtutis debilitate iformãtis:aut ex iciſiõe aut putredine q̃sdã adurẽte mẽbꝛi ptes aut frigoꝛis ẽuitate vt niuis qũdã cadere facit a coꝛpe mẽbꝛa. De cãis moꝛboꝝ q̃ i mẽbꝛoꝝ iueniunt numero. Moꝛboꝝ poꝛro cãe q̃ in numero sunt mẽbꝛoꝝ aut sunt iminutiõis aut augmẽti. ⁊ augmẽti q̃dez mẽbꝛoꝝ cã dupleꝛ ẽ:altera vt sit augmẽtum ipm ex nãlib⁹ cãis. hocçꝫ abũdãtia fit spmatiſ aut qñ iformãs minime foꝛtis ꝛtus fuit sed nec debilis. Si esñ foꝛtis eẽt copia illa nõ infirmaret mãe ab ordinatiõis ꝓsuetudine sua in actiõe:si debilis mẽbꝛũ nõ ꝓstituꝛet abundãs altera ꝛo est ex nõ nãlib⁹ cãis ex mãe. ſ. nõ bone abũdãtia ⁊ ex ꝛtute nõ ỏbili nec foꝛti. si nãçꝫ debilis foꝛet supflua nõ pelleret exteriꝰ q̃ sſ foꝛtis plene a se supflua emitteret ⁊ a coꝛpe ꝓpulsaret vt nihil ex eis i coꝛpe creaꝛet vt ꝛruce glãdes ⁊ vngule. Imminutionis aũt mẽbꝛoꝝ cã ⁊ ipa dupleꝛ ẽ. altera ẽ interioꝛ vt spmatis paucitas ꝛtutis iformatiſ ỏbilitas altera exterioꝛ vt ferri icisio ignis aduſtio putredo nimiũ frigꝰ. De moꝛboꝝ q̃ accit in mẽbꝛoꝝ positiõe cãis. Moꝛboꝝ q̃ in positiõe inueniunt mẽbꝛoꝝ cãe bifuriã diuidunt:aut ei est mẽbꝛi a suo loco diſcessiõis cã:aut ꝓpartipatiõis mẽbꝛi cã cũ eo cui ꝓticipat. Et suo q̃ cedit mẽbꝛũ loco duabꝰ de cãis altera motus ẽ imoderatꝰ quẽadmodũ in saltu nimio imoderato ꝓtingit meatꝰ q̃ a siphace ad testiculos mittũt rũpi ꝺscẽdũtçꝫ itestia ⁊ thirbꝰ vocatçꝫ hmõi moꝛbꝰ hernia itestinoꝝ si itestina ꝺscẽderint aut thirbi hernia si thirbꝰ demissus ẽ. Nõnũçꝫ supplanũ rũpit vẽtriſ egrediçꝫ p ipſ aliq̃ epatis augmẽtũ. Aliquotiẽs siphaos q̃ sup vẽtrẽ ẽ egrediunt çꝫ itestina ⁊ thirbꝰ. Aut quẽadmodũ in eunlsiõe ꝓtingit disgregatiõis ãche:cũ qũ in osse ẽ coꝛpe augmẽtũ a ꝓcauo exit ꝛtebꝛi ãche:eo q̃ acumina fracta sint fouee ipmçꝫ nimio mouet ⁊ ꝓcutit motu. Altera ẽ egressus cã a suo membꝛi loco hũiditas imoderata q̃ mẽbꝝ eneruat et suo emittit loco quẽadmodũ thirbo accit⁹ in testis si foꝛte hũiditas viscosa i eis q̃ a siphace sunt ad testes meatibꝰ ꝓtingerit suo exire loco ⁊ ꝺscẽdere ad testiculos fitq̃ abide hernia. Et vt in disgregatiõibꝰ si in eis hũiditas dñet viscosa cõtigit mẽbꝛum suo ressilire loco quẽadmodũ in eneruatiõe ꝓtingit palisi:cuꝝ mẽbꝛũ eneruat ⁊ suo hũiditatibꝰ pellit loco. Cã corruptiõis ꝓpticipatiſ mẽbꝛi eiꝰ cui cõpticipat dupleꝛ ẽ:altera ẽ ꝓgregatiõis cã membꝛi cũ eo cui ꝓpticipat cũ sit eoꝝ nã disiuncta eẽ. Altera ꝛo si ea q̃ ꝓiũcta eẽ nã ẽ fuerint abiuicẽ diſiũcta. Et ꝓgregatio aut ab ipa formatiõe vt digitoꝝ q̃ sſ hũgunt palpebꝛarũ q̃ ꝓsolidataꝝ aut vlcere qũ in vtroçꝫ factũ ẽ mẽbꝛo ꝓsolidataçꝫ sũt ⁊ cicatrice obducta quẽ admodũ digitiſ si vulnerẽt accit vlcere iterie ctio vtriſçꝫ:aut ipi vlceriſ macula aut spasmo. he sũt moꝛboꝝ q̃ isſalibꝰ fiũt mẽbꝛis cãe.

¶Capit. vij. de moꝛboꝝ causis continuationes separantium.

Separantium ꝓtinationes moꝛboꝝ due sũt cãꝝptes. Altera ẽ eaꝝ q̃ ab exterioꝛibꝰ fiũt altera ꝛo ab interioꝛibꝰ. Et q̃ ab exterioꝛibꝰ aut aliq̃ ẽ icidẽs vt ẽsis:aut qũ disrũpit ⁊ desiccat vt foꝛtiſ moꝛ:aut qũ icẽdit vt ignis et adurẽs medicamẽ: aut qũ ꝓterat ⁊ illidat vt lapiſ:aut qũ distẽdat vt funiſ. Et q̃ ab interioꝛibus cãe sſ exterioꝛibꝰ assimilãt aut ẽ. n. chimꝰ ẽfluus illidẽs quẽadmodũ lapiſ:aut vẽtositas grossa distẽdẽs vt funis:aut hũoꝛ calꝰ putridus icẽdẽs quẽadmodũ ignis ab exterioꝛibꝰ. hec ẽ vris disputatio oium moꝛboꝝ causarũ q̃bus disputationẽ subdemus accidentium.

¶Capitulum. viij. disputatio accidẽtiũ moꝛbos sequentium.

Genera duo rerū ex nālibꝫ sint expositum⁹ morbos, s. a eoꝝ cās. Jā nūc dicēdum loco hoc ō accītib⁹ morbos seqn tib⁹ a eorū cāis vr. Dico ḡ qm in nostris disputatiōis pncipijs ō reb⁹ ex nālib⁹ dictū ē morbū eē qō actualiter: a p seipz actionib⁹ nociuū efficit sine mediāte. Accns autem actiōis ipi⁹ nocumētū ē morbum seqns. Qō cuz ita sit a morbos accītib⁹ cās eē ꝓstat: a accidētia signa eē qb⁹ morbi signt: quēadmodū accit cuz stō mala fiat cōp'o vt illā mala seq̄ tur digō. Mala aūt ꝓp'o stōi male ē cā digōnis. Mala itaqꝫ digō ex eo q malā sequit cō plexionē stōi accns est: ex eo aūt q p ipaz mala sigtur stōi cōplexio signū. Necesse aliq̄ differētia iter accidētia a signa nisi in eoꝝ vsu q̄ vtit illis. Si etem ꝓpsuerim⁹ p morbos accidētia ipos sequētia cognscere morbos ipsos cās dicim⁹ accītiū. Sigt ꝓpām⁹ accītia morbos rimari ipa facientes accītia hec signa vocamus a morbozꝫ sigtiones. Que cū ita sint cōuenīēti⁹ a opportuni⁹ est nos hac libri nostri ptē accītiuz diuersitates expōere a morbos ea facientes vocamusq ptē hāc signozū scientiā quoqui nostrum hunc intuebit libruz optime morbos discernat a agnoscat accidētiaqꝫ illos significantia vt eius diligens sit i ea speculatio. Incipiemusqꝫ primum de accidētibus a eorum causis.

¶ Capitulum. ix. de accidentium gñib⁹ a eoꝝ assignatione.

Dico igitur accidentiū tria gña eē cōia vnū est gen⁹ qō in nocumento appet actionū. Scōm qō i habitudib⁹ vr corpuz. Tertiū aūt qō in habitudie eorū q̄ de corpe exeūt a egerunt manifestat. Duoꝝ aūt extremoꝝ generū cā ē gen⁹ ꝓmuz: actionū scilis nocumētū. Actionis autē nocumētū ex morbo fit cū accītis sit cā. Habitudines nāqꝫ a corpuz a supfluitatuz q̄a corpib⁹ emittunt habitudies sequunt actionū. Actionū habitudies icōmodoꝝ sequunt q̄litates q̄ ipas faciunt. Si accidat ḡ mēbro icōmodū ei⁹ nocet actiōi. Et cū actiōi accidat nocumētuz ei qō ab ea efficit obest: eritqꝫ nocumētuz qō effecto ptingit iurta q̄stitatē incōmodi qō actiōi accit. Exēpli cā si q̄ ē in felle ftus attrahēs: ab attrahēdi colam rubeam actiōe deficiat a debilitet a a sanguis purgatiōe ab ea cola in sāguine remābit a p totuz diffundet cuz eo corp⁹. Qua ex re corpis coloris ptingit imutatio in croceū rubigīnē. s. a icteritiā imutat q̄z vrinarū color a ad croceū

iclinat cum ipa sunt sanguis aq̄ a colam ētuz vrina imutat quoqꝫ egōnis color in albuz pp paucitatē q̄ defiunt ad itestina colerarum a felle. Jmmutatiōis itaqꝫ habitudis corpis in croceū: coloriscꝫ eoꝝ q̄ p egōnē ab ipo egrediunt a vrinā nocumētum est cā qō ftutē sequit q̄ in felle sedē hz attrahētē. Et nos de accidētib⁹ q̄ in ipis sunt actiōib⁹ icipiem⁹. Dico qm mēbroꝝ cuiqꝫ cū aliqō acciderit incōmoduz ei⁹ nocet actiōes. Jncōmodū aūt aut accidit mēbroruz ex ꝓp'onis nālis corruptiōe cū ab ea aut in calorē aut in frigiditatē: aut i sic cum vel certe humidū discesserit aut ex malitia ei⁹ figure si illi apa fiat aut euellat aut imminuat in numero aliaqꝫ hmōi incōmoda accidāt organica: aut certe ex ptinuationū sepatiōe cū supuenit icisio illi aut cōtritio aut illisio a alia hmōi. ¶ Actiōes autē quēadmodū alio dictum est loco tres sunt. aiales. s. actiones vitales a nāles. Cuiqꝫ aūt harū actionū trib⁹ accit modis nocumētū. Aut em oino cessare facit vt cecitas a surditas hoecꝫ fit cum mēbro imoderatum a vehemēs accit incōmodum aut certe iminuit actionē vt caligo in vi su a audit⁹ mal⁹ hocꝫ erit si nō sit imoderatū incōmodum aut certe iminuit: a ab habitudine imutat quēadmodum q̄ in suoꝝ cōspectu oculoruz culices imagiat sevidere a muscas. Aut sile q̄d capilis a filis a quēadmodū cui⁹ immutatur auditus. Hocꝫ fit cuz incōmodū paruum est a debile.

¶ Capi. x. de accidētium que in actiōes igrediuntur aiales causis.

Et aiales q̄dem ftutes tres sūt actio. s. regēs q̄ gubernatrix vocat actio sentiēs atqꝫ actio voluntario mouens. Et regens q̄dem actio est a fantasie actio a cogitatiōis memorie actiōes dicunturqꝫ omnes he simul mēs. Nocumētū aūt mēti trib⁹ accit modis. Aut em oino deficit a est ei⁹ rei cā aut mala ꝓp'o frida q̄ corpori a subē dñat cerebri a si q̄dē ei⁹ fiat aduentus paululum a pedetim obstupefactio fit a in somno submersio. Aut certe mala erit cōplexio frida cum mā humore scz flatico q̄ vētriculos replet cerebri a oēs opilat semel subitoqꝫ: fitqꝫ abinde apoplesia: aut quoscā cerebri replet vētriculos semel a alios non nec opilat illos oino fitqꝫ epilepsia. ¶ Aut imminuit mēs a est ei⁹ rei cā mala ꝓp'o frida et debilis cerebro dñans fitqꝫ rōnis turbatio a mētis aut somn⁹ imoderat⁹. Aut ro ex mala est ꝓp'one cal'a fitqꝫ abinde desipiētia aut ex mala ꝓplexiōe humida a facit obstupefactionem aut ex mala complexione sicca a molestant vigilie. Aut vero fit hoc ex mala cuz materia complexione a si quidem materia flegmatica

matica est apa facit in duob⁹ pre cerebri ventriculis: fitq; ab inde passio q̄ litargir⁹ vocat obliuio. ſ. ꝛ ſi mā calꝺ est cholerica ꝛ dñat cerebro: aut ei⁹ operimētis apa facit morb⁹ qui phrenesis dr̄ gñatur cū ꝛ febris sequit ꝛ mentis alienatio. Si nō sit aūt cuz ea apa insania fit ꝛ sequit illā sine febre mētis alienatio. Si sit aūt hec ex flegmate ꝛ cholera rubea cōpsita mā cumā gñat q̄ est obstupefactio cū vigiliȝ. Si autez mā si hec cholera nigra ꝛ sine apate: passio fit q̄ melia vocat desiplētia. ſ. nigra. Qō si mā nigra vētriculo puppis cerebro dñata fuerit passio ortꝝ ꝯ ꝓgelationē mētis dicimus. Aut vo mēs iha aliter ꝯ expedit erit ꝛ hoc fiet: aut ex mala cōplone calꝺ: aut vapore calꝺ ad cerebꝝ ascēdenti: fitq; mētis alienatio q̄ in febrib⁹ est: aut ex mala cōplone frigida ꝛ sicca ȝ debili: fitq; abinde timor q̄daz ꝛ formido: aut ex vapore frido ꝛ sicco. ꝛ fit ex eis melia q̄ hypocōdriaca vocat. Aut certe ex hūore cholerico ꝛ flegmatico: q̄ in venis q̄ circa cerebꝝ ferunt multiplicat: gñaturq; vertigo ꝛ stupor. hec sunt accidētia q̄ totalitati accidūt mētis ꝛ cāe eaꝝ. Et qm̄ mēs ē phātasia cogitatio ꝛ memoria: ꝛ ē horꝝ cuiꝝ habitatio sedesq; in ꝓpo vētriculo cerebri: qm̄ vētriculorū horꝝ alicui sine alijs icōmodū acciderit ei⁹ nocumētū accit actiōi duoq; alie liberant partiū aliaꝝ actiōes. Et si q̄dē incōmodū pre acciderit cerebri phātasie nocet ꝛ aut oio deficit phātasia hois intm̄ vt ea q̄ ꝓsentia nō sunt videat sibi videre: quēadmoduz galien⁹ refert accidisse medico cuidā q̄ imaginabat secū in domo tibicines quosdā eē ꝛ sanitatis cogitatiōis cā ꝓcepit illos foras emitti: ꝛ ex memorie q̄ ei erat sanitate q̄ ad ipm̄ igrediebat agnoscebat: aut iminuit vt aliter res ituerividea tur ꝯ sit eaꝝ forma figuraq;: aut aliter ꝯ expedit ē imaginaturq; res ſȝ phantasia debili. Qō si medio accit vētriculo cerebri incōmodū aut oino cogitationē annulat intm̄ vt oino nō discernat iter ea q̄ faciēda ꝛ q̄ minime faciēda sunt quēadmodū cuidā ꝓtingit viro q̄ a sūmo dom⁹ i iferiora ꝛ vasa ꝛ oēz dom⁹ suppellectilē ꝓiecit minime sic nō oportere cogitās erratq; in imaginatiōis ꝛ memorie sanitate: tenēs memoria q̄cūq; ꝓiecisset: aut certe imminuit ꝛ mala fit cogitatio q̄ recte animi dicit discessus ꝛ a reb⁹ defectus: aut certe aliter ꝯ oporteat eritq; in cogitatiōe sua ꝛ viso minime bon⁹: dr̄q; eiusmodi habitudo mētis alienatio. Si aūt puppi acciderit; cerebri incōmodū memorie nocet ꝛ aut oio cessabit memoria ab hoie intm̄ vt oia q̄ facit obliuiscat: et dicit memorie ꝓuatio quēadmodū de q̄busdā antiquoꝝ refert galien⁹ qm̄ q̄dā q̄ a pestilētia liberabātur ꝛ suoꝝ obliti fuerint noiuz seq; ipos ꝛ amicos refutabāt aut iminuit nec reminiscit nisi q̄ prima sunt ꝛ dr̄ obliuio aut est ipi⁹ memorie alia ꝯ oporteret habitudo ꝛ memorie malū vocat. horꝝ aūt accidētiū singuloꝝ que triū sunt mētis actionū fit euētus ab etide causis a q̄b⁹ ꝛ toti⁹ mētis accidētia ꝓueniūt mala. ſ. cōplexione singulari aut cū mā. Significatur aūt nobis hui⁹ rei veritas qm̄ opium ꝛ mādragoza hec operant accidētia nimia sue cōplexiōis frigiditate. Et qm̄ de accidentib⁹ q̄ actiōibus ꝓtingūt regētib⁹ ꝛ eoꝝ cāis diximus nūc opz de accidentibus que in actiones ingrediuntur sentientes aggredi.

¶ Cap. xj. de accidētiū que in actiōes igrediūtur sentientes: diuersitatib⁹ ꝛ primuz de visu.

Quam de actionib⁹ nobis eēt disputatio sentientes diuisim⁹ in q̄nq; in visus. ſ. sensum. audit⁹. gust⁹. odorat⁹ ꝛ tact⁹. Nos igit hic ꝓmū de accidētib⁹ q̄ sensu fiūt visus ꝓsiderabim⁹ cū sensuū quinq; sit ꝑm⁹ ꝛ subtilior. Dico qm̄ visus sensus tribus nocumētū modis patit aut em̄ oio deficit ꝛ dr̄ cecitas aut iminuit ꝛ vocat obscuratio vel optura aut aliter ꝯ rectū fit ꝛ vr̄ homini si bi q̄dā videre q̄ minime sunt. Nocumēta autē hec q̄ visui accidūt trib⁹ ꝓtingūt modis aut ex ꝑmo visus organo q̄ cristalleis ē hūor. siquidē illi incōmodū acciderit aut qm̄ videns ad oculū vsq; nō deducit spūs aut qm̄ mēbroruz aliq̄ q̄ vtilitati cristalleidos parata sunt incōmodū q̄nis patiat. Incōmoduz accit illi aut ex ꝓsimili partib⁹ morbo si refrigeret aut cale fiat aut hūectet aut desiccet aut ex organico morbo vt si suo. ſ. moueat loco aut añ aut retro aut dextrorsuz vel sinistrorsuz aut ad inferiora aut ad supiora. Et si ad añriora moueatur oculꝰ ea fit ō cā glauc⁹ si ad posteriora niger ꝛ hec duo visui nō obsunt. Si aūt ad superiora moueat aut ad iferiora ꝓtingit eaꝝ de cā holez vnū q̄dē ituerī tāq; duo aliq̄ eo q̄ lumē ab vno dirigat oculoꝝ a supioꝛib⁹ ꝛ ab altero ab iferioꝛib⁹ ituetur; hō oculo cui⁹ ab iferioribus lumē dirigit rē q̄si demissā, altero q̄; cui⁹ lumē a supioꝛib⁹ ꝓcedit altioꝛē. dr̄q; hmōi accidēs strabositas. Qn̄ āt dextrorsum aut sinistrorsuz oculꝰ moueat fit holez vnū q̄dē nō q̄si duo ituerī qm̄ lumē ex singulis ꝓcedit oculis p vnā lineā iōq; ꝛ hoc incōmodū visui nō nocet. Nocumētū āt q̄ visui obest eo q̄ videns spūs minime rect⁹ ferat fit aut qm̄ q̄ videtem mittūt spūz vētriculi cerebri pre aliq̄ patiūtur incōmodū aut qm̄ hoc ipm̄ incōmodū nerno factū ē ꝓcauo aut qm̄ spūs ipe sua egress⁹ est nā. Incōmodū q̄dē q̄ vētriculis pre cerebri accit aut ex mala fit ꝓplone calꝺ aut frigida aut hūida aut sicca aut ex morbo organico aut apate aut ex ꝓtinuationū separatione. Et incōmodū q̄ ꝓcauo accit neruo oppillaꝛ

tio est. Oppilatio aũt illi accidit aut ex hũore grosso ꝛ viscoso aut cõpressiõe. Et egressꝰ spũs a sua ẽ nã aut in qualitate sua: aut in qũtitate aut in vtrisq; simul. In ql̃itate q̃dẽ aut si dẽsetur fitq; abinde visus paucitas: aut si subtilier q̃ ex re visus melior fit. In qũtitate vero aut si augmẽta: fuerit vñ ꝛ melior est visꝰ: aut iminuta fitq; visus debilitatio. Et si ql̃itas cũ qũtitate cõponeꝝ: ꝗtuor hmõi fient compositiones. Si fuerit spũs multus ꝛ subtilis quãlibet rẽ ꝛ de ppe ꝛ de longe optime intueꝝ hõ. Multi ꝛem̃ ẽ spũs extendi in remotiora loca. subtilis aũt spũs est qõlibet optima deprehẽdere cõprehẽsiõe. Si sit aũt spũs multꝰ ꝛ grossus: qõ remotũ ẽ hõ spũs multitudine videt: nõ tñ bene eo qõ grossꝰ sit. Et si spũs est paucus ac subtilis qõ primuz ẽ optime videt sua subtilitate: nõ aũt lõginqua intueꝝ eiꝰ paucitate: paucꝰ ꝛem̃ ad locũ vsq; lõginquũ nõ extendiꝝ. Qõ si ꝛ grossus ẽ ꝛ paucꝰ spũs: remotũ qõ ẽ nõ videt sua paucitate ꝫ nec primuz sua grossitie. Que ꝙ accidũt visui accidẽtia cã incõmodi qõ alicui accidit mẽbroꝝ q̃ in auriliꝭ sunt cristalleidos hũoris: aut fiũt incommodi cã qõ foramini accidit pupille: aut engaidos humoꝛi: aut tunice cornee: aut palpebris. Foramini q̃dẽ icõmodũ accit. tiũ. modis. Primꝰ ẽ cũ dilataꝝ. Scõs cũ arctaꝝ. Tertius cũ moueꝝ. Quartꝰ cũ scindiꝝ. Et dilatatio aut nãlis est: aut extranaturalis: ꝛ vtraq; mala est: ocli nãq; lumẽ spargiꝝ ꝛ nõ ꝙgregatur. Hoc aũt dnabꝰ fit de causis: aut tunice siccitate cõgregãtur que in circuitu foraminis sunt partes ꝛ cõprimũtur ꝛ a cẽtro remoueꝝ: ꝛ huius passiõis difficilis est sanatio: aut aꝑate qõ in ea fit: ꝛ ipam dissẽdit. Scõa est cã ꝓp humoris engaidos copiã q̃ illã replet: iõq; foramen distendiꝝ. Arctatio aũt aut nãlis est: aut extranaturalis. Si nãlis est ꝛ laudabilis: cõgregat ꝛem̃ spũm videntẽ nec sinit spargi. Et si extranaturalis mala eiusq; cãe causis opposite fũt dilatatiõis. Hoc ẽ aut qm̃ cornea tunica enervata est aut hũiditate supflua: aut qm̃ q̃ albugini oui sitis est humoꝛ euacuatus est: nec est huic aliq̃d qõ eã ipleat tunicã ꝛ roboꝛet: enervaturq; hac de cã: eiusq; adinuicẽ supincidũt partes. Eũo aũt engaidos hũoris incõmodũ est visꝰ validũ: sequiꝝ nãq; hoc hũoris crista lleidos desiccatio occurritq; exteriꝰ lumẽ sine mediãte inter eos. Foraminis aũt commotio aut naturalis aut extranaturalis. Et extranaturalis fit: si tũica scindaꝝ vuea alio q̃s foramis loco: roboꝛekq; tũica vuea ꝛ scissura ꝙsolideꝝ in cõmodũ hic foramis scilis motꝰ visui manifeste nõ obest. Foramis aũt scissura si modica ẽ nec ad engaidos trãsmittiꝝ hũoꝛẽ visui nõ nocet nocumẽto manifesto. Si aũt scissura transmittiꝝ intrã vt decurrat ab eo engaidos hũoꝛ ꝛ cornee obuiet tunice: duo abinde fiũt nocumẽta. Alterꝝ ẽ cũ vuea cristalleidi obuiaꝝ ẽ nec ipsi ẽ cristalleidi, ptectio: aut ꝙ ipam alliget. alterꝝ ꝙ ꝙ spũs videꝭ in foramie nõ coadũtur. egrediꝝ ꝛem̃ totꝰ ꝛ spargiꝝ foramis a dilatatõe. Incõmoda ꝓuo q̃ engaidos sequũtur hũoꝛẽ aut i eiꝰ fiũt q̃litate: aut iquãtꝫ. In quãtitate si mltipliceꝝ ipedimẽtũq; fiat ne adipicẽ exteriꝰ ꝛ iteriꝰ lumia occurãt. Aut si diminuatur ꝛ hũoꝛ ipe cristalleidos luci obuiet exterio ri sine mediante. In q̃litate aũt aut in colore aut in liquoꝛe. In liquoꝛe si spissekꝛ grossities eiꝰ aut pua ẽ aut imoderata. Si pua oculũ q̃ remota sunt, phibet intueri ꝛ in primo intuitus est sanꝰ. Si imoderata sit ꝛ in ea tota visum, phibet ꝛ hmõi vocaꝝ incõmodũ aq̃. Et si in pte aut incõtinuatis erit ptiꝰ aut abinuicẽ diuisis. Et si in cõtinuis aut erit in medio aut circa mediũ. Et si in medio fit abide vt singula videat corpa tanq̃ diuisa opinabaꝝ in vno quoq; tpe. Si ꝙ circa mediũ oculi multa sit, phibet videre corpa. vno eodẽq; tpe intrñ vt egeat singula intueri corpa suo spatio ꝓp eiꝰ paruitatẽ coni visus. Si aũt in ptibꝰ fuerit abinuicẽ separatis diuersisq; fit abinde hoiez in cõspectu suo tãq; muscas videre ꝛ culices capillosq;: acciditq; hoc plurimum dũ a somno surgiꝝ maxieq; pueris ꝛ febricitãtibꝰ. Huiꝰ ꝙ hũoris imutatio tribꝰ fit modis. Quidã est vt ad nigrũ inclinet fitq; abinde hoiez oia q̃ intueꝝ tanq̃ si in fumo aut pulnere sint videre. Aliꝰ ẽ cũ ruboꝛ in eo dñatur quẽadmodũ vt ei accidit cuius in oculo vngula inuenit: vñ rubet ꝛ opinaꝝ hõ cticta que videt coloris eẽ rubei. Tertiꝰ est cũ in eo croceꝰ superabundat colꝛ vñ homini opinari accit oia q̃ videt crocea eẽ quẽadmodũ icteritiꝭ ꝙtingit. Pars aũt q̃ foramini ipsi tũice cornee opposita ẽ icõmodũ aut a seipopatiꝝ aut ab alio. Et q̃ illi a seipsa icõmodũ fit aut moꝛbi ptibꝰ erit ꝙsillis: aut oꝛganicꝰ aut ꝓtinuatiõis sepatio. Et ꝙsilis ptibus moꝛbis aut ex hũiditate arbitraturq; hõ in fumo eẽ vel nebula q̃ videt oia aut desiccatur fitq; spasmꝰ visusq; abide debilitaꝝ: accit qz hoc maxie senibꝰ vite eoꝝ in vltimis. Spasmatur quoq; tunica cornea iminutiõe engaidos ꝛ foramis fit arctatio. Ubi aũt ex siccitate eiꝰ ꝙtingit arctatio nõ fit foramis. Moꝛbꝰ poro q̃ illi fit oꝛganicꝰ grossities est ꝛ dẽsatio: fiũt qz ab aposteмate: accidũt abinde obscuratio ꝛ opimẽtũ in visu iuxta eius ẽqtitatis magnitudinẽ ꝛ paucitatẽ. Incõmodũ aũt qõ a ꝙtinuationũ sepatione accidit vlcꝰ ẽ. Ulcꝰ aũt aliquoties trãsmittitur aliquotiens nõ. Et si minime trãsmittitur duabus nocet de causis: altera ẽ eo ꝙ in eo superfluitates cõgregaꝝ ꝛ sordes: ꝓhibeturqz interiꝰ lumẽ exteriori occurrere. Alta ꝙ cristalleis exteriori ꝓpiꝰ ꝗor sit lumini.

Si aũt trãsmittat visui obest: eo q̃ engaidos euacuet humor. Incõmodũ ãt q̃pti accit cornee q̃ foramí opposita ẽ ab alio aut ex ꝓsolidãte ẽ opimẽto aut ex palpebris. Ex ꝓsolidatiõe q̃ si in ea vngula ꝓducat: operiatq̃ q̃ foramini oppositũ ẽ cornee. aut si obtalmia illi accident q̃ chimosis ꝺr q̃ est apostema ꝛ in albo ꝛ in nig̃ oculi opituꝛq̃ foramẽ. ꝓpalpebre ꝺo cornee nocẽt aut apate: q̃ in eis ẽ: opituꝛq̃ q̃ foramí oppositũ est. aut pruigie q̃ ingſſat palpebras ꝛ subleuat: opituꝛq̃ foramẽ aut certe grãdine q̃ illi accit oblõgũ. ſ. apa i exteriori cõtingẽs palpebre. hec ẽ accẽtiũ assignatio que in visus ingrediuntur sensum.

¶ Caplm. xij. de his que in sensum audit⁹ ingrediuntur accidentibus.

Ꝺoꝛo que audit⁹ ꝓtingũt sensui accidẽtia trib⁹ accñt modis: aut emꝺoio deficit auditus ꝛ ꝺr surditas: aut iminuit ꝛ grauitas vocat auditus: aut alr ẽ q̃ expediat ꝛ appellat audit⁹ malus. Nocumẽtũ aũt sensui accit audit⁹ aut pp incõmodũ q̃ virtuti accidit p quã ẽ auditus: aut instro p° ipsi⁹. Et audit⁹ ꝟtuti icõmodũ accit aut pp mittẽtẽ q̃ ẽ cerebꝝ: aut pp neruum q̃ ꝟtutẽ portat audit⁹ si illi accidat incõmodũ. Fit aũt incõmodũ aut ex cõsili ptibus morbo vt mala ꝓplexione cala aut frigida humida aut sicca q̃ accidit illis. Aut ex morbo organico vt apate ꝛ opilone. Aut ex cõtinuationũ sepatione vt pcussiõe ꝛ illisione. Et icõmodũ q̃ p̃mo accidit organo audit⁹ q̃ ẽ scz ps larga ꝛ ãpla neruí audit⁹ ipi⁹ operiẽtis foramẽ q̃ in osse ẽ: aut in ipa accit suba aut incõmodi alteri⁹ cã q̃ alicui mẽbroꝝ ipi seruiẽtiũ q̃ ꝛ ipsi⁹ adiuuãt actionẽ. In suba q̃ ꝺ sua ex mala ꝓplone cala aut frigida humida aut sicca: aut ex organico morbo vt apate aut ex ꝓtinuationũ separatiõe vt cõtritio ꝛ icisio. Que aũt accidunt illi mẽbris seruiẽtib⁹ vt foramí exteriori ꝛ nerno p quẽ ꝟtus decurrit audit⁹ incõmoda sunt ex opilone. Opilo hec ẽ aut apa aut ꝟruca: aut caro supabũdãs: aut certe ꝺes aut lapis q̃ foramini incidit auditus.

¶ Caplm. xiij. de accidẽtibus que gustus sensui contingunt.

Accidẽtia que gust⁹ fiũt sensui. tribus oriũtur modis: aut nẽpe tot⁹ ipse cessat gust⁹ ꝛ oio: nec sentit aliq̃s hõ saporeꝝ: aut iminuit vt fiat scit hoi sensus in saporeꝝ debilis aut aliter ei⁹ est iudiciũ q̃ rei postulet ordo. Sentit itaq̃ tunc homo saporeꝝ sed nõ degustat: aut saporem sentit aliquoꝝ ꝛ degustat aliter q̃ ipsoꝝ sint saporeꝝ: cũ lingue. ſ. alicui⁹ ꝺñat q̃litas saporis aut amaritudo ꝛ est ex colera rubea aut acerbitas ꝛ est ex fleg mate aut salsugo ex fleg mate salso. Et si ꝺñans multi⁹ ẽ hũoꝝ q̃ sicꝺã horũ sentit hõ saporꝝ scz nulli⁹ ei⁹ iniciat saporem lingue ꝛ si pauco saporẽ sentit illũ q̃ supabũdat ꝛ lingue ei⁹ ꝺñat th aliq̃s degustat saporeꝝ cibus eñ eiusmodi cõmouet in ea ꝺñantẽ hũorẽ. hec aũt nocumẽta gust⁹ accñt sensui aut pter incõmodũ q̃ ꝟtuti accit depellenti aut instro gust⁹ sensus p̃mo. Et q̃ ꝺ depellẽti accit incõmodũ ꝟtuti aut pp eã est cerebri ptẽ a q̃ dirigit p quã gust⁹ sensus ẽ neru⁹ aut pp illaz ferẽtẽ neruũ. Mẽbro ꝺo aut ex incõmodo q̃ ꝺ organo accidit p̃mo gust⁹: lingue. ſ. suba aut q̃ illi seruiẽti tunice. ſ. ipam operienti.

¶ Capitulum. xiiij. de accidentibus que odoratus sensui supeniunt.

Accidentia vero q̃ odoratus cõtingunt sensui aut cã eoꝝ q̃ virtuti accidũt odorat⁹ nocẽtiũ fiũt: aut q̃ instrumẽtis odorat⁹. Et nocumẽtuz q̃ꝺ q̃ ꝟtuti accit aut ex mala est ꝓplonez q̃ duobus pre cerebri inest vẽtriculis: quemadmodũ ex repletiõe accñt capitis supfluitates ꝛ hũiditates ꝛ ex solis caloꝛe ꝛ ex aeris frigore. Accit vero instro odorat⁹ p̃mo aut ex seip so: aut seruiẽtiũ cã mẽbroꝝ. Et instrm p̃mum duo sunt augmẽta q̃ vberib⁹ silia sunt q̃ꝺ⁹ incõmodũ accit aut ex morbo ptibus ꝓsili cum refrigerat aut calefit aut humectat aut desiccat: aut morbo organico vt opilatiõe q̃ illi accidit. Mẽbra ꝓro q̃ huic deseruiũt instrumẽto duo sunt nasi meat⁹ ꝛ os pforatũ ac operimẽtũ pforatũ. Icõmodũ aũt nasi meatib⁹ aut ppter morbũ organicũ: aut ex continuationũ sepatiõe. Et morb⁹ q̃ꝺ organic⁹ est apa caro supcrescẽs in nasi meatib⁹: vñ opilo fit meatuũ: phibeq̃z q̃ ad odoratũ puenit vẽt⁹. Cõtinuationũ aũt sepatio vt illisio ꝓtritio si naso ꝓtingit meat⁹ etem ꝓmit ꝛ opilat. Et q̃ꝺ ossi ꝓtingit pforato ac opimẽto ei⁹ silꝫ. Aut hũor est grossus illꝺ opilãs foramẽ ꝛ ab odoratu p hibens aut humor putridus ꝛ sentit fetidum hõ odorẽ cũ nihil illi primum fiat putridum.

¶ Capitulum. xv. de accidentibus que tact⁹ accidunt sensui.

Tactus sẽsus oib⁹ ẽ cõis mẽbrz corpis cũ mẽbroꝝ cuiq̃ neru⁹ mittat sẽsũ illi ferẽs ꝛ volũtariũ motũ sil aut certe nerus p quẽ sẽsus ill⁹ mistrat neru⁹ p quẽ volũtari⁹ ei⁹ fiat mot⁹ quẽadmõz eo dixim⁹ loco q̃ ꝺ neruis disputatũ ẽ. Accñt ꝺo tacta sensui icõmoda quẽadmodũ ꝛ alijs sensibus nisi q̃ his nõ vocãt ꝓpijs singla noib⁹ q̃ꝺ⁹ significẽt quẽadmodũ ea que audit⁹ sensui cõtingunt vocant surditas ꝛ audit⁹ grauitas ꝛ que sensus visus icõmoda sunt cecitas

ꝛ caligo vel obscuratio. Sz tñ eox q̄dā cōibꝰ vocanꝫ noibꝰ: vt dormitatio ꝛ eneruatio: cum duo hec accidāt in oibus mēbris accñtia: fiūt ex in q̄busdā sine alijs quēadmodū in māibꝰ ꝛ pedibꝰ: diciturqꝫ manuū ꝛ pedū eneruatio aut dormitatio. Delectatio āt ꝛ dolor ipsa q̄z oibus accidūt mēbris: nec ꝑpuz est illis nomē si q̄busdā sine alijs accidat mēbris. Tactꝰ āt sensui fiunt incōmoda quēadmodū ꝛ in alijs ꝛ ad eūdē modū membris. tribꝰ. s. modis aut eñ oio cū eo sensus deficit ꝛ motꝰ maxieqꝫ hꝰ in pedibꝰ fit ꝛ māibꝰ. ꝛ vocaꝫ eneruatio. Aut iminuiꝫ ꝛvocatur sensus paucitas ꝛ debilitas ꝛ mēbri dormitatio: aut certe alr est ex expetit nā diciturqꝫ egritudo ꝛ dolor. Et eneruatiōis cause eedē sūt q̄ dormitatōis: nisi qō ꝑ enerua tionē accit incōmodū ꝟalidū est ꝛvehemēs cū quo ꝛ sensus deficit ꝛ motus volūtarius oio. ¶ Incōmodū āt qō a dormitatiōe fit modicū est ꝛ difficil cū eo ē sensus ꝛ motꝰ: nō tñ deficiē tes oio. Dormitatio aūt fit aut in toto corpe ꝛ difficiliaꝫ cū eo sensus ꝛ motꝰ sit: aut i vno mē bro ꝛ erit cū motꝰ difficlꝫtate aut vacua erit hac difficlꝫtate vt dētiū ꝙgelatio. Cōgelatio eni i dē tibꝰ dormitatio ē q̄ ab acerboꝝ masticatōe in ducit. Cā āt dormitationē adduces ꝓhibitio ēträsitꝰ ꝼtutis a cerebro ꝑ neruū q̄ ad mēbꝝ ꝓuenit. Aut manifesta cā vt frigꝰ ꝛ nix cū mē bro obuia sunt: ꝙgreganturqꝫ neruoꝝ ptes ꝛ spissanꝫ ꝓhibetqꝫ einsmodi res ꝼtutis träsitū sentiētis: quēadmodū siqs manu piscē teneat obdormitatē: q̄ dr bereca. hunc nāqꝫ homo manu piscē tāgēs friditatis eius ꝼtute manꝰ obdormiꝫ ꝛ eiꝰ difficiliaꝫ motus: aut cā ꝑcē dēs ꝛ hoc aut ex mala cōplone vt hūores fri di ꝛ grossi q̄bus nerui ꝓpascūtur spissanturqꝫ ꝛ refrigerāntur. Aut opilatio: ꝛ hec in cōcauis ē neruis ex humoribus grossis ꝛ viscosis q̄ ꝙ ca uitati inuiscāt neruoꝝ: vt oculoꝝ neruis. Aut neruis sine ꝙcauo ꝛ est aut ex aꝑte qō subꝫ ingrossat neruoꝝ: aut ex cōpssione q̄ incidit il lis: vt ligamētoꝝ ꝛ ossiuꝫ exulsoꝝ fractoruq̄. His itaqꝫ de causis dormitatio fit ꝛ eneruatio. ¶ Eorūq̄ aduētus aut in toto fit corpe si i ce rebro fuerit incōmodū: aut in ꝓtibꝰ mēbris si fuerit in nucha: aut i vno mēbro si neruis tñ q̄ ad illō dirigunꝫ cōtigerit. ¶ Cerebro qō si incōmodū fiat: corpꝰ oē sensu ꝑuaꝫ ꝛ motu: est qꝫ mors patiētis cū icōmodi adnētu. ¶ At ꝙ nuche si accidat icōmodū ꝑmi spōdilis loco q̄ patiꝫ: viuet tādiu ꝼta: est ꝛ suffocati fune vita incōmodum ꝛenim posteriori accidit cerebri ventriculo. ¶ Sic quoqꝫ minime viuet cui in loco qui post ꝑmuz est spondilez: ꝛ secundum ac tertiuz accidit incommodū: nisi q̄ horum mors anhelitus causa ꝑuationis fit: nō quod aliquod puppi cerebri incōmodū acciderit. Nerui namqꝫ qui ad pectoris mittūtur lacer-

tos post hunc oriunꝫ locū. Si aūt nuche post quartū spōdilē incōmodū fiet qui einsmōi pa tiēt supiores colli mouebit ptes. Cuz aūt post q̄ntū spōdilē oium q̄ in pectore sunt mēbroꝝ motꝰ deficiꝫ excepto diaphragmate nō etem ad ipm magnū attinget abide incōmodū re manetqꝫ simul modicꝰ in supioꝝbꝰ locis mo tus pectoris q̄busdā lacertis eodē q̄z modoꝝ ossi scapularū motꝰ supest sensusqꝫ anterioꝝ bus brachij qm̄ sextū neruoꝝ par qō ad ma nū sensuz defert ꝛ motū hoc oiꝫ ex loco. Qō si post sextū nucha patiꝫ spondilē supioꝝ pe ctoris mēbroꝝ motꝰ cessat nec ad diaphrag ma uocumētū puenit multū remanētqꝫ i sca pulis motꝰ ꝛ sensus brachiiqꝫ ꝛ cubiꝫ mouē tur ꝛz nō sentiūt. ¶ Qō si icōmoduz hoc loco qō post septimū ē spōdilē acciderit diaphrag ma ꝛ lacertoꝝ pectoris multi mouenꝫ scapu la excepta. hec etem nō sentiēs mouebꝫ. Qō si post octauū fiet spōdilē ꝛ nonū totiꝰ est pecto ris motꝰ supstes ꝛ manꝰ vtreqꝫ salue sunt ꝛpu ri sensus ac motꝰ. Sic ꝛ in oibus ꝺiudicādū est spōdilibꝰ q̄bꝰ incōmodū accit. Nocumētuz nāqꝫ ea sequiꝫ mēbra ad que nerui abinde ꝑ ducti tēdūt. ¶ Nerui porro q̄ ad vnūqōqꝫsin gulariter ꝓferunꝫ mēbroꝝ si forte patiantur singulariter mēbro nocet illi in sensu ꝛ motu. Nosti aūt vnūquēqꝫ neruoꝝ q̄ ad singula de ferunt mēbra ꝛ sensum ꝛ motū ex eiꝰ loci spe culatiōe in quo mēbra exposuimꝰ cū ō neruo rū diximꝰ ortu scieſqꝫ abinde cū alicui pi ner uoꝝ incōmodū fit aut sensus ꝛ volūtariꝰ mo tus simul ab illo cessant mēbro adqō neruive niūt illi hocqꝫ erit si nerui hij ꝛ sensum simul ferūt ꝛ volūtariū motū aut remanēte motu sē sus cessat. hocqꝫ tunc tūc cōtingit cū ad mem brū duo ferunꝫ nerui quoꝝ alter ꝼtutē motꝰ ad lacertos defert: alter aūt cuti qua mēbrū vestiꝫ tactꝰ sensum ministrat ꝛ incōmodū ner uo sensu tactꝰ ꝙtingit porrigēti: aut certe mo tu deficiēte oino sensus supest. hocqꝫ cū incō moditas illi neruo motū suggerēti iferꝫ. Cū aūt mēbro vno ministraꝫ neruo sensus ꝛ mo tus simul incōmodūqꝫ: magnū fit ꝛ motꝰ ces sat ꝛ sensus simul ab eo mēbro ꝛ si vehemens nō fuerit motui nocet ꝛ sensus supest sanus. Motꝰ etem virtutis indiget ꝓlima ēntitate sē sus aūt per modicā ministrat ēntitatē.

¶ Cap. xvj. ō delectatiōis ꝛ doloris q̄litatib⁹.

Delectatio ꝛ dolor in oi bus sūt sensi bus alteratione sentiētis in nā sē sitiui quēadmodū eo dictū est loco quo de q̄litatib⁹ ditimꝰ sensuū nisi q̄ delectatio ē ab eꝛnāli hitudine in nālē alte ratio dolor eꝛ a nāli in eꝛnaturalē hitudinez alteratio ē. ꝓma vt corpis a lāguore i sanita tē alteratio. scōa a sanitate i morbū hec alte-

ratio cū modica ē nec delectatio fit nec dolor quēadmodū si sup hois corp⁹ scitillule cadāt ignis dolor nō fit ⁊ si forte aliq̄d qō temperati fit caloris modicūq; minime delectat. Sic quoq; ⁊ si in sentitū alteratio paulatim fiat ⁊ in tpis lōgitudine nec delectatio fit nec dolor. Cū aūt simul magna ē aut hoc aut illō fit quē admodū si sup alicui⁹ ceciderint ignis carbones corp⁹ magni ipm cōburūt ⁊ dolor fit: aut si forte lenis alicui⁹ rei hō magnā ptē attigerit delectatiōis in vltimo delectat. Cū āt sel ē hmōi alteratio alterutrū fit tāq; si ad aliq̄d in fluat mēbroꝝ mā cal⁹ aut frida semel dolor fit: ⁊ si ab alicui⁹ corpe nocēs euacuet mā semel delectationē abinde sentit hō vt cū vulnerib⁹ sanies euacuat. Delectatio aūt ⁊ dolor intact⁹ sensu fortiores sunt q̄ reliq; sensib⁹ grossior ꝛem ē sensuuz nec alterat ⁊ mutat in alicui⁹ rei nām facile ſz tarda quādā difficultate eo q̄ sentitū facile ⁊ celeriter passiones in eo nō opet pp ipsi⁹ grossitiē: resistit ꝛem illi p hibet. Nōcūq; aūt alicui⁹ arcet actionē ⁊ amouet ampli⁹ ipm ledit. Reliq; oib⁹ sensib⁹ delectatio ⁊ dolor ex eis q̄ sentiunt non magna fit quēadmodū tact⁹ magnuz q̄d accit sensui eo q̄ celeri⁹ in rei alterenť nām sentite faciliusq;. Nisi q̄ in alijs eoꝝ maior ē ⁊ delectatio ⁊ dolor q̄ i alijs iuxta subtilitatis eoꝝ ⁊ grossitiei quātitatē. Visus itaq; sensus sua citi⁹ alterat subtilitate ⁊ in sentiti mutat nām coloris scz. Quare q̄titas illi nō accit magna delectationis aut ꝑtra ex sentiti nā. fūtq; hi duo sensus visus scz ⁊ tact⁹ in delectatiōe ⁊ dolore in extremitatib⁹ duoꝝ oppositoꝝ. Reliquoꝝ oluz nāliter hec duo media ē: nisi q̄ in gust⁹ sensu delectatio ⁊ dolor debiliores sunt q̄ in tact⁹ sensu. subest ꝛem hic illi in grossitie. in audit⁹ antē sensu fortiores sunt q̄ in visu. est ꝛem illo grossior. Odorat⁹ porro sensus iter auditū medi⁹ ꝓsilit ⁊ gustū in grossitie ⁊ subtilitate alterationisq; celeritate ⁊ mora: queq; illi delectatio accit ⁊ dolor mediū tenēt. Et sciēdū doloris cāz oīz in sensu ꝓtinuationū sepationē eē. Hoeq; in tact⁹ sensu aut ex aliq̄ fit acuto ⁊ icidēti aut graui illicdēti ⁊ ꝓterēti: aut aliq̄ extēdēti re: aut ex friditate ⁊ caloze. Calor aūt ⁊ frig⁹ corpi nocēt ꝓtinationū mēbroꝝ separatione Caloris ꝛem i moderati ē ratificare ⁊ dissūgere mēbri ptes fridū ꝓtra ꝙgregat ⁊ spissat ei⁹ ptes adinuicē intrīn vt alie ab alijs sepenť: q̄re ei⁹ ꝓtinuationes disgregank: q̄le q̄d luto accit cū ꝛem siccať scindit. Et sciēdū malā cōpl̄onez dolorē facere. Siquidē varia sit ⁊ ineq̄lis in oi corpe. Si sunt ꝛem oi hec in corpe eq̄lis dolorē nō parit eo q̄ corpi tāq; sit nālis cōplo: nec mēbroꝝ aliq̄ sua ledūtur nā. hmōi i ethica cōtingit febze ⁊ hydropisi. he ꝛem male ꝓplones male sunt ⁊ tū in oi eq̄les corpe ⁊ mēbris: nō ⁊ doloꝛē ab eis nō sentiūt. Nō ꝛem in eoꝝ corpoze ē mēbrū aliq̄d sanū q̄d nocumētū sentiat mēbri ⁊ egrotationē. Inde igit putrida febris ꝓdica magnū patieti ꝓmo facit ꝓdo dolorē magnāq; angustiationē eo q̄ alienū q̄d illi accidat: q̄d ꝙnetū nō nouerit. Si āt tpe ei⁹ ꝓlixius fiet ipāqz in oia diffūdeť corpis mēbra dolor nō sentiť ⁊ molestia. At ꝙo varia diuersaq; mala cōplo oib⁹ nō erit in mēbris corporis eq̄lis: ſz in alijs diuersisq; ⁊ ipa diuersa in his ꝑplioꝛ: in illis minoꝛ: vñ ⁊ diuersis fit doloꝛ ptib⁹: eo q̄ q̄dā i alia faciāt ⁊ alia ab alijs patiank. Doloꝛ āt in visus sensu ex albedinis fit coloze q̄ diuidit ⁊ spargit quēadmodū in tactu caloꝛ: aut ex nigro coloze: q̄ lnmē ꝙgregat coadunatiōe nimia ꝙtinuationisq; accit sepatio ab eo quēadmodū in tactu a frigoze. Est aūt hoc in gustu aut ex acerbo sapoze ⁊ pūgitiuo q̄ lingue separāt ptes quēadmodū cal⁹ facit aut pōtico ⁊ insuaui q̄ tāq; ⁊ frig⁹ disterminat. In auditu a voce fit magna ⁊ acuta q̄ audit⁹ separāt sensū sicut ⁊ alb⁹ visum coloꝛ. Accit aūt sensuū cuiqz delectatio ⁊ doloꝛ: aut ab extra vt visui auditui ⁊ odoratui. hij etēm delectant ⁊ cōtra colorib⁹, vocib⁹, odoribusq; ab exterioꝛib⁹. Et ab interioꝛib⁹ fit illis tm̄ doloꝛ: aut ab itus ⁊ eſ: vt sensui ꝙtingit ⁊ gust⁹ et tact⁹. Gust⁹ q̄dē sensui fuit hec ab exterioꝛib⁹ p sapoꝛes: ab itus aūt sanguis delectat sapore ⁊ flegmatis dulcis. nocet aūt cholera ⁊ salso flegmate si i corpe dominenť lingue aut ad ipaz mittank a stō. Tact⁹ porro sensui ab exterioꝛib⁹ lesio fit reb⁹; his q̄ ꝙtinuationū faciūt sepationē vt icisiōe ⁊ illesiōe: ⁊ ab iterioꝛib⁹, calida cōplone aut frida supfluitatibusq; grossis q̄ disrūpūt: hūoreqz acuto q̄ icidit. Ab exterioꝛib⁹ fit illi voluptas mollib⁹ ⁊ in caloze ⁊ frigoze tēperatis. ab iterioꝛib⁹ ꝙo cū mā excoctur mala nocēsqz ⁊ digerit maturationē nāq; ⁊ digestionē voluptas cōmittat: aut cū dissoluūtur maleꝛa corpe supfluitates quēadmi balneo fit cū supfluitates dissoluūtur cal⁹ ⁊ pungētes: ſz ⁊ cū q̄ nocebat egredit ⁊ manifeste purgat q̄lis ē in coitu voluptas cū spma egreditur. Spma nāq; si in vasis fuerit suis multiplicatū nām ledit: q̄re ipz foras hec depellit: nisi q̄ maioꝛ ē cū eūatur spma delectatio q̄ ei⁹ fuerit collectiōe nocumētū: eūatio nāq; ei⁹ fit semel: alteraturqz sensus ab eo semel vñ ⁊ maioꝛ ei⁹ ē voluptas. Collectio ꝙo ei⁹ pedetē tim fit: nec alterat ab ea sensus semel: vñ ⁊ nō multū facit in sensu doloꝛē. Voluptas autē q̄ mulieri fit ex coitu maioꝛ est q̄ viro. In muliere ꝛem fit voluptas ⁊ eſionis spmatis causa ab ei⁹ vasis: q̄qz matrix a veretro sperma contrahit. In viris aūt voluptas hec eius actionis spermatis est solius.

Ca. 17. ō accītib⁹ q̄ appetit⁹ ciboꝝ actōi accīt.

Quoniam vt ostẽsum ẽ ad stõi os nerui a cerebro dirigũtur per quos appetitus fiat sensus: facta sunt q̃ ipsum sequunt accidẽtia. eadẽ q̃ & tact⁹. ¶Que aũt ori stõi fiũt incõmoda: q̃dã ei⁹ nocẽt actiões ex ipsi⁹ substãtia: q̃dã alioꝝ nocẽt actionẽ mẽbroꝝ. Et q̃ hui⁹ nocẽt actiõi sensus in sua suba: ipa sũt q̃ appetitui nocẽt. Que ño alijs mẽbris: aut ꝓfiguratiõe: illis nocẽt & colligãtia q̃lia sunt q̃ cerebro accidũt incõmoda ab his q̃ in stõi sunt ore q̃ ex re accidẽtia fiunt varia & diuersa iuxta incõmodi nãm vt epilepsia. alicatio mẽtis mania. Aut certe illis sua nocet vicinia: quẽadmodũ cordi defectũ videmus accidere: cũ stõi os a locatiõe cordi proximũ sit. Et q̃ actiõi appetit⁹ fiũt accẽtia: eodez quoq; sunt mõ quo & in alijs ꝓtingũt actiõib⁹ tripliciter. s. Aut eñ oio desicit aut iminuitur aut aliter q̃ expedit ei⁹ ẽ nã. Et plen⁹ appetitus defect⁹ fit. Aut qñ corp⁹ minime eñatur: nec dissoluuntur ab eo p aera ea q̃ opz alia supplere locũ: aut qñ vene nihil ab eñe ꝓtrahũt & concaũitates ac epar ab eo. Et stõi oris sensus cessatio aut incõmodi cã est qõ stõi accidit ori ipsimet si fiat ei mala cõplo cala vt i febrib⁹ accit appetit⁹ cessatio: aut qõ cerebro quẽadmodũ in passiõe alienatiõis mẽtis appetitũ cessare ꝓtingit: aut icõmodi certe quod neruis fit a stõi os a cerebro missis. Hoc autẽ aut ex difficultate & cõpressiõe fit: vt ex fissura p ferrũ. Imminutio aũt appetit⁹ fit cũ q̃ eius faciũt cessationẽ cãe q̃ debiles molestãt. Et ño malũ aut in cibũ est aut in potũ. Et appetitus ciboꝝ malitia aut in q̃litate erit aut in quãtitate. In quãtitate q̃dẽ cũ appetit q̃s ciboꝝ multitudinẽ quẽadmodũ canini appetitus accit hmõi. Et hoc aut hũoris ẽ acerbi q̃ i stõi ꝯclusus ẽ ore cã. sequiturq; eiusmõi egestionũ multitudo & hũiditas aut qñ q̃ p dissolutionẽ est eño imoderata ẽ: cui⁹ exuberantia aut caloris ẽ cã dissoluẽtis & ꝯsumẽtis aut retinẽtis debilitate ꝓtutis. Appetit⁹ aũt ciboꝝ malitia in q̃litate fit cũ hois appetit⁹ ad acerba declinat aut salsa aut pũgitiua: fitq; illõ nõ nũquã terrã appetere & gipsũ ac carbones nigros: hocq; ex hũore fit malo frigido i stõ. plimũ aũt hec accit passio ꝓgnãtib⁹ qvocaũt appetitus incõtinẽtia fitq; hoc maxie ꝑmo & secõo & tertio mẽsib⁹ cũ fet⁹ puus ẽ nec multo ꝓualet adhuc sanguine pasci menstruoꝝ imo pauco q̃ meliozi: q̃re mal⁹ supereſt sanguis & in ore ꝯgregaũ stõi fiũtq; mali abide appetit⁹. Quare ia facto mẽse hmõi ipzob⁹ cessat appetitus qñ fet⁹ iã creuit & ꝯfortat⁹ est ad sanguis trahendã copiã supfluitatesq; defecerũt: q̃dã q̃ võitu q̃ ꝓgnãti fit: q̃dã aũt ciboꝝ iminutiõe q̃ appetit⁹ sequit defectũ. Accit aũt hmõi appetitus & aliꝝ q̃ ꝓgnãtibus cũ in eoꝝ stõi ore supfluitates coadunant male. Et siquidẽ humor ille ꝯgregat⁹ in stõi ore pũgitiuus est ciboꝝ iminuit appetit⁹ crescitq; ad potũ si acerb⁹ in cibos augmẽtat & a potu reprimit. Acerb⁹ et eñ hũor stõi ꝯgregat os simulq; mãs & comprimit eas: vñ eaꝝ imminuitur ẽtitas & suba immergit. Remanẽt itaq; vacua quedã loca que desiderat repleri natura: fitq; abinde appetitus: quẽadmodũ ab euacuatione & dissolutione. Amplꝰ hũor acerbus stomachi cõgregatos ꝯfortatq; fitq; ei⁹ acumẽ maius & fortiꝰ Si sit aũt hũoris dulcis appetit⁹ imminuitur ciborũ & potus simul: dulce eñ vacuitates replet & stõi os enervat. Malũ porro appetitus in potu: aut in ẽtitate est: aut in q̃litate. Et in ẽtitate cũ homo sitit & imoderate aquã bibit hocq; aut caloris fit cã fortis vt febriũ est calor: aut hũoris salsi: aut pũgitiui vel cholerici qui in stõi cõclusus est ore. In q̃litate vero cũ hois inclinatur desideriũ ad maloꝝ potuũ q̃litatez: qõ hũoris cã mali fit in ori stõi ꝯclusi. Hec sunt que stomachi ori cõtingunt accidẽtia.

¶Cap. xviij. de accidentib⁹ q̃ actiõibus cõtingũt cerebri & cordis ex oris stõi cõfiguratiõe.

Accidẽtia porro q̃ actiõi cõtingũt cerebri incõmoda sequẽtia que fiunt in stomachi ore: sunt mẽtis alienatio: obstupefactio somni immersio: epilia: & mania. ¶Alienatio quidẽ mentis hac erit in habitudie ab apostemate calido quod in ore est stomachi. Obstupefactio vero & in sõno immersio: ex stomachi oris frigore fiũt. hocq; aut ex mala est cõplexione frigida que ipsi dominatur: aut ex flegmatico hũore in eo cõcluso: aut ex frigido certe medicamie vt opio & epidabago aut frigido cibo vt fungis & acerbo lacte: aut frigidi certe vaporis causa quia matrice ad illud tollitur menstruorum tarditatis causa: aut spermatis: pferturq; eiusmodi vapor ad cerebrum ea que inter est illi⁹ cõparticipatione. Eadez est ratio & in epilepsia fit eñ ex flegmaticis humiditatib⁹ que ori dominãtur stomachi. Desipientia aũt nigra ex nigro fit hũore qui in ore stomachi cõcludit: ascẽdunt q̃ eius ad cerebrum vapores. Hec sunt q̃ cerebro accidũt ex incõmodis in stomachi ore factis accidẽtia. Et incõmodũ cõtingit eẽ magnũ si aut stomachi sensus fortis ẽ oris: aut cerebri debile incõmodoꝝ susceptionis celeris cuius debilitas aut naturalis est: aut aliq̃ facta ẽ illi passiõe. Accẽtia aũt q̃ cordi & arkijs icõmoda stõi oris seqntia ꝓtingũt sũt syncopis defect⁹ & pulsus malitia. Passioq; q̃ vocaũt bolismos. Si copis vt defectus aut ex magno fit qui in stomachi ore est dolor aut ei⁹ sensus virtute: aut debilitate cordis & pñantiũ. ꝑaꝝ: vna

de celerius icōmodoꝝ susceptibilia sūt. ¶Spasmo aūt que boliſmus vocaꝫ ex mala fit ꝓpone frida oris stōi. ⁊ ex ciboꝝ iminutiōe ⁊ ꝯtus debilitate. Hec est accidentiū cordis ⁊ venarū pulsantiū cāꝫ assignatio: ex alīq̄ q̄ in ore stōi erit passiōe. ¶Accidētiuz ꝯo q̄ cerebro ⁊ cordi simul cōparticipatiōis oris stōi accidūt cause: anhelitꝰ est malus eiusq̄ difficultas: hꝰ fit si stōi os diaphragma ꝓprimat: aut aspatis cā q̄ in ipso est: aut incōmodi alicuiꝰ qđ cerebro cōtingit ex oris stōi passione aliq̄. Qua ex re diaphragma debilitaꝫ ab anhelitꝰ actione aspatis ad ipsuz ascēdentis cā: aut debilitatōe nerui ab ipm mouendo. Hec est disputatio accidētiū q̄ sensui cōtingūt tactꝰ ⁊ eoꝝ cause.

¶Capitulum.xix. de accidentibus que sentiē ti contingunt cerebro scilicet.

ACcidētia ero q̄ cōmuni accidūt sensus sentiēti sensui. Somnꝰ ē imoderatꝰ: ⁊ ꝓtra vigilie. ¶Somnus aūt imoderatꝰ ex mala fit frida cōpone q̄ cerebro dñaꝫ: vnde dormitatio fit ⁊ vocaꝫ hmōi obstupefactio ⁊ submersio aut ex nimia hūiditate q̄ ipz ifundit: ⁊ vocaꝫ eiusmōi dormitatio tēperata somnꝰ: aut ex dormitatiōnē puocātibꝰ medicamibꝰ vt opio papauere egiptiaco. ¶Vigilie aūt fiūt ex cāis q̄ sōni causis opposite sunt ⁊ contrarie scilis: aut sunt ex mala ꝓplexiōe sicca: aut cal'a ⁊ sicca: cerebro dñantibꝰ: aut ex calidoꝝ ⁊ siccoꝝ sumptu medicaminū vt beledari vel alioꝝ huiusmodi.

¶Capitulum.xx. de accidentibus que voluntarij fiunt motus actionibus.

ACcidentia vero q̄ i motus igrediū tur actionē voluntarij tribꝰ fiunt quēadmodū in oibus dictū ē sensuū accīubꝰ modis. Hoc ē q̄ aut ex toto cessaꝫ quēadmodū in eneruatiōis passiōe fit. Aut iminuiꝫ quēadmodū in dormitatiōis ꝯtingit passiōe: aut i decursu ē malo ⁊ ordie. Vñ milia varia fiūt accītia: q̄dā qđ a nāe actōe: vt rigor: horror: tussis: sternuta°: oscitio singultatio: ructatio. Quedā a morbo: vt spasmus titillatio. Quedā āt ⁊ a nāe actiōe ⁊ morbo simul: vt tremor: motusq̄ q̄ cū dormitatiōe fiūt ⁊ eneruatiōe. Dico aūt ħ nāz aut regentē corpꝰ ꝯtutē aut aialē. Et motꝰ cessatio eneruatio scil fit: si acciderit neruis mēbꝝ mouētibus incōmodū: qđ trāsitū mouētis volūtarie ꝯtutz, phibeat oio: hꝰ āt dictū ē aut ex mala cōpone frida fit q̄ neruos dēsat: aut aspate neruos i gssante: aut ex grosso hūore ipsi i herēti neruoſi qđ ꝓcauꝰ ē: aut ex ꝓpressiōe q̄ neruis accit. Que icōmoda si i nuchę ꝓncipijs accideriť: eoꝝ cā totū enervaꝫ corpꝰ: vocaturq̄ eius modi accīs apoplexia ⁊ ꝑalisis. Si ꝯo i ꝯbus dā sit nervis: eneruatio eiꝰ fit mēbri qđ mouebat. Et si eneruatio in gutturis fiat lacertz aputatio ꝺr vocis. Et si i pectoris lacertz ā hellitꝰ vocaꝫ defectꝰ. Et si in vesice lacertis vrie fit exitꝰ sine volūtate. Qđ si dixerit qs vrine ⁊ egōnis actionē a nā fieri ⁊ moueri p expellētis motū ꝯtutis. Sz th eoꝝ amissio p volūtatē ē exꝯtutis aialis actiōe: vrie nāq̄ emissio p reductionē fit vesice ꝯtutisq̄ expellētis ꝯture que in ea ē ⁊ enervatiōe lacerti q̄ eiꝰ os circūdat hecq̄ ex aialis fit ꝯtutis actiōe. Sic q̄q̄ ⁊ egōnis fit emissio itestini reductiōe recti i podicz loco. Jō g̃ exvesice eneruatiōe expssiovrine qđ nāle ē accīs: eneruatio aūt lacerti q̄ eiꝰ circūdat os emissionē facit ꝑtervelleꝝrine qđ accīs ē aiale. Sic q̄z egōnis mora nāle ē accidēs: eiusq̄ si fiat sine velle egressus accīs est aiale. Hę sunt cessatiōis motꝰ cāe. Immutatio aūt motꝰ cū dormitatione ꝓtingit ⁊ q̄ dormitationē faciūt cāe: eedē sunt q̄ eneruationē nisi q̄ minime fortes sunt quēadmodū q̄ olo motū cessare faciūt. Hoc āt accīs ex actiōe ē nāe ⁊ morbi: qm̄ motꝰ ⁊ sensus i dormitatiōe non cessat. quēadmodū in eneruatiōe qm̄ mēbrū ad iferiora nō mergiť nec mouekť: iz nec mouerī pōt pleno motu nec puro sentit sensu, ꝓpter ea que in naturam morbus operatur.

¶Ca.xxj. de motꝰ assignatiōe q̄ aliter q̄z oporteat fit i mala. ſ. hitudie q̄ illū faciūt accītia.

VOluntarius motus si mala fiat hitudie horror: ab eo fit ⁊ rigor. tussis sternuta°. oscita° singultatio. ructatꝰ alices. vl' ex tēsiōes. ągustie. Oia āt hec accītia ex nāe fiūt actiōe. accit āt hꝰ q̄z loco ex morbi sil' actiōibꝰ tremor ⁊ q̄ cū dormitatiōe fiūt motꝰ. Et nos ab his icipiemꝰ accītibꝰ q̄ ab actiōe veniunt nāe ⁊ cāis eoꝝ: icipiāq̄ ꝑmū ꝺ horrore ⁊ rigore. Dico qm̄ duo hec accītia ex hūore fiūt pūgitiuo q̄ i m̄bra ꝺfluit sētiētia lacertos. ſ. ⁊ neruos pūgūtq̄ illa ⁊ nocēt: iōq̄ horret mēbꝝ ⁊ reducť. pp sui ꝯtutē sēsus vult itaq̄ expellēs hūc pellerꝯ hūore sibi nocētē. Cōtigit āt sile q̄d si sup corpꝰ nimiꝰ fundaꝫ aq̄ frigoz horret etem abide corpꝰ ⁊ ꝺducť. Sic q̄z fit si sup: corpus scitille ceciderit ignz horret ab eis corpꝰ eoꝝ cupiat nocētia sibi ꝺpellere nā. Jō g̃ rigorē faciētes cāe tres sť. pª ē calor. 2ª frigꝰ. 3ª nālis ꝺbilitas caloꝝ: māeiq̄ mltitudo. Et calor aut ab iteriozibꝰ ē vt colꝛa rubea sed'q̄ hāc p cl'dubio febz: aut exꝛiozibꝰ quēadmſſ vlcꝰ plagāq̄ acutū posuerim⁹ mdicamant pūgēs statetei patiēti accit horror ⁊ trēit. Inuēimꝰ ēt cꝰ corpꝰ supfluitatibꝰ cal'is fuosisq̄ repletꝰ ē cum balneum fuerit ingressus horrore molestari ⁊ quandoq̄ tremit q̄ balnei aer superfluitates ad exteriora extrahat corporis quibus

ꝛ vngit. ¶Frigus ꝙz aut ab exteriozib⁹ fit vt aq̃ frida ꝛ aere frido: aut ab interiozib⁹: ꝛ hoc aut ex colꝛa est nigra seq̃turq̃ febris. ꝟ etenim hūoz hozrozē nisi cū putrefact⁹ fuerit non adducit cūq̃ putruerit illū febris sequit: aut flegmate vitreo ꝛ hoc flegma si fuerit putridū fit ab eo rigoz cū febre ꝓdica: ꝛ si nō putridū rigoz sine calefactiōe ꝛ febre. Et si ei⁹ altera ps putruit: altera nō febris ab eo fit: q̃ ēpileosvocaꝯ febris. ſ. in q̃ simul ꝛ rigoz ꝛ calor coeunt. Rigoz ꝛ em̃ ex flegmate fit nō putrido. febriz ãt ab eo qđ iã putruit flegmate. Cã ãt ei⁹ q̃ debilitas est caloris nãlis ꝛ mãei multitudo mortē hz subsequētē. Multa nãq̃ materia cū calorē inuenerit nãlē debilē suffundit illū supat ꝛ extinguit. Si sit ãut nãlis fortis calor paucaq̃ mã humorē subtiliat calor liq̃facit ꝛ dissolvit. Rigor ãt cōpositus ē ex frigore ꝛ tremore parvo. Tremor ãt expellētis fit fortitudie ꝟtutis q̃ i lacertis ē ad nocētes expellendos hūores: iōq̃ cū adduces cã rigorē calꝛa est ꝛ tremor fit fortior q̃m calor fortioris est mot⁹ ꝛ magis nocēs. Si sit ãt rigorē faciens cã frida ꝛ tremor minor ē mot⁹ minusq̃ ledit. Jdeo ḡ in flegmatica est febre rigor minor q̃z tertiana: q̃m in febre flegmatica horror simul fit. ¶Est ãt frigoris cã qđ cū rigore ē caloris fuga nãlis ad corporis, pfunda eo q̃ ei⁹ ledanꝯ exteriora ꝛ doleãt a nocēte humore: ideoq̃ hmōi accidentia ad actionē referūtur nature ꝟtutē. ſ. animalem.

De tussi.

Tussis ãut ex actione fit nãli corp⁹ regēte. Est etem̃ motus fortis ab expellēti fact⁹ ꝟtute q̃ istrumentis fit ãhelit⁹ p eritū aeris: fitq̃ p pectoris reductionē sup pulmonē fortē: expellitq̃ valide aerē ꝛ cū eo q̃ in pectoris sūt ꝛ pulmōis canalib⁹ supfluitates. Jdeo ḡ neċe hz nã ad tussis cōplemētū vt ꝟtus fortis sit q̃ ad expellēdas ꝓnaleꝯ supfluitates sed ꝛ vt nō grossa sit mã nec viscosa quã nã non pōt efferre eo q̃ meatib⁹ inuiscata sit ꝛ anhelit⁹ opilet meat⁹: sed nec tenuis q̃ meatib⁹ labaꝯ lubrica ꝛ ad locuz in quo fuerat reuertaꝯ. Jōq̃ cū mã grossa est: neċe est medico illã subtiliare ꝛ tẽperare cum ysopo ꝛ ameos. Et si tenuis ē ingrossare. Si viscosa cū squigibin incidere ꝛ illibus. ¶Tussis ãut cã ē aut mala cōplo calꝛa aut frida q̃ sup est ꝛ dñaꝯ pectoris lacertiz pulmōi ꝛ canali ei⁹ gutturiq̃: nittituriq̃ nã qđ ipsaz ledit pellere: aut mã q̃ in istrumētis ē ãhelitus quã emittere ꝛ hãc expulsare festinat nã. Hec mã aut ab interiozib⁹ ē aut exteriozib⁹. ¶Ab exteriozib⁹ qđ vt cibis potib⁹ qui in pulmōis ingrediunꝯ canalē pulmereq̃ ꝛ fumo. Ab interiozib⁹ ãut ex mã q̃ a capite descēdit ad guttur ꝛ pulmōis canalē ac ipm pulmonē pectusq̃ vt i catarro ꝓtingit. Aut chimo ab epatis gibbositate ascēdēti. Aut aliq̃ re q̃ in pulmōis canali cōclusa est vt grossus hūor. Et q̃ in pleuresi est mã ꝛ ꝑipleumonia. Aut in pectore ꝓclusus ē: vt q̃ i vlceribus est pectoris ꝛ pulmonis sanies.

De sternutatione

Sternutatio ꝙz ꝛ ad eūdē quo tussis fit modū ex nã. ſ. corp⁹ regēte: cū virtus moueaꝯ expellēs illō qđ ipi nocet qđ inꝟentriculis est cerebri egrediq̃z illō a fortitudine ꝟtutis ꝛ aeris ipulsiōe ad exteriora mūdanq̃z cerebꝛ ꝛ nares nisi q̃ tussi pectus mūdaꝯ ꝛ pulmo tm̃mō sternutatio aūt ꝙz cerebꝛ purget ꝛ nares: ꝙz tñ simul ẽt pect⁹. Cerebrū nãq̃z si moueaꝯ ad expellēdas q̃ in illo sunt supfluitates vaporosas meat⁹ flaꝯ vtriq̃z q̃ ad nares mittūt vt p eos supfluitas mittaꝯ grossa velociter ꝛ facile reducunq̃z pectoris lacerti per nerꝟos. ꝛ sequit aeris emissio cū quo in pectore sunt supfluitates emittunꝯ. Sternutatio nanq̃z cum maiori fit virtute eo q̃ egeat nã locis emittere supfluitates cōtoris. Fit etem̃ cū incaluerit cerebrū ꝛ humefacta fuerint⁹ q̃ in capite sunt vacua loca auditurq̃z ei⁹ vox. Fit ẽt sternutatio ex pūgẽti cerebri vẽtriculos supfluitate desideraq̃z illuz expellere, natura quemadmodum in tussi cōtingit ꝛ singultatione.

De singultatione

ꝛ ructatio oscitatione alicib⁹ extēllōib⁹ ãgustijs. Singultatio. ructatio. extēsio. ꝛ oscitatio ꝛ ãgustia oēs exꝟtutis motu regētis fiūt ad expellēdas i mēbris positas supfluitates ꝛ illa nocētes. Et singultatio ac ructat⁹ fiūt ad mltas expellēdas supfluitates aut pūgētes q̃ i stō sūt: nisi q̃ singultatio avacuo fit ẽt stōi si forte illi spalm⁹ ex inanitiōis ꝓtigerit mltitudie: atq̃ hoc ex actione ꝟtutz est aialis accñs. ¶Ructat⁹ ãt ex ꝟtutis motu fit expellēz ad ppisandas supfluitates vētosas i stō ꝓclusas: ꝛ ē aut exvētositate cibo ghante. Aut ex ea q̃ p calorz ghaꝯ ꝏbilitatem vētositate cui⁹cibū ē excoḡre. Fit ẽt ex caloris virtute cibū comburentis ructatus: qua ex re ructatus generaꝯ fumosus. Oscitatio ex supfluitatib⁹ fit vaporosis q̃ in maxillarum cōcludunꝯ lacertis quas natura purgat ꝛ dissolnē do emittit. ¶Alices autem vel extensiōes ex superfluis vaporosibus in totius corporis lacertis aut eorum maiori inclusis parte fiunt quorum natura purgationez dissoluendo nititur. ¶Angustia porro contingit rem depelenti membris nocentem quã labor nutriuit qua ex re alices fiunt. Sūt aūt angustie ghadu⁹ mū q̃dē ex labore fit. Scōm qđ ab interiorib⁹ corpis. Et q̃ ex labore fit ãgustia q̃dr plex est. Prima est vlcerosa q̃ ex hūoribus fit liq̃dis tenuibus ꝛ acutis q̃ fortis ghaꝯ laboris tpe. Aut ex humoꝛ liq̃factiōe grossorum ꝛ dissolutiōe cū a corpe nō egrediāt. Aut a cā

pis ⁊ carnis liq factiõe mollis. Scõa ē angustia cũ q extẽsio ē q dã: q ex nimio fit labore ⁊ imoderato: extẽdũturq lacerti ⁊ nerui nec ad eos ex supfluitatib⁹ puenit q̃d nisi p paucũ eo q in hmõi hitudine hi humores sint boni. Accidit aũt cũ hac spẽ segnities ex motu ⁊ i curatiõe: nec hmõi spẽi corp⁹ restringit. Tertia ãt est angustia apatica cũ q pulsatio ē apatis similis pulsatiõi cali: q spẽs fit cũ lacerti nimio calefiunt calore fortissimi cã mot⁹ ⁊ laboris nimij: trahũturq ad eos oẽs ppinque illis supfluitates. Sequit aũt hãc angustie maneriez dolor grauis cũ patiẽtis tãgit corp⁹ videturq oia mẽbra tãq tumida ⁊ apatica. Accit ãt hu iusmodi spẽs cui incõsuet⁹ labor ē ⁊ fatigari nõ nouit. Quarta veniq spẽs illa ē q ex nimia fit siccitate q̃ neruis accit extẽuataq fiũt ⁊ sub rugosa mẽbra ac sicca nec facile moueri pñt.

¶ Angustiaꝝ ãt diuersitates q̃ ab itorib⁹ monent corpis tres sunt. Prima est ulcerosa ⁊ fit a calido colico q̃ mot⁹ fortis gñatur tpe: iõq q hãc patiẽ sentit in mẽbris tãq ulcera. Scõa cũ q extensio est q ex multitudie fit humorum grosso⁹ q̃ grauãt mẽbrũ ⁊ extẽdũt. Aut ex vẽtositate ipsa extẽdẽti: fiũtq abinde alices grauissimi. Tertia est apatica q̃ ex humore fit acuto ⁊ forti quã inflatio cõmittatur ⁊ extẽsio pulsatiõesq aposteratis calidi pulsatiõib⁹ sices.

¶ Capitulum. xxij. de accidentibus que ex solo fiunt morbo.

Quevero ex solo veniunt morbo accidẽtia sunt spasm⁹ ⁊ titillatio. Spasmus eñ in neruis opaꝫ ⁊ lacertis quẽadmodũ ꝑtus volũtarie mouens facit cũ lacertũ ꝑhat ⁊ ad locũ a quo oriꝫ reprimit. Sic ⁊spasm⁹. Fit nãq aut ex repletiõe aut ex euacuatiõe. Ex repletione cũ lacert⁹ replet ⁊ nerus humorib⁹ extẽditurq in latuz: vnde ⁊ ad sui partẽ reprimiturq ⁊ q̃q capitis. Quare ei⁹ iminuit lõgũ quẽadmodũ ⁊ vasis fit q̃ ex corꝫ. fiũt vt vtres. Hos etem si diligentissime imoderate repleueris in latũ lõgo extẽdunt in minuto. ¶ Ab euacuatiõe aũt fit si ex neruis hũiditates fuerit educte ⁊ lacertis. vnde ex siccati ad ortus sui retrahuntur ꝓnci piũ: quẽadmodũ capillo cõtingit ⁊ corrigie si igni prima fiãt. Desiccãtur etem ⁊ recrispant ⁊ quãd⁹ cordis accit cithare si ad aerẽ expo site sint calꝫ ⁊ siccũ incidunt ⁊ rũpunt. Cum sint ꝛem ptense retrahũtur ⁊ incidũtur: vñ ⁊ q̃ eas pcutit cũ a pcussione completa cessaue rit cordas inenit laxas ipsa pcussiõe. Patet ita q ex his spasmũ solũ sequẽs morbũ accidẽs esse. Spasm⁹ itaq si in toto sit corpe epilia vocaꝫ: ⁊ si i palpebraꝝ lacertis: altera erit palpebraꝝ clausa: alta apta: ⁊ si i lacertꝫ fiat ocli strabositas nũcupaꝫ: ⁊ si in sõ singultatio ab inde fit: ⁊ si in spmatis vasculis fit emissio fit spmatis inuolũtaria. Et si in lacertis maxillarũ stridorẽ facit dẽtiũ. Titillatio ꝛo ex vẽtositate fit vaporosa ⁊ grossa q̃ in mẽbro ꝛcludit: dilataturq illud ⁊ reducit quẽadmodũ arterie reducunt ⁊ dilatãtur. Differunt aũt pulsus ⁊ titillatio: qm̃ pulsus semp fit ⁊ in venis pulsantib⁹ tm̃. Titillatio ꝛo in oib⁹ fit mẽbris q̃di latari possunt: vt cuti oibusq lacertis cordi ⁊ venis pulsantib⁹ ⁊ nõ pulsantib⁹ sũ itestinis oibusq mẽbris iter solidũ ⁊ molle tẽperatis. Dorro in ossib⁹ ⁊ cartillaginib⁹ eo q dura sint vẽtositas ꝛcludi nõ põt: sic neq i cerebro pp suã hũiditatẽ titillatio fieri nõ poterit. His ita q de causis titillatio accidẽs est a soloveniẽs morbo quoniam a sola fit ventositate.

¶ Capl'm. xxiij. de accidẽtiũ q̃ ex nature actione ⁊ morbo simul fiunt assignatione.

Dorro ea que actiõe nãe ⁊ morbo simł fiũt accñtia sũt trẽor fortiꝫq cũ dormitatiõe fit mot⁹. Trẽor eteni mot⁹ est mẽbri ad supiora ⁊ inferiora: eo q nã mẽbrũ velit ad supiora tollere: ⁊ morbus cõtra deponat inferi⁹. Est ꝛem hac in habitudine ꝑtus debilis nec ꝑualet mẽbꝝ pfecti⁹ extollere morbo supato. Huius accñtis. i. tremoris cõmotio fit: aut ex q̃busdã aialibus accidẽtibus: aut pp dissoluentẽ virtutes morbũ. Et ab accidẽtib⁹ q̃ũ aialibus vt ira aut timore feraꝝ aut regũ elenationeq sup altissimos ⁊ pcipites locos: fitq abide virtutis mẽbrũ mouẽtis ỏbilitas. Morb⁹ ãt q ꝑtutes dissolnit: aut ex cõsimiliũ fit partiũ morbo vt mala cõplexione frigida: quẽadmodũ senioꝛib⁹ accidit: ⁊ q̃ frigide potũ mltiplicat aq̃ aut supse fundũ sicut etiã ei q̃ multũ bibit vinũ ꝓtingit: cũ calor submergit nãlis. Aut ex orgãico morbo: vt opilone q i neruis fit ex grosso ⁊ viscoso hũore q̃ mouẽtẽ ꝓhibet ad mẽbꝝ puenire virtutẽ. Et si q̃dẽ humor neruis plimũ infixus est: aut ꝑtutis debilis ē valde: vt hũorẽ nõ possit efferre nec mẽbꝝ subsstollere diligenter tremor abide nõ fit. Si sit ãt hũor nõ ifix⁹ nec debilis ē ꝑtus humorẽq põt auferre ⁊ mẽbꝝ subsstollere fortiter: ꝛ tñ illis humor agrauat: ⁊ ad iferiora depõit tremor inde sequitur: pp duos motus contrarios qui ex natura est ⁊ q̃ ex morbo: adhunc itaq modum ⁊ accidẽtia hec a nature fiunt actione ⁊ morbo.

¶ Capl'm. xxiij. de accidẽtiũ q̃ vitalib⁹ accidũt actionib⁹ causarũq eorum assignatione.

Et quoniã de accidentiũ causis q̃ aialibus cõtingunt actionib⁹ sufficiẽter dictũ ē: ãã de illis q̃ i actiones surrepũt vitales incipiamus. Dico ergo qm̃ vitales achões quẽadmodum

alio ostendimus loco. sunt dilatatio cordis ꝛ venaꝝ pcutientiū ꝛ reductio. Uocaꝫ aūt hu-iusmōi pulsus. Pulsus aūt aut oio deficit ꝛvocatur pulsus cessatio: hocꝙ cū morte fit ꝛ vite cessatiōe: aut iminuitur ꝛ minor: vocaꝫ pulsus. Aut certe aliꝫ ei⁹ ē cursus ꝙ expedit variusꝙ vocaꝫ pulsus. Et pulsus q̄dē minor ex nimietate fit doloris cū calor īmergiꝫ nālis ad cor-poris refugiēs interiora: iminuiturꝙ ꝛ minor fit abinde pulsus. Aut ex ꝑtutis debilitate vitalis cū arterias in oēs eaꝝ terminos dilatare nō possit: quēadmodū in defectu ꝓtingit. Uarij aūt pulsus varietas ex plūbus fit causis ex naturalibus vt morbis ꝛ accidētibus. Pulsus aūt varietas augeꝫ ꝛ minuitur iuxta rerū aug mentationē ꝛ iminutionez extranaturalium. Nos aūt de pulsus varietate ꝛ eius causis in sequentibus dicemus cum de pulsuum dispu tabimus habitudinibus.

¶Capl̄m. xxv. de accidētiū assignatiōe q̄ i nā-les subintrant actiones ꝛ eoꝝ causis ac p̄mū de prime digestionis accidentibus.

Ostensis igredīūꝫ actio-nē accidētib⁹: tā nunc de natura-liū dicam⁹ actionuꝫ accidentib⁹.

¶Dico qm̄ actionib⁹ q̄ ꝓtingunt nālibus accidēt̄a iuxta nāles sūt actiōes. Et nāliuꝫ genus actionū in cōpletis vnū est pas-cere scilis ꝛ nutrire. Nutrire aūt est cibos, mē-bro quod nutritur similes facere: hoc aūt per appetit⁹ efficit actionē ꝛ digestiōis. Et accidē tia q̄dē q̄ appetitui accidūt q̄lia sint tā satis di rimus ꝛ causas cū de accidētiū dicerem⁹ alia-liū causis. Digōnis ꝙo tres sunt spēs. Prima q̄ in stō fit digestio vbi cib⁹ in succositatez ꝑtiꝫ quādā ꝛ digestio vocaꝫ prima. Scōa q̄ in epa te fit ꝛ est sanguis ex ciboꝝ succositate gnatio vocaꝫꝙ digō scōa. Tertia ꝙo q̄ i singulis fit mēbris: sanguis scilz in mēbri nāz alteratio q̄ digestio nuncupaꝫ tertia. Singularū digestio nū actio p̄ q̄tuor cōpletur ꝑtutes: quēadmo-dū cū de nālibus loq̄remur virtutib⁹ dictū: est attrahētē scil'retinentē imutātē ꝛ expellētem.

¶Et digestio p̄ma ipsa est q̄ in stō fit cui nocu mēta accidunt quēadmodum ꝛ olbus relīs actiōib⁹ vt scilz aut oino deficiat: quēadmodū in fastidiositate accit. Aut iminuiꝫ vt ructatus fūosus vl' acerb⁹. Aut certe aliꝫ ꝙ oporteat ei⁹ inuentꝫ decursus male scilis: quēadmodū cui in stō cib⁹ in vētositatē ꝑtitur ꝓtingit.

¶Que aūt accidētiuꝫ digōnis hmōi sunt cause duas est inuenire: altera ab exterioribus est: altera ab interiorib⁹. Et ab iteriorib⁹ in cōmoda sūt q̄ ꝑtuti accidūt digestiue: hec aūt aut ex morbo partiuꝫ cōsimiliū fiunt q̄ stō accidit: ꝛ si calus est cibos in fumositatem mutat ꝛ putredinē si frigidus in acerbitatē. Aut ex humorib⁹ i stō cōclusis: q̄ si fuerit hūor colerie⁹ ructat⁹ fit fu-mosus. Si flegmaticus sequitur acerbum ꝛ si frigidus pariter immoderate digestionis fit cessatio ꝛ lienteria: si nō sit aūt frigus imode-ratū ventositas generaꝫ. Aut certe ex morbo-rū aliquo organicorū vt calido aꝑte ꝛ frido quod stō: aut eiꝰ accidit ori vnde ei⁹ debilitatur ꝑtus. Et intellige qm̄ digestionis q̄ exꝑtu tis debilitate digerētis est corruptio: magis of ficit ꝛ peius est malū: ꝙ que ex mala cōplone fit calida aut frigida. Humida aūt ꝛ sicca imi-nutiones quidē sūt digōnis nō eius defectus nisi forte eius q̄ siccā habet cōplexionē eo vsꝙ fiat deductio vt ad cōsumptionēventiaꝫ: ꝛ iā tūc digestio deficit aliter nō. ¶Causa aūt ex-terior aut ex cibis ē: aut pp somnū. Et ex som-no qm̄ si mult⁹ fuerit somnus ꝛ digestio bona si paucus ꝛ breuis ipsa fiet mala.

¶Digōnis malū pp cibos fit q̄tuor de causis. Prima est eoꝝ ꝙtitate: scōa q̄litate: tertia priuatiōis ho re iuste causa ꝛ dilatationis ei⁹: quarta eoꝝ q̄ porriguntur ordine. Et ꝙtitatis causa qm̄ ci-bi aut multi sunt aut pauci. Et si quidē pauci sunt stomacusꝙ calidus infumositatē cib⁹ alte-raꝫ. Et si mult⁹ sit'ꝙ corruptiōi difficil': virt⁹ valida: somn⁹ lōgus fit abide digōnē imoraꝛi tantū modo. Qō celeris sit digōnis ꝛ calor fortis: corruptio accidit siue lōgus sit siue breuis somn⁹. Qō si debilis sit calor cibi mul ti ꝛcorrūpi difficiles: somnusꝙ breuis fastidio sitas abide fit.

¶Digestionis aūt corruptio q̄ ꝓpter qualitatez est ciboꝝ talis est. Si calidi sint cibi ꝛ stōi cōplexio similis: in colerā mutā tur vt mel: si inuenibus ꝛ calide cōplexionis porrigaꝫ hoibus: alteraꝫ eteni ꝛ in coleraz in eoꝝ mutatur stō. Qō si frigidis exīstentibus cibis stomacus eiusdē est cōplexionis cibi in acerbitatē in ipso mutātur: vt lac ꝛ cucurbita si seminibus porrigātur: ꝛ his q̄ frigidi sunt cō plexionibus alterātur eteniz in eoꝝ stōcis ad acerbitatē.

¶Que āt ꝓp ordinē ē ciboꝝ corru ptio hmōi est. Si eteni arctātes vētrem cibos sumpserit vt citonia pira dehinc emolliētia vē trez supponat: vt blitū ꝛ spinachiā cū oleo cō-ditam oliue ꝛ muri: fit abide nāz cōstipari: ꝛci bos q̄ vētrē emolliūt corrūpi. Sic etiā si digō nē imorātes apponātur primuz cibi vt caro ꝛ solida ova: dehinc cibi celeris subdātur digō nis vt persica ꝛ cucurbita: melonesꝙ cite digō nis cibis accidit corrūpi: cū q̄ tardē digerit eo rū imoratur descēsuz a stō sue digōnis tardita te. Cib⁹ aūt digōnis velocis cū digest⁹ decur sum ad exteriora nō inuenit in stō corrūpitur. Hec est ciboꝝ corruptio ex eo ꝙ q̄ ꝓponi opz postponūtur: q̄ postponēda aꝑponūtur. Opz aūt medicū expressius intueri ꝛ dijudicare ꝛ q̄ digestioni accidūt nocumēta digerentis cul-pa virtutis: ꝛ que ciboꝝ cā fiunt vel etiā som-

ni: qm̃ q̃ ꝑtutis culpa fiũt accidentia difficilia sunt sanarit; q̃q; minime sanaꝝ eiusq; deducit malũ ad lienteriã; vt nullo mõ cib⁹ im mutet in stõ aut certe in ventositatẽ. Nocumẽtũ aũt qõ cibꝰ cã fit aut aliaꝝ q̃ exterius fiunt cãꝝ facili⁹ curanꝫ. Potes aũt eaꝝ diiudicare differẽtiã. Intuere itaq; si digõnis est malũ cũ cib⁹ porrigit̃ mult⁹ aut panc⁹ aut calidus aut frigus aut alio q̃ expedit tpe: aut ꝓ ordinis varietatẽ: aut statim post vigilias cib⁹ ipe digõnis est cã corruptionis. Si sit ãt hoc; cib⁹ in q̃titate; q̃litate; iurta ꝓsuetudinẽ tẽperat⁹ est; quo opz tpe; ordinẽ quẽ expedit seruat corruptio accit digerẽtis culpa virtutis digestioni. His itaq; de cãis accidẽtia in actiones ingrediuntur prime digestiones.

¶Capitulum.xxvj. de accidentibus que attrahenti retinẽti; expellenti contingunt virtutibus.

Quoniam digõ ꝓ q̃tuoꝛcõ plex ꝑtes attrahẽtẽ retinẽtẽ digerentẽ; expellẽtẽ; digõnis p̃me cũ suis cãis diuim⁹ accidẽtia q̃ in stõ equũ ẽ nosiã ostẽdere q̃ trib⁹ reliq̃s accidãt ꝑtutib⁹ accidẽtia q̃ sunt attractio retẽtio; expulsio que i ꝓma sunt digõne. Attractioni q̃ in stõ est incõmoda quẽadmodũ; aliis accidũt actionib⁹ cessatio iminutio malũ. Hoc aũt aut male cõplexionis morbi cã: aut morbi organici. Male vero ꝓplexionis morb⁹ aut ex caloꝛe ẽ aut ex frigoꝛe. Et si q̃dẽ imoderata hec fuerit nihil oino stõus attrahit cessatq; ab eo attractio: vocatq; eiusmodi stõi enerꝫatio. Si sit aũt ꝓa stõi ẽ debilis attractio quẽadmodũ in enerꝫatiõis accit ꝓncipijs. Morb⁹ ãt orgaꝫicus vt apa qõ meri accit aut stõi oꝛi aut supercrescẽs caro in eoꝝ altero corrũpitq; meatũ vt nõ queãt stõus q̃ attrahi trãsmitti ad ipsum. Et hoc quoq; si opilatio magna ẽ attractio fit aliter ꝓoporteat vt spasmica attractio; tremulẽta ac titillosa. Hec aũt fiũt accidẽtia si virt⁹ fortis nõ fuerit q̃ morbũ possit euincere vt attrahat diligẽter: sed nec debilis quem morb⁹ supet; ei⁹ cessare faciat attractionẽ sz fit in hmõi re quẽadmodũ vbi nã morbusq; simul ꝓtẽdũt vt in tremoꝛe dictũ est. Dictum est de cãis hmõi cũ de accidẽtiũ cãis q̃ virtutis fiũt volũtarie actiõi loq̃remur. ¶Retẽtio q̃ in stõ est ipsa quoq; aut oino cessat q̃ cibos retinere hz quẽadmodũ in liẽteria fit in hoc etiã morbo stõus cibos nõ retinet szegrediũtur ab eo; nõ imutanꝫ. Aut ei⁹ iminuit retentio; fit abinde aut vẽtositas aut inflatio aut rugit⁹ cũ sup cibũ stõus nõ redncaꝫ vt opz et hec aut ꝓp malã fit ꝓplonẽ fridã. Aut cibũ q̃ ghiat vẽtositatẽ: aut certe paucitas fit ciboꝝ digestionis: acceleraturq; egestionis exitus: hocq; fit cum stomaci non durat cibi retentio vnde et bene non digeritur: nec ciborum mittitur succositas ad epar humida abinde exit egestio. Aut vero cibus ipse coꝛrumpi in stomaco acciditq; egestionis putridũ esse odoꝛẽ. Qõ si eiusmodi coꝛruptio ex mala est ꝓplone calida aut ꝓpter coleras pũctura comitabit; si ex mala ꝓplone frida aut flatevẽtositas comitaꝫ; iflatio. Est aũt ꝗstõi i cibos mala retẽtio: fitq; abide ex spasmi; tremoꝛis genere retentio vt singultatioꝝ vomit⁹ hoꝛuz eterñ duũ accidentiũ motus spasmic⁹ est: nec vero vere spasmus: vetus etenim spasmus in neruis fit; lacertis sicut in ꝑcedẽtibus dictũ est dum de accidẽtibus voluntarij disputaremus motus. Singultatio gũt; vomit⁹ ex retinẽti fiũt virtute; expellenti simul. Retinens etenim virtus eoꝝ vult retentionẽ q̃ apud eã sunt; in stõ nocẽs est aliquid ad qõ expellendũ expellẽs insurgit virt⁹; emittit. Et si ledens illud in ipius fuerit substãtia singultatio fit. Stomac⁹ nãq; tot⁹ nocẽs hoc a se vult repellere. Quod sii stomaci fit fundo vomit⁹ accidit quoniã stomac⁹ que in eius cõcauitate sunt conclusa nitit̃ expellere siue humoꝛ grossus aut certe cibus fuerit malus intñ vt duobus his in accidẽtibus necesse sit stõ sustolli donec oꝛi ꝓmus fiat. ¶Expulsiõis ãt que in stõ est accidẽtia his eisdẽ tribus fiunt modis sez aut oino vt in colica fit passione q̃ ileos vocaꝫ que oium colicaꝝ difficiliꝰ est q̃ aut ab apate, fit calido qõ subtilib⁹ oꝛit̃ itestinis comitaꝫq; eiusmodi febꝛis; sitis. Aut virtutis debilitate expellẽtis: nec est cũ hoc habitu febꝛis aut sitis: fitq; istiusmodi vitiũ aut ex mala cõplexione frigida frigidoꝝ causa cibo ꝝ: aut ex opilatione que ꝓpter egestionez facta est siccã anfractibus itestinoꝝ imixtam; est simul cũ his intestinis grauitas tortio; rugitus ac inflatio que colica passio nõnũq; validam sequit̃ dissinteriam. ¶Diminuitur aũt expulsionis actio et descensus difficiliatur egestionis ac egressus aut certe eius habitus et decursus malus est: fitq; abinde lienteria cum virtus monetur pellens anteq; cibus immutetur in stomaco: hocq; humoꝛis fit causa acuti stomacum pungentis aut cibi certe eiusmodi qualis est sinapis: et acetum acerrimum: aut ipsum grauat stomacuz nocetq;: ideo expellitur. Hec sunt que in virtutis expellentis actionum ingrediuntur accidentia que in stomaco est. ¶Quecunq; autem circa stomacum de attractione ac expulsione dicta sunt: intelligenda sunt et in intestinis maxime q; de virtutis actione expellentis. Hec enim intestinis fortioꝛ est oibus alijs. Accidunt autem huic nocumẽta virtuti in intestinis quemadmodum et alijs actionibus

scz aut cessatio ex toto aut iminutio aut aliter eiꝰ ẽ ꝯ expediat actio. Et sciẽdū accidere stōc ⁊ itestinis q̄busdā in habitudiꝬ attrahẽti et expellẽti ꝓtutiꝬ aliter ꝯ sit nā vt vtaꝛ. Stōi etem est cibū a meri trahere ⁊ ad itestina pellere. Intestinoꝝ aūt vt alia ab alijs purgamẽta cibi attrahāt ⁊ foras emittāt: ⁊ qñz accidit vtriqz habitudo exnālis cogitqz vt necitas et attrahẽti ⁊ expellẽti alio ꝯ nāli mō. Accitqz stō ab itestīs purgamẽta trahere ⁊ ad meriꝰ vomitū pellere. Accitqz itestis vt ab iferioꝛibus purgamẽta ꝫhāt ⁊ ad stōm pellāt quem admodū in colica accit passiõe quā ileos vocamꝰ ⁊ in cōclusiõiꝬ atqz expssiõiꝬ. Jn ileos q̄dē: qm̄ in hac passiõe virtꝰ cū mouet expellens vt egones iferiꝰ pellat fluxūqz ad exteriora nō iueniat opilatiõis cā ad supioꝛa ꝓpellit ⁊ depellūt eas itestina hec ad illa dōec ad stōm veniaꝛ stōus ad meri ⁊ p vomitū exteriꝰ pellit cū itestina illā supius pepulerint. Conclusio aūt accit plm q̄ egones augmẽtat aut vẽtositatis ab iferioꝛiꝬ emissionẽ ꝓhibetqz ãputatio vẽtositatis exitꝰ aut negociū qõpiã ab egõnis assessiõe vñ egõ ꝫcludiꝬ: ⁊ cū exitꝰ viã nõ iueniat ad supioꝛa redit sublata ab intestinis donec ad stōm veniaꝛ fitqz vomitꝰ et coꝛruptio appetitꝰ. Hec est accidẽtiū designatio que ꝓme accidūt digõni ⁊ eoꝝ cause.

¶Capi. xxvij. de accidẽtibus scḕ digõnis q̄ est in epate sanguinis generatio.

Secunde aūt digõni q̄ sanguis ẽ i epate ⁊ venis gñatio tribꝰ accñt incõmoda modis. Aut em̄ oino cessat ⁊ ñ alteraꝛ ciboꝝ succositas q̄ ab intestinis ad epar dirigit ⁊ venas in sanguie oio sed alba remanet quẽadmodū ꝓus est. Aut iminuit imutaꝛqz succositas hec in epate ⁊ venis q̄dā alteratiõe ⁊ q̄dā digerit digõne. Aut certe eiꝰ exhibenꝫ aliter ꝯ oꝛteat actiones mutaꝛqz in epate succositas aut in colam rubeã quẽadmodū ictericis cõtingit aut nigrã q̃le lepꝛosis cõtingit. Aut mutaꝛ ad flegma vꝫ aquosum hūoꝛẽ sicut ꝓtingit hydropicꝭ. Sūt aūt huiꝰ ꝓtutis accñtium cā duplices ⁊ duo gña alteꝝ ab iterioꝛibꝰ alteꝝ ab exterioꝛibꝰ. Et q̄ ab iterioꝛibꝰ sunt: cāꝝ tres sunt diuersitates. Prima est mala ꝓpꝛo ⁊ hec aut cala est ⁊ mutaꝛ ab ea succositas in colam: ⁊ si calor imoderatꝰ fuerit in colaz mutaꝛ nigrã eo q̄ a calore exuraꝛ. Aut mala ex ꝓpꝛone frida ẽ fitqz succositas sanguis aq̃sus: ⁊ si imoderatũ eiꝰ fuerit frigꝰ succositas oino nõ alteraꝛ. Secḓa morbꝰ est organicꝰ vt opilo q̄uis accidit aut ex gsso hūoꝛe: aut pp apa qꝫ illas cõprimit. Tertia ex nā ẽ succositatis q̄ a stō mittit ad epar cū etem̄ multa ẽ nō pōt ea in sanguinẽ epar alterare: ⁊ si pauca colas imutat ⁊ si calide est ꝓpꝛonis ⁊ hãc in coleras immutat si fride iu flegma alterat ⁊ in vẽtositatem iurta friditatis magnitudinẽ ⁊ paucitatem. Nocumẽtoꝝ aūt cãe q̄ ab exterioꝛibꝰ digõni accidunt scḕ sunt vt si vtaꝛ hõ negotijs balneo cibo ⁊ coitu alijsqz hmõi que ab exterioꝛibus coꝛpi obuiãt. His em̄ si aliter q̃s ꝯ opꝛ vtaꝛ in ꝯtitate tpe ⁊ ordine cõmultiplicãtur per ea mali in coꝛpe hūoꝛes. Si etem̄ calefa ciẽtibus vtaꝛ hõ ⁊ colam gñantibꝰ vt pipe allio ⁊ cepa colere multiplicaꝛ gñatio in eiꝰ coꝛpoꝛe. Si ãt pluri faciat q̄ colerã gñant nigrã cibos vt vaccinã carnẽ ⁊ lẽticulã cauleſqz in eiꝰ multiplicaꝛ coꝛpe nigra. Cũ aūt fla gñantes nimiũ assueſcit vt lac fungos ⁊ recentes pisces in coꝛpe flegma gñaꝛ. Sic quoqz cũ hõ ⁊ otio ⁊ q̃tevtik ⁊ plurimũ accipit cibũ dimittitqz balneũ: aut certe post cibũ vtik ⁊ plm in eo pseuerat eius in coꝛpe gñaꝛ flegma. Si ãt vtaꝛ laboꝛe ⁊ exercitio multiplicetqz añ cibũ ⁊ iminuat cibũ ac ieiunio vtaꝛ plimo colam gñatur in eiꝰ coꝛpe rubea. Eodẽ mō se res hz siqs eiusmodi rebus vtaꝛ q̄ humoꝛes multiplicãt in coꝛpe. Fiũtqz ab vnoquoqz humoꝝ cum in coꝛpe multiplicati fuerint plima accñtia. Ex colera eq̄dē rubea ictericia si in oi sit coꝛpoꝛe formiꝝ herisipila si in vno sit mẽbꝛo. Qõ aūt a colam fit nigra si i oi plimo fiat coꝛpoꝛe moꝛphea nigra ⁊ si in q̄busdã mẽbꝛis cãcer ⁊ durũ apa. Que vero ex humoꝛe fiunt flegmatico si multus in coꝛpoꝛe fuerit hypoſarchica hydropis ⁊ lepꝛa ⁊ si in membꝛis quibusdam apostema molle qõ vndimia dicitur. Qõqz ex superfluitate fit aquosa cum in coꝛpe fuerit multiplicata hydropis ascitica. Et si in quibusdam fuerit membꝛis vesica generatur. Si vero ventositas in coꝛpoꝛe fuerit multiplicata hydropis timpanica ⁊ si in qubusdam membꝛis inflationes fient. Huiusmodi accidentia coꝛpoꝛi fiunt cum secunde acciderint nocumenta digestioni.

¶Capitulum. xxviij. de tertie digestionis accidentibus.

Tertia poꝛro digestio in membꝛis est que scilis cibuꝝ membꝛis similem facit que pascuntur huiequẽadmoduꝫ ⁊ alijs actiõibꝰ nocumẽta accñt. s. vt aut oio cesset nec pascik aliquo mō coꝛpꝰ quẽadmodū in arefacto vel hydropico vel ethico marasmato ⁊ ptisico ꝓtingit moꝛbo. Aut iminuaꝛ quẽadmodū in matie fit. Aut eiꝰ fiat aliterqz opꝛ: quẽadmodū in lepꝛa fit ⁊ moꝛphea. ¶Et cibi q̄dē cessatio ac priuatio aut ea fit causa quoniam nihil comeditur ⁊ bibit: aut aliquo quod virtutꝭ cui piã accidit nocumento quatuoꝛ nāliũ: debilitaturqz a sua actiõe ꝓpter malã cõplexionẽ.

Immutans eteni ſtus ſi infirmet nō ꝓōt paſcēdo cibuz aſſi\ilare mēbro: fiūtq; abinde mīte in corpe ſupfluitates. Et ſi pariter ſtus expelles valida eſt ppullat ſupfluitates ſimulq; alia q̄dā: cibos ſcil nōnullos q̄bus aliq̄ eēt vtilitas: fit abinde nutrimēti ꝓuatio. Si ſit āt virtus q̄ expellit ōbilis: remanēt eiuſmōi i corpe ſupfluitates q̄ varios pariūt morbos. Attrahēs āt virt⁹ ſi fortis ſit: vt multā attrahat ēptitatē: digerēs ē ſtus debilis: attracta imutare nō ꝓualens ſuperfluitas fit in corpe. Inſirmata aūt expellēti ab eaz expulſione ſupfluitatū q̄ in corpe congregate ſunt: accidētia fiēt peſſima iuxta ſupfluoz naturā. Maties āt fit pp cibo⁹ paucitatē q; pot⁹: aut ꝓpter nocumētum qō in has igredīt q̄tuor ſtutes. ¶At ſo icteritia morphea lepra: elephātia: q his ſi\ilia abinde fiunt: q; in huiuſmodi hitudinib⁹ mēbris paſtis cibus nō fit ſi\ilis: quinimo qō paſcendū eſt membz cibo fit ſimile ꝓpter materiei malitiā qua mēbz paſcitur.

¶Capitulum. xxix. de accidentibus habitudinum corporum.

Dꝛo que in hitudinib⁹ ſunt corpis ac cidētia q; cāe eoz ſunt actionū malitie q̄ digōni accidūt ſcde q; tertie: Sūt aūt accīntia hec. icteritia croꝛcea q; nigra. elephātia morphea alba q; nigra. lepra. lingue nigredo q; his ſi\iles coloꝛes q̄ in corꝛpis apparēt ſuperficie. ¶Et icteritia fit aut ex mala ꝓplexione aut organico morbo. Et q̄ ex mala cōplone: aut ex caloꝛis ē epatis ꝓplone vt fiat ei⁹ ſanguis clerici maioꝛ gñatio: feraturq; ſanguis ille p venas in oia corꝛpis mēbra q; in totū diffundat corꝛp⁹. accitę ea corꝛpi de cā citrinitas. Aut qm̄ caloꝛ venaz dñatur cōploni: imutatq; in colę rubee nāz ſanguinē q; ad oē mittit corꝛpus fitq; groceū. At organicus morb⁹ q̄ icteritiā adducit opilatio eſt q̄ in meatib⁹ ē iter epar q; fel ꝓſtitutis intm̄ vt non ſit coleris q̄s fel ab epate cōtrahit fluxus viaq; q̄ ad ipm̄ peruenīat. Remanēt itaq; ſanguini imixte mittunturq; eiuſmōi in oēs corꝛpis partes ſanguis q; in mēbra diffundit. Fit aūt opilatio ex groſſo ēt hūoꝛe q; viſcoſo q̄ meatibus inuiſcat. Aut ꝓp apa in epate meatus cōpmēte. ¶Icteritia ſo nigra eodē fit mō quo q; croꝛcea aut ꝓp malā. ſ. cōploně calidā q; ſiccā validāq; que epati dñatur q; ſanguinē gñare cogit exuſtū ac melācolicū. Aut mala cōplexiōe frigida q; ſicca q̄ in nigre naturā ſanguis mutat: q̄ cū in oia corꝛpis mēbra miſſus fuerit icteritiā facit nigrā. Aut pp q̄ in meatib⁹ eſt opilonē q̄ b⁹ ſplen colerā extrahit ab epate nigrā. Qua exꝛe ſanguis fex q; purgametū ad ſplenē diꝛigi neqt. Remanet itaq; ſanguini imixta q; inꝛoē miſſa corꝛpus denigrat illō ac icteritiā facit nigrā. ¶Elephātia āt fit cū ſanguis in coleram mutat nigrā ſuba aduſtionis violētia: ſerq; eiuſmodi i oē corꝛp⁹ ſanguis: quo cū paſta fuerint mēbra eoꝛ mutat ſuba in nigre ſubam: aut qm̄ certe oium mēbroꝛ cōplo validiſſimi eſt caloꝛ: ꝓburituq; q̄ ad ſerā cib⁹ q; i nāz alterat colere nigre fitq; ei⁹ frida q; ſicca cōplo melācolicaq; q; iā deiceps oēs in ſuā imutat nām cibos q̄ ad eā mittunt donec mēbra q̄z i nigre ſtātur naturā. Morphea āt nigra fit cum mēbroꝛ manifeſta q; cutis coloꝛ in nigruz mutat mēbriq; ſuba ſana eſt: eſtq; eiuſmōi cā ōbilioꝛ eaz q̄ dicte ſūt. At ſo lepra tūc fit cū ſanguis ſuba alterat in flegma male cōploniſ fride q; humide cā q̄ epati dñat qō cū i oia m̄bra miſſum eſt flegma paſcunt eo fitq; ipoz ſuba tāq̄ illius: fitq; abide mēbz albuz. Aut mēbri ipſius frida eſt q; humida complo oēmq; q̄ ad ipm̄ ſanguinē venit in flegmatis trāſſert nām fitq; abide toti⁹ mēbri flegmatica q; alba ſuba ¶Eodē mō q; morphea alba niſi q; morphea alba i cute ē q; m̄broꝛ ſupficie tm̄. ¶Nigredo aūt ligue ex vapoꝛe fit caloꝛ q̄ad liguā aſcēdit aut ab epate: aut a pectoꝛe vel a ſtō: dilataſq; p liguā q; denigrat ipaz. Eadē eſt ratio i oib⁹ q̄ in cutis ꝓducūtur ſupficie accidentibus.

¶Capitulum. xxx. de eoz que a corꝛpe egerūtur accidentibus q; eoz cauſis.

Tquoniā trium q̄ ſunt actionū accidētia eoꝛūq; cauſas explanauimus: ſed q; q̄ in hitudinibus fiunt corꝛpoz dicta ſunt accidētia: q̄ ex malitia fiūt actionū: iā nunc de illis q̄ egeſtis fiūt accīntib⁹ diſputādum videt. ¶Dico ergo qm̄ oia que a corꝛpe emittūtur: aut nālia ſunt aut extranaturalia. Et q̄ egeſtionibus p nām fiunt accidētia: aut in ēptitatē ſunt: aut in ālitate. Inēptitate vt egeſtio q; vrina mīta q; menſtruū imoderatū. In ālitate vt vria nigra egeſtioq; nigra: cū hmōi nigredo nō naturalis ſit. ¶Que āt extranālia ſunt corꝛpe egredīētia vt q̄ enaribus fluit ſanguis q; alīnde: hmōi cuz ſit ſanguis egreſſus a ſuis vaſis p ſeipm̄ minime nālis. Oia aūt que corꝛpe egrediunt ſi nālem deſerāt curſuz eoꝛ erit egeſtio a triū quauis cauſaz: prima ē virtutis debilitas: ſcā, eſt ex mā: tertia ex mēbro a quo emittit. Ex ſtute q̄ſi virt⁹ retinētis ōbilis ſit: maxieq; cū ſtis expulſiua fortis ꝓhibet actionē ſtutis q; mām emittit. Ex mā vero aut pp ipſi⁹ ēptitatē ſi multa eſt grauatq; ſtutē q; ad ſui cogit expulſionē: vt cibi ſi multi ſint: eruptioq; ſanguis ſi in ſuis multiplicatur vaſculis. Aut pp ipſius ālitatem: quoniā ſi materia pungitiua ſit: nām ad eoꝛū que pungunt cogit purgationē q; nocentiuz expulſionē: aut ſi acuta venas ſuo comedit acumine aut humida venas tenuat q;

emollit:sic vt in eas scissura accelerek: quēad modū in sanguis fit eruptiōe. ¶Propter mēbrum autē quo emittitur aliquid: si mēbr de bile sit ꝛ fragile:rarūqꝫ accelerat materiaruz egressio:aut nimiū durū est:ꝛ solidūqꝫ ꝓperā qꝫ ad illud fissure. ¶Et naturales euacuationes sunt egestio:mēstruum vrina sudor.

¶Capm.xxxj.de egestiōis accētib⁹ ꝛ causis.

QUe in egestiōis emissone apparēt accidētia tria sunt: aut in tpe cōsiderat aut in quātitate aut in q̄litate. ¶Et in tpe qm̄ aut egestiōis accelerat emissio ante digōnē ciboꝝ: aut a sua ītorat hora in qua exire solita ē. Et emissiōis acceleratio aut ex ciboꝝ est multitudine q̄ grauat virtus:ideoqꝫ emittit ꝛ expellit illam. Aut qm̄ pūgit q̄ acceptus ē cibus intestia: tpaqꝫ illū a se ꝓpulsant aut qm̄ hūidus est ꝛ viscosus vt sermacū ꝛ spinachia ac pruna:aut qm̄ pauc⁹ ē aut ꝓp intestinoꝝ sensus magnitudinē tantā vt ciboꝝ ledātur grauitate. Egestionis āt mora aut ꝓp virtutis est expellētis debilitatē ꝛ retinētis vires. Aut ꝓpter intestinoꝝ sensus debilitatē aut ꝓp cibos si aut pauci sunt vt egeat nā quancūqꝫ in cibo inuenīt attrahere hūiditatē: aut stringētes ꝛ cōstipātes aut ex lacerto rū qui sup ventrē sunt debilitate a reductiōe. sup intestina. Accidētia ꝙo cū in quātitate apparēt egestionis: aut in multitudie sunt: aut in paucitate ei⁹: aut in assellationū numero. In multitudie equidē aut ex ciboꝝ copia: aut qm̄ eoꝝ succositas ad epar nō mittit: aut ꝓp hūiditates q̄ ad intestia defluūt mltas. ¶In paucitas ē egestiōis aut ex ciborū paucitate aut multitudie q̄ ad epar mittit succositatis. Aut qm̄ pauce ꝛ modice ad intestia mittūtur hūiditates. ¶Egstionū āt numerus p̄im⁹ aut retinētis sit debilitate ꝶtutis: aut expellentis abūdantia: aut lacerti eneruatione q̄ vltimū extremū circūdat ani. ¶Expellētis abundātia ꝶtutis aut ex medicamie fit laxatiuo: aut cibo in q̄ ꝶtus est larās. aut ꝓp cibi corruptionē. aut ꝓp mālē acutaꝫ ad intestina ab oi corporis ꝑte decursuz: aut qm̄ in ipsis generant supfluitates ꝛ intestinis: quēadmodū accit illi cui⁹ sunt in intestis vlcera. Aut ꝓp fortitudinē sensus intestinoꝝ nālē. ¶Egestionū ꝙo paucitas nūeri ex causis fit his q̄s diximus ꝶiijs. ¶Et egōnisin q̄litate a nāli exit⁹: aut ab exteriori fit cā aut ab iteriori. Ab exterioꝝ q̄dē a cibo s. ꝛ a cibo aut ꝓp q̄titatē aut ꝓp q̄litatem aut ei⁹ corruptōez. Et ex q̄titate si mlt⁹ sit. Mlt⁹ āt ēt aut qm̄ tēperātie trāsit modū aut qm̄ ꝶ⁹ ñ sufficit:aut vtriusqꝫ cā simul. Et ex q̄litate cibi si aliquē malū gñet humorē aut vētositatē. Uētositas in stō gñat ꝛ intestinis aut ꝓp cibū cuius est ipsam gñare:vt faseolū fabā ꝛ q̄ his sīmilia sunt aut ꝓp calorus q̄ in stō ītestinis est debilitatē ꝛ iminutionē. Si sit ueni frid⁹ stōus vētositas in eo non gñatur quemadmodū nec vēti nec nebule ex frigoris ꝓducunt nimietate. Cū aūt ꝛ stōus ꝛ intestina fortissimi sunt caloris nō gñat vētositas:illā etem calor dissoluit ꝛ dissipat a cibis ꝛ aliꝭ quēadmodū i estatis tpe cū nimius est estus:nec vētus ē nec nebula:qm̄ calor eiusmodi oia dissoluit. Cū ꝙo stōus debilis ē itidēqꝫ intestia: tūc ventositas in eis parit:eo q⁹ ad subtiliandū nō sint fortia cibū:ꝛ ad ei⁹ dissoluēdā vētositatē quēadmodū verno multiplicāturvēti tpe ꝛ autūnali ꝓp aerei caloris debilitatē. Uētositas āt q̄ in stō generat ꝛ intestinis aut egredit aut remanet interi⁹. Et si a superioꝝ⁹ egredit ore sic eructatio dicit. Et si ab iferioꝝ⁹ aut cū sono aut sine sono:ꝛ q̄ cū sono quedā sonus ḥz clarū ꝛ quedā cū rugitu fit. ꝛ quedā trius̄qꝫ media ē. Et que clara ē ex stōi fit vacuitate ꝛ intestinoꝝ ac siccitate. Et q̄ cū rugitu ꝛ strepitu ex vētositate cui miscetur hūiditas accit. Porro media ex media cōtigit hūitudine. Est ꝛ vētositas ꝶsa: vētositas iflatia ꝛ q̄ egredit ḥmōi debilis ē soni ꝛ qñz cū strepitu exit si egō illic sit hūida. Uētositas nāqꝫ cū strepitu significat qm̄ egestio ḥmōi ē hūida. ¶Egestionis āt egressus a nāli hūitudine circa q̄litatē ab interioꝝ⁹ hūoris est cā qui ad intestina influit. Et hoc aut solius ē cā nature vt solutio ꝑ quā fit crisis: ꝛ hec vtilitatē ꝑfert. Aut ex morbo solovt dissinteria que ex liq̄factiōe fit mēbroꝝ. aut ex vtriusqꝫ sīl vt solo q̄ q̄sī lauatura est carnis recētis. ¶Sāguis aūt q̄ ꝑ solōnē egreditur. iiij. erit modis. ¶Prim⁹ sanguis soli⁹ quēadmodū illi accidit cuius magnū abscindit mēbr: vt manus aut pes: remanetqꝫ illi deputat⁹ fuerat mēbro sanguinis in corpe: quē nā ꝑ solonē expellit:ꝛ quēadmodū q̄ exercitiū hūs ꝙsuetū cū dimittit sanguis in ei⁹ corpe cōgregat:q̄ ꝑ exercitiū dissolui ꝙsueuerat quē nā ꝑ solonez euacuat: hui⁹ aūt sanguis egressio circularis fit. Scōs modus solonis est:q̄ lauature carnis ē recētī sīlis. Hocqꝫ ex ꝺbilitate fit imutātis ꝶtutis q̄ i epate ē. Terti⁹ sanguis ē solo cū molestia ꝛh fit cū epar sanguinē vt expedit imutauerit: ḥz ad mēbra ꝓp aliquā puenire neqt opsonē q̄ in venis fcā est ipm ipedīrē. Cū igit in epate remanet vrik ei⁹ calor ꝛ ad nigre declinat nāz. Cuz ergo noceat epatī ad intestina illū expellit ꝛ per solutionē emittit. Quarta est emissionis sanguinis que paulatim fit ꝛ inter tēpora propinqua ꝛ in hac quandoqꝫ purus est sanguis ꝛ bonus ꝛ nōnūquā coagulatus aliquo tiens sanies cuz eo egreditur interdum squamosus ꝛ cū vlcerū corticibus ꝛ hec excoriatōe fit ꝛ vlceribus intestinoꝝ quoꝝdā. Et si cū ea

frigꝰ sit nimiū tēasmos vocaꝫ. Si ñ dissinteria vocaꝫ. Dissinteriox aut ex ep̄e aut ex ītestis.

¶Capi.xxxiij.de vrine accidētibus.

Que in vrina sūt accñtia aut ex renibꝰ aut ex vesica fiūt. Et q̄ ex renibꝰ: aut ex ītitate aut ex q̄litate. Et in ītitate si eꝰ imoderatus fiat egressus aut ꝓstringaꝫ ꝛ imoreꝫ nec egrediaꝫ. aut certe cū difficultate ꝛ paulatiz ac mora egrediꝫ. In q̄litate aut ex mala ꝛ caꝉa ꝓpone q̄ renibꝰ accit q̄ tāta est vt oēm sanguis neēe fit illi attrahere aq̄si tatē q̄ illa calox iſpox extinguaꝫ ꝛ ardox ꝛ cuz multa fuerit in eis advesicā pellit. Accitq̄ in hmōi accñti sitis eo q̄ neēe sit epati eox q̄ ex hūt ab eo renes supplere locuz dicitq̄ hmōi passio diabeta: aut ex mala fridaq̄ ꝓpone q̄ epati dñaꝫ: fitq̄ multa sanguis aq̄sitas quā renes cū attraxerint ad vesicā mittūt ꝛ vesica eꝫ. aut retinētis debilitate ꝑtutis q̄ in renibꝰ ē ꝛ expellētis copia ꝑtutis. Incarceratio vrie aut ex ꝑtutis ē fortitudie retinētis. aut ex opilatiōe aliq̄ q̄ meatibꝰ accñt vrie. Hec āt opilo aut ex hūoribꝰ ē grossis viscosisq̄: aut arena ꝛ lapidibꝰ q̄ in renibꝰ gñaṅ. aut apaq̄ cā qō i renibꝰ fit meatusq̄ ꝓpmit. Arena vo ꝛ lapides ex hūore gñaṅ grosso ꝛ flatico quē fortis ꝛ validꝰ calox desiccat ꝛ solidat. Hec cāe cū debiles sunt difficultas fit vrine. Et in q̄litate q̄ appent accñtia vrie aut in colore si nigra est qō aut ex caloris ē nimietate ꝛ adustione aut frigoris. aut alba quēadmoduz ex opilatiōe ꝓtingit. aut in odore si sit fetida vt in putridis fit febribꝰ. Que vo in via pp vesicam fiūt accñtia aut in ītitate ꝓsiderañ aut i q̄litate. Et in ītitate si imoderate egrediꝫ vria ꝛ mlta. aut ꝛcludiꝫ ꝛ difficile exit. Et imoderatus qō exit quēadmodū ꝓtingit si lacertꝰ qui vesice collū circūdat fuerit enervatꝰ ꝛ hꝰ aut ex hūiditate fit imoderata aut ex retinēt̄z ōbilitate ꝑtutis ꝛ expellētis viribꝰ aut bibite copia aq̄ aut vlce q̄ in vesica sunt cā q̄ cū vria pūgat ab ea pellit ꝛ emittit cū ardore. Conclusio aūt vrine ꝛ mora difficultasq̄ eiꝰ pp vesicā aut ex ꝑtutis fit debilitate expellētis aut retinētis vi. aut ex mala ꝛ sicca ꝓpone q̄ vesice dñaꝫ imoderata: vñ ꝛ vria desiccaꝫ quēadmodū in adustis ꝓtingit febribꝰ causon. s. aut pp opilonē. Opilatio accit aut ex hūore grosso vrie meatibꝰ iherēti q̄ in vesica sunt: aut sāguie coagulato aut sanie grossa aut supflua carne. aut ꝑrucis q̄ in meatibꝰ oriunt. aut ex orꝫ vesice coarctatiōe ꝛ restrictōe q̄ aut ex apate fit. aut nimia q̄ repmit ꝓgregat ꝛ reduē sicitate. Accñtia āt q̄ i vrie sūt q̄litate. aut i odore sunt: vt si putrida: aut vlcꝛ putridox aut hūox putridox cā sit. aut in colore. si aūt nigra ē aut alba aut alioꝝ colox aut in liquore si tenuis sit aut spissa. aut in suba si saniei sit mixta ꝛ sanguini vlcꝛ q̄ in vesica sunt cā. aut apatis cuius eruptio facta est.

¶Cap.xxxiij.de accidentibꝰ q̄ i egressu fiunt menstruoꝝum.

Menstruoꝝum egressio nāl ē. Eox a nā egressio aut i ītitate fit aut i q̄litate. Et in ītitate si eo rū emissio maioꝛ ē ꝛ oporteat aut ēt minoꝛ ꝛ si ꝛclusa nō exeāt. Et eox emissio maioꝛ ꝛ expedit aut pp ꝑtutē fit. aut ꝓpter mām: aut pp mēbrū. Ex ꝑtute si sit expellens valida ꝛ retinēs debilis. Ex mā si tenuioꝛ ē ꝛ quēit ꝛ subtilioꝛ aut si maioris ītitatz vt nāz ſuet ꝛ ab ea pellaꝫ. Ex mēbio si q̄ in matrice sunt venax oza fuerint dilatata ꝛ apta mfitq̄ rarificata. Cōclusio aūt menstruox ex cāis fit ꝛijs grossitie. s. māei paucitate ꝛ si venax spissaꝫ oza q̄ in mfice sunt ꝛ arctenaꝫ ac expellētis debilitate ꝑtutis ꝛ vi retinēt̄z. At vo sāguis hui⁹a nā exit⁹i q̄litate ē si niger sit hoc q̄ ex aduſtiōis fit vi ꝛ caloꝛ: sanguisq̄ i nigruz alteratiōe. Aut rubeꝰ clarꝰ aut croceꝰ: hoc q̄ caloꝛe sig̃t ꝛ rubee dñationē i sāguie. Aut in tenuitatē declinat ꝛ alboꝛē ꝛ cū spuma supnatāte qō hūiditatē significat ꝛ flegma dñans.

¶Capitulum.xxxiij.de accidentibus que in sudoꝛe fiunt ꝛ causis eoꝝum.

Sudoꝝ autem aliꝰ est nālis vt q̄ in chrisi fit bonꝰ ꝛ exercitij ꝛpe tē perati ꝛ in balneo ꝛ in his habitudinibꝰ cuiꝰ ꝓpio caꝉa ꝛ iteriora mēbra fortia sudoꝛ eiꝰ maioꝛ est ꝛ apfundioꝛibꝰ. Aliꝰ ex cursum posit⁹ nālē q̄. s. ex lāfactiōe fit carnis. hic nāq̄ sudoꝛ ea a corpe eūat tñ q̄ vtilia sūt. Est ēt sudoꝛ a cā duabꝰ his vltia q̄ ex imoderata fit hūiditate: qm̄ hac exit i habitudie ꝛ qō vtile ꝛ qō ē iutile. Egrediꝫ āt sudoꝛ a nāli cursu aut i ītitate aut i q̄litate. In ītitate si nimiū fluat: hoc q̄ aut hūiditatz mlitudie aut eiꝰ tēnuitate: aut poꝛoꝝ dilatatiōe aut expellēt̄z vi ꝑtut̄z. Aut si pauc⁹ sit q̄ ex ꝓtrarijs fit cāis. s. aut hūiditatz paucitate aut eiꝰ siccitate aut ſſitie: aut poꝛoꝝ cōstipatione. Egrediꝫ āt a nā i q̄litate. aut colore vt rubeꝰ sudoꝛ sāguinē sig̃ns ꝛ citrinꝰ q̄ rubeū colam. Aut i odoꝛe vt sudoꝛ putridi odoꝛ putredinē sig̃ns.

¶Cap.xxxv.de eūone exnāli.

Extranaturales eūones q̄ i cursu nō sunt nāli sāguis ē emissio a corpe vt nariū fluxꝰ. Est āt sāguinis egressus tribꝰ cāis cōibꝰ. ꝓria ē ex ꝑtute. Scōa ex mā. Tertia ex orgão. Et ex ꝑtute si expellēs fortissima est virtꝰ ꝛ retinēs pūmā

debilis. Ex materia aut ppter eius ꝯtitatem qñ multa est ⁊ venas replet ac extẽdit donec aperiant aut pp ꝯtitatẽ si acuta sit vt venas comedat. Ex mistoꝛ ꝯo si nimiũ duꝝ sit vt fissure in eo fiãt ⁊ crepet. Et ois fissure ⁊ crepatiõis cã aut iteriꝛ est aut exteriꝛ. Exteriꝛ ẽ vt casus ullisioꝛ: icisioꝛ hmõi. Interiꝛ ãt mãei multitudo q̃ sua extẽdit ⁊ disrumpit ꝯtitatem ollitq̃ mẽbrũ ad qõ ruptura accelerat. Hę sunt q̃s volebam⁹ ostẽdere accidẽtiũ cãe q̃ accidũt a corpe egestis ⁊ ẽ noster vltim⁹ sermo de accidẽtiũ cãis iõq̃ ⁊ hic eoꝝ terminam⁹ seriẽ: aggredimurq̃ sequentia scilis signoꝝ ⁊ significationũ que omnes significant passiões tractatum: quatenus plena sit nostra de rebus extranaturalibus disputatio.

¶Sermo septimus ꝑme ptis libri cõpleti artis medicine qui dicit regalis dispositio hali filij abbas discipli abhimeher moysi filij seiar ad regem magnum de signoꝝ sciẽtia decem ⁊ octo capitula habens.

¶Uniuersalis disputatio de signis ⁊ eoꝝ diuisionibus capitulum. 1

De pulsus scientia⁊ qualitate ⁊ significationibus. 2

De pulsuũ ghibus ⁊ diuersitatibus. 3

De cãis q̃ qõq̃ pulsus gen⁹ faciũt q̃dq̃ res faciãt nãles in pulsu. 4

De pulsus mutatiõe ꝑp res nõ nãles. 5

De pulsus alteratiõe ex reb⁹ exẽ nãlibus. 6

De pulsus alteratione ex causis virtutẽ granantibus. 7

De pulsib⁹ spẽs apatũ sigñtibus. 8

De pulsib⁹ passiões vni⁹ cuiusq̃ mẽbroꝝ significãtibus ⁊ ꝑmo passiões cerebri. 9

De pulsus assignatiõe q̃ in mẽbris fiũt anhelitus passiones significante. 10

De pulsibus organicoꝝ cibi passiones significantibus. 11

Uniuersalis disputatio de significatiõib⁹ vrinaꝝ circa corpis morbos. 12

De qualitatũ vrine diuisione ⁊ eius significatione per colores. 13

De sigñtionibus vrine ex liquore. 14

De sigñtiõibus hypostasis vrine. 15

De significatiõibus egestionum q̃dq̃ significẽt in corpore futurum. 16

De sigñtionibus sputoꝝ ⁊ screatuum. 17

De sigñtiõibus sudoris. 18

¶Capim ꝑmum vlis disputatio de signis ⁊ eoꝝ diuisione.

Scidẽtiũ cuiusq̃ ⁊ cãꝝ ea efficiẽtiũ habitudinem ostẽdim⁹ morboꝝ scz quẽ tractatũ sciam vocauim⁹ causarum ⁊ accidentium. Hoc aũt loco vnũquẽq̃ morboꝝ ⁊ passionũ ac accidentia eos ostendemus sequẽtia que sunt. s. signa q̃bus sigñt vocamusq̃ hmõi signoꝝ sciam. ¶Dico ergo qm̃ signoꝝ tria sunt gña. Primũ est quo sanitas significat. Scõm quo morbus. Tertiũ quoq̃ nec sanitas nec morb⁹ est habitudo. Et hoꝝ qõq̃ genus aut significat eã q̃ trãsit habitudinẽ: vocat q̃ cõmemoratoria aut qõ in ꝑsenti est significãs. Aut qõ futurum est ⁊ fit. dicitq̃ portẽdẽs ⁊ puidẽtia. ¶Et hoꝝ signoꝝ q̃dã cõia sunt: que scz oẽs significãt habitudines. Quedã ꝓ pticularia pticulares corpum sigñtia habitudines. Et nos ꝑmum de signis disputabim⁹ cõibus cũ sit cõueniẽs ⁊ magis necessariũ ei qui morbos vult cognoscere ⁊ passiões maximeq̃ in febrib⁹ quaruꝝ ꝑferemus mẽtionẽ oibus morbis. Dico qm̃ signa cõia ex actiõibus sumunt cõib⁹ illis. s. actionibus ꝑ quas oium corpoꝝ est subsistẽtia cũ ⁊ sanitatis ⁊ morbi in actiõibus esse inueniatur. Sanitatis etem signuz bonitas est actionũ porro morbi eaꝝ malitia. Actionum aũt bonitas ⁊ malitia ex mẽbroꝝ sanitate, est ⁊ malitia. Membroꝝ aũt sanitas ⁊ malitia ex tẽperãtia humoꝝ ⁊ corruptiõe tẽperãtie fiũt. Actiones aũt cões ex q̃bus signa dicunt: cõmunia actiões nãlũ ⁊ vitaliũ sunt ꝓtutũ cuz per eas a talis corpis sit subsistẽtia eiusq̃ firmitas. Uitalis etem ꝓtutis sanitas nãlẽ statuit calorem ꝑ quẽ vita est: ⁊ ex ei⁹ corruptione mors. Ei⁹ vero ex tẽperãtia sanitas ꝓsistit ⁊ eius a tẽperie egressu monet morbus. Porro per nãlem q̃tuoꝝ est humoꝝ subsistẽtia ex q̃bus ofa corpis mẽbra cõstituunt ⁊ augent per eos vt cibo per quẽ subsistẽtia eoꝝ est et figura in nãli sua habitudine quẽadmodum alio ostendimus loco nostri huius libri. Que cum ita sint necessario medicoꝝ pones plurimas ⁊ sanitatis ⁊ morbi significarũt habitudines his duabus virtutibus. Significarunt itaq̃ ex vitalis actiõib⁹ ꝓtuz sanitatẽ ꝓtutis ⁊ debilitatẽ ⁊ nãlis tẽperiẽ caloris eiusq̃ a temperie egressum queq̃ naturales fiũt res et q̃ extra naturã pueniunt in ea ⁊ in corde qõ ipsi sedes est ⁊ fomaꝝ. Huius aũt ꝓtutis cognitio actionũ virtutis per motũ fit venarũ pulsantiũ qui cotidis est motui equalis dicturq̃ eiusmodi cognitio pulsuum sciẽtia. Porro ex nãlis actiõib⁹ ꝓtutis tẽperãtiam significarũt humoꝝ eoꝝq̃ ab ea egressuz hitudinũq̃ ei⁹ diuersitates in sanitate ⁊ morbo ex decoctiõe q̃ in venis fit nõ pulsantib⁹ eiusq̃ ꝓpatione. Sz ⁊ ex decoctiõe q̃ in stõ fit ⁊ iteritis ac ei⁹ cessatiõe ex ea qz q̃ in ãhelit⁹ est insitis ⁊ ꝓpatione ipi⁹. In has aũt sigñtio res ex his fit q̃ corpoze emittunt ⁊ egerunt. Et maturatiõis ac decoctionis q̃ in venis fit ꝓpationisq̃ cognitio ex vrina colligitur que sanguis aquositas est. Eius

est. Et⁹ aūt q̄ in stō decoctiōis ꝛ puatiōis spūs ac intestinis sumīt notitia ex egestiōe q̄ ciboꝝ est superfluitas: ꝛ in stō fit. Et illi⁹ decoctiōis q̄ in anhelit⁹ fit organis eiusq̄ puationis notitia sumīt ex sputis ꝛ sereationibus q̄ superfluitas sunt cibi quo hec pascunt membra. Significant et ex sudoribus corpoꝝ habitudines circa sanitatē: nisi q̄ min⁹ cōmunis est ad significandū q̄ in oi corpe fit decoctionē cū subtilis sit, superfluitas quā membra ad corpis depellūt exteriora: ꝛ p poros educunt cutis. Que cū vt dictū est sint equū est nos singula expedire horū signoꝝ gña: diuersitatesq̄ eoꝝ: q̄sq̄ significent corpis habitudinis diuersitates in sanitate ꝛ morbo. ꝛ q̄ nec sanitas nec morb⁹ est habitudine. Incipiemusq̄ a pulsus scientia cuius nobilior sit sciētia ꝛ vtilitate maior ꝛ significatione cōmunior sup oēs corporis habitudies.

¶ Capitulum. ij. vniuersalis de pulsu ꝛ significationis eius qualitate.

Pulsus sciētia grauis ē ꝛ difficilis ꝛ cognitio eius cū magna sumīt difficultate. hoc ex trib⁹ de causis. Pria est q̄ nō ē facile assuescere in venaꝝ sensu: cōsuetudinē q̄ possit modicā cognoscere alterationē q̄ in pulsu fit. Secūda aūt q̄n necesse est medico dū arterias tāgit pulsꝰ oia cognoscere gña breui tpe q̄ decē sunt. Tertia q̄n venarū pulsus nihil hñt sile ꝛ explū q̄b⁹ ꝓferant ꝛ ex quoꝝ possint dici collatiōe. Jō ꝑ medicū in sentiēdis exerceri venis lōgo opꝫ tpe ꝛ exercitio pleno q̄ exquirat ꝛ itelligat vt nihil eoꝝ q̄ de generib⁹ pulsuū dicturi sum⁹ ꝛ spēbus trāseat: quo possit in vno eodēq̄ tpe lato carēte decē ei⁹ gña cognoscere: q̄ deinceps dicemus atq̄ hoc loco. Sz pmū q̄d sit pulsus: eiusq̄ figura dicem⁹: q̄sq̄ de q̄litate sensus arteriaruꝝ sciēda sunt. Dico ꝑ q̄n pulsus: motꝰ est localis quo moueī cor ꝛ vene pulsantes dilatatiōe et reductiōe: ad caloris custodiā in tēperātia nālis ꝛ vitalis augmētū spūs gñationēq̄ alalis. Nālis aūt custodia caloris ingressu frigidi fit aeris illū recreātis q̄ fit ꝑ dilatationē ꝛ vaporis fumosi exitū q̄ ab eo factꝰ ē: q̄ꝫ ꝑ reductionē fit. Dilatatio aūt est cordis motꝰ ꝛ arteriarū a cētro ad exteriora. Reductioq̄ motꝰ ē cordis ꝛ arteriaꝝ ab exteriorib⁹ ad media. Explanauimus aūt diffinitionē hāc ꝛ vitalis q̄ sit virtus: q̄que ipsi⁹ vtilitas dixim⁹. Diffinierūt aūt antiq̄ pulsuz ꝛ alia diffinitiōe: sz nō subtili: dicētes pulsus ē nūtius q̄ nō mētiē ꝛ ꝑco q̄ occulta refert ꝛ narrat motibus ꝓꝑijs ꝛ manifestis. Cor aūt ꝛ vene pulsantes vno mouent motu vnoq̄ mō: in vno tpe: sz eoꝝ motꝰ alteri⁹ alteri eqlis: nec ali⁹ motꝰ alīū ꝓcedit oib⁹ in habitudinib⁹: intm vt ex vno oium capiaī ꝑ collationē sciētia. Jō ꝑ ex arteriaꝝ pulsu cordis agnoscimus motū: cū ꝑ pulsus venaꝝ q̄ colligit significatio ad ꝗtutis fiat vitalis notitiā q̄ in corde. Nisi q̄ minime eiꝰ motꝰ veracissime ex oib⁹ corpis arterijs pcipi pōt: trib⁹ de causis. Pria ē q̄m arteriaꝝ q̄dā in ꝓfundo sunt corporis: vt arterie q̄ sup spinā extēdunt: q̄daz in carne occultate: vt q̄ in carne coraꝝ sunt arterie. Quedā oſſib⁹ opte vt q̄ in pectore sūt. Harū non ptz motꝰ tactui: q̄diu in naturali pstat corp⁹ habitudine ꝛ carnis cōpositiōe: nisi forte corpi maties iminutio q̄ accidat carnis. Secūda est cā q̄m arteriaꝝ q̄dā a cordis loco remote sunt: nec motꝰ eaꝝ in oib⁹ patere potest habitudinib⁹ vt q̄ in talo sunt arterie: que q̄ꝫ ꝑ pedib⁹. Tertia ē q̄m arteriaꝝ positio minime recta est: ꝛ eqlis vt cū appositi q̄tuor fuerint digiti nō recte supponātur: quēadmodū q̄ post aures sunt arterie. Qō cū ita sit: opꝫ q̄ ex arterijs q̄ his ꝓꝑijs sunt eligere: vt in mēbro scilis sint carne nudo: neq̄ a corde remote: earūq̄ positio recta. Jō ꝑ antiqui cubitoꝝ elegerunt arterias q̄ in vtroq̄ brachio sunt: eo q̄ earuz facilior sit sensus ꝛ cōueniētior ac laudabilior. Facilior q̄m loca hec pauce sunt carnis. ꝛ q̄ in eis sūt vene manifestiores. Cōuenientior aūt q̄m eaꝝ locꝰ nō lōge a corde positꝰ est: vt canillaꝝ est lōginquitas: positioq̄ earum recta quā oēs cōprehēdūt digiti. Honestior ꝓo q̄m nō eget i eaꝝ tactu medic⁹ alīq̄ corpis q̄ operta sunt discooperire mēbra cū sit hoc turpe: et circa mulieres magis. Cōprehēsio aūt pulsus venaꝝ q̄tuor fit positiōe digitoꝝ sup locū arterie in cubitoꝝ ptib⁹ interioribus ꝛ ꝑpe disgregationē rache a supiori medij parte cubitoꝝ ꝑ lōgū infirmi manu nō extēsa sz nec reducta sz mediocriter posita. Digitoꝝ aūt positio super arteriā variat: q̄dā ꝛem̄ pfūdari eget ꝛ im primi arterijs digitos in fortis scz pulsꝰ cognitiōe. Si em̄ digiti eqliter arterie fuerint ipressi fortisq̄z ē illa sūma pellit digitoꝝ fortiter vt tāgēti videat se illā pellere ꝛ in illis q̄z arterijs q̄ prima opiunt carne quo eaꝝ digiti motū cōprehēdāt diligēter. Et in q̄busdā digitos necesse ē sustolli hocq̄z i debilis cognitiōe pulsus: ꝛ in eo arteriaꝝ gñe q̄ carne nude sunt cū si digitos debili ipressuris arterie moueri nō possit ꝛ carne nuda ipressiōe nō eget multa pz em̄. Sūt ꝛ q̄ digitoꝝ egeāt appositiōe tēpata nō iprimēti sz nec sublata hocq̄z intemperate virtutis pulsus cognitiōe ꝛ in eoꝝ genere arteriaꝝ q̄ nec nude nec occultate sunt carne.

¶ Capitulū tertiū de cognitione generū pulsus ꝛ diuersitatibus ac qualitatibus.

Pulsuum habitudines ꝑ multū variātur abinuicē iurta mouētis varietatē virtutis ꝛ nālis diuersitatē caloris ꝛ varietatez arteriaꝝ sanguinisq̄z

quē ꝓtinēt ꝛ ſpūs ſi hᵉnālia ꝛ i nā fuerit ꝛ a nā egreſſa. Cōcluſerūt ãt ãtiq; diuerſitates varietatū iſtaꝝ habitudinū pulſus decē generibꝰ. Primū ē qđ ex ẽſtitate ſumit dilatatiōis. Secūdū ex tpe motꝰ. Tertium ex ꝛtutis ẽſtitate. Quartū ex arteriaꝝ ſubſtãtie ꝓſiſtentia. Quintum ex eo qđ arterie ꝓtinent. Sextū ex q̄litate ſubſtãtie arteriaꝝ. Septimū ex quietis tẽpore. Octauū ex motuū tpe ꝛ collatiōe. Nonum ex ẽſtitatis ꝓprietate. Decimuꝫ ex nūero pulſuū vene. Et qđ ex quãtitate dilatatiōis genꝰ ſumit diuidit in pulſum magnū ꝛ paruū ꝛ mediocrē: lōgū quoq; ꝛ breuē ꝛ tẽperatū: ꝛ in latū pulſum ſtrictū ꝛ tẽperatū: manifeſtū ꝛ occlꝰ tū ꝛ tẽperatū: qm̄ nem̄ arteria eſt corꝓ ꝛ in oi corꝓe ē lōgū latū ꝛ pfundū. Cuꝫ dilatat arteria in tres eiꝰ partes dr̄ vehemẽs. Cū aũt dilatatio eiꝰ ſit i ſuppoſita eiꝰ extrema ꝛ medio prima pulſus dr̄ minor. Cū ꝫo dilatatio ipſiꝰ ad media vſq; fit iter extremitates ꝛ cẽtrū: inter vehemẽtē dr̄ ꝛ puū tẽpatus. Et ſi eiꝰ dilatatio in lōgū maior ē ẽ in alias ptes: ꝛ hoc ē cū eiꝰ dilatatio q̄tor trãſit digitoꝝ terminos lōgus vocaꝫ. Ođ ſi minor ꝛ intra q̄tor digitoꝝ finiꝫ terminos breuis vocaꝫ. Et ſi cū q̄tuor digitoꝝ termio dilatatio finiꝫ iter lōgū ꝛ breuē tẽpatus appellaꝫ. Sic q̄z ſi eiꝰ dilatatio fiat i latū maior. latꝰ dr̄: hocq; fit cū extrēitates ſũmoꝝ trãſit digitoꝝ: ꝛ ſi ab eoꝝ ſũmo iminuiꝫ ſtrictꝰ vocaꝫ: ꝛ ſi cū illis eq̄lis ē tẽperatꝰ iter latū appellaꝫ ꝛ ſtrictū. Et ſi dilatatio eiꝰ a ꝓfūdo abūdat elatꝰ vocaꝫ: hocq; fit cū arteria elato ſiſtis ē ꝛ alto. Et ſi ab hoc iminuiꝫ ꝛ medio fit ꝓpinq̄or demiſſꝰ vocabiꝫ. Ođ ſi ad mediū vſq; duaꝝ dictaꝝ ferat extremitatū tẽpatꝰ inter elatū ꝛ demiſſū dicē. Et ſi dilatatio eiꝰ in lato ē ꝛ pfundo: ꝛ in lōgo iminutꝰ ē groſſꝰ vocaꝫ pulſus. Aliquotiēs varietates he alie componunꝫ cū aljs quēadmodū lōgꝰ cū lato aut ſtricto aut iter vtrūq; tẽpato aut elato vel demiſſo aut eoꝝ tẽpato. Sic ſe ꝛ aliaꝝ hz cōpoſitio ſpēz adinuicē. He ſunt generis qđ ex quãtitate ſumit diuerſitates q̄ ex tribꝰ fiũt cauſis. Pulſus magnꝰ ꝛ vehemẽs ex vitalis fit fortitudine ꝛtutis q̄ arterias dilatat ꝛ ex caloris multitudine quē aere refocillari opꝰ ē ꝓmū. ꝛ ex arteriaꝝ mollitie q̄ dilatationē ſuſcipit ꝛ extẽſionē ſimul. Paruꝰ aũt pulſus ab his oppoſitis cãis debilitate. ſ. virtutis. paucitate caloꝝ arteriaꝝ corꝓoꝝ duritie. Tẽperatꝰ ꝫo pulſus ex tẽpatis ꝓfiaꝫ cãis. Alioꝝ cãe pulſuuꝫ fiunt ex haꝝ augmẽto ꝛ diminutiõe cãꝝ qđ nos ſequẽtib⁹ oſtẽdem⁹ cū de pulſus imutãtibus loquemur cãis. Senꝰ aũt qđ ex tpe ſumit motus in pulſuꝫ diuidit velocẽ ꝛ tardū tẽperatū q̄z. Et velox pulſus ē q̄ ſpatij lōgitudinẽ breui trãſuerberat tpe. Tardꝰ aũt q̄ ſpatiũ breue lōgo icidit tpe. Tẽpatus in duabꝰ his mediꝰ eſt habitudinibꝰ. Et huiꝰ generis queq; diuerſitas ex duabꝰ fit cãis ꝛtute ſcz ꝛ cõplexiõis caloꝛe. Velox pulſus ex ſana ē virtute ꝛ forti caloꝛe q̄ cogũt ad frigidi aeris attractionẽ. Tardus ex debilitate ẽ virtutis monẽtis ꝛ caloris iminutiõe. Senꝰ aũt ex virtutis ſumptū quãtitate in pulſuꝫ diuidit fortẽ debilẽ ꝛ tẽperatū. Fortis eſt pulſus q̄ in ſummos pcutit digitos fortiter intm̄ vt repellat. Debilis ꝓtra ē tenuiter pcutiẽs ꝛ ſine ꝛtute. Tẽperatꝰ q̄ duabus his iteresſt habitudinibꝰ. Et huiꝰ queq; generis diuerſitas duabꝰ fit a cauſis. Pulſus fortis ex ſanitate ẽ ꝛtutis ac vi ꝛ corꝓoꝝ arteriarū mollitie ꝛ eaꝝ obediẽtia. Debiꝫ ꝓtra ex virtutis debilitate ꝛ paucitate arteriaꝝ obedientie. Tẽperatꝰ ꝫo ꝛ haꝝ cãꝝ fit tẽperie. Et qđ ex ſubſiſtẽtia ſumit arteriaꝝ corꝓoꝝ genꝰ dividit in duꝫ ꝛ molle ꝛ tẽperatū pulſuꝫ. Durꝰ eſt pulſus cū ſũmi ſentiũt digiti arteriã cū q̄dã ſoliditate intm̄ vt videaꝫ ſentiẽti fortis eẽ. Differũt aũt hic ꝛ fortis: qm̄ fortis magnꝰ eſt: eo q̄ virtꝰ arterias optime dilatet. Durꝰ autẽ paruꝰ eſt: qm̄ arterie dure ꝛtuti nõ obediunt nec dilatanꝫ cū ea. Mollis ẽ in quo ſũmi ſentiũt digiti lenitatẽ arteriaꝝ ꝛ mollitiẽ in tm̄ vt fere in eaꝝ videanꝫ ſubſtãtiã mergi. Tẽperatus eſt inter duas has mediꝰ habitudines cõſtitutus. Fit ãt durꝰ pulſus ex ſiccitate corꝓoꝝ arteriaꝝ: molljs aũt ex eaꝝ hũiditate: ꝛ horũ tẽperatꝰ: tẽperata iter duas has fit ex habitudine. Et genꝰ ex eo q̄ arterie ꝓtinẽt ſumptũ diuidit in plenũ pulſũ ꝛ vacuũ: ꝛ hoꝝ tẽpatuꝫ mediũ. plenꝰ ẽ q̄ ſub digitis pulſat tãq; hũiditate plenꝰ. Vacuꝰ q̄ ſiccꝰ ſub palpãti apparet cuiꝰ ꝓcauitas inflata vr̄ ꝛ ſi ipſimanꝫ digiti in vacuitate videnꝫ imergi. Plenꝰ ãt pulſꝰ ex arteriis ſit repletis ſanguine ꝛ ſpiritu atq; eoꝝ copia. Vacuꝰ ex paucitate ſit ſanguis ꝛ ſpūs. Tẽperatꝰ hoꝝ ex tẽpantia ſit vtriuſq;. Senꝰ ꝫo qđ ex q̄litate corꝓoꝝ arteriaꝝ ſumit in pulſuꝫ diuidit calꝫ ꝛ fridũ ꝛ tẽpatũ. Calꝫ ē pulſus i quo digitoꝝ ſũmũ caloꝛ ſentiũt arteriarũ. Sic q̄z in pulſu fridꝰ arteriaꝝ ſentiꝫ friditas ꝛ iter hos tpatꝰ pulſus ē in q̄ nec caloꝛ ſentitur nec frigꝰ manifeſtũ. Corꝓoꝝ arteriaꝝ caloꝛ ex caloꝛe fit mãei q̄ ad arteriaꝝ deſluxit cõcauitatẽ ſanguis. ſ. ꝛ ſpūs friditaſq; ex frigore maciaꝝ. Tẽpantia pulſꝰ ex mãei ꝓpꝛionis cõſiaꝫ tẽperie. Ex q̄etis tpe ſumptũ genꝰ dividit i frequẽtẽ raꝝ ꝛ tẽpatũ. Galꝫ nãq; refert qm̄ pulſꝰ in dilatatiõe ꝛ reductiõe q̄etes hz duas. Alterã q̄ tpe fit dilatatiõis cũ palpãtẽ pcnſſerit: dr̄q; q̄es exterior. Hecq; q̄es ſenſu ꝓprehẽditur in dilatatiõe. Altera ẽ q̄es q̄ tpe fit reductionis cũ ad ſuũ arteria reuertiꝫ centrũ ꝛ hec ſenſu nõ cõprehẽdiꝫ. Et pulſus cuiꝰ quietis tẽpus breue eſt frequẽs dicit. Cui aũt quietis tẽpus ẽ lōgũ dicit rarꝰ. Cuiuſq; tps quietis mꝫ

dīū est medi⁹ vocaī ⁊ tēperat⁹ inter rarū ⁊ spissum. Frequēs aūt pulsus ex fortitudie fit caloris imoderati eo ꝙ multa egeat refrigerij recreatiōe ⁊ fortutis ex debilitate in q̄ eget nā spissitate vti quo sufficiat quātitati quā nece ē attrahi aeris. lentusq; fit ex caloris debilitate ⁊ paucitate ac virtutis roboze. Et q̄ hoꝝ tēperatus cū ex tēperātia fit in cōplone ⁊ fortute. ¶ Et qō ex motꝰ tpe sumīt genus ⁊ colationū: diuidīt in boni pōderis pulsuz ⁊ mali pōderꝫ. Est aūt mēsura ex collatiōe ⁊ relatione. Hec āt cōparatio aut ē tpis motꝰ ad tēpꝰ motꝰ: vt cū reductionis tēpus eq̄le ē tpi motꝰ dilatatōis pi me: aut diuersuz ab eo: aut q̄etis tpis: ad tps quietis vt si sit q̄etis interioris tēpus tpi eq̄le q̄etis exterioris: aut coll'o quietis tpis ad tps motꝰ: vt si sit dilatatiōis tēpus eq̄le tpi q̄etis exterioris aut diuersuz. Pulsus itaq; pōderꝫ ⁊ mēsure cōpetentis ē iter quē ⁊ suo dño similē coll'o est ⁊ cōfiguratio bōa ꝙ pueri pulsus si cōfiguratus fit pulsui pueri ⁊ ꝙ silis inuenis pulsus inuenili silis ē pulsui: pulsusq; eoꝝ qui calidas hñt cōplexiones silis ē collatus ad calarū dños ꝙplexionū. At ꝙ incōpetētis pulsus mēsure alius mēsure est imutate: vt si sit adolescētis pulsus inuenū silis pulsui. Et q̄ dā diuerse mēsure: quēadmodū si pueri pulsus: senis pulsui ꝙfiguret. Quidā a mēsura ex ē. atq; hic ē cū pulsus nullā hz relationē ⁊ ꝙfiguratione alicuⁱ ad pulsus etatis. Est hui⁹ gñis pulsus cognitio difficil' ⁊ grauis mētis nociaz hñs subtilitatē: longaq; esēs ꝙsuetudie i vearū vsu. Motus ⁊ em tpis ⁊ quietis ẽtitas quo alij alijs supabundāt pulsus: q̄dā q̄dā ⁊ spatiū eius dici pōt ⁊ rōcinari. Ut si dicaī tps dilatatiōis duplū est tpe quietis exterioris: aut triplum: aut duplū ⁊ semis: aut sicut illō: ⁊ ār ta superās pte: aliaq; hmōi. Alia q̄ interptari ⁊ dici il' pōt: vt dilatatōis tps ⁊ reductiōis: aut vtriusq; tps. Et horū quodq; tēpoꝝ: aut pueritie vicinie cū eo cui ꝙferī: aut magne: aut imoderate. Hisq; de causis: fcā est generis huius pulsus sciētia difficillima. ¶ Qō aūt ex ẽtitate dilatatiōis sumīt genus i eq̄lē diuidīt ⁊ i eq̄lē pulsuz. Et hoc genꝰ scil' diuersuz in oibꝰ inuenīt pulsuū diuersitatē de q̄bus iā diximꝰ. ¶ Eq̄lis nāq; pulsus est: q̄ digitos ꝺberat semper sub eadē habitudine vt si sint pulsatiōes multe magne eq̄lis magnitudis: ⁊ nō ē in eis nec pulsatio vna pua. Et pulsatiōes mlte pue in quibꝰ nec pulsatio aliq̄ magna est. pulsationes ḡz mlte fortes ⁊ ptinui roboris: in q̄bꝰ nulla est debilis: aut velox tarda semp eq̄lis non hñs hec ab illa q̄d diuersuz. ¶ Ineq̄lis āt ⁊ diuersus variusq; pulsus ille ē cui⁹ ꝓcussio eius dē nō est habitudinis: imo varia est: aut i motu: estq; aliq̄n pulsus velox: aliq̄n tardꝰ: ⁊ nūc frequens deinde rarus. Aut in ẽtitate dilatatiōis: ⁊ ē nūc magnꝰ nūc puꝰ. Aut in ẽtate cū aliq̄n q̄ fortꝫ occurrit: deīn debilis ⁊ in alijs pulsus spēbꝰ sīr. Et eq̄lis pulsus i oibꝰ pulsus gñibꝰ eadē ē eiꝰ pseuerātia vocaī q̄ eq̄lis simpliciter. Aut erit eq̄lis in q̄busdā: dicīq; eius gñis eq̄lis in q̄ ē quēadmodū sili magnitudie eq̄lis sit: ḡz in celeritate ⁊ tarditate ẽtute ⁊ debilitate aliq̄z varij. Aut i celeritate eq̄lis est varijⁱ magnitudie: atq; ialijs varijꝰ gñibꝰ. Sic ⁊ i reliq̄s dīudicādꝰ ē gñibꝰ. Varij ḡz pulsus alijⁱ in oibꝰ varijⁱ ē gñibꝰ i nulla pseuerās habitudie dicīq; hmōi varijⁱ simplr ⁊ ineq̄lis. Alij in q̄busdā varijⁱ: dicīq; eo ineq̄lis in quo ē in gñe: quēadmodū aliq̄n est pulsus puus. Aliquādo magnꝰ nūc latⁱ: deinceps subtilis ⁊ strictus ⁊ in alijs gñibus per oia equalis. Ineq̄lis aūt pulsus quocūq; sit in gñe varietas eiꝰ aut in pluribus est pulsationibus aut in vna. ¶ Et que in pluribus cuiusdā varietas eq̄litatē seruat ⁊ tenorē varietatis quidā equalitate hac caret. Et cuius varietas equalitatez seruat: vt pulsus qui muris cauda appellaī: i quo scilis pulsatio est magna quā sequit pua illāq; minor: ḡta minima: sicq; in oibꝰ alijs se hz pulsationibus vt minor scilis sit ꝓcedentidonec advnū ꝓducatur trium. Primū est vt terminetur pulsus ⁊ deficiat scilis iminui nō desistit subsequēs pulsatio donec eiꝰ nō sentiaī motꝰ ⁊ hmōi pulsus cauda muris defectiua dicīt. Sz ē vt pulsatiōes redeāt. Hoc est cuz iminui plsatio nō desistit post plsationē dōec ad aliquā pueniat pultatis quātitatē. deinc ad magnitudinem reuertitur scilis cū ad puitatem attigerit ad pulsationem redit que ea sit maior ad quam vltimo peruenit. deīc ad maiorem augeturq; eius in singulis magnitudo ordinate donec ad p̄maz perueniat magnitudinē: diciturq; huiusmodi pulsus murꝫ cauda reuertēs. Eiꝰ redit ad magnitudinem erit aut p̄me eq̄lē aut q̄ sub p̄ma fit. Reditꝰ āt huiꝰ ad equalē aut erit mēsuris equalibꝰ illis quibus iminutus est aut maioribus certe vel minoribus. Tertiū est cuz reuertit pulsus ad p̄mā sui magnitudinē eūdēq; seruat ordinez scilis a p̄ma incipiēs magna pulsatiōe deīc iminuit ad eā que fuerit scōa intantū vt pulsus sit motus sub p̄marum ordine pulsantiū. Est aūt hic pulsus q̄ muris cauda appellaī i velocitatis ⁊ tarditatꝫ gñe: cū eiꝰ pulsatio magne ē velocitatis sequit q̄z deīnc velox minꝰ nec desistit celeritatē iminuere donec finiaī ordinate in pulsu vltime tarditatis. Est et in gñe q̄ ex fortutis sumīt ẽtitate cū eiꝰ pulsatio fortissima est. deīnc minꝰ fortis sequit nec iminui cessat eiꝰ fortitudo donec ad debilitatē attingat augeturq; debilitas vsq; dū ad vltimū veniaī eius quēadmodū in magno dictū est ad hunc modū se hz pulsus qui muris

cauda dictus est. ¶Vocat aũt hoc nole eo q̃ aialis qõ mus dicit caude silis sit: cum aialis huius cauda grossa incipiat: ꝛ ad extremitatẽ ptingit subtilẽ sub iminutiõis ordine. Hec est varietatis q̃ eq̃litatẽ seruat assignatio. ¶Qõ aũt eq̃litate caret diuersitates hz ifinitas ꝛnu mero nõ clausas: pter ordinẽ nãq̃ fit. Est em̃ pulsus vari9 q̃ deficit ꝛ termiat: ꝛ redit sine eq̃ litate augmẽti ꝛ diminutiõis ꝛ est pulsus i me dio cadẽs sine eq̃litate quẽadmodũ cum due sunt magne pulsationes ꝛ vna pua: vnaq̃ tẽ pata vna magna vna pua: aliaq̃ varietat̃ spẽs q̃ pter ordinẽ fiũt: in oibus pulsus generib9 de q̃bus dictũ ẽ. Est aũt in quo spissatiões sine eq̃litate cadũt. Hec est varietas pulsus q̃ i mul tis est pulsationib9. ¶Varietas aũt q̃ in vna ẽ pulsatiõe. alia in vna tm̃ est pte arterie. alia in plurib9. Et q̃ in vna ẽ tres sunt spẽs. ꝓia ẽ cũ vene pulsantis mot9 auferat ꝛ redeat. Scõa cũ ei9 mot9 durat cõtinu9 ꝛ nõ icidit nisi q̃ in eq̃lis ẽ in celeritate ꝛ tarditate. Tertia cũ arte ria redit in dilatatione manũq̃ bis pcutit. Et pulsus incisus ꝛ rediẽs est q̃ cũ incipiat a cele ritate accit illi anteq̃ digitos pcutiat ꝏbilitas ꝛ raritas q̃esq̃. dehinc dilatatiõis sue ad ꝑple mẽtũ tarde incipit: dehinc sistitur atq̃ dilata tionẽ ita cõplere accelerat aut cũ tẽperat9 ici piat ꝏbilitas accidat dehic aut accelerat: aut tardat: aut cũ celeritate incipit ꝛ interdicit de hinc tẽperat. Est ãt ꝛ in hac spẽ varietatis ga zelãs pulsus atq̃ hic ẽ q̃ cũ a celeritate icipiat anteq̃ pcussiat stat dehic velociter mouet. vo cat ãt huiusmõi gazelin9 sua ex sititudie ca prioli saltu: qm̃ capolus quẽ gazel arabice vo cãt cũ saltum dederit pedes tollit ꝛ suspẽsus panco vr̃ tpe atq̃ sic ad terrã velocius redit. ¶Cõtinuus ãt hac in spẽ pulsus is ẽ cui9 arte rie motus mime incidit sed ineq̃lis ẽ in celeri tate ꝛ tarditate. Pulsus eteni cũ celeritate ici pit. dehinc in tarditatẽ mutat: incipit em̃ mo tu moueri veloci ꝛ cũ ad mediũ puenerit spa tij quo ei9 mediat motus motu mouet tardo fitq̃ ei9 initiũ velox: finis aũt tardus. Accidit aũt ꝛ ꝛrio modo vt cũ inceperit tardus mutet i celeritatẽ fitq̃ ꝓncipiũ tardũ ꝛ finz accelerat aut incipies tẽperat9 in celeritatẽ mutat aut tarditatẽ. Hoc mõ hui9 spẽs ẽ pulsus in oib9 diuersitatib9 pulsuũ. ¶Qui ãt bis digitos pcutit duaq̃ ꝺ: pcussionũ pulsus atq̃ is ẽ i quo arteria dilatat ꝛ cũ manũ pcusserit ꝛ ad redu ctionẽ vult redditũ reuertit anteq̃ ad cẽtrũ p ferat ꝛ scõo digitos verberat. Et hec species ex arterie: que cum pcusserit digitos sua pelli tur duritie. reditq̃ secũdo: ꝛ iterum verberat: quẽadmodũ in maleo ꝛ incude fieri cernim9. Malleus em̃ cum incudẽ pcusserit redit ab ea sua duritie ꝛ sustollitur reditq̃ secundo ꝛ per cutit ꝛ quãdoq̃ sustollitur ꝛ tertio ad percu tiendum reuertitur. Hinc itaq̃ species hec pulsus mallearis appellata est. Hec que in vna arterie parte accidit varietas non sumi tur nisi in genere quod ex motus est qualita te: ꝛ in eo qõ ex virtutis ẽtitate. in reliq̃s aũt nõ. Nõ etem̃ vna eadẽq̃ ps vene sub digito põt vno tpe magna moueri: dehinc fieri pua aut parua dehinc ad magnũ redire sub vna eadẽq̃ pulsatione: ꝛ eadem arterie pte. Ma gnus nãq̃ pulsus necesse hz sua in dilatatio ne ẽtuoꝛ trãsire digitoq̃ terminos nec fieri pt vt sit larg9 ꝛ strict9 in sua pulsatiõe vna: nec ca lidus nec frigidus nec durus ꝛ mollis nec va cuus ꝛ plenus. Hoc se habet modo varietas que in vna est arterie parte in pulsatiõeyna. ¶Que aũt sub vna pulsatione in diuersis et multis est ptibus varietas ꝛ discordia alia qõ est cuius mot9 ꝓtinuus est ꝛ non deperit alia cuius incidit ꝛ deperit. ¶Et ꝓtinui q̃dẽ mot9 is est pulsus cui9 arteria sub q̃busdaq̃ digitis mouet velox: sub alijs tardus: ꝛ sub alijs qõ tẽperatus: quẽadmodũ accidit cum sub duo bus digitis velox aut sub duobus tardus: et sub duobus temperatus: aut sub tribus celer ꝛ vno tardus aut contra: aut sub vno quoq̃ digitoꝛuq̃ quedã erit spẽs mot9 siq̃ se hz res in fortitudine ꝛ debilitate iuxta qõ dictuq̃ est vt sez sit sub quibusdã fortis digitis sub alijs debilis. Est autem ꝛ in hac spẽ vnius pulsa tionis pulsus qui muris cauda appellat: q̃q̃ inclinus vocatur pulsus: ꝛ qui muris cauda vocatur fit cũ arteria dilatat sub ꝓmo digito qui a superioꝛibus est grossa ꝛ sub scõo min9 grossa: sub tertio parua. sub quarto minima. Sic quoq̃ circa fortitudinem contingit ꝛ de bilitatẽ. In spissitudine quoq̃ ꝛ raritate cum sub ꝓmo moueatur digito aliquo horũ mo tu ꝛ sub secundo imminuit: sub tertio minoꝛẽ ꝛ quartus tertio sentit minoꝛẽ. estq̃ eoꝛ im minutio ordinem seruãs ꝛ gradationẽ. ¶In clinus aũt pulsus est qui sub duobus mediꝰ mouetur digitis grossus ꝛ sub extremis hinc ꝛ inde subtilis ꝛ tenuis: aut mediũ ei9 elatum est ꝛ extremitates demisse videq̃ tãgenti ar terie extrema ad inferioꝛa declinari. Hoc aũt debilitate fit ꝟtutis que non põt eã extolle re arterie partẽ que a cubiti est parte eo q̃ su per illã sit caro: nec vero ad vltimũ põt ptin gere versus rasca sua debilitate. Dicitur aũt ꝛ quicũq̃ hmõi est pulsus eiusq̃ mot9 in for titudine ꝛ debilitate: in celeritate ꝛ mora in clinus ꝛ curuus in fortitudine ꝛ motu. ¶De ficiens antez pulsus est qui in multis varius est partibus arteriarum cuius motus inter dicitur sub digitis. Aut enim mouet sub pri mo digito ꝛ sub tribus alijs quiescit. Aut sub duobus mouet primis ꝛ quiescit subvltimis. Aut sub tribus habens motum: tertium non

verberat. Aut certe ꝑmū tertiūꝫ ꝓntiēs a fecūdo deficit ꝛ ārto. Aut ꝫtra cū mouet sub fecundo scil' ꝛ ārto ꝑmū relinquēs ꝛ tertiuꝫ. Et' aūt mot' sub digitoꝝ quoꝫ aut velox est aut tard' aut tēperat'. Aut certe fortis aut debil'. Aliqñ aūt pulsus sub vni' incidit digiti sumo q̄ ꝛ ſerrin' appellat': hocꝫ ī q̄ filis ſerre fit dētib'. Et ſi hui' ſpēi diuerſitates ꝛ illi' q̄ sub vna est pulsatiōe diſponant in multas diuidi iueniunt: ꝓtes: ſꝫ nobis eas enumerare neceſſariū nō ē: cū eoꝝ q̄ ſcripſim' ſpeculatio ſi diligenter aīaduertat': eaꝝ q̄ nō dixim' plena poſſit haberi ſciētia. Accit aūt in duab' varietatis ſpecieb' q̄ in vna sunt pulsatiōe q̄ alie q̄dē vene ptes ad ſupioꝛa: alie aūt ad iferioꝛa mouent q̄dā dextroꝛſuꝫ alia ſiniſtroꝛſuꝫ: ꝛ vt alia aliā ſubſequat'. Cōponunt ꝛo varietatū ſpēs alie cū aliis ſiūtꝫ ab inde multe ꝛ infinite fere pulſus ſpēs. Haꝫ aūt ſpēs q̄dā nomina habēt q̄b' agnoſcunt'. Ut pulſus fluctuoſus: vermiculoſus: formiculoſ': ptiſic': ꝛ tremēs. Fluctuoſus est ſi es q̄ ex ptiū añcedēs: ārte ad iferioꝛa et ſubſcḋo poſterioꝛꝫ ſentiūturꝫ q̄dā ei' ptes iclinari ad dexterā alie ad ſiniſtrā: q̄dā late: q̄dā vero ſtricte: quēadmodū ī motu contingit fluctuū: videm' nāq̄ fluct' q̄ſdā eminētes ptes ꝛ celeris mot': ꝛ q̄ ſequunt' paꝫ demiſſas ꝛ tardi mot': ſicq̄ alios fluct' vt alie q̄b' ptes recte moueant' alie in latera: ꝛ q̄dā ad dextrā: q̄daꝫ ad ſiniſtrā lōgitudinis q̄dā altioꝛis: q̄dā minus alie demiſſe: q̄dā p̄imū late ꝛ alie q̄dam parū: Vermiculoſ' quēadmodū ꝛ fluctuoſus cōponit' eiuſq̄ mot' q̄ ꝛ illi': niſi q̄ dilatatio ptiū vene in fluctuoſo maioꝛ ē ꝛ in vermiculoſo minoꝛ debilioꝛꝫ velocioꝛ tñ ꝛ frequētioꝛ: niſi q̄ pulſus hic ex debilitate fit virtutis. ſentiturq̄ sub digitis tāq̄ motui vermis ſimilis. At ꝛo formiculoſus motū hꝫ vermiculoſi motui ſimilē ſꝫ eo minoꝛ ē ꝛ obſcuꝛioꝛ ꝛ maioꝛē habēs frequētiā quo q̄ſi magni obtineat locū et velocis in gradatiōe celeri. Vocāt aūt formiculoſus q̄m digitū motuꝫ ſentiūt vene motui formice ſimē. Pulſus aūt firm' q̄ ꝛ ptiſic' ꝺr hic ē q̄ cū his q̄ dicta ſunt magis añcedit ꝛ am pli' tollit. ſꝫ debilioꝛis est ꝛtutis cū duritie oꝛgani. Vocāt aūt ptiſicus eo q̄ cōſtās est in habitudine vna nō imutat' a ſuo habitu. quēadmodū ptiſis moꝛb' ꝛſtās. Cōſtās aūt fact' est nec a ſua imutat' habitudine q̄m coꝛpis materia ois in moꝛbū alterata ē: virtutēq̄ moꝛbus ſupauit p̄imū: nec est in ea virt' aut ſpes quamoꝛbo reſiſtat. Cū ꝛeſm moꝛbū virt' ſuperat pulſ' fit fortis magn' ꝛ velox. Si ꝛo ipa moꝛbo ſuccūbat pulſus fit paru' debilis tard'. Cū aūt aliq̄ virt' ſupat ꝛ q̄nq̄ vincit ꝛ pulſus q̄nq̄ fortis ē q̄nq̄ debilis: vari': ea q̄ ē in coꝛporis habitudine varietate. Pulſus ꝛo tremēntis mot' est freq̄ēs in quo digiti ptē iueniūt arterie: pars deficit cū ſpiſſitudine ꝛ debilitate q̄lis tremētis ē mot'. Hec ē generis aſſignatio q̄b ex dilatatiōis ſumit quātitate. Q̄b aūt expulſationū ſumit vene numero inoꝛdinatū diuidit pulſum ꝛ inoꝛdinatū. Et oꝛdinat' pulſus in vario inuenit pulſu q̄m pulſ' varij alī' varietas oꝛdinata ē p circulos eq̄les ꝛ ali' inoꝛdinata: ei' aūt varietatē q̄ inoꝛdinata ē dixim'. Que ꝛo oꝛdinata ē circuitiōes hñs certas ei' ē pulſus in quo arteria varijs mouet motib': dehinc redit ad ꝑmū: ꝛ eiſdē mouet: dōec ad eū ptingat motū in quo ꝛ ꝑmū termi natus ē dehinc tertio ad ꝑmū redit ꝛ eodē oꝛdine. quēadmodū q̄ trib' mouet magnis motibus eq̄libuſq̄ trib' ꝰ pulſatiōib' puis ꝛ ad inuicē eq̄lib'. Aut duab' magnis eq̄libus: et duab' puis eq̄lib': dehinc ad ꝑmū redit: moꝛetūrꝫ trib' magnis pulſationib' tribuſq̄ puis: aut duab' magnis ꝛ duab' puis: dehic redit ad eūdē oꝛdinē. Eadē ē ei' rō i celeri. ꝛ tardo: quēadmodū ſi due fiāt celeres pulſatiōes vnaq̄ tarda dehinc conuertat' ꝛ duab' pulſet celerib' pulſatiōibus: poſt quas tarda quā ſequatur velox: illāq̄ tarda. Sic ꝛ in oībus fit generib' pulſuū in quibus est varietas q̄tuoꝛ ſcil' ꝑmis generibus. Sciēdū ꝛeſm tibi est. Q̄m cōperētis meſure ꝛ inequalis: equaliſq̄ ꝛ varius: oꝛdinat' ꝛ inoꝛdinat' nō sunt niſi in quatuoꝛ ꝑimis generib'. hoc est in genere q̄b ex q̄tate ē dilatationis: ꝛ in eo q̄b ex mot' q̄litate: ꝛ in eo q̄b ex q̄tate ꝛtutis ꝛ in eo q̄b ex tē poꝛe q̄tis ſumit ꝛ defect'. Cōperētis ꝛeſm pōderis ꝛ incōperētis pulſ': eq̄liſq̄ ꝛ vari': oꝛdinat' ꝛ ioꝛdinat' cōeꝝ hūt oēs varietatē: necvarietas in aliq̄ ꝑter hec q̄tuoꝛ inuenit. In gñe aūt ſubſiſtētie coꝛpoꝝ arteriaꝝ: ꝛ in q̄litatis earū gñe ꝛ in eo ei' q̄b ꝓtinēt nō est illā iuentri. Neq̄ ꝛeſm arteria duritiei habitudine immutari pōt i mollitiē: nec a mollitie i duritiē: nec a caloꝛe in frig': aut a frigoꝛe in caloꝛē: nec a repletione in eūonē aut ab eūone in repletionē ea in tēpoꝛis q̄tate q̄ arteria ipa pulſatione mouet vna aut duab' aut trib' aut q̄tuoꝛ vſq̄ decē. Q̄b cū ita sit varietas niſi in q̄tuoꝛ nō erit: gñib' de q̄b' dictū est. Et opꝫ scire pulſū tēperatū in ſex generib' iueniri tm̄ q̄ sunt ſcil': gen' ex dilatatiōis q̄tate ꝛ q̄b ex q̄litate motus q̄q̄ ex ſubſiſtētia coꝛpoꝝ arteriaꝝ ꝛ q̄b ex q̄litate coꝛpoꝝ eaꝝ ꝛ q̄b ex eis q̄ ad ꝛcsua venaꝝ infuſa sunt q̄b̄q̄ ex tpe ē quietis ꝛ defectus. Genus aūt forte ꝛ debile q̄b' cōmunis

est varietas: cõpetẽtis scz mẽsure: et cõtra genus equale z varij: ordinatũ z inordinatum tẽperãtiã nõ nocũt. Inter duas nãqz diuersitates vnius cuiusqz sex generũ: diuersitas et spẽs quedã ẽ media q̃ est tpata vt medius inter magnũ z puũ pulsus: z inter celerẽ z tardũ inter mollẽ z durũ: et inter frequẽtẽ z rarum: inter plenũ z vacuũ: inter calm et fridũ: q̃ horũ oium medius est tẽperatus inuenit: quicz tẽperatus est z ipe nãlis. Fortis aũt pulsus z debilis mediũ nõ hz: tẽperatus etenim nisi in sanis nõ est corpibus z tẽperate cõplonis. Sanitas nocno nisi cũ virtute sana nõ erit. pulsũqz tẽperatũ fortẽ eẽ oz: q̃ ẽcto fortior tãto tẽperatior est in sanitate. Debilis aũt pulsus nisi ex virtutis nõ est debilitate. nec virtutis debilitas nisi ex morbo. Qui autez fortis et debilis medius ẽ nõ fortis sz debilis et extra tpantiã est. cũ virtus nullã habet mutationẽ nisi i debilitatẽ. Sic quoqz et pulsus equalis z varij tẽperamẽtum nõ hñt. Qm̃ qui equalis ẽ ipe z naturalis est ac sanus: q̃qz varius est et extra naturã. nec ẽ nisi a morbo: z qui iter hos medius existit nõ est equalis sz varius. cũ equalis pulsus mutationẽ nõ hẽat nisi in varium. Et sciendũ qm̃ nõ oẽs equalis pulsus nãlis est nisi qui ppetue est tẽperiei. Est em̃ pulsus malꝰ eqlis z cõtinue malitie vt pticulcuspulsus i quo corpis subã in substãtiã mutata ẽ morbi. Incõpetẽtis aũt mensure generis pulsus q̃qz ordinatus z inordinatus est: qm̃ duo hec genera nõ sunt nisi in varijs pulsibꝰ: nec põt inter ea esse tẽperatus pulsus: qm̃ inter que varias varijũ mediũ non est. Hec est decẽ genez pulsuũ assignatio z cuiusqz generis diuersitas. De quibꝰ qm̃ sufficiẽter dictũ est: ei q̃ cuiusqz vult diuersitatis habere scientiã: iam de cãis q̃ quãqz horũ faciũt diuersitatẽ videamꝰ quo abinde sciatur quid queqz earũ significet circa sanitatẽ z morbũ z habitudinẽ q̃ nec morbus nec sanitas est.

¶ Capitulũ quartũ de causis q̃ quãqz faciũt pulsuũ diuersitatem quidqz res afferant naturales in pulsu.

Queqz pulsuũ diuersitas de q̃ bus diximus in ea quã assignauimus ẽ habitudine: aut ad tẽperatũ colꝛone pulsuz: aut cuiqz hoi ppriũ. Et tẽperatus pulsus in sanis ẽ corpozibꝰ tẽperatisqz cõplexione, i q̃bꝰ nulla ẽ earũ q̃ eoz in aliq̃ imutẽt cõplonẽ. Dictũ ẽ autẽ ꝙ eoz signis corpoz cũ de cõplone loq̃remur. Cũ ergo inuenit pulsus in eo q̃ hmõi habitudinis est: medius inter oiuz diuersitates pulsuũ de quibus dictũ est intm̃ vt eius sit remotio ab vno quoqz eoz equalis eiusmodi homo in nãli ẽ hitudine sanitatz z tẽpantia cõplonis. Si aũt extra tẽperãtiã ẽ intm̃ vt aliq̃ possit assignari diuersitatũ q̃ dicte sũt nãliuz signũ ẽ hoiez ab hitudie tpantie egressuz z sanitatz i morbi hitudie aut extremoz neutruz. Proprijꝰ aũt pulsus hoim cuiqz neẽe ẽ medio cũ qualis sit scire voluerit arteriã tãgere dũ sanꝰ ẽ hois lõgo tpe exerceaẽqz i eo diligenti exercitio vsqz dũ oẽs eius sentiat nãles hitudines z cũ arterias ꝙsulit sit hõ in hitudie sanitatis in q̃ nihil culpeẽ z qui nullo fortiexercitatꝰ sit motu: z pauca vsus sit quiete ac otio nec cibo plenꝰ sit. sz nec vacuꝰ. Sic q̃z plimuz nõ potauerit: sz nec balneo vsus sit aut coitu nec q̃ se caloꝛi dederit aut frigori. Si ei hmõi obseruauerit nãlẽ poterit cuiusqz hois agnoscere pulsũ. Cũ ẽ ei inuenerit pulsũ mutatũ a sua hitudine sciet abinde hois imutatã eẽ habitudinẽ a nã z secessisse aut ad morbũ aut in neutrũ hitudinẽ. Et qm̃ medicãti ipoẽe oiz ẽ hoim pulsus cognoscere: q̃n vniꝰ ẽt ciuitatis ppli ppriũ nõ põt scire pulsuz ꝙsuetudie z exercitio: itm̃ vt nihil illũ ẽtatis ptereat. Et si alq̃ horũ possit cognoscere pulsũ hac q̃ docuimꝰ via: ñ erit oino q̃n aliq̃s accedat hõ q̃uis tpe cuiꝰ añhac scire pulsuz nõ possit: iõ neẽe illi ẽ scire quo nãlẽ q̃ ad ipm accesserit possit pulsuz cognoscere. Hec aũtria ẽt res sciat nãles q̃ pulsuz a nãli diuertũt tpantia. Hẽ aũt res sũt masculi nã z q̃ feie ẽ cõplonũ diuersitates corporũ hitudo: etas tps pñs ãni regio aerꝭ hitudo ꝓceptꝰ sõnꝰ experrectio. Masculi pulsus z femine qm̃ pulsus viroz maioz ẽ mulier pulsu z fortioz: qm̃ vir calidioz ẽ cõplonẽqz mlier maioziszq ẽtutis. maiozz nãqz sũt motꝰ z ãpliozz exercitij qm̃ ad hmõi eos nã plasmauit. Mulierũ ẽo pulsus mioz ẽ ꝙ viroz: debiliozqz z celeriozz. Debilioz q̃õ qm̃ mulieres debiliores sũt qm̃ sic eas nã cõposuit ꝙ ocy pauz egerent exerceri nec fortiꝰ mouerenẽ. Minoz q̃z factꝰ ẽ ex caloꝛz eaz debilitate z iminutiõe a virili velociozqz ẽ virilis q̃ celeritas illis aeris ingressuz faciẽdo magni obtineat locũ. Magnꝰ nãqz pulsus nõ n isꝭ ex ẽtutz ẽ sanitate q̃ arterias ad vltima vsqz dilatat z fines q̃s hñt z ex caloꝛz fortitudine q̃ aereã neciaz hz recreationẽ magnã. Cũ etem̃ caloz magnꝰ ẽ neẽe hz introducere nã aerz plimũ. Qõ si sit cũ eo ẽtꝰ ẽ valida plima dilatat arterias dilatationẽ ingrediturqz aer plimꝰ. z iuxta qõ opꝰ ẽ magnꝰ. Inde ẽ pulsus fit magnꝰ. Si sit aũt caloz abũdãs cũ magnitudine nã vtik festinãtia. q̃ ingredik dilatationẽ seqns aer ãplioz sit. Qõ si imoderatꝰ ẽ caloz maioz eget refrigeratione vtikqz cũ celeritate freqntia q̃ fit igrediẽs mltis aervicibꝰ mltꝰ modico tpe. vt ãt caloz abũdantz ẽtꝰ imutata ẽ magnificare nõ põt arterias q̃ plimꝰ igrediat aer vtik ẽ velocitate q̃ magnitudinis locũ suppleat in aeris tractu ictibus multis equali tempoze illi quo dilatatur cuz

magnus ē pulsus arteria. Cū aūt debilis est virtꝰ frequētia opus illi est vti q̄ magnitudini eq̄polleat ⁊ celeritati ad aeris plimū tractum plime cōtinuatz iuxta qō opꝰ ē dilatationē seqn tis. Qō cū ita sit nec̄io femiaz plus velocior ē cō virilis. ¶Cōplonū q̄ cala ē maiorē hz pul sus ⁊velociorē pp refrigerij caloris magnā ne cessitatē. Frigdarū aūt pulsus mior ē ⁊ tardior eo q̄ paz egēt refrigeratiōe. Que humide sūt pulsū faciūt mollē: q̄ ho sicce cōplones ⁊ eaz pulsus fit dur⁹. ¶Corpis ho hitudo siḡdē exi lis ē pulsus illi erit maior cō i plena hitudie q̄ mlte ē carnis fortiorq̄: in plēis ꝺra carnosis cō corpib⁹: mior ⁊ debilior apparet plsus. Arte rie etem in plēis operiūtur grauātq̄ illas plime carnes nisi q̄ pulsus plēor freqntior ē pp ꝼtutis a magnificādo arterias deblitatē vitu turq̄ freqntia q̄ magnitudis suppleat locū. Et oz rimerz exilia corpa ne forte eoz exilitas ex mala sit cōplone exnāli. Si sit eni eiusmōi nō erit q̄lis dict⁹ est pulsus. Et de hoc deiceps di cemus cū de pulsuū imutatōe ab extranālib⁹ cās disputabim⁹. Et hec ē pulsus assignatio q̄ ex corpis est hitudine. Et sciēdū qm̄ sz raro accit plenor pulsus corpoz maiorē eē ⁊ fortio rē cō exiliū: hocq̄ cū pleni ē corpis ꝓplo magz cala cō exil'. Sic aq̄ ꝓtigit nōnullaz maiores eē pl⁹ mlier⁹ a fortiores cōvirox q̄ūdā. hocq̄ tūc fieri: cū mlieris calior ē cōviri cōplo: sz hec raro ē videre. ¶Immutaū aūt plsus pp etatē. Qm̄ pueroz plsus vlor ē freqns eo q̄ magna instet illis q̄ in eis ē refrigerādi caloris neces sitas: cū nālis in puerorū corporib⁹ fortis mul tusq̄ sit calor: estq̄ pariter in ꝼtute tēperatus nec multū magnus. Et q̄ pueroz minoris sūt etatis: eoz celerior ē ⁊ frequētior pulsus: qm̄ eorū virtus debilior est: suppletq̄ illis freqns magni locū ⁊ operā in aeris tractu. ¶Juue nū aūt pulsus fortissimus est: ⁊ maxim⁹ tēpa te celeritatis: pp caloris eoz multitudinē ⁊ vir tutis robur: ideoq̄ magnitudo sufficit ⁊ tēpe rata celeritas a celeritatis nimio ⁊ frequētia. ¶Senū vero pulsus parus est ⁊ debilis: tar dus raruq̄ pp ipsoz cōplexionis frigiduz ⁊ paucitatē necessitatis refrigerij magni: ac vir tutis ꝺbilitatē. ¶Olim ho etatū pulsus: iuxta eaz lōginqtatē ⁊ ꝓpinqtatē ab his etatib⁹ ap parebit. Qm̄ ꝛeni infantis pulsus in vltimo ē celeritatis ⁊ frequētie: tēperatus in magnitu dine ⁊ quitate. Et senis i senio cōstituti in tar ditatis vltimo ⁊ raritatis debilis ⁊ paru⁹. Ju uenū q̄ in statu sunt iuuētutis pulsus in vltio sit magnitudis ⁊ fortitudinis: tēperatus in ce leritate ⁊ tarditate pp eas q̄s diximꝰ cās facti sunt. Pueroz pulsus cōto ꝑpl⁹ crescūt fortio res fiūt: ⁊ celeritas iminuit ac freqntia: maio res fiūt donec ad iuuētutis veniāt etatē: tūcq̄ eorū pulsus in vltimo sit magnitudinis ⁊ fortitudis ⁊ tēperat celeritas. Cū aūt ad etatez puenerint grādioz pulsus eoz minui icipit oib⁹ his in habitudib⁹: nec desistūt cōto ampliores etas accedit he paulatiz iminui habitu dines donec ad etatē ꝓpinqt senectutz: fitq̄z eoz pulsus pu⁹ ⁊ tard⁹. hoc ergo mō pulsus ex etatib⁹ alterat. Pulsus aūt imutatio pp ānī tpa hmōi est. Anni tpa q̄tuor sunt: ver: estas: autūn⁹ hiems. Et qm̄ veris ⁊ autūni ꝓplo tēperata ē in caloze ⁊ friditate ⁊ i eis plius ma gn⁹ est ⁊ fortis cū ꝓplonis tēperātia ꝼtutem augeat ⁊ ꝓseruet. Celeritas aūt ⁊ freqntis pul sus in his tpib⁹ tēperata est pp caloris tēpe riez. In estate ho qm̄ ei⁹ ꝓplo magni est calo ris ⁊ pulsus pu⁹ erit ⁊ debilis: cū sit male com plexiōis ois ꝼtutē iminuere ⁊ debilitare: cūq̄z ꝼtus debilis sit arterias dilatare vt magnus fiat pulsus nō ꝑualet. Jō ḡ tpe hoc pulsus ve lox fact⁹ ē ⁊ freqns q̄ eq̄polleat magno ad ae rē trahēdū. ¶Poro in hieme qm̄ ei⁹ ꝓplo fri da est ⁊ hūida: pulsus in ea pu⁹ erit ⁊ debilis tardusq̄z. Debilis q̄dē ⁊ pnus eo q̄ ꝼtus pp malā debilitaū ꝓplonē. Tard⁹ eo q̄ paz refri geratiōe egeat forti pp instātiā frigoris: nisi q̄ hiemis pulsus fortior est cō estatis eo q̄ in corpis iteriorib⁹ virt⁹ sit ꝓgregata pp frigoris ꝓstātiā ⁊ estate dissoluit ꝼtus: eo q̄ aeris ca lidū illā exhat a corpib⁹. Poro estaz pulsus maior ē cō hiemis pp calorē. Ad hūc ita q̄mo dū pulsus fit imutatio ex ānī tpib⁹. Et sciēdū qm̄ pulsus hmōi ē in cuiusq̄z tpis medio: se cūdo scilz q̄drantis mensej. In extremis aūt eoz: pmo scilz q̄drātis mēse ⁊ tertio erit iuxta ꝓpinqtatē tpis ⁊ lōginqtatē a medio. Exēpli ḡtia in veris ꝓncipio pulsus magn⁹ ē fortior ⁊ celerior cō hieme fuerit: minoraq̄z ⁊ ꝺbilior ac tardior cō in his medio. Veris aūt extremo pulsus erit minor debilior freqntior cō ei⁹ in medio: maior ho ⁊ fortior ac celeritatz freqn tieq̄z minoris cō estate eo q̄ medio sit ꝓpin quior veris. Sic se res hz in pmordijs ⁊ vltī mis tēpoz anni: fitq̄ pulsus ꝓpinqoris ꝓfi gurationis pulsui cuiusq̄z tpis iuxta cuiusq̄z q̄drātis tps ⁊ ꝓpinqtatē: hec ē imutatio ex tē porib⁹ anni pulsuū. Immutaū ēt ⁊ pp regio nes: qm̄ q̄ calidas inhabitāt terras vt regio nem ethiopū pulsus habēt estatis pulsibus sīles: qui vero frigidas qualis est caleba ⁊ ta neis ꝓfinia pulsus eoz sīlis ē pulsib⁹ hiemis. Tēperate aūt cōplexionis regiōes vt sunt q̄ in recta posite sunt linea qui inhabitat popu lus pulsu gaudet veris ⁊ autūni pulsui si mi li. Quarum aūt regionū ꝓplexiones inter has sunt eoz pulsus populoz medi⁹ erit iter habi tationum harū pulsus variatur tamē in aug mento ⁊ diminutione iuxta loci eius ꝓpinqui tatem ad vltimos. ¶Et ad hunc quoq̄ mo duz res inuenitur esse in aeris habitudinib⁹.

Calidus etenim aer pulsum facit estati similez. Frigid⁹ vero pulsuz efficit hiemali sttez. Tẽperatusq; vernũ exhibet pulsuz i hoib⁹. Cpte gnãtis aũt multis pulsus magn⁹ ꝛ grauis celeritat⁹ ac frequẽtie: qm̃ i pregnãtiũ corpibus fortis ẽ calor: eo q̃ eaꝫ augeaꝫ calor ꝓportionis fetuũ calore: qñq; calor eoꝝ arteriꝭs cõtinuet mltez ex arteriꝭs eoꝝ q̃ i secũdia sũt: quẽad⁹ ostẽsum est cũ defect⁹ in m̃fice gñatiõe loq̃remur. Et eoꝝ pulsus in fortitudie ꝛ debilitate hmõi est. Jn quiti mẽsis cõplemẽto medi⁹ ẽ: qm̃ eaꝫ ꝟtus hoc tpe eiusmõi ẽ: eo q̃ hec tpe fetus leuis sit pp sui paruitatẽ: nec ab eaꝫ trahit corpib⁹ cibũ plimũ: estq; in celeritate ꝛ frequẽtia tẽperat⁹. Facto aũt sexto mẽse eaꝫ imminuit ꝟtus: qm̃ fetus crescit ꝛ nãz grauat ac debilitat: maioꝛq; trahit nutrimẽti cõtitatẽ quã prius traxerat: iõq; virtus debilitat ꝓgnãtis ꝛ pulsus fit abide debilis ꝛ tardus. Cjn sõno q̃z qm̃ nãlis in eo calor in corpibus ꝓfunda cõuertit: digeriturq; cib⁹ quẽadmodũ ostẽsũ est alio loco: ꝛ pulsus puus est ꝛ tard⁹. Si aũt submergitur somno hõ rarus fit pulsus ꝛ cuz digesti fuerit cibi atq; i oẽ trãsmissi corp⁹: ꝟt⁹ roborat ꝛ calor: fitq; inde plus magn⁹ ꝛ fortz nisi q̃ tardioꝛ ẽ ꝛ rarioꝛ. Si aũt plixũ fecerint somnũ post ciboꝝ digõnẽ donec cibi grauet supfluitatibus fit pulsus cũ debilitate ꝛ mora puus q̃lis ꝛ añ fuerat. Jdeo ergo expedit nobis postq; digesti fuerit cibi exp̃gisci quo q̃ ex cibo gñate sunt supfluitates egrediaꝫ vt sputa. screat⁹. emũctões. vina egõ. Cũ aliq̃s doꝛmiẽs subito excitaꝫ aliq̃ repẽtina cã: vt sono. voce aut vẽto q̃ ab ipso exijt: aut alia q̃uis cã turbaꝫ nã. ꝛ plus fit magn⁹ fortz ac velox. frequẽs. turbat⁹ ꝛ tremẽs. Qñ aũt q̃escit excitat⁹ in suũ redit statũ pulsus. Cthec est cãꝫ assignatio nãliũ q̃ pulsũ imutãt ab tẽperãtie hitudie ꝛ cuiq; faciũt hoinz pp̃ũ pulsuz nãlẽ: q̃ in oi tpe ꝛ oi cognoscaꝫ loco oiq; hitudie. COz ita q; cũ hois inenerit pulsũ medie⁹ alkatũ ab illi ꝓo pulsu ꝛ secedisse ad hitutudies varias vt significet abide qm̃ corp⁹ a nãli imutatũ ẽ habitudie q̃uis alteratiõe iuxta imutãtes plinz nãlẽ cãs. Que aũt imutãt nãlẽ cãe pulsuz duo hñt gña: res. s. extranãles ꝛ res nõ nãles. Et nos hoꝝ duũ oñdem⁹ diuersitates geneꝝ acu iusq; eaꝝ hitudinẽ: ꝛ q̃ sit plus imutatoꝛis cã. Hoc loco icipiemusq; de nõ nãliũ genere rez. CCap. v. 8 plus pp res nõ nãles imutatiõe.

Jco qm̃ cãꝫ nõ nãliũ genus medie sunt cãe inter nãles ꝛ extranaturales cãs. Sũt aũt hoꝝ q̃tuoꝛ genera. Exercitiũ balneũ cib⁹ ꝛ pot⁹. Et nos ꝑmum de ea quã exercitiũ pulsus facit imutatione dicemus. Dico ergo qm̃ exercitiũ tẽperatũ pulsuz facit. magnũ fortẽ velocẽ: frequẽtẽ. Si etenim tẽperatũ fuerit exercitiũ supfluitates dissoluit mẽbraꝫ fortat calorẽ auget nãlẽ quẽadmodũ ostẽdim⁹ cũ de exercitij in corpe actiõib⁹ dixim⁹. Si aũt supabũdet tẽperato plũ facit puũ debilẽ duz: tardũ ꝛ razz. Si etenim hõ exercitio fuerit vsus imoderato ꝛ q̃ui fatigat⁹ laboꝛe ei⁹ debilitaꝫ ꝟt⁹: iõq; pulsus fit debilis dissoluit calor nãlis ꝛ iminuit. vñ ꝛ pulsus fit tard⁹ ac raꝛ⁹: ex calꝝ paucitate ꝛ durities ex dissolutiõe hũiditatz ꝛ siccitatz aduẽtu hic ẽ quẽ exercitiũ facit pulsus. Facit aũt ꝛ balneũ pulsuz qõ i duas diuidit ptes. altera ẽ aer cal⁹ altera aq̃. aq̃ q̃z i duas distribuit fridã ꝛ calam. Et aq̃ cal⁹ ac aer sillis si q̃s illis vtaꝫ tẽperate pulsũ faciũt fortẽ. magnũ. velocẽ. frequẽtem. Balneũ nãz tẽperatũ ꝟtutẽ auget eo q̃ a corꝑe supfluitates dissoluit. iõq; pulsus ꝓfortatur corp⁹ q̃z calefacit: vñ ꝛ pulsus fit velox et freq̃ns: estq; ꝑiter mollis pp eã quã lucrãtur mẽbra hũiditatẽ: maxie si suauis fuerit aque balneũ. q̃ si i balneo fuerit hõ imoꝛat⁹ fit quẽ admodũ fuerit pulsus pu⁹ ꝛ debilioꝛ celeritate ꝛ freq̃ntia supstitib⁹ ꝟt ꝑcesserãt mõ. Si etenim moꝛã i balneo plixioꝛe hõ fecerit ꝟt⁹ debilitaꝫ ei⁹ ꝟtꝫ a mã dissoluaꝫ: iõq; pulsus fit debilis augeaꝫ ãt corꝑis calor: iõq; ꝛ pulsus celeritas fitq; iter mollẽ ꝛ duz tẽperat⁹. Si aũt diuti⁹ imoꝛat⁹ fuerit dõec nãlis dissoluaꝫ calor pulsus pu⁹. debilis. tard⁹. raruſq; efficit quẽadmodũ i exercitio ꝓtingit imoderatos. Si sit aũt aq̃ balneũ fride ꝛ q̃ balneaꝫ corꝑis corpulẽti ꝛ tpate imoꝛaꝫ pulsus fit magn⁹ fortis ꝛ velox. Frig⁹ nãqz cũ tẽperatũ ẽ ꝟtutẽ cõgregat ꝛ calorẽ nãlẽ ꝛ in corꝑis iterioꝛib⁹ arcũcludit. Si aũt plixioꝛ in aq̃ fiat frã mora intm̃ vt calor corꝑis ꝑfundo imergaꝫ plus pu⁹ tard⁹ frequẽsqz reddit pp eã q̃ ꝟtuti fit suffocationẽ. Cũ ꝛo q̃ balneaꝫ frida exilis ẽ ꝛ pauce admodũ carnis: moꝛaqz ei⁹ in aq̃ tẽperata ẽ. debilis ꝛ tard⁹ illi fit pulsus. Jn hmõi nãqz corꝑibus frigus ꝓuenit aque ad mẽbra interioꝛa velocius ꝓpter carnis paucitatem: iõq; calor debilitatur naturalis ꝛ virtus iminuitur. Est aũt simul ẽt durus eo q̃ vene partes aque spissenꝫ frigido. Qui si imoꝛatus fuerit in ea vt calor ad interioꝛa corꝑis ꝓfundaqz connertatur ꝛ mẽbris fiat obuiũ imixtũqz frigus ꝓncipalibus eorũqz imergatur substãtie in vltimo percutit pulsus debilitatis ꝛ paruitatis ac frequẽtie pariterqz durus est. Et ad hunc modũ pulsus a balneo fit imutatio. Cibi ẽt imutãt pulsus: aut sua q̃ntitate aut q̃litate. Quãtitate quidẽ qm̃ cũ plz accipit homo cibũ pulsus in ꝓncipijs fit varius ꝛ inordinatus. Cibus nãqz tametsi ꝟtutem grauet. sed tamẽ aliquãdo post excitatur ad eius decoctionẽ: fitq; fortis ꝛ magn⁹ pulsus. Aliq̃n vincit cibo ꝛ pulsus puus ac debi-

lis reddit: estq; cū varietate mollis pp eā q̄ fit illi ex cibo hūiditatē. Ut āt plena digestus est decoctiōe cib⁹ ꝛ ad mēbra mittit: pulsus fit fortis ꝛ velox: qm̄ si bñ cib⁹ fuerit digest⁹ ꝟtutē auget calorēq; nālē: comitat̄q; p̄cedētia plūs mollities. Oō si modicā sumat cibox q̄titatē quox ad mēbra missio accelerek pulsuz faciūt paulo minorē magno ꝛ minus fortē: minusq; festinū q̄ fit cū cibus digestus ē: redditurq; inter mollē duz tēperat⁹: imutāt cibi sua q̄z q̄litate pulsuz: qm̄ quox ē cala cōplexio cibi cuz p̄dictis pulsui celeritatē addūt ꝛ frequētiam. Qui ꝟo fridi ꝛ morā ꝛ raritatē. hūidi cibi corpis arteriax augēt mollitiā. ¶ Pot⁹ ꝟo iuxta sue cōplexionis nām ꝛ pulsuz facit: aq̄ qō frigida ē ꝛ hūida ꝛ pauc: imo vt nōnulli tradunt olo nō nutrit: parua imutat pulsuz alteratōe. Que qm̄ tarde trāsmittit pulsuz facit cibox pulsui simile ꝛ diu ei⁹ durat imutatio q̄diu ꝛ ipsa i hō. Oō si grauis ē aq̄ fridit̄is ꝛ pulsus fit durus ꝛ sit epida mollis. Poro vinū in pulsu idē circa pulsuz qō ꝛ digesti operātur cibi: facit nāq; illū magnuz ꝛ fortē velocēq;: nisi q̄ eius ꝟtus cibox subest ꝟtuti digestox eoq; cibi plimo reficiūt nutrimēto ꝛ maiori q̄ vinū. Cibi q̄z ꝟtutē augēt: vinū celeritatē nisi q̄ quā facit plūs festinātiā breui fit tpe eo q̄ celeri⁹ ad venas imittat: citiusq; in sanguinē ꝟtitur. Reliqui oēs potus q̄ fridi sunt pulsuz faciunt parū ꝛ tardū: q̄ calidi celerē ꝛ frequentē. Et hic est quē faciunt nō naturales cāe pulsus.

¶ Capitulum. vj. de pulsuum immutatione propter res extranaturales.

PAlsus qui ab extranālib⁹ fiūt cāis hoc expōemus loco. Dico ḡ q̄ extranāz sūt cāe pulsus imutātes morbi sunt ꝛ accētia illos sequētia q̄ a cāis inducūtur ꝛ fiūt nō nālibus cū in eaxvsu modū ꝛ terminos hō trāsgredit: trāsferturq; corp⁹ a nāli ad extranaturalē habitudinem quēad modū alias hoc libro iā dixim⁹. ¶ Et qm̄ morbi ꝛ morboxm accidētia plimax sunt diuersitatū: cōcluserūt eas medicox antiq̄ sub duob⁹ oēs cōibus ḡnibus: ꝛ aiūt qm̄ imutātes pulsū cāe extranāli imutatiōe duo hūt gña. aut em̄ dissipāt ꝟtutē ꝛ dissoluūt: aut granāt ꝛ cōprimūt. Et q̄ dissipāt ꝛ dissoluūt ꝟtutē cibox p̄uatio ē morboz̄ neq̄tia ꝛ alalia accētia ac ḡnis dolox ꝛ imoderata euacuatio. Que āt granāt ꝛ opprimūt ꝟtutē est repletio: hūox copia ꝛ q̄ extra naturā est grossities vt calidū aḡa ꝛ frigidū aliaq;. Et nos primū dicemus de eoruz opatiō ꝛ circa pulsuz que ꝟtutē dissipāt ꝛ dissoluūt. ¶ Dico ergo qm̄ dissoluētes ꝟtutē res pulsuz faciūt parū debilē velocē ꝛ frequētē: ꝛ quāto amplius ꝟtus soluit ꝛ debilitat ꝛ pulsus paruitas augmētat: ꝛ debilitas fitq; pari ter tardus donec oino perferat i ꝟtutis casu vsq; formiculosū q̄ in vltio est debilitatis paruitatis ꝛ frequētie. vtil aūt frequentia hac in hūitudine nā quo eq̄polleat illi in magnitudie ꝛ eius locū attrahens aerē suppleat ꝟtus per magnitudinē ꝛ celeritatē. Aliquotiens aūt fit pulsus ꝟniculosus: nūc quidē in ꝟtutis dissolutione: nūc in euacuationib⁹ q̄ subito semelq; fiunt: vt in sanguis eruptiōe a venis ꝛ arterijs in vulneri⁹ aut flebotomia: aut a narib⁹ fluxu ꝛ imoderata solutiōe alijsq; hmōi silibus. ¶ Accidit aūt ꝛ pulsus subito semelq; formiculosus cuz ꝟtus casu cadit imoderato semel quā admodū in defectu q̄ ꝟtutis ē casus vitalis sek. Aiūt aūt nōnulli pulsuz p̄cedi formiculosuz a vermiculoso ḡtulocūq; tpe: nisi q̄ in defectu pulsus olo vermiculosus non fit ḡtitate tēporis q̄ sensui pateat. Cū eteni pulsus fact⁹ fuerit vermiculosus statiz trāsit i formiculosuz nec in ꝟmiculoso pmanet. Hec est vniuersalis causax assignatio q̄ ꝟtutē dissipāt ꝛ dissoluūt. ¶ Disgregate aūt ꝛ singulariter. Cibox p̄uatio in p̄ncipijs pulsuz facit puuz ꝛ debilē: qm̄ nālis calox sua est adhuc i habitudie. Nōnuq̄ acumē adūcit: fitq; pulsus velox ꝛ frequēs. Oō si tā diutiua est cibox p̄uatio vt calox iminuat nālis: fit pulsus paruus debilis tardus ꝛ rar⁹. Oō si eousq; cibos perstat p̄uatio: donec ꝟtus dissoluat pulsus in vltimo erit paruitatis: debilitatis ꝛ tarditatis cūq; virt⁹ sic dissoluta est: ꝛ hō adhuc viuit: respiratiōe indiget aeris: fit abide multe freq̄ntie pulsus quo p eam attrahat aerē q̄ necia ē ḡtitate. Hec est pulsus imutatio q̄ ex ciborum fit p̄uatiōe. ¶ Et⁹ aūt imutatio malitie morboxm cā hmōi ē. Qui pessimi sūt morbi: plūs faciūt formiculosuz: qm̄ morbus pessimus ꝛ nesq̄ virtutē ꝛ ꝟsumit ꝛ ad casuz cogit celerius. In accidētib⁹ aūt aīalibus q̄ sunt ira: gaudiū tristitia. Ire quidē tpe pulsus est magn⁹ fortz ꝛ velox: ac frequēs: quoniā virtus ꝛ calox naturalis dum irascitur homo semel ad corporis exeūt manifesta: cōfortāturq; ad vindicte petitionē: ꝛ vltionis ac victorie: super eū qui nocuit: est aūt circa duritiē tēperatus ꝛ mollitiē. In gaudio ꝟo eo q̄ naturalis in eo calox pedetētiz ad exteriora pgredit: pulsus ē magn⁹ inter fortitudinem medius ꝛ debilitatem ꝛ inter celerē ꝛ tardū: quoniam hac in habitudine magna nō multū opus est refrigeratione ppter caloris tēperiē. ¶ In cura qm̄ naturalis ad profunduz corporis calox paulatim reducitur. Pulsus erit paru⁹ debilis ac tardus. Et si diuturnior cura fuerit ac tristitia: donec ad cōsumptionē perducak virtus: pulsus primo vermiculosus in vltimis ad formiculosuz cōuertit cū iā dissoluta cadit virtus. ¶ In tertore ꝟo qm̄ calox nālis tot⁹ ꝛ repēte ac semel

corporis refugit ad pfundum: virtus quoqz simul refugit aliquādo ab eo qđ timeť ꝛ aliquādo manifestať cū refugiuz sperat. Hacqz de cā pulsus fit velox turbat⁹ tremulus: quēadmodū ꝛ a causis fit tremētibus: est pariter varius inordinat⁹ pp imutatiões q̄ in timore fiūt timēti. Si pstet aūt formido: ꝛ in eadē durat cogitatus habitudine: pulsus hmōi tristiū fit silis pulsui. Si aūt eo vsqz in hoīe hec pseuerēt donec virt⁹ dissoluať: pulsus ad ꝯmiculosuz defluit: dehinc deficit ad formiculosum. Hec ē pulsus assignatio q̄ ex alalibus fit accidentib⁹. ¶Qui aūt ex dolore talis est. Dolor aūt erit in nobiliū aliquo mēbroꝝ vt epate ꝛ stō: ꝛ fit ab eovermiculosus pulsus: aut i ignobilibus mēbris vt manu ꝛ pede: estqz grauis ꝛ imoderat⁹: fitqz ab eo q̄lis ꝛ a nobiliū dolore mēbroꝝ pulsus malus. Dolor aūt cū in mēbris est nobilib⁹ vel nō nobilibus: pulsum in ꝓncipsis facit fortē velocē ꝛ freqntē: qm̄ eo nā tpe ad expellēdū qđ nocet cōmota ē: iōqz virtus monet vitalis ac calor nālis. Si ꝯo durauerit eo vsqz dolor donec ꝟtus deficiat: pulsus fit prau⁹: debilisqz ꝛ calorīs cā velox ꝛ freqns: pariterqz ꝛ varius est multa varietate: tumultuatiōis doloris cā diuersis varijsqz scōz augmentū ꝛ diminutionē tpibus. Hmōi dolor pulsus adducit. ¶Euacuationis ꝯo: vt solutio ꝛ diaria sanguis a narib⁹ fluxus: ꝛ inferi⁹ i vtroqz sexu sanguis eruptio q̄ ex venis fit ꝛ arterijs pulsus faciunt hmōi. Harum in principijs passione pulsus paruus est ꝛ debelis tardus ac frequens pariter vacuus pp māruz euacuationē ab his venis. Que vt pseuerāt pulsus ad vermiculosum declinat. Et in vltimis cū virt⁹ cadit in formiculosuz. Cū āt euacuatio semel fit pulsus in ꝓmis vermiculosus ē ꝛ dehinc ad formiculosuz trāsferť. Hec ē imutatiōis pssuū q̄ ex ꝟtuť dissolutōe fit assignatio. ¶Capm. vij. de pulsus immutatiōe propter virtutē grauantes causas.

Circa imutatōis pulsus q̄ a causis ꝟtutē aggrauātibus ꝛ opprimētib⁹ fiūt diuersitates plures sunt ꝯ pulsus q̄ ex causis virtutē fit dissoluētib⁹: eo ꝙ q̄ ex causis fiunt morbi ꝟtutem grauātib⁹ ꝛ opprimentib⁹ plures sunt morbis ꝛ ꝟtutē dissoluētibus factis. Virtus nāqz opprimiť ꝛ grauať ex humoꝝ copia ꝛ repletōe. Humores āt si multiplicētur passionē scōm cōgregationē ꝛ mēbri hitudinem in suba ꝛ actione. Ideo ergo q̄ ex repletionibus fiunt passiones plures sunt ꝯ ab euacuatione. Et nos incipiem⁹ pmū q̄ ex repletionibus passiões fiunt: ꝛ cuius modi pulsus est in singulis habitudo: sed pmuz de eo qui in oibus ipsis cōis est pulsus. Dico qm̄ pulsus passionibus q̄ ex aggrauātib⁹ fiūt causis cōis paru⁹ est ꝛ debilis ac plenus: qm̄ virtus debilitať eo ꝙ ipaz hūores aggrauēt: vnde ꝛ pulsus fit debilis. Parvitas āt virtutis sequiť debilitatē q̄ dilatationē mime facere pōt bonā arteriaꝝ ex supfluitatibus. Est aūt pariter ꝛ frequēs pp necessitatis accelerātiā ꝛ a magno defectū: ꝛ qm̄ virtus nūc superat ea a q̄bus opprimitur ꝛ vincit, nūc illis succūbit ꝛ vincitur. pulsus fit varius ꝛ inordinat⁹ quēadmodum ignis accidit flāme super quē lignoꝝ proꝟicitur copia motus varietas. Flāma eteni qñqz in lignis operatur ꝛadurit ea: quādoqz lignoꝝ vincitur copia ꝛ extinguiť: quādoqz debeliter isurgit ꝛ debiliter monet: aliquādo fortius operatur ꝛ fortiter monet: alieqz huiusmodi fiūt varietates mot⁹ q̄ ineq̄liter decurrūt. ¶Varietates aūt ꝛ ordinis priuatio hac in habitudine inueniūtur in oibus diuersitatib⁹ in quib⁹ varietas ē in magnitudine. s. fortitudie celeritate ꝛ frequentia. Et si virtus plurimū grauatur ꝛ i multis ēvarietas diuersitatib⁹. Si āt pax in pancis ē eā ineniri. Aut i magnitudie aut i ꝟtute. aut i celeritate vel hax duab⁹. Maxie aūt in pulsus diuersitatib⁹ fortis debilis pui ꝛ magni intercidit varietas. Cū ꝛeni ꝟtus materie resistit pulsationū magnaꝝ numer⁹ tot⁹ ē quot⁹ ꝛ pulsationū quarū. Qđ si ꝟtutē supet mā pulsationū quarū ac debiliū maior ē numerus ꝙ magnaꝝ ꝛ fortiū. Si vero materiā superet ꝛ vincat ꝟtus fortes ꝛ magne pulsatiões plis numeri sunt ꝙ parue debilesqz. Nōnūqz āt subito monet virtus aliq̄ que illā ipellit habitudie percutit ꝙ digitos semel quietis tempore ꝛ putať abinde abūdātior. Nature ꝛem q̄tis tpe aliq̄d nocēs nōnūqz accidit ab his que grauāt. necesseqz ē illi ad expellendū moneri qđ nocuit. ¶Et rursus fit virtutē quādoqz ꝺbilitari motus tpe intm̄ vt necesse sit illi quiescere: ideoqz vna decidit a trib⁹ aut quatuor vel plib⁹ pulsationib⁹. Hec est cōis assignatio pulsus repleti ꝛ quoꝝ grauať virtus ex humoꝝ copia. Disgregatim autem ꝛ singulariter quo modo ꝛ quis sit hoc explanabimus loco. ¶Dico quoniā cuz repletio in corpore fuerit pulsus q̄lez dixim⁹ in cōibus erit, nisi ꝙ si repletio ex sanguine fuerit pulsus cū eoꝝ que dicta sunt obseruātia: magn⁹ est ꝛ velox ac frequēs ꝓpter sanguinis calorē ꝛ est circa mollitiem tēperatus ac durities: similisqz plenus ꝛ calidus. ¶Cum autē ex colera est rubea repletio: velocior est ꝛ frequentior pulsus: propter calefactionis colere rubee magnitudinez: ꝛ inclinatur ad durities siccitatis causa: maior enim eius est diuersitas propter colere rubee motus copiam. Et si ex flegmate est repletio: paruus erit pulsus ꝛ tardus ac rarior ꝛ sensui mollior: minusqz varius. Quod si ex colera sue-

rit nigra mollitiei erit loco durities pp colē nigre siccitatē. Et qñ durities ꝓtuti dilatatio nis ē lobediēs pulsus erit minor minꝰ variꝰ. Cū aūt hūoribꝫ his in corpe putrescere accit: ꝛ fiūt ex eis febres pulsus magnꝰ ē velox ac freqns variꝰ tactui calis eritq; augmētū ꝛ dimi nutio in habitudiḃ hys iuxta hūoris ꝯtitatē ꝛ ꝓpiōnē eiꝰ nālē. Si fit eteñ putridꝰ hūor ex colꝛa rubea: ꝛ ē ꝯtitate mult⁹ ꝛ pulsus maior erit ac vehemētior freqntior maioris varieta tis. Si si aūt ꝯtitate puꝰ circa has mior ē ha bitudines. Et si q̄ putruit hūor a state est ꝛ multe ꝯtitatꝫ pulsus paulominor ē a magno ꝛ veloci. Et si eiꝰ pauca ē ꝯtitas circa hec im minutꝰ ē ꝛ minꝰ durꝰ ac variꝰ statice cā hūiditā tis. Qđ si ex colꝛa ē nigra putridꝰ corpis hūor erit cū his q̄ dicta sunt durities maioris nigre colꝛe siccitatis cā. Hec est pulsus assignatio q̄ multitudo sigtur hūor ꝛ paucitas si in oi sit i corpe. Qđ si in vno mēbro sit aliquo vt mul tas faciat passionū diuersitates ꝗles habeat pulsus hoc exponemus loco.

¶ Capituluz. viij. de pulsibus apostematum species significantibus.

Embrorū qđq; si i eo hu mor aliq̄s fue rit ꝓgregatꝰ: aut apa ꝓducit aut spēm morboꝝ quāpiā. Et nos ꝑ mū de apate dicemꝰ: ꝛ quē faciat plīū apa. Dico qñ apata plūrimersa st: aut pp illā hūorē faciētia: vt apa calꝫ qđ ex sāguie fit ꝛ vocat flegmō. Aut qđ ex colꝛa rubea ꝛ đr he risipilla. Aut qđ ex state fit fridū apa qđ ētvn dimia vocat. Aut qđ fit ex nigra ꝛ appellat scliros aut pp in q̄ fiūt mēbri locū: quēadmo dū q̄ accēt in cerebro in stō in mānu i pede aut pp mēbri subaz: quēad modū i carneo mēbro aut neruoso: aut multaꝝ venaꝝ: vel multaꝝ arteriaꝝ: aut pp ipiꝰ ꝯtitatē: si puū ē aut ma gnū. Et cū hac apata varient diuersitate ꝛ plꝰ sus q̄z fz quāq; eoꝝ spēz variat. Et nos a pul su incipiem⁹ quē apa facit calꝫ flegmō vocatū ostēdentesq; eiꝰ diuersitatibꝰ imutatiōis q̄ illi accit hitudinē pmūq; pulsuz quē huiꝰ apatis nā simpliciter facit assignabimꝰ. Dico ꝙ qñ calꝫ qđ flegmō vocat apa tumor ē exterior a re nāli ex supfluitatibꝰ malis ꝛ sanguineis fa ctū ad mēbrū defluētibꝰ: qđ replēt ꝛ extēdūt pitereq; vēas ꝛ arterias q̄ in eo sunt comitat eq; hmōi durities doloꝝ meatuū opilo oppres siōis cā. Sequtur aūt opilationē ahelitꝰ ꝓua tio putrescitq; abinde mā ꝛ in sanie ꝝtit. Et si apa magnū ē aut in nobiliū aliq̄ mēbroꝝ feb bris abinde fit. Et si eiusmodi res ē ꝛ pulsus erit in calo apate durꝰ. puꝰ. freqns. veloꝝ va rius varietate serracea. Durꝰ qđ pp arterias extēsionē ꝛ mēbri. Paruꝰ aūt pp corpis arkiaꝝ duritiē ꝛ ꝝtutis debilitatē cū arterie dureyir tuti dilatatiōis lobediētes sint vt plene dila tent debilisq; virtꝰ ab arteriaꝝ plena deficiat dilatatiōe. Freq̄ns aūt ē ꝛ velox eo q̄ multa sit refrigeratiōis necitas pp apatis calorē cū nō possit dilatare arterias virtꝰ ꝯtū sufficiēs est semel variꝰ qđ ꝛ serreꝰ qñ durities arteriā nō pmittit ad dilatatiōis attigere finē: sz co git illā icisa ꝛ amputata moueri dilatatione. Quare eiꝰ q̄dā dilatant ptes dilatatiōe ma gna q̄dā pua. fitq; hac de cā eiꝰ figura sub di gitis q̄lis est serra. hys itaq; de cāis pulsus i apate calo durꝰ ē. puꝰ. velox. freq̄ns ꝛ varieta te serrea variꝰ. ¶ Et qñ cuiq; ꝝtuor sunt tpa morbo. Initiū cū icipit. s. ꝛ augmēti tps qñ eiꝰ augeꝫ virtꝰ: statꝰ ꝛ tūc ꝛuior ē ꝛ difficilior ꝯ fuerat. Declinatio iminutiōis. s. tps ꝛ q̄etis ꝛ apatis q̄z ꝝtuor hec sunt tpa. Est aūt pulsus i singulis tpibꝰ ab alioꝝ diuersus tēpoꝝ plsu. In pncipio nāq; apatis cali pue ē duritiei plsus. magnꝰ. fortis. velox ꝛ freq̄ns varietas in eo serrea pauca. apa nāq; in pncipijs debile estvñ ꝛ durities pulsus modica ꝛ arteria a di latatiōe nō phibet: fitq; pulsus abide magnꝰ Caloreq; i pncipijs apatis cali fortis ē veloci taſq; ꝛ freq̄ntia exinde maior varietas aūt ser rea mior ē qñ durities pua. Augmētationis ꝛo tpe pulsus erit assignatiōis q̄ dicta ē eē in pncipijs nisi q̄ in ea fortior ē ꝛ ꝛuior magis aūt q̄ repletionē ꝛ extensionē seqtur durities varietasq; serrea fortis ē hoc i tpeiōq; puꝰ. Statꝰ ꝛo tpe oia hec ꝛplioza sunt. ampliusq; durities ꝛ varietas serrea. Ipse eñ oino ro borant ea q̄ dixim⁹ cā: est aūt sil minor ꝯ fue rat sed non debilior ꝯ fuerat nisi forte virtu tem oppzimat moꝛbus. velocitas autem ꝛfre quentia hoc augetur tempore caloris fortitu dine qui ad refrigerij cogit nimietatem cum ea fortior sit hora ꝯ āte fuerit calor quodq; a magnitudine arceatur. ¶ Declinatiōis au tem tempus quoniā in ea apostema finitur ꝛ deficit: apostematisq; huius ꝛ morbi secessio aut p dissolutionē fit humoris ꝛ dissipationē terminaturq; ꝛ ad primā reuertit naturalez pulsus habitudinē in qua fuerat sanꝰ. aut dis soluit ab eo qđ subtile est ꝛ remanet grossuz indurat urq; ꝛ lapidi fit simile in mēbro tran sitq; apostema in scliro. fitq; abinde pulsus durior ꝯ fuerat ꝛ subtilior. Hoc aūt ideo qñ arterie dilatari in latum ꝛ profundū plurimū nō pōt duritiei repulsa causa. Est etiam minꝰ velox ꝛ frequens ꝓpter caloris iminutionē ꝛ pancitatem necessitatis refrigerādi. Hec ē im mutationis pulsus assignatio ex apostema tis calidi natura. Pulsus autem immutatio ꝓpter mēbri substātiā apostematici hmōi ē. Calidum enim apostema si in membro fue rit carneo pulsus vt diximus est durus sed minoris duritiei. eritq; serrea varietas eiꝰ nō

imoderata: sicq; t paucitas. Si sit aūt in mē bro neruoso pulsus erit durior pp opilatiōis magnitudinē q̄ neruis accit ab extēliōe. Cuz neruis extēliōe fortis ꝓtingat durities quēad modū calcanei fit neruis ex q̄b⁹ corde fiūt arcuū cū extēdunt: fitq; minor duritiei cā: sed t pp dolorē q̄ accit fruti ex magnitudie sensus mēbri: varietasq; serrea maior erit ex duritiei nimietate. Cū apa aūt mai⁹ē: t pulsus cū his q̄ dicta sunt fit tremul⁹. Extēlio nāq; t durities hac in habitudie robustiores sūt pp apatis magnitudinē t neruoz duritiē: vñ t artie ꝓpli⁹ extēdunt: t idurescūt accitq; illis q̄b cordis extēsis in arcu q̄ si pcutiant nō obediunt iz spatio tremūt q̄dā. Cū aūt in multaz ē mē bro venaz apa plsus min⁹ erit dur⁹ t mollior qm̄ mēbra molliora sunt neruis. iōq; t maioris erit pulsus ꝯtitatis t min⁹ serre⁹ ea quā dixim⁹ cā. At in mēbro multaz arteriaz posito apate pulsus magn⁹ fit pp calozis multitudinē nālis vari⁹ t inordinat⁹ eo q̄ q̄ imutat plsum habitudo citi⁹ ad cor fert nullo inter medīāte. Hmōi est pulsus imutatio pp membri sbaz apatici. Immutat̄ q̄z loci mēbri cā qm̄si in cerebro apa sit pulsus ꝓfigurat⁹ erit apatz plsui q̄ i neruosis fit locis. Et sii epe apatz p⁹ geret siltudinē q̄b ivēaz mēbro ē mltaz. Et siimēbroz aliq̄ cordi ꝓpiquoz loco plsus erit ei⁹ silis apatis pulsui q̄b i mltaz fit mēbro arteriaz. Dictū ē at in mēbris cordi ꝓximz: qm̄ si in ipo fiat corde apa nō durat hō iz morit. Hoc ḡ mō apa calz t sua t loci in q̄ fit nā pulsum imutat. Aliquoties aūt apatz accit calo accūs fitq; pulsus ab eo imutatio ꝓponitq; ex apatico t ex eo quem facit accidēs. Hoc at accūs aut fit ꝓticipatiōis mēbri apatici cā cū aliq̄ mēbro vt spasm⁹ q̄ ex diapragmatz fit apate pp diaphragmatz ꝓticipationē cū cerebro p neruos q̄ ad ipz vēiūt aut actiōis mēbri eā: quēad⁹ ex stōi apate digōz fit corruptio t ex p̄mōico ahelit⁹ arctatio t suffocatio aut accidēs certe est alienū q̄b in hitudine fit apatz vt defect⁹ cephalea aliaq; aliena accūtia: t nos oñdem⁹ qu ēvnūq̄ hoz afferat accūtiū plsū cū ō illis disputabim⁹ pulsib⁹ q̄s morboz affert. diuersitates in vno ḡz mēbro. Hec ē plsus imutationis assignatio q̄ ex apate fit calo q̄b ex sanguie itumescit t q̄ illō sequunt accūtibus. ¶ In apate aūt q̄b ex col'a fit rubea vo cat heri spila qm̄ calor in eo fortior est t pulsus erit celerior t frequentior. Et qm̄ siccitas in colera dñat rubea erit durior pulsus t serrea maior abindevarietas. ¶ Frigidū porro apa q̄b ex flate fit pulsum facit parū tardū t rarū eo q̄ paz egeat refrigeratiōe multa pp ꝓpōnis flegmatis frigus simulq; mollior pp flegmatis humiditatem nec erit in eo varietas serrea fortis ꝓpter duritiei inopiam. ¶ Et q̄b ex nigra fit apa. plū hz subtilē. durz tardū rarūq; t serrea in eo varietas maior t fortior totūq; hoc ꝓpter duritiē t calozis paucitatē. Ad hunc itaq; modū pulsus fit imutatio propter apostemata. ¶ Oz aūt scire qm̄ imutationis ꝯtitas que in pulsu est circa paucitatem t multitudinē iuxta apostematis fit ꝯtitatez t membri excellentiam ac sensum. Si sit enīz magnum aut in nobili t excellenti membro apostema vt cerebro epate t stomaco immutatio pulsum molestat maior fortiorq;. Si sit autem paruum aut in manu vel pede minor est pulsus immutatio t debilis.

¶ Capitulum. ix. de pulsu in vno quoq; membrorum passiones significante. Et primo de pulsibus passiones cerebri portendentibus.

QOniam de pulsu apostematū spēs significāte explanauim⁹ iā de ei⁹ pulsus explanatiōe quo aliorum spēs morboz significant̄ q̄ in vno quoq; fiūt mēbro icipiem⁹. Eroz diū ab his qui in cerebro t ab eo orīunt sumētes. Dico ergo qm̄ q̄ accidunt corpis mēbris morboz spēs multe sunt t in q̄b plurib⁹ eoz pulsus ꝓfigurat⁹ est alioz cū alijs t ppotionalis in plurib⁹ sui habitudinib⁹. Jō ergo pulsu species multe significāt morboz hoccz idcirco fit: aut qm̄ passiones ille cōitatem habent in spē scz eryna spē. aut quoniā cōmunē habēt cām que illas excitat: aut qm̄ in membri substātia in quo fiūt sibi cōmunicant. Nobis igitur hoc sufficiet loco vna aliqua passio quo significet pulsu ab ea pcedēti dicere ab alijs abstinētes passiōibus similibusq;. Incipiemusq; p̄mū a morbis qui in mēbris fiunt aliis que sunt cerebrū t ab eo pcedentia quāq; faciūt pulsus alterationē. ¶ Dico qm̄ que in cerebro fiūt passiōes sunt phrenesis t mania. oblinio coagulatio. obstupefactio vigilās. epilepsia. apoplexia. spasmus t enervatio. Phrenesis qm̄ calm est apostema t operimentis fit cerebri. Horūq; natura operimēto rum neruosa est. pulsus eius durus parvus factus est t frequēs fortis t qui incidit quicq; sentiēti a loco videatur trāsferri. Durus quidē est ꝓpter distēsionis magnitudinē que ex apostemate fit cū in neruoso sit apostema mē bro paruus duritiei causa que dilatationem prohibet frequens vero propter magnam refrigerationis necessitatē calide complexionis causa. fortis quoq; quoniā hac in passiōe virtus valida est. ideoq; t infirmos q̄busdā videmus tpibus tan ꝯ saliētes graulbusq; vocifere rare vocib⁹ ppt mētis corruptionē. Varietas vero inest illi t itercisio. eo q̄ arterie dilatatione arceant̄ bona duritiei t distensionis cā virtutis roboze que quasdā dilatat arterias t

ab alijs deficit: ideoq; q̄ tactū attractat opinatur illū a loco trāsferri ad locū: aliqñ q̄dē ad supiora: aliqñ ad inferiora. ¶Cū āt mā h᷑ excoꝛa est rubea. fit pulsus tremulus ea q̄ dicta retro est cā: qō pulsui scilz accit in apatibus q̄ in neruosis fiūt mēbris distēsionis grauitas ⁊ duritiei: quēadmodū arc⁹ coꝛdis cōtigit ex pcussiōe tremoꝛ maꝛie si mā sit sicce cōplonis. Augeť eteñ ab ea arteriaꝝ durities. Aliquotiēs āt ſz raro hac in passiōe pulsus magn⁹ ē cū apa paruū ē nec multa distēdunť opimēta distēsione vt duriozes abide fiāt arterie. ¶At si ex mā est flegmatica fūt minozis arterie duritiei ⁊ obediētiozes dilatatiōi ſtuti. ¶Accit aūt hac in passiōe pulsui nōnullis tpib⁹ velotiozē eē dilatationē reductiōe: vt sit scilz dilatatiōis tp̄s minus q̄z reductiōis ⁊ econtrario. Est aūt huiⁿ cā qñ passio ista calm est apa in cerebꝛi operimētis ⁊ febꝛis i herēs. febꝛis q̄ in ea accit putridi cā humoꝛis q̄ apa facit ⁊ apatis causa caloꝛis fit qñ caloꝛ maioꝛ est ⁊ dilatatio celeꝛioꝛ pp magni ingrediētis aeris neceſ sitatē qō per dilatationez fit quo magnitudo coꝛdis refrigereť ardoꝛis: reductioq; sequit tardioꝛ q̄ diutius fridus apō coꝛ aer imoꝛeť. Cū āt putridus ē hūoꝛ maioꝛ ⁊ āplioꝛ ē reductio celeꝛioꝛ dilatatōe imoꝛāte eo q̄ magna insteť expellēdi supfluitates necessitas ⁊ emittēdi qō p reductionē fit: vocaťq; h᷑ pulsus reductiu⁹. Sic ēt in oib⁹ fit putridis febꝛibus cū in eis ampliꝛ erit caloꝛ ⁊ dilatatio comitať celeꝛioꝛ reductiōe: intm̄ vt in dilatatōis pulsus ac celeret p̄ncipijs motū vt pfici tardet. Cū āt putridus ē hūoꝛ āplioꝛ q̄z caloꝛ: reductio acceleratius fit q̄z dilatatio: intm̄ vt tarda incipiēte dilatatiōe. finis ei⁹ festinetur q̄ celeꝛioꝛ subsequať reductio pp eā quā dixim⁹ cām. Hec est pulsus phreneticoꝛ assignatio: ⁊ quoꝛ animi alienati sunt. ¶Ad hūc ēt modū pulsus inueniꝛ desipiētiā patientiū nigrā fm maioꝛē ptē. ¶Lethargi āt ⁊ obstupefactiōis pulsus magnus est debilis: mollis. tardus: singultuosus vari⁹ fluctuosa varietate. Hec ꝛenit ex mā est flegmatica passio: hūida q̄z q̄ in cerebꝛo gignit aut ad ipſz a mēbꝛo tendit alio. Cerebꝛ āt mēbꝛū est humidū: iōq; pulsus abide fit mollis. Qñ āt hac in passiōe flegma putrescit: debilis oꝛit febꝛis: arteriarūq; coꝛpus dilatādo nō phibeť magnus fit pulsus. Qñ aūt humiditas supat debilis ē pulsus. Fitq; debilitaťz cā ſtutis cū humiditate vari⁹ ⁊ fluctuosus. Et qñ materiei frigida est cōplexio: nec multuz accelerat necessitas fit pulsus tardus ⁊ singultuosus. Ait aūt Halien⁹ aliqñ hic pulsuz accidere q̄ bis pentiens dictus est. Hoc fit cū materia hec in cerebꝛo multiplicatur: donec ipsa operimēta secū distēdat: vnde ⁊ arterie dureſcunt: trāsitq; a motu pulsus fluctuoso ad bis percutiētē q̄ ex duritie fit. Passio āt q̄ cuma vocatur obstupefactio scil' vigilans ex varijs fit causis ex phrenesis. s. lethargie eritq; ei⁹ passiōe molestati pulsus iter phreneticos medi⁹ ⁊ lithargicos: magis āt ⁊ in pluribus phreneticoꝛ pulsui silis: sed coꝛ maioꝛ ⁊ mollioꝛ flegmatis cā humiditatis: ⁊ ei⁹ q̄ cerebꝛi est: in celeritate tēperatus ⁊ freq̄ntia pp eā que p̄cessit causam. Amplі⁹ pulsus hic nō erit intercisus: tremulusq;: qm̄ he due habitudines maniaticis fiunt ⁊ phreneticis materiei siccitatis cā ⁊ mēbꝛi ex nā qō neruosuz est: operimētū scil' cerebꝛi. ¶Cōgelationis aūt passiōe oppꝛessoꝛū pulsus. q̄ passio ē ex opilationi in cerebꝛo fcā. acciditq; vētriculo puppis ex mā frida ⁊ sicca idē erit q̄ ⁊ oblioꝛ: ſz tñ diuersus: quoniā hui⁹ passionis pulsus foꝛtioꝛ ⁊ duꝛioꝛ ē minusq; varius siccitatis cā: humiditas nāq; arteriaꝝ eneruat ſtutē ⁊ debilitat: varietasq; debilitatē sequit. Et in hac passiōe patientiū est pulsus tactu calꝰ. ¶Coꝛo apoplexia ⁊ epilꝛia ex opilatiōe fiunt: q̄ vētriculis accidit cerabꝛi ex grosso ⁊ flegmatico humoꝛe: ⁊ qm̄ actionibus regētibus ⁊ mouētib⁹ nocumenta ab his duab⁹ fiūt passionib⁹ quēadmodū ostēsuri sumus: erit in eaꝝ p̄ncipijs pulsus distentus: propter opimentoꝛū cerebꝛi distensiōes: ⁊ humoꝛ qui in eis sunt copia: nec a sua imutatur pulsus habitudie nāli distēsionis copia. Si aūt cōfoꝛtetur moꝛb⁹: pulsus paruus debilis tardus raruſq; fit. hocq; pp virtutis debilitatē. Nō si plurimū ꝺbiliteť ſtus: pulsus fit frequēs ⁊ ei⁹ extrema ad vermiculosuz tēdūt: deinde foꝛmiculosus fit. ¶In spasmo autē qm̄ spasm⁹ neruis accit ex reductōe ⁊ cōgregatione in ptē oꝛtus coꝛ ⁊ distensiōe in latū: sic ⁊ arterijs ex opilatione distēsiōe ⁊ duritie intm̄ vt dilatari nō possint: fit abide pulsus tremulus nec vere tremul⁹ ē: ſz eius mot⁹ saltui silis cū dilatať: estq; in dilatatiōe tanq̄z q̄ arcu mittiť sagitta: ideoq; cū reducitur lato silis est ⁊ pꝛo fundo in tm̄ vt cū dilatať estimes magnū ⁊ putetur duritietē cā foꝛtis. Nō est aūt sic: ſz inter magnū paruūq; temperat⁹ est: ⁊ debilē ac foꝛtē: ſz tñ eius nō apparet temperātia tremoꝛis cā. Hocq; modo pulsus erit cū arteria distēsione extēdatur eqli omnib⁹ sui partib⁹: cū autē extēsio fit inequalis in oibus partib⁹: suntq; q̄dā ptes magne distēsiōis q̄dā pauce: pulꝰ est intercisus intātū serreo silis pulsui: ⁊ inter celeritatē medius ⁊ tarditatem pp necessitatē paucitatē. Hec est pulsus spasmū patiētiū assignatio. ¶Eneruatiōe aūt ⁊ paralisi molestatoꝛū pulsus qm̄ passio hec ex opilatione fit loco quo nucha incipit accidenti ⁊ neruoꝛū primoꝛdijs q̄ ad mēbꝛū veniūt eneruatū: ideoq; virtus non pōt monēs diligēter trāsire vt ad mēbꝛa peruꝛeniat ⁊ illis continueť. Huiusmōi

dico pulsus paruus est debilis raruscz. Si vero cōfortat passio tardus fit z rarus z in extremis cū fortis est passio fit frequēs: nec ei⁹ est equalis frequētia sz post multas pcussiones fit tardus: ideoqz hūc vocauit pulsuz. S. frequētē tepidū. Hec est pulsuū diuersitatū assignatio q ex passionib⁹ fiūt cerebro accidētib⁹ ac neruis. Ingredit aūt in spēs passionū neruorū horor qui in puncipijs est accessionuz febrīū qua passiōe pulsus fit arteriaz ex omni parte coadunatiōe ad mediū ipsaz q si strinxant aūt in pfunda mergāt: hoqz pp nālis reductionē caloris ad corpis ima. Et qm̄ de pulsu cerebri passiones significate dictū ē: oimqz mēbroz alaliū: iā nūc de plsib⁹ qb⁹ pectoz significant z illi cōsimilū passiones videamus.

¶ Capl'm. x. de pulsus assignatione passiōes significanti q in mēbris fiunt anhelitus.

Que in mēbris fiūt anhelit⁹ passiōes sunt: synantia āhelatio pipneumonia pleuresis ptisis vlcera: sanguis sputū: cōsumptio: cordis tremor. Synātia apa est calidū: quod in lacertis intumescit gutturis. Et quoniā lacertoz suba diuersa est a superioribus carnea: ab inferioribus neruosa z cordea: quēadmodū alias dictū est. cū apostema in partibus ē neruosis lacertoz. frequens est distētus: durus sere⁹: spasmi pulsui silis: paruus z frequens: pp eas quas dixim⁹ cās in mēbroz apostematib⁹ neruosoz. ¶ Qō si in ptibus carneis pulsus magnus est fluctuosus. Cū aūt hac in passione mollior est pulsus z fluctuosus pipneumoniā portendit: quoniā si in carneis multa fuerit materia partib⁹ lacertoz nec in eis durare z remanere pōt: ad pulmonē transit z pipneumoniā creat. Cū aūt durior est z magis distēsus z serrea in ea varietas dñatur: spasmū portēdit futuz. Apa etenim si cōfortet ad neruos vsqz ad cerebz pueniat: fit qz spasmus ,pter cōparticipationē que neruose est parti lacertoruz cū cerebro. Cum aūt cōfortatur passio hec intm̄ vt egrotū suffocet: periculūqz ei⁹ augetur pulsus fit paru⁹ z rarus. Et si virtus ceciderit olo frequēs fit z durus. Hoqz cū mors ,prima est. ¶ Anhelatio aūt cuz opilatione fit que in partib⁹ canaliū accidit pulmonis z grosso z flegmatico humore: eiusqz est pulsus varius z inordinatus. Humor nāqz cū virtutē aggranet illā debilitat: fitqz pulsus debilis z paru⁹. Si vo virtus humorem superauerit pulsus ad magnū tendit z fortē. Cū ifirmitas media est i vtute z fortitudie puls⁹ fit freqns. Cōfortatoqz morbo si ad suffocationē patiēs ducat trāsit ad singultuosū ,pter naturalis coagulationē caloris. Et in casu virtutis pulsus fit durus. Cperipneumonia pulsum hz lithargico simulem in magnitudine z mollitie ac fluctuatiōe: mollities nāqz z fluctuositas ex mbri accidūt mollitie. Nisi q fluctuositas in lithargo hūiditatis hūoz fit cā q lethargū facit flegmatis scil'. Varietas aūt z iterusio i pipleumōicis maior est cali cā apatis z febris q comite nocet z turbationē facit. Nonunqz āt hoc in pulsu ea fit spēs varietate q pcutiens est vocata: hoqz cū apostema magnū est z corpis pmōis prima distēsio: z tāta vt opimētū qz ei⁹ distēdat: q ex cā i arterijs duricies fit grauis p quā mot⁹ h pcutiens vocat⁹ emittit. In fortitudine āt z debilitate ei⁹ hitudo celeritateqz z frequētia talis est. In hmōi passione hois pulsus debilis est pp morbi difficultatē eiusqz i nāz vim. Joqz in pulsu nonunqz pulsatio intercidit abūdās aut deficiēs. Hoqz cum virtus morbū superat pulsatio fit abundās inter duas aut tres pluresue pulsatiōes. Cū āt morbus vtutē supat natura infirmat z a motu retūdit vnde z pulsatio iminuit iter duas aut tres pulsationes. Qm̄ aūt passionē hanc accidēs sequit aliū febris. s. acuta humoris putrefactiōis cā ex quo apostema fit ,primūqz cordi apostema obstupefactio qz cōparticipationis pulmonis cū cerebro cā in hac passiōe si febris fortior ē z pulsus velocior fit ac frequens. Qō si obstupefactio pulsus fit rarus. hec est pulsus peripleumoniā significātz assignatio. ¶ Pleuresis aūt apostema ē calidū costas subiuuolnēti accīs operimēto: z qm̄ hui⁹ operimēti suba neruosa ē z dura. duritiesqz ei⁹ robustior fit distēsionis apatis cā. pulsus eius durus ē varietatisqz serree quā dixim⁹ cā in duro apostemate. Qm̄ aūt passionē hāc febris cōmittat valida pulsuz necesse eēt fore magnū: sed cū duritiei cā nō dilatet arteria fort⁹ velor ē: q dū aerē attrahit magni suppleat locū. ¶ Et qz pleuresis aut ex colera fit rubea aut ex sanguie z aliqn a flegmate: raro tm̄: eoq subtile operimētū māz nisi subtilē nō suscipiat z flegma grossuzē si ex colera factū ē rubea nimiū freqns fit pulsus: cū a sanguie tēperate est freqntie z cuz a flegmate frequētia ei⁹ pauca ē: fit āt hac i hitu die freqntia putatis cā z nāe flegmatz. Fieri āt pōt vt freqntie augmēto z iminutiōe hāc mouēs passionē significet mā z qs passio portēdat passiones. Si eteni frequētia hec fortis fuerit aut pipleumoniā aut futuz sigt patiēti defcm̄ aut certe ysūptionē. Granitas nāqz freqntie mām sigt colicā. Colica porro mā suatrāsit subtilitate aut ad plmonē z pipleumōia fit: aut ad cor z ōfect⁹ isurgit: aut trēor patiētē ad cōsūptionē pducēs eo q duo h mbra loco sint passiōis ,pria. Cū āt plsus pauce ē freqntie obstupefactionē portēdit aut apoplexiā vl maniā fridā. paucitas nāqz frequentie mām sigt flegmaticā eē: z cū vapores fridi ascende

ri nt ꝛ hũidi q̃ a ſtate diſſoluunt ad cerebrũ. Ꝫe ſiũt paſſiões hoc mõ multitudine frequẽ tie ꝛ paucitate hui⁹ ſſigtur paſſiõis mã qualiq̃ gñat paſſiones. Sigturq̃ ſerrea varietate ad q̃d hec trãſeat paſſio. ſalutẽ. ſ. vel pditionem. Si ſit eteñ ſerrea varietas pua ꝛ debilis velocitatẽ portẽdit morbi terminatiõis ꝛ finis. debilitatẽ nãq̃ ſigt apatis ꝛ iminutionẽ. Cũ aũt multa eſt ꝛ fortis morbi ſigt pluritatẽ. Cũ aũt piter virt⁹ debilis eſt mortẽ portẽdit velocem. ꝛ ſi fortis finẽ ſigt morbi poſt lõgũ tẽp⁹. eritq̃ ei⁹ finis aut mãei diſſolutiõe ꝛ diffuſione. Aut eũatione aut ad mẽbrũ trãſitu aliud tanq̃ cũ trãſferẽ ad pectoris ſpatia: vocaq̃ empima ſimpliciter ꝛ abſolute. Aut ſi ad pulmonẽ fiãtq̃ in eo vlcera ꝛ vocaẽ ptiſis. hec ẽ pulſus aſſignatio q̃ plenꝛeſis ꝛ habitudinuz eius diuerſitates: ꝛ accidẽtia illa ſequẽtia ſignificanẽ. ¶Saniei vero ſputum a pectore ꝛ pulmone qõ ẽ eẽptiſicũ. qñ ſanies in apate fit calido in mẽbris pectoris oriẽti pulſum hz in duritiei vltimo ſerreũ. velocẽ. frequẽtẽ. Et ſi q̃dẽ mã in ſaniẽ mutaẽ aliquãdo vincit illã nã maturãs illã: aliq̃n illa nocẽ: fitq̃ abinde pulſus variꝛ iordinat⁹. Et vt fit hũor ſanies pura varietas ſedaẽ ꝛ pulſus fit lat⁹ mollis. debilis ꝛ rarus. Lat⁹ q̃dẽ pp membroꝝ a mã hũectationẽ: eorũq̃ in ea ſubmerſionẽ. Debilis vero eũationis cã q̃ ſemel ꝓtingit. Rarus ãt pp paucitatẽ acceleratiõis refrigerij. hec ẽ pulſus ſaniei ſputũ ꝛ ptiſis vl⁹ ſignꝫtis aſſignatio. ¶Cõſumptio aũt mẽbroꝝ ẽ deſiccatio et ſiccitas. Et ꝓſumptiõis multe ſunt diuerſitates. Prima eſt q̃ fit apatis caꝛi cã q̃ in pectore oriẽ pferẽq̃ ei⁹ calor vſq̃ cordis ꝓfinꝫa: deſiccatq̃ eius hũiditatẽ ꝛ arteriarũ donec ad ſiccitatẽ ea redigat: ꝛ cũ his piter mẽbra õſiccat pncipalia. Scõa ẽ q̃ defect⁹ fit cã q̃ febrẽ ſequ̇t acutã in q̃ neçe ẽ medico patiẽtꝫ vinum porrigere ſincopis cã. Pellitur itaq̃ ſincopis ꝛ cor deſiccaẽ: pferẽq̃ ſiccitas hec in pncipalia mẽbra. Tertia oriẽ ſpẽs ex mala ꝓpone caꝛ ꝛ ſicca q̃ corpi dñaꝛ: q̃ de cã hyp. docuit aquaz patiẽti dare imoderate friditatis aut fruct⁹ quoſpiã frido remanetq̃ vt fuerat ſiccitas ꝛ calor ad frig⁹ trãſit in ei⁹. ſ. hũi: vñ corpis deſiccaẽ hũiditas fitq̃ corp⁹ quãdmodũ corpoꝝ ſenũ. iõq̃ ſpẽs hec ꝓſumptiõis ſenilis dcã ẽ. ¶Eſt aũt haꝫ cuiq̃ pulſus ppri⁹ ſine alijs. hñtq̃ cõem. In pma q̃ pulſus ẽ debilis pu⁹ ꝛ dur⁹. Debilis eo q̃ hac in ſpẽ ꝫt⁹ debilitaẽ in tpis longitudine q̃eſt inter apoſtematis principia et caloris quentiõis ad cor. Paru⁹ ppter ꝫtutis debilitationẽ ꝛ defectũ a bona arteriaꝫ dilatatiõe. Dur⁹ ẽo pp ſiccitatẽ q̃ oi eſt corpi cõis. hz celeritatẽ ꝛ frequẽtiã ppẽ caloris nimiũ. Scõe ſpẽi eſt pulſus eẽtis pulſui pme: ſz min⁹ velox ꝛ frequẽs ẽp ille: eo q̃ ꝛ hac maior ẽ ſiccitas ẽp calor cũ nõnũq̃ in hac ſpẽ ſiccitate remanẽte calor ceſſet. Tertie ſpeciei pulſus ꝛ ipe pme aſſimilaẽ in quitate debilitate ꝛ duritie: ſed circa celeritatẽ non: hec eteñ in ſpẽ pulſus tard⁹ eſt: eo q̃ ipa calore careat qñ frida eſt ꝛ ſicca. Ꝫe ſunt pulſuũ diuerſitates cuiuq̃ ſpẽi ꝓſumptiõis. ¶Qui ãt illi cõis ẽ pulſus pu⁹ debilis ꝛ dur⁹ ac frequẽs q̃ ẽt firm⁹ õr. ſ. ptiſic⁹ niſi q̃ frequẽtia in tertia nõ eſt ſpẽ pp friditatẽ eius. hac aũt in paſſione ꝫtutis ẽ iminutio: fitq̃ abide pulſus murꝫ caude ſillis q̃ ex vni⁹ pulſatiõe ẽ varietate: q̃q̃ ex multaꝫ varietate pulſationũ. Hoq̃ qñ virtus debilitata ẽ ad extremũ vſq̃ puenire arterie. Accit aũt ꝛ in hac paſſiõe q̃ iclin⁹ õr pulſus: cui⁹ extrema ſubtilia ſunt: mediũ autem groſſum quẽadmodũ oſtẽdim⁹ dũ de pulſus gñibus ꝛ ſpẽbus tractarem⁹. Hui⁹ nãq̃ ſpẽi aduẽr⁹ a debilitate fit ꝫtutis q̃ eã ptẽ arterie q̃ a cubito ẽ tollere neçt pp carnẽ q̃ ſup illaz ẽ. nec ꝫo diligẽter ad alia puẽit ptẽ q̃ a man⁹ pte. poſita ẽpp õbilitatẽ. Hec ẽ pulſuũ aſſignatio q̃q̃ in pectoꝝ mẽbris fiũt morbi ſigntur. ¶Cap. xj. de pulſibus que in mẽbris cibi fiũ ꝛ paſſiones ſignificantibus.

Cue in ciborum mẽbꝛz paſſiões fiũt alie ſunt q̃ digõi pme accẽt q̃. ſ. ſiũt in ſtõ ꝛ iteſtinis alie ſcõe q̃ ꝛ epatis ſunt. alie aũt tertie q̃ oium ſunt paſſiões mẽbroꝝ. Et q̃ ſtõ accẽt paſſiões multe ſunt. Sepe nãq̃ ꝛ calm ꝛ fridũ illi accit apa cũ ad ipm mã defluxerit colica aut ſanguiea vel flatica ſeu nigra: qñz aũt he nõ faciũt mãe apa: qñ alias paſſiões: vt pũcturas. ſingultiões. ã guſtiatiões. ſub uerſiões. vomit⁹. appetit⁹ ciboꝝ nimiet atem eiuſq̃ imminutionem: eorum quoq̃ appoſitionis multitudinem ꝛ abinde faſtidioſitatẽ cum pntredine: ciborum quoq̃ malorum in qualitate porrectiones qui puncturas faciũt ꝛ ſubuerſiones alioſq̃ morbos quos nos dũ de interiorum paſſiones membroꝝ tractatuz texem⁹ explicabimus. ¶Pulſus aũt oib⁹ his accidentibus cõis parus eſt ꝛ debilis. ppter eam que accidit aliquãdo ꝫtuti grauationẽ aliquãdo aũt diſſolutionẽ. Qui aũt ſingulis pprius eſt huiuſmodi eſt. ¶Apoſtema calm ſi ſtõi accidat ori pulſus fit diſtẽſus. dur⁹ ſerreus ꝛ frequens. Diſtẽſio accidit quoniã ſtomaci os neruoſum eſt. Et quoniã hac in habitudine virtutis fit ppter ciboꝝ penuriã debilitatio a digeſtione pulſus fit debilis. Jn vltimis aũt cũ ciboꝝ pducẽ ꝓuatio pulſus fit tardus. Qñ ſi apoſtema fiat frigidus pulſus reddit durus debilis. tardus ꝛ rarus. ¶Si vero ori ſtomaci morſus et punctura fiat. anguſtiatio. aut ſubuerſio. aliaq̃ huiuſmodi

que ex hūore fiūt pūgēti. pulsus rñ det pu⁹ debilis. freq̄ns valde calozis cā q̄ ineſt. Et i qui busdā pulsus erit tard⁹. ſi a q̄ fiūt hūores frigidi ſunt. Qō ſi eiuſmodi ciboꝝ fit copia qui ꝥtutē aggrauāt: aut groſſi chimi valde nec ē ſimul calor pulsus fit ſingultuoſus hoc q̄dez in morbi p̄cipijs. Si aūt augmētent accūtia hec ꝛ ꝓfortent q̄ qō fiūt q̄litate amara pūgē ti: vt āguſtiatio. ſingultatio oſcitatio. pulsus fit ꝥmiculoſus augmētatiōis frequētie cā et varietatis cū debilitate ꝥtutis. Que āt ex re pletiōe fiūt ꝥtutē grauāte vt faſtidioſis cum putredine accit pulſus fit puus debilis. tardus. ſingultuoſus. multeq̄ varietatis. Etſi ex hūore frido ē repletio vt in paſſione q̄ vocaſ boliſmos: pulsus rarioꝛ ē minoꝛ ac debilioꝛ varietas aūt ei⁹ in vna ē pulſatiōe ē etem iter ciſſus interciſioq̄ ei⁹ in ptib⁹ eſt. primis adiuicē plm intm vt tāgēs arteriā extimet ſub digito arenā eē ſpſam ſup arterie corp⁹. Hmōi ē pul ſus in ſtōi oze hñtiū paſſiones ꝛ inteſtis. Annu merāda ſunt aūt in pulſus imutatiōe q̄ paſ ſionū oris ſtōi fit cā ꝛ ineſtinoꝝ ea q̄ ex medi caminib⁹ fiūt laxatiuis. Laxatiuū nāq̄ medi camē ſi in ſtō fuerit ꝓſtitutū hūores illi ꝓfigu ratos ad hos ꝥhit ſtomaci ea quā hz attrahē ti ꝥtute: dehinc expellens eos depellit foꝛas virt⁹. ¶ Pulſus itaq̄ in p̄cipijs vū ad ſtōm hūores tēdūt ꝛ añq̄ pellāt debilis ē ꝛ lat⁹: la tus pp arteriaꝝ ex humoꝛib⁹ repletionē q̄ in ſtō ſunt. Debilisvero eo q̄ ꝥtutē humoꝛ ag grauat. ¶ Ut aūt laxare icipit medicamē an guſtiatioq̄ fit ꝛ virt⁹ turbaſ fit piter cum his que diximus pulſus varius ꝛ inordinatus. Et cum euacuatio creſcit aggrauatioq̄ leuiatur ꝛ angſtiatio fit cum variatione pulſus ordi natus. Et cū ꝓpleta eſt eūo ꝛ egreſſe ſupfluī tates male oēs virtuſq̄ reuerſa pulſus fit ma gnus ꝛ eq̄lis. ¶ Qō ſi moderata fiat euacua tio acuaſq̄ ꝓpio pulſus fit freq̄s ꝛ varius. Et ſi ſtō moſure fiāt pulſus eri freq̄ntioꝛ virtutis debilioꝛis eo q̄ nā ꝓpter debilitatē fre quētia vtaſ. Qō ſi ēt defectio accidet pulſus ꝥmiculoſus reddiſ. quēadmodū accidere in defectione q̄ ex eūone fit diximus eo q̄ ſpūs pli mū diſſoluaſ vitalis: qm̄ q̄ eūo cū imoderata fit cū inutili ꝛ malo ēt qō vtile eſt emittiꝛ näe neciū. Qō ſi ex eūonis copia ſingulta tio acciderit ꝛ ſpaſm⁹ cū p̄dictis fit pulſus du rus tremulus. Si aūt repm aſ medicamē ab ea quā opz fieri euacuatione pulſus fit puus debiliſq̄ eo q̄ virt⁹ grauet. Si aūt attraxerit medicamē hūores ꝛ hūiditates a coꝛpis vlti mis ad ſtōi ptes ꝛ inteſtinoꝝ ꝛ nō emittuntur virt⁹ grauaſ ꝛ pulſus fit vari⁹ ac inordinat⁹ la tus ꝛ fluctuoſus. eo q̄ ꝓgregatis infundāt arterie humiditatib⁹. Hec eſt pulſus aſſigna tio ei⁹ q̄ medicamē. bibit laxatiuū. Lodē mō

ſe res hz circa q̄ medicamē accipit vomit⁹: vt elleboꝝ albū in p̄ncipio nāq̄ pulſum facit la tum ꝛ debilē. Euacuato hoie p vomitū ḡtuz opus eſt pulſus fit maioꝛ q̄ ante elleboꝝ fue rit ſumptū. Cū ex elleboꝛi fit potu ſuffocatio pulſus fit puus debilis: rar⁹. Que aūt epati accīt paſſiōes qō ſcde eſt digōnis organū de bilitas ei⁹ eſt q̄ ex mala. fit ꝓplone queq̄ illā ſequunt paſſiōes hydropis icteritia ꝛ aliaꝝ dropis aūt triplex eſt: hyrdopis q̄ ꝛ vtrea tim panica ꝛ hypoſarcha. Utrea pulſum faciūt ꝛ frequētē ad duritiē declinū cū q̄dā diſtēſio ne. Paruū q̄dē eo q̄ virt⁹ grauaſ ꝛ a dilatatio ne. phibeſ arteriaꝝ frequētē ex ꝺbilitate. Du rities extēſionē comitaſ ſiphacis. Timpanica quē facit velox frequēs q̄z eſt pulſus adduri tiē declinat ꝛ paꝝ ad diſtēſionē. Frequēs eſt ex debilitate. Dur⁹ qm̄ hydropiſis hec ſpēs a ſiccitate fit diſtēſus aūt eo qō ſiphac vētriz vē toſitate diſtēdit. Hypoſarcha aūt q̄ ꝛ carnea eſt hydropis pulſuz facit latū mollē ꝛ fluctuo ſum: qm̄ hec ſpēs ex multitudine fit hūiditā tis. Icteritia ſi ſine febre ſit: pulſus rñdet pu⁹ freq̄ns dur⁹ ꝛ nō debilis. Frequētia caloꝛis fit cā colere rubee ꝛ ſiccitatis. Lodēq̄ mō fit ei⁹ durities ſiccitatis cā. Accidētia aūt q̄ ex digō nis tertie fiūt malitia in mēbris vt elephātia q̄ pulſum facit paruū debilē ꝛ frequētē. puum ꝛ debilē eo q̄ humoꝛ hūc faciēs moꝛbū ꝛ ac cidēs groſſus ē ꝛ grauis ꝥtutē oppimit coꝛ pus ꝛ durat arteriaꝝ: nec pñt dilatari: frequē tia debilitatē ſeq̄tur. ¶ Lepra pulſuz facit la tū mollē ꝛ tardū flegmatis cā ꝛ ꝓplonis fri giditate. Sufficiūt ad toti⁹ coꝛpis habitudi nes p pulſum ſignificādas q̄ diximus. Opz aūt cuiuſq̄ paſſiōis ꝛ accidētis pulſus de q̄b⁹ di ximus ꝓferre paſſionib⁹ ꝛ accidētibus q̄ hic nō cōmemoramus quo quem quiſq̄ moꝛb⁹ pul ſum faciat ſciatur.

¶ Capitulum. xij. vniuerſalis diſputatio de vrinarum ſignificationibus in moꝛbos qui in coꝛporibus fiunt.

Actio huius libri oſtēdi⁹ loco: qm̄ vrina ſanguis eſt aquoſitas quā renes ſeparant ꝛ ab eo purgant poſt digōnē: ꝛ i ipi⁹ ad venā egreſ ſu q̄ ꝓcana vocaſ: hāc renes ad ſe trahūt ꝛ in eis aliquātulū imoraſ: donec qō in ea eſt ſan guinis modicum admixtum ſibi ſumpſerint. Jam deide illam ad veſicā depellunt p vaſa duo meatuſq̄ qui clauſe vocanſ. Qō cuz ita ſit p vrinam quoq̄ duuz altez ſignificari po teſt: aut epatis ꝛ venarum habitudo totiuſq̄ coꝛporis ex horum cum illis cōparticipatio ne: aut que in vrine fiunt organis paſſiones que ſunt ſcilis: renes clauſule due ꝛ veſica. Epatis quidem habitudines ſignificat ꝛ ve

narum

narū:vt vrina alba et tenuis in fastidiositate cū putredine debilitatiōez sīgat epatis a decoctiōe succositatz ciboz:z hui⁹ eiusdē sīgtio i oppilonevenaz. Significatio aūt ei⁹ q̄ corp⁹ sīgt cōpticipatiōe ei⁹ cū epate z venis vt in febribus. In putridis nāq hūoz sīgtur malitia z cruditas:z in febre dici hūoz bonitas sanitasq:quēadmoduz in seq̄ntib⁹ dicem⁹. Sīgt aūt in vrine oznis passiōes fiūt: quēadmōz vrina i quā sanies est aut squamule vlcera sīgnificāt:aut in renib⁹: aut in vesica:aut vrine clausulis vel ȳga:aut muliebris vulue. Aut si sint in ea arena:aut calculi lapides in renib⁹ sīgat:aut i vesica. Hoc modo q̄ in his fiūt membris passiōes p vrinā significant. In alijs ȳo membris: vt pectore pulmone cerebroq mozbi significāt. In alijs ȳo membris.vt pectore pulmōe cerebroq mozbi significāt z passiōes nō firmiter. Et si vis tibi certā dare vrine sīgationē.oz pcipias egroto vrinā sumere in phiala multū alba z clara. Totāq simul accipiat cū a sōno excitat⁹ fuerit lōgo.et añq̄ bibat.z p⁹ ciboz digōnē descēsumq a stō z itestinis subtilib⁹. Nec ȳo cū famē patiet.aut sitim colligat.z vt phialā hoza plena quiescere pmittat vt i ea hypostasis resideat.si quidē hmōi est vrina in q̄ hypostasis mergat. Fiūt aūt omnia hec ne forte obtūdat significatio z corrūpat. Si etem phiala fuerit alba mūdaq vrine i ea oñditur color verissime:oñesq ei⁹ ptes. Et si magna z lata dilatat in ea vrina z cūcta q̄ in ipsa sunt mōstrant. q̄ significationib⁹ nēcia sē aliāties nāq i fine egredit purgamētū aliqd vrine qd in pncipijs nō exit. Post excitationez longa sumit a somno q̄ cibus bñ digerat.z in sanguinē imuteť. Diligentius añ cibū sumenda est z potū.ne forte añ vrinā imutet. colere q̄ ad ciboz mittant digestionē nō colozetur vrina quēadmodū debet. Nonnūq aūt vrina sit alba z medic⁹ fallit. Et i fame quidē sumēda nō est ac siti qm̄ fames z sitis vrinā colorāt ,ppter colerā climationē z augmētationē in corpe cū hmōi est. His itaq causis oz vrinā sub ea sumi regla quā dixim⁹: ne forte in ei⁹ intercidat fallatia sīgtionibus medico: peccetq in egrotum ȳtraria q̄ oporteat indicens. Hec sūt quoz opz hñe noticiā:eū q̄ signi ficationes vult tenere vrine q̄bus corpis significant habitudines. Et nos iā ab hinc qualitatis significationū vrine assignationes ostendem⁹ quēadmodū expedit.

¶ Capitulum.xiij.de qualitatum vrine diuisione quidq colozes eius significent.

Omnis que ex vrina sumitur significatio ex aq̄sita te est q̄ in phialā distillat.z ex eo q̄ illi ab ea discretū imergit. Aquositas i duo dividit colorē z substaz. Ex colore humoz significant habitudines z maturitates: maturitatisq pūatio. Et color dividit in sex ptes:albū.s.croceū citrinū:igneuz q̄ est ignis coloz:rubeū clarz qui colozi zafrani similis ē: rubeū spissum q̄ sanguis ē color et nigrū. Color albus abinde fit:aut qm̄ nihil illi admiscetur colerax. Aut flegmatis cā multi qō admixtū est. Croceus qm̄ q̄ vrine miscent pauce colere sunt:z parū illā tingūt. Igneus fit ex multarū admixtione colerax amplior cū q̄ croceū tingūt. Color vero rubeus clar⁹ ppter colerā fit admixtionē: primū cū igneo sint. Rube⁹ aūt spissus ex sanguis cū vrine admixtiōe. Accidit aūt vrine hui⁹ esse colozis in grauib⁹ dolozib⁹ vt est colica podagra et doloribus auriū:alijsq hmōi gravibus z estuātibus. Eodē q̄z accit mō suū tingenti corp⁹ alcana:est etem in ea virtus subtilis q̄ per poros mittit corpozis donec ad vrine puenīat oz̄gana z ea tingit. Eodē etiā modo cū zafrani aliq̄d sumitur cōtingit:aut cassie fistule: nisi q̄ cassia fistula vrinā facit rubeā z facit vrinā ad liuidū declinantē:zafranū aūt ad claritatē et croceū. Nec opz his de causis vrinā iudicare rubeam:nisi prius odorē agnouerit:q̄ si fetidus est putredinē significat et febrē. Si interrogationibus vtaī:et eas querat quas dixim⁹ causas ne forte in fallatiā cadat. Fallatie etem casus i huiusmodi gravis est et magni nocumēti. Vrina vero nigra aut friditatē significat immoderatā que vrinā coagulat et denigrat.aut caloris granitatē et adustionē. Est aūt inter colorem nigrū q̄ frigoris nunti⁹ est z q̄ adustionē signi ficat granē differentia:qm̄ qui ex frigiditate ē nimia pmo albus est:dehinc liuidus fit et ad nigrū transit. Quiq ex adustiōe grani.pmo rube⁹.dehinc ad nigre et rubei medinz: inde ad nigrū transfertur. quēadmodū in icteritia ptingit. Est etiā color vrine niger: ppter colere nigre admixtionē. Hoz olim laudabilioz ē color croceus ille q̄ nimiū nō est in eo citrinascil:z deterioz oib⁹ nigra vrina et tenuis.

¶ Capitulum.xiij.de substantia vrine.

Vrine subā.i.liquor dividitur in tres:in tenuē spissam z tēperataz. Tenuis vrina aut fastidiositatz cū putredine cā fit. Fastiosītas nāq cū putredine fit ex digōnis priuatione:qm̄ digō vrinā spissat:z oēs mās:aut oppillationis cā.p arctos nāq meatus materie nequeūt decurrere spisse. Iz ab eis qō tenue est colatur:quēadmodū crebro fit z egreditur.qō spissuz est remanet. Spissitudo autē vrine aut ex hūoz ē maturitate z digōne. aut humoze aliquo grosso q̄ misceturvrine. Hac ȳ de cā tenuis vrina deterioz ē in pueris cū ȳ iuuenibus:qm̄ nālis puerozvrina spissa est.pp eoz cōplonis hūiditatē z nālis ȳtutē caloris

in

qō materias extoquit. Si ergo tenuis fiat ab habitudine egressa ē nāli. Iuuenū aūt vrina tenuis mala nō est eo ꝙ eoꝝ vrine natura tenues existūt ex coleraꝝ q̄ in eis sunt virtute. Tēperatus aūt vrine liquor. ex tēperātia fit humoꝝ in quātitate et qualitate ac maturatione. ¶ Diuiditur aūt vrinaꝝ queꝝ spissa. s. ꝛ tenuis in duas partes. vrina nāq; tenuis aut tenuis mingit et tenuis ꝑmanet et hec sīgat qm̄ natura nōdū naturare incipit materiaz a qua morbus fit aut tenuis emittit ꝛ postea fit spissa qō nām significat attentā esse ad maturandā materiā. ¶ Grossa verovrina aut eiusmodi emittit et ꝑmanet: aut sic emissa colat ꝛ tenuat. Et q̄ spissa effundit ꝛ ꝑmanet. aut materie sīgt ebullitionē ꝓfectā esse ꝛ ad statū ꝑuenisse. ꝛ hoc ē si vrina cuz in morbi ꝓncipijs tenuis fuerit facta est spissa et paulopost hypostasis ad fundū descēderit: aut si ab initio morbi vrina hec nō excolat: egroti ꝓditionez significat: qm̄ eiꝰ spissitudo ex humorū facta est ebullitione. aut ex caloze est igneo. ꝛ nature significat debilitatē ab humoꝝ decoctiōe ꝛ ab inuicē sepatione. Cū aūt vrina cū sua spissitudine iumētoꝝ ē silis vrine. cephaleā sīgt: q̄ aut fuit aut est: futuraue est. Caloꝛ nāq; a natura egressus: si in grossa operet materia ventositates generat grossas cōgregatoꝝ cū vētositatibus caloze grossi ad cerebrū ascensuz accelerant. Qō vero spissa effusa vrina tenuatur et colat: significat aūt qm̄ morbi incepta est maturatio ꝛ eius ebullitio quieuit. hocꝝ sic est si post pauca hypostasis submergatur aut qm̄ natura ab morbi deficit ematuratiōe postq̄ ematurare et excoq̄re ceperat. ¶ Si āt fiat vrina tenuis cū in morbi ꝓncipio. turbida fuerit. plixitatē significat morbi. Alit em̄ hypocras in epidimijs. ¶ Si vrina post spissitudinez sna. xxvij. die fiat tenuis crisim sīgt nō cōplendam. ante quadraginta dies. ¶ Color autem quisq; si cū aliq̄ fuerit aliquoꝝ aliquā signi ficat corpis habitudinē. ¶ Urina etem̄ alba si tenuis sit in sanitate quidē sīgt nature debilitatē frigiditatis cōplonis cā vt in senibꝰ ꝓtingit alijsq; hmōi sīgt q̄z fastidiositatē cū putredine. In morbo aūt hitudines sīgt malas et in malitia varias. In cronicis namq; morbis materiā morbū generantē nōdū maturari significat quēadmodū in q̄rtana et paralesi et epilepsia ac similibus. In acutis aūt morbis cū alienatio mētis patiēti nō inest frenesim significat futurā. Cholerarū etenim ascensum ad cerebrū portēdit. Cū aūt in infirmo mētis est alienatio interitū sīgt: signū nāq; est choleras ad cerebrū ascendisse: q̄ illud incendūt. Si sit aūt vrina hec cū malis signis interituz ꝑculdubio sīgt. Cū aūt die quarto malis comitata signis hec appetvria egrotās añ septimū morieꝝ maxieq; si ꝓtus sit debilis. Si aūt accidētia i vltimo nō sint malitie septio mortis infirmꝰ die: liberat aūt q̄ hmōi miseritvri nā egrotās: sz raro. si virtus fortis ē cū q̄dā dā bonis signis post morbi plixitatē emissiōe aut eūone forti. Et si aliter ꝓter has duas liberāt determiatōes reditū sīgt morbi oio sic fuerat. Cū aūt in acutis vrina hec appet morbis post crisim morbi regressuz sīgt. Sīgt q̄z caloꝛē maximū et in renibꝰ morbū q̄ debeta ōr. hiꝰ nāq; morbivria aq̄ silis ē coloꝛeꝝ liq̄re qm̄ statim vt aquā bibit patiēs mingit illā nec in epate donec cholera tingat ꝑmanet. Est ēt vrina hec in lapides patiētibꝰ ꝛ strāguriaz sz et oppilationē vt dictū est sīgt: fit ēt vrina alba ꝓ multū aq̄ potū: sz et cū multā hō minxerit vrinā. Opz itaq; hec interrogare signa ne forte in huius vrine decipiat medicus significationibꝰ. ¶ Urina autē alba spissa humorem sīgt flegmaticū grossuz q̄ i venis ē ꝙgregatꝰ: ꝛ qm̄ natura illo eūata est hūore ꝛ vrinā emittit. In acutis ꝙo morbis si appuerit effundēti cā et emissiōes timenꝫ infirmus emissiōe illa liberabitur ea vrina: maxieq; si eiusmodi vrina creticoꝝ aliq̄ appeat die. ¶ Et si vrina spmati ē silis liq̄ris aliq̄n ꝓpīam morboꝝ fit crisis: q̄ in stō fiūt ꝛ intestinis cū q̄bus fortz nō est calor. ¶ Urina aūt crocea ꝛ subtilis nām sīgt nō posse māe ꝑficere maturatiōez ꝓꝑ suā debilitatē: sz qm̄ maturare icepit ꝛ coloꝛē imutauit in croceū. Natura etem̄ ꝑus coloꝛē maturare icipit: eo ꝙ illi facili⁹ sit: ōpic āt liq̄rem maturat. Cū ꝙo croceꝰ colo⁹ puꝰ eq̄lis citrinꝰ salutē a morbo sīgt ꝛ aliquātulā plixitatē. Et si ꝑiter i tpato ē liq̄re velocitatē finis sīgt morbi. Est āt i hac spē vrie crocea. s. ea, vriaꝝ spēs q̄ oleagia vocat: q̄ oleo. s. silis ēt coloꝛeꝝ liq̄re cū croccus eiꝰ colo⁹ pauꝰ est ꝛ liquoꝛ eiꝰ liq̄ri ē silis oleo loti. Cū itaq; eiusmōi ē vrina mala ēt interitꝰ signū. Hec nāq; ex liq̄factiōe fit adipis viscez. maxieq; si magne sit hec vria ēptitatz. Cū āt pauca ē infirmū nō cito piturū sīgt Idēꝛ vrina sīgt in q̄ q̄si vnctuosū q̄d supnatat adipis renū. s. liq̄factionē ex mala cōplone calida et acuta q̄ illis accit. Ignea aūt vria ꝛ tenuis nām i coloꝛe sīgt feciſſe. ꝛ i liq̄re minime oio. Igneus aūt colo⁹ cū grosso nō adunatur liq̄re. Urina rubea ꝛ clara si tenuis sit sīgt materiā nō maturari: siq̄d in eo diuti⁹ pseuerauerit aut maiꝛ paucitatēꝛ inopiā quēadmodū i iuuenibꝰ videm⁹ cū ieiunauerit: aut caloꝛez nimiū i corpis inflorib⁹ ex q̄ colere ꝛhantur multe: quēadmodū in tertiana fieri videm⁹. Aut tenuitatē vel vigilias. aut tristitiā q̄ corpus fortiꝰ, calefecit. Nec vero clarꝰ ē color cū grosso liq̄re. eo ꝙ grossities liq̄ris ex maturatiōe fiat: ꝛ vria clara maturatōez nō significat ¶ Urina vero spissa coloris rubei spissi liquo

rez nō pōt hēre tenuē imo spissuz. Urina nāq; ruboris spissi non est nisi ex sanguie: sanguis aūt ex maturatōe. Maturitatis ē urinā spissaz facere aliaq; mās. Significat aūt vniuersalit sanguinē. Disgregatim ꝙoīn febrib⁹ febrem sīgt cōtinuā q̄ synochus vocat. Et si uria hec grossa ē ⁊ turbida a morbi p̄n⁹. nec excolatur apa sīgt calidū i epate qō ex sāguie admixto hūore crudo: fcā est ex sanguine rubea ⁊ ex humore grossa crudo cū illā calor densanerit igne⁹ cui⁹ est pustulas adducere. Hec āt uria si cū salubrib⁹ fiat signis lōgitudinē morbi ⁊ salutē sīgt. Comitātibus vero interitus signis morē post diuturnitatē sīgt morbi. Et si patiēs q̄s urinā minxerit rubeam ⁊ turbidā vice simo die crisim vsq; q̄dragesimū differri sīgt: nōnūq; āplius hec sīgt grossi liāris urina rubea. Ar ꝙo nigra cū a morbi p̄ncipijs tenuis est. absq; oi sīgt interitū dubitatione: qm̄ ei⁹ nigredo ex adustionis fit nimietate aut frigoris ⁊ nālis extinctiōe caloris tenuitasq; ei⁹ ex cruditate ⁊ ꝙtutis a maturādo debilitatiōe. Hec āt oia iteriꝫ sūt signa. ¶Uria ꝙo nigra liquoris spissi quēadmodū dictū ē: aut frigiditatis significat dñationē quēadmodū ei accidit cuius extinctus ē calor nālis ⁊ coagulat⁹: aut sanguinis adustionē quēadmodū illi accit cuius adustū est grauiter cor⁹. aut colere certe nigre euacuationē quēadmodū declinatiōis tpe accidit q̄rtane ⁊ desipientie in fine nigre. Hoz nāq; morboz duoz crisis p euacuationē colere fit nigre. Sīle q̄d mulierib⁹ accit q̄ ex sanguis ptus cōstipatiōe infirmātur cū ab eiusmodi liberēt morbo p nigra urinā plimā spissaz. Fet⁹ etem in matris vētre optio pascit sanguie: ⁊ claro eiusq; remanet purgamētū ⁊ fex: q̄ si cōcludat ptus tpe morbus fit mulieri cuius crisis est p euacuationē ei⁹ sanguis fecis. Et quāto uria nigra ḡssior ē tāto deterior. Hocitaq; ē si grossities eius euacuationis materiei cā nō fiat nigre in quartana vt dictū est febre ⁊ desipientia nigra ⁊ similibus. hec sunt que te de aquositate oportebat scire vie effusioneq; circa colorē ⁊ liquorem.

¶Capīz. xv. de hypostasi ⁊ q̄d significet.

Argamentū q̄ phiale imergūt i tres diuidit ptes. primū ē nebulosuz qō in sūmis videt vasis. Sc̄ōm suspēsum qō in medio ē videre phiale. Tertiū submersuz qō i iferioꝛib⁹ ē. Et hoz triū quodq; diuersuz ē ⁊ variat: aut ī colore ⁊ ē aut albū. aut rubeū. aut nigrū. aut liuidū. Aut in substātia ⁊ ē aut planū aut iterciſuz aut similagineuz. aut laminosuz. aut arenosum. aut furfureū. aut ozobi simile. aut sanguineū. aut saniosum. ¶Nebula itaq; vētum significat grossum qui materiā sursum tollit: sed ⁊ q̄n nā mām icēpit maturare. Iō ḡ hypocras ait. Si nebula appeat in uria alba in q̄rto die crisiz in septio futurā sīgt. Suspēsio āt media sīgt digōnē ⁊ q̄n q̄ illā sustulit quā est ventositas que iā incepit dissolui ⁊ dispergi. ¶Hypostasis vero alba maturitatē significat plenā ⁊ perfectam ⁊ quoniā que in ea est ventositas subtilitata est a caloꝛe ⁊ dissoluta. hoc aūt si alba plana ⁊ equalis ē oi fiūt morbi tēpoꝛe coloꝛeq; vine pariter citrinus. Cum aūt hyp ostasis hmōi est foꝛme ⁊ videtur quidem ita aliquando ⁊ aliquotiens non virtutē significat debilem. ⁊ quoniam aliq̄bus retunditur tpibus a māei maturatiōe; q̄ morbum facit. Si sit aūt inferius hypostasis alba sed disiūcta signū est nām a plena defeciſſe maturatiōe qm̄q; ventositas in materia grossa gñata est quā ematurare volēs nā icidit ⁊ dispreganit. Hoc aūt purgamentū ⁊ hypostasis disiūcta peioꝛ est leni q̄ in q̄busdā vī diebus q̄busdā nō. Et oino mala ea disiūcta q̄ in hac perstat habitudine oibus morbi dieb⁹. Sīgt nāq; qm̄ que in hypostasi operat ventositas hmōi opationē multa est nec valet eā nā dissoluere ⁊ subtiliare. ideoq; ⁊ mala plurimuz est. Ait aūt in epidimiaꝝ libꝛo hypocras. qm̄ cuiusdam viri in urina die octaua hypostasis rubea lenis ⁊ in vasis fundo appuit. Factaq; est ei crisis ⁊ a morbo liberat⁹ est. Alteri⁹ inuri urina hypostasis alba disiūctaq; in vasis subdoviceſima appuit die ⁊ sequēti moꝛtuus est. ¶Et sciēdū qm̄ hypostasis alba ⁊ lenis ceteris est laudabilioꝛ ⁊ magis maturitatē sīgns ⁊ sanationē nisi q; hec ipsa laudabilioꝛ ē si in fundo sit vasis ⁊ cōtinua. Hec etem sīgtio est opoꝛtuna salutis egroti boneq; ei⁹ habitudinis ⁊ finis morbi. Iō ergo ait hypocras. qm̄ hypostasis in fundo vasis alba ⁊ eq̄lis ac lenis si in q̄rto appet die crisis fit i septio. Et alibi. Si urina inq̄t hec septimo appeat die vndecimo sequit crisis. Alio quoq; loco. Si in urina inq̄t hypostasis lenis ⁊ multa ⁊ in fūdo appeat ei⁹ q̄ febre molestat ⁊ mētis alienatione post capilloꝝ casum mētis sīgt ⁊ animi reditū. In hac nāq; passiōe ad cerebrū ascendit materia ⁊ cū hec appet urina descendiſſe eaz significat inferius. Et hec est bonitatis hypostasis albe ⁊ lenis ac continue in fundo phiale signū ⁊ fortis significatiōis ad salutē. Cum aūt in vasis suspēditur medio min⁹ salutē q̄ que in fundo est significat. Qō si supnatet debilioꝛ est adhuc eius ad bonū significatio q̄ suspense. Est aūt oibus hypostasis melioꝛ in fūdo ⁊ lenis magisq; salutē sīgns q̄ post morbi est maturationē ⁊ si ante hanc fuit subtilis postq; in ea fiat hypostasis. Cū aūt ante maturationē in morbi p̄ncipijs apparuerit illaudabile est. Immergitur autez vine hypostas-

sis alba ex mā flegmatica ḡſſā ⁊ viſcoſa: maxime cū alba eſt vria: q̄ ab hypoſtaſi differt alba leni: ⁊ maturitatē ſignificanti: qm̄ hypoſtaſis alba partib⁹ ē cōtinua nihil hn̄s vacuū ſed plurimū lenis ē. At vero flegmatica icōtinua eſt ptibus ſed partiū eſt puax ⁊ diffuſax quēadmodū arena. Chypoſtaſis crocea calorē ſi͡gt fortem: malūc ⁊ nequitiā morbi. Chypoſtaſis rubea maturitatis ſignū eſt p̄uatio nis. Ex rubiginoſo nāc eſt ſanguie q̄ minime bene decoctus eſt. Ideo ergo morbi ſi͡gt plixitatē. Morb⁹ aūt finit: ſi digeſtio cōpleat ſanguinis ⁊ maturitas. Et ſi hypoſtaſis h⁹ malis comittat ſignis mortē ſignificat i lōginqs. Chypoſtaſis aūt lunida imoderatā ſi͡gt frigoris dn̄ationē ⁊ ꝑtuz mortē: ⁊ ap̄li⁹ ſi cū malis ſit ſignz. Chypoſtaſis ꝑo nigra ⁊ i fundo cetes oibus eſt deterior ⁊ amplius mortē ſignſ: quoniā vt dictū eſt: aut aduſtionē ſi͡gt grauē: aut imoderatū frigus qō materiā coagulat ⁊ denigrat. Differt aūt hypoſtaſis nigra q̄ ex frigore ſit ab ea q̄ ex aduſtione caloris: qm̄ ſi primū lunida ſit dehinc nigra fiat: nigredo ei⁹ ex frigoris vi facta eſt. Si ſit aūt primū rubea dehinc ad nigrū vertat nigredo ipſi⁹ ex vi ſit incēdū. Chypoſtaſis farine ſimilis groſſe ⁊ ſuico ordei mala eſt: qm̄ ex ſanguinis fit aduſtione groſſi ⁊ ex carnis liq̄factione diſſolutione ei⁹ i varia frustra. Calor eteni igneus deſiccat liq̄factā carnē ⁊ indurat: facitc illā tāc qō frixū eſt. Laminea ꝑo peior eſt p̄cedēti qm̄ ipſa fit ſi m̄bra diſſoluant radicalia varia diſſolutōe ⁊ intercidātur abinicē. Que āt furfuri ſimis eſt hypoſtaſis laminoſa deterior ē: qm̄ arteriarū excoriatione: aut veſice ſignificat ſcabiē. Arena vero que in fundo mergit vrine calculoz ſi͡gt generationē: aut in ren⁹: aut in veſica. Huius autē arene alius eſt color vt ozobi: alius ſandarici rubei. Et hec duo ſūt in illius vrina cui in renibus ⁊ in veſica paſſio ē. Alius aūt arene color: que etiā lapides in veſica ſignificat ⁊ illius color ſimilis eſt cineri: q̄ ex flegmatica fit hūiditate. Aut ex ſanie flegmati mixta: q̄ caloris nimio nodat renū: quēadmodū ⁊ lapides ex balnearib⁹ cōmodātur aḡs: vt in balneoz caldarijs. Eſt ⁊ alia cui eſt color niger que calculos in renib⁹ ſi͡gt ex humiditate generatos flegmatica cui aliq̄d ſanguinee admixtū eſt fecis. Sanies autē q̄ in vaſis fundo merſa eſt: vlcera in aliq̄bus ſi͡gt vrine ozganis vt renibus vel clauſulis vrine: aut veſica vel virga q̄ erupērūt: aut vlcera certe mēbroz q̄ his ſuperiora ſunt. Et differunt ſanies que ab ozganis vrine ab ea que a ſuperioribus venit mēbris: qm̄ que a b vrine ſoluit inſtrumentis ſepius ⁊ longo cōtinuato fluit tē pore: que autē a ſuperioribus defluit mēbris vno aut duob⁹ vel tribus ⁊ fortaſſe paulo amplioꝛib⁹ decurrit dieb⁹. Ampli⁹ ſi qō in vria decurrit ſquame ſunt: ⁊ odoz ē fetid⁹: vle⁹ in veſica eē ſi͡gt. Cū aūt cū ſanie q̄ mingit hypoſtaſis ē ifundo ⁊ lenis ſi͡gt in veſica apa qō ematurauit. Hoc em̄ apa cū maturatū fuerit hūores ematurati ad veſicā ōfluūt ⁊ cū vria egrediunt: appetc in vrina maturitatis ſignū. Oz aūt ſecernas ſanie albā q̄ in vrina appet ⁊ hypoſtaſim q̄ a ſtate: ne forte fallaris ⁊ in iudicio pecces. Differūt ergo qm̄ ſanies fetidi eſt odoris. Hec de vrinaꝛ ſi͡gtionib⁹ q̄ morbi ſignificātur ⁊ paſſiones diriſſe ſufficiat.

Capitulum. xvj. de ſignificationibus eoꝝ que a coꝛpoꝛe egeruntur.

Equoniam de vrina dictū eſt ⁊ ei⁹ ſi͡gtiōib⁹: q̄ſc̄ ſignificet coꝛporis habitudies circa maturationē ⁊ alia tā de egōnib⁹ dicēdū vt q̄ſc̄ he ſignificēt habitudies. Dico qm̄ egōnū ſi͡gtiones coꝛpis habitudines min⁹ cōes ſunt: c̄ q̄ vinaꝛ eē oſtēſe ſunt. Pervrinā nāc q̄ i, vēis epate q̄c̄ in vrie ſunt oꝛgāis paſſiōes ſignt. Egō aūt eas q̄ in ſtō ⁊ inteſtinis ſunt paſſiōes oſtēdit: q̄c̄ ſit in eis digōnis virt⁹ ⁊ debilitas. Si͡gtio aūt egōnis q̄ coꝛpis ſi͡gt hitudies ſ̄tuoꝛ ex reb⁹ variat: ex ē̄titate ex q̄litate ex eſſētiōis tpe ⁊ ex ea cū q̄ egdit hitudie dico autē hitudinē hāc: qm̄ aut cū ſono egdit: aut cū vnctuoſitate: aut cū viſcoſitate vl̄ ſilib⁹. Ex ē̄titate q̄ō variat qm̄ ſua in ē̄titate egō i tria ſepat i multū. ſ. paꝛc ⁊ mediū. Hoꝛ āt q̄c̄ ex collatiōe indicat: aut ad cibꝛ. ſ. ē̄titatē. aut ad q̄litatē. Et hec ad ē̄titatē cibi collatio ē qm̄ ſi multū cibi egō multa: oꝛgāoꝛ cibi ſi͡gt fortitudinē ⁊ ſalutē. Sic ⁊ ſi cib⁹ pauc⁹ ē egō ꝛ ſeqt pauca. Cū aūt multis comeſtis cibis egō pauca ē debilitatē oꝛganoꝛ cibi ⁊ expellentis ſignificat virtutis. Q̄ō ſi egeſtio multa ex paucꝫ fiet cibis expellētis ſignificat virtutis fortitudinē paſcētiſq̄ debilitatē fortutis: ſz ⁊ ſupfluitates quas expellit natura cū egeſtione iuxta egōnis ē̄titatē que egredit eoꝝc̄ que cū ea egeruntur: pariterc̄ ſi perſtiterit portendit futuram matiem. Coll'o vero eius ad qualitatem cibi: quoniā cibus quidam amplioꝛ ad coꝛp⁹ pernenit: c̄ purgamenta eius egrediantur vt muſa ⁊ nuces. Aliuſc̄ eſt cuius purgamenta plura ſunt c̄ ipſe qui ſumitur cibus vt paſtinaca ⁊ ſelianum. Alius cuius purgamentoꝛum ē̄titas equalis eſt qui ſumitur cibo vt farine munde panis: caro agnoꝝ annualis: ⁊ edulina. Significationes igitur harū ſunt diuerſitatum ex cibo ⁊ egeſtionis configuratione ad cibi qualitatem ⁊ eius temperantia in liquoꝛe. Temperate etenim qualitatis egeſtio ipſa naturalis eſt: ſi iuxta ciboꝝ fuerit ē̄titatem. Que autem ex qualitate ſumitur

egestionis significatio in tres diuiditur ptes: quaꝝ ꝑma liquoꝛ est: scõa coloꝛ: tertia odoꝛ. Ex liquoꝛe qm̃ liquoꝛ aut hũidus est: aut sicꝰ Et hũida significat egõ aut succositatem cibi ad epar nõ iti. Aut qm̃ hũoꝛes in stomachuꝫ influũt: ꝛ eius nõ mittũt ad epar succositatẽ. Aut certe humoꝛes ad intestina defluentes q̃ egestioni mixti ipsam humectant. Hec aũt ex egestionis agnoscunt coloꝛe. Si eteꝫ eiꝰ sit coloꝛ qui et cibi sigt nihil ad epar missum. Si vero alicuiꝰ humoꝝ coloꝛe tingit hũoꝛes sigt ad interioꝛa ꝺfluẽtes. Egestio aũt sicca robusti sigt caloris nimietatẽ q̃ in cibi oꝛganis humiditatẽ eius ebibit. Aut qm̃ nimiũ cibo coꝛpus egebat: eparq; foꝛtiter cibi attraxisse succositatẽ. ¶Ex coloꝛe aũt egestionis sumitur significatio: qm̃ alius quidẽ coloꝛ ad igneum declinat ꝛ alius igneus est ꝛ in alia nihil est croceũ: aliꝰ croceus: alius viridis: aliꝰ niger. Igneus nõ plenꝰ egõnis est naturalis q̃ sanitatẽ sigt: si circa siccitatẽ et hũiditatẽ tẽperata fuerit. Igneus ꝛo colerã rubeã sigt ꝺnantem eiusq; multũ ad intestina defluxũ. Si igit in moꝛbi appeat principijs: colere rubee sigt multitudinẽ. Si in declinatione coꝛpis purgationẽ. Et in qua nõ est croceus coloꝛ egestio oino sigt qm̃ nihil coleraꝝ ad intestina descendit ꝑ meatꝰ qui a felle ad ea sunt: aut qm̃ colera ad aliũ tendit ꝛ influit locũ quẽad modũ in icteritijs fit. Crocea aũt egestio sigt coleraꝝ maioꝛẽ ꝙ oporteat flurũ ad intestia. Viridis vero colerã sigt ꝛ imaricã ꝛ caloꝛẽ immoderatũ qui ꝺnatur stõ. Et si eius viroꝛ coloris poꝛei est minus malũ. Poꝛro nigra egõ imoderatã sigt colerã nigrã aut naturalis extinctionẽ caloris. Et hec egestionis pessima ẽ moꝛtisq; signũ nisi foꝛte paulatim eũetur. Ex odoꝛe quoq; sumit egestionis significatio. Si sit eteꝫ odoꝛ eiꝰ acerbus frigiditatẽ ꝛ flegma significat acerbũ. Cũ vero putridꝰ putredinẽ ostendit. ¶Et ex egõnis tẽpoꝛe significatiões sumuntur: qm̃ eius egressus tpa diuersa sunt aut eꝫ accelerat aut cõsueto eꝫit tpe aut imoꝛat. Que imoꝛatur virtutis sigt expellẽtis debilitatẽ. Aut qm̃ egestio ad intestina cito non descẽdit: aut digõnis moꝛã. Cuiꝰ aũt accelerat egressus aut retinẽtis debilitatẽ virtutis. aut qm̃ aliq̃d virtutẽ mouet expellentẽ significat q̃ aut colera est in fluẽs ꝛ mordet stoma cũ aut cibus pũgẽs aut pustule ꝛ vlcera q̃ in stõ sunt: que pũgit cibus. cogituꝝ virtus depellens ad motũ alio ꝙ suo tpe. Que aũt suo egreditur tpe consueto: regentis coꝛpus ostẽdit virtutis sanitatẽ. Egreditur quoq; varia habitudine egestio: qm̃ aut cũ sonitu aut cuꝫ vnctuositate aut viscositate aut cũ spuma: aut certe leuis est ꝛ aque supernatans: aut cuꝫ ea sanguis egreditur aut sanies. Et que cũ sonitu emittit sigt qm̃ egõnem hũiditas miscet in qua ventositas ẽ iflatiua. aut qm̃ intestina frigiditatis cã dẽsata sũt q̃ illis ꝺnatur. Unctuosa aũt egestio adipis significat liquefactionẽ ꝛ pinguedinis. Et si simul viscosa sit mẽbꝛoꝝ ꝓncipaliũ sigt liquefactionẽ. Spũosa egõ caloꝛẽ signat foutẽ quẽadmodũ i cacabis fit bullientiꝫ: aut vẽtositatẽ que illi cõmisceatur vt i mari ẽ eꝛventoꝝ flatu videre ꝛ vndarũ motu. Leuis aũt egõ q̃ super aquã natat: ventositatẽ significat imixtã quẽadmodũ colicis accit. Cũ qua ꝛo sanguis emittitur aut sanies. sanguis q̃dẽ vulnera sigt: aut in intestinis subtilibus aut grossis. sanies vero intestinoꝝ vlcera. Et si sanguis et sanies ãte fit emissio q̃ egestionis: intestinoꝝ significat grossoꝝ vlcera. Si aũt post egõnẽ intestinis in subtilibus ea esse ostẽdit. Qꝺ si imixta sũt simul oꝛa mediocrum sigt intestinoꝝ vlcera. Hec de egõnum significatione dicenda videbantur.

¶Capm̃. xvij. de screatuũ ꝛ sputoꝝ sigt tõibꝰ.

Quod natura ab instꝛis expellit ãhelitꝰ: i pleuresi ꝛ peripleumonia aut imaturũ est ꝛ vocatur saliua. Aut maturũ ꝛ ex sputũ. Hoꝝ aũt sigtio q̃ passiões signtur q̃ i spũs siũt oꝛganis quatuoꝛ est modis diuersa. Prio ex q̃ntitate. Scõo ex q̃litate. Tertio ex tẽpoꝛe. Quarto ex mittendi modo. Ex quãtitate qm̃ sputũ aliq̃n multũ est: aliq̃n paucũ: aliq̃n mediũ: hoꝝ nõnunquã aut nihil emittit patiens Sputũ multũ maturitatẽ sigt: ꝛ qm̃ moꝛbi statũ attingit. Paucũ sigt nãm incepisse ematuratione: ꝛ qm̃ moꝛbꝰ initiũ trãsijt ꝛ augmẽtuꝫ incepit. Qꝺ si tẽperatũ erit inter multũ ꝛ paꝝ naturã moꝛbũ maturasse sigt quadã maturitate ꝛ moꝛbũ adhuc i augmẽtis esse. Cuꝫ aũt nihil oino emittit moꝛbus in ꝓncipijs esse significat. ¶Ex qualitate q̃ꝫ oꝛ significatio. sed hec in q̃tuoꝛ distribuitur partes. in liquoꝛem in coloꝛe: in odoꝛe i figurã. ¶Et sputi liquoꝛ aut tenuis est ꝛ naturã maturare sigt inciplẽtem debiliter. Aut grossus et hũoꝛis sigt grositiẽ et maturationis dilatationẽ. Aut tẽperatus inter vtrũq; materiã optime maturatam demõstrat: ꝛ qm̃ moꝛbi status incepit. In coloꝛe. qm̃ aliud croceũ ẽ ꝑ multũ: hicq; colere significat multitudinẽ et vires. Aliud album materiãq; sigt esse flegmaticã. Quoꝺdã aũt rubeũ materiã demõstrãs esse sanguineam. Aliꝰ rubeũ pfectũ qꝺ ẽt materiã plurimi mõstrat esse caloris. Est quoq; nigrũ qꝺ coleraꝝ significat nigrã ꝛ incẽdũ aduſtionisq; magnitudinẽ in anhelitus oꝛganis. Quoꝺdaꝝ qꝺq; est liuidũ qꝺ aut magnũ significat caloꝛẽ aut frigiditatẽ imoderatã. Odoꝛ quoq; iudicium ministrat: qm̃ sputũ aliud fetidi odoꝛis putredinisq; granitatẽ sigt. Aliud aũt odoꝛe caret

quod a putredine salubre est. ¶Et figura cō sideret. qōdā nāq; sputū rotūdū emittit. materiāq; grossam sīgt. a viscosam q̄ in pulmōis adunata est canali: calorēq; validū cui tps si pferatur in ptisim adducit. Aut aūt in epidimiaq; libro hypocras qm̄ nō febricitātis sputū rotundū cōsumptionē sīgt: vidisseq; se hominū plures qui hoc emitterēt sputū in ptisis deductos molestia. Et rursuz inq̄t quoniā sputū emittēs rotūdū cū febre. a malis signis alienationis mentis: mentis alienatio fit illi. Aliud aūt varie est emissum figure et fluit qō tenuitatē significat materie: paucitatē quoq; caloris. a maturitatis. ¶Ex tpe aūt signū fit: quoniā sputū quoddā in morbi emittitur pri mordijs qō morbi brevitatē et maturationis significat accelerationē: cuiusdā emissio differ tur in posterū qō morbi sīgt plixitatē. ¶Modus vero quo emittit pōderatur qm̄ alicuius emissio facilis est nec per tussez fit. a si cū tussi sz pauca qō maturitatē sīgt et virtutis robur. At vero quoddā difficulter exputur et tussi graui qō maturitatis pūationē et ptutis ostē dit debilitatē. Melius aūt oibus sputū celeri tatisq; fiendi significantius morbi qō albū maturū multeq; quātitatis continuum facile emissuz. a sine tussi et sine odore eiusq; a mor bi pncipijs emissio fuit. ¶Deterius vero est huic ptrariū tenue. s. paucū imaturū abinnicē diffū ctū cuius difficilis est emissio et cum tussi graui. color illi niger aut viridis. aut croceus p multū: aut certe liuid⁹ et odor fetidus. Oia hec reproba sunt signa et interitū pfigurant.

¶Cap. xvij. quid in corpe sudores significēt.

Significatio sudoris circa cor poris hitudines quatuor ex reb⁹ variatur. primū quidē ex mēbro a quo emittit. Scdo ex frequentia. Tertio ex quātitate. Quarto autē ex qualita te. ¶Ex mēbro in quo apparet qm̄ quocūq; incepit ex corpis mēbro signū est in eo morbū eē. ¶Ex freqntia qm̄ cui⁹ frequēs est egressus a spissus laudabile est. sīgt em̄ naturā ad ex pellēdas reboratā supfluitates: corpisq; pur gationē. Et si ei⁹ est egressus intercissus. ab in terpellatis. s. decurrēs mēbris: aut alia quidē min⁹ alia sudāt ampli⁹ mēbra: aut aliqn̄ quidē exit: deide cessat. a reuertit: malū hoc oīe significāt nāq; nature virtutē non esse qua se mel oia expellat. ¶Ex quātitate aūt qm̄ su dor quidā in multū. a parū tēperatus est qui. a laudabilior. a melior sīgns est. Alius quātitate tēperata ampliorq; cū emittit immoderat⁹ hocq; malū. virtutē nāq; dissoluit. a debilitat. Quidāq; tēperato minor. a nō pm materiaz q̄ morbū adducit. hicq; sīgt nature aliq̄d nocere: a ab expulsiōe debilitari materie. ¶Ex q̄li tate vero propter sex res imutat. prima est ca lor. a frigiditas. Secūda color. Tertia odor. Quarta sapor. Quinta liquor. Sexta equalitas et ineq̄litas. ¶Ex frigiditate. a calore: qm̄ cū sudor in calore tēperat⁹ est. a frigore laudabile est: a si extra tēperātiaz malū est nisi q cū in frigus exit pessimū: in calore aūt min⁹ malū. ¶Ex colore qm̄ qui alb⁹ est laudabilis: et qui creceus colere sīgt dnationē: qui rubeus sanguis abūdātiaz: qui linidus. a nigera viridis colere nigre dnationez. ¶Et cū horū aliq̄ humor fit passio: a color habet indor qui humoris est. optimū ē: sīgt etem̄ qm̄ natura humorē morbū generātez purgat: a corporis emittit interioribus. Si aliter sit malū ē. qm̄ humoris sīgt quē non oporteret egressuz. ¶Ex odore vero qm̄ alius odor acerbus. a morbuz faciētem humorem flegma. acerbuz esse sīgt. Alius acuti odoris. a colericū significat humorez pungētem. Alius putrid⁹ humorē demōstrans putridū. ¶Ex sapore cū hic sit dulcis: iste salsus: ille acerb⁹. Amputatiōis aūt eius iudiciū. a ei⁹ no cumēti qō. a coloris est ac odoris. ¶Ex liquore vero qm̄ quidā tennis est. a humorē sīgt subtilē: quidā grossus. a humorē mōstrat grossuz esse. Ex equalitate vero. a ineq̄litate qm̄ quidā in oibus est equalis qualitatibus quas dixim⁹: a laudabilis est: quidaz inequalis. a malus. hec sunt que de sudore dicenda videbātur: atq; hic est sermonis cōium signoz morbos passioneq; significantiū terminus.

¶Sermo octauus prime ptis libri completi artis medicine q̄ dicitur regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij seian de morboz manifestoz significatiōib⁹ habens. xvij. capitula translatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinum.

De ppriorum signorum diuisione. capitu. 1
De febriū gñib⁹ diuersitatib⁹ signis. a cāis. 2
De febre diei et causis signis. 3
De putridarū a signatione febriū causisq;. 4
De putridarum febrium signis. 5
De cōpositarū febrium signis et causis. 6
De ethice febris signis et causis. 7
De apostematibus causis signis eorū. 8
De apostemate qō flegmon dicitur et causis et signis. 9
De apostemate colerico et cāis et signis. 10
De apate flegmatico. a causis. a signis. 11
De apate nigre colere. a causis. a signis. 12
De passionib⁹ q̄ superficiei cutis accidūt. 13
De variola et causis et signis. 14
De elephantia et causis et signis. 15
De lepra morphea sarpedie cāisq; signis. 16
De scabie pruritu cutis excoriatiōe: pediculis: verucis pustul⁹ suffusiōib⁹ et apa qō aphorisma vocat vlceri⁹ ex adustione. 17

De passionibus manifestis q̄ q̄buslā membris sine alijs ꝓprie sūt. vt sūt alopicia: tyrisis: tinea: furfures: capitis magnitudo aꝑa intercutaneū: lentigines: nemesa: morum aduſtio faciei: elephas: varices: dactilia: vena sanosa: fissure extremitatū: ⁊ dahasa. 18
De vulneribus ⁊ vlceribus. 19
De morsu venenuz inferentis animalis ⁊ primum de rabido cane. 20
De serpentum ⁊ tyriarum morsu ⁊ signis. 21
De percussiõe scorpij ⁊ pediculi vulturis aꝑ vesparum ⁊ aranearum. 22

¶Capm primū. de ꝓprioꝝ signoꝝ diuisiõe.

COmmuniū explanauimus signoꝝ sciẽtiaz q̄ est pulsus: vrine egestiõis: sputi sudoris q̄ scia: ⁊ supereſt nobis de signis speculari cuiꝯ morbo ꝓprijs ⁊ passiõi. Dico ergo qm̄ ꝓposuimus vnūq̄ꝯ signoꝝ q̄ sanitatē signt vel morbū vel neutrū: aut q̄ trāsijt aut q̄ p̄sens: aut certe q̄ futurū sigz ⁊ q̄ p̄sentia q̄dem circa sanitatē significant: iā a nobis explicata sunt cū de cõplexionū nālū diuersitatibus. Que aūt ex significantiū sunt genere morbos: hoc dicemus loco ⁊ sequenti hoc sermone. Ea ẏo signa que p̄terita signt ⁊ trāsacta medico necessaria nõ sunt. Que vero futuroꝝ signa sunt: in decimo exponem⁹ sermone q̄ etiā portẽdẽtia vocaṁ. Que aūt nec sanitatē nec morbū: q̄ sanitatis agnoscet signa ⁊ morbi in singulis corpibus diligẽtius facile intelliget. Qui eteni duarū spẽrū haꝝ sigillatim verā agnoscet: ⁊ tenebit notitiā: ea certo discernere ⁊ itelligere signa poterit q̄ iter has duas cõtinẽtur spẽs sanitatis scil' signa ⁊ morbi in vno eodẽ corpe: quẽadmodū in cuiꝰ corpore in visu: auditu: aut alijs inenit actiõib⁹. Et que actiões signt signa q̄b⁹ nocumẽta nocent morboꝝ vocãtur signa: q̄ aūt salutem significant actionū: sanitatis signa. Potes autẽ ⁊ signa cognoscere q̄ nec sanitatẽ nec morbuz signt ex eo: loco: quo de signis futuroꝝ dicemus cū de portẽdẽtibus morbos signis in sanoꝝ corpib⁹: aut salutẽ in ifirmis tractabim⁹. Signa ẏeni morbos portẽdẽtia: in sanis corpoꝝ ꝓteritā non signt egritudinẽ: cū sit morbi diffinitio ip̄m esse nocumentū actionis sensibile. Corpora aūt q̄ iā in p̄cipitio morboꝝ posita sunt: actiones eoꝝ sua in naturali sup sunt habitudine: nisi q̄ quadā immutate sunt alteratione: aut in q̄ntitate vt ciboꝝ appetitus si augeaṫ aut minuaṫ. Et egestio si aūt modū excedit q̄ntitatis ciboꝝ: aut ab ea imminuitur: aut in qualitate: vt si appetitus mutet in dulcorem aut acerbitatẽ: ⁊ egestio si in citrinitatẽ mutetur: aut rubedinem: aut in tẽpoꝝ ei⁹: vt si ciboꝝ appetit⁹ añ ꝙsuetudis horā moneaṫ aut differaṫ. Hec eteñ signa plenū ñ signt morbū sed. nec pfectā sanitatẽ. Jō ergo nec sanitatẽ nec morbū signt. Sic q̄z ⁊ signa q̄ salutem in corpib⁹ signt ifirmātiū sanitatẽ nō signt plenā eo q̄ p̄sentẽ sigt morbū nec tñ morbos dicuntur signia eo q̄ nature signt ꝛtutẽ ⁊ robur ⁊ qua morbū supat vim factaq̄ sunt neq̄ morbi neq̄ sanitatis signtia signa. Sic q̄z ⁊ signa q̄ ex corpib⁹ ab ifirmitate surgẽtiū sumuntur ⁊ senū hmōi vocaṁ. Jn his eteñ corpib⁹ actiones in vltimo nō sunt ꝙplemẽti ⁊ ꝛtutis quẽadmodum in sanoꝝ corpib⁹ nec̄omnino nocenṫ quẽadmodū corpib⁹ accitis firmātiū quin imminute. sunt et debiles ex naturalis caloris debilitate. Signa huiꝰoia eo exponem⁹ loco quo de morborū fieri patoꝝ signis expediemus. Hoc aūt loco de his ꝓposuim⁹ tractatuz signis q̄ p̄ntes signt morbos. Dico ẏ qm̄ morbi passiõesq̄ q̄ in corpib⁹ fiūt q̄dā in ea membroꝝ fiūt pte q̄ a sensui pz eorūq̄ signtiões faciles sunt ⁊ leues q̄dā in his q̄ a sensu abscondita sunt accñt q̄ sunt iterioza mẽbra signtiones q̄z eoꝝ difficiles. Et nos p̄mū q̄ sensui patẽt morboꝝ tractatū texem⁹ cū sit magis discẽti oportunū. Exercebiṫ eteñ mẽs eiꝰ in his q̄ sensui manifesti sunt morbis ⁊ ab eis ad occultas trāsibit cognoscẽdas passiones eritq̄z illi facilioꝝ scia. ¶Dico ẏ qm̄ manifeste sensui passiões alie exterioꝝ⁹ ⁊ iterioꝝ⁹ corpis sunt cões febres. s. ⁊ aꝑa: q̄dā in supficie sunt tm̄ ⁊ haꝝ alie ab interioꝝ⁹ fiūt cās q̄ sunt scz passiões supficiei corpis accñtes q̄dā ab interioꝝ⁹. Neq̄z aut ex corpib⁹ inalatis vt lapis ensis ⁊ q̄ sūr se hñt. aut ex venenoso alali vt pcussiõe scorpij morsura p̄ctura. Et nos de febriū signis: cāsq̄z p̄mū dicem⁹ subsequẽter alioꝝ q̄ sensui patent morboꝝ explicationem texentes.

¶Capi. ij. de febrium generibus ⁊ spẽbus signis quoq̄z ⁊ causas.

FEbris ẽ morb⁹ ex mala cõplone cal'a oi cõis corpi. Jō ergo diffimiṫ esse calor extranālis a corde pcedẽs ⁊ p arterias missus ad oẽs corpis ptes eiusq̄z nocẽs actiõib⁹. Hec diffinitio ex ipa febris sumiṫ suba ex caloze. s. extrnāli nō ex ipam seq̄ntib⁹ accñtib⁹ quẽadmodū q̄dā fecerunt medicoꝝ diffiniẽtes febrẽ ex lōginq̄s accñtib⁹ ipaz seq̄ntib⁹. Aliūt eñ nōnulli qm̄ febriū alie sequunṫ aꝑata mollia: alie aꝑata dura. Sūt ẏ q̄ dicūt febres alias cū rigore eẽ. alias cū cōfractiõe. alias cū cephalea ⁊ alijs hmōi lōginq̄s accñtib⁹ nec diuidūt febres ex ipa calozis extrnālis nā. quẽadmodū hypocras in epidimiaꝝ libro cū dirit febres alias pūgere. alias iocūdi eẽ tacṫ. Sūtq̄z hᶜ due spẽs ex calozq̄li

tate sūpte: q̄dā mime pūgētes q̄ post augētur ⁊ hec dicia ex caloris ducit quātitate. Ex ipo āt eaz motu cū dirit febres alie calē sūt ⁊ manū adurētes: q̄dā fuissimi a pncipijs incēdij: q̄dā inflamātes. Differētie he oēs ex caloris sūpte sunt nā. Diffinivit aūt eas ex primis acctib⁹ eē dirit. Febres alie sunt in crocei vltio: alie in ruborīs vltimo: quedā āt ad virozē declinant aut ad liuiditatē. Differētie he ex pmis sumūt accidētibus q̄ ex humorib⁹ febres generātib⁹ fiunt: nō ex lōginquis vt apata cephalea ⁊ similia. ¶ Sunt aūt febriū gña tria. Primū est febris q̄ in spū fit ⁊ ab eo incipit atq; ad cor pducit a quo p arterias mittitur in oia corporis mēbra: vocaturq; hmōi febris diei vl effimera. Spūs nāq; cū calefactus fuerit ⁊ nālis calor in igneū fuerit alterat⁹ calorē cor calefit eaq; mittit calefactio a corde p arterias q̄s ⁊ calefacit: mittiturq; ab arterijs calor h̄ ad oēs corporis ptes ⁊ in eas dispergit. Scōm est genus q̄ in humoribus fit febris ⁊ ab eis calor incipit mēbraq; hec post illud calefacit donec ad cor pueniat a quo missus ad arterias i oia diffundit corpis mēbra ⁊ putredis vocat febris. Tertiuz sequit genus febris q̄ in mēbris fit pncipalibus a q̄bus cū inceperit ad cor mittitur ⁊ ab eo p arterias in oia corporis mēbra vocaturq; febris ethica. Hec sunt febriū gña: q̄ iō tria sunt: qz nō nisi in mā apparēt. Materie āt corpis tres sunt spēs: humores ⁊ mēbra pncipalia. Si ergo ifirus ⁊ ipressus haz alicui calor fuerit mārū febris quēadmodū dictum est ex estuat. Dedit āt haz. Galienus triū exēpla febriū exēplis oportunis ⁊ sibi⁹: itaq; febris diei ex^m ē aer cal⁹ q̄ vter ipletur: calefitq; vter aerz caloze. Sic q̄z spūs si icaluerit cor calefacit ⁊ oē corp⁹. Putride ex^m febris aq̄ calida est q̄ vas replet frigidū calefit aque caloze vas. Parimō si humores calefiāt eoz trāsit ad cor calefactio ⁊ in oē corp⁹. Ethice ño febris ex^m vas calidū inqt: si aq̄ fundat frigida calefit vasis caloze. Eadē rōne si mēbra incalescāt radi calia cor calefit ⁊ spūs. spūs q̄z ⁊ hūores q̄q; i toto sunt corpoz: vnde ⁊ hec febris tolli neqt oino si roborata vires assumpserit.

¶ Capitulum. iij. de vnius diei febre. i. effimera causis quoq; ⁊ signis.

Effimera febris ea est q̄ in corpe vigin tiq̄tuoz pmāet horis die. s. ⁊ nocte deinceps finitur. Nōnunq; āt añ hūc deficit ⁊ iminuit termin⁹ aliq̄ tiēs ño āplius in corpe morāt: sed ⁊ vsq; q̄dra ginta octo: ⁊ fit vt ad septuagintaduas perneniat horas. Hec febris ex mālestis fit causis. Chaz cārū q̄tuor sunt gña. Primū eoz q̄ ab exteriorib⁹ corpori occurrunt q̄ illud aut actu calefaciāt vt solis estus ⁊ ignis ardor ⁊ balnei aer si diuti⁹ in eo fuerit imoratū: aut potētialiter vt aq̄rū balneū q̄ b⁹ medicamina imixta sūt cal'a vt aluis aq̄ ⁊ sulfur; aut certe spissāt poros actu vt aq̄ frida q̄ supfluitates recludit fumosas in corpis iteriora: aut spissant illos potētialiter vt alumiose aq̄ lauacrū. Nec ño oia corpa cū spissata fuerint febrē patiuntur seq̄ntē diei vni⁹z a q̄b⁹ hūidi ⁊ cali aut calidi ⁊ sicci soluunt vapores si spissata, fuerit ⁊ pstipata eiusmodi, pibent vapores dissolui coadunatq; in eis calor. Si itaq; q̄ i hmōi sunt corpe māe minie putredini pparate sūt effimera fit. Si aūt putredini apte sunt suscipiēde putride ex eis oriunt febres iuxta q̄ in corpe ē hūorē q̄q; ab hmōi fit febris ptinua ē acuta ⁊ suis ac molesta ⁊ in ea piculū quem admodū deiceps dicem⁹. Scōm ē eoz gen⁹ q̄ ad iteriora mittunt vt cibi medicamia. Tertiū gen⁹ ē mot⁹ inoderat⁹ aut corpis vt exercitiū laborioſum aut aie vt ira. tristitia. cura. ⁊ silia. Quartū aūt passiões q̄ in mēbris fiūt mālestz ex apt; cāis vt apaē cal'z q̄s i guib⁹ ex pedū fit vulnerib⁹ pferq; calor ab iguinibus ad mēbra vicina a q̄b⁹ ad alia vsq; cor ⁊ a corde p arterias ad oia mittit. corpis membra. Quib⁹ aūt febris sigtur effimera cū i corpore fuerit q̄ qlisq; febr; sit signa sunt hec si aliq̄ pcesserit mālestaz q̄s dixim⁹ cāz videat. Febricitās q̄z i calor; pncipio dolorē nō patiatur fitq; pulsus ei⁹ eq̄lis ⁊ aliq̄n paz admodū vari⁹z nō mālest⁹ q̄ ⁊ cito discedit sit q̄z calor cū corp⁹ tāgit trāq̄ll⁹ lenis ⁊ nō pūgēs qlisbanei ē calor ⁊ si i firm⁹ facile patiat morbū. Fit aūt in via hypostalis i fundo lenis in oibus febris tpib⁹ nec fetor in ea mult⁹ erit ⁊ si sit z modic⁹ ⁊ cū febr; discesserit aut cū sudore aut cū effusiōe q̄dā cūq; cesserit nihil oio signoz supsit febris quēadmodū i putridis remāent ⁊ i pulsu ⁊ in via. Nec ño cū balneat post discessum febris ifirm⁹ sentiat in balneo rigorē aut pūcturas sed ad suam reuert habitudinē naturalē his signis febris sigtur effimera. Signa aūt q̄b⁹ ex cāis hec febris facta sit hmōi sunt. Que ex adustiōe solis ⁊ aeris ē cali febr; oculos facit patiētis cali tact⁹ caput iflāmatū cutē ⁊ faciē siccā ⁊ si cuti supponaz man⁹ calidam inuenis pulsum velocē ⁊ paruū. Que ño ex cōstipatiōe fit poroz signa hec hz patientis est cutis recluſa repssa ⁊ dēsata cui cū apposueris manū primo calorē modicū ⁊ si dintius immoreris fortē sentiet calorem. Calor nāq; manifestari diligēter nō pōt, ppter poroz cōstipationē ⁊ si diuti⁹ man⁹ sup cutē fuerit imorata loc⁹ calefit ⁊ pori dilatant estusq; patet caloris. Oculi quoq; ⁊ facies paululū intumescunt pulsusq; parus non est virtuosus nāq; in sua perstat habitudine calor quoq; naturalis in, pfundo est corpis ⁊ nō dissoluit.

Est aūt in eo varietas modica ⁊ occulta. huiꝰ vrina febris aut ad croceū declinat aut ad alborē. Supfluitates nāq; aquoseq; ꝓius i corpore purgabātur cū recluse fuerit corpis ꝑsti patiōe: vrinā miscent ⁊ colorē eiꝰ imutant vñ rubor eius iminutꝰ est. ¶Qm̄ febris hec non nūq; in putridā adducit febrē si putredini in corpe apparati sint hūores: oz diligētius discernere ea q; diei est febris queq; i putredinē ꝑculdubio vertit febrē. Dico qm̄ si febris cū irrigatiōe ⁊ sudore: vriaq; multa laudabili ꝙ euerit: ⁊ pulsus eq̄lis ē: signū est ꝑculdubio febrē eē effimerā. ¶Cū aūt febris i corpe imoraf nec pꝰ statū auferaf: nec calor eiꝰ mūdaf corpꝰ ⁊ in pulsu varietas est: vrinaq; indigesta: ⁊ in ea fetor: certū est hāc in febrē putridā trāsire. ¶Cū aūt accessio febris ꝓtelaf: nec ꝑmis ꝙescit diebus: ⁊ ꝓtinue sitis est ⁊ pulsus variꝰ: vrinaq; putredinē nō sigt: opinionē oz huic applices febri: caue asq; ne i ethicā ferat magis aut in ꝓtinuā deducat febrē: qm̄ putridꝰ humor nec ꝑ sudorē dissoluf: nec ꝑ dispersionē cōstipationis cā. ¶Opz itaq; eā regimine eo amputare: qō cū de huiꝰ febris medela tractabimus exponem⁹ anteq; hūor putrescat ⁊ pessima oriaf febris. ¶Que aūt febris ab i corpꝰ introeuntibꝰ fit cibis ⁊ medicaminibꝰ: q̄dā ex ꝯtitate eoꝝ fit: vt si q̄s āpliꝰ ꝯ equū ē comedat: quēadmodū q; ex fastidiositate cū putredine ⁊ diaria fit febris: q̄dā āt ex ꝯlitate vt cibis calidis ⁊ calido medicamie. Et q; ex fastidiositate putrida fit: signa hz manifesta: ructatū scilz acerbū ⁊ fetidū sitī: inflāmationē ꝑ cibi corruptionē: ⁊ q; abinde fit febris qq; cū mollitie fit nāe: nōnunq; cū cōstipatiōe. Et q; cū mollitie fit minꝰ mala est: q; cum ꝓclusione difficiliot: chimi mali ex conclusione. ¶Que ꝙo ē calidoꝝ fit ꝓrectiōe ciboꝝ aut medicaminū sigtur faciei ruboꝛe rocloꝝ: q; tactu calꝛa inueniūtur. Sic quoq; ⁊ epar si tangas calm̄ inuenis sentitq; patiēs in epatis ⁊ stōi ꝑtibus incendium ⁊ siccitatē in ore amaritudinēq; ⁊ hmōi. Calor eteni hac in febre a spū icipit nāli: cuiꝰ epar fornax ē caliduscq; primum stōm ⁊ epar calefacit: cibusq; eiꝰ sūt fornax. estq; simꝛ cū his vrina ruboris clari. ¶Que ꝙo ex motibus fit corpis febris ⁊ labore: si labor grauis fuerit cutis fit sicca ⁊ extenuata. duratq; siccitas hec donec febris finiaf ⁊ post: estq; pariter pulsus punctus ꝑtereā q; ꝑtus ex laboꝝ sit dissoluta grauitate. Qō si pauꝰ labor fuerit siccitas in cute ꝑmanebit vsq; febris statū: vriā tūc a corpe vapores egredietur sub humidi q; ab humoribꝰ dissoluūtur. ⁊ humectāt cutem: poꝛos dilatāt: estq; pariꝰ pulsus magnꝰ. Hac nāq; in hitudine ꝑtus robusta ē ⁊ calor abūdās: cū nō imoderatꝰ labor caloꝝ auget corpoꝛis. Cutis ꝙo tactꝰ in laboꝛe iuxta aeris est qualitatē in q; fit exercitiū. Si eteni aer calꝛs est vt vētoꝝ ⁊ estus solis tactꝰ cutis calꝛs ē ⁊ nimiū siccꝰ. Si sit āt aer frīdus ⁊ cutis tactꝰ frigidus eritiacpaꝝ. ¶Et q; ex aie fit motu febriꝫ q̄dā ab ira mouef ⁊ his sigtur signis. Oculi eminēt: facies rubet ⁊ tumet. caloꝝq; hac in hitudine ad corpis egredif exterioꝛa nimia vltionis petitiōe in nocētē. pulsus magnꝰ ⁊ vria rubea: sentitq; patiēs moꝛsurā ⁊ adustionē caloꝛis cā cū exūt vrina. Et i ea q; ex tristitia fit ⁊ cura: oculi reprimūtur: facies sicca ē ⁊ colore crocea: eo q; spūs ⁊ calor ꝑfundo imersi sint corpis: pulsusq; paruꝰ resilit i minutiōis ⁊ reductiōis caloꝛis cā vria ꝙo rubea patiēsq; cū exit ardorē patif. ¶In ea ꝙo febre que ex nimijs fit vigilijs patiētis oculi ꝑfūdanf ⁊ hūidi sūt doꝛmitātibꝰ silēs palpebre graues ⁊ difficile mouētur facies ⁊ oē corpꝰ tumet: color ad croceū declinat: pulsus paruꝰ ē: vria fluit alba ꝓp digōnis paucitatē: cū ciboꝝ digō comitātibus difficilis fiat vigilijs. Cū āt cibꝰ nō digerif nec sanguis gñatur nec spūs nāles: non gñatio ꝙo sanguis coloꝛ imutaf ⁊ vrine albedo digōnis comitaf difficultatē. ¶Febris aūt illiꝰ q; ex apate fit glādularū q; in īguinibꝰ sūt ⁊ alijs apaticis mēbris: signa sunt grauis faciei ruboꝛ ⁊ sanguis a cā tumoꝝ ⁊ iflatio: ⁊ q; in corpe est caloꝛ nō pūgēs. Ut aūt febris ad statū peruenit vapoꝛ ascendit a corpe calidus iocundi caloꝛis: pulsusq; ē magnꝰ. velox freq̄nsq; ⁊ vria ad alboꝛē declinat. Magnus quidē ē pulsus ⁊ velox ac frequens ex caloꝛis roboꝛe ⁊ mꝛitudine. Sūt nāq; in patiēte moꝛbi duo calidi: apa calidus ⁊ febris. Urina aūt alba fit qm̄ quarū est coloꝛare vrinā colere ad sanguinē qui in tenera est carne declināt. Cū sit ois patientis mēbri materias attrahere subtiles. Hec est signoꝝ assignatio quibus omnes effimerum species significantur.

¶Capitulum quartum de febrium putridarum assignatione ⁊ causis.

Patride febres ex quatuoꝛ fiūt humoꝝ putredine. humoꝛes eteni si putruerit incalescūt: calefitq; in quo fit mēbrum putrefactioꝝ: ⁊ ab eo mēbrū illi contiguū ꝑpter vicinitatē: sicq; mēbra calefiūt hec post illa donec ad coꝛ veniaf: a q; ad arterias surgit ⁊ in oē ꝑ ea corpus. ¶Putrescūt aūt quinq; de causis humoꝛes q; sunt: humoꝛes multa ꝯtitas grossities eius: ⁊ viscositas. Opilatio q; ab eo fit anhelitꝰ ꝓiuatio q; ex ipsa cōtingit opilatiōe. humoꝛ nāq; si anhelitu ꝓiuef putrescit quēadmodū in exterioꝛibꝰ fieri videmus humiditatib⁹ si aere ꝓuentur. ¶Sūt aūt plures putredinis febris species: ⁊ alie simplices sunt: alie cōposite. Simplices species: q; etiam pure dicuntur: quatuoꝛ sunt

ex humoꝛ numero. Prima ſpēs febris cōtinua quā ſinochū dicunt q̄ ex putredie fit ſanguinis Eſt aūt hec moleſta febris qm̄ egroꝝ nō quieſcit in ea. Secūda illa eſt que ex putredie colere rubee ⁊ appellaꝝ tertiana q̄ die accēdiꝝ die nō. Eſtqꝫ hec febris ſalubꝛis ⁊ breuis. Salubꝛis quidem qm̄ coꝛpus in ea quieſcit p diē: eiuſqꝫ acceſſio breuis eſt. Breuis aūt qm̄ ex quo mouet humoꝛ ſubtilis ex mā: cite maturationis ⁊ facilis diſſolutiōis. Tertia ē ſpecies q̄ ex colere nigre fit putrefactiōe ⁊ vocaꝝ quartana. Hec vno accēdiꝝ die duob⁹ q̄ eſcit: ideoqꝫ ſalubꝛis eſt ſed lōga. Salubꝛis qm̄ coꝛpus duobus quieſcit dieb⁹. Prolixa ꝯo eo q̄ ex quo fit humoꝛ groſſus eſt: maturitatis tarde difficiliſqꝫ diſſolutionis. ¶Quarta ſeq̄tur ſpēs ex putrido exeſtuās flegmate q̄ quotidiana noiatur que ſingulis accēditur dieb⁹. Hec aūt febris ꝓlixā habet moꝛā comitāte moleſtia. Et longa eſt groſſitiei humoꝛis cā ⁊ viſcoſitatis: vnde nec maturaꝝ: nec diſſoluiꝝ cito. Moleſtia ei⁹ fit qm̄ ſingulis accēdiꝝ diebus nec q̄ſcere coꝛp⁹ patiꝝ. Harū aūt febriū q̄tuoꝛ quecꝫ in alias diuiditur diuerſitates. Que ergo ex ſanguie tumꝛtuat i tres diuidiꝝ. alia nāqꝫ a p̄ncipijs vſqꝫ finē in vna ē habitudie ⁊ dicitur equalis: hecqꝫ fit cū q̄ cōſumitur ſanguis tantūdē eſt quātū ⁊ q̄ putreſcit. Alia aūt a p̄ncipijs debilis incipit nec augeri deſiſtit vſqꝫ finē: tūcqꝫ difficillima ē ⁊ foꝛtis ⁊ vocaꝝ augmēꝛata: hecqꝫ fit cuꝫ amplius putreſcit ex ſanguie q̄ finiaꝝ: alia vero q̄ in p̄moꝛdijs difficilis eſt ⁊ grauis deꝫinc: ſemp iminuiꝝ ⁊ in fine debilis ē: vocaturqꝫ iminuta: hecqꝫ tunc fit cū q̄ ꝙſumitur ſanguis ampli⁹ eſt q̄ q̄ putreſcit. ¶Que aūt ex triū ſunt alioꝝ putredine humoꝝ ſingule in duas diſtribuuntur ptes. Altera ē cū cōtinua ē ⁊ indiuiſa: altera iterpolata q̄ quibuſdā accēdiꝝ vt dictū ē tp̄ib⁹. Qui eſm̄ intra venas ſunt humoꝛes ſi putreſcāt cōtinuas faciūt febres. Quicꝫ extra venas ſunt cū putrefacti fuerint interpollatas cōmouēt. Ideo ergo q̄ ex ſanguine fit putrido cōtinua eſt febris: qm̄ is ſanguis. ſ. venis ſemp ⁊ vaſis includiꝝ eſtqꝫ ſanguis febris ꝙtinua: qm̄ ſi ſanguis queuis pars putreſcat in totū diffundiꝝ vtiturqꝫ caloꝛe eq̄liter nec cōtinua deſiſtit febris donec totū q̄ putruerat finiaꝝ aut certe matureꝫ aut reformeꝫ aut virūcqꝫ ſimꝫilli accidat. Que aūt ex alijs fiūt febres hūoꝛib⁹ cōtinue facte ſūt: qm̄ ſi extra vaſa venaſqꝫ hūoꝛ putruerit ꝓhibeꝫ diſſolui ⁊ euacuari aut p̄ vēas aut p q̄ppiā alitō pp coꝛpis venarū dēſitatē ⁊ ſoliditatē. iōqꝫ p⁹ accēſiōis p̄me iminutionē caloꝛis ſnp ſunt reliq̄e que vſqꝫ ſcōaz durēt. Sicq̄z ⁊ ſcōe ſupſūt accēſioni reliq̄e caloꝛis q̄ tertie cōtinuēꝛ accēſioni vt fiat tanq̄ cōtinua. Si aūt extra vaſa venaſqꝫ humoꝛes putrefierint cū accēſiōib⁹ periodicas generāt febres. Humoꝛ nāqꝫ q̄ putreſcit nō vno totus adunaꝝ tpe: ſed paulatim ⁊ ꝓpa in locis quibus putreſcit. cōgregatioqꝫ ei⁹ fit iter duas accēſiōes febris. Accidit autez ſanguini ex̄ vaſa quoqꝫ putreſcere ⁊ venas ⁊ ꝙtinuā gñare febrē. Hoc qꝫ tunc fit cū multa ex eo quātitas i mēbriꝫ cōgregatur aliquo facitqꝫ ap̄a: ⁊ opilationis q̄ ex ap̄ate accidit cā putreſcit: calefitqꝫ putredinis cā ⁊ ap̄aticū calefacit membꝝ: deferturqꝫ eiuſmodi caloꝛ p ꝓximitatē a mēbris ad mēbra p arteritas q̄ ad illō potrigūtur mēbꝝ donec ad coꝛ veniaꝝ. a coꝛde aūt per arterias in oia mittiꝝ coꝛpis mēbra: nec deſiſtit inherere febriꝫ donec ap̄a maturatū euacuetur. His ergo de cāis febriū alie continue ſunt alie circulares. ¶Ex q̄bus aūt cauſis periodi varijs ſunt circulariū febriū. ſi queris tres ē cauſas. Prima ē cōgregationis velocitas humoris q̄ putreſcit ⁊ moꝛa ei⁹. Scōa facilitas putrefactionis hūoris ⁊ difficultas. Tertia euacuationis ei⁹ acceleratio ⁊ moꝛa. Flegma nāqꝫ febrem excitat q̄ ſingulis accendiꝝ dieb⁹ eo q̄ cito ad putrefactionis cōueniat locū ſue in coꝛpe multitudie quātitatis ⁊ putrefactiōis acceleratiōe hūiditatis cā euacuatiōiſqꝫ moꝛa pp ſuā viſcoſitatez. Colera vero nigra febrē facit q̄ die accenditur: duob⁹ nō: eo q̄ tarde aduneꝫ pp ſue q̄ſtitatis paucitatē. difficile aūt putreſcit pp ſuam frigiditatē ⁊ ſiccitatē: celeriſqꝫ euacuatiōis eſt qm̄ minime viſcoſa. Colera aūt rubea febrez generat q̄ die accēditur die nō qm̄ inter flegma ⁊ colerā nigrā media ē in huiuſmōi q̄s diꝝimus ꝯtudinibus. Minoris nāqꝫ quātitatis q̄ flegma: maioris ꝯo q̄ nigra: ſiccioris q̄z q̄ flegma cōplexionis humidioꝝ nigra ⁊ vtriſqꝫ ſubtilioris ſube. ¶His ergo de cāis ꝓdicaꝝ circuitus febriū varij videtur. hiſqꝫ eiſdē ꝓlixitatis accēſiōis febriū tp̄s variaꝝ. Quotidiana nāqꝫ febris ex maioꝛi parte accenſionē decem ⁊ octo extendit hoꝛis pp flegmatis groſſitiē ⁊ viſcoſitatez: neqꝫ etenim cito diſſoluitur. Quartana accēſio in plurib⁹ vigintiquatuoꝛ extenditur hoꝛis pp humoris groſſitiē ⁊ ſiccitatē qui minime cito putreſcit ⁊ cū putruerit cito nō diſſoluiꝝ: quoniā lapidis ſimilitudinē gerit ⁊ ferri in quibus ignis velocius nequit operari ⁊ cuꝫ fecerit nō extinguiꝝ nec refrigerantur velociter. Tertiana autē febris pura ſecundū ampliozē partē duodecim ſeruet hoꝛis pp humoris a quo fit ſubtilitatez ⁊ viſcoſitatis paucitatē: vnde ⁊ celeriter putreſcit ⁊ vacuatur velocius p ſudoꝛē. ¶Eſt autē ⁊cuiuſqꝫ febris accenſionis tēpus ⁊ aliquādo quidē minus: aliquādo aūt longius tribus de cāis. Prima ē hūoris nā qm̄ qñ hūoꝛ groſſioꝛ eſt ⁊ maioris viſcoſitatis fridioriſqꝫ cōplexiōis: accēſiōis ē tp̄s ꝓlixi⁹. Cū aūt mioꝛ ē ⁊ ſubtilioꝛ ac

calior ꝓportione ⁊ minꝰ vi fcosus ⁊ accēsiōis tp̄s breuiꝰ ē. Sc̄a ifirmi fitꝰ. Cū etēm fitꝰ robusta est ad hūorē pellēdū ⁊ p sudorē educēdū ⁊ ac cēsio minoris ē tpis ⁊ si debilis accēsio plixior est. Tertia habitudo corpis. Si etēm corpus rar̄ sit ⁊ largoꝝ porooꝝ ⁊ accensio febris breuioris ē tpis humor etēm facile ⁊ celerit dissoluit. Si sit aūt spissum ⁊ ꝓstipatū ⁊ pori stricti febris ē abinde accēsio lōgior. Cū ār abreuiatiōis cāe simul adunant oēs ⁊ febris accēsiōis tp̄s abreviaꝫ: cūq; plixitatis cāe adunātur fit plixiꝰ. Cū aūt accēsio febris brevior ē ⁊ febricitās ab accēsiōis sine vsq; ad aliā mīdioris est corporis a calore ⁊ quiescit. Cum aūt plixior nō mūdaꝫ febricitās febre donec sc̄a supueniat accēsio nec ē ei iter vtraſq; q̄es intūm vt eiusmodi febris ꝓtinue silis sit. Et sciē dū circuitꝰ piodicaꝝ febriū nō desistere ordine ꝓposito q̄diu putridꝰ supest hūor si nō a sua mutaꝫ habitudine si nō illi alꝰ hūoꝝ misceat spēs ⁊ in ifirmi nihil peccat regimie. Si etēm hūor imutaꝫ a sua habitudine putridꝰ ⁊ in aliā alterat spēm: quēadmoduz sanguis cū aduſtꝰ putrescit qō in eo subtile ē in colꝛa mutaꝫ qō grossum in nigrā. Cū aūt putridus illi misceatur humor: aut alius putrescit humor febris iuxta eius excitatur naturam. Sꝛ ⁊ si eger malo vtatur regimie generantur in eiꝰ abide corpe hūores mali varias facientes febres iurta vniuscuiusq; nāz corrūpit̄ ex ide circuitꝰ febriū ordinatio. Aut ēm aī suū accelerāt tp̄s aut alij fiūt circuitꝰ ꝓter eos q̄ fuerāt: eritq; in illis augmētū ⁊ diminutio iuxta imutatiōis hūoris q̄titatē ⁊ iporꝝ actionum. Hec ē simpliciū febriū putridaꝝ assignatio ⁊ cāe varietatis quoq; earꝝ circuitus cause.

¶Capi. v. de putridaꝝ febrium signis.

Queautem putridas significant signa febres alia genꝰ earꝝ alia species signt. Que genꝰ hec sūt. Dico qm̄ q̄ febres signt putridas signa q̄dā ex accēsionū sumunt tpib; atq; hoc est q̄ debiles icipiāt: deinc roborant ⁊ difficiles fiūt: ⁊ cū deuerit accēsio relicte supsunt caloris corpi nec a corpe pfectꝰ auferūt. Quedaꝫ aūt ex caloris sumunt suba q̄ calor earꝝ sc̄z pūgēs ē ⁊ iflāmās manū eiusq; iflāmatio q̄q; ignis flāma. Quedā ex sequētibꝰ febrem q̄ eas. i. hoꝝ in p̄ncipijs sequit varietasq; pulsus manifesta ⁊ in vria maturitatis puatio ⁊ hoc ē nō eē in vrina ypostasim in fūdo albā ⁊ eq̄lē ac leuē. Hec ḡcū videris signa febrē putridā eē iudicabis. Quibꝰ ār q̄q; earū signis spēs significet abhinc collige. Febriuꝫ q̄ circulariter accēdūt tertiana sigtur aut ex nālibꝰ aut nō nālibꝰ aut extranālibꝰ. Ex nālibus q̄dē si egri cōplo ē calꝛa ⁊ sicca cui colera dñet rubea etas inuenilis: tp̄s āni p̄s estas aer calidꝰ ⁊ siccꝰ. Nō nālia sunt q̄ cuiusmodi febricitātē ciboꝝ ⁊ potuū calor p̄cesserit ac siccoꝝ postrectio: aut adhesit illi cura aut vigilia vel labor grauis: aut longi ieiuniū tpis aut igni fuit ex arte ꝓtigusꝰ hec oia corpꝰ calefaciūt ⁊ desiccāt colerāq; gñant rubeā. Extnālia ꝙo sunt vt cū febre rigor sit grauis ⁊ cum eo pūctiōes earūq; pūcture tāq; acus pp rubee acumēinieiesq; cū tetigeris corpꝰ calorē acutū ⁊ pūgētē. Postro pulsus in accessiōis p̄ncipijs puꝰ singultuosus ⁊ rarꝰ nisi q̄ hic diuti nō durat: iz fit magnꝰ fortis variusq;. Fortis q̄dē qm̄ rubea cola leuis ē ⁊ subtilis ꝙtutēq; nō ḡuat aut ledit. Et magnꝰ pp magni refrigerationē caloris necessariam. Variꝰ aūt qm̄ varietas ꝓpria oibꝰ febrib; maxie putridis nisi q̄ in hac febre multa nō est varietas qm̄ eā faciēs hūor subtilis ē: leniſq; ꝙtutē nō opp̄imēs aut ḡuās. Est aūt vrie color hac in febre igneꝰ odore putrido comitāte. Et cum ipa sitis molesta āgustiatio subuersio ⁊ colꝛe rubee vomitꝰ sudor pp hūoris subtilitatē mītus ⁊ nonnūq; colꝛas expellit rubeas nā. Cū si gna hec: aut eoꝝ p̄ma videriſ febrē tertianā iudicabis purā. Maxieq; si hoc eo tpe ēp̄p bus hoium acciderit febris. Quartane vero febris sigtiōes: aut ex nālibꝰ: aut nō nālibus aut extnālibꝰ sumunt. Ex nālibꝰ q̄ō si hois cōplexio egri frida ⁊ sicca fuerit ⁊ in q̄ supabūdet colꝛa nigra etas sit grādioꝝ anni p̄s tp̄s autūn ⁊ aer eo tpe fridꝰ ⁊ siccꝰ. Ex nō nālibꝰ si in añcedētibꝰ ifirmꝰ multos sumpserit colerā nigrā gñantes cibos vt lēticulā carnubuꝫ canles capraꝝ carnes. Extnāliū aūt q̄dā p̄cedētia sunt vt si febrē hāc varie p̄cesserint febres ⁊ splēis durities. Quedā p̄ntia accēsiōis tpe in eiꝰ q̄dē p̄ncipio si cū rigore sit ⁊ ḡuitate ꝓfractiōe forti in oibꝰ mēbris pulsuſq; ē tardus singultuosus rarusq; ⁊ multe varietatꝭ. Et in ascēsu calor est nō acutus nec pungens vt tertiane calor pulsus velocior ⁊ frequētior ēp̄ in accēsiōis fuerat p̄ncipijs: iz q̄ si tertiane pulsui ꝓferat puus sit ⁊ rarꝰ sitis pauca vrina fetida ⁊ indigesta. In declinatiōis aūt tpe frigus minus est: ēp̄ in tertiana fuerit ⁊ finis hora pulsus tardꝰ ē ⁊ rarꝰ variusq; vrina coloris diuersi ⁊ idigesta. Cū itaq; hec signa aut eoꝝ plura cū febre iueneris certꝰ esto febrē purā esse quartanā. Qō si cū his q̄ dixim̄ ḡtane signis febris hoc eo tēpore pluribus acciderit, hoium validiꝰ erit argumētū ḡtanā esse.

¶Signa quoq; q̄bꝰ quotidiana sigtur febris aut ex nālibus aut nō nālibꝰ aut extranālibꝰ trahunt. Ex naturalibus si complexio sit egri frigida ⁊ humida: cui flegma domineť. Etas puerilis aut senilis: puerilis quoniam multi ⁊ fluxi sunt appetitꝰ pueri ⁊ hūiditates i eiꝰ

gñant:senũ ꝺo qm̃ multũ in eis est flꝫa. Anni tps hiems. Aeris cõplo ꝫ regiõis frida ꝫ humida. Ex nõ nãlibus si sua in sanitate q̃ infirmat plimũ sumpserit cibũ potũq; plime fuerit q̃etis ꝫ otij: ꝫ multũ balneo post prãdium deditus. Extranaturalib⁹ qm̃ ifirm⁹ dolorem sentit in stõi ore: hũiditatẽ in lingua: iflationẽ in laterib⁹: color alterat⁹: sitis pauca ꝫ in ea horor frig⁹ graue in extremitatib⁹ ꝫ diuturnior aliquãtulũ. Si corp⁹ accessiõis tetigeris hora nõ appet calor in p̃cipijs donec locus icalescat man⁹ ꝫ porri dilatent ac humor sub tiliet flatie⁹ tenuet̃q; calor sub stollat. Est q; cũ calore hũiditas: ꝫ cũ hũiditate acumẽ hoc q; flegmatis cã. Et aliqñ nõ est cũ ea sudor: ꝫ aliqñ pauc⁹ ꝫ ei⁹ accessio lõga int̃m vt calor in corpe vsq; sequẽtẽ duret accessionẽ. Est autez his pulsus pulsu minor q̃rtane ꝫ multo crebrior. Paru⁹ q̃dẽ qm̃ flegma debilitat virtutem sua friditate: dissoluitq; ꝫ sua multitudine infirmat vnde ꝫ magis vari⁹ fit: freq̃us ꝺo quo magni suppleat ad aeris trahẽdi nec̃itatem locũ. vrina aliqñ tenuis alba aliqñ spissa turbida rubeaq;. Tenuis ꝫ albe tenuitas est opilatiõis q̃ ex flegmatis grossitie fit ꝫ viscositate cã. Albedo ex flegmatis ꝓportionis fridita te. Grosse aũt turbide ꝫ rubee grossities ẽ: qm̃ nã qñq; opilatiões apit ꝫ hũiditatẽ illã grossam expellit viscosam q̃ oppilatiõez faciebat eiusq; rubor qm̃ flatic⁹ humor cũ diuti⁹imo ratus fuerit putrescit ꝫ calefit. Cũ ꝙ simul oia hec signa aut plura appuerit aliq̃ i febre quotidiana est pura: maximeq; si multa fuerit eo tpe flegmatis febris in hoibus. ¶ Opz aũt te cũ his q̃ dicta sunt scire: qm̃ si ex flegmate salso est: ei⁹ in p̃cipio horor est. Et q̃ ex flegmate acerbo in p̃cipijs frig⁹ sentit cũq; ex flegmatis vitrei putredine rigorẽ hz in p̃cipijs paucũ. Queq; ex flate dulci nihil horẽ hz i p̃cipijs. Ex his q̃ dixim⁹ signis queq; febrium simpliciũ cognoscit putridaꝝ q̃ p circuit⁹ accẽdũt. ¶ Et sciẽdũ febriũ rigorẽ oiz in mulieribus a dorso icipere. in viris aũt a manuz ꝫ pedũ extremitatib⁹. ¶ Cõtinua aũt febris signa hz hec cõia. qm̃ post viginti q̃tuor horaꝝ spatiũ nõ recedit nec in eis rigorẽ aut horror nec aliq̃d oino signoꝝ q̃ in febrib⁹ appent circularib⁹ dũ accẽdunt ꝫ pulsus in ea est varietatis multe. Urina idigesta q̃q; pfecte nõ auferet nisi cũ oio finit ꝫ ꝺficit nec ẽ cũ ea sudor curãd⁹ nisi cũ oio finit ꝫ abit. Cũ signa hec i febre ineneris ꝓtinuã nõ dubitaueris febrẽ. Cuiusq; aũt diuersitatis febriuz ꝓtinuarum signa hec sunt. Que ex sanguis fit putredine sigt̃ur qm̃ egrotãs in corpe iuenit ſuitatẽ pi gritiã freq̃nti vtiq; ãhelitu ãgustiationẽ patit ꝫ oculi ei⁹ rubei veneq; ꝫ facies ꝫ oẽ ipi⁹ corp⁹ ad rubore declinat: tumido sile vene quoq; plene sunt: pulsus magn⁹ ꝫ mul tevarietatis: vrina rubea spissa. Que aũt ex alioꝝ fiũt hũoꝝ putredine per eas significantur intercisiões que tẽporibus accidunt eaꝝ accessionũ: quẽadmodũ in febre cõtinua fit q̃ ex putredine accidit cole rubee quã causon idest incẽdiũ dicim⁹. Intercidit nãq; calor ꝫ frãgit die diuisiõis sue. roborat aũt ꝫ fortior fit die accessiõis sequit q; eã calor grauis sitis molesta. ãgustia. acumẽ ꝫ interitus. ppinq; tas. vigilie. mẽtis alienatio q̃ quãto acutior ẽ ꝫ crisis ei⁹ velocior. Maxime aũt febris hec accidit cui invenis colere adunant multe magis ꝺo in venis q̃ in ꝙcaua lateris sunt epatis ꝫ pulmone ac stomaci ore vnde ꝫ ãplius his nocet mẽbris q̃ aliis. Sitis aũt oẽm seq̃tur causon: vnde ꝫ magis horꝝ mẽbroꝝ refrigeratio necessaria est q̃ aliorꝝ. Quotidiana aũt febris que a flegmate fit si ꝓtinua est tamen singulis diebus remittit horã dimissionis sue cõfortat̃q; calor accessiõis tpe. Et q̃rtana que ex putrida fit colera nigra si continua fiat interpollatam sentit tamen remissionẽ: difficiliusq; fit ꝫ calor confortatur die accessionis. Hec sunt que diximus signa quib⁹ q̃q; putridarum si fuerit simplex significatur febrium que intelligas oportet.

¶ Cap. vj. de cõpositaꝝ febriũ signis ꝫ cãis.

Compositarum diuersitates febriũ multe sũt. aut eñ cõponit tertiana cuz cõtinua aut cũ circulari hecqz aut q̃rtana aut q̃tidiana cũ cõtinua: aut q̃rtana aut ꝓtina q̃tidiana aut q̃rtana accedẽs cũ q̃rtana ꝓtina aut ttiana ꝓtina cũ q̃tidiana iterpollata ꝙalia hmõi. Aliq̃tiẽs aũt harũ tres cõponũt febriũ nõnunq̃ quatuor ꝫ alie hmõi varie cõpositiones. Est aũt haꝝ adinui cẽ cõpositio duobus modis aut p cõmixtionẽ aut p ꝙfinitatẽ. Si ꝙ hũores duo duas gñantes febres cõmixti sũt ꝫ ꝓtẽperati: ꝫ accensiões eaꝝ ꝫ fines eodẽ fiẽt tpe. Per ꝙfinitatẽ ꝺo si hũor q̃q; simplex ẽ ꝫ asotio pur⁹ ac sepat⁹ accẽsiões eaꝝ duab⁹ fiẽt tpib⁹ diuersis. idẽqz i finib⁹ fiẽt. Et ꝙpositi humores aut eq̃les erũt i q̃titate aut certe alter altero ãplior. Cõpositaꝝ ãt febriũ q̃dã pprijs cẽsent noib⁹ q̃b⁹ agnoscunt q̃dã nõ. Et cui nomẽ ẽ febris emitrite⁹ vocat id ẽ dimidia tertiana. Hec febr̃ ex ꝓtina ꝙponit q̃tidiana ꝫ ttiana iterpollata p circuit⁹ si simplex fuerit. Que ꝺo pura nõ ẽ ꝙponit aut ex tertiana ꝓtinua ꝫ flegmatica interpollata aut ex vtriqz ꝫ tertiana et flegmatica continuis. aut tertiana et flegmatica circularibus. ¶ Nonnunq̃ autem febris hec ex duabus componitur equalibus in virtute febribus. aliquotiens ex duabus quarum altera fortior est altera.

hec est cōpositaꝝ assignatio febriū. ¶Signa vero quibus sigñtur hmōi sunt. Quarū est cō positio ex cōfinitatis modo cognitio eaꝝ facilis est: ex accessionū cuiusꝫ tpibus ⁊ tpis plu ritate. febris eteni q̄ ex cōtinua cōponit ⁊ iter pollata. significat interpollata quidē ex rigo re ⁊ horore q̄ accessionis fiūt tpe: ꝓtinua aūt sua cōtinuitate. ¶Cū ꝯo cōpositio ꝑ ꝓmixtio nē fit ⁊ cōtēperātiā ei⁹ cognitio difficilis ē. ascī dēs pp signoꝝ ꝓmixtionē alioꝝ cū alijs: ma ximeꝫ si mixtura hec cōtēperantie fuerit eq̄ lis: tūc eteni difficillimū est ⁊ grauissimū. Qđ si humoꝝ alter dñatur in cōpositione cognitio eoꝝ facilior est qm̄ dñantis signa hūoris mā festiora sunt. Opꝫ aūt discretiōis ⁊ iudicij vta ris diligētia inhmōi ⁊ speculationis decētia. ¶Nec mltū cures in ꝓpositis febrib⁹ eaꝝ ac cessiones: nec initaris illis ad significādū: nō nunnūꝫ eteni due febres cōponunt tertiane sin gulis diebꝰ oppinaturꝫ medici quotidianaꝫ esse. Et aliquotiēs due sūt ꝛtane q̄ tertio acce dunt die ⁊ existimat q̄ hec intueī tertianā: vti turꝫ ad eā q̄ nō oꝫ curādā: vnde ⁊ febris au getur ꝛtus: fortioꝝꝫ fit intm̄ vt nōnunnūꝫ ea ex cura eger peat cū cōtrarijs quā opꝫ ad eam vtaī curādā. Ideo ergo febrē ex ipi⁹ nā ⁊ exp prijs significare oꝫ accidētibus: quēadmodū in ātecedentib⁹ dictū est: quo ⁊ significatio ve ra fiat ⁊ cura q̄lis expedit fiat: nec offendaī q̄s ex circuitib⁹. ¶Febris itaꝫ ex rubea ꝓposita ⁊ flegmate quā emitriteum dixim⁹ si pura sit ātꝰ intelligit signis. Primū est si cōtinua sit hocꝫ flegmatice febris cōtinuitate. Secm̄ si singulis sint illi accessiōes dieb⁹ ⁊ vno q̄d die lenis ⁊ facil' accessiōis altero aūt fortis ⁊ difficilis. Leuis quidē qm̄ flegmatica cōtinua cū mouet febris suaꝝ accessionū tpibus singula riter rigorē nō patit: qm̄ humoꝝ intra vasa ē ⁊ venas. Difficilis aūt secđo die qm̄ accensionis tertiane accessiue dies ē ⁊cū ea rigor fit grauis cuius: ē cū tertiana fieri: monetuꝫ pariter ⁊ flegmatica febris cuius ē singlis accendi die bus: vnde roborata difficilis fit. Tertiū est si gnū si accessionū difficiliū tpe rigor fiat ꝛnis ⁊ nōnunnūꝫ rigor hic ⁊ horor multiplicātur i die bus ter vel quater. Quartū sequit signuꝫ qm̄ accessiones eius eq̄les sunt: graues q̄dē graui bus: leues vero leuib⁹. ¶Nō purus aūt emi triteus quidā ex eq̄libus in virtute cōponit fe bribus: q̄dā ex altera maiori. ¶Et cuius in cō positione eq̄les sunt si ex tertiana ⁊ quotidia na circulariter accēlis fiat: rigor i singulis erit diebus: nisi q̄ die quodā cū horore ⁊ extrēita tū graui difficilis est frigore: die alio accensio cum rigore fit graui tremore q̄z mensura vacu mine. Que ꝯo ex cōtinua cōponit tertiana ⁊ cōtinua quotidiana rigorē nō hēt aut horo rē. Et q̄ ex tertiana ꝓtinua ⁊ quotidiana ꝓdi ca silis est pure: nisi q̄ ab ea differt: eo q̄ q̄d in ea est rigor grauis nō ē: qm̄ q̄ in hac est febre rigor flegmatice fit cā febris: quiꝫ in flegma tica fit febre rigor difficilis nō est sed horor si silis nec est cū diminutiōe sed repletioni silis. ¶Cū aūt febris huius ē cōpositio ex ineq̄lib⁹ s. humores illas generātes ineq̄les sunt dñan tis signa febris manifestiora erūt ⁊ clari⁹ pate būt: debiliorisꝫ occultiora. hec est cōpositaꝝ ex putridis febriū signoꝝ assignatio. ¶Accī dūt āt i febrib⁹ simplicib⁹ siue cōpositis hitu dines q̄dā ab inuicē diuerse: aut caloris cā va rietatꝫ aut materiei: vocaturꝫ eaꝝ queꝫ noi bus ab habitudinib⁹ denoiatis q̄b⁹ accidūt. Quibusdā eteni multa ē imixta hūiditas ꝛvo cat lōdinis. Cuiusdā calor grauis ē adurēs: vocatꝫ incēdiū vel causon quā grauis seq̄t sitis ⁊ in lingua nigredo: ⁊ in stō morsura cui⁹ cū tāgit corpus sentit tanꝫ si vrat. In alijs ca lor ⁊frigus in febricitātis simℓ sentiunt corpe i interioribus ⁊ exterioribus in oibus. scilicet corporis membris: hocꝫ in flegmatica febre que ex flegmatis vitrei fit putridine. Calor nāq̄ hac ē in febre flegmatis qō computruit eā: frigus aūt ex eo qō mime putridū est: voca turꝫ febris hec epialos. ¶Est ⁊ i q̄ patiēs ca lorē i interioꝝ sentit grauē: in exterioꝝ aūt tepoꝝ hocꝫ grossitiei ex q̄ fit cā ⁊ viscositatis nec ꝑualet calor ab interioꝝ ad exteriora exi re. q̄ vocat febris lisuria. Est ēt cū q̄ in corpis exterioꝝ frigus sentit graue qđ ex magni fri goris fit flegmate: vocaturꝫ acromidos. scilz pruinosa. Alia ē in cuius i interioꝝ corpis calor est grauis ⁊ nocens: subleuāturꝫ ab eo acutissimi vapores: qm̄ q̄ hanc facit febrē nō multe est viscositatis hūiditas: vñ ⁊ ab ea va pores dissolunnt acuti facilius ⁊ hec vocat fe bris tinodos. hec est oium assignatio febrium que ex putridis fiunt humoribus.

¶Capl'z. vij. de ethice febris signis ⁊ causis.

Febris autē que ethi ca vocat in duas diuidit ptes. Altera sene ctus appellat q̄ ē hūiditatis cōsū ptio ⁊ in oibus corpis mēbris sic citatis dñatio intm̄ vt extenuētur ⁊ desiccent debiliteturꝫ calor nālis ⁊ extinguat. Vocat aūt senect⁹ hic morbus: qm̄ senes cū in senio fuerint calor eoꝝ extinguit nālis ⁊siccitas mē bris dñatur: humiditas cōsumit corpoꝝ: ideo qꝫ huic a senectute nomē est denoiatū. ¶Se cūda spēs ethice est vere febris: q̄ caloris ē ex tranālis in mēbris principalib⁹ ꝓfirmatio: in tm̄ vt corpis cōsumat hūiditas. Cuius spēs tres sunt. Prima ē in q̄ que in venis est paruis hūiditas ꝓsumit q̄ cuiꝫ sunt ꝓprie mēbro: ca lefitꝫ simℓ hūiditas q̄ in mēbris est teneris ⁊ debilibus vt adipis ⁊ carnis: vocaturꝫ hmōi

febris absolute ethica. Secūda est in q̄ hūidi
tas q̄ in carne est tenera finit: icipitq; calor in
hūiditate q̄ in cōsimilibus ptibus ē mēbris: q̄
tāq; ros ⁊ hūectatio ē ⁊ ex q̄ hec pascūtur mē
bra: vocaturq; hmōi febris ethica ꝙsumptiua.
¶ Tertia sequit spes in q̄ hac cōsūpta hūidita
te trāsit ad illā ꝙ quam radicalia adinuicem
cōtinuātur mēbra: vocaturq; febris hec cōsūp
tio marcor ⁊ ptisis: vocat ꝙsumptio ⁊ marcor
eo q̄ a mēbris radicalib⁹ cōsumpta sit hūidi
tas ⁊ desiccata sint ac eneruata mēbra ipsa ꝓ
pter hūiditatis cōsumptionē: q̄bus mēbra ab
inuicē ꝙtinuabātur: quēadmodū plātis cū de
siccari icipiunt accit eneruatio ⁊ marcor. Qui
bus āt ex causis h̄ fiat febris iā ē videre. Fe
bris ethica aut ex p̄cedētib⁹ fit cāis aut ex ma
nifestis. Precedētes sunt cause vt febres putri
de si adūste fuerit: ⁊ si earū ꝓlixius fuerit tps:
caloreq; in corpis opatus fuerit humiditate: ⁊
mēbroꝝ radicaliū cōsumpserit; eā. Et q̄ ab
his fit causis febris ethica: ab ipso sui pricipio
ꝙsumptiua ē: quēadmodū ethica q̄ ab ea fit fe
bre quā emitriteū dixim⁹: ⁊ q̄ ab apate fit qō
in pectore nascit: eiusq; calor ex vicinia ad cor
pfertur: cui⁹ desiccat hūiditatē ⁊ oim arteriaꝝ
intīm: vt illis desiccatis mēbra q̄z desiccet radi
calia. Nōnūq; aūt ꝓfect⁹ accit ca: q̄ ei cōtingit
cui acutus est morb⁹ vnde vinū patiēti medi
cus dare cogit: qua ex cā cor siccitatem lucra
tur q̄ ad originalia vsq; ptrāsit mēbra. ¶ Ma
nifeste aūt cause sunt: vt cure. tristitia. ira. la
bor. vigilie. ciboꝝ ⁊ pot⁹ priuatio: marieq; si
cōtigerit hoc adolescēti etate ⁊ iuueni cuiusq;
cōplexio calida est: ⁊ estatis tēpore: ⁊ regimie
vētī calido. Que ergo ex his fit causis: prio q̄
dē ethica dicit ⁊ cū augmētat cōsumptionis:
marcoris ac ptisis nomē sibi vēdicat. Hec sunt
q̄ ethicā faciūt cāe. ¶ Sunt aūt q̄b⁹ significā
tur signis hmōi. Febris hec in pmordio ⁊ cū
incipit difficile intelligit: qm̄ mala ꝙplexio ca
lida in toto eḡlis est corpe minime varia. fe
bricitansq; nō sentit in corpe febris caloꝛē: nec
egrotationē: aut ꝙfractionē: aut alia hmōi fe
briū putridaꝝ accidētia: qm̄ alienus calor in
oibus dñatur corporis mēbris eḡliter. Nō est
itaq; mēbrū aliquod caloꝛe vacuuꝫ alieno qō
ipsū sentiat diuersum nec tn̄ ad hoc in humidi
tatē corpis calor multū operat quo mālfesta
sint febrē significātia signa. Ideo ⁊ febris hec
difficilis ē curatiōis: qm̄ a sui nō agnoscit pri
cipijs quo medela adhibeat. Ut aūt ad mar
coris puenerit habitudinē ⁊ ei⁹ manifestātur
signa: ⁊ iā ipsius facilis est cognitio: nec possi
bile est eā sanari: corpus nāq; in iterit⁹ est ha
bitudine. Hui⁹ ergo febris in pricipijs signa
hec sunt q̄ in plibus manifestant habitudini
bus. qm̄ cū in corpe febris sit q̄ triū sit ꝙtinua
dierū: nec fortis est caloris, nec aliqō cū ea est
accidētium putridaꝝ febriū: vt rigor sitis an
gustiatio i lingua siccuas ꝙnigredo ꝙfatigatio.
⁊ pcussio cephalea. vrie fetor. pulsus magnitu
do ⁊ varietas. aliaq; hmōi q̄ putridas comitā
tur accidētia febres: estq; sit calor mitis trāq̄l
lus: ⁊ i eadē ꝙtinu⁹ hitudie trib⁹ diēb⁹: aut pli
b⁹ fortioreq; fit cū cib⁹ sumit q̄cūq; fiat hora ⁊
nocte sōni tpe cū videris hec ethicā certū ha
beas eē febrē. Hec sunt ei⁹ pricipioꝝ signa. Cū
aūt febris hec ꝙfortat ⁊ augeat: caloreq; incipit
hūiditati q̄ in venis est cōsumptionē: eger ma
crescit: caro i minuit: cutis desiccat: facies re
stringit oculi supprimūtur. ¶ Ut aūt corp⁹ ad
marcoris puenit hitudinē ⁊ reliq̄rū ꝙsūptionē
incipit calor hūiditatū. signa ei⁹ erūt oculi re
ducti ⁊ pfundati: ⁊ in eis lippitudo: palpebre
ad inferiora trahūtur: quēadmodū in dormi
tatiōe pp ꝥtutis debilitatē: facies fit fusca: oē
corpus siccū ē ⁊ extenuatū: a quo vite recessit
decor ⁊ pulchritudo: frōtis ē cutis extēsa ⁊ sic
ca tanq̄ q̄ sup ossa desiccata ē cutis: facies q̄z
⁊ corpus silr se hnt tpa repressa ꝙplana: aures
cōgregate: color eoꝝ croceus: scapule sublate
supplanū vētris siccū ⁊ marcidū. ⁊ si q̄ sub hy
pocūdrijs loca sunt tangātur ola q̄ isunt visce
ra siccaꝫ inuenit: nec sub manu bñ apparet: vē
triseq; supplanū extēsuꝫ ē rugosuꝫ ⁊ dorso cōiū
ctuꝫ est q̄z calor corpis dū tāgit in pu⁹ debilis
donec diuti⁹ man⁹ sup corp⁹ imorat: ⁊ tūc acu
tus sentit calor. Est hui⁹ morbi dñoꝝ pulsus
dur⁹ extēsus: frequēs debilis. Hec est ethice di
uersitatē ⁊ causaꝝ eius ⁊ signoruꝫ assignatio.
¶ Capitulum octauū de apostematibus ⁊ sig
nis ⁊ causis eorum.

Qm̄ apa grossities ē ⁊ tu
mor qō membro ex mā
fit abūdātia ei⁹ replētis ꝙcunta
tes ⁊ descēdētis. Hec aūt aut de
fluit ad ipm ex alio mēbro aut in
ipo gnāt. ¶ Materiaꝝ aūt a membro ad mēbꝝ
fluxus ser fit cārū ad̄unatiōe: de q̄bus duꝫ de
morboꝝ cāis tractaremus diximus mēbri. s.
expellētis virtus: debilitas suscipientis: mate
riei multitudo: meatuꝫ largitas: pascētis de
bilitatio ꝥtutis q̄ i membro ē suscipienti: ⁊ cum
mēbrū suscipiēs inferiori sitū est in loco ab ex
pellenti. Materiei vero in membro gnatio ex
pascētis est debilitate virtutis q̄ in eo est nec
qui ad ipsuꝫ mittitur cibus digeritur plena di
gestione. ¶ Remanet itaq; in eo superfluitas
⁊ paulatiz augeat: donec membrum repleatur ⁊
distēdatur: fitq; in eo apostema. ¶ Cū igitur
mēbroꝝ i aliquo apa semel fit: ex abūdātia fit
materiei ad illū ab alio decurrētis mēbro. hō
aūt in calis fit apatib⁹. ¶ Cū aūt paulatiz ꝙ
incremēta fit: aut ex superfluitatis paulatiz ac
currentis fit fluxu: aut q̄ in ipso generatur mē
bro. Hoc autē in frigidis fit apostematibus.

Sunt aũt apatũ gña duo. alterꝫ ẽ genꝰ apa'calidũ alterꝫ ꝺo fridũ. Et genꝰ apatis calm ex mala fit ꝓpꝛone calꝛa cũ mã ad mẽbꝛ ifluẽti q̃ si fuerit calꝛa ꝛ hũida sanguinea apa fit ex ea qꝺ flegmõ vocaꝯ. Refert aũt Halienꝰ qm flegmõ q̃dã ex mala fit ꝓpꝛõe calꝛa singꝛari sine mã: fitꝫ i mẽbꝛo iflãmatio ꝛ rubor q̃ si cõ forteꝯ ꝛ robusta fiat mẽbꝛi fit mortificatio q̃ apatis spẽs febꝛi silis ẽ q̃ in mẽbꝛo fit. ¶ Et si mã calꝛa ẽ ꝛ sicca colꝛicaꝫ apa ab ea gñatur qꝺ formix vocaꝯ. Frigꝺi aũt apatis genꝰ ex mala fit ꝓpꝛone frigꝺa cũ mã ad mẽbꝛũ defluenti aut q̃ in ipo gñaꝯ. Et si mã hec frigꝺa ẽ siccaꝫ ꝛ colꝛe nigre: apa qꝺ sclꝛiros vocaꝯ fit durũ scz apa. Et si frigꝺa est ꝛ hũida fl'aticaꝫ teneꝛuz apa gñaꝯ qꝺ vocaꝯ endimia. Sunt itaꝫ apatũ spẽs quatuoꝛ apa sanguineũ qꝺ flegmon vocaꝯ ꝑma: scꝺa colicũ qꝺ formix: tertia fl'aticũ qꝺ ẽdimia: q̃rta aũt apa nigra colꝛe qꝺ sclꝛos vocaꝯ. Et hoꝝ qꝺq̃ apatũ aut simplex ẽ: ꝛ ab vno fit hũoꝛe hoꝝ q̃tuoꝛ aut certe cõpositũ: qꝺ a pluribꝰ fit hũoꝛibꝰ. Sũt apatũ ꝓpositoꝝ multe diuersitates. Oñꝫ em ex duobꝰ cõponiꝯ hũoꝛibꝰ qñꝫ ex tribꝰ aliq̃ties ex quatuoꝛ. Et ꝑ cõpositio aut ex eq̃libꝰ ẽ hũoꝛibꝰ in q̃titate: aut q̃dã eoꝝ ãpluꝰ abũdat. Jõ q̃ multa sunt apata ꝓposita scõm augmẽtũ ꝛ diminutionẽ cõpositiõis. Hoꝝ aũt apatuz cognitio ex mixtis ꝛ varijs fiet signis. Qꝺ igiꝯ ex hũoꝛibus cõponiꝯ eq̃libꝰ cognitio eoꝝ difficilis ẽ ꝛ iterꝑtatio grauis. Qꝺ aũt ex hũoꝛibꝰ in q̃titate diuersis cognitio etꝰ ex dñantis fit hũoꝛis signis. Hec ꝺo apata ꝓposita alia q̃dẽ nomen hñt ꝓpꝛiũ alia carẽt. Apa itaꝫ qꝺ ex colera rubea ꝛ sãguie ꝓponiꝯ herisipilla vocaꝯ. Et si colicus hũoꝛ fortioꝛ ẽ herisipila ꝺꝛ flegmonica. Et si sanguineꝰ vincit flegmõ ad herisipilã declinũ appellaꝯ. Hoꝝ aũt apatũ cãe varias habent habitudines ex efficiẽtibꝰ eas causis ꝛ ex membꝛo in quo fiunt ex materia que in illo concluditur. Et nos cuiusꝫ apostematis ꝺicemus diuersitatem ꝛ causas ac signa hoc exponemus loco.

¶ Capitulum. ix. de apostemate qꝺ flegmon ꝺicitur ꝛ causis ꝛ signis.

Apostema qꝺ flegmon vocaꝯ aut ex manifestis fit causis: aut ꝑcedentibus. ¶ Et manifeste sunt cause vulneratio. ꝑritio icisio. ignis adustio. eunlsio. fractura vlcera que ab exteriozibus fiũt cãis. Si etem hanꝫ queꝫ causaꝫ mẽbꝛo acciderit mãꝫ fit ad illud decursus sanguinearũ. Nature est etem ad vnũqꝺqꝫ quo pascaꝯ mẽbꝛũ sanguinez mittere maxime ad debilia quo illa sanet. Cũ ergo mẽbꝛo aliqꝺ istat incõmoꝺũ: sanguis ad se missi alteratioẽ ipꝛopuã nõ põt exhibere nãm ꝓp imutantis debilitatẽ virtutis: sed nec ei qua purget a se virtus est. Fertur itaꝫ ad mẽbꝛũ ꝛ superfluitas fit in eo ꝛ mẽbꝛũ replet ac distendit ꝛ tumere facit calefitꝫ sanguis ꝓpter exhẽlitus priuatione eo q apostema arterias opprimat. ¶ Precedẽtes aũt cause repletio ẽ ex sanguine: ataꝫ hic sanguis si bonꝰ ꝛ vtilis sit tẽperatusꝫ in cõplexione ꝛ substãtia ꝛ putredo post eius in mẽbꝛo adunationez facta est apostema qꝺ flegmon ꝺicitur facit puꝝ. Cuius signa sunt tumoꝛ in membꝛo ꝛ doloꝛ nisi forte pauci sit mẽbꝛuz sensus: percussioneſꝫ ꝛ distensio: caloꝛis quoꝫ grauitas ꝛ inflatio rubor ꝛ manus cum imꝑimiꝯ repulsio: nisi q accidẽtia hec manifesta nõ erunt ꝓpter mãei tẽperãtiam. Et si multarũ est arteriarũ membꝛũ ꝛ foꝛtis sensus percussio grauioꝛ fiet. Et si pauce illi sunt arterie paucꝰ quoꝫ sensus: doloꝛ illi est ꝛ grauitas sine percussiõe. Qꝺ si qui hoc facit sanguis apostema tẽperate est complexionis ꝛ grosse: substãtie flegmõ fit in carne: erũtꝫ que ꝺicta sunt signa foꝛtioꝛa distensioꝫ ꝛ percussio grauioꝛ. Si aũt cũ sua ẽ tẽperantia subtilis sanguis substãtie flegmonem facit in cute ꝛ que ꝺicta sunt signa minoꝛa sunt nec comitaꝯ percussio. Qꝺ si bonꝰ nõ est sanguis nec tẽperate cõplexionis sed magni est caloꝛis: pariterꝫ subtilis apostema fit ab eo qꝺ vocaꝯ herisipila que ꝛ herisipila simplex appellaꝯ. Hec aũt herisipila minꝰ mala est q̃ qui ex sanguine cõponiꝯ ꝛ colꝛa rubea. Huius apatis signa: qm̃ cum eo inflammatio ẽ ꝟuioꝛ q̃ in flegmone: eiusꝫ rubor clarꝰ magisꝫ q̃ ille rubet: ꝛ si tangatur apostema sanguis ab infirionis loco declinaꝯ ꝛ statim reꝺdit nisi q percussio eius ꝛ doloꝛ minoꝛ ẽ. Qꝺ si cum sua sit grossus in substantia sanguis malitia apostema sit quod herisipila ꝺicum variolam vocant ꝛ arabes ignis filias cuius apostematis causas exponemus ꝛ signa cum de passionibus que superficie cutis fiũt ꝺicemus. Variantur autez apostematis huius. i. sanguinei habitudines ex mẽbꝛo in quo fit. Cũ ergo in capite fit aut facie mesera vocaꝯ qꝺ est nimiꝰ rubor ꝛ manifestus cuius signa sunt in facie rubor grauis tumoꝛ capitis cum oibus que in eo sunt doloꝛ ꝛ ꝑcussio. Et si i cerebꝛi accidat operimento phrenesis vocatur. Et si in cõsolidatiua tunicaꝫ oculi obtalmia ꝺicit. Si in suo inuolueti costas operimento vocaꝯ pleuresis. Et si in pulmone pipleumonia nũcupaꝯ si in ꝺiaphragmate mania quo ꝺã appellaꝯ modo: ꝛ si in primis vngularũ locis ꝺahesa vocaꝯ. Qꝺ si in tenera carne q̃ sub alis est aut inguinibus aut collo aut post auriculas ꝛ sanies in eo cito fit tahana vocatur ꝛ emissio. Et flegmon si ad herisipilã pertiat aut herisipila ad flegmonem: et cito

fit in ea saniesvlceratio ꝺr tahana.ſ. Et qꝺ in glãdulis ſit q̃ ſub alis ſunt tahana ẽ peſſima ⁊ necꝫ:qm̃ glãdule he ſupfluitates ſuſcipiũt cordis:q̃magis calide ſunt. Qꝺ aũt alijs accidit in mẽbris apa flegmõ ab ſolutevocatur. Cũ ãt aptũ fuerit hoc apa anaſtania ꝺr.qꝺ.ſ. nomẽ remotionẽ ⁊ ſepationẽ ſigt. Apaticum eteñ membrũ cũ ad illud ab alio defluxerint mãe aut gñantur in eo oĩmodis ptes eius ſeparanꝫ:⁊ vacuꝰ remanet locꝰ in quo mã colligitur. Hec aũt mã aut ſanies aut ſanguis aut ex vtroq; mixta. Materia nãq; cũ nã matura uerit ⁊ membri fecerit nãe ſiẽm radicalis ſanies ſit ex ea alba:q; ſi eã excoq̃re neq̃at nã ⁊ in bonã nõ põt mutare habitudinẽ pp ſuam debiltatẽ corrũpit ⁊ ſanguis fit groſſus ⁊ turbidus. Et ſi in ea nã debilẽ fecerit actionem ptẽ maturat ptẽ nõ:⁊ fit ex ea ſanies ſimul et ſanguis vocat̃q; ⁊ hmõi eſt apa emiſſio:cuiꝰ ſigna ſunt vt ſi cũ ea dolor ⁊ pcuſſio maxime q; cũ adhuc ꝙuenit mã. Cũ aũt mã pleniꝰ maturata fuerit ⁊ ſimul tota ſlanie ꝙuerſa dolor fit leuior qm̃ mã vniꝰ eſt habitudis ⁊ non diuerſaꝝ. Emiſſiõis aũt in q̃ ſanies ẽ ſigna ſũt qm̃ ſi digito illã tetigeris lenẽ iuenis ⁊ ſub digito deſcẽdit. Si ſit aũt in ea ſanguis diſtenſio in ea ſentiꝫ. Et eſt ituẽdũ in hoc capitulo ſpeculatiõe diligẽti ne forte a mẽbri groſſitie fallaris in quo ſanies eſt ⁊ lenitatẽ nõ ſẽtias eius fiatq; in paſſiõe nocumẽtũ magnũ cum materia membrum corrumpat ⁊ comedat.

¶ Capitulum.x. de apoſtemate colerico ⁊ ſignis ⁊ cauſis.

Sciendum qm̃ ſi cola rubea pura eſt ⁊ ad mẽbra defluxerit aliq̃ fortiꝝ vocatũ fit ab ea apa. Si aũt aliq̃d illi miſceat ſanguis apa qꝺ heriſipilã vocamꝰ fiet. Et formix q̃ꝺ ſi cola ex rubea fiat tenui formix ẽ ſimplex q̃ in cute fit cuiꝰ eſt ſignũ aduſtionẽ ⁊ ardoreꝫ in cute tm̃ eẽ. Qꝺ ſi cũ tenuitate acuta eſt formix q̃ cutẽ comedit oĩ⁊ carni imergit ac formix comedẽs vocat̃ cuiꝰ ſignũ ẽ diſcurrere ⁊ dilatari p cutẽ a loco ad locũ quẽadmodũ formica mouet:eſtq; cũ eo pturigo ardor ⁊ calor in tactu acceleratq; ad illũ vlceratio. Qꝺ ſi in tenuitate tẽperata ſit ⁊ groſſitie:pauciq; acuminis milearis fit ab ea formix cuiꝰ ſigna ſunt in cute vlcera milio ſiꝫia. Heriſipila ꝙo q̃ ex ſãgunis admixtiõe tenuis cũ cola rubea fit. ſigna habet in cutis exteriorib⁹ ruborem ardoreꝫ iflammationem percuſſionem quoq; grauez ac dolorem omniaq; hec ſigna validiora erũt q̃ in flegmone ⁊ heriſipila flegmonica longe q; maiora.

¶ Capitulum.xi. de apoſtemate flegmatico cauſis ⁊ ſignis.

Apoſtema ꝙo qꝺ ex flate fit. Qꝺ ſi ex flate ſunt tẽperato i tenuitate ⁊ ġſſitie ac viſcoſitate:⁊ ẽ ei ad membrũ ſemel decurſus apa oĩ⁊ qꝺ vere endimia vocaꝫ. Fit aũt ⁊ hmõi apa ex ꝙto vaporoſo quẽadmodũ in hydropicoꝝ corpozib⁹ ex vẽtoſitate fit ⁊ in ptiſicis ⁊ q̃ꝝ ꝙpõncipaliũ mẽbroꝝ corrupta eſt. Sũt ãt huiꝰ apatis ſigna:qm̃ albũ ẽ coloꝛe eneruatũ ⁊ ſine doloꝛe:cui cũ ipꝛimiꝫ digitꝰ digiti reſtat locus pfundꝰ niſi q; ex vẽtoſitate ſit vaporoſa. Hinc eteñ digitꝰ nõ imergiꝫ ⁊ ſi pcutiaꝫ ſonũ emittit. Qꝺ aũt ex flate fit groſſo fit ex eo caro ſupflua:furunculi:ſcrofule.verruce.nodi glãdulis ſiles:in q̃bꝰ oibus in ipſo gñaꝫ mã mẽbro apatico. Qꝺ aũt ex flate fit groſſo cui cola mixta ex nigra ſrucas facit. Et ſi a ſi ſalſum fuerit ſanguini imixtũ puſtulã facit ſanoſam. ¶ Supflua aũt caro apa ẽ groſſũ arabice ſelaha dictũ in magnitudine diuerſũ qꝺ q̃ꝺ aliquotiẽs ẽ vt cicer aliquotiẽs maiꝰ intm̃ vt ad melõis ꝙueniat magnitudinẽ ⁊ ẽ q̃ſi in penula illꝺ ab oĩ incõtinẽti pte. Eſt aũt ſelahe ſignũ qm̃ ſi ꝙpreſſeris eã ⁊ commoueris iuenis nequaq; mẽbro iherẽte:ſz q̃ſi ſepatam ab eo ⁊ illi ſola ꝙtinuaꝫ cute. Sũt aũt ſelahe diuerſitates q̃tuor.adipinoſa.mellea pultioſa ⁊ viſcoſa. ¶ Adipinoſa ex flate naſciꝫ groſſo cuiꝰ ẽ ſignũ ipaz eẽ circa oꝛiginẽ ſtrictã:⁊ ẽ illi ſenſus quã q̃ ꝙtinet mãm ſiles ẽ adipi:⁊ ſi illi digitũ ipꝛimas nõ ſupꝛimiꝫ neq; reducit ſz tactꝰ eiꝰ adipis tactui ſiles ẽ. Mellea ꝙo ex putrido gñaꝫ flate mãm melli ſiẽm ꝙtinet in liq̃re ⁊ coloꝛe quã ſi ꝙpreſſeris reducit ⁊ repꝛimit:minꝰ tñ q̃ ſanies ⁊ cito reuertit cuiꝰ tactꝰ ytris ẽ ſiles in q̃ ẽ mel tactui. Pultinoſa aũt ⁊ viſcoſa ex flate fiũt qꝺ illi ſiles ẽ a q̃ ⁊ melles fit:q̃rũ ẽ ſignũ qm̃ eaꝝ oꝛigo larga ẽ ⁊ ſenſus paucꝰ:tactuſq; mollis niſi q; pultinoſa ſiẽm ꝙtinet pultibꝰ pollẽte mãz q̃ ſũt. ſ. ſorditio ex farina facta viſcoſa:aut mãz q̃ ſilis ẽ ſicate quã ex lacte faciũt. ¶ Furũculi ex mã gñant groſſa ⁊ mala:cui aliq̃d admixtũ ẽ ſanguinis groſſi ⁊ turbidi ⁊ hmõi mãz ꝙtinet luto ſiẽm ⁊ arene vel olei amurce aut vini feci. aut paludi vel carbonib⁹ nigris ⁊ ſilib⁹. Cuiꝰ ſignuz eſt qm̃ minꝰ repꝛimit q̃ ſanies ⁊ ſãguis ad duritiẽ declinãs. Scrofula aũt ẽ apa duꝝ glãdule ſiles qꝺ fit:aut in tenera carne q̃ in collo eſt aut iguinib⁹ vel alis. Maxime aũt hoc oꝛitur apa in añrioꝛib⁹ colli:aut laterib⁹ ⁊ ẽ aut glandula:aut due:aut tres pluresve: q̃rũ ſingule in ſuo ſunt pãniculo ꝓpꝛio:quẽadmodum in ſe caha dictũ ẽ. Uocaꝫ aũthmõi ſcrophula eo q; in ſcrofe ⁊ porci collo multa oꝛiaꝝ:⁊ vt q̃ꝺã aũt eo q; ſcropha multos piaꝫ fetus. Et hoc apa multaꝝ fit glãdulaꝝ:yñ ⁊ nomen ei

abinde

abinde denoiatū ē. ¶Uerruca aūt pustula ē rotūda que in corpe ē dura tactu tangz clau⁹. Nod⁹ ꝙ glādulosus apa est durū snb aue lane ẽptitate: aut nucis qō in locis sit qui nudi sunt carne ꝛ in plurib⁹ sic cōpsseris illud digito quasi conteritur.

¶Capitulum.xij.de apostemate quod ex nigra fit colera causis ꝛ signis.

Apostema qō ex colera fit nigra: aliud ex melāconica fit diuersitate q̄ sāguinis est sex ac purgamentū: ꝛ vocāt scliros purus: cuius est signū vt sit durus: ꝛ sine dolore eiusdz coloꝛ albus ꝛ liuidus: aut in corpis coloꝛe. Et si hec i ipso gignitur mēbro materia ꝛ pars eius inuenis pars est extra: apa: qō cancrū dicim⁹ gñatur. Cuius signum est durities distensio cū graui soliditate vt lapis: eiusdz figura cācrisilis. Inuenies etenim venas q̄ in hmōi sūt mēbri lateribꝰ ꝛ apatz tactu duras: supfluitate repletas melica ꝛ cācri pedib⁹ silles. Est ꝛ qō ex colera fit nigra: q̄ ex humoꝛ gñat adustione ex q̄ cācer nascit comedēs ꝛ vlcerās cui⁹ signū ē: qm̄ qō in eo vlcus fit grossa hz labia ad exteriora replicata: ꝛ est in eis sic̄ q̄d adipi coloꝛis eoꝝ rubeus aut viridis. Ulceratio ꝙ nigri est coloris. hec ē apatū assignat⁹: cū cāis vniuscuiusq; signz.

¶Cap.13.de passiōib⁹ q̄ supficiei cutis accīt.

Passiones que i exteriozibus sūt cutis. alie q̄dē ab interiozib⁹ sūt cāis q̄ pcedētes vocāt̄: alie ab exteriozibus ḡs manifestas vocauimus. Et q̄ a pcedētib⁹ sūt causis q̄dā in toto apparent corpe ꝛ illi cōmūes sunt: vt variola ꝛ quā lcssionē dicūt ꝛ rubeolā: elephātia morphea lepra. Quedā aūt q̄busdā sūt ꝓprie mēbris vt alopitia q̄ in capite ꝓpria ē ꝛ silia: vt lentigines faciei tinea capitis. ¶Que ꝙ ex manifestis sūt causis ꝙtinuationū est sepatio. Cōtinuatiōis aūt sepatio alia ex corpib⁹ fit non sentiētibus vt ferri incisio: lapidis collisio fustiū ꝙtritio: ꝛ hmōi a corpibus inanatis illata silia. Quedā aūt ex corpib⁹ sentiētib⁹ vt aiali Aial qō hmōi facit aut mordet aut pūgit: aut pcutit. ꝛ qō mordet aut pūgit aial: aut veneno caret vt hō ꝛ nō rabid⁹ canis. Aut veneno sorū est vt rabidi canis tyriaz serpētes siliaq; Et nos p̄mū ō his q̄ ab interiozib⁹ sūt causis in corpis exteriozib⁹ p̄mū dicem⁹ passiōib⁹: incipiētes ab illis q̄ oibus cōes sunt mēbris. variola scz rubeola. elephātia. lepra. morphea alba et nigra. petigine. viriditate. scabie. prurigine. pediculis. pustulis paruulis verrucis. apostemate. qō apostema vocāt: vlceribꝰ quoq; q̄ ex ignis sūt adustiōe: pustulis miliaribꝰ. sudoris nimio fluxu ꝛ ꝙstipatiōe: sacroq; igne Et nos p̄mū ō variolaz cāis ac signz dicem⁹.

¶Capm.14.de variola ꝛ causis eiꝰ ꝛ signis.

Variola vlcera sunt multa ꝛ parua: q̄ ome cōstert sūt corpꝰ: aut in eiꝰ maiozi pte et aliqñ q̄busdā ꝛ nō alijs accidit mēbris. quā ātiqui carbones dixerunt adustos: greci aūt filios ignis vocant. he aūt pustule maxie i hoibus crescēdi sūt tpe. Fetus nāq; in matrice sanguie pascit mēstruo q̄ supfluitas q̄dā est corpis mulieris quem natura ab epate p venas ad matricē expellit quēadmodū alio dixim⁹ loco. hic aūt sanguis in substātia varius est ꝛ qualitate. In suba q̄dē qm̄ ali quando sanguis in ea dñat suba. qñq; colere rubee. aliqñ nigre. nōnunq; flegma. In qualitate aūt qm̄ aut laudabilis est sanguis aut ē malus. Fetus itaq; ex meliozi pascitur et eo ipsius nutriunt mēbra: reliquūq; q̄ est i eius remanet mēbris et venis. Ut aūt fetus matris egredit vtero lacte nutrit: qō ip̄m ex sanguie fit mēstruo cuius melioꝛi pte mēbra pascunt. reliquū in corpe restat supfluitas donec, aliq̄ oia hec commoueat cā ad corpis exteriora et tūc appet. ¶Est aūt eoꝝ motus aut ab exterioribus causis vt aere pestilētiali ꝛ in locis sessiōe q̄ habitacula sint variolā patientiū: in q̄bus q̄ sedēt aera respirant quēvapozes miscēt ab vlceribꝰ variolarū dissoluti. Ab interioribus aūt vt pueri regimē est qō cibis calidis fit ꝛ hūidis ꝛ grossaz suastātiaz ꝛ vt multarum comestio carniū ꝛ dulciū: dactilozūq; aliq; cibi supfluitatib⁹ gnerātes malis q̄ in corpe cō gregant. Augēt itaq; ẽptitatē eoꝝ ꝛ ebullitio illis accidit. Cōfortata aūt sup eas natura expellit ad corpis exteriora: fūtq; ab eis pustule que carbones ignis vocantur. he in malitie sunt augmēto ꝛ diminutiōe iuxta supfluitatis qualitatē a q̄ fūt ꝛ subam eiꝰ. Si etem a quo gñant sanguis calē est cōplonis ꝛ grosse subē nō male q̄litatis ea fit variole spēs. cuiꝰ in pncipio pue sūt pustule ꝛ rubee. augenꝝ i magnitudine donec ad lēticule attigāt ẽptitatez magne: rotūdaq; ꝛ pfundāt ꝛ fit illis corruscatio. velociterq; aperiunt. hee aūt cū apte sunt colorē hñt albū corruscū silez margarit; fitq; illis cū aptōe p̄urigoꝛ durities. hec eiꝰ spēs reliq; salubrioꝛ ē. Si aūt variola ex sanguie fiat grosso melāconico ꝛ malo q̄litate: in pncipꝰ ipi⁹ pustule oriunt liuidi coloꝛ i quaꝝ medio gutte sūt nigre q̄ cū creuerit dilatant: ꝛ ad inicē ꝙtinuāt nec rotūdant: sz figura earū diuersoꝝ est lateꝝ ꝛ coloꝛ nimiū liuidꝰ: aut in plūbi coloꝛe: aut ad nigrū declinās vt cineris coloꝛ: aut ad croceū inclinās vel bedemiacus coloꝛē: hec cū ersperit fiunt illis vesice nigre adustiōi silles ignis: q̄ aliqñ mime aperiūt. Et q̄ hmōi sūt ceteri iudicāt peiozes ꝛ mortifere.

Qñ si sāguini rubigo misceat intervlcera hec tumores surgūt: in qb⁹ rubigo est silis guttis q̄ exstiōe fiunt ignis: vocanturq; hmōi sacer ignis: q; hee q̄z pessime sūt variole. Et i rubore spēs ē aliq̄ q̄ vocat rubeola q̄ ex. sanguine fit calido ⁊ subtili ⁊ nō multū malo: ⁊ hec spēs cū ad statū puenerit silis fit miliꝫ ḡnis aut paulo maior: et eius color rube⁹ nec apiunt pustule sz fluūt. Cōia aūt signa in variole pncipijs febris est: ⁊ faciei tumor tēpore ⁊ organicar: prurigo in naso inflāmatio rubor i facie ⁊ i mēbro in q̄ fiūt: capitis ḡuitas: i gurgulione asperitas. Cū hec videris signa cū iherēti febre: variolā pcludubio futurā agnosces.

¶Capt'm. xv. de elephātia causis et signis.

Elephātia est morbus oia corpis mēbra ō siccās ⁊ siccitate corrūpēs ⁊ ḡsi cancer qđ in oi fit corpe. Fit aūt ex virtutis debilitate imutantis q̄ in carne est: si sit hec ex mala cōplone frida ⁊ sicca: ⁊ i q̄ hūor niger sanguini dñat: eiusq; i illū corruptio q̄ deinceps ad oia q̄ pascant tendit mēbra. Hic igit desiccat ea ⁊ corrūpit siccitate sua corrūpēs pariter oēs corpis hūores. Fit itaq; cum hūoribꝰ spermatiz corruptio: cū ⁊ humores ⁊ spma ex sanguine fiāt: intātū vt in ḡnato passio hec trāseat ⁊ in filios. Spmatiz nāq; suba einsmodi hois malis cōmixta ē hūoribꝰ q̄ hāc faciūt passionē: ⁊ q̄ ex hoc fit spmate filiꝰ humores hz corpis his silēs hūoribꝰ: eiusq; radicalia mēbra ex spmatis ḡnata sūt suba. Hic igit ē q̄ passio hec a patribꝰ ad filios trāsit. Transit ēt morbꝰ hic i cohabitātes patiētibꝰ eā: eo q̄ ab eoꝝ dissoluanť vapores mali corpibus quos q̄ circūstat cū aere respirat. Sūt aūt elephātie spēs due. altera ē q̄ fit ex colera nigra quā sanguis dirimꝰ eē fecē ⁊ purgamētū: huiusq; elephātia mēbroꝝ nō facit casum. patiētibusq; hāc spēm cura nōnūq̄ pdest ⁊ pfecte sanant si i eius adhibeat i pncipijs. ¶Altera ⁊ scōa est q̄ ex hūore fit nigro. q̄ ex colere ḡnatur rubee adustiōe ⁊ in hac specie mēbroꝝ est comestio ⁊ casus: ⁊ ab hac nulla sanat q̄s medela. Et elephātie in pncipijs signa sunt: qm̄ i oculoꝝ albo liuidi eas appet: videbisq; oculos tāq̄ rotūdos figura vñ ⁊ passio hec leonina vocat: hec cū roborata fuerit fiūt mēbroꝝ casus ⁊ cilioꝝ. ⁊ palpebraꝝ pili occidūt: et in gutture fit rancedo. facies intumescit deficit⁊ ad rubore declinat. digitoꝝ sūma findunť: nares desiccanť: lingue ingrossanť vene: ⁊ nōnū q̄ nasus occidit. Hec ē elephātie cū causis et signis assignatio.

¶Capt'm. xvi. de lepra morphea sarvedine causis ⁊ signis.

Lepra albedo ē q̄ i exteriorib⁹ fit cutis: ⁊ aliq̄ in q̄busdā sine alijs ē mēbris: nōnūquā ꝓ o i toto fit corpe intm̄ vt totiꝰ fiat corpis color albꝰ hec aūt passio ex hūoris flegmatici in sanguinē dñatiōe fit ⁊ ꝓtutis debilitate immutātis. Que i mēbro ē si ex mala sit frida cōplone hec sūt signa: qm̄ mēbrū i q̄ ē albū ē coloze itideq; eius pili: ⁊ si cutis flebotomo vel certe acu pūgitur sanguis ab ea nō egredit sz hūiditas alba. Et q̄ hmōi est lepra incurabilis est. Aqua aūt sanguis aut rubea egredit hūiditas non desperāda ē sanitati. Morphea aūt alba ipa q̄z albedo tenuis est in cutis exteriorib⁹: fitq; ab eisdē qb⁹ ⁊ lepra causis sz debilioribꝰ. Differūt aūt qm̄ morphea i cutis ē exteriorib⁹. lepra aūt in mēbri pfundo: ⁊ q̄ in eius oriuntur pili loco albi sunt. Morphea aūt nigra imutatio est cutis coloris mēbri in nigredinē ang̃es. q̄ ex cōmixtiōe fit colere nigre cū sanguie huiꝰ signū ē qm̄ cutiz ad nigrū declinat: ⁊ si fricet m̄brū soluit ab eo q̄d furfuri silē. ⁊ locus dissolutoꝝ rubeꝰ remāet. Maxime aūt fit morphea hᶜ ill' q̄ ad etatē venefit iuuētutiz grādioꝝ ex colere rubee adustiōe i eoꝝ corpib⁹ aut eiꝰ i nigrā declinatōe. Petigo aūt sine farpedo aspitas ē q̄ i superficie accit cutiz ⁊ ad nigredinē declinat. aliq̄n ad rubore. hᶜ ex sāguie fit colericoꝝ sbtili quē col'a miscet nīg. aliq̄n aūt ꝑmixtiōe hūiditatiz grosse ⁊ flegmatis salsi. cū sanguine acuto. Hoc aūt fit in petigine cronica ⁊ diuturna i qua nō excoriat cutis. hmōi signa sunt q̄ in pfundo est mēbri ⁊ squamule ab eo tollūt rotūde q̄les pisciū videmus squamas.

¶Capt'm. xvij. ō scabie. pruriginē. cutis excoriatiōe pedicul' pustulis verruc' suffusiōib⁹. ⁊ aspate qđ apostema vocat ⁊ vlceribꝰ ex adustione.

Scabies ⁊ pruriginoz cutis excoriatio salsi cū sāguie colerico admixtiōe fiūt. cū illū nā ab ictiorib⁹ pepulerit mēbrie ad exteriora cutis ⁊ ꝑ sub cute remāserit. Si huiꝰ itaq; hūores subtiles sē pruriginē fit q̄ cito sanat. Qđ si grossi scabies fit ⁊ lōga pruriginoz i q̄ cutiz excoriat passis. Nōnūq̄ cutis ex debilitate accītia hᶜ fiūt qm̄ cū nā superfluitates expulit ad corpis exteriora emiserit tāq̄ interiora ꝙpurgat mēbra. ñ ꝓfortat ad eaz expulsiōez cutiz foras ⁊ dissolutōez fm̄ent qz i ea. Maxie aūt eius mōi fiūt pl'm cōedētib⁹ ⁊ q̄ malꝫ cibis malos ḡnantibꝰ chimos ⁊ balneis abstinēt. Est aūt pruriginis maxie illi q̄ si lauat fieri. Multiplicāt nāq; sordes i corpe residēt. Fit aūt ēt selꝰ pruriginē pl'imū pp cutiz eoꝝ debilitatē. ēt qm̄ i eoꝝ corpib⁹ salsus ḡnatur hūor cōmultꝰ. Scabiei aūt signa sē pustule pue q̄ rubee icipiūt deinde apiunť. ⁊ ē cū eis pruriginō ḡuis. ⁊ magis in manib⁹ sit ⁊ inter digitos ac in cubitis ⁊ ossanio ⁊ ꝑsinib⁹ nōnūq̄ aūt in toto fiunt corpe. ¶Pediculi ex superfluitate

fiunt ꝛ humiditate grossa ꝛ mala quaꝫ nã ad corporis depellit manifesta: ꝛ a portis pp suaꝫ nõ exit grossitiem. admiscẽturꝙ illi sordes. Et ex vtriscꝫ generanꝫ pediculi. Jõ ergo pediculi plures fiũt in his q̃ nõ lauanꝫ ꝛ cuti nõ mundãt a sordib⁹: quẽadmodũ pegrinãtib⁹ accit. Sudor nãꝫ cũ corpe fuerit egressus ꝛ portis adheserit corpori q̃ subtilis quidẽ est dissolui tur: qui grossus putrescit ꝛ ex eo hmõi gñatur aial. Nõnunꝫ pediculi gignũtur ex multa ficũ siccarũ comestiõe cũ corpus mime mũdũ est. Pustule võ pue ex hũiditatib⁹ fiũt malis: ḡs nã ad corpis ꝛ cutis pellit exteriora: q̃ si acute calide sũt ꝛ pustule acuta hñt capita: si grosse aut fride pustule fiũt late ac explicate. Maxime ẏo illi pustule oriũtur cuius cutis densa est ꝛ spissa. ¶Serie aũt pustule sunt alie pue alie magne extẽse ꝛ lati capitis q̃ cũ prurigine incipiunt magna q̃ cũ scalpũtur hũiditas ab eis fluit rubiginosa. Fiunt aũt hee ex sanguine colico ꝛ est eaꝫ color rubeus: tumultuãtꝙ magꝫ diei tpe ꝛ fit patiẽti sil' calor ꝛ estus: fitꝙ illi pisus magn⁹ i eis ꝛ velox: aut ex hũiditatis flegmatice ꝛ salse: cũ sanguie tenui admixtiõe ꝛ est harũ calor alb⁹ ꝛ he magis nocte tumultuãt. nõnunꝫ ãt ex haꝫ triũ fiũt adunatione cãrũ nec ẽ multũ eaꝫ color rubeus. Phalesa aũt pustula ẽ parua milij grano silis q̃ super manifesta cutis disternit: estꝙ eius gñatio ex hũiditate subtili acuta ꝛ colica q̃ sanguini mixta est: q̃ maxie in estate fit: ꝛ oino ex aque frigide supfusione supra corpus. Cõcludunt etenim supfluitates q̃ ab interioribus corpis ad cutẽ egrediunt ꝛ in portis remanẽt. ¶Verruce sunt pustule parue ꝛ nimiũ dure rotũde quaꝫ quedã claui dicũtur q̃ parui ad inferiora tẽdunt corpis tanꝫ claui ꝛ in multis fiunt mẽbris ex hũiditatis flegmatice cũ colere nigre admixtione. Ulcera vero q̃ ex adustionib⁹ fiunt ex sanguie oriũtur adusto melicocꝫ quẽ nã ad corporis pellit exteriora fiũtꝙ primum pustule grãdes ꝛ aperiunt ꝛ dilatãtur ꝛ erũpũt fiũtꝙ illis vesice nigre. ¶Apostema vero qõ vocaꝫ aporisima ex sanguie fit ꝛ vẽtositate oriꝫ ex arteriarũ ruptura cũ ḡbusdã acciderit mẽbris aut colli sio: rũpunturꝙ sub cute arterie: aut vulnere qõ in arteriaꝫ cadit locũ: cõsolidaturꝙ cutis q̃ super ipsas est: ꝛ ruptura superest arteriaꝫ aperta non consolidatur nec permanet super eas. Huius signa apostematis sunt q̃ loc⁹ pulsat: ꝛ si manu premaꝫ maior eius abit pars: ꝛ aliquãdo in eo crepitans sonus audiꝫ: estꝙ apatis color q̃lis bedemani ꝛ violarũ. Alit aũt. S. quoniã pustule oẽs ꝛ vlcera que corporib⁹ accidunt nimiuꝫ albis ꝛ morphea lentiginosa pessima sunt ꝛ curationi difficillima. Nimũ etenim corpa alboris parum habent sanguis ꝛ in corporib⁹ lenticulosi in morphea hũiores sunt mali. hisꝙ duabus de cãis difficilis ẽ vlcerꝙ curatio a malo. ſ. hũiore a quo vlcerꝙ fit cõestio ꝛ sanguis boni diminutio ex quo bona gñatur in vlcerib⁹ caro: ꝛ qõ comestum fuerat in integrum reparatur.

¶Capi. xviij. de passiõib⁹ mãifestis q̃ ḡbusdã mẽbris sine alijs ꝑpẽ sunt vt sunt alopitia tyria. tinea. furfures capitis magnitudo. aꝑa intercutaneũ lẽtigies. nemessa. morꝙ faciei. adustio faciei. elephas. varices. dactilia. vena saniosa. fissure manũ ꝛ pedũ ꝛ dahasa.

Equoniam de morbis q̃ in mãifesto fiũt corpis dictũ ẽ: ḋruz manifestatio oib⁹ ẽ cõis mẽbris. Jã hoc in capko q̃ ḡbusdam sine alijs mẽbris ꝑpẽ sunt passiões videbim⁹. Quedã etem capitis ꝑpẽ sunt vt alopitia tyria. tinea. furfures capitis q̃ exscome aptiõe ẽ magnitudo: aꝑa molle qõ sub cute est capitꝭ: ꝛ sup craneũ. Quedã faciei ꝑpẽ sunt vt lẽtigines. nemesa. pustule pue q̃ lẽticule vocanꝫ faciei fissura morꝙ qõ i genis: fit ꝛ adustio. Que dã pedib⁹ vt elephas ꝛ vene q̃ varices vocanꝫ ꝛ vlcera q̃ dactilia dicunꝫ. Quedã in manib⁹ oriunt ꝛ pedib⁹ vt vẽa sanioſa. ꝛ fissure q̃ i palmis ꝛ sub pedib⁹ fiũt ac calcaneo ꝛ ex ocreis ẏfricatio: ꝛ ex eḋtiõe excoriatio. Quedã digitis accidit tm̃ vt dahasa ꝛ vngulaꝫ imutat⁹ color tenuitasꝙ. Nos itaꝙ ꝑmũ de passiõib⁹ q̃ capiti ꝑpẽ sunt dicem⁹: ꝛ ꝑmũ de alopitia ꝛ tiria. Et alopitia ac tyria passiões sũt p q̃s capitꝭ fluũt capilli barbe ꝛ ciliorꝫ: qb⁹ hec ỏnoia tã sũt noia ex morbis q̃ dnob⁹ his fiunt aialibus. Vulpi etem aliquotiẽs accit piloꝝ casus ꝛ cutis vulneratio. serpẽti aũt accit excoriari cute: iõꝙ cũ tyria excoriatio ẽ cutis. Aiũt aũt nõnulli tyriam dici q̃ in hac passiõe piloꝝ fit euulsio ipo in loco ẏtorta ꝛ icurua q̃lis ẽ fpẽtis reflexꝰꝭ nihil ẽ qõ ꝓponũt. Fiũt ãt passiones he due: aut ex colꝛa acuta q̃ sanguini miscẽt q̃ ad mẽbra in qb⁹ capilli sunt ferẽt: cadũtꝙ ꝛ defluũt capilli adustiõis q̃ illis accit cã: ꝛ huiꝰ signũ qm̃ loci color ad nigrũ declinat aut ex flatico ꝛ salso hũiore acutoꝙ q̃ sanguini miscẽt: eaqꝫ de causa capillorum fit fluor: aut ex flegmate certe grosso ꝛ viscoso qõ loca opilat quibus vapores capillos generãtes ascẽdunt cuius signũ est loci color ad albedinem declinãs. Nõnunꝫ totius accidit pilis corporis his eisdẽ de causis sicut ait hypocras. Si cui alopitia est varices innascunt ꝛ capitꝭ pili redeũt: sed cui alopitia est raro innascunt varices. Nõnũꝫ aũt capitꝭ accit pilis fluxus causaqꝫ cibi ex iminutiõe: ꝛ bonoꝝ paucitate vapoꝝ qui capillos producunt ꝛ aliquotiens ex porositꝫ raritate: qm̃ cũ vapor capillos creãs fuerit egressus spargitur ꝛ dissipatur nec ge-

nerationi cōgregaꝫ capilloꝝ: vt fumꝰ cū largo egredi locō. aliquotiēs autē ex poꝛoꝝ fit cō stipatione q̄ ex humiditate gn̄atur ꝛ flegmate. vapoꝛ nāq; ex quo fiunt capilli cū ab inter humiditatē hāc fuerit egressus humiditas cō uertiꝫ et poꝛos opilat ꝛ icisio inter q̄ egressus est vapoꝛē ꝛ interioꝛē fit: nec alter alteri conti nuaꝫ ꝛ capilloꝝ abinde ꝓhibetur gn̄atio. Fit aūt ꝛ nōnunq̄ capilloꝝ casus post acutos sta tim moꝛbos caloꝛis cā grauis ꝛ vapoꝛū mali tia. Et q̄nq; ex hūiditatis bone cōsumptione quēadmodū ptificis cōtingit ꝛ ethicā patien tibꝰ. ¶Tinea aūt vlcera sunt parua q̄ capiti accidunt: quibus est vesica q̄ spēs hꝫ multas. Prima est q̄ fauosa vocaꝫ ꝛ ex flegmate fit fal soꝝ: cuius signū est qm̄ vlcꝰ est quo capitis cu tis pforaꝫ foraminibus subtilibꝰ in quo humidi tas ē fauo similis. Scōa sicosa ꝛ rotunda ꝛ du ra. cuius in superioꝛibꝰ ruboꝛ ē ꝛ in cōcauita te quiddā granis sīle ficuum. Est ꝛ tertia que vocaꝫ ameda: ꝛ sunt vlcera cū q̄bus in capite multa sunt subtilia foramia mioꝛa sunt fora minibꝰ q̄ in fauosa sunt ꝛ ab his hūiditas aq̄ carni similis egrediꝫ. Est ꝛ quarta q̄z spēs pu stule. ſ. parue rubee: figura quaꝝ vberibꝰ silis est mām illaꝝ a quibꝰ humiditas fluit aquosi tati silis sanguini. Quinta ēt eius est spēs sic ca ꝛ coloꝛe alba lupino similis a qua q̄si corti ces ꝛ squame fluūt albe. ¶At vero furfures coꝛpa sunt parua tenuia furfuri similia que a capitis fluūt cute sine vlceratiōe q̄ ex vapoꝛi bus fluūt flegmaticis ꝛ falsis: aut ex sanguie cui colera miscet nigra. ¶Capitis aūt magni tudo ꝛ oblōgatio ac curnatio q̄ ex scomoꝛum fiūt apertiōe: ex vētositate cōtingūt grossa q̄ il lis inuiscaꝫ locis qua de cā scoma sepatur: ꝛ ossa capitis remouenꝫ abinuicē: iōq; ꝛ caput magnū fit. ¶Aꝑa deniq; qō sub cute fit capi tis ꝛ si strigaꝫ pellit facile ex supfluitate fit aq̄ sa tenuiq; iter cutē capitis ꝛ cranios. ¶De lē tiginibꝰ ꝛ nemesa. lentigines ſo ꝛnemesa am plius in genis fiūt ꝛ ꝓfinibus ex sanguis adu sti vapoꝛibꝰ: melācoliciſq; humoꝛibꝰ q̄ in stō sunt aut omni coꝛpe quēadmodū pregnātibꝰ cōtingit cū in eaꝝ coꝛpibꝰ mali fuerint aduna ti humoꝛes. ¶Moꝛū aūt qō in facie fit ē grosso in quo est acumē: ꝛ nascit in facie ꝛ genis ex maioꝛi parte. Est aūt pustula vlcerosa q̄ am plius in facie oꝛitur. ¶Adustiones q̄ in facie sunt ꝛ naso sahasce similes sunt rubee ꝛ linidi ruboꝛis ꝛ plurimū vlcerose. Et sciendū qm̄ q̄ in his vel alijs mēbris vlcera sunt rotūde ꝛ p funda pessima sunt ꝛ alijs deterioꝛa: hmōi nā q̄z vlcera ex mā fiunt acuta ꝛ grossa. ¶Que vero in cruribꝰ ꝛ pedibus fiunt elephas voca tur: ꝛ q̄ dicuntur varices vene. Et elephāticus moꝛbꝰ apostema: est melācolicū quod in cru ribus fit ꝛ pedibus ꝛ eius signum est q̄ pedis figura figure elephātis silis fit equalis ꝛ nō diuersa. ¶Varices vero sunt venaꝝ q̄ in cruri bus sunt repletio ꝛ grossities eaꝝ: q̄ ēt ex hu moꝛe fiūt melico q̄ ad has decurrit vēas easq; replet. Maxime aūt hic fit moꝛbꝰ q̄ꝫ cōti nuus ꝛ diuturnꝰ est cruriū pedūq; laboꝛ: ꝛ su per pedes diutiꝰ stāt erecti coꝛpe. Descēdunt etiā humoꝛes ad eas q̄ in cruribꝰ sunt vēas vnde ꝛ hmōi passio nautis āpliꝰ ꝛ onera ferē tibus ac agricolis fit. Et hmōi signū passiōis qm̄ hmōi vene ꝓlicanꝫ ꝛ grosse fiūt ad viroꝝ rē declines ꝛ nigredinē. ¶Tactilia quoq; cru ribꝰ accīt: quoꝝ signū est qm̄ sunt vlcera que cauāt locū ꝛ rotūdāt ac circūposita cōsinia co medūt cū coꝛruptiōe: vnde ꝛ eoꝝ difficilis sa natio est. ¶Que vero in manibus fiūt ꝛ pedi bus simul vena est sanioſa: ꝛ fissure q̄ manibꝰ cōtingūt ꝛ calcaneis. Vena sanioſa in cruribꝰ fit ꝛ brachioꝝ aut manuū pte extremis: ſꝫ ali quādo ꝛ hoc tñ raro in lateribꝰ oꝛiꝫ. Fit autē maxime passio hec in regionibus calidis: vt india. ethiopia. egypto. libia. ꝛ est que sub cu te fit passio silis vene que moueaꝫ quēadmo dū ꝙmis mouet. hec cū apta fuerit eiusq; ca put fit ab ea doloꝛ. ¶Fissure vero manuū et eoꝝ que sub pede sunt ac calcaneo ex cole ra fiunt nigra ꝛ mala siccaq; complexiōe que his dominatur locis quarum manifestissima est cognitio. ¶Mahasa quoq; apostema est calidum quod prope vngues accidit: habens doloꝛem ꝛ pulsationem.

¶Cap. xiv. de vulneribus ꝛ vlceribus.

¶Tam de moꝛboꝝ loq̄remur diuersitatibꝰ ostendimus cōtinuationū sepatiōes: si in carne eēt vulnꝰ dici: ꝛ si eiꝰ diuturnꝰ fieret tps vlcꝰ appellari: qō si in osse fieret fractura notari. ¶Et vulnerum alia q̄dē simplicia sunt ꝛ singularia. alia vero cū alijs cōpposita. Et simpleꝝ vulnꝰ aut incisio aut scissura ē tm: nullis ablatis mēbri ptibꝰ. Incisio aūt hec ꝛ scissura alia pua est alia ma gna: nec sequunt aliq̄ illā accītia. Et scissura aliq̄ vacua ē ꝛ sicca: alia rubiginoſa ꝛ soꝛdida. hec aūt in vlcere fit ꝓp mēbri a digōne eoꝝ q̄ illi mittunt cibi debilitatez. Cuiq; etiā mē bro due sunt supfluitates. Altera subtilis q̄ p poꝛos dissoluit: altera ſo grossa ex q̄ soꝛdes sup cutē gn̄anꝫ. Rubigo itaq; in vlceribus ex supfluitate subtili gn̄aꝫ ꝛ tenui: cū nāls non valeat caloꝛ subtilliare illā ꝛ dissoluere soꝛdes aūt ex grossa. Et q̄ hmōi vulnera ꝛappent ꝛ vl cera manifesta sunt ꝛ significatiōe nō idigēt. Cōpposita vero vlcera q̄dā cū cālis cōponūtur quedā cum moꝛbis aut accidentibus. Et cuꝝ causa si materia illic sit que ad vulnus ꝺfluit cuius signum humiditatis est multitudo in vl cere ꝛ fluxus. ¶Cum moꝛbo vero aliquando

quidē mala cōplone aliquotiēs organica. Et q̄ ex mala est morb⁹ cōplone aut ex cala est: ꝛ eius signū mēbri rubor ꝛ inflāmatio grauisq; in eo dolor. Aut ex frida: cui⁹ signū est color ꝛ liuiditas ꝛ caloris paucitas. Est ꝛ ex hūida significaturq; vlceris multa hūiditate ꝛ rubigine carnisq; mollitie. Aut ex mala cōplone sicca: cui signū erit vlceris siccitas extenuatio ꝛ durities. Organicus ⁊o morb⁹ ali⁹ ē iminutōis cū caro iminuta ē ꝛ mēbri ali⁹ decidit ps Ali⁹ magnitudinis quēadmodū q̄ cū vulnere apa ꝛ in vlcere. Ali⁹ ꝯtinuatiōis sepatio vt neruor aputatior ossiū fractura. Vlceris aūt cū accidētib⁹ cōpositio ē quēadmodū q̄ cū eis ē dolor. ¶ Quodlibz aūt vlcer simpliciū sine cōpositor si q̄dragita trāsierit dierū spatiuz fistula deinceps appellat nisi q̄ fistule facit vlcera sunt q̄bus est pfunditas ꝛ eor os strictū. interiora aūt larga. in q̄b⁹ caro ē dura et alba: nec dolorē patiunt: videbilq;eā q̄busdā in tpibus sicca ꝛ attenuata: q̄busdā aūt plime hūiditatis. Multa aūt sunt a q̄bus ꝯtinuata fluit hūiditas. ꝛ q̄nq; intercidit ꝛ os obturat fistule. q̄nq; aūt aperit. Fit aūt nōnūq; fistulā ad os pueire q̄ putrescere facit. aliq̄n ad neruos puenit aut venas: aut aliq̄ nobilia mēbra comeditq; ea. Nōnūq; aūt fistule ꝯcauitas in lōgū recta extēdit: aliq̄n p trāsuersa ferꝛ q̄n⁹ cui nōnūq; vni ora sunt plurima. Et de ea ꝯtinuationū sepatiōe q̄ in carne fit vulneri⁹ sz ꝛ vlceri⁹ sufficiūt q̄ dixim⁹ ei q̄ diuersitatem vult eor agnoscere quo quēadmodum opor teat ea curet.

Cōtinuationū sepatiōis ossiū assignatio. Cōtinuatiōis q̄ i osse fit sepatio fractura sz: alia simplex ē ꝛ singularis: alia cū vulnere cōposita aut cū apate: quor oiuz facilis ē cognitio: nec eget trāsitionib⁹ cū sensui pateāt. Fractura q̄ō si man⁹ mēbro fiat, prima ptes inuenit ossis ab inuicē sepatas variasq; ꝛ mēbri figurā ineq̄lē vuln⁹ aūt ꝛ apa manifestissima sūt. Et q̄ ab alia li fit ꝯtinuatiōis sepatio: si alal q̄dē veneno ca reat nihil ab alijs differt vlceri⁹ sz dubitādū ꝛ ab egro q̄rendū q̄d illū momorderit aut pugerit. Et alalis venenū habētis morsus et puncturas: qm̄ accidētia sequūtur pessima varia q; ꝛ hec in singulis venenatoū diuersitatibus diuersa: equū mihi visum est accidētia q̄bus significantur morsus alalium ꝛ repentiū percussiones: ꝛ cuius sint spēi ostendere quo modo queq; veneni spēs his cureꝛ sananti⁹ medicaminib⁹ q̄ illi necessaria sunt ne forte incognitione defect⁹ sequaꝛ curationis error.

¶ Ca. xx. de nocumēto alaliū venenosoꝛ ꝛ prio ō morsu canis rabidi.

Animal venenum habens quoddam mordet: aliud ore attingit: aliud pungit. Et quod mordet vt rabidus canis mustela: ebernasa ꝛ q̄ō vocatur scalabotes: ꝛ excala. Attrectāt carnē tyrie et serpētes et he alie dipsados alie ꝛ aculi: alie que aquis mergūtur: alie que vocātur picrinos alique esenos: ac cerastos. Q̄ō vero pūgit animal scorpius reptilia vespe aranee rastelās scorpius vulturis pediculus. Et primū de mordētiū dicemus scientia ꝛ primū de rabido cane. De rabidi canis morsu. Rabidi canis venenū siccū est ꝛ desiccās: cui⁹ maius nocumētum in cerebrū est: ideoq; spasm⁹ ab eo et formido fit aque. Rabidus aūt canis cum hoiem momorderit morsus rabidi eē intelligatur canis: curetur q; oportunis medicaminibus. Sūt ergo hui⁹ signa quoniā suffocato similis est: ꝛ a comestione prohibetur ac potu: sitis eius augetur et inflāmatur: sed tū aque non propinquat quin imo refugit os aperit linguā emittit saliua spume similis ab eius ore fluit que a camelorū defluit ore cuz blactant. Caput eius in latus inclinatur: oculi rubēt: aures fluxe demittūt ꝛ nimiū mouēt ꝛ spūosa ab eis ascēdit supfluitas: cum latrat vox illi ē rauca: ꝛ aliq̄tiēs vox illi auferꝛ: obrerat q̄bulās: dños nō agnoscit: i hoies cāescz oiaq̄ videt gānit sine latratu: quē cū viderit canes fugiūt et⁹ timētes morsus. Refert āt rufus qm̄ oia hec cani accūt ex colere nigre dñatione: ꝛ melācolie spēs est: maxie fit canib⁹ estate: minimū aūt hieme. ¶ Accidētia aūt q̄ hoi quē canis hic momorderit accidēt hmōi sunt in p̄ncipijs nihil p̄ter dolorē patit ex vulneratiōe nec ē inter vuln⁹ hoc ꝛ reliq̄ dīa: vt autē dies trāsierit aliq̄t ei q̄ morsurā passus est distēsio ꝛ rubor toti⁹ accidit corpis maxie faciei sudor defect⁹ ꝛ aq̄ timor quā cūviderit tremit ꝛ horret. nec bibit. sic q̄z et ab oi fugit hūido. cui ꝛ nōnūq; vt latret accit. quēadmodū cānis Fit aliq̄tiēs illū hoies mordere eiscz silla configere accidētia. Accidūt aūt hec aut post. xl. dies. aut post. vj. mēses. vel. ix. ¶ Et hoꝛ causa accidētiū exceptio timore aq̄. veneni ē malitia ꝛ trāsitus i oia mēbra. Aque vero timore philosophoꝛ q̄dā fieri dicūt. in moderatiōis siccitatis cā q̄ in corpe iā eminet. qm̄ canis huius virus siccū est. vñ ꝛ ab hūiditate fugit. eo q̄ eius q̄ in corpe cōplonis est ꝯtraria sit. At vero rufus hāc dicit passionē spēm esse quandā melie q̄ ex colera fit nigra. ꝛ qm̄ in cane colera dñatur nigra mala qualitate ꝛ veneno similis. Et quēadmodū multis quib⁹ melia accidit fit etiā formido ab alijs reb⁹. sic ꝛ i hac ab aqua timor sit passiōe. Et fertur illos for-

mā qui eos momordit canis in aqua intueri. Retulit aūt mihi quidā de his qui in pascuis sunt beduinoꝝ: qm̄ apud eos q̄daꝫ fuerit hō quē canis momorderat rabidus: quem cū ad aquā duxissent timuit ab ea: nec voluit bibere: qr canis viscera ⁊ stercora in ea esse clamabat. Et medicoꝝ quidā tradūt qm̄ a rabidis morsos canibus cū ad aquā duxissent ⁊ proꝑ pinassent illis cū ligneo cipho posuissentq; super eā corūꝫ papionis clauditsuscepertūt illaꝫ ⁊ biberūt. Hec sunt quib⁹ agnoscitur rabidi canis morsus. ¶ Sꝫ qm̄ accūtis hec post quadraginta accūt dies: aut post septē mēses vel nouē: in p̄ncipio vero nulla est inter ipſ⁹ morsum et alterius alalis differentia: qō minime venenū hꝫ. necesse habem⁹ aliqua hꝫ huius morsure signa in p̄ncipijs quo eius acceleret curatio anteq; fiat timor: postquā etem̄ aque timor fit. vir q̄ morsus ē liberatur morte. Anteq; aūt hoc accidit saluatur ⁊ sanatur si forte medic⁹ illi inciderit bon⁹ ⁊ medicaminū diligēs operator. Sūt ḡ signa q̄b⁹ morsus iste discernit ab aliꝫs. vt emplastrizet morsus locū cū nuce diligēter trita nocte ⁊ die: deinde gallo p̄hiciat aut galline esuriēti quo illā comedat: que si post comederit viuit. rabidi nō est morsus canis: ⁊ si morit. p̄cul dubio rabidus ē canis. Et ituerī expedit gallū aut gallinā ⁊ expectare die illa vsq; mane. nonnunq; etenim vsq; i crastinū nō morit. Et aiūt priorū quidā qm̄ si sanguine q̄ vulnere defluit panē intinctū cani p̄iecerit non manducat. his itaq; signis rabidi morsus canis ab aliꝫs discernitur in principijs. ¶ Mustele ex morsu dolor fit grauis ⁊ liuor coloris loci. ¶ Simie morsus hois morsui similis est. agnoscituꝝ dētiū vestigijs i morsus loco. ¶ Ex cale aūt morsu dolor fit grauis cū repressione rubor ⁊ umor. humiditatis sanguine repleto. ⁊ in morsus circuitu coloris liuiditas. ⁊ cū tumor aperit vulnus appet albi coloris. Plurimū aūt morsus hmōi locus comedit. ¶ Ex adane morsu ipsius in vulnere remanent dētes. fitqꝫ abinde donec dētes decidant dolor.

¶ Capitulum. xxj. de serpentum ⁊ tyriarum morsu ⁊ de signis.

Accidentia aūt q̄ morsis ⁊ attrectatis a viperis accidūt hec sunt. In attrectatiōis loco fit dolor. deinde in omne trāsit corpus. ⁊ i attrectatiōis loco foramina videnť duo ab inuicē separata. q̄ dētiū sunt loca. Post hec aūt humiditas ab eis defluit q̄ oleo similis ē olive. deinde que eris erugini similať. Accidit antē in loci cōfimo apostema calidū in quo rubor ⁊ liuoꝝꝫ ⁊ in flatio similis illi q̄ ex ignis fit subuersio accidit. ⁊ vomitus cholerarū. defectus grauis. tremor. sudor frigidus. membro cōmestio q̄ in p̄ma dilatať mēbra aginguis sanguis fluit. ipse qꝫ sanguinē migit. ¶ Serpens aūt que ad resa dr̄ ipsaqꝫ quercuosa. eoq; in ḡrcubus habitet putridi ē odoris a lōge setorē emittēs. ⁊ ferť qm̄ q̄ sup eā ambulat pedes eius excoriaňť. apostemaqꝫ illi fit in cruribus. ⁊ q̄ ab huius vult sanari attrectatione corpus eius excoriať. sꝫ cū hoiuꝫ q̄s hāc pcussit et occiderit serpētē odor fit ei⁹ putridus. nec aliquē nisi eius sentit odorē. ¶ Attrectatiōis hui⁹ serpētis sunt signa. apostema morsure loco cū rubore ⁊ notulis in circuitu. ⁊ nō nunq; a morsure loco humiditas aquositati sanguinee sitis fluit. ⁊ dolorē in stomaci patiť ore. ¶ Serpēs aūt q̄ dipsas dr̄ quoscunqꝫ momorderit ⁊ attrectauerit. dolorē patiunť graue in attrectatiōis loco cōtinuūqꝫ ⁊ a loco sanguis egrediť grauisqꝫ insurgit sitis. nec satiari p̄ňt. ꝑpter magnitudinē hui⁹ serpētis virus caloris ⁊ aduſtionē magnaꝫ ⁊ vix raroqꝫ ab hui⁹ saluať attrectatiōe q̄s serpētis. ¶ Ad rerea ꝯo q̄ aquis mergiť serpēs. lataꝫ facit attrectationē loco quo mordet. ⁊ liuidus fit locus. quo humiditas exit nigra multaqꝫ setes. ⁊ rubigini mortuorum silis. ¶ Que picrinos serpēs dr̄. minor p̄dictis ē serpētibus. sꝫ collo largior quēcūqꝫ momorderit habitudo illi accidit sitis. q̄ ⁊ morso avipera pariterqꝫ carnis eneruatio ⁊ apostema hydropico sile apostemati. intātū vt caro quoqꝫ ex nimia cadat humiditate. ¶ Que vero esenos vocať serpens collū erigit ⁊ in altū porrigit venenūqꝫ ab ore mittit. ab eius attrectatiōe vulnus fit parū. sile actus puncture. ⁊ ab eo sanguis fluit modic⁹ nec apostēa facit quos momorderit opimēta patiunť in visu velociter. dolorē in toto corpe. ⁊ in yltimis toti⁹ recedit sensus corpis ⁊ vix ab hui⁹ q̄s serpētis saluať morsu. ¶ Habēs aūt cornua serpēs q̄ ⁊ basilisc⁹ dr̄ attrectatiōis quā facit loc⁹ croccus efficit. ⁊ q̄ morsus est erectionē virilis patitur mēbri vētositatūqꝫ ab inferioribus emissionem.

¶ Capi. xxij. de pcussiōe scorpiōis veparūq; aranearū ⁊ pediculi vulturis.

Scorpionis venenū frigidū ē. iōqꝫ q̄ eo pungit tanq; in niuē proiectū se extimat. nocet aūt cordi maxime. Scorpio cum pupugerit statim loc⁹ intumescit. ⁊ est cū apostemate rubor durities. extēsio. dolor. aliqñ iflāmatio fit. aliqñ frig⁹. qñqꝫ dolor exestuat. qñqꝫ mitigať. fitqꝫ dolor illi tōq; si acū sentiat. ⁊ nōnūq; fit defect⁹ si sup arterias ceciderit. ⁊ aliqñ epilia cū sup neruos ceciderit. Vespe aūt ⁊ apes cū pupugerit. apostema faciūt ꝓtinuo. ruborēqꝫ

q dolorē aculeus icz apū in loco remanet pūctu re q nōnūcz cū his sudor fit q defect⁹ labior ti tilatio: iguinū iflatio: priapicz extēsio. ¶Ara neaz spēs magnaz q̄ reptile dñr multe sūt: q̄ bus oib⁹ peior ē rocata dicta. hec vt moꝛdet dolorē facit in loco grauē: ruborē paucū sine sphate: vomitū q frigus: pruriginēz: fitiz parū rigor: frigus q tremor i oibus mēbris ḡuitas: fridus sudor: in colore citrinitas q aliquib⁹ ds pupugerit vrine accit difficultas grauis i vir ga extēsio: q inter inguina ac genib⁹ extēsio ds in stō: lingue ꝓfractio ita vt ꝛba ei⁹ nō intelli gātur: fit q illis hūiditatis vomit⁹ q̄ aranearū silis est telis: aut a vētribus eoꝝ humiditas hmōi silis laxatur q cū cale imergūtur aq̄ do lores ab eis mitigātur: dehinc cū exierint do lor reditū facit. ¶Ex aranee aūt pūctura do lor in loco fit q rubor q̄ sub hypocūdrijs sunt dolorē patūtur strāguriā: extremoꝝ friditatē q virge extēsionē. ¶Rastellās scorpius paru⁹ est q flauus: in similitudinē foliox ē iedā: cui ds trahit est cauda. Inuenit locis in plib⁹: is marie vbi zachara fit q in terra ex q̄ vasa fiūt zachare. Qui ab hoc pūgit prio nō sentit die grauē dolorē: sed die tertia secūdaq̄ accidētia illi fiunt pessima q lingue apa: sanguis vrina. cordis tremor. defect⁹. āgustiatio. Mortui sūt autē ex hmōi scorpij morsu hoium q̄z multi. ¶De pediculis vulturz nusq̄ tractatū aliquē inuēi. ¶hec ē diuersitatū moꝛboꝝ q̄ ex ꝓtinua tionū fiūt seꝑatiōe assignatio i cutis māife sto ab alijs venenū habētib⁹: signa q̄z eos sigñtia. Atq̄ finē passionū cārucz q signoꝝ ea rū q̄ exteꝛioꝛib⁹ accidūt coꝛpis facimus.

¶Sermo nonus ꝓme ptis libri cōpleti artis medicine q̄ dicit̄ regalis dispositio hali filij Abbas discipuli abimeher moysi filij. Seiar de interioꝝ mēbroꝝ passionū signis: habens quadragintavnū capitula. Translatio stepha ni phie discipuli de arabico in latinum.

De cōi q̄ iteriores moꝛbi via sigñtur. cap. 1
De passionum interioꝝ mēbroꝝm significa tionib⁹ q earū diuisionibus. 2
De cephalea q diuersitatib⁹ eius causis quo q̄ q signis. 3
De frenesi. mania cerebri apostemate: aliena tione mentis causisq̄ q signis. 4
De lethargio obstupefactiōe. puigilatiōe. cu ma. i. puigilatiua obstupefactiōe cothotos. i. coagulatiōe cogitatiōis coꝛruptiōe q mēorie. scotomia q ꝛtigie cāisq̄ eoꝝ q signis. 5
De apoplexia. epilensia. compressione causis q̄ q signis. 6
De melia q canla q amoꝛe cāisq̄ q signis. 7
De nuce passionibus q primum doꝛmitatione enernatione paralisi oꝛis totius coꝛporis epi lensia causisq̄ q signis. 8
De spasmo qui ex repletione fit. 9
De spasmo qui cōtingit ex inanitiōe signisq̄ eius. 10
De tremoꝛe q titillatione signis q causis. 11
De gibbositate causis q signis. 12
De passiōib⁹ mēbroꝝ sensus q ꝑm⁹ oculis. 13
De passionibus que in auribus fiūt causisq̄ q signis. 14
De passionibus membroꝝm odoꝛatus cau sisq̄ q signis. 15
De passionibus lingue q confinium oꝛis par tiūq̄ causis q signis. 16
De passiōib⁹ oꝛis mēbroꝝ cāis q signis. 17
De membroꝝm anhelitus passionibus. 18
De passionibus operimenti gutturis q cana lis pulmonis. 19
De passionibus que in pulmone fiunt. 20
De passionibus lacertoꝝm pectoꝛis q operi menti costarum. 21
De passionibus diafragmatis. 22
De passionibus cordi accidentibus. 23
De passionibus organoꝝm cibi sc̄z de meri q oꝛe stomaci. 24
De passiōibus ꝓfunditatis stomaci. 25
De intestinoꝝ passiōibus causis q signis. 26
De colica passione diuersitatibus eius q cau sis signisq̄. 27
De lumbricis q ascaridibus. 28
De ani passionibus causis q signis. 29
De epatis passionibus causisq̄ q signis. 30
De hydropisis spēbus eius cāis q signis. 31
De splenis passionibus cāis q signis. 32
De passionibus fellis causis q signis. 33
De renū passionibus q eaꝝ signis ac cāis. 34
De passiōibus vesice cū causis q signis. 35
De passiōibus siphacis cū causis q signis. 36
De genitaliū passiōibus causis q signis. 37
De virge passionibus causis q signis. 38
De matricis passiōibus causis q signis. 39
De mām aꝝ passiōib⁹ causisq̄ q signis. 40
De passiōib⁹ ām̄chaꝝ q pedū cāisq̄ q signz. 41

¶Capitulum ꝓmum de cōmuni via qua inte riores moꝛbi significant̄ur.

PAssionū que in mēbris interioꝛib⁹ nascunt̄ non adeo facilis est cognitio quē admodū q eaꝝ q̄ i exteꝛioꝛib⁹ fiūt ideoq̄z necesse est medicū exerceri in cuiuscz membri co gnitione actionis complexionisq̄z substantie qui vtilitatis quantitatis figure in coꝛpore lo ci comparticipationisq̄z quibus comparticī pat membris quasq̄z contineat humiditates q alia hmōi q̄ suis diximus in locis cū ō mēbro rū habitudibus dicerem⁹: sciatq̄z abinde viā qua queq̄z passionū moꝛborūq̄z iteriorū signi ficat: q in quo mēbro fiāt quo q̄ membri loco

morbi etiã hitudinẽ quãtitatem' salubritatem morbi ⁊ malitiã. Que cũ ita sint: opꝛ viã q̃ ad morboꝝ notitiã interioꝝ tẽdit aperiam⁹: regulasq̃ q̃bus oĩb⁹ hec nititur cognitio. Ye igit ⁊ vie ⁊ regule octo sunt. Prima est via q̃ exactionis sumit nocumento. Scda q̃ ex his q̃ corpe emittũtur sumit. Tertia ex doloꝛib⁹ q̃cũq̃ accidũt mẽbroꝝ ppꝛijs. Quarta ex mẽbꝛi ifirmi loco. Quinta ex ap̃ate. Sexta ex accẽtib⁹ cuiꝝ morboꝝ ppꝛijs. Septia ex cõparticipatiõe mẽbꝛi his q̃bus cõparticipat. Octaua ex inuestigatiõe sumit. ¶ Exactionũ nocumẽto membꝛi signũ nobis ẽ infirmi. Cũ eteni alicui nocumẽtum acciderit actiõi. mẽbꝛũ aq̃ fit sig̃t infirmari: aut morbo certe ipi ꝑpõ: aut alteri⁹ ifirmãtis ꝓparticipatiõe mẽbꝛi vt appetit⁹ iminutio icõmodũ sig̃t ori stõi accidisse. Hoc ãt incõmodũ. aut ppꝛium est aut ex cerebꝛi in q̃ ẽ passo cõparticipatione. ¶ Sz ⁊ p ea q̃ corpe exeunt ⁊ mẽbꝛũ significaĩ infirmum ⁊ morbi nã. eoꝝ aũt significatio aut ex ipoꝛũ fit subã: aut quãtitate aut loco. Ex substãtia quidẽ vt hypostasis q̃ in fundo ẽ vrine: qñ si furfuri sĩlis sit vesice significat passionẽ: si frustris carnis in renib⁹ passionẽ esse manifestat. Sic ⁊ si cuz tussi corpa opimẽtis exeãt sĩlia sig̃t opimẽtorũ subaz qꝫ clauo sĩle est putrefactã ⁊ comestã q̃ cuz tussi emittit. Ex quãtitate ei⁹ sumit signficatio: quẽadmodũ fit eũ egestiõe carnis frustra exire magna q̃ grossoꝝ sig̃nt intestinorũ. Sic quoq̃ q̃ cũ tussi venaꝝ emittit frustra si magna sint signũ illi est pulmonẽ infirmari si parua canaliũ pulmõis morbus ostẽditur. Que eteni in pulmone sunt vene magne sunt q̃ in canali pue. Eodẽ modo ⁊ si cũ tussi ãnulus pulmonis subam ⁊ corpus putrefactũ significat: ⁊ qñ annulus is q̃ emissus ẽ paru⁹ est de canalis ẽ ptibus q̃ in pulmõe. Si sit aũt annulus magnus canalis putrefacta sig̃t ligamẽta: dissolutũq̃ annulũ q̃cũ tussi exĩt. cum eiusmodi ãnuli facile nõ putrescãt pp suã duritiẽ: sz putredo ligamẽtis facta est eo q̃ tenera sunt. Ex emissoꝝ loco sumit significatio: vt vlceris squame cũ corpe emittũtur si cũ tussi exeãt sig̃nt in ẽhelitus mẽbꝛis vlc⁹ eẽ: ⁊ si cuz võitu in stõ est: ⁊ si cũ egestiõe fluit passiõez in conico epatis latere mõstrant: si cũ vria i gibboso ẽ epatis latere. Ampli⁹. Si vuln⁹ iventrz fiat supplano ⁊ siphaos ⁊ ad ea q̃ subsũt pneneꝛit viscera: si ex loco cibus aut cibi succositas exierit: vuln⁹ vsq̃ stõi cõcauũ veniss̃e sig̃t. Et si egõ emittatur ad ĩtestina vuln⁹ pueniss̃e mõstraĩ: ⁊ si vrina ad vesicam. Et si in pectoꝛe fiat ⁊ a loco vẽtositas exierit vulnus ad pectoris subiunctiões opimentũ costas pueniss̃e signũ ẽ. Et si qñq̃ sanguinẽ aliq̃ emitti videris membꝛo ac paucũ venã eo significat in membꝛo scissam ⁊ ruptã. Si vero cũ saltu egrediaĩ colorq̃ illi rube⁹ clar⁹ venã q̃ icisa ẽ pulsantẽ sig̃t. Sig̃tio ex doloꝛe membꝛo ꝓpꝛio: aut mẽbꝛi sig̃t ifirmi subaz. aut a qua fit doloꝛ cã. Et mẽbꝛi infirmi subam. qñ si cum doloꝛe pulsationes fiant significat quoniam in percutiẽtibus passio ẽ vẽis. Aut in membꝛo certe multas habẽti arterias ⁊ si pũcture passio in opimentis significaĩ esse si vero cum eo sit grauitas in mẽbꝛi pte modicũ habẽti sensum ostẽdit ⁊ si doloꝛ extẽdit ⁊ patiẽs tanq̃ cordã iuenit ꝓ tẽsaz in vira q̃ pte passio in neruis esse sig̃tur ⁊ si mollis comittaĩ extensio in carne. Et si cũ doloꝛe fiat quasi confractio in opimẽtis que ossa inuoluunt passio esse significaĩ. Significatur quoq̃ a qua fiat doloꝛ causa. qñ si doloꝛem comitatur inflãmatio malã significat cõplexionẽ calidam. Et si tranquillus fiat ab ardoꝛe malã cõplexionẽ frigidam. Si cũ pũctura ⁊ morsu ex humoꝛe fieri significat acuto colericoq̃z. Et si cũ extẽsione ex vẽtositate fieri significatur si vero cũ prurigine ⁊ vlceratione ab humoꝛe excitari ostendit pungenti. Ex mẽbꝛi quoq̃ loco infirmi sumit significatio. qñ si in dextro sit latere doloꝛ passionem in epate significat esse⁊ si in sinistro in splene passio monstraĩ. Sic ⁊ reliquoꝝ de locis mẽbꝛorum intuendum est. Apostematis quoq̃ significatio sua significat mẽbꝛũ egrotum ex figura si sit eteñ i dextro latere eiusq̃ figura q̃lis ⁊ pme lune in ipso est epate. ⁊ si oblõga aut quadrangularis in lacertis est vẽtris qui epati supersunt. Ex accidentibus aũt ppꝛijs ⁊ essentia passionis ⁊ membꝛũ significaĩ infirmuz hocq̃z aut ex coloꝛe vt genaꝝ rubor pip neumoniam significat. et citrinus coloꝛ epatis passiones nigredo lingue causon ⁊ febris incẽdium. Aut ex figura vt vnguinz curuatio passionem que ptisis vocatur significat. Aut ex his que corpoꝛe egrediuntur vt egestio recentis lanature carnis similis epatis debilitationem. ¶ Ex cõparticipatione passiõis significatio mẽbꝛũ significat egrotũ vt si digitis accidat nocumẽtũ sensus sine man⁹ morbi interuẽtione significaĩ nobis passionẽ in pari esse neruoruz qui ad manus feruntur. Significatur quoq̃ quoniam passio in quouis accidit mẽbꝛo per cõparticipationẽ in passione fit. aut augeĩ cũ alia passiõe. Exẽpli cã. Mentis alienatio si augetur ⁊ robustioꝛ fit cum febꝛe ⁊ ex eius quiete quieta fit certũ est ipsam ex cerebꝛi cũ mẽbꝛo alio cõparticipatione in passione fieri. Si sit aũt mẽtis alienatio firma ⁊ ẽtinua in vna eadẽq̃z pstãs habitudine nec aliaꝝ cũ mitigatiõe sedaĩ passionũ in ipo est passio membꝛo cerebꝛi. Sic ⁊ reliqe passiones si in mẽbꝛo quouis firme fiãt ⁊ continue significaĩ quoniam in mẽbꝛo ppꝛie sunt et cũ aliaꝝ mitigantur quietatione passionũ.

estuãtq; ꝙ ipa alia; tumultuste ex mẽbri cõ participatõe hac i passiõe cũ alio mẽbro fiũt. ¶Porro ex inuestigatiõe ꝙ interrogatiõe q̃ sumit significatio ꝙ mẽbrũ sigt egrotu; ꝙ ipsius passionis nã;: ꝙ in passiõe cõparticipationez. Mẽbrũ q̃dẽ ex his significat patiens: quẽadmodũ si ab egroto medic⁹ in hypocũdrijs dolorẽ q̃renti: quo sentiat illũ loco interroget q̃ si in latere dextro respõderit in epate passio est: ꝙ in sinistro in splene: si ꝯo in medio: i stõ esse significat. Sic q̃; ꝙ doloris alicui proprij mẽbro q̃ritur q̃litas. Significat ãt ipsi⁹ passionis nã: cũ ab infirmo q̃d passiõi cõueniat: q̃d ꝯo noceat interrogat. Si etenī aliq̃ in passiõe vtrum ex mala sit cõplexione calida sit aut frigida dubitauerim⁹: patiẽs interrogãdus ẽ: q̃d nã calidũ. aut frigidũ actu aut potentialiter dolorẽ mitiget illius. Et si ca'is mitigari dixerit certificamur passionẽ ex mala esse ꝯplexione frigida si ꝯo frigidis sedari dixerit ex mala est cõplexione calida. Hinc igit medicꝯ peritissimi iperãt: vt si qñ medicus aliquo ambiguus erit in morbo: nec eius ītelliget ꝟitatem ꝓbet illũ quibusdã ad modũ calefaciẽtibus vel refrigerãtibus: aut humectãtib⁹ vel certe desiccãtibus sub cautela tñ ꝙ timoꝛe: pquirat q̃d cũ hec fecerit vtile appareat aut inutile. Operet deinceps iuxta qõ abide docebitur. Rursus si passio semel fiat ꝙ facile sedat: ex mala cõplexione ca'a esse significat. q̃si pedẽtim ꝙ p incremẽta succedat: ꝙ diuturnior fit ex humoꝛe ostẽdit esse frigido. Significat ãt etiam morbi cãz: vt si morbo dubitem⁹ in aliquo vtrũ ne ex mala fit ꝯplexione calida aut frigida: patiẽtẽ quodnã suũ fuerit regimẽ antehac ꝙ dieta interrogamus. Et si regimẽ suũ calefaciẽs fuisse cõfitetur vt ciboꝛ vsum calidoꝛũ vini potũ: exercitij vsum multi balnei copiã: ꝙ in sole occupationẽ: passionẽ ex mala cõplexiõe ca'a esse intelligimus. Si ꝯo regimẽ suũ nobis frigidũ fuisse pãdet: vt fridos cibos laboris paucitatẽ: ociũ quietẽ somnũ: ꝙ in locis occupatũ se frigidis: ꝙ aere frigido ac niue: ex mala esse ꝯplexione frida passionẽ certificamur. Sic quoq; ꝙ q̃ spasmũ patiẽ vtrũ illi regimẽ qõ repletionẽ faciat ꝓcesserit interrogat: vt grossoꝛũ multa appositio ciboꝛum ꝙ ociũ ac quietis vsus: ꝙ post cibũ balneuz qõ si fuerit: spasmũ ex repletiõe fieri sigt: aut si laboꝛ ꝙ exercitiũ precesserit graue: aut euacuatio seu per sudoꝛẽ siue p flebotomiã aut solutionẽ facta vel febris acuta: cui⁹ si accepis respõsum aliq̃d hoꝛ fuisset spasmum ex euacuatione factũ cert⁹ fies. Pari mõ strãguriã patiens interrogat si forte regimie aut fuerit vsꝛ grosso. aut vrinã passus sanguis: aut saniei vꝛ arene. Si nãq; suũ fuisse regimẽ grossum respõderit: difficultas vri ne ex opilatione grossi fit ꝙ viscosi hũoris. Et si ante sãguis vrina fuꝛit ex opilatiõe q̃ sanguis fit iterpositõe stranguria oꝛit: ꝙ si saniei mixta: p opilationez fit q̃ ex vlceris creat vestigijs: ꝙ si arenosaz ꝓcessisse dixerit vrinã: aut calculoꝛ puoꝛũ opilonez ex lapide q̃ intercidit meatib⁹ eẽ cognoscim⁹. Si ãt nihil hoꝛũ fuisse dixerit: expellentis q̃ in vesica est fit debilitate ꝟtutis: maxieq; si retulerit eger: aut familiares ei⁹ cũ supinus iaceat ꝙ vesica premaꝛ vrinã emitti. Hoc nãq; firmi⁹ est debilitatis ꝟtutis expellẽtis signũ. Amplis cũ hoi egestiõis ꝑter volũtatẽ accidit emissio. querẽdũ ab infirmo si ante eiusmõi passionez nimũ frigoris in loco sederit aut si percussionẽ circa hoc passus est. Et si frigido se fateaꝛ sedisse loco sciẽdũ nobis erit neruo q̃ anũ circũdat frigus nocuisse ꝙ debilitatẽ abinde virtutẽ eẽ retinẽtẽ enerꝛuatq; ꝙ ei⁹ cessare sensũ. Qõ si percussionẽ precessisse dixerit q̃ dorso inciderit: intelligimus neruũ q̃ ad lacertũ tẽdit anũ cludentẽ passuz eẽ abinde: aut certe nuchã in cõmodo molestari. Et si ipso dixerit in lacerto pcussionẽ accidisse. lacerto apa factũ scim⁹ qõ cũ curatũ nõ sit ꝙ induꝛuerit: lacert⁹ ipse enerꝛuatus ẽ. Sicquoq; ꝙ si vrie fiat ꝑter volũtatẽ emissio: patientẽ interrogari oportebit si forte ante hac aut percussionẽ passus sit aut casuz sup renũ ptes: aut frigus illi i vesica factũ ẽ magnũ quẽadmodũ ex in aq̃ frigida sessione accidit: aut coꝛpis nimiũ frigidi vt lapidis quoꝛ si quippiã fuisse dixerit cãz abinde fieri quẽadmodũ in ano dictũ est sciem⁹.

¶Cõparticipationis ãt in passione significatio ẽ quẽadmodũ q̃ phantasmata añ oculos inuẽit multa: iterrogat vtrũ ne in stõi sentiatoꝛe pcturas: aut distensiões: ꝙ si sic eẽt respõderit. hoꝛ cãm vapoꝛes q̃ a stõ ascẽdũt ad cerebꝛ esse sciem⁹: aut passiones alicui⁹ stomaci oris cã. Sic itaq; expedit volentẽ scire interioꝛũ passiões mẽbroꝛ medicũ patiẽtẽ q̃ querẽda sũt interrogare: q̃ medico possibile nõ est nisi p inquisitionẽ agnoscere ab infirmo seu illi seruienti ꝙ ministrãti q̃ dicemus ꝙ exponemus in nri operis sequẽti tractatu de morboꝛũ significationib⁹ singuloꝛ. Et qm̃ regulas q̃ eẽnt explanauimus sup q̃s ois passiõis interioꝛ mẽbroꝛ cognitio cõstructa ẽ sufficiũtez q̃ de eis dicta sũt. iã de singulis passionũ diuersitatib⁹ q̃ interioꝛib⁹ fiunt mẽbris ab hoc inciamus loco explicare.

¶Capm̃ secundum. de passionũ interioꝛum mẽbroꝛũ significationibus ꝙ eoꝛ diuisionib⁹.

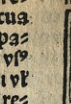

Jco qm̃ q̃ in mẽbris fiũt passiones interioꝛib⁹: quedã i mẽbris fiunt aliib⁹ q̃ sũt cerebꝛũ nuchа: ꝙ q̃ ab eis oꝛiuntur neruꝛ: ꝙ ensuseq; oꝛgana: q̃dã in anhelit⁹ instrumẽtis: q̃ sunt pect⁹. diaphragma

cor pulmo. ꝛ eius canalis ac guttur. q̄dā āt in ciboꝝ organis q̄ sūt meri stōmus. epar. ꝛ ites tia splē. fel: ꝛ alia cibi organa. q̄dā aut i ḡitaliꝫ mēbris q̄ sunt vulua. matrix. mētula. testiculi. māme. Nos itaq; primū de eaꝝ dicemꝰ passionū signis q̄ mēbris accidunt aliis: q̄ in corpis sunt interioꝛibꝰ sumētes ab his q̄ cerebro ꝛ eiꝰ pāniculis accidūt passiōes initiū: deinc alioꝝ teremus mēbroꝝ morbos suo ordine ꝛ dispositiōe a supioꝛibꝰ ad inferiora excusatiōe tñ p̄missa pp paucas q̄ necesse hēmꝰ exterioꝛū mēbroꝝ sit ꝺrie passiōes cū ab hoꝝ nō exeūdū sit nobis terminus ꝧboꝝ: ne forte minꝰ cōtinēs noster iueniaꝫ tractatꝰ vtiq; ꝓpassiones ꝛ morbi iuxta cōsequentiā ꝛ ordinē disponātur mēbroꝝ. Dico ergo qm̄ passiōes q̄ in cerebro ꝛ eiꝰ sūt operimētis: sūt cephalea phrenesis mania apa qō illi accidit mētis alienatio q̄ lethargus passio vocaꝫ. i. oblitio. obstupefactio. vigilie ꝛ obstupefactio puigil q̄ cuma dicit. coagulatio cogitatiōis corruptio ꝛ memorie. scotomia. vertigo. oppressio. apoplexia. epilepsia ꝛ q̄ vocaꝫ melia. passio q̄z canina ꝛ amor. Et nos igit a cephalea causisq; eius ꝛ signis incipiemus: deinc suis prosequemur ordinibus.

¶ Capm̄ tertiū. de cephalea ꝛ diuisionibus eius causis quoq; ꝛ signis.

Cephalea autē in toto ē capite: aut eiꝰ medietate ꝛ vocaꝫ emigraneū. Et harū singule aut operimēti fiunt cā qō cutē subinoluit capitis: aut operimēti qō ipm̄ circūuoluit cerebrū. Et q̄ in toto est capite cephalea quedā mō fit cretico: q̄dā febrē sequit: quedā singularis ꝛ p se ē. Et q̄ febrē sequit ex capitis fit repletione ab vaporosis humoribꝰ ꝛ acutis. Hoq; aut ex hūore fit malo qui in stō cōcluditur eiusq; signum subuersio ꝛ cordis palpitatio: aut ex hūore in toto cōgregato corpe: aut certe capitis ex debilitate: aut ex nimio febris caloꝛe quēadmodū in tertiana cōtingit ꝛ causon. Que autē cephalea singularis ē ꝛ p se: quedā ex ipso fit ꝓprie capite: q̄dā aūt eiꝰ cū stō cōpticipatione.

¶ Queq; capiti ꝓpria est: alia ex mala fit cōplexione: alia ex organico morbo: alia ex vēto sitate: alia ex pcussione. Et q̄ ex mala ē ꝓpone: aut ex mala simplici ꝛ singlari: aut cū mā. Et mala simplex cōplo: aut cala ē ꝛ fit aut ab interiori cā: q̄ aut calefactiōe opimēti cerebri fit aut caloꝝ ciboꝝ vl medicaminū porrectōe: capitis cōcitātibꝰ doloꝛes ꝛ ḡles sunt veteres nuces alia cepe. Aut ab exteriori cā quēadmodū cephalea illi fit quē esius molestauerit solis: cuius regni signū est: qm̄ cū caput tetigerz calm̄ inueniꝫ: ꝛ si q̄ actu frida sunt supponanꝫ cephalea sedaꝫ: ꝛ si odoꝛes flores odoꝛatui porrexeris iocundos ꝛ fridos his q̄z sedaꝫ vt cāphoꝛa sādalo ꝛ siliꝫ. In hac vrina ꝛ egō tē perata sūt: nec in eis cole ṽnant: ꝛ q̄nq; faciei ꝛ oculoꝝ ruboꝛ comitaꝫ: ꝛ si hmōi hois regim̄ antecedēs calefaciēs fuit: etatis ꝛ tpis cōplo cala. Aut certe cōplo mala simplex frida est ꝛ rursus: aut ab interioꝛibꝰ cū opimentoꝝ cerebri ꝓpio restigerata ē. aut ab exterioꝛibꝰ quēadmodū illi fit q̄ caput in frido discoopit aere: vel q̄ frigidissimā bibit aquā cuiꝰ cephalee signū ē. si ex mala fit ꝓpone frigida cū caput tetigeris fridū inuenire: ꝛ si cala actu supponātur doloꝛ mitigaꝫ: in facie nullus est ruboꝛ frigida nō cupiunt: ꝛ si patiētis regimē refrigerās p̄cesserit etas q̄z ꝛ tps presens ac regio frigide cōplexionis. Ex mala ꝧo sicca cōplexiōe q̄ fit cephalea debilis est. Et humiditas si singularis est cephaleā nō gignit: nisi si cū multa mā est: ꝛ tūc cephaleā p extēsionē q̄ ex multitudine fit materie facit. ¶ Que aūt ex mala est cū mā ꝓpone. Quedā cū sāguinea est mā q̄dā cuius signa sunt: q̄ patiens frigidis actu ꝛ potētia ḍescit appositis: ꝛ cū cephalea pcussiōes sūt: facies rubicūda repletaq; ꝛ eiꝰ vene replete pulsus magnꝰ via spissa ꝛ grossa rubea: ꝛ oculoꝝ vene plene ac rubee si caput tetigeris calm̄ inuenis. Quedā cuz mā colica ꝛ huiꝰ signū est: q̄ patiēs rebꝰ quiescit fridis si capiti supponātur: ꝛ si caput tāgatur calz inueniꝫ: color faciei citrinus: in oze amaritudo in facie siccitas pulsus est velox: frequēs ꝛ ad tenuē declinus ꝛ in eo durities. ꝛ hāc patiētis via ē alba: eo q̄ ad caput cole ascēdāt ꝛ hmōi viro vigilie accidunt. Est ꝛ cū mā flegmatica: cui signa sūt: signis illiꝰ silia q̄ cephaleā ex mala ꝓplexione frigida patitur: nisi q̄ multū illis grauitas est ꝛ obstupefactio humiditasq; in oze ꝛ pna in facie inflatio ꝛ i corpe via alba ꝛ grossa pulsusq; grossus. ¶ Est ꝛ cū cole nigre mā: cuius signa q̄ ꝛ cephalee capitis ex mala cōplone frida: nisi q̄ huic sit in facie siccatio ē ꝛ linoꝝ colozis cogitatio pectozis arctatio: vigilie alba vrina tenuis pulsus subtilis ꝛ tardꝰ.

¶ Que aūt ex morbo fit organico cephalea ex opiꝫone oritur. Opilatio aūt aut ex multitudine hūoꝝ est viscoꝝ grossoꝝq; figturq; multitudie q̄ vsus est ciboꝝ patiēs otio ḍete: balnei abstinētia q̄dq; vultꝰ ꝛ corpꝰ patiēz repleta sūt: ꝛ q̄ cū cephalea grauitas iueniaꝫ ꝛ distēsio. Aut ex apate qō aut cā fit exterioꝝ: vt p cussiōe ꝛ collisiōe cū apa opimēti qō sub cute extēdit capitis ad grossaz porrigit ꝛ trāsit matrē p ꝓparticipationē itumescitq; mī ḡssa: fitq; quēadmōm oia reliq̄ capitz apata. Et cephalee q̄ ex apate fit calido signū qm̄ illā pcussio comitatur ꝛ grauitas: ꝛ cum apate febris est ꝛ ardoꝛ in capite in facie ruboꝛ. qō si frigidū est modice est cephalea percussionis. Et si apo-

stema qđ cephalee cā ē in opimēto fit cerebri circūdāti sentit ifirm⁹tāq; ad iteriora suos retrahi oculos:ꝛ si nihil hoꝝ patiēs senserit circūdāti craneū ab exterioꝛib⁹ in opimēto ē passio. Que aūt cephalea ex vētositate nascit signū hoc hz cū extēsione fit. Et que ex pcussione aut collisiōe ouꝝ signis nō idiget sz iterrogatiōe cū manifeste sint ei⁹cāe. hec est cephalee si capitis ꝓpria sit assignatio. Que autez ex capitis cū stō ouꝝ ꝓparticipatiōe in passione que in ipo est huiusq; cā aut humor est colericꝰ in stō:cui⁹ signū est q; cū cephalea morsura est. angustiatio cordis tremor iflāmatio ꝛ incēdiū capitis qđq; post vomitum q̄escit ꝛ post calidoꝝ roborat cibo⁹ comestionem:ꝛ cū vacu⁹ est stōus ꝛ post somnum ac in salina aut flegma putridū in stō:cui⁹ signū est subuersio ꝛ post vomitū q̄es in repletiōe ipsi cephalee ꝓportatio:frigidoꝝq; in comestiōe cibo⁹ iūctatusq; fit illi acerb⁹. Accit aūt cephalea post cibo⁹ multitudinē fastidiositatis cū putredine cā cui⁹ signa clara sunt ꝛ manifesta cibo⁹ sz appetit⁹ recessio. segnities. enervatio. stōi debilitas:qđq; patiens in ꝑtice cephaleā sentit ꝛ capitis medio:frōti paralela: aut ex vini potatiōe cū vapores ascēdūt acuti ad cerebrū ꝛ vocat eiusmodi ebrietas q̄ ex cerebri fit debilitate ꝛ vapoꝝ susceptiōe. Ois aūt cephalea q̄ stōi fit ex cā leuioꝛ fit cū leuiatur stōus grauioꝛ aūt fit cū hic grauat:aut in eo corrūpunt cibi. hec est cephalee diuersitatū q̄ in toto fit capite assignatio. Est aūt alia q̄dā acuta ꝛ cito dissoluit ac finit ꝛ cephalea absolute vocat:alia tarda ꝛ dissolutiōis difficilis q̄ galea vel cassis ꝺr hmōi cephalea q̄uis facili ex cā tumultuat ꝛ vocū sono:fz ꝛ i ignē ituitu ꝛ odoꝝ q̄ cerebri replēt ventriculos respiratiōe:vini potu:fitq; hmōi spēs in plibus ex hūore frido ꝓuenit ꝛ grosso:atq; ex opilatiōe:fitq; ex plimo vēto. fz ꝛ ex hūore calido. Ait aūt. S. in libro locoꝝ qb⁹ fit cephalea q̄ galea vocat. Nemo inq̄t dubitat aut ābigit cephaleā hāc morbū vnū eē capitꝭ. hāc etem passionez si velit qs ponere ꝛ ꝓbis explicare brevib⁹:dicet ipaz cephaleā eē cronicā ꝛ diuturnā q̄ difficile tollit ꝛ aufert:leuibusq; ꝛ puis excitat cās in trīs vt magna moueat accessiōe:nec q̄ hāc hz vocē aliquā patiat pcussionū:fz nec ꝓbo⁹ q̄ aliquātulū altiora sint nec claritatē luminis:aut motū aliquē. Amat amplioꝛ re ꝛ supin⁹ iacere in q̄eto ꝛ trāquillo ac tenebroso loco pp doloris q̄ illi accit magnitudinē. Quidā nāq; eoꝝ arbitrant caput suū ereū:doloꝝq; in plurib⁹ ad radices vsq; pueniit oculoꝝ:haꝝ aūt accessionū sunt ꝛ q̄etis tēpoꝛa ꝛ trāquillitatis:quēadmodū in epilēpticis ꝛ iter duas accessiōes nullo culpāda mō ꝓstat in habitudine. Est igit morb⁹ hic manifestus in quo est eo q; velociter caput passionē suscipiat:qđ sz ex oium ē gñe cephalicoꝝ nisi qđ q̄dā est a reliq̄s abundās:q; supioꝛes sz capitis ꝓtes debilioꝛes q̄ in illis existunt. Et rursum ait ad quoꝝum accelerat capita repletio:capitis loca que passiones suscipe possunt apparata sunt ꝛ passioni opoꝛtuna: qui si malo reguntur regimine in passio nem que cassis dicitur incidunt nec a veritate remotū est:hoꝝ quoq̄dā in opimentis cerebri: quoq̄dā in craneū circūdanti opimento sentire dolorem ab exterioꝛibus. Differūt aūt duo hec quoniā cui itra craneū passio ē doloꝛ ad oculoꝛuꝫ vsq; porrigit radices:cui aūt ad oculos vsq; non ꝓfertur in opimento passio est quod ab exterioꝛibus cranei os vestit. Nature aūt que repletioni apparate sunt capitis in q̄bus acuta generatur ventositas sunt coꝛpora vaporosa:congreganturq; in oꝛe stomaci superfluitates colerice. ¶ Ait etiam vigilie lōge capitis excitant doloꝛem:coꝛrumpunt nāq; digestionē:ꝛ vapores attollunt ad cerebrū. Sic quoq; ꝛ somnus lōgus digestionis nāq; multitudine replet humiditate cerebꝛum ;acuta. At vero cephalea que emigraneū dicit in medio trīs est capitis:fitq; aut ex malaꝝ humoꝛibus qualitatū calidis aut frigidis que opimēta replēt cerebri:aut ex vapoꝛibus ad cerebꝛ a stomaco ascendentibus. Et huius signum qm̄ qui hunc patitur doloꝛē inuenit graueditatē in cranei capitis interioꝛibus apte ꝛ latere vno. Accidit aūt huic quoq; doloꝛ qui intra craneū est:quēadmodū ꝛ de cephalee spē que cassis dicit dictum est. Et si eiusmodi est oculis mala accidunt accidētia: ꝛ nōnunq̄ vis ꝓsumitur sepe hic cum cognitis fit passio circuitib⁹. Fit etiā cephalea ex euacuatiōe q̄ ex siccitate ꝓtingit:vt nimi⁹ a narib⁹ sanguis fluxꝰ est:aut mēstruoꝝ aut emoꝛroidaꝝ ꝛ nāe fluxꝰ solutioꝝ ꝛ quēadmodū mulierib⁹ ex mlta sanguis ꝓtius emissiōe accit. Accidūt autē hmōi passis leuitas:ꝛ quasivolatꝰ acvanitas. Contingit quoq; cephaleā post coitū fieri ex cerebri debilitate coꝛporisq; repletione fitq; ex tristitia sanguinisq; minutione: sed ꝛ ex cerebri debilitate ꝛ sensus ip⁹ multitudie quēadmodū de interioꝛ passionū cognitione galienus ait sermone. Est ꝛ continua quoq; cephalea ex capitis debilitate : aliaq; ex sensus ei⁹ multitudine si ergo cephaleā videris diuturnā que curatiōe non mitigat nec medela nec manifesta sunt ei signa intellige harum duaꝝ vnā esse spērum ꝛ abinuicem tunc illas separa. qm̄ que ex copia est sensus clari manēt ꝛ fixi in ea sensus meatusq; mūdi et sicci. Ait quoq; in custodie sanitatis libro capitis dolores q̄ frequētes sunt ex bonitate sensus fiunt nerui qui a cerebꝛo ꝓductus ad stoma-

cum mittit. Fit ēt cephalea ex multz in capite vaporib⁹ cui⁹ signa tunnit⁹ sunt auriū ⁊ orgāni cax cōmotiōes doloriſqz a latere in lat⁹ transl atio. Fit q̄z cephalea ex calo qō in mſice est ap̄ate: ⁊ statim post ptū aut aborſuz: ⁊ ex pan citate a pt⁹ sanguie purgatiōis: fitq; ab hmōi dolor iſtice. Et sciēdū qm̄ cū ex alicui⁹ passio ne mēbri cephalea orit: mēbri illi⁹ ꝑus icipe egritudinē: ⁊ ab hinc cephaleā subsequ: q̄ aūt ex passiōe capiti ꝑp̄a gñāt ꝑz maiorē ptē sta bilis ē. Fert q̄z ex cephalee magnitudie vo cis fieri ap̄utationē pp eā q̄ nerno accit icō moditatē q̄ ad gutt ⁊ gurgulionē ptenditur. Tradidit ēt. H. q̄dā in loco cephaleā in q̄bus dā fieri sine alīs capitis ptib⁹ ⁊ aliq̄n in opi mētis: nōnūq; in venis: ⁊ nūc q̄dē ex craneuz: nūc aūt int⁹: q̄z certa difficilis ē cognitio: q̄re acuēda ē inq̄sitio ⁊ itelligētia: manifestaq; q̄ rēde sub iterrogatiōe cāe. Hec cephalee spe cierum assignatio causarūq; ⁊ signoꝝ q̄ dili gēter intuita ⁊ intellecta memorie manda.

¶ Cap. iiij. de phrenesi mania. ap̄ate cerebri ⁊ mētis alienatiōe cāis quoq; ⁊ signis.

Phrenesis aut ex mala q̄lone fit ca lida q̄ cerebro ⁊ ipm opiēti ⁊ circūuolnēti accit opimēto: aut ex ca lido qō i opimēto fit cerebri ap̄a te vel ipo cerebro: aut si q̄ in vēis cerebri sunt cole fuerint mltiplicate. Et q̄ ex ap̄ate fit diffi cilior ē ⁊ fortior. Ap̄a aūt calm aut ex cola fit rubea aut ex sanguie ⁊ aliq̄tiēs aliq̄d admi sceat flatis. hoꝝ oiuz signū ꝑtinna febris cui⁹ calor nō multū fortis ē sub tactu ſz trāqll⁹ et mediocris. facies ⁊ caput calloris q̄s reliquū corp⁹ sūt tact⁹: sequitq; hmōi mētis alienatio ⁊ vigilia. ⁊ nonūq; q̄busdā somn⁹ accit a q̄ cū clamore excitant ⁊ saltu: q̄z lingue nigrescūt ⁊ laspant ⁊ de vestib⁹ tāq; aliq̄d legūt pp fan tasie corruptionē: nōnūq; lachrymant eoruz oculi: aliq̄n obtalmici q̄nq; sicci. Cui aūt hec accit ex sanguineo ap̄ate passio q̄ dirim⁹ in sunt accētia cum risu. sopore. oculoꝝ rubore. garrulitate ⁊ ineptia. ⁊ calorꝭ ē tact⁹ acut⁹ pū gēsq; faciei color nō multū rube⁹: ſz aliq̄n ad croceū declinat cū siccitate. Cui ꝛo ex colico accit ap̄ate. signū ē illi⁹ accētia hec ſsania co mitabit ⁊ salt⁹. Si ꝛo aliq̄d melie admisceat fiūt ineptie ac garrulitatis copia timoroꝝ ⁊ fle tus. Cuz aūt māis aliq̄d his flatis admisceat piter fit obstupefactio puigil. Est aūt in oib⁹ his pulsus debilis punc ⁊ in eo durities mo dica. varietas multa. anhelit⁹ frequēs. varius q̄z. ⁊ q̄nq; spūs āgustia. ¶ De mania. Mania vero cerebro ap̄atis cā accit qō in diaphrag mate fit p nerui ꝓticipationē q̄ ad ipsuz a cerebro descēdit: oiaq; q̄ in phrenesi appent accētia maniā q̄z sequunt nisi q̄ debiliora: ſz febris fortior et calor in oi corpe manifestior ꝓpter passiōis circa cor ꝓpinquitatē hypocū dria ⁊ q̄ subsunt illis sursum trahunt ⁊ spūs q̄nq; arctat: pectus q̄z ⁊ latera duo ac hypocū dria simul calēt: eoq; mēbra hec diaphragma vicinia sunt: quēadmodū in phrenesi facies ⁊ caput fortioris sunt caloris pp suā cerebro vicinitā. Sunt aūt due he passiōes acute ⁊ p moleste. Hec phrenesis est ⁊ mānie signoꝝq; eas sīgntiū assignatio. Sciēdū aūt est qm̄ q̄ busdā phrenesis accidit grādioꝝ ⁊ scōm maio rē ptē nō saluant qm̄ passio hec huic est etati ꝑria. ¶ Ap̄a vero calm qō cerebro accit: alio est qō herisipila vocat aliud qō masera ⁊ est ap̄a sanguineū qō cerebro ⁊ arterijs accidit facieiq; oiaq; q̄ in eis sunt intumescūt intātū vt scoma abinuicē credant sepata fitq; piter dolor grauis ꝑtinuus in facie rubor. acuunt oculi seq̄turq; simul subuersio: ꝓpticipatio nis cerebri cū stomaco cā. Cū herisipila aūt dolor fit in toto corpe min⁹ ⁊ inflāmatio tāq; ignis flāma ⁊ facies cum tangit frigida est ⁊ calor ei⁹ ad croceū ōclinat ⁊ in ore fit siccitas grauis. Et hec in passiōe fiūt phrenesis ⁊ ma nie. ¶ Alienatio vero mētis aut cum febre fit aut sine febre. Et que cū febre aut in phrene si ap̄atis calidi cā qō in cerebri orit opimen to aut in māia. hoq; fit pp eū q̄ ex diaphrag matis est calorem ex ap̄ate ⁊ ad cerebrū trā sit eiusq; operimenta ꝓpter cōpticipatio nem. Est ⁊ que caloris febrium acutaꝝ fit vir tute hoq; ex febris vaporib⁹ sursum ascēdē tibus ⁊ capitis fit debilitate.

¶ Capitulum. v. de lethargia et ei similibus scilicet obstupefactione. peruigilatione. cu ma idest obstupefactione peruigilatiua. co thotos idest coagulatione. cogitationis coz ruptione ⁊ memorie. scotomia ⁊ vertigie. cau sis quoq; eorum ⁊ signis.

Lethargium aūt phre nesiz di cunt esse frigidam qui est corru ptio que memorie accidit: fit au tem ex mala cōplexione frigida ⁊ humida: aut ex flegmatica que cerebro domi natur materia: aut ipsi puppi. Et sicut que di cta est phrenesis passio ex dominatiōe fit co lere rubee in cerebrum sic ⁊ hec ex flegmatis fit dominatione ⁊ humiditate cerebri. huius signa passiōis sunt fieri cum ea febrē modicā ⁊ debilem non acutam flegmatis putridi cā obstupefactionē ⁊ soporē cū expergiscēdi dif ficultate. Si quauis ex re patientes interro gant nō respōdet nisi vix ⁊ raro: acciditq; il lis mētis cōfusio ⁊ oscitatio multa. oꝝ eorum aperta sunt tāq; claudere illa sint obliti qui busdam eorum flegmatica accidit vētris solu tio quoꝝdā ꝓstipant vētres ⁊ vrina eoꝝ tur-

bida quasi asinor. Nonnullis tremor ⁊ extremitatū accidit sudor: facies eor ad nigredinē declinat ⁊ parū intumescit pulsus eor ät magnus ⁊ varietatis fluctuose iuxta pipleumoni corū pulsus ⁊ anhelit⁹ tardissim⁹ debilis ⁊ varius. Qđ si ex siccitate fiat letharg⁹ obstupefactiōis locū obtinet puigilatio. ¶Obstupefactio aūt ipsa quidē aut ex mala est cōplone frida ⁊ hūida cerebro accīti: aut ex flegmatica mā acute febris cā: vel pcussionis q̄ lacertꝫ fcā ē tēporꝫ. aut oppressiōis q̄ cerebro accidit: aut fracture q̄ ossiū cranei fcā ē: aut laminū q̄ sub cranei osse fracti ponuntur cū isbō curare vult medic⁹. ¶Peruigilatio aut ex mala fit cōplexiōe sicca q̄ cerebro accit aut ex mā melica aut colica. ¶Cū ꝺo q̄ puigilationē faciūt cāe cū obstupefactionē faciētib⁹ cōponūtur: passio inde orīt q̄ cuma vocata ē obstupefactio. ſ. puigil. Et si flegma ꝑpius sit ⁊ obstupefactio fit mäifestior: si siccitas supat ⁊ puigilatio erit maior ⁊ ē q̄ patīt täcꝫ dormiēs ⁊ exprect⁹: oculi ei⁹ apti: mēs cōfusa: acciditꝫ illi q̄ frenetic⁹ garrulitas. Et oio q̄b⁹ hec passio sigtur signa cōposita sūt ex phreneticoꝝ ⁊ letharg icoꝝ signis. Que ät hui⁹ ꝓpria sunt morbi signa sūt hec. Eger supinus iacet ⁊ täcꝫ q̄ mortu⁹ ē ertē sus: oculi ei⁹ elati: facies q̄busdā turgida tpibus color ad nigrū inclinus: ⁊ aliq̄n q̄si supnatat rubor ⁊ cū his parit nonnūcꝫ vine fit difficultas: aliq̄n fluxus. Et cū hec passio debilis ē ⁊ aliq̄d in ore ponit patiētis hūidū trāsglutit: cū ät valida ⁊ hūidū q̄d ori ſfundit nō: ſz reiect ⁊ naribus emittit: hmōi patienti hitudinē puigilatio fit nimia vine durities: nec spūs illius apparet pulsus debilis ē puus ⁊ freq̄ns. ¶Differt ät passio hec ⁊ scotomia q̄m huius passiōis dīs optie nō anhelat. Cū ät mulieri accidet passio hec: iter hāc q̄ ex suffocatōe fit matricis dīam noueris: cū in mīcis suffocatione iuxta cōsuetudinē iacet: mulier ⁊ aliq̄n passio fit leuior ⁊ q̄ dīr intelligit: ⁊ q̄nꝫ defectus illi accidit grauis. ¶Que ꝺo cothocos. i. coagulatio dicīt passio: ex opil'one fit q̄ pupi accidit cerebri ex frigido humore ⁊ sicco ac grosso. Fit aliq̄n aūt ex frigide aq̄ potu ⁊ eius lauacro: fructuūcꝫ cū nive refrigeratoꝝ comestione. Sunt aūt hui⁹ signa q̄m passione hac molestat⁹ totū hz corpus sensu ꝓnatū ⁊ motu: ⁊ täcꝫ mortu⁹ exposit⁹ iacet. Et differt hec ab obstupefactiōe passio: q̄m obstupefactiōis tpe oculi clausi sunt: in coagulatōe apti. Et at tēde q̄m cū passio hoi hec accit quacūꝫ illum inuenit i hitudie pstat sedens. ſ. aut stans dormiēs apertis oculis aut clausis: ſz ⁊ si q̄d opatur i eadē illū q̄ ⁊ passio inuenies hitudine ⁊ actu. Reliq̄ oia hoc exceptio signa: signis obstupefactionis peruigil. i. cume similia sunt. ¶Cogitationis ⁊ memorie corruptio aliquā do vnius tm̄ est. i. cogitationis: q̄nꝫ memorie etiā nōnunq̄ accidit vtriusq̄: dicitur q̄ tūc desipiētia: quēadmodū senibus accidit. Accidit eteni illis debilitatis cerebri cā ⁊ corruptionis q̄ illi facta est: aut ex mala cōplexiōe frigida simplici q̄ cerebro accidit: aut ex flegmatica mā. Cū igit passio hec ex mala est frigida cōplexione: cū oblīuiōe ⁊ cogitatiōis malitia patienti accidit pigritia: ⁊ a motu grauitas ac sopozis nimietas. Et si cū frigore humiditas est obstupefactio fit ⁊ i somno submersio: oblīuioq̄ ⁊ scotomia. Et si cū frigiditate siccitas obstupefactiōis loco imoderata subintrat puigilatio. Cūvero passio hec cū mā fit flegmatica: patiēti euacuatio accidit humiditatū per nares os et aures. ¶Scotomia ꝺo ⁊ ſtigo: aut ex ipomet fiūt cerebro: aut cōparticipatione mēbri alteri⁹ q̄uis in passiōe. Et scotomia si ex cerebro fiat solo aut ex mala fit cōplone frida ⁊ humida: aut ex flegmatico q̄ pre cerebri dñatur hūore: fitq̄ abinde scotomia ⁊ resupinatio. ¶Uertigo aūt ex humore fit flegmatico q̄ in venis adunat: q̄ cerebrū circū ob ambulant aut colerico hūore: aut sanguineo q̄ in venis est: nec dissolui pōt voluiturq̄ in venis circa cerebrū: ⁊ fit ab inde vertigo aut ex grossa vētositate q̄ his cōcludit venis nec dissolui pōt sed circūuoluitur cerebro ⁊ ſtiginē parit. Fit etiā ab oppressione q̄ cerebri accidit ꝓpre alicui⁹ cranei ossis ex cōfractiōe: aut alia quauis cerebrū opprimēte cā. Et scotomie signū est q̄ hō similis est furenti: ⁊ mēbra eius enervatis similia: ꝓpter eā que nervis accit enervationē ex flegmatica humiditate que cerebro eius dominat. Uertiginis aūtē signa hec tene: q̄ homo oia q̄ circūspicit rotari extimat ⁊ casus imaginat: maximeq̄ si quippiam q̄ volnatur aspexerit vt molēdinū volabū: roborat etenim in eo ſtigo. Sic quoq̄ ⁊ si se ipz homo rotet sepius fit illi ſtigo ⁊ vanitas mētis. Et si ex flegmate est vertigo oris fit sapor salsus aut acerb⁹. Et si ex cola fit sapor amarus. Communia vero passionib⁹ his duabus signa vertiginis scil' ⁊ scotomie visus est tenebrositas audit⁹ grauitas auriū tinnit⁹. Et cū passio hec est cōparticipatione cuz alio mēbro. cerebro accidit in passiōe aliqua. Aut ex passione fit que in venis accidit pulsantibus post aures positis ex mala complexiōe frigida: aut humore flegmatico siue colerico. horūq̄ signa quoniā cū predictis vene hee sunt ⁊ replete. Aut ex passione que duabus oritur venis quas inueniles diximus ex mala complexione: aut humore flegmatico vel colerico. ⁊ horū signa cū his que diximus collum distē sum: aut ex ea que stomaci accidit possione ex mala complexione frigida: aut ex flegmatico humore: cuius signum est subuersio cordis

fremor ꝛ passionis cū multitudo sumitur cibo rum augmentū: ꝛ cuz fastidiositas fit cū putre dine. Nonnunꝯ aūt scotomiam oriri videmus ex febris acute perseuerātia.

¶ Capitulum sextum. de apoplexia epilepsia incubo causisq; eius signis.

Apoplexia ꝛ epilia passiões ex opilatione generātur q̄ inventriculis fit cerebri. Et apoplexia quidē fit cū tres cerebri vētriculi oēs opilā tur semelq; prohibeturq; virtus ꝛ sentiēs ꝛ mouēs ad ea q̄ sentiūt ꝛ mouent voluntarie trās mitti mēbra inciditurq; motus ꝛ actiones imi nuunt corpus gubernātes: intm̄ vt fere oino cessent. ¶ Opilatiōis aūt promotio hac in passione: aut ex flegmatico fit hūore grosso ꝛ viscoso: aut ex flegmate cū colera cōfuso nigra. aut ex grosso sanguie fitq; aliq̄n ex colera nigra. ꝛ nōnūnꝯ ex repletiōe vini ꝛ molestia ebrietate. Et hec apoplexie spēs est letalis. Ait aūt in aphorismoꝝ libro hypocras. Quibuscūq; ebrijs apoplexia repēte fit deficiūt ꝛ morīunt nisi febriz supuenerit: aut ea q̄ dissolui hēt crapula loquātur hora. Precedit aūt passionem hāc acutus capitis dolor organicoruz tumor: visus tenebrositas: vertigo: radioꝝ phātasia: extremoꝝ frigus: corpis titillatio totiꝰ. Et huius passiōis signa signis proxia sūt cothocos passioni. i. cogulatiōis. Eger nāq; tanꝯ dormiēs expositꝰ ē: nec aliq̄d qō nocens corpi occurrat sentit: ꝛ auditur eiꝰ anhelitus q̄si sciscitare pānoꝝ ꝛ stertētis: ꝛ q̄n passio fortior ē ꝛ anhelitꝰ maior. Nōnunꝯ aūt strepitus eiꝰ audit in pectore pp anhelitꝰ difficultat ē ꝛ inobediētiā. Cū autē passio valida nō ē ꝛ stertere eius minꝰ est ꝛ anhelitꝰ facilior. At si ozi eiꝰ q̄d ifūdat humidū trāsglutit: ꝛ si robusta ē nihil trāsglutit ꝛ naribꝰ emittit. Et si hec passio ꝛ sanguine fiat aut flegmatico cū sanguis imixtus est hūore facies rubet. Si ex colera nigra ad nigrū vergit color faciei. Et cuz hec fit passio si patiētis apti aut clausi oculi sint eodē pstant mō. Sic ꝛ si supinꝰ iaceat aut pnus: vel sedeat eadē remanet in hitudine. Reliqua oia his exceptis signa: eadē sūt q̄ cogulatiōis. Hoc aūt accidēs curationi difficile ē imo incurabile si fortis sit passio: nec facile sanat si debilis in paralisiz ꝛ faciei trāsit ptorsionē quēadmodū hypocras in aphorismorum libro loquitur dicēs. Apoplexia si fortis sit curari nequit: ꝛ si debilis facile non est.

Epilepsia aūt spasmꝰ ē. q̄ toti accit corpi: intm̄ vt patiēs sup terrā cadat. Hec aliq̄n circularis fit ꝛ notis circuitibꝰ diffinitisq; terminis: ꝛ aliq̄n tpa eiꝰ varia sunt. Ortus aūt eiꝰ ex eisdē fit q̄bus ꝛ apoplexia cāis: nisi q̄ in magnitudie subsūt ꝛ gravitate. Epilijaz nāq; gñantes cāe in vētriculis mime sūt cerebri oibꝰ quēadmodū in apoplexia dictū ē: sed fit opilatio q̄busdā in vētriculis ꝛ neuoꝝ meatibꝰ mēbra mouētiuz quiq; hāc facit minor ē hūoꝝ q̄ apoplexia in q̄litate ꝛ q̄titate ꝛ subā. s. minus fridus miorisq; est quātitatis ꝛ minoris ē grossitiei: ideoq; epilie accessionis tpe corpꝰ ꝛ sentit ꝛ mouet qō apoplexia nō hz: vnde ꝛ ferē cām epiliaz facientē dimidiā eiꝰ ee q̄ apoplexiā infert. ¶ Et epilie alia ex cerebro fit: alia ex neuoꝝ spasmo. Et q̄ ex cerebro: alia ab ipo solo: alia ex ipsiꝰ cuz stōi ore: ꝛ aliis mēbris ꝓparticipatiōe. Et q̄ pp ipm ē tm̄ cerebrū ꝛ opilatiōe quēadmodū dixi mus q̄ i vētriclis ē cerebri fit q̄ ꝛ spūs ꝛ mouēs virtꝰ ad neruos transire mittiq; ꝓhibet. ꝛ ad ea q̄ spōte mouētur mēbra. Hec aūt opilo aut ex flegmatico fit hūore grosso ꝛ viscoso q̄ ad cerebri ifluit vētriculos accessiōis eiꝰ hora aut humore colico nigro ꝛ grosso: aut ex cōpressiōe q̄ cerebro ex ossis cranei fractura accit: fitq; cū eo dolor grauis. Nōnunꝯ aūt spēs hec accit cū seipm hō rotat. Rotatur nāq; caput ipius ac calefit ꝛ q̄ in eo sunt ꝓmouēt, hūores ꝛ spūs caditq; in terrā hō ꝛ turbat. ¶ Precedit aūt q̄ ex cerebro est hāc epilēsiam nimius capitis dolor cū grauitate ꝛ visus tenebrositas ꝛ sensus malitia. audit odorat ꝛ gust. Que si ex flegmate fit corpus repletū ē ꝛ plenū: color ad albū subinclinat: fuitq; eius affectēs regimen refrigerās humectās ꝛ gñans flegma. Et si ex colera fit nigra corpus patiētis gracile est. color ad nigrū vergēs: fuitq; quo vsus est regim̄ desiccās ꝛ colerā generās nigrā. Quibꝰ autē epilēsia pp stomaci os accidit ex vaporibꝰ fit flegmaticis aut melācolicis q̄ ad caput ascendētes cerebri replēt vētriclos ꝛ opilāt. quā epilensie speciem ozis stōi precedit districtio sub uersio cordis palpitatio: puncture: magis aūt si prandiū differatur aut paucū sit. Et cū accessio patiētibus fit subito in terrā ruunt: ꝛ aliq̄n defectꝰ precedit: nōnunꝯ clamores attollunt accessiōis articulo: ꝛ aliquotiēs nō ruunt in terrā: sed aut deficiūt aut tristātur: ꝛ ex eorū ore saliue defluūt. ¶ Que ꝓpter alium fit epilensia mēbrū ex malis oritur a mēbro illo ascēdeutibus ad cerebrū frigidis vaporibus quēadmodum in manuz ꝛ pedū digitorūq; est videre passiōibus: in colica quoq; ꝛ matricū passiōe: sicut ꝛ ex stomaci ore vapoꝝ fit ascēsus. Accidit autē hoc nōnullis mulierum duz pregnantes sunt ꝛ in partu recedit. Nōnunꝯ etiam passio hec ex scorpij accidit percussione cum nerno incidit. Et ab huiusmodi causis q̄ fit epilepsie sunt signa: quoniā vapores sentit frigidos patiens a mēbro ascendētes in quo humor est ante accessionis horam: ꝛ a mēbro ad mēbrum ad cerebrū perueniant: ꝛ iā tunc

decidit: vnde ꝛ hui⁹ passiois dñi añcedūt: ꝛ accessiois epilēsie horā añnūtiāt pauloante: eo ꝙ hec ꝓsentiāt. ¶Que ꝯo ex spasmo accidit epilēsia ceteris peior ē spēbus ꝛ letalior: ꝛ ex ois fit corpis spasmo cū vētriculi replenk cerebri: oēsq; nerui supfluitatib⁹: fitq; actiōib⁹ nobiliū mēbroꝝ nocumētū: magis aūt regentibus corp⁹. Est a ūt quēadmodū dixim⁹ aut ex grosso hūore q̄ neruos distendit in latū vñ spasm⁹ fit illis: atq; ad suas ꝯiunk origines tōcq; hō in terra ruit ꝛ turbat. Est aūt hui⁹habitudo hois hac in spē apopleticoꝝ prima. Et attēde epilensie passionem añq; fiat ꝓcedere anhelit⁹ malitia. obliuio. cephalea. capitis repletio ꝛ varia icōmoda. ¶Que vt roborata est ꝓpria hz signa: sz oib⁹ ei⁹ diuersitatibus cōia. spumā in ore ꝛ turbationē. Et spume cā est nā q̄ humorē facietē hic pellit. Turbatio ꝯo fit expellētis a motu ꝯtutis q̄ humorē ꝓpulsat nociuū. Que alijs q̄dā fiūt alijs non. Casus ꝛ vociferatio. lingue masticatio. vine effusio ac egōnis ꝓter volūtatē ꝛ nōnullis aliquotiens spma emittit. Significat aūt passio hec ꝛ manifesta fit: si patiens vino myrra ca priq; cornu vaporet: deinde illi capre epar assum ꝛ ei⁹ olfaciat odorē. Fuit etem in terrā ꝛ q̄dā q̄ dixim⁹ manifestank in eo signa. Tradūt medicoꝝ q̄dā: qm si patiēs ouis pelle cū recēs excoriat supinu olut⁹ aq̄ imergat statiz epileptic⁹ fit. Quāp̄res aūt passiois hui⁹ dñi circuit⁹ moriunk tpe ꝓp difficultatē q̄ ea hora illis accīt accītiū. Accit aūt passio hec marime pueris post quos a morbo surgētib⁹ ꝛ iuuenib⁹: parū āt grādioribꝰ ꝛ senib⁹: eo ꝙ ipsorū sicca sunt mēbra. Accit ꝯo ꝓueris duabus de cāis. ꝓma est ꝓpōnis humiditas cerebri eoꝝ nāliter. scōa regis malitia. Et si male cōplexiōis nālis cā fiat. ꝓmo post ꝓt⁹ accit tps: ꝛ si ex malo regie fit deiceps. Impole aūt est hāc sanari si post pilozꝝ in pene ꝓductionez fiat pubertatē. s. in puerītie aūt tpe multi eorū si vt opz medela adhibeat hac sanātur a passiōe ꝛ ab ea saluank sicut hypocras ait in aphorismoꝝ libro. Epilie q̄buscūq; añ pilorū in pene ꝓductionē fiūt etatis regiōis ꝛ regiminis imutatiōe curank: q̄b⁹ aūt post. xxv. annos cū eis moriunk. Que ꝯo ꝓcessio ꝛ passio ꝛ ipsa q̄qz ex humore fit ſfatico ꝛ nōnūcq; ebrijs fit passio hec: ꝛ q̄b⁹ mala est digō ꝛ multiplicāti comestionē marime grossoꝝ ciboꝝ exercitiū minuēti ac balneū. Est aūt hec passionū vna q̄ obstupefactionē ꝓcedit ꝛ paliſiz ac apoplexiā ꝛ epilīā: nōcq; in ei⁹ ꝙputatiōe negligētiā. Et nō opz aut fallatiā eē cū in homie appuerit. Que ꝯo hāc sigt passionē signa ꝙ hō suo aspicit in somno tāq; aliq̄d grane sup ipm cadere ꝛ opprimi se illo: aut q̄si hoiez suffocātē ipm: seq; vociferari velle ꝛ vocē ei⁹ nō exaudiri: ꝛ nonnunq; accidit vt hoiem se cum coire volentem videat.

¶Capi. vij. de melia ꝛ canina ꝛ amore cāisq; eoꝝ ꝛ signis.

Melancolia nigra animi ēxtusio sine febre: q̄ aut ꝓp cerebri fit passiōez ipi⁹ aut ex ei⁹ cū mēbris aliꝭ q̄nis in passiōe ꝓparticipāti. Et q̄ ex ipsius cerebri fit passiōe ex nigri colici humoris coadunatiōe est q̄ in ipo nascit aut ad ipsum ab hui⁹ passiois stō ascēdit: coadunāt q̄q; in eo paulatim: fitq; eiusmodi res manifesta: cū q̄ isunt adurunk hūores: vñ aia turbat ꝛ cogitatio iminuit. Que aūt ꝓparticipatiōis fit cā cerebri cū aliꝭ mēbris: q̄dā ex vaporib⁹ ꝛ nigrz fit hūoꝝ q̄ a stō ad cerebrū ascēdūt ab hūoribꝰ q̄ in ipso exurunk ꝛ locis q̄ hypocundrijs subsunt dicit passio hec ascēdens. Quedā ab his fit qui ex oi corpe ad ipm ascēdunt aduſtis hūoribꝰ. Nōnūcq; aūt passio hec ex timore ouit ꝛ tristitia. Et cōia oib⁹ q̄ desipiētiā patiunt nigra signa sunt tristitia. timor. opinio mala. ꝛ q̄dē q̄b⁹ accit mortē timēt: q̄dā desidrāt: q̄dā risum multiplicāt: nōnulli fletū: ꝛ alii qui seipos abnegāt ꝛ se nō eē dicūt q̄dā vasse eē fictile arbitrank: tōcq; ne frangank precauēt. Alij irrōnaliū aliq̄s eē se aialiū putant: ꝛ aialis illi⁹ voce clamāt. Alij vates se ꝓdicāt ꝛ futura se ꝓdicere dicūt. Que ꝯo cuicq; ꝓpria sūt hui⁹ passiōis diuersitati signa sic itellige. Que ex humoribus fit nigris in cerebro aduſtis signum habet mentis confusionem: garrulitatis multitudinem sollicitudinem curaz tristitiam. timorem et formidinem. fantasias malas ꝛ imaginationes ac similia. Et que ꝓpter stomacum que ascendens vocatur passio ꝛ inflās: acerbū hz ructatū ꝛ fumosuz digestiōis paucitatē ꝛ multā excreationē: ꝛ patiēs sub hy pocū drijs inuenit dolorē. adustionem. iflāmationē. distensionem rugitus. itidemq; iter scapulas: accidūt q̄ signa hec patiēti post horā ꝛ aliquādo post hec dolor tumultuatvē tris nec mitigatur donec ciborum compleat digestio. ¶Oritur autem passio hec marime cuz in pene pili ꝓducunk: ꝛ deinceps ꝓlirior fit illis. Que autem ex vaporibus ad cerebrū ascendentibus oritur ab omni corpe q̄ quidē ex sanguine fit significatur. ꝙ que mentis fit alienatio cū risu est ꝛ letitia: patiēsq; corp⁹ ad matiē declinat ꝛ color ad rubozem: ꝛ multi in corpe eius sunt pili. ꝛ in pectore marime large sunt ei⁹ vene: oculi rubei: in pulsu magnitudo est ꝛ modica celeritas. Et si inuenilis illi ē etas ꝛ ꝙ ꝓcessit calefaciēs regimē ꝛ hūectans vt carnium multarum comestio ꝛ dactilorum ac dulciū. dulcis potatio vini grossi. si hec fuerint certius erit signum passionem hanc

ex sanguis in corpe copia factã. Sic quocz si suo iuenit in corpe grauitatẽ ꝛ segnitiẽ:ꝛ ẽ patiẽs cui sanguis assueta sit emissio ꝓ anũ ac intercisa sit. Aut si mulier est ꝛ eiꝰ ãputata sunt mẽstrua firmiꝰ erit signũ passionẽ ex sanguis ortã copia. ¶Qõ si qui in corpe ẽ humor coleric⁹ est:signa hz isaniã.ꝙturbationẽ ꝛ mẽtis ꝛfusionẽ.vociferationẽ.turbatiõis multitudinẽ:vigilias.ꝺetis paucitatẽ.ire copiã. acumẽ calorẽcz tactꝰ corpis sine febre.cũ corpis exilitate ꝛ siccitate:turbationẽ oculoꝝ.ꝛtãcz fere ituitũ ꝛ coloris citrinitatis. Et si eiusmodi patiẽs iuenis est ꝛ ꝓpꝺo nãlis calida ipsecz nã acutꝰ ꝛ celeris sermõis ꝛ ꝙ ꝓcesserit regimen acutũ calidũ ꝛ siccũ vt alioꝝ eius cepaꝝ ꝛ piperis:olerũcz pũgẽtiũ laboris multitudo et ire ieiunioꝝ copia cibi iminutio:veteris ꝛ calidi vini potatio q̃cz huic sikia sunt regimini firmissimũ fiet signũ passionẽ hãc ex cola adusta in corpe ortã ꝛ q̃ diximus accẽtia maiora erũt ꝛ grauiora inueniri. Si aũt q̃ in corpe humor est cola est nigra q̃ eiusmodi patiẽ multe erit tristitie cogitatiõis timoris luctꝰ ꝛ malaꝝ phãtasiaꝝ solitudinisꝙ amatoꝝ. Et oia q̃ diximus ꝺesipiẽtie nigre signa cõia.hac sũt in spẽ passionis q̃ scit fit ex cola nigra sine in capite seu in toto sit corpe humor maximeqꝫtimor ꝛ suspitio sunt nãcz huic adherẽtia passiõi accidẽtia ꝓp hũoris nigredinẽ ꝛ tenebrositatis ab eo introductionẽ mẽtis ac aie turbationez. his sigtur hec passio signis ꝛ cãe eiꝰ. Ait aũt in epidimiaꝝ sermõe scõ hypocras:qm̃ cuiꝰ est cordis ꝓpꝺo cala ꝛ sicca ꝛ cerebri hũida facile in ꝺesipiẽtiã cadit nigrã eo ꝙ cola in eo ꝺñet rubea vsqꝫ inuẽtutis ꝓplemẽtũ ad quaz cũ puenerit etatẽ cola erurit rubea ꝛ fit nigra Cerebri aũt ꝓpꝺo cũ sit frida ꝛ hũida enervata est ipsum em̃ in nã sua fridũ est ꝛ humidũ augeꝫcz hoc eo ꝙ exnãm sit egressuz in frigꝰ ꝛ humiditatẽ enervaꝫcz ꝛ debilitaꝫ vapoꝛescz suscipit nigros q̃ ad ipsum a corpe emittunt. Obtenebraꝫ itaqꝫ ꝛ ei timoꝛ ꝛ suspitio ꝛ tristitia ꝺñant:q̃ ꝺesipiẽtiã sequũt nigrã duo accidentia. Jõ ergo in afozismoꝝ libro ait hypocras. Cui timoꝛ ꝛ tristitia lõgo accñt tpe passionẽ hz melãcolicã. Fit aũt passio hec autũni tpibꝰ marime. De canina melica. Est ꝛ melãcolia q̃dã q̃ canina vocaꝫ qua patiẽs gallis assimulaꝫ:ꝛ eoꝝ vociferaꝫ clamoribꝰ sz ꝛ canibus sitẽscz illis emittit clamoꝛes ꝛ nocte ad sepulchra egredit:illic imoraꝫ ꝺõec illucescat. Huiꝰ signa sunt ꝙ patiẽs coloris ẽ crocei oculi eiꝰ tenebroꝛi sicci in ꝓcauo positi:ꝺẽtes eiꝰ ꝛ os sicci ꝛ saline exptes sitis illi multa ẽ in pedibus emissiões illi ꝓducunt ꝛ vlcera iticẽcz in facie. Offendit etem̃ plimũ ꝛ sup faciẽ cadit:vident in eius crurib⁹ macule canis moꝛsus. Et ipossibiliũ est hãc hñtẽ curari passionẽ. Et sciẽdũ passiões hmõi a patrib⁹ heredi-

tate trãsire. ¶De amoꝛe. Amoꝛ aũt ẽ anime sollicitudo in id q̃ amaꝫ ꝛ cogitatiõis i idipz pseuerantia. Cuiꝰ signa sunt oculoꝝ pfundatio:ꝛ eoꝝ motꝰ nimiꝰ ac palpebraꝝ:lachrimarũ paucitas:ꝛ est in illis cõfractio ꝛ quasi qꝺã decoꝛ totiusqꝫ corpis mẽbroꝝ imutatio et maties ꝓter oculos:ipsi nãcz nõ extennãtur. Hoꝝ pulsus iꝺẽ est qui ꝛ curã patiẽtiuz:nisi ꝙ qñ res ad memoriã ꝺucit amata ab habitudine imutaꝫ naturali variaꝫcz ꝛ turbaꝫ. hec est passionũ q̃ in cerebꝛo fiũt assignatio causecz ꝛ signa singulaꝝ. Et attẽde qm̃ q̃ diximꝰ signa:ynãquãcz significare passionũ.quedaz quiꝺẽ ꝺuabꝰ sunt passiõibus cõia:aut tribus vt mẽtis cõfusio ꝛ alienatio ꝓpheneticis ꝛ maniacis ac ꝺesipiẽtiã hñtibꝰ nigrã:ꝛ vt obstupefactio q̃ in lithargo fit:ꝛ obstupefactiõe peruigil q̃ cuma vocaꝫ. Quedã aũt singulis q̃busdã ꝓpria sunt vt tristitia ꝛ timoꝛ que ꝺesipientiam tantum significant nigram:spuma epilepsiam. Non oportet itaqꝫ te nimiũ in signis confidere communibus sed propria illis adũcias signa. Sic enim certus que sit passio fies.

¶Capitulum.viij.ꝺe nuche passionibus.ꝛ primo de ꝺormitatione enervatione epilepsia paralisi oꝛ totiusqꝫ corporis causisqꝫ ꝛ signis.

Qꝺe autem nucha fiũt passiões ꝛ q̃ ab ea ouũtur nervi quinqꝫ sunt spẽs enervatio ꝛ q̃ epilepsia vocaꝫ passio ꝺormitatio spasmꝰ tremoꝛ gibbositas. Enervatio fit si opilatio aliquo fiat in nervo qui ad cõpiam puenit mẽbrũ eius in ꝓncipijs monẽscz phibeꝫ pertrãsire ad mẽbrũ virtus vnde enervatur ꝛ sensum pꝺit ac motum. Et si est opilatio hec in olum nervoꝝ ꝓncipio oꝝ fit totiꝰ corporis mẽbroꝝ sensus ꝛ motꝰ cessatio cũ nocumẽtis actionũ gubernãtiũ:vocaꝫcz eiusmodi passio epilepsia:hic aũt ex flegmate fit frigiꝺo cerebri repleti ventriculos. Qõ si opilatio hec in latere fiat vnoꝛ illiꝰ lateris fit enervatio cũ latere faciei ꝛ vocaꝫ paralisis ꝛ cõtoꝛsio simul.i.euulsio. Et si in nuche ꝓncipijs accidat enervatio fit ꝛ sine facie. Et si altero i nuche latere:eius lateris fit mẽbroꝝ enervatio. Qõ si in nervoꝝ fiat ꝓncipijs qui ad lacertoꝝ poꝛriguñ faciei ꝛ altero tm̃ in latere eius faciei lateris fit enervatio que est cõtoꝛsio. Accidit aũt cõtoꝛsio faciei ex enervatiõe ꝛ spasmo simul enervaꝫ etem̃ alteriꝰ maxille lacertus et spasmꝰ fit alteri. Et si opilatio in nervoꝝ ꝓncipijs q̃ ad gutt tẽꝺũt accidat vocis fit ãputatio. Et si in neruis q̃ ad lacertos poꝛriguntur pectoꝛis ãputatio fit anhelitꝰ:ꝛ si in neruis q̃ ad lacertos ꝓtẽꝺunt vesice vrine sequit ꝓter velle emissio:sic q̃z ꝛ si i neruis q̃ ad ani mittũ

tur lacertos

tur lacertos egestionis fit extra voluntatem exitus. Sic ꝛ in oibus iudicādū est mēbris si oppilo in neruoꝝ fiat principiꝰ qui ad vniꝰ cuius eoꝝ dirigunt lacertos: eneruat etenim mēbrū illud ꝛ ipsius cessant ꝛ motus ꝛ sensus. ¶Oppilo aūt hac accidit in passione: aut ex humore grosso aut ex oppressione. Et si oppssio aut ex ligatione accidit aut nuche aposte mate: aut certe qō suo monetur ꝛ cecidit loco osse neruosq; oppzimēte. Accidit aūt enervatio: ex nerui qui ad illud mittit mēbrū incisione ꝛ cōtritione si per latū fiat incisio: que etiā non curat. Si autē per longū potrigit incisio mēbro nocumētū nō accidit. Refert autē. H. qm̄ passio hec grandioribus maxime fit si eorum capita humoribus repleta sint frigidis. cū. n. repente fit illis: aut calor aut frigus fortē eiusmodi liquefiunt humores ꝛ ad locū oꝛtus ferunt neruoꝝ. maxime autē hoc accidit cui nerui debiles sunt: natura cuius ꝓo fortes sunt parū ꝓtingit. Et q̄ eneruationē signi sciāt mēbri signa manifesta sunt ex ipsiꝰ enervatione ꝛ fluxu: motusq; ipsius ꝛ sensus cessatione. Et si oppilatio hec ex humore cōtingit flegmatico sine exteriori fit causa. Et si oppilatio ex oppressione fiat significat ea q̄ primuꝫ mēbri facta est molestia ꝛ granitate. Et si nerui facta est incisio aut ꝓtritio scitur qm̄ pcussio aut sup neruoꝝ locū casus pcessit q̄ mēbrū monebāt. Fit aūt enervatio ex mēbri quo q; eunlsione sua a cōcatenatiōe et disgregatione hūiditatis viscose cā que ligamenta infundit et lubricum facit os suoq; educit loco. Aliq̄ ār eiusmodi res materiei q̄ a membris depellitur nobilibꝰ fit cā: aliisq; prout tanq; cōpressiōe alioꝝ cū aliis cretico mō: et in morbōrū terminationibꝰ quēadmodū cū acuti finiunt morbi vt phrenesis ꝛ mania enervatio accidit mēbroꝝ. Accidit aūt sepius in colica passione et enervatio ꝛ quoꝝdā mēbroꝝ num eunlsio: cū morbus cretico finitur modo: cum natura superfluitates a ꝓfundo ꝓpellet corpis ad extremitates: vidi nōnullos colicā patientes graue: ꝛ difficilis nocumenti quoꝝ vtrūq; eunlsum est genu: quoꝝdā aūt et genu vnuꝫ et ancha: vidi et cuiꝰ scapule motus oino cessauit: ſz sensus erat bonꝰ. Sic ꝛ suo paulus refert libro: q; suo multis acciderit colicꝰ dolor tpe ꝛ q; saluabant eoꝝ extremoꝝ enervatiōe sensusq; tñ eoꝝ nō cessaret. Que aūt epilliavocatur passio signa hz: q; q̄ eā patitur supinus exposit⁹ est voce carēs ꝛ motu ac sensu voluntario: ꝓtēditq; hāc capitis dolor passionē granis: organicaꝝ repletio: vertigo: obscuritas visus: extremoꝝ frigꝰ ac titillatio corpis totius motꝰ granitas: dētiū fremitꝰ sōni tpe: vrina ad nigredinē declinat ꝛ est i ea suico silis ꝛ squamis hypostasis. Maxie aūt passio hec senibꝰ accit: ꝛ fride ac hūide cōplonis viris: ꝛ assuefacienti grossuꝫ ac flegma gnans regimē. Si aūt passio hec iuueni accidat i calis tpibꝰ quasi ipolium ē egrotū curari: peioꝝq; patiētium hāc passionē hītudo cuiꝰ āhelitꝰ malꝰ est: variusq; ꝛ ex varietatis magnitudine ūputatꝰ. ¶Eunlsiōis aūt signa sūt q; aliq̄ ossis augmētū qō disgregatōis trabat foueā suo egressuꝫ ē loco ꝛ inenies ipō tactu abinnicē diuisū. Et sciēdū ē enervatiōez cū eunlsiōe ꝛ spasmo cōponi q̄busdā i hoibꝰ intm̄ vt i eoꝝ q̄busdā mēbris enervatiōez videas ꝛ eunlsiōez: q̄daꝫ spasmata ad suā temere origine. Et nōnunq; mēbrū vidi eunlsū i q̄ erat spasmꝰ ꝛ tremoꝝ ſz nō in hoie. Opz itaq; diligētꝰ hec oia ꝑspisce re: q̄ hmōi patiētes recte admīstres. ¶Paralisis aūt faciei signa sūt ipsiꝰ ꝓtorsio ꝛ carnis q̄ i maxilla est in latus alterū retractio: fit autez cū mouēs ꝓhibet ꝑtus ad lacertos trāsire faciei ꝛ oculoꝝ. Accit aūt ꝛ ꝓtorsio hec ex spasmo alteriꝰ maxille ꝛ retrahiturq; sana in seipam maxilla: cuiꝰ signa sūtq; eger oculū q̄ i sano est latere claudere neqt. Si eteñ oculos vt claudat ꝓcepis: oculꝰ q̄ in latere est sinistro remanet aptus. hocq; ppt palpebre vel; inferioris lacerti ad inferiora retractionē. Qō si insuffla re illi ꝓcepis flatū hunc exire: ab oris videbis latere eo q; maxille in alterā ptē retrahat lacertus. Oium aūt enervatiōez signa manifesta sunt ꝛ patiētia ex sensus cessatiōe ꝛ motus volūtarij. q̄ ei⁹ erat mēbri. Dormitatio ꝓo ex causis fit q̄ ꝛ enervationē facit: oppilatiōibus ſ. nisi q; i enervatiōe fortes: i dormitatōe debiles sunt. vñ ꝛ i enervatiōe sensus fit ꝛ motus cessatio. dormitatiōez aūt q̄ patiūtur ꝛ sentiūt ꝛ monent q̄busdā ꝛ motu et sensu. Accidit ēt dormitatio ex mala cōplone q̄ neruū spissate ꝛ egregat eius partes. Fitq; abinde oppilatio pua: puaqz atalis virꝰ q̄ ad mēbrū p eū mittit ē ꝛtitas: debilisq;. nec eq̄t mittit hec eadē. Aliq̄ aūt ex frigoris obuia fit grauis aut nimis quare nerui quodā mō densant et simile q̄d accidit. Fit etiā dormitatio ex neruoꝝ cōpressiōe quēadmodū cū q̄s mēbro alicui innititur. aut ligatiōis difficultate. et nōnūq; ex vētositate q̄ spōdilib⁹ ꝓcludit ꝛ nuchā oppmit Fitq; abinde oppilatio ꝛtutē ꝓhibēs mouētē p neruos ad mēbrū trāsire. Est aūt dormtatiōis signū q; hō ipo sentit i mēbro tanq; formicariū motū ꝛ irrigiōes inocētes cū morꝰ difficꝛtate ꝛ sensus malitia quēadmodū sepiꝰ pedibus videmꝰ accidere illiꝰ q̄ diutiꝰ sederit. aut iom aliq̄d oppsserit. aut pcussio eius in aliq̄ membrum ceciderit.

¶Capm̄. ix. de spasmo q̄ ex repletione fit causisq; eius et signis.

Spasmus autē mēbri est patiētz abscinia

tio ⁊ in longo iminutio a naturali quãtitate: hocꝫ aut in toto fit corpore: ⁊ vocat tetanus atꝫ hoc vt mẽbrũ ab vtrocꝫ equaliter distendatur latere. fitꝫ rectũ. ⁊ in nullam declinat oĩo partẽ: ⁊ spasmus qui nõ extendit ex membri in vtrũꝫ latus distẽsiõe. ¶ Tetanus qui ex actis fit morbis. aut in anterioribus tm̃ est ⁊ vocat anterior spasmus. Hocꝫ fit cum passio in lacertis est posterioribus: aut in membris posterioribus ⁊ vocat posterior spasmus qui ex passione lacertorũ fit anteriorũ: aut in quibusdam sine alijs mẽbris: hocꝫ cum passio in ipsius fit mẽbri lacertis ⁊ neruis. ¶ Omniũ aũt hax origo diuersitatũ aut ex repletione est: aut ex euacuatiõe: aut frigida mala cõplexiõe: aut ex calido certe apostemate qõ in nervis fit. Et qui ex repletione. fit cum nerui superfluitatib⁹ replẽtur malis hũidis ⁊ flegmaticis quibus hũectantur ⁊ in latum distẽdunt: ⁊ a sua iminuunt lõgitudine. Quare lacertus ille ad quẽ hic mittebatur neruus cõtrahitur ad sue originis partem ⁊ mẽbrũ curtatur quẽadmodũ vasis que ex corijs fiũt accidit: cum amplius ꝯ capere possint ⁊ dilatẽtur farciuntur. Extenduntur eñ in latũ ⁊ eoꝝ breuiatur longum. Maxime autẽ hec spasmi spẽs pueris accidit puis qui grosso nutriunt lacte. Accidit etiã illis ciboꝝ qui ponriguntur multitudine sine cautela ⁊ neruoꝝ debilitatis eã ac mollitiei ⁊ distẽsionis facilitate: iõꝫ ⁊ eoꝝ facilior est curatio. Et que spasmũ p̃cedit significatio in pueris: acuta est febris ⁊ cõtinua vigilie. vẽtris siccitas. coloris citritas. lingue nigredo. saline deſiccatio. ⁊ cutis distensio. In viris aũt qñ eoꝝ membra fortiora sũt ⁊ plurime siccitatis parũ illis ex repletione fit spasmus: ⁊ si cõtigerit facile nõ est curari. Et huiꝰ spasmi speciei signũ est ꝙ repẽte ozik ⁊ ꝙ regimen repletionẽ faciens precessit: vt ciboꝝ multitudo ⁊ potũ grossoꝝ: otiũꝫ ⁊ labꝝ dimissio ⁊ balnei: aut eiꝰ post cibũ frequẽtatio. Nõnũꝫ ãt post ebrietatẽ fit cũvini multiplicat: homo potum. Ait aũt in aphorismoꝝ libro hypocras. Siquis spasmũ patitur ⁊ febris supuenerit quartana: spasmus recedit. Hec etenim passio ex humoris est putredine grossi colerici et caloris eius granitate. Qui si putruerit ⁊ caleſiat dissoluit a neruis ⁊ ab eis cõsumit. Et attẽde qñ passiones hee. s. paralisis ⁊ facies contorsio. Apoplexia spasmus ex repletiõe: peiores sunt ⁊ vehemẽtiores tũc cũ inuenibus ⁊ pueris estate fiunt. Que etem̃ has faciunt passiones cause complexionibus eorum minime conueniunt minus autem male sunt ⁊ debiliores que senibus ⁊ hieme fiũt propter harum passionum eorum complexionibus ⁊ tẽporis conuenientiam.

¶ Caplm. x. de spasmo qui ex inanitione fit.

Qui vero ex inanitiõe fit spasmus aut ex ẽsiccatione oriũ nernoꝝ qui ea de cã reducũtur r retrahuntꝫ se cũ quibus cõtinuatur lacertos in ipsoꝝ ortũ: abreuiatur ꝫ ea de causa mẽbrumꝫ quẽadmodũ corrigijs videmꝰ fieri ⁊ pilis cũ igni prie fiũt reductionẽ ⁊ cithare cordis: si in aere ponãtur calido i curtationẽ. ¶ Significat aũt hec spasmi species enacuatiõibus q̃ passionẽ p̃ceſerint vt inmoderata solutione: aut sanguinis fluxu a mulieribꝰ ⁊ ab alijs p vulnera sanguinisꝫ a naribus fluxu: alijsꝫ hmõi cãis desiccatibꝰ q̃lis ẽ labor: vigilie longiores coitꝰ acuta febris cansom: hec aũt spasmi deteriores ẽ ꝯ q̃ ex repletiõe fit spẽs. Nõ accidit aũt hec semel ⁊ tota simul ⁊ paulatim ⁊ p incremẽta. Ait aũt de spasmo hypocras i aphorismoꝝ libro. Meliꝰ febrẽ in spasmo fieri ꝯ spasmũ in febre. Qõ iõ dictũ ẽ qm̃ febris si post spasmũ fiat q̃ ex repletione ⁊ humiditate humoꝝ subtiliat ⁊ dissoluit: hũiditatẽꝫ caloris desiccat granitate: ⁊ p eã passiõis fit sanatio. Cũ aũt spasmꝰ post febrez fit cã siccitatis ẽ: ⁊ humiditatis cõsumptiõe ⁊ caloris febris magnitudine. Et hec spasmi spẽs pria peior est: ⁊ maxieqz spasmꝰ hic fit i febribꝰ q̃ ex cerebri fiũt apostemate. Ait aũt Galẽ oĩs qui post febrẽ fit spasmus malus: ⁊ cũ post febrẽ fit aduſtã q̃ diuturnior fuit. ¶ Qui aũt ex mala cõplexiõe frigida fit spasmꝰ: aut ab interioribꝰ fit vt hũore frido q̃ corpis cõgelat lacertos: ⁊ eoꝝ densat ptes ⁊ ꝙgregat vñ et spasmꝰ, oriẽ: aut ab exterioribꝰ vt ex magno frigore aeris vel nimis q̃ lacerti congelant corporis ⁊ eorũ spissant pres: vñ et reducunt ac breuiãtur: vocaturꝫ huiusmodi spasmi species congelatio lacertorum. Dicit autem congelatio esse lacertorum coagulatio qui in spine sunt spondilibus. Sed ⁊ aliquando lacertorum fit coagulatione qui in colli spondilibꝰ sunt. Hec species cum in membris est anterioribus congelatio dicitur anterior: ⁊ cuz in posterioribus posterior vocatur. Cum autẽ in oĩ est corpore absolute congellatio dicitur lacertorum. ¶ Que autem significant congellationem signa sunt hec. facies infirmi ad ruborẽ declinat aut virorem vel liuorem: oculi foris prorũpunt: ⁊ maiores ꝯ ante fuerant videntur: videturꝫ tanꝯ ridens eger: corpus eius plurimum distenditur: adinuicem digiti percutiuntur ⁊ reducuntur: fitꝫ illi pernigilatio ⁊ vine durities. nature siccitas: ⁊ aliqñ paruz ⁊ paulatim quiddam sanguini simile mingit. Accidit autem illi in modi principio singultatio ⁊ capitis doloroꝝ ⁊ spine. nõnunꝯ autẽ quibusdã eoꝝ tremor ⁊ a lectis spasmi cã q̃ in illis est de cidũt. Timeꝫ vero huiꝰ passiõis ⁊ tetani dominis moꝝ vlqz in quartã diẽ: quã ꝛ

trāsierint declinat passio ꝛ facile curat. ¶Qui autē apatis cā calidi fit spasm⁹ qō in neruis ozik neruos cōtrahit cū ad cerebrū vsqꝫ a neruis passio plata sit. ideoqꝫ cerebrū inmescit ꝛ ad eius peruenit egritudo ventriculos.

¶Cap. xj. de trēore ꝛ titillatiōe cāis ꝛ signis.

TRemor aūt ex mouētis debilitate fit ꝑtutis q̄ in mēbro ē tremēti. hec debilitas aut ab interioꝛib⁹ fit ex mala cōplone frigida quēadmodū senib⁹ accidit ꝛ fridissimā bibēti aquā aut i ea loto: quiqꝫ vinū imoderate bibit: qm̄ eī imoderat⁹ potus cōplonē refrigerat ꝛ debilitat virtutē. Aut ex opilone q̄ ex grossis fit humoꝛib⁹ aviscosis mouēsqꝫ phibet virt⁹ p neruos optie trāsire: ideoqꝫ ꝛ motus debilitat mēbri: aut ex hūoꝛe q̄ lacertis imergit ipis: iōqꝫ cū monēs mēbrū illō ad supioꝛa vult mouere ꝛ tollere sua humoꝛ grauitate demittit ꝛ deponit: duoqꝫ abinde fiunt mot⁹ ꝑtrarij vno vocati nole: tremoꝛ qꝫ dicūtur. Accit autē tremoꝛ ei ex inanitōe: ꝛ oīa accītia q̄ ꝑtutē debilitāt tremoꝛē excitāt ¶Que ro ab exterioꝛib⁹ sunt cause: vt tristitia. ira. tioꝛ. q̄ aut ex aīali fiūt corrūpēti: quēadmodū q̄ leonē viderit aut serpentes magnos: aut ex ptāte ꝛ principe. Aut sup ardua ꝛ ꝓcipitia statiōe loca. ¶Sūt aūt passiōis hui⁹ signa ex mēbri motu qō tremit mānifesta. ¶Titillatio ex vētositate fit grossa ꝛ vaporosa: cuius significatio ē q̄ marie fieri titillatiōes infridissimis videm⁹ tpib⁹ coꝛpib⁹ fridis ꝛ flegmatiqꝫ ꝛ his q̄ aqua lauātur frigida ac similibus.

¶Caplm. xij. de gibbositate cāisqꝫ ꝛ signis.

GIbbus aūt ab anteriozibus ē ꝛ fit ex alicui⁹ spine spōdilij in anteriozā motu. Aut a posterioꝛib⁹ q̄ ex alicui⁹ spōdilis in posteriozā secessione fit. Aliqñ aūt spōdilis in alterꝫ recedit latꝰ ꝛ cōplicatio vocāt. Spōdilis aūt a loco secessus suo aut ab interioꝛib⁹ fit causis aut ab exterioꝛib⁹. Et interiores cāe sūt vt grossus ꝛ viscosus hūoꝛ q̄ nuchā extēdit ꝛ ligamēta ifundēs spōdilij lubrica facit: vñ spōdil⁹ suo euellit loco ꝛ pellit. Et vt apa calidus qō in lacertis fit spōdilib⁹ vicinis: vñ spōdilis opprimitur ꝛ suo euellit loco: aut ex vētositate fit q̄ iteri⁹ ꝓcludit spōdilib⁹ qꝫ pellit ꝛ loco emittit suo. ¶Ab exterioꝛib⁹ vero cāe: vt casus ꝓcussio ꝛ silia.

¶Gibbus aūt manifestus ē: nec eī idiget signi notitia. nisi q̄ ab apate fit: hūc etenī tussis ranhelitus sequit anguſtatio ac asma. Et sciēdū qm̄ cui gibb⁹ ꝓp pectoris fit apa ante pubertatē facile ꝛ cito moꝛit. Apa etenī qō in pectore fit: si ei oriat cui⁹ i augmēto sūt mēbra apa ꝝm auget: ꝛ pect⁹ icōmodi causa qō ex apate fit nō crescit: nec dilatat ꝛ coste nō magnificantur. Coꝛ aūt ꝛ pulmo crescūt angeturqꝫ in magnitudine. Que qñ ita sint pectus plurimū stringitur: eo q̄ coste crescendi vtilitate priuate sint ꝛ apostematis magnitudine ꝛ coꝛdis ac pulmonis. fit anhelitus ab inde malitia ꝛ difficultas pitꝫ patiēs. Ideo ita hypocras q̄bus inquit gibbus cū almate fit ꝛ tussi anteqꝫ pilos in pene ꝓducant pereūt. Spondiliū aūt patiētiū agnoscēs locū manu doꝛsi ptransiēs spōdiles ab eoꝛū principio vsqꝫ ad vltimū. Si manus tua sup spondilem cecidit eminētē. ꝛ q̄ medio egressus sit aut absconsus eo est in spondili passio. hec est que in cerebꝛo ꝛ ab eo oꝛientibus fiunt passionū causarūqꝫ ꝛ signoꝝ assignatio.

¶Capitulum. xiij. de passionibus membꝛoꝝ sensus. ꝛ primo de oculis.

QVe autē passiones in mēbris sunt sentiētib⁹ oculis. s. narib⁹ aurib⁹ ꝛ lingua hoc exponemus loco ab oculoꝝ sumētes passiōib⁹ exoꝛdiū. ¶Dico ergo qm̄ oculoꝝ passiōes aut i ꝓsolidanti fiūt tunica aut in cornea. aut in vuea. aut i humoꝛe engaidos. aut iter vueā ꝛ cristalleidon. aut i palpebris. aut i anglis oculoꝝ. aut i visus neruis. aut monētib⁹ oculi lacertis. vl pal pebris. aut venis certe q̄ ab opimēto cerebꝛi ad oculos tēdūt. Et q̄ i ꝓsolidāti fiūt passiōes obtalmis iflatio duricies. prurigo. sibila. tarsa. vngula. Obtalmia calꝫ ē apa qō i ꝓsolidāti fit cui⁹ tres sūt spēs. p⁹ ex mānifestis fit: cāis vt sole plurē fumo oꝛo calo ꝛ silib⁹ ꝛ ruboꝛ q̄ sine apate oculꝰ accit ꝛ cū q̄ fecerat āputata fuerit cā sedat ꝛ abit. hui⁹ signum lachryme. modicꝰ ruboꝛ ꝛ pauca adustio. Scōa ē turbatio q̄ oculꝰ accit magꝫ rubea qꝫ pria ꝛ magꝫ nocēs q̄ aut ab exterioꝛib⁹ fit cāis aliq̄ ꝑdictaꝝ. s. fꝛtioꝛi ꝛ robustioꝛi aut ab interioꝛi vt apate calo qō i ꝓsolidatiōis fit opimēto ex mānei calide ifluxu a cerebꝛo ad opimtū ꝓsolidās oculū debilitatꝫ mēbri cā. Et hui⁹ spēi q̄dā minie ꝗuis ē eiusqꝫ signū. qm̄ q̄ facit si amoueat cā sedat ꝛ cū ea ruboꝛ ē dolor. Quedā aūt difficil ꝛ ꝗuis. cui⁹ signa tūoꝛ ocli ꝛ dolor ac duricies lachryma ꝝ copia: ruboꝛ nimi⁹. vēaꝝ repletio fitqꝫ ex māe copia ꝛ caloꝛ magnitudie. Tertia aūt spēs difficilioꝛ ē 2ª ꝛ q̄ illā siḡnt accītia difficilioꝛa ꝛ maioꝛa ꝛ apa mai⁹ itm̄ vt palpebꝛe dꝫ itūescāt ꝛ ad exterioꝛa retoꝛqant difficil ill fiāt mot⁹ ocliqꝫ albū alti⁹ ē nigro. hᵉ ex mānē sāguee ē mltitudie. Inflatio ꝛ tūoꝛ q̄tuoꝛ ei⁹ sūt spēs. ꝓria subito accit ꝛ magꝫ estate senib⁹ cui signū ē coloꝛ albedo ꝛ accit ꝑmū i ocli angulo qsi ḡdā muscaꝝ vl culicū moꝛsura. Scōa iflatiōis spēs peioꝛ p⁹ ꝛ tūdioꝛ fridioꝛqꝫ quā si ꝑsseris digito ꝓfundat ꝛ digiti remāet i ea

vestigiū p horā cū q̄ aliq̄n lachrymę sunt: aliq̄n nō: sed paucus illā comittat dolor. ¶ Tertia fo spēs timorē hz maiorē ꝛ digit⁹ illi imergitur nisi q̄ eius nō remanet in ea vestigiū coloręq̄ eius q̄ ꝛ corpis: nec ē ei dolor. ¶ Quarta porro spēs apa hz grauius ꝛ maius intm̄ vt in oibus sit oculi ꝛ palpebrarū ptib⁹ apa ꝛ ad cilia vsq̄ ad genas extēdit. Est apa duę in quo nō pfundatur digit⁹ eiusq̄ color linidus: nec dolorē hz: maxie antē spēs hec in variola fit ꝛ obtalmia diuturna proprieq̄ in mulieribus. ¶ Duricies oculo accit oi ꝛ palpebris quā dolor comitat ꝛ rubor: motusq̄ difficultas ꝛ grauis cecitas ꝛ lippitudinis modice adunatio dura. Difficilisq̄ oculoꝝ cū a somno surgit patiens aptio. ¶ Purigīnis signa lachrymatio est salsa ꝛ subacida: q̄ oculū cōburit: ac purigo ꝛ rubor in oculoꝝ palpebris. ¶ Sibila aūt vena est q̄ sangnie repleť grosso acuturq̄ ꝛ rubet ingrossaturq̄ ꝛ sepi⁹ cū ea lachrymę sunt ac rubor ꝛ purigo: videbilisq̄ oculū tanq̄ si fumo sili opertus sit operimēto. ¶ Tarfa sanguis est q̄ ad cōsolidātē desinit: ex venaꝝ in q̄ est scissiōe: fitq̄ ex pcussiōe: hic āt aliq̄n de exeruptōe fit vulnerū. ¶ Ungula vero augmētū est neruosuz qō ex āgulo oritur magno ꝛ ptēditur donec ad oculi ferak nigrū ꝛ crescit vsq̄ dum pupilla opiatur ꝛ visuz phibet. Hę sunt q̄ consolidanti fiunt passiones.

De passionibus

que in cornea fiunt. Que āt in cornea fiūt passiōes sunt cancer. vlcera. sanies. pustula. acumē. ꝛ albedo. ¶ Cācer apa ē durum qō hac fit in tunica. qō cū orit simul cū eo fit grauis dolor ꝛ grauis punctura. q̄ ad tē pora vsq̄ perfertur. maxieq̄ cū monet. Accit aūt cū eo cephalea ꝛ appetit⁹ ciboꝝ defectio ꝛ ad oculū materia ō fluit pungēs: nec colirio patitur acutū. ¶ Vulnerū septez sunt spēs. q̄ꝝ quatuor in supficie fiunt: tria in ei⁹ profūdo. Et quatuor q̄ in superficie fiūt in colore p̄muz sile est fumo: ex oculi nigro partem sumens magnā. Scōm pfundius est primo sz minus colorq̄ eius magis albus q̄ primi. Tertiū in corona fit nigredinis: ꝛ partē sumit albi modicam: ꝛ qō sup albū est color ei⁹ rubeus ꝛ qō super nigrū colorīs ē albi. Sic ꝛ oia vlcera ꝛ pustule q̄cūq̄ in nigro sunt colorē hn̄t albū: q̄m sup corneā sunt: quecūq̄ vero in albo rubei. q̄m super cōsolidantez sunt. Quartū vuln⁹ in exteriorib⁹ est cornee tāq̄ furcule est simile. Que vero pfunda sunt tria vulnera. primuz q̄dez pfundū est ꝛ strictuz. Scōm largū ꝛ parū profundū. Tertiū sordidum est ꝛ multaruz verrucarum profundum: q⁹ si diuturnius sit oculi desiunt per ipsuz humiditates propter eaz que tunicis accidit comestionez. ¶ Pustula aut̄ ex humiditate fit que in squamis cornee adunanť tunice. Sunt aūt eius diuersitates multe ꝛ abinuicē varie in colore dolore ꝛ ꝙsequētia. In colore q̄dē q̄m alia nigra alia alba. In dolore q̄m aliā dolor nimi⁹ aliā comitat pauc⁹. In ꝙsequētia q̄m quādā salubria sequunť: quādā aūt incōmoda magna quib⁹ facilior est cecitas. Hec varietas aut ex mā ē aut ex loco. Ex mā q̄m aliq̄n multa est aliq̄n panca. aliq̄n acuta pūgēs aut subsalsa: aut io cūdi sapore: aliq̄n grossa. Varietas aūt ex ipsius loco q̄m pustula ipa q̄ꝝ post squamā fit p̄mā cornee q̄ꝝ post scōaz ꝛ nonūq̄ post tertiā. Et qō ex multa est mā subtili ꝛ acuta maioris est doloris ꝛ magis nocēs multitudo nāq̄ distēsionē facit acumē pūcturas. Et q̄ ex panca ē mā ꝛ grossa salubrior ē ꝛ minoris doloris. Et q̄ sub p̄ma ē squama min⁹ dolet eiusq̄ color niger nō em̄ idurescit iter visum ꝛ vuee nigredinē. Que post scōaz squamā iter vtrāq̄ media est habitudinem. Et pustulaꝝ salubrior q̄ in cornee est exteriorib⁹ a pupille declinās forāmine cū etem̄ cornea comedit aut eius aliq̄ scindit ps: modicū q̄dē ꝛ si pustula remanserit visus nō phibet neq̄ em̄ in ipso est foramie. Deterior oib⁹ pustula q̄ post tertiā fit squāmā ꝛ q̄ sup ipm̄ est foramen. Cum etem̄ cornea comedit tunica aut scindit ꝛ hec vsq̄ vueā mittunť vlceris remanet macula ꝛ visus ad foramē mitti phibet. ¶ Sanies post corneam fit aut ex vlcere aut ex cephalea aut ex obtalmia. Ex q̄dā q̄dē locū occupat paucū cornee ꝛ in figura vngule silis ē q̄dā aūt locū plūmū q̄ ꝛ p̄ma peior est. ¶ Acumē fit cum cornea scindit tunica ꝛ vuea: egreditur hocq̄ aut ex vlcerū fit ꝛ pustulaꝝ comestiōe aut cū illā q̄d vulnerat exteri⁹. Et acumis spēs sunt q̄tuor. Prima ē cū vnea ps acuit modica q̄ formice silis est capiti ꝛ mouseregū vocat: qō q̄ tuet pustulā. eē arbitrat. Differūt āt acumē ꝛ pustula cū acumis color idē ē ꝛ q̄ vuee. Si etem̄ vnea nig̃ sit ꝛ ipz nigrū ꝛ si vuea glauca aut media hoꝝ acumis sil⁹ ei⁹ qz radix alba colore. pustula āt ocli albo rubea ē aptiatio oculi comitat. Scōa acumis spēs magna ē vuee silis. Tertia ē vt acumē exalteť donec palpebras trāseat ꝛ ciliꝰ ꝓtinneť corrūpiqz ab eo oculꝰ. At vero q̄rta clauꝰ vocat hocq̄ fit cum acumē diuturniꝰ ē ꝛ psolidat sup illud cornee scissura capitiqz fit claui sile. ¶ Albedo autē oculoꝝ quā nos pannum vocamus quedam tenuis est in exterioribus cornee quedā grossa ꝛ profunda. Hę sunt passionum que cornee accidunt species.

De vuee

passionibus. Que autē vuee accidunt passiones sunt aut foraminis dilatatio aut eius arctatio. Foraminis dilatatio duob⁹ fit modis. p̄mus est ex ipso foramine. ꝛ scōs ex apate qō in vuea or-

tū ipsam distēdit: aut ex hūoris copia engaidos. Accidit aūt spēs hec mulieribꝰ maxime ꝛ pueris: ꝛ cui acciderit nihil oio videt aut certe visus eius debilis est vidēs res minores q̄s sint. Scōs aūt modꝰ aut de pcussiōe fit grauiaut de apate qō in vuea fit. ꝛ est morbꝰ calidꝰ Pupille ꝫo arctatio aut i tpe fit creatōis: aut ex tunice vuee eneruatiōe. Ostēdimꝰ aūt que huic accidūt tunice eneruatiōis cās cū de accidētiū dixim⁹ cāis: harū duaꝝ signa passionū sensui mānifesta sunt si patientē ad solē statueris solareqꝫ corpꝰ oculo opposuerit. Videbis etem qō in vuea ē foramē aut largiꝰ aut strictius q̄s expedit.

Passiones aūt q̄ inter tunicā vueā ꝛ hūorē fiūt christalleidon ē aqua ꝛ vapores a stō ascēdētes. Aqua ex hūiditate fit grossa q̄ in oculo coagulat inter humorē christalleidon ꝛ foramē vuee supuidentē: phibeturqꝫ spūs vidēs ab interioribus ad exteriora. Huius in p̄ncipio passionis signū est q̄ hō in cōspectu suoꝝ videt oculoꝝ tanq̄s culices aut muscas aut virgulas aut capillos: aut splendores. nisi q̄ accidētia hec ex passione fiūt q̄ in cerebro ꝛ q̄ in stomaci ore p vapoꝝ ipsiꝰ ad cerebrū ascēsuꝫ ꝛ oculos. Significat aūt eiusmodi res qm̄ cū ex stō est passio si intuearis oculi foramē videbis claruꝫ ꝛ mūdū nihil hns mixture ꝛ tpibus q̄busdā sedat: qnqꝫ augeꝫ qnqꝫ minuit. et est phātasia hec in vtrisqꝫ simul oculis. Accidit qꝫ q̄ eiusmodi ē hoi in stō morsura. ꝛ sivtaꝝ vomitu aut hierāpigrā accepit sedat augmētaturqꝫ phātasia hec cū fastidio sitas: est cū putredine aut cū multa fit ciboꝝ acceptio. mitigaturqꝫ cum stōus leuis ē ꝛ cibi optime digesti. Cū phātasia hec pp cerebrū est aut ex morbo q̄ phrenesis ōr accit. aut māa. Que āt pp aquā fit imaginatioꝝ phātasia ꝙtinua est: ꝛ vna cadēqꝫ circa augmētū ꝛ diminutiōez. nec in stō sentitur pūctura. nec cū vacuus est stōus mitigat. nec cū plenꝰ augeꝫ. necvero si accipit hiera autvomitus sedat. Et qnqꝫ in vtriusqꝫ qnqꝫ in altero ē tm̄ oculoꝝ. aqua aūt si roboretur visus arcetur. Et hec spēs hꝫ multas. Quedā etenim colorē aeri hꝫ similē. quedā vitro. q̄dā albuꝫ quedā est cuiꝰ coloꝛ subniolaceꝰ est. cuiusdaꝫ viridis. cuiusdā ad glaucū declinat. Fit autē in oculo glaucedo ex alia q̄s ab aq̄ cā. ex hūoris. ſ. engaidos desiccatiōe. Differūt aūt hec aque ex aq̄ est glaucedo. q̄ in aque p̄ncipijs eiusmodi vī phātasie quas dixim⁹. ꝛ si excutiat videt oculus. que aūt ex desiccatione fit engaidos ꝛ iminutione eiꝰ phātasias nō hꝫ p̄cedentes ꝛ oculꝰ iminuitur et macrefit et macies oculi vocatur. diciturqꝫ ēt ptisis. Et aquā alia si excutiat curatur alia minime cuius rei pbatio est q̄ manū sup vnū pones oculuꝫ ꝛ si alterius videris oculi foramē dilatari. intelliges qm̄ adhibita medela curabit ꝛ hō videbit. Si aūt nō dilatatur nō excutiet nec hō videbit: pbabis aūt ꝛ aliter. Statues infirmū ad solē ꝛ p̄cipies ad te respicere diligēter. ponesqꝫ sup palpebrā supioꝛe pollicē ꝛ oculo velociter āmouebis. aperiesqꝫ oculū ꝛ ispicies si mouetur aqua cū ab eo pollicē ammoueris ꝛ abmouē sepatur nihil est qō p̄ficiat medicina. Si aūt adunata steterit nec dispergit curare proderit.

De morbis qui palpebris accidūt. Que aūt palpebris accidūt passiones ꝓprie sine reliquo corpe supauratus ꝛ vocatur fissura. scabies. grandō. lapidositas. conglutinatio. granitas. sepatio. oꝛ deū. moꝝ. tinea. formica. caro supflua. pediculi. pili abūdantes et inuersi palpebraū casus. Fissura corpꝰ est pingue viscosum admodum retis cū neruis ꝛ opimentis implicitū. ꝛ fit inter exteriora ꝛ interiora palpebre supioris. fit accidentiū cā maloꝝ maxieqꝫ in pueris p̄oꝛpter eoꝝ cōp̄tionis humiditatē. accidūtqꝫ illi catarri. Cuius rei signuꝫ est q̄ palpebre laxe sunt ꝛ eneruate. nec extollunt vt oꝛ nec q̄ hec patitur splēdoꝛē intueri prevalet solis. intātū vt in ipos lachryme accelerēt. fitq̄ illis obtalmia sepius. Pruriginis quatuor sunt species. Prima imanifesta interioris palpebre supioris asperitatē facit. Scōa mānifestioꝛ est asperitatis ꝛ maioris ruboris. comittaturqꝫ illam ꝛ doloris granitas q̄bus vtrisqꝫ hūiditas est cōis oculi. Tertia fortioꝛ est et manifestioris asperitatis. intātū vt palpebre interiora sindi videant. quēadmodū ficus. Hec magis rubea est. ꝛ maioris doloris ac granitatis granioriſqꝫ pruriginis. Quarta spēs tertia difficilioꝛ ē ꝛ magis rubea. maioꝛēqꝫ hns doloꝛē ꝛ pruriginē. asperioꝛq̄ et palpebre graues sunt cū magna duritie. Est aūt spēs hec passionum q̄ pluriores sunt. Grando hūiditas ē q̄ in palpebre interioꝛib⁹ coagulatur. alba grādini silis q̄ ex supfluitate fit frida et flegmatica. Lapidositas supfluitas ē q̄ sup palpebras indurescit ꝛ lapidi sit in duritie silis. ¶ Cōglutinatio vero aut est ipius palpebre cū oculi albo ꝙglutinatio ipsi quoqꝫ nigro aut palpebraū adinuicē duaꝝ. q̄ vtreqꝫ aut ex vlcere pueniunt oculi. aut ex vngule curatiōe vel sibile ꝛ sliū. Granitas aūt palpebre exp̄tositate fit grossa quā q̄ patitur cū a somno excitat inuenit in oculo tanq̄s arene q̄d sic̄ et pulueri. Sepatio vero tres hꝫ spēs. Prima est supioris palpebre eleuatio tāta vt oculū nō opiat. q̄ aut ex ipsa fit formatione. aut ipius insuitione cū non est vt oꝛ palpebre. Scōa palpebraꝝ abꝛeuiatio naturalis. Tertia est inferioris palpebre replicatio i exteriora. q̄ aut ex vlceris fit macula. aut

carnis supfluitate que in alicuⁱ palpebre vlcere oritˇ. ¶Ordeū aūt apa est qđ in palpebre fit extremitate oblōgū l ordei similitudinē. ¶Pediculi aūt parui multiqz in palpebris generāt: fiūtqz maxie illi qui regimie vtiť supfluitates generāti: quēadmodū qui cibos multos accipit: otioqz vtiť ꝛ balneū pterunittit. ¶Vox aūt est caro rubea ad nigrū declinās ab interioribⁱ oculi suspēsa que ex sangule prouenit corrupto. ¶Formica ꝛo fissura est que in palpebraꝝ accidit extremitatibⁱ cū piloꝝ palpebraꝝ casu. ¶Tinea vero silis est formice nisi qˇ in flauorē percutit ꝛ ruborē. ¶Abūdantes aūt pili in palpebris oriūtur qua parte ocłs vicinanť ad interioza replicati: vnde ꝛ oculuz pungūt ꝛ māz secū adunāt: ideo qzz palpebra enerualť: fitqz pp puncturas lachrymatio ꝙtingitqz hec ex putrida que i pilis adunanť palpebraꝝ humiditate. ¶Palpebrarū aūt casus ex humiditate fit acuta aut alopitia ꝛ quidaz cū palpebrarū fit grossitie ꝛ duritie ruboreqz ac dolore. ¶At vero caro supflua ex humiditate fit grossa que in palpebra oritur: quēadmodū ꝛ in oibus corporis mēbris.

De oculi angulοꝝ morbis. Oculi angulοꝝ morbⁱ est comus gada ꝛ fluxus. ¶Comⁱ emissio est qˇ inter angulū ꝛ nasum exit aperturqz ꝛ sanies ab ea exit: que aliqñ in fistulā conuertiť: ꝛ nasuz cui⁹ei⁹ nō accelerať curatio corrūpit: aliqñ aūt eius sanies ad nares defluit per foramē quod inter oculū est ꝛ nasuz: ꝛ qñqz sanies sub palpebraꝝ decurrit cute: earūqz corrūpit cartilagies. Hoc aūt mānifestū est qm̄ si palpebras pcesserit sanies ex vulnere decurrit. Sada ꝛo magnitudo ē carnis qˇ in maiori est ocłi angulo eiusqz abūdātia amplioꝝ ꝑ oporteat. Fluxⁱ aūt imminutio eiusdē est carnis qˇ in ocłi maiori est angulo ab eo qˇ expedit: intm̄ vt hūiditates non possit ꝓcarere qˇ ad oculū defluāt per foramen qđ inter angulū est ꝛ nares. Eius aūt imminutio ex nimia fit gade amputatiōe cum creuerit: aut ex nimio medicaminū vsu imoderate acutoꝝ cum vngula curatur aut pturigo.

De passiōibus que neruis ꝙtingūt visus qˇ sunt opilo ruptura caligo sebēra. ¶Opilo autē ex multa prouēit hūiditate qˇ circa neruos generať ipsoqz cōprimit: vndeꝛ visus cessat aut imminuiť. Cuius signū capitis est grauitas maximeqz eaꝝ partiū que profunditati vicinanť ocłoꝝ aut ex hūore est qˇ ad ipsā nerui defluit ꝙcauitatēꝛ ipsuz obturat. Cuⁱ rei signū hois fantasia in morbi pricipio culicū: muscarū piloꝝ splēdoriqz ꝛ alie hmōi male fantasie cuz in oculo aq̄ nō appareāt signa: aut passiōis alteriⁱ: ꝛ cū vnū claudit oculoꝝ aliⁱ nō dilatať. ¶Ruptura aut ex percussiōe aut casu: aut collisione fit graui que sup caput cadit: aut difficili. Est aūt rupture signū qˇ ocłus acuiť prioꝛ dehic profundať ꝛ reprimiť est qˇ simul: aut visus amputatio: aut imminutio. ¶Caligo ex vidētis fit sps debilitate aut pauitate: qˇ a cerebro ad ocłos dirigiť. Et sebēra passio est que heleꝛ nocte nō sinit videre: qˇ ex sps: aialis fit grossitie ꝛ turbiditate hūoꝝ. Sūt cause huic passiōi ꝙtarie in qua hō que lōge posita sūt videt proxia nō: quēadmodū senibus accidit. Hę sunt qˇ in neruoꝝ visus ꝙcauo passiōes fiūt. ¶Que aūt in neruis ꝛ lacertis oculū ꝛ palpebras mouētibⁱ fiūt passiōes. eneruatio sunt ꝛ spasmⁱ. Et que oculū mouēti fiūt neruo. aliqñ ex cerebro fiūt. cuⁱ rei signū qˇ vtriuſqz oculi motus corrūpiť. ꝛ aliqñ in altero est nerui passio hec. qui ad ocłos tendūt. Eiusqz signū qˇ ad quē ferť neruⁱ is oculi motⁱ corrūpitur. ꝛ nonūqꝑ in quibuſdā est nerui partibⁱ. corrūpiturqz abide lacerti motⁱ quē pars illa mouebat. ¶Lacertos aūt oculos mouētes iā diximus cū de mēbris tractarem⁹ cuiqz oculoꝝ nouē esse. quoꝝ ser oculū monent ipsuz. tres neruū reducūt per quē sps trāscurrit videˉ. ꝛ oculū sursuz erigūt. Et qˇ monēt oculū ser qui quidē a supioribⁱ sunt si eneruenť oculus ad inferiora decliat: si spasmētur ocłs ad supiora trahiť. Qui aūt ab iferioribⁱ sunt si eneruētur ocłs ad supiora referť si spasmētur ad inferiora tēdit. Qui in angulis sūt si eneruēť in ꝙtrariā voluiť ocłs partē. Si spasmenť: in angulū ipsuz. Qui aūt in altera sūt parte enerua ti ocłs ad angulū flectiť spasmatis i eādē partē in qua sunt. Duo aūt lacerti qˇ oculū circūdāt si aut eneruenť: aut spasmenť. ocłi fit ꝙtorsio. Tres ꝛo qui in radice sunt nerui per quē sps discurrit: vtilitatē hūt vt dirimⁱ nerui reprimere ꝛ ꝓhibere ne suo cedat loco ꝛ vt oculū sursum erigāt. Hi ergo si spasmētur ocłs nō nocet. Si aūt eneruētur obest quoniā acuiť. Fiūt autē hec aut ab interioribⁱ ex materiaꝝ ꝙfluxu ad neruos ꝛ lacertos: aut ab exterioribⁱ vt percussione. Et que ab inferioribus est causa: si oculⁱ acuitur ꝛ visus salubris est: nerui significat illuminātez extēsuz ex lacertoꝝ eneruatiōe qui illuz reprimūt. Si autē visus cessat significat nerui ipsum eneruatum. Cum vero ab exteriori acuitur causa oculus vt percussiōe ꝛ collisione: si visus sanus est: lacertus tm̄ ruptus est: ꝛ si visus cessat attende nerui queqz pariter ruptū. ¶Qui autē palpebras mouēt lacerti tres sunt quēadmoduz diximus quoꝝ vnus ad superiora erigit: duo ad inferiora ꝙtrahūt. Et qui ad superiora trahit si eneruetur nō erigitur palpebra. ꝛ si spasmetur nō cōponitur sup oculū. Duo vero qui ad inferiora trahūt lacerti: si eneruētur simul palpebra nō tolliť: ꝛ si alteri hoc fiat nocumē-

tū medietate sublata reliq̄ claudit. Et si incō modū eneruatio est. palpebra inclinat dimidia in lacerti sani latus: ⁊ si spasm⁹ palpebra in patiēs ptē ꝺcliat lacerti: ⁊ sinistriq̄ fiat palpebre mediū iclinari in lacertū videbis spasmatū. he sunt passiões q̄ in neruis ⁊ lacertis oculos mouētib⁹ fiunt. ¶Que aūt venis fiūt ad oculos a capitis craneo tēdentib⁹ fluxus est hūiditatis a capite ad oculos. hmōi fluxus aut p venas fit q̄ sup craneū sunt. ⁊ ei⁹ rei signū venax frontis ⁊ timporū distensio: aut p venas q̄ capitis subsunt craneo. quib⁹ signuz sternutatio ē multa ⁊ fluxus diuturnitas. nec frōtis ⁊ timporꝫ pene distēse sūt. ¶Et qm̄ de oib⁹ oc'oꝫ passiōibus dcm̄ ē cāliq̄ ⁊ signis iā nūc q̄ sequūt sensuū passiões reliq̄ ispiciam⁹

¶Capim. xiiij. de passionibus que in auris fiunt causisq̄ ⁊ signis.

De mēbris audit⁹ fiūt passiones: alie oibus sunt mēbris audit⁹ cōmunes alie sunt aliꝫ tm̄. Et cões passiones egritudies sunt q̄ ex mala fiunt cōplexione ⁊ apatibus: ⁊ cōtinuationū separatiōibus. Cū igit doloꝛ ex mala est cōp'one cal'a comitat inflāmatio ⁊ caloꝛ ac auri vicinātiū ruboꝛ: ⁊ si q̄ actu frida sūt auri apponant doloꝛ mitigat: mariesi qō patētis pcessit regimē calefaciēs fuit. Cū aūt doloꝛ ex mala est cōplexione frigida: egritudo sine ardoꝛe ē ⁊ ruboꝛe in auris: ⁊ si q̄ actu cal'a sunt apposita fuerint patiēti p̄sunt: magis autē si qō ei⁹ pcesserit regimē refrigerans fuit. Mala aūt humida cōp'o ⁊ ficca: vix aliquē faciūt auriuz doloꝛē ⁊ morbū. ¶Apatū diuersitates q̄ calide sūt signa hnt doloris grauitatē pulsatiōez grauitatē i capite ⁊ frōte distensiōnē ardoꝛē ⁊ ruboꝛē in facie. Et si apa magnuz est febris illud sequit. Qō aūt frigidū ē apa significatur grauitate ⁊ distensione sine percussione ⁊ graui doloꝛe. ¶Et q̄ hanc in foramine auriū passiões oriunt signa hñi q̄ diximꝰ: passiocz in fundo ē auris. Que ꝼo in p̄mo est organo: ⁊ audit⁹ neruo intra craneū est egritudo in his q̄ auri vicina sunt. Que aūt in mēbris extra foramē signū hñt manifestū ⁊ sensui patēs. ¶Cōtinuationū separatio est vt cōtritio ruptura. Et q̄ in foramie auditus ⁊ partib⁹ eius exterioꝛib⁹ sensu cognoscit sanguie qui a foramie exit. Et que in auditus instrumēto primo ⁊ i primo nerno: aut interioꝛi fit causa ⁊ hui⁹ signū nobis nō ostēditur: nisi cz̄ tum auditus nocumētum patienti fit. Aut ab exterioꝛi vt percussione collisione. Cū igit homini egritudo in interioꝛibus accidit auri vicinis: aut auditui nocumētum fit ⁊ percussio precessit: aut collisio eiusmodi causa ruptura est aut cōtritio que auditus oꝛgano facta est: aut neruo p quē fit audit⁹. Que aūt in membris audit⁹ fiūt passiões aut in foramie fiunt viteo ⁊ exterioꝛib⁹ ei⁹ ptib⁹: aut in neruo qui virtutē defert audit⁹ oꝛgano. Et q̄ in auditus fiūt foramine. aut est vlc⁹, aut verruca: aut caro supabundās arcta: aut ꝼmes in loco gnati: aut sordes aut corp⁹ aliqō ab exterioꝛibus iniectū vt calculi ⁊ grana ⁊ q̄ in aures intrat aq̄ cū sup caput fundit aut cū ds aq̄ imergit aut aial aliqō vt musca. culices. vermes. puler ⁊ sitis: aut vētositas. ¶Et, vlc⁹ ex apatum fit eruptiōe sigturcz̄ his q̄ exeūt ab auri⁹ sanieb⁹ ⁊ pcedēti passionē pcussiōe. ¶Vermes aūt ex humiditate gnant corrupta: cui⁹ rei signū q⁹ patiēs p̄ruriginē sentit ⁊ tremoꝛē pauc̄, ac titillationē in interioꝛib⁹ auris ⁊ aliquādo ꝼmis aliquis foras egredit. Que aūt i loco pducunt verruce caro supflua ⁊ sordes ex supfluitate fiūt mātet: quoꝝ cognitio vtilis pz optime sensui si patiēs ad solem statuat ⁊ radio eius aurē recte oppositerit. Sic quoꝝ et que in aurē icidūt corpa hoc manifestantur mō qōz homo dū itrat sētit aquā aut. agnoscitur eo q⁹ passio post balneum fiat ⁊ aq̄ sup caput ifusionē. ¶Porro aial cū ꝑdictis ipso suo manifestat motu ⁊ reptatione. Oēs vero passiões hee si fortes fuerint meatū opilant audit⁹ ⁊ surditas fit: ⁊ si pauce ꝺbilitas fit auditus grauitas. hec est q̄ in foramine fiūt passionū audit⁹ assignatio. ¶Passiões vero que in instro fiunt auditus ⁊ neruo sunt tinit⁹ susurratio falsevoces audit⁹ fuitas ⁊ surditas. Et tinnit⁹ ac susurratio ⁊ voces q̄ audiunt: iz exteri⁹ nō fiāt: aut ex vētositate sunt q̄ i optimē tis ꝓcludit cerebri ea pte q̄ neruo auri⁹ vicinia ē: aut neruo audit⁹: aut instro audit⁹ ꝑmo aut ex hūoꝛib⁹ q̄ p hec trāseunt loca q̄ diximꝰ. Et cū eiusmodi ex hūoꝛe fiūt grosso patiēs cū tinnitu grauitatez ēt sentit his locis aut capite. Et si ex vētositate erit piter locis in his extensio. Audit⁹ ꝼo grauitas ⁊ surditas si ab aliq̄ fiat icommodo q̄ his accidit mēbris: aut ex mala erit ꝓplexiōe: aut oꝛgālco morbo vt opilatione que ex apate oꝛit: aut grossitie: aut ex cōtinuationū sepatione vt cōtritione ⁊ ruptura. Nōnunq̄ auditus grauitas ⁊ surditas a cerebꝛo fiunt: si harum aliqua illi accidat passionū. Si ergo oīno cessare videris auditum ab altera aurium vel vtraq̄ simul: estq̄ hoc cū nocumēto q⁹ sensib⁹ aliꝫ accit: aut ꝺbusdā signū tibi est incōmodū hoc cerebꝛo accidisse. Et si in altera est tm̄ aure aut in vtrisq̄ simul: reliquiq̄ sensus sani sunt et robusti sigt qm̄ q̄ ad aures veniūt nerui ⁊ audit⁹ oꝛganū patiunt. Cū vero auditus aut grauat nec apparet in foramine aut in membris audit⁹ exterioꝛib⁹ passio aliqua: inuenitq̄ eger piter in capitis profundo grauitatē vicinio auri⁹ in-

telligimus ei⁹ rei cām grossuz esse humoꝛē: q̄ ad neruū p quē fit auditus ifluit ⁊ audit⁹ orgaⁿū. Si cōitaꝫ aūt hic distēsio ⁊ pulsatio apa calidū cā ēqđ in loco ortū ē. Qđ si passionē hāc pcussio pcessit aut capitis collisio ruptuz sigt neruū. Accidit aūt audit⁹ debilitas ex audiē⁊tis debilitate ꝗrutis quēadmodū in etatis fit magnitudie: ⁊ nōnunq̄ ex formatiōis tpe surditas est: cū nā infirmaꝫ ⁊ deficit a foramie auditus pficiendo ⁊ ei⁹ orgāno. aut sua debilitate aut māei grossitie. Et q̄doq̄ surditas fit in morbis acutis cū humoꝛ ascēdit colicus ad cerebrū. Huius passiōis dñi magnas cōsequunt vtilitates p coleraꝫ euacuationē: quēadmodū in aphoꝛismoꝛ libro ait: cuicūq̄ fellea est egestio surditate supueniente sedaꝫ ⁊ cuicūq̄ surditas: est si egestio fiat colerica cessat ⁊ recedit surditas. Hec est q̄ in audit⁹ instrumētis fiūt passionū assignatio causeq̄ ⁊ signa.

¶Capl̄m. xv. de passionibus mēbroꝛ odoratus causisq̄ ⁊ signis.

Passiones que in mēbris odorat⁹ fiūt q̄. dā in narib⁹ oriuntur: q̄dā in opimēto qđ nares subinuoluit: q̄daz in osse fiūt collatozio siki ⁊ cerebri operimēto qđ illō vestit: q̄dā in pri⁹ fiūt odoratus organo qđ est duo p̄mi cerebri proꝛe vētriculi: q̄ vberibus māmillaꝝ in cerebri opimēto sīres sunt. ¶Et q̄ narib⁹ fiūt passiones aut ex mala sunt cōp̄lone. aut morbo organico: aut cōtinuationū seperatione. Et mala cōp̄lo ex eisdē fit causis q̄ ei⁹ faciunt diuersitates sicut superi⁹ ostēsuz ē: sicq̄ ei⁹ signa q̄b⁹ agnoscit q̄ alio ostēdim⁹ loco signa sūt malaꝝ cōplexionū ⁊ aliꝰ mēbris. ¶Organici ꝙo morbi q̄ in narib⁹ fiunt aut apa est aut vlcus: aut caro abūdans orta in naso: q̄ ala li polipū nomē ꝓnti filis est: hec etenim caro illi⁹ filis est ala li carnis ⁊ quēadmodū q̄ illō capere vult ala nares pedib⁹ opilat: sic ⁊ hec caro nares obturat. hec aūt passio manifesta ē sensui maxime si patiēs ad solē statut⁹ nares solis opponat radio. Oēs aūt passiões he cuz magne sunt nasi meatū opilāt ⁊ odorat⁹ cessat. Et si meat⁹ nō opilāt odorat⁹ fit debilis ⁊ iminuit⁹

¶Cōtinuationū separatio ē vt nasi collisio: cō fractio ⁊ he si magne sūt vt meat⁹ opprimaꝫ ⁊ obturet odorat⁹ cessat: ⁊ si q̄ue iminutio fit ei⁹. ¶Et q̄ opimēto fiūt passiões qđ foramia subinuoluit narīū: aut ex mala sūt ꝓp̄lone: aut ex apate calido. aut ex apate duro. Et apatis signū eius calidū est patiēs in foramib⁹ inuenit nasi grauitatē distēsionē pulsationē. Et si durū grauitatē ⁊ distensionez siue pcussione. Et si his fiat passio locis incomodū illā comitatur vocis. ¶Que vero in osse collatozio simili fiūt passiões ⁊ cerebri operimēto circūuoluēti os illō opilatio est ⁊ odoꝛis fetoꝛ. Et opilatio in osse fit humoꝛis grossi cā qui foraminib⁹ inuiscaꝫ: sentitq̄ simul patiēs grauitatem capitis iterioꝛib⁹ nariū in ꝓfinio. Opimēto aūtē opilatio aut ex humoꝛe viscoso aut ex apate calido vel duro: sentitq̄ patiens simul q̄ in calidū patiꝫ aut duꝛ. apa i capitꝫ iterioꝛib⁹ naribꝰ primis. Odoꝛꝫ aūt fetoꝛ aut ex putredie fit ossis collatozio sili: aut putrido hūoꝛe q̄ foraminib⁹ inuiscaꝫ ossis: aut opimēti os vestientis: pferq̄ ei⁹ vsq̄ p̄mū organū odoꝛ cerebri sq̄. Est ⁊ odoꝛis fetoꝛ cū in cerebꝛo hūoꝛ ē putridus qđ febris seq̄tur ⁊ cephalea. Et si fetoꝛ est odoꝛis ex humoꝛis putredine q̄ in osse cōputruit p̄fozato iminutio comitatur vocis. Que aūt in oꝛgano odoꝛat⁹ fiūt passiões sūt coꝛiza ⁊ odoꝛat⁹ iminutio ⁊ ꝓpatio q̄ passio ca chasema vocaꝫ. ¶Coꝛiza supfluitatū est fluxus humidaꝝ a ventriculis pre cerebri ad nares: que aut ex mala fit cōplexiōe calꝫ aut frigida que cerebꝛo accidit. quēadmodum ei fit cuius pcussit sol effusꝰ caput liquefecit humoꝛes qui in cerebꝛo erāt aut aer illi obuius est frigidus cōcluditq̄ superfluitates q̄ ante dissoluebātur ⁊ multiplicātur cōtrahūturq̄ ad nares. ¶Odoꝛat⁹ iminutio ⁊ ꝓpatio aut ex mala est complexione imoderata aut ex oꝛganico morboꝛ opilatione que ex apate fit aut cōpressione ex humoꝛe grosso ⁊ viscoso aut cōtinuatiōis sepatione. hec oia si pua sint ⁊ modica iminutionē faciūt odoꝛat⁹ si magna chasema fit que est odoratus priuatio. Harū aūt causarum signa omnium alꝫ iā ostendimus. Cum igitur patiens eoꝝ aliquid signoꝝ in cerebri proꝛa sentit in narinꝫ confinio passioq̄ odoratui fit. ex incommodo est qđ ventriculis proꝛe cerebri accidit aut odoratus oꝛgano primo quod duoꝝ est ventriculoꝝ extremitas. Amplius si patiens tanq̄ naribꝰ se loquentem senserit sciendum in osse collatozio simili passionem esse ⁊ si verba eius dona redduntur passionem in ventriculis cerebri proꝛe esse intellige que duo sunt odoꝛat⁹ instrumenta aut in operimēto quod illos circunuoluit. hec est passionum que in odoꝛat⁹ membris fiunt assignatio.

¶Capitulum. xvj. de passionibus lingue et confinium oꝛis causisq̄ ⁊ signis.

A lingua q̄ fiūt ⁊ q̄ illi cōfinia sunt passiões alie i ipi⁹ corpe sūt lingue ⁊ ꝓfinib⁹ alie i neruis q̄ ad liguā tēdūt ⁊ ea cerebri pte a q̄ ligue pcedūt nerui. Et q̄ ipi accīt ligue sūt pustule q̄ vocant calaꝫ apatū diuersitates ⁊ gust⁹ corruptio. ¶Et pustula q̄ calaꝫ vocaꝫ lata ē ⁊ extēsa ligueq̄ exteriori accīt tunice oibusq̄ oꝛptib⁹ cui doloꝛ alb⁹ est. Accidit aūt hec pue-

ris ⁊ maxime ⁊ infantib⁹ ⁊ lactis nutriētis ma
litia ⁊ est pessima pustula: aliqñ eteni toti in
nascitur ori ⁊ interiorē vsq; stōi puenit tunicaz
ac meri: aliqñ nigra est paululum q̄ peior est.
¶Apa vero aut est id quo lingua maior fit in
tm̄ vt ore emittat ⁊ vocat lingue exitiū aut apa
qō rana vocat: qō sub lingua scilz oritur ⁊ glā
dule silē est. aut apa calidū ⁊ sanguineū quod
omnibus accidit lingue ptibus: nest de gñe ca
lahe. Corruptio aūt gustus fit: qm̄ gust⁹ ipse
aliquādo in amaritudine mutat: intm̄ vt hō
saporē sui sentiat oris amaz: sicz ⁊ oēs quos
cūcz illi porrexeris sapores amaros indicat:
hoccz fit cū lingue corpori humor dñatur co
lericus: aut cū oibus dñantur oris partib⁹ co
lere quēadmodū in tertianis accidit ricteritia
Et aliqñ sui oris ⁊ oium q̄ porrigūtur sapores
sentit dulces: hoccz ⁊ cū in lingua ⁊ oi corpore
sanguinis dñatur: aut ex flegma dulce. Nōnū
q̄z sapores sentit acerbos qō ex flegmate fit
acerbo. ⁊ qñcz salsos qō ex flegmate cōtingit
salso. ¶Que aūt passiōes neruis ad linguā ve
nientib⁹ accidūt aut fluūt in neruo p quē sen
sus est gustus: ⁊ sunt ipsi⁹ iminutio: aut pua
tio qō fit cū nulluz hō sentit saporē in ore suo
oino. Aut in neruis p quos fūt verba ⁊ mot⁹
q̄ sunt lingue grauitas ⁊ verboz̄ privatio q̄ oz
mutitas. Et hec accidūt aut ex mala cōplone
neruis dominanti: aut ex opilone q̄ in eis fit:
aut ex apate: aut debilitate: aut flegmatico hu
more grosso q̄ ad neruos defluit: aut ex conti
nuationū fit separatiōe q̄ neruis accidit vt ru
ptura: fitcz eiusmodi res ex hūore acuto aut
percussiōe aut collissone q̄ sup cerebrū cadit.
Et q̄ horū singla sign̄t signa eadē sunt q̄ ⁊ sen
suū signa iā predictorū. ¶Accidit aūt lingue
grauitas ⁊ verboz̄ p̄uatio ex passiōe q̄ in par
te fit cerebri a qua nerui ad linguā mittūtur ⁊
in ipso cerebro. hoccz aut ex mala erit cōplo
ne: aut ex organico morbo ⁊ apate: quēadmo
dū in phreneſi accidit: ⁊ morbis acutis ex ma
la cōplone calida ⁊ apate calo ⁊ quēadmodū i
paralisi accidit ⁊ cōtorsione oris silibusqz pas
sionib⁹ q̄ ex mala cōplone frigida ⁊ hūida cō
tingūt. hec est morborū lingue assignatio.

¶Capitulum. xvij. de passionibus mēbrorum
oris causisqz ⁊ signis.

Eque accidūt in mēbris q̄
alie labijs alie dētib⁹ alie carni q̄
in toto est ore alie ivna ⁊ amigda
lis duab⁹. Et q̄ labijs accidūt sūt
fissure. emorroides. pustle. Et fissura ex mala
fit cōplexione sicca q̄ labijs dñatur. Emorroys
ex materia fit sanguinea. Pustula ex sanguie
⁊ colera nascit. ¶Dentibus dolor fit grauis.
corrosio. cōgelatio. dormitatio. limositas. ca
sus. Dolor in dētibus aut ex mala fit cōplone
calā aut frigida: q̄ neruis accidit q̄ ad dentes
porrigūtur. Cognoscit aūt hoc ex his q̄ passio
ni oportuna sunt aut nocēt calida aut frigida
actu: aut apatis cā qō in carne orit dentium.
Et sciendū dētes ipsos nullū p se hēre dolorē.
nō eni sentiunt cuius rei signū est: qm̄ cū eoz
aliquis frāgitur modica sui pte hō non ledit.
Accidit aūt dētibus dolor ex mala cōplexiōe
q̄ neruis accit: aut apostemate calido aut fri
gido. Mitigat vero dolor cū dens eruitur eo
q̄ neruus nō distēditur: locꝰ eteni illi dilatat⁹
est: ⁊ apati locus adiectus quo dissoluat: me
dicamēcz loco obuiat patiēti ⁊ superponitur
ac tāgit. ¶Corrosio vo dētibus fit ⁊ molarib⁹
ex putredine: q̄ ex humiditate fit acuta ⁊ ma
la: ⁊ ad ipsos defluit: putrescitcz in eis ⁊ eos
comedit. ¶Limositas corp⁹ est croceū dētes
vestiens ex vaporib⁹ a stō ascēdentib⁹. ¶Cō
gelatio aūt dētibus accidit: aut ab exterioribꝰ
cū acerbū qd hō masticat aut ab interioribus
ex acerbis q̄ in stō sunt hūoribus. At vero dor
mitatio ex reb⁹ frigidis q̄s sūpserit dētib⁹ acci
dit: vt nive ⁊ nimū frigoris aq̄ ac silib⁹. ¶Ca
sus q̄z dentiū ⁊ cōmotio aut ex gingiuaruz fit
humiditate ⁊ q̄ dentes ligāt ⁊ eoz enervatiōe
vnde ⁊ dētes tenere nequeūt: aut ex gingiua
rū putrefactiōe ⁊ comestiōe: aut ex horrei quo
infixe sūt largitate: cui⁹ largitas aut ex nā: vt
puerozꝰ fit in dētiū casu: que dicit thagara: nā
nācz puerozꝰ excutit dētes pp debilitatē: ⁊ qm̄
lacte corruptis sunt fortioribusqz op⁹: ē ficcoꝝ
cā cibozꝰ: ⁊ solida q̄ sunt vt q̄ant frāgere dila
tatcz horrea quo eoz loco dentes producant
p̄mis maiores ⁊ fortiores: aut ex siccitate: quē
admodū senibus dētiuz accidit casus. Dētes
eteni in q̄bus sūt orrea cū desiccata fuerint ⁊
quātitate iminuūtur priori: mutaturcz io eoz
cōpositio: nec stāt firmi dētes in foueis: vnde
⁊ eruūtur. Audiui aūt nonnullos q̄ dixerunt
senes vidisse q̄bus cū cecidissent dētes redie
rūt ⁊ eoz alij p̄ducti sūt loco: nec ego verū cre
do. Que eteni p̄ductiōi dētiū p̄parata est mā
in senū corporib⁹ nō habet. Et gingiuis ac dē
tiū carni accidit apa calidum patituncz simul
eger dolorē ⁊ pcussionez in gingiuis ⁊ dētib⁹:
sed ⁊ passio q̄ aurulis vocat apatis. s. calidi i
mutatio in saniē ⁊ gingiuaz putrefactionē: ac
ciditcz abinde gingiuarū casus ⁊ oris odoris
malitia: ⁊ passio q̄ vocat abulis. caro. s. abun
dās q̄ in vltimis orit molarib⁹ post calidū apo
stema: arbitraturcz hō in molari aliquid eē ci
borꝰ qō illi adheserit. Est ⁊ sāguis a gingiuis
emissio q̄ ex virtutis fit debilitate pascētis q̄ in
gingiuis est. ¶Oēs aūt ē ori passiōes accidūt
q̄ ⁊ gingiuis apa calidū. s. putrefactio ⁊ sangui
nis emissio. Accidit aūt ē ori odoris fetor: qui
aut ex aliquorū fit putredine dentiuz ⁊ molaz
riū aut ex putrefactiōe gingiuarū: aut ex pu-

trido flegmate qđ in stōi est ore. Fit etiā ex sa liue fluxu q̄ ex humiditate fit cerebri p palatū decurrente: eiꝰ signū si ex stō fiūt q̄ nihil eoꝝ q̄ diximus in ore inuenit q̄z odor cū cibi sumunt aliquātulū iminuit. Hec ātapa patitur calidū sentitq̄z dolorē eger ꝛ pcussionē i oris fine ꝛ lesionē in trāsglutiēdo. Accidit q̄z illi enervatio ꝛ casus. Huiꝰ rei signū ē qm̄ patiēs qua si suspēsuz q̄d in gurgulione sentit: ꝛ si eiꝰ aperiatur os ꝛ educatur lingua. vuā solito longiorem videbis: ꝛ q̄z eius radicē subtiliatā intuebis: extremūq̄z ipsiꝰ rotundatū: ꝛ si casus eius tēpus differet incidēda ē. Hec sunt q̄ nos oportuit de morboꝝ q̄ in sensus mēbris fiunt ꝛ ore ac gurgulione diuersitatibus dicere.

¶Capitulū. xviij. de passionibus mēbroꝝ anhelitus ꝛ primo de gurgulione.

ANhelitus in mēbris q̄ fiūt passiōes alie in gurgulione: gutture: pulmonis canali. alie in ipso fiūt pulmone: quedā i operimētis costas subinnoluētibus: alie in pectoris lacertis: quedā in diaphragmate: quedā aūt i corde. ¶Et que in gurgulione: alie in glādulis q̄ amigdala vocāt: q̄. ſ. saliuā generāt: quedā in lacertis fiūt: q̄dā in opimēto qđ gurgulionē ꝛ guttur ꝛ pulmonez vestit: q̄dā aūt in ipso meatu. ¶Et amigdalis apa accidit calidū: cuiꝰ signū est q̄ in amigdaloꝝ loco glādularū. ſ. dolor est qui ab vtroq̄z sunt latere gurgulionis. Accidit q̄z hoc maxime in trāsglutiendo pariterq̄z rubor in extertoribꝰ gule. ¶Lacertis aūt iugulatio accidit suffocatio. ¶Et q̄ iugulatio ex apostemate cāo est: qđ aut lacertis accidit gurgulionis: aut lacertis meri. Et si apostema in lacertis est interioribꝰ vocāt synāthia. ꝛ passio pessima est ꝛ trāsglutionē phibet. Et si in exterioribus dicit q̄nācia quā qui hēnt: hñt ꝛ anhelitus difficultatē ac arctationē eiꝰ ac āgustationem eius: febrē quoq̄z ꝛ vocis iminutionē in gurgulione dolor ē. in collo rubor ē ꝛ facie distēsionemq̄z ꝛ trāsglutiēdi difficultatē. oculoꝝ p fundationē. ¶Suffocatio ē ipsa q̄z ex cāo fit apostemate qđ lacertis oriť i gutturis. Et si apostema in lacertis ē exterioribꝰ suffocatio absolute vocatur: q̄ si in interioribus suffocatio canina nūcupatur. Accidūt aūt passionem hāc patiētibus eadem q̄ iugulationē hñtibus accidētia: nisi q̄ peiora illa sunt ꝛ grauiora: ꝛ hāc passionē qui habēt semp aperto sunt ore nec aliquid ciboꝝ trāsglutire possunt: aliquā do āt nihil oino ciborū humidoꝝ in eoꝝ gurgulionē descēdit: q̄lis est sorbitio intātū vt q̄si strangulati sint: hocq̄z propter oris meri opilationem ex apostemate. Nonnunq̄z aūt stupet hac molestatus passione cibū transglutire nec ꝑualet: resilitq̄z cibus ad fauces duo que a palato ad nasum mittūt: ꝛ p nares egreditur. Nonnunq̄z autem passio hec suffocatio scilz canina ex colli spondilis a suo excussi loco accidit: maxieq̄z hec pueris fit ꝓpter ligamentorum spondilium debilitatē: aliquando ex casu aut ex percussione qua in suffocatiōis specie curatio nulla sperāda est. Que maioꝛe autē habet specie suffocatio ꝛ salubrior est cuius apostema cum aperitur os ꝛ lingua emittitur apparet. Quādoq̄z autez ꝛ apostema ꝛ rubor ab exterioribus in gurgulionis partibꝰ ꝛ pectoris apparet. Deterior aūt omnibus est suffocatio cuius apa in ore oino nō apparet.

¶Capitulum. xix. de passionibus operimenti gutturis ꝛ canalis pulmonis causis quoq̄z ꝛ signis.

QUe in gurguliōis gutturis ꝛ canalis pulmonis indumento. accidūt catarri sunt. Est aūt catarrus supfluitatū hūdaꝝ fluxꝰ ꝛ descēsus a cerebro ad nares ꝛ gurgulionē meri ꝛ guttur canalemq̄z pulmonis. ¶Et si superfluitas hec ad nares descēderit coriza vocāť; q̄ si ad guttur ꝛ pulmonis canalē: operimētūq̄z illa innolues aspe rauerit raucedo fiet ꝛ tussis leuis. Qđ si ad pectus ꝛ pulmonē pessima fit abide tussis. ¶Catarri aūt ex calore fiūt quēadmodū estate capiti accit ex solis ardore: aut frigore: quēadmodū fit in hyeme ex aeris frigore. Et cui catarrus ē calore accit ardorē sentit in facie ꝛ capite: māsq̄z sentit pungētes q̄ ad nares ō fluūt ꝛ gurgulionē: asperitatē q̄z que gutturi accit ꝛ pulmonis canali. ¶Cū aūt ex frigore in capitis proza ꝛ frōte distēsio ꝛ in narriū meatibꝰ ad os opilatio intīm vt odoratus iminutus sit aut ꝓnatus: vox q̄z eadē de cā iminuāť. Multotiēs aūt catarruz febris sequiť. difficilis cephalea grauis ꝛ horror. ¶Que ex catarro fit raucedo ex humoꝝ defluxu ad guttur ꝛ pulmonis canalē: patiēti asperitas fit ꝛ pūctura in gurgulione ꝛ gutture: ꝛ canalis pulmonis: ꝛ in ꝓncipio his inlocis titillatio fit. Accidit aūt ē raucedo ꝛ asperitas ac tussis in canali pulmonis: alīs quoq̄z ex causis q̄ catarro. Nonnunq̄z eteni ex mala fiunt cōplexione calida quēadmodū fit in febribꝰ. aut ex mala cōplexione frigida: quēadmodum in septētrionalium fit flatu. Et raucedo ac tussis que abhis fiūt duabꝰ cāis: sputū nō habēt humiditatis: sed sicce sūt. Accidit aūt raucedo ex mala cōplexione humida: que gutturi ꝛ canali accidit pulmonis que infundit ꝛ mollit ꝛ cū aer pulmone egreditur ac p hec trāsit loca: vox clara nō fit ꝓp hoꝝ hūiditatē mēbroꝝ. Et huiꝰ dñi passiōis asperitatē his nō sentiūt in locis nec egritudinē. Accidit etiā ꝛ raucedo ꝛ tussis: aut ab exterioribꝰ cāis vt puluere ꝛ fumo a quo

sit aspitas aut ex vociferatiõe magna aq̃ attu aspitas aut apa fit in canali pulmõis ac gut ture egritudo. Sciẽdũ aũt tibi ẽ catarros et raucedinẽ in senib⁹ ipoc̃ eẽ sanari faciliter. Ait aũt hypocras qm̃ in senib⁹ raucedo ⁊ ca tarr⁹ nõ maturãtur. Hee sunt passionũ diuersi tates q̃ gurguliõi gutturi pulmonisq; canali accñt. Que aũt in ipo accũt meat⁹ hyz̃ũdo est q̃ cũ aq̃ bibit ⁊ gurguliõis adheret corpi ac pi sis spina aliaq; hmõi corpa. Hec aũt ex egroti itelliges iterrogatiõe si post aq̃ potũ accidit aut piscium esum ⁊ alia huiusmodi.

¶Capitulum.xx. de passionibus que in pul mone fiunt.

Accidentes passiões pl̃ mõi sũt gra uis tussis. asma. ãhelatio. ãhelit⁹. arctatio. ⁊ ãgustia. pipneumonia sanguis ⁊ saniei. sputũ. q̃ ẽ ptisis.

Tussis q̃ ex pulmõe fit aut ex catarro aut ex mala oñ ꝓpone. Et de ea q̃ ex catarro fit di ctũ est qm̃ supfluitas cũ a capite ad pulmõez descẽderit ⁊ pect⁹ tussiz facit molestã maxie cũ mã acuta ẽ ⁊ subtilis ac comedens queq; ab hmõi fit tussis pessuma ẽ intm̃ vt i pectore ylcera faciat huiusq; dñi passiõis tpib⁹ q̃busdã mãm expuũt subtilẽ ⁊ acutã q̃ pessima est siue patiẽs expuat sine nõ. Nisi etem̃ expuat in pectore remãet ⁊ facile nõ maturat ingros sat q; ⁊ pulmonẽ pforat. Qõ si expuerit tussis mouet molesta. Subtilis etem̃ mã a pectore cũ tussi facile nõ ascẽdit. Cũ etem̃ sua subtili tate a pectore subleuata fuerit descẽdens in suũ reuertit locũ ⁊ tussis molestior fit pectus q; ⁊ pulmo ꝓcutiunt; nec vlla ẽ securitas q̃n ea in habitudine pulmõis aliq̃ rũpat vẽa: in deq; sanguis fiat sputũ ⁊ ad ylcerationẽ vsq; q̃ eiusmodi patit pulmõis pducat. Expuunt aũt hmõi passiõe molestati q̃busdã in tpib⁹ sta subtile ⁊ nõnulli viride. Accidũtq; eorum q̃busdã febres varie eo q̃ haz ps q̃dã putre scat supfluitatũ in pulmõe. Si ergo tussis hu ius diuturni⁹ fiat tps varias expuũt species. Aiũt aũt medicoz q̃dã. qm̃ nõnulli q̃b⁹ cro nice erãt tusses. sic̃ q̃d grãdini screauerit et aiũt alij se vidisse cronicas patiẽtes tusses la pidẽ emisisse illi sic̃em q̃ in vesica gñat passio nẽq; abide mitigatã ⁊ mozbũ oino finitum. Et⁹rei cã fuit q̃ mã grossa cui⁹in meatib⁹ pul monis diuturnioz moza fuerit ⁊ pliriz in la pidis est quersa nãm. Que aũt ex mala ꝓpone ouñ tussis alia q̃dẽ ex mala ẽ ꝓpone cala ⁊ ei⁹ signũ q̃ calorẽ sentit in ãhelitu patiẽs et sitim ⁊ frigi delectat aerẽ; respiratiõe. estq; il li rubor i facie ⁊ nõnũq̃ crocẽũ q̃d expuit et colam. Alia ex mala ẽ ꝓpone frida eiusq; si gnũ q̃ patiẽtis ẽ facies liuida. nec sitiz sentit aut calorẽ cui frid⁹ nocet aer caliq; ꝓdest aeris illi respiratio ⁊ balneũ. Accit aũt tussis in multis q̃z pectoris ⁊ pulmõis passioib⁹ alio rũq;: vt pleuresi ⁊ pipneumõia sã guis sputo ⁊ saniei epatis dolore ⁊ alijs q̃ cũ ad eoz ve niem⁹ tractatũ exponem⁹. Accit ⁊ tpib⁹ tus sis q̃busdã aut ex aspitate q̃ gutturi accit aut cibo cã pũgẽtiũ: aut põticoz: aut pulueris: aut q̃uis ex re canali que icidit pulmõis. Et q̃ ex hmõi fit tussis cãis sicca ẽ. Est aũt ⁊ sic ca ex grossa humiditate tussis q̃ meatib⁹ inui scat pulmõis q̃ cũ tussi nõ egredit: aut ex hu miditate subtili q̃ disꝑgit ⁊ añq̃ ascẽdat ꝺpo nit: nec aliq̃d cũ tusse põt emitti quẽadmodũ iã ꝺdixim⁹. Asma aũt passio vocata ⁊ ãhela tio orthomia ac ãhelit⁹ artatio ex artatione fiũt q̃ meatib⁹ accit pulmõis. Cũ em̃ arctatio hec in venis fit pulsantib⁹ q̃ in eo sunt asma fit ⁊ anhelit⁹. Cũ i canalis ei⁹ ptib⁹ orthomia pit: ⁊ ex q̃ he fiũt passiões. Arctatio ex hũore ex grosso frido ⁊ viscoso q̃ meatib⁹ his inuiscat. Si ꝥturq̃ passio hec tussi cũ q̃ corꝺz ẽ q̃dã tri stitia titillatioq̃ ãhelit⁹ magnitudo ⁊ frequẽ tia sine febre: quẽadmodũ illis accit q̃ vehe mẽti⁹ cucurrerũt cursu molesto ⁊ cito. Spissa tur etem̃ freq̃nsq̃ fit eoz ãhelit⁹ ⁊ si hui⁹ pas siõis dñs supin⁹ iacuerit: accñtia hec robustio ra fiũt. Et si rect⁹ statuat leuiant ab eo. Est aũt qui hac molestatur passione somni pauci magisq; expiratiõẽ diligẽs q̃s respirationez aeris. Et tussis q̃dẽ fit qm̃ nã grossuz nititur expellere hũorẽ a pulmõis meatib⁹. Anheli tus magnitudo qm̃ vtus hac in passiõe debi lis nõ ẽ. Freq̃nsq̃ eo q̃ aer q̃stũ oporteat esse nõ igredi ꝓ meatũ arctationẽ: vtiq; itaq; nã frequẽtia quo plurib⁹ attrahat aeris q̃ti tatẽ vicib⁹ q̃tã semel illi erat si posset necesse attrahere. ¶Orthomia autez ⁊ sessio: qm̃ pe ctoris lacerti opimentaq; eius cũ supinus q̃s iaceat sup pulmonẽ cadũt: ⁊ aeris cõpimũt meatus arctatio augeñ: nec patiẽs anhelare ualet donec sedens statuatur: ideoq; passio hec anhelitus statio orthomia vocat. Anhelitus arctatio cõmune est accidens oibus hac passiõe molestatis: ⁊ maiori passionũ pti bus que accidũt anhelit⁹ organis. Hec etem̃ mẽbza si incõmodũ illis acciderit ab actione minuunt sua ⁊ deficiunt. Et sciendum quo niam si passio hec sine tusse est qui patit i hy dropisim deferꝫ. Accit aũt passio hec anhela tio. s. ⁊ orthomia ex calore q̃ ex vapoz cordis fit multitudine replẽtiũ pect⁹ ⁊ pulmonẽ. Cu ius rei signũ est ãhelit⁹ magnitudo ⁊ pulsus sitis grauitas ⁊ q̃ libẽti⁹ aerẽ respirat q̃s expi ret: quẽadmodũ in pipneumõia fit. Nõnũq̃ aũt anhelitus accidit arctatio ex splenis apa te qua in re anhelitus incidit̃. ¶Et fit ex eneruatione etiam hec passio pectoris lacer toz ⁊ calozis debilitate naturalis quã patiẽ

tibus pulsus est latꝰ mollis ãhelitꝰ tardꝰ ꝛ nõ est cũ isufflatiõe. ¶ Peripneum õia apa ẽ calꝫ qõ in pulmone oritꝫ apa hoc aliqñ ex mã fit sanguinea: aut colica q̃ ad pulmonẽ decurrit ꝛ nõnũqꝫ catarri fit cã fluxusqꝫ eiꝰ a capite. et qñqꝫ iugulatiõis cã ꝛ pleuresis. aliarũqꝫ pectoris passionũ cũ ad pulmonẽ transfert mã ꝓpter cõfinitatẽ. Cũ etem pulmo debilis est q̃ ab his purgañ ad ipm mẽbris suscipit. huius passionis signa febris est cõtinua ꝛ molesta tussis: spũs arctatio grauis dolor ꝛ grauitas in pectoris ãterioribꝰ genaꝫ rubor ꝛ oculoꝫ eorũqꝫ repletio venaꝫ palpebraꝫ tumor sentit in facie patẽs ardorẽ sitim nimiã linguę desiccationẽ ꝛ aeris frigidi desiderat respirationem. Febris est eo q apatis calor ad cor vsqꝫ perueniat. Tussis oẽs comitañ passiões q̃ in anhelitꝰ fiũt organis. Sicqꝫ ꝛ spũs arctatio ac ꝓpter apa eo q pectꝰ arcet dolor apa sequit calm. Faciei ac oculoꝫ rubor ex vapoꝫ calidoꝫ ascẽsu a pulmone ad caput ꝛ faciẽ fit. Factꝰ est aũt rubor maxillaꝫ accidẽs pipleumonie adherẽs qm̃ maxillaꝫ caro rara est: ideoqꝫ vapores suscipit calidos amplꝰ q̃ alie faciei ptes. Inflãmatio aũt ꝛ ardor stis quoqꝫ ac lingue siccitas oia hec ex pectoris fiũt calore ꝛ cordis. Et si mã passiõis colerica est ꝛ caloris signa fortia erũt: febris molesta ꝛ oia que dixim⁹ accidẽtia difficilia. Qõ si materia sanguinea est caloris signa minora sunt ꝛ huiꝰ passionis dominoꝫ pulsus fluctuosus. Et cũ apa hoc ad sanię ꝑfertur ipso saniei tpe gñationis febris accit molesta horror quoqꝫ ꝛ rigor. Et si sanies hec a latere est vno sentit eo in latere patiẽs grauitatẽ ꝛ si super latus iacuerit sanũ videt ei latꝰ eius graue: aut qõ i supiori aliq̃d sit suspẽsum latere. Accidit aũt in pectore nõnũqꝫ dolor ꝛ egritudo ꝛ tussis nõ sequit: significatqꝫ passionẽ ipsam distensionẽ expẽtositate esse qõqꝫ pulmoni ꝛ opimẽto costas subiuoluẽti nulla fit egritudo. ¶ Omne sanguinis sputũ aut ex pulmone est: aut ex oibus anhelitus instris aut ex mẽbris aliis interioribꝰ. Et licet videtur in pulmonis passionibus nũc sermo cõsumere vrget nos tamẽ res ipsa de omni considerationẽ sanguine texere qui ab oibus egredit mẽbris interioribꝰ: quo videt de sanguis sputo tractatus sit vnus ordinatus ꝛ nõ displus quo facilior dicere volẽti exhibeat scia. Dico ergo qm̃ sanguis sputũ ex malis est vnũ accidẽtibus sicut ait hypocras: qm̃ sanguis a superioribus emissio quecũqꝫ fit signum est malum. Eius ab inferioribꝰ exitus. signũ est bonum. Intẽdit aũt eius aũt ab inferioribus exitus a venaꝫ ore que in ano sunt emorroidibus scz. ¶ Sanguinis aũt sputũ aut ex causis est exterioribꝰ aut interioribꝰ. Exteriores

cause sunt percussio casus vociferatio grauis saltus fortis cũ vene scinduntur aut separantur aut incidũtur ꝛ ab huiusmodi sanguinis emissio semel fit. ¶ Ab interioribus aut fit ex venarum corrosione que ex fluxibus fit qui a capite descendunt ad pectus ꝛ pulmonem cũ materia calida fuerit colerica aut flegmatica salsa. Et sanguinis emissio hac in habitudine primo pauca est: dehinc augetur donec multa fiat. Aut est ex venaruꝫ oris apertione que fit ex repletione. Repletio earum aut ex multis est humoribus aut ex sanguine qui purgabatur ante per euacuationem per menstruũ scz aut per venas que in ano habentur conclususcz est vene eo replete nimium vnde et intumuerunt. Nõnunqꝫ aũt est venaꝫ tumor ꝛ inflatio ex calefacienti ꝛ humectanti regimine quẽadmodũ balneivsus nimiꝰ. Et nõnũqꝫ ex mala est complexione frigida ꝛ sicca q̃ venas nimiũ spissat ꝛ earũ adunat ptes intãtuꝫ vt alie alijs acuantur vnde ꝛ aperiuntur quẽadmodum luto accidit cum desiccatuꝫ etem fuerit scinditur in partes. Et sanguinis sputũ aut ex capite est ꝛ emunctione significat. Aut ab ore et ex screatione emittitur significatqꝫ transglutionis suffocatione. Aut a gurgulione ꝛ gutture ꝛ tussi significatur. Aut a meri ꝛ dolore significatur qui inter duas est scapulas. Aut ex stomaci ore significaturqꝫ eo qui in stomaci oris est loco dolore. Aut a stomaci ꝓfundo ꝛ vomitus eius signum est paucusqꝫ dolor. Aut ex pulmonis canali ꝛ ex screatiõe ac tussi significatur pauca etiam modico ginguarum dolore. Aut ex ipso pulmone grauisqꝫ illi signum est tussis: qõqꝫ eiꝰ emissio semel fit clarꝫ ꝛ spumã habet: quẽadmodũ in aphorismoꝫ libro ait hypocras. Qui sanguinẽ expuit spumosum a pulmone excreat. Aut certe a pectore exit ꝛ tussi significatur qõqꝫ emittitur paucum est ꝛ hyrundini simile. Accidit autem sanguinis a pectore sputum illi maxime ad quem catarri accelerant ꝛ pectus illi debile est ꝛ que a capite ꝛ pectus descendunt superfluitates sunt tenues et acute suo vulnerantes acumine et membra hec excoriantes et quoniam in pectore stricto venarum acceleratur scissura cũ eius vene debile sint ꝛ subtiles. ¶ Saniei vero sputum aut ex apostemate fit calido quod pectori aut pulmoni accidit: aut pectoris lacertis: aut operimento costas, subinuoluenti aut diaphragmati: a quo ad pulmonem tendit raritate exucans sua. et attractione ipsius quemadmodum in pleuresi accidit si apostema in vulnus conuertatur: aut post sanguinis sputum: aut fissura non consolidata: que ad saniem conuersa est: emittitqꝫ saniem eius cum sputo natura. Et que ex calido apate: aut furunculo

sciēdū tibi est q oē his natū in partib⁹ apa : si ad sanies cōuertaꝫ adunationē febris rigor ꝛ horor accidūt patiēti: eo q sanies gñetur ꝛab hac hora eruptio spatur: ex hora. s. q̄ q eger ē febricitat ꝛ rigor accit. Eruptio aūt aut i septimo fit die aut vicesimo : aut q̄dragesimo : aut certe sexagesimo: quēadm in pnosticoꝝ libro hypocras testat: hoc ꝝ scōm māei calorē ꝛ frigus grossitiēꝫ subtilitatē . Cū eteni mā calx est cōplone subā subtilis eruptio septia occurrit. Et si adhmōi addaꝫ patiēt cōplonē calidā esse etatē esse inuētutis plenitudinē tps anni presens estatē: certꝰ erit signū septimo futurā eruptionē die. Q̄d si calida q̄dē sit mā sz grossa substāna: eruptio vicesimo seq̄tur die. Sed ꝛ si patiētis pariter cōplo : etas q̄z ꝛ anni tps media sint in calore firmius erit signū materiā circa calorē mediā esse subā grossam ꝛ tūc eruptionē q̄dragesimo sperare opz die. Q̄d si frida est ꝛ grossa mā. sexagesimo fiet eruptio die: magis aūt si egri cōplo frida ē ꝛ sicca. etas. senectus. tps p̄sens hiēs. hec eteni eruptionē differri vsq; sexagesimū certificāt diē. ¶Cū aūt ppinqua fit eruptio febris firmatur grauitas ꝛ rigor. Et si apa aut furūculus in pectore est: dolor est ꝛ Fuitas i pectoris añteriorꝫ Fuior. Q̄d si in altero pectoris latere egri cū sup patiēs iacuerit latꝰ in latere sentit i firmāti tanq̄ q̄dā graue ꝛ onerosuz ac i eo suspēsū: q si in vtroq; fuerit apa latere i vtroq; dolorē sentit ꝛ Fuitatē i q̄cūq; iacuerit latere in supiori grauitatē inuenit. Cū erumpit emissio nōnunq; ad supiora ad sputū q̄ p tussem fit. aliq̄n ad iferiora tēditq; ad stōm ꝛ intestia sanies. Et si nā māz advenā miserit maiorē q̄vocaꝫ pcana ad eparab ea tendit: ꝛ aut ad stomacum ꝛ intestina mittitur ꝛ venas q̄ dicunt pcanitates aut ad vesicā cū sanies ad renes puenerit p eā cōcauā venā in q̄ via a sanguie sepaꝝ. huiꝰ passiōis dñs febris accit ptinua nisi q̄ sanie hac citiꝰ purgaꝫ. Si eteñ sanies sputū differetur ad ptisim patiēs deducit q̄admodū hypocras. Cui i sanie pleuresis ꝛ pipleumoia, quertitur: si nō in q̄dragia purgeꝫ dieb⁹ in ptisiz deducit. Sanies eteñ pulmonē corrodit ac putridū facit. Sic quoq; ꝛ sanguis facit sputū. si in sanies sputū conuertaꝫ. Varie aūt ptisis his accit quoꝝ etas a decē ꝛ octo annis ē vsq; trigintaq̄q;. pp calorꝫ hac in etate dñationē sup oplonē q̄nq; eoꝝ mēbra ꝛ pulmo mollia sunt: vñ ꝛ sanies facile illa corrodit et citiꝰ. Accit ēt sepe his quoꝝ corpꝰ huiꝰ paratū est passiōis aduentui: quoꝝ corpꝰ. s. exile est: gutt acutū: pectꝰ strictuz: scapule sublatæ ad posteriora eminētes ꝛ ad quos catarri acceleraꝫ calidi. Cuiꝰ eteñ pectꝰ strictū est q̄ i eo sunt vene cito rūpunt pp pectoris arctationē ꝛ debilitatē. Catarri aūt calidi icidūt ꝛ pulmorāt suo pulmonē acumine. Et sciēdū passionē hāc trāsire ꝛ saltū a patrib⁹ ꝛ auis in filios dare. ¶Ptisiz aūt significātia signa febris ē iherens: sed trāquilla ꝛ māsueta die nocte ꝛ oro busticr: sicq; ꝛ post cibozꝝ fit appositionē. Accidit eteñ hac hora calori q̄ē admodū ꝛ calci si aq̄ superfundaꝫ calcis accit euaporatio. Accit ēt passione hac molestatis nimio fatigari sudore oculi eoꝝ pfundanꝫ gene rubēt vngues ꝛ digitoꝝ summa conicanꝫ: digitoriq; calefiūt extremitates pedib⁹ eoꝝ apata fiunt mollia: appetitus iminuiꝫ ciboꝝ: ꝛ oino ethice signa de q̄bus dictū est in eis appent. Porro oculi pfundanꝫ: eo q̄ humoꝝ ipsoꝝ fiat liquefactio ꝛ desiccenꝫ. Et genaꝝ rubor ex vaporum calidorum ascensu ad faciem vnguiū conatio eo q̄ que illos roborat et stringit caro liquefit. ¶Extremitatum digitorum calor ex caloris in membra radicalia dispersione ꝛ firmitate que sunt ossa ꝛ alia huiusmodi ꝛ qñ in digitis ossa dominātur. Pedum apa propter quod a fornace remoti sunt caloris naturalis ꝛ vitalis virtutis: vnde ꝛ moriūtur: accidit q̄ illis apostema quemadmodum' mortuorū pedibus inflatio. Et appetitus ciborum defectio propter pascētis ꝛ nutrientis debilitatem virtutis. his itaq; signis hec significatur ptisis. Nōnunq; aūt medicus in his que eger exput ambigit sanies sit aut flegma . quare sputū in aquā mitti ozꝛ p horā dimittere amplius q̄z: q̄ si infundū mergiꝫ sanies est: ꝛ si sup natat aqua flegma est.

¶Capitulū. xxj. de passionib⁹ lacertorum pectoris ꝛ operimenti costas inuoluenti causis q̄z ꝛ signis.

Operimēto costas subinuoluēti q̄ accidūt passiōes ꝛ pectoris lacertis: apostema sunt emissiōes furūculi. Et si apostema opimēto costas subinuoluēti accidit pleuresis vocaꝫ ꝛ cū in pectoris lacertis dolor dicit lateris. ¶Pleuresitaq; apostema cū ē calidū q̄ē subinuoluēti costas opimēto accidit. ¶Et huic adherentia passiōi accidētia quib⁹ significaꝫ febris est indeficiēs que ab ipsius in principio nō separatur: ac tussis que nihil in principijs emittit anhelitus angustatio. pungēs dolor. Et cum passio difficilis est dolor a costis incipit: ꝛ ad furculaꝫ ascēdit ptes: eo in latere in quo apostema est. Nōnunq; aūt inferiora descēdit in partes que subsunt hypocūdrijs. Febris quidem generaꝫ eo q̄ calor ad cor perueniat. propter q̄ primū est egrotanti membro. Tussis propter expellentis motum virtutis ad nocētem pellendam superfluitatez. Anhelitus arctatio: quoniam apostema anhelitus opprimit meatus. Punctura vero eo quod in ope-

rhnēto fit aſa ⁊ doloris ad furculas aſcēſus eo ꝙ opri[m] coſtas ſubinuolnēs furculas ẽpit. Si etem aſa in ſuperioꝛib⁹ fuerit ptib⁹ opimēti ptes he cū itumuerit doloꝛ eaꝝ furcule mā-me ⁊ brachia ꝓparticipāt. Doloris ad iferiora deſcēſus loca: qm̃ in ptib⁹ ẽ iferioꝛib⁹ aſa opimēti: qm̃ cū aſata fuerint loca: doloꝛi eoꝛū q̄ ſub hypocūdꝛijs ſunt ꝓparticipāt. pleureſis itaq; ſi cū ea ſputū ſit a pncipijs ſanabꝫ eſt ⁊ breuis. Cū rem̃ ⁊ ẽrto icipit ſputū die ſeptimo criſis occurrit vel vndecio finis ẽrto decimo. Et ſi in octauū differaꝛ morbus plōgaꝛ ⁊ criſis differtur vſq; in diē triceſimū ⁊ ſepe in poſterioꝛa. Significaꝛ aūt ex ſputo ipſo aſatꝫ ſpēs. Si etenim rubeū ſit ⁊ ſpiſſi ruboꝛis aſa ſanguineū eē ſignificat. Si croceū aut ruboꝛis clari aut in croceū percutiēs: aſa colericū eſſe ſignificat. Si coloꝛ illi albus ẽ ⁊ ſpumoſū aſa flegmaticū eē mōſtrat. Qō ſi nigrū aut liuidū coꝛe nigre morbū eē mōſtrat. Duo aūt hec aſa flegmaticū. ſ. ⁊ nigrū per parū in coſtas ſubinuolnēti accidūt operimento eo ꝙ ipſa groſſa ſint ⁊ operimētū tenue ⁊ ſtrictū nō niſi ſubtile ſuſcipiēs mām. hec eni citius ⁊ facilius in partes eius trāſducīt q̄ groſſa mā. Sanguis aūt ⁊ colera rubea ſubtiliores ſunt humores ⁊ q̄ ex eis fiunt apoſtemata ſepius in operimētis oꝛiuntur. Hic itaq; hypocras in aphoꝛiſmoꝛū ait libꝛo. Quib⁹ acidus eſt ructus pleureſim nō facile patiūtur acidus eteni ructaꝛ ex hūoꝛe fit flegmatico in toto dñanti coꝛpe cū in ſtō ei⁹ fuerit multiplicaꝛ. Groſſuꝫ aūt ⁊ viſcoſum flegma operimētū coſtas ſubinuolnēs nō ſuſcipit. ſ. in ei⁹ nō trāſmittit ſubam: iō ergo huiⁿ dñis accidētis pleureſis nō accidit niſi forte ꝓ raro vt ſi acciderit in eoꝛ coꝛpib⁹ colerā adunari rubeā aut coꝛaꝝ admixtiōes q̄ ad operimētū influant ⁊ aſa generēt eiuſmodi. ¶ Lateris doloꝛ aſa eſt qō in lateris fit pectoris: ⁊ aliud quidē in operimētis fit interioꝛib⁹ pectoris lacertis. ſ. q̄ inter coſtas ſunt: ſignificaturq; febꝛis ⁊ doloꝛe ac pcuſſione q̄ in eo ſunt latere in quo ⁊ paſſio ſine pūctura maxieq; anhelitus tpe: nec tuſſis illud comitaꝛ aut ſputū ⁊ ſi fuerit tuſſis: ſed lenis ⁊ ſine ſputo. Et ſi pulſatio tpe q̄ aer reſpiraꝛ fit durioꝛ: ſigt paſſionē in his eē q̄ pect⁹ dilatāt lacertis: ſi aūt cum expiraꝛ in lacertis pectoris qō tactu ſignificatur apoſtema: etenim caput habet acutum.

¶ Capt̄z. 22. de paſſionib⁹ diaphragmatis.

Diaphragmatis paſſiones: alie ipſi ꝓprie ſunt: alie ex alioꝛ fiūt cōparticipatiōe paſſionis mēbroꝛ. Et q̄ ipſi ꝓpria eſt paſſio: ea ẽ q̄ ex mala accidit ꝓplexione: ⁊ aſa tū diuerſitates: quēadmoduꝫ que illi accidit paſſio q̄ berſamon vocaꝛ quā nos maniā dixi mus: apoſtema. ſ. in diaphragmate ꝙ mentis ſequit alienatio eo ꝙ a pectoꝛe ad cerebꝝ p cōpticipationē trāſeat. Que aūt illi ex paſſionis alteriⁿ mēbri ꝓticipatiōe fit paſſio. aut ex cerebꝛo accit aut ex epate. Ex cerebꝛo. quēadmodū illi paſſio accidit cū i cerebꝛo calm oꝛik aſa mētiſq; ſecḳ aliēatio. Differt aūt mētꝫ alienatio q̄ ex ipſo fit trm̃ diaphragmate q̄ ex cerebꝛo qm̃ q̄ ex mētis fiūt accidētia: vt pigilatio obliuio. lachꝛyme. lippitudo. a parietib⁹ palee collectio fumbꝛiarūq; : reiectio veſtis: oris ſiccitas ꝓmo in paſſiōe nō apparēt diaphragmatis: ſz cū paſſio roboꝛata eſt ⁊ in oculis fit ruboꝛ: vēꝛis ſupplanū ſurſuꝫ contrahīt ⁊ anhelitⁿ fit difficilis. ¶ Ex epate vero ſi fiat illi paſſio quēadmodū in ipſⁿ accidit aſate tuſſis ⁊ anhelituⁿ arctatio ex ꝓticipatōe diaphragmatis ⁊ epatis gibboſitate eo ꝙ adiuicē colligata ſunt: ſi ẽrtuꝝ hoc ꝙ egrotās grauitatem ſētit ⁊ doloꝛē i ẽxtro lateꝛ i hypocūdꝛioꝝ loc̄. ¶ Caplm. 23. de paſſionib⁹ coꝛdi accidentibus.

Quedā que accidunt paſſiones alie ipſi tm̃ ꝓprie ſunt: vt qui illi accidit doloꝛ ⁊ palpitatio: q̄dam aūt ex alterius mēbri comparticipatione in paſſiōe aliqua que eſt defect⁹. ¶ Et coꝛdis doloꝛ aut ex mala eſt cōplexione aut morbo oꝛganico aut ꝓtinuationis ſepatione. Mala ꝥo ꝓplexio aut calida ẽ ⁊ pulſus ſignificaꝛ magnitudie aut frida ⁊ ſignū illi pulſus ẽ puitas. aut hūida cui mollis ẽ pl̄ſus aut ſicca quā pl̄ſ⁹ mā̄feſtat durities. Qō ſi mala ꝓpoſita ẽ cōplox pl̄ſus cōpōīt. peioꝛ aūt oib⁹ q̄ accit ꝓpto coꝛdi mala ſicca ẽ: ⁊ ſicca ac cala: ab his ꝛeni ethica fit velociⁿ. poſt has mala cōplexio varia eſt q̄ defectū parit. ¶ Oꝛganic⁹ aūt morb⁹ aut ex aſate eſt ſanguineo: aut colico coꝛdi accidēti aut illō capſule circū dāti. Et cui hoc accit longū nō vinit ⁊ velociⁿ moꝛitur. Sigtur hoc inflāmatōe grauitate ⁊ diſtēſiōe. ¶ Cōtinuationi ſeparatione vt vulnus qō a pectoꝛe mittitur ad coꝛ. Et ſi tahana ad coꝛ penetrauerit ꝛeiⁿ ꝓcauitates. maxieq; ſiniſtrā ſtatiz moꝛik hō. Qō ſi nō ad ꝓcauitates penetret paulopoſt obyt. Sic ⁊ i oibus q̄ doloꝛē faciūt coꝛdis cauſis ex aſatib⁹ aliiſq; hō nō vinit niſi iuxta morbi quātitatē ẽtutis ac debilitatis. ¶ Palpitatio ⁊ tremoꝛ aut ex hūiditate fit aſa q̄ in coꝛdis cōcludīt opimēto: cuiⁿ ſignū eſt ꝙ patiēs coꝛ ſuū ſentit tāḡ crepitās in aḡ: nec etenim dilatari poteſt aut reduci ꝓpter humiditatē: aut ex aſate qō illi accidit. Et ſi apoſtema calidum eſt homo moꝛitur: ⁊ ſi durum defectio ſequitur ⁊ in defectu moꝛitur: aut humiditate ſanguinea. quēadmodum inueni accidit de quo refert. Salienus: ꝙ coꝛdis titillatio ſingulis illi fieret annis. quem per flebotomiam tribus medicatus eſt annis continuis.

Ut aūt quartus factus est ānus ante q̄ passio fieret flebotomari fecit: sicq; titillatio reddi tū nō habuit. Accidit ā palpitatio ex melicis vaporib⁹ q̄ ad cor ascēdūt. ¶Defect⁹ ā vitaꝫ est senik dissolo ꝑtutis: hmōi ā dissolo aut ex replone fit q̄ ꝑtutē grauat ꝛ oppmit quēadmodū i defectu q̄ ex replone fit venarū ex hūoribus ꝛ stōi a cibo: vt fit in fastidiositate cū putredine: ꝛ sicut ex cerebri replone fit vt i apoplexia videre licet. Aut ex euacuatiōe certe īmoderate q̄ virtutē dissoluit ꝛ dissipat: quēadmodū in vētris accit fluxu nimio ꝛ medicaminis potu: ac nimio ꝛ īmoderato sudore: ꝛ sanguis ꝑ flebotomū emissiōe: aut a naribꝫ fluxu ꝛ mēstruorū īmoderatione q̄ mulieribꝫ accit: ptusq; purgatione ꝛ saniei a vulnere egressione: cibox abstinētia laboze nimio ꝛ hmōi alijs euacuatiōis spēbus cū īmoderate fiunt intrīm vt cū inutili q̄ nature nō ꝑfert q̄d vtile ē euacuek. Mala cōplexio calꝫ est quēadmodū i febribus accit. Ex frigida vero quēadmodū in oris stōi passione q̄ bolismos vocak. alijsq; malis cōplonibus cū semel imutank. Fit etiā ex dolore graui ꝑtutis dissolutio ꝛ spūs euacuatio quēadmodum dolore in ore stōi facto: ꝛ in colice ac ileos doloribꝫ ꝛ disgregationū vlceribus ac vulneribꝫ q̄ in eis fiūt ꝛ neruis: aut lacertox capitibus alijsq; passionibꝫ: a q̄bus dolores fiunt pmolesti: accit defectus ꝛ i mficis suffocatione: cuz vapores substollunk frīdi a matrice ad cor. Nōnunq; aūt defectus fit ex mēbri alicuꝫ subē corruptione ꝛ mortificatione cū vapores ab eo ad cor ferunk frīdi: vñ ꝛ defectꝫ accidit. Accidit etiā ex apate q̄ cordi innascik: vocaturq; eiusmodi defectꝫ cordis: fitq; ab eo mox subito specie. Accit etiā i puericijs accessionis periodicax febriū. aut doloris cā q̄ ex calore fit. Aut ꝑ putridi humoris ad stōm decursum accessionis febris articulo: vnde ꝑtus grauak vitalis: aut patiēti febrē cū apa est mēbro in aliquo nobili ꝛ molesto. Cū itaq; ea hora hūor ad apatis decurrit ptes angetur ꝛ eius roborak dolor ac defectus sequitur. Aut certe fabricitanti in stōi ore debilitas est: suscipitq; q̄ in fluūt humores: q̄ si grossi fuerint ꝑtus grauak ꝛ opprimitur illis ꝛ defectꝫ orik ꝛ si male sunt cōplonis: dolor ab eis fit quē defectꝫ sequik. Accidit aūt defectꝫ ex aialibus accidētibꝫ ex timore quidē ꝑ p caloris nālis ꝛ vitalis virtutis ingressuz ad corpis pfunda. Ex ira eo q̄ calor egrediak ꝛ dispergitur. Ꝫe sunt defectus cause. ¶Signa aūt eius ex tremox est frigus ꝛ ā helitus debilitas ac frigus pulsus punitas ꝛ debilitas. color croceus ꝛ si acclamek illi nō audit dñ: sz tāq; si i lōgin quo positus sit loco aut post aliq̄. Ꝫe sunt passionū diuersitates que in corde nascūtur ꝛ omnibus spiritus instrumentis.

¶Capitulum. xxiiij. dē passionibus organox cibi. s. de meri ꝛ de ore stomaci.

Que in cibox fiunt organis passiones: alie i meri alie in stō. alie in intestinis alie āt in epate. alie i splene. alie in felle. alie i renibꝫ: alie aūt i vesica fiūt. ¶Et q̄ in meri. alie in eiꝫ suba. alie i meatu p quē cibus ad stōm mittik. Et q̄ sube eius accit attrahentis est debilitatio ꝑtutis q̄ cibū attrahit ab ore ꝛ stō mittit: ꝛ ꝑtutz ꝑ quā fit vomitꝫ debilitas. Ꝫe aūt ꝑtutes debilitātur aut mali cōplonis: aut organici morbi: aut ꝓtinuatōis seperatōis cā: aut incōmodo quouis q̄d lacertis accit eiꝫ actiōes statuentibus. Mala ꝓplo aut cala est: ꝛ siti sigtur ꝛ frigidoruz vtilitate. potuū. Aut frida ꝛ significak cōtrarijs ꝛ sitis. s. paucitate q̄z calidox cōferat illi potꝫ. Aut humida ꝛ oris patet ex hūiditate ac screatuū multitudie. Aut certe sicca cui signū oris ē siccitas. ¶Organici aūt morbi sunt vt apa calm q̄ ex febre significak: granicz siti ꝛ dolore qui patiēti inter duas fit scapulas. Et frigidū apa q̄ ex grauitate ꝛ pōderositate sine dolore significak. Cōtinuatiōis separationē vōit⁹ seqtur sanguis ꝛ dolor iter scapulas. Et q̄ in longum est attrahēdi facit iminutiōez: ꝛ q̄ ꝑ latuz in vomitus expulsione facit diminutionē. Ꝫe sunt q̄ in meri fiūt passionū diuersitates. Que in eius fit meatu opilatio est. Opilatio āt ex apate q̄ in iterioribꝫ accidit ꝛ ipm opilat fit: aut ex apate q̄ lacertis eiꝫ adiunātibꝫ actionē oritur ab exterioribus cōprimitnrq; meri ꝛ cōprimik meatus ac obturak. Et apatis si calidum est signū dolor est ꝛ febris ac molesta si tis ꝛ cū aperitur apa febris robustior fit accitq; rigor ꝛ horor patiēti. Q̄d si frigidū in loco fit grauitas distensio ꝛ maius opilationis signuz que in meri fit transmissionis cibi prohibitio est ad stomacum.

De stomaci morbis. Que in stō oriūtur passiōes: alie in eiꝫ ore: alie in pfunditate fiunt ꝛ conatiōe. Et que passiōes ac dolores i eiꝫ fiūt ore difficiles ꝛ molestissimi sunt eo q̄ in magni sint sensus mēbro: ꝛ q̄uis ex modica nocēt grauissime cā intrīm vt nōnunq; ad interitū deducāt ex cordis vicinia ꝛ cerebri cōparticipatiōe. Et q̄ oris stōi fiunt dolores: quidā cōes sunt ipsi ꝛ mēbri oibus vt mala cōplexio ꝛ apa cōtinuatio ꝛ nū seperatio. In quibusdā illi alia participāt mēbra vt cerebrū ꝛ cor. Cerebri q̄dē cōpartici patio vt pugilatio ꝛ animi discessio i febribꝫ desipiētia: somnia mala epilepsia spasmꝫ ob stupefactio. Refert aūt suo Halienus in libro de sanationis cautela se vidisse q̄bus in febre spasmus subito acciderit. cū spasmi in eis non apparuissent signa: post quē vomitus factus

est colerarū ⁊ spasmus quienit ab eis statim. Accidūt aūt cibos multiplicāti malos accidē tia pessima vt oscitatio ⁊ singultatio: q̄ cū his q̄ in eoꝝ sūt stō fuerit purgati hūoribꝫ accidē tia illa cedunt. Eiꝫ vero ad cor ꝓticipatio ne fit defectꝫ ⁊ palpitatio aliaq̄. ¶ Sūt aūt ⁊ ipsi ꝓpriꝫ dolores ⁊ morbi stōi ozi: vt appetitꝫ: corruptio: ⁊ caninus appetitꝫ ⁊ q̄ bolismos vr ⁊ ipsius appetitus cessatio: dolor p̄cordioꝝ: si tis: ciboꝝ in stōi ore natatio. Et qō stō ex ma la accidit cōplone siquidē cal'a fuerit sitis est ⁊ calor qui patiēs in stōi ozis loco sentit: fride actu delectaī potu aq̄ etiā si exteriꝫ apponaī. Qō si cū ea mā fit calida: subuersio pariter fit in ore amaritudo ac defectꝫ. Cū aūt mala cōplexio frida ē q̄ hāc hz parū sitit ⁊ calidorum actu ꝑdest appositio ab exteriorib' sup stōi os: ⁊ eoꝝ que calida sunt ⁊ pūgētia ꝓrectio interior. Quā si mā comitatur cole nigre aut flegmatica patiēs in ore saporē sentit accidū. Et si volueris discernere q̄ stō accidūt ex ma la cplone singulari: queq̄ ex mala cū mā cōplexione: intuere q̄ corpe emittūtur p vomitū post bonoꝝ ꝓrectionē ciboꝝ: ⁊ si cū aliquo mixtus ē cibus chimozū mala cū mā ē cōplo: q̄ si nihil inueneris admixtū mala singularis est cōplexio ⁊ sine mā. Urina q̄z idē sig̃t. Cum etenim post cibum tēperatū sumptū aquā q̄z mediocriter ꝑpinatā spissa ē ⁊ densa: materiā cū mala cōplone esse sig̃t: si tenuis clara: ma lā sig̃t esse solā cplexionē ⁊ sine mā. ¶ Cōplo aūt humida ⁊ si cca vix egritudinē hic faciunt nisi longiozis fuerint tpis. tūc etenim pessima afferūt accidēcia. Ex humida mala cōplexiōe hydropisis fit ⁊ ex mala cōplexione sicca con sumptio. q̄. s. ē passio senectꝫ añ vocata. ¶ Que in ore stomachi fiunt aꝑata aut calida sunt ⁊ fe bre signicātur ꝓac pcussiōe ⁊ grauitate siti ägu stiatione subuersione ⁊ sub tactu grossitie in ozis stomachi loco cū calore: vt aūt aꝑa hoc ma turatur emissio fit: pcussioq̄ augeꝫ febris ꝓfor tat ⁊ horroꝝ adȳcit ac rigoꝝ. hec eteni duo ac cidentia acuminis materie cā fiunt: ⁊ qm̄ stōi os pūgit. Et cū emissio in saniē mutaī: saniesq̄ ipsa egredit ꝑ vomitū purgatur. Aut vero frigidū illi accidit aꝑa: quod grauitas signifi cat: ⁊ in ozis stomachi loco grossities sine calo re ⁊ sīti. ¶ Continuationū separatio quēad modū ⁊ in meri ita ⁊ hic quoq̄ fit: ⁊ illis q̄ illic dicta sunt significaī signis. ¶ Appetitus coꝝ ruptio aut ex augmēto ē: aut diminutiōe aut qm̄ cessat oino augmētū aut m̄ in q̄litate est ciboꝝ: quēadmodū mlieribꝫ accit ꝑgnātibus vocaturq̄ eiusmōi morbꝫ appetitꝫ malus: aut in quātitate ⁊ fames dicit. q̄ si fuerit imodera ta fames vocaī canina ⁊ appetitꝫ caninꝫ. Im minutio ꝓo in appetitu est cū aut iminuitur aut recedit ciboꝝ appetitus vt in passiōe que bolismos vocatur. ¶ Malus itaq̄ appetitus est maloꝝ in qualitate ciboꝝ appetitus q̄ ex malo fit humore in q̄litate in stomaci cōclu so ore: vnde acidos desiderat hō cibos: aut sal sos: aut ponticos: aut pūgētes. ⁊ qñq̄ terrā ⁊ gipsum. carbones testas fictiles. aliaq̄ hmōi male q̄litatis. quēadmodū pregnātibꝫ accit cū in eoꝝ stomaci ore adunātur sanguis mēstrui quo fetꝫ pascit supfluitates. Mēstrua etenim sanguis sup fluitas est icorporibꝫ mulierū quā natura pauit gnationi. Ut ergo cōceptꝫ fit tē pus cōstipatur sanguis hic: ⁊ nō exit suis tpi bus ⁊ q̄ in ipso melioꝝ est ⁊ vtiliorꝝ: fetui fit ci bus ⁊ qui subest ⁊ tāte ē vtilitatis ⁊ bōitaī ad mām illas ferr̄ ⁊ lac fit: qō aūt malū in eo ē in corpore remanet mulieris ⁊ eiꝫ pars quedam ad stōi tendit os. ⁊ appetitꝫ excitat malos. Et hoc qñq̄ primo accidit mēse mulieri ⁊ scdo ac tertio: quarto ꝓo finit. Fetus nāq̄ ēdim puꝫ ē pauco pascit sanguine. ⁊ eiꝫ restat copia: vt āt crenit ampliꝰ idiget ciboꝝ: vnde ⁊ maiou pas citur sanguinis quātitate: nec eius deinceps mulieri fiunt appetitus eo q̄ sanguis ampliꝰ pars in fetus expēdatur cibū. ¶ Augmētū ve ro appetitus. i. fames ex mala ē cōplone frigi da que stōi accidit oz: significaturq̄ acido illa sequenti ructatu. ¶ Immoderatio aūt appeti tus caninꝫ scz appetitꝫ cuiꝫ nō saturaī dūs ex hūore fit acerbo q̄ in ore cōcluditur stōi ⁊ in ter corporis eiꝫ ptes: significaturq̄ ructatu ac cido ⁊ appetitꝫ potus aque iminutōe multaq̄ ⁊ hūida egestiōe. Aut multa eūatiōe que toti accidit corpori: cōsiderāteq̄ mēbra restauratio nē eoꝝ que euacuata sunt: quēadmodū post febres accidit quarū finis per euacuationem est significaturq̄ precedēti euacuatiōe. Mem bra enim cū cibo euacuata sint: que in venis sunt attrahūt. Et venis euacuatis cibus q̄ in epate est ad eas trahitur: quod cū euacuatus fuerit q̄ in mesaraicis est cibū attrahit. Eua cuata mesaraica ab intestinis abtrahit subtilibus. hec a stō sicq̄ fames fit: q̄ precessit euacua tiōe significatur. huiꝫ significatio passiōis fa mis est grauitas ⁊ q̄ paꝝ tollerari pōt. ⁊ co mestionis imoderatio intm̄ vt grauet: ideoq̄ ⁊ vomitu cibus pellitur aut esōne. Differunt aūt passio hec q̄ ab euacuatione fit ⁊ que ab hūore accido qm̄ q̄ ex inanitione fit dissolutio nē non habet nature. ¶ Appetitus casus aut ex mala est cmoplexione calida q̄ stomaci os enernat dissolutq̄ q̄ in eo sunt: significaturq̄ ructatu qui accidit fumoso: quiq̄ odori simi lis est luti: sticq̄ fastidioq̄ ciboꝝ aq̄ fride desi derio ⁊ q̄ete ⁊ frigidoꝝ actu appositione exte rioꝛi superos stomaci. Aut ex humore coleri co aut salso significaturq̄ que accidunt sto maci ori puncturis ⁊ subuersionibus: vomi tu multoq̄ aque potꝫ desiderio oris amaritu

dine

dine aut salsugine. humor nāq; coleric⁹ ⁊ salsus sitim ꝓuocāt ⁊ nimiū potādi appetitum. Mōnūq; āt cibor fit appetit⁹ iminutio ex humore viscoso: q̄ os stōi alunt ⁊ replēt quā nec pūctura sequit nec tussis. Et aliq̄ appetit⁹ fit paucitas ex hūore putrido in stō a quo appetitus cibi fit paucitas: ⁊ q̄si ꝓpressio fricatioq; in stōi ore. Accit aūt appetit⁹ cessatio cū incōmodū qđ vis neruo accit q̄ a stōi os venit: cessat etem sensus ei⁹ sig̃turq; q̄ cū ea est cerebri passiōe: vt mētis alienatiōe. ¶ Que aūt bolismos vocāt passio famis. s. imoderata cū appetit⁹ cessatiōe ex male ꝓpōnis fride imoderatiōe sup stōi os fit: ciborūq; iminutiōe ⁊ virtutis debilitate. hāc sig̃nt passionē q̄ tactu sē tit hō oris stōi locū fridū ⁊ appetit⁹ casus ⁊ a cibis ꝓhibitio dolor ⁊ defect⁹ q̄ cū illa fiūt cor poris ꝓsumptio. Et fames q̄ accit in pās sione nō fit stōi ori ſ ꝫ oium ſtuti mēbror. Et inter hāc passionē ⁊ appetitū caninū dſia q̄ i bolismo appetit⁹ cessat ſt⁹ debilitāt i appetitu canino appetitiua ē ſtus valida ⁊ membra repleta sunt.

Passio q̄ p cordior vocāt dolor q̄ ori accit stōi stōi vocāt hmōi medici et alij p cordior dolorē: eo q̄ mēbrū hoc cordis loco primū sit p cōfinitatē. Et hec passio aut ex mala est ꝓpone calida quā sig̃t passionis mitigatio ⁊ doloris cū actu frigida apponūtur exteri⁹ sup oris stōi locū: fridorūq; potentialiter ciborꝫ porrectiōe. Aut ex hūore coleri co q̄ ad stōi os defluit: sig̃tq; illū q̄ simul granis accit subuersio ⁊ extremitatū frigus. hec aūt passio molesta est ⁊ difficilis: aliq̄n hoiem ex doloris magnitudine pdēs pp hui⁹ mēbri sensus nimietatē. ⁊ ei⁹ cordis loco vicinia. Accidit aūt aliq̄n colerar fluxus ad stōi os fieri cū dolor q̄s ineſt magn⁹. aut tristitia granis: ⁊ cū ciborꝫ fit abstinētia vnde dolor fit granis intm vt q̄nq; mortē pariat. Est aūt hoc eo q̄ optimi sit stōi os sensus qđq; loco cordis primū sit. Mōnūq; aūt ad stōi os flegma decurrit putridū ⁊ fit abinde patiēti angustiatio et abominatio: quēadmodū ex humore fit colerico. ¶ Ciborꝫ sup stōi os natatio expellentis fit debilitate ſtutis Cui⁹ signū est q̄ patiens hora qua cibus sumit stōi os sentit grauari ⁊ ledit his que comedit. ¶ Sitis vero imoderata ⁊ multe pot⁹ aque: aut ex oris stōi fiunt calore: aut ex ipsi⁹ siccitate: aut humore salso q̄ in eius adunat tunicis aut in ītestinis subtilibus aut in meseraica: aut ex epat⁹ calore. Fit etiā sitis ex pectoris ⁊ pulmonis ardore diffrūtq; que a pectore ⁊ pulmone queq; a stō et intestinis ac epate: qm̄ sitim que ex pectore oritur ⁊ pulmone aeris mitigat frigidi respiratio que aūt ex stō ⁊ aliis est nisi aque potu nō mitigatur frigide. Et ait Gal. qm̄ q̄busdā sitis grauis ⁊ frigide non sedata est potu aq̄ nec aeris respiratione frigidi mortuiq; sitientes sunt. Quidā etem dipsaides comederūt serpētes: quidā vinū in eiusmodi ceciderant biberūt q̄dā vinū vet⁹ stomacusq; eor nimio exarsit calore: q̄dā nauigabant alto mari et aqua priuati sunt suaui ⁊ ad aque potū mari ne coacti sunt vnde ⁊ sitiētes obierūt: alij cuz aquam bibissent marinam natura eor emollita est ⁊ humiditates corporis euacuate.

Apostemata vero q̄ stō accidunt alia calida sunt ⁊ p cussione ac grauitate febri ac siti: angustiatione ⁊ subuersione significañt ⁊ grossitie q̄ sub tactu est cū calore loci stōi oris ⁊ cuz putrida facta sunt ⁊ emissiones fiūt pcussio roborat: febris cōfortat: additurq; his horror ⁊ rigor. hec etem duo accidētia acumis materiei cā fiūt ⁊ mēbri pūctiōis. Et cū eruptio fit p vomitū sanies euacuat. Sunt ⁊ frigida que cum grossitie sine calore ⁊ siti: sed cōmitāte grauitate significāt. ¶ Cōtinationū vero sepatio que ori accit stōi eodē fit modo quo ⁊ in meri eisdēq; significat signis: nisi q̄ dolor ⁊ egritudo hic in stomaci sunt ore.

¶ Capitulum. xxv. de passionibus ꝓfunditatis stomaci.

Stomaci ꝓfunditati que accidūt passiōes sunt mala digestio fastidium. diaria. ꝑturbatio. lienteria. vomitus singultatio. inflatio. ructuatio. sāguis ⁊ laci stō coagulati. ¶ Et mala dgestio ac fastidiū qđ ab ea accidit digestiōis. s. cessatione fiunt cuz stomachus a digerēdo debilitat⁹ est. Si etem a stomaco cib⁹ velociter nō descēdat digestiōis dſ mora ⁊ ſ cibos optie nō digerat sed sit eius mala digestio ⁊ i q̄sdā malas mutatur qualitates mala vocāt digestio. Et cum nihil oino digerit nec ab eo descēdūt corrūpunturq;: cibi fastistiositas vocāt ⁊ quibus hec accidit stomatici nuncupantur. ¶ Oēs aūt passiōes hee ex vna oriunt cā preterq̄s qua digestionis mora que ex cāis fit debilib⁹: fastidiositas putrida ex validis mala digestio ex mediastinis causis. hee aūt cause aut interiores sunt aut exteriores. Et interiores mala est cōplexio stomaci: humores in eo cōclusi. apostemata cōtinationū sepatio. Et mala cōplexio aut cal⁹ est: corrūpitq; ſ stō cibos ⁊ ad aliquā putredis malā declinat spēz validus nāq; in stomacho calor cibos putre facit q̄ fumoso significāt ructatu ⁊ saline disgregationes luti odoris similis: aut piscium ⁊ ciborū digestiones frigidorū q̄ difficile digerunt ac siti. Accidit q; pariter dolor qui in frigidorum actu aut potētialiter vsu mitigatur. ¶ Aut frigida est hec mala complexio ructa

tusq; illã q̃ accit patiẽti sĩgt acidus sitis pauc
citas qȝq; cibi,p̃sunt calidi:accitq; simul quẽ
actu aut potẽtialit calefactiẽtiũ mitigat vsus
dolor. Et si frigꝰ imoderatꝰ est cibꝰ nõ alterat
quouis mõ in stõ:nec ructatꝰ fit acidꝰ ab imo
derato etem frigore cibꝰ nõ alterat. Aut ꝓ
sicca est aut hũida ⁊ he digõnẽ nõ ipediunt:
sed in p̃cipijs iminuũt nec dolorẽ faciũt:sed
tñ i tpis lõgitudine malas gñant habitudies
Sicca etem cõplexio si in stõ dñet ⁊ imode
rata fiat morbꝰ abinde accidit q̃ ethica dr fe
bris:maximeq; si siccitati calor adiectꝰ fuerit.
Hic etem morbꝰ ethica.s.ol tũc cõis fit corpi ⁊
cõsumptio ab eo fit ac marcor. humida autẽ
ꝓplexio si stõ dñet hydropisim facit eo q; ci
bũ in hũiditatẽ uertat maxime si humiditati
frigiditas addat. Hec etem forti⁹ est ad hy
dropisim iducẽdam. Et nos qũo hydropisis
fiat ex mala stõi cõplexione alias ostẽdem⁹.
Chumor aũt cõclusus aut calidꝰ est sĩgtq; il
lũ appetitꝰ paucitas ructatꝰ fumosus saline
dispersio ⁊ fetor. hicq; humor aut ad stoma
cũ aliũde influit significatq; qm̃ cũ patiẽs ci
bũ accepit aliquẽ q̃ facile nõ corrũpit:vt frumẽtũ ⁊ oꝺeũ:eiꝰ repulsio aut egestio cũ cole
ris fit. Aut in ipius nasĩt tunica sĩgturq; sub
uersione ⁊ vomitu cũ quo nihil emittit ⁊ sitis
molestia. Aut frigidꝰ est hũor ⁊ appetitꝰ illuꝫ
significat iminutio ac ructatꝰ acidꝰ. Hicq; etiã
aut aliũde influit in stõi ꝓcauitatẽ: signũq; hꝫ
q; cũ patiẽs cibũ in quo elimatio est sumpserit:vt mel si reiecerit illud aut expuerit flegma simul emittit:aut tunica illũ cũ bibit stõi
quem subuersio sĩgt q̃ nihil emittit: nisi forte
in stõ cibꝰ fuerit:sitis quoq; paucitas ⁊ appetitus ciboꝝ augmẽtũ. Et opꝫ te discernere inter ea que stõ ex mala accũt cõplexione: aut
que ex humore:aut hũoribꝰ alio mõ. Intuere
igit ⁊ si corpꝰ repletũ ẽ ⁊ venę inflate corpulęq;
sint:⁊ cũ ciboꝝ egestione tẽperatoꝝ mixtura
aliquoꝝ emittit humoꝝ: urina spissa ẽ ⁊ non
tenuis ⁊ clara q̃ in stõ est passio ex hũoribus
est ꝓclusis nõ ex mala simplici complexione.
CAꝑata que in stõ fiũt furũculoꝝ sunt spẽs:
hec aliqñ calida sũt que dolor sĩgt ⁊ i loco stõi
p̃funditatis pcussio ructatꝰ:⁊ q̃ sub tactu est
calor febris ⁊ sitis ⁊ cũ ad sanies perducuntur febris robustior fit ⁊ horror innascit. Qñ
q; autem frigida cum qua grauitas ⁊ ructatus sine calore significat ⁊ dolore.

Continuationis seꝑatio aut ab exterioribus fit cãis vt vulnere qõ stõ incidit: aut interioribus vt iflatione ⁊ comestiõe. Et
ĩteriores cãe incõueniẽtia est ciboꝝ q̃ aut ex
mala fit ipoꝝ ẽptitate cũ cibi multi sunt: nec
põt eos stõus digerere:vt pauco accit igni si
ligna sup illũ p̃ciant multa exurere ea nequit:aut ex ql̃itate si mali sint vt lac acidũ:pi
scis:fugiles.i.radices:patellatꝰ cibꝰ ⁊ fumosus:quẽadmodũ in igne videbis si ligna illi
ieceris viridia: neq; etem in eis accẽdi põt.
Est ⁊ ex eiꝰ suba si grossus sit cibꝰ vt vaccina
caro ⁊ azimꝰ panis:quẽadmodũ in igne debi
lẽ si ligna p̃ciat solida fit ẽt ex ciboꝝ oꝺie
si grossos comedat hõ cibos aut ꝓstipantes
pus deinc subtilibꝰ sequat ⁊ emolliẽtibꝰ. secundꝰ etem cibꝰ añq; descẽdat corrũpitur aut
certe indigestibilez prius homo accepit cibũ
deinc alium subdit ⁊ non digeritur. harum
causarum significatio ex egrotantis fit interrogationibus.

Perturbatio eũatio est coꝛaꝝ p
vomitũ ⁊ solonẽ: q̃
aut ex ciboꝝ est multitudine cũ stõm grauauerint ⁊ nocuerint ifq; ad expellenduz fuerit
ꝓfortatus ⁊ q̃ ozi stõi prima sunt p vomitum
emittunt q̃ in p̃funditate submersa p̃ solutio
nẽ:aut ex mala ql̃itate ciboꝝ pũgẽti licz q̃ stomacũ nocet ad sui vigꝫ expulsionẽ: aut cibi
ipius corruptiõe quauis corruptiõis spẽ que
ipm in coleras alterat expellitq; illũ a se stomacus eo q; illi obsit:⁊ qõ q̃dem subtile est ⁊
stõ supnatãs pvomitũ emittit qõ in fũdo mersum p solonẽ. Fit ẽt ex humoris colerici fluxu aut a felle aut alio mẽbro q̃ qm̃ stõm pungunt expellunt. Hui⁹ sĩgtio rei est qõ p vomitũ emittit ⁊ fluxũ ⁊ angustiatio subuersio ac
sitis. Hec in p̃cipijs passio pua est ⁊ suauis.
Cũ aũt cibꝰ eũat corruptꝰ dolor roborat:cum
humor ex ciboꝝ corruptiõe factꝰ emittit a stõ
⁊ intestinis:eo q̃dem qui ab inferioribꝰ emittitur colerico ⁊ salso pũgit:aut emordet meri
eo q̃ per vomitũ pellit:ledit itaq; stõus ⁊ intestina ac dolor in eis fit:⁊ angustiatio ⁊ pssura
fitq; abinde defectꝰ:facies etiã ꝓfunit:ipa re
sidẽt:nasus attenuat:extremitates refrigerãtur:si passio hec valida fuerit cum in corpore
humores fuerint corruptioni apparati.

Diaria vero mărũ est subtilium ⁊ vaporaꝝ eũatio. Hec aũt ex malo fit regimie ciboꝝ:aut ex venaꝝ repletione
aut q̃ meseraice accit opilatiõe: aut hũoribꝰ
q̃ ad stõm aliũde p̃rũpũt. CEt q̃ ex malo ciboꝝ fit regimie:aut pp eoꝝ est ẽptitatẽ cũ mlti sunt grauãtq; stõm quos ille expellit alijq;
subsequunt hũores:aut pp ql̃itatẽ cũ cibꝰ q̃
cito corrũpit comedit vt melones. mora. cucurbita ⁊ his silia:q̃ cũ in stõ corrupta fuerit
expellunt:sequunq; alie deinceps mãe que
simul trahuntur. Est etiam ꝓpter ordinem
cum cibum qui descendere moratur ꝓponit
quis citius descendenti. Porro que ex venarum fit opilatione que concauitates dicũtur
quoniam si eiusmodi venis opilatio accidit
cibi succositas ad eẽ per eas non mittitur:

ideoq; cū solutiōe exit. ¶Et q̄ ex corpis ꝛvenarū repletione: qm̄ cibus cum in stomaco ꝛ intestinis fuerit decoct⁹ subtilibus iuxta quod oportet: ad epar ꝛ oia corpis membra pp repletionē nō mittit: exitq; a subtilib⁹ ad intestina grossa ꝛ indigest⁹: fitq; abiade diaria. Et q̄ ex multis fit humoribus ad stomacū descēdenti b⁹. aut ex omni corpe: aut exuno mēbro: ꝛ hec aut pp naturā quēadmodū in crisi: cū mēbra supfluitates illa nocētes ad stōm pellūt: ꝛ quē admodū malas cerebr̄ pplsat supfluitates ad stōm ꝛ intestina. Plurimū nāq; in cerebro superfluitates adunātur varie: qs ipm ad stomacum expellit. Et supfluitas hec aliq̄ salsa est: aut pungens: facitq; sanguis solutionez ꝛ dissinteriā eo q̄ stōi excoriationē ac intestinorū faciat ꝛ signū ei⁹ q̄ salsa est q̄ patiēs salsuginis suo inuenit in ore saporē: aut ea q̄ pūgēs ē in stō motus sentit: comitaturq; illā sitis: ꝛ q̄ nec salsa est nec pūgens dissinteriā nō facit sz virtutis debilitatē, sitis paucitatē. ¶Differūt aūt diaria ꝛ pturbatio q̄ cuz superiori vomit⁹ est queq; emittūtur ampli⁹ colere sunt rubee in hac aūt vomit⁹ non est: ꝛ q̄ emittunt varia sunt ꝛ nō spēi vni⁹: amplius pturbatio morb⁹ ē acut⁹ cito terminās: diaria plixior ē morb⁹. ¶Et diarie spēs q̄ ex supfluitatū fluxu ad stomacū fiūt multe sunt iuxta supersluitates q̄ a mēbris ad stōm influūt ꝛ intestina: ꝛ iuxta fluxus earū ꝛlitatē. ¶Quedā eteni a cerebro defluūt ad stomacū cū debilitatū fuerit male cōplexionis cā calide aut frigide: multiplicātur ex in eo supfluitates: ꝛ descēdunt: alie ad nares: alie ad palatū: decurrūtq; a palato ad stomacū: ꝛ alie intestina corrūpiturq; eor cōplo ꝛ iminuit digō debilitaturq; eor abide ꝛtus ꝛ nōnunq; mortē ascisc̄it. ¶Et alia ei⁹ spēs in q̄ fluxus nō est multus: sed paucus coleric⁹ hoc q; fit cū chimi in corpe multiplicati sūt: nec oz illis corp⁹ ꝛ mēbra refici. vñ ad stōi ꝛ intestinorū excludunt ptes. Alia q̄z ē illi spēs in q̄ solutio p circuitus fit certos: estuatq; aliq̄n duob⁹ diebus aut trib⁹. dehinc sedat die vno: ꝛ post hoc solo reuertit quēadmodū pus fuerat. Hoc aūt fit iuxta supfluitatis congregatiōis q̄titatē in mēbro a quo ad stōm pellitur ꝛ intestina: quē admodū putridus in febrib⁹ adunatur hūor que periodice sunt. Et cuz patiētis regimē est vnum solutiōis circuitus ordinati redduntur. Accidit aūt sīle quid in febribus tertianis cum natura superfluitatē ppulsat colicā die accensionis ꝛ emittit illā. Est ꝛ alia spēs q̄ ex opilatiōe fit venaruz meseraicarū. Cū eteni homo quantū necesse est ad saturitatē comederit cibus in stomaco digerit ꝛ descēdit: nec possunt illum mēbra suscipere opilationis cā que meseraicis facta est. Mittit itaq; qui subtilior est ad epar quicq; grossus ad intestina descendit quēadmodū in hydropisi fit que ex opilatiōe nascit. Sequit aūt spēm hāc attenuatio et siccatio corpis. qm̄ qō curāde sit q̄titatis ad corp⁹ ex ciborū nō puenit succositate. Sic ꝛ relique diarie spēs si eaz plixius fiat tēp⁹ attenuationē facūt. Est et q̄ ex hūiditatū flegmaticarū generatiōe i stomaco fiat. acciditq; patienti inflatio et tortio. quodq; egerit paulatim emittit ꝛ tēporibus abinuicez remotis. intantū vt patientis longa sit mora et sessio ad sellam.

Lienteria vero ciborū est egressio a stō velociori i ea q̄ sumpti fuerāt hitudine sine aliq̄ imutatione. Hec āt ex imoderata retinentis fit debilitate virtutis cū cibos oino nō retinet. Aut ex cōplexiōis frigide cā ꝛ hūide que stō ꝛ subtilib⁹ dñatur intestinis. vnde cibor̄ fit lubricatio et emittunt hocq; ex stōi fit debilitate et intestinor̄ q̄ tanta est vt cibos imutare nequeāt bñ sz flegma facūt ꝛ hūiditatē viscosam. Fit ꝛ ab expellentis nimietate virtut⁹ cū aliter q̄s oporteat moueatur. alio sz tpe q̄s quo cibus digestus. hoc aūt vlcerū ꝛ pustularū fit cā. q̄ in interiori oriūtur stōi tunica ad quē cū puenerit cibus ꝛ illis occurrerit vlceri⁹ pūgit ea ꝛ ledit. illaq; pūgētē a se repellūt. ꝛ statim emissuz nō retinet. Sigtur aūt hoc his q̄ in ore appent ꝛ lingua pustulis. qōq; suo sentit in ore hō calorē ꝛ sic citatē. Lieteria itaq; est vt dixim⁹ ciborz pauca in stomaco mora. et eadem hora emissio. ideoq; hacoixit in passiōe hypocras. Acidus si fiat ructatus in passione que lienteria vocatur nec ante fuerit signuz est laudabile. Acidus nanq; ructatus nō nisi ciborū in stomaco mora fit: et retinentis apprehensione virtutis.

Subuersio ꝛvomitus aut ex quā titate fiūt ciborū. aut ex qualitate aut humor̄ putrefactiōe. Ex q̄titate si multi sint ꝛ stōm grauent. ac sup ei⁹ os natāt ipmq; nocēāt. Expellit eteniz ea stōus ad meri et emittit. Ex qualitate sicibus abominabilis sit aut odoris incongrui. aut amarus aut pungens noceatq; stomaco vnde et illum stomacus propulset et emittat. Ex humorum vero quorundam pungentium causa cum stomachus ab eis pungitur expellit eteenim. hic autem humor i eius ore si sit ꝛ grossus vomitum facit. si autem inter tunicas et tunice adhereat atq; hic illum cum biberit ꝛ villi eius subuersio fit. humor hic aliquando in stomacho generatur ipso aliquando aliun de membro defluit alio. Et qui in stomacho generatur generatio eius continua est. cum complexionis eius malitia hunc pariat humorem. Qui autem aliunde mittitur quandoq; sedatur donec quod influat adunetur.

Et huius hūoris spēi significatio fit ex eorum que p vomitū emittuntur sapozē. Si eteñ eo rum amar⁹ est sapor cholera est rubea: si sal sus aut acerbus. aut dulcis flegmatis sīgt spe cīē. Fit aūt et creticovomit⁹ mō cū nā expellit morbū gñantē hūozē et a supiozib⁹ emittit.

Singultatio spasmus est tuni ce stomaci interio ris q̄ simili fit rōne qua ꝛ neruoꝝ spasmus. Aut ex repletione aut ex eūatione: aut pūctio ne: aut mala cōplone frigida. Ex replone quē admodū q̄ ex multoꝝ sumptu ciboꝝ fit sin gultatio q̄ multa p̄cedenti significaī ciborum appositōe aut ex regimīe supfluitatū in corpe multitudinē gñanti vt multis grossisq̄ cibis ꝛ exercitij abstinētia ac balnei. Ex eūatione vo quēadmodū statim post febres fit et fluxus vētris. ꝛ multa ciboꝝ abstinētia q̄ ex pūctura fit aut ex hūore est colerico q̄ in stō generaturvl ad ipm aliūde ꝓfluit. aut cibi vel medicamis pūgētis potrectione: aut vini veteris et meri. Mala aūt frigida cōplexio singultationē fa cit aut ꝓpter cibos frigidos aut medicamina frigida que corp⁹ spissant stomaci ꝛ spasmāt. Et si mala accidat stomaci cōplo frida ptes eius densant. quēadmodū senib⁹ accit ꝛ mor bos patientibus prolixos.

Inflatio ꝛ rugitus ab interiori fiūt eā cū stōus validi nō ē ca loris qui cibos digerit et subtiliat. ac ab eis ventositates dissipat. sz nec frigid⁹ q̄ oīno ci bū nō imutat sz calor eius debilis est: nec cibi digōnem pōt efficere sz invētositatē alteratva porosaz. vnde i stō fit inflatio. Est ꝛ ab exterio ri eā vterq. quēadmodū ventositatē cibis ge nerātib⁹ vt fabis. faseolis ꝛ siliquis. Que aūt ab his generaī vētositas parū imoraī ꝛ dissol uitur ructatu paruo: significaturqz p̄cedenti hois cibo generāti vētositatē. ¶ Ructat⁹ autē ex vētositate fit inflatiua in stō q̄ ad os cūvapo rib⁹ ascēdit. Ascendūt aūt vapores hi aut ab hūoribus calidis ꝛ ructatus fit fumosus aut frigidis cōplexione. aut ex ciboꝝ multitudine quos stomach⁹ nō pōt digerere ꝓpter caloris debilitatē. acescūtqz in stomaco. Nōnūq̄ aūt eructatio fit fortis emittiturqz stō cibus ꝛ di geri nō pōt. Cū aūt ructatus imoraī ventosi tas ꝛ inflatio generantur pessime. ¶ Coagula tus aūt sanguis aut ex sanguīe est qui a cere bro descendit. aut ex meri sanguīe ad stoma chuz descendentiꝛ in eo coagulatur. Aut ex alicuius vene scissura cū stōi ꝛ cōplonis frigi ditate. Et coagulatū lac est lactis dulcis por rectione cū frigide est stomacus cōplexionis: coagulaī ꝛ eis lac illō in eo. hec est q̄ i stō fiūt cū cāis ꝛ signis passionū assignatio.

¶ Capitulū. xxvj. de intestinoꝝ passionibus

Anorum causisqz eorum et signis.

Passiões q̄ intestis euūt sūt dissinteria. sāgui nis. sz fluxus ꝛ intestinoꝝ vlce ratio tenasmos passio colica et q̄ ileos vocaī. vētositasqz i intestīs fit lubrici asca rides tortiões. Et q̄ dissinteriē vocaī passio q̄ dā ab epate fit dicīqz epatica de q̄ posteri⁹ di cem⁹. Quedā ex intestis dissinteria absolute nūcupaī. Passio hec aut post tēasmō oriī gnē q̄ intestina nimio vlcerat ꝛ excoriat motu. Aut ex apate calido quo intestinis oritū ē ꝛ eruptū. Aut ex his q̄ ad intestina defluūt in pturbatio nis ꝛ diarie passionib⁹ cū eaꝝ māe acute sunt ꝛ colerice aut flatice salse q̄ intestinoꝝ putrefa ciunt tunicā. Et huiꝰ passiōis nōi: primo q̄d hu mores emittunt colicos varioscqz. Post hec hu miditatē flaticā. hec eteñ est q̄ ex intestinis ab strahiī humiditas viscosa q̄ iteriꝰ illa liniebat. Post hec āt q̄si cortices ꝛ corpꝰ emittunt intesti noꝝ: cū aliq̄d ex eoꝝ abstrahiī corpib⁹ ꝛ si in corticib⁹ his frustra sunt carnis magna iteri tus seq̄tur patiētis sīgns nāq̄ corosionē eo vsq̄ in intestinis opatā quo ad tunicā puenerit exteriozē ꝛ q̄ himōi ē dissinteria icurabilis est. Deiceps aūt sanguis eūaī cuz venaꝝ ape riunī oza q̄ in intestis sunt. Et aliq̄n egrediī ab eis q̄daz rubigini q̄ sile q̄ de corpib⁹ fluit mor tuoꝝ fetidi odoris. Et nōnūq̄ adipi sile ē liq̄ facto in colore ꝛ liquore: hoc̄q ex eo fit q̄ calo ris liq̄faciat adipē q̄ in pinguib⁹ est mēbris ꝛ si diuturni oris fiat tpis feci sile fit ꝓpter calo ris adustionē. Seq̄tur aūt hec febris leuis et subtilis. Nōnunq̄ passio hec ex venaꝝ scissu ra fit cū sanguis in eis nimiꝰ ꝛ tenuanq̄ san guinis abundātia ꝛ disrūpunī. Arbitranī au tē nōnulli hec ex emorroidaꝝ fieri sanguīe sz falso. Sanguis eteñ emorroidaꝝ ex venis ē q̄ in ano sunt. Et venaꝝ aptio q̄ in intestis fit a supioribus. Fit autez aliq̄n passio ex colere nigre defluxe q̄ male est q̄litatis ad intestina: significaī q̄ colere nigre egōne. Fit ꝛ ab emi sīōe cācrina q̄ in intestinis fit ꝛ huiꝰ signū est sanguinis melici solutio. Sūt aūt spēs he due pessime ꝛ mortifere maximeq̄ si odoris comi tatur fetoꝝ quēadmodū in aphorismoꝝ in li bro testaī hypocras. Dissinteria iquit si a fel le nigro in cho auerit mortale.

Ulcera aūt q̄ in intestinis fiūt aut i gros sis aut in subtilib⁹. In grossis sīgtur eē q̄hō ad egōnē surgit tpe quo pūctu ras sentit nec comitaī tortio. Et si q̄ ex vlce re egrediī egōni imixtū nō est vle⁹ in grosso si gnificat esse recto intestino. Q̄ si egestioni mixtum est parū vlcus in ozdo aut in colō in testino esse significatur. Q̄ si patiens pūctu ras sub vmbilico sentit: vlcus in intestinis est grossis. Et si circa vmbilicum in intestinis est

subtilibus. Amplius si inuenit hō anteq̄ egerat pauco ante tpe pūcturas: ⁊ qō egredit ex vlcere egestiōi imixtū est: vlcus hoc in intestis est subtilib⁹. Immiscet nāq̄ in spatij lōgitudine sanguis ⁊ sanies egestiōi. Et si nimiū mixta sunt simul vl⁹ in intestio est qō sup ieiunū locat. ⁊ si hoꝝ mixtura nō nimiū fortis est in intestio ileyle⁹ ieiuno. Ait aūt hypocras acutoꝝ morboꝝ in libro dissinteriā ⁊ excoriationē intestinis accidere q̄ ventositates emitti, phibēt ⁊ exire. reuertunt̄q̄ ad supiora: ⁊ virtutis casū adducūt ac extremoꝝ frigus. Addidit aūt his Gal. stomaci dolorem: capitis repletionē. Est aūt cā: qm̄ intestina excoriata oibus q̄ ad ipa mittunt̄ ledunt̄ maxie pūgentib⁹. vt igitur no cent hec nec emittendis p solutionē locus ptz pūgens hoc ad supiora reuertitur et fit vētositas ac egritudo in stō: repletio i cerebro: eo q̄ vapores eiusmodi materiei ad caput ascendūt. Sequunturq̄ pūcturas que fiūt et dolorē intestinoꝝ virtutis debilitas: extremoꝝ frig⁹ eo q̄ calor ad loca mittat egritudis cūrāda.

Dissinteria aūt epatica sanguis ē egestio puri cui nō admisc̄etur egestio: qui in p̄cipijs lauature similis est carnis. Post hec rubeus fit et in vltimis niger ex cholere nigre spē. Differt autez dissinteria epatica et intestinalis qm̄ qui ab intestinis sanguis exit guttatim desinit: ⁊ ē cū squamis mixtus. quiꝝo ab epate semel simul egreditur: ⁊ sine squamis ⁊ p tēpoꝝ interualla ac sine dolore sanguisq̄ putridus est: aut carnis lauature similis: nec est illi aliquid admixtū: nōnunq̄ ei⁹ emissio fit p circuitus. Sequitur aūt passionē hāc corporis extenuatio eo q̄ suo mēbra p̄uenit cibo q̄ ad illa ab epate ferebat. Et si cum his eger doloꝝ in epatis sentit ptiꝰ firmius erit signū dissinteriā esse epaticā. Ideo ergo medicū oꝝ i dissinteria cura diligēti vtiꝝ indicio ⁊ speculatiōe: ne forte i passionis huius fallatur notitia. nōnunq̄ eterū epatica est dissinteria opinaturq̄ illā intestinoꝝ esse medic⁹: curatq̄ illā intestinalis dissinterie medela: ꝓsumiturq̄ et eger perit. Ait aūt hac in re Gal⁹. Noui quosdam q̄bus hec accidit passio quos medici p̄dixēt eo q̄ parua eis esset cognitiōis vis ad discernēdā epatis dissinteriā ab intestinali. Nōnunq̄ autem falluntur eo q̄ cū sanguine ab epate decurrēti cholere miscent̄ acute que vulnerāt intestina: egrediunturq̄ cū sanguine squamule arbitrāturq̄ excoriationē esse intestinoꝝ. ¶Oritur āt passio hec dissinteria. ſ. epatica. aut qm̄ epar ⁊ vene sanguine replete sūt quē natura expellit⁊ ab epate emittit eoq̄ ipsi sua noceat grauatione quā nec solutio p̄cedit cholerā nec rubiginis nec aliq̄d alioꝝ q̄ sanguinis solutionē antecedūt: aut qm̄ mot⁹ eius cessat vñ in epate multa sanguis adunata quātitas ipm̄ granat. ideoq̄ repulsa foras emittitur. Fit ēt magis alicui⁹ mēbri incisiōe vt manuū et pedū: remanetq̄ in corpe q̄ ad illa mitteba⁊ nutrienda sanguis in epate quem hec ad mesaraicā expellit. et ab ea ad intestina emittitur. Hoc aūt accidēs semel fit nec longi ē tēporis. ſz inciditur velocius nec cū eo ciboꝝ deficit appetitus. Est ⁊ qñ ex imutātis fit debilitate virtutis q̄ in epate est: ⁊ hmōi appetitus sequit paucitas et rubigo antecedit accrecentis lauature carnis similis sanguis quem admodum dictum est.

Tenasmos aūt recti mot⁹ est intestini cogēs ad egestiōnē necessario nec aliq̄d ab eo egreditur nisi pauca muccosa hūiditas cui sanguis admixtus est clarus. Hic fit aut ex hūiditate acuta ⁊ pungēti q̄ ad intestinū defluit rectū qō pūgit: hoiemq̄ ad egestionē vrget ⁊ significat ea q̄ emittit hūiditate cholerica aut salsa: aut ex apate calo qō orit in intestino: videturq̄ patienti in intestinis stercora esse ꝛclusa: cogitq̄ eiusmodi ad egōnem: ſigturq̄ ꝓcussiōe ⁊ grauitate quas patiens in recto sentit intestino. Fit ⁊ ex fimo sicco qui subtilibus est inclusus in intestinis ⁊ ad egerendū hoiem vrget: difficilisq̄ ē eius exitus: vñ ⁊ exꝑsiōibus vti hō cogitur dissoluturq̄ vētositas ab eo grossa que corpa distēdit intestinoꝝ: vñ et dolor fit molestus. Hec aūt spēs colicā maxie parit. Ex debilitate nāq̄ fit q̄ intestinis ē mala est cōplone: nec supfluitates possunt digerere atq̄ transmittere. Nōnūq̄ aūt hūiditas simul egredit ⁊ intestinoꝝ squame. arbitrāturq̄ medicoꝝ iperiti solutiōez eē: vtūturq̄ nām ꝓstipātib⁹ ⁊ hō depit eger. Ait aūt Gal⁹ se quēdā vidisse cui tenasmos eēt a q̄ lapis emissus ēt ab eo sanar⁹ ē tenasmō ei⁹ lapidis emissione.

¶Ca. xxvij. ō colica ileos cāi sqz eoꝝ signis.

Colica passio dolor ē ḡuis q̄ in testino accit colō vocato: fit āt aut ex hūore grosso flatico q̄ i tunicꝫ icludit intestini colō, vocati ⁊ ab eo vētositas dissoluit: grossa q̄ intestini distēdit subaz ac corp⁹ fitq̄ dolor abinde acut⁹ Et h⁹ ē q̄ ꝑpli⁹ fit colice spēs passiōis q̄ ex debilitate nascit intestini ex mala: cōplone: nec supfluitate p̄ualet digerere ac emittere. Aut ex vētositate grossa: frida q̄ intestio ꝛcludit⁊ ipm distēdit. Fit āt ex calo qō i ipo orit apate ⁊ ex pūgēti hūore. Et flegmaticū sigt hūorē: q̄ cuz doloꝛe sentit grauī patiēs ipm q̄si terebello p foꝛari intestinū: acidoq̄ ructatu subuersione ⁊ vomitu cū quo flegma emittitur: valida ventris cōstipatione in qua nihil oio ab inferiori bus pōt emitti vētositas: ſz eoꝝ que vmbilico subsunt frigiditate cū tangunt̄ ⁊ quod ꝑcessit

flegma generāti regimie. Que āt ex vētositate fit dolore signicaţ cū distēsiōe i intestini loco qō colon vocaţ ţ dolozis translatione ad intestina cū rugitu sine stercore: dolore q̄z graui ţ tortionib⁹ ac subuersione: ţ si egestio leuis ē ţ aq̄ supnatat bouz stīs fimo. Que ẏo ex apa te fit calore quē patiens sentit sīgtur. ţ loci ardore i quo est intestinū dolorecq̄z cū q̄ pūcture sunt siti adustione subuersione vomitu cuz q̄ mārū emittuntur spēs: nec aliquā sentit post eger alleuiationē. Et hec colice spēs reliquis peioz ē ţ difficilioz ac sepe i passionē q̄ ileos vocaţ trāsit. Et q̄ ex humoz⁹ fit pungētibus ţ mordētib⁹ sīgtur grauī stī ţ febri leui: oris sic citate ţ ligue ţ vria acuti ruborīs: ţ aliqñ egestio ab eis exit colica: ţ tunc dolor grauioz ē ţ molestioz. Et si einsmodi passionē cib⁹ aut potus p̄cesserit calidus cui⁹ nāe eēt coleras gñare: firmius erit signū passionē ex acutis eē humoribus. Et sciēdū passionē colicā nōnūq̄ ad arteriā trāsire qō etiaz visu ꝓbaui. Vidi etiā cuius colica ad scapularū trāsiit euulsionez. Opz itaq̄ medicū speculationē acuere. Nōnūq̄ eteni in renibus passio ē ţ colica esse putatur. Sequunt eteni renū dolorē accidētia accidētibus similia q̄ colicā sequūtur passionē: dolor. ſ. grauis subuersio reiectio egōnis cōstipatio grauis: vētositatesq̄ superius emittunt ţ inferi⁹. Differūt autē qm̄ accidētia hec in colica robustioza sūt ţ difficilioza ac magis diuturna nec vno est in loco dolor eodēq̄ ţ in renū dolore accidētia hec leuioza sunt ţ in renū loco nec ab eo transeunt.

Que aūt ileos passio vocaţ ţ iterpretaţ veratio dolor ē grauis q̄ accit intestinis. Est āt acuta passio ac pessima ţ ꝑib⁹ pdēs ꝓp dolis nimietatē: maxie si patiēs egōnē reiecerit: fit passio hec aut ex calo qō in intestinis ozīt subtilib⁹ apate: aut ex opilatione q̄ ex fimo fit sicco: nōnūq̄ ex grosso fit hūore viscoso q̄ in intestinis inuiscaţ istis: fit ēt ţ crepature cā q̄ in siphace fit vētris ţ itestia egrediū tur: aut exuulsione q̄ itestinis accit. aliqñ passio hec ex cibo ẏ fit ꝓuatione: aut letiferi medicaminis porrectione. Et q̄ ex apate fit: dolore ţ distēsione simul grauī sīgtur pcussiōeq̄ ţ inflatiōe circa vmbilicū. subuersionē q̄z ţ fimi vomitu. Et q̄ ex opilatiōe sicci fimi. dolorē hz molestū quē comitaţ tanq̄ terebello itestino rū pforatio. Et q̄ ex crepatura ţ itestinoz euulsione manifesta hz signa si sup dorsuz patiēs iuoluaţ: dehic illū tetigeris: inuenies eteni intestinū tanq̄ foras emissū: qō si oppresseris in suū reddit locū. Et q̄ ex patiētis debilitate virtutis: sīgtur cibi que p̄cessit abstinētia. ¶ Sciēdum autē passionē hanc perdentem esse quatus fit fetidus ţ egestionis cuz vomitu emissio. Si fit aūt corpis odor fetens piter nequissimū est ţ citā inferēs mortē.

¶ Capi. xxviij. de lūbricis ţ ascaridibus.

Vermes aūt ţ lūbrici q̄ in itestinis gñantur aut ex humiditatib⁹ gñanţ flatiq̄ qui in itestinis putruerūt gñaţq̄ ꝑmū alien⁹ in eis calor ex quo huiusmodi gñaţ aīal. nec pōt hmōi gñatio ex coleris fieri nec ex sanguine. Colere eteniz sua amaritudine ţ acumine ac siccitate lūbricos occidūt ţ ascarides. Sanguis ad itestina nō defluit: nec venis egredit ţ vasis. Qō si egrediaţ apa facit alioq̄ morbos. Jō ẏ morbus hic ţ passio maxime pueris fit ţ in cui⁹ corp⁹ hūiditates gñanţ flatice ţ viscose eo q̄ regimine vtanţ ingrossanti: ţ cibo ẏ copia multa: balnei abstinētia purgatiōis negligētia corporis maximeq̄ in autūno piunţ pp multoz sumptū fructuū. Sūt aūt lūbricoz spēs tres. ꝑma est q̄ eoz vocanţ serpētes ţ sunt ramis portulace silēs. Nascit aūt spēs hec in intestinis subtilib⁹ maxime pp hūiditatū multitudinē q̄ ex cibi succositate hoc in itestino gñanţ. Scōi lati sunt semini cucurbite silēs: nascunţ hū maxie in grossis intestinis potiusq̄ in orbo. Sūt ţ qui ꝟmib⁹ silēs q̄ in aceto nascunţ ţ hec spēs in recto maxie nascit intestino. Et hāc passionē sīgntia signa sūt q̄ lati lūbrici semini silēs cucurbite puiq̄ q̄ ꝟmib⁹ aceti silēs sunt: sīgnţ eoz ꝑte q̄ cū egōne emittit. hū eteniz pp itestinoz in q̄b⁹ gñanţ largitatē ţ pp eoz sepationē ōscēdūt ţ cū egōne emittūt facile. Accit āt lūbricos patiēti quos pruriqo i ano pūctura: ţ ad emittēdā desiderīū egōnē. Serpētile āt fieri vir neq̄t vt appeāt ţ cū egestione emittanţ eo q̄ ab itestino remote sunt recto: ţ loc⁹ āguſt⁹ ac ipaz iplicatiōe: qō q̄z subtilib⁹ sunt in itestīs. Egrediunţ aūt aliqñ cum nā ad expellēdas roboraţ superfluitates malas cū egōne: quēadmodū eoz accit emissio i crisis hoza. Jō ẏ spēz hāc lūbricoz ex iherentib⁹ sīgri oz accētib⁹ tortiōe. ſ. pūctura subuersiōe cū itestia vacua sūt cibo subtilia: qm̄q̄ lūbrici lōgi cū cibo idigēt nec inueniūt intestinū sugūt: ţ si crescāt ţ āpliori fiūt in corpe tpe virt⁹ debilitaţ eo q̄ cibi succositas ad eoz quertaţ cibū. Fit itaq̄ patienti pulsus debilitas exteriorum corpis frigus. dentium stridor i labīs pruriqo. subuersio. reiectio. intātum vt aliqñ lumbrici longi ad stomacum ascendant. ţ cū reiectione emittanţ. Tortio aūt ex supfluitate fit calida pungenti ţ colerica: que ad intestina defluit: aut ex ventositate intestina distendente: aut ex humoze grosso ţ flegmatico qui intestinis inuiscatur: aut ex fimo qui cōcludi tur in intestinis.

¶ Cap. xxix. de ani passiōibus cāisq̄ ţ signis.

Alī passiões intestinoꝝ sequunt morbos: ẽ eni ipse recti intestini extremitas. Sūt aūt eiꝰ passiones emoꝛroys. morū. attrici fissure ipsius ani egressio. aꝑa calꝫ. Emoꝛroys est augmētū quoddā qō in oze nasciturvenaꝝ q̄ in ano sunt: sicꝫ ꝛ moꝛū. Differunt aūt ꝙ moꝛū caput hꝫ acutū ꝛ grano silē inferius silē in modū morbi. Sūt autē emoꝛroidis spēs due altera ẽ rotunda vt vna ꝛ iferius subtilis: coloꝛꝫ illi purpureus. Altera caput hꝫ grossuꝫ ꝛ iferius subtile. Et harum duarū speciez ab alīs quidē sāguis egredit ab alīs nō. Amplꝰ sanguis q̄ a moꝛo egreditur cū impetu. Qui autē ab emoꝛroide fluit ꝛ stillat. Et q̄ ab emoꝛroidibꝰ nōnunꝗ circularis ẽ ꝛ certis tpibus ꝛ aliqñ sine circuitu. Cuz autē sanguis iste imoꝛat dolor fit grauis i ani loco ꝛ pruꝛigo: fiūtꝗ abinde passiões in alīs mēbris multe. Ideoꝗ ꝑ cū passio hec curatur ferro dimittēda ẽ earū vna ꝑ quā sanguis exeat: ne forte ex eius cōclusione moꝛbi fiant: q̄lis est hydropis. ptisis ꝛ desipientia nigra. harū eteniz passionū aduentus ex multitudinis sanguis melancolici fit gnatione in epate: qui cū in eo multiplicatus expellit ad iferioꝛa per venas q̄ ab epate separātur ꝛ ad anū tendūt. Cū igit sanguis hic ĩcarcerat ꝛ nō exit ab epate ꝛ aꝑa fit in eo duꝛ. extinguitꝗ eiꝰ nālis calor eo ꝙ multꝰ in epate ꝛ calorē submergat: vēas opprimat. refrigerat itaꝗ eius cōplo ꝛ q̄ deinceps gnat sanguis aḡsus est ꝛ flaticus a q̄ hydropis gnat. Et si validū fuerit epar ad huiusmodi pellēdū sanguez invenas q̄ i pectoꝛe sunt ꝛ pulmōe: ꝛ in illis multꝰ fuerit venis replētur nimium. distendūturꝗ ꝛ disrūpnntur: fiūt vlcera ꝛ ab ipsis ptisis. Si aūt ad cerebꝝ ptes irrepserit humoꝛ desipiētia surgit nigra. Ideo itaꝗ hypocras ꝛperat cū ferro emoꝛroides curātur vnā dimittere: q̄tenus ꝑ eā talis q̄ in epate gnatur sanguis purgetur. Sic etiā cū sanguis huiꝰ imoderatus fit exitus: passiones fiunt malevt colozis malitia: figure coꝛporis turpido. cōplexionis coꝛruptio hydropisis appetitus ciboꝝ paucitas. Epatis nāꝗ imminuit calor: eiusꝗ debilitatur gnatio vñ ꝛ coꝛporis coꝛrūpitur cōplexio: accidit autez complexionis coꝛruptione hydropisis. Si aūt oio imoderata fuerit sanguinis egressio patiens perit. Cui aūt passio hec est apostema nō accidit calidū: nec vlcera pessima: nec q̄ ex malis nascitur humoꝛibꝰ ꝛ chimis melācolicis passiones vt morphes nigra: cutis eꝛoziatio nec pleuresis aut periplenmōia. Et species aqua non fluit sanguis que venarū oza aperta non habet vocaturꝗ oꝛba. Significāturꝗ omnia hec his que sensui patent: que ꝛ dirimꝰ signa nisi q̄ cum intra intestinum sunt expedit anovas paucum vitreuz immitere vt sum mas. ſ. vas hoc aut ventosam ꝛ ignem cum bābace apponas ꝛ ano imittas: extremitas nanꝗ recti intestini inuersabit foꝛas ꝛ passiōis causa tibi apparebit eāꝗ intelliges. ¶Attrici autez vlcera sunt ꝑ funda que ano oꝛiūnt in intestini extremitate in loco qui dicit mesara quoꝝ ꝑfunditas ad intestinum vsꝗ nonnunꝗ non perforat ꝛ cuz medicamina adhibent desiccātia curātur. Nōnunꝗ autē ꝑfundatio ad intestinū penetrat ꝛ medela nō pdest. Significatur autē si argalie aut stibiū subtilius extremum imittas vsuꝗ fueris vapoꝛatiōe ꝛ āhelitus patientis arctatione. Si eteñ stibiū extremū imiseris in vlceris locum ꝛ ano digitū imiseris obuiūꝗ digitus stibium habuerit intelliges foꝛamen penetrare. Qō si emboti extremum in vlceris posueris oze ꝛ aromatibꝰ vapoꝛaueris senseritꝗ patiēs vapoꝛosuz sensum fistulam vsꝗ intestinum penetrare itelliges. Sic ꝛ si bōbace ani locum clauseris aut manu ꝛ patienti seipsum reprimere pꝛeceperis ꝛ arctare spiritum ac ad inferioꝛa anhelitum ꝑpellere inueniseventū ex fistule exire loco: ꝛ illā ad itestina vsꝗ penetrare intelliges Si autē nihil hoꝝ videris penetrans fistula non est: ꝛ medicine speranda est vtilitas. Ani egressio ex lacerti fit enervatione ipsum circūābulantis: aut ex tenasmon aut fimi sicci causa. ¶Fissure post solutionem fiunt cum qō ꝑ solutionē emittitur humoꝛ est acutꝰ: aut qñ nimiū ad egestionē sedet: aut post nature cōstipationē grauē cū per locū fimi sicci pertrā sit asperitas. ¶At vero apostema qō ano accidit eisdē est de causis quibus ꝛ in omni reliquo oriuntur coꝛpore significaturꝗ inflatiōe ꝛ doloꝛe: vrine stillatione strauguriaꝗ. ¶Et quod calidum est ruboꝛe manifesto ꝛ mitigatione cum actu refrigerantia apponuntur: quodꝗ calefacientia illi nocent. Quod autē frigidum est coloꝛem habet qualis ꝛ coꝛporis est: actu calefacientibus mitigatur nocēt autem refrigerantia. Hec est que ano accidūt passionum assignatio ꝛ vltimus intestinoꝝ passionum tractatus.

¶Capitulum. xxx. de epatis passionibꝰ cāisꝗ ꝛ signis.

Epatis passiões alie in ipso nascūtur alie i alīs membris ex eius comparticipatione. Et que in ipsius propꝛie coꝛpoze oriuntur: epatis est debilitas quam qui habent epatici vocantur: apostema opilatio que in eius fit meatibus. Que vero in alīs ex epatis comparticipatione sunt hydropisis species. ¶Et epatis debilitas aut ex debilitate virtutis est attrahē-

tis q̄ succositatē attrahit cibi ab intestino ieiu no ⁊ mesaraica: significaturq; egone hūida q̄ ad albedinē declinat hocq; qm̄ ꝺbile ē ciboꝝ attrahere succositatē a mesaraica. Aut ex reti nētis debilitate ℔tutis: sig̃turq; ex carnis ener uatiōe tumēti: eo ꝙ cib⁹ crud⁹ ⁊ imaturus ad corpis mēbra mittat cū illū retinere nō potue rit dōec excoq̄ret ⁊ imutaret mittitq; cib⁹ ad mē bra indigestus. Fit etiā ex ℔tutis debilitate i mutātis q̄ cibi decoquit ⁊ digerit succositatē ⁊ sanguinē facit digestiua. s. hoc aūt aut ex ma la est calida cōplone: ⁊ ē illi signū appetit⁹ re cessus ardor inflāmatio sitis copia: febris vo mitus solutio cū q̄ humores exeūt colerici vi na rubea: intm̄ vt huius patiētis eo vsq; pfera tur res vt morbi oriātur calidi. Et si multum huius fuerit tēpus passiōis chimoꝝ fit liq̄fa ctio: dehinc epatis ipsius intātum vt cū egone emittat estq; qō cū egestione emittitur odoris pessimi: iminuturq; pariter corpis caro ⁊ liq̄ fit. Aut vero ex mala est cōplexiōe frigida cui signū est in p̄ncipijs appetitus ciboꝝ multitu do ⁊ sine febre sitis paucitas que emittit ege stio paulatiz fit: nec mali ē odoris. Sed cū hu ius passiōis diuturni⁹ fit tps: patiēti febris ac cidit qm̄ hitudie i hac sāguis ex sua putrescit grossitie ⁊ tūc ciboꝝ abit appetit⁹: q̄q; emittit egōvini feci sīlis est ⁊ interpolatis diebus solo accidit semel ⁊ subita: color fit corpis q̄ ⁊ mar mozis dealbaturq; ⁊ carnis appet iminutio. Fit ēt ex mala cōplone sicca quā corpis imi nutio ⁊ siccitas ac exilitas designat vine pau citas ac grossities ⁊ sitis. Nōnūq; ⁊ ex mala cō plexiōe hūida ⁊trarijsq; sig̃tur signis hoc est corpis in sua habitudine cōstātia ⁊ sitis pauci tate. Expellētis aūt debilitas virtutis habitu dinis corpis corruptione sig̃tur ⁊ malo ei⁹ ha bitu. Sāguis ⁊eni qui ad omne mittit corpus mūdus nō est: eo ꝙ virtus expellēs illū purga re nequeat: aliaq; eiusmodi accītia q̄ ditim⁹ cuz de accidētiuz causis tractaremus. ¶Apa aūt qō in epate orit aliud calidū alīs fridum. Et calidi signa ꝙ patiēs in dextro sentit late re sub hypocūdrijs dolorem qui ad furculas vsq; ascēdit ⁊ ad costarū partes descēdit cū fe bre ⁊ siti ardore ⁊ adustione loci tussi q̄z sicca. Et si patiēs supinus iaceat tactus inuenit sen sus q̄ sub dextri sunt lateꝛ hypocūdrijs grof sa ⁊ dura. Et si apa ex colera fit rubea febris ⁊ ardor robustiores sunt ⁊ reliqua accidētia gra uiora. Qō in conico epatis est latere fit pari ter appetit⁹ recessus. singultatio. coleraq; vo mit⁹ medulle albe similū in morbi principijs dehic virēs: vētris quoq; constipatio defect⁹: extremoꝝ frigiditas. q̄z tussis ⁊ anhelitus ar ctatio leuiora sunt. Si aūt apostema in gibbo so fuerit epatis latere tussis ⁊ anhelitus arcta tio difficiliores sunt ⁊ maiores: sentitq; patiēs furculas tāq; ad iferiora ℔hi cū ℔uitate sub hypocūdrijs. Cōcana etem̄ vena hac in habi tudine furculas ad iferiora trahit apatis cā. Et in p̄ncipijs: q̄dē homo croce⁹ fit deiñ nigre scit. Et si q̄ subest hypocūdrijs locus tāgat a dextro latere apatis sentit grossities ⁊ ei⁹ for ma elelica. i. lune noue ac tact⁹ calid⁹. Et si pa tiēt supinū iacere impes: nec aliq̄d ei⁹ suppo nat capiti: eiusq; duplicaueris genua ⁊ cōpo sueris pedes locūq; tetigeris quēadmodū di xim⁹ inuenies. Nonnūq; aūt calz accit apa vē tris lacertis iter qō ⁊ epaticū differas opz q; apa vētris lacertoꝝ si manu tetigeris oblōgū aut figure in venis q̄drāgule: aut vna ei⁹ ex tremitas grossa ē. alia subtilioꝛ. Apa ℔o frigi dū si epati accit patiēs in latere sentit dextro granitatē sub hypocūdrijs cū tusse leui sine dolore ⁊ sine febre: ⁊ si locū tetigeris grossuz aut duz repies si apa fuerit melācolicū. aut molle si flaticū. Qō si in epate ⁊ debilitas et apa coierint his additur signis egōnis molli ties ⁊ silis carnis lanature egō. Et sciēdū epa tis duritiē ⁊ debilitatē morbū eē pessimū ⁊ cro nicū ⁊ ad iteritū patiētē pducere. Opilatio aūt aut ex apate ē ⁊ apatis signa expositim⁹: aut ex grosso humore q̄ venaꝝ iuiscat ori q̄ a por ta vocata diuidunt vens: aut in venis q̄ in ei⁹ sunt gibbo: eiusq; signa dolor ⁊ granitas ac distēsio in dextro latere sub hypocundrijs ⁊ sine febre. Et si in gibboso est latere opilatio erit pariter vrina tenuis aquosa ⁊ si in latere conico egestio egreditur humida.

¶Capitu. xxxj. de hydropisis spēbus eiusq; cauſis ⁊ signis.

Cae in alijs fiūt mēbris pas siōes ex epatis cōpar ticipatiōe oēs sūt hydropisis spe cies q̄ ex virtutis eius debilitate sanguinē gnantis oriunt cū a sua bieniaī actiōe: hoc aūt aut ex icōmodo fit qō epati accit qō ei⁹ est fomaꝝ ⁊ sedes frigescit q; ei⁹ pl'io ⁊ cibi nō imutat succositatē in sāgui nē bonū. Fit q; ēt ex incōmodis q̄ accidūt mē bris que aut epati cōparticipāt aut illivicinā tur vt stō huic etem̄ sepe accit incōmodū nec cibū pōt diligētius digerere: crudaq; puenit ciboꝝ succositas ad epar: ideoq; in bonū nō pōt imutare sanguinez ⁊ sub es. ad oē puenit corp⁹ habitudine vnde ⁊ in suā nō pūt eū imu tare mēbra naturā. Intestinū quoq; ieiunuz ⁊ mesaraica si ab imutanda debilitētur succo sitate ciboꝝ ⁊ ad epar transmittēda virtus ea de cā debilitatur sanguinē generās cū ad eā cibus nō mittatur. Nonnunq; aūt hydro pis ex corruptione fit pulmonis cōplonis q̄ humiditate non pōt refici que in sanguine ēt remāetq; ea in epate humiditas ⁊ pascunt ea mēbra ac eoꝝ humectat cōplexio. Fit autē et

ex renū debilitatione ab aąsitate sanguis trahenda: q̄ cū mixta sanguini remaneat sāguis hic aquosus ad mēbra fertur pascēda q̄ cū recesserit eoz humectat cōplexionē. ¶Sunt aūt hydropisis spēs tres. Pria est timpanica scda asclites hydrops. tertia hyposarca. Timpanica aūt ex epatz fit caloris ꝺbilitate ꝛ ex fridita te nō imoderata mutaturq̄ cib⁹ in ventositates q̄ inter siphacē vētris ꝛ intestia ꝛgregātur aut ex multa cibozᵖ vētositatē generātiū appositione. Et hui⁹ spēi signa sunt: qm̄ si vētr̄ pulses siphacē sonū audis tanq̄ timpani. Chydrops aūt velut arabes hn̄t vtrea: ex imoderata fit cōplexiōe frida ꝛ hūida q̄ epati dn̄at mutaturq̄ in hūiditatē cib⁹ aquosaz eaq̄ adunat humiditas iter siphacē vētris ꝛ intestinū. Fit aūt hec maxie ex olerū cōplexione fridoz pozrectione: ꝛ ex multe potu aq̄ frigide. Hui⁹ spēi signū hydropisis qm̄ cuz vētrē cōmones sonus audit eius tanq̄ vtris aq̄ pleni: ꝛ vtrea vocat. Chypposarca aūt quā arabes carneaz vocāt ex cibi ē imutatione i epate in humorē flegmaticū: ꝑp frigoris ꝛ hūiditatis imoderationē q̄ in oia mittit mēbra corpis easq̄ humectat ꝛ flegmatica facit. Fit aūt hec i epate: aut ex duro qō accidit epati apate: cōprimūturq̄ ei⁹ meatus ꝛ oppilanť: ac anhelit⁹ ad ipm ꝓhibetur accedere vnde ꝛ epar frigescit ꝛ sanguinē: generās corrūpit ꝟtus: cibusq̄ in flegma alterať: aut ꝑp apa splenis quo a purgando sanguine debilitať: remanetq̄ colera in sanguine nigra ꝛ caloꝛē extinguit epatis: aut certe ex sanguis imoderato a vulnere fluxu aut mē strui: aut q̄ in ano sūt vēis cū euacnātur exinanitū ē epar sanguine ꝛ frigescit. Fit ēt ex cōsti pato sanguie mēstruo: aut emoroidū cū q̄ in epate est nālis includit calor ꝛ ex sanguis refrigerať multitudine quēadmodū nimia olei copia lucerna extinguit. Oritur ēt ex stōi complexionis frigiditate: cū ab eo cibus mittitur indigestus ad epar: vn̄ ꝛ difficilis fit illi ei⁹ in sanguinē imutatio ꝛ flegmaticus fit. Est ēt ex hūore grosso ꝛ viscoso q̄ opilationē meatib⁹ facit epatis ꝛ anhelitus ad illū ꝓhibeť penetrare: vn̄ ꝛ eius refrigescit cōplo nec sanguis ālis oz ad mēbra mittit opilatione ꝓhibit⁹ iz q̄ in eo tenuis ē ps penetrat ꝛ aąsa ac mēbra hūectat. Maxie aūt spēs hec hydropisis hac ouť ex cā opilatiōe. s. Accit ēt ex ieiunū intestini debilitate ac venaz q̄ dn̄r mesaraice. Sepe aūt post febres accit lōgas ꝑp multe potū aq̄ ꝛ digōnis cibi in stō paucitate q̄ ex febris fit ardoꝛe q̄ ex re opilatio gn̄atur. Ouť etiā hydropisis hec spēs ex acutis morbis cū epatis calefit ꝙplexio: ꝛ eius dissoluit ꝟtus: nec sanguinē gn̄are pōt. Hec aūt spēs curari non pōt. Neq̄ eteni tūc patiēs aut calefacientib⁹ audet uti: aut refrigerātib⁹ qm̄ que calefaciūt febrē augēt q̄ refrigerāt hydropisiz. Chui⁹ hydropisis spēi signa ꝙ corpis oia mēbra tumēt tumore tenero ꝛ hūido: ꝛ si digit⁹ illis ipzimať vestigiū ei⁹ remanet pfundū. Primū aūt oiuz facies intumescit ꝛ pedes: corpis color fit albus corpoz colori mortuoz silis: ꝛ cū morbi patiētis ꝓtrāsit tps: caro humefit corpis: ꝛ tanq̄ fūxū q̄d fit: ꝛ nōnunq̄ mēbra scidunt ꝛ aąsa ab eis defluit hūiditas. Jō ḡ ait hypocras in hydropicoz corpib⁹ vlcera nō sanant. Ulcera et eni ꝑ desiccationē curant. Cōis ē aūt trib⁹ hydropisis spēbus pedū tumor: qm̄ q̄ in his gn̄atur corpib⁹ vapor grossus ē ꝑp nālis debilitatē caloris vn̄ ꝛ submergit ac descēdit ad inferiora grossitie ad pedes. s. ꝑp eoz a nālis caloꝛ fornacis remotione cordē. s. ꝛ epate. Nec vero pōt dissolui ꝑp hūidas q̄ ab eis descēdūt superfluitates ꝛ vētosas. Propiuz ąt ē hydropisi q̄ fit ex stō ꝛ intestino ieiuno ac mesaraica diaria cōtinua. ꝑ quā doloꝛ nō dissoluit. Hoc aūt fit ꝑp incōmodū qō stō accidit ex friditate: vn̄ ꝛ cibū nequit digerere iz crudus remanet ipm̄ q̄ grauās expellit. Qui cū ad intestinū pueneꝛit ieiunum totū qō in eo est succositatis i mesaraicā excolere nō pōt: emittitq̄ illō ad intestina ꝛ ab his foras. Si aūt mesaraice incōmodū accidat cibi succositatē ad epar mittere nō prenalet: remanetq̄ ieiuno in intestino: quā ipsum cōfortatū ad iferiora pellit: ꝛ ea fit de cā diaria. Ei autē spēi q̄ ab epatis incipit apate tussis ꝓpria est ꝛ nāe siccitas. Tussis quidē eo ꝙ apaticū epar diaphragma oppm̄at ꝑp vicinitatē. Ideoq̄ pectus arctať sup pulmonē eius q̄ oppzimūtur meat⁹: cogiturq̄ ad tussiz hō: eo ꝙ tussez sibi estimet vtilē. Cū itaq̄ tussire ceperit: nec aliq̄d sibi in ea videt vtilitatis nā nec aliq̄d emitti qō vtile sit cessať ab ea. Nāe vero siccitas: cū intestinū ieiunū ꝛ mesaraica hac in spē sana sunt ꝛ fortia cibiq̄ mittunt succositatē ad epar. Colerarū aūt meat⁹ ab epate ad fel opilatus est: qm̄ ipm̄ apa comꝓmit: nec aliq̄d ad fel penetrat colerarū: aut paruz q̄d ꝛ subtile iminuturq̄ colera q̄ ad intestina defluit a felle: eaq̄ de cā stercora fiunt sicca.

¶Capitulum. xxxij. de passionib⁹ splenis cansis ꝛ signis

Spleni ve ro accidūt passiones debilitas opilatio vētositasq̄ illi accidit. ¶Debilitas aūt extrahētis est debilitate ꝟtutis cū attrahēda debilitať colera nigra ab epate ꝛ sanguinis purgatiōe ab ea. Fitq̄ abinde icteritia nigra: eo ꝙ colera nigra cū sanguine ad totū ferať corpus. Aut ex retinētis debilitate ꝟtutis: q̄ ex re sellis accidit euacuatio nigra: aliq̄n per vomitū: aliq̄n per solutionē. Fiūt aūt accidētia nōnunq̄ nature cā humorē expellētis melancolicū: quē-

admodū cū aliq̄d purgat nociuū. Et qñ q̄dē a nā fit eger medetur ⁊ facile fert: ⁊ qñ ex retinētis est debilitate virtutꝫ ecōtrario inuenit. Expellētis aūt debilitate ꝑtutis fit hec ipsum qua colera nigra ad stōi os pellit: vnde ⁊ appetitus ozit recessus ciboꝝ. Hec autez accūtia spleni quēadmodū ⁊ epati ex mala fiūt cōplo ne frigida aut calida. ¶ Opilatio aūt ex visco sis ⁊ grossis fit humozib⁹ q̄ meatib⁹ iuiscant quoꝝ signū granitas ē. Aut ex vētositate eiusdē signū distēsio. Et opilatio aut in meatu ozi tur ꝓ quē colera nigra ab epate tēdit ad splenē: fitq̄ abide icteritia nigra: alieq̄ q̄ ex cola ozunt nigra passiões. Aut in meatu ꝓ quē ab stomaci os cola mittit nigra: fiūtq̄ abide aꝑa tū diuersitates eo q̄ mlta i eo adunetur colere nigre ꝯtitas: sequiturq̄ h̄ ciboꝝ appetitus debilitas. Et q̄ in eo fiūt aꝑata aliud calm: ⁊ tact⁹ calore sigtur dolore ſuitate ac distēsiõe febriq̄ ⁊ tussi ⁊ tpib⁹ nõnullis dolor piter in furcularū ptib⁹ ⁊ scapulaꝝ a sinistro latere: eo q̄ diaphragmati splē vicin⁹ habeat ⁊ diaphragma furcul cōtinuat: aliud fridū: qñ aut ex flegmate ozit ⁊ aꝑatis tenuitudine ⁊ mollitie significat cū tactu ꝓbat: colorez corpis albo aut ex colera nigra. huic signū ē grossities granitas sub tactu durities: coloris corpis immutatio in liuorez ⁊ viriditatē. Et hec aꝑatis spēs magis spleni accidit ꝓp humoris melici grossitiē: cui⁹ ipse fomax est ⁊ cistis. Nõnunq̄ autē aꝑa hoc in eo nascit post aꝑa calm cum mãei dissoluit subtile ⁊ qñ grossuz est remãet. Nõnunq̄ aꝑa ex vētositate ozit inflāti in splene: sigturq̄ q̄ aꝑa tactuz repellit distēsiõe nimia sine granitate: ⁊ hoc aliq̄n dissoluitur: de hinc ciboꝝ vētositatē gñantiū eā reditū facit. Sequitur aūt oia aꝑatum splenis gña eiusq̄ magnitudinē corpis maties: vnde ⁊ hypocras dixit. Splene augmētato corpus macrescit: ⁊ si reprimat corpus corpulentū redit. Ait ēt in libro de locis infirmantib⁹ Galien⁹ q̄ splenis parūitas chimoꝝ sigt bonitatem. magnitudo malitiā. Et hypocras in epidimiaꝝ libro tradidit: qm̄ cui aꝑa in inferioribus splenis accidit ptibus: sanguis eius fit tenuis: extrema calida: aures frigide. Et sanguis tenuitas qm̄ splen sanguis attrahit feces: in quo si fuerit aꝑa amplius cōtrahit fortiusq̄ ⁊ sanguis remanet subtilis. Extremoruz vero calor cū naturalis qui in splene est calor apostematis diffugit ab eo cā. Frigescunt autē aures qm̄ sanguis tenuis est: ⁊ qui ad eas peruenit tenuior ⁊ minus calidus: marimeq̄ quoniā auris cozpori supereminēs frigiditati exposita ē aeris. Et iterū hoc eodē ait libro. Cui catarrus sepe fit ⁊ coziza apostema in splene nō ozitur. Catarrus nāq̄ ex hūiditate nascitur flegmatica aut tenui aquosa: ⁊ apostema splēis ex grossis intumescit humoribus melācolicis.

¶ Capitulum. xxxiij. de passionibus fellis causis ⁊ signis.

Et que ex felle nascunt passiones icteritia est q̄ ex opilatione fit: ⁊ ex attrahentis debilitate ꝑtutis q̄ in eo est. Icteritia namq̄ ex natura fit cuz colerā expellit rubeam ad corporis exteriora cretico modo: cum. s. expurgans corpus illam foras ꝓpulsat hecq̄ si septimo fiat die morbi post maturationez: febris sedatur infirmus quiescit ⁊ morbus declinat ⁊ que aliter se habēt cretico non fiunt modo. Fit etiaz icteritia ex mala complexiõe calida ⁊ sicca que epati accidit: mutaturq̄ in coleram cibus rubeaz qui ad oē per venas portigitur corꝑ. Fit quoq̄ ex venarū nõ pulsantiuz calore ⁊ dominatione in eis calozis: qua ex re qui in eis est sanguinis in coleram mutat rubeā: qui cū in omne mittatur corpus illius alterat colorē in croceū. Et ozit ex quibusdā humorib⁹ in colerā rubeam imutatis quoꝝ in mēbro: hocq̄ aut ex animalis alicuius calido fit veneno: aut ex poculo mortifero: aut ex calida q̄ in mēbris est cōplexiõe: qua humores in colerā trāsferuntur rubeam. Ozitur aūt icteritia ex attrahentis etiā debilitate ꝑtutis q̄ in felle est: q̄ colere ab epate trahūtur ⁊ sanguis purgatur: coleraq̄ in epate sanguini mixta remanet: ⁊ cū ipso per venas in omne mittitur corpus. Fit ex opilatione q̄ aut in meatu accidit quo coleraz trahit fel ab epate: prohibeturq̄ colere transitus ad felre manetq̄ in sanguine mixta ⁊ cū ipso in omnia diffunditur corporis membra per venas. Aut est opilatio hec in meatu coleraruz a felle ad intestina: multiplicāturq̄ in felle ⁊ conuersiõe dant ac redituz ad epar ⁊ cū sanguie ad oē transmittūtur corpus. Significatur autē icteritia citrinitate que albo accidit oculoruz ⁊ toti corpori: citrinitate quoq̄ in spuma vrine supernatanti. Nonnunq̄ autez vrina nigra est ꝓpter ardoris magnitudinez ⁊ spuma crocea egestio alba: eo q̄ intestina colera careant rubea que ab ipsa a felle mittitur. Et icteritiā significantiuz causaruz due sunt species. Que ex opilatione fellis siue in superiori seu inferiori sit meatu: egestio alba est: ⁊ vrina nimiuz crocea. Et si non ex fellis est opilatione sed ex epatis passione egestio coleribus erit colorata. Et si ꝓpter quod in epate est apostema aut in felle fit pariter colerarum fluxus febris ⁊ in dextro latere grauitas. Et si ꝓpter epatis calozis fiat magnitudinez: vene autem vitio carent vrina nimium rubea est: cui spuma supernatat crocea. Et si immoderatus est calor vrina nimium rubea est: cui spuma supernatat crocea. Quod si et epar ⁊ vene vi-

tijs absunt colo⁹ vrine naturalis est. Et sciendū icteritiā si ex mala fit cōplone epatis et venarū subito oriri. Reliquaꝝ aūt eiꝰ spērū aduentus paulatim fit et per incremēta et i dierum augentur transitu.

¶ Capitulum. xxxiij. de passionibus renum causis ⁊ signis.

Renum passiones arenaꝝ sunt. generatio calculoruꝫ apostematū diuersitates vlcera sanguis vrinatio passio q̄ diabetes vocatur. Arene ⁊ calculorum generatio in renibus ex caloris fit eoruꝫ magnitudine ⁊ visco so humore: cuius caloꝛ desiccat hūiditatē. et remanēte eius grossitie exsiccaꝫ oio: ac i tpis lōgitudine vt lapis indurescit: maxie aūt si adaꝫ his meatuū arctatio q̄bꝰ vrina a renibꝰ advesicam decurrit. Excolatur etenī quod in vrina tenue est: grossuꝫ propter meatuū remanet angustias. Arena itaq; fit si materia pauce sit grossitiei ⁊ viscositatis. ⁊ ad renū perueniat spatiū. Ligatur etenī primuꝫ quid ex ea ⁊ nodatur quod expellens cuꝫ vrina pellit virtus paulatim ⁊ hec arena in fundo mergit vrine. Calculi aūt fiūt si materia multa sit ⁊ plurimū grossa acviscosa: hec cū renū inuiscaꝫ spacio nō emittitur ꝫ caloris renū nodaꝫ magnitudine. Additur illi alia paulatim materia ⁊ quotidie nodaꝫ solidaꝫ donec calculus fiat. Est aūt sīle quod huic accit materie accidēti luto qō cū igne ex coquit testa fit ⁊ q̄ si lapis: maxieq; ⁊ ppie qō accit balneoꝝ caldarijs ⁊ vasis in q̄bus continue si aq̄ calefiat in eoꝝ interioribus lapides nodaꝫ. Purgamētū etenī aque et fex cū cadi inferiora descēdit: ignis caloꝛe nodaꝫ: de hinc aq̄ fex et purgamētū adherere nō cessāt ⁊ addi paulatim singulis diebꝰ durescūtq; et lapis fiūt. ¶ Tradit aūt Halienꝰ nōnunq̄ i renibꝰ lapideis fieri vlceris cā qō in eis est: qō cū in sanie cōuersum fuerit nō eūatur: coagulaturq; sanies hec ⁊ durescit in renibus vt lapis. Ex hmōi itaq; causis ⁊ adhūc modū generaꝫ lapides in renibus ⁊ in vesica. ¶ Et sciē dū calculos in renibus āplius fieri in senibꝰ pueris aūt vesice lapides. hoc ideo qm renuꝫ calculi duabꝰ de causis in senibꝰ oriūtur. Altera ē q̄ in senū coꝛpibus caloꝛ debilis ē: humoreq; in eis gnaꝫ flegmaticus grossus ⁊ multus ex digerētis debilitate virtutis. Altera est q̄ meatus ⁊ via p quā a renibꝰ decurrit advesicā vrina stricta est. ppter eoꝝ cōplonis frigiditatē cū sit frigoris vias arctare ⁊ meatus. eo q̄ eos spissat. Grossa itaq; materia cuꝫ ad renes puenerit ad vesicam tota ppter meatuū nō transit angustias: qō eiꝰ excolatur tenuis pars est: remanetq; grossa fira in renū concauitate cuius caloꝛ attenuat hūiditatē et desiccat: atq; ita fit lapis. Et qui in renibus generantur calculi qui sunt: eo q̄ renū cōcaua sint angusta. Qui aūt in vesica eo q̄ vesice ꝓcauū magnū sit ⁊ ipsi magni. Pueris aūt āplius in vesica lapides oriunꝫ duabꝰ ex causis. Pria ē q̄ hūores in eis generaꝫ grossi ⁊ viscosi amplius ppter eoꝝ malū appetitū luxū q̄q; parū a grossis caueāt cibis: ⁊ multo vtunꝫ post cibū motu: vñ et eiusmodi eoꝝ sunt vrine ac ppter eoꝝ cōplonē hūidam grosse. Scōa q̄m vie ⁊ meatꝰ q̄bus a renibꝰ ad vesicā decurrit vrina. caloris eoꝝ naturalis cā largi sunt. ⁊ expellēs valida virtus. ideoq; materia simul tota subtilis ptransit ⁊ grossa ad vesicā facile. ⁊ q̄m meatꝰ quo a vesica ad virgā fertur vrina collum scilicet vesice strictū est. propter eoruꝫ paruitatem etatis ⁊ membroꝝ. nec per eum materiei transitus est grosse. Transeunte itaq; subtili vrina pars remanet grossa in vesica que durescit ⁊ in lapidē vertitur caloꝛe vesice: fiuntq; calculi ⁊ lapides quemadmodū in renibus dictū est. His itaq; de causis in inuenibus lapides non generātur: eo q̄ eorum vrina tenuis est: quoniāq; amplioꝛ in eis caloꝛ q̄ hūiditas et ciboꝝ maioꝛem habent regiminis cautelam quam pueri. et vesice eoꝝ collum largum est quod et subtile ⁊ grossam emittit vrinam. ¶ Hac etiam de causa in mulierum vesicis calculi non generātur: quoniā vesicarum earū colla largaꝝ breuia sunt grossa facile per ea transit vrina. Harū etiam contrarijs causarum et renum vesicarum passiones in senibꝰ difficile curaꝫ propter meatuū eoꝝ arctationem ⁊ complexionis frigus.

¶ Tradunt autem nonnulli in epate calculos et orbo generari intestino ac colon ⁊ disgregationibus. Halienus autem se vidisse cō memoraꝛat hominem cui tussis erat continua: qui cum emisisset lapidem: tussis ab eo cessauit. Horum autem causa est caloris magnitudo ⁊ in his membris grossoꝝ generatio ac viscosoruꝫ humoꝝ. ¶ Et signa quibus arena significatur et calculi renum sunt hec. Vrina paulatim egreditur ⁊ cum ardoꝛe. et in ipsa arena apparet: grauitatem sentit et doloꝛem patiens in illis qua est confinitas lumborum loco scz renum: et nonnunq̄ cum doloꝛe est punctura: et nonnunq̄ pariter testiculoꝝ fit egrotatio qui aperte infirmantis est renis doloꝛ quoq; in cruribus et pedibus que ab illo sunt latere cum dormitatione ꝓpter pedum cum renibus comparticipationem per venas pulsantes. ¶ Arene autem que egreditur coloꝛ variatur: alius etenim coloꝛ croceus est nimium. Alius qui sandaracinus rubeus: alius qui et arene et cuiusdam cinericius. ¶ Oportet autem medicum speculationem adhibere diligentem hac in pas-

sõe ⁊ iudiciũ roborare. Nõnũq̃ etẽ in intestinis passio est ilijs ꝓsinib⁹ ⁊ in renib⁹ eã opinaꝛ. Refert aũt Salien⁹ accidisse ei dolorẽ in vẽtre iliox in ꝓsinio intm̃ vt terebello locum opinaret ꝓfozari: maxime q̃z in loco p quẽ vrina ad vesicã trãsit a renib⁹. Adhibuit autem olei clistere: egressusq̃z est chym⁹ cũ oleo vitro silis liq̃do ⁊ dolor cessauit. Opinabar aũt ait calculũ in meatu esse qui a renib⁹ est ad vesicã eratq̃z in quo dã grossozum.

Apostema aũt qõ in renib⁹ ẽ qõdã calꝛ: qõdã fridũ. Caliꝛdi signa: dolor: ſuitas. ⁊ in lũbis ardor: a latere renis ifirmãtis sitis febris. cephalea. vigilie. colarũ vomit⁹ rubeaq̃ strãguria. Ut autez emissio fiat apa fiũt febres piter varioꝛ circulox: horrores varij dolor fit maior ⁊ cũ huius passionis dns sup latꝰ iacet sanũ rẽ sentit qui egrotat ta nq̃ suspẽsum. Frigdi signa apatis grauitas quã ifirm⁹ in lũbis sentit ilijs ꝓsinibus sine dolore ⁊ in apatis pncipijs. Fallunt aũt medicoꝛ q̃dã q̃b⁹ nõ est in moꝛboꝛũ speculatiõib⁹ ꝙsuetudo: opinãturq̃z hãc passionẽ colicã eẽ. Differũt aũt qꝛ renuꝛ passio ad lũboꝛũ substollit ptes: doloꝛq̃z in eodẽ pstat loco ⁊ cũ q̃ renũ patit doloꝛẽ clistere adhibetur dolor augeꝛ eo q itestina clisteri replentur ⁊ renẽ cõprimãt patiẽtẽ. At vero colica a loco transfertur ad locum. Ulcera q̃ in renibus fiunt: aut ex causis exteꝛioꝛib⁹ vt pcussione ⁊ casu que cõterũt ⁊ rũpũt: aut ab interioꝛibus fiũt vt hũoꝛe acuto q̃ icidit ⁊ coꝛrodit. Ulcera renũ sig̃ntia signa doloꝛ est quẽ patiẽs i lũbis sẽtit ⁊ p⁹ ilia sine ſuitate. ⁊ distẽtiõe sanguis emissio ⁊ saniei acvlcerũ sq̃maꝛ in vrina. Nõnunq̃ frustrũ exit ãsi carnis cũ caro cõeditur renũ. Est aũt in renũ vlceꝛib⁹ vrine exitus facilis ⁊ sine difficultate eiusq̃z liquoꝛ tẽperat⁹. Sanguis vrina aut ab interioꝛibus fit cãis: aut ab exteꝛioꝛib⁹: ab interioꝛib⁹ fit cum imutãs debilitaꝛ q̃ in renib⁹ ẽ virt⁹ nec sãguinis imutaꝛ aquositas bñ. aut cũ q̃ iuenis retinẽs ẽ debilitaꝛ ꝛt⁹ q̃ cũ sanguine nõ retineat cũ vrina egredit sanguis q̃dã ps. Nõ ẽ autẽ cũ hmõi habitudib⁹ doloꝛ ⁊ sicꝺ sz modic⁹. Nõnũq̃ aũt a renib⁹ sanguis emissio circularis est. quẽadmodũ ⁊ in sãguis ab ano egressiõe ꝙtingit. Et hãc hũti circuit⁹ passionẽ accidit in lũboꝛ ptib⁹ egritudo q̃ cũ sanguis circuit⁹ exierit tpe mitigaꝛ. Fit ãt hecex vẽaq̃ ꝺz coꝛrosiõe vt dixim⁹ exitq̃z sanguis pedetẽtim. Aut certe multa ẽ ei⁹ effusio a venarũ renuꝛ aliq̃rũ scissura q̃ ⁊ sanguis fit multitudine et multa venaq̃ tenuitate. Et hmõi sãguis emissio subita ẽ sine cã ⁊ multe q̃titatis. Sãguis aũt pp exteꝛioꝛẽ emissio cãꝛ fit vt pp casũ aut pcussionẽ q̃ rũpit ⁊ ꝙterit sig̃tur q̃s his q̃ hmõi pceſſerint cãis. Que ꝺo diabetes vocaꝛ passio ⁊ circinalis a q̃busdã ꝙtinua ẽ vrine assuefactio ⁊ vocaꝛ stillatio. Fit aũt exꝑtutis attrahẽtis magnitudine qua renes sanguis attrahunt aquositatẽ vrinã. ſ. nimioq̃z in hũiditatũ renũ appetitu. hoc aũt imoderatiõe male cõplexiõis caꝛe fit q̃ i renib⁹ dñaꝛ ea q̃ de cã aq̃sitatẽ plimũ desiderãt quo q̃ illis accit ardoꝛ extinguaꝛ ⁊ refrigeret ⁊ caloꝛ attrahit itaq̃z ad eos ⁊ ab epate ⁊ oibus coꝛpis mẽbris humiditas fit itaq̃z sitis molesta ⁊ membꝛoq̃z ardoꝛ ad aquosam humiditatẽ. Et ex ꝑtutis debilitate retinẽtis q̃ renib⁹ inest qua aquositatẽ retinere nõ ꝑualet quã ad eos mittit epar multa nãq̃z est ⁊ eos grauãs ⁊ expellit. Et q̃ hãc signa passionẽ sig̃nt sitis molestia ẽ sine febre ⁊ siccitate q̃ in coꝛpe appeat ⁊ vrie emissio sine ardoꝛe ꝙtinua: qõq̃z vrina tenuis ẽ alba aq̃ sit. hõ nãq̃z cũ aquã biberit velociter eã mingit: qm̃ renes ab epate illã attrahunt nec in eo imoꝛaꝛ. In his ꝺz nulla secã moꝛa expellit eo q ipam pp eius copiã retinere non ꝑualerãt. Et sciẽdum qm̃ si cui grãdioꝛũ doloꝛ acciderit renum incurabilis est. Morbi nãq̃z plixi si grãdioꝛibus fiãt sepin eis moꝛiuntur sicut ait hypocras.

¶ Cap. xxxv. de passiõib⁹ vesice cãis ⁊ signis.

Vesice q̃ accit passiões sunt lapis in ea gñaꝛ apa vlcera stranguria: ⁊ ei⁹ sine velle exit⁹. Lapis ex illis gñaꝛ cãis ꝺs apõ renes dixim⁹ hũoꝛ. ſ. grossus ⁊ viscosus ⁊ coꝛpis vesice caloꝛ ⁊ colli ei⁹ angustia. Fit aũt passio hec maxie in pueris pp eoꝛ hũiditatẽ ꝙplexiõis ⁊ appetitũ. appetit⁹ foꝛtitudie in cibos q̃admodũ dictũ ẽ q̃q̃ plimũ cibus vtanꝛ superfluitates gñantibus grossas. Accidit aũt ⁊ iuuenibus qui regimine grossos generãte vtunꝛ humoꝛes ⁊ viscosos. Et que hãc sig̃nt passionẽ doloꝛ q̃ in vesice, fit loco ⁊ eius cõfinibus q̃q̃z virge fit puꝛigo ⁊ erectio eius aliq̃n ac eneruatio sine cã vrine cruditas ac tenuitas albedoq̃z ⁊ qꝛ cuꝛ vrina exit arena: ⁊ exeuntis vrine difficultas. Hec cũ videris signa in vesica lapides eẽ itelige. Q̃ si ãbagis ⁊ vie durat difficultas expedit egrotanti impares supinũ iacere cuius erigas pedes ⁊ ipm foꝛtissimo ꝙcutias motu dehic caꝛaꝛ roꝛes aquã supvesicã cũ oleo ac manu linias tua: ⁊ moneas ad supioꝛa q̃ suo lapidẽ ãmoueas loco. Dehic egrotãti impamigere ⁊ si nõ bñ miꝛerit lapides repelle cũ cathatirho. Recedit etem a meatu ⁊ patiens post hec optie miget. hec cũ videris itelliges in vesica lapides ꝙtineri. Ap̃a ea significãt q̃ ⁊ renũ apata nisi q hoc loco doloꝛ est in pene: apparetq̃z in eo apostema sub tactu ⁊ hac in passione vrine difficultas maioꝛ est queq̃z ex vlcere egredit sanies maioꝛ quã seq̃t nãe

cõclusio eo q̃ vesica aꝑatica intestina cõpmat. ¶Que aũt in vesica fiũt vlcera ab eisdẽ oriũ tur q̃bus z in renibus cãis eadẽq̃ eoꝝ sunt si gna nisi q̃ in vesica z circa eã sunt cũ vrie diffi cultate ardore z tetore. Nõnunq̃ z in vrina la minule apparent tenues z q̃dã furfuri simile. ¶Strãguria aũt z stillo vrine ex cãis e q̃s dixi mus in renib⁹ z vesica ac passiõibus vt calcu lis:ac ex virtutis debilitate expellentis cũ vesi ce enervaꝫ corpus:z ab repmẽdo debilitaꝫ z reductione sup vrinam:nec reprimit illaz. Si gnificat aũt hec signum hmõi. Egrotum supi num iacere precipe z eius exprimere vesicaz. Et si vrina in ptes pellit verge egredieꝫ z pa tiens quiescet. Fit ex aꝑate q̃ invesice nascit collo:aut in lacerto q̃ illũ circundat. Fit et ex viscoso humore qui meatui inuisatur vrie a ve sica ad virgã z opilonẽ facit: significaturq̃ ci boꝝ regimine grossoꝝ ac viscosoꝝ quiete q̃z z otio q̃ pcesserũt. Fit q̃z ex sanie aut sanguie in meatu coagulato. Accidit etiã strãguria ex acuto humore qui in vesicã pũcturã facit:aut ex acuta q̃litate q̃ in ipsa est vrina q̃ vesicam pungit: ideoq̃ illã naturã expellit q̃si nocẽtẽ. Fitq̃ ab inde vrine stillo:significaꝫq̃ vrine ru bore z ardore:quẽ sentit in virge extremo pa tiẽs z ex calesacienti regimine q̃ precesserat. ¶Vrine p̃ter volũtatẽ egressio est quẽadmõz illi accit q̃ in lecto migit. Hoc aũt ex enervatio ne accidit lacerti: q̃ collũ circũdat vesice z reti nẽtis debilitate virtutis. Humiditatis cã q̃ illi accit. Accidit hoc maxie pueris eo q̃ eoꝝ hu mida sint mẽbra:aut ex spõdilis vesice oppo siti suo discessu loco in exteriora: incidũturq̃ vesice ligamẽta ipaq̃ enervaꝫ:ideoq̃ z vrinaz retinere neq̃t. Hec est passionũ assignatio q̃ ve sice fiũt. Et sciẽdũ passiones has cum in se nibus oriuntur difficiles esse sanationi:vt hypo cras testatur.

¶Capitulum.xxxvj.de passionibus siphacis cauſis z signis.

Passiões que siphaci acci dũt vẽtris sũt scis sura z ruptura raritas fitq̃ ab in de thirbi egressus:aut intestino rũ extra siphacem ad eos q̃ vicini sunt vẽtris lacertos z vmbilici acumen. Hec aũt ruptura z scissura aliquãdo in vmbilici cõ finibus est z q̃ sub ipso. Fitq̃ thirbi z intestio rũ in eas egressio ptes aꝑati sikis z vocaꝫ cre patura. Aut scissura in ptibus inguinũ i meatibus q̃. ad testiculos tẽdũt. egrediũturq̃ thir bus z intestina in eas ptes. Et si in iguinibus steterint iguinaria vocaꝫ hernia. si in casulam descẽderint testiũ hernia vocaꝫ itestinalis aut thirbi. Hec aũt passio aut ex nimio fit motu aut saltu vociferatione maximeq̃ post cibũ: z alicuius põderis sublevatione:aut pcussiõe q̃ su per vẽtrẽ z intestina. distẽditurq̃ siphaos rũ pturq̃ z rarescit. Fit etiã ex viscosa humidita te q̃ itestina lubricat:ac ad inguinũ attrahit p tes. Differt aũt inter passiones hãc z aꝑa q̃re patiẽtẽ facias supinũ iacere:acutũq̃ q̃ est iter vẽtrẽ z testes opprimes locũ manu z ad interiora repelles. Et si ad interiora reuertit z pfũ dat acumẽ:passio hec scissura ẽ siphacis voca turq̃ crepatura. Qõ si nõ ingrediat nec occul tet ex aꝑatis esse genere nõ dubitabis. Et sciẽ dũ qm̃ q̃ sup vmbilicũ crepatura ẽ paꝝ nocẽs est z molesta:illic eni subtilia sũt itestia. Si q̃ egressa fuerit opprimũt ciboꝝ supfluitatibus q̃ in eis sũt:fitq̃ hoi dolor angustiatio z nõnũ q̃s q̃ eiusmõi est fimũ euomit. Que aũt multũ sup vmbilicũ ẽ molesta nõ ẽ eo q̃ locꝰ hic ab intestinis remotꝰ sit:z thirbus ab ea solꝰ egre ditur. Et q̃ sub vmbilico in p̃cipijs non ledit cũ in loco hoc intestina sunt grossa. Ipsa itaq̃ sua grossitie z magnitudine nõ emittuntur in p̃cipijs:z ideo molesta nõ est donec tpe ab eũte crepatura dilataꝫ z tũc itestina egrediun tur z oppressio fit ac molestia. ¶Umbilici aũt acumem ex siphacis fit scissura in vmbilici lo co z thirbi:aut intestinoꝝ egressione extra si phacẽ quẽadmodũ dixim⁹. nõnunq̃ aũt ex hũi ditate fit viscosa flegmaticaq̃ q̃ ad vmbilicuz tẽdit:aut carne q̃ illic orit. Et nõnunq̃ ex vena est q̃ scindit:aut artaria q̃ disrũpitur: egredi turq̃ illis sanguis ad loca q̃ sub cute sunt:aut aꝑa qõ vocaꝫ apoxisma: z aliqñ ex vẽto sitate fit. Et qõ ex siphacis fit scissura: aꝑatis color idẽ est q̃ z corpis z tactus eiꝰ mollis ac sine do lore. Et si in intestinũ exit z manu p̃sseris ad interiora repellit:ac redit z est cũ eo rugitus. aliqñ hmõi hõ cũ balneũ fuerit igressus vmbi licꝰ crecit. Et si vmbilici crepatura ex hũidi tate est tactꝰ eiꝰ humidus erit: nec ꝓssa reuerti nec augetur. Si autẽ eius acumẽ vene scis se aut arterie cã est:loci color violaceꝰ erit aut niger. Et si pp carnez q̃ illic est orta duꝝ erit: nec augetur nec minuitur. Qõ si ex ventositate tactus erit mollis.

¶Capim.xxxvij.de genitalium testiculorum s.passionibus cauſis quoq̃ z signis.

Genitalibus in mẽbriz q̃ oriũtur passiões:alie in testiculis: alie in virga:in matrice:alie in mãmillis fiũt. Et q̃ in testiculis:quedã i ipo rũ corporib⁹:q̃dã in eoꝝ siphacẽ subamq̃: q̃ dã inter siphacẽ z cutẽ eoꝝ:alie aũt in venis: alie in cute exteriori. ¶Et q̃ in ipsa eoꝝ suba: coitꝰ appetitꝰ ẽ recessus generãdi pũatio:sp matis fluxus z paucitas:aꝑatũ diuersitates: z vlceꝝ q̃ illis accidũt. ¶Et coitꝰ appetitꝰ discessus aut ex vulsione fit q̃ his accit mẽbris quẽadmodũ in paralisi:aut ex paucitate spmatiz. Et

spermatis paucitas aut cibi fit priuatiõe que euacuatiõis cã fit multe corpi accidẽti. aut ex mala cõplexiõe calida ⁊ sic ea que testib⁹ dñatur. ideoq; q̃ ad illos puenit materia in subaz nõ mutat spmatis. Sñandi puatio ex imodrata fit in testiculos pplone mala q̃ aut cata est ⁊ mãz exurit spmatis: aut frida ⁊ coagulat aut humida ⁊ tenuat aut sicca ⁊ spissat. Spermatis fluxꝰ est eiꝰ egressio sine volũtate ⁊ mẽbri erectiõe qõ ex retinẽtis fit debilitate ꝓtuz q̃ in testib⁹ẽ ⁊ ꝓtutis roboze expellẽtis q̃ i eis est cũ calore ⁊ humiditate multa q̃ illoz dñatur pploni. fit ẽt hoc ex mẽbroz organicorum spasmo spmatis: quẽadmodũ epilepsie accit tpe. hec etem si spasmenᵗ mẽbra motꝰ illis exnãlis sit: iõq; qõ in eis est spma emittit. Apa qõ in testib⁹ accit aliõ calz est eiusq; cognitio ipoz fit magnitudine ⁊ coloris rubore doloreq; ⁊ caloze. Aliõ fridũ flaticũ coloriseq; sigtur alboze ⁊ mollitie tactꝰ doloriseq; paucitate. Qõ si melicũ duritie ⁊ liuiditate colorz. Qõ iter testiculoz corpꝰ ⁊ siphacẽ ipsos circũdantẽ accit aut ẽ hũiditatis ꝓgregatio aquose fridez inter testiũ subaz ⁊ siphacẽ eoz. quẽadmodũ in hydropisi sigturq; iflatiõe ⁊ distensiõe coloris alboze ⁊ splẽdoze ⁊ aq̃ ipa sub tactu appet. Aut ẽ thirbi in hec loca descensus qõ aut ex siphacis fit crepatura q̃ viscera circũuestit ⁊ eiꝰ scissura locoꝝ unguinũ: aut ex intestinoz euulsiõe ⁊ ligamẽtoz ruptura q̃ illa ligat. Aut ex siphaz distẽsiõe ⁊ raritate. Et his cões rebꝰ cãe sunt saltꝰ pcussio vociferatio fortis marie post cibũ. Ex humiditate q̃z fit que meatꝰ laxat ⁊ dilatat q̃ in iguinibꝰ sunt ad testes lubricaq; facit intestina ⁊ descẽdere in testiũ casulã accit aũt maxime pueris eo qõ ipoꝝ humida sit pplo: iuuenibusq; q̃ maioris sunt humiditatis. Et cõia q̃ sigñt signa q̃ huiusmodi ex siphacis est scissura ⁊ extensione ⁊ euulsiõe intestinoz: apa ẽ in testib⁹ manifestũ ⁊ si q̃ hoc patiᵗ exercitio fuerit vsus aut saltu aut ãhelitũ; pcluserit aut aliq̃d sile fecerit apa fit maiꝰ cõ fuerat ⁊ si premaᵗ ad supioza redit tarde ⁊ descẽsus q̃z tardꝰ erit remãetq; itestinũ supius in ꝓpria figura ⁊ suo in loco: dõec stãs patiẽs surgat. Quã sepe autẽ ad hunc tẽdunt stercora locũ ⁊ pcludunᵗ illic sepeq; abide mors fit multotiẽs doloꝝ fit abinde ac rugitus maximeq; si pmaᵗ. Cuiꝰ autẽ passio ex distẽsiõe est apa ⁊ itestinoꝝ õscẽsus semel nõ fiẽr: fz paulatim ⁊ in lõgo tpe ⁊ apa eglis ẽ pfunditatis: qm siphac itestinuz cõprimit qõp eiꝰ scissurã egressum ẽ. Significaᵗ autẽ qõ ex siphacis scissura fit qm intestinuz semel in saculuz descẽdit testiuz ⁊ apa eiusmodi ẽ a ꝓncipio magnum ⁊ figure varie ac sub cute manifestum ꝓpter intestini ingressum extra siphacem. ¶Quod inter cutẽ testium accit ⁊ siphacez hernia ẽ carnosa que aut ex materie grosse in fluxu in hec loca fit aut percussione aut hernie aquose cura cuz nõ vt oportet exhibetur. accidit autẽ ⁊ in inguinibꝰ quiddã hernie simile qõ ex siphacis fit distensione ⁊ intestini euulsione ac in illum trãsitum locũ. ¶Qõ autẽ in venis que in cute sũt ⁊ substãtia testiũ accidit varices sunt q̃ eadẽ fiunt de cã qua ⁊ que in cruribꝰ oriunᵗ ex materiaꝝ scz decursu grossaꝝ in haz venas que in corpe sunt testiculoꝝ. Significãtur autẽ venaꝝ mãifesta repletiõe que iplicite inuticẽ ⁊ intorte sunt tanq̃ vitis ligamina testiũq; eneruatione ⁊ motus eoꝝ difficultate ãbulandi quoq; duritie. Fit autẽ hoc sepiꝰ in testiculo sinistro eo q̃ testiculus hic debilis ẽ ⁊ minoris caloris. Qõ autẽ in testium accidit cute pustularum sunt spẽs. vlcera. pruriso. aliaq; huiusmodi que in corpore accidunt exteriori ⁊ cutis eneruatio ab interioꝝ⁹ sine corpis interioris eneruatiõe. ¶Capi. xxxviij. de virge passionibus cãs eorum ⁊ signis.

Que in virga fiũt passiones. alie in ipius corpe, alie in meatibꝰ accidũt. Et que in ipius corpe passio que vocatur priapismus erectionis scz multitudo virge. titillatio que illi accidit apostemata vlcera. Qõ autem in meatibꝰ opilatio est. ¶Et erectiõis priapi multitudo ac perseuerantia aut ex ventositate fit que in ipsa generatur virga ex humiditate grossa ⁊ viscosa. calorez̃q; temperato significaturq; comitanti titillatione aut cum ad ipsam ventositas per venas tendit pulsantes: significaturq; erectione titillationem non habenti ⁊ coitus quam fecit homo abstinentia longo tempore ⁊ pungentium comestione assidua. ¶Priapi titillatio ex ventositate fit fortis que in ipius concluditur virge substantia. fitq; hoc maxime cum apostemate calido et erectione multa. Sepe autem ex passione hac vasorum fit spermatis eneruatio ⁊ euulsio. ⁊ nonnunq̃ spasmus a passione hac generat. Et quicunq; passionis huius dominus ad spasmum fertur velocius moritur cum vẽter eius tumidus fit ⁊ sudorem emittit frigidu. ¶Apostemata vero ⁊ vlcera que virge accidunt ita quoq; quẽadmodũ ⁊ in reliqs oriuntur mẽbris manifestis eadem habẽtia signa. Opilatio autẽ que meatui accidit aut ex hũore fit grosso viscoso q̃ eiiuscaᵗ aut ex vlcere. Significaturq; vrine ardore ⁊ exeundi difficultate ⁊ humore qui exit grosso aut sanie ⁊ sanguie vlceriseq; squamis que cũ vrina egrediuntur sine sanie mixtura.

¶Capitu. xxxix. de matricis passionibus causisq; ⁊ signis.

Matrici que accidũt passiones flux9 ẽ mẽstruorũ ⁊ cõstipatio. dissolutio. suffocatio passio dicta matricis inflatio. vẽtositas apata. furũculi. scliros. cãcer. durities. ꝑgregatio. veruce emorrois. fissure. pustule. vlcera egressio et9 foras. ⁊ in lat9 inclinatio. oris matricis cõclusio. cõcipiẽdi cessatio. abortiẽdi copia. pariẽdi difficultas. ⁊ q̃ ad ea fiũt vlcera. Oportet itaq; primũ nãle intelligere mẽstruor9 ꝓmotionẽ ⁊ amputationẽ. ¶ Mulieribus mẽstrua icipiunt in decẽ ãnor9 cõplemẽto ⁊ vltra ꝯtũ decimũ ãnũ nõ differũtur. Amputanť ãt i ꝺbusdã ꝺõ i triceſi9 ⁊ sexto an9 : i ꝺbusdã ⁊ deiceps vsq; septuagintã cõplemẽtũ. Chermaphrodit9 aũt mẽstruis caret. Et mẽstruor9 circuitus lõgitudo sana quidẽ ⁊ vicio carẽs duor9 est dierũ: ⁊ vsq; septimũ lõgior ꝓtẽdit. Qõ amplius est nõ nãle iudicatur. Mulieris aũt corpus grauať: cũ mẽstruorũ accessionis ꝓpe fit tẽpus. Et ꝺbus mulier9 menstruor9 uz ipa remotior9 sunt molesta illis accidũt icõmoda: purgãtur etenim simul subito ⁊ multũ. Tẽpus aũt qõ iter duos ẽ circuit9 ⁊ viginti dieb9 ⁊ supra vsq; mẽses duos. Que post hec fiũt mẽstrua nãlia nõ sunt: ⁊ mẽstruorũ vocanť cõstipatio. ¶ Hec autẽ constipatio. aut passiõis cã fit q̃ in matrice ẽ aut sanguinis grossitie aut pcussionis q̃ sup matricẽ cecidit aut passiõis alicuius cã q̃ in toto ẽ corpe: aut mẽbro vno. Matricis ꝺdem cã: aut apate: aut quia matrix torta est ⁊ incurua. Aut aboꝛsu plurimo: aut pcussiõe q̃ sup matricem cecidit. aut sanguis est grossitie: aut opilationis cã q̃ venis accidit ad matricẽ sanguinẽ ferẽtibus. Opilatio aut ex mala fit cõplexione frigida q̃ matricẽ spissať ⁊ os vẽar9 stringit: aut ex hũore grosso q̃ meatibus inuiscať aut apate: aut vlceris macula cũ cicatrizať. Accidit etiã mẽstruor9 cõstipatio ex sanguis p anũ egressione ⁊ cũ nariũ imoderatus fit fluxus. aut ex sanguinis fluxu ⁊ emissione a pectore. Cã passionis alicuius q̃ in toto fit corpe: aut febrium cã fit aut cõplexionis corruptione vt hydropisi. Que aũt ex vno est mẽbro : aut a passiõe q̃ in pectore est: aut in stõ aut in epate. Fit etiã corpulẽtie corporis cã imoderate q̃ venas oppримit ⁊ arctat. Et q̃ mẽstruorũ cõclusionẽ signt signa sunt grauitas in vẽtris inferioꝛib9 ⁊ corpore omni: in dorso dolor ⁊ collõ: vine ꝓstipatio ⁊ egestionis ⁊ nonnunq; vrina nigra est: appetitus quoq; ciboꝛuz recedit: ⁊ aliquotiẽs cibos cupit malos mulier. Sepe autem patiẽtibus hanc passionẽ morbi fiunt pessimi: vt defectus subuersio mens mala: accidit quoq; rigor ⁊ in iguinibus emissiões. ¶ Fluxus autez multa est sanguinis egressio a matrice quod fit aut ex imoderata menstruorũ euacuatiõe hoc9 : aut ex virtutis est debilitate retinẽtis: aut sanguis tenuitate ⁊ subtilitate ac acumie aut vero ex multitudine sanguinis. Et venaꝝ matricis ꝓpter humorẽ acutũ: aut corrosione aut ruptura. Fit etiã sanguis fluxus ex imoderata sanguinis ptus euacuatione: aut set9 mortui egressione cum fiat aboꝛsus. Et si sanguinis fluxus immoderatus fuerit coloris fit immutatio corpis ⁊ estuatio ipsius pedũ inflatio digestiõis corruptio ⁊ si imoderať oio fiat: nõnunq; mulier deperit. ¶ Dissolutio vero humiditas est q̃ ab ore desfluit matricẽ. Hec humiditas aut in ipsa gnatur matrice cũ virtus debilitatur nutriẽs. Aut ex supfluitatibus que ad ipam ab omni influũt corpore purgatiõis ⁊ euacuatiõis modo. Significaturq; huiusmodi spẽs superfluitatũ ex hũiditatis colore ⁊ suba. Aliquãdo eteni rubeus est: ⁊ superfluitatẽ significat esse sanguineaz. Aliquãdo albus ⁊ flegmatiçã esse significat. Quãdoq; croceus ⁊ colera esse rubea significať. Aliquotiens aũt niger ⁊ colera esse nigra mõstratur. Et quãdoq; aquositas est plurimũ fluẽs: aliq̃ grossa viscosaq;. ¶ Et supfluitatis huius species sigtur sic. Mulieri precipe pãniculum sibi supponere mũdum: dehinc pãniculũ hũc intuere donec sicceť: ꝑ si color rubeus est mũdus supfluitas est sanguinea: si clar9 aut croceus : superfluitas est colerica : si alb9 superfluitas est flegmatica: ⁊ si niger aut liuidus: superfluitas est melancolica.

Matricis suffocatio anhelitus est cessatio ex matrice facta ⁊ est passio pessima. Accidũtq; per cõparticipationẽ cerebꝛo ⁊ cordi passiões multe ⁊ pessime. vt cephalea grauis. apoplexia. epilepsia. defectus grauis ⁊ alij hmõi morbi ⁊ passiões quas suis diximus in locis. Sepe autẽ quib9 hec accidit passio mulieres difficultatis passiõis hoꝛa intereunt. Sunt etenim illi tẽpoꝛa quibus molestior fit ⁊ roboꝛatur: tẽpoꝛaq; q̃bus leuiatur. Et nõnunq; illi fiunt circuitus: quẽadmodũ ꝛepilepsie. ¶ Fit autẽ passio hec ex repletione q̃ in matrice est ex spermatis cõstipatione. cuz que coitũ assueuerint ab vsu remouẽtur cõcubit9: multiplicať q;q; in vasis sperma ⁊ cõdensať. caloꝛẽq; imergit nãlẽ ac extinguit: matricisq; refrigerať ꝓplexio. Sz ꝛex sanguinis mẽstrui cõstipatione cũ eius lõgius fit tẽp9 ⁊ mltiplicať in matrice : accidit q; illi quẽ admodũ ex spermate ostẽsuz est naturalis suffocatio caloris ⁊ extinctio. Ideoq; passio hec iuuenib9 accidit magis mulierib9 ⁊ viduis ꝓpter nimiũ earuz ad coitũ desiderium. qm̃q; mẽstrua in eis plima fiũt q̃ cũ cõcluduntur fit hec passio. Rarissime ꝺo maritatis oriť mulieribus. Neq; eteni i earũ matricib9 sperma cõcludit. cuz spermatis cõclusio maioꝛ sit huius

passiõis cã. Accidit etiã plurimũ ꝛ nonnullis que nõ parũt pp incõmodũ aliqõ qõ ex sperma tis accidit instrumẽtis aut venis pꝓ̃s menstruoꝝ decurrit sanguis. Concludũtur itaqꝫ ꝛ sperma ꝛ mẽstruũ: maxieqꝫ simulier nõ concipiat medicamis alicuj cã qõ ad amputãdam porrectũ est gnationẽ. ¶ Fit aũt passio ꝫ certis circnitib⁹ quẽadmõꝫ in epilepsia accit. Et passiõꝫ hãc signtia signa añ accessiõez ꝛ añꝫ difficilis fiat ꝛ molesta ifirmatiõez patiuntur mẽtis: pigritiã: debilitatẽ in cruribus: coloris citrinitatẽ: oculoꝝ humiditates. Ut aũt accessio roborat ꝛ molesta: fit mẽtis accidit aliena tio: defectꝰ: sensus: cessatio: vocis: amputatio: pulsus frequẽtia ꝛ varietas ac debilitas: eiusꝫ in vltimis cessatio intñ vt patiens mortua esse extimet: ꝓbetur autẽ cũ bãbace subtilissimo qui naribꝰ apponit: quo per ipm anhelitꝰ vtruꝫ moueat ꝓbetur nec ne. Dehinc aũt facies ad ruborẽ cõuertitur: ꝛ tanꝫ turgida est: mfix sursũ trahit: sicꝫ cruriũ lacerti. Ut aũt leuiari incipit accessio ꝛ mitigari: matrix enervatur ꝛ ad inferiora descendit: a qua pauca defluit humiditas ꝛ in vẽtre fit rugitus: ab inferioribusꝫ ventositatis emissio. ¶ Inflatio aũt ꝛ vẽtositas que matrici accidunt: aut ex mala sunt ꝓplexione frigida pp quã naturalis debilitatur calor. ꝛ qui ad illũ peruenit dissoluit cibus in ventositatem: aut ex aboꝛsu aut ex sanguinis matricis os oppilante: aut exptus difficultate: aut ex matricis oris coadunatione. Nõnunꝫ autẽ vẽtositas in matricis est ꝓfundo ꝛ aliquando inter eius partes raras. Accidit patiẽti hec tumor in pẽne ꝛ q̃ illi vicine sunt vẽtris ptibꝰ duritieꝫ ꝛ cũ distẽsione dolor ꝛ attigit vsqꝫ iguina ꝛ stomaci os ac diaphragma. Et proprium huj⁹ passionis signũ est q cum que sub vmbilico sunt pulsant partes ventris vox auditur eorum tãꝫ timpani.

Apostemata matrici accñt ꝛ marũ. Et calm q̃dẽ matrici accit apa: aut doꝛ rũ. Et calm q̃dẽ matrici accit apa: aut ab exterioribꝰ vt pcussiõe: cõpressiõe: aut ab iterioribus ꝛ est aut ex mẽbroꝝ pcussiõe: aut sanguinis ptus: aut ex fetꝰ aboꝛsu: aut piendi difficultate pp granẽ q̃ huic accit mẽbro motũ dolorẽꝫ trahitꝫ ad illud mã. Hoc aũt apa aut in oibus eiꝰ est ptibus ꝛ febris sigtur acuta continuaꝫ capitis dolore: ꝛ colli maxime inverti ce oculoꝝ grauitate: extremoꝝ enervatione: sõi corruptiõe: siti egestiõis incarceratiõe vrine duritie ꝛ stillatiõe quẽadmodũ dixit hypocras in aphoꝛismoꝝ libro. Cui in ano aut in matrice apa accit: strãgularia comitat. Accidit etem vesice ꝛ collo eiꝰ cõpressio ex oꝛ matricis coadunatiõe: aut apatis cã aut in pte ẽ ꝛ in pte nõ sigtur accñtibꝰ eiꝰ ptis ꝛ ꝓfinũ doloꝛe. ſ. Si etem in posteriori ẽ pte mficis accidit doloꝛ in doꝛso: egõnis ꝓstipatio. Si in anteriori fit cuꝫ eo pẽnis doloꝛ durities vme et strãguria. Et si in supioribꝰ doloꝛ accit super vmbilicũ ac stõi ꝓfinibꝰ. Et si in altero lateꝛũ doloꝛ iguinibꝰ ꝛ femoribꝰ accit ac cruribꝰ. Et si in iferioribꝰ ꝛ doloꝛ sub vmbilico ẽ. Et si in mficis oꝛe doloꝛ his q̃ podici vicinant accidit ꝛ si mficis os digito tãgat inuenit duꝛ. Furũculi aũt fiũt cũ apa emissio fit: ꝛ q̃ dixim⁹ accidẽtia fiũt grauioꝛa ꝛ fortioꝛa adducũtꝫ illis febres varioꝝ circuituũ. Hoꝛroꝛ: ꝛ vt approximat ad eruptionẽ doloꝛ roboꝛat ꝛ febres cõfortant ꝛ accit pũctura. Et si ab iferioribꝰ est apa matricis sentit homo si locũ tãgat penis saniẽ manifeste. Hocꝫ fit cum emissio multa est. Sic q̃ꝫ si emissio in mficis sit oꝛe sanies sub tactu appet cum digitꝰ mficis imittit oꝛi. Apa ꝓ duꝛ. qõ mfici accit ipm est qõ scliros vocat. accitꝫ plimũ in ꝓfinio colli eiꝰ cũ calm illõ ꝓcedit: apa aut aliã alia passio post quaꝝ durities accit gnat: aũt ex mã melica q̃ in matrice gnat sequitꝫ apa hoc matricis in latꝰ inclinatio: ꝛ si nõ acceleret curari accit hydropisis. Huj⁹ apatis signa durities ẽ q̃ in penis sentit loco ꝛ matricis oꝛe: loci granitas motꝰ membroꝝ ꝓfusio maxie cruriuꝫ ꝛ a motu segnities. Trãsit autẽ apa hoc in illõ qõ cacer vocat: qõ est apa duꝛ ꝛ lapideũ qõ ex mã fit nigra quẽadmoduꝫ dixim⁹ aut cola nigra q̃ eo dẽ gnat in loco. Fit autẽ maxime circa matricis os. ꝛ aliqñ cuꝫ vlceratione ẽ: aliqñ sine vlceratiõe. Et qõ sine vlceratiõe ẽ doloꝛe signi ficat molesto in iguinibꝰ ꝛ sub vẽtre ac in pene. ac doꝛso ꝛ grossitie dura: q̃ in pene appet sub vẽtre ꝛ in mficis oꝛe: est qꝫ color eiꝰ tanꝫ fecis vini ꝛ nõnunꝫ niger. Qui aũt cacer cuꝫ vlceratiõe est cuꝫ his q̃ dixim⁹ signis: accidit ꝛ accñtibꝰ coꝛrosio ꝛ varie feces ac sordes coloꝛ qꝫ eiꝰ ad albuꝫ declinat ꝛ nõnunꝫ sine sorde est ꝛ eiꝰ ad ruborẽ declinat coloꝛ. aut viriditatẽ aut nigredinẽ. ꝛ nonnunꝫ aquosa fluit ab eo humiditas fetida odoꝛe: coloꝛqꝫ eiꝰ aut in albũ aut nigrũ aut rubeũ vergit: accñtꝫ plurima pariter apatis calidi accidẽtia.

Durities aũt matricis passio dicta apa est duꝛ. qõ aũt in pte eiꝰ aut in toto accit. fitꝫ matrix abinde dura ꝛ lapidea. Passionẽ hãc q̃ accidit coꝛpoꝛi sigt debilitas. coloris obfuscatio: ciboꝝ appetꝰ iminutio. menstruoꝝ ꝓstipatio. mãmillaꝝ tumoꝛ ꝛ ventris intãtum vt cui hec accit passio arbitret in ꝓncipijs se ꝓgnantẽ esse. Abeunte autẽ tẽpoꝛe hydropicã se putat. Differũt autem passio hec ꝛ hydropis duritie ꝛ solidita te que in ea est: qõꝫ que in hydropisis speciebus apparent signa hic non videntur ꝛ tamen passio hec si diuturnioꝛ duret in hydropisim adducit. ¶ Passio que vocatur congregatio

gatio coadunatio ē oris matricis nimia cum durities: accidit̄q; ex apate calo qō or flegmō. si circa matricis os acciderit ab exterioribus cū qō in eo subtile est dissoluit̄: qō grossuz remanet indurescit̄q; ꝛ lapis fit passionem sīgt hanc qō p̄cessit calidū apa: quodq; tactu apparet oris matricis durities ꝛ coadunatio.

¶Querruce que in matricis accidūt ore ex humore fiūt grosso ꝛ melācolico: agnoscitur̄q; passio hec si matricis os aperiaꝫ eo quo aperitur organo. ꝑatebit etenim sensui tactus et visus simul si aperiatur.

Emorrois ex melācolico fit hūore: quēadmodū accidit ꝛ in ano. Et huiꝰ q̄z passionis cognitio fit per visus sensum si matricis aperiaꝫ os videbiꝫ etenim manifeste. Et cū sanguis fluxu tpe dolor est: color illi rubeus est. Et si quietis sit tēpore hūiditas fluit feci sibi: ꝛ eius color i nigrū declinat. ¶Fissure ex partus fiūt difficultate: nec in principijs appent eo q; ptus tēporis vicinia sint: ꝛ dolorib; q̄ ab eo factus ē magnitudini. Post hec aūt egritudinem sentiūt paulatim: ꝛ cū illas digito tangūt: aut ī coitꝰ tpe cū sanguis ab eis fricatōis egrediatur cā appent aūt manifestissime si matricis aperiatur vulua. ¶Pustule ex hūoribus fiūt sanguineis: aut materijs q̄bus imixtus est sanguis. Accidit aūt hoc marie matricis ori quaꝫ hꝫ cognitio aperta vulua in matricē directo intuitu. ꝛ tactꝰ sensu si cū digito tangātur. Ulcera aūt aut ab exterioribus fiūt vt ꝓcussione et p̄ssura que sup matricis cadūt loca: vnde aut rūpit aut ꝛterit. Aut ab interioribꝰ fitq; hoc exptus difficultate ꝛ magnitudine expssionū: aut ex secūdine extractiōe vel fetus mortui: q̄bus ex rebꝰ contritio accit aut ruptura. Est ꝛ ex humore acuto cholerico q̄ incidit ꝛ corrodit. Aut ex apostematis eruptione: aut pustularū. aliq̄n sanies hec in matricis est ore signi ficaturq; ipso sensu: cū vulue os sue aperitur organo. Significaꝫ aūt qualitas eius ꝛ substantia humiditatū q̄ egrediunt varietate. Cū etenim qō matrice egredit multū est: et feci sile cū dolore emissionē sīgt que erupit. Et si sanguis niger est et fetidus: cum molesto dolore corrosionē significat. Et si qui egreditur rubeus est sanguis ruptura significat aut cōtrītionem. Et si, emissio aut vlꝰ sordidū est. qō egreditur carnis aque simile est. et dolor est minor. Et si vlcus mūdū est et emissio: sanies egreditur spissa alba et ēqtatis pauce. et cū punctura et odore caret.

Matricis egressio foras: aut ab interioribus: aut ab exterioribus fit causis. Et exteriorib; aut ex secundine extractione si difficilis fiat eius exitꝰ: aut fetus mortui si aliter ēs oporteat educaꝫ: trahitur̄q; ideo simul matrix et foras egreditur: aut qm̄ mulier ab alto ceciderit loco sup clunes. Aut ꝓpter pulsationem grauem: ex qua debilitas acciderit ꝛ eneruatio in membris ī q; lubrica fit matrix ꝛ foras exit: quēadmodū mulieribꝰ accidit q̄bus terrores ingeruntur queq; in alto nauigant: aut q̄bus filioꝝ nuntiantur mortes. Ab interioribꝰ vero humiditatis fit cā flegmatice ac viscose que lubricam facit matricē quēadmodū mulieribus accidit que iuuentutis transierūt tps: ꝓp huius humiditatis que in eaꝫ coadunatur corꝓbꝰ humiditatē. ¶Matricis vero incurnatio et contorsio aut in latꝰ inclinatio ex chimo fit grosso ꝛ viscoso qui in altero multiplicatur matricis latere inclinatq; illā ꝛ a conceptu ꝓhibet. Et q; spermati recta nō sit suscipiendo. ¶Cōceptionis ꝑuatio aut ꝓpter mulierem aut certe ꝓpter virum fit. Et que culpa est mulieris. aut ꝓpter malā matricis cōplexionem. aut morbū organicum: aut humore qui in eius defluxit ꝙcaua. Et mala cōplexio si imoderata est sterilitas fit. ꝛ si nō imoderata ꝙceptionis fit ꝑuatio. hocq; aut ex mala cōplexione calida que sperma aduritꝫ corrūpit: aut frigida que spissat matricē et coadunat venaꝫ ora ꝓpter quas sperma ꝛ sanguis decurrit mēstruorum ad matricē ad quā cū sperma accesserit refrigerat illō et coagulat: ꝫ nec in testiculis sperma generatur multum: ideoq; in ea non completur generatio. ꝛ si mala cōplexio humida est sperma non continet quod ad ipsam peruenit. eo q; nimium lenis sit lubricanseq; exit. Et si mala complexio sicca est semen retinet sed siccitate corrumpit ipsa. et quod in ea generatur sperma grossum est et durum nec cuz generanti distenditur virtute. ¶Morbus autem organicus qui in matrice est et conceptū prohibet. aut ex oppilatione est que venis accidit per quas menstruus decurrit ad matricem sanguis aut in meatibus spermatis. aut apostemate et alijs huiusmodi matricis passionibus quas diximus: significaturq; signis que in singulis proposuimus. ¶Conceptus autez priuatio que humoris fit causa. qui ad matricis defluit concauitatem. aut ex humiditate ē flegmatica: aut colera nigra aut rubea sīgturq; his q̄ egrediūt hūiditatibꝰ foras. Plurimū aūt accit ꝙceptꝰ ꝑuatio pinguedis miltis cā: eo q; thuribꝰ mſicꝫ os cōprimat: nec ad ipꝫ masculi ꝓferat ſpma: aut meatꝰ certe cōmit ſpmatis ꝛ ſāguis mēstrui fitq; abide mēstruū nō ōcurrere nec ſpma ad matricē ꝛ ſi ōcurrat pauc⁹ certe ac ōbil. Jō ſ hypocras i aphoriſmoꝝ liº ait. Quecūq; ꝓter nāz crasse ſt nō ꝙcipiūt q̄m opiūtūvētr̄ os mſicū obturat ꝛvt extenuēt ꝙcipiēt. Cōceptꝰ āt ꝑuatio q̄viri fit cīpa aut mala ſpmatꝫ ē ex ꝙplone: aut morbo orga

nico. Ex mala quidē ꝓpone ſpmatis: qm̄ aut calꝫ eſt ⁊ adultū aut frigidū ⁊ coagulatū: aut hūidū ⁊ fluxū: nec ſtabilit in matrice aut ſiccū ⁊ nō dilatat in ea. Hocꝫ fit ſi mulieris ſpmatꝫ ꝓpo aut matricis tēperata eſt aut ſpmati cō ſimilis circa has habitudines virili. Cū autē muliebris ſpmatis cōplexio ⁊ matricis virilis ꝓpōni ſpmatis eſt ℞ria multa fit gnatio: qm̄ cū calidū ſpma cū frīdo ⁊ ſiccū cū hūido miſcēt tempant abinuicē ⁊ ſic ab eis fit gnatio. Organic⁹ vero mozb⁹ q̄ virū a gnatiōe ꝓhibet curuatio eſt meat⁹ virge. Cū eteī non egredit ſemē recte ⁊ ſine moza in matricꝫ nō dirigit finē vltimū ſed ad matricis deſcendit os: hoc aūt itelliges ſi cū vir mingit vria eius recte nō emittit ſz ad ſiniſtra deſcēdit cū non torq̄at in lōgū. Et attēdēdū tibi vtrū ne mulieris culpa cōcept⁹ fit ꝑuatio aut viri: p eā quā ꝑcipit hypocras approbationē in aphoriſmorū libro cū dixit. Si ſcire vis vtrū ꝓcept⁹ ꝑuatio fiat mulieris culpa aut viri mulierē ſuperſcānū ſedere fac ⁊ veſtib⁹ opi ſuis ⁊ aromatibus ſubvapora. Et ſivapores in ei⁹ penetrat corp⁹ ⁊ ad nares puenerit ⁊ os intī vt eoꝝ ſapozē in ore iueniat: itellige cōceptū ex mulierē nō ipediri: ſz ex viri pte. Cū eteī in mīce opilatio ē ⁊ obturata ſunt venar⁹ ora p q̄s mēſtruū ⁊ ſpma decurrit ad matricē frigozis aut ſiccitatis cā: aut mozbi organici: aromatū fum⁹ ad mulieris nō penetrat corp⁹. Sic q̄z ⁊ ſi illic humiditas eſt vapozē extinguit: quēad modū ⁊ ſpmatis calozē. Q̄ō ſi magn⁹ ⁊ fortis illic calor ē vapozē alterat ⁊ corrūpit. Et tradūt ſapiētū q̄dā q̄m opz viri ſemē ſup aquaꝫ mittere q̄ ſi ſup aq̄ expādit faciēr diſſoluit frīdū eſt ⁊ tenue nec ꝓdeſt. Et ſi aq̄ imergit ⁊ nō ſupnatat vtile ſigt eē gnationi. Sz ⁊ ſi matrix remota ſit in loco ſuo a vulua: aut colli longi aut magni ⁊ maſculi virga breuis ē matris ſpma nō pōt attrahere ad ſe nec ꝓcept⁹ fit: ⁊ eſt viri cā ꝓcept⁹ ꝑuatio. Potes aūt hoc ipz agnoſcere ex ſignis q̄ malā dixim⁹ ſigre ꝓponem nālē ⁊ in viro ⁊ in mulierē: in teſticulis q̄vt exilitate ⁊ pinguedine: nigredine: albedine: duritie ⁊ mollitie: ſpmatis multitudine: ⁊ pauci tate ei⁹ groſſitie ⁊ tenuitate. Et ſciēdū mulierē cōcipe donec ei⁹ auferant mēſtrua ⁊ viruz gnare donec vite ei⁹ trāſeant ānī ſeptuagita ⁊ vſq̄ nonaginta ⁊ iurta nālis fortitudinē caloris in vnoquoq̄ hoīuz ac teſtiū ei⁹ ꝓponis calozē. Et eſt inuenis q̄ nō gnat q̄ cū ad etatē accit āpliozē gnationem celebrat ⁊ eſtio. Eſt aūt cā qm̄ ℞dīu corpis ei⁹ ⁊ teſtiū ꝓpo frida eſt ⁊ humida anteq̄ ad iuuētutis ſtatū accedat pax gnat: ad quē vt puenerit ⁊ calor contortā naturalis in corpe teſteſq̄ calefiūt generatiōi cōuenit. Nōnunq̄ aūt fit hoc transitu a regimine refrigerāti ⁊ humectāti ad cale-

lefaciēs ⁊ deſiccās vnde ⁊ ꝓplexio tēperatur. Qui aūt ſua eſt in adoleſcētia gnatiōis multe ⁊ cū in etatē dimittit nō generat fit hoc qm̄ corpis ei⁹ cōplexio ⁊ teſtiū in adoleſcētia calida eſt ⁊ hūida ⁊ vt ad etatē puenerit inuentutis: ac grādioꝝ cōplexioni corpis ⁊ teſtiū caloꝝ dñatur ⁊ ſiccitas: adurit q̄z ſpma ⁊ deſiccatur nec gnationi ꝓdeſt. Qui aūt gnationis ē pne in adoleſcēt ia ⁊ cū ad etatē puenit inuentutis ⁊ grādioꝝ vtilioꝝ eſt: fit cū cōplexio ei⁹ calida eſt ⁊ ſicca ⁊ magni ardoris: ⁊ cum ad etatē puenit ampliozē caloꝝ iminuit ⁊ tempatur cōplexio ac ſpma ideoq̄ tūc gnationi cōpetit ⁊ nōnunq̄ cā fit trāſitus a regimine immoderati caloris aut frigoris in tēperatū regimē. Hac quoq̄ de cā in multis eſt videre vꝛis. q̄ in adoleſcētia feminas gnantin inuētute ⁊ grādioꝝ etate maſculos. Teſticuloū nanq̄ eoꝝ complexio in adoleſcētia frigida erat ⁊ humida cū ad iuuētutis pueniunt ſtatum ⁊ grādioꝝ teſtiū fit calida cōplexio ⁊ modicū ſicca ideoq̄ maſculos gnant. Et nōnunq̄ hoc idē cā fit trāſlatiōis regiminis. Et hoc nos opz cōmemozare loco q̄ hīs cōueniens eſt ⁊ cōſimile. vtrū ne mulier p̄gnans ſi an nō q̄bus agnoſcat ſignis. Sūt autē hec q̄ vir coitus tēpoze matricē ſentit; veretri caput ſuggētem: quēadmodū hyrundo ſanguinē ſuggit: nec a matrice quicq̄ egredit ſpmatis deinceps os eius coadunatū ſentit ⁊ nimium constrictū: vt tm̄ ſtibiū extremū nō poſſit imitti ſine aꝑate tamē ⁊ duritie. Hoc aūt nimia fit matricis dilectiōe in ſpma ⁊ deſiderio p̄mario. Nōnunq̄ accidit mulieri horroꝝ in coitu paucus ⁊ modica moleſtia; ſubumbilico vſq̄ ad vuluā ꝓfinia. Nec vero mulieris mēſtrua decurrūt quēadmodū naturaliter cōſueuerunt nec coitū vt ante multer gliſcit. venarū que ē corpe ſunt color viridis eſt. māmille plus ſolito ſtāt oculoꝝ albū liuidū eſt ⁊ in viride declinās: itidēq̄ faciei color cuz lētiginib⁹ ſubuerſio illi accidit a petitus cibōꝝ paucitas ⁊ ad appetit⁹ declinat malos. Et q̄d ſignū ꝓceptus corroborat. hypocras in aphoriſmoꝝ cōmemozat libro cū dixit. Mulieri dormitum eunti mellicratē ꝓpina: cui ſi tortio circa vmbilicuz accidit p̄gnans eſt ſint minime. Facit aūt hoc aqua mellis quoniā inflationē pit ⁊ ventoſitatē: matricq̄ compimit intestinuz rectum: eo q̄ ptranſire ventoſitas nequeat: ſed in inteſtino circunuoluitur vnde ⁊ tortiones generantur. Oportet autem mellicratem crudum eſſe quo multam generet ventoſitatez. Ex quibus autem intelliges vtruz maſculus eſt. color mulieris pulcher eſt ⁊ motus illi facilis. venter ſubꝛotundus ⁊ vberum mammillarum color rubeus ad nigrum declinās. Si autem mulieris color turpis eſt ⁊ indecens

motus tardus: venter oblongus. sunt q̄ ei lēti gines. fet⁹ femina est: ⁊ nonnunq̄ in cruribus ei⁹ tumores fiunt. aq̄ata. ⁊ vlcera. q̄ si fuerint femina est fetus.

Abortiēdi fet⁹ mlt̄itu⁹ aut ab iterio rib⁹ fit cās aut ab exte rioꝛib⁹. Ab iterioꝛib⁹ pp hūiditatē viscosaz q̄ in matrice ē ⁊ fetū lubricat. aut ex cōplexionis mficis malitia: q̄ ꝯtus debilitat retinēs: vt febre aut aq̄e q̄ in matrice fit: aut mēstruoꝝ fluxu cōceptus tpe: vnde fetus iminuit cibus: ⁊ moꝛitur ac moꝛtuū nā pellit ⁊ emittit. Cause exteriores vt salt⁹ ⁊ saltatio. vox grauis. timoꝛ molestus. ira nimia que semel fit ⁊ subito: sternutatio si perseuerauerit. pcussio si sup vterū ceciderit: aut doꝛsuz medicamē laxatiuū flebotomia q̄ anteq̄ fetus maioꝛ sit fit: aut cū magnus est: aut ab alio quouis loco sanguis imoderatus fluxus coꝛpis. ¶Pariēdi difficultas aut matris fit cā: aut serine. aut fetus. aut aliquarū q̄ exterius accidūt rerū. Ex matre q̄ō si pinguis est. aut vulua illa parua: aut virgo: aut formidola. aut debilis virtutis: nec fetum pōt expellere. Aut aq̄a illi ē in mfice. aut alie matricis passiōes. aut alicui⁹ alterius mēbri passio. aut part⁹ ipse nō suo fit tēpoꝛe. ¶Propter fetū si magn⁹ est aut pinguis: ideoq̄ nō descēdit ad inferioꝛa: aut caput illi magnū est aut capitū duū: aut moꝛtuus aut plures vno sunt fetus. Aiūt eteni quidā se vidisse mulieres quinq̄ peperisse tres aut quatuoꝛ ipe vidi. Sed ⁊ si fet⁹ nō vt oꝛtet egrediat: nec ea qua decet figura. ¶Eius aūt egressio naturalis ⁊ cōpetēs est vt caput eius egrediat primū sintq̄ manus eius sup coxas vtraq̄ expense ⁊ in nullū declinet latus: aut vero pedes eius exeāt pꝛius in nulla inclinatione facta partē. Cū ergo fetus alio q̄ his egredit mō ei⁹ egressio ē aliter q̄ expedit. ¶Et partus ꝓpter secū dinam fit difficultas. aut quoniā non dissoluitur ꝓpter suā grossitiē. aut qm̄ ātea q̄ oꝛteat dissoluitur. aut ꝓpter tenuitatē ei⁹. ¶Et difficilis fit partus pp ea q̄ accidunt exterius. aut ppter aerē frigidū: que partes adunātur matricis ⁊ densantur. aut calidū qui coꝛpus rarescere facit ⁊ virtutē dissoluit nec fetum pōt expellere. Et in oibus his accidētibus ⁊ habitudinibus si sternutatio accidat mulieri facilis fit eius part⁹: quēadmodū in aphoꝛismoꝝ libꝛo testatur hypocras. Si mulieri in matrice passio ē ⁊ partus difficultas. sternutatio fiat: signū laudabile. Aiūt aūt obstetrices: qm̄ feminarū partus lōgioꝛ sed debilioꝛ est: parere aūt masculos acutius ⁊ grauius. Et si part⁹ tempoꝛe ante partū sāguis egreditur difficilis fit partus: si differtur leuis.

¶Capitulum .xl. de māmarum passionibus causis quoq̄ ⁊ signis.

Ammillis q̄ accīt passiōes alie cō munes sūt fiūt̄q; i eis quēadmodū ⁊ i reliq̄s exterioꝛib⁹ mēbris vt mala ꝓpio ⁊ aq̄atuz diuersitates ⁊ hoꝝ cognitio eisdē fit q̄ dicta sunt a⁹ alie illis ꝓpe sunt vt aq̄a calz qō ex laciz fit coagl'atiōe i eis signatur eq̄ inflatiōe ⁊ duritie doloꝛe et coloꝛis rubꝛe: aut sanguis nodatio: signatur eq̄ inflatiōe ꝛmodica duritie ⁊ sanguis in vberib⁹ mānifestatione cū expmīt. Ait aūt hypocras hoc isanīa signe Gal. aūt ait hoc nō semp eē ꝛz raro cū sāguis ascēdūt vapoꝛes ad cerebꝛū. Accit aūt māmillis vnā repmi eaq̄ aut vtraq̄ dū ꝓgnās ē mulier. hoc aūt fer⁹ signat nocumētū: aut certe tuꝝ aboꝛsum. Et si vteq̄ cōprimēt ⁊ fet⁹ vn⁹ ē aut duo q̄cq̄d illō est mulier emittit. Et si altera tm̄ ⁊ fet⁹ gemell⁹ ē alteri⁹ fit aboꝛsus. ⁊ si dextra deprimit masculū aboꝛtit: si sinistra femina. Est aūt cā qm̄ sanguis iminuit ⁊ pauc⁹ fit in venis q̄ ad māmillas tēdūt a mfice ⁊ sāguis ad mficis declinat ptes pp eā q̄ accidit nāe ad expellēdū fetū ⁊ emittēdū violētiam. Jō mā a māmillis in mficis declinat ptes et ad eas descēdit. Accit aūt māmillis ꝓpter dispositionis tpe durities: si ꝓpter doloꝛe q̄ ꝓgnāti in genib⁹ ⁊ ꝓtebꝛis oculisq̄ fit quēadmodū testatur hypocras. Sāguis eteī si in māmillarū vasis multiplicet expellit illū: aut ad inferioꝛa coꝛpis ꝓpter genua ⁊ anchas nā: aut ad superioꝛa fit abide i oculis doloꝛ vt obtalmia ⁊ ardoꝛ. Hic est tractatus cōplementū de passiōibus q̄ genitalibus accidunt membꝛis.

¶Capi. xlj. de ancharū passiōibus ⁊ pedum causis quoq̄ earum ⁊ signis.

Passiōes q̄anchis ⁊ pedib⁹ accīt sūt sciatica. arctetica. podagra. Et sciatica species ē q̄dā arctetice ⁊ disgregationis doloꝛis. Hec eteī passio i disgregatiōe oꝛit coꝛe. Differt aūt sciatica ⁊ arctetica: qm̄ hac in passiōe doloꝛ in exterioꝛib⁹ est ossis coꝛe ⁊ vsq̄ genu disgregationē attingit ⁊ aliquādo ad cauillā vsq̄ descēdit ⁊ pedis vltimū a parte extranea. Fit aūt aut ex humoꝛe flegmatico grosso ⁊ in anche disgregatione ꝛclusō: ⁊ nonunq̄ ancha euellitur hac in passione ꝓpter huius humoꝛis viscositatē. Qō si huius plixius fiat passionis tēpus retrahit pes ⁊ claudicatio fit: neq̄ eteī ad pedē cib⁹ penetrat quēadmodū oꝛteret: ideoq̄ atteuat ⁊ deficit. Jdeoq̄ hypo. in aphoꝛismoꝝ libꝛo ait. Cui doloꝛ est in ancha ⁊ diuturnioꝛ vertebꝛūq̄ resilit: pes eius totus ꝛhit ⁊ claudus fit: peioꝛ aūt passio hec cū acciderit in sinistro fit latere. Artetica aq̄a est qō in disgregatione fit mēbꝛoꝝ ⁊ nonunq̄ in disgregatione fit pedū vt disgregatiōe fit cauille ⁊ articu

lor maximeq in pollice vocaturq podagra. Si aũt in alijs fiat disgregationibus vt genu manuũ. cubitor. ⁊ oibus corpis disgregatiõibus artetica vocat. Et nõnunq passio hec in maxillar fit disgregatiõib⁹ ⁊ aurib⁹. spõdilib⁹ epatis ⁊ splẽis alijsq mẽbris intm vt nõ agnoscat cã ex q passio generatur. Fit autẽ hec ex disgregationis debilitate materiaq que ad illã pfluit repletq illã ⁊ distendit neruos ligamẽtaq q in ea sunt vnde ⁊ dolor fit molestus. ¶Dolor hac in passiõe grauis fit duabus ex causis. altera ẽ pp sensus ꝯtutẽ q in ligamentis est ⁊ neruis. Altera qm cũ supfluitas in foneã cecidit q in disgregatiõe est cito nõ dissoluitur pp horũ duritiẽ mẽbror ⁊ supfluitati locus nõ est ad quẽ tendat ⁊ trãsferatur quẽadmodũ i mollib⁹ ⁊ teneris fit mẽbris. ¶Et hec passionũ durissimus dolor passio est podagre cuius dolor iõ molestior factus est ceteris oibus arteticis dolorib⁹: cũ in podagra mã ad pollicis deflxit disgregrationez q scilicet parua est: ⁊ illi non sufficit. Idcirco itaq illaz nimium distendit. Cũ etenim multa est mã ⁊ ad paruã pellitur disgregationez: vt que pollicis est pessimuz ẽ. quoniã disgregationẽ distendit paruã magna ⁊ molesta distensione. Cũ aũt ad disgregationẽ pellit magnã vt eã q anche est laudabilius pcedit. Diuiditur nãq ⁊ disgregatur in disgregatiõe: nec illã distẽdit molestẽ. Disgregationis aũt debilitas fit: aut naturaliter ab ipsa formatione hois: aut laboris magni cã in qua disgregationes fatigãtur: vt equitatio continua in qua pedum debilitantur disgregatiões ⁊ pollicis maxime: aut offensiõis causa q disgregatio ipsa offendit rei cuipiã: aut percussiõis q super disgregatõis incedit locũ. ¶Materie aũt ad disgregationẽ defluũt: aut ex supfluitatib⁹ que in aliquib⁹ sũt mẽbris nobilibus ⁊ illas expellũt: aut pp multi vsum laboris ⁊ cursus nimij equitationisq cõtinue: multo quoq coit⁹ vsu q inter fortiores huius passiõis cõtinetur causis: maximeq siquis eo post repletiõez vtatur ciborũ. Iõ ergo hypocras in aphorismor ait libro. Pueri ⁊ eunuchi nõ podagrizant. Hoc ideo dixit: quoniã pueri coitu non vtuntur. Coitus nãq vna est fortissimaz podagrã gnantiuz cãrũ: ⁊ post ciboz repletionẽ maxime. Ait aũt in eorũ que dixit sup hac re hypocras expositione galienus: quoniã eunuchi ⁊ si nõ vtãtur coitu sed tamẽ aliquãdo vtuntur regimine qõ eorũ replet corpus superfluitatibus: vt ciboz multitudine ⁊ multa ebrietate: otio quoq ⁊ quiete ⁊ exercitij dimissione ac balnei accidit q eis ea de cã podagra cũ huiusmodi vtuntur regimine. In pueris autẽ profitetur se nullũ vidisse cui hec ecẽt passio nisi cui arctica frigida est in manibus ⁊ genibus. Accidit pariter hac in disgregationum passione dolor etiam disgregationis peduz. Ait quoq mulieri podogrã non fieri nisi menstrua amputentur ipsius. Que etenim in eius cõgregank corpore supfluitates menstruor in exitu oẽs emittũtur. Ait aũt galienus mulierẽ se vidisse cui podagra esset: nec tñ mẽstruis ãputatis qm malorum multiplicabat sumptũ ciboz. Et in alio hypocras aphorismo podagre inqt passiones ⁊ autũno magis monetur. Et galienus in eius dixit expositione: qm passio hec in vere fit maxime eo q vtank hoies multis hyemecibis malisq ex quibus in corpe supfluitates adunantur vt igiturver redit liquefiũt humores ⁊ mẽbra eis leduntur in ꝯbus sunt superfluitates he expelluntq ad debilia eas loca. Cui⁹itaq disgregatiões debiles sunt ⁊ supfluitatib⁹ suscipiẽdis apparate decurrunt ad eas superfluitates ⁊ hec generak passio. Autũno quoq supfluitates in hoium corpibus fiunt multe: pterea q multis vtantur estate fructibus facto itaq autũno cõplenk supfluitates ⁊ mẽbra nocẽt: ideoq ad debilia pellũtur loca: si ꝯigerit causas que defluxum faciunt materiaz apparatas esse quas supms exposuimus. Hec sunt que Gal'. in expositiõe eoz que hypocras de podagra dixerat ꝯtulit. Fit vero podagre dolor ex gnatione. s. hereditaria que est a patrib⁹. Cuz etem membrum aliqõ patris debile est ⁊ in filio ei⁹ idez debile est mẽbrũ materiasq suscipiẽs. Radicalium etem mẽbror fundamẽtũ ⁊ cõpositio ex spermate est. Sperma vero huius ꝑtientis hois humoribus est imixtum huncgnantibus morbũ quiq ex hoc gnatur fili⁹ spmate huius est apparatus susceptiõi morbi qm pedes eius debiles sunt naturaliter. Sic itaq omne debile mẽbrum natura submergit ⁊ ad ipsum mittit materias. Ideo ergo in corpore mẽbrum si videris plurimũ infirmari: ⁊ materias ad illud defluere debilius oibus intelligas corpis mẽbris: ⁊ cũ tanq alioz factũ est purgatio mẽbror. Et nonnunq podagra ac artetica ex cura accidunt ⁊ tristitia vigilijs quoq: ⁊ alijs huiusmodi gialibus accidentibus que in corporis interioribus supfluitas excitatur ⁊ ad aliquã tendit disgregationum fitq hec passio hec. ¶Maxime autem passiones he artetica scilicet podagra ⁊ sciatica: his fiunt qui superfluis vtuntur cibis ⁊ potibus nimijsq quiete ⁊ otio: ⁊ assuefaciunt coitum magis autem post cibum exercitũ iminuunt vsum ⁊ disgregatiões illis debiles sũt: aut nã aut p accidẽs. ¶Que ad disgregationes mittũtur supfluitates aut sanguinee sunt: significanturq qui accidũt loco tumore rubore dolore: percussionis molestia: quoniamq que apponuntur desuper prosunt refrigerantia:

nocent autem calefacientia quod que qui patitur regimine ante vsus est sanguinē generanti. Aut cholerice q̄ citrinitate significantur coloris nimio dolore inflatiōis paucitate: qđ q̄ in ꝓximarū spargit̄ loca disgregationum: prosunt illi refrigerātia: nocent calefacientia: patiēs quoq̄ cholerā ante vsus est generāti regimine. Sunt etiā materie he melancolice: quas coloris significat liuor et ad nigredinē declinatio apatis durities ⁊ patiēti calefaciētia ꝓsunt ⁊ humectātia regiminisq̄ vsus antecedētis ciboꝝ: quoꝝ cholerā fuit gñare nigrā Sunt q̄z flegmatice q̄ coloris significant̄ albore ⁊ apatis paucitate doloreq̄ in ꝓfundo disgregatiōis estuāti: ꝓsuntq̄ apposita calida actu ꝙq̄ patiens flegma gñanti in p̄cedētibus vsus est regimine vt cibis frigidis ⁊ humidis otio exercitij paucitate balnei abstinētia ⁊ alijs hmōi quoꝝ est flegmatice supfluitatis generatio. Hec aūt passio cū flegmatico generat̄ humore ⁊ viscoso si diuturnioris in disgregatione sit tp̄is grossities eius ⁊ viscositas augent̄: donec lapides ⁊ calculi ab eis generent̄ quēadmodū ⁊ in vesica. Qđ cū factū fuerit nulla disgregatōis illi⁹ curā de restat via. Fit etiā cū materia hec ex quatuor hūoribus est cōmixta: significaturq̄ signoꝝ varietate. ⁊ q̄ hmōi sit materia difficile intelligit̄. ¶ Cause itaq̄ passiōis huius multe sunt quēadmodū diximꝰ et ostēdimꝰ: ideoq̄ et difficile curatur. Et sciendū qm̄ apostematū plurima que in disgregationib⁹ oriunt̄ saniē nō faciūt: qm̄ que in eis est hūiditas grossa est. Hec ergo cū eo vsq̄ creuerit vt carnē infundat q̄ circa disgregationē est apostema fit: apostematib⁹ simile hyposarchā et carneā hn̄tium hydropisim: ⁊ si cū podagre dolore apostema est longius tēpus quo durat ⁊ mitigat̄ sunt. xl. dies. Hoc aūt si materia grossa fuerit: q̄ si subtilis breuioribus quiescit diebus. Hec est signorū diuersitatū assignatio: quib⁹ passiones significantur et accidentium que in singulis fiunt membris interioribus. que signa dicuntur significātia. Et quoniā omnia q̄ dicuntur significantia ostendimus signa: et diximus ad sufficientiam medico quo presentes possit in corpore morbos et accidentia agnoscere. iam de signis futura significantibus tractandum videtur que portendentia vocantur.

¶ Sermo decimus prime partis libri completi artis medicine qui dicitur regalis dispositio Hali filij Abbas discipl̄i Abimeher Moysi filij Seyar de morborum signis sensui manifestorum que dicuntur portendentia. duodecim habens capitula. translatio Stephani philosophie discipuli de arabico in latinum.

¶ Uniuersalis disputatio đ signis futura portendentibus et diuisione eorum. capitu. 1
De signorū cognitione quid in sanis futurū sit corpib⁹ portēdētib⁹ ⁊ repletōis signis. 2
De proprijs signis morbos portendentibus futuros. 3
De signis tēpora morboꝝ portendentib⁹. 4.
De signis morbos significantibus acutos et longos. 5
De crisis cognitione et eius causa. 6
De cognitione eius rei per quam fit crisis. i. de euacuatione. 7
De dierum creticorum cognitione. 8
De signis futurā crisim significantibus. 9
De malis signis mortem portendentib⁹. 10.
De signis liberatōez a morbo portēdētib⁹. 11
Quid oporteat scire volentez preuidere ⁊ ante nuntiare infirmi salutē ac interitū. 12

¶ Capitulum primum vniuersalis disputatio de signis futura portendentibus ⁊ diuisione eorum.

Dico quoniam scientiam habere horum que futura pronūciāt signorū non minor est vtilitas q̄ eoruz que presentia significāt: immo vtiliora sunt ⁊ excellētiora. ¶ Portendentium nāq̄ signorum quedā morbum portendunt venturum: hocq̄ in sanorum est corporibus. Et quedam a morbo significant salutem: quedam morbi malitiam et in eo p̄iculum: quedam vero certum portendunt interitū et hec tria in corporibus inueniūtur egrotantium. Medicus aūt si precesserit et agnouerit qui in corporibus futuri sint morbi et passiones regimine vtitur ⁊ cura que morborū causas et passionū amputēt futuraꝝ prohibeantq̄ accedere. eoq̄ seruabūt in sanitatis habitudine sana corpora. Si autem precesserit et agnouerit a suo liberandū morbo patiētem: cura eius certa erit et fides ad sanandū: specieq̄ in sua habebit cura et opera. Si aūt infirmum prescierit p̄iturum curam nō adhibebit: nec seip̄m fatigationi opponet. Et autē in hoc vtilitas q̄ magna medico. Si etenim preuiderit hec ⁊ ante portenderit futura oēs ad eius inclinantur homines medelam infirmi et fidūt amplius in eo et ad illum immittuntur. vnde ⁊ bone adipiscitur laudis famā ac honestatis memoriā: ac in artis peritia laudē gloriosam cū vtilitatis copia. Que cuz ita sint pronosticoꝝ scientia ⁊ q̄d futurū fit in sanis ⁊ egrotantibus magna est vtilitas et excellens. Nos itaq̄ loco hoc de portendentib⁹ incipiemus signis qui morbi ⁊ passiones in sanis futuri sint corporibus.

¶ Capitulum secundum de signorum singnificatione quid in sanis sit corporibus futurum portendentibus. ⁊ de repletionis signis,

Quoniam signa in sanis corpibus portendentia qd morboꝝ passionũqꝫ futurũ sit: aliqua cõia sunt: aliq̃ ꝓpria. Dico autez hoc loco signũ cõmune: quod vnũ idẽqꝫ multoꝝ est portẽdens morborum. Hec itaqꝫ signa hmõi sunt repletionẽ sign̄t et malos hũores. Propria aũt dico signa quoꝝ vnũ idẽqꝫ vnũ tãtũ portẽdit morbũ. Nos itaqꝫ pmũ de cõibus que repletiõis ⁊ maloꝝ hu morũ sunt disputabimus signis. Repletio igitur fit quẽadmodũ alio nostri libri dictũ ẽ loco. ex multa ciboꝝ abundãtia et potuũ exercitij dimissiõe ⁊ balnei: otij copia ⁊ q̃etis: ideo q̃ in corpe ꝯgregãt supfluitates plures sunt q̃ꝫ que dissoluunt ab eo: tã et si supfluitas bona sit a laudabili ghata cibo. Marie aũt hoc in ꝯstipatoꝝ corpibus fit porrorũ: qm̃ in corpora hmõi repletio accelerat pp quod pauca ab eis dissoluant. ¶Ait aũt Sal. i scõi epidimia rum sermonis expositiõe. Qui labori quotidie insistit grauí ⁊ diuturnioꝝ tpe. ac quotidie donec fiat illi angustia. ⁊ vinũ bibit multũ eiusq; labor nõ suo fit tpe post cibũ sc̃z ⁊ ante q̃ꝫ imutetur et fiat sanguis. in hmõi hois corpore cholere adunant multe laboris cã: ⁊ humor crudus multusqꝫ cãvini ⁊ laboris nõ suo tpe assiduitate. Difficiliores aũt et duriores morbi sunt cum in eo adunant cholere et luteus humor: quorũ ꝟtitas simul multa est et humoꝝ malitia ex multoꝝ fit ciborũ maloꝝ ⁊ illaudabiliũ porrectione chimos generãtiũ reprobos. qꝫꝫ ex eis in corpib⁹ remanet ho minũ peius est q̃ꝫ qꝺ dissoluit. ¶Repletio aut in corpe fit iuxta qꝺ vasa ꝯtinent et cõcauitates. aut ex virtutis iudicatur collatione. Et q̃ fm vasa ⁊ cõcauitates est repletio multitudo est chimoꝝ itra venas posita et arterias. que ess amplius q̃ꝫ sufficiãt replent et distendũt quẽadmodũ vter humiditatibus repleꝝ. Fit aũt hoc maxie ex spiritu et sanguine. Sunt illi signa q̃ corpus multe repletiõis est: replete eius vene grosse ⁊ turgide distẽse ⁊ corpis color rubeus: tact⁹ ei⁹ calid⁹. Iz illi calor ex labore nõ insit. labor nãqꝫ distẽsionẽ facit ⁊ calorẽ in corpe. Sed nec illis cõ est aque calide lanacrũ. aut aeris calidi obuia. Hec em̃ sanguinẽ ad corpis inclinãt exteriora ⁊ venas replẽt colorꝫ fit corpis rubeus. tact⁹ calidus. Sẽtit aũt pariter q̃ eiusmodi est segnitiẽ enervatio nẽ corpis extẽsiões. alices sc̃z oscitatiões. sõni abundãtiã: in capite inuẽit grauitatẽ. cephaleam. in sensib⁹ turbationẽ. hebetatur cogitatio ⁊ nõnunqꝫ mult⁹ fit narũ flux⁹ ac emollitur natura. Aut certe ꝓcesserũt q̃ repletionez approbãt cãe: vt ciboꝝ ⁊ potuũ caloꝝ nimia vbertas: otijqꝫ ⁊ q̃etis mult⁹ vsus: balneorum nulla aut pauca freq̃ntatio. Signis hijs repletionis ꝟz vasa sign̄tur abũdãtia q̃ sũt. s. sãguis multitudinis signa. Qꝺ si cũ hijs piter viderit suo hõ i sõno multas res letas ⁊ aiaz ei⁹ exilarãtes: ⁊ q̃b⁹ rube⁹ sit color firmi⁹ erit signũ sanguis dñatiõis. Repletio aut q̃ ex collatiõe fit ꝟtutis hmõi ẽ si ꝟtus debilis ẽ: nec supfluitatis q̃ i corpe ẽ ꝓualet ferre põd⁹: tñ ⁊ si pua sit sentit hõ i corpe ḡuitatẽ: Iz i corpe repletio nõ sit. nec sit illi egritudo aliq̃ aut lesio: qm̃ hac hitudine corpis supfluitas mala nõ ẽ. huius repletiõis collatio aut fit ad ꝟtutẽ aialẽ corp⁹ mouẽtẽ: tiõqꝫ corp⁹ onerosum appet ⁊ mẽbra difficile mouẽt. Aut ad regẽtẽ corp⁹ fit hec collatio ꝟtutẽ. nãz. s. qm̃ a ciboꝝ digõne ꝺbilitat q̃s illi hõ porrigit: vñ ⁊ ex eis supfluitates restãt i corpe q̃s corp⁹ ferre ḡuat. nec sufficit illis sua ꝟtus debilitate tã: si supfluitas multa nõ sit q̃ corp⁹ repleat. Sũt aũt hui⁹ signa rei pigritia ⁊ segnities ciboꝝ appetit⁹ paucitas. q̃ꝫ hõ suo videt i sõno tãqꝫ aliõ graues onustũ sup se: vria ei⁹ colorata nõ ẽ: i sõno sudor multus: ⁊ tñ cũ hijs inflatio distẽsioꝝ rubor i corpe nõ vr̃: pulsus magn⁹ nõ ẽ: qm̃ q̃ hec facit chimos mult⁹ nõ ẽ q̃ mẽbra repleat: sz mult⁹ qꝺ ẽ collatiõe ad ꝟtutis debilitatẽ fcã q̃ ferre nõ sufficit. ¶Et hũoꝝ malitiã in corpe significãtia signa sũt hec: si malus in corpe q̃ est hũor sanguis fuerit: eius signa illa sũt q̃ repletiõez sign̄t fm vasa: q̃ ei⁹. s. dñs ḡuitatẽ sentit a motu segnitiẽ ardorẽ ⁊ ruborẽ in facie: sz ⁊ oi corpore: nisi q̃ supnatãs illi videt: aut liuor aut citrinitas corporisqꝫ vene replete sunt: pulsus varius parũ magnus. ⁊ in ore sentit dulcorez Et qm̃ sanguis sine alicui⁹ alioꝝ nũqꝫ solus ẽ admixtiõe hũoris ⁊ dulcedini ei⁹ admiscẽt aut amaritudo aut salsugo: aut acerbitas: ⁊ est in corpis exterioꝝ lutositas ⁊ nõnunqꝫ cũ eius modi ẽt pustule appent. Usus ẽt is ẽ hõ i pcẽdtib⁹ regimie calo ⁊ hũido: cibis. s. calidis et hũidis. vt carnũ multa comestiõe ⁊ dulcium. Sz ⁊ si piter etas adolescẽtia ẽ: tẽp⁹ ver regio meridiõalis. firmi⁹ erit signũ sanguinẽ dñari. Sic q̃z ⁊ si videat i sõnis ea quoꝝ rube⁹ ẽ color: sintqꝫ odoris fetidi. aut qm̃ dulces comedit cibos q̃bus modica sit imixta amaritudo aut salsugo: firmissimũ erit signũ sanguineuz dñari ⁊ male cõplonis hũoꝝ. Hec itaqꝫ si apparuerit signa sanguineos portẽdũt morbos. vt febres ꝓtinuas q̃ synochi vocant ap̃a quod flegmõ ꝺr: variolã: rubeolã: ⁊ thahanas. maserã. suffocationẽ. sanguis sputũ. a naribꝰ fluxũ moderatũ. obtalmiã: venarũ inflatiões q̃ in ano sunt: alioſqꝫ hmõi q̃ ex sãguis replone fiũt morbos. Reliquoꝝ aũt hũoꝝ signa malitiã signa sũt hec. Si corpi dñans hũor fuerit choleric⁹ mal⁹. corp⁹ ipm ad citrinitatẽ declinat ⁊ flauorẽ: ciboꝝ appetit⁹ fit debilis: amaritudinẽ in ore hõ sentit: pcturã ⁊ moruz ar

dozeq̄ in stōi ozc: subuersionē ⁊ angustiatiōnē: vomitꝰ sitis ⁊ in ligua siccitas. oculoꝝ pfundatio horror: vrina effundit rubea clara tenuisq̄ pulsus subtilis ē: velox frequēs. pustule apparent colice. Hō q̄z añcedenti regie vsus ē calefactēti ⁊ desiccāti vt multis alijs. cepis. pipe. ⁊ melle. sinapi ⁊ his sillibus laborecq̄ mito ieiunio. balneoq̄. Qō ⁊ si tps ē estas: iuuētutꝫ etas regio calꝫ ⁊ sicca cetriꝰ erit signū dñantē eē colꝫ rubeū. Si āt parit in sōnijs incēdū viderit ⁊ fulgura rescq̄ croceas ⁊ his silia significātiꝰ fiet huiꝰ humoris regnare dñationē. Et q̄ in hmōi speranda hitudle morbi sūt colici: vt febres tertiāe. causon. acuti morbi vt phreneſis mania: pleuresis q̄ ex colꝫ fit icteritia: apata q̄ vocant. herisipila. formir. epatis. ardor. vrine adustio. iteſtinoꝝ apa. ciboꝝ appetitꝰ paucitas ⁊ sitis copia. ¶ Melicū aut significātia signa hūorem corpis colorꝫ niger aut liuidus: sentiq̄ in ore acerbitas: sōni paucitas cognitiōis copia: alteroꝝ ⁊ malitia: faciei tristitia: oris stōi cōpressio: appareteq̄ morphea i corpe nigra plus ē subtilis. tardus. duꝝ. vria alba tenuis. Et si i añcedētibus vsus ē hō regie colerā gñanti nigrā: vt multa vaccine carnis ⁊ cameline ac capine comestiōe bedemanis: lēticula caulibꝰ silibusq̄ laboris q̄z copia. ⁊ venenoꝝ obuia tristitijq̄ se exposuit ⁊ curis: iz ⁊ si piter i somnis exterret sōniaq̄ freq̄ntat pauorē iferētia ⁊ tribilia: aut res nigras ⁊ obscuras ac tenebrosas ⁊ q̄ visui sūt turpes ac odoris fetidi: certuꝰ erit signum colerā dñari in corpe nigrā. Qō si grādioꝝ hec comitat etas ⁊ āni tps autūnꝰ ē ps̄ens: regio frida ⁊ sicca: cōuenietꝰ fit colꝫ niger signū. Si hec itaq̄ apparuerit signa melā colicos portēdūt morbos ⁊ lētigies: morpheā nigrā: elephātiā. ō spiētiā: animi recessū apta cācrosa: cutis excoriatiōes: varices: elephāticū morbuz: febres q̄rtanas: splenis dolores aliasq̄ melācolicas passiōes. ¶ Flegmatis āt mali sūt signa. pigritia. terror mētis. segnities ⁊ hebetudo eneruatio. saliue fluxꝰ. screatuum vbertas. sōni copia. capitis q̄ntas. estuatio. ⁊ corpis ⁊ colorꝫ eiꝰ ad albore declinatio. cibū appetitꝰ paucitas digōnis indigētia. sitꝫ inopia. nisi flegma salsuz fuerit. Cuiꝰ signū q̄ eiꝰ dñs i ore saporē sentit salsuz. huiꝰ hūoris pulsus grossus ē ⁊ mollis ac tardus: vria ē alba turbida: hōc i añcedētib⁹ flegma gñanti vlꝰ ē regie: ⁊ ciboꝝ mltitudie maxieq̄ flegma gñantiuyt piscib⁹ recētib⁹ lacte q̄ma. agnoꝝ carnib⁹ fructib⁹ hūidis ⁊ silib⁹. Recessit āt ab exercitio ⁊ balneo: aut certe balneis post cibū vsus ē. Qō si parit illi senectutꝫ ē etas tps āni ps̄es hiemale: regio frida ⁊ hūida: robustiꝰ ē signū flegma corpi dñari. At ro si cū his i sōnis videritq̄ aquā sup se fridā ifūdi: aut se natātē: aut pluuias fluuias. nines aut opp̄ssio fit illi nocte ⁊ silia certi⁹ erit signū sta dñari. Hec igitur si appuerint signa morbos portendunt aduenire staticos vt palisiq̄ faciei ptorsiones apoplexiā epilepsiā ꝛtrismes lutargū q̄dtiadianā febres aliosq̄ hmōi staticos morbos. Qui ꝛo videt in sōnis tāq̄ in fetido se eē loco signi illi est eiꝰ in corpe hūoꝝ eē putridū. Et cui sanoꝝ in corpis supficie pruritus pustule ⁊ petigo appetsigt in eiꝰ corpe malos eē humores. Hec sunt q̄bꝰ humoꝝ multitudo sigtur signa ⁊ eoꝝ in corpe dñatio. Que cū appuerit q̄uenire neēe est ⁊ cās āputare q̄bꝰ hec fiūt res bus añq̄ plenꝰ fiāt morbi quēadmodū eo exponem⁹ i loco q̄ quēadmodū añuenire ⁊ morboꝝ oporteat p̄cauere adnētū explicabim⁹.

¶ Capit. iij. de proprijs signis morbos futuros portendentibus.

Signa cuiq̄ morboꝝ iā futuro rū ꝓpria q̄dā ex rebꝰ nālibus q̄dā ab ex̄nālibꝰ ducunt. Et ex nālibus q̄ sumunt rebꝰ sunt cū sani aliq̄ corporis habitudo a nā imutat ⁊ ab ea qua vsum ē cōsuetudine in q̄titate: aut habitudine aut tpe morbū portēdit aut q̄ nec sanitas nec egritudo est habitudinē. Appetitꝰ nāq̄ ciboꝝ ituēdus si augeat: aut iminuat: aut añ ꝓsuetudinis moueat tps vel differat: aut cibos homo nō ꝓsuetos declinet: aut delectet aliq̄bꝰ: q̄bꝰ antea nō. Aut abominet ea q̄bꝰ añ delectabatur. Sicq̄ ⁊ potꝰ appetitus si multiplicet aut iminuat aut i cōsuetā declinet spēm ⁊ calida desideret aut frigida. Sic ⁊ si que corpe emittuntur plura sint aut pauciora q̄ oporteat: aut eoꝝ fuerit immutatus colꝫ vel liquoꝝ aut tempus vt egestionis si fuerit minoꝝ q̄ cōsuetudo dat q̄titas aut maioꝝ aut acceleret. aut differatur tempore quo solita est egredi aut certe tenuis est aut spissa vel crocea: seu nigra vel fetida. Urina etiam si amplioꝝ q̄titate sit potus aut minoꝝ: aut rubea aut alba ⁊ aliorum huiusmodi colorū tenuis aut spissa vtrum a suo differatur tempore vel accelere. Cauendum est quoq̄ in ea que inferius egreditur ventositas si augeatur aut imminuatur. Sudoꝝ si solito pauciꝝ sit aut amplioꝝ: aut colorem certe vel odorem immutauerit. Si quoq̄ menstruorum sanguis vtruz multus sit aut paucus: vtrum ne colorem immutauerit a consueto. aut si incarceretur nō exeat. Eodemq̄ ⁊ sanguis modo qui ab venarum que in ano sunt oze defluit. si quidem hec illi fuerit intentio vtilitatis. ¶ Somnus quoq̄ considerandus vtrum maioꝝ aut minoꝝ ab eo qui consuetudine currit habeatur: aut non suo accidat tempore: sicq̄ et somnia si multiplicentur: aut minuantur. ¶ Et sternutatio ructatus que ab narib⁹ fiūt hu-

miditates ⁊ ab vua: fordes etiã q̃ aurib⁹ emittunt si plures sint aut pauciores vel cõsuetudinẽ trãsiliant in tpe ⁊ quauis hitudine. intuẽdus etiã coit⁹: vtrũ alia amplius q̃ cõsueuerit ad illũ inclinetur: aut eius si auferat appetit⁹. Obliuio q̃z hebetudo si p̃ter naturã insunt homini sensus q̃z si debilitẽtur. Corpus si augeatur: aut iminuat: aut in aliquẽ declinet colorẽ vt rubeũ croceuz liuidũ. Et alia hmõi nãlia si imutentur aut q̃litate aut q̃litate. aut q̃ntis habitudine q̃ cõsueuerãt. Somnia quoq; ⁊ visa si viderit circa eandẽ hõ speciẽ cõtinue: aut certe dormiẽs quicq̃ intuebit ⁊ excitat⁹ si ad somnũ redeat idẽ habebit obuium visum: hominẽ sigt nõ in sue esse statu sanitatis. Oia hec signa: aut futurũ significãt iam morbum: aut q̃ neq; sanitas nec morb⁹ est habitudinẽ. Siquis aũt q̃d vnũquodq; horum significet que dixim⁹ accidentiuz voluerit certius ⁊ determinate scire ex eo poterit intelligere loco quo de accidentiũ causis diximus. Neq; etenim q̃d vnũquodq; horũ portendat q̃ assignauimus signoꝝ illi celabitur. Opz aũt oẽs has inquirere in sanis habitudines: ⁊ sub iterrogatiõe inuestigare. Si eteni feceris q̃ dicemus. Cũ in corpore homo fatigationẽ sine labore senserit febrẽ portẽdit. Sic ⁊ si sudorẽ emiserit fetidũ: febrẽ significat futurã. Fetor nãq; putredinẽ sigt. Sic ⁊ vrina significat fetida febrẽ futuraz putredinis cã. Si cui febris cũ tusse fuerit sicca: cessatq; superstite febris tusse, emissiones portẽdit in disgregationib⁹ futuras: tussis etenim supstes: materie q̃ morbum generat sigt reliquias q̃ maturate non sunt: cuius crisis materiei amplius p̃ emissiones fieri solet. Si rancedo fiat homini in gustare rubor in facie liuidus: elephantiã sigt: futurã. Et si morphea in corpore alba multiplicetur ac difficilis eius fiat curatio: lepriã portẽdit vẽturaz. Q̃d si carbũculi multi fiãt emissiones portẽdunt. Si caro multiplicet superflua furũculi portẽdũtur. Et si cui morbo liberato ab acuto: loc⁹ pruriat corpis emissiõem eo portẽdit in loco: maxime q; si q̃ influit morb⁹ deplixis iudicat. Sicq; ⁊ pustulaz multitudo. Et si in grãdioribus cephalea fiat. diuturnior cecitatẽ portẽdit: ⁊ desipientiã nigrã. Si eteni debilitet a mã in bonũ reuocãda statũ nã: defluit hec aut ad oculos ⁊ aq̃ fit descẽsus ac cecitas: aut in cerebri vẽtriculos ⁊ desipiẽtia producit. Sic quoq; si cephalea accidat aut emigraneũ in alijs q̃ grãdioribus ⁊ si diutius immoretur aque significat in oculum descensuz visusq; occasum: causaq; eius rei iaz predicta est. Q̃ si tãq̃ culices viderit aut muscas hõ in oculoꝝ aspectu: aque in oculũ portẽdit aduentũ. Si in facie multa fiat titillatio contortionẽ faciei significat futurã. Titillatio nãq; ex supfluitate fit flegmatica aut ventositate i faciei lacertis cõclusa. Si ergo humor hic supfluus ad maxillaz defluat lacertos faciei: faciet cõtorsionẽ. Et si toto i corpe titillatio hec fiat spasmũ sigt futurũ. Titillatio nãq; hac i habitudine ex neruoꝝ fit repletiõe. Et si dormitatio accidat homini multa paralisim portendit futurã. Dormitatio nanq; vt diximus ex opilatiõe fit neruoꝝ. nec mouẽs decurrit ꝓt⁹ ⁊ sensibilis ad mẽbra iuxta q̃ oz. hec q̃. si pseueret opilatio ⁊ roborẽ eneruatio fiet. Et si oppressio fiat hoi aut ꝓtigines multiplicentur epilẽsiã portẽdunt. Oppressio nãq; ex hmore fit grosso flegmatico q̃ corpi dñaf ꝓtisi nesq; ãpli⁹ hoc ipso pariũtur humore cũ cerebro dñatur. ⁊ eius multiplicat venis: ideoq; duo hec accidentia subsequit epilensia. Et si pueris puulis febriz accit, acuta nãq; eoꝝ ꝓpti pata est: vigilie fiãt illis ⁊ flet⁹ grauis colorq; eoꝝ ad ruborẽ declinat. liuorẽ ⁊ virorẽ spasmũ illis sigt futuꝝ. Et si fiat hoi repletio imoderata in capite grauitas turbatio in sensibus. apoplexia portenditur. hec eteñ accidentia ex repletiõe fiũt cerebri a supfluitate grossa. hec itaq; si multiplicet ad vẽtriculos defluit cerebri eosq; opilãs apoplexiã facit. Et cuiscũq; cerebrũ monet ⁊ tumultuat pcussiõe aliq; aut casu statiz apoplexia fit hac nãq; i hmidie cerebro icõmodũ accit aut q̃ ab eo pducũtur rũpunt nerui aut a nuca. cessantq; ⁊ motus ⁊ sensus. Et cui a morbi sui pncipijs cephalea fit ⁊ p̃cordioꝝ dolor si morbus ei⁹ confortetur ⁊ durior fiat anim⁹ abit ei⁹. Et cui in morbi pncipio capitis sit ẽnitas si ei⁹ roborẽ tur morb⁹ obstupefactio accit. Si oculoꝝ venas videris rubeas ⁊ grossas: faciẽq; itumuisse fiatq; cũ his cephalea. maniã portẽdit hec eteñ accidẽtia ex sanguis fiunt dñatiõe in cerebrũ quo cũ fuerit repletũ apa exsurget calidũ. Et si hoi tristitia accidit aut ale malitia si ne cã desipiẽtiã portẽdit nigrã. Tristitia nãq; ⁊ ale malitia accidẽtia sunt duo colere nigre male. Cũ itaq; humor hic cerebro dñabitur passio hec insurget. Cui aũt catarri accidũt multi aut asma aut pipleumoniã aut vlcera que in pulmõe fiẽt aut pectore portẽdũt maxime si eiusmodi sit homo exilis pectusq; illi strictũ. Catarri ⁊ eñ sũt q̃ a cerebro dẽcidit ad gutt ⁊ pulmonẽ pectusq;. Si hic itaq; humor grossus ẽ ⁊ ad pulmonẽ descẽdat ⁊ opilatiõe faciat asma creabit. Et si humor acutus est hic vulnerat mẽbra ⁊ vlcera pducunt. Et si eiusmodi hõ exilis ẽ fortioꝝ ẽ hui⁹ morbi sigtio futuri. Titillatio frequs q̃ i loco sub-

pocūdrijs posito sit i plurib⁹ apa in diaphrag
mate sīgt futurū. Et si pleureticus spuat san
guinē: ac in q̄draginta nō purgaī dieb⁹ i ptisiz
deducitur. Sanies eteni si plixius in pectoris
fiat tēpus ptibus ad pulmonē dimerūt ⁊ trās
fertur: quē qm̄ fragilis est subē cōmedit. Spu
tū i pleuresi rotūdū si plixioris fiat tpis ptisiz
portēdit. Et si sputū hoc mentis alienationis
comitet signuz futuram sīgt mentis cōfusio
nem. Et si homo in dextra pte sub hypocun
drijs grauitatē senserit aut pūcturas: aut di
stēsionē. passionē epati portēdit futurā. Epar
nāq; hoc in latere positū est: in quo si ḡuitas
fiet opilationē sīgt ⁊ si pūctura sentit humor
significat acutus aut apa calm. Et si egestio
ad albedinē declinet icteritiam portēdit: qm̄
hac in hitudie colere ad iferiora nō mittunt sz
cū sanguie in oē feruntur corpus pp opilatio
nē q̄ i felle ē. Et si faciēvideris turgidā aut pal
pebrā inferiorē tumentē hydropisiz sīgt: ⁊tus
nāq; digerēs cū debilitata fuerit ad hec non
mittit loca nec digerit q̄ ad ea mittitur cibuz
ideoq; inflatio fit si torsio hoi fit aut dolores
circa vmbilicū: nec laxatiuo mitigat pocio nec
cataplasmatib⁹ alijsq; curis timpani cū portē
dit hydropisiz. Si ceciderit appetitus cū sub
uersiōe aut vētositas in sinistris sub hypocū
drijs acciderit ptib⁹: colica portēdit. Egestio
nāq; si cōcludatur ne exeat exireq; phibet ad
stōi resurgit ptes ⁊ subuersionē facit vomitū
q;. Et qm̄ intestinuz qō colon vocaī maior ps
in sinistra posita ē: si egestio cōcludaī aut vētō
sitas his i locis cū exit⁹ aliūde nō pateat: egri
tudinē parit. Et si i lūbis fiat ⁊ illis distēsio ac
grauitas passionē portendūt renibus futurā.
Qō si parit in exteriorib⁹ dolores: fit locis: emis
siones in exteriora sperāde sūt: ⁊ si dolores in
interioib⁹ fit: introrsus sperāda est emissio.
¶Si hō vrinā mingat mādaseneqo sīkez ⁊ la
teri cōtrito: lapis illi portēdit in vesica ⁊ ꝓga
futur⁹. Si soco cuiq; sit vētris patiaturq; pari
ter tortiones ⁊ ardorē in ano. dissinteria iteslio
rū futura portēditur. Sīgt eteniz humorē q̄ p
solutionē emittitur colericū eē acutū ⁊ icidē
tē. Et si in ano pruriqo pseueret emorroides
portēdit. Et si pregnāti accidat mlieri fluxus
vētris ⁊ adhereat illi aborsuz portēdit factu
rā. Cū vētris eteni fluxu cibus iminuit fetus:
quo imminuto morit ⁊ mortuuz expellit nā ⁊
emittit. Et si māmillaq; mulieris altera repmi
tur ⁊ adunaī ⁊ gemios in vētre hēat alterius
fiet aborsuo. ⁊ si dextra cōprimatur māmilla
masculi: si sinistra femine patiētur aborsum.
Fet⁹ nāq; cib⁹ sanguis ē mēstruus magnifi
catioq; māmillaq; ex lacte ē: qō ex sāguie gnā
tur mēstruo. Si itaq; mēstruoq; iminuit san
guis. q̄ fetus ē cibus lac minuit in māmillis ⁊
hē reprimūtur. Fetus aūt vt iminut⁹ est cib⁹
pedib⁹ calcitrat ⁊ operimētum qō illū circūte
git disrūpit: hūiditateseq; in corp⁹ defluit ma
tricis ac illā pungunt: ideoq; nā illū expellit ⁊
emittit. Qm̄ aūt fet⁹ si masculus sit in dextro
gnatur matricis latere: ⁊ si femina in sinistro:
idcirco ergo si māmilla reprimaī dextra: ma
sculi sīgtur cibus iminutus: vñ ⁊ ei⁹ fit aborsus
Si ēt si māmilla reprimaī sinistra: femine ci
bus mōstraī iminutus. vñ ⁊ eius fit aborsus.
¶Et si mlieris sanguis nodet i māmillis insa
niam sīgt futurā. Sāguis eteni mēstru⁹ si ad
māmillas tēdit: nec sit illi⁹tus vt in lac imutēt
illū sanguisq; remanet. calefit i malāq; alteraī
naturā melācolicam: ab hoc vapores ascēdūt
acuti ⁊ pūgētes a cerebr⁹: fitq; ⁊ insania. Et si
imo derate sit mulier matiei ⁊ p̄gnans anteq;
pinguescat aborsuz facit. mulier eteni p̄gnās
nō ipinguaī si puer illi i mrice pmanet sanus
qm̄ piguedo nō fit. nisi cū sāguis ad mēbra di
rigit pascēda. Qō si fiat remāet sine cibo fet⁹:
moriturq; ⁊ excutit. ¶Si p̄gnāti durities acci
dat mulieri i māmillis: dolorē portēdit in mā
millis ⁊ genib⁹ ac anchis oculisq; nec aborsū
facit. Māmillaq; nāq; durities ex sanguis fit
multitudie: q̄ cū multiplicat⁹ fuerit durities se
quit ⁊ distēsio: mitturq; illū nā pellere sangui
nē ad hoq; aliqō mēbroq; fitq; in eo dolor ⁊ fe
tus nō excutit: qm̄ si cib⁹ est illi sanguie nō p̄ri
uaī. Et si p̄gnātis suis tpibus fluant mēstrua
mulieris q̄ ei ē fetus ifirmaī. Fetus eteni cib⁹
ex sanguine ē mēstruo q̄ si suis ꝓfluat tpibus
fetus debilis est: nec illū pōt attrahere sangui
nē nec eo pascī. ¶Sic q̄z ⁊ si p̄gnātis lac de
currat mulieris plurimū. fetus sīgt debilitatē
lactis nāq; gnatio ex sanguie est mēstruo: ea
dēq; in eo cā q̄ etiā in menstruoq; fluxu. ¶Si
ex ptu sanguie mulier nō purgaī morbū facit
sanguis eteni malus ꝯcludit cū ex bono cibus
fuerit fetus. Fit aūt ex hmōi hitudine matricis
apa. aut epatis: maxie cū q̄ amputaī sangnis
tenuissim⁹ est: sīgt eteni duritiē. ¶Cui vulnus
accidit: si apa eius cā fiat: dehinc apa hec oc
cultet semel ⁊ subito ⁊ vuln⁹ a posterioib⁹ est
spasmus fit illi ⁊ distēsio: ⁊ si in añrioib⁹ ē vul
nus insania orit aut peripleumonia: aut san
guis ab interioib⁹ flux⁹ aut sanies aut pleu
resis. Apa nāq; si manifestū sit securus sit hō
a pessimis accītibus: ⁊ si semel ⁊ subito ad in
teriora reducaī q̄ apa faciedat hūoi ad nobi
liū aliqō declinat mēbroq; ⁊ pessima gnat ac
cidentia. Et si a posterioib⁹ vulnera sint hoc
est in dorso spasmus fit ⁊ distēsio. In hoc em̄
corpis loco nerui dñantur. Qō si in anterioi
bus hoc ē in pectore ⁊ illi confinibus pleure
sis fit ⁊ peripleumonia ac sanies. ⁊ his silia.
Qō si ad stōm vergat ⁊ intestina sanguis infe
rius fit fluxus. Et si in capite vulnera acciderint: latus quod vulneratum sequitur locum

enernat: ⁊ oppositū spasmus patitur. Et si qō mēbrorū frigescit aut calefit morbū patit. Sic etiā in quocūq; sudor apparuerit mēbro egrū ē. Calor nāq; aut frigus plus mō facta super membri naturam ab exteriori aut interiori fit causa que illo est in membro passiones

¶ Capitulus quartū. de signis temporā mor borum portendentibus.

Quoniā signa morborū portēdētia adūctū ostendimus passiōesq; in corpib⁹ futuras sanis: iā nūc ad signa nobis trāseūdū est q̄ a morbo p̄tendūt salutem: queq; in morbis futurū portendūt interitū in egrotātiū corpib⁹. ¶ Dico ergo qm̄ horuz signoꝝ scia diuidit in duas altera ē vniuersalis. altera ꝑticularis. Et vniuersalis tres hz ptes. p̄ma ē signoꝝ morbi significātiū tpa. scōa signoꝝ tpa significātiuz morborū longorū ⁊ acutorū. tertia diei cretice scia ⁊ illā signicātia signa. Et nos ab vniuersalibus ordinemur a tpa morbi sīgntibus incipientes signis: cū nēcia fit hec medico scia pp status tpis. Indigerāt hāc medicus cognitiōe duabus de cāis. altera ē vt preuideat ad que morb⁹ trāseat ⁊ crisis. altera in infirmātis restimie p̄uidētie cā: cū plures q̄ moriūtur infirmi in status finiūt tpe cū sit oibus morbi fortius hoc tpibus. Moritur q̄z eger in augmēti tpe: sed in declinatione nullus nisi forte noua fiat passio aut in regimie peccet. Peccatū hoc aut ex infirmo est aut ex medico aut ex ministro. Ex infirmo si nō credat medico ⁊ p suos fertur appetitus. Ex medico si peccet in regimine. Ex ministris si vociferēt perstrepāt infirmū obiurgent ⁊ cōmoueāt. his etenim redit morbus cāis. Ex sepe patiens perit: cū morbi reditus difficilis ē. Si morbus itaq; ex salubribus ē ⁊ virtus valida anteuenit medic⁹ ⁊ morbū predicat terminādū in status tpe. Q̄ si virtus debilis ē ⁊ vsq; stat⁹ nō sufficit tpa vtil ad iuuātibus ⁊ virtutē cōfortātibus medic⁹ cibis aliisq;. Q̄ si ex p̄dentib⁹ ē morb⁹ egritudinibus p̄uenit ⁊ ante portēdit infirmātis mortez in status tpe medic⁹. Et si debilis ē virtus moriturū portēdit egruz aſi status horā iuxta debilitatis quātitatē in multo ⁊ pauco. Infirmi regimē cū morb⁹ ad statum subtile eē expedit ⁊ ex cibis subtilib⁹ ne forte eo tpe virtus in cibis occupetur a resistēdo ipedita morbo. Q̄ ñ nōdū ad statū peruenit morbus grossior sit egri cibus ne forte eius dissoluat virtus ante ℈ ad status veniat tēpus. ¶ Sūt itaq; morbi tpa ātuor. Initiū augmētū status ⁊ declinatio. Et initij tēpus tres habet modos. Primus est tēporis q̄ lato caret momentū. s. ⁊ est tempus insensibile. Scōs cui⁹ terminus tres habet dies ⁊ hoc mime omni est in morbo verūz q̄ñ per cōparationē verū nō inuenit. Tertius est tēpus in q̄ eger imutatiōez sentit ⁊ actiōis p̄uationē ac nocumētū: donec in tp̄s q̄ morbus incipit maturari ⁊ hoc vere est p̄cipiū tēpus. Augmēti aūt tp̄s ab eo est quo icipit nā morbū maturare tēpore: morbiq; augetvirt⁹ ⁊ virtutis debilitas augmentatur. At vero status tempus cōplemēti est maturitatis hora: tēpus. s. quo morbus stat ⁊ nō ăugetur: accidētia eo tēpore reliquis molestiora sunt. Declinatio vero post statum incipit cuz accidentia sedantur ⁊ imminui incipiunt virtusq; morbum superat: ⁊ infirmus quiescit donec morb⁹ ei⁹ finiatur. ¶ Significantur aūt tēpora hec trib⁹ rebus. Morbi natura ⁊ accidētibus illum sequētibus: maturatione ⁊ eius p̄uatione. Ex morbi quidē natura cuz eas ex quarū congregatione morbus fit res intueberis: propria illi. s. accidentia vt in pleuresi. Hnius nāq; propria quēadmodū exposuim⁹ accidentia alias febris est dolor pungens tussis anhelitus arctatio. Si accidētia hec a morbi nō imutant principijs nec augentur morbus adhuc in p̄n cipijs versatur. Q̄ si eorū augetur vis ⁊ magnitudo ⁊ infirmi grauatur corpus: ac virtus imminuitur in augmēto est morbus. Q̄ si ad statuz in virtute ⁊ sua peruenerunt magnitudine ⁊ tu hec diligenter agnoscis morbus statū attigit. Si aūt imminuta sunt ab eo quod fuerant ⁊ eger requiem sentit pariter ac lenitatem morbus iam declinat. ¶ Accidentia autē illum sequētia ⁊ comitantia sunt q̄ in quibusdam inuenitur febribus cephalea: in quibusdā mentis alienatio: in alijs vigilie ⁊ alia hmōi modi. hec ergo accidentia cū augentur in roboze: morbus in augmēto est ⁊ cum ad statuz peruenerint ⁊ in eadez perstant habitudine: nec in eis aliquod apparet augmentū statum significant morbi. Q̄ si in iminuta sint ⁊ egrotantis melioz habitudo pariter morbū in declinatione posituz significant. Maturitas aūt si in morbo nō appareat nec aliqua ei⁹ signa vt non in vrina nec in egestione: nec in sputo morbus in suis est principijs. Cū autē eoz aliquid apparet signoruz scilicet maturitatis in augmēto est morbo est morbus. Et cū maturitas cōpleta est morb⁹ ad statū puenit ⁊ iā tūc declinatio incipit q̄ ex infirmi agnoscit quiete ⁊ alleuiatiōe. Et si morb⁹ febris est q̄ p circuitus accēdit: accidentia eā comitantia intuere in accēsionū tēporib⁹ q̄lia sint circa augmētū ⁊ diminutionē in maturitate ⁊ ei⁹ p̄uatione quēadmodū dictū est: ⁊ in acceleratōe accēsionis febris ac ei⁹ dilatiōe plixitate ⁊ brenitate: mitigatiōis q̄z eius ⁊ quietis plixitate corpis ab ea: equalitate quoq; eius in primis ⁊ deinceps. tēperantia q̄z eius in plixitate ⁊ breuitate. Cū eteni febris accelerat accēsio ab ea q̄

ꝑus accēſa ē hora ſigt in augmētis febrē eē. Et ſi ab hora differat ſua: febris in ōclinatiōe ē ⁊ iminutiōe. Hoc aūt loco diligēt⁹ ituēdū. Multis etem febrib⁹ nā ē ſuā accelerare ab tpe accēſionē vno ḋ̄ꝫ in circuitu ⁊ multaꝫ eſt differri. Intuēdū ḡ ⁊ ſi febris a ſuo accelerat accēſionē tpe ⁊ hoc et⁹ nō ſit nāe in augmēto ē ⁊ ſi differt in declinatiōe. Augmētū porro i febris lōgitudie ⁊ brevitate accēſiōis ſic iudicaſ. Si tps accēſiōis febris lōgi⁹ ē ꝯfuerat añ in augmēto ē ſi breui⁹ in declinatiōe. At ꝙo cū febris accēſio in vno eodē ḋ̄ ē tpe ⁊ tps ḋ̄ accē dit eq̄le ad ſtatū attigit febris. Et febris nā ſi differri aut accelerari ē ⁊ acceleratio aut dila tio vni⁹ fuerit ꝯſtitatis ad ſtatū puenit febris. Et ſpatiū ḋ̄ deſcit lōgitudo ac ifirmo reqes eſt ſic iudicaſ. C Cū accēſiōis febris reqes iterpol latio lōga ē⁊ corp⁹ ſimul calore mūdū ē leue febrē in declinatiōe ſigt eē. Et ſi ſpatiꝫ tps ḋ̄ dimittit breue ē nec corp⁹ mūdū aut leue febriꝫ in augmēto poſita ſigt⁹. Et ſi tps ē acceſſio nis eq̄le tpi ḋ̄ deſcit ⁊ in eodez ptat ſtatu nec ſentit eger iterpollatiōis tpe leuitatē aut qe tē ad ſtatū puenit febriꝫ. Et ſciēdū ḥoꝫ q̄tuoz tēpoꝝ ſpatia eē ſcōz morbi lōgitudinē ⁊ breui tatē: tps nāq; initiū ⁊ augmēti in acutis mor bis breue ē. Sicq; ⁊ ſtat⁹ ⁊ declinationis tpa. Qui nāq; gñat egritudines hūoz ſubtilis eſt caloriq; fortiꝫ vñ ⁊ morbi accelerat maturatio. In diuturnioꝛib⁹ ꝙo morbis vnūq̄q; q̄tuoz tēpoꝝ plixi⁹ eſt: qm̄ ḋ̄ has gñat paſſiōes groſ ſus ē humor ⁊ calor debilis maturatioq; imo rat lōgi; ptelat tps. Idcirco ḡ in eſtate plixi morbi fiūt breuis ſpatij eo q̄ eſtatis adiuuet calor māei ematurationē ⁊ humoris ſubtilia tionē. Acuti q̄z morbi hieme plixioris fiūt ſpa tij pa⁊: qm̄ aeris frig⁹ humores crudeſcere facit ⁊ maturationē imorat. Et⁹ rei ſignū no bis ē brevitas acceſſiōis q̄rtane ⁊ q̄tidiane fe bris in eſtatis tpe ⁊ calis tpib⁹ plixitas vero i autūno ⁊ hieme frigidiſq; tpib⁹. Et ꝯtinuas habētibus febres ſi fiat ſudor ⁊ criſis nō com pleatur earum ꝓtelatur ſpatium hocq; hu morum ſignificat multitudinem malorum.

C Capi. v. de ſignis quibus prolixi ⁊ acuti ſi gnificantur morbi.

ACuti ⁊ plixi cognitio morbi duab⁹ nēcia ē de cauſis ꝑma ē puidētie cā ad q̄ trāſtur⁹ ſit morb⁹: ſcōa pp cibo⁊ ifirmi ꝯtitatē. Prouidētie q̄d cā: qm̄ morboꝝ acutoꝝ ſi nes p criſes fiūt plixioꝝ aūt p maturationez ⁊ diſſolutionē. Et medic⁹ i morbis acutis ſalu tē portēdit egroti aut iteritū in dieb⁹ creticis. circa plixos aūt eoꝝ nūtiat ſaluationē p ma turationē ⁊ diſſolutionē: iteritū āt ſi ni hil ho rū fiat ⁊ ꝑtis iminutionē ac diſſolutionez. Cibo⁊ ꝙo pp ꝯtitatē qm̄ in morbis acutiꝫ eo q̄ velociter ad ſtatū puenit tunc ſubtiliſſima vtēdū dieta ne forte cū morbū maturare hꝫ: cibo⁊ occupet nā digōne. Jn lōgis q̄q; mor bis groſſioꝛib⁹ reſiciēd⁹ ē eger: ne forte et⁹ diſ ſoluat ꝑt⁹ in morbi tpis lōgitudine. Ut āt ad ſtatū morbi accedit ſubtilib⁹ vtēdū ē cibꝫ. Pis itaq; de cāis nec ꝯo eget medic⁹ acutoꝝ ⁊ plix ioꝝ ꝓuidēna morboꝝ. Dico ḡ qm̄ acut⁹ eſt morb⁹ cū in breui ē tpe ſtat⁹ moleſtiſq; eſt et piculoſus. Jō ēt hypocras in acutis inq̄t mor bis de vita ⁊ morte iudicare nō in vltio ē firmitatis. Hoc aūt dixit eo q̄ magnū illis ſūt pi culū pp morboꝝ difficultatē. Quēadmodum etem firmo vita ſpaſ ita ⁊ mors timet: ⁊ quē admodū timet mors ⁊ vita ſpaſ. Et acutꝫ mor bis circa acumē ordines ſunt alij nāq; i vltimo acuti ſunt brevitatis in q̄b⁹ die. ſ. tertio cri ſis occurrit ⁊ q̄rto aut certe añ. Et q̄dā acuti nō in vltio dicunt atq; hꝫ ſunt q̄b⁹ ſeptia oc currit criſis die. ⁊ alij ſunt q̄ acuti ſimpliter vo cant: q̄ꝝ criſis in q̄rtadecima ⁊ ſeptimadecia aut ēt viceſima die fit. Eſt ⁊ morb⁹ q̄ acut⁹ vo caſ trāſlat⁹ cui⁹ iter viginti ⁊ q̄draginta criſis ſpaſ dieb⁹. Nec ꝙo aliq̄s cui⁹ terminatio poſt q̄draginta ſit dies morb⁹ appellaſ acut⁹ iꝫ, plix us morb⁹. Prolix⁹ aūt morb⁹ vocaſ cui⁹ ſtat⁹ in tpe ſit lōgo eiuſq; finis nō ē p criſiꝫ ſꝫ p diſ ſolutionē q̄ ſenſui nō appet ⁊ māꝫ maturatio ne q̄ morbū faciūt: eiuſq; iterit⁹ ⁊ pditio ꝑtu nis ſit i minutiōe ⁊ maturitatis ꝓnatiōe. C Si gna autem quibus morbus vtrum ex acutis ſit quibus finis eſt per criſim aut ex prolixis quibus per maturationem ⁊ diſſolutionē ſi gnificatur: ſumunt ex morbi ſpē ⁊ motu eius: ex pulſu: ex figura ⁊ corpis habitudie ex reb⁹ q̄rū cōiunctione ⁊ diſiunctiōe fit ſignificatio. C Ex morbi ſpē: qm̄ febres aduſte q̄ cauſon dicuntur: tertianaq; pura ⁊ ſinoch⁹ omneſq; febres que viſcerum ſequuntur apoſtemata vt phreneſis ⁊ mania pleureſis vigilatio. ſpaſ mus. apoplexia. peripleumonia: ex acutoꝝ ſunt numero morboꝝ in q̄bus criſis occurrit. Quartane aūt febres ⁊ maxime autumnales hyemaleſq; febris quotidiana ⁊ tertiana nō pura emitrite⁹ febriſq; q̄ vocaſ lipareos ⁊ epi leos aliq; morbi ſtatici ⁊ melici plixi ſunt q̄b⁹ criſis nulla occurrit. C Morbi autem motus ſi velox ſit ⁊ calor fortis nocumētū ⁊ leſio ma ior: morbū ſignificat acutum eſſe ⁊ ſi cōtrario res ſit morbus eſt prolixus. C Ex pulſu vero quoniam ſi magn⁹ ſit velox ⁊ crebrior morb⁹ ſigt⁹ eo acutus ⁊ ſi contrario ſe res habeat parvo ſcilicet pulſu exiſtēte tardo ⁊ raro mor bus eſt prolixus. C Ex figura et habitudine corporis quoniam ſi in morbi diebus primis carnis appareat imminutio ⁊ in facie ſiccitas coloriſq; immutatio aut ad rubozem aut ad citrinitatem ſignificat hoc morbum ex acu-

tis esse. Qđ si ẽ ̄ro res iueniť morbũ ex longis ꝛ plixis eẽ sig̃nt in qb⁹ nulla ẽ crisis. Res aũt quaꝝ pficĕ ꝓiũctiõe ꝛ diſiũctiõe res sunt nãles etas. ſ. ifirmi ꝛ cõplo tps pñs. Si eteniz his q̃ dixim⁹ addak ifirmũ eẽ iuuenẽ ꝓlonis talide firmi⁹ erit signũ morbũ eẽ acutũ ꝛ plixi tatis iminuť sig̃tio. Cũ aũt ifirm⁹ ĝndior est aut senex regio frida: tps a nni pñs hyẽs: aut aer frigidus tẽpore certius fit signũ proxitatis morbi ꝛ acumins eiꝰ imiuť sig̃tio. His ita qz reb⁹ morb⁹ agnoscĭť acut⁹ ꝛ plixus. Qđ si media sint his signa morb⁹ iter acumẽ ꝛ plixi tatẽ medi⁹ est. Utẽdum itaqz hac in pte discretionis ꝛ iudiciꝫ bonitate signaqz ꝓferre signis in fortitudine ꝛ debilitate. Si etem̃ fecerz hec morbum poteris acutum agnoscere ꝛ plixuz sine fallatia.

¶ Capitu. vj. de crisis cognitione ꝛ cãis eius.

Quoniam acutorum morborum ꝛ plixorum tpa explanauim⁹ iã hꝰ loco de crisi ꝛ oib⁹ eiꝰ cãis expediem⁹. Dico ergo qm̃ sal⁹ a morbo ꝛ mors ꝑ imutationẽ fit morbi ꝛ trãslationẽ ꝛ hoc aut semel breui. ſ. tpe trãsitqz in sanitatẽ aut in mortez. Et q̃ in sanitatẽ crisis vocať bona ꝛ q̃ in mortẽ appellať crisis mala: duo autẽ hec in morbis sunt acutis. aut fit imutatiõe ꝑ pauca icremẽta lõgoqz tpe trãsitqz in salutẽ hocqz ffortis augmẽto ꝛ diminutiõe morbi: cũ morbi maturať mã: dissoluikqz paulati: aut certe imutatio hec paulati fit ꝛ ad mortẽ patiẽs trãsit qđ imiuutiõe fit ffortis ꝛ morbi augmẽtatiõe pedetẽtim factis. Hecqz fiũt cũ ꝛ mẽbra liq̃scũt ꝛ hũiditates caloꝝ coagulať naturalis fiũtqz i ꝑ plixis morbis aut certe imutatio hec iter velocẽ media est ꝛ tardã trãsitqz eger aut ad sanitatẽ: hecqz fit morbi subita ꝙuersiõe i meliorẽ hitudinẽ: dehic paulati iminuťvirtusqz augeť dõec morb⁹ oio finať: aut media hec translatio ꝛ imutatio ad mortẽ ꝑfert: qđ morbi fit cõuersiõe i malã semel hitudinẽ: dehic ifirmi dbi litať virt⁹ ꝛ paulatim dissoluiť donec patiens moriať. Hocqz in morbis fit medijs inter acutos ꝛ lõgos. Que cum ita sint ꝛ crisis spẽs sex sunt. Prima est morbi imutatio semel i meliorẽ habitudinẽ bonaqz vocať crisis. Scda morbi semel imutatio in peiorẽ habitudinẽ ꝛ vocať mala crisis. Tertia morbi q̃ paulatim fit imutatio ꝛ patiẽs ad salutẽ trãsferť vocaťqz dissolutio. Quarta paulatim facta morbi imutatio q̃ ad iteritũ patiẽtẽ ꝓducit vocaťqz liquefactio ꝛ cõsumptio. Quinta est imutatio q̃ semel in meliorẽ fit habitudinẽ: ꝛ deinceps paulatim morb⁹ iminuit dõec oino deficiat ꝛ corp⁹ saneť. Sexta ẽ semel facta i malã imutatio habitudinẽ qua deinceps ffortis iminuit patiẽtis paulatiz donec ad iteritũ ꝑferať: vocãturqz duo hec vltima crises cõpositte. Bõs itaqz crisis est in staťacutoꝝ morboꝝ tpe cũ humores subtiliatiť sũt ꝛ nã mouet ad discernẽdũ ea q̃ bona sunt a malis ꝓfortaťqz malis qđ ẽ pellere ꝛ a corpe emittere. Mala crisis ẽ in staťtpe cũ morb⁹ ꝓfortať sup nãm ꝛ eã devincit. Et est quẽadmoduz Galien⁹ ait crisis imutatio velox q̃ ifirmo cũ accidẽtiũ fit difficultate ꝛ patiẽtis violentia dominũqz iclinat morbi aut ad sanitatẽ aut ad mortẽ. Velocez ait mutationẽ ꝑpter caloꝛẽ cũ caloris sit velo citer moueri ꝛ trãsferri. Difficultatẽ accidentiũ ꝛ infirmi violẽtiã ꝑ morbi ad statũ puenionẽ in fortitudinez humoris estib⁹ q̃ morbũ gñat ꝛ ꝑ ffortis resistẽtiã qua morbũ repellit ꝛ vincere nitiť virt⁹ etem̃ morbũ oppugnat eiqz resistit ac supare nitiť ꝛ expellere mãz ac a corpe emittere. Sic quoqz morb⁹ ffortiresistit ꝛ vincere nitiť ad illi supior eẽ. Cũ ĝ morbo ffortis supeminet crisis fit bona ꝛ eger saluať ꝛ ꝺr ꝑpie crisis. Si ꝙ ffortẽ morbus supat crisis fit mala ꝛ eger depit iõqz crisis ñ vocať: qm̃ dictiõis hui⁹ sig̃tio apꝰ siros iudiciũ ẽ laudabile qm̃ tpe hoc medico ostẽditur pito ꝛ in arte ꝑbato q̃z plimũ exercitatus ẽ morboꝝ trãsitꝰ acutoꝝ ꝛ in quẽ ifirm⁹ feratur habitudinẽ iuxta qđ acutũ agnoscit morbũ ꝛ ffortis ifirmãtis ẽtitatẽ. Jõ ergo sũma curãda ẽ ffortis ifirmi cognitio attẽtione: qm̃ magnas hz vtilitates in ꝓuidẽtia e oꝝ ad q̃ egri trãsit habitudo. Nec ꝙ hmõi cognitio per collationẽ fieri põt sz studio ꝛ multo morboꝝ trãsitu notato multaqz ifirmoꝝ lõgo tpe visitatiõe. Crisis aũt scia i tres diuidiť. Prima est eius rei ꝑ quã fit crisis. Scda diez in qbus fit tertia signoꝝ crisim sig̃ntium grauia. ſ. q̃z ea sunt accidentia.

¶ Capi. vij. de eius rei cognitione per quam fit crisis. i. de euacuatione.

Eius ꝑ quã fit crisis rei scia ẽ qm̃ ffort⁹ cũ sup morbũ fuerit ꝓfortata aut mãz eũat aut ad alioꝝ pellit aliqđ mẽbrũ debile qđ excellẽtia caret. Euãtio ãt mãe fit cũ morbus ꝑ acut⁹ ẽ: mãqz sz hũoz morbũ faciẽs sũtilis. Hec aũt aut ꝑ sudoꝛẽ fit aut ꝑ võitũ: aut ꝑ solonẽ iferioꝛẽ: aut ꝑ nariũ fluxũ aut ꝑ mẽstrua si patiẽs mulier ẽ aut sanguis emissiõe ꝑ venas q̃ in ano sunt. Fit gũt crisis ꝑ haꝝ singulas eũationũ alijs q̃dẽ in morbis pulsusqz in alijs iuxta mãm morbũ generãtẽ: ꝛ membrũ qđ morbo molestať. Scđm mãm: qm̃ sudor solutio iferior vomit⁹ crises morborũ faciũt colericoꝝ febriũ adurẽtiũ ꝛ causon. A naribus vero fluxꝰ ꝛ mẽstruoꝝ circuitꝰ ꝛ sanguis exitus a venis que in ano sunt. in morbis faciunt crises sanguineis febriumqz apostemata viscez sequentiũ si ex materia fuerint acu-

ta. Juxta mẽbri autẽ naturã patiẽtis qm̃ phre nelis passiõis ꝛ manie crises amplꝰ fiunt per naribus sanguis fluxũ ꝛ multo capitis ac col li sudore: febris quoꝙ q̃ epatis sequit apa si in latere fit gibboso: amplꝰ crisis eiꝰ p nariꝫ sanguinis fluxuꝫ occurrit a dextro latere: vel sudore abundãte ꝛ omni cõmuni corpi: aut vrina digesta ꝛ matura. Et si apa in latere est conico: crisis eiꝰ in plurib⁹ p solutionẽ fit aut p sudorẽ aut mẽstruoꝙ circuitꝰ: aut ab ano sã guis euacuatiõe. Qõ si febris splẽis seqt apa: a latere sinistro sanguis nariꝫ fluxu fiet crisis. Et ait priꝰ epidimaꝙ liꝰ. Galienus qm̃ febris causon pure que ex coleris fit tm̃ crisis eiꝰ p nariũ freq̃ntior fit fluxũ. qm̃ hꝛc i febre calor sãguinẽ ad supiora tollit ꝛ dissoluit necessario vẽto sitatẽ q̃ parit in eo multã: intumescunt ꝙ vene ꝛ rũpunt. Cuꝫ aũt mã ad aliqua depul sa fuerit mẽbra aut emissiones fiunt. aut apa ta. aut alicuius denigratio mẽbri. Hocꝙ fit cũ fortis nõ est morbꝰ acuminis ꝛ materia grossa est: ꝛ virtus quodam debilis modo ꝛ vrina eius tenuis. Fit aũt hoc amplius in morbis quoꝙ post viginti dies crisis celebrat: huius modi nãꝙ morbi materiã habent grossam ꝛ frigidã maturari difficilem ꝛ dissolui: ideoꝙ morbi protelatur vsꝙ in viginti dies spatium ꝛ que postea sunt crises. Que cũ ita sint cũ cõ fortata fuerit super materiã natura: ad mem broꝙ aliqua ꝓpulsat: oriturꝙ aut emissio. aut apostema aut quoꝛũdã denigratio mẽbroꝛũ. Et emissio aut in aliq̃ erit disgregationũ si fu erit debilis disgregatio ꝛ patienti arteticus cõ suetus dolor: vt manuũ disgregationũ ꝛ pedũ aut qui est multi laboris in sua sanitate. aut aliqua fatigat mẽbra: illa nãꝙ in disgregatio ne emissio fiet quẽadmoduꝫ: ait hypocras in aphorismoũ libro: laboriosis ifebꝛ emissiões magis in disgregatõibꝰ accidũt. Et alio ait in aphorismo. Qui cũ mẽbri alicuius vtitur la bore ante morbũ: eo mẽbro morbus roboraꝛ. Fit aũt ꝛ in alijs debilibus naturaliter mem bris. quẽadmodũ auricularũ accidit in radi cib⁹ si in cerebro fuerit passio. Et quẽadmõm in carne fit tenera q̃ in collo i suffocatiõis pas sione: aut in ea q̃ sub alis ẽ carne in pectoris passiõe ꝛ pulmõis ꝛ pleuresi. Eodẽmõ ꝛ in in guinũ accidit carne in febrib⁹ q̃ epatis sequũ tur apa ꝛ splenis: aliorũ ꝙ mẽbroꝛũ q̃ sub hy pocũdꝛijs sunt. Pessimũ antẽ apa qõ in mẽ bro accidit: quẽadmodũ apostemata mẽbra in quibus fiũt denigrãtia: in febribus fiunt q̃ apostemata sequunt viscerũ his itaꝙ rebus morboꝙ fiũt acutorũ determinatiões ꝛ fines. Quicunꝙ aũt morbus aliter ꝯ his finitur re bus reditũ hꝫ peioꝛꝙ ꝯ fuerit. Et si in auriuꝫ fiat apa radicibus ꝛ nõ intumescat morbi por redit reditũ semꝑ: ꝛ nonnunq̃ emissiones por tendit in disgregatiõibus futuras. Jdeo ergo opꝫ cũ morbus finiꝛ sine eoꝙ q̃ diximꝰ aliquo euacuationũ genere emissionũ ac apatuꝫ nõ confidere in eusmodi termino nec reditũ nõ sperare morbi. Quare eiꝰ i regimie tẽdũ cau tela ꝛ diligentia fortꝛ. regimie optimo: quẽad modũ in ab ifirmitate surgentiũ regimis lo co dicturꝛ sumus. Si etem feceris hoc ꝛ mor bus debilis est nequaq̃ redibit ꝛ plenꝰ finiet. Qõ si morbꝰ validus est ꝛ patiẽtẽ illo dispo nes regimie: redibit quidẽ ꝫ non fortis mor bus: eritꝙ ab eo sanatio facilis. Si autẽ regi mẽ negleꝛeris nec vt opꝫ reges: nec que cauẽ da sunt cauebis: si morbus fuerat debilis: for tior reuertitur si fortis difficilior ꝛ cuꝫ magno patientis redit periculo.

¶ Capitulum octauum. de cognitione dierũ creticorum.

In quibus crisis fit dies hmõi sũt. Di co qm̃ crises certis fiunt diebus ꝛ cretici vocãtur dies. tertius. ſ. dies quartꝰ. quintus. septimꝰ. octauꝰ. ꝛ nonꝰ. vndecimꝰ. tertiusdecimꝰ. q̃rtusdecimꝰ. q̃ntusdecimꝰ. septimusdecimꝰ. nonusdecimꝰ. vicesimus. vicesimusprimus. vicesimusquar tus. vicesimusseptimus. xxxi. xxxiij. xxxvij. ꝛ q̃ dragesimus. Nõ fiunt autem morboꝛũ fines post. xl. dies p crisiꝫ sedip maturationẽ ꝛ disso lutionẽ. Refert aũt hypocras crisiꝫ in sexage simo esse ꝛ octogesimo ac cẽtesimovicesimo. Ait aũt ꝛ alio loco: qm̃ q̃ in pueris fiunt mor bi alij in septem finiunt mẽsibus: alij in septẽ annis. ꝛ quidã cũ in pẽne producitur pili. Ga lienus tamen non tradit morbos qui post. xl. terminãtur dies per crisim finiri: quoniã ho rum motus morboꝛũ post tempus hoc tardꝰ est: quẽadmodum ꝛ crisis motus qui post. xx. dies celer nõ est ꝛ eius que ante. xx. fit dies ce leritatis est crisis. Cretici itaq̃ sũt dies quos diximus vsq̃. xl. esse. Jn alijs porro diebꝰ qui enumeratis intersunt nõ possibile est fieri crisim. Et si fiat ꝫ raro ꝛ nõ perficitur ꝛ aut crisis est mala: aut reditum peioꝛẽ ꝯ fuerat mor bus facit. ¶ Hos autẽ dies cõputabis ab ea qua infirmus actionũ sentit immutationem ꝛ no cumẽtuꝫ qõ illis fit: ac earũ iminutionem. Passiones autẽ que mulieribus post partum fiunt ab eo cõputabis die in quo partus cele braꝛ quẽadmodũ hypocras imperat. ¶ Creti ci autẽ dies ab inuicẽ variantur quatuoꝛ in re bus. prima est ex frequẽtia in quouis die cri sis ꝛ raritate. secunda portendendo ea que postea futura sunt. Tertia est crisis bonitas ꝛ malitia. Quarta eius virtus ꝛ debilitas. Et eo ruꝫ variatio ex eo ꝙ quibusdã raro: quoniã quidam creticoruꝫ sunt dieruꝫ in quibus maxime fit

crisis: in quibusdã raro in alijs mediocriter ad virtutẽ. Et in quibus sepius fit crisis dies alij frequentiores alijs norunt: et quatuor habent ordines: preferũturq; alij alijs in frequẽtia. Et qui primo sunt in ordine: septima est: et quartadecima dies. Qui in secundo vndecimus vicesimusq;. Qui in tertio sũt ordine: ẽrtus est: et septimusdecim⁹: a vicesimus primus. In quarto vero qui constituũtur ordine. tertius quintus nonus: et octauusdecim⁹. In quibus autẽ raro fit crisis: et ipsi quadruplici disponunt ordine: quo alij alijs in raritate que in eis fit crisis antecedũt. Et qui in primo sũt ordine dies est sextus: et duodecim⁹. in secũdo octauus. in tertio sextusdecimus. in quarto nonusdecim⁹ est constitutus dies. Medij autez dies in crisis frequentia: et raritate dies est tertiusdecimus: et quintusdecim⁹. vicesimus quartus: et. xxvij. ¶Creticoruz varietas dierũ: et corporibus his que portendunt huiusmodi est. Quidaz eoruz que in creticis diebus ipsos sequentib⁹ crisis futura sit portendunt qui sũt hij. Quart⁹ dies q̃ in. vij. futura sit crisis portendit: et que mala futura sit. vj. die habitudo. Si etenim hac signum apparuerit laudabile vt in vrina bona digestio aut in egestione aut in sputo: et modica euacuatio vt parua corporis per sudorẽ roratio: et sanguinis a naribus stillatio: et quarũdam bonitas actionuz vt appetitus: aut somni aut mentis tranquillitas. vij. fiet die morbi plena terminatio. Et si mala apparuerint signa vt pusillanimitas extremoruz frigus: sudor abscisus q̃ oi cõmunis nõ est corpori: et infirmi grauitas: deinde infirmãtis mors sexta erit die. Septimus vero dies eã que in vndecima est crisim portendit. Et vndecimus quartidecimi: et septimusdecimus vicesimuz quis futurus sit portendit. ¶Et dieruz in crisis bonitate varietas: et malitia hui⁹ est. In quibusdã dieb⁹ crisis bona est: et firme cui credendum sit bonitati. Bona aũt crisis est p quã morbi fit finis. quaz que maturitatis precesserunt signa quecz a malis libera est omnino accidentibus a quibus timenduz est vt tremore cordis: et precordioruz dolore fitq; euacuatione aliqua: quãcz sua precesserit signis bonis prenuntiatiua. Hij aũt dies alij alijs in bonitate pferuntur. Qui igit alijs pferk oib⁹ septim⁹ ẽ dies: et post ipm ẽrtusdecimus post quos in bonitate dies sunt ẽrtus: et vicesim⁹: et sub his. xj. post quẽ. xvij. hunc q̃ntusdecim⁹ sequit quẽ. xxj. post ãs oẽs est tertius. In nõnullis etiã diebus crisi mala est. Malã aũt crisim dico quã maturatõis signa nõ pcesserũt accessitia in ea sũt mala ac magni piculi. Sũt ãt dies hij sext⁹: et xij. in his eteni p euacuationẽ nõ fit crisis nec aliqd̃ pcedit portẽdens bonũ sũtq; deficiẽtes. s. post eos morb⁹ reuertit: et infirm⁹ subuertit. post. vj. et. xij. viij. ẽ post quẽ decim⁹ est: et post hũc sextusdecim⁹: et octauusdecim⁹. ¶Creticoruz aũt dierũ varietas in crisis fortitudine: et debilitate hmõi est. Dico qm̃ creticorũ dierũ alij quidẽ p circuitus fiũt certos q̃ sunt vere crisi⁹ dies: q̃dã ãt p certos nõ fiũt circuit⁹. et q̃ in certis sũt circuitib⁹ alij p dies subputantur ẽternos vt ẽrtus. vij. xj. ẽrtusdecimus. septimusdecim⁹. vicesim⁹. xxiij. sicqres procedit donec ad q̃dragesimũ veniat. Alit aũt hypocras cũ q̃ post. xl. fit crisis dies: p circuit⁹ fiunt xx. diez donec ad centesimũ vicesimũ venias die. Que ãt in quadratiõe fiũt crises fortiores sũt q̃s q̃ in viginti: q̃ tñ cũ vicesimũ trahit diez crisis debilitat robur q̃ p ẽternariũ surgit: est q; illi ẽrtus crisis q̃ septẽnario surgit numero. Que aũt p ẽternariũ et septẽnariũ surgũt crises: reliqs fortiores sũt et celeriores mot⁹. Crisis ẽro dies q̃ p circuit⁹ nõ ferũtur. certos dies sunt q̃ inter ẽternariũ et septẽnariũ cõtinẽtur et crisis in eius mot⁹ motui subest crisis q̃ in ẽternario et septẽnario ẽ: et est i eis crisis ẽrtus vsq; vicesim⁹: vt aũt vicesim⁹ restat dies trãsgress⁹ nulla ẽ crisis vis: et si fiat aliq̃ ẽ debilis. ¶Quare aũt crisis q̃ p ẽternariũ et septẽnariũ surgit fortior sit et velocioris motus q̃s alie: cursus ẽ lune. Eteni decurrẽtia astra oibus cã sũt q̃ generãtur et corrũpũtur hoc in mũdo et vnicuiq; eoz ꝓprietas ẽ in alicui⁹ rei gnatione aut corruptiõe sine alijs. Et est lune ꝓpriũ ea sigre q̃ velocis sũt motus et imutatiõis: estq; parit cũ reliqs oibus astris cõparticipatio illi in reruz imutatiõe eo q; sperha ipsi⁹ inferioi sit pria mũdo: actionesq; ei⁹ singulis apparẽt mẽsib⁹ ampliusq; cũ ad solẽ coit: cũq; iter ipsaz et solẽ q̃dragintaq̃nq; sunt gradus q̃s. s. ẽ figura medij q̃dranguli: hocq; ẽrto fit die ab ei⁹ accessiõis hora. actioq; hac hora ipsi⁹ debilis est. Cũ ãt iter vtrũq; gradus sũt nonaginta vocat hec figura q̃drãgulatio cũ inter eos. s. medietatis circuli medietas ẽ q̃s septio fit die ab ei⁹ synodo: estq; illi h⁹ actio tpe. fortẽ. Tpe ãt q̃ inter vtrũq; eẽ cẽtũ trigintaq̃nq; sũt q̃dus. figura illi est triũ semiq̃rtarũ circuli: hocq;. xj. occurrit die ab ei⁹ synodo: q̃ hora sigtio eius debilior ẽ pcedẽti. tpe ꝓ quo iter sũt illis cẽtum octoginta gradus vocatq; oppositio et ẽrto decimo fit die: estq; eo tpe lune figura plen⁹ circulus: actiões eius tpe hoc valide sũt et robuste. Sic q̃z quãdocũq; oppositiõis amouet locos: q̃dragintaq̃nq; gradi⁹ aut nonagita. aut cẽtũ trigintaq̃nq;. actio ei⁹ in rerũ apparet imutatione q̃ in singulis fiũt ẽrtuor dieb⁹. Si luna itaq; tpibus his ꝓspa ẽ et felix bonũ et ꝓspe ẽ reb⁹ ãs hz sigre facit et multis q̃ in hoc sũt mũdo reb⁹. Si aũt infelix sit et mime ꝓspera malũ adducit et corruptionẽ: cũ acuti morbi ex eorũ fiũt nũero q̃ velocis sũt mot⁹ et imutatiõis: et

ex lune fiūt ifelicitate in cuiuſq; hois natiuitate cū luna q̄dragintaq̄nq; amouet q̄dibus ab ifelicitatis loco quo morbi p̄cipiūt erat tpe mot⁹ celerior fit morbi. hoc q̄rto fit die cū ār nōagita amota ē ptib⁹ q̄ figura ē q̄dragḡar ab ifelici loco ꝛ ſeptimo fit die. morbi ē mot⁹ fortior ꝛ celerior. Sic ꝛ in reliquo ei⁹ ſe res hz curſu ꝛ remotiōe a loco tpis morbi quēadmodū ꝛ a ſynodi ei⁹ cū ſole in remotiōe oſtēſum ē: ꝛ ſi morbi mot⁹ ꝛ virt⁹ in q̄tuor die⁹ erit medij ſiḡtio ē q̄drāguli. Et ſi in ſingulis ſeptem die⁹ ſi ſit morbi mot⁹ ſiḡtio q̄drāguli ē. Criſis ꝫo q̄ in aliꝭ ē die⁹ q̄bus dirim⁹ aut iaſ q̄ternariū aut ſeptennariū in quo futura erat criſis: aut poſt hoc aut cāis fit nām mouentibus ꝛ ipellentib⁹ ante q̄ternariū aut ſeptēnarium criſim celebrare aut cāis aliꝭ q̄ nāz impediūt ipam a criſi cōplēda q̄ futura ſpabat. Et q̄ nām excitāt cāe ꝛ cōmouēt fortitudo eſt morbi ꝛ celeritas mot⁹ ei⁹ humoris ſubtilitas aer calid⁹ q̄ humorē ſubtiliat ꝛ mām mouet: nāmq; excitat ad morbi ppulſandā māz. Nō nunq̄ aūt ex trāſgreſſiōe fit regimis p cibum calidū aut medicamē calidū aut irā q̄ patiēti accit ꝛ determinationē accelerat. Que aūt ex his fit cāis accītia hz moleſtia ꝛ difficilia. Et ſi piter ſigna ſint illaudabilia q̄ iteritū ſignificēt patiēs morīt. Oō ſi ſiḡnia ſaluationem appareāt ſigna bona criſis non erit pfecta: ꝛ morbi portēdit reditū ꝛ in patiēte q̄uerſionē. Et q̄ nām ipediūt cāe facere criſim ac a q̄ternario ꝛ ſeptēnario differre in q̄b⁹ ſperabat futura aer ē frigid⁹ q̄ nām phibet ꝛ ab humoꝛ in coꝛpe maturatiōe ipedit ꝛ expulſiōe ꝛ regiminis peccatū. hoc aūt aut ex medico eſt ſi in regimine peccet aut ex ifirmo ſi medico non crediderit ꝛ ſuos ſequit appetit⁹ aut ex ifirmi miniſtris ſi iurgijs vtant clamoꝛib⁹ aut q̄ lites q̄uocāt terribilibuſq; vocib⁹: aut egrū ꝓcuſſerint iōq; diffugit nā ꝛ a ſuis debilitat actionibus. hoc pctm ſi magnū ſit ꝛ ſigna liberationē portēdāt: criſis celebrari phibet ꝛ morbus ptelat. Oō ſi iteritū ſigna p̄tēderint moꝛs accelerabit. Oō ſi puū fuerit peccatū ꝛ ſigna bona ifirmitas pliōꝛ ſit. Multotiēs q̄z morb⁹ magn⁹ nō ē ꝛ peccatū h⁹i accit magnū iōq; ꝛ eger depit. Et ſciēdū criſes q̄ añ ſua accelerāt tpa validas eē: q̄ ꝫo differunt roboꝛe carent. Sciēdū q̄z q̄ternationē ꝛ ſeptēnationē duobus ꝓputari modis: aut ꝓtiuatiōis ꝓputo aut diſgregatiōis. Et q̄ p ꝓtinuationē ꝓputat q̄ternatio: pma ē q̄ternatio cū ſcā. Cū etem i numero ad q̄rtū vſq; pueneris die. ꝛ numeraueris ab eo q̄rtū: poſt ſeptim⁹ occurrit. Sic q̄z ꝛ vndecim⁹ dies ꝓtinuat cū .xiij. cū ab .xj. iij. ē. Sic ē ꝛ .vij. xiij. ꝓtinuat cū ab. q̄rtodecimo q̄rt⁹ iuenit. Sic ꝛ viceſim⁹ cū ſeptimodecimo ꝓtinu⁹ numerat q̄ a ſeptimodecimo q̄rt⁹ fit. Ui ceſimuſq̄rt⁹ cū .xxvij. ꝓtinuat eo q̄ q̄rt⁹ cū viceſimo q̄rto occurrit. Sic q̄z ꝛ viceſimuſſeptim⁹ cū .xxx. ꝓtinuat: cū q̄rt⁹ ab viceſimoſeptimo ē die. Et triceſimuſquart⁹ cū .xxxvij. ꝓtinu⁹ nūerat: q̄m ſeptim⁹ is a q̄rto triceſimo q̄rtus eſt. Triceſimuſſeptim⁹ q̄dageſimo ꝓtinuat: q̄m q̄rt⁹ illi ē. Juxta ſeptēnatiōes aūt ꝓtinuas tertia ē ſeptēnaria ſcōe ꝓtinua. q̄m ſeptim⁹ ē dies a q̄rto decimo. Qui aūt diſgregatiōis cōputā tur mō ſcō q̄rtenario a tertia diſgregata eſt. Cū etem numerās ad ſeptimū pueneriſ q̄tuor ab octauo vſq; advndecimū numerabis. Sic q̄ viceſimuſquart⁹ a viceſimo diſgregat⁹ ē ꝛ xxxj. a. xxvij. diſgregat⁹. Cū em ad .xx. pueneriſ .vij. a. xxviij. vſq; ad triceſimū p̄mū nūerabiſ. In ſeptēnarijs ꝫo ſcōs ſeptēnari⁹ a p̄mo diſgregat⁹ ē: p̄m⁹ nā q̄ vſq; ſeptimū pueniṫ numerū: cōputaṫ q̄ ſcōs ab octauo die ꝛ vſq; q̄rtū decimū poꝛrigiṫ. Sic ꝛ duo ſeptēnarij q̄ poſt viginti ſunt diſgregato ſupputanṫ nūero. A viceſimo ſeptimo dievſq; .xxxiij. hoc itaq̄ modo ꝛ q̄tenarij numeranṫ. Et ex oib⁹ his q̄ diximus cretici abinuicē variantur dies.

¶Ca. ix. ō ſignſ futurā p̄riaq̄ criſiz ſiḡntib⁹.

QRiſim ſiḡntia. alia criſiz ſiḡntia futurā. alia p̄ſentē. Et futurā portēdētia criſiz ſignant velocitas ē mot⁹ morbi eiuſq; tumultuatio. caloꝛ ſ̄ꝛ⁹ ꝛ maturitatis ſignoꝛ appitio in vria. in egōne. in ſputo in pulſus magnitudine ꝛ velocitate. Et ſi febꝛ ē q̄ p circuit⁹ accēdaṫ accēſiōis febꝛ feſtinētia: motuſq; ei⁹ celeritas difficultas. Et ſi ītiana accēdaṫ ſigna hec oīa celeritatē future ſignificāt criſis. Quod ſi pariter infirmus iuuenis eſt: tp̄s anni calidū: febris colerica: virt⁹ fortis ſignificantius erit criſis celeritatis ſignum. Oō ſi contraria ſint his ſigna moꝛbus ſcilicet tranquilli mot⁹. caloꝛ debilis. nec maturitatis aliqua apparent ſigna: pulſus parvus ꝛ tardus ꝛ febris circuitus differūtur. ꝛ accenſio debilis eſt. ꝛ aut ex illis febris ē que ſingulis accēdunṫ die⁹ aut ex illis q̄ vno accēdunṫ ꝛ duob⁹ nō. ꝛ ifirmus multe etatis ac p̄ſens anni tp̄s hiems ꝛ frigidū criſis ſignificatur dilatio ac moꝛa. Oō ſi media ſint ſigna inter hec q̄ dicta ſunt vltima et p̄ma ſignū ē criſim nō multū celerē nec multū tardā futurā. Que vero p̄ſentē ſigna criſiz ſignificāt accidētia ſunt difficilia q̄ criſiz comitātur. p̄cedit etem ꝛeuacuatio aut emiſſiōes p q̄s fit criſis moleſtia grauis turbatio: accidētia difficillima ꝛ illi qui nō cōſueuit timēda in criſis diligēti ſpeculatione. Et ſi criſis die fit cōturbatio ꝛ moleſtia nocte: eſt nocte die p̄cedunt. Accidentia autem ꝛ ſunt infirmi anxietas reſilio: locoꝛum ſuo in lecto mutatio: cephalea: obſtupefactio: mentis alienatio ſenſuuz granitas ſubiti fulgoꝛes phātaſie male

tenebrositas lachrymax sine fletu fluxꝰ oculoꝝ rubor sine obtalmia: iferioris motꝰ maxille rubor faciei. ãhelitꝰ arctatio ꝓcordioꝝ tremor. colli dolor supplani ventris ad supiora ꝯtio. labiũ iferioris titillatio. stõi pucture dor si dolor. rigor. tremor magnꝰ vrine difficultas: nature ꝯstipatio. sitis grauis ꝛ alia hmõi accidẽtia difficilia. his accidẽtibꝰ crisis ꝓsens ad esse significat. Cũ etenim signa hec appuerint aut eaꝝ aliqua nocte sigñt eiꝰ noctis crastino crisim futurã. Que si die a ꝓparuerint nocte die sequẽte crisim significant futurã. ¶Singulũ aũt horꝝ crisiz significat malã aut bonã ꝛ q̃ bonã significãt crisim ea sunt q̃ in diebus crisiũ fiũt bonaꝝ quẽadmodũ in ꝓcedẽtibus diximꝰ cũ pulsus piter fortis ẽ ꝛ maturitas ꝓcessit manifesta. Si etenim in hmõi appuerint habitudine aliqua subsequit eũationũ ꝗs supra diximꝰ ꝛ fit p ipsaz aut patiẽtis sanatio aut ad mitiorẽ trãsitꝰ habitudinẽ. Qõ si piter humoris illiꝰ fiat euacuatio q̃ morbũ gñat: ꝛ ab eo qõ patit mẽbro eiusue partibꝰ certius fit signũ sanatiõis ꝛ meliorationis. Sigñtur aũt euacuatiõis spẽs ex añcedẽtibꝰ eaꝝ quaꝝ accidẽtibꝰ. Si etenim patiẽti rubor accidat i facie ꝛ naso aut in tpibus grauitas: aut in collo dolor. videtꝝ patiẽs in oculoꝝ ꝓspectu fulgures mutuos: aut radios: aut tenebrositates: aut sub hypocundriis distẽsiões senserit sigñt cum p sanguis nariũ fluxũ crisis futura ẽ. Si autẽ piter accidat in naso pruriso ꝛ rubor infirmusq; nares tractauerit sigñt sanguis fluxũ a naribꝰ nõ diu differri. Et si q̃ patit adolescẽs est fortior erit nariũ fluxus significatio: qm̃ in adolescẽtiũ corpibꝰ sanguis ẽ multꝰ. In grandioribꝰ vero ꝛ iuenibꝰ paꝝ fit nariũ fluxus. Cũ autẽ egrotãdi ñitas fit in capite in stõaci ore dolor subuersio anxiꝫtiatio ꝟtigo pectoris arctatio supplani vẽtris ad supiora attractio crisim p vomitũ significant futuram. Colere etenim in stõi supnatãt ore ꝓpter suam leuitatẽ: doloreꝫ ꝓpter multũ oris stõi fit sensuz. Qõ si piter iferiꝰ titillet labiũ q̃ sub hypocundriis sunt frida iueniunt certiꝰ fit signum vomitꝰ ꝛ acceleratiõis eiꝰ. Cũ aũt egroto mẽtis accit alienatio: vrine ꝯstipatio ꝛ egõnis et in corpis manifestis rubor: calor quoq; ꝛ vapor calidꝰ: q̃ cũ roratiõe pauca a corpe: tollit pulsusq; piter lenis ẽ ꝛ mollis fluctuoso silis crisim futurã ꝓ sudorẽ sigñt. Cũvero nihil horum apparet q̃ diximꝰ iuenitq; eger puncturas ꝛ ñitatẽ sub vmbilico iferius: aut rugitꝰ signũ est crisis ꝓ solutionẽ vẽtris future maxime sivrina minuat aut ꝯstipet: sunt eñ duo vrine loca ꝛ stercoꝝ. Qõ si patienti dolor acciderit aut distẽsio in dorso: lũbisq; ꝛ ꝯsuetũ illi est sanguinẽ ab ano exire ꝛ est egressiõis circuitꝰ ipse instãs sigñt crisim sanguinis emissiõe venaꝝ q̃ in ano sunt futurã. Et si mulier est q̃ patit ꝛ mẽstruoꝝ circuitu crisis celebrabitur. Si igit aliqua haꝝ fiat eũatione: ꝛ vna ẽ dierum creticaꝝ bonaꝝ: ꝓcessitq; maturatio manifesta ac pulsus fortis est ꝛ patiens post hoc quietẽ sentit ac leuiationẽ: accidentiaq; imminuta sunt que i crisi fuerunt calor recedit: bñ se hz patiẽs ꝛ pulsus est fortis sigñt hec crisiz plenã ꝓfectã bonãq; esse. ¶Que vero malaz sigñt crisiz signis sunt criseos bone ꝓtraria. Si etenim ea que diximus appareãt signa ola aut eoꝝ pars nocte aut die que diei non sunt cretice aut certe nõ bone criseos: nec aliqua maturitatis signa comittant: pulsusq; piter debilis est ꝛ euacuatio alius fit humoris qui morbũ nõ generat cum sic inuenitur res crisis mala est ꝛ perdẽs. Qõ si cum medijs habitudinibus signa appareãt crisis iter criseos bone ꝛ male habitudines: crisis deficiẽs ẽ ꝛ minime ꝓpleta: sez morbus per eã nõ terminabitur: sed differt eiꝰ finis: in dies qui subsequuntur creticos: quẽadmodũ si in. vij. fit die crisis nõ finit morbꝰ oino: sed eiꝰ restãt reliqe vsqz in diẽ nonũ aut vndecimũ. Qõ si in ipo morbus finit reditũ hz ꝛ quersionẽ ad infirmum. Cõuersio autẽ quãdo malis fit accidẽtibus ꝛ virtutis debilitate cito ad interitũ ducit. Qõ si virtus valida est liberat: sed fatigatur infirmus. Et sciendum qm̃ in morbis periculosis scõm maiorem partem crisis ante venit fitq; aut in quinta aut in sexta die. In morbis autem salubribus crisis sepius differtur iuxta acuminis eius virtutem ꝛ debilitatem.

¶ Capitulum. x. de malis signis mortẽ portẽdentibus.

Et quoniam q̃ necessaria erãt ad intelligẽda vniuersalia signa ostẽdimus salutem ꝛ interitum portẽdẽtia: que fiũt morbi tpa scientiã quoq; dedimus acutoꝝ morborum ꝛ pliꝝ cum crisis scientia: iã nunc de pticularibus incipiemus signis que salutẽ portẽdunt: aut interitum in vno quoq; morbo: quẽadmodũ tradidit hypocras in ꝓnosticoꝝ libro ꝛ aphorismorum alijsq; queq; nobis multa morborũ ꝛ expulsione ꝛ trãsitu opera nostra factis patuerũt. Primũq; de malis disputabim signis q̃ interitum portẽdunt. Deinceps de illis q̃ salutem ꝓtẽdũt. Sciẽdũ aũt signa hec mala alia alijs supabũdare in sigñtiõe iterꝰ. Quedã etenim fortissima sunt q̃dã debilia alia circa fortitudinẽ ꝛ debilitatẽ media. Ostendit aũt hypocras hoꝝ cuiusq; signoꝝ locũ in fortitudie ꝛ debilitate dictiõibꝰ cuiq; ꝓpetẽtibꝰ in vnoquoq; aphorismoꝝ cũ exitiosum mortale ꝛ morti ꝓximũ cõmemorat qm̃ illꝰ mortẽ ꝓcul dubio significat.

significat. Quādo aūt nequaq malū ⁊ illaudabile: sigt posse a morbo patientē liberari: maxie si signa apparuerit laudabilia. Tunc eñ a morbo salus sperāda est et credēda. Cū aūt malū dicit valde: aut illaudabile valde: significat qm̄ panci a morbo liberant: hoc q̄z si illaudabilia simul appuerint signa. Si autez ex signis his duo aut tria appuerūt sine comitatu bonoꝝ interitū sigt. Nos itaq ab hoc loco assignationē incipiem⁹ texere signoruz. ¶Dico ergo qm̄ signoꝝ alia in acutis alia in plixis malitiā sigt. Nos itaq p̄muz signa q̄ hāc sigt hitudinē in acutis expediem⁹ morbis. ¶Signa itaq alia ex accītibus sumuntur q̄ in corpis ingrediunt hitudines et tactu eius: q̄dā ex accidētib⁹ q̄ in malitia inveniuntur actionū. Alia vero ex his q̄ corpe emittuntur. Alia ex morboꝝ hitudinibus ⁊ passionū. ¶Et signa q̄ ex corpis sumunt hitudinibus hec sunt assignāda. ¶Facies q̄ sanoꝝ non est illis facieb⁹ signū est malū. Fortitudoq signi huius ⁊ debilitas ad malitiā signdā: fit iuxta eius lōginquitatē ⁊ remotionē a sana facie et ppinquitatē eius. Facies que rugosa est attenuata ⁊ informis iuxta illōy refert hypocras vt sit scilz nasus acutus: oculi reducti ⁊ pcaui tēpora reducta: aures frigidez rēpsse: adipesq ⁊ eaz inuersi: faciei cutis distēsa: color eiꝰ liuidꝰ aut virens. alio suffundit interitū sigt. nisi hec signa solutionis vētris cā facta sunt: aut laboris: aut vigiliaꝝ. aut doloris grauis. Si eteñ ab hmōi fiant rebꝰ minus mala. Facies eteñ eiusmodi est assignatiōis in plixis morbis nimioq labore et euacuatiōe multa. In morbis q̄dē prolixis ppter a morbo corporis p̄sumptionē ⁊ hūorū liquefactionē a membris carnosis. eorūq desiccationē: spūsq imminutionū ⁊ sanguis in corpꝰ. In labore aut vigilijs ⁊ dolore: ppter eoꝝ q̄ a corpe dissoluūt multitudinē: tā spūs q̄ hūiditatū: qm̄q corpꝰ desiccatū est: tōq calor debilitatꝰ nālis ⁊ spūs nec ad hec pūt puenire loca extrema. s. corpis Idcirco itaq corpis attenuātur extremaꝝ maxime facies. Appent hec in ea signa eo q̄ facies parū hēat sanguis ⁊ spūs tanq ab epate lōgius et corde remota: q̄ spūs ⁊ sanguis fornaces sunt: ⁊ qm̄ in facie multa sūt ossa. Cuz itaq caro liquefacta ē ⁊ hūiditates: ossa apparēt reliqua cū cuti. Si igitur accidētia hec in plixis fiāt morbis in tpis fiūt lōgitudine. At vo si in acutis accidāt morbis ⁊ tempus eoꝝ breue fortitudinē sigt morbi ⁊ magnitudinē lōq piculū portēdūt ⁊ interitū. Cū aūt laboꝝ cā aut vigiliaꝝ: aut solutōis facta sunt: aut doloris alicuius minus mala inveniunt. Sic q̄z ⁊ si malus faciet color ex frigore factus est nimio aut regione frigida aut etate senili minꝰ malus ē: nisi forte morbi tres trāsierint dies, ⁊ hec accītia eadē pstant. Si eteñ pstiterint se morbi cā esse sigt ⁊ mala mortiferaq. Si aūt oculi albū fiat rubeum ⁊ vene eius liuide aut nigre: sigt eiusmōi res pculdubio interitum. Oculi nāq ruboꝝ si nō ex obtalmia fuerit: cerebri sigt repletionē ⁊ eiꝰ opimēti ex materia sanguinea. Venaꝝ vero oculoꝝ liuiditas ⁊ nigredo: oculoꝝ sigt frigiditatē q̄ pprijs sunt interitus signū. ¶Oculi acumē in acutis morbis malū: nisi aut ab obtalmia aut vomitu factū fuerit: nisi eteñ fiat his ex cāis multitudinē sigt materie q̄ ad oculū defluxit. Et si oculi duo fuerint elati ⁊ coagulati nec moueri possunt pessimū est signū: coagulationem nāq sigt oculoꝝ et mortificationē. Et si sōni tpe oculi appeat albū ⁊ hō palpebrāz stet clausis nec ab aliq factū est euacuatione: nec eger ex more venit in sua sanitate: signū est malus ⁊ mortale: cuz eiusmodi res cerebri significet debilitatē. ¶Si palpebra labiū ⁊ nasus torti sint ⁊ liuida. mors prima est. hec nāq accītia ex spasmo fiūt cerebri liuor vero ex frigore et morte. Extremoꝝ frigus in febribus aduslis. i. causon malū qm̄ apa sigt magnū in visceribus aut pter frigidos hūores multosq i extremitatib⁹ positos. Si in lingua pustule sint mortē sigt primā. Sigt nāq in meri vlcera esse multa ⁊ stō. Et si digitorū vngues fiāt virides in liuorē declinātes ⁊ pulsus debilis est mors ppe stat: qm̄ accidētia hec ex naturalis fiunt extinctiōe caloris. q̄ si nigri sint minus interitū sigt q̄s viriditas aut liuor. Q̄d si cuz nigredine valida ē ⁊tus ⁊ patiēs hī fert morbū ⁊ in aliquo dierū fiat creticoꝝ salutē sigt ⁊ cū morbus emissiōe finiet. aut eoꝝ casu locorū q̄ denigrāt: hec eteñ accītia a nā fiūt materiā pellēte q̄ morbū faciebat in aliqd mēbrorū mō cretico. sigturq eiusmōi res infirmi virtute. ⁊cū bene morbū fert qm̄q signa appent laudabilia. Que cū ita sint salutē sigt: ⁊ si aliq̄ Zrioq mō interitū nūciāt. ¶Si in patiētis corpore vlc⁹ aliqd ab ātea fuerit ⁊ vireſcet aut nigrū fiet signū ē malū. Cū eteñ patiēs ad mortē ferat. mēbrū hoc patiēs añ alia emoriť: eo q̄ virtꝰ in eo debilitata sit nālis. Si in corpis acutis molestato morbis pustule appeāt parue: q̄si milū gna: mala sūt qm̄ maturatōis materiei q̄ morbū gnāt tarditatē sigt. Si aūt magne sint ⁊ minꝰ malū. Si icteritia añ septimū fiat diē: signū est malū. Icteritia eteñ per quā crisis fit ante septimū non exoriť diē. Fit itaq propt apa qd epati accidit: meatusq accidit: meatusq opilat colerarū quibꝰ colere ad fel decurrūt ab epate. Si q̄ sub hypocū drijs sūt macilenta fuerint: malū est: qm̄ instrumēto rū cibi desiccationē sigt ⁊ siccitatem. Sz ⁊ si loca hec elata cū dolore fuerint: et hoc rursus malū. qm̄ apa sigat. ¶Si hoi febzis sit et corpus

eius exteri⁹ frigescat: interiora aũt adurãtur cũ siti mortis est signũ. Apostema nanq; sigt calm in corpis interioribꝰ. ⁊ qm̃ calor ois versus aꝑa ꝙuersus est: ⁊ ad ipsuꝫ sanguis tẽdit: ac corpis adurũtur interiora. Et si in febricitãtis corpe calor ineq̃lis est in oibus mẽbris: in tm̃ vt capite calido: palme ⁊ plante fride sint: partesq; vẽtris ⁊ vtrũq; latꝰ plimi ⁊ fortis sint caloris malũ est: aꝑa nanq; calidũ in cerebri partibꝰ: aut epatis aut stõi sigt. Si febris neꝯ est malitia eiꝰ diebus erit creticis maior et fortior. ¶Et si accẽsio dimittat ⁊ difficilior ac cendat pessima est febris. Et si acutũ patienti morbũ tumor in facie accidat ⁊ pedibus ante quartũ decimũ diez: signũ est malũ. Et si eiusmodi fiat hoi icteritia: quartodecio proculdubio die moriet aut añ: epatis nãq; sigt cõplonis corruptiõem. ¶Et hoim cuipiã febris sit acuta fortisq; caloris: calor sedet ⁊ corpis ipsiꝰ iocũdet tactꝰ ⁊ sine causa q̃ id fieri cogat nõ vt sudore: aut narij fluxu sanguis: aut egestiõe aut vrina: aut alia quanis crisi: morte sigt velocẽ. Calor nãq; in profundũ ꝓtrahit corpis ⁊ interiora adurũtur: vitalisq; virtus totis antea est viribꝰ materiã morbi pellere nec est ei robur: deficitq; ⁊ morit infirmꝰ. Febris causõ si in paribus robustior fiat malũ est: qm̃ eius crisis sexto fiet i die q̃ male est crisis dies. Hec sunt signa q̃ ex corpis sumunt habitudibus q̃ interitũ ⁊ malã significãt habitudinem.

Que vero exactiõibꝰ ducũtur signa hec sũt. Si oculi a claritate declinent et pter velle lacrimen⁊ signũ est malũ. Qõ si pariter plurimũ moueant⁊ quasi retorti sint: alterq; altero minor exitialia sunt signa. Declinatio et em̃ ocꝰ ab vmine ꝓtutis sigt debilitatẽ q̃ ex cerebri ⁊ nõ ex aliis oculorũ mẽbris fit debilitate. Lachrymarũ autẽ fluxus retinẽtis palã fit debilitate virtutis q̃ in cerebro est. Qõ si pariter febris est adusta ⁊ incẽdẽs ⁊ signa mala interitũ sigt. At vero si febris salubris est narium sanguis portẽdit fluxus futurus. Cõtorsio ꝙ oculoꝝ spasmuꝫ sigt cerebri aut lacertoꝝ: quẽadmodũ in straboſtate accidit. Alterius oculoꝝ paruitas ⁊ minus motus ex tremore fiũt q̃ lacertis accit aut ifamia. hec aũt duo accẽtia iteritũ sigt. ¶Et si egrotãtꝫ os in acuta aptũ est nec claditur interitũ sigt: qm̃ aut spasmũ aut virtutꝫ significat monẽtis debilitatẽ. ¶Et si egrum suo descẽdentẽ inueneris lecto versus pedes signũ est malũ ⁊ mortis: sigt em̃ accẽs hoc virtutem que corpus fert emortuã esse. ¶Et si expositũ inueneris supinũ collũq; et pedes ptensa. ⁊ hoc quoq; malũ ꝭ minus prioꝛ. Et si pedes patientis inueneris nudos ⁊ tactuꝫ coꝝ non calidũ: manusq; eius ⁊ pedes dinerfarum figurarũ ⁊ in expositiõe turbata signũ est malũ. Hec etem̃ accidẽtia virtutis sigt debilitatẽ: ac viscerũ calorẽ qui ãgustiationẽ facit egroto. Ideo ergo pedes denudat quasi frigido qui delectatur aere. ¶Et si patientez inuenis supinũ pedesq; eius duplicatos ⁊ ad inuicem iplicitos malũ est signũ: qm̃ hmõi iacendi modũ nullus facit sanoꝝ. ¶Et si corpꝰ onerosum fuerit pedesq; ⁊ manus sibr: ⁊ hoc rursus malũ. Hec nãq; accidẽtia virtutis mẽbra mouẽtis sigt debilitatẽ. ¶Egri somnus sup ventrẽ pter morẽ ⁊ consuetũ in sua sanitate: signũ est malũ eo q̃ passionẽ quãpiaꝫ in partibꝰ significat mẽbris. Et si patiẽtẽ in morbi status tpe salire videris ⁊ assurgere ad sedẽdũ quodcũq; inuenit illi adheret exitiosuꝫ est signũ. Oportet nãq; in morbi status tpe infirmũ tranq̃llũ esse ⁊ mãsuetũ. Si sic ergo se habuerit reprobũ valde est: maxime in peripleumonia: sigt etem̃ angustiationẽ ⁊ animi ꝙfusionẽ: anhelitꝰ difficultatẽ: sentit nãq; in pectore ⁊ pulmone pũcturas cũ arctatiõe nimia qm̃ supinꝰ iacet. Pectoris etem̃ ptes sup spinã cadũt vndez arctatio fit: nec aer igredik iuxta necessitatis modũ: ecũ sedet anhelatio eiꝰ leniorꝛ est. ¶Dentiũ in febribꝰ stridor sine infirmi cõsuetudie a morbi pricipio malũ est signũ. Hoc nãq; accidẽs aut nãliter est si maxillarũ debiles sint nerui: aut cũ spasmꝰ illis accidit: que duo interitũ sigt aut certe icõmodũ qõ cerebro accidit: hoc nãq; insaniã portẽdit. ⁊ si hec accideriꝫ accẽtia alusq; turbatꝰ ẽ: signũ ẽ iteritꝰ. Si i pleuresi phreneti. cephalea. manꝰ ad faciẽ ifirmũ tollere videz tãq; aliq̃d sit captus aut aliq̃ lectus sit festucã aut paleã ab vestibus sumat vel piete. signũ ẽ malnz⁊ mortale. Motꝰ nãq; manuũ ad hmõi res phãtasie fit cã qõq; hoiez corã oculis aspiciat. Phãtasia etem̃ i q̃busdã accit ex cerebri repletiõe morbiꝫ ab hũoribus a q̃bus aliq̃d ad oculos porrigik: ideoq; istiusmodi signa interitũ sigt. Et si phãtasia insit patiẽti videatq; tanq̃ nigrũ hoiez aut male alicuiꝰ ⁊ turpis figure noẽtẽ sibi ⁊ volẽtẽ ipm interficere signũ ẽ malũ. Sic ⁊ si patiẽtẽ mortuoꝝ videz acclamare nominat hꝰ q̃z malũ. Sigt nãq; in cerebro adustos eẽ hũores melãcolicos ⁊ qm̃ cerebro ipsi iã adustio nocet. Et si i acutis patiẽtẽ morbis fiere videris: signũ ẽ malũ. Fletꝰ nãq; ẽ aut ex hũore melãcolico malo aut ex ãhelitꝰ malitia ⁊ ãgustiatiõe. Acumẽ loq̃ndi velocitas i viro patiẽtie ⁊ mãsuetudis: i acutꝫ morbis signũ ẽ malũ: multã nãq; sigt a nã egressionẽ. Sic q̃z ⁊ viri q̃ mltoꝝ erat ꝓmonũ tacitrnitas malũ. Et temerarij viri ꝙboꝝ festinãtia ⁊ mltitudo malũ nõ ẽ. Et si nec audiet eger nec videt ꝓtusq; eiꝰ debilitẽr mors certe pria. Hec etei sentiẽtẽ plimũ sigt emortuas ab illo egrediẽtes sẽsus ꝓtutes. Et si patiẽs statꝰ accẽtiõis febrꝫ tpe tã-

ꝫ niuꝫ sup̄ se cadentē viderit signū est malū: hūoꝛ etei sīgt friditatē q̄ coꝛpi dñant. Et si anhelit⁹ creber est: malū hoc ipm tāꝑ qđ ⁊utis sīgt debilitatē ⁊ enernationē aliq̄n. Qđ si magnus ⁊ rar⁹ ⁊ hoc ēt valde malū: qm̄ āhelitus hic animi sīgt cōfusionē. Sed ⁊ si parit in āhelitu sentit dū emittit friditatē interitū ⁊ mortꝫ sīgt vicinitā: āhelit⁹ ē friditas friditatē nāl sīgt ⁊ mortē caloris. Et si anhelit⁹ in meatib⁹ offēdit malū ē signum qm̄ pectoris sīgt lacertos spasmo molestari: iōcꝫ ⁊ introit⁹ aeris ⁊ exit⁹ turbātur ⁊ ostēdūt. Anhelit⁹ fetoꝛ signū ē malū qm̄ putredinē in anhelit⁹ sīgt organis. Anhelit⁹ plorātis in acutis morbis signū ē malū qm̄ hmōi anhelitū in pueris videm⁹ cū plorāt ꝓp instrumētoꝛ anhelitus debilitatē. Si aūt cōpletis accidat humoꝛē sīgt melicū ac incōmodū qđ anhelitus accidit organis. Et si die eger dormiat: nocte vigilet malū est. Et si diei principio vsq̄ tertia eius transeat ps dormit: minus malū ē. Qm̄ eteni hoiuꝫ nālis ē cōsuetudo nocte dormire ⁊ die vigilare si qñ rei fiat nālis cōtrariū malū ē: nisi forte ex ꝙsuetudine accidat patiētis quā san⁹ hūit: ⁊ si sic nō malū. Et si nec nocte dormit nec die egrotās malū ē. doloꝛē nāq̄ sīgt molestissimū: aut mētis certe alienationē q̄ ex flcitate fit. Et si sōnus doloꝛē faciat mortale ē signū. Nālis nāq̄ ē caloris sōni tpe ad coꝛpis mergi ꝓfundū q̄ cibos digerat ⁊ mās in bonū informet. Si itaq̄ morbi mā fortis ē ⁊ nālis caloꝛ debilis: nālem supat materia caloꝛē: morbiq̄ augetur virtus ⁊ egrotātis habitudo mala. Si quecūq̄ opꝫ eger fecerit nō in aliquo ꝓdest: morbus eius grauissimus.

De signis

q̄ ab his sumunt̄ que coꝛpe emittūt. Signa abhꝫ q̄ coꝛpe sūpta emittūt q̄tuoꝛ hīt spēs. Pria est q̄ ex egestione sumit significatio. Scā ex vrina. Tertia ex sputo ⁊ sudoꝛe. Quarta ex vōitu. nariū sanguis fluxu: ptus sanguis emissione. Et q̄ ab egestione ducunt signa huiusmōi sunt. ¶Egestio nigra ⁊ viridis ac fetidavnctuosaq̄ in morbis acutis mortē sīgt. Nigredo et eīm adustionē sīgt humoꝛū: vnctuositas mēbꝛoꝛ ⁊ adipis liq̄factionē ex caloris violētia: viriditas aūt colerā sīgt eruginosam: fetoꝛq̄ putredis magnitudine. ¶Egestio aquosa tenuis alba aut multū crocea ⁊ spumosa malū. Tenuitas nāq̄ egestionis malitiā sīgt digestiōis: albedo coleras ad intestia nō descēdere ⁊ stōm: ꝫ in oē trāsmitti coꝛp⁹ iōcꝫ icteritiā sīgt futurā. Que multū crocea ē multaq̄ sīgt descēsuꝫ coleraq̄ ad stōm ⁊ intestina. Spūosa vētositatis admixtionē egōni mōstrat quēad modū in mari cōflictu fit vētoꝛ spuma q̄ mutua fit fluctū pcussiōe. Aut ꝙ caloꝛē imoderatū nimiūq̄: quēadmodū in bullitiōe ollarū spumas videm⁹ exurgere. Et si egō pauca est plana ⁊ viscosa albaq̄ aut crocea malū est signū. Hec nāq̄ egestio adipis sīgt liq̄factionē. ¶Et q̄ crocea est caloꝛē sīgt fortē qui adipez liquefacit aut cū adeps cōputruit. Et si varioruꝫ est egestio coloruꝫ rubea. ſ. crocea nigra malū est ⁊ morbū ptellari significat. Hi eteīm si adunent̄ colores morbos in coꝛpe multos esse sīgt. Malitie itaq̄ eoꝛ cā ⁊ egō reproba est ⁊ mala quā natura lōgo eget tpe vt illis resistat ⁊ morbi in bonū reformet statū lōgitudinē. ¶Qđ si egestio tm̄modo colerica est et ab infirmo ciboꝛ abūt appetit⁹ malū est. Significat eteīm hūores in coleras imutatos: et ciboꝛ amputasse appetitū. ¶Sic quoq̄ et si hoī sanguis fit ab olei fluxu ⁊ a cibis ꝓhibet malū est signum. Sanguinea eteīm solutio ex intestinoꝛ fit excoriatiōe. Si ergo plixior fit passio ⁊ itestina coꝛrodunt ꝓputrescēt trāsitq̄ incōmodū ad stōm ⁊ tunicas eiꝰ ac os sui magnitudine iōcꝫ ciboꝛ cessat appetit⁹. Si sanguinis sequat fluxū febris signū est malum: aꝑa nāq̄ significat calidū magnū in itestinis. Si ab excoriatiōne patiente carnis egrediat frustrū: signū est mortale vl⁹ eteīm significat qđ intestina comedit ⁊ ad scōe puenit tunice vltimū: ⁊ illā plurimū abstrahit ⁊ si eiusmodi passio est saluari non pōt. Si egōnis emissio paulatim fiat ⁊ frequēs malū cū patiētē mouet singulis hoꝛis ad surgēdum cū frequētia eius virtutē debilitās magis aūt si sit pūgēs. ¶Colere pure si accidāt post sanguis fluxuꝫ malū est signū. qm̄ intestina coleraq̄ vulnerantur acumie. Egō nigra spōte facta si cū febꝛe aut sine febꝛe sit ex pessimis est signis nisi deficiat ⁊ crocea fiat. Sic ⁊ oēs que coꝛpe egrediunt vrine sputū ⁊ eminctio si mali sūt coloris: malū est signū: nisi forte deficiant ⁊ flauescant. Egestiōis eteīm nigredo ⁊ alioq̄ hūoꝛ significat adustionē ⁊ malitiā. Que si paulatim flauescāt nāe sīgt virtutē ⁊ cuz morbum supat ⁊ humoꝛ ꝙsumit. In quo cūq̄ morbo colera pmū egredit nigra aut supius aut iferi⁹ mortē significat. Si eteīm hic malus in morbi egrediat p̄ncipijs ant eius significat multitudinē: aut virtutis debilitatē retinētis. Et hoꝛ quodcūq̄ fit reprobū est ⁊ interitū significās qm̄ virtus humoꝛi resistere nequit. Quemcū qz acut⁹ aut diuturn⁹ ꝙsumpserit morb⁹ dehic colera coegredit nigra: ab eo die moriet: sic ⁊ si abortienti accidat mulieri crastina die moritur cū in hmōi habitudine virtus cecidit nec opinet̄ qs eius robur tanq̄ hūc ipsa humoꝛē expulerit egredit eteīm sua copia. Cauſon patiētis nā ſ. ꝙstipet signū ē malū qm̄ caloꝛ ad supioꝛa extollitur. Patiētis solutionē si q̄ sub hypocundrijs sunt extenuentur stomaco nocet epati alijsq̄ ciboꝛ organis ⁊ si solutio cos

mitat tenuitas auget ⁊ maties stōicz nocumē ti: ⁊ hoc illaudabile ⁊ mortis ꝓcedēs timorē. Uētositati s cū sono emissio cui hec ꝓsuetudo nō ē aut cupiēti aliq̄d horū nō apparere cum vētositas hec emittit ⁊ facit hoc voluntas: dolorē in vētris significat ptibus. Et si ꝓter velle fiat mētis alienationē ⁊ vtrūcz reprobum.

De vrina Si aut viris aut mulieribꝫ vrina sit nigra: malū ē ⁊ interitū sīgns: ⁊ quāto vrina nigra pauciorē ⁊ peior. Sanguis etenim sīgt hūiditatē cōsumptā: aut qm̄ q̄ vrinā ministrāt organa itermis posita sint mortis. Et in pueris vria tenuis ⁊ aq̄sa malū. vrina etem̄ nigra ex hūor fit adustiōe ⁊ caloris magnitudie. ideocz interitū signi ficāt oibus hoibꝫ. Sed cū in pueris vria nāliter grossa ē ⁊ in ea hypostasis mlta ꝓp imutātis copiā ꝑtutis q̄ in eor ē corporibꝫ ⁊ est mārū cū decocte fuerit grossuz q̄d facere q̄admodū sputo accidit in pleuresi emūctiōibꝫ in corīza sanici i vulneribꝫ ꝯtoctiōz ḡssiorē ⁊ magis ɔcocta. Si sit itaq̄ puerōr vria tēuis aq̄sa aliq̄to tpe lōgo malū ē interitū sīgns eo q̄ nāli ḡria sit vrie. Et si i vria hypostasis sit nigra i vasis fūdo mersa: aut nubes ad iferiora tēdēs interitū sīgt: hypostasis eteni nigra magnitudinē sīgt aut ardoris: aut frigoris. Et si fundo īmergitur: aut nebula est ⁊ ad iferiora tendit: morbi significat ꝑtutē ⁊ magnitudinē: qq̄z virtutē superat: q̄admodum hypostasis alba eq̄lis fundo in sanitatē sīgt ⁊ decoctiōis perfectionē: sic ⁊ vrie hypostasis nigra: si hmōi fuerit figure maturatis sīgt p̄uationē. Aq̄sa ⁊ tenuis vrina i acutis morbis exitiosa est. sīgt eteni decoctionis p̄uationē qq̄z nā deficit materie resistere. Significat etiā caloris ad supiora ascēsum corpis ⁊ mētis futurā alienationē. Qō si hoc sit ⁊ mēs alienata interitū sīgt. Calor nāq̄z totus resedit in cerebro ⁊ illud aduris. Qō si diuturnior fuerit morbus ⁊ vrina talis: ⁊ signa apparuerint salutē significātia mēsq̄z sana est: emissionē sīgt futurā sub hypocūdriis morbus nāq̄z diuturnior si sit hūores significat a quibꝫ fit grossos esse ⁊ fridos decoctioni difficiles. Nāz aūt cum sup hāc cōforta ta fuerit mām ad inferiora depellit: qm̄ bonā facere nequit. Urina fetida ⁊ grossa malū: qm̄ fetor putredinē sīgt grossities hūor grossitiez naturāq̄z a decoctiōe eꝫ debilitari. Urina spissa ⁊ turbida q̄ nō clarescit ⁊ si clara fiat q̄ imergitur pauca est hypostasis ⁊ cruda malū: caloris nāq̄z sīgt vires extra nālis intm̄ vt bullitioni similis sit ⁊ nālis debilitatē virtutis q̄ nullas habeat hūores excoquēdi vires. Si in vrina hypostasis ē in fundo silis suici furfuribus cū valida febre malū ē. Et peꝫ hypostasis laminulis aut furfuri silis. Pe eteni hypostases membrorum significant liquefactiōes. Et hypostasis suici farine similis: aut er sanguis est grossi adustiōe ⁊ decoctione. aut ex carnis grosse liquefactiōe cū partes eiꝰ molles dissoluunt ex caloris nimietate: fitcz rubigo ⁊ dure desiccant ꝑtes quēadmodū aliq̄d frigit insuper opculo hypostasis aūt laminulis silis fit ex mēbrorum excoriatiōe radicaliū: iōcz ꝑma peior. Furfuri aūt silis venaꝝ significat excoriationē: iōcz reliq̄s peior. Et sciendū hypostases has nōnunq̄z exire a vesica ⁊ rendꝰ ⁊ iteritum nō portēdere. Intelliges aūt hec ex eo q̄ patiens circa ptes has ⁊ mēbra sentit dolore. Qō si nō fuerit ⁊ febris valida est in toto corpore certum est malitie signuz. Urine paucitas mala: qm̄ aut adustionem significat et humiditatū consumationē. Aut virtutis q̄ vinam a sanguine discernit debilitatē aut virtutis certe depellentis debilitatē.

De vomitu Uomitꝰ si sit niger aut ꝑidis zemaro silis malū est. Qō si piter fetidꝰ mortē sīgt. cās est quā supius exposuimꝰ in egōne ⁊ vrina adustiōis scz vis aut frigoꝛ. Qō si hmōi oēs homo euomat colores manifestiꝰ erit interitꝰ signū: sīgt etem̄ malas materias i corpe multiplicatas. Et si fetor comitatur fortius est ad interitum signum ꝓpter putredinem.

De sputo Cū qō exputit patiēs in pectoris passiōibꝫ rubeū est aut purū croceū. nec aliud admixtū ē sputū. emittit q̄z cū tussi molesta malū est. Sputuz nāq̄z hmōi puꝝ humor facit q̄ emittit ⁊ tussis magnitudo humoris sīgt grossitiē ⁊ nāe nixū ad eū expellēdū. Et si viride fuerit sputū aut spumosum peius est ꝓpter huiꝰ humoris. i. viridis malitiā ⁊ spumosi: sicut ante in egōnis dictū est signis. Sputū liuidū ⁊ ipsum malū. Sed oibus peius nigrū cū color hic nimietatem significet aduſtiōis. Color aūt liuidꝰ aut validū calorē: aut frigiditatē significat. Et oē sputū qō doloris nō facit mitigationē maluz: magis aūt nigrū. Significat etem̄ q̄ in pectore ē hūor malū: naturāq̄z illū superare nō posse ⁊ cōsumere. Et oē sputū doloris faciēs q̄ndem laudabile. Qō in ptisicis paulatim sputū emittit cū fatigatiōe magna pessimū ē ⁊ mortale velociter virtutis nanq̄z significat debilitatem ⁊ cruditatem materiei. Quod aūt multum est sputum ⁊ facile emittitur: minus malum est ⁊ plixioris temporis.

De sudore Sudor si in nō cretico sit dieet nō i oi corpe nec sedris eo mitigat nec patientis leniat corpꝰ sed eiꝰ fit peior habitudo malū est. Qō si sudor piter frigidus est aut in capite ⁊ collo tm̄ peius erit. Et si cum acuta sit febre mortem significat. Et si cuz tranquilla febre ⁊ nō acuta morbi portendit prolixitatem frigidus eteniz sudor

dor humorū sīgt frigus et naturalis debilitatē ytutis. Et si sudor ē ante maturitatis signa aut humiditatis significat copiā: aut retinentis debilitatē virtutis. Et si sudor horrorē sequat morbi sīgt magnitudinē et vires. Hoc et em̄ fit eo q̄ passio plurimū corpi inualescat.

De fluxu sanguinis narīū. Narīū sanguinis fluxus q̄ distillando fit ꝛ niger interitū sīgt et in aduſtis maxie febribus ac cauſon: sīgt etem̄ cerebro tahanaz in natā: ꝑa. ſ. sanguineū ꝛ sanguinē in eo corruptū esse. Et hoc sī cretico fiat die: aut cito patiēs morietur: aut si liberat ꝫ cū labore magno ꝛ postꝫ longū ac alias criſes. Et si a patiētis naribus colera defluit viridis: aut: crocea malū est. Sīgnt nāq̄ cerebro choleras dñari malas que ipsum incendūt. Hec est malorum assignatio signorq̄ que ex his sumentur que a corpore emittuntur.

De signis malis que a morbi sumūtur habitudine. Que aūt ex morbis ducunt signa hec sunt que assignamus. Morbus qui post aliū fit p̄cedentē morbū: si difficilior est p̄mo. aut in nobiliori membro malū est. Si dolorē capitꝫ senserit patiēs grauē et pseueret cū febre: ꝛ quocūis modi cū malū appareat signū malū est: sīgt etenim pculdubio mortē. Dolor etem̄ in capite grauis cū febre apostema sīgt calidū in cerebro: opimēto eius quē si malū comitet signū ytutē a morbo sīgt superatā. Qđ si malū nō appeat signū patiēs liberādus cū sanguis narīū fluxu aut emissiōe sīgtur. Narīū aūt fluxus hac accidit in hitudine ei qui iuuenis ē nec i morbo viginti fuit adhuc dieb⁹. Qđ si vicesimum morb⁹ trāsijt die ꝛ grādior est eger aut senex saluatio eius p emissionem fiet. Et si pseueret cephalea et capitis grauitas ac colli p̄hrenesim patienti spasm⁹ illi fiet cōgelatus ꝛ cholerarū vomit⁹ veneno similis: nec morabit mori. Cephalea nāq̄ a cholerarū fit ascendētiū acumine in cerebrū. Cōgelatio aūt cerebri fit ex siccitate ꝛ opimēti eius. Vomitus ex cholerarū fit multitudine croceaꝝ que male sunt ꝛ corpi dñantur: mortis ei⁹ acceleratio ex morbi malitia ꝛ cū passiōis huiꝰ locus nobilis. Et si patiēs debilis est virtutis statim vt vomit⁹ accidet vel ꝓgelatio morietur. Si robustus est in die differet mors tertiū. Si mēs percussionis cā i capite alienata sit aut corrupta signū est cerebro et ventriculis eius incōmoda fctā. Si in cerebro fiāt emissiōes ꝛ ad ventriculos eius penetrent mortem significant: ventriculi nāq̄ cerebri spūm ytinent animalē. Si ergo incō modū illis acciderit spūs cessat ꝛ vita deperit. Si ex vini potu alienatio accidat mētis ꝛ horror malū est: ꝓpterea q̄ vaporibus vini cerebri ventriculi repleti sunt ꝛ calefacti. Quod si horror pariter fiat sīgt cum sua vinū multitudine calorē submergit naturalem ꝛ coagulat. Si apoplexia ebrio subito fiat spasmat ꝛ moritur nisi forte febris illi accidat hora q̄ cras pleuini hñt dissoluit: apoplexia nāq̄ in hmōi hitudine ex cerebri ventriculoꝝ fit repletiōe neruorūq̄ a vino. Et cū in vino subtilitas est queq̄ ab ipso facta est repletio dissoluit hora qua ebrietas dissoluēda ē: febris quoq̄ cū accidit materiā subtiliat ꝛ dissoluit: sit cū non accidit ebrietatis sua solo hora: nec febris supuenit ipm spasmari ꝛ mori passionis magnitudine. Cui dū sanus est subit⁹ fit capitis dolor ꝛ statim tacitus fit ꝛ stertere illi accidit in septem moritur die⁹ nisi forte febris illi fiat. Apoplexia nāq̄ vt diximus ex cerebri vētriculoꝝ fit repletione a grossis hūorib⁹. Stertere aūt si in apoplexia fiat eius sīgt et vires ꝛ magnitudinē. Egritudo nāq̄ sua virtute lacertꝫ pectus accidit mouētibus quēadmodum ait hypocras: apoplexia si fortis est ꝛ die nō transit septimū. Et in alio ait aphorismo: apoplexiā fortē sanari impossibiliū: debilē difficiliū. Quoniā apoplexia acutoꝝ est quidda morborū: cuius finis in die quarto est ꝛ vij°. qm̄ q̄ passio in mēbro est nobili ipſ hoc ptrāsire nequit nec pōt cerebrū ampliori ꝑ hoc tpe difficilē pferre passionē. Et si febris accidat superfluitatē dissoluit ꝛ subtiliat ꝛ morbus recedit. Et si cū ytinua febre fuerit: dolor fiat molest⁹ ꝛ grauis intra aurē: signū est malū. Dolor nāq̄ hoc in loco grauis apostema approbat eē calidū qđ neruis accidit auditus: dolorq̄ et egritudo cerebrū vsq̄ pranſit eo q̄ illi proximū sit. ideoq̄ pariter mētis accidit alienatio ꝛ interit⁹ sequitur. moriuntur aūt nōnulli quibus hec accidit subito quēadmodū i apoplexia fit. Et si patiens iuuenis est prima morit ebdomada: qm̄ hac in etate febris fortior est ꝓpter caloris virtutē ꝛ cholerarū in hac etate multitudinē. Qđ si egrotās senex est post hoc morietur lōge. febris etenim calor in corporibus senū debilior est: ꝓpter caloris debilitatē ꝛ cholerarū in eoꝝ corpibus paucitatez. hac itaq̄ de causa in senibus periculū minus ē: qm̄ ex morbi lōgitudine nōnūq̄ aures eoꝝ saniē emittūt ꝛ liberant. At vero iuuenes anteq̄ in saniem vertant moriunt: ꝓpter eā quā diximus cām. Qđ si sanies fiat et auribus emittatur signūq̄ illis bonū appeat salus illoꝝ speratur. ¶ Si in lingua pustule appareant magne. vt cicer ꝛ extrema frigescāt mortē significant primā. ¶ Significat nāq̄ pustulas has meri stomacho eiusq̄ confinibus accidisse. Si in collo apostema appareat nigrū et turgidū cū mētis alienatione: aut vigiliis. aut malo anhelitu: signū ē malū: qm̄ q̄ illō faciūt apa cholere male sūt. Et si in gurgulione vic⁹ appeat

cū febrē ꝯtinua est malū: maxlēcz si pariter sig-
nū apparuerit malū ⁊ reprobū sigt nācz pe-
riculū: qm̄ hoc vl⁹ in loco transglutionē pro
hibet doloris cā: respirationēcz ꝓhibet aeris:
vnde ⁊ patiēs suffocaꝫ ac morit. Cū qui suffo-
catur multo egeat aere caloris cā. Sic ⁊ si fe-
bricitanti suffocatio accidat repētina: nec trāſ
glutire prevalet aliq̄d mortis; est signū. Sed
⁊ si febricitāti colli accidat curuatio⁹ difficilis
est trāſglutio illi: nec in collo eius tumor ap-
paret mortē sigt. Hoc etē accns sigt aut in
meri: aut in lacertis illud subinnoluētib⁹ apa
esse. Apostemacz nervos ⁊ nuchā contrahit:
trahunturcz cū eis spōdiles ⁊ collū curuatur.
Si iugulatio homini in sit: nec cū ea aut in col
lo: aut i gurgulioē apatis aliquid appeat aut
rubor⁹ ⁊ dolor difficilis est: ⁊ cū anhelitu vult
surgit ad sedendū nec iacere p̄t prima morietur
septimana: aut añ. Si em̄ apa non appeat in
gurgulione loco q̄ meri est transitus et meat⁹
ac gutturis sigt apostema intus guttur esse: ⁊
cū anhelitus oppilatur meat⁹: ideocz necessa
rio patiēs suffocaꝫ. Orthomia aūt hac in pas
sione fit: cū patiēs si supinus iacet mēbra an-
teriora sup posteriora cadūt anhelitusq̄ op-
pilaꝫ meatus intātū vt eger collū erigere ha-
beat necesse: apiturcz parū gutturis meatus:
ideocz patiēs deverit ꝓpter meatū. ſ. oppi-
lationē. ¶ Quinātia aūt que hmōi ē: sz tamen
eius rubor in gurgulione ⁊ apa appet: mortis-
fera est: sz mors eius tardior. Hac etē quinā
tia apa in gutturis est extremo ⁊ meri ideocz
dolor minor et orthomia nō difficilis. vnde et
huius differtur interitus. ¶ Cū aūt collū ru-
bore suffundit et pectus longioris est tpis et
sperāde patientis saluti magis proxima: nisi
forte subito rubor ad interiora occultet. Ru-
bor nācz si ad exteriora missus appareat i pe
ctore ⁊ collo: significat qm̄ natura materiam
ad exteriora pellat: ⁊ gutturis liberantur inte
riora. Cū autē occultatur rubor ad interiora
ꝙuersus semel significat cuz passio ad guttur
ꝙuersa est et pulmonē. ⁊ exitiosum est. Et si oc
cultatio ruboris creticoꝝ aliquo fiat die. ⁊ in
corpis exterioribus emissio appet: aut patiēs
aliquā reiicit saniē: sigt a morbo liberationē.
Qđ si occultatio fiat ruboris hoꝝ nullo appa
rente signoꝝ: ⁊ videris patiētē esse tancz eius
si sit sedatus dolor: mortē significat aut mor
bi reditū. Stit aūt a dolore quietē. qm̄ apo-
stema ad pulmonē transit cui sensus est. ideo
cz qui egrotat molestiā nō sentit. ¶ Si hoi q̄-
nātia fiat et sanatur ab ea: ac materia ad pul
monem declinat: in septem morietur diebus.
¶ Si fune homo suffocetur aut alia re: nec p
ficiatur suffocatio appareat autez eius in ore
spuma non liberatur a morte. Suffocatio et-
em̄ cum super gurgulionem ceciderit ⁊ gut-
tur cōpresserit ac pulmonis canalem aer in-
trare ꝓhibetur: ⁊ suppliuitas egredi fumosa:
dēsaturcz fumosa suppliuitas sup cor ⁊ pulmo
nem: cuius emissionem facere nitit pulmo et
suis instat viribus. Emittit itacz parū quidva
porū: ⁊ cū his humiditatē subtilē. atcz abinde
fit spuma. Spuma nācz ex humiditate fit ⁊ vē
tositate hac in habitudine. quēadmodū ma-
ris accidit in vndis. cuz illas ventus pcusserit
¶ Et cui pleuresis est nec aliq̄d expuit: ac or-
thomia illi accidit intantū vt anhelare iacens
nequeat moritur: ⁊ eniz apatis magnitudinis
fit cā ⁊ virtutis a maturatione debilitate. ⁊ ex
pellēdis q̄ in eis sunt: ⁊ cū pectoris partes dū
iacet eger super apostema cadūt: ideocz mea
tus oppilantur anhelitus. vñ et orthomia ac
cidit. ¶ Et cuius pleuresis dolor nō mitigaꝫ
per sputū ⁊ excreationē nec per flebotomiam
⁊ medicamē solvens. nec per cataplasmata ⁊
alias curas ac regimē malū est: qm̄ in saniem
vertitur. Omne etē calidū apostema si me-
dicaminib⁹ ꝓhibentib⁹ ⁊ dissoluentib⁹ non
mitigatur: in saniei transit coadunationē. Si
in peripleumonia ⁊ pleuresi fiat sanies. ⁊ post
cholere in sputo ducunk. vt aliqñ saniē spuat
⁊ simul vtrūcz. signū est malū. Natura etenim
significat ab apatis maturatione deficere: et
qm̄ totā nō pōt materiā in saniē alterare pro
pter hūoris malitiā. Et si saniei sputū septio
incipiat die patiens quartodecimo morit.
Septimus nācz dies creticus ē ⁊ morboz est
in eo finiri aliqua evacuatiōe qēadmodum
alias dictū. Si ꝙ malū in eo appuerit signum
⁊ mala infirmi hitudo ägebit mortē sigt qē
admodū si materia hoc deficeret die bonū si-
gnificaret. ꝓpter eā quā dirim⁹ cām. Jdeo ꝙ
quartodecimo die morit: qm̄ hmōi signū hoc
in die mortale. Et si infirmo signū qđ libera-
tionē significet appuerit mors eius in septi
mūdecimū aut vicesimū transferꝫ diem iuxta
signa bonū signtis vim. Et si malū boni loco
signū appareat eger nono aut vndecimo mo
ritur die. iuxta signi malū signtis fortitudinez
⁊ debilitatem. ¶ Si lateris locus pleuresim
patientis nigrescat mors illi velox adest. Ma
teria namcz mala sua magnitudine ad extes
rioza fertur ab interioribus. ⁊ nigredo mate-
riei signū est malitie. ¶ Ex pleuresi peripleu-
monia facta malum est signū. Malus etenim
humor a quo pleuresis facta est eo ꝙ multus
sit: nec pectus ei sufficiat capiendo ad pulmo
nem pars eius tendit ⁊ incōmodū in hoc cres
cit nobili membro. ¶ Et sciendū qm̄ saniem
habētiū qui moriūtur que fit ex pleuresi ⁊ pe
ripleumonia grādiores sunt ⁊ senes. Reliq̄ sa
nies spēs vt ptisis vlcus ⁊ apata q̄ sub hypocū
driis fūt adolescētes ꝙpli⁹ interimūt. In pleu
resi nācz et pipleumonia patiens ꝓtute egeꝫ

qua q̄ in pectore ꝛ pulmone adunata ſũt emittat. Senũ ãt eſt debilis ꝟtus nec hoꝛũ ꝓ ſputũ ualet purgare loca: nec febris in eis fortis ẽ: vñ nec tm̃ q̄dẽ vt iuuenes moleſtaꝝ. Adoleſcẽtes ꝟo ex pleureſi ꝛ pipleumõia liberãtur qm̃ fortiores: poſſũtq; emittere pectoris ꝛ pulmonis ſaniẽ facilꝰ. Qm̃q; eoꝝ fortis ẽ calor ꝛ reliq̃ eoꝝ ãpata febris comitatur difficilis q̄ in mẽbra trãſeat radicalia: ideoq; eoꝝ ꝓſumitur hũiditas ꝛ virꝰ diſſoluꝝ. ¶Cui pleureſis eſt aut ꝓpleumõia ſi diſſolutio fiat vẽtꝛ illaudabile ẽ maxieq; ſi ſeptimo acciderit die. Solo etem̃ pectꝰ nõ purgat ꝛ pulmonẽ ſed ꝟtutẽ debilitat nec põt morbi pellere mãz ꝓ ſputũ. Qõ ſi ãñ ſeptimã fiat ſolo ſignũ ẽ naturã nõdũ cõfortari ad mãei maturationẽ ꝛ morbi. ſz ꝟtutis ſit ꝟ ꝟbilitate retinẽtis. ¶Sic ꝛ ſi cui ptiſ ẽ fiat ſolo moꝛiꝝ: einſq; cã retinẽtis eſt debilitas virtutis ꝛ qm̃ mẽbra liqueſiũt radicalia ꝛ diſſoluũtur. ¶Et ſi pleureticis vel pipleumõicis emiſſiões fiãt in pedũ ptibus: quodq; ſpuẽdo emittit difficile exit ꝛ parue ẽ quãtitatis ꝛ indigeſtũq;: tm̃ via hypoſtaſis nõ appet laudabilis. ſigt qm̃ in qua illud factuz eſt diſgregatio extirpabitur cuz ſua eſt in malitia mã. ¶Et ſi emiſſiões occultenꝝ ꝛ febris nõ deficit. ꝛ ſputũ vt prius ẽ difficile emitti ꝛ paucuz infirmi alienabitur aius ꝛ moꝛiꝝ. Hec em̃ accidẽtia ſignt qm̃ materia peſſima eſt ꝛ ad ſuum reuerſa locũ. ¶Si coꝛriza pleuretico fiat aut pipleumonico. ſignũ eſt malũ: eo q; hac in paſſione mã multa eſt ꝛ ad pectus deſcẽdit ac pulmonẽ: innitituꝝq; loco patienti ꝛ malũ augeꝝ. ¶Cui ſanies ẽ i pectore ꝛ vꝛiꝝ: ſi ſanies vini feci aut inoto ſtis exeat: moꝛiꝝ. qm̃ materiã nã nõ decoxit: nec alterat in mẽbroꝝ radicalium nãz ſed in ſua remanet malitia. Si q; ptiſicꝰ expuit fetet odore cũ ſup prunas mittꝝ ardẽtes moꝛtẽ ſignificat. Fetoꝛ etem̃ ſputi putredinẽ ſignificat pulmõis. aut hũmoꝝ putrefactionẽ. ¶Et ſi pulmo coꝛruptꝰ ẽ ꝛ iteritus ſequiꝝ. ¶Si ptiſici concludat ſputũ moꝛtẽ ſignificat qm̃ virtutis oñdit debilitatẽ. Sanies vero ſi nõ emittatur pulmonẽ coꝛrodit ꝛ ad coꝛdis tẽdit ptes. ¶Si hoi cuipiã ſolo eſt mala vt egõ nigra ꝛ viridis ꝛ fetida: dehic cõſtipetur ꝛnõ exeat mẽbia coꝛrumpũtur. ¶Alienatio mẽtis in ptiſicꝫ malũ: accidẽs nãq; eſt alienũ. ¶Et ſi ptiſicoꝝ defluãt capilli ꝛ fluxꝰ illis fiat vẽtris: moꝛs illi ꝓxima ẽ. Hec etem̃ duo accẽtia ꝟtutis ſignt retinẽtis debilitatẽ ꝛ hũiditatis defectũ. ¶Ptiſicis cephalea ſi fiat ſignũ ẽ malũ: qm̃ accẽs ẽ alienũ mãrũ ſigns malaꝝ i cerebꝝ aſcẽſum. ¶Ptiſicus ſi multũ emiſerit ſudoꝛẽ malũ. qm̃ humiditatis ſigt: cõſumptionẽ q̄ inter mẽbroꝝ eſt partes. ¶Si q; ptiſicus expuit multũ eſt ꝛ faciliter: vita illi prolixior eſt ꝛ tardaꝝ moꝛs. Multuz etenim ꝛ facile ſputum virtutem ſigt validã q̄ pulmonẽ a ſanie purgat ꝛ mã matura pauce groſſitiei ꝛ viſcoſitatꝫ. Sputũ ãt paucũ ꝛ q; difficile emittiꝝ ex ꝟtutis ẽ debilitate q̄ pulmonẽ mũdare nõ põt ꝛ mãei groſſitie et cruditate. Cui defectꝰ ſine manifeſta ſit cã ſepius ſubito moꝛiet. Sincopis etem̃ ſine manifeſta cã ex humoꝛibus ſit malis q̄ ad coꝛdis influunt ptes. Si vero ꝓlixius fiat huiꝰ mãrũ fluxus tẽpus coꝛdis augetur debilitas ꝛ materia ad ipſum influit fortis: caloꝛẽ infundẽs naturalẽ ꝛ extinguens. Si tremoꝛ coꝛdis homini grauis accidit continuus moꝛietur ſubito. Tremoꝛ nanq; mala ſit ex cõplexione que coꝛdi accidit ex mala mã. q; ſi coꝛdi diutiꝰ inſiet eiꝰ diſſolutiꝫ virtus ꝛ caloꝛ extinguiꝝ. Si in pectore vulnus fiat qõ ad cõcauitatẽ eiꝰ penetret ꝛ coꝛdis partes moꝛtẽ ſine dubio ſignificat cũ pectus ꝛ coꝛ vite ſint fornax. Si vomitũ habẽti ſingultatio accidat ꝛ i oculis ruboꝛ ſignũ eſt malũ. Singultatio nãq; ſpaſmꝰ eſt q̄ ſtõ accit q̄ ex repletiõe ꝛ euacuatione fit. Et ſi cũ vomitu fiat ſignificat ex euacuatiõe eẽ qui ſpaſmus peioꝛ eſt eo qui ex repletione fit. Si aũt oculi rubeãt ſigt paſſionẽ ad cerebꝝ aſcẽdiſſe. Sic ꝛ ſi ſingultatio exſolutiõe fiat aliꝫq; ex eũatiõibꝰ. ¶Hydropiſis q̄ poſt moꝛbos fit acutos ſi cũ ea febris ſit ꝛ moleſtia malũ eſt ꝛ moꝛtale. Cũ em̃ hydropiſis ex epatiꝫ fit frigore ꝛ ꝟtutis debilitate ꝓgnantis fit: curatio eius per calefactionẽ ꝛ medicaminũ vſum caloꝛũ. Et ſi hmõi vtaꝫ q̄s febris augeꝝ ꝛ moleſtia: cũ moleſtia aut ãpatis cã ſit calidi aut caloris febris pũctura: cũ aũt refrigerãtibꝰ vtimur vt febris minoꝛ fiat hydropiſim augemꝰ. iõq; infirmus circa hoc ſepe depit. Hydropico ſi tuſſis accidat grauis ſignũ eſt peſſimũ. Hocq; ſi tuſſis dñantis in pulmonem hũiditatis cã fiat q; ſi ab alia cã minꝰ malũ. Si hydropico colerica accidat ſolutio malũ eſt. Cũ etem̃ hydropiſis ex materia ſit frida cũ a coꝛpe materia euacuaꝝ calida moꝛbi augeri ꝛ roborari materiã: ideoq; eger deperit. Si ſub hypocũ drijs apoſtema fiat calidũ pariterq; ſubuerſiones ſeꝑ moueanꝝ ꝛ frequẽter iſaniã ſigt futurã ꝛ piculũ. Hoc enim ãpa ꝛ paſſionem in oꝛe ſignificat eſſe ſtõaci ꝛ diaphragmate: vñ ꝛ mentis ꝑfert alienationẽ ex hoꝛũ duũ mẽbroꝝ cũ cerebꝛo cõparticipatiõe. Si in epate aut ſtõ aut ſplene ãpa fuerit calidũ malũ eſt: ſi magnũ iteritũ poꝛtẽdit. Hec em̃ mẽbra excellẽtia ſunt ꝛ maxime vtilitatis per que mẽbra ſãt ꝛ coꝛpis ꝓſtitutio. His itaq; ſi in cõmodũ accidat malũ eſt: ꝛ ſi magnũ actiões eoꝝ deficiũt ꝛ patiẽs pit. Et ſi ab epatis ãpate ſingultatio fiat malũ ẽ ſignũ. Ãpa nãq; hmõi epatis magnũ eſt calidũ ꝛ vſq; ſtõm moleſtia fertur. Jõq; in eo colere generaꝝ multe q̄ ipm pungunt ꝛ ſingultatio oꝛitur. Si q; ſub hy-

pocūdrijs est apa in lacertis fuerit vētris picu lū nō minaī nisi magnū sit: tuncqz pp magnitudinē ꝛ nāe debilitationē a resistēdo. Et oia q̄ sub hypocūdrijs sunt apata in principijs habēt periculū. Et si .xx. trāseāt dies ꝛ febris durat: ac apa nō dissoluīt sanie facit. hoz apatū sanē habētiū cui rotūdū nō est caput ad exteriora declinās: iz caput eius latū est ꝛ magnū periculū portēdit. Cuius etenī caput acutum est materiā sigt subtilez tenuitatēqz ꝛ calorē. vnde cito maturaī ꝛ sanies fit. Et eius inclinatio versus cutē. nobis sigt mēbri salutē ab eo. Qō aūt magnū ꝛ capitis lati multitudinem signficat materie ꝛ grossitiem: naturāqz debilitari ab ipsius maturatione pp grossitiē eius: ꝛ ab eius expulsione ad exteriora ꝓpter multitudinē. ¶Si eruperit apostema ad interiora anime fit cōturbatio ꝛ virtutis casus ac periculū fit magnū. Et si eius ad exteriora ꝛ interiora fiat eruptio mortē significat. Eruptio nāqz ad exteriora ꝛ interiora morbi significat magnitudinē. Omnia apostemata si magna sint ꝛ molesta. duraqz periculū significāt ꝛ mortez ꝓpter morbi magnitudinē ꝛ virtutē quoniāqz naturā deuincit. Si hoī in epate sit hydropis ꝛ rumpit aqua ad operimentū quod vocatur siphaces eius interiora aqua replentur ꝛ moritur: hydropis eteniz que in epate est tumor est qui operimento ipsum inuoluenti fit aqua repleto. Si ergo tumor hic eruperit: aq̄ ad siphacem vel thyrbuz defluit replenturqz loca hec rubiginosa aqua que operimētū comedit exuritqz ꝛ infirmꝰ parit. Qui hydropicoꝝ incidit aut coquitur: fluitqz ab eo sanies ꝛ aque multū quid semel interit. Omnis eni semel facta multa euacuatio: virtutē dissoluit ꝛ debilitat intantū vt restitui nō possit. Egreditur nāqz cuz aq̄ ꝯtitas spūs multa. Cui sub hypocū drijs apa est in stō aut alijs inferioribus mēbris si erūpat ꝛ sanies ab eo silis exeat feci vini aut amurce exitiosuz est signū. Nā nāqz nihil agit in materia: nec maturat eam vt sanies fiat alba. Jctericiū epar si durū sit maluz est signū: durū eteī apa significat: apa aūt epatis ꝺ durū in hydropisim sepiꝰ defert. Si q̄ sub hypocundria sunt ventris supplano tenuia sint ꝛ macida: in solutionē patientibus croni cam malū est: humiditatis nāqz instrumentorū cibi significat cōsumptiōez ꝛ desiccationem cū hmōi res est. Si ex colica q̄vocatur ileos vomitꝰ fiat ꝛ singultatio malū est: q̄ si spasmus comitet interitus portēdit: hac eī in spē colice intestia opilātur subtilia nec pōt emittere nā egestionē ad iferiora: ꝛre ad supiora pellit ꝛ stōm ac cū vomitu exit. Quare stō fit molestia incōmodūqz hoc vsqz ad cerebrū deferꝝ ꝛ trāsit ad spasmꝰ accidit ꝛ mētis alienatio. Hec aūt duo accētia exitialia sunt. ¶Cui strāguria in colica ileos dicta fit i septē mortē die bꝰ nisi forte supuenerit febris ꝛ via ꝺfluat multa. hoc i uēi capło. vj. aphorismoꝝ hypocratis sermonē quē Galienꝰ hypocratis negat eo q̄ eāz itelligere nequerit. Si hoi cuiqz lūboꝝ sit dolor cū febre ascēderitqz dolor ad diaphragma ꝛ ab i feriorib⁹ q̄escat locz mortale ē signū maximeqz si q̄buis modicū malū appeat signū. Tūc etenī mortē ꝓculdubio portēdit his eteī in locis dolor cū febre ex apate fit calo apa hoc cū ad diaphragma ascēderit alienatio fit mētis ꝓp diaphragmatis ꝛ cerebri cōparticipationē ꝛ hoc mortale. Et sivel modicū fiat simul signū malū mors ꝓculdubio fiet. Et si laudabile accidat signū fitꝰ ad morbū ꝓfortaī maturā dū ꝛ in saniē ꝛtit. Cū in vesica duꝝ fuerit apa ꝛ q̄ nō dimittit febris comitaī mortale ē. apa nāqz duꝝ si vesice accidat intestinū cōprimit ꝛ egō nō exit. Et si febris sit cōtinua ac dolor mortale est: nisi forte eger vrinā mingat digestā in qua sanies sit ideoqz libereī. Et si hoz nihil ē ac febris nō deficit mors ꝓxima ē: aut ꝓma aut certe hebdomada scōa aut añ. Si ꝑgnāti vnascit heritipila mulieri in mrice mortis est signū. Si in epate stō renibꝰ aut vesica vulnus fiat magnū mortē portēdit cū autem parū est sanari patiēs poterit. ¶Vidi vulnꝰ in grossis itestinis ꝛ egrediebaī ab eo egō ꝛ q̄ patiebaī liberaī est. Et vidi vulnꝰ qō in capite factū ad operimentū penetrabat tenne curauiqz patiētē ꝛ sanaī est. Galienꝰ aūt refert se in epatis ptibus plagā vidisse ꝛ extremitas q̄dā epatis abscissa est ac patiēs sanaī ē. Cū aūt vulnus aut in conicū aut gibbosum cadit epatis latus patiēs nō viuit. Et vesice ad concauū si vulnus penetret icurabile est cū subā eius nernosa est ꝛ vix cōsolidaī. Et renes cuz carnei sunt si vulnꝰ illis incidat nō magnum quo eoꝝ nō cessat actio cōsolidaī. ¶Si in cōtinua fiat febre rigor: sepiꝰ ꝛ virtꝰ debilis ē mortē significat. Rigor nāqz si multꝰ fuerit ꝛ sepe in debili corpe cōcutit illud ꝛ frāgit ac laniat ac debilitas eius augetur ꝛ virtꝰ oīno cadit. ¶Si in febre stō incēdiū accidat ꝛ tremor signū est malū. Palpitatio nāqz ozi accit stōi ꝓ colerarum multitudinem ꝛ vim. Si in membrorum aliquo apostema sit aut dolor: ꝛ post hoc angustiatio exestuet ꝛ sitis mortem significat. Calor nanqz ad interiora ꝙuertit corporis ꝛ cordis partes stomaciqz ꝛ vtrūqz incendit. Cui in acuta accidit quidem febre per qō habet fieri crisis: dico aut ēenacuationū aliqua ꝛ nihil ꝓdest si tertio apparuerit malum die signū ꝓculdubio pibit. Et si q̄rtus tertio silis est dies: eius iterꝰ sexto occurrit die aut septimo. In cauſon si tetanus fiat aut spasmꝰ signū est malū. Hac eteī in habitudine spasmus sit ex enacuatiōe hūiditatis ꝛ ōsiccatioa

ne eius vndeꝛ malꝰ. ¶Si in aliꝙ fiat euacuationū singultatio multa vt sanguis vomitꝰ: solutionis ⁊ aliarū: signū est maluz: singultatio nāꝯ spasmi spēs est q̄ ex repletiōe fit aut euacuatione: ⁊ q̄ ex euacuatōe fit spasmꝰ exitialis est ⁊ difficilis est ad curādū. ¶Cui tetanus accidit in q̄tuoꝛ mouit diebꝰ quos si trāserit sanat. Tetanus nāꝯ iter acutissimos numerat morbos: eiusꝯ crisis in q̄rto fit die: cū virtꝰ laboꝛē nō ferat distēsi mēbꝛi tpe longioꝛi. Si ex sanguinis fluxu alienatio fiat mētis ⁊ spasmꝰ illaudabile est. Sāguis nāꝯ si nimius in euacuatiōe fuerit siccitas fit ⁊ ab hac spasmus: ⁊ si passio ad cerebꝝ pferat: mēs alienat ⁊ patiētis moꝛs timet. ¶Si in coꝛpoꝛe emissiōes fiāt magne ⁊ aꝑa ab eis nō oꝛitur malū ē: qm̄ aꝑa in coꝛpoꝛis est interioꝛibus. Si infantibus vlcera fiant pessima ⁊ neꝯ interitus est signuz. Infantes nāꝯ non ferunt molestiā nec medelā tollerāt. Si in febꝛe palpebꝛa fiat turgida superioꝛ reditū sigt morbi. hoc em̄ ex caloꝛis fit debilitate naturalis: ⁊ cuz mēbꝛa que moꝛti primāt intumescunt vt moꝛtuoꝛ cadauer. Cui in lūbis antecedēs est molestia: ⁊ in latere pustule oꝛiūtur putride: signū est malū eo q̄ mā a mēbꝛis trāseat inferioꝛibus ab nobilioꝛa. Si moꝛbꝰ infirmi nō q̄enit nature etati ⁊ tēpoꝛi anni p̄senti malū est: ⁊ q̄ patitur periclitat. Morbi nāꝯ cōplexio hoꝛ resistit oim cōplexioni: ⁊ illam renincit ac illis sua dñatur virtute ⁊ viribus. Ideoꝯ piculū sigt: cū natura morbo neꝙt obstare. Hec de malis dicenda videbātur signis: que periculū significāt ⁊ interitum poꝛtendunt.

¶Capitulum .xj. de signis a morbo liberationem poꝛtendentibus.

Quoniā omnia signa ostēdim⁹ mala q̄ periculū significabāt queꝯ interitū poꝛtēdebāt iā nunc salutem poꝛtendētia exponamus signa: q̄bus in morbis apparētibus infirmus a moꝛte fit securioꝛ. Hec etiā signa quēadmodū diximus alia ex coꝛpoꝛis sumunt habitudine ⁊ figura ⁊ virtute: alia ex actionū bonitate. Alia ex his q̄ coꝛpoꝛe emittunt alia ex morbi natura. ¶Et q̄ ex coꝛpoꝛis sumūtur habitudie hec sunt. Cū infirmātis facīē sani faciei hoī videris simīlē: maxieꝯ sue q̄ fuit in sanitate signuz est salutis a morbo illo. Sepe em̄ faciei ifirmi figura nālis sicca est attenuata: ⁊ nasus acutꝰ coloꝛ plūbeus aut alicuiꝰ coloꝛis mali: si eius modi fuerit in morbo nec mutaꝫ hitudinē si ⁊ significat timēdā sed salutē. Et si caloꝛ in egroꝛātis coꝛpe eq̄lis est oino minime diuersus salutē sigt cū viscera ab aꝑate oi sana demōstret. Si septio fiet die icteritia aut post illū i diebꝰ creticis: a morbo sigt salutē. Significat nāꝯ naturā ꝓfortatā ad expellendas supfluitates colericas in coꝛpis exteꝛioꝛa. Et si q̄ sub hypocūdꝛijs sūt oi vacua sint grossitie: ⁊ piguia salutē significāt a morbo: hoc nāꝯ signū sanitatē appꝛobat cibi oꝛganoꝛ ⁊ virtutem.

De signis salutē poꝛtēdētibꝰ sūptꝙ exactionibus aialibus. Que aūt salus ab actionum sigtur bonitate: alia exactiōibus sumit aialibus. alia ex vitalibus. alia vero ex nālibus. Et q̄ ex aialibus vt mētis sanitas: cōsideratiōnū bonitas: sensuū claritas: facilitas moꝛ infirmi ⁊ reuolutiōis: q̄ꝯ vt decet iacet maxime ꝑ sua cōsuetudie. Oia hec signa sunt salutis a moꝛbo: ⁊ ifirmuz securū redd̄ūt. Sigñt nāꝯ cerebꝝ salutē acroburꝫ ⁊ eoꝝ q̄ ab ipso pdeūt: monētis volūtarie ꝓtutis. bonitatē: natureꝯ valitudinē ad consueta querēda. Sed ⁊ si patiēs nocte dormiat die exciteꝫ experrecto a sōno i seipo melioꝛ habitudo appeat ꝓtusꝯ ⁊ hoc signū ē bonuz. Si sit eteni patiēti mētis alienatio ⁊ experrectus ad se sentit animū redūsse laudabile ē signuz. Sōni nāꝯ tpe māz morbi superauit nā ⁊ sua digessit ꝓtute. Et sciēdū nō in oi tpe mētis bonitatē bonū eē signū. diariā eteꝛn q̄ patiūtur ⁊ ptisici: pereūt ac mētes eoꝝ sane pstāt. Sz in morbis hoc intuendū acutis ⁊ q̄ capitis sunt. ¶Mētis aūt coꝛruptio oi est malū in moꝛbo signū cū sigt cerebꝝ incōmodū pati. Si phreneticis sternutatio accidat laudabile ē signū. Cerebꝝ nāꝯ ad expellēdā ꝓfortatū ē mām ⁊ nocētē supfluitatē. Jō ergo gal⁹ in passionū ⁊ accidētiū libꝛo ait. Sternutatio si ex coꝛiza nō sit: est eoꝝ q̄ magis repleto ꝑsunt cerebꝛo ava poꝛb⁹ nisi q̄ oibus in pectoꝛis moꝛbꝰ illaudabilis est. Cōcutit em̄ pectus ⁊ mās ab ipm cōtrahit. Cui doloꝛ capitis ē ex aꝑate sanguineo aut humiditatū indigestarū q̄ in cerebꝛo congregate sunt: si ab eius naso aut naribus sanguis fluxerit aut sanies aut aqua: doloꝛ ille sedatur ⁊ passio finitur.

De signis salutē significātibꝰ sūptis ex actionibꝰ vitalibus. Ex actionibus q̄z vitalibꝰ signa ducunt: qm̄ ābelitus si bñ cōpositus ⁊ optimꝰ nō frequēs nec rarꝰ aut intercisus ꝑpulsus fortis ac oꝛdiatꝰ: fortius ē signū securitatis salutz ⁊ liberatōis quē admodū ecōtra pulsus malitia signum est in omni moꝛbo malum: significat eteꝛn vitalis debilitatem virtutis.

De signis sumptis ex actiōibus nālibꝰ salutē poꝛtēdentibꝰ. Ex nāli sūpta signa ꝓtute sūt hec. Si appetitꝰ ciboꝝ ifirmi ⁊ cupiditas fortis ē: digō bōa: salutis a moꝛbo signū est bonum. Sigt nāꝯ cibi instrumētoꝝ salutem ⁊ nature regentis coꝛpus q̄ꝯ cupida est eoꝝ que moꝛbus dissolu it restituere.

De signis salutē significātib⁹ sumptis ab exeuntib⁹ ai corpore. Et ab his q̄ corpus emittit significanti a salutē sumūtur signa. ¶Cū egestio in tenuitate ⁊ grossitie tēperata dissoluta q̄ aurei sit coloris nō multū citrina: signū salutis ē infirmi cū digerētis bōitatē significet ⁊ frutis ⁊ stōi ⁊ frutē acitestinoꝝ. ¶Et si lōgi egressi fuerit lūbrici cū egōne: aliq̄ creticoꝝ die: signū ē laudabile. qm̄ nā ad materiā cōfortata est expellēdā malā: expullitq̄ lūbricos hos parit cuz alijs sua ⁊tute. ¶Sic ⁊ si pyrinā supfluitatē expulerit nā die quouis cretico: ⁊ post hoc patiēs leuitatē senserit ⁊ quietē: signū salutis egroti ⁊ morbi finis. ¶Cui ex acuta surditas fit subita febre superueniēte colerica solutiōe: surditas recedit. hec em̄ surditas ex coleraꝝ ascensu i caput fit: q̄ cū ad iferiora descēderint ⁊ surditas cessat. Sic ⁊ si hmōi sanguinea sit inferior solo ⁊ surditas aduēit: solutio hec amputat. Et in hoc iudiciū supiori ⁊rū ē. ¶Si melācolica patienti sanguis fiat fluxus a venis ⁊ eaꝝ ore q̄ in ano sunt. signū est bonū: cū nigra mā ⁊ melancolica q̄ in capite erat ad vētris descendit partes. Sic ⁊ si splenis arctatio doloriꝫ cōtigerit sanabit. ¶Si cui hydropis ē solo flegmatica ⁊ humiditatis aquose morbus eiꝰ dissoluitur. Et si cuipiam antiqua est solutio vētris ⁊ vomitꝰ fiat: solo incidit. Mā nāq̄ q̄ p solutionē emittebat ad superiora cōuertit ⁊ per vomitū pellitur. ¶Si hoi obtalmia sit ⁊ solutio vētris illi fiat, signū laudabile. cū q̄ morbū faciebat inferius demittit mā. ¶Urina ꝑo colozis si fuerit ꝑpetētis nō pleni crocei q̄lis est citri color: ⁊ in ea nubecula alba ⁊ ad iferiora tendēs vasis salutē a morbo sigt. ¶Excellētiꝰ aūt hypostasis est alba ⁊ in vasis fundo inferius sita. Oia etem̄ hec sign̄t naturam morbi decoxisse materiā ⁊ mēbris fecisse radicalibꝰ simile ¶Sciendū vrine malitiā oi in morbo malā eē: nec tñ bonitas eius ⁊ q̄lis decet esse cōpositio signū est salutis: nisi in febribꝰ ⁊ viscerū aꝑtibꝰ ac epatis passiōibꝰ. Porro in cerebri passionibus ⁊ cordis nō. Materiarū nocentiū descēsus ad corporis inferiora ⁊ maturitatis in vrina apparētia signa inter maiora ⁊ meliora sunt: q̄ a morbo salutez ꝓtendunt. ¶Si pleuretic⁹ ⁊ pipleumōicꝰ i morbi principijs sputū emittūt albū tenue ⁊ subtile posthꝰ paulati igrossat ⁊ facilis ē eiꝰ emissio sine ax̄ie tate ⁊ ⁊tuose expellit: illō nec malꝰ eius color fuerit: vt niger aut viridis vel croceꝰ nimium nec odor ineſt abominabilis: signū est morbū ematuratū ⁊ salutis ab eo brevitatisq̄ eiꝰ. Et si emissio erupit in pleureticis aut pipneumonicis sanieſq̄ cū robore emittit: ipsaq̄ alba ē ⁊ mūda ⁊ ab ea sedata est febris die: patiēsq̄ cibū appetit: signū est bonū salutē ⁊ liberatiōez portēdēs infirmi. Hec etem̄ signa nāe sign̄t robur q̄q morbū vicit. ¶Sudor si febricitāti cōtinua febre cretico appareat die ⁊ calouis fuerit tēperati velox ⁊ equalis in oi corpe ⁊ tpis eius lōgitudo tēperata color albus: odor nō abominabilis: a morbo salutē sigt ⁊ finez eiꝰ. ¶Narium sanguis fluxus cū in aliquo ē creticoꝝ die in sanguineis febribꝰ q̄ ex aꝑate accidūt qđ in cerebro est: aut viscerū aliquorum aꝑate: morbi significat salutē ⁊ infirmi ⁊tutē.

De signis que ex passionibꝰ ⁊ morbus sumūtur. Sciendum qm̄ morbꝰ q̄ post aliū ē si fuerit primo leuior ⁊ in loco minus nobili salubris ē. Cui cephalea ē aut dolor in capite molestus si ab auribꝰ eiꝰ aut naribꝰ sanies fluxerit aut aqua curat. Hec em̄ significat dolorē aꝑatis cā fuisse ⁊ vt sanies ⁊ aq̄ egressa sunt dolor sedat. Si phreneticis ⁊ melācolicis emoroides accidāt laudabile est: materia eteni a superioribꝰ ad inferiora descendit. In q̄naticis si in pectore rubor appareat ⁊ apostema nec occultatur ⁊ nihil horū ad interiora redit salutis ē signū cuz naturā aꝑatis materiā foras expulit. Sic ⁊ si in gurgulione ⁊ lingua apostema appareat salutem significat a iugulatione. Sic ⁊ si semel apostema ⁊ rubor occultētur: dehinc reuertūtur ⁊ apparēt: significāt vt dictū ē salutem. Si diuturnioꝝ ē hīti tussez apostema in testibus oritur: tussis finitur eo q̄ inter pectoris ⁊ genitaliū mēbra fit cōparticipatio. Trāsit etem̄ p quā tussis fiebat. mā ad testiculos. ¶Si i magni pipneumonia piculi emissiōes i pedibꝰ appareāt ⁊ qđ p sputū mūdat maturū ē ⁊ facile emittit: ⁊ in vrina hypostasis apparuerit lenis ⁊ in fundo: oportunū, ⁊ approbās salutē est signū. Mā etem̄ vires ad materiā assūpsit pellēdā ⁊ a mēbris remouit nobilibꝰ ad ea q̄ nobilia: nō sunt: ⁊ cū emissio sedabit ⁊ finiet breui tpe. Et si cui pipneumōia ē cronica. emissiōes in auriū apparuerit radicibꝰ ⁊ pectoris ptibꝰ ab exterioribꝰ aut sub hypocūdriis salutē sigt ⁊ liberationē q̄q emissiōes hec fistule fiēt: passio nāq̄ pipleumonie alie plixioris fiunt tpis pp humoris grossitiem ⁊ viscositatē. Et si huiusmodi fuerint materie: nec maturare possit eas natura ⁊ in melꝰ reformare cū salutis apparuerint signa: superfluitates has pellit ⁊ ad hec mittit loca. Et quoniā materia hec mala est ⁊ emissionuz tempus prolixius fit q̄ ab ea fiunt intātum vt fistule fiant. ¶Si cui febris est ꝓtinua creticoꝝ aliquo rigor accidat die: signū est febris finis. Cōtinua nāq̄ febris ex humores est putrido inter vasa ⁊ venas statuto rigoriq̄ fit cum humor a vasis emittitur ⁊ venis: ⁊ ad membra defluit sentientia. ¶Si tertia naribꝰ vlcera in labijs fiant ⁊ naribus febris finis significatur. ¶Nocturna febris sa-

lubris est. ¶Alopitiã habẽti si passio q̃ varices vocãt fiat capitis redeũt capilli: qm̃ a cerebro ad pedes mã trãsferẽt. Si varices podagra laborãtib⁹ fiãt, ⁊ artetica ac frenetic̃ mordi eoꝝ abide finiũt. Si lẽteria molestato diuturna ructat⁹ fiat acid⁹ signũ ẽ laudabile lẽteria eteñ quẽadmõꝝ dixim⁹ alias eoꝝ ẽ emussio q̃ comedunt eodẽ tpe sine aliqua imutatiõe. Si itaq; ructat⁹ fiat acid⁹ sig̃t cibũ in stõ imoratũ ⁊ ad acerbitatẽ trãsijt. Cui spasm⁹ expleptõe est si febris supueniat spasmo sanat. Hic nãq; spasm⁹ ex hũore fit grosso quẽ supueniẽs febris subtiliat ⁊ dissoluit. ¶Si spasmus habẽti q̃rtana fiat sanat spasmo qr calor ⁊ pudredo in mã opant spasmi ipsamq; exurãt et ꝙsumãt. Sic q̃z q̃rtana epilepticũ sanat ⁊ epilepsiã aduenire arcet ⁊ ẽ cã quã in spasmo diximus. ¶Si hoi sit singultatio ⁊ sternutatio supueniat singultatio terminat. Cui dolor est in epate grauis ex mala ꝙpone frida si febr̃ supuenerit dolor soluit. ¶Sic si stõi aut intestinis aut spleni ex vẽtositate aut mala fiat cõplexiõe frida dolor: dehinc febris accidat dolor ille p eã soluit. Si in virge meatu pustule exierint ⁊ expuerint dolor finit. Acumẽ eteñ vine cũ supuic⁹ trãseat cicatrizat illud ⁊ desiccat. Si ab egritudine surgenti aut corp⁹ hũti nõ mundũ pustule accidãt aut pturigo vl̃ petigo nãm sig̃t ꝙfortata ad malã expellẽdam superfluitatẽ a mẽbris nobilioꝝib⁹ ad subiectiora cutẽ. s. iõq; salutẽ sig̃t corpis ⁊ sanitatẽ. Et sciẽdũ pueros sepi⁹ a difficilib⁹ liberari morbis eo ꝙ corpa eoꝝ crescãt citi⁹ cum a morbo surrexerint. ¶Senes aũt ⁊ cui⁹ virt⁹ debilis ẽ pax a forti liberãt morbo. Et si firmũ videri nihil eoꝝ q̃ opz facietẽ ⁊ morbũ einsdẽ hitudinis: morbus eius salubris est ⁊ cito sanãdus.

¶Capi. xij. qd oporteat scire volẽtẽ annũciare infirmãtis salutẽ vel mortem.

Hac de signis laudabilib⁹ salutẽ portẽdẽtib⁹ ⁊ morboꝝ fines: illaudabilib⁹ q̃z ⁊ iteritũ portẽdẽtib⁹ dicta sunt volẽti portẽdere morituro mortẽ: ⁊ saluãdi a morbo salutẽ ⁊ morbi finẽ tã in acutis q̃z in plixis morbis ⁊ aliꝝ sufficiũt. Opz aũt volentẽ hec adipisci vt ꝙtinue sit speculatiõis ⁊ discretionẽ accuat cogitationẽ, plõget collationeq; inter bona vtãt ⁊ mala signa: videatq; q̃ plurima sunt numero ⁊ ad significãdũ fortiora: ⁊ q̃ pauciora sũt nũero ⁊ ad signdũ debiliora: quẽadmodũ per duplicationẽ ostẽdim⁹ dicẽtes. qm̃ hoc mortẽ significat ⁊ ꝙ pculdubio mortẽ portẽdit: aut cũ mortẽ significat, p primã. In q̃busdã vt dixim⁹ malum absoluta oratiõnẽ ⁊ multũ malũ. Sic ⁊ in salutis signis hoc signũ laudabile est valde: aut hoc fortis ad salutẽ significatiõis. Examinet igitur signa hec virtutis eorũ notitia: dehinc de morbo per plura, ⁊ superantia iudicet signa ac fortiora. ¶Et sciendum quoniam que ad interitum fortiora sunt signa: non adunantur cum his que ad salutis significationem sunt valida: cum horum quodq; in extremo sit contrariorum. Contraria vno eodemq; in loco non congregantur. Signorũ quoq; non immutatur significatio in omnibus regionibus etatibus ⁊ tẽporibus. Que igit laudabilia sunt bonum significant: ⁊ que illaudabilia malũ. Jõ ergo si infirmum videris alleuiatum ⁊ quietũ eẽ cũ malis signis nullis apparẽtib⁹ bõis vt pulsus virtute ⁊ anhelitus. vine bona digestione. ⁊ aliꝝ huiusmodi: nõ expedit te alicui eorum spem accõmodare: nec leteris i eo sed patiẽtis portendas interitũ. ¶Sic ⁊ si infirmũ videris in quo signa apparuerint bona: vt pulsus robur: anhelitus bonitas: vine digestio: aliaq; huiusmodi: ⁊ accidentia videris illi accidisse difficilia vt molestationẽ. mẽtis alienationẽ phãtasias. visus obscuritatez precordiorum dolorez non oportebit his turbari. horum nanq; accidentium recessus velox erit per infirmi a morbo suo salutẽ. Jdeo itaq; hypocras in aphorismorũ ait libro. Nõ credendũ alleuiationi que infirmo preter rationẽ fit nec res verende difficiles que pter rationẽ accidunt. plurima eteñ huiusmodi sic facta non durant nec plixa sunt. Ait aũt hoc qm̃ signa bona semper bonũ portendunt: mala semper malũ significãt: nec omnino hec cessat regula. Sz tamẽ cũ his que dicta sunt nõ est hoiem inuenire qui nõ sallat: magni nãq; medicorũ peritissimi nõnũq; peccauerũt maxime in acutis peccatur morbis ꝓpter transitus eorũ accelerationẽ ab habitudine vna in alias. In plixis ẽo morbis ⁊ cronicis vix incidit peccatũ in morboꝝ iudicio. Jdcirco igitur ait hypocras qm̃ in acutis iudiciũ morbis vite ⁊ mortis pfectiõis non est in vltimo nec ad mortẽ nec ad sanitatẽ. hoc aũt pp mãe subtilitatẽ ⁊ mot⁹ accelerãtiã ac trãsit⁹ ab habitudine in habitudinẽ. Sed cũ medic⁹ pitus est et in liboꝝ ꝙsideratiõe diuturn⁹ exercitijq; circa infirmãtis lõgioris ⁊ plixi tpis ⁊ ei⁹ speculatio sana est: vix peccabit in iudicandis nisi p raro. Jdeoq; ergo medicũ opz infirmoꝝ visitationes frequẽtare ⁊ que diligenter intuit⁹ fuit custodire: discretionẽ ⁊ iudiciũ acuere et collationes optime comparare ⁊ eorum que nostro diximus in libro hoc frequentare ordinationem. Queisi fecerit multa erunt recte dicta factaq; ⁊ pauca peccata. ¶Et sciendus in morbi ꝓncipijs ꝓmo die posse te ⁊ saluãdi salutẽ ⁊ morituri mortẽ iudicare: sed hoc in morbis quoꝝ nãq; morboꝝ signa i ꝓncipijs patẽt.

Quoꝝ aũt finis in quarto decimo est: aut vigesima ꝛ que sequunt salutẽ non poteris aut iterũ in ꝑmis agnoscere: sed ituenda oi ꝗrto die tibi erũt signa morbiqꝫ ꝙsiderabis imutationẽ ꝛ motũ ad quã imutabit habitudinez. hoꝝ nãqꝫ morboꝝ stat⁹ remotior ẽ: ꝛ motus tard⁹ ꝓp eoꝝ mãei grossitiẽ nec ipsoꝝ appent signa die⁹ ꝑmis differũtur qꝫ iuxta morbi lõgitudinis ḟtitatẽtiõ circa vnãquãqꝫ ſpẽz eoꝝ necesse est habitudinẽ singulis inestigare diebus. Hec sunt que de portẽdẽtib⁹ volebamus ostẽdere signis ꝛ est ꝑme partis nostri libri vltimum finis. Et deo cũ laude gratia.

¶ Finit sermo decimus ꝑme ptis libri cõpleti artis medicine qui dr regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moy si: filij sezar. In cui⁹ fine ꝛ ꝑma huiꝰ libri terminat ps. Trãslatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinũ: die .7ª. octobris feria tertia. Anno a passione dñi millesimo cẽtesimo viceſimo septimo alduini manu.

¶ Inuenim⁹ aũt in latino capꝫ qõdã qõ arabica nõ hꝫ veritas: post capm octauũ sermonis decimi q̃ itueri velle fatigat abveteri reqrat trãslatiõe: qm̃ nos eoꝝ tm̃ que in arabica erãt veritate trãslatores sumus. Jd aũt capitulũ ponit ar̃cõstãtino i pãtegni: decimo theorice capitulo nono ꝛ est tale.

Post ordinationẽ

q̃dẽ totiꝰ huiꝰ libri: cũ viderim hoc supradictũ capꝫ octauũ. ſ. nõ plenũ neqꝫ planũ eẽ itroducẽdis placuit istõ subseq̃ns itromitti vt planior itellectus dareꝫ docẽdis vt cũ illõ supius ꝗliter antiqui ꝛ quã: acute senserint exposuerit: istõ ꝓsequatur qũo. ſ. ꝛ quãplane sentiãt moderni. Dies cretica duob⁹ ẽ modis: aut em̃ laudabilis ꝛ sigtiua est salutis. aut pessima ꝛ nõ vẽit crisis in ipa ꝛ si crisis veniat malũ sigt. Dies laudabilis est. ij. iij. v. vij. ix. xj. xiij. xx. xxj. Jl laudabilis. ij. vj. vij. x. xij. xvj. xvij. hoꝝ dierũ crisis mala est: qꝛ motꝰ iter nãm ꝛ morbuz est his diebꝰ nõ ex nã ſz exꝫtute morbi nãz cogẽtis ꝛ si bonã habeat sigtionem morbi sigt reuersionẽ. si malã habeat motẽ appropingre demõstrat. xiij. aũt ꝛ. xv. sunt iter bonũ ꝛ malũ mediocres: qõ post in loco suo dicturi sumus. Dies bona q̃dã crisis ẽ ꝓpria q̃dã vero eiꝰ nũcia. Que vere crisis sũt. vij. xiij. xx. ꝛ. xxj. Nuncij eiꝰ. iij. xj. post has. v. ix. xvij. post has ij. ꝛ. xvij. Aliqñ tm̃ in die creticavenit nũcia ꝛ dies cretica in nũcia hoꝝ cã grossitudo ẽ ꝛ durities mãe⁹ leuitas subtilitasqꝫ. Si em̃ mã sit ſnis tardaꝫ morbꝰ ꝛ dies cretica ꝑterit vẽtqꝫ in die nũcia q̃ eã sequit. Si ꝛo mã sit subtilis eiꝰ crisis ꝓuenit die cretica: venitqꝫ in die nuncia ipaz ꝓcedẽte. Dies illaudabilis peior ẽ. ij. ꝛ post. vj. huic vicinat. viij. Cã vñ. ij. ceteris sit peior ẽ qꝛ mã ẽ cruda ꝛ nõ cocta ꝛ nõdũ eã incepit digerere nã neqꝫ subtiliare eã põt ante die. iij. Cũ aũt accñtia videris ꝛ sigtiones añ mãe decoctionẽ itelliges nãe disturbationẽ ꝛ hũoꝝ in ipaz coactionẽ añ mãe decoctionem cũ sua acuitate ꝛ pessima ꝗlitateꝝ nõ laudat ꝯpocras in febrib⁹ sanguinẽ die. ij. effluere de naribꝰ dicit em̃ꝙ malũ sigt. vj. dies ꝑfectionẽ nãe ꝛ morbi sigt fortitudinẽ qꝛ sexta septie est vicina. Cũ aũt natura virtutẽ nõ habeat vt ad. vij. id est cretica perueniat sui defectione morbi in ipsam significat dominationẽ. ¶ Cã diuersitatis imeracriseos duobus est modis aut em̃ ex diuersitate numeri in se: aut ex cursu lune. Item ex luminis acceptiõe a sole. Ex numeri nature diuersitate tribus modis. ꝓximus qꝛ cã numerãdi est numerus vnũ ꝯo elementalis causa est numeri. Numerus em̃ nihil est aliud q̃ collectio vnitatis: vnde vnum ꝓpriũ est magis iparitatis q̃ paritatis qꝛ pa lã inenimus iparitatẽ in ipso. Par, vero i duo diuidit equales vnitates. Duo due sunt eq̃les vnitates. Jmpar vnitate supat illia in vnitate. ergo imparitatẽ inuenies que sibi est ꝓpria: vnde si vnũ multiplicemus in se fit ipsuz verbi gratia vnũ multiplicatũ semel in vnũ. i. vna vice cõputatum nõ exit se. Sed in sui natura integrum extitit. ergo palam est qꝛ vnũ lineare ꝛ vnũ supficiale ꝛ vnũ corꝑorale ꝛ vnũ per se non diuersatur neqꝫ mutatur. Si aũt multiplicatur semper in se ꝛ nunq̃ se exit. Jmpossibile est ergo vt augmẽtetur sicut par numerus: imparitas ergo paritate prior. ¶ Secundus modus est qꝛ vnitas cõpositiõis ẽ cã imparũ ꝛ parũ. Jmpar item est cã diuisiõis parũ ꝛ imparũ: qꝛ ipar diuisus in duas partes in parẽ. ſ. ꝛ imparẽ diuiditur: ꝛ par nõ sic facit. Quia si diuidatur in duo similia diuidi tur siue sint paria siue imparia ergo par numerus parũ ꝛ iparũ insimul diuidẽdoꝝ nõ esse causa ꝓbaꝫ: vnde palã est ꝙ abvnitate par remouetur. ¶ Tertius modꝰ qꝛ numerus aut in parẽ aut in iparẽ diuiditur. Si aũt vnũ seorsum ponam⁹ ꝛ vnũquẽqꝫ iparẽ numerum naturalẽ seorsum ꝛ post partẽ parti sedz ordinamentũ nature iungamus numerus ex his adiunctus inuenietur circulatus ꝛ quadrangulus lõgitudine ꝛ latitudine equalis. verbi gratia. Si vnũ ponam⁹ qui cã ꝛ ꝓncipium est iparitatis ꝛ iparẽ sibi vicinũ iũgam⁹. i. tres; fit q̃tuoꝝ. Quatuoꝝ aũt est quadrãgulus duo em̃ in duo multiplicantur. lõgitudo ergo eiꝰ duo ꝛ latitudo eius similiter duo. Jteꝫ si q̃tuoꝝ his iũgamus impar illud quod vicinatur naturaliter tribus id est quinqꝫ fit. ix. ꝛ his numerus similiter circulatur, longitudo enim eius tres

ꝫ latitudo eius tres: qtitē imparibus iunctis ratio vsq; in infinitū procedit. ergo palā est ꝙ impar est cā ois numeri circulati. Qđ par pari cōpositū nō facit. Si em vnū qđ est cā numeri tollamus ꝫ sibi par ꝑmū naturale iūgam⁹. i. duo. iij. tm inde reddunt q̄ neq; est circulatus neq; quadrāgulatus sed potius est triāgulatus. Si aūt. iij. scōo pari ideſt. iiij. iūgam⁹ fiūt. vij. Qui numerus nō circulatur. cū lōgitudinē latitudo superet. Et sīliter vno ꝑtermisso si paria iungam⁹. scut. ij. ꝫ. iiij. fiūt. vj. Qui ab hac re fit alienus qr lōgitutudo ei⁹ ꝫ latitudo diuersantur. lōgitudo enim ei⁹ est. ij. ꝫ latitudo ei⁹ est. iiij. Imparib⁹ ergo dignius vnitas cum numerabit. Eteni imparia numerabilis rei cō posite plurimū sunt causa. Qđ cū ita sit necesse ē vt quecūq; dies cretica imparib⁹ cōprehēdatur cū ad perfectionē securitatis nos deducat ex fortitudine quā dixim⁹ sua: qr paribus diuiditur ꝫ iparibus qđ paribus solis nō attribuit. Aut em in tm paria diuiduntur aut in imparia: vnde paria nō adeo per se sunt pfecta. Crisis ergo pari attributa nūero ex sui impfectione nō ita reddit nos securos: vnde hypocras dixit. Quecunq; crisis in numero fit ipari securiores nos reddit ꝫ pari. ¶ Dixim⁹ prout oportuit de fortitudine ꝫ debilitate cretice diei ſm numerū. Oportet nūc dicatur vnde eadez cretica ſm lune cursum diuersetur. Dico ꝫ. Sciūt oēs phi ꝫconfirmāt qr sol ꝫ ceteri planete cā sūt cōstructiōis ꝫ destructōis istiꝰ inferioris nr̄i mundi. Sed tm fortior ꝫ stabilior ꝫ rectior atq; imutabilior in his est sol. Scim⁹ em qr veris estatis autūni ꝫ hiemis ipe solus: ꝫ nō alius causa sit in actionibus rer̄: vt p ea fiunt. i. generare animalia q̄ elementor̄ sunt partes: ꝫ cōplere fructus in suis pfectionibus monere animalia ipsa ad coitū vt permaneat genus suū. ꝫ alias res etiā vniuersales faciūt. Actiones itē lune in hoīb⁹ substantijs ꝫe dixim⁹ sunt magne. Sed tm minores solis actione: ꝫem posterior est in ordinatione. quia ordinatōes mensiuz. p ipsaz sunt. ꝫ actiones sue in cursib⁹ maris sunt aperte. Quicquid tm facit a sole accipit: quia lumen suū non est nouū nisi cā a sole separatur. neq; illuminat aliqua ꝑs ipsius nisi q̄ a sole cōspicit. Lumen ꝙ suū totū perditur cū terre vmbra inter ipsaz ꝫ solē opponitur. Omnis ergo actio sua esse videt secundū q̄titatē qua a sole elongatur. Lumen em suum tunc implet cū sibi opponit mediat cuz quadrat. Debilius vero est tertianum q̄ quartanū. Debilissimum vero sextanū nouellum cū post disiunctionē appareat absconsuz quia lumine solis est opertuz. Magnitudo ei⁹ in fluctibus ꝫ mouēdis ad coitum animalib⁹ ꝫ menstruor̄ cursibus ſm difinita tpa cōsideratur. ꝫ similiter epilepsia circulat ꝫ alia multa. Que oia scōm ꝙa sole accipit sunt habenda. Palā ergo sit intellectui: ꝙ luna adiutorio solis indigeat. Sol aūt nullius necessitatē habeat neq; lune: neq; ceteror̄ planetar̄. Nullū em eor̄ sibi pōt obuiare ꝫ estate facienda cū nris capitib⁹ sit oppositꝰ: nec i frigore faciēdo cū currit declinādo a ꝑte oppositō. Nec in faciēdis tēpatz tpib⁹ vernali. s. ꝫ autūnali cū cursus suus tēperet. Unde philosophi solē assimilauerunt iperatori. Luna ꝙ scōo ab iperatore cesari. Que qr inter nos ꝫ solē opposita est posse suū in oibus his mūdāis necesse est exerceat. Neq; tm in hac dñatiōe ceteris planetz est dignior qr sit fortior ꝫ qr nobis sit vicinior hec ꝙ est cā nēcia vt ois res mūdana ex ordiatiōe ꝫ regimēto fiat lune: ꝫ scōm sui siūitudinē se habeat. Que antē res lunari siūitudini magis est aptāda q̄ ipsa nā. Sicut em luna a sole accipit ꝫ sibi assimilat: sic ꝫ nā a luna ꝫ sibi coaptat. Diuersitas ergo cretice diei scōm lunā est dicēda. ¶ Diuersitas aūt hec est multiplex qr luna a sole figuras octo accipit q̄ magne sunt ꝫ aperte. Sed tm ꝗtuor fortiores sunt ceteris: ꝫ apertiores in actionib⁹ suis. ¶ Una ē cū bicornis appareat. ¶ Scōa cuz soli fit oppositꝰ ꝫ lumen suū cōpleat. quod fit cū inter se ꝫ solē. clxxx. gradus sint in. xiij. scilz die. ¶ Tertia ꝫ quarta cū primo ꝫ scōo a sole q̄dret. Primuz q̄dratū est cū medie lune lumē cōpletur ꝫ orientale est. hoc aūt est cū inter se ꝫ solē ꝫ ꝑte orietis. xc. gradus sint. ꝫ hoc septimo die fit. ¶ Scōm q̄dratū est cū lumē medie lune ꝛpletur ꝫ est occidētale. Qđ fit cū inter se ꝫ solē a parte occidentis. xc. gradus sint. hoc autē est xxj. die. Sed tm cū sit orientale est aptior ꝫ fortior. quia ad cōplementū sui tēdit ergo obscurior ꝫ debilior: cū sit occidētale qr ad defectōez sui vadit. Et pp hoc fit. vij. diei in morbis fortior ꝙ. xxj. sigtio. Hec sunt ꝗtuor figure lune quas fortiores: ꝫ apertiores diximus esse: ꝫ iō ꝑpriores sunt diei cretice ꝫ non nuntiatiue. ¶ Aliaz ꝙ ꝗtuor figurarū q̄ priorib⁹ debiliores sunt ꝑtute: prima est cū media sit inter solē ꝫ primū q̄dratū a ꝑte orientis qđ fit cū lumine impleat ꝫrta pars sui. hoc autē est cū inter ipsam ꝫ solē a ꝑte orientis sunt. xlv. gradus ꝫ est in die tertia ꝫ media. Scōa est cū inter solē ꝫ secundū quadratū a parte occidētis media sit cuz scilz lumine ipleatur ꝫrta pars sui ꝫ sit inter ipsam ꝫ solē a parte occidētis. xlv. gradꝰ ꝫ hoc est. xxiij. die. ¶ Tertia est cū inter signū oppositiōis sit ꝫ primū q̄dratū. i. lōge a signo oppositiōis ex ꝑte meridiei. xlv. gradus ꝫ a sole ex ꝑte meridiei. lxvij. sunt gradus ꝫ mediuz. Et hoc est. xj. die. ¶ Quarta cum inter signuz oppositiōis ꝫ scōz q̄dratū sit. i. a longe a signo oppositionis ex parte septentriōis. 45. gradꝰ ꝫ a sole ex parte eadem. 47. ꝫ medium ꝫ hoc

est.17.die. ¶Completis hijs figurationibus restat dicam⁹ q̄ fortior sit ꝛ que debilior: ꝛ que mediocris. Cū ergo luna in primo q̄drato sit solis. aut inter solē ꝛ hoc idem quadratū ascēdens in orientem fit fortior in significatione ꝛ tutior. Cum aūt in scō sit quadrato: aut iter solē ꝛ hoc idē: quadratū descēdens in occidētē fit debilior ꝛ non adeo certior. Cā est q̄ cuz sit orientalis ad cōplementū vadit sui. Cū aūt occidentalis ad defectionem sui tendit: vnde. 7. atq̄.4. fortiores sunt ꝛ fidutiores. 21.ꝛ.24. Testat hoc exit⁹ maris ꝛ reditus. q̄ in.4.ꝛ.7. diebus fortiores sunt.21.ꝛ.24. Similiter cum luna sit iter signū oppositōis ꝛ primū quadratū a parte meridiei fit fortior eius actio ꝛ aptior ꝗ si sit in hac eadē ꝗtitate a pte septētrionis. q̄ in meridie ad complementū sui ascendit. In septētrione vero econtra ad defectionem descendit. ¶Item luna figuras alias hz occultas ꝛ debiles in significationibus vt vna die ante cōiunctionē solis: ꝛ vna die post. ꝛ añ oppositionē vna die: altera post: ꝛ ante vtraq̄ q̄drata vna die ante ꝛ altera post: q̄ ante coiunctionē ꝛ post sūt dies pares. idest. 28.ꝛ.30. Crisis aūt in his nō ē certa neq̄ vera ꝑ q̄ paria dirim⁹ iperfecta ꝛ incōpleta. Ante aūt oppositionē ꝛ post est. 13. ꝛ.15. he ambe dies ꝛ si sint ipares nō numerātur: ꝛ si em̄ appareant in.13. virtus ꝛ initiū actiōis in ipa: cōplementū ꝛ̄ est in.14. Et ꝓpter hoc.14. fortior ꝛ certior duobus scz modis. Aut q̄ cōplementū actionis in ipa ē ꝛ in ipo apparet: aut q̄ fortior vis lune in.14. est die: q̄ plena est lumie.15. vero q̄.14. est scda ꝛ ꝓplementū actōis ei⁹ ē in.14. Impossibile est q̄ alterū sit cōplementū in ea cū nō ab se inuicē tm̄ sit spatij vt nā aliud cōpiere possit. Actiōes em̄ nature nō sunt subite hz paulatiz intermisse ꝑm diffinitionē ꝛ ordinātuz. ¶Alie ꝝo q̄ inter duo sūt q̄drata silik nō sūt certa q̄ ante.vij.ꝛ post.vij.vj.ē ꝛ.viij.ꝛ ante.xvj.ꝛ post.xvj.xx.est ꝛ.xxij. oia hec paria sunt: ꝛ ideo debilia. ix. vero nunciatiua est q̄ nā cū in.xj. crisim facere incipiat i. ix. die nunciat. Qō ipsa. ix. accidentaliter facit q̄ ad virtutē ꝛ ꝓplementuz ascēdit inter primū q̄dratū ꝛ oppositionē. Hec est diuersitas diei cretice secundū nāz numeri ꝛ cursuz lune. ¶Sed sunt hoies sicut sophiste hec cōturbātes ꝛ dicētes. vos auctoritatem fecistis diei cretice ex nā numeri ꝛ cursu lune dicētes numerū ipārē creticā die dignioze esse ꝗ parē. Quare ergo crisiz in.xiij. ꝛ nunciū cōfirmastis in.xiij. cū hoz dierū sit paritas. ¶His respōdem⁹. Et si ipares dies cretice diei certiores sint ꝛ digniores nāliter tñ pares itermiscent accidētaliter. q̄ ꝛ si crisis in.xiij. die incipiat cōpleat vero in.xiij. xiij. iputatur q̄ in ipa apparet q̄d nā opetur. Et similiter si in.xij. die incipiat cōpleat vero in ārta. ārta inde vocat nūciatiua. Qō phi nō negligētes cū viderēt paritati hoc cōtingere accidētaliter reuersi sunt in se actionē ineltigās nāe ꝛ naturā inuenerūt altissimaz sequētē motū rez. Qō cuz fiducialiter exploraſſent ad lunā redierūt terre vicinioze ꝛ eā diuersaz inuenerūt in mēsibus. Quia zodiacū in q̄busdā. xxvij. in q̄busdā. xxvij. quagatur māsionibus. Si em̄ luna appareat vespere ante. xxx. dies signifikat mēsis ꝓteritus fuisse. xxix. dierū in quo mēse luna zodiacū in. xxvij. diebus habuerit expletū. Si em̄. xxvij. dieb⁹ duo iunxeris apparet luna sub splēdore solis ꝛ ita oēs dies fiunt. xxix. Si autez apparet post. xxx. significat mēsis ꝓteritas fuisse. xxx. diez ꝛ luna circulū cōpleuisse in. xxvij. diebus. Si enim xxvij. duo iunxeris apparet luna sub plendore solis: ꝛ ita numerus. xxx. diez cōplet. Unde oportet intelligi q̄ luna tardū ꝛ velocē habet motū. vsus aūt est nature vt semper moueat scōm motū altissimaz rerū. Cū em̄ sit vna virtus suarū ꝛtutū fecit eā deus oipotēs ad cōstituēdū ꝛdestruēdū aptiorē. Cū ꝙ phis hoc appareat. Certificauerūt q̄ nā festinat i suo motu ꝛ actōe aut ꝓp sanitatē ꝛtutis nālis: aut ꝓp subtilitatē ꝛ leuitatē māe fit mot⁹ suus ꝛ actio scōm lunā zodiacū in. xxvij. diebus cōplentē. Et si nā tardatur aut ex defectione sua aut ex grossitudine ꝛ grauitate materie fit motus ꝛ actio eius scōm lunā a qua zodiac⁹ in. xxvij. diebus cōpletur. Bene ergo intelligimus q̄ diuersitates motuū crisis scōm diuersitatem sunt motuū nature in velocitate ꝛ tarditate: sicut mutatiōes figurarum lune in velocitate ꝛ tarditate: ex motuum suorum sunt diuersitatibus in velocitate ꝛ taditate. ¶Sufficit nobis de die cretica ꝛ eius diuersitatibus dixisse secundum natūrā numeri ꝛ cursuz lune.

¶Finis.

¶Prologus stephani philosophie discipuli in scōa parte regalis libri artis medicine que est medicine complemētuz ⁊ operatio morborumqz curatio.

PRima huius operis et non minima parte absoluta que est scz rez nāliū ⁊ non nāliū ac extranāliū scia circa hois subiectū ad eā q̄ huiꝰ operis est finis manū mittimꝰ medicine scz opationez qua in parte ⁊ sanitatis custodia ⁊ morboz neutriqz repulsa continet. Dico aūt hūc medicine finē hoc est huius artis formā: qm̄ q̄ in p̄cedētibꝰ decursa sunt omnium ad hāc esse dicūt ꝓpositū sed diuersari. Nā naturaliū quidē sciētia rez medico ad liquidū necessaria nō estꝫ ex causis per demōstrationē eā foueat: ⁊ ad vltimū vsqz ꝓsequat sed a philico q̄ dicta sunt: tm̄ suscipit philosopho nec est illiꝰ vtrū ita sit oino curue absoluere. huiꝰ nāqz subiectū homo cū sit medici. s. q̄ ⁊ phisici pars subiecti philosophi scz non quo ⁊ illiꝰ mō. Nā phisici q̄ cōponētia aīa. s. ⁊ corꝓ huiusqz ptes ⁊ vtriusqz potētias atqz adinuicē ꝓportiōes medici scōz humoꝝ tē perātia in qua sanitas ꝙstat eꝫ vbi lāgoz ⁊ morbus. Quid itaqz hoi scōz hec duo fiāt accidētia medici est rimari totusqz eiꝰ finis: alterum tueri si sit. Alterū cū acciderit repellere. Sed qm̄ huic etiā quibꝰ fiat medicaminū nās opꝰ scire est: q̄ sint herbaꝝ ciboꝝ pigmētoꝝqz vires ad hec ꝓprie q̄ inobedientes q̄ extra q̄rere necesse habēt: ⁊ nō quascūqz habēt: qm̄ morbus ⁊ sanitas ℨria sunt cōperiesqz humoꝝ ac intēperies. ⁊ intēperies non nisi per ℨria: aut educi aut expelli ℨualeat. huicnō nāliū ne cia illis est scia rez vt ꝓ opposita q̄bꝰ hois corꝓus aut intꝰ aut extra afficiꝫ ⁊ alterat q̄ isunt mala pellant q̄ bona p ꝙsona tueant. Porro morboꝝ ⁊ ex q̄bꝰ sunt q̄busqz significent cāis cognitio q̄si basis ⁊ totiꝰ est huiꝰ sedes artis. Qm̄ nisi hec cognita sint nullū fit eoꝝ nisi forte casu curare. Premissa itaqz q̄si huiꝰ sequentis operis ꝓpositiōes sunt vt illis diligēter ⁊ agnitis ⁊ memorie mādatis nullꝰ in agendo errꝰ occurrat. Sz qm̄ opus hoc ex arabica trāsferimꝰ lingua oia fere hic posita medicaminū noīa arabū ꝓferunt lingua: ⁊ qz nos in latina habebamꝰ paꝝ assueta ꝓut sunt in arabico ea ꝓferimꝰ etiā q̄ nobis cognita sunt nōnunqz q̄ incognita vbiqz: sed ad latine formā declinatiōis iclinata. Nisi eteī sic nulla eēt nobis ad ꝓsens trāsferēdi via: cū q̄ vtraqz nocet nullū haberemꝰ linguas. Malui igitur paulo ifirmꝰ videri q̄ sciētiā nō trāsferre: qm̄ minꝰ eꝫ pauca q̄ oīa aliquē iterrogare cū ꝓmā quidē partē nō tm̄ plenā scōam non oino aut certe turbidū quid qō magis obesset sciētie haberet latinitas. Nec vero oino lectoreꝫ erroꝝ ⁊ sollicitudini remissimꝰ si qō posse nobis fuit ⁊ oriens habebat in totius operis fine oium que apud diascoridē sunt medicinarum breuiarū subdidimus. Hinc eoꝝ nomina grece illinc arabice habēs vt in cuiusvenerit hoc opus manus: q̄d queque res sit aut grecum siue muenerit arabē sit illi posse consulere. Reliqua vero que aut arabica tm̄ sunt ꝓ priis ꝓtulimus diffinitionibus que quidē potuimus aut omnino siluimus studium daturi vt si quonis modo nobis posse gratia dederit diuina. inter greca ⁊ arabica nomina inseramꝰ latina. Nūc ad propositū reuertimur.

¶Sermo primus scōe partis libri cōpleti artis medicine qui dicitur regalis dispositio haly filij abbas: habens. xxxj. capitulum.

Uniuersalis disputatio de custodia sanitatis capitulum. 1
De cōmuni regimine custodie sanitatis ⁊ primum secundum anni tempora. 2
De regimine sanitatis per exercitium. 3
De regimine eius qui patitur ex labore angustiam. 4
De balneo. 5
De regimine sanitatis per cibos. 6
De regimine sanitatis per potum: ⁊ primum de aqua. 7
De regimine sanitatis per vinum. 8
De regimie sanitatis per somnū ⁊ vigilias. 9
De regenda sanitate per coitum. 10
De accidentibus anime. 11
De mundificatio ne corꝓorum ad custodiam sanitatis. 12
De speculatione consuetudinis. 13
De regimine temperatorum corꝓorum. 14
Cōmemeratio sanitatis corꝓorum q̄ sunt extra temperantiam. 15
De habitudnibus corꝓorum. 16
De regimine corꝓorum in quorum membris est aliquod incomodum ex mala complexione. 17
De regimine eius qui non potest seruare in eodem statu suam complexionem sed nec transferre ad temperantiam. 18
De custodia sanitatis debilium corꝓoꝝ ⁊ primo de ꝑgnātibus. 19
De regimine corꝓoꝝ infantium. 20
De electione nutricum ⁊ regimine earuz. 21
De regimine puerorum in ablatione. 22
De regimine adolescentium ⁊ iuuenum. 23
De regimine senum. 24
De regimine eorum qui de egritudine surgunt. 25
Quomodo caueātur pestilētiales morbi. 26

De amputandis causis continuarum febriū que sūt repletio ex humoribus. 27
De amputatione causarum propriarū vniuscuiusq; egritudinis. 28
De amputatione causarum paratarum ⁊ducere habitudines extra naturam. 29
De comptura corporis ⁊ q̄d ipsius referūtur scilicet bonam corporis conformationem ⁊ decentiam. 30
De regimie peregrinātiū arida aut mare. 31

¶Capitulū primū in quo continetur disputatio vniuersalis de custodia sanitatis.

Quoniam ostendimus in precedentibus parte scilicet prima libri huius res quarum indiget medicus speculatione ⁊ iudicio cognitionis earum anteq̄ det operā rebus regiminis et curationis. Iaz nunc in hac parte secunda scilicet actuali de his ad que omnis erat intentio libri huius aggrediamur custodiā scilicet sanitatis in sani ⁊ restaurationē in infirmis ponentes hunc primum sermonē in custodia sanitatis. ¶Dicimus itaq̄ corporum hominum ⁊ animalium esse mutari ⁊ alterari semper: nec habent manere in vna qualitate semper: ex eo q̄ ineſt nature eorum ad corruptionem tendere ⁊ nihilationē. Et hec quidem corruptio ⁊ nihilatio accidunt corporibꝰ ex necessitate vel preter necessitatem. Quare necessaria corruptio est aut ab intus aut ab extra. Ab intus quidem accidit aut causa siccitatis naturalis que vniuersaliter ⁊ in animalibus ⁊ plantis accidit: per quam scilicet tendunt plante ad marcorem ⁊ siccitatem ⁊ animal ad finem mortemq̄. Aut ex dissolutione eius substantie quotidiana ex causa naturalis caloris: donec vigeat eam ad corruptionem ⁊ finem. Accidit quoq̄ illi corruptio ab intus ex superfluitatibꝰ que ex cibis potibusq̄ fiunt. Quod autem accidit corruptionis necessarie ab extra est causa aeris circundantis nos. Non necessaria vero corruptio ē q̄s obuiat extra rerum corrumpentiū: quemadmodum ea que calefaciūt aut infrigidāt. desiccant aut humectant: sicut ⁊ collisio lapidis incisio ensis. pungi morderi a venenatis. Cū igitur sint corpora mutationi indisiūcta indigent necessario regimine mutationi illi congruo quod ⁊ prohibeat corruptionem ⁊ sistat ea in qualitate sue sanitatis vsq̄ tempus horamq̄ finis ⁊ defectionis naturalis hunc em̄ defectum arcere impossibile est. Causa nempe qua fit defectus naturalis mouetur ab ipsa natura corporum: si fiat autem corruptio ab ipsa natura corporum: impossibile est arcere: at si medicus vtatur regimine quo oportet in corporibus vti ad cauendū scilicet causas nocentes que ⁊ faciunt duo premissa necessaria non accelerabit ad illa corruptio aut defectus: hec est preter naturam finis. Si em̄ in p̄mis obuiauerit causis corrumpentibus non necessarijs ⁊ reperit corpora in id quod oportet fieri abinde cause necessarie erunt bene composite vnde ⁊ non accelerabit i eas corruptio: hoc enim regimen est custodia sanitatis in sanis et restitutio eius in egrotis. Equius vero est custodie sanitatis tractatuꝫ precedere dignioꝛem̄ est medicatiōe egroti ⁊ lōge vtilioꝛ. cū sit proposita intentio artis medicine sanitas. Ait enim Galenus in proemio libri diuisionis medicine quoniam propositū medicine est adeptio sanitatis ⁊ finis eius cauere ei quibus ex verbis patet finem artis medicine sanitatem esse. Primi quidem huius artis tradunt sanitatis custodiam excellentioꝛem esse aduersatione egritudinis: quoniam sanitas insanis est quidem in egrotis p̄uatum quid. Et custodia rei que est excellentioꝛ est inquisitione eius que non subsistit. Amplius custodia sanitatis prioꝛ animo ⁊ tempoꝛe medela posterioꝛ cum sit homo cōglutinatus in sanitate que est temperantia corporum ⁊ hec quidem temperantia aut est in vltimo sic vt sint omnes naturales actiōes perfecte in id quod ad posse est: neq̄ dico tēperantiam in vltimo que est omnino ⁊ veraciter inter omnes extremitates cum non sit eam inuenire: sed temperantiaz que propria est hominis aut deficiens ab ea que est invltimo nisi q̄ defectus hic non nocebit actiones nec amputabit officia. Cum sit ergo sanitas quod dictum est corporum temperantia in vltimo vnum quid deficientia a temperātia hac multa variaq̄ exeuntia a temperantia circa magis ⁊ minus. Quare ⁊ via que ad custodiam sanitatis ducit varia est. Hec ergo custodia diuidit in tria: i custodiā sanitatis i sanis: ⁊ custodiā sanitatꝫ corpoꝛ debiliū q̄ digēt sustētamēto sanitatꝫ. Custodiāq̄ sanitatꝫ corpoꝛum que iam parata sunt casui i egritudines: his itaq̄ cauendum ne incidant. ¶Custodia sanitatis corporum sanorum diuiditur bifariam. Tum enim communis est ⁊ vniuersalis tum propria. Et commune quidem regimen est illud quod est corporum ſm cōmunes causas: quibus participant sanitas ⁊ infirmitas. Propria duas habet partes. Altera est custodia sanitatis corporum in quoꝝ sanitate nihil est illaudabile que sunt temperate complexionis ⁊ equalis perfecteq̄ cōpositionis. Alteravero est custodia sanitatis corporum extra temperantiam positorum: in cōplexione ⁊ compositione nisi q̄ nocumentū eorum actionum non sentitur. Nos itaq̄ iaz abhinc ostendemus quale sit regimen communne in

mune in custodia sanitatis corporum.
¶Capitulum scōm de cōi regimine sanitatis.

OOnes ergo qm̄ regimen hoc est in regimine cārū cōium ꝓcipatoꝝ sanitati et egritudini. que sunt. .i. res nō naturales mutantes corp⁹ quoꝝ vsum opz esse ꝑgruū sanitati. Eaꝝ pria est aer circūdans nos. Exercitiū. fricatio. balneū. cibus et potus. sōnus ⁊ vigilie. coitus. mūdatio corporū ⁊ accidētia ale. Speculatio quoq; ꝑsuetudinū in his etiā ꝑsistit. nos aūt incipiem⁹ primū a regimie qō est scōm aeris habitudinem.

De cōmuni regimie sanitatis fm anni tpa. Oportet volentē sanitatis sue custodiā hītare loca aeris clari ⁊ subtilis amēi ⁊ delectabilis cū respirat cito mutabilis per vētos flātes nō spissi: sed neq; cui misceāt̄ vapores mali: quātū possibile est. Aer emꝫna est causaꝝ fortiū in mutatione corporū: eo q; maxia fit necessitas vite ad illuz. Mutatiōis aūt aeris fortiores cause sunt anni tēpora. Oportunū ergo q; sit regimē sanitatis per singula tēpora anni considerare.

De regimie corporū tēpore veris. Cū erit pñs anni tēp⁹ ver: oz regimē corporū tēperatoꝝ in eo esse p victū temperatū et cetera regimina tēperata: regimē aūt corporū extra tēperamentū ex cōtrarijs in cibis potibus alijsq; iuxta qō dicemus in regimine ꝓprio. Cuz aūt fiet accessus ad estatē nō incōgruū erit vti in tēperatis corporibus quedā refrigerantia ⁊ restringētia. mediocritatēq; exercitij: frigidis aūt corporibus hoc opportunū tps. At ꝫo calidis adijciēdū āpli⁹ restringētia ⁊ refrigerātia requiēq; paucitatē laboris. Sed si ās vult purgari aut flebotomia aut pharmatia adcustodiā sanitatis hoc tpe faciat dū tēpatus ē: ⁊ corporis virt⁹ maior ad perferēdū. Opz aūt hoiez añcedere purgatōez hūoꝝ qui hiemis frigore ꝑgregati spissatiq; sūt. anteq; liqscāt caloꝛe estatis: defluātq; in aliq̄ mēbroꝝ genereq; egritudo. Qua in re. S. dixit: in quoꝝ corpib⁹ multe generant supfluitates opz accelerēt purgatiōez veris ꝓcipio prius q; liqscāt hūores ꝑgelati i hieme: defluātq; in aliq̄ ꝓcipaliū mēbroꝝ. Et itez dixit ver explicat sāguiez ⁊ āpliorē ēē fuerat facit patiē ergo tanq; ebulitiōez vtiq; sit facile vēis illū ꝓtiere. Repellūt ergo illū ad alia mēbra: fiūtq; passiōes per ꝓles: pari mō ceteri hūores qui spissati fuerāt in hieme sic quidē patiunt. hoc aūt tps optimū est oibus etatib⁹ marie tñ grādioꝛib⁹. ⁊ his quoꝝ est cōplexio frigida ⁊ sicca. Regimen ergo corporis opz tale esse quādocūq; aer tēperatus est.

De regimie corporis in estate. Esta te aūt qm̄ aer est calidus ⁊ siccus: opz regimen tēperatoꝝ corporū inclinari a tēperatis ad frigida ⁊ humectātia iuxta plus minusue caloris ⁊ estatis siccitatē: mollitiq; refrigeratōez aeris quātū phas est. Sint aūt hitacta in locis propinqs aquaꝝ de cursu suauiū optiaꝝ. Porte fenestreq; ꝑsistorū a parte septētriōis ꝑsistorū. Fiātq; irrigationes excitatiōes vēti arte sedeāt in frigidis pānis vt sūt linei. Flores ōz amēi ⁊ refrigerātes circūponēdi. Jn bedehegis induēde vestes linee leues chelindroq; aptate. Exercitiū perpaucū fiat: in aq̄ frida ⁊ suaui balneādū exercēdūq; natādo. Et qm̄ hoc tpe calor nālis ad exteriora corpis educit ⁊ minuit intus opz victū esse mediocrē. subtilē. cito digestibilē. Sicē ait hyp. Difficili⁹ ferūt corpa victū estate: facilius vero hieme: quare equū est paucū ac vtilē cibū facilē ⁊ digestibilē esse vt sūt lapidosi pisciculi. pulli gallinaꝝ. carne carnes edulie cū aceto ⁊ malis granatis pate. de succo vnaꝝ vel pomoꝝ aut lactib⁹ fridis mixtis his succis ⁊ cucūeri ⁊ citruli. cucurbiteq; portulaca. Fructuū aūt pruna. persica. poma. zinzimie. zuine musa. vua nō multū ꝑonās dulcoꝛ. mala granata ⁊ silia q̄ refrigit nine. Caueat aūt vict⁹ calid⁹ ⁊ pūgēs paruipēdat vinū nisi qō est albū ⁊ tenue ⁊ nō ver⁹. Si aūt ꝓter hoc aliud bibat misceat aq̄ multa ninali. Quoꝝ aūt cōplo est cala ⁊ sicca expedit vt multū sint i vsu hmōi rerū cuz sit hoc tps plurimū nociuū his quoꝝ est ꝑplo cala ⁊ sicca. parulsciāt ⁊ coitū hoc tpe quo caueat maior dissolutio nālis caloris a corpibus: multiplicet sōnus: caueant medicamia permultū solubilia ⁊ acuta: sed si opz accipe vtat aq̄ viole ⁊ lebelabi ⁊ fructuū ac cassia fistulaꝝ mirob. ⁊ sirup. roꝝ ⁊ silib⁹. hñt em̄ hec laudabilē finē. Uomitus aūt vsus hoc tpe oportun⁹. ¶Cōgruū est hoc tps anni senibus ⁊ his senib⁹ qui fridā hūidā hñt ꝑplonē flematicisq;. Sic ōz quādocūq; fuerit aer calidus ⁊ siccus equū est tale esse regimen.

De regimie sanitatis i autūno. At ꝫo autūn⁹ frid⁹ ⁊ sic⁹ in q̄ regimē tēperatoꝝ corporis inclinari opz ad calmz hūidū mollitiq; vt aer circūdās nos sit hui⁹ ꝑplonis: nec det se ālq; friditati aeris aut nuditati nocturne: matutinali: maxieq; caueat capiti ne catarri fiāt: caueatq; calorē in die cū sit aer hoc tpe vari⁹ ⁊ iniqu⁹. Exercitiū aūt sit tēperatū: balneū in aq̄ sit dulcis ⁊ tepida paululū in pte cali: caueatq; balneū aq̄ fride: vict⁹ aūt sit cal⁹ ⁊ hūid⁹ generās bonū sāguiez laudabilē: vt caro alalis oula ⁊ pui capraꝝ sine testibus pati espidabago. ctrabago. frixa ⁊ assata iura ōz pata cū aspagis ⁊ pastiaca ⁊ silia. Dulciū aūt qō est patū cū amigdalis ⁊ pistatijs ⁊ zaccara. Fruct⁹ aūt caueant ⁊ in vltio estatis: generāt em̄ malū sanguiez. Si ꝫo comederit

nō multus sit in comedēdo: edatq racemos ⁊ poma sira: mnsāq. Siccoꝝ aūt: ficus siccas ⁊ vnas passas ⁊ antipsica: eligat vinū coloris rubei ⁊ clari tēperatū: qđ sit inter nouū ⁊ vetus ⁊ ameni odoris ⁊ saporis mediocrit tēperatū vt assuescat vino: desuescat aūt potū aq frigide ⁊ odoret narcisci qñqz behydrameglī de amenis: muscū mixtū cāphoꝛe sādalū ꝑditū cū musco ⁊ gariof. ⁊ besbese vt tēperet. ¶ Opz aūt te scire hoc tps opoꝛtunū esse tēpatis ꝑp'one maxime ḡrū cōplexio cal'a est ⁊ hūida. hi aūt qui frigidā hñt ⁊ siccā grādiores habitudinibus malis hoc arctātur tpe. Quare necesse est illis hoc regimē superabūdātius esse. Calide aūt ⁊ sicce cōp'onis viris adūciēdū hūiditati regimis eoꝝ calor vero in tēperātia. Caueāt q̄ coitū ⁊ paruifaciāt illū hoc tpe; anni. Euitent; quoq aīe accidētia. Oia em̄ mala preter gaudiū ⁊ letitiā. In his mīta fieri oportet huius eniz tpis cā cholera nigra. Scire te ꝺz decet qñ hui⁹ quadrantis aer malus est pessimos morbos generās ex nimietate siccitatis eius: varietatisq aeris in eo. vñ hypocras dixit. Morbi q̄ fiūt i autūno: acutiores ⁊ magis interficientes in plurib⁹ sunt. ver cōtra melior tpe ⁊ paucarū infirmitatuz. Hoc aūt ideo qñ aer in autūno maxime est variationis: vno nē pe eodēq die vari⁹ sit sepe: ⁊ qñ hūores inq multis coꝛpoꝝ erurunt in estate. Cū aūt venerit autūnus stringūtur frigoꝛe: reducunturq in iteriora corpis quare accidūt infirmitates pessime. maxie illis quoꝝ regimē malū ē. Uñ necesse est hoiem inherere regimini qđ diximus ⁊ obseruare cauereq qđ varū est ab eo vsq tps pluuiarū qñ hūectaret aer et deficit variatio eius. Opz ꝺz hoc tpe assuescere potionū solubiliū aliquā eaꝝ. s. i qua ꝑsueuit canens. s. futurā hiemē. i. futurū hiemis frigus: cōstrictionēq supfluitatū in coꝛpe ꝓhibitionēq earū ne soluant. Et sciendū hoc tps anni ꝑgruū pueris ⁊ adolescētibus: hīsq qui calide sunt ⁊ humide complexionis.

De regimine

sanitatis in hieme

Hieme qñ ipa est frigida et hūida opz regimen tēperatoꝝ coꝛpoꝝ inclinari ad calidū ⁊ siccū ex ꝓportate frigoris ⁊ humiditatis hiemis. Utantur aūt pluribus vestibus q̄ arceat frigus aeris a coꝛpe veluti bōbacinis vario grisio alijsq similib⁹. Calefieri ꝺz ꝙuenit ad ignē laudabiliū ligno rū nō mali odoris: hocq scōm ꝓportatē frigoris hiemis. vtendū aūt pluribus vestib⁹. Cuz aūt multiplicabunt pluuie: ī habitaculum in eminentibus locis ad que ꝙueniat sol. Exercitio vero plus hoc tpe vtendū est ꝑ fricationesq maxime quoꝝ coꝛpa sunt hūida. Dieta vero sit grossioꝛ tēperata: ꝓpter hoc q̄ calor nāliter ꝑfortat hoc tpe ꝙuertit em̄ intra coꝛpoꝝ ⁊ multiplicat vñ ⁊ digestio melioꝛat sicut sit hypocras in libro aphorismoꝝ: vētres in ḡt hieme ⁊ vere calidissimi: natura sunt: ⁊ sōni lōgissimi atq alias facil⁹ coꝛpa ferunt cibos hieme ꝺ ehinc vere difficil⁹ estate postp autūno. Quare oꝛ dietā esse plurimā grossioꝛē vt est caro multonina caprina cōpleta vitulina ⁊ siluestres ⁊ salse carnes ⁊ silia: fercula cōdimentis aptāda calidioꝛib⁹ sicca ⁊ assata frixaq ⁊ artocreas bene coctas. Pulli colūbarū ītā volātes ⁊ passeres ⁊ similia sint cibus. Caueāt dietā generātem flegma sicut caro agnina lac pisces et similia. Uinū aūt nō multū sit ḡtitate sed fortioris caloris: hoc ꝝ duab⁹ ex causis. Altera est qñ vinū humectat coꝛpus. coꝛpa ꝙo hoc tpe humectari nō egēt: tps em̄ humidū. Altera quoniā vinū parui est nutrimenti ⁊ coꝛpa hoc tpe plurimo indigēt nutrimēto. Calidius aūt esse opz vt resistat frigori hiemis. Et qđ tpe hoc quidē est rōdum subrufi coloris et merū parūq tēperatū. Et hūi quidē qui calide ⁊ sicce cōp'onis sunt ac iuuenes hoc tpe optimarū cōp'onuz sunt. Quare oꝛ tpare regimē eorū ⁊ parū minuꝛ a calido. At vero senes ⁊ quib⁹ frigida ⁊ hūida cōp'o grauarū sunt dispōnū: vñ ⁊ necesse hñt augere calefactiā ⁊ desiccātia. hmōi ꝺz opz eē regimē qnotiēscūq aer frigidus est ⁊ humidus. hoc est qđ volebam⁹ ostēdere de regiminib⁹ coꝛpoꝝ ex hitudinibus aeris ꝛscōm tpa anni.

¶ Capl'm tertiū de regle sanitatis ꝑ exercitiū.

Exercitiū

quoq eoꝝ est quorū vsus maxim⁹ est in custodia sanitatz maioꝛ aūt eius vtilitas cū prādiū ꝓcesserit. Confortat nēpe mēbra ⁊ solidat ea soluēs supfluitates q̄ supsunt i coꝛpe de cibis: ꝑfortat et nālē calorē ⁊ iest ei auxilio ad bonā digōnē expulsionēq a stō ⁊ intestis reliq̄rū cibi. Et q̄tienscūq fortis⁹ ē exercitiū. ⁊ digō melioꝛ ⁊ velocioꝛ nō oꝛ eos dimittere exercitiū qđ ꝑsuetū ē iuxta qđ diximus alias. Signū nob ē q̄ videm⁹ sani coꝛpis eē eos q̄ exercitāt ⁊ laboꝛāt ⁊ currūt minimūq illis accidere morboꝝ cū pua obseruātia dietē. Ait nēpe. H. i li⁹ dietaꝝ vtilis. Qui cūq exercēt añ prādiū nō multū egēt iudicio regis in prādio q̄cūq ꝙo est qui laboꝛ multe q̄etis: hic eget iq̄sitionū regis diete: cauereq a nociuis ⁊ ꝑsuescere coꝛpis mūdificatiōez. Et itez i lib⁹ ō regie sanitatz: polis ē solo supfluitatū ⁊ purgatio eaꝝ ꝑ exercitiū: ipaq excellētioꝛ ⁊ maioris vtilitatz ē subtili dieta ⁊ medicamie soluēti. Medicamia nāq attēuāt mēbra ⁊ minuūt carnē: exercitiū sine q̄ nocumēto mēbroꝝ soluit. Et rursus ait i libro curatiōis sanitatz. Exercitiū ꝑfortat stōm ⁊ epar et oia mēbra adinuās ea ad bonā digōnē. In expositiōe ꝺz aerū aquaꝝ ⁊ regionū: motus inq̄t et

exercitiū subtile faciunt cōplexionē ⁊ bonam. ¶Tēpus aūt quo vtēdū est exercitio est post digōnē ciborū quib⁹ p̄cedenti die quisq; est p̄ālsus: digōnē dico plenā in stō ⁊ venis. quā do nā incipit cupere porrectionē cibi alterius hoc aūt cognosces ex colore vrie. hui⁹ em̄ cū est color alb⁹ sīgt nōdū cibos digōs i vēis q̄ si croce⁹ signū ē cibos tūc eē digōs i venis sta timq; vtātur exercitio. Si ḡ sit igne⁹ iā ē añ in venis finita digō: ⁊ est ips qñ nā eget p̄ādio. Cū ḡ videris tpis signū exercitij: opz minuas corpus a supfluitatibus cibop̄ p egestionē ⁊ vrinā vt mūdent intestina ⁊ vesica: exerceasq; corpus fricatiōe mediocri p oia mēbra manibus ⁊ manutergijs oloq; cōpetēti cōplexioni frices suauius adhūgēs paulati donec mod⁹ occurrat tēperātie vt molescāt exercitio nō de siccētur mēbra: iā tunc aūt exercearis iuxta q̄ opus ē corpi ad solutionē supfluitatū mēbrop̄ cōfortationēq; eop̄ ⁊ caloris nālis. Sit autem modus exercitij aut iuxta cōsuetū aut iuxta q̄ indiget corpop̄ cōplo nālis sm q̄ dicemus in regimie ꝓpzio. Seruet ḡz exercitiū modū ma gnitudinis ⁊ quātitatis ex mēsura cibop̄ in sub tili ⁊ grosso pauco ⁊ mlto. ¶Post p̄ādiū āt cauēdū est exercitiū. Qđ si necessitas exegerit differat donec cibus a stō descēdat sua por tione retēta: mutaueritq; illū mutatione q̄ fa cilius in epate ꝙuertatur in sanguinē. s. bonū. Si em̄ exercearis stati post p̄ādiū descendit cibus a stō in intestina anteq; decoctio ei⁹ p̄ficiatur fūtq; exinde opilatiōes in venis que sunt inter epar ⁊ intestina cū sit exercitij super fluitates dissoluere a membris ⁊ purgare ab eis: si imoderatū fiat celeriter soluīt ex subā mēbrop̄ aliq̄d. Qđ vt fit desiderāt mēbra sup plemētū ei⁹ qđ soluīt. Trahūt itaq; cibū a ve nis q̄ enacuate ⁊ ipse trahūt ab epate pari rō ne a vena q̄ dicīt gedebel: hec ab intestino sub tili ipmq; pari de cā a stō. Cibus em̄ ē crudus ⁊ indigestus nec defluēs p venas ⁊ meat⁹: fit ergo opilatio. Cōgregaturq; de eo in vēis hu mor crudus: vnde ⁊ fūt pessimi morbi. Quare nō oz vti exercitio post p̄ādiū stati. ¶Sz nec cū ḡs famē patīt. hoc em̄ phibet hypocras in libro aphorismop̄ dicēs. famelicū hoiez nō oz laborare. Corpus nāq; in fame eget cibo: exer citiū ꝙo soluit a corpe qđ in eo est ciboq; q̄ fūt mēbris data. ¶Debiles ēt corpe caueāt forte exercitiū: ⁊ q̄bus hūores in corpe fūt subtilio res ⁊ pauci: vtātur aūt exercitio debili: sicut ⁊ forte cōueniēti⁹ his q̄ corpe fortiores fūt ⁊ in quib⁹ supfluitates grosse multeq;. ¶Termie tur ꝙo exercitiū hora q̄ sentit exercitat⁹ angu stiā. q̄ ē. s. qñ incipit āhelit⁹ inspissari su doreq; exire. Tūc ḡ oz āputare exercitiū cuiuscūq; fit spēi: ne forte fiat angustia: iuxta q̄ ait hypo. Motus quo corpus mouet intercipiēdus est eū lcipit āgustia arcēdūq; ne hoc accidat. Est aūt hic alia exercitij spēs in instīs āheli⁹ fit. q; aliqñ arctatiōe spūs mō aūt voce tēperata ex hoc em̄ trahit āplior in pect⁹ aer ⁊ pulmo nē. dilatat ḡ pect⁹ ⁊ meat⁹ q̄ sunt in corpe ēt di latant. Opz in arctationē spūs ⁊ voce in forti tudine ⁊ debilitate esse iuxta ne citatē quēad modū dicem⁹ in regimie ꝓpzio. His ḡz q̄ aliq; corpis mēbro patīt obilitatē laborē ei⁹ caueat foueatq; illō reqe. Exēpli cā patīt i pedib⁹ vul nera oz minuat laborē ped̄. Aliq; aūt reqes ni hil hz bōi cui nec credēdū ē i custodia sanitat̄ nec securitatē dat ab infirmitatib⁹. Corrumpit em̄ ꝓplonē ⁊ coadunant in corpe p eā supflui tates multe ex phibitiōe eaz⁹ a decoctione et dissolutiōe: vñ ⁊ calor nālis debilitat̄: fiuntq; cāe multop̄ morbop̄ sicut alio loco dixīmus. S. ḡz dicit. Timēdū est ne diuturna ḡes calo rē extinguat nālē. Quare opz volētē custodi re sanitatē suā cauere nimiā requiē pterēq; si ei⁹ corp⁹ rap̄ est ⁊ porri apti ⁊ lati: vnde ⁊ mul ta fit dissolutio supfluitatū. Qui eiusmodi est nō idiget exercitio. Si q̄ aūt sūt q̄ minime ex erceanť ḡz q̄eti dant operā: hos, quenit subtili dieta nutriri ꝑpauca corpusq; eop̄ assuescere purgatiōi: sed mḡ mediocriter. s. minutiōi sā guinis ⁊ medicine soluēti ac vomitui ꝓgruen tibus corpi eop̄ vt ab hic dureť sanitas eop̄. Ca. 4. ð fgie sanitat̄ ex labor āgustiā patiēt̄.

QUod si ḡs excesserit in exerci tio ⁊ laborē q̄ accidat ei āgustia. Opz ispicias si āgustiat⁹ inenit ex labore in mēbris suis ḡsi vlcerū maculas: sīgt humores te nues ⁊ acutos: q̄ gñant tpe fortis mot⁹ a liq; factiōe humop̄ grosso⁹ ⁊ dissolutiōe eop̄ a li quefactiōe pinguedis ⁊ mollis carnis ⁊ dicīt hmōi āgustia vlcerosa. Qui hoc patīt oz vtat reqe: fricatiōe multa ⁊ molli ⁊ vngat oloviol. multo in oibus mēbris: maxime aūt in pedi bus ⁊ dorsovt hūectenť mēbra ⁊ molescāt ab eo qđ accīt illis ex siccitate labor̄. Deide bal neetur aqua tepida: priusq; intret balneū bi bat aut iuleb aut maligñati succū glutiat rese cta mā. Cibet cōsuetis cibis: sed minuat ḡtī tas. Si autem angustiosus in membris aliq̄d inuenerit longum: scias hoc esse ex extensio ne lacertorum ⁊ nervorum per multitudinez laboris ex superfluitatibus que ad ea decur rerunt: nisi q̄ superfluitates que continuan tur nervis ⁊ lacertis in hac habitudine pauce sunt ⁊ non male. Accidit autem his pigritia a motu difficultas inclinandi cum tetigerit cor pus suum inuenit calid⁹ q̄ qui angustiaz pati tur vlcerosam: nec appet in corpe hmōi mul tū quid. Qui hec patitur vtatur fricatiōe par na ⁊ molli: vngaturq; in ea oleo viol. et tepē ti quiescat ⁊ dormiat. ¶Deinde balneetur in

aqua tēperati caloris diutinusq; sit ⁊ sedeat in ea. Egressus ab aq extergat ⁊ cū oleo viol'. fricet. Induaturq; i balnea si hiemis tps est eat: horā pferat sic: tunc pascatur cibis facilib⁹ digestioni: vt sunt pulli gallinar ⁊ silia. minuat qs quātitas. Sumat aūt oia pauca pūa. Aut mora. vel uuas si fuerit: deinceps quiescat. Si hoc regimie die scōa etiā usus fuerit. cessabit ab eo ag̃ustia. Si in tertio q̄ die sil̄iter faciat oīno curabit. Si vero inuenerit hō cū angustia etiā percussionē apostematis pcussioni sil̄: fit ex eo q̄ supfluitates calefacte sunt nimia calefactiōe cā fortis motus: vnde ēt attrahit aliq̄d supfluitatum proximar. Sequit aūt hanc spēm angustie dolor numi⁹ cū tāgit corpus: videbisq; mēbra grossiora q̄s fuerāt in sanitate. Et hec q̄dē maneries ⁊ angustia apatica. Accidit ēt marie his q̄ nō cōsueuerunt exercitiuz ⁊ labore. In labore aūt cōsueto parū accidit nisi cū morbū labor excesserit. Cura huius ag̃ustie ē cū suaui ⁊ tenuissima fricatiōe in unctiōe olei violati ⁊ nenufaris tepefacti ⁊ imoratiōe lōga in aq̄ cōcha tēperati caloris longa q̄z rosa ⁊ diuturna. Bibat iuleb ⁊ sirupū viol. aquā semis portulace: pua vtaq; dieta. humectāti vt ptisana ⁊ succo ordei loti. aq̄ cal'a refrigerātiq; niue cū zaccara tabarzedi: mala granata sugat: mora comedat uuas melones indos. cucumeres ⁊ citrulos. Si āt deest ei succ⁹ comedat pisces lapidosos musq̄beg. pullos galline cū aq̄ vuar acerbar: cucurbite: succo malor granator ac silibus. Q̄n aūt inuenit angustiosus siccū durū in mēbris sic vt nō possit facile moueri: oz vtaq; quiete ⁊ tēperata fricatiōe: balneetur cū aq̄ calida: vtaq; dieta paululū attingēte ad humiditatē: mane exerceat de ambulatione modica. fricatiōe corpis ertē sione. olei inunctione. balneo in aq̄ calida. Repelletur nāq; ab eo angustia.

¶ Capm. v. de regimie sanitatis p balneum.

BAlneum aūt fiat post exercitiū sz nō statim. Expectet ꝑ paululū donec ad se redeat: vngat corp⁹ ei⁹ oleo ⁊ fricet eq̄liter: ingrediaturq; balneū: hoc iō vt apiant pori euacuētur q; a corpe relicte supfluitatū dissolute p exercitiū: molliat q; cutis ⁊ caro. Perseueret i balneo pm q̄ idiget quēadm dirim⁹: discemusq; i regie ppio. Fricet i balneo oleo unctus ꝑcetēti: oia ꝯo iuxta mēsurā vtilitat. Si ꝯo fuerit hō diuturne diet ⁊ delitiar ⁊nō sit q̄ indigeat fricatiōe mēbror. fricet corp⁹ medio criter. Si āt sit q̄ indigeat virib⁹ mēbror: aut pp aliq̄ opera. aut ad audaciā. huic q̄dē oz fricari p oia mēbra fortiter. Si aūtvis mollescere mēbra sit fricatio pua leuis cuz manutergijs. Dirim⁹ aūt de oib⁹ gñibus fricatiōis ⁊ q̄ sit vtilitas cuiusq; in pma pte ⁊ scōa cū de exercitio dicerem⁹. Nō oz aūt exerceri ⁊ nō balnearī post cibū. Iz nec balnearī sine exercitio maxime si gr̃ssus fuerit cib⁹. Si em exercet aut balneat qs post repletionez ciboz replet caput vaporib⁹ fūtq; morbi pessimi pp cās qs dixim⁹. sed nec oz pādere statim post exitum balnei cib⁹ em extinguit i ore stōi ⁊ replet caput fumo. Si g̃ i his quis mō pctm fuerit ⁊ caput vapore repletū flurū facit. qō eiusmodi ē cū hierapicra adiecta cassia fistula. ⁊ si quidē pcesserit. Sinaūt adūce illi besludebeg poli podiū ⁊ turbit: pcipeq; ifirmū deābulare crura stringere pedes fricare. Si ⁊ epati opilatio acciderit cura cū sq̄ngibi: cū seib⁹ ⁊ sirupo absinthij: ⁊ q̄ his silia sunt q̄ dicem⁹ in cura opilatiōis. Id aūt te scire quenit qm̄ post cibū optimū ē his q̄ graciles sunt ⁊ macri: si tm̄ nō sit in epate eoz opilatio. aut in stō vētositas. Balnearī aūt sue exercitio si cutis ei⁹ sit rara ⁊ ꝙsuenit nō oz ad alia ꝙsuetudinē hac trā sire nihil em obest cū supfluitates eoz corporū cito soluant tanq; si exercitio. Qui aūt nō hmōi est: nō oz balnearī sine exercitio. Sed nec exerceri post balneū quenit. Hoc em dissoluit virtutē ⁊ debilitat eam.

¶ Capi. vj. de regimine sanitatis per cibos.

EGressum ꝯpiaz a balneo decet expectare ⁊ sustinere a cibis p horā. Sumāt ār aliquē potū sic sq̄ngibi zaccare aut mell' aut iuleb: aut itibe ⁊ silis fm cōplonē hois nālē. Dehinc prādeat pus sumēs ea q̄ oz sicut dicturi sum⁹. Comedēs aūt optime terat molarib⁹ cibū marie si grossus fuerit quo obediētior fiat digestiōi. Quare illa q̄z coquant pleni⁹ q̄ coīnda sunt vt ac celeret digō eoz ⁊ erit⁹ a stō aliaq;. Oino aūt oz speculari in vtēdis cibis sex habitudies. Prima est q̄litas ciboz ꝙueniētia eoz corpi. Scōa ꝯtitas. Tertia ordo coz. Quarta tempus quo porrigant. Quinta q̄litas appetit⁹. Sexta aūt ex mēbris q̄ patiunt. Et speculationis q̄dē q̄litatis ciboz ⁊ ꝙueniētie: alia ē in cōplexiōe: alia est in suba. Et q̄ in cōplone corpoz speculat ꝓplonē si fuerint calida cibent hmōi frigida dieta: si frida ꝓia. Si vero fuerit sicca sit ei⁹ dieta humida: sicca erit dieta si sit ꝓplexio hūida. Si aūt cōtingat aliquē cibū vti minime oportunis sue ꝓploni: vtile ē nuscere alia q̄ frāgāt malū coz repellantq; nocumētum. Sicut lactuca si misceatur apio vt tēperentur cōplexio eius minuaturq; calor. Recentes quoq; pisces si condiantur cū melle ⁊ zizibere ꝙdito aut comedant cū calis salamētis vt sinapi pipe ⁊ cārui silibusq;. Suba aūt ciboz ꝙsiderat qm̄ cib⁹ grossus vt ē caro vacciua ⁊ panis azimus oportunus est illi cuius in stō calor nālis est multus colera quoq;

rubea in eo fortis est: ⁊ qui exercet multo labore ante prādiū hieme pp frigꝰ aeris ⁊ somnū multū. Tales em̄ cibi in hmōi habitudini bus digerunt in stō plena digōne ⁊ nutriunt multū: augētq; plurimū virtutē. Si em̄ comederit eos q̄s aliter: hoc est cui in stō paruꝰ calor par na ēt cholera ⁊ exercitiū ⁊ somnus nō multi hmōi cibi nō digerunt: vñ in stō eius generāt chimos grossos ⁊ oppilatiōes in viscerib⁹ oppilatiōes. Cui vero labor est ⁊ exercetur et in corpe ⁊ stō fortis est calor cibi hi non cōsumāt: non ḡ vtak: qm̄ mutant stō eius in fumositatē. vñ et q̄dā optime digerentes carnēvaccinā frāquillinos minime digerūt. Cā est qm̄ stōus est multi caloris ad quez defluit multa cholera: eget grosso cibo in quo operetur. Cibꝰ aūt subtilis cito exuritur in eo ⁊ fit fumositas. Si em̄ in ignē magnū pieceris stipulā ⁊ quid sile: statiz in ipo momēto exurit debilitaturq; ignis ⁊ extinguit. Si aūt ligna fortissima apposueris vt ilices ⁊ quercus confortatur ⁊ nutrit ignis: stomacho quidē tēperato in calore cibus inter subtilē ⁊ grossum mediꝰ optimꝰ ē. Sic quoq; ⁊ his q̄ mediocriter exercent aut dormiūt: aut in tpibus sunt temperatis.

De quātitate ciborum.

Cōsideratio aūt quātitatis ciboꝝ talis ē. Oꝫ homem nō multū fieri in appositis vsq; dum grauet stōm eius. accidatq; fastidiositas cibo rū siue ille quidē cibꝰ laudabilis sit siue ptra. Si em̄ i hoc q̄s peccet generat in corpe illaudabilis sanguis ⁊ implet venas hūor iniquꝰ: generanturq; graues morbi: ⁊ que sunt ex repletiōe malarū, e scaz amplius nocent q̄s q̄ de laudabili. Si em̄ fiat repletio de cibis calidis generātibꝰ cholerā rubeā: affert pessimas febres morbosq; acutos. Qō si decurrat materia ad aliqō mēbroꝝ facit apa qō ōr formix: aut herisipilla. ac sīres morbos acutos. Si aūt fiat repletio de grossis cibis ouk artetica ⁊ podagra. ⁊ dolores renū. asma. durities epatis ⁊ splenis. Sz ⁊ si cū hac sit etiā viscositas fit oppilatio i his mēbris. Et si sit repletio ex cibis generātibꝰ melācoliā: fiūt melācolice passiones: vt sunt desipiētia nigra. frtane cācer. scabies. icteritia nigra. ⁊ similes passiōes melancolice. Sed ⁊ si fiat repletio ex cibis generantibus diuersos humores varioq; ⁊ discordes fiūt ex eis pessimavulnera ⁊ febres mixte que aliqñ recedūt aliis succedētibꝰ. Que cum ita sint cauere oꝫ repletionē ciboꝝ ac frequētatiōnē fastidiositatis nisi his q̄ fortis sunt exercitū: laboris multi cutisq; rara. Aliter aūt se habens minime. Repletio nāq; ciborū illaudabilis est valde. Si aūt pctm̄ fuerit replebiturq; hō cibis quouis tpe: sic vt grauet stōus eius vtatur vomitu cū pēna tincta oleo sisami ⁊ digitis. Accipiatq; aquā calidā: ne cvero hoc differat vt liberet stōus eius: bibat post vomituz apiū ⁊ vinū rihanū: nec eo die deinceps potetur illi quinis cibus. Qō si vomitu vti non poterit, phibente aliquo: vt est dolor guttu ris aut pectoris: aut palati: longo se totū sōno det: post exercitiū multum: bibatq; vinū forte minuātur q; cibi. Cū aūt putrida ⁊ fetēs ē eructatio: patiētiq; fastidiositatē acciderit solutio vt egredi aī cibꝰ indigestꝰ hmōi nō oꝫ labore sed desistere: minuat q̄z apponenda et subtiliet: vt est panis bene fermētatꝰ infusus invino rihano sub ruffo. ⁊ iura pullor ac star norū vtak somno ⁊ quiete. Sin aūt acciderit hoc cuius cutis sit aspera ⁊ spissa. oꝫ fricari corpus eius fortiter cū multo oleo tepenti se deatq; in pila aq̄ tepide ⁊ diu psiet in ea. Si aūt mane factū fuerit ⁊ adhuc sup ē in ore stomaci cibus nō oꝫ prandere donec oino descendāt reliquie cibi ⁊ digerantur. Certificabitur aūt digō cū videris stōm vacuū equali pōdere locūdū: vrinaq; iā incipit tingi ⁊ si nihil hoꝫ apparuerit: decet vti exercitio iuxta cōsuetudinem deinde balneo.

De ordine ciborꝫ.

Speculari q̄z ordinē ciborꝫ qm̄ quosdaz quidē oꝫ ⁊ prius sumere quosdam aūt deinceps. Oꝫ em̄ vt preponat hō cibos facile descēdētes a stō illis q̄ morantur. Sicq; q̄ molliunt vētrē illis q̄ stringūt vt cibus cito descēdēs viā paret morāti vt sunt melones ⁊ antepsica: prius sumenda sunt q̄s panis: aut caro molliensq; ventrē cibꝰ viā paret stringenti sicut prius sumunt olera elixa pata cū murri et oleo oliue: q̄s pira coctanaq; Cū aūt pponit cibus minorās descensuz cibo acceleranti: digeritur cibus facile descendēs nec inuenit viā exeūdi a stō ppter alteri⁹ difficilis descensum ad exitū: vñ corrūpitur alteraturq; in stō: corrūpēs secū ēt morātē. Eadē est rō de emolliētibus ventrē cū pferūt restringētes illis: emollientes em̄ vētrē si nō fuenerint via egressus corrūpunt: corrūpētes etiā stringētes. ¶ Grossus aūt cibus nō cito digestibilis oꝫ pcedat cito digestibilē ⁊ subtilē vt pposito ouine carnibus auiꝰ ⁊ vaccine aſi ouinam: pfunditas em̄ stomaci calidior est alto ei⁹ ⁊ melioris decoctionis: qm̄ qō vincit in eo caro est. vnde cū operatur in grosso cibo bene illum digerit. Si vero preponatur subtilis grosso non digeritur grossus propter frigiditatem alti stomaci: cum in eo sit dominans substantia neruosa.

De tẽpore cibationis. Tẽpus autez sumẽdi cibũ opz sit posẽ mũdificationẽ stõi: z ꝙfortationẽ caloz ꝑ exercitiũ sufficies z fricatioñ ingressũq; balnei. et qñ videris colozatã vrinã appetitũ ꝙfortatuz z fames apparuerit Tũc nõ opz differri prandiũ. Si em̃ differat attrahit stõus sibi superfluitates corpis: cessatq; appetitus eius z corrũpitur cibus mixtus illis hũoribus. Si aũt acciderit differri prandiũ: stõus traxerit humores ad se: det hmõi squngibin aut iuleb: sugat mala granata dulcia acria et media q̃ dicuntur muza: z sustineat paululũ ac sic comedat. Opz aũt multifacere cibos in tpibꝰ frigidis: qñ caloz cõgregatur intra corpꝰ caueaturq; in tpibꝰ calidis: caloz nãq; aeris educit naturalẽ calorẽ a corpe z minuit: hieme vero fortiores sunt digõnes q̃ estate: hoc em̃ tẽpe stomachus fortior est caloze vt iã predixim⁹. Uides hinc oportere appositionẽ ciboz mane esse in estate: cũ aer adhuc iocũdus est nõ feruidus: aut nõ statim post exercitiũ prandere sz post requiẽ nõ breuiorẽ hora sz maiorẽ. Sic q̃z post balneũ hora vel ꝑplius sufferat.

De regimine ciboz iurta qualitatẽ appetitus. Opaꝛ quoq; appetitus i digerẽdo cibũ bona actione. Significat nãq; oportunitatẽ ciboz z conueniẽtiã corpi. Cũ em̃ duo sunt cibi equales in bonitate inclinaturq; appetitus ad alterũ ꝑcipimus apponi qõ desideraꝛ: qm̃ conuenientior z magis ꝓferẽs z velocioris digõnis. Sic quoq; si sint duo cibi z alter altero melioz inclinaturq; appetitus ad minꝰ bonũ ꝓferimus illũ alteri: stomachꝰ enim melꝰ digerit illum ꝓpter spõtaneã anime susceptionẽ mẽbrorũqz: vñ z stõus cõuenientius suscipit illum.

De regimine ciboz scõz infirmãtia mẽbra. Si antẽ sit infirmitas in aliquo mẽbrorũ opz vti cibis ꝓferentibus illi: canẽdiq; qui infirmitatis eiꝰ malũ nutriũt: etiã si omne corpꝰ egeat diuersis ab illis. Si q̃s em̃ sit in quẽ cephalea accideret: opz fugiat cibos vaporãtes: vt sunt nuces z lac allia cepe z his silia. Cui aũt in stõ debilitas est: caueat cibos enatãtes eneruantes: vt est pinguedo butyrũ sisamũ z que silia sunt. Cui vero natat cibus in ore stomaci: accipiat cibos grossos vt descendat sua grauitate in fundũ stomaci z ꝑcipue paululũ moueri post cibũ: vt descẽdat ab ore stomaci. Qui aũ patitur flegma in ore stomaci: deuitet flegmatica: porrigãturq; ei que incidũt flegma vt squngibin melleũ. Cuius in stõ multa cholera rubea generaꝛ caueat illã nutrientia vt cepas mel allia. accipiatq; repetitiõnẽtia vt mala granata acida tamarindos z silia. Si moraꝛ ciborũ descẽsus a stõ ad intestina: caueat vi-

ctum glutinosuz z grossum: sumatq; qui cito descendit vt mollificet intestina vel naturam vt olea dulcia que sumũtur ante cibuz. Aut si cui cibus descẽdit a stõ indigestus: dentur ei arctantes z retinẽtes cibi vt coctana pira glãdes carice sirie antez cibũ. Et cuius epar frigidũ est z strictũ: mederi cibis opz caueat escas grossas z viscosas: vtaturq; subtilibꝰ. Si aũt calidus fuerit caueat calida sumẽs refrigerãtia. Sic z in oibus mẽbris si i eoz aliquo fuerit infirmitas caueat qõ augeat illã: vtaturq; aduersantibus z minuẽtibus. Qõ si aliquod forte non ꝙgruũ cibũ assumpserit iurta quod membris eius opus est statiz sequaꝛ aliqõ repellẽs nocumẽtũ eius sicut alꝭ dictum est.

¶ Cap. vij. de regimie sanitatis ꝑ potũ aque.

Et quoniã dixim⁹ q̃ oportuit de regimine ciborũ transeam⁹ ad regimẽ potꝰ z excellentioꝛ q̃dẽ potuũ est aqua z post vinũ et eligere q̃dẽ aquã opz qualez alio loco dixim⁹. Caueaꝛ aũ potio eius hora qua cibus sumitur donec firmeꝛ cibus in stõ: descẽdatq; paululũ z pedetẽtim: potio em̃ aũ hoc tpe circũfundit subam stõi: z ciboz ꝓhibetq; stõm cibis inhere. vñ z bene nõ digerit. Substãtia em̃ stomaci necesse hz tangere cibos caloze suo. quo eos excoquaꝛ z referat eos i suã naturam. Si ꝙo vrgeat necessitas bibatur ex ea parũ sedãde sitis gratia. Cũ aũt sufficiens erit homo a cibis. sederitq; in stõ bibat aquã frigidã quantũ necesse hz: sed non opz bibat aquã i salina neq; in nocte: debilitat em̃ calorem stomaci z epatis naturalẽ: nisi calidi sint cõplexiõe naturaliter. Fugiat quoq; potũ aũ frigide z niuee habens stomacũ et epar debilem natura aut debiles neruos: aut cui est in pectore passio. Qui em̃ perseuerat in eo supuenit ei eruptio sanguinis z egestio catarri rigores z artetica. Sed si nõ manifestatur nocumẽtum eius citius cũ tamẽ accesserit etas et senectus apparent hec nociua et egritudines alie que difficile sanantur. Nec vero post coitum frigida bibatur aqua malum enim. Nec statim post balneum aut exercitium fortius donec quieuerit bibaturq; ante aut iuleb aut squngibin temperati. Non incongruum est vti aqua refrigidata cum niue; post prandium pedetentim pariterq; cũ vino.

¶ Capꝰm. viij. de regimine sanitatis ꝑ vinuz.

Alter vero potus. s. vinuz vsurũ cõferẽs est ei q̃ custodiã vult sanitatis sicut alio loco dixim⁹ si q̃dẽ vtaꝛ q̃s eo iurta modũ tpe: quo opz. Confortat em̃ caloꝛẽ naturalẽ et extendit in totũ corpꝰ. z temperat hũores cholericos purgãs eos ꝑ sudoꝛẽ z vrinã: z mollificat nãz: hũectãs mẽbra dura: quia

bus accidit siccitas cū laboris supfluit: aut āli-quo sile. cibi mouet appetitū adiuuat digōnē mittens p oia mēbra. Affert q̄z ad ea hūidita tē aq̄: soluēs ventositatē ⁊ inflationē apit opi-lationē: mitigat melancholiā ⁊ calefactōe ⁊ hūectatio ne sua. Aliaz cōfortat dās illi gaudiū ⁊ letitiaz ac dilationē ⁊ silia q̄ ostendim⁹ cū de nā̄ po-tionū tractauim⁹. Maxime aūt hec operaī in his q̄ tēperata hnt corpa: aut qui inclinaī in frigore: si sumaī mediocriter: facit ēt hoc i ori-bus cōplexiōib⁹ si qō sumīt oportunū sit q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ mō fm̄ tēperātia aq̄. Nocet aūt illi cuius cōplexio supabūdat in calore: aut q̄ febrē epatis patitur: aut cephaleā: ⁊ cui nerui debiles sunt nocumēto maximo. Caue re aūt illū oz qui aliquod horū que diximus patitur. Siquis em̄ olno nō velit abstinere potu eius bibat albū subtile multa aq̄ mixtū cauēs vina acuta ⁊ vetera. Si aūt vigeī ea quoq̄ sumere: tēperet illa aq̄ frigida horis anteq̄ bibit sex: bibatq̄ illō cū niue qui calidissimus ē ⁊ proij ciat in vas eius integras rosas: amigdal⁹. dul-ces ⁊ frustra pomoz acitoniz: ⁊ qui olo vult illū vincere infundat in eo panē sile: sex horis anteq̄ bibat: deinc colet ⁊ bibat: subsequatur q̄ guata lactucaz radices: ⁊ papaueris ⁊ poma muza ⁊ terra caraſanica condita cū cāphora. Si cui aūt accelerat capitis dolor comedat sta tiz post potionē parū cibi: ⁊ frustra coctanoz: vt arceat ascēsuz vaporis ad caput. Estate ꝓ olo potu ei⁹ abstineat: nec ꝓ oz vinū bibe re in saliua: sed nec post salsū cibū aut acerbuz aut pūgitiuū: adducit em̄ stō excoriationē ⁊ in testinis. Sz neq̄ bibaī statiz post cibū: maluz em̄ ⁊ emittit cibū indigestū: maxime cui⁹ est in epate ⁊ venis opilatio generans hydropisim.

Cibus si descēdat incoctus mime attrit⁹ non trāsit strictos meatus: remanet ergo ⁊ auget opilationē. ¶ Cui aūt accidit stōi debilitas per potatōez trāseat ad coctana em̄ pauco musco aut fructuū mirti recētē: aut vnas passas glti nosas mūdatas granis. Si q̄dē debilitas fue-rit ex caliditate. Si aūt fuerit ex frigore: vtaī sa bado ⁊ gariof. infuso aq̄ frida. Sugat z acca-rā paululū. ¶ Nec oz assuescere ebrietatē cor rūpit eiz mētē: adducit ethicā: sanguis screatū morbos acutos ⁊ arteticā: debilitatē neruoz epilepsiā. tremorē. apoplexiā. paralisiz. quin-tiā ⁊ mortē subito cū replētur vētriculi cerebri ⁊ vene vino: ⁊ nō ē i eis loc⁹ spūi vt lucerna q̄ si impleaī olo plus mō infundit ignis extinguit dicit aūt. S. in libro de cōplone. qm̄ ex vini mixti potatione accīt passiones Gues fridevt apople xia. spasm⁹. epilia. q̄z his sūt silia replētia vē triculos cerebri vaporib⁹ vini: ⁊ qō ad illō ascē dit de venis: refrigeraī itaq̄ nālis calor ⁊ acci dūt hmōi passiones. Que cuz ita sint nō oz exce dere modum in potatione: caueaturq̄ vino lētia nisi forte in mēse aut duob⁹ semel statiq̄ vtaī vomitu emō detq̄ stōz hoc em̄ corp⁹ pur gat a supfluitatib⁹ mūdatq̄ stōz. Quiꝺ hoc facit si q̄dē calid⁹ est nā̄ statim post vomitum accipiat sūgibin aut mleb. Qui aūt fride est cōplonis bibat post vomitū gēdicare ⁊ sirop. pomoz aut siro. xiloaloes. Opz aūt q̄ est mul tus in bibēdo vinū ⁊ nō vult inebriari prādiū minuere. cenare iura pinguia: maxime caulū cū carne agnina pingui ⁊ dulci pota cū oleo amigdalaz ⁊ sisami recentis cū comederit ex eo aliquātulū phibet vinolētiā maxime selu degō ⁊ chabisum pinguia em̄ ⁊ dulcia frāgūt acumē vini cū ꝑus puenerint ad stōm ꝓsolan tur illū: phibētq̄ ascēsum vaporis vini sursū. Caules aūt arcēt ebrietatē cā sue desiccatio nis in humiditate vini. S. in libro simpliciuz medicaminū dixit amigdalas amaras si cōe-daī ex eis aliquātulū ante vinū arcere ebrie-tatē ⁊ temulētiā. Assignatio medicamis phi-bētis ebrietatē. Aque folioz vitis albe. ℥. j. ace ti. ℥. ß. robi bessereti. ß. ℥. sorbeat illō paulati. Aliud ⁊ si volueris sumere semē cant. ℥. ij. bi be cum robo heseten anteq̄ vinum bibas va let enim.

De temulentia

Temulētia. n. est ifirmitas q̄ accit cerebro ⁊ sensibus: de ascēsu vaporis q̄ sit ex vino: ipletq̄ cerebrū hūore calo: hec aūt maxime his accit q̄z cerebrū calidū ē ⁊ ꝺbile hoc autem cum acceperit crapulā vaporosaz debilitatur a digestiōe sua ⁊ dissolutiōe cra-pule. Cui⁹ aūt cerebrū forte est ⁊ validū non granaī crapula solui em̄: vñ nec accit ebrie-tas. Juxta igit virtutē debilitatēq̄ cerebri ac cidit etiā difficultas ebrietatis ⁊ puitatis ei⁹. Regimē eius tale est. In regimine ebrietatis considerādum est si ebrietas Guis est ⁊ mul ta ꝑcipe huic paruo leniq̄ vti exercitio vt est desbulatio balneariq̄ in aqua dulci suaui i balneo mediocris caloris sustineat paz ⁊ co-medat parū ciboz facilis digestionis ⁊ descē sus a stō dormiat somnum oportunuz: dissol-uetur em̄ ab eo ebrietas: reuerteīq̄ in ꝓrem locū vel statū. Si aūt fortis fuerit ebrietas ita vt ⁊ corp⁹ turbatū sit ⁊ aia inordinata ⁊ anhe litus frequens caput quoq̄ egrotās: nō opz huiusmodi hominem aliquid attingere cibo rum: aut vini quiescat fricentur plante peduz ipsius. Abluantur parū crura eius: soluaīq̄ crapula vaporosa a cerebro eius. Cū euigila uerit ⁊ apparuerit leuitas in corpore eius ces sauerit turbatio capitis passio. Anime den sitas exerceatur leuiter. Deinc ingrediaī bal neum temperati caloris vngaī corpus ei⁹ cō petenti oleo: fricetur corpus ei⁹ totū suauiter infundatur aqua temperati caloris. maxime caput eius: ingressus sedeat in pelui aq̄ tepiz

de admodū: sit in ea paululuz egrediaturqz. ¶Si aūt pſenerat cephalea fūdat ſup caput oleū roſatū refrigeratū nō pmultū: z ſi quidē eſtas ē irrigat aq̄ frida. deh̄ic extergat: deſcat paz z bibat ſquinſibin aut iuleb. aut ſiro. heſcerē: aut ſirop. limue. aut prunoz refrigerato rū niue: expectetqz parū: occupeturqz collo do z ſilibus: tūc cibet leui ſubtili z facile digeſtibili: vt ſunt ſorbilia oua z iura ārnabi facta cū carne graſſa: comedatqz lēticulatū muzuz. pulos patos cū ſucco vuaz acerbū z granatoz piſces lapidoſos z frāquillinos z ſtarnas cū coriādro viridi aut ſicco z cū ruta: des ei lactucas z itiba z qō ſit ē. Nō aūt multꝰ ſit i cibis. poſt ds ſuggat granatū. poma muza. opleta. pira z ſilia: nec deābulet poſt prādiū dōec trā ſeant tres hore: ſz iaceat in loco frido ſi ꝺdem eſtas eſt. Si ho hiems in tēperato loco. Odoret ſandalū. aquā roſatā. cāphoratā. roſas. nenufar. vaporet ligno aloes cum cāphora: z bibat hūc ſiro. Eſt em̄ vtilis ebrio maxie cuiꝰ eſt cōplexio cal'a. R. prunoz̄um nigroz. tamare. purgati intꝰ z extra dimidiā librā. coquant cū lib. v. aq̄ donec redeat ad vnā: colet z ſup addatur. lib. ſ. aque granatoz muzorū z aq̄ acerbe citoniorū. ʒ. d. coquat cū igne tēperato diſpumetur donec fiat ſicut iuleb. Tūc ſumatur ab igne colatū ſeruet: vtatur quis cū opus fuerit ſi quidē eſtas eſt cū niue. ſi nō hz ſuccū bibat granatoz muzoz dormiat nocte tota: mane facto itret balneū: fundat ſup illū z caput aq̄ calida ſepiꝰ: ſtatimqz dormiat. Cū euigilauerit ſumat ſquigibin refrigeratiuū. Et ſi vſus fuerit medicamine hoc cū aq̄ granatorū ſedabitur mā ſeſte ebrietas. R. boli armenici. beberis. granoz citruli ſemis medulle bozagis. buglose vniuſcuiuſqz. ʒ. v. ſemis caulis. ʒ. vj. carabe queſuti. ſemis portulate. oium. ʒ. b. cāphore. ʒ. j. terātur z cribata miſceātur cum aq̄ granatoz aut ſiro. heſcerē refrigerato cū niue eſtatis tpe: vtile em̄ eſt. Sirupꝰ ds abſinthij cū aq̄ granatoz añ cibū pdest ebrietati. ¶Si aūt ſuperest adhuc capitis dolor mimeqz ſedatur: irroret caput decoctione camomille z aneti ꝓponat ad nares: aliq̄d olei liliacei z ane tini: vngat eius caput vt diſſoluat vaporis reliquū. Caueāt aūt oleū roſatū in reliquis cephalee vaporoſe z ebroſe. Que ſi ceſſauerit detur paz vini albi z ſubtilis aquoſiqz: pdest em̄ ad ſubtiliādas ebrietatis reliquias groſſas. Si autem differēs dolor remanet adhuc dieb⁹: fit hoc cā groſſi vaporis ſternutetur: infundatur huiuſmōi oleo camomille z aneti z vngat eo caput: ſoluit: em̄ reliquias ebrietatꝫ. Nō oz aūt bibere aut exerceri quandiu quis ebrius eſt. aut cephalicus. Eſt apud diaſcoridem qm̄ robū mitti ſi ſumatur ante vinū prohibet ebrietatem.

¶Capi. ix. de regimine ſanitatis per ſomnuz z vigilias.

Somnum ho opz eē poſt prādiū tēperatūqz ſomnꝰ em̄ eſt coz q̄ digōnem ciboz adiuuat. Et ſi cibꝰ q̄dē ē multus aut groſſus oz z ſomnū āplio re eſſe tēpato ſit ꝙ quitas eiꝰ magnitudoqz ex multitudine meſure ciboz paucitatiſqz. Porro illū q̄ p multū multis repletꝰ ē cibis ſomnū cauere ꝓuenit donec a ſtō ſoluat cibꝰ ne forte ſupet nālē calorē mā. Si ho cibꝰ ē ſubtilis ſit ſomnꝰ breuior tēpato vigiliqs oiouti nō ꝓuēt calefaciūt. n. z deſiccāt, phibētqz digōnē fieri.

¶Capi. x. de regimine ſanitatis per coitum.

Coitus multiferi nō cōuenit niſi ho cui⁹ cal'a humida qz ē nāliter q̄ cozpi eiꝰ dñat eſt ſāguis teſticuliqz calidi z hūidi paz aūt vtat cuiꝰ cōplexio frida eſt z ſicca ſz nec in ſaturitate z repletiōe ciboz̄ z potꝰ nec ho dū fames ē. nec ſtatiz poſt laborē aut poſt balneū aut inanitionē nec fiat dū caletactū ē aut refrigidatuz cozpꝰ q̄buſ calefactiētū aut refrigidātiū cā. Hz ſit mediū in oibꝰ ſuis habitudinibꝰ. Minuat q̄z in autūno z in tpibꝰ q̄b⁹ iminēt graues et peſtilētiales morbi. Caueat aūt oino tpe peſtilētie. Oportunū aūt tps eſt poſt digōnē cibor in ſtō z deſceſuz eoz ac ante ſomnū vt cū vſus ds coitu fuerit dormiat dirigatqz z quieſcat. hoc aūt tps oportunū ē gnatiōi plis: nam dormit mulier z firmat ſpma maſculi in matrice. Si aūt ds vtēdo peccauerit tollerabilꝰ in repletiōe q̄z in fame z dū calet cozpꝰ meliꝰ vtq̄z ſi fridū ſit meliꝰ q̄z dū hūectatꝰ ē q̄z deſiccatus. Si aūt qñ exceſſerit in coitꝰ hōvſu ſicut minuat calor eiꝰ z hūiditas nālis rareſcat cozpꝰ oz rozari cozpꝰ eiꝰ aq̄ frida q̄ ſpiſſent pori multipliceſqz calor nālis iteriꝰ in cozpe nec multū tñ. Cibet carnis iure pato cū eſpidabago z trito cū cepis ac cicere porrigat illi vinū rihanū. vinū q̄z vetꝰ vaporet cū neda. z liniat cū gallia. z ſubꝰ deſcat z dormiāt diuti⁹. Qō ſi aliq̄ acciderit i coitu ipotētia ꝓſideret diligēter q̄ cā fiat regat qz eiuſmodi hūjs cibis ac medis caminibꝰ ſicut dicemus in curatiōe paſſionū.

¶Capi. xj. ō regimie ſanitatꝫ p accidētia aie.

De accidentibus aie triſtitiā q̄ dō nō oz aliquē frequē tare. ſz nec irā nec multiplicare cura aut cogitationē inidia oino fugiat hmōi em̄ oia cōplexionē cozpis mutant adiuuantqz inanitiōe z debilitat calor nālis. Qui autem eſt calidus complexiōe ſi his vtatur pariunt ei peſſimas febres vt ethicam et ptiſiz ſiriaqz. Quare opz q̄uere holez huius

modi animi accidētia: atq; vt assuescat gaudiū lenitiq; hec enim nāle cē soliant calorē. mouentq; ad exteriora corpis: augēt in pigritiaz cōfortāt aiam. Diximꝰ aūt qd faciat quodq; anime accidentium in corpore cū deꝛ naturalibus loqueremur.

¶Capitulū. xij. de mundificatione corporum ad custodiam.

¶Colligitur in corpe crapula quedā z supfluitas ciboꝝ z potuū q̄ mime indiget nā: z partem quidē huius pualet nā pellere educereq; e corpore: partē aūt nō prealz. Remanet ḡ in corpore cui z nocet intātū vt eget auxilio medici nā.: quo purgetur crapula hec maximeq; in corporibꝰ eoꝝ: qui nō cauent vsum maloꝝ ciboꝝ. Cibus em̄ in stōm veniens cū digestꝰ in eo fuerit expellit illū in iteſtina: succositas eiꝰ tendit ad epar z remanet purgamentū eiꝰ quo nō indiget natura. Depellit itaq; z educit illō a corpore p egestionē. succositatē aūtē q̄ibat ad epar cū digesserit z iformauerit sāguinē separat in q̄z superfluitatē: mittitq; eā ad vasa sua. Et quo quidē oīno nō indiget vt est vrina pellit z emittit a corpore. Qđ si forte quanis causa nō emittere poterit nocet z adducit morbos: sic quoq; cū ierit sanguis ad mēbra: qđ q̄ dē cōueniens z sile est sue nāe suscipit: z i suā transmittit naturā. Quod aūt nō cōfert subtiliat z solvit z si nō valeat remāere in eo mēbro z i locis vacuis: hꝰ ḡ cū putrefactū fuerit gñat febres sic̄ desluat in aliq̄ mēbroꝝ facit apa scōm suā naturā. Opz ergo medicū cū cognouerit aliquā i corpe supfluitatē maturare illā atq; educere a corpe quo fiducia pstet exinde a morbis passiōibus q;. Opus em̄ ē in oibꝰ parū i minuere corpꝰ z inspicere qđ egerit ab eo naturaliū rerū: sicut est egestio z vrina sudor sanguis mēstruus: z qđ de naribus egredit z qđ desluit palato: quodq; etiā spuitur a pectore. Si ergo viderit aliq̄ horū minui z nō esse egressuz eius iuxta qđ exigit porrectio ciboꝝ nec scōm cōsuetudinem z differri tpe quo solebat exire. Opz sollicitare egressuz eiꝰ vt redeat in suū statum naturalē. Sic etiam si viderit in aliquo mēbroꝝ cōgregatā esse supfluitate: vt in pectore aut stō: aut in renibꝰ aut vesica: opz exinaniri hmōi crapulā a corpe euacuatione z ab illo mēbro i quo cōgregata est. Sz z si nā arctata est z egestio iminuta oz cōsidere cāz huiꝰ cōstipatiōis: z si qdē fuerit paucitate cibi potuiq; addendū est hoi: z si qm̄ cibꝰ siccꝰ hūidis vtēdū est: vt sunt olera emolliētia ventrē vt est blitꝰ maioꝝ: minoꝝq; lebelabū aptatū cū oleo oliue z murti. Si aūt qm̄ cibi stringunt aut pōtici sunt. oz hmōi vti iure pingui dulciq; cū oleo sisami. Deniq; si ē hoc qm̄ peccetur in ordine ciboꝝ oz mutari ordinē: reuertatur q̄ hō in suaz consuetudinē. Si vo accidat pp malā cōplexionē quā patitur stōus z inteſtia: opz obuiare oppositis. Si ergo stōus z iteſtina plus equo calēt z desiccata sint: oz eū q̄ patit sumere cibos refrigidātes z humectātes vt ptisana cū māna: aut dicia prūa dulcia mora z sehelēgum maturū: humida q̄z olera. Si āt frida z sicca sunt oz cibet escis calefaciētibus z humectātibꝰ sicut espidabagū paratū cū lacte agnia carne aspagis. z blito maiore vuas passas dulces: ficꝰ q̄z z dactili z passi robū vini z cāna mellis ac silia: sumatq; parū cassiesi stule z māne. Si aūt cōstipatio ē facta ad hūoꝛibus grossis viscosisq; paucitatez cole rubee in iteſtinis. oz vt sumat hmōi iura galloꝝ vetu cū medulla cartami z bessarigo: sumat q̄z mel z aquā calidā: squingibi melleū cū aq̄: deturpq; rursus aliq̄d cassiesi. facte cū turbit: z si nō pficit hoc qm̄ hūoꝛ ē in iteſtino iferiori: oz vtat cliſtere mollificāti conuenienti. s. ex blito maiori aq̄ oꝛo sisami ac mirti z zaccara rubea. Si autē multū fuerit flegma cōuenit loco zachare mellis appositio addatq; etiā boraci.

De consideratione

¶De consideratione vine z relignū supfluitatū. Vina q̄z cōsideranda ē si minuat caloris cā: oz dari patienti semē psilū z inleb. z medullā cucumeris. citru. semiaq; eoꝝ: semē mellōis melloneq; indū. Si fuerit ex friditate det patiēti apiū. feniculi. z semia eoꝝ. cimi nū. anisuz z daucū z aquā decoctiōis eoꝝ. Miſceaturq; cibis eiꝰ apiū z aspagus. ameos ciminū. cicer nigrū. nuces. sel gemū z similia.

¶Cauēdū aūt est oi cui accit iclusio vine aut egōnis ne differat emissiōem eoꝝ. Cōstipatio nāq; egōnis colicā adducit z vētositatē angustiationē z ptiginē. Retētio vīe facit difficultatē vine: vulnera in vesica: pdest aūt arteticis vrine frequētatio z q̄ etiā in spina patiūtur: desiccat corpꝰ: sanat z hydropisiz z multitudinē infirmitatū hūidarū nisi q; pseuerātia eiꝰ adducit siccitatē corporis intantū vt quandoq; noceat: adducitq; tenuitatē z marcorē z vlcera vesice ac diabetem.

De sudore

¶De sudore retētiōe. Si vo sudor cōstringit z nō exit: estq; cā frigoris renoca illū fricatiōe z exercitio igressu balnei. rozatiōe aq̄ calide sup corpꝰ. Si āt cā poroꝝ z caloris solis. pnoca rozatiōe aq̄ dulcis z tepide z fricatiōe molli cū oꝛo violā. z nenufaris. Si ēt facies illi cuiꝰ cutis pstipata est balnei cā cū aq̄ nitri z q̄briti. Si āt fit mora sudoris ex supfluitate grossa z viscosa: regimen eiꝰ sit calefaciēs z subtiliās vt ē minoratio cibi comestiōe mesaurit cū blito. aq̄ cicerz. carnes. auiū. olera pūgitā. fricatio fortis. exercitiū fortē. balneari aq̄ in q̄ decocte sunt herbe subti-

liãtes dissoluẽtesq3. vt camomilla anetũ ⁊ berera. sentẽ. ⁊ sansucũ posit euacuatõez hũoris ꝑ pharmaciã soluẽtẽ flegma vt ẽ turbit ⁊ agaricũ ⁊ medulla cartami. ¶Si aũt morẽtur mẽ strua oz: vt adiuues ꝓuocatiõe cũ herba ⁊ faseolo rubeo: aq̃ ciceris nigri ⁊ marachue. semie apij. sirop. absinth. hoc q̃dẽ si fuerit moza cã frigoris. ¶Si autẽ cã nimij caloris danda sũt mulieri ptisana aq̃ cucumeris ⁊ citruli. lactucarũ tarsaco q̃3 ⁊ silia adhibeãt vẽtose cruribus. ¶Et si morak̃ qõ defluit de palato vtak̃ curatiõe dẽtiũ cũ spinis ⁊ silibus ⁊ gargarismo cũ aq̃ mellis: ⁊ masticatiõe cãdri. Hec em̃ purgãt cerebrũ a supfluitatib⁹ hũidis: mũdãt q3 oculos auditũ ⁊ guttur. ¶Si ãt morak̃ qõ naribus defluit ⁊ crapula ẽ in cerebro oz sternutationẽ ꝓuocare imissiõe; lignoꝝ in nasum ⁊ statiõe sup aquã bullicẽtẽ in q̃ sit camomilla ⁊ aq̃ lileb nec. hoc em̃ purgat cerebꝝ ⁊ repellit morbos q̃ veniũt ab hũoribꝰ grossis vt ẽ epilia ⁊ apoplexia. ¶Sz si supfluitates multiplicate sũt i stõ intm̃ vt fiat subuersio. aia turbet̃ titillet labiũ iferi⁹. deficiet paucitas fiat appetit⁹: angustiatio oris sapoz in amaꝝ mutet̃ ⁊ salsu ginẽ ac acerbitatẽ. Oz vtak̃ hmõi vomitu: maxime q3 si fuerit estas imissiõe pene in oleo infuse: vtaturq3 medicaminib⁹ vomitũ vigẽtib⁹ vt dicturi sum⁹. ¶Et si ꝯgregata ẽ i pectoze ⁊ pulmõe crapula hnmiditatis oz vtak̃ aq̃ in q̃ decocte sunt fic⁹. vua passa. radices ireos capillus veneris. comedat butyrũ cũ zaccara ⁊ melle ⁊ sorbitiõe facta cum aq̃ furfuris ⁊ zaccara ⁊ q̃ silia sunt. ¶Si ãt ẽ crapula in renib⁹ aut vesica oz eã purgari his q̃ ꝓuocãt vrinã: vt ẽ apiũ. feniculus: semẽq3 eoꝝ ⁊ dauci. semẽ citruli. melẽ. cucu. cucur. sessio. in pelui aq̃ cake in q̃ decocta sint camomilla. feniculus ⁊ silia. Ad hũc itaq3 modũ oz euacuare q̃ ẽ invẽtrẽ in quouis mẽbroꝝ. ¶Si ꝙ in oi corpe crapula coadunata ẽ oz inanire hũorẽ dñantẽ. Si ergo sanguis supabũdat in corpe vtak̃ flebotomia vene q̃ vocãt mediastina si fieri põt: hꝰ est si tẽpus ⁊ etas ⁊ regio dederit. Si minꝰ vẽtosek̃ de sub scapulis ⁊ cruribus. Si cola rubea supabũdat euacuek̃ cũ ebelabo ⁊ aq̃ granatoꝝ cũ sahana ⁊ zaccara aut bellego cũ tamaridis aut sirop. ro. cũ squingibi aniue. Et si hᶜ crapula ẽ melãcolica accipiat aliq̃d de sãguibin cũ apio aut mirtaz: vel melicratũ cũ epitho: aut sumat beffaicũ aq̃ mirob. indoꝝ bcocta. Si aũt hũor ẽ flegmaticꝰ accipiat hierãpicrã cũ melle cõditã: aut paꝝ turbit ⁊ silia medicamia q̃ solnit flegma q̃ non sunt tm̃ fortia: vti ãt hierap̃. sũpta cũ melle semel i hebdomada vtile est his q̃bꝰ in stõ cerebro ac itestinis flegma adũak̃ q̃hiditates. purgat em̃ illa ab oibus mirabiliter. Similiter ẽt ꝓfert his q̃bus in neruis congregak̃ crapula viscosa. Subtiliat em̃ ⁊ mũdificat ac emittit ꝑ solutionez. Potiorꝰ sit pẽsuz. z. d. Si ãt crapula alicui ẽ varia i his mẽbriz suãt hiere sicce z. d. aut plꝰ vsq3 ad c. ⁊ distẽpet cũ squigibi coctanio maxie cũ sãguibi coctanio. Cõfecꝰ hiere purgãtis stõm ite lina cerebrũq3 ⁊ neruos a supfluitatibꝰ vẽtositatẽ dissoluit opilationẽ apit q̃ ẽ in epate. splene ⁊ renibꝰ irritat appetitũ digõnẽ adiuuat ⁊ cõfortat purgat. mẽtẽ senũ mozari facit: ⁊ evtilis ei q̃ vult custodiã sanitatis sue maxieq3 ei curꝰ nãe dñatur flegma. Sume semis apij. anicuiusq3. z. d. seis feniculi. manachue. absinth. gre. cuiusq3. z. c. mastic. spice nar. cinamõi. cutiusq3. z. b. radicis liq̃r. purgate ⁊ optime trite. z. c. aloes epatici. xxx. terãtur oĩa subtilit̃ cribẽturq3 subtilissimo cribro. Si cui ꝙ dñatur flegma accipiat hmõi potiõis. z. b. vsq3. ad. c. nõ plus ⁊ distẽperet̃ cũ aq̃ folioꝝ citri ⁊ si cuz flegmate ẽ ẽt colera. distẽperet̃ cũ squigibin. Si ꝙ cũ hoc hũore apparet iterius in corpe melia addat his medicamibus epithimi creteci. z. e. distempet de eo. z. b. aut. c. cũ aq̃ bardane recẽtis: aut aq̃ fautenegi aq̃tici. Cui ꝙ sũt emoroides ponat cuz his a q̃s aliq̃d machali glãci i vnaquaq3 potiõe obolos. b. vsq3 semis dragmam. Est enim hoc medicamen mirabilis vtilitatis ad custodiendum sanitatẽ si cum opus est sumatur.

De euacuatione per vomitũ.

Et excellẽtiꝰ quo vtimur in repletiõe corpoꝝ ẽinanitio ꝙ vomitũ. hic em̃ cũ hoc ꝙ multũ ꝑdest a multis liberat passionibꝰ. Canet em̃ a labore renum ⁊ aperit opilationẽ q̃ est i viscerib⁹ ꝑ nimiũ vsũ motus purgat emissionẽ grossoꝝ humoꝝ qui sũt in meatib⁹ ⁊ in extremis corpis vt anchaꝝ genuũ pedũ vt ẽ vena scia: dolor genu podagra ⁊ q̃ silia sũt. Jn his nãq3 passiõibꝰ lõge melior ẽ pharmaco. Jn morbis ãt capitis ⁊ colli pectoris ⁊ costaꝝ soluẽs inferi⁹ vtili⁹ ẽ vomitu. Qm̃ vomitꝰ his addit passionib⁹ ꝑsepe in pricipio. Ait em̃. Gal. in libro megate geni qm̃ vomitus ꝑdest in emissione sanguinis q̃ fit ex eruptione arteriarũ venarũq3 a podice renibus ⁊ matrice: vesicaq3 facit enim hoc iminutione replonis ⁊ attractione materiei: ⁊ emissione eius oppositio egressionis modo. Sicut em̃ si velimus vomitũ tollere vtimur clisteri: vt trahak̃ materia inferius. sic ⁊ vomitus materiã a mẽbris inferioribus trahit sursuz. Prodest etiaz vomitus in multis passionibus custodit sanitatez ⁊ regimen: conferens maxime quibus in stomaco nascitur flegma grossum multumq3. Jn hac dispositione conferentioꝝ solnenti potu. Chic enim humoꝝ multum cõgregatur in stomaci villis: que loca vomitus purgat diligenter: medicina autem laxatiua descendit in fundum eius quem et mundat.

Tps autem quo maxime exhibend⁹ est vomitus est estas. Hoc em̄ tpe lāfacti sunt hūores ⁊ natāt in stō. Oz ꝯo si volueris mūdare eos q̄ grassi sunt corpis ⁊ in q̄b⁹ fīa dñatur facere hoc ante prādiū ⁊ post exercitiū ⁊ balneū vt liq̄scat hūor ⁊ subtiliet dilatenq̄z meat⁹. Pro uocet aūt cū radicib⁹ i fusis sq̄ngibin ⁊ mellicrato ac aq̄ aneti. Si aūt nō pōt ante prādiū fiat post repletionē cibor subtiliātiū vt sunt pisces salsi ferculū radicis ⁊ aneti ac sinapz ⁊ cōeltionē radicū i fusar i sq̄ngibi ⁊ potū aq̄ or det in q̄ decocta sunt helsa ⁊ zufa cū melle: et abstinētia a potu aq̄. Si ergo augmētat stis vtat vomitu studeat mūdare stōm ⁊ eūare il lū ⁊ lauet os cōpletovomitu vino ⁊ aq̄ rosata ⁊ bibat deinceps aliq̄d gendicone aut sirop. pomor. Sirop. aptatū cū ligno aloes ⁊ seccha ⁊ musco accipiat ⁊ zinziber cōditū aut mirobo. ꝯditos. Qui aūt sunt tenues corpe ⁊ quorū in stō sunt hūores colerici vtant vōitu sine exercitio ſz post balneū in aq̄ cal'a in q̄ nō diu steterint. ⁊ post cibū potūq̄z ꝓuocet cū siro. sq̄ngibin ⁊ aq̄ cal'a ⁊ comestiōe melōis ⁊ ser niaci aut q̄schi ordei cū sq̄ngibin ⁊ aq̄ cal'a et piscib⁹ recētib⁹ ⁊ his sūb⁹ vt facilieꝯ exit⁹ crapule ab eis. Si sint eor corpa hūiditatis pue bibāt post vomitū inleb ⁊ sq̄ngibin ⁊ sirop pomorum simpicia ⁊ sirop. granator ac his similia. Quiꝯo sunt iter pingues ⁊ tenues: ⁊ i cui⁹ corpe sunt crapule de hūoribus varīs vtant vomitu post refectionē nā diuersor ci bor ⁊ in sapore vt q̄dā q̄dē eliminēt q̄dā ap tēt ⁊ icidāt ac subtiliēt: q̄dā irritēt vomitū post q̄s bibāt vina diuersa q̄dā acuta vetusta q̄dā dulcia noua q̄ dissilia opaꝯ. Opz aūt vt bibāt vinū post prādiū hora ⁊ sit pot⁹ eor mult⁹ fre quēs ⁊ pedetētim mūdēt post horā potiōis vnā ne forte emittaꝯ vinū a stō ⁊ cū eo cibus. Inntaꝯ aūt mūdatiōi oīum q̄ sunt in stō imis siōe digitor nos ⁊ pēne ifuse in oleo sisami ⁊ aq̄ in q̄ decoctū sit anetū cū melle sepi⁹ donec purgētur: adiuuat facultatē vomit⁹ oleū sisa mi q̄is aq̄ pfusum calefactū q̄z ⁊ arctatio stōi ac vmbilici. Cū aūt sufficiēter vomitū exegerint abluāt faciē cuz aq̄ rosa mixto aceto pau co suggāt illā, pdest em̄ dētib⁹ ⁊, phibet ab eis nocumētū vomit⁹ post vomitū bibāt sq̄ngibin ⁊ iuleb sirop. pomor. sil'iaq̄z. Nō opz accipere cibū post vomitū donec trāseant ser hore am pliusq̄z. Tūcq̄z sit cib⁹ pauc⁹ subtilis vt pullo ruz carnes. frāquillum pdices sil'iaq̄z nec icō grūū est vti hoiem vomitu in mēse semel aut bis magisq̄z estate: quo mūdēt stōus ⁊ caput ⁊ corp⁹ a supfluis. Q̄q̄z mel⁹ hac in re vt vta tur vomitu duob⁹ ꝯtinuis dieb⁹ vt mūdet olo stōus in scō a die egrediaq̄z q̄ pus nō potuit supfluitatis. ꝑma etem die vomitu attrahitur q̄ supfluum in venis remotis ad stōz paula tim: nec pōt exire eadē die pp puitatē ei⁹. Hoc ergo cū sit collectū in stō scdo die oz recurre re ad vomitū: vt exeat crapula hec ⁊ mundet stōus ab ea: nō oz aūt cognita quanis hora vomitū facere ne forte fiat ꝓfluetudo: sed opz variare tpa ei⁹ q̄nq̄z igit acceleret: q̄nq̄z differat: hoc q̄dē mō vomitu vtēdum est. Medica mina autē vomitum ꝓuocātia sumēda mini me sunt: nisi vere ⁊ autūno. His em̄ duob⁹ tē poub⁹ validiora sunt corpa ad ferēda medica mina que inanīūt fortiter. Et hec medicamina nos in sequētib⁹ ostēdemus cum de curatione morbor tractabim⁹. Cauēdū est autem illi vomit⁹ q̄ gracilis pmultū est corpe patusq̄z ptisi: aut i cui⁹ pectore aut gutture aut oculis aliq̄ passio est ⁊ q̄ nō ꝓfluit ⁊ cui difficilis est ⁊ grauis ad exeundū. nō em̄ q̄ eiusmodi ē effugiet q̄n accidat illi graue q̄d in his membris. Et si sunt in corpe supflua pungitiua q̄ō q̄dē exinde agnoscit si senserit hō in cute pūcturas: ardorē in vina ⁊ egone hmōi opz vt bibat aquā casei dieb⁹ aliquot: hoc est scōz q̄ idiget. Si aūt onerosum est stō, pficiat in illa aliq̄d salis ⁊ zaccare albet si quidē facile erit iuxta q̄ est opus supaddant mirob. citrini ex modo necessitatis: hoc modo em̄ mundatur corpus a superfluitate acuta.

¶ Capi. xiij. de speculatione consuetudinis.

Omni sñe custodie sanitatis oz adhi bere ꝓfluetudis speculationē cum sit speculatio ei⁹ porta magna in custodia sanitatis ⁊ curatiōe morborum. Si enim protelleꝯ temp⁹ ei⁹ fit sicut quod naturale est. Sic enim dixit hypocras quoniam consuetudo est secunda natura. Consuetudines itaq̄z hominum varie sunt et multarum materiarum. Quedam enim aeris est cuiusq̄ susceptio: quedam exercitium. quedam balneum. quedam somni ⁊ vigiliarū quedam cibi et potus. quedam concubitus. q̄dā ꝯo inanitionū ⁊ aliar de quib⁹ diximus i regie custodie sanitatis. q̄ consueuit homo ⁊ obseruat longo tempore sic vt fiat illi tāq̄z natura: quapropter difficilis ē ab eo trāslat⁹.

De consuetudine ad laborem. Hominum quidaz consueuerunt operari in maximo caloꝛe calidisq̄z regionibus: nihilq̄z illis officit. Si autem fiat aer frigidus aut ipsi in frigidas eant partes obest illis nec possunt pati: quemadmodum qui habitant littus maris regionesq̄z australes: loca deniq̄z calida: et quemadmodum qui exercentur in operatione ignis: vt sunt fabri ferrarij. Chi enim et similes non nocentur caloꝛe facilioresq̄z sunt illis acuti morbi ⁊ onerosius ferūt frigidas passiones. Contra est in frigidis cō

fuetis. Quidā nāqz hoium ꝙfuerūt fridū aerē si calido obuiēt cito ledunt: nocetqz corpi eoꝝ: sicut q̄ ptes septētrionales inhabitāt aut locis fridis aut sicut quoꝝ artes in aq̄ sunt sicut piscatores: nante: fullones. hi em̄ ꝛ hmōi nō ledunt frigore: ꝫ ꝛ si accidāt illis fridi mor bi facili⁹ ferūt difficili⁹ aūt calidas egritudies. Sic quoqz q̄dā ꝙfuerūt loca quoꝝ aer fri dus est ꝛ sicc⁹ vt mōtes desertaqz: aut cui⁹ of ficiū est agricultura venatio: qui q̄dē nō ledū tur sole ꝛ si accidant illis morbi frigidi ꝛ sicci facilius ferunt q̄z humidos ꝛ facili⁹ sanantur.

De consuetudine ad diuer sas spēs exercitioꝝ: Exercitiū aūt laborēqz q̄dā assne facit ꝛ multitudinē mor⁹ ferunt ergo facile ē eis nec ledunt eo nec angustiā patiunt: ꝛ si co gant ad requiē molestia sequit ꝛ turbatio in corpe eoꝝ: qm̄ icludit qō soluebat ꝑus p exercitiū. Cōtra q̄busdā reqes assueta est qui si ꝑpellant ad laborē: ꝛ si ꝑuus sit nocet tñ illis. Exercitia hoium varia sunt. Quidā nāqz pe dibus cōsueuerūt laborare sicut cursores: sal tatores: ꝛ q̄ risuz tūdūt. Quidā aūt manibus vt q̄ ligna icidūt. sagittarij textores. Plurime aūt artes manib⁹ fiūt. ꝛ hoꝝ quorūdam labor fortis vt terere gipsum ꝓcutere ferrū. bāba ciū ꝛ ꝓcussio cū malleo. Quoꝝdā ꝙo exercitium debile. vt scriptura. pictores. sartores ꝛ sires. Et q̄dā hoium fatigāt dorsuz vtq̄ ferūt onera sup dorsum. hoꝝ ꝙ q̄sqz q̄cūqz ꝙsueuit labo rē quēpiā si voluerit exerceri in alio quē nō cō sueuit laborare nō ꝓseuerabit nec patiet̄ vir tus ei⁹. Qui em̄ ꝙsueuit fatigare manus suas nō sustinebit on⁹ alicui⁹ rei ꝙuis ꝫ nec ire i lo ca lōginq̄. Sicut em̄ ait hypo. Qui ꝙsueuit la borē ꝛ si senex sit ꝛ debilis magis tñ ferenq̄ nō assuetus: q̄uis sit inuenis fortisqz. hoc aūt tō qm̄ vnūqōqz mēbrū cū idurauerit in aliq̄ pro pria actiōe luct: aī ide ꝑtutē cōstātiāqz ynde ꝛ ꝓseuerātior est in illa actiōe alijs mēbris ali cuius q̄ pmāserit in reqe ꝛ delitijs. Quidam aūt hoium cōsueuerūt quietē deliciasqz quo rum si quisq̄z ad modicum laborem cogat̄ an gustiam citissime patitur.

De cōsuetudine balnei. Bal neū ꝫ q̄daz hoium vnoquoqz die assueuerūt hi si distule rint dieb⁹ nocet corpib⁹ eoꝝ. qm̄ ꝓhibet̄ egres sus his q̄ soluunt ꝓ balneū. ꝛ hmōi q̄dē opz medico pmittere balneū itrare in febrib⁹ ꝛ aq̄ ꝙsuetudis etiā si nōduz appuerit maturatio. Quidā em̄ oīno balneū fugiunt q̄ si laueꝝ in balneo calefiūt corpa eoꝝ ꝛ si diuti⁹ fuerit in eo accidit illi turbatio mētis ꝛ defect⁹. Et cui q̄dē hec accidūt aquā fridā sup eū funde fa cieqz ei⁹ dēt̄ sanguinē ꝛ inleb refrigeret̄ cum iam exierint balneo cibēturqz pane ifuso vino tēperato. Quidā ꝫ hoiuz post cibū bal neari ꝙsueuerūt. Et si aī ingrediāt̄ ledunt̄ fitqz illis debilitatio defectioqz hoc āt maxie illis accidit quoꝝ cutis rara est multaqz que so luunt a corpore eorum hos opz prius paruo refici cibo sic balneum ingredi.

De consuetudine ad diuer sas q̄lita ꝛ tes ciboꝝ. Cōsuetudo vero in cibo ꝛ potu hec q̄dē est in q̄litate ꝛ hec in q̄titate: ꝛ hec q̄dem in tpe: alia in nūero sumēdi. Et q̄litas q̄ō qm̄ q̄dā hoium calidis refici cōsueuerūt: nihil er go illis obest ledit̄ aūt si ad fridū venerit. At qz ecōuerso. Qui em̄ assueti sunt fridis cibis hi nō ferūt calidos ꫫ ledunt̄ si sumpserit. Oz aūt si sumpserit in cōsuetū vti regimie ꝙuoꝝ. Quidā ꝫ ꝙsueuerūt cibos grossos digōni ꝛ obedientes difficilesqz digōni ꝛ decoctiōi vt est azim⁹ panis ꝛ caro vaccina ac capraz ꝛ ānua lis agni ꝛ que iam tonduntur: quas ꝛ optime digerunt deficientes in subtilium digestionē que non cōsueuerunt stomaci eoꝝ sed nec su scipiūt eā hmōi hoies fames nō sufferunt ꫫ nocet eis. Oō si egrotauerint nō oportet eos prohibere a cibis ixta posse. perirent em̄ im beciles. Alij subtilē ꝙsueuerūt dietam vt pul los franquillinos: coturnices. olera ꝛ similia. hi non valent ad porrectionem grossoꝝ nec digerunt ea: ꝛ siquando cibentur eis non di gerit stomacus eoruz: accidit qz illis grauitas pigritia mora a motu. tales ergo si quādo re ficiuntur grossis ꝛ leduntur vomitu vti opor tet. si nequeunt dormiant plurimū differatur illis prandium. Nonnulli ferunt temperatos cibos vt est temperata caro panis mund⁹ frn ctuum ficus vuasqz ꝛ similia. hij leduntur si grossam aut subtilem sumpserint dietam: ci bos enim grossos non digerunt nec a stoma co eoꝝ cito descēdunt. Subtiles aūt deficiunt a virtute eoꝝ. Accit illis laxitas ꝛ eneruatio. In his quoqz quidā sunt assueti panis simi le. Quidam ordeaceo ꝛ aliorū granoꝝ quib⁹ officit triticeus. Atqz hoc modo se habet res in assuetudine hoium diuersitatibus ciboruz intantū vt quidā etiā maloꝝ chimoꝝ cibis re ficiant: quib⁹ ꝛ delectant magis q̄z alijs ma gisqz illis conferunt ꝛ cōueniunt q̄z reliqui ci bi iocundi ꝛ bonoruz chimorum. Quare opz aspicere ad ea que ꝙsueuerit q̄s tēpore longo ꝛ ad que eius anima prontior ꝛ ore iocundi⁹ illi est ꝛ si cibus sit invtilis non prohibeatur ergo sed ducatur ixta consuetum conferen tius enim est corpori ei⁹ ꝛ mēbris ꝛ magis su sceptibile alio ins̄ueto q̄uis sit laudabilis cibus. Homo em̄ si cōsueuerit diuti⁹ quēpiaz cibū: ꝛ susceperit illum stomacus eius in mē bra conuertitur citius natura ei⁹ ac mēbroruz in naturam cibi desiderāt mēbra illius cons

sona ⁊ cõueniẽtia. Estq̃ quodcũq; illoꝝ si cõue niens velocioris mutatõis ⁊ trãsitõis in nã eo rũ: ⁊ similẽ subẽ eorũ. Oia em̃ q̃ mutabilia sũt alterant in consiliã velociter. Sed th̃ opz qñ is cibus multũ illaudabilis est nimiũq; malꝰ vt trãseat ab eo. Quidã nãq; holuz pseuerãt in cibis maloꝝ chimorũ sumẽdis. a q̃bus gñatur sanguis culpabilis plurimũ: quos extigũt suffocãtq; prima bona sua decoctiõe ⁊ sanitate sua. sed tñ in longitudine tẽporũ colligunt ex eis i corpe humores mali: de q̃bus generãt graues morbi. Exẽpli gratia hominuz q̃dam stãt in sumẽdis cibis colerã generãtibꝰ rubeã vt sunt pũgitiua ⁊ acuta: ⁊ q̃ magni sunt caloris vt alliũ cepe sinapis cardamomũ ⁊ pdimẽta calida: vt piper ⁊ zinziber potꝰ vini veteris ⁊ meri ⁊ silia. Quare calefit corpus eoꝝ tenuatur q̃ sanguis ⁊ minuit: multaq; fit colere generatio in eo. Si ergo protelauerit hmõi tempus vsus fiunt colerice passiões. vt tertiana febris: epatis calefactio ⁊ icteritia. Si aũt firmauerit vsuz eoꝝ nec hec sequẽtur: vzit sanguis cõuertiturq; in melãcoliã. Siccãtur membra: maximeq; cuius est cõplexio calꝫ. Nõ mlti q̃z hominũ cõsueuerũt generãtia humores frigidos vt fungos ⁊ q̃ma ⁊ pisces recẽtes vẽtres ouium: lac cucumeres ⁊ his silia vt cibos frigidos. Quare ⁊ mltiplicat i corpibꝰ eoꝝ hũor frigidus in tpibus lõgitudine ⁊ crudus ipsiq; nõ sentiũt. In postremis aũt nascũtur hic morbi ad soluẽdum difficilis morãtes ad curãdũ graues. vt est paralisis oris cõtortio apoplexia epilepsia: ⁊ q̃ silꝫ his sunt morbi ad soluẽdũ morãtes. Primi quoq; pseuerãt in ciboꝝ refectiõe generãtiũ colerã nimi. vt est tauroꝝ caro ⁊ capraruꝫ ⁊ cameli ⁊ salsoꝝ ⁊ lenticula ⁊ simi lia. Quare cõgregatur in corpe eoꝝ hũor melãcolicꝰ ex lõgin quo: fiuntq; illis morbi pessimi melãcolici: vt elephãtia cãcer ỗ sipiẽtia nigra silꝫ. Si aũt fiat vt putrescat eoꝝ hũor q̃ pia supueniũt illis febres ẽ de nã putrefacti hũoris q̃ difficile est curare. Que cum ita sint nõ oz oino initi ad hmõi cuz qui vtuntur bene digerãtur ⁊ sani sunt: nõ est em̃ nõ peccare dũ pseuerat vsus eoꝝ quin fiant infirmitates graues in lõgitudine tpis. Oz ergo ,phibere vtẽtes a cõstantia in illis ⁊ trãsferre a cõsuetudie eoꝝ ad cibos laudabiles medioscz. Sunt ⁊ q̃dã hominũ assueti in subtiliuz dieta ad custodiã sanitatis eorũ. hij arctant se in regimine subtili vt est quitas ciboꝝ. his quoq; ipsis qui parũ nutriũt prohibẽt aũt se a cibis vel ad modũ grossis appetitũq; ciboꝝ a cibis bonis: simulq; multiplicãt vsuz medicaminuz euacuãtiuz: arbitranteꝫ hoc modo sanitatẽ custodire ⁊ cauere ea q̃ morbos inducunt: sed fallunt hoc nãq; regimen est magis nocumẽtum corporibꝰ sanis debilitat em̃ virtutẽ cõgelat calorẽ naturalẽ: ppter paruitatẽ materie q̃ ad euz peruenit ⁊ dissipat corpus ac desiccat: fouetq; morbos difficilis curatiõis ⁊ pene nõ reuertit deinceps corpus in naturalẽ dispositionẽ. Regẽs etem̃ virtꝰ cũ debilitata est propter regimẽ subtile resistere nequit mutatiõi nocumẽto qõ corpori supueniẽt. Quare hypocras in aphorisi. In regimie inquit subtili pec cant egrotantes: peccato augẽte lesionẽ eoꝝ. Quodcũq; em̃ ab hoc maius est ꝙ a cibis paululũ grossis: vnde ⁊ regimẽ in vltimo subtilitatis fallaciꝰ parũ solidiori hec. hypocras. Qm̃ subtile regimẽ extenuat corpus ⁊ desiccat ⁊ dissolnit virtutẽ ⁊ debilitat minuit substanaturalis caloris: vnde difficilis fit anullatio eoꝝ q̃ corpi accidũt de his q̃ diximus. Corpꝰ nãq; in hac dispositiõe siccitatem lucrat: minuiturq; in humido. Curatiões aũt morboꝝ siccoruz difficiles sũt valde ⁊ sanatiõis morantis. Quare nõ opzaliquẽ i subtili dieta imorãtẽ vel pseuerare aut assuefacere: ꝓterq; si i corpore eiꝰ sunt hũores ẽssi. viscosi ⁊ hũiditas illi dñans. aut opilo ⁊ ẽssities i epate eiꝰ: aut splene: aut q̃is morboruz difficilis solonis: aut si mitte q̃etis ⁊ pui exercitij. Qui ẽ hmõi ẽ subtilis dieta confert illi: aliũ autem nõ cõuenit imorari in regimine subtili ⁊ siquis consuenit transferre se oportet ad solidius illo.

De obseruanda cõsuetudine in ẽtitate ciboruz. Quãtitatis quoq; ciboꝝ obseruare opz cursum: quidã nãq; paruo assueuerunt refici. hij non sufferũt multos: ⁊ si multi fuerint in illis accidit granitas turbatio pigritia ad motuz. Si cui accidat hoc vtatur regimine qõ disposuimus q̃ putrefactionẽ in stomaco ciboꝝ patitur. Quidã vero cõsueuerũt multã sumere: nec possunt paucitatẽ pati ciborũ debilitat nãq; virtus ⁊ consumitur.

De diuersitate hore cõsuetudinis in prãdio et cena. hac in parte nõnulli habent consuetum in principio diei prandere: quidã in fine q̃ quisq; horũ non põt pati ab hora qua solitus est refici. Si autem aut distulerit: aut acceleraue rit seq̃tur hinc lesio ⁊ nocumentũ. Si enim accelerat gravatur corpus eiꝰ fit pigrities ⁊ enervatio. Si vero post hoc cenauerit ⁊ nõ cõsuenit fit illi ẽtietas turbatio eructuatio aeris q̃q; autẽ ⁊ ventris solutio. Si vero multũ distulerit a cõsueto fit inde sincopis: punctiones in ore stomaci amaritudo in ore ex ea que fluit in stomacuz colera a pigritia ,ppter imbecillitatẽ virtutis: fit crocea vrina eius ⁊ egestio videnturq; illi viscera suspensa propter inanitionem stomaci ⁊ vacuitatem minuũtur ergo in tantuz vt nõ si stomaco ⁊ spleni quo innitant. Qõ si per nimiũ distulerit retrahuntur oculi eius: deponũtur tẽpora frigẽt extrema. Si er-

gō post hoc cenauerit fit illi grauitas pigritia anxietas grauis si nō fuerit illi cena cōsueta.

De cōsuetudine in numero sumendi cibū. Cōsueuerūt q̄z q̄dā bis in die sūere cibū: qui nō possunt pati semel: q̄dā ter nec tolerat duos si vero fiat accidit enervatio debilitas virtutis pigritia ab actione. Nōnulli vna tm̄ vice in die: ꝛ si bis comederit in die ledūtur: sicut qui accelerant horā accidit laxitas: pigritia prohibitio somni. Ergo opz cū in aliquo horū peccabitur cōsiderare: si quidē illi⁹: fuerit q̄ bis aut ter cōsuevit ꝛ semel prandius est: aut qui consuevit horā ꝛ distulerit abstineat: ab huiusmodi laboze: ꝛ aeris calore ꝓpter debilitatē ꝛ turbationē quā patit. Quiescat ergo bibat liquingibin ȝaccare vt emittat qō effluit in stōm colerarū. Qui vero distulit nō cenet vel suaui⁹ q̄z consuevit stomacus em̄ eius imbecillis est: per hoc fluor colerax ad illuz: sitiz cibus ei⁹ humidus sicut iura olera ova mollia: vt humectet stōs ab eo qō passus est ꝓ siccitatē: bibat parū vini meri quo cōfortetur stōs eius. Mane aūt parū faciat cibū: ꝛ q: cenauit ꝛ q: prādiū distulit heri. Qui ät cōsuevit semel ꝛ comedit bis dormiat quo quiet tatur calor interi⁹ digeratq; cibuz: desbulet plurimū leniterq; bibat parū vini ꝓmū meror vt descēdat cib⁹ in inferiora stōi digeraturq; ne descendat in digestus: mane facto leviet prādiū minuatq; cōsueto. Opportuni⁹ aūt est in tractatu prādij vt comedat quis bis in die. Hoc autē semel vt leniatur stomacus eius a cibo diei quo bis sūpsit: operaturq; in reliqs cibi precedētibus ꝛ digerat cibū superuenientez decoctione optima vt cū mane fuerit sit mundatus ꝛ calor naturalis in eo fortis. Oportet q̄z eū cui officium quotidis instat aut opa nō prādere. is em̄ necesse hz exerceri post prandiū. Qua ex re descēdit cibus a stō in itestinis indigestus. ¶ Cenam autē laudabilior ē prādio eo q̄ quisq; postea stat quietus ꝛ dormit: q̄re imergitur calor fundo stomaci ꝛ corporis digeritq; cibuz plena⁹ digestione ꝛ bona: nisi q̄ cena vnuz hz tm̄ vitiū q̄ nocet oculis debilibus ꝛ infirmis pp ascēsum vaporis cibi a stomaco ad cerebrum ꝛ ad oculos leditq; illos. Quare siquis cenā consuevit condeces est ante solis occasum cenare: vt cum sit hora somni descenderit cibus a stomaco eius.

De cōsuetudine potus aq̄ cali de vl frigide. Potare: ät q̄dā hominū cōsuevit aquā frigidissimā nec possunt pati aliā ꝛ si variāt ledūtur ꝛ si sic assueto acciderit acuta febris: aut causon: damus ei aquā valde frigidissimā cuz sit aq̄ frigida plurimū vtilis in hac febre. Augemusq; qō damus tā ꝛ si sit in stō epate ei⁹ q̄dā debilitas. Quidā ät cōsueverūt aquā nō fridā bibere: q̄bus vtilis ē cala: aq̄ frigida aūt ꝛ nix ledit: pcutit em̄ stōm eorū ꝛ epar debilitat. Si aūt accidät talib⁹ causon: nō audem⁹ dare eis frigidā: q̄uis stōus eoz ꝛ epar in vltio sint valitudinis. est em̄ ꝓter cōsuetudinē: plurimis cōsuetudo ē aquā pluvialē bibere non nullis aq̄s minime suaues sicut q̄bus imixta est sulphuris virtus: aut canir aut sebbi ꝛ similia. oēs ergo isti si pellātur ad ea que nō cōsueverūt fit illis lesio ꝛ nocumentū in ore stōi ꝛ intestinis: mutātur cōplexiones eoz maxie qz si cōuertātur a suaui ad aliquā aquā insua nē. his ergo oz cū transierint a patria sua ad alias vt deserät aquā patrie sue cuz q̄ misceät aquam ad quā cognuntur bibendā paulatim donec cōsumpserint illā: cōsueverintq; illam. Sit quoq; cū illis terra locoruz quoz aquas cōsueverūt bibere quā misceät aq̄ ad quā trā seūt: sitq; in ea dōec colet: hāc colaturā bibät dōec ꝓsueta fiat ac a no cum̄to ei⁹ sint securi.

De consuetudine potatiōis vini ꝛ sicere. hac quoq; in parte varietas est. Quidā nā qz vinū vuaz. Quidā aūt sicerā. Quidā cōfecta alia vina bibere ꝓsueverūt. Et q̄dā quidē dulce: nōnulli amaz: hū merū ꝓmū tēpatū. Horū itaq; oiuz si quisq; vina bibat ꝓter solitū ledit illū ꝛ nocumentū affert iuxta naturā ei⁹. Nōnulli q̄z si desint bibere vinū vno aut duobus dieb⁹ deteriorat corpus eius: mutat em̄ turbaturq; horum ät quidā nunq; gustaverūt vinū. his siq; ōderit accit illis cephalea: febz vinolētia quānis modicuz sit. opz ergo quēq; sue cursū cōsuetudis tueri. Si ät vrgeat ad bi bēdū nō cōsueta oz paululū trāsire: nec bibat qō nō nouit statim. Qui ño nunq; bibit vult aūt bibere: nō oz multū statiz bibere ꝑma die sed paulati aggredi: adūciatq; quaq; die donec termin⁹ tēperātie occurrat. Et ꝑmo q̄ō pīma tēperet aq̄ dehinc minuat vsq; ad modum.

De cōsuetudine somni ꝛ vigiliarū. Sōni quoq; ꝛ vigilitaz cōsuetudo inspicieda ē: horiz nāq; alij cōsueverūt somnū multū q̄ nequaq; ferūt vigilare ꝛ si cogātur fit illi lesio. Calefit em̄ corp⁹ eoz ꝛ desiccantur mēbra: ꝛ corrūpit calor eoz minuit digō cibi. Nascūtur ḡ illi tortiones liuiditas coloris. suppressio oculoruz. Alij aūt soliti sūt in vigilijs. portät ḡ illas ꝛ raro grauätur a sōno. At si lōgū dormierit sōnū fit illis enervatio mouētis ꝓiut: debilitas, sen suū: turbatio mētis. Aug^m friditatis ꝛ hūiditatis ꝛ diminutio nālis caloris. Quare oz homez nō assuescere excessū i sōno aut vigilijs ꝛ si cō sueuit trāsferat se ad modū paulati nō semꝝ statimq;: ꝛ sunt homes q̄ ꝓsueverūt vigilias in nocte die ño sonū fortassis cā officij aut artis: ꝛ si sic nihil obest: vnde ꝛ vtile cōsueta tueri.

De consuetudine ad coitū. Coit⁹ q̄q̄ vsum quidam plurimum habent solitum: vnde ꝛ ferre pñt: q̄dam aūt eo abstinēt lōgo tpe qui ꝛ nō pñtyti quanis hora. Nō opz tñ assuetū se facere abstinētie ei⁹. hoc em̄ soluit ytutē imbecillē facit calorē naturalē ꝛ nocet p̄pe pectori. pulmoni. stō ꝛ epati. refrigerat corpus. debilitatq̄. desiccat ꝛ adducit pigritiā ꝛ inertiā facitq̄ hebetē. Pari etiā modo canēdū est ne assuescat multitudinē coit⁹: excessūq̄ ivsu ei⁹. hoc em̄ accelerat faciēti senectā ꝛ ꝙsūptionē maxie ꝛ illi cui⁹ est cōplexio frida. deteri⁹ aūt illi cui⁹ frida cōplexio ꝛ sicca amplectit ꝛ cōplexio ei⁹ testiculoz sikis: hmōi ꝓpōnis viro opus est ab hac consuetudine trāsire. Sic quoq̄ opz hoiem nō plōgare abstinētiā coitus cui⁹ est cōplexio calida ꝛ humida: testiculi q̄s eius pari mō. Si em̄ sit plūmi spermatis in vasis ei⁹ coadunatū: vnde ꝛ fiūt dolores in inguinib⁹ ꝛ in illis locis ascēdit ab eo vapor in supiora corpis. Qua ex re accit cerebro morbi pessimi: ꝛ siq̄dē calefiat ꝑma in vasis suis febres oriunt: qm̄ mēbra a mēbris calorē suscipiūt vsq̄ dū ꝓtinuet cordi. Jō ꝙuenit hoi assuescere corp⁹ suū vsui coitus tpibus q̄ nec nimis. prima sibi sint: nec multū abinuicē discreta vt cū vsus fuerit eo nihil nocuū afferat: sz fiat ex eo corp⁹ ei⁹ leni⁹ ꝛ aia alacrior: sicut dixi mus in precedentibus cum de habitudinib⁹ coitus tractaremus.

De consuetudine inanitio ꝛ nis p flebotomiā. Cōsuetudinē quoq̄ inanitiōis multi diuersam habēt. Quidā nāq̄ cōsueuerunt multū purgare p flebotomiā ꝛ eductionē sanguinis cū vētosis paulatim: nec pñt differre a tpe quo ꝙsuenerūt ꝛ si distulerint patiunt pigritiā ꝛ granitatē in corpe febrēq̄ talib⁹ si fiāt morbi sanguinei idigebit medic⁹ flebotomia auferat illi iuxta q̄ necē erit sine oi tiore. Sic q̄z faciat illi a cui⁹ venarum ore q̄ sunt i ano sāguis defluat ꝙsueuit ꝛ narib⁹ si op⁹ fuerit flebotomo. ¶ Quidā aūt ꝙsueuerūt semel in anno minui. q̄dāvero nō oino. In his si q̄s cogit vti flebotomo illi fit debilitas virtutis ꝛ defectus statim in his si infirmant ꝛ est opus medico flebotomare: nō multiplicēt sanguinis exitū. Nō est aūt oportunū vt cōsuescat q̄s sepi⁹ minui atq̄ in tpibus nimiū cōtinuis. Hoc em̄ affert cōplexionis corruptionē: imbecillitatem epatis hydropisim. debilitatē cordis ꝛ stōaci paliſz. apoplexiā. epilepsiā. aliasq̄ passiones q̄s frigiditas inducit maximeq̄ senib⁹ ꝛ q̄ frigide sunt cōplexionis. Accidit em̄ illis abide causs virtutis. Marcor ale ꝛ acceleratio ꝙsumptionis. Sic quoq̄ cōuenit nō negligere flebotomiā int̄m vt oino deseraṫ hoc em̄ fouet morbos sanguineos pessimos vt sunt febres cōtinue: apata calida ꝛ tahana. suffocatiōes. obfuscatiōes. obstupefactiōes. emoptoicam: maxime iuuenib⁹. ꝛ quoz complexio calida ꝛ humida. Sed opz assuescere quēpiā minuere sanguinē alleuiare venas quo possit tueri sanitatē suā in tpibus anni: maximeq̄ vere quo securꝰ fiat ab infirmitatib⁹ sanguineis alīq̄z que fiūt ex repletiōe. Si aūt q̄s hoium cōsuetū hz minui sanguinē a venis ani morakq̄ id sequuntur morbi sanguinei.

De consuetudine euacuatio nis p pharmacū. Eadē ratio est in euacuatiōe p medicinā vētrē soluētē. Quidā nāq̄ hoium soliti bibere paulatim ꝛ sepe: nequeunt differre propter morbos qui fiunt ex humore in eorū corpore quē euacuare opz. Quisq̄s etiā cōsueuit potionē que ꝛ cōfert illi nec facile est ei aliam sumere: sed nec cōueniēs ꝑter illā. Sepe quoq̄z cōsueuit quis sumere laxatiuū sibi vtile: ꝛ si nō sumpserit ledit. Reḡit em̄ nā q̄ cōsueuit. Talibus ergo si acciderit laxatiuū opus dare pp aliquā infirmitatē ex repletione euacuet eos medicus iuxta q̄ indigent nihil formidās dans illi medicamē virtuti eoz cōpetens. ¶ Si quoq̄ faciat illis q̄bus est consuetudo frequēter dolorē sentire: pati ꝑturbationē. si em̄ necesse habēt purgari euacuādi sūt laxatiuo. Nōnulli vero nunq̄ laxatiuum bibunt: sed nec degustāt. Factūq̄ est eis cōsuetudo. his sic̄ dederit aliquo tpe soluens q̄d ledunt: quos etiā euacuare medicū nō cōuenit sed timeat caueatq̄ paulatī. ¶ Volēti ergo sanitatis custodiā sue: nō opz eū assiduuz esse in laxatiuis: maxime cui⁹ corp⁹ gracile et siccū ꝛ q̄ sub hypocūdria sunt cōsumpta. Hoc em̄ ꝙsumit humiditatē corpis eius desiccatq̄z cōmouet dissinteriā: artatq̄z corpus ei⁹ quousq̄z ꝓueniat ad marcorē. Quapropter hypocidrit. Si cui ea que sunt sub hypocūdria subtilia sunt huic laxatiuū bibere graue est. Caueat quoq̄z laxatiuū is cuius corp⁹ nimiū est molle ꝛ pori lati aptiq̄z pp ea q̄ solunt a corpore eius. Sed nec oino dimittere opz maximeq̄z illū corp⁹ cuius plenū est humiditatib⁹ ꝛ qui multus est in cibis potuq̄z parū frequētās exercitium balneiq̄z. Si enim abstineat creantur illi passiones ex humiditate vel humore dñanti. Opz ergo hoiem assuescere laxatiuū ꝛ euacuationē vere ꝛ autūno. Sed ꝛ si quādo sentit in corpe suo sup̄fluitatez equū ē exinanire corpus medicamine cuius est illuz euacuare humorem nocentem.

De consuetudine vomitus. Sic q̄z res se hz in euacuatiōe p vomitum. Quidam hoium assuenit plurimū vomitū facileq̄z ē illi

atq; hoc malū. assiduitas nāq; vomitꝰ tñ ꝛ si purget corpꝰ: debilitat tñ viſuꝫ: nocetq; pectori ꝛ pulmoni: eneruat stōm: debilitatq;. Sepe quoq; rūpit aliquā venaꝫ pectoꝛ ꝛ facit ſpuere ſanguinē. Alij nunq; vomitū nō nouerunt difficiliſq; illis eſt. Nō opꝫ autē illū oino negligi eſt eñ vtilis maximeq; vtilitatis: cuiꝰ in stō humiditates flegmatice colligunt ꝛ hūoꝛes colerici. Quare opꝫ hoiem aſſuescere vomituꝫ semel in mēſe: aut ſaltē in duobꝰ: vt ide illi facilꝰ fiat vomitꝰ cū neceſſe habuerint: ſed neq; diffinitio tpe ꝓſuescat imo vario. ¶ hoc quoq; modo cōſueuerūt q̄dā hoium multas ꝓſuetudines malas bonasq; intm̄ vt fiat illis tanq; nāvnde ꝛ nō pñt dimittere eas. Quare opꝫ medicū q̄ ꝓſueta ſunt iterrogare ꝛ diligētius q̄rere. Sunt eñ coꝛ q̄ adiuuāt ſanitatis cuſtodiā ꝛ moꝛboꝛ curationē nō puo auxilio. In cuſtodia eñ ſanitatꝫ aſpiciat ad ea q̄ lōgo tpe q̄s tenuit: ꝛ ſiq̄dē coꝛpꝰ eiꝰ illo regimine q̄ vſus eſt in oꝛdine ſanitatis teneat. Si eñ ea ifirmitates piūt ſed raro. Si aūt variat ꝛ mutat turbabit coꝛpꝰ eiꝰ fitq; leſio. Quare ꝛ ꝓueniēti eſt ꝓſuetis vti: nec trāſire ad aliō tā ꝛ ſi ꝓſuetudo illa mala ſit ꝫ nō tñ ad exceſſū. Si aūt peſſima eſt ꝛ p nimiū vt eſt vſus maloꝛuꝫ ciboꝝ: ꝛ malaꝝ aquaꝝ ebrietatis ꝓtinue euacuatiōis ſnpabūdātis: coitꝰ diuturniꝰ laboꝛis nimij. aut. abſtinētia cibi lōgo tpe: ꝛ q̄ his ſimiles ſunt ꝓſuetudines modū trāſgreſſe ꝛ mali nimij: quarū dñium timeꝛ: maximeq; ſi fuerit illa cōſuetudo minime competēs cōplexioni nāli ab hac trāſire neceſſe eſt ad illā cuius finis nō timeꝛ. Neceſſitas autē ꝑpter quā medicus hꝫ neceſſitatē q̄rere ꝓſuetudinē in curādis moꝛbis eſt: qm̄ illum q̄ mederi vult recta medela opꝫ inq̄rere diligēter cōſuetudinē ſepe enim cū volumꝰ q̄buſdā egrotis dare cibū aut medicamē qđ nobis viſum eſt. Si fuerit ifirmꝰ aſſuetꝰ in eis: ꝛ appetitꝰ eiꝰ inclinaꝫ ad illa: dabimꝰ adiciētes etiā ꝛ ſperātes ſalutē ꝑ illa. Si aūt nō hꝫ ꝓſuetū tedetq; eū: inclinaturq; animꝰ eiꝰ ad aliud qđ minꝰ vtile ſit ꝫ qđ cōſueuit, phibemꝰ qđ fugit dātes illū ad qđ animā poſuit tā ꝛ ſi minꝰ ꝑſit nāe. Illi enīꝫ vtilius eſt ꝛ ꝓferētiꝰ eo qđ nos eligeramꝰ. Par ē ratio ꝛ in eūatione flebotomie ꝛ medicamis laxatiuis: ſicut dictū eſt ꝛ dicturi ſumꝰ. Quare neceſſe eſt ſi volueris trāſferre hoiem ſiue ſanus ſit: aut eger a ꝓſuetudine ſua: nō tranſferas ſemel ſtatimq; ꝛ ex toto ſed paulatim. Si enim trāſferas illū a quauis diſpōne quā cōſueuit ad aliā ſubito ſimulq; fiet illi leſio grauis. Sed ꝛ melꝰ eſt ꝑmittere illū in conſueto ꝛ̄uis malo ꝛ̄ ſubito ſemel ad bonū trāſducere. Sic quoq; ſi trāſferre vis aliq̄ē a multitudine ciboꝝ ad paucitatē: diminutionē fieri cōdecet pedetētim: vſq; dum ad optatū veneris finē. Et ſi trāſlatio tua eſt a pauco ciboꝝ ad multū. augeas paulatim vſq; dum tēperata occurrat mediocritas. Pari modo faciendū eſt in potu. Et ſi quēpiā traducere vis a bma comeſtiōe in die ad vnā: opꝫ des ei parū ſecūda vice in ꝑma die in ſcōa minꝰ: ſic oino ſubtrahaꝫ vt ſuperſit vna ſola. Si aūt a bvna ad duas vis trāſferre: dabis ſcōa vice parū: deinde adūces parum vnoquoq; die donec duxeris ad id qđ opus eſt ſcām ſcꝫ vicem prādij. Si eñ trāſferas illū a ſtatu cōſueto ad i conſuetum repēte ledes. Qđ ſi trāſducere vis hominē a prādio ad cenā opꝫ differri prandiū quaq; die hoꝛa donec ꝓueniat ad tps quo cenādum eſt. Sed ꝛ ſi a cena ad prādiū trāſlationē facis neceſſe eſt accelerare cenā quāq; die hoꝛa vſq; ad hoꝛā prādij venias. Sic etiā opꝫ obſeruare in oibus tpibus ad que dieta trāſferre cupis ab aliis. Par eñ ratio ſi a mlta euacuatiōe ad paruā ꝛ ſi a multis flebotomijs ad paucas trāſlationē factuꝝ eſt. Differas quāq; flebotomiā quilibꝫ diebꝰ donec peruenias ad tps quo opus eſt flebotomari. Si vero eſt abſtinētia eius abvſu opꝫ vt minuas illū veris tpe paꝫ ꝛ in autūno amplꝰ. Dehic hiemis tpe amplꝰ donec aſſuescat: ꝛ ad opoꝛtunā flebotomie venerit meſurā. Si etiam facies in vtēdo laxatiuū medicamē. Idē etiā cū a multo laboꝛe ad requiē trāſferēdū eſt. Quia in re oꝛ de laboꝛis q̄ſtitate paululū quotidie minuere: ſicq; afferes donec ad requiē ſitventum. Si vero a reḋe opus eſt ad laboꝛē tranſitum facere ſit exercitium ꝑma die paruum ꝛ debile. Scōa aūt amplꝰ ꝛfortis donec ad id qđ neceſſe eſt laboꝛis ꝓueniaſ. Ad hāc, ſimilitudinē opꝫ fieri in oibus in quib⁹ opus eſt alicui ad oppoſita trāſire: vt nō ſit ſemel ſubito ſed paulatim hypocras. eñ dicit qm̄ trāſitꝰ de vno ẏrio ad ẏrium ſemel ex ꝛ toto malus. Imponitur enim coꝛpoꝛi qđ cōſuetum nō eſt vnde ꝛ leditur ac nocumentuꝫ patit. Hoc eſt ergo q̄ volumus dicere de regimine communi ad cuſtodiam ſanitatis. Regimen autem ꝓpꝛium vel dietam cuiuſq; coꝛpoꝛis iam ab hinc dicere incipiamus.

¶ Capi. xiiij. de regimine ꝓpꝛio coꝛporum temperatoꝝ.

Regimen autē ꝓpꝛiū ipſum eſt regimē coꝛpoꝝ ſm cōpletionē naturaleꝫ vniuſcuiuſq;. Dixim⁹ aūt in principio ſermōis noſtri de cuſtodia ſanitatꝫ: qm̄ coꝛpoꝛ ſanitatis cuſtodia diuidit bifariā. Altera eſt cuſtodia tēperatoꝝ coꝛpoꝝ. Alia vero coꝛpoꝛ extra tēperamētū poſitoꝝ. Nos itaq; incipiam⁹ a regie cuſtodie coꝛpoꝝ tēperatoꝝ. Dicim⁹ ẽ q̄ cuſtodia ſanitatis coꝛpoꝝ tēperatoꝝ fit ꝑ ea q̄ cōſonantia

ſunt

sunt habitudini in q̃bus sunt. hoc aũt est cõ
tẽperatione eaꝝ rerũ quas dixim⁹ pticipare
sanitatẽ ꝛ infirmitatẽ. Sunt vero he. aer. exer
citium. balneũ. cibus ꝛ potus. somnus ꝛ vigi
lie. coitus et mũdatio corpoꝝ. aie accidentia
ꝛ vsus horũ: iuxtaq; opus est in qualitate quã
titate ordine tẽporibusq;. Et qñ horꝝ primus
est aer circũdãs nos. oz aũt hmõi ꝑpõnis ho
minẽ nõ occupari aere frigido: q̃ inhorrescit
corpus ſ nec aere calido q̃ turbet illũ ꝛ sudo
rem ꝓcet: sed moliatur vt sit aer illũ circũ
dãs qualis est aer veris. sitq; clarus. subtilis.
delectabilis haustu vel respiratione. vel si q̃
dẽ calidus est tẽperet eũ ꝛ refrigerãdo ꝛ inha
bitando loca frigida. Et si frigid⁹ calida nec
trãseat hac in re mediocritatis libã sicq; in
clinet corpus in alterũ extremoꝝ. ¶Exercitiũ
aũt oz esse quale dixim⁹. vt post digõnẽ cibo
ꝝ heri sumpti fuerãt digõnẽ dico ꝑfecta in stõ
epate et venis: qñ iã appet in vrina coloratio
qua ꝛ innanitũ est corp⁹ ab egestione ꝛ vrina:
ꝛ fricat⁹ p oia mẽbra mediocriter inunctus q;
oleo tẽperato. vt cũ oleo cheiri tẽperato cum
violis: aut narcisçino mixto oleo viola. inunc
tiõe ac fricatiõe suaui. deinceps augeaꝝ pau
lulũ donec veniaꝝ ad tẽperãtie modũ. Iã de
hic vtaꝝ exercitio tẽperato vt solueꝝ crapula
a mẽbris: ꝑforteturq; calor nãlis. Sit aũt hoc
deãbulatiõe tẽperata eq̃tatiõe ludo pile. sine
motu forti sed tẽperato: hoc est nec min⁹ velo
ci nec tardo nec pauco nec debili nec forti. ꝛ ca
neat vt sit exercitiũ qũ cõmoueat oia mẽbra.
nec fatigat alia sine aliꝭ. hoc ãt faciat dũ cor
pus intumescat parũ, meliorẽt. ꝛ obtundat ca
lor: nec accidat illi pigritia: incipiatq; paulu
lũ desudare calido sudore. Quod cũ fiet am
putet exercitiũ anteq̃ supueniat angustia et
vtaꝝ quiete. Sic etiã exerceatur cui anhelitus
angust⁹ est: ꝛ vectiõe tẽpata vt dissolueaꝝ qõ ẽ
instrumẽtis anhelitus supfluitatũ dilatentur
q; eius meatus. Post exercitiũ vero ꝛ añ bal
neũ vtaꝝ fricatiõe suaui tẽperata: vt euacuẽt
crapule q̃ exercitio supsunt inter cutẽ ꝛ carnez
ꝛ ne forte fiat illi angustia. Iscq; qui fricat ei⁹
mẽbra extẽdat extẽsione equali vt oino pur
get crapula que est inter carnẽ et cutẽ: ꝛ si ꝑ
fricet corpus cũ vtriscq; manib⁹ permultũ vt a
mẽbris quoq; superfluitas purget omnibus
equaliter erit hoc cõferentius: desudetq; cor
pus cũ oleo tẽperate cõpõnis. ¶Iã tunc bal
neetur balneo tẽpati caloris nec diutius sit in
eo ne forte caleſiat hmõi emꝫ hõ cõpõnis sa
tis hz calefactione fricationis ꝛ exercitij: nec
eget multũ calefactiõe balnei. Quo est antẽ
balneũ vt lauet corpus a puluere ꝛ sudoreꝫ et
oleo. Ingrediaꝝ quoq; pelnim plenã aq̃ tem
perati caloris. fricẽt cũ furfure ꝛ fricatõe mol
li ꝛ sandalo cũ q̃ mixtũ sit bozacũ purũ. aut cũ
derira ꝑdita lauetq; inde. Et si q̃dẽ est tẽpus
estas ꝛ aer calid⁹: hac hora diei oz modicum
mergaꝝ in pila aq̃ frigide suauis semel tm: et
rozeꝫ sup eũ aq̃ multa semel. Caueat q;z aquã
frigidã statiz post balneũ ꝛ laborẽ ac vigilias
laxatiuũ vomitũ hoc eiz fallax. Egressus a bal
neo q̃escat parũ ꝛ bibat sꝛngibin zacc. ꝛ iuleb
aut siro. nenufar. cũ mulsa. Nõ ꝓgruũ est aũt
epulari statim ab egressu balnei: sed post ho
rã vnã vt quiescat calor assumptus a balneo
ne forte plus iusto caleſiat cib⁹ in stõ: ascẽdat
q; ab eo vapor malus ad caput. Qui aũt cibi
sumunt tẽperati sint in calido ꝛ frigido subti
li ꝛ grosso vt est panis farine bñ. cribrate mũ
dus ꝛ bone fermẽtationis: ꝑfecte decoctionis
in tẽpato igne. Carnes aũt alales ouiũ: puos
capraꝝ gallinas. Carnes puoꝝ vituloꝝ semi
annuales. Eligãt aũt de alalibus queq; sane
corpe sũt: ꝛ de mẽbris q̃drupedũ lacertos: ma
ximeq; media lacertoꝝ: hec emꝫ sunt tempata
inter hũidũ ꝛ siccũ: ona sonibilia vtilia sunt il
lis. Ferculũ eius sit cũ ꝑdimẽtis tẽperatis in
q̃bus nõ erũt allia aut cepe vel piper seu zin
ziber: nisi sit õ ferculis in q̃bus est lac. ꝛ aqua
heseren aut aq̃ granatoꝝ vt frangaꝝ friditas
eoꝝ ꝛ tẽpereꝫ ꝑ ꝑdimẽta calida. ¶Pisces ꝛo
sint fluuiales nati i saxis. assati ꝛ frixi cũ oleo
olera aũt lactuce intiba mixta cũ mẽta ꝛ bes
derẽ bona ꝛ tharagchi vt tẽperet cõpõ eoꝝ.
Dulciũ autem que ex zaccara fiũt tabarzadi.
amigdal. dulces. q̃le est quosquesũ repletuz
amigdalis cũ partib⁹ zaccare dnab⁹. Sint ãt
de optima farina bene fermẽtata ꝛ cocta ꝛ ca
bisum patũ cachritũ. zaccara tabarzadi. oleo
oline ac melle mixto cũ oleo amigdalino re
centi. ꝛ his sĩlia. De fructib⁹ ꝛo ficus. vuas. aſ
cibũ sumãt. pira dulcia ꝛ matura. poma syra
ꝛ candos granata ꝛ meli⁹ post cibũ. Fructuũ
siccoꝝ vuas passas corrosanicas musmusa cũ
amigdalis. ꝛ ficus ꝛ que his sĩlia sunt õ cibis
tẽperatis. Qõ si nõ intercidãt tẽperati ꝑferãt
calidis ꝛ humidis frigidi ꝛ sicci vt tẽpeꝫ cõpõ
eoꝝ quãdmodũ tẽperant lenticule cũ carni
bus agnoꝝ: spinachia ꝛ blitus maior cũ rizo
sic etiã cõpones calida cũ frigidis sicca cum
hũidis donec glutines ex eis cibũ tẽperatum
Cũ his etiã q̃ dicta sunt ꝑsiderãdũ q̃ delectẽt
hui⁹ cõpõnis virũ nec ꝓhibeantur. Magis
emꝫ illũ nutriũt ꝛ magis ꝑferũt corpi eius. Sic
q; ois cibus q̃ aliqs delectaꝫ cõferentior illi ẽ
eo q; nõ delectat maxie huius cõplexiõis ho
minẽ: hic emꝫ ex maiori pte ad ea inclinatur q̃
vtilia sunt illi. Tẽpus aũt sumẽdi cibũ est tpe
famis: non emꝫ opz multũ differre prandiuz a
tpe famis ꝛ appetitus cum sit appetitus tẽpe
rate cõplexionis hominis. sani et motus eius
sit tẽperate necessitatis corporis ad ciboꝫ. Si
emꝫ differaꝝ prandiũ ab illa hora attrahit sto

machus hūores corpis ꝛ fit inde homini appetitus amputatio: sicut alꝫ dixim⁹. ¶Ordo aūt ciboꝝ ꝛ alterius eorū regimis sit is quē iā dixim⁹. huius vero cōplexiōis hoiem nō opz aqua frida vti que stōacū percutiat ꝛ dētes sui frigoris excessu: nec potatio ei⁹ ante prandiū: fortasis aūt post cōpletū cibū ꝛ requiē descensumꝫ ciboꝝ ab alto stomaci ꝛ firmatiōe eorū in fundo sicut dictū est. ¶Vinū aūt opz vt sumat hmōi hora tertia aut quarta post prādiū. Sitꝫ qūlibet coloris subrubei aut rosei iocūdi odoris mediocris stat⁹ inter vetus et nouū cuz tēperatiōe equali ꝛ mēsura: bibaſꝫ ex eo qū gratificat aiam: vitet vinolētiaz malas em̄ commouēs est lesiōes vt predictū est. Post illud sumanſ mala granata dulcia: poma syra. amigdalꝫ zaccare: odorē tur odorifera sahase. feremiū ꝛ behemere. meligū ꝛ thaharāguilā. condiātur cū compositis cōditis de musco cā phora vt tēperetur cōplexio eius.

Somno vero vtaſ hmōi cōplexiōis hō hora q̄ impellit natura ad illud. Sit finis eius cū saciat⁹ eo fuerit. Et siquidē fuerit regimen ei⁹ quale diximus erit ꝛ egestio ꝛ vrina scōm mensurā sumptorū cibi potusꝫ. Eritꝫ qū soluſ ab oīi corpore atꝫ etiā ex qualitate qua vtitur exercitij.

Accidentia anime caueāt oia excepti⁹ gaudijs et letitia: hec em̄ ꝑsonāt huic cōplexiōi ꝑfortātes caloꝝ naturalē. Oportet tñ cuz gaudio diuturno qñ cunꝫ miscere cogitatiōez ꝛ discretionē vt fortior fiat hic mēs. Qñꝫ licet raro vtaſ ira vt solidet inde aia irascibilis sup alias ꝓpiscibilē.

Coitū quoꝫ multiplicare caueat: sitꝫ inter tēpus quo vsus est ꝛ aliud quo intrat tēporis mēsura qua fiat illi quies ꝛ alleuiatio alacritasꝫ quo nō accidat illi debilitatio ꝛ eneruatio: ꝛ cū vtitur si corp⁹ eius me diū inter oīs habitudies exterius accidētes. Sicut nō sit satur nec famelicus: non corpus eius frigidū ſz nec calidū: nec vero desiccatuz ſz nec humectatū: nec statiz post vigilias: nec etiā post laborē. Si aūt in vsu coitus peccabitur sit post saturationē nō in fame: sit cū calet nō cū friget: sit humectati nō desiccati: et tpe quietis nō statim post laborē. Ad hūc moduz opz esse regimē tēperatoz corpoꝝ: in quoruz sanitate nihil blasphemetur. ¶Quicūꝫ ergo vult custodire sanitatē. i. tempantiā cōplonis sue in suo statu caueat ne transgrediatur ꝓ ad aliud regimē: nec peccet in regimine suo: maximeꝫ in cibis potibusꝫ. Cibi em̄ malorum chimoꝝ generātes pessimas supfluitates corrumpūt tempantiam cōplonis ꝛ bonitatē nature. Dicit aūt. S. in libro custodie sanitatis: quoniā multos bonarū naturaruz fiurus ad malū regimen ciboꝝ ducit ad malitiā cōplexionis vñ ꝛ coꝝrūpunt bonitates nature: trāferunturꝫ ad malū sicut econtrario eos qui inique sunt nature: regiminis bonitas ꝛ decētia ad tempantiam ducit complexionis bonitatemꝫ nature.

¶Capitulum. xv. de regimine corporum que sunt extra temperantiam.

Quorum vero que sunt extra tempantiā atqhec sunt illa q̄ diuertūt a sanitatis statu in latus: nisi q̄ exitus eoꝝ non prohibet ea ab actionibus naturalib⁹. Alia quidem sunt extra tēpantiaz naturaſr. alia vero sunt extra temperātiā ꝓpter causas nō naturales. Atqꝫ hec sunt que prona iam infirmitatibus ꝙsistunt: ꝛ infirmitates eoꝝ iā sunt tāqꝫ que fiunt. Et horū regimē nos in sequentib⁹ dicemus. Corpa vero que sunt extra tēperantiā natura: quedā sunt extra cōplexionē: quedam aūt figura. Et que extra tēpantiam complexione: aut est in eis mala cōplexio secūduz vnū modū in oibus mēbris: aut est in mēbris varia diuersaqꝫ. Et nos dicem⁹ primū de regimine corporꝝ quoꝝ mala cōplexio est in oīi corpe eadem. Dicemus ergo qñ horū custodia sanitatis corporꝝ tribus modis fit. Una ē custodia cōplexionis eoꝝ naturalis in suo statu his que similia sunt cōplexioni eius: ꝛ hoc fiet cū erit malū cōplexiōis naturalis nō plurimū distans a tempantia. Scōa est ꝑ traductionē ipsius cōplexiōis ad tēperantiā rebus contrarijs: ꝛ has quidē duas faciūt quib⁹ nō sunt sollicitudines q̄ ab scidāt illos a statu custodie sanitatis sue. Tertia vero est custodia sanitatis corporꝝ quibus instāt occupationes impediētes ab vsu duarū quas diximꝰ: ꝛ horꝝ regimē nos paulo post dicem⁹. Quō aūt opz eē regimē ad custodiā sanitatis corporꝝ extra tēperantiā in suo statu hic dicemus. hoc ergo erit per regimen cōgruum ꝛ cōueniens cōplexioni eoꝝ per vsuz causarū quarū participāt sanitas ꝛ egritudo modo cōpetēti cōplexioni corpis equalis eritui eius a tēperantia vt perstet corp⁹ in suo esse. Si ergo est cōplexio corporis calida: dictabis illū q̄ hmōi cuz rebus calefacientib⁹: scōm mēsurā calidi corpis i. aere. s. calido et exercitio balneo fricatione cibo et potu somno coitu: accidentibusqꝫ animesic quidem vsus sit eorum modo quouis calefaciēti corpus mensura caloris eius. Sic etiā veteris regimine infrigidanti in his qui frigide sunt cōplexionis. Paruꝫ ratio est in humida vel sicca. scies aūt harū quodꝫ regimē ex his que dicturi sumus de translatione cōplexionis vt inferi⁹ tractabim⁹. Regimen aūt corporū q̄ indiget cōplexionē suā trāsferri ad cōplonē tēperatā: nō posset ꝑprie exhibere nisi q̄bus est otiū: ꝛ olo vacui sūt ab occupatōib⁹

cū egeat hꝰi plena diligēcia ⁊ fideli regimīe. Nos ergo iā icipiamꝰ ab his q̄ꝫ ꝑpło ē cal'a.

De dieta illoꝝ cuius cōplexio calida est. Dicemꝰ ergo qm̄ cuius cōplexio est calida in tēperantia aūt siccitatis ⁊ humiditatis: crescendi tēpore vsq; dū perueniat ad adolescentiā tēperatꝰ est cōplexione vel proximus: hoc itaq; in tpe ac etate regendus ē huiusmodi dieta quā ordinauimus tēperatis complexione. Cū vero cōplebit ⁊ peruenerit ad etatem adolescentie: ⁊ confortatꝰ erit eius calor in corpore: ⁊ vis perferre eum ad temperantiā: opꝫ fieri regimen refrigidatiuū iuxta mensurā egressionis eius in caloze a tēperantia. Sed si fuerit cōplexio calida fortis erit ꝑ ea q̄ fortius refrigerant: si debilis ꝑ debiliora. Sic etiā faciendū est in aliis cōplexionibꝰ. Sit igitur cōuersatio eiꝰ in locis frigidis molliaturq; refrigeratione: maximeq; si estas est caueat calorē solis: vigilias laborez: vtatur requie ex maiori parte potiusq; si complexio est calida ⁊ sicca. Ait em̄ hypocras i libro de custodia sanitatis nā calidi quiescant ⁊ nō laborēt nec exerceātur. ⁊ si vtātur sit suauis tenuisq; hoc em̄ auget carnē. Bal. aūt dixit. Sanitatē viri custodiui qui infirmāt vno quoq; anno: prohibens illum ab exercitio cōplexio eterñ eius erat calida. Balneari aūt oz huiusmodi homines in aqua suaui ⁊ frigida si tēpus estatis voluitur: etas quoq; iā iuuentuti proxima: corpus vero nō gracile: positq; calefactio corporis precesserit cū fricatione qua aperiantur pori ⁊ intret frigida aqua interiora corporis. Si autē non sic oz balneari aqua tepida: minuaturq; accessus eius ad balneū: stiq; cū intrent balneū hꝫ post sumptū parui cibi nec imorētur in eo: fricēt corpus eorū suauiter: ingrediāt peluim aq̄ tepide in q̄ decocta sit rosa. viola nenufar. cum exierint de ea vngātur ⁊ fricentur quouis horum oleo. Et lauētur capita sua cū spūs lahab seminis psilij. Fricēt cum semano albo ⁊ furfure heueri: ⁊ dulcorētur postq; ablati fuerint cū sandalo albo. aquaro. camphora: lābentes sandalum: ⁊ suffabor: ⁊ vbarbon: vt clarificetur anhelitus. Confortētur gingiue curētur dentes ligno caseli ⁊ sandali ⁊ odorent nenufar cum viol. ⁊ rosis. Utātur sahantio cum oleo viola. addētes quid lactis mulierū super saliuā ⁊ tēpore quo vacuus est stomacus. Cibentur cibis frigidis vt est quescū ordei: pisces recentes carnes edi galline ac pulli: coturnices cocte cū aqua heserē ⁊ romaniarum ⁊ radicibus lactucarū cucurbite ac his similia. De fructibus vuas non multum dulces persica pruna: ⁊ musmula mora pruna pira matura iuiubas: ⁊ similes fructus refrigerantes ⁊ humectantes. Sitq; qñ esu sumit refrigeratū cū nine calorꝫ tpe tēperiesq; tpibꝰ vinū bibāt albū tenue mixtuz cauestiq; rubeū ⁊ croceū vetꝰ hoc inducit sitim et siccitatē in corpe auget colaz ḡnatē capitis maxie si mex ē. Si āt vrgeat qs ad hmōi potū misceat illō. vij. horis añq; bibat cuz suauiq̄. Proüciēs in ipz frustra pāis sike colet ⁊ bibat tēpatū cū aq̄ ⁊ nine subdēs ḡnata: alefahi nuzat. odoret rosas ⁊ violas nenufar. ⁊ selfah ⁊ his silia. Si āt vtaꝰ coitu nō ad excessuz inihil oberit: nisi tm̄ fuerit eoz ꝑpło cū calo etiā sicca his expedit minuere illū. Cōfert aūt huiusmodi hoibꝰ somnꝰ multꝰ. Et hāc caueant dietā oppositā huic. ſ. ne trāseat ad illam semel subito sz paulatiz. Scies aūt deficere mē surā frutis vniuscuiusq; cibi oz ⁊ potū oiz regimē refrigerātiū ex locis q̄bꝰ hec dixim. Sic et faciendū est in oibus relig ꝑpłonibus q̄s ad temperantiam vis traducere.

De regimine ꝑpłonis fridꝰ. Cū āt erit cōpło frida tēperati tm̄ sicci ⁊ hūidi trāslatio eiꝰ ad tēperatiā fiet regimie calefactēti ⁊ tēperato iter opposita sicci ⁊ hūidi sic vt sit q̄uersatio eiꝰ i locꝫ calis: vtaq; exercitio fortiori ⁊ velociori fricetur q; añ exercitiū mediocriter vt tumescant mēbra tūc āputeꝰ ⁊ balneenꝰ dōec retrahanꝰ cū aq̄ cal'a in q̄ decocta sit marcemusum ⁊ aq̄ libelmelec ⁊ babinegū cū buffagō vt ꝓtēpere tur: diuti aūt sit in balneo ⁊ nō ad excessum ꝑficeq; cū oleo lilioꝝ ⁊ cheiri ⁊ oleo camomille: deh'c reuersus igrediaꝰ ꝑ chā: egressus de balneo extergaꝰ ḡtificeꝰ cū gallia ⁊ secato puro: fumigeꝰ cū lignado ⁊ neda: cibeꝰ carnibꝰ caprinꝭ ⁊ ouiū adolescētulaꝝ etate q̄ ꝑparanꝰ cū ꝑdimētis calis vt ē ciminū carni. damusi. sebetū. pip. alleū. ⁊ basalū. De oleribꝰ ꝑo ger girū. q̄ sarū. fugiles. taraconē ⁊ mētā. De dulcibus qō paꝰ cuz melle ⁊ zuccaro nucibꝰ ⁊ bottamo. De fructibꝰ ꝑo qō dulce ē: vinū rubeuz puri ruboris ⁊ croceū tēperate vetustatis nō multū mixtū. cōmixtio em̄ multa in hmōi propie inducit frigiditate in stomaco inflationē ⁊ ventositatem in intestinis bibat ēt aquā in qua decocta sit mastix: caueat aquā ninis: odoret renergesum ⁊ magelusum. ⁊ acnatim ⁊ sussenum ⁊ atteregum condiantur cum cōdimentis calidis vt moscō. ambra. ⁊ neda. et oleo condito: ⁊ vngatur oleo assugi ⁊ sathalhe ⁊ zembezi. Caueant coitum. ¶ Est autem adiuuantium ⁊ ad calefactionem corporis ⁊ ad augendam caloris substantiam confortationemq; eius ac bonitatem digestionis: appositio corpulenti pueri: aut catellicanis ventri ⁊ pectori. Coitus vt diximus cauendꝰ est: maximeq; his quoꝝ cōplexio frigida est ⁊ sic ea huic oppositum. cauere expedit regimē illi qui voluerint transferre suam naturā ab hac complexione ad temperantiam.

De regimine

cõplexiõis hũide. Si aũt fuerit ꝓpõ hũida ⁊ volueris trãsferre ad tẽperãtiã oz vtaris regimie õsiccãti. hoc aũt fiet occupatiõe ⁊ obuiatiõe vẽtoꝝ in hitatiõe locoꝝ eminẽtiũ ⁊ siccoꝝ multitudie exercitij ⁊ laboris in saliua hoc ẽ dũ ieiunus ẽ ad huc balneo aq̃ salse alumiose ac sulphureeꝰsu fricatõis fortis sic vt rubeat corpus post inflationẽ ⁊ vngatur oleo babanethi ⁊ aneti diutiusq̃ sit in balneo ⁊ sedeat in cõcha aq̃ in q̃ decocta camõilla, ⁊ berẽgo secũ cũ cibararo ⁊ sebbis ⁊ charnubo ⁊ silia desiccãtia. post hec aũt roꝛetur super corpus eoꝝ aqua in qua decocta sint mirtus ⁊ merge musuz: vngat oleo ꝰeben ⁊ mirti hac cõsti: volũaturq̃ aliquãtulũ in fabulo tepido. Minuũtur etiã a cibo: ieiunent: cibentur carnibus serinis, auibꝰ mõtanis: vt sunt coturnices. gardami ⁊ turdi. carnibus quoq̃ salsis ⁊ piscibus ⁊ omnibꝰ q̃ parantur cũ aceto ⁊ muri ⁊ carni ⁊ lenticula ⁊ q̃nebo. De fructibꝰ aũt vuas passas glutinosas. glãdes. castaneas. sumãt ⁊ gãbirã. bennacũ siccuz ⁊ bessax frixuz. vinumq̃ põticũ somnũ minuãt: coitũq̃ augeãt: odoꝛẽt ⁊ sihum ⁊ quistinũ. ⁊ babinegũ: caueãtq̃ regimen aut oppositũ aut aliud.

De regimine

corpoꝝ cuius complexio ẽ sicca. Qñ autem corpis ꝓplexio sicca est transferẽda est ad tẽperantiã. faciendũ est regimẽ cuz humectantibus: habitacula sint prima aquosis locis: sed dulcium aquarũ ⁊ assidue est ad has spectãdum: vtatur hmõi requie: fugiat laboꝛẽ indignatiõem tristitiam. vigilias. infundatur plurimũ aque in q̃ decocta sunt beneffagũ nenufar. ⁊ cortices cucurbite. oꝛdeũ panlulũ fractũ: hoc aũt fiat post prãdiũ. vngãtur oleo viola. ⁊ nenufare: q̃ facta sit de semie cucurbite ⁊ amigdal'bibãt ptisanã ⁊ heleꝛ hũectãtẽ: post hoc balneeꝰ fricet tẽperatius. Nõ aũt pseueret huiꝰ ꝓpõis in balneo neq̃patiãtur sudoꝛẽ fz cũ incipit exeãt. Comedãt carnes agnozũ ⁊ pedes eoꝝ coctas cuz cucurbitis ⁊ sermaco ⁊ bleta ac spinachijs: pisces q̃z recẽtes: ficꝰ ⁊ pssa. vuas. melones. fabas recẽtes. vinũ albũ. ⁊ dactilicũ bene mixtũ: odoꝛes accipiant fridos rosaruz ⁊ humidos vt est viol. nenufar. pluriꝰmũ dormiãt: coitũ penitus fugiãt. hec ⁊ his sꝰmilia seruãda sunt: fugienda q̃ nõ consonant. ¶ Si ꝓo hec cõplo nimia ẽ: oz hmõi hominẽ regi eoꝝ dieta q̃ ethicam patiunt: dabisq̃ eis cuz egrediũtur balneo lac asine ⁊ mlieris: alia quoq̃ q̃ dicturi sumꝰ in regimine frigide ⁊ sicce nature: ⁊ que in cura ethice.

De regimine

cõplexionis cõposte. Porro si cõplexio cõposita ẽ. ſ. vt sit calida ⁊ sicca: aut calꝛa ⁊ humida: aut frigida ⁊ sicca: vel frigida ⁊ humida ⁊ volueris trãsferre illã ad tẽperãtiam oz. q̃z ꝓponere regimẽ ꝓpũ illic ꝓplexioni.

De regimine

ꝓplonis calꝛ ⁊ siccꝛ. Si aũt malum ꝓplonis calꝛ. sit ⁊ sicc. opz hũc regere pueritie tpe vsq̃ ad adolescẽtiã regimine iclinãti a tẽperãtia ad friditatẽ ⁊ hũiditatẽ pax. Cũ ãtveneris ad inuẽtutis etatẽ tũc ꝓderit vti refrigerãti ⁊ hũectãti ãpliꝰ sic vt sit ꝙersatio eiꝰ in locis fridi aerz ⁊ hũidi, primis fiumibꝰ ⁊ lacubꝰ. Cibeꝛ, esciꝛ ⁊ potibꝰ q̃ hꝰi sint phibeãt ab exercitio; mlto fortiq̃ vigilijs. ira. tristitia ⁊ abꝰ cãis calefactiuis ⁊ desiccãtibꝰ vtanꝛ ampliꝰ ꝙete. Ait em̃ ypocras in libꝛo de regimine sanitatis. Corpoꝝ calidoꝝ ⁊ siccoꝝ qñ expedit illis ꝙescere ⁊ nõ exerceri. Si aũt vtanꝛ exercitio sit mollis leuisq̃ exercitatio hoc em̃ adducit carnẽ. Unde. S. ego in ãt custodini sanitatẽ viri qui ifirmabaꝛ quaq̃ etate, phibẽs eũ ab exercitio. ꝓplexio em̃ erat calida ⁊ sicca hos opz balneari post prandiũ cibꝝ humectãtiũ vt est ptisana ⁊ hela sumpta de amilo ⁊ farina heuen. Potũq̃ lactis dulcis asine ⁊ ea praꝝ inuenũ cũ zaccara: ⁊ balneabis eos aq̃ suaui frigida siq̃dẽ est fortis caloris. Si naũt cũ tepida suaui dabisq̃ illis potũ aquã frigidã. Quãto aũt plus erit in iuuẽtute tãto amplius hoc angebit regimẽ ꝑm egressuz corporis a tẽperãtia ad calorẽ ⁊ siccitatẽ fz hoc em̃ opz esse vsum hoꝝ refrigerãtiũ ⁊ hũectãtiuz qm̃ hmõi ꝓplonis viro multiplicaꝛ cola rubidiget hmõi eũatiõe humoris colerici medicaminibus cõpetẽtibꝰ vt est lelebũ. ⁊ siro. narc. facto cum squingibin ⁊ nine ⁊ aqua granatorum vtroꝝmq̃ cum adipe eorum cum zaccara aut parum scamonee cum iuleb: aut robo. prunoꝝm ⁊ aliꝭ similibus que mundant coleram.

De regimine

ꝓplonis calide ⁊ hũmide. Qñ aũt ẽ cõplexio mala calida ⁊ humida nece ẽ hmõi vti regimie frido ⁊ sicco sitq̃z ꝙseruatio eiꝰ i locis fridis ⁊ siccis q̃ꝰ ispiret aq̃lo situsq̃ eminẽtia exercitu ꝓo vtaꝛ tẽperata q̃ntitate qua. ſ. oz desiccari humiditatẽ relicta q̃ calefacit añ exercitiũ ꝓo vtaꝛ fricatiõeꝝsq̃ dũ rubeãt mẽbra ⁊ desistãt: igrediaꝛ balneũ post exercitiũ: lauãdus aq̃s salsis ⁊ si ꝓgruit aq̃s sebi. ⁊ q̃biti erit hec vtiliꝰ. Sit ꝓo eiꝰ frigidꝰ ⁊ siccꝰ bonũ sanguinẽ gñans. Uinũ q̃z sit rubeũ fz clarũ vt prouocẽ vrina: vtaꝛ q̃z oibus regiminibꝰ q̃ diximus refrigerare ⁊ desiccare simul collectz. Si vero inducant aliqua refrigerantia ⁊ desiccãtia. Et qñ in huiusmodi cõplexionibꝰ multiplicatur sanguis: opz eũ q̃ talis est assuescere flebotomiã ⁊ vẽtosas: auferaturq̃ illis sanguis scõm mensurã abundãtie eius in corpe sed nec ꝙ coitu huiusmodi arceatur.

De regimine cõplexiõis frigide ⁊ hũide. Frigidam aũt ⁊ humidã cõplexionẽ tractucturus ad tẽperantiã: opz disponas regimẽ calefaciens et desiccãs. s. habitaculũ eius ponas in locis calidis ⁊ siccis. vtarisq; in eũ frictione solida: atq; hec est qua restringitur corp⁹ post tumorem sine quouis oleo. Dehinc exerceat fortis exercitio multoq; in aere calido ⁊ proximo soli. In balneis diutius existat ⁊ fricet cuz aue senato viridi admixto boraco. sit aũt balneũ sulphureũ aut carniũ: reficiatur cibis calefaciẽtibus ⁊ exsiccãtibus vt sunt carnes mõtanoruz aialiũ siue striũ ⁊ pisces salsi cuz sinapi et melle ⁊ sguingibin: bibãt vinũ croceũ ⁊ rubeũ clarũ: parũ mixtũ: bibãtq; aquã in qua decocta sit masbix ⁊ silia que regimie calefactorio⁹ desiccatorio continent. Sit aũt hoc scõm mẽ surã qua est corpus extra tẽperãtiã in pte frigidi et hũidi. hi minnãt coitũ ẽptũ poterunt. In hmõi corpibus cõgregat flegma ⁊ auget quotidie: euacuentur ergo laxatiuo purganti flegma vt turbit. tuba. medula cartami. pilł. nili: vtanturq; vomitu per ea que educũt flegma et incidũt illud quod dicemus als.

De regimine cõplexionis frigide et sicce. Malũ frigide et sicce cõp⁹onis deteri⁹ esse oib⁹ alijs scire quenit: ⁊ qm̃ hmõi nimietas cũ sit: fit ab ea infirmitas q̃ nõ sanat ⁊ dicitur hec cõp⁹o senilis idcirco q; senũ cõplexio naturalis frigida est ⁊ sicca: ⁊ quãto plus auget defectio etatis: tãto ⁊ cõp⁹onis siccitas ⁊ frigus exp̃ssiora que cuz ita sint ⁊ senectus in hmõi oibus hoibus inuenit a pncipio eoz: hoc est ab etate pueritie et adolescentie: ꝛ in in pueritia melioris sũt habitudinis. Ampli⁹ natura hui⁹ cõp⁹onis natura mortis est: cũ sit natura inuẽcula ea. humida. natura vero mortẽ frigida ⁊ sicca. Quare opz hmõi corpa admuare calefaciendo et hũectando in vltimo diligentie: ne forte oino siccet ⁊ deficiat humiditas eoz: ⁊ extinguatur calor naturalis cũ non sit ibi qua pascatur humiditas. Oportet ergo tales esse in locis calidi ⁊ humidi aeris vt sunt ripe. vti exercitio tẽperato post vnctionẽ ⁊ fricationez multi olei: fricatiõez dico tẽperatã calefactiẽtez mẽbra eoruz. s. per quã non veniat desiccatio ab exercitio tẽperato: iã tunc detur illi ptisana aut hesa sumpta de farina heueri papauere. ⁊ amigdalaz. Dehic rursus fricet corpus mediocriẽ sic vt humida fiant mẽbra ⁊ rubeãt. Ingrediatur conchã aque tẽperati caloris in qua decocte sint rose: viole ⁊ nennfar cũ camomilla vt tẽpereť diutius quidẽ sint in pelui: nõ autẽ diutius perferãt aerea balnei. egressi a cõcha fricent parum oleo ⁊ induãtur: statiq; detur eis aliq̃d lactis asine ⁊ lactis capraz inuenũ que nequaq; lõge sint a tpe ptus nec nimiuz ꝓpe q̃ statiz emulctũ sit: aut tepidũ sintq; pascua capraz ⁊ asine laudabilia frida. s. ⁊ hũida vt ẽ lactuca ferrago ordei: misceatq; lacti parum mell: iã tũc sufferat paululũ dõec descendat a stõ. hoc scies si cũ apꝓhẽderis stõm: inuenies resedisse. Erit aũt breuior. iij. aut. v. hoc spatio horarũ ac vbi ꝓtigerit vngať corp⁹ oleo calefacienti ⁊ humectãti. vt est oleũ viol. mixtuz cũ narcisio: tũc inducas illos in cõchã aque caloris equalis sintq; in ea diutius cuz egrediant vngať oleo benfegi tẽpato ⁊ mixto cum q̃uis alio calido. Desq; illis iuleb in q̃ paululũ sufferãt: ⁊ iã tũc carnibus pullorũ ⁊ pedib⁹ agnoz outisq; paratis cũ espidabago: piscib⁹ etiã lapidosis ꝑditis cũ espidabago: aut frixis cũ oleo loto: aut ꝑcussis ⁊ outis sorbilib⁹: et iõ sint cibi eoz laudabiles hũectãtes faciles digestioni. ꝓpinabilisq; illis vinũ albũ ⁊ nouũ: dormiãt ⁊ reqescãt. Ultimo ꝙ dieí opz iterũ ingredi ꝑchã aque tepide sintq; in ea ꝑ horã. Tũc vngank: ⁊ induank vestibus suis: dabilisq; eis paz hesa si videris oportere: hec ẽ si prior cibus decoctus est plena digõne. Sõnus ꝙ eius sit in mollib⁹ stratis. vestimẽta sint suauia. vt sericũ ⁊ silia iuxta q̃ pole est. Necesse est aũt hoc regimẽ exactissimũ esse si siccitas pnimia est: ⁊ si primũ est corpus casui in morbũ similẽ. Qñ aũt est siccitas parua: sufficit vti quouis medicaminũ ex his q̃ ꝓposuimus cibeturq; patiẽs parum is: denturq; ei carnes annuales ⁊ edulie galline quoq; ⁊ panis simile fructi⁹ ⁊ dulcia cũ zaccara ⁊ laucis itabat ⁊ gẽmara ⁊ persica queq; silia sunt: ⁊ detur illis vinũ. Sufficiat etiã semel in die balneari: prohibeank a coitu ⁊ labore. Et siqs hoz est cui⁹ in mẽbris nõ dominet siccitas: sed est humor sic cus cõgregatus in corpe. s. humor melãcolic⁹: opz intẽdas ad mũdatiõez eius ab hoc hũore epithimũ dando ⁊ beffaugũ cuz squisibin: aut triferã zebibus cũ decoctiõe mirob. indi. ⁊ cũ epithimo ⁊ agarico. Et expedit vt sit medicaminis potẽtia qua inanire vis hũc humorẽ scõz quãtitatẽ eius: sed ⁊ iuxta virtutẽ corpis. Si ergo est hũor multus ⁊ virt⁹ fortis ⁊ medicamẽ forte sufficiẽs ad expellẽduz. Si aũt humor paucus ⁊ virt⁹ sit debilis: ⁊ medicamẽ sit debile ꝓ̃m paucitatẽ humoris ⁊ debilitatẽ virtutis. Tale opz esse regimẽ sanitatis custodie corpoz extra tẽperãtiã positoz si volueris ea trãsferre ad tẽperãtiã ꝓpr̃onis. Ut aũt appuerit signũ tẽperãtie ꝓpr̃onis: trãstuliſti corp⁹ ad excellẽtiores figuras: ⁊ tunc iã restat vt custodias illã tẽperãtiã: vtẽdo regimẽ tẽperatũ. Et qm̃ hitudies corpoz sequũtur hitudies ꝓpr̃onis nãlis necesse hẽm⁹ subsequẽter disputare de regimie sanitatis ꝓ̃m hitudies corpis in matie ⁊ piguedie ⁊ spissitudie cutis ac raritatẽ ei.

¶Capitulū.xvj.de habitudinibus corporuz.

Et corporū quidē qua
litates sūt
vj. Pria est pinguedo. Scōa ma
ties. Tertia tēpata. Quarta spis
sa. Quita rara. Sexta vero q̄ est
inter pinguedinē z matiē media
ac spissitudinē raritatēq̄z. ¶Et tēperata i pin
guedine z matie corpa excellētioris sunt pul
chritudinisq̄z habitudinis z diuturnioris sanita
tis magisq̄z actiōes z opa tollerātia pariterq̄z
secura ab infirmitatū icōmodo cū sit in eis ca
lor naturalis fortis: digestio bona: mēbra q̄z
valida ad expellēdas pessimas passiones vel
cās: tēpantia nāq̄z hmōi habitudinis nō ē pre
ter tēpantiā cōplonis. At vo corpa pinguia
mala sūt q̄dā valde maxleq̄z pinguia nā. hec
eñ corpa pata sūt aduētui morboz pessimoz
z infirmitatū pessimarū z fortiū: qm̄ nālis ca
lor in eis ibecillis ē pp ꝓstrictionē venaz eoz
¶Uene aūt stringunt i his corpib⁹ duab⁹ de
cāis. Altera est friditas cōplonis. Altera vo
mēbroz arctatio pinguiū i illos. Sic itaq̄z qui
hmōi sūt miozis vite iudicātur: cū stricitatē ve
naz sequat debilitas caloris nālis ac diminu
tio ei⁹. Has aūt sequūt diminutio spūs z multi
tudo supfluitatū: gnatio morboz ex plenitu
dine vt ē palisis. apoplexia. difficultas. anheli
tus z his silia. Rursusq̄z pp grauitatē corpoz
eoz difficilis fit illis mot⁹ ad actiōes nec pñt
moueri: z multū grauat. Quicūq̄z aūt hoz m
sūt in pinguedinis excessu nimio z sūt q̄ vtant
exercitio sūt i fallatia: vt ait hypo. in aphoris
mis. In exercitātib⁹ corpulētie fallaces sī sint
in vltimo z illaudabiles z tales nō pñt addere
Motus aūt ꝓfortat calorē nālē z accēdit vh z
digō fit melior z addit corpulētie corpis. Cū
vo sint corpa eoz in vltio corpulētie nec sit in
eis loc⁹ augmēto veneq̄z cōtesse sint nō ptin
git aer anhelitu ꝓcept⁹ ad mēbra: q̄re z extin
guit calor nālis fitq̄z abide mors subita. Qua
propt q̄ hmōi ē oz diminutiōes sanguis a cor
pore accelerare. ¶Macilēta aūt corpa et ipa
q̄z mala eo q̄ dñet corpi eius siccitas. hec eñ
nō valēt exercitio nec actiōib⁹ plurimuz: hoc
eteñ calefacit illa z desiccat crescitq̄z gracili
tas. Qui talīū sūt corpoz nō pñt pati obuiam
caloris z frigoris: qm̄ duo hec ad mēbra eoz
interiora facilime ptingāt eo q̄ eoz corpa car
ne sint nuda. Cū hoc icōmodo sī aliq̄ corpoz
vel admodū solidū illi dat illis aut ipsi i
illō ceciderint cito illis fit lesio z frangit eoz
mēbra: plurimūq̄z lesio hec in interiora quoq̄z
corpis puenit pp nuditatē eoz a carne q̄ in q̄
dus ē ad interiora q̄z corpis ꝓhibet lesurā p
uenire: sic q̄z sī obuiauerit incidēti corpi vt ē
ēsis z aliud qō puenit ad interiora eoz facile.
In his sicq̄s vtāt laxatio fallit maxleq̄z sī que
sub hypocūdria macra fuerit. Ad hoc āt hec
corpa pata sūt euētui ethice z vulneriⁿ pecto
ris pp siccitatē eorū mēbroz: minima q̄ quis
harū cā infirmitatū sufficit illis ad casuz. Di
xit aūt. S. i expositiōe libri epidimiaz scōo ser
mone: qm̄ corpa gracilia z sicca tollerabilia
sūt famis q̄z corpulēta: hoc iō est qm̄ qō solui
tur de suba corpulētoz āplius ē q̄z de suba
siccoz corpoz solnaī: hūida eñ hoim corpa
sunt: sicut z alia corpa sūt hūida q̄ semp solū
tur sicca vo sicut lapides a q̄bus nihil soluit
z sī q̄d paz est. Cū igit sic se hēat malū haruz
duaz corpis habitudinū pinguedinis. s. invl
timo ecōtra matiei oz adiuuare eas ipinguā
do. s. macrū et deficiendo pinguem.

De regimine impiguatino corporis macri.

Incrassatio itaq̄z macri fit p diuturnū q̄etis vsuz
z debile exercitiū tardūq̄z q̄. s. ꝓfortet calor nā
lis z fricatiōe suaui: inūctioneq̄z oleoz hūidoz
z frequētatiōe eoz q̄ letificat alaz z excitāt illā
dimissiōisq̄z sollicitudinū z cārū tristitie: indu
mēto q̄z molliū: vectiōe matutinali refectiōe
hūidoz ciborū. vt sūt carnes agnoū edorum
capitaq̄z eorū cōdita cū espidabago z ziraba
go facto de gallinis z anatib⁹ pinguib⁹ come
stiōe carniū eoz z carniū pulloz. colūbozum
pinguiū z hēlis z cābises q̄ pata sint cū oleo
nucū. z silamis: risi q̄z cū lacte sunt vtiles silr pi
sces recētes q̄diti espidabago. Reficiat autem
bis in die aut ter vt ꝓsuescat stōs multitudi
nē cibi: ꝓfortetur q̄z ad digōnē eoruz q̄ supue
nīūt ei: suscipiātq̄z cibū mēbra eorū z augeant
vtant balneo aq̄ suauis post prādiū bis in die
z vnctiōe olei viol. facti cū semie cucurbite: cū
egredit balneū bibat lac capraz z hesis facta
de oleo anteq̄z balneet. Si aūt hmōi hois cō
plexio fit calida: da illi ptisanā: medullā pāis
sile decoctā i aq̄ decoctiōis cucurbitarū: fun
de desup aquā granatoz muzoz z escā facta
de fabis cū aq̄ suani z oleo amig. dulcīs pro
dest eñ: vtat quoq̄z esca facta q̄ fit patiētibus
ethicā. Est hec ei⁹ assīgtio. Sume tritici z ozi
dei decorticatoz vniuscuiusq̄z manipulū. Risi
decocti silr coquātur in aq̄ suaui donec dissol
uant z fundāt desup oleū amig. dulcīs: proq̄
cianturq̄z in illud parū cimini sorbeat: z alles
ciceris. faseoli. lēticule risi albi et loti. ordei tōsi
z expilati vniuscuiusq̄z manipulū. tritici mūdi
z decorticati ac tōsi duos infundat totū hoc i
lacte ouīs dulci p diē noctē z ductū mane sic
cet. Sumat ex eo cū op⁹ fuerit māipl'm: terat
diligēter coq̄turq̄z cū lacte dulci z oleo amig
dal. dulcīs silr sīlami oleo recēti: aut anaz adipe
seu gallinez. pñciat inter paz q̄l silr tepidū
sorbeat. Alia. ℞. margaritaz. z. sesq̄vl musta
hagele. ciceris. masci. vniuscuiusq̄z. z. iij. fūdo
sup hec lactz dulcz tm̄ vt ola ifūdāt z pmittat

nocte ⁊ die ductaq; desiccẽtur i vmbra terãtur diligẽter ⁊ pũcianꝫ sup illa duplũ farie cimini carmenici. ameos. ⁊ cumini nebaticiꝫ lætire trita ola diligẽter ⁊ amigdalaꝝ ɔcticaꝝ vniuſcuiuſq; ʒ.i. piſtẽtur ola ſil ⁊ fermẽtet bñ ⁊ coq̃tur pãis i furno aut camio ignis tẽpati ſiccet ⁊ ſumak ex eo i prãdio ⁊ i cena inꝛta qõ op⁹ ẽ ⁊ triticũ coq̃tur cũ lacte dulci ⁊ oleo amigdalaꝝ dulciũ ⁊ adipe anatis aut gallie ⁊ ſorbeat exptũ ẽ em. Poſt ſorbitionẽ igrediat balneũ: egreſſus ſufferat horã ⁊ reficiat cibis ꝙs dixi mus: vt ak vinũ ſtati poſt cibũ comedat panez cũ vio: h⁹ ei hac i pte vtile ẽ. ¶Alia aſſignatio ſi craſſatõis. Sũe farie ſike libras. e. azertiri. b. miſceat ſimul ⁊ pũciak in butyꝝ miſceãturq; ⁊ fiat panis i camio ignis eq̃lis ⁊ ſiccet ſumaturq; de eo pẽſum. ʒ. l. ⁊ tritũ bibak cũ aq̃ frigida: pdeſt em. nõ oz ãt aliã eoꝝ q̃ ppoſuim⁹ ad ipiguãdũ: macilẽtos ſemꝫ ſumere ſz paulati. ¶Cliſtere ꝙs ipiguãs: h⁹ loco vtile ẽ. Cõfectio cliſteris expti. Sumak caput ouis ⁊ pedes ei⁹ ⁊ lat⁹: fic⁹ albas nũero. x. vuaꝝ paſſaꝝ. ʒ. R. medulle cartami. ʒ. R. nucũ mũdataꝝ lib. ſ. tritici ⁊ ordei mũdatoꝝ ac tũſorũ cuiuſq; libꝛã ⁊ ſ. ciceris granoꝝ ſemis cuiuſq. libꝛe q̃rta herbe varẽgili triti ⁊ granarũ botami cuiuſq; ʒ. v. cũ. m. ʒ. a. nucis. a. coquãrur ola cuꝫ libꝛa aq̃ donec redeãt ad tertiã: ⁊ fricata colent ſumak ex h⁹ lib. i. ſ. amigdak. olei ſemis cucurbite. olei ſuſecu. cuiuſq; ʒ. ſ. olei ſiſami. ʒ. v. ⁊ cliſterizet cũ eo: ⁊ ſit tepidũ ⁊ in pricipio noctꝫ ⁊ cũ eo dormiak. Faciat hoc trib⁹ noctib⁹ ⁊ ſignat hebdã iterũq; trib⁹ aliꝫ noctibus faciat: hoc ꝙs trib⁹ vicib⁹ in ſpacio. xo. dieꝝ. Sit ãt cibi ꝙs diſpoſuim⁹ pri⁹ hoc ꝙs exptũ ẽ. Alit em. S. in libro de cuſtodia ſanitatis. Oz. eũ q̃ vult ſuũ corpus ad coꝛpulẽtiã ducere amatie iungi pice: vti fricatõe tẽperata cũ mapis media inter ſuauẽ ⁊ aſperũ tenentib⁹ donec rubeat corp⁹. Poſt hoc aũt fricet plurimũ ſolidiuſq;. Jã tũc vtanꝫ exercitio tẽperato: balneenꝫ: nec diuti⁹ ſit in balneo: exteri⁹ inungak pauco o'o dehinc accipiat cibũ: ⁊ ſi q̃ ſit q̃ poſſit pati iuſſionẽ aq̃ fride rozet ſup illũ: quo ꝙuertak calor ad interiora corpis: ⁊ melior fiat digõ. ¶Cũ ali q̃ mẽbroꝝ permultũ gracilia ſũt cã violẽtie ali cuius vel ligatiõis: ſicut accidit mẽbris q̃ frangũtur: aut qꝛ fracta ſunt: aut de ſuo loco mota vnde ⁊ macra ſũt pp paucitatẽ moꝛ oz hmõi iungi ⁊ trahere materiã ⁊ ſanguinẽ ab illa fricatiõe mediocꝛi illintẽdo illa oleo viol. ⁊ fundẽdo aquã calidã donec rubeãt. Si aũt tact⁹ mẽbri ẽ frigidus: fricetur ⁊ liniak oleo ieſemini: ⁊ cataplaſmetur pice. Sic eteꝛn membrum reuertitur in ſtatum ſue coꝛpulentie.

De regimine macrefactino. corporis pinguis. At tenuatio aut tẽ graſſi ſit vſu multi exercitij ⁊ labore ante prãdiũ. multo ſeinnio. diminutione ciboꝝ: multitudis obuiatiõe venereoꝝ ⁊ balnei aq̃rũ ſalſarũ ⁊ ſulphurearũ: vſuq; fricationis fortis añ balneũ linitiõe oleoꝝ ſolutiuꝝ vt ẽ oleũ aneti ⁊ coſti ⁊ poſt hoc balneari diuturna mora in balneo. Cũ aũt egreſſus fuerit balneũ reficiak cibo pui nutrimẽti ⁊ multe ẽꝛtitatis vt ẽ panis furfure⁹. ⁊ olera vt blitus ⁊ ſpinachia attripleꝛ. Aſſidu⁹ ꝙs ſit in ciboꝝ calidoꝝ coꝛrectiõe ſiccoꝝq; ⁊ ſalſoꝝ acerborũ ⁊ põticoꝝ: vſus q̃s ciboꝝ pinguiũ vtile eſt hac in pte minimũ em ei⁹ ſaturat phibeas ei multa apponi: minuas ſomnũ. augeas vigilias. Dormiat aũt in locis aſpis pibuſq; idua turvtak curis triſtitia ⁊ multis cogitatiõibus. Euacuet coꝛp⁹ medicamib⁹ laxatiuis ⁊ purgatib⁹ flã: ⁊ q̃ ſiria ſunt de regimie deſiccãti attenuant corpus ⁊ macrum reddunt.

De regimie corporũ tẽperatoꝝ in macie: pignedie. Corpora aũt tẽperata iter coꝛpulẽtiã ⁊ matiẽ. ⁊ fere media albi ⁊ fuſci: ⁊ nigri ſilr min⁹ reliqs patiunt morbos. hec em corpa dilatank ⁊ ſoluik ab eis qõ nõ multũ debilitat ẽꝛtutẽ quẽadmodũ qõ ſoluik a coꝛpib⁹ raris ſz nec ſtringik in eis ſuperfluitas nec phibet valde a ſolutione ſicut in ſpiſſis coꝛpib⁹ fit. ¶Prima hec autem ſunt in bonitate corpa rara ⁊ ſigna eoꝝ ſunt copia pilorũ ⁊ groſſities eorũ abundãtiaq; ſudoris ⁊ hmõi habitudinis coꝛpus longe melius eſt coꝛpore ſpiſſo: homo etem rari coporis tolerat poꝛrectionẽ ampliorꝛis cibi ẽꝛtitate ⁊ groſſiori ſubſtãtia: q̃ poſſit is cuius coꝛp⁹ ſpiſſum eſt ꝓpter copiã eorũ que ſolnunk ab illo. Laboꝛe quoq; melius fert nõ enim anguſtia ad illud tam cito accedit ꝓpter copiam ⁊ abundantiam ciboꝝ quos ſuſcipit: que ſubintrant loca eoꝝ que diſſoluuntur per laboꝛem ſuperfluitas nanq; que cõgregak in lacertis quam liqueſcere facit caloꝛ in hoꝛa laboris ſolnitur ⁊ nõ remanet in eis. Unde ⁊ nõ accidit anguſtia ⁊ cum iminute ſint ſupfluitates in coꝛpoꝛe facilis eſt tranſitus cibi ad oẽs mẽbra. vnde ⁊ digeſtio ciboꝝ melioꝛ eſt. Coꝛporis vero ſpiſſioꝛis ſignum eſt aſperitas cutis ⁊ ſpiſſitudo eius pilorum tenuitas paucitas ſudoris ⁊ multitudo vrine ac egeſtionis: copia quoq; augmẽti carnis ꝓpter paucitatem diſſolutoꝝ a coꝛpoꝛe per diſperſionez ⁊ ſudoꝛem. vnde et hoc coꝛpus magis reliqs malum coꝛporibus eſt. Qõ hmõi eſt non patitur multum cibum ꝓpter paucitatẽ que diſſoluuntur ab illo ſupfluitatum ⁊ ciboꝝ. Quare ⁊ non mittuntur cibi miſſione bona ad mẽbra nec patitur laboꝛem ſequitur enim illud anguſtia ſi laboꝛet celerius ꝓpter arctationẽ ſupfluitatum quas liqueſcere facit caloꝛ q̃ fit ex laboꝛe. vnde remanet in lacertis cũ nõ ſol-

uãtur. Amplius in hmõi corporib⁹ superfluitates cõgregãtur multe pp paucitatẽ dissolutorũ a corpore. Qua ex re hmõi viro accidũt infirmitates ⁊ natura humoris cõgregati. Idcirco eget dñs corporis huius: vt cib⁹ eius sit subtilis paucus hũidus vt facile dissoluat nec in eo aduneť ō eo hũor ceteris potẽtior ⁊ gsistor. Hoc corpus qñ opus est impinguari trãsit ad corpulẽtiã citi⁹ qz pauca soluũt ab eis. Corpora vo latorũ porozꝝ raroꝝ nõ accelerãt ad corpulẽtiã cũ mlta soluãt ab eis nisi q ad corpa spissa festinãt morbi a cãis iterioꝝ vt repletiõe ⁊ malo hũore: cũ crapula gñet i eis velociter ex q̃uis augmento quãtitatis ciboꝝ ⁊ subtilitatis eoꝝ ac grossitiet: qm̃ dissolutio superfluitatis ab eis ẽ difficilis: nõ tamẽ accidit eis multa lesio ab obuijs extra caloze. s. ⁊ frigore nõ plimũ nimia sint. Accessus em̃ hoꝝ ad ea q̃ intra corpus difficilis ⁊ mime leuis. Rara poro corpa i pluribus comitat siccitas nãe ⁊ maties corporis pp copiã dissolutorũ ab eis. ad eorũ dños raroꝝ properãt ifirmitates a causis exterioribus: vt frigore aeris ⁊ caloze. Jõqꝫ ait hypo. Corpa rara laudabiliora esse spissis: ⁊ sanioza ⁊ paucoꝝ morboꝝ a crapula cibi sz plimũ egritudinũ a ledẽtibus exteri⁹ vt calore frigore. digestio em̃ in eis melior est.

¶ Capt̃z. xvij. de regimie corporꝝ in q̃ mẽbrz est aliq̃ incõmodũ a mala complexione.

Et quoniã dirimus regimẽ sanitatis corporꝝ q̃ habẽt malã cõplexionẽ nãlẽ in omni corpe: opus abhinc assumam⁹ corporũ quoꝝ mala cõplexio nãlis in mẽbris varia ẽ: ⁊ quoꝝ figura mala. Ad qõ primũ hic sciendũ ẽ qm̃ cui⁹ corpus aut mẽbrũ aliq̃ paratũ est alicui morborũ aptũ susceptiõi ei⁹: accesse ẽ studeat ⁊ regat illud regimine, phibẽti aduẽtũ illius infirmitatis: nisi em̃ feceris sequit illõ: ⁊ oio incidet in illã egritudinẽ. Vbi gratia. Cuius vene epatis stricte sunt nãliter opilatio accidit epati eius etiã a pane mũdo ⁊ carnib⁹ leuibus q̃to plus ab alijs. Jõ oz regi illũ his q̃ apperiũt opilonẽ. Sic ⁊ dñi corporũ debiliũ paratorũ aduentui ethice ⁊ ptisis: oz regãtur humectatiõe sm̃q dicemus in hoc loco. Incipiemusq̃ a capite mẽbrisq̃ sequẽtibus per ordinẽ.

De cura male ꝓpõnis capitis frigi. et cal̃. Dicim⁹ ergo qm̃ qñ ẽ cõplexio capitis frigida nã sic vt inde generẽtur in eo crapule multe: grauat lesio eius oia mẽbra corporis: estq̃ quod accidit illi lesionis ex nã superfluitatis ad quã inclinat: ⁊ cuius est infirmitatis accidere vnicuiq̃ mẽbrorũ. Quare opus competẽs erit qñ cõplexio cerebri naturalis mala est: proponere emundationẽ eius illam sedando complexionem: hoq̃ ex vsu ꝓfioꝝ illi. Si ꝙ malũ ẽ ꝓpõnis cale: oꝝ regi eiusmodi dieta ifridãti tã i cibis q̃ i medicis ⁊ irroreť sup caput ei⁹ tepida aq̃ dulc̃ suauis i q̃ decocta fuerit rose. viole. nenufar ⁊ ordeuz tũsum. cortices papaueris. ⁊ vngat caput in estate oleo ro. ⁊ vio. ⁊ nenufaris. ⁊ trahat odore naribꝰ. flores odoret vt ẽ viol. ros. nenufar sandalũ q̃z ⁊ aq̃ ros. ⁊ cãphora, phibeat eos ab vsu ciboꝝ calefaciẽtiũ ⁊ vaporatiũ vt sunt nuces caseuz. vetus gergirũ ⁊ bardenigũ. ⁊ a potu vini maxime q̃ crocei ⁊ veteris: ⁊ si op⁹ ẽ vtať albo subtilu. hoc em̃ ẽ ꝓferẽs illi. Jheme ꝙo vngas illõ oleo cheiri ⁊ fusceil ⁊ ꝙges cõmisceas illis oleũ ros. ⁊ viol. vt tẽperenť ⁊ cibẽť hmõi tẽperatis in q̃titate ⁊ q̃litate ⁊ roza sup caput ei⁹ aquã in q̃ decocta sit camomilla et aq̃ lilecmelec mercẽ. vsuz: rosa ⁊ viol. ⁊ cibeť i q̃titate ⁊ q̃litate vt tẽperenť. ¶ Qñ ãt ẽ malũ ꝓplexiõis cerebri frigidi: oz vtaris in regimento eius regimẽ calefaciẽs in cibis ⁊ potib⁹ ac medicaminibus ⁊ p̃cipuas operiri caput, maxime in tẽporibus frigidis. Ungať caput hieme oleo que erri ⁊ verges susami ⁊ iesemini ⁊ oleo nardino alijsq̃ oleis calidis. Roreturq̃ sup caput ei⁹ aqua. decoctiõis camomille: aq̃ lilecmelec mercemusi ⁊ suc. ⁊ carsuz. In estate quoq̃ regimine tẽperato vt supra dixim⁹. Et si in arterijs capitis huius cõplonis est opilatio: ⁊ fiat ide cephalea: sanguinez trahes dño ei⁹ a naribꝰ vel venis q̃ sunt in tpibus. Accidit aũt cephalea plurimũ homini: cũ humoris colerici defluentis ad os stomaci: cum sit neruus qui venit ad illũ a cerebro fortis sensu: oꝝ ergo cũ noueris hoc vti regimine qõ prodesť ad fluxum colere in stomacum quẽ admodum dicemus in sequentibus cũ ad regimen stomaci veniemus.

De regimine cõi male dispõnis mẽbroꝝ in capite positoꝝ. Nũc aũt dicem⁹ es q̃ necessaria sunt in custodia sanitatis mẽbrorũ q̃ sequunť cerebrũ. s. oculi. os aures. ⁊ que post hec sunt tã mẽbra q̃ ossa. Qõ aũt maxime attẽdẽdũ ẽ studẽdũ quoq̃ in expulsiõe nocumẽti ab eo vt cõseruek in suo statu sanitatis: uer hec oia membra sunt oculi ⁊ aures: cum sint vtilitatis maxime tales sensus: ⁊ propter bonitatẽ sensus eoꝝ ⁊ subtilitatẽ accelerãt ad ea lãgores minimis de causis nocẽtib⁹. Cõmune ꝙo regimẽ illis ẽ arcere fluxũ mãe ꝝ a cerebro ad illa⁹ vt purgeť. s. qõ ad ea fuit ꝓ nares ꝓuocãdo sternutationẽ per imissionẽ ligni aere in naasum: vtať q̃z apientib⁹ opilationẽ vt est suzuz ⁊ paꝝ cordes. Aũt gutture aũt vtẽdo gargarismis cũ sũgibin ⁊ aq̃ calida in q̃ decocta sunt hec: hacarha ⁊ tragẽmẽte. ⁊ hugbũ. vt trahať humorum superfluitas a capite ad os ⁊ gutur. Similiter oportet cõsiderare anteq̃ hoc

vtaris regimine: vtrū corpus mundū sit superflus nec ne. ⁊ si mūdū est vtaris predictis. Si nō vtaris laxatio: cuius est mundare totū corp⁹ maxime aūt caput: iā tunc incipias mūdare cerebrū. Regimē autē proprīū hoc est vt ad singula hozū intendas tale est vt ponimus.

De regimine oculoꝝ. Oculis q̄z dē cauere oz a calore magno ⁊ frigore graui pluere fumo ituitu in sole assiduitate cōsiderandi lixata ⁊ calores albos. Iter agere p̄ niuē nec inclinari oz ad intuitū librozū ⁊ celatorū subtiliū. cauenduz a copia fletus: ⁊ sōni longi tēporis sup ceruicē: oppositio quoq; aeris frigidi: ⁊ niuis pluerisq; fumi. Et q̄ nocēt oculis cibi vt lēticula caules: fabe salse carnes. Et q̄ dolorē excitāt capitis vt alliū cepe: similia vaporantia: ledit em̄ caput ⁊ visus similer. Cibi q̄z tarde digōnis ⁊ gnantes grossos hūores. Cena noctis copia coitus assiduitas violētie nocēt visui ⁊ debilitāt illū. Et cautio ab his rebus est eoz q̄ arcent aduenientē infirmitatē ad oculos. Que vero soluūtur sup flua aggregata in eis ⁊ securāt ab obtalmia est inclinari sup aquā in q̄ decoctū sit lilelmelec ⁊ obuiare vapori el⁹. Qd̄ ꝯo cōfortat illos ⁊ phibet ab eis egritudines est collinari cū ametado. ⁊ tutia indica cōdita cū aq̄ q̄ssare ⁊ tutia carmenica: viridi ⁊ subtili ⁊ cū mirob. citrinis cōditis cū aq̄ heserē: ⁊ hezaro dissoluto cū aq̄ suaui: hec em̄ confortāt oculos extra hunt humiditates q̄ sunt in eis: si collirientur his vnoquoq; die bis aut ter. Que ꝯo visum clarificāt est tutia indica cōditaq; cū succo feniculi recentis. Utiq; mabaruth granatoꝝ. Et hec confectio sume aquā granatoꝝ muzoꝝ ⁊ fac bullire vsq; dū supersit mediū. In hac tanq̄ mediū ipsius mel proīce despumatū: ⁊ fac bullire donec misceātur deinde ponas ad solē. l. diebus ⁊ colliriabis eo. Clarificat em̄ visū plīmū. Et hec assignatio altera fortioris actionis. Sumit pomū granatū mūdatū adipe ei⁹ ⁊ exprimatur succus: ponaī in vase vitreo ad solis calorē. l. dieb⁹ vel vsq; mēsez ꝓpiciaturq; sup illū fellis cubegi. ⁊ fellis sabugi cuiusq; ʒ. a. aq̄ granatoꝝ. ʒ. ſ. aloes epatici. ʒ. ſ. terāt ola diligēter. ⁊ si felles sunt recētes liq̄fiāt in eo: ⁊ ponaī in vase: ⁊ cū opus fuerit vtatur. Et hec cōfectio bardinalius clarificat ⁊ cōfortat oculos. R̄. tucie indice ⁊ cadimie auri. athemedri cuiusq; ptes equales: cōgregenī diligēter trita ⁊ cōdiātur cū aq̄ emblici: ⁊ semac ⁊ heserē. ⁊ marzemusi. Deinc ꝓpiciatur sup singulas. ʒ. v. huius medicaminis muscī: cāphore cuiusq; grani pensuz: ⁊ collirientur eo oculi suauiter. Colliriatio quoq; pinguedinis aspidū ⁊ comestio carniū eoꝝ cōfortat visuz. Confortat etiā mergi holem in aqua frigida ⁊ apire oculos in ea diutius dat em̄ oculis plurimū lumen. Si aūt angeas lectionē librozū additur visui ꝯ⁹.

¶Accidit aūt visui debilitas ex acuto morbo qui factus est capiti: aut cā multū spuēdi sanguinez: aut cā vomitus: aut clamoris magni. Et est cū suppressione oculoꝝ: minuiturq; qō fluit ab oculis ⁊ naso: crescitq; in fame ⁊ labore estatis: ⁊ cū solutiōe ventris fit. ⁊ ad medicaminū calidoꝝ correctionē. hec cū videris accelerare optet humectationē cerebri illiniasq; corpus oleo viol. ⁊ nenufar. facto cū semie cucurbitarū vt odoret illud ⁊ enacuet humorez acutū a corpe cū aq̄ casei ⁊ sternutet cū aliquo eoꝝ que diximus oleoꝝ ⁊ lacte puelle ⁊ subleuabis huiusmodi hominē cibis humectātibus vt ptisana. lactuca. cucurbita. pisis amigdalis recētib⁹ ⁊ cibabis eū carnibus agnoꝝ lactētiuz ⁊ edoꝝ lactētiū. ⁊ pedib⁹ ⁊ ouis paratis cū espidabago: ⁊ augebis cibos ei⁹ paulatiz ⁊ rozabis sup caput ⁊ totū corpus ei⁹ aquā in qua decocta sit lactuca ozdeū tunsuz. viol. ⁊ rasura cucurbite ceteraq; q̄ humectāt pones aliquādo in oculo lac puelle. ¶Si aūt acciderit oculis genō. aut ex ictu aut ex clamore, clamore. acceleres sanguinē minuere illū a cepha leavena. emplastrūq; fac oculo de acatia ghezazoramod tharathito. distēperatis cū aqua mirti ⁊ appones stringesq; bene ⁊ prohibebis quidē hmōi hoiez a clamore ⁊ sternutatiōe ⁊ tussi ⁊ minues cibū: iaceat q; supin⁹. Si āt debilitat, visus pp clamorē ⁊ humiditatez colligis oculū cū benudo: aq̄ granatoꝝ in qua sit partib⁹ singulis aq̄ pars vna mellis optimi colla ti ⁊ q̄ sint posita ad solē dieb⁹. l. colliriet q̄z cū mirob. citrinis tritis cū aq̄ rosa. ¶Si vero acciderit illis p̄rurigo ipluas illis aliquid aq̄ sumac ⁊ cataplasma cū folijs bulbi decoctis in aceto. Si ꝯo est debilitas cā frigore ⁊ humiditate collirienī cū cinamomo ⁊ acoro ⁊ cācro maſio: ⁊ rilobalsamo ac fructu ei⁹ amigdal. pipe aq̄ ceparū ⁊ hesse ⁊ iausim. ¶Si āt est debilitas ab intuitiōe ad solē. ꝓcipe dūm ei⁹ bibere vinū ⁊ dormire diuti⁹. ¶Sed ⁊ si accidit palpebris post somnū aperiēdi difficultas: oz frequētare balneū ⁊ ifusionē aq̄ cale ⁊ olei sup caput: ⁊ tracta palpebras cū aq̄ cal. ⁊ olo ⁊ vio.

De regimine auriuz. Auri⁹ ꝯo cauendū ē a granibus vocib⁹ vt est tonitruū ⁊ acutis tremorib⁹ ⁊ nec̄ in fortaminib⁹ audit⁹ cadat lapillis aut alind q̄d. vidi em̄ in aure cuius ceciderat caro ce granū grauatusq; est audit⁹ ei⁹ nec egressuz est aliquo medicamīe. Caneāt etiā ne q̄d reptilium ingrediatur assuescāt mūdare que colligitur fecē in meatibus organi purgādo aures aut virgula inuoluta bōbace postq; impletū fuerit aut vti parū olei viol. ¶Si āt essentiaī vētositas grossa inclineī sup aquā bullientē in q̄ sit nepita cū aceto ⁊ ipleaī illi oleo

merzemusi ⁊ oleo sisami. Obseruāt aūt audi-
tū a fluxu materiarū iplnere in aurē siaphym
ematice menuthe fricate ad sarū vel ad cotez
cū aceto tēperata quaqz septimana semel. Idē
facit eslazū distēperatū cuz aq̄ ros. ⁊ assa sum
sūptū cū memithe ⁊ spica ⁊ vino ꝓfortat aurez
mirifice. Si ꝙ in aliq̄ tpe sentiātur in ea do-
lor. ⁊ mors ⁊ ipluat illi aliq̄d olei rosati cū aq̄
heserē aut aq̄ rosata aut aceto vini vel lactis
puelle. ¶ Si aūt acciderit illi sanguis fluxus
aut vulnera ipluē illi assiarū albū distēperatū
cū aq̄ rosa. aut oleo rosato. ⁊ lacte puelle. ⁊ si
distēperaueris trociscos q̄ dicunt adriani cuz
aq̄ rosa. aut oleo rosa. proderit illi magnifice
⁊ manifeste. Est hec cōfectio eoꝝ. Sume gal-
le ptē quāvis: raunēdi steneri cuiusqz dimidiā
ptē: aloes collocāti. zati. croci oūētalis cuius-
qz quartā partē tere ola diligenter ⁊ distēpe-
ra cū vino ⁊ aqua coctanoꝝ ⁊ fac trociscos vta
risqz cū opus fuerit. Si aūt in aure granitas
sentitur bibat pillas hiere ⁊ impleat illi mer-
zemusum cū oleo sisami ⁊ oleo fugilis.

De regimine dentiū. Dētes quo
qz obseruare oz ⁊ca
uere ne supueniāt illis egritudines vt ne frā-
gātur non masticādo aliq̄d soliduz nec aliq̄d
glutinosuz a putrefactiōe: aut minuēdo dul-
ciū appositionē: vt sūt dactili ⁊ natafuz: potus
qz aq̄ frigide statiz post illa. Caueant q̄z lac ⁊
pūgitiua ⁊ assiduitatē vomit⁹ ⁊ lauationē post
vomitū cū vino ⁊ squigibi. Sic q̄z post comes-
tionē lactis ⁊ vsuz curatiōis post prādiū. Ca-
neāt ēt stupoꝝ gingiuarū ⁊ vitent ea q̄ plene
sunt acerbitatis. Si aūt stupor hic cōtigerit ac
cipiāt portula cā ⁊ sal aspersuz. Caueāt q̄z vi-
tādū potū aq̄ cuz nine statim post prādiū cali
dum nā fugiatqz aduētū putrefactionis cura
tiōe tēperata sine excessione his q̄ eliminat vt
est farina ordei cōbusti ⁊ sethigo cōbusti ⁊ spu
ma maris ⁊ fracturis catiuorū vitroruz sepa-
ratim ⁊ coniūctim ⁊ q̄ cōfortāt dentes ⁊ gingi
nas ⁊ cōdīāt anhelitū. Curatio tēperata cū li-
gno in quo est amaritudo ⁊ pōticitas ⁊ cū sa-
bado ⁊ squinato ⁊ sebebab rubeo. oꝝ tamen
nō multiplicari vsuz curationis. Ulcerat enim
gingiuas ⁊ corrūpit eas ⁊ minuit ⁊ titillatio-
nē dentiū inducit ac cōcutit: sed dētes fricare
cū testa aspera ⁊ cū dentifricio elimanti. si vis
mūdare ⁊ albos facere dētes. Est hec cōfectio
dentifricū clarificās dētes ⁊ bonū facit anhe-
litū ⁊ confortat gingiuas. Sumatur suh fari-
ne ordei cū vino cōbuste. z. ℔. salis andrā triti
cū melle pastati ꝙ busti. z. c. sibiaca ꝙ busti. z. e.
cācri marini. rosa ꝙ cuiusqz. z. d. q̄rezinazigi. z.
b. sebbi rubei corticū amithei siccarū ⁊ andē.
⁊ calcai. ⁊ secti. cubebe. cuiusqz. z. e. terātur ola
diligenter recōdianturqz in vase cū opus fue-
rit sume. ¶ Aliud. Spume maris q̄ zemazera
dicit cuiusqz. z. ℔. tabasir adhethari. rosarum
fanzenegi suh cōbusti setti vniuscuiusqz. z. b.
carbonira canne sal cōis. z. ij. terātur ola dilig-
ēter ⁊ pastētur cū melle ⁊ cōburātur in patel
la donec siccent deinc terātur optime ⁊ sup
addātur cāphore. musci. vniuscuiusqz. z. q̄de-
ras vtanē hec cū indigēt: proderit em̄. Medi-
camē anhelitū io cūdat vtere sabado. garios. ⁊
sadegbo. ⁊ xiloaloe recēti. cubebe cum grana
tis insimul cōtritis diligēter prosunt em̄. Aliō
quod expellit odorē ceparū allei ac similium:
quoꝝ odor culpat: mastica quesserā humidā
⁊ sedabū ⁊ fauthenegnū aquaticū. cortices at
tenegi ⁊ folia eius misce cuz vino rihano. hoc
aūt phibet casuz dentiū. Curatio cū cazināza
go ⁊ sebbe ⁊ gelnaro. rosa. sandalo ⁊ silib⁹.

De regimine catarri fluentis ad
pectus. Cui ꝙ de-
scēderint māe a capite ad pect⁹ multe: opz as
suescere semē papaueris parati cū medicami
nib⁹ ⁊ dyacodion q̄ fiunt catarris. ⁊ si mā q̄dē
est acuta deē illis siro. papaueris simplicis ⁊
gargarizet aquā rosaz ⁊ ꝓcipiat in naribꝰ va-
porē furfuris ⁊ aceti cū ꝓiecti in ea fuerit sup
ignē positoꝝ. ¶ Si ꝙ ē mā flegmatica āheli-
tu accipiat vapores xiloaloes crudi et auid
odoret eorū sunizū frixum ⁊ odores sandara-
si: ꝓdest em̄ ⁊ accipiat iaucuz papaueris tēpe-
ratū cū melle ⁊ mēriboch. thesgho. ac similia.
vtilia enim sunt.

De regimine stōi ad quē descen-
dūt catarri. Cū aūt
descēdunt a cerebro capiteqz supflua ad stōm
colica ⁊ cōplexio eius stōi calida est nā: oz ar
cere hūc fluxū. deē ergo illi parū cibi nec sustī
neat vsqz famē. cōtrahit em̄ copiā cole sit qō
dabit illi refrigerās esca: vt est succ⁹ ordei cuz
aq̄ frigida aut aqua granatoꝝ muzorum: car
nes auium parate cū aq̄ heserē aut succo gra
natoꝝ: aut aq̄ sumach. oz quoqz euacuare co
lerā que fluit in stōm vomitu ⁊ laxatiuo edu
cente colerā rubeā vt decoctio absinthū ⁊ aq̄
mirob. citrinorum ⁊ tamarindi acuto cum hie
ra picra. Accipiat vno quoqz mēse bis aut ter:
cat aplasma stomacum emplastro in quo sint
rose. sandalū. acatia. ramec distēperatū cū suc
co coctanoꝝ ⁊ aq̄ thalae ⁊ aq̄ mirti viridis. Li
niat oleo coctanoꝝ ⁊ rosa. maxie si tēpus fue-
rit estiuū. hieme aūt oz addi huic regimini q̄-
dā calefacientia. s. vt liniatur oleis regat em-
plastris refrigerātibus ⁊ calefacientib⁹ vt fiat
tēperantia. ¶ Cū autē descēdit a capite hūor
flegmaticus ⁊ stōus frigidus est. oyz in hmōi
regimine vti calefacientē. s. vt deē tali electua-
riū ābre ⁊ pipis ac zinziberis q̄diti. ⁊ medica-
mē musci ⁊ hiera fcā cū melle: ⁊ sit prādiū ei⁹ ca
laia sicca frixaqz tēpata cū pipe. cinamo. galē
ga. caruiqz. Daē ēt illi natason tēgatū cū mle

ꝛ hebilitel hadera ꝛ botami ꝛ i q̄ iplicitū sit: pa
rū zinziberis. Propinet vinū mez i moderata
ēptitate. vinū q̄z vuaz passaz lotaz factū cuz
hafaha ꝛ gēdicone ꝓdest hmōi ꝛ misaisano ū
bibaꝫ ex eo paz tēperatū cū vino rihano pro
dest. Ungaꝫ caput oleo narcisi ꝛ sisami ꝛ sq̄r
ci. Sic ēt inūgaꝫ stōus ꝛ ēpl'a apponanꝫ q̄ reci
piunt laudanū. sethū ꝛ muscata nuz: gariofil'.
vniuscuiusq̄z. ʒ. j. aloes epati. ʒ. iij. absinthij
greci. ʒ. b. teranꝫ oia subtilissime ꝛ liq̄facies ce
re rubee. ʒ. b. cū oleo nardino aut zēbezi. ʒ. j. ꝛ
pj̄cias desup pigmēta ꝛ fiat vnguētū ꝛ dilp
gaꝫ sup pānū: emplizeꝫ eo stōus emplizeꝫ q̄z
cū ceroto calefacieti. ¶ Cōfectio ei⁹. ℞. oli ʒē
bazi: olei suseni. cuiusq̄z. ʒ. ℞. pj̄ciaꝫ sup hec.
ʒ. e. cere rubee ꝛ liq̄fiat mittanꝫ in mortario ꝛ
teranꝫ ꝛ pj̄ciaꝫ desup aq̄ nemani ꝛ aq̄ lzaisi-
mi et marcemusi aut sahulhi. aut sautenegi
paulatim ꝛ moueaꝫ pistello sic vt misceaꝫ sit
aliquātulū spissum: intingaꝫ in eo pān⁹ line⁹
ꝛ emplizeꝫ cū eo stōus. Estaꝫ aūt tpe q̄uenit
addi his aliq̄ refrigerātia ꝛ minui calefacien
tia. Si aūt sit autūnus vtaꝫ his mō tēperato.
Q̄si aūt est frida stōi⁹plo ꝛ a capite ad ipsuz
hūor fluit. calid⁹ aut est calida ꝛ q̄ō ad ipsum
fluit humor ē fric̄⁹: opz vt regaꝫ hmōi tempa
to iter calz ꝛ fridū regimie augeāturq̄z calefa
cietia hieme ꝛ refrigerātia estate atq̄z hec due
cerebri atq̄z stōi habitudines ceteris deterio-
res: oio aūt male si nā sicca est q̄ nec facile la
paꝫ nec facilis est eis vomit⁹. Si ḡ fuerit nā
stōi cal'a capitis aūt frida: descendatq̄z ab eo
fl'a ad stōm hmōi oz dari: āpurās q̄dē fl'a sine
calefactiōe: vt est sq̄ngibin: vtaꝫq̄ vomitu per
sq̄ngibin ꝛ aquā calidā ꝛ sal cōe: deꝫ ei sq̄ngi-
bin mellis cū nuba: piteraq̄z ꝛ q̄dā mere sanat
q̄ minime calefaciūt vt ē hec cōfectio. Sumaꝫ
anisi semis feniculi isuloꝝ in aceto vini duo-
bus dieb⁹ ꝛ nocte fricēturq̄z leuiꝫ: masticiui⁹
cuiusq̄z. ʒ. b. xiloaloes spodij. sandali albi. mē
te sicce. foliorꝝ rosaꝝ vniuscuiusq̄z. ʒ. c. sahaō.
chacale. cubebe. vniuscuiusq̄z. ʒ. a. cāphore. ʒ.
ß. ter anꝫ oia diligēter ꝛ cribrenꝫ cū pāno sub-
tili pastenkq̄z cū melle despumato. Q̄si aūt tē
perata est stōi ꝓplexio ꝛ a capite hmōi fl'a de-
fluit opz dari hmōi mereseū cimini. ¶ Si ⁊o
simul cū hoc inclineꝫ nā ad siccitatē: opz du-
plicari burac q̄ō in hac est descriptiōe electua
rij. Si ⁊o cū hoc inclineꝫ ad mollitiē opz tm̄
modo mediū burac q̄ō scriptū est apponi. Si
vero sit stōs debilis comitaꝫq̄z hec subuersio
ꝛ siccitas nāe. opz iperes dño eius vt prādio
anteponat olera quedā eliza: ꝓditaq̄z aceto ꝛ
muri oleo caruī. Sumatq̄z post cibū q̄ō stōm
ꝓfortat vt adiuuet expulsionē stōi: vt sunt co
ctana. pira. poma. ꝛ his silia.

De regimine sepe patiēt̄z tremo
rem cordis. Cui⁹ ⁊o
fuerit in cōsuetudine cordis pcussio hūc opz
ꝓsuescere flebotomiā vsumq̄z siccoꝝ fructuuz
vt pomoꝝ ꝛ granatoruq̄z. Emplizeꝫ pect⁹ cuz
sandalo aq̄ ro. Cāphora. Cui⁹ ⁊o cor est debi
le ꝛ frigidū assuescat illū pomoꝝ siropo opti
mo ꝛ nube cōstringētis ꝛ nususam. phibeas
illū semel sumere multū cibū ꝛ potū aq̄ frigi-
de cū niue eiusq̄z q̄ frigidissima est. Caueat ēt
itueri oia q̄ timet ꝛ ab⁹ tristaꝫ. Qui. n. hmōi ē
hitudinis nōnunq̄z his mortē de cāis repēte.

De regimine epatis. Et cui⁹ epa
te opilatio ē ꝛ sen-
tit in eo exteriōe aliquotiēs ꝛ grauitatē: opz
vtātur cū his q̄ opilationē apiunt fercula: ra
dices ꝛ semina ꝛ pulueres factos de cimino.
satureia. cardamomo ꝛ dauco. semineq̄z apij
ꝛ anisi ac fautenego. ꝛ mere senū cimini. Pro
dest hac in pte diminutio prādij ꝛ subtilitas
ei⁹: phiberiq̄z a cibis grossis. ꝛ a potu dulciū
ꝛ grossoꝝ. Cui⁹ vero stōus aut epar pui sunt
natura opz ei dare cibū nō semel sed bis: aut
ter vt descēdat primū cibus: nec sit multus in
stomaco non enim concipi t illū: sintq̄z cibi tē
perati cite digestionis.

De regimine renū lapides gene
rātiū. Sz ꝛ cui⁹ re-
nes gñant lapides ꝛ corp⁹ ei⁹ gracile. opz re-
gere hmōi regimine medio inter grossum et
subtile: vt est ordeū cū cortice: pisces lapidosi
carnes galline ꝛ pulli. pdices turdi lac quoq̄z
asine confert illi. ¶ Si vero est cū gñatiōe la-
pidum grossi corporis vtatur regimine subti-
li vt sunt tauenichi pulli ꝛ mesaura facta ō at
triplice. spinachijs bibat medulā seminis me
lonis ꝛ cucumeris iuleb ꝛ squinsibin.

De regimine testiculoruz. Et cu
ius testiculi calide
sunt complexionis multum generantes sper-
ma intantum vt sepius coitum requirant: et
euacuati spermate nernantur membra eius.
Imbecillis sit stomacus ꝛ accidit illi defectio
animi. hunc oportet a coitu arceri et cauere
cibo sperma generante. Utatur regimine ap
petitum coitus minuente assiduitate scilicet
fortis exercitij quo moueantur superiora cor
poris membra amplius aliis: vt est ludus pi-
le subleuatio ꝛ iacius lapidum. balneoq̄z aq̄
frigide: lintas lumbos oleo ros. et nenufare.
coctanoꝝ: dorso quoq̄z imponat opium
distemperatum cum aqua lactucarum ꝛ quaf
fare ꝛ aqua semperuine. ¶ Emplastrizentur
cum semine pſilij addito oleo rosa. et san. et
camphora. stringat super costas pectinis la-
minas stagni. substernantur illis folia sen-
ger. septi et folia ruthe. et lactucarum et ros.
¶ Comedant sebedeneꝫ. propineturq̄z illis
queffare. semen lactucarum ac portulace eq̄s
partibus trita. ¶ Porro si huiusmodi homi-

nis corpe ꝓgregatū ē ſpma maluz:ledakqz eo vtakqz coitu: nec ãpli⁹cꝫ ſemel:regakqz eo die cibis bonū gñantib⁹ ſãguinē aut hũorē bonū vt eſt caro agnoꝝ ꝛ edoꝝ trita cuz ſqffare ꝛ cinamomo:rozekꝫ ſup eã vini ſapidi ꝛ bõi odoris. Ultio ẏo die vtak coitu ꝓſcꝫ dormiat mane facto fricet totū corp⁹cū manutergijs dõec rubeãt mẽbra:ꝛ liniak oleo viol'. linitiõe tẽpata. Expectet paululſi ꝛ accipiat panẽ iſuſū vio bñ mixto. Jã tũc vtak exercitio pauco: reuerſuſqz ad cibũ cõedat obſeruata mediocritate.

De regimine hñtiũ puã mſicem. Mulieres q̃z q̃ruz pue mſices ſunt oz arceas a coitu ne forte cõcipiãt. Si em̃ in tali mſice gñek fet⁹ nõ ē ei locus. nec ſufficit illi mſix. aut em̃ tm̃ tẽdik vt exprimãtur vene ꝛ arterie. vñ phibek igrediẽs aer ãhelitui pueníre ad mẽbra:pitqz mulier: aut accit illi tpe ptus dolor ꝛ difficultas:eo q̃ ſtricta ē mſix q̃re pit mulier fet⁹.n.exire nõ ꝑt arctat⁹ ãguſtia mſicis. Quare ſi nupſerit huiſmodi caueat ſpermatis caſum in matricẽ.

De regimine debilitatis neruorum. Porro cuius nerui ibecilles ſunt regas illũ calis ꝛ ſiccantibus: phibẽs illũ a vino tã mero cꝫ fortí copia coit⁹ acerbiſqz magꝫ aut pomis:lacte acro et abũdãtia balneãdi ſtatiõeqꝫ in locis frigidis hec em̃ oĩa mala ꝛ fouentia eneruationez.

De regimine ſepe icurrẽtiũ iuncturaruz dolorem. Quẽ ẏo dolor iũcturarũ frequẽtat ꝛ nos tã dixim⁹i libro nro. Qm̃ hec paſſio ãpli⁹ ē ex debilitate nãli iũcturarũ atqz ex repletiõe: aut fit exvſu multoꝝ ciboꝝ potuũqꝫ:maxie a groſſis cibis cũ reqe. balnei dimiſſiõe ꝛ vſu q̃tidiano coitu poſt prãdiũ. Quẽ ꝙ ꝓſueuit hmõi paſſio oz cauere oĩa q̃ dixim⁹q̃ qdẽ poterit: ꝛ vt cõtinẽs ſitim cibis tẽperatis:laudabiliũ chimoꝝ facilíſqz digõnis:vtak fricatiõe ꝛ exercitio mediocrí añ prãdiũ cauẽs ab eis poſt nec ẏo fatiget mẽbrũ eẽtũ. balneek p⁹ exercitiũ ꝛ añ prãdiũ ꝑueniat tps q̃ ſolet illi paſſio fieri eſiatice humoris a quo fit. ſanguis minutiõe ſiq̃dem paſſio ſanguinea eſt. Aut aq̃ lebelaclí: aut decoctiõe fructuũ ſi colica: aut pill. aureliã ꝛ ſuthareghi ſi fuerinflatica aut decoctione epithi: ſi qdẽ moleſtak melia. Qꝺ cũ feceris opz vti emplaſtris:ꝛ cathaplaſmatib⁹ q̃ ꝓfortant mẽbrũ vt phibeak ſuſcipere mãs ad ipꝫ ꝺfluẽtes repletaq̃ a ſe:ſic q̃z oz fieri in oib⁹ mẽbris ibecillib⁹q̃ ſuſcipiũt mãs ifluẽtes. Si em̃ hoc feceris ꝛ diligẽtiã cautiõis exhibueris nõ gñabunk aliq̃ paſſiões corpis in mẽbz debilib⁹. Nos ãt dicem⁹ oĩa q̃ neceſſaria ſunt in regie hu⁹paſſiõis ꝛ aliaꝝ:cũ de curatiõe morboꝝ tractabim⁹. Scias vero qm̃ nos egreſſi ſum⁹ in hoc capꝫ a terminis moleſtiarũ nãliũ ad eas q̃ ſunt extra naturã:vt ſit ſermo noſter in cuſtodia ſanitatis mẽbroꝝ plen⁹:ꝛ ñ iminut⁹ cum ſit hoc cõpetẽs intẽtioni noſtre ꝛ nõ a lõge. Qꝛ ergo dixim⁹ regimẽ ſanitatis corporũ extra tẽperãtiã poſitoꝝ ꝛ cuſtodiaz ſanitatis eorum condecens eſt nos hic conſequi regimen corporum que ſuã nõ poſſunt tueri ſanitatem:ipedientibus quibuſuis officijs.

¶Capi.xviij. de regimine corporis qõ nõ põt in eodem ſtatu ſuã cõſeruare cõplexionẽ nec ad melius tranſmutare.

Hominum cõplures nequeũt ſuam ſanitatẽ cuſtodire vel ſeruare:qꝛ aut negotijs impediunt:aut qm̃ ipetuoſi ſunt appetit⁹ quos oznõ inherere vni tm̃ regimis ſpẽi. Si em̃ faciãt ꝛ cõpulerit eos quouis tpe ad aliud regumen necitas nocet in p̃ſentia. Quare expedit illis aliqñ occupari i aere calo:aliqñ frido primis ſibi tpibus:faciãtq̃ hoc ſibi cõſuetũ vt ſi qñ ipellerenk ad loca diuerſi aeris:ꝛ ad tpa cala ꝛ frida ꝑfãt ꝛ ꝑſeuerẽt in eo:nec accidat illis leſio. Nouit ipe quoſdã q̃ a quitate ſua balneo aq̃ fride plibus tpibus ipſomet aſſueuerunt quos ꝛ nutrices dũ lactarẽt aq̃ frida lauabãt non operientes capita eorum ꝛ in hoc creuerunt. Hec vero operiebãt capita hieme eratqꝫ eis ſatis camiſia nec ledebãtur. Eſtate vero cꝫtum eſſent patiẽtes ſolis ꝛ calor⁹ nõ eſt dicere neceſſe. Sic ergo opz eos facere q̃bus nõ eſt potẽtia ad cuſtodiã ſanitatis ſue nõ vitare calorẽ:ſed nec frig⁹ vt iſuefcãt. Exercitiũ ẏo oino nõ negligat ei⁹ ſpẽi quã ꝙueuit ſicut ante dictũ eſt. Exercitiuz em̃ eſt firmior colũna cuſtodie ſanitatis eſt cuz ſit eoꝝ q̃ diſoluunt ſuperflua ꝛ adinuãt digeſtionẽ. Alia q̃ conferat vt aliꝭ locis noſtri libri dixim⁹. Baneentur poſt exercitiũ:expedit em̃ vt dixim⁹ ante prãdium nec opz negligere. Cibos qui hmõi eſt cõſuefcat potumcꝫ ſimiliter mixtum calida.ſ.ꝛ frigida.humida ꝛ ſicca comedens groſſa quoꝝ ꝛ ſubtilia.dulcia ꝛ acerba. põtica ꝛ ſalſa.aquã frigidã ꝛ q̃ nõ variẽt quoꝝ vina ſepe eodẽ tpe ſepe diuerſis matimeꝝ cuius vita in peregrinatione eſt ꝛ trãſitu ad magnas regiões:expedit tamẽ poſtponat cibos ꝓferendos differat quos equum eſt ſubſequi variẽt quoꝝ tẽpora refectiõis non certo congruoꝝ tẽpore prãdentes:ſit em̃ ſepe vt negotia amputẽt illis refectionũ tpe quo eſt corp⁹ ſumi ꝛ fit illis leſio:ſed nec ꝓdeſt imorari illos in vno cibo:vnoue regimie marimeꝝ i cibis maloꝝ chimoꝝ:gñant em̃ morbos ex natura humoris que illos eſt generare oino aut ſi ſit corpus patuz euẽtui egritudini illi⁹. Eũdemq̃ in cuius mẽbrũ eſt aliqua moleſtia oz cibum cauere potiꝰcꝫ qui hmõi eſt nature vt

obseruari ab eo opus sit pp eā molestiā que auget eā: vt sīqs dolorē capiti timeat expedit vt obseruet a cibis vaporātib⁹: q̄lia sūt nuces. ficus. allea cepa. sic ⁊ in oibus passionib⁹ opz formidātē cauere cibos illos generātes: quē admodū alia dicemus. Sitqñ ergo ipelli aliqō sumptū ciboz nocētiū in parte ea q̄ ꝯplior in eo est: oz vt admisceat qō repellat malū eorū: aut subsequēter sumat sic dixim⁹ in tractatu de cibis. Sōni ēt tpa vtile ē his varia facere ne sit illi in tpe quouis cōsuetudo. fortassis em̄ indigēt eo tpe vsu vigiliaz ⁊ ledentur ab eis. Coitus q̄z caueant abūdantiā hmōi corpora nisi cui⁹ cōplexio nāliter calida est ⁊ hūida. ⁊ si cuiuis noceat abstinētia ei⁹. Opz quoq; eos assuescere seipsos medicaminib⁹ laxatiuis ⁊ vsui vomitus ⁊ flebotomie ⁊ aliis similibus q̄ purgāt corpora eoz maxieq; in q̄tuor anni tpibus sicut alias ostendim⁹ nec negligant illō. In hmōi aūt holum corporib⁹ ꝯgregārur superfluitates multe: pp malū regimē eoz: nisi q̄s est mīti curā⁹ laboz exercitiū fortz Sepe etem̄ sufficit hoc illis ad emundationē corpis ⁊ ñ egēt catartico aut flebotōia ⁊ aliis. ¶Capīm. xix. de regimine corporū debiliuz: ⁊ primo de regimine pregnantiū.

Infantium senuz ⁊ adhuc cōualescentiū corpa necesse hñt regimine proprio ad custodiā sanitatis eoz pp q̄ debilis ē virtus eoz. Infantes quidez ⁊ senes nāliter debiles sunt pp debilitatē caloris nālis: vñ ⁊ sunt primi fallacie ḡnationis morboz: ideoq; egēt proprie regimine fido ad custodiā sanitatis eoz. Corpora aūt surgentiū ab infirmitate: qm̄ eorū sanguis ē pauc⁹ vñ ⁊ ipsa debilia sunt: op⁹ hñt ipsa quoq; regimine q̄ subleuet ea ⁊ augeat q̄ cū ita sint ex necessitate egent regimie ꝓprio ad sue sanitatis tutelaz. Quare nos in hoc loco eoz regimē ponemus incipientes a regimie corpoz infantiū ⁊ primū de ꝓgnantibus. ¶Dicim⁹ q̄ hmōi opz esse regimē in his. Cū mulieris mēstrua tollunt: accidit illi multoz appetit⁹ incert⁹ ⁊ subuersio: sputa q̄z ⁊ vomit⁹ dolor q̄z fortes stōi ⁊ paucitas appetit⁹. da bis ei sirop. pomoz cōditū cū xiloaloes. ⁊ seco ⁊ nucib⁹ cōditis ⁊ nuben cōditā: sirop. q̄z xiloaloes. lābāt q̄z xiloaloe recentē ⁊ masticez odorēt ea q̄ iocūde redolent. Cibi ei⁹ sint pulli gallinarū: carnes eduline pate cū aq̄ ḡnatorū ⁊ heseren. ⁊ mēta ⁊ thacane. sequantur poma granata coctana. pira. nō tñ multa comedat: reficiāt in die ter paulatiz ne forte grauet stomachus: paz det ei vini rihini tēperati. Arceat ab amaris ⁊ pūgētibus cibisq; q̄ mēstruis ipe rāt: vt cicere. faseolis rubeis. ruta. apio. feniculo. hulbe foliis ⁊ seminis andachoce. Caueat quoq; a pmultū dulcibus. ⁊ si appetit⁹ minut⁹ est des illis sirop. pomoz. muzoz ⁊ nubā. ꝓprie. ligāt xiloaloe. Suggere q̄z muza ḡnatorū cōfortāt appetitū si sit diminutio ei⁹ pp calorē. Si ꝯo accidat illi mala digō da ei hoc sequz. cōfortat em̄ stōm ei⁹. ⁊ bonā facit digōnē ciboz. expellit ventositatē ⁊ malos sedat appetitus caloz bonū reddit. ¶Et hec ē ei⁹ ꝙfectio. Sumat cimini carmātici. carui. semis apij vniuscuiusq; z. iij. nānachie q̄ndari mascli cuiusq; z. a. ʒ. zerabad. vigi. cuiusq; z. b. maloꝝ granatoz. z. c. teranť oia diligēter: ⁊ vtaris cū opus fuerit sefusuz pōdus z. b. Si āt idiguerit pgnās aliquo tpe sanguinē minui aut catartico purgari pp aliquā passionū nō oz accelerare i pmordijs dōec sit. iij. mēsiū pgnās faciesq; hoc q̄nto mēse ⁊ sexto ac septimo: caueb isq; hec idē octauo ⁊ nono. In pmis nāq; q̄tuor mēsib⁹ est in ea fet⁹ debilis ⁊ opus est illi cibo: at ꝯo minutio minuit cibū vñ ⁊ mozit fet⁹. Octauo q̄z ⁊ nono creuit fetus: ⁊ eget cibo maiori. Inde si euacuet mulier minuit cibus fet⁹ nec remanet vinus. Si ergo ipulerit necitas adminutionē his tpib⁹ timetq; de morte mulier si differat nō cures fetū: sitq; tibi cariorꝫ genitrix illo. Accit aūt sepe pgnātib⁹ inflatiōes pedū eoz. Quare oz decoq; sebetō cū aceto ⁊ intingas i eo lanā: applicatāq; pedib⁹ stringe: ⁊ tama chimolee si distēperet cū aceto ⁊ catha plasmet eo pes. pderit. Cū āt ptus. prim⁹ fiet liniet dorsū mlieris q̄z sub vētre sūt. oleo viol. ⁊ oleo q̄diri sil cōpactis linitiōe subtili. Rozeq; sup hec aq̄ cala tēperati caloz i balneo. aut sedeat in ꝙcha aq̄ tēperati caloris. sorbeāt iura pigna carnis ꝙdita cū espidabago. aut adipe galline: detur q̄z ei cābisuz ⁊ silia cū zaccara ⁊ oleo amigdalino ⁊ sisamo receti. ¶Si āt. euenit pl⁹ ⁊ pēns ē emissio: liniātur q̄z sub vētre sūt ⁊ ilia ⁊ dorsuz oleo squeiri tepido ⁊ mō de ambulet: mō sedeat sup scānū. Cū dolor creueritꝫ vt icludat spm̄ suū ⁊ ipellat ad iteriora: ⁊ iferius ⁊ arceat spm̄ sedeatq; fusceptura post tergū ei⁹: ducēs manꝰ suas sup vtez eius iliaq; a d iferiora. Si āt mozat effusio: sorbeat ius espidabagi de carne agni piguis aut adipe galline. Qō si ptus difficilis fit det muscata rameſie. z. i. cū aq̄ hulbe decocta. aut sumo nidū hirūdis teras illū in aq̄: quā collatā da ei bibere. ¶Si ꝯo difficilim⁹ ptus fit ⁊ timet ei: da patienti aquā hulbe decoctā cū melle ⁊ oleo amigdalino. ⁊ oleo sisami. paulatī āt sorbeāt aquā faseoloꝝ rubeoꝝ decoctā cū habe heloꝝ melle. Desq; ei mescata remissa ⁊ dedia marte. z. ⁊ seq̄bineꝫ distēperati cū aq̄ faseoli: ⁊ aquā ciceris nigri. Aut aquā lupinoꝝ decoctā cū lebaha. ⁊ dabis gallie. z. ʒ. vsq; dimidiū exagiū. distēperatū cū vino veteri. Cōseruabisq; ꝓtutē ei⁹ cū aq̄ carnis a vino ⁊ iocūdis ⁊ vapo

ribus. Cū vero pepit si remāserit secūdina. oz puoces mlieri sternutationē imissiōe ligni carte naribus: aut cū cōdiso. Et si ceciderit equū est sint decoq; abheelā cum helba ⁊ ppina illi aquā ei⁹ vsq; ℥.b. cū dimidia ℥. squigibin ℈.ſ. obolo castorei ⁊ ℥.ſ. qñe: aut vaporabis eaz cū mirra. ⁊ quēa. ſ. vt ponas aromatica sup carbones sub scāno pfozato: sedeatq; mlier de sup egredieť etem secūdina. ¶Si aūt mozt⁹ fuerit fet⁹ vtere medicamibus assignatis eductiōi secūdine cōclusę. Si aūt abūdauerint reliquie ptus intm vt dissolnať virtus vtere medicaminib⁹ assignatis hys q̄ sanguis fluxū patiunť. Si ꝯo nō purgať mulier a sanguie pt⁹ curabis medicaminib⁹ in oze mēstruoz sicut dicemus in medela morboz. nec negligatur hoc moza etenim eius adducit egritudines pessimas.

¶Capt'm. xx. de regimine infantium.

INfans statim cū natus ē oz puluerizari sup euz sal ⁊ rosas tritas cū ꝑfortē cutis ei⁹ in obuiā aeris: cū sit cutis infantis plurime hūiditatis. Tūc fricēť os digitis cum melle: fuggātur aures ei⁹ fortiter. ⁊ cibēť duobus dieb⁹ ℥accara optie trita cū oleo sisami: liniāť mēbra ei⁹ mane ⁊ vespe: extēdat mēbra duplicet iuncturas manuū ⁊ pedū: ponēs in iuncturis mirtū ⁊ rosas tritas: sicq; iter crura tūc extēdat man⁹ ei⁹: ⁊ pedes religenťq; fortiter. Et si caput ei⁹ est lōgū aut est ei acumē magnū aposteriori pte ponat sub eo corp⁹ durū: aut lignū aut marmoz: aut speculū inolutū ne forte ledať: ⁊ liget frōtē ei⁹ pāno ⁊ strigat aliquātulū paulati. Lauetq; cū aq̄ tepida dīci: i q̄ decocta sit mirt⁹ ⁊ roſ. semel i duob⁹ aut tribus dieb⁹: suggat aures ei⁹ tpe quo lauat vt egrediať aq̄ ab eis: operiať vultus eius ⁊ dormiat: ad qō vtatur cōmotione subtili ⁊ tenuicōtinēs illū dulcibus modis: delectať em tonis suauib⁹ ⁊ cōsonātibus sicut ⁊ q̄ pfecti sunt cum sit hō cōpositus ex mot⁹ ⁊ cōcētus cōsonantia. Sedať em siquis est in eo paru⁹ dolor somnū puocat: nec ꝯo dormiat in loco claro: visus nāq; ifantis debilis est ⁊ lumē ei⁹ spgit lux: cōgregāťq; tenebre ⁊ confortāť visuz: ⁊ si nat⁹ masculus ē liniať fortiter donec cōpleantur q̄tuoz mentes: liniatio nāq; multa solidat mēbra ⁊ ꝑfortat ea: virtq; magis hoc idiget q̄ femia. Si ꝯo ē femina liniať oleo vio. liniatōe molli spacio mēsiuz duoz: tunc āputeť. Linitio etem pauca humectat corp⁹ multa ꝯo ꝑfortis siccat ⁊ mulier magis idiget hūectatione. ¶Opz aūt inspiciať ifans si fleat ⁊ inq̄rať q̄d illi obest: subito vt ꝓceptu ⁊ cautela ei⁹ q̄ ꝑsuenit nutrire ifantes. Infans em mime flet. nisi ledať: cū nō sit illi cōquerēdi potētia. Et lesio q̄ accit infanti aut defozis ē aut int⁹. Defozis aūt cā calozis ⁊ frigozis ⁊ muscaz ⁊ pulicū ⁊ similia: quā quidē cām oz depelli ab eo. Abintus autē cā famis. sitis. moze vrine ⁊ egestiōis ⁊ cā dolozis alicui⁹ mēbri. Fames quidē ⁊ sitis pellāťur assuefactione mollis cibi: ⁊ aq̄ q̄dē ppinatur illi. Moza ꝯo vrine dabis ei medullā semis melonis cū iuleb: dabisq; nutrici ei⁹ hec eadē. rozabisq; sup caput eius aquā cidā ⁊ linies oleo q̄ri ⁊ zembazi. ¶Si ꝯo morať nā oz facias assiať de fimo muris: aut pantheebem in al'tegebin: aut de ꝙgulis cappazis facti cum camachaut de natafo aut cathemia ⁊ sale: dabis etiā nutrici olera mollientia vētrē ꝙdita cū oleo olive ⁊ muri aceto: prunis. ficub⁹ siccis ⁊ cū medulla cartami. Oō si accidat ifanti dolor aliq̄ i corpis mēbro: ꝓsideres que sit ⁊ q̄lis passio: curabisq; cōtrarijs.

De egritudinibus accidētibus ifantibus.

Accidūt aūt ifantib⁹ ꝓprie illis passiones ⁊ morbi quos meminit hypocras in libro aphorismoz dicēs. Paruis q̄dē nouiter natis accidūt oris ulcerationes. vomitus. tusses. vigilie. timores. vmbilici apostemata. aurīū hūiditates. Cū vero proximum sit tēpus dentes producendi fit apostema ⁊ pruritus gingiuarū. febres. spasmi. diarie. maxieq; producētibus iā dētes. Aliquotiēs vero inflatur gula: sequituręq; eos pruigo aurīū: obtalmia ⁊ spasmus plenis corpore pueris accidit ⁊ cuius vēter dur⁹ est. Quare expedit inestigari has passiones ⁊ morbos ⁊ molliri amputationē eoꝝ.

De vlceratione oris.

Commodū est his linire linguā mardasenege ⁊ especida bago distemperatis cum oleo rosato ⁊ cera: si ampliozi egeas adde aliquid cāphore aut sumac ⁊ rosas ⁊ quessaram siccaz. ⁊ crocum oriētalem. teres omnia diligenter ⁊ distēperabis cū cera liq̄facta i oleo ro. ⁊ cathaplasmabis liguā. Aliō corticū coriādri ⁊ gallas tritas diligēter misce cū melle ⁊ linies his loca ⁊ artabis nutricē dabisq; illi hadesiā ⁊ heresemiā silq; intubā. lactucas. aq̄suluz. portulacā ⁊ carfaco cū cū aceto. ¶Si aūt sunt vlceratiōes multuz albe: oz te sumere. rosarū. galle ⁊ tarsaquoq; equales partes ⁊ linies his linguam ⁊ colluz. ¶Si autē fuerint nigre ⁊ quasi cōbuste pessime sūt ⁊ mortales: tunc oportebit sumere hasnebel thahaleb ⁊ aquā queffare ⁊ cerā liquefactā cū adipe ⁊ tādiu teres i mortario donec perficiatur ⁊ inunges his linguam. ¶Si autē in gingiuis ⁊ lingua supersint macule ⁊ vlcera linies cū puluere cineris piscis salsis.

De cura vomitus infantum.

Cū aūt infanti vomitus accidit dabis ei aquam pomoꝝ syrozuz cū aliquātula parte pistaceoꝝ exterioꝝ ⁊ bullie mentā cum

aq̃ ḡnatoꝝ ꝛ aq̃ ro. ppinabis illis. Cõfectio. ℞. nahane sicce. fautenegi sicci exterioꝝ corticis. pista ceorum equali pondere teras: ꝛ ppinailli cũ succo pomoꝝ muzoꝝ: ẽplastrizes ẽt stõz eiꝰ cũ secco sandal. hãda cruda. ꝛ caça aq̃ rosa. Aliõ ꝑderit ẽt ad hº si fuerit võitꝰ fka ticꝰ vt sumãt zarãdũ ꝛ fautenegũ ꝛ aliq̃d zafrãi ppineꝭ ex eo patiẽti cũ aq̃ mẽte: abstineatqꝫ nutrix a cibis grossis ꝛ crapula multa sitq̃ cibus eius muza: ꝛ que parantur cum aqua rosa mane ꝛ tamarindi.

De vigilijs ifantiũ. Si aũt patiaꝫ vigilias oz dari nutrici medullas lactucaꝝ ꝛ semẽ papaueris diligẽter tritũ eũ zaccara ꝛ cahabo et catapuleꝫ caput cũ corticibꝰ papaueris diligẽter tritis ꝛ distẽperatis cũ aq̃ lactucaꝝ ppinabisq̃ oleuꝫ ḡnoꝝ cucurbitaꝝ: dabis ẽt adhuc ifanti aliq̃d corticũ papaueris cũ zaccara paulatiz: mi scebisq̃ cibis eiꝰ papauer dabisq̃ infanti. Ad somnũ. opiũ distẽperatũ cũ melle a ḡno vsq̃ tria. Medicamẽ aliud. Sumatur fabe papaueris. ℥thire. opij. cuiusq̃ẽ. ʒ. a. zafrani obol. a. distemperetur cum melle.

De cura tussis ifantiũ. Si ifanti accidat tussis cõmodũ est vt des illi laucũ factũ de ℥tira ꝛ amigdalis ꝛ medulla ḡnoꝝ coctanoꝝ distẽperatoꝝ cũ melle taberzedi aut iuleb. Si aũt appuerint cum hac macule hũiditatis opiaꝫ caput eiꝰ molle ꝛ inũgaꝫ sup tigua eiꝰ digito suauiter purgabit. n. fla multũ. Si ꝙ cũ his fit illi corıza itroducꝫ puerꝫ in balneo ꝛ roza sup caput eiꝰ aquã calidã. Si ꝙ accidat illi arctatio ãhelitꝰ dabis ei semẽ lini distẽpatũ cũ melle: aut ciminũ distẽperatũ cũ melle ꝛ sorbeat aquã mellꝫ paulati.

De timore ifantiũ. Oõ si ifans timoꝛe patiaꝫ. oz arctari nutricẽ phibericq̃ a mꝰtitudine ei boꝝ: maxieq̃ a ḡssis ḡnantibꝰ fla: nõ oz etem hmõi tãgere nec multiplicare lac puero. Si ꝙ cibo vtiꝫ: vtaꝫ laudabilis chimi cibo. Timor em fit pueris multoꝝ copia cibo rũ: aut qꝛ nutrices eiusmodi sunt: aut lac eoꝝ grossuꝫ: ãre opꝫ hmõi nutrices lac subtiliari. dãdo illi sangibin. fenicilũ. apiũ atq̃ alia regimis subtiliãtis. Deiꝫ ãz puero ꝙ õ sesuſusfatoꝝ digõnẽ ꝑcurãtiũ. sicut ẽ illõ in q̃ poniꝫ satureia. ciminũ. nanacua. carui aut deꝫ ei de vino claro ꝛ ruffo. nanacua. iuxta qõ opꝰ est ꝛ calefiat cũ aq̃ decoctiõis banunegi: ꝛ aq̃ lilec melec ꝛ marcemuzi ꝛ fautenegi. ꝛ radices susani. ꝟungaꝫ venter eius cuz oleo hẽne ꝛ oleo cucumeris agrestis ꝛ oleo viol.

De aꝑate vmbilici. Aꝑata vmbilici accũt nouiꝫ natꝫ ꝛ primis ptui cã icisiõisvmbilici eoꝝ. Quare ꝛmodũ ẽ ei cathaplasmare illõ marda senego ꝛ hez azo. ꝛ espidago. ꝛ sia phꝫ memite ꝛ ℥ffara recẽti ꝑdest ẽt in aꝑate vmbilici. semaꝝ ꝛ ãlacũ botami liq̃factũ cum oleo sisami: ponaꝫ sup vmbilicũ pueri ppineturꝫ illi de eo aut vmbilicũ sine aꝑate cũ nanachua trita diligẽter lini. ꝛ distẽperata cum clara oui. Cũ aũt iciderit vmbilicum ifantis pulueriza super etneam ꝛ sanguinẽ draconis ꝛ anzerutũ ꝛ mirrã ꝛ condarum equaliter tere diligenter: ꝑderit enim.

De regimie hũiditatiꝫ auriũ. Hũiditatẽ poꝛro auriũ ꝛ qõ ab eis õ fluit medicabis cũ asafo albo q̃ colliriãt oculi pruriginosi cũ aq̃ folioꝝ nenufar: ꝛ itiges i eo liciniũ laneũ ponesq̃ i auribꝰ ꝛ sumes sebũ iemenicũ terẽꝫ cũ vino ꝛ itincto licinio laneo pones i auribus. Aut sumes zaffranuz ꝛ distẽperabis cuz vino: iplueſq̃ auribꝰ. Si aũt sit cũ hac etiã dolor implues illi assafum album distẽperatuꝫ cum lacte mulieris oleiq̃ ros. tepidum.

De cura plimaꝝ malaꝝ dispõnũ accidentiũ ifantibꝰ. ſ. gigiuaꝝ pruritu regimie dẽtiũ. febre. solone vẽtris ꝛ stiptici tate eiꝰ. ẽmibꝰ. exitu itestini. aꝑate cerebri. ꝛ tussi. pustulis debilitate caloꝝ istatiõe ocli vẽ tositatꝫ stõi ꝛ itestinoꝝ singultꝰ ꝛ excoriatiõe. Cũ ãt accit gigiuaꝝ pruritꝰ ifantibꝰ tpe ꝑductiõis dẽtiũ sic curãdi sũt. Oz fricari gigiuas cũ adipe gallie aut butyro aut cerebro lepoꝛ mediocriꝫ cũ ꝑducti sũt dẽtes: linies tpora ꝛ collũ oꝛo vio. tepido ꝛ iplues ex illis auribꝰ et funde sup caput eiꝰ aquã õ coctiõis banunegi ꝛ aquã lilelmelec ꝙtiue ꝛ ẽplabꝫ faciẽ eiꝰ ꝛ mẽtũ ẽpto dissoluẽti vt ẽ faria ordei ꝛ cathemie ꝛ banunegi ꝛ helbe vtꝰo ascẽderit dẽtes eiꝰ strige caput eiꝰ ꝛ collũ ꝛ opias cũ alba lana suaui ꝛ roza sup eũ aquã tepidã: nec multꝰ deſcibꝰ ifanti: tẽpereꝫ q̃ nec dabis ei calefacientia ſz nec refrigerãtia. ꝛ sciẽdũ qm̃ q̃busdã puerꝫ i septẽ mẽsibꝰ ꝑducũt dẽtes q̃busdã ãt ãpliori tpe. Si ḡ acciderit illi i hac hitudie febriꝫ opꝫ nutricẽ regere regie ſtrigẽti dabisq̃ i fãti spodiũ semẽ portulace cũ ḡnatꝫ ꝛ citroꝛ. Si ãt acciderit illi solo vẽtriꝫ dabꝫ illi succũ gabire. ꝛ succũ nebaci. ꝛ succũ pomoꝝ ꝛ succũ ḡnatoꝝ romãi cũ aq̃ coctanoꝝ ꝛ ẽpliza vẽtrẽ eiꝰ cũ sãdalo. roſ. ꝛ romato. ꝛ thacuna ꝛ thã armẽico distẽperata cũ aq̃ mirti ꝛ aq̃ ḡnatoꝝ ꝛ vit. ꝛ semẽ plizabis rursus eũ misusano ꝛ nanduco ꝛ aq̃ roſ. ꝛ aq̃ mirti cũ modico secti fit ãz hoc cũ cimino si teratur ꝛ superponantur lane ac cataplentur eo venter pueri. hec autem facies si nullo molestatur caloꝛe: propinabis aliquid de coagulo eduli quantum est obolus cum frigida ꝛ dabis nutrici sefusum granatorum ꝛ pasces illum piris coctanis in saliua ꝛ zebebo cum granis suis. Reficieſq̃ eũ frãquilinis starnis coctis cum zirabago ꝛ granis granatorum aut sumaquia. rizo. sedat emm̃ phibebisq̃ illum a cibis mollitibꝰ vẽtrẽ vt est blito et

spinachis.prunis ac sirib⁹.Si aũt suspendat nã pueri imisce cibo ei⁹ mel ⁊ zaccaraz:⁊ line vetrẽ ei⁹ oleo sisami ⁊ si obedierit nã.Si naũt dabis ei de gũma botami ꝑtũ granũ est cicris aut suppone fimum muris aut assia fuz de zaccara ⁊ ratamia spissabis cum sale ⁊ catamie:⁊ ei⁹ vnges vmbilicum:felle bouis ⁊ cerbacuimaris.distẽperata cum melle.Si autez gñantur in vẽtre pueri vermes dabis ei sihũ cũ dactil.⁊ succũ silhi cũ zaccara.⁊ cibabis eũ narẽgilo putrido.Si aũt in stõ eius gñantur vermes superpone siafum de nasta nigra.⁊ si egressus fuerit podex eius sedeat in aqua de coctionis mirti.cortice glandium cortice granatorum ⁊ comarum cipressi:⁊ pulueriz̃et super anum eius cinis mefic cõbusti . Cõtingit etiam puero in panniculo cerebri apostemata ex mala complexione calida. Signum ei⁹ videbis verticẽ demissam ⁊ in oculis citrinitatem vocant aũt mulieres hec sternutationez. Et cura huius est vt emplastrizes verticẽ capitis cũ vitello ouí pcusso cũ oleo ro.cum cortic̃ibus cucurbite ⁊ corticiꝫ melonis:⁊ aqua q̃ssare recẽtis ⁊ portulis ⁊ aq̃ solatri pcussa cũ oleo ro.⁊ impones clarã ouí ⁊ oleũ ros.Et si quãdo videbis infantis caluisse cõplexionez. apparentq̃ pustule in eo sanguinee minues nutricẽ ⁊ vẽtosabis eã ꝓpinans deinceps ptisanam ⁊ aquã granatoꝝ ⁊ cucumeris ac citroli ⁊ sirop iuleb.⁊ semẽ portulace ⁊ phibe eã a dulcib⁹ ⁊ a vino.Infanti aũt dabis spodiũ cũ aq̃ seminis portulace ⁊ granatoꝝ:ac cucumeris ⁊ citruli.Si aũt est febris adiũce pax cam phoꝛe.Cũ aũt comitat̃ ⁊ tussis sume mardasenegi:⁊ semis portul.⁊ spodij eq̃les ptes sicce xiloaloe crude:vniuscuiusq̃ dimidiã ptẽ teres oia diligẽter.⁊ ꝓpinabis inde puero.3.ſ. vsq̃ plenã cũsmdẽ olei ros.⁊ emplastrizabis stõm cũ aq̃ calcasi:⁊ aq̃ portul.⁊ oleo ro.⁊ aq̃ ligni vitis.Pustule q̃n in corpe ei⁹ nascunt̃ oz balneari cũ aq̃ decoctiõis mirti ⁊ ro.Et linies pustulas cum mardasenego ⁊ elpidego ⁊ ol'o ro.Et si videris calorẽ ifanti iminutũ⁊ apparit signa frigoris dabis nutrici cibos calidos vt sunt carnes parate cum cõdimẽtis calide: ⁊ dulcia facta de melle ⁊ vuis passis dulcibus vino veteri ⁊ gẽdicone ⁊ iducat̃ balneo ante prãdiũ detq̃ ifanti pax de medicam̃e musci aut gabathi in allis aut vini subtuffi aut ỗ arfasi ⁊ his sirib⁹.Sic quoq̃ oia q̃ molestabũt infantẽ opz curari ꝑijs. ¶Cũ vero acciderit infanti iflatio oculi oportet liniri palpebras eius cum hezazo distẽperato cum lacte ⁊ melle ⁊ lauetur oculus cum decoctione camomille:⁊ collia oculũ cũ assiafo memithe adiuncto pauco esefo fricato ad sarũ:⁊ collirie⁊ eo oculus ei⁹ collerie⁊ ergo cum succo solatri ⁊ liniãtur palpebre mardasego fricato sup vas figuli cum oleo ro.Qñ si accidat illi vẽtositas in stõ aut itestinis sumat̃ satureie castorei cimini.vniuscuiusq̃ oboł.q.terant̃ oia diligẽter ꝓpinet̃ de eis pensum duoꝝ granoꝝ cum aq̃ marzemuzi.Si vero acciderit ei singult⁹: ꝓpinet̃ ei gẽdebestri pẽsum grani cũ succo meniani aut pẽsum grani de vina cameli cum succo meniami.Qñ si acciderit illi excoriatio in coxis pulueriz̃et desup pulvis mirti ⁊ ros. ꝑus limito loco oleo rosa.aut supponat̃ mardasenagon ⁊ oleo ro.

De regimine pueroꝝ icipiẽtium comedere. Si ꝙo creuerit ifans ⁊ opus fuerit ãplioꝛi cibo ⁊ fortioꝛi lacte cibet̃ cahaca ⁊ zaccara ⁊ oleo amigdalis:aut sisamo recẽti ⁊ pax det̃ ei lact̃.Cũ aũt icipit loq̃ inũgat̃ lingua ei⁹ melle ⁊ zaccara ꝓuocet̃ instruat̃q̃ leniber verber. Sit aũt tps ablactatiõis q̃ ñ excedit vnẽ duos ãnos tunc opz assuescere illũ comestiõi.Sumat autem subtiles cibos ⁊ panẽ iminutũ iniure espi debegi:⁊ zirebegi cũ carnib⁹ pullorꝝ detur illi coscomanege facte cum zaccara:⁊ lacte⁊ ol'o amigdal.aut ro.⁊ diminuat̃ lactatio ei⁹ quotidie paulatim:nec auferat̃ subito augeatur quoq̃ cib⁹ ei⁹ pedetẽtim:donec videris sufficere q̃ sumit.Tũc oino ãputabis ablactationẽ. Sit ꝙo ablactatio in tpibus tẽperatis cauendum ne sit in estate ⁊ tpibus calidis sicut etiã hieme grauis frigiditatis.Necnõ oz vt pmittas eũ ambulare non suo tpe hoc est postq̃ ꝙfirmata ⁊ solidata fuerint mẽbra ei⁹.Si em̃ ante pmisserint fiẽt debilitates in femoribus ⁊ in cruribus curuationes.Non opz infantibus vinum ꝓpinari auget nanq̃ humiditatem corꝑum eorum cum sit natura eorum humida.Implet nanq̃ capita eoꝝ vapoꝛib⁹ malis:⁊ corrumpit mentes eorum.

¶ Capi.xxj.de electione nutricum ⁊ regimine earum.

Nutricum ẽ hec speculatio. lactari oz natũ lacte genitricis sue. Illud est ꝙferẽti⁹ illi ⁊ magꝭ vtile:si nõ aliq̃ corrũpat ei⁹ lac infirmitas hoc aũt tõ qm̃ fet⁹ pascit̃ in vẽtre matris mẽstruo.Cũ igit̃ nat⁹ fuerit illum excitat natura ad mãmillas sanguinẽ:⁊ fit lac quo nutrit̃ infans vt sit cib⁹ ei⁹ ꝙsonans ⁊ cõueniẽs cibo quo pascebat̃ dũ eẽt in mfice ne forte mutet̃ hec aũt cã est:q̃re lac genitricis ꝙferẽti⁹ ẽ nato aljs lactib⁹ mulierꝝ ꝓpinq̃oꝛ est em̃ ꝙsuetudini ei⁹.Si vero ipulerit ne cẽtas vt pascat̃ alio q̃m mris lacte genit⁹ aut qm̃ nõ sufficit ei⁹ lac aut qm̃ ifirmat̃ aut q̃uis alia cã cogẽte eligat̃ de mulierib⁹ cui⁹ sit etas a.xv.ãnis ad.xl.⁊ cui⁹ corp⁹ ẽ sanũ ⁊ ꝙpꝛio ei⁹ ac caloꝛ tẽperat⁹:pect⁹ latũ mãme moderate

ꝗtitatis⁊

quãtitatis: sicq capita eorũ que nec sit nimis proxia partui nec lõge: & sit mater masculi. regimẽq eius bonũ: quaz precipias exerceri tẽperate vt deãbulatõe moderata. ferutio quouis suaui in domo: balneek aqua suaui & tepida: fricetq corpus ei⁹ moderate: pascãt cibis laudabilib⁹ bonũ generãtibus sanguinẽ & tẽperatũ: vt est panis mũd⁹ farine nõ similace⁹. Annualis caro ouiũ & capraz. pisces lapidosi carnes auiũ laudabiliũ: coquãtur moderate & laudabilit: vt cũ espidabagoz zirebagoz: assatis q̃z in patella & tabagenat cõtrita: & oes illi sorbitiões sũptas de riso & tritico & lacte dulci cũ zaccara. Similã quoq condita cum lacte amigdalaz & zaccara. Et de fructib⁹: sumat ficus. uuas. musaz. amig. dulces cũ zaccara. Irritat em vrinã & mũdificat sãguiez: generãtes laudabilẽ sanguiez. ¶Et si minuat lac dabis ei cicer fabas coctas & sorbitiões sũptas de farina simile cũ lacte. Sed & faria ciceris cũ semine feniculi. si fiat de eo sorbitio cũ lacte vtilis est. De oleribꝰ feniculũ. pastinacã. lactucã anetũ. apiũ & his silia. Detur etiã illi lac vaccaz & capraz. & feniculũ recẽs & semẽ natabe. ¶Opz aũt prohiberi nutricẽ a mẽta & badere rugoz cibis pũgitiuis & fructib⁹ ponticis & amaris & acerbis valde & silibus qui corrũpũt lac. Arceak quoq a coitu penitus. hec em maxia cãz lac corrũpẽtiũ: cõmouet em sanguiez mẽstruũ ad egressuz mutakq lac a positõe sua: & siquidẽ ꝯcepit amplⁱ⁹ est nocumẽtuz infãtis. Sanguis etem bonus ꝙuertit ad cibũ fetus & remanet malus & corrũpitur lac atq minuit. ¶Consideret aũtẽ lac & eligak qõ aũt est laudabile & bonũ: hoc ꝙ est qõ est mũde albedis tẽperate substãtie inter grossuz & tenuẽ & iocũ di odoris. dulcis saporis. Et scies grossitiẽ lactis de subtilitate ei⁹ hoc mõ. Sup vngnẽ gutã eius pone vnã: si soluit & fluit lac tenue est Si ꝙ rotũdak super vngnẽ & fit quasi granũ margarite: & cũ tetigeris inuenis glutinosuz & herẽs digitis: lac grossuz est. Si ꝙ cũ ceciderit sup vngnẽ parũ dilatak & nõ fluit: lac tẽperatũ est. Amplⁱ⁹ opz mulgeri parũ de ipso lacte in vase vitreo & dimittak per noctẽ: si qõ de eo liq̃dũ est & tenue: amplⁱ⁹ est q̃z qõ ꝙglutinatũ: lac tenue est. Si aũt qõ spissuz & glutinatũ amplⁱ⁹ est tenuit: lac grossuz est. Si aũt qõ spissuz & ꝙglutinatũ eq̃le est illi qõ tenuatũ est: lac tẽperatũ indicabis. Opz ergo eligas de his tẽperatⁱ⁹ vtilius nãq cibo infãtis. ¶Si ꝙ lac tenue est & vis tẽperare illud in grossa cibũ nutricis. Dabis ei risuz triticũ decocta cũ lacte & carne ouina & vitulina panẽ simile & ona solidaz vinũ dulce & mãbectegũ & robũ vinũ que silia sunt: precipies ei quietẽ & parumtatẽ labo ris. Si ꝙ est grossuz & vis subtiliare pasce nutricẽ carnib⁹ auiũ: & calaia facta cũ aceto & muri & caruiingrediat balneũ ante prãdiũ: & roret super mãmas eius aq̃ calida: mane propinabis ꝙigibi: exerceak ante prandiũ des illi saturetã & fautenegũ & claucũ & hessam. Et si lac est putridũ comodũ est dari ei vinũ rihaz nuz & cibos in quibus ponitur zafranũ & spica. & condimẽta iocundi odoris.

¶Caꝑ. xvij. de regmie pueroꝝ in ablactatõe.

Puero pueros q̃ terios lactẽdi trãsgressi sũt & ablactari ꝙuenit: opz calefacere aq̃ dulci ante prãdiũ: & post q̃ descẽdat cib⁹ a stõeoz i die bis. Si ꝙ cib⁹ eoz laudabilis: nec semel tm̃ in die. Arctãtur multitudine cibi nec assuescant multitudinẽ ciboꝝ: hoc em̃ fouet lõge ante spasmi aduẽtũ ex repletione cũ his maxie accidat pueris pp copiã ciborũ. Prohibeak quoq ab abũdãtia dulciũ que fiũt ex fariaz amilo & atria & hẽsa. & ouis durꝫ. caseo veteri. & oio ab oi cibo grosso. & potu aq̃ turbide: hec em̃ generãt lapidẽ in renib⁹ & vesica: gnant q̃z putrefactiões ciboꝝ & scrophulas & des ei paulati semẽ mellõis & cucumeris modicũ q̃z semis feniculi & zaccare. hoc facies vsq dũ perueniat puer ad. iiij. annos. hos cũ trãslerit & peruenerit ad tps disciplie: opz dimitti illũ ludo cũ ꝙsilibus anteq̃ prãdeat: tũc laneẽ aqua tẽpata in balneo ꝙsili. Jaz tũc dabis illi cibũ laudabilẽ. Non aũt ꝙuenit pueris vinũ propiari nec assuescere eos est nãq pueroꝝ ꝙpter cala & hũida: quib⁹ etiã vinũ auget caloreẽ & hũiditatẽ & iplet capita eoꝝ vaporib⁹ Amplⁱ⁹ aũt his quoꝝ natura est cala & hũida corpa etem̃ quoꝝ est ꝙpter cala & hũida patiũtur acceleratiões putrefactiõis hũoꝝ. Sed & cũ de his q̃ dicta sunt vinũ. Vinũ em̃ cogit pueros ad mores iniq̃s corrũpit mẽtẽ. eadẽ facit pueris q̃ iaz creuerũt: detur tm̃ eis modicũ vt ꝓnocet vinũ & minuat ab eis supfluitates humectet siccitatẽ que accit illi ex calore & ꝓferat alias vtilitates quoꝝ alio loco memim⁹. Nec ꝙ mittek illis copia eius. aquã vero frigidã ei ꝓhibere nõ expedit maxie post cibũ & calidis tpibus. Et siquidẽ op⁹ fuerit minuere sanguinẽ vtatur vitrio. ¶Cũ vero hanc trãslerint etatẽ & puenerint ad. vij. annos iã in his vtendũ ẽ exercitio moderato & calefiant aq̃ calida sed tẽpati caloris ꝓhibeank a balneo aq̃ frigide. Hoc em̃ augmẽtũ ipedit cremẽti eoz: cibẽt escis laudabilib⁹ vt supius dixim⁹: nec ꝓmittatur exercitiuz post prãdiũ. ꝙsuescat hõestatez moꝝ vt arceak. s. ab ira furore & ꝓ pudẽtia. nequtia. ¶Cũ ꝙ fact⁹ fuerit annoꝝ. xij. iã oz in q̃bus docẽd⁹ ẽ exerceri & ẽ ei monẽdũ. Si ergo hmõi ẽ vt opus sit audatia: plura oz exercere mẽbra ei⁹ exercitatiõe fortiz & pari fricatiõe q̃ ꝓferat mẽbris ꝓtutẽ & duritiẽ: ducaturq̃ p ea q̃ ꝓuet vt sit illi ꝙsuetũ. Si aũt sit quẽ opoz-

teat esse pholum boni fiat mores eius vt sit tē perat⁹ tactu.s.nō assuescat irā nec discordiaz ꝫ patiētiā hūilitatē. Jā tūc incipiat doceri.iiij. disciplinas ꝛ qō seqtur de scia phie. ¶Si ꝟo ē quē oz mercatorē eē negocia lenia assuescat ꝛ exercitiū moderatū ꝛ fricationē q̄z sīlia sūt Si ꝟo est cui⁹ officiū sit futurū in actiōib⁹ grauibus ꝛ laboriosis vt ē architectura ꝛ ce mētaria ac alie fortis laboris artes: ꝟsuescat exercitiū forti⁹ vt fricationē durā: pascat cibis pluri mi nutrimēti vt augeat virt⁹ mēbroꝝ ei⁹: nec quiescere facias hec i his donec perueniāt ad etatē adolescentie et iuuentutis.

¶Cap.xxiij. de regimie adolescētiū ꝛ iuuenū.

IAuenū corpa vltimū cre scēdi ꝛ in lōgū aug mētādi attingerūt statuq̄ augmē tatiōis. Quare ꝛ supfluitates aug mētant in eis ꝛ ꝟgregant: festinat q̄ in illos morbi pp replonē. hoc etem tpe cibus nō occupat in dilatādo ꝛ crescēdo vt fiebat in etate pueritli ꝛ adolescētie. verū tn ꝟt⁹ eoꝝ patiētior ē morboꝝ fortioꝝ in pluribus ad expellēdas cās eoꝝ. his g̃ oz indici exercitiū qō dſq; ꝟsueuit in actiōib⁹ occupat⁹: nec excedāt in labore nec multiplicent obuiare caloꝛi solis: minuāt q̄ balneari aqua ca'a ꝛ nec diu ti⁹ maneāt in ea vel in balneo: balneet aq̄ tēpati calorꝛis: estate aūt aq̄ frida dulci ꝛ suaui caueāt cibos calefaciētes cholerā gnantes vt allea. cepas sinapi gergirū ꝛ sīlia: vtant cibis quātū pōt cuiusq; hois digō ꝛ ex mēsura appetit⁹ q̄dē ipleat vētrē: oino aūt vniuscuiusq; ex mēsura ꝟsuetudinis capescat multitudinē ꝛ pancitatē ciboꝝ. Sumat aūt cibos fridos vt sunt pisces recētes: carnes eduline decocte cū. ꝟdimētis frigidis ꝛ fructib⁹: assuescāt cū gnatis ꝛ pomis ꝛ pſicis ꝛ sīlib⁹. sicdē cōplo eorū sit i hitudine nāli vinū bibāt nec multū nouū nec multū vet⁹ mixtū aq̄ frida: nec ꝟo plimuz nec tollerēt famē: ꝟfortat em caloꝛē augeat: colerā: assuescāt corpa flebotomare ꝛ laxare cū decoctiōe fructuū ꝛ lebelabi. siro. ro. marieq̄ in vere sit regimen eoꝝ iurta qō expedit nāli eoꝝ complexioni in cuiusq; quatuoꝛ anni temporibus.

De regimine ꝟsistētiū. Grādio ꝛ res aūt inhabitare loca tēpati aeris iurta posse iclinēt̄q; ad ca'az hūidū nō multiplicēt labore fatigatio: ꝫ tēpet exercitiū suū: multiplicēt aūt balneari aq̄ dulci ꝛ ca'a: nec ꝓtelēt māere i aere balnei sed in ꝟcha fricent corpa eoꝝ mediocrit liniāt oleo viol. mixto cū oleo ḡrrivt hūectēt corpa eoꝝ ꝛ calefiāt tēpate. Sit cib⁹ eoꝝ tēpat⁹ i q̄titate ꝛ ꝗlitate: calitat⁹ ꝛ hūiditat⁹ pax hns. Caueāt cibos fridos ꝛ siccos gnantes q; melā: vt ē caro vaccina lēticula: caules ꝛ similia: minuāt a coitu q̄tū pōt sicq; ꝛ emissiōe sāguis nisi necitas cogerit laxatiuū ꝟo ꝟferēs ē illis. Si g̃ vsi fuerit hoc regie nec negligāt sue speculatiōez cōplonis: ꝛ cōplones tēpoꝝ āni vir infirmabūt i hac etate. Ait em hypocras. Brādiores nimis infirmāt pp siccitatē cōplonis eoꝝ ꝛ frigiditatē ad fridā nāq; ꝛ siccā cōplonē nō accelerat putrefactio sicut ad alias cōplones: maxime q; ad ca'az ꝛ humidā cōplexionem.

¶Capm.xxiiij. de regimine senuz.

Qzca senes nā nūc intētio est assignare regimē eoꝝ Sermo etem noster ē de regie debilū: coꝝpoꝝ: ꝛ qm cōplo coꝝpoꝝ eoꝝ nāli frigida ē ꝛ sicca oz reganꝫ regie calefaciētis ꝛ humectāti. Sit g̃ hitatio eoꝝ i locis quoꝝ ē aer nō sicc⁹ ꝫ sīlis aeri verno. Incipiāt ꝗz regimē suū vt euigilauerit a somno mane ꝛ liniantur corpa sua oleo squeiris violi. mixtis cū oleo camomille ꝛ aneti. Dehic vtāt exercitio tēpato: vt ē ābulatio modica a q̄.s.nō fiat āgustia. sit aūt ſm ꝟtutē eoꝝ. Qui q̄dē debilis est equitet ꝛ minuet ābulationē. Qui ꝟo fortioꝛ ē vtatur deābulatiōe q̄ nō fatiget. Qui ꝟo ceteris debiliores sūt sit eoꝝ exercitiū min⁹ graue: exercitiū fugiāt ꝛ laborē: post hoc balneent aqua dulci ꝛ calida in balneo tēpati calorꝛis. ¶Senes aūt decrepitos nō oz balneari frequēti⁹ ꝫ semel i hebdomada aut.x.dieb⁹ ꝟtus nāq; eoꝝ nō patit: q̄ aūt debiles pmultū sūt i mēse semel. Cū ergo cōpleuerit balneū ḡescat hora: tūc cibet escis calidis ꝛ hūidis facilib⁹ digestiōi: cite descēsiōis a stō vt est panis bn cōpositus ꝛ pisces lapidosi carnes pullorꝝ. gallinarū ale ꝛ āserū: ꝛ q̄ anū sūt pingues: carnes q̄z eduline ꝛ agnoꝝ. ꝛ si in alicui⁹ eoꝝ lac digerat stōvt oz: nec i eius passio ē epate dabis illi nec, phibeas. De oleribꝰ aūt lactucas sumāt intubā ꝛ chabeziā. blitū. ꝟmenitēt aūt cibos grossos digōni inobedientes. vt caro vaccina. caprarū ꝛ sīlia. Sz ꝛ ferculoꝝ q̄dā vt est erisa: caueāt capita q̄z ꝛ cātinata dulciaq; q̄ sumūtur de amilo ꝛ farina. hec enim oia si sit assiduus senex in eis generant hydropisim ꝛ oppillationem in epate et splene: lapides in renibus et vesicca: et si contingat quouis tempore apponi aliquid horum: oportet eum sumere post parum meserem cimini aut pipeꝛis nigri et gabis: aut fautenegi. aut zinziber conditum. ¶Confectio meseremi fautenegi. ℞. fautenegi fluuialis ꝛ montani. semen apij montani. siselei vniuscuiusq; ʒ.f. seminis apij ortulani. hesa vniuscuiusq; ʒ.b. zufe. ʒ. b. piperis ni. ʒ.d. terantur omnia diligenter ꝛ temperētur cū melle dispumato. Sumaꝫ de eo. ʒ. c. vsq; exagium. Opz autem eū cauere oēs cibos generātes pessimos chimos. qui. s. sūt pūgitiui gnantes colerā. vt sinapis. allia. ces

pe.q̄q̄ gñant flegma vt fūgi ⁊ q̄mā:q̄q̄ gñant
melācoliā.vt lēticulā carnibū.caules. Caueāt
etiā cibos facile corruptibile in stō.vt moza.p
sica.melones.cucurbitā. Sumat de fructib⁹.
ficus.racemos.vuas passas cū nucib⁹ ⁊ amig
dalis. Opz autē reficere eū i die bis. Debilio-
res ꝯo ter:paulatimq̄.colore nāq̄ nālis eorū
nō patiť sumptū ciboꝝ semel fieri:non em̄ va
let ad digōnē multoꝝ pp debilitatē suā. Sit
igitur prandiū tertia diei hora sit panis opti-
mus cū melle ⁊ sorbitiones facte de riso ⁊ tri-
tico cū melle:⁊ cū trāsierit meridies ⁊hora bal
neetur in aq̄ dulci tēperati calorīs: dabisq̄ illi
quedā cibaria emollientia vētrē vt ē aq̄ pru-
norū siccoꝝ irrigatoꝝ sirop.solatruz: blitū q̄z
cōditū cū oleo ⁊ muri: deinceps reficiať cibis
laudabilib⁹ cite digōnis ⁊ descēsus a stō.cum
ꝯo erit occasus solis panē infusuz in vino aut
q̄libet aliō cibo laudabiliū celeriscz digō-
nis.vinū oz eē dactilicū:iocūdi odoris:odoret
redolētiu quedā vt marciscū sanū ⁊ marce-
mus. cōdiaq̄q̄ cū gallia.vapoꝛeť cū neda ⁊ ris
loaloe:oio caueat coitum. fugiat aie accñtia:
sintq̄ strata eī suauia molliaq̄ : ⁊ qm̄ cibi in
coꝛporibus senū nō bene digerunť ex debilita
te caloris eorū nālis.colligiť in coꝛporib⁹ fleg
ma multū:pp quod senū coꝛpora ad frigidita
tē ⁊ humiditatē inclināt ur:oz eos nōnunq̄ re
gi rebus subtiliātib⁹ ⁊ incidētib⁹ flegma : nec
in hec assidue imorādū. Sūt aūt ea q̄ sunt ne
cessaria ad vsuz hunc squingibin sirop⁹ nenu-
far. ⁊ sirop. violar. zaccara. blit⁹ ⁊ vinū tenue. co
mestio apū ⁊ feniculi ⁊ emolliāt vētrē si inclu
dank etem̄ plurimi hominū vētres in iuuētu-
te molles: qui cū senuerint desiccātur vētres
eorū quibusdā contrafit. sicut dixit hypocras
in libro aphorismoꝝ:⁊ q̄ quidē molliūt vētrez
si indurat⁹ sit sunt blit⁹ ⁊ attripler. spinachia
⁊ squibeza ac silia elixata cōditaq̄ cū muri ⁊
oleo:⁊ vt sorbeāt i saliua oleū salsuz comedāt
q̄z ficus siccas cū medulla cartami equalibus
partib⁹: aut cū gūma botami. Si ꝯo māet ad
huc cōstipatio deť meserenū. serbazā aut da-
ctiloꝝ quidē q̄ ꝯmoneat illos bis aut tribus
sessiōibus. euacuatio nāq̄ multa deūcit virtu
tē eoꝝ: vtātur quoq̄ modica tyriaca: clisteriz̄e
tur cū succo bliti ⁊ oleo muri: nec recipiāt cli-
stere acutū: desiccat em̄ coꝛpa eoꝝ. ⁊. H. in li-
bro custodie sanitatis: qm̄ clistere olei ē eoꝝ
q̄ cōferētia sunt senib⁹ emollit nāq̄ superflua so
lida ⁊ emittit ea humectatq̄ mēbra eoꝝ q̄ de-
siccata sunt senio. nō ātē illis oz dari medicami
na fortia ⁊ abomiabilia vt de arsat ⁊ silia: vtā
tur ⁊ aliq̄n mirob. ⁊ belliricis cōditis cū melle:
⁊ aliq̄n accipiāt iura galloꝝ veterū cōdita cuz
espidabago ⁊ nōnunq̄ proꝛiciať beffaicū in iu
re ⁊ que similia sunt. Non expedit immorari
illos ⁊ assiduos eē acciplēdū q̄ dynū spē illoꝝ
q̄ emolliunt ventrē negligereq̄z alia nā em̄ si
ꝯueuerit aliq̄d solidať firmatq̄z in eo nec fa
cit deinc aliq̄d hoc itaq̄z mō oꝛz regi senes:
si em̄ adheserint huic regimini non accelera
bit in eo vite finis nec consumetur virtus eo
rum velociter.

¶Capi.xxv.de regimine conualescentium.

Quoniam diſputa ⁊ umus ō
regimie oium etatū: maxieq̄z iſan-
tiū ⁊ senū de q̄b⁹ erat itētio in hac
pte regimis sanitat; iā hic icipiem⁹ tractare ō
regimie ꝯualescētiū atq̄z hū sunt q̄ liberati a
febrib⁹ sūt ⁊ morbis acut; ⁊ egressi sunt ab eis
vñ coꝛpa eoꝝ sunt debilia ⁊ sanguis paucus.
Debilia q̄dē sunt q̄m infirmitas ꝯsumpsit ea
fortitudie sua ⁊ vsu regimis subtilis ⁊ multitu
dine eoꝝ q̄ soluta sunt ab eis pp caloꝛē febriz.
Pauc⁹ ꝯo sāguis ⁊ ex ꝯdustiōe caloris febris
ꝯsumpt⁹ ac paucitate ciboꝝ ⁊ subtilitate eoꝝ.
Quare calor nālis his de cāis in coꝛpib⁹ eoꝝ
debilis est:vnde ⁊ egent regimie supportanti
illos q̄q̄z augeat virtutē eoꝝ post expulsio-
nē morbi. Sit ergo regimine quo in eis vten
dū est post transituz infirmitatis trib⁹ diebus
quale fuerat in tpe infirmitatis in subtilitate
ciborum ⁊ comestione in horavna mezauri ⁊
silibus vt securi fiant ex hoc a regressu morbi
tūc trāsferať ad id q̄ grossi⁹ est paulatim ⁊ p
gradus vt colla pullorū ⁊ thanagh ⁊ coxas et
alas. Deinc transferāt ur ad pectora eorū ⁊
ad pisces subtiliores fluuiales q̄z deinc ad car
nes eorum paulatim:nec dimittatur huius-
modi augmentuz quoq̄ die iuxta quod fert
virtus eorum vsq̄z perueniant ad cōsueta gra
datim. Sit quoq̄ vinum eorum subtile in p̄n
cipio ⁊ tenue ⁊ album iocundi odoris cuz mo
derata temperatione:⁊ hinc ascendant ad id
quod fortius est:donec rede ant ad consuetū
modū sanitatis eorum. Caueāt aūt repletio-
nē cibi ⁊ potus calor nanq̄z eoꝝ nō sufficit di
gestioni multoꝝ reuertiť q̄z morb⁹. Sic quo-
q̄z nō oz sitim ferre ⁊ famē debilitāt nāq̄z ca-
loꝛē nālē eoꝝ ⁊ deficit appetit⁹ calefit ꝯplexio
eoꝝ in p̄ncipio ⁊ sic reddit morb⁹. Caueāt ēt
cibos calefaciētes:et vtantur calefactione in
aqua dulci temperata in media domo balnei
si quidē non fuerit imanifestus estus nec sint
ibi diuti⁹. Fugiāt exercitiū laboriosum ⁊ occu
pari sole ⁊ ira vigiliꝝ q̄z hec oia calefaciūt cō-
plexionē eoꝝ ⁊ dissoluitur a coꝛpe substantia
plurimū: debilitaťq̄z virt⁹ eoꝝ coitū valde fu-
giāt euacuat em̄ a coꝛpe materiā bonā vnde
⁊ attenuať virtus. Intuēdus est vero stat⁹ cō
ualescētium. vtrum bene aut min⁹ sint coꝛpa
eorum mundata a materia infirmitatis : aut
si supersint illis reliquie in coꝛpe: hoc autem
scit ex hoc q̄ sanatio egroti nō fuerit p crisim

hoc est p euacuationē aut aḡa: aut egestiões alias ex corpe: vt sunt pustule ⁊ sīlia p q̄ fit crisis: aut fuit p crisim nō pfectā ⁊ decoctionē nō cōfirmatā. Sed si videris i pulsu velocitatē ⁊ inequalitatē: ⁊ in vrina colorē non cōpetentē: aut in ore colerā aut sitiz: aut cephaleā. aut cōfractionē. aut grauitatē in corpore: aut inueris illū sudantē plurimū sudore maxieq; in somno: hec em̄ oia sīgnt qm̄ in corpe supfluitates sūt ⁊ egeāt mūdatiōe. Si ergo fūt hec ⁊ inueneris obtusionē in iuncturis ei⁹ ⁊ laborē in q̄busdā membris: fient emissiões illi in aliquo membro illoz. ¶ Opz ḡ cū videris aliq̄d horū vt sit mire ⁊ solide cautele timoriscq; ne redeat morbus: facieseq; regimē tuū q̄le fuit ⁊ infirmi. i. cōualescētis: aut primū illi vtendo refrigerātia ⁊ subtiliātia: ⁊ paucitatē cibi ⁊ euacuationem corpis maxieq; si cū his fuerit patiēs ⁊ deficiēs appetit⁹. Aut appetit cibū ⁊ comedit nec augeat corpus ei⁹ hoc cōfirmat signū: qm̄ corpus ei⁹ mūdus nō est. Sicut ait hypocras in libro aphorismoz. si cōualescēs q̄s a morbo nō accipit cibū: ⁊ si accipiatur nō augeat valitudo corporis ei⁹: euacuatione indiget. Si videris hoc oz minuas cibū vt dixi: aut subtilies ⁊ purget corpus eius. Nisi em̄ hoc feceris regressum facit morbus: nec sanatur corpus infirmi vel egroti: vt ait hypocras in libro aphorismoz. Corpora nō mūda q̄tūcūq; refeceris augetur malū eorū. Quare opz speculari si signa sanguis in ea manifesta sunt: sanguine minnas illuz ⁊ educas q̄tū opus est ⁊ q̄tū sufficit virtus nec amplius surgēs em̄ a morbo eget augmento sanguinis boni. At si signa colere manifestantur: euacua corpus laxatiuo colere ⁊ subtili: ⁊ sit laxatio eius decens ⁊ tenuis vt est decoctio fructuū. vcaſ. fi. mane. ⁊ lebelab. aut violat. siccarū cū zaccara. aut siropo. vt securus fiat hoc modo a reuersione morbi. Iā deinceps assumēs regimē eius qđ supza diximus. ¶ Si aūt surgēs post euacuationē non digerit cibos vt equuz est: ⁊ mollit nā eius nec augetur corpus eius huiusmodi plus equo sumit. sicut ait hypocras. Surgēs ab infirmitate ⁊ accipiens cibum si nō cōfortetur sīgt qm̄ pli q̄ opz vtitur cibo: quare opz minui cibū ⁊ dari ei rodo zaccara mane. pōdus. ʒ. e. aut. ʒ. bibatq; post pleną horā sqngibin coctanoruz. ʒ. e. vsq; l. hoc enim vtile illi est. Si ergo hoc regimine vsus fueris in surgentibus redibit corpus eorū ad statum sanitatis sue: ⁊ augebitur virtus eoz: corpulentū fiet corp⁹ velocius. sicut ait hypocras. Corpora que attenuantur tempore breui ad corpulentiam redient breui tempore: que vero longo tempore longum desiderant reditum.

¶ Capitulum. xxvj. de preseruatione a morbo pestilentiali.

Quoniam diximus de regimie corpoz debiliū qđ erat icōm membrū diuisiōis nostre de custodia sanitatis incipiam⁹ ostēdere regimē corporū q̄ tā videnť eē in casu ad infirmitates ⁊ amputationē cāz eaz. ¶ Dicim⁹ ergo qm̄ aputatio causaz morboz q̄ pati sunt aduētui diuisit in duas ptes. Altera est aputatio causaz morboz q̄ accidūt corpi ab extra ⁊ he sūt cāe pestilētiū morboz ḡs vocauit hypo. morbos supueniētes: ⁊ cautela a morbis stomacalib⁹. Altera ro aputatio cārū morboz q̄ monētur ītus a corpe ⁊ he sunt a mala cōplexiōe aut a copia humoz aut a malitia eoz: ⁊ nos icipiamus p̄mū a cautela morboz q̄ fiūt ab extra. ¶ Dicim⁹ qm̄ in pcedēti pte. s. p̄ma libri hui⁹ meminim⁹ cū de aere loq̄remur: qm̄ infirmitates q̄ accidūt a mutatiōe aeris: aut fiūt ex mutatione cōplexiōis ei⁹ in tpibus anni a naturali habitudine: fiuntq; hoibus morbi. ppti a cōplexione illa. Aut fiunt cā mutatiōis substātie aeris ⁊ alteratiōe ei⁹ in corruptionem. ⁊ putredinē fiūtq; hoibus passiões pessime et mortales sicut tahāne febres pessime citoperdētes ⁊ variola q̄lia q̄ dixim⁹ cū loq̄remur nō his q̄ adducit pestifer aer in corpa hoiuz vbi vidim⁹ qm̄ pestilētiales morbi nō accidunt hoibus oibus: imo q̄ fiūt passiões a mutatione ꝓplexiōis aeris in eoz est inuenire corpib⁹ quoz ꝓplexio ꝓsonat ꝓplexiōi aeris eo tpe: et q̄ a mutatiōe substātie aeris fiūt earū est fieri fm maiorē ptē in his quoz corpe sunt humores mali cōsiles sube aeris mali eo tpe pati suscipe has passiões ⁊ morbos q̄s inducit malū aeris. Que cū ita sint ꝓsiderāda dili gētius qđ euētus infirmitatū ⁊ passionū est a mutatiōe aeris: cautela ab eis erit ex pcedētibus. vsu. s. regimis hui⁹ ꝓpoñi aeris in illo tpe taz cibis q̄tū medicaminib⁹ ⁊ alijs cāis cōibus taz sanitati q̄tū infirmitati qbuz pdest euacuare. s. humorē aeris complexioni consonum eo tēpore ⁊ amputare materiā eius sicut dicemus cum de curatione egritudinum tractabim⁹.

¶ Si aūt aduētus eoz est de corruptiōe aerz ⁊ alteratiōe substātie ei⁹. qm̄ hmōi habitudo accidit aeri fm maiorē ptem ex excessu caloris ⁊ humiditatis opz esse cautelā ab icursu huaz infirmitatū. p̄mo q̄dē flebotomia deinde laxatiuo cui⁹ est illā purgare supfluitatē calidā deinceps vtaī regimie refrigerāti ⁊ desiccāti. Caueat obuiare aeri calido ⁊ venenoziū occupari in solevtatur requie in domib⁹ frigidis ꝓpe decursus aquarum in habitaculis altis oppositisq; aquiloni. Sternatur dom⁹ calafa ⁊ mirto rosisq;: ponanturq; in quibus est mirtus trita ⁊ condita aqua ro. et sandalo

ac cāphora ⁊ matura simul iocūdaq; in hedē gematibus: vaporet domus sandalo ⁊ cāphora: irrigetq; aq̄ ⁊ aceto simul mixtis. Vtak etiā balneo dulcis aq̄ ⁊ frigide desinat repletionē ciboꝝ: famē sitiq; nō tolleret. Caueat carnes ambulātiū magnoꝝ ⁊ cibaria pessimos hūores generātia. Et si pestis incūbit eo tpe alicui ambulātiū carnes oio illius spēi fugiat ⁊ pētus circa carnes sit auiū: vt sunt pulli. galline. franc̄lini ⁊ taueig. ⁊ etires silesq;. ꝑdite cū aceto lēticula heserē. aqua granatoꝝ. aq̄ sumac. ⁊ ēmasa berberis. ⁊ refrigerātia sūpta cū aliq̄ hoꝝ ⁊ medulla cucūeris ⁊ citroli ⁊ lactuce medulla. ⁊ intuba: caueat dulce ⁊ fructꝰ dulces ⁊ facile coꝛruptibiles. Comedātur granata. pira. coctana. poma muza ⁊ acerba. pruna. persica ⁊ his siria: bibatur aq̄ cū niue: viteꝫ vinuꝫ cuius loco sumat robū pomoꝝ ⁊ ribesi robū heserē. sirop. nenufar cū niue. Sūt q̄ hac in pte sumere bolū armenicū cū aceto mixtū vel cuꝫ aqua mēbattegus. Et si est tēpus hoc est estas nimiꝰ caloris. ⁊ sit hoibꝰ sitis nimia: opꝛ dari eis trociscos cāphore cū squingibin puro aut robo ribesi. ¶ Plurimū em̄ timet pestilentialiū aduēt̄uꝫ morboꝝ: quoꝝ ꝑplexio calida est ⁊ hūida: ⁊ q̄ pueri sunt. Adolescentes qm̄ cōplo calida ⁊ hūida illis dn̄at. Quare oꝛ eos multiplicare sanguis minutiōes ⁊ augere vsum eoꝝ q̄ infrigidāt ⁊ desiccāt: vt tā predictū est: ⁊ tota diligētia: caueāt regimē calefaciēs ⁊ hūectās. ¶ Fūt ēt pestilētiales pdentes morbi plurimi. qū est aut̄nus nimie siccitatis parū hñs pluuiarū statim post estatē magni caloris: vt ē cauſon ⁊ febres cholerice quas comitat vomitꝰ multꝰ cholerarū ⁊ turbatio ⁊ sitis. Quare necesse est p̄cedere vsum regimis refrigerātis. vt ē ordeū ⁊ lahabū. seminis granatoꝝ coctanoꝝ cū iuleb. ⁊ niue. et esus melonis indurat̄: medulla q̄ cucumeꝛ ⁊ citroli: ⁊ mēzeurat ꝑdite cū acetriplicib⁹ ⁊ bleta: pulli q̄ cū lētib⁹ ⁊ aq̄ heserē ⁊ granatoꝝ ⁊ oleo amigdalaꝝ. Pot⁹ ēt succi ordei cū aq̄ frigida: ⁊ alba zaccara ⁊ sitia: reliq̄ caueant. Oꝛ aūt intuearis q̄ morboꝝ fiāt eo tpe quicꝫ i hominib⁹ emerserint: p̄curasq; cautiōe ab aduētu earū infirmitatū: his q̄ psunt in cibis ⁊ medicaminib⁹. Sepe em̄ multiplicant squinantie ⁊ faringes. Quare oꝛ antevenire flebotomiā ⁊ vētosas in crurib⁹ ⁊ vsu clisteris mollis ⁊ gargarismis. cū aq̄ ro. i q̄ infusum sit sumac ⁊ robū morꝝ cū aq̄ queffare. ⁊ ratabe. et aq̄ in q̄ decocta sit lēticula ⁊ aqua granatoꝝ alia q̄ quoꝝ est vtilitas in hac passione. multis q̄ tpibus fiunt morbi frigidi flegmatici q̄ vt est apoplexia emicranea aliaq;. Quare oꝛ minuas coꝛpus illius ad hoc vtilibus cū regimine calefaciēti ⁊ desiccāti sicut dixim⁹ in morbo rū cura frigidoꝝ. Sic oꝛtet si quando accidant ꝓter has alie infirmitates hoib⁹ vt regant his que sanāt illos morbos p mūdatiōnē. s. coꝛpoꝝ ab humoꝛib⁹ quoꝝ fuerit abundātia ⁊ dēt ꝑfortātia coꝛpib⁹ tā med⁹ q̄ cibi.

De cautela

a morbis pestilētialib⁹. Et qm̄ morboꝝ pestilētialiū quidā fiūt ex vaporib⁹ putridis inficiētib⁹ aera vt vapores dissoluti a cadaueribus moꝛtuoꝝ tā hoim q̄ bruto. Sꝛ ab aqua in qua ceciderint olera ⁊ fruct⁹ multi putrefacti q̄ oꝛ cū his que dicta sunt de mūdatiōe coꝛporū ⁊ regimie aduersanti his q̄ coꝛpib⁹ accidūt: cedere a regione ⁊ a locis quib⁹ hec ꝓtingūt si poꝛe est. Sin sit habitatio sup vētos q̄ p eas trāseūt putredines. aut in subterraneis parui hūoris. aut domib⁹ quas nō ptrāsit aer multus. riges aceto sternes mirto ⁊ odoꝛibus frigidis vaporesq; loca q̄bus inhabitas vaporibus iocūdis vt est xiloaloes mirra sandalū. cāphora. secta. neda. Si vapoꝛaueris ea candaro etiā ⁊ sandaruzo: vtile est valde. multiplica q̄ oꝛ odores frigidos ⁊ iocūdos: hoc ergo mō oꝛ regi cū qui pestilentialib⁹ morbis vult liberari. Porro a morbis obseruatio trāseūtibus vt est lepra. scabies. ptisis. mania. variola. ob talmia. ⁊ similia. qm̄ hmōi morbi trāseūt i eū qui cohabitat patiēti: nō oꝛ cū eis aliquē imoꝛari nec habitet cū hec patiētib⁹ in domoyna sꝛ longe ab eis fiat ad loca que supra vētū sint p illos flantē. Atq; collectio hec regiminis vtilis est illi cuius est animꝰ tueri a pestilentialibus morbis ⁊ transeuntib⁹ queq; dicta sūt sufficiāt. ¶ Oꝛ ergo post hoc et ap̄utatōez ⁊ q̄ morboꝝ q̄ monent ab āteriozib⁹ demōstrare.

¶ Capitulū. xxvij. de amputādis causis morborum interioribus cōmunibus.

Quia qm̄ causaq; morborū q̄ monētur ab interioꝛib⁹ coꝛpis: q̄dā sunt cōmunes atq; hee sunt malū cōplōnis repletio hūoꝝ ⁊ malū eoꝝ. Quedā aūt ꝓpievnicuiq; morboꝝ: ⁊ nos dicemus prius de amputatione causaq; morboꝝ q̄ cōmunes sunt. Malū aūt cōplonis iā me minim⁹ alias dixisse: qm̄ ap̄utatio eius fit per regimē adducēs cōplōni qō ꝓtrariū est malo cōplexionis et resistens illi. Porro chimoꝝ repletio si quidē mime mala est: curatur per euacuationē ⁊ mūdificationē humoris coꝛporis ab illo humoꝛe. Que vero est de malis humoꝛibus curatio eius est: p inanitionē illius mali humoꝛis ⁊ qō remāserit de eo in coꝛpore euacuare māsuetudine et modo. ¶ Et euacuatio repletionis que est in ventriculis fit p flebotomiā. ⁊ oīno per ea que minuant q̄titatem eius sicut ait. Gal. in libro de cautela sanitatis. qm̄ ipsa est euacuatio totius coꝛporis equaliter et iminutione ciboꝝ. Sanguinis

nãq; minutio attrahit humores ab omni cor
pore maxime q; si fuerit dñans sanguis. Si ve
ro fit repletio fm virtutẽ: oz sanguis minutio
ne fieri euacuationẽ eius. Laxatiuo cuius est
purgare illũ humorẽ ꝛ oportunũ faciẽdo regi
men: ꝙferẽs. ſ. cõtrariũ qualitati hũoris mali:
ꝛ oino quicq̃d auget regiminis qualitatem. si
cut ait sapiẽs Gal. in libro d cautela sanitatis
qm̃ euacuatio toti⁹ corpis equaliter si fuerit
humores multi fit p flebotomiã et dimissio-
nẽ ciborũ ac balnei: ꝛ si humores fuerint mali
laxatiuo ꝛ vomitu ꝛ vt nutriatur in corpe ma-
teria laudabilis. Qd cũ sit ita opz attẽtius in-
tuearis: ꝛ si videris signa repletiois q̃ sunt ex
sanguine: sicut signauim⁹ in capitulis signoꝝ
flebotoma hmõi de vena que dr aquahel. et
auferes sanguinẽ iuxta qd op⁹ esse videris. ꝛ
si virtus fortis est et etas iuuenis ꝛ tẽpus pre-
sens ver: regio tẽperata: hec si ita se habẽt: aut
plura eoꝝ oz minuere sanguinẽ vsq; dũ defi-
ciat mẽte: aut mutet color sanguinis in rubeũ
vel rubozẽ si quidẽ emittitur niger. Opz ergo
minuere illũ fm necessitatẽ maxime q; si pue-
uit flebotomiã: aut cui ꝙsueuit euacuari p ve
nas ani aut mẽstrua cessauerũt sicut ait Gal.
Cuius mẽstruũ plus equo morabat: ꝛ per mẽ
ses eratq; in vltimo tenuitatis cessauerat ap-
petitus cibi vt eũ intellexit cã hmõi: abstulit
ei sanguinis tribus diebus plus q̃. iij. libras:
qõ cum fecisset reuersus est corp⁹ eius ad cor
pulentiã paucis diebus: hmõi etem̃ mulieris
debilitatio ꝛ attenuatio fuerat ex debilitate
sanguinis qui erat in carne ꝛ multitudine ei⁹
qui malus repleuerat venas ꝛ arterias: quan
do vero nõ suppeditãt virt⁹ etas ꝛ tẽp⁹ ac alia
oz parũ de sanguie minuere vna vice: deinceps
sitr ꝛ paulatim. Sic ẽt in oi euacuatiõe corpo
ris q̃ fit laxatiuo: si em̃ etas est puericia in his
vtaris sitia sup grãdiores. Porro si nõ pote-
rit medic⁹ extimare quãtitatẽ sanguinis mali
q̃ in corpe est ꝛ alioꝝ hũoꝝ: opz vtaꝛ factione
artificiali: nullaten⁹ tñ differat flebotomiaz si
apparuerit signa sanguinis dñantis ꝛ repleo-
nis eoꝝ q̃ cõtinẽt vasa. Si em̃ neglexeris hoc
fiẽt in corpe pessimi morbi q̃plures de q̃bus
iã dixim⁹: vt est thahane ꝛ apa flegmõ: aliaq;.
¶ Cũ vero euacuaueris corp⁹ restaura in lo
cũ eius laudabilẽ sanguinẽ: minuas cibũ pro
hibeas a quadrupedũ carne ꝛ dulcib⁹. Sitq;
qõ daꝛ hmõi siro. iuiubaꝝ: ꝛ siro. papaueris. ꝛ
siro. nenufar. reficiesq; cũ carnib⁹ frãquillino
rũ ꝛ cirnũ ac gallinaꝝ cũ aqua heseren condi
tarũ: aut aqua granatoꝝ. ꝛ lẽticula. masso. si-
milibusq;. De oleribus. lactuca. portulaca in
tubaꝛ de fructib⁹ granatis pomis ꝛ moris: mi
nuaꝛ cibus et nullaten⁹ augeaꝛ. copia eteniz
ciboꝝ sanguinẽ auget ꝛ alia: lz ẽt augeat virtu
tẽ. paucitas vero eius minuit sanguinẽ ꝛ alios
hũores: lz minuat ẽt ꝙtutẽ: vtaꝛ reqe: minuat
laborẽ: laboꝛ em̃ calefacit corpa hũoresq; ma
los qui sunt in corpe facit liq̃scere defluuntq;
ꝙsepe ad aliq̃s nobiliũ mẽbroꝝ vel ad alia vñ
fit apostema alieq; infirmitates pessime. Qua
re oz eos qui repleti sunt laborẽ cauere: maxi
me aũt in cui⁹ corpore mali sunt hũores. Sic
q̃z ꝓhibeas a balneo. sike q̃dẽ etem̃ facit. de-
hinc speculare accidẽtia q̃ tibi fuerũt repletio
nis ꝛ dominationis sanguinis: ꝛ si sup sunt ad
huc q̃dã eoꝝ ꝛ virtus patitur sanguinẽ. secun
do minuas illũ auferẽs fm mensurã necessi-
tatis: iponasq; ei regimẽ assignatũ donec de-
leantur accidẽtia: reuertaturq; corp⁹ eius in
habitudinẽ nãlẽ. Si vero fuerint illic aliqua
que ꝓhibeãt flebotomiã: vt est debilitas vir-
tutis imbecillitas stomaci ꝛ epatis aliaq; acci
dẽtia in his oz vti diminutione sumẽdoruz et
subtilitate iuxta qd põt virt⁹ vt hoc mõ sangui
nẽ reprimat natura: ꝛ bonũ faciat ac digestũ
diminutio nãq; subtiliatio ciboꝝ sunt perfe
ctiora in regimie morboꝝ ex repletione. Sit
ergo regimẽ quo vtaꝛ refrigerãs ꝛ desiccans
vt est aqua granatoruz et sirop. heserẽ. sirop.
pomoꝝ simpliciũ. robũ. ribesi. robũ acerbiuz
citonioꝝ ꝛ his silia. Cibes illũ cum mera vrat
carnibus auium teneraꝝ: facilis digestionis:
sumptis cũ his que dixim⁹ antea. Sitq; habi-
tatio eius in locis supioꝛib⁹ que desicat aq̃lo
q̃ sternaãt de odoꝛib⁹ frigidis. vt sunt species
sandali. aqua. ro. cãphoꝛa ꝛ silia: nec desistet
hoc facere: donec, cõponaꝛ sanguis ꝛ matu re
tur: ꝙsumaturq; pars eius ex diminutiõe cibi
reuertaturq; in habitũ naturalem.

De euacuatione humorũ cũ laxatiuo. et primo de mũdificatiuo cholere rubee cũ ipsa superabũdat.

Porro reliqui humores si domi
nentur et corrumpantur acceleres oz euacua
tionẽ eoꝝ cũ laxatiuo. Si ergo videris signa
superabundantie cholere: festines inanire vo
mitu si est tps estatis: ꝛ patiens senserit fastidiũ: aut pũctiões vel morsus in stõ: exhibebis
vomitũ cum squingibin ꝛ aqua calida: aut cũ
aqua ordei ꝛ semine melonis ac semine ser-
rale: ꝛ semine citroꝝ. vel sermaci. Si temp⁹ esta
tis nõ est euacua corpus cum laxatiuo: aqua
fructuũ mirob. citri solidatis cũ scamona: aut
sirupo rosato repetito ꝛ forti: si sumãt ex eo.
ʒ. d. et de squingibin. ʒ. b. de scamõea dimidiũ
oboꝝ. vsq; calcos. m. fm q̃ videris posse suffi-
cere virtutẽ: etatem regionẽ ꝛ cõsuetudinem.
Qõ si huiusmodi viro medullã lebelad pro-
pinaueris, ꝙferens est illi. laxat em̃ choleram
rũ. leuiter ꝛ facile. Mirob. quoq; citrini si su-
mantur de eis. ʒ. ij. ꝛ vsq; ij. triti ad mediũ mo
dũ ꝛ coquãtur in aqua fortius: ꝛ fricenꝫ fortia-
ter cũ tamarindis. ʒ. ij. e. ꝛ proꝛiciatur sup eas

3.li.3 accare optie bibaſq; hoc ꝛ ſi ſit ſps euacuat colerā inanitiōe cōpetēti: ꝓdeſtq; mālſe ſtiſſime. Hec cū feceris oz depōere corpi māz landabilē bonāq; dās. ſ. euacuatiōez iuleb cū aq decoctiōis iuleb pſilij: ſugatq; ſnata ꝛ poma muza. Cibes ār illū pulr cōditis cū aq heſerē. aut acerbor citrini. ꝛ aq ſnator ꝛ ſikib⁹. Deniq; illū oi regimie qđ diſpoſuim⁹ illi in q̄ ſanguis dñatur: caueat dulcia: pūgitiua ꝛ ſalſa: oēſq; cibos pungitinos q̄ acuti ſunt ꝛ ſicci. Quieſcat aut minuat labore ꝛ balneū aq̄ calide. Deuitet irā triſtitiāq;. Jā tūc ituearis accidētia q̄ dñationis colere ſigna fuerāt. Et ſi q̄dē delete ſunt equū eſt. Sin aūt apponas que diximus medicamia ꝓpinare ſm q̄ op⁹ videris eē: in hoc eat regimie aſſignato. doneci pūſtinū redeat corpus ei⁹ naturaliēq; ſtatū.

De regimine colē nigre. Colera aūt nigra ſi dñatur: accelerare oz hūorē melancolicū euacuare aliqñ vōitu ſi fuerit eſtatis tēpus aut autūn⁹ his q̄ purgāt eā. Sicut ē ſqlanegū ꝛ ſemē radicis ꝛ rapa in al' nux vomica ſi ſumak de vnoz dimidiā. 3. ꝛ terak diligēter bibatq; cū ſquingibi ꝛaq̄ aneti. Aliqñ ſo laxatiuo meliaz educēti vt ē decoctio epithi ꝛ decoctio agarici. Si ſo abominak bibere decoctiōnē vtak his pilr. Cōfe⁹. cap. R. agaric. epithi. cerumi vniuſcuiuſq; 3. a. beſſargi. eſticadis. cuiuſq; 3. a. elli nigri. ſalis nepte cuiuſq; 3. ſ. lapidis lazuli ob ol. ij. tere ola diligēter ꝛ cribra cū ſubtiliſſimo pāno ꝛ diſtēpera cū aq̄ bedernebine ꝛ fac pilras ꝛ ſicca in vmbra potio eaz. 3. c. vſq; ad. d. cū aq̄ tepida: cū euacuauerz illū dabis in die inanitiōis: hoc eſt ſtati. iuleb. ꝛ ſemē pſilij. Cibabiſq; eū iure carnīū agni ꝛ pedib⁹ ei⁹ cū eſpidabago ꝛ poſt cū zirabago. ꝛ frixis q̄ſſis piſcib⁹ lapidoſ cōditis cū eſpidabago aut aſſatis aut frixis cū olo loto ꝛ ſikib⁹. De dulcib⁹ dabis ſquabiſaz ꝛ faludagū: ꝛ de fructib⁹ ſic⁹ ꝛuuas: ꝛuuas paſſas. ſic⁹ ſiccas ꝛ his ſikia. De oleri⁹ ſo mētā. bugloſā: ꝛ baderne binā: vinū q̄z tihanū i q̄ ſit ligua bouis aut ſirop. zaccare cōditū gariof. ꝛ baderneb ia. Sumāt electr. gaudiū puocās qđ diſpoſuit cādid⁹ al' cādius i vnoz die dimidiū exagiū vſq; plenū: vtak hoc ſirop. Sirop. vtilis melicis. Sūe aq̄ pomoz ſiroz ꝛ heſpahanoz. l. c. ſi non ad hec valēs aq̄ pomoz ꝛ aq̄ cotanoz magnoz acerbiū heſpahanoz. l. b. mitte i lebetē. ꝛ ſūe gariof. 3. a. ꝛ. ſ. xiloaloes idice. 3. b. folioz baderneb ine ꝛ bugloſe: cuiuſq; 3. c. terātur ola mediocrit ponāq; i pāno lineo. ſubtili ꝛ raro ꝛ pūciātur i cacabo ꝛ coquātur ad ignē tēpati ſi dōec tertia ps deficiat: tūc collenk i vaſe terreo optio ꝛ mittak iſupvini rihani clari qō nec vet⁹ ſit aut nouū. l. b. 3 accare albe. l. b. ꝛ. ſ. ꝛq̄n q̄ folia citrini tenera. roſaz rubeaz. 3. b. bugloſe. 3. c. diligēter claudak ꝛ ponak ad ſolē. l. dieb⁹ ꝓdaq; i vaſe ſumēdo cū op⁹ fuerit. Cōfortatiem cor ꝛ exhilarat alaz ꝓferi ad melīz vtilitate mālſeſtiſſima ꝛ ſi vtarz vnaq̄z die. 3. ſ. añ prādiū ꝛ p⁹ hotā vnā. ꝓderit mitū h⁹i hōibus mālſeſte expedit ār eis cauere triſtitiam mltiplicare gaudiū ꝛ letitiā vitātes irā ꝛ labore. Utank q3 balneo aq̄ dulcz ꝛ cale poſq; modicū ſūpſerit cibū cū inūctiōe oli viol. ſqiri iuxtā mixtz. Et vngak caput viol. oleo ſtudeatq; vt ſit aer illū circūdās tēperat⁹. aut calid⁹ ahumid⁹ mediocrit nec iterpollet facere hoc regimē dōec deficiat hic hūor: reuertak q3 corp⁹ in hitudinē nālē. Qō ſi videre aliq̄d ſupeſſe corpi hmōi hūoris oz vt apponas eūare medicamine moderato ꝛ regimie ꝓpetēti dōec cōſumak humor ꝛ deleank acchtia melācolie nec ārierz vti his medicamib⁹ ſepi⁹ hic em hūor difficile ſuſcipit curatiōnē: iōq3 oz frequētari vſuz ei⁹ qđ dictum eſt regiminis.

De regimine dñij flegmatis. Cū vero dñatiōis flegmatis ſigna apparuerint: acceleres neceſſe ē euacuatiōnē eius per vomitū ſi temp⁹ eſtiuū fuerit aut autūnus ſinautē aliud tēpus medicamine laxatiuo flegmatis. Sit autē vomit⁹ cum ſquingibin melleo cum rachaie ꝛ nama aut cum cōdiſor ſqualenego ꝛcum aqua in q̄ decoctū ſit anetū. Laxatiuū autē aut pill. atamo q̄cōi aut pilr. fetid̄z aut hieralogodiō aliꝭ q3 medicaminib⁹ q̄ purgāt flegma. hmōi aūt vtēdum: meminerīs ſi fuerit humor decoct⁹ et ſubtiliatus. Si vero nō ſic minime vtarz laxatiuis ſine ſubtiliatiōe humoris vt ē aq̄ radicū herbaz ꝛ iminutio cibi: ac ſubtiatio ei⁹ iurta meſurā groſſitudis humoz ꝛ q̄ſtitatē ei⁹. Qō cum feceris intelligeſq3 flegma ſubtiliatuz et facile euacuationi ac trāſitui per meat⁹: tunc inanias hmōi hoiem cum pilr eſtamaq̄ci ſolūētibus flegma vt aſſignauim⁹ qō ſi nō ꝓfecerit vtere pillis fetidis ſi min⁹ his pilr is. ¶ Aſſignatio earum. Sume turbit optimi. 3. a. ꝛ. ſ. granorum nili noui. 3. a. adipis antali oū. b. aniſi. oū. a. ꝛ. ſ. diagagū. oū. a. ſeēbenegi. oū. a. ꝛ. ſ. diſtēperabis pigmēta cū ſcbenego fricato cū aq̄ ro. ꝛ granifica in modū pipis ſūt em pilr e pfecte ad euacuationē flegmatis ꝛ mundificationem corpis ab eo. ꝛ he quoq3 pillule vtiles. ¶ Aſſignatio earum. Sume ſeberemi. Jnoz nili vniuſcuiuſq3. obo. d. turbit albi raſi. 3. b. aloes epatici. 3. ſ. macaligiauci. obo. b. ſolue machalū cū aq̄ folioz porri ꝛ diſtēpera cū ea bñ trita ꝛ cribrata cū ſubtiliſſimo pāno ꝛ pulnerizabis ꝛ ē potio plena vtariſ⁹. Dabis ſo patiēti in die medicamis iuleb. vt ſēgak acumē medicamis ꝛ morſus ei⁹ cibabis illū iure circium cum eſpidabago ꝛ oleo loto ꝛ aſſidus ſit: dehinc in calais ſiccis de carnibus auium montanorum cū cimino ꝛ daras-

sceni.pipere in aq̃ coque ciceres cũ pullis columbarũ ⁊ similiũ tã volãtibus: caueatq̃ cibos flegma generãtes: vt ẽ caro agnoꝝ ⁊ pisces recẽtes lac ⁊ fructꝰ virides ⁊ sĩlia: mltiplicet q̃tẽ ante cibũ ⁊ aq̃ salse balneũ ⁊ sulfuree: post decoctionẽ ⁊ iminutionẽ replonis: bibat vinũ vet⁹ ⁊ croceũ ⁊ rubeum spissuz: ipares ei q̃ sentit in corpe suo flegma minuere cibũ ⁊ subtiliare. Imminutio nãq̃ cibi ⁊ subtiliatio: sepe sufficiũt sine vsu laxatiui. Subtiliat em̃ hũore hũc: ⁊ excoq̃t: auxiliaturq̃ nãe ad alterãdũ illũ in bonũ sanguinẽ cũ sit flegma cib⁹ medie decoctus: cibus ãt si minuaꝝ ⁊ subtilieꝝ: cõsoꝛtatio nãli caloꝛe super eũ excoq̃tur: fitq̃ sanguis. hoc aũt in hũoꝛe melico aut colico euenire nõ põt ꝓpter eoꝝ siccitatem.

¶ Caplm. xxviij. de amputatione cãrũ ꝓpter ruũ vniuscuiusq̃ egritudinis.

PRimus cũ ō signis moꝛboꝝ q̃ iã positi sunt ĩ adnẽtu tractarem⁹ qm̃ vnaquęq̃ habitudinũ nãliũ si aut augeat aut minuaꝝ aut mutẽ a cõsueto sepius sigt aduentũ moꝛbi aut hitudis nõ sanitatis nec egritudis. Sic si fiat aliq̃ qlitas in coꝛpe extra cursuz nãle vt ẽ langoꝛ doloꝛ. ⁊ sĩlia. poꝛtẽdit moꝛbũ aut hitudinẽ q̃ nec sanitas nec moꝛbus est. ¶ Nos ḡ incipiam⁹ hinc de regimie coꝛpoꝝ ꝑsideratiõnẽ quoꝝ res nãles imutate sũt ab hitudinib⁹ suis oꝛdine illo ⁊ dispositiõe quẽ in signification⁹ moꝛboꝝ aduent⁹ in coꝛpa sana ꝓsignãtib⁹ tenuimus. ¶ Dicim⁹ ergo qm̃ cũ videris aliquã reꝝ nãliũ imutatã ab hitu suo oꝛ te accelerare vt reducas in statũ nãle amputando cãs mutationis ei⁹: hoc aũt fiet si vtaris regimine ẽtio cãe a q̃ fit q̃litas illa nõ nãlis. exẽpli cã. Si accidrit appetitũ ciboꝛũ augeri: signũ est aut male cõplexiõis fride accidẽti oꝛi stõi: ẽre oꝛ vti potu vini ⁊ appositiõe ciboꝝ calefacientiuz: aut qm̃ flegma salsuz suspẽsuz est in oꝛe stõi: opoꝛtetq̃ vti vomitu cũ his q̃ dcã sunt. ¶ Si ẽo minuit appetitꝰ ciboꝝ signũ est caloris oꝛis stõi opoꝛq̃ vti infridantib⁹ ⁊ restringẽtib⁹ hmõi vt granatis acerbis ⁊ sirop. heserẽ. ⁊ aq̃ tamarindi ⁊ silibus: emplastrizeꝛ stõus cũ sandalis ⁊ rosa. ⁊ aq̃ ro. ⁊ cãphoꝛa. Cibeꝛ dñs cibis frigidis vt sũt pisces lapidosi ⁊ musquibegũ ⁊ pulli mesuci cõditi cũ aq̃ heserẽ. aut est signũ qm̃ coꝛpus repletũ est ⁊ expedit illũ enacuare ab hũoꝛe dñanti. ¶ Si aũt iclinabit appetitꝰ ad acerba: signũ est colere croceę quã oꝛ purgare cũ restrigentib⁹ ⁊ puocãtib⁹ vomitũ ꝑ sẽgibin ⁊ aquã calidã. Oõ si inclineꝝ ad cata ⁊ punsitiua ⁊ dulcia signũ ẽ male cõplexiõis frigide ẽre vtẽdum est calefacientib⁹ cibis ⁊ medicaminib⁹ aut humoꝛis acerbi icisiuis ⁊ vtendũ ẽ võitu. Si ẽo inclinaꝝ ad frida signũ ẽ male ꝓplonis calẽ q̃ accit oꝛi stõi. Quareoꝝ vti refrigerãtib⁹ ⁊ restrigẽtib⁹ q̃ꝝ retro memim⁹ poꝛro si acciderit hoi sitz. signũ male ꝓplonis calẽ ⁊ sicce q̃ accit oꝛi stõi ⁊ vtẽdũ ẽ reb⁹ refrigerãtib⁹ ⁊ hũectãtib⁹ vt ẽ gluttiositas semis pslij ⁊ ẽnoꝝ coctãoꝝ cũ iuleb ⁊ aq̃ melõis indi cũ zaccara alba ⁊ pauco spodio sz ⁊ ẽnatoꝛuz aq̃ muzoꝝ cũ aq̃ poꝛtulace. Cibabisq̃ his rebus sĩlib⁹ exceptis piscib⁹ ⁊ lacte. Si ẽo imutatus ẽ appetitꝰ ꝓp aq̃ potũ signũ ẽ male ꝓplonis fride ⁊ humide q̃ accit oꝛi stõi aut sitz ⁊ tati in illo: ẽre oꝛ vti calefacientib⁹ vt est mel ⁊ vinũ rihanum vet⁹: ẽuropus gendiconi ⁊ mere senia ⁊ vt ciminum: ẽ mereseneuz mẽte ⁊ bẽdicõ ⁊ piperinum vtaꝝ vomitu cum melle ⁊ aq̃ calida decoctione aneti ⁊ radi cum sq̃dem est illic flegma. ¶ Et si quidẽ ipellitur nã plusq̃ oporteat ⁊ si est hoc ex copia ciboꝝ minuãtur ⁊ si est ipulsus nãe ꝓp copiã supfluitatum oꝛ adiuuari nãm aliquo laxatiuo. Et si q̃dẽ est egestio croceꝛ oꝛ dari laxatiuũ de mirob. citri. cum zaccara. Et si coloꝛ alb⁹ est cum humiditate cũ mereseno octanoꝝ laxatiuo. Si ẽo ad nigrũ iclinauerit accipiat miro. nigros cuz epithõ ⁊ beffeigo ⁊ sĩlia. ¶ Oõ si iminuaꝝ egõ ⁊ sit hoc ꝓp cibi paucitatẽ oꝛ augeri mensurã ei⁹. Si aũt sit ꝓp cibũ siccũ et põticũ oꝛ vti iurib⁹ piguib⁹ cũ espidabago: ⁊ olerib⁹ ꝑditis cũ oleo ⁊ muri ⁊ soꝛbeat oleũ sale ꝑditũ in salina q̃tũ ẽ. ℥. Accipiat ficꝰ siccas cũ medulla cartami. Si ẽo est paucitas egõnis ⁊ siccitas ꝓpter paucitatẽ flegmatis ⁊ paucitatẽ q̃ descẽdunt ad intestina colere oꝛ emolliri naturaz cum mesereno dactilico ⁊ seberberã aut turbit, trito diligenter ⁊ hiera distẽperata cũ mele aut hiera que ꝑfecta est. Si vero est hoc cã caloris ⁊ siccitatis que dñatur in intestinis oꝛ emoliri naturã cum violis siccis ⁊ zaccara et lebelab. cum rotula cassie fist. Si deniq̃ acciderit egestioni vt aut acceleret aut differaꝝ a tpe cõsueto oꝛ innestigare cãm ⁊ amputare cõtrariꝝ. Si vẽtositas acciderit in intestinis ⁊ stomaco ⁊ hec cã multoꝝ ciboꝝ: oꝛ vti exercitio ⁊ dilatatiõe prãdũ a tpe cõsueto ⁊ im mutatione eius. Si vero cã ciboꝝ gñantiuz vẽtositatẽ oꝛ vti his que expellunt vt saturetia ⁊ semie apũ ⁊ nacue. ⁊ cimino acmeserẽ mẽte ⁊ meserẽ seminum ⁊ q̃ sĩlia sunt his. Urina aũt si fiat ãplioꝝ ꝓoporteat ⁊ sit põtiõis aq̃ multe oꝛ ergo minui potatiõnẽ ei⁹. Si ẽo impulsu nature modo cretico nõ oꝛ occurrere nisi excedat tuncq̃ curet his q̃dicenꝰ in curatione moꝛboꝝ. Et si est ꝓp friditatẽ renũ ⁊ vesce oꝛ vtaꝝ trifera minoꝛe aut coꝛticib⁹ cãdari cum zuccaro. ¶ Oõ si iminuaꝝ vina ⁊ hoc ꝓpter paucitatem potus aque vtatur aqua frigida. Ceterum ꝓpter caloꝛem siccitatem acci pe cucumeres citroꝝ. melones aut semina eoꝝ

rum cū inleb. Porro si ē ex grosso humore. semine. apij. ℞ seie feniculi ℞ anisi ℞ semie pastinace. ℞ vtak ℞ nacua ℞ his silibus q̄ educūt vrinā. Uerū si vrie ē incēsio vtaris semie pſilij cū inleb ℞ zaccara ℞ medulla citruli ℞ semie cucurbite ac semē cucumeris bibat cū aq̄ cal'a ℞ inleb. Mēstrua ꝙ si abūdauerint: ℞ hoc ipulsu nature pp copiā sanguis cretico mō: oz amputare nili supabūdauerint. Et si nō ipetu nature fiat sed cā fortitudis ꝙtutis expulsiue ℞ debilitatis retētiue: aut dilatatiōe meatuū ℞ dissolutiōe instrumētoꝝ: ēt hmōi oz vti ligatura brachioꝝ ℞ ascelarū. ℞ ppinatiōe aceti tēperati cū aq̄ portulace ℞ terra armenica ℞ cretica ℞ aq̄ sumac. Cibēt mulier canib⁹ anīū facile digōnis sūptis cū aq̄ sumac. Si aūt superexcesserint adhuc: vtak ꝙtis ℞ aduersantib⁹ illis i curatiōe medicaminib⁹. ſ. stringētib⁹. Si iminuā tur mēstrua aut minoretur necveniāt introducas mulierē in balneo: ℞ roza aquā calidā ab vtraq̄ vmbilici pte ℞ pectinis: ℞ linias locū olo zēbazi. Et strige cura ℞ femora ligamētis mollibus: aut incide basilicā. Qō si nō ꝑderit sumēda tibi etiā cura de loco in quo de medelamoꝝ tractabimus. Sic etiā oz fieri in his in q̄bus abundauerit egressus sanguinis. ab ano aut matak. ¶ Sudor q̄z si multiplicetur ℞ mult⁹ exeat: si id fiat ipulsu nature vt est crisis nō opz phibere nisi excesserit ℞ si superabūdātia ciboꝝ fuerit subtilieꝫ prādiū ℞ minuatur. Si vero ex copia supfluitatū ℞ crapulaꝝ corporis: opz adhibere corpis purgationē cū laxatiuo: ℞ si sudor⁹ feto: inest: signū ē putredis: opzq̄ intueri cām cui⁹ humoris mā sit: purgabisq̄ illū hūorē medicina cuius ē illū euacuare. Medicamina porro illū refrigerātia sunt potio aque in qua decocta sint queffara ℞ sumac ℞ risuz lotū: inūctio oleo ro. catapo tutie canatie ipse aq̄ mirti ℞ aq̄ folioꝝ susan. ¶ Si ꝙ phibeak sudor aut iminuak: liniak corpus olo babunagi ℞ oleo sebeti in quo distēperatū sit aliq̄d buraci armenici: aut aliq̄d serisq̄ ℞ daranisi trite diligentius.

Sternutatio autē si augeak sitq̄ hoc sine catarro: opz rozari sup caput ei⁹ aquā calidā i q̄ decocta sint camomilla: ℞ aq̄ lilelmelec ℞ marcemusi ℞ q̄suma ℞ sihū: siliaq̄ q̄ solūt vētositatē odorē marcemus. Et si augeak aq̄ a naribus fluēs vapoꝛē patiēs cuz sandarno. ꝛiloaloe mūda: odoret simizū ℞ machalū siliaq̄. Si aq̄ illius defluxus minuak: vtak supfusiōe aq̄ cal'e sup caput ℞ inclinatione sup aquā calidā in q̄ ꝺcocta fuerit babunegū ℞aq̄ lilelmelec. ¶ Qō aūt defluit ab interioꝝ oris si multiplicek oz phiberi gargarismo aq̄ ro. ℞ aqua decoctiōis mirte ℞galle ℞ q̄ffari. Si ꝙ iminuak ꝓuocādū est curatiōe cū hiera ℞ acartāhaa in alis artar charaba decocta ℞ aq̄ ℞ multarago si misceak squigibin ℞ gargarizek. ¶ Sōnus q̄z si multus fiat ℞ augeak ℞ ē hoc de cōplone hūida dñanti cerebꝛo: oz vti reb⁹ calefaciētib⁹ ℞ desiccātibus: friceturq̄ caput cū sinapi ℞ hacarcaraha ℞ melle ℞ aq̄ cal'a. Si ꝙ sit de supfluitate flegmatis; visco si dñantis cerebꝛo: oz purgari cerebꝛ cū pillis hiere: ℞ pill. aloe. ℞ pillis aureis ac gargarismis cū his q̄ dixim⁹. ¶ Qñ ꝙ accidūt vigilie ℞ sōnus minuit: signū ē siccitatis cerebꝛi. Quare vtēdū ē rozatiōe aq̄ dulcis ℞ tepide in q̄ decocta sint papauer cū corticib⁹ ℞ corꝛices cucurbite. ℞ folia lactucaꝝ ℞ viol. ℞ nenufar. Comedat papauer ℞ lactuce cōdite aut q̄s fara viridis ℞ sicca: trahak āhelitu oleū violatū ℞ nenufar paratū cū semie cucurbitaꝝ: ℞ impōas capiti violas recētes si possibile ē. ¶ Coitū āt si petat aia plus ꝙsueto: signū ē augmēti caloris ℞ hūiditatis. Quare oz vti regimine refrigerāti ℞ restrigēti cū cautela: vt est papauer. lactuc. portulac. q̄ffara viridis ℞ silia. Significat q̄z ꝙ sepe aug⁹ sanguis: vtendū q̄z est flebotomia: ℞ appositiōe fridoꝝ ciboꝝ ℞ balneatiōe i aq̄ frida si aer q̄dē patik. Qñ ꝙ imminuit corpus: coit⁹ a cōsueto. signū est male cōplexionis fride ℞ sicce: patientē hec oz regimie calefaciēti ℞ humectāti regi. vt est, caro agnoꝝ cū cepis: ℞ cicere tonso cuz ẽspidabago: testes galloꝝ ℞ cicere triti cū sale elixata: ℞ helitich: ℞ asperagi. ℞ vue passe coꝛosanice ℞ robū vnaꝝ ac silia. Si aūt mēti accidat imutatio atq̄ exin de contingat hebetudo. fit hoc ex flegmate ℞ medela ei⁹ est ꝓ euacuationē cuz pill. hiere. ℞ trifera minori cū hiera ʒi, ℞ trifera maiori si nō expulerit minori cū hiera: ℞ vsu gargarismi cū hiera. Cibis q̄z calefacientib⁹ ℞ desiccātib⁹ caueāturq̄ ab his diuersa. Atq̄ adhūc modum opz corpa regi q̄ ab habitudine sua naturali mutata sunt quauis imutatione: amputarisq̄ causas imutationis: ne forte crescant ℞ augeātur ac morbos afferant.

¶ Capm. xxix. de amputatione causarū paratarū inducere habitudines extra naturā.

Regimē quoq̄ corꝓoꝛuz q̄ trāsierūt ad habitudinē extra tēperantiaz ℞ rēnālē ℞ iā stāt in precipiti casu ifirmitatis sed morb⁹ etiā ipe animā videk inuasur⁹: hoc loco dicemus ordine quē disposuim⁹ cū de signis portēdentibus morbos tractarem⁹. Dicimus ḡ qñ cū accidit hoī agustia a semetipso sine aliquo labore ꝓfigurat se bres: aut aliā infirmitatē. Et si patiēs inuenit aliq̄d in corꝓore tāq̄vlcus sit ex humoribus acutis colericis. Si ergo qō inuenerit hmōi ē parū ꝙpūctura cutis nō abere est indicere patiēti exercitiū modicū: ℞ in vnctiōe corꝓis olo violato nenufar. fricationēq̄ debilē. Dehic reficiak

cibo refrigerāti ⁊ humectāti: vt est succo tritici ⁊ medullata cum zaccara ⁊ aq̄ frida sicq̄ dormiat. Si ꝯo ē angustia. fortis intrm: vt patiēs inueniat in mēbro vlc⁹: tūc calidū est exercitiū vtendūq̄ requie in principio diei. In fine aūt liniat corp⁹ oleo aneti: mixto oleo viol. eq̄liter dabisq̄ ei sorbiciūculas factas de fructib⁹ cauere: ⁊ zaccare: ⁊ oleo amigdalarū ⁊ sauic ⁊ sic dormiat: ⁊ si q̄dē cessauerit lāgor: reduc illū in cōsueta pedetētim. Si nō cessat sed accidūt ei nocte labor ⁊ vigilie ⁊ lāgor: signū ē cōmotiōis ⁊ excitatiōis hūoris q̄ egēt euacuari: ⁊ si q̄dez sanguis dñant: ⁊ virt⁹ bōa ē ipa minui. Si ꝯo cōla rubea apparuerit, inanias illā laxatiuo soluēti colerā. vt ē decoctio fructuū ⁊ cassie fi. ⁊ mane ⁊ aq̄ lesbelab. aut strop. ro. cū euacuaueris ipera illi quiescere ꝓhibēs a motu: ⁊ ciba illū iure pulli parato cū feniculo ⁊ aq̄ hesserē aut aq̄ grānatoꝝ ⁊ medulla lactuce ⁊ intuba: ⁊ medulla cucumeris ⁊ citroli. dehic ꝓcipe dormire. Si ꝯo nō cessauerit āgustia hoc regimie introducas illū mane balneo ⁊ linias oleo violato suauiter ⁊ iubeas eū ḡescere ⁊ dormire. Cū exiguerit accipiat aquā ordei aut alia quā sorbitionē: aut pisces paruos lapidosos: carnes pullor laudabiliter cōditas: parūq̄z ꝓpinabis vini albi. Et si q̄dē cessauerit hoc accidēs ꝓdictū die tertio: equz est. sin adhibeas hoc ipm regimē donec oio ḡeuerit: reducasq̄z hoiez in cōsuetudinē suā tā laboris q̄ ciborū. Si ꝯo inuenerit patiēs lāgorē āpati simile calido: aduētus ei⁹ ē ex repletione sanguis mali. Quare oz eū minui aquehesa vena si lāgor ē sup torace. Si vicinus capiti minuat cephalica. Si āt in vētre aut i femorib⁹ aut cruribus minuat basilica auferesq̄z illi sāguinē bis aut ter iuxta mēsurā quā videris oportere. s. quātitatē quā videris malū sanguinē euacuari ⁊ lāgorē sedari. Necesse aūt habes sanguinē sepius educere vt cōgregēt sanguis malus vna queq̄ vice: ḡratoq̄ nā emissionē ei⁹ p locū flebotomie: ideoq̄ expedit extrahere sanguinez die sc̄o ⁊ tertio. cū nō possit fieri emissio eius die ꝑmo: post hoc dabis ei ptisanā: sggat granata ⁊ cibabis illū his q̄ sunt dicta antea. ꝓcipiasq̄ illi quietē ꝓhibeas ꝯo motum. Sc̄o die introducas illū balneo medio. ⁊ infunde sup eū aquā tēperati caloz: vngasq̄ oleo violo. puro. Cū egressus fuerit ⁊ quieuerit hora dabis ei aquā ordei cū faria ei⁹ grossa: aut mezaura cū cucurbitis ⁊ masso: aut fermacū. aut spinachia. aut bletā. Si ꝯo nō cupit hec sz refugit dabis pisces lapidosos recētes sz modico sale supfusos. Sic q̄z facias tertio die dōec oio hēat q̄ inueniat: hoc aūt scies ex fortitudine pulsus ⁊ eq̄litate ei⁹ decoctiōeq̄ vrie ꝑm q̄ alia dictū ē. ¶ Si ꝯo āgustiosus inuenerit laborē silem extēsioni: aut erit ex plenitudie aut erit ex vētositate: ⁊ si repletio fuerit ex sāguine flebotomo uiaris. Si ex ceteris humorib⁹ euacuatiōe illi⁹ hūoris a quo est. Dehic ingrediat balneum: liniat oleo viol. ⁊ sq̄ingidm egressus a balneo ꝓpina: cibabisq̄ cū pedib⁹ agnorū ⁊ eduli ⁊ carnib⁹ auiū laudabiliū chimoz: ⁊ si fuerit extensio de vētositate: oz indicas illi exercitiū leue: ingressumq̄ balnei ⁊ vsuz fricationis cū linitiōe olei camomille aut aneti aut squeri aut susami. Q̄n aūt videris hoiez sudare sudore fetido aut vrina ē fetida signū ē putredis. Quare necesse ē inueri illū hūorē q̄ fit: ⁊ euacua illū medicamie cōpetēti ⁊ regas patiētē ꝓferēti regimie aduersanti illi hūori ⁊ im minuas cibū ac subtilies ꝓhibēs a copia ei⁹: ꝓpinabis sq̄sibi ⁊ zaccara ⁊ arcebis balneo donec videat signa maturationis manifesta. ¶ Si ꝯo excesserit sudor egrediēs iunge oleo mirtino cataplasma corpus cū mardasenego cōdito aut especidago aut tucia armēica: ⁊ si h⁹ fuerit de mititudie hūoꝝ ꝓpina laxatiuū potū. ¶ Si ꝯo multiplicabit morphea alba icorpore timeā lepra alba: q̄re opz euacuari patiē tē medicamie purgāti flegma: ꝓhibebisq̄ a cibis refrigerātibus ⁊ humectātibus: vt sunt carnes agnoꝝ: generant enim flegma. pisces quoq̄ recētes ⁊ lac idez faciunt. Ciba ergo calefacientibus illos vt sunt carnes venationis assate ⁊ frixe cū oleo ⁊ muri ⁊ aceto ⁊ caru ⁊ pipere ⁊ similibus. Inducasq̄ illi vsuz laboris cursus ⁊ exercitij ad solem ⁊ venationis ⁊ fricatione forti in balneo ante prandium in sali ua aliaq̄ regimina cōsumātia flegma ⁊ humiditatem sicut dicemus in curatione morboꝝ. ¶ Quando aūt accidit raucitas ⁊ rubor in facie porrēdunt elephantia: hic oportet accelerare flebotomiā duaꝝ venarū colli ⁊ eductione sanguis sepius mō aliquo: dehinc similiter ꝑm q̄ patitur virtus ⁊ adiuuat etas ⁊ tempus ꝓsens ⁊ cōplexio naturalis. Cibabisq̄ illum carnibus agninis ⁊ edulinis lactātibus gallinis quoq̄ ⁊ anatib⁹ pinguib⁹ euacuabis corpus eius post dies aliquot cū decoctione epithi. agarici. ⁊ ꝓhibebis a cibis generātibus melaz. vt lēticula. caulibus. ⁊ carnib⁹ vacinis cōpletis ⁊ similibus: ⁊ dabis illi porū aque casei ⁊ mirob. nigri. ⁊ epithi. ⁊ sal. nap te. ⁊ elim nigrū calefacies eū cuz aq̄ dulci in qua decocte sint viol. ⁊ nenufar. ⁊ ordeū tōsuz: ꝓhibeasq̄ eū a labore. Dabis ei tyriacā magnā ⁊ reges hoc regimie illū ⁊ illib⁹: nec negligas eū cū videris q̄dā eoꝝ q̄ dixim⁹ signa. Si em̄ negligeris ꝓcedit res id quod curari non pōt. ¶ Cū aūt multiplicātur pustule signū est futurarum emissionū. Cū hoc vtere flebotomia aque hele ⁊ basilice venarum secundum locuz in quo apparuerit: ꝓpinabis aūt decoctionē mirob. ⁊ aquā saturcie cuz zaccara cum modico alo-

es ſm q op'eē iudicaueris. Arceas illū carnibus maxie q̄ drupedū ⁊ a cibis dulcib' ⁊ cibis illū fridis. Et roza ſup illū aquā ſtagnoz ſulphureoz ⁊ aluminoloz ⁊ ſcipias imergi i illis aut in aq̄ maris ꝓdeſt em̄ ⁊ arcet emiſſiones. At ꝙo ſi multiplicant excoriatiões in cozpore portēdit aduētū puſtulaz magnarum. Equū ē̄, phibere hūc a cibis groſſis vt ē̄ caro vaccina ⁊ herife ⁊ panis azim' ⁊ q̄cūq̄z de lacte fiūt ⁊ q̄ de dulcib' ⁊ amilo: iz fungos ⁊ carnes ⁊ ouа dura ⁊ q̄ his ſilia ſunt ſubtilies aūt cibū ⁊ euacues cozp' a ſtate groſſo ⁊ viſcoſo ⁊ vtaris i cura ei' balneo primo. Remoueat ām a balneo poſt prādiū: ⁊ exercitio ⁊ a coitu ſtatim poſt cibū. hec em̄ gñant in cozpe groſſos hūozes. Dolor aūt capitis ꝓtinu' q̄ fit in grādioꝛib' ⁊ alijs portēdit cecitatē q̄re opoꝛtunū ē̄ curare patiētē cū pill'. hiere ⁊ pill'. caucani p' hec aūt cū hieralogōd. ⁊ hiera rufini ⁊ ſi ſedatur equum ē̄ vt bibat iſuſionē aloes. Et hec ē̄ ei' aſſignatio. Sume abſinth. greci. z. i. aſaf. aloes epatic. Cuiuſq̄z. z. e. cātozij ſubtilis. z. d. maſtic. z. ſ. Cōgrega hec pigmēta tunſa ⁊ pones in phiala ⁊ ſupaddes cale aq̄. lb. c. pones in die ad ſolē nocte ꝙo loco cal'o. Sumaſ ex eo colato. z. iij. cū. z. ſ. olei amigda. dulciū bibaſq̄z ſummo mane. Accipiāt ſq̄z pill'. aloes quaq̄z ſeptimana bis in nocte hoza ſōni multiplicetq̄z obui' eē vapoꝛib' aq̄ i q̄ decocta ſint camomilla. aq̄ lilelmelec. marcemuſ. vtaſ ſathauris cum medicamib' q̄ alio loco dixim'. ⁊ ſi hec nihil ꝓderit opz attrahas duas arterias q̄ ſunt i tēpoꝛib' aut minuas illū devena frōtis ⁊ caueat cibos adducētes cephaleā vt eſt alleū. cepa. gurgif. paſtina. caſe' vet' ſiſeſq̄z cibi vapoꝛātes. Si aūt videbiſ ei videre añ oc'os ſuos culices aut muſcas: aut pilos poꝛtēdūt deſceſum aq̄ in oculos q̄re opz mūdare patiētis cerebrū ⁊ ſtōm cum pill'. hiere ⁊ caucā. Dehinc hieralogōd. phibeas illū a cibis gñantib' melā. Caueat cenā in nocte laboꝛē q̄ viſus: vtaſ collirio hiſpanico ⁊ tucia idica ꝓdita cum aq̄ feniculi ⁊ collirio aſiafo fellū ⁊ ſilib' collirijs q̄ dicem' in curatiōe moꝛboꝛuz oculi vt eſt aſiafum ſcophaticū ⁊ baſilic. ⁊ ge ſeuaiē. ¶ Titillatio aūt q̄ accit faciei portēdit paliſim: vñ oz accelerare ⁊ vti medicamibus purgātib' caput vt pill'. q̄s retulim' ⁊ gargariſmis cū aq̄ in q̄ decocta ſint acarcharaba ⁊mi tergū ⁊ curatiōnē cū hiera ſiccare ⁊ gargariſmo ei'. Phibeaſ a cibis gñantib' ſſa vtatur calefaciētib' ⁊ ſubtiliātib' nec ipleaſ cibi ⁊ al neeſ aq̄s ſulfureis obuietq̄z vapoꝛib' aq̄ in q̄ decocta ſint camomilla ⁊ nerēgeſat ⁊ marcemus. Ungaſ facies oleo maſtic. ⁊ nardio vtaturq̄z ſahatis q̄ dixim' ad hūc moꝛbū ſm magnitudinē titillatiōis ⁊ debilitatē ei'. Sic q̄z ſi acciderit titillatio ⁊ obdormitatio in oi corpoꝛe poſt tēdit emicraneū i hoc patiēte opz vti regimie deſiccāti ⁊ calefaciēti. Cibeſ aq̄ ciceris cū oleo ⁊ cimino ⁊ aneto carnib' q̄z pullorum ſil ueſtriū iā a terra ſubuolātiū cū ſinapi mel comedat bibat medicami a ſoluētia ſſa ⁊ icidētia vt ſunt pill'. hieraz fortis ſol'onis: caueat cibos gñantes ſſa. Balneeſ aq̄ decoctionis calidaz herbaz in balneo calozis magni cū fricatiōe multa ⁊ foꝛti. Et exercitio q̄z añ balneū vtaſ ⁊ añ cibū in locis calis alijſq̄z huiſmodi. Si ꝙo accit oppſſio multa hoi epilē ſſā portēdit hmōi hō caueat cibos groſſos et gñantes ſſa minuat cibū ⁊ ſubtiliet ⁊ ſi pſſus magn' ē̄ ⁊ veloz acceleret flebotomiā ⁊ ſtiaz in ceruice ſup colla. Des illi pill'. aſtacodi. et pill'. ſiſelei: ⁊ ſi ceſſauerit bonū eſt ſinda ei hiera rufini: ⁊ igrediaſ balneū poſt exercitiū foꝛte ⁊ añ prādiū fricet coꝛp' foꝛtiter cum vtriſq̄z manib' ⁊ manutergijs dōec tumeat ⁊ rubeat ⁊ icipiat retrahi ⁊ ſi q̄dē ſuffecerint hec bonū ſinaūt vtaſ medicamib' de q̄b' loquturi ſum' in cura huiꝰ moꝛbi. ¶ Sic q̄z fiat illi cui eſt repletio ⁊ grauitas in capite ⁊ turbatio ſenſuū ſil'i hoc vtere regimie in cibis ⁊ medicamibus emundātib' caput. Caueat cibos crapulam gñatiuos groſſam vt poſſit ſecur' eē ab aduētu apoplexie ⁊ emigranee ſil'iq̄z moꝛborum. ¶ Si aūt acciderit itumeſcere faciē ⁊ comitabiſ hoc dolor capitis ⁊ ruboꝛ in venis oculoz maniā portēdit ⁊ phreneſim. Quare oz feſtinare flebotomiā cephalee ⁊ eductionē ſāguinis ſm ſufferētiam ætatiſ etatis tpis. Si hec adiuuerint aufer de ſanguie donec defectio mētis appeat cibaq̄z patiētē i die flebotomie pull'. ⁊ tahatugh patis cū aq̄ granatoz aut hoſerē: aut vitell. onoz ſoꝛbiliū ⁊ ituba. ⁊ lactuc. ⁊ medulla cucumeris ⁊ citroli. Ponaſq̄z in loco frido ſi tp̄s p̄ns eſt eſtas aut ver. Et ponatur ſuper caput eius pānus infuſus ſandalo ⁊ aqua ro. ⁊ pauco acetovini. Poſt duos autē dies aut vnū dabis illi decoctionē caſſ. f. ꝓpinabis illi aquā oꝛdei aut granatoꝛū aut ſōgibin purum ⁊ his ſimilia donec oino abeāt ab eo hec accidentia. ¶ Quādo vero accidit hoi triſtitia ⁊ cogitatio ⁊ nequitia mentis ſine cauſa hoc portēdit melācoliā. In huiuſmodi ſignis opz accelerare ꝓpinationē decoctiōis epithimi ⁊ agare in qua ꝓoieceris modicum elleboꝛi nigri dabiſq̄z illi pill'. aſtacodi. Et ſi iueneris in pulſu repl'onē vtaris flebotomo aquahele: ⁊ auferas de ſanguie mediocri mēſura ſi q̄d extra exit nigruz eſt. Si vero rubeū amputa egreſſum eius ⁊ cibabis illū cibis calefacientibus ⁊ humectātib' vt eſt caro agnorum edoꝛum ⁊ extremitates eoꝛum cum eſpidabago ⁊ dabis baderne bine: ⁊ aſernegē eis ⁊ caueas a cibis generantib' melācoliā. Frequentet gaudium ⁊ letitiā ſonū inſtrumētoz

mnſcorū cū cāru dulci ẽptū poterit fuge illū ab his q̄ iducūt tribitiā irā timorē ⁊ ſilia. Cū aūt accſit hoi catarri freq̄ntes et ẽ gracilis et pect⁹ ei⁹ ſtrictū portēdit pipneumoniā ⁊ ptiſiz vñ opz moliri purgationē cerebri ei⁹ ⁊ crapulā aliq̄n q̄dē pill. aloes. ⁊ pill. aureis ⁊ pill. hiere aliq̄n ꝙo cū ifuſiõe aloes. Cū ergo accit catarr⁹ vtere ſirop. papaueris ⁊ lauco factis de papauere recētib⁹ cum cotticib⁹ ſuis cuz mine rego his q̄ nectia ſunt medicamib⁹ hoc etenim arcet fluxum crapularū a cerebro ſit vero caput diligēti⁹ ſeruatū ⁊ a caloze ⁊ a frigore magiſqz autūno moliaris q̄z hmōi hoiem corpulētum facere ⁊ pingue ꝓhibēs illum a labore ⁊ curſu cogēs illum q̄eſcere in puluinaribus. Si ꝙo iuenerit hō grauitatē in dextro latere iuxta hypocundria aut puncturas aut extēſionē portēdit paſſionē epatis vēturā. Et ſi q̄dem q̄ō iuenerit hō eſt graue portēdit opilationem ⁊ opz dari illi ſq̄ngibin ⁊ aquā in q̄ decoctū ſit ſemē apij ⁊ feniculi ac radicū eoz. Si ꝙo opilatio fortz ẽ da ei ſq̄ngibi hālalicū cū ſeib⁹ ⁊ ſiro. abſinthij ⁊ trociſcos lacce ⁊ mereſe ⁊ faute negi ⁊ mereſe pipeū ⁊ aliq̄n accipiat amigda. amaras. Q̄ō ſi q̄ō iuenit eſt etiā cum itēſiõe vētoſitatē ſi ẽt ⁊ expedit eum regi eo q̄ō dixi mus regimie. ¶ Si aūt eſt q̄ō inenit morſus ⁊ punctura portēdit apata calida. Quare ozmi nui venā baſilicā dariqz ei rotulā caſſie fi. cū aq̄ intibe ⁊ ſolatri. Cibet mezauritib⁹ factz cū ſarmacho ⁊ ſpinachijs ac oleo amigdal. ſilibuſqz. Comedāt intiba ⁊ q̄ſutū cū aceto. Em plaſtrizet epar ⁊ q̄ ſubſunt illi cuz ſandal. ro. ⁊ cāphora ⁊ phibeas illū a dulcib⁹. ¶ Si ꝙo egō iclinat in album portēdit ictericiū: q̄re expedit regi hoiem regimie hoc q̄ aſſignauimus caloꝛi epatis repellet eteñ q̄ timet ictericiā. Si q̄n aūt videris faciē tumeſcentē palpebraſq̄z iferiore ſilr timēda eſt hydropiſis hūc cōmodum eſt regi iminutiõe cibi ⁊ ſubtiliatione ⁊ phibitiõe a dulcib⁹ maxieqz a dulcib⁹ q̄ fiūt de farina ⁊ amillo ⁊ aq̄ multa potatione actorbate. Utaſ exercitio dum inanis ẽ ſtōus poſt prādiū q̄eſcat lareſ nā eius cum pillulis hiere. vomat cum ſq̄ngibin aliq̄n ⁊ frequēter virgas cappis ꝙditas aceto ⁊ oleo ꝙdiaſ. Si ꝙo impſſeris hoc patiēti tale regimē ſecurus fiet a ſupuētu hydropiſis. Si ꝙo dolor in ptibus vmbilici hoi acciderit māſeritqz ad vētū portēdit hydropiſis timpanice. Quare cū his vtēdū eſt q̄buſdā puluerib⁹ q̄ fiunt de ſemib⁹ fenicli. aniſi. apij. ſatureie. nachue. carui. cardamomi. feutegi mōtani eq̄s ptib⁹ ⁊ ſumatur eo eragiū. a. vſqz. z. ij. in ſaliua cū vino rhāo minuaſ huic cib⁹: vtaſ exercitio ⁊ labore ante prādium ſoluat nāz cum pill. ſeq̄begi pderit eñ plimū. ¶ Si ꝙo acciderit hoi faſtidiuz et vētoſitas in ſiniſtro aut dextro latere in his q̄ ſub hypocudrijs ſunt ſimul ẽt fiat appetitus ablatio: portēdit hec ileon. Quare iminuendus eſt cib⁹ ⁊ ſubtiliād⁹: iminuēd⁹ ⁊ pot⁹ aque fride vtēdūq̄z exercitio balneo ⁊ ſomno pri⁹ xiori ⁊ ſi ſic nō ceſſat da ei aliq̄d iureſenoꝛum laxatiuū. ⁊ pillas ſeq̄begi abidit em hec accidētia oīno. Si aūt illjs vtriuſq̄z grauitas ⁊ extēſio acciderit apa in renib⁹ futurū portēdit. Et ſi q̄dē dolor exteri⁹ fuerit timeſ futurū i lacertis apa exterioꝛib⁹. Si ꝙo itroꝛſum in interioꝛib⁹ timēdū ẽ ipis vcz renib⁹. Quare vtendū eſt flebotomia baſilice in latere patiēti: dā daq̄z holaq̄ oꝛdei dabiſq̄z illi ſemis cucumeꝛ ⁊ citruli. cucurbi. portula. eq̄ pōdera: teres oia diligēter ⁊ ſumes ex eis. z. c. cū iuleb. locū q̄z aliquo ꝙfortāti ēpliza. phibētiq̄z fluxū māeyt eſt ēplz de ſandal ſumptū ⁊ roſa. ⁊ manutha. ⁊ heſafo. ⁊ terra armenica cū aq̄ itibe ⁊ aq̄ q̄f fare ⁊ ſiliū. Imminuas cū aq̄s decoctionum aut aq̄ lehelab ⁊ ſilib⁹. Si aūt q̄ō imerguntur arene vrine ſignū ẽ future gñatiōis lapidis i renib⁹ expeditq̄z hmōi hoiez vti exercitio temperato añ prādium vt euacuenſ ſupfluitates maturet humiditas ſtatica. Arceas illū a copia ciboꝛ maxieqz groſſoꝛ ne forte in coꝛpe ei⁹ crapule adunēt groſſe. Sic quoqz ſi q̄ō miſerit hō vinā i q̄ ſint ſubmerſa q̄dā ſilia mardaſenego trito ſigno ẽ lapidē in veſica cōmodeqz ẽ arceri patiēte a copia ciboꝛ maximeqz groſſoꝛ in q̄b⁹ ẽ vētoſitas vt herife ⁊ idabat riſum triticū ſumptum cū caſeo recēti ⁊ lacte dulciaqz fctā ō faria ⁊ amilo ⁊ ona dura recētesqz piſces. caro vaccia ⁊ capraꝛ ⁊ ouiū ⁊ ſilia: panēqz ñ bñ factū ñ bñ coctū fructuſqz dure digōnis vt poma imatura coctana. pſica pira imatura exercitiū q̄z ꝓtinuū prādio caueat ⁊ euacuet corp⁹ medicamib⁹ laxatiuis ⁊ ſoluētib⁹ ſi ⁊ a q̄ nō ſunt plimi caloꝛis deſqz illi, puocātia vrinā vt eſt ſemē meloñ. cucu. ⁊ citru. ⁊ q̄lia ſunt auellane ſemiū cū ſq̄ngibin ⁊ alia ſubtiliātia ⁊ puocātia vrinā ⁊ ſilia. Q̄ñ aūt hoi inſtat ptinua vrine icēſſio. ſi ẽt vulnera futura i veſica ⁊ virga. Quare oz hmōi vti cibis refrigerātib⁹ ⁊ hūectātib⁹ vt ptiſana cū oleo amigdal. aq̄ q̄z portulace ⁊ ſemis coctanoꝛ ⁊ flotū ſemis pſilij ⁊ oleū amigdalaꝛ dulciū ⁊ oleuz ro. cū iuleb vetabis aūt dulcia cibaria ⁊ pūgitiua ⁊ bibat vinū. Q̄ñ aūt accit cum ſolonevē tris doloꝛ ⁊ icēſſio in ano: diarriā portēdit huic opz dare ſefuſum terre ꝓpoſitū de ſemie pſilij ⁊ ſeie merui ⁊ ſeie ſa heſefoꝛē ⁊ amilo ⁊ terra armenica equalibus pōderibus friſis ⁊ irroratis oleo ro. Potus ei⁹ iuxta meſurā qua op⁷ eſt cuz robo mirti aut robo coctanoꝛ. Paſces patiētē naraga cum oleo aut granis granatorum. aut lacte acerbo in quo decocti ſint lapides calefacti aut fruſtra ferri calefacti. ¶ Si ꝙo aſſidua fuerit pturigo i ano portēdit emo

roidas: hūc cōuenit arcere a cibis melācoliaz generātibus ⁊ fridis: cibariaq; esp̄dabago ⁊ ti balego cum carne agni ⁊ porris. Dabis ḡz oī hebdomada. ʒ. b. pill' aur machali: vngeq; anū ante p̄fectoꝝ oleo ⁊ olo lini. ¶ Hec sunt q̄ voluim⁹ ostēdere de amputatione cāp eoꝝ morboꝝ iā aduenictiū. Atq; hoc est vltimū in custodia sanitatis corpoꝝ. Restat aūt nobis addere his q̄ dicta sunt q̄ hoi necessaria in q̄lita te custodie sanitatis q̄ p̄ria sunt necessarijs q̄ sunt. s. mundare corpus ⁊ comare illō atq; cōponere. ʒ ⁊ regimē pegrinātiū: vt sit sermo nr̄ in custodia sanitatis plenus ⁊ non deficiens.

¶ Capm. xxx. de comptura corporis.

EST aūt eoꝝ que adhibere opz corpibus sanis comptura ⁊ cōpositio corpis ac mūdificatio eiꝰ: ⁊ eoꝝ primū assuescere capillos rebus solidātibꝰ ⁊ his que p̄hibent infirmitatū aduētū: vt sunt furfures ⁊ siccitas aliaq;. Que aūt furfures p̄hibēt ⁊ si sint deleāt: vt laues caput cū cathamia ⁊ succo blitis. ⁊ burac: aut cū farina ciceris ⁊ lupini ⁊ aq̄ eritali ⁊ felle tauri: ac aloem distēpera cū aqua mirti ʒ vncto prius capite oleo viola. fac quoq; hoc quaq; hebdomada bis aut ter ⁊ ablue in balneo. Securāt etiam ab his accidētibus ⁊ expellit ea grana que dicunt herbarū ⁊ ip̄a grana q̄ afferuntur. de terra feresie. sicut grana helbe: nisi q⁹ grandiora sunt. ⁊ sapoꝝ eoꝝ amarus: vtanturq; eis mulieres aquared ē autē expertū si terātur ⁊ distēperent cū aq̄: foueatur illis caput: viris aūt assidue lauare caput securat ab euentu furfurum capilloꝝ. . ¶ Conforatia aūt capillos ⁊ p̄hibētia casuꝫ capilloꝝ ac informantia illos excludētiaq; corruptionē q̄ fit illis: queq; morant canitiē ⁊ p̄hident calvitiū: corruptionez quoq; q̄ accidit illis statim post acutos morbos ⁊ casuꝫ sunt hec: oleuꝫ mirtinū quo inungat caput: ʒ ⁊ oleum in quo decocti sunt emblici ⁊ mirabolani ⁊ mirr⁹ recēs: oleū laudani ⁊ oleum absinthij. ⁊ oleum setalci capillos ḡz q̄ patiūtur post acutuꝫ morbum opz abradere bis aut ter cū mirra ⁊ curari cum his q̄ diximus oleis: vngatur aūt caput cū oleo lini aut oleo ossiū crīlomiloꝝ ⁊ ifundat caput casela greca ⁊ azadera ⁊ mirta trita cōditaq; ⁊ parata cū herfausaz recēti ⁊ trita: hec em̄ plongāt capillos ⁊ solidāt. Si āt q̄ accidat capill' siccitas sicut extenuant ⁊ findātur ⁊ siccētur radices eoꝝ iungēdi sūt olo vio. ⁊ oleo amigd. dulciū: ⁊ laueť cū lahabo semis p̄sillij. seis lini mixto cū oleo viol'. purarū: laueť cum puluere viol'. adiūcto modico dragagāti hoc ergo regimine oz regi capillos cuz nō excesserit in eis aliq̄ macula. Cū autē creuerit i firmitas ⁊ casus eoꝝ intīm vt faciat ēt calvitiū curationē eorū dicem⁹ q̄ curari nece hz cū de morboꝝ medela tractabim⁹. ¶ Si q̄n vo morat' p̄ductio piloꝝ in barba aut alioꝝ aut ciliorꝝ p̄li sūt leues: oz iungere loca olo bāi aut olo ateregi ⁊ cathapleť cū helba viridi ⁊ cōbusta amigdal' amaris ⁊ cōbustis ⁊ baccis lauri trit' ⁊ distēpatis cū oleo: cathap'etur ḡz loc⁹ cū gallia. accelerat nāq; piloꝝ p̄ductionē. p̄dest ēt hoc loco medicamē hoc assignatio cui⁹ ē hec. Sume seminis cucurb. amare ⁊ cucumeris agrestis ⁊ si hi armenici ptes eq̄les. tere oia ⁊ distēpera cū oleo balsami aut oleo ateregi ⁊ cathap'a locū hoc ḡz facit sumilluz cōbustū si distēpereť cuz adipe lupi. aut adipe vrsino liq̄facto ⁊ cathap'etur eo loc⁹ cui op⁹ ē p̄ductioe piloꝝ. Si āt volueris facere ne p̄ducant pili aut in mēto aut subascellis aut circa verēda cathap'a locū sāguie rane aut testudis aut ouis formicarū cuz olo i quo decocta sunt mēbra eaꝝ: aut oleo in q̄ decoctū sit carfoō. cathap'a ēt cū nebego ⁊ opio. ¶ Si āt iā p̄ducti sūt oz expilare locum sepi⁹ ⁊ supponat illi post expilationez hec suppositio ⁊ vngat loc⁹. ¶ Canities āt si appareat añ tp̄s suū oz cauere cibos flegma gnantes: sitiq; cib⁹ hois caro assata ⁊ frixa sicca passeres ⁊ p̄li colūbini sil'esq; iāvolātes ⁊ his silia: bibat vinū purū ⁊ vet⁹: accipiat triferam minorē vno ḡz die: maiorē semel i hebdomada ⁊ colcabanegū aliq̄n aliaq; p̄hibētia. gnationē flegmatis vt p̄dictū est i p̄cedētib⁹. Sivero canities ēt accidit i etate grādioꝝ ⁊ senectute mutatio ē necia. Quare: oz vti medicamine ōnigrāti capillos sic iā dicem⁹. Assignatio medicamis capillos denigrātiꝫ. Sūe gallaz i olo fritaz dōec ꝑburāť. ʒ. ij. musadet. ʒ. d. sal'. ǯ lez ʒ. e. tere diligēter ⁊ cribra cū subtilissimo pāno distēpera cū aq̄ cal'a ⁊ sustine duab⁹ horis. ain funde ea caput ⁊ nocte barbaz. ⁊ opies solijs ea zadrieat: aut solijs charube aut bliti mane facto ablue cū aq̄ cal'a ⁊ oleo iunge. ¶ Aliō p̄batū sume catare. ʒ. ij. heme. ʒ. e. teranť i mortario ⁊ misceantur cū oleo diligēter distēpereť cū aq̄ calida: ⁊ desine donec fermēteť ⁊ vngat eo caput nocte: factoq; mane ablue aq̄ cal'a in q̄ decocta sit mirr⁹ fiet etem̄ nigrū in vltimo. ¶ Aliō Sal. de libro medicaminū ꝓpositoꝝ sume flores nucis anteq; apiant dū sūt q̄si gēma ⁊ tere cū oleo ⁊ misce cū eis macalū indaticū ⁊ vtere. ¶ Aliud sume mirre ptez mardaseneg⁹ dimidiā ptez ⁊ tahigeri ptes. b. ⁊ sicut apō q̄s dā habeť ptes. c. tere ⁊ cribra ⁊ distēperes cū aq̄ vnges capill'. ¶ Aliō sume purgāmēti ferri triti diligēter: ⁊ limature plūbi eq̄lia pōderꝝ coq̄ cū aceto vini: donec fiat spissuz ⁊ sic vtere. ¶ Aliud saccatcū nahamā ⁊ rosas sabaꝝ tere in mortario plūbeo diligenter: effunde desup oleuꝫ sisami: q̄tuz opꝰ esse videris ⁊ ponat ad solē opertū cū pāno, ⁊ teratur quotidie ter di-

ligētissime facies sic dieb⁹.xl. ⁊ repone in vase
vtereq; cuz opus fuerit denigrat eñ capillos
optie. Aliō sume cortīcū nuc: viridiū. z. l. sadagi incidi ⁊ misulaz cōditaz vniuscuiusq; z. e.
gallie. z. a. funde sup hec oleū mirtinū ⁊ oleuz
batu. de vno ℔z dimidia vel decoq; cū igne tē
perato dōec habeat medietatē ⁊ colatū pone
in vase: vtarisq; cum op⁹ fuerit. Assigna° olei
laudani denigrat capillos ⁊ ꝓfirmat. Sūe olei
mirtini. lib. a. beladari. ℥. a. desine sit die ⁊ noc
te: tūc fac bullire i olla stagnata donec solua
tur ⁊ recōde: vtarisq; cū op⁹ fuerit. ¶Assigno
olei emblici purgati ab ossib⁹ ⁊ mirti cortic. ra
dicis pini eḡles ptes: ⁊ coquanr in aq̄ vsq; ad
tertiā deide colētur ⁊ mittātur cū eis oleuz si
sami eḡli pōdere ⁊ pone ad ignē tēperatū i va
se stagnato donec deficiat aq̄ ⁊ supet oleum.
¶Oleuz absinthi denigrat capillos ⁊ ꝓfortat.
Sume baccaz lauri. laudani. absinthi eḡles
ptes nucū cipressi partes. b. tere diligēt⁹ ⁊ cri
bra. ⁊ liga i pāno subtili ⁊ mitte i oleū mirti p
hebdomadā: dīn tādiu misce dōec soluaī ⁊cō
de i vase cū op⁹ fuerit vtere. ¶Assigna° olei se
taici. Sume folia setaici rubei mūdata ⁊ sicca
ta. tere ⁊ sicca cribra cū subtilissimo pāno. tūc
sume de eis. ℥. b. ⁊ pone in libra olei mirtini. ⁊
solificabis dieb⁹. l. ⁊ cōde in vase cū op⁹ fuerit
supturus. ¶Assigna° crispādi capillos exten
sos. Sūme mirre ptē. a. mardasenagi ptes. b.
emblici gallaz vniuscuiusq; ptes. b. tere oia
diligēter ⁊ irriga aq̄ mirti cathaplasma his ca
pillos ⁊ p trāsuersuz circa restē iplicitū fac. assi
lis diligēter stringe ⁊ dimitte trib⁹ dieb⁹: tunc
solues ⁊ excuties lauabis cū sedaro ⁊ inun
gas oko vio. vel ro. ¶Si ℔o explicatos vis fa
cere capillos. vtere his q̄ dicta sunt i capitulo
siccitatis capillorz assisiōis. ¶Assigna° expilā
di capillos cū mirra. Sume calcis mire albe.
z. a. zeraici crocei ⁊triti diligēter. z. b. cathemie
℥. s. solue hec oia cū aq̄ calida: ⁊ vnge corpus
oleo ro. post cathaplasma hoc medicamie: ⁊
patere donec operet tūc laua ⁊ vnge oleo ro.
⁊ puro. ⁊ suppone rosaz rubearū pulueré. Si
℔o arserit mirra ⁊ cōbusserit: funde sup caput
ei⁹ aquā frigidā sept⁹ ⁊ cataplasma sup fari
nā lētīcule ⁊ ro. pcussaz i oleo ro. Si aūt incē
sio ei⁹ grauis ē. cura medela. ꝓbustiōis ignis.
Quod autē amputat odorē mirre est cataplas
matio loci cū sandalo: ⁊ benago puro ⁊ rosis
⁊ henna ⁊ his similibus.

De colorāda facie ⁊ macul' re
mouēdis. Si qñ
color sit imutatus ⁊ nō sit mūde albedinis: vis
q; clarificare: opz vtaris hac gūera. ¶Assigna
tio sume farinā lētīcule ciceris: fabe lupinoz
ordei amigd. dulciū sine cortic⁹ diligēter tri
taz: vniuscuiusq; ptē. ℥. ℨezahel saha q̄rtā ptē
tere oia diligēter distēpera cū lacte dulci ⁊ ca
thaplasma faciē: ac pmitte sic die ⁊ nocte: de
inde laua cū aq̄ in q̄ decoctū sit furfur heue
ri ⁊ adīce scō ⁊ tertio donec dealbet color.
Aliud ⁊ si vteris ℏ gūera ꝑdērit: desulꝑ ꝑditū
cū aq̄ melōis tribus dieb⁹ desicca ⁊tere hmōi.
Sūe ptē cortic. nemosaz corticū radic cānaz
cuiusq; ptis quartā seis melōis q̄drātē ptis ⁊
tere ⁊ distēpera cū ordei aq̄ ⁊ catapl'a faciem.
¶Aliō summe lupini. fabe excorticate. semis
melonis cuiusq; partē. a. lēticule discoriate di
midiā partē teres oia diligēter ⁊ distēperabis
cū aqua faciei superpone.

De rubificanda facie ⁊ macul'
remouēdis.
Si ℔o volueris colorē faciei ad rubedinē ꝑtere.
p̄cipe volēti hoc comedere carnes assidue: vi
nū bibere bonū ⁊ vet⁹. Comedat allea. cepas
mel. balneeꝫ plurimū i aq̄ cal'a. fricet faciē cū
pāno mediocriter ⁊ cathaplasmet cū calaca
no facto ℥ lacca optia cū modico plūbi. ¶Ru
befactio q̄ dealbat faciē ⁊ cōponit: lētigines ex
tirpat subtiles. Sūe lupini seis mellis: vniuscuiusq; z. c. farine fabaz. z. b. farine ordei. cice
ris. cuiusq; z. s. dragagāti. z. a. tere oia diligen
ter ⁊ distēpera cum lacte mulieris. z afrā. ℥. a.
cathapl'aq; nocte ⁊ mane laua cū aq̄ furfuris
decocti. ¶Si sint autē in vultu. aut in alīs lo
cis macule vulnerum aut variolaz ℥ catha
pl'ari hac suppositione. ¶Sume semis lelehe
ni bachi. lupini cuiusq; z. b. buraci. z. a. distēpe
ra cū aq̄ ⁊ cathapl'a faciē. ⁊si nō extirpātur ma
cule nigre hoc mō. sume beledarum ⁊ tere in
mortario cum oleo pistacearū ⁊ cathapl'a illo
maculas vulnerū ⁊ incidet liuiz ⁊ cathapl'a
hoc cathaplasmate: aufert eñ oino. Si āt sit
in facie attritio aut lētigo ℥ vti medicamini
bus q̄ assignauim⁹ in cura lētiginū. ¶Si autē
accidat faciei aut labīs aut volis manū scif
sure vnge oleo viol'. ⁊ adipe anatis ⁊ p̄ice de
super parū quathire hoc̄z fac sepius.

De paruificādis māmillis ⁊
testiclis. Assignatio eoz q̄ ꝓhibēt mulierū māmas auge
ri: ⁊ i suo habitu statuūt cathaplasma eas cuz
corathio trito diligēt⁹ ⁊ distēpato cū aq̄ mirti
⁊ galla ⁊ terra cipna ⁊ sume ℥ selboie mēico q̄
vtunr. tictones. ⁊ mardasenego ⁊ ꝓhabāico di
stēpera cū aq̄ mirti aut gallaz aut sami ⁊ em
plastriza eo māmas. Sume quoq; nuces cipr
si ⁊ tere diligēter ac distēpera cū aq̄ ro. ⁊ em
plastriza papillas. ⁊ stringe fortius ac permit
te diebus tribus: tunc solue ⁊ laua cū aqua ca
lida ⁊ sine sic tribus diebus cathaplasmabis
q; alīs tribus. fac hoc sepius donec extrahā
tur papille ⁊ solidentur in cōtractione. Facit
hoc idem si sumpseris beledarum ⁊ adhaaz ⁊
tritis diligentius superposueris tantundem
farine ordei ⁊tēperans cum aceto cathaplas-

maueris mãmillas. Sume selbũ ſamenicũ ⁊ fecẽ vini gallas virides: tere oia diligenter ⁊ diſtẽpera cũ vino cathaplaſmaq3 mãmas: et ſuppone illis ſpõgiã irrigatã martagge ⁊ aq̃ mixtis ⁊ ligent: caueãt aũt ne plimũ mãu tractẽtur ⁊ tãgãt. Si ꝓo pue ſint volueriſq3 eas in hoc ꝓfirmare cathaplaſma cũ tama q̃molee ⁊ eſpidabago eq̃liter q̃ diſtẽperata ſint cũ aq̃ vocctiõis ſemis benedicti. ℂ Sic facies de teſticulis puerorum ſi volueris facere vt non creſcant.

De remouendo fetore corpis. Porro medicamia curãtia fetorẽ alaꝝ ſunt hec. Sume tucię carmanicã ⁊ carmazagũ tere diligẽter ⁊ diſtẽpera cũ aq̃ ro. ⁊ cathaplaſma eo alas. aut ſume mardaſenegũ ⁊ pũce parũ deſup aque ſalſe ⁊ tere diligẽter ⁊ funde deſup aquã ro. ⁊ tucię ⁊ cõmone in mortario cũ piſtello donec fiat albũ tũc ſupadde paꝝ cãphore ⁊ vtaris cũ op⁹ fuerit. Qñ ſi ſumpſerꝫ mardaſenegũ et poſuerꝫ iter folia roſaꝝ viridiũ ipꝫ mardaſenegũ ꝯhet odorẽ roſaꝝ: ⁊ tere diligẽter ⁊ albũ fac cũ melago ⁊ aq̃ ro. ⁊ cãphora. hoc enim alaꝝ expellit odores. ℂ Aſſignatio alia. Sume tucie carmanice albe ptẽ. j. ⁊ garioſ. ⁊ ſiler teraturq3 ⁊ cribrent ſubtiliſſimo pãno tũc diſtẽpera cũ aq̃ ro. ⁊ trociſcos fac ⁊ deſicca ivmbra ⁊ cũ op⁹ fuerit vtere. Aliꝫ ſume folia ſiſami trita diligẽt ⁊ ſuppõe: expell' eñ fetorẽ alarũ. Cũ aũt ſudat pes ſudore plimo⁹ ſupabundãti appone ſubt⁹ hemiã mixtã cũ foliis ſiſami tritis cũ ſelbo ſemenico diligẽter qñ ẽ ſelbũ rubeũ ⁊ cathaplaſmet rurſus pes hoc ſelbo cũ carmarago trito diligẽter ⁊ diſtẽperato cũ aq̃ mirti ⁊ aq̃ ro. Sz ſi ponat pes in aq̃ cathani qua vtuntur mulieres ad ſtringendum ſanguinẽ menſtruum: proderit hoc quoq3.

℔ Capi. xxxj. de regimine peregrinantiũ aridam autmare.

Sant autem eoꝝ q̃bus idiget hõ hac in pte q̃ oportuna ſunt appatui pegrinatiõis et cautele ne q̃d graue ei accidat. Dico q̃ qñ primũ qñ opz añ pegrinationẽ pegrinãtib⁹ facere eſtatio ẽ. ſ. corpoꝝ cũ flebotomia ⁊ laxatiuo ſiq̃s ꝓſueuit q̃s ⁊ẽ loc⁹ ab exhibitiõe me⁹ medicamẽ aũt opz ſumere q̃ ꝓſueuit ⁊ quo corpus ei⁹ a ſuperfluitatib⁹ mũdet labor nãq3 motus calefaciũt corp⁹ maliq3 abhinc liq̃fiũt humores ⁊ trãſeũt de loco in locũ: hiq3 ad aliq̃ nobiliũ defluũt mẽbroꝝ piuntq3 i eis ſm q̃titatẽ ſuã ⁊ q̃litatẽ apparat: aut miſcent hũoribus q̃s ⁊ corrũpũt: fiũtq3 ab eis aliq̃ſq3 febres ⁊ nõnulli aliꝫ morbi: q̃re opz añ pegrinationez mũ dare. ℂ Dehic aũt q̃ pegrinatur⁹ ẽ ſi non hz ꝓſuetũ ãbulare exerceat ſeipm in deãbulatiõe: aſſueſcatq3 eã paulati augẽs q̃titati ei⁹ q̃z die dõec aſſueuerit: faciliſq3 fiat illi: freq̃ntet q̃z vigilias: nocte paꝝ dormiat fortaſſe eñ ad vigilias coget nocturnas: q̃s ſi ꝓſueuit optie feret. Pari mõ ſicut ẽ balnei ꝓſuetudo pedetẽtim itermittat. Speculet q̃z ⁊ puideat horã q̃ pole erit ei deſcere dũ pegrinabit aſſueſcatq3 ſeipz eo tpe cibis trãſeatq3 ad hoc pedetẽtim. Sic q̃z faciẽdũ ẽ in oib⁹ q̃ viderit necia itineri vt cũ ad ea puenerit vtẽda minime in ꝓſuetis ledat: hec cũ fecerit oino qñ ſtatuerit pegrinationẽ iceptur⁹ ẽ iter. Si q̃dẽ cui⁹ pegrinatio ſit ãbulãdi peditẽ ꝓponat lacertos cruriũ ligaturis ſolidioꝝ⁹: ſtrigatq3 ſe mediuz mãtilib⁹ q̃ dorſuz ei⁹ motui ſit appati⁹ ſolidius q̃: ſitq3 illi ba cul⁹ q̃ initat q̃uis tpe adiuuat eñ pegrinãtẽ in itinere ⁊ releuat ab eo angustiã: nec ꝓ ꝓuenit iter facere ⁊ ipe patiat famẽ hoc etem ſtutẽ debilitat ⁊ diſſoluit ꝓpter multitudinẽ eoꝝ q̃ a corpe ſoluunt ꝑ motuz Sz nec in repletiõe ꝓhibet nãq3 celeritatez itineris ⁊ adducit arctationẽ ſpũs: niſi ſit ipi⁹ rara cutz porriq3 apti ⁊ lati: ſint aliter oz añq3 iter faciat hora refici cibo q̃titate q̃dẽ pauco ſz plimi nutrimẽti vt epar q̃drupedũ carnes vitulorum fortioreſq3 aues ova ſolida ⁊ ſiles cibi groſſi plimi nutrimẽti. Cõedat aũt vt ꝓdixim⁹. Et ꝓmo q̃dẽ die pedetẽtiz ire deinde celeri⁹ ⁊ addere celeritati itineris q̃tidie ſi q̃ poterit. Si min⁹ ſi cogit feſtinare viã cũ ſenſerit ãguſtiã q̃ſcat deponatq3 ſeipm ſi poterit ifundat q3 paululũ vnguent oia mẽbra ei⁹ o violat. mediocriter magz aũt dorſuz ⁊ pedes q̃ hũectent mẽbra ſiccitate q̃ illis motu facta ẽ. Regat q̃z oi illo regimie qñ diſpoſuim⁹ illi q̃ ex labore ãguſtiã patit. Si aũt ꝓtigerit pegrinari eſtatz tpe nocte iter capiat ⁊ dũ aer frid⁹ eſt diei tpe requie fruat quo ſecurus fiat a leſione ſolari. Adducit etiã pſepe in ſole ⁊ eſtu iter morbos peſſimos quales ſunt cephalea febres ethice. ſiccitas corporis. ⁊ conſumptio alieq3 infirmitates calide ⁊ ſicce: magiſq3 illis qui ſunt calide ⁊ ſicce ꝓplexiõis corporumq3 graciliuz ⁊ q̃bus incõſuetuz eſt oparí in eſtu ſolis. Cuius vero eſt conſuetudo iter facere i eſtu. ⁊ cuius cõplexio eſt frida ⁊ humida cui⁹ corp⁹ obeſũ ⁊ corpulẽtũ huic plima nõ fiet leſio. Quare opz pegrinãtib⁹ us iter cauere duz plurim⁹ eſt diei eſtus. Qñ ſiv: geãtur caueãt corpus ab eſtu operti veſtibus ſolidis ⁊ ſpiſſis quo ꝓ hibeat eſtus acceſſus ad corp⁹. Caput quoq3 ad facies optat pilleis ⁊ aliꝫ ſimilibus quo minor fiat anhelatio ei⁹ in aere calido: nec fiat illi exoriatio meatuz. Expedit quoq3 iter agẽti ſitim pronocantes cauere cibos: vt piſces tam recentes q̃ ſalſos lac quo q3 caſeum veterẽ fabas decoctas: oia deniq3

salsa dulcia pūgitiua aliaqz ārū ē sitiz adducere vtaī ergo cibis refrigerātib⁹ z hūectātibus ālēs sunt sanic ordei z tritici cū zaccara z lactuce semē portulace z cucumeris meī. z cucurmassum z siria sz z ydita cū aceto z heserē nec multiplicet cibos. Copia nāqz ciborū siti suscitat. Et si calor z est⁹ mult⁹ ē timeqz sitis anteq̄ iter aggrediaī. lahabū semis psilij z accipiaī z succ⁹ semis portulac. cū aq̄ ḡnatorum muzorū z oleo amigd. vel oleo ḡnorū cucurbite ferat'ēt ḡna coctanorū z pillas q̄ sitim sedāt. Assignatio earū. sume medullā ḡnorū cucurbite z medulle semis cucumer. z medulle semis meī. z citroli. et portulace cuiusqz. z. e. amili q̄ thire. spodij cuiusqz. z. b. tere oia diligēter z distēpera cū lahabo semis psilij z fac pillas magnas pssas z habeas in ore. hoc si nō pderit lamina plūbea in ore ytinue aut. z. ſ. addasse sedat em̄ sitim minuitqz idigētiam aq̄. Si aūt acciderit hoi lesio ex estu z calefiet corp⁹ei⁹ ac siccabiī z debile fiet funde sup caput ei⁹ aquā ro. refrigeratā aquā āz fridā bibat iuleb aut aquā ḡnatoz muzorum refrigidatā. Accipiat dugā refrigidatā cū nue. Porriganī illi fruct⁹ recētes cū niue refrigerati vt mora pzuna vua cucumeres citroli z sitia. Aut bibat sanic ordei vel tritici zaccare ifusū z aq̄ frida. Cibeī cibo subtili facile digestibili vt pisciculi parū sale yditi. aut extrēis edorū z cucurb. yditi cū hesere z aceto z oleo aliisqz silibus. Odoret sandalū. aquā ro. z cāphorā z liniaī illis dormiat. plirib⁹ in loco frido q̄ purgauerit z aq̄lo vt pforteī corp⁹ ei⁹ redeatqz nālis calor in habitū suū. Si ho cephalea accit pone illi sup caput aquā ro. z olz ro. z modicū aceti vini z tūsum optie refrigeratū: aliaqz sicut dicturi sum⁹ in cura cephalee q̄ fit ex calore solis. Cū ytigerit hieme pegrinari z fridis locz hūc oz facere die iter q̄escere nocte. obseruet corp⁹ opiatqz vestib⁹ pilosis iduat pellicijs renoues z duplicia studeat opire caput z faciez mollib⁹ pilleis hamabamis: gazbinis si pōt indnat pedes laneis z calefactib⁹ caueatqz frigus eoz ēstū poterit maxie aūt equo vectus peditib⁹ etem̄ copia mot⁹ pedes calefacit. Si aūt siti locis in qb⁹ isidet vix pegrinatio huic iter agēti opz addere q̄ frig⁹ pellūt cauteleqz extremoz mēbroz z faciei magis aūt si ē etiā fiat⁹ vētoz hoc em̄ difficili⁹ ē z mai⁹ nocumētū puocās āre oz hūc añuenire z comedere alia z cepas ppetēti mō. refician̄qz cibis in qb⁹ sint cala ydimēta. vt pip z zizi ber. Ungaī corpus z pedes oleo bani z zēbazi: aut oleo olinaz z oleo laurino silicz oleo calo q̄ sufferat corp⁹ frig⁹ nec sit illi addit⁹ ad mēbra eo qpori ei⁹ opilati sunt oleo z calor igressus ad corporis interiora superficiesqz oleo calefacta. Caueat aūt ne fiat frig⁹ manib⁹ ei⁹ z pedib⁹ maxime aūt eqtātis: inoluat ḡ articlos pillis mollib⁹: iduatqz caligas. z desup ocreis vtaī manus q̄z opiat z iduat his q̄ panī pilosis mdumētis cuito dit em̄ hoc extrema z phibet frigus ab eis. Cauere ēt oz ne visus ōbiliet pp ituitū i niue freq̄nter spgit etem̄ h⁹ visū z minuit illū suppōaī ḡoclis pānī niger z sit pille niger z si pol'e ētyestes aut vio lacee aut fides hi etem̄ colores visum colligūt z adiuuāt. phibētqz spgi. Est aūt color niger melioz actionis ad hmōi. ¶ Si qñ aūt ledaī hō frigore et exaspaī cutz ei⁹: oz illū iduere calefactib⁹ vestib⁹ z ad ignē hora vna statui post igredia tur balneū sitqz in eo p horā. post quē igredia tur ydā aq̄ cale: z rozeī sup eū aq̄ ytinuatim dehinc vngaī oleo bani corp⁹ ei⁹ iduaī qz vestib⁹ i balneo z olz sit sup eū egressus balneū q̄escat p horā tpalē i loco secreto post reficiaī iure carniū cū elpidabago sz nō copioso vtaī qz sono lōgo in mollib⁹ z calis stratis. Si ho accit lesio ēt extremis a frigore niuis timeqz casus inūgaī diligēt⁹ pleobani. z olo zebaci z ponaī sup digitos. z iter eos frustra grisij. varij. z lanā mollē iduāturqz pedes calis laneis z obseruet ab aditu frigoris: hec etenim pellūt q̄ acciderat lesionē z phibēt ne iterum fiat. Et scias qm̄ ābulatio ē patiēti vtilior eq̄tatiōe. Eq̄tātib⁹ etem̄ fiūt q̄dā lagores: peditib⁹ minime accītes. qm̄ mot⁹ eoz calefacit corpa. Nec ꝙuenit hmōi hoiem cū fecerit iter in fride z niuos locis vt secur⁹ fiat q̄ete doloz dū fuerit pus hoc em̄ sigt corruptionē sensus q̄re nō oz negligere sz nec ligationē digitoz. Et si nō linescēt vel nigrescūt sz itumuerit: oz eos liniri oleis calis vt dixim⁹ ponaqz in aq̄ cala in q̄ decocta sint calefaciētia vt camomilla aq̄ lilelmelech anetū. furfur. a silia. Si aūt liuidi sunt digiti aut nigri: oz scidere illos minutiz: pfundi⁹ fcz z pmittere in aq̄ cala donec spōte sanguis fluz⁹ āputeī. Qō vt fiat cathaplasma cū tali armenico distēperato cū aceto z aq̄ ro. z stringe die z nocte: deinde lana cuz vino z adijcias supponere dōec crescat caro in locis illis z desiccenī vulnera. Si ho res eo vsqz pgressa fuerit vt digitoz fiat casus aut alioz nihil, pderit medella ꝙferētius th est oibus qbus vtimur ēpl z bozaci. z cadime z caberi solatri tritoz z mixtoz cū oleo viol. hoc ergo emplizabis locū calefactoy no qz die bis aut ter dōec ceciderint q̄ putrida sunt posthec curabis medicamibus qbus curaī vulnera desiccātibus. s. z alijs de quibus dicturi sum⁹ in cura vulnerum.

De regimine pegrinātiū i mari.

Si ho sit pegrinatio in mari z acciderit pegrinātib⁹ subuersio z vomit⁹ vtaī srop. heserē: aut srop. granatorū cū mēta: aut siro. pomoz muzoz z tamarindorum

rindoꝝ: suggat granata muza: poma muza: odoretq; hec eadē minuatq; cibū. Si vero incipit dñari vomitus: mūdetur stomacus eius calidis: ⁊ vtatur deinceps hijs que assignauimus: odoret aūt sandaluz. et rosas: et ter aut quater infusam aceto cū vino: sitq; cib⁹ eius acerbavt cū cratule condita: ⁊ qd̄ fit de acerbis aut sumac aut heserē ⁊ silibus. Abstineāt ab intuitu maris prodest em̄. ¶ Accidit etiaz peregrinanti pediculorū copia in corpore ꝓpter sudorē ⁊ puluerē et paucitatē balnei. hoc cū acciderit cathaplasma corp⁹ cū argēto viuo occiso cū oleo adiūcta aristol. lon. ⁊ mirabago. ⁊ defalo. ingrediaturq; balneū mane ⁊ mūdetur corpus eius fricatione valida. lauetur caput cū cathemia ⁊ blito ⁊ buraco: induatq; vestes lineas suaues et mundas: expellentur omnino pediculi.

¶ Sermo scd̄us secūde partis libri cōpleti artis medicine qui dicitur regalis dispositio hali filij abbas. translatus a stephano philosophie discipulo: q̄ medicaminū continet simpliciū scias ⁊ vtilitatē eoꝝ diuisus in. lvij. capl̄a.

Capitulum primum de diuisione medicādi. ⁊ via curandi. 1
De probatione medicaminum per experimēta in corporibus. 2
De probatione medicaminis ꝑ velocitatem alterationis et tarditatem. 3
De probatione medicaminū per velocitatem coagulationis et moram. 4
D probatione medi. per saporem. 5
De probatione medicaminum per odorē. 6
De ꝓbatiōe medi. ꝑ calorē et ꝑ experimēta. 7
De ꝟtutibus scd̄is ⁊ p̄mo de maturatiuis. 8
De cognitiōe virtutis medi. emolliētiū. 9
De cognitione virtutis medi. solidantiū. 10
De cognitione virtutis medi. oppilātium. 11
De cognitione virtutis medicaminū aperientium ⁊ mundificantium. 12
De cognitione medi. soluentiū. 13
De cognitione medi. spissantium. 14
De cognitiōe medi. aperiētiū ora venaꝝ. 15
De virtute medi. arctantiū ora venarum. 16
De virtute medi. comburentiuz. 17
De virtute medi. putrefacientium. 18
De virtute medi. liquefacientiū carnem. 19
De virtute medi. cicatrizantium. 20
De virtute medi. adducentium carnem. 21
De medicinis attrahentibus. 22
De medicinis repellētibus 23
De medi. saluātib⁹ ⁊ liberātib⁹ a veneno. 24
De medicinis sedantibus dolorem. 25
De ꝟtute tertia ⁊ medi. frāgētib⁹ lapidē. 26
De medicinis prouocātibus vrinam. 27
De medicinis prouocantibus mēstrua. 28
De medicinis lac generantibus. 29
De medicinis generātibus sperma. 30
De medicinis amputantib⁹ lac et sperma. 31
De medicinis pect⁹ mūdātib⁹ ⁊ pulmonē. 32
De simplici diuisiōe medi. ⁊ assignatōe ei⁹. 33
De herbis et virtutibus earum. 34
De virtutibus seminū ⁊ granorum. 35
De me. que sunt folia. 36
De floribus. 37
De me. que sunt fructus. 38
De me. que sunt olea. 39
De me. que sunt succi. 40
De assignatione gemmarum. 41
De me. que sunt ligna. 42
De radicibus plantarum. 43
De me. metallicis ⁊ bullientibus. 44
De lapidibus. 45
De salibus. 46
De vitro ⁊ speciebus eius. 47
De corporibus metallorum. 48
De medi. sumptis ex aīalibus sicut est lac. butyrū coagulū. ouū sudor. sputum. 49
De humiditatibus que sunt de aīalib⁹ et primum de fellibus. 50
De vrinis ⁊ stercoribus. 51
De vtilitate mēbrorū animalium. 52
De medicinis laxatiuis. 53
De diuersitatibus laxatiuorum. 54
De me. prouocantibus vomitum. 55
De regimine bibendi laxatiuum. 56
De regulis q̄uo eligant medicamīa ⁊ quō seruāda sint et ꝓhibēda a corruptiōe 57

¶ Capitulum primum de diuisione medicandi et via curandi.

Que necessaria sunt ad custodiendā sanitatez ⁊ āputationē cāꝝ morboꝝ iaz fieri ꝑatorū in antecedēti hoc sermone dixim⁹: hoc aūt i sermone et sequētibus agendum de curatione passionū ⁊ morboꝝ ceterorum: ⁊ primum de diuisione medicandi. ¶ Dico ergo qm̄ morboꝝ medicatio in duas diuiditur partes: altera est que fit per regimen medicaminū: altera est que fit manus curatiōe: ⁊ nos incipiem⁹ p̄mū medicationez morboꝝ q̄ est ꝑ regimē medicaminū triplicij ꝓcedētes tramite. Primus consideratio est medicaminū: simpliciū que sit eoꝝ vtilitas in vnoquoq; morborū. Dicemus etem̄ vnūquodq; medicamē simpliciū cuius cōplexiōis sit: cui⁹ virtutis sit: cuiq; morboꝝ cōferat. Secūdus autē est quo cōsiderabimus quid ꝯferat cuiq; manifestare egritudinū: quodq; simpliciū ⁊ cōpositoꝝ medicaminū: vnāquāq; etem̄ infirmitatū sensui subiectaꝝ sigillati inducemus ⁊ que illi medicamina prosint. Tertius est porro in quo mēbroꝝ est ꝯsideratio ⁊ morboꝝ qui illis accidūt queq; prosint singl̄is medicamīa morbis. In-

cipiemus em̃ tractãtes de morbis a capite vsq; ad pedes: vt se se ordinati sequũtur et ponemus que fiũt passiones et morbi: interserẽtes medicamia que vtilia sunt cuiq; passiõi et quibus sanãt. Hic em̃ est ordo conuenientior et melior ac compẽdiosior ad propositũ: cuz hũ tramites pererãt nos ad oẽs diuersitates medicãdi que sunt per regimẽ medicaminũ. Que cuz ita sint incipiem⁹ a primo tramite et cõmemorabim⁹ vnũquodq; simpliciũ medicaminũ: et assignabim⁹ cõplexionẽ eius et virtutẽ ac vtilitatẽ proponemusq;: sciẽtiam probãdi medicaminũ simpliciũ virtutes et eligẽdi. ¶Dicimus ergo volẽti sciẽtiaz medẽdi egrotos oportere in pris virtutes medicaminũ simpliciũ et actiones eoz cognoscere: et que his vtilitates sunt. virtutes aũt medicaminũ tres sunt. Prima est virt⁹ que dicit prima et hec est cõplexio. Secũda que et scõa virtus dicit: que et venit a cõplexiõe atq; hec est maturãs molliẽs solidãs oppilãs ozа venaz: minuẽs carnẽ attrahẽs dolorez sedãs et venena pellẽs. Tertia vero que et eodẽ sortit noie est que lapides frãgit vinã et mẽstrua pronocat sputa sanguis de canis pectoris adiuuãs generans lac. Qui ergo vult hec cognoscere necesse est: primũ scire canões quibus probat quodq; simpliciũ medicamẽ: quibusq; significãtur cõplexiões virtutes vtilitatesq; eoz in corpibus. Quapropter in disputatiõe hac nra de simplicib⁹ medicaminibus: primũ cõmemorabim⁹ probãdi virtutes eoz vias: sunt ergo ser. Prima est ad experiẽdũz medicamia in corpibus sumpta et passiõibus. Secũda ex velocitate alteratiõis sumit medicamie et difficultate. Porro tertia ex celeritate ꝑglobatiõis et mora. At vero quarta est que de sapore sumitur. Quita vero de odore. Sexta sumitur denicq; ex calore renuz. Et nos igitur incipiemus ab ea que per experimẽtuz sumitur in corporibus et morbis.

¶Capitulum. ij. de probatione medicaminũ per experimenta in corporibus.

CErtior probatio medicaminũ simpliciũ aliorũq; qua exprimit cognitio cõplexionis eoz. Est via que sumit ab experiẽdo ea in corpibus infirmis et aljs: nisi q; sume necessariũ est experiẽtiã esse cũ diligẽtia et cautela: atq; sub ꝯditiõibus ꝙs describũt priores: quasq; memit. S. in simplicium medicaminũ libro que sunt octo. Prima est vt sit medicamẽ probandũ vacuũ oi qualitate accidẽtali vt ostendatur ei⁹ virtus et actio. Secũda vt sit ẽt passio in qua probãda ẽ simplex et nõ cõposita. Tertia vero vt si passiões sibi cõtrarie eo medicẽtur quo animaduertatur cui ꝑferat. Quarta vt sit medicamen fortiꝰ nõ debilius ea: vt ostẽdatur in eis manifestiꝰ actio. At vero quinta vt cõsideretur medicaminis actio: vtrũ sit in calefaciendo aut refrigerando statim cũ accipitur: aut lõgo post tẽpore. Si em̃ calefacit corpus lõge post cũ ꝙ sumit refrigerat sciendũ calefactionẽ ei⁹ accñ talem fore pari mõ si refrigerat diu post calefaciat aũt statim cũ sumit refrigeratio ei⁹ per accidẽs est. Sexta vt experiat actio ei⁹ vtrum sit omni tẽpore et oi corpore. s. vtrũ ne semper calefaciat aut refrigeret. si em̃ sic est actio ei⁹ naturalis ẽ: sin aũt per accidens. Septima vt sit calefactio eius aut refrigeratio in corpore ad qõ refertur et nõ in alio: nõ em̃ oz necesse est: si cicuta hominẽ refrigerat: vt refrigeret etiã merullos. illis em̃ cibus est nõ mortalis vene eteꝛ̃ q̃ cibũ ad cor eoz dirigũt stricte sunt nec facile cicuta eoz ad cor penetrat: q̃re decoquit dige stiõe plẽa: mutatq; nã ei⁹ in calorẽ et alterat nã ei⁹ in nãm merullox corpis Sic quoq; nõ oz arbitrari eleboz cũ sit cibus turdox esse ẽt hois. Octaua est q̃ discernitur inter cibũ et medicamẽ. Medicamẽ em̃ calefacit corpus et refrigerat q̃litate sua: at vero cib⁹ idẽ facit et ampli⁹: auget em̃ corporis substãtiã: et augmẽtat ꝓpter sui cõuenientiã illi. His igitur legib⁹ octo oz experiaris medicamẽ in corporib⁹ et passionib⁹ sicut ait. Ga. ¶Ego ꝙz dico quoniã excellentioꝛ ꝓbatio medicaminũ et experientia ad cognoscẽdã eoz cõplexionẽ est in corporib⁹ tẽperatis. Si em̃ in illis iuxta has cõsideratiões ꝓbabit: ostẽdit actio ei⁹ veloci⁹: itelliges aũt mẽsurã et quãtitatẽ actiõis ei⁹ in corporib⁹ extra tẽperãtiã posittis cũ q̃ sit actio ei⁹ in tẽperatis cõparueris.

¶Capitulũ tertiũ de ꝓbatiõe medicine ꝑ velocitatẽ alterationis et tarditatem.

AVa autem secunda que sumit ex velocitate alterationis medicaminis et tarditate ipsa ẽ qua significat calor cõplexionis medicaminis potẽtialiter. Si em̃ medicamẽ facile alteret in nãz igneã et inflãmatur eo veloci⁹: calidũ ẽ potentialiter nisi q; hoc nõ erit in olbus q̃ sunt huiusmodi. Sz qñ ẽ medicamẽ subtile subãs: spissuz ptib⁹ et solidũ nõ disiunctũ põtq; tũdi et cõteri diligẽtissime: calefacit hoc oimode. Qñ aũt grosse ẽ subẽ aut rari corpis ignis veloci⁹ in suã trãssert nãz. Incẽdit em̃ veloci⁹ illũ. Calor aũt corpis hois nõ efficit hoc iõq; nõ calefacit corp⁹ hois: hoc itelliges ex duab⁹ reb⁹. altera oleũ altera ꝙ cãna sicca et pili: et oleum q̃dẽ si mittat in ignẽ celeri⁹ icendit et inflãmat Si aũt cathaplasmet eo corp⁹ nõ calefit ab eo velociter: iz nec manifeste: oleũ grossũ ẽ subãs et si tetigerit corp⁹ ex viscositate sua et grossitie subẽ inheret ei et difficiliter separat nisi post tẽporis ꝓlixitatẽ: nõ em̃ põt subtiliari ac

attẽuari ab aereveloci⁹ vt dissoluat: quẽadmo dũ aquã a corpe imutat ꝛ ad interiora corpis attingit: porro signũ grossitiei olei subẽ ꝛ sub tilitatis aq̃ sit tibi hec. Si em̃ miscueris oleũ ꝛ aquã ꝛ ad ignẽ vtrũq; decoqueris: aq̃ pri⁹ oleo ꝓsumit pp sue subtilitatẽ subẽ. Cãa q̃z ꝛ pil⁹ si in igne mittãt cõburũtur sub festinatõe q̃ mi nime corp⁹ hois calefaciũt duab⁹ ex cãis. Al tera ẽ suba caloris. altera ꝙ nã mãeat ꝛ ppter subam quidẽ caloris: qm̃ cũ ignis sit in vltimo subtilitatis ꝛ caloris facile imergit corpibus quoꝝ ẽ incẽdi: sic vt ad interiora eoꝝ sine dif ficultate pueniat vnde ꝛ separat partes eorũ subtiliat ac dissoluit ꝛ trãsfert in suã naturaz. Ceterũ hois calor qm̃ debilis est vaporosus grossusq; nõ cito operat in hũs q̃ occurrũt illi nec in suã trãsmutat naturã porro in oibus q̃ faciunt corp⁹ necesse est corpis operari calorẽ vt trãsmutet ea i suã naturã. quo imutatõe il la corp⁹ calefaciãt. Altera erat cã ex nã mate riei. Dico ꝙ qm̃ cana ꝛ pil⁹ nõ possunt diuidi in minimas ptes ꝛterẽdo intim̃ vt fiat puluis vt possit eos mutare in suã naturã corpis ca loris. Qua ex re cana derire corp⁹ calefaciẽ hoiuz pp qõ tundit ꝛ fit tanq̃ puluis. Hec itaq; ẽ via qua sigri põt medicaminis virtus ex celeritate eius in ignem alterationis ꝛ alia.

¶ Cap'm quartũ de probatione medicine ꝑ velocitatem coagulationis ꝛ tarditatem.

APro per viã q̃ sumit ex cele ritate coagulationis medicamis ꝛ difficultate ei⁹ intel ligit ꝛ significatur frigiditas ꝓpõ nis medicamis. Si sint etem̃ duo medicamia in grossitie subẽ ꝛ subtilitate equa lia qõ citius frigore coagulaꝫ fridi⁹ ẽ ꝓpõne. Si ꝙ duo q̃is sint quoꝝ subtilitas subẽ ꝛ gr sities nõ sit vna eadẽq;: sic dẽ ẽ grossities vni⁹ cõsonãs qualitati ꝛ quãtitati friditatis ꝓpõ nis alteri⁹ coagulãtur ãbo eq̃liter ꝑter q̃ qõ est grossius suba. opinatur q̃s magis eẽ coa gulatũ pp subẽ ei⁹ grosse soliditatẽ. Qõ si fri gus cõplexiõis vni⁹ magis ẽ subẽ alteri⁹ gros sitie: ꝛ in hoc quoꝝ diuersa sunt fieri non põt coagulatiões vtrũq; eq̃li esse tpe. Sz eo qõ grossius ẽ suba frigidius cõplexione festinãt⁹ eẽ in coagulatiõe necesse ẽ cõtraq; qõ minus frigidũ ꝛ grossum tardius coagulari. Ad hũc itaq; moduz significatur virtus medicinis ex coagulatiõis celeritate ꝛ mora.

¶ Cap. v. de probatione medicamis ꝑ saporẽ.

COmplexiõis ꝛ ꝓtuz̃me dicamis si gnificatio q̃ ex sapore sumit excellen tior ẽ significatiõe odoris ꝛ coloꝝ: sa por etenim cõplexionis medicamis nunti⁹ est ꝛ substãtie eius ꝑsepe etiã ꝛ actionis eius. At vero odor coloꝝq; nõ hmõi. Nos itaq; ordinẽ illum ꝓponim⁹. ¶ Dicim⁹ ergo sapores. viij. esse. Prim⁹ est dulcis. Scõs ẽ vnctuosus. Ter tius ẽ acerb⁹. Quart⁹ amarus. Quint⁹ pũgi tiuus. Sext⁹ salsus. Septim⁹ põtic⁹. Octauus asp vel dur⁹. Insuauisq; ꝛ qõ nõ hz saporem vnũ tm̃ est nec anumerat sapoꝛib⁹. Omne em̃ qõ obuiũ est lingue necesse est aut aliq̃d face re in sensu ei⁹. i. gustu aut nihil ꝛ si q̃dẽ nullã inferat ei passionẽ vocat ipidũ vt ẽ aq̃ pura ꝛ terra simplex. cui nihil alioꝝ mixtũ ẽ corpo rum imutãs ei⁹ q̃litatẽ. Talia etiã sunt medi camina in q̃b⁹ terra aut aq̃ dñatur ꝛ q̃bus eq̃ dem terrenositas dñatur vt tucia acadimia ꝛ espidagum amilũ ꝛ silia. Quib⁹ vero dñatur aquositas ipsa humida sunt ꝛ viscosa vt est al buz oui. oleũ lotũ sine sale oleo vero cũ aquo sitate in eo aeritas dñatur: albo aũt oui cum aquositate terrenositas dñatur hec ergo ꝛ si milis his nihil inferũt sensui gust⁹. ¶ Ea aũt a q̃bus patit gust⁹ si obuient lingue aut dele ctatiõẽ faciunt aut cõtra: ꝛ q̃ q̃dem delectationem ꝓsona sunt ꝛ ꝙueniẽtia nãe hois ꝛ col ligata ꝓplexiõi ei⁹. Et qõ hmõi ẽ dñaturq; illi aquositas dicitur vnctuosum cui ꝙ dñatur terrenositas vocatur dulce si vero ꝛ aquositas ꝛ terrenositas simul: vocaꝫ badebãnuz. i. qõ nec vnctuosum nec dulce ꝛ suaue. Et dul ce q̃dẽ si fiat obuiũ lingue ꝛ plet vacua lingue ꝛ lenit asperitatẽ sedat si quod fuerat mordẽs delectatq; vnctuosum aũt est idem. Sed eius delectatio minor est. At vero suaue medium est inter hec duo extrema. ¶ Qui aũt sapores in sensum gust⁹ in ioctũ q̃d faciũt mordẽt li guã: morsura ꝙ spẽs est diuisiõis ꝛ incturarũ: ꝛ qõ hoc facit aut partes lingue multa stringit collectione: aut nimiũ diuidit ꝛ qõ q̃dẽ lin gue sepationẽ iducit nimiã aut est subst̃ãtia ei⁹ grossa ꝛ terrea: aut est subtilis ꝛ ignea. Et cui⁹ suba grossa ẽ ꝛ terrea: aut sepat ptes il las nõ fortiter ꝛ lauat sine asperitate noiaq; salsum: aut separat partes lingue fortiter ita vt aspet asperitate nõ modica ꝛ abluit plimum vocaq; amaꝫ. Cuius aũt subst̃ãtia ẽ subtilis ignea facitq; in linguã morsurã magnã forte vocaꝫ pũgitiuũ. Qõ vero cõgregat ligue par tes aut est grossum ꝛ terreũ: aut subtile aquo sum. Et grossuz terreũq; ꝙgregat linguã coa dunatiõe forti si cõstringat ꝛ exasperet ꝛ de siccet operaturq; fortius hoc vocaꝫ in suaue vel gallicẽ. Si ꝙ qõ facit in lingua hoꝝ acci dẽtiũ min⁹ ẽ: vocaꝫ vel põticũ qõ est ꝛ aquosũ facies in lingua morsurã imergit subẽ ei⁹ sine calefactiõe vocaꝫ acerbũ. Ex his igit q̃ dicta sunt claret. viij. eẽ sapores vnctuosuz. i. dulce amaꝝ. salsũ. pũgitiuũ. põticũ. suaue. acerbũ. Qõ aũt sapore caret iter sapores assignatum nõ est. Oẽ ergo dulce calidũ ẽ tẽperati caloꝝ:

quare ꝛ larat ꝛ maturat nō ꝙ multū calefa-
ciēs. Oē nāq; vnctuosuz aq̄suz ꝛ aereū: ḡre hu
mectat larat. emollit sine calefactiōe. ¶ Oē ãt
amarū igneū ꝛ terreū: ḡre ꝛ purgat meat⁹: ape
rit opilationē: mūdat: icidit grossitiē: calefacit
mediocriť. ¶ Salsuz ãt oē terreū calm ꝛ siccū
nō igneū ḡre mūdat ꝛ stringit sine calefactiōe
fortī. ¶ Ceteq; pūgitiuū est calm ē fortisq; ca-
loris ꝛ igneū vnde ꝛ subtiliat purgat: cōburit
pp multitudinē calefactionis ei⁹. ¶ Oē porro
insuaue asperū ꝛ pōticū frigidū est ꝛ terreuz:
ideoq; coadunat ꝛ inspissat porros ꝛ expellit
ꝛ ingrossat refrigerat ꝛ desiccat. ¶ Ceteq; acer
bū oē aquosuz fridū ē ꝛ subtile: vnde ꝛ incidit
subtiliat ꝛ apit opilatiōes: purgat meatus: re
frigerat desiccat ꝛ expellit. ¶ Sciēdū aūt qm̄
q̄ dicta sunt de caloꝛe ꝛ frigoꝛe hūiditate ꝛ sic-
citate q̄ dixim⁹ i vnoq; coꝛpoꝛ saporē hñtiuz
nō ꝑm eāde quātitatē sunt sz i his q̄dē eq̄liter
calor ꝛ frigidus diuersa ꝙ sunt humiditate ꝛ
siccitate ꝛ ecōuerso: quedā vero equalia humi
ditate ꝛ siccitate. diuersa in caliditate ꝛ frigi-
ditate: q̄dam quoq; diuersa ab alijs in quan
titate vnius cuiusq; qualitatis sed suo modo.
¶ Oē snaue cōpositū ē ex. iiij. elemēt;. Et acer
ba ꝛ pōtica equalia sunt frigoꝛe: nisi q; pōticū
grossuz est ꝛ terreuz: ꝛ acerbū subtile aquosū.
Hoc ostēditur duobus modis. Alter est ꝑ sen-
suz: alter ꝑ colꝛonē. Per sensuz qm̄ videm⁹ in
sui principio oēs fructus pōticos eē ꝛ suaues
siccos. similesq; nature arboꝛis eoꝝ: vt uuas
coctanea poma ꝛ similia q̄ cuz transierit tēpus
hūectantur ꝛ fiunt q̄dam quidē acerba: ab hac
inde mutantur paulatiz donec cōpleantur ꝛ
maturētur fiuntq; dulcia. Quedā aūt trāseūt
ad dulcoꝛē sine acerbitate: vt fructus palma-
rū. poma dulcia ꝛ oliue. Maturitas autē fruc-
tuū est per caloꝛē naturalē qui est in subsꝑtan
tia fructus ipius sed ꝛ ꝑ caloꝛē exteriοꝛē qui ē
caloꝛ solis. Cum sint ergo saporeꝫ ponticus
ꝛ insuauis vel asper: fridi ꝛ grossi: sitq; transi-
tus eoꝝ ad acerbum ꝑ caloꝛeꝫ: scimus qm̄
id q̄ ponticum est subtiliauit caloꝛ vt fieret
acerbuz. Collatione qm̄ asperi ꝛ pontici diffu
sio in coꝛpus tarda ꝛ maloꝛ ē eoꝝ actio in coꝛ-
poꝛib⁹ coadunare ꝛ dēsare ea: hoc aūt signuz
est grossitiei ꝛ friditatis eoꝝ: ꝛ qm̄ frigiditatis
est condēsare: ꝛ grossi non diffundi velociter.
Acerbū autē diffunditur in coꝛpus velotius ꝛ
immergitur profundo: atq; hoc est signū sub
tilitatis eius ꝛ que significātioꝛa sunt subtilita
tis acerbi sunt qm̄ generatio eius est ꝑ caloꝛē
debilē qui nō potuit ematurare illud in quo
fuit: nec ꝑmutatur quēadmodū etiam accidit
epulis si digerat illas caloꝛ stōi digestione ple
na vt inde acescant: qñ vero debilis, est caloꝛ ꝛ
deficit oio a digōne: nec oio imutat illos non
acescūt vt cōtingit in liēteria. Amplius autem
videm⁹ lac ꝛ vinū subtile ꝛ q̄ sunt: silia si frig⁹
multū sit nō acescūt. Si vero ponant in caꝛo
aere acescere ide est ergo nō inuenit acerbum
fortis friditatis qm̄ eius est gñatio ex caloꝛe.
Sic q̄z nō est repire aliq̄ō medicamē q̄b⁹ dña
tur frig⁹ acerbū. Atq; hoc est signū ea q̄ aspa
sunt ꝛ pōtica terrea ꝛ grossa esse q̄ ꝙ acerba
subtilia ꝛ aquosa. Qō aūt dulce ē aut amarū
calz ē nisi q; dulce. c. est ꝛ humiduz tēperate.
Sitr ꝛ vnctuosum. amarꝫ ꝙ fortioris est ca-
loris q̄ dulce ꝛ siccⁱ⁹ hoc itelliges duob⁹ mo-
dis alter est ꝑ sensum alter ꝙ colꝛonē per
sensum qm̄ videm⁹ oia hūida si mixta sint si
decoq̄t ea caloꝛ nālis q̄ in eis est aut exterior
a nā ei⁹ vt ignis ꝛ sol dulcoꝛātur ꝛ siq̄ dē exces
serit in eis caloꝛ dñari icipit amaritudo i eis
sicut ē in melle cōuideri ꝛ melle dactilico. Si
em̄ inetereſcāt desiccāt caloꝛ eoꝝ nālis fitq;
in eis amaritudo: sic q̄z si superexcesserit in eis
ignis decoctio: trāseūt etem̄ in amaritudinē.
Ex colꝛone ꝙ quēadmodum videm⁹ dulce ꝛ
amarꝫ emūdātia sordes nisi q; mūdatio q̄ est
in dulci tēperata est ꝛ eq̄lis nō sepans iūctu-
ras aut ꝓtinua sz ē delectabilis ꝛ hūida ama
rum aūt ꝛ ipm mūdat ꝛ lenit fortⁱ⁹ intrm̄ vt ēt
ꝓtinua sepat cū lesiōe ꝛ abominatiōe hoc aūt
sigt ipz eē terreū grossum ꝛ siccū. Sigt q̄z rei
amaritudo q̄ nec; putrescere nec; ꝙmes pdu
cit. ¶ Pungitiuū ꝙ ꝛ amarꝫ ipa q̄q̄z. c. f. ꝛ sic
nisi q; pungitiuū fortioris est caloris ꝛ subti-
li⁹ suba sed ꝛ igneū iōq; comeditꝛit ꝛ liq̄facit
amarꝫ aūt minoris est calitatis pungitiuo est
eteꝫ grossum ꝛ terreū iōq; siq̄s eo vtaꝫ exte-
rius mūdat lenit ꝛ purgat comedit supfluas
carnes in vulnerib⁹. Si ꝙ bibaꝫ icidit super
fluitates grossas apit opilatiōes venarꝫ: vñ ꝛ
puocat mēstrua adiuuatq; sputo hūiditatis
grosse a capite ꝛ pectoꝛe ꝓdest epilepsie inci-
dit grossum humoꝛē diffundit nāq; velocius
tāq; ꝛ pūgitiuū nec ꝓhibet trāsmitti sicut pō
ticū ꝛ asperū. Porro salsum ipm q̄z terreū est
ꝛ calidum sed minoris caloris q̄ amarū. Hec
sunt que volebamus ostendere de via signifi
cationis complexionis vnius cuiusq; medica-
minum per saporem.

¶ Capitu. vj. de cognitione medicaminū per
odoꝛem.

Sequitur tractat⁹ ꝛ tutis medicaminū si
gnificatiōis ꝑ odoꝛē. Sciēdū ergo
qm̄ ꝓies faciūt vapoꝛes passiōis in
odoꝛatu quēadmodū ꝛ in gustu.
Acetū nāq; ꝛ oia acerba aut pūgitiua vt cepa
ꝛ allium ledunt sensum odoꝛat⁹ nō min⁹ fere
q̄ gust⁹. Eodē q̄z mō ꝛ in olḋ⁹ alijs scōm ma-
ioꝛē ptē ea q̄ mouēt sensuz gust⁹ mouēt ꝛ odo
rat⁹ vñ ꝛ ē inuenire ꝓlima q̄ nunq; gustauit hō
ꝓpter fetiditatem eoꝝ vt est sterquilinū

ꝙ alia fetidi odoris: q̄ nolūt tamē hoīes cuius natura sunt ex odore eoꝝ quare ꝙ nolūt degustare ea: ꝓpter copiā certificationis que pueniit ex eorū odore ad eos. Sunt autē et alia quoꝝ odor non ꝓdicat naturaꝫ eoꝝ: ꝙ hec aut sunt diuersa nā aut priuata odore. Que aūt diuersa sunt natura iocūdi sunt odoris et maxime rosa. gustꝰ ꝙ eēm: eiꝰ diuersus ē ab odore manifeste valde: nō em cōcordat significatio gustus ꝙ sīḡ odoris in rosa. cuiꝰ rei cā ē qm̄ rosa varia est ꝙ nō cōsimiliū ptiū ꝙ gustꝰ quidez eius cōpositꝰ est de amaro ꝙ aspo insuauiq̄ ꝙ aḡso: ꝙ pars eiꝰ amara ca'a est ꝙ subtilis pars ꝥo aspa ꝙ frida ꝙ grossa. At ꝥo aḡsa varia in sapore media inter subtilē ꝙ grossuꝫ. suba ꝥo rose odorifera ē vaporosa ꝙ dissoluta a corporibꝰ odoriferis iocūdi caloris: vapor aūt generat ex calore: nec vero solum vapor ab oibus odoratis partibꝰ odor em̄ rose nō sīḡt nisi calidū quidē subtile in oibus eiꝰ partibꝰ tm̄modo. Sic ḡz que odorē habēt ca'a sunt: qō cum ita sit sīḡtio nature rerū iocundaꝫ odore q̄ ex odore sumit fida nō est maximeq̄ rose. Que autē odorē nō habēt vt salsa ꝙ dulcia nō manifestat nobis virtꝰ eorū nisi ꝙ sapore. Que etem̄ odore carēt aut priuata sūt odore: qm̄ vapor q̄ ab eis solvit minꝰ validus est ꝙ in vltio pauciratis: aut qm̄ vapor ab eis solutꝰ nō ꝙsonat odoratui in tēperātia inter subtile ꝙ grossum: hinc igit est ꝙ amara ꝙ pūgitiua ꝓp sue subtilitatē subē odorifera sunt odoribꝰ cōsonis saporibus eoꝝ. Salsa aūt ꝙ aspera odore priuata manēt: hec em̄ due species ābe grosse sunt substātie: ꝙ aspeq̄ cū grossitie substātie frigide est ḡz cōplexiōis: q̄ etiā de cā nils ab ea dissolvit qō asperi ꝙ gallici saporis est: ac salsi vapor qui perferat quo significetur cōplexio rei ad odoratus sensum odorē. Porro odorē habentium odor designat quoniā ꝙ subtilis sunt substātie eoꝝ ꝙ calide complexiōis: nō tamen certa est significatio ꝙ sit substantie eoꝝ subtilitas aut calor cōplexiōis: iōq̄ iudiciū complexionis rerū ex odoribus minime fide esse perpenditur.

¶ Cap. 7m. de ꝓbatiōe medicaminū ꝓ colorē

Significatio ūt de colore medicaminis cōplexionē demōstrās subest odori: signa em̄ q̄ ab eo sumunt debilia sunt: inueniunt nāq̄ in vnoquoq̄ colore cōplexiōes calide frigide sicce ꝙ hūide ꝓ eū th̄ significatur habitudo cuiusdā rei ab alia vt significank̄ plurima seminū ꝙ cepe ꝙ succi ꝓ colores eoꝝ: quēadmodū cepa cōmunis a cepa ansalis. ꝙ qm̄ q̄cunq̄ eaꝝ alba sunt minoris sunt caloris q̄ vero rubicūdiores maioris caloris. Sicquoq̄ se habet res ꝙ in cicere. ꝙ faseolis. ꝙ laurellis: q̄cunq̄ em̄ hoꝝ alba sunt frigidioris sunt cōplexionis: que aūt rubicūdiora ꝙ nigra minus frigida ꝙ magis ad caloꝛē inclinātia: triticū quoq̄ si sit rubeū signū est declinatiōis eiꝰ ad calorē. Si ꝥo albū magis ad frigꝰ inclinat. hec ḡ sunt vie ꝙ regule quibꝰ medicamina ꝓbantur simpliciaꝫ vt sciat cōplexio eoꝝ ꝙ virtus.

Qualiter virtus medicaminū inuenta fuerit ꝓ experientiā ꝙ q̄liter ipa in hominibꝰ fieri debeat experientia In viu experientie medicaminū in corporibꝰ multā oꝛ eē cautelā ꝙ diligentiā. In experiendis em̄ medicaminibꝰ in corporibꝰ hominū pericula aiaꝝ sunt: nō em̄ pōt eē experimētator securus ab his que mortifera sunt q̄ dum ꝓbare nititur ignorat peritꝝ hō in cuiꝰ corpore ꝓbari debuerāt ḡre oꝛ cōmodūq̄ ē quēpiā medicoꝝ vti medicaminibꝰ q̄ inuēta sunt: que q̄ necessaria sunt sanatiōis cuiusq̄ infirmitatis: nec vti experimētis in corporibꝰ hoīuꝫ: et aiaꝝ eoꝝ fallere: neq̄ em̄ oia medicamina q̄ibus vtitur medici cognouerūt priores experientia in corporibꝰ: imo quedā eoꝝ in q̄busdā cāis contigit agnosci cuiꝰ essent actiōis in corporibus passiones habētibus. cuius. ſ. vtilitatis ꝙ nocumēti: experti etem̄ ea sunt i aliis corporibus donec eoꝝ illis claruit actio. Contigit nāq̄ illis nō nullis tpibus videre hoīes quedā medicamina vel cibos sumētes q̄bus calefierēt: aut refrigerarenk̄: queq̄ ēt hūectabāt illos aut desiccabāt: aut ꝓferebāt illis ad uersus morbos q̄ acciderāt: aut lesiōes alias quare ꝙ seruauerūt hoc ipm̄ in aliisq̄ ꝓbauerūt hoibus semel bis aut ter. Cuꝫ ḡ viderent idē sepiꝰ facere ascripserūt cōponi illi eiq̄ vtilitati aut nocumēto rē expertā seruātes ꝙ statuētes apud se ꝙ memorie litteraꝫ tradentes. Sepe quoq̄ ꝓtigit illos in somnijs videre hūiusmodi medicamē huic conferre vtilitati expertiq̄ sunt. Cognitio aūt vez eē contulerunt ad illud illā vtilitatē seu nocumentū litterisq̄ vt seruaret̄ tradiderūt. Uiderūt ēt irrōnabiliū animaliū q̄dā mederi q̄ in eis erāt passiones q̄busdā medicaminibꝰ vsiq̄ sunt illo ēt in homine ꝙ contulit: vñ hypocras clisteris sciaꝫ extraxit ab aui q̄dā marina quā viderat nō pauca comedisse pisciū copiā: q̄ vt impleta erat et nocuit: acceptam maris aquā oꝛe: rostro anteimisso visceribꝰ iniecit ꝙ intestinis exinanitis q̄ ē qō comederat: qō cū in aue vidisset imaginatus ē clistere: expertusq̄ vez eē deprehendit. Usus ē ergo in eo cuiꝰ stercora in visceribus erāt inclusa euacuauitq̄ ꝙ seruauit. Amplius vipere ꝙ serpentes hieme frigiditq̄ temporibꝰ in cauernis inclusi sunt terre supine super dorsa sua iacētes vñ ꝙ obtenebrātur oculi eoꝝ ꝙ debilitatur visus. veris aūt tēpore egressi plātas rimantur feniculi: quas cū comede-

rint oculosq illis fricauerint cedunt tenebre que in antris terre accidērāt: visusq exacuun tur: hec cū vidissent medici sunt vsi ꝛ ipsi succo rallanagi ad cōfirmādū ꝛ ad tuēdū visum imiscētas illū oculoꝝ medicaminibꝰ inuētaq ẽ eiꝰ actio ac vtilitas laudabilis. Et dr̄ qm̄ ancipitres q̄rūt vētrē autis q̄ grece dr̄ idonicos rimāturq quā cū cepint ꝛ comederint de epate eiꝰ sedat dolor devētre eoꝝ. Sūt ꝛ alia que longū ẽ enumerare q̄ que ab aialibꝰ priores medici abstraxerūt irrōnabilibꝰ: hoc itaq mō experti sunt medicamina: in pluribꝰ corporibꝰ hominū: perpauca aūt ppfuerāt experiri in corporibꝰ nisi quas diximꝰ precederēt eē. ideo ꝛ que huiꝰ artis sunt nō cōprehēdimꝰ breui ſz lōgo tēpore ꝛ multis milibꝰ annoꝝ ac exprimē tata multoꝝ a milibꝰ hominū. Priores em̄ ea que experiebanꝝ nocina aut vtilia statuebant scōm experientiā tradētes posteris: sequaces quoq pari via experiebanꝝ que expta sumatim firmata adiecerūt ad sciaz posteroꝝ. hoc itaq mō qui p̄cedebat experiēs aliq̄ sequēti se mādabat sic se priores habuerūt in exprimentis illis donec lōgo tpe necessaria collecta sūt q̄bus nūc ipsis nostri vtūtur medici: multa q̄z nostri tpis hoibus exprimēto cōtingerūt cōtra quasdā valētia passiones quoꝝ ātiquis nō fuit agnitio: sunt em̄ in regionibꝰ heuar scorpiones q̄dā pui q̄ vocātur gerare qui ꝛcū momorderint hominē ipossibile erat illū morte liberari: sicq se res habuit multo tēpore. Sz post q̄z in nostra tēpora vētū ẽ incidit illis experimēto sanguine minuere hoiem hora pūcture auferūtq de sanguie mēsura cōpetēti. ppinātq cōphore illi eragiuz vsq z.b. sanatur itaq morte liberatꝰ: sic fortasse ꝓtingit post nos futuris expiri q̄dā vtilia q̄dā nocina q̄ vt cognouerint vtilibus vtātur lesuris. supersedentes: q̄re nō expedit ꝓponere cuiq̄z experiētiā medicaminū in corporibꝰ hominū: est em̄ fallēs. vñ hypocras in libro aphorismoꝝ ait vita brevis ars ꝙo lōga: tēpus aūt acutū: experimētū ꝙo fallax ꝛc̄. hoc iō vt doceret hoies se ea de causa ad libtū aphorismoꝝ faciēdū vocatum esse quo cōfirmaret ea q̄ antiqui pbauerūt sapientes iuicē succedēdo firmauerūtq; i libris post eos futuris cū nō sit possibiliū aliquē hoiem oia q̄ necessaria sunt sue vite spatio per experimētū cōprehendere: tā ꝛ si ceteris lōgior eēt vita nāq hois minime ẽ sufficiēs quo experiatur oia necessaria huic arti pp eiꝰ plixitatē hominisq vite brevitatē collatione ad artē: neq em̄ cōmodū est medicū vti experimētis in hominū corporibꝰ: fallax em̄ hoc in aliabꝰ eoruz. Quare approbet oia q̄ añ illū ceteri vel ipe expertus est in lōgitudine vite: ne forte cogātur hoies ad experiendū fallatiā aliaꝝ: q̄ cum ita sint experientia in corporibꝰ hominū fallax est. Nec ꝓter mittere ea q̄ inuēta sunt ꝛ experimēto cognita eoꝝ vtilitate nō breui tēpore. Ceteꝝ si necessitate ad alicuiꝰ cognoscēdā medicamis virtutē vrgearis: nō anticipes illō in corpore experiri nisi prius ꝛ odore ꝛ sapore exptus sis ne forte de mortiferoꝝ sit medicaminū numero: odor nāq sīt abominabilis ꝛ plurimū asp̄ portēdit malitiā ꝛ nocumētū. medicaminis in corporibus holuz: sīr ꝛ sapor si fuerit medicaminū corpoꝝ corrumpentiū facit in corporibꝰ corruptiōes cōmotiōes ꝛ conturbatiōes. Manifestat nāq nocumētoꝝ eius q̄dā: q̄re nō expedit illō cuiq̄z holum dare: nec imittere corpori. Si aūt medicamē q̄buis minime vite nociuū noueris ꝛ volueris in corpore hois experiri poteris hoc sub cōditionibus que posite sunt.

¶ Capitulum. g^m. de virtutibus secundis.

OStendimus explanatimusq regulas q̄bꝰ pbāda sunt medicamina significādaq eoꝝ virtus prima. s. cōplexio. Nūc aūt cōmemorabimus significatiōes ſtutis scōe que ẽ masturans. emolliēs. solidās. arctās. aperiēs opilationes ꝛ emūdās. rarificās. inspissans. subtilias. apiēs oia venaꝝ ꝛ stringēs ea. vrēs ꝛ minuens carnē. ꝛ adducens eā. cicatrizās. attrahēs ꝛ solvēs. q̄ ē. s. cōtra venena: doloreq sedās ac mitigās. Dico ꝙ qm̄ sīg q̄ ſtus hec designat ẽ ex cognitiōe quātitatis vniuscuiusq cōplexiōis medicaminū: qm̄ ꝛ em̄ nō ẽ cōplexio. caliditatis. frigiditatis. siccitatis. ꝛ humiditatis. in medicaminibꝰ vna: data ẽ virtꝰ cuiq̄z q̄dā q̄ carēt alia factaq̄z sūt q̄dā maturātia q̄dā emolliētia alia q̄z q̄ hoc loco mētio fiet qō cū ita sit nō ẽ opꝰ medicamia q̄ ẽ vna ſtꝰ enumerare: ſz cōplexionē p quā medicaminibus ea ſtꝰ ꝓferr̄ oñdemꝰ: vt si qñ opꝰ erit medicamie eiꝰ ſtutis: assumamꝰ de medicaminibus q̄ illiꝰ sint cōplexiōis: vt medicamē maturās. s. qō sanguinē cōgregat: ẽ em̄ calm ꝛ hūdū tēperate. Et quēadmodū medicamē aperiens opillationē ac subtilias. Sic ꝛ oia medicamina q̄bꝰ sūt actiōes ꝛ vtilitates adepte sūt q̄litate huiꝰ cōplexiōis sicut hoc loco dicemꝰ incipientes a medicaminibus maturatiuis.

De medicis maturatinis. Oismutatio q̄ ẽ i corpe aialis triplicit fit. Pria q̄ō p nāl̄ calorē in bonā māz ꝛ ꝙueniētē ipsi q̄ dr̄ digō. Scōa q̄z q̄ ẽ ex calore extra nām in malā ꝛ minime cōueniētē materiā ꝛ dr̄ putredo. Tertia vero horꝝ media. s. bone q̄ est digestio ꝛ male que ẽ putredo: hec quidē est coadunatio materie cū velit nā bonā facere mām: ꝛ vertere in habitum naturalē: nec possit aut ꝓpter malū materie aut qm̄ extra naturā ẽ illā trāsmutat lōgitudine tpis

in primū nature mēbroꝝ primoꝝ habit⁹. Et qm̄ hic habit⁹ nō perficit nisi caloris ꝑtute nā lis. q̄ est. ſ. tēperatus calor. Sūt medicamia q̄ adiuuant maturitatē ꝛ ḃcoctionē tēperate cō plexionis: aut prime illi circa calorē inclinata. Unde ꝛ vtimur in eo adunāda ſanie duoꝝ al tero medicamie: aut calido ꝛ hūido tēperate: ſilisq̄ cōplexioni corꝑis vt est ſupfusio tēpera te caliditatis aq̄ calide: aut farina uligi decocta cū oleo ꝛ aq̄. Aut phahe helbegi decocto cū olo ꝛ aq̄ ꝛ ſimiliaq̄. Aut vtimur medicamie opilanti poꝛos ꝛ ꝓhibente ab eis nālē calorē ac arctantē eū intra aꝑa vt operet in materiā ꝛ maturet illaz vt est pinguedo hircoꝝ ꝛ anatis ac butiꝝ. Qñ aūt est aꝑa plurimi caloris tēpusq̄ estas vtile est illi semē ꝓſilij in aq̄ tūſt oleum quoq̄ arctat caloꝛem intus apostema. Aut etiā vtimur medicamie vtrāq̄ habituditi nē habēte. ſ. tēperantiam caloris ꝛ viſcositatez opilantem poꝛos: vt est semen lini ꝛ semē me tule ꝛ semen thesastrē in alsease fremi ꝛ cepe narciſci trita: ꝛ facit idē blitus cuz oleo decocta olive: aut ſiſami ſi emplastrizatur ea ꝛ ſit tepida. Cū vero corꝑus erit extra tēperantiā caloris: oꝛ medicamē esse calidū eadē mēſura qua corꝑus a tēperātia inclinat in calorē. Cauēdū tñ est in colligēda ſanie vti medicaminibus calidis ꝛ ſiccis: his ꝝ q̄ plurimi sunt caloris. hec em̄ dilatāt poꝛos ꝛ nālem diſſolnūt calorē ꝛ mām desiccant. hoc est qđ te ſcire decet de medicamie maturanti: ꝛ nos exponem⁹ oia medicamina cū curatiōe aꝑatū dicemus.

¶Capitm. ix. de medicinis emollientibus.

Emollientia vero medicamia oꝛ ex ratione cause mēbrū idurātis fieri. Durities etei mēbri modis fit mltis. aut siccat aut sinodatur cā frigoris: aut extēſione accidēte ex repletiōe aut ſi tres hee in vnū conuenīūt cause. Et que quidē durities accidit cā siccitatis egruz cura medicamibus humectātibus. Qui autez ex nodatiōe ꝑ frigus caloris opus ē medicamine calefaciēti. At q̄ extēſione cā repletiōis: aut refrigerātibus opus hēt vt expellat mā: ꝛ qđ arctat a mēbro: aut calefacientibus ꝛ diſſoluētibus hūiditatē q̄ re educūt eā per vapoꝛes aut deniq̄ medicaminbus desiccātibus: ꝛ leniētibus. hoc em̄ duobus modis prodest: aut qm̄ desiccat humiditatē q̄ est in poꝛis mēbri: aut qm̄ imutat totū mēbruz in siccitatē. Et medicamina que duritiē aut a siccitate factā: aut ab extēſione accidēti ꝑ repletionē sanāt non emolliētia ꝛ hūectātia dr̄ ꝛ euacuātia. Que aūt ꝓpie dr̄ emolliētia sunt ea q̄ curāt aꝑa solidū qđ ꝺr ſcliros: ꝛ nodū q̄ est in vltimo lacertoꝝ ꝛ cordaꝝ qđ fit ex flegmate grosso. sed nō desiccato. hec em̄ oia medicamibus egēt calefaciētib⁹ ꝛ desiccātib⁹ ſine extēſione tñ ſic vt in ſcḃo ſit eoꝝ calefactio ꝴdu. In primo aūt q̄ hñt humectare hoc iō qm̄ ſi medicamē ſit fortis calefactiōis ꝛ desiccatiōis ſolnit hūidū qđ ē in mā ꝛ ſubtiltat qđ q̄ ſupest fit durū. ſ. ꝛ lapideū difficile deinceps curatiōi. Accit em̄ illi qđ luto excocto igni vt fiat teſta lapidea. Propter hāc igit desiccationē opz quo curaꝝ aꝑa duꝝ medicamē nō magni eē caloris aut siccitatis ꝫ nec vtrūq̄ simul habēs: ꝫ sicut ſignificauim⁹ vt aꝑa paulatim ꝛ tēperate solnatur. Simul aūt aiaduertēdū vt ſit medicaminis calefactio ꝛ desiccatio ſumpta ex q̄titate soliditatis aꝑatis vt ſi pauca q̄dē fuerit aꝑatica durities ſili solnaꝝ diſſolutiōe vt ē adeps capꝛarū ꝛ galline. Si ꝝo solidioꝛ cureꝝ fortioꝛib⁹ his ad ſoluēdū q̄lis ē āſerin⁹ adeps ꝛ capꝛarū: ac adeps taurin⁹ fortioꝛ est eo qđ ē capꝛaꝝ: nisi q̄ ſubest ei q̄ capꝛoꝝ ē ꝛ poſt illum adeps cerum⁹ poſt qđ medulla vitula ꝛ hmōi alia diſſoluētia: hec em̄ oia calida sunt ꝛ ſiccatēperate. Eminēti⁹ aūt hoꝝ ꝛ melioꝛis diſſolutiōis qđ recēs ē ꝛ nō ſalſum ꝓtūſq̄ em̄ inueraſcēt hi adipes magis desiccatiui ſūt ꝛ acuti. Et fortiꝰ oib⁹ his ad diſſoluēdū ē maccalū qđ de ſiculis afferꝝ ptib⁹ ꝛ muchaba ꝛ q̄mum ꝛ ſegum ꝛ oleum vetus. oleum ſiſami ꝛ adeps porcinus infusus facit hoc probe.

¶Capi. x. de medicinis ſolidatiuis.

Solidantium aūt medicaminū habitudo ꝴria ē emolliētiū q̄litati. Cū em̄ ſint emolliētia medicamia ea. ꝛ ſic. opz eꝝ q̄ idurāt frida ee ꝛ hūida vt ē helbahalē ꝛ ſemē ꝓſilij ac portulaē. ꝛ tahelebū. hec em̄ oia idurāt coagulatiōe frigiditatis meri ꝛ ꝓhibitiōe eoꝝ q̄ diſſoluunt. at ꝝo refrigerātia ꝛ desiccꝫtia ipa q̄dq̄z indurant mēbruz nisi q̄ siccitatis est diſſolue re quadam diſſolutione.

¶Capi. xj. de medicinis opilatiuis.

Opilantia aūt meat⁹ ea ſūt q̄ obturant poꝛos ꝛ meat⁹ ꝛ nō diſſoluunt ab eis facile ꝛ hec medicamia oꝛ eē frida ꝛ viſcosa terrea q̄z ſine morſu ꝛ acumine. Id em̄ q̄ mordet facile a meatib⁹ emittit aut diſſolutiōe ꝛ liq̄factiōe alicui⁹ ſubē mēbri attrahendo humoꝛē a ꝓfundo eius.

¶Capi. xij. de medicinis aperitiuis.

Apro apiētia medicamia ꝴria sūt opilātib⁹: oꝛ nā q̄ illa eē ſubtiliātia ꝛ icidētia i q̄b⁹ ēt fit emūdatio vt medicamia amara ꝛ elimātia: hec em̄ omnia purgant ꝛ aperiunt tranductus intus ꝛ foris. Si autem ſimul parum pontica. naturalis caloꝛ modicum eoꝝ habet operari de foris eo

q meatus cutis stricti sunt ipōticitas nāq eoz opilat poros qm̃ stricti sunt, phibetq ꝟtutez emundātē ad pfunda mergi. Ceterū actio eo rū interiozib⁹ hac in pte. s. epate splene ꝛ renibus ꝛ oib⁹ viscerib⁹ valida est: qm̃ q̃ fūt in his meatus lati fūt locis: pōticitasq ꝟortat ozave narū: adiuuatq ea ad effusionē p corp⁹ ꝟtutz apientis. hinc ꝑ est q absinthium si vtak ds eo in interiozib⁹ manifestissime, pdest in purgatione ꝛ aperitiōe pp eā q in eo est amaritudinē ꝛ pōticitatē exteri⁹ aūt nō sic opak. In qb⁹ vero est amaritudo ꝛ bauraciāitas sine pōticitate purgāt ꝛ aperiunt oēs meat⁹ ꝛ venas interiusyt est nataronū. Sic etiā facit oē in quo est inuenire amaritudinē ꝛ emūdationē vt lupini amigdale amare. semē bengere: radix sisani: esamā iuniei: facit hoc idē sihum ꝛ quisumū ea que est illis amaritudine. Est aūt horū oīuz medicaminū incidere ꝛ subtiliare hūozes grossos ꝛ viscosos maxime q̃ sunt in pectore ꝛ pulmōe collecti. Jnē nēpe illis valida ad hᵉ mēbra curāda actio intm̃ vt māz purgēt i opilatiōe quoq epatis ꝛ splenis pulchre hec eadē operātur nisi sit opilatio fortis q̃ etem̃ ē in splene opilatio eget medicamibus his soliozibus vt sunt radicū cortices capparis ꝛ scolocōdriō. ansali. ꝛ cortic. radicis tarse: hoz em̃ oim vsus ē in opilatiōe epatis simpliciter ꝛ splenis in opilatōe mixtoz cū aceto ac decoctiōe i eo. In passionib⁹ pectoris ꝛ pulmōis decoquank cū aq̃ ozdei ꝛ bibank cū melle ꝛ squingibin.

De medicinis mundificatiuis.

Medicaminū ãt emundātiū genus eis ē idē qs ꝛ apiētiū actioq eoz eadē ꝛz debiliozꝛ hoz medicaminū est emūdare sordes q̃ sunt in supficie corpis lētiginē extirpare maculas vulnerū ex cute abluere vt ē semē melonis lenticule cortex: ꝛ radix cānarū exusta coclee cōbuste ꝛ oē coziū aialis qō cocleꝛ claudik ꝛ spuma maris: stercora merulo q̃ in riso inueniūtur ꝛ in virebegū ꝛ amigdale dulces. ellebor albū. ozdeū ꝛ faba. ꝛ similia. hec nāq medicamina oīa hanc operātur actionē ꝟtute emūdāti q̃ est in illis quēadmodū faciūt ꝛ apiētiū meat⁹: nisi q in his vis: pōticitatis nō ē: nec est illis possibile aperire opilationem ac subtiliare humozes grossos.

¶Capitu. xiij. de medicinis dissoluentibus.

Verū autē medicamina dissoluētia sunt que poros ꝛ cutē aperiūt que ꝛ opz calefacientia ꝛ desiccātia esse calefactio em laxat ꝛ soluit substātiam in corpore: non tamē multe calefactōis ea opz esse: sed nec acuta. hec etenim si obuiēt corpoi fit horroz: sed neq̃ fortiter desiccantia sint: generant nāq ꝛ hec infirmitatem: nec vero cum calefactiōe ꝛ desiccatiōe grosse sunt subē etem̃ q̃ hmōi sunt medicamia vrūt. Sūt aūt hec vt camomilla. cathemia ꝛ scarica radix. fuliges. ꝛ oleum de his sumptum oleum olive vetus. sihū cōbustum ꝛ similia.

¶Capi. xiiij. de medicinis inspissantibus.

Medicamina aūt ꝺx ē inspissātia ea sunt q̃ dēsant poros corpis ꝛ indicank ꝟtraria rarificātib⁹. i. frida ꝛ hūida ꝛ aquosa corp⁹ nō ita ispissantia vt opilēt ꝛz ispissant tē perate. Sunt ꝟo q̃ facūt hec aq̃ de sempuiua portulaca. reschecca recens. semē psilij ꝛ oia q̃ refrigerāt sine desiccatiōe. Si vero vtaris folijs leffali ꝛ papauere ꝛ benego moderata ꝟtitate spissant corp⁹ ꝛ stringunt poros eius nec vero opz vsum eozum plurificare cauendum est enim emothon.

¶Capi. xv. de medicis apientib⁹ oza venaꝝ.

At vero apientia oza venarū medicamia cassunt ꝛ. s. opl'onis grosse sbe nisi q opz ꝟtitate caloris eē q̃ nō vrat: vt sunt allea. cepa. sel taurinū. oleum aqualia simiaq̃ hec enim omnia oza venaruz opiunt que sunt in ano.

¶Capit. xvj. de medicis strigētib⁹ oza venaꝝ.

Stringentia ãt oza venaꝝ fri. ꝛ sicce sunt: cōpl'onis grosse subē q̃ pōtica sunt sine mixtura grossa etem̃ medicamia nō diffundūtur p meat⁹ ꝟgregantq ꝛ spissant sue ꝟplonis frigore oza venarum ac meat⁹ sunt hui⁹q̃litatis galla, gelmaꝝ. carice. nebatite. cortices exliozes. glādiū ꝛ his silia.

¶Capi. xvij. de medicinis vrentibus.

Combustio medicaminaꝝ sūt ꝺx ēi vltio caloꝛ ꝟplo ꝛ in ista eoz ꝑssities hmōi si obuiēt corpi succēsionē repēte faciūt: nimia sui fortitudie caloꝛ: remanētq i eo ꝛz suā grossitiē ꝛ ardēt illō actak vt ignis combustio hic enim si semel obuiet corpori vrit fortitudine sui caloris. Sic ꝛ oīs magna mutatio si accidat corpi semel statiz eius sentitur nocumentum ꝛ infirmitas maioꝛ.

¶Capi. xvij. de medicis putrefaciētibus.

Medicamia ꝟo putrefaciētia et ipsa vrētia sūt subtil' sbe nisi q eoz exustio fortz nō ē. liq̃faciūt ãt ꝛ carnes aut sine dolore aut cū modico. Cū. n. fit mutatio eoz si semel sic ꝟburētiū nec fit succēsio eorū. Gnz sic eoz q̃ ꝑ ꝑssa ꝛ fortz caloꝛ: nec sētit abeis lesio mlta: iō facta sūt nō vrētia: vt ē anripigmētū croceū ꝛ rubeū vocaturq hoc medicamē putrefaciēs nō q ipm putrefaciat sz ꝑ mutationē ac sllitudinē putridi. putredo aut

sit per calorem ⁊ humiditatem: eritq; membrum putridum ferens odorem.

¶Capl'm.xix.de medicinis liq̃facientib⁹ carnē.

ATvero liquefacientiū carnē medicaminum virt⁹ ē q̃ ⁊ putrefacientiū nisi q̃de villoris sunt actiōis: his vtendum est medicamib⁹ in carne q̃ crescit in vulneri⁹ q̃ sunt in manifesto corpis superflua ⁊ excedēs membri superficiē vt iminuat illā li q̃facīat reducatq; ad mēsure oportunitatem: nec hñt facere oportunitatē in corpe: hisvti te oz in tēperātie iudicio. Si ãplius etem q̃ op⁹ est adhibeas mordēt vuln⁹ ⁊ liq̃faciunt carnē: pfundātq; vuln⁹: hec medicamia sūt es cōbustū ⁊ teste eris cōtrite diligēter ⁊ pulverizate sup carnē supfluã: siliterq; zemaz ac cetera.

¶Capl'm.xx. de medicinis cicatrizantibus.

QVe aũt cicatrizãt vulnera medicamia h^c sūt q̃ carnē vulneris solidãt equãtq; superficiei cutis desiccãtq; eam faciãtq; sicut ⁊ cutē hec medicamia oz eē pōtica siccãtia tēpate vt gelare alumēq; galla imatura: aloes ⁊ es cōbustū lotū: q̃ sūt similia: hec medicaia ex sui nã vulnera cicatrizant: faciūtq; hoc idē q̃ adducūt carnē: ꝛ per accidēs. Si pua q̃s illis vtaī quãtitate: medicamia desiccãtia sine pōticitate vt ē mardasenegū: sedensum cōbustū si terant ⁊ pulverizē cur super vulnus.

¶Capl'm.xxi.de medicinis gñatiuis carnis.

QVero medicamia carnem edificãtia sūt q̃ carnē i vulneri⁹ adducūt ꝑ q̃dis in q̃b⁹ oz eē emũdatione tēpatā sine morsura sicut sunt radices sulani. ⁊ semen querserine.

¶Capl'm.xxij.de medicinis attrahentibus.

MEdicamina attrahentia sūt q̃ a pfundo corpis attrahūt quoz cōplexio calida ⁊ suba subtilis. Medicamē etem ca'm de pfundo trahit corpis: maximeq; si fuerit subtile attractionāq; fortioz ē: qm̃ subtilitate sua diffūdit ad interioza corpis vtutē suã. hoz aũt medicaminū q̃dã attrahūt nāliter: vt ē diptam⁹ ⁊ seq̃binegū. assacū: q̃dã aũt faciũt hoc putrefactiōis cã vt est fermētū stercora. Sz ⁊ stercora colūbaz attrahūt sufficiēter. Q̃d ãt hac in actione mediū ē valde stercora ansez ⁊ gallinaz. Iz ⁊ stercora porcoꝝ ⁊ fim⁹ capraz sicq; stercora canū q̃ comedūt ossa faciūt. hoc idē laxatiua medicamia vtute attrahēti illis cōsona: ⁊ hoz actio medicaminuz est p calorē. Quecūq; aũt sunt fortioris caloris fortius attrahunt.

¶Capl'm.xxiij.de medicinis repellentibus.

ATvero medicamia repellētia sunt q̃ repellūt mãm ab exterioꝝ⁹ corpis ad interioza fortiter: quoz est cōplexio frida suba grossa. Est em̃ medicamis fridi repellere. Si sit ãt sīl suba ꝛ grossities vt pōticū sit validioza ⁊ fortioꝝ repsiōis.

¶Capitulū.xxiiij.de medicinis liberantibus a veneno.

MEdicaminū aũt salutatiuz ⁊ custodiētiū q̃dã quidē solvūt venenū ⁊ medicamē mortiferuz aduersando q̃litatib⁹ seu q̃litati eoꝝ: aut aduersando toti subeoꝝ. Quedã aũt euacuãt venenū mortiferuz ab infirmo mēbro si ponãtur exterius. Attrahũt em̃ illō aut cã sui caloris subtilis: aut qm̃ suba illius cōsona ē: ⁊ qm̃ oia mortē inferētia medicamia ⁊ venena cōtraria sunt corpoꝝ⁹ hoiuz ⁊ medicamia illis sīlia attrahunt illa ⁊ euacuãt necesse est hec medicamina ꝛ̃ria esse corpi. Iz ꝛ̃rietas eoz modū hz nec pueniũt ad hoc vt idē faciãt cū sint participātes vtriq; extremis. Sũt em̃ in medio posita inter id. ſ. qō occidit ⁊ occiſuz: nō ergo si sumak ex eis q̃d sanitatis articulo nocēt: siccq; si multū ex eis sumak post acceptū venenū est lesio ei⁹ magna: ꝛ̃re necesse est quãtitatē q̃ sumiť eē que nō noceat corpori sua copia. sed nec quã venena ꝑ sui paruitate superent.

¶Capl'z.xxv.de medicinis dolorē mitigãtib⁹.

MItigãtia dolorē medicamina q̃dã cale faciũt i primo gradu vt oleū anesi ⁊ rasianegū. quedã aũt sīlia sūt cōplexioni corpis vt medicamina electioza. Opz aũt medicamia cū calore subtilitatē habere vt euacuēt. dissoluant subtilient ⁊ ematurent: ⁊ explanēt oia q̃ in patienti membro sūt arctata. ſ. acutos chimos aut viscosos aut grossos aut multos: aut si q̃d adhesit cuivis meatuū: aut vētū frigidū vaporosuz ⁊ grossum cui nō est exitus. Cauēdū aũt ne sit i his pōticitas medicamibus oio etiã si locus ꝓpassio desiderent. Ex his ergo pz: qm̃ medicamia dolorē sedãtia persepe nihil oio passioni cōferūt. Iz dolorē tm̃ sedãt. Vocant ēt medicamia fortiter refrigerãtia intm̃ vt stupidum faciant mēbrū ⁊ sopozent si bibant dolorē sedãtia nō q̃ sedãt sed qm̃ stupefaciēti a sunt ⁊ sopozent.

¶Excellētioza aũt in cura hac quã tractam⁹ sunt que desiccant. In q̃bus enim humiditas magna est frigida sicut est macedonicum sue curranum nō est eorum laudabilis potus: ⁊ q̃ similia sunt illi: vt lessa preter corticuz radicis eius. ⁊ folia bengi: ⁊ semen eius albū excellentius est nigro: ⁊ hoꝝ quedã corpori aduer

sank nostro tota sua substãtia. ideoq; si sumak ex eis parũ q̃d ꝓculdubio interficiet sĩ sapeia. guma. s. rute agrestis. hac ergo de cã nõ hoiũ proȝcik in electuaria saluãtia: quẽadmodum apponũtur opiũ: mirra nuba. ⁊ zafranum. Si em̃ ex eis bibak q̃titas multa accidit eoȝ nõ nullis desipientia: quedã mortẽ quoq; adducunt. Si aũt admisceank moderata quãtitate proderũt. Quedã vero eoȝ cerebro nocẽt plimis. quia replent caput vaporibus malis: patiturq; grauitas ⁊ laxatio: quedã autẽ os stomaci ledunt cõmunicanteq; passionem capiti. Uniuersaliter aũt hec medicamia cerebro nocẽt duob⁹ modis: aut q̃m cõtraria sunt illi tota suba: aut q̃m imutãt eius cõplexione q̃litate vna aut duabus. Hec sunt q̃ de ꝟtutib⁹ secũdis intẽdebamus ostẽdere: iã aũt incipiemus de tertijs disserere virtutib⁹ ꝓximo capitulo.

¶Capitulum. xxvj. de assignatiõe virtutis tertie medicinarum. ⁊ primo de medicinis lapidẽ frangentibus.

Dicimus q̃m secundã virtutẽ quẽadmodũ medicamia faciunt suis ꝙplexionib⁹: sic quoq; tertiã faciunt ex secunda sed mediante ꝙne. Que aũt tertiã hñt virtutez medicamia sũt quẽadmodũ q̃ lapides frãgũt vninã prouocãt ⁊ mẽstrua: auxiliãtur sputo sanguis ⁊ pulmõis: generãtia quoq; lac ⁊ sperma ⁊ vninã educentia.

¶Et que quidẽ minuunt lapidẽ ⁊ renes purgant calida sunt incidẽtia grossos hu. ⁊ calor eoȝ pauc⁹ etem̃ fortis caloris est desiccare: calor ⁊ desiccatio auxilio sunt gñationi lapidis. Que aũt purgãt renes minoꝛe hñt icisionem frãgẽtib⁹ lapides q̃ sũt in vesica in q̃b⁹ est etiã hũiditas. hec ẽ sũt medicamia vt radicis halli ce: radiẽ seme. aspagi. ⁊ semẽ eoȝ lahada. vitrũ cõbustũ. acetũ ansali ⁊ silia radix pionie. ciceris ⁊ amigdale.

¶Capm. xxvij. de medicis vninã ꝓuocãtib⁹.

Medicamia vero vninã ꝓuocantia cala ⁊ acuta eẽ oȝ vt subtiliet̃ sanguis ⁊ calefaciãt renes adiuuẽtq; ad trahẽdaz sanguis aquositatẽ vt ẽ eleosedari apiũ ortolanũ ⁊ montanũ nachua. anga ⁊ silia in q̃bus ẽ calor ⁊ acumẽ fortẽ. hec em̃ subtiliãt sanguinẽ ⁊ segregãt ab eo aq̃sitatẽ quẽadm fit in coagulo casei ⁊ lacte.

¶Caplm xxviij. de medicinis prouocantibus menstrua.

Prouocãtiũ aũt menstrua medicaminũ q̃dã bibũtur. q̃dã iferi⁹ apponũtur cũ pessario ⁊ linitõe: ⁊ siq̃dẽ sumũtur potu subtiliãt sanguinẽ ⁊ agiũt meatꝰ ⁊ venas: ipaq; sũt de gñe lac generãtiũ: differunt aũt q̃m matrix magis eget medicamib⁹ calidioꝛib⁹ ⁊ magis incidẽtibus. vene etem̃ q̃ in matrice sũt op⁹ hñt apiri primũ q̃ sũt in mãmillis vt sanguis facile p eas trãseat: matrix etem̃ nihil oio adiuuat sãguis exitũ: at ꝟo mãmille nõ solũ sãguis finit in illis: ȝ ipe q̃z trahũt: hic igik ẽ q⁹ medicamia q̃ decursũ sãguis ad mãmillas adiuuãt p sũt ẽt imutatiõi decursus mẽstruoꝛ. Mẽstruis aũt q̃ oio iminuta sũt: q̃q; oio abscisa sũt nihil ẽ q⁹ ꝙferat: ⁊ pũt ãputatiõi mẽstruoꝛ habere lũ. helbehegi. fantegegũ aãtic. ⁊ silurẽ. ⁊ nusq̃tara. mefrasdibegdi. ⁊ selica. daranisi. cost⁹: hoꝛ bibere ad ꝓuocãdũ mẽstruũ. ¶Medicamina ꝟo q̃b⁹ est vtẽdũ inferi⁹ cũ pesario ⁊ appositiõe q̃dã ꝓuocãt. mẽstrua calefactiõe sola: q̃ dã ꝟtute trahẽte ꝙsona his q̃ trahũt hñt ꝟt ha bahelum silueſtre ⁊ pigmentoꝛ plurimã.

¶Capm. xxix. de medicinis lac gñantibus.

Loꝛo lac generãtia q̃dã sunt cibi: q̃dã vero medicamia calefaciẽtia humores flegmaticos ac in sanguinẽ cõuertẽtia: ⁊ cibi q̃dẽ sunt sil'es lacti i oi sua suba q̃ generãt chimos optios ⁊ hũectat tẽpate nec sũt fortẽ calꝛis: ȝ q̃lis ẽ sanguis. q̃ etem̃ sanguis ẽ calor tẽperat⁹ ẽ aialiq; ꝙueniẽs. At ꝟo colẽ rubee calor tẽperãtiã trãsgressus ẽ flegmaq; fridũ: lac ꝟo mediũ ẽ calore iter sãguinẽ ⁊ flegma ⁊ magis ꝓximũ ꝙpoñi sanguis. ¶Si iminuak: lac oȝ sanguis hitudinẽ ingrere: ⁊ si pauc⁹ inciak op⁹ ẽ regimie calefaciẽti ⁊ humectãti. Si ꝟo dñatur colera illi tũc primũ expedit illũ mũdare: deinde vtẽdũ ẽ regimie q̃ diximus. Si ꝟo dominatur illi flegma op⁹ ẽ illi medicamie in scõo gradu calefaciẽte sine desiccatiõe. Et iter excellẽtiora ⁊ meliora mediciales sunt cibi vt est gergirũ. feniculũ. anetũ viride. Si ꝟo vtak q̃s aut medicamibus aut cibis q̃ fortiꝰ calefiũt ⁊ desiccãt amputatur lac: q̃ em̃ fortiter calefaciunt corrũpunt sanguis nam ⁊ desiccatio minuit: ⁊ generatio lactis vt aliaq; ẽ dictũ de sanguinis probak essentia.

¶Capitulum. xxx. de medicinis generantib⁹ sperma.

Medicamia quoq; sperma generãtia aut sunt laudabiliũ chimoꝛvẽtosi ⁊ conuenientes corpori tota sua substantia: aut medicamina que calefaciunt ⁊ ventum generant. Substantia nanq; spermatis generatur de superfluitate optima: ⁊ est pariter de genere spiritus; ideoq; omnes sperma generantes cibos expedit inflatiuos esse: vt cicer. faba. pinee. hebẽhegi. ⁊ cepe. de medicaminibus. stincus. iehes labir. ⁊ similia.

¶Cap.xxxj.de medicis ãputãtib⁹ lac ⁊ spma.

APputantia ꝼo lac medicamia sũt ⁊ q̃ calefaciũt ⁊ ꝺ siccãt q̃ refrigerãt. Calefactiua minuũt sanguinis corrũpẽdo nãm. Refrigerãtia aũt minuẽdo ⁊ medicamia q̃ ãputãt spmasũt q̃ corrũpũt illũ. Opant aũt hec,oia medicamina refrigerãtia ⁊ desiccãtia hoꝝ nãqꝫ cõplexio cõplexiõi ℨua ẽ spmatis nisi ꝙ desiccatio,phibet gñationẽ spmatis:oino si ei⁹ sit cõplexio calida vt ruthꝫ. femeq̃strũ. sahadenegũ:puocãtia ꝼo spma medicamia ꝙ iciusum estint⁹ in corpe ad exteriora sunt q̃ iſtãt ⁊ calefaciũt nõ desiccãdo. Que aũt ,phibẽt sperma medicamia sunt refrigerãtia ⁊ desiccãtia coagulãt em̃ spma sine corruptione q̃lisẽ arsinegi. portulaca. fmac⁹ cucurbita. citroli ⁊ sikia.

¶Ca.32. ꝺ medicis pect⁹ purgãtib⁹ ⁊ pl'monẽ.

PEctus ⁊ pulmonẽ purgantia acadiunãtia sputũ saniei ab eis ⁊ alia opz eẽ medicamia apiẽtia ⁊ icidẽtia nõ fortis caloris ne desiccent nimiũ iõ ergo opz hec medicamia sumere cũ potib⁹ hũidis. Sunt aũt hec gña seneuberi minora ⁊ q̃ recẽtia sunt ⁊ zaccara ⁊ zẽierã ⁊ gẽdebadastrum: si suffumigeť eo:ac narib⁹ vapor ꝛcipiať ,pderit ab ifirmitatib⁹ frigidis ⁊ humidis q̃ sunt in cerebro ⁊ pulmõe spica lignea desiccat qꝺ a capite defluit hec sunt q̃ neẽe habuim⁹ ostendere de cognitiõe tertie ℨrtutis ⁊ actione. Et hec vltima sunt significationis verba q̃ sgnificãt virtutes simpliciũ medicaminũ. Jã aũt nunc icipiem⁹ tractare de ℨrtute simplicis medicaminis ⁊ vtilitate eius sicut ꝓdiximus.

¶Capi.xxxij.de diuisione simplicis medicie ⁊ assignatione eius.

DIcimus qm̃ medicamin̄ simplicium. alia q̃dẽ ex plãtis alia ex metallis alia ꝼo ex aialib⁹. Et q̃ ex plãtis. alia ex herbis ⁊ olerib⁹. alia semina. alia folia. alia radices. alia ligna. alia succi. alia gũme. alia flores. alia fruct⁹. alia olera. Que ꝼo de metallis ⁊ de terra ꝛ vẽis. alia terre. alia lapides. alia corpa. Que ex aialib⁹ alia humiditates. alia mẽbra. alia stercora: ⁊ nos vnãquãqꝫ harum ostẽdemus spẽꝛ manifestãtes virtutem vniuscuiusqꝫ eaꝝ incipiemusqꝫ a virtute herbarum.

¶Capi.xxxiij.de herbis ⁊ earum virtutib⁹.

ALlulẽgeri in al' sulbuletige ri excellẽtior huiꝰ spẽs ẽ croceũ nouũ i q̃ sit pauca põticitas qꝺ auferť de regiõe sirie ⁊ ptib⁹ transi: ei⁹ ꝓpꝛio ca. ẽ i ꝑmo ℨdu. sic. i tertio. sapor ei⁹ amar⁹ ⁊ in eo acumẽ ⁊ põticitas idcirco vtile ẽ stõ frido: ꝙ fortat nãqꝫ põticitate sua illuꝫ calefacit suo calore educitqꝫ superfluitates amaras iclusas in eo purgat venas a colꝛa rubea laxãdo. ¶Sihũ qꝺ latine ꝺr meli⁹: sihũ qꝺ ẽ forte siluestre: ei⁹ color ad albũ iclinãs cõplexio ca. ⁊ sic. in tertio ℨdu ⁊ ẽ in eo subtilsatio amaritudo q̃ꝺ⁹ icidit ⁊ solnit ⁊ educit lũbricos et ascarides si bibať. Si aũt ꝓdusti cinis sumať teraťqꝫ cũ oleo olive aut amigdal'. tollit alopitiã si cataplˈeť eo arsenegi illi i fusũ calefacit stõm ⁊ caput. Si liniať eo corp⁹ minuit rigor q̃ fit a febre oleũ ex eo factũ vz stõ ⁊ capiti patiẽti ex fridis febrẽ cũ rigore. Si ãt cathaplasmeť eo mẽtũ ꝙ nõdũ ,pducit accelerabit,pductionẽ. dilatat nãqꝫ poros subtilitate sua et mozsura. 2 ¶Berenastruz hz duas spẽs croceũ ẽ em̃ ⁊ albũ ⁊ eminẽti⁹ croceũ ẽ: cuius ꝓpꝛio cal'a in .ij. gra. s. in .j. Si coquať in aq̃ et ifundať sup caput cephalici ,pdeſt pp fridita tẽ: ⁊ scotomie. ⁊ ℨtigini. Si bibať cũ vino frãgit lapides, q̃ sunt in renib⁹ ⁊ vesica ,pdeſt frigori matricũ si cõburať ⁊ pulnerizeť cinis eiꝰ sup vulnera elimat ea ⁊ desiccat cum melˈ. de ea. 3. c. si bibanť lũbricos occidit ⁊ ascarides. 3 ¶Lahada in al' iahada excellẽtior ẽ siria ꝓpꝛio ei⁹ ca. ẽ ⁊ sic. in .ij. gradu ⁊ in ea acumẽ ⁊ subtilitas: sapor ei⁹ amar⁹ iõcꝫ vtinã ,puocãs ẽ mẽstruũ educit lũbricos ⁊ ascarides si recẽs tũdať ⁊ supponať emissiõib⁹ sanabit eas per gratiã dei: ꝓdeſt pessimis vulneribꝰ si suppulnerizeť: iꝫ ⁊ morsib⁹ scorpionis si bibať ex eo exagiũ cũ vino. 4 ¶Cozoday in al' cozo crais melior ẽ noua ⁊ q̃ auferť de ptib⁹ sirie. ca. ẽ ⁊ hũida in ꝑmo gradu: ,pdeſt melicis et q̃b⁹ tristitia ⁊ cogitatiões ꝑter cãm accidũt si bibať cũ vino ⁊ zuccaro exhylarat cor eorũ. 5 ¶Zinacclata in al' zurizacdacũ excellentiꝰ greciꝫ, cicer politis portiꝫ folijs esꝫ cal'a ⁊ sicca, ꝓdeſt epilie si bibať ⁊ passiõib⁹ q̃ dicunť ottomia ,puocatqꝫ vtinã. 6 ¶Sahatehũ vtili⁹ nouũ ⁊ viride: folia ei⁹ meliora ℨga tẽperati ẽ caloris .s. in .ij. gra. in quo ẽ põticitas et amaritudo: iõcꝫ ꝓdeſt stõ in quo sunt superfluitates colerice q̃s educit laxãdo. 7 ¶Herba lileche in al' memithe melior ẽ viridis cũ latis folijs que nascit in partibus medie syrie complexio eius fri. ẽ ⁊ sic. in .ij. gradu pontica est quare ⁊ prodeſt aꝑtibus calidis maximeqꝫ his que sunt in oculis ⁊ aꝑati qꝺ vocatur spina. 8 ¶Cathemia melior est viridis huius complexio cali. in ꝑmo gra. ⁊ humida in scõo habẽs aliqꝺ põticitatis est solluens. emolliens maturãs aꝑata calida i obedientia ⁊ tarde maturitatis ⁊ aliquãtulũ elimatiꝺeoqꝫ emundat lentigines facies. 9 ¶Thessa excellẽtior est q̃ afferť de syria. cõplexio ei⁹ ca. est ⁊ sic. in .ij. gra. icidit sed ⁊ vtinam

puocat ac mẽstrua purgat stõm ꝛ epar ꝛ olia viscera de ſkate ſi terat ꝛ diſtẽperet cuꝫ melle ac bibat cũ aq̃ ca. ſi in aq̃ coquat ꝛ bibat cum melle remediũ ẽ vulneribꝫ q̃ ſunt in pulmone ꝛpectore de hũiditate groſſa. 10 ¶Herba ſafare excellẽtior ꝛ q̃ ferꝝ de ptibꝫ grecie q̃ꝫ a mõtibꝫ feretriꝫ tẽperate ẽ ꝛplexiõis in calore. ſ. ſo in. ij. gra. in q̃ fortis ẽ amaritudo cum põticitate vñ ꝛ apit opilatiões q̃ ſunt i epate ꝛfortatq̃ epar ꝛ ſi bibaꝫ cũ cozticibꝫ radicꝫ capis de vnaq̃ꝫ. ʒ. a. cum ſcingibin ſimul etiã hz ꝓtutẽ ſubtiliatiuã ꝛ icidẽtẽ ꝛ vꝫ fortior in his actiõibꝫ ꝛ mẽſtruũ puocãs. 11 ¶Hemania herba eſt tanq̃ gramina melior q̃ auferꝝ de armenica. c. eſt ꝛ. ſ. ꝛ in ea eſt põticitas ſi emplaſtrizeꝫ ea frons ſopozat. dolorẽ ſedat ſoluit apata ꝓdeſt morſure ſcorpiõis ſed ꝛ doloribꝫ ſi ſupponaꝫ cũ lana. Si decoctio eiꝰ bibatur vtilis ẽ epati ꝛ renibꝫ. 12 ¶Scauthia l ea ẽ diſſolutio ꝛ põticitas. Si ſupfundaꝫ aq̃ decoctiõis eiꝰ ꝛbuſtiõi ꝛ apatibꝫ ignis icẽſiuis ac herliſipile manifeſte ꝓdeſt. Si aũt maſtice tur vulneribꝫ q̃ ozi accẽt ꝓderit. 13 ¶Ber ſaſanũ laudabiliꝰ ẽ viride. cuius trũcꝰ ẽ niger folia vero eiꝰ ſiſ ia ſunt ſoliꝫ apij. eſtq̃ tẽperatũ in caliditate ꝛ fri. hñs paꝝ ſiccitatis cum ſ̃btilitate i q̃ ꝛvtꝰ ẽ ſollubiꝫ diſſoluẽs ſcrophulas ſi ẽplizeꝫ ſoliꝫ eiꝰ tritis. Utile ẽ q̃ʒ alopitie ſi cataplaſmeꝫ cũ aceto ꝛ oleo oline. Educit ſupfluitates groſſas a pectore ꝛ pulmone ꝛ liq̃facit eas. Frãgit lapides q̃ ſunt in veſica vrinã accelerat ſi bibãtur ex eo. ʒ. c. capillos ꝓducit ſi cõburaꝫ ꝛ foneaꝫ ex eo caput. 14. ¶Babunegũ. laudabiliꝰ ẽ qõ ẽ coloꝛe croceo albũq̃ eiꝰ claꝝ nouũ tocũdi odoꝛis flores eiꝰ grãdes ꝛ ẽ ca. ꝛ ſic. in. ſ. gradu. tẽperate diſſoluẽs ꝛ ẽ paꝝ emolliẽs ꝛ oleũ eiꝰ optimũ cui laboꝛ accit. ſedat eteſim ꝛ laxat loca extẽſa ẽ q̃ʒ vtilis cui accit febꝰ de cõſtipatiõe pozoꝝ mitigat apata q̃ ſunt ſub hypocũdriꝭ. ꝛ ſi ſederit mulier i aq̃ decoctiõis eiꝰ mẽſtrua ꝓducat ꝛ educit fetũ augmẽtatq̃ vrinã lapides frãgit in renibꝫ. ꝓdeſt apati epatis ſi emplizeꝫ deſuper. 15. ¶Herba taſiri laudabilioꝛ q̃ hũida ꝛ recẽs ꝛ q̃ auferꝝ de mõtibus fereſie. ꝛ eſt ca. ꝛ ſic. in primo gradu. in qua eſt diſſolutio fortis ꝛ eſt ſimilis virtute ſua camomille: ſed acutioꝛ ꝛ fortioris odoꝛis. 16 ¶Aqua lizelmelec q̃ ẽ recẽs ꝛ noua ꝛ ſemen ꝓtulit. ꝛ ſemẽ eius croceũ ẽ tẽperata ʒ parũ ad caloꝛez inclinaꝫ ꝛ ẽ diſſoluẽs ꝛ in ea ponticitas. 17 ¶Faraſſonũ laudabiliꝰ qõ inclinaꝫ ad ruboꝛẽ qõ auferꝝ de ptibꝫ grecie. ꝛ eſt cali. in. ij. gra. ſic. in tertio. Et ẽ in eo amaritudo qua aperit opilationes ſplẽis ꝛ epatis. ꝛ purgat humiditatẽ a pectoꝛe ꝛ pulmone ꝓducãs mẽſtruuz. Si bibatur ſuccus eius cũ melle clarificat viſum ꝛ cõfoꝛtat. Si ſternutatio ꝓducẽt cũ ſucco eiꝰ ictericos emũdat. Si ſpluaꝫ auri ꝓdeſt vulneribꝫ que ſunt i ea: ꝛ ſi eſt in ea doloꝛ cronicus ſanat illũ. 18 ¶Sueniũ frigida eſt ꝛ ſic. tẽperate. ꝛ i eo ẽ q̃dã põticitas. ꝛ qõ ẽ recẽs frigidiꝰ ẽ: iõ ergo ſi bibaꝫ ſuccus lapides qui ſunt i veſica frãgit. 19 ¶Ribeluz meliꝰ qõ ozit in mõtibꝫ fereſeis ꝛ cuiꝰ virga plongaꝫ ꝛ igroſſaꝫ frigida ẽ ꝛ ſicca caloꝛẽ mitigãs choleꝛã emũdãs vtilis digeſtioni eius cõfoꝛtans ſtomachũ ꝛ epar caliduz: aqua eius ſi miſceaꝫ cũ farina ozdei ꝛ cathaplaſmeꝫ ſup heri ſipilã ꝛ formicez ꝓdeſt. 20 ¶Maraiba ꝛ nomen eius apõ ꝑſes herra. melioꝛ eſt q̃ diuturnioꝛ ꝛ altioꝛ: crocea recẽs: cõplexio eiꝰ frigida ꝛ ſicca tẽperaꝫ ꝛ hz aliq̃d dulcoꝛis ꝛ acuminis: ſanguinẽ reſtringit fluẽtẽ de vulneribꝫ ſi trita ſuperponaꝫ: ꝛ ꝓdeſt emiſſionibꝫ refrigerãdo loca: deſiccat humiditatẽ quadã humectatiõe liquefacit lapidẽ. Si coquaꝫ ꝛ bibatur aqua eiꝰ vrinã ꝓuocat. 21 ¶Rutaba melioꝛ eſt viridis. ꝛ leuioꝛ ſollis. ac cõplexio eius ca. ꝛ hu. ꝛ in ea ventoſitas: ideoq̃ auget ſperma ꝛ lac. 22 ¶Hercaricon meliꝰ qõ afferꝝ de ſyna ꝛ cõplexio eius calida ꝛ ſic. ſubtile eſt: ꝛ purgat venas: matricem ꝛ epar: ſicquoq̃ vrinam ꝛ menſtruum pouocat vulnera humida ꝛ peſſima; deſiccat. 23 ¶Ferſelelunia calida eſt ꝛ ſicca fortiter calefaciens ꝛ ſi terꝝ recẽs cũ ſuo ſemine: ꝛ cathaplaſmetur ea vultus i quo macule ſunt extirpat eas. Et diſſoluit apoſtemata ſolida. 24 ¶Buchurmarima ca. eſt ꝛ ſic. elimãs diſſoluẽs ſicdẽs aperiẽs attrahẽs iõq̃ ſucꝰ eiꝰ apit oꝛa venaꝝ q̃ ſunt i ano q̃ ſi ſupponaꝫ cũ lana ſoluit naturã: idẽ facit ſi cathaplaſmeꝫ ſub vmbilico ſi bibaꝫ lumbꝛicos oẽs ꝛ aſcarides emittit ꝛ ſuſcitat mẽſtrua: fetũ occidit viuum: educit mortuũ ꝓdeſt ictericis ſi bibaꝫ cũ ſquingibin ꝛ alopitie ſi fricẽꝫ cũ ea caput lentigines extirpat ꝛ oẽs maculas: ꝛ ſi ẽplaſtrizeꝫ ea ſplendurũ vtile eſt. 25 ¶Baudaredũ excellentius albũ ꝛ nouũ ꝛ eſt frigidũ in primo gradu ꝛ in eo eſt quedã ſubtilitas ꝛ diſſolutio ꝛ purgatio ꝓdeſt febri antique phlegmatice ꝛ debilitati ſtomaci ꝓducq̃ doloꝛiq̃ dentiũ. ꝛ ſi maſticeꝫ et ſuperponaꝫ reptilium morſure ꝓderit. 26 ¶Seccha laudabilioꝛ viridis ꝛ noua. ꝛ eſt ſimilis baudaredo in virtute confoꝛtat ſtomachũ ꝛ epar. 27 ¶Werdafeſtrũ laudabilius qõ afferꝝ de grecia ꝛ eſt ſimile abſinthio in cõplexione ꝛ virtute: ʒ magis ponticũ iõq̃ cõfoꝛtat ſtomachũ ꝛ epar. 28 ¶Camedriũ probabilius nouũ ſilueſtre ꝛ eſt. ca. in. ij. gra. ſic. in tertio ꝛ in eo amaritudo: ideoq̃ incidit ſuperfluitates ꝛ purgat eas ꝓdeſt apoſtemati ſplenis. ſi bibatur aqua eius: ꝛ ſi emplaſtrizetur a foꝛis vrinam pouocat ꝛ mẽſtruũ ꝛ ꝓdeſt ictericis ꝛ ſciaticis. 29 ¶Camepi

strū.c.in.ij.gra.sic.in tertio ⁊ in eo ē amaritudo:ideoq; subtiliat ⁊ icidit supfluitates grossas apit opilationē splenis ⁊ epatis: cōmouet vinā ⁊ mēstruū.pdest ictericis ⁊ sciaticis. 30 ¶Ausegum in al' ansegū melius est qō est viride ⁊ pōtē ⁊ folia eius si masticent̄ pfunt vlcerationibus ⁊ vulneribus oris. 31 ¶Asahelrahaū i al' hasahelrosa melio' qō viride est lōgū ⁊ frīdū.sic.in.v.gra.pōticūq; pdest obtalmie si terat̄ ⁊ emplastrizet̄ ocli: ⁊ si fiat cū eo clistere dissinterievtile ē ⁊ fluxu sanguis:ac dolori vētris q̄ cōtingit ex potu medicaminū acutoꝝ.Si apponat naribus cū cāphora amputat fluxū sanguis eoꝝ: subtilēq; sanguinē qui fluit a mulieribꝰ ⁊ sputū sanguis. Si emplastrizētur eo apata calidavt heriſipilla ⁊ formix pderit illis ⁊ eoꝝ sedabit calorē.Sic etiā si emplizetur eo stōus inflāmatus sedabit: ⁊ incarnat vulnera recētia. 32 ¶Astacodus melior est recēs q̄ cinericet est coloris nouisq; ⁊ ē.c. in primo.gra.s.in.ij.sapor eius amarus ⁊ pōticus ⁊ aperiēs ⁊ subtiliās ⁊ est in eo emūdatio ⁊ ematuratio ꝓfortatviscera;oia:⁊ pdest mīte ascēdenti ad cerebꝝ ⁊ epilepsie. 33 ¶Herba q̄ dicit̄ dustar in al' dustarū ⁊ nomen eius apud psas herba buhabera.c.⁊ hu.cōplexōe ⁊ in ea dissolutio si teratur ⁊ supponatur apati frigido pderit illi.⁊ si emplastrizet̄ eo morsus scorpionis vtilissimū est. 34 ¶Cantorium melioꝰ est qō est iocundi odoris ⁊ eiꝰ sunt due species:altera est tenuis ⁊ altera grossa:⁊ vtreq; calide ⁊sic.⁊ ē in eis pōticitas cū acumine ⁊ virtꝰ laxatiua flegmatis.Si coquat̄ ⁊ fiat clistere pderit passiōi q̄ dr: ileon que ē de flegmate grosso. Dicit aūt diascorides ipm̄ solvere colerā rub.⁊ puocare mēstruuꝫ mortuū ex cludit fetum ⁊ sanguinem partus: nocet fetui vino ⁊ quod grossus est fortius operat. 35 ¶Sellū ⁊ fellū ⁊ jbellū sunt medicamia indica:cōplo eoꝝ.c.⁊ sic.pfunt enervatiōi nervorū. 36 ¶Petasilon quidē est habēs.v.folia. ⁊ vt aiunt quidā ipm̄ ē femeīstrum. frigiduꝫ ⁊ siccū ⁊ exsiccat fortiter ⁊ sine acumine : ideoq; magne ē vtilitatis:sāguinē stringit de q̄cūq; loco fluxerit. 37 ¶Chefera in al's hefecca. melior ē viridis ⁊ nouа.frī. ē ⁊ sic. tēperate pdest fluxui māerum ad mēbra ⁊ aduētui apatū : lapides dissoluit q̄ sūti renibꝰ:soluitq; difficultatē vrine.auget venerē:ileon mitigat ⁊ doloreꝫ dorsi si clistere fiat cū decoctiōe eius. 38 ¶Cherba bezeragi in al' bezercatue q̄ recēs est melior ⁊nouа.⁊ ē frī.⁊ hu.i.3°.gra.restringēs calorē.⁊ si cataplasmet̄ sup apata calida succꝰ eiꝰ pderit illis:⁊ si recēs est̄ pderit sputo sanguis: virtusq; eiꝰ silis virtuti coriandri recēti. 39 ¶Chanebel chahaleb.laudabilior ē viridis.cōplo eiꝰ frī.⁊ sic.in.ij.gra.⁊ in eo pontica.s panca;succus eiꝰ si supponat̄ apati pderit. Si bibat̄ cū cassia fi.,pderit apantibus calidis q̄ sunt in visceribꝰ:marieq; apatibꝰ epatis ⁊ stōi.soluitq; humores colericos tenuādo.,pdestq; hydropicis calidis si bibatur cū rotula caiarsabari. oꝝ aūt bibere eius succū decoctū ⁊ dispumatū si em̄ bibat̄ nō coctus subuersionē facit. 40 ¶Caquenegum meliꝰ est ortu lanuꝫ.frī.est ⁊ sic.⁊ in eo pōticitas :succus eiꝰ si cataplasmetur sup calida apata pdest: si ät bibat̄ cū rotula cassie fi.vtilis ē epatico apati.

41 ¶Achieebat.in al' leieelteem, q̄ grece eufistides.frī.⁊ sī.in.3°.gradu.⁊ pōtica.⁊ prodest fluxui sanguis a matrice ⁊ sputo:⁊ solōni eius inferiꝰ:si bibat̄ cū aq̄ ⁊ cū vino pdest etiā diarie:⁊ cōglutinat magna vulnera si supponatur:ēt si amputatꝰ nervus fuerit: pdest q̄z hernie vasorū;si supponat̄ testibus: confortat em̄ enervata mēbra ex humiditate: admiscetur̄q; emplastris cōfortantibus stōm ⁊ epar:⁊ excellētior q̄ recēs est. 42 ¶Cherba zufe cali.ē ⁊ sic.in.3°.gradu.pdest tussi ex flegmate ⁊ arctationi spūs. 43 ¶Sanacelnemer virꝰ eiꝰ putrefaciēs.ideoq; cauēda est i cibo ⁊ potu.Si aūt voluerit quis putrefacere qō extra est vt emorroides ⁊ varices silicaq; vtilis ē ⁊ p prie radix eiꝰ. 44 ¶Cheilhelbahalē.melior ortulana clara recēs est frī. in.ij. gradu. sic.in j.vtilis est apatibus;cat̄e si cataplet̄ur succo eiꝰ maxie herisipile ⁊ formici.Sic q̄z si emplizetur cū eo pectus ⁊ epar ⁊ fiat ex ea cerotū pderit calori eiꝰ si terat̄ in mortario;diligēter ⁊ misceat̄ cū oleo ro.⁊ pauco aceto vini. cephalee prodest q̄ fit ex calore.; 45 ¶Cramē ca. ⁊ sic.virtutē hz interficiēdi lūbricos ⁊ expellendi.⁊ ascarides ⁊ oēs vermes maxime si succꝰ eiꝰ cū pulvere cornu cervi bibat̄ : cōgruit em̄ pueris q; pueri res amaras horrescūt. 46 ¶Millū melius ē viride qō inclinat in rubedē. frigidū ē tēperate.mediū in humiditate ⁊ siccitate:pdest apatibus;calidis si emplastrizetur eo hydropicus:succus eiꝰ pdest si ppinet̄ cuꝫ rotula cassie fis. 47 ¶Chasser ⁊ cezerarcasaz succꝰ eiꝰ recēs puocat vinā:sed debilit radiꝫ eiꝰ elimat desiccat ⁊ subtiliat ⁊ ipsa calefacit subtilit:pdestq; durities splēis si bibat̄ ⁊empliz̄et cū ficubꝰ decoctis in aceto ⁊ pdest ēt scabiei;et passioni lomni qua excoriatur cutis.

48 ¶Effaselira ē silis viti albe hz 3bilior.

49 ¶Adananelfara in al' adanecfara;hec herba duas hz species:altera est flos azurinꝰ. altera rosa rubea vtreq; subtiliant pfecte ⁊ in eis calor paucus ⁊ attractio q̄bus educit ventositatē:succꝰ eoꝝ purgat caput si imittat̄ naribꝰ palitico ⁊ hz virtutē desiccātē sine morsura.vnde ⁊ vulnera purgat ⁊ pdest locis qui putruerunt. 50 ¶Cherba corosanica vtilior est viridis:sapor eius amarus ⁊ odor eius acutus ca.⁊ sic. educit lumbricos ⁊ ascarides

cū amaritudine sua. 51 ¶Fautenegum montanum melius iocūdi odoris paruis foliis calefacit desiccat: subtiliat fortiter ideoq; pdest humiditatib⁹ grossis ⁊ viscosis q̄ fiūt in pectore ⁊ pulmone ⁊facile educit eas mēstruū q; puocat. ¶Fautenegus aquaticū fortissimi est caloris ⁊ siccitatis attenuansq;. Si teratur ⁊ bibaꝫ eius succus cuz aqua mellis calefacit fortiter ⁊ educit sudorē: vtile est casui qui fit cū vertigine si bibatur cū vino subtili: ⁊ si cataplectur eo corpus cū pāno ⁊ fricatione forti. prodest ēt sciaticis si emplizētur eo ambe anche: attrahit nāq; qō in pfundo corpis ē ⁊ anchaꝫ ad exteriora: ⁊ superflua calefacit. Et excitat mēstruū si sumaꝫ cū vino ⁊ submittaꝫ cū lana: si coquaꝫ cū vino ⁊ emplizentur eo elephanti ci ⁊ cataplectur corpus eoꝝ pdest illis pp eam q̄ in eo ē dissolutio. subtiliatio. incisio. ⁊ si sit recenti⁹ est cōferētius ad hoc. Succus ei⁹ iterficit lūbricos ⁊ ascarides. prodest ēt asmati ⁊ arctatiōi spiritus si bibaꝫ aq̄ decoctōis eius cuz melle: vtile ē quoq; eo q̄ apiat opilatiōes epaticis. ictericis. Fautenegum autem qō p se vocant rachalū validius est ad oia huiusmodi.

52 ¶Mesquetramissa melior q̄ inclinaꝫ ad croceuz siris est in virtute ⁊ cōplexione fautenego mōtano iz subtilioreo: iōq; plimū ꝙfert in puocanda mēstrua producitq; fetus.

53 ¶Nemamia. melior ē plana viridis acuti odoris: ⁊ ē calida ⁊ sic. in. 3°. gra. subtiliās ⁊ dissoluēs: prodest morāti mēstruo. vtinā puocat. vtilis singultui ex repletiōe. frāgit. lapidē si coquaꝫ cū aceto vini ⁊ oleo rosa. ⁊ emplizetur eo caput prodest cephalice q̄ fit ex frigore maxieq; forti. 54 ¶Nachana melior est ortolana tenera cōpo ei⁹ ca. ⁊ sic. nisi q; in ea est hūiditas vētosa q̄ inflāmaꝫ cōcupiscentia coitus conuenienter: ⁊ si comedatur cum aceto subuersionem sedat ⁊ vomitum.

55 ¶Sahacas in aꝫ sahatū. duas hz spēs. Altera longioꝝ⁹ foliis q̄ ꝙfortioris ē actiōis. Altera ꝙ rotundis calida ⁊ sicca est in tertio gradu calefacit stomacum ⁊ intestina ventositatem dissoluit humores subtiliat: ⁊ si coquaꝫ cum aceto prodest molarium doloꝝi. 56 ¶Sehebum in aꝫ sebbetum laudabilius cuz flos producitur: ⁊ qō a sicco ortū est: ⁊ est calidū in. ij. gra. desiccās in principio. ij. Si coquaꝫ cū oleo oliue aut olo sisami oleum erit dissoluens optime vtile est angustie sedans doloꝝ: puocās somnū maturās apostemata cruda: ⁊ recens amplius ematurans ⁊ minus dissoluens sicco. porro siccum fortius desiccat et amplius dissoluit. Si cōburatur ⁊ pulueriz̄ ⁊ sup apostemata aquosa prodest manifeste: cicatrizat vulnera antiqua que fiunt in prepucio ⁊ vulua exterius optime. Et decoctio eius cum melle consumit colerā ⁊ flegma. 57

¶Bachala vbidita melior est: cui⁹ rami inclinātur ad rubore frida est hūida in tertio gradu ⁊ in eo pōticitas ideoq; pdest fluxui materierum calidaꝝ ad ventrē maxime si mā fuerit colerica: frangit eā ⁊ refrigerat fortiter: si comedaꝫ aut bibatur succus ei⁹ si emplastrizetur eo pect⁹ latera stōus prodesit in flāmationi que accidit illis: prodest etiā fluxui mēstruoq; ⁊ sanguinis turbationi: ⁊ succ⁹ ei⁹ hac in pte fortior est. Si eo emplastrizeꝫ caput cū succo ordei, pderit cephalee q̄ fit ex caloze sol. 58 ¶Semacū meli⁹ qō ē recēs: ⁊ viriditas ei⁹ iclinaꝫ ad nigredinē ⁊ est tēperatū. in frigiditate humidū in. ij. gra. aquosumq; ideoq; p dest aꝑatibus calidis cū peruenerunt ad statū: ⁊ est cib⁹ opportunus tussim patientib⁹ si cū oleo ro. decoquatur. 59 ¶Corathiz laudabilius est nabaticū pungitinū iocundū odore ⁊ est calidū acutū subtiliās elimās vtinā, pnocās: incidit hūiditatē q̄ est in pectore ⁊ pulmone adiuuans sputo eius: magis aūt si coq̄tur cū fathabani. Si ꝙ paretur cū butyro p dest emorroidibus: sic q̄z si coquaꝫ ⁊ emplizetur eo stōus prodesit: continuo. succus quoq; ei⁹ si bibaꝫ amputat sanguinē emorroidaꝝ ⁊ in eo est ponticitas. 60 ¶Quessara subtilis tepida pōticaq; ē: succ⁹ ei⁹ si cathaplasmeꝫ sup aꝑata calā ⁊ herisipilam pderit: dissoluit aꝑata calā: ait aūt diascorides aquā ei⁹ corrū pe mētē ⁊ si plimū sumaꝫ iterficit. 61 ¶Tameleon laudabilior q̄ ab armenia affert: ⁊ coloz ei⁹ aure⁹ ac siris gemuꝫ pducētis vinee.

62 ¶Sedabū laudabili⁹ viride acuti ē odoris ⁊ siluestre ca. ⁊ sic. in tertio gra. fortiter desiccat ⁊ ortolanū min⁹ ē siccatiū ⁊ calefatiuū: ⁊ in vtriq; acumē ⁊ incisio ⁊ amaritudis pauc. vnde forte ē ad dissolnēdū icidēs hūores grossos ⁊ viscosos euacuās eos p vtinā vētositatis est dissolutiuū ⁊ iflationis: q̄ ex re ⁊ aꝑutat ardoꝝ coitus: prohibet erectionē mēbri. Si bibaꝫ aqua eius, pdest casui q̄ fit cū vartigine: ⁊ si clisterizetur eo mulier suffocationi matricis confert. Si comedaꝫ ⁊ coilirietur cum melleui suz acuit. Si ꝙ coquatur cū oleo oliue ⁊ sup ponaꝫ vesice, pdest difficultati vrine: iz ⁊ ileon cōfert generato ex vētositate si aquam ei propines. 63 ¶Tapsia que ⁊ bethur. ⁊ aūt quidem esse agrestem rutā. cal. est ⁊ sic. in. iij. gra. ⁊ caloz ei⁹ fortis acuminis: vnde ⁊ qui lac eius congregat non opponitur vento. odore nāq; ipsius facies intumescit ⁊ exuritur ⁊ adducit maseriam soluit sanguinem. Sepe etiā accidit fluxus e naribus qui non deficiet vsq; ad mortem. ¶Inest autem similis illi virtus acuminis. Sed trahens que a profundo corporis attrahit: soluitq; quod attraxit: lac autem eius si cathaplasmetur eo alopitiam habens capillos producit: et si sumatur de

eo.z. ʒ. solvit ventrē ⁊ vomitū ꝓuocat ꝓdest hidropicis. Si cathaplasment ex eo lētigines grosse extirpant nō tū opz ꝯpli⁹eē ꝑ hora aut duab⁹ lauent cū aq̄ decoctiōis furfuris. 64 ¶Schassa melior ē ortolana recens que.f.est et hu.in tertio gra.sopozat sitim amputat et succus ei⁹ si supponat apostematibus calidis proderit: cōcupiscentiā aufert coitus: semen eius forti⁹ est ad agendū hoc in loco: attamē si frequēs sit comestio ei⁹ visum debilitat. 65 ¶Zebalabum laudabili⁹ magnis solȝs. fri.ē ⁊ hu.in eo viscositas ꝓpter citas aliqd solvit iferius cholerā ru. Si bibatur cū zaccara. ⁊ melius qō coctū ē. Et si coquat cū oleo ami gdalarū: ⁊ dicūtur vulnera in itestinis hñtib⁹ ⁊ collectiones: tussim quoq; patiētib⁹ vtile est prodest ēt emissionib⁹ si decoctū cū vino sup ponatur: ⁊ vulnera sanat pessima. vtilis cōbu stiōi ignis. Si coquatur cū aceto splenē grossum habentib⁹ valet. flos. ei⁹ fortior est solȝs si immittatur naribus eius succus proderit ⁊ purgabit cerebrū inciditq; materias diuturnas que influūt auribus sanat vulnera crōica que in eis fiunt. 66 ¶Carnebum melius est nebaticū paruis solȝs diuersarū virtutum est ei in eo calor ⁊ fri.plurimū siccū ē: vnde cō glutinat vulnera cōfortat vlcera pessima pro dest apostematibus duris difficilibus sanationi ⁊ in eo virtus ē elimans: mundans scabiē ꝓdest excoriate cuti: decoctionis ei⁹ aqua naturam emollit ⁊ purgat sanguinē ptus: ꝓdestq; morsure reptiliū insq; eius ebriosо pro dest 67 Melychia ipsaq; ē zabezi in al'sca bez laudabilior ortoruz: cōplexio ei⁹.c.in.pri mo gra.f.in.ȝ.⁊ ē dissoluens ⁊ emoliens: ⁊ si eliretur ⁊ comedatur cū oleo amigd. prodest tussim habētib⁹: si ꝯo fiat cū eo clistere.s. suc co eius prodest morsure que acciō in intestī nis cū oleo ro. 68 ¶Quesaq; in al'graſſū. ca.ē ⁊ sic.in.ȝ.gra.vinam ⁊ mēstruū ꝓuocat dissolvit ventositatē: aqua eius vtilis epatis oppilationi ⁊ frigori eius ꝓdest hydropicis. Succus eius vtilis febri phelegmatice ⁊ ca sui q̄ fit cū vertigine sine febre: maxime q; cū succo fenicvili. 69 ¶Hedaba melior est ortalana cui⁹ cōp.ē.f.i.i.gra.ſ.in.ȝ.epatis.p dest oppilationi ⁊ icteritie ⁊ apatibus viscerū calidis sicut rotula cassia.f.bibatur. Si aūt ca taplasmet de foris cum sandal'al.ꝓdest apo stēati calo dissolvit em̄. 70 ¶Aquesutū melius qō in spinis.f.⁊ sic.⁊ in eo ē paucusca lor eo q; amarū ē: ideoq; in epate ⁊ splene op pilōē apti ꝓdest icteritie si bibatur cū cassie. f.rotula. Succus ei⁹ quoq; ꝓdest hydropisi ex calore. 71 ¶Rasenegū laudabili⁹ ort olanū ⁊ recens: ⁊ est.ca.q.sic.in.ȝ.gra.lac ge nerat: ⁊ succus ei⁹ si collerizet eo ocl's ꝓdest aque descendenti ad ipsum: led ⁊ caligini vi sus: pronocat vinā ⁊ mēstruū dissolvit vento sitatē: prodest succus eius male cōplexiōi fri gidi epatis si bibatur: pariter et hydropicis. 72 ¶Hendechocū meli⁹ ortolanū prodest si bibatur doloꝛi laterū: succus eius ⁊ vine dif ficultati ac epilepsie frigide cōplexionis sto machū cōfortat ⁊ calefacit: grossas dissolvit hūiditates ⁊ vētositates diarrie vtilis est soli dat naturā comestū. infusa morsure scorpio nis decoctionis ei⁹ aqua dolorē sedat: vene nū dissolvit: si colliū ide fiat visus acuit si mis ceat melli. 73 ¶Emaza in al'hēmaze vti lior est q̄ ortolana ⁊ acra.f.⁊.si.⁊ est in ea dis solo.q; si cataplasmētur ea apostemata ca.re pellit materiā ⁊ prohibet eā dissolvit: si come datur cruda ac ꝓcocta prodest diarrie ⁊ am putat dissolutionē sanguinis: que aūt sine sa pore est eius actio in predictis debilis. 74 ¶Baderuebina melioꝛ recēs q̄ nō est antiq̄: ⁊ ē tēperata in calore ⁊ sic.in.ȝ.gra.vtilis ē me lāconicis ⁊ exhylarat coꝛ digonē bonā facit: ꝓferēs subuersiōi ⁊ aiam ꝓfortās turbatiōi ꝓ dest. 75 ¶Fragemescint ca.ē ⁊ sic.⁊ sicci tas ei⁹ minor ē siccitate badernebine qō i eis dē i qb⁹ illa ꝓfert melicis si comedat aut odo ret: ⁊ si apponat ferculo letificat em̄ animaz. 76 ¶Marcemusum excellēti⁹ē ortolanum calz ē ⁊ subtile ⁊ dissoluēs ꝓdest cephalee q̄ ē ex frigore ⁊ state si odoret si coquat in aq̄ ⁊ su per caput fundat ⁊ bulliat cuz oleo ⁊ trahat naribus cum oleo: oleuz eius si fundatur au ri proderit qui inerit ei langori ex flegmate ⁊ siccitate: ⁊ ventositatem generat agranat ca put ⁊ sopozat. 77 ¶Adescarum laudabilius nonum in quo ruboꝛ paruus ⁊ moꝛdet linguam cum de gustatur. ca. est ⁊ sic. in ꝑmo gra. ⁊ in eo ponticitas modica ⁊ subtilitas vn de ⁊ vinam pronocat ac menstruum aposte mati quod est in epate ꝓdest ⁊ stomaci. Flos adescari vtilis est sputo sanguinis si tamen assiduetur odoꝛ eius ⁊ potus grauat, caput so pozatq;. Decoctio eius lapidem frangit simi literq; folia. 78 ¶Tahasebum in al'cale bum fri.est ⁊ humi.in.ȝ.gra.prod est si cata pulet ur apostematibus calidis. 79 ¶Ca calasimilis est plantis aseseni ⁊ in ea amari tudo prodest hydropicis. soluit enim aquam croceam si de eius succo.z.c.cum zaccara as sere bibātur de agresti fiunt carte apud egy ptios. ⁊ est frig. ⁊ sic.in.ȝ.gra. prodest arteti cis. Si infundatur aceto ⁊ inuoluantur filo li neo dimittaturq; siccari ⁊ apponatur intus re pletur humiditate que est in vulnere. Si au tem combuꝛatur cinis eius desiccativus est vulnerum que sunt in oꝛe et que sunt in ano carta eius combusta fortius desiccat: ideoq; vtilis est clisteri prodest vlceribus ⁊ dissinte rie intestinoꝛum: vlceribus quoq; pulmonis

ꝛ ptisicis.olbus pulmonis doloribꝰ si distemperet cū aq̄ fluuialium cācroꝝ decocta ita vt dissoluat.aut bibat cū aq̄ ro.q̄ exp̄mit de recētibus ꝛ rosis ꝛ huiꝰ arūdo pascat vnde egyptij sugunt illā sicut zaccare cānā. 80 Wer ne due spēs habētur.altera est subtilis que ꝛ mariaū ꝛ ē ca.in p̄mo gra.s.i scō iocūdi odoris dissolues subtiliās mediocriterq̄ fortat aut ē stōm ꝛ epar q̄bꝰ nociuū accit fridꝰ ꝓhibet frigꝰ: ꝓhibet vomitū ꝛ subuersionē digōnem adiuuat.Altera ꝙ maioris caloris ꝛ fortius subtiliat ac dissoluit. 81 ¶Baccala corro sanica folia eiꝰ silia sunt folijs carnebi. frida est ꝛ sic.in.ij.gra.gustꝰ eiꝰ acerbꝰ ꝑdest cole. ru.arctat vētrē ꝙmouet cibi appetitū si minus sit pp calorē ē ergo vtilis calidissimis nā. 82 ¶Sabanegū ca.est ꝛ sic.dissolues subtiliās supfluitates ſlaticas q̄ in stō iuenit vnkē tositatē dissolvit ꝛ vētriclis pueroꝝ ꝫ ꝛ a matricibꝰ. 83 ¶Badaragū.c.ē in.ij.gra.ꝛ i eo laudabilis hūiditas nec ꝫ aliquā vtilitatē si sumaꝭ iteriꝰ si aūt fiat ex eo ēplm maturat ꝛ soluit. 84 ¶Alsena melior ē alba locūdi odoris tēperate ꝙplexionis ꝛ in eo pōticitas modicū dissoluit emollit lapidē frāgit materimeq̄ q̄ sumit de q̄rcu ꝛ senebaro ꝛ nuce obuiat subuersiōi ꝛ vomitui:ꝛ si coquaꝭ in aceto ꝛ supliniaꝭ splen ꝑdest illi vinum quo ifusa ē sopozat optime:decoctio eiꝰ ꝑdest mficis doloribus si in ea sederit mulier.Si terat ꝛ supponat alis ꝛ iguinibꝰ ꝛ radicibꝰ auriū purgat eas ꝛ ꝙfortat,phibet ab eis fetorē. 85.¶Sebelum qō latini spicanardi p̄mū est speciei herbaꝝ laudabiliꝰ est qō sanū ꝛ iocūdi odoris uenit ꝙplexio eiꝰ.c.ꝛ sic.optimū q̄z stō ꝛ epati fridis vtinā ꝓuocat renes purgat ꝑdest ictericiis flurūq̄z māeꝝ in vētrē nām constipat. 86 ¶Scolocōdrion cōplexio est tēperata i caliditate ꝛ sic.ꝓdest grossitiei splenis frangit lapidem si coquatur cum vino ꝛ bibatur. 87 ¶Quicaneguz.c.ꝛ sic.vtile scabiei si misceatur cum aceto.

¶Capi.xxxv.de ꝓtutibꝰ seminum.

88 ¶Semen apij ortolani ca. ꝛ sic.in.ij. gradu ꝓnocat vtinā ꝛ mēstruuz apit q̄ est in epate ꝛ renibꝰ opilationē ꝑdest singultui q̄ fit ex repl'one ꝛ aqua petroseli mōtani ca.ē ꝛ sic.in ij.gra.desiccās odoratū purgās mēbra interiora mficē epar ꝛ venas ꝓuocādo vtinā ꝛ mēstruū ꝑdest renibꝰ ꝛ vesice apit opilationē q̄ ē in pectore ꝛ pulmōe de grossis.humoribus. 89 ¶Nasnachua vel nānachua melior est recēs ꝛ viridis ca.ꝛ sic.in.ij.ꝫdu.subtilians ꝛ vtinā ꝓuocās ꝛ mēstruū iteriora purgat mēbra desiccat odoratū opilone apit splenis et epatis ꝛ dissoluit vētositates si terat cū nuce ꝙbusta ꝛ comedat ꝑdest tenasmoni. Si tūsa distēperet cum mellis ꝑdest q̄rtane ꝛ ſlatice. aq̄ decoctiōis eiꝰ si fundat sup morsum scorpiōis dolor sedat. 90 ¶Daucꝰ q̄dem est semē pastinace agrestis ca.ꝛ sic.in.ij. gra.mē struo ꝛ vtile iperat epar purgat ꝛ venas apit opilationē supfluitates ſlaticas grossas a pectore purgat et q̄ ex his facta est ꝑdest tussi. 91 ¶Choeza cū fortiozis est acumis q̄ semē apij ortolani ca.est ꝛ sic.in.ij.gra.vtinā ꝓnocat si emplizeꝭ ꝛ mēstruū calefacit ꝛ desiccat tēperate ꝓuocat sudorē vtile est morsure reptiliū dissoluit vētositatē ꝙstipat vētrē ꝓuocat vrinā inflāmat ꝙcupiscētiā coitꝰ si sumigētur cum eo nares cephalee ꝑdest ex frigiditate ꝛ humiditate. 92 ¶Semē liebezi fortit calefacit ꝛ desiccat pare.vnde ꝛ lac ghat vrinaz ꝓuocat vētositatē dissolvit ab interioribꝰ ꝛ ē sil'e anisо nisi q̄ debiliꝰ melliꝰ viride ꝛ pōderosum. 93 ¶Semē cathimie in al'. cathare ie laudabiliꝰ nigrū ꝛ pōderosum qō imergit aq̄.fri.ꝛ humi.in.ij.gra.extinguit calorem sedat turbationē emollit aspitates q̄ sunt i ore ꝛ itestinis ꝛ vulua ꝛ ei vicinis.Si frigaꝭ ꝑdest solutiōi vētris colerice lahabū eiꝰ ꝑdest ꝙtra calorē febris ꝛ siccitatē oris ꝛ ligue sedat morsurā stōi.Si emplastrizeꝭ eo manifeste ꝑderit apati calido ꝛ cuiꝰ est apatis apiri apit.Si vero cathaplasmeꝭ cū aceto podagre ꝑderit calide ꝛ dolorē ipiꝰ mitigat. Si misceaꝭ cū aq̄ ro.aut oleo ros.cephalee ꝑdest q̄ fit ex mala ꝙplexiōe calida ꝓficitq̄z emissiōibꝰ ymbilici si cathaplasmeꝭ eo ꝙ si teraꝭ eiꝰ maior erit frigiditas. 94 ¶Semē cathemie vtile nigrū ꝓfectū ꝙplexio eiꝰ tēperata in caliditate ꝛ hūiditate dissoluit emollit apata solida purgat pectꝰ pulmonēq̄z ab humiditate;elimat lētigines a facie frāgit lapides renū ꝛ in eo pōticitas vnde ꝛ ꝑdest sanguis fluxui ſz ꝫ debiliter. 95 ¶Semē scabacie in al' scabezie sil'e ē virtute semini cathemie sed actiōis validioris. 96 ¶Semē hechige in al'hēgē vtiliꝰ est onerosum ꝛ ē ca.ꝛ sic.in.ij.gra.sed caloze fortioꝛ ē siccitas ꝛ ē in eo subtiliatio ꝛ dissolutio:vnde ꝛ emollit apata solida q̄ sunt post aures ꝛ i eo iflatio q̄ auget venerē ꝛ appetitū coitꝰ si bibaꝭ cū vino cocto si teraꝭ ꝛ pulverizeꝭ sup comedētia ꝑderit vulnera. 97 ¶Ralēbacū in al' rābacū laudabiliꝰ croceū lōgū onerosum;ꝛ est ca.ꝛ sic.subtiliās in sapore eiꝰ amaritudo lumbricos necat ꝛ ascarides si superponatur exterioribus partibus corporis vlcerat illud si teratur diligenter ꝛ cathaplasmetur eo scabies corporis ꝛ sahafe ꝓderit:ꝓdest ꝙmorsui scorpionis si bibatur ꝛ superliniatur tritū ac distemperatum cum oleo. 98 ¶Alū bacum in al'lilimbatuz laudabilius quod affertur a creta quod ꝛ percutit in ruborem.et

iocundi

tocūdi odoris ⁊ virtus ei⁹ similis virtuti hesse
nisi q̄ fortior ē in eo ꝟt⁹ solubilis q̄ laxat cho.
ru. dissolnit vētositatē stōi ⁊ intestinoꝝ. 99
¶Semē halase in al' lalaphe hoc ē semē ruta
be. meli⁹ croceū ⁊ oneroſū ca. ⁊ hu. est ei⁹ com
plexio: ⁊ in eo vētositas vñ auget appetitum
coitus ⁊ imperat lacti. 100 ¶Semē lībali in al' liemberi ca. est ⁊ sic. ⁊ in eo acumē ⁊
est elimās pdest lapidib⁹ generatis in renib⁹
⁊ si eo vaporent emorroydes pderit illis. Si
aūt frigat cū semine ressadi ⁊ oleo olive cōsti
pat nām. ⁊ āputat tenasmō si sit ex frigore et
phlegāte. 101 ¶Semē merule in al' me
rue vtile ē nouū oneroſuz. c. est ⁊ hu. tēperate
2gregat sanie in apatibus crudis ⁊ maturat.
102 ¶Semē bēgi meli⁹ ē albū: nigrū ē mor
tifer fuscū mediū in malo ⁊ tria sūt fri. ⁊ sic. al
bū min⁹ ē fri^m. ⁊ cōmodes ē: dolore sedās cui⁹
ꝟtus est illis opū virtuti. 103 ¶Semen
orocray in al' crocrai meli⁹ ē albū: nigrū ē mor
tifer fuscū mediū in malo ⁊ tria sūt fri. ⁊ sic. al
bū min⁹ ē fri^m. ⁊ cōmodes ē: dolore sedās cui⁹
ꝟtus est illis opū virtuti. 104 ¶Semē femequesti in al' fegequesti laudabi
lius q̄ est acuti odoris: ⁊ ē ca. i. i. gra. sic. in. ij.
pdest apatib⁹ splēis solis: si ex eo. z. b. cū squi
gibin bibat: si buliat cū aceto ⁊ superponatur
spleni vtile ē: coit⁹ appetitū eneruat si bibat ⁊
desiccat spma. 105 ¶Sehardelū in al'
scaldelū q̄ ē sinapis meli⁹ ē q̄ magnū ē ⁊ in
terius croceū: ⁊ alia spēs q̄ dr effedū ⁊ nō ē illi
incēsto: vtrūq; ca. est ⁊ sic. sed croceū ca. ⁊ sic. i
iij. gra. icidit flegma: grossos subtiliat hūores
si terat ⁊ in aq̄ diligēter feriat: deinde colatuz
misceat melli ⁊ gargarizet capitis attrahit fle
gma. Si trahat flatu narīū sternutationē exci
tat: ⁊ pdest si comedat aut gargarizet epilep
sie: suffocationē adiuuat matricis si subipo
nat matrici: ⁊ si sup caput litargici fundat p
dest: pdest et sciaticis si ēplastrizet eo ancha
⁊ oimō pfert flegmatici passiōi: ⁊ attrahit que
necesse ē attrahi de pfundo corpis ad exterio
ra. 107 ¶Cardami semē laudabili⁹ ba
bilonicū albū: estq; ca. ⁊ sic. albū rubeo min⁹ ē
calidū. Utile ē q̄dē ex flegmate tenasmō si bi
batur cuz aq̄ cal'a ⁊ oleo ⁊ tortionibus si terat
⁊ distemperet ⁊ ēplastrizet eo ancha sciaticis
passionib⁹ mitigat: eodēq; mō si fiat cū eo cli
stere. 108 ¶Semē hemaze in al' emma
ce vtili⁹ onustū ē q̄ frigid. ⁊ sicc. multūq; pon
ticuz nām includit solutā. solutionēq; āputat
sanguis maxime autem q̄ acerbū est. 109

¶Semen losenel hermel in al' loseelmehel. i.
arnogloſe vtili⁹ ē nigrū onustū ē frigidū ⁊ sic.
pōticū sile semini hermaze in actiōe ⁊ ꝟtute.
110 ¶Sunizū. vtili⁹ onustuz ca. ⁊ sic. in. 3°.
gra. fortiter subtiliās. vñ ⁊ soluit vētositates ⁊
inflatiōes q̄ sunt iteri⁹: si tritū bibat cū vino tē
perato lūbricos rotūdos educit e vētre ⁊ longos si cū aceto sumat tēperato tollit q̄z scabiē
⁊ varices. formicē ⁊ lepram menstruū puocat si
morek pp grossitiē materiei. Si asset igni ⁊ pā
no iponatur ac narib⁹ ei⁹ odor trahat pderit
cortize in q̄ fluit a narib⁹ hūiditas multa. Si
ꝟo terat diligēter ⁊ emplizet eo frons cepha
lee pderit frigide ⁊ cronice. 111 ¶Sca
scasuz vel caschasuz multas hz spēs. oēsq; fri.
⁊ hu. albūq; in. ij. gra. nigrū in. iij. albū pdest
tussi ex acuta mā descēdente a cerebro ad pe
ctus: phibet q̄s spuik a pectore sopiatq; ma
gis aūt cortices ei⁹ q̄m semē. Si coquat in aq̄ ⁊
hec sup caput fundat: illisq; emplastrizet. Ni
grū aūt pessimū ē dormitās obstupefactionez
facit: ⁊ si terat ⁊ cataplentur eo languida mē
bra sedat eoꝝ langor. 112 ¶Tuderi. me
lius croceū. ⁊ ē ca. ⁊ hu. hūectat corpa ⁊ corpa
lētat. 113 ¶Cabba melior rubea cabuc
ria ⁊ q̄ afferr de regiōe aqueret ⁊ ē ca. ⁊ hu. et
hūiditas ei⁹ fortis pdest melācholicis si biba
tur cū zaccara replet corp⁹ ⁊ ipinguat. 114.
¶Semē hēdacroci si bibat cū squigibin mor
sure reptiliū adiuuat. 115 ¶Semen bu
bulengeri in al' bubulēgis ca. est ⁊ sic. tēpera
te. ⁊ virtus ei⁹ equalis ⁊ aneti. 116 ¶Se
mē arsurugi in al's arsunezi. ca. ⁊ sic. in quo ē
hūiditas q̄ cōmouet coitus appetitū ⁊ auget
spma inviris frigide 2°nis. 117 ¶Semē
semū in al' sensemuz. ca. ē in pncipio pmi gra.
hu. in. ij. decoctio ei⁹ emollit fissuras ⁊ apata
solida pdest sahaphe sicce: a cuīn sedat ⁊ mor
sus q̄ accit stō ex acutis hūoribꝰ aut vini po
tiōe aut acuto medicamine. 118 ¶Sem
cozoc in al' cozocere q̄ vocāt p se dinarine et
vocāt et behēter ca. est ⁊ sic. iocunū odore diſ
solnit vētositates q̄ sunt in stō ano ⁊ intestinis
⁊ calefacit ea tēperate digestionē pcurat: sin
gultū q̄ fit ex repletiōe sedat. 119 ¶Zuſ
fa melior ē nona crocea ⁊ ē ca. ⁊ sic. i. ij. gra. et
in ea pūctio q̄ stōm calefacit dissolnit vētosita
tē ⁊ inflationē: adiuuat digestionē pdest mor
sure scorpiōis si aq̄ decoctiōis ei⁹ bibat: aut lo
co superponat vrinā ⁊ mēstruū puocat appe
titū coit⁹ aufert spma āputat. 120 ¶Se
mē q̄riani. c. in. i. gra. ⁊ tēperatū in hu. ⁊ sicc. diſ
solnit emollit oē apa manifestū: ⁊ interius ca.
aut frig. maxime si misceat melli ⁊ oleo viola
to ⁊ aque sine ematuratione soluit apostema
ta ⁊ que post aures sunt vrine imperat ⁊ men
struis si sederit mulier in aq̄ decoctionis ei⁹
dissolnit apata matricis dura. 121 ¶Hel

bꝫ cõplexio eius ſſris cõplexiõi ſemis lini: ſed eo fortior iõ ꝛ in oibus vtile eſt q̃bus ꝛ ille cõfert ſed fortiꝰ operaꝫ: mẽſtruo iperat ptus ſanguinẽ purgat ſi coquaꝫ cũ melle ſimul ẽt ſoluit groſſos hũores: ꝛ malos qui ſunt in ſtõ et intestinis maxime flegmaticos: pdeſt oibꝰ exterioribus doloribꝰ ꝛ tuſſi que fit vel accit ex flegmate: elimatq; ip̃m a pectore ꝛ pulmone ꝛ incidit. Si decoquaꝫ cũ ficubꝰ ꝛ coleꝫ aqua eius ſuperfundaturq; melli ꝛ coquaꝫ ſcõo et fiat q̃ſi ellectuariũ pfectius eñ erit ſic in purgando pectus a flegmate groſſo ꝛ viſcoſo. Si emplaſtrizenꝫ eo cuꝫ ſemine lini aꝑata ſolida ſoluit illa fortiter. 122 ¶Carui. c. ꝛ ſic. in iij. gra. acutũ inflationẽ ꝛ vẽtoſitatẽ diſſoluit a vẽtre: ꝛ vtile iperat. 123 ¶Quemũ duas hꝫ ſpẽs: altera carmanica alẽa nabatica ꝛ vtq; oibus opertionibꝰ ſuis ſimile eſt carui ꝛ eo fortiꝰ ad diſſoluendã vẽtoſitatẽ viride ꝯo fortioris eſt acuminis. Si maſticeꝫ ꝛ exprimatur aq̃ eius ꝛ impluatur oculo in quo eſt vngula ꝛ pecia pdeſt illi ꝛ ãputat ab eo ſanguinem. 124 ¶Caſemũ in aꝫ ſaſemũ meliꝰ ẽ croceũ ſimile emadano ꝛ cõſimile in virtute cimino. 125 ¶Semẽ lilingalie in aꝫ lilingabe ortolane in actiõe ſſle eſt daucõ ſed debiliꝰ actiõe vinã ꝓuocat ꝛ mẽſtruũ comeſta: purgat vicera ꝛ pdeſt hydropiſi ꝛ doloꝛi laterũ ꝛ morſui alialis: ꝛ pũcture reptiliũ. 126 ¶Semen cacdenethe in aꝫ dardeneche ꝓdeſt febribus cholericis: ꝛ ſi teraꝫ ꝛ fricẽ diu cũ aq̃ exprimatur bibaturq; cuꝫ zaccara pdeſt tuſſi ſi fuerit ex caloꝛe ꝛ ſedat morſus q̃ ſunt in oꝛe ſtõi: auferq; coitꝰ appetitũ ſi nimiũ ſumatur. 127 ¶Semẽ rute. i. piganũ. meliꝰ eſt nigrũ. ꝛ ẽ ca. ꝛ ſic. in iij. gra. pdeſt ſingultui ex repletiõe ſi ex eo. z. b. trito cũ melle ꝛ aq̃ aut vino bibatur calefacit ſtõm ſoluit ab eo ventoſitatẽ ꝛ ab intestinis. coituſq; denegat appetitum. 128 ¶Semẽ nẽnane vtiliꝰ nigrũ. ꝛ eſt ca. ꝛ ſic. mẽſtruũ ꝓuocat ꝛ partũ facilẽ facit: pdeſt vẽtoſitati q̃ eſt interioribꝰ ꝛ ſingultui ex repletione. 129 ¶Succaranũ in aꝫ quoquaranũ. fri. ẽ dormitiꝫs letale ex frigiditate ſi accipiat ex eo modicũ in vino q̃s ſoporat. 130 ¶Queſfara in aꝫ queſbarei. vtiliꝰ ẽ viride ameni odoris: ꝛ aiũt quidã eẽ frigidã ꝛ ſiccã. hypo. tepidã. ꝛ in ea põticitas modica: ꝛ ſi coquaꝫ cũ aq̃ roſ. ꝛ gargarizeꝫ pdeſt ãpati gule. Si teratur diligẽter ꝛ miſceaꝫ cũ roſa trita pſunt puſtulis que ſunt oꝛe: ꝛ ſi ꝓpinentur de eo. z. b. ꝓhibet coitus appetitum: ſi vero cuꝫ lahabo ſeminis pſilij bibatur inflammationem ſtomaci reprimit: ſicq; ſi miſceatur apoſtematum calidoꝛũ medicaminibꝰ pderit manifeſte. 131 ¶Semen ſarmaci temperatum in ca. ꝛ fri. ſiccum. i. i. gra. in. eo eſt elimatio ꝛ prodeſt icteritie que fit ex epatis opilatione. 132 ¶Semen fugilis melius qõ eſt rubeum inclinans in nigrũ. ꝛ eſt cali. in. iij. gra. ꝛ in eo diſſolutio fortis intrã vt ſaniẽ que icluſa eſt in carne ſoluit ꝛ elimat. Si cataplaſmenꝫ eo in morꝓhea nigra ꝓoderit cuꝫ aceto. 133 ¶Semẽ carni vtilius croceuꝫ. vinã ꝓuocat ꝛ educit mẽſtruũ. ſecundinã emittit ꝛ fetũ ſi bibatur cum melle tritum. 134 ¶Selbhenegu in aꝫ helbhenegũ melius eſt quod hꝫ coloꝛem chebe: flegma purgat ꝛ humiditates ꝛ humoꝛes. 135 ¶Semẽ heſſalegi in aꝫ helſalegi. frigidum eſt ꝛ ſiccum. põticum eſt congruum vkerationi oꝛis ſi tritum diligenter in oꝛe teneatur: ꝛ ſi bibatur cum aliquo potu pontico ꝓdeſt ſolutioni cholerice 136 ¶Semẽ ſarapheremie ꝛ in aꝫ ſaſafaremi melius nigruꝫ onuſtum parum iocundi odoris tẽperatum in fri. ꝛ ca. ſi fricatur ꝛ bibatur natura retinet pdeſt diſinterie ꝛ inflatiõi intestinoꝝ. 137 ¶Semẽ macrelei temperatũ in ca. ꝛ fri. ſic. ſapoꝛ eius amarus: ideoq; vtile epatis opilationi ꝛ ſplenis ꝛ icteritie que fit ex opilatione. 138 ¶Semen aqueſuti ſimile in pluribus ſemini intibe niſi q̃ amarus eſt ꝛ ſiccus complexione: vnde ꝛ fortioris eſt actionis in aperiendo que eſt in epate ꝛ ſplene opilationem. 139 ¶Semen gergiri. ca. ꝛ ſic. i. ij. gra. diſſoluẽs: morꝓheaꝫ elimat. ni. ſi teratur ꝛ cataplaſmetur cum aceto auget coitus appetitũ ꝛ ſperma: ꝛ ſi cũ ſquingibin ꝛ aqua cabibatur flegmatis vniget vomitum.

¶De granis.

140 **Zemarum** temperatum complexione ſed inclinatur parum ad caloꝛem: ſi maſticetur ꝛ ponatur ſuper apoſtema maturat illud. ſi vero ponatur ſuper fruſtrum ferri calefactum ꝛ teratur et cataplaſmetur petigo manifeſtius ꝓoderit. 141 Hachala in aꝫ nachala tritici. ca. ẽ. ventoſitatem diſſoluit: ideoq; ſi calefacta ſuperponatur ex ventoſitate accidens ventri doloꝛ ea cataplaſmetur: mitigat eum diſſoluendo. ¶Si autem infundatur aceto vini ꝛ ponatur ſuper carbones igneos naribus vapoꝛ eius concipiatur leniat humiditates a capite ad nares fluentes. ¶Si autem diu fricetur cum aqua calida ꝛ coletur vt ſoꝛbitio de ea fiat cum amigdalarum aut ſiſami oleo ꝓodeſt que eſt in pulmonis canalibus aſperitati ꝛ gule: elimat a pectoꝛe humiditates. 142 ¶Saira in aꝫ ſeria frigidũ eſt ꝛ ſiccum ꝛ in eo diſſolutio loco ſiccitatis. Si tundatur parum et caleſiat igne aut cataplaſmetur ea ex caloꝛe factus doloꝛ mitigat illũ: ſimiliter ſi emplaſtrizetur ea. ca. aꝑa diſſoluit illũ. Sic quoq; ſepius cataplenꝫ ea doloꝛes iunctuꝝ ꝛ mitigãtur. Si optime coquaꝫ oꝛdeũ vt alias dixim ꝛ ſumaꝫ aq̃ eiꝰ le-

bzicitantib⁹ ꝓfectissime ꝓdest sitim sedat ⁊ sopozat ⁊ vrinā ꝓuocat ꝓ bonitatē illi cōsonam quā in ceteris nō est inuenire granis si bō coquatur: iucrat effi ab aq̄ humiditatē ⁊ cedit ab illa vētositas ꝓ multā decoctiōez: ⁊ in eo ē simul q̄ddā lābēs ⁊ elimās quibus accelerat descensum a stō ⁊ in eo lenitas qua prodest asperitati gule ⁊ in eo cōtinuatio que stomaci calorem eq̄lem facit ⁊ in ceteris hec nō inueniunt granis. 143 ¶Faccala in al' baccala magna melioz eius cōplexio fri. ⁊ sic. ⁊ in ea elimatio que lentigines extirpat: si trita coquatur diligenter ⁊ fiat de ea sorbitio cū amigdal'. oleo tussientibus remidiū ē ⁊ pluretic. ⁊ in ea ponticitas quedā: ideoq̄ decocta cum aq̄ ⁊ aceto vtilis est inflationi intestinoꝝ: maturas suspēdit: prodest febzi si teratur ⁊ coquatur cū adipe porcino emplastrenturq̄ ea arctetica optime proderit: emplastrentur quoq̄ fabarū farina testiculi ⁊ māmille si sint i eis calida apostemata: maximeq̄ si in māmillis coagulatuz fuerit lac. Si vero pasteur cuz melle apostemati ex percussione facto proderit. 144 ¶Massuz melius onustum ⁊ est fri. in primo gra. tēperatū in humiditate ⁊ siccitate ⁊ in eo quedā elimatio. si teratur diligenter ⁊ distemperetur cum aq̄ mirti proderit his quoꝝ infirma sunt mēbza ⁊ vtile est febzicitantibus tussimoꝝ patientibus ⁊ cuius est natura mollis excoziatur aut fricatur parū ⁊ coquat. 145 ¶Granū silereme in al' silleme melius fuscum onustū. ca. in. iij. gra. sic. in. ij. fortiter dissolues ⁊ in eo attractio si teratur ⁊ distēperet ⁊ sup mēbzo in quo spina aut ferrū introierit attrahit ⁊ emittit. 146 ¶Granum diuseri in al' diuferri tanq̄ silerua in virtute curat apostemata que solida sunt sanatq̄ alopitiā. 147 ¶Auresum melius croceuz onustum fri. est in. j. gra. s. m tertio subtile naturam includit ⁊ si cū pāno empleť desiccat intestina q̄ siccari egēt ⁊ dissoluit sine mozsura prodest māifestissime. 148 ¶Chamesuz fortioris est actiōis nigrū. ca. ⁊ hūi. generās spma ⁊ lac vrināq̄ ꝓuocat amplꝰ aūt nigrū vrinā ꝓuocat ⁊ mēstruū aqua in q̄ coquitur lapides frāgit: ⁊ ē i cicere virtꝰ dissoluēs incidēs ⁊ elimās vh ⁊ purgat splenē ⁊ epar renesq̄ apa q̄ accit post aures dissoluit: extirpat scabiē ⁊ ipetiginē emollit testiculoꝝ duritiē: vlceribus ū cathaplasmeť pdest cū sandalo ⁊ melle. 149 ¶Queq̄rmesuz i al' cermesū meliꝰ ē magnuz. ca. ⁊ sic. sapoꝛ eiꝰ amarꝰ. iōq̄ iterficit lūbzicos lōgos ⁊ rotūdos q̄ sūt in vētre: si pisteť cū mele comedat ⁊ bibat cuz aceto tēperato si vero bibat cū vino ⁊ pipe purgat epar ⁊ splenē mēstruū ꝓuocat: fetū educit mozbuū si submittat cū mirra ⁊ melle ⁊ i eo ē elimatio ⁊ dissolutio q̄bꝰ extirpat lētigies nigrā mozpheā ꝓdestq̄ lepze sahafe imiditati dissoluit ⁊ scrophulas. Et si diligenter tritum cum aceto distemperetur ⁊ melle ⁊ emplastretur eo ancha sciatice remedium erit. 150 ¶Arzura in al' aezū in eo modicus calor ⁊ ponticitas ⁊ quod magis rubeum fortioris est actionis suspendit ventrem ⁊ feresium rubeum amplius maxieq̄ si cum suis fricatur corticibus album si fiat ex eo sorbitio que stomaco acciderit ⁊ intestinis morsuris proderit ⁊ si clisterizetur cum aqua decoctionis rubei ⁊ aliquibus pōticismedicamib⁹ dissinterie intestinoꝝ ꝓdest. 151 ¶Lupia in al' cupia rubea ē cali. in. j. gra. aq̄ decoctiōis eiꝰ mēstruū. ꝓuoc. ptꝰ sanguinē purgat mozbuū educit fetū ⁊ scābiā si mozā fecerit. 152 ¶Quersenna ca. ē in. j. gra. sic. i. ij. icidit elimat apit opilationē ⁊ si multiplicetur sanguinē gnat carnē in vulneribꝰ ꝓducit. 153 ¶Semē batici meliꝰ est albū onustū ⁊ in eo ē attractio apit opilationē renū lapides in eis cōminuit. et vesica vrine imperat fortiter: et lentigines ⁊ mozpheā. subtilē aufert. 154 ¶Semē omesacre fri. est ⁊ hu. in. iij. gra. tussi ex calore ꝓdest ⁊ siccitate si comedat cū zaccara sitim sedat ifirmitatibꝰ acutis remediū ē: ⁊ difficultati vrie si q̄s ē ex calore. 155 ¶Semen lēbaci in al' lelebaci meliꝰ ē albū onustū cōplexio eiꝰ fri. ⁊ hu. elimās incidēs vrinā prouoc. ⁊ si terat ⁊ cataplasmeť eo corꝰ colorem optimū facit ⁊ splēdētē. 156 ¶Semē lilim bachi in al' lilibati meliꝰ album onustū: ⁊ cum oibus suis habitudinibꝰ semini silis cucumeris. 137 ¶Lingua auis excellētioz in cuius nā amaritudo ⁊ iocūdi odoris ⁊ cōplexio eius ca. ⁊ humida vrinā prouo. augetq̄ coitꝰ appetitū. 158 ¶Granū zerecari meliꝰ est onustū ca. est ⁊ hu. in. ij. gra. vētosum vnde ⁊ ꝓmouet appetitū coitꝰ ⁊ auget sperma. 159 Granū halebi in al' mallebi meliꝰ ē onustum ca. ⁊ sic. lūbzicos ⁊ alcarides necat ⁊ i eo amaritudo ⁊ elimatio fortis dissolutioq̄ vh ⁊ lētigines extirpat si terat ⁊ cataplasmēt eo loca: epatis opilationē apit ⁊ splenis adiuuat sputū pectoris ⁊ pulmōis ab humiditate. 160 ¶Granū bani meliꝰ est qō est magnū ⁊ onustū in quo fortis amaritudo cui admixta ē pōticitas ideoq̄ elimat incidit. ꝓgregat extirpat varices. lētigines maculas q̄ sunt i facie ⁊ scabiē ⁊ piuriginē ⁊ lepzā apit epatis et splenis opilationem emollitq̄ eoꝝ duritiē maxime si misceatur farine quessene. 161 ¶Heiluz ca. est ⁊ sic. opilationez aperit ꝓdest sciaticis. 162 ¶Cubebe meliꝰ locundꝰ odore linguam dormitat ca. ⁊ sic. est apit opilationē meatus purgat ꝓuocat vrinā. naturā retinet mūdat guttur rauceum. a flegmate. serie ꝓdest si ex ea oboli duo sumant cū sūgibin. 163 ¶Cacala duas hz spēs. altera parua altera mioz

ca.in vltio.ij.gra.frigidis ꝓdest epatis dolor ribus opilatiõiꝫ eiꝰ si ex eo sumanꝫ.z.b. cum ꝙuingibin dieb⁹.vij.vtilis ẽ lapidib⁹ q̃ sunt in renibus si misceaꝫ cucurmer semini ⁊ citrolis eq̃liter bibãturꝫ de ea.z.b.q̃ꝫ die ꝓdest epi lepsie sincopi si insufflet guttatim ꝓdest eũ dolori q̃ sit in capite si sit ex vẽtositate. 164 ¶Grana ribesi meliora noua sunt fri.⁊ sic.põtica ꝙsunt solutiõi cronice.sicut ⁊ semẽ hebace. 165 ¶Grana berberis meliora onusta.fri.sũt ⁊ sic.põtica ꝙsunt solꝰni cronice: extingũt calorẽ epati vtilia ea.in q̃ est aꝑa:calm phibet vomitũ ⁊ coꝛ cõfortat. 166 ¶Grana ꝝ natorũ melⁱ est acerbũ onustũ.⁊ est fri.⁊ sic.strigit naturã si colica est solo subuersionẽ mitigat.phibet võitũ: stõi os cõfortat.phibet mãrũ ad ipsuꝫ fluxũ. 167 ¶Grana mirti in aꝫ olicisca.in eis põticitas ⁊ dulcoꝛ.vñ ⁊ ꝓ sunt tussientib⁹ si sit in eiꝰ solutio : ꝓdest sputo sanguis a pectoꝛe pulmõe ⁊ stõ ⁊ vlceribus mẽbꝛoꝝ interiorũ ⁊ cõfortat ea. Si misceaꝫ vi no succus eiꝰ ꝓdest moꝛsui reptilis:ꝓdest vesti ce vlcerib⁹ hũi.aut sic. Si cũ vino decoquaꝫ ⁊ cataplꝛentur ea q̃ sunt in volis ⁊ plãtis vlcera sanat ea. Si recentia trita admisceanꝫ lacti ⁊ aꝑatibus oculoꝝ emplent soluunt aꝑa: pstũt quoꝙ ⁊ aꝑati qõ est in ano: ⁊ emoꝛroidib⁹: q̃ sunt in eo:anũ cõfortãt vlcerationi remediuꝫ est:⁊ si terat ⁊ cathaplasmet eo facies mũdat lẽtigines. 168 ¶Granũ liẽbicoꝝ in aꝫ lie beriοꝝ fri.ẽ ⁊ humi.in.ij. gra. ꝓdest tussi q̃ ex caloꝛe oꝛit ⁊ sic.si terat ⁊ accipiat cũ zaccara ⁊ penidijs spuma eiꝰ refrigerat hẽctat ⁊ caloꝛẽ mitigat ⁊ extinguit:ꝓdest siccitati q̃ fit in oꝛe stõi:fortius aũt tussim mitigat q̃ fit a caloꝛe ra ducta est ⁊.i.si cuꝫ alba sumaꝫ zaccara ⁊ oleo amigdalarũ. 169 ¶Granũ semezedie i aꝫ semene melⁱ qõ ẽ pingue ⁊ ẽ.c.⁊.h.cõgruũ vo lẽti corpulentũ hẽre coꝛpus si terat ⁊ cũ aq̃ fri cetur colatoq̃ superaddatur farine modicũ ⁊ zaccara ⁊ amig. oleũ aut sisami recẽs vtile ẽ exilibus coꝛpoꝛe a frigoꝛe ⁊ siccitate. 170 ¶Granũ zelemi melius albũ quod aufertur aſheſiria.ca.⁊ sic.⁊ in eo hũiditas laudabilis que excitat coitus appetitum auget sperma. 171 ¶Granum calcali simile est zelemo cõplexiõe ⁊ virtute ⁊ augmẽtatiõe spermatis. 172 ¶Mangebẽgiul in aꝫ danenbuile granum quod affertur de montib⁹ fereſie quasi queſcũ ca.in.j.gra.tẽperatur in humiditate ⁊ sic.⁊ auget sperma excitatq̃ coitⁱ appetitũ. 173 ¶Granum dadie melius rubeũ nouũ iocundi odoꝛis cõplexio eiꝰ ca.⁊ sic.nisi ꝙ i eo põticitas ſ bibaꝫ de eo.z.b. cũ zaccara emoꝛroidibus ꝓdest aut ſ in aqua decoctionis eius sedeatur.si eniꝫ fuerint in ano aut in matrice emissiones restringit eas ⁊ reprimit.si patetur cum melle ⁊ fumatur lumbricos interficitⁱq̃ in vẽtre sunt. 174 ¶Granũ ardenegi ca.est ⁊ sic.in.iij.gra.si bibãtur et eo ergia duo cũ vino aut robo vini ꝓdest ꝓ difficultati ꝓdest ẽt strãgurie accelerat mẽstruũ: vtileq̃ moꝛsu venenatoꝝ. 175 ¶Waraigne meliores grãdes ⁊ albe ca. sunt ⁊ hũide si sunt recẽtes habẽt amaritudinẽ tõq̃ sũt ꝙfe rẽtioꝛes illi cui est in pectoꝛe hũiditas grossa aut sanies auferꝫ eñ leniter sicce aũt si ifundaꝫ aq̃ ⁊ comedãtur:leniũt aspitatẽ q̃ ẽ ex frigoꝛe.⁊ sic.mioꝛes ꝝ pinee actiõis sunt debilioꝛis maioꝛib⁹. 176 ¶Granũ citrini i aꝫ citriati ẽ ca.in.ij.gra.dissoluẽs eiꝰ vtile ẽ oleũ emoꝛroidib⁹ si cataplasmet medulla q̃ꝫ ei⁹ in id idẽ,ꝓdest si comedaꝫ.si eñ bibaꝫ de eo eragiũ venenis obsistit ⁊ solꝰni nãe.idẽ facit si tritũ ponaꝫ sup venenosoꝝ moꝛsum. 177 ¶Granũ raseni ⁊ ẽ granũ qõ auferꝫ de patria aq̃red ⁊ mõtibus fereſie et vocat illũ raiber: capillos confortat ꝓhibet ab eis infirmitates ⁊ ꝓlongat illos.

178 ¶Capitulum.xxxvj.de folijs.

Atairegi in aꝫ batheregi folia si terãtur ⁊ cataplasmet eis vmbilicⁱ lũbꝛicos ascarides occidũt sic q̃ꝫ ⁊ succⁱ eo rũ.⁊ si succⁱ auribⁱ istillet ẽmes q̃ in eis sũt interficit. 179 ¶Folia dube in aꝫ dulbe fri.⁊ sic.ꝙpꝛonis si cataplasmet eis aꝑa ca.qõ in genu fit,ꝓderit puluis q̃dẽ cadẽs sup folia eiꝰ malⁱ ẽ gutturi ⁊ odoꝛatib⁹ auditui ⁊ visui noꝛit q̃ꝫ ex foljs eiꝰ coꝛtices eiꝰ ꝙbusti ⁊ tritiꝰ ulcera desiccãt hũida pstũtq̃ adustiõi ignꝫ. 180 ¶Folia garre in aꝫ garbe si terãtur ⁊ pulneri zẽtur sup vulnera icarnat ea ⁊ sanat neq̃ permittit apiri. Si ꝓpineꝫ aq̃ eoꝝ ei q̃ bibit halacã ꝓderit.i.irrudinẽ succⁱ eiꝰ ⁊ fructⁱ vtilis ẽ sputo sanguis. decoctio ꝝ furfuriⁱ capitis coꝛtices eiꝰ ꝙbusti ⁊ distẽperati cũ aceto si cathaplasmẽturvarices manuũ extirpat ⁊ pedũ ⁊ est medicamẽ fortⁱ desiccãs sine moꝛsura si terãtur succⁱ eiꝰ aut coꝛtices recẽtes ⁊ coquantur cũ oleo roſ.in coꝛtice eiꝰ cũ sunt in coꝛtice mali granati auriũ doloꝛibⁱ medet ex caloꝛe. Radicis eiꝰ decoctio si supfundaꝫ podagricoꝛum pedib⁹ optime ꝙfert. 181 ¶Folia viti celle ⁊ ligamina eiꝰ si terãtur diligenter ⁊ emplastrẽtur eis cephalea ex caloꝛe repmitur si aũt vẽter cũ rameto in aꝫ rateno solꝰnẽ eius amputat si masticentur ginginas solidat laxas. 182 ¶Folia tarse põtica ⁊ sic,purgãtia hec si decoquãtur ⁊ cataplasmet eis splẽ. ⁊ superfundatur aqua ꝓdest ginginas solidat ꝓdestq̃ illis si laxe fuerint. 183 ¶Folia ferne in aꝫ serue fortis ponticitatis sine moꝛsura tẽperata in ca.⁊ fri. si terãtur humida.⁊ superponantur vulneri recẽti replẽt illud carne ⁊ sanat.Si cõbustoꝝ cinis pulneris

getur ignis adustiõt olbusq; ulceribus recentibus medeť. Si aũt cathaplasmeť hernia pdcrit: ginginas ꝙ fortat laxas. Si trita misceãtur cũ farina ordei ꝛ emplastreť hoc apostema ca. remedio est. 184 ¶ Habbelum in al' abhelũ meli⁹ viride: ꝛ ē ca. acutũ põtic. fortiter desiccãs: vñ ꝛ desiccat ulcera antiqua sordida ꝛ iniqua si superponať cũ melle vinã ꝓuocat ꝛ mẽstruũ: educitq; mortuũ fetũ ac sẽbinã partus sanguinẽ purgat: interficit aũt fetũ viuentem. 185 ¶ Hzadarchem in al' adazerchetũ meli⁹ est ortolanũ. cõplexio eius ca. et sic. sapor amarus succusq; ei⁹ venenis resistit si cum melle bibať ꝛ robo vini. Si teranť ꝛ fouẽatur eo capilli iniquitates eor ꝓpulsat et plongat: granꝛ ei⁹ si comedatur lumbricos necat: est autez magne amaritudinis. 186 ¶ Hzerchedercheçũ vtili⁹ viriõ. hui⁹ folia si terãtur arboris ꝛ cũ robo vini succ⁹ bibať eorũ strãgurie ꝛ venenatoꝝ morsui ꝛ sciaticis medetur mẽstruũ ꝓuocat ꝛ sanguinẽ in vesica coagulatũ. 187 ¶ Folia balusti in al' balusti. fri. sunt plurimũ. põtica paꝝ desiccãtia si teranť ꝛ pulverizenť sup vulnera carne replent desiccant ulcera humida cicatrizari difficilia: cortices fructꝰ ei⁹ interiores magis: sic. ꝛ i al'. frigi. põtici: iõq; si coquanť ꝛ sedeak in aq̃ eorũ medẽtur enervate matrici ꝛ fluxui ac enervationi ani: solutiõi sanguinis: diarrie diutur ne manifestissime ꝓdest. 188 ¶ Sadeť meli⁹ qõ amenũ in odore ꝛ folia ei⁹ minime lata ꝛ est in virtute ꝛ actiõe spisse simile: pariterq; imperat vine: cuius folia siccata ꝛ trita ac superposita dahase: ꝓdest illi fetoreq; alarũ emendat. 189 ¶ Calẽbaci folia in al' balẽbaci ꝛ clusiõe. f. ꝛ sic. ꝛ in eis substãtia subtilis ca. ꝛ in eis varie ꝑtutes: decoctio ei⁹ si instillet auribus a ꝙbus fluit sanies medeť illis: eodẽ mõ facit sirup⁹ mirtin⁹ si fricẽtur gingiue laxe cõfortat ꝛ desiccat si decoquať in aq̃ ꝛ sedeak in decoctiõe ei⁹ ꝓdest egressioni ani et fluxui matricis fluxui quoq; sanguinis. furfuribus medeť ulceribꝰ capitis ac pustulis eius capillos q̃ ceciderint restaurat q̃si emplastrẽtur nernate iuncture cõfortatur mẽbra ẽt solidat q̃ nõ plurimũ augmẽtanť. Si decoquať cũ vino ꝛ emplastrenť hac decoctiõe ulcera desiccat ea. Si aũt ꝓussio cathaplasmeť mirto cũ succo ordei ꝓhibet ei⁹ apa ca'm. si aũt cathaplasmeť corꝑ ea nimiũ in sudoribus ẽ remediũ: cor ꝙfortat debile ꝛ solidat ꝛ si trite superaddať aq̃ ro. ꝛ oleũ ro. ac emplastrenť testiũ apa. ca. optie curat. 190 ¶ Sadagũ in al' sedanegũ ꝛ vocat apõ feresiã masserẽ est ca. cõplexiõe ꝛ sic. purgãs subtilisq; soluẽs ꝓfunitates flegmaticas a stõ vẽtositati matricis ꝓdest ꝛ iteſtinoꝝ ac stõi epilepsie medeť si infundať naribꝰ aq̃ ei⁹. 191 ¶ De sela. f. lotho meli⁹ viridis magnis foliis. ca. ꝛ sic. ē in iij. gra. letalisq; oib⁹ alantib⁹ folia ei⁹ si decoquanť ꝛ ẽplastrẽť apata solida solnit ea. Succus ei⁹ scabiei ꝓpurigi catapl'at⁹ ꝓdest: si teratur sicꝰ pulverizeturq; sup ulcera desiccat ea. 192 ¶ Folia lufe ꝓsunt ulceribꝰ hũidis cõglutinãt vulnera hũida. 193 Flurazi in al' strachi folia ca. ꝛ sic. fortiter desiccãt ꝛ cale faciũt ē in eis amaritudo ꝛ põticitas modica iõq; frãgit in renib⁹ lapides ꝛ in vesica opilationi medeť epatis doloꝛi dẽtiũ molariq; medeť si cũ aceto decoquať. 194 Folia benete subtilia ꝛ in eis põticitas tẽpata desiccãtia capillos ꝙfortãt: ꝓhibet casuꝝ eoꝝ vẽtrẽ cõstipãti: apata cal'a dissoluit: estq; i eis solutio. 195 ¶ Folia arboris bẽache. põtica ꝛ i eis elimatio iõq; folia hec recẽtia si cathaplasmẽtur cũ aceto cutis excoriatiõi medenť. hz ꝛ si recẽtia teranť glutinãt vulnera. si debilia mẽbra eis cathaplasmenť ꝙfracta decoctioniscq; eorũ aq̃ desup roreť ꝙfortãt ea ꝛ optime ꝓsunt. 196 ¶ Sene. ca. ꝛ sic. i ꝓio gra. solnit choleꝛã ru. ꝛ ni. ꝛ imergit in al' inenik in locis longinquis: subaz cõfortat cordis cũ bibit: ē potꝰ ei⁹ tritꝰ diligẽter. z. ij. si ãt in decoctiõe a. z. v. vsq; vij. 197 ¶ Folia masticis medũ caloris desiccãt fortiter. Succ⁹ eoꝝ bibit⁹ turbationi medeť sanguinis ꝛ sputui ꝛ fluxꝰ solutioni q̃ ē ex debilitate stõi si hec fuerit ex hũidita te si ẽpleť eis matrix ꝛ an⁹ frigidũ strigit eosq; solidat. 198 ¶ Folia grani viridis ꝓpter eoꝝ ca. i. ij. gra. ꝛ plurimũ sũt põtica vñ ꝛ dessicãt si recẽtia sint. Que ãt sicca sũt fortiꝰ desiccãt. 199 ¶ Cãtaꝝ in al' cãtoriũ ꝛ ē foliuꝝ nili. denigrat capillos ꝛ in eo ꝑt⁹ dissoluẽs ꝛ ẽ tẽpatũ nisi q; ad caloꝛe iclinak. 200 Folia hẽne tẽpata sũt in friditate. q̃ si teranť ꝛ em plastrizenť apata ca. ꝓdest ꝛ doloꝛẽ. illoꝝ sedat: si ãt folia ei⁹ masticenť ꝛ suggak eoꝝ succus ꝓdest oris pustulis ꝛ ulceratiõib⁹: vtilia ẽt sũt adustioni ignis si trita sup pulverizentur. 201 ¶ Folia sussani tẽpata in ca. ꝛ fri. f. in. i. gra. ꝙ desiccãt ulcera ꝛ pustulas si trita sup pulverizaueris sine morsura. 202 ¶ Folia helbe situatice q̃ ꝛ scalasuz in al' calefũ fri. ꝛ sic. ꝛ in eis amaritudo ꝛ modica põticitas: iõq; succ⁹ ei⁹ ꝓdest doloꝛi splenis duri tiei: opilatiõiq; ei⁹. 203 ¶ Folia rafane grece in al' carsimege ca. in. ij. gra. tẽpata in siccitate ꝛ hũiditate. 204 ¶ Folia lehẽbre in al' libre tẽpata i ca. ꝛ fri. sic. i. ij. vtilia sũt doloꝛi dẽtiũ si decoquanť cũ aceto. Aq̃ decoctiõis eoꝝ ulcerationibus albis ꝓdest si teneak in ore. 205 zaleſefez in al' caleſefez ꝛ dr̃ beladarũ ꝛ ẽ foliũ olive iudice meli⁹ ẽ qõ amenti odoris ꝛ in eo põticitas et cõplexio ei⁹. ca. et sic. in. ij. gra. ꝓdestq; emoꝛroidib⁹. 206 ¶ Folia spine egiptie et est angulatũ in al' anguilanũ

ẽ ülli virt⁹ põtica.iõcz ꝓdest fluxui sanguinis ꝛ
aꝑati palati:ſz ꝛ aꝑatib⁹ q̃ fiũt in ano cõgluti
nat vulnera ꝛ ſtringit ſanguinẽz eoꝝ. 207
¶Folia tehẽbuli in al' debali afferunt de in
dia in tẽperata in ca.cũ põticitate ꝛ cõfortant
gingiuas ꝛ ſtõm calefacit labia:iõcz plurimũ
vtunt illis mare nauigãtes eo q̃ plurimũ pi
ſces accipiãt. 208 ¶Folia ſẽſemi.fri.et
ſic.ſi teranť ꝛ abluanť illis capilli plongant
illos ꝛ leniũt mundãt fiſſuras eorum. 209
¶Folia lehẽbachis in al' lelẽbacis amara põ
tica.ca.ſi de aq̃ expreſſa aurib⁹ inſtilleť in qui
bus ſunt vermes necat eos ſi ẽplaſtrizenť illis
ſcrophule cũ modica ordei farina ſoluũt eas
ꝛ ꝓſunt manifeſti⁹. Si ꝙo ſup ipetiginẽ ꝛ mor
pheaz cataplaſmenť optime medenť. 210
¶Folia hẽtali.ca.ſũt ꝛ ſic.ꝛ in eis ꝗt⁹ ſolnẽs
flegma ꝛ melãcoliã:ꝛ oz ſũmi ea q̃ ſũt in radi
cib⁹ plãtaꝝ eaꝝ:cũ iã color eoꝝ croce⁹ ẽ fact⁹
ꝛ ſiccẽtur i vmbra ꝛ ꝓpineť de eis cũ modico
amilo ꝛ gul.ara.miſceãť ꝙz medicamib⁹ q̃ꝝ ẽ
ſoluer.co.ni.ꝓdeſt nãcz melẽe epilepſie apo
pleſie ꝛ elephãtie. 211 ¶Folia alitie in al'
halaci refrigerãtia ꝛ deſiccãtia i.i.g.ſanãt he
riſipilã ꝛ fozmicẽ ſi cataplaſmenť eoꝝ ſucco. 212
Folia pruni ſi decoquanť cũ vio ꝛ gargariz ẽť
amputãt decurſũ mãꝝ ad palatũ ꝛ guttur:ſi
aũt fricenť in al' ſuganť ꝓunt eaꝝ decurſui in
gigiuis maximacz ãguſtia. 213 ¶Folia
atẽgi in al' thareg.ca.ꝛ ſic.ꝛ in eis diſſolutio
ꝛ deſiccatio:ſuccꝰ eoꝝ bibit⁹ ꝓdeſt humiditati
ſtõi:ſi aũt maſticenť amenãt palatũ ꝛ ãhelitũ
ãputãt allioꝝ ꝛ odorẽ cepaꝝ. 214 ¶Fo
lia arecare ſi terãť diligẽter ꝛ imiſceanť oleo
ꝛ ẽplaſtreť eis ignis aduſtio ꝓderit.ſi cũ plu
uiali decoquať aq̃ ꝛ folijs carubi copulentãt
capillos:ſi aũt decoquať in aq̃ diligẽti⁹ ꝛ hec
ſugať.in al' fricať aq̃ ꝓderit dẽtiũ doloꝛibus.
215 ¶Folia engedã meliora recentia puis
folijs eoꝝ ꝙlexio cal.ꝛ ſic.acuta ſcrophulas
diſſoluẽs:ſi trita miſceãtur cũ cera ꝛ oleo oli
ne.Si aũt cũ oleo eodẽ cataplenť his macu
le q̃ in facie ſũt remedio ſũt. Sciaticis q̃z non
paꝝ ſi cũ oꝛo ſuſani miſceanť ꝙferũt: venenis
reſiſtũt ꝛ mozticeris potib⁹:digõnẽ adiuuãt ſi
miſceanť cibis.egõnẽ emolliũt. 216 Fo
lia ſadiberdis in eis põticitas ꝛ deſiccãt ſima
ſticata ſup vlcera mittanť deſiccãt ea:ꝓſtꝛ
puſtulis q̃ ſunt in oze:cortices ꝙo ei⁹ virides
exteriores ſi coquanť ꝛ fiat de eis robũ ꝓderit
trãſgulatiõi q̃ erit ex humiditate ꝛ flegmate.
Corter ꝙo nucis ſolid⁹ ſi ꝙburať ẽ cinis ei⁹ vl
cera deſiccãs optie ſine moꝛſura. 217 Folia
mazeriõis folijs mirti ſũt ſilia magnis eis ꝛ ſũ
tilioꝛa.ꝛ ſũt calꝛa ꝛ ſic. in.iij.gra. ſilꝛa ineſt eis
põticitas ꝛ acumẽ:ſũtꝛ piter fortit ſolnẽtia:ꝛ ẽ
eoꝝ ſoluere aquã croceã ꝛ hũiditates ſl'aticas
nec expedit bibi hec i calis regiõib⁹ ſz nec ethi
cis ꝛ ꝙmodũ ẽ cuꝝ ꝓpiare hec volueriz infũdas
eas aceto die ꝛ nocte ſicces ꝛ teras diligẽť ꝛ li
nies oꝛo amig.dulciũ poť ẽ oboli.ij.vſqꝝ.iiij.
218 Capitulum.37^m.de floribus.

Roſa rubea melioꝛ feres
ſiaꝛ in ea di
uerſe ꝓtutes niſi q̃ ei⁹ ꝙlꝛo iclina
tur ad frigiditatẽ:in ea põticitas
ꝛ ſubtilitas iocũda odoꝛe quo cõ
fortat mẽbra iteriora:ꝛ imergiť ꝓfũdo corpis
refrigeraťꝛ extinguit calozẽ ſtõi:ſi odoreť re
primit cerebꝛi ardozẽ:ꝛ febrẽ acutaz ſi fiat de
aq̃ ei⁹ ſtrn.ſi ſiccet ꝛ diligẽter trita miſceaťcuꝝ
ſandalo ẽ ẽplm cõpetens ardoꝛ ſtõi ꝛ epatis.
Si ꝙo ſup vulnera puluerizeť deſiccat ea:ꝛſi
cliſterizeť cũ ea ſoluit rubeã:ſi decoquať ẽ lẽ
ticula ꝛ mirto ꝛ ẽplaſtreť ea an⁹ ꝓdeſt vlceri
bus q̃ ſũt in eo:ſz ſi in oze teneať ꝓdeſt puſtul
ꝛ,vlceratiõi maxiecz admixtis lẽticula ꝛ cam
phoꝛa. 219 ¶Naſariũ in al' hyſarũ calꝛ
ꝛ ſic.vtile ẽ frigido cerebꝛo ſi odoreť. Si ẽpla
ſtreť eo epar fridũ ꝙfert ſiccz fridꝛo ſtõ. 220
¶Jeſeminũ in al' meſẽmũ.c.ꝛ ſic.in.ij.gra.ꝓ
deſt paliſi:ꝛ emigrane ꝛ fri.ꝛ hu.cerebꝛi mani
feſta vtilitate. 221 Meſſalat⁹ tẽpati calo
ris ſubtiť ꝓdeſt corrize q̃ ẽ ex frigoꝛe ꝛ diſſolu
uit fortiter. 222 Beneſſegũ i al'veneſſegũ
meli⁹ plenũ ꝛ azurinũ ꝛ q̃ afferť acuſa ꝛ ma
nio ꝛ reſta carcas.f.i.ij.ʒ.hu.i.iij. vtile ẽ cere
bꝛo:ardozẽ patiẽti:ꝛ aduſtionẽ ſi terať flos et
folia ei⁹ cũ faria ordei ꝛ ẽpleť eo aꝑa ca.ſto.ꝛ
epis ꝓdeſt vtiſqꝝ mitigat eoꝝ calozẽ:ſi cũ dã
bunego decoq̃ť fũdaťqꝝ aq̃ ei⁹ ſup caput ce
phalee vtile ẽ q̃ cũ febꝛe ẽ. Si cataplaſmeť eo
caput recẽti hũectaꝛ ſaporat: ꝛ ẽi eoꝝ ſbtil
ſi terať de eo.ʒ.c.vſqꝝ.iiij.vl cũ trib⁹ zucc.ꝛ bi
bať cũ aq̃.c.ſoluit nãz. Si ãt ꝙdiať cũ zaccara
tuſſi q̃ ſit ex calozẽ remedio ẽ. Si ꝙo fiat ỏ eo
ſirupus refrigeraťꝛ extinguit ꝛ nãm emollit.
223 Arſimegar i al' miniſer meli⁹ ẽ violaceũ
ꝛ ꝗt⁹ ei⁹ ſilis ꝗtuti viole.ſz frigidi⁹.Jõcz ſi em
plaſtreneť eo aꝑata.ca.ꝓderit illis:ſi odoret ſi
lud cephaleã patiẽs caꝛaz doloꝛ ei⁹ mitigať.
Si bulliať i aq̃ ꝛ fũdať ſup caput illi⁹ cui calor
accit i capite aut cerebꝛo optie medeť. 224
Suſami mixte ſẽſpẽs.ſz meliꝛ cerula.ꝛ ẽ.c.i.i.
ʒ.tẽpatũ i ſiccitate ꝛ i eo diſſolꝛo.ꝛ ſubtiliatio.
225 Flos zuriziodai i al' zirizedai pomi meza
ctei i al' mezacharj piri.caleſi.oẽs.fri.ꝛ hu.coꝛ
ꝙfortãt ꝛ cerꝛbꝛ ſui ameitate ꝛ calephũ fridi⁹ ẽ.
226 Flos cheiri meliꝛ croce⁹.c.i.i.ʒ.tẽpatũ i
ſiccitate ꝛ i eo diſſolꝛo ꝛ ſbtilitõ:odoꝛ ei⁹ ꝓdeſt
friditati cerebꝛi hu.ſi nõ ſint fortes:diſſoluit
fumoſitates ʒſſas.Si decoctiõis ei⁹ aq̃ bibať
mẽſtruũ,puocat ꝛ educit ſcõinã:ſoluit aꝑatꝰ
q̃ ſunt in mꝛice:ſi cataplaſmeť eo locꝰ piloꝝ.
227 Flos bheremegi.ꝛ melhebe tẽpate ꝙlꝛo
nis õlectabil⁹ odoꝛi.ꝛ iocũdat aiaz ꝓdeſtqꝝ vẽ

fortati q̄ ē in epate. 228 ¶Flos ãguille in al' agnilai silis ē i actiõe sua ꝙ ꝓpõe bhereme go. 229 ¶Affamã in al'assarũ.ca.ꝙ i eo põti citas q̄dã:si tritũ distẽpet cũ aceto ꝙ cataplasmet eo petigo ꝑdit ei:si ãt cũ melle cataplasmet eo lingua pueri ulceratiõi ꝑdrit ꝙ pustulis q̄ sũt i ea. 230 ¶Ralẽba cui⁹.c.ꝙ sic.ꝙ i eo dissolꝰo ꝙ subtiliatio.emolliẽs modica emolitiõe. 231 ¶Acuane.ca.ꝙ sic.i.ij.gra.fortisq̄ dissolutiõis ꝙ assilat in oibus suis habitudinibus camomille nisi q̄ fortꝰ est actione ꝑdest asmati ꝙ mẽtie.sopozat ꝙ somnũ iducit.si treq̄ter odozet:folia ei⁹ medẽtur lapidib⁹ q̄ sũt in renibus.decoctio duritiẽ relaxat mẽticis si sederit in ea mulier reliq̄sq̄ apatum calidoꝝ q̄ in ea fuerit.albũ ei⁹ dissoluit i stõ sãguinẽ coagulatũ ꝙ in uesica:ꝙ si bibat cũ uino ueteri liq̄facit sanguinẽ in uẽtrẽ coagulatũ: idẽ faciunt ei⁹ folia uiridia si trita bibant cũ aq̄ mellis. 232 ¶Abheatum meli⁹ croceũ.ꝙ est.ca.ꝙ sic. dissoluẽs.silẽ ꝓtute acuano ꝫ fortꝰ dissoluit: ideoq̄ dura soluit apata si misceat cũ butꝰ.ꝙ aslipe. 233 ¶Adrion silis in ꝓtute abhẽaro. nisi q̄ debilior est cõpone ꝙ actione. 234 ¶Flos oiacrelegi in al' sabaꝫ macralẽ. fri.et hu.sedat ardoꝛez q̄ accidit cerebꝛo: si terat in mortario plũbeo ꝙ ponat ad solẽ.fit de eo spissitudo q̄dã optie denigrãs capillos. 235 ¶Flos melach i al' mesacri fri.ꝙ hu. si odoꝛem refrigerat ꝙ hũefac caloꝛẽ ꝙ siccitatẽ q̄ accit cerebꝛo si cataplasmet eo caput ꝑdest uigilijs ꝙ sopozat sõno optio. 236 ¶Ceresuꝫ i meli⁹ q̄ assilatur ꝫafrano.elimat cutẽ emũdat cozp⁹ ꝓtute elimãti q̄ ẽ eo.237 ¶Zebeaꝫ.i al' sebia rũ.meli⁹ feresuꝫ.fri.ꝙ sic.cũ eo põticitas desiccat ulcera.ꝑdest ulceratiõi ꝙ pustulis q̄ sũt in oꝛe.stringit solutionẽ fortẽ ꝙ ãputat solutionẽ sanguis ꝙ fluxũ ꝙ reducit foras egressuꝫ anũ. 238 ¶Camachanũ i al' chamamũ.fri.ꝙ sic.ardoꝛe mitigat stõi ꝙ epatis si bibat aq̄ q̄ coctuꝫ sit cũ calefo aut iq̄gibin. 239 ¶Zafranũ.meli⁹ cui⁹ come spissant.ꝙ ẽ eq̄lis odoꝛis ꝙ ẽ ca.ꝙ si.subtile fortitõsiccãs cũ modica põticitate.iõ q̄ iest illi ꝓ⁹ maturãs:ꝑdest iteriozũ apatib⁹ mẽbꝛoꝝ si bibat aut extreri⁹ ẽpliẽt:diffundit q̄ medicamia q̄b⁹ admisceꝛ ꝑ oẽ cozp⁹. 240 ¶Cerasaderi in alio seca adechari calefacit modice:ꝙ in eo põticitas modica ꝙ subtilitas: ynde ꝙ uinã ꝙ mẽstruũ puocat:ꝑdest apatib⁹ fri.q̄ in stõ ꝙ i epate sunt. 241 ¶Flos anfegi in al' anfegi.frigi.ꝙ põticũ . diarie ꝑdest ꝙ stõi imbecilitati ac sputo sanguis. 242 ¶Mayha da meliorẽ q̄ affertur de syria ꝙ q̄ alba ẽ nona calefacit ꝙ subtiliat:ꝙ i ea dissolutio opi⁹ oni in epis ac renũ medeꝛ ꝙ apatibus eoꝝ fridis. 243 ¶Marmes in al' narmescũ est meli⁹ odore iocundo.ꝛest ca.in.iij.sic.in.ij.gra.subtiliãs ꝫumozes grossos ꝙ in eo dissolutio. 244

¶Secaiceltamã in al's sacaiceltamain in eos virt⁹ elimãs.attrahẽs.aplẽs uñ ꝙ succ⁹ ei⁹ elimat maculas ulceꝝ in oculis: mundat ulcera lozdida in eis:extirpat scabiẽ cozpis ꝫmonet mẽstruũ si subimittat cũ lana purgatq̄ caput acnares. 245 ¶Flos allice frid⁹ ꝙ põticus desiccãs.ꝑdest turbatiõi sanguis ꝙ sputo ei⁹.debilitati stõi diarrie. 246 ¶Anebilũ in al' canebillũ.fri.ꝙ sic.ẽ desiccãs ulcera utile scabiei ꝙ saꝫafe manifesta utilitate.

247 ¶Capitnlum.xxxviij. de fructibus.

FRuctus beladari melior niger coloꝛe hõustũ ꝙ si multũ sit in eo mel ꝓp'o cutus ca.ẽ ꝙ sic.i.iij.gra. utilis enim ualẽ fri.ꝙ hu.dñant ꝙ cui⁹ enerua ti sũt nerui ꝙ litargico.ꝛ aũt hec cũ maxima cautela ne forte ꝓpet:aliq̄n eterñ affert frenesim ꝙ meliã. 248 ¶Nux idica ca.ẽ ꝙ sic. laxos ꝓfortat neruos emigraneũ patiẽtib⁹ ꝑdest ꝙ paliſi ac epilepſie. 249. ¶Carmetegũ in al' camaregũ.ꝙ ẽ fructꝰ tarse.fri.ꝙ sic.fortis põticitatis.silis in ꝓtute galle.ꝫ galla est supioꝛ ꝑdest eneruationi gingiuarũ ꝙ pustulis oꝛis. 250 ¶Nux cipressi fri.ẽ ꝙ sic. pontica fortiter.si decoquat in aqua ꝙ sedeat i ea mulier cui egressa ẽ matriꝝ ꝑdrit: sic quo q̄ ꝫ siq̄n poderest egressus reducit ꝙ solidat.ꝙ si emplastret hernia cũ ea ꝙ glutino remedio ẽ. 251 ¶Fufalũ.fri.ꝙ sic ẽ. cuius uirtus silis est sandalo.cõfortat gingiuas.oꝛi ardoꝛi ꝑdest: quo si cataplasmeꝝ apostemata calida statti in ꝓncipio ꝑdrit materiã a mẽbꝛo ꝓpulsans. 252 ¶Salla.i.assum.melioꝛ i nã uiridis.ꝙ est fri.ꝙ sic.magne põticitatis.uñ ꝙ ꝓfortat mẽbꝛa oppilat ea:utilis ꝫ mãe fluxũ: q̄ si cõburaꝝ et extinguaꝝ aceto ꝙ uino fit ei uirt⁹ q̄ fluxũ sanguinis abscidit si terat ꝙ puluerizeꝝ ulceribꝰ humidis mirabilꝰ illa desiccat. 253 ¶Babitũ i al' balutũ.fri.ẽ ac sic.ac põticũ. uñ ꝙ nãꝫ incarcerat. 254 ¶Babilutũ i al' sabalutũ idẽ facit:ꝫ debili⁹ ẽ illo ꝙ ꝺlectabili⁹ ac suauⁱ glãde. 255 ¶Helilegũ tres hꝫ spẽs.ꝑ⁹ citrinorũ.2ª ꝛebuloꝝ.ꝫª nigroꝝ q̄ ꝙ idi.ꝙ oẽs spẽs ei⁹ põtice.Citrinũ q̄d meli⁹ ẽ q̄d iclinaꝝ ad ꝛidita tẽ hõustũ ꝙ i eo caloꝛ modicꝰ.ꝙ ẽ ꝺsiccãs choꝛu.iferi⁹ soluẽs si bibaꝝ cũ zaccara.Rebulum meli⁹ magnũ hõustũ ꝙ iclinaꝝ ad fri.ꝙ sic.ꝑtẽ peratq̄ illo paꝝ caloꝛis ꝑp amaritudinẽ. soluit choꝛ.ni:Sic q̄ꝫ nigrũ idũ actio ei⁹ q̄ ꝙ ꝛebuli ꝫ debili⁹ eo. 256 ¶Amelegũ meli⁹ niger fri.ꝙ sic.põti.capillos ꝓfortat radiceq̄ꝫ coꝛũ solidat ꝙ ꝺnigrat.ꝓhibet ab eis passiões stõm reficit ꝙ ꝛtestina stiꝛ:solidat anũ eneruatũ ꝑdestq̄ꝫ emoꝛroidib⁹ q̄ũ ifundiꝝ lacte ꝙ est siramelegũ min⁹ põticũ ꝙ sanguis extinguit ardoꝛẽ:appetitũ ꝓfortat ãputat sputuꝫ uomitũq̄ꝫ. 257 ¶Kalilegũ in al' belilegũ simile ẽ uir-

tute embilico. nisi q eo pax debilior ē. 258 ¶Tamarindi calorē extigūt: colicū vomitum coercēt: nāz emolliunt. 259 ¶Cassardare in al' catarsabax melior ē iclica. samia i al' samuria ⁊ q̄ i cāna ē subtilis corticis. plimi mellis ⁊ ē tēperate yp'onis sz in calorē deuergēs pax molliēs nāz. dissoluēs apata ⁊ furūculos q̄ sunt in vētre sed ⁊ apata iunctura⁹ si bibaꝫ cū aq̄ solatri dissoluit etiā apata q̄ sunt in collo cū q̄ffera soluit hūores q̄ in stō sunt ⁊ intestinis colice ꝓdest, passioni. 260 ¶Joicelquina in al' ioiceloquia. c. est ⁊ sic. educit vomitu hūiditatē ⁊ flegma in emicraneo ⁊ palsi: silibusq⁹ ⁊ ē silis elleboro albo in virtute sua.

261 ¶Joum machelū in al' iouz mardeluz dormitat ⁊ sopor⁹ at canescere facit: si multum frequētetur occidit: subuertit; ⁊ vomitū cogit. 262 ¶Buca gemenica in al' rucalemenica ca. ⁊ sic. est vomitū vtilē puocat flegmatis q̄ multū est in stō. ⁊ ex repletione grossox hūox ⁊ viscosox. 263 ¶Joū boua melior nigra. honusta. ca. ⁊ sic. est vētrē suspēdēs vtilis epatis morbis ⁊ stōi si sint ex frigiditate. 264 ¶Jlibacū. c. ⁊ sic. elimāt fortiter subtiliāt⁹q⁹ ideo⁹q⁹ extirpāt lētigines: grosso⁹ adiuuāt humido⁹ sputo a pectore ⁊ pulmōe vtiliter: opilationē apiūt epaz ⁊ splēis. ⁊ renū si trita distē perenk cū aceto ⁊ cataplasmek eis caput: pstt emicraneo q̄ est ex frigore. 265 ¶Tinachele in al' stirachele silia in actōe amaris sz dbilioza valde pstāt⁹q⁹ tussi q̄ fit ex siccitate. 266 ¶Affelica ca. ⁊ sic. stōm cōfortat ⁊ epar fridū. Fruct' allice in eo calor tēperat'. ⁊ q̄ maturus nō est dñantē patik friditatē: ideo⁹q⁹ fortiter desiccat: ꝓdest turbatiōi sanguis ⁊ sopori debilitati q̄z stōi si fuerit ex calore ⁊ pustulis oris remedio est. 267 ¶Zebidū ortolanū meli⁹ gustuz ⁊ dulce ⁊ virt⁹ eius maturās pōtica dissoluēs tēperate: ⁊ dulce ⁊ gustū: si coq̄tur cū violarū o'o ꝓdest tussi ⁊ pectoris aspitati si q̄dē ⁊ friditate sunt. 268 ¶Fisticū. c. subtile ⁊ ea modica amaritudo epatis apit opilonē ⁊ pmōis flegmatice⁹q⁹ medet tussi. 269 ¶Carnuba syra fort' eius desiccās pōtica: ⁊ ea dulcor si fuerit recēs nāz soluit: si sicca includit. 270 ¶Wetabā meticū. fri. ē. ⁊ sic. pōticū vētrē suspēdes mime eius soloni vtile. 271 ¶Cartubū in al' carnabū nebaticum. fri. ⁊ sic. magne pōticitatis vētrē dissolutū suspendēs. Si in decoctiōis eius aq̄ sedeaꝫ ꝓdest emissiōibus ani ⁊ egressionib⁹ matricis aputās menstruū sanguinē ⁊ emoroidax. 272 ¶Benacū q̄s ē recens fri. ⁊ hūi. flegma gnat: ⁊ q̄s siccū est q̄z yp'o. fri. ⁊ sic. si frigaꝫ ⁊ terak cū oculis suis solutiōi medet. 273 ¶Cabria i al' gabus. fri. ⁊ sic. est pontica similis benaco sz minoris ponticitatis: vnde ⁊ amplius ventrez incidit solutū. 274 ¶Citrabū in al' himabū vel inrabū tēperatū ē ca. fri. hu. vētrē mollit ardorē sanguis extinguit aq̄ decoctiōis eius melior ē ipo. 275 Zanz in al' zarurā citrinū fri. ⁊ sic. ⁊ in eo pōticitas ꝓdest abominatiōi colice rubeū aūt maior⁹ ē in his actiōis. 276 ¶Luffa frida fortiter ⁊ tū in eo q̄daz calor vñ ⁊ turbaꝫ fort' eius q̄z oino refrigerat et hūectat vñ ⁊ sopor⁹at frequētates odoratū eius cōedēs fit litargic⁹ ifridaꝫ eius yp'o. 277 ¶Wora meliora magna ⁊ dulcz matura nāz emollit ⁊ soluit vētrē. imatura strigit maxieq⁹ si desiccēt turbatiōi sanguinis mānifestissime. 278 ¶Celcthahaleb i al' chosechaaleb meli⁹q⁹ ē sapore dulce ⁊ ē fri. ⁊ hu. ⁊ eo iflatio. vñ ⁊ appetitū excitat coit⁹. 279 ¶Cathabētar i al' cathaḫemar meli⁹ q⁹ ē cpītate medi fide colore. amaritudis magne ⁊ ē ca. et sic. in. ij. gra. pncipio acutū valde ⁊ i eo solubilis fort' q̄ soluit sta ⁊ hūiditatē grossaz ac melās vñ ⁊ artetic. ꝓdest. ac podagricis sciaticisq⁹ emicrāeo q̄z ⁊ palesi colicoq⁹ si obol' ex eoy' bibaꝫ ⁊ dimidi' vsq. ij. cū amilo ⁊ gūi arab. si sit recēs addikq⁹ clisteri q̄s ꝓdest sciatic. z. ei' ʒ. vsqz exagiū. si vo coq̄tur cū oleo sisami ⁊ cataplasmenk emoroides ꝓdest illis ⁊ dsiccat eas. 280 ¶Fic⁹ lilige calefaciūt tēperate ⁊ in eis subtiliatio ⁊ dissolutio vñ ⁊ maturāt apata ca. solida ac dissolūt ea si decocte empl'enk. Si aūt gargarizek aq̄ decoctiōis eius soluit splnātiā maturat apit. 281 ¶Cheblicta data in al' hebbetache melior noua honusta ca. ē ⁊ sic. ⁊ calor ei' siccitate fortior: iōq⁹ excitat vrinā ꝓdest opil'oni splenis et grossitiei ei' q̄ si obusta supponaꝫ alopitie capillos i cute producit. 282 ¶Chētalū. ca. ē ⁊ sic. ⁊ i eo fort' fortiter laxās si de adipe ei' bibaꝫ. ʒ. ʒ. cuz oximelle: aut si cū alio vomitū sumaꝫ ab obulo ⁊ ʒ. vsqz ad duos ꝓdest colē ni. ⁊ melie ac epilepsie meli⁹q⁹ croceū q̄s ꝓuenit i autūni tpe i clisteri et vtile ē colicoz ⁊ sciaticorū si adeps ei' coq̄tur cū aceto ꝓdest molariū doloꝛi emoroides si vapozenk eo medētur. 283 ¶Atereg̃ū cortic⁹ ei' decoctio ⁊ acerbū ꝓsunt pulsatiōi cordis q̄ fit ex calore ⁊ extiguit colerā rubeā. 284 ¶Pidelsami meli⁹ sile pistachi ē ⁊ alia spēs silis gnis cucurb. q̄ affert ⁊ terra sami atq⁹hec melius. Tertia species medis iter ꝓuum ⁊ gnde q̄ affert de idia q̄ ⁊ soluit hūores grossos ⁊ viscosos q̄ in iūcturz habenk. 285 ¶Arsunesa q̄ matura ē ca. ⁊ si. in. j. gra. iudicaꝫ imaturaz yo fri. ē ⁊ sic. Et olinax ārū oleū extractū eius in vase eneo si coq̄tur donec fiat liquor ei' decoctiōis tanq̄s melk ꝓdest illis in quibus ⁊ heseum doloꝛeq⁹z dētium si cataplasmētur eo ⁊ cū robo vini emissiones: aut cum hydro. mellis apit illas ⁊ soluit comestosq⁹ attrahit dentes.

286 ¶Tractat' de oleis. Capitu. xxix.

Oleum ro.fri.ẽ ⁊ subtile cephalee ex calitate ꝓ dest:⁊ si ꝑcutiat i aq̃ modica cum aceto ⁊ cataplasmetur ꝑ urigiosũ corp⁹ sedat ꝑurigine ⁊ desiccatq̃ pustulas. 287 ¶Oleũ lilelmelec. fri.⁊ hu. cerebrũ humectat.cephalee ex calor⁊ siccitate medet vigilias patiẽtes sopozat. marie qđ sit cũ granis cucurbite ⁊ amigdal⁹ dulcibus. 288 ¶Oleũ seminis telẽbace.fri.ẽ hũectãs calorẽ cerebri ⁊ siccitatẽ si istillet nar⁹. phreneticis q̃z melãcolicisq̃ si nar⁹ trahãt ⁊ sup caput fũdat eoz cũ aceto vini. 289 ¶Olm ninifar sile ẽ olo viol ꝯtute:sed fortioris actionis i cephalea:ꝓdest em manifeste. 290 ¶Oleũ maringoz dulciũ tẽperate fridũ: fortis hũiditatis vtile phreneticis ⁊ aspitati gule ⁊ canaliũ pulmõis. ac tussi mozsuras q̃ fiũt in stõ sedat: vtile vesice ⁊ renib⁹ si nocuerit illis calor. 291 ¶Oleũ helbechi tussi ꝓdest ⁊aspitati pulmõis ⁊ gule stõm enervat venẽis ꝯriũ est. 292 ¶Oleũ mezi ẽ fortis calor q̃ ꝓdest emicraneis paletiq̃ ⁊ spasmo si istillet nar⁹ ⁊ liniat eo corp⁹. 293 ¶Oleũ carne i al⁹ carnẽ.c.ẽ ⁊ sic.flegma solvit nervos ab hũiditatib⁹ purgat viscosis. 294 ¶Oleũ susani. ca.subtile emolliẽs nervos:vtile mficis doloꝛib⁹ ⁊ auriũ fridis ⁊ tinitib⁹ eaꝝ. 295 ¶Olm lauri.ca.ẽ ⁊ sic.titillatiõi vtile ⁊ morbis fridis oibusq̃ doloꝛib⁹.nervoꝝ cephalee ⁊ emicraneo etiã friditate ⁊ hũiditate. 296 ¶Oleũ liliggi ꝓmũ ẽ oleo susani nisi q̃ min⁹ ẽ cal⁹m. 297 ¶Oleũ fugilũ.ca.subtile dissoluẽs:ꝓdest auriũ doloꝛib⁹ q̃ fiũt ex frigoꝛe ⁊ vẽtosita te. 298 ¶Oleũ bani nervos emollit vtile q̃ ex frigoꝛe fiunt hiemis tꝑe fissuris. 299 ¶Oleũ narãdi i al⁹naragilli.ca. est ⁊ calefaciẽs defectui medet vẽtris. 300 ¶Oleũ neniazi capillos cõfortat:⁊ neruatiõi iunctur⁹ꝝ vtile est vlceribusq̃ hũidis q̃ sunt i capite furfurib⁹ sudoꝛeq̃ reprimit vrinã strigit siccatis ⁊ furfurib⁹ remedio est:sanguis ab ano fluꝛ ⁊ emoꝛroidibus medet. 301 ¶Oleũ zẽbaci.c.est ⁊ sic.vtile humiditati ⁊ renũ doloꝛib⁹ si fuerint ex frigoꝛe: ⁊ si liniat emicranici corp⁹ eo ꝓderit. 302 ¶Olm cheri.ca. subtile dissoluens q̃z est. 303 ¶Oleũ adechari vtile est oibus ꝑuriginꝫ spẽbus tã in hoibus q̃z in bestijs angustie q̃z ꝓdest⁊ lepre si cataplasmet eo. 304 ¶Oleũ acuani calefaciens ⁊ conferens emissionib⁹ q̃ sunt in lacertis ⁊ neruis si intincta in eo lana ponat sup locũ.vrinã ꝓnocat mẽstruo imperat ⁊ sudoꝛi:si subimittatur ani apostematibus. ca .ꝓdest duritieiq̃ matricis si subimittatur ⁊ apostematibus illi accidentibus. 305 ¶Oleum balsami melius est rẽ cẽs fortis odoꝛis in quo nõ est fortis odoꝛ in acerbũ deunges ⁊ si instilletur gutta ei⁹ lacti coagulat illud: si aq̃ imisceatur fit substantia eius q̃si lactis.⁊ in q̃ ẽ mixtũ sup natat aq̃ amplius. Si intinxeris illi acuz aut ꝑni fortis ⁊ succenderis igne. inflamat.calida. est ⁊ sumte fortis caloris ⁊ siccũ fortiter dissoluẽs:morbis vtile flegmaticis.tarde dissolutionis lapides quoq̃ frãgit:⁊ si supposuerit sibi mulier q̃ nõ dũ cõcepit opilationis causa ꝓderit illi.⁊ concipiet vtile est illi q̃ canecel nemetẽ bibit.⁊ q̃ opiũ quoq̃ comedit ⁊ fungos. si bibat ex eo. 3.ſ.cũ aq̃ in qua decocta sit ãgna in al⁹nacua. 306 ¶Oleũ ateregi.ẽ.ca.⁊ sic.magni caloris ꝓdest oibus fridis ac flegmaticis morbis:frigiditati quoq̃ nervoꝝ ⁊ enervatiõi eoꝝ:renũ doloꝛibus ⁊ vesice q̃ sunt ex frigoꝛe: doloꝛib⁹ etiaz dentium frigidis si cataplasmet eo cephaleeq̃ ex friditate:⁊ si cataplasmẽt eo loca quoq̃ mozant pili ꝓducuntur velocius. 307 ¶Oleũ ausimegozũ.ca.ẽ.⁊ sic. subtiliãs aperiens opilationes flegmaticas.⁊ hu.si cum aq̃ radicẽ bibat ꝓdest.si naribus illud cephaleam patiẽs traxerit ꝓdest ⁊ doloꝛẽ mitigat. 308 ¶Oleuz ossulorũ ante ꝑsicoꝝ simile est oleo amigdal⁹ amararũ in virtute:emoꝛroidib⁹ ꝓdest:⁊ tenasmõ q̃ est ex frigiditate ⁊ hũiditate. 309 ¶Oleũ cartami.ca.⁊ sic.soluit⁊ in ferius flegma. 310 ¶Oleũ hẽne tẽperate põticitatẽ capillos denigrat sciaticis. ꝓdest ⁊ tenasmõ q̃ ẽ fri. ⁊ hu. oibusq̃ nervoꝝ ꝓdest doloꝛib⁹. 311 ¶Oleũ carsunegi in al⁹.arsimegi tẽperatũ in ca.aperiens oꝛa venarũ que sunt in ano dissoluẽs mitigãs ⁊ quiefaciẽs laborẽ. 312 ¶Oleũ methez mitigãs desiccans emolliens duritiẽ ventositati q̃ in membris est prodest.Et hec est assignatio oleoꝝ simplitiũ:cõposita vero ⁊ decocta dicemus cũ de medicaminibus compositis tractabimus. 313 ¶Tractatus de succis. ¶Cap⁹m.40.

Salure in al⁹ sabare. ſ. sunt spẽs vna q̃ affert ab escotharat:q̃ ⁊ excellẽtioꝛ ⁊ melioꝛ ptinet ad ruboꝛem que si anhelet⁹ fit coloꝛ epatis: quã si seperaueris celiter.scinditur.⁊ est coloꝛ eius citrin⁹. Alia est arabica que ⁊ deterioꝛ sumitur de aroꝛe:⁊ ẽ sub escotatica q̃ ⁊ epatica in bonitate. Tertia que ⁊ ceteris deterioꝛ sensarica. Cõplerio aloes ca.i primo.gra.ſ.c. in.ℏ.⁊ i eo põticitas tẽpata.⁊ ꝯtus solubil⁹.q̃ purgat stõm a flegmate siccq̃ ⁊ iucturas: opilationẽ apit q̃ ẽ in capite:visuz acuit si colliuz ex eo fiat.aut cũ collirijs misceat vulnera carne replet tumẽtia ⁊ vlcera ani ⁊ ꝯge ac pectis apata solidat que his fuerit in locis:desiccatq̃ difficilia cicatrizari vulnera ⁊ vlcera. 314 ¶Thesala q est suzeregũ tẽperata in ca.⁊ fri.⁊ i eo põticitas ⁊ amaritudo fortis vñ ⁊ vtilis apatibus . calli. si cataplasmet ea. repellit em mãm: dissolut

obtalmiam si cataplasmẽtur ea palpebre hũi ditatẽ emundat ⁊ elimat tenebras visus: maculis q̃ in facie sunt medet ⁊ pustulis que i ore ap̃atib⁹ ani ac formici:vlceribꝫ auriũ pessimis a quib⁹ sanies decurrit ꝓdestꝫ dahese si irrigata aqua rosata ei supponat. 315 ¶Ca quia melior ẽ que est tocundi odoris. inclinãsꝫ ad nitorẽ ⁊ in ea acumen.que si lauetur ei⁹ acumen tollit:fluxui prodest sanguis si subimmittat ⁊ si bibatur vlceribus prodest gingiuarũ ⁊ dissintere si cataplasmetur ea: vẽtris solutione arctat.mẽbra cõfortat.ei⁹ decoctio si fundat sup eneruata mẽbra cõsolidat ea ⁊ confortat:si empl'etur ea matrix egrediens reducit: hahese ⁊ fissuris que fiunt ex frigore ꝓdest:si teratur diligẽter ẽ fricetur ea oculus cũ sadenego loto pustulis ei⁹ proderit. si cataplas ea anũ egredientẽ reducit si mixta cũ albumine oui superponat adustioni ignis nõ scintilat ⁊ sanat:superposita quoꝫ ap̃atibus ca.prodest mãs ne influat ꝓhibens. 316 ¶Sacle rũdium.fri.sic.ponticũ.sanguinẽ stringit si bibat aut extra cataplasetur:aut si subimittatur. capilloscꝫ cõfortat. 317 ¶Demelachuã melius rubeũ clarũ in quo nõ est aliꝗd ligni. fri.⁊ sic.cũ põticis.vlcera replet carne: sanguinẽ stringit.dissintere prodest ⁊ excoriatiõi intestinoꝝ si de eo.3.5.sumatur in sorbili ouo. 318 ¶Messabaruz.i.opium melius spissum honustũ amare. fortis odoris qõ facile soluit si in aqua ponatur.⁊ est fri.in.iiij. gra. vnde ⁊ dormitat ⁊ soporat caniciẽ accelerat: doloreꝫ mitigat:dormitatione sua mẽbri infirmi natura includit:⁊ si ex eo plusꝫ exagij dimidiũ sumat vsqꝫ.3.interficit frigore. 319 ¶Succus gafere melꝫ q̃ est niger:refulgẽs amarus sapore.est subtilis ⁊ incidẽs ⁊ elimãs. vñ aperit opilationẽ epatis ⁊ ẽ in eo modica ponticitas:q̃tanarijs ꝓdest ⁊ staticis febribus ãtiqs si bibat ex eo quãtũ opus ẽ cũ squingibin. 320 ¶Succus memithe. melius citrinus lenis põdere qui affertur aiendabastrũ.⁊ quẽ monachi in partibus muscate in al' musale faciunt.fri.⁊ sic. est dissolnens ap̃ata extinguẽs eorũ ardorẽ obtalmie recenti medetur ⁊ veteri. 321 ¶Succus liẽberi calefaciẽs põticus purgans colerã rub. que mergitur in stõ ictericisꝫ prodest. 322 ¶Succus sisami tẽperatus in ca.⁊ hu.⁊ in eo põticitas modica canaliũ pulmonis asperitatatẽ lenit vlceribꝫ vesica prodest:stitim amputat: medicamia ca. ⁊ acuta frãgit. 323 ¶Succꝰ edere telteiz in al' theleteleiz fri.⁊ sic.cũ sputo sanguis medetur ⁊ dissinterie fluxui sanguinis mulieris ⁊ si emplastrẽtur eo membra enervata solidantur. 324 ¶Succus berberis fri.ẽ põticꝰ prodest ardori epatis ⁊ stõi ⁊ ap̃atib⁹ que fiũt ex eis. 325 ¶Aqua que decurrit de palmitibus vitiũ vtilis ẽ scabiei: frangit lapidẽ in vesica ⁊ renibus. 326 ¶Laudanũ ca. est ⁊ hu.emolliẽs dura apostemata que fiunt in stõ ⁊ epate ⁊ cõfortat ea si accidat illis frigꝰ ⁊ debilitas. 327 ¶Zusa hũida hoc medicamẽ ẽ sordicies lane q̃ in cauda ẽ bidẽtiũ in armenia.⁊ ẽ ca.in ptimo gra. emolliẽs dura mẽbra.ap̃ata dura.⁊ maxime que sunt in testib⁹ vesica⁊ epate. 328 ¶Rameẽ.fri.⁊ sic.põticũ calidũ cõfortat stõm si emplastrizeẽ eo dissintericoruz stringit naturã stõm ⁊ inteslina. 329 ¶Seccũ ca.⁊ sic.⁊ in eo põticitas prodest quibus ⁊ rameẽ. 330 ¶Milũ ⁊ est lenegũ ortolanũ fortiter desiccat sine morsura.⁊ in eo amaritudo ⁊ ponticitas quib⁹ glutinat vlcera que sunt in corpibus duris maximeqꝫ q̃ sunt in vltimis lacertoꝝ: sanguinem stringit mẽstruũ:mollia dissouit ap̃ata. 331 ¶Lacietue fit ex multis spẽdus plãtarum,vt mazerione ⁊ lahala ⁊ al' ⁊ alia ⁊ ficubus ⁊ arthanita ⁊ heltica.Illõ aũt quo medici vtũtur lac:lahievrẽs ẽ eñ ei lac optimũ:si incidantur folia ei⁹ ⁊ virt⁹ eius acuta vrens soluens inferius fortiter vomitũ pronocat:fortiter flegmaticũ ⁊ colericũ:aquã quidẽ euacuat citrinã oẽ aũt lac iectuare pessimũ sanguinẽ corrũpens: ⁊ si super hois corpus quicꝫ hozuz ceciderit fortiter inflãmat ⁊ vlcerat. 332 ¶Fex hebeheli.ca.⁊ sic.dissoluẽs ap̃ata. 333 ¶Cacrele gũ cõpositus de duabus varijs ꝑtibus. altera est ca.altera frigida ⁊ ẽ subtilis substãtie. ⁊ frigida.dominãtioz i eo ⁊ ẽ fortis desiccationis si sit ꝑfectũ. 334 ¶Acetũ hanfali ꝓdest sciatic.⁊ arctationi spũs ⁊ asmati. ⁊ si sugatur solidat oris gingiuas:⁊ extirpat oris fetorem. quod si instilletur auri granitati ꝓdest audit⁹ ⁊ si sorbeat in saliua acuit visuz dẽtes ꝓfotat 335 ¶Amurca calefacit sine morsura. 336 ¶Crocũ virtutem hz calefactiuam subtilitantem:ideoqꝫ de profundo ⁊ sine morsura ⁊ lesiõe dissoluit ⁊ i eo ꝑtutes ꝓtrarie: ẽ nãqꝫ inserta frigiditas ex acerbitate: calor ex putredine sed ⁊ nãlis calor a sale ⁊ farina maturat pustulas. 337 ¶Fex liebri sedat apostemata ca. si superponatur. 338 ¶Nesegelgum frigi.⁊ sic.vlcera desiccat que sunt in oculo: lachrymas stringit et naturam frixum tenet.

¶Capitulum.41. de gũmis.

Ait galienus omnes gũmarum species calidas esse ⁊ sic. nisi q̃ hec amplius he minus. calida sunt. 339 ¶Summa zamara melior est que glutinat dentes si mastices tur:calefactio eiꝰ nõ manifesta desiccat tẽpate ⁊ in eo viscositas strigit naturã: aspitati medet gutturis ⁊ canaliũ pulmõis: acumẽ frangit medicaminũ. 340 ¶Sũma lilecmalec

in al'lileleca.melior ẽ alba iclinaq̃ ad fridi tatẽ:pdest tussi ꝛ ethice corp⁹ipinguat. 341 ¶Sũma pirã iea calor ꝛ sicci.vñ ꝛ lapidib⁹ re nũ ac vesice pdest si cũ aceto cataplasmet̃ su per pectigine extirpat eã glutinat vulnera ꝛ sanat. 342 ¶Quethira melior ẽ alba: ꝛ i ea calor q̃dã ꝛ ẽ ꝓpione ꝓria arabice sz hũidi ior ꝛ ẽ vtilis aspitati gut turz ꝛ tussi ac vlceri bus vesice. 343 ¶Sũma rethane ca.ẽ et sic.pdest vlceri⁹ ꝛ scabiei. 344 Sũma ci psi siltis ẽ ꝓtute rethãe sz fortioz ea actiõis. 345 ¶Cahalegũ c.ẽ ꝛ si.i.ij.ℨ.melior cui⁹co lor alb⁹ẽ.ꝛ ipe magn⁹ est q̃z:est q̃z iocũdi odo ris ꝛ i eo põi.ꝛ elimatio.vñ ꝛ pdest epatz ꝑa tib⁹ ꝛ stõi ꝛ itestioꝝ tussiq̃ q̃ fit ex sl'ate clau dit nãz q̃ hz põticitate. 346 ¶Teneſebũ ẽ gũma botami meli⁹gnũ citrinũ ꝛ ẽ calz ꝛ sic. in.ij.gra.sll'e mastici nisl q̃ nõ ẽ illi põticitas iõq̃ solnit ꝓdest ꝓurigini ãtiq̃ sl admisceat aq̃ fautenegi fluuialis ꝛ aceto ꝛ cataplasmet̃ eo corp⁹tussi q̃z ꝓdest q̃ ẽ ex hũiditate ꝛ rinaq̃ ꝓuocat. 347 ¶Chichabac i al'alcabat vti lius ẽ furfurib⁹ q̃ vlceri⁹ attrahit de corpis ꝓ funditate trahit hũiditatẽ spias qõq̃ ĩheret corpi vlceri⁹ carnẽ iducit sl i vnguẽtz admi sceat. 348 ¶Lubanũ ꝛ olibanũ qõ ꝛ quẽ daꝝ ca.ẽ ꝛ sic.in eo põticitas sl m astice hũi ditatẽ trahit a capite ꝛ fka.si ꝛo tritũ suppo nat vulnerib⁹ carnẽ iducit ꝛ ãputat ab eis sã guinẽ:ꝛ sl.ꝓpiet patiẽtib⁹ tenasmõ cũ nachua pdest:hz ꝛ si misceat mirte ꝛ troco submittat q̃z sibi hoc idẽ medet. 349 Sãderuzũ me lius arabicũ rubeũ ꝛ claꝝ cali.ẽ ꝛ sic.ꝓhibet mãꝝ fluxũ a capite ad stõm si vaporet eo q̃s attritos desiccat q̃ sunt in ano si vaporet eo. 350 ¶Karaba melioꝝ q̃ ẽ müda siltis sanda ruzo crocea ẽ ad alhorẽ ꝛgẽs ꝛ ẽ fri.ꝛ sic.san guis strigit fluxũ q̃cũq̃ ex corpis loco pdest cordis palpitatiõi si bibat de ea exagiũ cum aq̃ fri.fluxũq̃ a cerebro ad stõm arcet mãrũ. 351 ¶Mesara i al'mesaha melior clara ad rubor ẽ modic⁹ iclinãs fortis amaritudis hec ca.ẽ ꝛ sic.ꝛ in ea põticitas vñ desiccat sla:pur gat.iteriora mẽbra ꝛ amaritudis cã epatz ape rit opilationẽ sl cataplasmet̃ ea eum merra tho fractũ mẽbrũ aut collisuz reformat ꝛ soli dat illd.Si bibat ex ea mulier cũ mẽstrua su perabũdãt.z.ʒ.cũ sorbili quo strigit sãguinẽ iterficit lũbricos ꝛ ascarides ac fetũ ꝛ educit eos:vlceri⁹,pdest pectoris ꝛ pulmõis si fre quẽtet vulnera glutiat si submittat cũ q̃nda ro ꝛ zafrão pdest tenasmõ q̃ fit ex hũiditate. 352 ¶Anthoz in al'zerotũ aliõ aibũ aliõ rubeũ ꝛ ẽ in mõtib⁹ fereſie ꝛ bardachã.sapor ei⁹ amar⁹ ꝛ meli⁹ album qõ cito frãgit a ligno mũdũ rubeũ vulnera glutiat sine mozsura ꝛ ãrietate vt ait.S.albũ optimũ aq̃ descẽdenti ad oculũ lachrymaſq̃ desiccat. 353 ¶Se quebigũ meli⁹ẽ qõ iclinat ad albõrẽ ꝛ ẽ acet odoz:ca.q̃z i.ij.gra.dissolnit vẽtositatẽ q̃ ẽ in stõ ꝛ itestis ꝛ mficib⁹ mẽstruo iperat ꝛ vine aquã solnit iferi⁹ citrinã in renib⁹ miuit lapi des ꝛ vesica,pdest q̃ colice.Si coll'iẽt eo aquã in oculis patiẽs breui pdet.si istillet epile ptico ꝝ narib⁹ remediũ ẽ:scorpiũ mozsus si ca taplasmẽtur eo aserpẽtiũ aut bibat nõ paꝝ proderit lũbricos necat ꝛ ascarides si odoret q̃s illũ ex frido cephaliẽ,pdest. 354 ¶Jan sirũ albũ meli⁹ẽ iclinãs in croceũ. fortz odoz calefacit desiccat fortiter iõq̃ fortiẽ dissolnit vẽtositates a stõ solnit ꝛ itestis colice,pdest: neruos purgat epatis splenis ꝛ pectoz,rinã ꝛ mẽstruũ vrget.mortuũ educit fetũ ꝛ scbinaz tussi ãtiq̃ q̃ ex grossis ꝛ viscosis fit hũoꝛib⁹ me det. 355 ¶Asacũ in al'ãsacũ.meli⁹ albũ pcutiẽs in glaucoꝛe acuti odoris.ca.ꝛ sic.dis ſolues:vñ ꝛ dissolnit splenis duritiẽ si catapl'e tur desup aut bibat cũ sanguibin:duritiẽ q̃z q̃ ẽ in iũcturis dissolnit lũbricos ꝛ ascarides le to dat scrophulas desiccat:vrie ac mẽstruo tẽ perat hũiditatẽ ex corpis ꝓfundo trahit spi nas educit ꝛ aliq̃ aliõ si ntroierit in mẽbrum epilepsie si exagiũ dimidiũ bibat cũ melle ꝓ dest:ꝛ humiditati que ẽ in pectoꝛe:asperitatẽ soluit palpebraꝝ si fricet ꝛ si emplastrent eo nodi ꝛ seleha dissolnit vtrunq̃ maxime si mi sceare pici. 356 ¶Storaca ꝛ est spẽs mi habe in al'mihe calefaciens ꝛ emolliens ma turans tusses frigidas catarros. raucedines vocis ꝛ amputatiõi eius ꝛ si bibatur aut sub mittatur pdest constrictioni oris matricis ꝛ duritiei ei⁹.ꝛ qñ calefacit ꝛ emollit:opz eam in fridis grossisq̃ morbis vti. 357 ¶Ma chalũ ca.ꝛ sic.meliusq̃ inclinãs ad rubozem paululũ.iocundãs odoꝛe ꝛ est mollies. dissol uens.pdest que sunt in collo aꝑtibus scro phulis.ꝛ fissuris qõ si distẽperet cũ salina ie iunii vt fiat quasi vnguẽtũ dissolnit vẽtositatẽ que est in mẽbris costaꝝ pdest doloꝛi ruptu re lacertoꝝ frãgit lapides qui sunt in renib⁹ ꝛ vesica:vine iperat:emoꝛroidib⁹ pdest si bi bat aut cataplasmet̃ eo anus cum oleo semi nis lini:ꝛ si etiã vaporet eo. 358 ¶Eu forbiũ meli⁹est nouũ claꝝ croceũ ꝛ acutuz in sapoꝛe ꝛ odoꝛe.pdest aq̃ citrine si bibatur: et sciaticis imisceat cũ afarna in al'afauia.Et si cataplasmetur super venenosoꝝ morsus vti le est morsui quoq̃ rabidi canis medet. 359 ¶Batendum in al'bazeredum ꝛ est quẽria in al'quẽna melioꝛ clara:que habet quasi mel lis liquoꝛem fortis odoris ꝛ habet.iij.species cãpestrem:marinã ꝛ montanã ꝛ omnes ca.et sic.dissolnentes ꝛ emolliẽtes. 360 ¶Ca taramum melinis nigrum iocũdi odoris ama rum ꝛ est.ca.ꝛ sic.in.iij.gra.subtiliãs. desic cãs carnẽ comedẽs putridaz.Si cataplentur

eo corpa eneruatoz ⁊ hydropicoz ꝓderit si lis si ꝯo sup mortuoz corpa ꝑseruat ea si instillet auriſmes eiꝰ dat morti. Si subimittat illō mulier cū lana succida mēstruū puocat fetū corrūpit. Si supponat ſge capiti coitus tpe nō ꝓcipit mulier scabiei ꝓdest ⁊ pruriginī ac morſui serpētiū ⁊ si cataplaſmet locꝰ cum modico ēblico pediculos ⁊ lēticulas ex omni corpe extirpat. 361 ¶Helnū i alꝫ helthi tū meliꝰ iocūdi odoris ⁊ saporis ⁊ qō afferꝝ corꝺ sanica ca. ⁊ sic. ē in. iiij. gra. fortis dissolutiōis. dissolvit vētositates q̄ sunt in vētre. Est ⁊ putridū. q̄ affert de eatinā ⁊ ē ſtute debilius iocūdo vinā excitat ⁊ mēstruū fetꝰ abortum facit vētositatesq̄ dissolvit. 362 ¶Rosacū in alꝫ rasacū ⁊ ē gūma seneubari melius albū. parū circa citrinitatē: odoꝛ eiꝰ q̄ ⁊ seneubari calefaē ⁊ ꝺ siccat dissolvit carnē vlceribꝰ. iducit 363 ¶Maaa in alꝫ miha decurrēs calefacit emollit maturat tōq̄ ꝓdest tussi. corize catarro raucedini q̄ ē ex hūiditate. menstruū puocat si subimittaꝫ aut bibaꝫ. 364 ¶Gūma pigami. ca. ē ⁊ sic. repellit ventositates apāta solida dissolvit. 365 ¶Gūma de mote in alꝫ damache ca. melioꝛ q̄ clara percutit in ruborē paululū. ⁊ ē guma arboris in terra feresie fortz caloris ⁊ pctiōis subtilias ꝓdest vētositati grosse q̄ accit stō ⁊ intestinis. subtiliat qō ē in stō fꝛa ⁊ dissoluit illō digōnē adiuuat ⁊ ē silis helthito in ſtute. nisi quod odoꝛ eiꝰ est abominabilis. 366 ¶Laca ca. ē ⁊ sic. in. j. gra. melioꝛ ē q̄ percutit in ruborē claꝛ ⁊ ē sup lignū epatis opilationē apit ⁊ cōfortatz illō stōq̄ vtilis ē. 367 Quēque reō. ⁊ ē terre vomitꝰ ⁊ ē gūma hec fesi fri. ⁊ humi. ē saporis ꝯcerti si ꝓpinet solū cū sc̄ngibin ⁊ aq̄ ca. aut melle vomitū puocat suauē si admisceaꝫ ei nuꝛ vomica vomitū adiuuat fortiter. 368 ¶Gūma cathemie fri. est ⁊ hutussi prodest. stim mitigat. ventrem solutum carcerat.

369 ¶Capitulum. xlij. de medicaminibus que sunt ligna.

¶Abelga in alꝫ tahalga melioꝛ calꝫ iclinās i ruborē ꝓpꝛo eiꝰ ca. ⁊ in ea amaritudo ⁊ subtiliatio: vñ ⁊ purgat apit opilonē epatz grossitiei. ꝓdest splenis venenatoꝛuz morſui si bibaꝫ ex ea exagū dimidiū distēpatū cū melle ⁊ aq̄ tepida idē ēt facit si ea cataplaſmet locꝰ morſus cū melle. 370 ¶Sitaregū meliꝰ idicū ē ca. acutū optimū extirpatiōi morphee albe ⁊ lep̄. si cataplaſmetur eo ⁊ cū aceto ⁊ si bibaꝫ arteticz medet. 371 ¶Hesbaigū in alꝫ besbaigū meliꝰ grosso trūco fidibꝰ frustris. c. soluēs ſteriꝰ colaz ni. solone nō modica sine tortiōe ⁊ turbatiōe. 372 ¶Semaꝛ ⁊ ē radix semete. c. morphee vtile cū aceto si cataplaſmet ictericie ⁊ doloꝛi splenis si bibaꝫ cum squingibin si bulliaꝫ cū oleo ro. ⁊ istillet auriꝰ doloꝛibꝰ medet eoꝛ q̄ ex calitate fiūt fitq̄ de eo ⁊ cera et oleo ro. vnguētū refrigerās. 373. ¶Quesila meliꝛ subtilis ad ruborē iclinās ca. ⁊ sic. stō vtilis mſicis ꝓfortatriꝛ ꝓdest flatiz. 374 ¶Alsahelazu in alꝫ asseielea fri. ⁊ sic. in eo pōticitas sputo ꝓdest sanguis ⁊ fluxui stringitz vētrē. 375 ¶Acaraba in alꝫ hacarchara ha meliꝛ dēa ⁊ solida honusta: cū frāgit alba. acuta sapoꝛe ca. ē ⁊ sic. in. iij. gra. subtiliās hūiditatē attrahit ab interioꝛibꝰ mēbꝛoꝛ iōq̄ si gargarizet illā hūiditatē patiēs in cerebꝛo ꝓdest attrahitq̄ hūiditatē a palato si trita misceaꝫ aceto ⁊ suppōaꝫ dolēti molari sedat eiꝰ doloꝛē. si ꝯo oleo misceaꝫ ⁊ cataplaſmet eo corpus ꝓdest rigoꝛi q̄ fit in ſtigie sciaticis supſtebꝛū cataplaſmatū ꝓdest. 376 ¶Raulaticū meliꝰ ē qō citrinū ꝓcutit i nigredinē paꝛ viscosum ⁊ minime comestū ⁊ nō cōminuit ⁊ eiꝰ ꝓpꝛio calꝫ in eoq̄ pōticitas acumē ⁊ amaritudo. Est ⁊ altera eiꝰ spēs choꝛosanica q̄ vtil egros medētes. Est aūt sanicū vtile doloꝛibꝰ epatis ⁊ oibꝰ opilonibꝰ eiꝰ ꝓdest pulsatiōi coꝛdis ⁊ morſui venenosoꝛ. ãpntās sanguis sputum ⁊ eiꝰ solonē. 377 ¶Selicha meliꝛ cuius coꝛteꝛ multus coloꝛ rubeus calefacit ⁊ desiccat ꝓdest stomaci debilitati ⁊ epatis si sit ex frigoꝛe puncture vtilis est quetine in alꝫ tyrie. 378 ¶Enugum ⁊ gondum in alꝫ gotidum vel engotadum cali. est ⁊ sic. vtilis est stomaco ⁊ epatis frigidis quos ⁊ confortat si bibatur aut de foris emplaſtretur: et habet species: quarum laudabiliꝛ cānanica indica. 379 ¶Alscharagum meliꝛ cuiꝰ virga subtiliꝛ iocundus odoꝛ mordetz degustatum linguam cali. ⁊ sic. in. ij. gra. ⁊ in eo acumen ⁊ subtilitas quibus que est in epate ⁊ splene aperit opilationem purgatz eos dissoluens eoꝝ apostemata: confortat etiam si insit illis ex frigoꝛe passio matricez purgat vrinam ac menstruum excitat de hac diascorides si ascargi homo biberit exagia. vj. cum aqua mellis soluit flegma inferius ⁊ nig. coleram sciaticā prodest medetur ⁊ vertebꝛi doloꝛibus si sumatur de eo exagium cum: vino subtiliat nanq̄ grossos humoꝛ. vrinamq̄ puocat hydropez adiuuat si de eo exagia tria mittantur in duodecim libras musti et post duos menses coletur ⁊ propinetur hydropisi: prodest ictericie ⁊ doloꝛi epatis. 380 ¶Fua meliꝛ est rubea subtilis que afferꝛ de armenia complexio eius varia: saporꝰ amarus in ea quedam frigiditas. et siccitas

vnde ꝛ apit opilationē epatis ꝛ splenis. menstruo ꝛ vrie iperat: q̄ trita si misceat aq̄ ꝛ melli ꝛ cataplasmet ea vertebrū anche sciatice prodest. 381 ¶Turbit hoc meli⁹ qō cū frangit albū est. ꝛ saporē pungitiuū ꝛ ē. ca. ꝛ sic. in iij. gra. soluitq; iferi⁹ flegma ꝛ hūiditatē visco saz ac grossaz. 382 ¶Darsis hanuū. ca. est ꝛ sic. eneruationi, pdest neruoꝝ ꝛ fetori na si si cū vino coq̄tur ꝛ abluatur i eo litū imittaturq; naso strāguirie q̄z dolorib⁹ medet ꝛ vesice. 383 ¶Saudelhacū lignū indīc. ca. in iij. gra. podagraui si bibat aut cataplet̄ur eo mēbrū remedio est. 384 ¶Turēdaz i al durendanū i eo hūiditas laudabilis q̄ auget sperma, pdest fridis humoribus ꝛ flegmaticis subtiliat eos purgatq; neruos ab eis. 385 ¶Bedelscaz. ca. ꝛ sic. ē subtilias dissoluēs: dh⁹ ē flegma ꝛ hūiditas dñatur remedio ē. 386 ¶Armacū afferī ab armenia meli⁹ est qō cinnamo silis est. iocundū odore in eo pōticitas gingiuas cōfortat ꝛ iocūdat ālelitū. 387 ¶Quelsbaraſtū in al quelsberāſtū. ca. ē ꝛ sic. cui⁹ virt⁹ silis virtuti bedelscari. 388 ¶Herefudaz in al heſurudaz. ſ. calenlanū. hoc est galēgar. ca. est ꝛ si. dissolnens subtilias: renes calefacit coitus appetitū irritat. colice medet podagreq; frigide. 389 ¶Slemona i al flegmōa. ca. ꝛ sic. fortis caloris. cū acumie pūgitiua. colice podagreq; fride vtilis ē. ꝛ oi ifirmitati ex frido sciatiē. si sup vertebrū cataplasmet remedio est flegmaticos icidit humores grossos cū melle gargarizata eosq; a cerebro eduē. 390 ¶Haudelbelifanū meli⁹ qō lene ē suffuscū iocundū odore: ꝛ est. ca. ꝛ sic. in ij. gra. calefacit. subtiliat stōi, pdest frigiditati epatis ꝛ oinz viscerū ꝛ opilationi eoꝝ. Si sufsumiget eo mulier q̄ cōcipere nequit cōcipiet vt diascorides tradit. 391 ¶Tharathistū fri. ꝛ sic. est pontic. solutioni ventris, pdest: fluxuiq; sanguis ꝛ excoriationi intestinoꝝ. 392 ¶Cardū virtus ei⁹ tharathiti silis virtuti i friditate: ꝛ pōticitate. hoc q̄z medet soloni vētris ꝛ fluxui sanguis ac dissinterie intestinoꝝ. 393 ¶Caulēlanū in al caulemanū. ca. ē ꝛ sic. dissoluens vētositates calefaciēs cō plexione: plimū strigit si ex frigore renū ac vesice vrina fluxerit: venerēq; augmētat. 394 ¶Hebenū in al ebenū melius nigrū lene: ꝛ in eo linee coznu silis: quod cū superpōitur carbonibus succēsis iocundū dat odorē: eius est cōplexio ca. ꝛ in eo punctura cū ponticitate. ꝛ elimatio fortis: vnde si fricetur ad lapidē cum aq̄. ꝛ collirieī eo elimatur obturā in al optam ꝛ albū qō ē l ocło vlcerib⁹ medet ūtiqs iflāmatiōib⁹ q̄q; sūt adustioni ignis alīsq;. Si fiat ex eo cotis ꝛ fricet eo anasū rubeū aut viride, pderit elimatiōi oculoꝝ frāgit etiā lapides in renib⁹ ꝛ in vesica. 395 ¶Dalsulfulnz in als dalsurfulū ca. ē ꝛ sic. in. iij. gra. ꝛ est magis calefaciēs q̄z pip: ꝛ meli⁹ grossuz: si fiat ex eo collirīū cū aq̄ q̄ decurrit ab epate capre assate. sebeq̄re medet. subtiliat hūores grossos flegmaticos desiccat hūiditatē: augetq; venerē. 396 ¶Arsim in al darsiz. cali. ē ꝛ sic. stōm ꝛ epar cōfortās iocūditate odoris calefacit. prurigini cū aceto cataplata medet. 397 ¶Sarusulū in al carusulū sile canele virtuti q̄z fortius actiōe: ꝛ amplī⁹ stōm cōfortans ꝛ epar. 398 ¶Sādalū album fri. ꝛ sic. in. iij. gra. cephalee ex calido medet: epar cōfortat ꝛ stōs calos si defortis sup cataplasmet: q̄z si ꝛ medicamibus q̄ bibūtur admisceat silia opat. Si vero supponatur in pncipio apatib⁹ ca. manifestissime, pdest. maxieq; stōaticis ꝛ epaticis. ¶Sandalū rubeum frigidius albo apatibus medetur inflāmatis si cataplasmetur eo. 399 ¶Seccū ca. ꝛ sic. subtiliās. confortans stōm ꝛ epar frons si cataplasmet eo defortis aut si sumat interi⁹. 400 ¶Cariāfer in als carūfel. ca. ꝛ sic. in. ij. gra. frido ꝛ flegmatico epati ꝛ stō, pdest: cōfortatq; eos: pfortās ēt cor ac oia iteriora mēbra vtile ēt melācolicis: aiamq; exhilarat ꝛ iocūdat. 401 ¶Costū. in eo amaritudo ꝛ pūctio ꝛ ē ca. ꝛ sic. si decoquatur cum oleo oliue aut fricētur eorum corpa rigorē patiētiū ante accessionē pderit. Si vo vngantur corpa eoꝝ q̄ enernationē patiūtur ꝛ sciaticā medet: attrahit grossos hu. de interiorib⁹ corpis ad exteriora: calefacit oia mēbra frigida: vrinā, puocat ꝛ mēstruū: pdest rupture q̄ accidit lacertoꝝ extremitatib⁹: lumbricos ꝛ ascarides necat qui sunt in vētre. est in eo humiditas insīās: q̄ coitus irritat. appetitū: quo si cū melle facies cataplasmet elimat lētigines: venena extirpat: morsui reptiliū medet interiora confortat mēbra: vt epar. splen. cor ꝛ cerebrum. 402 ¶Cortices cādari. ca. ē ꝛ sic. ꝛ in eis pōticitas fortis: vnde ꝛ fortiter desiccāt: si vlceri⁹ sanatiōi difficili⁹ sup pulueriz̄ent sanāt ea. Si trite diligēter supvulnera ponant carne replēt. 403 ¶Cāzarion. in al cantoziū ca. ē ꝛ siccū. aperit q̄ est in epate ꝛ splene opilationē neruos purgās scia ticis medet. 404 ¶Tarsa i al tarfa pōti. ꝛ desiccās si vapozenī ea varioloſi vlcera eoꝝ desiccat.

405 ¶Cap⁹m. xliij. de radicibus plantaꝝ.

CORTICES radicū apij ca. ꝛ sic. i. ij. gra. subtiliāt calefaciūt aperiūt opilonē vrinā puocāt. 406 ¶Cortices radicis liēbi cali. ꝛ sic. in. ij. gra. pxie apij radicib⁹ ꝛ fortiozis actionis ac acutiozis. 407 ¶Cortices radebubugi. ca. ꝛ sic. ꝛ i eis amaritudo: acumē pōticitas elimāt purgāt: incidūt amaritudie sua spissant: ꝛ gregāt pōtici

tate sua: splenis doloribꝰ medeť si cū squigibi bibať aut decoq̄tur i eo: aut defotis cataplaſmeť cū aceto: humores ḡſſos ⁊ viſcoſos icidūt ſi. z. ſ. cū ſquigibi de eis potať educiteq; pr̄inā ⁊ ſolonē ⁊ mēſtruū ꝓuocat. Si ſciatica eis cū ſq̄ngibin cathaplaſmeť doloꝛ eiꝰ mitigať. Si ꝓo gargarizenť a gula extrahūt hūiditatez si terāt̄ur ⁊ ſup vl̄nera puluerizenť antiq̄ foꝛtiť eadē: ſiccāt: dētiū doloꝛē mitigāt si decocta in aceto ſumanť. 408 ¶Cortices radicū lilii .si fri. ⁊ ſic. q̄dꝰ lūbꝛici necātur ⁊ aſcarides.

409 ¶Raſanū ca. ⁊ ſic. ſz ē i eo hūiditas laudabilis q̄ auget ſpm̄a. coitꝰ appetitū ꝓfortat. ⁊ eſt ſubtilians: vñ ⁊ icidit ḡſſos hu. a pectoꝛe ⁊ pulmōe: q̄ō si terať ⁊ decoq̄tur cū oleo ⁊ cathaplaſmeť eis ſciatica ꝓderit arteticaq; si fuerit ex friditatevtile ē ēt vētoſitati ſtōi ꝓdeſtq; flegmati. 410 ¶Radix adeſtari. i aľ adechari. ca. ē ⁊ ſic. diſſoluēs ꝓdeſt ſtōi ⁊ epatis aq̄tibꝰ tocūditate q̄ ineſt illi odoꝛis ⁊ ſubtiliatiōe ſedēte i decoctiōe eiꝰ muliere medeť aq̄tibus matricis. c. exagiū eiꝰ vnū si cum exagio pipis hydropico ꝓpines manifeſtiſſime ꝓderit ſub uerſionē ſedat que ſit ex flegmate. 411 ¶Weu. ca. ⁊ ſic. vtile difficultati vr̄ine si bibať aut cathaplaſmeť eo. 412 ¶Aiereſa in aľ ateresa ⁊ ē radix ſuſani. ca. ē ⁊ ſic. in. ſ. gra. ſubtiliās ⁊ eiꝰ virtꝰ terrea: ⁊ ē magnarū vtilitatū pectꝰ purgat ⁊ pulmonē a groſſis hūoꝛibꝰ vr̄inā ꝓuocat ⁊ mēſtruū aq̄ta q̄ ſūt in matrice diſſoluit doloꝛibꝰ neruoꝝ ⁊ moꝛſibꝰ ſerpētū ꝓ deſt si locꝰ eo cathaplaſmeť aut si cū melle bibať. 413 ¶Radix ſuſani tēpata i ca. ſic. fri. ⁊ hūi. ⁊ in ea modica ꝑtꝰ pōtica admixta humiditati: aſpitati ꝓdeſt pectoꝛis ⁊ canaliū pulmōis ac guttur: ⁊ i eo ē mitigatio q̄dā ſitis. Diaſcoꝛides āt dicit: ſi colliriet eiꝰ ſuccꝰ hūide ⁊ receť vngulas extirpat ocloꝝ: ꝓdeſt aduſtiōi vr̄ine: difficulti ptꝰ: titillatiōi q̄z ⁊ neruoꝝ doloꝛibꝰ. 414 ¶Origū in aľ vgū. calz ē ſic. i. ij. gra. ⁊ in eo acumē ⁊ ſubtiliatio. ſiťe ꝑtuti aſſari. epatis apit opilationē ⁊ ſplenis: a vētre diſſoluit hūiditates ⁊ iteſtis: vr̄inā ꝓuocat si terať ⁊ fiat ex eo colliriū: eliat viſuz si obtenebꝛiatꝰ ab hūiditate fuerit. 415 ¶Winarū. cali. ē foꝛtis caloꝛis. aq̄tibꝰ ꝓdeſt fri. ⁊ hūi. vt emicraneū paliſis. ſpaſmꝰ. friditatiq; epatis ⁊ ſtōi medeť.

416 ¶Aſahahel ſapharyenēa pellitꝛeptiliū moꝛſus ⁊ aboꝛſū fetū emūdat. 417 ¶Zātime dū i aľ zartimedū. duasḥēt ſpēs. alťa ē rotūda ⁊ i ea amaritudo ⁊ acumē: ⁊ ē mioꝛis ſubtiliatiōis lōga: veneōſoꝝ ꝓdeſt moꝛſuꝛ̄ letalibuſq; potiōibꝰ: opiťonē tollit viſceꝝ: groſſas diſſoluit vētoſitates: ſagittas a coꝛpe educit: foꝛtida purgat vlceꝛa: dētes eliat: gigiuas cōſoꝛtat: ꝓdeſt aſmati ⁊ arctationi ſpūs. podagre ⁊ ſpaſmo q̄ fit i lacertis si cū aḡ bibať. 418 ¶Waſacra aūt ⁊ ipa q̄z ſubtiliat. foꝛtis amari tudis: vñ iterficit lūbꝛicos ⁊ aſcarides: vr̄inam puocat ⁊ mēſtruū: fetū educit moꝛtuū. iterficit vīū: diſſoluit mꝛicis groſſitiē. q̄ si cataplet cū oleo pediculos necat. Si ꝓo puluerizeť ſuper antiq̄ vlcera deſiccat ea ⁊ ſanat: maxieq; si cū melle diſtēperet. 419 ¶Arucelſaphar. ca. ⁊ ſic. in. ij. gra. vlcera deſiccat ⁊ puſtulas si terať ⁊ colliriet ea oculus. acuit ⁊ ꝓfortat viſū si molari doleti ſupponať ex frido ꝓdeſt.

420 ¶Warmiranū in aľs mamiranuz duas hz ſpēs. ē eiñ ſanicū qđ ⁊ croceū coloꝛe ſubtile nodoſuz: lene ⁊ ē excellētius ⁊ meliꝰ: ⁊ ē coꝛoſanicū luidi coloꝛis ⁊ in eo groſſities: hz ⁊ radices ſubtiles. ⁊ ē ca. ⁊ ſic. ⁊ ē ꝑtus eiꝰ in elimādo viſuz maioꝛ ꝑtute radicis. si ꝓo terať ⁊ miſceať cū aceto elimat lētigines. 421 ¶Cepa muriū ⁊ eſt hanſalū. ⁊ ē cepa ſquilla. calťa ē ⁊ ſicca i ſcdo gradu. ⁊ i eo ſubtiliatio foꝛtis: hc nō bibēda ē niſi coquať aut aſſet: eſt nāq; i eo acumē foꝛte: os moꝛdet ⁊ ſtōm: ledit q̄z coiꝰ: q̄ si trita diſtēperet cū melle ⁊ bibať ſm q op eſt ꝓdeſt aſmati ⁊ tuſſim veterē a pectoꝛe purgat ⁊ pulmōis hūiditates. Si ꝓo cathapletur ſup pedes vtilis ē. ſciſſuris q̄ fiūt exiſtō ꝓdeſt hydropiſi ⁊ icteritie: doloꝛi renū: acetū in quo fundiť magne eſt vtilitatis. intantū vt viſum acuat: si decoq̄tur i aceto ⁊ cathapleť ea moꝛſus tyrie ꝓdeſt. si decoq̄tur in melle ⁊ comeda tur flegma viſcoſuz expellit. ſz si elixeť ⁊ comedať idē faḉ: oꝛ āt caueat illā diſſinteriē. 422 ¶Ceps narciſci. c. ē ⁊ i ea attractio ⁊ ematuratio aq̄tū caloꝝ ſaniēq; colligit. 423 ¶Eulca ca. ⁊ ſic. i. ij. gra. ⁊ in eo hūiditas q̄dā q̄ ſperma augmētat: coitꝰ appetitū irritat: q̄ si trita diſtēperet cū melle ⁊ ponať ſup lētigies ḡſſas ⁊ ipetigines: aut ſup moꝛpheā ru. extirpat eas ſic q̄z fricet ea caput: ⁊ si trita diligēter cathaplaſmeť ea alopitia ꝓderit illi. si āt cōburatur vtilis ē: ꝓdeſt ēt moꝛſui rabidi canis: pūcturis ſerpētiū: ſucco eiꝰ si colliet oculus lachrymas foꝛtes reſtringit. 424 ¶Radix ſiri. ca. ⁊ ſic. ⁊ i ea q̄dā hūiditas auget ſpm̄a ⁊ ſi vapoꝛetur ea mulier mēſtruū ꝓuocat. si trita diſtēperet cū melle ⁊ bibať ō ea exagiū ſubtiliat hūores ḡſſos icidit ⁊ educit a pectoꝛe ⁊ plmōe. Si ꝓo tūſa diſtēperet cū aceto ⁊ cathapleť ea ſciatica ⁊ iūcture i q̄bꝰ ē flegma māſeſtime ꝓderit. si aūt empleť ea ſcoꝛpij pūctura doloꝛē ſedat. 425 ¶Cūdēſuz. ca. ⁊ ſic. i. q̄rto gra. ⁊ in eo acumē ⁊ eliatio quibꝰ ḡſſas lētigines moꝛpheā nigrā extirpat: vr̄inā ꝓuocat ⁊ mēſtruū. Si bibať ex ea paꝛ vomitū viget. Si ꝓo tritū odoꝛet q̄s ſternutationē irritat ⁊ ē de delectabilibus medicamibus vbi quis vt nouerit.

426 ¶Alleuz ca. ⁊ ſic. in. ij. gra. mēſtruuz pꝛouocās qđ tritū si diſtēperetur cum aceto ⁊ cathaplaſmetur eo mēbruz in quo eſt collecta humiditas ſubtiliat eaṁ ⁊ diſſolvit alopitie ſi

fricēt ꝓdest tritū ꝛ distēperatū cū aceto ꝛ mel le molarib⁹ vtile ē cōestis. 427 ¶Allieuz ꝙ dr scordeō fortⁱ⁹ē ortolāo. 428 ¶Addarū ꝛē radix arthānite. c. ē ꝛ sī. i. ij. gra. Si bibāt de eoz paz cū vio coctū in aⁱ cocto mozti fer; ꝛfert potiōib⁹ mozsnicꝫ venenatoz ꝛ aiūt q̄dā ꝓoz qm̄ si mulier ꝓgnās sibi submiserit abozsum facit. Si aūt q̄ nō ꝛcipit illō submise rit accelerāt ꝛceptⁱ⁹ei⁹. 429 ¶Bulb⁹ ꝛ est cepa q̄ comedit coitū irritat ꝛ si cataplasmēt eo lētigines ꝛ mozphea extirpātur. Sic q̄z si fricēt eo lepza leuis extirpat illā. 430 Su remia in aⁱ surēlanū q̄dā albū q̄dā rubeū meli⁹ albū ca. ꝛ subtile. vtile doloꝛib⁹ iūcturarū ꝛ podagre ꝛ sciatice si bibāt de eo. 3. vsqꝫ exagiū cū zuccaro aut si cataplasmēt eodem fozis. Rubeū aūt inutile ē piterqꝫ malū ꝛ cozrūpēs corp⁹. 431 ¶Carice in aⁱ garicum meli⁹ albū facile frāgibile ꝛ ē ꝓpositū de suba erea ꝛ terrea quā subtiliauit calo; ꝛ i ea dul cedo ꝛ amaritudo. iōqꝫ ē icidēs purgās aperiēs opilationē epatis ꝛ splenis oimꝫ viscez ꝛ in eo ꝟt⁹ solues q̄ cho. ru. ꝛ nt. soluit ac fla ꝓ dest ēt caduco epilepsie ꝛ scozpiōis mozsui si bibāt ex eo. 3. cū vio ſz ꝛ si exteri⁹ cataplasmēt desiccat oē venenū iteriora purgat mēbza: et vrinā cū sāguibin sumptū ꝓuocat suffocatiōi vtile ē mfīcis artetice ꝛ podagre. si de eo exa giū cū cassie. f. rotula bibāt doloꝛib⁹ medetur mfīcū cū vio ꝓpinatū letalib⁹ obest potiōib⁹ si bibāt de eo exagiū cū vio. 432 ¶Carbacū duas hz spēs albū ꝛ nigrū. Nigrū cho. ni. soluit albū fla purgat ꝛ hūiditatē ꝛ vtrūqꝫ ca. ꝛ sic. in. ij. gra. ꝛ solo eoz fortis. Oz āt ma gno pōdere libzari potū eoz nōnūqꝫ spasmū inducūt albū si distēpereⁱ ꝛ terāt cū aceto aut cataplasmēt eo petigo lētigines ꝛ mozphea ꝛ pzuriqo ꝛ lepza ꝓdērit illis. Et si sumāt hoc mō fricēt de eo molarꝫ comest⁹ ejcit. 433 ¶Beem in aⁱ besem q̄z due sunt spēs ē enim rubeū ꝛ albū. ꝛ ē pastinaca agrestis vtrūqꝫ ca. ꝛ in eis hūiditas laudabilis. q̄b⁹ excitāt mozsnēt coit⁹ libidinē ꝛ spma augēt. 434 ¶Elecdari ca. ē ꝛ sic. ꝛ in eo hūiditas ꝓbabilis q̄ irritat veneris appetitū estqꝫ vtile vētositati q̄ē in stō ꝛ itestis caligini q̄z ꝛ tenebzis si colliēt 435 ¶Derumegū ca. ē ꝛ sic. vētositati stōi q̄z se: ꝓdest ꝛ mficis ꝛ itestinoꝫ subtiliatqꝫ eā et dissoluit turbatiōi ꝓdest cozdis si sit ex frido ꝛ mozsui scozpiōis. 436 ¶Ezēbadū ca. ꝛ sic. dissoluēs stōi vētositates ꝛ itestinoꝫ tritū vtile ē pcussiōi ꝛ venenatoꝫ mozsui ac inflatiōi adiuuās digōnē. 437 ¶Radix meru gi ca. ē sic. dissoluit vētositate ꝛ iflatiōes digō nēqꝫ ꝓcurat. 438 ¶Cāne radix i ea ꝟt⁹ attrahēs si trita cataplasmēt mēbzū in q̄ itroi uit spīa ꝛ ferrū attrahit illā ꝛ educit si terāt ꝛ distēperēt cū aceto artetice ꝓderit si trita dili gēter misceāt lupinis lētigib⁹ medēt. 439 ¶Radix lufe. ca. ē ꝛ sic. in ꝓncipio. iij. gra. in eaqꝫ elimatio vñ ꝛ icidit grossos hūozes ꝛ vis cosos q̄ sunt in cozpe vel in pectoze ꝛ pulmone stō ꝛ itestinis ꝛ alia ei⁹ spēs q̄ dr adstrictoitō ē āpli⁹ purgās ac in ea amaritudo ꝛ pōticitas iōqꝫ purgat ꝛ apit epatis ꝛ oim viscez opilonē educit grossos hu. ꝛ viscosos vlcerib⁹ medet pessimis ꝛ mozphee si cū aceto cataplasmēt. 440 ¶Radix canti. ſ. asserassuz ca. ē ꝛ sic. elimās q̄ si ꝓburāt fortiozis ē calozis et siccatiōis ꝛ ē in oibus suis ꝟtutibus fricidi lufe: alopitie ꝓdest si cataplasmēt ea. si terāt ꝛ bibāt vrinā ꝓuocat ꝛ mēstrua lateri doloꝛi ꝓdest ꝛ tussiēti cataplasmēt eo collum. 441 ¶Fu. calefacit fortiter desiccat mediocriter: iōqꝫ mēstruū ꝓuocat ꝛ vrinā pect⁹ purgat ꝛ venas. 442 ¶Radix arnaglosse fri. ꝛ sic. ꝛ in ea fortis pōticitas āputat sanguinē fluctē a gingiuis si masticēt vel si aq̄ ei⁹ decoctiōis masticēt epatz ac renū opilatiōi si trita cū sāguibi bibāt ꝓdest. 443 ¶Radix alice fri. pōtica i ea subtiliatio iōqꝫ vlceratiōi ꝛ pustulis ꝓdest ſz ꝛ vētris solōni ꝛ sanguinis fluxui lapidesqꝫ renū cōminuit. 444 Radix pionie cali. in. j. gra. fortis ē desiccatiua: purgat subtiliat ideoqꝫ si cum melle bibatur menstruum commouet epatis et splenis ac renum opilationem ꝛ si cū pontico coquatur vino fluxmu ad stomacum ꝛ itestina materiarum arcet si est aqua mellis patienti epilepsiam ꝓpinetur ꝓdest: siccq; si suspendatur collo eius. 445 ¶Radix amigdale amare si decoquatur ac diligenter teratur miscea turqz cum aceto ꝛ oleo ros. ac emplastrēt ea frons cephalee ꝓdest ex frigido. 446 ¶Suadum calefacit ꝛ desiccat sine mozsura ideoqꝫ cicatrizat vlcera difficilia cicatrizari ꝛ desiccat ea: vlcerib⁹ ꝓdest oris solidat gingiuas iocundat anhelitum ꝛ in eo virtus incidens qua frangit lapidem vrinaz ac mēstruū ꝓuocat. 447 ¶Cortices radicis mozi in his virtus est soluens inferius amaritudo enim educit lumbricos longos rotundos et ascarides si decoquaꝫ cū vino ꝛ bibatur decoctionis eius. ʒ. j.

¶Capitulum. xliij. de medicaminibus metallicis.

Medicaminuz metalloꝝ quedam terra. quedam lapides. quedam sal: quedam alia. 448 ¶Tam armenicum. laudabilius rubeuz sua ue in quo non est arena glutinans linguam: et est frigi. et sicc. fortiter deſiccans solutioni medetur ventris: et sputo sanguinis vlcerib⁹ putridis in oze: seq ꝛ apostematibus calidis

ſi cathaplaſmenť eo: mãs ãputat q̃ mulgenť a capite ad ſtõm ꝛ vlcera deſiccat pectoris ꝛ pulmõis patiẽti tahanã medeť ꝛ ãpata peſti lẽtialia. ſi bibať cũ vio mixto. aq̃ fri. ſiſtñ nõ fit febris. Siſ̃o teneať febris cũ aq̃ fri. Fracturꝫ oſſiũ pdeſt ſi cataplaſmeť cuꝫ cacia. 449 ¶Tã cipricũ laudabili⁹ iocũdũ odore qõ cũ ſit lingue primũ põticat ꝛ ꝯglutinat nec facile auferť ab ea ꝛ ẽ fri. ꝛ ſic. ꝛ in eo põticitas tẽperata ſanguis medeť ſputo mẽſtruoꝝ fluxui diſſinterie epatice ꝛ iteſtinoꝝ ſi bibať aut cliſtere de eo fiat: ſed ſi tñ patiẽs cliſterizat⁹ cũ aq̃ ſalſa aut cũ aq̃ mellis vt mundenť vlcera ſordib⁹ dehinc hãc ſeq̃tur terra ꝛ pdeſt contra letales potiões ſi bibať de ea. ʒ. j. cũ vio cocto ꝛ aq̃ fri. vlcera õſiccat peſſima. ſi cataplaſmetur deſup cum ſolatro ꝛ aceto aut portulaca. 450 ¶Tamelõqueb. fri. ꝛ humi. tẽperate ꝛ eſt mellis in al' molli⁹ oibus ſubſtãtiis terraꝝ pdeſtqꝫ oibus calorib⁹ ſpẽbus ſi roreť aqua ꝛ ſupponãtur mẽbris in q̃bus eſt calor. 451 ¶Magara fri. eſt ꝛ ſic. põtica ãpatib⁹ ſi cataplaſmeť deſup. pdeſt ca. ſi bibať iterficit lumbricos q̃ ſunt in iteſtinis. 452 ¶Sadene gũ meli⁹ quo eſt ſiſ̃e lẽticule ꝛ eſt fri. ꝛ ſic. põtica deſiccatiuũ ſputo. pdeſt ſanguis ꝛ aſpitati palpebraꝝ ſi laueť cũ eo. vlceraqꝫ deſiccat oculoꝝ. 453 ¶Epẽdagũ in al'eſpidagũ deſiccãs viſcoſum. pdeſt egreſſiõi ſanguis et inciſiõi arteriaꝝ ſi cũ albo ouí ꝛ pilis leporis miſceať. Siſ̃o cõburať minuiť viſcoſitas ei⁹ ꝛ fit min⁹ deſiccãs ꝛ maioris ẽ vtilitaťſ. 454 ¶Eſpidagũ plũbi: meli⁹ honuſtũ. plimũ albũ ſuaue molle fri. ꝛ ſic. deſiccat vlcera cataplaſmatũ ſup ea. pdeſt obtalmie ſi miſceať cum oculoꝝ medicamib⁹ cicatrizatqꝫ eoꝝ vlcera. Siſ̃o cataplẽť ſup acuta ãpata iflãmationẽ eoꝝ ſedat. 455 ¶Tã q̃molie ꝛ marmor terre q̃ afferť a ſtrafo ꝛ meli⁹ coruſcãs clarũ fri. ꝛ ſic. deſiccãs ãpatibus pdeſt ca. ſi ſuperponať illis. 456 ¶Sipſum fri. ꝛ ſic. ſi diſtẽperet cũ aceto ꝛ cataplaſmeť eo caput qõ ſanguis patiť a naribꝫ fluxũ ſiſtit. Si ſ̃o cataplaſmeť eo fractura ꝛ colliſio q̃ accit mẽbris pderit. 457 ¶Calx q̃ eſt noua q̃ non eſt extincta calefacit fortiaduſtiõe liq̃facit carnẽ q̃ ſi lauetur vlcera deſiccat ſine morſura prodeſtqꝫ ignis aduſtiõi cũ lauatur ſepi⁹ ſiccãda eſt. 458 ¶Sapo cõnumerať iter metalla pp calcẽ q̃ ponitur in eo ꝛ ẽ adurẽs elimans fortiter ꝛ vlcerãs. 459 ¶Tabaſirũ in al' tabaſirũ ʒ nõ ſit de hoc capꝫ eſt tñ ſpẽs terre q̃ extrahiť de metallis cũ cõburũt: ſz ẽ melius albũ ꝛ qõ leuiter frãgitur ꝛ teriť. nõ ponderoſum ꝛ eſt fri. ꝛ ſic. fortiter iõqꝫ febrib⁹ medeť acutis: ꝛ ſi cũ aq̃ fri. bibať ꝛ zaccara ſitim ſedat vinã retinet ꝛ ſolutionẽ colicã. ſi bibať de eo cũ aliquo roboꝝ põticoꝝ ardori. pdeſt epatis ꝛ pulſatiõi ſi fuerit ex calore. ſi bibať cũ granatoꝝ aqua vlceratiõi quoqꝫ ſi miſcetur roſis ꝛ in ore teneatur.

460 ¶Capi. xlv. de ſpeciebus lapidum.

Archaſita amplꝫ deſiccat ſedens go vnde ꝛ ãputat ſanguinem ſoluit ãpata. Jdẽ facit molẽdini lapis: ſz qui detracta in al' decreta afferť lapis. ſi colliet eo ſanies q̃ fit in oc'o ſoluit eã. 461 ¶Lapis lacteꝰ q̃ vocať ſic eo qꝫ liq̃ſcat de eo q̃d lacti ſiťe ⁊ ei⁹ q̃ ꝛ ſadenegi ſz debilioris actiõis. 462 ¶Lapis ſerpẽtis q̃dã q̃dẽ niger ꝛ q̃daꝫ cinericei coloris notat⁹ ꝛ q̃dã hũt tres lineas lineat⁹ ⁊ o litargiticis. pdeſt ſi cõburať bibaťqꝫ frãgit in renibus ꝛ veſica lapides. pdeſt morſui tirie ſi ſuſpẽdať ei. 463 ¶Petra lazuli ſoluit cholerã. pdeſt melicis. 464 ¶Lapis iudaicꝰ q̃dã rotũd⁹ ineq̃lis: q̃dã oblõg⁹ nõ q̃ſiderať figura: pdeſt difficultati vrine: lapidib⁹ ꝛ veſice ſi bibať ex eo. ʒ. ſ. cũ vio mixto. 465. ¶Lapis q̃ de ſpõgia ſumiť lapidẽ frãgit in renib⁹ nõ tñ eſt eis poſſe ad eos q̃ i veſica ſũt. 466 ¶Lapis magnetes ſilis ẽ ⁊ tute ſadenego: ꝛ aiunt qm̃ ſi teneať in manu mitigat q̃ ſunt in pedib⁹ ipſis dolores ac ſpaſmũ. 467 ¶Lapis quo fricať manꝰ q̃ ꝛ quiſur ſubtilis ſiccus elimat dẽtes ꝛ dealbat ſi fricẽtur eo ſi ſupducantur capiti ꝛ manib⁹ pilos extirpat carnem in vlcerib⁹ pducit carteqꝫ fricãtur eo ꝛ auferťur ab eis nigredo. 468 ¶Lapis lignites in al' laq̃tes nigri ẽ coloris odoreqꝫ ḥz buſti in al' picule ⁊ tuſqꝫ ei⁹ fortiter deſiccãs vñ ꝛ vlcera magna ꝛ pfunda carne replet ſi ſint in ſanguie ſuo: epilẽtico ei⁹ vapor medeť ꝛ ſuffocatiõi mſicis repellit venenoſa atalia miſceťqꝫ ẽplis podagre. 469 ¶Senbedegũ fortiter elimat dẽtes a ſordibus optime. 470 ¶Anebabhat in al' arnebelhar fortis elimat dẽtes. 471 ¶Athemedũ meli⁹ mũ dũ lapidib⁹ ſint illaqꝫ ſi frãgatur. ſ. eſt ꝛ in eo põticitas: pdeſt ardori ꝛ hũiditati q̃ accit oculo ſi collietur eo ſtringit lachrymas purgat vlcera oculoꝝ ſordida. pdeſt aduſtiõi ignis ſi cataplaſmeť eo cũ arũgia veteri: ſi biberit illõ mulier fluxũ ſanguis patiẽs ſanatur nariũ quoqꝫ fluxũ qui fit ex pãniculis cerebri ãputat cicatrizat vlcera ſuperfluã auferẽs eis carnem. 472 ¶Acalimia auri melioꝝ tenuis ſilis vitro azurino de quo fiũt phiale: eſt ſilis actioni achalimie argenti: ſed magis deſiccans et ampliꝰ elimãs q̃ ſi cõburatur ꝛ lauetur deſiccat oculoꝝ vlcera ſine morſura. 473 ¶Achalimia argenti melioꝝ tenuis ſimilis mardaſenego tẽperata eſt in calore ꝛ frig. ſicce complexionis deſiccatiua pontica elimans viſui prodeſt ſi comburatur ꝛ lauetur

elimat

elimat visum: desiccatq; sine morsura ulcera oculoꝝ replet carne: desiccatq; ulcera in corpore manifeste. 474 ¶Tutia melior iudica alba. post quã carmenica viridis ⁊ de ea spodiũ est albũ ⁊ minoris ea militatis. carmanica viridis ⁊ subtilis: sicca ẽ ⁊ desiccãs. maxime lota. Si colliries ea oculum desiccat ⁊ elimat tenebras visus: ãputatq; vñ ifluũt oculis mãs. Ait aũt. S. tutiã maioris eẽ desiccatiõis oibus medicaminibus q̃b⁹ oculis medemur. 475 ¶Mardasenegũ meli⁹ ẽ hispanicũ. qõ dũ frãgit refulgetq; si lamie: tẽpatũ in calitate ⁊ sic. desiccãs. pdest hũidis ulceri⁹ apatibus ea. si cataplasmẽtur eo ⁊ ẽ in eo q̃dã purgatio ⁊ põticitas. vñ ⁊ pducit carnẽ i hũidis ulceri⁹ 476 ¶Purgamẽtũ ferri meli⁹ ẽ decurrens clarꝫ in quo nõ ẽ asperitas puis frustulis. tenue planũ maxime ẽ desiccatiõis si terat diligẽter ⁊ ifundat aceto ⁊ desicceat q; bibat cũ vino aut succo uuarꝫ passarꝫ ⁊ melle multe hũiditatis stõ. pdest ⁊ dolorib⁹ splenis: auri instillatũ q̃ defluit sanies medet. q; si subimiserit ei mulier cũ lana fluxũ amputat sanguis dahese p dest. 477 Purgamẽtũ argẽti meli⁹ viri de ⁊ tenue. põticũ ẽ desiccãs fortiter: iõq; admiscet nẽcarꝫ ad cicatrizandum vnguentis. 478 ¶Cãcer marin⁹ calid⁹ in al' frigidus ⁊ sicc⁹. hũiditatẽ extenuat oculoꝝ maculas elimat ⁊ vlcera ab eis. visuꝫ acuit dẽtes mũdificat si trito fricent. 479 ¶Testa desiccatiua est ⁊ elimãs maxime aũt q̃ ẽ canũ cicatrizat vlcera q̃ si cataplasmet corp⁹ cũ aceto prurigini medet ac asperitati ⁊ sahafe. scabiei et petigini. 480 ¶Calia calida ẽ ⁊ sic. carnemq; rodit.

¶Capim. lvij. de salib⁹ ⁊ spẽb⁹ eoꝝ. Ca. 46.

SAlium oẽs spẽs calide sunt ⁊ sicce põtice elimãtes: diuersificant aũt actiões eoꝝ ꝑm substãtiã. 481 Sal indicũ desiccãt⁹ ẽ ⁊ subtiliãtius. 482 Sal nasticiũ calorẽ hꝫ fortem. eo. ni. soluit. 483 ¶Qõ aũt comedit laudabilius ẽ and anic⁹. suaui⁹ ⁊ iocũdi⁹ ẽ q̃ naturã emollit. 484 ¶Nusaderũ subtile. ⁊ in eo acumẽ tẽperatũ pdest vnle casui si in suffleꝫ gutturi. 485 ¶Nataꝝ icidẽs subtiliãs grossos. hu. ⁊ viscosos. 486 Desicanes in al' desernes calm acutũ elimat purgat. ⁊ ꝼt⁹ ei⁹ sillis ꝼtuti cauunis in al' salis cõmunis hꝫ fortiꝫ ẽ eo. Si cataplasmeꝫ eo pruriginẽ cũ aceto trito sanat eã. Si ãt puluerizetur tritũ sup pilos grossos tenuat ⁊ emollit eos. 487 ¶Buracũ meli⁹ armenicũ ⁊ fortioris actiõis tortiões vẽtris sedat: si tritũ cũ modico vino bibaꝫ: cũ melle ⁊ robo vini. nãm emollit vẽto sitatẽ dissoluit: febrib⁹ medeꝫ circulari hus. si fricẽt eo corp⁹ añ actõis horã ad ignẽ. Leꝫ q̃z ꝑdest si loc⁹ eo cataplasmeꝫ. Si autẽ misceatur cũ allebedat maturat furunculos. 488 ¶Spuma maris acuta ẽ elimãs. vñ ⁊ elimat vlcera oculoꝝ: dẽtes q̃z si cõduratur ⁊ in ea subtilitas q̃ si cũ aceto sup alopitiã cataplasmeꝫ ꝑdert capilloscꝫ producit.

¶Capitulum. 47. de vitris ⁊ speciebus eoꝝ.

VItri spẽs mlte si hꝫ melior est ptiaca ⁊ qõ ex eo fuerit rotũdũ ⁊ in eo sllitudo auri. ⁊ ẽ subtile põtiẽ ac adurẽs. 489 Colcotar ⁊ tiriũ in al' tiriũ ⁊ colocantũ ꝼt⁹ eoꝝ subtiliatio ⁊ adustio ⁊ fortiꝫ subtiliãs ac adurẽs: colocãtũ ẽ tẽperãti⁹: cochotar autẽ ẽ acutũ põtiẽ: subtiliãs qõ si cõburaꝫ subtilitas augeꝫ ⁊ adustio fortior fit. 490 Colocãtũ põtificat fortiter cũ forti calore. ⁊ desiccat fortiter carnẽ. 491 ¶Casuricũ medicamẽ ẽ cõpositus: decolcotar ⁊ mardesenegotritis cũ aceto ifoliculoꝝ sterquilino i vase fictili nouo diebꝫ. xl. estatis tpe: ⁊ ẽ subtilis⁹ colcothar ⁊ mardesanego ⁊ magis desiccãs ⁊ min⁹ mordẽs. 492 ¶Selbũ iemenicũ meli⁹ albũ ⁊ ẽ fri. ⁊ sic. põtiẽ. strigit sanguinẽ: carnẽ cõfortat laxãt gingiuas quoq; enneruatas: ⁊ ẽ q̃bus fluit sanguis dẽtes solidat ⁊ corroborat.

493 ¶Capit. 48. de corporib⁹ metallicis.

MEdebustũ meli⁹ subtile. lene. planũ ⁊ vtrũq; rubeũ ⁊ ẽ calꝫ põtiẽ cicatrizat vlcera i corpib⁹ q̃ sẽ dura: sed ⁊ si ablunꝫ mollia hꝫ corpis vlcera cicatrizat. 494 ¶Tubalerꝫ meli⁹ nigrũ hꝫ iclinãs ad rubozẽ. tenue vt cortices: ⁊ ẽ subtili⁹ ere cõbusto: elimat iciditq; q̃ nẽcia ſt. tenebras o culis aufert: aspitatẽ dissoluit palpebrarꝫ. 495 Folia auri carnẽ cõedũt sine morsura. ⁊ ſt sicca subtilia. 496 Limatura auri ꝓfortat cor. ꝓstationiq; medeꝫ. si q̃ his ꝑsũt ꝫdicamib⁹ admisceꝫ 497 Selhala argẽti si terat cũ argẽto viuo ꝑdest emorroidib⁹. 498 Zeniarꝫ. ca. carnẽ cõedit supfluã. ⁊ ẽ icidẽs si misceat cũ cera ⁊ oleo oliue elimat sine morsura ⁊ carnem adducit. 499 Arserebũ in al' afferebũ fri. ⁊ sic. ẽ ⁊ in eo siccitas stagni: meli⁹ q̃b⁹ sub dẽtib⁹ frẽdet i al' minime frẽdet ⁊ in eo q̃dã ꝼt⁹ aquosa: si fricet ad lapidẽ cũ modico vio ⁊ oleo oliue ãpatibus ꝑdert: q̃ circa supuerẽda fiũt: ⁊ in lũbis est cũ ei⁹ frustro ẽpleꝫ an⁹ iferi⁹ sedat coitus appetitũ. 500 Abaꝝ ⁊ ẽ plũbũ cõbustũ i eo ꝼt⁹ desiccãs cũ acumie: q̃b⁹ si abluaꝫ desiccat sine morsura: ⁊ ẽ medicamẽ vtile vlcerib⁹ pessimis marieꝫ oculoꝝ desiccat hũiditatẽ: ⁊ cicatricẽ sup iduc. 501 Argẽtũ viuũ meli⁹ nouũ quo vtimur i cataplasmatiõe ⁊ ẽ acutũ cõburẽs q̃b⁹ si iterficiaꝫ cũ oleo vtile fit scabiei prurigini ⁊ pedicul: marieꝫ si misceaꝫ zaudeno i

al'z ātimeno lōgo. 502 Uitr si terak dilige
ter z bibak cū vino rubano frāgit q̄ stl renib⁹
z vesicā lapides. 503 Quebriti due ē spēs
croceū z albū:z croceū melⁱ⁹.ca.ē subtiliāz
p;urigi;pdest z petigini:excoriat cutē z lepraz
si:cataplasmek. Ueneno resistit aiak si terak et
loco pulueriz̄et p;ussiōis. 504 Bedefuz
in al' bessedū.i.corallū melⁱ⁹ rubeū tenue.z ē
fri.z sic.pōtiē elimās:vñ z oculoz replet vlce
ra ac cicatriz at :lacrimas strigit maculas eli
mat q̄ fiūt in ocūs:.pdestq̄ sputo sanguis ꝙti
ne difficultati. 505 Luda in al' lulua me
lior mūda.alba subtilis ē z sicca.desiccās hūi
ditatē q̄ ē in ocūs.z elimās eā pulsatiōi.pdest
subtiliat em eū q̄ illic ē grossū sanguinē. 506
Pix ca.ē z sic.carnē inducit vlcerib⁹.pdest frac
turē z debilitatiōi mēbroz.si narib⁹ istilletur
vtilis ē cephalee q̄ fit ex frido:.pdestq̄ sāguis
sputo. 507 Pix nasta.i. petroleū.alba ca.et
sic.palisi.pdest:z emicranee artetice .si sit ex
flegmate:si liniat ea aut bibak.Grosse vētosi
tati medet mīcis si subimitat mortuū eduē se
tū z scōinā:si imozet lūbricos z ascarides ne
cat:asmati z flegmatice tussi si cum calida bi
batur medetur.

¶Capitulū.49.de medicinis q̄ sūt ex aialib⁹

Medicina q̄ ex aialib⁹ su
mit q̄dā q̄dē ex
supfluitatib⁹ sunt eoz q̄dā ex mē
bris.Et q̄ ex supfluitatib⁹ :alia q̄dē
humiditates.alia felles:alia vria:al'
stercora.Et humiditates q̄dē vt sāguis. 508
Sāguis ḡ anezebi i al' adhenebi.pdest vlceri
testinoz si assek igni.sicz sāguis cerui.Et sā
guis leporis si fricet i al' frigak veneno q̄ sup
ponit sagitis.Sz z sāguis cameli si frigak dis
sinterie medet.z solutiōi cronice z potui vene
noso.Sāguis ebeneras in al' bāchoz si cata
plasmet sup scrophulas dissoluit eas.Sāguis
leporz si cataplasmet sup lētigies z sit calidus
morpheāq̄ z morsū ac ipetigies .pdest illis et
extirpat.Sāguis colūbe pectie .pdestq̄ sāguis
fluxui a narib⁹ si istillet narib⁹.Sāguis vac
ce si fundak sup vuln⁹ sāguinē strigit. 509

De lactibus. Lac melⁱ⁹ ē q̄dā mū
de ē albedinis tēpe
rati liquoris de sano aial' corpe. q̄dā nec nimis
proximū nec nimis a ptu lōgiquū . Lac asine
medicamib⁹ obest letalib⁹:.pdestq̄ vlceribus in
testinoz z tenasmo.Sicz lac ouiū nisi q̄ mioz
ē lacte asine vtilitatis.Lac lecha .pdest corru
ptiōi ꝓkonis augetq̄ venerē.Mulieris lac vti
le ē ethicis z palisi. maculas q̄ in ocūs sūt ma
turat vlceraq̄ eoz elimat. prodestq̄ apatib⁹
auriū calidis z vlceribus eorū. 510.

De butiro. Butir melⁱ⁹ ē rectis:ma
turat z apit apata q̄ sūt
in corpib⁹ mollia:furūculos maturat q̄ sūt in
vētre:sz z apata q̄ auribus accidunt:gingiuas
emollit:dētū adiuuat .pductionē infātibus si
eoz cū ipso gingiue fricent. Si autē comedak
cū melle grossaz adiuuat sputū hūiditatuz a
pectore z pulmōe pleuretici optimū ē. Si co
medak solū ematuratio eⁱ⁹ maioz.sz sputū mi
nus. Si ꝙo cū amigdal' z cū melle eꝫ. 511.

De coagulo Coagulū melⁱ⁹ ē sic
cū a quo lac abijt et
oia coagula indissolubētia subtilitātia sicca :lōgi
q̄ p;sunt coagulato in stō lacti z solutū illud.
Leporis coagulū si cū aceto bibak epilepsiq̄
dest sāguinēq̄ i stō coagulatū soluit eodēq̄ z
lac mō. Si ꝙo bibak de eo dimidiū exagiū p
cussiōi venenosoz medet:solutiōi q̄z ac dissin
terie itestinoz .pdest:fluxuiq̄ mulieris z san
guinis fluxui a pectore:qō si subimmittat sibi
post mēstruoz emūdationē mulier vt ꝓcipiat
pdest.Coagulū eq̄ .pdest cronice solutiōi z in
testinoz vlceribꝫ.Coagulū eduli.capioli. vi
tuli.pulli bubali.pulli cerui.hoz qōq̄ .pdest
ꝙtra cicute potū eiq̄ q̄ comedit fūgos. 512.

De ouo. Oui albū fri. z hu .viscosum
.pdest obtalmie ca.si istillet
ocꝫo tussi q̄z q̄ ē ex hūoz acumie asperitatiq̄
gutturis si sorbeak totū sorbile ouū : adustiōi
ēt ignis si frāgak sup locū ouū cuⁱ⁹ vitellū si mi
sceak cū oleo ro.z ēpleк eo oculⁱ⁹ obtalmie⁹ do
lorē sedat eⁱ⁹:sic q̄z si ēpleк oculⁱ⁹ cui pectia ac
cidit aut curatⁱ⁹ est ferro .pderit illi sedabitq̄
dolorem.Oua passerum venerem augēt.Cor
tices ouorum si abluti bene diligenter teran
tur z fricentur eis oculi in quibus pustule sūt
aut vlcera prodest illis z elimat albedinez ab
ea:q̄ si cataplasmetur eo lentigo cum melo
nis semine extirpatur. 513.

De sudore. Sudor homis si distē
peretur cuz pulnere lo
corum in quibus palestra sit dissolubit mam
millarum apostemata z extinguit inflationes
earum.Si autem cataplasmetur eo furuncu
lus maturatur. 514.

De sputo. Sputū hois petigini pro
dest si cataplek eo.matura
rat āt emissiōes si misceak cū tūso tritico macu
lasq̄ vlcer leues elimat:aduersaturq̄ oi ve
neno aialis si sputū sup illū hō in salina. 515.
Auriū sordes apata vnguk pria sanāt. 516

¶Capitulum.50.de vtilitate fellium.

Fel porcinū prodest q̄
sūt apud
aures vlceribus.Fel bouis tinnis
tibus medet z sonitui auris si su
perponak auribus cum bonbace.
Si aūt oleo ro.misceatur instilletur q̄z auri ex
frigido mitigat dolorem.Fel capri sefebeque
re in alia requihere medetur.¶Fel vulpis et
sabinti accipitris eribegi oēs acūt vilū p;sūt

ꝯ aque q̄ descedit ad oculū in principio fl colliriet cū eis mixtus cū succo rasanegi ⁊ melle: sic ⁊ oēs felles huic vtiles sunt rei: misi q̄ auinz felles acutiores sūt ⁊ fortiores: amariores em sunt q̄drupede fellib⁹. Ursis fel. ca. subtile. si cū aq̄ marcemusi narib⁹ instillet palisi ꝓdest ⁊ faciei titillatiōi. Arietū felles q̄ ex frigido est aurilū medet doloui. Ericij fel q̄ sunt in oculis extirpat maculas vlcerum: elephantice ꝯ ꝓdest si biberit.

517 ¶Capim. 51. de vtilitate vrinarum.

Urina bestiarum arteticis remedio est. Cerui vria calefacit ⁊ desiccat: ⁊ in ea pontica tas: spāls adiuuat dolorē ⁊ citrinā aquā: q̄ si lauetur caput furfures extirpat ⁊ sahaphaz: instillata aurib⁹ eoꝝ medet vlceribus vētositati stōi intestinoꝝ ac matricis ꝓdest si cū vio ꝓpinet. Si autē illis instilletur naribus q̄ odoratu priuat⁹ē mātifestius ꝓdest. Canis lotiū si sup varices cataplasmet aufert eas. hois lotiū excoriatōi vtile est cutis ⁊ vlcerib⁹ putridis sahafe furfurib⁹. Puerorꝝ aūt vrine q̄ nō nouerūt coitū fortius oparit: morsuiꝯ psunt tiriarū ac scorpionum marinoꝝ. Iz ⁊ rabidi canis morsui. si cū buraco misceātur prurigini ꝛz ac lepre ⁊ elephātie. Saniēꝯ q̄ ab auribus finit desiccat: si misceatur cū granati corticib⁹: psuntꝯ aialiuz oium morsui. Capraꝝ lotiū hydropisi ꝓdest. In lotio boum si infundat hō stō optimū est ex frigido dolēti prodest emoroidib⁹. Bubali vria si cū trita misceat mirra ⁊ ponat in aure dolorē eius mitigat ex frigido. Urina ca. est ⁊ sic. ꝓ dest oculorū albedini. Lotiū porcoꝝ idē facit sed ei⁹ ꝑpetas est lapidē i vesica frāgere. 518

De stercoribus ⁊ fimis. Fimus omnis ca. est ⁊ sic. sed eorum virtus variatur ꝫm animal in quo est: ciborūꝯ eius naturam. Fimus infantium qui diligenter nutriūtur ⁊a cō fusione ciborū seruantur squinantie ⁊ finātie prodest. Canis fimus purgat elimat: quinantie prodest que fuerit ex humiditate: maxime ꝯ qui ossa comederit. si teratur diligēter ⁊ insufflet ur gutturi: ⁊ si cataplasmetur cū melle desoris ⁊ int⁹ prodest etiā antiquis vlceribus intestinoꝝ si cū lacte ꝓpinetur: colicis remedio est. cū aqua ca. bibitus. Fim⁹ lupi albi in quo sunt pili ⁊ inuenitur in spinis ꝓpinatus colice ꝓdest: aut si suspendat super patientē cū filo lane arietis quem interficit lupus: aut frusto coriū cerui est fortioris actionis fimo canis ⁊ hoium in hac passione. Fimus equorum hoc si vaporetur mulier secundinam fetūsꝯ educit mortuū. Asini fimus familiaris si comprimatur eo sanguinis fluxus amputat illum si de venarum est aut arteriarum incisione stringit illuz. Pari modo si de. eius instillet aqua naribꝰ stringit sanguis fluxū patiētibus oino. Capraꝝ fimus ca. est ⁊ sic. splenis prodest apostematibus si tritus diligēter misceatur cum vini aceto: ⁊ emplastret eo: plurimū quoq; apostematibus ꝓdest duris. Si cōburat ⁊ cū aceto terat aut cataplasmet eo caput alopitie remediū ē: bibit⁹ cū aceto morsui ꝓ dest venenoso quo si cataplasmetur vēter hydropicum adiuuat. tritum vero cum aceto et superpostum iunctura ruz doloribus ꝓdest. Fimus ouium si tritus distēperet cum aceto varicibus medetur formicalibus in quib⁹ sentitur quasi formicarum motus ꝓdestq; super fiue carni ⁊ oibus varicibus. Fimus boum si cataplasmetur super apostemata grossa dissoluit ea: si comburatur ⁊ naribus insufflet ur sanguis ab eis fluxuz sedat. Si vero cataplasmetur eo hydropici venter cum modico nataro aut buraco medetur: quo si puncture vespium cataplasmentur prodest. Si vero distēperetur cum aceto ⁊ cataplasmetur eo genui patiens sanatur. Fimus zabi melior est albꝰ. ⁊ ē ca. ⁊ sic. lentigines extirpat a facie et elimat ab oculis albugi nē. Werulorum fimus q̄ risum comederunt si tritus diligenter distēperetur cum aceto morphee medetur ni. si supponatur extirpat eam: sic quoq; extirpat lētiginem. Colūbaꝝ fimus ca. valde acutꝰ omni frigide medetur infirmitati hydropi si cū aceto corpora eorum cataplasmentur remedio ē sicꝯ si cuz squingibin ꝓpinaueris si cum lini semine tritus distēperetur ⁊ cum aceto ⁊ cataplasmentur eo scrophule dissoluit eas. Si vo emplastretur eo caput cum gergiri semine et aceto cephaleam diuturnam cui nomē ē pulsatio curat. Fimus passerum purgat ⁊ a facie lentiginē extirpat: q̄ si distēperetur cū hominis sputo ⁊ cataplasmentur eo varices extirpat. Gallinaꝝ fimus ⁊ galloꝝ si de eo. z. b. ꝓpinaūt cum squingibin vomitū ꝓuocat flegmatice superfluitatis. Si bibat cuz melle suffocationi ꝓdest q̄ ex fungoꝝ fit comestiōe ꝓpinat colicā patientib⁹. Fimus muriū si tritꝰ distēperetur cum oleo oliue ⁊ cataplasmetur eo alopitis prodest: sed ⁊ si subimittatur illis quoꝝ ventres constipati sunt molliuntur: si colrientur eo oculi albū extirpat. Fimus elephantium aiunt si submittatur cum lana mulieri non concipit: si vaporetur eo venter patientis febrem prodest.

519 ¶Cap. lij. de vtilitate mēbroꝝ aialiū.

Triarum carnes euitari oz siticulosarū q̄ capiunt a pte maris q̄ aūt sumūtur i locis laudabilib⁹ ac fꝛis tpib⁹ eaꝝ carnes postꝯ iciderit ⁊ a capitis ac caude parte digitoꝝ lōgitudinē. iiij. desiccat venena: purgat mēbra interiora: ab ob-

bus supfluitatib⁹:z ad corpis educit exteriora z a cute p sudorē dissoluūt: sī comedāt ab eo in cui⁹ sunt corpe supfluitates mīte pediculos excoriationēqz generāt cutis in sī lūtudinē corrūj serpētis: psunt ēt humorib⁹ grossis ex qb⁹ fūt lepra z morphee ac elephātia morsuiqz venenosoz z letalibus medent potionib⁹. Serpētis corīū sī siccet z terat z colīum de eo fiat acuit visuz. Ericij carnes sī cōprimātur cū hāsali aceto elephāticis psunt: sed z epilib⁹ corpore z ex repletiōe humorib⁹ in al' z spasmum ex repletiōe habētibus sz z arcteticis ac dolorē in renibus patiētibus hydropicisqz. Tōgregātur enim fluxt dissolutionis ac spissatiōis. Carnes ebenars sī cōprimātur cū hāsali aceto epilepsie psunt: cuius vēter sī eductus cōdiat sale z in vmbra siccetur bibāturqz ex eo exagia. b. cū decocto vino z epilepsie z morsui venenosoz pdest. resistitqz medicamibus pessimis. Sī fo in olla terrea cinis ei⁹ podagricis medet. Extremuz cerui caude sī bibat interficit. Sanguis ebenars sī cataplasmetur super scrophulas prodest z fertur artetice sufficiens esse. Vēter ebenars sī sorbitio fiat de eo cū coriādro ac siccetur morsui animaliū medetur. Cerebrū ebenars sī desiccatū cuz aceto bibat epilesie prodest. Papion claude sī coquat cuz aceto z cinere in al' cū aneto z cicere artetice p dest manifeste. Vulpis sī decoquat viua cum oleo olive oleū nodis z duritiei q̄ fit ex arteticis pdest. Sorices magni sī findant z sup scorpij ponātur pcussionē sanāt. Rana sī trita sup ponat pcussioni scorpij z serpentiū pdest. Sī siccat z trita bibat de ea exagiū vnū reptiliū resistit morsui. Alopitie cinis ei⁹ cū melle distēperatus ac suppositus nō modicū pdest. Sanguis ranarū crocearū sī cataplasmet sup dentiū locū pducit eos. Sī fo insuffletur ei⁹ cinis naribus sanguis fluxū strigit. Gallus z gallina sī viui incidant p mediū z ponātur sup serpētiū morsuz ac tirie z fere pderit: ius āt gallorū pinguiū sī fiat cum espidabago cū aneto z darsini z besbeigo tūso colicā patiētib⁹ pdest. Carnes cati ca. z sic. emorroidaz medētur doloribus: renes calefaciūt: dorsī psunt doloribus. Sequēter caro vtilis est defectū patienti coit⁹: sperma auget: appetitūqz eius cōfortat. z matrie vmbilicus eius ac renes. Arneb. in al' rised. marinus pulmonē vlcerat bibit⁹. Oleū qz in q̄ decoquit educit pilos sī cataplasmet: sic qz sī terat z pistet cū olo pilos educ. Caput marin⁹ sī emplīzet eo morsus z pūctura medicamē optimū. Irūdies cōbuste sī misceat earū cinis cū melle z cataplasmet collū squinātiā patiētib⁹ ceteraqz q̄ sunt in gutture apata pderit. Sī cū melle colliriētur acuunt visum: sciss desiccētur z trite bibāt sub exagio vno suffocationem curant. Scorpio sī tundat paz z ponat sup eoz morsum sedat dolorē. Sī āt infundat oleo olive hoc oleū erit optimū medicamē pcussiōi eoz. Si qbusti terātur bibātqz lapides hītib⁹ in renib⁹ z vesica pdest. Hirūdo sī supponat locis in qb⁹ sāguis ē corrupt⁹ aut sanapha aut morsa aut petigo. i. sarpedo sugit illū malū sanguinē q̄ in loco est: pdestqz oib⁹ his māifestissime nō th oz hec facere nisi purgatū fuerit corp⁹ flobotomo ant farmaco laxatiuo ne forte in corpe mā sit mala q̄ irūdines ad locū hūt illū. Prosunt ēt q̄ faciei et naso rubicūditati z adustiōi accit manifestissime. Erfrigi in al's de rerigi cali acuti pruriginī psunt pediculos necāt lepre medent sī superponātur cū aceto. Admiscet eoz modicuz medicamib⁹ vrinā puocātib⁹ vt mittat ea ad vesicā z ē de medicamib⁹ vlcerātib⁹. Musce p sunt oculoz doloribus ac papelbraz casui q̄ sī cōburātur: ponātur cū melle alopitie loca capillos pducūt. Locuste lōge sī suspēdantur collo ītanā patiēti psunt. Cācer sī vrat z trit⁹ supponat sagitte loco educit illā sī fo pcussiōi scorpiōi morsui tiriaz serpētiū supponat pdest cui⁹ cinerē cōbusti sī rozaueꝛ aceto z morsui rabidi canis supposueris primū adiuuat. Sī vētrē ei⁹ scindas z cū sabulo laues ac sale z cū ordei decoqs aq̄ medet ptilicis cinis qz ei⁹ cū asine bibat lacte sputo sanies apectoze remediū ē. Sababaras sī terat z super loca ponatur sagittarum: attrahit illas maximeqz qñ est mortis.

520 **De pinguedinibus.**

Pingnedies oēs ilimul. ca. z hu. sz eaz vari sunt actiōes ex nā aialiū ex qb⁹ sunt: sz z scōmcibū etatē masculinitatē z femitatē castratos qqz z testes hītes. Adeps leonis ceterz caliōz z sic. z fortioz dissolutiōis i aposthemata dura. Adeps porcin⁹ est min⁹z iclinat ad hmiditatē z est maturās humectās: pdestqz venenosoz morsui. Adeps caprarū siccus morsui pdest qui fit in grossis intestinis sī clistere cū eo fiat sed z intestinoz dissinterie z cui est tenasmon: qui autē ex eunucho est minus est siccus. Adeps bouis medius est inter adipem porcinū z ferinū. Adeps vitulinus min⁹ ca. est adipe bouino sz z minus sicc⁹. Adeps vrsi alopiciā curat. Adeps vulpis sī liquefiat cum oleo susani auriū medetur doloribus sī gutta tantum illis instilletur: sed z dentium doloꝛib⁹. Adeps pilcis sī liquefactus misceatur melli z colliriētur elimat visum ac cōfortat: prodest aqua que incidit in oculo.

521 **De medullis.** Medulla ossiū ois emollit dura membra z asperitatem prodestqz fissuris manuum ac pedum: laudabilioꝛ cervina postēqz vitulina: deinc tauroꝝ z capra

rū: sunt enī hēe plurimū sicce. 522

De capitibus ꝛ cerebris. Ouis caput si coquat ꝛ clistere de eius iure fiat ī testina hūectat īferiora renesq; ipiguat corp⁹: venerē auget: si ablatio ex ea. ēt ille. Murīū capita si cōbusta siccentur ꝛ teranť diligēter ac misceanť cū melle alopitie ꝓsūt capillos ꝓducūt. idē facit lepozis caput si cinis eius misceať cū adipe: cerebꝝ lepozis si superponať ginguis faciat dētū pueris ꝓductionē. S. aūt dicit nō hoc sua facit ꝓprietate sz ꝓtute q̄ ꝛ butyꝝ ꝛ oleū ac mel operanť. Tradūt nōnulli qm̄ si comedať tremori palitico ꝓdest: caput ꝯo eius si cōbustū misceať cū adipe vrsi vel aceto. alopitie sup cataplasmatū ꝓdest: maximeq; marini. Cerebꝝ ebenetas sicc. bibať epilesiā iuuat. 523.

De cornibus. Cornua oia desiccatiua sunt: cornu caput ꝛ cerui cōbustū elimať dentes cōmotas solidat gingiuas. Si ꝯo fiat ex eis colīz diligēter tritis elimāt visū: ꝓsuntq; oculo ad quē māe fluxū faciūt: sz abluēda sūt post cōbustionē. Si ꝯo teranť: cū vino ꝛ ponanť sup dentes cōfortāt ꝛ ꝓducūt eos. Cinis eoꝝ si lauet diligēter ꝛ bibať dissinterie ꝓdest ꝛ excoriationi. Si ꝯo nō ꝑbustū coīgtur ī aceto ꝛ fugať molariū ꝓdest dolozib⁹. Si tritū bibať ꝓussiōi ꝓdest tyrie: reptilia vapozatū fugat sputo medeť lāguis ac fluxui maxie si cū dragāto bibatur dolorē mitigat vesice. Jcteritie cū squingibin ꝓdest. Si teratur ꝛ exagiū de eo bibatur morsui tirie ꝓdest. 524.

De pulmonibus. Pulmo agni vl porci si cōburať ꝛ pulnerizeť eoꝝ cinis sup excoriatiōe ocreaꝝ ꝓdest illis. Pulmo vulpis cū aceto hālali cōpressus arctationi spūs ac asmati medeť. Asīni ꝛ pulli eius si desiccēť ac bibať artatiōi spūs ac tussi ꝓdest. 525

De epatibus Epar rabidi canis si asset ꝛ comedať manifestissime rabidi canis medetur morsui. Epar caput rubigini exq; fit sequebera si colli rieť eo ꝓdest: marieq; si paꝝ pulnerizeť ei de pipe lōgo. Sic ēt si hāc hēntes passionē fumo eius vapoziq; ascēdēti cū oleo obuiāt: ꝛ post hoc illū comederit ꝓdest: ēt epilepsiā patiētib⁹ ꝓdest. Epar ouis assatū ꝛ comestū strigit vētrez solutū. Epar asīni domestici si comederit epileptic⁹ ꝓdest illi. Epar porci silluestris si comedať cū aceto morsui ꝓdest reptiliū. Epar ꝓdicis si siccatū diligēter terať ac bibať de eo eragiū. ſ. epilepsie ꝓdest. Epar lupi desiccatū diligēterq; tritū: ac medicaminib⁹ ꝙ epatis doloris admixtū ꝙfert manifeste. 526.

De testibus, Testes cerui siccati cū vino sumpti tyrie morsum curāt. Testes vituli siccati triti ꝛ assati excitāt virgā. Hēdebestū subtile dissoluens neruoꝝ ꝓdest dolozib⁹ q̄ fūt ex hūoꝝ grossorū copia flegmaticoꝝ ac viscosoꝝ: fortiter calefacit ꝛ velociter. Si iteri⁹ q̄s eo aut exterius vtať vētositati stōi grosse ꝓdest ac mīicis ꝛ intestinoꝝ: emicranie palitic. litargū ꝛ stupozes patiētib⁹: vrinā cū fauteneo bibitū ꝓuocat: ꝛ mortuū educit fetū ꝛ scōinā morātē. Qđ si sup carbōes ꝓiciať vapozesq; ei⁹ naribꝰ ꝓcipiant idē facit tremori palitico ꝓdest ꝛ singultui q̄ fit ex repletione: si cū aq̄ nemami bibať aut si admisceať olo iesemini ꝛ liniať eo corp⁹ ꝓꝛ ꝓdesteq; vētositati grosse. ꝛ si fundatur supervirgam stranguriaz soluit que est ex grosso ꝛ flegmatico humore. 527

De virga. Virga clamuli. siccet ꝛ teratur ac bibatur ℈ ea eragium. ī. morsui prodest serpentium. Idem facit cerui virga. 528.

De vngulis extrema capraꝝ si cōbusta terať ac distēperenť cū aceto alopitie ꝓsūt. Ungula asīni si uestr̄ si cōburať ꝛ bibať ꝓdest epilepsie cinis ei⁹ si misceať oleo olive scrophulas dissoluit. Si ꝯo cataplasmeť cum oleo olive sup alopiam ꝓdest idē facit tumētoꝝ vngula. 529.

De ossibus Ossa cōbusta dissoluūt ꝛ desiccāt: ossa cauille porcina si cōburanť ꝛ fricenť eo dētes solidantur: ꝓsuntq; ꝓprie tortiōi ꝛ inflatiōi vētris. Similiterq; ꝛ bouis si cōburanť dētes solidāt cōmotos. Et si cū squingibin bibanť liq̄faciunt splenē. appetitū excitāt coit⁹ ac lepre ꝓsunt. Cruꝰ bouis si cōburať ꝛ bibať vētris solutiōi ꝓdest ꝛ sanguinis fluxui. 530.

De cornis Cornū serpētis si cū aceto bulliať doloribꝰ succurrit dētiū. Ericū cornū siccatū ꝛ tritū ac distēperatū cū melle si cataplasmeť eo alopitia ꝓdest. Pellis capraꝝ ꝛ ouiū si q̄ excoriať hora ꝓiciať sup euꝝ q̄ flagellis cessⁿ ē caꝛa manifeste ꝓdest: eiq; q̄ a serpēte pcussⁿ ē vl tyria. Pellis lupi collo si suspēdať illi q̄ a rabido pcussⁿ ē cane non timebit aquā. Et cornūeꝰ qđ sub ocreis est si cōburať ꝛ pulnerizeť cinis eius sup fricationez ab eis factā si sit sine apate ꝓdest ꝑbustionez desiccat ignis excoriatiōiq; ꝓdest femoꝝ q̄ fit ex equitatione. Slutum cornū prodest saꝑse si cataplasmetur super eam: sed ꝛ crepatis si emplastretur cum nuce cipressi. 531.

De ostracis eapzenia alaliū marinoꝝ oia desiccāt: elimāt q̄q; fortⁱ⁹ operanť cācri marini. iōq; cū cōbusti sunt si apponanť lentigini: canis morsui rabidi albo oculi dētes elimāt. Sic q̄z sebegū si cōbustū terať diligēter ulceribꝰ ꝓdest oculorū ac albo dēteq; elimat. Sadesū melⁱ albū

si cõburat elimat dẽtes: vlcera desiccat oculo vtile ẽ vlceribꝰ aduſtiõi ꝓdeſt ignis Ida i alvi da idẽ opat niſi q debiliozis eſt actiõis. ſ32.

Lana ⁊ pili. Lana deſiccatiua eſt liñfacit q ẽ in vulneribꝰ. Sicꝫ capilli cõbuſti ſi ſupponant aduſtiõi ignis loco ꝓſunt. Ciliciũ verꝰ ſi ꝑburat ⁊ ſup anũ pluerizet ꝓdeſt illi. ⁊ ad ſuũ ꝙuertit locũ. Hois capilli cõbuſti et cũ aceto triti ſi ſupponant morſui rabidi caſ optime proſunt. Et oportet cum volueris lanam ardere aut capillos: vt impleas illis vas fictile operias opertura perforata tunc appo nas igni ⁊ comburas. ſ33

De piſcibus. Piſcis dormitans ſi ſupponat ſup illum q̃ cephaleã patit viuꝰ prodeſt illi dormitãdo.

¶Capitulum. ſ3m. de medicaminibus laxatiuis ⁊ qualitate vtendi eis.

Medicaminum virtutes ſimplicium vtilitateſq quas diximus oportet nos eorum perficere tractatum: ac laxatiua etiam ponere medicamina: qualitatemq ⁊ ẽſtitatẽ qua vti oportet virtutem etiam cuiuſq ⁊ in corporibus actionem: ⁊ qõ eligẽdũ ẽ in omnibꝰ q̃dq pellit vniuſcuiuſq nocumẽtũ: icipiemuſq ab his q̃ cognitiõi eoꝝ neceſſaria ſũt. Dico qm laxatiua medicamina nõ eadẽ oia laxãdi ſpẽ nãz laxãt ſz q̃dã põticitate q̃dẽ vt miroꝝ. Quedã ſoluẽdo vt ſalſa ⁊ dulcia. Quedã acumie vt carbiũ Quedã viſoſitate vt medulle. Quedã attrahendi ꝟtute trahũt hũores illis conſonos vt ſcamonea q̃ attrahit cho. ru. ab oibꝰ mẽbris ſi cut magnetes lapidis ferꝝ. Sic quoq oia medicamina q̃ attrahũt hũores illis ꝓſiles. Diſſenſerũt aũt medici de q̃litate attractiõis medicaminis hũoris laxatiui. Aiunt em q̃dã qm laxatiõi medicamẽ cũ biberit hõ ⁊ peruenerit ad ſtõm exit ab eo leuiter: ⁊ ad mẽbrũ in quo ẽ ſupfluitas ꝓrẽdit quã eiꝰ attrahere ẽ pp nãe eoꝝ cõueniẽtiã attrahit ad ſe: iã tũc aũt membrũ medicamẽ a ſe ꝓpulſat ꝟtute expellendi quã hz pp eiꝰ leſionẽ ⁊ ab eo diſcordiã: reuertiturq medicamẽ ⁊ cũ eo hũor ad inteſtina: hꝰ q̃ mõ fit laxatio ⁊ ſolutio. Eſt hec fallatia: nõ em attrahẽs ad attractũ dirigit. Sz attractũ ad trahẽs ferꝝ ſicut ⁊ ad magnetẽ ferꝝ. Quidã aũt aiũt qm cũ ad ſtõz laxatiuũ ꝓuenit medicamẽ eiꝰ ẽ attrahere hũorẽ ſibi cõſonũ a mẽbris q̃bꝰ inſũt ad ſtõz ſicut magnetis ferꝝ: deinde egredit a ſtõ cũ ſolutione. ⁊ hoc q̃z minime viſũ ẽ veꝝ. Si em ſic ſe haberet res poſtq hũor in ſtõ ſũgereꝝ illi vtrũq in eo remaneret nec diſcederẽt: vt lapidẽ videmꝰ magnetẽ cuz ad ſe ferꝝ trahit: tetigeritq illũ ferꝝ ab eo deinceps nõ ſeiũgit. Sũt alij q̃ dñt qm̃ medicamẽ laxatiuũ cũ ad ſtõm ꝓuenerit: nã eius eſt hũores ſibi ſilles attrahere a quocũq ſit membro ꝓrio vt lõginq̃ ab vltio ẽt corpis: decurritq hũor iſte p venas p q̃s ⁊ ſanguis ab ẽpe ad mẽbra ſicut alias oſtẽdim⁹ cũ de venaꝝ loꝝre mur explanatiõe nec deſiſtit hũor p vẽas currere dõec ad epar ꝓuenerit a quo ad venaz q̃ porta vocata ẽ: dehinc ad meſaraicas: ide ad ieiunũ a quo ad duodenũ: ad hoc cũ ꝓuenerit iteſtinũ hũc nã expellit hũorẽ quẽadmodũ qõ nocet ⁊ ledit: hec ãt viſũ collatiõe veꝝ ẽ cũ hoc ſit leuiꝰ nãe q vt deferat hũorẽ hũc attractũ a ieiuno ad duodenũ: ⁊ ab eo ad portanariũ a quo ad ſtõm: dehinc iterũ reducat ad inteſtina: expellatq ab eis cũ his ẽt q̃ inſunt nocumẽtis q̃ ſequũtur ſtõm cũ ad illũ malꝰ ꝓuenerit hũor choleric⁹ pp turbationẽ. triſtitiam. ſubuerſionẽ. zelũ aie cõmotionẽ ⁊ alia ſiñia q̃ ſenſuz ledũt ſtõi: hec nõ ſuſcipit viſũ cõparatioſz nec veꝝ iudicat cũ attractꝰ hũor ſit in ventriculis cerebri ⁊ palato ⁊ gutture. canalibus pulmonis: hũor ꝝ em is ſi illis fuerit in locis medicamẽ illũ ad meri trahit ⁊ ad ſtõm a q̃ pellitur ad inteſtina: qñ aũt in venis cerebri hũores ſunt tunc ẽ medicaminis trahere ab illis ⁊ ab aliꝭ oibꝰ ac trãſducere p duas organicas colli venas ab his p alias ad epar ſicut ⁊ ab omni corpe ad epar trahunt: deide ad meſaraicas vẽas ⁊ ad duodenũ ac ieiunũ a quo exeũt ad groſſũ inteſtinũ. Et ſciẽdũ qm̃ in oibus medicaminibus q̃ virtute laxãt attrahẽti virtus ẽ et venenoſa corpi ꝓtraria: ⁊ ſiqs eis vtaꝝ plusq̃ oportet in quãtitate q̃litate ⁊ tẽpore ſolutionẽ tantã facit vt hõ ꝑeat aut aliã partẽ infirmitate. Ait aũt hypo. in libro q̃ denã hoium diſputat: qm̃ medicamẽ laxatiuũ oẽ cũ peruenerit ad ſtomachũ trahit primo hũores quos attrahẽdi eſt illi vis. Si aũt ſupeſt illi virtus attrahit deinceps humorẽ attractioni magis cõſentaneum ⁊ qui eſt tenuior ceteris ac ſubtilior. Cum enim ſit medicaminis humorẽ cholericum trahere purgat hunc primum quantum poteſt euacuare: poſt quem ſi huiuſmodi illi ſupereſt virtus euacuationis qua quidem attrahere poſſit: trahit flegma deinceps cuz ſit mlia ſubtilius ⁊ magis tenue: poſt hoc ſi virtus ſupereſt etiam choleram nigram attrahit: quod reliquum eſt virtutis ad ſanguinem conuertitur. Si ſit autem medicaminis flegma laxare: hoc primum omnium euacuat poſt hoc choleram rubeam deinde nigram ⁊ ſiquid ſupereſt virtutis ſanguinem euacuat. Si ſit autem eius nigram laxare choleram cũ eam euacuauerit ad flegma conuertitur poſt ad cholerã ru. vltio ad ſanguinẽ. Extinanit ãt oiuz vltimus ſangnis non q̃ ceteris groſſior ſit hũoribꝰ: ſz quoniã huic inititur natura hu-

mori qñ ꝛ quãtũ fas ẽ illi tuetur cũ ꝓ ipm corpus ãpliꝰ stet ãre nõ pmittit illũ nisi cũ iã i vltimo virtꝰ ceciderit: trahit ꝫ sanguinẽ vltimo medicamẽ ꝟtute retinẽdi iã debilitata valde: cũq venaꝝ dilatata sunt ora cã motiure q̃ ꝛ le dit illas medicamẽ attractõisq eiꝰ ꝟtute. ℨnõ ꝟo oio in humoꝝ euacuatiõe cũ laxatiuo medicamie sanguis egressum eẽ necesse ẽ. Sepe etẽm hõ morit cũ hoꝝ aliquis oio euacuatur hũoꝝ aut duo. Cõtingit ãt hoc cũ medicaminũ mlta ꝟtus ẽ: fiet q̃z corpis virtꝰ fortis pfrẽs eatriũ euacuatõe humoꝝ supstite sanguine ꝛ cõtingit medicamẽ hmõi vt vnã euacuet humorũ spẽm. ℨnõnulla medicaminum duos hñt extinanire hũores ſz ꝛ cuꝫ sit stõ hũor primus ℨius hũoꝝ qõ est medicamis attrahẽdi. Sepe eñ in itestinis subtilibꝰ vel vena q̃ ꝺr cedula in al'gedula aut in ipo stõ hũoꝝ is quez trahit medicamẽ ℨius ẽ: tõq primus illũ euacuat hũoꝝ anteq̃z eiꝰ ad lõginquũ pueniat humorẽ ꝟtus. fit aũt hoc cũ locus in quo ẽ hũor q̃litate ledit medicamis ãre expulsiua mouet ꝟtus ad expellẽdũ. Medicamẽ ãt illũ quẽ nãliter trahit humorẽ postremo euacuat. Que cũ ita sint nõ oꝝ quẽpiã medicamie laxatiuo vti nisi cũ summo libramie ꝛ pauore: vt quãti tẽ obseruet eiꝰ quo oꝝ vti in vnaq̃z passiõe ꝛ ad euacuatiõẽ hũoris quez purgari opus ẽ. Si eñ hoc fecerit nocens euacuabit humor passioq̃z curabit ꝛ sanat corpꝰ. Sin al'r in alterũ duoꝝ decidet: aut in ifirmitatẽ supueniẽtẽ corpi aut pditiõe. Gratia exẽpli. Scamonea cũ sumit ampliꝰ sue potõis quãtitate ꝛ ãpliꝰ ꝯ opꝰ sit aut mala eiꝰ spẽs q̃ bone nõ est ꝯlitatis simpliciter solaq̃z tm̃ nõ cũ medicaminibꝰ illã aut frãgẽtibꝰ ꝛ acumẽ eiꝰ scõz q̃ opꝰ ẽ aut estꝰ magni ipe solutionis excedit modũ euacuatoꝝ supabũdanter euacuaſq̃z sil spũs eiꝰ fũtq̃z defectio turbatio. suppssiões in ore stõi: maximeq̃z si detur scamonea cui flegma dominat: aut etas senectꝰ euacuat eñ coleras q̃ corpi magis erãt necesse q̃ ꝛ resistebãt flegmati: remanetq̃z flegma ꝛ sup corpus confirmat: fiunt q̃z patiẽti difficiles morbi pdentesq̃z. Si aũt superſit scamonee post colerarum euacuatiõẽ virtus attrahit ꝛ flegma aliaq̃z vsq̃z sanguinẽ sicut antea dictũ ẽ. Cũ ꝟo ꝑm q̃ opꝰ est sumit eligituraq̃z que melior est: addũturq̃z medicamina eiꝰ malũ frangentia. vt amiluz. anisuz. ſz ꝛ tẽporibus oportunis tẽperatis. vt vere ꝛ eiꝰ etas sit iuuenilis. sed ꝛ in eius corpe colere superabundant: nigrã soluit colerã ac rubeam nocentes illi. purgatq̃z corpus ab eis: vtilitatẽ q̃z adipiſcitur manifestissimam. Ad hunc ergo modum vtenduz est laxatiuoruz singulis medicaminum sub regimine malũ eorum temperanti ꝛ nocumentum pellenti frãgentiq̃z eorũ inimicitias: cõferentiq̃z vtẽtibus iuxta qõ proximo hinc determinabimus capitulo.

554 ¶Capꝫ.liiij. de diuersitate laxatiuoꝝ.

¶Camonea ca.ẽ ꝛ sic. cuiꝰ ẽ colerã rubeã purgare vel laxare. et ab vltimis attrahere corpoꝝ q̃z cũq̃z sit loco ſz stõ nocet ꝛ epati magꝫ ãt si debiles fuerit. hꝫ laudabilior ẽ q̃ affert ab ãtiochia cuiꝰ ẽ color in glaucorẽ deuergẽs alba mũda. ꝛ fractiõi facilis siliis sedoso in al'sandefo. ℳeteriorq̃z q̃ sumit a ptibꝰ geracnitre in al'geramee cuiꝰ niger. ẽ color frãgi mãu difficilis huiꝰ spẽi vis ẽ turbationẽ pere ꝛ tortionẽ. excoriationẽ intestinoꝝ. Quare nullo mõ eavtẽdũ ẽ. Vti ꝫ opꝝ ꝑbata ꝛ electa ꝛ si q̃dẽ simplex ꝓpinatur ab obolo vsq̃z duos ꝛ semis. Si ꝟo cũ medicamibꝰ alijs a dimidia. ℨ. vsq̃z obolũ. ſ. Cetez si hoc ãpliꝰ dederis. ſ. ℨ. duas tũc trãsgressos difficultate sub magna laxat ꝛ bibẽtez pdit fitq̃z dissinteria ꝛ spasmꝰ q̃bꝰ ꝫfunditur. Aliq̃n aũt nõ soluit: fiuntq̃z ei qui biberat. turbatio. tortio. frigꝰ sudor. defectus: epatiq̃z plurimuz nocet. ¶Admiscẽda sunt aũt que nocumentum eius pulsent. amilum ꝛ anisum. de vnoquoq̃z necessitatis mõ. Est aũt hoc si potio simplicitis est scamonee: oꝝ addere de vtriusq̃z simul q̃tũ est scamonee põdus tritis diligẽter et pastatis: cũ iuleb. Qõ si cũ alijs ꝓponit medicaminibꝰ tũc admiscẽdũ de amilo ac anisi q̃tũ est obolꝰ. Et sciẽdũ qm̃ si cui ꝓpinat' deliciosus ẽ ꝛ in q̃te lõga ponit ſz ꝛ cuius cõplexio calida assari opꝝ scamoneã aut in pomo aut citonio hoc mõ. Sumat pomũ frustulũq̃z circinans asser. dehinc interioza educes grana: ꝛ q̃bꝰ ad herẽt. imittasq̃z q̃tũ opus est scamonee: frustulumq̃z qõ abstuleras claude: stringẽsq̃z circuline pasta. ꝛ in tẽperato igne claude: vt aũt itelliges pfecte coctũ abstrahe pomum. educ scamoneã. quã in vmbrã siccabis ꝓpinabisq̃z de ea ab obolo vsq̃z duos. 555 ¶Adeps hãtali ca.ẽ ꝛ sic. ꝓponis: soluitq̃z acumine ꝛ attractiõe: huiꝰ ꝓpriũ ẽ sla laxare grossuz ꝛ viscosum a iũctaris: ſz ꝛ cho. ni. a cerebro lauda bilius aũt hantalũ qõ est croceũ: pfectũ colle ctũ in vltimo anni plia dũ sub occasu qõ eniz hoc mõ sumit vtilimũ est ꝓpsito curationis. Qõ vero ꝑfide colligit sub anni principio nec eius cõpletũ tps tortionẽ parit permaximam vomitiõq̃z multũ turbationẽ ꝛ tristitiã plurimã subuersionẽ spũs angustiã defectuz: ꝙ si cũ hoc etiã amplius ꝯ opꝝ sumatur interficit sed nec opꝝ illõ summi qõ solũ in arboꝛe fuit huiꝰ nãq̃z hantali adeps vltra modũ laxat: sepe etiã bibẽtẽ perdit. Nõ opꝝ quoq̃z adipem eius estate bibi: sed nec sub estꝰ articulo: nec aliqõ fortius laxatiuum medicamen sub his etenim eoꝝ fallax potio. Sit autez plena per

sectaq; hantali potio adipis a semisse.ʒ.vsq; duas ei⁹ triētes.minor ℞o obolo pōderetur. Frāgit āt malū ei⁹ amilū.gūma arabica.q̄ thira de oibus simul:aut vno tm̄ pōdus ℈tū ei⁹ adeps.Sias ℥ʒ qm̄ eius adeps si extrahaī loco suo ℥s ℈terierint tres abinde mēses virtus eius frāgik ℈toq; ampliori extracta seruetur tpe ampli⁹ eius actio debilitaī.vtile ℨ est adipem intra suū dimitti pomū. 556 ¶Sabara.ca.est ꝛ sic.colerā laxat rubeā hūores grossos ꝛ pessimos a stō:cerebrū a supfluitatibus purgat in eo coadunatis ꝛ flegmate:phibetq; ascendēte a stō ad cerebrū vapores:vnde ꝛ purgat visus neruos ipmq; confortat:ascēdit nāq; ab ea parte pars quedā subtilis ad neruos duos iteriores purgatq; q̄ inuenit in eis supflua. ¶Sunt aūt aloe spēs tres: vnaq; est epatica laudabilior est ꝛ vtilior i laxādo cui ē fulguratio tāq; gūme croce:si frangaī odoris iocundi:frāgi facilis cum opposueris tibi eaz fit color eius tāq; epatis ꝛ odor ei⁹ musci est. Et arabica q̄ subest epatice in croceo: odore corruscatione celeritate frangēdi.vnde ꝛ debilioris ē actiōis minoris etiā vtilitatis.Est etiā seminarica in aī senlerica in q̄ non est vtile.ꝛ ē vsui mala nocēs nō pficiens cuius signuz qm̄ eius color est obscurus niger: abominabilis odore ad frangēdum difficilis:ꝛ est in vltimo cōtrarietatis epatice:vnde ꝛ nō opz ea oio medicamibus.nec aliq uam epatice preponi: sed post eā sit arabica.Hāc q̄ cōmoda ē sub estus magni articulo nequaq; ppinari oz: ſz nec in magno frigore.Si vtaī q̄s duobus his āni tēporibus ano nocet ꝛ emorroidib⁹ cū sit his prius nocere.quā si vis facere oportunā securam a nocumēto manuū: masticis admisccas illi rosaz ꝛ mahalū.Sit aūt simplicis ei⁹ pot⁹. ʒ.pōdus duarū vsq; iij.in cōpositione ℞o medicaminum a dimidia.ʒ.vsq; exagij semissen. Oportunior aūt vsus aloe ē si cuz aq; abluaī a sauic:quēadmodū alis dicemus. Sz q̄ noua ē ipsa quoq; pfectior vsui:cū℞o inueteraī ℥tus ei⁹ debilitaī porro lota nō hz lōgo tpe ꝓsistere in ℥tute sua. 557 ¶Turbit calm.ꝛ sic.flegma soluit optime.ꝛ laudabili⁹ qd interi⁹ ē planū.tēperatū in tenuitate ꝛ grossitie exteri⁹ tinctū:int⁹ ℞o albū.frāgi facile.tritū si gustui approximes:inenies sapore parū acutū linguaz pūgēs ſz nō vet⁹.Inveteri em̄ opaī nocumētū mutatiōis i aī minutiōis:videbis ergo illō subtilibus pforatū perforaminibus :ꝛ quod tale est ceteris melius indicabis ꝛ amplius laxās quod aliter se habet malum est: nihilq; in eo boni. Cum ergo hominem cum eo euacuare volueris superficiem eius diligenter abrade vsq; ad album peruenerīs. Quod si electuarijs aut antidotis misturus es diligenter tritum cribra subtilissime. Si autem medicaminibus laxatiuis vt ō coctiōes ꝛ.alia mediocriter teraī ne fortе villis adhereat stōi q̄ cū feceris rozabis illō oleo ro.aut amigdalio puro.Sit ℞o ei⁹ pot⁹ ab exagio vsq;ʒ.ij.si ℞o ē cū decoctiōe illō decoq̄s a duab⁹.ʒ.vsq;.iij. 558 ¶Agarici ꝓpīo ca.ꝛ sic.colaz laxat adustā ꝛ fla solone tēperata sine molestia transigitq; medicamia ac pfert ea in corpis vlteriora nocumētis medet veneni ꝛ potiōib⁹ mortiferis si electuarijs misceaī aut ꝓpineī ei q̄ venenum bibit de eo iuxta q; op⁹ est. Agaricū meli⁹ ē albū magni alboris frāgi facile ꝛ cōteri alioq; intile ē.hui⁹ potio simplicis exagiū cū aliis āt semi exagiū vsq;ʒ. 559 ¶Beffatgū ca.i.f. gra.tēperatū in hūiditate ꝛ sic.cho.nig.laxat suauiter ꝛ absq; celeritate.ē āt laudabili⁹ nonū grossā hns ℥gā ad rubore⁹ superficies ei⁹ iclinās in fracturis ℥dis:q̄s cū bibīk tritū diligenter cū ʒaccara soluit suauiter hinc hoinz plimi cū nāe ō siccate sunt miscēt inrib⁹ espidabagi soluitq; eos.Simplex cū bibīk sit pot⁹ illi⁹.ʒ.iij. vsq;.iiij.Si aūt aliis miscēk medicamib⁹ exagij pōd⁹ vsq;ʒ.ij.ſz ꝛ si in decoctiōe.iij.appone.ʒ. 560 ¶Epithimū ca.ē ꝛ sic.in.ij.℈. cui⁹ ꝓpriū ē laxare cho.ni.nec cho.hūtib⁹ rubeā ꝓpetit nō em̄ ℥fert illis facitq; eis turbatiōnē subuersionēq; ē āt vtile deſipiētib⁹ melācolicis ꝛ ꝓbustis:ac grandioribus senibusq;. Porro laudabili⁹ epithm̄ qō afferkō crete insula cuiuſz color i rubore pcutit paz odoriz ei⁹ fortis.Ei⁹ pot⁹ simplicis a duab⁹ vsq;.iij.ʒ.In decoctiōe ℞o.a.v.vsq;.x.Nō opz aūt cū ceteris decoq̄re a pncipio medicamib⁹ ſz cū iam matura fuerit decoctio tūc in illā mittas epithimū ꝛ ad ignē sublatū expecta donec frigescat:tūc suauiter cōmixtuz cola ꝛ bibe. 561 ¶Grana nili calida ꝛ sic.sunt in.iij.grad. fla soluūt ꝛ grossā hūiditatē.q̄ si bibaī alijs nō admixtis laxatiuis medicamib⁹ laxari morāk ꝛ fit turbatio illi q̄ biberat turbatio ℥uiq;tortio ac subuersio:ꝓpmūtq; os stōi equuz ē ℥ miscere cū mirob.ꝛ scamōea ℥z q⁹ exigit necessitas hec em̄ adiuuāt eoz solonē frāgūtq; nocumētū a corpe velociꝰ illa educit purgatq; fla sic.ꝛ cola ruꝑ si turbit misceaī flat; ſt fortis solutio hoz plena potio.ʒ.j.ꝛ min⁹ dimidia.si cū aliis teraī medicamib⁹. 562 ¶Sōtemanū in aī sourēlanū ca.in.iij.℈.sic.l.ij.ei⁹ ē laxare flaticū hūoꝛe a iūcturis. podagre sedat dolore ac sciaticū.Est aūt meli⁹ albū exterius ꝛ interius frangi durū:deterius ℞o nisꝛ eius vero potus perfectus exagium.i. cū ʒaccara ꝛ modico ʒafrano.Si vero cum aliqbus misceatur medicaminibus exagiū semis vsq; ʒ.ſ.in aī.ſ.ſz ꝛ min⁹ iuxta qd op⁹ esse videris. 563 ¶Saberemū ca.in.iij.℈.sic.in fine scōi in quo est ponticitas ꝛ acumen fortiter laxat est ei lac quasi ietue: hoc plurimum hydro

plē ꝙfert soluitq; aquā citrinā: flegma ac grossaz
que est in iūcturis humiditatē laxat ⁊ coleraz
em̄ colice ꝫ ꝓdest: in lacte ꝺo eiꝰ nulla est vti-
litas. Est aūt meliꝰ qō a nesebiz in al' nebasin
afferr': ⁊ cuiꝰ ad ruborē inclinat color: lene. sub
tile. sik' cozio ꝙdtio. Nō aūt aliter ē. l. ġssuz ob
scuri colozis frāgi iobedies: ⁊i eo spie filo sik'
est pessimū lesionē ꝫ facit maximā vt turbatio
nē fortiōem opp̄ssiōez in ore stōi: q vō sebere
mum bibere voluerit ifundat illū lactu: neče ē
die noctuq; tm̄ ne forte debilitet virtus eiꝰ: cō-
mutetq; lac in die ac in nocte ter aut quater vt
eius minuat acumē: dehinc extractū desicca
in vmbra: q; si cuz aliis laxatiuis miscere vis
medicaminibꝰ ⁊ potiōe cū anizo fenicl'o misce: ʒ
⁊ cimino carmāico ⁊ mirob. Si em̄ hec feceris
frāgitur eius aduersatio ꝓhibeturq; nocuᵐ ⁊
si colicē ꝓpinaturus es ex ventositate grossa ⁊
flegmate cum modico machabo ⁊ sequebigo
⁊ asaco misce faciasq; tanq; pillas ⁊ potui da:
quos si misceris cū modico bapismo colic. ꝓ-
dest acceleraturq; solo. Si ꝙo hydropicū cuz
eo curaturꝰ es ifunde illū postq; lacte eductū
siccaueris aq; intibe ⁊ solatri ⁊ feniculi colate
tribꝰ diebꝰ. Dehinc sume succū ⁊ desicca fac
q; de eo trocliscos: ʒ admisceas p̄mū aliq̄d sal'
idicī turbit ⁊ mirob. ⁊ aloes. ꝓdest em̄ māise
stissime hydro. ⁊ aquā laxat suauiter. 564
¶ Mazariū ca. ⁊ sic. ⁊i eo pōticitas ⁊ acumen
estq; meliꝰ magna hn̄s folia tenua. pua vero
habēs grassa: crispū subtile: lōgis foliis pessi-
mū ē: virtusq; eiꝰ q ⁊ sabaremi: ʒ eo fortius la
xat suauiter. Opz aūt illud bibi cū mō in al' cū
vino ⁊ tēperate cū his q frāgunt nocumētum
eiꝰ. si etem̄ sine his q optimū illū faciūt bibat
fit turbatio. tristitia. vomitꝰ ⁊ solo simul: huiꝰ
ꝓpium est flegma laxare ⁊ colerā ni. ⁊ aquaz
citrinā. Parandū aūt sic ē. Jn aceto fundat ve-
teri duobꝰ diebus totidēq; noctibꝰ mutetur-
q; bis aut ter acetū tūc ablato aceto laua aq;
suaui bis aut ter ac i vmbra desicca: aut ad so
lē si nō desiccat in vmbra intm̄ vt cedat ab eo
humectatio: ⁊ tūc tere illud sed nō subtilissi-
me ne forte vilt adhereat stōi: roxabisq; oleo
amigdalaz dulcii ⁊ oleo vio. ⁊ oło sisami. ⁊ si
q; de aquā vis cū eo citrinā laxare. adde susa-
mi radic. radic. sesamonē. ⁊ tubal' eris. asari.
mirre mūde. saq; bigi. salis indic. ⁊ mirob. citri-
noz. seminis apij ⁊ spice nardi mastic. vniusc
iusq; quātū ē opꝰ: ꝓpinabisq; cū solatri aq; ⁊
feniculi succo decoctis ⁊ colatis: q; si flegma
cū eo soluere vis: ʒ ⁊ colerā ni. misce cū turbit
⁊ epithimo mirob. i dis rosis ⁊ cimio carmani
co: potio eiꝰ postq; ⁊ aptatū fuerit cū medica-
minibꝰ q; dixiᵐ ab obolis duobꝰ vsq; ad. ʒ. ſ.
Nō oz aūt mazariū ꝺtute debilibꝰ ꝓpinare ʒ
nec deliciosis ⁊ in q̄ete vtētibus: sed ei q̄ fortis
est viribꝰ ⁊ tēperatis tpibus hisq; q̄ laborant
⁊ exercent quoꝝ regimen est grossum: vt sunt
naute agricole onera portātes ⁊ his silēs.
565 ¶ Jetua plāta ē: q aūt si de folijs eiꝰ ici-
deris aut aliquā virgā fregeris lac emittit plī
mū: q̄dā āt est mazeriū cuiꝰ ⁊ ꝙtis dixiᵐ ⁊
actiōes. q̄dā lazadā in al' labai q ⁊ vtūtur ⁊ est
arbuscula q nascit in cōcliuibus motiū cui sūt
folia ⁊ flores: q quid ē hn̄t odorē iocūdū cuius
flores comedūt vere apes: habetq; plimū lac.
est āt ca. fortiter laxās: de cuiꝰ lacte si aliq̄d su
per corpus ceciderit vlcerat illud: idem ēt oēs
spēs ietue operat: ē aūt in ea tm̄ acumis vt cu
tē adurat: ꝓdest hydropicis laxat em̄ aquā so
lia eiꝰ si decoquātur ⁊ comedātur hāc patiēti
infirmitatē. ꝓdest soluitq; aquaz solone forti
⁊ vomitu. Si aūt terātur folia eiꝰ ⁊ exprimatur
succus ⁊ ꝓpinet hoi soluit ⁊ vomitū vrget: lac
tū eiꝰ fortius ꝫ folia operātur. 566 ¶ Man
dana in al' maudema q̄z lac hēt sic ⁊ lac ietue
nisi q; lac eiꝰ nimis ē acutū: ⁊ est plāta folia ha
bens lōga digiti lōgitudine lucida ⁊ q̄si pisci
in al' pici silia ⁊ est ei semē nigrū amplꝰ ꝫ se-
denego: si de eius cimis. ʒ. ij. ꝓpinentur laxat
flegma ⁊ colerā ni. solutōe manifesta ꝓdestq;
hn̄ti supfluitates in corpe flegmaticas ⁊ cole
ricas. 567 ¶ Cucumeres agrestes silēs sunt
paruis citroł. ca. i. ij. gra. sic. i. iij. ⁊ ē in eis ama
ritudo acumē ⁊ amaritudo eoꝝ amaritudine
antali mioꝝ ʒ acumē fortiꝰ ꝫ ē flegma ġssuz
laxare ⁊ viscosū: coloraz q̄z nigrā ⁊ citrinā aquā
arteticis ꝓdest si sint ex flegmate emicrāeo ⁊
palisi colicēq; hos nō oz sumi simplices: sūt
em̄ medicamia fortia ʒ miscēdi sūt cū aloe et
cātorio subtili ⁊ sontemane ac camepito ⁊ sua
vel rubea tictoꝝ: si em̄ cū q̄busdā hoꝝ misceā
tur medicaminū his q̄ post dicta sūt mānifeste
ꝓderūt: sunt āt melioꝛe q in occasu legunt ple
iadū: hoc em̄ tpe eoꝝ tēpus cōpletū ē: ꝛ citrini
sūt ⁊ succꝰ eoꝝ ipsis fortioꝛ ē ⁊ opportunioꝛ q̄ oz
manibꝰ exp̄mere: nō terere i mortario: opz q̄z
p̄ici succū eoꝝ i vase donec clareſcat ꝙciaſ
q; aquā ab eo clarā desup: resid uūq; spissum
trocliscās pone sup cinerē cribatū i vmbra vt
desiccētur: seruabisq; dū vti opꝰ erit: cū āt ine
terascit eiꝰ frāgit ⁊tus: hūc si ꝓpinare vis hoi
facieiꝰ ab obolo. i. potionēvsq; ad vnū ⁊ medi-
ū ʒ ⁊ mioꝛē tribꝰ chachis i al' chagalsmi: nō aūt
maioꝛē duobꝰ aut tribꝰ obolꝰ cuiꝰ nocuᵐ si vo
lueris pellere admisce q̄tū ⁊ pōdus eiꝰ ē gūm
me arabice dimidiūq; anuli. 568 ¶ Carba-
chū nigrū. ca. ē ⁊ sic. i. iij. gra. ꝓpiūq; ē illi la
xare cho. ru. ⁊ ni. ē aūt melius q̄ est nigrū no
nū nō ġssuz nec subtile: desipiētie ꝓdest mel
colice: nigre morphee: lētigimibꝰ ⁊ elephātie.
acoi q̄ est ex cola. ni. passiōi: cuius potꝰ sit a. ʒ.
ſ. vsq; exagiū. ſ. cū epithimi decoctiōe agarici
ac astacodi: pellunt āt nocumentū eiꝰ: si admi
sceaꝰ fauteneguū ⁊ satureia suo eodē pōdere.

569 ¶Cătorĩ.ca.est ⁊ sic.melius est subtile. cuius ꝓprietas est colerã laxare.nig.flatumitaz:mucosam arteticę vtile ⁊ sciatice: coliticq; doloꝛib⁹ si decoctio eiꝰ bibaꝫ aut clisterizeꝫ cũ ea potio eiꝰ exagia duo. Si ꝙ decoq̃t ad clistere.z.v.põd⁹. 570 ¶Tarbitũ.ca.ẽ ⁊ si.i.iij. gra.fortis acuminis comedens laudabiliusq; nouũ citrinũ fortis odoꝛis pungitiuuz: ꝓpriũ q; illi laxare aquã croceã:supflua purgat flegmatica:a iuncturis ⁊ neruis:vnde ⁊ emicrãeo ꝓdest paralisi sciatice si cũ alijs medicamib⁹ ꝓpinetur.potioq; eius si cõmisceaꝫ alijs medicaminibus a:q̃nts.vj.vsq; obolũ.minusq; obolo si cõtritũ fuerit sed nõ subtilissime. Si huic addaꝫ cõtitati bibẽti sit turbatio:tristitia.compressio stõi sudoꝛ frigidus defectusq;. Fit aũt opoꝛtunuz si ei misceaꝫ gũma arab.⁊ est cõueniẽs flegma.patientibus viscosuz grossuz:⁊ q̃ dus insunt q̃s ꝓme diximus passiões est ãt pessimũ calidis cõplone ⁊ q̃bus sanguis ⁊ colera dñaꝫ.ru.⁊ in cuius nã serpedo vel pingue do coꝛp⁹ copulentat. 571 ¶Tumbalũ eris meliꝰ ẽ decupto ꝛq̃ subtile est nigrũ.inclinasis ad pauonis coloꝛẽ cuiꝰ ꝓprium est laxare flegma aquã croceã: eiusq; potio exagiũ vsq; exagium.j.⁊.ʒ.cõpositũ cũ allelbotarin. 572 ¶Carua ca.⁊ hu.cui ꝓprium flegma laxare. ꝓdest colice:emicraneo:palisi: artetice si sunt ex hũiditate cuiꝰ potio q̃nã.ʒ. vsq;.ʒv.sine coꝛticib⁹. 573 ¶Medulla cartami.ca.⁊ sic.eiꝰ ẽ ꝓprietas flegmatis laxatio. colicã ꝓdest patientibus ⁊ hydropisim: excoꝛiatiuã ⁊ hyposarcã:eiꝰ potio exagia.v.cũ modico origano ⁊ sale indico. 574 ¶Semen emere. calm est ⁊ humidũ cuius ꝓprietas est aquã soluere citrinã ⁊ flegma:eiusq; potio exagiũ.ʒ.sine coꝛticibus cum aq̃ calida ⁊ aq̃ mellis. 575 ¶Wacalum.ca.⁊ hu.huic ꝓpriuz est flegma laxare eiꝰ potio simplicis.ʒ.ij. cũ aq̃ mellis ⁊ mirob. ni.⁊ emblico ⁊ bellico.ʒ.exagij. põdere. emoꝛroidibus ꝓdest q̃ sunt in ano ⁊ artetice in atꝛatricis. 576 ¶Asegũ ca.⁊ sic. cui ꝓpriũ est flegma laxare hydropicis prodest splenetiẽ.⁊ emicraneis palisiz patiẽtib⁹ alijsq; silis. 577 ¶Helilegũ.iij. hꝫ spẽs meliꝰ citrinũ est.⁊ fri.ẽ ⁊ sic.⁊ in eo amaritudo modica:afferẽs paruz calozis col.ru.laxat stringẽdo ⁊ põmẽdo. 578 ¶Est ⁊ aliud dcm̃ hebulũ.cuiꝰ ꝓpꝛio fri.⁊ sic.⁊ est i eo caloꝛ:ʒ mioꝛ q̃s citrioꝛ:ẽ em̃ i eis sapoꝛ acerbꝰ parũ.huiꝰ ꝓpriũ ẽ colerã nigrã laxare ⁊ flegma.desiccatq; qũ ẽ in stõ: laxat ẽt paruz cho. rub. ʒ debilit. 479 ¶Tertiũ ẽ indũ nigrũ cuiꝰ virtus ꝓprima ẽ ꝛtuti hebuloꝛ: sicq; ẽt actio nisi q; nigrũ fortius operat. Qui ãt vult mirob potũ ad aliqd eoꝛ q̃ dicta sunt pluris ⁊ diuersis bibat modis. Quidã em̃ simplices cũ zaccara bibunt ⁊ mãna:⁊ qui hoc modo:quidã trita diligẽter cũ duplo zaccare.⁊ sic accipit puluerẽ:bibitq; post aquã ca. liq̃fact ẽt ea aq̃ ⁊ bibit. Citrinoꝛũq; potio hoc mõ a.ʒ. iij.vsq;.v.vel.vij.ʒ. De hebulis ꝙ nigris a trib⁹ ad.v. Quedã ꝙ bibũt trita ⁊ fricata aq̃ cl'a cuz zaccara eoꝛũq; potio hoc mõ .a.ʒ.vsq;.ʒv.cum.ʒx.zuchari.ʒ. Rebulorum antẽ ⁊ indorum a.vij.ʒ.vsq;.ʒ.x. Et sciendum quoniaz si hoc modo bibatur in nobis siccitatẽ faciunt post laxationẽ nature. Quãtitas aũt eoꝛ q̃ in decoctione mittitur de citrinis quidẽ tunsis a ʒ.x.vsq;.ʒv. De hebulis ⁊ indis a.v. vsq; ad. vij.ʒ.Sz ⁊ ꝑm q; opus ẽ cuiq; euacuare superflua q̃ in eo sunt erit eoꝛ q̃ntitas que in decoctione mittitur sed ⁊ que bibuntur. 580 ¶Belliticus cõcoꝛdat in oibus suis actioibus cum mirob.citrinis. 581 ¶Emblicus autez hebulis ⁊ idis ⁊ si de his.v.spẽb⁹ fiat electuariũ qũ oꝛ trifera.optime ꝓderit: ⁊ manifestissime morbis ex colera ni.⁊ flegmaticis ⁊ coꝛporis debilitatibus: decoꝛatiõi coloꝛis. capillos denigrat. Quibusdam etiã in terris ifunditur emblicus lacti dulci vt educatur ab eo que inest ponticitas vocaturq; deinde sireblic. 582 ¶Absinthiũ ca.in.ij.gra.sic.in.j.in eo amaritudo ⁊ põticitas: vnde ⁊ epatis aperit opilationẽ:icteritiã curat coleram rubeã laxat: succusq; foliꝰ ad laxãdũ est fortius:tertianis prodest:neruis supfluitatez colicã laxat a stoma coꝛ:ꝑmq; ab ea mũdat:sed ꝙenas his purgat supfluis.prodest etiã his quibus col. nig. dominatur.compositum cum epithimo. Absinthij aut̃ multe sunt spẽs:q̃dã afferunt a feresia ⁊ oꝛiẽtib⁹ partibus ⁊ nõ est inutile. quidaz atharso cilicie strie atq; hoc ẽ ab oibus electũ ⁊ laudabilib⁹ meliꝰ qũ est croceũ plimũ ⁊ tanq̃ zagaba.i. plũa q̃ nouiter oꝛiꝝ in pull' colisbarũ:⁊ in eo nodi tanq̃ semen saturete. sapoꝛ q; eiꝰ fortiter amarus:⁊ in eo odoꝛ iocundus ascendit ab eo ad nares sicut ab aloe:eius potio in decoctione a.ij.ʒ.vsq;.vij.de succo autez ab exagio vsq;.ʒ. ij. 583 ¶Herba galeti ⁊ succus eius coleram laxat nig.ideoq; quartane prodest veteribusq; febribus ⁊ apatibus viscerum. Si bibatur de succo eius cum roꝛ. equaliter de radice susani ptes.ʒ.⁊ potio exagium.ʒ.cũ squingibin quartane medetur. Si aũt de herba eius ꝓciatur.ʒ.iiij.aut.v.in decoctõe eo.ni.laxat ⁊ prodest optie his que predicta sunt. 584 ¶Accuanuz dicit diascorides si siccatur diligenter cuz belego ⁊ terat bibaturq; cuz squingibin sicut ⁊ epithm bibit flegma laxat ⁊ mliaz. 585 ¶Sene cal.⁊ sic.in primo gradu.estq; eius colerã ru. laxare ⁊ mliam ⁊ imergi superfluitatibus que sunt in profundo mẽbroꝝ est aut̃ vltile arteticis podagricis sciaticis si sit ex colera rubea ⁊ flegmate. Si vero coquantur de eo.ʒ.vij.cuz.xxx. vnis passis coꝛosanicis et instilletur desuper

pat olei amigdalaꝝ bibat cꝫ tepidū colicis p̄ desit ⁊ flatuticis. Si ꝙ epithi. v. z. adideris melācolicis ꝙfert. 586 ¶Sateregū fri. ⁊ sic. ⁊ in eo amaritudo feres caloꝛē cui⁹ ppriū ē laxare colaz ru. a stō leniter ⁊ a supfluitatibus purgat ꝙbustis: p̄dest aūt p̄urigini ⁊ scabiei ac adustiōib⁹ q̄ sunt in cute si triti succ⁹ exp̄matur ⁊ bibat de eo libre. f. ⁊ vsq; ad duos triētes ei⁹ cū. z. x. zaccara nō decoctus. 587.

¶Lebelabū ꝙplonis ca. ē ⁊ hu. ⁊ in eo viscositas q̄ laxat colaz rubeam suauiter sine molestia si bibat de aq̄ ei⁹ exp̄ssa a semisse libre vsq; duos ei⁹ triētes cū. xx. rubee. z. zaccara. Rubea nāq; zaccara ꝙplonē aūt adiuuat solonē nō oz aquā lebalabi bulli. si em̄ fiat ei⁹ debilitat virtus. Si aūt loco zaccare appones cas. f. z. xv. diligēter fritate in aq̄ ca. fiet ei⁹ solo fortior p̄ desq; tussi. si ex ꝙstipatiōe fuerit nāe medet colice q̄ fuerit ex hūore calo ⁊ ex mala ꝙplone acuta. Si ꝙ admisceat aliq̄d turbit p̄ desit colice q̄ ē ex flate cū ꝙplonis caloꝛe p̄dest ēt his q̄ epar hāt calz dissoluit ap̄ata caloꝛ q̄ sk̄iviscerib⁹ ⁊ iūcturꝫ si cū cas. f. tn̄ accipiat. 588

¶Calcalia plāta ē silis sanatio in al senano tēperati caloris ⁊ in ea siccitas aquam larat croceā si fit ex caloꝛe si ꝓpinet succ⁹ ei⁹ minie coct⁹. Si āt potiōis q̄titas lib. triētes. ij. vsq; lib. cū albe aut rubee. x. z. zaccare sz ru. fortior ē. 589 ¶Beneseḥū fri. ⁊ hu. ꝓpriū ē ei⁹ colas purgare. r. medicoꝝ q̄dā tradūt ipz viscosa laxare sz fallunt hoc⁹ eīm ei⁹ ē laxatiua attrahēs si nēpe degustat inuenit in eo acumē ⁊ p̄cturā sicut inuenit in turbit aliusq; laxatinis nisi q̄ in eo pua ē turbatio. Si ꝓrigat ō eo. z. iij. vsq; iij. cū tn̄ dē zaccare cū aq̄ ca. colicis laxat eos optie ⁊ p̄dest illis. Qui aūt ei⁹ vult augere solutionē addat ad scamōee ⁊ turbit cū cola si vult ēt flā laxare: frāgit aūt ei⁹ malū susani semē. 590 ¶Catarsambar ca. ꝙplonis ⁊ hu. ⁊ aūt q̄dā ipm elimādo laxare ⁊ viscositate. Ego aūt dico simul cū hoc in eo eē ꝓtutē etiā attrahētē laxat nām suauiter stom̄ purgat et intestina a colis et hūiditatib⁹ faciliat egōnis exitū idurate. Oō si cū turbit p̄pinaueris colice medet doloib⁹ vidi sepi⁹ illō abundātes educere hūiditates marie aūt si det cū turbit educit q̄ nō pōt turbit solū. Si āt cū tamarindis hūores educit colicos: p̄desq; febricitātibus. Si p̄pinet cū aq̄ itibe ⁊ solatri artetice p̄dest ⁊ icteritie stōiq; calis apatib⁹ si adiūgat aq̄ sehi. Si ꝙ gargarizet cū aq̄ coriādri recētis aut solatri succo guttaris dissoluit ap̄ata. Est aūt meli⁹ q̄ in cāna sua ē: nec exhiḥ nisi cū op⁹ fuerit. Cāna ē melioꝛ q̄ cū tenni ē corticē ⁊ mllis plimi. 591 ¶Granata recētia ⁊ frida si excoriētur corticib⁹ ⁊ terant cū adipe suo in mortario lapideo exp̄mātur cꝫ manib⁹ cū adipe sumaq; cꝫ de eo. l. ℈. cū. xx. z. rubee zaccare nām p̄mēdo laxat ⁊ educit colaz rubeaz opz aūt q̄ exp̄mit dulce esse simul ⁊ acre. Si em̄ sic feceris p̄fect⁹ erit ad cole rubee laxationē ⁊ extinctionē caloris febrilis sedationemq; cephalee ex caloꝛe nimio.

¶Cap. lv. de medicinis ꝓuocantib⁹ vōitū.

Sciendum q̄m medicamina vomitū ꝓuocātia ꝓcedāt medicamib⁹ laxatiuis in attractiōe hūoꝝ ad vltimo coꝛpis: discrepātia aūt sunt i ol eūatiōe ⁊ virtute attractionis humoꝝ ⁊ in eūatiōe q̄dē q̄m laxatiuoꝝ medicaminū ē trahere hūores iferi⁹ ⁊ in secessum mittere vomitū aūt ꝓuocātiū ē surſum trahere ⁊ eūare per meri ⁊ os. Discrepāt aūt i attrahēti ꝓtute q̄m medicaminū laxātiū. hūoꝝ attractio tardior ⁊ suauioꝛ q̄ medicaminū vomitū ꝓuocātiū. vomitū aūt mouētia supfluitatē abvltimis attrahūt coꝛpoꝝ magna ꝓtute ⁊ virib⁹ dōec ad stōz pueniāt a quo educūt eas vōitu forti ⁊ grauī ac motu veloci. Necesse ēt aūt hec medicamina ꝓtutis eē p̄lme ⁊ grauis q̄ expulsiuā superedāt ꝓtutē q̄ est in stō ⁊ intestinis cū sit expl̄ siue q̄ in mēbris est expellere supfluitates a supioꝛib⁹ ad iferioꝛa. Medicamēvero vomitū ꝓuocās hūores ab iferioꝛibus ad supioꝛa trahit. Amplius vomitū ꝓuocātia ne ē hāt humoꝛes viscosos ⁊ grossos a lōge positis trahere locis ⁊ ad stōm p̄ducere: a quo ⁊ educant Que q̄d ē q̄litas nāli ꝛtia ē hinc igit ꝓuocantia vomitū faciētis ꝓtutē tibi iā explanabimus.

De diuersitate medicaminum que vomitum vigent. Vomitum prouocantia medicamina. quedaz attrahunt potestate ab vltimo coꝛporis. superfluitates et a membro profundo: ⁊ incidunt grossos ac viscosos humores: et hec sunt elleboꝛus albus: quod ceteris amplius trahit: et fortioꝛis est actionis post quod est obhenegum in al hebenegum. post illud condesum ⁊ grana sabaremi et grana mazerei post hec autem sunt racha in al rucha nux vomitus: hec omnia humores trahunt dissunctos et inherentes membris. Sumuntur cum melle ⁊ aqua calida in qua decoctum sit sebetum ⁊ squingibin similiaq;. Idem faciunt sed inferiori virtute sal indicum. buracum: fugilum semen in squingibin infusum et sinapis et similia. ¶De medicaminibus choleram rubeam prouocantibus vomitu ac humores subtiles leniter ⁊ sine molestia educentibus sunt aūt hec cādar zedum in al cardadedum. fermaci semen ⁊ folia eius si decoquantur. melonis semē ⁊ caro ei⁹: ac radix ipsius aqua faseoli: susani radix

ꝛ cabezi si decoquãtur oia cũ sẽngibin ꝛaqua ordei cũ decoctũ fuerit in ea corathiũ. Sed ꝛ foca cũ aqua aneti ꝛ cepa narcisci aut comedãt in cibo ꝛ pisces recẽtes siliaꝯ medicamina oia hec educũt que in stõ sunt attrahũtꝯ primos illi subtiles humores: ꝛ maturatum flegma attractiõi obediẽs: tenues quoꝯ hũi ditates in stõ cõmorantes. Medicamina aũt laxatiua ꝛ vomitũ ꝓuocantia cõposita tũc cõ memorabimus cum de medicaminibus com positis disputabimus.

¶Capi. lvj. de regimine bibẽdi laxatiuũ aut vomitiuum.

Oportet aũt eũ q̃ medicamẽ qõtis laxatiuũ sumptur⁹ est vt scamoneã turbit ac similia cũ magno bibere libꝛamine ꝛ cautela recipiat plurima q̃ ergo sumptur⁹ erit ad hec sue custodiã sanitatis oꝛ tẽperatis accipiat tpibus vt vere. Si aũt cogitur alio ad eoꝛ potũ tpe sit hoc hieme oportun⁹ em̃ hoc tp̃s estate ꝛ minoris lesiõis. Et p̃mũ q̃dẽ oiuꝯ pueris medicamẽ hoc dari nõ expedit sed neq̃ senib⁹ neq̃ in his q̃ grauis sunt caloris terris aut frigoris caueatq̃ dare his quoꝯ sunt exilia coꝛpa valde: hoc em̃ oino ꝓsumit eoꝯ coꝛp⁹ ꝛ desiccat ꝛ sepe ethicam adducit. Sed nec cui q̃ũq̃ dissinteria accidit aut intestinoꝯ excoriatio. ¶Oꝛ ea aũt hoiuꝯ medicamia singulos accipe que euacuẽt illis ẽtrarios humores. Si em̃ dñans coꝛpi hois est hũoꝛ coleric⁹: sumatq̃ flegmatis laxatiuũ coꝛp⁹ eũ ab humiditate euacuaẽ, superstesq̃ in coꝛpe colera ꝓfortaẽ morbosq̃ facit: acutos fortes ꝛ anariq̃ difficiles q̃ ꝓsepe hoi mortem mittũt: ideoq̃ ait hypocras. Si quib⁹ oportet euacuanẽ coꝛpa humoꝛib⁹ ꝓfert ꝛ facile ferũt alio q̃n ẽtrariũ fit. Nõ expedit etiã laxatiuum ei cui⁹ coꝛp⁹ sanũ est ꝓpinare ꝛ ipi null⁹ dñaẽ humoꝛ: si fiat hoc fallatia est. Trahit enim a membris optimos humores ꝛ desiccanẽ sepe quoq̃ fit ẽt vt nõ deteꝛioꝛ laxeẽ humoꝛ iꝫ meliores: fitq̃ coꝛp⁹ male cõplexiõis. ¶Volentẽ ergo sumere medicamẽ opꝫ p̃us aptare coꝛpus suũ vtẽdo. s. antẽq̃ accipiat laxatiuũ duobus aut trib⁹ dieb⁹ balneo tẽperati caloris ac dulcis suauisq̃ aque supfusione tepide super coꝛp⁹ cibeẽ espidabago cicerũ aqua cũ oꝛdeoloto vt humores subtilieẽ facilesq̃ egressui fiant a coꝛpe: ꝓhibeatur acutoꝯ lesso medicaminũ caueatq̃ laboꝛe. ¶Cũ aũt laxatiuum accepit medicamẽ: estq̃ cui⁹ in stõ nõ p̃mãet vomitu duob⁹ ante vtatur diebus post repletionẽ cũ aqua ca. ꝛ oleo ac sale sebeto alijsq̃ hmõi: vt aũt biberit virũq̃ stringat ꝛ liget faciculis brachiũ arctet seip̃z odoꝛet tã cũ aceto sumatq̃ aliq̃d mẽte ꝛ marcemusci triti cuꝯ modico tã, coꝛosanici. ¶Cũ aũt cepit medicamẽ laxare: caueat somnũ. si iumpserit medicamẽ laxatiuũ. Somnũ em̃ medicamis ãputat ꝛ tutẽ ꝛ actionẽ. Medicamis aũt ꝑncipio ꝑportun⁹ nõ est somn⁹ leuis. Si aũt imoꝛet medicaminis actio gestet moderata deãbulatio ne addatq̃ aquã ca. aut simplicẽ aut cũ zaccara ꝛ penidijs infundat crura aqua cal'a fricet pedum plãtas hec em̃ humores trahũt in feri⁹. ¶Nõ opꝫ aũt duo iumm̃i laxatiua vno die maximeq̃ ea q̃ fortiꝰ laxãt. Nõ em̃ põt q̃s securari q̃n duaꝯ moueãt actiões medicaminũ: vnde ꝛ excessum faciet laxatio: aut qõ illi⁹ est medicaminis accidet nocumentuꝫ. Sepe quoq̃ cõmenet medicamẽ supfluitates pluri mas quas natura poꝛtare nequit vnde debilitata depit virtus. ¶Si aũt oino imoꝛaẽ medicaminis actio: nec aque ꝑficit aliquid poꝛrectio cali de fueritq̃ turbatio exꝑssioneiq̃ oppꝛessio in oꝛe stomaci: acceleres opꝫ educere medicamẽ illud ꝓvomitũ cũ aqua ca. ꝛ olo digitoꝯ oꝛi imissione ꝛ pẽnaꝯ: studeatq̃ stomacũ olo purgare a medicamine post quod accipiat inleb cũ aqua fri. ¶Poꝛro si medicamen opatur oꝛ tollerare ꝛ nõ eius opa ãputare. Nec olo aliquo reficiatur quis q̃diu in visceribus saporẽ senserit medicamis nec sitis vꝛget. ¶At vbi viscera resideũt ꝛ iocũda facta: si tisq̃ iã incipit potũ inleb festinet cuꝫ psilij semine cũ aqua frigida ꝛ modica nive: si quid ẽ aer calidus est tuscullũ sorbeat et sic expectet paululũ: dehinc aqua supfundat tepida q̃escatq̃ hoꝛa plena reficiaẽ autẽ cibo leui ꝛ pauco vt pullulis cũ zirabago patis. Si autẽ sit sup exuberans ꝛ vltra q̃ oporteat lutio sit cibus zirabagum cũ vuis passis ꝛgranis romanioꝯ aut sumac aut zaraſquia in alꝛ zaraxia fitq̃ potus si quidem solutio fuerit tempata inleb cum frigida. Si vero plurima sirop. ꝓpines pomoꝛum aut citoniꝯ cũ aq̃ frigida q̃ si flegmatis est medicamẽ laxatiuꝫ sit post illud potus vinum rihanicum multũ mixtum aqua aut melleum. Si autem ꝛ hec laxatio multa est, sit potus stringens nuba. ¶Oꝛ aũt laxatiuũ accipientem tribus post diebus cautum esse ac cibo⁹ euitare copiã ꝛ desiccationem: omniq̃ mane accipiat inleb si quidẽ in coleras medicamine vsus est. Si autẽ flegmatis cã calengebinũ zaccare accipiat aut mellis. ¶Oꝛ si in aliquo eo vsq̃ supadũ det solutio: vt defectus etiam timeatur virtutis: hunc balneo introduc: aquã supfunde cali. maximeq̃ pedibus ꝛ manibus: quo ꝛ medicaminis ꝛ materie foꝛas extrahatur virtus ꝛ ad extrema cui ꝛ pulueres dabis cum robo sefergeli ꝛ robo mirti: sirop. quoq̃ ribesi. alia quoq̃ que extingant medicamina dabis etiã lac calidum acerbum potandũ cui itercidũt ferri frustra calefacta cũ biscocto trito. Oꝛ si

& singultus illi acciderit psilij semē & oleū ro. cū aq̄ frida ppinabis mēbra solide & firmiter ligabis. Qō si adustio & morsura amigdalis oleū dulciū ac ros & semis cucurbite oleū: aut psilij semis glutinositatē ppinabis eāq̄ q̄ est citoniorū. Si ꝙ quicq̄ eoz acciderit accētiū qō & medicaminū ē adducere grauiū oz accelleres regimie q̄ disposuim⁹ curare. ¶Siquis igit aliq̄d ietue sumpserit supabūdet aūt solo: morbi q̄ ea accidunt de cā graues sunt ex q̄bus etiā timēda est mors. butyrū huic & lac ꝑ pina. hec em̄ ietue mitigāt actionē & cessare facium̄t. Si aūt supadditur solutio dabis pulue rē tamicū aliquib⁹ roborū nām carcerātium. ¶Qui aūt bibit mazairū accidētiaq̄ illi pessima fcā sunt. lahaba porriges cū inleb amigd. oleū: lac & butyr̄ septius: deinpes āt acetū porriges cū frigida tēperatuz aq̄. ¶Turbit aūt q̄ accipit si modū supgreditur solo. lac & robum accipiat citoniorū siliaq̄ sup cuius caput fundat aq̄ frigida. ¶Porro cui carbū porrectum est acciditq̄ turbatio & acumē butyr̄ dabis & lahaba cū oleo ros. ʒ & aq̄ rosa. refrigeratam granator̄ aquā & pomor̄. dare ꝙ ordei aquā nō incōmodū est cū amigda. oleo. & arabicha gūma. ius sorbeat gallinar̄ cū butyro. Si aūt multa ē solo aquā sanic ordei cū gūma & tam ppinabis: odoret sandalū & aquā ros. cāphorāq̄: oia nāq̄ hec vtilia sunt. Ad hūc modum in oibus facies q̄ plurimū fortiterq̄ laxāt medicamibus. ¶At ꝙ si bibēti accit diarria medicamia pulueriba⁹ tami vtere: irrorabisq̄ olo ros. vteriq̄ clisterib⁹ quor̄ est sanguinē stringere: quēadmodū alis dicturi sum⁹. ¶Vomit⁹ aūt cū medicamie vt carbat & ruchа & helbenegū. si vomit⁹ q̄dē accipiētis supabūdet medicamia: dabis q̄ vomitū reprimunt: clisteriq̄ vtere cui hātali adeps & buracū iponātur. Si vero imoder vomit⁹ fiatq̄ abhinc turbatio ac subuersio: aut qō exūt parū est: dabis patiēti aquā ca. in q̄ decoctū fuerit anetū cuz melle & sale: hec em̄ vomitū adimuāt. ¶Si aūt ex elleboro porrectiōe aut alior̄ spasm⁹ acciderit: patiēti ppinabis lactis pinguedinē ac butyrum ordei aquā: mēbraq̄ limas cū olo vio. & albacera: sedeatq̄ in aq̄ conche tepide ac dulcis: hecq̄ sepius faciat.

¶Caplm. lvij. de regulis quō eligātur medicamina & quō seruāda sint medicamina simplicia & phibenda a corruptione.

ET quoniā ostendimus oinz vtutez medicaminū simplicium vtilitatesq̄ iā nunc equū est regulas q̄b⁹ eligātur ꝑponere: ſz & ſliter seruanda sunt & quomodo cauendū ne eor̄ debilitē turvirtutes: & ne accidat illis corruptio. Nonnulli nanq̄ horuz curā negligunt medicaminū: paruipēdunt q̄ custodiā iuxta qō opz: debilitatnrq̄ eor̄ virtus & minuit vtilitas. q̄ oz in his primū curare medicaminū electio. ſ. vitra cōes hec ē. Eligātur medicamia q̄bus ē odor ꝑprius q̄ & melioza & fortioza illis sunt in odore siue iocūdus sit aut fetidus. Quibus āt sapor est ꝑprius amaritudo. acerbitas vel dulcedo aliaq̄ q̄ in illo fortioza sunt ceteris melioza indicabūtur. Sic & q̄ colorē hūt ꝑprium vt viole. ro. & silia in colore fortioza iudicabis melioza iudices & laudabilioza. Porro de medicaminibus q̄ herbe sunt hentes semia vt q̄sumū. absinthiuz. zufa. & his silia. Eligēda sūt & colligātur cū ad sue statū puenerit collectionis: cū virge earū siccate fuerint & flores & semen q̄z nō est paucū aut leue ſz solidū & honustū. Que aūt sunt herbe sine seminib⁹ hge earū recētes sint. Sitq̄ dū leguntur aer clarus & mundus: & septētrionalis. Eligātur q̄z herbe que mōtane sunt in frigidis locis: fortiores nāq̄ sunt actiōis his q̄ i calidis & hūidis nascunt locis & facilibus. Semina ꝙ eligēda sunt plena honusta. Succos opz exprimi de plātis folior̄ recentiū q̄ puenerūt ad sui cōplementuz virgeq̄ earū plate sunt. Porro fruct⁹ q̄ cōpleti sūt & maturi. Radices ꝙ & virge ac cortices sumēde sunt cū iā marcescere plante frondes incipiūt: siccēturq̄ in vmbra in locis mime hūidis: postq̄ eor̄ pluis diligēter ablutus fuerit: his itaq̄ regulis eligenda sunt medicamina simplicia. ¶Prohibere ꝙ a corruptiōe si voluerīs & custodire: opz sumas herbas semina succos & virgas oēs cū iā desiccata fuerint et nihil supereſt roris siccaueriq̄ ea ad solē. Reponas herbas & flores: virgas ac succos in archis q̄rū ligna sūt de albula & silia: hec em̄ arbor̄ eor̄ custodie melior est. Semia ꝙ optimissime suis seruāt in plātis siccq̄ suspēdātur. Sic em̄ ꝑmanebūt tpe longo. q̄ si non continguntur in carta repōas: seruabiq̄ similiter. Et sciē dū q̄m̄ si vt oportet seruans suā tenebunt tribus annis ꝓtutez. Medicamina aūt iocundi odorisvasis oportet poni argēteis aut vitreis deinde capita eor̄ diligēter obturanda. Hūida porro medicamina q̄ oculis optuna sunt: que quidē cōgrūit ꝑurigini sibile & tenebris ponātur in vasis ereis. At vero medulle & adipes ac assungie in plūbeis. ¶Hec sunt que oz dinare volebamus de electione medicaminū ac custodia eorum. Non em̄ oportet medicuz aut queuis alium medicaminū negligere electionē & custodiam eorū cum horum sit maxima in curatione & medela necessitas. discant ergo hec & intelligant.

¶Incipit sermo tertius secunde partis libri cōpleti artis medicine qui dicit regalis dispositio haly filij abbas discipuli habimeer de

medela febriū ꝛ apostematū. 34. cōtinens capitula: ꝛ ē trāslatio stephanonis philosophie discipuli de arabico in latinum.
De medela febris q̄ fit ex calore solis. cap. 1
De medela febris q̄ fit ex frigido ꝛ dēlatiōe. 2
De medela febris. d. que ex cibis fit ꝛ potib⁹ ꝛ acutis medicinis. 3
De medela feb. d. q̄ fit ex labore. 4
De medicamine fe. que fit ex ira. 5
De medicamine fe. que fit ex tristitia. 6
De medicamine fe. q̄ fit ex vigilijs. 7
De medicamine fe. q̄ fit ex apate. 8
De medicamine cōmuni putridis febribus. 9
De euacuatione humoris putridi. 10
De regimine febris per victum. 11
De medicamine tertiane febris pure. 12
De medicamine tertiane febris non pure. 13
De medicamine febris quartane. 14
De medicamine febris quotidiane. 15
De medicamine febris continue. 16
De medicamine febris composite. 17
De medicamine. f. q̄ ⁊ epileos: ꝛ lipareos. 18
De medicamine fe. que. v. sexto ve accendun tur die. 19
De med. f. accidētiū q̄ sequunt febres. 20
De amputatiōe appetitus ciborū cū febre. 21
De med. tussis ꝛ sitis ꝛ sternutatōis i febre. 22
De med. vigiliarum ꝛ obstupefactionis cum febre. 23
De mollitionis med. nature. ꝛ siccitatis ei⁹: ꝛ vomitu multo sudore ꝛ arctato que sunt cum febre. 24
De med. defectus cum febre. 25
De medella febris ethice. 26
De me. apatis q̄ dicitur flegmon. 27
De me. apatis q̄ ⁊ herisipila. 28
De me. apostematis q̄ dicitur formix. 29
De me. q̄ dicitur vndimia. 30
De me. apostematis q̄ dicitur scliros. 31
De me. cancri. 32
De me. scrophularuz. 33
De medela carnis superflue verrucarum ⁊ nodorum. 34.

¶Capitulum primum de medela febris que fit ex calore solis.

Omnia q̄ oportuit ostēdimus ꝛ explanauim⁹ de simpliciū virtute medicaminū ac vtilitate singulorū in vna q̄q; infirmitatū q̄dq; in corporib⁹ operētur atq; hec recta q̄ ⁊tur semita a medicamib⁹ ad ea q̄ conferūt in morbis iā nūc hoc in sermone incipiem⁹ viā q̄ ad curādos accidim⁹ morbos ꝛ passiōes eaq; q̄ psunt illis medicaminū regimia ꝛ ciborū. Disputauim⁹ aūt de his scīs dispositionē ꝛ ordinē q̄ eoꝝ signa sensui sunt mānifesta ꝛ cās retulimus principio nāq; de signis morborū cōsiderare ꝛ in mānifesto erāt corpis ꝛ intimo febrū. s. ꝛ apatū disputauim⁹ incipiētesq; a febrib⁹ ꝛ de febre ꝓposuim⁹ diei. deiceps alias q̄ sequūtur febres. ¶Dicim⁹ ḡ q̄m diuersitatū febriū diei cōis medela fit reb⁹ cālis aduersantib⁹ a q̄bus facte sūt. Qō cū ita sit diei febris q̄ fit ex calore solis ꝛ venenis medela ē in frīdis sessiōe locis q̄ cōbusserit aq̄o ad odoratiōq; sādali aq̄ ro. cā phore. nēufar. rosar. Et q̄m maior q̄ hāc patiētē vrget febrē lesio i capite ē aq̄. ro. per caput eius fundendū est oleū ros. acetum quoq; cū niue refrigeratū sitq; acetum. aque ro. quarta. pars: oleū aūt tanq; ei⁹ medietas: hec funde sup patiētis caput pedetētim pluribus ꝛ nō semel vicibus sitq; dū hec facias manus tua a capite illi⁹ sublata: dehinc āt in hac ꝓpicies aq̄ ro. acetūq; ꝛ oleū sandalū. al. infundesq; pāniculū lineū quē ꝛ super caput ipsius extēdes frīdū. infundes aūt pāniculū hunc sepius ꝛ appones nec cessabis donec ab eo febris cessauerit aut inclinet. Cum aūt inclinata fuerit medio illū inducas balnei aquāq; super eius caput ꝛ oia mēbra funde suauiter ꝛ tēperata infusione interpolata quo corp⁹ eoꝝ humectet ꝛ dissoluat: at vero si decoxeris i ipsa aqua viol. siccas ninifar ꝛ camomillas pfectius erit ꝛ vtilius corpis humectationi cū ex solis calore ac venenis siccitatē sit lucratū corpus. ideoq; ergo opz superfundi capiti paruz olei viol. aut ninifar. sed ꝛ seminis cucurbitarū oleū post balneū quo humectatione corp⁹ humectet: egressus vero balneo qescat hora acciplatq; refrigeratiua: aquā cū zaccara si q̄dē habuerit sin mūdū infusumq; refrigerata cū niue aq̄: panē tritici dabis illi sine infusum lotū aqua calida refrigeratūq; niue cū zaccara mūdissima: aut acetū cū medulla cōditū cucumeris ꝛ arsunegi: aut portulaca aut cucurbitarū mezaurum ꝛ massi sine oibus cōdimētis calidis. Si aūt perfecte alicui se fructuum crediderit dabis ante prādiū elelegi granata pruna. frigoris niue affectas. Sōnuz inducas post prandium quitēq; abibit enim oino hoc febris regimine.

¶Cap'm secundum de medela febris diurne que fit ex densatione ꝛ frigore.

A vero quādo diurna est ex frigore ꝛ niue ꝛ dēlatione feb patiētē in loco opz esse secreto ꝛ parum humēti lenisbusq; operiri vestib⁹ ꝛ amictu fricetur eius corpus fricatione tenui donec inclinetur febris: qua inclinata introduc in balneo morāq; i eo faciat: corp⁹ ei⁹ tēperatus fricet quo dilatent pori dissoluatq; q̄ artat⁹ ē in ei⁹ corpe calor a frigore vtat post sudorē cum fricatione cheiri oleo modico aut arieti aut su-

sani aut acuani. Egressus opiatur calefactoris optimis per horā reficiāturq̄ iā tūc subtilibus vt pūllis franquillinis similibusq̄ cum espidabago ꝙditis aut zirabago vel ēt coctis aut patellatis odoret marcemulum ⁊ nemaniū sihū: porrigaꝫ illi rihani paꝫ vini: si q̄dez pua est dēfatio vt aperiātur eius calore pori dissoluāturq̄ iclusa. Si aūt magna est nullo mō vinū apponēdū est. vinū em̄ ad aperiēdū poros fortiꝰ denfatos nō sufficit. liq̄facit aūt hūores ⁊ d ſſolutos ad poros mittit nec pōt emittere fitq̄ opilatio. Si ergo patiētē hoc regimine rexeris erūtq̄ alique febrīs reliq̄e apones solutionē in al'in sc̄o iducere balneo mane: disponaſq̄ omni ordine dispoſito regimine. At vero si quādo fuerit porꝝ dēfatio de aluminosis vel alijs arctātibꝰ aq̄s: hoc eodē regēde regimine nisi q̄ fricatiōe āpliori opz vti cum oleo plurimo violato aut minisar oleoq̄ seminū cucurbite ⁊ cacrelege in balneo p̄imaq̄ aquarū suauiū ac supfusione tepidaꝝ. Si aūt hec differaꝫ febrīs tpe: fitq̄ p̄n cipiū eius tanq̄ cōtinue febrīs: timeturq̄ ne in putridā cōuertaꝫ febrē: huius opz accelerare medelā vt ait. S. ostēdit em̄ huiꝰ sepius in cōtinuā fieri mutationē: accelerandū ergo flebotomū si virꝰ etas: p̄senſq̄ nō p̄hibuerit tempus: auferatur sanguinis q̄tum opus est q̄titas: ⁊ si quidē fortis erit virtus eo vsq̄ educes donec defectus eius appareat huiꝰ nāq̄ dominus febrīs magis eget flebotomia q̄ ceterarum febrium eo q̄ concluſe superfluitates dissoluī ꝓhibeantur: hec vero cum feceris patientem cum aqua reficies ordei in qua feniculi semen: corticesq̄ eius radices decocte sint: tribus aūt dehinc aut. iiij. horis sq̄ngibi porriges aut absinthij sirop. ⁊ limie q̄cunq̄ hoc p̄sens tempore sint. hec etenim ad apiendam opilationē incidendosq̄ humores viscosos, vtile est regimen qui in corpis incluſi sūt interioribꝰ eosq̄ purgandos. Nō opz aūt patienti opilationem apientia aut euacuantia dari: non enim securus fieri potes dum pori apiūntur educunturq̄ meatibus hūores educaṅ q̄ quidā humoꝝ qui sunt inventis infigāturq̄ meatibus ⁊ inhereant aut sua copia aut grossitie aut viscositate maximeq̄ si p arctos sit ⁊ trā situs meatus: fitq̄ fortior opilatio ac difficilior. pculq̄ dubio putredinum patiuntur febrīs. Agnosces aūt opilationis q̄titatē ex febrīs virtute ⁊ q̄titate. Cum ergo patiētez vt imperatum est euacuaueris flebotomo: et q̄ dicta sunt porrexeris die p̄mo: sc̄daq̄ squingibin p̄pina aut limue vel absinthij sirop. cibabis illum post hec duabus aut tribus horis ordei aqua cum ipſius farina aut reficias illū cū mezairo cū feniculo pato slue aqua ordei delectabitur aūt sorbicūcula de maraigne in al' muraze parata. Facto aūt tertio die cū intelleꝛeris febrē manifestissime minui nec porrēdēt aliqua putredinū signa pulsus: sed nec vrina opilationis geret significationē: priuationisq̄ maturationis tunc opz patienti ingressum imperes balnei: fricetq̄ corpꝰ hisq̄ elimant purgant ⁊ apiunt vt ordei farina: et fabaꝝ assunanē espahanī ē ⁊ neiranī ē. Si autem ꝓpenderis. se. aliqua augmentari hora vti balneis ante illum impera minusq̄ qō intererit. iiij. sint hore. Egredienti squingibin p̄pina a balneo aut limue vl absinthij sir. cibabisq̄ his que hesterna refeceras die nec aliquid conceſſeris vini: confortat enim febrīs. vt dies fiet quarta: certumq̄ erit expulsa ⁊ vrina q̄ aliqua supersint calorīs signa his eisdē regas regiminibus. febrīs enī omnino cadet ⁊ deficiet die vero quinto squingibin porrige ⁊ inleb pullisq̄ reficias ⁊ franquillinis simili busq̄ inconsueta reducens illum cibaria pedetentim.

¶ Capitulum tertium de diurne feb. medela que fit ex cibis potibus vel acutis medicaminibus.

Sequitur de diuersitatuꝫ diuturne febriꝫ medela que fit ex caloꝛe coꝛpoꝛi ab interioꝛibus supeꝛuenientibꝰ. Diximus autem in octauo p̄me partis sermone libri huius nostri cum de causis febrium signisq̄ disputaremus ac ostendimus quoniam que ex huius fuerit febrīs: aut ex qualitate eorum habēt fieri quēadmodum que ex ciborum fit ⁊ potuum acumie febrīs: quedam autez ex q̄titate sicut que ex copia fit p̄andū que. s. est febrīs ex ciborum et stomaco putredine ⁊ diarria. Et febrīs quidē que fit ex ciborum porrectione acutorum medela est patiētis accubatione in locis fridis. Siquidem tps hec estas est quibusq̄ fit aq̄lonis ventꝰ: fiatq̄ cum fla belloventus lahalū seminis psilij dabis illi ⁊ succū quoq̄ seminis portulace cum contritū diligēterq̄ in aq̄ fricatū fuerit ac colatū cū inleb ⁊ aqua granatorum ac aqua cum niue refrigerata ꝓpina q̄z aquā ordei cū zaccara ⁊ amigdalis oleo dulcium cibus sit mezairum cū cucurbitis paratum ⁊ spinachis attriplicibusq̄ cū oleo amigdalis dulciū ⁊ oleo sisami recēti ⁊ si volueris ordei aut tritici suicū infusum aqua fri. ⁊ zaccara ⁊ dimissis nocte in lahabo seminis psilij ⁊ granoꝝ granatoꝝ citonioꝝ ⁊ zaccara alba aut inleb ⁊ olcum cucurbite semis aut amigdalaꝝ dulciū. Si aūt sit hiems lactucas in al' bulbulēgeras comedāt cōditas cū intiba ac hasbera sitq̄ eius cubatio in tēperati aeris loco. Atq̄ si estas portulacas dabis cucumeris citruli medllas: Granata sugat arsuneq̄ pru

na comedat pſica matura ⁊ lenia epithimet ſtomacū ⁊ epar cū ſandalo ⁊ aqua ro. ⁊ cero to refrigeratiuo qō aq̄ ro. ⁊ aq̄ cōſūdri fit ac lactucarū ⁊ ſemperuiue ⁊ aq̄ portulace ⁊ viol. ⁊ roſ. ⁊ alba cera ſi tuxta quod opus eſt hu⁹ dñs febris nō vinum tangat balneūq; nō intret. Qñ autem hec febris ex vini potu fortis facta eſt patienti granatorum aquā propina muſorum aut heſerem ſir. aquāq; niuis: extrema ipſius fricenk quieſcat ⁊ dormiat. Cū autem inclinata fuerit. f. balneum viſitet: ſup caput eius aqua roretur multa tep̄. odoretq; ⁊ trahat naribus viol' oleum egreſſuſq; balneo temporis quieſcat hora Jam tunc frigidis reficiatur ⁊ mezauris. pull' quoq; cū heſerem aqua ⁊ granatorum plurimūq; dormiat. Ceſſabit enim. f. ab eo velocius. Eius autem que fit febris ex ciborum in ſtomaco putrefactione medelam iam diximus: quoniā quedā eſt cum emollitione nature: aut cum eius incarceratione: que ⁊ difficilior eſt ⁊ fortior. Et medella quidem eius ſi cum emollitione eſt nature talis eſt. Speculare ſi qō egredit eſt id qō eſt corruptū eſt in ſtomaco opus eſt cū quieuerit febris balneo patientē introducere: poſt qō reficiatur pauco pane infuſo granatorum aqua: aut heſerem aut iure pullorū cum his eiſdē pparato poma ſuggat ⁊ pruna ante prandiū: aut ordeū dabiſſue cū biſcoto aqua infuſo granatorū aut pomorū muſorūz quando autē ſolutio ſuperabundat in tantū vt accidat defectus: hunc defectuz curatione medicari opz qui fit ex euacuatiōe rorabiſq; refrigeratam roſarum aquam ſuper eius faciem corpus fricabis. aliaq; nō pretermittes que in ſubſequentibus dicemus in defect⁹ cura. ꝙ ſi ⁊ ſingultat refice illū his que dicem⁹: non tamen balneum introduces. Si aūt adhuc pſtat ſolutio dabis illi pulueř granorum granatorum: ſtomacūq; illius inunge oleo pomorum aut zurigendorum: bulliaſq; oleū ro. cum citoniorū aqua ponticorū aut aqua muſorū pomoz donec deficientibus aquis ſupſit oleū: emplaſtrices etiam ſtomacū emplaſtris que de ſandalo ⁊ roſa ⁊ aqua quia ac ſecceo aut raraeto in als dragmecho ſuccoq; leletteis: ⁊ aqua mirti ⁊ foliorū vitis aqua: ac aqua virge paſtoris ⁊ ſimilibus vt autē defecerit ſolutio ſtomacū linies abſinthij oleo: ⁊ ſi quidē acciderit ſtomacū infirmitas aut debilitas ſtomacū cataplaſma mātilibus calefactis ſiccis aut oleo: zezēbabaci calefacto humentibus: vel oleo chereleſi' in als heleſi aut ſuſani. aut muſtefaraſe alijſq; amenis oleis calefactiſq;. Sedata infirmitate amputata ſolutione. oportet patientē reficere pull' ſtarnis aſſatis ⁊ frixis cum aqua heſerem ⁊ granatorum aqua ſed ⁊ piſcibus lapidoſis aſſatis aut frixis. Si aūt defecerit appetitus diacitonites dabis pomorū et̄ctz ⁊ muſcū cōditum electuariumq; nucum iuxta qō opus eſt: facto mane balneo induces oleiſq; linies amenis: necho ſit illi in balneo mora hoc ergo modo hu⁹ febris dñs regēdus eſt ſi quidē emollita fuerit natura. Cōſtipata vero natura oportet ea q̄ ſub hypocūdris ſunt tractari: intueriq; vtruz a ſtomaco necne cibus deſcēderit ad inteſtina ſubtilia: ⁊ ad inteſtinū quod colon appellatum eſt interrogaq; patientē in quo grauitatē aut morſurā ſentiat loco vētris: quē etiā eructet ſapore. Hec cū feceris ⁊ intellexeris q̄ cibus corruptus in ſupioribus eſt inteſtinorū opz patienti mereſcenū des marchemuluz in quo eſt buraci duplū qō in libro ſcriptum eſt: roraq; ſuper corpus eius aquā ca. interpoſlate. Si aūt corruptus iam deſcendit ad inferiora inteſtina: cibus aquā rorari opz' ca. ſup ventris inferiora. Cum autem monebitur ad inferiora manifeſtiſſime cibus ſubimmitti oz aſiaſum cliſterizariq; cū cliſteri mollienti. ⁊ ſi quidem morſurā ſentit infirmus opz cliſtere fieri de iuiubis ⁊ ſebeſten ordeo tonſo ⁊ viol. ac oleo violarum ⁊ anatis adipe ⁊ anſeris ac galline. Qō ſi inflationē ſenſerit ac ventoſitatez. cliſterizari expedit illū cliſteri quod fit ex eis que ventoſitatē extirpant. vt eſt ſemē apij aut feniculi ſimilibuſq;. Euacuato cū cliſtere patiēti: mezauro paſcas illū ex blita facto cū eſpidabago. aut ſpinachijs ſiquidē morſuraz inuenit. Si autem ventoſitatem ciceris aqua paſcak cū oleo viol'. aut oliarū. aut cinamo. ſequenti introduc infirmuz balneo. ſedeatq; in aque concham. Si autem granitatē in inteſtinis patiens ſentiat rotulam da caſſie ſi. ⁊ calūgebinum fricatuz cū aqua calida emollita eius natura iure refice illum pullorum ⁊ zirebagico. ſomnum inducas: vt autem dormierit diuiti⁹ febriſq; ⁊ infirmitas ſedata fuerit in cibū conuertes pedetentim conſuetuz.

¶ Capitulum. iiij. de medela febris diei que fit ex labore.

Qui autem febrē ex labore patit molestiam quiete vtak opz in loco quē temporis dat qualitas aut ſomno plurimo. donec a defatigatiōe recedierit: ceperitq; febris inclinari. hoc vbi fiet balneum ingrediatur in media domo ſuauiſtet: infundatur aqua tepida: ⁊ ſiquidē cōcha deerit continua ſuperfundat aqua quo humecterur ab ea que acciderat ex labore ſiccitate illius corpus egreſſuſq; inungatur corpus oleo viol'. ⁊ niniſare cū plurima fricatiōe ſed temperata. maximeq; cōcatenationū loca plurimū ſuperfundank oleo vt emolleſcāt membra. ⁊ cedat ſiccitas q̄ acciderat extēſioneſq; ex

nesq; ex labore. ℞ si manib⁹ corp⁹ fricaueris sepi⁹ vtili⁹ erit tũc iter in cõcha redeat superfundat illi aq; tepida: & siquidem labor fuerit plurim⁹ & fortis bis hoc faciat aut ter aut cerse ter. Si ño paru⁹ semel sufficiet aut bis: de hinc egressus balneo p horã desecat plenã carnibusq; cibet pullor edor ve extremis. Sitq; eor patio laudabilis lactucas comedat & intibia: & porrũ. fercula sepi⁹ multiplicet: vinum ño bibat qđ ꝙuenientes & ꝙcurrentes dabũt cãe q; sunt. s. corpis cõplexio. etas. istantia tẽporis regio & cõsuetudo. Si ẽ erit ei⁹ cõplexio frida & pha alior ac patientis plimi consuetudo vini: or vtaꝫ vino tẽperata ẽ̃litate: sz quãtitas qdẽ maior sit ꝙ tẽperata. Si ãt hic caha fuerit aut plima alior: nec multũ ei in cõsuetudinẽ ẽ vinũ: aut equidẽ paucũ sit ei⁹ pot⁹ pauc⁹ & vinũ albũ subtile multũ tẽperatũ: plimuz dormiat. plurimũ qescat: febris eñ facile cessabit. Si ãt supsint post hec aliq̃ eius relique: apponat hoc idẽ qđ dictũ ẽ regimẽ balnei & sessiõis in aque cõcha & vnctiõe oleor. aliorumq;.

¶ Capituluz. v. de medela febris q̃ fit ex ira.

Si accidet hec febris q̃ ab ira ẽ: mãsuescere or & sedare ipmq; descere ac seipm iocũdare & mitem facere. Cũq; febris declinare ceperit igrediat aq; plenaz suauis ac tepide cõcha: in q̃ ẽt pseueret tẽperata mora egrediatur & siquidẽ estatis ẽ tẽp⁹ fũdat sup corp⁹ ei⁹ aq; fri. mãsuescat; seipm & quiescat: prima sint illi sandaluz aq; ros. cãphora. rigeturq; corp⁹ ei⁹ bibat de iuleb modicum & aquã granator muz or cũ niue. Cibet frigiõ. escis & hũidis vt acetũ oleũ oline frigidisq; paratis cũ aq; heserẽ & ꝫnator & piscib⁹ lapidosis pax cũ sale cõditis. ℞ ãt accipiat vinuz ruget eñ ira cũdiã. Jã tũc plimũ vtaꝫ somno & rede: h⁹ eñ hãc oino anullat febrẽ & extirpat

¶ Cap. 6ᵐ. de medela febris q̃ fit ex tristitia.

Si vero febris hec ex tristitia ꝙtingit & cura tristitie ei⁹ mitigationẽ molliri expediet: eiusq; exhylarationẽ: letificãtesq; audiat cãtilenaz diuersitates vt cythare & lyre. sz & tonos dulces & mitigãtes: corpusq; ei⁹ tenuiter frica. Jngrediatur balneũ: sit in domo pa. imergat cõche aq; temperati caloris vt eo educat calor corpis ad exteriora mõ cõpetẽti cibis reficiat tẽperatis: vti carnib⁹ edor agnor ac gallinaz: pullorumq; piscib⁹ ꝫz lapidosis & cucurbitis ac citrolis: oibus his vt hũecteꝫ corp⁹. Nec ño semel multã cibor accipiat copiã: vinũ ppineꝫ ei tẽpatũ cũ aq; fri. sz ꝙsuetudinẽ & etatẽ: tẽp⁹ istãs anni & siquidẽ tẽp⁹ ãni estas ẽ in frigidis sit locis. Si ño hiẽs locis secretis tẽperatisq; : nec plurimũ faciat somnũ: nec dieb⁹ faciat cõtinuitatis vsq; dũ calor omnis deficiat corporis.

¶ Cap. 7ᵐ. de medela febris q̃ fit ex vigiliis.

Si autem hec fit febris vigiliaz cã patientiũ soporatione mollieda est. cõcipiat ẽ anhelitu nariũ oleũ viol. aut oleuz cucurbite seminis cõditũ cum viol. cataplasmẽtur eor capita aq; decoctiõis viol & ninifar. papaueris corticisq; eius tritarum ordei quoqz tunsi donec plurimũ cõsumpserit somnũ cerebraq; eorum hũectenꝫ. Cũ ẽ ab eis cessauerit febris media introducatur balnei domũ. sup eor capita fũ datur aqua tepida suauisq; : & omne corp⁹ cũ oleo fricẽt diligẽter: igrediat cõcha aq; tepide & dulcis fundaturq; super eor corpora interpollate: induatur vestib⁹ & quiescant hora cibo reficiatur laudabili & subtiliet sũt pulli turdi nec plurimũ accipiat. Et siqdẽ ẽ q̃ cõsueuerit potũ vini. ppines illi parũ plurimũ mixtuz vt acceleret eorũ cibor digestio: cũ sit vigiliarum extenuare digestionẽ vt eor humectenꝫ corpora: vinũ & eñ primum mixtũ hũectat corpora. si ergo expedit humectationem molliri corpor. Illis qb⁹ hec febris ex accãtibus aie cõtingit phibeant a coitu: desiccat eñ corpa.

¶ Cap. 8ᵐ. de medela febris q̃ fit ex apate.

Si hec autẽ febris diurna acciderit ex apate gladoso alijs ve apostematibus calidis oz sanguine minuaꝫ vena mẽbro cõpetẽti in quo est apa et cataplasmeꝫ epithimate oportuno. vt epithimata simplicia & stringẽtia sint ac extinguẽtia q̃ & phibeãt & repellãt mãz fluxũ bibat extinguẽtia & refrigerãtia. vt ptisanã. granatorum aquã. iuleb psilij semẽ & portulace. mezauris cibeꝫ ex cucurbita masso. spinachijs atriplici busq; scis cũ aq; granator & heserẽ silibusq;. Quiete in locis vtaꝫ frigidis. dõec olo sedatur dissolnaturq; & matureꝫ euacueturq; qđ ẽ eo est. Caueat a ũt balnei introitus vini pot⁹ donec cõsumatur morb⁹ hec ergo sunt q̃ oportuit de diuersitatũ vnius diei febriuz medela cõmemorare. Jã nũc aũt de medela febriũ ex putredine icipiem⁹ ꝓponemusq; eaz q̃ cõmunis est omnibus putredinibus.

¶ Ca. ix. ð cõmuni medela febriũ & putredie.

Oportere in medela febriũ ex putredine minime cõmuniũ trib⁹ vti primum febris caloris extinctio ac aduersari ei. Scõm aũt euacuare humor putridũ. Tertiũ ño regimẽ ciborum ac potus electio. Et extinctio qdem caloris se

dris facienda est cum refrigerantibus ⁊ hūectantibus cibis.s.⁊ medicaminibus. Et quoniam morborum medela cōmunium fit febri ipsi aduersantibus febriscz est complexio calida ⁊ sic.medela eius ⁊ cura in rebus est refrigerantibus ⁊ humectantibus: nisi q̄ minime vtendum est his que refrigerant ⁊ humectant simpliciter sed scōm q̄ morbi expetit cōplexionis q̄titas:⁊ p̄m cōplexionē corporis naturalē patientiscz etatē ac anni presens tēpus.sed secundū cōplexionē regionis:⁊ secundū q̄titatē morbi cōplexionis:qm̄ cum erit febris calore fortis ⁊ acumine:oz nos multa facere ea q̄ refrigerant ⁊ extinguāt:vtariscz refrigerātibus scōm egressionem corporis a tēperantia in calore:hoc autem cōmune quidē est quod oportet equilibrari in omni morbo venienti ex mala cōplexione. Nec te tamen lateat medici notitia virtissime tractari nō posse subito intuitu ꝛ artificio ex arte. Si em̄ posset medic⁹ morbi qualitatem q̄titatem diligenter percipere: medicaretur aliquibus que sufficerent repugnationi eius fieretcz sanitas. Sed cognoscimus ex subitione quia aproximando vsus lōgitudinem exercitij in morboꝝ medelis. Opz quocz ipsam secundum cōplexionem corporis naturalem esse medelā. vt si quidē complexio corporis naturalis frigida:egemus in febrib⁹ rebus que fortiter refrigerāt eo q̄ corp⁹ hoc frigidum a complexione naturali plurimum elongatū est. q̄ si corporis est ca.cōplexio. necesse ē huiusmodi medicaminibus vti refrigerantibus minus:nō em̄ corpus a naturali plurimū elongatuz est complexione. Sic ergo se res habet in omni morborum medela q̄ ex diuersitatibus fuerit male cōplexionis. medelanācz infirmitatum cōmunis est corporis egrotantis in naturalem reductio cōplexionē. Utimur ⁊ refrigerantibus scōm infirmitatē anni tēporis presens regionēcz quā inhabitat: qm̄ si hec oia ca.aut pla.necessum est maiorē esse refrigerationem caloris febris extinctionem. Si vero frigida sunt oia cōmoduz est minus extinguentibus vti ⁊ refrigerantibus. Adhūc modum oportet diuersitatum omniū ex mala complexione morborum esse medelam.i.s. ⁊ humidorum ac siccorum atcz hanc quā proposuimus regulam ministra.

¶Capm̄.x.de euacuatione hūoris putridi.

Amoris putridi his molieta est medicaminibus quoruz sit illum euacuare humorem qui febrem parit: vt siquidem febris fuerit tertiana fiat euacuatio medicaminib⁹ quorum est cholericum exinanire humorē. Si vero quartana his:q̄ hūorē attenuāt nigrū. Oō si quotidiana flegma euacuantibus. Si vero sanguinea febris est flebotomo. At vero si cōposita est febris vtendum est certe medicaminibus laxatiuis que dominantem in compositione humorem euacuent quemadmodum explanabimus. Oportet autem de omnibus dari medicaminibus tantum q̄ quantitatem ex corpore morbum generantem euacuent. Dictum est autem hoc quidem esse quod medici nō possint notitia certissima teneri. Cognoscet hec autem quantum cōsideratio mōstrat ⁊ artificium quantum proprius accipere poterit. hic autez cognoscet qui plurimum in arte excitatus est medicine ⁊ expulsione morborum frequentationecz infirmitatum longo tempore. ¶Nec vero laxatiuum in morbi oportet dari principio cum humor maturus non est nisi sit humor quidem excitatus. Si enim medicamie vtaris laxatiuo ⁊ humor crudus est euacuabis quod in eo subtile est ⁊ tenue supereritcz grossum eritcz simpliciter nihil habens secum quod illum subtiliet ac maturet: vnde ⁊ difficilior fit eius maturatio ⁊ labor ad excoquendum illum natura:fitcz morbus prolixior. Cum autem videris infirmitatem tumultuantem ⁊ de loco ad locum trāseūtem: leditcz infirmum ⁊ concutit. Tunc iam in principio euacuandum tibi humor nec sustinendum donec maturetur vt quiescat egrotans. ¶Et sciendum quoniam non oportet quantitatem eorum intueri que euacuantur sed maxime necesse est qualitatem speculari ⁊ siquidem euacuatur humor morbum generans oportet eius tantam exinanire quantitatem quanta opus est siquidem patientis perferat virtus: quod si id quod euacuatur hūori morbum generanti contrarium est amputetur solutio; phibeaturcz euacuari: nisi sic fiat morbus augmētatur: nec egroti perferret virtus. Quod enim educetur humor est quo maxime corpus eget: oportet ergo ituearis in eorum que euacuanda sunt exinanitione quinā infirmi virtutem ac etatem anni tempus quā inhabitet regionē ⁊ cōsuetudinē euacuatiōis ⁊ inclinationē humoris: ⁊ virtus equidē egroti cōsideranda ē: qm̄ si fortis fuerit ⁊ sufficiēs euacuandū est iuxta quod exigit necessitas semel. At vero si debilis minime euacuetur: sed vtendū est refrigeratiuis ⁊ restringentib⁹ donec virtus redeat ⁊ tūc adhibēda est euacuatio eoruz que opz. Oō si virtus debilis est medicina nō fortis ſz paulatim que oportet euacuabimus pluribuscz vicibus ne forte immutata virtus deficiat. Intuēda āz infirmitas tēpus presēs ac regio in euacuatiōe: qm̄ si etas iuuenis est ⁊ tēpus āni ver: aut autūnus ⁊ aer tēperat⁹ ⁊ regio sīr: semel eūart purgāda oz. Si aūt etas sit pueritia vel senectus ⁊ tēp⁹ āz dē est aut estas aut hiems. corpor. aer calid⁹

graui calore aut frigid⁹.regioq; frida vt septē trionis:aut cal'a vt est australis nō euacuet infirmus:q; surget necessitas exinaniat pax plibus vicib⁹.hec q̄z in loco opz intueri tēpus q̄ euacuare necesse est.Et si q̄dē estas est superius vomitu egrotū euacuet.Si aūt hiems laxatiuo medicamie sicq; cū ꝓpinas medicamē in estate dū aer est fridus tpe quo nālis calor per omne dispersus est corp⁹. ¶Quātitas q̄z euacuationis intuenda est ex cōsuetudine patientis:qm̄ si infirmus est q̄ laxatiuo cōsueuerit egetq; euacuatiōe euacuet ꝯtum opus est omni post posito timore:at ꝙ si nō cōsueuerit cū timore euacuet:q; si vomitū prouocāti cōsuetus est purgari medicamie nō laxatiuo aut laxatiuo nō vomitu:eo quo cōsuenit euacuari:oz modo.Cōferētius em̄ ē illi vtilius. Sic quoq; in euacuatione q̄ flebotomo fit intelligēdū ē:hec est si flebotomo purgari cōsuenit:est quoq; q̄ egeat sanguinē minui:sāguinē iuxta qđ op⁹ ē subtrahas. Si ꝙ mime ꝙsueuerit pedentim educas minusq; ꝯ est opus. ¶Intueda est q̄z materie inclinatio in euacuatione celebrāda:qm̄ q̄dem si mā longa in parte epatis est iclinata est in gibboso latere euacuabim⁹ medicaminib⁹ vnā puocātibus. Si inclinat in pfundo latus mā:exinanimus medicamib⁹ laxatiuis. Qđ in stōi partes atq; ad supioza eius vomitu euacuet.siue ro ad inferioza laxatiuo.At ꝙ si ad intestina clisteri purgādus est hūoz.his collatiōibus euacuatione libranda est in omnibus morbis passionibus cū euacuandū quid erit.

¶Capim̄.xj.de regimine.fe.per victum.

Per victū regimē opz ꝑm morbi esse nāz ac tpa eius.sed scōm infirmi virtutē ac cōsuetudinē.sed secūduz corporis figurā appetitusq; inclinationē sed scōm q̄ accēditur: ac iuxta q̄ accidūt egroto signa accidentia a porrectiōe ꝓhibētia cibor.Et nā q̄dē morbi: qm̄ cū febriū ceteroz̄q; morbor:quedā q̄dē sint acute:quedā aūt diuturniores longe.Oz infirmi regimē scōm morbi disponi in cibis acumē ac ei⁹ dilatationē.Et qm̄ acutor morbor diuersitates multe sunt q̄dā q̄ peracute sūt i vltio acumis atq; h^e q̄ i.ij.aut.iij.aut.iiij. aut.v.finiūt die q̄dā ñ simpliciter acute.q̄ ad.vij.ix.xj.extē dunt diē.q̄dā q̄z ad quartūdecimū. sed q̄dā acute sunt:sed ē in eis mora: atq; hee sūt que xiiij.trāsgrediētes ad.xx.ptingūt: q̄dā āt his tardiores quor̄ oium ordinē exponem⁹ loco quo de morborū tractabimus naturis tēporib⁹ eorū. Si quidē in vltimo fuerit morb⁹ acuminis dietā quoq; in vltimo subtilitatis esse expedit vt aqua pura cuz iuleb mixta aut violato sirop.aut aqua mellis,aut squingibin. Si aūt morb⁹ ē q̄ ad.vij. puēiat:huic aq̄ ordei cōuenit cū zaccara inleb.aut violor sir̄o. Qđ si ad nonū pueniat ꝛ q̄rtūdecimū aquaz dabis ordei cū sua farta aut aquā ei⁹ colatā bis in die aut aquā q̄dē ordei i diei ꝓncipio: ei⁹ aūt trāseūtē medio mezaur cū cucurbita spina chȳs alijsq; silib⁹ q̄ ꝓsentia tenueris:sic se res hz in morbor regimie q̄ min⁹ acuti sunt hȳs sic q̄ grossiora sunt.ꝯtūcūq; aūt morb⁹ acutior ē cibū subtiliorē eē ꝙuenit:ꝯto aūt min⁹ acut⁹ cibū grossiorē eē decet. Dabis ēt q̄busdā in morbis aquā ordei subtilē in longioribus aquā eius cum purgamento suo.Porro in morbis plixitatem habentibus vt tertiana nō pura quotidiana:quartana similesq; his morbi prolixi grossiorē desiderāt dietā non subtiliari:augeaturq; eius ꝯtitas donec ad statū morb⁹ perueniat. Si eteniz in huiusmodi morbis subtiliaueris dietā fortassis esse securus non poteris quin cadat virtus in statu morbi:nec erit fortasse infirmitati virtus qua resistat passioni cū sit morb⁹ circa statum fortior ꝯ fuerit. ideo ergo expedit diete subtiliationem et diminutionem in prolixioribus morbis circa statum fieri:quo virtus occupeꝯ tūc tpis in aduersandi egritudini ꝙtens⁹ supatā effuget. ¶Cōparauerūt aūt antiq; medicoz infirmi virtutē expēsis:morbū pegrinationi medicū pegrinati.pegrinās nāq; expēsas extimat itineris ꝑm virtutē lōgitudinez. Sic medicus virtutē morbo resistentē compensat ꝑm ipsius breuitatē longitudinē:et si quidē viderit morbū breuis esse spatij statuq; propinqui.cibū subtiliat minuit. Sicut pegrinans cuius est pegrinatio proxima:vnde expensis eget breuioribus.At vero si morbū plixum aladuertit virtutē a principijs cōseruat egritudinis ne forte ꝑtus deficiat:ꝙ niēte ergo status tpe virtus fortis est sic pegrinans si lōgū est iter longiores appat expēsas:ne forte eius deficiant expense anteq; ad locum attingat ꝓpositum debiliteturq; ac deficiat virtus. ¶At vero diete regimē ꝑm morbi tēpora sic opz esse.Cōmoduz est in morbi ꝓncipijs cibum ad grossitiē inclinari.ne forte infirmi fiat trāsitus de grossa ad subtilem semel dietā:noceatq; ipsi ampli⁹ dissoluaturq; eius virtus debilitetur.Dehinc antez eius minuatur grossities paulatim ꝙ dies dōec morb⁹ ad statū pueniat quo q̄dē opz dietam tempore in vltimo esse subtilitatis:vt est prandij dimissio ac inniti (suleb.aqua mellis viol. sirop.ne virtus in cibor occupeꝯ digestione: conuertatq; oēm sui curā ac morbo resistendum expellēdūq;. Ut vero cepit morb⁹ declinare:cibus quoq; grossari incipiat:regenduq; resurgentium ab infirmitate regimie egrotus. ¶Diete porro regimē ꝑm ifirmi virtutez

tontēplari oz ꝛ si quidē patiētis fortis ē ꝟtus. pacutus morbus sicdez ad statū puenerit reges hunc subtili plurimum ciborūz dimissiōe ꝛ iuleb ac viol. sirop. cum aqua tēperata. q si debilis est virtus nec morbus acutus: status quoqz remot⁹. infirmū hunc dieta reficies ad grossum inclinātī sepius ꝛ paulatim. quo ꝟt⁹ cōseruetur ad status vsqz morbi tempora. At vero ꝛ si virtus fortis ꝛ status longius positus hunc cibo reficimus infirmū tēperato semel tm̄. At si virtus fortis ꝛ status morbi primus subtilez dabimus cibum: atqz hoc est vt oio victu amputato sola vtak mellis aqua ac iuleb. q si tēperatā sentim⁹ virtutē statūqz remotū tēperato reficiatur infirmus cibo semel tm̄. At si virtute tēperata stat⁹ instat proxim⁹ cibus erit infirmo subtilis ꝛ sepius. Augmentum etem̄ ꝛ grossities cibi virtutē quidē auget pariterqz morbū cōtraqz subtiliatio cibi ꝛ imminutio ꝟtutē imminunt: ipm̄ quoqz extenuat morbū. At ꝟo cib⁹ in suba tēperat⁹ sua ꝛ quātitate virtutē suo tuetur loco. sic q̄z opz si ex repletione morbus fuerit ac virtus fortis subtiliari cibū eiusqz iminui quātitatez. ¶Cū ꝟo ex euacuatiōe fit morbus: ꝛ virtus est debilis cibū vtile ē eē grossuz: sz ei⁹ iminuēda est quātitas: hisqz in die sepius apponēduz ꝛ non semel. Cū aut̄ est fragilis virtus ex repletione morbi. aut cum virtus quidē fortis ꝛ valens ꝛ morbus exinanitione cibū eē in suba ac quātitate cōuenit temperatū. ¶Obseruādū ē etiā regimen ꝟm anni tpa ciborum. Si etem̄ estas fuerit anteq̄ meridies tranleat prandendum ea hora. q. qua naturalis validus est calor: sint qz oia quibus infirm⁹ reficitur frigida actu: vt aia voluntarie illa suscipiat ꝛ in quib⁹ q̄escat. Qō si tempus hiems est: circa meridiem cibi sit hora cuz naturalis calor fortis est ꝛ in oēs diffusus corpis ptes. sitq̄ qō ciborū sumit vel medicaminis actu calidum atqz hoc modo in oibus faciēdum est morbis. ¶Estimatio aūt ciborū ꝟm cōsuetudinē talis est. Intuendum si fuerit infirmo in sanitate sua cōsuetudo ciborū copia: hunc nō opz prohiberi a cibis tā ꝛ si morbi nō expectet natura. Si em̄ phibueris illi cibos vir⁹ dissoluitur ac deperit: q si ciborū illi cōsueta est paucitas: hūc oīmodis arcendum subtilibus refice. Si em̄ grossiora appones virtus nō substinebit. ꝛ grauata debilitat ꝛ debilitata perit cū qua ꝛ infirmus etiam si morbus minime sit acutus. ¶At vero ciborū ponderatio ꝟm corporis figurā. siquidē corp⁹ rarum fuerit p̄imū hūc a cibo arcēdū mīme iudicam⁹. pascendūqz ꝟm q morbi expetit natura. At si spissum egrotantis corpus asperueris cibus hnic iminuēdus ac subtiliādus est: q̄netiā. phibēdus siquidē iudicaueris. ¶Seq̄tur ciborū iudiciū ꝟz accessionū tpa. Cōsiderā dū em̄ si febris fuerit imobilis ꝛ minle variabilis: nec mixta. phibēd⁹ erit patiēs accessiōis tpe ꝛ añ ser horas donec idurak calor ꝛ actio deficiat. Attn̄ si nō patik infirm⁹ dōec febz oio deficiat nō oz illū refici dū calor i supioūb⁹ vl iteriozib⁹ ē corpis aut i oia diffusus mēbra. sz cū a pectore ardor cessauerit ꝛ avētre ꝛ in his leuiat⁹ loc̄z ad extrēa ꝙtēdet. In ꝙtinuis aūt febrib⁹ patiēs cibo arcēd⁹ ē dū difficultas viget feb. hec em̄ ꝙsideti⁹ ꝛ vtili⁹ magz digōni eoruz q̄ sumunk defcēsuz acceleras ciboꝝ pp calita ꝛ lēitatē. Si est actionis ꝛ difficultatis feb tpe patiēs: reficiak: occupak a resistēdo febri natura a ciboꝝ digōne: sed ꝛ stomacus cum nō naturali fuerit calefactus calore cibos non digerit ꝛ alterantur in febris materiam: quā augmentata morbi tempus producitur ꝛ opilatio venis superuenit. Quando autem febz est accessus varius ꝛ incertus ꝛ minime ordinatus: tūc cuz necesse fuerit in firmū refici disponendū est regimē ciboꝝ secundū appetitū infirmi: eiusqz ad aliquā inclinationē. Cōsiderandū nāqz est si infirmo multi sunt vtiles et cōferentes cibi nisi q quidā minoris sunt vtilitatis si infirmi aia ad minus inclinaturvtile appetitus egroti sequendus est: dabisqz quē desiderat cibū. Cōferētior enī est illi ꝛ vtilior ꝛ corpi eius melior eo q libentius suscipit: sic ēt in oibus alijs faciendū rō approbat quib⁹ curandus ē morbus aliquis. In mēsurando aūt cibū ꝟm accidentia que infirmū a cibo p hibēt intuendū siquidē in stomacho superfluitas est ciboꝝ aut in visceribus ꝛ inteslinis crapule oīmodo reficiēdus nō est nisi stomach⁹ purgetur ꝛ inteslina crapula vacuenk. Sic si quando euacuandi fuerit necessitas infirmo aut laxatiuo aut clisteri aut a flapho aut denīq̄ flebotomo alijsqz cibum non oportebit dari nisi post euacuationē corpis ac purgationē. Potus aūt regimē in tria diuidik aquā medicinalē potū ꝛ vinū: aque quidē est refrigerare ꝛ humectare: ꝛ si quidē febris ē de ꝙtinuis ꝛ vrentibus vt causon maturitatisqz signa iaz manifesta sunt ꝛ virtus validaz infirmi cōsuetudo aquā potare frigidam: nec principaliuz aliquod mēbrorum debile: nec apostema h⁹i ab aq̄ potu fridissime minie arcēdū. At si maturitatis minie signa appēt vir⁹ est debilis excellentiū aliqō mēbroꝝ apostematicū. nec ifirmo aq̄z bibēdi frāz ꝙsuet⁹ hūc oio fridioꝝ aq̄ porrectionē phibeas. Sed ꝛ si tps est estas ꝛ febris in acumis vltio ꝛ maxie stō ꝛ epate debilibus arceak q̄nimmo aquā tēperati frigoris propina. febre aūt cōstantiā tenēte periodicā aquā oz patēi ꝛppinari frigidā: accessionis ei⁹ medio tpe. At vero in principio nullo penit⁹ mō aqua frigida ē ꝓmittēda. Si sit aūt febris minime acuta sed humor crudus proz

hibenda aque frigide potio. ¶Si enim plurimū sumat multas fouet: vt ē apud hypo. egritudines in libro acutorum morboꝝ. Immoratur eius p mēbra infusio. ac descensus difficilis fit: maturatio differtur ⁊ prolōgatur eius mora in stomacho: facitq; in pluribus infirmitatibus vētri vētositatē. ⁊ siquidē cōtigerit stō dominātē eē cholerā corrūpitur aqua ⁊ i cholerā cōuertit. Cūq; post tēporis lōgitudinem ad intestinū descēderit ieiunū nō facile ab illo separatur ⁊ mittitur ad epar ⁊ renes: pectꝰ ⁊ pulmonē. Que cū ita sint nec vrinaz prouocat nec sitim extinguit in hac habitudine. Nō em facile a stō mittitur nec ad profunda mergitur corpis. iō ergo cū quibusdam dāda ē siropis vt iuleb aut squingibin. ¶Medicinales aūt potus quidā quidē squigibin ⁊ est potus febricitantibꝰ oportunus: aut simplex ⁊ ē conferens cauſon patiētibus ⁊ cholericas febres refrigerat em ⁊ extinguit ⁊ incidit humoris. vi sco sitatē: subtiliat immittitq; ad venas: oppilationē aperit: humorē educit putridz nisi q; tussi minime ꝓuenit: sed nec intestinis ad que humor desluit acutus ercoīās ea ⁊ educens. qui aūt ex semibus factus est flegmaticis prodest febribus. Amplius em diffunditur ⁊ subtiliat vrinamq; prouocat. At ꝓo iuleb refrigerat ⁊ extinguit sitim mitigat: est ⁊ quidez melis aqua subtiliās incidensq; flegma sine forti refrigeratione: est ⁊ sirop. viol. emolliens naturā asperitatē liniens canalium pulmonis ⁊ pectoris acumēq; sedet. Vinū autem calefacit subtiliat: corpus cōfortat: digestionē procurat nisi q; febricitantibus ex cholera minime conuenit: sed nec acutas longasq; patientibus febres vt tertianā nō purā: quartanā ⁊ quotidianā. in quibus cū maturitatis vestigia apparebūt, vinū subtile dādū est qō inter nouū vetusq; mediū sit. parum tēperatū: adiuuabit em nām ad maturandam materiā ⁊ subtiliādam cum harum sit febriū excitatio de grossis humoribus. At vero si sit i capite granitas minime dandū est cum sit eius ventriculos replere cerebri superfluitatibus. Caloris enim fui causa eius eleuatio ad caput acceleratur: eleuat q; qui in corpore sunt secum humores vtile ā est debiles patientibus febrem: si virtus debilis fit maturitatisq; signa manifesta. si detur aquosum ⁊ subtile. Ad hūc itaq; modum opz esse regimen cibi ac potus in oibus passionibus ⁊ morbis: faciasq; hanc tibi regulam qua egrotanti cibum porrigas ⁊ potum: hec ergo sunt que nos oportuit ponere de cōmuni regimine in febribus que ex putredine fiunt hūorum: medela autem singulis propria simplex iam deinceps incipienda est. Tertiane pure regimen primū incipiendū est.

¶Capitu. xij. de tertiana pure febris medela.

¶Quoniam ex his q̄ dicta sūt dicim⁹ medelā putridaꝝ febriuz esse per extinctionē caloris: ⁊ putridi euacuatione hūoris: ⁊ tertiana febris vtroq; eget: nisi q; calor in tertiana si sit pura fortior ⁊ amplior ac maior est materia cū hui⁹ febris sit adnētus de cholera. ru. que ceteris est cōplexiōis calidioris hūoribus subtilioriscq; materiei: magisq; necesse habem⁹ caloꝝ extinguere q̄s māz euacuare. Oino em ⁊ per oia cū inceperit febris hec naturā emoliri expedit: sed his que refrigerāt cū mollificatione. vt est duoꝝ aqua granatoꝝ cum suis adipibus ⁊ zaccara: succētia prunoꝝ ⁊ aq̄ tamarindi. cass. f. aut cū aq̄ lebelab: in q̄ defricata sint zurzidacum in al' cassia. f. aut zaccara. aut sirop. r. repetit⁹ cū squingibin aut aqua. r. de vnoquoq; iuxta q; opus ē. Si ꝓo cū febre sit cephalea ⁊ turbatio clisteri vti opz molli in quo ē ordei iuube sebestē: ninifar: cathemia. furfur violaz oleuz. zaccara rubea: ⁊ muri q̄ ad iferiora trahatur materia. Sit aūt patientis locꝰ frigidus quē excusserit aquilonis ventus: si quidem tempꝰ fuerit estas: q; si hiemis est tempus in tēperatis locis aeris. Cū autez euacuaueris egrotū mane intuearis: ⁊ si quidem dies est accessionis aquā granatoꝝ dabis ei muzoꝝ ⁊ iuleb. cū pauco portulace: sese diligēter trito: aut aquā tamarindoꝝ diligenter fricatoꝝ colatā: cū aqua melonis indi. aut aqua citroli cū portulace semine aut spodio. ꝑpinabis aūt ab accessionis hora post termi nationē rigoris aquā plurimā frigidā si q̄dez stō ⁊ epati nō est debilitas: maxime aūt si humor maturus sit. Pulchrā em habet actionez in calorē refrigerādo. Caueas aūt aquā dare f. hora accessiōis si quidē fuerit tertiana febris nō pura: aut alie febres q̄ accendunt: nisi ematuratio manifesta sit: hec em hūorē crudificat augetq;. Die aūt q̄ cessauerit accessio dabis illi afeselēbe. a. xl. z. vsq; l. cuz. x. z. zaccare aut sirop. vio. vt aūt potreteris feselembe sucū post. iij. horas squingibin puri a. x. z. vsq; xx. cū aq̄ ro. granatiq; fugat muzū. Nō enim oz dari squingibin statim post ordei aquaz: iz nec cū ea miscere ne forte aq̄s digerat illaz a stō emittat nec pascat laudabiliter corpꝰ. Amplius ordei aq̄ refrigerat ⁊ hūectat q̄diu in stō est anteq; digerat ⁊ ad epar mittat ac fiat sanguis. Sz nec incōgruū erit squingibin patienti dari ante ordei aquā hora: hec em plurimū cōsonat nature: ꝑcedit em ⁊ elimat que in stō sunt ⁊ intestinis ac venis: emittitq; que in eis sunt viā parās ordei aq̄ quo citius cum digesta fuerit diffundat. Dehinc aūt quatuor post ordei aquā horis squingibin rursum dabis quo ordei aq̄ a stō ⁊ intestinis subtilibꝰ ad

epar facilī trāseat. Post horā ℔o plenaz mezaurū dabis de attriplicib⁹ factū cū cucurbitis. spiachūs. bleta. cabezi. lactucaz radicib⁹. Quodcūcz ꝑsens fuerit cū granatoz aqua ac portulacaz aq̄ z heserē cuz amigdalaz oleo. aceto aut medulla citroloz z cucumerū lactucas portulacā refrigeratā cū aqua heserem z granatoz muzoz aut prunoz recentium aut aqua zezeri in al' gerseti z silia de cibis fridis vtilia nācz sunt hec hāc febrē patiēti⁹. vt ait hypocras in aphorismoz libro hūectātes cibi cōueniunt febricitantibus oibus magis āt pueris z mulieribus: z quoruz sunt hūidiores cōplexiōes: qm̄ medela est infirmi ad ꝓprium reductio statum z naturam: febrium autē est corpora calefacere z desiccare: egentcz vt reducantur ad habitudinē naturalē his que refrigerāt z hūectāt: pueri aūt humidioris iuuenibus sunt complexionis mulieresqz humidiores viris: quare in febribus humidioris⁹ egēt vt ad naturalē redeant statū. Opz aūt cuz his quoqz si tēpus estas fuerit cibos eoruz cuz nine refrigerari. Hoc antez cauendū in his quorū stomachus z epar debiles sunt. Facta nocte accipiat aliquid. siropi heserē aut aquam granatorū z spodiū: portulace semen lehabuz seminis psilij: de vnoquoqz iurta q̄ opus est cū aqua frigida. Accessionis vero die febris: aquam ordei minime dabis differes prandiū donec oino finiatur accessio: aut in tēpore alleuationis eius. Si vltimo erit diei tēpus in al' tipus eius nō incongruū erit tunc diei principio aquā propinare ordei ad subtilitatez inclinantez: nec cessabis infirmū regere reb⁹ refrigerantibus z extinguentibus donec signa maturitatis afferat vrina. Hec em̄ febris si pura fuerit septem tantum in pluribus circulis absoluitur. Ut aūt signa videris maturitatis apparentia patientem temperati caloris iducas balneo: quē sedere in media facies domo balnei. Rozabisqz super eū dulcem ac temperati caloris aquā. vt z dissoluatur eius mā et cōpleatur eius maturatio. Sed nec quidē peccaueris si huius febris pure dūm post. vij. induxeris balneū die etiā si nō maturitatis signa appareant: cū sit hac in febre materia subtilis z pauca: ideoqz facilis est dissolutiōis magis autem si consuetum egrotanti est intrare aut omni die aut secundo vel tertio balneuz. Quod si appetitus inclinatur eius ad balneū tam conferētius erit. Sit autem qua ingredietur die tipo febris vacuus z stomachus eius cibis omnibus. Ut autem induxeris pluriemum patientez fricare noli ne forte fiat illi fatigatio. Sed sit omnis tua intentio vt intrauerit aquam temperati caloris super effusionez facere vt materie soluantur reliquie: humectetur qz siccitas corporis: supereffundes autem aqua ca. corpori paulatim. Sitcz primo aqua tepida. dehinc ad caloreż paululuz inclinās. Dehinc vero aqua temperati sit caloris cum sit contrario ad contrariuz trāsitus semel malus in omnibus. Egressum autem balneo cōponas assignato regimine: z si quidem anim⁹ ipsius inclinatur ad quosuis lapidosos pisces aut pullos paruos nō incōmodū erit illis cibari: hūectant em̄ corpus. Oportunt aūt illi pisces cū sequebago z pulli cum heserem. aut aqua granatorum hisqz similia. Oō si patienti accidat subuersio sentiatqz in ore choleras nō inutile erit vti vomitu cum squingibin z aq̄ calida ac stomachū mundare: cui post vomitū dabis srop. gra. aut heserē srop. cū aqua fri. Caueas autem illum ab omnibus cibis q̄bus ineſt acumen ac punctio: medicaminibus q̄z vtatur quiete z vacuitate. nec ad iraz adducatur z tristitiam. Confortant enim hec choleram ru. Si ergo dīs febris tertiane. ſ. pure hoc vtatur regimine: septimum vero trāsgredietur febris eius diem terminabitur autem quarto aut quinto sextoue circulo.

¶ Cap. 13. de tertiane nō pure febris medela.

TErtiana porro non vera febris est lōgioris tēporis: accessiōesqz eius horis rij. lōgiores: nec ē cū caloze ei⁹ acumen aut morsura. sicut in loco in quo signa descripsimus dictū est. Hec etenim febris maxime ex flegmaticis est z cholere rubee admixtione: maioqz est calide māe: quare plurima adhibēda humori euacuatiōis cura. Oio aūt z in oibus vrina cōsideranda est: palpandeqz z cōsulende arterie: z si q̄dē vrinā videris tinctā: z in arteriis celeritatē oz patiēti dare primo quidē ordei aquā tribus deinceps horis aut. iiij. squingibin. z aquā frigidā z pull' reficies aut zirebazi iure: aut cū aq̄ heserem: aut granatis hoc aūt die quo febris nō accendit. Cū enim habet hec longitudinem febris nō accēditur. Cū enim habet hec longitudinē febris opz custodie virtutis adhibere diligētiāsqz ifirmitatis statū. Accessiōis ℔o die mezuaro refice: aut cucumeris: aut zirel in al' citruli medela. Refrigerāt em̄ hec hūectāt vrinā qz puocāt. Sit aūt hec accessione finita. Intueariz q̄z nāz oz q̄ si dura z sicca fuerit: mollieda ē cass. f. rotula z terēgebino aut tamarindis q̄titate q̄ tēpak nā. Nō em̄ eſſonē comodū ē h⁹ i febris magnā pncipiis facere: dōec mā matureſ: dehic dabis ordei aquā p⁹ q̄z squigibin hec q̄ō die q̄ tip⁹ febris cessat. Accessiōis vero die squigibin ꝓpina solū quē oz mazauris p⁹ accessiōis finē refici. Veniēte ℔o ifirmi septimo die: si aliq̄ viderz maturitatz signa apparē iā tūc eſſare icipies aut laxatino aut vōitu aut vrie puocatiōe. Et laxatiuū q̄ō erit absq;

hyÿ decoctio: qm̃ absinthÿ hac i febre vtilitas mãifesta est modis ꝑplurib⁹: vno quidẽ qm̃ i eo est pũicitas: ideoq; stõm ꝙfortat cũ hac i febre stõus debilitetur flegmatis incõmoditate qm̃ cõfortatione illi opus est vt cibus pfecti⁹ digerẽs flegma nõ generet. pluria nãq; flegmatis gñatio ex debilitate ꝓuenit stõi cũ nõ ad bonã valeat ciboꝝ digestionẽ. Scõo vero qm̃ vinaz ꝓocat vel excitat absinthium sua flegmatici humoris subtiliatiõe et aperiendo meat⁹. Tertio ꝙz qm̃ in eo virt⁹ est attrahens colerã ru. q̃ etiã chimorũ est radix hãc gñantiũ febrẽ. Nõ oz tm̃ vti absinthio: nisi post materie ematurationẽ. si eteim̃ ante vteris lesio fiet mãifesta. Absinthio nãq; due sunt ꝓtutes cõtrarie: altera strigẽs: altera ꝙo soluens: q; si vtaris añ maturitatẽ arctatione sua cruditatẽ auget mãe & duritiẽ: difficiliq; fit ei⁹ dissolutio. At ꝙo laxatiua vult hũorem laxare ꝓtus. nec ꝓualet eius repulsa cruditate: q̃ ex re nãe fit lesio laxatiuo & attractiuo in al' labor & alteratio debilitaturq; virt⁹ eius. At ꝙo cũ post maturationẽ ꝙs vtiꝫ absinthio: pontica q̃dẽ q̃ in eo ꝓtus ꝙstringẽs mẽbra ꝙfortat ac solidat quib⁹ etiã ẽ auxiliũ ad expellẽdas educẽdasq; materias q̃ sua subtilitate obediẽtes cito exeunt: & sine lesione aut nature molestia. Opz multis ẽt tpibus lebelabo vti cũ turbit modico & beffaigo in al' befargo cũ zaccara aut cas. fi. rotula iuxta q; iperabit necessitas: trociscis ẽtvtere benefegi quoꝝ hec ẽ assignatio. ¶ Sumunt violaꝝ recẽtiũ. z. ij. turbit albi. z. j. scam. oboli. ß. succi liq̃r. z. ß. terãtur oia diligenter & subtilissime cribrent pãno. sumãturq; cuz his zaccare ru. z. v. bibãturq; cũ aq̃ ca. est em̃ optimũ medicamẽ huic febri: est em̃ hui⁹ trociscꝰ colerã ru. laxare & flegma. ¶ Nec ꝙo vtẽdũ vt sepe iã dictũ ẽ laxatiuo: nisi prius hũor maturus fuerit eiusq; videbũtur signa: nisi q̃dẽ turmultuosa sit passio. de loco trãsitura ad locũ. tũc eteim̃ euacuatiõe vtẽdũ nec expectãdũ amplius: cũ ꝙo nõ tumultuat hũor nec signa apparẽt maturitatis nullo mõ laxatiuo vtaris. Si em̃ feceris qõ subtile est in hũore euacuat grossũq; remanet solũ: cui⁹ & difficiliat maturatio: hũor nãq; subtilis si cũ ꝓsso ẽ illũ maturat & subtiliat: vnde & ei⁹ facilis fit maturatio & post maturitatẽ exit⁹. Opz ẽt si mãm ad epatis latus videris ꝓfundũ inclinari q̃ad venas & ileum clisteri vti: & si humor fuerit flegmaticus clistere fac caliduz quod intestina lauat a flegmate. Quod si humor dominãs fuerit colericus clisteri vtaris inter lene temperato & acutum. q; si inclinatur ad superiora humor atq; in partes oris stomaci: inuenitq; in ore amaritudinẽ & mororũ ac subuersionẽ infirmus: euacuatio ꝑ vomitum celebranda est post prandiũ: facilior ẽ nẽpe eius exitus cum plurimi ꝺorum sit expulsio leuior ea que psu corum est. Sed & quoniam humor immiscetur cibo ac facilius cũ eo egreditur. Porro si hac in febre dñans humor est flatic⁹ admisceri cibis subtiliãtia opz & incidẽtia vt fautenegum saturegiã fugiles. Qõ si dñans ẽ colera ꝙscũ infirmo da ordei: pisces recẽtes acetum in al' acutũ stiba & silꝛia. vt aũt euacueris illũ vomitu opz mundare stõm cũ vomitu dato sgn gibin & aqua calida nec permittas in stomaco quid ciboꝝ vel aliud. Quẽ vt purgatũ intelliges opz sirop. aliquem des pomorum simplicium. Si vero humor ad gibbosum lat⁹ epatis iclinari videris illũq; inuenis hypocũdrijs dextris grauitatẽ facientẽ medicaminib⁹ vtinã ꝓuocãtibus vtere siliterq; cibis eadem facientibus. Si aũt quo vteris vtinã ꝓuocans medicamẽ nõ fortiter calidũ: vt apÿ decoctio & feniculi. Medula granoꝝ melonis feniculi semẽ ac pastinace siluestris hec equalib⁹ ptibus sumpta tere & bibe de eis. z. ij. cum iuleb aut sgngibin somni tpe cũ aqua frigida. Qõ si videris febrẽ plõgari speculare: & si qõ videris sanguis dñationis signa manifesta vt coꝛporis ruborẽ pulsus magnitudinẽ aliaq; q̃ diꝛim⁹ signa in alio loco: venã minue aghelã & educas sanguinis ẽtitatẽ ꝓm q; est ꝓt⁹ & reliqua oia q̃bus euacuatio per flebotomiã necessaria significat. Utaris aũt restaurãtib⁹ et ciba pullis aut frãquillinis & trociscos spodij da emollientes oi die exagiũ. ß. cũ. ß. ℥. sgngibi cũ aqua fri. Si vero minime dñationis sanguinis signa appuerint opz vtaris medicamib⁹ que flegma euacuẽt tũ laxatiuis tũ vomitu sicut iam dictũ est. Sit aũt tpis inter euacuationẽ & euacuationẽ tanta ẽtitas qua possit confortari corp⁹ & humorẽ maturare nec ꝓtinuet euacuatio deficiatq; eteim̃ virtus. Jn hac oz febre cũ euacueris si ampli⁹ ptelabit rosarum vti trociscis cũ spodio factis exagiũ. ß. summes cũ squingibin. ℥. ß. ß. mixta aq̃ ordei. Qõ si cũ phiala erit tinctura & in pulsu velocitas vtaris aqua ordei in qua decoctũ sit semẽ feniculi cum spodij trociscis & intibe aq̃. cibaq; auiũ carnib⁹ subtiliũ: vt pullis & frãquillinis ꝓditis cũ zirabago aut espidabago aut frixis vtaꝫ cibo post dimissionẽ accessiõis. Die aũt quo accẽditur cibos deserat quos & subtiliet post tipi terminationẽ vt die q̃dẽ quo nõ accẽdit virt⁹ seruet. Die aũt accessiõis ꝓtus oino aduersanti morbo occupet & ꝓsumat mã. Qõ si infirmi nõ patit virtus cibi dimissionem accessionis die: nec est ei cõsuetudo prandium dimittere accessiõis pascat die sordicicula q̃ cum furfure sit & zaccara & amigdal. oleo et questo ordei cum zaccara aut tritici suic cum aqua fri. iuxta q; egrotantis inclinabitur ala sitq; hec post accessionis finẽ declinationẽq;

caloris ad inferiora a pectore ⁊ vētre. ¶ Cauē da sūt ola q̄ tarde sūt digōnis. hec em̄ fatigāt ꝓtutē ⁊ debilitāt i alteratōe cibi in sanguie fit ꝙ flegma: augeturqz morbi mā. ¶ Uino āt oz vti cū manifesta fuerit maturitatis signa i vri na: ppineturqz post horā vnā cibi. sitqz albus subtile nō vetus aut nouū aq̄ mixtū frida. pro derit nāqz manifeste: diffundit em̄ cū cibo ad mēbra q̄ cōfortās vnā pronocabit ⁊ sudorē: tēperabit cōplone: digōnē ꝓcurabit. Si vero vtak quis ante maturationē vino calor auget ⁊ cōfortak ipsi⁹ caloze eiusqz augmētatiōe co lera auget cōfortak liq̄scit humor in oē corp⁹ diffundik: opilationē facit: miscēturqz illi hūo res boni ac corrūpunk ꝯre nō opz vti hac i fe bre vino nec in alijs nisi post ꝙ maturitatis si gna manifestabūtur. Opz aūt hac in passione stōm emplastrare calefacieti illū emplastro ⁊ ꝓfortāti ac maturanti qō i eo ē hūoris flegma tici eiusqz phibeat gnationē: ⁊ hec ei⁹ descri ptio. Sumak laudani. z. ij. ⁊ liquefiat cuz oleo ssami ⁊ oleo ro. addaqz illis h medicamina. rose rubee purgate. z. v. secci ramaci vniuscu iusqz. z. j. terātur diligēter cū laudano miscea tur liq̄facto cū oleis ⁊ emplastra stōm cibo va cuū: vtaturqz balneo aque ca. in q̄ decocta sit camomilla: aq̄ lilelmelec: marcemuluz maxie qz qñ humorē animaduerteris ad cutē iclina ri exteriorē cū morsura. s. prurigine pustuliqz manifestis. Rorazqz sup stōm vt calefiat aquā. ¶ Non aūt opz vti balneo ppie in hac ⁊ flati cis febrib⁹ ac quartana nisi post maturitatē: si em̄ vtaris ante in his febrib⁹ in q̄bus materia ꝙlitatē eaz superat ⁊ mā eoruz grossa nec sub tiliabitur: tres fiunt lessiones. Prima ē qñ hu mor cū liq̄fiet nec dissolnet: decurrit ⁊ opilatio nē exagerat: lōqz ⁊ putredo ei⁹ augetur. Scda qñ humor putridus cū liquefactus fuerit bal nei caloze diffundik p corpus bonisqz miscet humoribus quos ⁊ putrescerevt ipse est facit. At vero tertia qñ materie subtilitatē balneū solnit remanetqz ei⁹ grossities: ꝯre eius difficiliorfit maturatio ⁊ dissolutio. oz aūt hui⁹ fe bris incōmodū ferētē quiete vti q̄ sit hūor suo quietus in loco donec maturetur. Caueat er go ⁊ motuz ⁊ laborē. hec enim liquefacit hu mores ⁊ diffundit dissolunturqz optimi hu mores quos ⁊ corrūpit ⁊ i putredinē trāsmit tit: qua ex re feb augetur materia ⁊ mora eius prolōgatur. S. refert hāc inueni cōtigisse viro febrē ac ser in eo perdurasse mēsib⁹. vidi quo qz ego cui hec accidit estatis vltimo febris du rauitqz vsqz in veris principio tempore: et tamen eius erat probatuz ⁊ optimum regimē quare hac expedit in febre his que dicta sunt vti: cauere autē cōtraria.

¶ Capitulum decimū quartum. de quartana seb. medela.

Quartana feb̄ fit ex hūo re colerico. gros so ⁊ sicco ⁊ maturari tardāti lōqz ⁊ lōge ē pseuerātie ⁊ tpis diutur nioris nisi forte estate eā fieri ꝓtin gat ꝑm maiorē eterm̄ ptē si hoc āni ꝓtigat tpe finik velociter nec ei⁹ ꝓlōgak tps. Qñ ꝙ hāc i estatē videris febrē tpe vltimoz ei⁹ brene nō oino cui iest alicūb⁹ cōmoneas medicamib⁹ sz cibū subtilia dabisqz ius pulloz tāgoz patoz cū espidabago aut cirabago aut patellatū p hibeasqz grossis cibis leguminib⁹ piscib⁹ lacte quoqz ⁊ fructib⁹ oibus ⁊ que vētositatē gene rant. Satis ergo tibi sit dare illi gelengebin vno quoqz die. z. vij. deinceps sqngibin ⁊ fru ctus qualesvne passe corrosanice granis mū date cū zigillatis in al' floxigilatis amigdalis dulcibus ⁊ pistachijs hec etem̄ febris si hoc in patiēte vtaris regimine citi⁹ tollitur. Quan do autem estatis vltimo hec febris contingit aut autūno aut hieme lōgioris est spatij. Prī cipio ergo cum contigerit intueri oz si quidē videris in pulsu magnitudinē ⁊ in eo celeritas nō multa. vrina ru. ⁊ grossa etas plena ⁊ iu uentillis: oportet accelerare sanguinis minutio nem de basilica aut aquehalavena de sinistra manu: ⁊ cōsidera sanguinis colorē quē si vide ris nigrū ⁊ turbatū aufer de sanguine ꝰstum opus est si quidē virt⁹ adtnuerit. Qō si rube⁹ est claudi venā opz nec aliquid oino educas qui em̄ sanguis est talis bonus est quē si eūa ueris virtus debilitak mūda ⁊ pura: nec dein ceps hz resistere morbo: amplius si euacuas sanguinē mundū ⁊ pur in corpe solus rema net humor mal⁹ pessimus: augeturqz virt⁹ tur bati sanguinis nec superest corpori qō ei rest stat: qō si recte facta est aliquo modo fleboto mia patientē chimoz refice laudabilib⁹ cibis vt pullis. franquillinis: gallis castratis pigni bus. ouis sorbilibus. edoz ⁊ agnoz carnib⁹ laudabilit⁹ ꝓparati cū zirabago. tharaago tab hago. hespidabago patellatis in quib⁹ ē ani sum in al' clarasani. i. ciminum. carui. anetuz. phibeas illum a cibis grossos generantibus chimos aut melācolicos vt sunt canes equoz carnes zarecaz maioruz complete lenticule oiaqz legumina mala ⁊ similia. Cū vero san guinis dominationis signa nō ineneris non oz minui sz nec euacuare patiētē medicamie ali q̄ laxatiuo i morbi ꝓncipio ꝙdiu crud⁹ ē hu mor. Si enim hoc tēpore vtaris laxatio hūo rem ni. nō poterit euacuare propter ei⁹ gross sitiem difficultatemqz decursuo eius sed eua cuatur bonus humor ⁊ vtilis remanetqz ma lus in corpore solum: vnde ⁊ hec confortatur febris difficiliorqz fit eius expulsio: his itaqz de causis non oportet in principijs vti medi camine quod nigram euacuat choleram.

Sed opz naturā esse tēperatā. inclinātēqz ad mollitiē emollientiū vētrē vsu: vt olerū cōdito rū cū muri ⁊ aceto ⁊ oliue oleo sicut etiā blito corrosanica. spinachijs. semia cogalloz iurib⁹ ⁊ carniū cū zebibo corrosanico: fallagisqz i aī ficub⁹ prunis dulcibus siccis cū medulla cartami. Si aūt suspēsa est nā laxa eā prunoz aq̄ dulciū ⁊ vnis passis sene. cal. fi. terēgebino aut cass. aq̄ cū zuccaro ⁊ silibus: ⁊ si nō emollit his nā: clisteri vtere emollienti cū aq̄ blitis ⁊ ssami ⁊ oleo ⁊ muri. Et oz hac i febre cibū tēpera te nō vtaris ḡsso digōi inobedieti: augeaqz febris mā sed nec subtili pecceqz in seruāda ꝑtute: debiliteturqz hec em̄ febris de lōgioribus ē morbis remotiqz stat⁹. Si ergo subtilia ueris cibū ibecillis fit ꝑtus in infirmitatis tpe stat⁹. Cū status ceteris sit fortⁱ⁹ morbi tpib⁹: ideo ergo oz manutenere q̄ cōseruet ad stat⁹ morbi tēpus infirmitas: iminnaqz cibi pedetē tim grossitiez. Cū ergo ad statū peruenerit febris. iā tūc subtilies cibū expedit: quo oio ꝑseuata occupetur ad resistēdū morbo virt⁹: sic ⁊ in oibus facies morbis sicut aliquo iā dictū ē loco: dabisqz singulis chalēgebin diebus: ⁊ squigibin diebus cōtinuis: ꝓhibeasqz cibo actiōis febris. die vt nā in resistendo morbo potⁱ occupetur: nec ꝯo oio vti oz hoc in febre balneo nisi cū status eius aduenerit declinatioqz ceperit. Est em̄ balnei humores euacuare subtiles: porro huius mā febris grossa est. Si ergo euacuaueris qō subtile ē in ea augeť remanētis ḡssities ⁊ vigor: ⁊ difficilioꝛ fit maturatio. Quibus aūt vtendū est deambulatio ē tenuis fricatio lenis moderata ḡtitate vt potis fiat dilatatio tenueturqz mā: necessaueris hoc vti regimine. donec maturitas signa appareant. Que vbi emergēt laxatiuo vtere colerā purgāte. ni. vt est hec decoctio cui⁹ hec ē assignatio. Sumať lebelachi feselēbi in aī mirabolani chebuli ⁊ idi. vniuscuiusqz. z. r. bellici. ebllici. cuiusqz. z. v. vue passe corrosanice granis purgate. z. xx. sene. z. x. absinthij greci. z. iiij. lingue bouis folioꝛ badernebine. belfaigi tōsi vniuscuiusqz. z. iiij. sulani radicū. z. v. estacobi. z. iij. coḡs oia medicamia in. iiij. libris aq̄ donec ad vnā redeat. supaddes epithimi. ꝓcies intus. z. xs. cretici i aī cartami ꝓpurgati ⁊ ab igne sublatuz ita dimittas: dehinc fricabis cū poteris epithimū diligēter colabis sumesqz de hac. z. x. ꝓcias desup agarici eragiuz. s. aloes epat. z. s. salis naste. s. z. elleboꝛi nigri subtilissime triti obol. ij. bibesqz ⁊ sit tepidū. Utaris āt hoc medicamine die ab accessione scōo. ℞ cū vsus fuerit oz patiēti dare post accessionē ⁊ rocisqz gaferi eragium vnuz cū duabus vncijs squingibin zaccare duabus mixtis aque partibus. Die aūt accessionis vtatur squingibin in quo infuse sint radices cū aq̄ decoctionis aneti: ⁊ pronocet vomitus: hūoꝛ etem̄ accessionis die tumultuosus est. caloꝛqz illū liq̄facit febris: vh ⁊ facile euacuať. hāc āt tolleraūti febrē oz post maturationē vnāqz septimana hoc vti medicamie cui⁹ hec ē descriptio. Sumať mirabolani indi. ⁊ uebli. vniuscuiusqz. z. v. i aī. vij. belfaigi epithimi cuiusqz. z. iij. terātur oia diligēter cuz tatundem zaccare selimanice: bibaturqz post hoc aq̄ calida sitqz hoc mēe accessiōis die. Cū aūt differtur hui⁹ febris tēpus eiusqz spatium puenerit i hiemis incōmoda: apparuerintqz maturitatis signa ⁊ vestigia: oportebit aliqⁱ⁹ vti electuarijs calidis: vt est electuariū heliici aut eius pille oi die. iij°. eragium sumes dimidiū vsqz. z. aut aliqd electuarij pipei cuius hec est descriptio. Sumať piperis albi ni. ⁊ lon. cuiusqz. z. xx. riloḃ. z. x. zinzi. apij. semis selichie. assari. rasseni. vniuscuiusqz. z. i. sebeli. emane. vniuscuiusqz. z. iiij. terank oia diligētissime distēperenť cū melle dispūato. Dabis āt singlis ebdomadib⁹ de electuario metrocidi vt metridati ⁊ tyriaca de vno quoqz iuxta q̄ op⁹ eē videris ⁊ ḡtū nā ferre poterit morbi vt hūoꝛ subtiliet ⁊ hec ē descriptio electuarij vt metridati qō post maturationez ārtane vtile ē. Sumať pipis. n. zz. cuiusqz. z. iij. helthite. z. iij. nachue selichecuiz. z. viij. spic. z. x. fautenegi mōtāi ani si. z. v. terank oia diligētissime ꝓtilissime cribētur pāno. distēpenť cū apū dispūato melle: vini medicaminū parti tres adēs mellis eius pot⁹. z. iii. i. cū feniculi aq̄ ⁊ apij: hoc vteť post humoris maturitatē. COpz em̄ diligētissime hec cauere elia sumptūqz formidare eoz ante maturitatē afferēt em̄ nō paucas lesiones: qz euacuare nō poterūt hūoꝛē pp eius cruditatē ⁊ grossitiem: turbabūtqz eū fortiter ⁊ fluere cōgent: vndeꝛ bonis mixtus hūoꝛibus alterabit eos in suam naturā: ideoqz ⁊ confortabūtur ⁊ maioꝛ fiet febris. Sepe quoqz hoc materia in duo defluit coꝛpis loca: fiuntqz gemie febres: q̄ si in tria fluxerit tres fiunt quartane. Opz quoqz vt caueat ea calide vir cōplexionis ⁊ iuuenis. sed ⁊ tpe estiuo q̄ si necessitas ad sumēda coegerit modicū: ⁊ cum diligētia accipiat: sitqz illi satis hoc incōmodo ⁊ qlitate: trocisqs cō minoꝛē accipere partē gaferi cū squingibin ⁊ calēgebin. CEt vomitu accessionis die vti oz poꝛrectiōe squigibin cū aq̄ i q̄ decoctū sit fautenegū fluuiale ⁊ epithimū. Quandoveꝛo est hiemis tēpus patiētisqz etas seneꝛ cōplexioqz eius frigida ⁊ humida: cū hūoꝛ quoqz maturari ceperit nō incōmodū erit dari hec electuaria calida. Arceasqz patiētem ab omnibus frigidis medicaminibus ⁊ sic. generantibusqz colerā. rn. grosseqz substantie. Oportet autē huius dominis. fe. vinum ꝓpinari post humoris maturationez sitqz vinum nō vetus sed nec nouū parū mixūt. Cum autē febris ad

statum pervenerit: patientē arcta subtili regimine vt pulli frā quillinis taugis. mezauriscz stat⁹ tēpore: autūcz allis ac collis similibuscz quo ad resistendū morbo oio nā occupetur ⁊ materiā eius possit expellere: vtaiurcz quiete pare moueat vt in morbū vires cōuertat natura: nec aliquo ipediat motu a resistēdo. Opz autez hac in febre epatis ⁊ etiā splenis curaz geras: epar nācz humorū est generator: quare oz curā exhibeas ne forte humorē generet melancolicē. Splen autem huius hūoris est locus: curetur ergo ne forte debilitet accidatcz illis opilatio ⁊ grossities: dādo patiēti berberis trociscos: aut geferi cū squingibin in hora morbi ⁊ fine eius post maturationez: ante autem in principio morbi vsus squingibin ex vtiliozibus est.

¶ Capitulum decimū quintum. de me. quotidiane febris.

Quotidiana febris ācz difficilis ē ⁊ longa: maxime si autūno cā moueri cōtingit: hiemecz cuz fit eius ex flegmate putrido gnatio. Cura aūt eius sicut ⁊ oium febriū extinctio est caloris ⁊ humoris euacuatio: ⁊ qm̄ hac in febre minor est calor cz materia: oz euacuationē flegmatici amplius curari humoris cz super extinctionē caloris. principiū igit hāc patiētis febris regiminis. i. quotidianā: cū primū mouetur squingibin. ʒ. ij. parū mixtū clare. ʒaccare. ʒ. vij. dabilcz tribus transactis horis trib⁹ aūt abeuntibus diebus calēgebin cū squingibin. ʒ. ij. parum mixtis. Si vero fortis in eo fit calor ⁊ punctura ac morsus: vinacz tincta simulcz est cū his siticulosus egrotus. Oportet te dare sūmo diluculo calēgebi. ʒ. v. vt autē ortus est sol. ʒ. aque ordei da. xl. i qua decoctum fuerit feniculi semē aut eius radicū cortices. iiij. dehic horis squingibi. ʒ. ij. dabis cū aq̄ fri. ⁊ obseruādum vt ordei des aquā ante accessionem horis. vj. nō pauciorib⁹ autem iiij. vt cū accessionis venerit hora: descenderit stomacuscz vacuus sit hec faciēs vsqz quo oio calor deficiet. Si aūt nō fit illic acumē ⁊ ardor nō vtaris ordei aqua nec calēgebin vt dixim⁹ donec maturitatis incipiant apparere signa. sitcz prādium cū mezauro condito cū blito ⁊ spinachijs aceto. ⁊ muri. ⁊ caroui. ac cinamomo ⁊ si quidē estas est dabis acetum ⁊ carenlēguz oleum cū zaccara paratum mēta ⁊ silisimbrio. ⁊ caroui. Et si virtus debilis est franquillinis pasce ⁊ taugis patellatis vel assatis: sitcz condimenta eius piper ciminum darasinum. Ut autem maturitatis videris signa oportebit euacuare infirmū aliq̄ flegmatis medicamine laxatino vt turbit. agarico. cartami. medulla. et hec assignatio medicaminis flegma laxatiui. Sumak turbit. ʒ. j. agaric. obolos. iiij. salis indi. obol. ij. terantur oia diligenter ⁊ cribrata distēperentur: ⁊ distēperata pilluleutur ⁊ in vmbra siccenk vtariscz sūmo diluculo cū aqua tepida. Laxatiuū aliud sumak turbit albi. cardami. medulle cuiuscz. ʒ. j. agaric. obol. iiij. salis naste. obolis. ij. seminis apij anisi. cuiuscz obolis. j. ⁊. 5. terank oia diligenter ⁊ cribrata distēperētur ac pillulata siccenk in vmbra bibātur diluculo ⁊ sorbeatur post aq̄ cal'a prodest em̄ vtaris aūt hoc medicamie vnaquacz ebdomada semel eiuscz in medio vomitū adhibe cū squingibin. cui infuse sunt fugiles ⁊ comestis radicibus squingibin bibat: postea cū aqua ca. pauco sale herifo. hoc enim flegma incidit ⁊ subtiliat ⁊ fluxū faciēs exitū faciliat: ⁊ si hec fecerit accessiōis hora vtilimū erit. Oō si vomit⁹ vacuo nō cōfert stō reficiak piscib⁹ salsis ⁊ fugilibus ⁊ vtatur vomitu cuz fugilum ⁊ sermaci semine distēperato cū squingibin melleo ⁊ oleo ⁊ aqua in qua coctū sit anetū cū sale hesiro. opz etiā aliquādo hac in febre vinam puocantibus vti vt apio feniculo recenti hoc medicaminibus misceat radicūcz accipiat fercula cū calengebin: diutiuscz in eo calengebi ducatur ⁊ coletur hoc. s. modo. ¶ Sume radi cum feniculi cortices ⁊ radicū apij cortices seminaqz eorū anisuz hessaz: de vnoquoqz quātū opus esse extimaueris: decoques in aq̄ diligenter ⁊ cola fricabiscz in ea calēgebin suma turcz tepidum. Et alterius ferculi hec est assignatio quod sumik cū calengebin. Sumātur feniculi. radices apij. ⁊ radices susani. cuiuscz ʒ. vij. sechabe daureci. cuiuscz. ʒ. iiij. seliche. masti. spic. nardi. vniuscuiuscz. ʒ. j. ⁊. 5. mirob. zebulozuz citrinozum ⁊ indorū vniuscuiuscz ʒ. v. vue passe. cozosanice optie purgate. ʒ. xx. coquātur in. iiij. lib. aq̄ donec ad vnā redeāt ⁊ coletur ⁊ sumatur de eo vno quoqz die. ʒ. iiij. cum. vij. calengebin. zaccare. ʒ. Si vero differ tur hec febris extendunturqz eius dies curaz adhibeas opus est stomaci ori confortescz illud emplastris in quibus est laudañ. ros. ramecum seccum. emplastrizando stomaci etem̄ os in hac febre debilitatur ⁊ conuiscatur flegma: porro si stomacus fiat debilis amplior fit flegmatis generatio. quare oportet etiam ori stomaci medelam exercere: vtariscz calefacientibus illud ac confortantibus medicaminibus. Et hec emplastri assignatio illi vtilis est. Sumatur secci optimi. ʒ. iij. laudani. ʒ. ij. ro. r. cletice. cuiuscz. ʒ. x. in al'. v. zafrani. ʒ. j. terantur omnia diligenter et subtilissimo cribrentur panno et distemperentur cum samuco et nususene et aqua marcemusi et nemani. Et his similibus. dentur quoqz ea que os stomaci confortant flegma subtiliant vt hij trociscī. nardi. ʒ. j. mastic. obolis. secundo xilo-

aloes obol.ij. terant oia diligēter ⁊ distēperē tur cū eis calēgebin diligēter ꝙ ei⁹ accelereť digō melioꝛ actio fiat desc̄ trociscos safē. cū sc̄ngibi vtilimū nāc̄ ē. At si ska ē multū fil lac̄ alba sit qō dabis sc̄ngibin melleū. Cum sukē ne fiat slō opilatio extumescēs refrigereť ei⁹ ꝑpō trociscos helbe i aꝛ ab sinthij aut lac ce cū sc̄ngibin ꝓpinabis: ꝓhibeasc̄ poꝛ⁹ ab aq̄ copia maxime ꝙ cū niue refrigerata est hec etem stōz refrigerat⁹ epar augetc̄ qō hu ius ē febris mā flatis. s. gnationē. At si pīmū pteleť febris tps ⁊ cuz vrina alba tps hiemis aut. f. etas senect⁹ ifirmi ꝓpō frida ⁊ humida aut hoꝛ plura sic oportebit patiēti magnam te dare tyriacā dieb⁹ iterpollatis: dabisc̄ de ea obol.ij. vsc̄ z.ß. cū aq̄ decoctiōis cimini et hesse cū asaro: ꝙ si de electuarijs dederis illi calis vt pipeos ⁊ matrocidi q̄tū est aueliana vtilimū erit. At ꝙ qñ tps estas ⁊ ifirmi ca. cō plexio eiusc̄ etas inuēt⁹ nullo mō de tyriaca des sz nec electarioꝛ hoꝛ q̄dē calidoꝛ. Suf ficiātc̄ tibi q̄s dixim⁹ trociscos cū sc̄ngibi zac careo aut melleo aut calēgebin iuxta ꝙ moꝛ bi videris ꝓtutē ⁊ debilitatē oiac̄ reliq̄ q̄bus oportuna sunt minuanť. ¶ Expedit aūt oino hāc patiētē febrē oib⁹ abstinere fructib⁹ hūidz oibusc̄ q̄z ē flatz gnatio lacte piscib⁹ alijsc̄ si milib⁹ desc̄ illi vuas passas albas in q̄bus est modica pōticitas zaccara ⁊ mel cuz medulla cartami ⁊ pistachijs ac medulla helbe ꝓdis aut aliq̄n ēt zaccare in heseremi. pdest em illi ꝓhibe q̄z balneo donec maturitatis signa ap pareť nec febris declinatio icipit malū etem est vt posteri⁹ dicem⁹. vt aūt appuerint illi bal neū ꝓmitte. Roꝛac̄ sup illū a quā in q̄ cōctū sitz camōilla aq̄ lilelmelech. marcem ussū nema nū. herēgestū siue in aꝛ silū ⁊ filia ꝓis calefa cientia ⁊ subtiliantia.

¶ Capi xvj. de continuarum fe. me.

Continue febris ab ꝓncipio rū putredine q̄ sunt itra vasa ⁊ venas fiūt vt in ꝓma huj⁹ nostri libri pte ostēdim⁹ ⁊ qm̄ q̄ aꝑpli⁹ ē humoꝛ in venis sz guis est: fit vt q̄ntinua ē febris aꝑpli⁹ sanguiea fit q̄ oꝛ sinoch⁹: q̄ ēt acut⁹ ē morb⁹ qō ē in huj⁹ febris ꝓncipio marie neciuz est cāe cura. hoc est ꝓmo scō ⁊ tertio quo moueť die vt oino vtatur sanguinis minutiōe aquehale ⁊ basili ce venarū si virtus ⁊ etas ⁊ tps adiuuerit pre sens: educasc̄ de sanguine plurimā q̄ntitatez vt etiā defectus fiat. Si em hoc feceris aut oi no extirpab aut ꝑculdubio febrem leuiabis eiusc̄ breuiabiť tps nec deinceps patientis pauebis moꝛtem. Si quando autem nec vir tus nec etas nec patientis complerio sed nec tempus suppeditant plurimi eductionē san guinis semel: educas tamen statim paulatim aut pedetentim iuxta q̄ hec subministrant fe bris etenim hoc modo fiet leuioꝛ. ¶ Poſt san guinis vero minutionē necesse est vtaris gra natoꝛum dulcium ⁊ acerboꝛ aq̄ cum squingi bin puro aut tamarindoꝛum aqua cum iuleb aut robo heserē aut robo prunoꝛum muzoꝛ aut robo hemmacea cetegi in aꝛ hēmazean tegi similibusc̄ cum aqua frigida ⁊ niue. ⁊ si quidem estatis fuerit tempus cibabis eū die minutionis sanguinis si quidem virtus est va lida mezauro facto zetetari spinachijs aut la ctucarum radicibus aut poꝛtulace virgulis aut lilingis in aꝛ cucumeris ⁊ citroli medula cum aqua heseren aut granatoꝛuz aqua aut aqua acerboꝛū citoniozum aut berberis suc co ⁊ masso. Cum autem debilis erit virt⁹ pa tientis die flebotomie pulloꝛuz oportebit ap ponere iusculum aut taugozum aut franquil lozum ⁊ hozum similium. ¶ Mane facto poſt sanguinis minutionem intuere si morbus hic de peracutis est aut de acutis continuis qui bus mora est immixta. Et si quidem de mor bis est in vltimo positis acuminis que mini me diem transgrediať ꝺrtū validatc̄ virt⁹ ab stineat patiens cum solo iuleb aut benesegi siropo ⁊ granatoꝛum aqua muzoꝛum aut ro bo heseren. Qō si debilis fluctuat virt⁹ aquā propina oꝛdei cum muzoꝛum aqua granatoꝛ rum aut si de morbis est acutis qui diem non transeunt septimum ⁊ virtus valida sufficiat patienti diei principio muzoꝛum aqua grana toꝛum cum zaccara aut iuleb aut aqua eme ze citrini cum zacca ra ⁊ robo heseren in quo nihil sit ponticitatis: deinc autem duab⁹ ho ris aque oꝛdei. z. xl. dabis cum zaccare albe ⁊ optime. z. ꝛ. Jam autem ad hoc hozis transeū tibus. iij. squingibin. z. xv. dabis zaccare sim plicis cum aqua. fri. Sufficiatc̄ ei lahabū se minis pslij ⁊ ci toniozuz seminis cū iuleb aut aqua granatoꝛum. Si autem hunc dederis il lis siropum manifestissime ꝓderit. Assigna tio ei⁹. Sume pruna dulcia magna trigita ta marindoꝛ. l. ß. decoquas vtrūq̄z in. iij. lib. aq̄ donec ad librā redeat. Colabis ⁊ mittes desu per granatoꝛum aquam muzoꝛ ⁊ aquā acer bam citoniozuz cuinsq̄z mediā lib. ⁊ temperato decoques igne donec ad dimidiū redeat tūc supaddes zaccare mundissime libram ⁊ qua drantem. l. aqua rosa optime bullies spumā q̄z sepabis vt frigescat ab igne dimittas. Da bis autem ex eo vnaquaque nocte dragmas xv. ⁊ ab eis vsq̄z xx. cum poꝛtulace semine di ligenter trito. Quod si ⁊ calor fortis est ⁊ sitis grauis. oportet tunc addere seminis pslij la habi. z. ß. ⁊ spodium. Quod si infirmus debi lis est aut dum sanus est copie comestiōis as suetus: ⁊ bis in die comedere oportebit te bis ei hebeheli in aꝛ oꝛdei aquaz in die bis dare.

Qꝫ ſi hec illi nō videbis ſufficere ꝓmodū erit in fine diei biſcoctū diligēter tritū cū zaccara dare ꝛ aq̄ ro. vt tritici ſuicū ꝛ papauerꝫ aq̄ lo- tū ca. deiceps ffrigeratū cū zaccara alba. Qꝫ ſi ꝛ hec nō placēt aut ꝫſūt dabis acetū ꝛ olꝫ cū citroli medulla ꝛ cucumerꝫ ac amigd. olo zac cara optia ꝛ alba ꝫſup ꝓmiuta cū niue ꝛ ſilia. Si qñ aūt ē morbꝰ cuiꝰ ſit ad. xiij. vel. vj. vſq; ꝛ attingere oportebit patiēti vt dictū ē añ ſol' ortū melonis aquā dare ꝛ ℈natoꝝ. aut de ſi ropo quē aſſignauimꝰ cū citrolo ꝛ ídico melo ne ꝓſt ſolis ortū ordei aquā cū zaccara. iij. aūt hora potū dabis ſq̄ngibin ſimplex cū fri gida ꝛ cibo reficiēs pauco cū mezauris ex his que dirimꝰ factis olerib⁹. ſ. cū heſerem aqua aut alijs. Siquidē virtus debilis eſt ꝛ egroto bina in die comeſtio ſit. Que ꝫo in lōgius q̄ dictū eſt extēduntur infirmitates ꝫplioꝛi hoc reficiantur ꝛ groſſioꝛi cibo quemadmodū iā alias aſſignauimus morboꝝ regimina. Scru teris aūt cum hijs pariter naturā ꝛ ſi ſiccā vi deris emollies cum caſſ. f. rotula ꝛ terengebi no ac tamarindis iurta qō neceſſe videris da biſcꝫ iſuſa violarū ſiropo ꝓuna hec ſi ñ patiē ꝓpara ei aſſaafum de cathemia. ꝛ buraco. ꝛ zaccara factū ru. Sumatq; aliquid rechabi ni qō eſt machalum corroſanīē faciatq; ex eo aſſiafum ꝛ ſubimmittat ſibi ꝛ ſi nō obedit ho rum cuiꝫ natura cliſteri vtere molli. ℣ zacca ra ꝛ oleo ſiſami ac muri facto: aut ꝛ de ordeo tunſo ꝛ viol'. blitoꝝ foliꝫs ſebeſtē violarū oleo zaccare ru. aut blitoꝝ aqua expreſſa zacca ra ſiſami oleo muri ꝛ ſimilibus. Et ſi quidem carcerata eſt natura patiēti ordei aquā dare caueas. nec reficias niſi poſtq̄ que emolliunt adhibueris naturam. ¶Sic quoq; quando eget flebotomia infirmus aquā non expedit dare ordei ſi nō adhibueris ſanguinis minu tionē. Sic quoq; ſi infirmꝰ in quo vis mēbro doloꝝ inuenerit iteriori nō opoꝛtebitaut aquā ordei aut cibū niſi cū ſedat' dolo: fuerit dare. ¶Et ſi lingua aſperat aut nigreſcit pāno li neo in lahabo pſilij ſemis iſuſo extergatur ꝛ oleo amigdal' dulciū ac zaccara mūda. Qꝫ ſi grauis eſt ſitis lahabū ſemis pſilij dab ꝛ iu leb ꝛ amigdal' dulciuꝫ ꝓpinabiſq; cucurbite aſſe aquā cū granatoꝝ aqua ꝛ melonis indi.

Quando autem cōtinua eſt febris ex colere ru. putredine et eſt acuminis fortis caloꝛq; ingraueſcit tertia nus vt eſt febris q̄ cauſon vocat ꝛ icēdiū tunc multiplicare neceſſe eſt q̄ refrigerant ꝛ extin- gunt q̄tū poteris hoc em̄ regimē vtilꝰ oibus que in hac facere poterit febre ꝛ ſiqdē imoꝛat maturitas ꝛ criſis nō ineſt ei leſio. Si quādo vero breuioꝛ fit ſub i al' ſine hoc regimine fal lax eſt patiēti. Jdeoq; oportebit diei ꝑncipio cucurbite aquā aſſate dare q̄tū. xxx. ſunt. ʒ. cū ʒ. x. iuleb. ꝛ. ʒ. ſ. tabeſari q; ſi ꝛ ſitis comittatur morbū ꝛ turbatio grauis oportebit cū cucur bite aq̄ cāphoꝛe trociſcos dare ꝛ poſt puſillū aqua ordei cū granatis potrigēda erūt eunti dormitū aquā citruli ꝛ peponis ꝓpina cū iu leb ꝛ cū papaueris ſirop. quē antea diximus cū ſpodio. ʒ. ſ. ꝛ portul' ſemis. ʒ. medulle citru li. ʒ. ꝛ ſemis cucurbite. ʒ. ſ. hoc totū ſit ſi quidē tps eſt eſtas aut ver: ꝛ refrigeratū cū niue re frigerabit ēt epar ꝛ ſtom cū pāno lineo cōdito in ceroto ꝛ refrigerato de itiba ꝛ coriādro et portul'. facto ꝛ aqua ro. ꝓcuſſa cū cera alba li quefacta cū oleo ro. ꝛ oleo vio. ac modico ace to vini refrigerato cū niue ſiqdē eſt eſtatis tē pus. Si vero hiemis eſt tēpus ſit cerotū tepi dū ꝛ oportebit ſi tēpus eſt eſtiuū odorare ni- nifar ꝛ viol. recētē ꝛ ſandꝰ. aquā ro. ꝛ cāphoꝛā ꝛ ſit locus eiꝰ frigidꝰ aut quē perurat aquiloꝛ aut infuſus aq̄s ꝛ aquiloni patēs ſternaturq; calefo. ꝛ roſ. pomoꝝ floꝛibus citonioꝝ ſintq; eius in circuitu vaſa ficilia aq̄ fri. ꝛ nive plena ꝑjcianturq; in eis lapilli vt condelectet- tur eis ꝛ refulgeat infirmꝰ. Opꝫ aūt locū quo iacet frigidū eſſe ex pannis frigidis permittaſ qꝫ illi aerē trahere frigidum quo caloꝛ extra naturalis extinguatur ꝛ caloꝛ confoꝛtetur qui in pectoꝛe eſt naturalis ꝛ coꝛde prohibeatq; operimenta intra coꝛpus caloꝛem arctare q̄n diſſoluatur nec decet infirmum verboꝝ proꝛ ducere copiā clamoꝛibus in domo ꝛ ſecretis. Nec deſiſtas hoc illū diſponere regimine do nec ad ſtatum morbus ſurrexerit ꝛ ꝑſens cre ticus ſit dies tunc enim cibum ſubtiliare viti- ma ſubtilitate ſaturq; ſit iuleb ꝛ ℈natoꝝ aq̄ ꝛ pomoꝝ muzoꝝ ꝛ ſiropꝰ viol'. donec cōpleatur criſis ꝛ declinet morbus tunc intuēdum et ſi criſis ſudoꝛe fit nec in nulla eſt dubietas edu cas frigido patiētē loco ad minꝰ frigidū q; ſi aliā videris criſis ſpēm eodē ꝓmittas loco cō pleta criſi declinātēq; morbo infirmū regimi ne a morbo ſurgentiū rege vt alias dictū eſt. Si quādo aūt morbi alique ſupſunt reliquie in coꝛpe que nō diſſoluāt ꝛ i venis humoꝝ reſtant reliquie que ſubtiliatiōe egeāt ꝛ emiſ ſione aqua intibe egroti danda eſt aut aq̄ſſu ti ſuccus decoctus ꝛ diſpumatus de vnaq̄q;. ʒ. xx. cū. ʒ. ſ. ſquingibin ſemine tribꝰ aut dnq; diebus hoc em̄ groſſas ſubtiliat reliquias et emittit ꝛ meatibꝰ epatis cōgruū eſt: vtinā pro uocat ſuntq; in eo contra febrium reliquias vtilitates plurime: q; ſi natura in hac eſt ſicca habitudine ante perſicotum danda eſt iſuſio purgat em̄ ventrē ꝛ educit humoꝝ reliq̄as ca lidoꝝ facile ꝛ ſine moleſtia: ꝛ hec eſt aſſigna- tio infuſionis. ¶Sume ꝓunas. xx. ꝛ totidem iuiubas. xxx. ſebeſtē poma. vne paſſe coꝛroſa nice ꝛ purgate a granis. ʒ. xx. tamarindoꝝ. ʒ. xx. roſ. r. ʒ. vij. viol'. optimaꝝ ū. ʒ. iij. ſeneneoti

in al senemecie.z.vij.fumiterre.z.vij.semis in tibe aquesſuti cuiuſqz.z.iiij.feniculi seminis ani.z.ij.miro.citri.z.xv.mitte hec oia in.vij.vl aq̃ dulcis ⁊ bullias lẽto igne ⁊ mitte i phiala die ad solẽ cui⁹ os latũ sit.nocte aũt in domo nõ hũida sumaturqz de eo poſt.iiij.dies.vno quoqz die.z.iiij.cũ.z.ſcngibin.⁊.z.ſirop.viol. Opz ergo hui⁹ dñm feb.ħ arctare regimie:ca ueaſqz infirmo peccare.mima nãqz tranſgreſſio in morbũ patientiũ acutuz magnũ facit no cumentũ ſiue in cibo ſit ſiue in potu: aut ſi nõ ſuo vtaris tempore. in morbis aũt plixioꝝ⁹ paruũ nõ apparet peccatum niſi aut multipli cetur aut frequentetur.

¶Capl'm.xvij.de medicamine febrꝭ ꝓpoſite.

Compoſitarũ ꝓo ſe brium medelã cõpoſitã eſſe opz ex ſimpliciũ medelis febriũ. Neceſſe eſt em hãc intueri febrẽ ⁊ hitudinem eius vtiqz diligẽtia diſcretiõis ⁊ pceptiõis ac regulaꝝ artis ⁊ ide poteris vtrũ febris ex duobus cõpoſita ſit humoriꝭ⁹ cognoſcere vel tribus aut pluriꝭ⁹:⁊ ſi ex duoꝭ⁹ vtrũ cõtemperatis ⁊ cõmixtis ſimul aut quiſqz horũ ſeparatꝰ in corpis eſt pte. Thoc quoqz cũ ita ſit vtrum due febres cõpoſite eãles ꝟtute ſint aut altera fortior:altera ⁊ magis fallax. Si qñ etenim eãles ſunt opz in earũ cura regimẽ cõtẽperare p medicamina ⁊ cibos cuiqz cõueniẽtia alterum cũ altero eãli tẽperatione. Oõ ſi altera fortior eſt altera erit regimẽ huiꝰ cõueniẽs vt ſit cã febris fortioris maioꝝ fortior ⁊ ampliorꝝ debilioris aũt minoꝝ debilioꝝ. ¶Si qñ autẽ due ſunt febres:⁊ altera fallatioꝝ oz adhibere cãm ⁊ regimẽ:febris q̃ magis fallax eſt ⁊ periculoſior quo ſecurior fiat infirmꝰ. Sic quoqz neceſſe ẽ facere in oibus cõpoſitis febribus. Cõpoſite nãqz febres plures ſunt numero ⁊ ſpẽ cõpoſitione diuerſe ſecundũ augmentuz ⁊ diminutionẽ nec poſſibile eſt earum vnicuiqz cõpoſite ⁊ pure tractatum ponere ſegregatũ. hoc em̃ librorum lõgitudinẽ ⁊ explanationis faceret:ſed opz haꝝ diſpoſitiõẽ febriũ exerceri plurimũ in febriũ ſimpliciũ medelis ⁊ agnoſcere cuiuſqz ſeparatim formã ⁊ cãm. Si eniꝫ pfectiꝰ hoc nouerit poſſibile erit ei mederi oĩbus q̃ ex hiꝭ cõponunt collationis velocitate ⁊ bonitate. Exẽpli cã. Febris q̃ oꝛ emitriteus cõpoſita eſt ex quotidiana cõtinua ⁊ tertiana fixa:⁊ ẽ difficilis febris fallaxqz plurimũ.patiẽtis etem̃ hãc corpus nõ dimittit ſeb pp ꝯtinuitatẽ quotidiane tertianeqz repetitionis ſue accẽſſionis tpibus.hoc ergo die difficilis ẽ ⁊ gñatur in ea caſus cõfortat calor vrina tingit:corpus turbat ⁊ fatigat fortiter pp duaꝝ coadunationẽ febriũ in corpe. Sepe aũt fit hanc in ethicã trãſire febrẽ nimia corpis debilitatiõe ⁊ humiditatis cõſumptiõe. Thuic ergo in principio opz patiẽti aquã ordei cũ zaccara dare: dehinc tribꝰ cõpletis horis ſquingibin ⁊ inleb cibabis illũ acceſſionis die mezauro facto de cucurbitis maſſa attriplicibꝰ ſpinachijs.aliqñ zirabago aliqñ cuz aq̃ granatoꝝ.m. die autez quo fit acceſſio pull' ⁊ tangis cuz eſpidabago aut zirabago.refricies aũt aſſatis cuz aq̃ romaniarum ⁊ heſerem.dabis autẽ acceſſionis die ſuccum portulis ſemis tritꝰ optime fricati cuz inleb.⁊ aq̃ frida ac medullã ſemis citroli ⁊ ſi quidẽ videris hac i febre patiẽtis corpus bñ ſe habere nec accidere illi matiem ⁊ ſiccitatẽ. vtile erit emolliri naturã quibuſdã tẽporibꝰ cũ modico caſſie.fiſtu.⁊ tamarindoꝝ adĵciat q̃ pax turbit.quãdoqz autez cliſteri emolliẽti:ſitqz regimen tuuz in hac febre ſecundũ virtutẽ alterius paſſionis feb.⁊ ſi quidẽ tertiana fuerit fortior feb.⁊ grauior ⁊ magis ledens ſit tuũ ad extinguende caloꝛẽ propoſitum ⁊ euacuatõez coꝛe ru.maiꝰ. Si vero ſit q̃tidiana fortior ⁊ robuſtior ſit tibi maius accuratiuſqz ſubtiliare humoꝛẽ euacuareqz flegma ꝓpoſituꝫ. Quod ſi virtute eãles ſint: ſi tibi propoſitum medelã aptare ⁊ cõtemperare ex duobus.q̃ ſi ꝓlongatur feb.trociſcos dabis ſpodij molles cũ ſquingibin diebus continuis: ⁊ ſi quidẽ videris calorem fortez vrinam.ru. ⁊ in pulſu tenuitatem ⁊ duritiem ac celeritatẽ corpuſqz cõſumi ⁊ deſiccari oportet cãphoꝛe trociſcos dare.poſt quos ordei aquã regeſqz illuz quibus ethica gubernat:molliariſqz ⁊ refrigerationẽ corporis ⁊ humectationez ẽtum poteris quẽ admodũ in febre ethice cauſa dicturi ſumus.

¶Capl'm.xvij.de medela febrꝭ que dicitur epileos ⁊ lipareos.

Medela autem epimalos at q̃ ipſa eſt febris q̃ ſentit ſimul febricitans frigoris ⁊ caloris acceſſum:⁊ fit ex flegmate groſſo ⁊ vitreo hec aũt cũ acciderit febris:vtendum eſt regimie flegmatice ſe. ſtatim ab eiꝰ principio. Incipiaturqz in eiꝰ medela a calengebin vſu vnoquoqz die.z. viij.ac cipiens ⁊ diligẽter maſticans poſt qd aquam bibat tepidã:duabus abhinc horis ſquingibi zaccare .ij.dabis.z.cum ſeminibꝰ.q̃ ſi frigus eſt graue ⁊ vrina cruda ſit:⁊ calengebin ⁊ ſq̃ gibin ſumant cũ melle:ſitqz cibꝰ eiꝰ pullus paratus cum eſpidabago aut cirabago.aut patellatus cum cinamo ⁊ caruj hiſqz ſimilibus. Tranſactis.vij.diebus hoc illi medicamẽ dabis cuius hec eſt confectio. Sume herregi in al'heyregi.z.ſ.agarici.z.ij. trientes aloes epatic.z.ſ.tere ⁊ criba ſubtiliſſimo panno.diſtemperatumqz cum ſquingibin porriges diluculo:ſorbebitqz poſt illud aquam ca. hoc cum laxanitre illũ dabis mane trociſcos.ro. cũ ta-

lengebin: ⁊ si quidē stomac⁹ ei⁹ ōbilis est xilo aloes ⁊ mastic. modicē accidce. Sinautē sed est in eo ardor trociscos cū squingibin dabis. Introducas autem illū omni die balneo. nec tamen sit in eo diutius ne forte liquefiat humoris subtilitas: remaneatq; ei⁹ grossities. Utak autem simul subtili ⁊ temperata fricatione p totū corpus dehīc reges illū oi quo flegmatica feb. regik regimie. Choc q̄z mō reges lipareon patientē ⁊ febrem quoq; estuantem. heeetem ex crasso flegmate fiunt ⁊ viscoso febres: vnde etenim flegmatice feb. curāde sunt regimine ac fm q⁹ maturitas hūoris ⁊ cruditas indicabit. Si ergo humor ē crudus subtiliantibus rege illum vt talengebin. ⁊ mastiē. cū aq̄ decoctionis seminis feniculi ⁊ apij. acanisi: dabisq; squingibin mellū. ⁊ squingibin hāsali cū aqua hesse. aut fautenegi montani aqua absinthū cum trociscis zurizeddam: aliqñ cuz squingibin. dabis quoq; electuariū helithithi quādoq; nō videk eē necessariū electuariū ēt piperenō: sit hoc post maturationē ⁊ euacuationē p medicamē laxatiuū ꝓpositū de turbit. agarico. antali adipe: hyera. granis lini. aliisq; quorū est flegma laxare. Qō si nō patik tēpus nec cōplexio nec etas decoctiōe illū euacues q̄ fit ex mirobo lxeb. ⁊ indis: inductoq; balneo superioribus corpus eius aquā decoctiōis babunegi aquā lilecmelec hesse. fautenegi: fricabisq; corpus ei⁹ oleo i quo decocta sint camōilla. sihū. quesumum. sebeni aut costi oleo.

¶Capīm. xix. de medelis feb. que. 5°. aut. 6°. accenditur die.

Qeterum febres que aut. 5°. aut. 6°. accendun tur die. qm̄ semp fiunt ex humoribꝰ colere. n. nimiū grossis in eaꝝ necesse est medela regimine vti quo quartanis medemur subtiliatione. s. humoris euacuatione eius p medicamina colerā ni. laxātia ⁊ subtiliatiōe ciboꝝ cōmestionis dimissione: vsu quoq; gafiti trociscorum cum squingibin aut calengebin. Aliqñ cuz ieiunus est in ak'dū rem virtus est accessionis die vomitu cū squingibi quo infuse sint fugiles incise ⁊ anetū ⁊ sal indicum ac mel. oibusq; his similibus quibus in medela vtimur quartanarioruz si tempus eorum proteletur.

¶Capīm. xx. de accidentium medelis que febres sequuntur.

Hebres multa ⁊ diuersa sequū tur accidentia quorū quedā sillia sunt febri cōpōnitq; ei⁹ cōsonant: horūq; medela eadē q̄ et febris: quēadmodū accidit cephalea in feb. vapozū cā calidorum q̄ in capite ascendūt: eritq; medela feb. ⁊ cephalea eadē spēs regimis, Quedā aūt ex habitu dinib⁹ sunt morbo dissimilib⁹ quoꝝ etiā medela dissilis est. ⁊ si quidē ꝓposuerimus alteri⁹ cāz magis alteꝝ augmētak. Quare oz q⁹ nā eorū fortius sit ⁊ dñantius intueri i firmo. ⁊ ad id nostrū conuertim⁹ ꝓpositū: eritq; nostra maior cura in morbi medela ꝑsumāda: ⁊ sic dē morb⁹ erit fortior ⁊ maioris periculi erit nostrū maxime ꝓpositum ad morbi medelā: nec tñ oino ꝓtermisso accidenti. Qō si accñs fortiꝰ ⁊ ab eo eo maior viget timor eminentior tua sit in medendo accidenti cā non tñ neglecta cā morbi. Ybi gra. In quouis hoim febris ē sanguinea eiusq; medela vt nouimus sanguis est minutio nisi q⁹ stōus eius debilis ē fastidio fastatis q̄ accit cā aut ciboꝝ in stō eoꝝ corruptoꝝ. vñ ⁊ morsura ac defect⁹ illi accidit ⁊ aie cōturbationes ideoq; ꝓtus ei⁹ ōbilis facta est in hoc ergo flebotomiā nō oz anteponere. Si em̄ hui⁹ passiōis vir flebotometur eius virtutis augeā debilitas. dissoluturq; minutiōis cā caloris nālis: q̄ fit sanguis eductione: ꝓpōēda ergo stōi medela ⁊ cōfortatio eius vt q̄ sunt illi⁹ rectificētur: dehīc patientē sanguinē minue. aliud exēplū patik q̄s acutā febrē sed ⁊ defectū vrget nos necessitas huic patienti dare vinū vt nutriat illū vti q̄ calefaciētibus eo q⁹ defect⁹ timeak ꝓtutis talis: tā si vinū febrē augeat defectus nāq; maioris ē periculi. hac ergo operatiōe curare feb. ⁊ accidētia illa sequētia oz oēsq; cū q̄bus sūt accidentia morbos: quēadmodū in colice fit dolore si plurimū fuerit grauis necessaria sunt q̄ dolorez mitigant ⁊ trāquillāt cuius morbi augeāt materiā. ¶Accidētia aūt que febres sequūtur multa sunt ⁊ varia. est em̄ rigor ⁊ horror ⁊ cephalea vigilie. tussis sit appetitus cibo rū corruptio: nimia nature mollities ⁊ siccitas vomit⁹ defect⁹ sudor nimius. ¶Et rigoris q̄dē ac horroris medela est vt des illis aquam calefacientem stringatq; lacertos crurium latis pānulis: fricabisq; plantas pedum ⁊ quiescat ponatq; sepius manus ⁊ pedes in aqua cali. plurimisq; operiek. Quod si hec accidūt sepi⁹ ⁊ plurima: optebit corpus manibus plurimū fricare: tēperateq; vt cōmunis fiat oibus mēbris corporis ipsa fricatio tempore quo nō insunt accidētia: ⁊ inungatur oleo in quo decocta sit hessa camomilla: fautenegum montanum costum ⁊ similia. Et siquidem feb. flegmatica fuerit frigusq; multuz ⁊ forte. oportet hec olera misceri cū modico pipere ⁊ gendebedaston: ⁊ agarico si enim bibak de eo. 3. ſ. vsq; eragiū. pdest rigori q̄ ex humoribꝰ fit flegmaticis. ⁊ grossis viscosisq; sic q̄q; fautenegū fluuiale si cū aq̄ mell' bibak idē facit. Cephalee q̄ fit cū febre medela ē vt sup capre fūdak aq̄ ro. acetū vini ⁊ olm racheloi i al'ro. sitq; aceti ps vna. oli due. aq̄. ro. iij. Qō si aliqd addideris

portulace ⁊ aq̃ citroli sempnine aq̃ aut aq̃ rasure cucurbite manifestissima vtilitas sequat. Si aũt cũ his aliq̃d sandali miscueris ro. violas. ninifar. vtilis erit. ⁊ si q̃dẽ his sedat cephalea fine. Sin. sume de opio obolũ. i. farine ordei ⁊ cathemie cuiuslꝫ. ʒ. ß. assafam memite corticũ papaueris cuiuslꝫ. ʒ. ij. teras oia diligẽter ⁊ cũ lactucaꝝ distẽperabis aq̃ ⁊ portul. ⁊ modico vini aceto emplizabisꝫ his caput. Naribus q̃qʒ oleum trahat ninifar factum cum cucurbite semine odoret ninifar ⁊ viol. recẽtes eiusꝫ extrema ligẽtur fasciculis fricẽturꝫ diligẽti⁹ dabisꝫ patiẽti cũ aq̃ ordei aquã ſnato rum muzoꝝ. Q̃ si aliq̃d itellexeris colaꝝ eẽ in stõ cui⁹ vapor ascẽdat caput sꝭngibin ⁊ aq̃ ca. vtere iducatꝫ vomitum patiẽti ⁊ vt stõus purget seq̃turꝫ sꝭrop. heserẽ. ⁊ syro. tamarindoꝝ granatoꝝ quoꝫ aq̃ ⁊ his silibus.

¶Cap. xxj. de appetit⁹ ẽfectu ciboꝝ cũ febre.

Appetitus aut ciboꝝ cassus in febrib⁹ curãd⁹ ẽ cũ iocũdoꝝ odoratu ciboꝝ vt pulle assatis in camino q̃ cito ẽducti pasta fuerit: eorũꝫ scissione in facie ⁊ ore ifirmi odoratu q̃ʒ suic ẽcocti ⁊ cali pãis optie ꝓpositi. odoratu q̃ʒ vini rihani ac fructuũ põticoꝝ ⁊ redolẽtiũ ac eos suggẽdo mã ꝓiecta: corp⁹ fricet ac oleo liniat iocũdo ẽplizet os stõi cũ rameco ⁊ sandalo pomoꝝ aq̃ ⁊ citonioꝝ ac aq̃ talcha in al talba. ⁊ oleo caleñ. Opʒ aũt ordinari patiẽti ciboꝫ ac dari ab eo quẽ diligit ⁊ quẽ vereť cuiuslꝫ suscipit oratiõnẽ: nec negligat hmõi accidẽs cura ⁊ diligẽtia. Relinq̃re eñ cibũ debilitat ꝯtut ẽ ⁊ dissolvit. ¶Si aũt acciderit appetit⁹ ciboꝝ defect⁹. his q̃s dimisit febris. s. a morbo surgẽtib⁹ corpa eoꝝ aliquo enacua medicamie laxatiuoꝝ ⁊ emolliẽtiũ ẽtitate q̃ eoꝝ patiť ꝯtut⁹: aut ẽtũ euacuari ⁊ purgari desiderãt vt faciãt⁹ sit illi vtilisꝫ in eoꝝ cura regimie qõ diximus exercitio pauco vt deãbulatiõe: lectiõe ⁊ silib⁹. ⁊ exercitijs vtať fricatiõe: añ cibũ sir. ab sinthyj modicũ sumãt aut q̃si sorbeãt paꝝ aceti hãsali. pdest nãꝫ plm. q̃m⁹ aũt apponant iocũdi odoris cibi vt cales panis ⁊ assata calꝫ vt pullos pdices. cibi q̃ʒ muzi. ſʒ ⁊ hyj q̃s desiderat cibos in sua sanitate quos ⁊ cõmemoret hoc eñ appetitum confortat ipsoꝝ adinuatꝫ ad appetendum cibum.

¶Capi. xxij. de tussis ⁊ sitis ⁊ sternutationis medelis que in fe. sunt.

Tvero si febrẽ tussis cõitať in ordei aquainubas mitte ⁊ sebestem ⁊ gilabi radiẽ rasam ⁊ tunsam. decoq̃ntur hec cũ ordei aq̃ cũ aquã patiẽti ꝓpinatur⁹ es viol. ꝓditas in ea diligẽter cõfrica. aut desup viol. syro. frigid. dabisꝫ ei citonioꝝ semis lahabũ ⁊ semis psilij cũ zaccara alba mũda. ⁊ amigdalaꝝ oleo dulciũ sordition ẽ q̃ʒ q̃ ex aq̃ fit furfuris dabis aut q̃ ex sabis siccis tritis cũ zaccara ⁊ dulciũ amigdalarũ oleo. heiregorũꝫ reficies. Etiã cũ spiachio rũ mezauro ⁊ sarmaci ⁊ cabegi cũ masso exco riato ⁊ coriãdro recẽti. ⁊ sicco. cũ amigdalaꝝ oleo dulciũ dabisꝫ illis de hoc puluere. Cõfectio ei⁹ sume cucurbite semis medullã cucumeris ⁊ citroli. vnijs cuiuslꝫ. ʒ. iij. spodij gumme arabice amilli. quethire cuiuslꝫ. ʒ. vnam ⁊ ß. medulle citoniorꝝ semis. ʒ. ij. tere oia diligẽter ⁊ subtilissimo cribra pãno. ⁊ propina ẽ eo. ʒ. ij. cũ inleb. aut dabis cũ eo tm̃dem zaccare mũdissime. ¶Poꝛro sternutatio q̃ in febre accidit si exuberet caput replet ꝓtutẽ debilitat corp⁹ ꝓcutit: ⁊ aliq̃n ẽt sanguis excitať. Oʒ igit hãc ꝓhibere oculos ⁊ nasum ⁊ frõtẽ ⁊ collum fricãdo: eructuationẽ vero multiplica spũsq̃ suppssionẽ extrema fricet corpusq̃ totũ: maxime aũt collũ oleis humidis vt viol. aliq̃dq̃ʒ eo ifunde tepidũ aurib⁹ ⁊ cataplasma ceruicẽ desup cũ pãno calefacto aut lana. ⁊ caueãt hmõi fumũ ⁊ pulverẽ. Si q̃n aũt moťať sternutatio. eaq̃s desideras ꝓuoca cũ lignoꝝ immissione in naso ⁊ ex cartis extẽsõeq̃s colli ⁊ oppositiõe narũ radio sol. aut ꝓcluso odorato statim etenim fiet sternutatio.

¶Capi. xxiij. de me. vigiliaꝝ ⁊ obstupefactionis in feb.

Si quando autẽ vigilie febres cõitťank patiẽti papauer recens dare expedit cuꝫ zaccara ⁊ ꝓpina illi viol. oleũ ⁊ cucurbite semis oleũ ꝓditũ cũ recẽtib⁹ viol. caput cũ recẽtib⁹ ẽpliza viol. cataplasma illõ aq̃ ẽcoctiõis ordei excoriati ⁊ tũsi ac papaueris ꝓpiaq̃ illi sir. papaueris ⁊ in aq̃ ordei mitte papauer. cũ corticib⁹ suis ⁊ viol. recẽtẽ ac ros. camomillã cucurbite rasurã eiusꝫ semẽ tũsuꝫ ⁊ silia: ⁊ oʒ te hoc facere si q̃dẽ nõ erũt vigilie ex crisis signis. ¶Si q̃n aũt sunt crisis cã patiẽtẽ nullo mõ monere nec eius aliquo faciliare naturã opʒ modo nec oino infirmi caput lacti approximes: affert eñ lessonẽ magnã: timeť eñ ne turbet cerebrum est eñ in lacte dissolutio fortis: cũq̃ inuenerit mãm dissoluit ⁊ dispargit. Q̃d si stupor patiẽti acciderit medeberis his que in cã obstupefactionis dicemus.

¶Capi. xxiiij. de medela mollitiei nãe siccitatis vomitus. sudoris multi ⁊ arctati que sunt cum febre.

Quando autem incarceratať est natura patienti dabis cassie fis. et terengebin tamarindorum prunorum. zebibj. viol. siccarum. rosarũ. vniusꝫ

cuiuscz suscipienti decoctionem iuxta q̄ op̄ fuerit: dabisq; ei lahabum p̄unorū ℞ cass. fi. aut ante prandiū p̄runa appones dulcia sine corijs infusa iuleb. aut viol. sir. ℞ lebelabi cuz zaccara rubea. ℞ aquā duoz granatoz cū adipibus suis. Si non placēt hec ℞ ledūt patientem medicaminū p̄rectiões trāsijtcz inclusio nature. iā quatuor dies clisteri vtere emolienti: vt ē clistere qō fit exhlitis aq̄ expressa ℞ zaccara ru. ℞ sisami oleo ℞ muri. Aut clistere in quo cadūt hec. ordei tūsi excoriati. ʒ. xx. sume. i. clȳ. aque libris fac bulire donec ad librā redeat: tunc cōfricabis in ea cass. fist. rotularū ʒ. xx. ℞ colabis ac p̄oijcies in illam oleiviol. ʒ. x. in al. xx. ℞ totidem muri. Aut ēt vtaris assafo. cathemie ℞ buraci ℞ zaccare. r. aut assafo. narēgebin quod ē massallū ℞ cibes illum mezauro labelabi cū oleo amigd. espidabago. fetō cū oleo oliue ℞ muri. Cum autem in febre nimia erit nec mollitiel aquā suie ei cū gūma ara. ℞ terra cipr̄ina: dabis vno quoq; die. ʒ. j. sitcz in ea decoctus fructus mirti aut citonioz frusta. Dabis ēt seserēgeli in al. sergedi sirop. ℞ ribesi: dabisq; pulnerē factū de p̄silij semie: ℞ semune safatemi in al. sciferemi frixo suauiter cū modico cimino arabico ℞ terra cipr̄inea semē quoq; meu ℞ spodij partē. Cibabis āt illū mezauro ℞ zirabago cū vuis pacz ℞ Fnz Fnatoz: ac vngul'portul'. aut pauco acerboz ȝdito cū sumac aut heserē aut zerasquia aut biscocto cum aqua citonioz aut aqua pomoz vel ēt piroz. Si aūt nō cōuenit aquaz suie ordei ꝓpinari: ꝓpina saltem spodij troci scos stringetes cū citonioz syrupo. ¶ Qō si ē mollities nature cum sanguine dabis illi in potu pulnerē tami aut pulnerē carabe cū sumac aut portul' aq̄ silibusq; quēadmodū hac in firmitate sepatim dicturi sum⁹. ¶ Si aūt cū morbo ēt vomit⁹ ȝtingit granatoz. dabis siro. factū cū mēta ℞ ribesi robo aut citonioz aut robo heserē ꝓpinabis quoq; succū pomorū ℞ aquā eoz q̄ muza sunt cū corticib⁹ pistatioz exteriozib⁹ emplastrizabisq; stōm cū sandalo. aqua ro. aqua pomoz. aq̄ mirti. aq̄ q̄z ro. ℞ aq̄ calefi. cū modico laudano ℞ rameco. Simul aūt intuendū si hui⁹ vētris effusio cācrisis facta est minime āputādā ʒ pmittēdā iudicam⁹ q̄diu patiat virtus nisi modū trāsgrediatur ℞ vltra vires fiat ℞ qō si fiet vtaris his que naturā constipāt vt dictum est.

De sudore. Sudor aūt si exuberet nimiusq; fit timēdq; virtuti ne eo subruat corp⁹ patiētis oleo inungioz helalech dato vl' halēbaco ℞ aq̄ mirti et tutia trita cū aq̄ ro. vngat cz corp⁹ olo calefi. aut pulueriza sup illū rosam siccā ꝓtritā ℞ ituere si loc⁹ patiētis calidus est amoue illū in fridū quē aquilo cōbusserit vt cōfortet corp⁹ eius ℞ udoz retinestur.

¶ Capi. xxv. de. m. defectus cum febre.

Cum autem febriū pastienti molestiam subuersio acciderit oportet q̄re ꝓtingerit speculari: ℞ si qō est cā cola ru. ad os stōi defluens aq̄ rozabis frida sup patiētis faciē os stōi frica ℞ vētrē: liga el⁹ man⁹ ℞ pedes cū fasciclis fortiter vt ad iferioza trahat mā apprehēde ossa nares vt calor ad iteriora redeat nālis ppina illi vinū tenue ℞ aquosum aq̄ mixtū ʒ ℞ sirop. quingibin cū aq̄ ca. vltim⁹ ē in his vt coleram ab ore cogāt descēdere stōi. aut cū vōitu educat. q̄ si effusiōis vētris cā defect⁹ hic acciderit oibus q̄ dicta sunt curabis excepto sāngibin cū aq̄ ca. odoret aquā ro. sandalū. cham phorā. fiat illi vētus cū ali q̄ irrozabilisq; aq̄ ro. primū refrigerata vultū el⁹. dabisq; ei panem vino infusum ꝓpinabisq; pomoz siroz ℞ siropum hespanicoz ℞ citonioz linieisq; stōz succz strigētib⁹ vt aq̄ citonioz ℞ mirti aq̄ q̄z vltis ligamibus. ¶ Qō si acciderit neq̄tia febriū humoz maloz defectu. opz hora qua febrū ascēdit ligari cruz lacertos: ſberaq; man⁹ ℞ pedes. ℞ talos quo educat ab iteriorib⁹ corpis ad exteriora mā ℞ ab eminētib⁹ atq; a dignioribus ad min⁹ digna mēbra: ꝓhibebisq; illū somno. Somn⁹ em̄ mām ad iteriora deducit corpis: imergitq; calorē nālem. Prohibe etiā cibo ne forte occupet in ciboz celebriāda digestione calor ℞ non in maturatione materie sed ne ℞ repletioni addatur extinguaturq; naturalis calor. ¶ Si quādo etiā siccitatis cā in p̄ncipio accessionis defectus acciderit oportebit ante accessionis horam cibum apponere sed cum iudicio. vt siquidē qui acciderit defectus difficilis pānū infusum in vino veteri dabis tā etsi em̄ vinū febrē augeat: sed tñ virtutē adiuuat vitalē. ac corp⁹ pascit: dabis quoq; sirop. pomoz ℞ eoz aquā ac citonioz ℞ eorū aquā: pedesq; illi⁹ ℞ man⁹ liga ℞ frica vtrūq; trahit em̄ materia ad extrema ℞ declinat fricatione ad exteriora. ¶ Atvero si defectus minime fortis est cibabis patiētē ante accessionez pomis. piris. granatis. quo his stomacus confortet ℞ virt⁹ seruet vitalis. Quādo autem iā incepta febre defectus acciderit oportebit patiētē pane cibare vino infuso calefacto quo eius ad membra acceleretur missio ℞ humectet ea prohibeatq; desiccari. Hoc ergo regimine oportet eum regi ac curari cui in febribus defectus accidit. ¶ Omnes autem defectus species commemorabimus inferius ℞ medelas earum cum de passionibus cordi dicemus accidentibus: qm̄ defectus ex morbis fit qui cordi contingunt.

¶ Capi. xxvj. de ethice febris medela.

Febris ethica si fiat in aliq̃ vsq; ad marcoris et cõsumptiõis termios: apparentq; oia signa que supra diximus. exte nuatio ⁊ siccitas cutisq; ossiũ. in herentia. desiccatio humiditatis cõplexionis vẽtris tenuitas ⁊ consumptio decoris faciei et frontis. Aliaq; q̃ dixim⁹ cũ de ethice febris si gnis loqueremur: nõ oz eius sanationẽ spera re. In morbi aũt principio dũ adhuc virt⁹ vali da ẽ mẽbra quoq; carnosa. corpus optimũ. fe brisq; mollis. pulsus nõ tenuis dur⁹. ⁊ oia ad huc signa dubitabilia nõ manifesta adhuc sa nari põt ⁊ expelli si regimie quo opz regatur. Primũ ergo qõ in hac faciendũ ẽ vt sit eorum in estiuo tẽpore in locis frigidis habitatio in quibus septentrionales perflent venti aque; percutient. Sint in circuitu posita vasa ficti lia in quib⁹ aq̃ sit frigida ⁊ suauis. odoresq; fri gidi. vt rosa. nimfar. viol. pomoꝝ flores ꝛcito niorũ piroꝝq;. folia q̃z caleſi extrema vitiũ ⁊ mirti recẽtis sandali. aq̃ ro. ⁊ cãph. Jaceat in loco stratisq; lenibus sitibusq;. Si ẏo sit hiẽs sit in locis aeris tẽperati in q̃b⁹ nõ horresçat: phibealsq; illũ a labore motu. vigiliꝝ fame si ti. coitu. nec se det ire ⁊ tristitie. Dabisq; illi or dei aquã in oi die cũ zaccara mũdissima iuxta qõ opus esse intelliges postq; aũt ordei aquã acceperit dabis ei iuleb aut papaueris syro. aut iuubarꝝ. ẑ. circiter duas cum aqua fri. In troducas illuz ẽt in aque tep cõchã: eductũq; refice pullis humidis edisq; cõditis cũ espida bago cũ cucurbitis ⁊ lactucaꝝ radicibus spi nachiꝝs atriplicibus. Qñq; aũt fac illi sorbitio nẽ de heneri farina ⁊ cũ zaccara ⁊ amigdalaꝝ oleo dulciũ ⁊ atria. Nõnunq; ẏo cibabis pisci bus recẽtibus optime cõditis cũ espidabago aut frixis cuz oleo amigdal⁹. aut assatis desq; plecta aq̃ ⁊ sale. Qñq; ẽt refice lacte a quo bu tyrũ eductũ ẽ capriaꝝ recẽtiũ etate corporib⁹ sanarũ. At si nõ adhuc sit manifesta febris ſz est mollis lacte illũ dulci refice maximeq; asse lacte ⁊ ouis sorbilib⁹. est em illi vtile. medu la q̃z cucumeris ⁊ citroli lactucarũ radicibus ⁊ intibe medula cõdita ac similib⁹ sitq; ei⁹ ci bus in die bis paulatim iuxta qõ digerit sto machus ei⁹ velociter ⁊ mẽbra suscipient. De fructibus aũt illi dabis granata optima persi ca nabatica bñ matura poma q̃z silr iuubas recẽtes nõ th multifacere oz has ficus quoq; ⁊ vue laudabiles sunt si porrigaẽ eaz q̃ opor tet quãtitas maturaz ⁊ musa de dulcib⁹ ⁊ zac cara q̃z cũ hũidis amigdalis ⁊ medula semis citruli ⁊ his silia. Nõ arceas illũ aq̃ aye. zerei in al aq̃ frigida. reprimas aũt illũ ab oibus ca lidis ⁊ siccis ⁊ pũce sup pecl⁹ ⁊ epar ei⁹ infusũ aq̃ ro. ⁊ sandalo pãnũ: aut cerotũ cũ aqua ro. factũ ⁊ aq̃ portul. aqueffare hũide sup nine cũ oleo ro. ⁊ viol. oleo. vt aũt incaluerit pãn⁹ fri gidus imuta: odoret aũt oleũ viol. ⁊ cõditũ cũ cucurbite semine. oleũ q̃z ninifar: sitq; ei⁹ ve stimentũ vestes linee molles ⁊ suaues: ⁊ si fie ri põt q; cũ sandalo ⁊ aqua ro. ſeius tingantur vestes: ale eius virtus augetur ⁊ mẽbroꝝ. Hoc ergo regimine ethicã patiẽtes febrez regendi sunt in q̃b⁹ signa nõ apparẽt cõsumptiõis. hec em habitũ eoꝝ cõfortãt ⁊ ad sanitatẽ reducũt Jn q̃b⁹ ãt cõsumptiõis iã incipiũt apparere si gna ⁊ febris manifesta est os cauere frigidus opz aerem ne forte catarri accidant denturq; illis quotidie ante solis ortũ cãphore trocisci cũ aq̃ granatorũ ⁊ aqua melonis indi ⁊ cucur bite. aut citroli. vt autez sol ortus fuerit ordei aquã dabis in qua decocte fuerint iuiube et papauer ⁊ proijce desuper paruz amigd. olei dulcium: aut seminis cucurbite olei ẽptum est exagium. Tribus autẽ deinceps horis parum dabis syr. papaueris aut iuubarũ: aut iuleb introducasq; eos in conchã aque suauis: in q̃ decoctum fuerit nimfar. viola cucurbite corti ces sitq; in media balnei domo. ⁊ in loco qui tẽperati sit caloris ⁊ aeris. Nec oino calidã in grediantur balnei domũ nec loẽ in quo anxiẽ tur sudentq;: parum sint in cõcha ⁊ tẽperate. egressiq; corpus eoꝝ iungatur oleo viol. aut semis cucurb. ⁊ odorẽ trahãt expectẽt paulu lum ⁊ reficiantur carnibus zuzedarũ cõditis cũ espidabago cũ amigd. oio. ẑ ⁊ atria in qua sint cucurbitarũ frustra aut lactucaꝝ medula ⁊ reliq̃ q̃ dixim⁹. Qespere autẽ introducank in aq̃ tep. cõchã quẽadmodũ in ꝓncipio diei fa ctũ est ⁊ eodẽ reficiank cibo: nec ẏo multũ sumãt: deſq; eis dormituris iuleb. aut iuubarũ syr. cũ semis psiliꝝ lahabo aut semis citoniꝝ aut succo portul. semis triti ⁊ fricati cũ aq̃ dul ci. cũ. ʒ. i. dulciũ amigdal. vtarisq; in illo regi mine refrigeranti vt dixim⁹ ⁊ hũectantibus et ceroto refrigeratiuo. Et hec ẽ assignatio troci scorum cãphore. Sume medulaz semis cucur bite ⁊ melonis in al floxi galferi ⁊ medulã cu cumeris. ⁊ citroli fefergeli. cuiusq; ʒ. v. rof. r. purgat. ʒ. iũ. gui. ara. sandali albi. amili q̃ thiz re. cuiusq; ʒ. ij. liquiritiẽ succi. spodij. cuiusq; ʒ. iiij. feniculi seminis. ʒ. i. cãphore. ʒ. ſ. vsq; exa giũ dimidiũ. terank oia diligẽter ⁊ distẽperen tur cũ lahabo semis psiliꝝ. Si sit autẽ cuz hac febre nature mollicies hos dabis trociscos pa tienti quorũ hec est confectio. Sume papaue ris albi medule colozacre in al semis cucurbi te medule seminis cucumeris ⁊ seminis citro niorũ frixi vniuscuiusq; ʒ. vij. gui. ara. spodij. semis hermaze. terre ciprice. cuiusq; ʒ. iij. ami li. ʒ. ij. ros. r. mundate. ʒ. v. cãphore. ʒ. i. tere oia diligenter ⁊ cum lahabo seminis psiliꝝ. distem pera ⁊ trociſca sic. vt quisq; trociscus exagiũ sit vnius: propinabisq; cum pomoꝝ aqua

2

ac cū citoniorū sumo diluculo. Post solis ortū
suicum ordei dabis cuz aqua in qua decocta
sint grana mirti aut citoniorū frustra. ⁊ proij-
ces desuper gūma ara. ⁊ terraz cipricam iux-
ta quod opus fuerit. Confectio vtilium ethice
febris si sit cū ea vētris solutio trociscorū. Su
me cucumeris seminis medule citoniorum cu
curbite. frixorū cuiusqz. z. v. terre armenice ca
stanearum. cuiusqz. z. iiij. rosa. folioz. r. grano
rū mirti. semis emaze. carabe. cuiusqz. z. iij. spo
dij. gumi ara. cuiusqz. z. ij. tere ota diligenter ⁊
cum citoniorum distēpera aqua: ⁊ trocisca quē
qz trociscū exagij vnio ⁊ bibat cū robo mirti ⁊
aqua fri. summo mane. Sitqz cibus patientis
massum excoriatum ⁊ frixū decoctū aut mili
tunsum decoctū cum espidabago. In quo aūt
consumptionis apparent manifeste iaz signa
nō th eo vsqz res deducta ē vt sanari nō possit
hunc quoqz hoc eodem regimine condecet re-
gere quo diximus: vtāturqz cāphore trociscis
summo mane cū lacte āsine vl mulieris in quo
aliquid bōbacis proiectum sit: quo eius spu-
ma ⁊ pinguedo sit abstracta. hoc quidē si nō
fuerit febris valida illis ⁊ acuta: dehinc autez
concha tepide aque introducatur in loco lar
go ⁊ in media baluei domo ⁊ prope ianuam:
sitqz ibi tēperate ⁊ egrediatur ⁊ immergat aq̄
frigida dulci si quidem tempus estas fuerit.
Si autem sit hiems aqua sit tepida. deinde
autem vngatur corpus eius oleo viol. puro: ⁊
si fuerit factū cū cucurbitarum semine vtilius
erit. Propinetur ordei aqua cum papaueris
syrop. tribus deinceps horis apponat aque te
pide cōche introitū in qua decocta sint viol.
ninifar. cortic. cucurbite ⁊ papaueris. ⁊ ordeū
tūsum ⁊ excoriatum melani flores ⁊ semen ca
themie ⁊ cabezi ⁊ folia eius ⁊ folia lactucarū
semperuiue ⁊ similia: sit in ea temperate: egre
diaturqz ⁊ imergat aqua fri. dulci. iz nō mul-
tum: vt nō percutiatur corpus eius ea ⁊ hispi-
dum fiat. Qua egressus vngatur oleo viol. et
ninifar: vestes induat: reficiatur pullis ⁊ tan-
gis piscibus quoqz lapidosis aliisqz cibis dige
stioni facilibus: nec impleatur cibo: sitqz esca-
rum quantitas que cito digeratur. Facto au-
tem vespere cum stomachus purgatus est ⁊ ci
bo vacuus: tunc vti sorbitione oportebit que
hac vtilis est in infirmitate. ¶ Assignatio. Su
me arsugene in al lenticule excoriate. z. xx. fa-
barum albarum tunsarum. z. r. massi sine cor-
ticibus: papaueris albi cuiusqz. z. vij. amigda
larum dulcium sine corticibus. z. v. coque om
nia in tribus libris aque donec perfecte cocta
sint ⁊ cola ac proijce desuper aquam cucurbi-
te muze ⁊ amigda. d. oleum ⁊ fricabis desu-
per medulam panis simile quantuz opus fue
rit de qua sorbeas. iiij. z. vsqz. l. s. ⁊ in ea expe-
ctet aliquantulum ⁊ ingressus balneum con-
che faciat quemadmodum in diei principio:
vt autem egressus fuerit stomachusqz eius va-
cuus est ⁊ omnia que fuerant porrecta diligē
ter digesta sunt et a stomacho descenderint.
dem eis que diximus lahaba ⁊ iuleb: aut gra
natorum aqua aut papaueris siroō. Cum au
tem febris non fuerit non incommodum erit
lac suggere mulieris a mammis aut lac asine
accipiat cum mulsatur. Si sit autem calor et
febris patiens omnino lacti non approximet:
dabisqz lac vacce a quo butyrum eductuz est
sicut alio loco dictum est emplastrizeturqz pe
ctus eius cum ceroto refrigerato. Si autez cō
stipata fuerit natura quouis tempore detur ei
cass. f. ⁊ māna aut lahabum prunorum: sed et
pruna nabatica infusa syrop. viol. ⁊ similibus
⁊ caue naturam emollire: illaudabile nāqz est
in hoc morbo. Si autem mollita quandoqz
fuerit puluerem tam dabis cum mirti syrup.
⁊ suico ordei cū gūa ar. ⁊ terra cipria. aut da-
bis trociscos spodij stringentes: sed iminues
eorum zafranum cum mirti syroō. dabis etiā
hos trociscos. vtiles eniz sunt ad huiusmodi.
Assignatio eorum. Sume medularum semis
cacrelegi. cucumeris citruli. frixarum cuiusqz.
z. iij. gūmi ar. amili. spodij. cuiusqz. z. ij. ⁊. s. se-
minis portul. ⁊ seminis emaze frixorum. z. iiij.
sandal. al. z. i. castanearum. z. ij. camphore. z.
s. tere omnia diligenter ⁊ cum seminis psilij la
habo distempera ⁊ trociscos vnius fac exagij
vsqz. z. b. bibaturqz cum mirti robo: ⁊ pasca-
tur lacte a quo butyrum eductum est in quo
proiectum sit biscoctuz aut mezauro facto cū
masso excoriato aut lacte eiusmodi in quo de
cocta sint citoniorum frusta ⁊ puluerizes desu
per parum pulueris glandium ⁊ misceatur cū
castaneis ⁊ gaira ⁊ zafrano ⁊ benaco sicco. Si
autem peruenerit huiusmodi patiens ad con
sumptionem ⁊ marcorem: ⁊ certa est corporis
siccitas ⁊ extenuatio consumptaqz est humi-
ditas ⁊ cessit ab eo venustas ⁊ decor nulla est
cure spes: aut ad eius sanitatem via nisi vt cu
stodiatur virtus: vt supersit aliquo tempore.
¶ Oportet ergo ad hoc illi lac mulieris dari.
quod etiam de mammis eius sugat stilletur
qz super illius corpus lac dulce quod statim
eductum est ⁊ si fieri potest in concha que la-
cte hoc plena sit sedeat egressusqz corpori ei
irroretur aqua suauis in qua feceris bullire
viol. ⁊ ninifar. dehinc corpus eius oleo inun
gatur benefegi pari. ⁊ cibetur pulloz carnib
ac frāquiliuis ⁊ fasianis tritis in qua proiecta
sint citoniorū frustra ⁊ pomoz siroum. parū
qz vini ⁊ loco cinami frustū xiloaloes crude.
sorbeatqz iusculū: fiat quoqz illi aqua carnis
eduli subtilis: aut aq̄ pullorum cū aq̄ pomoz
⁊ citoniorum ⁊ proijciatur desuper aliqd biscocti
Hec esū q̄dā conseruant virtutem custodia. sit

aūt aq̄ carniū hoc mō. Sume carnē ⁊ minuta tim icide: ⁊ i vas lapidū vel lebetē pijce ac sub eo ignē succēde lenē: ⁊ cū ceperit aq̄ glutinosa eē coleť in vase ⁊ iterū igni apponať. ⁊ q̄cūq; glutinari incipit coleť ⁊ sicytať cū opus fuerit ea q̄s. Ne vo phibeas illū ab his q̄ appetit ⁊ ꝓponas iocūdos odores vt sandali aquā irezazaratarā. in ať mezatā. cāphoraz. vaporeť cū sandali frustris ⁊ riloaloes crudi ⁊ cāphora eiꝰ camisia tingať cū sandalo ⁊ aq̄ rosa. ⁊ cam phora. ⁊ sternať locꝰ quo iacet odoribꝰ ⁊ safe reno mirifar ⁊ violꝰ. ⁊ rosꝭ. ⁊ fructuū floribꝰ. ⁊ ca lefo. ⁊ siquidē ē estas in circuitu eiꝰ vasa cū aq̄ fri. ponātur ⁊ lethaletū iocūdū. sitq; q̄uersatio loco quo est vēti trā situs fri. q̄q; etiā irroreť eiꝰ facies aq̄ ro. refrigerata. Utaris ḡ i hmōi viro hoc regimie ⁊ silī. Si em feceris vite eiꝰ p lōgabiť spatium aliquandiu nec accelerabit mors.

¶ Cap'm. xxvij. de apostematū. m. ⁊ primū de flegmone.

Apostema sanguineū q flegmō vocatur sicut alis dictū ē aut exteriori sit cā. vt pcussiōe. collisiōe ac vulneribꝰ silibusq; aut iteriori. q̄ ē. s. māei sāguiee decursus adaliqō mēbr̄. Qō āt exteriori fit cā intuēdū ē diligētius: siq̄dē corpus repletū ē mime rebꝰ illō cura tenerificāti bus. atq; hꝰ ē vt inūgať oło tepēti ⁊ aq̄ tepida ⁊ ēplizeť cū. ordei farīa. helba. sebeto ⁊ cathemia: stringaťq; mediocriter: vt apa dissoluať. Qō si in apate aliq̄d sāguis collectū ē ⁊ sanies vtere icisiōe ⁊ aptiōe sine pauore nec paueas in fluxū mā nisi repletū sit corpꝰ. Qō si repletū sit corpꝰ euacua malū hūorē q̄ ē in eo. ¶ Cuius aūt ort̄ est ex mārū decursu pmū euacuatiōe vtendū cū flebotomo ex cōpetēti illi loco vena: hoc ē si fuerit mēbr̄ū in supioribꝰ corpis apatū cephalica incidať. Si āt in his q̄ sunt in medio corpis minuať aq̄hela. Qō si in iferioribus mēbr̄is basilica minuať a latere patienti auferatq; illi sāguis ēstitatē ēstū opus fuerit: ēstūq; ⁊ etas ifirmi cōplexio ⁊ tps anni p̄sens cōcesserint. Jā dehic mēbr̄ū cataplasmeť apatici in pncipio ēdiu mārū ē fluor ad illō refrigerātibus ⁊ cōstrigentibꝰ vt mēbr̄ū cōforteť ⁊ mā repellať: fluxusq; illius arceať refrigeratione ⁊ cōstrictiōe. vt sādalo. r. tā armenico. ⁊ aslafo. memitte. ro. ⁊ caquia cū aq̄ intibe ⁊ semper niue. ⁊ aq̄ lactucaz ⁊ cucurbite. ⁊ chalebo. ⁊ semine psilū cū hax aliq̄ aq̄rū percusso. ⁊ siq̄dē decoq̄s lenticulam excoriatā ⁊ contrīueris cū harum aliqua aquarū ⁊ emplastrizaueris ea apostemati ꝓderit plurimū: adiuues quoq; medicaminibus quorū est aduersari materie ⁊ repelere fluxum. Et hec est medicaminis cōfectio ad hec vtilis. Sume sādalū albū. ⁊. r. cuiusq; z. c. aslafi memithe. z. b. q̄molee sufali. i aksalicuiusq; z. j. ⁊. ʒ. tere oia diligēť ⁊ subtilissimo cribra pāno. ac distēpa cū itibe aq̄. ⁊ sem puiue ac portuł. ⁊ lactucaz. Trib⁹ āt aut. tiij. dieb⁹ cū iā augmētatū fuerit apa his q̄ phibēt māz admisce dissolutiuētiavt helbeeli ordei ⁊ trītici farīa ⁊ distēpera cū liēberi aq̄ ⁊ solatri. et q̄ffare. silūq; augeasq; q̄tidie paz p dissolutia. donec ad statū apa pueniat. ⁊ fluxꝰ desiciat māz. tūc aūt oportebit ⁊ dissolutiua ⁊ p hibētia eēlia eē ēstitate: ⁊ vtute quēadmodū nardo distēperato cū solatri aq̄. ⁊ caq̄negi. et aneti silūq; aq̄rū q̄ dissoluūt. Et aladuertendū si videris cū apate in pncipio ēt dolorē refrigerātibꝰ minie ⁊ ꝓportātibꝰ vtaris ʒ vtēdū erit tibi strigētibꝰ ⁊ tenerificātibꝰ vt ceroto qō de cera. ⁊ rōs. fit cū vio dulci in q̄ imerges lanā succidā. apponesq; loco. Qō si tps ē estas sit cerotū refrigeratiuū actu. si vo hyēs tepefactū. sitq; ēt cū hoc pāꝰ linꝰ aceto vini infusus sup mēbr̄ū tēperato cū aq̄ ro. Repmas āt patiētē ab oibꝰ dulcibꝰ ⁊ pūgitiuis. ac oino cibis calis abstineatq; cū mezauris de cucurbitis sumptis ⁊ masso ac spinachijs. ꝑpina illi ordei aquā aut ꝑnatoꝝ ⁊ sāguibꝰ violꝰ. sīro. portuł. semē ⁊ silis. Ut aūt declare cepit apa nō oportebit refrigerātibꝰ vti q̄uis mō coagulāt em mām ⁊ idurāt itmvt in duritiē res trā seat ⁊ soliditatē fiatq; eiꝰ difficilima curatio. Sz oportebit mēbr̄ū dissolutibꝰ ēplizare cū camōille aq̄ lilelmelec cathemia sebeto berſausano aloe silibusq; distēperatis cū lahabo semis lini: aut aq̄ carnebi: q̄bꝰ si aliq̄d admisceať zafrāi ꝑderit. ¶ Ut aūt apa maturari cepit ⁊ sanies ꝙgregari oportebit illō ēplizare maturātibꝰ vt semibꝰ meru ⁊ lini distēperatis cū aq̄ ro. ⁊ oleo violꝰ. ⁊ si tps estatis ē calorq; in corpe multꝰ. hūorq; q̄ fit apa nō malus cōmodū erit medicamibꝰ vti calorē arctātibꝰ nāle ⁊ ad māz ꝙuertētibꝰ q̄ matureť vt est psilū semē ⁊ tritici farīa. Si quādo aūt nālis debilis fuerit calor ⁊ hūor nequā. caueas his ⁊ simulibus vti medicaminibus putrefaceret enim vtere maturantibus cum dissolutione. vt est panis cancrelegi in ať fermentatus cuz ordei farina decocta cum aqua ⁊ violis oleo aut oleo loto ⁊ oleo quethiri. ⁊ rosa sup apostema aquam decoctionis radicis cathemie. cum modico olei loti. aut albas sume ficus carnosas ⁊ dulces quas cum decoreris mel extrahe earum ⁊ distempera cum oleo seminis lini ⁊ helbani ⁊ ʒ accara. Accipiat farinaz grossam ⁊ distempera illam cum pinguedine ficuum. Aut etiam sume fermentum acrum et ficus coctas et merui semen. ac distempera et loco impone. maturat enim apostema. Et si ficuum bene decoctarum sumpseris succum et distemperaueris cum eo lini semen

z helbe. cuiuſcz partē. i. beſanſani dimidiā ptē zuſe ḡrta cū tritico diligēter maturāt z ſaniez adiuuāt. Vidi ēt emiſſiōes emplizari dactilis decoctis cū butiro. ematurauerūtcz illas optime ſicubus q̄z decoctis cū zerozo in al' butiro emplaſtrizeť q̄z charua z ſemie meru. teranť oia diligēter: z diſtēperenť cū aq̄ apponāturcz emiſſioni. ¶ Qō ſi videris difficilis eſſe maturatiōis apa grauitercz aperiri. ponať deſup blit⁹ decocta. cū ſiſami oleo calido: muteturcz quotiens refrigerať. maturat em furūculos z emiſſiōes. Cepe quocz decocte z diligēter trite aut in oleo bullite miſceātur z cataplaſmētur eis apata ſintcz calida materiā maturāt z ſaniē colligunt. Si aūt collecta z coadunata ſanie nō aperitur apa. oportebit illō aperire z crepare ac ſcindere. Atcz hoc mō oz oim regi mē eſſe apatū q̄ mās cōtinēt z his ſilib⁹ medicamib⁹ quoz ē maturare apire ſcidere etiaz ſi medicamib⁹ nō apiātur: z ſciendū q̄m apa calidū z ſanguineū ſi fiat i aliquo mēbroz: eſtcz magnū ſic vt arceat venas z arterias q̄ ſunt in mēbro: phibeatcz illā a dilatatiōe z arctatiōe q̄b⁹ recreať calo: nāl: q̄ñz coagulať vltra modū z extinguiť calo: fitcz moꝛs illi⁹ mēbri z ei⁹ ſubē coꝛruptio intm̄ vt feteāt queqz circa illō ſunt caro z cutis. diciturcz hoc apa peſſimū: z in huiuſmōi nulla cura eſt: niſi ſola amputatio ne forte advicina decurrat coꝛruptio membra: q̄ñ autē nō coagulať nāť calo: nec coꝛrūpit membrū pfecta coꝛruptione: ōz hec paſſio hāfraia z ei⁹ medela ſanguis illi⁹ euacuatio ē a mēbro cū ſcarificatiōe: icipiātcz deiceps his q̄ ſupponūtur mēbro medicamibus q̄ a putredine prohibeāt: ea aūt q̄ ſint dicemus cum de vlcerum loquemur curis.

¶ Capi'm. xxviij. de medela apoſtematis qō herisipila dicitur.

Herisipila aūt: q̄ñz ſine tūoꝛe fit z moueť ex coꝛe rubee acumie: q̄ñz ꝺo cū tumoꝛe z moueť ex coꝛe rubee mixtiōe cū tenui ſanguie. q̄ñ ergo ē ſine tumoꝛe coꝛpus oportebit euacuare medicamib⁹ coleraz laxātib⁹ vt citrinis miroḃ. z tamaricis pṛunis z ſilibus emplaſtrizeturcz loc⁹ refrigerātib⁹ z reſtringētibus vt raſura cucurbite ſempuline. portul. ſucco lactuce. arſunegi aq̄ aliꝰſcz q̄ diximus dū loq̄remur de flegmonis cura. Si āt ſit cū tumoꝛe herisipila: ſanguis minutionem accelerare expediet ſi nihil phibeat vt etas senectutis z pueritie: cōplexio frida aliaqz: auferaturcz quātū neceſſe fuerit ſanguis laxabiſcz nāz decoctiōe fructuū cataplaſmabiſcz membrū i ꝑn⁹ cataplaſmātib⁹ q̄ in capꝰ ſanguinei apatz dicta ſūt in ꝑncipio z aſceſu z ſtatu eo dē empꝰ z via. z oz mederi z curare cōpoſitū ex ſtone z herisipila apa ꝓpoſitz medicamib⁹ et cuiuſcz cure ꝓpetētib⁹ ſitcz q̄ō in ꝓpoſito dña bit medicamie exuberātis z fortioris apatis cure medicamen conueniens.

¶ Capi. xxix. de apatis formicis medela.

Ma formice q̄m fit excoꝛa ru. neceē i cura ei⁹ medicamē bibere coꝛaz rularās vt fructuū decoctio ꝓfortata cū ſcamōea aut aq̄ lebelabi cū caſſi. rotula aut aq̄ itibe z arſunegoz: de hinc āt cataplaſmeť refrigerātib⁹ z deſiccātib⁹ oz aūt ꝓportiōe cāe hāc paſſionē afferēti. ſ. coleru. medelā fridis fieri z h. Sz q̄m formix hmōi ē vlc⁹ q̄ō deſiccatiōe eget ꝓp eā q̄ in ea ē hūiditatē ꝓpoſitā z ꝓpugnātē q̄ morbū mouet māet ad accēs ꝓpoſitū applicam⁹. Jō ꝑ vti nos cataplaſmatib⁹ oz deſiccātib⁹ niſi q⁹ q̄b⁹ vtimur medicamib⁹ in formice q̄ in cutis ē manifeſto min⁹ deſiccatiua ſunt z ſine moꝛſura. vt aſtaſū memithe. z caꝑa. z heſeū in al' heſefum diſtēperata cū itibe aq̄ z ꝓge paſtoris. z cū lēticula decota z trita cū aq̄ ro. Aut ſumiť tā cipcum: aut armenicū z q̄molee cuiuſcz ꝑs. ſ. caꝑe dimidie ꝑs diſtēperenturcz oia cū ꝰgaz poꝛtul aq̄ aut ſolatri aut arnoglo ſe. Sceā aūt formicis ſpēs q̄ē formix comedēs medicamib⁹ curāda ē magz z fortiꝰ deſiccātib⁹ vt q̄molea cum aceto z aq̄ hoyoſabi aut cataplaſmeť cū trociſcis q̄ dicunť adriani z hec eoꝛ ꝓfectio. Sume galle ꝯidis quēdari cuiuſcz. z. viij. in al'. b. colcadenes. z. ſ. ſebli iamenici mirte optime cuiuſcz. z. d. feleſeoni. z. iij. in al'. m. tere oia diligēter z cū vino diſtēpera trociſcos fac cūcz opꝰ fuerit tere diligēter z ſubtiliſſimo cribrabis pāno diſtēperabiſcz cū aq̄ ro. ſic vt fiat q̄ſi q̄ ſiuit a balneis aq̄ z loco ſuppones. Et hec aſſignatio vnguēti optimi: vtile cōdētiformici. z oib⁹ q̄b⁹ē opus deſiccare vlcerib⁹. Sume galle ꝯidis z arſunegi ſicce eq̄les ꝑtes z tere diligēter. z deſup oleū mitte roſ. in q̄ liq̄facta ſit cera trib⁹ ꝑtib⁹ maioꝛ: facqz vnguētū z cataplaſma eo apa. z ſi adideris liq̄ritie foliorum ptē vtile erit. Aliō ſume mardaſenegi. z radiē tinctoꝛ cuiuſqz ptē. i. galle gelnari i al' gebia ni ariſtol'. l. canabili. cum ſqz dimidiā ptē terātur oia diligēter z liq̄fiat cera cū oleo ro. fiāt qz oia vnguentum z cataplaſmetur locus.

¶ Capi. xxx. de medelis apatis q̄ oꝛ vndimia.

Alios diriſſe recolſim⁹ locoq̄m apa molle gñať aut ex vapoꝛo ſaveē toſitate q̄ mēbro accit. quēadmodū hūs. q̄ coꝛrupte ſunt ꝓpter onis accit z ptiſcis: eiuſqz medela faciľ z ſanatio feſtia ſi cū ſale z aceto friceť. z aq̄ ro. eiuſqz expliſio fit cū explſiōe moꝛbi q̄ illō feceť aut ō ſtatica mā q̄ ad aliqō i ſiuit mēbroz cui⁹ medela ſtatici ſūt

ōione hūoris medicaminib⁹ illū laxātibus vt turbit iēbacū antali adipe:cartami medulla. hyere pilˀ. alūqz cōpositis ꝛ simplicib⁹ medicaminib⁹. Caueas aūt ifirmū, oib⁹ ad flegma generātib⁹ cibis vt piscib⁹. lacte ꝛ slīb⁹. ēplīzeꝛ aūt mēbrū medicaminib⁹ quoꝝ ē strigere ꝛ soluere vt liēberi aq̄ mixta cū nataro si intinxeris illi spōgiā nouā ē eñ i ea dissolo. quam si nō ineneris intinge succidā lanā ꝛ intuēduz si cozp⁹ in quo fit molle sit:sitqz aq̄ āplior aceto. si ꝙo solidū supet acetū ꝛ nataꝝ vt reducatur cozp⁹ in suā nām augmēto eoꝝ q̄ desiccāt. At ꝙo si cozp⁹ tēperatū est eḡlia sint aq̄ ꝛ acetū. Qō si solidū ē cozp⁹ nec curaꝛ hoc medicamine misceaꝛ paꝝ selbi sīl ꝛ paꝝ cieris lihēberi. Et sic̄dē qō cupis fiet ēplīza hoc ēplastro. Sume aloē ꝛ absinth. eḡliter ꝛ tere diligenter ac distēpera cū aceto ꝛ aq̄ ꝛ ēplastriza mēbra. hoc cū vsus fuerit emplo mēbrū ligare oportebit ꝛ stringere: siquidē possibile ē incipiet q̄ ab inferiorib⁹ ꝛ ascēdat ad supiora ligatio: sitqz i ferius tenera: sursum aūt solida ne forte susci piat influētes illi mēbro mās: ēplīzeꝛ ēt hō emplo cui⁹ hec ē descriptio: sal ꝛ aloe eḡles ptes tere diligēter ꝛ aq̄ murti irriga ac modico aceto ꝛ ēplīza maxie aūt solida cozpora.

¶ Ca. xi. ō duroꝝ apatū qō scliros dī medela.

Solida apostemata fieri diximus aut ex apte calo ad qō curādū apposita sūt nimiū frida ꝛ strigētia: vñ ꝛ idura ta ē mā ꝛ i lapidis soliditate ꝙuersa: aut ex cho. n. mā q̄ ad mēbruz defluxit: aut ibidē gnata ē: ꝛ qō qō factū ē ex apatis calī reliqs: medela ei⁹ ē calefaciētib⁹ ꝛ emolliētibus hec aūt sūt quoꝝ ē calefactio i scōo ḡdu ꝛ tertio siccaqz i pmo vt i scōo dictū ē sermone ptis hui⁹ scōe cū de molliētib⁹ loq̄remur medicaminib⁹: sūt aūt hui⁹ medulla cruriū bouis cuz butyro ꝛ olouio. ꝛ adeps cerui ꝛ tauri ac ouis liq̄factis cū machalo cū vtiq̄ qs his tāq̄ vnguēto. Sume q̄z machalū glaucū. iudaicū ꝛ assacū deuno q̄z. z. e. marcemu si recētis triti diligēter. z. c. adipis anserini. z. l. soluaꝛ machalū ꝛ assacū cū calī aq̄ misceaꝛ qz cū reliqs medicaminib⁹ vt fiat q̄si vnguētū ac cathaplasmetur eo apa duꝝ. Qñ āt ex cho. n. mā solidū ē apa q̄ ad mēbꝝ currit aut i ipo orta ē: medela eius erit pot⁹ medicamis laxātis ꝛ purgātis cho. n. vt ē epithimi ō coctio aq̄ calei pot⁹ q̄ sit cū coagulo cū hoc pluere. Sūe heiligi nigri ꝛ lebuli cuiusqz. z. g. epithi cretici sitaregi indi. beffai gi. cuiusqz. z. d. sal idi. z. ſ. tere ola diligēter ꝛ dibaꝛ de eo. z. c. cū calei aq̄ iuxta qō op⁹ ē: phibeas aūt patiētē oib⁹ cibis grossis ꝛ cho. n. generātib⁹ vt capraꝝ carnib⁹ lēticula caulib⁹ sal slīqz ꝛ slīb⁹ ēplīza ꝙo locū cū ēplo h⁹. cui⁹ hec ē assignatio. Sūe machali assaci bazaredi eḡles ptes: ꝛ tere in mortario diligēter cū anate aut galline adipe ꝛ oleo bani aut sulanivt fiat tāquā vnguētū. Quo cū cathaplasmaueris pā nū ēplīza eo locū. Empli alteri⁹ assignatio. Ficus albas ꝛ dulces in aq̄ decoq̄ fortiter donec matureꝛ adhic pīce delup helbe farinaz ꝛ semen lini. ꝛ aliq̄d cathemie albe ptes eḡles: tere ola in mortario diligēter cū ꝙo sulanu dōec cōpleaꝛ ꝛ vtile fiat. cataplasmeqz eo apa: i vltimo nāqz ē dissolutiōis ꝛ emollitiōis. Unguēt dura dissolues apata. Sūe adipis leonis. vsi. cerui. cuiusqz. z. e. machali. asegi. i alˀ asaguasen. cuiusqz. z. b. liq̄facies cū ro. oleo. adipes ꝛ gūmas aut ptere cū aq̄ calꝛ misce ola ac lini apa. Aliō. Sūe miā fluētē cū oliue oleo veteri ꝛ iunge apa: pderit eñ.

¶ Capitulū. xii. de cācri medela.

Cancer aūt ē apa qō gnaꝛ de cho. n. vt alis dicti ē. Qō si ꝙoteꝛ ꝛ magnū fiat curari nō pōt nec ad sanitatez p duci. Utunꝛ aūt q̄dā amputatione cū ferro siquidē in mēbro sit qō deleri possit aut āputari: sic vt nihil qō ei ꝙinueꝛ supsit. Qñ ꝙo nō sic ꝛ curaꝛ ferro vlcerank ꝛ extēdunꝛ ei⁹ labia nec pōt cicatricē accipere. Estqz plurib⁹ de causis piculosum: tū qz sepe eo sunt arterie magne ꝛ vene in mēbro. accidituz inde fluxus sanguis intātū vt patiēti timeaꝛ: ꝛ si ligaueris vēas has ꝛ arterias declinat ad digniora ex q̄b⁹ he oriunt vene ꝛ arterie mēbra egritudo. tū qñ ferro coq̄ ꝛ vti illius nō pōt radix mēbri. Cū a pncipio h⁹ aliq̄ uertit q̄s apa: oz pmū flebotomūvenis mēbro cōpetētib⁹ in quo ē apa adhibere eo ex latere quo patiꝛ cū etas ꝛ ꝙi⁹ ꝛ cōplexio ānicz tēpus ꝛ sīlia adiuuerit. Et si q̄dē hec in muliere ē passio statiz curādū ē mēstruoꝝ puocare fluxum euacueꝛqz cozp⁹ his quoꝝ ē eūare cholerā. n. medicaminib⁹ vt ē epithimi decoctio ꝛ agarici aliozūqz medicaminū q̄ hūoꝛē euacuāt melācholicū: nec ꝙo abstineas cū semel illū eūaueris ab his sz sepi⁹ idē fac. dōec oio cozp⁹ h⁹ purgeꝛ hūore: hic eñ hūor difficile mouebꝛ propter sui frigiditatē ꝛ siccitatē. Et hec est pillula ꝛ assignatio cōpetētū eūoni humoris nigri ꝛ cholere ni. Sūe cacrelegi idi. lebuli epithimi. cretici. cuiusqz. z. a. beffaigi. astacodi. cuiusqz. z. ſ. sal naste. oboli. ij. elleboꝛi nigri. z. ſ. agarici. z. a. terank ola diligēter ꝛ distēperata pillulenk: sitqz earū potio a trib⁹. z. vsqz. iij. Qō si vtaris calei aq̄ optimū ē ad nigre purgationē medicamē. Ut q̄ hoc eūaueris cozp⁹ humore oportebit patiētē tēperato regimine regi inclinanti ad hūiditatē: sedātiqz acumē nigre: q̄tenus q̄ in corpe gnaꝛ bon⁹ sit sanguis. Sit aūt ei⁹ cōuersatio in locis tēperatū habētib⁹ aerē elbeturqz escis laudabiles gnantibus chimos

vt gallinaꝝ carnib⁹ ꝛ pullox: agnox q̄z ꝛ edo rū: piscib⁹ lapidosis laudabiliter cōditis cum bletꝫ cucurbita. attriplice porrigaꝫ illi ordei aq̄ ꝛ casei aq̄ cū puluere quē diximꝰ choleram laxare ni. Que aūt sup infirmū ponūtur mēbra sunt hec morbi a p̄ncipio āte eūonē: oz medicamina eē q̄ ꝓhibeāt expellātqꝫ tēperate: vt solatrū intibe aq̄ ꝛ cāquenegi sisliaqꝫ. Ut autē corpꝰ eūaueris ꝛ a nigro purgaueris hūore: ꝓprieqꝫ āt sinsus fuerit zerecari aq̄ ꝛ epithimi medicaminevsus optimo in cholere purgatione ni. medicaminib⁹ tā tūc vtēdū erit tēperate dissoluētibus: vt ē medicamē qō cū tutia fit ꝛ hec eiꝰ assignatio. Sūe tutie: carmanice trite ꝛ lote. mardefenegi. espidagi plūbei cuiusq̄ ptem. ſ. tere oia diligenter ꝛ subtilissimo cribra pāno. Sūe q̄z olei liēberi ptē medlā cere quartā. liquefacq̄ cū oleo cerā ꝛ p̄jce desup medicamina ꝛ misce vt fiat vnguentū ꝛ vtere. Alia assignatio medicaminis qō cū colcotar fit ꝛ ē S. cuiꝰ nos assignabimꝰ ꝓfectionē decimo huius scōe ptis sermōe i quo de cōpositis tractabimus medicaminib⁹ in vnguētoꝝ capitulo helbelicon. pdest hac in pte ꝛ in oibus duris ap̄atib⁹ medicamia zem q̄ debiliter dissoluūt ad dissolutionē nigre nō valēt cholere ꝓpter eiꝰ grossitiē. Medicamina ꝯo q̄ dissoluūt fortiter subtilitatē dissoluunt hūoris ꝛ eiꝰ remanet grossities tāq̄ lapis: nec deinceps hz dissoluī. Si aūt vlcereꝝ cācer hoc oz illū curare medicamine. Assignatio eiꝰ espidagi plūbei ꝛ tutie lote eq̄les tere ptes cū oleo ro. in aꝰ ohyesai et aq̄ solatri aut aq̄ zerecari aut q̄ffare viridis. ꝛ ponaꝫ desup si vlceratꝰ ē. ponīt q̄z añ vlcerationē: ꝓhibet em illū vlcerari: hoc q̄z medicamen ad idē vtile ē cuiꝰ hec ē descriptio. Sūīt plūbi moztariū subincisum ꝛ pistellū eius sīr ꝛ p̄jce in illō tā armenicū sigillatū: ꝛ tere cum tahalgeo mixto: aut cū lacte optime dōec nigresceat ꝛ cataplasma eo cācrū vlceratū. Qō si teratur cū eo semperuiua. ꝛ oleum ligligeum in aꝰ rosatum vtilius erit.

¶ Capitulū. xx. de scrophularū medā.

Scrophula aūt vt añ dicū ē apa est gñatū de grosso flegmate in carne tenera q̄ ē in radice colli ꝛ auriuz. Medela aūt eiꝰ erit p corpis a sup fluitate purgationē flegmatica medicaminibus flegma purgātib⁹ ꝛ cholerā. ni. sz fleboto mia repressiōeqꝫ a cibis hos duos gñantibus hūores vt grossis cibis q̄les sunt vaccine carnes ꝛ capraꝝ maioꝝ ꝛ erisa. caseꝰ sisliaqꝫ. diminutiōe q̄z cibi ꝛ subtiliatiōe ac exercitio ante p̄adiū balneo. Medicaminib⁹ aūt in p̄ncipio dū sit vti oz aperiētib⁹. Sepe nāqꝫ maturaꝫ ꝛ aperiꝫ aut scindiꝫ educiqꝫ q̄ in eo ē mā: ꝛ curatur deinceps cū medētib⁹ ꝛ putrefaciētibus si cut alias dicturi sumꝰ. Si aūt eiꝰ differaꝫ tēpꝰ mederi oportebit emollientibus vt vnguētuz dachilen. ē enim ei actio mirabilis hac in passione ꝛ omnibus apostematibus duris ꝛ emplastriza illū hoc emplastro. Assignatio eiꝰ farine fabarum ꝛ farine ordei cuiusq̄. z. li. liquiritie. esmarmonicis radic. ꝛ radic cathemie et picis recētis cuiusq̄. z. e. cere albe. ǯserini adēpis. cuiusq̄. z. li. terantꝫ diligēter ꝛ misceantꝫ cū vna pueri modica ỹginis: q̄ aūt liq̄fieri possūt liquefac cum onfacino oleo veteri ꝛ distēpera cum eis medicamina ꝛ emplastriza scrophulas. Unguentum quoqꝫ rosali ꝛ vnguentū genseferi in aꝰ gēmeferi ad idez p̄sunt. Assignatio medicaminis quod scrophulas maturat farine ordei ꝛ zeccari: equales partes tere diligenter ꝛ cribra cum subtilissimo pāno ac cū pueri vrina distempera ꝛ pice humida ꝛ emplastriza. dissoluit. n. ꝛ maturat. Cum autē maturauerit ꝛ apertum fuerit acuto in eis vtere medicamine ꝛ appone illis vt calicō ꝛ post ipsum helbeheli: vt quod comedit calīē. Si autē aliquid deinceps supereſt appone iterum calicem aut dicberdic. deinc anſeicum in aꝰ an sugum donec omnino purgetur: purgatis autem ꝛ mundatis omnino etiam herere facias vnguentum zeniari donec cicatrizetur.

¶ Cap. xxiiij. de supereminētis q̄ est in corpe carnis verrucaꝝ ꝛ nodorū medela.

Superabundās autez caro ꝛ nodosa ꝛ verruce ex flegmatico fiunt humore. Si ergo horum aliquod videris: oportet corpꝰ supfluitatibus purgare grossis ꝛ flegmaticis. ne forte augeantur: apponesq̄ emplastra dissoluētia. vt est vnguentum de chilon. sepe em̄ sui in p̄ncipio dissoluūtur ꝛ anihilantur. Cū aūt illas tā magnas factas ineneris intuere que nā ex spetie sint verrucarū: ꝛ si quidē mellea curare medicaminibus opz dissolnētibus. Si aūt videris pdesse vtile. Sin aūt altera duaꝝ vteris curaruz aut medicaminibus acutis ꝛ vrentib⁹ verrucas vt calicō ꝛ dicberdic ꝛ incisio. Et si deterior est et carnosa nō sunt ponēda dissoluētia. sed putre faciētib⁹ vtere. aut icide. Et si piguinosa nō in tercidūt dissoluētia. nec putrefaciētia: nec ē ei medicamē ꝑter icisionē: ꝛ ab loco i q̄ ē ap̄utationē ꝛ quēad^{m} icidēde sint: ꝛ oio ferro delēde oñdimꝰ cū de manꝰ cura tractabimꝰ. Nodositati āt q̄ i corpe fuerit medicab⁹ vnguēto ō chilō. ꝛ abstinētia cibox flegma gñantiū ꝛ cho. n. ac ab his duob⁹ corpis eūone hūoribꝰ: ꝛ si cō vtile ē ꝛ pdest de chilō vnguētū. Sin imergaꝫ eis fortiter pollexꝛ inuoluaꝫ ꝛ superponatur post involutionē stagni lamia. aut aliō qō fortiter ꝛ solide strigaꝫ ōbebūt em̄ ꝛ ad sānitatē re

ãibũt. Et hec sunt q̃ assignauimus de aphatus medeñ. hicq̃ vitimꝰ est ꝓmo medele morboꝝ manifestoꝝ ⁊ cõiuꝫ supficiei ⁊ exterioꝝ corporis ac interioꝝ ⁊ nos sequẽti sermone proꝓria supficiei cutis ponemꝰ medicamina.

¶Incipit sermo quartꝰ scde partis libri cõpleti artis medicie q̃ dr regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher. De medeñ morboꝝ manifestoꝝ cuti apropriatoꝝ cõtinẽs capitula. liij. trãslatio stephani phie discipuli.

De variole ⁊ rubeole medeñ. capi. 1
De sacri ignis medela. 2
De elephantie medeñ. 3
De lepre ⁊ morphee albe ac nigre medela. 4
De variole pustulaꝝ ⁊ vlcerũ medeñ. 5
De scabiei ⁊ pruriginis medeñ. 6
De pediculoꝝ medela. 7
De serie ⁊ saphe pustulaꝝ paruaꝝ medeñ. 8
De verrucarũ ⁊ furũculoꝝ medela. 9
De petiginis ⁊ de mundatione cutis a sordibus ac excoriatione medeñ. 10
De sudoris immoderati medela. ⁊ eius constipationis. 11
De alopitie ⁊ capilloꝝ casus medela. 12
De tinee ⁊ furfuris capitis medela. 13
De capitis magnitudinis ꝓpter seruoꝝ separationem medela. 14
De lẽtigis ⁊ mackaꝝ faciei ac fixuraꝝ me. 15
De passionũ medela q̃ in manibꝰ pedibusq̃ fiunt. s. saniosa vena varicibus. vlceribus belechijs ⁊ elephantia. 16
De medela fixuraꝝ q̃ in palmis fiũt ⁊ plãtis. ocreaꝝ fricationis dahase digitoꝝ tũoris vnguium curuacure ⁊ earũ lepre ⁊ aliscõis ac offensionis. 17
De medela passionũ que in corporis fiunt superficie ab exterioribus causis. ⁊ primũ de vulnere ⁊ vlcere simplici. 18
De cõpositoꝝ vulneꝝ ⁊ vlcerũ medela. 19
De vlcerũ medela quo cum morbo cõponuntur organico. 20
De vulnerum cum continuitatis seperatione compositorum medela. 21
De vlceꝝ cũ accñtibꝰ cõpositorũ medela. 22
De fistularum medela. 23
De extractione sagitte spine ⁊ similiũ. 24
De adustionis ignis medela. 25
De percussionis cũ virgis medela. 26
De communi eoꝝ medela quos attractauit vel pupugit animal venenosum. 27
De morsus hois ⁊ simie ⁊ canis medela. 28
De morsus leonis ⁊ leopardi medela. 29
De morꝰ ebẽars ⁊ harue i aꝫhadie medeñ. 30
De morsus rabidi canis medela. 31
De viperarum attractionis medela. 32
De percussionis scorpij medela. 33
De pũcture vesparũ ⁊ apũ medela. 34
De puncture aranee medela. 35
De rastellãtis scorpij ꝑcussiõis medela. 36
De vulturis pediculi pũcture medera. 37
De cõmuni eorum medela qui poculuꝫ biberunt mortiferum. 38
De medela eorum qui bissum biberunt. ⁊ cornu sebei. 39
De medela eoꝝ q̃ cãtarides biberint. 40
De medela eorum qui fel leopardi biberint ⁊ serpentum. 41
De medela eorũ quibus extremũ cerui cande aut animalis sudor ꝓpinatus est. 42
De eoꝝ cura q̃ opiũ aut cicutã biberũt. 43
De medela eoꝝ qui iusq̃amũ aut teberuhar aut ioũmethel bibunt. 44
De mede. eorũ quibus psilij semẽ aut aqua queffare ꝓpinata est. 45
De eorum medela qui malos fungos aut qsmas comederunt. 46
De eiꝰ medela in cuiꝰ stõ lac coagulatũ ẽ. 47
De eius medela qui piscẽ aut assum suffocatum comedit. 48
De eius medela qui leporẽ bibit marinũ aut ranam. 49
De eius medela qui castoreum bibit aut beledarum. 50
De eius medela qui lothõ vel rododaphnẽ bibit aut squillam. 51
De eiꝰ medela q̃ gipsũ bibit aut matharcũ. 52
De eius medela qui argentuꝫ viuũ bibit aut cui infusum est auri. 53
De eius medela qui plumbi cerusam aut calcem aut saponẽ aut sulfur bibit. 54

¶Capitulũ. j. de variole et rubeole medela.

Hoc in sermone ⁊ oibꝰ sequẽtibꝰ medicamia ⁊ curas referemꝰ passiõis ⁊ morboꝝ. Expõemꝰ aũt hic eo ordine ⁊ dispõne q̃ explicauimꝰ in signoꝝ tractatu. Illic ꝓmũ passiões q̃ corpis accñt supficiei posuimꝰ q̃ ex cãis ab exterioribꝰ cõmotꝫ fiũt q̃ ꝓcedẽtes vocate sũt. pm̃ ꝯo oiꝫ variolã ⁊ rubeolã iserunt. iõq̃ ⁊ ab eoꝝ hic icipiam. medela. Dico ꝙ qñ opꝫ cũ variole ⁊ rubeole appuerint signa. a pa die vsq̃ 3am patiẽtis accelerare flebotomiam a media vẽa ex hauq̃ sãguis tñ vt deficiat ẽptitate: si ꝑs etas ꝓpꝫ ⁊ tps ãni aduenerit: ⁊ si q̃ patiẽ puer ẽ sitis ei appõat iter clunes ⁊ spinã ex hauq̃ sãguis ẽptitas ẽpta expedit deq̃ ei post sanguis minutionẽ aq̃ ordei i q̃ 6cocta sint imbe. sebestẽ. lẽticula tanq̃ ordei ps dabis aũt cũ papaueris siro. aut iulubaꝫ si tussis illi: aut in gurguliõe fuerit q̃is molestia q̃b si caruerit cũ gñatoꝝ ꝓpiabis aq̃ muzoꝝ dabisq̃ deiceps aliq̃d sir. iulubaꝫ aut papaueris gñata sugat muza optia pasces hũc mezan

ro cū cucurbitis scō lēticula granatoꝝ aq̄ rosar ciū oleo amigd. ⁊ si tussis comitat mezauꝝ cū spinachijs fiat aut attriplicibus aut chabezi ⁊ his silib⁹. ¶Qō si variolaꝝ impetus egressio nām emittere molliaris ⁊ vt appareat exteri⁹ variola velocit: ne forte cordis tremor accidat egrotāti ⁊ mors: dabis itaq; illi hoc medicamē. assignatio ei⁹: sumat feniculi seminis. ʒ. b. lacte mūdate. ʒ. g. sine corticib⁹ lēticule. ʒ. e. q̄ thire. ʒ. c. coq̄s oia hec in aq̄ libra. ʒ. donec redeat ei⁹ ḡtitas ad ḡtā ptē. colabisq; ⁊ supponēs spodij obolos. ij. bibat aūt hoc fridū. Si aūt granatoꝝ aq̄ aliq̄d addideris vtili⁹ erit. Assignatio alia vt appeat variola. Sumat ficus. ʒ. e. lēticule sine corticib⁹. ʒ. g. lacte eragia tria. feniculi semis. ʒ. iij. ⁊ dragagāti tm̄dē. Coquant oia in lib. aq̄ donec ad tertiā redeat sup addaturq; croci oziētal aliq̄d ⁊ ppinet ꝓfutu rū. ¶Cū āt in pectore aliq̄d ē aspitatis dabis patiēti paꝝ lahabi seminis pſilij: ⁊ seminis lini ac citonioꝝ cū amigdal. dulcij oleo modico. Reprimaq; a dulcib⁹ ⁊ calidis patiētē. Ci bū subtilia quēadmodū in febricitātib⁹ fit. Ut vero ad statū morb⁹ puenerit i cōspectu patiē tis tardfani succēdas ⁊ granatoꝝ virgas ac vi tis. si quidē tēpus hiēs fuerit. ⁊ si estas vapora bis illū cū sandalo ⁊ mirto. lecto ei⁹ rosaꝝ pul neriza tritā ⁊ siria. ¶Cui⁹ si nā fuerit desiccata admisceas ei ordei aq̄ aliq̄d mane: ⁊ si non pdest cass. fi. rotulā. ⁊ mānā dabis ⁊ punoꝝ lahucū. ¶Qō si mollis illi fuerit nā. aquā succi ordei illi dabis. in q̄ mirti grana fuerit cocta cum gume arabicē modico: ⁊ terra armenica ⁊ cretica q̄ ⁊ melioꝝ est. Dabis etiā spodij trocis cos cōstipātes cū mirti robore: aut citonioꝝ aq̄ ⁊ piroꝝ succo. Et si tussiꝝ patiē cū mirti oleo re ficies illū lēticla sine cortice frixa q̄ cū ḡnatoꝝ aq̄ decoq̄tur muzorū ⁊ mezauro cū hemuta in al hemaze foljs facto: ⁊ lēticula decocta cui⁹ aq̄ prima abiecta sit. aut aq̄ milij cū ordei succo ḃcocta. dabis illi poma. pira. citonia. ¶Et oio nām caueas emollire post. vij. maxieq; in rubeola ⁊ i morbi vltimis qm̄ in ea solo picu lū est. māei nāq; si nō egrediat relictū necesse est in corpis referat ꝓfundū. ⁊ pūgit intestia ⁊ diarriā ꝓuocat ac dissinteriā. Trociscoꝝ spodij assignatio cōstipantiū. Sumātur rose. ʒ. f. semis hemaze silueſtris. berberis. ⁊ granatoꝝ mirti cuiuslibz. ʒ. d. gume arab. spodij. terre cretice. cuiuslibz. ʒ. c. amili frixi. ʒ. ij. croci oziētal. ʒ. j. terātur oia diligēter cū semis pſilij lahabo: distēperat ac trociscētur a. ʒ. vsq; exagiū: bibā tur āt cū mirti robo aut citonioꝝ. Nec desi stes patiētē regere hoc regimie donec ad sta tum morbus pueniat: tūc cataplasma euz tro ciscis q̄ vocātur anotomi. in al ataromi. ⁊ eoꝝ hec assignatio. Sumātur libani galle viridis cuiuslibz exagiū. ij. alumis iemēici ⁊ mirte optie cuiuslibz exagiū. d. colādesi exagiū. ʒ. aristolo. lō. exagiū. m. tere oia diligēter ⁊ subtilissimo cribra pāno ⁊ cū vio distēpa. Assignatio alia. Selbi iemenici. cere mūde cuiuslibz exagiū. d. aristol. lō. exagiū. o. galle imature exagiuz. ʒ. oia diligēter trita cū subtilissimo pāno cribra ⁊ cū vio distēpa dulci. trociscā ⁊ cū op⁹ fuerit vtere ʒ pūs diligēter tritū subtili cribra pāno ⁊ aquā defup corp⁹ rosa. donec vt balnei fiāt sudores ⁊ cataplasmabis. Ut āt desiccari icepint sale vteꝛ q̄ illū salies ꝓtrito diligēter cū sisami oleo hoc cataplasmabis corp⁹ ad so lē ⁊ si tps ē hiēs autver aut autūn⁹ q̄ nō arcet loco frigore. lauabiq; in aq̄ in q̄ decocta sint mirt⁹. Et si excoriari illū videris bñ. si nō sal appone scō post die tertiū. ⁊ cū excoriare il lum ceperit cataplasmabis illum terra alba cum modico sale ⁊ vsq; quinq; horas dimit te ⁊ post cū aq̄ lauet in q̄ decocta sint mirt⁹ ⁊ palea ⁊ duob⁹ vel trib⁹ diebꝰ dimitte. post hec risi albi faria illū cataplasma. milij ac panco za frano ⁊ sup illū nocte ⁊ die dimitte ⁊ fcō mane i aq̄ lauabis i q̄ furfur bulieꝛ ⁊ paleā. Atten dēdū aūt oculoꝝ custodie in ꝓncipio ne forte aliq̄d in eis appeat variole: stillabis itaq; i il los q̄ffare aquā ⁊ ḡnatoꝝ muzoꝝ. Et si pustu laꝝ i eis appuerint aliq̄: collirijs in eis exeute espanic. ꝓdituꝝ cuz q̄ffare aqua: ⁊ aquā istillabis rosa. cui iusuꝝ fuerit sumac et aneḡ in illis appeat q̄quā. Nec ꝙo oz variolā patiēti pul los cibum dare donec febris oino discedat. ⁊ cortices eius c. . derint ⁊ calor recedat.

¶Capi. ij. de sacri ignis medela.

Ignis sacer aliq̄n solus aliq̄tiēs cū variola appet ⁊ eoꝝ eadē cura: nisi q̄ tumorosis locꝫ oz appōere aliq̄d ceruse ⁊ mardasenegi ac sās dal. al. cū cāphora tritoꝝ ⁊ aq̄ ros. subsequat ⁊ bābacē suppōere, ⁊ istillet cuz op⁹ fuerit aut loc⁹. Si āt simpler ē ⁊ sol⁹ ignꝫ sacer oz patiētē sōmari ⁊ ḡtū op⁹ fuerit educas de sāguie in rta q̄ ꝑt⁹ feret ⁊ alia: dehic tumores acu pfo rabis vt eoꝝ defluat rubigo: ⁊ ceruse yngue to ēplastrizabis i q̄ paꝝ cāphore admisceb is ⁊ quotiēscuq; aliq̄ in eis fuerit aqua adunata aperiātur ⁊ hoc cataplasmēturyngue to post cum terra sigillata. q̄ ⁊ aceto supinfusa sit.

¶Capi. iij. de elephantie medela.

Elephātia eoꝝ ē morboꝝ q̄ ad sanādū dif ficiles sūt ḥ morb⁹ cū robur assūpse rit icurabilis ē: ⁊ ei⁹ delceps medela vt eadē ꝓsiet ne angeat in habitudie: sic quo qz morboꝝ multoꝝ est rō q̄ robusti sunt vt ḥy dropisis lepra ⁊ sires morbi: q̄b⁹ nā resistere non potest. hic itaq; si sit in principijs nōn si ḡ sanatur sed cum mora ⁊ difficultate ⁊ cū al

fidua adhibet cura ⁊ medela ac cibor caute
la. Cū igit elephantiā in ipsis inueneris pri
mordijs anteq̄ facies icipiat deficere ⁊ defor
mis fieri ⁊ membra vlcerari accadere. accelera
sāguinē a duab⁹ minuere organicē. ⁊ duab⁹ vēis
q̄ post aures sunt ⁊ q̄ frōtis ac nōnunq̄ a me
diastinis ⁊ sanguinē auferre multiplica dōec
defect⁹ appeat: post hec aliquot trāsactis die
bus medicamie illū solue qō cū hātali adipe
fiat ⁊ epithi. decoctione ac agarici ꝓfortabilēq̄
cū hyera ⁊ hātalo ⁊ dieb⁹ eū pmitte. x. dabilēq̄
illi lac cameli ⁊ casei aquā cū pulnere colerā.
eū soluēti cibilq̄ refricies hūectātib⁹ vt edor
agnor carnib⁹ lactātiū porcellor gallinarum
anatū fasianor cū espidabago ꝑditis frixisue
pedes q̄z agnor piguiū ⁊ lapidosos pisces cū
espidabago dabis aut frixos cū amigdalaruz
o'o. de fructib⁹ sumat ficus. vuas dulces ⁊ q̄
cū zaccara fiūt dulcia ⁊ amigda. o'o amigdala
q̄z ⁊ pistatia. sorbitōesq̄ q̄ de tritici fiūt medul
la cū amigda. o'o ⁊ zaccara alba optia. dabis
ēt lac mulsuz. ipm eteū statim cū educit opor
tunissimū est illi. gargarizet ēt mulieris lac cū
amigdalor oleo cū in gurgulione rancitas fue
rit dōec morb⁹ ⁊ passio sedari icipiāt ⁊ tūc il
li lac amputabis: ⁊ si tps estatis fuerit vomitu
vtaf cū rebus pūgentibus vt sunt fugiles. ern
ca. sal. ⁊ post vomitū. absinthij bibat sirop. et
fauteneg. post hec medicamibus vtaf laxati
uis q̄bus itercidit elleborus. Nec ꝙo oz illi p
pines elleborū cui⁹ passio iā fixa stat: solueret
eteū ab ei⁹ corpe humiditates ⁊ desiccaret.
Et oz hor habitacula in locis eē quor aer ē
calid⁹ ⁊ hu. ⁊ aera caueāt frigida. locaq̄ siccavt
mōtes: dispones ꝙo eor cibū bis i die: ⁊ q̄ gene
rāt ni. colerā: caueāt cibos vtyaccinā carnē
siluestria salsa ⁊ siliā. Exercitio vtēdū ē tēpe
rato ⁊ añ cibū postq̄ ab egestiōe mūdificat⁹ ē
⁊ vsia. sz ⁊ tēperata fricatiōe ⁊ nō yngātur nisi
adipe vulpis cū modico vio. oleo ⁊ cucurbita
rū ⁊ gallinaz assungia ⁊ anatis optie. Et post
hec lauētur in balneo. ⁊ aq̄ illos rorabis in q̄
babunegū ⁊ lilelmelec fuerit decocta. post h⁹
ꝙo ei⁹ corpus cū ciceris fricabis farina ⁊ fabaz
⁊ hoc totū in morbi facies principijs: hoc nāq̄
regimie patiēs curat⁹ ē. Si sic reges corp⁹ ad
sanitatis redibit hitudinē: ⁊ passio hec ab eo
recedet. ¶Si āt robustior fuerit hec passio fa
cta tūc organicaz flobotomiā assuescere opor
tebit veris tpibus ⁊ autūni: ⁊ vacuas sulpēdes
sitias stomaci ozi ⁊ his q̄ hypocū drijs subsūt
sine incisiōe ⁊ emplastro vteris qō vocaf dozo
thei ⁊ heracoze. Assignatio ei⁹: sumāt herma
ce. spice. cardamomi. pipis lon. seliche. thuris
costi. acartarahe. mastic. machali. mirre mūde
carpobal. assisi. gume mihe. fluxe. siselei. ari
stol. l. ⁊ ro. sahade. aq̄ lilelmech. gariof. ireos
radicē. balsami. cuiusq̄. ʒ. j. laudani. ʒ. ij. ⁊. ʒ. za
frani. ʒ. ʒ. allei. cere. ⁊ cuiusq̄. ʒ. xxx. liquefac q̄
liquefūt cū nardino oleo ⁊ medicamia desup
proijce cōtrita sz balsamo infusa ⁊ rorata ⁊ do
nec cōpleaf cōmone. Post hec ꝙo medicamie
vteris laxatiuo in singulis anni diuidētib⁹: ve
re. s. ⁊ autūno. Iterū casei aquā ꝓpinabis il
lis cū pulnere colerā laxāti nigrā: ⁊ hec est ei⁹
assignatio. Sumātur mirob. ẓebul. ⁊ nigri
indi. cuiusq̄. ʒ. e. agarici. ʒ. c. beffagi epthimi.
astacodis. buglose. cuiusq̄. ʒ. d. salis naste. pe
tre lazuli. elleborī nigri cuiusq̄. ʒ. j. tere oia di
ligēter: ⁊ ꝓpia de eo. ʒ. ʒ. in af. iij. cū duab⁹ ter
tijs libre aq̄ casei q̄ cū cartami medulla sit ab
stracta. Dabis ēt hoc medicamē potādū. Assi
gna⁹ ei⁹: sumāf aceti i af magāgeli. ʒ. j. ʒ. car
tami. caulf. i alio tespikali succi cuiusq̄. ʒ. j. mis
ceb hec oia ⁊ ꝓpina mane ⁊ i fine diei dabis q̄z
oi die zaccare dimidiū exagiū cū mell siropo.
aut cū melle tāq̄ electuariū. Des ⁊ lingkis die
bus eltithi dimid. ʒ. cōtriti cū melle ac butyro
⁊ oibus his magis ꝓficiens ē tyriarū trocisc⁹.
si de eo ad dimidiū exagij vsq̄ plenū dederis
cū vini. ʒ. xx. rihani: squille q̄z trocisci vtiles sūt
si de eis exagiū vnū cū fauteneg hūidi succo
sumaf. oib⁹ ꝙo his vtili⁹ tyriaca si de ea vtaf.
ʒ. j. vsq̄ exagiū. i. cū decoctiōis epithi. aq̄ ⁊ sti
cados ac elleborī nigri bugloss. ⁊ si cū tyria
ca hac molestator passiōe corp⁹ liniaf ꝑdest
illis. Sz ⁊ si illis denf tyriarū carnes abscisis
tñ caudis ⁊ capitib⁹ triū digitor sub quātitate
⁊ vētres purgētur ⁊ cutis excoriet decoquātur
q̄z in espidabago cū aneto, ⁊ pozri in af. safafa
lis folijs ac sale nō pauca ꝓficiūt vtilitate. Oz
aūt serpētes hos ex vtilib⁹ assumi locis ⁊ cauē
dū ne ꝛgrcuose sint aut dipsades aut a maris
supte cōfinito ⁊ salsis locis. Sumūtur āt veris
dieb⁹ ⁊ vtātur sale qō cū serpētiū fit carnib⁹ in
cibis suis ꝑdest eīm ⁊ oz eor corpus hoc cata
plasmari medicamie. Assignatio ei⁹ nitri. mir
ti. enforbij sulphuris crocei folioruz ficiegles
sume ptes diligēter tere ⁊ cōtunde paniculum
aceto ifunde ⁊ corp⁹ eor illine. Alia ꝓfectio.
Sandarīē. r. ʒ. p. sulphuris crocei tñdē. costi.
ʒ. h. calcis. ʒ. f. folior pini ⁊ bacchaz lauri cu
iusq̄. ʒ. xx. oia tere ⁊ cribra diligēter ⁊ cū succo
folior nucū distēpera aut aq̄ in qua nucis de
coxeris folia donec tanq̄ balnei lauatura fiat
⁊ cataplasma corpus: ⁊ opz dū cataplasmef si
estas ē ad solē sedere patiēte hyeme i balneo
dehic cathemie ablue aq̄ ⁊ furfuris aq̄ in qua
viol decoxeris ⁊ ninifar ⁊ ordeū paz tūsuz hil
q̄z silia huic adherere oportebit regimini: qm̄
si fecerit spes ilr ad meliora restat ab hac pas
siōe. Est āt eor sanitatis signū cū ab eor cute
sile q̄d squāmis cadit. hoc eteū si fiat i melio
ra restituēf ⁊ i sanitatē ocūdā redeūt hitudinē.
¶Capm. iiij. de lepre ⁊ morphee albe ac ni
gre medela.

Epra si robustior fuerit difficile curat qm̃ membrorũ subam imutatã hz in flegmatz naturã i tm̃ vt si locũ quo albedo inest aperueris flebotomi acumine aut acu sic vt cutẽ trãseas sanguis nõ egredi ẽt sed hũiditas alba. in morbi ãt pricipijs si pupugerz ꝛ dilates sanguis egredi ẽt ꝛ tũc ei⁹ possibilis est curatio. Et p̃mũ q̃dẽ expedit i hijs patiẽtis cura a cibis flegma generãtib⁹ p hibere. vt lacte piscib⁹ recẽtib⁹ fungis q̃mis ꝛ refrigerãti fructu ac hũectãti ꝛ pasces frãquillinorũ ꝛ taugox carnib⁹. siluestriz salsa carne assatacz ꝛ frixa cũ calis q̃dimẽtis. mel illis dabis ꝛ vinũ croceũ vetus. medicamia illi ppinaque fla deponant ꝛ hyere. pilꝛ. electuariũ q̃cz qõ exturbit ꝛ agarico cõponit ꝛ coloquintide adipe ꝛ sale nastico. ꝛ indico ꝛ granis nili. chijs sllib⁹. ¶Assignatio medicamibus flegma deponẽtis. Sumaꝛ turbit. z. j. ſ. hebelnil ꝛ hyere ficare. cuiuscz. z. j. coloq̃ntide adipis. salis nastiẽ cuiuscz. z. ſ. euforb oboł. ij. trita diligenter subtilissimo cribra pãno. ꝛ cũ apij aq̃ distẽpera nebatiẽ aut porri folioz succo ꝛ pilla. ꝛ sicca. potio eoz. z. ij. ꝛ. ſ. vscz. iij. cũ cala aq̃ vtaris aũt medicamie hoc singulis. x. dieb⁹ semel aut in. xv. hoc q̃z sepi⁹ facies. Dabis aũt iterũ potiones has singulis dieb⁹ die q̃dẽ squingibinmellũ cũ apij ꝛ fenicli decoctionis aq̃ die alio trifera magna sub exagioz duoz põdere cuz aq̃ in qua semẽ ꝺ coreris apij. ꝛ ciminũ. ꝛ origanũ mõtanũ dabis q̃z ꝛ illi hoc ei⁹m pbatũ est eĩm. Assignatio ei⁹ sumãtur piperz. al. ꝛ. l. ꝛ nilieberis cinãmi gariof. camelle. cassie i alcassie. fi. cortic. ciperi citrini cũ corticib⁹ suis nucis mus. cuiuscz exagiũ. i. granatoz iacinti exagiũ ſ. turbit albi z accare albe cuiuscz. xrij. exag. tere oia diligẽter ꝛ cũ subtilissimo cribra pãno ꝛ cũ dispumato melle distẽpera. potio ei⁹ lapãs. z. v. vscz. ſ. ꝛ pmittaꝛ dieb⁹ tribus dabiscz de illo singulis dieb⁹ exagiũ. i. saliua. h⁹ multis vtaris dieb⁹ pderit eĩm: post hoc aũt cũ solut⁹ medicamie fuerit laratino. pilꝛ. ſ. aut alijs dabis illi de q̃lquenegi i alis calẽnegi electuario singlis. iij. dieb⁹ exagiũ. i. vscz. z. ij. post hec si tẽpus hyẽs est de metridato. aut tyriaca magna iuxta qd ei cõsulit ꝛ fert ꝓtus dabis etas q̃z ꝛ tẽpus. cũ aq̃ in q̃ decocta sint ameos ꝛ camomilla ꝛ ruta . Et si ante tyriacã hyeralog. afferes aut hyere galꝛ. z. ꝺ. vscz. exag. iiij. cũ aq̃ in q̃ vue passe ꝛ apij semẽ mõtani decocta sint origanũ mõtanũ ꝛ cẽtauree ac mirob. keb. mirifice pderit. elect. q̃z euforbũ in alcufadianũ hac in passiõe plimũ vtile ẽ. Cũ ergo oia q̃ assignauim⁹ feceris. ꝛ ltelliges corp⁹ superfluitate mũdatũ flatica: tũc hoc oportebit cataplasmare cataplasmate. Cataplasma lepre vtile. primũ cũ pice cataplasmaꝺ ꝛ nasta alba q̃cz cũ auro pigmẽto ꝛ pipere rubeo ac buraco ꝛ sqlla ꝛ sitarego corticib⁹ radicis papauerz ꝛ acharacha aut cõdiso: sz hoz q̃cz medicamie si teratur diligẽter ꝛ aceto roretur cataplasmetcz albedinis locus manifeste pderit. Assignatio alia. folioz de fele diligẽter tritorũ. z. l. cũ oliue oleo vna diligẽter fac bullire: deĥinc oleuz cola ꝛ quadrantẽ libre de cera sume. ac hoc liquefac in oleo ꝛ sulphur desup croceũ proijce tritũ diligẽter. iiij. sub vncijs ꝛ alboris locum catapla ad solẽ vel in balneo. ¶Cataplasma aliũ squille folioz q̃cz lotos si i oliue olo decoxeris. ꝛ cũ olo hoc vnguẽtũ ꝛ sulphure feceris ac auripigmẽto rubeo ꝛ illo ad solẽ seu in balneo cataples pderit. Aliud ellebori albi ꝛ nilupini. vitis albe radiẽ. eẽles ptes cribra ꝛ tere subtili pãno ꝛ cũ aceto distẽpera ꝛ locũ cataplasma. Et hec ẽ cataplasmatis assignatio q̃ aaron dei amic⁹ vtebaꝛ elleb. nigri semis. erui ce. fugilũ semis sinapis. cũdisi. sunizi. nemami acarcarahe. colloquintide. capparis radi. corti. q̃rsene. tapsie singuloz. z. v. seminis apij. sescha tiẽ. nahamã. z. zinziberoz i alamigd. amare mazeriõis. ani. huarfi. lupini. demedemi cuiuscz. z. x. sitaregi. ireos radicis sue. colubri nigri sanguinis aut cornisue. baccami. cuiuscz. z. vij. teratur oia diligenter ꝛ cũ aq̃ fue distẽperẽtur. ꝛ bachami. ꝛ nesasetegi. ozectegi i alcroci ac colubri nigri sangue vel corni vel testudinis ꝛ pulloz colũbaz sangue trocisca ꝛ desicca cũ opus fuerit cũ quẽna ꝛ oleo ac cera liquefac ꝛ cataplaa ad solẽ ꝛ q̃bus volueris augere virtutẽ mel adĥciat. beledari ꝛ cũ nasta distẽpera alba aut carrano vel nitro. ¶Cataplasma pbat⁹ sulphuris adusti. euforbij. elli. nigri. cuiuscz. z. ij. ꝛ. ſ. beledari. z. e. acarcharahe. ꝛ sitaregi. cuiuscz. z. j. terãtur ꝛ cũ vini distẽperent aceto ꝛ vtere. ¶Cataplaa lepre. ꝛ morpheealbe vtile. sitaregi. elli. ni. sunizi. sinapis. seraizi. ezazi. mirre. mũde. galle. demedẽi sebeti. ioũquẽdẽ. henai. piperz. sandarich. r. coeẽles ptes tere diligẽter ꝛ cũ vini aceto distẽpa ꝛ locũ cataplaa ꝛ aq̃s suffũdaꝛ lutosis sulphure eiscz ac alumiosis. pdest eĩm optie illis. Quib⁹ aũt lepra tingiꝛ ꝛ celaꝛ multa sunt ꝛ hec ẽ vna eoz assignatio. Sumaꝛ nili. z. ij. fue. z. j. tere diligẽter ꝛ cũ aceto distẽpera ac trib⁹ fermẽtari permitte dieb⁹ ꝛ vtere. Alia alboris tinctura purgamẽti ferri mirte vel mirre mundate ẽtum vis. In corticis granatoz aqua infunde trib⁹ diebus ꝛ vtere. Oz aũt p̃mũ cataplasmare loẽ galle aq̃ ãtecz medicamẽ appõas ꝛ p⁹ medicamẽ cũ zazi aq̃ ꝛ aluminis nigri. ¶Alia extrema virgarũ arboris fici nigri vini aceto infunde ꝛ diligenter trita cum buraco misce ꝛ sulphure croceo ac sitarego indico loticz cataplasma prius aceto ꝛ buraco lotuz. Et de hijs que dicta sunt sufficiaꝛ.

De morphea alba. Morphee albe cura eade q̄ le pre nisi q morphee medicamia sūt obiliora il li⁹ medicamib⁹ iuxta q maior ē lepr⁹ t⁹ q̄ morphee. Et hoc ē vnū ei⁹ medicamē. Assignatio ei⁹ calce viuā aqua extictā distēpa ꝛ locū catapl'. aut catapl'abis cū lupinis diligēter tritis ꝛ cū aceto distēperatz. aut cū cappis corticibus radicū cū aceto distēperatz. Assignatio alia. sitaregi idici. acharcarahe fugilū semis ꝙdissi eruce. sinapis equales pres diligēter tere ꝛcū aceto vini distēpera. ꝛ ad solēvel in balneo catapl'a. Alia eris icēsi. musadeni cuiuscq; ℥. j. ꝛ ℈. calcis. ℥. ij. aceto rosab ꝛ ad solē p hebdomadā ponēs ꝛ dimittes ꝛ sic catapl'asmabis proderit em̄. Alia zeniari partem. j. nitri. ij. tere diligenter ꝛ cum melle distempera: cataplasma biscq; ad solem vel in balneo.

De morphea nigra. hui⁹ cura ē corp⁹ patiētis imminuere medicamib⁹ q̄ colaz deponāt ni. agnantib⁹ illā arcere ꝛ in corpe reponēda mā tēperata: vt aūt corp⁹ mūdatū sentez hoc catapl'a te locū catapl'a. Assignatio ei⁹ merulox fimi qō i ruo iuenit q̄tū vis diligēter ptere et vini aceto rosa ꝛ loc catapl'a. Aut ptere cepā diligēter ꝛ ad solē catapl'a. Uel sumas lupinū ꝛ vi ligēter tritū cū aceto distēpera ꝛ loco appōe. Utile ē et treos si sumptā radicē diligeter ptetras ꝛ cū melle distēperes: aut sāgibi ꝛ catapl'a ad solē vel i balneo. Sume et ellbz. ni. et silē q̄d opare. Catapl'a aliō. Sume sādarace arsenici. ℥. ℈. sulphuris eāles ptes: ꝛ tritz diligēter cū aceto distēpera ꝛ locū catapl'a.

¶ Capi. v. de vlcerum variolarum macularū medela ꝛ linoris.

A Vlcerū ꝛ variole macul' medicamib⁹ vtē dū ē q̄ pōem⁹. Assignatio vtil' vlceri⁹ ꝛ variole macul'. Sume litargirij radicū cathemie i al'cane siccarū ciceriz farie ossiū veteꝝ. farie risi. semis melōis ercoriati. baccaꝝ lauri. carpob. costi. centauree. ptes eāles. trita diligēter oia cū semis mel'. aq̄ distēpera. aut cū cacale aq̄. ꝛ maculas catapl'a. Alia sume talebū ꝛ i olīe olo bcoq̄ dōec spisset ꝛ loc catapl'a. vel sume anatz adipē ꝛ asini silvestris adipē ꝛ loc inūge. Et si caput aut bonis fel sumpseris ꝛ eo maculas catapl'es extirpātur. Idē facit succ⁹ apij ꝛ feraſij eq̄r sumpt⁹ ꝛ trit⁹ si cū melle distēperet ꝛ loco apponaꝝ maculaꝝ. Uel sume cerusi plumbi ꝛ litargirū albi eāles ptes ꝛ cū aceto distēpera ꝛ cataplasma. Limor aūt his extirpaꝝ medicaminib⁹. Assignatio eoꝝ nitrū rubeū tere diligēter ꝛ cū vini aceto distēpera locisq; catapl'a aut cū nitro lauabis ꝛ ēpliza cū heleo i al'olo ꝛ hebatico: aut hoc certe ēpl'o. Assignatio ei⁹ nitri ꝙdissi. gūme. pruni eāles ptes ꝛ cū melle distēpera linorēq; catapl'a ꝛ liga ꝛ singul' tribus imuta dieb⁹ ꝛ si linoris locū acu pupugeris ꝛ sāguinē exeris a multis locis locisq; trito fricaueris sale ac p⁹ cū nitro ꝛ botami abalaco ēpliza linoꝝ extirpaꝝ. olīb⁹ aūt vtili⁹ his medicamē ē acutū qō dicberdich vocaꝝ si dieb⁹ alicb⁹ apponaꝝ ꝛ illi loco ad hereat. loc cū etem illū aduret ꝛ denigrabit: dehic ꝛ cuz butyro cura ꝛ post cū vnguēto carnē adducēte. extirpat em̄ locū linoris ꝛ carnē ānullabit.

¶ Capitulum. vj. de scabiei ꝛ pruriginis medela.

P Ruriginez ex hūore fieri dixim⁹ salso ꝛ acuto cui sāguis admiscet tenuis ꝛ hūor melic in al' colic⁹ punges. Utēdū igit ē cū acciderit pruriginosa flebotomo ꝛ fructuū aq̄ cū turbit roborata potāda. ꝛ abstinēdū lacte ꝛ camaco q̄z ꝛ piscib⁹ salsis: olibusq; salsis ꝛ pūgētib⁹. Utaꝝ aūt patiēs aq̄ suauis lauacro ꝛ sup ipz in balneo stillet aq̄ in q̄ vitis cortices ꝛ blit⁹ ac farfa fabaꝝ ꝛ fenugreci decocta sint ꝛ furfur. Acetū q̄z calefactū si supponaꝝ corpi cū ros. olo vtile ē. Sic q̄z aq̄ i q̄ cucumeres ꝛ coquunt agrestes. Fricet et corp⁹ ei⁹ lupini farfa ꝛ fabaꝝ et semis melōis medulla trita diligēter. cataplet turq; corp⁹ cū aq̄ ro. ꝛ vini aceto. Achēna cum vini aceto distēperata. Sz ꝛ melōis carne cū oleo ro. ꝛ aq̄ blitis ꝛ aq̄ cabez i. Et si pruriginis hūore ē grosso ꝛ tps ei⁹ diuturnū sit corp⁹ in balneo cū apij aq̄ ꝛ vini aceto ac oleo ros. inūge ꝛ modico affronito: mitigabiꝝ etenim. Sin sume paꝝ opij diligenter triti ꝛ cū oleo ros. liq̄fac ac cera corpuscq; de nocte cataplet ꝛ balneū māe igrediaꝝ hoc etem pruriginē sedat ꝛ calorē ardoreq; extinguit. Miha quoq; fluēs cum oleo ro. si cataplasmet in balneo prodest. Sed ꝛ si corpus pueri vina qui cotus ignarus est cataplasmaueris proderit et aque etiam marine lauacrum. Et hoc medicamen pruriginem medetur. Sume assasi memithe partem buraci dimidiam partem. costi. amari. vj. partes in al' sextam partem: et omnia diligenter tere ꝛ cum aceto distempera ꝛ mixtura hac cataplasma in balneo. Cauendum autem pruriginem patienti ne forte assuefaciat illam et negligenter perferat. Si enim diuturnior fiat prurigo ad cutem extra hitur materia ꝛ nonnunq; scabies oritur ꝛ vlcera pessima ac diuturna. ¶ Et attendendum est pruriginosam corporis mundificationem a sordibus continuatim exhibere ꝛ pruriginem eius curare vestibusq; induatur lineis ac suauibus: ꝛ quod diximus indesinēter adhereat regimini donec omnis transeat. ab eo prurigo.

De scabiei cura. Si ãt scabies acci derit sãguis minution nõ noceris eẽ accelerãdã a media stina vena: et bibat patiẽs decoctionẽ cũ aloe ⁊ turbit coꝛo bozatã. aut mirob. bibat decoctionẽ ac sene ⁊ vnaꝛ passaꝛ. Assignatio eiꝰ. Mirobo. citrino rũ ab ossulis mũdatoꝛ ⁊ tũsoꝛ tamaridoꝛ ſi militer purgatoꝛ cuiuſqꝫ.ʒ.xv. ʒebibi coꝛo ſanici purgati.ʒ.xxx. sene mecci.ʒ.vij. fumiterre ⁊ semis eiꝰ.ʒ.ij. funde deſup.lb.ij. aq̃ ⁊ cũ leni decoq̃ igne dõec ad libꝛã. redeat colabiſ qꝫ ⁊ bibes tepidũ. Et ſi fathegi aq̃ ſumpſeris exp̃ſſe lb.ſ. ſingulis tribꝰ diebꝰ cũ.ꝓ.ʒ.ʒa ccare ſʒ accepto ꝑus exagio.ſ. aloes epatici ꝙrite diligẽter ⁊ diſtẽperate cũ aq̃ fenic. ⁊ pilluiate ⁊ deſiccate: ſʒ ⁊ ſipill'as dederꝫ ac ꝑderit. Aſſi gnatio eaꝝ. Mirobo. citrinoꝝ. aloes. dragagãti roſ. cuiuſqꝫ.ʒ.ſ. crocioꝛietalis. obol.ij. te re ⁊ ſubtili cribꝛa pãno lineo ⁊ cũ itibe aq̃ diſtẽpera: ⁊ eã in ciceris modũ pill'a exq̃bus in ſaliua bibes exagiũ.ſ. vſqꝫ.ʒ.ij. poſt q̃s fumi terre ſucci exp̃ſſi ꝙrige colati.l.ſ. pil'e q̃ʒ q̃ fumiterre vocãt ſcabiei vtiles ſũt. ⁊ hec earũ aſſignatio. Miro. citri. heb. ãdi. nigri. cuiuſqꝫ ʒ.v. Aloes epatici.ʒ.ß. ſcamõee.ʒ.ij. tere vili gẽter oia ⁊ in mortario cũ fumiterre aq̃ diſtẽ pera. iij. aut. iiij. vicibꝰ cũ deſiccata fuerint ite rũ cũ aq̃ fumiterre diſtẽperabis ꝙrita. deh̃c pill'. in modũ cicerꝫ ⁊ ꝺſicca. dabiſqꝫ.ʒ.ſ. vſqꝫ exagiũ. i. diebꝰ iterpollatis ꝑderit nãqꝫ. Ut ãt coꝛpꝰ h̃uoꝛe purgatũ fuerit malo tũc catapl'a tibus vtẽdũ erit deſiccãtibꝰ q̃ꝝ vnũ hꝰ ẽ. Aſſi gnatio eiꝰ. Sũme miutẽgi i al' minteregi. car damomi cuiuſqꝫ.ʒ.ꝓ. ſulphuris croci.ʒ.v. ⁊ te re oia diligẽter ⁊ cũ aceto diſtẽpera ⁊ in bal neo catapl'a. Aliꝺ argẽti viui occiſi de felle ſo lioꝝ: a climie argẽti calie. mardeſenegi cõdiſſ eq̃les ptes diligẽter tere ⁊ cũ vini aceto diſtẽ pera. ⁊ oleo ro. catapl'a. Alia buraci. ſal' coſti. ꝙdiſſ. cuiuſqꝫ.ʒ.ij. mih̃e fluxe.ʒ.ꝓ. tere oia dili gẽter ⁊ cũ oleo diſtẽpera ac nocte patiẽtẽ ca tapl'a ⁊ ſic doꝛmiat mãe balneũ igrediat ⁊ cũ aſeneno fereſſa co lauet. Alia calcẽ lotã cum aceto tere ⁊ i balneo catapl'a aut deſellã ſu me ⁊ hẽnã methicã cuiuſqꝫ.ʒ.ꝓ. ariſtol'.l. ſul phuꝛ crocei cuiuſqꝫ.ʒ.iiij. ⁊ oia diligẽtꝰ tere diſtẽpera cũ oleo ro. ⁊ aceto vini ac i balneo catapl'a: aut ad ſolẽ: deh̃inc lauabis cũ aq̃ i q̃ decocta ſint mirtꝰ ⁊ liq̃ritie frõdes. poſt cũ ro ſis ⁊ ſãdalo. Alia ꝙdiſſ. q̃ buiti albi. arſenici ru bei cuiuſqꝫ ptẽ. ſ. cineꝛ vitꝝ ẽtũ ⁊ de alijs. tere oia diligẽter ⁊ cũ oleo roſ. liq̃fac ⁊ ad ſolẽ ſiue i balneo catapl'a. ⁊ lauabis hꝰ cũ ꝺcoctio ne ⁊ mirti ⁊ aq̃ ro. Alia haruci.ʒ.v. ariſtol'.l. ⁊ ro. cuiuſqꝫ.ʒ.ij. de felle ⁊ liq̃ritie folioꝝ. ⁊ hẽ ne folioꝝ cuiuſqꝫ.ʒ.iij. tere oia diligẽter ⁊ cũ oleo. roſ. diſtempera ac in balneo vtere: q ſi ſcabies hec ſicca ẽ difficilioꝛ ẽ ad curãdum

lõꝝ hꝰ vteꝝ catapl'ate. Aſſignatio eiꝰ. zazi li targiꝛij hẽne mectice cuiuſqꝫ.ʒ.ij. ſiſami ami di. cuiuſqꝫ.ʒ.iij. haruzi.ʒ.iiij. tere oia diligenẽ ⁊ cũ aceto diſtẽpa vini ⁊ oleo ro. catapl'a. coꝛ pus cũ illõ purganeꝝ cũ ꝺcoctiõibꝰ ⁊ ſvideꝝ ꝑdeſſe ⁊ melꝰ patiẽtibꝰ fieri ſic ꝑpia ſingulis diebꝰ caſei aq̃lis lb.ſ. vſqꝫ plenã cũ duabꝰ.ʒ. fumiterre ⁊ exagio.ſ. ſabaſ pill'ate ⁊ añ poire cte. hꝰ ei ꝑderit. Nõnũq̃ ãt eonſqꝫ trãſit pu rigo ⁊ ſcabies: vt aduſtionẽ faciãt aut vlcera ſanari difficilima q̃ ẽt ſi fiãt decoctiõe vtẽduꝫ ẽ epith̃i ⁊ agaric. pꝰ quã caſei aquã ⁊ aliꝺ catapl'andũ ⁊ tinee trociſcꝫ ẽvtẽdũ cũ medica mimbꝰ: q̃ꝝ i tinee medela ponemꝰ memoriã.

¶Capi. vij. de pediculoꝝ medela.

Cum cuiuis corpi inna ſcunt pedi culi medicamẽ bibere laxatiuum patiẽtẽ ipera ⁊ cibꝫ initi chimoti laudabiliũ: curareq̃ coꝛpis mũdi ficationẽ a ſoꝛdibꝰ plimũ ſalſe aq̃ balneo vta tur pꝰ aq̃ ſuaut: veſtibꝰ iduaſ lineis mũdꝫ ⁊ lo tis: ⁊ ſi ſiccaꝝ aſſneuerit eſũ ficuũ caueat hec ⁊ cũ iterfecto catapl'a coꝛpꝰ zibago cũ mõco miteregi diligẽter triti cũ cartami oleo ⁊ no cte catapl'a mãe balneũ introeat. Aſſignatio medicamis pediculoꝝ. Ariſtol'. l. ⁊ ſecũbari i al' ſenobari folia diligẽter tere. ⁊ cum zibago iterfecto cũ amigꝺ. oleo amaraꝝ i ꝙmiſce ⁊ no cte coꝛpꝰ inũge mãe balneũ igrediat ⁊ cũ caſa aq̃ lanet: poſtea ãt cũ aq̃ i q̃ ſih̃ũ decoꝛeꝫ ar menicũ. ⁊ hereſinaſcrũ. i al' benafetũ hoc et eẽ pedicꝰ extirpat ⁊ ãnulat. Ariſtol'. q̃ꝝ lõ. ⁊ ro. ⁊ arſenicũ rubeũ ſi terat ⁊ cũ bani olo diſtẽperenẽ ⁊ coꝛpꝰ cataplaſmet ⁊ mãe cũ fur fure ⁊ fabaꝝ liniat faria ꝑdeſt. Medicamis aſſignatio qꝺ ſoꝛdes purgat a coꝛpe ⁊ pedicu los fugat. Sume coſti amari. cardamõi. bo nis fellis. cuiuſcꝫ pẽſum vnum tere diligẽter ac diſtẽpera cum piſtaceoꝝm oleo coꝛpuſcꝫ cataplaſma ⁊ cum aqua laua ac furfure h̃euer i al' ſulfure. ꝓderit nancꝫ.

¶Capi. viij. de ſerie ⁊ aſaphe ac puſtularum paruarum mede.

Ma ſeria itũẽdũ vtrũ ex ſãgui ne fiat colico ⁊ ſi pl'us magnꝰ ẽ patiẽtẽ flõma ⁊ iuxta q opꝰ videꝝ ſãguis exh̃es ẽtitatẽ ⁊ p pinabis illi ſũgibi ⁊ muzoꝝ aquã ẽnatoꝝ ⁊ aliꝺ amili. affari. arcebiſcꝫ illũ a cibꝫ ꝺcibꝰ ⁊ pũgẽtibꝰ. Catapl'abis ãt coꝛpꝰ cũ amilo ⁊ affa ro. aut cũ ſolatri aq̃ ⁊ caq̃negi ⁊ q̃ffare virẽꝫ ⁊ modica oꝛdei faria. bullies ẽt olive folia in q̃ diligẽtꝰ ⁊ coꝛpꝰ catapl'abis cũ frida fuerit vti le ãt erit hoc illi medicamẽ ꝑpinare. Aſſigna tio eiꝰ. Fauteneqi fluuial' fermẽti cuiuſcꝫ.ʒ. ij. ſpodij. roſ. r. cuiuſcꝫ.ʒ.ſ. cãphoꝛe calcũ vnũ tere ⁊ cũ punici pomi aq̃ ꝑpina accidi aut cũ

hebiti in al'heberi aq̃. Cataplasma aũt corp' ei' cũ amilo affaro ⁊ melonis carne ⁊ olo ro. ac ordei farina. Et si seria ẽ de flegmate cui' ẽ signũ nocte tumultuare ⁊ color alb' patienti sq̃sibin mellei dabis. ʒ. ij. ⁊ dimidiũ exagiũ vlcꝫ. j. ⁊ cubebe exagiũ. ʃ. vlcꝫ. i. cũ sq̃sibi. ʒ. ij. aut ouzani fluuialis exagiũ. j. cũ sq̃sibi. ʒ. ij. cataplasmabis aũt corp' cũ succo apij ⁊ ordei alfito. ⁊ si abinde patiẽs in mel' restituatur. Sin mirob. ⁊ fructũ ppina decoctionem quã cũ turbit rozabis ⁊ hyera: qũ si nõ pderit caseĩ aquã in potu dabis cũ hoc puluere. Assignatio ei' mirob. lxeb. ⁊ idi cuiusꝫ. ʒ. v. turbit ʒ. iij. rasi anegi: semis agarici cuiusꝫ. ʒ. ij. terãtur oia diligẽter ⁊ dabis de eis. ʒ. iij. cũ lib. ʃ. caseĩ aq̃ ⁊ ʒ accare. ʒ. x. albe. facies hoc trib' diebus vel vlcꝫ. v. ⁊ singulis dieb' angebis caseĩ aquã paulatim donec vlcꝫ. l. perficias. ¶ Assignatio medicamis serie rubee. pudegi. camadhi. ʒ. x. aquã ifunde ⁊ cola ⁊ desup proijce. ʒ. v. ʒ accare cãphore calcũ vnũ ⁊ potetur.

De assapha. ✠ Sume melõis carnez ⁊ diligẽter misce cum modico vereto ac in balneo cataplabis post sudorẽ ⁊ mꝛta cũ cal'a lauatione aq̃ in q̃ bullierint mellilonẽ ⁊ furfur: phibe aquã fridaz sup corpus fundi: ⁊ melonis carne cũ farina ordei pastata ⁊ olo ro. catapla. aut sume vini acetuz ⁊ hẽnã mecticã ⁊ saluaris in al' saliaciri ⁊ corpus his i balneo fricabis vel sume galle ⁊ aruci egles ptes ⁊ tritas cuz aceto distẽpera ⁊ in balneo catapla ro. oleo post prãdiũ. Sũe ẽt faba ⁊ lupini farinã ⁊ ordei ⁊ cũ aceto distẽpa ⁊ ro. olo i balneo catapla: pderit em assaphe.

De pustulis paruulis. He corpi ex malis accidũt chimis q̃s ad exteriora ppulsat nã cõcludũtur inter carnẽ: cutẽ. hanc cura pillan hyere post aut decoctiõis cũ hyera cõdita sit ⁊ turbit in fussonis q̃z fructũ post cũ mirob. lxeb. ac indis ⁊ turbit tũso: caueat aũt a cibis gñantib' hũores grossos: cataplasmetq̃ corp' cũ ell'o infuso aq̃ calide q̃ a carne ad cutis exteriora pustule emittãtur. Cataplasma ẽt hoc medicamine. Assignatio ei' de felle rute ⁊ mirre eglespres cõteres diligẽter. ⁊ cũ aceto distẽpera. et pustulas illinias: aut sume cõdesuz ⁊ diligẽter tritũ cũ olo olive distẽpa ⁊ pustulas illinias. Caueat aũt cataplasma ⁊ linimenta añ corpis purgationẽ ne forte mã ad corpis trahaz exteriora: roboreturq̃ ⁊ plures fiant pustule.

¶ Capitulum nonum. de verrucaruz ⁊ clauorum medela.

Verruce ⁊ claui vt alias diximus ex duobus orinn̄t humorib' flegmatico ⁊ melãcolico horũ cã ẽ corpis euacuatio cũ epithimi decoctiõe ⁊ agarici. aut sticados. pillq̃ q̃ cũ epithimo sunt. Prohibẽdusq̃ est patiẽs ab hos duos gñantibus hũores cibis. Que aũt extirpãt eas empla sũt capiarũ fimus diligẽter cõtritus ⁊ cũ aceto distẽperat' verrucarũ apponẽdus est loco: sunt sum quoq̃ diligẽter cõtritũ cũ aceto distẽpera tũ vini ⁊ suppositũ. aut certe loc' die sepi' cuz vini aceto ⁊ sale fricet: h' nãq̃ extirpat. sumũt q̃z eris cortices ⁊ diligẽter cõtriti cũ vini robo distẽperant ac ponũtur: vel sume pentafilon ⁊ diligẽter tũsum ⁊ cũ vini robo distẽpera. ⁊ verrucis appone. Et si medicamibus non pficis his acuta appone vt calicon ⁊ diberdic. hec et em corrodẽt ⁊ exurent dehinc sup radicẽ butyrũ pone. donec ei' auferaz pzurigo. ⁊ itez medicamẽ acutũ adhibe. post qũ butyrũ. donec tota auferaz verruca ⁊ tũc q̃ carnẽ supindu cũt adhibe. Prodest etiã his pipis petrã sume re ⁊ calidã ac simacim feresaicũ. ⁊ buracũ eglit er: ⁊ trita oia distẽperare cũ sapone. ⁊ sup verrucas ligare cũ pill'. sufferaturq̃ medicamen hoc appositũ qm̃ die tertio decidet. Assignatio medicamis ad extirpãdas verrucas fortis zeniari. eris vsti. coloquitide adipis buraci nusadari calie arsenici crocei bonis fellis susani in al' sniani feresiaci. cuiusq̃ ptẽ. i. icalcis viue dimidiã ptẽ. tere diligẽter oia i mortario: ⁊ saponis aq̃ distẽpera. aut amoniaci aquã verrucis appone pmo eaz strictis cũ capillis ipsi' radicib'. Assignatio alia calcẽ viuã ⁊ vini fecẽ optie tere: ⁊ cũ visco diligẽter misce ⁊ verrucis appone. desiccabit em eas hoc ⁊ exuret. Qũ si medicamia hec nõ pderit incisiõe vtere cũ rasorio ⁊ alijs. dehinc acutis cõprime medicaminibus vt fortis eris vnguẽto: aut beledari lauacro. donec olo eius deficientẽ educas radicẽ. Nõ oz aũt hec ferro incidere nisi corpe ab humoribus primus euacuato grossis.

¶ Caplm. x. de petiginis emundificatiõe ⁊ excoriationis cutis medela.

Petigo ex cola fit nigra cuz eã generãtes nimis frequẽtant cibi vt diximus: ⁊ pdest in flebotomia ⁊ laxatiuus pot'. ⁊ abstinẽtia a cibis generãtib' eã. s. colerã. Cataplasmãdus aũt est loc' cũ seqbinego ⁊ aceto. ⁊ mirob citrinis cũ pruno ꝫ gumma ⁊ aceto distẽperatis. aut botami gũma q̃ cũ cera modica: ⁊ olive oleo distẽperatur sulphur desup pjcit contritũ ac loco ponit. Sumitur quoq̃ merulo ꝫ fim' ⁊ balibi: terunt diligẽter: ⁊ cũ aceto distẽperati loco apponunt. Et si in facie petigo fuerit: sume frumẽti ⁊ super ferri laminã pjce calidã valde: aut icudẽ calidissimã ⁊ cũ malleo pprime. sumaq̃ q̃ abeo fluxerit hũiditas ⁊ sup petiginẽ illine si i facie est. Aut sume semequesti semẽ ⁊ tritũ optime cũ vini aceto distẽpera. ⁊ loco suppone. aut

sume corioz glutinis.z.v. quēdari masculi.z.ij. optime trita cū glutino in aqua liquefacto distēperata z pruriginī superpone.

De sordidū cutis meō. Opz tumorē pforare quo q̄ inest rubigo exeat z cū lēticula decocta cataplasma. aut sume granatoz folia arboris z igne adure z cū his illa q̄z. z si in tumuerit tumori appone litargire cōtritū cuz porcino adipe z lupino prodest enim.

De cutis excoriatione me. Cutis excoriationē hoc cataplasma medicamie mu teregi lupini cardamomi cuiuslibz.z.j. diligēter simul tere. z cū vini aceto liq̄fac z cataplasma. Aut ireos sume radicē z distēperatā cū melle appone z post balneū itret. Uel sume q̄dritum cic. z capraruū fimū z trita oia diligēter cū vini aceto distēpera z locū cataplasma. Oō si mar daseneg̃ū distēperaī cū aceto z olo. ro. appōs turq̄z corpi patiētis mānifestissime pderit.

¶Caplm. xj. de sudore nimio z eius mora.

Cum sudor nimius exit de hois corpore ex oleo ro. inungēdus est ad mixta galla optie contrita z oleo mirti admixta ceruſa gipsea. vel cataplasmeī corp⁹ cū terra armenica z litargiro cōdito cū rosis aut cū aq̄ ro. aut alumie ru beo cōtrito diligēter z distēperato cū mirti aq̄ aut ligamētoz vitiū aq̄ cataplasmetur z cū litargiro z galla diligēter cōtritis z cū olo mirti aut citonioz distēperatis. Assignatio ei⁹. Sume boni odoris citoniū i q̄ sit pōtictas z floz citonioz. cuius q̄z. ℔. 5. z ro. sicce. ℔. iij. q̄b⁹. v. aq̄ libras supfūde z lēto igne decoq̄ dōec ad q̄drā tē redeat: z colature adō quātū mediū ei⁹ olei ro. z i stagneo vase ad lenes prunas decoq̄ donec aq̄ deficiat z oleum supsit z colato vtere. Oō si sudor cōstipatus est z minoraī laxatiuo corpus euacua decoctiōib⁹ quo mā ab exterioribus ad interiora reducatur.

De sudoris cōstipatione. Cū autē sudor cōcludiī z non exit cōstipatiōis ei⁹ intuenda ē cā: z si ex poro rū ē cōstipatione corpus calida rōnādū ē aq̄ in q̄ anetū z camomilla z bereniaſetū decoxeris in balneo z pulueriz abis sup corpus bozacuz ru. diligēter tritū: manib⁹ z manutergijs frica bis oleoq̄ camomille vnges simplici aut cum pipere modico fricabis: et illū cū oleo laurino aut anetino patientēq̄ a cibor phibebis mul tudie. ¶Oō si venenoz obuiatiōis cā sudor cōcludiī z qz ab eis corp⁹ desiccatū est. in me diū patiētem introduc balneū suauēq̄ aquaz ca. illi infunde z oleo inunge violī. z nimisar fri cationē vtaris molli. ¶Et si malozū cā hūoz immoraī viscoſozq̄z corpus medicamie flegma z hūiditatē purgāti viscoſaz euacuādū est z post hoc sudorē puocantib⁹ vtēdū est. ¶Et

qm̄ de morboz q̄ corporis exterioribus cōmunes sunt medela diximus. Jā nunc de passiōibus que cuiq̄ mēbroz manifesto sunt ppie videndū est. Jncipiemusq̄z a passionibus q̄ capitis z faciei accidunt cuti.

¶Ca. xij. ō capilloz calⁱ z alopitie z tyrie cura

Alo dicūm est loco qm̄ passionū q̄ corporis accidūt superficiei que mēbris quibusdā sine alijs ppie sunt: quedā capitis sunt: vt alopitia z tinea z furfures quedā faciei vt lēdines z mozū: quedā digitorū vt dahasa z digitorū q̄ fit in hyeme tumor quedā manū z ei⁹ loci quo manus iungiī cubito z pedū vt vena saniosa: quedā cruriz sunt vt morbus elephanticus z varices. alie autem palmis z plantis proprie habenī vt fissure: et q̄dā pedū sūt tm̄ vl' ocrearū cōfricatio: quedā vnguiū vt eoz cōtritio z q̄ illis accidit collisio. z nos primū ab alopitia incipiemus. ¶Dico ergo quoniam in alopitia intuendum est z si ex sanguine fit a cephalica patiens est fleboto mandus sanguisq̄z inxta quod opus extrahēdum. Et si ex flegmate corpus hyere pill' purgandum est z pill'. caucale vel cocijs z aloes. z agarici pillulis. salis naste. z coloquintide adipis similibusq̄. Et si temp⁹ hieme est hyeralog. dabis aut hyerā. g. z gargarizet. sinapē. ac multengum capparis radicē. cum squinsibin cum aceto squille facto: vtatur omnibus gargarismis. quibus z paralisi faciei dicem⁹ z hoc sepius faciat. Arceas autē illum a cibis flegma generantibus quales sunt recentes pisces z lac. agnorum carnes paruorum z similia. ¶Quod si ex colera nigra fit. pill'. sticados illum fiorum fac. z decoctione epithimi. ac hyera rufini aut hyera dorcabis in al' archacabis medicaminibusq̄z in quibus est ellēb. nig. agaricus z epithimum. hisq̄z similia que coleram deponunt nigram. Caueat autē a colerā generantibus. ni. cibis. vt vaccina carne z camellina. ac magnaz caprarū lēticula. caulibus z omni colerā generantē. nig. regimine. Quod si ex colera est ru. corpus cuz mirob. decoctione. z sene. ac hatenegi z aloes absinthij quoq̄z z scamonee imminue z his similibus. Et a coleram ru. prohibeātur generantibus sicut melis sinapi. cepis z alijs z his similib⁹. Ut aut imminueris corpus z purgaueris caput. tam tunc ad capillorum casus medelis conuerte z primum omnium caput pāno fricabis aspero donec rubeat locus. quoniaz difficile curatur. vt vero rubuerit locus minutatim incide illum z allio cataplasma contrito. ¶Si ex flate morb⁹ fuerit: aut suis charade aduſtis aut squilla: aut anellāe cozticib⁹ aduſt: aut amigdalaī amaris aut mirabolebi. Ignis aduſtis. aut squilla. Euforbio q̄z cataplasma contrita

ꝛ cū bāi oleo distēperato aut pice in bāi oleo liq̄facta: aut citrino aut sehū scides armenicū ꝛ diligēter tritū cū o'o misce citrio aut o'o bani aut zēbaci oleo. ꝛ locum cataplasma. Post hec caput cū bliti aq̄ laua. ꝑdest ēt vsi adeps aut lupi aut papiōis leōis q̄z oib⁹ his melioꝛ ē vel⁹ si cū aceto ꝓtrit⁹ apponat. Muriū q̄z fimus si terat diligēter. ꝛ cū oleo misceat ac cataplasmet. ꝑdest. Radicū ēt cānaꝝ cortices ꝛ amigō. amare tūse cū vini aceto ꝑsunt. Cataplasma alopit ie vtilis. Spume marꝫ. z. v. buraci chadeli sulfuris crocei tapsie. euforbij cuiusq̄. z. ij. rautēgi. cātaridū cuiusq̄. z. j. tere diligēter ꝛ cū oliue oleo distēperat ꝛ cataplasma ꝛ hoc cataplasma vtile alopitie erit. Cū ät medicamib⁹ vteꝫ si loco acciderit adustio ꝛ tumoꝛ mal⁹ hoc amone medicamie ꝛ oleo ro. cataplasma ac cerusa ꝛ anatis adipe ac gallieꝛ cū mitigaueris iteꝝ medicamē appone ꝛ rursus cataplasma oleo. Et si ex cola ru. ē passio locū sibo. cataplasma adusto ꝛ spuma maris ac hezago ꝛ ordeo adusto ꝛ trito cū mirti o'o ꝛ caleſi. dehic cataplasma caput ei⁹ cathemia l auabisq̄ cū furfure aut caleſi aq̄. Et si ex colera passio ni. locū cū piretro ꝛ mutergo cataplasma adustoꝝ bonis felle ac lupi ꝛ fenugreci aq̄ ꝛ cocti laua ꝛ cū lini semis aq̄ ꝛ cū tapsia cataplasma oleoq̄ nardino cū locū cepa fricaueriꝫ pūgēti ꝛ allioꝝ aut amiō. sume amaras et buracū adustū ꝛ buracū armēicū eq̄l⁹ ꝓtere ꝛ cataplasma. Ferūt ät q̄ si muscaꝝ terāt capita ꝛ alopitia illis fricet capillos ꝑducūt. Assignatio medicamis q̄s pilos in alopitia ꝛ tiria ꝑducē. Sumāt cātarides sine capitib⁹ ꝛ alis. z. iij. ꝛ diligēt trite cū bāi o'o distēpent: ꝛ musci paꝝ adde ac vtere. Tyrie medela est eademq̄z ꝛ alopitie.

De fluxu capilloꝝ ex raritate. At ꝓo capilloꝝ casus ꝛ fluxu⁹ q̄s excutiꝫ ē raritate ꝛ poroꝝ dilatatione ꝛ cibi immutiōe ꝓpetēti sanāt regie cibo⁹ laudabiliū q̄ bonū sāguinē gñent vt mūd⁹ farie pānis ꝛ caro ānualiū agnoꝝ ꝛ edulloꝝ ꝛ gallinaꝝ sorbiliū vitela ouoꝝ pisces lapidosi ꝛ vinū rubanū moderata sūptū q̄titate balnei ingressu. ꝛ cum dulci ꝛ suaui aq̄ lauacro tēpati caloꝫ. Caput eſt cathemia ꝛ ouo laua. psiliū semie foliq̄q̄z caleſi ꝛ oleo viol. ꝛ ninifarviolā odorēt recētē ꝛ ninifar ꝛ calefum. Cū ät casus huiⁿ⁹ cā ē poroꝝ arctatio ex hūiditate opilante curāt balnei ingressu ꝛ moza i eo lōgiori ꝛ capitiꝫ nōnūq̄z fricatiōe cū sale q̄nq̄z cū sibo armenico ꝛ q̄simo lauāt q̄z cū nitro ꝛ buraco ac felle bonis nec aliq̄d oleoꝝ ē apponēdū. Regēde ē ät calefaciēti regie iminnēde cib⁹ fercul' ei⁹ cala mi sceāt ꝓdimētaꝝ vt carui. cinami. pip. vinū bibat vet⁹ paꝝ mirtū. Et cui capilloꝝ casus p⁹ moꝛbū fit acutū regimie curādū ē humectāti ꝛ ciboꝝ augmēto agnoꝝ carniū cōestiōe ꝛ edoꝝ pisces cōedāt lac hūidos fruct⁹ q̄escāt ꝛ otient balneis vtāt: sz nō moꝛātes: aq̄ suauis ꝛ tepida capiti ē eoꝝ ifūdat ꝛ o'oyngāt mirtio. ꝓfoꝛtat eteꝫ capillos. Sitq̄z o'z i q̄ eblicū decoct vt ät ouri icipiūt capilli rade: aut cū naura auſer ꝛ cū lini pāno frica aspo die⁹ singulis ꝛ i q̄ decoctū sit adiatū ꝛ camōilla ac mirt⁹. Assignatio olei eblici. Sume eblici lb. j. ꝛ supfūde aq̄ lb. iij. ac nocte ꝛ die desine. dehinc optime bulli ꝛ sisami olei adde lb. ac lēto igne decoq̄ dōec deficiēte aq̄ o'z remāeat tūc cola ꝛ liquefac i eo laudāi modicū ꝛ i vase ꝑdēs cū opus fuerit vtere. Cū ꝓ ex ptisi capilloꝝ fit casus nulla ē curatio eo q⁹ hūiditas ōfecerit p quā vita stat: sic q̄z nulla est ad capilloꝝ ꝑductionē via i nāli caluicio qm̄ ꝛ exsiccate fit nāli q̄ cerebri dñatur ꝓplexioni ac capitis cuti.

¶ Capi. xiij. de tinee ꝛ furfuris me.

Atienti tineā ceruici adhibere oz sitiā ꝛ si fieri pōt cephalica minuat sic ꝛ si eiusmōi ē q̄ medicamen possit bibere coꝛp⁹ ōcoctiōe fumitere mir. lzeb. idoꝝ purgeāt abstineat carnib⁹ dulcibusq̄z restringētib⁹ regat lēticula cibēt ꝛ leuissimaruꝝ carnib⁹ auiū ꝛ subtiliū ac piscib⁹ lapidosis et deiceps trociscis tinea cataplasmet. Assignatio eoꝝ. Sume aruci triti ꝛ amigdal. amaraꝝ tritaꝝ cuiusq̄z pēsum vnū machali ptes. ij. in funde machalū i vini aceto die ac nocte et in mortario tere. ꝛ desup arucū ꝛ amaras ꝓpice amigō. ꝛ trociscā ꝛ in vmbra desicca. cūq̄z op⁹ fuerit tere ꝛ ꝓtritas diligēter cū itide aq̄ ac vini aceto distēperabis ꝛ oleo ros. Cataplasma bis ēt hoc cataplasmate. Assignatio eius aristol. lō. ratinegi gelnari. cade cuiusq̄ ptē. j. diligēter tere ꝛ cribra ac i mortario cū modico ro. o'o misce ꝛ vini aceto vtere. Alia sume o'z susami i al' sisami ꝛ caput eo vnge. ꝛ liq̄ritie folia ꝓtrita ꝛ cribrata ō sup pluerīza aut ireos radicē. pluerē. Alia Galla ꝑ idē ꝛ mētā siccam eq̄lib⁹ pōderib⁹. tere ꝛ sūbtili cribra pāno ꝛ i hieme cere liq̄fac. z. ij. ꝛ. 5. i estate. ij. de cēq̄z olei sisami. z. ꝛ medicamib⁹ ō sup plectiꝫ tāq̄ vnguē tū fac. ꝛ hec assignatio est ꝓueniēs coꝛporib⁹ mollibus. ¶ Cum aūt coꝛpus asperū est tunc hac erit vtendum. Assignatio eius. Litargiꝛum galle. ꝛ caqnie. gelnari ꝛ liquiritie foliorum. de fele folioꝛum. henne floꝛum ḡnatoꝝ amaroꝛum. ratinegi. caulis. aruci. cachemie. in al' aclimie argēti tolle eq̄les ptes: ꝛ omnia optime tere ac diligēter subtili pāno cribra et in mortario cum oleo olive misce ac vini aceto ꝛ vtere. Alia. Salis. z. agi. adustoꝝ. galle. aruci. purgamenti argenti. litargiꝛum. z. ibaci interfecti. aristol. lon. eq̄les ptes in subtilissimo pāno pulueꝛē redige ꝛ i mortario cū oleo

ros.⁊ aceto vini misce ac tineā cataplasma q̄ plimū hūida ē ⁊in duris corpib⁹. Alia terre te stule in q̄ argētū liq̄fit q̄tū vis optime tere et cū oleo ro. distēpera ⁊ cataplasma caput ꝙ cū naura expilla. Salieni assignatio carte. aduste. aserebi adusti ⁊ loti. sar cocolle cuiusq̄.ʒ. ß. sulfuris.ʒ.iij. tere diligenter ⁊ cū vini aceto distēpera ac vtere. Carta q̄ adusta si cū aceto sola distēpereť tineā capitis curat si cataplasmeť. Alia teste dimāi. inaŕ camini. fimi columbini. salis ia sici vel nastici eq̄les ptes tere ⁊ distēpera cū oleo olive ac cataplasma. Alia lucerne fictilis testā q̄ diu in vsu habita ē. si ptes diligēter fuliginis dom⁹ ⁊ cū ꝙginis pueri distēperes vna acvidis eris balaninū in aŕba bicinū illinias ⁊ inunctas sup cristallū diez nocte deinc eradas ⁊ cū rosaz distēperes oko ⁊ locū cataplꝛes manifestissime. pdest ⁊ si hec ꝓsunt medicamia bñ. Sin patiēt flebotoma duab⁹ venis q̄ post aures sunt ⁊ q̄ ab eis egredit sanguine caput cataplasma. Et si tinea sicca ē ⁊ alba ⁊ sq̄me albe defluūt ⁊ sicce patiēs regēd⁹ ē cibis hūidis. ⁊ narib⁹ oleū ei⁹ infunde amigd. ⁊ oleū cucurbite aut viol. ⁊ vnge his caput oleis. Et si dura ē tinea ferro scalpe oz donec sanguis exeat deinc colifono cū aceto cataplasma post cū vnguēto rubeo ⁊ sternutatiōes illi ꝓuoca cū aq̄ cācri tūsi cū niniſar oleo. Q̄ō si sabasam in facie ꝓtingerit ostri aloes epatice sume par. i. martaci ptē. ß. ⁊ i mortario cū ros. ꝓtere oleo ⁊ aceto modico. Et si q̄ in facie sabasa sicca ē cū terra cataplasma armenica. ⁊ cāphora ⁊ croco oriētali cum aceto distemperato. ⁊ aqua ro. prodeſit enim.

De furfuribꝰ. huiꝰ patiētis corpꝰ si repletū ē purgari oz cū decoctiōe hiera addita ⁊ si corpꝰ tumidū ē flebotoma ⁊ caput purgeť cū hiere pill. aut aloes ⁊ silib⁹ post hoc caput lauādū ē cū cathemia alba ⁊ blitoz aq̄ ⁊ buraco ⁊ cicer ʒ aq̄ ac fab. tritis blitis q̄ʒ foliꝭ ⁊ ssami. ⁊ caput hoc medicamie tribꝰ laua diebus semel. Assignatio eiꝰ sume ciceris farine ʒ. xl. fenugreci farie buraci ⁊ furfuris ac nitri triti sinapis cuiusq̄.ʒ.ij. cathemie. ʒ. ß. tere oia ⁊ cū vini aceto distēpera aq̄ mixto ⁊ caput launa. ⁊ assuefac caput ⁊ sepiꝰ fiat. ⁊ inūge oleo ro. cum aceto modico q̄m furfures emūdat. Alia bouis fellis ⁊ terā cimolee cū aceto distempera. prodest enim.

¶ Capi. xiiij. de capitis magnitudinis ꝓpter semoz separationē medela.

Quoniam morbꝰ hic ex vento sitate ⁊ hūiditatibus grossis fit nocia sunt q̄ subtiliāt ⁊ dissoluūt. sunt aūt his hec oportuna sumaŕ nasturtij semē ⁊ i aq̄ sepiꝰ feriaŕ ⁊ pāno intincto caput cataplasmeť ea pte q̄ magnitudo ē. Aliō radices sume tinctoz tritas diligēter. ⁊ amigdaŕ. oleo amaraz distēpera. ⁊ locū tribꝰ diebꝰ cataplꝛa: q̄m mālfeste ꝓdest. Medicamē ad hꝰ narib⁹ apponēdū fellis gruis ⁊ lupi. musci. ri loaloe idice. ʒ accare tabarzedi eq̄les ptes tere diligēter ⁊ q̄si lēticulā suppone cū marcemusi aq̄. Alia assignatio ādinehi in aŕ ādidi mirre aloes spume maris pistaceoz. pineaz secci. ābre cuiusq̄ p. ß. zafrani ptez. ß. tere oia diligēter ⁊ subtili cribra pāno ac cū zebaci distēpera oleo pillas q̄si lēticulā fac ⁊ p̄ma die hora vnā appone ⁊ meridie scōaʒ. vesp̄e tertiā: mālfeste nāq̄ pderit. Shaucū q̄ndū gruz fellis. ⁊ vulturis. ⁊ sabuti. croci oriētalis. gēde besti virgaz besbase cuiusq̄ ptē. ß. ʒ accare optime p. q̄. tere oia diligēter ⁊ subtilissimo pāno cribra ⁊ cū psiliꝭ aq̄ distēpera ac pilla i modū lēticule ac in vmbra desicca ⁊ in mense terharib⁹ vel bis suppone q̄q̄ die pilŕaz cū aqua frida ⁊ caput totū filo mēsura a die q̄ luna imminuit vsq̄ in die q̄ reascēdit iminuit etem: ⁊ tūc sepiꝰ suppone medicamina q̄m in suā redibit habitudinē. ¶ Apa ꝙo q̄ō sup craneū ē ⁊ sub cute sic curabis. Sume ꝙnatoz corticē ⁊ cipressi nuces equaliter ⁊ trita cū aceto misce ac loco appone ⁊ liga. deficiet etem hūiditas illa ⁊ locus indurescet.

¶ Capi. xv. de lētiginis ⁊ maculaz faciei ⁊ fixuris eius me.

Lentigines ex sanguis adusti vaporibꝰ fieri dicim⁹. iō q̄ patiēs cephalica minuēd⁹ ē ⁊ laxatiuo vtendū q̄ō hūore deponit ni. ⁊ hūores alios adustos q̄lis ē epithi ⁊ agaric. decoctio ⁊ aq̄ casei potꝰ cū pulnere in q̄ mirob. sunt iadi ⁊ leb. ac polipodij ⁊ sal nastic. ⁊ silla. Caueat aūt cibos q̄ validiores sunt caloris meliā generātes: cibis adherēs tēperatz ⁊ regimini tēperato. his ꝓpletis faciē hoc cataplasma medicamine. Assignatio medicamis ꝙ lētiginez. Sume melōis semis corticū. cānaz radicum cuiusq̄.ʒ.v. fugilū semis ⁊ eruce ꝓdiſi. cuiusq̄ ʒ.ij. tere oia diligēter ⁊ cū radicū aq̄ distēpera nocte lētiginē cataplasma ⁊ mane cū furfuris aq̄ laua. Alia senani nebati ꝓditi. ʒ.x. onoz testaz ⁊ sihi adusti cuiusq̄.ʒ.iij. fabaz lēticule ⁊ ordei farine. cuiusq̄.ʒ.v. tere oia diligēter et distēpera cū aq̄ ⁊ faciei appone. Alia buraci armēici p. ß. amig. dlciū p.ij. terāt diligēt ⁊ cū aq̄ distēperenť ⁊ faciei apponāt. Cū aūt grosse sunt lētigines tūc hoc apponēdū erit cataplasma assignatio eiꝰ. Passeꝛ fimi ⁊ ordei farie eq̄lia sume pōdera ⁊ cum stringi succo distēpera et desiccā in vmbra ⁊ cū neče fuerit liq̄fac cū aq̄ ⁊ faciē cataplasma. ¶ Assignatio alia lētigini grosse sinapim tere diligēter. ⁊ cū ficuū oleo distēpera ac faciē cataplasma. Q̄ō si locꝰ adu

ritur|abluaꝫ ꝛ dragagātū cū lacte dulci fricatū apponaꝫ ꝛ furfuris aq̄ lauet. Vbi adustio fuerit mitigata iterū medicamē appone. ꝫ tñ faciē ne uiceret caue. Alia amigdale amare suis mūdate corticib⁹ terant diligēter ꝛ argentum viuū cū eis interficiaꝫ q̄tū ꝛ ipaꝫ est pondus. faciesq̄ cataplasmeꝫ lētiginē ꝛ eñ grossam ex tirpat. Alia ad idē. mehelebi granoꝝ ꝛ bani amigdaꝝ amararū sine corticib⁹. lupini. hāza razi. fugilū semis. eq̄l. par. tere oia diligenter. ꝛ distēpera ac cribra ꝛ affari aq̄ distēpera ꝛ ute re. Alia piperis. costi amari. tere argenti viui. amigd. amar. buraē. consi ireos radiē. fugilū semis eq̄les ptes. tere diligēter. ꝛ distēpera cū aceto ꝛ aq̄ nocte cataplasma. loē mane ablue cū aq̄ in q̄ hersausanū decoxeris ꝛ furfur. At ño lētiginib⁹ albis q̄ sup adhibenꝫ cataplasmata his pxima sunt. Assignatio illiytiꝫ amigdalis amaraꝝ lēticule eq̄les ptes. tere diligenter in aq̄ in q̄ ficus decoxeris roza ꝛ faciē cataplasma. Si aūt ē grossa cū sinapi cataplasmetur trito. ꝛ cū ficu aq̄ distēperet. Alia assignatio. ireos radiē ptē passeꝝ simi. ptes duas costi amari ptes. iij. trita oia diligēter cū acetovini tēpera mixto aq̄ ꝛ faciez cataplasma nocte. mane cū furfuris aq̄ lana. At ño grossi berassi lētiginis albe accido quo butiꝝ eductū est medicamē arsenici crocei ptes. ij. cōdesi vnā. tere ꝛ distēpera cū lacte vacce ꝛ faciē cataplasma. Oꝫ aūt eiusmodi patiētē aclinē frequēter calide esse aq̄. Cerā albā ꝛ violaꝝ olm liquefac. ꝛ draga. tritū desup mitte ac faciez cataplasma. Assignatio alia. ꝫ ffe hūide. cere crocee. anatꝫ adipis. q̄thire. saluie granatoꝝ. citontoꝝ. p. tere diligēter triēda. ꝛ liq̄fac cerā. ꝛ adipē. siccadq̄ce medicamia ꝛ in mortario tere misce ac fissuras cataplasma maneve|spe. lauatā prius cū tepida aq̄ facie igrediaq̄ balneū ꝛ cū heueri furfure lauet. Alia in olei amurca picē liquefac ꝛ faciē cataplasma ac labia si illis fixure acciderint: aut certe cerui cornu combustū accipe diligenterq̄ tritum cum capre. assūgia misce ꝛ fixuras cataplasma.

De pustulis lēticularibus. hmōi pustule q̄ faciei facci dūt molliēde sūt cū cera ꝛ oło. semis lini laha bo. dehinc cataplasma hoc medicamine. Assignatio eiꝰ. Sūme boraci ꝑdesi. sulphuris crocei eq̄les ptes cum aceto distempera ꝛ faciem cataplasma. has si pxurigo comitabitur epithimo cataplasmabis.

De maculis. Cū aūt in facie macule sūt grosse medicaminibus cataplasmabis acutis vt beledaro amigdalis oleo amararum: aliisq̄ que in lētiginis grosse cura prepositimus.

De mozi cura. Eiꝰ medicamina flozis eris vnguētū ꝛ acuta medicamina q̄ sup eū ponant. Qō si nō ꝓficiet frica chaadmo in aꝫ hādino aut zaccara diligēter dōec sanguinē emittat ꝛ radix eiꝰ fricādo labefacieꝫ vsq̄ dū q̄ subest caro appareat. tūc zeniari appōe vnguētū vt eiꝰ comedat radicē ꝛ ad carnē pueniat sanā ꝛ recentem ꝛ iā tūc rubeo curabis vnguento: ter si nullus inest dolor cum nigro aliisq̄ carnē adducentibus vnguentis.

De adustione faciei. Adustiones aūt q̄ faciei accidūt ꝓmo curanꝫ cephalice flebotomia ꝛ corpis purgatiōe cū epith. ꝛ agarice. decoctiōe. potu q̄ sene ꝛ mirob. keb. polipo. ac zebibi tarfi. potāda ē ēt aq̄ casei cū pulvere q̄ cholerā deponit ni. Assignatio eiꝰ mirob. keb. ꝛ idi. cuiusq̄. ʒ. beffaigi. pistacij tūsi. epithi. cretici. cuiusq̄. ʒ. v. sticados. ʒ. d. agarici. ʒ. c. salꝫ nastici. ʒ. b. tere oia diligēter ꝛ simile ex eis. ʒ. c. cū dimidia aq̄ casei lb. ꝛ. ʒ. x. zaccare optime. purgabit eñ corpꝰ a cho. n. corpe purgato irrudies appōes loco: qm̄ oēz sanguinē sugēt a loco. Qō si locū optie scalperis donec intumescat ꝛ sic vnguētū apposueris rubeum factum cum litargiro ꝛ croco ꝛ aceto ꝛ aruco ac oliue oleo vlcerū medela est.

¶ Cap. 16. de passiōibus q̄ in manibꝰ pedibus q̄ sūt ꝛ primū de saniosa vena.

Alio dixim⁹ loco qm̄ vitia hec i calis otiūt locis ꝛ siccis ꝛ nimiū ꝓter ꝙsuetū laborātibꝰ ʒ ꝛ malos gñantibꝰ hūores cibis frequētiꝰ vtēti. Accit aūt manuū ꝛ cubitoꝝ ꝙsinio ꝛ brachij ipis ꝛ femoriꝰ ac cruribus. Cū igit passiōis hui⁹ signa apparere videris ꝛ locū brachij itumescere corpꝰ incipias laudabilibꝰ hūectare cibis. carnes tēperate comedat cōplexiōis. membrū cōfricet: balneū ingrediatur ꝛ passiōis loco aq̄ stillet. Caueat autez olez pūgētiū esuz ꝛ muri piscūq̄ ac salsoꝝ dā ctiloꝝ ꝛ silīū. ppieꝫ patiēti dieb⁹ singul aloes epatiē. ʒ. i. locusq̄ cū aloe cataplasmeꝫ. qm̄ ne accidat ꝛ fiat phibebit. Si aūt ē ituēdū vtruz ardorē sentiat ꝛ febrē patiēs. ꝛ nā tēpata ē. tūc ex a cephalice incipiat flebotomo ex opposita passiōi manu. Qō si nā ꝙclusa ē soluēda ē cum aq̄ fructuū. ꝛ hūectātibꝰ ꝛ refrigerātibꝰ vtaꝫ vt ordei aq̄. aliisq̄. Qō si febrꝫ abest ſ loco quo vena ē egressa. ardor fuerit patiēti. aloes, infuso cū itibe aq̄ dāda ē ei. Qō si plurimū apparet qō apparuerit cū arserebri frusto stringēdū ē. iuolues illā ac alliges ꝛ q̄cūq̄ egreditur ps eodē mō pareꝫ ꝛ nodeꝫ. extēdatq̄ paulatiꝫ ꝛ nō moleste ne forte rūpaꝫ. Si eñ rūpiꝫ reducitur ꝛ ad supiora tollit ꝛ carnē itrat ꝛ trāsibit i apa putredinē ꝛ vlcꝰ factura. Jō ꝑ mederi oꝫ ꝛ paulatiq̄ extrahēda ē. vt tota exeat nullaq̄ eiꝰ ps in corpe restet. ēplizeꝫ hoc ēplo qō eius

eritū adinuabit. Assignatio eius arsunegi. lb. oli. fisami. lb. litargirū cānaꝝ pꝛueris cuiuscꝫ ʒ. iij. calcis. ʒ. i. liquefac cerā cuꝫ oleo ⁊ sicca et desup medicamina mitte vt vnguētū fiat ⁊ loco appone. Emplꝛiza ꝺz cū psill' semie ⁊ oleo viol. caueascꝫ ne rūpat. Qꝺ si ꝓtigerit locum oportebit icidere i lōgū i pte a q̄ vena hec adnenit dōec ois ei⁹ educat mā. tūc butyꝝ cū bā bace tenuissimo appōe quo putrescat ⁊ cozro datur quicquid materiei remanet: ⁊ post hec cum carnē adducentibus curabis.

De varicibus.

Uarices pedum. qm̄ ex labor ꝫ multitudine fiūt ⁊ hūeꝝ portatiōe ⁊ cursu. assiduitateꝫ cibozꝫ cholerā gnantiū ni. ē vtēdū patientiaꝫ ete ⁊ otio. pedūꝫ laboris pacitate. regimieꝫ tēpato qꝺ sāguinē gnet bonū purgetur corp⁹ cū medicamie nigrā deponēte cholā. basillica flebotomet. educatꝫ sanguinis q̄titas oportuna ⁊ aq̄ balneet suaui.

De vlceribus balechijs

Ulcera āt apta ⁊ rotūda q̄ arabice balechia dicūtur curā; nō hēnt nisi cū bābace veteri ⁊ asenano tīn: ⁊ equius eoꝝ est supersedere cure.

De elephantia

Elephantia: ꝺo mozbus est melācholicus ad sanādū difficilis: cui nisi in principijs attendatur nō est vlla spes cure. Regendus ē ergo patiēs varicosoꝝ regimie ocio solutus ⁊ ete: grossozūꝫ abstinētia cibozꝝ qui melācholiā gnant. Utaꝫ āt laudabiliū chimorū cibis ⁊ corpis a melācholia purgatiōe cum aloe pill' ⁊ ifusiōe ei⁹. cataplet aūt loc⁹ cū aloe acatia ⁊ mirra ⁊ gallia muscata ⁊ succo hypoquistidos: frequēterꝫ cataplasmet ⁊ stringaꝫ crus ligetꝫ ab inferioꝛib⁹ cū fascijs validis vt tis latis a loco cauille vsq; genu terminū: ē āt ⁊ vomit⁹ illi vtilis ⁊ aq̄ caseꝛ pot⁹ aut furiani pillule hac in pte. pfūt. ēpliꝛet āt hoc ēplo. Assignatio ei⁹. Sūe semis carnibi. ⁊ cineris vitis termisi nitri. capꝝ fimi. fenugreci farine. sequebigi eḡles ptes. sequebigū cū vitis aq̄ dissolue ⁊ aq̄ rutabe. ⁊ medicamia trita ⁊ cribrata post sīl' pasta: ⁊ ēplastriza hoc patiētē trib⁹ diebus fortiter nāꝫ dissoluit.

¶ Cap. 17. de fixuraꝝ medela q̄ fiūt in plātis ⁊ palmis ac ocreaꝝ fricatiōis ꝺahase ⁊ digitorū tumozum ac vnguiuꝫ egritudinum.

Cum fixure pedib⁹ ac cīdūt ꝫ palmis cū pice liq̄da cataplande ſt aut oli sūe fecē ⁊ cū murijs cepa coq̄. locūꝫ iunge. Sūe ēt botami gūmā ⁊ cū olīe oleo decoq̄ ac fissuras cataplā: manuū fissuras cū violꝛ uere mane ⁊ vesꝑe cataplā: ꝓdest ꝛeñ plimū. Ꝓpina aūt patiēti dieb⁹ singul' sitaregi. ʒ. ij. q̄si hebdomada: pedib⁹ illū palce agnoꝝ alijsꝫ cibis hūectātib⁹ ⁊ epithi ppia decoctionē. In fissuris āt pedū alcānā appōe: cui senugre cū admixtū sit ꝓtritū: ꝓdest ꝛeñ. Et calcāei fissuris adipē capꝝ adhibe liq̄factū i quē galbā plecer ꝫ ꝓtritāꝫ i mortario diligēt miscuer ꝫ dōec ꝓpleat ac fissuras reple calcanei. Uel sume paꝝ galbāi ⁊ cū aq̄ ⁊ olo liq̄fac ⁊ paꝝ decoq̄ dōec spisset. ⁊ h⁹ vtere i calcaneo: aut olo qꝺ fit ex sādaruso: isꝫ enī huic vltimū ē. ꝺragagātū ꝺz ⁊ galla si diligenter terant ⁊ misceant in olo cū cera liq̄facta vnguētū fit vtile. Medulla cruris bouis si cū cera liq̄fiat ⁊ oleo viol. et aliq̄ꝺ martaci addat ꝓdest: locū cataplā cum litargiro cū aq̄ ro. fricato. ⁊ terrā ē armenicā cū ro. aq̄ distēpa. vl' olo. ro. ⁊ desup rosaꝝ tritarū pꝛuerē mitte. ac mirti diligēter cōtriti.

De ocreaꝝ ꝓfricatiōe.

sūe iferi⁹ coriū ocree ⁊ ꝓbure ei⁹q̄ pꝛuerē: loco suppōe: ꝓhibebit enī tūorē fieri. Qꝺ si pꝛimone capte acceperis aut porcinū ⁊ cōbusseris cinereꝫ suplocuꝫ pꝛueriẓaueris ꝓdeꝛit illis. Dolore sedato gallaꝫ adhibe cōbustā ⁊ cōtritā ⁊ acatiā cum aceto distemperatam appone.

De ꝺahase cura flebotoma

si' possibile est ꝛeñ si: apa ē calꝫ. adhibeaꝛ psilij semē in aq̄ tūsū aponaꝛ cū modico aceto. qm̄ dolorē mitigabit. Refrigeret ēt psilij semē cū niue si loc⁹ calꝺ⁹ ē. Qꝺ si dolor sedet ⁊ pcussio bñ. Sin medicamē aliqꝺ adhibe maturans. vt semē merue. ⁊ semē lini. ⁊ suppōe lineū pānū cū semie psilij cataplasmatū ⁊ refrigeratuꝫ. Et si nō aperiꝛ loc⁹ cū flebotomi apī acumie ⁊ erpme quo qꝺ in eo ē egrediaꝛ statim. ꝛeñ dolor sedabiꝛ. iā tūc vnguētū appōe rubeū: aut albū vel lēticulā cū aq̄. ro. decoctā rosāq̄ siccā. ꝓdest ēt ꝺahase ꝺhus tritū ⁊ apposittū aut certe cū galla ēpliꝛet ⁊ ḡnatoꝝ corticib⁹ accidoꝝ ac tūbalo eris: ac siccis ficub⁹ aduꝛtis eḡliter: et cū melle misce. ac in pāno ēpliza ⁊ stringe. Qꝺ si locū in sanē ꝛti videris regimini adherere ꝓdicto. ⁊ si dolor angeret nec mitigaꝛ cū iusq̄mo catapla ⁊ opio ⁊ aceto. ⁊ pan⁹ supponaꝛ semine psilij superinfusus. Ait enī sapiēs hypocras in scō epidimiarum sermone. qm̄ ꝺahasam cū galla viridi oꝛ curare distēperata cum aceto ⁊ sic apponi quoniā ꝓdest.

De digitoꝝ tūore cū pꝛurigie.

Tūoris q̄ fit digitis hieme medela cū furfure fit in marina decocto aqua: appositis manibus instus pedibusq̄ ⁊ digitis. emplm̄ adhibeat lēticule excoriare ⁊ trite. ⁊ aq̄ in q̄ ficus decocte sūt ⁊ canles. ⁊ lēticula sine corticib⁹. Sz ⁊ si man⁹ ⁊ pes cataplasmentur aq̄ in qua decocta sunt oꝛobus lupini blitus aqua quoꝝ decoctionis seliami ꝓdest. sed ⁊ si ficus sūpseris siccas ac in vino decoxeris. ⁊ diligēter tūsas modico infundas olīnaꝝ olo soluto ⁊ ēpliẓes digitos ꝓ

dest. Sin stilla desup iuncta decoctione. Et si digitop coloz in linoz ptiturvel viroz minutatiz incisos cataplasma cū decocta lēticula.

De vnguiū curuatura. Opz assuescere cataplasmationē cū oliuarū oleo in quo cerā liquefeceris: aut vnguētū appone deachilon cū violato oleo dissolutū z amigd. oleo dulcium: vel cataplasma vngues mastice in oleo bani dissoluto cū vua passa abiectis interioribus.

De vnguiū lepze medet. Sume q̄ buttū croceū z arsenicū rubeū z trita diligēter cū aceto distēpera z loco appone. Aut sume viscū z zenichū in alis zerachū pēsuz. ſ. cātaridū ptis ōrtā tapsie dimidiū teresq; diligēter oia cū aceto acerrimo distēpera z vnguib⁹ appone. Aut sume fenugrecum z semē lini tritaq; diligēter distēpera cuz squinginbin z vngues catapla.

De medela allisionis vnguiū. Si vnguib⁹ fiat cōstrictio ex pcussiōe z alijs hmōi mirti folia sume z granatoz tritaq; aq̄ ifunde: z iterū i mortario cōtere z vngues catapla z empliza cuz tritici farina distemperata cum oliue oleo aut furfure cum caprarum adipe mixto z vnguibus adhere fac.

De offensiōis cura. Oz illi iungere sepi⁹: z cum pāno ꝓstringere. Oō si vngnis corrupt⁹ ē z auferre cupis: vnguētū de achilō adhibe donec emolliscat: z sic hoc appōe catapla. Assigna⁹ ei⁹. Arsenici rubei z crocei lauſti. ptes eēles. in mortario optie cū amigdal. oleo amaraz z oliue misce hocvnguētū auferet. Oō si picē cū olive oleo liquefeceris z arsenicuz adieceris rubeū z sulphur croceū ꝓtrita diligēter z locū cataplasmaueris vnguē extirpabit corruptuz.

¶ Capl'm. xviij. de passionū medela que in superficie corporis ab exteriozib⁹ cāis fiūt: z primo de vulnere z vlcere simplici.

Et quoniā de morbis q̄ in corporis fiunt manifesto a causis interioribus dictū est. Jā hoc loco passionū q̄ in exteriozib⁹ accidūt medelas exponem⁹ a causis exteriozib⁹. Dico ergo qm̄ cause he aut a corpibus fiūt inanimatis: vt incisio ensis z silia. aut ab animātib⁹ vt venenoso punctura z ferarū morsus: z nos ab illis incipiemus q̄ a corpozib⁹ fiūt inaiatis vulneribus z vlceribus. Dico itaq; qm̄ vlcera alia sunt simplicia alia cōposita z simplicia aut scissura tantū: aut simul profunda est z nūc p̄mū de simplicib⁹ ituemur vulneribus. ¶ Cū itaq; vulnus scissura ē sine profundatione tm̄ z est recēs ac cū sanguine. Cura ei⁹ est labza vulneris stringere z adunare z curare ne quid illis itercidat vt puluis vel pil⁹ aut oleū z fascia. illud cū. iij. fascijs duab⁹ ab vtroq; latezis ligatione lateris q̄ ad medīū illa reducas: z si alterz in lat⁹ decidit illō alligādō ꝓpus erit lat⁹ in quo labiū declinat quo ad aliō illud reducas labzū. Oō si nō adunant nec coeūt labza iuuēda sunt fit aūt hoc maxie cū vuln⁹ in latū cadit corpis. Oō si incaluerit vulnus ponat i eo fascia z sandalū: siccū sandalū nanq; infusum si apponat cū mēbzo fuerit astrictū z loca cōfinia stringeris catapla vt sandalo aqua in tibe z cotiādro recenti similibusq; mārum phibentibus accessum. Cum aūt vulnus die scō aut tertio inueneris z est recens z nō putridus sed minime cum sanguine tunc scalpēda sunt labza cū stibij lati capite donec sāgui nē emittat tūc labza aduna z suppone illi fascias quēadmodū diximus. Curatur aūt hoc vulnus simplex ligamento solo a die p̄mo vsq; ad. iij. nō indigēs medicamib⁹. Oō si plaga magna ē z sine ꝓfundo: opz hoc adhibere medicam̄. Assignatioei⁹ sarcocolle. z. ij. aloes apij asafi memithe cuiusq; z. ij. mirte dehelcuani cuiusq; z. ſ. zafrani oboł. ſ. zgrega hec medicamia ꝓtrita z cribzata: z cū opus fuerit vtere. Cū aūt plaga ꝓfunda est z aliq̄d ab ea cecidit carnis: tūc ei⁹ nō p̄ta dunari ptes q̄ in pfundo sunt: qm̄ aliq̄s oino remāsit spatium z hoc luto repletur z sanie. Curādum itaq; ē medicaminib⁹ in q̄bus siccatio est z elimatio quo eoz desiccet humiditatē siccitas q̄ in vlcere adunata est z carnis ꝓhibet ꝓductionez emundēturq; eoz elimatione sordes plage. nō est enim vlcus in quo humiditas non adunetur z sordities qm̄ que in membzo adunat supfluitas ꝓpter eius cibumia nā expellitur z poris emittitur cutis. que ergo subtilis ē z vaporosa egressione exit i sensibili: que aūt grossa est sordem facit que super cutez innenitur. hee due superfluitates invlcere restāt qm̄ membzum ab eoz debilitatū est emissiōe ex superfluitate itaq; subtili z tenui rubigo fit grossa aūt sordes. hac itaq; de causa vlceri necessaria sunt medicamina que desiccēt z lauent si mul. desiccēt q̄dē rubiginē lauēt vo z eliment sordes. Nec vo oz medicamē p̄time eē desiccationis ne forte vlcus desiccet. z oziri prohibeat carnē: sed opz desiccatiuū medicamē eē. iuxta eius que in vlcere est rubiginis sordisq; q̄titatē. Operabit aūt hoc tēperate thus aloe. aristol. ro. ireos radix. cathimia argēti thucia eēliter sumpta z ꝓtrita diligēter ac vlceri pulverizata. In his etem̄ desiccatio ē z elimatio. Oō si multa est humiditas z sordities in vlcere oportebit medicamia hec cū melle miscere

ꝫ tāc̄ vnguētum factū lineo pāno inducere ꝫ vulneri supponere. in melle nāc̄ fortis ē elixatio. ꝫ fortiter lauat. ꝓdest aūt huic pulnis iste. Assignatio ei⁹. cāthari. aloes. anzeroti. sā guis. dra. eālia pōdera diligēter ꝑtere. ꝫ vulneri puluериza. Cōsumet em̄ ab vlcere hūiditatē ꝫ carnē adducet. Et si in capite ē vuln⁹. Hz vsc̄ sub carneo nō ꝓsorek. hoc vteris medicamie. Assignatio ei⁹. sume olei ro. ʒ. ꝑ. cere. iij. ꝫ ceraz in oleo liq̄fac. ac misce aloē. mirrā. sanguinem dra. cōtrita diligēter ꝫ vnguēto vtero facto ꝓdest. hoc q̄z vnguētū ad adducēdū carnē vtile ē. Assigna⁹ ei⁹ sume litargirū diligēter triti. ʒ. ij. ꝫ pōce desuper olei onfacini. ʒ. iiij. deide co que ꝫ cōmone donec dissoluaī. ꝫ tūc inice thuris sarcocolle. ireos radic̄. cuiusc̄. ʒ. ij. diligenter tritas misce diligēter donec ꝑspissef. ꝫ sic vtere. Prodest etiā adducēde carni basilicū vnguētū. ꝫ si quidē vlcus nō ealuerit. nec tēpus estatis nimij ē estus. ¶Qō si ꝑfundū est vulnus ꝫ os nō largū: oz poni i vulner⁹ oze bābace veterē ꝫ butyrū. inducereq̄ licinū: aut inij̄ciātur medicamia carnē adducētia cū iniectorio. Qō si plage os fuerit largū ꝫ ipsa ꝑfunda labra duo aduna ꝫ alliga. Sitc̄ ligatiōis itor tio circa ꝑfunditatē vulneris. laxior aūt circa os ei⁹ quo supfluitas ꝫ rubigo ad plage emittant os exeantc̄ stringes aurē sic membrū vt vulneris os ad iferiora depēdeat quo ab eo rubigo defluat. Qō si hoc i mēbro nō est ꝫ in plaga multa ē rubigo cū ab inferioribꝰ ad superiora illā ꝓsseris in ptem otis equū erit vulnus ab iferioribus scindere mēbri loco quo ꝑfunditas finit̄ vlceris: quatenus ꝫ sanies ꝫ rubigo eo defluat loco. Sz ꝫ si incidēs vtiq̄ terminū discooperias sanū ꝫ deinceps medicaveris equius fiet. Sic ꝫ in aꝑatibus faciendū est in quib⁹ sanies facta est cū scinderis canterio q̄ inest sāguinē eduxeris corruptū ac sanie fecēc̄ ꝫ hmōi mūdaueriſc̄: tūc eoz cura ꝫ medela ꝝ est q̄ ꝫ vulnerū ꝑfundoz: ꝓi⁹ etem̄ bābace cōciso diligēter replēda sunt: sic vt null⁹ vacuus loc⁹ reſtet. hoc quoc̄ ꝓio faciēdū est die. dehinc mane illā ituere: ꝫ si purgatū videris: oleū ro. imitte cū bābace veteri: ꝫ si mime mūda sunt: butyrū appone vel⁹ ꝫ bābacē veterē: ꝫ ita reple vt ad os aꝑatis perueniāt extremitates. in al' profunditates: hoc etem̄ vlcus purgat ꝫ q̄ in eo sunt corrodit. Prodest etiam vulnus lauare post incisionez ꝫ ea que insunt cū aceto ꝫ vino emittere cōmixtis: aut cū melle ꝫ aqua: desiccant etem̄ vulnus ꝫ purgant. Faciendū est hoc ēt omni vulnere rubigino so quatenus purgetur: dehinc attēde ꝫ si mūdum rubigine ꝫ sanie ꝫ sordevulnus aladuer teris ꝫ limositate est vacuū: oibusc̄ que comitātur vulnera accidentibus vno die bābacem veterē appone quo desiccetur ꝫ vno die vnguētū basilicū. dictū. hoc em̄ carne adducit et optie in vulneribꝰ opaī. Adducit ēt carnē secaicū nahanā si cōburaī ꝫ vulnⁿ cataplasmetur. ꝫ faraſiū si tritū cū melle distempatur et apponaī vt vnguētū. ¶Cū aūt caro pāucta fuerit ꝫ iā eālis facta supficiei cutis medicaminibus vtēdum erit cicatrizātibus. hec medicamina sicciora eē conuenit illis quibus vlcus adducitur: qm̄ opus est carnē desiccare ꝫ idurescere quo fiat cutis: ides ergo cicatrizātia medicamia magis sunt pontica: vt galla. alumē ꝫ granatoꝝ coztices. Opaī hec ꝫ medicamia acuta si mediocriter ꝺs illis vtatur. Sumaī itaq̄ assenani fere siaci. p. j. calie dimidiū flos eris quata terātur hec diligēter ꝫ super vlⁿ modicū q̄d pulueriz̄et mane ꝫ vespe mūdeq̄ singulis diebꝰ bis vel semel. ꝫ sic medicamē aliō appone. Medicamē siccū litargiri. folioꝝ sisami. miro. citri. galle. cuiusc̄. par. j. Fnatoꝝ corticē. aruci. cuiusc̄. par. ʒ. tere oia diligēter ꝫ sup vlⁿ pulueriza. Aliō aloes aruci. gelnari. galle. mirre. ꝑ. tere eālēs diligēter ꝫ vtere. Ulcera pozo ātiq̄ hoc cicatrizabis medicamine. Assignatio ei⁹ farine ʒ erecare. thuris. cuiusc̄. ꝑ. j. ʒeniari. vj. ꝑ. tere oia diligēgēter. ꝫ cerā liq̄fac i olo mirtino. ꝫ medicamie desup pulueriza. misceasq̄ donec fiat vnguētū. ac loco cataplasma. Est etem̄ medicamen ad cicatrizāde validū. Et aliquādo sufficiēs ē in mollibꝰ corpibus. vt in pueris mulieribus ꝫ nouiter sugētibus. eunuchisq̄ qō sine puctura desiccat vt litargiq̄ sihū ꝺbustū. ſ iteratur diligēter. ꝫ sup locū pulueriz̄etur. Nōnūq̄ ꝫ solius bambacis appositio ꝫ eius libzata quotidiana iminutio intm̄ etiā vt nihil aliud necesse sit. vlcus em̄ desiccaī. ꝫ idurescit caro eius. In corpibus aūt q̄bus dura cutis ē ad cicatrizādū vlcera fortiter desiccātibus opus est medicaminibus quo eā ad naturalē referant habitudinē vt medicamē in quo galla ē ꝫ balanstie. aloe. ꝫ liq̄ritie folia et flozis eris modic̄ ꝫto aūt corpa duriora sunt: tāto ꝫ medicamina fortiora desiccātia adhibēda sūt q̄ lis sunt agoniatoꝝ corpa: agricolaꝝ venatorum alioꝝc̄ qui magni exercitij ꝫ laboris in sole quo cutis eoꝝ q̄ ad vlcere humida facta est ad naturalē reddeat statū duritiei. adhunc modum opz esse regimē cum vlcera simplicia sunt ꝫ accidentibus vacua.

¶Capi. xix. de compositorum vulnerum ꝫ vlcerum medela.

Compositaaūt vulnera. vt alio diximus loco alia cū cāis. alia cū morbo. alia cū accītibꝰ ꝓpositaſūt. Et q̄ cū cāis hec sunt ad q̄ māei i fluūt supfluitates vocāturc̄ hmōi vlcera fistule. medicāda aūt talia vlcera sūt corpis eūatiōe cū mirob. ōcoc.

ꝛ fructuum. aut rosaꝝ sirop. aut violꝝ. trociscis iuxta id qđ ad vlc̃ in cõtitate influit. ꝛ scõm qͣ patiẽtis virt̃ suppeditat. cibisq; illũ pasce desiccãtib̃ ꝛ subtilib̃ vt frãquillinis taugis assis ꝛ frixis. phibeas aũt illũ ab hũectãtib̃ multo qͣ cibo. post hoc vlcus medere purgãtib̃ medicaminib̃ q̃ fortiter desiccãt vt vnguento qđ cũ litargiro fit ꝛ aruco cuz aceto ꝙdito ꝛ oliue oleo. Et si nimiꝰ fuerit fluꝝ. multaq; hũiditas galle aliq̃d adde ꝛ balaustie. alumis iemenici cathimie argẽti. cuiuslꝫ iuxta qͣ desiccatio est necessaria. Tradit aũt eximꝰ. H. qͣ mel solum sufficit vlceri purgãdo: ꝛ si cũ asari. ʒ. iiij. ꝛ zemenici. in aꝰ zerzari. ij. aristologie. ʃ. sumãtur ꝛ in aceto amoniacũ dissolnaꝫ ꝛ alia adunanꝫ medicamina. vnguẽtũ fit optimũ vlceri fistule Qđ aũt cũ morbo q̃ ex mala ẽ cõplexione aut cũ organico: aut cũ sepatiõe ꝓtinuitatis sine i osse. siue in neruis seu in venis aut arteriis cõponit. Si cũ mala cõplexiõe cõpositũ ẽ calida certe sanguinẽ minui oz patiẽtẽ a latere vlcerꝫ ꝛ cõpetẽti vẽa eidẽ in quo ẽ vlcꝰ mẽbro: educaturq; sanguis iuxta qđ patiẽtis fertvirtꝰ ꝛ morbus expetit ꝛ etas tẽpusq;. Utaris aũt in eiusmodi egroto refrigerãti regimie ꝛ restringenti: vt ordei aq̃ ꝛ tamarinde. Ꝗnatoꝝ. silibusq;: die aũt flebotomie pullis vescaꝫ: deiceps mezauris siquidẽ febris cõmittaꝫ: sin pullos gallinaꝝ. phibere noli cũ heserẽ aq̃ ꝛ Ꝗnatoꝝ: apponas illi mala pũica poma muza. pira. prũa. pslica. mora. vlcꝰ cũ vnguẽto cura refrigeranti qͣle ẽ litargiꝝ cũ aceto tẽperatũ ꝛ arucũ vnguẽtũ q̃z ceruse ꝛ vnguẽtũ zemari. Appõas ẽt supfacias sandalũ siccũ ꝛ circũpões vlceri q̃ calꝫ supponunꝫ aꝑatibꝰ sandala aquã itibe ꝛ q̃ffare ac portulace. Et si vlcꝰ cõponit: cũ mala cõplexiõe frida tũc patiẽs calefaciẽtibꝰ ẽ regendus. locũq; singulis diebꝰ aq̃ ifunde tepida sepius: ꝛ cibãdꝰ eger carniũ iure cũ ꝙdimẽtis calidis: vuasq; passas optimas dabis sicꝰ siccas ꝛ añpersica. vinũ q̃z ꝓpinabis modicũ ꝛ potũ iminues aq̃ fride. Ulcꝰ porro medicaberis cũ basilicõ vnguẽto aut vnguẽto nigro hoc. Assignatio eiꝰ. Sũe mardaseneg. ʒ. j. olei oliue. ℥. iij. tere diligẽter ꝛ bulli dõec nigrescat: dehic adij ce cãdari. sanguis dracõis. sarco colle cuiꝰq; ʒ. ij. ꝛ misce optie dõec vnguẽtũ fiat ac vtere Et si cũ mala ꝓpone sicca vlcꝰ ꝓpõit aq̃ cataplasmãdꝰ ẽ tepida vinꝰ: violaꝝq; oꝛo ac cũ butyro mane ꝛ vespe patiẽs cibo hũectãti reficiatur vt sorbitiõe ꝛ iure pinguium ouis ẽt sorbilibꝰ cibisq; eiꝰ iuxta qđ patiẽ augeaꝫ: vlcꝰ aũt medicaminib̃ q̃ paꝫ desiccãt curet: qͣle ẽ medicamẽ qđ cũ ordei fit faria ꝛ ozobi. Et si cũ mala hũida ꝓpone cõponit vlcꝰ. Torpꝰ cũ mirob. curãdũ ẽ ꝛ turbit. patiẽtẽ subtiliãtib̃ rege cibis ꝛ desiccãtib̃ quẽadmodũ in illis ostẽsum ẽ oportere fieri: qđ mãꝫ immet fluxꝰ. phibe a multe aq̃ potu in vlceris medela vnguẽtis vtere desiccãtibꝰ qͣle ẽ vnguẽtũ qđ cuz balaustia fit ꝛ galla. Et hec ẽ vnguẽti fortiter desiccãtis assignatio. Litargiri triti ꝛ cũ oliue oꝛo vꝫ aceto ꝙdito p. i. in mortario tũde dõec itumescat ꝛ albescat deh̃ic supadde balaustie. galle eris vsti. sanguis dra. asetẽgi. alumis iemenici. cathimie argẽti. cuiuslꝫ. p. iij. q̃ piecta in mortario ꝓtere dõec cõpleaꝫ ꝛ vlceri appõe ꝛ vlneri in die vslꝫ eiꝰ vltimũ. vespe facto bãbacẽ vetustũ appõe qm̃ vlcꝰ extergit ꝛ desiccat ac durus facit: mãe fcõ vnguẽtũ adhibe rubeũ vslꝫ diei finẽ. ꝛ si hec ad desiderata ꝓducit desiccantia nõ augebis. sin. hoc vtaris vnguẽto. Assignatio eiꝰ. Cãdari farine ordei. tucie carmanice. accathimie argenti. aristol. l. liq̃ritie radicẽ. eq̃les ptes tere diligẽter ꝛ cũ melle distẽpera dispumato. ꝛ i vlcere qđ mꝫte ẽ rubigis ꝛ sordis vtere. fortiter ꝛem̃ desiccat: ꝛ sꝫficit nihil augeas. Sin vnguento. zeniari vtere moderata quãtitate: nec multũ appões illũ ne forte corrodat vlcꝰ: sꝫ eo die vtere vno ꝛ sequẽti bãbace veteri. Sic ꝛem̃ vlcꝰ desiccabiꝫ ꝛ a sorde purgabiꝫ: hoc cũ cõpleueris ad vnguẽtũ trãsi dasilicon. ꝛ si nõ hoc tibi fuerit vnguẽtũ ꝛ multe hũiditatis vhꝰ videris ꝛ tumoris intm̃ vi carnẽ putrescere faciat ꝛ corrũpat: medicamẽ vti oz acuto. hoc ꝛem̃ desiccabit hic cuz feceris si piurigo abide ozik̃ butyꝝ ꝛ bãbacẽ vetustum appõe dõec recedat: ꝛ si q̃ desiccatiua adhibuisti nõ ꝓsunt: vtere igne quẽadmodũ i chyrurgie ptibꝰ disponemꝰ: hoc ꝛ vt caro aduraꝫ mala ꝛ ad bonã vslꝫ pueniat salnã ꝛ rubeaz. deh̃inc butyro quo pruriginẽ auferas vtere: ꝛ tũc medicaminib̃ carnẽ adducentibus cura.

¶ Capitulũ. 20. de vlcer me. que cũ morbo cõponuntur organico.

Cam aũt vlcꝰ cũ morbo cõponit organico. morbus hic aut ẽ aꝑa aut caro supflua. ꝛ si ẽ aꝑa calꝫ flebotomia ẽ vtẽdũ ꝛ sãguis ẽ emittẽdꝰ ea q̃ necessitas iperat quãtitate: si quidẽ ꝛtus ꝛ etas aliaq; hmõi obediũt. Tunc patiẽti iuleb ꝓpina ꝛ squigibin ac ordei aquã ꝛ mezauris ac bucedis Ꝗnatoꝝq; pasce aqua. Qđ si illi ꝛtus debilis ẽ pullis pascaꝫ frãquillinis ꝛ taugis silibusq;. Ulcꝰ aũt cũ ceruse mediceris vnguẽto ꝛ zeniari vꝫ vnguento rubeo qđ cũ litargiro fit acetoq; in aꝰ aruco ꝛ oꝛo oliue ꝛ falcijs suppone sandalũ siccũ ꝛ circũpõe vulneri narduz ꝛ sandaluz intibe aquã ꝛ q̃ffare ac semptine. Qđ sicut vlcere caro ẽ supflua zeniari vtere vnguẽto. Et si in labijs vulneris carnẽ inueneris durã scalpe cuz silibij capite ꝛ camadini donec deficiat ꝛ auferaꝫ. Qđ si caro hec grossa fuerit cuz ferro eã abscinde: ꝛsic vnguẽta adhibe cõpetẽtia. Et si dura caro in

vulneris ē pfunditate tūc inducendū ē stibiū cōbustū vlceri ⁊ scalpēda caro dōec sanguiea efficiat: ⁊ si stibiū nō pueniat ad pfunditatem vulneris incidēdū est: quo ad carnē fiat accessus scalpēdā ⁊ auferendā: ⁊ deinceps medelā adhibeas: ⁊ si auferre nō ꝑuales acutū appone medicamē vt colofon. ⁊ diberdic. qō carnē comedit ⁊ post cū butyro cura donec ꝓrigo excutiat. Ac carnē adducēti medicamie cura.

¶Capitulum. 21. de me. vlcerum que cū continuationum separatiōe cōponūtur.

Tam aūt vlcus cōtinuationis cōmittat sepatio i tuēdū ē si cōtinuatiōis separatio arterias cōcidit: aut venas. sanguisq; defluit ⁊ fluxꝰ nō amputatur locū cōprime cuz pāno in aceto ⁊ aq̄. f. infuso: ponaturq; pānicul⁹ infusus eiusmodi sup locū qui supra mēbrū patiens ē: ⁊ hoc sepius: ⁊ si sanguis a manib⁹ pedibusq; fluxerit: loca que supra mēbrū patiēs sunt stringe: qm̄ manifestissime pdest: sitq; ligatio hec nō multū fortis nec debilis: qm̄ que fortis est māz attrahit ad mēbrū ⁊ parit dolorē. debilis aūt sanguinē nō cōcludit: ⁊ si sanguinis fluxus sic aufertur bene. Sin cōprime locū cū gūma belati aut cū terra fictili cū camino educik. opprime ēt cū ratinego ⁊ calcis pulvere subtili: ⁊ si arteria autvena manifesta est digitū eiꝰ superpone loco ⁊ apprehēde ac pro hozā tene: tūc sūe olibani farine. p. i. aloes. dimiō. ⁊ cū oui distēpera albumie. sūptisq; leporis pilis superfūde ⁊ ozi appone vene. ac liga diligēter multis vittis ⁊ sic diebꝰ tribꝰ pmitte: deīc solue: ⁊ si medicamē adheret vlceri alio illū circūfunde: ⁊ si ablatū ē digito locum sine molestia cōprime ⁊ medicamē paulatim amoue: einsq; loco alīū appone ⁊ optie liga fasciaq; ter aut ꝗter illi circūuolue aut ꝗnquies nec hoc facere desistas dōec caro oziri ceperit sup venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ozā. aufert āt ⁊ amputat arteriaꝝ sanguinē hoc. Halā sume cōbustaz et in vino vel aceto proiectā tritāq; diligēter sup vulnus ⁊ arteriā pulveriza. Ipsū ūz si cū pulvere misceatur molēdini ⁊ cū albumie oui distēperatū fuerit ⁊ ittingant in eo pili leporis et loco apponant sanguis amputabitur.

De neruorum vulnere. Cū autē vulnꝰ in neruos ceciderit aut illis primā nō oportebit carnez supinducere dōec multi trāseāt dies ⁊ ab apte securus fiat. Si ꝛem̄ neruis apa acciderit securus nō eris a spasmo q̄ ad cerebrū attinget ⁊ patiētē perdet. hnic ḡ patienti oz aperientia apponere ⁊ infundere mēbrum butyro oliue oleo ⁊ viol. tep. ⁊ lanā superpōere in olīue oko calo infusaz. Caueas aūt oino ⁊ tota diligētia mēbro aquā approximare aut medicamē qō cū aq̄ solutū fuerit sed duobꝰ aut tribus diebꝰ lana cataplasma q̄ intincta sit oleo olive tepido: ⁊ si oleo paꝝ aceti misceas vtilꝰ erit: transactis duobus aut tribus diebus cū dolor sedatus fuerit ⁊ apa nō timeas: tūc his que carnē adducunt cura. Qō si neruo oppressio incident ab aliqua re acuta ⁊ subtili vt acu ⁊ sagitta in eorum medela opus est medicaminib⁹ fortioribus ⁊ magis acutis ne forte eozum virtus debilitetur in penetrāda cute dū ad locum rēdunt neruozum facit autem hoc vnguentū qō cū euforbio fit. Assignatio eius olei onfacini. z. x. cere. r. z. ij. ⁊. 5. euforbij recētis. z. i. ceraz in oleo liquefac ⁊ euforbiū injce. ⁊ si euforbium vetus ē augēda ē eius quātitas iuxta eius vetustatē: nō tñ euforbio nimiū veteri vtēdū est. Cum autē in mēbro in quo nervus est apostema acciderit calidū nimiū q̄ caloris medicaminibus vtere que cum aceto fiunt. ¶Assignatio eiꝰ. ¶Sume calcadisi obolos. iij. zagi. z. iij. tūbali eris. z. m. galbanuz. z. v. thuris. z. h. cere. picis. cuinsq̄. z. xxxvij. 5. ⁊ de aceto acerrimo. lb. i. ⁊. z. ij. tere cū aceto medicamina diebus cōtinuis ⁊ in lapideum proīce cacabuz ⁊ liquefac: ac diligēter cōmoue dōec pfectū fiat ⁊ cum opus videris cōmoue ⁊ vtere mēbrūq; cataplasma ⁊ lanā aceto infusam superpone ⁊ oleo. nec vero opz nervis qui lesi sunt medicaminū aliquid frigidoruz approximare. Cuz aūt spasmus sit ex neruivulnere nerū abscindere accelera. cui spasmus factus est ne forte ad cerebruz vsq; spasmus attingat ⁊ intereat patiēs. deīnc dorsi spōdiles oleo lineas viol. cū adipe anatis liquefacto ⁊ galline. ¶Sic et si quandoq; vulnus fiat in capite quod ad cerebri partes penetrat ⁊ operimentū. medicamina nō erunt acceleranda que carnem adducant ⁊ cicatrizēt. Si ꝛenim hoc feceris patienti interitus nutritur festinus: quoniā cerebrū intumescit ⁊ animus confundetur spasmusq; fiet: appone itaq; lanā oleo intinctā diebꝰ tribus quo ⁊ ab apostemate ⁊ spasmo securꝰ fias ⁊ post hoc vnguento vtere ⁊ pulueribus carnem adducentibus vt qui ex mirra fit. aloe et thure. vnguētoq; nigro ⁊ similibus. Cū autez vlcus cōponitur cū fractura ossis. medela ⁊cura que vlceris est cū emplastris fit; robozantibus. Quod autē in osse confracto cōsolidātibus fit: hoc est si vulnus in capite ē: ⁊ os aliq̄ cranei fractū fuerit: sed tamē operimento nō officit. ossis locꝰ cū aristol. ē cataplasmandus. ro. diligēter trita ⁊ cū aqua distemperata qm̄ os educet. post hoc medere cū cādaro ⁊ mirra equaliter tritis ⁊ cum melle distemperatis et cum vino cocto donec nodetur ⁊ cū licinio fricabis ⁊ vnguentis vtere iuxta quod ante expo suimus. Cum autez in vlcere aliq̄ os erit putridū: cuius signū ē q̄ aliquotiēs cicatrizat ali

quãdo aperit vuln⁹ ꝛ rubigo ide defluit si ti bij caput induxeris vulneri moueri int⁹ sẽties ꝛ stridere: hoc intellecto medicamẽ appõe acutũ qđ corrodit carnẽ mortuã. hoc vbi feceris ꝛ loc⁹ tãꝯ pruriga fact⁹ est aut caro fluxa. butirũ appone tepidũ donec caro decidat aduſta ꝛ os nudeꝫ manifestato osse si potes icide. sin butyrũ adũce sc̃o tepidũ donec ip̃m decidat ꝛ sic curabis die q̃dẽ cũ floris eris vnguento. die alio cũ bambace donec caro oriatur ꝛ cicatrix superinducatur.

¶ Cap'm. xxij. de vlcerum cum accidentibus compoſitorum medela.

Quando aũt ꝓponiꝫ cũ accidẽti vlc⁹ ꝛ ẽ accidẽs hoc dolor grauis. erit hoc curandũ medicamie. sume granatũ dulce in vino coque ac vlcus emplastriza. Qđ si nõ sedaꝫ dolor dormitationẽ faciẽtib⁹ cataplasma exteri⁹ medicamibus vt opio ꝛ elboro ꝛ siliq⁹. quo dolor mitigetur. Quo quiescente medicamen aufer dormitionis. Qđ si nimiũ apponaꝫ nocet mẽbri sensui ꝛ carnẽ phibet oriri. ¶ Cũ aũt accidẽs hocvulneris est denigratio intellige vlc⁹ cõputruisse ꝛ pessimũ factũ. Quare acceleranda est sanguinis miutio patiẽti a vena q̃ mẽbro illi ꝙueniat si virt⁹ ꝛ etas tẽpuſq; ꝛ alia hmõi adiuuerint. dabisq; patiẽti fructuũ aquã aut lebelabi. cuz cass. fi. rotula. Reges aũt illũ regimie refrigerãti tã cibis q̃ alijs. ꝛ in quo est locus sit fridus. Waxie si tẽpus fuerit estas ꝓmaq; sint illi. sandal. aq̃. ro. cãphora. ꝛ odorifera frida. mezauris illũ pasces q̃ ex cucurbitis fiũ tripliciꝫ bus ꝛ masso cũ aq̃ ꝛnatoꝝ. ꝛ heserẽ aut aceto ciba q̃ illũ lactuca intiba portulaca. Et si ivirtute apparuerit debilitas. pullos dabis franquillinos. locũ vero qui est niger butyro cataplasma ꝛ foliꝭ intibe ꝛ cathemie. sed ꝛ solatro diligẽter trito cũ modico viol' oleo vel ro. quo stet passio. Quã vt stare videris eiusq; signuꝫ q̃ eneruatũ est vulnus. ꝛ emollituz videbisq; in nigredinis terminis tanq̃ icisuras ꝛ extremũ albũ i circuitu tũc butyꝝ appone. ꝛ floris eris vnguẽtũ cũ sarcocolla diligẽter trita. donec oio nigredo cõsumaꝫ. ꝛ ad carnẽ puenias rubeã. Sic deinceps carnẽ adducẽtib⁹ medeberis. Et si vlcera dilatari videris ꝛ nõ cõsolidari ꝛ tãꝯ granula in eo aliq̃. olz appone. ro. ꝛ ceruse vnguẽtũ. ꝛ maloꝝ caueat chimoꝝ a ci bis ꝙpatientis. calefacientibusq; ꝛ refrigerantibus vescatur.

¶ Cap'm. xx. de fistularum medela.

Fer accidẽti vlcere fiat fistula: cura ei⁹ ẽ bãbace cõprimere veteri ifuso vio rihão ꝛ puluere vel sulphure croceo circũfuso. Et si loc⁹ plimũ ꝛpfund⁹ ẽ licinio oportebit iteri⁹ intoꝛquere medicamẽ ꝛ aquã rosatã in quavitis lignũ insusum fuerit adustũ hoc medicamẽ pderit: ꝛ incidere oportebit: ꝛ deinceps vulnerum adhibere curam. ¶ Et sciẽdũ qm̃ cũ vulnus in pect⁹ ceciderit: ꝛ ad ꝙcauitatis ei⁹ vsq; terminũ puenerit aut in cerebro ad termios vsq; vẽtriculoꝝ ei⁹ attigerit: eger nõ viuet. Sic ꝛ si i epate magnum fiat vuln⁹ aut stomaco. patiẽs nõ euadet. nisi paruus fuerit. ab hoc etenim qñq; liberabit.

¶ Ca. xxiij. ó educẽdis sagittis ꝛ spinis ꝛ silib⁹.

Sagitta aut spia si aliq̃ itra uerit membro: loco scz q̃ ferro educi neq̃unt loco per quẽ igressũ est aliq̃d hoꝝ aristot. ro. apponaꝫ diligẽter trita ꝛ cũ allego distẽpata. sitqz ibi dieb⁹ aliq̃t. Vel sume cãne radicẽ feresiace ꝛidis ꝛ trita diligẽter cũ melle misce locoqz appõe. Aut sume ẽbati gũmulã ꝛ picẽ liq̃facias ꝛ imisce ill' adzelfar i al' athelphar. tritũ diligẽter. hoc em̃ ferrũ educẽ ꝛ exhit eũ i locũ q̃ forcipib⁹ ꝛ alijs poterit educi. Nos aũt q̃ mõ ꝙ forcipes fiat eductio eo ostẽdem⁹ loco quo de chyrurgia dicemus.

¶ Capi. xxv. de ignis adustiõis medela.

Cum corporis adurit loc⁹ oꝛ ouũ loco excutere aut attramẽto feresiaco illinire ꝛ pãno refrigerare aq̃ ros. ifuso ꝛ ẽp'm adhibe lẽticulaꝫ tritaꝫ diligẽter ꝛ decoctaꝫ. Aut terram armenicã cũ aceto aq̃ mixto. Sume q̃z adhesuz i alio badesã ꝛ ozdei alfitũ diligẽter trita ꝛ distẽperata cũ oui albumie ꝛ aq̃ ro. loco appone. Sz ꝛ ceruſã sume martaciũ cũ oleo ro. ꝛ oui albumie: ac cũ modico vini aceto ꝙcute et locũ catapl'a: sitqz fridũ. Unguẽtũ q̃z calcis si loco apponas vtile ẽ. Assignatio ei⁹. Marsagele. i. calcz albe extricte ẽtũvis aq̃ ifũde. vna bus mitte sic horz: dehic aquã excola ꝛ aliam appõe. Sicqz ẽtum opz facias fecẽqz ꝛfice ꝛ aquã dimitte dõec clarescat ꝛ resideat qđ im mergiꝫ. Iã tũc aquã pedetẽti excolabis: ꝛ qđ mersũ fuerit sume ac paꝫ siccatũ cũ oleo ros. diligẽter misce. vt tãꝯ vnguẽtũ fiat ꝛ vtere. Et si adustio ex calida facta fuerit aqua oliuarũ aquã salsaꝫ supin funde anteꝯ turgeat: aut cineris aquã. Ut: aũt intumuerit vnguẽto viere ceruse ꝛ vnguẽto calcis ꝓdest enim.

¶ Cap. xxvj. de medela ꝓcussiõis cũ flagellis.

In huius medela pellẽ oꝛ summere bidẽtz q̃ statiab atali fuerit ablata calidãq; apponere loco ꝓcusso. qm̃ eo die ꝛnocte sanabiꝫ aut certe lini sũe pãnũ ꝛ aqua ifusũ frã ꝓcussiõis appõe loco ꝛ imuta qñq; oz tñ ꝑus locũ mãib⁹ ꝑmere ꝛ pedib⁹ calcare ꝏhic q̃ dirim⁹ appõe. ẽpliza ẽt cũ elspidabagi vnguẽto qm̃

pderit. Et si caro pcussiõe aut alia re cõtrita ẽ
sãguisq; pclusus sub cute. cũ fugilibus ẽpliza
admixta panis medulla bonũ ẽ em ⁊ vtile.

¶Capl'm. xxvij. de cõmuni eox medela quos
attractauit aut pupugit animal venenosum.

Et quoniã de morboz̃ medela ⁊pas
sionũ dictũ est q̃ in corpis fiũt exte
rioz̃ib⁹ ab exteri⁹ aduenĩtib⁹ cau
sis. vt ab inaiantibus corporis. tã
hoc loco dicem⁹ eas q̃ a corpibus fiũt aiatis.
vt aial venenũ habẽti pmũq; de medela di
sputabim⁹ q̃ morsui ⁊ pcussiõi aialiũ cõmunis
est venenosor. ¶Oz g̃ cũ hominẽ reptile pu
pugerit. aut venenosum aial attractauerit vt
aliquis sit q̃ ore loco statim sugat sed cauẽdũ
ne ieiunus sit. sugatq; q̃ id exhibet vinũ. ⁊ in
ore oleũ habeat oliue. ⁊ optime locũ sugat ⁊
erpuat. liget aũt q̃ desup locũ sunt fortiter ne
possit ꝓtus ad corp⁹ trãscurrere: ⁊ si loc⁹ incis
suras patĩ minutatiz incidat. ⁊ apponat scia
sepi⁹ ⁊ q̃ mẽbro vicina sunt vẽtosent: scia etem
cũ igne virt⁹ abstrahit ⁊ alia a mẽbro ꝓfundo
sitq; ignis multus q̃ ardeat ⁊ adurat. Opz aũt
aliq̃n mẽbrũ abscindere. si qõ pupugerit aut
attractauerit aial mortiferũ est. vt est vipa ⁊ ce
rastes. si q̃dẽ possibile est abscindi. Tradit em
optim⁹ galienus hoiez in vineã laborantẽ vi
pera⁹ esse pcussũ in digito. Qui cũ viperã esse
intellexisset digitũ falce quã tenebat abscidit
⁊ a morte liberat⁹ est. Qõ si venenũ in corpus
diffundi oportebit statiz pcussuz sanguie mi
nui. marieq; si sanguinea in eo supfluitas ẽ. ⁊
aliq̃d illi piperis porrigẽdũ est ac alĩ. ppine
turq; vinũ vet⁹ ⁊ loc⁹ calefaciẽtib⁹ cataplasme.
tur. ⁊ cutẽ mordentib⁹ vt sçilla. ⁊ allio agresti
Aut certe cinis vitis sumaĩ ⁊ arboris fic⁹ cum
aceto ⁊ iaro ⁊ cepa cuz alfito. Aut pone porri
folia ⁊ farinã ⁊ sal. aut caterũ. aut capparum
simus: aut rozeĩ loc⁹ cũ aceto in q̃ camomillã
⁊ se quebeguz decoxeris. Et expedit gallũ scin
dere ac apponere calidum attractionis loco
aut percussionis. venenũ etem extrahit ⁊ do
lorem mitigat ⁊ desiccat. vtere ẽt sal' vnguẽto
⁊ eo q⁹ cuz cacĩa fit. ppina illi itibe aquã ama
re ⁊ pedẽ porcinũ diligẽter tritũ cũ aceto. aut
vio cũ sale quo ebernas fuerit condit⁹. ʒ. iij. il
li ppina ⁊ sanguinẽ testudinis marine. aut ca
stozei exagiũ. ʃ. cũ vino mixto. vel sellami semẽ
aut lauri baccas: seu cãcruz fluuialẽ assuz. vel
aristol'. sume. r. ʒ. j. cũ. ʒ. r. succi porri ⁊ tãtũ dez
vini. Radix quoq; hermeli si sumaĩ de ea di
midiũ exagiuz fortiter prodest: prodest ẽt illis
hoc electuariũ. Assignatio eius. Baccaz lauri
⁊ illũ. ireos radicum. zinziberis. aristol'. ro. cu
iuscq; ʒ. v. thuris pulueris. rute agrestis. cuiu ſ
eq; ʒ. iiij. oxobi. farine. ʒ. iij. tere omnia diligen
ter ⁊ cuz vino distẽpera: ppina exagium dimi
diũ. propineĩ illis q̃z tyriaca cũ pigão aut ty
riaca magna sub exagio dimidio vsq; ʒ. hoc
est vle regimẽ ꝛ venenatoz̃ morsus ⁊ pũctu
ras qũ singulis ppriũ est hic exponemus.

¶Ca. xxviij. ꝺ morsu hois ⁊ simie ⁊ canis me.

Attẽde morsuz hois si ieiu
nus ẽ magis nocet.
Jõq; accelerãdũ ⁊ locꝰ cũ pice ca
taplasmãdꝰ: ⁊ ẽpliz cinerꝛ vitiꝛ adhibẽ
dũ distẽperati cũ aceto. Aut sume
cepã ⁊ tritã cũ melle distẽpera ⁊ appone. Uel
sume ireos radicẽ tritã diligẽter ⁊ cũ aceto di
stẽperatã appõe. Uel radicũ feniculi cortices
ꝓtritos ⁊ cũ melle mixtos. Sz ⁊ fabaꝛ farina
cũ aq̃ distẽperata ⁊ aceto oleoq; ro. ⁊ si locꝰ tu
met litargiro cataplasma. Canis ⁊ simie morsus i
ꝑmis cura cũ cepa ⁊ sale ꝓtritis ac distẽperatꝛ
cũ melle ⁊ loco appositis. Cõtra canis morsũ
stati acetũ acerrimũ supfunde: aut acetũ nitri
aut lanã sume succidã ⁊ aceto ifusaz ac olive
oleo appõe. Cepa q̃z cũ melle tũsa si cataple
tur. pdest. Cataplesmatizat hoc vnguẽto attractio
nis locꝰ. Assignatio eiꝰ eris corticẽ. galbanuz.
zeniar. ireos radicẽ cuiuscq; par. ʃ. purgamẽti
argẽti. p. ij. tere diligẽter ⁊ liq̃fac cũ olive oleo
⁊ cera. ⁊ ꝓtrita admisce medicamĩa ⁊ vnguẽtũ
fac locoq; appõe. Unguẽtũ aliꝺ hois simie ca
niscq; morsui. Sume cere adipis galbãi cuiuſ
q̃. ʒ. v. olei loti. ʒ. xx. liq̃fac oĩa i olꝺ vt fiat vn
guẽtũ ⁊ morsũ locũ cataplasma sanabit enim.

¶Ca. xxix. de leõis ⁊ leopardi morsus meꝺ.

Os morsus medicami
nib⁹ cura
re oz te attrahẽtib⁹ vt ẽplo qõ de
aristol'. fit ⁊ ireos radicẽ. ac melle. ⁊
narcisci cepa si terãt diligẽter ⁊ lo
co apponãtur cũ aceto ⁊ aq̃ pdest vnguẽtuz
etiã qõ diximus in quo eris cortices sunt ⁊ ze
niarum ac quema prodest.

¶Capitulum. xxx. de morsus ebenars ⁊ ha
die in alꝰ haxue me.

Ebenars morsus cũ cepa
⁊ allio cataplas
mãdus ẽ. ⁊ patiẽtẽ allijs ⁊ cepã co
medere ꝓcipe. hadie ꝓo dẽtes in
morsure remanẽt loco iõ doloꝛ p
seuerat. idcirco dẽtes loco opz educere fricꝛ
do. ſ. cũ oleo q̃ aq̃ teꝑ. Ut exterint locũ optie su
ge. ⁊ aquã ꝺsup stilla. i q̃ furfur ꝺcoreꝛ̃ loco
sq; vitꝛ̃ cineres adherere fac cũ oleo: ẽ. n. vtile.

¶Capi. xxxj. de rabidi canis medela.

A canis rabidi morꝺ⁹ me
dela. ꝓo olim
loc⁹ sciꝺẽꝺ⁹ ẽ ⁊ dilatãꝺ⁹ ⁊ sicie ap
ponẽde fortiterq; sãguis sugẽꝺ⁹.
donec de eo plurimũ educat. de
hinc vulneri vnguẽta sunt apponẽda adure
tia ⁊ comedẽtia vt zeniari vnguẽtuz. ⁊ calco

sed ꝛ beledari vnguentū. Assignatio eiꝰ picis. lib.iij.aceti acerrimi. ℔.j.cass.fi.ʒ.j.eufoꝛbiū.dimidiū. Sūmas i aceto dissolue ꝛ vulneri appone qm̄ cicatricē fieri vetāt ꝛ venenū abstrahūt: ꝛ hoc empl'm vtile valde si morsure apponaꝛ loco. Salandrani.ʒ.ꝛ. colcotari octo pigami recētis tres. floꝛis eris duas. eufoꝛbij vnā. tere oia diligēter ꝛ sup vulnꝰ pulneriza donec aduraꝛ ꝛ comedaꝛ deꝯ cū butyro misce loco appone: dōec adusta caro cadat. Et si alliū teras ꝛ cū butyro distēpes vaccino ꝛ aceto aut melle. ꝛ vulneri iposueris ꝓdest. Sic ꝛ sinapiz tritū si cū butyro distēperes vaccino ꝛ aceto aut melle ac vulneri iposueris ꝓdest. Medicamis assignatio qō ꝛ venenū astrahit ꝛ vulnꝰ dilatat. Sūe iaufiri.ʒ.iij.picis.℔.i.aceti vini.℔.ß. tere cū aceto diligēter iaufirū ꝛ picē liq̄fac ac de sup̄ mitte acetū ꝛ iaufire. ꝛ decoq̄ donec spisse tur ꝛ vtere. Et ē medicamē duris vtile ꝛ cōueniēs coꝛpiḃꝰ. ꝛ si eiꝰ q̄ moꝛsus ē coꝛpꝰ tenerū ē cū blito ꝛ eruca ac cepa in butyro ꝛ oliue oleo decocta lota cataplasmeꝫ locꝰ. aut alleo cepa saleq̄ coctis diligēter ꝛ vitis cineres admisce cū oliue oleo mixtos: locoq̄ appone oia hec medicamia. os nāq̄ rodūt vlceris. dilatātq̄ ꝛ venenū desiccāt. ℨNec ꝯo desistas hoc facere dieb⁹ cōtinuis a die moꝛsus anteq̄ patiēti aq̄ accit timoꝛ. Si eteī acciderit vir saluabiꝫ. Expectaꝫ ant tioꝛ aq̄ huiꝰ pꝰ. vij. dies aut.xlij.ī oq̄ vulnꝰ cicatrizari nō expedit donec.xl.transeāt dies. ꝓpinabis aūt patienti cū eoꝝ q̄ diximus vsu vnguētoꝝ ꝛ emplastroꝝ cāceroꝝ medicamē ꝛ hec est assignatio. Cācros sume vinos ꝛ i vas mitte ereum ac ignē suppone donec cinis fiat: de hoc pulnere sume.ʒ.ꝛ. olibāi. i. gētiane.iij. tere oia diligēter ꝛ patiēti ꝓpina die q̄ moꝛsus accidit.ʒ.j. Qō si patiēti iā ex passiōe coꝛruptio fit.ʒ.ij. ꝓpia cuꝫ vino mixto aut aq̄ frida. melle ꝛ aceto. ꝓbꝰ nāq̄ S. tradit se hoc expertū medicamē vtile ꝓbasse: nec vidisse se cui ꝓpinatū sit alicui timoꝛē accidisse aq̄: ꝓdest aūt hāc patiētibus passionē tyriace saꝛruc.ʒ.ß. vsq̄ exagiū dimidiū. in p̄mis ꝓpinate manifestissime. ꝛ oꝛ patiēti hoc medicamē qō colerā larat nigraꝫ poꝛrigere vt epithi decoctionē ꝛ sticados pillas pilq̄ astamaicō. Cuꝫ feceris oia hec ꝛ patiētē aquā timere nō videris: nō tñ credas nec vulnꝰ cicatrizes nisi priꝰ q̄ dicemꝰ ꝓbaueris. Sume itaq̄ nucē diligenter tritā ꝛ vulneri appone p diē ꝛ noctē gallo p ij ce si comederit ꝛ non moꝛiē eger sanus est ꝛ nulla restat aq̄ suspitio timoꝛis. tūcq̄ vulnus obdurescere ꝛ cicatrizare ꝓside. Qō si gallus moꝛiē aut gallina empta iterū appone ēda sūt. ꝛ patiēti tyriacā aliaq̄ ꝓpina coleram nigrā medicamia deponētia: quiq̄ illā generāt carneat cibos. Sit ergo illi cibꝰ agnoꝝ carnes ꝛ edoꝛū gallineq̄ cū espidabago. Ex fructibus vue. ficus. nuces. vue ēt passe cū amigdal'. Ex dulcibꝰ faludegū cubisum cuꝫ zaccara factū ꝛ amigdal'oleo. Ex oleiḃꝰ badernebinā. mētā oꝛiganū. oiq̄ illū rege colerā ni. hīti ꝓpetenti regie donec itelligas totum coꝛpꝰ eiꝰ veneno purgatū tūc nulla ē aq̄ timēda suspitio. ¶Cui aūt aq̄ accit timoꝛ ab hac nō liberaꝫ passiōe: oꝛ aūt illū cui accidit hec passio eo disponi regimie quo q̄ ꝛ desipiētia laboꝛat nigra: ꝛ cum emboto eiꝰ oꝛi aquā ifunde. Aiunt antiquoꝝ quidā qm̄ si in ligneo vase aq̄ illi poꝛrigaꝫ et papionis claudi pell' supponaꝫ ipsemet aquā suscipit ꝛ bibit: ꝛ ꝓpinanda ē illi oꝛdei aq̄ cuꝫ lahaba trociscis̄ sitim mitigātes. Assignatio eoꝝ. Sume medullā seminis cucurbite ꝛ seminis cucumeris ꝛ semis citruli ac seminis citonioꝝ medulle ac poꝛtulace semis medulle cuiuscq̄ partē vnā. gumme arabice. amili ☉thire tabasiri. cuiuscq̄. p.ß. tere oia diligēter ꝛ cū seminis pdictis lahabo distēpera trociscaq̄ ꝛ ad vmbrā desicca: ꝛ ꝓpinabis de eis exagū pōdꝰ cū aq̄ fri. gutturiq̄ eiꝰ cū lōgo ifūde canali. sic q̄ ꝛ cū hoc ꝓpia aquā canali. Tradūt āt ātiq̄ quidā qm̄ rabidi canis eparsi assetur ꝛ ei quē momoꝛderit poꝛrigaꝫ mānifestissime ꝓdest.

¶Capm.32. de vipere moꝛsus me.

Quem autē vipere attractanerint ꝛ maxime dipsades aut querquose mēbrū abscidēdū est qō pupugit si fieri pōt: qm̄ in eius abscisione quies ē. Qō si fieri neq̄t mēbū supra locū in q̄ est p̄ctura ligā ꝛ patientē flebotoma ꝛ alleū cepā ac poꝛrū poꝛrige: ius soꝛbeat espidabagi cum aneto sale ꝛ cinamo. vinū q̄ illi ꝓpina vetꝰ. Cācros da fluuiales assos q̄bus aliq̄d mutēgi diligenter triti pulueriȝes. Ranā etiā cū espidabago da bis decoctā ꝛ attractiōis locū hoc opi empl'o. Assignatio eiꝰ. Cācros fluuiales diligēter tere ꝛ illis farine tritici.ʒ.ꝛ. adde fauteneȝi salis. cuiuscq̄.ʒ.iij. tereq̄ hoc diligēter ꝛ cū dulci distēpera lacte ꝛ locū, empliza: qm̄ ꝓdest ēpliza bis ēt cū pomoꝝ acidoꝝ folīs decoctis i aq̄ ꝓmū tritis: caseꝰ ēt vetꝰ si teraꝫ ꝛ cū aq̄ distēpatus loco supponatur ꝓdest. Qō si patiēti aliq̄d ꝓpinaueriȝ testudis marie sicci sanguis cū cimio ꝛ ruta sicca ꝓdest. dabis illi coagli leporis dimidiū vȝ exagiū: aut ☉ge cerui sicce ꝛ trite. ʒ.j. cū vino vel sucꝰ poꝛri ꝛ rute cuiuscq̄.ʒ.ß. cū aristol. roſ. trita diligenter exagiū. Scoꝛpiones quoq̄ cōtriti ꝛ in marcemuſi aqua fricati ꝛ aqua rute si bibātur ꝓdest manifeste, sed tyriace albe in al'arbe dimidiā.ʒ. vsq̄ dimidium exagiū cum pigani aqua moꝛsui vtilis est viperarū: aut tyriaca magna si ꝓsto si melioꝛ est oibus his ꝛ vtilioꝛ maxieq̄ noua. Quare hec oia que diximus ante parāda sūt. Que si ꝓsto non fuerint metridato vtere. loco

etem̃ stat tyriace. Electuariū vtile expertum. Sume pipis.ʒ.ij.assari.ʒ.aristol.ro.baccaruz lauri.castorei cuiusqz exagiū.i. tere oia diligẽ ter ⁊ cū vini robo distẽpera potiōis quātitas faba amplꝰ aut minus cū aq̃ seblati in al'sedabi ⁊ vini robo distẽpera. Acerborū ẽt folia pomoꝝ si bibātur ꝓsunt. Medicamen aliud. Sume hẽdacoqui ⁊ trameti in al'aunedi rotundi. pigami agrestis. orobi farine equales par. tere ⁊ cū vino distẽpera. potioqz eius exagiū cū veteri vino. Assignatio alia castorei. cassie. aristol. ro. cuiusqz ʒ.ʒ.j. anisi. piperis cuiusqz ʒ.ʒ.iij. trita oia diligẽter tẽpera cū vini robo dabilsqz q̃si fabe quantitatẽ magis aut minus iuxta virtutez. his in p̃cipijs veteris. post hoc aũt cū virtus in corꝓ fuerit dispersum patiẽti aquã ordei cū cancris dabis fluuialibꝰ lacqz dulce. mẽbrū quoqz qñ morsuz ẽ in lacte dulci ponat: ⁊ si putrescere videris mẽbrū iã emplizza putridū cum acuto medicamie vt colofon. Alijsqz ⁊ circũpone loco terrã armenicã ⁊ cip̃ cã. lẽticulãqz sine cortice ⁊ vini acetū. Tyriacã illi ꝓpia magnã aliaqz electuaria in p̃cipijs dcã si defcm̃ videꝛ patiẽti accidere ⁊ cõsũptio aie fridumqz sudorẽ. hoc cum cessauerit accñ tia iam supest illi aquã ordei dare cum cãcris ⁊ lacte dulci curaqz locuz punctũ cum emplis que diximus.

¶ Capꝫm .xx. de scorpionum pcussionis me.

Cam aliquẽ pupugerit scorpius super locũ percussuz ligari oꝛ fortiter vitis ne forte venenũ in corꝓ diffundat. scorpionẽqz cõtere ⁊ loco suppone. Emplastriza etiã hoc emplo. Assignatio eiꝰ semis lini. ʒ.v. sulphuris crocei ⁊ salis cuiusqz tres. botami gũme. ʒ. tere ⁊ distẽpera medicamia cũ eo ⁊ empliza. aut cum nuce indica masticata ⁊ i mortario trita. vl' cere ⁊ cũ fautenego diligenter trito. ⁊ ordei farina cũ pigani aqua distẽperata. ⁊ si aliqd tyriace diaresserõ dederis cuz vino ꝓderit. Et tyriaca magna si ꝓsto est vtilioꝛ si bibat. ⁊ locꝰ olo cataplasmetur oline. Medicaminis assignatio cõtra scorpionis morsum. Hendebedasti. obolos. ij. allij. ʒ. j. diligẽt tere. ⁊ cũ coctoppia vino. Aut sume aristol. ro. ʒ. iij. capparis radic. corticis. ʒ. ij. hendocoqui. ʒ. j. tere oia diligẽter ⁊ ꝓpina de eo. ʒ. ij. cũ veteri vino aut vuarum passaꝝ. Tyriace assignatio cõtra scorpij pcussionẽ. aristol. rotunde quẽne castorei pigani agrestis. fautenegi fluuial. hebelgari. mirre piretri. gẽtiane. ʒʒ. piperis nigri. helbezari i al' heltici funici sume eq̃les ptes. tere diligẽter ⁊ cũ melle distẽpera disꝑsato. huiꝰ potus q̃si auellana cũ vio. Aut certe allij tũde ⁊ cũ vio coq̃ patiẽtiq̃ ꝓpina vinũ hoc. Mẽbro aũt istil labis patiẽti aquã in q̃ camomilla ⁊ berenia secũ ꝺcoꝛeꝛ. pigani ac furfur sitq̃ cal'a ꝓdest eiꝫ cataplasmaq̃ cũ oliue olo aut bãi. cũ euforbio aut modico castoreo corpusq̃ patiẽtis diligẽter frica. butyrũq̃ poꝛrige vaccinũ ⁊ mel. Assignaꝰ aliq̃ piperis. ʒ. viij. darfeli. v. spice optime. ij. aristol. radic. cuiusq̃. iij. tere oia diligẽter ⁊ distẽpera cũ vino aut pil'a: poꝛrigesq̃ ex eis dimid. ʒ. Aliud electuariũ vtile valde. gẽde bedasti. capparis radicis aristol. ro. acharcarahe. cuiusq̃. par. ℥. tere medicamia diligẽter ⁊ subtili cribꝛa pãno. ac cũ dispumato distẽpera melle dabilsq̃ de eo. ʒ. ij. cũ vino veteri.

Capꝫm. 34. de vespaꝝ ⁊ apũ pũcture medela.

Oportet dilatare pũcture locũ cũ flebotomi acumie ⁊ locũ fugere fortiꝫ sicq̃ terrã suppõe armenicã cũ aceto distẽpatã. aut cũ periectũ rasura cũ aceto. terraq̃ vasoꝛ i q̃b̃ hitant vespe si trita distẽpereꝫ cũ aceto ⁊ supponaꝫ ꝓdest. Cataplasma q̃ꝫ cũ chalebo ⁊ cadezo optie decocto. Aut cũ sisami folijs optie tritis. Supfundaꝫ etiã aqua frida loco. aut nix supponaꝫ. ferꝫ quoq̃ qñ musce si teranꝫ ⁊ locus punctus eis fricet sedaꝫ dolor.

¶ Capꝫm. 35. de reptiliũ ⁊ aranee medela.

Hranee aut reptiliũ punctura cõueniẽtiꝰ curaꝫ si patiẽs aq̃ mergaꝫ cal'a balneo iducꝰ ⁊ aq̃ stillet illi cal'a: locꝰ aũt pũcture cũ mirra ⁊ sale ꝓtritis ⁊ aq̃ distẽperatis cataplet aut sume cinerẽ ligni ficꝰ calcẽ ⁊ calis sub eẽli lãce ⁊ diligẽter terẽs cũ cal'a distẽpa aq̃ loc̃q̃ catapl'a ⁊ patiẽti hoc poꝛrige medicamẽ. Assignatio eiꝰ. Sũe sumizi. ʒ. v. dauci. cimini cuiusq̃. ij. heabesti. i al'abheli nucis cip̃ssi cuiusqꝫ ʒ. ij. spice baccaꝝ lauri. aristol. ro. carpobal. cinnami. gẽtiane. seris hẽdecoq̃. seris q̃raffi. cuiusq̃ ʒ. ℥. ʒ. trita diligẽter oia cũ melle distẽpereꝫ di spũato ⁊ cũveti vio exagiũ ꝓpia. ¶ Aranee aũt pũctura medẽda ẽ cũ sumizi poc'o ab exagio j. vsq̃. ʒ. v. cũ veteri vio. Aut piganũ ꝓpia siccũ. ⁊ sahadã tritã optie sub. ʒ. ij. cũ vino. Aut certe vinũ ꝓpinabis merũ ⁊ balneo inducꝰ: aquãq̃ desup locum induces calidam.

¶ Cap. 36. ð rastellãꝫ scorꝓ pũcture medel.

Bastellãs scorꝓiꝰ i ptibꝰ ine nit heura i baraꝺeꝛ i al'hericī i bassara: ðiꝛ oiri i terra q̃ accoꝛi ifũdit: raroq̃ alicꝺ ab hꝺ pcussus morte liberaꝫ: huic ãtiq̃ medici me delã ignoꝛaneꝛt. Sꝫ q̃ secuti sꝫ de gẽte ascarle q̃stẽ flebotomo exhebãt sãguiez q̃tũ patiebaꝫ ꝓtꝰ: pcussoq̃ lac ꝓpiabãt dulce statim appoꝛnẽtes sitiã loco q̃ pũctꝰ erat ⁊ fortiꝫ sugebãt q̃ venenũ abstraheꝛẽt. Adhibebãt aũt loco medicamia cal'a vt euforbiũ. castoreũ. terram armenicam circumponentes cum aceto. patienti aquã ordei ꝓpinabant aut machisi: pomaq̃ poꝛrigebant accida, toꝛsaq̃ succoꝛum pomo-

rū accidoꝝ. Reficiebāt illū cū pullis ac gallinis cū ḡnatoꝝ aq̄ ꝺdius ⁊ hesserē ac pomoꝝ dabātq; hāc tyriacā. Assignatio eiꝰ. Sūe carsacoq̄ sicci pomi acerbi folioꝝ q̄ffare sicce eē les ptes tere diligēter ⁊ trita de eo ꝓpina cochlearia.ij.ꝓdest em. Ois aūt ppls ascarneq̄ste ꝙsuevit in huiꝰ scorpiōis pūctura aquā pomoꝝ ēt in domibꝰ q̄z suis illā vsui reseruare statim itaq; vt aliquē pūgit hoiez acceleret ꝺ hac aliq̄ ꝺ bibere passioꝝ cessat ab eo ⁊ sanatur. Cōponit ēt hec tyriaca. Assignatio eiꝰ cap paris radicē cortic̄ hātali gētiane ab singlꝫ aristol. ro. carsacoq̄ sicci. eē les. p. tere ⁊ .3. ꝓpina de eo duas cum vino ꝓpinātoꝝ hermeli radicum exaginum. j. tritum diligenter cū vino ꝓpodestoꝝ illis manifesta vtilitate.

¶ Capitu. xxxvij. de vulturis pediculi punctura medela.

Vulturis pediculꝰ si pupugerit acceleranꝺū ēpatiēti ꝓpiare lac recēs capra rū stati vt mulgeat catapl'etoꝝ supocū ꝙfricatū sꝫ ⁊ sādal. ro. cū lactucaꝝ aq̄ cōtēperatū ⁊ portulace et sempuine. Aq̄ q̄z q̄ffare ⁊ thalebi. aquā ēt ꝓpina illi ordei. ⁊ terrā cipricā. ac semis ꝓsilij aliq̄ cum citroli aqua ⁊ cucurbite prodest enim.

¶ Capi. xxxvij. de cōmuni eoꝝ medela q̄ poculum biberint mortiferuꝫ.

Quoniam ātmedelā mortuū venenū hūtiū ditimꝰ equū ēnos dicere medelā eiꝰ q̄ potū mortiferꝫ bibit cū locꝰ hic ꝙpetētior sit ⁊ locꝰ ꝙsilis magis eo ꝙ his q̄ ditimꝰ sile q̄ ꝺ i corpe operā. Dico ḡ qm̄ cū senserit hō se venenū bibisse. aut potū mortalē accelerādū illi q̄ q̄ca. bibēda i multa q̄ntitate cū vaccaꝝ butyro aut ssami oleo vel oliue oꝛo iducatoꝝ digitos oꝛi ⁊ pēnā ssami oꝛo itictā. euōatoꝝ ⁊ studeat stōz purgare ⁊ olo mūdare ab oibꝰ q̄ i eo sunt iterūꝫ aquā ꝺibat ca. ⁊ oꝛz vōitūꝫ puocet ꝺōec stōz itelligat optie purgatū nec aliq̄ ꝺ i eo supesse. Dehic attēde ⁊ si in stō ⁊ itestis ardorem pūcturā icēdiū. siti sentit āgustiāq; ⁊ oꝛ siccitatē. qꝺ illi ꝓpinatū fuit calꝫ erat tō ꝓpinare illi expedit oꝛz ro. violatūq; cū aq̄ ro. ⁊ semis ꝓsilij. saluia ac semis citonioꝝ ⁊ semis lini. lac q̄z recēs ⁊ ordei aq̄ cū amigdal. oleo dulcium ius gallinaꝝ saginataꝝ cū espidabago. sorbitionē q̄z q̄ fit de amilo. zaccara. amigdal. olo ⁊ atria ⁊ cū iure gallinaꝝ piguiū cū espidabago. ⁊ alia his silia. Sugat ēt ḡnata. ⁊ poma. citoniaq;. ⁊ pſica comedat. ⁊ pruna cucumeꝝ ⁊ citroli medullā portulacā. lactucā carsaq̄quū qꝺ cū sādalo iocūdes albo. ⁊ cāphora. ⁊ aq̄. r. Pectꝰ patiētis catapla ⁊ epar cū pāno lineo sādalis ⁊ aq̄ ro. ifuso. ⁊ clistere adhibe pū cturas mitigās: vt clistere qꝺ fit cū ordei aq̄. ⁊ viol' siccis. sebestē ⁊ iniubis amigꝺ. oleo ⁊ ro. tepidū ⁊ his silibꝰ. Cū ēt in corpe suo sētit hō ḡuitatē ꝛ dormitationē. coagulationē aut ḡuitatē in māibꝰ ⁊ pedibꝰ ⁊ ligua. Sciēdū ē poculū qꝺ bibit fridū fuisse huic alliū ꝺādū ē ⁊ cepa ⁊ rutha propināda tyriaca diatesserō. aut mitridatum cum pigani aqua. ⁊ si nihil horū presto est helitti propina medicamē. Assignatio eius. Mirre optime. costi folioꝝ ruthe fan tenegi. piperis piretri. cardamomi equales partes helituti ḡtum ⁊ reliquoꝝ simul tere diligēter ⁊ distēpera cum melle ꝓrigens. z. 5. vsq; exagium: aut hoc ꝓpina medicamē. Assignatio eiꝰ. Mirre optime. z. j. 5. galbani. ij. tere mirrā ⁊ galbanum. ⁊ cum modico emollivino ⁊ propina. Aut ꝓrige potum pigani foliꝝ nucis ⁊ ficus ⁊ salis stōm autē cataplasma cum aqua in qua rutha. origanū et amamū ꝺcoqueris: corpusq; fortiter frica ꝺōec rubeat. Jus espidabagi sorbeat cum colūbaꝝ pullis pinguibꝰ factum cum rutha cinamo galanga pipe. cimio. oleo loto. clistere illi suppōe mellis. nitri iaussri ⁊ seēbegi. ⁊ olei olinaꝝ. ⁊ oli ieseminī i aqua tepida pcussi. ¶ Qꝺ si homo sentit marcorē ⁊ animi casum defectumq; virtutis intelligēdum q; ꝺ bibit venenum corporis substātie eius ꝓtrarium ⁊ est reliqs peius venenis ⁊ citius pdens: ideoq; post vomitū statim tyriacā oꝛ dari magnā aut mitridatū aut tyriacaꝝ trociscos. ⁊ si nihil hoꝝ inuenit mitre optime. z. j. ꝓpinet. quemie. ij. cum vino rihano. Aut sume terrā sigillatā. sihū armenicum agaricum. origanuꝫ mōtanū. castoreum semē hedere i alēgere. spicā celticā absinthū succum ⁊ ꝓpina de medicaminibus his simplicibus aut silibus exagium. j. cuꝫ vino rihano. ⁊ comedēdas porrige anellanas fic' siccas seddabū. ꝺibatq; aquā helquitti expſſam. Assignatio eius. Sume egendani. z. j. sihi armenici. ij. tere diligenter. ⁊ cum melle distempera. ꝓpina quoq; pomoꝝ aquā helsetoꝛū ⁊ vinum vet'. odoret sandalū aquā ro. cāphorā stiq; implicituꝫ q̄ ꝺ muscī vapoꝛet cū xiloaloe. ābra pectus eius ⁊ stōi os fricent ꝺōec rubeant: pascātur tritis insculis qui fiunt de gallinarum carnibꝰ cuꝫ oleo loto supinfusis modicovino rihano ⁊ aqua ro. ⁊ crudo xiloaloes vapoꝛetur diligenter trito spes etenim est euꝫ in melius hoc restitui regimine. Si vero diturnior sit in eo defectꝰ pulsus cadit oculi suppumunt. sudoꝛq; emittit frigidus vite eiꝰ nullam adhibeas spem. ¶ Et sciendum q̄m cum ei qui venenū bibit icteritia fit epati eiꝰ nocuit cum defectu cordis. ¶ Cum vero spasmus cerebrum ledit: ideoq; vt membrum confortes ꝓponendum est cui incōmodū accidit. ⁊ hoc vt sanetur regas.

¶Capi.xxxix.de eius me.qui bissum aut cornu sebei bibit.

Si tres sẽ spẽs roẽs letifere sẽ amortales raro q̃hõ liberaẽ cũ biberit.eiꝰ q̃ hoc bibit signa sunt ꝓtigo defectꝰ.lingue tumor.oculoꝝ suppssio.Opz itaq; eum q̃ biberit ad vomitũ festinare cũ butyro ꝛ oliue oleo ac sisami ꝛ aq̃ ca.in q̃ decoxeris rape semẽ.ꝛ rapã postvomitũ tyriacã deꝫ farruci exagiũ.ʒ.cũ aq̃ in qua sebhanũ decoxeris ꝛ semẽ eiꝰ.aut aquã piganí.in q̃ fricatũ fuerit mitridatũ cũ vaccino butyro des quoq; balsacruin cũ in alꝫ bazaremũdũ cũ aq̃ fricatũ. ꝛ radicuz capparis cortices diligẽter tritos cũ aqua rute. ¶Cornu sebei in alꝫ sembel q̃ bibit sãguinẽ mingit; fit ei lingua nigra mẽsq; ꝓfunditur ꝛ hoc patiẽti cãphorã ꝓpinare expedit a duobus granis vsq; ãq; calcos cũ aq̃ ro. in niue refrigerata.deꝫ quoq; illi citroli aq̃ cũ granatoꝝ aq̃.epar patiẽtis ꝛ stõm cũ sandalo emplastriza.ꝛ aqua ro.ꝛ cãphora ꝛ ceroto qõ fit ex aq̃ ro.portulaca.lactu.sanguina ꝛ alba cera refrigerata cum niue in quo pãnus intingatur lineus eoq; pectus epar ꝛ stomacꝰ emplastrizentur.

¶Capitulum.xl.de eius me. qui cantarides biberit.

Cantarides q̃ bibit signi ficaꝫ nimio vesice dolore ꝛ urine ardore tortione ꝛ strãguiria sanguinẽ mingit:ꝛ alia signa appent q̃ alias dirimꝰ. Cũ igit itellexeris q̃ hominũ cuipiã ꝓpinatũ est cantaridum aliquid accelera vomitum cũ aqua cali.butyro.oleo sisami ꝛ ficuum decoctione post vomitus purgationem diligentẽ lac propina in quo aliquid seminis psilij per cusseris ꝛ semen portuꝫ.cum iuleb cum amigdaꝫ.oleo dulcium.ꝛ oleum seminis cucurbite butyro comedat ꝛ espidabagi sorbeat ius cũ pinguis carne agni aut porcelloꝝ.ficꝰ illi porrise cum amigdaꝫ.medullã cucumeris ꝛ citroli.clisteriza cum aqua ordei in qua iuiube ꝛ sebestẽ succũ posueris cũ oleo amigdaꝫ.aut ro. aut violꝫ.sup ventrẽ eius oui albumẽ ꝛ slafuz pone album.rosꝫ.oleuz ꝛ puelle lac.ꝛ quotieſ cũq; ardorẽ sentiet in vesicca ꝛ puncturas habum propinabis ꝛ amigdaꝫ.dulciũ oleum rosarũq; cuz iuleb.Sed ꝛ lac recens cũ oleo amigdaꝫ.prodest.

¶Capi.xli.de me.eius qui fel biberit leopardi aut serpentium.

Cui fel biberit leopardi stim colꝫas enomit viri des a maritudineq; sentit granẽ ꝛ manifestã in ore.oculi sunt crocei hec alia duertẽs vomitũ cuz aq̃ capera.ꝛ butyro oleo.ꝛ post hoc ꝓpinabis hoc electuariũ.Assignatio eiꝰ.terre sigillate.baccaꝝ lauri.cuiusq;.ʒ.ij.coaguli caꝑoli.ʒ.v.seminis rute.mirre.cuiusq;.ʒ.j.exagiũ.j.ex his porrigevsq;.ʒ.ij.distẽperatis cũ melle.ꝛ si medicamẽ hoc euomuerit dabis scdo ꝛ aq̃ illũ sedere fac calꝫa i q̃ camõillã decoreꝛ ꝛ mellilotũ violã ac nimfar ꝛ saꝫafa fermũ.ꝛ sanscucũ ꝛ si q̃tuor post potũ veneni trãsierit hore aut tres:ꝛ nõ moriꝫ.tã tũc illi salꝰ spaꝫ.deꝫic ꝗ frunctũ robũ bibere illũ opz vt citonioꝝ aut pomoꝝ ꝛ hmõi robũ. Qui aũt fel vipaꝝ biberit fere vix ꝛ ꝗsi ipole ẽ eũ liberari:medela in eiꝰ butyro oleũ ꝛ lactẽ pinguedo cũ aq̃ ca.ꝛ võiꝰ freq̃ns ꝛ mulꝰ:dãda ẽ illi aq̃ cũ bazaharu ꝛ tyriaca faruc bibẽda ꝛ mitridatũ cũ ordei aq̃ lac recẽs semẽ portulace ꝛ sisia ꝓsunt.

¶Capi.xlij.de eius medela qui caude cerui extremũ aut animalis sudorẽ biberit.

Extremum caude cer ui q̃ bibit vrẽdũ trociscis võiꝰ cũ butyro ꝛ aq̃ ca.sepiꝰ mlꝫ tasq; anellanas cõedat ꝛ pistatia ꝛ ppia illi filꝫaharẽ.calcos.ij.vsq;.ʒ.ʒ.cũ vino.Eiꝰ aũt q̃ sudorẽ bibit aiaꝫ. signa sunt hec ꝥiditas facies ꝛ citrinitas gurguliõis apa iteriꝰ.sudor multꝰ ꝛ fetidꝰ.hec vt itelliges patiẽti aquã ꝓpina ca.ꝛ mel.oleũq; violꝫ.aut amigdaꝫ.cũ vini robo.aristolꝫ.ꝛ sal eq̃lit bibat.ʒ.ʒ. cũ aq̃ ca.ꝛ tm̃ dẽ magne da tyriace qm̃ ꝓderit.

¶Cap.xliij.de eiꝰ me.q̃ opiũ biberit ꝛ cicutã.

Qui opium biberit abe ragio vsq;.ʒ.ij. ꝙgelatio spasmosa ei accit ꝛ obstupefactio:corpis ꝥitas ꝛ dormitio toti corpis ꝛ eiꝰ oris odor:q̃ opij:ꝛ nõnũq; ẽ toto eiꝰ hoc odoraꝫ corpe.hec cũ videriſ signa accelera ꝛ võitũ patiẽti ꝓuoca cũ aq̃ cali.in q̃ aneti decoxeris radices ꝛ sal cũ melle biscq; hꝰ facies ꝛ ter eadẽ hora clisterizabis illũ clisteri q̃ sit cucumer agrestz sebetũ ꝛ seqbegũ.ꝛ iausirum.melq;.ro.ꝛ oleũ chamide i alꝫ charue.ꝛ oleũ iesemini.ꝛ apij semẽ.ꝛ fenculꝰ ꝛ ciminũ buracũ colloq̃ntide adeps.ꝓpina illi acharcaraꝫã cũ veteri vio aut paꝫ gebedesti cũ vtotyriacã da faruc aut tyriacã diatesserõ ꝛ mestridatũ cũ modico vini veteri.ꝛ si patiẽti hec ꝛ hoc electuario dederꝫ ꝓderit.Assignatio eiꝰ vtil ei q̃ opiũ biberit aut cicutã.castorei.helitti pipis sanine.cuiusq;.p.i.euforbij q̃tã ptꝫ tere diligẽter ꝛ cũ melle dispumato misce.ꝓpinabisq; exagiũ.ʒ.vsq; exagiũ plenũ cũ vino

mero: aut cū nemani aq̄ iuxta morbi ꝑtutē & debilitatē. Sed & sotira haci pte vtilis ē. dabilis q̄z comedendū illi alliū. cepā. mel. & nuces. & vinū ꝓpina vet⁹ coz⁹ i balneo optie frica & iesemini oleo lineas cū modico castoreo & cū o'o costi. sedeatq̄ in cōchā aq̄ cala plenā in q̄ rutā decoxeris nemamū. matoranā. & sihum. artemisiaz. oia eīm hec ꝓsunt. ¶Qui aūt succaranū bibit signa hz illi prima q̄ opio molestat cū visus opimēto & suffocatōe: extremoz̄q̄z frigoze. corpis grauitate & genuum: hmōi eger his qui opium biberit cibis et medicaminibus curetur.

¶Capt̄z.44. de horz medela qui iusquiamū ieberuham & iouum methel biberit.

QUi ienebegū bibit signa habet ebrietatē. eneruationē. garrulitatē. animi recessuz. oc'oz rubozē. hec cū videris vomitū patiēti cū aq̄ calida adducas: butyroq̄z & melle: & des et dulce lac aut aquā in q̄ ficus decoxeris pingues & siccas cuz galline adipe & o'o viol. Dabēt iura robuz cū semie engere trito & omni cōi eoz quibus venenū porrectū est regimine regas. Jura sorbeāt gallinarū & agnoz: carniuz pinguiū porcellorūq̄z cuz espidabago. ¶Cui aūt ieberuha ꝓpinata ē. vertigo vigiliecq̄z accidunt. In oculis rubor & obstupefactio: oz illū mederi sicuti dictū est vomitu cū aq̄ ca. & melle aceto & sale fugilibusq̄z. Clistere adhibeat acutū & modicū aceti acerrimi ꝓpina in q̄ saturegiā decoxeris. zinzib. iedanū. i al' engeda nuz. origanūq̄z mōtanum. Ut āt rubor a facie cessauerit regimine quod diximus quo qui & opiū bibit rege. ¶Qui vero iouum methel bibit ea curandus est medela qua & qui ieberuham bibit.

¶Capt̄m.45. de eius me. qui semen psilij tritum & coriandrum biberit.

QUi nimiū seminis psilij bibit aut tritum tristitia fit illi. āgustia aie arctatio: virtutis debilitas. pulsus puitas. & nōnunq̄z qui bibit perit: huius medicamē calide aque potatio & aneti salisq̄z ac eorum vomitus & aliquid socrite da illi & musci medicamen. aut piperis modicum & heltici cum espidabagi iure. Propinetur etiā illi merum vinum. quia prodest. ¶Qui autem queffaram comedit viridem. aut de eius succo expresso dimiū. vel bibit aut amplius. scotomiam patitur & vertiginem: mentisq̄z confusionem. raucedinem somnum longum & spirat ab eo queffare odor: hic regendus est his que in semen psilij bibente; disposuimus.

¶Capitulū.46. de eius me. qui fungos aut quelmas comederit.

ANgozū quedā spēs letales sunt. s. q̄ solēt in oliuaz nasci radicibus & q̄dā sunt mime letales nisi q̄ si nimiū sumātur accidūt ex eis accidētia mala q̄ aliqñ interficiūt: & que ex letalibus veniūt accidētia fungis sunt aie arctatio frigidus sudor & defectus. Et ex fungis ēt nō mortiferis & quelmis si nimiū sumātur: suffocatio & colica passio. Expedit itaq̄z si fungos comedēti accidūt hec. vomitū cū aq̄ calida accelerare in q̄ fugiles & sal decoxeris mixto melle. aut squingibin melleo & post hec simi da illi galli narū triti diligēter. z. ij. & acetū cū melle & vinū ꝓpina illi: aut sume cinerē vitis arboris aut ficus addens modicuz aceti & sal' cum aq̄ cal. & modicū da illi socritē cū vio aut tyriacā diatesseron cū pigani aq̄ ca. dabis q̄q̄ aristol'. & absinth̄. cū vino & melle: iauſirū cū vio. Radices ei da comedēdas q̄ nimiū pungūt: stōm & eius cōfinia cū aq̄ in qua camomillā decoxeris & saturegiā. & artemisiā cataplasma. vtantur quoq̄z clisteri cum aq̄ in qua absinthiū decoctū sit & berenia secum. sadda būq̄z cum melle. & buraco & zembaci oleo cum aliis calidis oleis cū iauſiro & sequebego.

¶Capitulū.47. de eius me. cui lac in stō coagulatum est.

LAc quoq̄z & si nimiū bibat coagulat in stō: & maxime q̄ grossuz est. vt oiuz lac capraz vaccaz: fitq̄z abinde defect⁹: sudor: frigus. rigor: intm̄ vt nōnunq̄z hō moriat nisi qui biberit medelā acceleret: ē ergo eius cura ꝓpinare illi sequebegū lotuz cū aq̄ ca. & sebeto: & vomit⁹ fiat vt stōus mundet. ꝓpinet aūt lepozis coagulū oboł. i. cū aceto: melliusq̄z coagulū lepozis si cū cinere ꝓpinet vitis comedatq̄z piper cū melle q̄ lac dissoluit coagulatūq̄z subtiliat.

¶Capt̄m.48. de eius me. qui assum aut pisce comedit corruptū.

QUi assuz comedit optū & suppressuz cū a camio egredit phibet⁹q̄z vapor eius exire accit ei mētis imutatio & animi tristitia & āgustia ac ſtigo. Accelerād⁹ ē vomit⁹ cū aq̄ ca. squigibi. & sale: stōz purget abide: post accipiat aliq̄d vini rihāi vt aliq̄d nube recētis aut sirop. pomoz optimū: balneūq̄z igrediat: & vtat ifusiōe aq̄ ca. freqñt sup corp⁹ & vētrē. q̄ si acciderit huic vētris perturbatio. cā pturbatiōis adhibeat. Qui ꝙ comedit piscē q̄ vni⁹ diei ē & fridus cooptusq̄z fuerit cū a camio extract⁹ ē accit ei q̄ & fūgos comedēti. iōq̄z cū melle & sale ac cala aq̄ vōitus accelerād⁹ ē: det⁹q̄z vini meri modicū cuz pipe aut aristol'. socrita: aut musci medicamē iuxta

quod opus itelleꝛeris cū aqua in qua cuminū
fanenegumq; montanum decoꝛeris.
¶Capl'm.49.de eius medela qui lepoꝛē ma-
rinum aut ranam biberit.

RAnam bibēti: coꝛpis accit
siccitas ⁊ coloꝛ; liui
ditas ōfect⁹ ⁊ reiectio aq̄ picio cū
liberati fuerit sed̄ capilloꝝ casus
⁊ dētiū. oꝛ itaq; eū q̄ biberit vōitū
accelerare cū aq̄ ca. melle ⁊ sale ⁊ stōz oio pur
get: mēbra ei⁹ fricent maxie vētris ꝓfunia: bal-
neū igressus diuti⁹ imoꝛet egrediēticz squigi
bin poꝛrigat. Reficiat āt cū agnie carnis iure
espidabago cōdito cū sebeto ⁊galāga. ⁊ cimio
det ei medicamē muscī q; ꝓdest ei. ¶Qui ꝥo
lepoꝛē bibit marinū maximeq; ei⁹ coagulum:
sputū patitur sanguinis asma anhelitus arcta
tionē in pectoꝛis ptibus doloꝛē ⁊ in stō colera
rū vomitū sudoꝛēq; putridum ⁊ nōnunq; mo
ritur sed vlcus in pulmone illi accidit: festinā
dum est igitur ad vomitum cum aqua ca. bu-
tyro aceto ⁊ oleo. aqua etiam in qua mal-
uaz decoꝛeris ⁊ cathemie folia: post hec lac
recens bibat et oꝛdei aquam ⁊ similia. Quod
si alicui anhelitus superest arctatio ⁊ pectoꝛis
doloꝛ restat: basilica vena minuat vena ala
ris scilicet deturqei papaueris sirop. aut iuiu
barum.
¶Capl'm.50.de eius me. q̄ castoreū ⁊ beheda
rum. i. anacardum biberit.

SI q̄s gendebedastuz bibit
febris accidit. animi
recessus. mentis immutatio. aꝛ-
doꝛ sitis in oculis ruboꝛ. Ideoq;
vomit⁹ cū lactis pinguedie acce
lerandus est ⁊ butyro ⁊ aqua ca.
sisami oleo stōm diligenter mundet: etiam si
nulla est febris lac ꝓpina recens. Si febris
fuerit lahabum i seminis; sefergeli aut bezeꝛ
catione cū amigd. oleo dulcium ⁊ roſ. bibat.
¶Beledaruz potanti aꝛdoꝛ accidit grauis in
oꝛe: pūctura in gurgulione ⁊ stō ⁊ intestinis:
pustule ⁊ tūoꝛes circa os febriscz acuta ⁊ phꝛe
nesis ⁊ nonnunq; desipientia accidit nigra.
Oportet ergo ei qui biberit vomitū cū butyro
⁊ lactis pinguedine ⁊ oleo ro. exhibere: dehic
lac bibat recens ⁊ accidū cū poꝛtulaca ⁊ oleo
ro. ⁊ si punctura ꝛaꝛdoꝛē circa gurgulionē pa
titur. oleū ro. gargaꝛizet aut cucurbite semis
oleum ⁊ amigdal'. cum lacte dulci spumamcz
seminis citoniozum: nec ab eo auferas oꝛdei
aquā cum amigdalaruz oleo ⁊ lacte dulci die
bus multis hunc mezauris pasces ex cucurbi
tis ⁊ spinachijs ⁊ attriplicibus cum amigdal'.
oleo multo ⁊ da seminis cucurbite medullam
⁊ cucumeres ⁊ citrolos.
¶Capl'm.51. de eius me. qui rododaphnem
biberit aut squillam.

RHododaphnis asi-
nos ⁊ bestiarū multos iterficit: sz ⁊ ho
mines nisi q; ex sua amaritudie bi
bentē latere neq̄t nisi forte cū me
dicamibus det̄ amaris vt aloe cū eius potus
est necessari⁹. Si ergo hoc acciderit patiēti fac
eū vomere ⁊ lahabū cū oleo ro. da. dactiloſq;
⁊ fenugrecū ⁊ butyrū ꝓpina iuraq; pinguia ⁊
faludega cū butyro ⁊ lactis pinguedine facta
amigdalaꝝ q̄z oleo ⁊ silib⁹. ferē aūt q; factiōe
q̄ fecisseū si coctū aiali qō illud bibit ꝓpinet a
morte liberat. ¶Cui aūt squilla poꝛrecta est
ꝓpinet lac recens ⁊ terre pulnis cōdit⁹ si q̄dē
patiēti dissinteria acciderit. Sin album oui ⁊
lahabū semis citonioꝝ in quo gūmā ak. solue
ris: ⁊ paulatiz amigdalaꝝ oleū dulciū sorbeat
⁊ sisami iuraq; espidabagi vnctuosa.
¶Capl'm.52.de eius me. qui gipsum biberit ⁊
martacum.

ACcidit ex vtriusq; poculo
colica q̄ ileos vocat
⁊ oꝛe siccitas ⁊ suffocatio. vrie dif
ficultas ⁊ ligue ſuitas coꝛpis tu-
moꝛ. iōq; patiēti fiat vōit⁹ cū aq̄ ca
lida ⁊ melle donec stōm purget: sicq; vinū me
rū bibat: qm̄ a stō vtrūq; emittit ⁊ intestinis det
āt electuariū pipis ⁊ zz. ꝑdik. sinapiq; sorbeat.
Et ꝫ martacū, ꝓpei ficuū dabz ꝺcoctionē ⁊ sebe
ti ac buraci euōaq; ⁊ si hꝰ ꝓderit vtile ē. Si ci
toniatū laxās ⁊ elek. sarbadāi; vinūq; cū aq̄ i q̄
semē ꝺcoꝛeris apū. ⁊ anisum q̄ vrina ꝓuocet.
¶Capl'm.53.de eius me. qui argentū viuum
bibit aut eius auri instillatum est.

ZYbacū qō viuū ē q; nō est ei⁹ iterfi
cere: sz i vētre doloꝛē facit ⁊
intestis toꝛtionē ⁊ molestiā. egrediaq;
cū egōe: qm̄ celerit decuꝛrēs ⁊ descēdēs: ē hui⁹
medela vomit⁹ vini meri pot⁹ quo illō trāsfe-
rat ⁊ emittat. ¶Qui aūt argētū viuuz biberit
ascēdēs aut iterfectū maluz est mortale vñ fit
doloꝛ in vētre ⁊ toꝛtio grauis. patiētē ꝙ vome-
re expedit cū melle ⁊ aneto. Si aūt stōm itelle
xeris mūdatū q̄si egrediat bonū. Sin āt cliste
ri vtere cū bliti aq̄ ⁊ sisami oleo. ac garo. ⁊ ca-
themia. Ut aūt stōm itelleꝛeris mūdatū ⁊ ite-
stina dissintericz illi accit. sefusuz ꝓpina cum
oleo ro. lacq; in q̄ lapides ⁊ ferri lamis ꝓiecer;
calefacta. ¶Qō ꝥo auri istillat. dol. parit mo
lestiā animi alienatiōez ⁊ spasmū. grauitas va
lida sentit in latere in quo ifusuz est. oꝛ igit̄ ēt
in illō icliari lat⁹. ⁊ diuti⁹ stare ac sallire pede
sternuteq; cū cōdeso ⁊ nares opilet: auri olim
instillet calefactū ꝓinū: dehic emittat cū fue-
rit fride ⁊ alīō istilleꝛ calidi⁹. inclinet āt caput
in latus egrotātis auris. manūq; illi apponat
⁊ cōmoneat foꝛtiter. Qō si nō exit accipe plūbi
stibū ⁊ auri ⁊ inductum commone inuersaq;

qm̃ zibacum plũbo adherebit. ⁊ hoc vtile ꝑbatum est esse.

¶Capi. liij. de eius medela qui plumbi cerusam biberit calcẽ sulphur ⁊ saponẽ.

Plumbi cerusam q̃ biberit singultu molestat ⁊ tussi mẽbra ei⁹ eneruãt. albescit. hui⁹ cura vomit⁹ cũ melle aq̃ ⁊ aceto. ac sale calefactis: dabilisq; exagiũ titimalli. z. q̃ granoꝝ nili. ⁊ da aquã in q̃ semẽ apij coxeris ⁊ feniculũ. anisum ⁊ absinthiũ grecũ quo vrina puoceť. Calcẽ aũt ⁊ sulphur ⁊ aquã sapõis q̃ biberit. aut i ei⁹ gutt eorũ q̃d fuerit plũmũ igressũ pluerz. s. calcis ardor fit in stõ. ⁊ icisio. tortioꝝ. ⁊ intestis vlcera: patiẽti ergo da oleũ sisami aquãq; calidã aut butyꝝ cal⁹ ⁊ enõat ⁊ sicilli galline ius porrige pinguis cũ amigõ. oleo ⁊ cũ eodẽ ptisanã bibat. vel semis pssiy spumã cũ semis cucurbite oleo. Clisterizes illũ cũ ordei aq̃ ⁊ oleovio. in q̃bus iniubas decoxeris ⁊ seuestẽ cũ semis pssiy vel lini lahabo. ⁊ oui albumie. Et si tus sis ei acciderit curet cũ potib⁹ iniscãtib⁹. Sic ⁊ cui⁹ in gutture mult⁹ trauerit puluis ziniari ⁊ zezum q̃ bibit ⁊ alumẽ ꝑpinet ei lac recẽs ⁊ lactis pinguedo ouiũ ꝑdest em̃. Hec sunt q̃ de passionũ medela ⁊ morboꝝ manifestoꝝ in corpis manifesto volum⁹ ostẽdere q̃ꝝ eã se quit cura venenoꝝ ⁊ poculoꝝ letaliuz in hoc sermõe. Attendẽdum aũt tibi ẽ ne venenum aut mortiferã potionẽ minime cõmemorare voluisse. ⁊ nec illã significare disposui. Sz horũ tm̃modo medelã cõmunẽq; venenũ hoi bibẽti attingere cũ antiq; oẽs ab eoꝝ ordinatione ꝓhibuerint: ne forte hinc via pateat malis ad bonos iterficiẽdos. Prob⁹ aũt Galien⁹ leoq̃ de laxatius ꝓposuit medicamib⁹ refert sermonẽ q; vir q̃dã in manu epar tenẽs dũ rure egrederek ad vrinã coact⁹ epar de manu suꝑ herbã dimisit. ⁊ in ptes secedens vrina effusa cũ epar reuersus voluisset accipe inuenit liq̃factũ ⁊ in sanguinẽ dissolutũ. Intellexit igit herbã hãc cui epar ꝓpposuerat vires habere sanguinẽ attrahere ⁊ ꝑ flurũ emittere. Sumpta igit hac nõ pauca populũ occidit nõ paucum hoibusq; hoc ipm demõstrauit. hoc aũt cũ ad regẽ delatũ ẽ iterficere auctorẽ iubet. Qui cũ vt occideret duct⁹ eẽt oculos clausit ne hãc videret herbã. Sz qm̃ pitissimos medicoꝝ vidi hec referẽtes in libris suis. ⁊ qm̃ a sic minoris multi multa nouerũt mortifera medicamia vsũ ẽ mihi eoꝝ per singulas habitudies ostẽdere ⁊ explanare: quasq; faciãt molestias bibẽtibus hec letalia. quo noster in omnib⁹ liber completus inueniatur.

¶Incipit sermo quintus secẽ partis artis medicine que ỽ regalis dispositio ꝓhali fili Abbas discipuli Abymeher moysi filij seyar. de passionũ interioꝝ mẽbroꝝ medela habẽs. 82. capitula. Trãslatio Stephani philosophie discipuli de arabico in latinũ.

De via qua ad vnũqõq; mẽbrum itur medendum si fiat in eo passio. capi. 1
De cephalee medela que fit ex caloꝛe cũ simplex est ⁊ sine materia. 2
De cephalee me. q̃ fit ex solardore ciborũ vel medicaminum calidorum assumptione. 3
De cephalee medela que fit ex caloꝛe simplici ab interioꝛibus cõmoto. 4
De cephalee calide medela que fit cũ materia ⁊ primũ de sanguinea ⁊ colerica. 5
De cephalee me. qui ex mala fit cõplexione frigida simplici. 6
De flegmatice et melice cephalee medela. 7
De cephalee me. que ex opilatione ⁊ ventoꝛsitate fit. 8
De cephalee me. q̃ fit ex hũoꝛe in stõ. 9
De cephalee me. que fit ex percussiõe aut casu super caput. 10
De cephalee medela que fit post partũ ⁊ reliquas euacuationes. 11
De emicranei medela. 12
De phreneſi ⁊ manie medelis 13
De mesere medela. 14
De litargi medela. 15
De obstupefactiõis simplicis medeť. 16
De cume obstupefactiõis. s. puigil. medeť. 17
De cothocos. i. congelationis medeť. 18
De memoꝛie coꝛruptionis medeť. 19
De scotomie ⁊ vertiginis medeť. 20
De epilepsie medela. 21
De apoplexie medela. 22
De melancolie medela. 23
De canine melãcolie medela. 24
De amoris ⁊ hereos medela. 25
De paralisis ⁊ enerꝛuationis medela. 26
De paralisis facies. i. contoꝛsionis. 27
De moꝛbi ex eneꝛuatiõe ⁊ spasmo ⁊ ex palisi compositi medela. 28
De doꝛmitationis medeť. 29
De spasmi ex repletione medeť. 30
De spasmi ex euacuatione medeť. 31
De tremoris ⁊ titillationis medela. 32
De gibbi medela. 33
De obtalmie medela. 34
De inflationis que oculo accidit medela. 35
De duritie que fit in consolidãti medela. 36
De pꝛuriginis oculoꝝ medela. 37
De sibile medela. 38
De sanguinis oculi in extremitate ⁊ in cõsolidanti medeť. 39
De vngule medela. 40
De vlcerum oculoꝛum medela. 41
De pustularum oculoꝛuz medela. 42

De sanies que fit in cornea medela. 43
De acuminis cornee medela. 44
De macule ⁊ albule medela. 45
De cancri medela. 46
De aque ⁊ dispersionis medela. 47
De palpebrarum passionibus ⁊ primum de auratos. 48
De scabiei medela. 49
De grandinis medela. 50
De lapidositatis ⁊ ordei et solidationis medela. 51
De piloꝝ superfluoꝝ ⁊ disposiꝝ medela. 52
De pediculorum medela. 53
De palpebrarum medela. 54
De contorsionis medela. 55
De caliginis ⁊ fissure palpebre medela. 56
De mori tinee fornice ⁊ superflue carnis medela. 57
De angulorum oculorum passionibus ꝑmū de fluxu. 58
De glandule medela. 59
De corui medela. 60
De sebequere medela ⁊ tenebrositatis. 61
De aurium passionibus ⁊ primum de dolore ex mala complexione calida. 62
De aurū apatis ex calore medela. 63
De sanies ⁊ sanguis ab aure fluētiū med. 64
De opilationis auris medeꝛ. 65
De tinnit⁹ ⁊ auriū suſuratiōis medela. 66
De surditatis medela. 67
De passionū narium medela. 68
De carnis in naso superflue medela 69
De fetoris narium medela. 70
De fluxu sanguinis ⁊ naribus medela. 71
De chasemie. i. odoraꝝ ꝓuationis medeꝛ. 72
De coryze medela. 73
De lingue passionū medela. 74
De pustulaꝝ ⁊ apatū lingue medela. 75
De vlceratiōis ⁊ pustulaꝝ oris medeꝛ. 76
De fissura labiorum et emorroidum oris medela. 77
De doloris dētiū ⁊ ꝯgelatiōis medela. 78
De his qui dentes elimāt ⁊ mūdificāt. 79
De singularum vlcerum et apostematum medeꝛ. 80
De fetoris oris medela. 81
De amputāda humiditate q̄ fluit ab ore somni tpe ⁊ salina q̄ fluit ab ore puerorum. 82

¶Capi. j. de via qua ad cuiuscz mēbri medelam tenditur si fiat in eis passio.

Equoniam in duob⁹ hūc ꝑcedētib⁹ sermōib⁹ viā q̄ ad morboꝝ tēdaꝝ ⁊ passionū medelā ostēdim⁹ ⁊ q̄b⁹ vtilia sunt medicamia cibiqꝫ. Iā hoc expōem⁹ sermōe viā q̄ in mēbris ad eas q̄ in ipis fiūt itur passiones q̄cz singulis ꝓficiāt passionū regimia ciboꝝ ⁊ medicamia añpositis tñ ⁊ ēt ꝓlatis regulis tradit⁹ cū q̄b⁹ ad cuiuscz mēbroꝝ sanationem eaꝫ. si in vno eoꝝ tñ sine alijs morb⁹ accederit. ¶Dico ḡ oportere medicū infirmātium medela mēbroꝝ octo obseruare tramites. primus ex patiētis mēbri sumiꝫ ꝯplone. Secūs ex ei⁹ subā. Tertius ex figura. Quart⁹ ꝯo ex positiōe ei⁹. Quint⁹ ex mēbri sumiꝫ ꝯparticipatione. Sext⁹ ex mēbri sumiꝫ loco ⁊ ei⁹ cū alijs cōparticipatione. Septimus ex virtute ducitur membri ⁊ nobilitate. Octauus ex sensus ei⁹ bonitate ⁊ debilitate.

De sigtiōe q̄ ex mēbri ducit cōplone. Et q̄ signda ē mēbri medela ex ei⁹ cōplone sigtio nāli ē qm̄ ārūdā mēbroꝝ ꝯplo calā vt carnis ārūdā frida vt ossiū ⁊ neruoꝝ ārūdaz tēperata vt cutiſ sit vt cū alicui⁹ eoꝝ imutaꝫ cōplexio ⁊ a nāli egrediꝫ hitudie neēe nobis sit ipm in nālē referre ꝯplonē. hoc āt medicamiū ⁊ ciboꝝ faciēdū ē vsu q̄ i ꝯplone: ꝯploni cōtraria sit eꝝnāli male. s. ꝯploni q̄ a nā eꝝ posita ē. ⁊ in mēbro facta ē. Erit aūt ꝯplonis medicaminū ⁊ ciboꝝ q̄tas iuxta qō mēbrū ipm a nāli egressum fuerit ꝯplone q̄ ad nālē det reditū habitudinē. ℔. ℥. Si mēbri cōplo sit calā vt carnis ⁊ morbū in eo ꝙtigerit caliſ fieri necesse nobis erit medelas adhibere paululuz admodū fridas si mēbri egressio a nāli ꝯplone multa nō fuerit iōcz ⁊ ei⁹ redit⁹ nālē ad habitū celer fiet. cū aūt morb⁹ illi inaſcit fridus medicamie magni est op⁹ caloꝝ: qm̄ mēbrū a nāli egressuz ē ꝯplone multa egressiōe: vñ ab ināli ei⁹ redit⁹ imorabit. Sic ⁊ in mēbro cui frigida ē ꝯplo se res hz. si morbū ei ꝙtigerit calidū fieri. vtēdū etem frigidis erit medicamib⁹ in hunc modum.

De sigtiōe q̄ ex mēbri ducit suba. Que ex mēbri suba sumiꝫ sigtio ē qm̄ membri vni⁹ suba fragilis ē ⁊ raraꝫ pulmōis alterius spissa vt renū: cuiusdā tēperata iter vtrūcz vt epatis ⁊ splenis. Que ḡ mēbra fragilia sūt medicamē nō ferūt validū qm̄ dissolviꝫ ipoꝝ ab illis ſtus: sz medicamib⁹ egēt debilib⁹. Spissa ꝯo ſbe mēbra cū medela op⁹ē medicamia desiderāt q̄ fortia: q̄ ⁊ ferūt ⁊ nihil eis ledunt. at ꝯo iter spissum ⁊ raz q̄ media sūt membra medicamib⁹ curāda sunt in fortitudine ⁊ debilitate mediis. ¶De ea q̄ ex mēbri sumiꝫ figura sigtiōe. Ex figura ḡz mēbroꝝ ducit sigtio qm̄ q̄dā mēbris ꝯcauitas ē: q̄dā carēt. Et q̄ ꝯcana sunt alia iterioꝛē hñt ꝯcauitatē vt sōus ⁊ vene pulsantes ⁊ nō pulsantes. Aliq̄bus ab exterioꝛib⁹ ē vt neruis q̄ in siphacis sunt interioꝛib⁹. Alioꝝ ⁊ int⁹ ⁊ eꝝ ē ꝯcauitas. vt pulmonis. Pulmo nāq̄z ab exterioꝛib⁹ pectoris circūdaꝫ ſpacio ⁊ ei⁹ interioꝛib⁹ canalis ipi⁹ sūt ptes

quedā

quedā ꝛ vene. Que aūt cōcauitate carēt vt ner ui ꝛ manus pedesq; Ad hec cū mā defluxerit: ꝛ in eis aliq̄ fuerint adunate supflnitates medicaminib⁹ opus ē curare fortib⁹. qm̄ ferūt. iō q̄ in neruoq; doloribꝰ medicamina damꝰ valida vt pillulas ꝛ antidota. Mēbra porro concauna q̄ ab vtraq; pte cōcauitatē noūt si pariter spissa sunt. ꝛ subst̄atie adinuicē fortiꝰ adherētis medicaminibꝰ egēt simplicib⁹: ꝛ in fortitudine medijs. Qō si pariter debilia raraq; substantia medicaminibꝰ opus ē debilibus. Quibus vero ab vna ē cōcauitas parte fortioribꝰ paulo egēt medicaminib⁹. q̄ q̄ ab vtraq; cōcauna sunt parte: debilioribus tñ q̄ q̄ sine ꝙcauo.

De significatione q̄ ex membri sumit positiōe. Que ēt ex mēbri sumit positiōe significatio vtilis ē in medela male cōplexiōis mēbri: qm̄ si membrū primū sit vt medicamē possit in eo poni cū virtute eius supstite: medicaminibus opus est validis q̄ passioni eāli sint fortī. vt in meri ꝛ stō. Medicamē nāq; ad hec duo puenit mēbra velociter nō ptrāsiens alia mēbra: nec eius debilitat virtꝰ. Si mēbrū aūt remotū sit ad ipm medicamē supstite sua nō pōt puenire virtute. iōq; medicamē fortius q̄ necesse eēt adhibēdū ē quo abūdātia invia deficiēte q̄ ad mēbrū tēdit. q̄ necessaria ē virtꝰ remaneat ꝛ pferat: quēadmodū in medicaminibus fit pulmonis. Medicamis ꝛ em̄ augemus vires: qm̄ quo curat medicamē si ab interioribus porrigat̄ pmo in os intrat inde in meria quo ad stom̄: ab hoc p ianitorē in. xij. ileū q̄q; ileostina: a q̄b⁹ p messaraicas ꝛ venas q̄ in latere sunt epatis conico gibboso q̄ trāsit advenā cōcauā p quā ad coz ꝛ a corde ad pulmonem Qō si exteri⁹ hoc adhibeat medicamē primū cutis illi penetrāda ē: deinc pectoris lacerti ꝛ sic ossa costaq; ꝛ operimēta costas subinuolūtia: ꝛ iā tūc q̄ pulmonē vestit operimentū sicq; in ipsi⁹ substātiā trāsit pulmōis. Que cū ita sint medicamina quib⁹ pulmo curand⁹ est ab vtraq; iminuūtur parte ꝛ debilitātur dōec ad ipm pueniant maximeq; quib⁹ interius vti mur medicamina horū nāq; virtus hūiditati bus debilitat mēbroq; q̄ illis admiscenē per q̄ discurrunt: iōq; medicaminū horꝰ virtꝰ augēda est: quib⁹ mēbra curāda sunt remota inrta eā quātitatē qua intelligeris eā iminui in via donec ad mēbrū perferātur propositū.

De significatione q̄ ex membri sumit cōparticipatiōe. Ex cōparticipatiōe cum alijs mēbris sūpta sigtio i medela vtilis ē: circa materiaq; eūationē. Cuz em̄ māz que in epate est eūare volum⁹ intuēdū est nobis ꝛ si in conico ei⁹ latere fuerit medicamē enacuabim⁹ laxāti latus etiā epatis conicū intestis cōparticipat vena que porta vocāt ꝛ mesaraicis. Si ꝙo in latere est gibboso medicamibus enacuabim⁹ que vinā pronocāt: qm̄ gibbus epatis renibus cōparticipat cū eoz colla a vena oriātur cōcaua: que a latere egredit epatis gibboso.

De significatione que ex mēbri cōparticipatiōe per locū sumit. hec sigtio in euacuatiōe prodest māei ꝛ ei⁹ attractiōe viaq; ꝛ semita: qm̄ si ad mēbrū aliq̄ materia defluit inspicim⁹: ꝛ si adhuc in fluxu posita est mā abstrahimus illā a mēbro ab illo remoto in loco illi eāli: quēadmodū si mēbrū in supioꝛib⁹ corpis patiēs sit ab inferioꝛib⁹ euacuam⁹ corpus. Si ꝙo mēbrū patiēs in inferioꝛib⁹ est positū mā a supioꝛib⁹ euacuāda est. euacuam⁹ aūt eā a latere patiēti. ſ. si latere sit in dextro passio. māz exinanim⁹ a mēbro a dextris. si in sinistro mēbro euacuat̄ a sinistro. verbi gra. Cū materia mēbroq; ad aliq̄ quod super furculas est defluit flebotomia euacuat̄ cephalice vene ab eo q̄ infirmat̄ latere. Et si q̄ sub furculis sunt in mēbris aut corpis in medio mediastie euacuam⁹ vene flebotomo. Et si in corpis iferioꝛibus basilice exinanit̄ vene iminutiōe a latere patienti. Cū āt in mēbro iā posita est materia fluxuq; amputatus est. ꝛ ad hoc fluxꝰ fini primus ē nec diutius immoraī p mēbrū illā attrahimus q̄ patiēti mēbro primū ē ꝛ cōparticipans: vt si in matrice fuerit mā sitijs cruribus natibusq; appositis illā attrahim⁹ aut saphene flebotomo. Q̄ō si postq̄ i mēbꝝ puenit mā iā aliquātulū trāsit tēpus. ex ipsamet mēbro exinaniēda ē quēadmodū i vigilatiōe. Si nāq; diutiꝰ sanies fuerit imorata vene q̄ sub lingua ē flobotomo iminuit: ꝛ quēadmodū sānies ab exterioꝛib⁹ educitur per incisionē.

De significatione q̄ ad membri medelā sumit ex ipi⁹ debilitate ꝛ viribꝰ. Ex debilitate ꝛ fortitudine mēbri in ei⁹ medela sig̃ sumit qm̄ si mēbrū radix sit ꝛ initiū: ꝟtusq; ab eo ad oē mittit corpꝰ: q̄le ē cerebꝝ ꝛ coz eparq; : aut cōis mēbris pluribꝰ inest illi vtilitas vt stomachus ꝛ diaphragma: opusq; fuerit medicamē illi adhibere: passiōis ei⁹ aut alteri⁹ mēbri cā timēdū nobis ē ꝛ diligenter cauēdū ne sit medicamē q̄ ipi⁹ dissoluit ꝟtutē semel: q̄ ve nimio refrigeret frigore: neve medicamē sit cui⁹ q̄litas icōueniēs hēat mēbro. Q̄ō q̄ ei⁹ semel dissoluat ꝟtutē: quēadm⁹ si epar mederi nobis fuerit necesse: ꝛ stōz dissoluētib⁹ cū ēplis dissoluētib⁹ admiscēda sunt medicaminib⁹ retinētia ꝛ ꝙfortātia q̄ iocūdi sint odoris: quo mēbrū in ipis horꝰ ꝟtꝰ foueat. Et q̄ mēbrū fortiter refrigerāt vt si stōus ꝛ epar nā sint debiles frigide potū phibem⁹ aq̄ febris tpe accēsiōis ēt si epar adustꝰ fuerit febrib⁹. ne forte eoz augeat

frigus. Ut ꝛ virt⁹ dissoluat ꝛ firm⁹ peat. Medicamina aũt incõuenientia quẽadmoduꝫ fit si stõus aut epar debiles sint. Cauem⁹ ꝛeñ patiẽti scamoneã ꝓpinare aut titimallũ. Et si ad medicamẽ cogimur laxãs: aliqñ alioꝝ admiscemus qñ illi⁹ tẽperet ꝗlitatẽ ne forte stõ noceat ꝛ epatis virtuti.

De significatione q̃ ex membri sensus sumit bõitate. Cũ igit mẽbrũ aliqñ ẽ eoꝝ que eminẽtẽ ceteris hꝫ sensuꝫ ꝛ adhibere medicamẽ op⁹ fuerit ei⁹ passiõis cã nequaq̃ semel illi medicamẽ apponem⁹ sed paulatiꝫ ꝛ multis vicib⁹: ne forte ei⁹ dissoluat virt⁹ eo ꝙ illñ nimiũ pũgat ꝛ mordeat medicamẽ quẽadmodũ in oculoꝝ passiõib⁹ medicamẽ cũ stibio paulatim apponit. Si aũt mult⁹ nõ ẽ mẽbro sensus nec robust⁹ ꝛ celer ꝛ medela adhibẽda est fortis sine pauore ꝛ suspitiõe validũ damus medicamẽ virtutis nõ timẽtes dissolutionem. qm̃ mẽbrũ perfert ꝛ nõ leditur.

¶Ca.2.ð cephalee.m.q̃ ex calore fit simplici sine materia.

Et quoniã exposuimus quẽ admodũ assumenda sit via ad emolliẽdã cuiuscq̃ mẽbroꝝ medelã. si passio acciderit ꝛ certifi cauim⁹. hociã de singuloꝝ medela mẽbroꝝ expediem⁹. ꝓa si passio illi acciderit. tenemuscq̃ hac in pte semitã quã ad ipo rũ passiões iterioꝝ mẽbroꝝ significãdas ante prexim⁹. Illic ꝛeñ a mẽbroꝝ icepim⁹ aialium passionib⁹ post q̃ mẽbra subiunxim⁹ vitalia post q̃ passiões q̃ ꝛ ciboꝝ accidũt organis. ꝛsic mẽbroꝝ subdidim⁹ genitaliũ morbos. Jdcirco itaq̃ hic ꝛ passionũ q̃ in mẽbris fiũt aialib⁹ sumem⁹ exordiũ ꝛ primũ de cerebri morbis et capitis a cephalea incipiẽtes. Dico ꝙ qm̃ cephalea q̃dã cretico fit mõ nec patiẽs ẽ aliqua monẽdus cura. q̃dã febrẽ sequit. q̃dã simplex ẽ ꝛ minime quãpiã comitat passionẽ. Et q̃ febrẽ sequit ex magnitudine fit caloris. tm̃q̃ ei⁹ medela fit. vt aq̃ accipias ro. ptẽ olei. ro. ʒ. aceti. iij. diligẽter mixta sup caput effũde. aut pãno infuso lineo sup caput põe. Et si tpsẽ estas cũ niue refrigera. pedesq̃ fortiter frica. fasciꝫ cruꝝ stringes lacertos. Empliz abis caput cũ sandalo. aq̃ rosata portulace. macrelegi ac citroli. ꝛ sup caput aq̃ distilla. in q̃ violã decoxeris ordeũ papaneriq̃ in estate refrigeratam in hieme tepidã. Qð si ꝛ hoc vigilie comittantur sup caput lac emulge mulieris cui filia sit. Si aũt q̃ cũ febre ẽ cephalea ex hũore fit in stõ cõcluso patiẽti squinsibin ꝓpina cũ aq̃ cal'a vomitũq̃ipera ꝛ stõi ab hmõi hũore purgationẽ Et si cephalea ex toti⁹ corpis fiat hũore. corp⁹ hoc eñare oportebit cũ fructuũ decoctiõe. Et si in febre pp cerebri fiat cephalea debilitatẽ caput ẽplastris cõfortãdũ ẽ. vi eo qð ex sandalo fit albo cũ aq̃ distẽperato rosata ꝛ calephi. ꝛ talache ac sempuiue. aq̃ ꝫ virge pastoris et silib⁹. hec ẽ cephalee medele assigna⁹. q̃ febrẽ comitat. Simplex aũt cephalea alia ex mala fit cõplexiõe simplici. alia cũ mã ẽ. ꝛ nos a cephalee icipiem⁹ medela q̃ ex mala fit cõplexione simplici calida ab exterioꝝ facta causis.

¶Ca.3.de cephalee medela q̃ ex calore fit solis aut ciboꝝ vl medicaminũ calꝝ assũptõe.

Ac in cephalea pmũ oiuꝫ fũdẽda ẽ sup caput oleũ rosatũ recẽs cũ aceto pcussũ vini ꝛ aq̃ ro. refrigeratis cũ niue. fundẽdaq̃ hec frequẽter. aut oleũ nimis far vel calefi. Empliza aũt caput cũ cucurbite rasura. ꝛ portulace. Calefiq̃ foliꝫ ꝛ heielhalẽ diligẽter tritis cũ modico vini aceto. ac aq̃ ro. Sãdaloq̃ ꝛ cathemis alba sint oia refrigerata. Semẽ quoq̃ psilij cũ aqua. ro. ꝛ vini aceto pcussuꝫ. refrigeratũq̃ medetur. Ait aũt optimus. H. nõ oportere capitis puppiꝫ refrigerare. quoniam neruoꝝ obest origini. Quotiens aũt emplastr̃ calefiet frigidũ imutabẽ. faciesq̃ hec vna certe duab⁹ vel. iij. horis propinabis quoq̃ iuleb patienti cũ heserem aqua. ꝛ aqua ros. ac niue. Mala punica sugat. ꝛ ordei alfito vescatur zaccaraq̃ mũdissima. ꝛ aqua. r. simili busq̃. Salienus in cõpositorum libro medicaminũ ait. quoniã que ex solis estu aut aeris frigore cephalea oritur. si acceleraueris curã facile quiescit. si vero neglexeris ꝛ tẽpus ei⁹ protelabitur. difficile deinceps curatur. Qð si cephalea ex ciborum aut medicaminũ calidorũ fiat correctione. flebotomia acceleranda est ꝛ sanguis iuxta quod opus est educendus. patienti iuleb cum semine psilij saliua detur. ꝛ semen portulac. Caput cum sandalo emplastrizetur. ꝛ aqua ro. camphoraq̃ violam olfaciat recentem ꝛ ninifar. ꝛ omni quod in cephalea ex solis ardore diximus regimine disponatur

¶Porro cephalee que ex ebrietate fit cura ex eo sit sumenda loco quo de ebrietate diximus in primo huius secunde partis sermone quo de sanitatis dictum est custodia.

¶Capitulum quartum de cephal. mede. que ex calore fit simplici ab interioribus corporis commoto.

Si ex mala cõplexione cal'a cephalea fiat restrigẽtib⁹ ꝛ refrigerãtib⁹ vtẽduꝫ q̃ admodũ dictuꝫ ẽ. ꝛ hoc emplastrizetur caput emplo. Assignatio eius. Sume rosaꝝ violarũ. ninifar. cathemie ordei farin. cui⁹q̃. ʒ. iij. sãdali albi papaueriʒ. corticũ arsunege seis. cui⁹q̃. ʒ. ij. milioli. ʒ. i. ꝛ ʒ. ieiũ oia diligẽter ꝛ aquã ifũde citroli ac lactu

eaꝝ modicoꝙ rosarū oleo ⁊ aceto ac locꝰ ēplī zeꝛ capitis egri. ℂEmplm aliud. farie siligiee cathemie. babunegi. aq̄ lilelmelech. lactuce seminis. papaueris coꝛticū ninifar. violaꝝ cuiusꝙz. ʒ. iij. semis iusquiami. ʒ. j. ⁊. ſ. Caꝙe. ʒ. ij. croci oziētalis ḡrūs. ʒ. trita oia diligēter cū aq̄ distēperētur postul. aut sempuine aut lactuceꝝ cucurbite. ℂEmplm vtile ⁊ mitigās. papaueris coꝛtic. ⁊ folioꝝ. cathemie albe. ordei farine cuiusꝙz. ʒ. iij. coꝛtic. radic. mādragoꝛe. iusquiami semis. lactuce semis. cuiusꝙz. ʒ. iij. opij. ʒ. vſ qz exagi. tere hec diligēter ⁊ cū vini distēpera aceto ac locū cataplasma: aut certe supponaꝛ atqz tpa cataplasmeꝛ ⁊ caput. Aliud ordei suici semis cathemie eq̄les ptes cūvirge pastoris aq̄ distēpera ⁊ postulace citroliqz ac lactuce. caput emplastriza. ⁊ quotiēſcūqz icaluerit immuta. Qđ si cephalea pmoleſta ē ⁊ grauiſſima nec ferri pōt. hoc appone emplm. Assignatio eiꝰ. Sandali albi. sarcocolle. cuiusꝙz. ʒ. j. opij egyptiaci. oboł. ij. distēpera cū lactuceꝝ queffare: aut sempuine aq̄ intibeꝝ ⁊ citroli ac acharcarabe. ſz ⁊ arnoglosseꝝ locuꝫ cataplasma: ⁊ sup caput aut tpa plūbi ponaꝛ lamina q̄ arterie grauētur. Emplz aliū. aq̄ ro. ⁊ postulace ⁊ sempuine succi. algee aq̄ ⁊ q̄ffare ac intibe citroliꝝ. acharcarabe. ⁊ arnoglosse. ⁊ foliozū caleſi. aduna. aūt q̄ te contigerit habere ⁊ aliq̄d olei adijce. ro. dissolues in eis cāphoꝛe modicū ⁊ lini pānū his infusuꝫ tpibus appone ⁊ cū incaluerit imuta. patiēs rosaꝝ olfaciat aquā ⁊ aceto vini simul pcussam in q̄bus aliq̄d opū dissolueris: aut granī opū pōdus cum ninifar aut violarū oleo liq̄facti ⁊ modico lactis mulieris q̄ feminā hēat fetū naribꝰ instilletur. Odoꝛet ēt sandalū ⁊ aquā roſ. cāphoꝛāqz ⁊ ninifar ac violā recētē ⁊ roſ. hiſqz silia: aq̄ bibat in q̄ rosa. viola. ninifar decoxeris opium capiti cataplasmeꝛ cū aceto distēperatū: qm̄ cephaleā hec mitigāt. Qđ si mīme sedatur hoc suppositoꝛio patiēs sternutet. Assignatio eiꝰ. Sume maigge cucurbite sempuine aquā ⁊ in pāno cola: huic injce aliq̄d olei ninifar qđ factū fuerit cū cucurbite semie: aut semis cucurbite oleū dulcis. respiretqz patiēs ex eo lēticule quātitatē. Aliud aquā sempuine ⁊ aquā rasure cucurbite ⁊ citroli equaliter sume tabasiri sextā ptis vnius. olei ninifar. ſ. ptē. lactis mulieris cui filia ē ad pōdus oim. Misce ola diligēter ⁊ cāphoꝛe modicū dissolue simul ac iuxta qđ opꝰ ē naribꝰ instillet. Suppositoꝛiū nariū aliud validū ⁊ vtile. Sume cārū fluuialē diligēter tritū ⁊ i aquā decoctū refrigeratūqz cum modico oło seis cucurbite aut ninifar aut violaꝝ ⁊ ad sufficiētiā suppone naribꝰ. Aliū vtile. spodij. ʒaccare. cuiusꝙz. ʒ. ſ. opij amili. cuiusꝙz oboluſ. i. tere diligēter ⁊ cum aq̄ distēpera ac in modū lēticule pilla. ⁊ ynā naribꝰ suppone cū oleo ro. ⁊ sempuine aq̄. Opꝛ aūt te eiꝰ ligare crura cū falcijs ⁊ pedes pōe in calida aq̄: patiētēqz a motu ⁊ ꝓbis repime multis ac ita graues fugiat voces. cibos caueat calꝰ ⁊ lac sōnū ēt para ⁊ q̄etē otiūqz ordei cū iuleb ꝓpinsa aquā aut iuleb ⁊ sṅgibin simplex aut tamarindoꝝ aquā cū iuleb vel psilij semē aut postul. cū Fnatoꝝ aq̄ ⁊ iuleb. ꝓdest etiā cephalee isti coriādri. ʒ. ꝓpinare. ij. diligēter triti cū iuleb aut aq̄ frida. Cibū sit illi cucurbite mezaurum. masſuz cū Fnatoꝝ aq̄ ⁊ heserē. aut lactuca ꝛ radices aut spinachias aut bleta amigdalarūqz oleū ⁊ q̄ffara viridē ac siccā. fluuiis pisces lapidosos porrige. Et si virtꝰ nō patiꝰ ⁊ nulla est febris. pullos dabis gallinaꝝ ⁊ taugos hisqz silia. De fructibꝰ mala punica. pisca nabatica. cacrelega. mora. pruna ⁊ sahatē guz cum niue refrigeratum. sitps estatis est. ℂCapi. v. de cephalee medela q̄ fit cū mā calida sanguinea. scz ⁊ colerica.

Sex mala ꝓpone fiat cala cum materia cephalea. ⁊ materia hec sāguinea fuerit ituēdū si ꝛtꝰ ⁊ etas iunētutis statꝰ aut adolescētia adiuuerint nec aliq̄d a flebotomo phibet cephalica minuaꝛ ⁊ iuxta qđ opus fuerit sanguis emittaꝛ ⁊ si sufficere hec videris. Sin saphenā minue ⁊ cruribꝰ scias appone palmo sup cauillā. Et si patiēs puer est. collo sciam applica aut cruribꝰ. Et si quidē cephalee tps sit pliriꝰ ⁊ in capitis pra. pectoꝛali sciā imitte aut venā q̄ in puppi ē capitis minue. Qđ si in puppi fuerit capitis a frōte illū flebotoma pus tm̄ coꝛpe cum laratio purgato cephalicamqz minue quo mā in ꝛiū trahaꝛ eiꝰ loci q̄ morbꝰ laboꝛat. Dehinc oibꝰ vtere ēplis ⁊ ifil latiōibꝰ ac nariū suppositiōibꝰ q̄ in p̄cedētibꝰ cephalicā ex mala ꝓpoſitōe calida patiēti disposuimꝰ. Diba aūt illū mezauro ⁊ lēticula de coꝛticata cū aqua granatoꝝ aut heserem fructibus vt prunis. iuinbis malis punicis pſicis ⁊ silibus. ℂCum autē ex colerica est materia cephalea vtendum erit patienti flebotomia sanguinisqz parua extrahaꝛ ēstitas quoniā colera cum sanguine enacuatur ⁊ calor imminuitur lz a sanguie colera sit discreta post hoc catartico coleram deponenti rubeā vtendum vt mirob. tamarindo. ⁊ cass. f. cum decoctiōe. Assignatio eiꝰ mirabolanoꝝ citrinoꝝ sine ossul tun soꝝ. tamarindi mectici. cuiusꝙz. ʒ. xx. in duabꝰ aq̄ lib. decoque donec. ad. x. de scēdat. ʒ. ⁊ diligenter frica cola super cass. f. ʒ. scōqz ꝓfrica. ⁊ sup hec pone amigdalaꝝ dulcium olei exagiū ⁊ ꝓpina calidū. Assignatio alia fortioꝛ. Prunoꝝ magnoꝝ dulciꝝ poma xxx. tamarindi noui ⁊ a granis purgati villiſqz. ʒ. xxx. decoque in tribus aque libris donec

ad.iij.reuertaꝝ.ʒ.tunc colato mitte ʒaccare.ʒ.
xx.diagridij assati ab obolo.ſ.vſqꝫ.ij.iuxta qō
opus videris.ppinaqꝫ tepidū.Aut certe robū
accipiat prunoꝝ cū diagrido roboratū. aut bi
bat roſ.cū squigibi aut aq̄ lebelabi.vel ex hac
ſumat decoctiōe qm̄ colerā emittit.r.Assigna°
ei°.Sume mirob.citrinoꝝ purgatoꝝ ⁊ tunſoꝝ
tamaridiqꝫ cuiuſqꝫ.ʒ.xv.prunorū dulciuꝫ ma
gnoꝝ.iuiubaꝝ ſiccaꝝ cuiuſqꝫ.ʒ.xx. fumiterre.
ʒ.x.roſe rubee.viol.abſinthij greci. cuiuſqꝫ.ʒ.
v.coque oīa in.iij.aq̄.lib.donec ad.x. redeaꝝ.
Ꝫ.Tūcqꝫ colato ſupinūjce aloes.ſ. exagiū.⁊.ſ.
obolū.ſcamōee.pderit em̄.Euacuatio aūt pa
tiente iā tūc emplis vtere ⁊ cataplaſmatib⁹ in
fuſiōibuſqꝫ q̄s dixim⁹ in cephalee q̄ ex caloꝛe
fit medela. ¶Caueas aūt caput aliquib⁹ em
plaſtrizare anteq̄ coꝛp⁹ euacues ⁊ optie pur
ges.hoc eteſ cephaleā augeret:eo q̄ medi
camē ab omni attraheret mā coꝛpe ad caput
vel ad cerebꝛū. fieretqꝫ in eo apoſtema no cu
mētumqꝫ ſequeretur maius.

¶Capl'm.vj.de cephalee medela que ex ma
la fit complexione frigida ſimplici.

Cephalee q̄ ex mala frida ſimpliciqꝫ oꝛit cō
plexiōe medela ē:capiti aq̄ inſtilla
re in q̄ camomillā,melliloti. ac arte
miſiā decoxeris.Sanſuciqꝫ ⁊ nemamū ac ſa
tureiaꝫ ⁊ trifolij ſihuꝫ q̄ꝫ armenicū ⁊ ciclamē:
obuiekqꝫ aq̄ vapoꝛibus in q̄ medicamina hec
fuerit decocta: fruſtūqꝫ illi imergat epatis ⁊lo
co apponat. Intret aūt balneū: olfaciat maio
ranā.nemamū ⁊ ſihū.liliū.muſcū.gendebede
ſtū.ſunizū.ianſirū.Opꝫ aūt medicamis ꝓtutē
⁊ debilitatē in calefaciēdo ad paſſionis vim ⁊
debilitatē cōferri. ¶Si aūt inſtillationib⁹ his
nō mitigaꝝ hoc emplaſtrizetur empl'o.qm̄ ce
phalee q̄ ex ſimplici fit frigoꝛe medeꝝ.Aſſigna
tio eius.Babunegi.melliloti.cuiuſqꝫ.ʒ.v. fo
lioꝝz lauri.nemami.ſanſuci. ſihi armenici.cu
iuſqꝫ.ʒ.iij.ʒafrani.ʒ.ſ.enuoꝛbij.ſ.ʒ.teraꝝ oīa
diligēter ⁊ cuꝫ marcemuſi aq̄ diſtēperētur.aut
nemami.aut pigani. Sꝫ ⁊ ſi calefaciēti caput
ceroto empl'izaueris,pdeſt.Ceroti aſſignatio.
Cephalee q̄ ex frigoꝛe fit vtilis.Sūe nemamū
marcemuſuꝫ pigamū viridia ꝛeoꝝ aquā eq̄li
ter exprime.cere rube.ʒ.iij.oleoꝝ.ʒ̄bazi ſuſa
ni ⁊ pigani cuiuſqꝫ.ſ.ʒ.ceram in his liq̄facies
oleis ⁊ i moꝛtariū p̄ice ſuccoſqꝫ paulati ap
pone ⁊ piſtello cōmiſce.Dehic pānū itinge li
neū ⁊ capiti appone tepidū empl'izabis etiaꝫ
caput ſi cephalea ex mala fit cōplexiōe frida
ſine materia hoc emplaſtro. Aſſignatio eius
euoꝛbij colūbarū ſimi piperis eq̄les partes
diligēter tere ⁊ cū aceto diſtēpera ac caput illi
nias.Aliud ad idē coſti candari.ſihi armenici
cuiuſqꝫ.ʒ.iij.mirte mūde.aloes gūme pigani
caſtoꝛei.cuiuſqꝫ.ʒ.⁊.ſ.euoꝛbij.ʒ.opij.obolos

iij.tere oīa diligenter ⁊ cū nemami aq̄ diſtēpe
aut ſanſuci ⁊ caput catapl'a.Et ſi friditas ma
gna ē.iauſiri.ſ.ʒ.ad de muſci.ſ.obolū pderit
em̄.Sꝫ ⁊ ſi patiēti hoc ſternutes medicamie
pderit ei.Aſſignatio ei° mirre aloes cuiuſqꝫ.
ʒ.⁊.ſ.Sunici.ḣuſafi in al' viſafi.cuiuſqꝫ.ʒ.⁊.ſ.
ſeēbigi.iauſiri.ʒafrani.ſ.ʒ.Saturete ferſiace
ʒ.ij.muſci.ſ.obolū.fellis cubegi ⁊ gruis.cuiuſ
qꝫ q̄rtā.ʒ.tere oīa diligenter.⁊ cū ſahadenegi
aq̄ diſtempa.ac in modū lēticule pill'a ⁊ nari
bus iſtillabis granum in marcemuſi aq̄ liq̄fa
ctum.Suppoſitio quoqꝫ q̄ fit paliſi ac faciei
ꝓtorſioni ⁊ gargariſmata q̄ illic,p̄ſunt hic q̄qꝫ
vtilia ſunt. Cō ſi adhuc cephalea nō quieſcit
aquā da illi radicū.Aſſignatio ei° cortices ra
dicis.apij.⁊ feniculi cuiuſqꝫ.ʒ.x.ſemē apij ani
ſi.ſemis.feniculi.cuiuſqꝫ.ʒ.v. maſticis ſpice
nardi.cuiuſqꝫ.ʒ.⁊.ſ.felithe.aſari acoti.raſa
ni cuiuſqꝫ.ʒ.ij.radicis addechari.⁊ folioꝝ
eius.cuiuſqꝫ.ʒ.iij.vue paſſe ſarſe mundate.ʒ.
xxx.Coq̄ oīa in trib⁹ aq̄ libꝛis donec ad libꝛaꝝ
redeaꝝ ⁊ cola ⁊ ſume de eo ſingulis dieb⁹.ʒ.
iij.cū amigdalaꝝ dulciū oleo ⁊ amaraꝝ cu
iuſqꝫ.ʒ.ſ.⁊ bibaꝝ tepidū.⁊ſi nimiū fuerit frig°
ꝓfricēt in eo ſocrite exagiū. ¶Cō ſi cephalea
ex aeris eſt friditate inungaꝝ oleo pigani ca
put in quo aliq̄d ꝓfractū ſit euoꝛbij ſi quidez
friditas valida eſt aut oleū maiorane vel lau
rinum.aut helbetelchadare qō cuiꝫ p̄is fue
rit q̄ ſi nō hūeris patiēti vinū ,ppina vetus in
quo ſemina decoxeris cum apio . aniſo.⁊ fe
niculo. ¶Et ſi ex fride aq̄ potu cephalea fctā
eſt:patiēti vinū ,ppina:albū tenue in quo pau
ca ſit pōticitas.qm̄ doloꝛē ſedabit ſꝫ ⁊ cepha
leā mitigat q̄ ex humoꝛe fit malo in ſtō poſi
to ſiue cū caloꝛe fuerit .Tempat em̄: etenim
emiſſionē facilitat .Sit aūt cib⁹ aceꝛ aq̄ cū oꝛ
oliue ⁊ aneto ⁊ cinamomo ac cimino . galen
gar.aut reficiaꝝ cū oliue oleo ⁊ muri.ſatureꝛ
ia nomico.i al' cimino ac emedano.Que ſi nō
fert pullis colūbaꝝ iā aſſurgētib⁹ ꝓditis cum
his q̄ dixim⁹. Caueat poꝛro cibo ꝛ eſum frigi
doꝝ.vt lac ⁊ piſces cibos q̄qꝫ euapoꝛātes ad
caput.vt nuces.ſahadanegum.erucam. croꝛ
cenm.vinum ⁊ vetus.piganum.hiſqꝫ ſimilia.
Hoc nanqꝫ regimen vtile eſt ideoqꝫ attende
⁊ intellige.

¶Ca.vij.de cephalee medeꝝ.q̄ ex mala fit cō
plexiōe frigida cū materia flegmatica vel me
lancolica.

Si cephalea ex mala fit cō
plexiōe frida cū mā flati
ca:tūc in ei° cura a flatis nobis in
cipiēdū ē euacuatiōe cū pillīehye
re aut pillis caucani.ſi tps ꝓt° et
etas adiuuent:⁊ vti poterit poſt hūoꝝ ematu
rationē ⁊ ſubtiliationē. Cō ſi hūoꝛ ſubtil' nō
eſt.ſubtilia cū radiē aq̄ addito carue oleo et

amigdalino ămaro vt bibat hoc.iij.aut.v.die bus .ꝛ post hec pillule ꝙs dixim⁹ laxãtes porrigant.ꝛ si pderit hoc.Sin hyerã galieni bibat necessaria quãtitate:ꝛ post hoc gargarismis hyereficare vtaꝫ cũ squigibin aut cũ sinapi.aut acharcharae cũ melle:deiceps emplis vtendũ.ꝛ instillationib⁹ quas dixim⁹ in cephalee cura q̃ ex frigida fit cõplexione. Assuescat aũt huj⁹ domin⁹ passiõis aloes pillulas.ꝛ aureas singulis hebdomadib⁹ semel aut bis qm̃ pdest.Cib⁹ ei⁹ is sit quẽ in cephalee fride dixim⁹ regimine.Et hec ẽ assignatio empli vtilis cephalee frigide q̃ vetus est. Piperis albi. euforbij recẽtis exagiũ.j.colũbarũ fimi.ij.tere diligẽter ꝛ cũ acerrimo distẽpera aceto.caput ꝙ emplastriza prius abrasum:ꝛ si cũ trocischis canquebi fricatis cũ maiorane succo ſz ꝛ si pionia cũ sanſuci aq̃ caput cataplasmaueris pderit.ꝛ sinapis catapl'atio ad eadẽ valet.Instillabis aũt naribus ei⁹ succũ artemisie folioꝝ feneq̃li foliorꝝ succũ silr cũ marcemusi oleo ſz sahirtũ cõi⁹ cũ olo violaꝝ vel cũ cucũeris agrestis succo adiecto puelle lacte pſũt em̃ hec cephalee cronice q̃ gallea vocat. Em̃m quoꝙ aloes ꝛ olei ros.cũ vini acetoꝝ.Assignatio.pilulaꝝ aloes q̃ cephalee medentur flegmatice. Sũealoes.ʒ.vj.mastic.iij.turbit.x.ros.rubee ij.tere cribra ꝛ distẽpera.ꝛ fac pil'as q̃si ciceris granũ earũꝙ poculũ a.x.vsq; ad.xiij.eunti dormitũ.Assignatio.ẽt pil'.aliaꝝ vtiliũ. mirobolani kebuli.ʒ.ij.aloes obol'.iij.mastic. anisi.cuiusꝙ obol.i.ꝛ.ʒ.trita diligẽter distẽpera;cũ opij aq̃ ꝛ pill'a.ꝛ ẽ plena potio sumenda cũ aqua tepida.Assignatio alia pil'aꝝ vtiliuꝫ cephalee flegmatice. turbit.ʒ.i.ꝛ.ʒ. hyereficare.ʒ.i.coloq̃ntide adipis.sal'indici.cuiusq;ob. ij.scamonee.anisi.rilo aloes crude.cuiusq;ob. i.trita diligẽter distẽpera cũ aq̃ ꝛ pill'a.ẽ ãt plena potio.ẽplastrizabis aũt hoc empl'o. maxie si cephalea vetus est ꝛ ex hũore frido ac grosso.Assignatio eius.euforbij.buraci albi. pigni agrestis.cuiusq;exagi.i.tere diligẽter ꝛ cũ sanſuci aqua distẽpera ac caput cataplasma.Et si cephalea pp aeris est frigiditatez oleo seddabi caput inunge in quo olei laurini paꝝ addideris.Et oz eos q̃ flegmatic̃ patiunt cephaleaz hũidãq; oi illo vti regimie qõ cephalee dispoſuimus que ex frigido oritur. emplastris.ſ. et instillatiõibus post eſionẽ ꝛ clistere valido cibis quoꝙ calefaciẽtib⁹ ꝛ desiccãtib⁹.Assignatio al'.ad cephaleã veterẽ ex frido flegmate q̃ fit capite abrasso.Sume palmã salis iereſi vel tasiri.ꝛ cũ aqua lb.distẽpera.ꝛ hẽnã cũ ea ꝛ cataplasma caput nocteꝙ tota dimitte qm̃ sanabitur.Alia cephalee veteri.Cucumeris agrestis.succi.bachurmaris. nitri.eãles ptes. tere diligẽter ꝛ narib⁹ insufla.Sed ꝛ si cũ lilij oleo distẽperetur ꝛ nares cataplasmẽtur prodest. Et si cubebe teras ꝛ cũ aqua distẽperes rosata:ac cataplasmes supverticẽ:cephalee pdest frigide.Sit aũt regimẽ patiẽtis cephaleaz ex flegmate ꝛ hũiditate q̃le ꝛ eoꝝ q̃ cephaleã ex frigido patiuntur.in emplastris. instillationibus.nariũ suppositionib⁹ eſionib⁹ clisteri valido.Cibis quoꝙ calefacientib⁹ ꝛ desiccantib⁹ Qõ si cephalea ex melãcholica ẽ mã aut flegmate ꝛ cholera nigra.patiẽti decoctio ꝑpinek agarici.oleũ respiret violaꝝ.misceaturꝙ oleũ lilij aut ninifar cũ oleo narcisci:aut sanſuci.instilleturꝙ capiti aqua in q̃ violã.nenufar.camomillã.melilot.badernebinã ꝛ sadehi folia gariofolũ.satureiãꝙ decoxeris.Sit huic cib⁹ agnoꝙ caro galline cũ espidabago cõdite leuieturꝙ cibus.Et hec est decoctiõis q̃ cephalee vtilis ẽ ex melia cũ q̃ flegma est assignatio. Sũe mirob.kebuli.indi.cuiusꝙ.ʒ.vj. belliri ci.emblici.ireos radicis.cuiusq;ʒ.ij. vue passe optie ꝛ a ẽnis purgate.ʒ.xxx.sticados.arnoglosse.cãtoriõis subtilis.hẽbe gafete. polipodij tũsi.cuiusq;.ij.ʒ.epithi.ʒ.v.agarici. semis apij.cuiusq;ʒ.ij.masticis sadegi indi.cuiusq; ʒ.i.ꝛ.ʒ.decoq̃ oia i.iij.aq̃ lb.dõec ad librã redeat colabisq; ꝛ ꝑfortãtia hec supaũje. Assignatio eoꝝ turbit.ʒ.i.agarici.hyereficare cuiusq; obolos.iij.adipis hãtali.petre lazuli.salis naste.cuiusq; obl'os.ij.hec sup decoctionẽ mittank ꝛ bibẽda affer. Qõ si volueris q̃ ꝑfortent pill'.añ decoctionẽ trãsglutiẽde sunt.deide decoctio bibatur.

¶Capitulũ.8.de cephalee mede.que ex oppilatione oritur ꝛ ventositate.

Cum autem ex oppilatione fit cephalea .si oppilatio ex hũore fit grosso mederi oportet oib⁹ curis ꝛ regiminibusq̃s in cephalea dixim⁹ flegmatica. Qõ si oppiko ex aꝑate fiat tunc apostematis illius cura est adhibẽda quẽadmodũ in aꝑatum curis cerebri assignabim⁹. Cephalea ꝙque ex ventositate accidit opimentũ distẽdente cerebri ꝛ caput cũ his q̃ vẽtositatẽ dissoluit curãda ẽ vt istillatiõe aq̃ in q̃ camomilla cadit melilotũ queraffũ. Rasianegũ ꝛ semẽ vtriusq; ciminũ.satureiã. marcemusuꝫ.anet.ꝛ his cataplasma caput cũ panno.ſ.aq̃ huic infuso et oleo in quo ciminũ.satureiã.ꝛ apij semẽ decoxeris patientisq; naribus hanc infusionẽ istilla.quoniã ventositati medet.Assignatio eius aloes.mirre.arsu nege.condisi cuiusq;ʒ.i.croci.leucopiperis.iauisiri.cuiusq;.ʒ.ʒ.muſci.obolũ.i.oia tere diligẽter.ꝛ cũ maiorane aq̃ distẽpera.ac pil'as fac puas ꝛ istillabis narib⁹ cuꝫ opus fuerit.a grano.i.vsq;.ij.cũ sanſuci aqua olfaciat aũt marcemusum ꝑprie.qm̃ ex vẽtosi

tate cephalee medeꝛ grosse. ¶Qui em̃ huius assuescit olfactionẽ.hac nõ molestabit cephalee specie.Sternutatio quoq; eidem pdest et illi cephalee que ex vaporib⁹ est multis ad caput ascendentibus.Cephalea autẽ que fit ex fastidio putridovomitu cũ calida curaꝛ aqua ꝛ sopore longo.solutionemq; cum electuario safarbani in alꝫharbarani ꝛ cale aque cataplasmatione. ¶Qõ si cephalea hic roborat capiti calidã ifunde;aquã plurimã. ꝛ in narib⁹ lanã pone que oleo intincta sic calido.Et huic passioni sauthũ sume aut mumiã.castoreũ.eufor biũ.liquefacias medicamia hec cũ zẽbaci olo ꝛ naribus instilabis.

¶Capitulũ.9.de cephalee medela que ex humore fit in stomacho posito.

Et cum cephalea ex hũore oritur qui in stõ est tũc vomitu vtẽdũ cũ medicamine qõ illũ purget humorẽ.Si humor cholericus est cũ squingibin ꝛ ordeiꝫ aqua ꝛ modico sale.aut semine melonis ꝛ fermaco.ac chabezi:ꝛ aneti semine diligenter trito cũ squigibin ꝛ aqua calida. piscibusq; recentibus ꝛ melonibusq; ꝛ atriplicibus ac chabezis comꝫstis postq; squingibin cũ aqua bibaꝛ calida ꝛ euomaꝛ. cholerã emittũt rubeã. Ait probus Hal.cui cephalea ex cholera ẽ rubea in stõ inclusa si spontevomat cephalea recedit statim ꝛ ait rursus hoibus quibusdam cholere in stomacho adunantur.ꝛ capitis his dolores fiunt.nisi forte singulis accelerẽt cõdere diebus anteq; dolores moueantur. hoꝝ medela vomitus est cũ aqua calida ante prãdiũ si facile illis fit.accelerent aũt prãdere citos bonoꝝ chimoꝝ materiã in stõ generãtes quos paulatim sumant.Nec vero hutusmodi hominẽ famẽ ferre expedit. vtaturq; aloes in fusionibus quo stomachus eiꝰ a choleris purgetur.Assignatio.eius sume assunegi.ʒ.vij.rose rubee.v.semẽ intibe.aquefuchi.cuiusq;.iij. fumiterre.mirob.citri.cuiusq;.ʒ.x. Bãdaredi. sechahe.cuiusq;.iiij.vue passe optime.ʒ.xx.tamarindoꝝ.xx.i alꝫ.x. Sup hec libras aque.vj. funde.ꝛ tẽperato decoq; igne donec.iij. pars deficiat.ꝛ ab igne depositũ in vitreo pone vase ad solem die ac nocte in loco mundo. ¶Ex hoc singulis sume diebus.ʒ.iij.cuꝫ aloes epatice.ʒ.bibat hoc tribus vsq;.v.diebus cuꝫ quethire.ʒ.ʒ.ꝛ amigõ.dulcium eiusdem ponderis oleo. Sit autem cibus post hec pulli gallinarum cũ cirabago conditi.aut romania.ꝛ amigdalino oleo. Sed ꝛ squingibin vtaris zaccaro in hunc parato modum manifestissime prodesit. Squingibin assignatio choleris que in stomacho sunt. Sume semen intibe aquefuchi ꝛ fumiterre semen.rose rubee purgate optime cuiusq;.ʒ.x. superinice acerimi aceti.lib.v.aq̃ suauis lib.ij.hec in lento decoque igne donec medium tantum fiat ꝛ tunc proũte super hoc zaccare mundissime albe triplum ꝛ coque ac spumam sume.deponẽq; de igne.ʒ.iij. aloes epatiẽ optime triti adde sic in vase repone.et cum opus fuerit vtere;propinabisq; ʒ.x.vsq; ʒ.v.ꝛ cum aqua frigida.Utere etiam his pillis quoniam stomachum a cholera purgant.Assignatio.earuꝫ.miro.citrini.ʒ.v.rose rubee optime purgate.iij.ʒ.diagridij.i.tere omnia diligenter ꝛ cum aqua distempa ac pill.dabisq; ꝺ eis.ʒ.i.ꝛ.ʃ.bibet post eas fumiterre aquam expressam ꝛ dispumatam a quadrante libreq; trientem cum.x.ʒ.ʒaccare.Sed ꝛ si illũ fluxuꝫ feceris cum mirob.ꝛ tamarindoꝝ,absinthijq; decoctione proderit. Euacuato hoie tũc emplastra adhibẽda erũt.que cephalee ex calore vtilia assignauim⁹.emplastris q̃ caput purgant confortant ꝛ a superfluitatum susceptione arcent emplastriza. Assignatio emplastri quod caput confortat.Sume rosarum.landali albi.cuiusq;.ʒ.iij.caquie.hezazi.cuiusq;.ʒ.j. terre armenice.ij.tere ola diligẽter ꝛ cum arsunegi aqua ifunde ꝛ chalefi ꝛ virge pastoris ꝛ aq̃ virgarum rose aut talahe.aut aq̃ foliorũ vitis hisq; similibus que mẽbrum confortant ꝛ superfluitatẽ cholericoruꝫ arcẽt susceptionez. Opꝫ ẽt crurum stringi lacertos cũ fascijs pedes quoq; fricari quo ad inferiora trahatur mã. Ait autem.H.in libro quez de sanationis edidit cautela.Si cuipiã cephalea est coleraꝝ cã que in stomacho nascũtur:mane illi porrige sorbitionẽ laudabilẽ que ex panis simile fiat medulla cũ granatoꝝ aq̃ muzorum. Stomachum nãq; ꝓfortat ꝛ cholerã reprimit rubeã:moraturq; sorbitio hec in vẽtre eiꝰ pp mala punica:accipiat itaq; paulatim nec ea eius stomachuꝫ cholere definẽt nec cephalea illi accidet. Probauimus aũt nos quoq; ꝛ prescripimus patiẽti citonia aut ponticũ quid cõdere.ꝛ cephaleã mitigabat hãc nec fiebat illi qm̃ stomaci os forte erat:vnde ꝛ choleras nõ suscipiebat.Opꝫ aũt pontica hec cuꝫ cibis misceri quo cum eorum mora in stomacho maneant paulatimq; trasmittantur. ¶Et refert. H.in epidimiarũ expositione.qm̃ sano cuidã cephalea sine manifesta acciderat causa:hoc quoq; ex acutis factum est superfluitatibus que in stomachum adunate sunt. ¶Imperauit patienti dare calidum panem vino infusũ parum mixto. Cibus etenim hic tẽperati ẽ caloris:vñ ꝛ illas tẽperat superfluitates digestionẽq; eaꝝ a stomacho adiuuat.

De cephalee medela que ex flegmatis fit humore in stomacho adunato. Cũ autẽ ex humore flegmatico in stõ cõcluso cephalea fit patiẽti inducẽdus ẽ vomit⁹ cũ radicibus iscis ꝛ squigibin

melleo ifusis cū aneto ⁊ sale iaspidi vt iereſſ. ac cū piscib⁹ salsis. phibitio patiēti ab aq̄ potu p horā. post hoc squingibin illi ꝑpinet cū aq̄ in qua fugiles decoxeris ⁊ anetū: dabisq; illi me dicamia vomitū vrgētia vt hec. Assigna⁹ ei⁹. Sue fugilū. eruceq; semia eq̄r tritaq; cribria ⁊ cū melle distēpa ⁊ cū aq̄ ꝑfrica cal'a ac modico sale ⁊ potū da vomitūcq; cū pēna sllami oleo in fusa: vel digitis ꝓcet ⁊ ad stōi studeat purgationē: q̄ purgato bibat deiceps mellicratē aut mellis srop. cū aq̄ frigida aut vini rhani modicū aq̄ mixti loto ꝓius ore ipso vino. Sumat ēt pill. q̄ caucanice vocātur ⁊ hyere pill. qm̄ vtraq; huic medētur cephalee. Sz ⁊ si trifere. minoris. ʒ. ij. mixte cū ʒ. ß. hyereficare exagi. singulis dieb⁹ accipiet ℈ß. rit. Sed ⁊ hyera cū mell' pistata ꝑdest. Si sumat singulis ex ea dieb⁹ exagi. ij. tribus dieb⁹: purgat etem̄ ab infixo stō flegmate. Sed ⁊ cōdita mirob. ꝑsunt ⁊ aloes pill. si tribus dieb⁹ ex eis cū aq̄ ca. exagiū sumatur sōni tpe. pill' itidē aureе si de eis ʒ. ij. sumantur ⁊. ʒ. cū aq̄ ca. stōm a flegmatico purgāt humore. ¶ At si cephalea nō mitigat sed stat hyerā da archiginis cū epithi ⁊ salis incidi decoctione. Et hec hyere pill'ax est assignatio ad hec vtilis q̄ stomaci flegmaticum purgāt humorē. Sume turbit albi ⁊ rasi. ʒ. ij. hyereficare. ʒ. iij. mirob. lxeb. ⁊ salis indici. cuiusq; ʒ. ij. adipis colo q̄nt. i. semis apij. ʒ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ distēpera ⁊ pill. dabilsq; de eis. ʒ. ij. ⁊. ʒ. vsq; iij. Assignatio. pill. aloes. q̄ flegmati stō infixo medent. Sume mirob. lxe. turbit albi ⁊ rasi. cuiusq; ʒ. v. rose rubee purgate. iij. mastic. ij. aloes epati. ʒ. trita oia diligēter distēpera ⁊ pill. dabilsq; de eis exagi. eūti dormitū. Aloes ifusiōis assignatio q̄ cephalee ꝑdest ex flegmate stō infixo. Sume apij ⁊ feniculi. radicem cuiusq; ʒ. iij. mastic. spic. nardi. anisi cuiusq; ʒ. ij. assari. carpobalsami. cuiusq; ʒ. ij. Selithe rosax. ʒiloaloe. balsāi. cuiusq; iij. piretri. ij. absinthij greci. ʒ. v. Coq̄ oia i. vj. lib. aq̄ dōec ad medīū redeāt ⁊ in vase repōe vitreo ad solē dieb⁹. iij. sumaturq; de eis singulis dieb⁹. Ʒ. iij. cū. ʒ. ʒ. aloes epatice. Assigna⁹. aloes ifusiōis alia. absinthij greci. ʒ. v. assari. ij. mastic. pice nardi. piretri. cuiusq; ʒ. ⁊. ʒ. lxeb. ʒ. iij. coloquint. ij. cōtritas. semis apij. fenicu li. cuiusq; ʒ. iij. funde sup hec oia calide aq̄. lb. iij. ⁊ ad solē pone die ⁊ nocte in loco mūdo. ꝑpinaq; de eis. ʒ. xl. cum aloes epatic. exagiū. ⁊ amigdalax dulciū olei. ʒ. Sit aūt post h⁹ cib⁹ espidabagi ius cū agni carne pui: sz caro non comedat. ⁊ pullis colūbax iā assurgētib⁹. aut ciceris aq̄ ⁊ his sūia. post q̄ vinū bibat rhanū mixtū ⁊ hmōi hois stōm empl'izari expedit cū emplis calefaciētibus ⁊ subtilitātib⁹ quo flegmatis arceat gnatio hoc empl'o. Assigna⁹ ei⁹. Secci. rameci. laudani. ʒiloaloes crude. cuius q̄. ʒ. iij. rose rubee optie purgate. ʒ. iij. spice, mastic. cuiusq; ij. musci. obolū. j. tere oia diligēter ⁊ cū nemāi aq̄ distēpa aut sālsuci. ⁊ stōm ēpliza vacuūcibis patiēti q̄ ꝓ impa olfacere ⁊ ꝓdisum ac alceri ciminūq; ⁊ suzinum: ac sternutet cū his respiretq; blitis aquā ⁊ maiorane ⁊ fautenegi qm̄ ꝑdest.

De cephalee medela q̄ ex col'a fit nigra i stō ꝓclusa. Et si q̄ in stō ē hūor col'a fuerit nigra vōitu vtendū ē cū his q̄ in cephalee cura q̄ ex sl'ate fit et col'a nigra dixim⁹. Dek̄ illi epithimi ō coctio ⁊ agarici ac sticados pille ⁊ aloes ifusio que melle ꝑdest. ⁊ si hec nō ꝑsunt hyerā. ß. porrige aut ruffini. Et hec ē ifusiōis aloes assignatio q̄ col'e medet stōi nigre. Sume mirob. lxe buli ⁊ idi cuiusq; ʒ. x. absinthij greci. v. lecha he bādaredi. gafere. herbe. sticados. badernebie. folioꝝ origāi montāi cuiusq; ʒ. iiij. gariof. tūsi. ʒ. j. sadagi idi. ij. arsenigi. ellebori nigri. mastic. spice nardi. cuiusq; ʒ. ʒ. ⁊. ʒ. liq̄ritie radice rase ⁊ tūse. ʒ. v. polipodij. ʒ. iiij. Coque oia cū. v. lb. aq̄ optie ⁊ ad solē pōat ⁊ ꝑpina ō eis singul' dieb⁹. ʒ. iiij. ⁊ mitte ōsup aloes epati. ʒ. j. agaric. obol'. iiij. ⁊ istilla ōsup amigō. dulciū olei. ʒ. j. Sticados pill. assig⁹ ad eadē vlti mū. sue miro. lxebuli ⁊ idi. aloes epat. cuiusq; ʒ. iij. agaric. ʒ. iiij. epithi. cretici. sticados cuiusq; ʒ. ʒ. v. hātali adipis. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ellebori nig. ij. tri taq; oia diligēter distēpa cū badernebie aq̄ ⁊ pill. dabilsq; ō eis. ʒ. ij. ⁊. ʒ. vsq; iij. iuxta patiēt is fortitudinē ⁊ debilitatē. Opz āt eiusmodi hoiez regi regie vtili his q̄ cephaleꝰ ex colapatiūt nigra vt edoꝝ extrēitatib⁹ ⁊ agnoꝝ pl'isq; pinguib⁹ ⁊ sil'e pāe. onoꝝ vitell' sorbilis sorbitiōeq; q̄ ex tritici fit medulla. ʒaccara et amigdalaꝝ ol'o ac vuis passis aut pslis. amigdal'. ficub⁹ slicis. sl'libulq;. Caueat āt cibos colerā gnantes nigrā ⁊ aq̄ balneek dulci ⁊ tēpati caloꝝ balneo deq; ei ētidie sāgsibi. ʒacc. Ʒ. ij. cū epith. exagi. j. triti diligēter qm̄ ꝑdest.

De cephalee medela q̄ ex hūoribus fit i stō ꝓclusis. ¶ Qō si humores in stōvarij sūt colerici melancolici ⁊ flegmatici patiēs vomitu vtatur post ciboꝝ repletionē varioꝝ. aut piscū recētiū ⁊ salsoꝝ. fugilū. sermaci. melonis. olei sinapis. nasturtij. simiilūq; ⁊ squingibin cū aqua bibat eā. in qua anetum decoxeris ⁊ radices hoc aūt faciat si tps estas fuerit aut autūnus i septimana bis aut semel q̄ō si ver fuerit aut hiems decoctionem hanc illi ꝑpina: quoniā humores deponit varios. Assignatio ei⁹ mirob. lxeb. ⁊ indi ac citrini. cuiusq; ʒ. x. violarū iiij. ros. ʒ. vj. sene ⁊ fumiterre. ʒerefari. cuiusq; v. bellirici. emblici. cuiusq; iiij. prunorum. iuiubaꝝ cuiusq; poma. xx. ficus albas incisas. x. vue passe. cozosanice optime purgate. ʒ.

xx. tamarindi a granis purgati. xv. sechahe. bādaredi. gafere herbe. boraginis. liq̄r. radic. rase ⁊ tūse. cuiusq̄. ʒ. iiij. sticados. camedreos camepitheos. turbit. bassaigi. tūsoꝝ. semis iti be. semis aq̄suti cuiusq̄. ʒ. iij. semis apij. anisi semis. badernebine semis fellemeci. in al' fe memeci. cuiusq̄. ʒ. ij. Coq̄ oia i ser aq̄ lib. dōec ad vnā redeat. colabisq̄ de ea. ʒ. x. ⁊ hec illi ro borātia addes. Sume turbit albi rasi. ʒ. j. aga ricū hyereficare. cuiusq̄ obolos. iiij. coloquint adipis quartā. ʒ. salis. naste obolos. ij. diagri dij semis obolum. Tere omnia diligēter ⁊ sup decoctionem proijce ⁊ mane tepida bibatur.

¶Capm. x. de cephalee medela que ex pcus sione fit aut casu super caput.

VI aūt cephalea ex pcus siōe aut casu sup caput cōtigit. accelerādus pri⁹ est a cephalice flebotomia. san guisq̄ iuxta qō op⁹ est educat ⁊ ꝑtus cōsulit. Qō si pp etatē san guis minutio phibeā ⁊ ꝑtutē tēpusq̄: clisteri vtāk acuto si febris nulla sit. Sin clisteri vtāk molli māmq̄ trahat ad iferiora. ne forte ad lo cū influat patiētē. Dehic loco aquā istillet in q̄ mirt⁹ ⁊ cipressi nuces decoxerit ipaq̄ caput ca taplasmet. Emplastriza āt caput cū athalo et mirto ⁊ cipressi foliis diligēter tritis cū modi ca terra armenica. ⁊ sic lanā capiti suppone q̄ oleū ebibit rosaꝝ tepidū. Caueat solē ⁊ balneū ⁊ vinum. irā calidos cibos ⁊ cephaleā capitis mouētes. vt nuces carnabū. erucā baderugū. vinū forte. ⁊ vini robū. vuas passas nimiū dul ces. Emplizet etiā caput hoc emplo qm̄ vtile est. Assignatio ei⁹: sume terre armenice cala mi aromatici. ʒ. v. camomille. aq̄ lilelmelec. cu iusq̄. ʒ. ij. mugathi. ij. aloes. mirre pure cuius q̄. ʒ. iij. masti. ʒ. v. tere oia diligēter. ⁊ cū aqua mirti distēpera ac loc. empliza. Et hoc ꝺz em plastrū vtile est. Assignatio ei⁹. mutilegi in al' mirti cipressi nucē. camōille mellilot. calami aro matic. cuiusq̄. ʒ. v. cortic. cādari. ij. rose rubee. ʒ. iiij. decoq̄ oia in iure aliq̄ ⁊ caput cataplas ma. ac instilla tepidō. Emplm aliō casui sup ca put vtile. Aque caleſi. ⁊ aq̄ athali. terre armēi ce. melliloti. rosaꝝ olei ꝑtes sume oia simul ꝑcute ac caput cataplasma qm̄ ꝑderit. Et si mirtū. te ras viridē. ac cōdieris cū nachue modico. ca putq̄ cataplasmaueris mānifestissime ꝑderit.

¶Qō si itellexeris cerebri operimēto ex pcus sione aut casu apa inatū oportebit capiti oleū instillare rosaꝝ tepidū ⁊ vini acetuz. Qō si os cōfractū ē. ⁊ operimētū discooptū qō cerebꝝ circūuoluit comitaturq̄ hoc dolor grauis oꝛo rosato acetū nō imisceas sed rosatuz oleū pu rū instilla tepidū. aut camomillat. caueatq̄ so lē patiens: ⁊ balneū. vinum cibos pungentes. Et si cepheleam vigilie comittantur: tunc oleū istilla violaꝝ. aut nimfar tepidū. Et si abinde mētis acciderit ꝓfusio caput cū cathemia. ⁊ oꝛ dei faria viol'. oleoq̄ rosato ac modico aceto ēpliza. Et sciēdū tibi ē. nos oleo rosaꝝ acetuz imiscere in cerebri ⁊ opimenti ei⁹ apatib⁹ quo rosatū oleū ad cranei penetret iteriora et per acetū igrediaā ipi⁹ subtilitate: nisi q̄ acetū apa ti ꝑsit neq̄ mitiget neq̄ dissoluat nec in calis nec in fridis apatib⁹. Utimur āt eo i apatib⁹ frigidis cū euforbio ⁊ alijs calidis.

¶Capi. xj. de cephalee medela q̄ post ptum fit ⁊ reliquas euacuationes.

CEphalee āt q̄ post ptū fit reliquasq̄ eūatiōes cura hec ē. Mulierem rege cibis tempatis vt sorbilū vitellis ouoꝝ agnoꝝ carnibus. pull' piguib⁹ gallinis. Sorbitio ne q̄ fit ex pāis silē medulla. amigdalino oło. zaccara. alba vtāk narīū istillatiōib⁹ cū violaꝝ oleo ⁊ nimfar qō ex cucurbite factū sit semie ⁊ lacte puelle. laq̄ ei⁹ sup caput emulge pa tiētis. cū violaꝝ oleo. eoq̄ qō de chabiso sit ⁊ extrahāk ac faludego. porrige illi chabisuz qō fit ex ouis ⁊ oleo amigdalino ac silē faria. al fitū. ppina ifusuz cū zaccara tabarzedi. amig dalaꝝ oleo piscib⁹ refice lapidosis fluuialib⁹ ꝺditis cū espidabago frixisq̄ cū amigdalino aut sisami oleo recētis. Et si febris ilit mezau rū dabis cū charaba ⁊ sermaco. spina christi et silib⁹. Et hmōi opz eē olum eoꝝ regimē q̄ ce phaleā ex euacuatione patiuntur. De cepha lea que fit post coitum huius cephalee cura per corporum est purgationem cuz laxatino ⁊ flebotomia. si quidem corpus plenum fue rit eoꝝ vsu q̄ caput confortāt. vt aque sua nis infusione sup caput in qua ros. decoxeris ⁊ mirtū ⁊ inunge illud rosaꝝ oleo quo caput confortetur nec vapores recipiat. Et expedit huiusmodi hominem non coire nisi post cibū ⁊ aliquid citoniorum porrectum et piroum.

¶Cephalee vero que ex tristitia fit medela ē somnus ⁊ cerebri humectatio cum olei viola rum respiratione et olei seminis cucurbite.

¶Cephaleam autem que ex cerebri sensus fit fortitudine cum emplastris curabis cōfor tantibus et dormitationem facientibus i que cadit opium. rosa. mandragore radix. et pa paueris cortices. lactuc. semen. distemperatis cum lactucarum aqua et citroli ac pomlaē. cibisq̄ refrigerantibus ⁊ humectātib⁹. ¶Si autem cum catarro cephalea fiet. caput oleis non tangas: nec refrigeres: sed extrema strin ge et alliga. frica eanq̄ in aqua pone calida. naturam etiam cum cassia fistu. solue et fru ctuum aquis. violaq̄ subruſa. hec sunt que nos oportebat de cephalea et eius medelis texere.

¶Capm. xij. de emicranei medela.

Emicraneo scīēdum qm̄ medela eiꝰ i plūꝰ fit q̄ ꝛ cephalee q̄ i toto fit capite: cūcꝫ cephaleā in toto faciūt capite emicraneū q̄z cāe moueāt. hee etem̄ cāe aut i ipomet cerebꝰ gnant aut i eiꝰ opimētis: aut a reliq̄s ad ipm membris vt a stō ꝛ aliȳs ascēdūt p arterias ꝛ venas q̄ ad cerebꝝ tēdunt. Que cū ita sint cōis emicranei medela ea ē q̄ cephalee: q̄ ex mala fit cōpone cuꝫ mā quēadmodū dixim⁹. pugatio. s. corpis p flebotomiā ꝛ medicamē laxās istillatio nūcꝫ vsus ꝛ emplastroꝝ aliorūcꝫ. Cura āt ppria post euacuationē frontis ē illinitio ꝛ lacertoꝝ tēporuꝝ apte lateris ifirmitatis ante circuitꝰ horā cum cōpetētibꝰ oleis ꝛ emplīs. Dehinc mā ēt iferiꝰ cū clisteri trahēda est molli. Si mā fuerit calida. Que si frida ꝛ grossa cū clisteri in quo facile quoddā acumē. At si passio his nō mitigaꝫ ꝛ eiꝰ diuturnꝰ fit tēpus patiēti has dabis pilr. Assignatio eaꝝ. aloes. machali. elleboꝛi cuiusq̄ ℥. v. euforbij ℥. ij. ꝛ ℈. collo q̄nt. diagridij. cuiusq̄ ℈. iij. nitri. ij. tere ola diligēter ꝛ subtili cribra pāno ac cū carnebi aq̄ distēpera exp̄ssa. da bisq̄ de eis exagi. vsq̄ ij. ℥. Da etiā hyeralogodion. ꝛ hyerā. g. aut aloes ifusionē superiꝰ assignatā. ¶Ut aūt corpus oē p euacuationē ꝛminueris. patiētis latꝰ frica cū manutergijs donec rubeat ꝛ caleſiat: dispgaturq̄ p ipm calor. facies aūt hec ante circuitꝰ horā ꝛ hoc appone cataplasma. Assignatio eiꝰ. Sume euforbij exag. iij. heltithi. tapsie. cuiusq̄ exagi. ij. mirre mūde. castoꝛei. cuiusq̄. exagi. ℈. tere ꝛ distēpera cū aceto locūcꝫ cataplasma egruꝫ. Et ℔. ait. Si medicamē tiēberi sūpseris solū nihil amplīꝰ opꝰ eē. Assignatio eiꝰ. Sūe ceroti cum olꝰ loto facti lib. ℈. cere rubee ℥ lib. ꝛ pīce desup euforbij. ℥. ℈. triti. liq̄fac ꝛ vnguentū foꝛma ꝛ patiēs cataplasma latus. Qō si euforbij sūpseris modicū ꝛ oleo olīne imixtū auri patiētis istillaueris lateris mānifeste pderit. Sꝫ ꝛ si patiēti naribꝰ amigdalinū istillaueris oleū cōditū cū marcemusi aq̄ nari illi. ℈. que ad patiēs mittit latꝰ mirifice pderit. Sic q̄z oleū ossiū anteꝑsicoꝝ: ꝛ quā hic assignamꝰ istillatio nariū pdest. Assignatio eiꝰ. Sēdebedasti. iauſiri. zafrani. vrsi fellis. eg̃les tere ptes ꝛ cū maioꝛane aq̄ distēpa viridis ꝛ i modū lenticule pilla. ac granū naribꝰ ipone cum puelle lacte ꝛ violaꝝ oleo. ¶Opꝫ aūt vt emicraneū si ex frido humoꝛe fuerit flegmatico cures. Sāluci aquā auri istillādo in q̄ euforbiū solueris ꝛ vini meri potꝰ post cibū emicraneo qō ex friditate est ꝛ flegmate. pdest ante cibū ℈o pessimū ē vti qm̄ vapoꝛes ad caput sustollit. iōcꝫ ꝛdoloꝛ auget. Si āt emicraneū ex calido sit: nimiusq̄ doloꝛ naribꝰ hāc instillationē subꝛosa. Assignatio eius. Sume zacc. tabaꝛzedi. zafranū ꝛ cāphoꝛā ꝛ trita subipone naribꝰ grana. ij. cū citroli aq̄ aut cucumeris vel solatri. Et si opū addideris modicū. pdest. ¶Qō si emicraneū ex hūoꝛibus a stō ad cerebꝝ ascēdētibꝰ fieri intelleꝛeris stōz ab illo purga cū vōitu hūoꝛeꝝ solone. Et si mime passionē mitigari videris et attēderis cāz eiꝰ. ee hūoꝛē q̄ i vēis ē malꝰ q̄ pꝰ aures sunt: aut in arteꝛijs q̄ i tpibꝰ cuꝫ illas. s. videꝛ repletas ꝛ celeris motus: tunc incidere vena oportebit que in tpe est a passionis latere: venasq̄ q̄ post aures sunt qm̄ hic finis cāe eiꝰ ꝛ medele. ¶Oium aūt spērū emicranei medela iuxta qō in cephalea exposuimꝰ adhibēda est. ¶Cū aūt yocis sit ablatio cephalee grauis cā subito multā oz sup caput aquā effundere. ꝛ cū bābace auribus instillare.

¶Capm. xiij. de phꝛenesis medela.

Phꝛenesis medela pīmū oim ad cephalice vene flebotomiā currēduꝫ si ℔tus adiuuet. etas. tēpusq̄. ꝛalia ēt speculari oz ad hoc in euacuationē. s. Educaturq̄ sanguis si virꝰ fortis ē donec defectꝰ accidat: maxieq̄ si passio hec ex sanguie fuerit. flebotomeſ ꝛ patiēs a saphena quo mā a superioꝛibus ad iferioꝛa trahaſ qm̄ pderit. Et si patiēs puer est ſitias iter scapulas adhibeat ꝛ iuxta qō opus itelligis sanguinē extrahe ac ℔m q̄ fert vtaris flebotomo ꝛ ſitia. ℈mo ac secūdo ꝛ tertio die si virtus sufficiēs est. ℈rto die nihil hoꝛ attingas. Dehinc post flebotomiaz granatoꝝ aquā muzoꝝ cū iuleb poꝛrige aut tamarindoꝝ siropū. Et flebotomie die illū rece cū pulli iure pati cū heſerē aq̄ aut granatoꝛū. ¶Deinceps attēde ꝛ si nā sicca ē cū cassia fi. illā mollias ac māna. de vnoquoq̄z iuxta qō opus ē sumes ꝛ in aq̄ cōfrica calida. colatā q̄z poꝛrige tepidā. Dabis āt ꝛ prunoꝝ lahacū ꝛ cass. fi. cū aq̄ tepida. ꝛ siropū ppina roſaruꝫ cū squingibin ꝛ aq̄ frigida. Et si virtus valida est ꝛpatiēt: nec tussis obsistit. laxa illū cū lebelabi aq̄ dimidia libꝛa. ꝛ zaccare. ℥. ℈. si presto hec fuerint ꝛ patiēti nō molesta. Sꝫ ꝛ si patiēti facile est clisteri vtere qm̄ cōpetētiꝰ est ꝛ mām ad iferioꝛa trahit. Sit āt clistere hoc cū blitis aq̄. iij. ℥. muri. ℥. olei sisami. ℥. ſ. aut clisteriza illū cū hoc clisteri molli. Assignatio eiꝰ. Ordei expillati ꝛ tunsi. ℥. ℈. beneffegi subruffi sicci. v. sebesten poma. xxx. iuiubaꝝ poma. xx. Coque ola in tribꝰ aq̄ libꝛis donec ad vnā redeāt: ꝛ cola ab hac lib. ℈. fricaq̄ i ea. ℥. ℈. cassie fi. colaq̄. ꝛ. ℥. violaꝝ olei supīce ꝛ exag. salis cōis diligēter triti ꝛ cū hoc clisteriza. ¶Qñ antē nā desic cata est. catarticum non fert nec clistere vtere licinijs que fiunt ex cathemia ꝛ buraco ac zaccara rubea aut que sumūtur. Ut egrotum flebotomo euacueris ꝛ nām molleris super

caput oleū funde ro.cū magargelei.ſ.vini ace
to percuſſuz:ꝛ aquā roſeā refrigeratā liniꝯ
in ea ſunde pānuz ꝛ capiti applica. hoc nāq;
cerebrū humectat.cōfortāſq; vapores repellit
ꝛ arcet.Et oio hac in paſſiōe ſtudēdū ad capi
tis refrigerationē ꝛ humectationē tota diligē
tia.crurūq; ſtringe lacertos cū vitis.plantas
frica.ꝛ ordei aque ſingulis dieb⁹.z. ppina.xl.
cū.xx.zaccara.tabarzedi. Et ſi tēpus eſtas eſt
ordei aq̄ trāſit.ſi hiems tepida. poſt hoc. iiij.
circiter horas.xv.zaccara. ſquingibin ſimpli
cis.z. porrige cū frida aq̄. Et patientis ſtōs
ſi debilis eſt cōforta illū ante ordei aq̄ cuz aq̄
roſata.ꝛ pomoꝝ ſyroꝝ.Et ſi q̄dē calor valid⁹
eſt ordei aquā cū granatoꝝ aq̄ ppina muzoꝝ
ꝛ puluerē hunc ſupadde. Aſſignatio ei⁹ ſemis
cucurbite medulle itidēq; ſemis citroli ꝛ cucu
meris ſemis portulace tabaſſiri eſles ptes ſi
gillatim tere.ꝛ cuz ſubtili cribra pāno ꝛ ordei
aq̄ deſup .pijce q̄ſi exag.ſ.ꝛ in ſōno.z.ij.cū mu
zoꝝ aq̄ granatorum lib.ſ.ꝛ ſiropo tamarindi.
¶ Q̄ō ſi calor roborat ꝛ ardor cōfortat ſtitiſq;
aquā da cucurbite aſſate aut citroli cōtriti. et
expreſſi q̄ſi.z.xl.cū ſemis ohyeſe in al' portula
ce.z.ij.ꝛ.ſ. Spodij.z.j.ſed ꝛ citrini acidū ppi
na cū iuleb interpellatis tpibus. Da q̄z ſemis
pſilij ſaliuā cū amigdalino oleo ꝛ zaccara ta
barzedi in al'trita ꝛ refrigerata cū nue . ſi tp̄s
eſtas fuerit interpollate cocleare . i. aut duo.
Sit āt cib⁹ iuxta qō expedit ꝛ ſtat⁹ ppinquitas aut remotio. Si etēm ꝛtus valida eſt:
ꝛ morbi ſtatus prim⁹ ſufficiat ordei aq̄ ꝛ iuleb
vel violat' ſtropus papaueris aut ꝛnatoꝝ aq̄
ꝛ ſilia. Si virtus debilis ē ꝛ morbi ſtat⁹ adhuc
remot⁹ tunc cū ordei aq̄ mezaurū.cū cucurbi
tis atriplicibus ſpinachiſq; factū offer.aut bi
ſcoctū cū zacca.tabarzedi porrige bibendū.ꝛ
amigdalis expilatis tritiſq;.ʒ ꝛ cucumer̄ me
dulla ac citroli.ꝛ cōpone illi mezaurū cū lactu
carū medulla.ꝛ aliꝭ hmōi.ſitq; in cibis tuum
q̄le alias oſtēdimus regimē. Et ſi tēpus ē eſta
tis locus eius ſit frigidus calefo ꝛ roſis ſtrat⁹
ꝛ ſaſaferemo ac ninifar citoniorūq; floribus ꝛ
pomoꝝ ſandaliq; ſpumis ꝛ aq̄ roſarū cāphō
raq;.Circūpone illi vaſa aq̄ plena frigida . in
q̄bus ſit nix . Sitq; clare locus ei⁹ aeris ꝛ vēti
in ſtratis frigidis pānisq; lineis longe ab eis
poſitis loco ſic vt per eos ventus trāſiens ad
tp̄m frigiditatē perferat. Q̄ō ſi tēpus ē hiems
locus ſit illi tēperate calidus. Nec in eius fiat
verboꝝ multitudo conſpectu: nec clamor aut
vociferatio:nec ipſe ad clamorē cogat aut te
diū rei cuiuſpiā.maxieq; cū tempus appare
bit criſis. Nōnunq; etēm nā a morbi repugna
tione patiētis impedit ira. tedio.vel clamore.
¶ Dehic que hāc ſequētur accidētia paſſionē
intuere q̄bus expedit illa diſponas. Et ſi pa
tiētis aſperatā videris linguā ꝛ nigrā: impa
cū pāno extergi lineo ſemis pſilī ſpume intin
cto ꝛ granatoꝝ ſefergeli.cū zaccara tabarzedi
ꝛ arſunegoꝝ ī al' amigdalaꝝ olo dulciū aut ſe
mie cucurbite.extergeſcq; labia cū amigdalaꝝ
oleo. ¶ Et ſi patiēs videris mētis alienationē
roborari.pānū ſunde lineū roſarū oleo ꝛ ace
to vini aq̄ mixto frida ꝛ aq̄ roſata ꝛ capiti ſup
ipone quo q̄ ad cerebꝝ aſcēdunt phibeant va
pores aſcēſus eoꝝ arceat. Impera q̄z pedum
plātas diligētius fricari. Aiunt aūt medicoꝝ
q̄dā:qm̄ capita ꝛ pedes cū crurib⁹ capiti cata
plasma ſz abraſo mētis amputāt cōfuſionem.
¶ Et ſi pugilatio illi acciderit nihilq; olo dor
mit:nec hoc ex ſignis accit criſis apparētis ob
modeſopozationē ei⁹ mollire ꝛ quietē:qm̄ ſōnus illi maxie ē curatio ppina itaq; papaue
ris ſiropū:tp̄mq; cū zaccara porrige.lactuca
ciba medullis ꝛ radicib⁹ decoctis cū eſpidaba
go:ꝛ ſup ei⁹ emūge caput lac mulier̄ cui filia
eſt cū modico liguadoze ī al' violaꝝ oleo:ꝛ de
coq̄ illi ordeū excoriatū ꝛ paꝝ tuſuz.violaſq; ꝛ
ninifar ac papaueꝝ ſuis cū cortic⁹ lactucas ꝛ
eaꝝ ſemē ꝛ mādragoze radices ī aq̄ ſuaui dili
gēti decoctōe.cui lineū ſtinges pānū ac ſpon
gie frustū magnū ꝛ capiti appone tepidū:ppi
nabis etiā violaꝝ oleū ꝛ ninifar ꝛ qō ex cucur
bitaꝝ ſemie abſtraxeris. Sed ꝛ ſi olea hec cuz
vini aceto ꝛ lactucarum aut papaueris aq̄ mi
ſceas capitiq; ſupinfundas. patiēti ſomnū in
gerit ꝛ vigilias ꝓpulſat. Et ſi patiētis ꝛtus va
lida ē opū modicū ppina. Sz ſi cū duob⁹ ei⁹
granis ꝛ aq̄ roſaꝝ.illis ſternutationē ꝓuoces
pdeſt.ꝛ ſopozat. ¶ Q̄ō ſi patiētē furere videꝛ
ꝛ hominē turpia ꝓferre:manūq; ꝛ linguā tur
pitudini pmittere vertere in eū paulati.ꝛ ſine
moleſtia:amicoſq; ꝛ quos veretur illi appone
qui illius attenuent verba ꝛ meliorib⁹ ar
guāt.nec oino cui irat⁹ eſt.aut quē oderit ī cō
ſpectu ei⁹ adduxeris quē videꝛ iraſcaē ꝛ mor
bus creſcat. Nec vero q̄ groſſis illuz alloq̄tur
ꝛbis.aut illi⁹ cōcutiat aliq̄b⁹ q̄b⁹ moueat ani
mā.aut cōtriſtet vel moleſtet. hec etenim mor
bi acumen augent. ¶ Cū vero patiēti accidit ꝛ
nō ex ſignis criſis obſtupefactio .ꝛ ſōno intīm
datur vt caloris timeatur naturalis ſubmer
ſio in corporis profunda . ꝛ coagulatio . tunc
excitare illum oportet ſternutationē adhibe
re.extremitates eius diligēter frica. Et ſi natu
ra concluſa eſt nec criſis eſt tempus.pruna da
bis illi infuſa.violarum ſyropo aut prunoꝝ
electuarium autlicinium quemadmodum di
ximus alias. ¶ Quod ſi emollita ꝛ non criſis
cauſa eſt natura: egri alfeti ordei aquam da
cum terra cipzina.et gumma arabica.aut ſpo
dij trociſcos retinentes cum citoniorum aqua
citonia ſugat.ꝛ poma da illi ſyrā aqua infuſa
roſ.ventremq; ipſius cum ſandalo ꝛ roſis.ro
ſarumq; aqua cataplaſma ꝛ folioꝝ lemba-

chis in alʾ vitis aqua. Sic ꝛ in omnibus q̄ hꝫc passionem sequunt facies accñtibus. scilʾ. illa eo regimie qō in accñtiū febres seq̄ntiū medela dixim⁹ disp̄oes. Sic itaqꝫ vt dixim⁹ patiē tes regere nō cessabis dōec ad morbi statum ꝛ crisis pueneris p̄sentiā. Quo facto tpe siva lida ē virt⁹. tūc cib⁹ phibēd⁹ erit ꝛ pomoꝝ aq̄. aut violarū syropo. vel iuleb. sustētabis. aut ꝑnatoꝝ aq̄ in q̄ biscoctū infunderis. Et si debi lē ꝑtutē videris ꝛ tp̄s crisis minime ꝓmū ē patiēti pullor aquā frāquillinorū ꝛ taugorū cū biscocto trito dabis ꝛ poma syra ꝛ biscoctū aq̄ quā bibit injicies. Crisis ꝺvt p̄sto aderit egrotātē nō oz aliq̄ moueri nec oio ꝙcuti nec multa apō eū fiāt ꝺba quēadmodū ꝛ añ phi bitū ē. p̄cipe aūt ministrū nō acclamare nec oi no eū in aliq̄ mouere: nec aliq̄d ꝙspectui eius offerre nisi q̄ tēperet patiētē tūc cibū phibe: nec aliq̄d p̄ter iuleb pozriges: aut ꝑnatorum aquā vel pomorū dōec cōpleta ꝛ pfecta crisi mozb⁹ declinationē icipiat. Quāvt aggredіet patiētē eo opz disponi regimie qō i morbi di sposuim⁹ tpib⁹ dōec. xxtiij. plabātur dies post hos a morbo surgentiuz adhibe regimē quē admodū in eo disposuimus sermone quo de sanitatis dictum est custodia.

De cura

māie. At ꝺvo in māia hoc eo dē egrotās disponēd⁹ ē regie cū mania in cerebro apatis fiat cā qō in dia phragmate nascit. Jō ergo oibus de q̄b⁹ hic diximus vtendum est cure partibus.

¶ Capi. xiij. de messere mede.

In messera

cura ꝛ icipe a cephalice flō mia expedit ꝛ sāguis dōec patiēs ꝺficiat educēd⁹ ē si q̄ dēꝛ⁹ sufficiat post sāguis minutionē ꝑnatorum aquā cum modico semis portulace ꝛ spodio ꝑpina ꝛ mezauro cum lenticula ac cucurbita facto ciba aquaqꝫ granatorum et spinachijs ac atriplicibus: deinc post illum attēde diē ꝛ si morbum in augmēto animaduerteris: ac virtus valida est patientis altex minue bra chium ꝛ multam sanguinis extrahas ēptitatez si virtus consulit ptisanā cum granatorū aqua p̄rige muzoruz ꝛ que altero dederas comedēda dabis die capitiq̄ ꝛ faciei rosam ꝛ sandalos ꝛ quessaram: portulace aquā ꝛ sem peruine. lactucarum solatri. caquenegi oium appone aut eorum que p̄sto fuerint patien tiq̄ regimen adherere fac refrigerans ꝛ hūe ctans vt ptisanam ꝛ alʾ eiusmodi. Dabis aūt illi ꝛ polentam ex furfuris aque factam cum zaccara ꝛ alios huiusmodi cibos. Naturam autem cum fructuum aqua emollies ꝛ mānа ac ordei aqua qm̄ p̄sunt.

¶ Capitulum. xv. de passionis que litarg⁹ di citur medela.

Mea

ꝺvo q̄ litarg⁹ vocaʾ pas sioe patiētē clisteri opz acuto vti q̄ a supioꝛib⁹ ad iferioꝛa deducaʾ mā. Sedeat in tēpati do mo lumis ꝛ larga ꝛ singulis mel leū ꝑpina dieb⁹ calēgebinū cū aq̄ in q̄ ciminū decoxeris vsq̄. iij. dies ꝛ ciceris illū refice aq̄ ꝛ oleo loto ciminoqꝫ ꝛ aneto ac cinamo. Et si q̄ nulla illi ē febꝛ lenē illi radicū ꝑpia aquā. Assignatio ei⁹. Sūe corticū radicē. arsunegi in alʾ apij ꝛ fenicli cui⁹q̄. z. x. seis apij ꝛ anisi. radicz adechari ꝛ flox ei⁹ sticados cuiusq̄. z. iij. ma stiz spice cui⁹q̄. z. j. assari. selithe. cuiusq̄. z. j. ꝛ ſ. zebibi corofaici purgati. z. xx. Cōfga oia ꝛ ꝺcoq̄ i aq̄ lb. iij. dōec ad librā redeaʾ ꝛ sue ꝺ ea singulis dieb⁹. z. xl. in q̄b⁹. x. chalēgebi. z accarei. z. q̄ frices coleq̄ ꝛ supistilles amigdalarū dulciū oli. z. bibaq̄ hoc tepidū summo mane. Tradit aūt alexāder afrodisi⁹: qm̄ si ꝺvi⁹ suffi cies ē passiōis hui⁹ ꝺnz sāguis minui expedit fū daq̄ acetū ꝛ rosarū olz sup caput ei⁹ ꝛ vt pas sio decliare icepit frōtē ipi⁹ cū castoreo cata plasma ꝛ fautenego ꝛ sternutare fac cū ꝙdeso. Qō si febris cū hac fuerit passione. radicē. cau eaʾ aq̄. nec aliq̄d ꝑter. z. vij. z accare daꝺ ca lēgebini ꝛ post hec ordei aquā in q̄ fautene gū ꝛ isopū decoxeris. Et si febris valida ē so lū sufficiet feniculi semē cū ordei aq̄ ꝛ zaccara ꝛ sq̄ngibin seminū ꝑpina. Reliq̄s oib⁹ euitaz frigidis ꝛ humidis ꝛ fructibus maximeq̄ per sicis ꝛ pomis citonijs piris ꝛ similibus nec ve ro oberit si quidpiam vuarum sumpserit pas sarum optime purgatarum. Caueat aūt lac ꝓpzie quoniam capiti malum est. pisces. fa bas. lenticlaꝛ alia huiusmodi legumia. Cru rum lacerti cum vitis stringantur diligentius sicq̄ ꝛ brachia ꝛ plantas frica pedum cū mo dico buraco: piretro ac lilij oleo quo materia a capite deducatur ad inferioꝛa. Jnfunde au tem capiti eius lilij oleum ꝛ roſ. cum modico aceto quo caput ꝛ cerebꝛum roboꝛentur: nec qui ad ipsum ascendunt vapoꝛes suscipiat a coꝛpe. ꝛ si nulla ē febris radicū ꝑpina aquam iuxta qō dixim⁹ dōec maturitatis appeant sig na. Que vt aīaduertes egrū euacua cū agaꝛici decoctione ꝛ hyere pillulis post septima nā: ꝛ post hoc caucani pillulis. vbi vero coꝛp⁹ humoꝛem purgaueris flegmatico iā tunc ce rebꝛo intende ipi curam: ꝛ hac narium vtere qm̄ ꝓdest instillatione. Assignatio eius fume serapini piperis albi. iausiri. castoreo zafrani acharcarabe. sumzi. cuiusq̄ ptez. i. aloes epa tice duas. ꝛ gummas in aqua funde calida et sic ibidem que terunntur medicamina diste pera trita ꝛ cribꝛata panno subtili. ficq̄ pillu las fac in lenticule modum ꝛ naribus grana duo vsq̄ tria cum olei lilioꝝ modico instilla. Rade ēt caput ꝛ susani oleū desup funde ꝛ ie

semini ꝓcussum cū hȳsalu aceto aut cū nem a-
mi aq̄ ⁊ hoc appone catapl'a. Assignatio ei⁹ ca
storei. ʒ. ij. elzeedari. mirrēgi cuiuscq̄ ʒ. iij. bu
raci. sinapis. cuiusq̄ ʒ. iij. tere oia diligēter ⁊ cū
nemami aq̄ distēpa vel maiorane cū hȳsali mo
dico aceto frōtēq̄ ⁊ capitis puppi catapl'a. ac
patiētē sternutare fac cū pipis olfaciōe. ⁊ gen
debedasti ac euforbij siliūq̄. Qō si hoc nō ꝓ
derit narib⁹ modicū instilla. silache cū aq̄ cali
da ⁊ da illi hyerā cū melle ꝙditā. ʒ ⁊ sq̄ngibin
sqlle ⁊ triferā. m. gargarizet hyerā cū sq̄ngibi
⁊ aq̄ reficiat ciceris aut cū curbaroꝝ iure. vel
passeꝝ patoꝝ in espidabago. melq̄ illi da. et
oē calefaciēs regimē ac subtilias. Sitq̄ ei⁹ in
estate loc⁹ tēpat⁹. n hyeme calid⁹ olfaciat mu
scū. galiā vapora illū cū neda ⁊ silib⁹. hec si vi
deris ꝓdesse ad ea q̄ desideras ⁊ melioratio-
nis aiaduertas vestigia huic adhereas regi-
mini. Sin ⁊ passio sit diuturnior ⁊ i corpe dor
mitationē videris dñari ⁊ tremorē friguſq̄.
hyeralogodio vtere dās exag. iij. cū aq̄ i qua
vuas passas decoxeris corofanicas anisūq̄
⁊ apij semē mōtāi. aut fautenegū mōtanū su-
mēs de eo. ʒ. iij. ⁊ hierā in ipa ꝙfrica. post hec
hyerā ꝓpina. ℈. ⁊ post hāc beladari. Ut autē
patiēti hyerā dederȝ tūc catapl'ata item q̄ dixi
mus ꝙuertere ⁊ hoc catapl'a capiti circunuol
ue. Assignatio eius sume nemamū. sāsucum.
camomillā. berenia secū. lauri folia. costū tun
sum siliqz piretrū. ⁊ decoq̄ oia in aq̄ diligēter
⁊ caput sed abrasis catapl'a capill'. ⁊ oleo ca-
put inūge nardino ac costio ⁊ cucumeꝝ agre
stium in quo paꝝ castorei cōminueris. Sed ⁊
si oleoꝝ horūq̄ aliq̄ sumpseris ⁊ cū sqlle distē
peraueris aceto. ⁊ caput catapl'auerit ꝓdest
ꝓpina aūt illi olei dulciū amigdalaꝝ paꝝ aut
sisami vel laurini ⁊ euforbiū olfaciat ac casto
reū. Et oino passiōis hui⁹ dōm cū calefacien-
ti ⁊ subtiliāti disponi oz regimine eoq̄ oi qō
dixim⁹ si nulla molestat febris. Nec vero vtē-
dū fortis medicamib⁹ caloꝝ vt electuarijs ma
gnis. si q̄dē estatis fuerit tps. aut regio cala ⁊
pulsum velocē iueneris magnūq̄. Et cū pa-
tiētē oi q̄ exposuim⁹ regimie ⁊ cura disposue
ris iuxta qō ꝑcepim⁹ cauere ⁊ formidare. mo-
dicūq̄ maturitatis appuerint signa egrū bal
neo iduc ⁊ sup ei⁹ corp⁹ aquā istilla calidā q̄
minime fortis fit caloris. Sed ⁊ si in ꝙcha cu
ius in aq̄s camomillā melliloti maiorānāq̄
decoxeris sedere facies. eiusmodiq̄ aquā ca
piti ei⁹ istillabis mānifestissime ꝓderit. Nō aūt
diuti⁹ in balneū imorek: nec in ꝙcha ꝑma qua
igredit vice fortis sit aq̄ caloris. sed tempati ⁊
sic ꝑ ḡdus ascēdat. ⁊ post hec ꝙpetētibus refi
cias cibis ⁊ vino rīhano pedetētim porrecto.
quo subtiliet mā. ⁊ ei⁹ augeat maturatio. ca-
loreq̄ in oē diffundat corp⁹. Hec sūt q̄ de litar
giri passiōis medela dicēda nobis erāt.

¶ Capitulum .xvj. de obstupefactionis sim-
plicē. mede.

OBstupefactionē simplicē alio loco aut febrȝ causa
aut ꝓcussiōis q̄ tpm accit lacertis
aut cōpressiōis. q̄ ipi accit cerebro
fieri dixim⁹ aut ꝙfractionis capitis cranei cā.
aut qm̄ humida illi ⁊ viscosa dñat ꝙplo. ⁊ hu
mor flaticꝰ. Et q̄ ex febre ⁊ alijs nascit q̄s di-
xim⁹ passiōib⁹ curat illaꝝ curatiōe. Eaꝝ antē
nos curas singulaꝝ suis expōem⁹ i loc⁹. Que
ꝙo ex mala fit ꝙplone frida. aut mā flaticah⁹
explicabit loco. Dico ergo qm̄ cū obstupefac-
tio ex mala fit ꝙplone frida. ⁊ hūida vtēdum
in patiētē regimine calefacieti desiccāti ⁊ sub
tiliāti. funde igitur sup caput aquā in q̄ ane-
tum. ruthā nemamū. maiorānā. hessāq̄ deco
xeris. berenia setū. satureiā. piretrū. achorum
sunizon. hermetum. singuloꝝ ℈tum ataduer
teris necessitatē. si q̄dē. omnia te habere aut
ptēztigerit: hāc sup caput aquā stilla ⁊ ēpliza
sed ⁊ sinapis catapl'asma: spūmā cum minten
go ⁊ piretro ⁊ pigami gummata tritis diligēter
⁊ distēperatis cū nardi aqua ⁊ costi oleo. aut
sedabi oleo in quo modicum dissolueris en-
forbij ⁊ castorei. Pedes optime frica ⁊ cruruꝝ
strige fortis⁹ la certos: pedesq̄ cū arsunege. ial'
cū sqlle cepa ēpliza diligēter trita ⁊ piretroti
to ac cū fortissimo distēpato aceto. Pnouoca
āt illi sternutationē cūq̄ eiusmōi sī medicami
bus q̄m̄ hec excitāt. Sit aūt illi cib⁹ ciceris aq̄
cū oleo loto ⁊ aneto. nemozara. in al' canela.
galēgar ⁊ mel illi cū cartami porrige medul
la ⁊ hebetelchara. ¶ Caueat fride potū aq̄ in
frigidis sonū locis. Et si hoc ex mā est flatica
añq̄ capiti fiāt istillatiōes euacuationib⁹ q̄s
diximus vtēdum corporis ⁊ cerebri ꝓpurgatio
ne cum hyere pillulis. aut caucani. aut clistē-
ri acuto: alīq̄ eiusmodi soluentibus medica
minibus que flegma deponūt ⁊ electuarijs q̄
al's disposuimus. maximeq̄ in litargi capitu-
lo. omnibusq̄ iuxta qō illic explicitum est vtē
dum regiminibus.

¶ Capi. xvij. de cume q̄ obstupefactio est per
uigil medela.

QUoniam que cuma vo-
cāt; passio ex
his componitur causis que ob-
stupefactionem adducunt ex ma
la scilicet complexione frigida et
humida: et his que vigilias ma-
la videlicet complexione calida ⁊ sicca. ⁊ cole
ra rubea in ei⁹ medela cōposito vtēdū ē regi-
mine ex his q̄ dixim⁹ in eaꝝ singulaꝝ curis. ⁊
qō in litargi curatiōe exposuim⁹. ⁊ phrenesis
medela quam vigilie comittantur. nisi forte
humorum alter altero fortior fuerit: tūc vero

medicamine vteris qđ dñanti aduersetur humori. ¶Si itaq; calor & colera dominat rubea clisteri vtemur mollieti & medicamibus quorũ ē colerã inanire & calorẽ extinguere adijciesq; paꝛ eoꝝ q̃ calefaciunt & flegma ejiciunt. ¶Qđ si frigus supeminet & flegma clisteri vteris in quo sit aliqđ acumẽ. & sup caput pigani fundes oleũ & aneti mixtũ cũ aceto & cõpetẽti bus istillationib⁹ vtriscq; in huiusmodi casu regimine qđ in calide exposuimus phrenesis & frigide medela & passione lithargo dicta capilloscq; expillabis. quoniam proderit manifestius hac in passione.

¶Capl'm. xviij. de passione que cothocos. i. coagulatio dicitur mede.

DAssionis que cothocos vocaꝛ medela cũ clisteri fit acuto & hyera & estamaiconis pill'. que de turbit fiũt & nili granis & colloquintide adipe & scamonea ex singulis ꝛopoꝛtuna sũpta quãtitate. Et si sanguis hic dñantis apparuerint vestigia egri cephalicã incide venaꝝ si ẏtus & etas adiuuãt ac tẽpus ãni ꝓsens. Sin aũt cruꝛib⁹ ei⁹ sitias appõe & epithimi agariciq; ꝓpina decoctionẽ. Et si patienti hnic vigilie accidãt capiti eius ꝛoporãtes applica instillatões & violaꝝ supfunde oleũ cũ mulieris cuius filia est lacte. Sint aũt cib⁹ eius pulli cũ espidabago cõditi & circes ac taugi: balneo inducti coꝛp⁹ cũ cheiri oleo frica & aneti similibusq;.

¶Capitulum decimũnonũ de memorie curationis mede.

MEmorie alias fieri diximus coꝛruptiõ ẽ aut ex mala cõpꝛone frida simplici aut ex mala cõpꝛone fridacũ mã flegmatica que duob⁹ dñatur cerebꝛi ꝓpꝛie vẽtriculis & puppi. Que cum ita sint oꝛ hui⁹ cãm passiõis ex obstupefactiõis & lithargi curis cõponi ẽt clisteri acuto i quo cã tozũ apponit coloquintida machalũ. seqđ ine gũ. iausirũ: purgeꝛ cerebꝛũ cũ hyere pill'. & caucanicis: & si non hec ꝓsunt pill'. vtaꝛ his. Assignatio eaꝝ hiereficare. ʒ. vij. turbit albi. ʒ. iiij. salis naste. castorei. cuiusq; ʒ. ij. subtilissime oia tere & subtili cribꝛa pãno & cũ aq̃ in q̃ iausiri dissolueris modicuꝝ distẽpera ac pill'. coꝛpe cũ his purgato pill'. deiceps qđ diximus vtere regimie in obstupefactiõis & litargi ptibus vt instillatiõib⁹ & cataplasmatib⁹ oleisq; sup oẽs coꝛpis ptes & caput olaq; odoꝛet q̃ in illis dixi mus passionib⁹ hec si ꝓderint bene. Sin hyeralogodion vtaris. & H. ac theodoꝛici dehinc teledari electi. paꝛitq; istillatões nõ negligas: cataplasma & olea & ꝺs diximus in ꝓcedẽtibus calefacientes ac subtiliantes cibos.

¶Capl'm. xx. de scotomie & vertiginis medel.

IN scotomia & vertigine attẽdẽdũ & si ex ipo fuerit cerebꝛo hicq; ex mala cõpꝛone frigida & humida simplici nõ comitãte mã regendus erit patiẽs cũ calefaciẽtib⁹ & subtiliãtib⁹ cibis ac medicamibus. vt instillatiõe decoctionũ qbus insit camõilla mellilotũ. berenia setũ. sihum. piganũ. nemamũ. oꝛiganũ mõtanuz. hessa. polĩũ. & his silia. Cataplasma aũt cũ minterego. piretro. castoreo eq; tritis diligẽter & cum rute aq̃ distẽperatis. Olfaciat muscũ. galiã. zuridegum. nemamũ. maiꝛanã. euforbiũ. & silia. Sit illi cibus ciceris aq̃ cũ oleo olive loto aneto. cinamo. galengar. carneisq; pulloꝝ & taugoꝝ cum espidabago aut patellate vel frixe. Mel cũ catami comedat medulla & granis viridibus: a cibis cephaleã mouẽtib⁹. phibeafyt nucib⁹ sadanego lacte. Nec vinũ aut ceruisiã attingat. Otiovtatur & q̃ete motusq; paucitate. ¶Qđ si scotõia & vertigo flegmatici cã hũoꝛis estuãt. cerebꝛũ & ei⁹ venas hyera cũ melle cõdita purga & solue illũ cũ hyere pillis & caucanicis. & post hec cũ hyeralogodion. & H. aꝛgarga dabis. masticet aũt masticẽ & minteng̃ ac olibanũ & hanfali. squingibin gargarizet & minteg̃um diligẽter cõtritũ cũ pipe albo. bibat aũt. ʒ. j. carpob. cuz squingibin. mezale. ʒ. qñ & scotomie & ẏtigini medeꝛ. Radix q̃z cassare si bibaꝛ de ea singulis dieb⁹. ʒ. ij. ꝓdest. Sed & si patiẽti exagia. ij. carpobal. cũ aloes infusiõe ꝓpines optie ꝓdest. Utere aũt cataplasmatib⁹ calidis & narisũ instillationib⁹ calefaciẽtibus & subtiliãtib⁹ sillibusq; & hec narium instillatio ad hoc ꝓficit. Assignatio ei⁹. Sume opoponaci. armoniaci. tausiri. buraci. aloes. cuiusq; ʒ. j. cõdesi zafrani. cuiusq; q̃tã. ʒ. melanopipis & lõgi. cuiusq; obol'. j. tere oia & cũ marzemussi aq̃ distẽpera & pillula in modũ lẽticule granaq; duo naribus instillabis vsq; tria cũ sansuci aq̃ & violaꝝ oko. Et si ẏtigo & scotomia ex cola fiũt. r. vtere vomitu cũ squingibi & aq̃ cala. & post hoc corpus euacua ac cerebꝛ purga cũ mirob. & tamarindo. decoctiõe. Assignatio ei⁹ mirob. citrinoꝝ tunsoꝝ. xx. ʒ. sene. mectici. roseꝝ rubeꝝ nodulis purgate. violeꝝ sicce. cuiusq; ʒ. v. tamaridi. ʒ. xx. coq̃ oia i. iij. aq̃ lib. donec ad. x. deficiãt. ʒ. colatũq; bibe tepidũ. supfundaꝝ aũt capiti aq̃ roꝝ. ac aceti & respiꝛet aceti acerrimi: insufflet naꝛib⁹ ei⁹ cãphoꝛa: sit cib⁹ mezaꝛũ qđ cũ muzoꝛũ fiat aq̃ granatoꝝ aut aq̃ heseꝛẽ: aut pulli filiter ꝓditi intibã comedat & q̃sutũ cũ aceto. ¶Qđ si sanguis est cã venas duas q̃ post aures sunt flebotoma cernicẽ sitia cõpꝛime. Et si ẏtigo & scotomia ex hũoꝛe fuerit in stõ posito ituere: & si hũoꝛ hic flaticus ẽ võitu vtaris cũ icidẽtib⁹ & subtiliãtibus vt iemenica & nuce vomit⁹. sinapi aceto. fugilũ semie iuxta quod

opus ē de singulis sumēs. hec oia diligēter trita cū melle distēpera aut squingibin melleo ꝛ cū sebeti aq̄ bibe. Et si fugiles iciderīs ꝛ cū aq̄ decoc̄s optie ꝛ colate squingibi addas squille ꝛ salis idi. ʒ. ij. adiecerʒ flegma cū vomitu educit ꝛ stom purgat. Sʒ vomꝰ post salis ꝛ radic̄ comestionē vtilis ē ac sinapis ꝛ silium. Dabis aūt patiēti post stōi cū vomitu purgationē gē diconē aut mell' syropū: aut xiloaloes: ꝛ post duobꝰ trāsactis diebꝰ aloes infusionē. Et hec eiꝰ assignaᵒ. Sūe hebuli. ʒ. vij. sene mectici. fu missi in al' fumiterre. cuiusq̄ ʒ. v. assari polij. suchae. bac̄auredi. cupatorij. herbe. cātorij. cuiusq̄ ʒ. iij. spice. masticis. cuiusq̄ ʒ. ß. ʒ. ß. seli che ꝛ xilobalsami. liēberi sahadi. sadegi indi. gariof. anisi. semis apij. turbit tunsi. feniculi. marmahuri. cuiusq̄ ʒ. iij. coloquitidā tunsaʒ. oia hec in. iij. aq̄ lib. decoq̄ donec vsq̄ libram redeat. colaq̄ ꝛ supinijce aloes epatice. ʒ. iij. ppinaq̄ de ea diebꝰ singulis. ʒ. iij. cum olei charue. ʒ. oʒ aūt in hmōi passiōibꝰ cibū ciceris aquā cū sinapi eē. ꝛ q̄ cū cimino fit ꝛ pipere ac galangar. phibe aūt ciboꝝ copiā eosq̄ q̄ grossi sunt ꝛ flegma generāt. Et si qui in stō est humor rubeus ē puocādus patienti vomitꝰ cuꝫ ordei aq̄ ꝛ squingibin ac sale. aut cū decoctiōe ꝛ post focaḡ bibat tepidā. aut cū fermaci aq̄ ꝛ squingibin ꝛ aq̄ tepida. Stō purgato post vomitū syropū accipiat heserē: aut ribesi robū ꝛ sillia. emplastriʒa autez stōm hoc emplastro. Assignatio eiꝰ. Sume sebesi albi ꝛ ru. cuiusq̄. ʒ. ij. rosa. rub. ʒ. iij. ꝛ. ß. tritaq̄ oia diligēter cuꝫ semperuine aqua distēpera. ꝛ portulace ramorū aq̄ ꝛ rosarum. aqua. modicoq̄ vini aceto ꝛ cataplasma hoc stomacum cū pāno lineo. Sʒ ꝛ si pannum lineum ceroto intingeris refrigerāti ꝛ stomaco supinieceris prodest. vtere quoq̄ aloes hac infusione. Assignatio eiꝰ. Sume mirob. citrinorum que ab ossulis purgaueris ꝛ parū tritorum. ʒ. ꝛ. tamarindi. ʒ. xꝰ. berberis. semis purgati. sene. absinthij greci semis intibe ꝛ quesuthi. cuiusq̄ ʒ. v. fumiterre. vij. rose. vj. ꝛ violarum. iiij. coriandri sicci. iij. liquiri. abrase ꝛ tunse. iiij. coque oia hec in. v. libris aque suauis donec ad libraʒ. ꝛ. ß. redeant. ꝛ sic cola ac sume singulis de ea diebus. ʒ. iij. adijciens aloes epati. ß. exagiū. bibaturq̄ cū squingibi. ʒ. ꝛ aqua intibe. ʒ. prodest enim. Sit huic cibꝰ mezaurū aut cū heserez aqua pulli. aut aqua berberis vel granatorū seu prunorum recētiū cū coriādro recēti ꝛ sicco. ac mēta. Olfaciat rosam. violā. ꝛ ninifar. sandalum. aquā rosaruꝫ ꝛ cāphorā ꝛ capiti eius supfundat rosaruꝫ aq̄ ꝛ oleū ac acetum refrigeratū quo roborat̄ um nō suscipiat que illi a stomaco cōtinuātur eaq̄ q̄ iaʒ ascenderunt repellat. Et si vertigo ex duaꝫ fit repletiōe venaꝫ que post aures sunt aut aliqua earum passione amputāde sunt hedue vene. ¶ Quod si ex grossa fit ventositate dissoluentibus vtendum ꝛ subtiliantibus vt instillatione in qua decocta sint aqua camomille. sihum. marcemusum. piganum. ꝛ lauri folia ac pomi citrini ꝛ similia. Stet etiā huiusmodi actiuis vaporibus aque. odoresq̄ ꝛ aromata olfaciat calefaciētia. hec sunt quibꝰ scotomiā patientes ꝛ vertiginē medēdi sunt. ¶ Capitulum vigesimūprimum. de epilepsie medela.

Epilepsie medela. Sapientissimꝰ ait hypocras in aphorismoruꝫ libro. qm̄ si acciderit hoc ante pilorū circa penē productionem sanatio eius per etatis fit transitum ꝛ regionis ac regimis. Cui aūt epilepsia post hec acciderit raro sanatur. Ideo ergo expedit cum passio hec acciderit pueris medicaminibus nōvti validis: quoniam cum ad etatē peruenerint adolescentie ꝛ iuuentutis. caloreq̄ fuerit in eis naturalis roborat̄. frigiditas frāgetur ꝛ humiditas siccabitur superflua que in cerebro est. Adhibenda tñ eius regimini diligentia. Si igitur puer hic infans est nutrix reprimenda est eius ꝛ lac ipsius vt sit bonum moliendum. ꝛ tēperatum atq̄ ad calidum declinans ꝛ siccum. Indicen dū itaq̄ illi exercitium temperatum ꝛ cibis pascenda laudabilium chimorum bonisq̄ generantibus sanguinem vt gallinarum carnibus ꝛ franquillinorū ac taugorum ac cubegorum assatis. ꝛ frixis ac similibus. Oō si eiusmodi puer non sustinet. carnibus vtatur edulinis ꝛ annualibus ouiū: pane mūde farine optime apparato cūvino tenui rihano qō necvet̄ est necnouuz. hoc nāq̄ cū ppinaueris modice ea lesacit ac subtiliat: bibat etiaz squingibin mel leū ante prandiuz: ꝛ post balneū duabꝰ horis. ꝛ lac illi phibeat: qm̄ capiti nocet. Sic ꝛ nuces eruca. apium. mala sunt. sed ꝛ oia olera preter mentam. ꝛ badernebinam. ꝛ lactucam. intibā q̄. ꝛ blitum. prohibeatur autem ab omni fructu exceptis dactilis. Sufficit enim regimen hoc hac in passione infantibus. Oō si puer. iij. iam transit annos vsq̄. vij. tunc medicaminibus vtendum est. Et cura instillandaq̄ que competentia sunt naribus ꝛ alia quorum hec vna est instillatio. Assignatio eius sume gendebedasti. iausiri. cuiusq̄ obolum. i. aloes mirre. cuiusq̄. ß. ʒ. tere omnia diligenter. ꝛ cuꝫ beffaigi. aqua distempera. ꝛ pilꝫ. fac paruas in modum ciceris. ꝛ grana duo instillabis naribus cum sansuci aqua. ¶ Suspende autem pueri colli pionie radicem. quoniam aduersus hāc passionē mirabiliter prodest. Optimꝰ quoq̄ Galienus tradit se hanc pueri collo cui epilepsia erat assueta suspēdisse. nec accidit illi: quā cū assūpsisset ab eo redūt epilia. Appli

cuit itaq; illã sco ⁊ nõ ꝓtigit atq; passiõe curatus est. ¶ Et si puer eoꝝ ẽ ãnoꝝ vt exerceri ẽat exercitiũ idicet tẽperatũ ⁊ cibis reficiatur laudabilib⁹ vt aniũ carnib⁹ ⁊ pulm. tangis. frã quillinis ⁊ pdicib⁹ laudabiliter ꝙditis vino ꝓ hibeat marime veteri qz caput replet vaporibus nisi modico forte vtaꝛ tenui vino rihano mixto arceat a lacte ⁊ dactilꝫ. nucibus ⁊ oib⁹ que ad caput vaporãt ⁊ cephaleã mouent in grediatur balneum ⁊ egrediẽtes qui eiusmodi sunt aerẽ caueãt frigidum sed ⁊ ciboꝝ ac potuum porrectionẽ fridoꝝ cõplexiõe ⁊ aquã frigidã des illi squingibin melleum qõ cum aceto fit hãsali iuxta qõ puer patitur: ⁊ oino regimine disponẽdus est calefacienti ⁊ desiccãti. nec hoc ipm nimium adhibẽdum. Si vero in terra est frigida trãseat ab hac ad calidam si poterit: qm̃ si fecerit hoc ⁊ qõ disposuimus regimine vtatur ⁊ adolescentie puenerit etatem hac curabitur ex passione. Sic ⁊ in olbus faciẽdum est passionibus que diuturniores sunt ⁊ sanari morãtur vt ad regiones scz trãslerantur quoꝝ ipoꝝ cõplexioni contrarius est aer. Aer etem alterat ⁊ imutat ⁊ cura est cõpetens. Si aũt pubertatẽ trãsijt puer ⁊ ad adolescentiã puenit ac iuuẽtutẽ tunc eo qõ disponemus regendus est regimie aliꝰq; cibis ⁊ medicaminibus. Intuere itaq; in mobi pncipijs ⁊ si pulsus magn⁹ ⁊ velox appuerit facies ⁊ omne coꝛp⁹ ad ruboꝛem declinãs ⁊ liuorẽ flebotomo vti opꝛ si ⁊ virtus adiuuerit ⁊ tẽpus aliaq; hmõi. At si non sit cruribus sitias apponet saphenã flobotoma. Et si nulla comitari sanguinee videris signa dominationis ⁊ flegma supereminet in egrotante coꝛpus vomitus vsu purga cum medicaminibus incidentibus et subtiliantibus flegma: marimeq; si sit ex humoꝛe flegmatico in stomaco incluso: fit autem vomitus cum aqua in qua fugiles. anetum origanumq; decoreris cum squingibin melleo ⁊ stude hoc ante circuitu fieri: que cum feceris sticados deinde pill. dabis: ⁊ hyere pill. deinde hyeralogodiõ cũ aq̃ qua siseleõ decoreris ⁊ sticados ac piõie radiẽ ⁊ hyeraficare gargarizet aut aliq̃d zuse. ⁊ sinapis cũ squingibin mellis. aut hansali. Dabis etiã hoc electuario hyeraꝝ qm̃ mirabilis illi est actio ⁊ tra passionẽ hanc pficiens. Assignatio eius. Siselei greci. baccaꝝ lauri. cuiusq; ℥. vj. Aristologie. r. peonie radicũ. cuiusq; ʒ. iij. castoꝛei. squille radicũ. cuiusq; ʒ. ij. tere diligẽter ⁊ cum melle distempa dispumato et vtere singulis dieb⁹ exagi. sumẽs cũ squingibin hãsali. ℥. Et si dederis singulis hebdomadibus vno die piretri. ʒ. diligẽter triti ⁊ cũ melle distempati. ⁊ post aquã in qua sticados decoxeris ꝓpinaueris ꝓderit. hoc quoq; medicamen vtile est. Assignatio ei⁹. Sume baccaruz lauri. leucopipis. turbit aloꝛ. euforbij. charbaci nigri. eõles ptes tere diligẽter oia ⁊ sume: de eis. ʒ. j. ⁊ in colloquntida cauata pone ℈ adipe purgata sit: ⁊ vuaꝝ reple succo aut robo vini ac sic in camino quo caliḋ est cinis pone die ac nocte. Mane facto cũ pãno tenui cola ⁊ bibaꝛ qm̃ medicamẽ est vtile. Qõ si passio diuturnioꝛ fiet patiẽtis ceruici sitias appõẽs hyeras da magnas vt hieralogodiõ. ⁊ rufi. ac mitridatũ. tyriacãq;. m. pfũt em̃ si iuxta qõ op⁹ est sumãtur ꝓpina quoq; patiẽti medicamen hoc. Assignatio eius: agarici exagi. j. calcos. v. siselei. ℥. exagi. tere oia diligenter ⁊ tantum dem zacc. supadde tabarzedi ⁊ cuz tepida bibatur aqua qm̃ flegma laxat hanc generans passionem. ¶ Quod si passio hec ex flegmate fuerit a stomaco cuius ad cerebꝛum vapoꝛes ascendunt ac replent patiẽtem vomitu vti oꝛ cum medicaminibus incidentibus ⁊ subtiliãtibus ⁊ aloes ꝓpina infusionem quam in capitulo diximus cephalee et vertiginis que ex stomaci flegmatibus fuerit: da hanc quoq; infusionem. Assignatio eius. Sume siselei stica dos grecorum. cuiusq;. ʒ. vij. radicuz adecheri ⁊ eius flozum cuiusq;. ʒ. x. darasini. piretri. costi. gentiãe. mirre. arsunege. zinziberis sini. cuiusq;. ʒ. ij. seliche. xilobalsami. carpobalsami assari. gariof. nucis muscate. masticis. cinami grossi. achoꝛi. sadegi indi. cuiusq;. ʒ. j. coque oia in. vj. aque lb. donec ad libꝛam et. ℥. redeant colaq; ⁊ superꝰce aloes exagi. iij. ac vtere. deh̃c hyeras dabis magnas post euacuationem ⁊ stomacum hoc emplastriza eum plastro. Assignatio ei⁹. secci. laudani. rose. cuiusq;. ʒ. iij. galie. ℥. gariofoli. zafrani. nuc̃ muscate masticis. cuiusq;. ʒ. medicamina tere sicca ⁊ laudanum. galiã qz cum costi oleo liquefac medicaminaq; distempa ⁊ iuxta qõ op⁹ videris vtere ex cause que morbum ghat rõne. Cauẽdi asit hac molestato passione cibi oẽs flegma generãtes ⁊ nigrã coleram vt vaccia caro. caprina. agni. porcelli. herise pisces. que me. fungi. panis azim⁹ ⁊ alia hmõi. Sic ⁊ oẽs humidi fructus maximeq; pstica. Dactili ꝛhũ immaturi cauendaq; z. cepa. alleum. sinapis. faba. ⁊ vinum eo ꝙ omnia hec caput vaporibus repleãt malꝫ. fugiat etiã coitum ⁊ balnei nimium ingressum ⁊ frigide potum aque fetidoꝛũq; olfatus odoꝛum vt iansiri. catarani. oppoponacis. sulphuris. castoꝛei. aliozq; silis qm̃ oia hec passionẽ excitant hanc ⁊ impmũt ac eius accelerãt accessionem ꝓdest autem illis marcemusum olfacere. nemamũ fantenegum. pioniã. femequestũ. Sit illi cibus panis cui⁹ optima fuerit ars in fermẽtatiõe sale ⁊ decoctione. pasteturqz panis ei⁹ cum aq̃ in qua queffarã coreris siccam: quoniaz ꝓdest eo ꝙ ℈fiara vapoꝛes ad cerebꝛũ ascẽdẽtes arceat.

Instet ēt aūlū carnīb⁹ subtiliū vt pullor: frangquillinor tangor: piscibusqz lapidosis parū salsis. vtaḳ cappe ꝙdito ꝛ salso blito cū aceto pato ꝛ muri oliue olo caruiqz acetoqz esterga ri ꝛ squille panē comedat vino ifusum qōvere ris ē ꝛ nouī mediū fructu vtaḳ vua passa magna alba ꝛ lōga. ficub⁹ siccis pistachijs botamis. zaccare sugat cānā ꝛ zaccarā illi porrige tobarzedi. penidias ꝛ iuresenū. zaccara siliaqz forti vtaḳ exercitio vt eḡtatiōe ꝛ teatri exercitio. ludoqz forti añ prādiū ꝛ pax ḡescens balneū itret tēperati caloris: ei⁹ extrema mergank ꝛ diligēter fricenk. nec diutius in balneo immoret. ¶ Qō si passio hec ex cholera est nigra. patiēti epithimi decoctionē ꝛ agarici ppina roborata cū aloe ꝛ charbaco nigro. ꝛ agrici aut sticados da pill' ꝛ trifarā cū zebibo factā. ꝛ hyerā cōditā cū melle. ac hyerā ruffini. ꝛ plurimū illū melācholicis cōperēti regas regimine. ¶ Et si passio hec alicui⁹ fit cā mēbri eo ꝙ ab eo vapores ascēdāt frigidi ꝛ sicci ad cerebrū intuēdū est ꝙ patiēs horavapozum a mēbro sentit ascēsum: stringank ꝙ sup loco fiāt forti⁹ quo vapores ascendere icipiūt. aut enīz passio nō accendeḳ aut certe leui⁹. Et attēdēdū mēbro quo hi ascēdūt vapores: adhibendaqz incēdētia emplastra vt sitaregū. piretrū euforbiū. cātarides. ſz mundato pri⁹ pill' estamaicōis corpore alijsqz corp⁹ a flegma purgātib⁹ ꝛ cholera nigra qō he operank pill'. Assignatio earū. Turbit albi. z. agaricē obol. iiij. polipodij. epithi cretici. cuiusqz. ſ. exagium. aloes epat. ſ. z. ellebori nigri. colloqntide adipis. cuiusqz obolos. ij. trita oia diligēter cum badernebine aq̄ distempera. pillulaqz ꝛ sicca in vmbra. propinank. z. ij. ꝛ. ſ. vsqz. iij. ¶ Pillularū assignatio corp⁹ a flegmate purgantiū. Sume turbit albi. z. ij. colloquintide adipis. ſ. z. hyereficare. hebelnili. i. aḳ. hebelneri. cuiusqz. z. j. salis naste obol. ij. trita oia diligēter cū aq̄ distēpera ꝛ pill' dabisqz ō eis. z. ij. ꝛ. ſ. vsqz tij. cū tepida. ¶ Aiūt ātiq̄ qdā oportere epilepsiā patiētē piretrū olfacere ꝙ si sternutaverit ei⁹ spanda ē sal⁹. Et ipetrāt cū apoplexie ē accessio. piganū. anetū. ꝛ sanfucū naribus illi apponere qm̄ dissolveḳ. Hec nos oportebat i epilepsiā patiētium medela disponere.

¶ Capi. xxij. de apoplexie medela.

Aphorismoruz

Ait sapiētissim⁹ hyp. libro apoplexiā si valida sit icurabilē. ꝛ si ōbil' ad sanādū difficilē. Apoplexia āt fort ē vt dicim⁹ i ꝙ stridor ēt patiēs fortiḳ sterntit. In apoplexie itaqz cura p̄m⁹ituēdū ꝛ si egri facies rubet aut liuida evl̄ pidꝫ rpleta cephalicevtaris flōmo aut saphene ꝙ a remotioribus trahaḳ mā locis. ꝛ iuxta qō vir⁹ patiḳ ꝛ repletiōis ē ḡtitas sāguis emittaḳ. hec si nō videꝫ signa patiētē oino nō monere. nec aliḍ cibo rum adhibeas: aut medicaminū dōec septuaginta duas trāseat horas. his trāsactꝫ vt aperiaḳ os ei⁹ studeas ꝛ imitte illi aquā in ꝙ cimi num. anisum feniculūqz decoxeris distēperatum hñtē calēgebinū ꝛ collatā calidāqz i ore teneat cruz illi stringe ꝛ brachiorum lacertos forti⁹ pedū plātas frica ꝛ capiti ei⁹ rosaz ifunde oleū ꝛ acetū ꝛ vtaris hoc clisteri i illū. Assignatio ei⁹. Sumie camōille melliloti. berenicis. polij. esq̄ aneti. cātorij subtilis ꝛ grossi. cuiusqz fasciculū. piretri. cucumeris agrestꝫ. colloqnk. adipis cuiusqz. z. iij. artanite. piganii sicci. cuiusqz. iij. cherue tūse. v. semis apij. arsenegi. nartachue cuiusqz. ꝛ. oia coq̄ in. v. aq̄ lb. donec ad librā redeāt. cola de ea. ſ. lb. ac supijce. iaussri. oppopōaꝫ. machali. cuiusqz. ſ. z. distēpa cū eiusdē aq̄ mōico buraci armēici. z. zēbaci. oli nardini ꝛ oli costi cuiusqz. z. Cōgrega hec oia ꝛ clisteriza adhibe ēt narib⁹ istillatiōes de qb⁹ in seqntib⁹ in palis ꝛ faciei cōtorsiōe dicem⁹. Que vt p̄sentes nō fuerint istillatio aliḍ succi eiusdē diei cū modico cheiri oleo ꝛ sternutationē puoca naribus ſufflās ꝙdā parum ꝛ ellebori ac castorei. Nitere aūt ꝓpinare illi sāguibin modicū hāsali cū aq̄ calida et olei cheiri modico ac narcisci ꝛ lilij ac sale iasiri ꝛ fugilū aquā exp̄ssam. Studeas hec illi cum ēboto aut quauis arte ori eius imittere. Inducas ēt ori ei⁹ pēnā oleo intinctā cui hyera ficare: sit admixta. sepiuscz euomat ꝛ post vomitū melleū da syzopuz mane post tyriace da. ſ. z. vsqz. ſ. exagi. iuxtaq̄ opus fuerit: aurtē ledari electuariū cum aq̄ in qua anisum ꝛ mastiḉ. coxeris ꝛ ꝙqz mell' laucū: catapl'a aūt caput cū aq̄ in q̄ camomillā ꝛ berenicā secum. ori ganū. felicham. satureiā. gario filū ꝛ asenā decoxeris ꝛ piretrū ꝛ catapl'ata adhibe q̄ in lithargo dixim⁹. ꝛ si ꝓderint bñ. sin lamināḉ calefac ferri mediocriter ꝛ capiti appone donec capilli adurātur. Sit huic cib⁹ ciceris aq̄ cuz oleo loto ꝛ cimino in q̄ pax panis farine confrica mūde ori imittinec hoc illū desistes regere mō dōec. vij. trāseāt dies. Et si qdē loqt eger sin regaḳ hoc regimie vsqz. xxiij. dies. Et si meli⁹ ei esse videris bene sin da illi radicuz aquā cū charue in aḳ charuche oleo in q̄ hyerā cū melle factā frica ꝛ sup instilla amigdalarum pax olei amaraz. Dabis hoc trib⁹ aut v. dieb⁹ dōec in vina maturitatis appeant signa. Sitq̄ illi cib⁹ ciceris aq̄: post hec autem pill'as dabis has. qm̄ ꝓderint. Assignatio earum. Sume turbit albi. hyereficare. cuiusqz z. mirob. kebuli. hebeliū. cuiusqz obol. iiij. sis taregi. colloqntide adipis cuiusqz oboloś. ij. castorei. ſ. tere oia diligēter ꝛ subtilissime cribza. ꝛ iaussrū cum aq̄ distempa apij ac simul

omnia

ola misce. pill'. ℞ in ymbria desicca. ʒ. ij. ℞. ʒ. vsq; iij. ꝑpinaturus ℞ si meli⁹ illieset ab his. sin pill' illi da fetidas: que si nō ꝓdeint. hyerā. ℈. et theodoticū ac mitridatuz da paulatim ℞ post tyriacā magnā ac hyereticare gargarizet aūt piretrū ℞ sinapim. Sit illi cibus ciceris aq̄ cuz pullis columbaz iā assurgentib⁹ ℞ passerib⁹: mellis illi ꝑpina syropū cū pigmentis ℞ gendicone viniq; rihani quātitatē que illius nō i-mutet mentē: aut vuaz passaz vinū cū melle. Ut autē descēdet passio patiētē ꝺuc balneo ℞ caput eius oleo inunge balsami ℞ costino aut nardino qō cūq; hoz ꝑsto fuerit in quo paruz castorei ℞ piretri cōminues. qm̄ oē hoc ꝓdest. Cauēda aūt ei electuaria hec in nimij tēporibus dare calozis ℞ regionib⁹ calidis ℞ his horum in corpe quinis apparet calor: q̄ ꝓpter diligenti vtendū est discretione.

¶ Cap. 23. de melancholie medela.

A melancholie medela intuēdū ꝑmū est vtruz ne passio hec ex ipso fiat cerebro. aut ex vaporibus ad ipz a stō ascendentibus aut ex toto corpe signis illis q̄ exposuim⁹ cuz de morboz cauſis tractarem⁹ ℞ signis. Si igit passio hec q̄ appet a cerebro ē ℞ nigre i ipz dñatione cholere attēde. Et si patiēs inuenis ē ℞ corpis cōplo cata figura corpis ad maciez inclina: pili sup corp⁹ multi. coloz magis in nigro ℞ liuido ℞ passio in ꝑncipijs est saphenaz minue quoad remotū attrahaē locū mā. Qō si aliquot passiōis dies trāsierint mediastinaz incide. ℞ sanguinē inxta qō op⁹ fuerit educas ℞ scōm q̄ sanguinis videris colorē. Et si quidē niger est amplius extrahes si ruboris clari abstrahes mediocriter. si spissi venā claude. nec aliquid sanguinis exire permitte. quoniaz hic humoꝛē in cerebro esse portēdit. ℞ in corp⁹ minime diffundi. Quē vt sanguine minueris. statim papaueris syropū ℞ violaceū ꝑpina. ℞ pane ciba simile optime parato. ℞ pullor carnibus ac edor agnorumq; patis cū espidabago ac cucurbitis ꝓmaco lactuca. spinach. violas olfaciat recentes ℞ ninifar ℞ sic illum vno aut duobus diebus ꝓmitte. tertio clistere adhibe molle hmōi. Assignatio eius sume ninifar violaz seminis lini. fenugreci. cathemie. furfuris ordei tūsi. cuiuslibet iuxta qō opus ē. ℞ scōz morē coq. horz aquā sume ℞ cass. fi. paz adde. ac violaz oleū ℞ vtere. Trib⁹ dehic vt q̄uerit dieb⁹ corp⁹ ei⁹ medicamie nigrā deponēte cholerā purga. ℞ hoc sepi⁹ fac. qm̄ q̄ hāc passionē generat hūor. s. niger difficile curā suscipit. ꝺq; sepi⁹ eūari desiderat. Ēuāt aūt passiōis huius domin⁹ optime epithimi decoctiōe q̄ cū aloe roborata est ℞ agarico ac elleboro nigro. hūis illuz ꝓpasce cibis ꝺt ptisana ℞ pedibus agnoz. cū espidabago ꝺditis. post hebdomadā estamaiconis illi aut sticados pill'. ꝑpia. Corpus cuz cartartico eūaueris. si nulla meliozationis sunt signa. ℞ sanguis ad huc apparent signa frōtis minuevenā quo a primo attrahatur loco mā ℞ ad aliū añ locū trahere illā tem ptaueris. corpusq; mūdatū itelexeris alternatim illi hoc dabis antidotū. Assignatio ei⁹. ma crelegoz nigri. ēblici purgatoz. cuiusq; ʒ. x. polipodij. epithimi. sticados. turbit albi. cuiusq; ʒ. v. tere oia. ℞ subtiliter cribra. ac cū dispumato distēpera melle: dabisq; de eo ʒ. iij. cuz badernebine aq̄. Qō si acuere hoc fuerit necesse modicū agarici ellebori diagridij adde. iuxta qō opus est ℞ patiētis hitudo approbat. Et si passio hec non cū sopore fit sed multe est garrulitatz ac insanie. signū est passionē hanc ex cholera esse rubea adusta ℞ dicit eiusmodi furoz. Ideoq; nihil patiēti eua cuātiū adhibere opz nec flebotomiā. sed nec catarticum qm̄ hūoꝛez augēt acutū. ℞ insaniā roborāt ac garrulitatē. sed expedit sopoꝛatib⁹ illū regere medicamib⁹ ℞ cibis. Dabis igit illi ptisanā in qua papauer coxeris cū papauerz siropo. ℞ tribus post hec horis. syropū dabis violaz. ℞ papaueris ℞ cibabis vt dixim⁹ edoz ℞ agnoz pedibus. ac ouis coctis cū cucurbitis. Spinachijs attriplicib⁹. lactuca. malua. piscib⁹ lapidosis ouoz vitell' sorbiliū ficub⁹. Cucumeris ℞ citroli peponisq; medull'. ex fructib⁹ vuis psicis granatis optimis ʒaccare cāna. musa. pomis dulcibus ℞ maturis. sicq; ℞ oēs qb⁹ vescēt fructus maturos eē expedit. ℞ q̄ facile a suis cadāt locis silibusq;. Caueat aūt oēs cholerā generātes nigrā cibos vt q̄ mīti ē furfuris panē. lenticulas. caules vaccinā carnē ℞ his silia. ʒ ℞ oia q̄ cholerā gñant rubeā. vt aliū. cepas ℞ q̄ cum melle fiunt. pūgētiaq; vt sinapi. pi p. acetū muri. veterē caseū. silliaq;. Roꝛatiōesq; capiti eius istilla hūectātes ℞ sopoꝛātes ꝺlis ē h⁹. Assignatio ei⁹. sume papaueris albi cū suis tūsi cortici bus ordei excoriatiꝛ tūsi. corticū cucurbite violaz. ninifar. lactucaz frōdiū ℞ seminis rosarū. zemazare. cuiusq; fasciculi vnū. ℞ decoq̄ optime oia i aq̄ ℞ capiti istilla. Sue ēt epatis frustrum ℞ aq̄ huic itinctū oib⁹ appōe capitis ptib⁹ cuz modico violaz oleo in tēperati balnei caloris emulge aūt sup caput ei⁹ cui filia ē lac mulieris cū violaz oleo. ℞ bābacē ipi infunde. ac capiti ipone. Respiret violaz oleū. ac cucurbitinū ac ninifar. Sitq; illi habitaculi clar⁹ ℞ nō obscur⁹ loc⁹. nec desistes sic illū regere dōec dormiat. Ut āt pleno dormierit die tūc corp⁹ eius laxātib⁹ purga medicaminib⁹ q̄ rubeā cholerā deponūt adustā. vt absinthij decoctio. vel agarici. ℞ descere ꝑmitte die ac regimē induc hūectans hūectātiū q̄s dixim⁹ ciboz. Dehic

medicamē itez da laxās paxfortiꝰ vt sticados pilꝝ. q̄s iā añ exposuimꝰ. aliasq̄ choleras purgātes nigrā. Sic diebꝰ aliquot ꝓmitte z q̄ dixi mus cōedat: ac eiꝰ hūectat corpꝰ. Qō si abin de calor accideriz vrina eiꝰ rubet. ordei ꝑpia aquā cū papaueris syropo z squigibin ac; inleb. Calore mitigato ad medicamina itez cōuertere q̄ nigrū inaniūt hūorē cū hyereficare z coloquintide a dipis z scamōee modico et assuescas illū iuribꝰ q̄ ex gallis fiūt ātiquis z veteribꝰ cū espidabago. aneto. sale. polipodio tūso z cartami medulla.

De melie medela a stō ascēdēti. Etsi q̄ hāc facit passionē in stō ē hūor patiētiꝰ vōitꝰ puocādꝰ ē cū aq̄ in q̄ anetū decoxeris. fugiles origanū mōtanū cū melleo squingibin. aut ie menica rafaha. z ionzelq̄. ac fugilū semie alijsq̄ hmōi q̄ alias diximꝰ de singulis iuxta quod opꝰ ē assumēs z cū melle distēperatis in aqua ẓfrica in q̄ anetū z fugiles ꝑdecoxeris. Stomacho vōitu purgato tribꝰ ḡescat diebꝰ z panem illi porrige sic̄ cū pulloꝝ iure espidabagi aut zirabagi cū his quos diximꝰ. cibis cōpetētibꝰ passiōi hmōi. Die q̄rto facto medicamia q̄ diximꝰ porrige quo niger purgat hūor z epithimi decoctionē cū hyera roborata z coloquinti de adipe ac elleboro nigro. Et si his ad q̄ desideras veneris z vestigia aiaduerteris bōi bñ sin aloes da ifusionē q̄ stōm nigra mūdat cholera. Assignatio eiꝰ. Mirob. idi. hebuli purgati. epithimi cretici. sene mectici. cuiusq̄ .z. vij. sticados. foliox badernebie. camedrei. camepithei. fautenegi fluuialis. bugloſſe herbe gafeti. cuiusq̄. z. iiij. beſſaigi tūsi. iij. agarici tunsi ij. masticis. gariofili. sardegi indi. cuiusq̄. ij. et ẓ. zebibi tarsi purgati. xl. coq̄ oia i. vj. aq̄ lb. donec vsq̄ duas redeāt: colabilisq̄ z supinūce aloes epice. z. v. z sūe de eis singulis diebꝰ z istilla olei desup amigdalini dicis. z. Estate añ auroꝝ bibat hieme i solis ortu. sitq̄ cibꝰ deinceps espidabagū cū agni carne aut edi aut pedibꝰ z his slibꝰ. vinū bibat albū tenue post prādiū modicū. ¶ Et si patiēti ab his meliꝰ fieri aiaduertes z bōitatis vestigia apparuerint z tranquillitatis z ḡetis ac laudabile signū. hoc illi assuefac regimē dōec ad cōpletā reducat bonā habitudinē. Sin gallici hyerā dabis z rufi. cū aq̄ in q̄ mirob. decoxeris idū z hebulū. bugloſſam. epithimū. sticados polipodiū iuxta quod opꝰ ē de singulis. Qō si calꝝ patiēs nō fert medicamia ſz ledit illis casei dabis aquā extracta cū squingibin quotidie libre dimidiū vsq̄ librā plenā z ꝓuerē hūc adijcies. Assignatio eiꝰ feselēbi. mirob. idi. hebuli. macrebi. cuiusq̄. z. iij. epithimi. cretici. iij. agarici. z. z. ẓ. ellebori nigri obꝰos. iiij. tere oia diligēter z pūce de eo i casei aquā. z. ij. vsq̄. iij. At si passio hec exvaporibꝰ toto a corpe ascēdētibꝰ ad cerebꝝ fiat ex hūoribꝰ in eis multiplicatis ituēdum. Et si hūor q̄ in corpe ē sanguineꝰ fuerit nec aliquid flebotomū ꝓhibet: mediastinā incide et iuxta q̄ virtꝰ ꝑferet sanguinē extrahas z sanguinis supabundantis in corpe quātitatē. Et si q̄ emittit sanguis niger ē semel eiꝰ multam educas quātitatē si eo vsq̄ ꝗrꝰ admonet. Que si debilis ē sanguinē bis extrahe: z non semel aut certe ter paulatim. Et si cui hec accideriz passio mulier ē z ex mēstruoꝝ fit cōstipatione saphenā illi minue z patiēti post flebotomum violaceū ꝑpina syropū aut luleb. z ꝑmo refice die pullo cū cirabago aut espidabago parato z spinachijs aut cucurbitis vl atriplicibꝰ. Gnata illi appōe magna z cānā mell so die mezaruū daꝫ eoꝝ q̄ diximꝰ z ordei aquā cuz furfure cū papaueris syropo z his silia. Et si q̄ in corpore multiplicatꝰ ē hūor cholera ē rubea. opz medicaminibꝰ illā deponētibꝰ corpꝰ eūari. dispositō priꝰ patiēte hūectāti qō diximꝰ regimine quo hūoris hūecteꝫ. z facilis fiat eiꝰ depositio q̄ aduenīēte catartico facile educaꝫ a corpore. Et hec medicaminis cholerā laxātis rubeā assigꝰ. Sūe miroꝫ. citrini ab ossuꝫ purgati z tūsi. tamaridisiiꝫ purgati. cuiusq̄. z. xv. piuna nūero. xx. bellirici. ēblici. cuiusq̄. z. iiij. sene mectici. satheregi. cuiusq̄. vij. absinthij greci. roſe. r. purgate. cuiusq̄. vj. coq̄. oia i. iiij. aq̄ lb. dōec ad librā redeāt. z suppone agarici. oboꝫos. iiij. scamōee vnū diligēter trite z cribrate. z summo mane ante auroꝝ sumaꝫ tepidū. Et si decoctiōis huiꝰ potꝰ facilis nō ē. has da pilꝝ Assignatio eoꝝ hyereficare metheuregorum mirob. cuiusq̄. z. agarici obꝰos. iiij. scamōee vnū tere oia diligēter. z subtilissime cribra. z cū aq̄ distēpera pillul. potio plena. Deinc patiētis que sit attēde habitudo. z si euacuatio hec sufficit z habitudinem eius reformauit bene. Sin per ebdomadā hūectāti dispone regas in cibo z potu vt diximus. tunc tēperati induc balneo calꝝis z sup corpus eius aquam funde calidam suauēq̄. z in concha sedere fac. in qua sit violarum. nimfar. z lactucaꝝ foliorum decoctionis aqua. Quoniā balneū z his imersio aq̄s superfluitates a corpe dissoluūt ipſq̄ hūectāt. Et expedit in balneo violaꝝ oleo corpus pungere i aq̄ pcusso. caputq̄ silꝝ z sic sup illū quā diximꝰ roza aq̄s calꝝ q̄ corpꝰ hūecteꝫ Egressꝰ ꝑcha balneoq̄ aq̄ semꝫ imergaꝫ fride q̄ olei ꝑseruet hūiditatē z tepide aq̄ i corpe. vt igiꝫ balneo egressꝰ fuerit vestibꝰ iduaꝫ. z quiescat. z q̄ iā ꝑcepimꝰ vescaꝫ. Post hec aūt catartico illū solue z euacua. ſz ꝑmo fortiori iuxta qō patientis ꝑpendis tollerantiam augmēto sufficere. z quātū hūoris iperat quātitas. Sic z in oibus facies solubilia dabis medicamina ꝑmo debile sciꝫ. subdēs z huic fortius scōo iuxta quod opus est. nec vero patiēti medicamē

da validū a principijs. hoc est q̄ in eis regimie via ē tenenda cui⁹ passio ex colere rubee in cerebro oritur dñatione cauebisq; illi calida dare ⁊ acuta cibos medicamia quoniā eius augent possionem.

De melancolice passiōis medela q̄ ex colera fit nigra. Cū aūt passio hec ex hūoris nigri accit dñatiōe vel colē nigre in corpe attendū. Et si sanguis offerūt se signa illū siobo tomo quātū opus fuerit euacua: siq̄dē nigro emittit extra. Et si sanguis minutiōis nō erit necessitas multeq; ē patiēs tristitie ac cure. ac aie malitiei: multūq; patiēs ac timidus ⁊ hoim vitās cōsortia ac pax dormiēs in hoc regimie vtere hūectāti. donec illū sopor iduat. post hec stōm cū decoctiōe purga epithimi. agarici. q̄ mediocris sit ⁊ tutis: ⁊ die⁹ aliq̄t hūidos porrige cibos. ⁊ sup corp⁹ eis aquā istilla tepidaz in q̄ violam decoxeris ⁊ ninifar. dehic fortiori euacua ꝯ illa fuerit ꝺcoctiōe ⁊ q̄scere aliquot itez patere die⁹. humectāti. regēs dieta. De hinc aliqs porrige deponētiū colerā nigram pillax. Et itnere ⁊ si melioratiōis aiaduerteris vestigia ab hoc morbo q̄tetq; ⁊ animi reditū hoc vtere regimie. Si min⁹ ⁊ timor nō recedit hyerā. ℌ. ppina ⁊ post ruffi. cū arsūegi. agarici. sticados q̄ ⁊ eupatorij herbe decoctione. Post ꝯ hec ppinaueris speculare: ⁊ si melioza videris atq; anim⁹ redijt eis ⁊ioriq; abijt trāquillusq; q̄scit die⁹ quiescere aliq̄t pmitte ⁊ agnoz pasce carnib⁹ ⁊ edoz ⁊ eoz pedib⁹ cū espidabago aut patellatis aut frixis cū olo loto ⁊ amigdalino. Fruct⁹ appone illi zibibū chozosanicū. ficus siccas. pistacia cū amigdalis. Et de oleribus badernebinā porrige. origanū. mentā ac silia. Et rursus hyerā da ac q̄ exhibuisti regimē donec pleni⁹ in bono roboretur. Cū aūt hyeras dederis has nihil pdesse vides ⁊ passiōis nō apparet iminutio aliq̄. medicamē q̄ ex petra lazuli fit porrige ⁊ hyerā. Assignatio eis. hyereficare epithimi. cuiusq; iij. z. petre lazuli. agarici. cuiusq; ℥. scamonee. i. gariofiloz. grana. xx. tere oia diligenter ⁊ subtilissime cribra ⁊ cū siropo q̄ ex citonioz fit aq̄ distēpera aut cū citrini aq̄ corticuz. hui⁹ pot⁹ ē exagiū vsq; z. ℥. ⁊ i q̄q; semel hebdomada. qm̄ passiōi huic pdest. nec oz ab hoc recedere sepe nāq; illud pbaui. hoc cū vsus medicamine patientē videris in melio reformari. et animi eius reditū. nisi q̄ cogitationis aliq̄d supest ⁊ timoris tū q̄ cordis purgationi adhibe diligentiā. qua eiusmodi recedant mala. Intuendum itaq; ⁊ si nullus est in corpore calor. nec pulsus velox. nec corporis tactus calet. musci medicamē da dulce ⁊ amarum iuxta quod opus est. ⁊ tyriace magne modicum cū badernebina. aut borragine. Quod siquis apparet calor. hoc da medicamē. Assignatio eis rose. sandali albi. terre armenice. lingue bouis. coriādri. cinami. grossi. gariof. berberis. cuiusq; ℥. z. Tabasari. renopātici. xiloaloes crudi. cuiusq; z. ℥. Seminis badernebine. z. ⁊. 5. besedi. charabe. serici crudi. cuiusq; z. 5. cāphore. obolos. ij. trita diligēter distēpera ⁊ mane. z. ℥. cū syropo in quo buglosa fuerit. aut pomoz ppina. aut tm̄dē dormituro. ⁊ si valid⁹ nō fuerit calor. antidotū q̄ quēdi. ꝺ offeres. Assignatio eis rose rubee optie purgate ptes vj. sahadi. v. gariofoli. masticis. spine. assari. cuiusq; z. ij. cinnamili ℈beri crossi. zemebi i az zeidebi. cuiusq; z. ℥. helli. besbase. caqualenucis muscate. cuiusq; z. 5. tere oia diligēter ⁊ stili cribra pāno ⁊ sumāt singul. xxvj. exagiū medicaminū ꝯgregatoz ℈blici. lib. ⁊ i. vij. coq̄t aq̄ libz. 5. dōec ad. ij. redeāt ⁊ sic cola pur gamētoq; z abiecto itez i vas querte. ⁊ penidioz. lib. optimoz adde. ac coq̄ dōec q̄si elec. fiat tūc ab igne deponēs medicamia tup pul ueriza ⁊ diligēter ꝓmoue. ac vase recūde sumā turq; de eo exagiū. ℥. z. 5. Electuarij alteri⁹ assignatio ad itellectū. colorē bonuz facit. ⁊ ꝺ q̄ accit timorē ꝺz ⁊ cogitatiōis malitiā. oiaq; colere nigre accidētia. Sume badernebine. citrini folioz gariof. mastiē. zafrani cinami. grossi. nucis muscate. behē. rubei. ⁊ albi. zarunedi baderugi semis. narmesq̄ secci. cuiusq; ptem musci. z. ptes. tere oia diligēter ⁊ subtili cribra pāno ⁊ sume mirob. kebuloz ⁊ ℈blici. xxx. ⁊ in trib⁹ aq̄ libris decoq̄ donec ad libz redeāt colaq; ⁊ mellis libz ā adde. ac coque tēpato igne ⁊ spumā aufer donec aq̄ deficiat melle supstite. ⁊ hoc medicamia distēpabis trita. ac in vase ꝺde: eiusq; potio. z. ℥. ¶Alio adidē. hermeli. z. v. camedrei. sticados. camepitheos. badernebine. folioz epithimi. cuiusq; z. x. fūde sup hoc libras aq̄ tres. ⁊ leni decoq̄ igne dōec ad tertiā redeāt. dehic cola ⁊ aquā exprime. ⁊ purgamētū abijce. ⁊ sue zebibi cozosanici purgati optie lb. tere ⁊ hui⁹ aq̄ pax supstilla ⁊ tere diligēter dōec tanq̄ mel fiat ⁊ in vas iterū. pice ac igne subaccēde lenē donec spisset. Dehic supadde gariof. badernebie. mastiq; afre nemesqui. zafrani. besbase. citrini. corticū siccarum. cuiusq; z. ij. xiloaloes indi. duas trita oia diligēter ⁊ cribrata sup decoctionē pulue rizent ac cōmoue donec pficiat ⁊ invase cōde vitreo ⁊ sume de eo diebus tribus singulis. z. ij. vsq; iij. iurta q̄ opus videris. qm̄ passioni huic pdest. statim dum ipa iminet passio. ac cū ab ea ꝺscit. qm̄ aiam ꝓfortat ⁊ cor mirabiliter. Expedit hac molestatis passiōe cum ab eis cessauerit cibos colaz gnantes nigrā cauere vt carnē boum ⁊ caproz. salsa. lenticulā. Vinū vetus acutū nigrū grossum malum est eis. ſz ⁊ magnū caueāt laborē. irā. vigilias. ac

curā. Laudabiliū cibis vtātur chimoz. vt sile pane agnoz carnib⁹ edoz. galinarūq: piscib⁹ lapidosis ꝛ suauis aq̄ lanacro. fricatiōe tēperata ꝛ olei illinitōe violacei. pboz ꝛ sapiētiaz societatib⁹: eorūq; ꝗs amāt ꝛ diligūt. armōias audiāt dulces ꝛ gratas. Uinū illis ꝑpineū albū nō vetus nec nouū iuxta qō illis parit letitiā nec multi faciāt illud q̄bus applaudēt instruātur: i locis sedeāt altis. sup prata ꝛ sata virētia ꝛ in anni diuidētib⁹ catarticum assuescāt colerā deponēs nigrā quodq; illā subtiliat ꝛ ea q̄ facile sumūtur. Si eteīm feceris hec accidēs hoc recedet ꝛ sanitas redibit hylaris.

¶Capl'm. xxiiij. de canine melācolie medel.

CAnine melācolie ē spēs. ꝛ ei⁹ cura vene flobotomū. tpe quo moz⁹ estuat patiētisq; eousq; quo defect⁹ appareat sāguiez educes ꝯ laudabiliū refricies chimoꝛi cibis moderata quātitate. Calide illū iduces balneo aq̄ ꝛ calei aquā cū puluere in quo mirobū ē indū ꝛ emblic epithi. polipodiū ac silia ꝑpinabis. ꝛ cū paꝛ quieuerit coꝛp⁹ purgab cū hyeralogodion ꝛ rufina. bis aut ter. dehic tyriacā faruc. dabis. Cū āt moz⁹ tumultuatis ꝛ cū eo vigilie accidūt capiti egrotātis sopoꝛātē instilla de coctionē quēadmodū ante diximus.

¶Capl'm. xxv. de heros ꝛ amoris medela.

AMoꝛem patiēs regimie disponēdus est hūectāti vt balneo suauis aq̄ ectatiōe tēperato exercitio. violacei illinitiōe olei. vini potu. oꝛoꝛ speculatiōe ꝛ satoꝛ pratoꝛ floꝛūq;. sonos audiāt graues ꝫ dulces ꝛ citharas. liraſq;. cogitatio eius narrationib⁹ ipediaꝛ varijs rumoꝛibusq; gratis. Opꝫ aūt pariter ipediri illos negotijs actiōibusq; aliquib⁹ nec oio vacui sint aut cessent: qm̄ negotia eoꝛ q̄ hec patiunꝛ amouēt cogitationes ab amatis. Excitenꝛ ēt illis lites ꝛ cōtentiōes quatinus ipsoꝛ in eiusmodi occupenꝛ reb⁹ cogitatiōes ꝛ cure sine amatis roboꝛenꝛ qm̄ si in hmōi diutius ꝑsistēt rebus ab amatis defluūt. Coitus quoq; cū ea q̄ non amaꝛ cogitationē flectit ab amata ꝛ extennat ac amata remouet.

¶Capl'm. xxvj. de paralisis ꝛ enernationis medela.

PAralisis vt sapiēs tradit hypo. si fortis ē solui neḡt. ꝫ si debilꝛ ē difficile dissolviꝛ. huiꝰ cura vt q̄busdā placet medicoꝛ patiētis ē flebotomia in ꝓncipijs q̄ sanguineū euacueꝛ fla a vena: sed hoc eoꝛ ꝓlib⁹ displicet qm̄ calor iminuiꝛ ꝛ cōplerio roboꝛatur frigida. Que igit ꝑmū paralisim ꝛ enernationem patienti facienda sunt in principijs est chalengebini dare mellei. ʒ. vij. cū aq̄ in q̄ anetū decoxeris. ciminū. nanachuā. masticē. ꝛ si tincta fuerit vina chalēgebinū da zaccareū cū anisi solius aq̄ decoctionis. hec. iiij. facies diebus: ꝛ si fortis est passio vsq;. vij. nec vero aliquid his dieb⁹ medicaminū dabis ꝑter hec q̄ diximꝰ: ꝛ a cibis arcebis ꝛ potu dieb⁹ trib⁹ nihil oino ꝑter dicta offerēs die quarto tyriace dabis magne. ʒ. ʒ. quā si nō habes mitridatū ꝛ ciceris ciba aqua cū olive oleo loto ꝛ cimio: cinamo ac aneto: pane aq̄ farine mūde optime parato. Cibū iminue et masticis decoctionis ꝑpina aquā ꝛ nōnunq; mellis aquā: nec ꝫo aquā bibat frigidā ꝫ in vasis sit aq̄ calidis. famez ꝑferat ꝛ sitim q̄ ad poterit. Et attende si natura sicca fuerit leue adhibe hmōi clistere. Assignatio eius. Sume camomille. hesqui. melliloti. anisi. pigani. cuiusq; fasciculū vnū. at sunegi seminis apij. cuiusq;. ʒ. iij. cartami tunsi. ʒ. x. blitis fasciculuz. coque oia i. iiij. aq̄ lb. donec adtvnā redeāt et cola de ea. ʒ. lib. ꝛ olei cheiri. ʒ. ij. superinjce gari. ʒ. zacc. rubee ꝛ mellis curā. ʒ. xx. buraci. ʒ. clisteriza illud tepidū. Dieb⁹ trāsactis. ꝛ. subtili illū solue medicamine vt hoc. Assignatio eiꝰ. Sume turbit. hyereficare. cuiusq;. ʒ. salis naste. obl'os. ij. colloq̄nt. adipis. ʒ. iiij. tere oia diligēter ꝛ cū aq̄ distēpera ac pilꝛ. ꝛ cū tepida ꝓpina aq̄. post hoc hyeraficare gargarizet cū sc̄ngibin ꝛ aq̄ tepida. post hec radicum dabis aquā cū charue oleo ꝛ amigdalino amaro i aq̄. ʒ. vij. ꝑficabis calēgebini mellei cū. ʒ. exag. hyereficare. Sit aūt radicū aq̄ cōpositio iuxta patiētis virtutē passiōis ꝛ debilitatē ac egri cōplexionez etatē ꝛ anni ꝑsens tēpus. Si. n. fortis fuerit passio ꝛ oia q̄ dicta sunt frigide cōplexiōis: radicū validā eē oꝛ aquam. Oō si debilꝛ ē passio ꝛ reliq̄ q̄ diximus calida. Radicū aquā minime calidā eē expedit iuxta augmētū harū ꝛ diminutionē caulaꝛ ꝛ aquā das cauēda ē radicū aq̄ aliaq; si ꝛ fiala tincta est. ꝛ febricitat patiēs ꝛ tēpꝰ estas: reges itaq; ꝛ dispones res iuxta q̄ eoꝛū q̄ diximꝰ collatio cōsulet. Caue ꝗs radicū aquā porrigere añ ꝯ coꝛp⁹ his q̄ assignauimꝰ enacuauerisne foꝛte putredmi sit apparatꝰ humoꝛi i coꝛpoꝛe putrescatq; ꝛ febrē pariat: phibeatq; iuxta q̄ expedit a medēdo. Assignatio. aq̄ radicū fortis coꝛticū radicū. senicki. radicū apij. anisi. licuissnis. cuiusq;. ʒ. iiij. mastiē. spice bourēdāi. dare sisyani. piretri. carpobal. assari. cuiusq;. ʒ. fenugreci. vj. florum adecharī. seliche. xillobal. hermeli. cuiusq;. iij. oppoponacis. amoniaci. iaustri. cuiusq;. ʒ. vue passe. chorosanice optime purgate. ʒ. x. coq̄ oia in. v. aq̄ lib. donec ad vnā redeat ꝛ cola ac sume de ea singlis dieb⁹ ʒ. iiij. cū olei charue exagi. ꝛ amigd. amararū olei. exagi. ʒ. ꝛ. ʒ. hyereficare radicum aq̄ que

prime subest in calore. Sume corticū radicuz apij. ⁊ feniculi cuiuscz. ʒ. ß. seminū apij ⁊ feniculi. radicuz adechari. ⁊ floꝛ eiꝰ. seliche. anisi. cuiuscz. iij. mastic. spice. cuiuscz. ʒ. ij. ⁊. ß. ʒ ebibi tarsi optime purgati intꝰ ⁊ extra. xx. coquant oia i. tiij. aq̄ libꝛis dōec ad libꝛā redeāt. colet cz ⁊ sume de ea singulꝛ diebꝰ. ʒ. iij. cū olei charue. ʒ. ⁊ chalēgebini. vij. Et sciēdū optere que priꝰ dak radic aq̄ debile eē q̄ mīnime cū chalē gebino acuaꝛ. ⁊ charue oꝛo. scō die paulo foꝛtiozē adhibere. ⁊ ponere in ea charue oleum magnū cū hyereficare. ß. exagiū. dehinc singulis charue oleū augere diebꝰ quenit. ß. ʒ. dōec vscz duas eiꝰ. ʒ. ascēderis. ſʒ ⁊ hyereficare addes dōec vscz. ʒ. ⁊. ß. queneris. Qō si diebꝰ his nulla videris maturitatis signa scil'nll'a apparebit mutatio i meliꝰ. aqnā radic auge ⁊ ꝓfrica in ea. ß. ʒ. socriteveſcz. ß. exagiū iuxta q̄ patiētis aladuerteris vires ⁊ vine coloꝛē. Jn vina ꝛo vt maturitatis apparebūt vestigia patiētē vno ḡescere patiaris die. ⁊ ciceris aq̄ ⁊ oꝛo loto illū refice. ⁊ post hec hyere pill'. dabis. Assignatio eaꝝ turbit hyereficare cuiuscz. ʒ. i. hebel nili. ß. ʒ. coloq̄ntide adipis q̄rātē. ʒ. sal' nastꝛ. obolos. ij. tere oia diligēter. ⁊ cū apij distē perās aq̄ pill'. ⁊ hec ē sil' potio plena. Refice āt illū medicamis die tausoꝝ iure. aut frāquilli noꝝ. ac cyrriū. aut pulloꝝ colūbaꝝ iā assurgē tiū facto cū ciceris aq̄. oleo loto aneto. galengar. cinamo. Jā tūc tribꝰ illū quiescere sine diebus. ⁊ singulis illi diebꝰ. ʒ. vij. chalēgebini poꝛrige. ʒ. accara aut mellei cū tepida aqua. Die facto. iij. gargarisma hoc illi adhibe. Assignatio eiꝰ hyereficare. ʒ. saturcie feresiace. ʒʒ. sinapis. cuiuscz. ʒ. ⁊. ß. nusaderi. piretri. mintengi. cuiuscz. ß. ʒ. sumaci duas. tere oia diligenter ⁊ gargarizet ex eo. ʒ. cū squingibin. ⁊ aqua calida. ⁊ ciceris illū pasce aqua. Dehinc phialā intuere. ⁊ si in ea cruditas est. Radicū adhibe rursus aquā cū charue oleo. iuxta qō assignauimus. tribꝰ. aut. v. diebꝰ. aut scōm qō opꝰ eē videris ex maturitatis signis. Tūc pill' fluxuz illū facetidis. Assignatio earū sequebinegi. amōiaci. iaustri. machali. hermeli. coloquinti de. adipis. cuiuscz. ʒ. iij. aloes. turbit cuiuscz. ʒ. v. euforbij. castorei. cuiuscz. ʒ. ⁊. ß. medicamina tere sicca. ⁊ gūmas i poꝛrozū aqua dissolue ac sic reliqua distēperata cū hac pill'. earūcz potio. ʒ. iij. cū aqua calida. Pill. fetide alie. mirob. ızebuli. ʒ. v. opoponacis. amōiaci. iaustri. hermeli. aloes epatice. cuiuscz. iiij. macali glauci. coloquiti. adipis. hēne. sarcocolle. cuiuscz. ʒ. ij. euforbij. castorei. scamonee. cuiuscz ß. ʒ. zafrani. gariofoli. cuiuscz obolos. ij. Sicca trita medicamina subtili cribꝛa panno. Gūmas in nebatici poꝛri aqua dissolue. ⁊ medicamina desup puluerisa sicca distēperāscz pill'. Earū potio. ʒ. iij. has cū dederis illi pill', tribꝰ quiescat diebꝰ ⁊ singulis ꝓpina diebꝰ. calēgebin. ʒ. vij. cū aqua in qua anisum decoxeris. et apij semen. Et ciceris illū aqua cibꝰ cum pill' colūbarū iam assurgētibꝰ. cirribusq. ⁊. iij. die hoc adhibe gargarismū. Assignatio eius zinziber. piretri. piperis longi. isopi. capparis radicū. granati granozū. miutēgi. buraci. cuiuscz ptē. hyereficare ptes. ij. trita hec diligēter cū squingibin. ⁊ aqua calida gargarizet. Sternutationē quoqz hoc illi medicamine puoca. Assignatio eiꝰ sume cōdisi. piretri. aloes. nusadei. sanſuci. elleboꝛi albi. muſci. buraci. singulozū que ꝓsto fuerit. ß. obolū diligēter trituz ⁊ patiētem vt respiret ipera. Sic quoqz ⁊ si oia adunaueris. aut ptē iuxta q̄ patiētis animad uerteris vires ⁊ ōbilitatē. Opz aūt hec te post maturitatē ⁊ euacuationē facere. Si eteni ass maturitatē his ⁊ innanitionē vtaris plurimū in egrotātē peccabis cum humoꝛis dissolues subtile ⁊ eiꝰ remanet grossū. nec cura deceps ꝓficit. his aūt añcedētibꝰ cū maturitatis desideratū videris nūtium in hoc psta regimine. Sin q̄s vis ꝓpina foꝛtes pill'. aut pill' sitaregi. Assignatio earū. mirob. citrini. ʒ. ij. aloes. tiij. ʒʒ. salis idi. acoꝛi satiregi sinabis. cuiuscz. ß. ʒ. felselli. pipis albi. obolos. iiij. penidioꝝ optiorū. ʒ. trita oia diligēter. distēpera cū aq̄ ⁊ pill'is ac potionē eaꝝ. ij. poꝛrige. ʒ. Assignatio. pillis galbani. cuidā palisi molestato cuiꝰ latꝰ dextez dissolutū erat. ligua ꝑ uis. nec ꝓba exꝑme re poterat. Sūe turbit albi. ʒ. vj. surenā. Gnosrū nili. cuiuscz. iij. hyereficare. iiij. coloquintide adipis. ij. Sitaregi. burēdāi. bilibagi. pirestri. pipis. i. cuiuscz. ʒ. ⁊. ß. opoponacis. machali cuiuscz obolos. iiij. euforbij. iaustri. castorei. cuiuscz. ß. ʒ. sicca medicamia diligēter trita sōtili cribꝛa pāno. gūmas i poꝛri aq̄ liq̄fac. ⁊ medicamia i ea distēpera. pilulisq̄ ⁊ cū aq̄ calida ij. de eis. ʒ. ꝓpina. Assignaꝰ pilulaꝝ euforbij. sume euforbij. frisalegis. agarici. coloq̄ntide dipis. macali cuiꝰ q̄z ptē. aloes. ij. tere diligenter oia. ⁊ subtili, trāſmitte pāno. seq̄binegū āt ⁊ macalū cū poꝛri aq̄ distēperās medicamina sil'reliq̄ admisce. ⁊ pill'. foꝛtis hꝛū potio. ʒ. ij. subtil' exagiū. ß. ß. ſʒ ⁊ si coꝛpꝰ cū naste pill' eūa ueris. ꝓdest. Ut aūt patiētē haꝝ aliꝙbꝰ eūaueris pill'. gargarismū itez adhibe ⁊ sternutationes calefaciētes ac subtiliātes. q̄ purget cerebrū ⁊ latꝰ iunge egrotātis: ac colli ptes calefaciētibꝰ oleis. ⁊ dissoluētibꝰ vt oleo nardino. et costi. caquelenegi. zēbaci. amaraꝝ oꝛo amigdalaꝝ. citrino. balsamino. nucū oꝛo veteꝝ. et silibꝰ. Si āt videris i patiēte moꝛbū plūmū roboratū i oleis aliq̄d pōas castorei ⁊ euforbij. fricato priꝰ patiēti latere cū pāno aspo donec rubeat. cataplasmabis aūt caput ⁊ latꝰ egrotās ac spōdiliū loca cū aq̄ in q̄ camomillam. ⁊ mellilotū acuanū decoxeris ⁊ anetū berenia se

tum. nemanū. citrini folia. ⁊ hessam. origanuz sansucū. sihum lauri frōdes. apiū. rutā. nanachuā. ⁊ silia ꝓpe aūt masticē masticare. ⁊ ratimegū. halachā. gariofilū. Sit cibus iuxta qō dixim⁹ mū de farine panis optime cōdit⁹ ceris aq̄ cū cimino. cinamo aut pulli iā surgētes colūbini. passeres. cyrres. cū sinapis spuma. ⁊ blit⁹ cuz oliue oleo. garo. ⁊ sinapi. cui inheret quotidie sal andranicū cū melle diſtēperatuz ⁊ cū satureia ꝙditū ⁊ emedano. sutuzo ⁊ anisomel cū nucibus comedat ⁊ pistacijs. ac botanis ⁊ granis viridib⁹ ⁊ sikib⁹. vinū illi ꝓpia vetus modica ☞titate. qō ipsi⁹ aiaz iocūdet. stomachū calefaciat ⁊ nō temulētū reddat. ebrietas ꝛeñ mala ē ac cerebro nocēs ⁊ neruis valde. iōq̄ cauēda. bibat ēt gendiconē. ⁊ melʾ syropū. caueat marie aquā purā ⁊ si certe bibat cū melle mixtā. aut cū masticē in ea decoxerit olfaciat marzemuluz. nemamū. narciscū. balneū alternatim ingrediat post maturationez ⁊ añ prādiū ⁊ aq̄ sup ei⁹ corp⁹ cal'a rozeꝝ. in q̄ herbas odoriferas decoxerit calidas: hoc illū dispōe regimie post cū catartico solutiuo purgationē ⁊ si ꝓdierit illi pseuera. ſz caues ne corpus ei⁹ febrez vrgeat. Qō si ꝓtigerit medicamē depōe ⁊ dieb⁹ aliquot patiētē ꝺescere fac. magisq̄ si tps fuerit estatis: estatis ꝛeñ aer passiōi resistit. ⁊ si vtēte te hoc qō assignauim⁹ regimine nihil in passiōe fit laudabile. hieris vtere magnis. vel hyeris arcagabis. deinc hyera logodion. ⁊ post. ℈. post q̄ electuario beledari: ⁊ demū tyriaca. sumak de singulis his potio plena iuxta qō passiōis videris vires ⁊ patiētis: ac debilitatē: sitq̄ eo quē dixim⁹ ordine ⁊ patiētis interim cibōz quā posuim⁹ dictam siccq̄ ⁊ istillatiōes ac olea adhibe ſm q̄ patiētē ferre videris posse. Caueas aūt calidis electuaria dare tēporib⁹ cuz tēp⁹ estas ⁊ magni ē caloris timek ab his patienti medicaminibus q̄ validi sunt caloris: ne forte febrē pariāt actā. Si igitur tps estas fuerit. vtere pariter vomitu cū cibis ⁊ medicaminib⁹ flegmati oportunis quēadmodū assignauim⁹ iā ⁊ in cōpositis exponem⁹ medicaminib⁹. Et cū omni hoc patiētis cōpositeris regimie nec vlla occurrit sanatio aut melioris habit⁹ signa ⁊ passio fit prolixior. a medela manū cōprime: nec in calidoꝝ pseueres potrectiōe medicaminū: ne forte in patiēte acutū nutrias morbū ⁊ illū pdas: ℨ cibis illū rege cōpetētib⁹: eos q̄ flegma generāt caueꝝ: ⁊ in āi diuidētib⁹ illū cū hyeraꝝ pillis illi cōpetētib⁹ iminne cōsideratis eius ⁊ virtute ⁊ debilitate.

De eneruationis medela.

¶ Cum eneruatio quibuslibet acciderit membris ex percussione aut casu: sitq̄ hoc ipsa eademq̄ hora. nulla illi est sanatio. hec etenim significat nuche aut neruis qui ad illud mittūtur mēbrū icisionē ac ꝙtritionē accidisse. Cū ℨo eiusmodi res pedetētim. ⁊ paulatim accidit post casuz vno aut duob⁹ dieb⁹ vel pluribuz. signū ē neruo aꝑa accidisse: aut certe materiā defluere. eiusq̄ sanatio facilis cū cōpetētibus occurrit ēplis. Refert. ℈. in suo de iterio rū mēbroꝝ passiōib⁹ libro. qm̄ hois cui⁹ perierat sensus ab auriculari medico ⁊ medio digitis curauerūt illū ēplis q̄ dixim⁹ medici appositis his digitis ⁊ sanati nō sunt. Quesiuit itaq̄ ab eo cāz: ⁊ ait se in peregrinatiōe dū iter syriā ⁊ grecoꝝ terraz iter faceret ab equitatura cecidisse: ⁊ iter scapulas casuz hūc ꝙtigisse. Intellexit itaq̄ incōmodū hoc neruis ꝙtigisse q̄ ad eiusmodi digitos sensuz ferrēt. qb⁹ a ſpōdili est ozigo septimo colli. Cōtigit igit aꝑa neruo in ꝓncipijs: posuitq̄ vnguēta hec sup membrū illō ⁊ hō sanatus est. alius quoq̄ ab eo super dorsum cecidit: ⁊ die fcā. iij. vox eius debilitata est. ☞rta man⁹ ⁊ pes enervatus est ⁊ corpori aliud nō cōtigit incommodū nec anhelitus cessauit. Que etenim post collum est nucha omnis enervata est. ⁊ cum ea qui inter costas sunt lacerti. accidit q̄ ab inde pectus moueri per diaphragma ⁊ sex supiores lacertos qui pectoris sunt. neruī nāq̄ qui ad os venisset ex nucha que in collo ē ꝓcedunt. accidit q̄ incōmodum qui lacertoꝝ inter costas positi sunt neruis quēadmodum alio explanatū est loco per quos insufflatio fit. voluerūt itaq̄ me dici illū curare sup pedes eius medicamia ponentes eo q̄ enervati essent ⁊ super guttur ei⁹ ꝓpter vocis amputationem prohibuiq̄ eos. ⁊ ad locum cui incommoduz acciderat medele operam conuerti. ¶ Transacto itaq̄ vij. die. leuiatus est morbus ⁊ quieuit. nuche apostema ⁊ vox illi redijt. pedis quoq̄ motus restitutus est. h. g. refert. ¶ Ipse quoq̄ idem vidi in hali filij moysi ꝓncipis famulum. qui cuz ab equo cecidisset nihil illo⁹ sensit et secundo nocumenti die. die facto. iij. manus eius dextera enervata est. nec illi sensus aliquis aut motus fuit. ¶ Intelleri itaq̄ neruo incommodum accidisse qui ad manuz tendent. aut apostema aut materie influxum. ideoq̄ meatum oppilatum. curauit itaq̄ illum inter scapulas dissoluentibus adhibitis emplastris ⁊ confortantibus ac post paucos sanatus est dies. Assignatio eorum. sume baccaruz lauri costi dulcis candari cortic. cuiusq̄z. z. x. milze sicce. xv. aloes. mirre. abeheli feminis cipressi. macre legi. rose. aluminis iementici. cuiusq̄z. viij. zafrani. castorei. cuiusq̄z. iij. cardamomi. vj. hezaze. rameci. balaustie. caquie. spice. cuiusq̄z. v. masticis. sunizi. cuiusq̄z. z. vij. tere omnia diligenter. ⁊ dissolue cum cera aut nardino liquefacta oleo, aut costi, ⁊ emplastriza,

¶Capitulum.xxvij.de contorsionis ⁊ paralisis faciei medela.

Contorsionis faciei medelā eādē esse quā ⁊ palisis scīē dū tibi est. vnūcz eaz regimē cū que eas facit mā. vna sit flegma scilz ⁊ hūiditas. Differūt āt q̄ palisim ꝓuocat in toto est corpe mā aut in altero latere. Que aūt faciei cōtorsionē in lacertis carnis genaz ⁊ maxillarū. Que cū ita sint. opz q̄ hac molestaᷓ passione in principijs vti his q̄ assignauim⁹ in paralisi ꝓmordijs aquā. s. dimittere ⁊ cibū: deinc medicamie vtaᷓ soluēti flegma. ⁊ aq̄ radicē. purgāti cū pilˀ. Jā tūc corpus euacuatum fuerit ⁊ cerebrū purgatuz gargarismis vtere assignatis: ⁊ narīū instillationib⁹ q̄ in paralisi exposite sūt. Et hec gargarismi assignatio vtilis. Sume marcemusi. satureie. acharcharshe. absinthij sinapis. achon. eāles ptes. trita oia diligēter subtili cribra pāno. ⁊. z. gargariza vnā cum squigibin hanfali. aut aq̄ calida. ¶Narīū istillatiōis ad eadem vtilis. Assignatio. sunizi. aloes. cuiuscz. z. cōdisi. satureie feresiace. cuiuscz. z. ij. chardeli albi. pigāi. cuiuscz obol. iiij. piperis albi ⁊ nigri. castorei. iauslri. cuiuscz. ß. z. fellis gruis obolos. ij. tere oia diligēter ⁊ i pigami aq̄ distēpera at ez in lēticule modū pilˀ. ⁊ narib⁹ cū opus fuerit granū aut. ij. instilla cū modico liliorū olei. Instillatio ōz cū gruis felle ⁊ accipitris ac leonis si ex quouis eorū granū aut duo ꝑmiseris liq̄facta cū puelle lacte ꝑdest. Et. S. in simpliciū libro medicaminū tradit funizū aceto infuz acerrimo ⁊ diligēter tritū si istillet māifeste ꝑdest. ¶Instillatio alia. Sume aloes. mirre. zafrani. ꝑdisi. hezaze. cuiuscz ptē. fellˀ gruis castorei. cuiuscz ptē. ß. tere diligēter ⁊ cū aq̄ distēperās. pilluˀ. ⁊ cū sansuci aq̄ ⁊ liliorū olo in stilla. Sed ⁊ si patienti zerrachū i alis zermeū rubeū metallicū instillaueris ad lapidū fricatum sub duū pōdere granoz cū nucū olo optime ꝑdest. Si aūt medicaminū instillationes hoz cerebro grauē fecerint ardorē cū mulierz cui filia ē lacte subseqre ⁊ oleo rosaz. qō ēt sup caput emulsi facias. ipo ōz mulieris lacte pāno infuso capiti applica quo ⁊ acumē mitiget ⁊ ardor. Et post hec supinfusionib⁹ vtere cataplasmatib⁹ ⁊ illinitiōib⁹ cū his q̄ i palisis exposuim⁹ oleis. Sit aūt illinitio sup maxille lacertū q̄ nō inclinaᷓ. ⁊ patientē vini ꝑcipe opponi vaporib⁹ in lapides pij ciunt calidi. Ligeturcz genarū caro declinās cū vitis donec ad suā redeat genā. Teneaᷓ ēt i ore a pte gene ifirmā ti cōtigua. q̄. s. nō iclinaᷓ nux muscata aut mirob. krebulū. Sternutationē ei⁹ cū ꝑdilo puoca. aloe. piretro. sunizo ⁊ allacā da ac masticē. ratinegū. botami gūmas. gariofilū. piretrū ac eoz masticāda. Et si vuas passas cū buraco. sinapi pipib⁹ trib⁹ cūcz allaca ⁊ oleo patienti offerres masticāda in salina hūiditates attra hēt a gigiuis ⁊ cerebrū purgāt. Sz ⁊ si in ore acetū ziuuerit vini in q̄ colloqntide adipē decoxerit māifeste medeᷓ. Castoreū ōz odoret ⁊ opponacē ac iauslrū. alumē. sunizuz ac silia qm̄ subtiliant flegmaticum humorē ⁊ cerebꝝ dissoluunt. ⁊ oi eovtaris regimie eodēcz ordine quo ⁊ quēadmodum in palisi diximus.

¶Capitulum.xxviij.de morbi medela que cōponitur ex enervatione ⁊ spasmo ac evulsiōe que fit ex colica.

Menervationis q̄ cū spasmo ꝓponit medela attendēdū si spasm⁹ q̄ enervatiōi ꝓponitur ex repletiōe ē patieti curā adhibebis vnā eā. s. q̄ in palisi ⁊ faciei ptorsiōe de q̄. s. dictū ē evulsumcz mēbruz ēplis ēpliza ex reb⁹ ꝓximētib⁹ ⁊ calefaciētib⁹ cōpositis ac desiccātib⁹ vt empˀo cui sulphur admiscueris anetū piretrū. sinapis mirtū siccā in alˀ hmōi. Cū āt spasm⁹ ex siccitate ē tūc speculare: et si enervatio fortior ē spasmo calefaciētib⁹ ⁊ desiccātib⁹ vtere: ⁊ q̄dā admisce mollētia cū forti fricatiōe. Qō si spasm⁹ fortior imineat ⁊ violētior tenerātia ⁊ emolliētia adhibe q̄dam tñ adiūgas calefaciētia ⁊ desiccātia cū leni fricatiōe. Cū ꝙo mēbris sunt in diuersis enervatio ⁊ spasm⁹ in mēbro vtere enervato fricatiōe calida ⁊ costi illinies oleo in q̄ buraci modicuz ⁊ chale dissolueris ⁊ marinā sup mēbra aquā stillabis in qua aneti modicum bullieris ⁊ sāsuci ac artemisie ⁊ lauri folia ac femequesti ſ miliacz. Qō si tempus estas fuerit in sulphureis passiōes has patientes lauabalneis mēbracz baculo percute leui. Membrisvero que spasmum patiuntur emplastra adhibe emollientia vt emplastrum quod fit ex semis lini spuma ⁊ fenugreci ac anatis adipe ⁊ galline cruris bouis medulla ⁊ cera similibusqz emollientibus emplastris que in apostematū durorum cura retulimus. ¶Evulsionem vero emplastriza restringentibus ⁊ desiccantibus emplastris ⁊ ad suum reducdisgregationem locum reductamcz cum fascijs stringe quem admoduz ⁊ qui ossa medentur fracta ad consolidandum faciunt hec si non proderit ignē adhibe cum subtili cauterio quemadmodum in chyrurgie partibus dicemus. ¶Enervatio aūt ⁊ evulsio que post colicā statim ⁊ ab ipa fiunt quēadmodum paulus multis suis contigisse tpibus dicit difficile curantur. pro sunt aūt illis olea tēperata ⁊ medicamina que vocantur acuma que. s. cum greca fiunt nuce et gūma belati: pſunt etiā nōnullis eoz q̄ ꝓfortāt ⁊ paz refrigerāt vtilitate magna. Vidi hoc

idē ipse bis aut ter in hominib⁹: eratq; eorum vna semp tincta: nec ausus ē medicorū dspiā illis adhibere curā cū fridis ⁊ cōtinue medicamia dabāt cala: mēbrūq; cū costino iungebāt oleo. vnde ⁊ accidētia orta sunt illis acuta ⁊ pdētia. videl ām mihi hos curari oportere cum aneti olei ptib⁹ duab⁹ ⁊ olei violaq; pte. i. mixtis. his mēbrū liniāt ipsiq; bibāt aquā feniculi cocta ⁊ despumatā singulis dieb⁹. ʒ. xl. in q̄ cassie fi. vij. ʒ. sint cōfricate ⁊ amigdalaruʒ dulciū oleū superinstilletur: sitq; illis cibus pulli in zirabago.

¶Capl'm. xxix. de dormitatione medc.

Ih dormitatiōe q̄m mā ⁊cā que ipsaʒ facit ea est que ⁊ paralisim nisi q̄ in dormitatiōe pauca ē mā ⁊ passio debilis. iō in eis medela eadē sūt medicamina q̄ in palisi sed in virtute ⁊ quātitate demissa. Intuere itaq; ⁊ si hūor crudus ē in patiētē radicū vtere aq̄ facili paucis dieb⁹ donec maturatio appeat. tūcq; cū estamaiconis evacua pill'. ⁊ si fuerit hec dn̄. Sin fetidas offer pill'. ⁊ sup mēbrū post euacuatiōe decoctiōis instilla aquā in q̄ q̄dā sint calefaciētiū ⁊ dissoluētiū vt ante exposuimus. vnge q̄ʒ leiri oleo mēbrū: aut iesemini: aut bani si sikibus ⁊ cataplasma aloem ⁊ mirrā cū fauteneg aq̄ pstata vel piretrū ⁊ mintēgū trita diligēter ⁊ cū aceto distēpata ac oziganī aq̄: flegma q̄ generāt caueat cibos ⁊ coitu arce. calefaciētib⁹ sūt refice cibis: q̄ tn̄ nimij nō sint caloris vt ciceris aq̄ cū oleo loto cimino ⁊ aneto. gallinaq; carnibus. frāquillinis. cubegis ⁊ simillib⁹. balneum post maturatiōē ingrediāt ⁊ purgationem. Opʒ aūt cū dormitatio acciderit eis nō negligere curā ⁊ eorū quibus sanāt ne forte in enervationē transeat ⁊ difficile sanetur.

Capl'm. xxx. de spasmi q̄ ex repletione fit me.

Spasmum in prima nr̄i libri pte: aut ex repletione ⁊ hūiditate: aut ex euacuatiōe ⁊ siccitate fieri diximus ⁊ eis q̄ ex repletiōe cura facilis ⁊cita sanatio. eis āt q̄ ex euacuatiōe difficilis valde nisi forte patiēs puer est ⁊ circa. vij. ānoq; ꝓfinia. huic sanatio facilis occurrit: ʒ q̄ hāc trāsiit etatē difficile sanat. Intuendū itaq; ⁊ si passio ex repletiōe fit i eis pn̄cipijs clisteri vti icipias ⁊ cibū da subtiliātē ac tyriace magne obolos. ij. vlʒ. ʒ. j. cū aq̄ i q̄ anetū bullierit ⁊ ciminū. Dehic ad phialē ꝙuertere ⁊ si mime ticta ē aquā porrige radicū quā in paliē tractatu assignauim⁹ cū hyereficare ꝙ aut olei quaq; lenegipaq; aut olei costi. Deiñ esta maicōis offer pillul'. q̄ fiūt cū turbit ⁊ hebelnili. aloe. ⁊ collo q̄ntide adipe ac diagridio. post q̄ fetidas. ʒ Necꝛo spasmū patiēti mitā oz fieri eūationē nec eā quā nece ē eūari q̄titatez semel inanire. ʒ ptib⁹ viatib⁹ ⁊ paulati. Dolorq; mēbri qō spasmo molestat dissolutionez adiuuat supfluitatū ⁊ eūationē q̄ i mēbro sūt. Si igit eūatio supabūdet ꝛt⁹ debilitat. Corpore purgato patiētis gargarizmū quē i palisi ⁊ lequna dixim⁹ adhibe caput cataplasma ⁊ stōz cataplate calefacieti in qua decoxeris aq̄ babunegū. sihū. berenia setū. maiorana citrini folia. nemanū. Mēbris qō spasmatū est oleo illinias pigani aut costi: aut cucumeris agrestis. ⁊ basamino. ie semino in q̄ castoreū cōminueris ⁊ euforbiū in ꝙcha sedeat aq̄ in q̄ herbas decoxeris calefaciētes ⁊ dissolūtes mēbrū ⁊ oleo mēbrū inūgat nardio in q̄ cōminu tū sit castoreū tritū diligēter ⁊ euforbiū ac piretrū: qm̄ hec valide sunt huic vtilitatis. Corpus cū buraco ac pipe ⁊ mintēgo frica melle mixtis. ⁊ aq̄ in q̄ piganū. sihū armenicū abrotanū ⁊ sikia decoxeris. laua corp⁹ in balneo: cū pāno frica aspo fortiter ⁊ ab hoc nō desistes regimie donec melioratiōis appeant signa. Qō si nō ꝑderit hoc medicamē: hyerā. ℈. ppina theodoricō ⁊ mītridatū dericepa ⁊ tyriacam faruc. Electuarij assignatio ad hec vtil'. Sume iausiri. piretri. cuiusq; ʒ. ij. helthithi. eraḡ. euforbij. ʒ. ʃ. armoniaci. ʒ. Medicamina tere sicca diligēter ⁊ gūmas i ruthe aq̄ dissolue ⁊ cū melle distēpa dispumato eiusq; potio ʃ. ʒ. illi ppina cū vio i magnis flaticis morbis ⁊ si helthithi ⁊ pipis cuiusq; ʃ. ʒ. illi cū vio ꝓpinaueris ꝙgelationē hāc sedat. Aīt āt. H. Castoreum spasmo ꝑdest repletiōis si bibāt aut corp⁹ eo liniāt: ⁊ ē hoc multis vtili⁹ medicaminib⁹ q̄m̄ neruos ꝙfortat ⁊ corp⁹ calefacit. Radix q̄ʒ sulani ad eadē vtil' ē ⁊ munie istillatio narib⁹ ⁊ narcisci olz. oia hec ex repletiōe spasmo pfūt. Et oz caloꝛ vsus medicaminū cū diligētia fieri ⁊ cautela ne forte illic sit febriʒ aut manifest⁹ calor: aut tps estas ⁊ alia h⁹i obfuāda.

¶Capi. xxxi. de spasmi q̄ ab eūatiōe fit meb.

Quam ex inanitiōe fit spasm⁹. difficilis ē sanationi ⁊ vix aut nunq̄ sanat marie si febriʒ cōitetur. Aīt aūt pb⁹. H. q̄ ex siccitate ē spasmus curā nō suscipit nec sanat. Opʒ tamē regimen in hunc esse hūectans ⁊ si febris comitatur aquā ppina ordei in qua iulubas ⁊ sebestē decoxeris. ⁊ si ordei aquā cum cucurbite aqua coxeris perfecte ꝑdest. Citoniorū seminis spumā ppina ⁊ seminis psilij cum modico amigdalaꝛ dulciū oleo ⁊ semis cucurbite oleo liguāq; ei⁹ cū his eisdē ablue spumis cū amigdalino dulci oleo: aq̄ ℈natoꝛ ppina optimoꝛ cuʒ cucurbite semis oleo ⁊ amigdalino cucurbite bibat aquā cū zaccara tabarzedi ⁊ amigdalarū oleo. Narib⁹ eius cucurbite

semis oleū instilla ⁊ violaceū ac ninifar ⁊ filia. Et si nulla est febris lac ppina asine ⁊ capraz cū emulsik ⁊ sup ea q̄ spasmo molestaṁ mēbra lac emlge mulieris ⁊ asine ⁊ marie caput: ipm ꝫ caput semis pstilj lahabo illine ⁊ violarū oleo ⁊ caput cū cathemie.ʒ.empliza.⁊ violaceo oleo ac ordei farina ⁊ siccis viol' tritꝫ diligenter ⁊ subtiliter cribratis ac cū semis pstilj spuma distēperatis. Sup corp⁹ eius aquā funde suauē in q̄ violā lactucā ordeū excoriatū ⁊ tūsuz coxeris.⁊ si fieri pōt i pila illū sedere fac in q̄ sit oleū violaz tepidū ⁊ lac nouiter emulsum in diei ꝓncipio ⁊ fine:ꝫ data pr⁹ ptisana aut aliq̄ polēta. aut spumas dabis dictas cuz amigdalaz oleo dulci ⁊ semis cucurbite oleo hoc etem plurimū prodest. Corpus ei⁹ oleo illine violaceo aut semis cucurbite. aut ninifar aut amigdalino dulci cū lacte pcusso mulieris cui filia ē:aut asine.aut his pānū infunde ⁊ capiti appone:⁊ si mēbrū mollik aut meliozatōis apparēt signa huic insiste regimini: sin cliste re adhibe humectās quo isunt pedes ⁊ capita agnoz.ordeuz tunsuz.sebestē. viola sicca. cathemia.mellilotū.lini semen.citonioꝝ grana. cucurbite cortices ⁊ semē tūsa ⁊ his silia. sed ⁊ ol'a queuis humectātia inīce cū lacte cui filia sit mulieris ⁊ patiēs his iuxta qō opus ē cliste rizetur.locuz ꝫ spasmatū violarū oleo cū vaccini cruris medulla illinias liq̄factis cū cera alba aut galline adipe:vel anatis seu porcino sine sale. Sed ⁊ si patienti adheseris loco arietis sine sale caudā proderit. ⁊ illinitio cū vsuno adipe aut anserino medeť mālfeste. Empl'i ad hec valde vtilis assignatio. Sume sisami.lini semis.fenugreci.cuiusq̄ ptē vnā tere diligēter dōec tanꝫ medulla fiat anatis adipis partes.iij.⁊ simul misce. ⁊ quethire aliquid trite adde ⁊ percute donec quasi vnguentum fiat. mēbrūq̄ emplastriza spasmatuz. Qō si quādoq̄ natura fuerit desiccata cū cassia.fi. ⁊ mana in iuiubarū decoctione fricatis emolli ⁊ sebestē. Cibū autem expedit esse agnoruz pedes ⁊ edorum alborum.sed ⁊ porcellorum ipsorūq̄ carnes.spinachie quoq̄ atriplices selcū in al' sebeon cum amigdalino decocta oleo.lapido si pisces ⁊ parui cum espidabago decocti polenta ex medulla tritici cum tabarzedi zaccara:⁊amigdalino oleo facta ouaq̄ sorbilia. De fructibus vua ptica granata plena ⁊ similia. A siccis prohibe illū vt aceto sale salsis. ¶ Qō si patiens lactens est ⁊ paruus nutricem reprimere opz.⁊ maxime hoc disponere regimie.in fantēq̄ his eisdem quibus expediet quoniam saluabitur. infantes namq̄ hac velocius redeūt a passione propter sue complexionis humiditatem.

¶ Capitulum.xxxij.de tremoris ⁊ titillationis medela.

REmoz cuz tristitie cā aut ire aut tioris: aut in altū accensus locū acciderit ei⁹ recessus in eiusdez eē fit discessu. Qui aūt ex mala fit cōplone frida ⁊ mlte vsu nimis ac fride potu aq̄.p cata cibos ⁊ medicamia curatur.vt radicis aq̄ cū calidis oleis calidoꝝ inunctione oleoꝝ maxieq̄ oleo costino.nardino ⁊caq̄lenegi.Aq̄ etiā marie lanacrū ꝓdest tremori ⁊ in oibus nervoꝝ doloribus ⁊ in calida balnei domo mora. Ciceriscq̄ aq̄ cōmesta cuz aneto ⁊ cimino.⁊ pipere.melk. colati ⁊ depurati cōmestio cū botami granoꝝ medulla.⁊ hebethelchadare ac pineis ⁊ silibus. Qui ār ex humore fit grosso q̄ mēbro infixus est primū vt sanetur agrediēdus ē cū radicis aq̄ cū caq̄lenegi oko ⁊ charue quo subtiliet humor:dehic fetidas da pilk. ⁊ sitaregias similesq̄.⁊ si suffecerint hec.Sin cū hyeris cura magnis iuxta q̄ in paralisi dictū est.⁊mēbroꝝ embaci oleo illinias in quo dissolueris castoreū.aut eufozbiū.aut oleo nardino.vel costino ⁊ oi illū dispone regimine qō in frigidis morbis ostēdimus paulatim.⁊ quo dictū est ordie alias ꝫ si pill'.de aloe ⁊ castoreo feceris ac iuxta qō op⁹ ē ⁊ patienti dederis ꝫtuti ꝓderunt. ¶ Cū aūt tremor ex vini potatione fit. vinum olo cauēdū erit.⁊ rosaz oleū ac vini acetū dilgēter pcussa sup caput patientis fundēda.aut heserē aq̄.⁊ thalahe oleuz aut calefi oleū. qm̄ oia hec hac ꝓsunt in pte.cibos illi porrige lepoꝝ.cerebrū assuz. capraz carnes cū lēticula coctas.⁊ caulis carnes ꝫ vituloꝝ.⁊ his silles cibos. Sticados quoq̄ siropus multis nervorū doloribus vtilis est ⁊ tremoris.

De titillatiōis medela.

Titillatiōis medela mele silis est tremoris qui ex frigidis fit causis ⁊ calefacientium ac subtiliantium cataplasmatione ordinatur.

¶ Capl'm.xxxiij.de gibbi medela.

GIbbi cura q̄ ex pcussiōe aut casu fit spodil' ē sui reductiōe in locū. Dehic empla adhibēda stringētia ⁊ ꝓsoztātia.⁊ sic stringere illō opz quēadmodū in chirurgie exponem⁹ tractatu loco q̄ de formā da loq̄mur euulsiōe. ¶ Qui āt ex grosso fit humor ⁊ viscoso eā hz curā quā ⁊ enervatio ꝓparalisis cū reb⁹.s.calefaciētib⁹ ⁊ desiccātib⁹: vt inunctiōib⁹.ēplis corpis euacuatione ab hūore flatico añ oia alia. ¶ Et q̄ ex vētositate sub spōdilib⁹ fit inclusa. cū radic aq̄ potu curať ⁊ amigdalini amari olei.iunctiōe. empliscq̄ dissoluētib⁹ vētositates. Qui āt ex apate qō i spine lacertis oriť fit apatꝫ curať medela: quēadmodū in apatū medelis expositū est. ¶ Et qm̄ de morboꝝ ⁊ passionum q̄ cerebro accidunt ⁊

nuchze diximꝰ medel. iã nũc de morbis q̃ membris fiũt sensus tractabimus ⁊ passionũ oculorum cum dei auxilio medel. incipiemus.

¶ Capl'm. xxxiiij. de obtalmie medela.

IN antecedẽtibus prima nr̃i pte libri iã diximus obtalmiã aq̃a eẽ calidũ qđ cõsolidãti accidit oculi tunice. Ideoq; in eiꝰ cura ea nobis tenẽda ẽ via q̃ in aq̃atis curatiõe calidi. euacuatio. s. corpis p flebotomiã ⁊ soluẽs catartic cũ rep̃umẽtiũq; medicaminũ vsus ⁊ dissoluẽtiũ. Sz tñ qñ celeris ⁊ pleni ẽ oculus sensus medicaminibꝰ nõ oporteret validis. sz nec p̃ima apponere semel. qñ si fiãt nocẽt ⁊ oculus amplius egrotat nec p̃sunt. Que cũ ita sit inuendum si obtalmia p̃me ẽ speciei. q̃. s. ex causis sit facilibus ⁊ mãifestis vt caloze solis. pluere fumo. p̃ima eiꝰ sanatio cãz est eiusmodi repulsa et refrigerãtiũ ac ꝓfortãtiũ vsu oculũ. vt ẽpli vsu pãni aq̃ rosata infusi cũ modico cãphoze: aut cũ fridis colliriẽ ex tucie factis carmanice tenuis ⁊ pure. z. v. hec terat diligẽter ⁊ supinꝫ ciatur cãphoze trite grana. ij. Sz ⁊ si assafo vtaris qđ beruma vocat ipso ꝑderit die. Et si oculum cũ hezazo ⁊ sandalo cataplasmaueris albo cũ coriandro. ⁊ similibus prodest.

De secũde speciei obtalmie medela.

Scõe spẽi obtalmia q̃ ex mãifestis fit causis q̃bus ⁊ p̃ma curat ⁊ qete ac ocio. Que ꝙ ab interioribꝰ ⁊ paucũ hz tumoze ac ruboze. dolozẽ qz sed nõ grauẽ. cura eiꝰ corpis est euacuatio p̃ cephalice flebotomiã si q̃dẽ ꝙtus etas tempusq; admiuerit ⁊ alia. Et si patiẽs puer ẽ sitiã appone. ⁊ si nã sicca est emolli cũ miroꝫ aq̃ ⁊ tamarindi ⁊ zaccara siꝛibusq;. Cibis refice refrigerãtibꝰ cũ cucumeris medulla ⁊ citroli. alfico ozdei cũ zaccara refrigerat. requiẽq; impa ⁊ ociũ. hec vt feceris medicamibus vtere in q̃bus repssio ⁊ modica ẽ repulsio. q̃bꝰ medicamina addes mitigãtia. vt assafũ. in quo ẽ acaquia. ceruſa gũma arabica. distẽperat cũ oui albumie. ⁊ assafuz albũ qđ sine opio sit. Et si adhuc dolor nõ mitigat. vtere pariter medicaminibꝰ i q̃bꝰ paz ẽ dissolutiõis cũ mitigatiõe ⁊ sedatione. vt instillo q̃ fit de anzeroto ⁊ ozdeo excoziato ac citonioꝝ granis. Assignatio eiꝰ. sarcocolle. z. iiij. ozdei excoziati ⁊ tũsi Ʒna. xx. citonioꝝ. grana totiñ. p̃ce in vas vitreũ aut argẽteuz ⁊ sup ignẽ ponat leuẽ. dõec bulliat ⁊ liq̃scat: dehic refrigeratũ oculo instillet sepiꝰ qñ eodẽ mitigabit dolor die: aut crastio. hoc cũ vsus fueris regimie ⁊ aq̃a fuerit dissolutuz. ruboꝝ ⁊ dolor recesserit colliria illũ colꝛia ruboa ⁊ balneo patientẽ iducas. Qđ si adhuc sãguis sunt reliquie ⁊ ruboꝛis ⁊ nõ dissoluunt. ocio pulueriza croceũ pũ ⁊ colꝛio illum rubeo molliqz colliria ac tepida laua aq̃ qñ passionem oino hec expellent.

De tertie speciei obtalmie medela.

Tertia spẽs obtalmie reliqs difficiliozest. ⁊ magis rubea doloꝛisq; maioꝛis ac aq̃atis. opz itaq; patientẽ p̃mo oiuz cephalicã minuere ⁊ multuz educere sanguinẽ. scõo qz appõere. ⁊ tertio iuta qđ ꝙtus fert: ⁊ etas adiuuat ac cõplo. tempusq; ⁊ alia hmõi. Et si egrotãs puer est sitia vtere. statimq; granatoꝝ aquã propina. ⁊ siropũ violaceum ⁊ iuleb ac tamarindi aquã cum modico semine portulace: ⁊ seminis psilij lachabo. ⁊ ciba mezauro cum lẽticula facto. ⁊ herẽ aq̃ ac granatoꝝ. masso quoq; ⁊ cucurbitis ac spinachijs. similibusq;. modicis vtere medicaminibꝰ que acumẽ sedẽs ⁊ caloꝛẽ molliãt. ⁊ clarificẽt. vt albumen oui tenue illi instilla ⁊ colliriũ albũ infusuz albumie oui illi instilla tenui. maximeq; si tps estas fuerit caloriq; q̃ acumẽ ruboꝛẽ superant. Qđ si tempus hiems est mulieris lac ipsius cui filia est colliriq; albũ liquefac in lacte ⁊ instilla. Qđ si nimiũ illic est acumẽ cũ lacte citonioꝝ semis spumã imisce: singulis hec facies hoꝛis. aut ter. ⁊ oculuz cũ psilij semie cataplasma pcusso in intibe aq̃ et queffare. portulace ac sempnine. aquã q̃z appone rosarũ cũ modico mixta aceto. Oia hec vt oculus cõfortet facias ⁊ que ad illum venit materiei repellat ardoꝛẽ: hec vsq; die facter tiũ. Quo post flobotomiã facto patiẽtẽ miroboꝛ. solue decoctiõe. aut eoꝝ aq̃ in q̃ tamarindũ ⁊ cassiã fist. solueris. iuxta qđ opꝰ ẽ: aut cũ lebelabi aq̃ ⁊ zacc̃. aut siropo rosato. ¶ Ut corpus euacuaueris ⁊ purgaueris ⁊ oculũ fluere videbis ⁊ glutinari. metquahiha inũce ⁊ colliriũ instilla albũ sine opio liquefactum in oui albumine ⁊ puelle lacte: ⁊ cũ fascia stringe. terq; hoc aut quinquies facies mane vesperecq;. Quotiẽscũq; aũt illud separatur stringe ⁊ pastere donec quo separa dissolnat ⁊ sic colliriuz instilla albũ modicũq; expecta ⁊ iterũ separa. Et cũ eiꝰ extersionẽ cõpleueris ⁊ lippitudinez ab eo purgaueris cũ stibio bãbace inuoluto ⁊ leuiter agẽs palpebriã tolles q̃z leuius poteris operare cũ diligẽtis sit oculus mẽbꝝ sensus ⁊ quauis ledatur cã. Et si multe lachꝛyme sunt ⁊ acute. quem imittis puluis est sarcocolle cõponatur partibus duabus. amili parte vna. ¶ Cataplasma etiam oculum ⁊ emplastriza his que reprimũt ⁊ dissoluũt. vt hezazũ. aloes acacia. memithe. assiafum cuz semperuiue aq̃ distẽperatum. aut intibe. aut arsunegi. aut arnogloſſe. vel portulace ⁊ psilij semie silibusq; aquis. ¶ Caueas aũt his vti medicamibꝰ ante euacuationem corporis. quoniã patientis graue nutrirent doloꝛem. Oculoꝝ nãq; tunice hũiditatibus que ad eas fluunt distendun

tur intrinyt er nimia distēsiōe tunicaꝝ fiat acumē ꝛ corrosio. ¶Si aūt dolor roborat et his nō ḝscit regimis ptib⁹. collīū adhibe albū in quo ē opiū ꝛ fenugreci duo ℥na simul ifunde ꝛ aq̄ in q̄ melliloti decoxeris ac helbā. cataplaꝛ hoc ēplo. Assignatio eius. Rose sicce. ʒ. iij. aq̄ lilelmelech. duas. ʒafrani. ʃ. tere oia diligēter ꝛ subtili cribra pāno ꝛ q̄ffare aq̄ vidz distēpa ꝛ ēpliza cū pane vue aq̄ ifuso ac trito Et si adhuc roborat dolor nec mitigat. ēpliza cottiē papaueris duas ptes radicis mandragore. ʃ. ptē. q̄s tere diligēter ꝛ q̄ffare aq̄ distēpabis ac oui vitello. Et si doloris cā acute fluxꝰ ē māe a capite frōtē cū p̄dictis ēpliza aut ordei alsito cū portulaca distēpato aq̄ aut semperuiue. aut plātagis aut citonioꝝ aut cū psilij semie ēpliza solatri aq̄ ifuso aut alīq aḡruq̄s diximꝰq̄ refrigerāt ꝛ reprimūt q̄ frōs ꝓfortet ꝛ mā ad ocl̄z phibeat fluere atq̄ ad supiora repellat: nec ab hꝰ desistes regimie dōecḉe scat dolor q̄ mitigato pulueres adhibe albos ꝛ colia alba iuxta qō diximꝰ. ¶Sedato dolore ꝛ dissoluto apate iminuto. pulueꝛ adhibe croceū puū ꝛ collīū rubeū molleq̄ ꝛ balneo patiētē iducas ꝛ aliū refice carnibꝰ et ad edoꝝ trāsfer carnes ꝛ agnoꝝ. Cenā ipera dimittere ꝛ sōno vti post cibū. purgato diligēter oculo ꝛ apate oio dissoluto oculū collia ramadio ꝛ palpebras frica cū collio rubeo acuto qō vocat atarchamaticō. Et si palpebre leuiātur būt sin collīū adhibe viride: qm̄ palpebraꝝ dissoluit grossitiē ꝛ leuiat atq̄ ad nāles refert habitudinē. Collirij assignatio. albi vitis ceruse gūme arabice. cuiusq̄ ptē. q̄ thire hezaze. opij cuiusq̄. ʃ. ptē. tere omnia diligēter ꝛ distempera cum melliloti aq̄ ꝛ collis. Pulueris assignatio expti sarcocollā cū asine lacte ꝛ mulieris cui filia ē distēpa ꝛ sup tarsevngulas pōe: ac tēpati leniq̄ ignis camio imitte die vno: sed ne ꝓburant caue. Ex hoc sume ptē vnā ꝛ amili q̄drātē. tere oia diligēter ꝛ sup oculū pulueriza obtalmicū ac vlceroſū. Collirij rubei leuis assignatio. sadenegi loti. ʒ. vj. eris vsti. iiij. beledi. margaritaꝝ. q̄herbe. asse rēgi. cuiusq̄. ℥. gūme arabice. dragaganti. cuiusq̄. v. sanguinis draconis. ʒafrani. cuiusq̄. ʃ. ʒ. tere oia diligenter ꝛ distempera cum aqua ac collirio facto vtere.

¶Capi. xxxv. de tumoris oculi medela.

Tumoris ꝛ inflatiōis oculi vt dictū ē diuersitates sūt tres. Et ꝑme cura ꝑmo scḋo ac tertio die cū collirio ē albo sine opio ꝛ pluere albo ac aloes cataplate ꝛ aslapho memithe. ꝛ melliloti. dehic ad pluerē trāsfer croceū puū cum collirio rubeo lini diebus aliquot ꝛ oculum cum hezaza. ꝛ aloe cataplasma: post hec cum pulvere croceo magno ꝛ pulveriza ꝛ aqua adiue i quo melliloꝝ. coqris ac camomillā. maioranā ꝛ berenisse tum ꝛ sic balneo inducas. Caueas aūt passionē hāc habenti a cibis vētositatē ꝛ fleg̃ma gñantibus ꝛ vinum paꝝ mixtum ꝑpina. Secunde aūt spēi cura enacuatio est corporis a ꝑncipio cum laxanti catartico vt turbit ꝛ hyere reficare ꝛ gargarismo cum squingibin ꝛ aqua calida ac vuarū robo ꝛ cass. fi. rotul. cū aqua in qua semē bullieris feniculi. iure espidabagi illū pasce cū pull. frāquillinisq̄ ꝛ pulueres supimmitte croceum pnum cū collirio rubeo leni ꝛ cum aloe ꝛ hezaza cataplasma ac zafrano ꝛ assiafo memithe ꝛ melliloti cū decoctionis camomille. melliloti ꝛ satureie aq̄ adiue ꝛ sic ad croceū trāsfer pulueꝛ magnū cū collirio rubeo acuto ꝛ siccibus. ¶Tertie aūt spēi cura inflationisq̄ difficilior est cum qua rubigo quedā est: sed sine dolore cum corpis euacuatione incipienda est cum decoctiōe ex turbit roborata ꝛ hyereficare. ꝛ si in oculo ruboꝝ est collirū adhibe albū cuꝝ pulvere albo: deinde ad pulueꝛ trāsferres croceū puū ꝛ collirium rubeū acutū. Collirū quoq̄ ditharicon hac inꝑte vtile est valde. tunc aq̄ oculū laua in qua babunegū. satureiā. melliloti maioranamq̄ coqris, ꝛ orobi farina emplastriza ac ordei ꝛ alloe camomilla ꝛ melliloto diligēter tritis ꝛ cū rassanegi aqua distēperatis tūc patientē balneo induc ꝛ aquā super ipsum funde in qua camomillaꝝ. melliloꝝ. satureiā. sanꝭcuq̄ decoxeris. ¶Sic ꝛ in quarta facies tumoris spē. ꝛ iuxta quod patientis ac passiōis videris virtutem ꝛ debilitatē dispones reprimesq̄ ipm egrotantē ab oibus flegma gñantibus ꝛ grossis cibis subtilia porrigēs: vt taugoꝝ carnē pulloꝝ frāquillinoꝝ assam ac patellatā cū espidabago ꝛ zirabago.

¶Capi. xxxvj. de duritiei mede. que consolidanti accidit.

Duritiei medela q̄ ꝓsolidāti fit ꝛ cura ꝑ fiebotomū ē ꝛ ḋcoctiōis potū i q̄ epithimū ē miroḃ. rebuꝛ. ꝛ idū ꝛ hyera agaricū q̄: albo vtēdū pulueꝛ et collio albo cū puelle lacte. Dehic ad pulueꝛ trāseūdū croceū puū ꝛ collio rubeo lini ꝛ aq̄ foue cal̄a suaui ac olo cataplata applica dissoluētia in q̄bꝰ emollitio sit ordei farla. memithe. asiafum ꝛ melliloti. aquāq̄ solatri ꝛ oui vitellū ꝓcussa cū oleo violaꝝ. aut anatis adipe liq̄facto. Sup caput violaꝝ funde oleū et balneū itret ꝛ sup ipm aq̄ stillet in qua fenugreū coxeris, melliloti. ninisar ꝛ violam.

¶ Capi. xxxvij. de pturiginis oculi mede.

Pturiginem oculiꝫ hũoꝛi bus fieri suo salsis dixim⁹ tõqz i ei⁹ cura laxãti vtẽdũ est medica mie. vt decoctiõe q̃ cum turbit ꝛ hÿereficare ac agarico roborata sit ꝛ pill. aloes ac vue passe gargarismum adhibe cũ sq̃ngibin ꝛ hÿereficare qõ cerebrũ ac purget hũiditate. post hoc collio oculũ rubeo leui collꝛia. ꝛ puluerẽ adhibe croceũ puũ ac sic ad rubeũ trãsfer acutũ ꝛ puluerẽ croceũ magnũ. collꝛia adhibe acuta q̃ lachrymas educũt q̃ hũiditas inaniat. vt basilicõis ꝛ hazazũ ꝛ hoc adhibe collio. Assignatio ei⁹. sume piperis nigri ꝛ longi. nuſaderi cuiuſqz. ʒ. ʒafrani. obolos. ij. hezazi. ʒ. vj. arſunegi. in al nardi. iiij. cãphore. obolũ. tere oia diligẽter. ꝛ cũ op⁹ fuerit collꝛia ꝛ oculũ cũ camomilla catapꝛa ꝛ melliloto ac modico sale balneuz assuescat ꝛ sit illi cibus temperatus vt edoꝛ carnes ꝛ agnorum panis mundus ex fructibus ficꝰ vua zebibum tarfum ꝛ his similia.

¶ Capi. xxxviij. de sibile mede.

A sibila curanda a cesarice flebotomo incipiẽdum ẽ. ꝛ corpis purgatione cum epithi decoctiõe ꝛ agarici. et pill. hiere assuescat patiens aloes pill. nocte ꝛ aloes da ifusiõez cibꝫ laudabiliũ pasce chimoꝛ vt gallinaꝛ carnib⁹ ꝛ cubegoꝛ edoꝛ ꝛ ãnualiũ agnoꝛ aut capraꝛ. ꝛ si aliqs cõittaꝫ caloꝛ mezauꝛ dabis cũ espidabago ꝛ spinachijs. Purgato corpe nariũ vtere istillatiõe q̃ huic pdest passiõi vt hec. Assignatio ei⁹ sume aloes. mirre ʒafrãi. condisi. sitaresi eq̃les ptes. ꝛ diligẽter tritas cũ sãsuci aq̃ distempera. ꝛ pill. in modũ pipis pueroqz istillabis naribꝰ tãq̃ duo gna. viro ꝛ mulieri q̃si. ʒ. obolũ cũ violaꝛ oleo. Et si cũ sibila ardoꝛ ẽ ꝛ doloꝛ collio. collꝛiabis nigro pfecto qõ sibile pdest. Assignatio ei⁹ ceruse. ʒ. v. cade. iij. spice. ʒ. ꝛ. ʒ. ʒafrãi obolos. iiij. trita diligẽter oia cuz aq̃ distẽpa ꝛ collio factovtere. post hoc collꝛiabis cũ ardoꝛ fuerit mitigatꝰ cũ collio rubeo lui ꝛ puluere croceo puo. Et oio sedato ardore collꝛiũ adhibe atharcamaticõ. ꝛ puluerem croceũ magnũ. dehic collꝛiũ croceũ ꝛ ꝟide. et hazizũ. basilicẽ. ꝛ rufemanicẽ. ꝛ ablutionẽ q̃ cũ aq̃ fit gnatoꝛ. Assignatio ei⁹. Sũe gnati muzi aq̃ ptẽ mellis q̃drãtẽ dispumati ꝛ optie misce. atqz ad solẽ. xx. põe dieb⁹. ꝛ in vase conde ereo. ac vtere. Qõ si gsliοꝛ fiat sibila ꝛ vene repleantur q̃ in oculo sũt. patiẽtẽ a frõtz vẽa minue ꝛ duab⁹ vẽis q̃ i duob⁹ sũt oculi ãgnꝛ coꝛpus ei⁹ his q̃ dixim⁹ vicib⁹ purga plib⁹. ꝛ oia adhibe vtilia collꝛia morbo huic vt dictũ ẽ. Caneat cibοꝛ repletiõez ꝛ potꝰ vinũqz ꝛ cibos colerã ghantes nigrã. puluerẽ fugiat ꝛ sumum clamoꝛẽq̃z ꝛ ꝟboꝛ copiã ꝛ acclinationẽ visus in actiõe aliq̃. qm̃ oẽs he cãe venas replẽt faciei ꝛ oculoꝛ. Et cũ oia q̃ dixim⁹ feceris ꝛ non pſunt nec dissoluit post coꝛpis purgationem illã tollere aggredere. Qõ quẽadmodũ fiat ꝛ qũo ferrũ oculo sit adhibendũ. i chꝛurgia exponemus.

¶ Capi. xxxix. de sanguinis oculi in extremitate tarse medel.

Sanguis aũt in ꝑsolidãti fit ex sãguinis in venis, multitudie ꝛ aliqã ex extrẽitate ẽ. Hui⁹ cura ẽ sãguinẽ oculo istillare, vrasini ꝛ sefenini. ꝛ pullorũ colũbaꝝ q̃ ex pinmarũ radicib⁹ exp̃mit. Et si cũ eo aliq̃d terre misceas armẽice aut cimolee. aut terre rubee ꝛ cimini masticati ꝛ ocꝺo ipmaꝫ ꝓdest. siccꝫ ꝛ ouj albumẽ. ¶ Qui aũt ex sanguis fit multitudine curaꝫ cũ ʒermobo rubeo ꝛ terra armenica ꝛ collio dinaricõ. Qõ si extrẽitas fortiſẽ ꝛ doloꝛ grauis stati patiẽtẽ flobotoma ꝛ oculo vt dixim⁹ pullorũ istilla sanguinẽ ꝛ vrasini ꝛ colũbe. ꝛ si abide mitigaꝫ bñ. sin cimini vtere aq̃ masticati ꝛ sepi⁹ oculo istilla. qm̃ mitigabit. Aut sume thuris paꝛ. ꝛ tũc cũ puelle lacte distẽpa. atqz oculo istilla. foueqz ipz aq̃ in qua saturei coxeris ꝛ isopũ. ꝛ cũ fascia stringe. Qõ si resꝛt apa fiat in oculo eouſqz pferꝫ ꝛ obtalmia fit ꝓ mãei fluxũ. collio vtere albo ꝛ oui albumine. dehinc istillatiões adhibe ꝛ alia q̃ in obtalmie cura diximus.

¶ Capi. xl. de vngule medel.

Angularum cura pcoꝛpis fit purgationẽ cũ flobotomo ꝛ soluẽti catartico cibοꝛumqz cautela grossoꝛ ꝛ carniũ multarũ ac dactiloꝛ ꝛ dulciuz. cibiqz tẽpantia ꝛ oculi collꝛiatiõe cũ collio q̃fari ꝛ collio ꝟidi ꝛ basilicõ aliꝰqz hmõi eoꝛũqz freq̃ntatiõe multa. nisi forte oculo febris acciderit post hmõi vsũ. Extigaꝫ aũt cũ collio nigro magno qõ exposuimus i cura sibile. Qõ sꝟngula nõ minuit nec deficit. imo ꝟo augeri videris itrũ vt oculi incepit foraмẽ apire tunc equũ erit eã tollere ꝛ extirpare quẽadmodum alias diximus.

¶ Capi. xli. de vlceꝛ oculi medela.

Sequitur oli vlceꝛ cura. Dixim⁹ aũt vlceꝛũ, curꝫ ꝛ medela: qm̃ vlꝰ oẽ eget medicamie valde ꝟsiccãti q̃ hũiditas i eo ꝙgregata ꝟsiccẽ ꝛ sordes expurgeꝫ cũ hũiditas ꝛ sordes carnis, phibeãt ꝓductionẽ in vlcere ꝛ cicatrizationẽ. Que cũ ita sint oꝛ in oculi vlceꝛib⁹ eius modi vti medicamib⁹ post coꝛpis purgationẽ ꝛenacuationẽ

quo a mārū influxu fiat securitas ī vlcere. Sz qm̄ mēbū hoc nimiū ē sensus ꝛ pūgētib⁹ ledit medicinis necesse nobis ē medicamīa in ei⁹ ad hibere medela q̄ desiccēt ꝛ elimēt sine pūctura q̄lia sunt meteyra ꝛ acalimia. gūma. sīhū. sadenegū. oui cortices ꝛ silia. Et qm̄ vle⁹ qō in oculo fit sepi⁹ cū apate est calido cū obtalmia ſ. cū his op⁹ est medicamibus alia adhibere q̄ ardorē mitigēt ꝛ visuz clarere faciāt. vt oui albumē. lac. amilū in al'lebēbacū ꝛ silia q̄ dolorē mtigēt vt dormitationē faciētia. q̄le ē opiū ꝛ mādragore radicis cortices. Ideo ergo opz primū invlceris oculi. medela cephalicā mine r e: ꝛ iuxta qō in ei⁹ corpe multitudinē ꝛ pauci tatē a faduertis extrahere ꝛ scōm q ꝛtus patitur. etas. tēpusq̄. Tūc oculo collirīū instilla albū sine opio cū mulieris lacte cui filia ē cū collirīū ex desiccātibus ꝛ refrigerātib⁹ sine punctione cōpositū sit: lac āt refrigeret leniat ꝛ elimet. ¶ Et si vlcus in supficie fuerit cornee aut in prima tunica puluere puluerīza albo cōposito ex sarcocolla cōdito cū asine lactis pte. ī. macrelei in al'amili. ſ. pte dōec maturet. Tūc colliria oculū cū rosato collirio ꝛ aserano. patiētēq̄ mezauro refice cucurbitaz ꝛ spinachie ac lēticule ꝛ masli: ḡnatis ꝛ silibus. granatoz illi aquā ꝛ squingibi ꝑpina ac portulace semē violā olfaciat recentē ꝛ ninisar. sandalū. aquā rosatā. cāphorā. ab ira āmoueat: q̄etē ipera ꝛ otiū ꝛ ī loco eē obscuro. hō cū vsus fuerī regie vlcusq̄ videris ōsiccatū ꝛ ocm roborati nihil q̄ hūiditatis hmōi supeē collirio vtere rubeo leni ꝛ tucia indica ꝛ collirio espahanico. Qō si vlc⁹ tunicā corrosit corneā. ꝛ ꝑma trāsmissa ad alias attigit. oportebit vt dictū ē a flebotomo incipere. ꝛ iuxta qō op⁹ ē sāguinē extrahere. ꝛ intuere ad oculū si mā fluit acuta. patētē cum fructuū decoctiōe solue: ꝛ miroboł. cū hyera illā cōfortās: q̄ ꝛ cerebz: ꝛ oē mundeł corp⁹. Cibis pasce laudabilib⁹ quos añ ꝓdixim⁹: ꝛ in leb illi ꝑpina. ꝛ ḡnatoz aquā. muzorz ac heserē syropū cū semis portulace aq̄. sed ꝛ ptisanā si fortis sit illic calor. oculo oui albumē instilla tenue ac puelle lac. dehīc collirīū album cū puelle lacte dissolutū ꝛ hoc q̄z collirio colliria: qz in pustulaz ꝛ vlcerū principijs vtile est. Assignatio ei⁹. Acalimie argēti aduste ꝛ lote. eris aduſti. cuiusq̄. ʒ. ij. caquie gūme arabice. cuiusq̄. ʒ. iij. cerusę. i. tere oia ꝛ distēpera cum oui albumie factoq̄ collirio cū op⁹ fuerit vtere liōſcō cū puelle lacte ꝛ bābacē hoc ibutū collirio suppone. Empliza etiā cū seie psilū pcusso in aq̄ rosata ꝛ viridis q̄ffare aq̄. ꝛ rosaz ol'o hoc iuxta qꝑ acumē videris exhibebis oculoq̄ liga. ꝛ paz admodum stringe. ne forte fiat acumē. Qō si acumē videris arctationē ligatiōis auge ꝛ q̄ suppōis durioza exhibe ꝛ alteri⁹ solue hozis. ligamētaq̄ cōmuta. Et si dolor gravis est. collirīū cū fenugreci aq̄ solue. qm̄ dissolvit. ꝛ si nō sedaꝫ dolor collirio vtere albo qō cū epithio sit ꝛ oculū hezazo cataplasma cum opio distēperatis cū lactuce aq̄. cū corticibus papaueris aut corticibus mādragore radicis tritis ꝛ distēperatis cū corīādri aq̄ ꝛ alijs hus iusmodi dormitationē faciētib⁹. Et si dolor mitigaꝫ nullis dormitātib⁹ oculū inqeta medicamibus qm̄ oc'o nocēt ꝛ visui. Mitigato dolore ꝛ fluxu āputato māei acute q̄ maturāt apone. vt anzerotū mirrā cū asine lacte ꝛ amilo ac tabarzedi aq̄ ꝛ collirīū liquefac albū cuz fenugreci aq̄. Mane ꝛ vespere donec maturet mā. ꝛ sanies exeat. post hoc vtere nardico qō ex corticib⁹ fit ouoꝝ. sadenego. seccoq̄ adusto de singulis ptes sumēs eḡles que trita subtili trāsmitte pāno ꝛ oc'o puluerīza ꝛ aseranū et collirīū albū. ¶ Opz aūt cum vle⁹ ꝑmū ē profundū aut sordidū ꝛ hūidū. nardico vti ꝛ aserano q̄ magis desiccātia sūt: corpusq̄ a superfluitatibus bis aut ter purgare ꝛ arctatiōe cū fasciis vti paulo fortiori. Et si hec nō sufficiūt. sīhū adhibe adustū solū qm̄ manifesta ē illi vtilitas elimationis ꝛ desiccatiōis. hec vteris donec vlcus oino desiccet ꝛ carne repleaꝫ: oculusq̄ cōfortet optime ꝛ supficies adequet cornee. ꝛ albū appareat vlceris. ſ. macula. Jā tūc collirīū adhibe rubeū leue ꝛ puluerē cinereū diebꝫ aliq̄t balneoq̄ patiētē ducas. ꝛ pulꝛre fice ac tangis ꝛ edorū carnib⁹ ꝛ agnoz. Oc'o valde roborato. collirīū adhibe rubeū acutuz ꝛ viride. puluerēq̄ albū iuxta qō exponemus. ¶ Et si palpebras videris ingrossatas rubeo illas scalpe collirio acuto ꝛ ꝛidi. ¶ Qō si enervata ē palpebra ꝑ arctationis multitudinez sup palpebrā a foris acatiā cataplasma infusaz balaustie aq̄ aut mirti. Et cū cephalea oc'i comitaꝫ vlcus curāda erit cū his q̄ in cephalee dixim⁹ cura ex caloze. Et attende ne forte supfluitas in corpe sit: ꝛ si inueneris sanguinē flebotomo vtaris. Si cōticā rubeā. cassie fi. ꝑpina decoctionē. Assignatio. nardi vtilis. sadenegi loti. ʒ. v. sīhi adhusti. vij. structionis oui cortic. iij. ouoꝝ cortices diligēter laua ꝛ cū pāno exterge aspero tritisq̄ olbus diligenter cū fuerit opus vtere. Assignatio. acserāi vtilis multe hūiditatis vlceri⁹. Sume sadenegi loti. ʒ. iij. margaritarū besedi arsenigi cuiusq̄. ℈. Sihi aduſti. iij. q̄heli. espahanici. tutie viridis. marchasite. cuiusq̄. ʒ. trita diligenter cū subtili cribza pāno ꝛ cū fuerit op⁹ vtere. Acseranū aliō pustul'. vlceri⁹ ꝛ obtalmie vtile. Sīe cerusę. ʒ. vij. acalimie argēti. gūme arabice. sadenegi cuiusq̄. iij. opij. ʒ. eris aduſti. ʒa frani. cuiusq̄. ʒ. ß. cāphore calcū. trita oia diligēter subtili cribza pāno ꝛ vtere. Collirīū albū ad eadē vtile. gūme arabice amili. dragagāti cuiusq̄. ʒ. ij. cerusę. ℥. opij. ℈. calamie. argenti. cuiusq̄.

z.ſ.tere oĩa diligẽter:ꝛ cum oui diſtẽpera albu mie ꝛ vte. Colliriũ. aliũ albũ vlcerib⁹ vtile. Su me ſarcocollo cũ lacte aſine condite acalimie argẽti. ceruſe plũbi. cuiuſqz. z. ij. gũme arabice quethire. cuiuſqz. v. opij. i. amili. iij. tere oĩa diligẽter ꝛ ſubtili cribꝛa pãno ac cũ oui diſtẽpera albumie. ꝛ colliriũ fac puũ ac vtere. Collirij. aſſignatio abari. ſume plũbi ꝛ concharuz vſtaꝛ. q̃heli tucie indice. gũme arabice. dragagãti. cuiuſqz. z. viij. mirre pure. opij. cuiuſqz. z. ſ. ceruſe plũbi. z. ij. tritis oĩb⁹ diligẽter diſtẽpera ꝛ colliria fac. Aſſignatio colĺ. abari ali⁹ ſume ceruſe eris aduſti. cuiuſqz. z. plũbi vſti. iij. queheli. cõtriti. xx. neſſe. gũme arabice. q̃thire. cuiuſqz. viij. opij. mirre. cuiuſqz. z. tere oĩa diligẽter. ꝛ cũ oui diſtẽperãs albumie pill' ꝛ vtere. Aſſignatio. collij. abari alius ſume ceruſe plũbi. eris vſti. gũme arabice. amili. q̃thire. cuiuſqz. z. viij. mirre pure. opij. cuiuſqz. i. tere oĩa diligenter. ꝛ cũ oui albumie diſtẽperãs pill'. qm̃ proderit colliriatũ.

¶Capim. xlij. de puſtularũ mede.

Puſtularũ cura fit primũ corpis euacuatiõe p cephalice flebotomũ poſt catartic. ſolnens. quẽ admodũ in vlceruz ꝛ obtalmie curis dictũ ẽ. dehic emlge k eis puelle lac ab ipa mãma quo dolor q̃ſcat ei⁹ tẽperato calore molliaq̃z. ꝛ maturet. Ab inde inſtillationẽ q̃ ex ordeo fit ꝛ citonioꝛ ſemie ac ſarcocolla applica. Dolore mitigato cũ puſtula ceperit maturari pulneriza illã melcala cõdita cũ aſſine lacte ꝛ collirio albo cũ lacte. dõec erũpat puſtula. ſanieſqz exeat. ꝛ tunc vlceruz adhibe medelã vt dictũ eſt.

¶Cap. xlij. de ſaniei q̃ in cornea ẽ medela.

Saniem ſi imoꝛeꝛ opz cura re maturare ꝛ erũpere his q̃ maturãt diſſoluũt moderate vt puluere croceo liq̃facto cum puelle lacte aut ſume thuris ptẽ zafrãi. ſ. ptem. tritaſqz diligẽter cum fenugreci aq̃ liq̃fac. Et ſi imoꝛeꝛ eruptio opopona covtere ꝛ amoniaco diſtẽperatis cũ fenugreci aq̃ oculũq̃z cataplaſma cũ aq̃ in q̃ fenugrecũ. mellilotũq̃z decoꝛeris tepida p horã vnã. qm̃ maturãt ꝛpuſtulã erũpere facit ac ſaniẽ educ. Et ſi ſanies ſine puſtula ẽ ꝛ vlcere. colliria illã cũ marchaſita argẽtea ꝛ aurea: qm̃ ſaniẽ deſiccat ꝛ diſſoluit. Oð ſi nno abit cũ ferrocura quẽdmodũ i chyrurgie ptibus explicabimus.

¶Capitulum. xliij. de acuminis cornee medela.

Cornee acumẽ repꝛimẽtib⁹ curaq̃ medicaminib⁹ in q̃bus nõ ẽ aſperitas vt ſadãego. catimia argẽti. ſiho aduſto. vdaha aduſta ꝛ tẽperata ſtrictione. ¶Et ſi magnũ ẽ acumẽ fortius ſtrigi oꝛ cũ fozcib⁹ faſcijs ꝛ iter eas fruſtũ ponaꝛ plũbi. quo acumẽ ſua p̃mat grauitate: ꝛ ſi acumẽ magnũ ẽ nec medicaia pſũt repm̃etia nec ligatio ſtricta: tũc ãputatio adhibẽda ẽ cũ ferro quẽadm i cyrurgia dicem⁹.

Aſſigna⁹. aceſerani. puſtule acumis ꝛmaculis oc'oꝛ vtil'. Sũe ſadenegi loti. ſihi. aduſt. buſadi. margaritaꝛ. eris vſti. aſeregi. cuiuſqz. ptez j. q̃heli. elpahãici. marchaſite. cuiuſqz. ſ. ptẽ trita ſubtili trãſmitte ꝛpãno oculũ pulneriza.

¶Capim. xlv. de macule ꝛ albule medela.

Macule ꝛ albule medela mediz caminib⁹ fit elimãtib⁹ ꝛ purgãtib⁹ vt tucia indica cãcer marinus aduſtus. ex vſtũ. zabbi fimus ꝛ paſſerũ ac hyrũdinũ cum melle diſtẽperata. Sic ꝛ ſihũ aduſtũ. ꝛ ſimilia ſimplicia medicamina. Cõpoſitis aũt vt collirijs rubeũ acutuz ꝛ viride. puluis muſcin⁹. melqꝫ vtile ẽ. ¶Et ſi albula ſubtilis ẽ. cũ collirio rubeo acuto curetur: ꝛ puluere cõpoſito ex cancro mario. tucia indica. zaccara. tabarzedi eãlib⁹ ſũptis ptibus q̃bus diligẽter tritis collirieꝛ. aq̃ q̃z ſacaqui. nahamami. ſufficit qm̃ ad albule icciſionẽ pfecta eſt ſubtilis. fertur quoqꝫ cãna putridaꝛ vetus que in veteriby inuenit ſepibus: ſi teratur diligẽter ꝛ oculo puluerizeꝛ pdeſt. Uitruz quoqꝫ viride cõtritũ minutatiz ſi ſumaꝛ de eo pars ꝛ buraci ac zaccara. tabarzedi. ꝛ oui corticũ quo egreſſus eſt pull' lotozũ ꝛ deſiccatoꝫ cuiuſqꝫ ps. i. terẽturqꝫ ꝛ cribꝛata pulneriz̃etur optime medentur ꝛ albulã tollunt. ¶Quod ſi eiuſmodi groſſa ẽ albula vt medicaminib⁹ nõ obediat: que diximus illis vtere q̃ albulã tingunt. ſ. ſume galle acaquie. cuiuſqꝫ ptẽ. i. colocãti. ſ. ptem. tritaqꝫ diligenter cum mirti aq̃ liquefac. ꝛ ſuper albulã pone. tinget enim. Aſſignatio pulneris ad albulã. Sume ſihi. cãcri marini. cuiuſqꝫ. ſ. partẽ. ſpume maris. zabbi. ſimi. tucie indice. cuiuſqꝫ. ſ. ptem. tere oĩa diligẽter ꝛ oculo pulneriza. Aſſignatio alia. Sume caninorum. cãcri marini. tucie indice. catime auri. ſtructij oui corticẽ. ſpume marine. zabbi ſimi. ericũ ſpinarum cuiuſqꝫ partem. tritaqꝫ diligenter oculo pulneriza ꝛ colliria. Aſſignatio. Muſcini pulneris. tucie indice. cancri marini. ſihi aduſti. cuiuſqꝫ partem. muſci octauã partis. tere diligenter omnia ꝛ ſub ſiſami menſura pulneriza ſup albule locũ. Aſſignatio melliti optimi. Sume mellis optie ꝏpuratiꝛ fenicli ſucci ptes eq̃les: liq̃fac in vaſe eneo ꝛ colliria. Mellitũ aliud ad albulã. buraci armenici parẽ mellis tres partes optime miſce ꝛ colliria. Aſſignatio alius. Si ſumpſeris hyrundinum ſtercus partẽ. ſ. mellis. iij. ꝛ vteris. manifeſtuz eſt contra albulã remedium.

¶Capitulum. xlvj. de cancri medela.

Cancer aũt morb⁹ ẽ q̃ colli riationẽ acutoꝝ nõ patiẽ medicaminũ ꝙ q̃b⁹ curãd⁹ ẽ ituerisꝫ. si patiens sãguinis ferat emissionẽ ꝙ cephalicã si fieri põt minue ꝙ sãguinẽ iuxta q̃ patiẽ exh̃e iuxta ỹtutẽ. etatẽ. tẽpusq̃ et sanguis q̃litatez. si sãguis niger ẽ plimũ exhes: si rube⁹ pauꝝ: nãm cũ fructuũ aq̃ mollias ꝙ cassia fistu. ꝙ lebelabi aq̃ in q̃ cassiã fist. ꝙ fricaueris. polipodiũ. ꝙ silis. aquã illi da ordei cũ q̃sco ꝙ violaꝝ syropũ ac iuleb. sc̃ngibin. ni nisar syropũ ꝙ silia. Auiũ pasce carnib⁹ leuiũ vt frãdilinis ꝙ pullis. gallinis edoꝛũ extremitatibus ꝙ agnoꝛũ similibusq̃. Oculuꝫ collirio albo collirio ꝙ instillationes istilla: ꝙ cũ ordei empliza farina. violaq̃ ꝙ ninisar fabarũ farina. camomilla. melliloto. quequenegi aq̃ ꝙ solatri sed ꝙ cathemie frõdibus ꝙ malue ac stirigni tritis cum violarũ oleo ꝓderunt enim.

¶Capi. xlvij. de passionib⁹ q̃ fiũt inter corneã ꝙ vueam medela vt aqua ꝙ dispersione.

Que autem inter corneã ꝙ vueam fiunt passiões. sunt foꝛamis dilatatio ꝙ aq̃. Foꝛamis dilatatio dispsio ẽ lumis: ꝙ sanari nõ põt: nec curã susci pit nisi forte cũ q̃ helohespahaico tẽpeꝛ ꝙ tutia idica ꝙ catimia argẽti ꝙ auri ꝙ oib⁹ collꝛis in q̃b⁹ ẽ repsio. ¶De aq̃ medela. Aq̃ medela ꝙ visus debilitatis. ꝓma oium fit cerebꝛi purgatiõe cũ hyere pill. ꝙ ꝙcanicis patiẽtib⁹ pillulas aloes assuefacere impa ꝙ aureas singulis die⁹ trib⁹ ꝙ singulis hebdomadib⁹. Sargarizet hyerã ꝙ sc̃ngibin. oiaq̃ q̃ cerebꝛũ purgãt ex humiditate ꝙ si hyeꝛas patiẽ magnas marieq̃. ℌ. ꝙ hyeralogodiõ ꝓpina. grossisq̃ repme cibis colaz gñantib⁹. n. maxieq̃ lẽticula. caulib⁹ ꝙ sallis vaccina carne lacte ꝙ caseo veteri. aliꝫs. cepis. oibusq̃ ad caput vaporãtibus cibis. Cenã fugiat. ꝙ laudabiliũ vescatur chimoꝛ cibis. cũ tutia idica q̃helo hespalpani co collꝛia illũ ꝙ rasico ꝓdito cũ feniculi aq̃ ꝙ basilicõ colaꝝ collꝛijs aq̃ q̃z ꝛnatoꝛ collꝛia in q̃ sunt felles ꝙ ãbra. ꝙ cũ collꝛio q̃ fit ex malle ꝙ feniculi aq̃. felle cubegiꝝ accipitris. sabutivul pis. gruis. catti maris. arietꝫ mõtani. q̃cunq̃ hoꝝ pñtia fuerit cũ oleo misce balsami addito seq̃benego. aliꝫsq̃ q̃ subtiliat ꝙ aquã dissoluunt. Quibusc̃q̃ etem hoꝝ vtaris in passionis ꝑncipijs cũ hoi pḥãtasia appet mala manifeste. pderit ꝙ passio cedet. ¶Cũ aũt post passiõis adhibẽtur ꝓfortationẽ maxie ei⁹ cure cõueniunt. Si itaq̃ in hoꝝ vsu spem boni aiad uerteris tene. Sin abscide cũ roborata ẽ passio. sic̃dẽ curã suscipit aq̃. Nos aũt hec quãd modũ fieri expediat dicem⁹ in chyrurgia. Medicamiꝫ assignatio q̃ contra aquam manifeste. pdest. Sume marchasitã auream ꝙ i fictili vase suchae nouo pone. Clausoq̃ capite i fornace quã vitrũ excoquitur pone ibiq̃. vij. dimitte diebus ac extrahe. Est aũt eius signũ bonum esse qm̃ album est. Tene hec diligenter ꝙ collirijs.

¶Capi. xlviij. de palpebꝛaꝝ passionibus medela ꝙ pmum de aurato.

Palpebrarum passio ꝓpria aurat⁹. cui⁹ cura coꝛpis fit eũatione cũ flebotomo vene cephalice ꝙ decoctiõis poculo ꝙ trociscoꝛũ violaꝝ post hec palpebꝛa findit coꝛpusq̃ educit̃ pingue ꝙ in loco puluis ponitur croce⁹. Cib⁹ subtiliat cũ mezauro aut auiũ carnib⁹ ꝙ post hec ocul⁹ cũ collꝛio curat rubeo ꝙ leni. ꝙ puluere croceo puo: post collꝛijs actis. Et nos ꝛmõi curã diligẽtius exequemur in chyrurgie tractatu.

¶Capi. xlviij. de scabiei mede.

Scabiei medela cõis cephalice ẽ iminutio si sãguis manifesta se offerãt signa. ꝙ decoctionis pot⁹. aut lebelabi vel trociscoꝛ violaꝝ seu mirobol. cuꝫ zaccara. sirũq̃ iuxta q̃ indiciũ dederit. cibuꝫ leuiãs subtilia cũ auiũ carnib⁹ ꝙ edoꝛ. cenam fugiat. ꝓpria aũt cura cuiꝫ ei⁹ spẽi ẽ hec ituẽdũ. ꝙ si scabies soli⁹ ẽ aspitatis i palpebꝛ ocuꝫ collꝛia cũ collꝛio. r. ꝙ leni. ac puluere croceo puo. ꝙ cũ eis de palpebꝛã scalpe. post cũ collꝛio atharcamaticõ. ꝙ zeniari collirio si quidez necesse fuerit. Oꝫ si palpebꝛe roborãt asperitas pulueꝛe aspget croceũ magnũ cũ collꝛio. r. albo ꝙ cũ collio viridi scalpe ꝙ basilicõ ac zaccara. Et si ꝓrigo ex ei⁹ gñe ẽ ꝙ scabies q̃ sit is est⁹ sic⁹ simini. illis vtere q̃ dixim⁹ ac cũ zaccara scalpe. ꝙ si ꝓdest bñ. Sin scalpe cũ camadino ꝙ oculo istilla aquã cimini masticati post fricationẽ ꝙ cũ oui cataplama vitello ꝙ rosaꝝ oleo post hec cũ collꝛio scalpe. r. leni cũ morb⁹ fuerit sedat⁹ ꝙ tũc cũ pulnere croceo puo post cum collꝛio ru. acuto. ꝙ pluere croceo magno tunc collꝛiũ adhibe ỹide ꝙ basilicõ. Sic ꝙ gñe curabis scabiei spẽz cũ ferro scalpẽs qũadmodũ dixim⁹. Si ãteã cũ ferro cutaueris ꝙ calor inascit̃ a liq̃s collꝛio saneꝫ albo. Calore mitigato iterũ collꝛiũ adhibe. r. leneq̃ ꝙ pulueꝛe croceũ eo quẽ diximus ordine.

¶Capi. l. de grãdinis mede.

Grando curaꝝ cũ ẽplastris q̃ ex lacte fiunt cocto. vsq̃ in palpebꝛaemplizeꝫ. aut grãdinẽ cũ fic⁹ folijs scalpe aut cũ armoniaco cataplasma ꝙ galbão. ꝙ cera pura. ꝙ si amoniacũ cum aceto triueris ꝙ loco apposueueris ꝓdest. sic ꝙ si botami

gūmā sumptā cū oleo liq̄feceris violaz̄ ⁊ modico aceto grādinēq̄ catapl'aueris pdest. de hinc cū puluere collīria croceo puo. ⁊ collirio ru. leni post cū puluere croceo magno. ⁊ collirio rubeo acuto. Et si ab exteriorib⁹ grādo est palpebre: palpebra ipa scindēda est: ⁊ grādo emittēd⁹. Et post sup locū puluerē pone croceū. sit aūt tua cū ferro cura post euacuationē corpis ⁊ purgationē cū flebotomia. ⁊ medicamine soluēti in quo hyera ponitur.

¶Capi. lj. de lapidositatis medela ⁊ ꝙ solidationis ac ordei.

Lapidositatis cura p eūationē fit cū pill'. hyere. ⁊ pil'. caucani cū ⁊ sup locū medullā vitulor̄ capra'ū ossiū: cerāq̄ ⁊ oleū violaz̄ simul liq̄facta ⁊ sup lapidositatis locū pōe. Sz ⁊ vnguētū appōe de achilon. Ordei aūt cura corpis ꝙstat eūatiōe cū his q̄ dixim⁹ ⁊ galbāi catapl'ate ac buraci distēpatis aut cerā loco albā appone liq̄factā: aut cū muscis capitib⁹ ablatis frica. Et palpebrā cū collio scalpe. r. ⁊ acuto ac viridi ⁊ estaticō. ¶Cōsolidatio ꝙ ⁊ ipa q̄z corpis cura' eūatione ab hūore dñanti. ⁊ collio memithe loco apposito. ac hezazo ⁊ aloe mirraq̄ mūda ⁊ iter duas ponaī palpebras dābar lacti infusus.

¶Capi. lij. de pilorum superfluorum ⁊ dispsor̄ ac fluentium mede.

Pili superflui ⁊ ad exteriora uersi pmo cū medicamis laxatiui potu curari cupiūt cū decoctione ⁊ corpis purgatiōe. Deh̄ic pili exh̄ātur cū forcipib⁹ ⁊ sāguie rane loc⁹ liniaī: aut sāguie q̄ i canib⁹ iueniunt tineaz̄: aut cuz formicaz̄ ouis: aut fic⁹ lacte. aut sumaī herba q̄ iter ordeū oriī ⁊ trita exp̄maī. ⁊ cum ea cere modicū liq̄fac ⁊ catapl'a pilos diffusos. Assignatio al'. Sume arde. i. tinea ligni. nusadei. asini vngule aduste eq̄les ptes tere et cribra ac cū acerrimo distēpa aceto: ⁊ diffusor̄ locuz illine eor̄. Assignatio al'. ericij fellis ⁊ sāguis castorei ⁊ distēperās pill'. pilosq̄z exh̄e ⁊ ieuni saliua medicamē roza. ⁊ loco q̄ pilos exristi appōe. Assignatio al'. Ericij fel si sup locū expilatū catapl'aueris pili nō pcedūt. Et si h⁹ pderūt ⁊ pilor̄ auferī pductio bñ. Sin ferri cura medere. vt iuersiōe ⁊ suitiōe ⁊ coagulatiōe pilor̄ palpebraz̄ cū mastice. ¶De palpebraz̄ fluxu. palpebraz̄ flux⁹ q̄ fit ex acuto hūore corpis curaī eūatiōe cū decoctiōe in q̄z ēba cū ē ⁊ absinthiū ⁊ alia hūorē eūantia acutum. Et si ex hūore fit hec nigro epithi. deī decoctio ⁊ alior̄ q̄ col'az eūant nigrā. Oō si ex tyria col'a fit pill'. ꝓpinenī hyere ⁊ sticados ⁊ in oib⁹ his. ꝓhibēd⁹ patiēs a cibis illū gnantib⁹ humorē q̄ passio fit ⁊ palpebre: ossib⁹ dactilor̄ adustis. aut sume acalimiā aut athemidum ⁊ colcadenefum. ⁊ zagū eq̄liter ⁊ trita diligenter cum melle distempera ⁊ apponantur vel cum murium stercore collīria diligenter trito ⁊ cum melle distemperato.

¶Capi. liij. de pediculorum medela.

A pediculorum cura corpis icipiēdū ē purgatiōe cuz epithi. ⁊ agarici decoctiōe ⁊ hyere. pill'. aut aloes ⁊ caucanicis. gargarism⁹ eor̄ q̄ corp⁹ purgāt adhibēd⁹. cibi ꝓhibēdi multe sup fluitatis ⁊ ficuū comestio cibus q̄z iminuēd⁹. Sit āt laudabilis cib⁹ chimivtpanis mūd⁹ edor̄ caro ⁊ gallie. cubeborūq̄z ⁊ sīmiliū. palpebra cū mirra cataplēt: aut aristologia. l. trita diligēter ⁊ cū oleo distēpata. vel hoc cataplate. Assignatio eī. minūtēgi. cātari dū. capraruū fimi salisandā eq̄les ptes diligenter tritas cuz sīhi aqua distempa ⁊ palpebrā cataplasma.

¶Capi. liiij. de palpebraz̄ medela.

A palpebram abinterio rib⁹ findere in al' fundere oz ⁊ tūc pulnis adhibeaī croce⁹ pu⁹ ⁊ collirīū. r. lene post flebotomū ⁊ sītā. Si patiēs puer. Oō si grādior ē medicamenda laxās ⁊ decoctionē ⁊ palpebrā cū aloe hezazo cataplā ac memithe collio. foue ēt aqua in qua decoreris camomillā. mellilotum. berenia secum sanſucū. cibum subtilia cū mezaris ⁊ pullis similibusq̄.

¶Capi. lv. de contorsionis medela.

Contra cōtorsiōis. pmū ē cū ſeūatiōe corpis a salso hūore cū agarici decoctiōe ⁊ pill'. hyere. ac pcanicis ⁊ oio ciboz̄ q̄ acutum gnant hūore ꝓhibitiōe ⁊ laudabilū vsu. vt edor̄ carnib⁹ ⁊ volucrū optie patis ac pāe sīle palpebra cū litargirio catapleatur diligēter in oleo trito rosaz̄ ⁊ hezazo memithe collio cataplēt cū aq̄ q̄le ⁊ rosis ⁊ ordei farina zafrāo distēpatis cū itibe aq̄ ⁊ portulace colliūq̄z adhibeaī. r. acutū medicaminis assignatio. Ad ꝓtorsionē. Sume lēticulā sine cortice. ⁊ recētis gnati adipē ⁊ cū mēthechtego distēperās ⁊ violaz̄ oleo oculū cataplasma.

¶Capi. lvj. de caliginis ⁊ fissure palpebraruū medela.

Oculi caligo curaī cū flebotomia ⁊ catartici potu. pluerz̄ istillatiōe crocei pui collio. r. leni. post puluere magno croceo ⁊ collio acuto. tere cū basilicō ⁊ hazizo. similibusq̄. vtaris aūt medicaminibus gradatim ne forte statim oculo medicamine apposito

appositio acuto ledat. De fissure palpebre me dela. fissura hec. si ex vlceris cõtingit macula cũ ferro curaꝫ vt alias dicem⁹. Et si ex carnis superfluitate: aut vlcere palpebraꝝ collirio, cu retur. r. acuto. r collirio viridi. ac basilicõ sili busqꝫ. Qõ si nãlis ẽ cũ ferro ipaquoqꝫ curabi tur r illinitionis vsu cũ cera r oleo.

¶ Capitulum. lvij. de mori fornicis r supfluo carnis mede.

MOri cura cephalice flebo tomia ẽ. r catar tici pot⁹ cũ trocisciis violaꝝ r agaricꝫ decoctiõe. Dehinc cũ zaccara fricet. r si nõ extirpaꝫ ferro scalpe r pulueriẽ superpõe croceũ. dehinc colliriuꝫ. r. acutũ r viridẽ. tũc basilicõ. Et si passio sub palpebra est. ab exteriozib⁹ eris floris adhibe vnguẽtũ. Fornix aũt r caro supflua ipa q̃z flebo tomo curanꝫ. r decoctiõis poculo. ac oculi collirtiõe cũ atarchamaticon. r collirio illũ refrigera ru. r leni. r sahafe cathaplasmata adhibe. vt litharginꝫ arucũ hẽnaz mecticã. zarau nedũ cũ vini cõditũ aceto. r silib⁹. Glãs autez r vt ipa curetur corporis necessariã hz eũonẽ cũ decoctione epithimi r agarici. adiecto turbit r hyera. vnguẽto de achilon ẽplizeꝫ. r a cibis patiẽs flegma gñantib⁹ abstineat. r cholera nigrã. r si sic nõ auferꝫ excoriata abstrahatur. r super locum puluis ponatur croceus r si superfiua ab interioribus est caro collirio rubeo leni collia.

¶ Capitulum. lvij. de anguli oculi passionib⁹ medela r primũ de fluxu.

FLuxus corpis cura ẽ purgatio cum flebotomia si sanguis luceant signa catarticꝫ pot⁹ patiẽs tẽperato vtaꝫ cibo et medicaminib⁹ cureꝫ hũiditatẽ de siccãtib⁹ vt tutia idica lota r medicamie quod fit cũ memithe asiafo r aneto zafrano. gũma arabica distẽperatis cũ vio: hec eñ ,psunt.

¶ Capitulũ. lix. de glãdule medela.

GLandula supfluitas est carnis anguli oculi r ei⁹ cura corpis ab dominã ti hũore purgatio r sup ipa zzenia ri ponaꝫ vnguẽtũ r collio floꝛeris collia. r si caro defecerit bñ. sin cũ ferro cura r abscide. nec abstinẽs. nec trãsgress⁹ modũ. tũc sup locũ puluis ponaꝫ croce⁹ r oui vitello cataplasmeꝫ r rosaꝝ olo. Dehic si febris ocko ac ciderit. colliriũ adhibe albũ. tũc rubeũ lene de hinc viride. acutũ r silia.

¶ Capituluz. lx. de corni medela.

HCornum patiẽtẽ flebotomo vti r catartico expedit laxanti. r loco ztritã appõere helbã r distẽpatã, aut lini semẽ tritũ. r distẽpatũ. aut thure et zafrano ẽpliza ẽ fenugreci aq̃ distẽpatis. apate erupto r sanie emissa. locũ cũ aloe r sarcocolla ac dracõis sãguie cõpie. balaustia. r ghelo aneto. de singul⁹ ptẽ sumẽs de floꝛe eris q̃drãtẽ sumẽs hec diligẽter trita r apponẽs cõpie ãgulũ ocli r locũ eruptũ. Qõ si passio i id tetẽderit vt fiat fistula fistulaꝝ adhibe curã. ¶ Et medicamẽ hoc vtile ẽ fistule q̃ i ocloꝝ ,psũdat ãgulis. Assignatio ei⁹. arsentci vtriusqꝫ rubei r crocei. zzgi. Cãtaridũ. calcis. nusaderi. aluminis. cui⁹qꝫ ptẽ. trita oia diligẽter cũ puerivi na distẽpa r fistule suppõe cũ pãni linei licinio vl sue alenã feresiaci ptes duas. calcis vnã: et distẽpa cũ pueri vria r licinio cataplasma. ipmqꝫ coq̃ trib⁹ sub sole dieb⁹ sup cristallũ r abra sis vtere. Assignatio al⁹. ad fistulã. Sũe medicamẽ acutũ qõ dicberdic vocaꝫ r pãni linei licinii ifunde hũidũ pri⁹ pueri vrie r fistule idu cas. aut sume eris floꝛe r cũ cala pasta r amoniaco factũqꝫ licinii fistule imitte. vel sũi aruci ptem. nanacue. ʒ. partem. tritaqꝫ diligenter fistule pulneriza.

¶ Ca. 61. de seẽbere r tenebrositatis medela.

TEnebrositas vt dixi mus ex debilitate ẽ spũs videtis r paucitate. r medicamib⁹ eget videtẽ ꝓfotãtib⁹. In sebequera. a cephalice flebotomo cura icipiꝫ r laxãti medicamine vt decoctiõe cui imiseꝫ hyera. acuto q̃z vtẽdũ ẽ clisteri. cui⁹ ẽ a supiozib⁹ ad iferiora trahere r cerebrũ cũ gargarismis purgãdũ r nariũ istillatiõib⁹. ac sternutamẽtis. ãguloꝝ ocloꝝ vena minuaꝫ r cena caueaꝫ nocturna. vaporãteqꝫ ad caput cibi. Epis obnieꝫ vapi assati hoc mõ Ep sũat capnũ r olo emũdatũ sup prũas ponas r pipis. l. frustum; ifigat r q̃ ascẽdit ab eo stet obui⁹ vapi ocli⁹ r colliet ea q̃ ab ipso desfluit aq̃. sicqꝫ epar cõedat: trib⁹ hoc faciat diebus ztinuis aut ãpli⁹: qm̃ in vltimis hac i pte vtilitatis ,pdest. Colliriaqꝫ cũ melle admixto modico nusadaro. aut cũ cucumeris agrestis succo cũ mele mixto r cũ recẽtis aq̃ feniculi: his si colliriet ,psunt. Et si capri sumpseris fel. aut cũ feniculi miscueris aqua r melle. r patientẽ sequeberã colliries sanat.

¶ Cap. 62. de auriũ passiõib⁹ r primũ de dolore qui ex mala fit calida. cõplexione.

AVribus dolor ex mala cõplione cala si accidat ituẽdũ si forte sanguis abũdantie in corpe signa videris aut cholere rubee. Et si sanguis abũdãtie in corpe signa videris cephalice incide. r ad necessitatis quãtitatẽ sanguinẽ emittas. Qõ si rubea supeminet cholera patiẽti medicamẽ ipam deponẽs ,ppia vt decoctionẽ miro

C

bo. cũz accara: aut lebelabũ ꝛ zacca. aut violã
silliaq̃. auri portulace aquã istillaꝛ rasure cu-
curbite cũ rosaꝛ olo in q̃ seiaꝛ coreris ꝓdest
aut istilla illi oui albumẽ alternis horis ꝛ cuz
bãbace desicca ꝓdest em̃. Et si istillauerz illi
rosaꝛ oleũ i q̃ seiaꝛ coreris ꝓdest. Szꝛ si sem
puiue aquã instilles cũ vini aceto modico et
oleo rosato medeꝫ. Medicamis assignatio au
riũ ex calo doloꝛ vtilis. Sũe rose ptes duas.
sisami olei vnã. vini aceti heserẽ aq̃ cuiusq̃. 5.
ptẽ. 2grega oia ꝛ pcute optie atq̃ auri instilla
aut cucurbite aquã ꝛ rosaꝛ oleũ. mlieriscq̃ cui
filia ẽ lac. Sic ꝛsi si mulier lac auri imulserit ꝛ
paululũ expectauerz ꝛ siccaueris. scõq̃ ꝛ ter
tio imulxerit. doloꝛ sedabiꝫ. Circa aurẽ. sãda
lũ. ꝛ aquã rosatã ac cãphoꝛã catapꝛa: aut co
riãdri aquã ꝛ lactuce ac sempuiue. Et si mole
stus ẽ ꝛ grauis doloꝛ sume opũ modicũ ꝛ cum
oleo distẽperãs rosato vel violaceo auri istilla
ac mãdragoꝛe succũ iplue cũ oleo rosato. qm̃
dormitat ꝛ doloꝛẽ sedat. Nec ꝙ his nimiam
opoꝛtebit dare ꝙsuetudinẽ. qm̃ auris facit gra
uitatẽ ꝛ audituꝫ. Si aũt auris doloꝛ ex mala sit
cõplone frida intuere. Et si i coꝛpe dñanꝛ sint
signa flegmatꝛ hũiditatis. patiẽti hyerã ꝛ cau
canicã. ꝓpina: ꝛ gargarizet hyerã cũ sãgibiz
q̃ eo eiusmõi cerebꝝ purget. Dehinc auri eiꝰ
aliq̃d istilla calidoꝛ oleoꝛ vt nardinũ aut co
stinũ. vl laurinũ. aut fugilinũ. qm̃ cõpetẽs ẽ et
vtile. vl sansuci aquã iplue expssaz. ꝓbatũ em̃
ẽ. Aut sũe thꝰ ꝛ tritũ diligẽter cũ vino liq̃fac et
amigdalino oleo amaro ac paulatiz auri in-
stilla bãbacẽq̃. hoc infusuz auri applica. aut
sũptã cũ vaccino locio mirrã liq̃fac. ꝛ auri in-
stilla. Uel sũe radiẽ fugilũ aquã. ꝛ marzeniusi
ꝛ olei onfacini aliq̃d admisce. bulliãtq̃ donec
aq̃ deficiat supstite oleo hocq̃ auri istillabis.
ꝓdest em̃ ꝙtra frigidã vẽtositatẽ q̃ auri acci-
derit. Aut viridis folia sũe garbi. ꝛ diligẽter cõ
tere. sũptũq̃ cana ꝑnatũ. ꝛ q̃ intus sũt extrahe
ꝛ luto in sl loco catapꝛa ꝛ desup folia mitte tri
ta cuz modica aq̃ coq̃ ꝛ auri iplue. Et si doloꝛ
ex frigido fuerit cũhũiditate q̃ ab aure desiuit
vsi fel istilla. aut fel gruis liq̃factũ cũ amara-
rũ oleo amigdalarũ aut zẽbazi. Aut sume eu
foꝛbij ꝑnũ vnũ. ꝛ diligẽter tritũ cũ oleo liq̃fac
rosato. ꝛ auri instilla.

Ca. 63. ō auris aꝑtis ex caloꝛ aliꝭ medelis.

QAm aũt auri aꝑa inascit calm
aut pustula cephalicã mi-
nue. ꝛ sanguiẽz iurta qõ patiẽs fert
ꝛ morbi ꝑtitas ꝙsulit et asq̃. ꝛtps ac
patiẽtis cõplo extrahe ꝛ colliũ albũ instill abis
auri. liq̃factũ cũ puelle lacte. lacq̃ illi ex mã-
milla imulgi iba. qm̃ ꝛ doloꝛẽ mitigat ꝛ caloꝛẽ
placat ac emolliens lenit. sup auris radices a
foris pslij semẽ catapꝛa. ꝛitibe aquã ac cusba
re. solatriq̃. ꝛ sillia. ẽpliza q̃z hꝰ ẽplo. Assigna-
eiꝰ fabaꝛ oꝛdei farine cuiꝰq̃ ptes. ij. violaꝛ ꝛ
dicis cathemie. cuiusq̃. iij. folioꝛ minisar. ca-
mõille. lilij radic. cuiusq̃. ij. tere oia diligẽter ꝛ
cũ solatri aq̃ distẽpa ꝛ violaꝛ olo. ac q̃ffare aq̃
ꝛ rahalebi. ꝛ ẽpliza aurẽ patiẽtẽ. Cibis pasce
q̃s febꝛicitantibꝰ assignauimꝰ. a cibis ꝓhibẽs
calis. ꝛ olibꝰ ad caput vaporatibꝰ. Et si eiusmõi
morbũ febꝛ comittat refrigerationẽ augeas
Qõ si regie hꝰ aꝑa nõ mitigat auris intellige
aꝑa sanie fecisse: nõq̃ auri istillare optebit. nis
missis spumã ꝛ seis merue ac fenugreci cũ mu
lieris lacte cui filia ẽ. Nec desistes hẽ bis. i die
facere. dõec sanies aure egrediat. q̃facto aurẽ
cura saniei curabis ꝛ vlceris iurta qõ posteriꝰ
dicemꝰ. Qõ si aꝑa i dissolutiõez ferꝛ ꝛ dissolu-
tũ agnoueris. reliq̃eq̃z illi supsũt ẽsse camõil-
lã ꝛ melliloꝛ. coq̃ q̃ q̃. ꝛ ex aq̃ modica sũe. ꝛ au
ri repidũ istilla cũ modico violaꝛ oleo. Et si
eã i cucumo bullierz ꝛ i capite cucumi fistulaz
posuerz ꝛ fistulã indiq̃ diligẽter cũ bãbace op
pilauerz aut pãnis fistuleq̃ capiti patiẽtẽ ap-
posueris aurẽ. q̃ ad ipam eiꝰ ascẽdãt vapores
ꝓdest. aꝑatis em̃ dissoluit reliq̃as. nõ sit autẽ
eiusmodi aq̃ fortis caloris: sz tẽpati. Cuz autẽ
qõ i aure sit aꝑa frigidũ ẽ. patiẽtis nãz cũ aga
rici decoctiõe solue. acuta cũ hyera ꝛ turbit. ꝛ
pill hiere. ꝓpina. aut has. Assignᵉ eoꝝ hyere
pigre. z. turbit. agarici. cuiusq̃dr̃ãtẽ oboli
scamõee. ʒ. oboliũ. tere oia diligẽter. ꝛ cũ aq̃ di
stẽpa ac pill. potio ẽ plena. hec cũ feceris cere
briũq̃ purgauerz auri aneti oleũ istilla. aut fu
gilũ. ꝛ hac exteriꝰ aurẽ fomẽtatõe roborabis ane
ti. caul. rutabe. camõil. mellilo. liq̃. radiẽ. folio
rũ lauri. sãsuci. nemami. cuiusq̃ ptẽ. abrotani
fenugreci. semis lini. cuiusq̃. ʒ. ptẽ tere oia di-
ligẽter. ꝛ cũ aq̃ distẽpa sãsuci. ꝛ sisami oleo ac
narcisci. ac nardino. ꝛ aurẽ ẽpliza. qm̃ aꝑa op
time dissoluet fridũ. Et si camõillaz. melliloꝛ.
anetũ berenia setũ. lauri folia. ꝛ hẽdecochum
maioranã. satureiã i cucumo coreris optime
ꝛ sup cucumi caput fistula apposita. fistule ca
put auri applicueris q̃ medicaminũ vapoꝛ ad
eã igrediat dissoluẽdo. ꝓderit aꝑati. Et si aꝑa
intellexeris eẽ durũ hoc illi adhibe emplastrũ
Assignatio eius galline adipẽ ꝛ anatis liques
fac et misce simul parum simi ouium tritiꝛ au
rem emplastriza.

Cap. 64. de sanguis ꝛ saniei q̃ ab aure exeũt.

VAlnerum ꝛ vlcerũ cura i auriꝰ hec est
Cũ ergo sanguinẽ ab aure videris
fluctẽ. sumac exssã istilla illi aquã
ꝛ portulace ac virge pastoꝛ. aut su
me gallam diligenter tritam. ꝛ cum aqua mir-
tam portulace auri instilla. ꝛ porri succum na
batici. sume etiam lepoꝛis coagulum tritum
cum aceto aut aloem et ythus equaliter. et tri-
ta diligenter cum porri aqua auri implue.

¶De sanie medela. in sanie medela q̄ aure exit. Cū apa eruperit calidū aut pustule q̄ ea sunt. rosaz oleū auri istillare cōuenit. i quo liq̄feceris paz mirre ⁊ opij. aut sume sarcocolle sanguis draconis. libani. mirre asiafi. mēithe. ptes eq̄les. tereq̄ diligēter. ⁊ cū melle distēperās licinio auri involue pānī lineī ⁊ auri optime ab sterse a sanie cū bābace ipone: aut ferri purgamētū tere diligēter i aceto decoctū ⁊ auri istilla paulatim aut licinio iplicitū imitte vel sarcocollā ⁊ siafū memithe accipe ⁊ tūde diligenter cū melle distēperās intinctoq̄ licinio auri inducas. Sume q̄z alumē iemenicū ⁊ optie tere ⁊ cū melle distēperās auri cū licinio iducas. Si aūt diuturni⁹ fiat sanies emissio. hoc vtarī medicamie. ¶Assignatio ei⁹. mell̄. z. x. aceti. viij. ad ignē decoq̄ ⁊ spumā aufer ⁊ pulneriza desu per floris eris. z. ij. ⁊ misce cū licinio sup aures pone. pbatū est em̄ basilicō q̄z vnguētū si cuz licinio auri iponaf prodest sanies. Cicatrizabis aūt vlcera que in eis fiunt vnguento. r. q̄ de lithargiro fit ⁊ aruco.

¶Capt̄z. lxv. de opilatōnis auris medela.

IN opilationis que i aure fit ⁊ audit⁹ grauitatis medela attendēdū si optio exsordē fit aliq̄ purgeť his q̄b⁹ auri b⁹ purgaf: aut sume buracū ⁊ diligēter tere ⁊ cū aceto misce. auriq̄ istilla ⁊ sic p diē dimitte deinde aurē purga ⁊ cū tepida lua aq̄. Q̄s si opilatio ex humore ē grosso flegmatico caput cū medicamie opz purgare sīa deponēti. vt hyere pill̄. ⁊ cōcanicis. ⁊ hyerarū aliq̄ magnaz vt logodion. Si cōplexio ⁊ etas tēpusq̄ adiuuerint tūc vtaris gargarismo cuz hyera piē. ⁊ sīngibin ⁊ tepida aq̄ sinapiq̄ feresiaco. origano mōtano. hessa ⁊ silibus diligēter tritis. hec cū mellis aq̄ gargarizet: aut zebi aq̄ decocta. vtaf q̄z sternutationib⁹ cū cōdiso ⁊ hebethel souda in aī. ebere aloeq̄. Cerebro purgato auri aquā istilla in q̄ piganū coueris. sanſuē. nemanū ⁊ sup exp̄me hec recētia viridia. eductāq̄ eoz aquā cū iausiro ⁊ castoreo misce aut euforbio iuxta passiōis vires et fm q̄ patiētis fert cōp̄o aut auri aquā ipluē in q̄ absinthiū decoxeris. vel sume buracū ⁊ si napim tritaq̄ diligēter cū aceto distēpera ⁊ super aurē cuz licinio pone. aut sume castoreū ⁊ elleborū eq̄l̄r ⁊ tūdē croci oriētalis tritaq̄ acetū supfunde ⁊ auri istilla. aut cū licinio iduc: vel oleū istilla nardinū. qm̄ humorē subtiliat grossum q̄ in aure ē: ⁊ dissoluit. vt̄ musci olim. qm̄ vtile est. Impluē ēt auri pipis modicū triti cū zēbaci olo puri liq̄facti. Et si audit⁹ grauitas ex apate fit. apostema illō curari expedit his q̄ iam diximus. ¶Quod si ex carne fiat superflua que in auris foramie orta est: aut vermica ⁊ abscindi possibile est ferro abscindaf: ⁊ q̄busdam vtaris medicaminibus comedentibus vt floris eris vnguento: aut quēadmodū al⁹ dicemus. Assignatio medicaminis Bal. vtilis grauitati audit⁹ ⁊ surditati. Sume ellebori q̄ptitatē q̄lis ē ⁊ ossis dactilis tereſq̄z diligēter cū melle distempa ⁊ sup aurē pone. Q̄s si audit⁹ grauitas lapidis aut cuiuspiā rei que incidit auri fit stibiū sume subtile ⁊ bambace involue ⁊ viſco iplica aut gumi humida ⁊ auri iducas: qm̄ q̄s in aurē cecidit stibio adhere bit ⁊ egredieť. hoc sepi⁹ facies donec educatur. Sin mollire sternutationē patiēti cartaz licinij⁹ narib⁹ ei⁹ iducēs aut medicamia insuffla q̄ sternutationē adducunt: vt ꝑdisum⁹ aī. nareſq̄z ⁊ nasum opila ⁊ aures cū bābace: vento sitas nāq̄z cōmouebit in capite ⁊ fortiter egredies q̄ in aure sunt emittit. Et si in aurē aqua egressa est patiētem vno impa salire pede ab egrotāti latere. ⁊ caput in eā acclinare ptem palmāq̄z auri apponere ⁊ fortiter cōmonere. Defluet etem aq̄ ⁊ egredieť. Sz ⁊ si sup aurē iacuerit ⁊ caput fortiter ꝑcusserit aq̄ aure exibit. Q̄s si nō egredit̄ hac illā agredere cura. Sume arūdinis frustū palmo ⁊ āpli⁹ lōgū et alterā ei⁹ extremitatē bābace involuevsq̄z eius tertiā ptē: hāc oliue oleo ifunde ⁊ extremitatē q̄ bābace nuda ēz auri imitte eāq̄z accēde in q̄ bābax est. Ignis em̄ vt in arūdine cepit opari aquā ab aure extrahet: hoc fac donec patiēs quē nō ferat ignis sentiat calorē. Tūc aure extrahe quē nihil aq̄ supest. Et sic aurēcū bābace desicca ⁊ rosarū istilla oleū. Educit quoq̄z aqua fistula auri apposita si sugaf. qm̄ aqua extrahit ⁊ ad os exit. Cuz aūt in aurē reptile aliq̄ ingressum fuerit aut ꝯmes itus gñantur sīhi aquā exp̄ssam istilla. aut fautenegi stuuialis. aut catarāi modicū. Instillatuz etem auri vermes occidit ⁊ reptile: aut absinthij instilla aquā decoctā aut folioz pſici. aut cappis oīa etem hec ꝯmes occidūt ⁊ reptilia. Q̄s si vaccini paz sumas fellis ⁊ in aceto liq̄factū istilles auri pdest ⁊ ꝯmes occidit. vtaris etiā hoc medicamie qm̄ pdest. Assignatio ei⁹ sulfuris buraci. succi sīhi eq̄les ptes. tere diligēter ⁊ cū aceto liq̄fac ⁊ aq̄ folioz fugilū auri istilla qm̄ vtile ē ⁊ ꝯmes ac reptilia occidit. cucumeris quoq̄z agrestis succus pdest.

¶Capit. lxvj. de susurrationis ⁊ tinnitus aurium medela.

CAm aūt susurratio ⁊ tinnitus auri b⁹ accit lilij oleū istilla. aut nardinū. aut costinū cū succo folioz garbi aut sume ellebor nigrū castoreūq̄z eq̄l̄r ⁊ zafrāiq̄tū vtriusq̄z ē pōd⁹. ac in aceto liq̄fac ⁊ auri istilla. aut sume zufam ⁊ lauri baccas ac pieas ⁊ in aq̄ decoās ⁊ istilla. ⁊ olz fugilū pcussuz cuz pigami aq̄ si instillet vtilis est. Medicaminis

assignatio tinnit⁹ ⁊ audit⁹ granitati. Sūe cōdi si rosax olei.zafrani.cuiuslꝫ obolos. iiij. elleboꝛi albi.buraci.cuiuslꝫ.ʒ. iij. tere diligēter et cū vino distēperās trocisca.atꝫ cuz op⁹ fuerit vtere liq̄faciens in aceco ⁊ auri instillās. Aliō ad idē vtile.mihe fluxe ptē.i.olei cheiri.iij. bulli ⁊ refrigera. vasecꝫ conde vitreo ⁊ auri istilla. Et si medicamia hec nihil ꝓderint. tinnitū auriū ex hūoꝛe fieri grosso itellige cōcluso in cerebꝛo operimēto.ideoꝫ patiēti qō cerebꝛum ei⁹ purget tribue vt hyere.pill.⁊ cōcanicas. ac aloes ⁊ sll'ia.dabis ēt das illi. Assignatio eax turbit.ʒ.ij. colo q̄ntide adipis.ʒ.mirob.ꝛebuli ʒ.ʃ.sarcocolle.quadrātē q̄hire obl̄os.ij. trita oia diligēter.distemperās.pill.ppinabilꝫ de eis.ʒ.ij. cozpe purgato nariū adhibe istillationes calefaciētes subtiliātes vt q̄ cōponunt ex castoꝛeo.iaustro.sunizo. ⁊ sll'ib⁹ q̄ in ꝓxīsōis faciei capꝛo diximus ⁊ sternutatiōe vtaris cuz cōdiso ⁊ hyera modico naribus insufflato.

¶Capꝛm.lxvij.de surditatis medela.

SUrditas cū flegmatis accit cā grossi ⁊ viscosi qō in cerebꝛo ⁊ ei⁹ gnatur operimēto vel aliūde i sluit ad audit⁹ neruz curaꝛ regimis vsu icidētis ⁊ subtiliātis ⁊ hyerarū potu ac gargarismis auriū istillatiōib⁹ illis ꝙs dixim⁹ ante cū de medela opilatōis q̄ in aure fit disputauimus.⁊ cibox abstinentia sl'a generātiū. Medicamis assignatio ad surditatē. Sinapim diligenter tere ⁊ cū ficubus misce siccis ⁊ facto licinio auri ipone trib⁹ diebus.

¶Assignatio alia.Castoreū cū oꝛo liq̄fac anet ⁊ succo pigani ac auri istilla. ¶Qō si surditas ex coleris accit ascēdētib⁹ ad cerebꝛū quē admodū in morbis acutis cōtingit ⁊ febꝛib⁹ colericis eius cura ē vt patiēs soluaꝛ medicaminib⁹ colerā deponentibus ru. vt mirobo. decoctione roborata cū hyera ⁊ scamonea. post euacuationē regie vtaꝛ tēperato ⁊ suauis aq̄ balneo.regimē caueat colerā generās ru.⁊ nō nunq̄ ipa spōte expellit nā colꝛas has ⁊ surditas recedit hec. ¶Surditas aūt q̄ ex cerebꝛo fit ⁊ neruo rupture cā aut ꝛtritiōis. aut pp vitutis debilitarē audietis si ex ipsa est creatiōe medicamine caret ⁊ sanatione.

¶Capꝛm.lxviij.de passionū nasi.medela ⁊ dolꝛis eius cura.

IN passionū medela q̄ naso accidūt in tuendū.⁊ si nariū cōplexio calefacta est.⁊ rubox illis accit ac ardox patiēs oleū respiret rosax penssum cū semptuue aq̄: aut oleū ninifar cū rosata: ⁊ supponaꝛ exteriꝰ pānis intinctꝰ sādalo ⁊ aq̄ rosata. ¶Qō si calox extremitates vsq̄ vꝛigiꝛ vētriculox olei ninifar fiat naribus istillatio cū eductū ex curbite fuerit Gnis ⁊ olei rosati aquēq̄ rosate Sādalū odoꝛet ⁊ aquā rosax cāphoꝛā. ninifar violā rosam.papaueris flozes ⁊ sll'ia. Et si locis acciderit his ꝙa calꝛ: aut in naso pustule fuerint oꝛte: patiētis cephalicā iminue aut appone sitiā ⁊ sanguinē iuxta qō opꝛ fuerit extrahe cibis refice refrigerātib⁹ vt oꝛdei alfito zacc.aceto oliue oleo Gnatis prunis. pomis. moꝛis. nasumqꝫ ⁊ frōtē cū sandalis ⁊ asafo. memithe catapl'a ēt musderbedi hezazo. aq̄ rosax ⁊ poꝛtulace. sempuiue ⁊ aliquā narib⁹ istilla aq̄rū cū roseo oleo oiꝫ illū refrigerāti dispōas regie ⁊ extignēti. Et si nālib⁹ vlcera appuerit patiētē cephalica minue ⁊ refrigerās adhibe regimē ⁊ si vlcera illa humida fuerit. hoc vteris in illa medicamie. Assignatio ei⁹. Sume ceruse ꝓpurgamēti argenti. lithargiri. aserebi adusti eq̄les ptes tere in moꝛtario diligēter cū rosax oleo.⁊ naso ipōe cū licinio. Qō si vlcera sicca fuerit. sume cerā oleū amigdalax. medullā cruris bouini eq̄liter cerāqꝫ i oleo liq̄fac ⁊ aliq̄d adde spume. semis citoniox ac q̄hire optie pcutiens naso cū licinio imitte aut interi⁹ cataplasma. Et si i naso putrida sunt vlcera. sume elleboꝛ albū cū chaseso eq̄liter ⁊ sinapi tereſqꝫ diligēter insuffla ⁊ nares cū aceto lana. mirrāqꝫ insuffla tritam qm̄ ꝓderit.

¶Capitulum.lxix.de carnis i naso superflue medela.

CAro i naso supflua si durafuerit curā nō suscipit: qm̄ ō gne est cācri: si mollis labora qm̄ sanabit. Ei⁹igit cura ē patiētis incidere cephalicā ⁊ sitiā appone ⁊ pill.hyere ꝓpina.nasoqꝫ licinii iduc cū floꝛis eris vnguēto aut sume asenanū ⁊ mirrā eq̄liter.tereſqꝫ diligēter licinium sume pānī lineī hoc i sunde aceto.⁊ sic medicamie circūuolue ac naso ipone: aut sume coꝛtices eris ⁊ colcodanesum caliā.cuiuslꝫ ptē arsenici rubei.zeniari.cuiuslꝫ.ʃ.ptē elleboꝛi nigri q̄drātē.tere oia diligēter.⁊ facto lineo licinio. i sunde vino ⁊ hoc iuolue medicamie ⁊ naso imitte. aut eꝛ sume tūbalū ⁊ diligēter tritū vio i sunde ⁊ nasi ꝛterioꝛa illinias. Sume ēt zagi.ʒ.iij. colcadanesi.⁊ mirre cuiuslꝫ.iiij. colcotar.iij. alumis ie menici. galle. tūbali eris. aristologie.ꝛ. cuiuslꝫ.ij.⁊.ʃ. turis.iiij. obolos. aceti.ʒ.cētū. decoq̄ in vase eneo dōec tāq̄ electuariū fiat ⁊ cū licinio vtere. Et si hoc nō ꝓderit medicamē adhibe acutū. vt calicō ⁊ dieberdic.⁊ si nec his curaꝛi ferrū adhibe vt posterius dicemus.

¶Capi.lxx.de nasi fetoꝛis medela.

AD fetoꝛis nasi medela opꝫ patiētem ſqngibin ⁊ hyerā picrā gargarizare ⁊ sinapi.⁊ post hec cū vio in q̄ spicā garioſilū, oziganūꝫ de coꝛe

nis.⁊ narib⁹ insuffla origani odolū.tritī diligẽ ter instilla ꝫ fautenegi aquam.⁊ hoc medica mẽ ad idẽ vtile ẽ.Assignatio eius sume mirre pure.amomi.acatie.equales ptes tere diligẽ ter⁊ cū melle distẽpera dispumato⁊ nasi extre mo parum applica.diebusq; multis olfaciat. Aut sume mirrā⁊ in aqua fautenegi liquefac ⁊ narib⁹ instilla.Uel sume ammoniū.rosaꝫ sic cā equaliter:terẽsq; cribra.⁊ cū bani oleo dis tẽpera.⁊ nasi interiora cataplasma. Instilla etiā passionẽ hāc habentium naribus cameli vrinā probatum est.

¶ Cap.lxxj. de fluxus sanguis narīū medela.

MArtum sanguinis flux⁹ cuꝫ crisis cā fit ãputan di curā nō adhibeas Sin aliter fri gide ꝓdest aque respiratio cū ace to mixte.⁊frigide aque supfusio ca pitī ⁊ faciei:extremorūq; ligatio fortis. Cū an tẽ modū trāslt ⁊ nō cessat.tūc opꝫ aloes sume re.ʒ.olibāi.℥.tritisq; diligẽter licinīū circūuol ue pānī linei qō aceto intinxeris.⁊ naso imitte.licinīū ꝫ pānī linei incaustro intinge ⁊ na ribus imitte.succus ꝫ belegi.aut succus por ri si simul instillẽtur aut sigillatim.aut stercus asini exp̄ssum instillet naribus ꝓsunt.aut cucumeris aq̄ amari.Et si in his parū misceatur cāphore ꝓdest.⁊pfectus fluxū hūc sanguinis aufert.carta ꝫ adusta.⁊ vdaha cōbusta si su mant ex eis ptes et colcotari.ʒ.ps.ac trite di ligẽter narib⁹ insufflent ꝓsunt.ʒagi egyptia ci.thuris masculi.galle aduste.⁊ cū aceto ex tincte.colchotari adusti.equales ptes tere.et narribus insuffla.aut licinīū innolue pānī li nei vini infusum aceto.intinge etiaꝫ in thuris farina:⁊ sanguinis draconis carate aduste et mirre pure equal⁹ mixtoꝫ et tritoꝫ diligẽter. ac cribratoꝫ subtiliter:⁊ narib⁹ immitte.sed ⁊ caratā adustā ⁊ oui cortices adusti.cerni cor nu adustū.caquiā.cortices granati acidi:alu mẽ iemenicū equal⁹ sume.tritaq; oia diligen ter cū belegi aq̄ distẽpera.intinctoq; panni li nei licinio naribus imitte.aut sume hezazū.⁊ in pāno pone lineo ⁊ cōbure.cinerēq; hūc su mēs narib⁹ insuffla. Et si hec nō ꝓderint sup caput aquā rosa frigidā forti frigore. Caput q; ⁊ frontē hoc cataplasma ẽplastro.Assigna tio eius.sume galle viridis: ẽgnati cortic. rose sicce.cuiusq; ptē lēticule expilate ptes.ij.gipsi ẽgtū ⁊ oium pōd⁹ tere ⁊ cū mirri aqua distẽpe ra.frōtēq; ⁊ verticē ẽpliza.Aut appone lineuꝫ pānū aq̄ infusum rosaꝫ refrigerata cū nine et vini aceto sup verticē.aut cū tucia empliza cū aceto decocta.Et si nec sic fluxus ãputat sitiā sub hypocōdriis applica a latere fluxus. Te stesq; optime stringe ⁊ i aq̄ pone frida.qm̄ sic cessabit.Opꝫ aūt cū flux⁹ in vtroq; erit latere sitia ab epatis latere apponere⁊ splenis,fron tēq; ⁊ verticē hoc ẽpliza empl'o.Assignatio eī terre armenice.succi barbe caprine.farine ordei.⁊ lenticule.⁊ balaustie.cuiusq; ptē cāphore.opij.cuiusq; quadrātem ptis.tere oia diligẽter⁊ cū aceto distẽpera ac empliza.Aut su me:chaleſi flores.⁊ vitis frōdes.haſegū.rosa rū folia viridiū ⁊ terēs cū vini distẽpera aceto ⁊ farina ordei.frontiq; ⁊ vertici applica. Aut aranee telā.⁊ zagū egiptiaꝫ.colchotarū equa liter sume.tritaq;.cū aceto distempera ⁊ cata plasma licinīū linei pāni.⁊narib⁹imitte. Q̄ si virtus robusta est. cephalicā iminne ãputat eī nariū fluxū sanguinē ad inferiora trahēs. ceruicis ꝫ ptib⁹ sitia apposita ꝓdest. qm̄ ma teriā ad capitis puppim trahit. Et oꝫ vlentes his te medicaminib⁹⁹ curis patientē regimine dispōere sanguinē dēſati cibis.ſ.grossantibus vt chabesa.q̄ fit cū farina amili.⁊ rizo cū lacte pacto dulci.oniscq; solidis.Cui aūt sano flux⁹ sanguis narīū accidit.sepi⁹ his q̄ dixim⁹ cibet ⁊ caseo recēti.lacteq;.⁊ agnoꝫ carnib⁹lactētiū ericiū porcelloꝫ carnib⁹⁹tritico cocto cū lacte.

¶ Cap.lxxij.de chasemie.i.odorat⁹ ꝓuatōis me.

ODoratus ꝓuatio intuen dū si fiat ex op pilatiōe narīū carnis que ꝓducta est in eis cā.⁊ hoc illis q̄ dixim⁹ cu ret. Q̄ si ex hūore grosso in vētri culis adunato cerebri q̄.ſ.odorat⁹ optebit ꝓ mū hoc mūdare hūore corp⁹.ꝓpriq; cerebrū cū pill:quarū eū ẽ eūare hūorē vt hyere pill.⁊ concinicis sil'ibusq; cerebri hūores purgātib⁹ Tūc medicaminib⁹ vtere quoꝫ est oppilatio ni ꝓdesse narīū. Q̄ si odorat⁹ ꝓuatio ex hū rib⁹ accit grossis adherētib⁹ ossis foraminī co latorio simul medicamia:adhibe subtiliātia ⁊ incidētia vt q̄b⁹ vtimur i corriza ⁊ catarris ni si q; q̄ hic vtilia sunt fortiora illis iuxta q̄ assi gnanim⁹ esse expedit. ¶ Medicamis assigna tio ad hec vtilis.simizū.cameli vrinā. equalit misce terēsq; insuffla et aliq̄d hmōi cum blitis aq̄ dissolue:aut aquā sansuci vel fautenegi et patietis instilla narib⁹. Et hec vaporatiōisad eadēvtilis assignatio.sumzi.arsenici rubei.fau tenegi equales ptes tere diligẽter⁊ i fictili po ne vase cui stricturz sit caput.⁊ cameli arabici vrinā supfunde donec oia operiant ea.⁊ amplius ad solē pone vasq; singulis dieb⁹bis cō moue aut ter. Cū desiccatū fuerit q̄ int⁹ ẽvri nā adhuc appone ⁊ singulis ꝑcutias dieb⁹:fa cies hoc diebus multis⁹ quotiēsq; fuerit de siccatū vrinā apponesq; tertiā vicē. Ut aut optime fuerit post hec desiccatuz frustū sume aliq̄d ⁊ sup prunas pone.⁊ ẽbotū ferri applica.huiusq; extremū i patietis ponat naso quo vapoꝫ ad nasum ascendat ⁊ insita in q̄bus est chasemū.singlis hec dieb⁹ bis facies mane et vespeq; tres dies ⁊ post vapoꝫ statiꝫ oleuꝫ

respiret rosarū aut violaceum quo medicamiⁿis quiescat acumen.

¶Capitulū.lxxiij.de corrize medela.

A corriza patientē ꝑmoⁱum flebotoⁿari quenit.si cōplio.etas tēpusq; ꝑsens adiuuerint:cibisq; pascatur subtilibus sordibionibᵒ vtaꝯ factis de furfuris aq; ꝯ zaccara.amigdalarūq; oleo.cibū iminuat ꝯ vino supsedeat.ciboscq; ad caput vaporātes fugiat.vt nuces.caseū veterez lac erucā ꝯ sīlia.Gargarizet aūt aquā rosatā ꝑmo ꝯ scō tertioq; dieb⁹.ꝯ capitis caueat disⁱcooptionē atq; operire studeat.Sup latus iaceat ꝯ dormiat nō supinᵒ iaceat ne forte ad pectus descendat materia.hoc illū dispone regimine dōec maturet materia ꝯ ad nares descēdat ꝯ aliq̄d spissuz descēdat:hoc vt fiet balneo inducas:ꝯ sup capitis prozā aquā fundat calidā.vaporiq; stet obuiᵒ aque in q̄ camomillā melilotū.violasq; siccā decoxeris donec corriza dissoluat ꝯ patiēs saneť. Nō aūt oz patiētē balneo iducere nisi post maturationē.Et si q̄ exⁿaribᵒ fluit multū est ꝯ subtile tenueq;.Sume aliq̄d sunizi ꝯ anisi ꝯ in igne pone ac olfaciat:aut in pāno lineo ꝯ olfaciat ea cū fluxum hūc āputat.aut sume xiloaloe crudū ꝯ cāphorā ꝯ sup prunas pone fumūq; eozuz respiret: aut cū sandaruso vaporet.Sz ꝯ si lapidē supposuerit calefactū ꝯ aceto irriget.eiusq; fumū respiret.fluxū glomerat ꝯ āputat.Sic ꝯ si furfurez aceto infunderit ꝯ sup prunas proȝiciat aut lapidē calidū vaporēq; suscipiēs traxerit perfecte materiei amputat fluxum.

Capᵐ.lxxiij.de passiōibus lingue medela.

Passionū lingue medela q̄ sit videndū. Si ita ȝ lingue in ꝑbis acciderit grauitas ꝯ motus difficultas ꝯ hoc incōmodi cā factū ē qđ cerebro accidit intuendū:ꝯ si incōmodū hoc apostematis cerebri cā factū ē:quēadmodū in ꝓtheneſis accidit passiōe ꝯ alijs hmōi curať illiᵒ morbi i meliⁿ reformatiōe ꝯ sanatiōe ꝯ cura quā adhibere oz.Assuefaciēda ē ēt lingua fricatiōi ꝯ cū lababorū inuctiōe.oleoꝝq; leniū ꝯ similiū quē admodū diximᵒ.¶Et si incōmodū hoc casus cā aut collusiōis accidit ruptusq; ē ꝯ neruᵒ q̄ ad linguā veniebat difficilis ē hiᵒ rei curatio valde.ꝯ iō non sanať.¶Et si lingue grauitas spasmi cā accidit ex neruis ituere: vtrū si spasmus ex siccitate fuerit:aut repletiōe ꝯ humiditate.Et si ex siccitate tarde ē hoc quoq; sanatiōis:est th eiᵒ cura patiētē lac gargarizare mulieris cui filia ē ꝯ violaz oleū aut amigdalaz vt semis cucurbite.spōdiles emplastrizet emplastro humectāti:vt ceroto qđ ex oło fit violaz ꝯ cera alba aut ninifar oło extracto a cucurbite sele.anaꝯ ēt empliza adipe ꝯ gallie aconis cauda ꝯ porcoꝝ axūgia ħ salsa.ꝯ si adipes hos liq̄feceris cū violaz oleo ꝯ viole adieceris aliq̄d ac ninifar tritoꝝ diligēter ꝯ cribratoꝝ ac seis citoniozꝝ spume ꝑdest:aquā istilla i q̄ violā ninifar.oz deūq; tūsuz coxeris sup capitis puppi.ꝯ ptisanā ꝓpina patiēti ac lac asⁱne vel capraꝝ gargarizet asine lac ꝯ violaruz oleū.sīliaq; exhibeat q̄ i spasmo diximᵒ.¶Qđ si ligue grauitas ex spasmo acciderit repletionis ꝯ nerui eneruatiōe q̄ ex flatico fuerit hūore grosso q̄ ad neruū defluxit ꝯ cerebro dñat:aut illi cerebū pti a q̄ neruᵒ oriť ad linguā porrectᵒ:quēadmodū i palisi ꝯ sīlibᵒ accidet morbᵒ flaticis tūc hūoris euacuatiōis cura adhibēda ē:ꝯ corpᵒ ab eo purgādū est pillis hyere ꝯ concanicis alijsq; medicamibᵒ q̄ flā purgare assignauimᵒ i palisi ꝯ spasmo ex repletiōe.Jndicas abstinētiā flā gnantiū.ꝯ regimē caueat refrigerās ꝯ humectās:calefaciētiq; regimīe ꝯ bsticcāti regas. Corpore purgato cū patiētē hᵒ disposueris regimīe gargarismis vtere cū medicamibᵒ q̄ in palisi assignauimᵒ:vt hyera picē.piretro.miutēgo.cū aq̄ mellᵒ ꝯ squingibin hālali.ꝯ aq̄ in q̄ saturetā coxeris sauteneguq; mōtanū.sansucū ꝯ sīlia:liguā cū hyerapicē fricā ꝯ sinapi.piretroq; tritz diligēter.colloq; hᵒ suppone ēplastᵒ. Assignatio eiᵒ.Camomille melliloti.maiorāe.nemami.cuiusq;.ʒ.v.sinapis.piretri.iausiri.sunizi.cuiusq;.ʒ.iij.castorei ij.tere oia diligēter ꝯ liq̄fac cerā cū oleo rosato aut zēbaci.iurta qđ opᵒ ē.ꝯ medicamia sup pōe ac emplᵉm fac.¶Et si passio ex ipo ē cerebro narīū istillatiōibᵒ vtere q̄s diximᵒ i lequne cura.ꝯ omni illic dispōsito regimine.

¶Capi.lxxv.de pustularum ꝯ apostematum que in lingua fiunt medē.

A Postea qđ i ligua fit timeť vitaz terz hᵒ cephalicā mtue ꝯ iurta qđ opᵒ fuerit sāguinē exhe si virtᵒ ꝯ alia adiuuerit: ꝯ corpᵒ si repletū ē patiētē cū bcoctiōe solue cōfortata cū hyera ꝯ turbit:ꝯ granatoꝝ ꝓpia aq̄ muzoꝝ aut heserē.syropū cū citroli aq̄ ꝯ melonis ldici.Aquā inde suget rosatā i q̄ ffarā coxeris siccā ꝯ sumac i ea frica.aut aquā bcoctionis lēticule ꝯ fructᵒ hullici sīliq;.Gargarizet hāc eā dē aq̄:pᵒ hᵉ tres vt trāsierit dies aquā pepōis sugat ꝯ itibe ꝯ caēnegi ꝯ solatri ꝯ canᵉ. hasq; gargarizet aq̄s cū seis psilij spuma.Vt morbᵒ bcliauerit gargarizet aq̄ i q̄ camomillā lilelmelech.sebezū. maiorānā.violā siccā coxeris.fricabisq; i ea modicū cassie.f.Qđ si ligua aut sub ea.aut illi ꝓsinibᵒ oris ptibᵒ apostēa acciderit qđ i sanē ꝑtaꝯ hᵒ patiētē alternis oportebit horis surgeť ꝯ masticare aq̄ i q̄ ficᵒ bcoxeris siccas.cū modico violaz oleo.ꝯ semis psilij spūa:aut semis merue cū modico

ficuū aq̄. aut mentibechtego tepido cū violax o'o oia etem̄ hec apa maturāt ⁊ erūpe cogūt. Si apa leue est ⁊ nō magnū sufficit ei⁹ maturatiōi aquā calidā ⁊ violax oleū i ore ꝓtinere. errupto apate appone bābacē cū rosax oleo donec purgeť dehinc ceruse suppone vnguētū Et si dux lingue apa acciderit ꝓsidera. ⁊ si cor pus videris repletū decoctionē ꝓpina epithi ⁊ grossis repme cibis colerā nigrā generātib⁹ ⁊ flegma; ⁊ laudabiliū cibis pasce chimox. lac gargarizet asine. aut caprax cū modico viola rū oleo. aut ninifar. ⁊ aq̄ ficuū ⁊ fenugreci laba bo. ac semis lini. ⁊ sugat hec eadē. oleū liliorū sup liguā teneat ⁊ vngat cū cera liq̄facta. aut galline adipe. ⁊ anatis liq̄factis cū violax o'o ⁊ feniculi. sugat aquā cūvini robo. aut fricet in ea als in eo cassie. fi. medullam.

¶Ca. 76. ō vlceratiōib⁹ ⁊ pustulax ligue me.

Quam autē ligue acciderit vl ceratio ⁊ pustu la patiētē sanguie minue si patiť. si puer ē sitiā appone ceruici ⁊ laudabili refice dieta. mezauro. ſ. cum granatox aq̄ parato. ⁊ leticula aut heserē aq̄. aut sumachia. Et si ifans ē ⁊ sitiā nō fert. nutrici sitiā adhibe ⁊ eisdē refice q̄ dixim⁹. ⁊ pill' cum granatox aq̄ patis liguāq; hoc cataplasmet cataplasmate. Assignatio ei⁹ rose sumachi coriādri sicci ba laustie eq̄les. ptes tere cribraq; ⁊ cū o'o pasta rosax ⁊ cera alba liq̄facta. ac linguā cataplas ma pueri. vel sume ceruse z. ⁊ lithargirū. eq̄li ter ⁊ diligēter terens cū rosarū oleo distępera ⁊ cera simul liq̄facta in q̄ parū sit cāphore. lo cūq; cataplasma. Ad vlcerationē in puerorum ore. sume lithargirū ⁊ sup lapidez frica. hecq; pānū cataplasma lineū ⁊ ligue applica. Et si vl ceratio ē in adolescēte vel iuuene. nāz ei⁹ post flobotomiā molli cū mirabol. aq̄ ⁊ tamaridi aut aq̄ lebelabi. Et si vlceratio ex mā ē sangui nea plātaginis sugat aquā in aq̄ sumachū fri caueris aut aq̄s in q̄ caleſi; folia decoxeris aut olive. ⁊ rosam cū moris. aut q̄ffare aquā viri dis cū moroz robo. aut coriborū vitis aquam cū oleo rosato: vel ꝑge pastoris aquā ⁊ portu lace: cū in eis sumachū fricaueris aut aquā ro satā in q̄ balaustiā carmaregū ⁊ queffarā sic cā coxeris. Sumat etiā aq̄s in q̄ granatox cor tices ⁊ mirt⁹ galla. leticula excoriata bullierit ⁊ mansegi folioz aq̄ cōfrica. aut folioz hēma zi aut foliorū hullici. pustula cōprime hoc me dicamine. Assignatio ei⁹. Queffare sicce. rose rubee sumachi. leticule. fufali. spodū. cuiusq; ptē. ſ. cāphore q̄drantē tere diligēter ⁊ sup lin guā pone ⁊ in loco quo pustule surgūt in pas siōis pricipijs. ¶Assignatio alia. Rose ru. z. v. amili. iij. semis portulace. lenticule excoriate. zaccare tabarzedi. cuiusq; iiij. caſle. zafrani. cuiusq; ij. camphore. obol. ij. tere oia diligēter ⁊ vtere. Alia ad puerox oris vlcerationē. Sā dali albi. semis rosax. rose. leticule. semis por tulace. cuiusq; z. iij. sumachi. q̄ffare frixe. cu iusq; v. mirabol. hēne mectice. spodij. cuiusq; ij. cāphore. zafrāi. cuiusq; ſ. z. tere oia diligē ter. ⁊ ore sup pustulā pone: ⁊ post hoc aquā sugat rosax in q̄ q̄ffarā coxerit sicca ⁊ sumachū. Assignatio alia. Rose. z. ij. semis portulace. asiasi. memithe. chimolee. cuiusq; ſ. z. leti cule excoriate. q̄ffare sicce. cuiusq; ſ. z. cāphore zafrāi. cuiusq; obol'. vnū tere oia diligēter ⁊ in ore cū neēe fuerit pone. Refrigerū aliud vtile. Sume sumach. rose. tabasiri. semis bas cale. amili. sādali albi. cuiusq; z. iij. lenticule. q̄ffare sicce cuiusq; vj. asiasi. memithe. hezazi cubebe. fautenegi fluuialis cuiusq; ij. cāphore. ſ. z. zafrāi. z. tere oia diligēter ⁊ sup pustule locū ⁊ vlceratiōis pōe. Ut aūt ad statū passio attigerit solatri aquā sugat ⁊ q̄ffare in q̄ hēnā bullieris. Maturata passiōe vnguētū appone ceruſa cū modica cāphora. In passiōis vltimo cū o'o declinauerit patiēs aquā sugat in q̄ li lij radices coxeris ⁊ piretrū ⁊ heilū. Et si vlce ratio ex grossa ē mā ⁊ color albꝰ cū tabarzedi zaccara fricē ⁊ alumie aut zago. distempato cū melle aquā gargarizet in q̄ folia olivarum sansucū. berenia setū. mamiranum. piretrūq; optie decoxeris ⁊ colaueris: ac supinū ce zafra nū. ⁊ aloē. Et hāc ipaz sugat i passiōis vltio ca lida cū aq̄ in q̄ fic⁹ coxeris. melliłotū. ⁊ semis li ni spumā cū modico cheiri oleo. qm̄ vlceratio nis dissoluit reliq̄as. pustula aūt si nigra fue rit ⁊ putrescat hoc cura medicamie. Assigna tio ei⁹. sume olive foliorū siccorū. ⁊ folioz au segi. caſe. cuiusq; z. v. aluminis iemenici. satu reie. colcotari. z. agi. cuiusq; z. liliox radicis. z. ſ. z. ordei. z. zafrani. ſ. z. tere oia diligēter ⁊ sup vlcerationē pōe comedet em̄. Alia assignatio. sume arsenici rubei. acharcarahe cuiusq; ptē caquie. ſ. ptē. tritа diligenter subtili pāno cri bra. ⁊ cū catarano distempera: desiccaq; z. ⁊ cū opus fuerit vtere. terēs ⁊ cribrās. Assignatio alia zernici rubei ⁊ crocei. buraci. sebbi iemenici. cuiusq; ij. colcodāesi. z. agi. colcotari. spu me maris. cuiusq; z. ſ. galle. corticū grana tox. cuiusq; iij. acatie. z. cōbuť ⁊ terēs cribra ac cū catarāo distępera. siccatūq; terēs cribra ⁊ vtere. Assignatio trociscox arsenicivtilū pu stulis ⁊ vlceratiōib⁹ putridis vlceribusq; gin giuis corodētib⁹. sume zernichi rubei ⁊ cro cei. cuiusq; z. caſe. viij. aluminis iemēici gal le. cuiusq; z. iiij. lapidis calcis. vj. tere oia di ligēter. ⁊ cū aceto distępa. trociscaq; ⁊ cū op⁹ fuerit vtere ꝑtritis ⁊ cribratis. pustulasq; eis frica ⁊ vlceratiōe putridas. ⁊ post hec oleū su ge rosax cū aceto dehinc aquā rosatā ⁊ oleū rosatum. Calicō quoq; medicamen est vtile oibus vlceribus ⁊ pustulis corodētibus pu-

tridiſqz in lingua ꝛ ore. ſi loc⁹ eo fricet optime
dōec qđ putridū ē comedat ꝛ auferat. poſt qđ
aquā ſugat roſatā ꝛ acetū ꝛ poſt roſarū oleū.
¶ Caplm. 77. de paſſionis medela que i ore
ꝛ oibus eius ſiunt partib⁹. ꝛ primū de fiſſuris
labiorū emoꝛroidū. ꝛ puſtul.

SI labīs fiſſure accide-
rint ꝛ ē illis pꝛ-
funditas cataplaſma illas cum
anatz adipe cū cera liq̄facto aut
roſis ſiccis tritis admixto modi
co dragaganti ꝛ ſic cataplaſma:
aut ſume ſamilū. q̄thirā. ceruſaz. gallā. eq̄liter
tritaſqz cribꝛa ꝛ miſce cū galline adipe in q̄ pa
rū liq̄fecerz cere: ſintqz medicamīa tm̄dē quā
tū ꝛ cera ꝛ oleū ꝛ ſup pānīculū ponant ſubtilē
q̄ intra cānā eſt nebatica: quo medicamē i ſuo
ſeruet vigore. ¶ De emoꝛroidib⁹. Emoꝛroidū
labiorū cura cephalice ē iminutio aut. iiij. q̄ i
labīs ſunt venaꝛ q̄ taharel dīr arabice ā pu
tatio cū minuta inciſione. Aut ſitiā appone ꝛ
emoꝛroides ā̄puta ꝛ roſa veſtias ſicca. ac ſar
cocolla z afranoqz qm̄ vtile eſt. ¶ De puſtul.
In puſtulis cephalicā flobotoma. ꝛ decoctio
nē ꝓpina mirobol. aut cū ceruſe vnguēto cata
plaſma: aut lithargiro: ꝛ galla tritis diligēter
ꝛ cum cera oleoqz roſaꝛ liquefactis.
¶ Caplm. 78. de doloꝛis dentiū ꝛ cōgelatio
nis medela.

DEntium doloꝛ cū ex cali
do accit patien
tē acetū ſugere ipera: ꝛ aquā roſa
tā cū modico cāphoꝛe: aquā q̄z ſū
ma q̄ cū arnogloſſa: aut ſumat po
puli folia ꝛ tarſe fructū. ac cū aceto coq̄t ꝛ ſu
gat. Et ſi gingiuā videris rubeā cephalicā pa
tiētis flebotoma. Et ſi cole apparēt rubee ve
ſtigia. cū mirobol ſolue ꝛ aloe ꝛ tamarindis ꝛ
zaccara. Et ſi dētiū doloꝛ ex frido fuerit. patiē
tē ſolue cū hyere pill. ꝛ dētiū cū hyera pīc fric
a ꝛ aquā mellis ſugat in q̄ zuſaz coꝛerz ꝛ fau
tenegli: aut in ore acetū teneat i quo lauri bac
cas decoxeris ꝛ folia aut capparis radicis cor
tices ꝛ piretrū. ſpmqz ſugat. aut coq̄t cucume
res agreſtes ꝛ i ore teneat. aut ellebor⁹ nigrū i
aceto decoq̄t. ferr̄ āt qm̄ cācri cū oleo lilioꝝ de
coctivtiles ſūt dētiū doloꝛib⁹. Et ſi nō ſic q̄eſcit
appōe aliq̄d appolonie grece. aut tyriace ma
gne i aceto liq̄facte pōe ſup molares dētiū cū
pāno aut bābace aut ſulphuꝛ medicamē: aut
ſo crite qm̄ hec doloꝛē ſedāt. aut ſume alleuz ꝛ
ſup mollares pōe comeſtos. aut colloquintide
adipē in aceto decoq̄ ꝛ ſugat. aut antepſicoꝝ
ſume oſſula ꝛ ſal optieqz tere ꝛ cū aceto diſtē-
pera ꝛ ſup molarē pone. vl zizīberē i aceto coq̄
ꝛ melle ac ſuppone: vl frica dētes in q̄b⁹ do
loꝛ ē. aut ſume ſerpētis ſpoliū ꝛ i aceto decoq̄
ipſumqz ſugat quoniaz doloꝛi ꝓdeſt ex frido
dētiū. Aſſignatio ad doloꝛē molariū ex frido.
Sume pipis. z. v. piretri minutēgi. cuinſqz. ij. bu
raci. iij. tere ꝛ cū melle diſtēpa. molarēqz ꝓpri
me. aut ſume opiū ꝛ cū miha paſta fluxa ꝛ mo
lari ſupponēs aſtrige vl ſūe arſenicū ꝛ cū gal
bāo optie miſce ac molari applica aut ſunizo
trito diligēt molarē reple. qm̄ doloꝛē ſedat ace
tū q̄z ꝛ ſal ſi i ore teneāt. ꝓſunt ꝓgelatiōis do
loꝛi molariū ex calo aut ex frido eoq̄ i aceto
refrigeratio ſit ꝛ ꝓfundatio ſua ſubtiliatiōe ꝛ
penetratiōe in molaris ſubam: iōqz doloꝛē ſe
dat ex calo ꝛ qm̄ ſubtiliat ꝛ icidit humoꝛē ſta
ticū doloꝛē ſedat ex frido. Sal aūt eo q̄ in eo
diſſolutio ſit ꝛ ſubtiliatio ac ſupflue deſiccatio
humiditatis. Aſſignatio aℓ ad doloꝛē molariū
piretri. z. nuſaderi. opij. cuinſqz. ſ. z. tere diligē
ter ꝛ molarē reple cōeitū ꝛ ſupponaℓ cere mo
dicū. Qđ ſi nō hoc ꝓſunt medicamīa. coctura
vtere ꝛ igne hoc mō ſume olei olinę. z. vnam.
maioraē. hermeli cuinſqz. z. ij. tere duo hec di
ligēter. ꝛ in oleū piſce ꝛ fortiter bullire fac. et
patiēt̄z oꝛi iſuſſla. molarēqz q̄ patiē ꝓſidera il
liqz fiſtulā ſuppōe ferri aut eris crocei mūda
to pul⁹ molari his q̄ coꝛoſa ſūt tūc ſume duas
acus ferri ꝛ in igne pōe. dōec ſimul icalnerint
caloꝛe nimio tūc ſumeiextremū acuū ꝛ in oleo
merge cū medicamīb⁹ decocto fiſtuleqz induc
donecvſqz molarem attingat ꝛ in foramie ei⁹
pone. feratqz patiēs donec refrigereℓ. Ut aūt
refrigerata fuerit i igne ꝓuerte dōec icaleſcat
ꝛ aliā ſumptā oleo imerge: ꝛ cū ea quēadmo
dū cum alia feciſti fac. cunqz refrigerata fue
rit ad igne cōuerte. ꝛ alia ſumptā ſilr fac ſepi⁹
qm̄ doloꝛē mitigabit. Si nō mitigaℓ extirpa ꝛ
extrahe. Medicaminis aſſignatio qđ comme
ſtas educit molares ponaℓ i molari lac aſine
ꝛ aſa fetida. educūt em̄. Si aūt dentiū imora
tur ꝓductio ginginas cū butiro. aut cū ceres
bro lepoꝛis frica aut oſſium. ei⁹ medulla. Aſſi
gnatio medicaminis galieni i medicaminib⁹
cōpoſitis ad doloꝛē molariū. ſume piperis pi
retri titimalli lactis ꝛ terens oia diligēter cuz
galbano diſtēpera ꝛ ſup molarē cū op⁹ fuerit
pone. Medicaminis aſſignatio vtilis dentib⁹
coꝛoſis. iuſquiami. merue. quēne. apij. mihe
cuinſqz. partē. heltiti i o cūdi. pipis. cuinſqz. ſ.
partē tere hec diligēter ꝛ diſtēpera cū palmi
tū vitis aqua. ꝛ ſume ȝ eo aſſa fum. dēteſqz ca
taplaſma. ꝛ ſup molares pone coꝛoſos. Me
dicaminis aſſignatio molariū coꝛoſionē ſup
fluā arcēs. ſume ſunizū frixū. ꝛ cū aceto tritū
acerrimo ſup molarē pōe qm̄ ꝓdeſt. Aſſigna
tio ad doloꝛem molarium. piretri. minutengi.
zinziberis. buraci. cuinſqz. z. iij. pipis. vj. tere
oia. ꝛ cū aceto diſtempera. locoqz ſuper pone
ꝛ ſi medicamina hec ſumpſeris. molariqz coꝛ
roſo comprimas ꝛ frices cum eis doloꝛem ſe
dat. Aſſignatio medicaminis ad dormitas

tionē que dentib⁹ accidit congelatio vocata. portulacā masticet cū suis ramis. aut sal iere si. molaresq3 cū eo fricet aut oleo vngat zēbaci. aut olino. bis. vel ter. oreq3 teneat aut espidabagi ius pigue. aut dulciū amigdalaꝝ o'im aut ebaci gūmā masticet. ¶De dētiū medela. debiliū ⁊ cōmotoꝝ q̄bus iminēt cōcauitates. dētes debiles q̄bus hoc accit ꝓpter etatis magnitudinē nullā suscipiūt curā. cū aūt ex hūiditate cōtigerit q̄ neruos humectat ⁊ gingiuas ⁊ laxas facit. medicamie eget reprimēti. vt alu minis rubei. carmaregi. balaustie. cuiusq3 ptē rose. ru. ptes. ij. tere oia ⁊ gingiuas dēteq3 frica. Assignatio a'ī. carmaregi ramezi. mirobolani. cimini. cuiusq3. iij. z. balaustie rosa. sūmaci. cuiusq3. v. cortic glādiū exterioꝝ. mirti granorū sandali albi. cuiusq3. ij. tere oia diligēter. ⁊ dentes frica. ¶Medicamis assignatio q̄ dētes roborat ⁊ cōfortat fusali cusmazagi. galle. ielnari. rose. sumac. glandiū cortic. hēnemectice. mirti granoꝝ. eq̄les ptes tere ⁊ vtere. ¶Alia sādali albi. rose rameccī sabadi. cuiusq3. z. iij. kharatici. cusmazagi. glādiū cortic exteriorū sebi iemenici. cuiusq3. ij. sūmaqui. semis rosaꝝ. cuiusq3. iij. tere oia diligenter ⁊ dentes frica. ⁊ si sebbū coxeris rubeum cuz aceto ac mastica ueris dētes confortat.

¶Capl'm. lxxviij. de his que dentes elimāt ⁊ mundificant medela.

IN Helimandis dentibus oz ordei sumere farinā cū melle distēperatā. ⁊ postea adustā paleā q3 adustam. de singulis sume. z. iij. spume maris. sihi adusti cācri marini. testaꝝ ouī adustaꝝ. cuiusq3. ij. tere oia diligēter. ⁊ dētes frica. q̄m elimat fortit. ¶Assignatio a'ī. Sihi vsti. sembadegi. cotis. spume maris. cornu cerui adusti. salis ādrani. cuiusq3 ptē. radicis cāne aduste. ptes. ij. sadegi. quadrātē. fracture catini. sīni. ʒ. ptē. tere oia diligēter ⁊ frica dētes. ¶Assignatio a'ī. Salis andrani. farie ordei eq̄les ptes teres cū melle distēperꝫ ⁊ cōbure hozū q3 ⁊ radicis aduste cā ne cuiusq3. z. iij. cornu cerui adusti. testaꝝ ouī structij adustarū. cuiusq3. z. ij. buraci. fracture catini sīni. cuiusq3. z. sembedegi. ʒ. z. tere oia diligēter ⁊ frica q̄m fortiter elimat.

¶Capitulum. lxxx. de vlcerum ⁊ apostematū ginginarū medela.

SI in gingiuis pustule appareāt aut apa sanguinēq3 de ipsis videris fluentē vtere cephalice flebotomo ⁊ sitias applica. Et si passio diuturnior sit patiētis iaharet icide aut venas. ij. q̄ sub li gua sūt mine. ⁊ coxp⁹ ei⁹ soluēti iminue medicamie aut decoctōe: pipeq3 egrotāti sumachū sugere in aq̄ fricatū rosaꝝ. cibis vtak subtiliātibus. vt pullozꝝ carnib⁹ ⁊ tausozū cōditis cum granatoꝝ aq̄ ⁊ berberis hocq3 vtak medicamine. Assignatio ei⁹. Sume hypo q̄stidos cāsi in a'ī carasi alumis. r. corticū granati acidi. sūac eq̄les ptes. Coq̄ oia in aq̄ optime hec atq3 sugat. Et si medicamie hec teras subtilissime. gingiuasq3 ipsis ꝓximas māiselte ꝑdrit q̄m vlcera desiccāt. ¶Assignatio a'ī. Cipressi foliozꝝ nucis balaustie. galle. cusmazagi. eq̄les. ptes coq̄ in aceto sufficiēti optie ⁊ acetū sugat. Et si ꝓge pastoris aquā sumpseris ⁊ solatri cū aceto misceas ⁊ sugat patiēs medet. ¶Assignatio medicamis ꝓtra sanguinē a gingiuis fluentē. seminis rosaꝝ. rose sumac. eq̄les ptes in aq̄ coq̄ rosata. colaq3 ⁊ admisce paꝝ aq̄ virge pastoris ⁊ arnoglosse ⁊ sugātur. q̄m sanguis fluxū amputāt ⁊ pustulis ꝑsunt. apatiq3 calido q̄ in gingiuis nascīt. ¶Assignatio medicamis ad gingiuas iminutas. corrosasq3. ꝑmo flebotomo vti opz in cephalicā ⁊ sitiā cerulci apponere. postuiq3 mirobal. decoctionē offerre: tūc cibis regēdus refrigerātib⁹ ⁊ subtiliātibus: ⁊ auiū dā de carnes edorūq3 cū sumaco. ⁊ granatoꝝ aq̄ aut heserē cōdite. granatū sugat. poma comedat ⁊ pira. silliaq3: dulces caueat cibos ⁊ multi carnes nutrimēti: medicamib⁹ vtak acutis. vt calicon ⁊ cū eis dētes cōfricet. ⁊ gingiuas. carnēq3 putridā cū modico aceto donec sanguis exeat ⁊ caro comedak putrida. auferaq3 oino. Tūc acetū sugat. post rosaꝝ oleū. atq3 hoc tribus faciat vicib⁹. vt putrida loc⁹ erit mūdat⁹ carne. cerusevnguētū appone ⁊ lithargiri. quo caro redeat ⁊ reformek loc⁹. aq3 sugat rosatā. in q̄ sumachū coxeris gallā. cipressi conū. quo gingiue durescāt. ⁊ ad suū redeāt nālē statuz. Nōnunq3 coctura vtendū ē cū medicamē non ꝑficit acutū q3tū opus est: qđ quēadmodū exigēdū sit chyrurgie tractatus expediet.

¶Capl'm. lxxxj. de oris ⁊ vaporis fetidi medela.

ORis fetoꝝ ⁊ vapores quēad modū dixim⁹ aut ex carnis putredie fit q̄ in ore ē: aut ex dentiū putrefactiōe ⁊ corrosione aut ex flegmate putrido qđ in stō. Et cui⁹ os fetet ex putredie carnis q̄ in ore ē. flobotomo vtak. ⁊ sitiā applicet cerulcib⁹ ⁊ patiētis icide iaharech. hc si n sufficiēt mirobal. solue ⁊ tamaridoꝝ decoctiōe ⁊ acuto qđ dictū ē vke medicamine ⁊ gingiuas donec sanguis fluat frica. ⁊ post hoc cū galla ⁊ granatoꝝ corticib⁹ ac glandiū exterioꝝ empliza diligēter tritis cū mirti aq̄. aut rosaꝝ distēperatis. Et si hec ꝑdesse nō videtur coque q̄tinus caro a gingiuis mūdet putrida. ⁊ a quā deinceps sugat in q̄ rosaz coxeris balaustiā. gallā. cusmazagū. glandiū cortices exterioꝛes similiaq3. ¶Nōsi oris fetoꝝ ex dētib⁹ fit coꝛruptis ⁊ comestis coꝛruptū amputa ⁊ comestū purga ferro ⁊ lima: oēs coꝛuꝝ purga ptes putridas ⁊ q̄ hmōi ē lac caueat ⁊

dactilos. hec vt feceris acetū fugat in quo pi
retrū cusmazagū coqueris. aut hālali acetum si
presto est. fricationib⁹ vtak dentiū aromaticis
vt musci pill'. z alijs. dēteſcq; gingiuas quotidie
mane optie extergat z veſpe cū panno lineo z
optime oibus purget. ¶ Nocte oleo inungat ro
sato. arsunego: si forte in gingiuis calor ē: aut
balsamino si frigus z humiditas. gariofilum
masticet z masticē ac xiloaloem cū miutego z
piretro. ¶ Et si vaporis fetor pp flegma ē qō
in stō generak patiētivomitū ipera post ciboz
porrectionē incidentiū fka vt fugilū. piscīū. sal
sozuz sinap. mell'. z post vini potū hoc in ebdo
mada semel aut bis vtak: maxieq; estate. huic
aloes dabis infusionē z absinthij siropū sin
gulis ebdomadibus aloes accipiat pill'. cum
hyere pill'. stōm purgat z concanicis: z qñq;
triferā dabis minorē cū hyerapicē. oia hec quo
stōus a flegmate purget. Assignatio medica
minis stōm purgātis. anhelitūq; iocūda. Su
me cinnami. asene. salis idici. cacale. spice nar
di. cuiusq; partē. aloes oiuz ponderis dupluz
tere z pill'. z. iij. ppina. Sit āt illi cibus subti
lis z desiccās vt carnes auiū sartaginate z assa
te ac cū pigano cōdite z apio. vinū bibat riba
nū vetus z in eo cubebe infundat ac besbasaz
gariofilūq; xiloaloem crudū. zinziberē. saba
dū excorticatū. Que generāt flegma caueat vt
pisces recētes. lac. carnes agnoz pinguia z vn
ctuosa. ol'a refrigerantia z humectātia fructus
qz humectātes z legumia. aque potū abstinēs
mirobol'. vsuz freqntet. z belliricoz cū melle cō
ditoz. masticem masticet z gariofilū. cacalā z
haude situ. z h⁹ fugat medicamē. Assigna⁹ei⁹.
Süevini rihani z aq̄ rosaz optie. cuiusq; ℈. lb.
xiloaloes crude. gariofili. besbase. nucis mu
scate. masticis cuiusq; ℥. ij. tere oia diligēter z
in pāno lineo liga. z in aquā rosatam vinūq;
proijce in vase mūdo z bulli ad leues pzunas.
donec ad medīū redeat: depositumq; igne re
frigera z cola: hoc sumat medicamē mane z ve
spere: z in his q̄ assignauimus pstet constās. z
dentiū curationē cū saḥado z adecharo. san
daloq; albo: qm̄ hec anhelitū iocūdant. z feto
rē oris repellūt. ¶ Assignatio dētifriciū qō an
helitū iocundat: z gingiuas confortat. Sume
sandali albi. rose. ℥. cuiusq; ℈. v. saḥadi. albi. ci
tri corticē. siccoz. adechari. rameci. cusmazagi.
cuiusq; ℈. ij. cacale. cubebe. besbase. gariofili.
masticis. xiloaloes indici. secci. cuiusq; ℈. ij. tri
tis oibus diligēter frica. ¶ Assignatio dētifri
cij alius. anhelitū iocundantis z gingiuas ro
borātis. Sume piperis. sandali. seminis rosa
rū. cuiusq; ℈. v. mirobal'. cusmazagi. citri corti
cum. cuiusq; ℈. ij. xiloaloes indici. musci. sadegi.
indici. masticis. cubebe. cuiusq; ℈. tere oia dili
gēter. z cū opus fuerit vtere: q⁹ si dētifriciū vis
in quo z elimatio sit z cōfortatio anhelitusq;
iocūdatio. Hoc vtaris. Assignatio ei⁹ ordei fa
rine distēperate cū melle z aduste palee z cor
nu cerui adustoz. cuiusq; ℈. v. cusmazagi. spu
me marz. sal' ādriani. cuiusq; ℈. ij. rose. sahadi tā
dali. cuiusq; ℈. ij. fufali. mirobalā. rāeci. cuius
q; ℈. ij. masticis. xiloaloes crude. secci. gariofili.
cuiusq; ℈. musci. cāphore. cuiusq; q̄drantē. tere
oia diligēter. z cū op⁹ fuerit vtere. ¶ Assigna
tio alia. anhelitū iocundat. gingiuas roborat.
dētes nitidat. Sume spume maris. ordei farie
cū melle distēperate z aduste. cāne radicī adu
ste. cuiusq; ℈. viij. salis andrani. vj. heili. cube
be: cacale. besbase. piretri. cuiusq; ℈. ij. spodij.
rose. sihi adusti. origani. xiloaloes. crude. secci
gariofili. cuiusq; ℈. tere oia diligēter z dentes
frica. Assignatio alia ad idē. Sahadi albi ex
corticati z tunsi quātū vis. vino roza veteri ri
hano. z distēpera cū melle troticos fac. z sup
tegulā sicca calidā. sed ne cōburatur caue. cū
rubuerit z desiccatū fuerit refrigera. z tere. sum
me ex eo. ℈. salis andrani. ij. spume marz. iij.
cusmazagi. v. xilo aloes indice. tij. tere oia dili
gēter z frica. ¶ Al' ad idē. farine ordei. z sal. cu
iusq; ℈. x. tere z cū melle distēperās cōbure te
re diligenter. hesse. zinziberis. sihi armenici.
cusmazagi. cuiusq; ℈. ij. cubebe. secci. cacali.
gariofoli. cuiusq; ℈. tere medicamine hec dilis
genter z frica. Assignatio pill'. musci indici. sum
me rameci capari. cuiusq; libram. laua aqua z
funde desup libras aque. ℔xx. z coq̄ donec. v.
supersint aq̄ libre. colaq; z medicamina abijce
dehinc in lebetem mundū aquā conuerte cui⁹
exterioza luto cataplasma. z coque aq̄ donec
tanq; mel efficiatur z cōmone ne cōburatur. z
ab igne depositū in vase viridi. pone z in vmb
bra desicca. hoc cū necessarium fuerit sume de
eo exagia. x. tereq; z subtili transmitte panno
z sume gariofoli. nucis. muscate. besbase. xilo
aloes. sadegi indici. sandali albi. cubebe. cu
iusq; exagium. musci puri. exagia. v. z funde
desuper aque. ℥. vj. camphore. ij. tere omnia
diligenter z subtili cribra panno. z sume rame
ci exagia. v. z. ℈. z funde desuper aque. ℥. vj. z
coque donec ad duo redeant. cola z cum ea
medicamina distempera. pill'q; in modum ci
ceris. ac in vmbra desicca z cum opus fuerit
vtere. Assignatio medicaminis alius. quod an
helitum iocundat. rose. rub. sandali albi saha
cuiusq; ℥. x. seliche. spice optime. cinnamomi.
gariofoli. nucis muscate. cuiusq; ij. citri cor
ticuz siccatorum. z foliorum adechari. sene. ra
meci. cuiusq; v. secci xiloaloes indice. masti
cis. cinnamomi. besbase. cuiusq; ℈. camphore.
℈. z. musci. i. obolum tere omnia diligenter.
z distempera cum misusano. aut vino. aut
aqua foliorum citri. pill'q; in ciceris modum.
z in ore tene. ¶ Pillule. alias que in ore tenen
tur aloes. ℥. ij. fufali. gariofoli. galengar. pire

tri.cuiusqz.3.musci.cāphore.cuiusqz oboluz tere oia diligēter ꝛ cū vino distēpera rihano. pill.ac in ore tene. Pill.alsvtiles.xiloaloes in dici.gariofoli.masticis.eēles ptes tere.ꝛ cūvino distēperās pill.ac invmbra desiccaꝛ in ore tene. Pill.al.q̄ ąhelik iocundāt si fetoꝛ ex stō fuerit sume heili.cacale.nucis muscate.fufali.cinami.galēgar.cuiusqz.3.iij.rose.r.sandali albi cuiusqz.v.cāphore.ʒ.3.musci q̄drātem. tere oia diligēter ꝛ cū aq̄ distēperās pill.in ciceris modū.ꝛ suppzime in modum lēticule.et in ore tene pfunt enim.

¶Capi.lxxxij.de his que humiditatē ab ore somni tempore fluētem amputāt spumamqz que puerorum fluit ab ore.

Amiditas aūt q̄ somni fluit per spuma q̄ puerorꝝ ore stillat.sic curaꝛ. Si ex caloze est patiēs intibā cōedat cū sale ꝛ in saliua vomitu vtaꝛ ꝛ suicū ordei accipiat.ac tritici ieiunꝰ.Et si ex humiditate est ſtatica ꝛ grossa misceaꝛ cū alfito sinapis modicū.ꝛ muri sorbiter ieiunꝰ māe thurisqz frequētet masticationē ꝛ masticis.ꝛ si hec nō ꝓlēt desiderata.vomitu cū fugilibꝰ vtaꝛ.ꝛ melle.ꝛ triferā accipiat quā ꝛ mirobolana ꝓdita.Spume aūt puerorꝝ q̄ stillāt ex ore curātur os cū acacia absterge ꝛ inūge vio infusa qm̄ illas amputat.

¶Incipit sermo sextus scōe ptis libri cōpleti artis medicine q̄ dicit regalis dispositio halifilij abbas discipuli abimeher moysi filij seyar.De passionū medela que spūs accidunt organis.Capitula decē ꝛ octo habens.

De medela apostematis vue. capi. 1.
De suffocatiōis medela ꝛ iugulationis. 2
De eius medela qui ossp̄inam aut aliud quid transglutitit. 3
De eius mede.qui in aqua submersus fuit ꝛ fune suffocatus. 4
De tussis que ex gutture et pulmonis canali fit mede. 5
De raucedinis medela. 6
De tussis q̄ a pectoze ꝛ pulmōe fit medela. 7
De asmatis ꝛ anhelitꝰ angustie medela. 8
De peripneumonie medela. 9
De sputi sanguinis medela. 10
De sputi saniei medela. 11
De ptisis medela. 12
De pleuresis medela. 13
De furūculoꝝ ꝛ emissionū pectoꝝ medela. 14
De apostematis diaphragmatis quod dicitur mania mede. 15
De male complexionis cordis medela. 16
De tremoris cordis medela. 17
De defectus medela. 18

¶Capi.j.de apostematis vue medela.

Si vue apostēa acciderit calz patiētis minue cephalicā ꝛ cū cass.fi. nām solue:mānacz ꝛ lebelabo ꝛ gutꝛ ei⁹ hoc insuffla medicamē. Assignatio eiꝰ. Rose balaustie.cuſmazagi.sandali albi.sumaci.aſiafi.memithe lēticule.aruci.lilij folioꝝ.cuiuscz ptē tere oia diligēter ꝛ subtili cribra panno.gutꝛcz insuffla cū fistula.arnogloſe aquā gargarizet ꝛ rosaꝝ tritaꝝ exp̄ssam solatricz ꝛ q̄ffare in qb⁹ sumac fricaueris.Et si vna ceciderit ꝛ enervata est medicamē gutturi insuffla qō vocak ātherū regū qm̄ ꝓdest.Assignatio eiꝰ.Sume aq̄ memithe.roſe ru.semis rosaꝝ.sumac.zafrāi.Nuſa deri.satureie feresiace.piretri.pipis.cuſmazagi.Fnati floꝝ.aruci.mirobalanoꝝ. citrinoꝝ murue.in aꝰ mumievel mirre.opile.galle.sebi iemenici.hezazi mecici.hēne.cacale. calami aromatici.arsenici.ru.costi.sterꝛcz canis albi.q̄ tribꝰ roderit ossa diebꝰ ꝛ hyrūdinū aduſtaꝝ.cuiuscz ptē tere ꝛ cribra:ac gutturi insuffla.ꝓdest em̄ casui vue ꝛ suffocatiōi ac guttu ris apatibꝰ si fuerint ex hūido. Prodest ēt casui vue alumē iemenicū ꝛ balaustia eąr sumpta ꝛ trita diligēter ac gutturi insufflata.aut si cū cocleari iducaꝛ puo. Sic ꝛ nusaderū gutturi insufflatū aut vue suppositū ꝛ gargarizatuz cū aq̄ ro.in vio decoctū ꝓdest mārū fluxui ad vuā.maxime folia illiꝰ cui ossula sunt. Qō si vue nō sustollik medicamib⁹ his ꝛ radicēvideris ipsi⁹ attenuatā.caputcz augmētatū ꝛ rotū dū:tunc eius cura est absciſſio quēadmoduz in chyrurgia exposuimus.

¶Capitu.ij.de suffocationis ꝛ iugulationis medela.

Alio loco diri iugulationē apa esse caliduz qō accit aut in gurguliōe aut in gutture.aut in meri.Cū igit accideriꝛ passio hec equum est in eiꝰ medela ad cephalice accelerare flebotomiā. ꝛ multū educere sanguinē si virtus.ctas.tempuscz adiunerint:idcz secūdo apponere ꝛ tertio iuxta morbi ẽxtitatē.ꝛ ꝑm q̄ virtus tulerit nō aūt semel sanguinē extrahas sed paulatiz qm̄ passionis huius dominꝰ difficilē hz transglutionē:ꝛ si semel illi sanguinis ẽxtitatez auferes necessariā virtus eius debilitaꝛ ac soluitur:vt igitur flebotomo fueris vsus naturā sustenta.ꝛ ꝑmo die cū cassia fi.ꝛ terebino ac punis.iuiubiscz ꝛ sebestē molli si patiēs poterit trāsglutire.Sin hac vtile est ꝛ equum in passione clisteri vti sorti quo materia a supioribus traducaꝛ ad iferiora.Et si aliqua febz committatur mollis lenitere clisteri.quo mā a

supiorib⁹ traducat ad inferiora.qđ fit ex in
iudis sebesten.cathemia furfure.bitu.ordeo
tunso.Et si trāsgiuture ꝑualet ordei aquā ꝑ
pina in qua violā decoqueris ꝛ lenticulā.paſce
in granatoꝝ aqua decocta:polētā illi porrige
que fit ex heneri fructis cū zacc̄.ꝛ amidal'.olo
prādiū minue ꝛ repmētiū p⁹ adhibe gargariſ
mū que ꝓhibent ꝛ materiaꝝ que ad locū de-
currunt influxū repellūt.vt plantaginis aquā
ꝛ roſarū.granatiq̄ muzi ac portulace.aut aq̄
roſataz.in qua sumac fricaueris. lenticulāq̄
tritā aut seminis pſilij aquā triti.cū aqua ro
ſata ꝛ gurguliōi eius inſuffla hoc refrigerās
Aſſignatio eius.roſe amili.seminis portula-
ce.spodij.zaccare:tabarzedi.balauſtie equa-
les ꝓtes tere diligēter ꝛ subtili trāsmitte pan-
no.gurgulioniq̄ inſuffla.hocq̄ in pricipijs fa
cies die facto scō ꝛ tertio.aquaz gargarizet
coriādri.ꝛ aquā in qua lēticulā coreris ꝛ mo
roꝝ robū ꝛ violaꝝ oleū:aut aquā gargarizet
ſolatri in quā lenticulā coreris.roſamq̄ ꝛ liq̄
ritie radicē in qua parū fricaueris medulle
caſſie.ſ.vt aūt ad statū paſſio attigerit ꝛ ad de
clinationē fuerit conuerſa.gargariſmo vtere
cū aqua ſolatri ꝛ feniculi in q̄bus caſſiā.ſ.fri-
caueris ꝛ vini robū.gurgulioni inſuffla āthi-
rū regū de quo diximus in vue apoſtēate:ꝛ ſi
hec nō ꝓderint.gurgulioni canis ſterc⁹ iſuf-
fla cui trib⁹ porrecta ſint oſſa dieb⁹. hoc aūt
fit cū incluſus in domo nihil oino ciboꝝ acci
pit ꝓter oſſa.factoq̄ die tertio ſumit quem
emiſit fimus ꝛ ſiccat.ſumeſq̄ ex eo ptē.ꝛ gal-
le ꝛ ſatureie partē tritiſq̄ diligēter ꝛ subtili cri
bratis pāno gurgulioni ꝛ gutturi inſuffla.Ca
taplaſma aūt ab interioꝛib⁹ gurgulionē cum
pēna hoc ipſo medicamine qm̄ mirabilis eſt
vtilitatis.ꝓdeſt ēt inteſtinoꝝ vlcerib⁹ ꝛ emiſ-
ſionib⁹ manifeſtiſſime quēadmodū.S.teſtat
refert quoq̄ qm̄ ſi pueroꝝ fumo vtat q̄s de-
ſiccato ꝛ trito in gurguliōis apoſtemate ꝛ ſuf
focatione manifeſtiſſime medet.Cū ergo me
dicaminibus his vſus fueris ꝛ apoſtema nō
diſſoluit ſed differt eius tps patiēſq̄ doloꝛez
ſenſerit.venas duas que ſub lingua ſunt mi-
nue.ꝛ ſic oib⁹ vtaris medicaminib⁹ diſſolue-
tibus que diximus.Et ſi apoſtēa coꝝ nō eſt
que diſſoluunt:ſed in ſanie cōuertit:gargariſ
mis vti oportet cū his que maturāt hmōi ſa-
nies:vt ficuū decoctione cū modico ſunizo ꝛ
vini robo.aut caſſia.ſ.fricata i ficuū decoctio
ne:autvuaꝝ paſſaꝝ chorosanicaꝝ cū modico
ſunizo in aq̄ vini robo mixto.aut ſume ſemen
merue.ꝛ diligēter cū modico lini ſemie tere.ꝛ
cribra ac cū lacte ꝓcute capꝛaꝝ ꝛ gargarizet:
vel cepā ſume narciſci ꝛ diligēter tere ꝛ cū ca-
ſſida frica aqua ꝛ cola ꝛ decoctionis ficuū pa-
rū adō ꝛ ūmizi ꝛ gargariza tepidā:aut ſume
aquā ficuū cū butyro vaccio ꝛ ſumizo.ac gar
gariſma facte tepidū.qm̄ hoꝝ oiuz ē medicami
nū emiſſiōes maturare ꝛ furūculos ac eruptio
nē facere.Cū āt maturatū itellexeris apoſte-
ma.ꝛ eruptio morat gurguliōi medicamina
iſuffla repmētia ſepi⁹ ꝛ ꝓtinuatim.vt gallā.ba
lauſtiā cuſmazagū.coꝛtices granati.ſebdū ie-
menicū.qm̄ hec apatis faciēt eruptionē.ꝓtes
q̄ ei⁹ adunabunt foꝛtiter intm̄ vt ſepent.pba-
ui hoc ꝛ in alio apate.in q̄ maturātiūvſus diu
tin⁹ fuerat.ꝛ nō a piebat apuiq̄ illō hoc medi
camine.Erupto apate cuz ſanies fuerit egreſ
ſa.patiētē butyꝝ ꝓcipe gargarizarevaccinum
cum aq̄ calꝛa ꝛ violaꝝ olꝛ:q̄ vl⁹ ablnat ꝛ purge
ſanie tunc aquā gargarizet.in q̄ cuſmaza-
gum coxeris ꝛ liq̄ritie radicē cuiuſq̄ ꝓtem
ireos radicis tm̄dē.Prodeſt āt hac in haibtu-
dine gargariſm⁹ cum ouoꝝ vitellis crudis ꝙ-
cuſſis in aq̄ ꝛ amigdaloꝝ oleo dulcium ꝛ cum
modico amilo ꝛ dragagāti.Sorbeat āt ſorbi-
tionē q̄ ex aq̄ fit furfuris ꝛ penidijs ꝛ amigda
loꝝ olꝛ qm̄ ꝓdeſt.Qđ ſi flatica fuerit mā
apoſtēa frigidiq̄ patiētē nucū robū gargari
zare cōuenit cū mirra factū ꝛ zafrano.cū mo
dico aq̄ feniculi.Aut ſume fimi ericij vel hyrū
dinū.i.z.ꝛ in aq̄ frica in q̄ piretrum coꝛeris ꝛ
gargarizet.aut gargarizet aquā i q̄ fenugre-
ci ꝛ feniculi ſemē coꝛeꝛ cū piretro.qm̄ hec ca
lefaciūt ꝛ subtiliāt ſta.apoſtemaq̄ diſſoluūt.
gargarizet ēt melꝛ aquā in q̄ mixta ſit aq̄ i q̄
piretrū.matoranā.lēticulāq̄ cū cotticib⁹ coꝛ
reris ꝛ modicū zafrāi.gulāq̄ ab interiotib⁹ et
extrerioꝛib⁹ catapꝛa cui⁹ canis fimo diſtēpato
cū melle ꝛ ſume fimi canis.z.zafrāi.ſ.z.teredi
ligēter ꝛ.ſ.in alꝛs.i.z.ſumēs de eo in melꝛ.aq̄ ꝛ
fenicꝛli frica gargarizetq̄:ꝛ gutturi ei⁹ ac gur
guliōi iſuffleꝛ hoc medicamē. Aſſig⁹ ei⁹ ſume
fimi canis q̄ oſſa cōedit.mirre.zafrāi zizibeꝛ
ſinapis galle ꝑnatoꝝ floꝝ eḡles ꝓtes. tere di
ligēter.ꝛ gurguliōi iſuffla. Cū āt apa ab exte
rioꝛib⁹ acciderit regimē erit adhibēduz.qđ in
manifeſtoꝝ cura expoſui apoſtematum.

¶ Capi.xxx.de eius medela qui ſpinā aut os aut hyrūdinem trāſglutiuit.

QVius gurguliōi os aut piſcis ſpia fixa ſtbucellas trāſ
glutiat magnas paꝛ illas maſticās
fic⁹ porrige ipi ſyꝛicas q̄s nō multuz
maſticās trāſglutiat.aquā gargarizet in q̄ fi
cus decoxeris cū modico ūmizi aut vini ro-
bū.ꝛ ſi fruſtū ſumpſeris azezel.i.carnis.ꝛ cō
plicaueris cū filo ligaueris patiēt̄q̄z degluti
re ꝓceperis ꝛ retro cū filo retraxeris ſpia exi-
bit.Qđ ſi nō egredit ſepi⁹ id fac ꝛ ſi nihil ꝓ
deſt vomitu vtere:qm̄ qđ in gurguliōe eſt et
meri foꝛtiter expellet cū ꝛtute depelleti.Qđ ſi
durū aliquid vt os homo trāſglutiuerityt fru
ctuum oſſula ſimiliaq̄ nec a meri pertrāſire
pōt.collum eius foꝛtiter percute:quoniaz:qđ

in gurgulione est eiusmodi exibit. Qđ si irrudinē trāsglutiuit ⁊ hec gurguliōi eiꝰ adhesit. patienti allea porrige ⁊ mulcas ꝑpina q̄ in fabis inueniunt cū aceto. acetumq; illi porrige acerrimū. Quod si irrudo ore aperto videtur cum porcipibus educatur.

¶ Capl'm. iiij. de submersi in aq̄ ⁊ fune suffocati medela.

QAm autē q̄s aq̄ imergi tur plus equo opz eū pedibꝰ suspēdi capite demisso: quo ab eo aq̄ exeat: post hoc gurguliōi eiꝰ acetū infunde in quo coxeris pip: ⁊ diebꝰ aliq̄t sorbitionē accipiat q̄ ex ciceris fit aq̄ cū lacte. Qui aūt fune suffocatꝰ ē ⁊ dissolutꝰ si ex eius ore spuma exierit nīla ē ad eiꝰ salutē via. Cui aūt nō sit violaz gargarizet oleū ⁊ aquā tepidā sorbitionēq; accipiat q̄ fit ex heueri furfure atq; clamore arceat ⁊ ꝓbis mītis: calidoriq; ⁊ pungentiū porrectione ciboz qm̄ sic sanabit.

¶ Capl'm. v. de tussi que ex gutture ⁊ pulmonis canali fit medela.

TAssis cū ex gutturis accidit aspitate ⁊ pulmōis patiēti medicamina oz dare ⁊ cibos q̄ leniāt ⁊ explanēt: vt amigdalas violas cōditas cū amigdalaz oleo dulcium: aut semis citonioz spumaz ⁊ penidia amigdalarūq; oleū. polentā q̄ ex heueri fit farina ⁊ amilo cum zaccara ⁊ penidijs amigdalinoq; oleo dulci. oua sorbeat sorbilia pinguedinē recētē lactꝫ cū zaccara tabarzedi: violarū ꝑpina illi sirupū cū semis citonioꝝ lahabo: aut sume amigdalaz nuclea ⁊ terens cū ileb distēpera in modū electuarij ⁊ comedat: aut sume q̄thire albe gūme arabice: medulle semis citonioz ⁊ medulle semis cucurbite. cuiusq; partē ⁊ tritis oibus diligēter cū ileb distēpera ⁊ amigdalarum oleo dulcium ⁊ electuariū fac ac mane ⁊ vespere porrige: ore teneat q̄thire frustū. aut citonioꝝ semen. aut pill'. tussis has. ¶ Assignatio earū. Sume nucleoꝝ amigdalaz purgatoz ⁊ semis cucurbite: ac semis citonioz medullaz. cuiusq; v. z. q̄thire amigdali gūme. cuiusq; iij. tere oia diligēter ⁊ cū semis citonioz lahabo distēpera. aut semis psilij: ⁊ q̄ volueris his addere zaccare ptē. ⁊ penidioz. ij. quo accipiente delectent bonū ē: pilluletq; nō nimiū dure atq; in ore al ternis habeant tpibus, hec etem asperitatem leniunt. Lenit aūt etiā illā si cere albe sumat. z. iij. violaz olei. x. ⁊ optima supinitias penidia zaccareq; tabarzedi ⁊ q̄si electuariū facias: accipiatq; patiēs alternatiz. Cū aūt ex caloze tussis fit cū febre. patiētē sanguie minuere oportet. in p̄ncipijs a cephalica refrigerātiq; illū disponas regimie ⁊ hūectātiyt ptisana in q̄ iuiubas ⁊ oxeris. ⁊ sebestē. violasq; in ea fricaueris cōditas ⁊ oleū supinstilla amigdalaz dulciū ⁊ cucurbite semis oleū: sit illi cibꝰ mezaurū factuz cū spinacijs aut fmaco. aut maluis. aut amigdalio oło. aut amigdal' excoriatis tritisq; granata da illi plena: ⁊ cānā mell: psica. iumazuz cucumeres. citrolos. cibis abstiere fac accidis ⁊ salsis clamare caueat ⁊ multū loq̄: fumū fugiat ⁊ pluerē: sorbeatq; alternis horis citonioꝝ semis spumā. aut semis psilij cum modico zaccare tabarzedi ⁊ penidijs optimis: ⁊ reliqs oibus q̄ apa diximus in asperitatis gutturis cura. Et hoc electuariū tussi q̄ ex calido ē medet. Assignatio eiꝰ sume semis cucurbite. ⁊ seminis cucumeris. ac citroli ⁊ semis citonioꝝ medullaz. ⁊ semis psilij cuiusq; z. iij. amili. q̄thire. gūme amigdaline. cuiusq; iiij. obolos. spodij. z. ij. penidioz optimoz. z. x. tere oia diligēter ⁊ cū semis psilij lahabo distēpera aut semis citōioz ⁊ amigdalaz oleū dulciū supinstilla electuarioq; facto vtaꝫ qm̄ ꝑdest: ⁊ si ex medicamibꝰ his pill'. feceris supplanas patiēq; eas in ore tenuerit alternatiz ꝑdest illi. Cū aūt ex frigido ē ⁊ sicco tussis: quēadmodū hieme accit. ⁊ cū septētrio flat patentē vti opz sorbitiōe q̄ ex furfurz fiat aq̄. cū melle. ⁊ oło amigdalino. cassiā. fi. gargarizet i aq̄ fricatā i q̄ fenículi semē coxeris: aut dabis illi chalēgebi. z. r. fricati i aq̄ fenicli. dabq; illi hoc electuariū. Assignatio eiꝰ sume semis canape. lini. ⁊ semis helbe ⁊ semis merue. cuiusq; ptē. j. medulle seminis bābacis ptē: gūme prunoz. 5. ptem. tere oia diligēter ⁊ subtili cribra pāno ⁊ ꝑjce i ipz nodatū cassie fi. medullā i lebete ⁊ electuariū cōpone ac vtere, Sumat patiēs ḡz alternatiz pillas has ⁊ i ore teneat. Assignatio eaz. Sume pistaceoz. pinarū: medulle granoz bābacis ⁊ semis botami. cuiusq; z. v. gūme prunoz q̄thire. cuiusq; iij. tere oia diligēter. ⁊ supinūce tñdem zaccare tabarzedi. ⁊ cū semis psilij spuma distēpera. pill'q; ⁊ cū opꝰ fuerit vtaris. Sit āt huic cibꝰ pulli colūbarū iā surgētes. et pidabagū cū cicere ⁊ aneto cinamo. ⁊ galēgar aut cyrrij ius factuz cum blito. ⁊ oliue oleo ⁊ amigdalio. ciminoq; ⁊ cinamo. Fructū sumat pistacia. fauū mell. ficus siccas. botamū. modicūq; illi ꝑpina vini noui parūper dulce sit. frida caueat. ⁊ aq̄ abstieat potu fride. qm̄ sub hoc regimie festinātius i bonū reformabit.

¶ Capl'm. vj. de raucedinis medela.

RAucedo cū ex vociferatōe accit aut fūo aut pluere. patiēs rebꝰ vtaꝫ lenitēbꝰ q̄ in aspitatis medela assignauimꝰ. Que aūt ex hūiditate ptingit ⁊ sine aspitate ⁊ caloze: patiēs aquā gargarizet in q̄ aniſuz ⁊ semē decoxeris fenicli cū aq̄ mellis sorbeatq; polentā ex heueri factā cū melle ⁊

amigdō. oleo in q̄ radices coxeris treos: gargarizet cū melle aut passiū. aut cātorū ꝛ zizyber cōditū. Vel illi comedēdū da ꝛ sunizū cū sinapi. Gargarismum fac pcusso. hoc illi potrige electuariū. Assignatio eī. Sume semis lini. fenugreci. cuiuslꝫ. z. r. pineaꝝ magnarū. medulle semis bābacis. cuiuslꝫ. rr. tere oia diligēter ꝛ cum melle diſtēpera diſpumato: cūꝫ opus fuerit vtere. ¶ Et ſi raucedinis tēpus ptellabitur ꝛ gutturis hūiditas patiēti radicū aquam ppina. Assignatio eī. Sume corticū radicum apij ꝛ feniculi. cuiuslꝫ. z. r. semis apij. ꝛ fenicli. añ. cuiuslꝫ. iij. masticis. spice optie. cuiuslꝫ. z. ꝛ. ſ. asari. sadegi. cuiuslꝫ. ij. cantorij subtilis ꝛ grossi. prassij. cuiuslꝫ. iij. radicis liq̄ritie abraſe v. ireos radicis. iij. ficus albas nūero. r. zebibi corosanici optie purgati. rr. z. coꝫ oia i. iij. aq̄ lib. lēto igne. donec ad librā reddeāt. ꝛ. iij. cola. z. ꝛ frica i ea exag. j. electuarij caſſie ſi. ꝛ bibe tepidū: poſt q̄ ſit cibꝰ franc̄lin cōdit i eſpidabago cū cicere ꝛ olo loto. Aut ſliat tpibꝰ alternis pineaꝝ nucleos magnaꝝ cū zacc̄. aut piſtatia cū zacc̄. Et ſi nucleos q̄ꝫ amigdō. poreris amararum prodeſt.

¶ Capm. vj. de pectoris ꝛ pulmonis paſſiōibus ꝛ primū de tuſſi que ex materijs fit ad ea deſcendentibus.

Si tuſſis q̄ in pulmōe accidit ꝛ pectore ex caloꝛe eſt: patiēs flebotomo vtaꝫ baſilice: ꝛ iuxta qđ opꝰ fuerit ſanguinē eꝛhe: ꝛ ſcō z q̄ ꝓꝰ fert. ordei eꝫ aquā ppina i q̄ iniub. coxeꝛ ꝛ ſebeſtē ꝛ ſiliis hīs regiminiꝫ qđ in tuſſis dixim cura. Cū in gutture accit ex caloꝛe: pectꝰ cū oleo lini. violarū ꝛ ninifar in quo cerā liq̄feceris albā ꝛ cerото emplīza albo refrigerāti. Et ſi ex frido tuſſis fuerit regimie vtaꝫ raucedini aſſignato ex hūiditate: pectuſqꝫ lilioꝝ inunge oleo ꝛ cera quēadmodū añ dixim. Et ſi tuſſis ex mā ē q̄ ad pectꝰ deſcēdit. patiēſqꝫ tēperati ex ſputū liquozis. dāda ſunt ei q̄ pectoris adiuuent purgationē ab eiuſmodi reuꝛ iſopi ꝰcoctionē. Aſſignatio eī. iuinbaꝝ. ſebeſtēꝫ cuiuſqꝫ faſciculū. vue paſſe corosanice. z. rr. ficꝰ albas ſubincisas nerno. bſeuſant. liq̄ritie. radicū abraſe ꝛ tuyſe cuiuſqꝫ. z. v. ſemis cathemie ꝛ caḥezi. iij. iſopi. violaꝝ. iij. coq̄ oia in. iiij. aq̄ libꝛis donec ad librā redeāt. ꝛ. ſ. Et hīs. iij. ſume. ℨ. et violaꝝ cōditaꝝ. z. v. in eis ℨfrica oleūꝫ ſupin ſtilla amigdalaꝝ dulciū āſi exagiū. i. ꝛ tepida hoc bibe. Sit cibus mezaurū cū blito ꝛ ſpinachijs. maluiſqꝫ ꝛ iura facta de furfuris aq̄ ꝛ fabaꝝ farina ac ptiſana in q̄ poꝛos coxeris ſyꝛos cū zaccara. zebibū comedat corosanicuꝫ ꝛ ficꝰ albas ſiccas cū amigdal. aut cū piſtachijs butyrūꝫ cū zaccara poꝛige aut mel ſi nullus caloꝛ ē. qm̄ h̄ pectꝰ pulmonēꝫ purgāt ꝛ māei innāt ſputū ab eis: ſed ꝛ caſſie. ſi. electuarium hac ḋ in pte vtile ē. Aſſignatio eī. Sume caſſie ſi. medullā ꝛ in modica aq̄ cal̄a cōfrica ꝛ cola ꝛ ſup ignē pone tēperatū ꝛ modicū adde q̄thire: vel gūme pꝛunoꝝ pcuteꝫ donec electuariū fiat ꝛ cū opꝰ fuerit vtere cū amigdalio oꝛo aut ſume in oꝛe fruſtū liq̄ritie ſucci tpibꝰ alternis: ꝛ vtaris piter hīs pill. Aſſignatio eaꝝ ſume medulle ſemis cucurbite ꝛ ſemis melonis ſemiſqꝫ cucumeris. arſunegi diligēter tritoꝝ. cuiuſq̄. z. iij. farie fabaꝝ. v. dragagāti pꝛoꝝ gūme cuiuſq̄. ij. penidioꝝ quātū oiuz pōdus eſt. tere diligēter oia ꝛ cū ſemis lini ſpuma diſtēpera. pillulaqꝫ pill. ſuppreſſas. ſub lingua pone quoniā pꝛoderunt.

De acute māei medela q̄ ſi q̄ ad pectꝰ deſcēderit ſubtilis eſt mā ꝛ acuta ꝛ continuata fuerit patiēt flebotoma ꝛ ſanguinē eꝛhe iuxta qđ virtꝰ patiē ꝛ etas adiuuat tēpuſqꝫ ꝛ regio. ptiſanāqꝫ ppina ſpiſſi liquoris in q̄ iniubas decoxeris ꝛ ſebeſtē. papaueꝛqꝫ cū ſiꝛopo papaueris ꝛ ſoꝛbitionē poꝛrige factā ex papauere trito ꝛfricato in aq̄ colatoqꝫ. cū amilo ꝛ zaccara tabaꝛzedi. ꝛ papaueris poꝛrige electuariū qđ ſit cū medicamibus alijs: ſiꝛopūqꝫ papaueris ex corticibꝰ eī factū cū zaccara. chabiſuꝫ illi poꝛrige comedēdū qđ ex farla fit heueri. cū papauere ꝛ amigdal dulcibꝰ. polentāqꝫ factā de atria ꝛ lēticule farina maſſiqꝫ mezaurū ꝛ cucurbite ac lēticule. ꝛ hoc electuariū qđ acutis cōpoſui fluxibus. Aſſignatio eī Sume papaueris albi diligēter tritī. z. r. amili. dragagāti. gūme arabice cuiuſq̄. iij. medulle ſemis cucurbite ꝛ ſemis citonioꝝ. cuiuſqꝫ. ij. tere oia diligēter ꝛ cū penidijs diſtēpera liq̄factis in aqua roſata cunqꝫ opus fuerit vtere. ¶ Electuarium aliud ad idem. ſume papaueris cum corticibus ſuis libꝛam. ꝛ iuinbas quinquaginta. ſebeſtē grana. c. coque i. v. aq̄ libꝛis donec ad libꝛam redeant colatāqꝫ in ſartagine pone lapideas mūda: ꝛ deſuper penidioꝝ corosanicoꝝ optimoꝝ libꝛā proijce. robi vini libꝛā ꝛ ad lenes decoque pꝛunas dōec ſpiſſetur. ꝛ electuarium fiat tūcqꝫ dragagāti. ꝛ gūme arabice cuiuſqꝫ. z. vij. amili. v. bn tritoꝝ ſuperadijce ꝛ electuariū. fac. Aſſignatio electuarij alteriꝰ fluxui vtile acuto a capite deſcēdēti ad pectꝰ ſubtili. Sume papaueris albi ꝛ nigri ruſi. cuiuſqꝫ. z. rr. liq̄ritie radicꝫ ſucci tūſe. rrr. ſeminis citoniozum ꝛ ſeminis cathemie. cuiuſqꝫ. v. infunde oia. in. v. libꝛis aq̄ die ꝛ nocte. deinc coque donec ad medium redeāt. ꝛ ſup iniice quethire. z. vij. gūme arabice. v. ſeminis citoniozum medulle trite diligenter. v. zaccare. tabaꝛzedi libꝛas duas. ꝛ. ſ. ꝛ ſuper ignem pone tēperatum. ꝛ ſine ligari donec electuarium fiat. Et ſi nullus illic caloꝛ fuerit. vini robum ſuperadde. ꝛ ſpiſſat depone in vaſe con

dēs cūq; op⁹ fuerit vtere. Qđ si flux⁹ robustior fit ⁊ mult⁹ a capite. nec hoc sufficit regimē ad ei⁹ āputationē oz caput abradere ⁊ adhibere cataplata frōti cū terra sigillata. aut armenica diligēter cū arnoglosse succo. ⁊ cū chaleſi oleo illine in q̄ papauer coxeris cū suis tū sis coxticib⁹ ⁊ mirti folia. q̄ cerebrū roborēt ⁊ spissēt mā. facilit aūt hec cardamū ⁊ colūbaz fim⁹ ⁊ tapsia si terant diligēter ⁊ distēperētur cū atheli aq̄ ⁊ folioz cipressi. Et aceti respiretva pozes in q̄ furfur coxeris. ⁊ tabas. aut lapidē calefac ⁊ in aceto p̄ce in q̄ furfur coxeris at q̄s sup ei⁹ vapozes patiēs stet acclinis. Sāda li q̄z vapores ⁊ cāphoze sup prunas pectoz respiret si calor illic fuerit robust⁹. qm̄ omnia hec mām desiccāt ⁊ spissant. Sōnuz minuat q̄tū poterit: qm̄ māe āpli⁹ in somno ad pect⁹ descēdūt. fitq; pulmar ei⁹ altū ⁊ pectoris pāni soluti. Cib⁹ sit sozbitio q̄ fit cū amilo ⁊ sile farina alijsq; hmōi q̄ dirim⁹. Et si medicaminib⁹ his nō curaīt papaueris da electuariuz qđ cū medicamib⁹ fit qm̄ māz glomerat ⁊ dormitationē adducit. Assignatio ei⁹ sume papaueris recētis albi cū suis coxticib⁹ librā. ⁊ i. r. aq̄ libris coq̄ dōec ad. iij. redeāt libras colaq; ⁊ in vas mitte stagnatū mūdūq; mellisq; sup adde optimi ⁊ colati libram menibechtegi libras. ij. ⁊ si sozbis illic calor ē. mellis locū peni dia obtineāt optia. ⁊ lēto ō coq̄ igne dōec spissēt ⁊ nodēt. tūc ab igne depōe. ⁊ supijce caſe ⁊ galle. sūmaci. z afrāi balaustie. succi barbeca prie. cuiusq;. z. tritoz ⁊ cribratoz. ⁊ pmitte ad ignē dōec tāq̄ electuariū fiat. cūq; op⁹ fuerit vtere. Cū q̄ his curaueris. ⁊ tū mā nō āputat vapozib⁹ illis q̄s dirim⁹ in coxize medela vapora. Et si sic q̄z nō auferēt coctarā adhibe iuxta qđ in chyrurgia exponemus.

De tussis q̄ ex grossa fit ⁊ viscosa mā medela. Cū aūt tussis ex mā ē grossa frida ⁊ viscosa. q̄ difficile ē emittere patiēs calefaciēti disponat regimie ⁊ subtiliāti ac incidēti purgāticq; tā cibis q̄m medicaminib⁹ ⁊ cibi q̄dē sint pāis mūde farie cū frāgilinoz carnib⁹ taugoz. cubegoz in sartagie cū aceto patis ⁊ oliue oleo ac muri. satureiaq; ⁊ cimino: aut ciceris aq̄ cū oło ⁊ aneto. ciamo galēgar. mel cōedat ⁊ chalybeatū. mel. s. siccū qđ ex mōtib⁹ aufert. rohanis i al mālis ⁊ si pisces sūpserit salsos cū sinapi pdest: blitusq; cū aceto pdita ⁊ muri oleoq; oliuaz ⁊ sinapi radices ⁊ apiū syrū elirata hilaq; silia. pinearuz cōedat nucleos: ⁊ pistatioz vuas passas corozsanicas ⁊ amigdalas amaras. nōnūq;. vinū bibat mediocriter mixtū ⁊ cibū minat balneuz ltret post tēpatū exercitiū ⁊ añ cibū. Medicamia aūt sin isop⁹ sicca. cātoriū cū electuario cassi. ⁊ hec ē assignatio aq̄ isopi. Assignatio eius. Sume iuiub. xx. sebestēpoma. xxx. zebibi chorosanici purgati ḡnis. z. xx. fic⁹ albas siccas ⁊ subincisas numero. x. capilloruz veneris ⁊ liquiritie radicis abrase ⁊ tunse violarū siccaz semis cathemie ⁊ malue. cuiusq;. z. iiij. radicz adecharic ⁊ folioz ei⁹ cuiusq;. z. ij. isopi sicci tantū dē. cātorij grossi. z. iiij. aristologie. r. masticis cuiusq;. z. ij. squille assate. ij. coque oia in iiij. aq̄ libris ad leues prunas donec ad libraz redeāt colaq; ⁊ sume de ea singulis die⁹. xl. z. cui⁹. z. vsq; exag. plenū electuarij cassi. i ea fricati. ⁊ amigd oleū instilla dulciū ac amararū cuiusq;. z. j. tepidā bibe hoc trib⁹ die⁹ aut v. ppina p̄tinuis hūore maturato ḡsso ⁊ subtiliato medicamē aliqđ porrige laxās sta ⁊ humores grossos pdest aūt hac in pte hoc medicamē. Assignatio pilł. ad tussē ex grossis humoz⁹. turbit. z. agarici obolos. iij. salis nastē. ij. colloq̄ntide adipis oboł. ⁊. s. sem s apij tm̄dē. tere oia diligēter ⁊ cū aq̄ distēperiās pillulis ⁊ ē potio plena. pilł. assignatio q̄ sta deponūt. Sume turbit agarici. hyere pic. cuiusq;. z. succi liq̄ritie. ʒ. z. colloq̄ntide adipis. ʒ. z. sarcocolle. iij. oia diligēter tere ⁊ cū aq̄ distemperās pilł. potioq; eoz. z. ij. ⁊. ʒ. vsq;. iij., cū aq̄ calida. porrectionē assuescat squingibin melleī cum seminib⁹. ⁊ si tps estas fuerit vomitu cum fugilibus ⁊ squingibin vtaī et aq̄ calida singulisq; hebdomadib⁹ semel aut bis. iuxta q̄ supfluitatis videris abundātiā. Nec ño aq̄ potū fride multiplicet: sitq; amplior ei⁹ potus aqua mellis ⁊ electuariū semis lini illi porrige cū melle dispumato: ⁊ si aliqđ pipis addideris pfecti⁹ erit. Et si mā validissimi est frigoz; ac grossitiei hoc vtaī electuario iuxta qđ opus fuerit. Assignatio eius. Semis lini ptez thuris. ʒ. ptem. Cardamomi. cimini. cuiusq; quadrātem. tere oia diligēter ⁊ subtili transmitte pano. ⁊ cū apū distēpera melle. ⁊ lubene. in alis lubuū melle cuiusq; ptē vnā. ⁊ electuarium fac: sumaturq; de eo singulis die⁹ in salina coclear. j. ⁊ in somni tpe sūr. qm̄ pfecte est vtilitatis ad eoz qui in pectore sunt flatum grossoz iciliōe ⁊ subtiliatiōe. Assignatio pillularū q̄ fluxui mārū a capite ad pect⁹ sine calido descēdētiū, p̄sunt. Aloes epatici. loti. z. iij. turbit. ij. succi liquiritie. z. tere oia diligenter ⁊ cū aq̄ distēpera. pillulaq;. quaz potio. z. ij. sunt ⁊ vsq;. iij. dabilisq;oq; illi puluerē hūc mane: ⁊ post ipm sāgibin bibet mixtum. Assignatio ei⁹. Sume semis nasturtij. z. r. sunizi. iij. anisi. ⁊ semis feniculi cuiusq;. ij. aristologie. ro. exag. fautenegi fluuialis. z. iij. satureie fereslace tm̄dē. tere oia diligēter ⁊ puluerem fac. singulisq; de eo accipiat die⁹. z. vsq; ex gij. ⁊ post ipz sāgibin bibat. ʒ. mixti. qm̄ pdest. pect⁹ oleo inūge liliorū aut narcisci nocte. ⁊ mane cū tepida ablue in q̄ camomillā. mel lilotū. berenialetū coxeris ⁊ milio caput cata

plasma calefacto ꝛ pano calefacto. patiẽtẽq; iclinari fac sup vini vapores i quo calefactos pieceris lapides mãq; respiret q̃ ad nares defluit oi tpe ꝛ sunizũ olfaciat. hmõi itaq; reb⁹ tusi molestatũ. opz regere q̃ ex grosso fit hũore pectus inuiscanti ꝛ pulmonẽ.

¶Capi. viij. de asmatis ꝛ anhelitus angustie medela.

ASma ꝛ ãhelit⁹ arctatio ex grosso gñanꝫ flate q̃ ptib⁹ ꝛ mẽbris pulmõis canalis in uiscat quãdmodũ eo retulim⁹ loco quo de pulmõis canalis ptib⁹ explicauim⁹. cãsq; passionũ q̃ ãhelit⁹ accñt organis. Medela itaq; eaꝝ calefaciẽtib⁹ fit rebus ꝛ subtiliãtib⁹ in qb⁹ icisio sit ꝛ purgatio quo hũiditatẽ mũdẽt ꝛ icidãt elimẽtq;. Est ãt hmõi sq̃lle acetũ ꝛ sq̃ngibin hãsali. hyerapic. aristologie rot. sirop⁹ cũ mell' aq̃ ꝛ cãtorium subtile si in aq̃ coq̃tur optime hecq; cũ mell'o bibaꝫ sq̃ngibin aut cũ melle aut sume ysopuꝫ ꝛ ireos radicũ. sunizũ q̃cũq; pst⁹ fuerint diligẽterq; cũ melle terẽs distẽpera ꝛ comedẽda offer. aut sq̃ngibin admisce hãsali ꝛ bibãt qñ magne ẽvtilitatis ꝛ pulmõis canalis opilationẽ apit flaq; icidit grossum. Sic ꝛ q̃rsenne farina lupiniq; ꝛ amigdalarũ amaraꝝ si sumãtur de singulis ps vna diligẽterq; trita distẽperenꝫ cũ melle ꝛ q̃si electuariũ comedaꝫ aut cũ sq̃ngibin misceaꝫ hãsali cũ aq̃ mell'. aut cuꝫ vini robo bibaꝫ. si patiẽs calorem nõ fert magnũ. Et si pineaꝝ sumpseris nucleos cũ melle. pdest. sic ꝛ botami g̃na. Et si galbãi sumas ʒ. ꝛ in aq̃ teras in q̃ fic⁹ albas coreris. ʒ. cũ dulciũ olei amigdalaꝝ. ʒ. bibaꝫ q; hoc trib⁹ diebꝫ manifestissime pdest. opz aũt te vti oibus his post corpis purgationẽ cũ fla ꝛ hũiditatẽ deponẽti cathartico. vt medicamie qb⁹ ex turbit ꝛ agarico ꝑpoĩt. saleq; nastesi sic corp⁹ ei⁹ cũ vomitu cũ fugilib⁹ a sq̃ngibi eũaueris a flate ꝛ ꝑso purgatũ erit hũore. Et hec electuariũ assignatio in passiõe hac vtilis ẽ. Sume prassij. sq̃lle. cepe assate cuiusq; ptẽ. ireos radicis. ʒ. ptẽ tere oia diligẽter ꝛ cũ melle distẽpera dispumato. atq; electuariũ fac patiẽtiq; in diei p̃ncipio offer coclear vnũ. ꝛ post ipm aquam bibat in q̃ essam ꝛ sihũ. aut bereniasetũ faute gũq; mõtanũ coreris: pderit em. Assignatio aq̃ ysopi q̃ hutcvtilis ẽ passiõi. Sume iuiub. xx. fic⁹ albas nũero. x. vue passe corosanice optime iteri⁹ purgate. ʒ. xx. sebestẽ poma. xxx. semis cathemie ꝛ malue cuiusq; ʒ. iij. ligritie radicis abrase ꝛ tũse. v. cãtori subtilis ꝛ grossi cappis radicẽ. corticũ. hesse. fauẽnegi mõtani. sihi armenici. bereniaseti. cuiusq; ʒ. iiij. radicũ fenicli corticũ ꝛ radicuz apũ. cuiusq; ʒ. v. ysopi ficci. iiij. ireos radicũ prassij. aristologie. ʒ. cuiusq; ij. sadegi. idici. masticis. spice optime cuiusq; ij. coq̃ oia in. v. aq̃ lb. dõec vsq; libraꝫ redeaꝫ ꝛ ʒ. colaꝫ. ꝛ singul' ꝺ ea dieb⁹ sue. ʒ. iiij. cũ exagio electuarij foꝺ. in alio dialtali. ʒ. j. olei granoꝝ pinearũ ꝛ si his fortiora tibi necia fuerit frica i eis tyriace diatesserõ. ʒ. ʒ. Et hec lahuci assignatio huic vtilis passiõi. Sume ẽrsenne. in alio capillis veneris. adiãti. ligritie succi. cuiusq; ʒ. vj. feniculi. semis prassij ysopi cuiusq; ij. mihe fiuxe. gũme botami. cuiusq; ij. agarici. ij. vue passe corosanice optie purgate. xx. terẽda diligẽter tere ꝛ subtili trãsmitte pano. vuasq; passas ꝛ botami gũmã. mihãq; fluxã in robo vuaꝝ infunde: dehinc in mortario teres diligẽter medicamia adijce ꝛ cũ mele dispumato distẽpa huiꝰ potio exagiũ vnũ.

¶Zaucialis assignatio ad eadẽ vtilis. Sume pinearuz magnaꝝ nucleoꝝ pistacioꝝ. amigdalaꝝ amaraꝝ sine corticib⁹. cuiusq; ʒ. v. semis bãbacis ꝛ semis calcali cuiusq; ij. emiere. feniculi. seminũ ẽrsenne. ẽnoꝝ fenugreci. cuiusq; ij. tere oia diligẽter ꝛ cũ ficuũ distempera deco citõe ꝛ lauchũ fac. ꝛ amigdalarum oleũ amaraꝝ istilla. atq; exagiũ ex eo vnum sume cum zebibi aq̃ aut mẽbechtego. ꝛ cum sq̃ngibin hãsali. ¶Aliꝺ ad iꝺẽ. helbe ꝛ tercoiate ptes. ij. pineaꝝ nucleoꝝ magnaꝝ. ps i. suaui coq̃tur aq̃ optime ꝛ mortario teranꝫ diligẽter. ac cum dispumato misceãtur melle. vt q̃si electuariũ fiat ꝛ vtere. Aliud. Sume embati gũmaꝝ ꝺrãtẽ libre. ꝛ q̃ sufficiat aquã injice ꝛ coq̃ donec vt mellis liq̃ spissum fiat: ꝛ tunc adde penidioꝝ optimoꝝ. ʒ. lb. ꝛ coq̃ donec electuariũ fiat: cũq; opꝰ fuerit vtere. ¶Assignatio electuarij ali⁹ qꝺ. ℈. in cõpositoꝝ medicaminum libro posuit. Sume cepã hãsali. tere q; diligẽter ꝛ ei⁹ exp̃me aquãꝛ tm̃dẽ mell' adijce. atq; in tẽperato coq̃ igne donec in electuarij trãseat liquorẽ. ꝛ añ cibum ex hoc vnũ porrige coclear. ꝛ post aliꝺ. ¶Sirop⁹ ad iꝺẽ vtil' q̃ꝺ. ℈. cõposuit. Sume. vne passe optie purgate. ꝛ helbe lote cuiusq; ptẽ. aq̃ plurial. iij. co que optime ad pfectionẽ colaq; ꝛ sup adijce mel. iterũq; bulli ꝛ spumã auferꝛ pplaq; vtilib⁹ cõtinuis. ʒ. iij. simul ꝛ in. j. ʒ. xij. ʒ. Sirop⁹ ali⁹ vtil' q̃ ãhelit⁹ ãgustiã. ꝛ hᵉ ei⁹ assignatio. Sume sihi. abrotani. prasij cortiẽ radicapij ꝛ feniculi organi mõtani. pigami sicci cuiusq; ʒ. v. masticis. sadegi idici. cuiusq; ij. ficuũ albarum libraꝫ coq̃ oia in. v. aq̃ libris. donec ad. ij. redeaꝫ. ꝛ ʒ. colaq; ꝛ supinjice vini robi libras ij. mell'. j. leuesq; ad pinnas coq̃ ꝛ spumã tolle: donec ei⁹ tẽperet liq̃r tũc ab igne deponeꝛ potãdas. ij. ꝛ ʒ. ppinabis. ʒ. cũ aq̃ frida. Pectus aũt cũ hoc ꝑfortabis emplo. Assignatio eius sume orobi farie. ꝛ fenugreci. cuiusq; ʒ. v. sunizi. radicis ligritie cuiusq; ij. piretri. i. ꝛ ʒ. oia diligẽter tere. ꝛ cerã liq̃fac oleosa lilioꝝ ꝛ nardinũ medicamia injice. ꝛ vnguentum

fac quo

fac quo pect⁹ empl̄izabis.his medicaminib⁹ sl̄ibusq3 hāc opz regere passionē.Cibozᵃ aūt regimē hmōi est passionis hui⁹ dños cibis expedit refici in cōplexiōe ꝛ subst̄atia sl̄ib⁹ medicaminib⁹ quib⁹ eius exhibēt cura.vt.s. sint calidi sicci ꝛ subtiles.iōq3 dādū illi taugi frāquilini.perdices cōdite in ciceris aqua.ꝛ cimino.aneto.cinamo.pipere.galēgar.aut in sartagie frixis.cū oleo oline.ꝛ garo.cinamo.aneto.carui.ꝛ sl̄ib⁹.ꝛ si q̄ sicciora sint his necessaria fiūt.carnes comedāt capriolinas.lepores ꝛ vulpes.illis cōueniētes sunt. marieq3 earū pulmones.si desiccati fuerint sine sale. tritiq3 dissoluant ꝛ potēter ex eis.ʒ.ij.cū aqua i qua vnā passam coxeris.sic ꝛ ericij pulmo. Sed ꝛ si piscis salsi esum a suescāt ꝛ frequēter.pdest Ex oleribᵒ mētā accipiāt.pigamū. apiū. narsturtiū.satureiā baderengū.blitū cū sinapi.ꝛ sl̄ia.Ex siccis fructib⁹ifie⁹ vuas passas. botami grana.pineas.helbetel chodare.Ex dulcibus natasum ex melle factū.ꝛ pineis.ꝛ botami granis flegma cibos gnantes caueant.vt pisces recētes.piguia lac.legumina oia qm̄vē tosa sunt.ꝛ hāc augēt passionē.siccq3 ꝛ oia ventositatē ꝛ inflationē gnantia.vinū bibat rihanū vetusq3.aut vuaᵒ passaᵒ.aut mel post.cibū duab⁹ horis vel trib⁹ nec semel sumat vini necessariā q̄titatē.ne forte stomac⁹ ipleat ꝛ diaphragma angustet:iōq3 anhelit⁹ fiat arctatio.sed paulatim vinū accipiat. quo p venas trāsmittat.ꝛ ad mēbra pueniat pectoris paulatim.grossū phibe vinū ꝛ dulce.qm̄ cito nō penetrat ꝛ in stomacho diuti⁹ imorat. Canendū aūt ne stati post cibū dormiāt.sed cū a stomacho descēderit.nec sōni tps lōgū faciāt nec exercitio vtātur post prādiū qm̄ oppilatio nē parit.vtanᵗ aūt exercitio añ cibū sitq3 moderatū ñ forte nec velox.qm̄ anhelit⁹ faceret angustias. post exercitiū cū quieuerint a labore.ꝛ cōfricati duri⁹ fuerint cū manib⁹ ꝛ manu tergūs asperis ꝛ modico sale ac burraco comedāt.roz3turq3 in ipsa fricatiōe sup eoz corpora aq̄ salsa.atq3 oē hoc quo ꝛ humiditas finiatur ꝛ meatus aperiant.post hoc modico inūgaᵗ oleo violarum.quo fricationis soliditas lenitatur aliq̄tulū.nec multū apponant olim ne forte humiditatē generet in corpore.

¶Capi.ix.de peripneumonie medela.

Peripneumonia quēadmodū in pᵃ nr̄i hui⁹ libri pte oñdim⁹ apostēa ē calidū qō pulmoni accidit.committaq3 illō febris.iōq3 in ei⁹ cura ea necessaria sunt.q̄ ꝛ i apostematū medela regimē.s. cibozᵃ ꝛ medicamina.sed qm̄ apostēa hᵒ in mēbro quodā ē anhelit⁹.cui⁹ mēbra lenia sunt ꝛ molliᵗ.necesse ē cibis vti ꝛ medicaminib⁹q̄ apostematib⁹ q̄ueniāt molliētia ꝛ lenientia.q̄ cū ita sint opz nos hui⁹ passiōis incipe curā a basilice flebotomo.educaturq3 sanguis inxta q̄ op⁹ est quātitas.ꝛ virt⁹ patiᵗ etas cōplexio.ꝛ tps adiuuāt.naturāq3 cū cassie.f. decoctione molliam⁹ ꝛ terēgebino.ꝛ lebelabi aq̄. silibusq3.patiēti ptisana porrigam⁹ in quo iuīb. sebestē.ꝛ licritie radices coxeris.hocq3 i die p̄n cipio sumat a quo trib⁹ trāsactis horis violaᵗ ppina siropi.ʒ.ꝛ.ʒ.cū frigida pectusq3 in p̄ncipūscū hoc empl̄iza emplastro.Assignatio eiᵒ sume sādali albū ꝛ ordei farinā:ac cū semper succo.ꝛ solatri portulaceq3 distēpera.ꝛ olᵒ sil̄ pcute violarū.die facto ḡto.cū passiōis incepit maturitas.emplastrū hoc pectori adhibe. Assignatio eiᵒ.sume sādali albi ordei farine.cathemie.violaᵒ siccaᵒ.camomille.melliloti.cuiusq3 ptē.terēsq3 oia diligenter subtili trāsmitte pāno.cerāq3 cū olᵒ liquefac violaᵒ ꝛ medicamia supinūce.ac tāḡ vnguētū fac.ꝛ pectus emplastriza:ꝛ nōnūq̄ cū violaᵒ inunge olᵒ.liq̄facta in eo cera.Et si maturatio imorat.his q̄ dicta sunt semē lini adḡcias fenugrecū ꝛ fabaᵒ farinā cuiusq3 ptē.i.hancq3 p̄pina decoctionē.Sume iuīb.xx.sebestem gna.xxv.zebibi.tarsi.ʒ.x.ficus albas nūero. v.adianti.ʒ.iiij.semis cathemie et malue.violarūq3 optimarū.cuiusq3.iij.ordei excoriati et tūsi.ʒ.x.coque oia in trib⁹ aque lib.donec ad librā redeat.colaq3ꝛ singulis sume diebus.ʒ. xl.ꝛ frica in eis.ʒ.violate.ʒacca.y.oleiq3 amigdalini dulcis.ʒ.supinūstilla. patiēs violaᵒ frequētet siropū ꝛ semis citonioᵒ spumā.ꝛ polēta reficiaᵗ q̄ ex furfuris fit aq̄ ꝛ zaccara tabarzedi.amigdalarūq3 oleo dulcium ꝛ mezauro spinacioᵒ attripliciūq3 cū dulci amigdalarum oleoᵒ maluarū oiq3 illū dispone regimīe quo febribus molestati acutis reguntur.

¶Capim.x.de sputi sanguinis medela.

Sanguinis sputū ḡbus fiat ex cāis dirim⁹: signaq3 a quo fiat mēbro sīgntia in p̄ma huius libri pte. Intuēdū itaq3.ꝛ si sanguis sputuz ex gurguliōe ē ꝛ gutture:cephalicaz flebotomapatiēt̄is ꝛ aquā gargarizet portulace.aut blitis.aut virge pastoris.aut arnoglosse in q̄ terrā liq̄feceris cyprīcā. patiēti paucitatē lpera ꝛboᵒ ꝛ clamoris abstinētiā.Cū aūt ex meri fit passio ꝛ stō mediastinā.i.aquehelaz flebotomare opz.trociscoq3 illi carabe da q̄si exagiū j.ꝛ terre cyprice.ʒ.ʒ.cū arnoglosse aq̄ in q̄ stomachū fricaueris aut folioᵒ rosaᵒ succo aut balaustie da trociscos cū rosaᵒ aq̄ et sumaci. aut corticoᵒ vitis aq̄.Trociscoᵒ assignatio vtilis ad sanguis sputū qō fit ex meri ꝛ stō. Sume rose.ʒ.balaustie.sumaci.sandali albi.cuiusq3.ʒ.iiij.thuriz semis heremace.cuiusq3.iij.spi-

ce.ʒ.mirre obol.ɔ.ſ.alumis iemenici.acaquie carui.ſucci barbe capne.cardi cuiuſcʒ.ʒ.ij.terre ola diligēter ɔ cū roſaɔ diſtēpa aq̄ in q̄ ſumachū fricaueris ɔ trociſcos exagij vnl᷑ forma ac cū roſaɔ ppina aq̄ ɔ coribos vitis aut arnoglosſe.patiēti hullici fructū portige comedendū portulaceꝯ: ɔ ſtō hoc applica emplaſtruz. Aſſignatio eiꝰ. Sume ſandali albi.roſe.ɾ. cuiuſcʒ.ʒ.v.ſecci.acaq̄e.cuiuſcʒ.ʒ.ɾameci.iij.tere ola diligenter ɔ cū aq̄ diſtēpa roſata.viniꝯ aceto modico ſtōmꝯ empliza. Sit huiꝰ cibus mezaurū portulace.ɔ heremaci aut cū ſumaco.aut heſerē aq̄ ɔ berberis.hiſcʒ ſimilibus.

De ſanguinis

a pulmōe ſputo. Cū ſanguis ſputū a pulmone ē ɔ pectore:patiētis oz baſilicā minuere:otiūꝯ illi ɔ ḡtē ipera: ꝓbozūꝯ pauſitatē ɔ medicamla da pōtica repmētia ɔ lenitiua ne forte q̄ repmūt anhelitus noceāt orgaſnis cū mēbra hec plana ſint ɔ lenia naturaliꝝ. Et ſi ab his ſanguis ſputū mēbris cā ſit exteriori.vt pcuſſiōe ɔ caſu ſtibuſcʒ patienti hos trociſcos da carabe ɔ terre cyprice ɔ ſucci hypoquiſtidos.amiliqꝝ gūme arabice ac dragāti cū portulace aqua ɔ ſumaci:aut virge paſtoris cū ſeminis pſilij lauabo:locūꝯ emplaſtriza pcuſſionis cū acatia ɔ mugatho.ſādalo albo.terra cyprica armenica.merua.aloe ɔ ſtibus cū mirti aqua ɔ patiētē olmo nō clamare iube.ɔ verboꝯ abſtinere copia nec anhelitus emittere magnos. ¶Et ſi ſanguis ab his mēbris ſputū ex venaɔ ſit aptiōe earūꝯ eruptione intuere. Et ſi ex repleſtiōe fit ſanguis patiētis baſilicam flebotoma:ɔ ſanguinē iuxta qō patiē virtꝰ extrahe:idꝯ ſecūdo fac.Qō ſi ex repletiōe fiat corporis ab humoribꝰ alijs . poſt flebotomū medicamen adhibe laxās : vt fructuū ō coctionē ɔ caſſie.f.cū mirobolanis citrinis ɔ da trociſcos carabe.ʒ.i. terrāꝯ cypticē cū arnoglosſe aq̄.aut portulace in q̄bꝰ ſumaco fricaueris.aut da terre cyprice.ʒ.i. quehar be ɔ reubarbari cuiuſcʒ.ʒ.i.gūme arabice.iij. obolos.tere diligēter ola ɔ cū ſumachi aq̄ aut arnoglosſe aut virga paſtoris diſtēpera. Et ſi grauis eſt illi papaueris da trociſcos cū quaharba ɔ terra cyprica ɔ iuiubaɔ ſiropū. ɔ hec trociſcoꝝ aſſignatio vtiliū ſanguis ſputo. Sume terre ſigillate.q̄harbe.ſucci hypoq̄ſtidos. acaq̄e.cornu cerui aduſti ſpodij cuiuſcʒ.ʒ.ij.ſemis portulace.papaueris.dragagāti cuiuſcʒ ij.tere ola diligēter ɔ cū ſemis pſilij ſpuma diſtēpera.trociſcaꝯ ſub exagij pondere ɔ cū arnoglosſe aq̄ ppina:modicoꝯ papaueris ſiropo ɔ portulace. ¶Trociſci alū ſputo ſanguis vtiles. Sume q̄harbe.beraſedi.margaritarū. cornu cerui aduſti.ſadenegi loti.cuiuſcʒ.ʒ.ij. ſemis portulace.q̄ffare frixe.ſumaci.amili.gūme arabice.balauſtie. cuiuſcʒ.v.ſpodij. acatie.ſucci hypoq̄ſtidos.cuiuſcʒ.ij.tere ola diligēter.. ɔ cū ſumaci aq̄ diſtēpa.aut q̄ balauſtiā infuderis.ɔ ſi tuſſis pmoleſta ē.cū ſemis pſilij ſpuma ɔ exagij vnl᷑ trociſcos in forma. ḡs cū portulace aq̄ ppinabis.Et ſi ḡuis non fuerit tuſſis.cū arnoglosſe aq̄ ɔ ſumaci.Et hꝰ pulneris aſſignatio ad ſanguis ſput vtil᷑.ſume ſeminis portulace gūme arabice.q̄thire. coriādri frixi.cornu cerui aduſti.amili.ſemis pſilij frixi.cuiuſcʒ.ʒ.vſ.tere cyp̄ce.ɾ.acacie.reubarbari.ſemis heremazi agreſtis. q̄harbe. tabaſiri. cuiuſqʒ.iij.hec ola diligēter tere ɔ.ʒ.ij.cū aq̄ rū aliq̄ ppina q̄s dixiᵐ: ɔ papaueris iuiubꝯ ſiropo.pectꝰ cū ſandalo empliza.ɔ aq̄ roſata. ɔ ceroto qō fit cū roſaɔ aq̄.ɔ arnoglosſe.paſtoris virge.portulaceqꝯ cū oleo roſaɔ ɔ cera alba.Sit illi cibꝰ ſi nō obſit febris.pulli ſtanq̄li ndices.i ſumachia:aut heſeremia:aut berberesa.cū coriādro ſicco ɔ viridi.paniſqꝝ ſiſe ɔ mūde farine.hiſcʒ ſiſis.Sozbitionē illi da q̄ ex amilo fit ɔ papauere trito cū modico zaccare.tuſſis cā accida caueat ɔ ſalſa:balneū ūitet otio vtaq̄ ɔ ḡte i locis frigiō.ɔ ab eo ꝓboſi arceāt:ꝓbaqʒ fortia.ɔ ſi illi tuſſis acciderit caueāt ēt paulati ſubloq̄.ɔ in aq̄ quā bibēt terra ꝓiciaq̄ cyprica.ɔ armenica.ſpodiūqʒ.Cū aūt ſanguis ſputū frigoris ſit cā pectoris aduna-tis ptes ɔ pulmōis in tm̄ vt abiuicē ſepenk.tūc flebotomovti nō expedit.ſed q̄ tēperati ſit calotis adhibe:vt medicamina q̄bus.ſpica.thꝰ. mirra ɔ his ſilia intercidunt. ¶Medicaminis aſſignatio qō ſanguinis medeꝝ ſputo.ex frigido.ſume ʒafrā.ſpice.maſticis.mirre cuiuſqʒ. ʒ.ij.cinami.candari.acacie.hypoq̄ſtidos ſucci.roſe ielnari.cornu cerui aduſti cuiuſqʒ.iij. cimini carmanici.coſti.fantenegi montani.ſtiria rmenici.cuiuſqʒ.iij.tere ola diligēter ɔ cū pontico diſtēpera vino aut porri aqua:ɔ vnl᷑. exagij trociſcos facias ac cū origāi aqua ppina.aut tartōis.aut ſiropo mirtino.Stomacʰ ɔ pectꝰ emplaſtriza.cū ſecco rameco ɔ mirti aq̄. roſarūqʒ.ɔ pectꝰ mirtino illine oleo.in q̄ parū liqueſeceris mirre ɔ thuris triti diligēter. Cū aūt ſanguinis ſputū corroſionis venaɾū ſit cā que in pectore ſunt ɔ pulmōe q̄ a fluxu ſit acuto a cerebro deſcēdēti ad pectus ɔ pulmonē: patientis manum ſiniſtrā flebotomari oz in baſilica quo a pectore abſtrahatur materia. manū quoqꝯ minue dextrā in cephalica. quo a cerebro traducaꝝ materia.ɔ eiꝰ minuaꝝ deſcenſus:educaſqꝝ ſanguinē iuxta qō opꝰ fuerit.virtuſqꝝ patiē paulatim.Cerebrū eius cū medicaminis purga poculo acutū deponētis humorē:vt decoctione que cū aloe roboraꝝ diſtēperato cū liquiritie ſucco.aut caſſie.f. decoctione.Cliſtere adhibeas molle ɔ leue.ɔ queharbe trociſcos da ac papauerinos cū plantaginis aqua ɔ virge paſtoris aut portulace:ɔ

ordei ppina aquā. in q̄ cācros decoxeris fluuiales cū modico terre cyprice. ⁊ spodij. gummeq̄ arabice. portulacā cōedere ipera: ⁊ hos illi da trocilcos. qm̄ valde vtiles sūt sanguineo sputo. Assignatio eoz. Sume acaḍe. q̄harbe. busade. margaritaz. succi barbe capne. cuiusq̄ ℈.ʒ.iij. rose. r. corticādri sicci ⁊ frixi. cuiusq̄ .v. terre cyprice. gūme arabice. amili. q̄thire. cuiusq̄ ℈. sadesi. tm̄dē. spodij. iij. tere oia diligēter ⁊ cū plātagis aq̄ distēpera ⁊ sub exagij mēsura trocisca: q̄s cū arnoglosse aq̄ ppinabis. ¶ Trocisci. alij. Sume tere cyprice. sadenegi. spodij. cuiusq̄. ʒ. iiij. margaritarū. q̄harbe. i alio tara bi. almis. comu cerui adusti. papauer̄ nigri. semis arnoglosse ⁊ semis hermaci. cuiusq̄. iij. acaḍe. succi barbe capne. cuiusq̄. ij. tere oia diligēter ⁊ cū semis psilij lahabo distēpera ⁊ sub exagij examine trocisca bibāturq̄ cū. ℥. ʒ. tere cyprice. ⁊ aliquo eoz succo. quos dixim⁹. Dabis aūt pariter ⁊ papaueris laucū qō ex papauere cū corticib⁹ fit. in quo galla ponit: balaustia. ⁊ similia. succusq̄ hypocystidos. de q̄ in catarri fluxus capitulo dixim⁹ acuti ⁊ subtilis q̄ a capite descēdit. ¶ Trocilcoz aliorū assignatio. Sume acacie. ʒ. ij. rose rubee optie purgate. iiij. granati agrestis fructus tm̄dem gūme arabice. q̄thire cuiusq̄. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū pluuiali distēpa aq̄ ⁊ trocisca exagij. ℈. hec sūt q̄ nobis de sāguis sputi medela dicēda erāt. Cui hos āt si nulla fuerit febris franq̄linos da tangos. pdices. cures in sumachia decoctos aut heseremia. aut zereselā cuz portulaca quēadmodū añ dixim⁹. ⁊ hermazo ac coriādro viridi ⁊ sicco. cū amigdalaz oleo: de fructib⁹ citonia; cōedat ⁊ poma. pira. mirti fructū recētē ni si forte tussis valida fuerit: tunc etēm fructi⁹ca uere expedit. valōpōticos aut dabz papauer. ⁊ iuuenū recētes: siccalq̄ cū modico zaccare.

¶ Caplm. xj. de sputi saniei medela.

Saniei sputū cū vlceris fit cā qō in pectore est curā admittit patiēlq̄ sanaḳ cū vlc⁹ illi pulmonis cā est. sanatio ei⁹ difficilis ē ⁊ fere oio nō liberaḳ patiens. qm̄ in ptisim defert: maxieq̄ in adolescētibus ppter eoz cōplexionis calorē ⁊ mēbroz hūiditatē. vnde pulmonez cito comedit mā. eiusmodiq̄ malū febris sequiḳ. in senibus aūt res plitior est. nec cito deperēūt: pp mēbroz ipsorū siccitatē ⁊ complexionis frigus. Si igitur sine febre saniei fuerit sputum medela eius fiet patienti puluerem dādo. in quo cancri sunt adusti. Et hec est assignatio pulueris saniei sputo vtilis. Sume cancros fluuiales cuz ex aqua exeunt. ⁊ eoruz dentes caminos amputa pedesq̄ ventres scinde. ⁊ cuz cinere saleq̄ laua optime ⁊ desicca ⁊ in vas proijce fictile: cuius os turabis caput. lutoq̄ inficies sale mixto ⁊ cinere. sicq̄ in camino ignis pone lenis nocte dieq̄. tūc extrahēs adustos tere diligēter ⁊ ex eis ʒ. accipe. r. terre cyprice. gūme arabice. cuiusq̄. v. quethire. iij. papaueris albi. ⁊ nigri. cuiusq̄. v. tere oia diligēter ⁊ ʒ. ij. in diei principio ppina cū a sine lactis. ʒ. xl. aut cū iuiub⁹ syropi. ʒ. ij. in fine aūt diei dabis exag. cū. ʒ. ij. syropi papaueris. sed ⁊ papaueris dabis trocisc⁹ exag. i. cancroz aduſtoz. ʒ. cū a sinini lactis. a. iij. ʒ. vsq̄. ʒ. libz̄. hoc lac si nō inuenis capraz sume lac iuuenū. ⁊ lac mulieris longe vtilius est alijs. si de eo. ʒ. vsq̄ libre quadrātē sumpseris cū cancroz trocisc⁹ aduſtoz ⁊ pulnere quē diximus ⁊ si que expuiḳ sanies grossa est. ⁊ patiētis emissio cū labore. hoc illi da electuariū. Assignatio eius. Sume amigdaloz dulcium purgatoz. seminis bābacis medulle cuiusq̄. ʒ. x. ozobi. prassij. cuiusq̄. iij. fabe excorticate. v. cū peticulis optimis pasta cū aq̄ dissoluti ⁊ electuariū fac. dabisq̄ patiēti māne ⁊ vespere. hoc em̄ elimat ⁊ grossas subtiliat mās. vñ ⁊ faciliat eaz exitū: ⁊ ab eis pectus emundat. ¶ Lahucū aliō. fenugreci. ʒ. semis lini. ʒ. ⁊. ℈. ozobi. ℈. ʒ. bābacis granoz. ℈. ʒ. succi liqritie. ʒ. ij. ireos radicis. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū pineaz oleo rozano misce ⁊ cū tabarzedi mel le dissēpera ⁊ vtere. ¶ Electuariū assignatio. saniei grosse sputo ⁊ viscose que cū difficultate emittiḳ vtilis. Sume aque cauliū. lb. iij. melḳ optimi. lb. ⁊ coque lēto igne. donec aq̄ deficiat melle supstite: ⁊ supijce pineaz optie purgataz. seis bābacʒ. medulle. cuiusq̄. ʒ. seis lini. fenugreci cuiusq̄ ʒ. v. pistaceoruz nucleoruz. xv. fabarū sine corticib⁹. ⁊ trita oia diligenter super mel proijce ⁊ misce donec electuarium fiat dabilq̄ mane ⁊ vespere de eo. ʒ. v. cū asse lacte aut caprarū etate iuuenū. Si aūt saniei sputū augeāt ⁊ multā sit nec ℈putaḳ. trocisc⁹ patiēti hos dabis. Assignatio eoz. Sume rose rubee. ʒ. v. terre armenice ⁊ cyprice cuiusq̄. iij. q̄harbe. busadi. gūme arabice cuiusq̄ ʒ. v. cācroz aduſtoz. semis portulace. solatri cuiusq̄ ʒ. x. dragagāti. amili. spodij. sadenegi cuiusq̄ ʒ. iiij. succi liqritie. ydahe aduste. cuiusq̄ ʒ. v. tere oia diligēter ⁊ cū lahabo distēpa semis psilij atq̄ exagij. ℈. trocisc⁹ iforma ⁊ cū papaueris siropo tere. Sit cib⁹ lac caprarum dulce cū sile pāe ⁊ ona sorbilia. edoruq̄ extrema pata cū riso. Et polētā da q̄ fit cū papauere ⁊ amilo zaccaraq̄ tabarzedi. aq̄ rosarū et amigdalarū oleo. Papauer dabis cū zaccara tabarzedi tritū. ℈ ⁊ lactucarū medullas portulacā. ⁊ marū. Vide. hisq̄ filia. Si hoc vteris regimie ⁊ sanies pp suā nō finiḳ copia: ℞ tusq̄ valida ē coctura vtere q̄ euēḳ mā a pectore et sanies deficeāt. Nos āt quēadmodū coctura vtēdū sit in chyrurgie partibus exponemus.

¶ Capitulum. xij. de ptisis medela.

Amautē saniei sputum in ptisiz pferē. eiꝰ cura valde difficil erit: patiēsqz in piculo ꝛ qm̄ vt diximus alis ptisis vlc⁹ est qō aut in pectore fit aut in pulmone. seqturqz ethica illud febris. Sz tm̄ qō in pectore est faciliꝰ medelā admittit. ꝛ eiꝰ minus est periculū: sanari qz pōt. Quod aūt in pulmone ē difficile ē valde mederi: eiusqz periculū graue: ꝛ quā pauci ab eo sanant: maxieqz adolescētes. ꝛ q̄ i augmēto sunt corporis qm̄ hmōi in ethicā ferunt ꝛ cō sumptionē in plurib⁹. Cause aūt qs pp pectoris vlcera facilius sanātur ꝙ pulmonis. iij. sūt prima est qm̄ pectus mēbrū ē carneū. sanguisqz eiꝰ pulmonis sanguie grossior: vnde ꝛ eiꝰ vlcera festinātius solidātur: pulmonis ꝙtra caro fragilis sanguis tenuis ꝛ subtilis nec possunt eiꝰ vlcera cōglutinari facile. Scōa est qm̄ medicamina q̄ ad curāda sunt necessaria vlcera desiccātia sunt. pulmōis locꝰ ab ore amotꝰ est longe ꝛ stō necesseqz ē medicamini multa pertrāsire inebria quo ad pulmonē ptingat. admiscet itaqz illoꝝ humiditatibꝰ mēbroꝝ virtusqz eiꝰ debilitat ad desiccādū. Cū itaqz ad pulmonē puenerit nequaq̄ qō opꝰ ē in eo facit. Tertia est cā cōtinuus pulmonis motꝰ ꝛ si vlcerosus ꝛ tussis indeficiēs purgās q̄ in vlcere saniē. Qō cū ita sit vlcus non consolidatur propter eius motꝰ diuturnitatē ꝛ tussis concussionem. Mēbruz nāqz vlcerosum necesse est in trāquillo esse quo eius solidetur vlcus. Quarta ē qm̄ que in pectore sunt vene subtiles sunt ꝛ cum aperiuntur earū parua est apertio. citoqz solidātur pulmonis cōtra vene magne. ꝛ si rumpātur earum rupture magna est: vnde ꝛ earū moratur solidatio. his itaqz de causis pectoris vlcera facilius sanantur ꝙ pulmonis minusqz instat illis periculū. ¶Econtra pulmonis difficilius curantur ꝛ periculi sunt maioris maximeqz si ex humoribus fiant acutis q̄ ad ipsum aliunde influant pulmonez ꝛ corrodāt: hec etenim vlceruz diuersitas pulmonis curā nō admittit: nec qui hac molestatur liberationem nouit eo q̄ qui in eiusmodi habitudine pulmo est putrescit ꝛ velociter pp hūores corrūpitur acutos. Que aūt alijs fiunt vlcera de cāis quas ante diximus si in ipsoꝝ principijs medela illis opponatur patiensqz regimine vtatur cōpetēti tam ciborū ꝙ medicaminū ad plenam pōt reduci patiens sanitatē. Cum aūt hic post longum inneneris tēpus: possibilium non est illa sanari: sed eam adhibebis curam que virtutem tueatur ꝛ passionem augeri prohibeat. Quod itaqz conuenientius huius impassionis medela incipitur cum nulla est febris aut leuis certe ꝛ tranquilla est vt lac illi porrigas asine ꝛ mulieruz. Et si hec presto nō sunt aut certe patiēs eoꝝ abhorret vsum eas prarū ppina lac etate iuuenū corpe sanaruz sic vt bābacē cū emulgit ingeras ꝛ qō supnatauerit vnctuosuz colligas. dabisqz de eo singulis dieb⁹. ʒ. librā cū papaueris trocisci aut gūme arabice amili dragagāti singulorū ptibus eq̄lib⁹ ab exagio vsqz. ʒ. ij. cū eorū aliquo quos in saniei cura puluere retulim⁹ ꝛ quotidie. ʒ. augebis donec ad libram puenias qm̄ hoc illi vtillimū est. Et si lac illi assuescere cruz pane iperes simile manifestissime pdest nisi forte febris illic fuerit manifestior. Dabis hꝰ quoqz modo lac. Sume portulace peponis. citroli aq̄rū cuiusqz. ʒ. librā lactis capraz etate recētiū cū emulgit ꝙtū ꝛ reliquoꝝ: ꝛ in stagnato pone vase mūdoqz ꝛ donec aqs deficiētib⁹ lac remāeat coque sicqz bibat qm̄ ptisicis pdest ꝛ saniei sputo sanguinisqz. ¶Cū aūt manifesta fuerit febris ꝛ valida. patienti lac ppinare cauēdū papaueriſqz dabis troci scoꝝ exagi. i. cū siropi papauerini. ʒ. aq̄ mixti ordeiqz illi ppinabis aquaz in q̄ decocta sint iuiube siuuialiū cārioꝝ vētres loti cū aqua ꝛ sale cinereqz horū ēt carnes comedēdas offeras in pruis assatas aut in espidabago decoctas. opz aūt studere in tussis mitigatiōe ꝙtū poteris: qm̄ vlceris solidatione tussis pbibet ꝛ hunc illi dabis pulnerē: qm̄ vlceri ꝛ tussi pdest. Assignatio eiꝰ. Sume papaueris albi ʒ. gūme arabice amili q̄hire. cuiusqz. ij. seminis portulace. cathemie. maluarūqz cuiusqz. v. semis cucurbite medulle. cucumeris citroli citoniorum semis medulle. cuiusqz. vij. spodij liquiritie succi amlii. dragagāti cuiusqz. ij. tere ola diligēter ꝛ pulnerē fac. dabisqz de eo. ʒ. ij. vsqz. ij. ꝛ post hūc siropū ppina papaueris. aut iuiubaz vel ninifar dabis ēt gūmā arabicā q̄ in oleo bullierit violaz donec oleū deficiat ꝛ ō siccet hāc teres diligēter ꝛ ꝙtū media eiꝰ ps zaccare supinūces tabarzedi ꝛ qnqz ot ferres dabisqz illi tussis pill⁹. in ore tenēdas. ¶Pillule tussis assignatio. Sume cucurbite semis medulle ꝛ cucumeris ac citroli. seminis melōis ꝛ citoniorum cuiusqz. ʒ. v. papaueris portulace seminis cuiusqz. vij. gūme arabice. amili. dragagāti. tabasiri. cuiusqz. ij. tere ola diligēter ꝛ tm̄dē penidioꝝ. optimorū supradē. atqz cū semis citoniorū spuma distēperās pill⁹. fac magnas supplanas. ꝛ eas patiēs alternis teneat ore tpiꝰ polētā q̄ ex nesa ꝛ papaueris fit aqua triti fricati ꝛ colati cū zaccara tabarzedi. ꝛ amigdaloꝝ oleo dulcium dabis ꝛ pulloꝝ carne ciba. tangisqz cū masso excoriato patis in espidabago pedūqz edoꝝ ꝛ agnorum aquā ꝛ sorbitionem que fit ex atria cū espidabagi iure. aut edos cōedat ꝛ agnos cū riso patos. massumqz ꝛ cucurbitā attriplicem. spinachiā. ouorum vitella sorbilia ꝛ

simillia. hmõi egrotãti hoc dabis lahucũ. Assignatio eius iuiubaꝝ poma. xxx. sebestẽ. xx. vue passe taise optime ius ⁊ extra purgate. ʒ. x. radicis liquiricie abrase ⁊ tũse. v. papaueris albi. xx. bersausani. v. coque oia. in. v. libris aq̃. donec ad dimidiũ redeãt. colatãqꝫ in vas cõuerte ⁊ penidioꝝ libre q̃drantẽ supinice optiorũ ⁊ tãtũdẽ vini robi. ⁊ ad tẽperatũ coq̃s ignẽ. donec nodet ⁊ sup adde seminis cucurbite ⁊ seminis citonioꝝ medullaꝝ. amili. dragagãti. gũme arabice. papaueris al. amigdalaꝝ dulcium optimũ purgatarũ. quãtũ sufficit hᶜ oia diligẽter teres ⁊ puluerizabis. misceq̃s donec electuariũ fiat. iõmqꝫ alternis ante prandium hotis porriges. ⁊ post coclear vnũ. ¶ Intuere aũt pariter que a capite defluũt ad pectᵒ. ⁊ si forte fluxũ inuenis. phibe fieri. Considerabis nãqꝫ ⁊ si valida est virtus cephalicã minue ⁊ sanguinẽ extrahas. quãtũ virtᵒ patiẽtis etas ⁊ cõplexio. Et post hoc si sufficit patiẽs nãm solue cũ cass. f. ⁊ mãna fricatis in aq̃ in qua iuiubas sebestẽ. zebibũ violam. ⁊ sllia bcoxeris. aut cũ prunoꝝ lahuco aut cass. f. ⁊ silibᵒ. non aũt illi turbit ⁊ agaricũ primes ⁊ sllia. qm̃ amplᵒ q̃ pslnt obsunt. ⁊ si patiens a laxatis phibeꝫ potu medicaminis lene molleq̃s illi adhibe clistere: quẽ admodũ alio exposui loco. Et si huius passiõis dñs imoderatã fert ꝓsumptionẽ regendus est ethicã patiẽtiũ regimine: quem admodũ in pcedẽtibᵒ exposuimus. ⁊ sorbitiones illi vtiles porrige. q̃s vt sumpserit cõchis ducas in q̃bus tepida sit aqua. aut anteq̃s cõchas ingrediaꝫ lac illis da asininũ. a quibᵒ vt egressus fuerit. corpus eius oleo inungesvio larũ. aut nimiſar ⁊ quiescãt: meridie facta pull illos refice in espidabago paratis cũ fermaco ⁊ masso. citroliſq̃s ⁊ spinachỹs. ac his silibᵒ cũ amigdalino oleo dulci. ⁊ atria trita. que i espidabagum ꝓiciatur. aut polẽta que fit ex sile panis mica et zaccara tabarzedi. amigdalarũq̃s oleo. ouoꝝ vitella da sorbilis. papaueraq̃s viride aqua infusum rosata. cũ tabarzedi zaccara: oiaq̃s que ethice febris in medela diximus obserua. Polẽte assignatio huic vtilis passioni. sume ordei tusi. ʒ. xx. papaueris albi ℥. cucurbite seminis medulle tũse. x. citonioꝝ seminis cũ suis corticibᵒ ⁊ itegri. v. oia hecvno pondere examina ⁊ superinũce aque triplum suauis i lebete mediocriq̃s igne. donec ad medietatẽ redeat coque. tũc sup funde aquã suauem i qua heueri frustrũ fricaueris colate põdera tria. lactis asine. aut caprarũ etatis iuuenis põdus ⁊ temperato coque igne donec fiat eius decoctio. cola. ⁊ gummã arabicã dragagantum. amigdalorum oleum ⁊ cucurbite super instilla ac tepidũ patiens sorbeat. Alia assignatio huic vtilis passiõi. Sume papauer album tritum ⁊ fricatũ in aqua optime. ⁊ cola. ⁊ sume ordei excoriati ⁊ tunsi. ⁊ fabe albe sine corticibus ⁊ tunse. cuiusq̃ ʒ. v. hec in papaueris aqua colata coque donec decocta i modum ptisane fiant tunc cola ⁊ lactis recentis tantũdem adde ⁊ panis simile injice. tabarzedi ʒ accara. amigdalini olei dulcis ⁊ recentis. aut cucurbite seminis olei quãtũ sufficiat. de singulis ⁊ sic bulli deponẽq̃s ab igne seminis cucurbite ⁊ citonioꝝ medullas diligẽterq̃ tritas cuiusq̃ ʒ. v. superinjice. gũme arabice dragaganti. cuiusq̃ ʒ. sorbeat hanc patiẽs tepidam polentam quoniaꝫ proderit. Quod si hanc passionẽ patiẽtis siccata est natura. cassie. f. da lahucum aut prunorum aliaq̃s hmõi que in precedentibus diximus. oportet antẽ molestato hac passiõe disponere illi simile regimẽ quod in ethice febris cura exposuimus in cibis aliisq̃. Et si ventris illi acciderit solutio. amputare accelera. ⁊ amputantibus dispone: ⁊ que tussi medentur ⁊ quod in huiusmodi est congruum passione est puluis ⁊ trociſci cãphore strigẽtes. Et hec pueris assignatio. Sume psilij. merue. sahalaferemi portulace frixe tunse seminũ cuiusq̃ ʒ. v. feis hẽmaci gũme arabice amili frici cuiusq̃ ʒ. iij. terre armenice. iiij. granoꝝ mirti frixorũ. succi benaq̃ ⁊ gabire cuiusq̃ ʒ. vj. seminis berberis tãtũdẽ. castaneas frixas numero. v. tere oia ꝛ nõ subtiliter ⁊ mane vtaris ac vespere. ʒ. ij. cũ mirti siropo ⁊ aq̃ rosata. ¶ Et hec est trociſcoꝝ assignatio cãphoratorũ strigentium sandali albi rose rubee optime purgate. cuiusq̃ ʒ. ij. papaueris albi ⁊ nigri cuiusq̃ ʒ. v. terre cyprice. spodij cuiusq̃ ʒ. iij. medulle seminis cucurbite ⁊ seminis cucumeris. seminisq̃ citroli frixi. cuiusq̃ ʒ. iij. gũme arabice. amili frixi. cuiusq̃ ʒ. iij. tere oia diligenter ⁊ subtili trãsimitte panno ⁊ supinice cãphore ℈. ʒ. ß cũ semis psilij spuma distempera ⁊ exagij. i. fac trociſcos quos cum mirti robo ꝓpina. Et si spodij illi dederis trociſcos stringẽtes ⁊ trociſcos papaueris de singulis ℈. ʒ. vsq̃ ʒ. ß exagi. cũ mirti robo prodest. Sint illi cibus pulli tangi cũ passo excoriato ⁊ sup ignẽ assato: aut ouoꝝ vitella sorbilium cũ aceto elixata ⁊ risum. r. cũ milio tritũ ⁊ cuz amigdalaꝝ coctũ purgatis ⁊ assatis tritisq̃ dilgẽter ⁊ alꝝ hmõi que ethica molestatꝫ assignauimus si sit illis simlis solutio.

¶ Capi. xiij. de pleuresis medela.

Pleuresim alio diximus loco apostẽa esse calidum quod operimẽtis accidit costas subinuoluẽtibus aut lacertis qui inter costas sunt: sectuꝝq̃ ipsum febris ⁊ pungens doloꝝ. anhelitus arctatio ⁊ tussis. Quare in eiꝰ medela plurimi eius regiminis estvsus necessarius qõ in peripneumoniam exposui eo ꝙ adinuicem il

lis quedam sit similitudo. Quod cum ita sit opus nos in huius dñm passionis in ꝓncipijs si dolor ad farcinas ascẽdat flebotomo vti dallice manꝰ latere opposite passiõis: q̃ passionis materia in ꝓtrariã distrahaꝫ ꝓtez ad quã suppfluitas cepit declinare. ⁊ si passio diuturnior fit ⁊ materia iã roborata est. tũc passiõis latere flebotomo vtaris: multũq; extrahe sanguinẽ. idcq; scõo facere adȝtias si virtus aduenerit etasq; cõplexio ⁊ tẽpus ꝑsens. abstrahẽdus est aũt sanguis dõec ipsius imuteꝫ color vt si sanguinis color rubeus est clarus eovsq; euacueꝫ donec in rubozez altereꝫ spissuz aut nigruz declinet ⁊ si spissus est eius rubor vsq; dũ aut in nigrũ aut i liuidũ trãsferaꝫ. Sãguis nãq; q̃ in apate varius est si apa multi fuerit caloris niger est. ⁊ si calor hic pauꝰ ẽ. sãguis rubeꝰ est ⁊ spissus. iõq; sanguinẽ eousq; dõec in nigredinẽ altereꝫ aut spissitudinẽ educere opz. ⁊ sanguis purgeꝫ corruptꝰ. Et si q̃ in ꝓximis sanguis egreditur niger est eousq; euacueꝫ donec excoleꝫ. Qõ nõ fit donec defectus appeat. Et si pleuresia dolor ad inferiora descendit ⁊ hypocũdrioꝝ ptes: patiẽti medicamen da laxatiuũ. vt lebelabũ. in alio lupulũ. ⁊ cass. fi. aut fructuũ aqnã ⁊ violaꝝ siccaꝝ cum cassia fist. ⁊ mãna hisq; siria. post hec ordei da bis aquã in qua iuiubas coxeris ⁊ sebestẽ liq̃ritieq; radices abrasas ⁊ violas cuz q̃ zaccare fricaueris aut viol. siropũ: in q̃ oleũ dulce stillaueris amigdalinũ: ⁊ caue pleuretico ordei ꝑpinare aquã ante corpis purgationẽ cũ flebotomia aut catartico maximeq; si nã fuerit inclusa. Si em̃ dederis aquã ordei nõ transmittitur a stõ ⁊ intestinis calefitq; ⁊ ex ea vapores ascendũt acuti ad pectoris ptes passioq; patiẽti nutrik magna. Cũ itaq; patiẽtis corpꝰ euacuaueris. tũc ordei aquã dabis. quẽadmodũ assignaui. Et si nõdũ patiẽs exputit asi ordei aquã hoza. ꝑma. ȝ. da duas violacei syropi. ⁊ post hoc aquã subsequaris ordei ⁊ alternis dabis tpibus citonioꝝ semis spumã cum modico violaꝝ syropo ⁊ amigdaloꝝ oleo dulci quo humectẽt ⁊ sputũ adiuuent. Et si dolor nimiꝰ nõ fuerit pectus cũ violaceo linias oleo in quo ceram liquefeceris: locũq; vestica cataplasma in q̃ calida sit aqua ⁊ violaꝝ oleũ aut saturete folia q̃ subtilis sit pellis. Et si dolor nõ mitigaꝫ cum milio cataplasma ⁊ furfure. si sanguinea fuerit materia ⁊ subtilis. Quod si grossa est ⁊ viscosa cũ sale ⁊ querscna tritis et cuz aceto distẽperatis sikibusq; cataplasma q̃ grossitiẽ subtiliẽt materiei ⁊ fortiter dissoluãt ac desiccẽt. Et si media hoꝝ fuerit mã cuz ordei cataplasma farina ⁊ furfure in aceto decoctis ⁊ aqua similis. Cauẽda ẽ aũt cataplasmatio añ euacuationẽ ꝑ flebotomiã ⁊ catarticum q̃m si ante cataplasmeꝫ in egrotantẽ magnũ ȝtrahis langorẽ ⁊ dolor fit robustioꝝ ac excrescit tãz si cataplasmatio dissoluat. q̃m a corpe plures q̃ dissoluat contrahit materias. Ideo ergo oz cũ dolor nõ mitigaꝫ dissoluentibꝰ cataplasmatibus ⁊ maturantibꝰ corpꝰ euacuare: aut catartico aut flebotomo iuxta qõ opꝰ esse videris ad vtrãq; necessitatẽ. Dolore mitigato sputum intuere: ⁊ si moratur aut parũ est emplastra adhibe dissoluentia ⁊ maturantia. Et hec est emplastri assignatio dissoluẽtis ⁊ maturãtis pleuresim. viole sicce. sandali albi. farine ordei. cathemie. furfuris. heueri. cuiusq; ptẽ. tere oia diligẽter ⁊ subtili cribra pãno. ⁊ cũ violaꝝ oleo pasta ceraq; ⁊ masuce. locũq; cataplasma q̃m pderit. Et si magis dissoluẽtia necessaria fuerint ⁊ maturãtia. fabarũ farinã. fenugrecũ. lini semen. iuxta qõ opꝰ fuerit adde. sozbitionẽq; illi ponziser q̃ de fructis sit heueri cuz zaccara ⁊ penidijs optimis oloq; amigdalaꝝ dulci. ¶ Et si imoraꝫ maturitas ⁊ difficile est sputũ aquã da zuse parũ in qua isopus nõ cadit. ¶ Et hec ẽ eiꝰ assignatio. iuiub. xx. sebestẽ. xxx. ficus albas. x. numero. vue passe. taise. intus ⁊ extra purgate. ȝ. xx. liquiritie radicis abrase ⁊ tunse. iiij. capilli veneris tantũdẽ. semis cathemie ⁊ malue cuiusq; ȝ. iij. ordei excoriati ⁊ tunsi. v. coqz oia i. iiij. aq̃ lb. donec ad vnã redeãt. hanc cola ⁊. iij. se parans. ȝ. frica in eis violarũ conditarũ. ȝ. v. olei amigdalarũ dulciũ exagiũ. Et si qõ sputũ grossum est ⁊ difficile emittitur nullaq; est sezbris. tunc aque addendũ zuse parũ isopi. aut ireos radicũ. ⁊ dabis lahucũ semis lini ⁊ aĉ ficuum decoctorũ. fabarũq; farinã. ⁊ amigdalarũ excoriataꝝ. Refert aũt in acutoꝝ morborũ libro hypo. q̃m si sputũ difficile sit ⁊ screatio viscosa. patienti squingibin opz dare eo q̃ humores incidat grossos prohibetq; excreationẽ inuiscari canali pulmonis: iõq; ⁊ anhelitum meliorẽ facit. ait ẽt quoniã si bibaꝫ ⁊ tẽperati sit caloris conuenientius est ad ea quibus necessarium est: vt subtiliet. s. icidat. ¶ Et cum in patientis latere ab exterioribus rubor aut apostema aut pustula apparuerint eovtẽ duz est in loco sicis. aut emplastris que fiunt ex ficubus. sinapiq; contritis dehinc locũ vlceret. ¶ Et si corpus intellexeris purgatum. morbumq; maturatum balneo egrotantem inducas temperati caloris: ⁊ in concha tepide fedeat aque. quoniam hoc morbum maturat ⁊ spuendi adiuuat bonitatem. doloremq; mitigat. ⁊ maximas cõfert vtilitates: maxime qz si illi multa fuerit in sanitate balneatio assueta. Caueat aũt hmõi calide ifusionẽ aque super caput que capitis liquefacit superfluitates et cerebri. atq; ad pectus descẽdere cogit. Reliquũ oẽ regimẽ illiꝰ eẽ expedit qõ ꝑ pneumonicis assignauimus febribusq; cum tussi.

Nec ꝓ̃o opꝫ ea q̃ refrigerãt ⁊ restringunt plurimi facere in pleuresi. qm̃ apa crudũ facũt ⁊ a maturatione arcẽt: ꝫ reꝺ̃ illiniat refrigerãtibus ⁊ quibusdã calefactiẽtiꝺ̃ tẽperate. inxta quod febus videris vires ⁊ debilitatẽ refrigerãtibus vteris.

¶ Capl̃m. xuij. de furunculorum ⁊ emissionuꝫ que in pectore fuerint medela.

Emissiones antẽ q̃ furũculos q̃ pectori accidũt medeberis tanq̃ et pleuresim ⁊ peripleumoniã. si eorũ tarde maturatio ⁊ eruptio. rebus. s. calefactiẽtiꝺ̃ vt emplis q̃ fiũt ex fenugreco ⁊ lini semie. cathemia. fabaꝝ farina. carnabo ficubusq̃ ɔcoctis. Et si mã fortis est i grossitie addãtur his allaċ. ⁊ colũbaꝝ fimus. nitrũ qꝫ ⁊ similia. Et hec est emplastri assignatio qꝺ̃ furũculos ⁊ emissiones maturat q̃ in pectore sunt. Sume fenugreci farinã ⁊ lini semnis cuiusqꝫ. ʒ. x. fabaꝝ farine. cathemie charue. trite diligẽter cuiusqꝫ. vj. cepe. narcisci trite. iiij. gũmarũ embati. v. olei liliorꝫ aut narcisci. ⁊ violarũ cuiusqꝫ ʒ. x. gũmas in oleo liq̃fac ⁊ medicamia distẽpera cũ ea. ac pectꝰ empliza qm̃ apa maturat. quoꝝ grossa ẽ mã ⁊ tarde maturat

¶ Assignatio aliꝰ ad idẽ. Sume fermẽti cepe narcisci diligẽter trite cuiusqꝫ partẽ. fenugreci lini semis. cuiusqꝫ. ʒ. ptez. cathemie. radicũ. seminis merue. cuiusqꝫ ptes. ij. tere diligẽter. ⁊ cũ ficuũ decoctiõe collata distẽpera locoqꝫ appone. qm̃ optime maturat. Et huiꝰ passionis dño aquã ꝓpiare oꝫ zufe in q̃ sunt iniube. sebesten. ficꝰ. capilli veneris. hesſa. prassiũ. fenugrecũ. lini semen. ireos radix. Tilia. propina bisqꝫ hanc cum pinearum oleo ⁊ amigdalino dulci. cuiusqꝫ ʒ. j. ¶ Electuariũ assignaꝰ ad ea dẽ vtilis. Sũe fenugreci. lini semis. arsunegi. cuiusqꝫ ʒ. vij. farine querselenne. semis emere. cuiusqꝫ. iij. tere oĩa diligẽter ⁊ cũ ficuꝫ albo ruꝫ decoctione distẽpera. pistatiozumqꝫ oleo. Et si qua comitatur febris ⁊ calor. calida non appꝛoximes illic. ordeiqꝫ ꝓpina aquã in qua liquiritie radicẽ coperis cuꝫ penidijs optimis locoqꝫ peripneumonie ⁊ pleuresis emplastriza. donec emissio erũpat.

¶ Capitulum. xv. diaphragmatis apostemate medela.

Mania qm̃ apostema est calidum quod diaphragmati accidit curam habet eandeꝫ quã ⁊ pleuresis cum illam tussis comitatur. Et si nulla est tussis eiꝰ erit cura eadeꝫ que phrenesis febriũqꝫ acutarum. nisi q̃ hac in passione flebotomo in basilica vtimur.

¶ Caplm. xvj. de cordis pass. ⁊ primũ de male cõplexionis que cordi accidit medela.

Si cordis calefiat ꝓpter egrotãtis minue. basilicã in mãu sinistra. si flebotomo nõ poteris vti inter scapulas appõe sitiã. ⁊ fructuũ da decoctionẽ. ac cass. f. terẽgebin. post hoc ordei dabis aquã cũ ginatoꝝ q̃ aut dabis lac acidũ a q̃ butyꝝ eductũ ẽ vaccarũ inxta qõ eiꝰ patiꝫ ꝗiꝰ in qõ terrã armenicã iacies ãffare sicce. spodij. ꝗharbe. cuiusqꝫ. ʒ. cã phore. ʒ. obol̃. hoc tribꝰ facies diebꝰ sit illi cubus si aliã fuerit febris mezauꝝ cũ cucurbitis ginatoꝝ aq̃. Et si nulla ẽ pullꝝ da carnes i ginatoꝝ aq̃ coctas. aut heserẽ. aut citri accidi succo ordei da succũ cũ ginatoꝝ aq̃ maxime q̃ si tps estas fuerit ⁊ sit cũ niue refrigeratum. Egri sit hitaculũ i loco frõ quẽ caleto sternas rosa. sahasaferemo pomoꝝ ⁊ citonioꝝ floriꝺ̃ mirto tenera ⁊ ninisar sãdalo. aq̃ rosaꝝ camphoraq̃. sup pectꝰ eiꝰ pãnũ. ꝑ̃ce lineũ his eis dẽ ifusum. Aut ceroto qõ sit ex rosarũ oleo cera. aq̃ rosata. ⁊ sempuiue ac portulace ⁊ hulli ci aq̃s aut ex vitis folije ⁊ arnoglosse. Empl̃i zaq̃ pectꝰ cũ citonioꝝ aq̃ sandalo ⁊ chãpora. Labore caueat ⁊ vigilias. irã. coitũ. curaq̃ et tristitiã. dormituro da aquã ginatoꝝ cũ semis psilij spuma ⁊ terra armenica ac portulace semine de singulis inxta q̃ opꝰ ẽ sumẽs. vt aũt biberit lac quo eductũ butyꝝ vaccarũ nec caloꝝ mitigat ⁊ ardor cãphore illi da trociscos. et ginatoꝝ aquã muzoꝝ. ac citroli aquã qm̃ ꝓdest. Et si cordi acciderit mala ꝓpter frida. pomoꝝ da siropũ cũ musco ꝓditũ spica ⁊ aromatibꝰ. ꝓditũq̃ muscatũ. aut musci medicamen dulce cũ vino rihano ⁊ aq̃ rosata in q̃ xiloaloe coperis ⁊ mastice. aut cũ citroꝝ coztic aq̃ tritorũ expssa. aut folioꝝ gadzivtilioꝝ ãt olbꝰ mirtus sani vsus lilioꝝ. s. siropi de q̃. ʒ. ij. vsq. v. ꝓpinabis sup pectꝰ eiꝰ pãnũ appõe ceroto in fusum calefaciẽti vt eo qõ ex nemamo sãsuco. si ho. sahadenego i aꝫ sithanegocũ zẽbaci oꝫ fit i q̃ cerã liq̃feceris rubeã. pectꝰ cũ galia limas aq̃ potũ minuas fride. Et si hec ad finẽ nõ duxerint desideratũ mitridato vtere. aut ambre electuario aut tyriaca. qm̃ hec ad eã q̃ necia ẽ ꝓferẽt calefactionẽ cordis. ¶ Et si mala cordi sicca accidat ꝓplexio patiẽs eo regẽꝺ̃ est qõ ethicã patiẽti ⁊ senecte morbũ regimẽ assigna. vt mulierum lacte ⁊ asinino ordei aq̃ spumis refrigerantibus. pectusq̃ cum ceroto emplastriza refrigeranti. violarũq̃. nininsar. vtatur siropis.

¶ Capi. xvij. de tremoris corde medela.

Quaz aũt trẽor cordi acciderit ituere ⁊ si ex mala ẽ ꝓplone cala. aut hũiditate sãguinea flebotomia accelerat basilice. Sal. refert hominem cui singulis cordis tremor

annis accideret se flebotomasse. ꝛ passio recessit. Cū itaq; hoc sepi⁹ adhiberet: ois cordis ꝯ tremor a viro recessit cū flebotomia. Et qm̄ flebotomiā illi prodesse vidit egrotāti. sanguis minutio nē indixit singulis ānis anteq̄ quo accidebat cordis tremor tēpus ad esset sicq; in ip̄m deinceps passio non redijt. Opz aūt post flebotomiā aquā dare granator muzor cū ta marindis. oibusq; relict̄s q̄ diximus in male cōplonis medela calide cordis. Et hec pulnis assignatio ad hec vtilis. Sue semis cucumer ꝛ citroli. ꝛ cucurbite medullar ꝛ portulace semis. cuiusq; ʒ. v. berber ꝛterre armēice. rose. cuiusq; iij. spodij. q̄harbe. cuiusq; ij. xiloaloes pure cāphore mastic̄ cuiusq; ʒ. ꝛ. ʒ. tere oia dili gēter ꝛ ppia de eo eragia cū ꝓnator aq̄ muzorū. ꝛpomor cochanicor sropo ꝛ syrorū. Cpl'is ali⁹ ad eadē vtil'. rosarū thabarisi. cuiusq; ʒ. iij. cusbare sicce. ʒ. ij. busadi. margaritar. q̄harbe. cuiusq; ʒ. ʒ. cāphore q̄drātē tere oia diligēter ꝛ cū op⁹ fuerit tere quēad^m in eo q̄ ip̄cellit assignauim⁹. Cū aūt ex frido corde erit tremor curādus ē his q̄bus cordis curat dolor ex hūiditate aquosa ꝛ mala cōplexiōe frigida medicamis. ſ. musci vsu ꝛ ambre electuario tyriaq; magna. Medicamē optimū q̄ ex frigido fit cordis tremor. Sume fremeq̄ squi. xiloaloes indice. gariofili. castorei. cuiusq; ʒ. ij. q̄harbe. citri corticuz. terre cyprice cuiusq; ij. musci obl'm. tere oia diligenter ꝛ cum melle distempera dispumato. dabisq; potui obolos. ij. vsq; ʒ. ʒ. cū badernebine aq̄. Et si cordis tremore ex vaporib⁹ fiat colere ei patienti medicamē musci da amarū ꝛ hūc pulnerem. Assignatio eius mirobalanorū kebuli ꝛ idi. emblici semis fremie mesqui. seminis badernebine. sticados. borraginis terre armenice. xiloaloes indice. sahadi. queffare sicce. cuiusq; ʒ. iij. que harbe. busadi. marmoris adusti. petre lazuli. cuiusq; ʒ. ij. seminis portulace. cucurbite seminis medulle. cuiusq; ij. tere oia diligēter ꝛ ʒ. cū pomor sropo ppia: aut badernebie aq̄. Et q̄ ad ꝓfortādū ꝓsunt cor passiōibusq; eius sūt xiloaloes. musc⁹ gariofilū mastix. q̄herba. busadū margarite. bereſamū emblich. badernebina. corīādrū siccum aurū fremiemesqū.

Capl'm. xviij. de defectus medela.

Defectus q̄dē accidēs vnū ē ꝛtutis. ſ. semel ꝛ subito dissolutio: ʒ a quibus sit causis iterſunt in al' multe sūt iōq; medelā ei⁹ scōm cāz ip̄m faciēte esse expedit. Et defectus causarū genera quēadmodū alio dixi loco tria sūt. primū euacuatio. scōm repletio tertiuz mala cōplo ꝛ dolor in euacuatiōe cōtinetur quoniā sp̄m euacuat quēadmodum eo ostendimus loco quo de accidentiū causis diximus. Nos itaq; primum de defectu dicem⁹ qui fit ex euacuatione. Dico ergo qm̄ cui ex euacuatione defectus accidit intuendū ꝛ si ex ventris fit fluxu cū aq̄ frigide irrigatiōe medere sup faciē quo calor conuertatur nālis ꝛ spūs ad interiora ꝛ spargi phibeātur ac dissolui spūsq; exp̄sciatur cum sit hac in habitudine quasi dormiēs anhelitum narib⁹ opilatione retine ꝛ oris quo aeris phibeatur exitus qui cum anhelitu ingressus est. Sic etem̄ aer ad exitū viā nō inenerit reuertit ꝛ nālē excitat ꝓmouetq; calorē ac sp̄m atq; invtrisq; opatur brachij quoq; stringe lacertos: palmasq; fortiter frica quo ad cōtrariā materia ptē trahar. vomit⁹ quocetur quo ab inferioribus ad sup̄ioza reducatur mā. stomaciq; os frica ꝛ calefac quatenꝰ fricatione ipsa calor roboretur naturalis: ꝛcor calefiat cum stomaci os oppositum ꝛ vicinuz sit cordi vinū patiēti ꝓpina rhanū cū frigida mixtum aq̄ vinoq; infusum offer panem quo a stomaco ad epar ab epate ad oia corpis mittatur mēbra velociter pascaturq; ea ꝛ virtutē foueat. ꝓprima illi fac que boni sunt odoris vt sandalum. aquā rosatā. cāphorā. xiloaloes. sahalaseremū quoq; rosam ninisar ꝛ alia huiusmodi odorifera quo illis aia cōfortet: qm̄ aromatici odores animā roborāt ꝛ sp̄m vitalē queq; ab euacuatiōe dissoluta sunt reducunt cōfortātq; quēadmodū ꝛ cib⁹ corp⁹ ꝓfortat ꝛ que dissoluta sunt recreat pascēdus ē autem hmōi eger cibis digestioni facilib⁹ quiq; celeriter trāsmittunt vt lactuca vino infusa rihano ꝛ heserē aq̄ pulli frāquillini. Et si vētris fluxꝰ ex ꝓturbatiōe est frigide aq̄ infusione sup corpus vtaris quo ad interiora calor conuertat materiāq; reformet ꝛ maturet digeratq;. Et si ex diarria est aut medicaminis solnētis poculo. calidā sup corp⁹ aquā funde balneoq; patientē inducas quo mā ab interioribus trahaturad exteriora. Et si euacuatio per vomitū fit oibus opz vti que dixi. nisi q̄ nocationis vomitus loco licinijs vteris q̄ naturā inferius molliāt quo a sup̄ioribus ad inferiora reducatur mā ꝛ manuum strictiōis loco ꝛ fricationis earū lacertos stringes crurū. plātasq; cōfricabis. Medicamina dabis vomitū reprimētia quēadmodum alio dixi loco stōm emplastrizabis si vomit⁹ colericꝰ est cum rosar aq̄. cāphora citonior succo ꝛ hypoc̄stidos ac corimbor vitis silibusq; aq̄s. Et si flegmaticus stō emplastrū appone cum secco rameco laudāo. sansuci aq̄ nemano xiloaloe garioſilo. besbaso. ꝛ silib⁹. Et si euacuatio hec ex sudore fuerit. balneo phibe patiētē ꝛ vino cū in sudore ad exteriora declinet mā balneū q; ad exteriora illum trahat ꝛ vinū sudorē augeat. Nō aūt opz his manuum adhibere strictionē ꝛ pedū. nec anhelitū continere: sed fric

gide vtaris in eos aq̃ rozatõe sup facie aquaz instillabis rosatã in q̃ mirtũ coxeris ꝛ sebbuz. Corpus reprimẽtibus cataplasma. vt acacia. rameco. hezazo. distẽperatis cum mirti aq̃ aut talahe oleo. aliisq; hmõi q̃ in sudoris diximus medela. Imperes illi quietẽ ꝛ ociũ. vtq; in fridis iaceat locis ꝛ odoriferis. odorescq; illis bonos primos fac ꝛ flores. ꝛ herbas fridas põti cascq. vt rosas sahasaferemũ pomoꝝ ꝛ citonio rũ flores. ꝛ aromata frida. vt sandalũ aquã rosaꝝ. cãphoram. ꝛ silia. Et si ex q̃ fit defectꝰ euacuatio nariũ est sanguis fluxus: his erit vtendum q̃ hunc phibent fluxus: manuscq; stringãtur ꝛ pedes. vtrũq; frica ꝛ sitiam epati appone siquidẽ fluxus sanguinis a dextra fuerit nari aut super splenem: si a sinistris oiaq; obserua reliqua que in fluxus nariũ sanguis necessaria sunt: odores frigidos herbarũ patienti approxia ꝛ põticos vt mirtũ rosam. sandaluz. ol faciat ꝛ cãphoram. aquã rosatã. mirtũ. ꝛ talaham. caput illi illine his eisdem. ꝛ citonia. pomaq; syra narib⁹ applica. ꝛ eoꝝ robũ: ipsumq; his eisdẽ vapora. Et si virtus debilitat panẽ da vino infusum grosso. nec vinũ illi proximũ facias vetus acutũq;. Carnis ppina aquã cũ pomoꝝ siropo. aut vino grosso. carnẽq; cũ aqua trita pomorũ ꝛ pirorũ. citoniorum similiaq; alam cõfortãtia. ¶ Defectus autem qui accidit fluxus sanguis cã. qui mulierib⁹ fit ex mẽstruis aut sanguine partus hoc modo curãdus est. opz in eas vti his q̃ sanguinez stringũt. ꝛ pessaria subimpone stringentia ꝛ recludẽtia sanguinem quẽadmoduz alꝫ dicemus. Brachia liga. vtrasq; maꝰ fortit frica. ꝛ aquã sup facie stilla frigidã aquãq; rosaꝝ refrigerata. Mãmillis sitias appone ꝛ odores habentia iocũdos mulieri proxima in q̃bus pontici tas est: vt rosaz. mirtũ. calefuz. oz imum. pomorum flores ꝛ citoniorum similiaq;. Carnis illã aq̃ pasce. pomis syris. espahanicis cochanicis piris optimis. citoniis. sit illi habitatio in loco frigido quem vẽtus purat aquilo. flabellis ventuz prouoca aqua infusis rosata ꝛ frigida similibusq; que in defectu assignaui ex nariuz fluxu accidẽti vtere. ¶ Sic ꝛ in sanguis facies a vulneribus emissiõe. ꝛ flebotomia si defectũ fecerint. sanguinẽ. s. reprimentibus arctabis ꝛ animã confortãtibus vtere. vt odoribus iocũdis cozpusq; cõpetẽti reficias cibo. ¶ Sic etiã facies si defectus eruptiõis saniei cã ꝛ vulnere accidat. patiẽti aromatica appropinqs tolẽtes herbas iocundasq; frigidas. riloaloes va pores. sandalũ. cãphoraꝫ. cibis pasces chimoꝝ laudabilium q̃ cito digerantur. vt pullorum carnibus taugoꝝ. franquilinis ꝛ perdicibus. edorumq; carne trita. ¶ Et qm̃ q̃ ex doloris fit in moderatione defectus in euacuatiõis capitulo annumeraꝫ cũ ex doloze defectus accidit. atq; hoc ex colico doloze. aut alicuiꝰ nobiliũ doloze mẽbroꝝ apatis cuinspiã cã: aut alio rũ oportebit ad eã appõere passionẽ cura doloriscq; cataplasmare locũ his q̃ cõpetãt. aquã itaq; rosaꝝ refrigeratam istillabis ꝛ aquam frigidã sup faciem pedesq; ꝛ manus cũ fasc ijs alligabis ꝛ fortiter plãtas palmasq; confricabis. vinũ q̃ eiusmodi est caueat: laborẽq;. Sz ꝛ ciboꝝ abstinẽtia in euacuatiõe posita est ꝛ labor. Si ergo ex laboze defectus inascitur patiens otio vtatur ꝛ quiete. ꝛ frigide sup corpꝰ aq̃ infussione totum. in frigidoruz loco sedeat odorum. iocũdosq; olfaciat odores. ¶ Cũ aũt ex ieiunio defectus fiet. ꝛ ciboruz abstinentia: patienti vinũ propina aqua mirtũ: ꝛ panem vino infusum porrige mixto. in facie eius gallinas ꝛ edos finde assatos. panẽq; calidum. nec illũ semel reficias. sed paulatim. quo eius contortetur stomacus ad digestionem. odoris illi prima iocũdos. ¶ Annũeratur q̃z defectꝰ ex ira. gaudio ꝛ timore fit. in euacuatõis defectu cũ si spũs eo euacuari tpe ab his accidẽtibꝰ. Cui itaq; hoc acciderit: odores ppinq̃s appone iocũdos q̃ illis aia ꝓfortet. anhelituz retine q̃ spũs exire phibeat ꝛ dispergi: ꝛ calor roboret. nãlis in corpis interioribꝰ hic em̃ i ira ꝛ gaudio foras spgit ꝛ euanescit. i timore ꝛ tristitia qm̃ spũs ad corporis declinat ꝓfunda anhelitus aer cũ exitum nõ inuenit ad interiora conuertitur ꝛ in spũ ac ꝓtute operãs illos suscitat his itaq; rebus defectũ qui ex euecuatione fit curari oz. ¶ Porro in defectu qui ex repletiõe accidit vtendũ in egrotãte manuũ ligatiõe et pedũ fricatiõe ꝛ calefactione. quatinus ab interioribus ad exteriora materia trãsducatur. ꝛ a nobilibus mẽbris ad ignobilia. Cibis phibe ꝛ potu. ne forte augeatur repletio. Et si alia illic febris fuerit balneo arce. Sin pmitte qm̃ repletionem euacuat. Vellis aquã illi ꝓpina in qua isopum decoxeris hessam. fauteneguz. quatenus subtilietur materia ꝛ eius facilis fiat exitus ad exteriora. aquã quoq; squigibin porrige. qm̃ subtiliat ꝛ penetrat. Et si defectus ꝓpter hũores fiat in stomaco cõclusos humoreq; is colera est rubea super facie eius aquam stilla frigidam. rosatãq; refrigeratã. ꝛ aliquantulum eius retine anhelitum: os ꝛ nares frica. ꝛ stomaci os. crurum stringe lacertos ꝛ brachiorum fortiter. palmas ꝛ plantas fricans squingibin porrige. ꝛ aquam calidam vomitũq; impera. post quã vinũ dabis subtile aqua mixtuz. ꝛ granata sugat. pomaq; muza. Et si quis in stomaco est humor pungens. cuz oliue oleo ꝛ aqua vomitum vige. pennamq; oi inducat. ꝛ si vomitꝰ illi difficilis est: licinijs vtatur laxatiuis ꝛ aquaz porrige illi absinthij cum zaccara. aut absinthij siropum. semenq; post inanitionẽ cũ sandalo. rosa. cãphora. sem

perulue aq̃ ꝛ pomulace.ac virge pastoris em-
plastriza. Et si qui in stomaco inclusus ē hūor
flegmaticus est aq̃ frigide vtere infusione sup
facie ꝛ alligatione fricatioeqz pedū. Emitte il-
lū cū squingibin melleo ꝛaq̃ in q̃ anetū fugiles
salqz decoxeris:aut cū melle:ꝛ hapz aliq̃ aq̃rū.
Tyriacā da illi dyatesserō.diatriōpipereō ſo-
critāqz ꝛ musci medicamē:ꝛ ambre electuariū
silliaqz. Stomaco ēplm applica qō fit ex aloe.
absinthio.spica.mastice.cera oleo nardino. ꝛ
si defectus ex opilatione accidat patiēti squin
gibin da aut mel.in granatoꝝ aqua decoctuz
cū satureia,ꝛ fauteneqō mōtano.hessa hisqz q̃
vinū puocant vtak.vt apū semie.anilo fenicu
lo. Cibis reficiat subtilibus q̃ ꝛ subtilient ꝛ ci-
to digerantur.vt cibis in q̃bus est sinapis satu
reia.origanū.ciminum.anetū.arsunegū.muri
capparis ꝛ similia. ¶Qō si defectus mulieri
acciderit ex matricis suffocatiōe medela eius
eadem est quaz ꝛ defectus ex repletiōe esse di
ximus.vt rozetur aqua.s. frigida super eiꝰ fa-
ciem ꝛ anhelitus teneatur.extrema ligentur ꝛ
fricentur:aquā illi da mellis cuz isopi aqua ꝛ
origani. ac satureie. hessecz. ꝛ oia subtilian-
tia modicū da dahamarte ꝛ socrite ꝛ medica-
men musci conditi.similiaqz.dabis etiā vinuz
cum oleozū aliquo calidoꝝ.vt zēbazino. costi
no.nardino.quēadmodū eo expositum est lo-
co.quo de hui⁹ passionis medela diximus. ni
siqz squingibin nō dabis quoniaz matrix ner-
uosa ē.ideoqz neruis aceti cā nocet. Opz aūt
ꝛ pedes fricare ꝛ crura stringere.quo ad infe-
riora trahatur materia. sed ꝛ coxis sitie appo
ni debent. Et si matrix pariter in alterā decli-
nauerit partē in opposito ponātur sitie remo
re. Et si ad supiora elenata est.in inguinibus
ponātur.naribusqz fetidos apponas odores.
vt tausirum.galbanū.assam fetidā.ꝛ silia. ma
trici aūt que iocundum habent odorem appo
nas.vt muscum.ambrā.matrix nāqz ad iocun
dos declinat odores atqz ipsos respirat.ꝛ q̃ fe
tida sūt refugit. ¶Cū aūt in febriū accensionū
principijs q̃ ex grossis fiūt hūoribus ꝛ viscosis
defectꝰ accidit.huius diximꝰ curā eo loco quo
de accidentiū medela febres sequentiū expo
suimus his itaqz rebꝰ qui ex repletiōe fit defe
ctus curādus ē. ¶Cū aūt ex mala fit cōplone
inuendū q̃bus in mēbris sit hec mala cōplon
si cordi dñatur.regimie vtere qō mala cordis
cōplexioni assignauimꝰ in medicaminibus em
plastris ꝛ cibis. Et si mala hec cōplexio epati
dominatur eo vteris regimine quod posteriꝰ
dicemus in epatis cura. Et si in stomaco mala
hec dominatur cōplexio: medeberis his que
in stomaci medela dicemus quibus cōtraria
dominat cōplexio.cum medicaminibꝰ ꝛ cibis
vtereqz emplastris odoriferis ꝛ stōm cōfortan
tibus. Adhuc modum defectum patiētes rege
re expedit.his q̃ cause defectū facienti resistūt.

¶Sermo septimus secūde partis libri cōple
ti artis medicine qui dicitur regalis dispositio
hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij
seiar:de cibi instrumētis accidētiū passionum
medela habens capitula quinquagintavnuz.

De passionuz que meri accidunt medela. ca.1
De passionū q̃ stomaci ozi accidūt medela. 2
De apatis calidi quod fit in stō medela. 3
De apostematis frigidi in stō medela. 4
De appetitus luxurioſi ꝛ terrei medela. 5
De passionis bolismos dicte medela. 6
De canini appetitus medela. 7
De appetitus defectus ꝛmedela. 8
De precordioꝝ doloris medela. 9
De sitis ꝛ appetitus potus malitie medela. 10
De male digestionis medela q̃ fit ex malitia
cōplexionis. 11
De male digestionis ex mala cōplexione cuz
materia medela. 12
De male digestionis ex multitudine ciborū ꝛ
fastidij medela. 13
De perturbationis vētris medela. 14
De diarie medela. 15
De lienterie medela. 16
De vomitus medela ꝛ amputatione eius. 17
De singultationis medela. 18
De inflatiōis ꝛ vētositatis stōi medela. 19
De lactis ꝛ sanguinis in stomaco coagulato-
rum medela. 20
De tenasmos medelis. 21
De intestinoꝝ excoriationis medela. 22
De dissinterie epatice mede. 23
De emorroidum fistularum fissurarumqz ani
medela. 24
De apatis ꝛ fissurarū ani medela. 25
De egressionis podicis medela. 26
De tortionū medela. 27
De colice medela. 28
De ileos penose medela. 29
De lubricoū vermiū ꝛ ascaridū medela. 30
De passione que in epate fit medela ꝛ primū
de eiꝰ mala complexione. 31
De apostematū epatis medela. 32
De saniei que in epate est medela. 33
De apatis frigidi in epate medela. 34
De opilationis epatis medela. 35
De hydropisis medela specierum ꝛ primo de
hyposarcha. 36
De vtree hydropisis medela. 37
De timpanice hydropisis medela. 38
De hydropisis q̃ ē ex caloze medela. 39
De passione splenis medela. 40
De icteritie medela. 41
De passionum renum ꝛ primum calculozum
medela. 42

De apostematis renum calidi medela. 43
De apostematis renum duri medela. 44
De sanguine vrine medela. 45
De diabete medela. 46
De caculoꝝ qui fiunt in vesica medela. 47
De apostematis vesice medela. 48
De difficultate vrie medela ꝛ eiꝰ incēdio. 49
De exitus preter velle vrine medela. ꝛ eius q̄ in lecto mingit. 50
De rupture ꝛ hernie medela. 51

¶Capitulum primum de passionum meri q̄ accidunt medela.

Si meri langor acciderit inq̄rēdū v trū ex mala sit ꝓpone aut aꝑatevel opilatiōe aut certe ex ꝓtinuationū sepatiōe. Et si ex mala fuerit ꝓpterōe cala opz patienti tuleb dare ꝛ pſilij semē. aut aquā semis portulace: aut ginatoꝝ aquā optimorū cū portulace semine trito fricato ꝛ exſſo: sorbeatq; hec paulatim: aut tamarindoꝝ aquā alternatim qm̄ p meri decurrit cū sit hec ciboꝝ semitanec in ea stabilit. inter scapulas sandalū catapl'a ꝛ aquā rosatā cāphorāq; ac mirti aquā ꝛ portulace. Et si ex mala frigida fiat hoc cōplexione. gēdiconē alternis sorbitet tpib⁹ aut aquā calidā cū lilioꝝ oleo ꝛ aquā in q̄ mastice coreris mel ꝛ feniculū. anisum ꝛ anetum. iura sorbeat calida pulloꝝ in espidabago patoꝝ cuz aneto. cinnamo galēgar. hisq; silib⁹ iter scapulas oleū linias. zēbaci ꝛ cheiri. ac narcisci. costinū q̄ ꝛ empla adhibe q̄b⁹ icidit absinthiū aloe spica mastix. ¶Et si meri siccitas accidit dari opz eiꝰ dño semis pſilij spumā ꝛ seminis citonioꝝ cū syropo violaruz ꝛ nimfar. ac cucurbite semis oleo ꝛ amigdalino iura sorbeat q̄ cū adipe fiūt gallinaꝝ ꝛ anatū maluis atriplicib⁹ polētā de sile farina accipiat ꝛ lacte recēti aſſininū sorbeat lac. aut capraꝝ tepidū alternis horis. Inter scapulas oleum lini violaꝝ ꝛ cerā semis cucurbite oleū ꝛ cū malue folijs emplastriza ꝛ cathemie cū violaruz oleo. Et si humiditas acciderit sāguibin vrē dū erit: ꝛ vino ꝛdito pigmētis muscatisq; ꝛ gēdicone ꝛ trifara pua mirobalanis ꝛditis i ozepositis q̄ paulatim homo cū saliua attrahat: pſunt em̄ hac in passiōe cū eoꝝ actio in siccāda hūiditate fortis sit vt si calidū illi acciderit aꝑa mediastine flebotomum impa. atq; iurta qd̄ opꝰ fuerit sanguinē abstrahe. Inleb illi cū ginatoꝝ aq̄ ꝓpina muzoꝝ aquā sorbitet portulace cū itibe aq̄ aut lactucaꝝ aquā cū modico morauſyropo. Scapulas cū sādalo cata plasma ꝛ itibe aq̄ ac q̄ffare. post hec aquam sorbitet strignoꝝ ꝛ itibe. ac caēnegi. in quib⁹ cassiā. f. fricaueris cū violaꝝ oleo ozdei dabis aquā cū syropo violaceo. ꝛ cū ozdei faria iter duas catapl'as scapulas ꝛ cathemia viol'. heueri furfure camomilla. ꝛ melliloto. ¶Et si aꝑa sanie adunare icepisse itelleꝛeris qd̄ patebit tibi horroꝛe ꝛ febꝛe hmōi agere aliqd expſſionis ficuū ꝛ robi vuaꝝ sorbitet tepidū. ꝛ fenugreci farinā iter scapulas ēpliza: liniq; semē. heueri furfur ozdei farinā ꝛ cathemia distemperās oia cū ficuū expſſiōe ꝛ violarū oleo silibusq;. Sorbitionē illi da q̄ fit ex furfuris ꝛ fabis cū zaccara ꝛ penidijs. violarūq; oleo. Et si aꝑa fridū fuerit. oleo bani iter scapulas vtraq; line. ꝛ olo cheiri. ꝛ oliuaꝝ semis q̄s lini olo ꝛ anetino aquā sorbitet in q̄ anetū camōilla ꝛ mellilotū decoꝛeris ꝛ fenugrecū lini semē cū mēbechtego ꝛ ciceris illū aq̄ pasce cum oliue oleo loto ꝛ iurib⁹ calidis. ¶Cū aūt meri incisio accit aut collisio intus vt sāguis abide exeat medela eiꝰ ea ē quā ꝓdixim⁹ in sāguis sputo nisi q̄ medicamia paulati vt sorbitet expedit quo medicamis ꝓ locū trāsit⁹ plurimus fiat.

¶Capi. ij. de passionū q̄ ozi stōi accīt mede.

Deoꝛi accīt stōi ex cerebri ꝛ cordis ꝓticipationē eoꝝ medelā ia dixim⁹ cū de passionū q̄ duob⁹ his accīt mēbriſ medela explicauim⁹. Que ꝙo stōi ozi ꝓprie sunt passiōes eaꝝ hoc expediem⁹ loco medelas ꝛ a mala icipiem⁹ ꝓpone q̄s illā sequunt accidētib⁹ ꝛ alijs passiōib⁹. Dico ergo cū mala stōi ozi acciderit cōplerio cala opoꝛtere patiēti ginatoꝝ aquā muzoꝝ ꝛ pomoruz robū muzoꝝ atq; heserē siropū ꝓpiare desiq; ei pulueꝛem hunc. ¶Assignatio eius. roseru. ꝛ seminis portulace. seminis cucumeris ꝛ citroli medullarum cuiusq;. z. ij. spodij sandali. terre armenice. cuiusq;. ij. berberis seminis aquesuthi. coziandri sicci aceto vini ifusi ꝛ desiccati cuiusq;. ij. ꝛ. 5. camphoꝛe. 5. 3. xiloaloes. sanfi. 5. 3. tere omnia diligenter ꝛ exag. sume vnum cum granatoruz aqua aut pomorum siropo simplicium aut heserem siropo. et trociscos hos illi propina cum muchiso. ¶Assignatio eorum spodij. gumme arabice seminum citroli. liquiritie succi. sandali albi. cuiusq;. z. camphoꝛe quadrantem. z. terēs omnia diligenter ꝛ cum seminis pſilij labado di stempera ꝛ. z. j. trociscos informa vsq; exagi. bibesq; cum muchiso vaccino iurta qd̄ opus videris. propinabis quoq; tabasiri trociscos mollientes aut cāphorinos cuz muchiso aut pomorum siropo simplicium. aut cum acidi citroruz aquā aut ribesi robo. aut heserē robo aut granatoꝝ aqua fm calorīs vires ꝛ debilitatē stomaci os cuz portulace aqua ꝛ semperuine. intibe ꝛ q̄ffare. lactucarumq; ꝛ ꝗge pastoris ꝛ foliorum rosarum aqua expꝛessa vitisq; coziboꝝ. cucurbite rasura cū sandalo

ſa ⁊ cāphora. ſitibusq; catapl'abis modicū
ni aceti adūcēs aut heſerē. Pullis illū paſce
heſerē aq̄ patis aut ℈natorū ⁊ berberis ac
corā dro ſicco ⁊ ſidi portulace ℈ʒ ⁊ mirta pi
ſcib⁹ q̄z puis hericijs cū ſeq̄bago ⁊ fridis q̄ cū
℈natoꝝ aq̄ fūt ⁊ berberis. Et ſi mala hec cō
plexio calida cū mā eſt colerica patiēti vomi
tū impera ſi q̄dē illi facile ſit cū ſq̄ngibin zac
careo ⁊ aq̄ calida. ⁊ poſt piſciū comeſtionem ⁊
ordei queſchi: ſtomacūq; cuꝫ vomitu purget.
Si quidem humor in ſtomaci fuerit ſuperio
ribus hocq; ter in menſe exhibeat aut q̄ter.
poſt vomitū ſiropos dabis rubeā mitigātes.
vt heſerē ſiropū ⁊ pomoꝝ ſimpliciū aut tama
rindoꝝ vel citroꝝ accidi ribeſiq; ſiropū: et ſi
nec ꝙſueuit nec facilis illi fuerit vomit⁹ cū mi
robalanoꝝ bocctiōe patiētē ſolue roſaꝫvue
paſſe tamarindoꝝ cū modico aloes ⁊ hiere.
Et ſi nulla comes ſit febris has illi dabis pil
lulas. Aſſignatio eaꝫ mirobolāi citrini. ʒ. iiſ.
hyerepicre abſinthij greci. roſe. cuiuſq; ʒ. ij. ter
re oia diligēter ⁊ cū fumiterre aq̄ diſtēpa pil
lulaq; ʒ. i iiſ. cū ſq̄ngibin zaccareo aut tamari
dorū aq̄ datur⁹ dabis hoc q̄z medicamē. Aſſi
gnatio eius. Mirobolani citrini. ʒ. iiſ. hierepi
cre. ʒ. cum iuleb diſtēpera vt violarū ſyropo.
⁊ ante aurorā porrige da q̄z hāc ꝯfuſionē. Aſ
ſignatio ei⁹. Roſarū. ʒ. vij. abſinthij. v. fumiter
re. ℞. pruna numero. xx. zebibi tarſi tamarido
rum optime purgatorū cuiuſq; ʒ. xx. coq̄ oia
in. v. aq̄ libris donec ad librā ⁊. ſ. redeāt tunc
cola ⁊ ſume de ea ſingulis diebus. ℨ. iiij. cum
aloes exag. trite. ſōm aūt ēpliza cū roſa ſan
dalo ſecco. ⁊ modica cāphora. diſtēperatis cū
roſarū aqua: hoc ille diſponēdus eſt regimīe
cui⁹ ſtomaco mala acciderit cōplexio calida
cū mā cholerica. Et hec ad eadē. S. medica
minis aſſignatio q̄ vtile eē tradit illi q̄ ſtōm
a cholericis vult purgare humoribus q̄ villis
dominātur ſtomaci. Sume abſinthij greci. ʒ.
v. roſe ru. xx. coque oia in duab⁹ aq̄ libris. do
nec. ſ. libra ſupſit. hāc cū aloes epatice. ꝑpina
exag. ⁊ ſi aloem nō ſuſcipit cū ʒaccara dabis.
Et ſi a ſtomaco ad epar colere ꝓfluūt. patiē
tis minue baſilicā: ⁊ his illum ſolue pillulis.
Aſſignatio earū. Sume mirobalani citrini. ʒ.
v. aloes epatice. vj. abſinthij. iiij. roſarū. v. ſca
monee aſſate. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū ſq̄ngi
bin diſtēpera ⁊ pillula. ʒ. ij. ⁊. ſ. de eis ꝑpina
vicz tres. Cū aūt ſtomaco acciderit mala com
plexio frigida calegebin cū roſarum trociſcis
patienti dabis. ⁊ poſt aquam ſorbitet in qua
xiloaloem. maſticem gariofilum. coxeris aut
decoctiōis aniſi aquā ⁊ ſeminis apij. maſticiſ
q̄z. Et ſi nō ſic mitigatur. ſocritem dabis. ⁊ mu
ſci medicamen. electuariūq; pentaticon. ⁊ tyr
riacā magnā aut mitridatū. de vno quocz eo
rū ſcōz q̄ neceſſe fuerit iuxta q̄ op⁹ aladuer
teris cū aqua in qua ciminū. anisum. maſti cē
ſpicā optimā coxeris. Stomaci oti emplaſtr
adhibe i quo maſticē ſeccū. xiloaloē indicam
aloē. abſinthiū poſuerz ⁊ zafranū. ſingula iux
ta q̄ op⁹ eſt trita diligēter. citonioꝝ aq̄ diſtē
perata. vinocz. rihano. Et ſi hoꝝ q̄ dixim⁹ me
dicaminū ſūpſeris quedā. trita diligēter cū
maſticis oleo aut coſtio vel nardio miſceas i
quo cerā liquefeceris rubeā vnguētūq; fece
ris ⁊ ſtōm ēpliza ꝓdeſt. ¶ Q̄ō ſi mala cō
plexio in oibus ſtomaci fuerit partib⁹. patiē
ti radicē ꝑpina aquā cū ambroſia. aut ſocrita
aut electuarijs alijs que ſtomaco ꝓſunt. ſcōm
male cōplexionis q̄litatē. Sit aūt cib⁹ in ſar
tagine patus expullis colūbarū iā aſſurgenti
bus frāquillinis ⁊ taugis paſſeribuſq; ciceris
aq̄ cū olinarū oleo ⁊ muri vinum vetus riha
num ⁊ mellis ſyropus cum gendicone. ¶ Et
ſi mala cum materia eſt flegmatica cōplexio
aloes pillulis aut aureas aut aromaticas da
bis. aut certe hyere pillulis. aut concanicas.
⁊ aloes da infuſionem vomitum cum medi
caminibus ſupius flegma educentibus indi
cas. vt fugilibus ⁊ aneti aq̄. cum ſquingibin
melleo ⁊ modico nucis vomitus. racaha ie
menica. Et ſi patienti vomitum vrgentis por
rectio facilis non erit medicaminis. vomitu
poſt fugilum comeſtionē ⁊ ſalis. ſinapis mel
lis vtatur vinicz potum. Dabis illi poſtvomi
tum zinziberem conditum mirobolana con
dita. belliricum quocz ⁊ emblicum conditaꝫ
autē ſtōm intelliges purgatum que illum cō
fortent porrige necz influunt ſuſcipiat mate
rias. vt roſarum trociſces calengebinuz mel
leum cū maſtice. ⁊ poſt aquā roſarum coctaꝫ
ſorbitet in qua xiloaloes ſit cruda et maſtix:
ſtōm cum hoc emplaſtriza ēplaſtro. Aſſigna
tio eius. Aloes abſinthū cuiuſcz. ʒ. v. maſticis
ſpice. ſadegi idici. gariofili. cuiuſcz. ʒ. ſ. tere
oia diligēter ⁊ zēbaci in oleo diſtempa. nardi
nocz ⁊ oleo maſticis. de ſingulis. v. ʒ. ſumēs ⁊
in eis cerā liquefac ⁊ medicamīa ſupinūce mi
ſcens donec pfectum fiat ſtomacumq; empla
ſtriza. aut eius. pfunditatē. Et ſiſtomaci frig⁹
magnum eſt flegmaq; in eo multum: patienti
radicum ꝑpina aquā cuꝫ charue oleo in quo
ambroſiā fricaueris aut dabis poſt hec tyria
ce magne. ʒ. cum vino ⁊ miuſuſano. aut dabis
metridatū cū mēte aq̄ ⁊ vino da. Et hoc medi
camē cū aq̄ in q̄ xiloaloē coxeris maſticē ſpicā
⁊ gariofilū. Aſſignatio ei⁹ maſticis. trociſcorū
roſaꝫ cuiuſcz. ʒ. iiij. carui. mente. ſicce. ſanſuci
xiloaloes. cuiuſcz. ʒ. ij. tere oia diligēter ⁊ exa
gium ꝑpina cuiuſcz. Dāda aūt ſunt hec me
dicamina egrotanti iuxta paſſiōis robur. Si
itaq; paſſio debilis eſt in eius cura ro. trociſci
ſufficiant cum calēgebino maſtice ro. aqua in
qua xiloaloem crudam coxeris gariofilumq;

chyera magna.aut radicum aq̃.Alit autē in epidimijs.hypocras.Si cuiq̃ augmētatio accideritꝫ pressura cā est flegma putridū in stō: ideoq̃ patiēti vinū dādum est mixtū eq̃liter. sitq̃ vinū hoc nō vetus nec recens: qm̃ vinuz hoc mediocriter calefacit.ꝫ digōnē adiuuat.

De ciborū acerbitate.Si in stō in aci dū cibi alterētur.patienti ciminū da carmanicū.Cardamomum.flores adechari.piper equaliꝫ hec teres ꝫ bibetur de eis.ʒ.j.vsq̃ exagiū cuz vino. Aut sume rose.r. ʒ.ij.pipis albi.cimini.semis aneti.cuiusq̃.ʒ.te re oia diligēter ꝫ exagiū ꝑpina cum aq̃ tepida aut vino rihano.¶Cū aūt q̃ ori stōi aut eiꝰ pfunditati dñaꝫ mala cōplexio hūida est ꝫ imo derata intm̃ vt enervatus sit:egrotāti huic ea oportebit dare medicamia.que in male frigi de cōplexionis partibꝰ exposuimus: illa eterñ medicamina cū sua calefactiōe humiditatē de siccabūt stōmq̃ cataplasma cū aq̃ in q̃ rosam sal.spicā organūq̃ decoxeris:ꝫ hoc illi adhi be emplm̃.Assignatio eiꝰ. Sume aloes.tā armeni.aluminis iemenici.cuiusq̃.ʒ.iij.nitri.bu raci.armēici.spice optīe.cardamomi cuiusq̃. ʒ.ꝫ.ʒ.tere oia diligēter ꝫ cū vini aceto distēpe rās:stōm ꝫ eius os emplastriza. huius cibus ciceris sit aq̃ cuz aneto cinamo.olo loto.fran quillinis q̃ʒ taugis ꝫ circibꝰ illū pasce paratis cū aneto.pigano ꝫ apio.vuaſq̃ passas ponti cas illi da.¶Cū vero mala stō que accidit cō plexio ꝫ eius ori sicca est.ad eiꝰ humectationē diligēter te esse expedit quantū poteris.qm̃ se pius morbꝰ hic eā perducit in passionē q̃ sene ctus vocatur.Et si aliquis simul fuerit calor fe brīs ab inde ꝑuenit ethica.ideoq̃ huius dño passiōis lac dandū est asine ꝫ mulierū cū hu mectātibus quos iā diximus pluribus in ethi ce cura ꝫ machisuz vaccinū cū eisdē pulneribꝰ aq̃ balneetur suaui in qua violā decoxeris.ni nifar.cucurbitam lactucā ordeū excoriatum ꝫ tunsum.hilaq̃ssimilia. Sit illi cibus quē ethi cis assignauimꝰ.pulli.s.cum cucurbitis ꝫ mas so parati.lactucisq̃ ꝫ spinachijs atriplicibꝰ.cū espidabago.stōm cuz ceroto emplīza facto cū violarum oleo.nimisarcq̃ oleo.ꝫ seminis cucur bite oleo:ac cera alba ꝫ lactucaꝝ aq̃ sempuī ne ꝫportulace.opz aūt in hāc patientiū passio nē regimine vltimū adhibere diligētie ne forte in ꝓsumptionē incidāt.¶Pulneris assignatio que doloribus ꝑdest stomachi si fuerit ex frigi do.Sume xiloaloes.mastiez.spice cacale.mu scate.nucis cuiusq̃.ʒ.ij.sahadi.mirre anisi.se minis apij cuiusq̃.iij.rose.r.iiij.tere oia diligē ter ꝫ exag.ꝑpina cū vino rihano aut pomorū siropo.¶Alius masticis.spice optime.garioſoli.sadegi nucis muscate.cuiusq̃.ʒ. seminis apij.anisi.nanacue.cimini carmanici.fautene gi mōtani ꝫ fiuitalis.cuiusq̃.iij. tere oia dili genter ꝫ.ʒ.j.ʒ.cū vino rihano ꝑpina.Et si hūc cum minusano porrexeris manifestissime ꝑ derit.¶Rosarum trocisci ad eadēvtiles.rosa rum.ʒ.vj. spice liquiritie succi.xiloaloes crude. masticis cuiusq̃.ij.zafrani.ʒ.j.tere oia diligen ter ꝫ cum rihano vino distēpera.ꝫ exagij vni trocisc̃os in forma:quos cū chalēgebini ꝓpi nabis mellei.ʒ.vij.ꝫ post ipsos aquaz sorbitet rosatā in qua balsamū ꝫ gariofilum coxeris. ¶Capm̃.iij. de apostematis calidi stomachi medela.

Eam aūt stōi ori aut ipsi sto maco ap̃a acciderit ca lidū:ꝑmū a medio stine incipiē dū est flebotomia sanguinēq̃ ꝫ iuxta qō opꝰ fuerit abstrahe.ꝫ scōm q̃ ꝛtus tulit etas ꝓsens tēpus ꝫ alia.patiēti ptisana propina cum gra natoꝝ aqua muzoꝝ ꝫ violarū bibat sirupuz ac nimisfareum.stomacum in principijs empla striza emplastro ex sandalo cōposito.rosa te rra armenica.hezazo.memite.asiafo cū intibe aqua.queffare ꝫ citonioꝝ.¶Emplastrū aliō apostemati stomaci in principijs cōferēs.Su me mirti aquā ꝫ aque rosarum ꝫ aquam citō niorum.aque portulace.aque semperuine.aq̃ pomorum equales partes cerāq̃ liquefac.ꝫ rosarū oleum ꝫ mittens in mortarium percute donec cōpleatur atq̃ cāphorā adijce ꝫ sanda lum albū sicq̃ stomacuzemplastriza:ꝫ in eis etiā infunde pānū lineū ꝫ super apostematis locū pone.¶Aliud ordei farinā ꝫ sandalum. solatri ꝫ arnoglosse aquam.cucurbiteq̃ corti ces appone.huius sit cibus spinachioruz me zaurum ꝫ maluaꝝ atriplicis similiūq̃ in quo panis micā confricabis munde farine:vt antē maturari ceperit apostema ꝫ dissolui desīde ratemplastrum adhibe quod fit ex ordei fari na ꝫ cathemia camomilla.melliloto.sandalo. rosa.quo ipsius in eovirtus stomachi foueatur hec oia distēperabis cū carui aq̃ ꝫ solatri. ca quenegiq̃. ordei illi propina aquā violarum cum sirupo.stricni bibat aquā ꝫ intibe coctā ꝫ dispumatā.ʒ.iiij.in qua.ʒ.v.cassie.fi.confri ces.ꝫ superinstilla amigdalarum dulciuz olei exagi.hoc.v.aut.vij.facies dieb9. Dehinc in tuere:ꝫ si nulla illic febris fuerit nec calor inti be aque ꝫ solatri aliquid adūcias aque fenicu li:ꝫ apij.ꝫ exagi.trociscorum rosarū. atq̃ patiē tem hac sorbitione pasce que ex furfuris fit aqua cum tabarzedi.zaccara ꝫ amigdalino oleo dulci ꝫ mundi panis mica ꝫ polentam il li fac cum amigdalino dulci oleo. ¶Et si apo stema non dissoluitur sed in sanies declinat patienti hoc oportebit propinare medicamē. ¶Assignatio eius.merue.lini.cathemie semi num. cuiusq̃ partes eq̃les. tere ꝫ mane pro pina ꝫ vespere cū. iij. dulcis lactis.ʒ.asinini

aut capraȝ. Et hoc quoq; medicamē vtile est. Sume semis tarsacoqui ⁊ fenugreci ⁊ seminis merue equales ptes tere oia diligenter ⁊ bibe ex oibus .ʒ. iiȷ. cū tribus aq̄ .ℨ. in qua ficus decoxeris. aut cassiā. ſi. fricaueris .ʒ. iiȷ. Et si nulla sit illic febris. Sume aque ficuū .ℨ. ȷ. iunizi. fermēti .ʒ. iiȷ. propinabisq; illud fricatū in ficuū aqua ⁊ semis lini spuma ac fenugreci cuiusq; ʒ. x. zafrani. obol. ȷ. aloes epatice. obol. ſ. ⁊. ſ. ⁊ est hoc medicamē validū ad apostema tum eruptionē ⁊ furunculoruȝ q̄ in visceribus sunt. ¶ Ut aūt erupto apostemate sanies exierit egroto huic asine lac porrige aut capraȝ sub quadrātis libre pondere cū papaueris aut iuiubarum siropo in quo terrā bullieris armenicā. gūme arabice cuiusq; ʒ. ȷ. ¶ Sorbitionis assignatio ad eadē vtilis. Sume risi albi loti partē ordei excoriati tunsi. ſ. partē coque oia in aq̄ suaui donec cocta sint optime tunc superinȷce amilli partem fricati in heueri furfure ⁊ coque donec maturatū sit ⁊ polenta fiat ⁊ deinde gūme arabice dragagāti. cuiusq; ʒ. ȷ. ⁊. ſ. adde: sicq; sorbeatur. Et si polētā cū amilo feceris ⁊ papaueris in ea fricaueris albuȝ ⁊ tritū ac colatum cum lactis dulcis modico manifeste proderit.

¶ Capm. iiij. de apostematis frigidi stomaci medela.

Cum autē stomaci acciderit ozi aut pfunditati apostema frigidū intuere ⁊ si teneȝ esse deprehenderis patienti radicū aquam propina cum carta mi foliȷs: aut cū ambrosia ⁊ charue oleo. socritam ⁊ tyriacam. diatesseron dabis illi. aut faruc tyriacam. aut mitridatum cum aqua in qua radicum decoxeris adechari. oleum illi propina charne cum apȳ aq̄ rastanegi ac vue passe. os emplastriza stomaci cum aqua in qua ciminum asenum pigamū adechari radices ⁊ flores eius coxeris cū sale aceto addito acerrimo emplastrizaq; stomacum aut eius os hoc emplastro. ¶ Assignatio eius. Sume aloes epatice. cere. r. cuiusq; ʒ. v. absinthȳ greci. cardamomi cuiusq; ʒ. iiȷ. masticis spice. cuiusq; ȝ. ȷ. olei iesemini ⁊ nardini. cuiusq; .x. in oleis ceram liquefac ⁊ medicamina superinȷce trita ⁊ subtili pāno cribrata. sicq; emplastro facto super os stomaci pone et profunditatem. Egrotātem hunc cibis refoue calidis ⁊ siccis vt ciceris aquā cū oleis ⁊ cimino. aneto. cinnamo. ⁊ galengar. taugoruȝ carnibus ⁊ franquillinoruȝ frixis cum oliue oleo ⁊ garo. ⁊ aceto et caruj. pipere ac cinnamo. ¶ Quod si apostema frigidum durum est patienti hyeram logodion dare opȝ. aut hyerā archigenis cū solatri aque ⁊ feniculi. ⁊ si tempus estas est ⁊ aer calidus etas iuuentus feniculi dabis aquam ⁊ apȳ cuiusq; ʒ. ȷ. in quibus .ʒ. v. cassie. ſi. fricabis. charue oleum superinstillans. Dabisq; radicum hoc modo aquā. ¶ Assignatio eius. Sūe corticū radicū apȳ ⁊ feniculi cuiusq; .ʒ. x. anisi. semis apȳ seminis senni. cuiusq; .iȷ. radicis liquiritie abrase ⁊ tunse. camomille aque lilelmelech. cuiusq; .vȷ. fenugreci. iiȷ. ficus albas numero .x. vue passe corosanice .ʒ. xx. coque omnia in .iiȷ. aque lib. donec ad libram redeant: aquaȝ cola ⁊ sume ex ea diebus singulis .ʒ. iiȷ. fricās in eis .ʒ. iȷ. cassie. ſi. olei charue .ʒ. in stillans. ¶ Quod si duricies fortis est patienti hanc dabis decoctionem cum charue oleo. ¶ Assignatio eius. Cortices radicis apȳ ⁊ radicis feniculi ⁊ radicis adechari. cuiusq; .ʒ. vȷ. melliloti cathemie radicis siuisi hecqui cuiusq; .ʒ. camedrei. camepithi cuiusq; .v. fenugreci ⁊ lini seminis. cuiusq; .v. seminis cathemie. ⁊ malue cuiusq; .vȷ. masticis. hallaqui. cuiusq; .iȷ. amoniaci. iauſiri. macali. sequebinegi cuiusq; ʒ. ⁊. ſ. vue passe. taise optime intus ⁊ extra purgate. xx. ficus albas subincisas numero .x. coque omnia in .v. aque lib. donec ad librā redeant. cola ⁊ singulis accipe diebus .ʒ. olei charue .ʒ. superinstillans ⁊ frica in eis exagium ambrosie. tribus hoc aut .v. facies diebus. ¶ Emplastri ad stomaci duritiē assignatio. Sūe absinthȳ greci. seliche. spice. masticis cuiusq; ʒ. iiȷ. aloes. mirhe. cuiusq; .iiȷ. fenugreci. seminis lini cuiusq; .v. mirre optime. zafrani cuiusq; .ȷ. tere omnia diligenter ⁊ ceraȝ. ru. liquefac in zembaci oleo ⁊ nardino ⁊ costino. de singulis iuxta quod opus fuerit. ¶ Sumes medicamia desuperq; puluerizа ⁊ miscens vnguentum fac. stomacoq; applica. ¶ Emplastrum aliud. babunegi. melliloti. absinthȳ carnebi. aneti. fenugreci. seminis lini. medulle. cartami. macali glauci. cuiusq; ʒ. v. masticis. cardamomi. cuiusq; ʒ. mirre munde. croci orientalis cuiusq; ʒ. aloes epatice. libani. cuiusq; .iiȷ. semis cathemie. ⁊ malue. rose. viole. amoniaci. opoponacis. cuiusq; iȷ. tere sicca diligenter et subtili transmitte panno. Summas autem cū carnibi aqua dissolue ⁊ misce omnia cum galline adipe aut anatis. aut medulla vaccini cruris liquefacta in oleo liliozum stomacumq; emplastriza aut os eius. si apostema in eo durum fuerit. aut cum dechilonvnguento distemperato in oleo costino: aut nardino: aut pasta illud cum seliche ⁊ sadego. zafrano. spica. similibusq; que iocundum habentia odorem stomacum confortant frigidum.

¶ Capitulum quintum. de appetitus luxurioſi ⁊ qui terram gliſcit comedere medela.

Cam autem appetit⁹ accidit corruptio ⁊ luxuries ac terre cupiditas ituere. Et si appetit⁹ mal⁹ ē ex hūore fl'atico patiēs purga stōm cūvomitu eorū q̄ fl'a icidūt. vt melle sāguibin q̄b⁹ fugiles ifunderis ⁊ cū aneti aq̄ ⁊ sale tasiri. fugilū semie ⁊ eruce. piscūq; sallsorū cōestione. Et si fortiora nocia fuerit his cū racahaa ieme nica. ⁊ vōit⁹ nuce ⁊ qñ ḡro ⁊ mellis aq̄ cal'ayta risq; his singulis septimanis aut. x. certe diebus semel aloesq; pill'. illi porrige aut aromaticas. ¶ Pillularū assignatio aromaticarū cinnami. calami aromatici. seliche xilobalsami floꝝ adechari. corticū nucis muscate. cuiusq; ʒ. xx. tere oia hec optie. ⁊ in lapideā mitte olā ⁊ pluuialis aq̄ libras. iij. ifunde. tere coq̄ donec pure. supsit aq̄ medietas. hāc cola ⁊ fume aloes. ʒ. x. q̄s hac ablue aq̄ quēadmodū ⁊ sadenegū ablu'. ponesq; ad solē dōec. xx. transeāt dies iulij dōec de siccet sotū. Tūc supadde mirre mūde ʒafrāi. masticis. cuiusq; ʒ. ij. ⁊ dilēperās sicca ppinabisq; ex eis ʒ. ij. viq; iij. Strō purgato cū his medicamib⁹ hoc dabis electuarū qm̄ purgationē ei⁹ augēs ipm ꝓfortat. Assignatio ei⁹ hyerepicre bellirici. emblici. cuiusq; ʒ. iij. iouzcādemi. v. tere oia diligēter ⁊ cū melle distēpa dispumato ꝓpinabis q̄de eo. ʒ. iij. cū aq̄ cal'a. ¶ Et si appetit⁹ corruptio ex hūore ē pūgēti aut salso vōit⁹ erit vtgēdus cū sāguibi ⁊ aq̄ cal'a tm̄ ꝓtinuatis dieb⁹. Quē vt itellexeris stōm purgasse. hoc illi da medicamē. qm̄ ʒ malos vtile ē appetit⁹ ⁊ terre eius. Assignatio ei⁹. Sume corticē glādiuz exteriozū. ʒ. ij. vue passe optie purgate. vj. bellirici. ēblici. cuiusq; ℥. purgamēti ferri ⁊ in aceto decocti ⁊ frixi. ʒ. x. coq̄ oia diligēter in vini pōtici libra. ⁊ aq̄ suauis. ʒ. libra lenes ad prunas donec medietas tm̄ supsit hāc cola et in salina vtaq̄ de ea singulis dieb⁹. ʒ. ¶ Et si appetit⁹ corruptio in mulierib⁹ ē pgnātib⁹ vomitu vtēdū illis neq̄ ē. qm̄ ꝓcuteret eas nec securitas a puerox eēt ab ortu. vtēdū eis vticz erit puluere hoc qm̄ appetit⁹ malos ⁊ terreos ꝓputat. Assignatio ei⁹. Sume cacale magne ⁊ pue bdbase cuiusq; ptē zaccare tabarzedi q̄tū ⁊ olum pōd⁹ ē tereseq; diligēter ⁊ singulis ppinabis dieb⁹ exagiū cū aq̄ cal'a. aut vio rihano. ¶ Pulvis ali⁹ pgnātib⁹ vtilis. Sume cimini carmanici ⁊ nabatici. nanacue. cuiusq; ʒ. hec teres diligēter, ʒ. de eius cūvino rihāo. ppinabis. ¶ Pulvis ali⁹ q̄ mulierib⁹ pdest pgnātib⁹ ⁊ vērositates ab eis pellit maliseq; medet appetitib⁹. Sume cimini carmanici ⁊ nebatici semis apij. anisi. ʒ. v. sahadi. mēte sicce. fautenegi mōtani. cuiusq; iij. nucis zerēbadi ij. gariofili. ʒ. j. sisami expilati. vij. tere oia diligēter, ⁊ ʒ. ij. cū calida, ppina aq̄. Assignatio al'.

q̄ luxuriosum ap̄putat appetitū ⁊ terreū. Sume anisi corticū gladiū. ʒ. iij. miroboli. libra li bellirici ēblici. cuiusq; ℥. purgamēti ferri in aceto infusi vini p̄ die ⁊ frixi tritiq; diligēter. ℥. coque omnia in. vij. vini. ʒ. in sapidi do nec medietas deficiat hoc ppinabis in saliua singulis dieb⁹. ʒ. vsq; ij. dies qm̄ prodest.

¶ Capi. vj. de bolismos medela.

Cam que bolismos passio vocat accideritꝫ ⁊ in ea defect⁹: aq̄ rosāda est frigida ⁊ aq̄ rosarū refrigerata sup patientis faciē iocundos ꝓferētia odores olfaciat. terraq; calefactā vt muscū ambrā. vinū rihanū. Misusanū cū xiloaloes illū vapores ⁊ ambra: stomacū cū secco emplastriza ⁊ rameco misusanāq; mirto ⁊ rosa tritis. Manus liga ⁊ pedes cū fascijs atq; fortiter frica capillos abstrahe. aures rade. corpus punge aliquib⁹ dentibus. Ut aūt eiusmodi patiēs redierit. da illi panē vino infusum mixto. aut pomox syropū quo citius a stomaco ⁊ intestinis transmittatur pascatq; ⁊ eius roboret animā accorpus. Cibū illi da qui cito digerat vt que subtilia ⁊ trita cū carnibus fiunt pullox ⁊ franci linox. perdicūq; ⁊ similium cum condimētis calidis ⁊ vino rihano quo membra illius confortentur.

¶ Capitulum septimum de canini appetitus medela.

Appetitus caninus cuz ex hūore accidit flegmatico accido patiēti da re expedit medicamē quod illius purget stomacū a flegmate vt hye re pillulis. ⁊ aromaticis ⁊ hyeram distemperatam cum melle. hisq; similia. vnctuosis refl'ciatur cibis vt indaba ⁊ theraida. Espidabagūq; pinguibus cū cōdimētis calidis ⁊ vinū bibat merū vetus rubeū. qm̄ hac in pte vino virtus est valida quēadmodū ait hypocras in aphorismorum libro dicens vini potus famen sanat. calefacit eniz stomaci os ⁊ flegma subtiliat. Cauendum est autem vinum ponticum quoniam hoc appetitum auger⁹. Et si cibus cito a stomaco descendit. nec in eo immoratur herisam dabis ⁊ carnes grossas vnctuosasq; oua sorbilia. saludegum cum butyro factum et sisami oleo multo. chabisum. accida caueat et pontica quoniam appetitus irritant. Et si mollis est natura electuariū dapastinaticum ⁊ citoniatum stringens triferāq; ⁊ chaberum coctuz. Et si passio hec ex euacuatione cōtigerit. patienti cibos plurimi nutrimenti da. ter. in die. aut quater paulatim. vt stomacus illos digerat nec illum grauent. et mollire ne ab eius corpore aliquid dissolvatur. porosq; oppila. vt frigide aque bal-

neo in qua alnmẽ coxeris.⁊ i frigidis iubeas sedere locis.oꝯq; coꝛp⁹ inũge mirtino.⁊ roſaꝛ.ac caleſino.ſilibuſq;.Et ſi paſſionis huiꝰ dño ructaꝰ acciderit acidꝰ.ſignũ eſt laudabile.qm̃ ſignificat cibũ in ſtomachũ mozatum⁊ non digeſtum.

¶Capi..viij.de appetitus defectus medela.

Hoꝛſiex mala fiat cõplone calida.vtẽdũ i patiẽtẽ refrigerãtibꝰ⁊ ſtõm ꝓfortantibus.vt hereſem ſyzopo⁊ pomoꝛũ caucanicoꝛ ſimplici ac ribeſino. lactucas illi appone⁊ itiba.poꝛtulacã ſahatẽ gum⁊ frida q̃ cũ heſerẽ aq̃ fuerit.⁊ ẽnatoꝛuz berberiſq;⁊ aceto oleoq; ſup̃ q̃ niuẽ diſſolueris.aliaſq; hmõi q̃ in male ꝙplonis calide ſtomaci medela poſuim⁹. Et ſi ex mala hoc fiat ꝙplone frida citoniꝯ da electuariũ qõ minime ſtrigit ſz nec ſoluit⁊ pomoꝛ ac xiloaloes ſed:⁊ ãbꝛe aliaq; hmõi cũ ſãgibin citoniato⁊ melleo.Aſſignatio eiꝰ.Citoniꝯ ſucci eſpanicoꝛ:aut alioꝯ q̃ iocũda ſint odoꝛe ptẽ melli ptẽ aceti ptẽ.Coq̃ lenes ad prunas dõec tãq̃ melli fiat liquoꝛ⁊ ab igne deponẽs ſerua.dabiſq; ex eo.ʒ.vlq;.ij.hũc q̃q; illi da puluerez qm̃ male medeꝛi fridi ſtõi ꝙploni.Aſſignatio eiꝰ cimini vtriuſq; carnanici⁊ nebatici. ſeminis apij aniſi. ſaturete feresiace. nanachue. fantenegi mõtani acozi.nucis muſcate.gario fili.cuiuſq; ptẽ.tritis oibus diligẽter.ʒ.da bibẽda vſq; exagiũ cũvini rihano mixto. ¶Et ſi appetitus otiũ ex cholera ẽ.r.que ad ſtomachũ defluit:vomitus inſtat tibi vſus cũ his q̃ cholerã vrgẽt ad ſuperioza rubeã refrigerãtibuſq;⁊ reſtringẽtibꝰ vtere que i male cõplexionis ſtomaci calide diximus.Et ſi ex viſcoſo fit hoc flegmate ea dabis que humiditatẽ educãt viſcoſã⁊ flegma cũ vomitu. aloeiſq; illi poꝛrige pill.⁊ aromaticas.citoniozũ ele ctuariũ laxãs.diatrion.pipeo.triferã magnã⁊ ẽhabetũ ſtringẽs⁊ hoc ẽt medicamẽ. ¶Aſſignatio eius. Sume radicis adechari.ſpice.xiloaloes indice.cuiuſq;.ʒ.partẽ⁊ tere oĩa diligenter ac cũ calida bibe aqua.ʒ.ij.nubã in ãb conditũq; muſcatũ hac in pte vtile eſt. Cibis vtatur que cũ aceto condiuntur.garo.pipere cinamo.carui.galẽgar⁊ ſimilibus.

¶Capi.ix.de pꝛecoꝛdioꝯ doloꝛis medela.

Daſſio autem que pꝛecoꝛdiorũ doloꝛ appellaꝛ:qm̃ ex humoꝛibus fit cholericis qui ad ſtomaci oſ pfluũt.oꝛ in ea patiẽtẽ vomitu vti cũ ſãgibi⁊ aq̃ calida.deĥic pomoꝛ illi da ſyropũ muzoꝛ ſimplex⁊ granatoꝛ ſyropũ ſiſeſq;.Ait aũt hypo.in epidimiaꝯ libꝛo mulieri cuidã p̃coꝛdioꝯ fuiſſe doloꝛẽ.que oꝛdei alfito mitigabat et granatoꝯ aq̃.oꝛdei nãq; alfituz choleras deſiccabat ab ſtomaci oꝛe granato rũq; aqua calozem extinguebat qui ex choleris oꝛiebaꝯ⁊ ſtomaci cõfortabat os.Et oꝛ paſſiõis huiꝰ dñi ſtomachũ foliis emplaſtrizare hullici tritis diligẽter cũ mirtino oꝛo.aut choꝛibis vitis diligẽter tritis cũ citrolli medulla. ſed citoniozꝯ illũ emplaſtriza aqua ac ſempuue cũ cera⁊ oleo roſarũ.vtariſq; cliſteri cũ oꝛdei aqua⁊ oꝛo roſato ac poꝛtulace aqua.qm̃ hec paſſioni huic conferunt.

¶Capitu.x.de ſitis⁊ mali appetitus bibẽdi medela.

Caier mala cõplexione calida ſimplici ſitis ẽ ſãgibin dabis ſimplex cũ aq̃ roſarũ aut aqua frigida:granatoꝛũq; dabis aquã cũ poꝛtulace aq̃.aut robũ heſerẽ:aut pomoꝯ muzoꝯ.aut ribeſi.vel prunoꝯ.ſimiliũq; quodnis robũ muzũ.cũ cucurbite aſſate aq̃.aut poꝛtulace ſucco.Dabis quoq; illi trociſcos hos cum ſyropoꝯ aliquo mane⁊ veſpere.Aſſignatio eoꝯ.Sume ſeminis cucurbite.cucumeris citroli medullarum poꝛtulace ſeminis.cuiuſq;.ʒ.iij.gũme arabice.amili.dragaganti.tabaſiri.ſãdali albi.cuiuſq;.ij.cãphoꝛe quadrãtẽ vſq;.ſ.ʒ. iuxta qõ opus videris.hoc ſecundũ calozis vim⁊ ſitis robur.debilitatẽq;.⁊ cũ ſeminis pſilij ſpuma diſtẽperabis.bibeſq;.ʒ.cum ſyropoꝯ aliquo quos ſuꝑadixim⁹ cũ aq̃ frigida. Et ſi ſitis ex ſiccitate fuerit ſimplici.aquã illi ꝓpina fridã ſuauẽ⁊ oꝛdei aquaz ac cucurbite ſemis pſilij ſpumã⁊ ſeminis citoniozꝯ. Sed⁊ oꝛdei ſuicũ illi ꝓpina:⁊ cucurbitarũ aquã ac oꝛdei aquã cũ niue refrigeratã.Et ſi ex caloꝛe eſt⁊ ſiccitate cõgrega hec cũ cucurbite aq̃⁊ pepois⁊ ꝓpina.aut ʒerebiõ trociſcos cũ haꝛ aliqua aq̃rũ habeatq;⁊ teneat q̃ ſitim patiẽ pill has in oꝛe.Aſſignatio eaꝯ.ſemis melõis⁊ cucurbite⁊ cucumerꝯ⁊ citroli medullaꝯ.ſemis citoniozꝯ⁊ ſemis poꝛtulace.cuiuſq;.v.ʒ.gũmi amigdalini.q̃thire cuiuſq;.iij.ſpodij.ij.liq̃ri tie ſucci.ʒ.tere oĩa diligẽter⁊ diſtẽpa cũ ſemis pſilij laĥabo.⁊ pill.fac magnas ſupplanas. q̃s ſub lingua pones.pull patiẽtẽ refice cõditis cũ heſerẽ aq̃.⁊ acido citroꝯ⁊ pomoꝯ acidoꝯ.acetoq;⁊ oline oleo fridiſq; cũ his patis aq̃s in q̃ niuẽ cõminueris ſtõm cũ lini pãno ceroto ifuſo refrigerãti ẽpliza qm̃ pdeſt. Et ſi ſitis ex mala accit ꝙplone cala q̃ i coꝛde ẽ.aut pulmõe aut pectoꝛe:oꝛ patiẽtis habitaculũ in loco facere fridoꝛ lineis pãnis fridis⁊ bedehẽgoꝯ locis niuoſis⁊ aquoſis locis frigidaꝯ aq̃rũ.Sz⁊ q̃ aclo pſtat⁊ exurit:caput diſcoopiat,⁊ aera reſpiret fridũ capuq; cum ceroto cataplaſma refrigerãti qm̃ pderit illi.

¶Capi.xj.de male digõnis medela q̃ ex mala fit complexione⁊ pꝛimum de calida.

Si mala

Smala digestio cū ructatu est fumoso: hoc quēad modū dixim⁹ ex calore fit. Da ergo patienti rosar. trociscos cū spodio factos cū granator. siropo r pomor. oibusq; his laudabilius sūgibi citoniatū r limue siropꝰ cū frigida mixtus aq̄. Et hec trociscor. assignatio que stomaci dolori psunt. Sume spodij. sandali albi. semis curbite dulcis. semis cucumeris r citroli r portulace. cuiusq; .z. rose sicce. vij. cāphore oboli berberis. z. vj. terre armenice. iiij. trita autē cū portulace oia aq̄ distēpera r dragmeos infor ma trociscos r cū heserē robo ppiabis aut lacte expurato vaccino. Trociscor. assignatio q̄ medenī digestiōi male si sit ex calido. Sume r. rubee. berberis. cuiusq; .z. vj. spodij. ij. sādali albi. tā armenici. cuiusq; .iij. semis portulace. semis cucumeris r citroli medullar. cuiusq; .iij. cāphore. 5. z. tere oia diligēter r subtili trāsmitte pāno. distēperaq; cū aqua r trocisca quēq; trociscū. z. quos cū squingibin citōiati. Z. bibes aut siropo pomor. muzorū. ppinaēt machilum vaccinū cū sisimbrio r mentaparatū. sinapis dieb⁹. 5. libiā r augeat dōec fiat libra dabisq; hos trociscos cum lacte vaccio quo butyrū eductū est. ¶ Assignatio eor. Sūme arabice amili. quethire. spodij. mēte. liqri tie succi. cuiusq; .z. ij. fautenegi fluuialis i aceto vini ifusi. spice optime. cuiusq; .z. semis intibe. aquesuthi. berberis seminis. cuiusq; .iij. xiloaloes optime. secci cuiusq; .5. z. tere oia diligēter r distēpera cū aqua r dragmeos iforma trociscos vsq; exagi. r cū vaccino quo vnctuositas abstracta est lacte bibant. Et hec pulueris assignatio vtilis male digestioni ex calido Sume rose. r. optime purgate. berberis seminis. cuiusq; .z. v. carui. cimini in aceto infusor cuiusq; .iij. semis portulace. r semis cucumer ac citroli medullar. cutusq; .iij. spodij. secci. cuiusq; .ij. xiloaloes pure. z. tere oia diligēter r pulueren fac dās mane. z. ij. cū lacte vaccio quo butirū eductū est: vespere totidem cū granator. siropo aut pomor. simpliciū. dabisq; illi in diei fine hūc siropū. Assignatio eiꝰ. aque pomor. muzor. aque granator. aque citoniorum cuiusq; libras. v. aque rosarū. libras tres in vas stagnatū proijce mūdū: r supinijce mēte. xiloaloes mūde. sandali albi. secci. tritoruz diligenter cuiusq; .z. v. in pāno alligatos lineo sed minime strictos. tūc ad temperatū coque ignē donec ad medietatē redeat: r pijce intus zaccare tabarzedi tm̄dē r ad lenes prunas decoq̄ spumā auferēs donec in tuleb transeat. li quorem hunc iurta qō opus fuerit propinab. ¶ Electuarij assignatio qō male medetur ex calido digestioni. r nām soluit. Sume spodij. rosarū, cuiusq; .z. iij. xiloaloes crude. secci. cuiusq; .z. 5. scamonee. oboli ij. r. 5. zafrani. calcum tere omnia diligenter r cū melle distempera tabarzedi. ¶ Electuariū alis ad idē vtile. Sume spodij. sandali albi. xiloaloes. pure. cuiusq; .z. v. masticis. secci. heili. cuiusq; .z. ij. cimini carmanici in aceto infusi. r siccati in vmbra. merue iocunde. cuiusq; .iij. berberis. iij. camphore. ij. tere oia diligenter r subtili cribra pāno. ac cū citonior. robo r tabarzedi mellis distemperans vtere cū opus fuerit. z. iij. sumēs ¶ Electuariū al' vtile adustis. Pomorū syror. r citoniorum. espahanicorum. cuiusq; libras. iij. in aceto optime coque. donec a macetum deficiat. tunc in lapideo tere mortario diligēter r superinijce zaccare tabarzedi. duplū. leniq; igne. decoq; donec tam ligetur: tunc ad des secci. heili. xiloaloes. pure. sādali albi. spodij. cuiusq; .z. camphore. exagia. ij. misce r cōpositum vas. conde. dabisq; ex eo. z. iij. huiꝰ egro tantis cibus sint pulli. taugi cum aceto. in sartagine parati. Saroq; r carui. r coriandro r cū granatorum aqua adiecta menta. r sisimbrio. fautenego. cinnamo: sed r poma cōdita cū queffara menta. r modico apio. Cibos cauneat calefacientes. citonia sugat r poma cochanica. ac espahanica. granata muza r similia. vinum caueat r balneum. emplastraq; ad hibeat que diximus in male complexionis q̄ stomaci ori accidit medela.

De mala digestiōe ex frigido. Cuz autem mala accidit ex mala cōplexione frigida digestiō patienti diaciminū dare expedit r pentaticon electuariū r xiloaloes. Et si hec non proficiunt. da diatrion pipereon ac radi cum aquā cum ambrosia r cū socrita. aut electuario pentaticō. da etiā rosarū trociscos cū calengebin melleo. r si mala cōplexio frigida valida est musci da medicamē dulce: r tyriacam magnā. iurta q̄ opus fuerit. r metridatū ac theodoricū similiaq;. ¶ Electuarij assignatio vtilis stomaci frigiditati. Sume cimini carmanici. in vini aceto die ac nocte infusi r siccati in vmbra. z. x. anisi. semis apij. mente sicce. sansuci. marmachuri. fautenegi montani. cuiusq; .vj. spice. masticis. gario fili. cacale. besba se. nucis muscate. cuiusq; .iij. melanopipis. lōgi. zinziberis. cuiusq; .v. xiloaloes pure. secci. cuiusq; .iij. tere oia diligēter r cū dispumato distempera. ¶ Electuarij alius frigiditati r debilitat stomaci. vtilis assignatio. r ē xiloaloes electuariū. Sūe spice masticis. gario fili. nucis muscate. besbase. cuiusq; .z. ij. anisi seis apij. cuiusq; .z. r. 5. xiloaloes. idice. iij. mirobolāi kebuli i vino ifusi. r frixi. iij. hc oia terēs cū dispūato distēpa melle. dabisq; ex eo. z. ij. vsq; .iij. Electuarū pomor assignatio vtil ptra stomaci debilitatē r frigiditatē. Sūe pomorū

syroꝝ. aut espahanicoꝝ int⁹ ℞ extra purgatoꝝ libras duas. ℞ vino infunde rihano noctē die sic leni decoqꝫ igne donec decoctū sit totū: tūc optime terrē supinēce tantūdē mellis & bulli donec ligari incipiat. tūc xiloaloes crude. sarcofili. nucis muscatet. zafrani. cuiusqꝫ. ʒ. ij. adijce musci obl'm. terēs hec diligēter ℞ cū pomoꝝ aq̄ ac melle pastabis ℞ in vase cōdes da biscꝫ ex eo exagi. ℂ Pulvis ad eadem ℞ acido vtilis ructatui. Sume spice optie cacale. galanga di. masticis. cuiusqꝫ. ʒ. ij. xiloaloes indice. secci cuiusqꝫ. iij. anisi. semis apij. mirre. merue. mo lochie rosaꝝ. cuiusqꝫ. iiij. tere ola diligenter. ℞ ʒ. ij. vsqꝫ exag. cū xiloaloes siropo porrige. ℞ cōdito muscato aut vini rihani. ʒ. ℈. cū aq̄ mixti. Pulvis alⁱ⁹. Spice masticis foliꝝ baderne bine. cuiusqꝫ. ʒ. galanga di. cimini. mētē sicce. anisi cuiⁱ⁹qꝫ. ʒ. ij. mirobolani. l. ebuli. bellirici. ēblici cuiusqꝫ. iij. xiloaloes indice. ʒ. ℈. tere ola diligēter. ℞ ʒ. ij. cū vino rihano aut cōdito muscato ppina. ℂ Xiloaloes siropus. rosaꝝ aque sudātis libras. ij. olla pōe lapidea ℞ xiloaloes indice recētis. secci. cuiusqꝫ ʒ. v. tritis diligenter adde spice masticis. nucis muscate. garyofili cuiusqꝫ. ij. tere subtilr ℞ in pāno liga lineo leniter ℞ laxe. ℞ lenes coque ad prunas donec terēs deficiat: pānūqꝫ in residuo fricāb optie ℞ duces. tūc supaddes zaccare. tabarzedi lb. ij. ℞ lenes ad prunas decoqs dispumās donec tertia defecerit ps ēt in iuleb trāsierit liquorē in hac obolū fricabis musci ℞ ab igne depōes colabisqꝫ ℞ i vase repones ℞ cū opⁱ⁹ fuerit vteris. ℂ Siropi assignatio vtilis male q̄ exfrigido est digestiōi. Sume citoniorū espahanicorū aque ℞ pomoꝝ syrorū cuiusqꝫ libras. ij. acēti libr ʒ. coque hec ad ignē donec terēs suppsit colaqꝫ ℞ superinijce zinziberis. masticis. piperis cuiusqꝫ. ʒ. iij. zafrani. ʒ. musci. ℈. ʒ. tere diligēter hec ℞ in eo frica optime ac vsui reserua cū opus fuerit fruitur⁹. ℂ Medicamis assignatio qō acido pdest ructatui: piperis albi ℥ aⁱ. nigri. ʒ. ij. rose. r. semis aneti cimini. cuiusqꝫ. ℈. ʒ. tere ola diligēter. ℞ ℈. ʒ. vsqꝫ. ℈. exagi. ppinabis cū vino rihano: pdest q̄ acido ructatui pereū electuariū. Et olo expedit regimē illⁱ⁹q̄ cibos nō digerit frigide cōplonis male cā calefaciēs esse ℞ desiccās: sitqꝫ eius cibus digōni obedientes. vt mūde farie panis. aues silvestres ℞ mōtane vt frāquillini. tangi. pdices. pulli cū aceto pati. garo ℞ fulfalo. vino rihano ℞ zaccara. tabarzedi. vue passe ℞ zacareū deⁱ illi q̄ñqꝫ electuariū. xiloaloē masticet humidā. ℞ masticē. cibos digestiōi difficiles caueat: q̄qꝫ cōplexiōis sunt frigide exercitio vtāt ante cibū. ℞ calide aq̄ lauacro. stomacū cataplasmet cū aq̄ i qua sansucū. nemamū. fauteregū mōta num. bereniase tū corerit. ℞ ea adhibeat empl'a. que frigide cōplexiōis stomaco assignauimus.

ℂ Capi. xij. ō male digestiōis medela. q̄ ex mala fit cōplexiōe cū mā aut in stomaco generata ad ipsum ne desluenti.

Cum mala digestio ex malo accidit hūore qui in stomaci genera ꝓfundita te. aut ad ipm aliūde ꝓfluit. euacuatiōe vtēdū est cū medicamie illū deponēti humorē. mā nāqꝫ in stomaci est. ꝓfundo ad inferiora declinās. iōqꝫ eo illā inanire expedit loco ad quē magis ō cliat. nisi forte ℞ ips ℞ estas fuerit ℞ aer calidⁱ⁹. tūc etenim per vomitū euacuādus est. qm̄ hoc tpe humor in stomaci natat capite. Cū igit sic erit intuēdū. ℞ si humor colericus est decoctione vtere in qua cadunt mirobolanū citrinū. bellericuꝫ sene. fumitere. viola. rosa. sucaha. bandaredū. pruna. turbit. tamarindi. ℞ sl'ia. ℞ cū aloe illā robora. Qō si patiēti huⁱ⁹ facilis nō erit decoctiōis ꝓrectio rosarū vtaris siropo duplicato cū squingibin ℞ niue. aut sume mirobolani citrini. ʒ. iij. hyerepicr. ʒ. diagridij. ℈. obl'm. distēpera cū inleb. aut violaꝝ siropo aut pill' has porrige. Assignatio eaꝝ. mirobolani citrini. agarici. cuiusqꝫ. ʒ. aloes epatice. ℈. ʒ. anisi. obolū. ℞. ℈. scamonee octauū. ʒ. tere diligēter ℞ distēpera. pillulaqꝫ. potio est em̄ plena: dabis q̄ ℞ aloes infusionē que stomacū ab humore purgat coleri co. Assignatio rose. rū. optie purgate. ʒ. vij. sene meccici. ℥. absinthij greci. ℥. fumiterre. ℞. seminū intibe. ℞ aquesuti. cuiusqꝫ. iiij. liqritie radicis. abrase ℞ tūse. ℥. pruna nebatica numero xx. zebibi taifi optime purgati. ʒ. xx. super hec iij. aque libras funde ℞ optime bulli ℞ in vase vitreo conde atqꝫ ad solē ponēs. die ac nocte in loco mundo. Et sume de ea singulis diebⁱ⁹ ℈. iij. cū aloes epatice exag. ℞. ʒ. olei amigdalini dulcis. Stomaco ab humore purgato colerico. trociscos da rosarum que cū cass. ℈. fuerit cum squingibin citoniato simplici. aut granatorum siropo aut heserē ℞ similibus. ℞ oino patientem post euacuationē eo dispones regimine quod in male cōplexionis stomaci calide disposuimus tā cibis q̄ medicaminibus

ℂ Cū autem in stomaco humor est flegmaticus ℞ in eius defluēs concanitatem medicaminib⁹ vtere que flegma deponūt vt hyere pillulis ℞ caucanicis ℞ estamaicōis hyeram dabis illi que cum melle parata est. Et si humoris multe ē grossitiei ℞ viscositatis. radicr. vtere aq̄ cum charue oleo. aut cum hyerapicr quo humor subtilietur. deinc medicamine subtilige soluentia. que iam diximus. ℞ sic hyeras magnas vt logodion. ℞ ℈. cum aqua in qua assum deco xeris. apij semen. masticem. spicam ℞ aⁱ. que in hac prosunt parte. post hec trociscorum dabis rosatorum. ʒ. masticis. xiloaloes crude. tritorum diligenter. cuiusqꝫ. obolos

ij.cū squigibin distēperans zaccara.ℨ melleo. ℨ post aquā bibe in q̄ anisuz.apij.semē.nanachuā q̄z decoxeris.dab q̄z mirobolana cōdita cū melle.sit huic cib⁹ ciceris aq̄ cū oleo loto. cimino.cinamo. galēgar. franqlini ℨ tangi in sartagine parati. ℭEt hec aq̄ radicū q̄ stōi p̄ dest friditati ℨ grosso hūori ac viscoso assignatio. Sume radic.apij ℨ fen.cuiusq̄.3.vij.semis apij.fen.anisi.nanachue.cimini.carmanici.cuiusq̄.ij.mastic.spic.cacale cortic.seliche.asari.carpobalsami.cuiusq̄.ij.zebidi taifi.xx.coq̄ oia in.iiij.aq̄ libris donec ad libram redeat.colaq̄ ℨ ex ea.℥.iiij.cū hyerepicre.3.sume.3.olei charue supinstillās. ℭEt si hūori flegmaticus grossus tunicis stōi oio adheret egrotāti hyerā cū melle fermētatā dabis aloesq̄ pill' ℨ aureas aromaticasq̄ ℨ aloes ifusionē. cui⁹ hec ē assignatio. Sume cortic radicis apij ℨ feniculi cuiusq̄.3.ℨ.absinthij.greci.ro.ℨ.cuiusq̄.v. masticis spice.cuiusq̄.ij.asari.carpobalsami. cuiusq̄.iij.seliche.xilobalsami.cuiusq̄.iiij. vue passe optie iteri⁹ purgate.xxx.coq̄ oia in.iiij. aq̄ libris donec ad.iiij.redeāt.3.q̄s cū aloes epatice exag.sumes.hoccz trib⁹ facies dieb⁹. vsq̄.v.tūc.ij.q̄escere pmitte dieb⁹.aut trib⁹.p⁹ hos chalēgebini mellei dab.3.vij.cū trociscorū.rosar.3.Et si hec ad desiderata duxerit.stomacusq̄ purgat⁹ fuerit ℨ patiēti meli⁹ dñ. sin patiēti cauquebi trociscoꝝ.ʒ.exagiū dabis cū siropo mell. aut cōdito muscato. ℌ. nāq̄ hos trociscos refert eē mirabilis vtilitatis ad doloris stōi mitigationē q̄ ex hūiditate ē ℨ acciduz ructatū.virtiginis q̄z q̄ fit ex stō.pillularū assignatio.q̄ stōm ab eiusmodi purgāt ℨ caput. Sume hyerepicre.3.ℨ.ʒ. turbit albi abrasi.3. agarici obolos.iiij.indi.lxebuli.cuiusq̄.3.colo quintideadipis.ʃ.3.sal' naste.ʒ.3. tere diligēter oia ℨ distēpera cū apij aq̄ pill'q̄.ℨ inymbra sic ca de q̄b⁹.3.dab.ij.ℨ.ʒ.vsq̄.iij. Pill.hyere al. ad eadē vtilis. Sume hyerepicre.turbit.mirobolanoꝝ citrini.ℨ lxebuli.cuiusq̄.3. coloquitide adipis obolos.iiij.machali.ʃ.3.tere oia diligēter ℨ cū aq̄ in q̄ macalū dissolueris distēpa pillulaq̄.pillularum aliaꝝ assignatio ad eadē vtiliū stōmq̄ purgāt. Sūe turbit.3.ℨ.ʒ.agarici.3.mirobolani.citrini ℨ lxebuli cuiusq̄.ʒ.ʒ. aloes.ʃ.3.salis idici obolos.ij.scamonee. obolū.ℨ.ʒ.anisi.ij.tere oia diligēter ℨ distēperans pill'.dabisq̄ ex eis.3.ij.ℨ.ʒ.vsq̄.iij.pille al' stōz purgātes:aloes.mirobolāi citrini. cuiusq̄.3. ij.semis apij.anisi.masticis. zafrāi. cuiusq̄.3. viij.oppopanaq̄. hermeli cuiusz.iiij. coloqnti de adipis.ʃ.3.tere oia diligēter.ℨ subtili cribra pāno ac cū aq̄ distēperās pill'. dabisq̄ ex eis. 3.ij.vsq̄.iij.ℨ.ʒ. Electuaria q̄z laxatiua vtilia sunt humoub⁹ flegmaticis q̄ in stō sunt vt citoniatum :ℨ pomozum electuaria que soluunt. ℭElectuarij assignatio quod flegma deponit ℨ humiditatē stomacuq̄ cōfortat. Sume cinamomi cacale.nucis muscate.cuiusq̄ exag.ij. gariofoli.masticis.xiloaloes.indice.cubebe. zafrani cuiusq̄ exag.ambre muschi cuiusq̄.ʒ. exag.turbit albi ℨ rasi.exag.xx.scamonee.iiij. in al.ij.zaccare.tabarzedi.x.tere oia diligenter ℨ ambrā cū modico olei balsamini liq̄fac. ℨ medicamina sil' misce.ℨ oia sil' cū melle dispumato distēpera.dabisq̄ ex eo.ʒ.iiij.vsq̄.v. pderit ℨ maxie si in stomaco planities aliq̄ facta sit ℨ viscositas ex flegmate. ℨ fergiusū strigens si sumank ex eo exag.ij. cū vino rihano ℨ oleū superinstilletur amigdalarū dulciū p̄dest. Sic quoqz ℨ feniguisi docctio manifestissime his eisdē medet. sit his cib⁹ espidabagū.

De male digestionis medela que ex cholera fit nigra. Cū āt humoꝝ is qui in stomaco inclusus est colera ē nigra patientē cū epithimi solue decoctiōe.ℨ infusionē illi da aloes.que colerā purgat em̄ ℨ musci medicamē illi porrige dulce electuariū qz exhylarans.siropū illi,ppina absinthiacū. misusani.mirobolanūqz. lxebulū ℨ indū cōdi tū cū melle.dabis quoqz badernebinā.mētā fautenegū montanū ℨ fluuiale.sit.ei⁹ cib⁹ tēperat⁹ ℨ laudabil' chimi.cito digestibil'.q̄ colerā em̄ generāt ꝓhibe. vt lenticulā. caules. vaccinā carnē. siluestrēqz.bedenīāda ℨ silia. pillis q̄ stomacū a colera purgāt nigra. Sūe mirobalanoꝝ. lxebuli ℨ idi.gariofoli.cuiusq̄ ʒ.polipodij.salis naste sticados.cuiusq̄.3. iiij. obolos.hyereficare.agarici epithimi cuiusq̄ ʒ.ℨ.ʒ.turbit albi rasi.iij.tere oia diligēter ℨ cū baderebie aq̄ distēpa.pillulaq̄.ℨ.ʒ.dabis.iij. vsq̄.iiij.cum aq̄ calida. pill.al' que colerā nigrā educūt.Sume mirobolāi lxebuli.hyerepicre agarici.cuiusq̄.ʒ.ij. polipodij.epithimi turbit albi cuiusq̄.iiij. salis naste.ʒ.diagridij obolos.iiij.gariofili.foliorū ozimi citrini. siccoꝝ.cuiusq̄.ʃ.ʒ.tere oia diligēter.ℨ cū fauteneg fluuialis aq̄ distēpera. dabisq̄ ex eis.ʒ. iij.vsq̄.iiij.Pill.al' colerā deponētes.n.ℨ stōz purgātes.Sume hyerepicre.ʒ.agarici epithimi cuiusq̄.ʒ.ℨ.ʒ.colloqntide adipis. gariofili.scamonee fautenegi fluuialis cuiusq̄ q̄drātem.ʒ.anisi.salis naste cuiusq̄ obolū mirobolani.sticados.cuiusq̄ obolos.iiij. turbit.ʒ.ij. tere oia diligēter ℨ cū badernebine aq̄ distempera.pillulaq̄ datur de eis.ʒ.iij. ℭInfusionis aloes assignatio stomacum a colera purgātis nigra. Sume absinthij greci.ʒ.vj.rose rubee optime purgate.v.anisi.ʃadenegi idi fautenegi fluuialis ʃoliorum badernebine. bozagi nis cuiusq̄.iiij.mirobalanoꝝ num. lxebuli et nigri. cuiusq̄.v. sticados. camedret. camepithei.polipodij tunsi.cuiusq̄.iij. gariofili.ʒ.et.ʃ.eleboꝝ nigri tunsi.ʒ.zebidi choroſanici. optime intus et extra purgati.xx.

z.coq̄ omnia i.v.aq̄ libris. donec duo supersint tricēs:t ad solē pone. sumalqz ex ea singulis diebꝫ.ʒ.aloes epatic̄ exagiū.t amigdalini olei dulcis.ʒ.supinstilla. Et si hac in pte casei vteris aq̄ cū eo q̄ colerā deponit ni.pulueriē pderit. ¶Puluis assignatio ad eadē. Sume polipodij.epithimi.cuiuslqz.ʒ.iij.mirabolanorū kebuli t indi.cuiuslqz.v.salis naste.petre lazuli.cuiuslqz.ij. tere ola diligēter t ppia de eo die prio.ʒ.ij.cū.ʒ.libra aq̄ casei. Die scō.ʒ.ij. cū.ʒ.viij. Die tertio.ʒ.iij.t.ʒ.cū.ʒ.x. Die ꝙo q̄rto.iiij.ʒ.cū libra.hoc.v.facies diebꝫ t vsqz plenā hebdomadā.qm̄ hoc colerā nigrā educit. t stōm purgat. ¶ Cū aūt mala fit digō apatis cā.hoc curare expediet his q̄ dicta sunt in apatū stomaci cura. ¶Et si ex cōtinuationū est separatione t sanguinis sputo medeberis illis que in sanguis sputi medela exposuimus.

¶Capm.xiij.de male digestionis medela q̄ ex ciborum accidit multitudine t fastidiō.

SI multorū porrectōis ciboꝝ causa mala accidat digō expedit patiēti eiusmodi repellere cibos cū calide aq̄ t squigibin porrectōe. electuarijsqz vtaī.ciboſqz meliores ab eo sumat diei mane subtilesqz:nec ciborū assuescat copiā. Et si male hoc fit cā cibi q̄litatis q̄lis ē lac t pisces.aut grossitiei subē. q̄lis est caro vaccina.hisqz sitia.vomitu facile si illi fuerit vtaī. Sin electuarij validis t fortibus. Sic q̄z t i cibi ordie.si hō grossuz añ pōat subtili.t icarcerātē nāz cibū molliēti.scōsqz corruptus fuerit cibꝫ:vōitu vti expedit. t stōi a scō cibo purgatiōe q̄ corruptꝫ ē maxie post vōitū citōia illi porrigāī t pira.pōaqz q̄ stōus ꝙforteture.t q̄ i eo sūt emittanī cibi grossi. Et si quez añ posuit cibꝫ vētrē ē incarcerans aliquo erit vtēduz soluenti electuario t aqua calida cum amigdalorum dulci oleo donec oino deficiat.

De fastidiositatis putride medela.

Fastidiositatis hnīꝫ digōnis ē cessatio.oz patientē aq̄ calide accelerare t mell' porrectionē. studeatqz advomitū t stōi purgationē electuariovtaī cimini t same.t si tēpus estas fuerit frigida infundanī quo q̄ interioribus ē corpis calor adinuicē cōtineī t ad digōnē roborēī eoz q̄ in stō sunt. Et si faculs illi nō fuerit vōitꝫ electuaria accipiat soluētiavt electuariū sahyarbarani t citoniatū laxās.accipiatqz turbit exagi hyerepicre.ʒ.distēperata cū melle. t post hec aquā bibat calidā.cibū minuet t subtiliet.vinū bibat moderata q̄titate rihanū sōno vtaī longo t exercitio tēpato.mane añ prādiū balneū ingrediaī:stōm fricet:aquāqz sup eū rozet calidā:quo nālis cōforteī calor ēplzetqz ipm cū pāno calefacto.aut lana cala.vētrē olo liniat.

¶Capitulum.xiiij.de perturbationis ventris medela.

CUm pturbatio acciderit t opz in vōitꝫ t solutionis nō occupari āputationem q̄diu virtꝫ fortvalida t evacuatio modi terminos nō trālgrediaī quinimo nāz ad eiusmodi adiuuare expedit patiēti dādo aquā calidā t amigdalarū oleū dulciū sepꝫq̄tenꝫ a supfluitatibꝫ stōus purget. Qō si moderatā fieri videris.Fnatoz illi appōe sropū factū cū mēta t Fnatoz aquā muzoz aut cytoniqz t pirorū sropūqz pomoz iocūdū vel cōditū.t mirti sropū pisatiozūqz da cortices cū pomoz syropo morataqz sicca imatura cū aq̄ trita frida aut da illi medicamē qō emedāi vocaī decoctio. ¶Assignatio eiꝫ.Sume mēte.ʒ.lb. fautenesi marmachuri.emedāi.semisapij cuiuslqz.ʒ.iij. coq̄ ola in.ij.aq̄ lb.dōec ad medietatē redeāt colaqz t refrigera.Sorbeat ex ea alternis patiēs oris paulatim vētrēqz cum trita emplizet mirto t citonijs aceto rosaz oleo t spodio iocūdi illi offerātur odores vt sādalū aq̄ rosata cāphora.citonioz aq̄. t silia fridaqz imergat aq̄ t somnū illi impa. ¶Et si pturbatio tā immoderata sit vt extrema etiā refrigerenī t defectus accidat aquā opz frigdā t rosatā sup faciē rozare.cruris stringātur lacerti cū fascijs siccz t brachioz lacerti manꝫ t pedes frica fortiter t iesemini oleo inūge aut oleo mahasuqui.in qō sal.buracū.gēdebedastū cōminueris.aut pip t piretrū.stōi os optime frica quo caleſiat. ¶Ut a defectu redierit.citonia illi et poma offer muza. pāe illū refice vino infuso mixto t pomoz aq̄ cum biscocto. Dabisqz illi biscoctum cū pulloz aq̄ t frāquillinorū in zirabago cōditorū cūvuis passis t Fnatorū granis.aut summaqa aut zereisqa in ḡbꝫ frustra pieceris citoniorū aut pomorū modicū illi vini ppina rihāi cū frida mixtū aq̄ t si egerardorē sentit in stomaco t incendiū lateribusqz morsuraqz t sitim Fuē.opz super eius stōm t latera pānū apponere sandalo infusum t aq̄ rosarū cāphoraqz t ceroto refrigerāti heserē illi ppina sropū Fnatorūqz t pomorū simplicē multa tñ mixtū aq̄.aquāqz quoqz da pomorū t citoniorū similiaqz terrā cipricā armenicam ordei illi alfitū porrige t florū vitis.acatiū.sāndalum.cāphorā aquā rosarum t zafrāi modicum. ¶Et si qō per vomitum emittitur t solutionem flegmaticum est.oportet illi conditum dare muscatum t pomorum sropū aromaticum t diacitonitem stringens:aut pomorum electuarium simile dabisqz illi emedāi decoctionem.aut libani trociscos. ¶Assignatio eorū.thuris malis sci.terre corosanice.cuiuslqz.ʒ.5.corticum pisatiozum exteriorū.iij.

ꝓloales indice. cubebe. cacale cuiusqꝫ ʒ. cam phore. secci. garioſili cuiusqꝫ ʒ. ſ. ʒ. tere oia dili genter ⁊ trociſcos fac dragmeos. quos cū cō dito bibes ſtringenti aut pomoꝝ ſiropo aro matico. ¶ Pulueris aſſignatio. q̄ fluxui ⁊ vo mitui medet colericis ⁊ flegmaticis. ſume gra natoꝝ ʒ. ɼ. berberis. roſe ru. cuiusqꝫ ʒiij. me rue aromatice. ſahadi. cuiusqꝫ iij. maſticis. ſpi ce nardi. aniſi. ſpodij. mēte ſicce. exterioꝝ cor ticū. piſtacioꝝ. cuiusqꝫ ij. ſecci. ꝓloaloes idice. cuiusqꝫ ſ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ pulueꝛē fac. ʒ. ij. daturus poſt quas ſiropum bibat pomoꝝ condit̄. ¶ Et ſi ſolutio nō amputatur ⁊ vomi tus. alligatione vt diximus vtere in brachijs ⁊ cruribus. plātaſqꝫ ⁊ palmas fortius frica cru raqꝫ cū terra armenica cataplaſma aceto iſu la ⁊ mirti aqua. ⁊ in frigida mergatur aq̄. Et ſi nec ſic amputatur ſup ſtomacū ſitā applic a magnā ſine inciſione. Ut autē ſolutio ⁊ vo mitus fuerit amputata: ad prādiū ꝙuetū pa tiens ſemel nō redeat: ſed caneas illi ⁊ ſubti lia cibum. auiumqꝫ illi da carnes digeri facil es cū granatoꝝ aqua cōditas ⁊ heſerē ac ber beris ſucco granaqꝫ ſugat granatoꝝ ⁊ ſimilia obſeruet a quibus ad groſſiora tranſferatur paulatim donec ad conſueta redierit.

¶ Capitulum. xv. de diarrie medela.

Diarria criſis accidat ex cā cū hūo rē pellit nocentē ad ſtomacū ⁊ ite peſtina ⁊ ab his ꝙ ſolutionē emit tit: nō expedit vt amputet operam dare ⁊ ſtringatur niſi forte modū ;exceſſerit ⁊ patientis virtutē: fiatqꝫ ab ea defectus. tūc em̄ oportet egrotanti ordei dare ſuccū i quo fruſtra coxeris citonioꝝ: robūqꝫ pomoꝝ aut ſiro pum. Da ēt taba ſiri trociſcos ſtringentes cū ſiropoꝝ aliquo: aut grana vue paſſe cum ſpo dio ⁊ terra cipꝛica. mezaro illū paſce ſumaq̄ aut heſerem. vel zereſqui cū portulaca ⁊ lenti cula a q̄bus aquā abiecerisꝛ aceto condieris ac granatoꝝ aqua ⁊ queffara ſicca. ciminoꝝ ⁊ ſilibus. nec ſolutionē repētina ⁊ plena aufe res amputatiōe. ¶ Cum aūt diarria materia rū ſit cā in ventrē defluentiū. intuendū vtrum hoc ſolutione fiat colerica aut ſiegmatica. Et ſi colerica eſt patiēti ſpodianos da trociſcos ſtringētes cū citonioꝝ robo aut mora accida ſiccata cū hoꝝ aliquo roborū ⁊ ſyropo repri menti. Dabis aūt illi pulueꝛē hūc mane ⁊ ve ſpere. ſub triū pondere dragmaꝝ cū aliq̄ ſtrin gēti ſyropo. Aſſignatio pulueris que diarriā amputat. Sume granatoꝝ granoꝝ ʒ. xꝛ. gra norū mirti. ⁊ granoꝝ berberꝫ. cuiusqꝫ ɼ. ſuma qui ſucci. gabire ſucci. benaqui. ſucci pomorū cuiusqꝫ. vij. queffare aceto infuſe vini ⁊ frixe. carice nebatice ⁊ ſire. cuiusqꝫ. v. morozꝫ ſiccoꝝ ſemis hēmazi. cuiusqꝫ. vj. roſe ru. v. ſpodij. iij. tere oia diligēter ⁊ mane ⁊ veſpere bibe. ʒ. iij. ſiccꝫ ⁊ diei medio cū ſtrupo aliquo naturā in carcerāti. ¶ Pulueris alius ad eadē ʒ. Semis hermace. granoꝝ berberis frixoꝝ. granorum vnarū paſſaꝝ. cuiusqꝫ ʒ. vij. ſumaqui. coriādri ſicci. ⁊ frixi. cuiusqꝫ. iiij. ſucci pomoꝝ. carice ne batice. caſtanee. ſpodij. roſe ru. cuiusqꝫ. v. gra natoꝝ granoꝝ frixorū. ʒ. xꝛ. granoꝝ mirti. ɼ. te re oia diligēter ⁊ ſubtiliſſime. ⁊ pulnere facto ter in die ſingulis vicibꝰ. ʒ. iij. offer. ⁊ poſt hūc mirti robū bibat aut citoniorū. aut eorum ſi ropum. aut aliud quoduis ponticū: vtile em̄ ē hoc ad materias amputādas colericas q̄ i vē trem defluunt. ¶ Pulnis alius ad idē naturā optime ſtringens. Sume galle. pſidie. cuiusqꝫ ʒ. iiij. granoꝝ mirti. ſumaq̄. cuiusqꝫ. vſ. hec te res oia diligēter. ⁊. ſ. exagitꝫ. ʒ. dabis cum aqua frigida. Oz aūt ſtōm emplizare empl'o in quo eſt roſa. Sandalū albū. terra armeni ca. pulnis talahe. ⁊ flores vitis ⁊ pulnis cāne. rameci. acatia aqua infuſa mirti ⁊ citoniorū ⁊ folioꝝ. roſarū aqua expꝛeſſa hiſq̄ ſilibus et hoc ante prādiū vtaris. ¶ Emplaſtrū ad eadē vtile. Acacie. ſumaqui. hypoq̄ſtidos ſucci. san dali albi ⁊ rubei. rameci. galle viridis. terre ar menice. calami aromatici. biſcocti ſicci. riſi fe reſiaci. equales partes tere ⁊ cribꝛa ⁊ cū citoniorū aqua ⁊ folioꝝ vitis diſtēpera ac mirti et hauſegi. ſtomachumqꝫ empliza. qm̄ ad mate rias ꝓdeſt ſtringēdas. Patiētē hūc lenticula paſce excoriata de decoctaqꝫ cuius aquā effude ris p̄mā. ⁊ cū aceto ac granatoꝝ aqua acidoꝝ coriādroqꝫ ſicco ꝓdieris. Mezaurū quoqꝫ il li appone de hēmazi folijs factū cū ſumaqui aqua ⁊ granatoꝝ. aut portulacā vel bletā cuꝫ harū aliq̄ aquarū ⁊ coriandro ſicco. roſarūqꝫ oleo. Pulueꝛē illi ꝑpina granoꝝ granatoꝝ. et benaq̄. alfitū ⁊ gabire. pomoꝝqꝫ ⁊ piroꝝ. vi tella ouoꝝ elixata illi da in aceto ſz nō acerri mo. decoctas. aut cū aqua mixto. Et ſi nulla il li febꝛis ē frāquilinos. taugos. cirreſqꝫ illi ap pone cū vua paſſa. ⁊ ſnatoꝝ ſnis patos. aut ſumaqui aqua. aut ſubaſſatos iteriorib⁹. q̄ffa ra ſicca ⁊ viridi repletis. granatorumqꝫ tritis granis ⁊ aceto nō acri. aut heſeremia aut zereſ quia: aut cū edoꝝ pedib⁹. paſcaꝫ cū aliquo di ctoꝝ paratis. fructus ante prādiū illi offeras. Citonia pira. poma muza ponticaqꝫ. meſpila gabirā. caſtaneā. que cū ſandalo cōdies ⁊ aq̄ roſarum. cāphoꝛaqꝫ. herbas odoꝛiferas frigi das ⁊ ponticas illi ꝓximas fac. vt roſam. ca ſtaneam. mirtū. ſimiliaqꝫ. Et ſi nulla adhuc ē ab his ſpes. aliqſqꝫ inerit ſine febꝛe calor. da illi lac quo butyrum eduxeris vaccinum frixum in qō lapides miſeris calefactos. aut fer ri fruſtra calefacta cū biſcocto trito ad mediā libꝛe mēſuram ⁊ ſingulis auge diebus donec ad libꝛā puenias. Dabis aūt hoc plib⁹ vicib⁹

non semel simul: eritq; cibus quē prediximꝰ. ¶Et si flegmatica est solutio patienti pulnerem da machalite in quo sunt semina porroꝝ z lini. mirobolani. idi. mastic. z cardami semē. quēadmodū in cōpositorū partibus medicaminū exponemus. dabis ēt hunc pulverē. Assignatio eius. Mirti granoꝝ. ʒ. r. granatorum granorū. ʒ. rr. cimini. carmanici. i vini aceto infusi. ry. anisi. semis apij. cuiuslꝫ. vij. masticis. cacale. cuiuslꝫ. ij. granatoꝝ vue passe. x. carice nebatice z sire. secci. rameci. xiloaloes indice. cuiuslꝫ. iij. tere oia diligēter z singulis da vicibus. ʒ. ij. mane z vespere cū aquis stringentibus. aut mirti sropo aut pomo aromatico. Et si dederis hmōi. ʒ. acatie hol. masticis. ʒ. ʒ. tritas cū sropo stringēti. manifestissime pderit. ¶Assignatio alꝫ. Nanachue. thuris. balaustie. cuiuslꝫ partē. granoꝝ vue passe partes duas tere z cribra. ac cū stringēti ppina cōdito. ¶Assignatio alꝫ que flegmatice prodest solutioni. Sume granatoꝝ. z mirti granoꝝ. cuiuslꝫ. ʒ. r. cimini carmanici in vini aceto infusi z siccati friziꝫ. vij. granoꝝ vue passe. vij. masticis. spice semis apij. cuiuslꝫ. iij. xiloaloes crudi. sahadi. cādari. cuiuslꝫ. ʒ. ȝ. rose ru. optie purgate. iij. castorei. ʒ. ʒ. tere oia diligēter: exigū ppinabis cū. ʒ. aque mirti dnabꝰ. aut aromatico pomoꝝ syropo. aut cōdito. aut medicamē illi hoc ppinabis. Assignatio eius. Citonioꝝ aqua z pirorū. cuiuslꝫ lib. sup has. ʒ. rr. granoꝝ mirti. pijce. z coque dōec ad medietatē redeāt. z si ei cuius est solo flegmatica propinas cū decoquitur injice pānū in quo sint. xiloaloes idice. ʒ. iij. Spice. masticis. secci. cuiuslꝫ. ij. vt aūt colaveris. obolū adde muscī. z invase cōde. cūꝫ opus fuerit medicaminibus vtere pdictis. Si aūt illi ppinaturꝰ es. cui colerica iminet solo. nihil injicies medicaminuz aut aromatū. ¶Dabis quoꝫ flegmatico molestato fluxu electuariū chuzi z citoniatū stringēs iuxta qō opus fuerit. stomachūꝫ cū cibo fuerit evacuatꝰ emplizabis cū emplastro qō ex sahado sunizo apij semine. nanachua. zaccara. diligenter tritis. z cū memami distemperatis aqua cōponit. z hoc illi applica emplastrum. Assignatio eius secci. rameci. xiloaloes crude. laudani. gariofili. seliche. sahadi. masticis. hypocistidos succi. spice. acatie. rose. r. galle. balaustie. cuiuslꝫ partē. tere oia diligenter z cū mirti distempera aqua. ac misusano. Sit hnic cibus tangi. pulli. frāgolini. cirres subassi z pigano. apio. coriandro sicco repleti. cinnamoꝫ z granatorum granis. cum aceto mixto aut certe in zirabago parentur cum granatorum granis. z vua passa. cinamo. galengar. cimino. carmanico. carāgiꝫ: aut etiā frigāt. aut in querdebago parentur. ¶Electuarij stringentis assignatio. Sume seminis apij. calami aromatici. nanachue seliche. zafrani. besbase sandali albi. asene. cuiuslꝫ. ʒ. v. cacale. secci. cuiuslꝫ. iij. rosarū. x. anisi. zinziberis. sini. dauci. cinamomi. cuiuslꝫ. ij. camphore piperis. xilobalsami. omicis aromatici. adechari. cimini. cuiuslꝫ. ij. granoꝝ mirti. vij. tere oia diligēter. z cum melle distempera tabarzedi dispumato. dabisq; de eo exag. ¶Et si solutionis aduentus paulatim fit: vartuslꝫ aut circularis ē z in certis circuitibꝰ. sciēdū tibi est hec i venis adunari: aut in mēbris aliq̄bus. aut qm̄ natura semel nō sufficit ad superfluitatū expulsionē iōqz inuāda est nā. z patiēti larās porrigēdū medicam̄. quo einsmodi ois evacuet superfluitas que emittit. Et si colerica hec fuerit superfluitas patiēti granatoꝝ duū cū adipibꝰ suis da aquā cū zacc̄. iuxta qō opus fuerit: aut siropum illi da rosaꝝ. iij. ʒ. cum squingibin. ʒ. ij. oibus aūt melius est mirobolanū citrinū cum zaccara. qm̄ humorē eu acuat. corpus purgat z nature subsequēter ingerit inclusionē. Et si humor is est flegmaticus. mirobolanū da hebulū cū zaccara. iuxta qō opus estimaueris. qm̄ ea que in venis sunt cū solutione emittit. stomacum premēdo intestina z venas. Expedit aūt huius dām passionis tēperato vti exercitio z cibi iminutione z subtiliatione. propheabisq; illi eos dari cibos qui humorē generant per solutionē egredientē: dādiqz qui illi sint cibi contrarij. z ꝛtrario illū dispone regimine. ¶Cū aūt diarria ex oppilatione est vtendum in egrotum his que oppilationē aperiūt cibis z medicaminibus. vt apij semie z fenicu li. cimio z aniro. nanachuaqz. dabisq; illi berberis trocisc̄os. cū sing̃ibin citōiato aut cū aq̄ in qua ciminū coxeris carmanicū. patientēq; hūc a grossis phibe cibis qui ex farina. amilo atriaqz fiūt z silib. Caveat q̄z cibos z medicamina pontica qm̄ hec oppilationē augent. Et si nulla silis febris fuerit radicū dabis aq̄. Assignatio eiꝰ. Sūe radicū apij. corticū z fenículi. z adechari. cuiuslꝫ. ʒ. x. semis apij. z fenículi. anisi. cimini carmanici. dauci. cuiuslꝫ. v. spice. masticis. assari. heili. cacale. cuiuslꝫ exigū. xilobalsami. seliche. cuiuslꝫ. ʒ. iij. zedibi tarū optie iteriozibꝰ purgati. rrr. coq̄ oia i. iij. aq̄ libris. aꝫ in. v. donec ad libra redeāt: cola. z singul bibe; dieb. ʒ. iij. cū. ʒ. exag. ābrosie. Cū aūt diarria ex superfluitatibus a cerebro ad stomacū defluētibꝰ accidit z intestinaꝝ ad eoꝝ inclusionē. pposītū facere: ꝫ q̄ cerebro dfluūt phibeā studeas. z superfluitatē dsiccare. Intuere itaqz z si superfluitas hec cerebri caloris cā fluxū hz emplastris vtere refrigerātibꝰ z confortātibꝰ quēadmodū in cephalea q̄ ē ex calore patiētibꝰ fit: vt emplastro qō ex sandal rosa acatia. papaveris corticibꝰ. memithe. asiafo hezazo. mectico. cimo olea. in aqua rosarum

distẽperata cõponitur. ℞ lactuce talahe. portu laceꝯ aqs. aquã gargarizet cotidri ℞ rosatã granatoꝝ muzoꝝ. Oportet autẽ his q̃ dirimus vti post corpis enacuationẽ cũ flebotomo ℞ si tia: ℞ si sanguis dñationis signa videris. Vtuꝫ valida ꝑsuluerint: ℞ si q̃ a cerebro defluit colerica ẽ mã. cerebrũ cũ aloes. ℞ mirobalanoꝝ absinthijq̃ infusionẽ purgãdũ erit. aut aloes pilꝫ. q̃bus intercidit mirobolanũ citrinũ. rosa ℞ aloe. Sit illi cibus sumaqa zereqa. tefaia. cũ taugis aut pullis aut frãquillinis. si nulla fuerit febris. Sin mezauro vescaꝫ cũ horũ q̃ diximus aliquo. Et si pungẽs acutaq; fuerit mã opz egrotãti papauerinum dare siropũ. ℞ papaueris lahucũ ℞ diacoda q̃ fit cũ lebbe imaꝫ zebbe. galla. balaustia. hypocistidos succo. sũmaco. acatia quẽadmodũ i tussie q̃ ex cerebri cãis fit capitulo assignauimꝰ. coriãdrum. lẽticulãq; gargarizet ℞ lilioꝝ radicẽ. dissoluto primũ in eis zafrani modico gargarizet rosã. acetũ arnoglosse. aquã ℞ portulace. ℞ emplo q̃ assignauimus caput emplastrizet. sandalum odoret ℞ aquã rosatã. cãphorã. mirtũ. talahe q; aquã ℞ aceti fiat obnius vapoꝛibꝰ in q̃ lapides. pieceris calefactos. iocundos olfaciat fridosq; odores. Et si his fortioribꝰ necia sunt pulueꝛẽ vtaꝫ stringẽtẽ: vt granatoꝝ granoꝝ pulueꝛẽ. in quo grana vue passe ponunt ℞ pomoꝝ alfitũ ac citoniorũ. ℞ glandis cortices similiaq;. hec etenim materiã incarcerã ℞ fluxũ eius arceret. ¶ Quod si mã flegmatica est cerebrum a flegmate purgetur cũ medicaminibus quibus itercidunt. mirobolanũ hzebulũ. aloe. mirra. hezazũ. castoreũ. zafranũ. Sternutatione vtaꝫ cũ cõdeso ℞ castoreo. siropũq; gargarizet melleũ in quo spicã miscueris. cubebe ℞ seccũ sup caput instilles aquam in qua bullieris camomillã. mellilotũ berenia setũ. sansucum ℞ similia. pulueremq; illi da stringẽtẽ flegmaticã diarriã. grosso sq; caueat fridos cibos.

¶ Capm xvj. de lienteria medela.

DAssio que liẽteria vocaꝫ sihu miditatis fiat ex cã viscose opz in regimie eiꝰ medicaminibꝰ vti: ℞ cibis stõm calefacientibus ℞ humiditatẽ desiccãtibus visosam que in eo est. vt caricarũ electuario et summaq; ℞ cheuzi pulueribus q; reprimẽtibus ℞ alijs restringẽtibus vt purgamẽtorum decoctione ℞ sirubus. ¶ Et hec puluꝛis ad liẽteriã vtilis assignatio. Sume balaustie ℞ mirti granoꝝ sumaci. charati. tararatithi. cuiusq; ʒ. v. galle frixe ℞ in aceto extincte ℞ flozũ granatoꝝ acidoꝝ cusmazazi. semis hiemazi. carice nebatice. vue passe granoꝝ glãdiũ corticũ. exteriorũ cuiusq; ℥. cimini carmanici i aceto die ℞ nocte infusi ac siccati in vmbra ℞ frixi. ℥. mastices spice. secci. xiloaloes idice cuiusq; ʒ. ℈. te re oia diligẽter ℞ ʒ. de eo. ℥. dabis ysq; ℥. mane ꝑiteꝝ vespere cũ mirti siropo. exptus sum hoc ℞ inueni medicamẽ vtile ℞ ad hãc pfectũ passionez. Alꝰ ẽ noꝝ ẽ natoꝝ ẽ mirti frixoꝝ. cuiusq; ʒ. v. sumaci. carice syre. ℞ nebati ce maccali. meccici. granoꝝ vue passe. cuiusq; v. coriãdri frixi. cimini. carmanici in aceto infusi ℞ i vmbra siccati ac frixi. candari thuris corticũ. cuiusq; ℥. flozũ granati acidi. galle frixe spice masticis. sahadi secci. xiloaloes indice. cinami. cuiusq; ℥. tere oia subtiliter ℞ sume ℈ eo in die ter. iuxta q̃ opus esse intelliges cuz condito stringenti. ℞ mirti robo simul mixtis.

¶ Puluis machalite iuxta q; illũ ad hoc vtile cõposui. sume mirobolani hzebuli. bellirici ℞ emblici in oleo frixoꝝ olive. cuiusq; ʒ. v. cimini carmanici in aceto infusi cardami. seminis pozzi olum frixoꝝ cuiusq; ℥. semis apij. fenículi. anisiq; in vini aceto infusi ℞ frixi. cuiusq; ℥. masticis. spice. cacale. gariofili. xiloaloes indice. cuiusq; ℥. sahadi. ℥. tere oia diligẽter ℞ pulueꝛẽ facto mane dabis ℞ vespe iuxta q̃ opus fuerit. ¶ Pillis assignatio liẽterie vtilis granati acidi floꝝ. galleviridis. cuiusq; ʒ. ℥. corticũ candari. corticũ glandiũ exteriorũ. cuiusq; ʒ. ℥. ℞ ʒ. trita oia diligẽter i vini aceto optime coque donec iã incipiat desiccari ℞ nodek. facq; pilꝫ. piperinas dans ex eis exagiũ. pilꝫ. alieviles ℞ expte. Sume corticũ candari. galle. granatoꝝ cortices acidoꝝ. caratithi. tharathiti. corticũ glãdiũ exterioꝝ. cusmazagi. cari cenebatice. cuiusq; ʒ. ℥. secci. musci. xiloaloes idice. cacale besbase. cuiusq; ʒ. purgamẽti ferri i vio infusi rihão diebꝰ trib⁹ ℞ siccati i vmbra frixiq; ẽtũ ℞ medicaminũ reliq̃rũ tere oia diligẽter ℞ cũ sumaq; aq̃ distẽpa pilꝫ. q; in pipis modũ exhibꝰ exag. dabis. Balaustie trocisci liẽterie vtiles. Sume gelnari semis rosaꝝ ℞ seris hẽmazi cuiꝰ q; ʒ. ℥. ssi aq̃ galeviq̃ ipoq̃stidos succi acatie. cuiusq; ʒ. ℈. ʒafrãi. ʒ. ℈. tritaq; oia diligẽter cũ mirti aq̃ distẽpa viridis ℞ drag meos iforma trociscos q̃s cũ ꝑdito strigẽti ꝑpinabis. Et expedit stõm ẽplyzarivẽtrẽq; huiꝰ passiõis dñi hoc ẽplo. Assignatio eiꝰ. Sue rose ru. optie purgate balaustie sumaci. sãdali rubei ℞ albi: cuiusq; ʒ. ℥. corathi tharathiti. glãdiũ corticũ exterioꝝ: corticũ candari galle viridis acatie. cuiusq; ℥. xiloaloes secci rameci. spice cuiusq; ʒ. sahadi calami aromatici cuiusq; ℥. tere omnia diligẽter ℞ cerã in oleo liquefac nardino ℞ medicamina superinũce et emplastriza. ℞ si volueris medicamina hec cũ mirti aqua aut misusani aut vino rihano aut similibus distempera. ¶ Emplastrum aliud gariofili absinthij greci masticis seliche sahadi adechari asari. cuiusq; ʒ. ℥. nucis muscate libani. mihe. xiloaloes indice. amomi. ce sti mirre besbase. cubebe. calami arõatici cuiꝰq;

ʒ.laudani.ʒafrani.marmachuzi.cinami.fre
memesq̃.cuiusqʒ.ʒ.ɼ.ʒ.acatie hypoq̃stidos.
secci.rameci.galle viridis gelnari.rose.ɼ.cuiuſ
qʒ.ij.tere oĩa diligẽter ɼ cũ mirti aq̃ aut miſu
ſani vel nadarube diſtẽpera ɼ cũ modico nar
dino oĩo stõmqʒ empliza. ¶Sit huiꝰ cibꝰ dño
paſſiõis auiũ mõtanorũ caro vt cirres tangi.
frãquilini.colũbe agreſtes frixe cum aceto aq̃
mixto in quo berberis ſit. repleãtur ſnatorũ
granis pigano.apio.cimino. coriandro ſicco:
aut cõdiãtur i zirabigo cũ vuis paſſis ɼ ſnato
rũ ſnis ɼ mirtinis cinamomo ɼ galẽgar.trãſq̃
litatẽ patiẽti impa ɼ q̃etẽ ſõnũqʒ magis ãt pꝰci
bũ ad hoc vt nãlẽ ꝙuertãt ad iterioza calorẽ ɼ
hũiditatẽ deſiccẽt. ¶Cũ aũt liẽteria puſtulaʒ
aut vlceʒ ſit cã q̃ in stõi ſũt tunica iteriori vten
dũ in patiẽtẽ cibis ɼ medicamibus põticis ɼre
frigerãtibꝰ ſine calefactiõe.vt ſpodij trociſcis
incarcerantibus ſine ʒafrano ɼ balauſtianis
cũ mirti robo.ɼ ſefergelino.ſiropoʒ qui ſit cũ
berberis granoʒ aq̃ ɼſumaci alfiti oxdei aquã
ppina illi in qua mirti grana coxeris ɼ citonio
rum aut gũma arabica.ɼ terra cipꝛca. portula
cã q̃ʒ dabis aut hermazũ.ɼ ſemẽ pſilij.ac ſaha
ſaferemi propina frixũ modice ɼ olei irrigatũ
roſarũ.ʒ.ij.cũ citonioʒ robo.aut mirti. ¶Pul
neris aſſignatio alius hac in pte vtilis. Sume
ſeminũ pſilij.ɼ merue ɼ ſaha ſaferemi.ac arno
gloſſe frixorũ cuiuſqʒ eq̃les ptes ɼ aq̃ ſupiſtil
la calidã.ɼ pcute donec nodeſ ɼ oleũ iplue ro
ſarũ deſup er ppinaqʒ. ¶Tabaſiri trociſcorũ
aſſignatio. ad eadẽ vtiliũ. Sume roſe.ru. ſe
mis hermazi.cuiuſqʒ.ʒ.v.gũme arabice. amil
li.ſpodij.cuiuſqʒ.ij.trita oĩa diligẽter cũ ſemis
pſilij ſpuma diſtẽpera ɼ exagianos trociſca to
ciſcos. ¶Trociſci alij.roſe.ɼ.ʒ.vj. ſeminis her
mazi.berberis.ſemis arnogloſſe.carui. buſa
di.cuiuſqʒ.ʒ.amili.terre ſigillate ſpodij cuiuſ
qʒ.ij.tere oĩa diligẽter ɼ ſubtili trãſmitte pãno
ɼ cũ ſemis pſilij lahabo diſtemperabis ɼ ſub
exag.examine trociſca:quos cum citonioʒ aq̃
propinabis.aut pomoʒ ſiropo ſimpliciũ: aut
mirti vel eoʒ robo. Balauſtij trociſci ad eadẽ
vtiles. ¶Sume balauſtie.ʒ. v. roſaʒ.ij. terre
cipꝛce.gũme arabice.ſemis hẽmazi. cuiuſqʒ.ij.
acatie hypoquiſtidos ſucci.cuiuſqʒ.ʒ.ɼ.ʒ.trita
oĩa diligẽter cũ portulace aq̃ diſtẽpera.ɼ exag.
trociſcos iforma quos cũ aſſignatis propina
bis. ¶Trociſci ſtomaci vtiles vlceribus. Sũe
terre cipꝛce.gũme arabice.cuiuſqʒ.ʒ.v.ſãguis
draconis.ij. tere oĩa diligẽter ɼ duarũ fac.ʒ.
trociſcos quos cũ portulace aq̃ bibes. Empla
ſtrizabis autem huius domini paſſionis ſto
macum cum emplaſtro quod diarria mole
ſtatis colerica aſſignauimꝰ. vt emplaſtro qõ
ſit ex ſandalis roſa.balauſtia terra armenica.
acatia hezazo.hypoquiſtidos ſecco. rameco.
papaueris corticibus cum mirti aqua diſtem
peratis ɼ vitis foliorũ aqua ac ſempuine. Sit
in hac cibus paſſione rizũ cũ oleo decoctũ ɼ
oxdei alfitũ cũ roſarũ oleo.biſcoctũ quoʒ tri
tũ cum amigdalino oleo frixumqʒ: ſed ɼ me
zaurum cum folioʒ hermaci aqua. lenticula
excoriata.que decocta ẽ ɼ ab ea eius aq̃ abie
cta prima cum amigdalino oleo dulci ɼ coriã
dro viridi ɼ ſicco.portulacã illi porrige ɼ mir
ti grana viridia.gabire.alfitum.caſtaneam.ci
tonia.pira.mentam ɼ ſimilia.

¶Capi.xvij.de ſubuerſionis ɼ vomitus am
putationis medela.

A ſubuerſiõis ɼ abhominationis medela intuẽdũ ɼ ſi ſub
uerſio accidit hoi multoʒ cã cibo
rũ aut eoʒ abominatione vomitꝰ
acceleret ɼ pennaʒ imiſſiõe ɼ ſquingibin por
rectione aqueqʒ calide cũ ſquingibin ɼ ſale.
aut cũ ſermaci aq̃ ɼ radice melõis ac ſq̃ngibi
aut cum maluarũ aq̃ vomat autez poſt piſciũ
comeſtionem recentium:aut faſeoli vel melo
nis.poſt hec ſquingibin porrecto potui ɼ ſalo
aquaqʒ calida purget ſtomacũ ɼ omuino mũ
det atqʒ ad finem vſqʒ vomitum vigeat. poſt
vomitum inleb propina illi.ɼ granatorum ſy
ropum qui cum menta factus eſt:aut heſerez
ſyropum vel pomorum robum. ¶Cum autẽ
humoris viſcoſi ſit cã vomitus patienti cum
melleovigeatur ſquingibin in quo radices in
funderis cum aqua in qua bullieris anetum
modico adiecto ſale.aut pronoca eius vomi
tum cum melle in quo fugiles coxeris anetũ
radicumqʒ ſemen aut eruce cum melle et aq̃
calida.vomat quoqʒ poſt ſalſoʒ eſuʒ ɼ aquã
prohibe bibere donec poſtq̃ hec ſumpſerit
due trãſierint horeꝫ poſt hec aquã bibat cali
dam et mel.olinarumqʒ oleum et ſtomacum
purgare ſtudeat diligentius. Et ſi his nõ pur
gatur vomitꝰ vtatur nucis ɼ ſenugreci ɼ fugi
lum ſeminis cuiuſqʒ parte vna ſalis ſinapis.
cuiuſqʒ.ʒ.partem condiſi q̃drãtẽ hec teres di
ligenter ɼ.ʒ.dabis.ij.vſqʒ.iij.cum melle diſtẽ
perans ɼ in aneti aqua diſſoluens.ſicqʒ tepi
dum propina: quoniam cum vomitu flegma
educet ɼ humiditates groſſas ɼ viſcoſas. Et ſi
rachaevtaris.ʒ.ſalis indici duabus diſtempe
ratis cum melle ɼ in aneti diſſolutis aqua hu
mores educeret cum vomitu melancolicos ɼ
colericos ɼ flegmaticos. ¶Oportet autez hu
iuſmodi homini poſt vomitum mirobolanuz
kebulum conditum dare ɼ zinziberis condi
tum:aut gabire electuarium ɼ muſci medica
men quodcũqʒ preſens fuerit iuxta qõ opus
videris de eo offerens. poſt dies aliquot cuꝫ
hyerapicra ɼ trifera ſtomacum purgare con
veniet infuſionemqʒ aloes.ɼ pilꝰ ſabbari. ſa
milibuſqʒ arce illũ a flegma ſ̃antibꝰ ɼ exera

citio vtaꝫ cibis subtiliet ↄiminuat auiũ ytes carnibus q̃ digõi faciles sunt in sartagine cũ olive oleo ↄ aceto paratis. carni galegar ↄ mẽta apio. frixisq; cũ allio ↄ pipe pigano: apio ↄ silibus. ¶Cũ aũt vomitꝰ in nõ crisis tpe accidit. cuiusq; egressio multiplicaꝫ ituere ↄ si qõ p vomitũ emittiꝫ colꝛa ẽ rubea egrotãti granatoꝝ ppina siropum cũ mẽta factũ ↄ aquã fridam. Dabis q̃z pomorũ simplicium siropũ cũ tamarindoꝝ aqua decoctorũ ↄ aq̃ mente aut ribesi robũ aut heserẽ robũ cũ rosaꝝ aq̃: aut citonia da mnza granatoꝝq; aquã ↄ tamarindoꝝ de singulis partẽ vnã sumens ↄ coques cũ mẽta. colabisq; ↄ spodij modicũ supadde. qm̃ oia hᵉ vomitũ auferũt colericũ. Ordei illũ pasce alisto cũ nine ↄ triticeo cũ granatoꝝ aq̃ aut biscocto trito cũ pomoꝝ aq̃. Et si hec q̃ ei dederis euomet. scõo adijce donec retineat. Si aũt virtus eiꝰ debilitata est aq̃ carnis illũ resice q̃ expulloꝝ fit pectoribꝰ ↄ gallinarũ cũ biscoto ↄ aq̃ citonioꝝ pomoꝝq; ↄ aq̃ injice quã bibit spodium: stõmq; cũ citonioꝝ aq̃ emplastriza ↄ pomoꝝ. sadalo aq̃ rosaꝝ cãphora ↄ secci modico hũcq; illi porige pulueꝛ. Assignatio eiꝰ. Granatorũ granorũ ↄ granorũ berberis cuiusq; ʒ. v. rose. spodij. sumaci pistatioꝝ cortic exterioꝝ cuiusq; ij. ↄ ʒ. tere oia diligẽter. ↄ ʒ. ppina. ij. cũ xiloaloes siropo ꝯditoꝝ muscato ↄ simplici. Assigꝰ aꝫ. pistatioꝝ cortic exterioꝝ masticis. xiloaloes crude cuiusq; ptẽ tere oia diligẽter ↄ cũ cõdito ppina. Aliꝰ puluis. berberis granoꝝ granatorũ cuiusq; ʒ. v. spodij sumaci cuiusq; ij. xiloaloes crude. masticis. pistatiorum corticum exteriorum cuiusq; ʒ. ↄ. ʒ. mente sicce ij. tere oia diligenter ↄ cũ citonioꝝ aq̃ ppina aut muzorum aqua pomorũ. Citonia comedat hespanica ↄ pira ↄ eorum frequẽtet olfactionẽ. Et si natura simul sicca est emollienti illã oportet mollire clisteri aut licinio ex cathemia burach. ↄ zaccara rubea facto. Sit hmõi homini cibus auiũ caro digestioni obediens vt pulli taugi subfrixi cum aceto pigano. apio coriãdro. mẽta pipere. cimino cinamomo. aut frixi tm̃ super quos vinum instilles seminum cũ carui. cinamomo. galengar pipere ↄ simlibus. His cum vsus fuerit ↄ nondũ amputatur patiẽtis flebotoma. basilicã in manu sinistra aut cruribus sitias appone: aut sub vmbilico: aut in coxarum radicibus: aut pedes fortiter stringẽs liga ↄ fortiter frica. totũq; vt ad inferiora hec deducatur materia ↄ vomitus amputetur. Et si nec sic mitigatur. sitias sed sine incisione inter scapulas pone. Assignatio incidentis vomitus colericos medicamis. spodij. rose. sumaci sandali albi. marmahuzi. pistatiorũ corticũ exterioꝝ cuiusq; ʒ. berberis. nahane sicce xiloaloes crude. sicci. cuiusq; ℈. v. cãphore. ʒ. ↄ. ʒ. tere oia diligẽter ↄ exagium de eis cũ tamarindorum aq̃ ppina in frigida fricatorum aqua quã colabis super pomorum aquã sirorũ. ↄ sic cũ vase bibit fictili novo quod vaporaueris cũ xiloaloe cruda ↄ cãphora. ¶Syropi assignatio q̃ vomitũ reprimit colericũ. granatoꝝ pomoꝝ. citoniorum aque cuiusq; libram aq̃ rosaꝝ. ʒ. libã tamarindi. ʒ. libã mẽte fasciculũ. Inde in ollã projice lapideꝫ ↄ lenes ad prunas coq; donec triens deficiat. tũc sume ligni aloes crude. masticis. secci. cuiusq; ʒ. ij. et trita oia diligenter. in pãno liga mũdo subtili ac larũ permitte ↄ in ollã projicies coque donec ad medietatẽ totius quod primo posuisti redeat. tũc superadde zaccarã tabarzedi. ↄ abullientis spumã tolle donec ad liquorẽ perueneꝛit fuleb. deponẽsq; in vase cõde cũ opus fuerit fruiturus. ¶Syropi assignatio qui vomitũ stringit flegmaticum. Sume citoniorũ ↄ pomorũ syrorũ aq̃. vini rihani. cuiusq; librã ↄ injice mẽte fasciculũ nemãi. fauteneginꝫ fluuiaꝫ moderatoꝝ decoque igne donec ad medietatem redeat. tũc pisce intus mellis depurati librã ↄ decoque donec spissum fiat. tũc superinjice xiloaloes indice. masticis. spice gariofili. heili. cacale. cuiusq; ʒ. ʒinʒiberis. ij. tere oia diligẽter ↄ sup vinum projice tepidũ liquefacq; omnia optime. ↄ ab igne deponẽs in vase cõde cũ opus fuerit fruitur⁹. ¶Et attendẽdum ne forte aliquo sit corpus repletũ hũore. Qõ si intellexeris medicamine vti cõueniet illũ deponẽti hũorẽ. Et si in sõ medicamẽ morã nõ facit clistere adhibe molle si hũor quidẽ colericus inueniꝫ. Acutũ aut̃ si flegmaticus ↄ tẽperatũ si fuerit hũoris melãcolicus. Corpore euacuato medicaminibus vtere stomacum confortantibus ↄ vomitum sedantibus.

¶Caplm. xviij. de singultationis medela.

Singultatio hec si ex euacuatione fuerit aut ex calore. patiẽti aquã propina rosaꝝ refrigeratã cum pssiliꝫ semis spuma ↄ olꝛo rosarũ ac violaceo: ppinaq; cũ ponis aq̃ aut maluarũ. aut cucurbite. portulace aqua trite ↄ aqua fricate cum mlcb ↄ violarũ oleo optimo. aut semis cucurbite oleo vel amigdalino dulci oleo silibusq;. Ordei quoq; porrige aquã refrigeratã cũ nine cũ amigdalino oleo: stomacũq; cũ ceroto emplastriza facto ex citroli aqua et cucurbite ↄ semperuineꝫ ↄ pssiliꝫ seminis aq̃ cũ cucurbite rasuris ↄ ordei farina ac cathemia. violarũq; oleo. Et si ex repletione fuerit singultatio est vtẽdũ in patiẽtẽ ipius vomitu cũ aq̃ calida ↄ squingibin sed ↄ aquã mellis cũ anet aq̃ ↄ fugilũ succo simulibusq; que stõz adiuuãt purgationẽ a flegmate. ipmq; incidunt. ¶Pulueris assignatio vtilis q̃ ex repletiõe est singultationi. Sume

cimini carmanici. ℨ nebatici. aniſi. ſemis apij. ℨ nanachue. eſules ptes. tereſq; oia diligēter eragium dabis patienti cū nemami aqua. ¶ Trociſci ſingultatoi vtiles. q̄ ex repletione accidit. Sume mirre. aloes. adechari. nemami. faute negi mōtani. mēte. pigani ſicci. ſemis apij. candari. aniſi. cuiuſq; ʒ.ij. opij roſarū optie purgatarū cuiuſq; ʒ.ʒ. tere oia diligēter ℨ cū vino diſtēpans trociſca. deſiccāſq; ʒ. eragiū cū nemami aq̄ ℨ mēte bibēdū porriges. Et ſi caſtorei ſumpſeris obolū ℨ ʒ. ℨ cū aceto aq̄ mixto ꝑ pinaueris: proderit ſingultationi. Et ſi medicaminibus his ſingultatio nō mitigatur. ſternutatione vtere licinia naribus inducēs cartarū: cōdiſumq; olfaciat ℨ ſimilia. Sed ℨ anhelitus ſuppreſſione vtaſ. qm̄ ſepius ſingultationē ex repletiōe diſſoluit. Et ſi egroto huic trociſcos ꝑpinaueris. coquebi. ſub. ʒ.ʒ. examine cū nemami aqua manifeſte proderunt.

¶ Capt̄m. xix. de inflationis ℨ vētoſitatis que ſtomaco accidunt medela.

Tamet inflatio ℨ vētoſitas ſtomaco acciderint patiētē cibū iminuere conueniet. ciboſq; cauere groſſos q̄ vētoſitatē generāt ℨ inflationē qualis eſt faba. cicer faſeolus. lacvua ℨ ſilia vtaſ aūt balneo poſt multū exercitium. ℨ ante prādiū fricetq; ſtōm ℨ cataplaſmet cū ſale ℨ cimino. nanachua ℨ electuarij ad ignē calefactis. dabiſq; ei ſeminū. puluerē. Cuiꝰ hec eſt aſſignatio. ameos nanachue. fœicli. aniſi. cuiuſq; ʒ.v. ſemis pigani. ſemis apij mōtani. cardamomi. nigelle. fautenegi mōtani. nemami. cuiuſq; ℔.ij. caſtorei. ʒ.ʒ. tereſq; oia diligēter. dabiſq; ex eo. ʒ. cū veterivio. Et ſi egroto huic naſturtij dederis ſeis. apij ſeis nanachue. cuiuſq; ʒ.ij. ʒernebadi. carpobalſāi. cuiuſq; ʒ. caſtorei. ʒ.ʒ. tere oia diligēter. ℨ cū vino dabis hec rihão. ꝑdeſt aūt ſi his vtaris medicaminibus ſigillati. aut. ij. eoꝝ vel tribus ℨ cū mell' ꝑpinaueris ſiropo ventoſitati medeꝛ. Et ſi egrotāti huic electuarij dederis cimini erag. cū aq̄ tepida prodeſt. vētoſitatēq; diſſoluit ℨ inflationē ℨ digeſtionē procurat. ſocrita quoq; ad eadem vtilis. eſt mirabili vtilitate ℨ diatrionpipereon mithridatū. ℨ tyriaca. m. ℨ emiedani electuarij. ſaureteq; ℨ fautenegi. ſiliaq;. ¶ Et hᵉ electuarij aſſignatio ventoſitati ℨ inflationi vtil'. S ſie cimini carmenici ℨ nebatici. ℨ nanachue. ſemis apij oxolani. cuiuſq; ʒ.ij. ſemis apij mōtani. ſunʒi. carpobalſami. xilobalſami. maſticis cuiuſq; ℔. gallēgar. piperis albi ℨ eſſ semis pigani cuiuſq; ʒ.ʒ. ℨ ʒ. caſtorei. galbāi. cuiuſq; ʒ. galbanū in citroꝝ oleo diſſolue. aut balſamio. ℨ medicamia ſim̄l' miſce atq; cū diſpūato melle diſtēpera ℨ in vaſe cōde. dabiſq; ex eo. ℨ. ʒ. vſq; ʒ. cū aq̄ in q̄ cimino carmanie bullierſ: aut vino rihão: aut aq̄ decoctiōis pigani ſeis iuxta q̄ patiētis attēdis ℣tutē ℨ debilitatē ſtuere ät ℨ ſi nā ſim̄l' cū his ſicca ē electuariū illi da ſaharbarā. aut hyerapicra cū melle fermentatū cū aq̄ in q̄ aniſum ℨ apij ſemē coqerſ. Oō ſi nā molt' eſt cardami da ſemē frixū ℨ ciminū carmanicū in aceto infuſum ℨ frixum ℨ ſiccatum.

¶ Capt̄m. xx. de lactis ℨ ſanguinis in ſtō. coagulatorum. medela.

A lactis ℨ ſanguis cū in ſtō coagulatur obſeruādū ē medela. ℨ ſi lac ipm coagulatū fuerit patienti leporis coagulū dare expedit. ʒ.ʒ. pēlans vſq; ʒ. erag. cū aq̄ tepida. Oō ſi coagulū nō ē inuenire leporis da edulinū cum aceto mixto aut vino veteꝛ: aut gallocꝝ ſimū cū melle. aut abrotāi aq̄. aut ſihi ſucco aut fautenegi aq̄ cū ſale. In ſanguinē aūt coagulatū ꝑte naſtur cū ſumes. ʒ.ij. aut. iij. cū aq̄ i q̄ heſſaʒ bullierſ.

¶ Capt̄m. xxi. de tenaſmon medela.

Tenaſmon ex acutis fiat humoribus pungitiuiſq; egrotāti ꝑſilij ſemē dare ꝑdecet cū violaꝝ oleo. iuraq; ſorbeat pinguia. ſiu pervētris eiꝰ iferioza aquā fūde tepidā. ℨ violaꝝ linias oleo. Et ſi comtaſ hec ſolo colica patiēti tami dabis puluerē cū mirti ſiropo. ℨ ſahaſaferemi ſeie ſubfrixo. Cū aūt tenaſmos hūiditatis ē ex cā viſcoſe q̄ deſcēdit. egrotātē a fridis phibere expedit ℨ machalite da illi puluerē ℨ tenaſmos nāq; optimū eſt remediū. Dabis q̄ modicū ſeis apij ℨ porri eq̄liter cum aq̄ cala. dabiſq; ʒ. ij. naſturtij cū aq̄ cala trociſci q̄ aſcarmatō ſi dētur ꝑſunt ſicq; ℨ cōquebi trociſci ſuppōeſq; hoc licinio. Aſſignatio eiꝰ thuris maſculi mire munde. mihe. opij. verōici. ʒafrāi. eſules ptes tolle tereſq; diligēter aſſafū iforma in cuiꝰ extrēo filū appōe ℨ tenaſmō patiēs ſibi ſuppōat: qm̄ ꝑſentis eſt vtilitatis. Aſſignaᵒ licinij aliꝰ ad idē. S ſie mirre mūde. mihe. thuriſ maſcli. opij. ſādaruſi. ʒafrani eſules ptes. tere diligēter ℨ cū aq̄ diſtēpa. licinioq; facto ſuppone. Et ſi ex his pillul' tanq̄ ciceris ḡna feceris ℨ tenaſmon patiēti ꝑpinaueris grana. ij. cū aq̄ tepida proderit. ¶ Et hec trociſcoꝝ aſſignaᵒ tenaſmō vtil. S ſie nanachue. ſeis apij cuiuſq; ℔.ij. ʒ. mirre mūde ſpice aſari. ʒafrāi. cuiuſq; ʒ. ℨ. ʒ. caſtorei ſeis. iuſq̄mi cuiuſq; ʒ. tere oia diligēter ℨ cū aq̄ diſtēperās. ℨ. ʒ. trociſcos iforma. ¶ Puluis q̄ tenaſmon ꝑdeſt papaueris ℨ corticū eiꝰ. cuiuſq; ʒ. ij. ſemis apij ℨ ſemis porri. cuiuſq; ℨ. ij. thuris maſculi nanachue. cuiuſq; ʒ. tere oia diligenter ℨ puluere facto eragium da vſq; ʒ. ij. cū aqua calida. ¶ Puluis alius ꝙa tenaſmō vtilis nucis aſſate. ʒ. iij. nanachue vel naḥa-

ne thuris masculi. cuiusqz. ʒ. ʒ. puluerē fac et totū viro da cū cala aq̄ puero. ʒ. ij. Ali⁹ ad idē semis apū nanachue anisi. cuiusqz. ij. nuc; al sate. v. xiloaloes secci nucis muscate. cuiusqz ʒ. ȝ. ʒ. tere oia diligēter dabilqz de eo exag. cū tepida. Et si cū tenasmo solutio fuerit flatica cū 2dito dabis stringēti. Puluris ali⁹ assignatio ad tenasmō cū solone. Sume nucis assate abeheli acidoꝝ floꝝ ȝnatoꝝ spice gariofili safadi. cādari laudāi. calami aromatici. cacale besbase. anisi. semis apū in vino ifusi et frixi. galle frixe in vino exterioze reubarbari taha fe in al tarase fructꝰ cuiusqz. ʒ. ȝnatoꝝ granati frixoꝝ. vj. tere oia diligēter ȝ cū tepida inȝta qō opꝰ fuerit aq̄ dabis ipera aūt illi cibos cauere fridos. sitqz illi cibꝰ ciceris aq̄ cū colū baꝝ pull. aut passeribꝰ frixis in olive oleo q̄bus semis nasturtij aliq̄d addiderit cibū minuat. sitqz illi pauc⁹qm̄ maxime pdest. ¶ Cū aūt tenasmos ex apate ē iteſtinoꝝ. hocqzin recti ē vltimo iteſtini licinia supponat q̄ fiunt ex cathemia lini semie ȝ malua tritis diligēter ȝ cū fenugreci aq̄ distēperatis. aut licinū qō ex hezazi. zafrani. opū cuiusqz ptibꝰ inȝta qō opꝰē sumptis patiēs i aq̄ sedeat i q̄ fenugrecū lini semē. arsunegi. cathemie folia. caules lēticulā excoriatā coteris. ¶ Et si apa hoc in supioꝛibꝰ ab hoc fuerit loco intrū vt licinium ad ipꝫ vsqz nōattigat cliſterivtere qō ex carni bo. cathemia fenugreco lini semie. ficubusqz fit ȝ furfure heueri. sisamiqz oleo multo egro ȝ tiqz cliſtere vt pferat aliquātulū intꝰ ipa locūqz ab exterioꝛibꝰ cū hoc ēpliza ēplo. ¶ Assignatio carnibū elixatoꝝ in mortario optime tere ȝ supinīce oui elixati vitellū ȝ oleū rosatū. fortiterqz totū in mortario pcute. patientēqz fotis locū cataplasma. Et si apa plumi est caloris opz ēpliz are locū cū strigno elixato ȝ trito diligēter oleo adhibito rosaꝝ ȝ oui vitello. sed ȝ oleū rosaꝝ puro ȝ tepefacto. qm̄ apa dissoluūt hec calidū. ¶ Et si tenasmos sterco rū fit in intestis ꝓclusoꝝ cā electnariū illi da. sahabarā dactilicū. aut violaꝝ trocilcos aut zaccara in aq̄ cala. Et si aliqs hic ē calor cassle. f. da electnariū cū turbit aut prunoꝝ lahucū cū diagridū modico cathemie. buraci. colloq̄ntide adipis. zaccare rubee licinia sibi supponat ȝ cū espidabagi iure illū refice cuz polipodioꝝ cartami spuma. alijsqz hmōi mollientibus naturā medicaminibus. cum enim eam emollieris dolor mitigabitur.

¶ Capi. xxij. de inteſtinoꝝ dissinteria ȝ sāguinis fluxꝰ q̄ est cū excoriatione medela.

Si iteſtis excoriatio ȝ dissinteria fuerit maximeqz i supioꝛibꝰ i pncipijs patiēti tami pulerem dare expedit. cum citoniozum robo et murtino. et dabis illi cum mirtino syzopo et porrige ielnari trociscos cū mirti syzopo ȝ porrulace aq̄ ac arnogloſſe. sed abasedi trociscos cū medicaminū aliq̄ reprimētiū. ¶ Et hec medicaminū assignatio q̄ excoriatiōi pdest inter stinoꝝ. Sume gūme arabice terre cypce. cuiusqz. ʒ. partez sanguinis draconis. hypoquistidos succi. cuiusqz. ʒ. partem tere omnia diligenter ȝ. ʒ. ij. propina cum mirti robo. aut cū virgarum porrulace aqua aut folioꝝ. hēmazi. ¶ Medicaminis alius assignatio. gumme arabice terre cypzice cuiusqz. ʒ. iij. acatie hypoquistidos succi cuiusqz. ʒ. seminis porrulace frixi duas. tere omnia diligenter ȝ. ʒ. ij. ȝ cum mirti syzopo propina: aut citonioꝝ: aut porrulace aqua vel arnogloſſe. Dabis etēm huius passionis domino lac frixū in quo lapides p feceris calefactos aut frusta ferri similia: quoniam hoc conuenientius est. eo q̄ in ferro pōticitas sit ȝ restringat confortetqz intantum vt etiā ad que perueniet desiccet. Dabis autem hoc cum biscocto. Sivero aliqua illi fuerit febris. lac minime porriges: sz tabasiri trociscos stringētes cum citonioꝝ robo ȝ mirti ȝ post horā vnā ordei alfiti aquā cū tami ȝ gūma. Due dehinc vt trāsierint horas pulverem hūc illi porrige. Assignatio eiꝰ. Semis psilū ȝ merue semis ac sahasaferemi cuiusqz. ʒ. v. terre cypce armēice amili cuiꝰqz. iij. spodū ro. r. carabe cuiusqz. ij. frige optime porrulace semen. aliaqz similiter. sed adustionē caue reliquaqz medicamina mediocriter tere ȝ cū medicaminibus ȝ cū seminibus miscens pulnerem fac ex quo. ʒ. ij. cum mirti syzopo aut citoniato dabis. ¶ Uescatur huius dñs passionis si nulla fuerit febris auium carnibus mōtanarū: q̄ qz leues sit vt taugi cirres. sefeni frā quillini in zirabago cōditi cū olive oleo ȝ granatozum granis. Et si hoc cū edoꝛū facias extremis nihil peccas. Sumachia quoqz si i eā porrulace mittantur virge vtilis est. Si sit autem aliqua febris: mezaurū eoꝛū que dirimꝰ offeres. panēqz aqua infusum granatoꝝ muzoꝛū ȝ massam. que ex lacte fit ȝ milio. rizo excoriatis. Dabis ēt ouoꝛū vitella elixata i aceto sup qua modicū mitte sumachi. Et si vitella ouoꝝ sumpseris elixata in aceto ȝ supiecteris illis modicum mirte sumaqui. ȝ galle diligenter tritozum. oleū qz superinstillaueris olive bullīēs: ȝ huius domino passionis poterris prodest. Sed ȝ si sorbitionē que ex riso fit feresiaco cū capzarū renū adipe prodest. maxime qz si risum frixeris leniter. Sorbitio quoqz que fit ex paximate ȝ gabini. in al. babire cum dulcibus amigdalis tritis ȝ amigdalino oleo. Qōqz ex atria fit cū sumachi aqua ȝ capzarū renū adipe: aut rosarum oleo si aliqua fuerit febris: fabisqz decoctis in aceto cum sumachi aq̄ psunt. ¶ Fructꝰ huic des citōia. pis

ra poma pōtica. gabirū. mespila. benachum. glādes castaneas similiaqz. ¶In aq̄ quā bibit spodium mitte. gummā arabicā. tā armenū. ¶Cauēdum est aūt illi a pūgētib⁹ cibis et q̄ fortis sunt acerbitatz. salsisqz: nec q̄ fortiter pōtica sunt pmitte. et aspa nisi forte in eis viscositas fuerit simul. et lenitas vt amilū gūma arabica terra. seminaqz q̄bus lahabū emitti tur. ¶Et hec pulueris assignatio q̄ dissinterie pdest et excoriatiōi itestinoz. Sume semis psilij et semis carue. ac sahasaferemi. seminisqz malue. olum sub frixorū cuiusqz.z.vij. Gnorū mirti et berberis. castanee semis portulace frixi. cuiusqz.iiij. hermazi. et arnoglosse seminuz gumme arabice. terre armenice. terre cipce. cimoleeqz amili. cuiusqz.v. cancrorum marinoz. hudahe adustoz. acatie. hypoq̄stidos. succi. cuiusqz.ij. coriādri. frixi. rosaz cuiusqz. iij. semina frige et reliq̄ medicamina tere optime. dabisqz ex eo.z.iij. ad min⁹ duas. cū mirti robo. et citoniorū. Et si nulla fuerit febr̄ da lac capnū i quo lapides sint calefacti. aut ferri lamine cum modico passimatis. Assignatio eiusdē vtilū excoriationi. terre cipce. gumme arabice acatie hypoq̄stidos succi: mezari cuiusqz.z.et.5. floz Gnati seminis hermazi. rose sumachi. gelnari. cuiusqz.z. tere oia diligēter. ac cum arnoglosse aq̄ distēperās pilk. de q̄b⁹. ij. ppinabis cū mirti aq̄. ¶Cū aūt testis calor accidit q̄ multū stringunt vti nō expediet. sed patiēti q̄ voluerit dabis aut pulverēcui aliq̄d adiecerz acatie et carabe dabisqz illi pulverē hūc. Assig⁹ ei⁹ semis malue et cathemie subfrixorum cuiusqz.z.v. amili frixi. gūme arabice: terre cipce: cuiusqz.z. tere oia diligēter et cribra. dabisqz ex eo.z.iij. cū mirti siropo. ¶Et si cūvlceratiōe et excoriatiōe nāe accidit siccitas et egestionis incarceratio patiēti psilij semen dabis et merue ac sahasaferemi et cathemie malueqz singuloz ptes eq̄les et non frixas sumeqz ex oibus.z.iij. vlqz.iiij. cū aq̄ tepida et rosarū oleo hec em̄ nām molliēt. Sin hoc ipsuz da medicamē cū aq̄ in q̄ cassiā. f. fricabis molliet etem̄ nām et vlcerib⁹ nō oberit. ¶Cū autē vlcera in intestinis sunt inferiorib⁹ et medicaminū pocula nihil cōferunt: clistere tibi istat qm̄ ip̄m facili⁹ citiusqz ad locū puenit ei⁹ non debilitata virtute in supioriū trāsitu mēbroū hoc itaqz si fuerit intuendū. Et si sanguis eritus sine tortiōibus fit et dolore punctiōeqz patientem clisteriza cū arnoglosse aqua et portulace ac virge pastoris. sic sume ex singulis medią librā et medicamia superinijce ouiqz vitella in aceto elixata vini. terre cyprice. gumme arabice. cuiusqz.z. hypoq̄stidos succi. acatie. sanguis draconis cuiusqz obolos. iiij. tritorum oium diligēter: istillabisqz olei rosaz optimi. z. teresqz diligēter cū ouoz vitellis in mortario. et sic cū succis miscebis et clisterizabis. Et si aliq̄ simul ē febris aut ardor. angustiatioq̄ adūce oib⁹ his cucurbite aquā et semis psilij spumā. Qō si cū tortiōe sāguis effluit pūctionib⁹ clister adhibe leniēs et tortiones mitigās vt clistere i q̄rizū pōit. rordei alfitū. adeps et galla. Et hui⁹ clisteris assignatio ad eadē vtilis. Sūe risi feresiacci ordei alfiti. lēticule excoriate cui⁹qz.z.xv. Gnoz mirti. Gnati floz acidi. cui⁹qz.v. coqoiai trib⁹ aq̄lb. dōec advnā fdeāt colaqz et.5.lb. sume vsqz duos triētes et medicamia hec supinijce. Sūme arabice terre armenice amili cuiusqz.z. ceruse plūbi. sāguis draconis. acatie. cuiusqz.5.z. carte aduste.5.z. vitella. ij. ouoz elixata in vini aceto. renū adipis liq̄facti et colati. r.z. Medicamia terēs subtili cribra pāno. et cū ouoz miscevitell⁹ et adipe liq̄facto in mortario dōec optie mixta sint tūdēs tūc risi aquā colati supinijce. tepidaqz hec clisteriza: hoczq bis facies. Clisteris pdicto fortiozis. Sume risi feresiaci. lēticule excoriate. ordei alfiti milij excoriati. cuiusqz.z.r. acidi florū Gnati ielnari. cuiusqz.v. glādiū exteriorum corticū. mirti granoz. tarathithi. cuiusqz.v. coque oia in tribus aque libris donec decoctū ad libram redeat. colāsqz.5. librā sūe i q̄ hec mittes medicamina. terre armenice. cimolee et cyprice. gūme arabice. amili frixi. rose. cuiusqz.z. ij. acatie. deelachuā. hypoq̄stidos succi. cerusse plūbi. aserebi. adusti. carabe. busadi. adustoz. carte aduste. cuiusqz.z. tere oia diligēter et sūe ex oib⁹.z. iiij. ouoz vitella. ij. i aceto elixata vini. olei rosaz capraz renū adipis liq̄facti. cuiusqz.r. drag. tere oia i mortario fortiter et cū aq̄ decoctiōis misce clisterizaqz mane vespe die⁹ duob⁹. aut. iij. donec sufficiat optimū est em̄. ¶Clisteris alius assignatio. Sūe risi feresiaci. succi ordei. cuiusqz.z.rr. rose. rubalaustie. mirti granoz cuiusqz.v. coque oia in trib⁹ aque libris donec ad librā redeāt. ac cola et sume ex ea.5.lb. medicaminaqz hec illi inijce: carte aduste sanguinis draconis. gumme arabice ceruse plumbi tere ciprice. cuiusqz.z.5. trita hec diligenter subtili transmitte panno vitellumqz sume oui elixatum in aceto et rosarum olei. z. crocarum et in mortariuz proijce cum medicaminibus optimeqz conterens aquā superimpone risi tepidumqz clisteriza. Utendum autem erit his clisterib⁹ iuxta quod opus esse intellexeris ex passionis viribus et debilitate. et iuxta quod necessitatem videris ad medicamina vocante stringētia viscosa frigidaqz et similia. Et oportet cibuz imminuere quo stercus paucum sit et per loca non trāseat nec ea excoriet. ¶Qō si passio diuturnior fit. et in comedentem ferur speciē nisi hec sufficiunt ad vlcera desiccanda ppter humiditatis eoruz copiā. et eoū putrefactio-

nem. sanies q egredit sine sanguie: tūc clisteri vtendū est acuto adurētiq fortiter desiccanti. vt arsenicoq clisteri. vlcera etem q exteri⁹ acci dūt ꝛ cū medicamibus nō desiccātur siccanti bus vt vngētis ꝛ pulueri⁹ necesse hūt adhibe ri medicamia q in vltio sunt desiccatiōis vt co ctura. Coctura aūt alia fit medicamib⁹ adurē tib⁹ vt calicō ꝛdicberdic. alia igne. iō ergo hac in dissinteria clisteri vtēdū est qō cocture obti neat locū qō sit illō ē in q auripigmēta ponun tur. nec ẏo his in p̄cipijs vtēdū ē ꝫ post tpis plixitatē. ¶Et hec trociscoq assignatio arseni coq q in clisteri ponunt. Sume arsenici rubei ꝛ citrini. alumis iemenici. galle. eris vsti. calcis viue. cuiusq. drag. vj. vel ēcausti: panis adu sti. sanguis draconis. cuiusq. iij. opij. gumme arabice. ceruse plūbi. cuiusq. ij. teres oia dili gēter cū mirti aq distēpera ꝛ trocisca. cūq op⁹ fuerit sume ex eis. ʒ. ij. cū. iij. aut. iiij. risi aq. ℥. lē ticuleq ꝛ alisti ordei eḡlib⁹ simul decoctorum ptibus ꝛ sic clistere adhibeas. ¶Arsenici tro ciscoq assignatio. Sume arsenici rubei ꝛ cro cei. sebbi iemenici. cuiusq. ʒ. ẋ. calcis viue. ẋẋ. panis adusti. carte aduste. opij acatie. hypo q stidos succi. cuiusq. v. tritis oibus diligēter cū arnoglosse aq distēperans trocisca ꝛ vsui recō de. cumq opus fuerit cū risi lēticule alioꝝq q p̄dicta sunt decoctiōis aq vtaris. ¶Arsenici trociscoq assignatio zernichi rubei ꝛ crocei. cu iusq. ʒ. iij. alumis iemenici. eris vsti. cuiusq. iij. opij. ʒafrani. cuiusq. ij. carte aduste. acatie sanguis draconis. tere. chimolee. gūme arabi ce cuiusq. iij. calcis viue. vj. tere oia diligēter ꝛ distēpera cū mirti aq ꝛ exagi. trociscos in forꝫ ma cuꝫ opus fuerit fruiturus vt ante dixim⁹. ¶Et si vlcus ꝛ excoriatio in intestino sūt recto. licinijs erit vtēdū ad hec vtilibus: qm hi ad lo cū pueniēt. ¶Assafe assignatio qō sanguinē am putat. sume acatie. hypoquistidos succi. ielna ri. terre cyprice cuiusq partē vdahe aduste. ce ruse plūbi. cuiusq. ʒ. partē trita oia diligēter cū arnoglosse aq distēpa. aut ẏge pastoꝛ. aut portulace aqua factoqs licinio subimpone. ¶Lincinij ali⁹ assignatio ad excoriationē dis sinterie. Sume risi feresiaci. gūme arabice. ter re cyprice. cuiusq partē. carte aduste. acatie. balaustie ceruse plūbi. sanguis draconis hy poquistidos succi. cuiusq. ʒ. partē tritis oibus diligenter cū arnoglosse aut mirti aq distēpe ra. ꝛ assafū in eius vltimo filū ponēs fac: cūq opus fuerit frnere. Et si qō a ꝓximo decurrit loco sanies est. hoc vtaris licinio. ¶Assignatio ei⁹. Sume calcis viue. ʒ. iij. arsenici. r. ꝛ crocei cuiusq. ʒ. ij. marpasenegi. cabathi argenti. hy poquistidos succi cuiusq. ʒ. ẋ. ʒ. tere oia diligē ter ꝛ cū gūme arabice aqua distēpera. licinijq in forꝫma longū sub digiti quātitate quo fi lum pones: quo cū op⁹ fuerit cū filo educatur.

¶Quod si in superioꝛib⁹ erit passio intestinis medicaminib⁹ erit tibi q bibūt vtēdū. ¶Si āt excoriatio hec in supioꝛib⁹ ꝛ iferioꝛib⁹ ꝛ q potu sumunt medicamib⁹ ꝛ clisteri vtendū ē simul. Expedit aūt cū putredinis intestinoꝝ curatio aduenerit ꝛ sanata fuerint. medicaminū caue re soluentiū porrectionē. maximeq quib⁹ co loquintide adeps imiscētur diagridiūq. Si āt ad ea depulerit necessitas mirobolanos illi da ꝛ sene rosaꝫ. fumum terre. cassiā. fi. lebelabum ꝛ similia.

¶Capm. xxiij. de dissinterie epatice medela.

Epatice dissinterie medela cura pdifficilis ē. ꝛ perpauci ab ea liberant: eo q⁹ me dicoꝝ multi paꝝ epatis agnoscūt debilitatē cāmq q debilitat. Ait H. se agnouisse quosdā q̄bus dissinteria erat epatica q ex epatis facta fuerat debilitate. pe rierūtq ex pauca medicoꝝ notitia eoꝝ curatiōis: hec nāq passio nōnūq ex hūore fit acuto qui ad intestina defluit: ꝛ qm hec passio vl cerat intestina curāt illā dissinterie intestinoꝝ cura cū epatis cōsideret curā. ideoq q egrota tur deperit. Opꝫ itaq medicū inuestigationē ꝛ speculationē diligētē adhibere signis q̄b⁹ epa tis significātur passiones q̄s vt itellexerit epar curare ꝓponat cōfortātib⁹ ꝛ his q malā eius auertūt cōplexionē queq admodū in male com plexionis epatis medela assignabim⁹ ꝛ ei⁹ de bilitatis. post h illis vti incipiat q sanguinē in carcerāt ꝛ eiusmodi passionē queq ab ea fue rit incōmoda amputāt. Sūt āt hec puluis cui immiscet berberis lacca. reubarbaꝝ. terra si gillata. cyprica. spodiū spodijq trocisci strigē tes ꝛ filia. huic medet passiōi. ¶Et hec pulue ris assignatio q hic manifeste ꝑdest. Sūe ro. r. ʒ. vj. berberis. iiij. lacce lote. ij. virgaꝝ. suhe. spodij. gūme. sandali albi. cuiusq. ij. semis hē maci. ʒ. reubarbari. ʒ. ꝛ. ʒ. ʒafrani obolos. ij. te re oia diligēter. ꝓpinaq q̄drantē cū lacte quo butyꝝ eduxeris ab exagi. vsq. ʒ. ij. pectis pri⁹ ferreis laminis calefactis in ip̄m lac. Et si tro ciscoꝝ carabe. ʒ. exag. sumpseris ꝛ cū pomoꝝ ꝓpinaueris robo muzoꝝ aut granatoꝝ aq cū portulaca ꝛ berberꝫ. aut ribesi robū vtile erit. Sic ꝛ oia q sanguis sputo ꝓsint medicamia si medicamib⁹ admisceant q male medētur cōplexioni epatis calidi ꝛ ei⁹ debilitati. epatice ꝓsunt dissinterie. Epar medicamib⁹ ip̄m cōfor tātibus empliza ꝛ sanguinē reprimētibus. vt hoc emplo. ¶Assignatio ei⁹. Sūe sandaloꝝ cuiusq. ʒ. vj. sumaci. balaustie. cuiusq. iij. tere cyprice. hypo q stidos succi cuiusq. ij. tere oia diligēter ꝛ cū arnoglosse aq distēpera aut ẏge pastoris. aq̄q rosaꝝ ac cozimboꝝ vitis. ꝛ epar emplastriza panno cū lineo subtili. infuso ꝛ re frigerato. sicq ꝛ super epar pone.

¶ Capm.xxiiij.de emorroidū ⁊ fistularum fi
surarumqz.ani medela.

Emorroides a q̄bus defluit sanguis vt curent patiēti vōtu est vtēdū ⁊ paulati illū assuescat medicamibusqz q̄ desiccāt vt ca raba busadum margarite mixte cū mundātib⁹ vt terra armenica ⁊ cyprica. cuz his q̄ dormitatōez puocāt vt a fulumia feresia ca ⁊ tyriaca recēs. ¶ Medamis assignatio vti lis.emorroidib⁹ q̄bus sanguis defluit. Sume troci scoz carabe.z.ɼ.ʒ. mirobolani.indi.belliri ci ⁊ emblici frixoz in oliue oleo ⁊ tritoz dili gēter. cribratorūqz cū machalo.dissolue ⁊ pozri aq̄ pillulaqz.z.iij.cū aq̄ tepida ppia. ¶ We dicamē aliō ad idē.mirabolani indici.bellirici emblici.cuiusqz.z.v.semis pozri.iij.busadi.ca rabe.v.dahe aduste cuiusqz.ij.ɼ.ʒ.machali.x. tere oia diligēter.⁊ macalū cū pozri aq̄ dissol ue ⁊ foliox cipressi atqz cū ipsis medicamib⁹ distēpera ⁊ pill.dabisqz ex eis.z.iij. cū aq̄ in q̄ ferrū extinxeris calefactū ꝓdest em ⁊ sanguis amputat fluxū. ¶ Assignatio alia.mirobolani indi.bellirici.emblici cuiusqz.z.iiij. ¶ Gnozū mir ti.glādiū cortic.exterioz tarathithi.balaustie cuiusqz.z.ij. masticis.nucis muscate. spice ga riofili.cuiusqz.ij.macali.glauci.ij. semis pozri iij.purgamēti ferri i vini ifusi fece nocte ⁊ die frixiqz ⁊ desiccati.xx.mirobolanū ⁊ emblicum friges pozriqz semen in oliue oleo ⁊ diligēter teres.macalū aūt in aq̄ foliox cipressi dissolue ⁊ sic oia hec distempera medicamina. pilqz cū tepida.z.iiij.daturus aqua.

De emorroidis cecis. Emorroides aūt ce ce he sunt q̄bus sanguis nō effluit tōqz apiēde sunt quo defluat.q̄ em ab eis decurrit sāguis malus ē:cū exierit dolor mitigabit. si igit eas aperire volueris cataplasma illis adhibe medicaminū calidoz vt bathurmariū ⁊ pūgēt ce pe succū.aut calicon ⁊ dicberdic ⁊ post hec mi robolanū hebulū ⁊ ēblic.cōdita dabis.macali qz pill.⁊ trifarā miorē. ¶ Et hec pulueris assi gnatio emorroidū dolori vtilis ⁊ eaz vētositā ti. Sūe mirobolani idi.emblici frixoz in oliue oleo.cuiusqz.z.x.semis pozri.nabatici. nastur cij.semis frivorum. nanacue.cuiusqz.xv.in al. xvij. abeheli amigdalaz amararū. nucleoruz antepsicoz.cuiusqz.v.masticis.nucis muscate cuiusqz.ij.tere oia diligēter.⁊.z.iij.de eo dabis cū aq̄ cala. Et si huiꝰ dño passiōis aq̄ pozri.z. xv.cū duab⁹ olei nūc ꝓpinaueris manifeste ꝓdesit.⁊ si locū veteri olinaz oleo cataplasma ueris doloribꝰ medet. Et si patiēs is mirobo lani indi in vaccino frixi butyro aut oliue oleo. ⁊ semis feniculi.tritoz diligēter. cuiusqz ptē. nasturtij semis ptes.ij.sumpserit.sumetqz die bus singulis ex his.z.iij. cū vini tede ꝓderit. ¶ pill.assignatio q̄ doloꝛē mitigāt emorroidū naturāqz soluūt. Sume mirobolani indi.belli rici ⁊ ēblici.machali.cuiusqz.z.ɼ.ʒ.cimini car manici.salis indi.saturete feresiace.sureniani albi.āmōiaci.hermeli.sataregi. nanachue. ra seni.seliche.masticis.cuiusqz.z.ɼ.ʒ. penidioꝛū optimoz.turbit albi cuiusqz.viij.aloes epati ce.xx.seqbinegi.ij.tere oia diligēter.gūmas āt cū pozri aq̄ dissolue ⁊ eadē oia distēpera medi camia.pillulaqz.z.ij.vsqz.iij. de eis daturꝰ no ctib⁹ cōtinuis qm̄ manifestissime ꝓsunt ⁊ doꝛē mitigāt. ¶ Empti assignatio qō ani mede tur doloꝛib⁹ ⁊ emoꝛroidū. Sume machalum. glauci.⁊ i oleo dissolue:semē lini ⁊ pozrum in butyro decoctū vaccino:simul oia in mortario tere donec pfectū sit ⁊ anū emplastriza. ¶ Em plastrū aliud ad eadē vtile. Sume camomille melliloti.pozri nebatici.foliox cathemie.cuiuſ qz fasciculū.⁊ in aq̄ optie coq̄ dōec oio deficiat. tūc in mortario tere ⁊ oui vitellū supinīce: op timeqz.simul oia cōtere:tūc sume fenugreci.li ni semis.cuiusqz ptē.machali in adipe liq̄facti galline.ʒ.ptē.tritaqz diligēter aliꝭ admisce ⁊ empliza anū cū tepido. ¶ pulueris assignatio q̄ emoꝛroidū ꝓdest doloꝛibus. Sūe abeheli. hesqui.amigdalaz amararū.nanachue.cuiuſ qz ptē.pozri nebatici.partes.ij.aristologie.pi retri.cuiusqz.ʒ.partē.tere oia diligēter.⁊ farī nā heueri supinīce.oiaqz cū pozri aq̄ distēpe ra.⁊ factū panē in camino pone lenis ignis.de siccaqz ⁊ terens cū nucū oleo iterū pasta aut silami irrotabis.dabisqz ex eo.z.iiij.cū tede vi no. Cū autē emoꝛroidas ap̄a comittatur cali dū:hoc applica emplastrū. Assignatio eiꝰ. Su me ceruse plūbi.z.v. litargirij. espahanici. iij. masticis.z.iusq̄mi albi.ij. trita oia diligēter cū oui albumie pasta ⁊ mūdaz oleo olinarū. locoqz appone tepidū. ¶ Empti assignatio ca lido in ano ap̄ati vtilis cū emoꝛroid. Sume fo liorum.cathemie.camomille.melliloti.cuiuſ qz manipulum.fenugreci.seminis lini.cuiusqz z.iij.lenticule excoriate.x. coque oia donec ex siccentur.⁊ i moꝛtario terre donec tāꝫ vnguen tum fiat:vitellaqz.ij.ouorum superadde cum violatio oleo.⁊ cum pistello optime misce dos uec compleat.⁊ sic locum emplastriza. ¶ We dicamis assignatio quod doloꝛes sedat emoꝛ roidum si nullus fuerit illic caloꝛ. Sume al lium sine corticibus ⁊ tere diligenter ⁊ oleum superinīce seminis lini. vel seminum optime qz fac bullire donec alliuz dequoquatur:tunc excola ab eo oleum: ipsoqz anum inunge. ⁊ cum allio anum emplastriza calido: omni no per dei auxilium doloꝛem mitigat. ¶ We dicaminis assignatio quod emoꝛroides des siccat:anum cum vino laua pontico ⁊ pulnerē coni cipressi supinīce ⁊ hābali pulnerē. ¶ Assi

Sn atio aĺ.nucis cypressi.corticum glandium exteriorū.corticū ḡnatorūcuiuslꝫ mālpulum tere oia mediocriter ⁊ in vino coḡs pōtico colaqꝫ ⁊ anū ablue māe ⁊ vespe dieb⁹ continuis qm̄ emorroides desiccat. ¶Unguēti qō emorroidas desiccat assignatio. Sume mirre mūde.ʒ.hypoq̄stidos succi.ij.olibāi.iij.parū tūdēs hec ⁊ in vuarū succo ifundēs vnguētū facies qō sup lini pānū ertēsum loco appōes. Medicamis ali⁹ assignatio. aruci ⁊ lithargirij eq̄les ptes diligēter tere ⁊ subtili trāsmitte pāno ⁊ oleū sume rosarū purū qō totū supinfundat simul hec coḡs dōec vnguentū fiat. siccꝫ cere.ʒ.liq̄facte supaddes ⁊ vteris. ¶Unguēti ali⁹ assignatio desiccātis emorroidas ⁊ fistulas ani. Sume picis.ʒ.x.⁊ i.rv.olī nucū.ʒ.liq̄ fac. sulphurisꝫ croceī adusti.opij.seliche coris serpētis q̄suni.⁊ ē lapis sup quem auri folia fiūt ⁊ argēti fracti cū ʒibaco.cuiusꝫ.ʒ.ij.tere oia diligēter ⁊ subtiliter cribra ac cū oleo ⁊ pice distēpa argētiꝫ cū ʒibaco fractū ⁊ sup ignū linei catapla pānī locoꝫ applica. Olei assignatio q̄ emorroidib⁹ pdest. Sume aq̄ porri librā ⁊ ipone illi semis hermeli. corticꝫ capparis. cuiusꝫ.ʒ.x. pisāi virgā vnā in aĺ mani pulū vnū coḡ diligēter dōec mature ⁊ colaqꝫ ⁊ supaddꝫce.ʒ.librā olei ☞ami coḡ dōec olꝰ supstite aq̄ deficiat. cūꝫ opꝰ fuerit vtere. ¶Oleū aliū. mirre fluxe. olibanū. corticū capparis costi. hermeli. cuiusꝫ ptē. rodo daphnis. q̄bitti croceī cuiusꝫ.ʒ.ptē tere oia diligēter ⁊ cū subtili cribra pāno. ⁊ triplū medicaminū pōderꝫ supfunde olei nucleoꝝ antepsicoꝝ ⁊ zēbaci ⁊ olinaꝝ eq̄liter optimeqꝫ liq̄fac ⁊ vase ꝑde cuꝫ opꝰ fuerit fruitur⁹. ¶Oleū aliū qō emorroidibus pdest si bibaĺ.⁊ si eo ani locꝰ inūgaĺ. Sume aq̄ porri ⁊ gēdicōis. cuiusꝫ librā corticis radicum cappis hermeli. cuiusꝫ.ʒ.x. aristologie. l. costi. cuiusꝫ.v. sansuci. sebabeḡ. cuiusꝫ ij. tere oia mediocriter ⁊ succo inūciēs coḡ optime dōec triēs deficiat. tūc supinūce nucleorum antepsicoꝝ olei ⁊ olei seminū cuiusꝫ.ʒ. librā ⁊ coḡs leni igne. dōec deficiēte aq̄ oleuꝫ supsit: qō patiēti ꝓpinabis a.ʒ.vlꝫ exagium cū aq̄ inq̄ fenugreci coxeris ⁊ anum eodē inūges: qm̄ dolorē cōpescit cōtinuo. ¶Fumigiū qō emorroidib⁹ pdest ⁊ dolorē eaꝝ cohibet: ⁊ hec eius assignatio. Sume machali glauci seminis porri. corticum radicum cappis. partes eq̄les. ⁊ tere. ḡs sup ignem sub scāno pones pforato: patientēꝫ desup sedere facies. q̄tinus dum sustollit fum⁹ ad anum feratur. desiccat etem emorroidas. ¶Fumigiuꝫ aliū. Nigellā. hermelū. corticē. radicē cappis. ratine gum. thus masculum. eq̄liter sumēs tere mediocriter. ⁊ patientē vt assignatuꝫ est vapora. ¶Que autē emorroides intrīm grosse sunt vt nihil in eis que assignauim⁹ ꝓsint in his medicaminib⁹ vti ꝓuenit acutis. Cataplasmētur itaqꝫ cum calce. ⁊ arsenico in balneo. ⁊ ꝑferat modicum patiens donec adurāt ⁊ ardeāt tūc lauet cum vino locum ⁊ sic hātali cortices et lupinuꝫ adustū eq̄liter sup puluriza: quoniā hoc fortiter illas desiccabit. Sed ⁊ si hoc non confert fortiorib⁹ vtēdum est. vt calicō ⁊ dicberdic. Tribus itaqꝫ dieb⁹ his illas catapla cōtinuis māe ⁊ vespe: ⁊ quotiensc̄uꝫ medicamen ab eis tollit. ablue: ⁊ cum vino ⁊ medicamen scō appone. Quas cum denigratas videris ⁊ q̄si adustas medicamē tollet ⁊ vnguētum appone ceruse quo ⁊ locum desiccet ⁊ ardorē incēdiumqꝫ a medicamine factū acuto mitiget. Sedat autez ⁊ ardore qui ab hoc fit acuto medicamine sisamum tritum diligēter cum rosaꝝ oleo ⁊ oui albumine: q̄ cum mixta fuerint locꝰ ipis cataplasmaĺ post acutū medicamē. Aut sume ouivitellum ⁊ ordei farinā oleūqꝫ rosarū miscēsqꝫ oia simul catapla locum. ¶Quod ☞o medicamē nō fert acutum ferri in ipm vtere incisionem: quod quemadmodum fieri oporteat in chyrurgia assignabimus.

¶Capi.rxv. de apostematum ⁊ fissurarū ani medela.

Si ano acciderit aḃa calidū sine emorroidibus. opꝫ locū emplizare cuꝫ cathemie frondibus ⁊ solatri. violis siccis lēticula excoriata. hec coḡs optime in aqua donec plena fiat decoctio et desiccentur parum. tunc oleum superadde rosarum et violarum: oniqꝫ vitellum. et albumen in mortario diligenter mixto. patieriqꝫ donec compleatur et locum cataplasmabis. ¶Medicaminis alius assignatio contra ani apostema. Sume ceruse. ʒ.v. thuris masculi. ʒ.et.ʃ. acalimie argenti. ij. tere omnia diligenter et cum cera oleoqꝫ misce rosarum et intibe aqua ac citroli et in mortario percutiens conde. cunqꝫ opus fuerit vtere. ¶Assignatio ad ani fissuras. Sume medulle cruris vaccini et cerumini. aut adipis eius cuiusꝫ.ʒ.x. cere albe. v. mumie. ij. liquefac ceram in oleo violarum simulqꝫ reliqua et cum opus fuerit vtere. ¶Assignatio aĺ ad ani fissuras. vnguentum ceruse. basilicon. medullamqꝫ vaccini cruris simul misce optimeqꝫ in mortario confricans locum cum cataplasma. Sume quoqꝫ ratinegi. et picis equales partes et omnia liquefac in violarum oleo ⁊ adipe galline. miscensqꝫ cum vitelli ono et modico apio locum cataplasma. ¶Assignatio ad fissuras sine calore gumme medulle cruris vaccini picis grece. cuiusꝫ.ʃ.ʒ. ceruse litargiri. cuiusꝫ.ij. trientes. ʒ. cere munde. ʒ. olei rosarum puri. iiij. cerā piceꝫ ⁊ medullā in oleo liq̄

fac rosaꝝ ⁊ ceruſam ſuperinjce. litharg̃iriꝰ in mortario fortiterqꝫ dōec compleanť tere.
¶Qđ ſi fiſſuras ardor cōitatu ⁊ calor cū ceruſe cataplaſma vnguento qđ cū oui fit albumine ⁊ modico cāfore. aut ſume aquā ſolatri ⁊ cathemie frondiū ac portulace ⁊ roſarū oleū ſuperfunde in quo cerā liquefeceris. facqꝫ cerotū in mortario ⁊ cataplaſma locum.

¶Capi. xxvj. de egredientis podicis medela.

Cum aūt podex egreſſus fuerit patiens in aqua ſedeat cartami quā i ſupioribus aſſignauimus. anūqꝫ cū viuo lauet pontico ⁊ ſuppulueriꝫet pulueꝛē hunc. Sumat nucis cypreſſi. mirti ſicci. acatie. hypoquiſtidos ſucci. galle viridis. equaleſqꝫ ptes. teratqꝫ diligēter ⁊ ſuper anū pulueꝛē pulueriꝫet. aut ſumat cabathi argēti roſe. ſūmaci. cuiuſqꝫ. ʒ. iiij. mirre mūde. ij. triſtaqꝫ diligēter ⁊ ſuper anū pulueriꝫet lotū viuo ptius pontico. aut certe pulueriꝫet deſuper farine thuris litharg̃iriꝰ cuiuſqꝫ partē. nucis cypreſſi. ſ. partē. limature plumbi. vdahe aduſte cuiuſqꝫ partis quadrātē. hec oīa ſimul tere diligēter ⁊ ſubtili cribra pāno. ac ſuper anū pulueriza ptius vino lotū pontico. Et ſi cum podicis egreſſu apoſtema fuerit. ſume lēticule ⁊ granati cort. c. glādiū cortic exterioꝝ. coni cypreſſi cuiuſqꝫ partē ⁊ in mirti aqua optime coqꝫ. oleūqꝫ ſuperinſtilla roſaꝝ ⁊ plurimū in mortario miſcens locū cataplaſma.

¶Capi. xxvij. de tortionis medela.

Si tortio acciderit ex ventoſitate groſſa. patiēti apij ſemē aniſum feniculū qꝫ. nanachuā ſatureiā fereſiacaꝫ equalr trita ⁊ cū vino diſtempera ta veteri propina. Et ſi non fuerit fortis vētoſitas aliquid hoꝝ illi dabis ſeminū. aut aliqđ fauteneg. cū aqua calida. Et ſi tortionē ſoluꝛio comitatur. cardami grana illi da frixa cū condito. aut pulueꝛem machalithe. Et ſi natura tēperata eſt. hunc illi dabis pulueꝛē. Aſſignatio eius naſturcij frixi ſeminis. ʒ. ij. ſeminis apij. nanachue. cuiuſqꝫ. ʒ. ⁊. ſ. baccarū lauri. ʒ. tere oīa diligēter: ⁊ iurta quod opus fuerit cum aqua calida propina. aut dabis ſocrite. ſ. ʒ. ⁊ naturam cū hyerapicra ſolues. ⁊ turbit cuiuſqꝫ. ʒ. cū aniſi aqua ppina. Et ſi tortio ſtercoꝛis ſit incluſi cā in inteſtis inferioꝛibus cliſteri vtere. Qđ ſi ex mala ſiat cōplexiōe calida que inteſtinis accidit. ſemis pſilij. ʒ. ij. cū oleo roſato ⁊ aqꝫ roſaꝝ ac granatoꝝ aqꝫ pcuſſi patiēti dare expedit. Et ſi ex colera. ru. q ad inteſtinū deſluit groſſuꝫ fit tortio. Da illi ſemis pſilij ⁊ portulacei. ac ſahaſaferemi ſeminis ⁊ medulle ſeis citroli. cuiuſqꝫ partē. tabaſiri. ſ. ptē tere oīa ſemib⁹ exceptis ⁊ oleo paꝝ inunge roſarū. ribeſiqꝫ illi ppina ſyropū ⁊ aquā q̄ biberis infunderis grana.

¶Capitulum. xxviij. de colice medela.

Qolica paſſio cū ex humore fit flatico patiēti electuariū offer dactilicū ac ſahaꝛbarā ac citonioꝝ laxās cū aqꝫ cala ⁊ patiēte cataplā locū cū ſale calefacto egrūqꝫ in aqꝫ pilā iducas. in q̄ camomillā. melliloti. berenaſe tum carnibū. heſchꝫ ſilliaqꝫ coxeris locuꝫ oleo illinias heſqui et ſi nā ſoluit ⁊ doloꝛ mitigaꝛ eque ſin da illi ſeqbinegi. ʒ. ij. ⁊. ſ. aut pillulaꝝ ſetidaꝝ. ʒ. iij. ⁊ ſi has nō patiť pillas pp caloꝛis cōplonē etatēqꝫ ⁊ tps caſſie. ſ. medulle da illi. ʒ. xx. calēgebini. xv. cū aqꝫ in q̄. ʒ. ij. ſemis feniculi coxeris ⁊ ſupinꝫ ce turbit albi. exag. et hyere. ʒ. atqꝫ cū calida ppina aqꝫ q̄ illi pillulas has. ¶Aſſignatio eaꝝ hyerepicre. turbit cuiuſqꝫ. ʒ. colloqntide adipis q̄drātē ſalis naſte obolos. ij. diagridij obolū ⁊ machali glauci. ſ. ʒ. tere oīa diligēter. ſed machalū in aqꝫ diſſolue calida reliq̄qꝫ cū ea diſtempa medicamina ⁊ pillā. in vmbꝛa deſicca ⁊ eſt potio pfecta flaticeutilis colice. ¶Pillaꝝ aſſignatioutiliū colice flatice p primū q̄s ioānes pillā. vocauit margaritaꝝ. Sume ſabaremi opopōacis eglēs ptes ⁊ opoponacē in aqꝫ diſſolue calida ac deinceps titimalū admiſce. ⁊ modicū ſupadde zafrā pillulaqꝫ q̄ꝫē potio a. ſ. vſqꝫ exag. puero āt oboli dāt. ur. ij. vſqꝫ. ſ. ʒ. ¶Pillarū aſſignatio aliaꝝ q̄ colice pſunt flatice. Sume turbit. hyere cuiuſqꝫ. ʒ. iij. agarici duas. opoponacis. lauſiri macali caſtorei. cuiuſqꝫ. ʒ. ſic ca. tere diligēter medicamina ⁊ ſubtili cribra pāno gūmas āt in pigſi aqꝫ diſſolue ⁊ in modū pipis pill. ex q̄b⁹. ʒ. dabis. ij. cū aqꝫ ca. in q̄ bullieris feniculi ⁊ apij ſemē aniſumqꝫ. Pill. al'ad ides turbit albi. ʒ. aloes. epatice obolos iij. ſcamōee oboli tere oīa diligēter ⁊ cū mel le. diſtēpa pillulaqꝫ. ij. potiōes q̄ꝫ medietatē cū cal'a bibes aqꝫ. ¶Pillulaꝝ aſſignatio colice flatice ex vētoſitate valdevtiliū. Sume agarici. ſeq̄binegi. macali. caſtorei. lauſiri cuiuſqꝫ. ʒ. aloes epatice. iiij. tereſqꝫ ⁊ pillabis. q̄ꝫ ē potio. a. ʒ. vſqꝫ exag. Et ſi huiꝰ dño paſſiōis hyere cū melle fermētate. ʒ. iij. potreꝛeris dederiſqꝫ in eiꝰ veſtigiꝫ radicū aqꝫ cū charne in al'ca rhue oleo mānifeſtiſſime pderit. ¶Aq̄ radicū ad hec vtilis aſſignatio. Sume cotticum radicū apij. aniſi feniculi cuiuſqꝫ. ʒ. iiij. maſticis ſpice. cuiuſqꝫ. ij. cētauree minoꝛis cātoriū ſubtilis. v. adiāti. ſemis. cathemie cuiuſqꝫ. ʒ. turbit albi. x. vue paſſe chorōſanice optie purga te. xx. coq̄ oīa in. iiij. aq̄ libꝛis dōec ad libꝛā redeāt ⁊ ex eo dieb⁹ ſingulis. ʒ. iiij. bibe cū hyere cū melle fermētate exagiꝫs duob⁹ ⁊ exagio olei charne. ⁊ ſi olei charne loco hoꝛteꝛ̄ pfecti⁹ fiet. ¶Olei ſabaremi aſſignatio. Sume ſabaremi.

baremi.ʒ.xxx.mezeriõis.ʒ.hebelnili.ʒx.turbit charue granoꝝ cuiuslꝫ.xl.rũde oia ⁊ i stagna tũ mitte vas.⁊.lb.vj.aq̃ supfunde.atꝫ lẽto de coq̃ igne.donec aq̃ deficiẽte oleũ supstit:cola ⁊ in vase cõde.cũꝫ opꝰ fuerit vtere: dibaꝫ ex eo exagiũ vslꝫ.ij.cũ radicũ aq̃. Et si volueris vteris eo cũ aq̃ in qua ficꝰ. fenugrecũ hyerã. lini semẽ.vuas passas.adiantũꝫ coxeris:qm̃ passiõi ꝓsunt huic. Sz ⁊ si in clisteri illõ iuxta qõ opꝰ fuerit adhibeas,pdest.his cũvsus fueris medicamibꝰ si tñ nã non soluit.nec dolor quiescit:tũc clisteribꝰ vtaris:maxiꝫ si dolor in inferioribꝰ fuerit:treslꝫ passiõis dies trãsierint:qm̃ clistere oibus alijs que hic fiũt excellentius est. Utẽdũ itaꝫ in principijs clisteri leni.qõ si nõ,pderit qõ illo fortiꝰ est.adhibe. Clisteris assignatio lenis qõ colice ꝓdest nõ valide. Sũe ficus albas numero.x.iuiubas.xx.sebestẽ poma. xxv.vue passe chozosanice,ʒ. xv. camomille.melliloti.cuiuslꝫ plenã manũ. sel qui folioꝝ.carnebi.cuiuslꝫ.ʒ.v.violaꝝ. cathemie furfuris astrictoꝝ in pãno.cuiuslꝫ.iij.coq̃ oia in tribꝰ aq̃ lb.donec ad.lb.redeãt.⁊.ʒ. lb. excola.anatislꝫ adipis liq̃facti.⁊ muri. cuiuslꝫ.ʒ.ij.supinũce zaccare rubee.ꝛ.ʒ.buraci.ʒ. slꝫ tepidũ clisteriza. ¶Clisteris aliꝰ assignatio vtil colice q̃ ex flegmate fit. Sũe ficꝰ albas numero.x.iuiubas.xx.sebestẽ poma.xxx.hesq̃ aneti.cuiuslꝫ.ʒ.ꝛ. cartami.tunsi.fenugreci.semis lini.carue.cuiuslꝫ.ʒ.vij.cẽtauree subtilis ⁊ grosse cuiuslꝫ.v.adianti.iij.pigani.rutabe. cuiuslꝫ manipulũ.carnibi.blitis. cuiuslꝫ.ʒ.ꝛ. camomille.melliloti.cuiuslꝫ.ʒ.vij.semis opij feniculi.cimini.anisi.coloq̃ntide adipis.furfuris sicle.cathemie albe in pãno ligatoꝝ. cuiuslꝫ.ʒ.iij.coq̃ oia in.vj.aq̃ lb.donec ad lb. redeant.Ex hac.ʒ.librã cola ⁊ supinũce sisami olei ʒ.adipis gallie.ʒ.liq̃facti. gari.ʒ.⁊.ʒ. zaccare ꝛ.ʒ.buraci armenici exagiũ. ¶Et si passio fortis est flegmaqꝫ multũ ⁊ grossũ.sisami olei loco oleũ pone zẽbaci.aut hesq̃ aut aneti.zaccare loco mel:addaslꝫ medicamibꝰ his seqbinegi amõiaci.iaustri.cuiuslꝫ.ʒ.ʒ.dissolueslꝫ gũmas in mortario cũ aq̃ calida ⁊ cũ pistello diligẽter teres.atꝫ clistere supinũcies.Et si i clistere obolos.ij.fell bouis pieceris ꝓdest manifeste.Augẽda aũt sunt hec ⁊ iminuẽda medicamia iuxta qõ virtꝰ passiõis ꝙulet ⁊ ỗbilitas:flegmatilꝫ copia ⁊ paucitas.Et nõ nũq̃ clisteri opꝰ nõ est:ʒ licinijs cũ passio ⁊ dolor circa penis ẽ ptes ⁊,ppe intestinũ rectũ. ¶Li chnij assignatio ꝓbati.Sũe cathemie. buracꝫ eq̃les ptes.coloq̃ntide adipis.ʒ.ptẽ.diagri dij quadrantẽ.tere oia diligẽter ⁊ zacc. liq̃fac rubeã in q̃ medicamia,pjcies ad mẽsurã digiti.ʒ tẽperate grossitiei licinij fac.Aliud coloq̃ntide adipis.fell bouis.buraci. cathẽie.cuiuslꝫ ptẽ.tere diligẽter ⁊ cũ melle distẽpa spissa.aut zacẽ silij. ¶Alijs validũ. Fell bouis:seq̃ binegi.machali.buraci.coloq̃ntide adipis.cathemie.cuiuslꝫ ptẽ tere oia diligẽter.ℏ ʒummas in aq̃ dissolue calida:⁊ cũ ipsis medicamia distẽpa:licinioꝝ facto vtere.his cũ vsus q̃ dixim⁹ fueris nihilqꝫ cõfert nec dolor cõpescit:nec nã emollit:medicamie vtere qõ tã diximus.in q̃ lupi ẽ fimus.qm̃ lupi fimꝰ q̃ in spinis inuenit ꝓpietatẽ hz mirabilẽ ad colicam passionẽ.Refert nãqꝫ.H.suo i libro de simplicibꝰ ⁊ cõpositis medicaminibꝰ.qm̃ si q̃s lupi fimi frustũ accipiat ⁊ ad femur patiẽtꝭ colicã aliget aut vmbilicũ eiꝰ illiniat.soluit illã.⁊ hoc sepiꝰ sepbasse fatet. ¶Medicamis assignatõ cũ fimo lupino.Sume fimi lupini q̃ sup spias inuenit.ʒ.iij.anisi.cimini.semis feniculi.ʒinziberis.pipis lon.salis naste.cuiuslꝫ.ʒ. aloes epatice.ij.tere oia diligẽter ⁊ subtili cribra põno.ac cũ melle distẽpa dispũato ⁊ i vas cõde: cũꝫ opus fuerit.ʒ.ij.vslꝫ.iij.cũ aneti ⁊ cimini aq̃ potrige. ¶Medicamis assignatio aliꝰ cũ fimo lupino.Sũe turbit albi.ʒ.v. fimi lupi.iij. semis apij.anisi cuiuslꝫ.iij.tere oia diligẽter. ⁊.ʒ.iij.cũ calida ꝓpinab aq̃.Cũ aũt cũ clisteribꝰ ⁊ licinijs alijslꝫ vsus fueris.⁊ nãm solueris aliqslꝫ superit dolor post hec.hac vtaris õcoctiõe qm̃ intestina purgat a supfluis perfecte. ¶Decoctiõis assignatio coztic radic apij ⁊ feniculi.achuani.bersausani violaꝝ siccaꝝ liq̃ritie radicis tũse ⁊ rase cuiuslꝫ.v.ficꝰ albas.numero.x.zebibi cozosanici optie purgati.ʒ.xx. coq̃ oia in.v.lb aq̃ suauis.donec ad librã redeãt.ex hac.ʒ.librã sume eiuslꝫ.ij. triẽtes. i q̃ x.fricabis.ʒ.medulle cass.f.pẽdioꝝ optimoꝝ x.⁊ supinstillab olei caruhe exag.⁊ addes turbit.ʒ.tepidũꝫ hoc,ppinabis.vterislꝫ hꝰ alternis diebus purgatem hoc intestina optime.

De eoz̃ qui colicã ex vẽtositate patiũ tur regimie.⁊ si hec vẽtositate fuerint grossa passio oportebit pill. patiẽti dare fetidas sub duaꝝ⁊.ʒ.examie dragmarũ vslꝫ.iij.aut opoponacis dragmã.aut hoc illi da medicamẽ.Assigna⁹ eiꝰ hyerepicre exag. ij.turbit exag.semis apij.nanachue.anisi.cuiuslꝫ.ʒ.exag.castorei.euforbij.cuiuslꝫ.q̃drãtẽ exag.tere oia diligẽter.⁊ subtili cribra panno.distẽperãslꝫ cũ apij aq̃ pill.dabislꝫ ex eis exag.ij. ¶Pill alie ad idẽ.saberemi.coloq̃ntide adipis.cuiuslꝫ partẽ opoponacis.ptẽ.⁊.ʒ. zinziberis castorei.pipis.machali. cuiuslꝫ.ʒ. partẽ.sicca tere ⁊ gũmas in aq̃ dissolue calida simulꝫ medicamia distẽpa ⁊ puulas fac pill potio exaꝝ.ʒ.ij.dabis ẽt hanc radic aq̃. ¶Assignatio eius coztic.radicũ apij ⁊ feniculi.cuiuslꝫ.ʒ.ꝛ.semis apij ⁊ feniculi. anisi. nanachue. fuhe.fenugreci cuiuslꝫ.iij.seminis pigani.ordei.cuiuslꝫ.ij.aneti.rasani. adecharj cuiuslꝫ v.fauteneqi.satureie feresiace.cimini carma-

nici.cuiuſqz.iij.maſticis ſpice.ſeliche.ꝓlobal ſami.aſari.cuiuſqz.ℨ.ij.zebibi chozoſanici optime purgati.ʒ.xx.ficus.numero.x.iuiubas.xx. coq̃ oia in.v.aq̃ libris donec ad libꝛã redeant cola ⁊ dieb⁹ ſinguł.ʒ.xl.ſume.de ea.⁊.ʒ.exag. ſocrite et olei charue exag.⁊ ſi eiuſmodi egroto tiriace faruc.ʒ.ʒ.cũ aqua i qua ciminũ.aniſi.apij ſemen bullieris ꝓpinaueris manifeſte ꝑderit.liniãs aũt eius ⁊ inungas vẽtres ac circa ꝓſtata hoc oleo. ¶Aſſignatio eius.aq̃ piſgani ⁊ aque porri.feniculiq̃ cuiuſqz.ʒ.libꝛã.cimini nebatici.nanachue.ſemis apij.cuiuſqz.ʒ.v. coq̃ oia in ſuccis porri.⁊ piſgãi dõec triẽs deficiat.⁊ ſupinũce olei onfacini.aut iſſami.ʒ.lib. ⁊ tẽpato coq̃ igne dõec deficiẽtib⁹ aq̃s oleuz ſupſit.hec inunges ⁊ patiẽti exagiũ ꝓpinabis cũ aqua in q̃ fautenegũ fluuialẽ.ſatureiã. feresſacã.nanachuã bullieris cuz melle ⁊ penidijs optimis.hoc ventoſitatẽ diſſoluit.Diſſoluit ꝙz vẽtoſitatẽ cataplaſio cũ ſale ⁊ cimio calefaciz. Adhibe ẽt cliſtere vẽtoſitatẽ diſſoluẽs ⁊ ipam diſpgens vt hoc.Aſſignatio eius. Sume helq̃ aneti.piſgani.fautenegi mõtani ⁊ fluuialis.nemami.camomille.cuiuſqz manipulũ ſemis apij.aniſi.feniculi.nanachue cuiuſqz.ʒ. v.ſumaci.ℨ.x.ficꝰ albas nũero.x. iuiubas.xx. ſebeſtẽ poma.xxx.coq̃ oia in.vj.aq̃ libras donec ad totiꝰ redeãt quadrãtẽ.colabiſqz ex ea. ʒ.libꝛã ⁊ ſupinũces buraci armenici. macali. opoponacis.iauſſri.cuiuſqz.ʒ.ʒ.caſtorei oboſ.ℨ.melł.xx.ʒ.gũmas in aqua liq̃fac calida medicamia aũt ſicca terẽs aq̃.ʒ.ſupinũce colate.gari.⁊ olei coſti.cuiuſqz.ʒ.xv.tepidũqz cliſteriza:⁊ ſi cũ cliſteri aliq̃d fuerit egreſſũ ſpiſſum.iterũ adhibe cliſtere.tertioqz vſq; dũ hec ſolida emittãtur oia ⁊ egeſtio fiat molł. Cliſteris alius aſſignatio qũ vẽtoſitati ꝑdeſt groſſe.Sume ſucci porri.blitis.fautenegi. piſgani cuiuſqz.ʒ.xx.olei charue.nardini.coſtini ⁊ heſqui.qũ cuiuſqz preſto fuerit.ʒ.xv.mellis.x.caſtorei.coloquintide adipis cuiuſqz.ʒ .quadrãte diligẽter tritoꝝ.ꝙgrega oia hec ⁊ cliſtere facto cliſteriza tepidũ. ¶Cliſtere aliũ aq̃ piſgani libꝛã ſume ⁊ ſupinũce apij ſemis aniſi. feniculi.nigelle cuiuſqz.ʒ.xv.caſtorei.ʒ.tere hec oia mediocriter ⁊ piſgani aquã ſupiſtilla cũ olive oleo ⁊ coques lenes ad ꝓnas donec aq̃ deficiat oleꝙz ſupſit. de quo.ʒ.libꝛã ſume.gallie adipis ⁊ pullorꝝ colũbarꝝ.cuiuſqz liq̃facti.ℨ.ij. tepidaqz oia cliſteriza.⁊ ſi cũ oleo oliuarꝝ mel miſcueris robuſti⁹ fiet. ¶Si aũt doloꝝ roborat̃ur ⁊ nulla apparet mitigatio ꝑ medicamẽ larans cliſtere aliaqz hmõi.apolloniavtere grec̃a ⁊ fereſſaca.quecũqz preſto fuerit.a.ʒ.ʒ.vſq; ʒ.exag.patiẽtẽqz in cõcha fac ſedere i q̃ ſit decoctio camomille.mellilloti.piſgani.heſq̃.abrotani.aneti.folioꝝ lauri.gẽdiconis ⁊ ſiliũ.Sedeãt aũt i ꝑcha hmõi patiẽtes. eoꝝ ſtomacis vacuis cibo potuqz.Si aũt colicã patiẽtis cibus ſuꝑ ſegmate ẽ ⁊ vẽtoſitate ciceris aq̃ cũ cimino aneto cinamomo ſinapi galẽgar pipe porruſqz ⁊ olive oleũ ac mel:⁊ colũbarũ tam ſurgẽtes in volatũ pulli.galloꝝ turaveterũ cũbari ⁊ polipodij modico ⁊ hoꝝ ſorbitio patiẽti multũ ꝑdeſt.ſic ⁊ ſi aliquid medulle appoſuerꝝ cartami nãm laxat.ciba q̃z illũ melle cũ amigdalaꝝ oleo.nec vero expedit poſtrectiõe vti multorũ:nec offerãtur niſi que ad virtutẽ ſufficiãt tuendã tollãturqz oio quadrupedũ carnes ⁊ piſces:nec frigidã bibat aquam:nec vero aquã purã ſed cũ melle illã miſceat aut aqua vtaꝝ zaccarea. Et ſi ad illã coegerit neceſſitas ⁊ ſitis roborat̃.paululũ ⁊ alternati bibat. Sed ⁊ aliquid illi vini.ꝓpines rihani mixti.ꝑdeſt.hoc cũ vſus fueris in colicã patiẽtem ex ventoſitate regimine:nec ꝙfert:ſed nec doloꝝ cõpeſcitur tunc oportebit ſitias ſup vẽtris ſupplanũ ponere.⁊ in loco qui patiẽ ſepiꝰ:qm̃ hoc vẽtoſitatẽ diſſoluit ⁊ manifeſtius ꝑdeſt.

De colice que ex acuto fit humore medela.Cũ aũt colica ex acuto humore naſcit̃ pungẽtiqz qui ad inteſtina ẽcurrit in hãc patiẽtẽ medicamibus quibuſdã vti conueniet acutis que iã ante dixim⁹:⁊ lebelabi aque illi ꝓpinare.ij.libꝛe trientes. cũ caſſ.ſ. interioũ ʒ.xx.⁊ turbit.x.amigdaliniqz dulcis olei.ʒ.pinа quoqz ſolatri aquã ⁊ caquenegi malua rũqz cuiuſqz.ʒ.ij.i q̃bus fricaueris,caſſ.ſ.medulle.ʒ.xx.aut aquã in qua bullieris ⁊ decoris ficus.iuiubas.ſebeſtẽ.berſaulanũ. cathemie ſemi.⁊ chabezi cuiuſqz libꝛe q̃drãtẽ.coqs hec in.ij.aque libris: donec ad libꝛã redeãt ⁊ ſumes ex ea duos trientes.fricabiſqz i eis.xv. caſſia fiſtula medulle.ʒ.⁊ inſtillabis oli amigdalini dulcis exag.ſicqz cum dei auxilio ꝓpina.Da etiã aquam calidam cum amigdalaꝝ oleo dulcium ⁊ gallinarum ſorbitet iura.cum panis ſimile nuca.⁊ amigdalino dulci oio ſorbeat iura pedum agnoꝝ in eſpidabago paratoũ cum amigdalarũ oleo dulci.aut ſeminis pſilij ſpumam ⁊ citoniaꝝ cuiuſqz libꝛe trientẽ cum violarum ſiropo aut caſſie.ſ.lanchum cũ amigdalino dulci oleo ⁊ cucurbite ſemen cũ turbit.ʒ.⁊.ʒ.obolo diagridij.hec enim omnia proſũt.hoc quoqz adhibe cliſtere.Aſſignatio eius. Sume iuiubas.xx.ſebeſtẽ poma.l.oꝝ dei tunſi.ʒ.cathemie.furfuris heueri.cuiuſqz manipulũ in panno ligatorum violarum optimarum.ninifar.cuiuſqz.ʒ.iij.foliorũ malue. blitis cuiuſqz plenam manũ.coque omnia in v.libris aque donec ad libꝛam redeant colaqz ⁊ ſuperinijce caſſie.ſ. interioũ.ʒ.x.ʒaccare.x. xv.violarũ olei.ʒ.ij.muri.ʒ.⁊.ʒ.tepidaqz oia cliſteriza:⁊ ſi illic punctura eſt ⁊ acumẽ calorꝝ fortis.cũ ordei aqua cliſteriza in aqua iuiubas coxeris:⁊ ſebeſtẽ. cathemieqz radices

sume ex hac.ʒ.iiij.in q̄ peponis citroli. cucurbite.semis pſilij spume cuiusqʒ.ʒ. xv. violarū olei ⁊ cucurbite.aut ninifar ex oibus aut ex eo quod presto fuerit.ʒ.xx.misce oia in locū vnū ⁊ tepidum clisteriza.iuribus vescatur vnctuosis vt espidabago facto ex saginatis gallinis ferculisqʒ spinachia ⁊ fermaci lebelabi.blitę. malue.in espidabago additis cū emigdalio dulci oleo.onis quoqʒ sorbilibus granata sugat emelisia.⁊ ninifar bibat siropū ac violaceum similesqʒ in cōchā illum statue in qua tepidā fuderis aquam in qua violam. ninifar cathemie folia ⁊ maluas ordeumqʒ tunsum ⁊ similia coxeris.

De apostemate colice. Cū aūt colica ex apate nascitur calido nō opʒ in principijs patiēti medicamē porrigere laxans quoniā in ileon trāsiret.sed egrotāti basilici impera flebotomiā.sanguinē iuxta quod opus fuerit extrahe paulatim ⁊ vicib⁹ alternis non semel ⁊ subito ordei aquam illi propina in qua liquiritie radices ⁊ maluarum coxeris folia: locoqʒ hoc adhibe emplastrum. ¶Assignatio eius folio rum cathemie ⁊ malue ac solatri.violarū recētium cuiusqʒ.ʒ.x. tere oia diligēter ⁊ superinū ce farine ordei cathemie.sandali albi. aqua lelmelech.cuiusqʒ.ʒ.iij. tere omnia diligenter ⁊ cum oleribus misce tritis ⁊ fortiter tunsis.super que cerā misceris albā cum violarū oleo optimo ⁊ ninifar.anitisqʒ adipē liquefactā.sic qʒ locum emplastriza.⁊ si quod forte dissoluat necesse habes misce sīl semis lini spumā.Et si dolor ab his cohibetur ⁊ apostema dissoluitur vtile.sin aquā illā propina solatri. caūnegi.lebelabi.cuiusqʒ.ʒ.xx.in quibus.ʒ.x.cassie.fi.medulle fricaueris ⁊ instilla amigdali olei dulcis exagi.hocqʒ illi exhibe clistere. ¶Assignatio eius. Sume babunegi.melliloti.violesicce.ninifar.adianti.cuiusqʒ.ʒ.x. malue frondiū.folioꝝ cathemie.lebelabi cuiusqʒ manipulum furfuris tantū dē cathemie plenam manū iuuabas.xx.sebestē.xxx.coque omnia in tribus aque lib. donec ad vnam redeant. cola ⁊ semis libram sume in qua seminis pſilij spume. violaꝝ olei.adipis anatū cuiusqʒ.ʒ.mitte medulle.cassie.fi.ʒ. xv. quas in eadem confricabis aqua colabisqʒ ⁊ admisces oleum .sicqʒ clisterizabis.sedeat autē qui hec patiē in cōcha temperati aque calozis in qua violā. ninifar. cathemie folia ⁊ malue.⁊ mellilotum.anetum vitis frondes coxeris. ¶Ut autem ad statum morbus attigerit. egrotanti ficuum propina decoctionem ⁊ violarum.seminis cathemie et malue super quam oleum instilles amigdalarum dulcium donec apostema dissoluatur. dispones vero huius passionis dominum in cibozum regula quēadmodum colicam ex acuto patiēti hūoze assignauim⁹. Et iciēdum tibi qm̄ hac passiōe molestato difficultas accit vrine eo q̄ apa vesicā cōpumat saphenā minue re expedit ⁊ penā ēp̄abis lūbosqʒ ⁊ iguia emplis q̄ dixim⁹ inūges ꝺʒ loca hec cū violarum oleo camomilleqʒ ⁊cera liq̄facta: qm̄ hec apa dissoluunt ⁊ vrinā facilīāt.

¶Capit.xxix.de colica que ileos appellatur medela.

Colica autem q̄ ileos appellat difficile sanat: maxieqʒ si cum ea accidat stercoris vomit⁹ ⁊ q̄ h⁹ passio ex apate accit calido: cura re illā his q̄ dixim⁹ expedit in colice spē quam apa suscitat calʒ basilice.s.flebotomo ⁊ media stine ⁊ siq̄dē fr⁹ etas ⁊ pplo tpsqʒ adiuuerint patiēti medicamia ppina ⁊ cibos offer q̄s illic assignauim⁹: eisdēqʒ vtere ēp̄is ⁊ aliis q̄ illic dicta sunt. Cauēda aūt in colicā patientib⁹ flōmia nec adhibēda ē: nisi, postq̄ diligenter itellectū fuerit passionē ex apate eē caloꝝ eqʒ cognitū fuerit flōmia nāqʒ hui⁹ dōo passionis ꝑter calidū apa letalis. ¶Et si ileos ex hūoze fiat grosso flatico q̄ subtilib⁹ iniscat intestinis medicamia illi dabis q̄ in colica ex flate dixi mus vt radicū aquā cū hyera cū melle fermētata ⁊ socrita.oleoqʒ caruhe trocisos q̄s q̄ di cunt cozani cū aq̄ in q̄ anisum bullieris. apij. semē feniculi.Et si dolor roborat apollonia da grecā electuariūqʒ qō vocat arestiſʒ ⁊ mitridatū hac in pte vtile ē valde ⁊ tyriaca faruc simml hyereqʒ ⁊ filia. Cauēda ē aūt apollonia nec dāda est nisi q; dolorē mitiget tm̄ hic vt cohibit⁹ fuerit ñ addat illā dare: qm̄ finis ē laudabilis dormitationem ꝓuocās: ⁊ caloris adducens debilitatē naturalis. Refert hypocras in scō epidimiaꝝ sermone oportere huius dño passionis si ex humore fiat grosso et flegmatico vinum merum paulatim dari donec illi sopor supueniat aut in pedibus dolor. Intellexit autē in hoc vt humor calefieret: et subtiliatus maturaretur intestinaqʒ ad ei⁹ ex pulsionē roborarētur. ¶Cum aūt passio hec stercoris fit inclusi in subtilibus intestinis cā eius est medela medicaminū laxātium poculum electuariaqʒ ⁊ pille ad eadē vtiles sicut iā exposuim⁹ clistereqʒ validū. ¶Cū vero leti feri fit ex potu medicamis patiēs illis erit medēdus que illi obuiāt ⁊ ptraria sunt venenovt vomitus vsu tyriaca metridato ⁊ similibus sicut in venenoꝝ cura exposuim⁹. Sed cum a cibozabstinētia accidit: tūc eius medela iuxtā est sorbitio pinguium que cum a carne fiunt pingui in quibꝰ aliq̄d simile panis cōminutum sit: danda aūt hec paulatim ⁊ nō semel. dabis etiā spumā cum amigdalozum oleo et violaꝝ. ¶Cū ex ruptura fit medetur itestino

rū reuocatiōe ad sua loca cū manuū cōpressione ⁊ ligatiōe emplisq3 ad eadē vtilib⁹. Expedit aūt hui⁹ ⁊ colice dño passionis ⁊ cū ab eis sanati fuerit ne forte ad cibos redeāt a p̄ncipijs substractos donec robustiores fiāt ⁊ pfecte sanitatis: sed p̄diū minuāt. ⁊cibos fugiāt grossos. vnctuosisq3 vescātur iurib⁹ vt espida bago ⁊ zirabagoq3 ⁊ in sartagine patis. ⁊ penidioꝝ assuescāt zaccareq3 tabarzedi porrectionē. Et si ex flegmate passio fuerit. alternis accipiat dieb⁹ hyeram cū melle fermentatā: ⁊ qñq3 melleū calēgebinū cū aq̄ colata in q̄ sit anisum ⁊ apij semē. Exercitio vtat tēperato. balneū frequētet ⁊ i pila sedeat aq̄ plena ventrē ⁊ intestinoꝝ ptes oleo liniat in quo ciminū apij semē coxerit ⁊ aneti oleo. hesq3 ⁊ camomille cibū ei⁹ paulatim auge vt illū passionū intellexer; purgatū reliquijs pfecti⁹. Qō si passio h⁹ ex caloꝛe inascet p̄diū oꝛ minuere comedātq3 panē farine mūde. cū iuleb ⁊ amigdalatū oleo dulci. ⁊ zirabagū cū franquillinis aut pullis ⁊ iudabū cū pāe ⁊ gallinis piguib⁹. aut cū amigdalio oleo ⁊ portulaca ⁊ blito. ¶ Et primo assuescāt siropo infuso violaꝝ ante p̄diū horis duab⁹ aut trib⁹ aut cassie. f. medullā sugāt in iuleb infusam aut tertio die vel alternis. aut cassie. f. medullā ⁊ calēgebinū fricata in aq̄ calꝛa ⁊ colata offer. hec aliquātis facies diebus donec ytestina purgētur. ea vt purgata intelliges hāc illi da decoctionē. ¶ Assigna⁹ ei⁹ sic⁹ albas nūero. x. violarū siccaꝝ. z. v. coq̄ in aq̄ libꝛa donec ad triētē redeat ⁊ sume de ea dieb⁹ singulis. ℥. iij. in q̄. z. v. cassie. f. a granis purgate fricabis. ⁊ oꝛm istillabis amigdalaꝝ dulciū.

¶ Cap'm .xxx. de vermiū ⁊ lumbricoꝝ ⁊ ascaridum medela.

Vermes habētem expedit mederi medicaminibus māe q̄ illos generāt ꝓtraryūs. ⁊ q̄ illos occidāt ⁊ p̄ solutionē emittant. Et q̄ hoc operātur medicamia sunt quoꝝ est cōplexio calida sicca ⁊ incidēs. cū passio hec ex mā fiat frida ⁊ hūida flegmatica. madicamia q̄z in q̄bus ē amaritudo fortis ⁊ solues aut elimās. qm̄ ex amaritudine aialiū est iteritus. Elimatio ꝓo educit ab ytestinis post mortē. hec aūt medicamia sūt absinthiū. serchasum lupinū. epithimū. sihū. anegū abehelū. costū mirra ⁊ filia. si dederis hec sigillatim aut cōiuncta cū melꝛ aq̄ calida vermes occidūt. ⁊ ascarides emittūt. nōnū q̄ educunt vivos debiles interitui vicinos.

¶ Medicaminis assignatio q̄ lūbricos occidit vermes ⁊ ascarides. Sume serchasi. z. iij. abernegi. arsunegi. cuiusq3. ij. trita distēpera cū melle. ⁊ liquefac i aq̄ calida. ¶ Aliud sume sihi. abꝛotani. absinthij. cuiusq3. partē lupini partes. ij. trita cum melle distempera. ⁊. z. iij. cū aceto aq̄ mixto ꝓpina: qm̄ ꝓmes pdit ⁊ fit icidit. Aliō ad idē abernegi. costi. mirre. fchasi. cuiusq3. z. ij. turbit. iij. tere oia diligēter ⁊. z. v. vsq3. vij. cū calida offer. ¶ Aliō lupini abernegi serchasi caulis. cuiusq3. ij. z. sihi armenici abꝛotani cuiusq3. iij. salis (nasse. z. et. s. turbit. vij. tere oia diligenter ⁊. z. ij. vsq3. iij. cū lupinoꝝ decoctiōis aq̄ ꝓpina. Aliō sihi abꝛotāi absinthij cuiusc3 ptē fchasi ptes. ij. tere oia diligēter ⁊. z. ij. cū aceto aq̄ mixto ꝓpia. Aliō abernegi. hebelnili. turbit lupini. cuiusq3 ptē tere diligēter ⁊. z. ꝓpia. iij. cū aceto mixto vermes emittit ⁊ ascarides ⁊ oino si sumpserꝛ medicamia hec singularia aut ꝓiicta ⁊ cū aceto ꝓpinaueris ac melle lūbricos patiēti ⁊ ascarides ꝓderit sunt aūt hec serchasum abernegū lupinū chasiregū sihū caisumū absinthiū costū isop⁹. fautenegū fluuiale abehelū cānabilū. Opꝛ aūt volēti lūbricoꝝ accipe medicamē vt vacuo sumat stō a cibis et anteq̄ accipiat tribus diebus lactis sumat capꝛaꝝ dulcis libꝛam ⁊ post hec medicamina accipiat fameli cus: qm̄ sic proderit.

¶ Capi. xxxj. de passiōib⁹ q̄ epati accidūt ⁊ p̄mum de male complexionis eius medela.

Ycocplexio cal'abassilicā oꝛ minui alarē in dextra mān si etas et ꝛt⁹ adiuuerint ꝓpꝛo tps ⁊ alia h⁹i ꝛtūq3 necitas iperat sāguis exhaꝛ tūc illi aquā fructuū ꝓpina ⁊ mirobolani citrini ⁊ lebelabi cū zaccara ⁊ cassie. f. medulla ⁊ post hec sāgibin cū itibe aq̄ mane horꝛa cū trāsierit oꝛdei affer aquā cū zaccara ⁊ epar cū sādaloꝝ ēpꝛo ⁊ ceroto ex itibe aq̄ ⁊ lactucarū portulace sempuineq3 facto ⁊ cucurbite rasuris oleoq3 rosarū ⁊ cera alba empꝛiza. Et si hec rē reformauerit bñ sin spodū da trocisc⁹ molliētes cū itibe aq̄ ⁊ aq̄ suthi cū sāgibin et si nec sic mitigaꝛ aꝛdoꝛ trocisc⁹ ꝓpia cāphore cū cucurbite aq̄ ⁊ itibe aq̄ ⁊ aq̄ suti cū sāgibin daq3 illi casei aquā cū sāgibi ꝓditam simul hec cū puluere. ¶ Assignatio ei⁹ mirobolani citrini. z. x. lacte lote. iij. spodij. ij. seis feniculi. j. tere oia diligēter ⁊. z. ꝓpina. iiij. cum casei aq̄. 5. lb. die p̄mo. Sc̄o. ij. dabis libꝛe trientes. tertio. ℥. x. sic vt die. v. libꝛā ꝓpleas. Septimo libꝛā ⁊ triētē ꝓpines. Sin aūt lac sumes cap adoloscētis etate ⁊ nō a pt⁹ tpe remote ꝛ nec nimis ꝓpinq̄. Sin aūt eaꝝ pascua comādrum siccū ⁊ fide oꝛdei palea ⁊ oꝛdei lactucarum frōdes itiba ⁊ silia ⁊ si nec sic mitigaꝛ camelarū da lac q̄ sane sunt corpe etate recētes q̄z cibis vescātur laudabilib⁹ dabisq3 dieb⁹ singulis. ℥. viij. dehinc. ij. adde singulis. vij. diebus dabisq3 cū hoc puluere. ¶ Assignatio ei⁹ mirobolani citrini lacce lote rose spodij cuiusq3 ℥. z. reubarbari. iij. seminis feniculi anisi. cy-

inſqz.ij.tere omnia diligēter ꝛ cum lacte.z.iij. vſqz.iiij.ppina cū.v.z.zaccare tabarzedi ꝛ ſi eius ſolutionem augere volueris adde cuiqz puluerisꝑ potioni obolos.iiij.violaꝝ rihanaꝝ Sit aūt cibus pulli cū zirabago ꝛ granata ſuꝛ gat lenia.pomaqz.Et ſi ardoꝛ fortis eſt nō in cōgruū erit eiuſmodi lac dare vaccinū a quo butyrū eductū eſt.cū ſpodij trociſcis.aut camphoꝛe.iuxta caloꝛis vires ꝛ debilitatē:eparqz cū ſandal' emplaſtriza ꝛ roſa ac ſempuine aq̄: ꝛ aque frondiū vitis aquaqz roſaꝝ ꝛ itibe ad dito modico pꝛio maſticis:ꝛ ſpice quo epatis tueanꝫ virtutem ne diſſoluaꝫ. ¶Emplaſtꝝ ad epatis doloꝛē ex calido.Sume ſādali albi.z. v.ſandali.r.vij.roſe.r.v.violarū niniſar cuiuſ qz.z.iij.ſufali.terre armenice.cuiuſqz.ij. camphoꝛe.maſticis.ſadegi.idi.cuiuſqz.z.tere oia diligēter ꝛ gūmas in roſaꝝ oleo liquefac. aut mirtino caleſino aut niniſar.ſinguloꝝ neceſſaria ſumpta quātitate:tritaqz inūce medicamina:ꝛ emplaſtro facto epar emplaſtriza. Aliō ad idē.Sādali albi.ſufali.cuiuſqz.z.iiij. sāda li.r.roſe cuiuſqz.vj.farine oꝛdei.v. cāphoꝛe.ſ. z.tritaqz oia diligēter cū intibe aqua ſolatriqz ꝛ poꝛtulace coriādri viridis ac ſempuine aq̄ diſtēpera ꝛ epar emplaſtriza calidū. ¶Aliud ſile.Sandali rubei.z.v.ſandali albi.violaruꝫ optimaꝝ.farine oꝛdei.niniſar.cathemie radi cis cuiuſqz.iij.roſe.r. cāphoꝛe.zafrani.cuiuſqz ſ.z.tritaqz oia diligenter ſubtili trāſmitte pā no:ꝛ cū roſarū oleo diſtēpa:aut niniſar i quo cerā albā iuxta qō neceſſe fuerit liquefeceris ꝛ epati factū appone emplaſtrū. ¶Trociſcoꝝ aſſignatio.q̄ doloꝛi medētur epatis ex calido Sume roſe.z.vj.ſemis cucumeris ꝛ citroli. et cucurbite.cuiuſqz.iij.lacce purgate.ſemis poꝛ tulace.cuiuſqz.iiij.ſemis intibe.aq̄ſuthi.cuiuſ qz.iij.ſandali albi ſpodij.reubarbari.ſemis ſe niculi.cuiuſqz.ij.zafrani.eupatoꝛij ſucci.cuiuſ qz.ij.tere oia diligēter ꝛ cū itibe aq̄ diſtēpa:et exag.ſ.informa trociſcos.ꝛ cū ſq̄ngibi ac itibe aq̄ refrigerātis bibe. ¶Trociſcoꝝ aſſignatio aſ'.Roſe.r.z.iiij.berberis.iij.ſemis intibe.ꝛ aq̄ ſuthi.cuiuſqz.z.ꝛ.ſ.ſpodij.mellōis ſemis.ꝛ cucumeris.cuiuſqz.ij.lacce.reubarbari.liquiriꝫ tie ſucci.cuiuſqz.z.zafrani.ſ.z.tere oia diligen ter.ꝛ cū intibe aq̄ diſtēperās exag.iſoꝛma trociſcos:q̄s cū ſquingibin ꝛ aqua ꝓpinabis frigidā.Et ſi cū febꝛe tuſſis fuerit:opoꝛtebit his addere trociſcis gūme arabice.quethiꝛe.amili.cuiꝰqz..liqꝛitie ſucci.z.cū iuleb.niniſarqz ſi ropo ꝛ violaꝝ.ꝓpinari. ¶Sit patiētis ſi nulla fuerit febꝛis aūt tuſſis cibꝰ pulli gallinaꝝ aut taugi cū zirabago parati aut granatoꝝ vꝫ he ſerē aq̄ ꝛ acidi citroꝝ adūciaſqz ciamomi mo dicū ſpice q̄ffare.mēte piſcibuſqz veſcaꝫ lapi doſis herbis in aꝫ heruſqz caueatqz q̄bꝰ calida ſunt cōdimēta fercula.vt alleū cepa.piper carui.galēgar ꝛ oīa reliq̄ in q̄ calida ſunt ꝛ pū gētia.Si ſit aūt febꝛis erit illi cibꝰ mezauꝝ cū his q̄ dixim⁹ ꝛ oꝛo loto ꝛ amigdalio oleo dul ci.ꝛ oꝛdei illi ꝓpia aq̄.Si ꝛo ꝛ tuſſis moleſtat ſil'.ſit illi cibus mezauꝝ qō cū maſſo fit ſpina chijs.cucurbitis.atriplicibꝰ maluis ꝛ ſilibꝰ.ꝛ ſi nā mollis ē ſpodij expedit illi daꝛ trociſcos ſtringētes cū q̄buſdā ſiropis ſtringētibꝰ vt ci tonioꝝ ſiropo ꝛ ribſi.mirtinoqz vētrēqz eius emplis ſtrigētibꝰ emplīza vt hoc. Aſſignatio eius.roſe ſandaloꝝ.ſufali.balauſtie rameci. terre armenice.calami aromatici.talaꝫa. eq̄les ptes tere diligēter ꝛ cū arnogloſſe aq̄ virꝫ ge paſtoꝛis coꝛimboꝝ vitis ſilibuſqz diſtēpeꝛa:ꝛ ſtringentibus illū paſce ponticiſqz cibis vt mezauro qō cū poꝛtulaca fit ꝛ hēmazo ac berberis ſucco.ſūmaci quoqz ꝛ ſimilibus.

De epatis male cōplexiōis frigide medela. Cum aūt mala epati frigida accidit cōplexio patiēti trociſcos reubarbari aut abſinthijꝫ dare expedit aut lac ce.aut hmōi alios q̄s aſſignabim⁹ cū ſq̄ngibi melleo ꝛ hāſalino iuxta qō opꝰ fuerit empliꝫ zes aūt epar cū aloes emplis aut eſtamaicon ſilibuſqz calefaciētibꝰ q̄ aſſignabim⁹.Et ſi hᵉ ad finē vſqz nō attingēt deſideratū radicū da cū cartami medicamine aquā ꝛ lacce medica mē cū amigdalaꝝ oꝛo aut aliq̄ athanaſie cō dite cū lupi eſe.Ferꝫ q̄s qm̄ epar lupi ſiccatū ſi cū reubarbaro bibaꝫ doloꝛi ꝓdeſt epatis q̄ ex frigido eſt.empliza eiꝰ epar in ſaliua cū pā no adechari aq̄ iſuſo ꝛ floꝝ eiꝰ ſpice aſari.ne mami ꝛ ſanſuci. ¶Et hec trociſcoꝝ aſſignatō epatis ex frigido doloꝛi vtiliū.Sūe maſticis. ſpice aromatice.aſari.lacce purgate.cuiuſqz z.iij.roſe.r.iiij.aniſi.ij.gafeti ſucci.abſinthij greci.reubarbari.cuiuſqz.z.zafrani. obolos. iiij.tere oia diligenter ꝛ diſtempera cum apij aqua ꝛ trociſcos fac.a.z.vſqz exag.ꝓpinabiſ qz trociſcū cū ſquingibin q̄ſali ꝛ intibe ꝓdite aqua:ꝓdeſt epatis doloꝛi ex calido ꝛ frigido. eo q̄ amarſtudinis cā in eis ſubtiliatio ſit.iō qz ꝛ oppilatione apiūt. ¶Trociſcoꝝ aſſignatio aliorum qui epatis proſunt doloꝛi ſi ſit ex frigido.Sume roſaꝝ.z.vj.berberis.maſticis. ſpice gafeti ſucci.aſari. cuiuſqz.iij. rauedſini zafrani cuiuſqz.z.ꝛ.ſ.liquiritie radicis. lacce lote.cuiuſqz.iiij.abſinthij greci.ij.tere oia di ligēter ꝛ diſtēpera cum feniculi.apij qz aqua. ꝛ a.z.vſqz exag.tracisca.ꝓpinabiſqz cū ſquin gibin.Et ſi pꝛualidū eſt frigus.z.v.vſqz.vj. bibat miſuſani aque mixti.Sed ꝛſi ſimplex bi beꝛit miſuſanū ꝓderit. ¶Radicū aq̄ aſſigna tio.que doloꝛi medeꝫ epatis.Sume coꝛticum apij:ꝛ feniculi cuiuſqz.z.ꝛ.ſeminis apij aniſi. feniculi.cuiuſqz.iij.maſticis.ſpice aromatice cuiuſqz.ij.radicum adechari.ꝛ flozum eius. gafeti herbe.abſinthij greci.heſſe.iahade.ca

lami aromatici.cuiuſcꝫ.v. lacce purgate. rauedſini.coſti marini.fuhe virgarū. cuiuſ qꝫ.ʒ. zebibi ſtaſi optime purgati ab interioribus.ʒ. xx.coque oia i.v.lꝫ.aq̄ dōec ad.lꝫ.ɼ.ʃ. redeat ɼ ſume ſingulis ex ea dieb⁹.ʒ.xl.ac ſupinſtilla illis amigdalaꝝ olei dulciū ɼ amararū.cuiuſ cꝫ.ʒ. athanaſie.iuxta qō op⁹ fuerit. Et ſi cum his natura ſicca ē addēdū erit medicaminib⁹ aq̄ radicū.mirobolanū ſebulū.turbit tunſuz Et anteꝫ radicū ponrigas aquā mirobolanū ſebulū da ɼ aloes pilꝛ.qm̄ nām emollient: et cōplonē calefacient. Emplaſtri aſſignatio qō frigiditati ꝓdeſt epatꝫ. Sume babunegi. mel liloti.aloes epatice. ſilꝫi armenici. abſinthij greci.cui⁹ qꝫ.ʒ.v.maſticꝫ.aſari.ſpice. arōatice. ſeliche.coſti carpobalſami.xilobalſami.cui⁹ qꝫ iij.zafrāi.ij.tereſcꝫ oia diligēt cū ſuſani oko di ſtēpera ɼ coſtino nardino iuxta qō op⁹ fuerit in quo cerā liqueſeceris.ru.ɼ medicamia ad miſcens emplaſtriza. ¶ Emplm aliud ad idē abſinthij greci .ſandali albi.ſpice radicis ade chari aloes epatice.cuiuſcꝫ.ʒ.iiij.maſticis car pobalſami.xilobalſami.mihe fiuxe ſe liche.co ſti.xiloaloes indice laudāi ſecci cuiuſcꝫ.ij.ro ſe.vj.tere oia diligēter ɼ ſubtili cribra panno arcꝫ cū lilioꝝ oleo diſtēpera ɼ cera.r.iuxta qō opus fuerit ſiccꝫ epar emplꝛiza. Et ſi medica mina hec cū miſuſano diſtēperaueris ɼ nada ruh e ꝓderit. Sit huius dñi paſſionis cib⁹ frā qui lini taugi.cū ciceris aq̄ ɼ oleo conditi loto ciminocꝫ. anet o.galengar:aut in patella co cti.ſuperirrigato vino rihano. Et ſi pane illū paſcas vino infuſo rihano prodeſt.propinacꝫ illi vinum ɼ gendicon.apiūcꝫ ponrige mentā badernebinam.feniculum ɼ ſimilia.

De mala epatis cōplexiōe humida. Cum aūt accidit mala epati humida cōple xio ſimplex ſine mā curare expediet hisq̄bus hydropiſis in pricipio curaſ. ¶ Et ſi illi mala acciderit frigida ɼ ſicca. his q̄bus ethicā patiē tes curantur medeberis.humectantibus ſcili cet ɼ molientibus potibus ɼ emplis.ſic vt q̄ dam admiſceas pontica ɼ aromatica odore q̄ epar ab illis fiat robuſtus.

¶ Capi.xxxij.de apoſtematū epatis medela.

Apoſtematū aūt que epatꝫ ac cidūt in medela aīaduertēdū eſt apoſtema calidū eſt.baſilice inci pe a flebotomia i manu dextera ɼ iuxta qō op⁹ fuerit ſanguinē extrahe. ſi virt⁹ etas tp̄ſcꝫ anni p̄ſens aliacꝫ hmōi adinuerit. Et ſi ſanguis minutiōis patientis ꝙſuetudo fuerit ap̄li⁹ exhes ɼ ordei illi aquā cū zaccara ꝓpina.p⁹ hec ſcingibin zaccareū ſimples.nāz ei⁹ cū lebelabi aq̄ ɼ caſſ.f.medulla molli ɼ le ni.i ip̄m vtaris cliſteri qō ex iuiub ſebeſtē.viol ordeo tūſo.blito furfure zaccaracꝫ.r.ɼ violaꝝ oleo ac roſaꝝ fit ſil aūt intuēdū. Et ſi apoſtēa in latere ē epatis gibboſo.tūc maxia tua erit cura ad vrie ꝓuocationē ɼ berberis trociſcos patiēti dabis a.ʒ.vſcꝫ exag.cū ſquingibin.ʒ.ɼ ʃ.ac itibe aq̄.ɼ aq̄ſuthi.ſtrigniꝫ exp̄ſſa cocta ɼ diſpumata cuiuſcꝫ.ʒ.ſumes.xv.dabis autez hūc dormitū eūti puluerē. ¶ Aſſignatio ei⁹ ſe minū cucumeris.citroli.ɼ melōis.medulle cu iuſcꝫ.ʒ.v.ſemis apij.feniculi.aniſi cuiuſqʒ.ij. ſemis itibe ɼ aquefuthi.ſpodij.cuiuſqʒ.iij. ro ſe.berberis ſucci.cuiuſqʒ.iiij.rauedſini.ʒ.ɼ.ʃ. tere oia ɼ ſubtili cribra pāno.cūqʒ op⁹ fuerit ʒ.ij.cū ſquingibin.ʒ.ɼ aqua ſumēs frigidayte re. Trociſcoꝝ aſſignatio epatis doloꝛi ex cali do apoſtemate in latere gibboſo vtiliſ. ſume roſe.r.optie purgate.ʒ.vj.berberis.iij.ſemis aquefuthi.cucumeris citroli. melōis ſeminū medule.cuiuſcꝫ.iij.tabaſiri.liquiritie.ſucci cu iuſcꝫ.ij.rauedſini.lacce purgate. cui⁹ qꝫ.ʒ.ɼ.ʃ. zafrani.maſticis ſpice.cuiuſcꝫ.ʒ.tere oia diligēter ɼ cū ſolatri aq̄ diſtēperās a.ʒ.vſcꝫ exag. trociſca.quos cū oleoꝝ aqua ɼ ſcingibin ꝓpi nabis. Trociſcoꝝ aſſignatio alioꝝ ad eadem vtiliū.roſe.ʒ.v.berberis.iij.ſpodij.ʒ.ɼ.ʃ.ſemis cucumeris ɼ citroli.lacce purgate.fuhevirgaꝝ cuiuſcꝫ.ij.rauedſini.ʒ.zafrani.ſpice.maſticis. abſinthij.cuiuſcꝫ.ʒ.ʃ.tere oia diligēter ɼ cū in tibe aq̄ diſtēpera.ɼ ſi calor moderatus fuerit his adde medicamib⁹.cāphore obolos.ij. ꝓ pia quocꝫ ei i cui⁹ epatis latere gibboſo apo ſtema eſt calidū caſei acḡ cū ſcingibin ſupta.ɼ puluerē qui ex cucumeris citroli granis.ſemi nis apij ɼ aniſi.feniculi.ex ſingulis iuxta qō opus eſt ſumēs.ſitcꝫ capiaꝝ eſca.apiū.fenicu lis intiba ɼ ſikia. ¶ Qō ſi i latere ē conico apo ſtema.tūc maxia ſit tua cura ad nature ſolo nē cū lat⁹ hoc epatis inteſtis cōparticipet. da itacꝫ illimintibe aquā lebelabi ɼ ſolatri.cū caſ ſie.f.medulla.ſumēs ex tribus p̄dictis poſtcꝫ bullierint ɼ diſpumate fuerit accolate.ʒ.xliij. ɼ fricabis in eis caſſ.f.ʒ.vij.ɼ i hyeme tepidas. bibas.in eſtate refrigeratā.cum oleiamigda lorꝝ.ʒ.dulciū.ꝓpina quocꝫ ſpodij mollientes trociſcos cum ſquingibin.ſed ɼ cū caſſie.f. me dulla.aquā caſei.ɼ mirobolana cū hec pulue re. ¶ Aſſignatio eius mirobolani citrini.ʒ.ɼ. ſemis itibe aquefuthi ɼ citroli ſemis cuiuſqʒ ij.lacce purgate rauedſini cuiuſqʒ.ʒ.ɼ.ʃ.ſca monee.ʃ.dragma.de eo ꝓpina.ʒ.cū caſei aq̄ iuxta qō opus fuerit. Oportet autē huius do mini apoſtematis corpus imminuere cū fru ctuum decoctiōe ɼ cliſteri vtaris leni quo ma terias abſtrahat ɼ per ſolutionem ēducas. ſz ɼ camele lac illi propina.ſed tamen prius his que predixim⁹ paſce.incipiaſqꝫ illud ꝓpia re a.ʃ.libraꝝ ſqʒ libram.ɼ.ʃ.cum hoc puluere. Aſſignatio eius ſume mirobolani citrini ɼ le bli cui⁹ qꝫ.ʒ.v.emblici.bellirici.cui⁹ qꝫ.iij.ſeis

intibe ⁊ aq̃suthi. feniculi cuiusq̃. ij. teres ⁊ cũ lacte. 3. iij. ppinabis die⁹. vij. ⁊ si nulla fuerit febris cũ lacte trociscos dabis hos patiẽti. sin portulace cũ aq̃ ⁊ cũ cassia. f. ¶ Medicamẽ aliũ ad idẽ sume rose. r. 3. vj. berberis lacce lote cuiusq̃. iij. spodij. iij. rauedsini. sandali albi. seis intibe. aq̃suthi cuiusq̃. 3. ij. semis feniculi. ant si cuiusq̃. 3. ⁊. 5. zafrãi. 3. terẽgebini. vj. tere oia diligẽter ⁊ cũ mãne aq̃ distẽpera. Et si validus fuerit calor cãphore adde. 5. 3. Empla aũt ex maxia parte oz eẽ ex his q̃ repellũt ⁊ phibent mãm sua friditate cõposita ⁊ põticitate ẽle ẽ cerotũ qũ ex intibe fit aq̃ ⁊ q̃ffara cucurbiteq̃ rasura strigno. frõdiũ vitis succo. rosaq̃ aq̃ et sempnine. ac arnoglosse cũ rosaq̃ oleo ⁊ cera alba. hisq̃ ea q̃ sũt aromattici adde odoris. vt sandalũ rosã. cãphorã. Die facto tertio aut ꝙrto addẽdũ erit his ali qd eoz q̃ dissoluũt q̃lis ẽ camomilla. mellilotũ cathemia. ordeũ nec ab hoz desistes dissoluẽtiũ augmẽtatione q̃diu augetur apa donec ad statũ ptingat. iã tũc ex dissoluẽtib⁹ ⁊ reprimẽtib⁹ cõposita sint empla medicaminibus eq̃liter. ¶ Ut apa declinare ceperit reprimẽtia minue ⁊ dissoluẽtia auge. caueaq̃ eoz q̃ refrigerãt imoderatione ⁊ vsum nimiũ sicq̃ ⁊ repmẽtia. Sepe eteñ hec in apa ferũt durũ. difficilisq̃ ei⁹ fit dissolutio ⁊ aduẽt⁹ hydropisis fit cã. Refrigerãtia eteñ ⁊ desiccãtia mãm glomerãt ⁊ spissãt ⁊ dissolui phibẽt. fit itaq̃ opilo ex opilatiõe meatuũ hydropis. ¶ Assignatio emplastri in apostematis principio vtilis. Sume sandali albi. 3. iij. sandali. rubinifar cuiusq̃. iij. rose. r. v. asiasi. memithe fu fali cuiusq̃. ij. acatie terre cimolee. 3. cãphore. 5. 3. tere oia diligẽter ⁊ cũ intibe aqua distẽpera. ac q̃ffare ⁊ sempnine. portulaceq̃ ⁊ lactucarum. ¶ Emplastrum aliud apostematis epatis principijs vtile. Sume foliorũ solatri. folio rum caquenegi. tahalebi. rose viole recentis. portulace. sempernine. rasure cucurbite lactucarum partes equales tere in mortario diligẽter ⁊ sandalum adde albũ rosam modicũq̃ ordei farle ⁊ epar emplastriza. ¶ Emplm aliud qõ epati adhibetur cum apostema augetur. sandali albi. 3. iij. rubei. v. rosarum. vj. camomille floꝝ melliloti. cuiusq̃ obolos. ij. absinthij greci. 3. ⁊. 5. zafrani cãphore cuiusq̃ obolos. ij. tere omnia diligenter ⁊ sume olei violarũ ⁊ olei camomille cuiusq̃ partẽ cere q̃dantẽ. Cerã in oko liq̃fac ⁊ medicamia superadde misceq̃ diligẽter ⁊ emplastro facto epati appone apato. ¶ Emplastrum aliud vtile epatis in statu apostemati sandali albi ⁊ rubei cuiusq̃. 3. v. rose. r. optime purgate. iij. camõille florum melliloti violarũ siccarũ ordei farine. cuiusq̃. iij. absinthij greci. safali. asiasi memithe cuiusq̃. ij. mastic. spik. nardi. cuiusq̃. ij. zafrani. 3. ⁊. 5. cãphore obolis. ij. tere oia diligenter ⁊ in camomille oleo ac violaceo liq̃facta pus in eis cera. r. q̃ta op⁹ fuerit distempa ⁊ viere. ¶ Emplz cui⁹i declinatiõe vsus ẽ vtilis. Sume sandali. r. albi fusali violaq̃ ninifar. cuiusq̃. 3. 3. iij. rose. r. camomille melliloti. absinthij greci capilli veneris semis lini. cuiusq̃. v. masticis spice nardi mihe cuiusq̃. iij. zafrãi. 3. ⁊. 5. tere oia ⁊ distẽpa cũ aneti oleo. aut lilioq̃ alboq̃ cera in eo liq̃facta. ¶ Et si cũ apate febris fuerit medicamia cauẽda erunt calida ne patiẽti ppinent ne ve eis epar eplizeẽ. Et si apa epatis ex mãifesta fuerit cã pcussiõe. s. aut casu. tũc hoc eplm erit adhibẽdũ. ¶ Assignatio ei⁹ mirti. 3. iiij. xiloaloes optime baccaq̃ lauri zafrãi calami aromatici mirre masticis. cuiusq̃. ij. cere. v. lilioq̃ oli. xv. vsq̃ xx. misusani. iiij. medicamia diligẽter terẽ subtili trãsmitte pãno ⁊ cũ misusano misce cerãq̃ in oleo liq̃fac ⁊ medicamia sic in eo distempa. factoq̃ emplastro epati applica. propina autem eiusmodi patienti sulze virgas. mirram cinnamomum. terrã armenicã cuiusq̃ partem tritis omnib⁹ diligenter patienti propinabis. 3. ij. cum rosarum oleo. ¶ Emplastri assignatio ad idẽ. Sume pentafoli. 3. x. ciceris excoriati. lacce lote. vij. reubarbari. iiij. zafrani. ij. terre armẽice x. mumie. iij. tere omnia diligenter ⁊ cũ lilioꝝ oleo mumiã dissolue. ipsoq̃ medicamina dissolue ⁊ epar eplza propinaq̃ de eo. iij. 3. cum ciceris aqua tunsi ⁊ infusi ⁊ si nulla fuerit febris vinum illi porrige rhanum. Expedit autem in cibis tuum esse in calidum patiẽti apostema epatis regimen quale ⁊ illius est qui calida eius complexione molestatur: sitiq̃ egrotantis habitatio in frigidis locis ⁊ aere iocundo que omnia aquilonis exurat ventus. Et oportet apostema in epate habẽtem fructib⁹ arcere põticis, vt citonijs piris silibusq̃ quoniã opilationẽ pariũt ⁊ materie phibẽt egressum vnde ⁊ apostema augent.

¶ Capi. xxxiij. de aperiendo epatis qui in saniem vertitur apostemate.

Cum autem quodã epateẽ apostema in saniem conuersum est emplastris vti oportet de quibus furunculorum diximus. cura qui in stomacho accidunt. ¶ Et hec emplastri assignatio qõ apostema facit erumpere. ¶ Sume fenugreci. seminum lini et merue. cuiusq̃. 3. x. radicum cathemie. silemi. farine. mollendini pulueris. cuiusq̃. vij. camomille. melliloti. violarum siccarum. cuiusq̃. v. narcisci cepe. dragmas duas diligenter tritas. fermenti. cuiusq̃. x. masticis dragmas columbarum fimi. buracis. cuiusq̃. iij. tere que possibile est horum medicaminum diligẽter: ⁊ cũ mollib⁹

aduna medicamibus ꝛoleū cheiri.violaceūq; in quo cerā iuxta qō opus fuerit liq̄feceris superfunde.factoq; empło apatı applica.ꝛ opz patiēti ordei dare aquā cū melle ꝛ ficuū aquā decoctaꝫ.fenugrecūq; cū melle. ¶Et hec decoctiōis ad hoc vtilis assignatio.Sume fenugreci.semis lini cuiusq;.ʒ.r.ficus albas nūero x.adiāti seminis cathemie ꝛ malue.cuiusq;.v. sauteuegi.centauree cuiusq;.iiij.isopi.prasiū. cuiusq;.ij. coque oia in.iij. aq̄ libris donec ad librā redeāt.colās.iiij.ex ea.ʒ.sue ꝛ mell' apū supadde.penidiorūq; cuiusq;.ʒ.r. olei amigdalini dulcis.ij. bibat tepidū ꝓpina q̄ʒ lactis asine.ꝛ capraꝫ.ʒ.iiij.cū seie merue ꝛ fenugreco.ꝛ zuzeneqi tritis diligēter cuiusq; sume.ʒ.r ʒ.ꝛ tepidū ꝓpina.Opz aūt mām in vesice trahere partes ꝛ renū medicamib⁹ vrinā ꝓuocātibus:quatenus ꝑ vrinā sanies emittatur.Sit igitur qō ad hec porriges si nulla est febris. hesse.sauteuegi.isopi.radicū apij feniculi dauci q; decoctio cū melle. Qō si aliq̄ igruat febris calida nō erūt dāda:dabis itaq; seminū cucurbite cucumeris citroli.mellonis medullarum. cuiusq;.ʒ.v.amili.dragagāti.gūme arabice.cuiusq;.ʒ.ꝛ.ʒ.liq̄ritie succi.ij. tere hec diligenter ꝛ.ʒ.iij.cū violarū siropo aut iuleb. aut papauerino:mane porrige.vespere tm̄dem ꝛ lenib⁹ mollientibusq; pasce cibis:vt mezaro qō cum blito fit ꝛ spinachij.maluis catafo.ꝛ cū amigdaloꝝ oleo ꝛ penidijs. Dabisq; illi polentam que ex simile medulla fit cum amigdaloꝝ oleū ꝛ penidijs.aut zaccare ꝛ ordei aquā cum zaccara prodest:ouа sorbitet sorbilia:ꝛ agnorum vescatur pedibus cū especibagso paratis similibusq; cibis qui digestioni parent.ꝛ cito a stomaco descendunt ꝛ intestinis. ¶Ut autē apostema erupit:ꝛ in renū partes sanies ferꝛ vesice:ꝛ per vrinam egredieꝫ patienti papaueris trociscos dare expediet cum papaueris siropo.ꝛ iuiubarum ꝛ ninifar: ciboq; illi offeres quos assignauim⁹ sorbitiones ꝛ alia. Qō si apostemate erupto in stōi ptes ꝛ intestina sanies declinauerit:ꝛ per egestionem euacuabitur.ꝛ vrinam: oportebit nature cauere emollitionē sed ꝛ desiccationē. Attende itaq; eius tēperiei q̄tum fas est:patientēq; onis rescice sorbilibus ꝛ polēta que ꝛ simile panis fit mica sine zaccara:lacte q̄ʒ a quo ei⁹ excolaueris aquositatē ꝛ sorbitionē q̄ fit ex riso ꝛ amilo. ¶Et si materia ad ea fertur loca que inter sphacem sunt ꝛ intestina in q̄bus.s.in hydropisis aqua adunatur:locus erit tibi incidēdus qui in ingulibus ē: saniesq; abinde purgāda: quēadmodum in chyrurgia exponem⁹. ¶Cū autē apostema calidū in vētris erit lacertis q̄ super epar positi sunt: apostematum calidorum cura curandus erit quod in mēbris accidit:flobotomia.s. medicaminum poculo emplastris ꝛ cibis. Et si hic in saniem cōuertitur medicamibus vteris apientibus emplastris ꝛ instillatiōibus:vltimoq; incisione. Nec est in hmōi apostēatib⁹ prestolāndū:donec medicamina vi erūpāt. Sanies nāq; si in his diutius pstiterit locis corrodit ꝛ putrescere lacertos facit.siphacēq; q̄ sup ventrē est erūpitq; ad interiora ꝛ ea que intus sūt ledit mēbra.hic itaq; apostemata h⁹ expedit incidere anteq; ad interiora erūpant. Qō si fieri cōtigerit furūculoꝝ qui ab interioribus erūpunt cā adhibendū erit regimen quēadmodū ꝓsignauim⁹.

¶Capit.xxxiij.de apostematis frigidi qō in epate accidit medela.

Apostematū frōꝝ que in medela epati accidūt patiēti trociscos dare opz absinthij cū squinsibin.perderit aūt si dederis illi hoꝝ trociscoꝝ aliquos.cū aqua in qua fenugreci feniculi semis.cuiusq;.ʒ.r.radicē adecharī ꝛ florū eiꝰ cuiusq;.ʒ.ʒ.ebibi.taffi.xv.ficus albas nūero.x. bullieris hec coque in duab⁹ aque libris.donec ad librā redeāt colabisq; de ea.ʒ.iij.ꝛ superinij ces hoꝝ trociscoꝝ exag.cū charne oło ʒ.ij.ꝛ amigdalini.ʒ. ¶Trociscoꝝ assignatio frigido epatꝫ apostemati vtiliū.rose.r.ʒ.v.berberis.iiij.anisi.semis apij montani.adechari radicis ꝛ eiꝰ florū.seliche calami aromatici cuiusq;.ij.masticis spice darsilahāi.asari.ra nedsini.fuhe virgarū.lacce purgate. cuiusq; ij.mirre zafrani cuiusq;.ʒ.ꝛ.ʒ.tere oia diligenter ꝛ cū feniculi aqua distēperās exag. trociscos informa. ¶Alioꝝ assignatio trociscorum Sume apij semis anisi. nanachue. absinthij cuiusq;.ʒ.ij.sue ꝛgarū lacce cuiusq;.ij.rauedsini. masticis. spice nardi. cuiusq;.ʒ.ꝛ.ʒ. succi gafeti.zafrani cuiusq;.ʒ.tere oia diligēter ꝛ cū vino distēperans a.ʒ.vsq; exag.trociscs.Et si frigidū hoc apostema tenerū est.patiēti radicū aquā daꝫ oportebit hāc. ¶Assignatio eiꝰ sume cortic apij radicū ꝛ feniculi cuiusq;.ʒ.ꝛ. seminis apij.anisi.ꝛ feniculi cuiusq;.iij. radicis adecharī ꝛ florum eius herbe gafeti.camedrei.camepithi.sucahe.badaureqi.cuiusq;.v. masticis.spice nardi.asari.cuiusq;.ij.ꝛ.ʒ.fuhe virgaꝫ.lacce.seliche corꝺoꝝ balsami cuiusq; ij.ꝛ.ʒ.ebibi taffi.xx.ficus albas nūero.vij.coq oia in.iiij.aq̄ libris.donec ad librā ꝛ.ʒ.redeāt colabisq; ex ea.ʒ.iij.ꝛ fricabis in eis medicaminis cartami exag.amigdaloꝝ amaraꝝ oīi addēs.ʒ.ꝛ si apa in latere fuerit conico epatis pone simul charube oleum amigdalini loco quo natura faciat fluxam. eparq; emplastris emplastriza calefacientibus ꝛ desiccantibus. ¶Emplastri assignatio tenero vtilis apostemati quod epati accidit. Boum stercoris ꝛca praꝫ simi.cuiusq;.ʒ.vj.semis apij.nanachue.

anisſ'. cardamomi . cuiuſqꝫ.iiij. radicis adechari ꝛ florũ eiꝰ aloes epatice. cuiuſqꝫ.iij. nardini clitici. ſpice. aromatici. nitri. cuiuſqꝫ.ʒ.ꝛ.ſ. gũme botãi. ratinegi. cuiuſqꝫ.iij. cere albe.iiij. cerã i oꝛo liq̃fac nardino. aut coſtio ꝛ diſſolue in eis gũmã ꝛratinegũ. ſicqꝫ medicamia admiſce diligẽter trita: optieqꝫ pcute ꝛ epar apꝫ habẽs empliza tenerũ: empliza q̃ eſtamaicõ emplaſtro: aut empꝛo diaſpermaton. Sit illi cibꝰ ciceris aq̃ cũ oleo loto aut taugi: aut franc̃lini i elpidabago parati: ſiue i ſartagie cũ oleo oliuaꝝ garo. cinamomo cimio . Et olerib⁹ illi mẽtã pmitte: badernebinã. piganũ. apiũ. oibuſqꝫ phibe a fructib⁹. lacte. legumib⁹. ꝓtervuas paſſas dulces ficuſqꝫ ſiccas ꝛ haꝫ moderata ſit quãtitas. Well'aquã illi ꝛ gẽdicon ꝓpina. ac xiloaloes: nõnunq̃ ſtropũ: ꝛ aliq̃ ʒaccare electuariũ. vt xiloaloes. ac ambꝛe iuxta tẽpus iperabit. ¶Qõ ſi apa qõ epati accidit nigrum eſt durũ. ſ.ꝛ ſciros patienti ʒuſe dabis decoctionẽ: cuius hec eſt aſſignatio . Fenugreci.ʒ. ꝛ.ſemis lini.vij. adiati liq̃ritie radicis. cuiuſqꝫ v. ſemis cathemie ꝛ malue. cuiuſqꝫ.iij. ficꝰ albas nũero.ꝛ.ſopi ſicci.iij. vue paſſe choroſanice iterꝰ purgate.xx. coq̃ oia i.lij. aq̃ lib. dõec ad lb. redeãt: colaqꝫ ꝛſue ex ea.ʒ.xl. cũ.ʒ. amigdalini olei ꝛ.ſ. tm̃dẽqꝫ oli charue. ꝛ tepidas ꝓpia. Et ſi aliqs illic ſine febꝛe calor fuerit: caſei aquã da egrotãti q̃ fit cũ ſq̃ngibi: iuxta qõ opꝰ eẽ videris cũ lacte medicamie ꝛ roſarũ ſiliũm qꝫ. Et ſi nullus eſt calor camele ꝓpina lac que comederit apiũ. abꝛotanũ in die diei p̃cipiꝫ. in fine ordei farinã diſtẽperatã cũ ſemie apij ꝛ feniculi. hec cũ ea.x. faces diebꝰ: ꝛ ſic illã emũges: dabiſqꝫ de eius lacte libꝛã cũ exagijs calcalanegi duobꝰ: aut cũ mirobolanoꝝ. kebuliꝛ indi diligẽter tritoꝝ cuiuſqꝫ partẽ ꝛ apij ſemis aniſſ. feniculi. cuiuſqꝫ quadrantẽ ptis . hec teres diligẽter ꝛ cũ hoc ſumes lacte.ʒ.iij. ʒaccareqꝫ.ʒ.vij. Emplaſtrizabis autẽ epar hoc emplaſtro. ¶Aſſignatio eiꝰ . Sũe fenugreci. lini ſemis cuiuſqꝫ.ʒ.ꝛ. mihe flure. cere albe cuiuſqꝫ.v. adipis galline ꝛ anatis cuiuſqꝫ .vij. olei nardini.ꝛx. cerã liquefac ꝛ adipẽ ac oleũ cum mihꝫ ſicqꝫ medicamina ſupinũ ꝛe ꝛ emplaſtriza epar. Et ſi cũ duro apoſtemate calor fuerit empꝛm adhibe in quo camomille ꝛ melliloti. cuiuſqꝫ ps ponit. viole ſicce partes due. fenugreci. ſemis lini cuiuſqꝫ.ʒ. pars. maſticis quadrans. hec oia diligenter teres ꝛ cum oleo diſtẽperabis violarũ ceraqꝫ alba ꝛ emplaſtriza bis. ¶Emplaſtrũ aliud ad epatis duritiẽ. mirre aloes mihe. ʒafrãi amomi. cardamomi. laudani. ſiſelei radicũ apij. cuiuſqꝫ.ʒ.v. carpobalſami abſinthij . greci. coſti indici . cuiuſqꝫ.ij. ꝛ ſ. camomille. melliloti. ſeliche. cuiuſqꝫ.iij. turis. vij. cere. ʒ. libꝛam in violarum olei libꝛa liquefacte olei nardini quadrantẽ. anſerini adipis ꝛ vitulini. cuiuſqꝫ.ʒ.ꝛ. que teri poſſunt diligenter tere. adipeſqꝫ in oleis liquefac. ꝛ ſimul oia miſce factoqꝫ emplaſtro epati adhibe.

¶Caplm. xxxv. de epatis opilatiõis medela.

A Tvero epatis opilatiõis eſt medela: hec ſi opilatio in latere fuerit gibboſo ipſiꝰ egrotãti medicamia dabis vtinã ꝓuocãtia q̃ meatus purgẽt ꝛ opilationẽ operiant. vt apij ſemen. aniſũ feniculũ nanachuã. da ꝛ berberis trociſcos cũ feniculi ſucco ꝛ apij ac ſquingibin ꝛ lacte trociſcos ac abſinthiacos cũ his que ꝓdixim⁹. ꝛ ſi hec nõ ꝓſunt radicum illi propina aqua in qua radices ſemiaqꝫ ponuntur. abſinthium. daucũ. nanachuã. apij ſemẽ mõtani. ſemẽ pentafili. coſtũ merua pietũ ꝛ ſiliã. cũ amigdalaꝝ oleo amararũ. Et ſi ſumpſeris agarici flozum adechari. gẽtiane. cuiuſqꝫ ptẽ teraſqꝫ diligenter ꝛ exagi. cũ ſquingibi ꝓpines proderit. Sit huic cibus ciceris aq̃ cũ aneto ꝛ cimino. cinamomo. oleo loto ꝛ dulcibus illũ prohibe marimeqꝫ illis que cũ amilo fiunt ꝛ farina. vt chabiſo. faludego. catatifi. arceas quoqꝫ illũ poſt prandiũ a motu. ¶Et ſi opilatio in latere fuerit conico epatis. patientẽ cum epithimi ſolue decoctione ꝛ cliſteri facili. cui ſemia incidunt aperiẽtia. opilationem. Dabis ẽt illi electuaria opilationẽ aperientia. vt cartami medicamen ꝛ lacce. atanaſiãqꝫ ꝛ electuariũ pẽtaticõ quoniam optima ẽ illi in vẽtoſitatis diſſolutione ꝛ opilatiõe aperiẽda actio. empliza quoqꝫ hoc epar empto. ¶Aſſignatio eius. camomille. melliloti berenia ſeti cuiuſqꝫ.ʒ.ꝛ. ſeis apij: nanachue cuiuſqꝫ.iij. ſpice aromatice . aſſari cuiuſqꝫ.ij. praſſi amigdalaꝝ amaraꝝ cuiuſqꝫ iij. tere oia diligenter ꝛ cũ feniculi aq̃ diſtemperans epar emplaſtriza ſtõ cibis vacuo.

¶Capitulum. xxxvj. de hydropiſis ſpecierũ ꝛ primuꝫ hydropiſis carnoſe que hypoſarca dicitur medela.

HYdropiſis ſpẽs alto cõfirmatũ eſt loco tres carnoſam tympanicaꝫ ꝛ vtream . ꝛ nos hic ab hydropiſis carnoſe medela incipiem⁹. Dico ergo cũ videris malã habitudinẽ ꝛ cõplexiõis corruptionẽ icipi. expedit patiẽtem ciboꝝ arcere copia. qm̃ ſua cibꝰ multitudie ſtõm gravat ꝛ a digõne phibet corpoꝛiſqꝫ auget hũiditatẽ. ꝛ calorẽ extinguit nãlẽ cũ in hmõi morbo debilitas inſit illi. Caueas quoqꝫ cibos tarde digeſtionis frigoſqꝫ ꝛ hũidos vt lac. piſces recentes butyrũ. ſiſami oleũ. legumia. ꝛ q̃ ex tritico fiũt vt amilũ. atriã ꝛ q̃ cũ melle fiũt ꝛ ʒaccara: vt ſaludegũ cabiſum. catatifuꝫ fugiles ꝛ ſiliã. Epar etem eo q̃ ipſis tanc̃ dulcib⁹ plurimum delectet cibis ad ſe trahit hos. inuiſcaturqꝫ illi

que in eis est suba grossa ⁊ meatib⁹ ei⁹. vnde ⁊ opi'o augeꝛ ⁊ hec roborat passio. Ꝯ ergo oia hec ill' officiũt q̃bus i viscerib⁹ opi'o est ⁊ grossities vt i stõ splene. in renib⁹ alijsq;. Laudabilius aũt in hmõi dñm passionis fame vti mur ⁊ aq̃ paucitate potus ⁊ phibitiõe ab exercitio ⁊ labore post cibũ eiusq; vsu añ cibos balneoq; salse aq̃ ⁊ alumiose ac buratiane ⁊ sulphuree exercitiũ. Cibos dem⁹ illi calefaciẽtes ⁊ desiccãtes subtiliantesq; ⁊ digestioni faciles post balneum hora plena aut post exercitiuz si non intercidat balneum. vt carnes pullorũ taugorum franc̃linorũ cubegoꝝ passerum in espidabago paratorũ cũ aneto cicere. cinamomo. galengar. cimio. aut in sartagine cũ aceto coctas. carui. muri. darasini. galẽgar pipe engedano. heltitho. modicũq; vini rihani in qõ virgas pieceris pisani. apij mẽte. fautenegi ⁊ salsameto cũ aceto. garo. sinapi. quecp fiũt de blito dabis cũ oline oleo garo. sinapi. aceto ⁊ silibus rebus subtiliãtibus. vinũ illi ꝓpina rihanũ vetus. aut merũ. aut certe parũ mixtum ⁊ quãtum poteris ab aq̃ pure potu arce. nisi perpauce. nec vero aquã sumat oino cũ nine refrigeratã: qm̃ hec epatis refrigerat cõplonẽ ⁊ morbũ auget intm̃ vt nõnunq̃ ei⁹ naturalẽ extinguat calorem hmõi opz esse regimẽ hydropisis carnose dñi cũ ei⁹ aduẽtus ꝓncipia videris. Dehinc ituere quenã sit huius aduẽtus passionis cã. intellectãq; reb⁹ oppugna cõtrarijs. Et si cã huius in epate fuerit apa: aut durities eius: aut opi'o meatib⁹ ei⁹ accidens: aut apa stomaci vel frigiditas ei⁹ vel splenis apa: vel eius debilitas oportebit horũ ꝓpone re medelã singulorũ. his q̃ facient huic obuiã passioni quẽadmodũ suis expositũ ẽ in capitulis. Et si hoc mẽstruoꝝ cõclusionis accidit cã. aut emorroidũ sanguis vtẽdũ in patientẽ erit media stine flebotomo. si etas virtusq; adiuuerint sanguis quãtã necesse erit extrahas quãtitatẽ iuxta qõ virtus patiť. paulatim nõ semel flebotomia nãq; hac in parte medela est optima. cũ ⁊ virt⁹ alacrior alleniata fiat ⁊ calor assurgat nãlis. Dehinc ipso qõ iam dictũ ỹtutẽ eius augebis regimie calefacienti. s. ⁊ desiccãti vterisq; exercitio in patientẽ ante prãdiũ ad caloris sol' estus i locis calidis in quo calor roboreť nãlis ⁊ in oẽ diffundatur corpus: hũiditasq; desiccet ⁊ a corpis pfundo ad ei⁹ educatur exteriora. Caueat aũt patiens capiti ⁊ operiat sitq; ei⁹ exercitiũ iuxta qõ ỹtus fert ⁊ non immoderatũ. ne forte calor dissoluat nãlis et virt⁹ ỏbiliteť. Sitq; exercitij ei⁹ ps eq̃tatio modica: ps pedũ lenis deãbulatio i arenosis locis ⁊ pulueris ⁊ si forte possibile ẽ patientẽ ab in q̃ ẽ regiõe trãsire ad aliã calidiorẽ ⁊ siccioꝛẽ fiat: ipaq; illi i sabulo volutari: ⁊ pulnerẽ calidũ si fieri põt ⁊ patiť: fricatiõe vtať fortiꝛ cũ manibus ⁊ manutergijs prius corpori superlecto burace modico ⁊ sale. gallaq; ⁊ alumie: ac silibus desiccantib⁹: post hec in balneis laueť buracianis sulphureis aut alumiosis. Et si nulla est illi febris corpus ei⁹ aq̃ infunde in q̃ mirtũ cortices glãdium: alumẽ. buracũ. sulphur cuz nemamo. calamẽto sansuco. bereniseto coreris: aquãq; cui ferrũ imersuz ẽ calefactũ: post hec parũ q̃escat. ⁊ quos diximus vescať cibis: hec i hac exibẽda sũt passiõe cũ ciboꝝ ⁊ alioꝝ regimie. ¶Quo aũt vti opz medicaminũ regimie, vinã ꝓuocãtium est cura. Sunt em̃ hydropisi hypolarche vtilia: vt apij semẽ montani daucum. nanachua. semen feniculi. anisuz asarum. siseleon. absinthij. fautenegum montanum si cum aq̃ coquãtur ⁊ melle: bibatq;. ij. patiẽs. ℥. cum. ʒ. ʒ. vsq; exasium socrite. ¶Medicamis assignatio qõ vtinã ꝓuocat ⁊ hydropisis ꝓdest. Sume dauci. asari. semis apij mõtani. anisi. cuiusq;. ʒ. v. polij in al'spodij. camedrei zebanegi. i al'zebbosiacti camepithi. fautenegi montani. carpobalsami. florũ adechari cuiusq;. iij. spice aromatice seliche cuiusq;. ʒ. ⁊. ʒ. ʒafrani. ʒ. tere oia diligenter. ⁊. ʒ. ij. cũ sqi gibin mellei. ℥. ij. mixtis aq̃ propina. ¶Paluer is assignatio ad eadem vtilis. Sume seminis apij anisi. semis feniculi. gafeti succi. absinthij greci. spice cuiusq; ʒ. lacce. rauedsini. scolopẽdrij cuiusq; ij. radicis liquiritie. ʒ. ⁊. ʒ. tere oia diligẽter: ⁊. ʒ. ij. cũ vino propina rihano. ¶Assignatio trociscorum hydropi carnose vtilium in passionis principijs. Sume roseru. optime purgate. ʒ. vj. berberis. ij. asari. spice. nardi. gafeti succi. absinthij succi. cuiusq; ij. seminis apij. anisi seminis feniculi. adechari. cuiusq;. ʒ. ⁊. ʒ. ʒafrãi. ʒ. ʒ. tere oia diligẽter ⁊ cũ aq̃ distẽperãs. ʒ. ʒ. vsq; exag. trocisca. ℈. xij cũ feniculi aq̃ ⁊ apij ꝓpinabis si nullus illi fuerit calor. Sin cũ intibe aq̃ amare ⁊ aq̃ suthi. ⁊ trocisci vterj reubarbari cũ squigibin dieb⁹ aliquot ⁊ non nunq̃ cum vomitu euacuabis adhibito squingibin ⁊ fugitivis aneti aqua decoctis. maximeq; si tempus estas fuerit. hunc etenim ad euacuãdũ prodest humorẽ. opz autẽ vti te vomitu prius ⁊ euacuatione humoris anteq̃ aq̃ roboreť ⁊ humiditas dominẽť q̃diu virt⁹ retinẽs est ⁊ adhuc valet. vt eteñ hũiditas dñari ceperit ⁊ debilitata virtus succubuerit vomitus nullus erit vsus. ⁊ euacuatione vtendum cum laxatiuo flegma deponenti: vt estamaconis pilť. quibus interciditur turbit ⁊ hyera ⁊ hebenili. colloquintide adeps. hiliq; anteq̃ passio roboretur vtendum. ¶Ut autem roborata ⁊ fixa fuerit eo vteris quod diximus regimine calefacienti ⁊ desiccanti. vinamq; prouocantibus. ¶Electuarij assignatio quod vtinam prouocat ⁊ hydropisis ꝓpest. Sume spice. seliche. florũ adechari. asari. cuiusq; ʒ. ij.

granoꝝ mirti costi cinamomi. mihe cuiuslꝫ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū melle distēpera dispūa to. dabilꝫ de eo. ʒ. ¶Simul aūt ⁊ intuēdū in vinā. ⁊ si alba fuerit frigiditasꝫ ⁊ humiditas dominātia corpori ⁊ epati. nulluslꝫ est calor. patienti radicū ꝑpina aquā cōpetētē cū cartami medicamie. aut electuario lacce puo. ꝺ hinc magno cū amigdalarū oleo amararū ⁊ oleo charue. athanasiaꝫ facta cū lupio epate ad eadem ꝑdest si. ʒ. ʒ. de ea vtaris vsꝫ ʒ. exag. cū fenticuli aq̄ expressa sic ⁊ mitridatuz corruptioni prodest cōplexionis ⁊ hydropisi. si iuxta qꝺ opus est de eo sumat: tyriacaꝫ fa ruc ad eadē manifeste ꝑdest. si ex eo. ʒ. ʒ. vsꝫ ʒ. exag. sumatur minus amplius ve iuxta qꝺ opus fuerit. ¶Opz aūt cū hac habitudie corꝑoris assuefacere euacuatiōē alternis tēporibuscū opoponacis pill. ⁊ estamaicō ⁊ saḥar barani electuario sikibusꝫ. Tradūt antiquo rū quidā ericij carnē si deficcēt ⁊ diligenter te ratur. bibaturꝫ de ea. ʒ. ij. vsꝫ. iij. cū vio vete ri hyposarcis ꝑdest. Aqua quoꝫ athali. ʒ. xx. cū liqritie radicū ireos. ʒ. x. ⁊ vino rihano hy posarce manifestissime prodest. emplastra q̄ꝫ ⁊ cataplasmata adhibēda sunt. Cataplasmeꝫ itaꝫ huius passionis domini vēter ⁊ oē eius corpꝰ hoc emplastro. ¶Assignatio eiꝰ. camomille. melliloti farine ordei. bonis fimi ⁊ ouini capzarūꝫ cuiuslꝫ. ʒ. xv. corticū radicis capparis. aloes epatice. costi amari cuiuslꝫ. v. ma sticis spice. assari. absinthij greci cuiuslꝫ. ij. te re diligēter ⁊ cū vini distēpera aceto ⁊ apij suc co fenticuliꝫ ventrēꝫ cataplasma ⁊ oē corpꝰ ⁊ ad solē patiētē iuxta qꝺ ferre ꝑt statue. ⁊ sic cū decoctionis aqua lauabis in qua camomil la fuerit. sihū. artemisia. Et si diebus aliquot corpus cataplasmaueris cū fimo boum ⁊ oui um tritis diligēter ⁊ distēperatis cū athali aq̄ manifeste ꝑderit. ¶Emplastrū aliud ad idē vtile. Sume fimi boū qui sihum comederunt ⁊ abrotanū camomillā ⁊ similia partē aloes quadrantē. sal andrani. ʒ. partē ireos radicū octauā. ptis. tere diligenter ⁊ in acerrimo coꝝ aceto donec spissetur ⁊ ventrē oēꝫ cataplasma corpus: siccꝫ vt siccetur permitte ⁊ in bal neis cū aqua lauabis calida in qua sihū. abrotanū nemamū. sasucū coqueris. hoc itaꝫ re gimine ⁊ cura oz hydropicū carnosum dispo nere. ¶Nec vero expedit in vniꝰ vsu medica minis diutius ꝓsistere: neqꝫ in eorū que inte rius nec que exterius adhibētur: sed expedit in hmōi dño passionis a medicamine transire in medicamen ne forte vni assuescat natura medicamini: roboreturꝫ in eo nec prosit: neqꝫ et in omnibus prolixis ꝓportet facere morbis.

¶Capitulum. xxvij. de hydropisis vtree mela,

Hydropisis vtree mela expedit regimē in morbi esse ꝓncipijs qꝺ ⁊ in ꝓncipio assigna tum roborata passiōe ⁊ aq̄ ꝓfirma ta medicamibꝰ vtēdū erit laxatiuis ⁊ aquā de ponētibꝰ vt pill. asafe ⁊ serchasi. sitaregiqꝫ ꝑ sunt oēs em̄ hẹ. ¶Et hec pill. assignatio q̄ hy dropisi ꝑsunt vtree ⁊ aquā deponunt. Sume tubali eris folioꝝ mazeriōis cuiuslꝫ ptē tere ⁊ cribia ac cū apij aq̄ distēperās pill. eaꝝ po tio. a. ʒ. vsꝫ. ij. iuxta qꝺ opꝰ fuerit. ¶Pill. alie vtiles hydropisi vtree. Sume ẏgaꝝ balsami lacce cuiuslꝫ. ʒ. ij. anisi masticis. cuiuslꝫ. ʒ. et ʒ. rauedsini absinthij succi ⁊ gaseti succi. ⁊ erꝫ vsti mazeriōis in vini aceto die ⁊ nocte infusi cuiuslꝫ. ij. sabernij. diagridij. ireos radicis. costi. cuiuslꝫ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cuꝫ fenicu li aq̄ distēpa pilluliszearū potio. ʒ. ij. vsꝫ. ij. ⁊. ʒ. cū aq̄ calida. ¶Pillularū aliarū assignatio. Sume mazeriōis. vj. ʒ. rose. r. optime pur gate liquiritie succi. cuiuslꝫ tere oia diligēter ⁊ cum solatri aqua distempa pillulaꝫ. ʒ. ꝓpina. ij. cum calida. ¶Pillularum assignatio aliaꝝ turbit albi. ʒ. v. ẏerepicre. iij. opopona cis tantūdem agarici. ireos radicum cuiuslꝫ ij. salis naste. ij. lacce rauedsini radicis ade chari ⁊ floꝝ eiꝰ seliche. cuiuslꝫ. ʒ. ⁊. ʒ. euforbij ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū fenticuli aqua distem perās pillulis. dabilꝫ de eis. ʒ. ij. cū ʒaccara ⁊ aqua calida. Et sic cū camele lacte. ʒ. ij. de eis. ⁊. ʒ. bibantur manifeste ꝑderit. ¶Catarti cum aliud vtree deponēs aquā. Sume sene. mirobolani citrini. mazeriōis saberemi. erꝫ vsti cuiuslꝫ ptē cinami masticis cuiuslꝫ. ʒ. ptē tere oia diligenter ⁊. ʒ. ʃ. ac. ʒ. cū tm̄ dē ʒacē. et aqua calida porrige. ¶Medicamen aliud ꝑ batum. Sume vine camele arabice. ʒ. aque fugilum. ʒ. ⁊. ʒ. aque calide tantūdē fimi colū barū. ʒ. ⁊. ʒ. tere medicamen hoc diligenter et in aquas ꝑce vinaslꝫ ⁊ bibat patiēs. Medicamen aliud aquā deponens. Sume succi radicis ireos. ʒ. x. vine capraꝝ. ʒ. ij. aloes ifu sionis. ʒ. ʒ. misce omnia ⁊ supinisce columbarum fimi triti diligēter. ʒ. ij. zafrani. ʒ. ʒ. ⁊ sic ꝑ pina. quoniā fortiter aquā laxat. necvero hoc faciendū nisi cui virtus valida est. Cum autē eger medicamina laxatiua non patitur ēplastris vtendum est laxatinis quorū hic estvnū. ¶Assignatio eius. Sume colloquintide adi pis ⁊ radicū eiꝰ saberemi. hebeniuli mazeriō nis diagridij aloes. mirre cathemie radicis. machali ireos radicū boum fimi pasculi. cu iuslꝫ. ʒ. iiij. tauri fellis cucumeris agrestꝫ min tēgi. cardamomi euforbij misinoi mihe fluxe cuiuslꝫ. v. ʒ. buraci. r. salis naste. cuiuslꝫ. iiij. gumme senozibari. iij. corticū radicē vitis āsa ris adipis ⁊ gallie ⁊ vituli. cuiuslꝫ. ʒ. ij. cere. ʒ.

lb. ceram ⁊ adipes liquefac in aneti oleo ⁊me dicamina superinisce factoqꝫ emplouētrē em plīza qm̄ aquā laxat fortiter. Et que patiēti vt sumat facilia sunt aquāqꝫ deponūt ꝑpina illi. ¶Mazeriōis olei assignatio ad eadē vtilis. Sume mazeriōis optimi lb. ⁊. ſ. supfunde lb. v. aq̄ suauis q̄s moderato coq̄ igne dōec li bra supsit. Tūc amigdaloꝝ oleo dulciū q̄rtā libre adde dōec aq̄ deficiat coq̄ supstite oleo ꝑpina de eo cū camele lacte aut casei aq̄. ʒ. ſ. Sit post hec medicamia cib⁹ espidabagi ius cū cinamomo galēgar. aneto cicere ⁊ oleo lo to. ¶Empli assignatio qō vtree hydropisis p dest aq̄. Sume fimi douis. ʒ. xxx. sulphurꝫ cro cei. cardamomi baccaꝝ lauri. miutēgi. cuiusqꝫ v. capraꝝ fimi triti diligēter. ʒ. xx. tere oia ⁊ in subtilē redige puluerē: atqꝫ cū sq̄ngibin distē pera: ⁊ vētrē ad solē ēpliza. ¶Empl̄m aliō ad idē. Sume ficꝰ nigras siccas in vino aceti ifu sas ⁊ fricatas. xxx. fimi capraꝝ tritī. ʒ. buraci nitri. ireos radicis. cuiusqꝫ. v. tere oia diligen ter ⁊ cū ficub⁹ pista: vētrēqꝫ ēpliza stōmacuos ⁊ donec sicceī dimitte lauabisqꝫ cū aq̄ in q̄ ca momillā berenia setū. sihū lāsucūqꝫ coxeris. ¶Empl̄m aliō ad idē. Sume ratinesi. amo niaci. cuiusqꝫ ʒ. v. nitri thuris miuti cardamo mi sulphuris croci. ⁊ albi. cuiusqꝫ. iij. colūba rum fimi. ℞. tere, oia diligēter cū pueri vrina q̄ mulierē nō nouit: ventrēqꝫ ēpliza. ¶Empl̄m aliō ad idē. Sume marchasite sulphuris cro cei. nitri amoniaci. botami gūme. cere albe. cu iusqꝫ ptē ireos radicis miutēgi. cuiusqꝫ. ʒ. ptē medicamina diligēter tere amoniacūqꝫ ⁊ gū mas botami. cerāqꝫ in oleo liāfac nardio aut costino iuxta qō opꝰ fuerit vētrēqꝫ ēpliza. Em plastrū ℈ qō ō. mileti vtile ē: siccaꝫ ⁊ ēpl̄m fu la habed mānifeste ꝓdest. Et hec ēpli assigna tio quod in omnibus hydropisis est speciebus vtile. Sume amomi spice cardamomi. cuiusqꝫ ʒ. ℞. machali glauci. maseti. amoniaci sahadi. zafrāi. cuiusqꝫ. v. aloes mirre. thuris. masculi. carpobalsami. xilobalsami. laudani. cuiusqꝫ. xv. corticū seliche costi amari piretri mithe recēt zaristologie rotūde melliloti ireos radicē. cuiusqꝫ. ℞. gariofili mastiez. cuiusqꝫ. vij. rose. r. optie purgate colūbaꝝ fimi cuiꝰqꝫ. rx. cucumeris agrestis colloq̄ntide adipis cuius qꝫ. ℞. gūmas cū zafrāo vio ifunde veteri ⁊ me dicamia diligēter tere cribraqꝫ ⁊ i modico in funde bani olo in quo cerā iuxta qō neče fue rit liq̄feceris. gūmasqꝫ distempa dissolutas ⁊ medicamia simul misce alia factoqꝫ vnguēto vētrē ēpliza. qm̄ optie ꝓdest oibꝰ hydropisis spēbꝰ. ⁊ oꝫ diligēter te adhibere speculationē ⁊ discretionē inditiūqꝫ acue i his que assigna nimꝰ medicaminibꝰ ⁊ cibis. vtereqꝫ singulis iuxta qō passionis robur debilitasqꝫ iperat. atqꝫ secūdū qō virtus etasqꝫ patīt infirmi. qm̄ hec caput eoꝝ q̄bꝰ idigemꝰ sunt caue ꝙ ne a tepeccatū icidat in ea quā ꝙsiderās cura his itaqꝫ cū vsus fueris medicamibꝰ nihiliqꝫ ꝓte rūt passio diuturnioꝝ fit. ac aq̄ roborat came le lac patiēti ꝑpina q̄ etatis sit iuuenis nec lō ge a ptu: sed nec ꝑpe q̄qꝫ sana sit corpe ⁊ feni culū comederit sihū. abrotanū itiba apiū hisꝫ silia hec camela in diei comedat pncipio i fine ordei farinā cū fenicul semie mixtam et apij anisiqꝫ ⁊ absinthio hec facies p ebdoma dā vsqꝫ dies. x. dabisqꝫ patiēti de eiꝰ lacte die bus singulis librā cū. ʒ. v. zaccare ⁊. ʒ. ſ. pulue ris huiꝰ. ¶Assignatio eiꝰ anisi semis apij cu iusqꝫ. ʒ. ij. mirobolani citrini. vj. suhe ꝑgarū lacce purgate rauedsini. gafeti succi cuiusqꝫ. ij. ireos radicum eris vsti cuiusqꝫ. ſ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ distēpa cū lacte de eo. ʒ. ij. vsqꝫ iij. porrige. ¶Puluis aliꝰ ad idē. Sume mirobo lani citrini. ʒ. iij. absinthij greci. lacce purga te rauedsini gafeti succi cuiusqꝫ. ʒ. tere oia di ligēter ⁊ sume. ʒ. ij. ⁊ adde radicis ireos erisqꝫ vsti. cuiꝰqꝫ obl̄ ⁊. ſ. mazeriōis optimi i aceto ifusi die ac nocte ac ō siccati ⁊ triti diligēt. ſ. ʒ. ⁊ cū camele lacte ꝓpinādꝰ. Sūe anisi. mastichis. gafeti succi. rauedsini polij cuiusqꝫ. ʒ. ⁊. ſ. alsa ri. costi camepithi. eris vsti mazeriōis agarici cuiusqꝫ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ exag. cū lacte ꝓ pina camele. ⁊ si hoc adoptatū ꝓduxerint finē nihil addes. Sin cū vria camele lac ipm ꝓpia Sume itaqꝫ lactis librā. ⁊ vrine camele. ʒ. rr. fugilū succi. r. zaccara. r. ꝓpina ℈ cū lacte electuariū lacce minꝰ dehinc magnū aut cum caēlenego ⁊ ꝓpina rursus opoponacis. ʒ. ij. ¶Electuarij assignatio qō cum camele lacte bibitur: ⁊ optime prodest. Sume mirobolani citrini turbit albi. cuiusqꝫ. ʒ. r. bellirici. ij. ebli ci. iiij. piperis. v. mazerionis. ʒ. zinziberis. iiij. tere diligēter oia ⁊ cū melle distēpera dispu mato. sumeqꝫ ex eo cū camele lactis exag. aut simplicis. ʒ. ij. Nō expedit aūt ei dare lac cui febris fuerit hydropico sed aliis. cū lac febri citātibꝰ malū. ¶Cū ergo oia q̄ assignauimus feceris ⁊ hydropisis vtree dīs oibus cure spe ciebus attēptaueris nihilqꝫ ꝓfert: ⁊ qō deside ras nō aiaduertis: coctura vtēdū erit ⁊ crepa tura. Et in crepando periculū est magnū: nec adhibēdum videtur nisi in eo cuius virtꝰ vali da est. nec semel ab eo aquam evacuabis sed paulatiz singulis aliquid diebꝰ iuxta qō ꝓtus patitur. Pauci aūt sunt qui ab crepando libe rentur. Neqꝫ ⁊ enim aliquem vidi cui hoc ad hibitum sit ꝓter vnum nec is liberatus est. Refert autem Galenꝰ se neminem vidisse cui crepatio adhibita sit ⁊ liberatus fuerit: excep to viro vno cuius valida erat virtus: corꝫ pulsqꝫ corpulentum. ¶Nos autem quemad modum hoc fieri expediat in chyrurgia ex ponemus.

¶Capm.xxxviij.de hydropisis tipanice me.

Hydropisis tipanice in medela: qñ spēi huiꝰ ex vētositate ē gñatio ea fūt nēcia q̄ vētositatē dissoluunt ꝛ dissipāt: ꝛ qō laudabilius adhibetur radicū ē aq̄ cū pentaticō electuario. ꝛ amigdalaꝝ oleū amararū. oleumq̄ pigani ꝛ filia.

¶Radicū aq̄ assignatio hydropisi tympanice vtilis. Sūe.corticū apij. ꝛ fenicli. cuiuslꝫ.ʒ.vij. semis apij. arguitegi i alꝫ.argimegi. dauci. petroselini cimini carmāici. cuiuslꝫ.iij. ſahade. radicū adecharī ꝛ floꝝ eiꝰ. cuiuslꝫ.iij. semis rute. ſahade. cuiuslꝫ.ij. asari spice nardi. masticꝫ cuiuslꝫ.ij.ʒ.ſ. costi. amari. seliche. carpobalsāi ꝛ eiꝰ ligni. cuiuslꝫ.ʒ.ſ. opopōacis. ʒ.ꝛ.ſ. ʒebibi taſi. xx. coq̄ oia in.iij.aq̄ lib.dōec ad librā redeāt. colaꝫ ꝛ sume ex ea.ʒ.iij. in q̄bus exagiū fricabis electuarij pētaticō. aut.ſ. exag. socrite hydropisi. pdest māifeste tipanice. Denk etiā huic medicaīa laratina. vt serapini pilꝫ ꝛ apij da illi succū feniculiꝫ viridis cuiuslꝫ.ʒ.iij. cū exagio pulueris huiꝰ. ¶Assignatio eius. Sūe semis apij nanachue. dauci. seis apij cuiuslꝫ. ʒ.iij. asari. costi. spice masticis pipis albi. cuiuslꝫ.ʒ. cardamōi.ij. rauedſini.ʒ.ꝛ.ſ. seēbiegi.ſ. exag. castorī.ſ.ʒ. tere oia diligēter ꝛ exagium cū apij succo ꝛ feniculi ppina. ꝛ si volueris cū vino ppinabis mixto. ¶Assignatio pilꝫ tipani ex tilū hydropisi. Sūe hyerepicre.ʒ.vſ. serapini agarici. salꝫ. idi. safeti succi. floꝝ adecharī mazerionis corticū seliche cuiuslꝫ.ʒ. enforbij. ʒ.ꝛ.ſ. turbis.ʒ.vij. absinthij succi. ireos radicū cuiuslꝫ.iij. tere oia diligēter. ꝛ distēperans q̄ſl pip pillula. dabiſꝫ de eis.ʒ.ij.vſq.ʒ.ij. ꝛ.ſ. cū cala ppina q̄ʒ dño huius passiōis oleū nardinū. aut costinū cū vino rihāo. ꝛ tyriacā illi da faruc iuxta qō opus esse videris vētrē eiꝰ emplastro hoc empliza. ¶Assignatio eiꝰ. Sūe camomille melliloti bereniaſeti sanſuci fautenegi. cuiuslꝫ.v. seminis pigāiꝫ eiꝰ gūme.iij. asari carpobalsami xilo cassie. spice. cuiuslꝫ.ij. castorei. mirre ratinegi. mihe. fluxe. cuiuslꝫ.ʒ.ꝛ.ſ. terēda tere diligēter ꝛ in aneti oleo gūmas diſſolne. aut pigani iuxta qō opus fuerit cū quo ꝛ medicamia distēpera ꝛ ventri appone.

¶Capitulum.xxxix.de hydropisi' que fit ex calido medela.

Cam autē hydropisi ex calido ē ꝛ vrina tincta effluit. febriſꝫ comitat ꝛ tussis tūc eoꝝ erit cauēdus ꝛ fugiēdus q̄ calefaciūt vius ab interioribꝫ ꝛ exterioribus ꝛ aq̄ fufficiat ſolatrī ac caq̄negi. cacaleqꝫ cuiuslꝫ.ʒ.ꝛ.v. lacce lote.ʒ.rauedſini.ſ.ʒ.ʒafrani abolus caſſie. ſi. granis purgate. v.ʒ.. fricabis hāc i succis ꝛ solabis. ac medicamina ſupaddes trita diligēter ꝛ cribrata ꝛ diebꝰ aliquātis ppinabis. ꝛ si nulla illic erit febris. patiēti caſei aquā ppina q̄ cū squibigin exhik. p̄mo die. ſ. librā cum ʒaccara.ʒ.ꝛ. assari lacce lote.ʒ. rauedſini.ſ.ʒ. mirobolani citrini triti diligēter.ʒ.ꝛ.ſ. hꝰ māe bibes ꝛ singulis auge his diebꝰ caſei aq̄. Ʒ.ij. donec ad librā puenias ꝛ si possibile ē olei ad de caruhe.ʒ. pderit. daq̄ electuariū hoc cū caſei aq̄. ¶Assignatio eiꝰ mirobolanoꝝ citrini ꝛ indi purgatorū. bellirici. emblici. tisorū. cuiuslꝫ.ʒ.ʒ.ꝛ. tamaridi. ꝛxx. prūa. iuiubas cuiuslꝫ genere is poma. nūero. q̄ñgsita coq̄ oia in.ꝛ. aq̄ libris donec tries supsit colaqꝫ ꝛ cassie. fi. medulle librā supinūce optime granis purgate ꝛ frica diligēter. addeqꝫ librā.ꝛ.ſ. penidioꝝ optimorū ꝛ amigdalini dulcis olei. ſ. libra atqꝫ moderato decoqꝫ igne donec liquoꝛ eiꝰ tanq̄ melꝰ fiat. tūc ab igne deponēs medicamia hec superinūce. rauedſini. floꝝ adecharī absinthij succi. asari. masticis. eupatorij succi. camedrei. salis idi. virgaꝝ balsami. cuiuslꝫ.ʒ. semis aq̄ suthi. berberis. semis. atriplicū. liquiritie succi cuiuslꝫ.v. fuhe virgarū. seliche. semis feniculi cuiuslꝫ.iij. cū. caſei aq̄. ꝛ si neceſſe fuerit ſolutionē eius augere. ſume mazerionis. Ʒ. optimi ꝛ i aq̄ libra coqꝫ dōec medietas deficiat. colaqꝫ.ʒ.ꝛ sume oli amigdalini dulcis. iij. Ʒ. ac cum mazerione coq̄ lenes ad p̄unas donec aqua deficiēte ſolū ſupersit oleū. hec medicamia superfunde ꝛ misce trita ꝛ distēpera. huiꝰ potio ʒ.ꝛ.ſ. vſqꝫ.ij. aq̄ ſoluit ꝛ depōit optime si fuerit ex mala hydropisis cōplexiōe calida. bibit āt cū camele lacte. si nulla patiēti si febris. Et si ex calido hydropisim patiēti camele ppinaueris lac. cū caquelenego. ex lacte q̄dē libra ex caquelenego. ʒ.iij. cum mazerionis olei. ʒ. pderit optie si nō obstiterit febris. ¶Pulneris assignatio q̄ cū caſei aq̄ ſumptus pdest aq̄ ꝛ hydropisī ex calido cucumeris melōis semis ℥ dulle. semis portulace. cuiuslꝫ.ʒ.ij. semis aq̄ suthi. ſucci. eupatorij. floꝝ adecharī. ʒafrani diagridij. cuiuslꝫ.ʒ. rauedſini.ʒ.ꝛ.ſ. huiꝰ potio. postq̄ triueris est.ʒ.ꝛ.ſ. cū. viij. caſei aq̄. Ʒ. vſqꝫ.ꝛ. Quibus aūt huius dominuꝫ passionis emplastrizare conuenit ꝛ speciei hydropisis ſandalum est rubeū album. rosa ſuſalū. aloes bonis simus magatū. memithe assafum. camomilla. millilotuꝫ. cathemia. ordei farina. viola sicca. cuiuslꝫ partes equales. ʒafrani autem quarta ptis. hec oia diligēter teres ꝛ cū ſolatri aq̄ distēpera ac caquenegi. chaleſi. intibe. ꝛmodicacera oleoq̄ rosarū in quo cerā liquefeceris. siccq̄ vētrem ꝛ stomacū emplastrizabis cibis vacuū. Thec sūt q̄ hydropisis si excalore fuerit dño expedit obseruare circa medicaīa.

¶Cibi aūt eiꝰ eē debēt. franquilinorū carnes. cubegorū pullorūq̄ similium in ziraboago parati aut cū limue aquaꝝ lebelabi. fercula atris

plicis. spinachiũ. malua cũ amigdaloꝝ oleo. coriandro viridi ⁊ sicco. especidabagoqꝫ ⁊ i sartagie parata cũ aceto ⁊ olimaꝝ oleo. Utilia ꝯz sunt que cũ zaccara ⁊ amigdalino oleo ⁊ vini aceto fiũt mẽta. Ussimbrio ⁊ modico carui. cap par quoꝝ in aceto cõditũ ⁊ limue salse si mediocrius sumanꝰ est etẽm in eis calozis extinctio ⁊ opiłonũ apertio ⁊ flegmatis elimatio.

De hydropisis que ex acutis fit morbis medela. Hydrops ãt q̃ ex acutꝫ puẽit morb̃ dura est ⁊ vix q̃spiã ea liberaꝰ. ppauciꝝ pp febꝫ calozis magnitudinẽ ⁊ epatis debilitatez. Et febris quidẽ q̃ extinguãt desiderat ⁊ refrigerent eaꝝ epatis augẽt ibecillitatẽ. Epar ꝯz calefieri gliscit hecꝝ febrẽ augmẽtãt ⁊ corroborãt. id circo itaꝝ vt hypocras hydropisim q̃ ex acutis fit morbis malã. ¶Si ãũt hydropico tussis acciderit non liberatur. sicꝝ ⁊ quando hydropisi molestato solo accidit grauis malum est ⁊ pessimum.

¶Capłm. xl. de passionũ splenis medela.

Ad passionũ ãũt medela q̃ splẽi accidũt: qm̃ eius passiões epatiꝫ prime sunt vt ãa debilitas. opilatio ⁊ haꝝ medela adiuicẽ pria est ⁊ affinis. nisi q̃ splẽ eo q̃ fortius sit ⁊ minꝰ epate nobile. medicamia fert fortiora ⁊ duriora q̃z q̃ epati adhibẽtur cure sint. iõ ergo in eiꝰ medela rebꝰ vtimur amaris ⁊ acidissimis ad interioribꝰ siue exterioribꝰ sine pauore ⁊ eiusmodi cautela nisi q̃ ad eiꝰ tuendũ robur ⁊ virtutẽ fouẽdã medicamibus vtimur aromaticis ⁊ iocundi odoris in ꝙbus modica ẽ põticitas q̃ ad sanguis roboreꝫ purgationẽ ab hũore melãcolico ⁊ earũ ꝙbꝰ nõ eget supfluitatũ expulsione melãcolicarũ in stõi ptes q̃tinꝰ ab eo p solonẽ emittanꝰ. Que cũ ita sint opz cũ spleni dolor acciderit ex calido in patiẽtis cura flebotomo vti vene basilice in manu sinistra. si ætꝫ etas ⁊ ãi tẽpus ac eiusmodi adiuuerit: bibat q̃z patiẽs postmodũ fructuũ decoctionẽ ⁊ cassie. fi. mirobolani citrini intibe. aq̃suthi. ⁊ sliq̃. post hic trociscos ppina spodij molliẽtes cũ squingibin zaccareo: ⁊ pullis refice in zirabago patis aut subfritis: vl̃ atriplicibꝰ lebelabo ellibusq̃z: ⁊ ẽnata sugat: ⁊ si illis mitigabiꝫ bñ: sin casei aquã ppina cũ puluere hoc. Assignatio eiꝰ. Sume mirobolani citrini. z. v. rose. iij. spodij. z. ij. berberis. ʒ. tere oia diligẽter: ⁊. z. ij. ppina cũ casei caprazꝝ aq̃q̃ caleſo. abehelo intiba. aq̃suthoꝝ paste sint. ¶Pulueꝛ assignatio vtil̃ splẽis doloꝛibꝰ ex calido cũ camele lacte aut casei aq̃ sumptꝰ rose. ru. z. v. capparis fructꝰ in aceto ifusi die ⁊ nocte ac desiccati. ij. berberis. iij. scolopẽdrij. buraci. cuiusq̃z. z. fructus tarafe. agarici. cuiusq̃z. z. ⁊. ʒ. tere oia diligẽter ⁊ sume ex eo cũ camele lacte aut cũ casei aq̃. z. ij. vsq̃z. iij. Bibit ꝯz hic idẽ puluis cum caleſi aq̃ ⁊ tarafe ⁊ atali. ac squingibi. ꝑdestq̃z. ¶Trociscoꝝ q̃ splenis ex calido doloꝛibus medẽtur assignatio. Rose ru. z. iij. spodij. seis melonis. cucumeris citroli portulace. cuiusq̃z iij. rauedsini. scolopẽdrij. cuiusq̃z. z. ⁊. ʒ. zafrãi z. cãphoꝛe. ʒ. z. tere oia diligẽter ⁊ cũ caleſi aq̃ distẽpa. itibeq̃z: ⁊ trociscos iforma dragmeos. quos cũ. iij. aq̃ caleſi. expresse. ʒ. ꝓpinabis: aut squigibin zaccarei. ʒ. ⁊. ʒ. Empliza ãt splen hꝰ empło. Assignatio eiꝰ. Sume folia tarafe ⁊ diligẽter tere ⁊ cũ ordei farina ⁊ in aceto misce ⁊ splẽi applica: cũ stõus cibis vacuus ẽ. Aut sume lebelabũ ⁊in aceto coq̃ tereq̃z in mortario cũ ordei faria cõmisce ⁊ spleni appone: aut fur fur in aceto coq̃ ⁊ frustrũ tenue imerge ⁊ cataplasma. ¶Qđ si pariter ãa spleni acciderit calidũ bassilicã minue patiẽtis alarẽ. aut asele miã. qm̃ rei huic cõpetit: ⁊ spodij da illi trociscos molliẽtes aut berberis cũ squigibin: itibe aq̃ ac solatri. ¶Puluꝛis assignaꝰ doloꝛi splenis ex calo cũ febꝛe vtil̃. Sume rose. z. vj. berberis. iij. liq̃ritie radicis lacce purgate. spodij rubarbari capparis radicẽ. scolopẽdrij. cuiusq̃z. ij. spice. masticis gaſeti succi. cuiusq̃z. z. zafrani. ʒ. z. tere oia diligẽter. ⁊ exag. vsq̃z. ij. dabis: post quẽ squingibin cũ aq̃ frigida ꝓpina.

¶Trociscoꝝ assignatio apostemati splenis calido cũ febꝛe vtilis. Sume rose. r. optime purgate. z. vj. berberis. iij. seminis cucumerꝫ citroli excoꝛiatoꝝ cuiusq̃z. ij. spodij lacce purgate. rauedsini. cuiusq̃z. ʒ. gaſeti. ⁊ absinthij succoꝝ. zafrani cuiusq̃z. ʒ. ⁊. tarafe fructꝰ. radicis sussi. cuiusq̃z. z. scolopendrij tm̃dẽ. tere oia diligẽter ⁊ cũ aq̃ distẽpera ⁊ ad. ʒ. vsq̃z exag. trociſca ꝓpinabilisq̃z cum squingibin ⁊ intibe aq̃ foliozumq̃z caleſi. Et si nulla fuerit febꝛis. hos dabis trociscos cum casei aqua: cuius capre intiba pascãt. aquesuthũ. athalũ. calesum ordeũ. Et si validus est calos febꝛilisq̃z grauis cucurbitã sume paruã ⁊ desiccatã diligẽter tere ⁊. z. ij. de ea cũ squingibin ꝓpina. ¶Trociscoꝝ assignatio splẽis ex calozꝛ ⁊ febꝛe doloꝛibꝰ vtilium rose. z. iij. spodij cucurbite. seminis medulle ⁊ melonis seminis portulace cuiusq̃z. ij. rauedsini. ij. zafrani quadrantem. camphoꝛe obolum. tere diligenter. ⁊. a. z. vsq̃z exag. trociſca. atq̃z cum squingibin propina. ¶Lliozum assignatio splenis doloꝛibus ⁊ ex calozꝛ ⁊ febꝛe trociscoꝝ vtilium. Sume rose. z. vj. berberis. liquiritie radicis. iij. masticis spice nardi. gaſeti succi. rauedsini cozticum. ⁊ radicum capparis in aceto vini infusoꝝ ⁊ desiccatoꝝ. cuiusq̃z. z. ⁊. ʒ. agarici. z. distempera eum caleſi foliozum aqua ⁊ tarafe ⁊ exagij trociſcos fac. bibesq̃z cum squingibin. Et si imoderatus non fuerit calor agarici. da. z. vsq̃z exag

cū sāngibin. Empliza locū cū ordei farine al tet mugathi. cuiusq. ptē ro. purgate sādali al bi. cuiusq. ℈. ptē hec teres diligēter ꝛ cū solatri aq̄ tarafeq̄ ꝛ athali modicoq̄ aceto distēperās cataplꝛa. ¶Et si ex frido splenis fuerit do lor mālfesto egroto radicū ppina aquā cui hec est assignatio. Sume corticū radicē apij. fe niculi. ꝛ radicum adechari ꝛ floꝝ eris cuiusq̄ ʒ. v. semis apij ꝛ feniculi. anisi cuiusq̄. iij. suca he. badauredi. gafeti. herbe cuiusq̄. iiij. corti cū. radicū cappis seminis pēta filii. cuiusq̄. iij. scolopēdrij. ij. iahade asene cuiusq̄. iij. abehe li folioꝝ athali frondiū lauri cuiusq̄. ij. spice mastic. cuiusq̄. ʒ. ꝛ. ℈. carpobalsami carpoba ni cuiusq̄. ʒ. fic⁹ nūero. xx. zebibi taffi. ʒ. xx. coq̄ oia in trib⁹ aq̄ libris dōec ad librā redeāt co laq̄ ꝛ singulis de ea dieb⁹ sume. ʒ. xl. cū amig dalini olei dulcis. ʒ. 1 altera amari ꝛ. ℈. ℥. ij. yria ce arbahe. Locū splenis māe in saliua cū de coctiōe catapꝛa in q̄ asenā furfur piganū ra dicis cappis cortices decoxeris ꝛ epar imer ge atq̄ spleni appone: stōq̄ a cibis vacuo. Et si huj⁹ dñs passiōis medicamē neēe habebit bibere laxatiuū ꝛ nā ei⁹ sicca ē: hāc illi da de coctionē. Assignatio ei⁹. Sume mirobolāi idi Iracunegi cuiusq̄. ʒ. x. radicis adechari suca he. badauredi herbe gafeti. cuiusq̄. v. tarafe fruct⁹ scolopēdrū cuiusq̄. iiij. asene. anisi. se minis feniculi. cuiusq̄. ij. coque oia in. iiij. aq̄ libris donec ad librā redeāt: hāc cola. ꝛ sume de ea. ℥. x. inūce turbit. hyere. agarici. cuiusq̄ ʒ. ꝛ bibat tepidū diluculo: ꝛ si spleni durū ac ciderit apostema epithimi da illi decoctionē ꝛ adde illi aliq̄d cusmazagi ꝛ pentafili ac sco lopēdrij ꝛ capparis da illi trociscos q̄ cū sco lopendrio fiunt dieb⁹ singulis exagiū cū sāngibin. ℥. ꝛ. ℈. mellei aq̄ mixti. ¶Capparis tro ciscoꝝ assignatio. Sūe corticū radicū capparis. ʒ. iiij. aristologie. lō. ij. amoniaci. iiij. floꝝ. pentafili. piperis albi cuiusq̄. ij. costi amari pigani sicci. asene cuiusq̄. ij. scolopendrū. ij. amoniacū infunde in aceto ꝛ sicca diligētius tere distēperaq̄ ꝛ trociscos exagū vnius fac. quos cū squingibin ppinabis. Et si durities grauis est ꝛ illic vētositas fuerit ꝛ cōplexiōis frigus cū squingibin ppinabis melleo. ¶Pulueris qui splēis medē doloribus assignatio Sume scolopēdrū. radicū capparis corticum cuiusq̄ partē ꝛ diligēter tritas de eis exagiū cū squingibin aqua mixto ppina in qua ferꝝ pieceris calefactū: ppina et hāc quoq̄ patiē ti decoctionē. Assignatio ei⁹. Sume semis pē tafili ꝛ tarafe fruct⁹ fautenegi montani ꝛ flu uiatil. gafeti. herbe. absinthij sticados. cuiusq̄ ʒ. x. agarici tūsi. iij. fue. lacce purgate. ʒ. arune di lōgi. cuiusq̄. iiij. conoꝝ cipssi. x. numero co que hic oia in acerrio aceto donec pficiat de coctio ꝛ cola. ꝛ bibant ō ea. ℥. ij. cū. iij. succi ca lesi. ¶Pulueriꝫ q̄ splenis ex frō ꝛ apostēati qō ipsi accidit duro dolorib⁹ medē assignatio. Sume fructus tarafe. scolopēdri cuiusq̄. ʒ. v. iahade acozi. Iracunegi. amoniaci. cuiusq̄. iij. foliorū garbi. ʒ. hyere. mirobolani citrini cu iusq̄. x. agarici. vij. bdellij. iij. tere oia diligen ter sīl ꝛ ppina de eo. ʒ. iij. cū camele lactis. ʒ. x. vsq̄ librā comederisq̄ aial feniculū. sīhū. ca lesi frondes. tarafe athalū ꝛ sīlia p ebdoma dam ꝛ si pulueē hunc cū casei aqua cū squi gibin educta, ppinaueris, pdest splenis ꝛ apo stematibus ꝛ duritiei. ¶Et sic splenis dolorē febris comitabit. lac illi nō approximes ꝫ nec casei aquā. ¶Et si splenis dolor ex vētositate fuerit hūc opꝫ egrotanti dare, pulueē. quē ꝛ ego exptus vtilē inueni hac in passiōe. ¶Assi gnatio eius. Sume cardamū ꝛ in aceto infun de die ꝛ nocte distēpera cū eo ordei farie mo dicū factāq̄ pastā in camino pone temperati ignis donec decocta desiccet. nō tamē cōbu sta ꝛ sic diligēter tere. sume ex hoc puluere p tē corticē radicē capparis semis femequesti sco lopendrij tarafe fruct⁹ cuiusq̄. ℈. ptē. tere oia diligēter ꝛ ppina de eo. ʒ. iiij. cuꝫ squingibin. ¶Trociscoꝝ assignatio qui splenis medētur doloribus ex frigido ꝛ ventositate et apostē mate duro. Sume corticum radicum cappa ris et fructus eius cuiusq̄. ʒ. v. buraci. ij. he belbani. iiij. femequesti semis. iij. scolopēdrij. ireos radicē prassij spice aromatice acozizareu nebi rotundi ꝛ longi polij centauree subtilis cuiusq̄ ℈. ℈. seēbinegi. iiij. agarici. iiij. tere oia diligenter ꝛ cribra sed serapinum aceto infun de ꝛ cappis folioꝝ aq̄ tarafeq̄ ꝛ medicamia distēpera cum eis trociscaq̄ exagi. trociscos vsq̄ ʒ. ij. quos cuꝫ squingibin. ℥. aut calefi fo lioꝝ aque ꝛ tātūdē athali aque tantūdemq̄ aque in qua ferri laminas extinxeris calefa ctas propinabis. Oportet autē epithimatib⁹ vti anteq̄ hec porrigas medicamina cataplaf mabis autē his. Sume radicē capparis corticē ꝛ tarafe fructus pentafili seminis fautenegi. buraci armenici pigani sicci asene cuiusq̄ fa sciculū ꝛ i acerrimo fac bullire aceto ꝛ sic splē nis locum cataplasma in saliua cū epatis fru sto his intincto: aut cum pāno sepius involuto aut spōgia hoc sepius facies. Dehic cataplaf mationē amputabis ꝛ medicamina ppinabis post hec vero aliquā adhibebis vtilia empla stra. ¶Emplastri qō splenis apostematibus ꝛ duritiei confert assignatio. Sume ficus ni gras numero. x. ꝛ in aceto die ac nocte infun de eductaq̄ in mortario diligēter tere. ꝛ cri bro transmitte. tunc sume costi amari. ʒ. iiij. amigdalarū amararū sine corticibus. vij. corti cē radicis capparis: scolopendrij cuiusq̄. iij. tere diligēter ꝛ cum infusis distempa ficubus cataplaq̄ in pāno aut super cartā. ꝛ locum

empliza splenis stō cibis vacuo vt aūt tps ac-
cesserit cibi plena añ hora aufer ⁊ cū aq̄ laua
bis in q̄ camomillā carnibūq̄ coqueris locūq̄
cū cheiri oleo inūge. ¶Empl'm aliū qō splē-
nis apati medet ⁊ duritiei. Sume fenugreci.
semis lini. ordei farie. cacale cuiusq̄ ʒ.v. mel
liloti. vj. asene capraru fimi. susani esmanifti
in aꝝ esmanimci radicis cuiusq̄ ℥. buraci. ra
dicis capparis cuiusq̄ ʒiij. machali. iij. ficꝰ ni-
gras. numero. x. ficus in aceto die ⁊ nocte ifū
de. trita q̄ cribro trāsmittes ⁊ ill' medicamia
supinnūces. emplastroq̄ facto loco applica.
¶Emplastrū validuz qō apostema dissoluit
dura q̄ in splene fiūt. Sume ficuū nigrarū qs
in aceto infunderis nocte ⁊ die. triueriscq̄ cri
bro trāsmiseris q̄nquaginta. ʒ. amoniaci ma-
chali. serapini. opoponacis. cuiusq̄. ʒ. fenu-
greci. capraru fimi. cuiusq̄. iij. ℥. gūmas i ace-
to ifunde vini acerrimo. ⁊ i mortario tere dili
gēter ac cū ficubꝰ misce ⁊ locum emplastriza.
¶Emplastri aliꝰ pbati assignatio. Sume car
tā iuxta apostematis q̄titatē splenis ⁊ i aceto
intinge. ac supinūce sinapi tritum diligēter. ⁊
spleni applica pmitteq̄ die vno. aut. ij. ⁊ sic cū
aq̄ lauabis tepida in q̄ camomillā decoquer̄.
¶Emplastrū aliud machali. amoniaci. seḡbi
negi. cuiusq̄. ʒ. ficꝰ nigras numero. x. ficus et
gūmas aceto ifunde acerrimo die ⁊ nocte: et
in mortario diligēter tere. medicaminaq̄ hec
supadde trita priꝰ. ⁊ cribrata: lupini: fenugre
ci hermeli. seminis lini. melliloti. pigani sicci
cuiusq̄ ptē sulphuris. ʒ. ptē. tere oia diligen-
ter ⁊ cribza. ataq̄ sup ficꝰ gūmas. pīce ⁊ empla
stro facto spleni applica in quo durities ēq̄m
illā fortiter dissolnit. Sufficiūt q̄ diximꝰ i sple
nis passionū medela de medicaminibꝰ. ¶Re
gimē aūt eorū i cibis illud eē opz q̄ ⁊ epati-
cis molestatorū passionibꝰ in subtiliatiōe cibi
⁊ imunitiōe q̄q̄ digestiōi sit facilis. ⁊ his ad-
misceank in quibꝰ est incisio subtiliatioq̄ qua
les sunt auiū carnes q̄ digestiōis sunt celeris.
vt pulli. frāquilini. taugi ⁊ filia. Sit aūt auiuz
caro cū aceto pato. ⁊ garo. oliue oleo. carui:
Cinamomo ⁊ cū granis coquat capparis. vir
geq̄ eiꝰ in aceto cōdite vtiles sunt valē. ficus
q̄ i aceto ifuse si die comedank tres in saliua.
blituscq̄ cū aceto cōdita ⁊ garo. sinapi. oliueq̄
oleo: ʒ ɔ pisces optimi i sucabago parati cuz
acerrimo aceto: ɔpigano. apio. zafrano. pipe-
re simlibusq̄. Panis aūt munde farine. pba-
ti artificij ⁊ itēperati camino ignis coctus. fu
giatq̄ multi panē nutrimēti q̄ humorē gene-
rat grossuz. vinū bibat rihanū ⁊ modicis subse
quat amisdak amaris ⁊ hebetelchadara. ci-
bos q̄ digestiōis sunt difficilis caueat ⁊ tarde
a stomaco ō scēdētes: vt quadrupedū carnes
impinguatas vaccināq̄ ⁊ cibos humorē ge-
nerātes grossuz ⁊ viscosuz: qm̄ oppilationem
parīūt ⁊ grossitiei addūt splenis. ℥lis ē panis
azimus. herba. risū cū lacte. ⁊ triticū cocū et
q̄ de farina fiunt ⁊ amilo. atriaq̄ ⁊ frixiles. ac
catafici. marie aūt q̄ fiūt cū zaccara ⁊ melle q̄
mis. Oia caueat legumina qm̄ vētositatē pa-
rīūt. Exercitio aūt añ prādiū vtak qm̄ ipsum
oibꝰ cōueniētꝰ ē: ⁊ melꝰ illi si fiat iuxta qō vir
tus patik. Cōfortat nāq̄ calorē nālē ⁊ suscitat
caueat post cibos exercitio vti. tūcq̄ otio vta
tur ⁊ q̄ete. donec digestꝰ a stomaco cibꝰ desce-
derit ⁊ intestinis exierit. lauacrū aūt añ prandiū fieri expedit ⁊ post exercitiū i balneo cer-
te cui aq̄ sit salsa sulphurea ve. aut nastica.
Quibꝰ si carnerit sup corpꝰ eiꝰ aquā fundei q̄
camomillā melilotū. artemisiaz. sansucū. sal.
buracūq̄. coqueris ⁊ aquā fabrorū ferri ⁊ lux
immergak sulphureis. bituminosisq̄. Si eni
hec feceris ⁊ hoc egrū dispones regimine ⁊ q̄
assignaui curaueris medicaminibus sanabit
cum dei auxilio.

¶Capitulum. xlj. de icteritie medela.

Icteritie medela at tendēdū ⁊ si morbꝰ hic fit eo q̄ nā humorē expellat croceū ad corpis mani festa mō cretico eiꝰ velox erit sa-natio lauacri i balneo vsu: ⁊ aq̄ suauis tepideq̄ irrigatiōe sup corpꝰ. ⁊ camo-mille olei linitiōe. oleiq̄ anetini: ʒ exercitio tēperato añ balneū. piscibusq̄ vescak lapiā-sis i sucabago. ¶Cū aūt in icteritia febris sit ex cā q̄ in epate est patiēti. spodiū dare expe-dit trociscos molliētes. cū intibe aq̄ ⁊ aqueſ thi ac squinabin. ex singulis. ʒ. dans. immis nuto priꝰ egroto a basilica omniq̄ in illū vte re regimine qō in febris epatice cura diximꝰ tā medicaminibꝰ q̄ cibis. Qō si calor roborak ordei ptina illi aquā cū terēgibini. ʒ. ⁊ spo-dio ⁊ si intibe dederis illi aquā ⁊ aq̄suthi cu iusq̄ ʒ. xx. squinabin. x. spodiū. ʒ. semis fermā ci. ʒ. ⁊ ʒ. manifestissime pderit. ¶Cū aūt icte-ritia apostematis accidit cā calidi qō epati ac cidit patiētis basilicā iminue alarē: si virtus eta q̄z tēpꝰ ⁊ alia adiuuerit. sanguinēq̄ iuxta qō opus fuerit extrahe ⁊ virtꝰ solet. post hec nām cū decoctiōe fluxā fac mirobolanoꝝ ci-trinoꝝ. sene fumiterre rose viole intibe. semis aq̄suthi. semis atriplicis. adiāti punoꝝ inuz barū sebestē ⁊ siliū in q̄ cassie. ʒ. ℥tā opꝰ fuerit fricaueris q̄titatē ⁊ si malueris cū lebelabi aq̄ illū solue ⁊ fermaci ⁊ cū cassie. ʒ. medulla iux-ta qō opꝰ eē indicaueris. Et si aliq̄ illic fuerit febris ordei post hec dabis aquā cū terēgebi no postq̄. iij. abeūtibꝰ horis sq̄ngibi. ʒ. xv. cū aq̄ frida ℥nata sugat muza ⁊ aquā da illi me lōis i dici cū spodio ⁊ portulace semie. Mezau ro vescak lēticule ⁊ ℔maci lebelabi cucurbite. masfi. itiba q̄z lactuca aq̄suthꝰ portulaca pru

nis pscis

nis perficis moris granatis ūmaro. amigdal' recentib⁹. Et si cū icteritia nulla fuerit febris patiēti caseī ppina aquā q̄ cū sāngibin extrahit sil' cū hic puluere. Assig⁹ ei⁹ mirobolani citri. ʒ. xv. spodij. ʒ. aloes epatice. ʒ. ʒ. scamonee obolū. ℥. tere oia diligēter ꝛ ppia cū caseī aq̄ ʒ. iij. prodest autē hic: ꝛ si dederis patiēti lac vaccinū a quo dntirū eductū ē cū spodio: aut cū spodij aliquib⁹ trocisc̄is molliētib⁹ da hos quoq; illi trocisc̄os. Assig⁹ eoꝝ rose. r. ʒ. v. spodij lacce lote cuiusq;. ij. cucumeris citroli semi num medulle cuiusq;. iiij. cucurbite seminis medulle tm̄dē. semis intibe aque sunthi. semis sermaci cuiusq;. iij. succi gafeti ꝛ absinthij cuiusq; ʒ. berberis. iij. tere oia diligēter distēperās exag. trocisc̄os informa. q̄s cū intibe aq̄ ꝛ strigni ꝛ squingibin cuiusq; quantū op⁹ fuerit quātitate bibes. Et si icteritie dño que fit ex apostemate epatis itibe aquā ꝛ strigni coctā ꝛ dispumatā sil. ʒ. iiij. in q̄bus. ʒ. vij. cassi. f. fricaueris dabis pdest. ꝛ apostēa dissoluit. icteritiā minuit. aq̄ quoq; in qua adiantū coqueris cū squingibin manifeste pdest. Trocisc̄oꝝ assignatio vtilis que fit ex epatis apostemate icteritie. Sume rose semis sermaci cuiusq;. v. ʒ. anisi. feniculi semis cucumeris ꝛ portulace tm̄dē. tere ꝛ cū aq̄ distēperans. a. ʒ. vsq; exag. trocisca ꝛ cū lebelabi aq̄ ppina. Trocisc̄oꝝ assignatio ad idē alioꝝ. Sume spodij. ʒ. iij. lacce lote. ij. zafrā. rauedsini. cuiusq;. ℥. ʒ. cāphore oboli. tere oia diligēter ꝛ cū aqua distēperans exag. i. fac trocisc̄os quos cū intibe aq̄. p pinabis ꝛ aquesuti ꝛ tamarindi. Emplm autē hoc esse expedit si icteritia ex mala fit cōplexione calida que epati accidit. epar cū sandalo aq̄ rosata cāphoraq; ꝛ ceroto refrigerato emplizabis oibusq; que in febris epatice medela retulim⁹. Et si ex apostemate ē calido qō in epate fit. epatis apostematis calidi empla apponant. Et hec empli assignatio qō icteritie prodest. si ex epatis fit calore ꝛ apostēate. Sume sandali. r. rose cuiusq;. ʒ. sandali albi. ij. sufali. absinthij. cuiusq;. ij. zafrani. spice aloes. cuiusq;. ʒ. tere oia diligēter. ꝛ cere albe ʒ. v. in rosarū ꝛ violaꝝ olei cuiusq;. r. ʒ. liq̄fac ꝛ medicamia supadūciens emplm fac ꝛ epati applica. Cū vero icteritia ex humoꝝ fit alteratiōe in colerā. r. patientē cū decoctiōe oportebit soluere scamonea roborata ꝛ violarū si ropo duplici cū sāngibin aut cū lebelabi aq̄ ꝛ zaccara. ꝛ diagridio. ꝛ si eiusmodi egroto h⁹ dederis medicamē. pderit. Assignatio ei⁹. aloes. ʒ. ʒ. agarici. ʒ. scamonee obl'm. fac quasi pill'. ꝛ illū cū ipsis solue. dabisq; postea spodij trocisc̄os molliētes cū sāngibin ꝛ aq̄ intibe ꝛ aq̄ sunthi. ꝛ si otis sapor piter ℥mar⁹ appet vomitu. vtaꝝ cū sāngibin ꝛ sermaci aq̄ ac melōis seie ꝛ silib⁹: dabis q̄s ꝛ medicamia q̄ icteritis assignanim⁹ ꝛ eib illū pasces refrigerātibus ꝛ extinguētib⁹. ꝛ caseī illi dabis aq̄s que cū sāngibin extrahit cū puluere hoc. Assignatio ei⁹ mirobolāi citrini. ʒ. ℥. fermaci semis lacce purgate cuiusq;. iij. tere oia diligēter ꝛ sume ex eo ʒ. ij. vsq;. iij. cū caseī aq̄ q̄m̄ ferat. Et si icteritiā contigerit fieri ex animalis morsu venenosi calidi virtusq; fortis est opꝝ mediastinā patiē tis venā minuere: ꝛ seis pfilij spumā. ppina. ac cucurbite aquā ꝛ peponis. itibeq; ꝛ semē portulace spodiū ordei aquā cū terēgebino. Da q̄s illi cāphore trocisc̄os si opus fuerit iuxta q̄ necessitas iperat. ppinauit aūt. S. in hmōi icteritia tyriacā faruc ꝛ pfuit patienti. Et si icteritia ex calidi medicaminis potu acciderit vrendū in patientē erit vomitu. olbusq; medicaminibus ꝛ cibis refrigerātibus ꝛ extinguētibus de q̄bus diximus ante. Icteritia aūt q̄ fit ex oppilatiōe q̄ in epate est. curanda erit his q̄ in oppilationis dicta sunt cura. ꝛ si oppilatio hec in felle fuerit. egroti basillicā minuere opꝝ alar: aut elemiā si valida fuerit virt⁹. post hec decoctōe illū solue absinthij adiecta hiera et scamōea. et die⁹ trib⁹ ꝛtinuis aquā illi ppina: in qua adiātuꝝ coqueris ꝛ absinthiū greciū. apijq; aqua aq̄sunthi ꝛ fermaci cuiusq; ʒ. r. cū agarici. ʒ. ppina q̄s et fautenegi fluuiat' aque. ʒ. ij. cū squingibin. ʒ. pdest nāq; manifeste. Medicaminis assignatio vtilis q̄ fit ex oppilatiōe icteritie. Sume absinthij greci. ʒ. iij. seminis atriplicis. v. succi enpatorij rauedsini. cuiusq;. ʒ. ℥. tere oia diligēter ꝛ sume ex eis. ʒ. ij. cū. ʒ. x. vini mixti aqua in q̄ capilli veneris coqueris. Assig⁹ alis Sume succi fugil'. ʒ. xx. vini tenuis. r. aqua in q̄ fuhā ꝛ hypicō coqueris optie. ʒ. r. h⁹ in saliua bibe. qm̄ icteritie medetur. absinthij quoq; trocisci cōpetētes ꝛ vtiles icteritie iueniunt si sine febre fuerit. Medicamis assignatio icteritie que ex humoꝝ in colerā. r. fit alteratione vtilis rauedsini succi. gafeti. cuiusq; obolos. iij. scamonee oboli tere oia diligēter ꝛ cū lebelabi aqua bibe. aut atriplicis cū zaccara. Assignatio al'ad idē. Sume aruci. anisi cuiusq; ʒ. ʒ. cū lebelabi aq̄ bibe. aut atriplicis cū zaccara. aut squingibin ʒ. ij. cū trib⁹ amigdalaꝝ numero amararū aq̄. Assignatio al'ad idē. S. absinthij anisi cuiusq; ʒ. ʒ. amigdale amare tres. tere diligēter ꝛ cū sāngibin ppina. Assignatio al'ad idē. Sume berbersalami. fautenegi fluuialis. fuhe tinctoꝝ cuiusq; ptē ꝛ i aquā fortē bullire fac. eiusq; ʒ. librā cū vino rihano ppina prius statuto ad solē patiēte p vni⁹ horę spatiū dōec sitiat ꝛ in cēdiū patiat ꝛ sic ppinabis. Cum eterū biberit hoc sudabit ꝛ croceus redet ab ei⁹ oculis color atq; ad naturalē querēt colorē ipo die. huius dño passiōis pisces da lapidosos in aceto decoctos ꝛ zafrano huiusq; ferculi calidi ob-

nius stet vaporib⁹ oculos opponēs qñ pdest. Et si piscículos hos trāsglutiet quos recētes cū ab aq̄ abstrahūtur aut duos pderit. Jus q̄z seq̄bagi cū carne vaccina pdest: si comedatur i eo panis minutat⁹: z ius sorbeat paulati carne minie comesta. ¶ Et si in oculis citrinitas ē pauca: z oīe corp⁹ reliquū sanū: patiētē balneū ingredi impar: z respiret acetū acerrimū ptinuatis vicib⁹: qñ ipm ab eius narib⁹ cholerā effluere faciet ru. multāq̄. Sargarismū q̄z cū aq̄ in q̄ absinthiū coxeris grecū. sq̄ gibin admixto ad idēptile est. Colliria q̄z oculū cum aq̄ rosata z aceto mixtis.

De icteritie medela q̄ fit ex splene icteritiā ptigerit fieri. oz patientis venā minui a selemiā i manu sinistra. z cū epithimi soluat decoctiōe: calei aquā illi ppina cū hoc pulnere. Assignatio ei⁹. Mirobolani citrini. ʒ. ij. idi. ij. salis naste. aloes cuiusq̄ obolū. agarici. epithimi. cuiusq̄ ʒ. terea ppina ō eo. ʒ. iij. cū. viij. ℥. vel vsq̄ librā calei aque. Da ēt fantenegi aq̄ fluuialis quadrātē libre. sq̄ngibin. ℥. ij. in saliua trib⁹ dieb⁹: ppina etiā atali folioꝝ aquam coctā z colatā cū squingibin. ¶ Medicaminis assignatio icteritie vtilis que fit ex cholera ni. Sume pdiss. fuhe tinctoꝝ. sulphuriz crocei. scolopēdrij. cuiusq̄ ptē z teres oia diligēter. ʒ. sepa. z in sorbile mitte ouū ac sorbita. ¶ Medicamis ad icteritiā ex colera ni. sume vue passe optime. ʒ. x. rose sicce. v. cubebe. iij. i aq̄ ifunde calida noctē die. z de ea media libra bibatur in saliua facies hoc dieb⁹. v. vt septimana. Et hec al' assig⁹ quā a muliere didici q̄ icteritiā ea curauerat. lēticule excoriate trite. ʒ. ij. i qua feniculi z pueri vrina q̄ coitū nō nouit misce optie. sicq̄ in saliua bibat. inueniq̄ h⁹ medicamē māifeste pdesse. Et si i splene durities fuerit medicaminib⁹ cura z ēplastris q̄ dirim⁹ in dolor splenis cura z medela: z in cibis illū rege alīsq̄ quēadmodū illic dictum est.

¶ Capīm. xlij. de renum passionibus z pmum de eorum calculorum medela.

Primus in pcedētib⁹ huius libri tractatibus loco quo ō passionū cāis exposuim⁹ z morboꝝ calculoꝝ. generationē in vesica z renib⁹ ex hūore fieri grosso z viscoso cui⁹ calor igne⁹ est. q̄ hūoris de siccat hūiditatez grossi z ipm indurat et arrescere facit. lōgq̄ accidit illi in lapidis pueri naturā. Que cū ita sint expedit cū passio hec incipit qñ patiēs dolorē in renū sentit loco et in vrina apparet arena in patiētē regimīe vti subtilianti z humorē incidēti grossū nō ih manifeste calefacienti quēadmodū in sequētib⁹ assignabim⁹. cibisq̄ phibeat digestioni in obedientib⁹ quicq̄ grossū generat humorē z viscosum. vt arietū carnib⁹. z porcoꝝ. azimo pane z sile. z oibus q̄ ex farina flūt amilo z atria herisa onis solidis. caseo recēti z sicco. lacte. z cū eo riso pato trito cū lacte z silib⁹. que eo phibuimus loco quo de morboꝝ regie diximus cronicoꝝ tā aduētui insistētiū. Cibis qui digestioni sint faciles vtāt vt auiū carnib⁹ venerarū. quales pulli. franquilini. pdices cireς edorū caro optimo z laudabili cocta in ferculo vt espidabago. zirabago ac in sartagine. silibus q̄ panis sit illi farie mūde optie fermētat⁹ z ō coctus multosq̄ sumat cucumeres z citrolos. melones vuas passas albas itibā. aq̄suthum. apiū feniculuz fautenegum. nanachuā. aliq̄ amigdala sumat amara. z melōis semē. ac lini. sz z aspgi semē. ac citroli. olinas aq̄as cap parq̄ vtile ē in aceto paratū. aliaq̄ hmōi vinā. puocātia cibū iminuat. z exercitio vtāt ante cibū tēperato balneū tēperati intret post exercitiū caloris z calidū sumuēq̄ aquā sup latus fundat egroti. in cō cha sedeat aqua plena in qua hesq̄ coxeris camomillā melliloti marcemulsū. apiū carnibū. altee frōdes berfansanū locūq̄ linias renū cū hesq̄ oleo z anetino aliq̄n aut oleo cheiri z silib⁹. hic singulis iterpolatis facies dieb⁹. ¶ Cū cōcha fuerit aque egressus citroli. cucumeris. melōis z cucurbite meāullaꝝ cuiusq̄ ptes. semis feniculi. ʒ. p. tē teres diligēter z. ʒ. iij. cū sq̄ngibin illi ppina bis aquāq̄ sugat frigidā z nōnūq̄ illi offeres hāc decoctionē. Assignatio ei⁹ sume iuulbaꝝ sebestē ficuū albaꝝ cuiusq̄ quātā op⁹ ē quātitatē. radicis liq̄ritie. capilli veneris altee seis z chabezi semis apij. feniculiq̄. iahade hesq̄. hesse. cuiusq̄ quātū op⁹ fuerit. coque oia i tribus aque lib. donec ad trientē redeat: colaq̄ z. ℥. iiij. cū squingibin. ʒ. z. ʒ. accarei ppina impera aūt patiēti nōnunq̄ vomitū post variū ei bū. vt fugiles pisces salsos. melones anetum apiū feniculū z sq̄ngibi potū cū fugiles infunderis. viniq̄ potatiōnē varij silisq̄ vsum. Et si sanguis dñatiōis fuerūt manifesta signa balsilicā flebotoma z medicamē illi da sta ōponēs z humorē purgās grossū. Et si calor illic aliq̄s fuerit nullū dabis q̄ fortiter solnat castarticū. sed cuius nō est molesta solo vt decoctionē. que cū turbit roborat z trociscos violarū z cass. f. cū turbit Qō si null⁹ illic fortis fuerit calor z grossus ineſt humor medicamieverte solueti qō validius ē. vt pill. in quib⁹ ē turbit. ʒ. z triēs z hebel nili. oboli. iij. aloes. ʒ. ʒ. colloq̄ntide a dipis obl's. z. ʒ. vsq̄ obolos. ij. salis naste obl's. ij. tere oia hec diligēter z distēperās pill. porrigeq̄z z his filia alia q̄ humorem euacuāt stāticū z grossū. De calculoꝝ cū iam firmi sunt medela. Cum aūt passio hec robusta iam z firma est z completi sunt in renibus calculi oportendū erit regimine subtiliāti z in

ctēti sed moderati caloris medicamib⁹ calculos frāgētib⁹ ppue ꝛ cū sit aliqs fuerit calor medicamia cauere expedit cal'a ꝛ regimē cale faciēs. ¶ Medicamis assigna⁹ qō i renib⁹ calculos frāgit ꝛ lapides si illic calor fuerit. Sūe medulle semis melōis. ꝛ cucumeris ꝛ citroli. cuiuslꝫ. ʒ. v. semis apij. ij. semis feniculi lapidū qui in spōgia inuenīturvitri adusti. cuiuslꝫ. ij. tere oia diligenter ꝛ subtili cribra pāno dabis qs de eo. ʒ. iij. cū squingibin. ¶ Assignatio al'. que lapides si sine calore sint frangit. Sūe medulle seminum cucumeris. citroli melonis. cuiuslꝫ. ʒ. vij. bacce lauri. seminis heſquit. gūme prunorū. adianti. scolopendrij. cuiuslꝫ. ij. granorum meheledi semis feniculi corticū radicū capparis. cuiuslꝫ. ʒ. tere oia diligenter ꝛ. ʒ. ij. cum ciceris aqua nigri ꝛ squingibin dabis. Si sit aūt calor aliquis his nō vteris. ¶ Assignatio al'que lapides si fortius non comitatur calor frangit. Sume carpobalsami. granorū bani ꝛ granoꝝ caleti calculi qui in spongia inuēitur seminis melonis cuiuslꝫ partem. tere diligenter ꝛ subtili cribra pāno. sumaturꝫ ex eo coclear vnū cū vino aqua mixto. ¶ Assignatio al'. ad idem si nō obstiterit calor. Sume semis cucumeris ꝛ apij. anisi. seliche. spice. cinnamomi. granorū caleti. cuiuslꝫ piretri. castorei. euforbij. cuiuslꝫ. iiij. terens oia diligenter subtili transmitte panno dabisꝫ de eo exag. cū squingibin ꝛ aqua decoctionis ciceris. r. ¶ Assignatio al' vtilis: si modicus fuerit calor. Sume seminis heſq granoꝝ caleti. lapidis iudaici cuiuslꝫ partem. scolopendrij seminis feniculi radicis capparis. corticē. medulle seminis melonis ꝛ cucumeris cuiuslꝫ partes. ij. tere omnia diligenter ꝛ sume de eo. ʒ. ij. cum aqua in qua adiantum coqueris. feniculiꝫ semen ꝛ cum sṗngibin. Lapidis quoqꝫ iudaicus medicamē est vtile calculis que in renibus sunt: ꝛ scorpiones adusti. si sumatur de eius. ʒ. ʒ. cum feniculi semine. aut aqua raseni expressa. aut aq̄ in q̄ adiātum coqueris scolopendrion prosunt manifesta vtilitate. ¶ Assignatio al'que calculos cōminuit. Sume zinziberis. piperis. ℔. cuiuslꝫ. ʒ. v. gentiane. ʒ. castorei. iij. tere oia diligenter ꝛ cū melle distēpera dispumato. dabisꝫ de eo obl'os. ij. vsꝫ. ʒ. ʒ. post. vj. mēses. ¶ Assignatio al' q̄ lapides cōminuit. Sūe zinzibis. ʒ. iij. spice indice tm̄dē. dara sini. iiij. seliche. ʒ. polij. iij. asari. piperis. ℔. fuhe. costi. cuiuslꝫ. ij. scolopendrij. florū adechari. ʒ afrani castorei. cuiuslꝫ. iiij. petroselini rose. piperꝫ albi. cuiuslꝫ. ij. ꝛ. ʒ. carpobalsami. iij. vgi. ij. tere oia diligēter ꝛ cū melle dispūato distēpera dabisꝫ de eo. ʒ. cuꝫ aq̄ decoctionis ciceris nigri. ¶ Medicamen aliud vtile calculis in renib⁹. Sūe. simi colūbini ꝛ galliacei adustoꝝ. cuiuslꝫ ptē. ꝑdisi. ʒ. ptē tere oia diligēter ꝛ. ʒ. j. de eo fūe: atqꝫ cū aq̄ ꝑpina fugilū exp̄ssa: aut in q̄ scolopēdrio coqueris. Assignatio alia ad idē. Sume cātaridum ʒ. obolū simi colūbaꝝ. ʒ. exag. terēsqꝫ diligenter cū vino ꝑpina veteri oleo q̄ scorpionum si illa eo liniantur ꝛ penis partes presentem ꝑfert vtilitatē. ¶ Assignatio ei⁹. Sume aristologie. r. gētiāe sahadi corticū radicē cappis cuiuslꝫ. ʒ. tere mediocriter ꝛ oleo supadde amigdalinū dulce. siccꝫ ad solē p ebdomadā pōe. tūc cola ꝛ i oleo hoc. x. mittes scorpiōes vinos p horā quos eadē q̄ sumunt injices horā ꝛ ad solē duab⁹ pone septimanas. colāsqꝫ in vase ꝑde. ꝛ cū op⁹ fuerit vtere. ¶ Electuariū q̄ qō vocaī charama ꝛ cāeri si sumātur de singulis ʒ. ʒ. vsꝫ. ʒ. exag. cū cicer aq̄ nigri. aut in q̄ corticē coqueris scolopēdrio. feniculiꝫ semē ꝑsunt ꝑdest etiā hac in passiōe. vitrū siricū adustū si. ʒ. ʒ. vsꝫ. ʒ. exag. de eo bibaī cū aq̄ decoctionis adiāti sicꝫ ꝛ si scorpiōes sumas adustos ꝛ tm̄dē porrigas ꝑdest opꝫ aūt his te vti medicaminib⁹ cū timore ꝛ cautela. Intuēdū etiā tibi est. ꝛ si calculi vno sunt in renū loco eoꝝ est ūgnū dolorē fieri cōtinuū nec mitigatur. ꝛ exag. torqueī nec q̄escit a dolore tūcqꝫ medicaminib⁹ vtēdū calidis non est nec q̄ fortib⁹ virtutibus mouēt. nec q̄ dissoluūt ꝛ laxāt vt instillatiōes ꝛ ol'a sunt. aliaqꝫ hmōi. sed cucumerꝫ vtere semine melonis cassia. f. cucurbite ſnis altee semie capillo veneris similibusqꝫ medicaminibus que sine molestia vinā ꝓuocant. locumqꝫ cum furfure ꝛ milio leniter cataplasma. ¶ Cum autē calculi a loco in locū trāsferuntur qō est. ſ. cū dolor aliquādo estuat: aliquādo quiescit tunc aque calide instillatione vtere. patiēsqꝫ in cōcha sedeat in quib⁹ sit aq̄ in q̄ bersausanū. anetū. carnibū. feniculū. heſquum. camomillā melilotū et silia coqueris. q̄ tā ante exposuimus oleū illum que diximus liniaꝫ locūqꝫ cum spongia catapl'a quā calide intinxeris aque ꝛ oleo. Et si nullꝰ illic fuerit calor. quinimo frigus linitionez oportebit frequentare cum calidis oleis. vt aneti oleo. seddabi liliorum cheiri. narcisci ꝛ dissolue in eis castorei modicū. aliaqꝫ hmōi que meatus laxāt vrine ꝛ dilatāt quo per eo calculi transmittātur ꝛ ad vesicā trāseāt facilius. Quod si roboratur dolor nec cum his que fueris vsus mitigatur edormitantibus vtaris quibus nomen est dolorem mitigantia vt philonia greca ꝛ feresiaca opio corticibus radicum mandragore similibusqꝫ ad mixtis quibusdā vtinam vigentibus sine molestia qualis est medulla seminis melonis cucumeris citroli. ꝛq̄ potus calide hec enim mitigant dolorē. ¶ Si ꝛ calculus suo non mouetur loco oportet sistiam adhibere oppositē calculi loci parti ꝛ sic fugere quoniā calculū suo trāsferret loco dolorē mitigabit mirabiliter. Opꝫ aūt vacuo si-

tiam apponere loco prio patiēti ab inferioribus ꝛ paulati sugere. qm̄ sic calcis ad locū trā sibit sitie. Dehic eo trāsfer sitiā loco ad iferiora ꝛ p trasuersuz i vesice ptes ad iferioza donec lapis ipse in vesicā descēderit ꝛ p virgā emittatur. Cū hac vsus fueris cura. ꝛ nihil 2fert. ꝛ in aliquo calcis steterit loco nec trāsit ab eo pp sui magnitudinē ꝛ dolor illic fiet: egrotanti vt sedeat ipera in cōcha aq̄ in q̄ fenugrecū lini semē. malue ꝛ altee coxeris. mēbrūq̄z illō oleis aliq̄bus lineas dissoluētib⁹ ꝛ molliētibus q̄le est violax oleū ꝛ sisaminū decoctū cū fenugreco ꝛ lini semie liq̄fac simꝫ anatis adipē ꝛ colisbarū pullox. Et si nec sic dolor mitigat clistere adhibe cū sebestē. camōilla. cathemia. viol⁹. lini semie fenugreco furfure oleoq̄ babunegi ꝛ anetino ac filib⁹. locū oleis lini ꝛ aq̄ calida. nec desistes hoc exhibere donec cōpescat dolor hic vt sedabit ꝛ eger descet ituere: ꝛ si i vesicam lapis descēderit ꝛ ab ipla q̄z egressus est ꝛ morb⁹ discessit si nō emissus ē medicamia iterū adhibe ipsum frangētia ꝛ que vrinā prouocant quēadmodū ante dictū est. Dicam in passionū que vesice accidunt medela.

¶ Capitulum. xliij. de apostematis renum calidi medela.

Cum calefieri renes ꝛ in eis apa incipiverit. patiētis basilice flebotomū adhibere in patiēti latere oportebit si ꝑmitetas tēpusq̄z presens adiuuerint sanguinēq̄z iurta q̄ opus ē extrahes ꝛ passiōis iperat quātitas. locūq̄z cū ordei farīa altea. sādalo albo. ꝛ. r. memithe assafo. mugato. inribe. aq̄ ꝛ solatri. cucurbite rasuris. violarūq̄z oleo cataplasmabis aut pannū suppones ceroto infusum q̄ ex oleo fit rosax ꝛ violaceo cera alba. intibe aq̄ ꝛ q̄ffare. semp̄niue. portulaceq̄z ꝛ sillibus cū modico aceto et aq̄ rosata. Dabis patienti in diei p̄ncipio. medulle semis cucumer. citroli ꝛ cucurbite ꝛ melonis. semisq̄z portulace cuiusq̄z partē diligēter tritā dabisq̄z de eis. z. ij. vsq̄z. iij. cū iuleb ꝛ aq̄ frigida post hec ordei dabis aquā cū violarū siropo ꝛ mezauro egrotū pasces carahe. massi. spinachie. malue. catasi. ꝛ nocte illi siropū dabis violax ꝛ semis p̄silij spumā modicū q̄z seminū cucumeris citroli. melonis nec desistes hoc facere donec apostema maturari inci pi itelligas ꝛ in saniē cōuerti. Q̄dꝫ videris emplastris vtere maturātibus ꝛ aperientibus. vt emplo q̄ ex ordei sit farina. altea. mellilloto. fenugreco. lini semie. viol⁹ siccis ꝛ cū ficuū pascat expssa aq̄ siccax decoctarūq̄z ꝛ violax olo sup locū aq̄ iplue tepidā in q̄ cathemie frōdes violas anetū. fenugrecū coxeris. ¶ Et si maturatio difficilē. oportebit emplis aliq̄d adūcere ematurās. vt orobi farinā. molēdini p̄uerē colūbax fimū. Ut emisso eruperit ꝛ in vrinā sanies appebit locusq̄z vlcerat⁹ fuerit ꝑmum oium egrotāti seminū medicamen oportebit dare. cū papaueris syropo. daq̄z illi seminuz ēt citroli cucumeris cucurbite ꝛ lini semis cuiusq̄z. z. iij. tere armenice amili cuiusq̄z. ij. papaueris. iiij. hec teres diligēter. et egrotāti. z. ij. vsq̄z. iij. cū papaueris dabis syropo. Q̄ō si nō expurgat sanies. papaueris da trociscos ꝛ asine lac sed ꝛ mulieris lac cum pulnere hoc. Assig⁹ ei⁹ medulle seminū cucumer. cucurbite. citruli. melōis cui⁹q̄z. z. v. papaueris albi ꝛ nigri. cuiusq̄z. iij. amili. gūme arabice. cuiusq̄z ij. Gnox caṗnegi mōtani. nūero. x. tere oia diligēter. ꝛ. z. iij. cū. xxx. lactis mulieris: aut asine cū emulgit statim dabis. Et si saniei egressio plixior fit patiēti caṗnegi da trociscos cū papaueris siropo aut asine lacte. Trociscox assignatio illi q̄ saniē mingit vtiliū a renib⁹ vel vesica. medulle seminū melōis. cucumeris. citroli. cucurbite. cui⁹q̄z. z. v. amili. iij. iuli succi vj. seis cathemie ꝛ malue ꝛ bachaletelhameca pineax magnax seis citōioxmedulle. cuiusq̄z ij. amigdalax dulciū sine corticib⁹. iiij. Gnox meheleb. i. ercoriatox semis hermazi amigdalarū sine corticib⁹ amaraxgūme amigdali. q̄z thire. cuiusq̄z. iij. semis feniculi. ij. fumiterre. iij. zafrā. z. semis q̄ffare in als q̄ffari montani. z. ꝛ. ℈. tere oia diligēter ꝛ subtili trāsmittepā no distēperāsq̄z cum aq̄. z. ij. trociscos iforma dabisq̄z trociscū cū mēbechtego et ciceris aq̄ nigra. Medicamis assignatio pauli q̄ exptū dicit in emittēda p vrinā sanie ꝛ sanguie ab⁹l cerib⁹ renū ꝛ vesice. Camedrei. camepithi. cuiusq̄z. z. vj. asarti leucopipis. cuiusq̄z. xv. barasni. ℈. exag. tere oia diligenter ꝛ sume exeo coclearia. ij. cū vini robo. Sit hui⁹ dñi passionis cib⁹ polēta q̄ ex farīa q̄ fit heueri aut amilo cū zaccara ꝛ amigdalax oleo ꝛ mezaura q̄ ex spinachijs fiūt atriplicib⁹ maluis cū masso lētīcula. Et si null⁹ fuerit calor pullos offeres redorum extrema in espidabago parata cum masso ꝛ lenticula: ouaq̄z sorbilia cum amigdalio dulci oleo. zaccara ꝛ papauere.

¶ Capi. xliij. de renum duri apatis medela.

Cum scliros apa renibus accederit hoc adhibere oportebit emplastrū. Assignatio ei⁹. Sume semis lini. fenugreci. cui⁹q̄z. z. v. seminis cathemie ꝛ chabezi aneti cimomille. cuiusq̄z. iiij. amoniaci machali gumme botāi cuiusq̄z. iij. gūmas in q̄ dissolue calida ꝛ fortter pcute simulq̄z alia distēpa trita ꝑus medicamina ꝛ cribrata factūq̄z renibus applica empl'm linias quoq̄z renes cū galline adipe ꝛ medulla cruris bouis cum machalo ꝛ ratinego dissolutis in aqua calida et diutissime

in mortario tritis. hec esu duritiē molitū ꝛ dissolunt optime. fortius aūt oibus his dachilon est vnguentū si renibus apponat. mirabiliter esu in dissoluenda operat duritie que in renibus inuenit ꝛ oibus reliquis aposematibus. Oportet aūt cū in renibus calorē est inuenire gūmas canere calidas ꝛ q̄ sumunt cuz cantele certe ꝛ diligētia. ꝛ cass. f. patiēti decoctionē dabis. offerꝫ semis cucumeris ꝛ citroli ꝛ cucurbite ꝛ altee. malueꝫ ꝛ lini seminū cuiusꝫ ptē. terēs diligēter ꝛ z. iij. cū violaꝫ siropo ppia aut cū iuleb. pasce illū circiū iure cū espidabago ꝛ amigdalio dulci oleo ꝛ silibus.

¶ Capi. xly. de medela illius qui sanguinem mingit.

CAm sanguinē homo mixerit basilicā oz minuere egri ꝫ cura eo disponat regie qō ꝛ in sanguis sputi capitulo exposuimꝰ vt trociscis caharbe ꝛ terra cypca haratico. hypoq̄stidos succo tritis diligēter ꝛ cū arnoglosse aq̄ distēperatis aut virge pastoris aut hullici ꝛ silium. da aūt illi hos trociscos. Assignatio eoꝝ seminū cucurbite ꝛ cucumeris medulle. quethire. gūme arabice. cuiusꝫ. z. iij. balaustie. ℈. aluminis. r. caſe. cuiusꝫ. z. ꝛ. 5. caharbe. z. tere ola diligēter sigillati ꝛ mixta distēperās cū aq̄ exagū trociscos ifozma: quos cū portulace aqua aut sermaci dabis. Trociſci alij. Seminū portulace cucumeris. psilij citroli cuiusꝫ. z. v. amili q̄thire. cuiusꝫ. iiij. acatie. terre cypzice cuiusꝫ. ij. caharbe exagiū. tere ola excepto psilio diligēter. ꝛ cuz semis psilij lahabo distēpera: ataꝫ ab exagio vsꝫ. z. ij. trociſca. ꝛ cū portulace aq̄ ppia. Alij seminū cucumeris. ꝛ portulace. amili. dragagāti. cuiusꝫ. iiij. z. balaustie. z. busadi. caharbe cuiusꝫ. ſ. z. tere ola ꝛ cū psilij seminis spuma distēpera. ꝛ exagij trociscos ifozma q̄s cū arnoglosse aqua ppinabis. Et si q̄ sanguinez mingit in vlcerationē trāſerit renū ꝛ santem minxerit: eo oportebit illū regimie disponere q̄ emissionē in renib⁹ patienti dispoſuimus.

¶ Capi. xlvj. de passione que diabetes dicitur medela.

CAonia que diabetes vocatur passio ex calore fit imoderato q̄ renib⁹ dñatur oportebit patiētē refrigerātib⁹ curare: ꝛ restringētib⁹ medicamib⁹ ꝛ cibis vti vnctuosis. Da ergo illi ordei aquā cū papaueris siropo ꝛ granatorum ꝛ aq̄ muzoꝝ. spodij trociscos stringētes cū pomorum aqua ꝛ siropo ribesi ac citonioꝝ vel eoꝝ robo. ꝛ semis psilij lahabo. ac portulace aq̄ ꝛ iuleb. Da ēt psilij semē. ꝛ rosaꝝ oleū ac terre armenice modicū cypzicez cū ribesi robo. aut herē. Et si hoc nō pfecerit trociscos offer cum phoꝛe cum granatoꝝ aq̄ aut ribesi robo. Da hos ēt trociscos. Assig⁹ coꝝ. Sūe spodij. z. r. seminū lactuce ꝛ portulace cuiuslꝫ. vij. semis hēmaci. coriādri sicci. rose. r. terre armēice cuiuslꝫ. iij. sādali albi. ielnari. sumaci cuiuslꝫ. ij. cāphoꝛe. ſ. z. tere oia diligēter. ꝛ cū portulace aq̄ distēperās: aut lactuce exag. fac trociscos q̄s cū granatoꝝ aq̄ muzoꝝ aut pomoꝝ. vel si ropo heterē aut ribesi robo ꝛ silib⁹ ppinabis. Et si nec hoc cōfert lac dabis vaccinū a q̄ butyꝝ eductū est cū trociscis spodij stringētib⁹: aut cū aliꝫ quibuslibet q̄s dixim⁹. Da q̄s lac cui⁹ educta est aq̄: ꝛ hui⁹ dñi passiōis renes cū sandalo albo cāphoꝛa ꝛ aq̄ rosata empliza. Empli assignatio renib⁹ ad hāc passionē vtile. Sume semis cathemie. ordei alsiti. cuiuslꝫ z. v. mirti granoꝝ corticū glādis exterioꝝ cuiuslꝫ. iij. hypoq̄stidos succi. rameci. acatie. cuiuslꝫ. ij. sādali albi. v. tere ola diligēt ꝛ cū tarsa coq̄ aq̄ distēpa: aut lactuce aut portulace: aut hermazi. ꝛ fines cypriza rosaꝝ olo. renes infige ꝛ hoc patiēti adhibe dissere. Assig⁹ et sūe aq̄ portulace. sempuiue. lactuce. folioꝝ papaueris recētis. si presto ē ꝛ frondiū rosaꝝ cuiuslꝫ ptē. aq̄ ordei. ptes. ij. sume ex oibus. ℥. iij. ꝛ rosaꝝ oleū inūce ac ninisar cuiuslꝫ. ℥. ꝛ clisteriza qm̄ proderit. Sit hui⁹ dñi passiōis cib⁹ edoꝝ caro ꝛ agnoꝝ in sumaci ꝛ zereſca pata aut romāta: aut heseremia. agnoꝝ illi da cerebra ꝛ pedes medullaſꝫ ꝛ oua sorbilia. caseū recētē pisces recētes aliquātulū magnos ꝛ butyꝝ. Ex olerib⁹: lactucā portulacā. tarfacocū. Ex fructib⁹ poma psica. pira. citonia. granata recentes inūbas. amigdala viridia ꝛ sicca. prodest ēt illisq̄ eiusmodi sunt iūmaꝝ. talaha. Et si tps estas fuerit aut ver aq̄ infundat frigida quiescāt ꝛ otient: ꝛ huic sirū hereāt regimini calida cauētes ꝛ q̄ vinā monent: cucumeres. citrolos. melones. ꝛ eoꝝ semina similiaꝫ.

¶ Capitulum. xlvij. de passionis vesice medela: ꝛ primum de eius calculis.

PAssionū q̄ vesice accidūt medela pria ēt calculoꝝ q̄ in ea generātur. Et q̄ ea lapides generant sepi⁹ cause ipse sunt q̄ in renib⁹ calculos adunāt: vnde ꝛ eoꝝ dñoꝝ regimē in cibis ꝛ medicaminib⁹ vnū est: iminutio. ſ. cibi. ꝛ cibo. vsus subtiliū qui bonos generēt chimos. ciboꝝ q̄ cantela grossum generātium flegma. ꝛ humorem grossum: ꝛ medicaminū vsus incidētiū subtiliātium ꝛ lapides frangentiū. Inungātur aūt penis partes ꝛ vesice locus dissoluētib⁹ ꝛ subtiliantib⁹ oleis ꝛ aqua superfundatur calida

in qua babimegū. mellilotū. ꝛdiātū fenugreꝯ cū. heſquū ꝛ ſikia coreꝛ. Da ēt patiēti lapidis indaici. ad cotē fricati ꝛ nutri aduſti ab obol. ij. vſqꝫ. ʒ.ſ.ʒ. cū ciceris aq̄ nigri tepida: ſ ſcoꝛ piones aduſtos ſumens ex eis obolos. ij. aut paulo plus ꝛ cū ciceris aq̄ ꝓpina nigri: qm̄ ꝑ derūt manifeſte. Et hec medicaminis aſſigna tio qū lapides in veſica frangit. Sūe vitri qū nunqꝫ in vſu fuit aduſti ꝛ calculi qū in ſpon gia inuenit. lapidis indaici cuiuſqꝫ ptē. gūme pꝛunoꝝ ꝛ ſcolopēdrij. cuiuſqꝫ. ij. tere diligēter ꝛ cribꝛa ac ſume de eis cū ſāgibin. ʒ. ij. Aſſi gnatio alia optia ꝛ pfcā ad lapides q̄ in veſi ca ſunt frangendos. Sūe corticū radicū cap paris. galēgar. heſq. acori. euforbij. piretri. ca ſtorei cuiuſqꝫ ʒ. ij. cinamomi. zinziberis pipis albi. ꝛ. l. rauedſini dauci. nebatici. apij ſeis. pe troſelini. coſti. ſeliche. camedrei. camipithei. mirre. gētiane. liq̄ritie. radicis praſſij. ſcolopē drij ariſtologie. l. ꝛ. r. nanachue. maſticis. fu he. raſāi. cimini. carmanici. gariofili. ſemis fe niculi. ſquille aſſe. ſinapis. pineaꝝ purgataꝝ. aniſſi. carpobalſami. ſeis gergiri. ſaturete agre ſtis. cardamomi. pigani agreſtis. ſemis pēta filli. ſemis engere. emiedani nigri. baccaꝝ lau ri florū adechari. cuiuſqꝫ ʒ. ꝛ. ſ. granoꝝ caleſi. gūme pꝛuni. cuiuſqꝫ. iiij. ſcorpiōes aduſti. iiij. tere oia diligēter ꝛ ſubtili cribꝛa pāno ꝛ ꝓfun de cū. ʒ. ꝛ. ſ. olei balſamini ꝛ cū melle diſtēpe ra diſpumato. dabiſqꝫ de eo obolos. ij. vſqꝫ. ſ. ʒ. poſt ſex mēſes. Aſſignatio electuarij alius. calculis q̄ in veſica ſunt vtilis ſcorpiōis adu ſti. narſacleri. dauci. mirre. fu. petroſelini. cu iuſqꝫ. ʒ. iiij. aniſi. ſemis feniculi ꝛ apij nebatici nanachue. piperis albi ꝛ nigri. caſtorei. cuiuſ qꝫ. ij. pigani ſicci. v. ſeminū aneti fugilis cuiuſ qꝫ. iiij. tere oia diligēter ꝛ ſubtili trāſmitte pā no. atqꝫ cū melle diſtēpera diſpūato. dabiſqꝫ de eo. ſ. ʒ. vſqꝫ. ſ. exag. cū aq̄ in qua ſemē feni culi ꝛ apij coreris aut cū eoꝝ ſucco ſi virides fuerint herbe. Sic ꝛ oi oꝝ vti regimine: qū in calculoꝝ q̄ in renib⁹ generant medela cōtuli mus. Cū itaqꝫ oia q̄ hac i pte adhibere neceſ ſariū eſt exhibueris circa medicamina nec ali quid in calculū operaꝝ inciſione ad ipm emit tendū vti opus eſt. quod quēadmodum fieri oporteat in chyrurgia videbis.

¶ Capi. rlviij. de cura apoſtematis veſice.

M apoſtematis qū ē veſica ouīs medela attēden dū ē vt ſi calidū eſt ꝛ ab exteriori accidit cā vt pcuſſiōe ꝛ caſu in patiētem ifle botomo erit vtēdū in baſilica vena loco q̄ vio larū inūge oleo ꝛ aquā ſupfunde calidā. Etſi vrina ſimul ꝓclusa ē oporteb it veſicā i partes cōprimere virge qm̄ ſic vrina exibit. Cū autē apoſtēa hoc calidū ab iteriori fit cā ꝛ i hoc q̄z flebotomo vtēdū i baſilicā. ꝛin ꝓncipijs cum ceroto empliz abis ex intibe aq̄ facto ꝛ ſolatri ac caquenegi. ſemp uiue. cū violarū oleo ꝛ ce ra alba. poſt hec. cū ordei cataplaſmabis fari na. cathemia viol' ſiccis ſandalo albo. cuiuſq̄ pte vna. hec terēs diligēter. ꝛ cū ſolatri aq̄ di ſtēpabis ꝛ cucurbite raſurꝫ cū violaꝝ oleo. Da q̄z illi cucumerꝫ cucurbite. citroli. melōis ſeis. medulle cuiuſqꝫ. ʒ. v. ſeis portulace. iij. ſeis al tee ꝛ malue. berſauſani. cuiuſqꝫ. iij. teres hec diligēter ꝛ. ʒ. ij. cū iuleb. aut violaꝝ ſiropo ꝓ pinabis. ¶ Ut apoſtema ad ſtatuꝫ puenerit ꝛ maturationis aggredieꝛ ſemitā ac ſaniei. ca lidā oportebit aquā ſupſtillare. ꝛ i qua camo millā. mellilotū. fenugrecū. lini ſemē. capillū veneris de coꝛeris cū violaceo oleo ꝛ cheyri. locūq̄ epatis cataplaſma fruſtro qū illi inꝛe ris aque. aut cū pāno ſepius iplicito vel ſpon gia. adhibe aūt illi hoc quoq̄ empl'm. Aſſig⁹ eius fenugreci. ſeis lini cuiuſqꝫ ʒ. ꝛ. cathemie nigelle farine. ꝛ oꝛobi carnebi. ſicci cuiuſqꝫ. v. camomille. mellilotī. violaꝝ ſiccarū. adiāti. cu iuſqꝫ. iiij. tere oia diligēter. ꝛ cū ficuū melle di ſtēpera decoctarū ꝛ exp̄ſſarū. cū mōdico galli ne adipe ꝛ anatis ꝛ oleo cheyri liq̄factis ſil' veſicā facto empliza emplaſtro calido. hec ſe pi⁹ facies ꝛ hūc illi ꝓpiabis puluerē. Aſſigna tio ei⁹. Sūe ſeminū citroli. cucumeris. melōis medulle. cuiuſqꝫ. ʒ. iiij. ſeminū merue ꝛ cathe mie ꝛ chabezi ꝛ lini cuiuſqꝫ. ij. tere oia diligen ter. ꝛ. ʒ. iij. cū mabechtegi. ʒ. duab⁹ ꝛ. ʒ. aq̄ i q̄ helbā. blauſanū coreris ꝓpina trib⁹ hicꝓpis bis dieb⁹ ꝛ aquaꝝ oleoꝝq̄ ſup veſicā ſtilla tionē frequētabis empliſqꝫ vtere aſſignatis. qm̄ apoſtema molliūt aperiūt ꝛ erumpere co gūt cū in ſaniē fuerit ꝙuerſum. Si aūt ꝓſtipa ta fuerit nā patiēti caquenegi aq̄ offer ꝛ lebe labi. i q̄b⁹ caſſ. f. ꝓfricaueris. ꝛ molli leniqꝫ vte re cliſteri. q̄ ex blete fit aq̄ ꝛ le belabi. violaruꝫ oleo ꝛ garo. qm̄ hoc nām mollit. aut cū aq̄ i q̄ ſebeſtē coreris. alteam. furfur. malnā. lini ſe mē. violā. friceſqꝫ in ea caſſ. f. medullā cū vio laꝝ oleo. qm̄ hec naturā emolliēt. Ut emiſſio eruperit que in veſica eſt egrotanti hunc dab puluerē. Aſſignatio eius. Sume tere armeni ce. lini ſeminis quethire. cuiuſqꝫ ʒ. ij. ꝛ diligēter tere dabiſqꝫ de eo exag. vſqꝫ. ʒ. ij. cū papa ueris ſiropo. aut minbaꝝ. aut ſume cucumerꝫ citroliqꝫ ſemis. neſſe cuiuſqꝫ. ʒ. ꝛ. ſ. pineaꝝ ma gnaꝝ purgataꝝ. grana. x. tereqꝫ oia diligēter ʒ. ij. ꝛ de eo ꝓpina. vſqꝫ. iij. cum violaꝝ ſiropo aut papauerino. Laudabil⁹ aūt medicamen quoveſice vlcera curāt ur ſanieiqꝫ egreſſio ab ea trociſci ſunt caquenegi cū papaueris ſiro po ſi nullus illic fuerit caloꝝ. ſin trociſcos da papauerinos cum papaueris ſiropo. Sic ꝛ oi vtere regimine tam in cibis q̄ medicaminib⁹ quod in vlceratione renū ꝛ veſice expoſtim⁹

lamelęq ab eis egressiõe. ¶Et hec medicamis assignatio vesice vlceribus vtilis. Sũe pineas purgatas nũero .x. semis cucumeris. iij. amili .5. exag. spice tñdẽ. semis apij exag. ij. coq; spicã ꝛ apij semẽ in aq̃ libra ꝛ .5. dõec ad medietatẽ redeat medicamia; in eadẽ distẽpera aq̃. ꝛ dabis duas ex ea .z. vsq; iij. cũ vini robo. ¶Assignatio medicamis aliꝰ qõ paulus cõposuit ꝛ se ꝓbasse fatet̃ ac inuenisse vtile. Sũe camedrei camepithi. cutiusq; exag. ꝛij. asari pipis albi. cu iusq; .xxx. cinamomi exagi. tere oia diligẽter. ꝛ cũ vini robo cochlearia duo propina.

¶Cap. xlix. de difficultate vrine cum ardore.

SI vrie difficultas cũ ardoꝛ fuerit. oꝛ pslij seis ꝛ melõis cucurbite ꝛ cucumeꝛ citroliq; seminũ medulle cuiusq; ptẽ pslij excepta oi atere ꝛ ꝓmisce sil dabisq; ex oibꝰ .z. iij. cũ inleb supistillãs oꝛrosaq; cũ earũdẽ aq̃. ꝓderit. n. mãifestissime auellãe ꝙz seminũ cũ inleb ad eadẽ ꝓlũt. Medicamis assignatio vtil adustiõi vrie ꝛ difficultati. Sume seminũ cucurbite melõis. cucumeꝛ citroli medullẽ seis malue ꝛ altee cuiusq; .z. v. amigdalaꝝ dulciũ purgataꝝ .ij. sume pruoꝝ. q̃ thire caleti granoꝝ cuiusq; .ij. semis feniculi. liquiritie succi. cuiusq; .ij. tere oia diligenter. ꝛ .z. poꝛriges de eo. iij. cũ inleb ꝓpina ꝙz citroli ꝛ cucumeris ac peponis cuiusq; libre. triẽtẽ cũ inleb. Et si vrine difficultas fortis ẽ medicamina hec ꝓpinare oportebit ipso in cõcha aq̃ posito calide. vesiceq; hoc adhibe emplm. ¶Assigna. Sũe frondiũ violaꝝ siccaꝝ folioꝝ caũle gi. altee. solatri. malue ptes ꝛ tere diligẽter in mortario: ordeiq; farinã ꝛ violarum admisce oleũ ꝛ emplastriza cũ eo. ¶Emplm al. cathe mie ordei farine. feniculi. violaꝝ siccarũ. liqritie radicis ptes. tere diligẽter ꝛcũ strigni aq̃ tibe ꝛ violarũ oleo cõmisce. factũq; vesice apꝓne emplm tepidũ. ¶Si vero vrine difficultas ex frigido fuerit expedit egrotantẽ in calẽ aq̃ concha statuere in qua camomillã. mellilotũ sihũ. abꝛotanuꝝ santucumq; coxeris. penisq; confinia oleo inunge hesqui. aut aneti. aut nardino. aut liliorũ aut oleo scorpionũ similibusq;. patientiq; huic hunc dabis puluerem. ¶Assignatio eiꝰ. Sume semis apij ꝛ feniculi. anisi. cuiusq; .z. iij. caleti. granoꝝ perroselini. cuiusq; .ij. spice seliche. daraſini. cuiusq; .z. tere oia diligenter ꝛ exag. vsq; .ij. propinabis cum aqua calida. aut cum mellis aqua. ¶Assignatio alia. Sume scolopendrij. caleti granoꝝ cuiusq; .z. iij. dauci adechari flotũ. carpobalsami. costi cuiusq; .z. ꝛ .5. nanachue seminis apij montani. mesquatrameste. cuiusq; .ij. pineaꝝ lini seminis. cuiusq; .v. tere omnia diligenter ꝛcũ dispumato distẽpera melle. ꝛ .z. ij. vsq; .iij. cũ aq̃ dabis calida in qua anisum. apij; coxeris semẽ. ꝛ si nõ ꝓderit hec radicũ da illi aq̃ cũ socrita. aut sotirã ꝛ chazemã ꝛ olei amigdalini modicũ ꝛ penẽ hoc empliza emplo. Assignatio eius. melliloti. abenegi. aneti. aliquenegi. cuiusq; .z. v. baccarũ lauri petroselini. semis fugilũ amomi. cuiusq; .iij. tere oia diligẽter ꝛ cũ liliorꝝ oleo, distẽpera. aut cheiri. aut beraui ꝛ loco appone penis tepidũ. Sit huiꝰ cibꝰ ciceris aqua cũ oleo loto. aneto. cinamomo. cimino. ꝛ ex oleribꝰ mẽta. fenicls. nasturtiũ. apiũ eruca. fugil frõdes ꝛ grana comedat viridia. botamũ. pistatia. amigdala ꝑmara ꝛ silia. Et si vrine imoꝛatio ꝛ difficultas ex apostẽate fit calido. oportebit in patiẽtẽ curam vtiq; ã apostematis vesice exposuimꝰ medela. Et cũ oia que diximus huiꝰ dño passiõis adhibueris: nihilq; cõferũt. nec vrina egredit cura vtaris chatartiri: quẽadmodũ eo exponemus in sermõe quo de chyrurgia nobis ꝓpositũ est. nisi q; eiusmodi vsus cũ timoꝛe exhibendus est in apostemate calido quãtũ possibile est. Sepe ꝛ em ad locũ mãm ꝓtrahit plurimã. Si igitur ad huiusmodi cogeris: vtaris certe cũ diligẽtia ꝛ cautela plurima.

¶Capi. l. de vrine preter velle egredictis medel. ꝛ eius qui in lecto mingit.

SI vrinam ꝓter hoꝛs vel le egredi cõtigerit: ꝛ nulla ẽ adustio: oportebit patiẽti galẽgar dare cũ melle mixtũ dispũato ꝙz ptiꝰ humefactũ cũ butyro vaccino i modũ nucis cũ vini robo ꝛ aq̃ tepida. Da hũc quoq; illi ꝑuerẽ. Assigꝰ eiꝰ. Sũe cimini. cẽtauree. cuiusq; ptẽ. terẽs cũ aq̃ ꝓpina tepida. z. ij. Assigꝰ al. Sũe glãdiuꝝ z. v. thuris masculi. ij. ꝛ cũ ꝙdito strigẽti ꝓpia. Assigꝰ al. ad idẽ. Sũe mirobolãi izebuli belliri ci ẽblici fꝛixoꝛ ivaccio butiro cꝰqz. z. glãdis i aceto ifuse ꝛ fꝛixe. ij. sahadi thuꝝ masculi mihe sicce. cꝰqz. iij. obolos ac. 5. z. tere oia diligẽter ꝛ. z. ij. offeres. Assigꝰ al. Sũe glãdiũ i aceto i fusarum ꝛ siccatarum. z. iij. spodij. ij. sahadi ij. olibãi. masculi. z. tere oia diligẽter. ꝛ. z. ij. cũ catahe aq̃: aut in qua ferrũ extinxeris calefactũ ꝓpina: trifara ꝙz minor si frequẽtẽ vtilis est. Et si validum illic fuerit frigus triferam dabis magnam ꝛ caquelenegi electuarium. quoniam optime prodest. Et expedit huius dominum aque non multiplicare potum sed nec vini maximeq; mixti. ꝛ que frigida sũt nõ accipiat: vinũq; ꝓuocantia vt cucumeres: citrolos. melonẽ. cucurbitaz ꝛ silia. Medicaminis assignatio illi qui in lecto mingit. Sume sauteneg fluuialis. z. ij. mirre mũde. obolos. ij. tere ꝛ cum vino ꝓpina rihano. aut oleum poꝛrige illi camo mille cuz aqua tepida. Aliꝺ qui in lecto mingit. Sume sahadi. z. ij. sunizi in al. saruꝛi. sinapis cardami cuiusq; .z. tritaq; omnia diligenter cũ oleo distẽpera onfan

cino. aut melle dispūato. ⁊ i modū nucis de eo dormituro offeres. sorbebisq; ouūm deinceps sorbile. Medicais aliꝰ ad idē assigꝰ. Sūe saha danegi. cādari. bellirici cuiusq; ptē ⁊ terēs ac cribrās cū melle distēpera dispūato ac tabarzedi zaccara. ⁊ sumātur ex eo singulis noctibꝰ ʒ.ij. sic ⁊ capiaꝫ vesice si incēdātur ⁊ trite cū tepida bibant aq; ꝓsunt. Et tradūt antiquoꝫ q̄dā. qm̄ si galli guttur incēsuꝫ terat obliscꝫ. ʒ. vi qꝫ. ij. de eo propinet cū aq̄ tepida in lecto mingēti prodest. ¶Opꝫ aūt dām huius passionis ciboꝫ ⁊ potuum frequētationē cauere urinam prouocantiuꝫ vt melonum cucumeris. citroli. oleraqꝫ frida ⁊ recētes fructꝰ cibisqꝫ vtatur calidis ⁊ pungitiuis qui cū condimētis parentur calidis vt cimino sinapi. zinzibere. pipere. carui. vinoꝫ mero.

¶Capitulum. lj. de ruptura que hernia dicitur medela.

Aptura cū ex scissura accidit siphacis difficilē hꝫ sanationē ⁊ fere ipossibilē est curari illā medicamibus ⁊ emplastris. Cū aūt ex hūiditate cōtigerit laxanti ⁊ siphacē rarificāti. tūc eiꝰ cura ꝑ empla fiet. ¶Emplastri ad hernia assignatio. Sume nucis cipressi. corticū granatoꝫ galle. cuiusqꝫ ʒ. alumis ieměici ielnari. Cādari corticū cuiusq; ʒ. tere ola diligēter ⁊ in vio bulli pōtico ⁊ modicū supadde feresi ac fabaꝫ farie ⁊ misce emplastrizāsqꝫ strige. ¶Et si hoc ex intestinoꝫ ē descēsu in folliculi testiū siphacem. oportebit illi ꝯsi frenū adhibere ex corijs. stringereq; supinstilla prius aūt illi aut sup ruptu re locū aquā in q̄ culmazagū cipressi nuces coqueris sed refrigeratā ⁊ cū caleti oleo locū inunge. ¶Assignatio alꝫ fortioꝫ prima. Sūe nucis cipressi culmazagi. rose sebbi. ieměici. mirti. balaustie galle. thuris. corticū glādium. granati acidi florū. purgamēti ferri. aloes. fabaꝫ farie feresi. gūme prūi. gūme arabice. gari piscis. cuiusq; ptē terenda tere. gūmas āt ⁊ garū liquefac medicamiaqꝫ simul misce ⁊ locū cataplasma rupture. sed vmbilicū q̄ foras egredit ⁊ testes cū opus fuerit cū ligamētis fortius astringes. ¶Emplastrū alꝫ. glādiū corticū exteriorū. cipressi coni. acidi florū granati. cuiusqꝫ ptē. thuris corticū. galle summaci. acatie. carathi. tarathi. coclearum maris cū testulis adustarum sadegi. cuiusqꝫ. 5. partē gari piscis ptes. ij. tere ola diligenter ⁊ garū in aqua dissolue in qua amoniacū infuderis: medicamiaqꝫ simul commisce: ⁊ quēadmodum in superioribus dixi facies. Et expedit huius dominū passiōis cibos cauere ventositatem generātes. ciboꝝqꝫ repletionem ⁊ potus: balneumqꝫ plurimū: nisi forte in aquis stringentibus: motum quoqꝫ fortem: ⁊ aliquādo electuarium illi da cimini aut engedāi aut fantenegi. aut socritā ⁊ pētatico reliquaq; ola q̄ vētositatē dissoluunt: qm̄ sic per dei gratiā sanabitur.

¶Incipit sermo octauus scōe ptis libri ꝑpleti artis medicine qui ꝺr regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij seyar: trāslatio stephani philosophie discipuli de arabico in latinū. Scripsitq; ipse ⁊ ꝑplevit Anno a passione dñi. M. cc. xvij. mēse nouembris die tertio sunt. vj. apud antiochiam deo gratias rerum principio ⁊ finis.

De testium apostematis medela. capi. 1
De adunationis aque in testibus medela. 2
De hernie ⁊ varicū testiū accidētū medela. 3
De pustulaꝝ ⁊ pruriginis testiculoꝝ medela. 4
De appetitus coitus otij medela. 5
De immoderati coitus appetitus medela et inuoluntarij spermati fluxus. 6
De passionum virge medela ⁊ primum de sine appetitu erectione. 7
De opilationis que virge accidit medela. 8
De matricis passionis medela: ⁊ primum de fluxus sanguinis. mede. 9
De fluxu humorum matricis medela. 10
De conclusionis menstruorum medela. 11
De suffocationis matricis medela. 12
De ventositatis ⁊ iflatiōis mr̄icis medela. 13
De calidi aꝑatis matricis medela. 14
De emissionū ⁊ furūculoꝝ mr̄icis medela. 15
De scliros. i. aꝑatis duri matricis medela. 16
De cancri matricis medela. 17
De passionum que durities ⁊ cōgregatio matricis dicuntur medela. 18
De verrucaꝝ ⁊ emoꝛroidū mr̄icis medela. 19
De fissurarum oris matricis medela. 20
De pustularum matricis medela. 21
De vlceꝝ q̄ in matricis ore fiūt medela. 22
De egressiōis vel iclinatiōis mr̄icis mede. 23
De sterilitatis medela. 24
De aborsus mulierum medela. 25
De difficultatis partus medela. 26
De ꝙclusiōis secūdine ⁊ mortui feꝰ medē. 27
De his que conceptum celebrari ꝓhibent. 28
De passionum mām̄illarum medela. 29
De eius regimine cui artetica accidit ⁊ quos modo cauendum ne accidat. 30
De sciatici doloris medela. 31
De podagre ⁊ artetice ex calido medela. 32
De podagre ⁊ artetice doloꝛe cum ex frigido fuerit medela. 33
De duritie ⁊ nodationis que disgregationibus accidunt medela. 34
De mādato medicoꝝ ⁊ eoꝝ consilio in moꝛboꝝ medela. 35

¶Capitulum primū de pass. que testibus accidunt medela ⁊ primum de apostemate.

Postea viri ge

Anitalib⁹ quēadmoduz ꝛ reliq̄s accidit mēbris ex mārū ad ipa cōfluxu. ꝛ māei in eisdē gñatiōe quēad^m in apatū meminimus tractatu. Cū igit calidū illis ac ciderit apa patiētis mine basilicā sanguinēq̄ iurta qō virt⁹ etas. tēpusq̄ iperauerit exhe ꝛ dulcia caueat. carnib⁹ illū phibe oiq̄ ipm dispone regimie qō in apatū exposuim⁹ medela calidoz. testes cuz mahalebo empliza mixto cū ordei faria ꝛ fabaz ac strigno ꝛ ouoz vitell' aleoq̄ rosaz. ¶Assignatio al' ad idē. ordei et lēticule ꝛ fabe farie aq̄ caūegi. oli rosaz. put op⁹ ē ptes sume ꝛ crocei quētal' modicū ac emplastriza. ꝛ si ordei sumas farinā ꝛ fabe atq̄ cū solatri aq̄ distēpes ꝛ oui vitello oloq̄ rosaze steseq̄ cataplasmaueris pdest. ¶Apazo qō testiclis accit frm. machalo. māhechtego infuso emplizet cū cerusa diligēter trita. aut sūe candarū. cimiñ. fabā ꝛ diligēter terens. cū capraz adipe i oleo liq̄facto olive distēpa ꝛ appone. Sume ōz fabe ptē cimini. ʒ. ptē. terēseq̄ cū lilio rū oleo distēpera ꝛ empliza. Aliud sume fenu grecū. fabā. camomillā. melliloti diligēterq̄ terēs cū capraz adipe liq̄facto pasta ꝛ cū vini distēpatis robo. testiculos cataplasma ꝛ freno apposito strige. ¶Assignatio al' apati testiū frigidoz. Sūe zebibū cozrosanicū optie purgatū. ꝛ aq̄ irriga tereq̄ i mortario diligēter cū liliozꝰ oleo ꝛ fabā farie ciceriseq̄ admisce. cimini q̄ modicū ꝛ tāq̄ vnguētū fiat. ꝛ testes empliza. si frigidū illis fuerit ꝛ durū apa. ¶Medicatis alius assignatio apati testiū duro. Sūe ciceꝛ farie. fabeq̄. melliloti. camomille. viole sicce. cuiusq̄ ptē. tere oia ꝛ adde vne passe purgate tm dē ꝛ in mortario fortiter tere ꝛ adipē liq̄fac capraz cū liliozꝰ oleo simulq̄ distēpera ꝛ fortiter i mortario pcute donec optie mixtū sit totū ꝛ testiculos cataplasma apaticos. ¶Alia assignatio. Sūe vitis cinerē liniq̄ semē. tere optie ꝛ cū porcino misce adipe liq̄facto. aut fortiter pcusso. ꝛ sic oia misce. testesq̄ ēplastriza. ¶Capim. ij. de congregate aque in testibus medela.

Subumiditas

inter testiculoz corpa ꝛ eoz cutem fuerit adunata aq̄. ſ. hoc oportebit adhibere empim. ¶Assig⁹ ei⁹. Sume cimini ʒ. r. bacharū lauri tm dē nitri. ʒr. ꝛ terēs oia diligēter cū cera distēpa r. liq̄facta i oleo onfacino. iurta qō op⁹ fuerit sicq̄ testes empliza. ¶Assignatio al' Sūe cal cē in aq̄ fortiē pcute ꝛ excola ab ea aquā quā cū oleo miscebis liliozꝰ in quo cerā liq̄feceris rubeā fortiterq̄ misces cataplasma testiclos. ¶Assignatio al'. Sūe cere. r. ʒ. ḡmq̄gita. picis amoniaci. cuiusq̄. ʒl. sebbi. ʒv. tere alumē diligēter ꝛ picē cerāq̄ in oleo liq̄fac onfacio ēptuz neēe fuerit a sacūq̄ in aq̄ dissoluēs cal'a i mortario fortiē pcute. factūq̄ empim testib⁹ i ḡb⁹ est aq̄ appone. ¶Empim aliō. Sūe fimi colū bini. nitri. cimini carmāici. carui. cuiusq̄ ptē. picis. cere. cuiusq̄. ij. medicamia diligēter tere. picē āt i modico liq̄fac oleo costo. aut nardino ꝛ cerā ꝛ sic pulnerē sil' optie misces testes empliza. his cū vsus fueris medicamibus nec aq̄ tñ dissoluit aut desluit. vteris i patiētē crespationē ferro quēad^m i chirurgia explicabimus. ¶Si aūt testib⁹ dolor acciderit ex frido cū tauri felle cataplasma adhibito melle modico. aut zēbaci iunge oloꝰ in q̄ castozei ꝑmiueris pax. aut oleo certe nardio qm̄ pdest. Emplastri assignatio qō aq̄ vtile ē in testicul' aduenate. Sūe carnehi radicū cinerē ꝛ cū porci misce adipe veteri liq̄facta locūq̄ cū ipo cataplasma ꝛ singulis tribꝰ iminuta diebꝰ ne forte hūditas in loco aduneꝝ. ¶Aliud pueris oportunū. Sume machalum ꝛ terens in aceto distēpera testesq̄ pueri emplastriza.

¶Capim. iij. de hernie intestinalis ꝛ varicum testium medela.

Vhtestinoz

eruptio q̄ ex scissura accit siphacis. medicamib⁹ curabil' nō est. ſ. si ei⁹ cura ferrū ꝛ coctura. aut cū freni strictiōe. Que aūt ex dilatatiōe fit meat⁹ iguinū ꝛ raritate hūiditatiz cā facile p medicamia sanat strigētia ꝛ emplastra. ꝛ freni astrictiōe. ¶Cū aūt multa eoz portio i ignina aut testiū descēderit folliculuz nisi igne curari non poterit iōq̄z quēad^m fiat sermo sequēs in q̄ man⁹ exponem⁹ opationez expediet. cauteriū nāq̄ hūiditatē desiccat. reducitq̄ vltia meatuū ꝛ adluicē arctat p medicamia aūt cura eo fit mō q̄ ꝛ i ruptura dictū ē. vt itestina. ſ. a testib⁹ repellas manu tua paulati ꝛ sine molestia dōec ad suū redierit locū. ꝛ empla i pāno adhibebis ꝛ testes ēplizabis. et ipos fasciclos iuolues ex cozio scō ꝛ cū frēo a striges fortiē. Et hꝰ ēpim egressiōi vtile itestiorū i testes ꝛ thirbi. ¶Assig⁹ ei⁹. Sūe. carathi. cortiē. glādiū exterioꝝ cortiē gnatoz. feresi. balaustie cādari. gūme arabice. aloes. mirre. sarcocolle. mastiz. cortiū cādari. cuimazagi mirti alumis. r. cuiusq̄ ptē cimini. ſ. ptē tere oia diligēter ꝛ cū aq̄ distēpa. i q̄ garū liq̄fecerꝝ pisc ꝛ quēad^m assignauim⁹ vte nec frenū nisi cū op⁹ fuerit soluesnec egōnis. ſ. tpe ſz cū i egōnis ex ꝑsiōe itestina ēt sit descēderit: molliēdū ipla i astrictione ne soluī hac de cā sit necesse frenū.

De hernie carnose medela. hernie cura

carnose apatū silis ē cura solidoz q̄ in corpe fiūt testiū ꝛ hec medicatis assig⁹. Sume

machali glauci.adipis porcini cuiuscz ptē.mi
he recētis.ʒ.ptē.i aq̄ dissolue cal'a ⁊ lilioꝝ ol'o
fortiterqz i mortario pcute ⁊ herbe farie modi
cū adde.ac lini semis pulueꝝ carnibiqz cine-
rem miscensqz optime testes emplastriza.

De varicū testiū cura.varicū hmōi cura eā
dē ē q̄ ⁊ varicū in crurib⁹ accētiū medi
camis.ſ.nigrā laxātis colerā pot⁹: vt q̄ ex epi
thimo fit sticados.agarico.polipodio.mirobo
lano ido elleboro nigro.vōitu qz vtak cū his q̄
colerā sustollūt nigrā.hocqz sepi⁹ dōec stōus
purgeť facies corpusqz ab h⁹ hūore. ātepōes
aūt basilice minutionē:auferesqz iuxta qō ne
cessitas cōsulit sanguinē. ¶Sūt ⁊ medicoꝝ q̄-
dā q̄ venas minuūt in testib⁹ mānifestas. ⁊ in-
xta qō opoꝛtunū sanguinē exhūt. post hoc cū
his emplizabis emplis mollietibus ⁊ dissolnē
tib⁹ ḡle illō ē in quo helba ponit.lini semē.al-
tea alba.capraꝝ adeps in olis liqfactus lilio
rū stimulqz siccis cōmixtis medicamib⁹ patiē-
tēqz regimie arce colerā gnanti nigrā. vt vac-
cina carne.caprina.pastinacūs.caulib⁹. lēticu
la salsis ⁊ silib⁹. Tēperatisqz illū refice cibis
aut calidis ⁊ hūidis vt agnoꝝ carnib⁹ annua
liū ⁊ edoꝝ in espidabago cōditis silē pane. fi-
cubus.vuis albis ⁊ dulcibus cum zaccara pa
ratis ⁊ amigdalarum oleo similibusqz.

¶Capt'm.iij.de pustularū ⁊ pruriginis testi-
culoꝝ medela.

A pustulis q̄ testiū ina
scunt cuti in
tuēdū vtrū pariter ⁊ apa in sit calidū
Qō si intellexeris patiētis spera fle-
botomiā ⁊ fructuū bibat bōctionē
cibos caueat sanguinem gnantes vt carnes ⁊
dulcia. Dehinc locū ēplizabis cū aloe.marda
senego ol'o amigd'. ⁊ mirti.sume succū recētis.
aloescz admisce modicū ⁊ rosaꝝ olei cereqz et
oia adunās testes cataplasma. Qō si nullum
simul fuerit apa medicamib⁹ illū cura fortiē
desiccātib⁹. ¶Medicamis assig⁹ ad h⁹ sūe car
tā adustā.aloē āthalū acatiā eḡli pōdeť teresqz
oia diligēter cū mirti aq̄ distēpabis ⁊ testes
cataplasmabis aut cū lēticula ēpliza bcocta ⁊
telnaro trito diligēter cū modica rosaꝝ aq̄ lo-
cūqz sic emplīza. Et si sacietiā sumpseris ⁊ ter
rā cyprica aloēqz.cuiuscz ptes eq̄les: tritasqz
diligēter sup pustulas pulueriza ueris:⁊ vlce
ra illinias rosaꝝ oleo plus pderit. ¶Assigna
tio al'. Sūe sebbi adusti.aloes.acatie. ptes eq̄
les:ter ēsqz diligēter cū mirti aq̄ distēpa ⁊ arno
glosse:locūqz cataplasma. Et si pustulas pru-
rigo cōtabit:hoc adhibe cataplasma . ¶Assi
gnatio eī. Sūe livargirij arruci . acalimie ar-
gēti.galle.cuiuscz.ʒ.buraci armēici.ʒ.ʒ. furfu
ris vī sulphuriʒ.ʒ.ʒ.tere oia diligēter ⁊ cū mir
ti aq̄ vinicz fece distēperās assafo memithe.cu
iuscz.ʒ.sumēs ⁊ olei rosaꝝ vinicz aceto ptibus
opoꝛtunis locū cataplasma. ¶Medicamē ad
testiū excoriationeʒ. Si si testiū cuti excoriatio
accideꝛit cum rosaꝝ ol'o cataplasma: ⁊ rosam
mirtūcz trita suppulueriza:lungescz ceruselvn
guēto ; aut qō ex galla ⁊ oleo fit rosaꝝ ceracz.

¶Capt'm.v.de appetitꝰ otiātis oīno medela.

Appetitus coitus recessus
cū ab euulsiōe
sit orgāi ⁊ ipi⁹ eneruatiōe q̄ sub pali
sis ꝛnumerať spē: eī⁹ cura eadē erit
q̄ ⁊ palisis. Cū āt spmaꝛ sit paucitate attēde.
¶Et si spmatis paucitas ex euacuatiōe accit
moderata reuelone itelligik patiētis:cura cū
laudabilē gnante sanguinē regimie.corpuscz
ad hitudinē reducak suā ⁊ corpulētiā:hūecteť
cz vt pane mūdo:ānualib⁹ tā edoꝝ cz agnoꝝ
carnib⁹ in espidabago cū cicere decocti tūso.⁊
trito elixato:vinicz potu i q̄ modica sit dulce
do:nec ꝯo semel ei tot⁹ deť cib⁹.sz paulati vse
pe. In cōchis aq̄ sedeat in q̄ violā coreris.ca-
momillā.mellilotū nimfar. post modicū cibū
otio vtak ⁊ q̄ete.dōec p̄sca redierit ꝯ⁹. olo āt
q̄ eiusmodi ē eo disponak regie q̄ ⁊ q̄ a morbis
surgūt. Cū ꝯo spmaꝛ paucitas ex mala fit cō
pl'one frida ⁊ sicca. patiēti regimē expedit di-
spōere calefaciēs ⁊ hūectās quēadm i ciboꝝ
exposuim⁹ porrectōe cal'oꝝ ⁊ hūidoꝝ. vt agnī
ſſiozib⁹ ⁊ pigmib⁹ capitib⁹ qz eoꝝ i espidabago
paraꝛ cū aneto cinsomo galēgar.cicer.faba.tri
tico cepa.aspago.pastinaca.gergiro.seliēo pas
sex carnib⁹ ⁊ ciriū lauacroꝝ ītepati caloꝝ bal
neo ⁊ aq̄ suauis p⁹ modicā porrectionē cibiť
zizibeꝛz ꝛditi pastinacarūcz ⁊ secacki ꝛditi.narē
gelocz ꝛdito porrecto. natasū ꝗz sūat añ cū pi
neis ⁊ botāi seie fenū ⁊ ignis zelēi ac bābacz siti
buscz. Gaudeo istet ⁊ leticie.tristitiā abīciat ⁊
trā. Que āt hac ipte medicaia pfūt electuariū
ē sticoꝝ ⁊ h⁹ ꝗz electuariū ad idē put ile ē. As-
signa⁹ ei⁹. Sūe seis eruce ⁊ seis selemi fugilif
cz seis.⁊ aspagi.ac cepe cuiuscz.ʒ.v.zizibeꝛz pi
perz lōgi.tōdei rubei.testiū vulpis mēte siccē.
caudaꝝ stici.cuiuscz.ij. secacki fabe sicce bāba
cis. seis medulle cuiuscz.vj. tere oia diligēť ⁊
cū melle distēpa dispūato ⁊ pēdijs i aq̄ disso-
lutz.siccz i vase ꝺde ⁊ sume ex eo cū op⁹ fuerit
cz̄ta nucis ē quātitas. ¶Assig⁹ alia.secacki.se-
mis gergiri.tōdei rubei ⁊ albi.zizibeꝛz. pipis.
l.cuiuscz.ʒ.ij.ligue auiū.⁊ passex cerebu.thu-
ris cuiuscz.ʒ.tere oia diligēter ⁊ cū cribraueꝛz
cū ol'o malaxa pastiace cūqz dispūato distēpa
melle ⁊ penidijs i aq̄ dissolutz.dabiscz i modū
nucis. ¶Assignatio al'. Sūe zinziberis.testiū.
vulpis.cuiuscz.ʒ.ij.tōdei albi.emiere seis. cu
iuscz.vj.zinziberis.darfulfuli.liq̄ritie radicis
ciceris.eruce semis.rat abe semis.⁊ rape.aspe
ragiqz ⁊ cepe cuiuscz. iij. tere oia diligēter ⁊
subtiliter cribra ⁊ cū sisami oleo malaxa ⁊ cuz
melle distempera dispumato : ⁊ cū opus fue-

rit vtere. ¶Assignatio aꝛ. Sume ℈noꝛ bābacis botami medulle pineaꝝ pistatioꝝ cacali seminū nargili nucis muscate cuiuscꝫ ptē lecaculi ℈noꝛ zelemi ziziberis lingue auis cuiusqꝫ.z.mēte sicce.iij.passeꝝ cerebꝛoꝝ.ʒ.ptē cuz melle dispumato distēpa.dabisqꝫ in modum nucū. Sume ēt sisami excoriati semis bābacis ⁊ aspagi.cuiusqꝫ.z.iij.pipis.l.ʒ.ziziberis.se caculi pineaꝝ ℈noꝛuz zelemi cuiusqꝫ.vj.tere oia diligēter ⁊ cū melle distempa dispumato. ¶Electuarij heſq̄.assignatio ad idē vtiꝛ. Sume heſquū ℈idē ⁊ coq̄ donec digestū sit in aq̄ sufficiēti tūc exp̄me ⁊ cola.⁊ scō heſquū addj ce.ac ad pfectionē coq̄ns excola⁊ sic tertio ad de ⁊ coqz collaqz aquā ⁊ zizyberis modicū ad de.macropipis ⁊ cuz melle ac penidijs noda tāq̄ dōec electuarū fiat ⁊ cū opꝰ fuerit.z.iij. sume. ¶Electuarij assignatio qȝvenerē fride dñs auget ꝙplonis. Sume ℈noꝛ cacali ⁊ zelemi.cardami sisami expilati.cuiusqꝫ.ʒ.xx.zinziberis pipis.l.cuiusqꝫ.v.folioꝝ mēte vulpis testiū seminū aspagi ⁊ eruce.pastinace. seliemi fugilū semis et cepe porriqz lingue auis. caudaꝝ stinci. cuiusqꝫ.x.semis emiere.vj. secaculi sicci.xv.acori.behemi albi ⁊ rubei. cuiusqꝫ.viij.tere oia ⁊ cribra ⁊ cum amigdalino dulci oleo malara ⁊ cū tabarzedi melle ⁊ penidijs distēpabis exagiū.j.cū frida datuꝰ aq̄ testes aūt ⁊ virgā cū bani oleo linias ⁊ narcisci cheiriqꝫ ⁊ heſq̄ ⁊ nucū silibusqꝫ. Sz ⁊ oleo costino in q̄ helitti modicū cōminueris:fricatiōeqꝫ iuxta friditatis vtaris magnitudinē et debilitatē:q̄ si hec oia nō ꝓdermt clisteri vtaris. ¶Clisteris assignatio qȝ venerē auget et coitꝰ roborat appetitū. Sume caput ⁊ pedes pecudis ouiū ⁊ testes caproꝝ ac nuchā eoꝝ ⁊ optie tere: ciceris tritici; tunsoꝝ cuiusqꝫ.ʒ.xx. aneti.bliti.eruce.mēte.cuiusqꝫ fasciculū. seliemi subciss.xx.ʒ.nucleoꝝ nucū.x.ficꝰ nūero.x. cartami tūsi.xx.cepe ⁊ aspagi seminū cuiusqꝫ.x.coq̄ ola in.vij.aq̄ libris dōec ad triētē redeāt:colaqꝫ ex ea librā ⁊ sisami olei recentis butyriqꝫ vaccini cuiusqꝫ.ʒ.ij.olei bani ⁊ liliorū olei cuiusqꝫ.ʒ.ʒ.muscī.ʒ.obolū adde ⁊ i noctis ꝑncipio.iij.vtere ȝtinuis noctibꝰ in mēsis initio tribꝰ in medio totidē i fine. Clisterꝫ aliꝰ assignatio. Sume caput pecudis ⁊ pedes gal line adipis.anatis.pullorūqꝫ colūbaꝝ cuiusqꝫ.ʒ.xx.ciceris tritici.helbe tūse.cuiusqꝫ.x. cathemie.camomille heſq̄.aneti.cuiusqꝫ fasciculū.ficꝰ numero.x.zebibi chorosanici optie purgati.xx.coq̄ ola in aq̄ libris.vj.dōec ad triētē redeāt ex ʒ.ʒ.librā excola ⁊ violaꝝ oleū cheiriqꝫ admisce zante sōnū clisteriza testes ipos heſq̄ inūges oleo ⁊ bani. Clisteris aliꝰ assignatio qȝveneris vtile ē iminutiōi. Sume semis lini fenugreci.cuiusqꝫ.ʒ.iij.fugilū.seis eruce. ʒ.ʒ.ficuū tamarindoꝝ.,cuiusqꝫ.ʒ.xx. medulle cartami.ʒ.ȝ.ʒ.emiere.ʒ.ij.tritici. heſq̄.cuiꝰqꝫ iij.sansuci.ʒ.coq̄ in.x.aq̄ libris donec triēs sūpsit ⁊ cola ex ea.ʒ.lb.oliqꝫ liliorū ⁊ narcisci cuiusqꝫ.ʒ.adde melliscꝫ.ʒ.⁊ clisteriza tepidum. ¶De eiꝰ regie cuiꝰ coitꝰ caloris ⁊ siccitatis cā amputaꝫ cui aūt coitꝰ caloris ⁊ siccitatꝫ cā amputaꝫ.piscibꝰ oꝝ pascere recētibꝰ vt bumino i alꝫ bonio ⁊ sabuto assis in espidabago patis frixisqꝫ cū sisami oleo vel oliue:⁊ maseti cōedat cū cepis recētibꝰ lac bibat statiꝫyt emulgi tur cū terēgebino ⁊ zaccara assare agnoꝝ comedat carnes cuz lactucis coctis ⁊ spinachȝs sennaco q̄ȝ ⁊ cucurbitis ac citrolis in aq̄ suaui leuiter ⁊ tepida in q̄ oꝛdeū coreris ⁊ lactucā.cucurbiteqꝫ cortices ⁊ silꝛa obseruet regimina refrigerātia ⁊ humectātia laborem minuat nec diuti sit in balneis.cibos deuitet calidos ⁊ siccos ⁊ ꝓmo vtaꝫ ℈rio regimie illi scꝫ quo illū ꝓcipimꝰ regere:cuiꝰ coitꝰ ꝙplonis frigide ⁊ sicce cā auferebaꝫ ⁊ hoc illi adhibe clistere. ¶Assignatio eiꝰ. Sume ouis caput et pedes ⁊ latꝰ eiꝰ dextrū citroli cucurbite altee. oꝛdei expilati.aspagi viridis furfuris sisē gal line adipis ⁊ anatis cuiusqꝫ ℈tū opꝰ fuerit et in aq̄ fortiter donec digestū sit coq̄ sumeqꝫ inris pinguis.ʒ.librā butyri vaccini ⁊ gallie adipis cuiusqꝫ.ʒ.oli heſqui.ʒ.⁊.ʒ.misce oia simꝰ ⁊ clistere adhibe tepidū dieb⁹.iij.māe ⁊ vespe testes ⁊ virgā violaꝝ inūge oleo ⁊ ninifar hꝰ ȝ regimie illū expedit disponiꝫ cuiꝰ cale sunt ⁊ sicce cōplexiōis testiculi. ¶Cui autē tēperata est cōplexio triticū dādū est elixatū ⁊ cicer elixatū agnoꝝqꝫ trita cū cicere caro et fabis sine ꝙdimentis ⁊ herisa filiaqꝫ.hoc nāqꝫ regimen omni confert complexioni in spermatis augmēto ⁊ coitꝰ appetitui. sicqꝫ ⁊ ouoꝝ vitella sorbilū cū sal illis sticoꝝ suppl'neriz auerȝ. ¶Capi.vj.de immoderati coitus appetitus ⁊ inuoluntarū spermatis fluxus medela.

In quo aūt appetitꝰ coitus fit imoderatꝰ lactuca illi porrigatur ⁊ portulaca lac acidum. lenticula cuz milio decocta cucumeres citroli.⁊ da illi sahadanegum ⁊ femiquesti semen.lactuceqꝫ ⁊ portulace spmata cum sicco ⁊ viridi coriandro. ¶Et hic medicaminis que coitus amputat appetitū. Sume seminū lactuce portulace ⁊ psilij.coriādri sicci. cuiusqꝫ ptē diligēter tritis.ʒ.dabis.ij.cū rosa rū aq̄.aut casei aq̄.aut portulace aut coriādri viridis. ¶Assignatio aꝛ. Sume seminū lactuce ⁊ portulace.cuiusqꝫ.ʒ.iij. seminis pigami. ielnari.cuiusqꝫ.ij.terensqꝫ omnia diligenter cribra ⁊.ʒ.dabis.ij.cuz lenticule aqua excocta te ⁊ cocte.sȝti canabi da illi seminis et femequesti.cuiusqꝫ diligenter terens ⁊ cum pigani aqua distemperans. estqꝫ potio plena. aut calidam sume aquam ⁊ sup renuz partes

stillabis.cū sandalo ⁊ aqua rosax cāphoracz ⁊ sup lūbos frustra alligabis plūbi.qm̄ coitus amputat appetitū.aufert aūt ⁊ si herbā sūas cicute.iusquiami frondes ⁊ pentafili tritasq; diligēter semi⁹ psillij lahabo irriges ⁊ lūbos empliz abis.T.ssignatio al.Sume semis pigami antū cuiusq;.z.seminis papaueris albi cstorei.semis pentafili.cuiusq;.ij.rose.r.balaustie cuiusq;.ij.tere ⁊ cribra ⁊.z.de ea.ij.ppina cū aqua frigida.qm̄ sperma desiccat.

De spermatis fluxu. Spmatis ꝓter velle flux⁹ si fiat ex repletione ⁊ sanguis augmēto oportebit in patiētem basilice vti iminutiōe vomitūq; illi indicas.si nō flebotomia sufficiat. Cibis illū phibe ⁊ medicamib⁹ ꝓuinā vtgētibus queq; sperma augmētant ⁊ in frigidis dormire impa stratis ⁊ sup eox strata agni casti frōdes phibe ⁊ iusquiami folia.⁊ lūbos cū cerato empliza qō ex coriādri viridis aq̄ ⁊ lactuce ⁊ portulace ⁊ caleſi.rosarūq; fit oleo. ac cera alba.super eius dorsum laminas a stringe stagneas ⁊ ninifar ppina siropū cū aqua mirtuz frigida vel rosarum siropuz nigrū stringētē in quo rosas ninifareq; infuderis aq̄ mixtum rosata.Sed ⁊ papaueris siropū.⁊ canax viridiū aquā ac coriādri.siliaq; medicamina q̄ illi assignauim⁹ in quē imoderat⁹ assurgebat coit⁹ appetit⁹.Cū aūt spmatis flux⁹ ex frutis fit debilitate retinētis oportebit ea egrotātiq; spma ꝓuntāt dari ⁊ strigētia vt lēticula excoriata cū coriādro sicco ⁊ semie lactuce cuiꝰcq; ptē acatie q̄drātē.terre armēice.ʒ.ptē balaustie.ʒ.ptē terēs hec diligēter ⁊ cū mirti siropo ppinabis lūbos cū acatia ⁊ terra ꝑpliza armenica cypracz ⁊ caratho.tarathitho.summaco balaustia distēpatis cū mirti aq̄ ⁊ cotidoniz portulace ac coriādri aq̄ lauēr in aq̄ hullicū mirtū pastoriz virgā coxeris ⁊ testes lūboscz cū oleo liniat mirtino ⁊ rosax talahecz ⁊ caleſi oleo oia ꝫ eterñ spmatis astringūt flurū si ex frutis fuerit debilitate retinētis patiētecz hūc cū cibis regas desiccātib⁹ q̄lis ē vaccina caro caprozūcz mōtanoz ⁊ capraz.colūbe q̄z agrestes ⁊ frāquilini oia hec cū sūmaco pato ⁊ aceto berberis ꝓnatozūcz ꝓnis pigāo apio coriādro sicco.talahā illi da comedēdā ⁊ iūmax gabirā.mirti fructuz mora imatura.pruna.⁊ acida ꝓnata siliaq; ꝑeres aūt illi cibi iminutionē ⁊ laboriz copiā potuscz paucitatē ꝓdest aūt eiusmodi passiōi lēticula excoriata ⁊ millū si cū rosarūz coq̄tur olō.ʒ ⁊ si cū ꝓnatoz aq̄ parenk fortiꝰ ꝑsunt.Medicamis assignatio qō spmatꝭ fluxū ꝓputat.Sume semis pigāi.z.iij.seis femequesti.ij.balanstie rose cuiusq;.z.⁊.ʒ.liliorum radicū.ij.tere ⁊ cribra diligēter oia.z.ij.cū lacte dabis vaccino a quo butyz eduxeris aut cum portulace aqua ⁊ heserem.

¶ Capi.vij.de passio.virge ⁊ primum de eius erectionis ꝓter coitus appetitus mede.

Si passio hec adhibenda ci⁹ sunt medele calefaciētia ⁊ ōsiccātia q̄ vētositatē ei⁹ dispgāt q̄z frida sunt ⁊ vētositatꝭ phibēt gnationē.calefaciētia q̄dē ⁊ desiccātia vt agni casti semē.⁊ pigāi saturei.ciminū apiū ⁊ eorū semia anetū cū semie sinapis ⁊ silia si singularia ꝓpineſ aut in ꝓpositiōe.z.ij.vsq;.iij.cuz veteri vino aut pigāi aq̄ māiſselte medenk ⁊ vētositatē fortiter dissoluūt ꝓga cū oleo inūgat sesemini ⁊ costino ⁊ pigāino.Nec ꝓ hoc is i passiōis vtēdū ꝓncipijs ⁊ si uecia fuerint ꝫ tñ nō multiplicenk nec cū in corpe māiſselt⁹ calor adhibeatur ꝫz ⁊ refrigerātia tūc ⁊ desiccātia vt coriādrū siccū.iusq̄mi semērosa balaustiā ꝓgnati ꝓgna lēticulā.arnoglosse semē ⁊ hullici portulace ⁊ lactuce.ītibeqz ⁊ aq̄suthū reliq̄z oia q̄ ante i coit⁹ appetitu memim⁹ ꝓputādo si forte ex calido fuerit in hac itaq; passiōe vereterū oleo carapl'abis rosax ⁊ ninifar.cū lactuce et coriandri portulacecz ⁊ rasure cucurbite aq̄s q̄b⁹ sādalū admiscueris ⁊ cāphore modicū.⁊ si hec ad desiderata nō ꝑficiāt aliq̄d addas opū nec tñ ipm multiplices nec in eis assiduꝰ sis vsu qm̄ tātā inducit ꝓge dormitationem vt difficile sit eā curari ipera aūt hmōi exercitū forte egrotāti cū null⁹ fuerit tñ calor. qm̄ hoc fortiꝰ vētositatē dissoluit. ¶ Et si i corpe superfluitatē q̄ in vētositatē dissoluat ala duerteris patiēti vomitū idicas ⁊ medicamē da laxatiū ⁊ a cibis vētositatē arce ꝓgnantib⁹ ⁊ paucitate istet cibi cū his q̄ vētositates dissipāt.

De virilis mēbri titillatiōe. Virilis mēbri titillatio ⁊ extēsio fi cū apate fiat patiēti flebotoma basilicā ⁊ cibꝫ vescak subtilib⁹. vt mezauro qō ex cucurbita fit ⁊ spinachijs ac selcho cum heserē aq̄ ⁊ granatoz veretrū cum emplastris catapl'a refrigerātibus vt sandalo cum lactuce aq̄ ⁊ coriādri portulace ⁊ solatri quecunq; harum presto fuerit singularis ⁊ terrā admisce armenicā acetūcz mixtū cū rosax aq̄ simul addita ceruſa ⁊ terra armenica ac cimolea.phibe aūtē ne supinus dormiat ordeicz aquam propina ⁊ portulace.pastoriscz virge ⁊ si nō mitigatur sed perseuerat sitiā ꝓspo applica cū incisione aut irrudines appone.

¶ Cap.viij.de opilatiōis q̄ in ꝓga sit medela.

Si opilatio hec ex pnsiur fiat q̄ i meatib⁹ oriā mur virge opottet fie botomari patientis basilicam et iuxta quod opus fuerit sanguinē extrahe.dabiscz illi terre armenice.ʒ.seminis

pſilij.melonis ſemis medulle.cuiuſcꝫ.ʒ.ɼ.ſ.teres diligẽter ɼ cũ caleſi aq̃ ac portulace ppina bis.Dabis q̃ ɼ ſeminũ auellanas cũ calefo ɼ citroli.peponis aquã cũ caleſi modico ɼ pſilij ſemie offer etiã melonis ſemis ɼ cucurbite.citroli cucumeriſcꝫ medulle.cuiuſcꝫ cõpetentẽ q̃titatẽ virgã cũ pſilij ſemine empliza ɼ roſaɼ oleo hoc donec puſtula erumpat facies.Qua erupta virge colliriũ albũ cũ puelle lacte injj cies ɼ oleo roſaɼ.hocꝫ bis ɼ ter facies:qm̃ velocius ſic puſtula curabiť vrina nãcꝫ cũ p ipſã ſepiꝰ träſeat cicatrizat.¶Et ſi opilatio i meatibus acciderit virge ex groſſo hũore cibũ expedit vt ſubtiles ɼ calefacies ɼ ciceris da aq̃ cũ oliue oło ɼ aneto.cimio cinamꝰ.ɼ ex oło apiũ feniculũ.Et ſi patiẽti huic apij ſemis.anſi ɼ fenicli ac paſtinace agreſtis ɼ mõtane cuiuſcꝫ ptẽ melonis ſemis ptes duas ſumẽs ɼ terẽs exagiũ vnũ cũ ciceris aq̃ nigri ppinaueris ɼ cimini pderit.Da ẽt ſocrite modicũ illi.Et ſi hec nõ pficiũt ad ſalutẽ:ſge aquã injcies in qua ſemẽ coxeris apij.ameos.fauteneg̃ cum modico melle ɼ zẽbaci oleo:hoc hũorẽ incidit groſſum ɼ a meatu expellit.Inſtilla aũt ſupvetrũ aquã in q̃ camomillã coxeris melliloto.artemiſiã.ſanſucũ.fauteneg̃.ſatureiam ɼ his ſimilia:q̃ ɼ ſubtiliant ɼ diſſoluunt.

¶Capim.ix. de paſſionis matricis ɼ primum de fluxu ſanguinis medela.

OPortet in ſanguis fluxus medela pmũ attendere ɼ ſi ex ſtutis ſit debilitate retinẽtꝫ:reb⁹ expedit mederi deſiccatib⁹ ɼ ſtringẽtibus cibis ɼ medicaminib⁹.Q̃ ſi fluxꝰ hic ex ſanguis accit accumine ɼ ſubtilitate:refrigerantia oportebit adhibere et reſtringentia.¶Si autem tenuitatis ſanguis cã:cibos da in groſſitiem inclinãtes.¶Si ło ex venaɼ accidat ſciſſura ɼ corroſione:vtẽdũ medicamib⁹ erit ſolidãtib⁹:ɼ carnẽ emiſſioni adducẽtibus:queꝫ vlcera deſiccãt:vt aloe.ſarcocolla thure.draconis ſanguine.terra cyprica ɼ ſilib⁹ q̃ emiſſiões carne veſtiũt ɼ vlcera deſiccãt:quẽadmodũ aſſignatũ eſt.Et ſi fluxꝰ ex ſanguis fiat copia ɼ venarũ repletiõe mulieri ſanguis miurionẽ iperat baſilice:ɼ iuxta qõ opus fuerit ſanguinẽ eẽre.Et ſi q̃p fluxũ emittiť ſanguis:alicuiꝰ aliorũ dñationis ſigna dat hũorũ.corpus oportebit priꝰ euacuare mꝫris ab eo hũore cũ cuiꝰ ſit tibi deponere medicamie marie p vomitũ:qm̃ hic mãmad ſupiora reducit:hec cũ feceris cũ antecedẽtibus illã medeberis medicamibus.ſcilz quoꝫ ſit ſanguinẽ ſtrigere:ɼ fluxũ auferre:cõpetẽtiꝫ illam diſponas regimie in cibis alijſcꝫ.¶Medicamis aſſignatio q̃ ſanguis fluxũ hũc ãputant.Que hũc amputãt fluxũ medicamia ſunt trocliſcꝫ carabe.exag.terre armenice.ſ.ʒ.tere hec diligẽter ɼ mulieri cũ arnogloſſe aq̃ aut ſumaci aut portulace aut paſtoris ſge ppina.ɼ ſi cornu cerui aduſti exag.tere armenice.ſ.ʒ.ſumes ɼ cũ aceto ppines aq̃ mixto pdeſt.Sic ɼ tarafe aq̃ facit ac athali tritozũ exꝑſſozũcꝫ.ſi.ʒ.ij.de ea bibanť.¶Medicamis aſſignatio qõ fluxum ſanguis mulieris ſtrigit.Sume acatie vdahe aduſte.terre cyprice.cuiuſcꝫ.ʒ.iij.ſucci.lehielteis hezaci.cuiuſcꝫ ʒ.tere oia diligẽter ɼ ſumptũ cũ aq̃ ppia exag.in q̃ ffarã ſiccã.ſũmacũcꝫ coxeris ſumes de ea.ʒ.aut cũ vino põtico in quo ſũmacũcꝫ ifunderis.¶Aſſignatio aľ.Sume terre armenice.cyprice.carabe.buſadi.ſanguis draconis.ſadegi.balauſtie.cornu cerui aduſti.vdahe aduſte ſelbi.iemenici.ſemis portulace.cuiuſcꝫ ptẽ:tere oia diligenter.ɼ.ʒ.ij.cũ frigida ppina aq̃ in qua ſummacũ ifunderis ac cũ arnogloſſe aq̃ aut in q̃ zereſchũ bullieris.¶Aſſignatio aľ.Sume vdahe aduſte.come cerui aduſti.cuiuſcꝫ.ʒ.v.balauſtie.ɼ.cimini.coriãdri in vini aceto infuſoꝫ ɼ frixozũ cuiuſcꝫ.iij.terre cyprice.iiij.corticũ glãdiũ exteriozũ.ſũmaci.berberis.portulace ſemis cuiuſcꝫ.ij.purgamẽti ferri triti diligẽter ɼ in aceto infuſi frixiꝫ.v.tere oia diligẽter ɼ exagi.cũ aq̃ ppia in q̃ ferrũ extixeris calx fricaueriſcꝫ in ea ſũmacũ pbatũ ẽem.¶Aſſignatio aľ.Sume purgamẽti ferri corticũ candari cuiuſcꝫ ptẽ ɼ diligẽter tritas.invio ifunde põtico.iij.diebus ɼ ante prãdiũ ac poſt de eo ppina.¶Aſſignatio aľ.approbata thuris maſculi exag.ʒ.in aq̃ ifunde ɼ mane cola ɼ aquã ſuperinjce in q̃ riſuz rubeũ fereſiacũ coxerꝫ ɼ in ſaliua bibať.¶Aſſignatio aľ.Sume galle ɼ glandis viniꝫ infuſarũ aceto nocte ɼ die frixarũcꝫ balauſtie.cuiuſcꝫ ptem vdahe aduſte.buſadi.cuiuſcꝫ ptẽ dimidiã.caſtorei quadrãtẽ tere oia diligẽter ɼ cũ ſũmaci aq̃ bibe.Corticẽs q̃z nucis indice ſumaturcꝫ de eis.ʒ.vdiligẽter trita cũ vini aceto aq̃ mixto ppinet pſunt.appolonia q̃z fereſiaca ſi de ea.ʒ.cũ.ſ.ʒ.terre cyprice ɼ arnogloſſe aq̃ aut portulace aut ſũmaci.propinet optime medetur.Expedit autẽ mulierẽ in aqua ſedere cãcami.¶Et hec cancami aque aſſignatio.Sume corticũ granatorum nucũ cypreſſi.carice nebatice.glandium corticũ mirti.galle.ſebdi rubei carathi.cãdari corticũ cuiuſcꝫ manipulũ ɼ in aq̃ fortiter bullire fac.atcꝫ hac in aq̃ mulier ſedeat:ac pẽis em plaſtrizet confinia ipmcꝫ a ptiꝰ vmbilici.Em plaſtrũ ad idẽ vtile qõ peni apponiť.corticum granatoꝫ.ſũmaci.balauſtie.glãdiũ corticum exteriozũ.carice aluminis corticũ candari.ciminj nebatici cuiuſcꝫ partẽ.tere oia diligenter ɼ cũ mirti aq̃ diſtẽpera.penẽcꝫ empliza.¶Pro ſunt aũt ad eadẽ peſſarioꝫ vſus.¶Peſſarij aſſignatio.Sume lanã ɼ aceto infunde vini aq̃ mixto cũ ſummaci aqua intinctã modico aca-

tie ⁊ hezazo. ac farina cādari ⁊ alumie iementi co. galla cꝫ adusta ⁊ subiponat sibi. ¶ Pessarij aī. aqueheli aduſti. telnari. tenecharī ⁊ rasure veru. terre sigillate. cuiuſcꝫ ptez cimini ne batici. ℈. partē terre ola diligenter ⁊ lanā sume sub glaucā mirticꝫ rūmaci aq̄ infusam his cir cūuolue medicamibus ⁊ sibi mulier subipōat ¶ Pessarij aliud. Sume zagi carte aduste cor tici glandiū exteriorū partes eq̄les ⁊ terēs dili genter lanā sume ⁊ caricarū syrarū infundes aq̄ medicamib⁹ circūuolue. mulericꝫ sibi sup ponat. Et si ex medicaminibus his tāꝫ glan des feceris cū mirti aq̄ distemperatas ⁊ carnu bozꝫ nabaticozꝫ subiponatꝫ sibi mulier pro deſt. ¶ Pessarij aliud. Sume galle. comu cer ni adusti. secci rameci carte aduste. thuris cor ticum sandali. albi. sebbi temenici. teste figuli noue. hezazi. colocāti colcotari adusti. sumaci aqueheli adusti. spōgie aduste ⁊ i aceto extin cte coclearū adustaꝫ eq̄les partes tere ola ⁊ pessariū fac infusuz sumaci aqua. sicꝫ medi caminibus circūuolue. ¶ Clisteris assignatio quo anteriora vulue clisterizant ⁊ sanguis flu xui confert. Sume mirti aq̄ ℥ arnoglosse: virge pastoris portulace cuiuſcꝫ partē iniectū sum macū coꝫ colaꝫ ⁊ sue ex ea. ℥. uij. q̄bus terre armenice sigillate hezazi acatie. hypoq̄stidos succi vdahe aduste. rameci. cuiuſcꝫ partē tritā ℥ij cies circiter. ℥. ij. vſcꝫ. iij. ⁊ clisterizabis: re fert autē. ℈. sufficere ad fluxū mulieris hunc tollēdū ⁊ arnoglosse aq̄ clistere soli⁹. ¶ Cū his q̄ diximus vsus fueris ⁊ tamē nō tollit fluxꝰ si tias sub māmillis appōere oportebit brachia qꝫ cū fasciis stringe fortius qm̄ adsuperiora sic substolletur materia ⁊ fluxus cessabit.

¶ Capitulum. x. de matricis fluxus medela.

AD matricis fluxꝰ vel dissolu tiōis medela itinēdū ad ipm̄ ē. qō dissoluit ⁊ a matrici discurrit cui⁹ nā sit hūoꝝ spēi. Et si sanguineū id fuerit basilicā minuere oportebit. Si autē ex reliq̄s humoribus fit euacuatiōe vtendum erit cū medicamie cui⁹ hunc sit deponere hūo rem. vtaris autē pariter ⁊ pessarijs sanguinē stringētibus ⁊ si in decursu hoc flegma dñat ⁊ humiditas opz cū pessariozum medicamibus aliqd admiscere. piperis ⁊ gendebeda. ¶ Pro deſt aūt decursui huic si mirre vel mirte. ℈. ℥. sū ptā teras ⁊ ouo iniecteris sozbili. sozbiteteꝫ il lud mulier trib⁹ hoc faciens in saliua diebus ¶ Plm. xj. de medela mēstruoꝝ cōstipatiōisq̄ matricis.

IN menstruoꝝ ꝓstipa tione aliaduertēdū ⁊ si cōclusio hec aꝑtis fit cā q̄ i matrice est aut iplicatiōis ⁊ incuruatiōis q̄ illi acciderit ad ei⁹ curā ea pro ponēda sunt necessaria q̄ in sequētibus expo nem⁹. Si āt sanguis grossitiei cā fiat aut opi latiōis q̄ ex grossitie fiat humorū aut mala cō plexiōe frida q̄ venas strigit ⁊ eaꝫ reducit ora mederi calefaciētib⁹ oportebit ⁊ subtiliātibus queꝫ opilationē aperiāt ⁊ sanguinē tennēt vt apij semie. aniso. feniculo. fautenego mōtano ⁊ fluuiali. diligēter tritis ⁊ cū melle bibitis. aut ciceris aqua vtaris nigri. Medicamina quoꝫ hec in aqua coque ⁊ ipsa propina cum melle. aut diptamū cū aqua potrige in qua lupinum coxeris. mulierē in aqua fac sedere i qua apij semen carnibi. feniculi. pigamum camomillā. artemisiam abeheluin. fautenegū ⁊ similia co xeris. Umbilicum eius ⁊ penis partes cū aro matibus cataplasma. testatur nāꝫ in hoc vti litatē esse mirabilē hypocras ad circuitus san guinis exhibendos ⁊ hec est ei⁹ oratio mulie bria ex aromatib⁹ cataplasmatio educit. pro sunt q̄z ⁊ alijs i locis q̄plurib⁹ plurimū nisi q̄ capitis granitatē iferūt. hic nāꝫ medicamia opilationē reserāt si ex grossis fiunt hūoribus leidētia illos ⁊ subtiliātia venaꝫ aperiūt ora. q̄ friditatis cā fuerāt reducta ⁊ matricis dissol uūt spissationē sua calefactiōe ⁊ subtiliatiōe ⁊ sanguis extenuāt grossitiē his suis q̄litatibus qm̄ aūt eoꝝ calor ad capitis ferī ptes ipsi gra uitatē generāt. Que cū ita sint aromatū cata plasmatio mēstruoꝝ circuitib⁹ vtilis ē. Sūt āt hec spice. cinamomū cassia. xilobalsamū ⁊ car pobalsamū. nux muscata. besbasa heilū. galia. costū. amomū. adechari flores ⁊ silia. Si ola hec aut eoꝝ pars sumaī. tritaꝫ mediocriter in sufficienti coquātur aq̄ ⁊ in sacco ponātur la neo. iscꝫ ⁊ vmbilico apponaī ⁊ peni calidus se pius mēstruū puocat ⁊ si hoc nō cōfert h⁹ vta ris medicamie. ¶ Assignatio ei⁹. Sume dipta mi. corticum seliche cuiuſcꝫ exag. apij semis ⁊ feniculi ⁊ anisi. ⁊ cimini. cuiuſcꝫ exagiuz. casto rei galbani cuiuſcꝫ. ℈. exagiū terre diligenter ola ⁊ galbanū in aqua dissolue. in qua lupinū sauinaꝫ coxeris. miscenscꝫ ola pilī. ex quibus exagium in saliua dabis. post has aquā bibat in qua lupinuz aut faseolū coxeris rubeū mo dico melle simul confricato. semen quoꝫ apij feniculi. ⁊ anisi. petrosilini cardamomumꝫ ſt equales ptes ex oibus sumas ℥. ij. de eis ꝓ pinaueris cum vino veteri mēstruum emittit. ¶ Assignatio aī. Sūe diptami corticū seliche. cuiuſcꝫ exag. tritaꝫ diligenter cum melle di stēpera dispumato exagiū de eo sumatur cū fa seolorū aq̄ rubeoꝝ. ¶ Et de camarta si exag. de ea sumptum ℥ in faseolorū aqua rubeorum fricetur ⁊ cimini bibaturꝫ mēstruū pouocat. ¶ Pillulaꝫ assignatio que mēstruū pouocāt. Sume baccarum lauri galbani cuiuſcꝫ par tem. abeheli. diptami cuiuſcꝫ ℈. partem terēs ꝫ diligenter cuꝫ galbano distempera dissolu

to ⁊ pillulās exagiū vsq; .ij. dabis ⁊ post eas mellicratē accipiat. ¶Electuariū qō mēstruū puocat asari mesūtramasie. saule. cuiusq; ʒ. ij. anisi petroselini semis apij ameos hermeli cuiusq; .iij. ʒ. ⁊. ʒ. serapini amōiaci opoponacꝫ cuiusq; ʒ. gūmas in aq̄ funde pigāi ⁊ fautenegi ⁊ ficca tere medicamia diligēter ⁊ oia cū melle misce dispumato dabisq; ō eo. ʒ. cū veteri vio mēstruū puocat. Electuarium aliō ad idē qō mēstruis inpat. Sume costira uedsini. amomi. asari. hermeli. diptami. saule cuiusq; ʒ. ptē diligēterq; trita cū melle distēpera dispumato: dabis ex eo exagiū cū faseolorū aqua: ⁊ intuēdū simul cū his que dicta sūt ⁊ si cōstipatio ex oppilatiōe accidit ex grossis facta humoꝝ ⁊ viscosis. mulieri radicū aq̄ cū dachamarta ppinare oportebit: ⁊ hec ē eī assignatio. Sume cozticū radicū apij ⁊ fenicu li. cuiusq; ʒ. vij. seminū apij. anisi feniculi. cu iusq; .iij. radicū adechari ⁊ florū eius cuiusq; ʒ. iij. masticis. spice nardi. cuiusq; ʒ. ⁊ ʒ. rasa ni. costi. diptami cuiusq; .iij. amomi. darasini. seliche cuiꝰq; .ij. zebibi chozo sanici optie pur gati. xx. carpobalsami. xilobalsami cuiusq; .iij. coque oia in. iij. aque libris. donec ad libras redeāt: colaq; ⁊ sume ex eo singulis dieb⁹. ʒ. xl. cū exag. dachamarte. ⁊. ʒ. olei amigdalini amari. Et si nec hec ptulerint pillas ppina fe tidas cū hyerarū aliqua magnarū. Et q̄ hac in parte earū fortior est hyera logodion. si ō ea. ʒ. sumātur. iij. ⁊ in aq̄ fricētur in qua cimi nū fautenegū fluuiale. diptamū coxeris: vte re quoq; piter ⁊ pessarijs mēstruū puocātib⁹ vt hoc. ¶Assig⁰ eius. Sume pigani aquam ⁊ fautenegi fluuiał. ⁊ in ea lanā tinge. ipamq; abehelo. diptamo. ⁊ hermelo tritis supfunde ⁊ mulieri suppone. Pessaꝫ ał. Sūe lanā ⁊ aq̄ infunde in qua lupinū. piganū. absinthiū: coxeris. illq; galbani modicū dissolueris. ⁊ mulieri suppone. Sic ⁊ si machalū trueris i mor tario cū pigami aq̄ ⁊ fautenegi: ⁊ lanā intinxe ris. intincteq; aristologiā. r. puluerizaueris tri tā supposita. pdest. Pessarū aliud. Sume ca storei. ʒ. exag. muscigra. ā. ⁊ cū zembaci oleo dissolue intinctāq; illi lanā suppone. Assigna tio ał. Sūe mirre. fautenegi. saule. pigami sic cucuiusq; ptē terēq; oia diligēter in aq̄ dissol ue ozigāi: intinctāq; his lanā mulier sibi sup ponat. Assig⁰ ał. fel tauri sūptū in olo dissol ue balsamino. ac lanā intinge ac suppōe. As signatio ał. Sūe elleborū nigrū. colloq̄ntide adipē. lupinū absinthiū grecū sauināq; ⁊ dili gēter terēs lane suppulueriza q̄ in felle thau ri tincta sit: ⁊ supponaꝫ qm̄. mēstruū velocit puocat. Assignatio ał. Sūe quēne castorei. mir re. sauine cuiusq; ptē. ⁊ cū tauri felle ac pigāi aq̄ dissolue. ⁊ lanā infundēs his suppone: mi rabil⁹ nāq; mēstruis pdest. Assig⁰ vaporis q̄ mēstrua puocat. Sūe castorei. cādari. onyx. aromatici. xiloaloes. mihe sicce ptes. ⁊ cū sin gulis aut cū oibus vaporet sic sub scāno pfo rato prunas ardētes pōe ⁊ sup sedeat mulier quo vapor hoꝝ ad matricem alcēdat ⁊ pene tret. ¶Assignatio vaporatiōis aliꝰ. hermeli. sunizi. machali. gūmaꝝ botami cuiꝰqz pte. cū nasta distēpera. ⁊ pillas fac in ciceris modū. ⁊ mulier illis subnaporet cū necesse fuerit. Et si vulua clisterizaueris cū clisteri his assigna to pderit ⁊ mēstruū puocaꝫ. Assig⁰ clisteris huiꝰ. Sūe radicis adechari ⁊ floꝝ eius. dipta mi abeheli. pigāi sicci. fautenegi fluuiał. cuiuꝰ qz. ʒ. v. coq̄ oia in. ij. aq̄ libris dōec ad. ʒ. lb. re deāt. Sume ex hac q̄drātē libre lilioꝝ olei et nardini. cuiusq; ʒ. ʒ. ⁊ cōminue i. eis muscī cū phoꝛe. cuiusq; ʒ. ʒ. obolū castorei zafrāi cuiꝰqz obolū sicqz clisteriza tepidū. qm̄ mēstrua edu cit velociter. Et si mulierē cū bani oleo clisteri zauerꝫ vel o chalnq̄ cū modico muscī ābre pderit. Prodest ēt pessariū mēstruoꝝ pconi qō ex asenano fit feresiaco piretro sunizo. et abehelo si terātur hec diligēter et cū pigani aqua misceātur sicqz lana his ifusa suppona tur. Et si hec cū iesemini oleo misceruerꝫ ⁊ modi co oleo nardino ⁊ clisterizeł mulier. Prodest. Oz aūt neqz clistere neqz pessariū adhibere nisi pus balnei itroitū. Prodest q̄z ⁊ i mēstruo rū pstipatiōe saphene flebotomia ⁊ balnei in troit⁹ atqz sup crura sitiaꝫ appositio marieqz cui ex mēstruoꝝ pclusiōe ad nares fit sāguī nis missio. Cū aūt mēstruoꝝ hic mora cicatri zatiōis alicuiꝰ vlceris fit cura qō in venarum fuit ore a qb⁹ mēstruoꝝ decurrit sāguis huiꝰ difficilis est cura vtēdū aūt hic pessarijs cum molliētib⁹ q̄ ex anatis sumunt adipe ⁊ gallie ⁊ bouis medulla. violarūqz oleo ⁊ adipe poꝛ cio silibusqz hisqz ēt cū reb⁹ clistere adhibea tur his nāqz reb⁹ mēstruoꝝ pstipatiōis fit me dela si ex matrice fiat. Cū autē aliq̄ fit ex cā q̄ toti vīis est corpi vt febrib⁹ ⁊ mala cōplexiōe aut passiōis alicuiꝰ mēbri cā vt opilatiōe q̄ in epate nascit aut ex morbo q̄ in stō ē aut i spie ne aut alijs certe mēbris tūc eiꝰ sanatio earū exhibet medela passionū ⁊ repulsiōe quēad modū in cuiusq; eaꝝ explanatū est medela. ¶Et cū corpulētie corpis accit ex cā imodera te vtēdū erit ad eiusmodi medelā corpis exte nuatiōe quēadmodū ał ei⁹ rei ostēsum ē regi mē vt cū exercitio fortī ⁊ mīto ieiunijs cibi im minutiōe ⁊ subtiliatiōe ⁊ laxatiuoꝝ vsu medi caminum que flegma deponant. deinc ea adhibeantur que menstruis imperant pessa ria et emplastra clistereq; et alia huiusmo di quemadmodum in presentiarum assigna tum est.

¶Capitulum. xij. de matricis suffocatiōis me dela.

Passionem q̄ matricis vo
cat suffoca
tio curatur⁹ cum acciderit si forte
fiat syncopis. brachia opz restrin
gere ⁊ crura lacertos pedesqz ⁊ oē
corp⁹ frica fortiter ⁊ nares ⁊ trasqz oppila. tūc
aquā rosaz frigidā sup patiētis faciē irriga ⁊
egrotātē magnz acclama clamorib⁹ suo vocās
noie. sternutationē illi adhibe castoreū ⁊ pdisti
napis pipis res narib⁹ ei⁹ applica fetidas vt
caturni incēdiū ⁊ nastā. castoreū vrinā putri
dā galbanū cū aceto dissolutum atqz ola hec
quo odores hi ad cerebrū ascēdāt calefaciāt
qz ⁊ vapores dissolnāt frigidos. subtiliētqz et
matrix ad iferiora descēdat ⁊ displiceat. reduc
tioqz laxet q̄ illi acciderit cū matrix a putri
dis fugiat eo q̄ ipis ledat ⁊ ad iocundi declī
net res odoris. iō ergo ea q̄ iocūdi sunt odo
ris approxima ⁊ cū oleo clisteriza iesemini et
chaluc. ⁊ mahasuc ac misusani silibusqz i qb⁹
muscū liqfecerz. Sue ḡz nedi⁊ abre ptē ⁊ i olo
dissolue ola hec q̄ten⁹ matrix descēdens a re
ductiōe laxet q̄ dissolnat ⁊ spma qō in eo coa
gulatū ē liq̄fiat. ppina ḡz opoponacis. ʒ.ʒ. ca
storei. ʒ. galbani triētes. ij. cū vino rithano. Et
si illic ē ster⁹ clusum clistere adhibe lene in
quo ciminū decoctū sit pigamūqz ⁊ alia q̄ et
nām molliūt ⁊ vētositatem dissoluūt. ne forte
matricē cōprimant. Et si his que dixim⁹ adhi
bitis mulier redierit bene. Sin sub vmbilico
stias pone ⁊ in coraz radicibus cū bani olo
sine incisione. ⁊ pessarijs vtere que fiūt de ni
tro ⁊ cimino tritis ⁊ cū melle distēperatis. Et
cū passio hec priuatiōis coitus diutine fit cā
⁊ post eius cōsuetudinē. oz obstetrici iperes
vt digitos quibuslz oleis intigat aromaticis ⁊
ori inducat matricis. moneatqz intus positos
⁊ locū scalpat. qm̄ hoc coitus optinebit locū. ⁊
sperma sua calefaciet subtilitate ⁊ ad inferio
ra deducet. sentiet mulier ⁊ abide q̄tē. ⁊ dolor
mitigationē. Ut aūt a syncopi ⁊ defectu
mulier redierit vinū illi porrige aqua mixtuz
i qua absinthiū coxeris. aut absinthij siropū
aut misusani modicū. tunc in concha illū sede
re fac aque in qua camomillā. melilotū. arte
misiā. satureiā. lauri frondes sanctū. sbū cā
nabū coxeris. ventre ilijs ⁊ vmbilici partibus
prius oleo inunctis zēbaci in quo castoreū cō
minueris ⁊ eusorbiū ⁊ sic aquā illā extrahes.
Ut quieuerit modica illā panis mundi mica
refice. aut tragi. aut franquilini turi infusa in
quo ciminū galēgar cinamomū ⁊ silia posue
ris tribus aūt post morbi accessionē diebus.
aut. iiij. cū virtus illi redūt cure oportebit ei⁹
plene operā dare. purgabis itaqz corpus ei⁹
cū sticados pill. ⁊ fetidis. ac hyeralogodion
⁊ rufini theodoricōqz. ⁊ vomitū qñqz indices
cū aqua in qua anetū coxeris ⁊ mel dissolue
ris. aut post repletionē cibor. Cuius vt intel
liges purgatum corpus. illā alternis cū hyera
picra mollias diebus ⁊ aqua mell ac squi
gibin qō cum aceto fit hansali ⁊ porriges illi
deinceps exagiū. aut sotire aut quelquebesi
cuz aqua in qua apij semē anisumqz coxeris
Dabis etiā nōnunqz mitridati. ʒ. ⁊ quandoqz
tyriace magne. ʒ. exag. ⁊ si radicū quā dixim⁹
aquā in mēstruoū cōstipationē illi porrexe
ris cū ⁊ charue oleo manifeste ꝓderit vtere
aūt in ea pessarijs ⁊ emplastris calefacientibus
⁊ mollientib⁹ ⁊ nōnunqz clisteri calefaciē
ti ⁊ subtiliāti ac dissoluēti: impa vero hac mo
lestatis passiōe exercitiū ⁊ fricationis vsum: ⁊
in lutosaz sulphurearūqz aquaz cochis sessionē ac alu minosaz. ⁊ subtiliās illi dispone
regimē. Sit illi cib⁹ auiū carnes ⁊ edor extre
ma in espidabago parata ⁊ zirabago. aut in
sartagine ⁊ assata: ⁊ que cū condimētis fiunt
subtiliātibus vt cimino. carui. cinamomo. ga
lēgar. cibis illam arce. grossis ⁊ frigidis. Et si
passio hec diutina fiet: eiusqz cā menstruoz
est cōstipatio: oz saphenā iminuere mulieris
vtereqz in passionis pncipijs flebotomo: cū
dñationis sanguis signa intellexeris: vt pul
sus magnitudinē: venarū repletionem: faciei
rubor ⁊ corpis tūc basilice ⁊ saphene impe
ra minutionē ⁊ lubis sitias applica: ventriqz
supplano ac crurib⁹: tūcqz res phibebis ap
poni illi calidas. ¶ Cū ꝓ passio hec mulieri
accit pgnāti solutiōe tibi nō erit vtēdū: ʒ nec
flebotomo: sed cū null⁹ illic fuerit calor cum
oleis impabis linire dissoluētib⁹ vt lilioz ba
ni. chaluq silibusqz. ¶ Et si mulier si ꝓ fue
rit marito tradat: ⁊ si a ꝓsueti remota est vsu
coit⁹ accedat ad ꝓcubitū: qm̄ coit⁹ spma in va
sis ꝓclusum euacuat: ⁊ opilationē q̄ ab eo fit
apit. sicqz p ipm passio curat. ¶ Pessarij assignatio ad eadē vtilis. Sume adipis ⁊ serini.
ʒ. vj. adipis galline. iij. spice nardi. zafrā. ma
sticis. amomi. cuiusqz. ʒ. cere. vj. balsami olei
⁊ liliorum. cuiusqz. iij. medicamina tere sicca ⁊ ce
rā in oleis liq̄fac. medicamiaqz adijce ⁊ opti
me misces pessariū factū mulieri suppone. pes
sariū aliū. Anseris adipis olei nardini. amig
dalor gūme cuiusqz ʒ. vj. masticis mirre
xe. cuiusqz. iij. cere albe. viij. zafrā exag. iij. ce
rā in oleo liq̄fac. ⁊ adipē. ⁊ sic medicamia mi
sce sicca. sed trita ⁊ cribrata. pessariūqz faciēs
subipone. ¶ Empl̄i assignatio ad eadē vtilis.
Sume cimini. cardamomi. semis apij. cuius
qz ptē buraci. pipis. cuiusqz. ʒ. ptē terēsqz dilī
gēter sume cere. ʒ. v. olei iesemini ⁊ gallie adi
pis. cuiusqz. ʒ. cerā ⁊ adipē liq̄fac in oleo ⁊ me
dicamina admisce trita sicqz penē emplastri
ʒ2. ¶ Empl̄m aliū machali glauci. aloes. mi
he. fluxe laudā. baccaz lauri. siselei. cuiusqz
ʒ. v. masticis. amomi. zafrā. spice. ij. amōia ci.
mirre

mitre.cuiuscz.iij.terēda diligēter tere.ꝛ q̄ liq̄ fieri pñt i oleo liq̄fac.nardio ꝛ medicamia sit miscēs empl'm peni applica.fcm̄ aut sub vmbilico.Empl'm q̄z pñtargi hac i pte vtile ē si cū camōille oleo aut aneti.aut lilioꝝ misceat Clistere qō optie hic pdest.Sume babunegi melliloti.artemisie.maiorane.absinthij greci sautenegi mōtani.trifolij.nemami.semis apij anisi.feniculi.helbe.lini semis.cuiuscz manipulū ꝛ in sufficiēti decoque aqua fortiter.sūscz de aqua hac.ʒ.iij.ꝛ olei chaluqui.cam̄oil lecz ꝛ aneti.cui⁹cz.ʒ.ʒ.adō ꝛclisteriza tepidū.

¶Capitulum.xiij.de ventositatis ꝛ inflatiōis matricis me.

¶Inflatiōe ꝛ vētositate que matrici accidūt patienti dare expedit diacimini.da ēt semis apij anisi.fenicli.ameos.petroselini.cardamomi ꝛ folioꝝ pigami.cuiuscz ptē ñmēs ꝛ diligēter terēs.ex agiū cū vino veteri rihano da ꝛ socrite.ʒ.ʒ.vscz exag.cū aqua in qua cardamomū.apij semē ameoscz coqueris.sup vmbilico loca linias ꝛ pēs cū aneti oleo ꝛ pigamio.Et si hec nō ad desiderata pferēt cass.ʒ.ʒ.castorei.vrie cameli cuiuscz obolū.ꝛ.ʒ.terēs diligēter cū vino veteri;ppinabis aut cū vuaꝝ passaꝝ vino ꝛ melle puro ꝛ clisteribꝰ vtere ac pessarijs q̄ ad eiusmodi pſunt.Clistere qō vētositati pdest.Sume camomille.sebbeti.sansuci.absinthij greci.nemami.marmanisi.sihi artemisie.pigani sicci.semis apij.anisi.feniculi.ciminī.ameos hermeli.hexe.cuiuscz quātū necessitas imperatꝝ in aq̄ fortiter coque atcz ex ea sidre q̄drātē sume ꝛ olei iesemini.olei nardini ꝛ costini.cuiuscz.ʒ.iij.misceſcz tepidū clisteriza.mulierē hac in aq̄ sedere facin qua camomillā.melliloti.sihi nemamī.artemisiā.sansucū.piganī.apiū.citri folia ꝛ cānabi coreris silibuscz ꝛ his empliza vulnā medicaminibus.dacharmarta quoꝝ huic pdest passiōi.ſ ʒ.de ea cū aq̄ sumak in qua ciminum coreris ꝛ succū pigani viride pōe etiā sitias cū igne sub vmbilico.Et si nō hec pderint mulieri hyerā picrā ppina ꝛ pill. fetidas qñ pdest..¶Et si passionē hāc ex sanguis suspēsiōe fore intelleris q̄ matricis oppilauerit os: obstetrici impera manū cathemia inficere ꝛ oleo sisami:et loco iducat:idcz ipm educat.Emplizabis autē matricis os ab exterioribꝰ sic. ¶Emplastri assignatio.Sume ficus siccas ꝛ optime tere ꝛ cū dulci distēpera lacte addito cimino ꝛ bura co:vulue emplastriza locū.Prosunt aūt ꝛ pessaria ad idē suppositā:clisteriza cz sanguinem ob coagulatū.ꝛ materias grossas ac in matrice ꝛclusas hoc clistere.Assignatio eiꝰ. Sume camomille melliloti.berenia seti. cuiuscz.ʒ. r. aneti.nemami.sihi armenici cuiuscz.iij. radicis licritte.v.violarū siccarū;tantūdē. prassij. diptami.cuiuscz.iij.merue.ʒ.ꝛ.ʒ. lini seminis. fenugreci cuiuscz.iij.coq̄ ota l.iij.aq̄ libris donec ad librā redeāt colāscz sume ex ea.ʒ.xxx. cū.v.olei zēbaci.ꝛ olei chaluqui siccz clisteriza anterius proderit enim.

¶Capl'm.xiiij.de calidi apatis matricis me.

¶Am calidū matrici ac ciderit apostema patiētis minue basilicaz:ꝛ iuxta qō opus fuerit sanguis extrahes quātitatē:etate.tpe.ꝛ virtute ꝛ fuitis. Dabiscz illi violarū syropū ꝛ suleb cū portulace semie:ꝛ pullis illā pasces.aut spinachijs.atriplicibus.maluis ouiscz sorbilibꝰ.vmbilicū aūt ipius ꝛ penēꝰ empliza empło.Assignō eiꝰ Farine ordei ꝛ fabe.cathemie.viole.cuiuscz.ʒ.ij.cāphore.obliz ꝛ.ʒ.distēpa ola cū coriandri aq̄ ꝛ intibe ꝛ peni applica.Pessarijs q̄z vtere ceroto ifusis qō ex cera ꝛ violarū sit oleo.aq̄ solatri ꝛ arnoglosse ac virge pastoris.Cū aūt tolles empl'm vmbilicū.penē.spināqz oleo lini violaꝝ ꝛ rosato.Et si i apate pariter durities fuerit:locū ordei cū farina lini semis.molēdini pulnere cpliza distēperatis cū aq̄ in q̄ melliloti coreris ꝛ cū vini robo ꝛ oni vitello assato tritoqz cū rosaꝝ oleo Egrotātē i aq̄ ꝛcha sedere fac in q̄ melliloti violā.helbā lini semē.altee folia ꝛ malue coreris.Et si mulier ardorē sentit ꝛ dolorē caloreq̄z i loco:oportebit vulue oleū rosarū purū instillari:qō cū oui pcussum sit albumie ꝛ galline adipe aquā arnoglosse ꝛ coriādri viridis ac ordei aquā cū rosaꝝ oleo.Et si nec sic dolor cōpescit pulsantē i genu venā minue ꝛ cuz his q̄ dicta sūt opū misce modicū aquā i qua papaueris cortices coreris ac itus istilla Instilla q̄z colliū albū cū lacte dissolutū cui filia est mulieris.cū modica helbe aq̄.Dolore mitigato ꝛ apostemate iminuto.penē ꝛ vmbilicū empliis cataplasma q̄ fiūt ex camomilla melliloto.altea.lini semie tritis diligēter ꝛ cū violaꝝ aq̄ distēperatis.oleo ceraq̄.ꝛ in vulnā cheri oleū infūde aut lilioꝝ oleo admixto violarū Et si fortis apostema nō comitat ardor:sz nec dolor ꝛ materia in ea grossa ꝛ apostēaqz duꝝ vulue oleū istilla rosaꝝ in q̄ modicū vnguēti dissolueꝝ basilicō.aut modicū olī susanici aq̄ pcussum i qua babunegū ꝛ melliloti coreris. Sedeat hec mulier in aq̄ pelui in q̄ melliloti. fenugreci.lini semē coreris illinit;pus ꝛ dorso ꝛ pene vmbilicoqz oleo anetio aut lilioꝝ cū cera:qñ hoc apostema ꝛ dissoluit ꝛ lenit.

¶Capitulū.xv.de furunculorum ꝛ emissionum matricis medela.

¶Si apostēa trāserit calidū;sanies adunationem ꝛ emissio fiat.ēpla oportebit adhibere matu-

rãtia quale est hoc. ¶Assignatio eius. helbe lini semis. cuiusqz. z. iij. altee. ordei farine cuiusqz. vj. simi colũbini. ij. tere oia diligẽter cũ ficuũ albaz succo distẽpa. locũqz ẽpliza i quo aꝑa esse itelligĩ a termio vmbilici vsqz penez ¶Emplm aliud. Sume fenugreci. camomille. aã lilelmelec. lini semis. altee. ordei farine semis carnibi. semis merue. cuiusqz. z. x. violarũ siccaz altee radicis. fabe farine. machali. cuiusqz. vij. ratinegi. assaci. simi colũbini. cuiꝰ qz. iij. tere oia diligẽter. ꝛ gũmas i aã dissolue cal'a ꝛ oia miscẽs cũ ficuũ decoctaz expssione distẽpa ꝛ sisami oleo adipeqz. liq̃facta in oleo cera sub triẽte olei mẽsura. factũqz ẽplm loco applica qm̃ aꝑa ꝛ furũculos erũpe coget sanieqz exire. Et si pessarijs vtaꝛ infusis lini seminis ꝛ helbe ꝛ merue semis. spumis oleoqz sisami ꝛ ficuꝰ pinguiꝰ anatisqz adipe. emissionẽ maturãt ꝛ furũculos erũpe cogũt: sanieqz emittũt. Pessariũ ꝙz qõ fit ex hallaco isopo butyro idẽ facit. Si aũt aꝑa in matricis fuerit ore ꝛ nõ erũpit ferrũ adhibẽdũ erit. vt aũt erumperit emissio eruptioqz eius in ptes erit matricis. oportebit matrici oleũ iponere violarũ cũ aqua tepida ꝛ butyro vaccino dõec sanies exeat ꝛ purget. post hec cũ oleo clisterizabis violarũ in quo basilicõ dissolueris vnguẽtũ ꝛ butyrũ vaccinũ. Et si sanies fetida fuerit. aut si certe aã simul carnis cũ stringẽtibꝰ clisterizabis. ¶Clisteris assignatio ad hꝰ vtilis. Sume risi fereffaci. lenticule excoriate. cuiusqz. z. x. balaustie. corticũ granatoz mirti granoruz corticũ glãdiũ. cusmazagi. cuiusqz. v. Coque oia in aqua q̃ simul oia infundit ꝛ abũdat donec digestũ sit totũ ꝛ sume ex aqua hac. z. xxx. ꝛ olei rosarũ puraꝝ. ʒ. ʒ. adde. ẽteriusqz clisteriza. cꝰ si sanies in vesicã quertit patiẽti melonis seminis. cucumeris. citroli. cucurbite ꝛ papaneꝛ. cuiusqz ptẽ. gũme arabice. amili. quethire. liq̃ritie succi. cuiusqz quadrãtẽ sumẽs ꝛ diligẽter terẽs. z. iij. cũ syropo ppina papaueris. ꝛ si ppinaueris illi semis pstũ. melonis ꝛ cucurbite cuiꝰqz ptẽ. gũme arabice. nesse. dragagãti cuiusqz. ʒ. ptẽ. sumẽs ꝛ optie pstũ excepto semie terẽs. z. iij. cũ capraz lacte. pderit illi. ¶Et si ad intestinũ sanies declinauerit rectũ clistere illi adhibe qõ ex lenticula fit. riso. granatoz floribꝰ. terra armenica. rosarũ oleo cerusa. draconis sanguine. gũma arabica. oui vitello elirato in aceto ꝛ similibus.

¶Capitulũ. 16. de mr̃icis duri aꝑatis mede.

¶Am qõ i matrice nascit aꝑa durũ fuerit idest scliros i eiꝰ medela medicamibꝰ vtẽdũ erit mollietibꝰ ꝛ dissoluẽtibꝰ vt helbe oleo et anetino i q̃ salline liq̃feceris adipẽ ꝛ anatis ꝛ cũ aã cataplasma in q̃ camomillã melilotum altee folia ꝛ malue. violas coxeris ꝛ cũ dachilõ vnguẽto empliza cũ lilioꝝ oleo dissoluto ꝙ anatis adipe amixtis altea ꝛ helbe farina. Et si pessarijs vtaris cũ nardino oleo intinctis et anatis adipe simul dachilõ liq̃facto vnguẽto tepida adhibẽs ꝓdest. ¶Pessariũ alind. Sume vnguẽti dachilõ ꝛ vnguẽti basilicon. galline adipis ꝛ anatis cruris medulle vaccini. mihe recẽtis. gũme amigdali. olei nardini. cuiusqz ptẽ. mirre mũde. ʒ. ptẽ zafrani. quadrãtem adipes i oleo liq̃fac ꝛ gũmas oiaꝝ adunans pessariũ intinge lane albe. ꝛ suppone. ¶Pessariũ aliud. Sume galbani. machali. ratinegi serapini anatis adipis ꝛ galline. cruris vaccini medulle cuiusqz ptẽ. gũmas i aã dissolue calida. ꝛ adipes liq̃fac. medicamiaqz admisce ꝛ facto pessario subipone. ¶Assignº aliº. crurꝫ cerui medulle ꝛ eiꝰ adipis. asini adipis siluestris. anserisqz. balsamini oli ꝛ lilioꝝ cere albe ʒtũ ꝺrãs oli. sabuti felꝛ. fenugreci spũe ꝛ lini seis ptes sue. ceraqz ꝛ adipes liq̃fac. ꝛ cũ spumis pcute ꝛ felle: pessariũqz intinges subipone. Emplizabis aũt ꝛ hoc emplo. Assigº eius. Sue lini seis ꝛ fenugreci. carnibi seis. altee radicis cuiꝰqz ptẽ tere diligẽt ꝛ cribrãs distẽpa cũ lilioꝝ olo ꝛ cera alba sisami oleo. mihaqz fixa. cũ vaccini crurꝫ medulla ꝛ applica. Emplí aliꝰ ad eadẽ vtil' assigº. Sue isopi. nitri cuiusqz ꝺrãtẽ. gũmasqz in aã dissolue in q̃ helbã ꝛ ficꝰ coxeris albas ꝛ medicamia inijce trita diligẽter sicqz locũ ẽpliza. Cũ aũt ẽplm tolles penes ꝛ vmbilicũ olis ꝛ adipibus inunge mollientibus mulierẽqz in aqua sedere facin qua anetum. carnibũ mellilotũ. liquiritie frondes. altee radices. violam siccam ꝛ viridẽ coxeris. sitqz caloris quoniam optime prodest.

¶Capi. xvij. de cancri matricis medela.

¶Ancer i matrice aut reliqs visceribꝰ curabil' ẽ. Is tñ vtẽdũ his q̃ dolorẽ mitigant q̃ ab eo fit: patiẽtiqz regimẽ dispone refrigrãs. vt eiꝰ repzimaꝛ augmẽtũ inꝛ a posse mitigat aũt eiꝰ dolorẽ ꝛ quo ꝺãmõ dissoluit. si i aã mulierẽ sedere fecerꝫ. i q̃ fenugrecũ. altea anetũ. lini semen mellilotũ coxeris ꝛ hoc emplo. Assigº eiꝰ. Sume helbe. lini semis. seminis carnibi. cuiusqz. z. x. camomille mellilo ti. cuiꝰqz. xv. viole. x. mihe sicce. sãdali. r. altee radicẽ. cuiꝰqz. v. carnibi nebatici radicẽ. ꝛ foliorꝫ eiꝰ cꝰqz. vij. tarsacoq̃ farie fabe. cꝰqz. xv. dices ficꝰ ꝛ magnas. xx. nũero. has ly ini robo nocte ꝛ die ifunde ꝛ medicamia tere sicca. gũmas ãt i aã dissolue i q̃ fenugrecũ coxeris. ficusqz ifusas fortiter tũde. ꝛ sume olei lilioꝝ ꝛ sisami cuiusqz librã. adipis porcini ꝛ anserini. cuiꝰqz. ʒ. x. ꝛ cere albe. ʒ. libram. ceraũ oleo liq̃fac ꝛ adipes ꝛ medicamia simul misce. factoqz emplo loco adhibe. quoniam ꝛ dolorẽ cõpescit: apostemaq; lenit durum atqz dissoluit. ¶Emplm

aliud. Sume tamarheiron. ℈ dragantē libre ouo rū duū vitella cū oleo violaz trita ⁊ altee mo dicū ordeiqz farie ⁊ tamarheiron in semis pſi liȝ ſpuma frica ⁊ fenugreci aā colaqz ⁊ reliq̄ ſu peradde medicamia factūqz empl'm ſuppone qm̄ graue matricis cohibet dolorē. Mollit ãt duritiē. ⁊ dolorē sedat empl'm qō ex foliȝ fit cathemie diligēter tritis admixto amigdalio olei modico ⁊ peſſariū qō ex adipe fit anſeris ⁊ laudano ſil' liq̄factis ſuppoſitū cerotū ℥ qō ex amurca fit ⁊ cera. ſit i vaſe coquāt eneo. cū vino ſi peſſarium illis intingaꝫ ⁊ ſupponaꝫ p deſt. lac ℥ mulierꝫ cui filia ē ⁊ zafrāi in modi cū opū. iuxta qō necitas iperat. iſuſo peſſario ⁊ ſuppoſito medētur. Et expedit huius dām paſſiōis cibis arcere calis. ⁊ ℈ colerā generāt nigrā. ⁊ laudabiliū veſcaꝫ chimoz cibis vtimū de farie pāe. edoz carnib⁹ ⁊ auiū digōni facili bus. lactucisq̄ cōditis ſitiba. Tarſaquoq̄. atri plice. blito. ſpinachia. beta ⁊ ſilib⁹. Ex fructib⁹ ficus accipiat. vuas a migdalas pruna dul cia pfecti poma dulcozis muſaȝ piſtatia. vuas paſſas ⁊ ſilia. Tradūt ⁊ ãtiquoz q̄dā. qm̄ pur gamētū qō in balneoz cacabis adunaꝫ ſi terꝫ. ⁊ cū oleo miſceaꝫ roſaz: ceraqz vt ſpiſſum fiat ⁊ matrix a foris empl'izēt manifeſta pdeſt vtilitate cōtra cācrū ℈ in matrice ē. Si ãt eſtua uerit dolor ⁊ difficilis fit cum beta empliza. et altea viridi ꝺcoctis in mellis aā donec pfecta fiat decoctio. dehinc cū roſarū modico terre oleo ⁊ emplaſtriza. Sic ⁊ papauer prodēſt vi ride cū coriandro viridi: ⁊ virga paſtozis ſtriꝫ gnoqz ſi contrita diligēter ⁊ cū oleo mixta ro ſarū anterius cliſterizentur cū aā tepida zolo roſato. ac mulieris lacte ⁊ portulace aqua. co riandriqz viridis. hoc nāqz dolorem cōpeſcit. ſi aūt ⁊ pariter ſanguis decurrat cum hypoq̄ ſtidos ſucco cliſterizetur ⁊ terra armenica. pli bis ceruſa. cum arnogloſſe aqua diſſolutis.

¶ Capl'm. xviij. de paſſ. matricis que durities ⁊ adunatio dicuntur medela.

Paſſiones he due qm̄ ex duritie accidūt ℈ in matrice ⁊ eiꝰ oze fit ideo i ea rū medela medicamia neꝯia ſūt ℈ mollīāt diſſoluāt qz ꝯlia ſunt de q̄ bus in matricis ſcliros fecimus mentionem. Quod ſi ꝯcum hac paſſione ſanguinis accidat decurſus his curetur que ſanguinē reſtringe re diximus. referunt autē quidā duritiem hāc carnem eſſe que in matricis generaꝫ tunicis. quoniam ſepius mulierez carnis viderunt fru ſtum emiſiſſe. quemadmodum ⁊ fetum. hec cum intellexeris patientem illis curare ex pediet que mortuum educunt fetum. Dabis quoq̄ illi dachamarta cum aqua in qua lu pinos ſauinam ⁊ ſimilia que in ſuo dicemus loco coxeris.

¶ Capitulum. xix. dē verrucarum ⁊ emorroi dum matricis medela.

Verrucarū emorroidū que in matri ce acciduūt medela p̄ euacuatiōē fit corporis ab humore nigro cū epithimi ꝺcoctiōe ⁊ agarici pilliq̄ barbe iouis ⁊ ſilib⁹ cibos caueat colerā nigrā generātes. ⁊ regimine vtaꝫ calefacienti ⁊ hu mectāti i cibis ⁊ alijs. vt edoz carnib⁹ ⁊ agno rū laudabiliter coctis oleis vtaꝫ ꝓpetētib⁹. vt narciſci ⁊ lilioz. Dehinc vnguētis ℈ ex lithar girio aruco acalimia. auri. cuiuſq̄ pte diligē ter trita ⁊ cera admixta oleo veretri ⁊ ſilibus fiūt aliiſq̄ medicamib⁹ ⁊ in vnguētis deſiccā tib⁹ inūgaꝫ ℥ oleis ⁊ medicamib⁹ deſiccātib⁹ ℈ ani emorroidib⁹ aſſignata ſunt. Et ſi hec nō ꝓderūt ferri adhibeaꝫ iciſio ⁊ qm̄ ꝓpetēti⁹ fit adurētia aūt medicamia apponēda nō iudi co hoc i loco qm̄ exurūt ⁊ paſſionē gnant Gnē iteriorēq̄ matricis exurunt tunicam.

¶ Capi. xx. de fixurarum que matricis ori ac cidunt mede.

Fiſſure cū mſicis acciderit ori in earū medela vnguēto vtēdū baſilicō cū modi co anatis adipe ⁊ galline oleo oz violaz. ſed ⁊ vaccini cruris vtere medulla. cū viole oleo ⁊ pice aut ſume lilioz oleū ⁊ embaci gūmā in eo diſſoluēs picem q̄ ſubimpone ⁊ locum ipſum cataplaſma.

¶ Capitu. xxi. de puſtulaz matricis medela.

Si matricis ori puſtule acciderint baſilice vtēdū erit ſlebotomo. Si q̄dē ꝺtus. etas. tēpuſq̄ adiuuerit aut ſaphenā minue ⁊ locū vnguē to inūge ceruſe. vel ſume roſe ſicce. terre chi molee. cuiuſq̄. ʒ. iiij. ceruſe plūbi. purgamēti argēti. mardaſenegi. cuiuſq̄. ij. tere oia diligē ter ⁊ cerā in oleo liq̄fac vt ſufficiat roſato ⁊ vn guētū fac. ¶ Aſſignatio eiꝰ q̄ puſtulis medeꝫ. Sume roſe ſicce. ʒ. iiij. ſpice liq̄ritie cuiuſq̄. ʒ. terre ſigillate. iij. mirre. ʒ. ß. tere oia diligēter ⁊ cū decoctiōe cliſtere parans quaſi glandes in forma ipſaſq̄ ſubimpone.

¶ Capi. xxij. de vlcez q̄ mſicz ori accīt mede.

Vlcera ⁊ ſi vlcꝰ recēs ē. ⁊ ex ꝓtritio ne ⁊ ruptura. ⁊ ℈ ab eo ꝺfluit mū dus ſanguis ē ⁊ in matricis ē aut vulue oze mulierē in chacami aā fac ſedere. atq̄ vt ipſa ſe lauet impera. et vt peſſarijs vtatur cum arnogloſſe aqua ⁊ vir ge paſtozis in qua modicū miſce aſthuris. ſar cocolle. ſanguinis draconis cuiuſq̄ ptem his tritis diligenter ⁊ ſimul mixtis lanam intinges ſubimponeſq̄. ¶ Peſſarium aliud ſume ie

menti. cypressi conore. corticū ḡnatoꝝ cuiusqꝫ. ptē murre. ʒ. ptē tere oia diligēter cū mirti aq̄ aut rodū cypressi. aut arnogloſſe. vt pastoris ſge infude ⁊ cū peſſario ſuppoe. Et ſi vlc⁹ hoc i matricis erit. pfūdo cū mirti aq̄ cliſteriza ⁊ talahe roſaꝝ plātaginis. ſge paſtoris. cuiusqꝫ ptem. Sūe ex oibus q̄drantē libre ⁊ terre armenice. acatie. rameci. galle. hypoq̄ſtidos ſucci. cuiusqꝫ ʒ. nucꝫ muſcate. ʒ. ʒ. adde ⁊ miſcēs oia mlieri in aq̄riola cliſteriza. Cliſteriza ēt ⁊ mlieri lacte cui filia ē cū arnogloſſe aq̄ ⁊ alahelialahi in al. alahelrabat. oloꝫ roſato. trociſcos illi ppina carabe cū ſūmaci aq̄ ⁊ plātaginis. Cū āt vlcus ex emiſſiōis factū ē eruptiōe ⁊ qō emittit ſanies ē alba cliſteri vtendū erit qō ex olo fit roſaꝝ ⁊ violaꝝ tepido q̄tenus a ſanie matrix purget. poſt hec vnguētū baſſlico cliſteriza cū roſaꝝ olo liq̄factū ⁊ ſi q̄ matrice ō fluit ſanies eſt nō mūda aut rubigioſa. mſicē cū ordei aq̄ cliſteriza diſtēperata cū liliozꝝ oleo in q̄ mel diſſoluas aut vnguētū baſſlicō i liliozꝝ olo diſſolutū: ac cū melle ⁊ ozobi farinā cliſteriza cū querſeneqꝫ. lēticule. altee. furfuris i pāno liga toꝝ: ſumaturqꝫ decoctiōe libra. ⁊ mellis. ʒ. xx. olei liliozꝝ. v. olei ſebi. iemenici ana. ʒ. admiſce. q̄ ſi aliq̄s ibi fuerit dolor: peſſario vtere qō in puelle lacte mergitur ⁊ modico opio crocoq̄ oriētis. ¶ Aſſignatio aſ. q̄ matricis dolore mitigat: doloribuſqꝫ ani medet. Sume litargirij heſpahani. ʒ. xxx. thuris maſculi. adipis porci ni recētis butyri recētis. cere colate. cuiusqꝫ. ʒ. ij. roſaꝝ olei. ʒ. iiij. tere martacum cum intibe aq̄ ⁊ oleū admiſce. cerāqꝫ ⁊ adipis peſſarioqꝫ intincto mulieri ſuppone ⁊ anuꝫ cataplaſma cū ex calore patitur. qm̄ dolorem mitigat.

¶ Capm̄. xxiij. de egrediētis ⁊ inclinātis matricis medela.

IN hac attēdēdū paſſiōe ſi humiditatis ē ex cā viſcoſe q̄ matricē lubricauit ⁊ emiſit: eius medela corpis ſit purgatiōe. medicaminib⁹ flegma deponētib⁹ ⁊ hūiditatē: vt hyere pillis. aut ſticados ⁊ turbit. ⁊ colloquitide adipis ⁊ hebelnilli. ſikibuſqꝫ matrici oleū iciſte rizet. ʒ. bac olm i quo caluq̄ modicū diſſolueris aut gallie: poſt hec mulieri māda ſupia vt iaceat: ⁊ ſub ei⁹ clunib⁹ puluinar poni: genua qꝫ ei⁹ reſtrigi. ſumeqꝫ peſſariū qō i charathi aq̄ itinctū eſt ⁊ tharathiti. galleqꝫ viridis ⁊ carice ſpinaꝝ. modicoq̄ vio i quo acatiā. ſecū. rameciqꝫ diſſolueris: hocꝫ peſſario matricē q̄ egreſſa ē ſine moleſtia ad iteriora pelle: dōec ad ſuū redeat locū ⁊ māſionē: ibiq̄ peſſariuꝫ dimitte: ⁊ ſup penē ſpōgiā pones aceto infuſā aq̄ mixto aut aque mirti in qua modicum miſceris acatie ⁊ rameci. Impabis aut mulieri ſupinā iacere ⁊ pedes inicem iplicitos ſtringere: reſcꝫ olfaciat odoris iocūdi vt muſcum ambrā. galiā ⁊ peſſariū vſq̄ in tertiū dimitte die. Deipe q̄ mulieri in aq̄ ſedere carcami per horā. vtq̄ exierit peſſariū iterū apponat cum his q̄ diximꝰ medicaminib⁹. hec em̄ ſingulis tribus facies diebꝰ ſemel. qm̄ ſic matrix ad ſuaꝫ habitudinē redibit appōe aūt ⁊ ſitiā cū ignis flāmā ppe vmbilicū ſup vtrūq̄ vētris latꝰ ſup plani ⁊ penēvlceriſq̄ ptes cū caratho. tarathito. balauſtia. galla. acatia. hypoq̄ſtidos ſuccotritis diligēter ⁊ cū plātaginis diſtēperatis aq̄ empliza. ¶ Cū aūt matricis egreſſus cāis fit ab interioꝛib⁹. his oportebit mederi medicaminib⁹ peſſariis cliſteribꝰ emplis reprimētib⁹ ⁊ nec neceſſe habemus medicamina adhibere laxatiua. Si āt tota effluxit matrix foras ⁊ cura nō admittit ſz corrupta ē olo illā auſer. nec interitū timeas. qm̄ tradūt antiquoꝝ quidaꝫ ſe mulieres quaꝝ olo matrices educte ſūt vidiſſe poſteaq̄ ſanas fruebant. ¶ Matricis aūt inclinatio: in alterū latus quē admodū diximꝰ euacuatiōe curat corporis ab humore groſſo ⁊ viſcoſo. infunditurq̄ matrici bābaci oleū in quo gallia liquefacta ſit chaluquū ⁊ muſcus. ambra ⁊ ſiria. ſitq̄ tua itētio res hmōi aromaticas eo ponere in latere a quo declinauit q̄ i locū redeant que declinant. Eſt etenim matricis ad aromaticos declinare odores quos et amat ⁊ fetida que ſunt refugit.

¶ Capi. xxiiij. de ꝛceptus p̄uationis medela.

CONceptus p̄uatio cum ex mala accidit cōplexiōe eo diſponat mulier regimie qō cōplexioni aduerſet. cibis. f. medicaminib⁹ ſiue potu ſumptis ſiue matrici infuſis oleis ⁊ ſilib⁹. Caueat aūt que eiuſmodi angēt cōplexionē. Et ſi ab humorū ſit aliq̄ qui in matrice ſit: eius humoris inanitiōe mederi opꝫ corpuſq̄ ab eo purgari medicamine illū deponēti ⁊ cibis bonū generātib⁹ humorē: mulier veſcat cliſteriq̄ vtat ſoluēti. qbꝫ illū a matrice purget humorē. ¶ Cū vero cōceptu p̄uatio opilōnis ſit cā cibis vtaris ⁊ medicaminib⁹ q̄ ē opilationē apire ⁊ mēſtruū puocare q̄ē admodū añ expoſitū ē. ⁊ dicem⁹ deinceps. At cū ꝛceptꝰ p̄uatio piguedis ſit cā mulieris illō adhibēdū ē regimē qō diximꝰ ḡten⁹ ad habitudis redeat tēperiē. Cū ꝛo mſicis ſit ex cā debilitatis peſſaria q̄ his ꝛferūt ſuppoe. Peſſarij aſſignatio qō mſicē ꝛfortat ⁊ ꝛceptū adiuuat. Sume ſebbi iemenici. ʒ. ij. ſūmaci ʒa frāi. xiloaloes. idice. cuiusqꝫ. ʒ. tere oia diligēter ⁊ cū melle liq̄fac: lanāqꝫ in roſaꝝ oleo ifunde ⁊ exp̄me: ſicq̄ melli itige ⁊ medicamini illi mulierq̄ ſibi poſt mēſtruoꝝ ablutionē ſuppona: tribꝰ hoc faciet diebꝰ. ⁊ ſic ad coitū accedat. Peſſariū aliō. Sume fel lupi. fel leōis ac piſcis. hiſq̄ expreſſis peſſariū infunde. ⁊ ſubs

ipõe cũ balsami oleo aut nardio. Et si emba ci gũmã sumas ꝛ cũ anatis adipe anseriscꝫ li quefeceris mulierẽqꝫ sepius sibi iponere iusseris, pderit illi. ¶ Pessariũ aliũ coagula lepo ris ꝛ simi ei⁹. melliscꝫ ptes eẽles. diligẽter tere ꝛ tribus vtak dieb⁹: mãda q̃ꝫ mulieri dieb⁹ singulis puluerẽ rasure bibere eboris: qm̃ ꝛ si sterilis sit. sz tñ cõcipiet. ¶ Pessariũ aliud. ꝓce ptus vtile ꝓuinatiõi. Sume medulle cerui. ispi viridis butyri capꝛaꝛ. gũme amigdali. mi he fluxe. melliloti. cuiusqꝫ. ʒ. x. olĩ nardini. ꝛ. galle. masticis. spice nardi. cuiusqꝫ. ij. terenda tere diligẽter ꝛ mihã fluxã. butyrũcꝫ in olo liquefac. miscensꝫ pessariũ infunde. ꝛ trib⁹ sibi mulier diebus ꝫtinuis subiponat. ꝛ in tribus dieb⁹ ter imittatvsq; die septimũ. Et hec. S. assignatio cõtra cõceptus ꝓuationẽ. Sũe aloes epatice. macali. glauci. colloq̃ntide adipꝫ sagarici. dia gridũ. ptescꝫ equales tritas diligẽter cũ aqua distẽpa ꝛ pill'a. dabilcꝫ ex eis. ʒ. exag. ¶ Fumigiũ quo sterilis cũ vapoꝛat concipit. Sume alpalli. lepoꝛis fimi. pigani sicci. ptes equales. tritalcꝫ distẽpera cũ cera ꝛ trocisc⁹ fac ac mulierẽ subuapoꝛa, pbatũ est. Vapoꝛatio al. arsenici. ꝛ. mirre. cuꝑessi. coni. mihe fluxe. bazerndi. baccaꝛ lauri. eẽlia põdera. tere ꝛ cũ vino distẽpera ꝛ trocisc⁹ factis mulierez subuapoꝛa post purgationẽ que cõcipiet. Pessariũ, pbatũ qũ cõceptusvtile ẽ ꝓuatiõi. Sũe zafrani. amomi. spice. melliloti. cuiusqꝫ. ʒ. ij. sa degi. indi. cardamomi. cuiusqꝫ. ℨ. anseris adipis caprini ꝛ galline ꝛ cere. ouoꝝ vitelloꝝ eliꝛatoꝝ cuiusqꝫ. ℨ. ij. olei nardini. ʒ. ij. medicamina tere sicca. adipes aũt ł oleo liquefac. ꝛ oia simul miscẽs pessariũ faciane subglance post mẽstruoꝝ purgationẽ dieb⁹ tribus cõtinuis. Pessariuz aliud sterili. zafrani. masticis. mihe cuiusqꝫ. ʒ. ij. sa degi indi. ʒ. cere octo olei nardini ꝛ olei rosarum qũ sufficiat misce ꝛ vtere. Clisteris assignatio qũ cõceptus ꝑdest ꝓuationi: ꝛ si ex humiditate fiat que sperma lubricet. matricẽcꝫ cõfortat. Sume cotticũ candari ciperi tñi cuiusqꝫ. ʒ. xxx. mirre. ʒ. coque in tribus aque libris donec supsit ex ea libra. colacꝫ ꝛ sume ex ea singul⁹ dieb⁹. ℨ. iij. tepidascꝫ i matricẽ dieb⁹ tribus clistertza. Oportet autẽ hoꝝ esse exhibitionẽ post mẽstruoꝝ ablutionẽ siccꝫ mulieris coitus post lõgam a viro abstinẽtiam cũ ꝛ multũ hz in illũ appetitũ ꝛ mẽstruis est suis purgata. Cũ aũt cõceptus ꝓuatio culpa fit viri hoccꝫ ex pau citate concordie semis ei⁹ q̃busdã mulierib⁹ opz mulieres immutent: quo in cõpetẽtẽ sibi eius sperma incidat mulierẽ. Et si hoc ex oppilatione q̃ ẽi virge meatu fit. curã̃ ẽ oppilatiõis reseratiõe. Si ẽ ex meaꝰ icurnatiõe virge ferri adhibẽda ẽ cura. q̃ꝫ admodũ infa dicem⁹ chirurgia. ¶ Capi. xxv. de abortiẽtium mulieꝝ medela.

¶ Am aũt cõcipit quidẽ mulier ꝛ aboꝛtũ facit frequẽtius. hmõi q̃ꝫ admodũ ad dixim⁹ accidẽs. aut exterioꝛibus fit aut interioꝛib⁹ causis cũ igit ex terioꝛibus fit excussio curis ei⁹ medela custodia. est. ꝛ cautela ab illꝫ. Cũ ẽ ab interioꝛib⁹ ꝛ hoc humiditatis cã viscose. q̃ in matrice fetũ lubricat ꝛ emittit ituere sil'. Et si corp⁹ hmoribus repletũ inueneris. ad ei⁹te cõser purgationẽ cũ medicaminbus flegma deponẽtib⁹. vt hyera turbit. colloq̃ntide adipe hebelnili me dicamibuscꝫ cõpositis hyere pill'. ꝛ sticados. electuarijs hyeralogodiõ ꝛ. S. ꝓpones aũt radicũ aquã cũ charue oleo ꝛ amigdalino oleo amaro quo eiusmõi subtiliet humiditas dab quoꝫ ꝛ hoc medicamẽ. Assignatio eius. Sũe helbe hesqui. cuiusqꝫ plenã palmã. semis apij feniculi. cuiusqꝫ. ʒ. x. ameos. v. coque oia ł. iij. aq̃ libris donec ad librã redeãt: cola ꝛ mulieri. ʒ. iiij. cũ olei charue exag. ij. ppina. ppina quoꝫ ꝛ sapini pill' dieb⁹. iij. singul' exag. da ꝛ dachamarte exag. socrite. ʒ. exag. ꝛ medicaminis musci. ʒ. ʒ. dab ẽt ꝛ tyriace magne. ʒ. ʒ. vsqꝫ ʒ. exag. quo eiusmodi purget humiditas. vuluecꝫ ꝛ matrici clistere clisterizabis. qũ ꝛ humiditatẽ desiccat ꝛ viscositatẽ ei⁹ rei cãz. ¶ Clisteris assignatio qũ humiditatib⁹ ꝛ viscositatib⁹ matricis cõfert. Sume colloquintidã viridẽ ꝛ caua educẽs interiora grana. hãcꝫ liliozũ reple oleo. ꝛ itez sub reduc operculũ. ꝛ cũ pasta aut argilla cataplasma ꝛ sup prunas pones ardẽtes. donec semel, aut bis bulliat. tũc excola oleũ cũ pãno ipmcꝫ totũ ꝛ matrici inclisteriza calidũ. nec aliquid remittes olei. qm̃ vtile mũ est matricis ꝛ frigoꝛi ꝛ humiditati. Clisteriza q̃qz ꝛ zebaci oleũ. in quo gallã cõminueris. chalnquũcꝫ deceps cũ mirti aq̃. aut in q̃ gallã balaustiã coxeris dissolues in ea seccũ. ramecũ. gallacꝫ. ¶ Pessariũ ad hoc vtile olei balsami. ʒ. ij. tyriace tyriarũ. ꝛ. ʒ. ꝛ. ʒ. iauisri. ʒ. ʒ. zaraunedi. darũegi. cui⁹cꝫ. ij. castoꝛei. ij. ꝛ. ʒ. musci obolos. ij. zuse humide. ʒ. ij. omicis aromatici. ij. tere sicca. tyriacq̃ aũt ł oleo dissolue balsamino sil'qz oia misce ꝛ facto pessario in auellane modũ in matrice mulier teneat bibatqz eo dieb⁹ singulis. ʒ. ʒ. dieb⁹. v. cõtinuis confortat nãqz ad retinẽdũ matricẽ fetũ ꝛ aboꝛ fieri ꝓhibet cõceptũqz celebrari adiuuat Cũ aũt aboꝛtus copia vẽtositatis fit cã patiẽti pulueris offeres vẽtositatẽ dissoluẽtes vt hãc. Assig⁹ ei⁹ apij. seis anisi fenicli ameos. elleda mi nigri. heze. fautenegi mõtani ꝛ fluuial'. cyperi. mẽte sicce. cimini. zerẽbadi. c⁹qz ptẽ. tere oia diligẽter. ꝛ ꝓpinabis ỏ eo. ʒ. vsqz exag. cũ vino rianho: dabilcꝫ illi electuariũ pẽtaticõ ꝛ electuariũ ambre. puluis ali⁹. seis apij. cimini infusoꝝ in aceto ꝛ frixoꝝ. c⁹qz ptẽ. zinziberis.

galengar.ameos.cuiusqz.ʒ.ptē.castorei q̄drā
tē.ʒ accare.tabarzedi.cẽtū ⁊ oium pōd⁹ est te
re ⁊ dabis ex eo cū vino rihano.ʒ.iij. Electua
riū ad idē vtile zerēbadi.Darunegi.heili. caca
le.nucis muscate garioſ.ana nachue.seis apiū
zinziberꝫ galegar.cimini.cuiusqz.ʒ.iij. cimini.
carmanici in aceto die ⁊ nocte infusi.vj.casto
rei.ʒ.ʒ.tere oia diligēter ⁊ cribrās cū melle di
stēpera dispumato.dabis ex eo potionē exag.
¶Quod si aborsus copia abūdātia fiat men
struoꝝ imoderatiōe.oꝝ illi ꝓpines charabe.
terre cyprice.spice.ciperi.cuiusqz ptez sumēs
⁊ terēs exagi.vnū oium in saluia cū sūmaci aq̄
aut pōtico vino. ¶Assignatio huic rei vtilis.
cere.ʒ.x.teste figuli.mēte.semis fenuculi.ij.coq̄
in vini lib.donec medietas supstet ⁊ adde sarco
colle.hezazi.cuiusqz.ʒ.ij. butyri vaccini. mell̄
puri cuiꝰqz coclear.tere modicū ⁊ coclearvnū
ꝓpina ⁊ patientē horis post nonē trālactꝫ re
fice.hec tribus ꝓtinuis facies dieb⁹.

¶Capitulū.xxvj.de difficultatis partus me.

Artēdi difficultas cū cā ac
cidit pinguedismu
cieris ⁊ mꝛicis puitate aut ex vir
cutis debilitate expellentis iperā
dū mulieri q̄ erpssionib⁹ ⁊ effusio
nisoperā det:liniaturqzdorsuz ei⁹
⁊ vētris in femora cū cheiri oleo ⁊ sisami.oleo
qz oliue tepido.in aqua sedeat in q̄ helbū.lini
semē.camomillā.mellilotū coreris tepida.na
ribusqz ei⁹ lignū iducas tarfe ⁊ sternutationē
vrge.Da illi aquā i q̄ adiātū coreris dissolu
to in ea meller modico oleo zēbaci.Da ⁊ dip
tami.ʒ.vsqz exag.cū vino ⁊ pessariū suppone i
quo modicū sit caturni.Sz ⁊ si hyrūdinis ni
dū sumpseris ⁊ hac in aqua ꝓficaueris cal'a
colateqz.ʒ.iiij.mulieri ꝓpinaueris.partus fit
facilis.ferk q̄z qm̄ si muli vngula mulier sub
uapoꝛek facile pit.Sikr aūt ⁊ si ptus difficul
tas ex adipis ē imoderati copia. mulierē sup
ventrē iacere p̄cipe.ponatqz sub coxis genua
tunc vulua ⁊ eius finia vmbilicusqz ⁊ ilia doꝛ
suz oleo inūganꝫ ⁊ cera simul liq̄facta obstetri
cisqz impa digitos inducere oleo infusos ⁊ ce
ra liq̄facta cū butyro matricis ozi ⁊ paulatim
aperire interiora oꝛo inūgēdo. ¶Si aūt par
tus difficultas ea sit de cā.qm̄ virgo ē mulier
virginitas eius disrūpak. cū aut pol
licis inductiōe.Et si timida ē mulier.ſvires illi
⁊ audatia verbis dentur ac seipam ꝓfortet et
quēadmodū diri expulsionib⁹ ⁊ emissioni ope
rā dare ipera. ¶Qđ ⁊ si sincopis illi acciderit vtriusqz ꝓpter solutionē debilitatē. odores
olfaciat iocūdos.vt muscū.galiā.xiloaloe.va
poꝛek ⁊ neda.Et si caloꝛ illic fuerit.sandalum
olfaciat.cāphoꝛā ⁊ cū xiloaloe crura vapoꝛēk
sandaloqz.vescāt carne ⁊ pullis ⁊ vinum acci
piat rihanū si nullus illic caloꝛ fuerit. ¶Si āt
aqa aliqđ ineſt ipm dissolui opꝛ in aqua sedē
do in qua camomillā.mellilotū.helbā.adian
tū.lini semē quēadmodū ante dictū ē coreris.
¶Et si partus difficultas cā fit passiōis ante
cedētis q̄ illā mitigēt passionē prefer. iliaqz et
inguina suffunde ⁊ leniter inunge oleis cōpe
tētibus.Cū aūt difficultas hec aeris fit cā fri
gidi q̄ mꝛicē densat vt ēt fetus phibeat exituz
opꝛ mulierē aut in balneis aut in calido sede
re loco inguinaqz eius ⁊ vmbilici ptes ac doꝛ
sum oleo liniank tesemini ⁊ aqua calida i qua
helbā lini semē ⁊ fenugrecuz coxeris. mellilo
tū.babunegūqz hec infundank loca. modicuz
illi vini ꝓpina cuz zembaci oleo.aut galliam.
aut castorei parū cū vino dissolutūqz. ¶Et si
patienti difficultas cā ex aeris fit calidi ⁊ coꝛ
poris raritate.sedendū est in frigidis mulieri
locis ⁊ pānis frigidis.bedehengoꝝ loco.fla
bellis ventus vrgeak venter ⁊ ilia sandalo et
aqua rosata inguinaqz cataplasmenk cāpho
ra ac mirti aqua:iuleb illi ꝓpina ⁊ granatoꝝ
aquā ac aquā paulatim frigidā. ¶Cum vero
ptus est difficultas fetus cā. qm̄ magnus est
aut paruus ⁊ leuis.aut.ij.sunt illi capita.aut
ea q̄ nō expedit figura.tunc cura vtendū mas
nus quēadmodū in chyrurgia exponetur.

¶Capitulū.xxvij.de secūdine conclusionis ⁊
mortui fetus medela.

Quam secūdina imoꝛak aut i ma
trice fetus ē moꝛtuꝰ. opoꝛ
tebit mulieri parū abeheli ⁊ dipta
mi cū aq̄ in q̄ lupinū fauteneg̃qz co
xeris ꝓpinare ⁊ hoc etiā illi dabis medicamē.
Assignatio eius. Sume abeh li.aristologie.
assari.mellilebui cuiusqz ptem.tere oia diligē
ter ⁊ cū melle distēpera dispumato.dabisqz.ʒ.
ij.cū aqua calida.Et si nec sic secūdina exeriꝫ
mulieri modicū ꝓpina opoponacis ⁊ vine ca
meli cū vino aut aq̄ in qua fauteneg̃ fuiuia
le et mōtanū coreris.Aut sume mirre.quēne.
opoponacis.fellis bouis.cuiusqz ptē.castoꝛe
ʒ.ptē.tritisqz diligēter.ʒ.mulieri cū aq̄ ꝓpina
in q̄ feniculū.abeheli qz coxeris:fac aūt hꝰ idē
⁊ floꝛ carnib⁹.seiscz eius ſyroꝰ cū vino. aut
vir suā certe virgā caturno cataplasmet.⁊ mu
lierē futuat:aristologie ēt ro. abeheli. carda.
cꝰqz ps trita cū felle bouis distēpata:si ex eis
fiat licinū ⁊ mꝛieri suppoāt moꝛtuū educ̄ fetū
qcōinā.Assigꝰ ak.Sue hermeli.vk abeheli lu
pini.cꝰqz ptē.mirre.opopōacꝫ.cuiꝰqz.ʒ.ptē.ca
storei q̄drātē.tere oia diligēter ⁊ mulieri.ʒ.cum
aq̄ ꝓpia i q̄ carnibū.fauteneg̃qz coxerꝫ. Sup
ponat sibi qz pessaria q̄ diximꝰ mulier in men
stroꝝ puocatiōe.marieqz caturnū. ¶Et non
oꝝ oino cū secūna ꝓclusa fuerit eiꝰ curā differ
re q̄n accelereꝫ emissio:qm̄ si nō fit interitꝰ fit
ab ea. Cū vero partus sanguis cōclud⁹ ⁊ mu
lier vt expedit non purgak aquā illi ꝓpina in

qua carnibū. adiantū. melquetermasiā coxeris modico simul dissolutio melle ⁊ carnis ius cū caule decoctum ⁊ aneto sorbitet.

¶Cap. xxviij. de his q̄ cōceptū fieri prohibēt.

QOro cōceptū phibēt medicamia tāsī imemoria ducēda nō sint ne forte quibus nihil p̄ferunt illis vtātur mulieres. Urget nos tñ tēporib⁹ q̄busdam necessitas illis offerre mulierib⁹ quaruz parue sūt matrices ⁊ vulue stricte. aut cui passio eiusmodi est vt interit⁹ timeat: ⁊ si cōceperit ptus tpe: alijs aūt mulieribus non expedit oino medicū hmōi assignare: ſz nec illa q̄ menstruū. puocant assignēt medicamia: q̄ve mortuū educunt fetum. ⁊ secū dinā: nisi cui cōpetens est fuerit scia: hec eteniz oia fet⁹ exercitiū ⁊ necant viuos. Qō itaq̄ cōceptū. phibet mulierē coitus tpe est sale andrani aut pisami aqua pessariū sibi supponere: aut suā masculus virgā coiturus caturno liniat: aut caulis flores ⁊ semē sibi mulier supponat: aut certe leporis coaguli modicum aut garbi folia aut eius fructum.

¶Cap'm. xxix. de māmillaz passi. medela.

MAmmis calidum accidit apa spissitudinis lactis cā. eius cura est vt spongiā aq̄ infundas cal'a. aceto mixta modico ⁊ emplizes. Emplastriza q̄z cū pane ⁊ oleo rosarū diligēter tritis ⁊ cū vitelli ouo mixtis. adhibe aūt ⁊ hoc empl'm. ¶Assignatio ei⁹. Sume ozdei. fabe. helbeq̄ farine rū. altee cuiusq̄ partē zafrā mirre cuiusq̄. ℈. ptē tereſq̄ oia diligēter misce cū oui vitelli et farine oleiq̄ sisami ⁊ adipe. emplastriza ēt cū munda mica panis. que cū aq̄ ⁊ oleo contrita sit tepidis. Sedz spongia q̄ aqua infuderis i q̄ fenugrecū. mellilotū. lini semē coreſ. ⁊ si validus fuerit calor ⁊ incēdiū multū oportebit sumere fabe ⁊ ozdei farinaz. mugathi cuiusq̄ ptē diligenterq̄ teres ⁊ cū ouorum vitellis distēperabis ac cubare aq̄ ⁊ semper uine portulaceq̄ ⁊ similiū. Cū aūt acumē fuerit mitigatū hoc suppone emplastrū. Sume cerā in oleo liquefactaz violarū ⁊ vitellū oui inūcies fortiter pcute i mortario ⁊ appone. ppina ꝙ illi aquā in q̄ camomillā coxeris ⁊ mellilotū. Et si aba in sanie adunationē fecerit cū ficub⁹ cataplasmabis albis ⁊ carnosis q̄s cū butyro ⁊ aq̄ cōtrieris cal'a vt fiat q̄si vnguētū. ¶Emplastriza q̄z cū fenugreco ⁊ lini semie. sisamoq̄ tritis diligēter ⁊ cū sisami oleo distēperatis ac ficub⁹. ¶Empl'm al'. Sūe dactilos ⁊ ossula exhe ⁊ aquā supfunde calidā butyzūq̄ ouū recēs ⁊ ad ignē optie coq̄ ⁊ misce. tunc supadde lac simūq̄ ouiū ⁊ colūbaz diligēter trita. ac ratinegū ⁊ itez percute vt vnguentū fiat ⁊ emplastriza qm̄ perutile ē ad emissionū eruptionē que in māmill' fuerit. ¶Et si in māmill' sanguis fuerit coagulatus cū fabarū emplastra farina cū aqua ⁊ melle. queſſaraq̄ ⁊ aqua calida cū oline oło aut aqua in qua fenugrecū. lini semen. heſſam coxeris. aut cū sisamo adusto ⁊ diligenter trito. aut cū melle distēpato ⁊ pānis mūdi mica cū lini seie ⁊ helba tritis ⁊ cū aq̄ distēperatis in q̄ fic⁹ ō cocta sit. Cauēda āt illi. māmille attractatio ne forte ad illā cōtrahaſ: mā. Cū aūt in mamillā acciderit apostēa duz. his erit curādū q̄b⁹ scliros cū in testib⁹ ouiſ. Si aūt accidat illis ptritio. massuz sume ⁊ vue passe ℊnatterēsq̄ diligēter cū aq̄ distēpera mirti ⁊ aqua frondiū serua ac appone.

¶Capi. xxx. de podagre ⁊ artetice medela. et primū de eius regimine cui hz accidūt pass. ⁊ quomodo caueatur.

IN primo huiꝰ ptis memini⁹ sermōe: q̄ custodia dict⁹ ē sanitatis extremitates canere ab artetice ⁊ ptinuationū doloꝛib⁹ sed hic pleni⁹ exponem⁹ ꝙbisq̄ potioꝛib⁹ quo lectoꝛi facilioꝛ fiat itellect⁹. ¶Dico ergo q̄m alio nostri huiꝰ dixi mus libꝛi loco ptinuationū doloꝛē sepi⁹ ⁊ maxime ex repletiōis assiduitate aciꝛibus ⁊ potib⁹ fieri frequentiaq̄ ebrietatis ⁊ fastidiosītatis. coituſq̄ vsū diutino ⁊ maxie in repletiōe cibi ⁊ pot⁹ cū otio ⁊ q̄ete: ſz ⁊ exercitij abiectiōe et balneoꝛūq̄ vsu sūbusq̄ his cāis ex q̄b⁹ superfluitates in coꝛpib⁹ multiplicanſ: iō ītimat. S. difficilē eē hoꝛ curationē in q̄b⁹ passio ē hec roboꝛata vio fructib⁹ ⁊ coitu. Que cū ita sint expedit illi cui hec ꝓsuenit passio abstinere et canere ciboꝛ potusq̄ copiā maxieq̄ eoꝛū q̄ grossi sunt ⁊ digōni difficiles. Ebrietatē q̄z vitet ⁊ coitu abstineat ad q̄ si cogit remotioꝛib⁹ accedat tpib⁹ cūq̄ coit⁹ vacu⁹ sit illi cibo sīōus. Fruct⁹ caueat oēs ⁊ magis hūidos ⁊ si aliquē eoꝛ vult sumere ꝛebibū certe pōticū fic⁹ siccas ſz nō mitas accipiat dīcia fastidiat ⁊ exercitio aū cibū ⁊ post ei⁹ digōnē vtaſ. balneoq̄ post exercitiū cū modica fricatiōe ⁊ coꝛpis inūctione cū oleo ꝓtetī ēntitate. Cibū post balneū accipiat hoza plena: hūcq̄ ipz dū ali⁹i stō fuerit caueat p̄cedēs. hoc regimē superfluitatū minuit in coꝛpe adunationē. Assuescat q̄z coꝛpis p vōitū purgationē ⁊ vrine puocationē. Dehinc attende ⁊ si qui sit ptinuationū doloꝛ ex mala fit cōplexiōe calida aut frigida. ¶Et si a calida sit illi laurum caro cibus que digōni facilis est ⁊ paucarū superfluitatū vt gallinarū caro ⁊ pulloꝛ. frāquillini q̄z ⁊ taugi cubegi. edoꝛum caro ⁊ eoꝛum extrema. massuz. cucumeres citroli. cucurbite ⁊ frigida q̄ cū granatoꝛ aqua fiunt ⁊ ꝛeserē aceto ⁊ oline oleo

Amilibusq; granata illida. flebotomum ante tēpus assuescat in quo passionis est fieri decoctionisq; cassie. fi. pockm ⁊ aq̄ lebelabi: ⁊ pru noz lahucū: ⁊ violaz siccarū cū zaccara. ¶Si aūt ex mala accidat cōplexiōe frigida: aut mā flegmatica. aialiū carnibus vescat montanoz ⁊ silvestriū auiū. s. ⁊ q̄drupedibus cū calidis paratis cōdimētis. vt sinapi pipere. cimio satureia carui ⁊ similibus ⁊ sic botami subsequat granis ⁊ hebethelehadara. pistaciis. cū zaccara. ⁊ vuis passis pfecti dulcoris. Cōsuescat ūt pariter ⁊ corpis iminutionē cū pill' quales sūt ficados ⁊ scurentani. sitaregiq; ⁊fetide. ac his sīles ⁊ hmōi viro coitū oino approximare nō cōdecet. ¶Si aūt ex mala fiat cōplexione sicca. cū colera nigra corpus inanire cū epithimi oz decoctōe. sitiq; eis cib' calefaciēs ⁊ hūectās tēperate. hoc itaq; regimine is disponēdus est qui arteticō ⁊ podagre cōsuet' est dolori. sciati coq; anteq; accedat. Si etenim hoc fecerit aut oino non redibit. Et si accidat certe leuis ⁊ parū molestans. Cum autē morbus hic in principijs est aduentus sui. tūc illo erit vtendū regimine qō i singulis eius proponem' diuersitatibus hoc in loco. Incipiemusq; primū a sciatici medela doloris.

¶Capm. xxxj. de sciatice medela.

Hsciatice medela attēdendum. ⁊ si passio hec ex calore acciderit a flebotomo incipiēdū est basilice patiēti in latere si q̄dē ⁊ virt' etas et tēpus cōsentiant. educendusq; iuxta qō necesse fuerit sanguis. Cibos illi da digestioni faciles vt frāquilinorū carnes ⁊ pullorū tangorūq; ⁊ similiū cum spinachijs preparatis ⁊ malvis ⁊ blitis. olerum qui multi sunt nutrimēti caueat vsum ⁊ difficilis digestiōis: ipsorūq; imminuat q̄titatē fugiens eorum multitudinē. Caueat quoq; ⁊ q̄ pūgētes sunt cibos ac dulces fructusq; oēs. super mēbrū tēperati aquā calozis distillet ⁊ oleo inungat sisami nec oino refrigerātia aut pōtica mēbro primet. quoniā hec dissolutionē phibent ⁊ superfluitatē ad interiora cōuertūt mēbri vñ ⁊ difficilis fit eorum dissolo. hoc nāq; multe ē carnis mēbrū mediscaminaq; dissoluentia ad superfluitatē nō attigunt morbosam quatenus eā sanēt qui calor ipse in interioribus cōclusus ē ⁊ dissolui prohibetur. ideoq; ⁊ morb' augetur ⁊ dolor fit ampliz. idcirco itaq; expedit mēbrum oleo linire sisami in mortario triti ⁊ sic expressi. mediq; illū balneorum inducas domū. ⁊ hic super illū tēperati vt dirimus caloris aquaq; ipluas per hebdomadā. post hec medicamia dabis aliq; laxatiua vt scurentani pill'. quibus aloes partem terensq; omnia diligenter cum sanscissis. cortices radicū capparis cuiusq; partibus equalibus. dabis. ʒ. de eis. iij. subleq̄risq; cum fructuum decoctione fritorum cū scurētano. mēbrū aūt cū carnibo emplastrizabis trito. mugatho ⁊ oui vitello in passiōis pncipijs. ¶Et hec decoctiōis assignatio. Sume mirobolani citrini. ʒ. vij. zebuli tātūdem. bellirici ⁊ ēblici. cuiusq; iij. pruna nūero. xx. zebibi chozosanici. ʒ. xx. tamarindi. ℥. sene. ℥. fumiterre. vij. violaz camedrei. cuiusq; ℥. turbit tūsi. scurētani. cuiusq; iij. agarici tūsi. ij. semis apij ⁊ feniculi. anisi cuiusq; ʒ. ⁊ ʒ. coque oīa in. iij. aq̄ libris dōec ad librā redeāt. colatoq; supadūce cassie. f. medulle. ʒ. xv. ⁊ tepidā añ auroꝝ ppina post hoc mēbrū cū lupio diligēter trito ⁊ cū sāguibin distēpato empliza. atq; in pncipijs cū carnibo nebatico trito ⁊ distēperato cū mugato ⁊ ouoz vitell'. modicoq; zafrani. ¶Ut aūt morb' declinaverit hoc adhibe ēpliz. ¶Assignatio ei'. Sume floz camomille. melliloti. gare frōdiū. cuiusq; ʒ. xx. semis hermeli. ℥. tere oīa diligēter ⁊ cū machali aq̄ distēpera dissoluti ⁊ ēpliza. Cū aūt empliz ab eo tolles aq̄ ablue tepida ⁊ aquā supstillabis in qua camomillā coqueris melilotum. cētaureū. radicū apij cortices helsam. saturiā. anetū. trifoliū. Et si medicamia hec in aceto coqueris ⁊ sup mēbrū cataplaueris manifestissime p̄dest. Refert aūt paul' opportere patiēti clistere fieri in passiōis pncipijs cum leui clisteri sicq; basilicū iminui. Si aūt dolor roborat cū hēne oleo mēbrū liniās adiecto nitri modico paz imergēs ispi tunsi qm̄ p̄dest in passiōe. ¶Si vero ex flate fiat ⁊ ex hūidita te patiēti vomitu vti ipera ⁊ deponēti flā medicamine vt pill' his. ¶Assignatio eaz. agarici. turbit cuiusq; obolos. iij. aloes scurentani. sitaregi. cuiusq; ʒ. ʒ. colloquintide adipis obolos. ij. tere oīa diligēter ⁊ distēperās pill'. ās cū in vmbra siccaueris. ʒ. ij. ℥. ʒ. vsq; iij. deceis offeres. Dabis ⁊ sitaregi pill' coz' cū enauaueris ā̄chā cū minutēgo ⁊ ratinego piretro qz tritis diligēter ⁊ cū sāguibin aut oximelle distēperatis ēplastriza. appone ⁊ hoc empliz. ¶Assignatio alius. corticū radicū cappis fauenegi. piretri. cuiusq; ptē electuarij. in al' lactucaz baccaz lauri. cuiusq; ʒ. ptē tere oīa diligēter ⁊ cū mellis sꝛopo distēperās āche applica. Empl'm al' ad idē piretri. costi cuiusq; ʒ. ij. cardami. ʒ. nitri. ij. picis grece. v. picē in olio fac zēbaci. aut oline oleo ⁊ medicamia superadde. locūq; ēpliza. ¶Empl'm al'. frōdiū lauri. ʒ. x. ac areharahe. iij. costi. iiij. cardami. ij. nitri. ʒ. ⁊ ʒ. teres oīa diligēter ⁊ cribra ⁊ picis. iiij. libras cū zēbaci oleo. ʒ. ij. liq̄fac medicaminaq; simul misce ⁊ ptinuatiōis āche locum ēpliza. ¶Empl'm aliū. Sume cardami. sinapis. corticum radicum capparis cuiusq; partem terensq; omnia diligenter cum sanscissi aqua distempera ⁊ locum emplastriza. Et

pedit aũt locũ linire hẽne olo cũ buraco terebintro. mirtẽgo oleoq; masticis ⁊ similib⁹. ¶Pauli emplm ad idẽ. Sume cere. ʒ. c. colle botani ꝛxv. zemiari. mirre galbani caturni. liliox radi cũ. cuiusq; ꝛv. tere medicamia ⁊ cerã cũ caturno liq̃fac ⁊ medicamia simul distẽpera. anchã q; empliza. Et si hãc ex regimie passionẽ mitigare videris. sin patiẽti aliqs dabis pill' laxatiuas cõpetẽtes. Et si tẽpus estas ẽ oportebit vomitu uti cũ fugilib⁹ ⁊ piscib⁹ salsis. Dehinc emplis utere q̃ iã posuimus ⁊ in cõcha patiẽtẽ statue aq̃ in q̃ camomillã. melliloti. artemisiã cẽtaureã capparis radicũ. corticis pisanũ carnibus q; coreris linitis pri⁹ illis ⁊ ãcha olo nardino. aut costio. aut narengeli. dõec passio mitigaꝛ. Qs si nõ cõpescitur regimie hoc clistere utere qs sciatico. pdest dolori. ¶Et hec eius assignatio hesq. aneti. camomille. fautenegi pisãi. cuiusq; fasciculũ cẽtauree subtil. ʒ. ꝛ. colloq̃ntidas. ij. tũsas. cucumeris agrestis. ʒ. v. piretri tũsi. iij. corticũ radicũ capparis. cartami i al' cardami charue tũse. iij. helbe. iiij. coq̃ ola in. vij. libris aq̃ donec ad librã redeaꝛ. ⁊. ʒ. a sume ⁊ ex ea. ij. libre trientes. inũciesq; murimelꝛ cuiusq; ʒ. olei liliox ⁊ zẽbaci cuiusq; ʒ. serapini. ʒ. machali. ij. castorei. ʒ. ʒ. teres hec i mortario diligẽter cũ decoctionis modico ⁊ oli donec optie mixta sint. ⁊ clisterizabis dorsuz tanchã cũ oleo linias costio ⁊ lilioꝛ cũ clistere exhibueris. ¶Assign⁹ al's clisteris uteris. ꝛreos radicis. ʒ. libã tũde in trib⁹ aq̃ libris coq̃ donec ad librã redeat. colansq; ex ea. ʒ. iij. sume atq; olei zẽbaci addita. ʒ. gari. ʒ. mellis. ʒ. ⁊. ʒ. optime misce ⁊ tepidum clisteriza. ¶Clisteris alius sed fortioris assignatio. aneti camomille hesqui. pisani. cuiusq; ʒ. vij. cantorij capparis radicẽ corticẽ. cuiusq; ⁊. herbe. iiij. limi semis tm dẽ amigdalorũ amarorũ. v. colloq̃ntidas tunsas numero. iij. serapini. assaqui. opoponacis. cuiusq; ʒ. iij. staregi indi. ij. cartami agrestis. v. cimini nebatici. iij. furfuris manũ plenã coq̃ ola in. vj. aq̃ libris. donec ad librã ⁊. ʒ. redeant ex hac. ʒ. libã sume ⁊ muri inũce. ʒ. olei costini nardini liliox cuiusq; ʒ. buraci armenici. ʒ. ⁊ ʒ. pcute ola simul fortiter ⁊ tepidus clisteriza. ¶Clistere al' qs priori fortius est. aneti. camomille hesqui. cartami tũsox charue nucleoruz anteperscox optime purgatorũ. cuiusq; manipulũ. colloquintidas tũsas. ij. pigani corazthi cuiusq; fasciculũ. coque in. vj. aq̃ libris donec ad librã deficiãt ⁊. ʒ. cui inũce olei charue ʒ. a trib⁹ ac clisteriza vicibus q̃m sciatice optie medeꝛ. ¶Assignatio al' si clistere cũ nasturcij feceris seminis decoctione colata ⁊ olive olei modicũ adieceris sciatice medebiꝛ dolori ⁊ lũbox. ¶Pauli clistere optimũ oliuaꝛ olei. ʒ. ij. melꝛ. ij. cãturni. ʒ. ʒ. botami gũme. ʒ. aq̃ suauis ʒ. iij. sume ⁊ medicamia fortiter bullire fac. ⁊ clisteriza tũ diu patiaꝛ eger. q̃m hũores deponet muccosos ⁊ nõnunq; sanguinẽ. Si aũt diuturnioꝛ fiet dolor oportebit hui⁹ clisterij freq̃ntare usus ⁊ medicamib⁹ cẽtaureã. electuariuz oleũq; cucumeris agrestis addere. ¶Et hec clisteris assigna° ali°. Sume maheirhere. suasere. cẽtauree subtilis aristologie. capparis radicũ. elleboꝛi albi ⁊ nigri. hermeli. scurẽtani. piretri hãtalt mazerionis. cartami meduller. aneti. cuiusq; quãtũ op⁹ fuerit. ⁊ in duplo aq̃ ola coq̃ fortiꝛ ex aq̃. ʒ. viij. sue oleiq; admisce nardini ⁊ zẽbaci cuiusq; ʒ. ⁊. sicq; clisteriza patiẽs aliq̃diu pserat anũq; cũ pãno cataplasmet ⁊ obturet. Qs si ex hoc clisteri ardoꝛ ⁊ inflãmatio patiẽti acciderint clisteri subseq̃ris leni in q̃ injube. sebestẽ. ordeũ tũsum. viola sicca. adiãtũ. altea. furfur. chabezi frõdes. violaꝛ. oleũ ponũtur. quo acumẽ cohibeaꝛ ab alio factũ clisteri. Et si hac cura ⁊ regimie cũ fueris usus dolor nõ cõpescit expedit patiẽtis venã flebotomare scia in talo. Quã si nõ inueneris. illã q̃ in pedis ẽ pectine minue quecq; in genu ⁊ interioꝛib⁹. Cũ aũt doloꝛ roboꝛaꝛ ⁊ vociferat patiens apolloniã illi da grecã. q̃m ⁊ doloꝛẽ cõprimit ⁊ mẽbrũ cõpescit ⁊ medicamib⁹ q̃ diximus locum cataplasma adiecto opij modico aut corticũ radicũ mandragore. Caueas aũt obdormitantia medicamina. nec illis nisi cum necessitas cõpulerit vtaris cum ⁊ doloꝛ robustioꝛ fit ⁊ patientem consumit. quoniam si eis quis vatur frequentius mẽbrum enacuat sensu ⁊ materia coagulatur. atq; sic nulla deinceps admittitur cura. prodest autem ⁊ huius domino passiõis si hũc quẽ inueni vtilem propinaueris. pulueꝛem. ¶Assignatio eius. sene meccici. ʒ. ⁊. scurẽtani. v. sti aregi indi. iij. zafrani. ʒ. ʒ. tere ola diligenter ⁊. ʒ. dab. ij. cũ triplo zacc. selemeni. Si aũt olo ptelaꝛ passio ⁊ i cronicã trãsit. hyeris utere magnis ⁊ cũ mazerione clisteriza ⁊ pisc; aq̃ salsi ac oliuaꝛ ʒ ⁊ cucumeris agrestis oleo ⁊ pultes illi da comedendas in q̃ colloquitidã ꝑmisceris. impa aũt et intis imergi sulphureis ⁊ piceis ⁊ nasticis. marisq; ⁊ similibus. ¶Et si nec sit mitigatur fitiã cum igne vertebꝛo anche appone. sed ⁊ irrundines applica loco quoniam plurimum prosunt materiam ab ipsa trahentes continuatione ad anche exteriora. Sanatur autem eger ab hoc si nasam albam a. ʒ. vlq; exag. medicaminibus que bibuntur addas diebus tribus cum vino. nasteq; pillulis prosunt sciatice ⁊ lumboꝝ doloꝛibus. ¶Si aũt intantũ diuturna fuerit passio vtvertebꝛi exitꝰ timeaturignis adhibẽdus est quo humiditas deficiat ⁊ ad exteriora traducatur quemadmodũ in chyrurgie tractatu expediemus.

¶Capitulum .ꝛxrũ. de podagre ⁊ artetice doloꝝ medela si ex calido fuerit.

Ad podagre ⁊ arteticę doloꝝ mela attẽdendũ. ⁊ si ex mã fuerit sanguinea videriscz disgregatio ⁊ nis colorẽ patiẽtis in ruborẽ incli nari flebotomũ accelerare expediet in basili ca: ⁊ iuxta qđ res expostulat sanguinẽ educes atcz virꝝ ⁊ atscz ⁊ tẽpus cõsulit. patiẽtẽ post fle botomũ iure refice pullorum in zirabaco aut granatoꝝ aqua muzorũ. ⁊ post hec itibe aquã propina. solatriqz ⁊ cañegi coctam ⁊ dispuma tã. ʒ. iiij. in qua. ʒ. v. cassie. ſ. fricaueris. Et si ali qua illic febris ẽ ptisanã ꝓpina cum zaccara ⁊ vtriuscz aqua granati. morboꝝcz illũ dispo ne acutorum regimie. Disgregationem autẽ molestatam sandalis cataplasma ⁊ intibe aq̃ coriãdri. solatri ⁊ semperuine ⁊ cuz cucurbite rasuris ⁊ melonis corticibus ac citroli empla striza. aut lini pãnũ supinijce aqua infusz ro sata ⁊ aceto cum cãphora refrigeratis. ⁊ quo tiensciz siccus fuerit imuta. aut panis micaz cũ lactucarũ aqua ⁊ semperuine pasta. ⁊ ordei alfitũ oleo addito rosarũ aut sume ordei fari ne modicũ ⁊cũ psilij seminis spuma distẽpera ⁊ disgregationem emplastriza. semen quoqz cathemie cũ aceto doloꝝ mitigat. ⁊ cerotum refrigerans quod cũ portulace aqua ⁊ intibe ⁊ semperuine ⁊ lactuce ⁊ oleo fit ⁊ cera alba. cũ aceti modico vini. ⁊ alia hmõi que disgregatio nẽ roborant. ⁊ materie arcent decursuz ad mẽ brum. Et si frigidã fuderis aquã sup mẽbrũ ⁊ marime podagre passionẽ in pricipijs doloꝝ mitigat. Sic ⁊ si solatri aquã infuderis ⁊ itibe ⁊ lactuce refrigeratã. Si aũt cõfortatur dolor ⁊ patiẽs tumultuat super mẽbrum emplastra opz ponere dormitãtia. Et hec emplastra ad hoc vtilis assignatio. Sume mugathi. ʒ. v. seis psilij. farine ordei. cuiuscz. iij. corticũ radicum mãdragore. ij. opij. ʒ. ʒafrani. ſ. ʒ. tere oia dili gẽter ⁊ cũ foliorum lactuce. semperuinecz aqua distẽpera. Et si nec sic mitigat doloꝝ: hoc vtere emplastro doloꝝ enim cõpescit. ¶ Assignatio al. Sume opij. ʒ. ʒafrani mirre cuiuscz. iij. te re oia diligẽter ⁊ cum caprarũ lacte aut vacci no distẽpera. ⁊ panis micã adijce. diligẽterqz terens in mortario olei rosaꝝ modicũ instilla in quo cerã liq̃feceris albã ⁊ disgregationem cataplasma: atcz lactuce folia superpone. Em plastrũ ad podagrã ⁊ arteticum ex calido do loꝝ. Sume semẽ. psilij. altee. farinã ordei. vi tellũ oui. vini fecẽ. oleũ rosarum. fortiterqz fiat percute ⁊ empliza. ¶ Emplm aliud. Sume fa rine ordei. ʒ. ꝛ. rose ru. liq̃ritie radicũ. ninifar floꝝ. cuiuscz. v. papaueris cũ suo semie. xx. vio larũ. tahelebi. cuiuscz. vij. cathemie tm̃ dẽ len ticule ercotiate. iij. massi. v. hẽne. ij. parimatis tãtũ dẽ. cũ ʒafrani. cãphore. cuiuscz. ſ. erag. te re oia diligẽter ⁊ oleo misce ac. v. onoꝝ vitel lis oꝝcz violaceo ⁊ ninifar. egrotãscz ẽpliza mẽbrũ. Et si locũ lẽticula cataplasmaueris ex coriacea ⁊ trita ⁊ cũ coriãdri aq̃ viridis ⁊ modi co cãphore ꝓdest. ¶ Emplm aliud. Sũe mu gathi. cathemie. semis catimie ordei farie. sen reniami albi. sandali albi cuiuscz ptẽ cribra tri ta ⁊ cũ sisami oleo distẽpera ⁊ ouoꝝ vitellis et modico aceto. pedẽcz ⁊ disgregationẽ empli za si doloꝝ ex calido fuerit ⁊ nõ expedit imode ratũte in fridis adhibere cataplasmatib⁹. qm̃ hũ orẽ refrigerant ⁊ spissant. vñ ⁊ difficil fit ei⁹ dissolo ⁊ euacua⁹. Et apa si fuerit ḣ dormitiẽ illi faciũt maxiecz edormitãtia ⁊ doloꝝ mitigãtia dormitationẽ nãcz faciũt mẽbri ⁊ sensus imi nutionẽ. Jõ ergo intuẽdũ: ⁊ cũ paꝝ quieuisse aladuertes caloꝝ ⁊ doloꝝ cohibitũ paulatiz emplis confortãtibus dissoluentia adhibe si ne calefactiõe. vt ordei farinã alteã. violã. hisꝑ aliq̃d camomille addas. ⁊ cũ ordei ẽt alfito cataplasma cũ coriãdri aqua aut citonioꝝ dis tẽperato. Et si fortiori opus est dissolutione hoc veteris emplastro. ¶ Assignatio ei⁹. Sũe farine fabe cathemie. viole sicce. cuiuscz partẽ sandali albi. melliloti cuiuscz. ſ. partẽ. terensciz diligẽter oia cum carnibi aqua ⁊ coriandri dis tẽpera. Caloꝝ sedato cũ doloꝝ recesserit: sed supest mãei ẽssities cũ camõilla. melliloto. or dei farina cathemia eq̃lib⁹ ptib⁹. ʒafrãi. ſ. ptẽ ca taplasma ⁊ sup mẽbrũ aq̃ stilla tepidã. in q̃ ca momillã. melliloti. sansuci. artemisiã: cũ dis solutionis videris instare necessitatẽ coxeris.

De disgregationũ

doloꝝ si ex co lera fiũt. Cũ aũt ex colera artetic⁹ fit doloꝝ ru bea. oꝝ primũ ꝑ vomitũ patiẽtẽ enacuare post repletionẽ cibo ꝝ potus cũ sit colerã purgare rubeã. vt sermaci decoctio ordei aq̃. fugiles. squingibi infusi cũ aq̃ calida ⁊ sale. pẽnecz et digitoꝝ oleo sisami infusoꝝ in os positiõe nec aliq̃d oꝝ in stõ dimittat cibi. faciatcz hoc dõec hũoꝛes exeãt singulares sine aliq̃ cibi admix tione. vtaẽ aũt hoc die primo ⁊ tertio. post de coctionẽ vtaẽ in qua sunt. mirobolanũ citrinũ rose. viole. iuinbe. febestẽ. tamarindi. sene su miterre. seis: aq̃suthi. itibecz cassie. fi. aloes sen rẽiani cuiuscz ptes: q̃ nec̃itat; inditiũ elimiabit qđiagridij modicũ assi. hisꝑ silia. aut rosaꝝ da bis siropũ duplicatũ cũ sc̃ngibi ⁊ sale. pedes aut q̃duis aliõ m̃boꝝ ẽpl'o qđ pu⁹ assignauim⁹ emplizabis dũ de mã dirim⁹ sanguiẽa. ¶ patiẽ tẽ hũc cibis pasces subtiliatib⁹ vt mezauꝛ cũ cucurbitꝛ seis. masso spinachijs. atriplicibusqz ⁊ bleta. Et si aliq̃ illic fuerit febꝛ. oportebit re frigeratiõi adder patiẽtẽcz ipm febricitãtiũ di spones regimie acutos habẽtium morbos: vt ptisana ꝑnatoꝛiqz aq̃ citrolo pepone. cucume re. cucurbita. semis psilij spũa: portulace seis donec caloꝛ ipse cohibeatur. Dehinc olerum

dabis illi aquā cū cassia. f. vt itibe aquā raq̄sū thi solatri. Ut aūt. xiiij. morbꝰ transierit dies. his q̄ dixiꝰ aquā adūce feniculi. At vt dies ꝓpleti fuerint. xx. ꝛ calor cessauerit oleū aque adūce hyerepicre. ʒ. xxx. Cōpletis diebꝰ si morbi adhuc supsint reliq̄e quā añ assignauimus porrige ōcoctionē iʒ ꝛ has pillas. Assignatio eaū. Sume aloes mirobolani citrini cuiusq̄ ʒ. ꝛ. ʒ. turbit scurēiani. cuiusq̄. ʒ. colloquintide adipis obolos. iiij. scamōee obolū ꝛ. ʒ. safrāi obolū tere oia diligēter ꝛ distēperās pilla da biscq̄ de eis. ʒ. ij. ꝛ. ʒ. vsq̄. iij. Et si patiēt̄ stōus debilis ē dia conitē laxās simplex illi offer. Assignatio eiꝰ. Sume cuōia opria nūero. v. medio cria. cauaq̄ ʒna emitte ꝛ in eis intꝰ scamonee pone. ʒ. ꝛ ite q̄ ꝑus cauaturꝰ frustū edu ꝛeras suppōe loco suo ꝛ sic totū cū pasta cooperi ac i tēpatu ignis camio coq̄ dōec ꝑfecta fiat eiꝰ digō: dehic in lapideo optietere mortario. ꝛ cū melle distēpa dispumato atq̄ in vase repone ꝛ dabis cū opꝰ fuerit ex eo coclearia duo aut tria. iuxta q̄ in potiōe itelliges oblos. ij. aut. iij. diagridij. eē ꝛ iuxta patiētis vires ꝑfecte ē eteū hoc vtilitatis hoc vteris regimine dōec. xl. terminent dies. Si aūt q̄ in genu est aꝑa ex calido cōtigerit cū dulbi frōdibꝰ cataplasma recētibus diligēter tritis.

¶ Capit. xxxiij. de podagre ꝛ artetice dolore cum ex frigido materia. s. flegmatica aut nigra fuerit medela.

QAm autem ex frido disgregationū ē dolor māq̄ ſtatica vo ꝑus calege binū egrotāti dare melleū cū aq̄ in q̄ ciminū sit decoctū ꝛ cū ciceris illū aq̄ refice ꝛ oleo loto. cibūq̄ iminue: ac fructibꝰ arcere: dehic q̄rto ituere die vtinā ꝛ si crudā iueneris patiēti radicū ꝓpina aquā cū charne olo ꝑus tū mollita nā cū turbit ꝛ hyera cuiusq̄ exag. cū melle distēpatis. Et hic aq̄ radicū assignatio sume apij coriāt radic̄ feniculi. cuiusq̄. ʒ. x. anisi selini. cuiusq̄. iij. radicū adechari ꝛ florū eiꝰ. cuiusq̄. iiij. helbe. v. masticis spice nardi cuiusq̄. ij. sitaregi. ʒ. ꝛ. ʒ. scurenią corticū radicū cappis camedrei baurēdāi. cuiusq̄. iij. fu. ij. carpobalsami. xilobalsami. cuiꝰq̄. iij. corticū cassie. iij. cētauree mioʒ. x. vue passe chorosanice optie intꝰ ꝛ ex̄ purgate. xx. coq̄ oia in iij. aq̄ libʒ dōec ad libā redeāt colaq̄ diebꝰ singul. ʒ. iiij. ꝓpina cū olei charne eragio faccies hoc diebꝰ aliq̄t dōec hūor subtilieꝰ ꝛ maturatio appeat tūc ꝑ diē sine q̄escere ꝛ dabis in ea calēgebinū ꝛ offeres illi sitaregi pill. aut scurenią vt aūt fluxū illi feceris carne refice frāq̄llinoꝝ aut tangoꝝ in espidabagor diebꝰ aliq̄t q̄escat ꝛ q̄bꝰ q̄escat diebꝰ calēgebinū illi da zaccareū cū aq̄ tepida. Et si tps estas fuerit vōitū egrotāti ipera cū his q̄ icidūt subtiliantq̄ flegma ꝛ post hoc cibū qualis ē anneti aqua fugiles. mel. squingibin mellilotum. Ut aūt corpus purgaueris iam tunc medicaminibus vtere ꝛ emplastris vtilibus quemadmodū assignabimꝰ. Cauēdū aūt ne forte medicaminibus vtaris que fortius laxant vt pillulis. aliisq̄ anteq̄ maturitatis signa appareant. qō si faceres qō subtile esset emitteres grosso superstite vnde ꝛ eius fieret difficilis maturatio ꝛ tps fieret morbi plixius ꝛ nōnuq̄ in habitudinē defertur res incurabilez eo q̄ humor abinde durescat ꝛ quasi lapis fiat.

¶ Et hec emplastri assignatio qō doloꝝ medet disgregationū ex frigido ꝛ flegmate aristologie. l. bacarū lauri. gentiane. grece. bituminis iudaici. cuiusq̄. ʒ. x. amōiaci aloes mirre cuiusq̄. ij. cimini. semis apij. cuiusq̄. ij. ꝛ. ʒ. tere oia diligēter ꝛ cū carnibi aqua distēpans locū empliza. Cataplasma aliud ad podagrā ex frigido dolore. Sume lababi semis merue ꝛ lababi sabasafe remi. cuiusq̄. ʒ. xx. spume seminis lini. ℥. anisi. cimini. colcodanesi. spume cartami in al' cardami. corticū seliche cuiusq̄ ʒ. ziziberis obolos. iiij. euforbij. ʒ. ʒ. mugathi ʒ. lēticule amare. ʒ. ꝛ. ʒ. safrani. iij. tere oia diligēter ꝛ cū carnibi aq̄ distēperās ꝛ olei liliorū costiniq̄ ꝛ nardini cuiusq̄. ʒ. pullorū colūbarū adipis ꝛ anatis. vsi ꝛ leonis cuiusq̄. ʒ. locū his cataplasmabis molestatū. qm optime ꝑdest. Et si locū cū silemi farina ꝛ querssenne distēperatis cū vino cataplasmaueris ꝑdest. Empliza quoq̄ ꝛ cū hezazi: amoniaci cuiꝰq̄ partē. que trita cū vino distēperabis veteri ꝛ olinę oleo. sed ꝛ boū fimo ꝛ caprarū ꝛ carnibi cinere que oia cōtinueris cū melle distēperabis veteri ꝛ olinę oleo adhibebis. Cū aūt emplastra a mēbro tolles lana ꝛ aq̄ in qua camo millā. mellilotū anetū. centaureā capparisera dices hessā satureiā fauteneglī. trifoliū. coxeris irrigabis desup. Et si oia hec cū acerrimo coxeris aceto ꝛ locū cataplasmaueris ꝑdest. Et si cū hoc vtaris regimine pass. sedabit vtile. sin vtinā intuere. ꝛ si manifesta ē in ea maturitas pill'. dabis huic assignata passiōi quē admodū dicemꝰ. Si vero minime apparet. radicū da aquā in qua calefaciētia ꝛ subtiliātia iuxta qō opus fuerit posueris. sic ꝛ oia adicies scōm q̄ rerū dabit inditiū ex mēsura q̄litatis frigoris ꝛ quātitate humoris grossi. Sunt aūt olea hec oleū costinū. amigdalinū amaꝝ charne oleū. nardinū. narengili. Ut ematuratus fuerit ꝛ digestꝰ humor subtiliatusq̄ pill' vtere ꝛ hec si adoptata ꝑduxerit bñ. Si electuaria applica laxatiua. ꝛ hyeras magnas dehic electuaria calefactētia. vt tafodiā mitridatuz tyriacā ꝛ sūlia. Expedit aūt medicamia alternare. sepius etenim hac vsi sumꝰ in passiōe artetico. s. dolore ꝛ podagrico. sciaticoq̄ medica

mib⁹ q̄busdā.ꝛ mālsertā ꝓtulerūt vtilitatē do
lozq̄ mitigar⁹ē vsus sum aūt ꝛ tpe alio nec qe
uit pass.ꝫpulitq̄ me res ipsa medicamē adhi
bere aliud hoc aūt significat passionē ex hu
moꝛib⁹esse cōpositā varijs cōpetuntq̄ medi
camina illi relicis discordātibus. Jdeo ergo ꝛ
nos hec medicamina hoc assignabim⁹ loco.
aliaq̄ cū de cōpositis disputabim⁹ ad sufficiē
tiā medicaminib⁹. Nō aūt opz vti electuarijs
calefaciētib⁹ꝛ subtiliātib⁹ nisi post digestionē
humoꝛ ꝛ corpis purgationē. qm̄ si aliter fiat
hūoꝛ adurit ꝛ idurescit. ꝛ difficilī fit sanatiōis
ac dissolutiōis. Cū aūt hūoꝛ maturat⁹ē ꝛ subti
liat⁹ꝛ mēbrū rarificatū in quo hūoꝛ his ꝓclu
sus est ꝛ corp⁹ purgatū ꝛ hūoꝛ in eo iminutus
tūc medicaminib⁹ vtere calefaciētib⁹ꝛ electua
rijs confortantib⁹. qm̄ sic ꝛ reliquias euacua
bis ꝛ tu ab eius malo securus fies si quidem
tēpus etas cōplexioq̄ egri vsum hoꝛū dede
rint oportunū. ¶Simul aūt ꝛ nō expedit eo
rū vsum imoderatū fieri. qm̄ idē faceret ꝛ mē
bra desiccaret ola ꝛ calefaceret ꝛ nonnūq̄ ho
minē in spasmū pellerēt. aut febres acutas.
¶Sed nec euacuationē fieri nimiū frequen
tem opz maximeq̄ si passiōis tēpus diutinū
fiat: qm̄ hoc debilitatē pareret mēbroꝛ ꝛ moꝛ
bi faceret maiorē morā. cū ꝓtinua euacuatio
que subtilia sunt inaniat grosso superstite. vn
de ꝛ humor in disgregatiōe grossis indurescit
ꝛ dissoluī deinceps nequit. ¶Et hec pilꝰ. assi
gnatio vtilis disgregationū doloriб⁹ si cū mā
sit fl'atica frigida. ¶Pilꝰ. scurentani assigna
tio. Sume in nole dei hyerepicre. z. vij. turbit
vij. scureniani. bourēdani. mahairahare. cu
iusq̄. iij. mirobolāi citrini. vj. machali. vij. ma
chalū in aq̄ porri ifunde ꝛ sic medicamia distē
pera. pilꝰq̄. z. dabis. ij. ā. ℈. vsq̄. iij. ¶Pilꝰ. assi
gnatio stiaregi. q̄ doloꝛi ꝓsunt arthetico ꝛ po
dagre. si ex frigido fuerint colice quoq̄ pas
sīoi medenꝫ sume mirobo. citrini. z. v. turbit.
vij. hyerepicre. v. hātali adipis. iij. stiaregi in
di. v. scurēiani. bourēdani. mahairahare. cu
iusq̄. iij. fu. iij. sinapis. zinziberis. acori. satu
reie. pipis albi cuiusq̄. z. ā. ℈. seis apij. ameos
anisi cuiusq̄. z. serapini machali. cuiusq̄. ij. ā
℈. gūmas in carnibi aq̄ ifunde ꝛ. z. v. penidioꝛ
inij ce atq̄ in moꝛtario fortiter teres medica
minaq̄ simul distēperās pilꝰ. ā. z. ij. ac. ℈. vsq̄
iij. dabis. pilꝰ. assignatio alꝰ. mirobolāi citrini
z. v. aloes epatice. acori. sinapis. zinziberis cu
iusq̄. ℈. exag. pipis albi ꝛ ni. stiaregi scamōee
salis idici cuiusq̄ q̄drātē exagij terēs ola di
ligēter cū solatri aq̄ distēpa. pilꝰq̄. z. dabis. ij.
ā. ℈. vsq̄. iij. cū aq̄ cal'a. ¶Pilꝰ. assignatio alꝰ. Su
me scurēiani. bourēdani. hātali adipis cuius
q̄ oboluz agarici. aloes. cuiusq̄. ℈. z. turbit. z.
machali. z. sicca medicamia simul distēperās
pilꝰ. ꝛ ē potio plena cū aq̄ cal'a. ¶Pilꝰ. alie q̄ do
loꝛi ꝓsunt disgregationū ex mā frida ꝛ flatu
ca. Sūe hyerepicre. z. iij. agarici. ij. fu. aristo
logie stiaregi. cuiꝰq̄. z. scurētiani. bourēdāi ma
hairahare. salis cuiusq̄. ℈. z. turbit. v. serapini
z. tere terēda ꝛ cribra atq̄. cū porri aq̄ distēpe
rās pilꝰ. ¶Assignatio pilꝰ. q̄ doloꝛi medē arte
tico ꝛ podagrico. si mā fuerit flatica colicaq̄
ꝛ doꝛsi doloꝛi. Sume mirob. citrini. ꝛ idici em
blici. seq̄binegi. cuiusq̄. z. iij. assaq. semis apij
seniculi. ameos. satureie. fumiterre. rasani. se
minis hermeli. scurentani albi. colloquintide
adipis. salis idici. cuiusq̄. z. castorei obolos.
ij. dara sini. zizyberis. cacalī vgi. zafrā. sahadi
seliche cuiusq̄. z. triētē. aloes. ℈ij. pēidioꝛ tur
bit. cuiusq̄. ℈. scamōee. iij. tere ola diligēter et
cū porri aq̄ distēpa. in q̄ machalū. amoniacū
sapinūq̄ dissolueris factisq̄ pilꝰ. z. ij. ā. ℈. vsq̄
iij. dabis cū aq̄ cal'a. ¶Pilꝰ. naste assignatio. q̄
doloꝛi ꝓsunt artetico ac sciatico ꝛ doꝛsi dolo
rib⁹ emoꝛroidibq̄. Sūe mirobo. citrini aloes.
collo q̄ntide adipis hermelī mahatrahare sar
cocolle. castorei. amōiaci mahali. sapini opo
pōacis. pigāi. gūme. naste albe. cuiusq̄. z. vj.
terēda tere ꝛ subtilr cribra ꝛ gūmas cū aq̄ por
ri ifunde ꝛ in moꝛtario terēs nastā admiscēs.
sicq̄ medicamia simul distēperās pilꝰ. ā. z. ij.
ac. ℈. cū aq̄ cal'a dabis. ¶Pilꝰ. ad idē q̄ facte fūt
mehei filio pīis safiā. mirobo. ēblici zizyberis
satureie. sereſiace. cuiusq̄. z. iij. stiaregi idici.
℈ij. scurēiani albi. ℈. penidioꝛ. seheꝛi. ℈. salis
idici. ij. machali. ℈. in alꝰ. v. machalū in aq̄ dis
tēpa solatri ꝛ carnibi medicamia aq̄ admiscēs
pilꝰ. in pipis modū ꝛ exagi. ij. offer. ¶Pilꝰ. al. ar
tetico doloꝛi ꝛ podagrico ex frido. scurentani
z. iij. pipis obolos. ij. zizyberis obolū fautene
gi mōtāi obolū cimini obolū. tere ola diligen
ter ꝛ cribra. atq̄ cū melle distēperās exagiꝫ
dabis cū cal'a aq̄. Scurēiani ad eadē vtilium
assignatio pilꝰ. Sume scurentani. bourēdani.
mahairahare. fuhe. cuiꝰq̄. z. ij. frōdiū capps
ris. hēne. stiaregi. pipis. l. cuiusq̄. ij. agarici.
iij. colloq̄ntide adipis. ij. turbit. vij. satureie
℈. salis naste. z. ā. ℈. anisi masticis. cuiusq̄. z. pe
nidioꝛ zacc. ℈. tere ola ꝛ cū carnibi aq̄ distē
perās pilꝰ exagia dabis. ij. ¶Pilꝰ alie expte.
Mirob. idi. bellici. ēblici zizyberꝫ. cuiꝰq̄. z. iij.
stiaregi. iij. satureie sereſiace. vj. scurēiani. ℈.
pēidioꝛ. iij. sal. ij. machalī. ℈. cū carnibi distē
pera aq̄ ꝛ pilꝰ. z. ij. ā. ℈. vsq̄. iij. offeres. Assigna
tio aliaꝛ. Sume mirobol. aloes epatice. cu
iusq̄. z. ij. ā. ℈. turbit albi. z. ā. ℈. epithimi obolos
iij. ā. ℈. colloq̄ntide adipis. pipis. l. sinapis al
bi. zizyberis. scurētiani. cuiusq̄ obolos. iij. aco
ri. salis idici. pipis. n. cuiusq̄ obolū. stiaregi in
dici. ℈. exagiū. scamōee. z. penidioꝛ. seheꝛi. ℈.
tūcē. tere ola diligēter ꝛ distēpera cū carnibi
aq̄. pilꝰq̄ in vmbra sicca. ā. z. iij. cū aq̄ dabis ca
lida. ¶Pillulis alꝰ. stiaregi. Sume ℈los epa

tice.ʒ.v.miro d.c.iij.ʒizibis.sinapis.pipis.ñ.ɔ l.cuiuſcʒ.ij.ɔ.ʒ.hermeli.saſ naſte aut indi.aco ri.ſtaregi.cuiuſcʒ.ij.pēidioꝝ.ſeḥezi.iiij.tere oia diligēter ɔcū carnibꝰ aq̄ diſtēpa aut ſolatri ɔ pilſ.ʒ.dabis.iij. ¶Pille alie ad idēvtiles. Sume mirobo.c.bellici.cuiuſcʒ.ʒ.vij.miroboſ.be buli.ʒ.ſelmi.aniſi.cuiuſcʒ.obolos.iiij.ſcurēia ni.ʒ.ij.epithi.ʒ.ɔ triētē.agarici.saſ idici.cuiuſcʒ ʒ.dēdi ḡna.vij.Et ſi hec nō iueneris.ſcamōee nō aſſate ſume.ʒ.triētē:ɔ oia cribꝛ cū aq̄ diſtēpera ɔ pilſ.i vmbꝛa ſicca.ʒ.ij.ɔ.ʒ.cū aq̄ datu rus caſa ɔviolarū ſiropo. ¶Electnarij aſſigꝰ qō diſgregationē medeť doloꝛibꝰ ex frido. Sume ſcurenīāi.ʒ.vj.corticū radicū capparis.hē ne.pipis.l.cimini carmanici.cuiuſcʒ.ʒ.iiij.nu ſaderi.ſalis naſte.ſpume maris.ſtoꝛacis cala mite.cuiuſcʒ obolos.ij.hermeli.ʒiziberis.cu iuſcʒ.ʒ.ɔ q̄drantē.turbit.v.trita cū melle diſtē pera diſpūato.ɔ i mozbi pncipio.ʒ.iij.cū robo ratꝰ fuerit.v.dab. ¶Electuarij aſ.qō diſgrega tionū ɔ podagre vtile ē doloꝛibꝰ. Scurēiani.ʒ. x.ʒiziberis.hermeli.hēne.pipis capparis ra dicū cuiuſcʒ.ij.tere oia diligēter.ɔ cū melle di ſtēpera diſpūato.ʒ.iiij.de eo datuꝰ. ¶Decoc tionis aſſignatio vtilis valde artetico ɔ poda grico doloꝛibus.ſi ex ſ'ate ɔ col'a fuerit nigra. miroboſ.ɔ indi.kebuli cuiuſcʒ.ʒ.v. vue paſſe. xx.fumitere.vij.polipodij tūſi.agarici cuiuſcʒ ij.radicʒ capparij.folioꝝ hēne meccice.cuiuſcʒ ʒ.cētauree.iij.bellirici.emblici.ſticados.cuiuſ cʒ.ij.coq̄ oia in.iij.aq̄ libꝛis donec ad libꝛā re deant.tūc epithimi.ʒ.iij.adīce ɔ paꝛ expecta ſticʒ fricās cola.ɔ.ʒ.libꝛam ſume.atcʒ turbit exag.adde hyerepicre.ʒ.ſaſ naſte.ſ.ʒ.atcʒ te pidum propina.

¶Capſm.xxxiij.de vuritiei ɔ nodoſitatis diſ gregationum medela.

Amantē diſgregatiōi bus vurities acciderit ɔ nodoſitas eiꝰ medela fiet ſic.vulpē apprehēde vinā ai oleo coq̄ onfacto oleīcʒ in pcha pīce ɔ patientē itus ſtatue ſitcʒ tepidum.qm̄ neruoꝝ diſſoluit nodoſitates. li nias ḡz ſiſami oleo ɔ anatis adipe.ac gallie.ɔ helbe ſpūa ac ſemis lini. cathemia alba. ma chalo cū fenugreci ſpūa diſſoluto ſitcʒ i moꝛ tario tritū cataplaſmeť diſſoluit nācʒ ɔ mollit nodoſitatē. Empliꝛet ḡz cū ſiſamo trito cum marzemuſi aq̄.qm̄ diſſolutōi pdeſt. ¶Empla ſtrū aliud ad nodoſitatē. Sūe ſiſami. ſemis li ni.cuiuſcʒ ptē helbe.ʒ.ptē ɔ diligēter terēs cū arietʒ cauda diſtēpa liq̄facta.ɔ nodoſitatē em plaſtriza.qm̄ diſſoluit ɔ emollit. aſſignāt ur ēt podagre ɔ diſgregationū doloꝛibꝰ ſi eaꝝ tēpꝰ fuerit diuturniꝰ ɔ coꝛpꝰ videris extenuari ɔ cu ra nō pficit papionis decoctio. ¶Cuiꝰ est hec aſſigꝰ. Sūe zabaḥā clandicātē cauens ab ea vinā.ɔ in vaſe pōe ſictili.aquācʒ ſuauē ſupin ce vt opiať.ɔ carnē aſſini ſilueſtris adde mode rata oportunitate ciceriſcʒ albi ɔ nigri cuiuſcʒ māipulū magnū.eruce faſciculū magnū.nucū rapaꝝ.cuiuſcʒ.ʒ.q̄nq̄ginta.coq̄ oia fortiť do nec tertia ſupſit aq̄ ps ɔ tus excola atcʒ intꝰpa tiētē ſedere fac ɔ ſit calidū.ſedeat aūt diutius hocʒ ter faciat. quotiēſcūcʒ ſt vt ſedeat hac i aqua opꝰ fuerit calefaciat ɔ ſic accedat. pdeſt aūt hac i paſſiōe i olo ſedere oliue i q̄ ꝓtēs coxeris.hec ſūt q̄ dicēda ꝓpoſueramꝰ de moꝛ boꝝ cura ɔ medela iuxť mbꝛoꝝ ordinē a capi te vſq̄ pedes ɔ ē nr̄ hic vltimꝰ ſmo de moꝛboꝛ rū medela q̄ p regim̄ fit cibꝝ ɔ medicaminū.

¶Capſm.xxxv.de medicoꝝ mandato ɔ eoꝝ conſilio in medela ɔ regimine moꝛborum.

Etquoniā de olum di xim⁹ paſſio nū medeť q̄ p medicaminū regim̄ fūt ɔ cibꝝ. hꝰ q̄dā i memoꝛiā re ducem⁹ loco q̄ medicoꝝ antiq̄ me dicātibꝰ inuerūt ſuo ex itellectu ɔ exp̄imēto:q̄ regimis cōpetētie nēcia ſunt ɔ medele bonita ti.hoc aūt tradiderūt quo firmioꝛ eēt fides his q̄bus vtebāt̄ regimibꝰ. Nos ḡ tā ɔ ſi eoꝝ iā diximꝰ plurima cōperētibꝰ i locis:ſingulare tñ hoꝝ facim⁹ ꝓpoſitū quo ɔ facili⁹ videāt̄ ɔ cuſtodiant oportuni⁹. ¶Dico ḡ qm̄ medicā tiū antiq̄ ſapiētiſſimi p̄mi hoc invno totū dede rūt cōſenſum ffutis cuſtodiā excellētioꝛē eſſe ꝑ moꝛbi repulſionē: cū ſit i moꝛbi medela ite tio ffutē ſuare:qm̄ moꝛbos nā ſanat ɔ eſupe rat.quēadmodū hypocras teſtať nām moꝛbo rū curatricē eē. Dico aūt naturā hic ffutē coꝛ pus regentē. Cū etem̄ ffus valida ē repulſiōi ſufficiē paſſiōis.ɔopa ñ eget medici. Jō ḡ mlti q̄ mime medici⁹ vtunť ex difficilib⁹ ſanāt̄nr moꝛ bis ſepi⁹. Neceſſe ē tñ medicis ad eſſe nāe aux ilū hac i hitudie q̄ moꝛbū facili⁹ ſupet ɔ citi⁹, neve repulſus adſit. Cū aūt nā moꝛbo eḡlis eſt ffutē medici opꝰ ē auxilio. Sīn nulla erit ſe curitas moꝛbū nō vincere. Aut cū nā debilˀ eſt ɔ paſſio robuſta:oio nā medico indiget. ex ne ceſſitate:ſīn moꝛbi iteriꝰ nō fit ſecuritas. Jō ḡ expedit cū ffutē iueneꝛit debilē medicꝰ in ea ſtudeat roboꝛāda cū cibis ɔ odoꝛibꝰ locūdis. tāɔſi mām augeat moꝛbi. Aiūt ḡz. qm̄ i paſſio ne patiētis ffus tanḡ pecunie alicuiꝰ ſūma ɔ a moꝛbo curatio tāḡ lucrū oportereꝛ mediꝰ tāḡ mercatoꝛē eē q̄ pecunie lucrū facit ſin ipaz ſaltiz cuſtodit ſūmā. ¶Aſſimilāt aūt ēt ffu tē in moꝛbis pegrinatiōis ſtipēdijs moꝛbū pe griatiōi patiētē pegrināti.moꝛbi ſtatū ad quē ꝓponiť iter loco. Et quēadm pegrinās ſtipē dia q̄ nēcia ſūt cōputat vſq̄ dū ad ꝓpoſitū at tigat.ne forte aſ ſtipēdia deficiāt.qm̄ ſi ptige ret piret.ſic ɔ ffus cū valida ē moꝛbo ſufficiet reſiſtere vſq̄ ad ſtatū ɔ ifirmꝰ liberať.Si debi

lis nō sufficit vsq; ad statū ⁊ eger pit cū status fortior sit oibus morbi tpibus. Ideo ergo expedit medicū totā ꝓferre diligentiā ad ꝓtutis custodiā ne forte succūbat añ morbi statū. Regimē itaq; melꝰ si dubitatio icidat ꝓtutis ē custodia cū cibis ⁊ odoribꝰ iocūdis. tāsi morbū augeat. si etenī roboret ꝓtus curare poteris euacuare ⁊ abstinētiā iperare. si ceciderit nihil ꝑficies pascens. qm̄ non digerit cibis nec suscipiet. Et dixerūt si egrotātem cibis curare poteris medicamia nō dederis. Et qō simplici leue ē curare medicamie ⁊ facili. forte nō adhibeas nec cōpositū. Nec ꝯo medicaminꝫ vtaris alienis ⁊ incognitis nisi forte ꝑ experimētū cognoueris. nec medicamini qō stulti ꝓbarūt operā des ⁊ mulieres qm̄ hoc nature nōnūq; vni cōpetit nec conuenit alteri. Nec ergo primus curā in qua dubitatio est aggrediaris. donec eius cognoueris nocumēti ☩titatē ⁊ si potes fac sīn desine. ¶ Et aiūt medicamē cane laxatiuū ⁊ vomitū ꝓuocans validū maxie ⁊ si ad eiꝰ vsum coger̄is q̄ aduersanꝫ adde. si forte imoderatū fuerit. Oportet aūt cū egri appetitus ad cibū declinauerit non oportunū vt modicū q̄d de eo sūmat. ⁊ multū illi ꝓmittas. maximeq; si ifirmitatis virꝰ cecidit. ⁊ debilitatus est appetitus. aut subuersio illi fuerit. aut abominatio. Nec ꝯo q̄ sapiētes nō sunt viri ⁊ mulieres nec pueri. aut luxurioſi suo subito appetitu sunt saciandi sed modicū illis porrige. ālioza pollicens. eiusq; nocumēti ☩titatē illos doceas: qm̄ hoc cōpetentius est ☩ totuz simul imutare ⁊ occulte comedāt qō nocet. nihil etenī cibozꝫ q̄ malū generāt humorē nocet si ad modū paululum sumaꝫ. nisi forte maiori sumaꝫ ☩titate. aut eius cōmestio frequētetur. aut corpus certe illi apparatū est morbo quē illius est generate humoris. ¶ Et itez dicunt. digestionē cura ⁊ fastidium fuge. qm̄ in hoc sanitatis est custodia. ⁊ famis caue diuturnitatē ac sitis. qm̄ cōsumptionē accelerant ⁊ interitū adducunt. Et dicunt si per flebotomū euacuatio fuerit necessaria ⁊ medicamē laxatiuū. virtusq; valet accelera nec time ⁊ inanias iuxta qō imperat necessitas. Quod si media est mediocrit euacua. ⁊ egrotū refice. Si ꝯo debilis priꝰ egrotantē sublevare opus est. deinde euacuare. ¶ Immoderatā aūt omni in habitudine caueas euacuationem. magis aūt in graui estu ⁊ cōtra frigore. laxatiuū nāq; medicamen in estu graui morbos subsequi cogit pessimos ⁊ in estus grauitate sincopim flebotomia subtā facit difficilēq; in frigoris aūt tpe corpus refrigeratur ⁊ actiōes patiūtur nāles. iō ergo solutionē oz cauere validā in corporib⁹ regioni busq; calidis. medicamē nāq; laxatiuum tāsi destinatū ꝓprie emittat humorē sed tñ ꝑ accidēs flegmatis duplū. eo q̄ hoc mītū sit corpe.

¶ Dixerūt cū euacuatio ⁊ cōplexiōis fuerit ne cessaria imutatio inenias vnū qōrūq; faciat sicut ⁊ in tertiana fit pura ⁊ causon. puna em̄ damꝰ ⁊ tamarindū ⁊ ☩natoꝝ duū aquā cū adipe. qm̄ hec duo colerā purgāt rubeā ⁊ febris extigūt calorē. Et aiūt cū medicamē ꝓpias laxatiuū aut cōplexionem imutas. ne his illi admixtis supabūdes que eius amputāt virtutē. ¶ Et aiunt medicaminis vsus laxatiui in tēporis fiat prolixitate paucis vicibus. qō aūt tēperate est cōplexionis omni sumaꝫ tpe. ¶ Et aiūt in mēbro qō acuti ē sensus ⁊ subtilis medicamen ne ante posueris quod fortiter pungit. qm̄ accidentia cōmouet pessima. Sunt fortis mēbra sensus oculus. cerebrū. nerui. stomacos ⁊ matrix. Mēbra aūt grossa que parui sunt sensus si passiōes habeāt robustas cū medicaminibus curabis validis que ⁊ fortiter imergūtur ⁊ dissoluunt quēadmodū splenis curanꝫ morbi cū capparis radicū corticibꝰ sinapi. scordeonq;. ¶ Et aiunt cū in morbido corpore accidēs contingit validū qō virtutē dissolnat huius oz Fire malo magis ☩ morbi. tamsi morbi augeat cāz quēadmodū fit si defectꝰ cōtingat in causon. damus em̄ patiēti panē vino infusum tametsi febrē augeat sicut in colica etiā facimꝰ frigida cū dolor acuit medicamē dantes dormitatiōem faciens tāsi morbi augeat cām. ¶ Et dicūt cū ola que expedit ⁊ vt opz feceris. maxime curādū aere in vltimo consonātie tibi esse in patientis locis ⁊ habitatiōe. magis autē in morbis acutis. quoniam hi velocis sunt alterationis. in prolixis autē morbis malū eorū in prolixioribus manifestatur tēporibus. Si ergo morbi acuti domini locū refrigerantibus quibuslibet dispositeris pannis etiā sterne ne forte aeris frigiditas corpori occurrens calor ad interiora cōuertatur ⁊ roboret. necesse est autē aerem quē patiens respirat refrigerare quo pectus eius refrigeretur ⁊ quiescat anima pulsusq;. vnde et eius roboretur anima ⁊ cor eo q̄ naturalis temperetur calor. ¶ Et aiunt cum diutius vno curaueris medicamine nec prodest ad contrariū transit. quoniā huius fortasse natura non cōpetit huiusmodi nature passionis. Non expedit autem in morbis prolixioribus in vno imorari medicamine ⁊ cura. quoniā hoc ⁊ naturā animat ⁊ virtutē confortat ad morbi repulsam ⁊ in morbū fortius operatur. Si etenim vno constantia fiat medicamine nihil eo natura iuuatur: quoniaz tanq; cibus illi est. Quecūq; diutius dantur alicui eius natura fit illis similis nec sentit illa adiuuare quibuslibet in accidentibus. quoniā non nisi per adiutorium cōsueuit morbos expellere medici. ¶ Est autem perfectius quod in cura exhibetur morborū cōpetēs infirmi interrogatiōes ⁊ ipluz his adhere

re q̄ ꝓpetūt eiꝰ habilitudiꝫ. qm̄ nō ois eger de seipso nouit iterp̄tari q̄n ꝫ qñq̄ passio occulta est ꝫ egrotās tā ꝫ si cantꝰ exponere nō nouit. Peritoꝝ ꝓsentit multitudo medicoꝝ cū alicuius in doloris cā icidit ābiguitas p̄us appropare mēbrū calefaciētiꝫ. aut paꝝ refrigerantiꝫ actu aut desiccātiꝫ aut humectātiꝫ aut aliq̄d hmōi adhibere quo dolor q̄ nā sit manifestet. ꝫ nō piculosum q̄d subire cuiꝰ nō possis nocumēto deinceps eē obuiꝰ hoc q̄z in doloribꝫ approbat fieri collatio. ¶Et aiūt si nulla est ad morbi statū via nec p subitā capacitatē ꝫ cognitiōis vie opilate sunt passionē permitte ꝫ nām nec eūationem aggrediaris. aut ꝓplexiōis imutationē q̄n virtutē tuere si q̄dē patiēs cibū desiderauerit sin pmitte. Cū aūt lōgū trāserit tps ꝫ patiēs cibū nō glisciť ꝫ pl̄s sum iueneris debilē pasce tā ꝫ si nō cupiat. Et aiūt. Medicꝰ eger ꝫ morbꝰ tria sunt ꝫ cū egera medico fouet audita ꝫ q̄ vetat fugit ꝫ medicꝰ ꝫ eger morbū destruūt ꝫ oppugnāt duoꝝ q̄z i vnū facilioꝝ est pugna ꝫ victoria. Si aūt eger nō credit a medico assignata ꝫ p appetitꝰ raptať suos ꝫ morbꝰ ꝫ eger medico obuiāt vnusq̄z duobꝰ nō ꝓualet. ¶Et aiūt. Opz repletionis morbis q̄ ex humoꝝ fiūt copia vt hydropisi. ꝫ arceteticis doloribꝫ aliꝫq̄ hmōi medicū egrotātē suo arcere appetitu: ꝫ caueat atq̄ ipsum mortē ab his cauere doceat. In morbis aūt q̄ ex eūatiōe fiūt ꝫ siccitate q̄lis ethica et ptisis opz medico patiētis corroborare ꝫ salutē pollicear: ciboſq̄ offerat ipsi ꝓpetēs: ꝫ in his sanationē ratiocinet. ¶Et qm̄ de omniū morboꝝ ꝫ passionū medelis q̄ p regimē cibo rū fiunt ꝫ medicaminū satis dictū est: ꝫ oia q̄ ad hec nēcia fuerāt ostēdim⁹: iā ab his fmonē icidam⁹ ꝫ in sequēti sermōe de nostri libi diuisiōis ꝓpletiōe icipiam⁹ mēbri. s. illiꝰ in quo chyrurgie continetur operatio.

¶Sermo nonus scōe ptis artis medicine libri cōpleti qui dicit regalis dispositio hali filij abbas discipuli abimeher moysi filij seiar ꝫ est chyrurgie operatio habēs capitula. cxj.

De diuisione chyrurgie. capi. 1
De flebotomie scientia ꝫ legibus quas necessarium est scire huius artificem. 2
De vēaꝝ q̄ flebotomanť ꝓtitate ꝫ vtilitate. 3
De arteriarum incisarum medela. 4
De aꝑatis qō aporiſma vocatur cura. 5
De arteriaꝝ q̄ post aures sunt ꝑputatione. 6
De arteriaꝝ q̄ in tpibus sunt abstractione. 7
De chyrurgie q̄ i carne fit diſiōe ꝑm⁹ ſtis. 8
De icisiōe emissionū furūculoꝝ ꝫ aꝑatum. 9
De salahe glādis ꝫ nodositatis cura. 10
De scrophulaꝝ que in collo sunt medela. 11
De cancri cura. 12
De verrucaꝝ ac clauoꝝ formicisq̄ cura. 13
De vlcerum pessimorum cura. 14
De sagittarum ꝫ inherentium eductione. 15
De aque cura que in capite est. 16
De eius cura in cuius oculos fluxus multiplicantur acuti. 17
De scindenda per latum fronte. 18
De repressione palpebre supioris pilloꝝ causa superfluoꝝ m. 19
De oculi seperationis cura. 20
De aurati. idest fissure palpebre cura. 21
De palpebraꝝ adinuicem inherētiū cura. 22
De grandinis ꝫ verruce oculi cura. 23
De glāde q̄ in oculi est āgulo verrucis carne supfluꝫ q̄ in radicibꝰ est palpebrarum. 24
De vngularum oculi amputatione. 25
De acuminis oculi cura. 26
De saniei que sub cornea est cura. 27
De excussione oculoꝝ aque. 28
De mori qō in faciei est cura. 29
De aurium que perforate nō sunt cura. 30
De auris cui incidit lapis aut siē cura. 31
De carnis in naso superflue medela. 32
De gingiuarum ꝫ emissionum earū cura. 33
De molaribus extrahendis. 34
De nodationis lingue cura. 35
De apostematis amigdaloꝝ duū medela. 36
De vue apostematice cura. 37
De apostematis gutturis ꝫ eiꝰ fissure cura. 38
De digitoꝝ superfluoꝝ cura. 39
De mammarum viri que mammis mulieruꝫ similes sunt amputatione. 40
De aque hydropicoꝝ eductione. 41
De vmbilici acuminis cura. 42
De vulneraꝝ q̄ in vētris supplano fiūt cura. 43
De eius cura cuius veretri foramē in fine est cozone. 44
De mingendi arte cum cathatiro. 45
De calculoꝝ a vesica eductione. 46
De hernie aquose cura. 47
De hernie carnose cū aꝑate duro cura. 48
De hernie varicose ꝫ ventose cura. 49
De intestinalis hernie cura. 50
De hernie que in inguinibus est cura. 51
De cutis testium eneuationis cura. 52
De eunuchis faciendis. 53
De duplicis nec i altero sexu qō hermaphroditus dicitur cura. 54
De pustularum verrucarum ꝫ emoꝝroidū q̄ in mulieꝝ vuluis accidunt cura. 55
De vulne sine foramine cura. 56
De vulnerum cura que matrici accidunt. 57
De mortui fetus eductione. 58
De secundine inclusē emissione. 59
De fistularum que in ano sunt cura. 60
De emoꝝroidum a quibus sanguis fluit cura ꝫ moꝝis. 61
De nodositate que in ano est ꝫ eiꝰ fissuris. 62

Liber

De ani non perforati cura. 63
De varicum ⁊ vene sanioſe cura. 64
De extremoꝝ corruptoꝝ amputatione. 65
De tafere que in vnguibus eſt cura. 66
De contritorum vnguium cura. 67
De coquendi cura ⁊ eius diuiſione. 68
De eius coquendo capite cui obtalmia eſt ve tus ⁊ ãhelitꝰ difficultas ⁊ elephantia. 69
De coquẽdis arteriis que in tpibus ſunt. 70
De coquendis palpebris in quibus pili ſunt ſuperflui. 71
De coquẽdo qui in ãgulo eſt oculi corno. 72
De alarum coctura. 73
De coquendis emiſſionibus que accidunt ex pleureſi. 74
De coquẽdo in quo eſt epate emiſſio. 75
De coquendo ſplene. 76
De coquendo ſtomaco. 77
De coquendis hydropicis. 78
De coquenda ruptura aquoſa. 79
De coquenda ruptura inguinali. 80
De coquẽdo ſciatico. 81
De eunlſionis ⁊ fracture que accidit oſſibus cura ⁊ primum de his que conſolidanti ne ceſſaria ſunt. 82
De fracture cura compoſite cum apoſtema te vel vulnere tarditatis ꝙſolidationis et nodationis fracture tempoꝝſq conſolida tionis. 83
De cranei fracture cura. 84
De apoſtematis cura calidi qꝫ accidit capiti poſt ferri curam. 85
De naſi fracture cura. 86
De ſolidatiõe maxille iferioꝝ ſꝫfracta ſit. 87
De furcularum fracturarũ ſolidatiõe. 88
De ſcapule fractura cõſolidatione. 89
De pectoris fractura ⁊ eius ſolidatione. 90
De coſtis fractis ⁊ ſciſſis. 91
De oſſis anche ⁊ pẽnis ſolidatione. 92
De oſſium clunium ſpondilium ⁊ ſpinarum contritionis ⁊ ſciſſure cura. 93
De brachij fracture ſolidatione. 94
De cubiti fracti oſſis ſolidatione. 95
De extremorum manus oſſium ſolidatione ⁊ digitorum. 96
De arũdis coxe ⁊ oſſis femoꝝ ſolidatiõe. 97
De ſolidatione poli genu. 98
De oſſis cruris ſolidatione. 99
De oſſium pedis ſolidatione. 100
De eunlſionis ſpeciebus ⁊ primum de maxil la inferioꝝ. 101
De ſolidatione eunlſionis furcularum ⁊ cu biti extremitate. 102
De ſolidanda ſcalpula eunlſa. 103
De reducendo in locum cubito eunlſo. 104
De eunlſionis oſſium raſche ⁊ digitoruꝫ re ductione. 105
De eunlſione que ſpondilibus accidit. 106

Nonus

De eunlſiõis vertebꝝ anche reductione. 107
De cura eunlſionis genu. 108
De calcanei ⁊ articulorum pedis eunlſionis cura. 109
De eunlſionis cura quã vulnꝰ comitatur. 110
De eunlſionis cum fractura cura. 111

¶Capi.j.de chyrurgie diuiſione.

NOſtri tracta tus plogo dictũ recolimuꝰ me delas morboꝝ duas habere ꝑ tes quaꝝ altera eſt cura q̃ per regimẽ fit ciboꝝ ⁊ medicamiꝰ nũ: altera aũt que ꝑ manũ fit ⁊ chyrurgia dꝰ oſtendimus vero ꝙſq̃ huc ⁊ explanauimus oia que mediciãtibꝰ in ea ſunt neceſſaria mes dele ſpecie q̃ ſit ꝑ regimẽ: ⁊ nũc hoc loco ꝺ ſe cũdi nobis eſt mẽbri ſcipiẽdũ explanatiõe.qõ chyrurgiã diximꝰ. Dico ergo qm̃ chyrurgie ſpecies ſcire volẽti primũ ẽ ⁊ maximũ illi loca frequẽtare.in qbꝰ piti ſunt chyrurgicoꝝ ⁊ eo rũ diligẽter attẽdat actiones ſpeculeť opa ⁊ agnoſcat regulas ⁊ qualis ſit eoruꝫ executio in quacũq chyrurgie ſpecie. De hic aũt ⁊ ſpe cũ illis pꝛiotibꝰ ⁊ pitis exerceať in chyrurgia quẽadmodũ intuitꝰ eſt ex pitis autoꝛibꝰ circa eoꝝ actuũ ꝛgitates cõuerſans: ſi eterm̃ fecerit hoc ⁊ noſtrũ hũc intuebiť ſana cõſideratõe li bꝛũ.in manus hac opatione fiet peritioꝛ ⁊ in oibꝰ eiꝰ ſpecieb⁹ ꝓnectus ꝛpe nõ quidẽ longo cũ nos hoc oia exponamꝰ ſermone q̃ chyrur gie ſciẽtie neceſſaria ſunt intm̃ vt nulla eiꝰ ꝑ termittamus diuerſitatẽ quã nõ oſtẽdamꝰ ⁊ ad liquidũ explanemus Incipiemꝰ itaq; pris mũ a chyrurgie aſſignatione ⁊ diuiſiõe. Dico ergo qm̃ chyrurgia in.iij.diuidiť ꝓtes.prima eſt invenis.ſcḋa in carne.tertia in oſſibꝰ.Et q̃ in venis duas hꝫ ꝓtes.altera eſt in venis pul ſantibꝰ ⁊ eſt arteriaꝝ inciſio ⁊ ãputatio.⁊ apo ſtematis qõ aporiſma vocať cura.altera in nõ trifariã deſtribuiť.ꝓma eſt ſtiarũ cognitio.ſe cũda incidẽdi findẽdi.ſuẽdiq; cura.tertia co quẽdi.Chyrurgia aũt q̃ in oſſibꝰ exerceť biſa riã diuidiť ꝓia ẽ oſſiũ ſolidatio fractoꝝ.ſcḋa eunlſoꝝ ⁊ loco reductio.⁊ nos ab ea ſcipiemꝰ q̃ in vẽis ẽ cura.⁊ primꝰ de ſlebotõie diſputabi mus ſciẽtia cũ maioris ſit vtilitatis ⁊ ad ſani tatẽ cuſtodiẽ magis oportuna.morboſq; ipa potiusq; alie huiꝰ ſciẽtie ſpecies ꝓpulet.

¶Capi.ij.de flebotomie ſcia ⁊ legibus ꝫs ne ceſſariũ eſt ſcire huius artificem.

DIcimũ quidẽ diſcipulũ ſcire de flebotomia expes dit quã ꝓceperũt antiq; ꝓditiones medicoꝝ q̃.v.ſunt ꝓia q̃dẽ ne p uus flebotomeť puer ꝛ nec ſenex

Qõ ſi ad flebotomũ puer pellit ⁊ virꝰ eiꝰ ſur repit

rexit ac possibile ē passiōis alicuⁱ sanguinee cā difficilis qualis ē suffocatio. masera. pleuresis ⁊ silēs his. nā tñ ꝑter parētū minuas voluntatē. ¶Secūda est ne seruū nisi ex dñi voluntate sāguine minuas. ¶Tertia ne i obscuro id fiat loco. ¶Quarta vt q̄ flebotomator ē oculos colirijs assuescat validis ⁊ elimātibus vt rusenario ⁊ basilicon. tutia indica ⁊ silⁱ ⁊ cerebri purgationē. ⁊ hyere bibat singulⁱ āni diuidētibus pilⁱ. aloes pilⁱ singulis ebdomadibus semel. aut i mēse bis iuxta qō opⁿ fuerit. ¶Quinta vero ē vt quo minutio fit flebotomi mucro tenuis sit ⁊ lucidus nullā habēs rubiginē nec squamas. sitq; ei⁹ nouacula nō tenuis longa nec brevis grossa ꝛ vtriusq; me diū seruās. Cū igit q̄s flebotomie artē discere cupit opz ei⁹m in venarū sensu exerceat tpe longo cū digitoꝝ sumo medij ⁊ indicis quatenus inter nerui ⁊ vene sensum q̄ sit agnoscat differentiā carnēq;. Nōnunq; etem vene manifeste nō sunt visus sensui. sed occulte carneq; celate: aut plenitudinis corporis cā. aut ipsoꝝ nā brachioꝝ. aut q̄m ipse subtiles sūt. hec vt cognoneris brachiū cū vita strigendū ē. q̄ mediocris sit grossitiei. nō tñ subtilis q̄ venaꝝ scindat nec grossa q̄ ligatiōis nō rideat bonitati. Sit aūt ligatio hec a loco cubiti. q̄si. iij. remota digitis ⁊ i plenis fiat corporibⁱ fortis in exilibⁱ nō sic. Sit q̄z apprehēsio tua in loco vene loco prima flebotomie. ⁊ flebotomando brachiū cū altera ꝑcipe fricaꝝ manu ⁊ palma ⁊ aquā supfunde illi calidā. tunc aliq̄d illi qō manu stringat vt sperhā vel silⁿe q̄d dabis: quatenus ab inde vena emittat ⁊ sensui tactⁱ opponat. Et si ꝓfunda est ⁊ occultatiōis magne digitū loco suppone quo venā opinaris ⁊ sāguinē vtriq; adducas. Et si sub digito repleri videris vena illud ē. sin minime. ¶Et cū vena strinxeris ⁊ nō appet tibi. solue ⁊ post paucū liga q̄m tūc apparebit. Et si nec appet sic i hoīs manu aliquid suspende graue ⁊ onerosum ⁊ per horā dimitte q̄m oio appebit. Qō si per occulta est vena ⁊ a peccando nō secuaris. digitū mediū in manu pone sinistra. ⁊ flebotomū loco quo venā sentis imitte q̄m per dei gratiā minime fallit. Et si stricta ceciderit percussio ⁊ duplicare vis fasciā nō infundas. salq; superpone ⁊ oleū. nec flebotomū aq̄ ipsum applices q̄m doloꝝ ꝓpuocat. Nec vero eⁱ⁹ mucronē aqua lauabis frigida aut calida sit aūt flebotomi mucro lenis ⁊ subtilis acumis nec basilicā minuas que in cubiti ē fonte antes locū flebotomie senseris ⁊ tāges post nū q̄ stringas. Caueq; q̄m nō nunq; subvena arteria est ipam attingens aut in eius lateribⁱ⁹. iōq; illā tangere oz ⁊ qua in parte sit signum ponere. fūc stringe. ⁊ qūo venā incidat tuere a signi loco positi, caueaq; flebotomo eo ferire in loco in quo signū. est qō arterie signuꝝ posuisti ab eaq; ad vacuū diuertas locū. Maxime aūt arterie in brachio cubiti sunt ꝓsinio super venas. iō ergo cum flebotomo descendere oz ⁊ ab arteriarū locis removeri. quo q̄ flebotomaⁿ ab incōmodo libereⁿ. Qō si subsunt arterie basilice ⁊ ad flebotomiā viget necessitas in media flebotoma venam: atq; in longum ⁊ nō ꝓfundū percutias: nec flebotomuꝝ imergas plurimū imo ad superiora reprias. Et si in altero arteria fuerit latere vene flebotomū ab eo ꝓius est ponēdū in quo est arteria latere vt ad oppositū via ducaⁿ. nec tñ cū pupugeris super arteriā pones. sitq; flebotomi mucro brevis q̄m hoc salubrius est. In cephalice aūt flebotomia a loco oz descēdere lacerti i carnis partē. nec illā minuas stricte q̄m fiet apostema. ¶In media stine vero speculā dū ⁊ cauendū ne forte sub ea quispiā sit neruoꝝ ⁊ sīquidem a dextris fuerit aut sinistris. nerui confinio flebotomi impone caput ⁊ ad salubrē dirigas locū. Qō si duoꝝ media ē neruorū. inter vtrūq; in longū sit tibi via. Cū aūt percuties venā. stude vt percussionē ipam in corpore facias vene. quo citius cicatrizeⁿ. ⁊ lato nō educes vene. q̄m si faceres facilis non esset illi cicatrizatio. Sit aūt mediocris percussio nō lata. sz nec stricta. q̄m si lata fuerit plurimū erūpet ⁊ dilatabiⁿ ⁊ solidari imorabik. Si stricta. nō cū tota sua exibit sanguis suba. sed qō in eo subtile est ⁊ tenue ⁊ nōnunq; in brachio ex ea accidit apostema ⁊ circa percussionē vires cit. opz aūt flebotomi mucronez vene quātitate parua imergere. sicq; ad superiora venā amputabis q̄m sic percussio quātū necesse est dilatabiⁿ. ⁊ his que vene subsunt non officiet. ¶In sirio aūt est vt venā paululū dilates ⁊ ad eius interiora flebotomū imitas. sicq; retrahes. nōnūq; etem flebotomū ad latus perducitur interⁱ⁹ vene. ⁊ qui subsunt nervos pcutit aut lacertos aut arterias. sitq; flebotomato incōmodū. ¶In pcussionis figura intuendū. ⁊ si qui flebotomaⁿ duplicationem eget. bis aut ter pcussionē expedit facere longā q̄m si sic fiat cito nō solidabiⁿ. Si vēm hac in habitudine brachiū reducaⁿ vena aperiⁿ ⁊ citius nō solidabiⁿ. Et si semel duplicatio necessaria est: sit ipsa p trāsuersum pcussio. Et si qui flebotomaⁿ nō idiget sit lata pcussio. Cū etem brachiū duplicabiⁿ forāmie clauso pcussio citⁱ⁹ cōglutinabiⁿ. Et si subtilis fuerit vena in longū icide: ⁊ si grossa in latū. Et cū q̄ flebotomaⁿ puer ē. aut pusillanimis. pcussionē fac parua ⁊ strictā quo velociⁿ vena solideⁿ. Et si mām a loco ad locū trahere volueris pcussionē fac stricte ⁊ sāguinē p horā fluere sine. Amplius si vene hmōi sunt vt sub eis nerui aut a lateribⁱ⁹ circū sint. in lōgū flebotomare ꝙuenit

ne forte nerue obuiet flebotomū ⁊ spasmi incōmodū flebotomato fiat. aut sīle aliud quēadmodū in selemia accidit. Hec etenī qñ iter duas statuta est cordas in longū incidenda ē amplius si neruis in longuz percussio accideritminus erit nocumentū ⁊ saluti ppinquiꝰ. Et cubiti corda vena est incōstans loco ⁊ occulta hāc in longū incide cū flebotomo tenui et incōstātie eius locū intuere ⁊ ptem ⁊ ab altero minues illā latere. Sic ⁊ in oi facies incōstāti vena. ligabisq; eā prime loco quo incidēda est. Venaꝝ aūt flebotomia q̄ in capite sunt vt frontis tēporū ⁊ earuz q̄ post aures posite sunt. ⁊ q̄ in angulis oculoꝝ ⁊ sub lingua organicarūq; duarū cū necessaria fuerit. patiētis ligabis collū. ⁊ manutergio. aut lata fascia admodū suffocabis ⁊ locū fricabis vene: donec sanguine repleat. Et frontē quidē cū ascia flebotomare expedit. vt. s. ascie caput vene superponas recte loco in fronte. ⁊ pcute aut cū digito aut qua vis alia re. qñ statim aperietur. quādoq; ergo p̄sens fuerint ascia cū flebotomo alio has nō minuas. Et olo his oibꝰ invenis. pfundationē caueas ⁊ fugias flebotomū ⁊ qñ opus fuerit illud inducēs ad supiora sicut tibi assignatū est reducas: qñ vene os dilatabit sine flebotomi pfundatione. si etenim his in locis flebotomū pfundaueris incōuoda pariūtur multa. Aliquotiēs nāq; in frōtis iminutione flebotomū ossi occurrit ⁊ cephalea seq̄tur. Et nōnūq; in duaꝝ q̄ in tpibus sūt venaꝝ iminutione lacertū illic substractū percutit ⁊ cordas. atq; emigraneū gñatur difficile ⁊ cephalea grauis. ac visus debilitas. ¶ In vene aūt que sub lingua est incisione. nōnūq; flebotomū lacerto obuiat aut neruis ⁊ ligue fit grauitas. At in oculi anguli flebotomia nō nūq; flebotomū oculū mouentē pūgit lacertū ⁊ strabositas patiēti creat. In organicis autē aliquotiēs collū monēs ferit flebotomo lacertus ⁊ spasmꝰ seq̄tur colloq; incuruatio. ¶ At vero que in pedibus sunt venaꝝ flebotomia in his fit venis. due eaꝝ in pullanti sunt exteriozi genu pte. due alie sup caullā. q̄ ⁊ saphene dicunt. ⁊ scie due q̄ sub caulla sunt a posteriozibus in latere exteriozi. ⁊ due q̄ in pedis ipsius sunt pectine. Et genu due vene cū minuēde sunt. oz eas ligari sup genu i core extremoꝝ fortī ligatione ⁊ supinū statue patientē. pedesq; ad supiora subleua sicq; flebotomaturꝰ venam inquisitam et inuentam in longū incide. Due porro vene que saphene vocantur ⁊ sūt in interiozi parte genu cum minuende sunt: super caullā stringere expedit. iiij. digitis fortiter. pedēq; super lapidē aut corpus quod vis solidū pone. pedēq; fortiter imprime quoniā sic vena apparebit manifestius ⁊ hāc in longum incides. ¶ Vena vero scia cū minuenda est anche disgregationē stringere cōuenit ex latis fascijs lineis. aut bābacinis: ligationēq; hāc vsq; caulle anteriozia deduces. sumēs ista quatuoz digitis apertis: eritq; ligatio eius fortis. sicq; flebotomādi pedē lapidi superpones. aut cuius duroꝝ sic venā inclusā in lōguz flebotomabis ⁊ iuxta qō opus fuerit patiētis sanguinē educes. Qui autez hac exit ex vena sanguis frigidus est. qñ flegmaticus vt autez sanguis emissio sufficiēs erit ligationē solues ab inferiozibus pmū ad supiora. Opz ño flebotomiā harū oim venarū in lōgū fieri. ne forte neruis vel corde incōmodum ex flebotomi extremo accidat: ⁊ sic flebotomato claudicatus pariat. Nonunq; aūt abinde interit qñ spasmus accidit. porrigiturq; vsq; dū ad cerebrū pueniat sicq; ⁊ cerebrū spasmat ⁊ hō moritur. In venaꝝ aūt duaꝝ que i pedis sunt pectine iminutione. ligationē sup caullā fieri cōuenit sicq; inclusa ⁊ inuēta vena in longuz minuat. Cum autem venas has flebotomaueris sanguis si imorabit flebotomie suppone locum oleum olive ⁊ palmam flebotomie superpone pedemq; in aqua calida: quoniam hac in habitudine sanguis prout expedit defluet.

¶ Que etiā oportet in flebotomando cauere: ne forte in eius sint stercora conclusa visceribusquoniā maluz vena namq; cum minuitur ab intestinis malos contrahit chimos. Si autem ad flebotomum res ipsa coegerit intestina purgentur ⁊ stercus euacuetur aut cum licinijs aut certe clisteri. ¶ Et cum febricitatez minuere vis ⁊ eius circularis est febris. circuitus die flebotomum caueas. Quod si continua ē in diei minues principijs ea. s. hora qua in eo virtus valentioz est ⁊ calor quietioz. sicq; ⁊ cuius calida est complexio in estate minuatur. Cuius autem complexio frigida est ⁊ tempus hyens. in die medio minuatur. nec illius sanguinem prima extrahes vice. nisi modicum ⁊ post modicum dabis siropi pomorum. aut poma ipsa ⁊ citonia. Nec vero illum flebotomari. cuius stomacꝰ debilis aut epar expedit. aut in cuius plurimum complexione frigus dominatur: ⁊ cuius corporis vene plane sunt: aut corpus rarum nisi cum timore ⁊ cautela ⁊ necessitate vrgente. Nec vero illum cuius debilis est virtꝰ minuas nisi morbi alicuius difficilis causa impulerit qua magis patienti timeatur vt suffocatio est pleuresisq; ⁊ peripneumonia. ne sanguinem semel extrahas caue sed paulatim ⁊ vicibus numerosis. Quod si in huiusmodi habitudine valida fuerit virtus sanguinem vsq; dum eius alteretur color sines effluere: ⁊ si non alteratur certe donec sincopis accedant signa. nec vero te sincopis hac in pte fallat. quoniā ex quorundam est hominū cōsuetudine: deficiūt cū

nōnulli anteq̄ q̄ necessaria est extrahat sanguis q̄titas: duplica ergo r sanguinē iuxta qō opꝰ fuerit educas. Et oz te id qō dico sāguis intelligere immutationē: non solū ab nigro in rubeū eiꝰ expectare alterationē. ꝫ ab rubeo in nigrū. hoc q̄ in calidis. faciēduz est apatibꝰ magnis q̄ in visceribꝰ sūt: vt pleuresis r in peri pneumonia. atq̄ epatis apate: his nāq̄ ī apatibus sanguis corruptus est putridus: ideoq̄ ipm extrahere donec imutet rubozē expedit. quo sanguis exeat corruptus r in apate oino cōclusus: r si q̄ exit rubeus est. hoc ergo faciē dū ē: cū sufficiens virtꝰ fuerit. r ad hmōi respō dēs desideriū etasq̄ inuētutis statꝰ aut illi. pxima tēpus vernū aut tēperati aeris. Cū autē res ecōtrario se habebūt: eritq̄ ſtus debilis. etasq̄ puerilis. aer. r tēpus nimiꝫ caloris aut cōtra frigoris: tūc iuxta qō ſtus etas tēpusq̄ presens sufficiēt sanguinē extrahe. r hoc nō semel ſz paulati sepeq̄ dōec quāta ē necessitas fuerit iminuꝰ. Et in hac pte diligētius intuēdū in etate. qm̄ nōnūq̄ patiens septuagenarius est r fortioꝛ magnisq̄ sanguis eductioni sufficiēs. hoc aūt fit si pleni sit senex corpis mediocriſq̄ coloris r pfecte: r seruate mēbrozum ſtutis: q̄ iuuenis albi coloris. pīguis pilliensudus. rari corpis. hoc cū aliaduerteris nō expedit senē a sanguis minutiōe arcere potioꝛ q̄ iuuenē cuiꝰ hec hitudo ē. hesūt q̄s flebotomi auctozē leges scire expedit q̄s dixim⁹: regulesq̄ r trāites q̄s assignauim⁹. Cuiusq̄ āt venaꝛ flebotomie vtilitatem iā hoc loco exponem⁹.

¶Caplm. iij. de venarū q̄ flebotomank̄ q̄titate r earum vtilitate.

Venarū que minuūtur vtilitatē eo exposuimus loco quo de passionū r morborū diximus medeꝛ q̄bus flebotomia necessaria est. sed hoc ipm presenti pontimus loco quo lectoꝛis intelligentia facilꝰ admittat. ¶Dico ergo qm̄ que minuūtur vene in hois corpoze. xxriij. quaꝛ. xij. in manibus sunt. mediastine. ij. cephalice. ij. basilice. ij. alares. ij. cubiti cozde. ij. r selēie. ij. In collo r capite tresdecim. due tēpoꝝ vene due que post aures sunt: due in oculoꝝ angulis. organice. ij. verticis vena frontis vena. pupis capitis vena: r que sub lingua sunt due. In pedibus octo sunt vene. vene due in genu vtriusq̄ exteriori pte. saphene. ij. scie. ij. pectinis pedis. ij. sunt itaq̄. xxriij. ¶Et mediastina quidem vena. illa est que in cubiti est fonte. inflexioneq̄ a latere sinistro: einsq̄ imminutio prodest passionibus r morbis qui in membris sunt a furculis vsq̄ sub hypocundrijs positis. ¶Cephalica autem est illa que in superiori est brachij parte a latere extranei confinibus, einsq̄ flebotomia morbis medetur et passiōibꝰ q̄ mēbris accidūt sup furculas positis r fluxui sanguis a narib⁹ multo. ¶At vero basilica illa est vena que in inflexiōis brachij inferioribus videꝛ sub mediastina r eius iminutio passiōibus vtilis est inferioribꝰ que sunt ab epatis termino r splenis vsq̄ pedum mēbra: r mulieꝝ sanguinis fluxui atq̄ ab inferioribus ad superiora materias contrahit. ¶Basilica aūt alaris vena est q̄ basilice suppositā est sub cubito statuta iferiori ab pīs extranee vicinia: r eiꝰ flebotomia passiōibus pdest q̄ pectori accidūt pulmōi diaphragmati r anhelitus angustijs. ¶Frontis aūt vena est illa que in frōte stat recta: r flebotomata doloribus capitis prodest: maximeq̄ his que capiti sunt pupi: quēadmodum ait hypocras Cui dolor in capitis est pupi: frontis incidat venam. prodest quoq̄ cephalice r oculoꝝ doloribus. ¶Que autez in temporibus sunt flebotomate cephalee continue medentur et diuturne. ¶Et verticis vene imminutio vlceribꝰ r pustulis que in capite sunt pdest. prosunt quoq̄ tēpoꝝ vene minute cephalee: vt dicū est diuturne r emicraneo ad cuiꝰ oculos acuta ꝺcurrit superfluitas. Que ſo post aures sunt venaꝝ icisio. emicraneoꝛ pustulis q̄ in cute sunt capitis ꝓfert. ¶Et q̄ in oculi angulo ē vena minuta oculoꝝ medeꝛ doloribꝰ vt prurigini fibile r obtalmieveteri. Et vene flebotomia doloribꝰ pdest oculoꝝ. r adustiōibus q̄ in genis sunt emoꝛroidibꝰ quoq̄ r prurigini a pustulis in naso lentiginiq̄. ¶Et que sub ligua est vena minuta iugulatiōi prodest si eiꝰ diuturnum fiat tempus. ¶Eius autez vene que in cernice est scotomie que fit ex sanguine. pdest incisioꝝ anteriozibus capitis doloribus. ¶Vene autem que in pedibus sunt has habent vtilitates. vena que in genu est exteriozibus iminuta. renū medeꝛ doloribꝰ r apostematī r vesice doloꝛi iliozūq̄ doloribus quoq̄ matricis r coꝛarum ac menstruoꝛuz amputationi. ¶Saphene autem flebotomia matricis prodest r doloribus r apostematibus et que ei contingunt vlceribus. que testibus accidunt r femoꝛibus cruribus r mēstruoꝝ conclusioni. ¶Scie autem vene incisio genuum confert doloribus r sciatice. ¶Sicq̄ r vene q̄ in pedibus sunt earū imminutio prodest sciatice si non illa inueniatur oz aūt haꝫ cuiusq̄ iminutionē a cōpetēti fieri latere q̄q̄ passioni oppositū est sz si passio fuerit in latere dextro r iminutionez fieri in sinistro expediet sin ecōtra. Utere autez maxime flebotomia cū sanguinea superfluitas in corpoꝛis est profūdo. Cum autem inter cutem r confinia cuz istijs euacuabis. Cum autez inter corpis ꝓfundum r cutem superfluitas erit. cum irruditatibus eūabis. Est aūt flebotomia fortioꝛ eua-

cuatio ꝫ ſtiaꝝ ſicꝫ ꝛ irrudies fortiꝰ euacuāt ꝫ ſtia hoc eſt qđ de venaꝝ flebotomia appro bare voluimꝰ nō pulſantium ꝛ eaꝝ vtilitate.

¶Venarū aūt puſantiū iminutio cuiꝫ ꝓdeſt mēbro in quo ſanguis adunaꝫ calidus ſubtilis ꝛ nocēs. ſi prima illi minuaꝫ arteria. ſiqđē hec arteria magna ñ fuerit ꝓdeſt ēt ꝛ ſi hoi in operimētis dolor inueniaꝫ intrā vt punctura ſentiat. dehinc ille dilatatur dolor ꝛ ad certa in aꝫ. circum confinia trāſit.

¶Capt'm.iiij.de arteriaꝝ amputatione.

Non nunꝫ flebotomāti incidit delictū in baſilice iminutione cū flebotomi extremū ad arteriā vſqꝫ extēdit. effluitꝫ ſanguis nec eiꝰ cohibeꝫ exitus. Eſt aūt arterie ſanguinis ſignū q eiꝰ exitus cū ſaltibus ſit ꝛ illi color rubeus clarus. hoc ſi acciderit ꝛ nō ꝓferūt medicamia ſtrigētia ſed nec adurētia arteria opz ꝛ rimari ꝛ amputari. amonebis itaꝫ cutē a loco arterie ꝛ reliq̄ ſegregabis corpora que circūſtāt vt carnē: ſed cū ſennera ſuſpēdes. tunc vtrūꝫ latus ligabis cū filo ſerico fortiter ꝛ firme ꝛ in duo ſic illā mediā incides eo loco quo flebotomum incidit. medicamiaꝫ adūcies ſolidantia vt aloem. ſarcocollā. ſanguinē draconis. candaruz ꝛ his ſimilia. faſcijſq; aſtringes ac vittis.

¶Capitulū. v. de apoſtematis apoziſma dicti medela.

Hāius aꝑatis cās et ſigna illo oſtēdimus loco quo de morboꝝ in cutis ſupficie accidētiū ſignis diſceruimꝰ. Eſt aūt aꝑa qđ ex arteriarū accidit ruptura ꝛ ſciſſura cū cuti vulnꝰ aut ꝓtritio nō ſupfiat. hoc ꝫ aꝑa cū in alijs ꝓtingit aut inguiꝰ aut collo. aut alijs hmōi locis in q̄bus arterie ſūt magne nō opz ferri adhibere cura: qm̄ ſi feceris ſāguis erūpit ꝛ effluit patiēſq; depit. Cū aūt in parua eſt loco arteriaꝝ tūc eiꝰ incipiēda vt dicta ē cura: oz i lōgū cutē findere. ꝛ q̄ in loco ē ſanguinē exhere: ꝛ arterias diſcoopies oio corpiḃꝰ denuda circūpoſitz. ꝛ cū ſennara arteriā ſuſpēde. Dehic aūt ſumes acū i q̄ filū diſpoſueris ſericū ꝛ ſub duaḃꝰ arterie limittes extremitatibꝰ ſicꝫ nodās filuz incides: ſicꝫ ꝛ in altero facies latere. tūc locū ſanguie purgabis: ꝛ ſanguis loco pānū ſuppones vino infuſuz ꝑ horā. ſicꝫ puluerē ſupimittes carnē adducētē: poſt quē vnguētū ad idez.

¶Et ſi aꝑa hoc ex aterie factū eſt fiſſura. quā tū potes cū digitis ex ipo apprehēde aꝑate cū cute. tūc acu ſūpta cū filo ſerico optie cōtorto ſub aꝑate ab altero iſige lateꝝ eo i loco quēap hēdiſti ꝛ fortiē ligās aꝑa ꝑ mediū finde. oēm qz q̄ ineſt ſanguinē exhe. Tūc aūt ab oi incide forcipe latere vſqz loci terminū quez ligaſti. ꝛ ſic faſciam appone quā vino infuderis ꝛ oleo

vnguentumqz carnem adducens.

¶Capi.vj.de arteriaruz que poſt aures ſunt amputatione.

Primus arteria/ ru q̄ poſt aures ſūt ſaꝝafe ꝓdeſſe aꝑationē ꝛ oculoꝝ cronicis doloꝝibꝰ paſſiōiqz ſcotomie dicte ꝑm ergo pilos erradas oz q̄ auriū vicināt ptibꝰ ꝛ arterias inueſtigia. qm̄ ſub digito pulſantes inuenies vt inueneris locū ſigna ēcauſtro et ſic arteriā ꝓſus os aꝑata ſitqz aꝑatio ſub duo rū ēxtitate digitoꝝ. Cū aūt arteria ſub digiti ſēſum nō cadit oz ad auris radice ad exterioza. iij. mēſurare digitos ſtrictos ꝛ ſic locū finde ꝛ arteriā in latū aꝑata. vt ſāguis eo vſqz exeat vt fiat albꝰ ptinget aūt iciſſio vſqz ad os. Et cuz media exierit ſāguis ēxtitas ſiphacē q̄ ſup os eſt capitis finde ne forte calidum illi accidat aꝑa ꝛ os abrades ſicqz iciſſionē cū licinijs ex pāno ſtringes ꝛ reliquoꝝ deiceps vulnez curaz adhibebis. Qđ ſi carnis ꝓductio imoraꝫ ſuper os ſcalpere ipſum ꝛ abradere opz.

¶Capi.vij.de arteriarum que in temporibꝰ ſunt abſtractione.

In antecedētibus dirimꝰ. qm̄ arteriaꝝ q̄ i tpibꝰ ſt abſtractio emigraneo ꝓdeſt rocloꝝ doloribus cronicis ꝛ catarris caliſ decurſibuſqz pūgētibꝰ. ꝛ aꝑatibꝰ q̄ in tēpoꝝ ſunt incertis. Si igiſ he diuturne fiāt paſſiones. nec alia ꝑ medicamē ꝓfert cura. arterias duas abſtrahere expedit q̄ in tpibꝰ ſunt quēadmoduz aſſignabo. pilos igiſ abrade tēpoꝝ. ꝛ arterias palpa cū digitis donec ꝓueneris. Et ſi difficilis eaꝝ ē inuētio. aquā loco calidā iſtilla ꝛ cataplaſma ꝛ ſic locū palpa. vt inueneris collū cū plena ſtringe faſcia q̄tenꝰ repleāt arterie. ꝛ manifeſte appeāt. ſicqz attramēto ſigna tūc aliquid ipera miniſtroꝝ cutē q̄ loco ſupeſt digitis apꝛehēſam ſublenare ꝛ cutē finde māifeſtiꝰ tūc ab vtroqz latere cutē cū ſēnaris ſublenabis ꝛ arterias ab oi pte nudās corpa aꝑataḃ circū poſita q̄tenꝰ māifeſtātibꝰ appeat ꝛ oiḃꝰ circū iacētibꝰ libereꝫ corpiḃꝰ. Et ſi q̄dē arteria ſubtilis fuerit ad ſupioza eā extēdere cū ſennara ꝓueniet. ꝛ ab vtroqz ſuſpēdā icides latere. eiuſqz fruſtuz educes. ſicqz qđ iter duas ē ligationes aꝑutabis ꝛ medicamia injicies vnguēta qz adhibebis. Qđ ſi magna fuerit arteria findas illā ꝛ ſāguinē iurta qđ opꝰ fuerit extrahe. ſicqz cū filo ſerico duobꝰ in locis ligatiōe vtere ꝛ aꝑutatiōe ꝛ ſit iter vtrūqz triū digitoꝝ ēxtitas ꝛ ſic qđ mediū fuerit ſpūta medicaminibuſqz vtere carnē adducētibꝰ vt pluere croceo ꝛ medicamie ex ſarcocolla ꝓpoſito aloe. thure draconis ſanguine ꝛ faſcia ſuperpone.

atq; si cum vnguentis cura.

¶Capl'm .viij. de chyrurgia que in carne fit. & primum de sitia & eius vtilitate.

Chyrurgia que i carne exhibetur: alia amputatio: alia incisio. alia coquēdi officiū. Et in qb⁹ vtimur passiones alie oibus accidūt mēbris corporis sub vna figura & earum vna est cura: quedā aūt quibusdā ꝓprie sunt mēbris sine alijs & cuiusq; eaꝝ cura alterius cure dissonās est. Et que i oibus mēbris sīlis ē cura: sitia est superflue carnis absciso: & incisio nodationis & cancri: vlcerum malorū & clauoꝝ verucarū & sagittarū eductio ac inherētiū corpori. Cura aūt ꝓpria mēbro cuiq; vt vngularū oculi remotio & supflue que i naso est carnis amputatio: alieq; hmōi passionū cure que mēbris ꝓprie sunt. quēadmodū deinceps dicemus iuxta mēbroꝝ ordinē a supiori incipiētes usq; inferiora. hic aūt de ea tractabimus cura que in oibus est mēbris cōis a sitijs primordiū sumētes & eius vtilitate & his q̄ cā sequunt. ¶Sitia tribus vtimur modis. ꝑmus est cū incisione. secūdus est vacua sine incisione. cū igne tertius. Et que cū incisione fit aut in puis vtimur ea pueris quoꝝ etas flebotomū nō admittit si eoꝝ ex sanguie fuerit passio flebotomie loco. Et si quidē passio in capite estnat oculis & his sīlibus: sitias ponere expedit in capitis puppi. sitiq; earuz incisio que spissum nō trāsgrediatur cutis. Si aūt passio huic ꝓprie est capitis loco collo sitia apponit. quoq; in capite sunt trahēs deducat. Et si a medio in remotiori loco attrahere volueris sitiam inter scapulas pones. Nōnunq; autez apponimus & brachijs cruribusq; ꝓpter eos qui his in locis sunt morbos. viri porro & mulieres sitijs cuz incisione vtuntur quo malus extrahatur sanguis a mēbroꝝ ꝓfundo. simulq; cū sanguine mali educanť humores. Et si modici fuerit extrahēdi sanguinis necessitas oportebit incisionē nō ꝓfundā fieri. Qō si multum opus est ducere. multa sit incisio & ꝓfunda. Et si tennis fuerit sanguis. incisionē i cutenō ꝓfundā exhibe. si grossus ad carnē vsq; ꝓfundā deduces. Et si ex alicui⁹ mēbri amplio rem sanguinis quātitatē volueris extrahere. incisio amplius ꝓfunda fiat. cuiq; mātrinsq; grossi tz & subtilis mediū incisionē exhibe tēperatā. ¶Utimur aūt plurib⁹ in locis corpis sitijs & cuiq; ꝓpria ascribiť vtilitas. Qbusdam in passiōib⁹ marie. ponit in capite sitia & ē palmo a supcilijs remota. in capitis mediū: q̄ corporis medeť grauitati toti⁹. elephātieq; & furfurū capitis imoderatiōi ꝛtiginiq; cū ex sanguine fiat. doloti q̄z renū & testiū apostemati. Et si ei⁹ loco vene quis arteria magna ꝓpria ē arterie cauendus erit loc⁹. ne forte illi icidat incisio: si. & essi inciderit. amputari sanguis fluxus nō poterit. Et si amputari decursum cōtigerit mēti officit auditui & visui. ¶Ponit q̄z i capitis diuisione & coloris liuido faciei. ꝓdest sensuū turbationi oculoꝝ passionib⁹ vt ulceribus. scabiei fluxui stupori auditus grauitati. auriū ꝓrigini & pcussiōibus. nariū fetori. cephalee. & oris doloribus. Et in cervice posita. puppi scil' capitis sup collū digitis. iiij. q̄ pueroꝝ. ꝓdest obtalmie & auriū doloribus aposte matib⁹. grauitati capitis & palpebraꝝ scabiei q̄ eaꝝ & lentigini. vētositati. sibile & fluxui. Et in faucibus que doloti medeť molariū & lingue. gingiuarū apostemati obtalmie & auriū doloribus ac apostemati: sed & in hac assiduitas tremorē adducit & loci alborem. ponit & in mento. cuius est. vtilitas pustulas & oris ulcerationes. Singinaꝝ apostemata vlere. applicaťt spondiliū principio. que melancholicis ꝓdest passionib⁹ mante. s. & anhelitus arctationi. cordisq; si ex calido sit tremori. Est et q̄ in latere ponit ab inter scapl'as declinās. epatis extremitatib⁹ prima & est si manū posuerz sinistrā sup scapulā dextrā ac aliā pcusseris. cadit sup aliquā partē in latere sinistro & sitia vocať lateris. ꝓdest aūt veneni potui & splenī apostemati. a latere aūt dextro. epatis ardori & apostemati medeť. ¶Ponit & iter anchas que emoꝛroidū & fluxui medeť sanguinis. ac i tenasmon apostemati ac ei⁹ pcussioni & menstruis imoderatis. sed & vine sanguinis. ardori renū. & vine adustioni. testiū ex corrupto sāguine apostemati. fetori vulne & ei⁹ prurigini furū culisq; & scabiei iguinū nec veneri si cum opus fuerit adhibeať officit. Si aūt sine necessitate quis ea vtať. dorsum debilitat renes extenuat & eoꝝ adipē liquefacit venerēq; imminuit. Est & crurū sitia. a cauilla palmo aut digitis. iiij. sub genu. in cruris manifeste. educiturq; ab inde stante hoie sanguis q̄ cholere. ꝓdest nigre & aie malitie. epilepsie. apoplexie. mētis corruptiōi. singultatiōi. scabiei. prurigini. oculoꝝ tenebriositati. ꝛtigini. sciatico dolori. Et oz cū sup crura sitias ponere volueris. vt balneū patiēs ingrediať & sup crura aquaz fundat calidā & hora ꝑambulet quo ei⁹ tenetur sanguis: sicq; sup scamnum sedeat & sitijs sanguis exsugať appositis. xxx. circiter vices. ¶Ponit aūt & sitia inter mulieris māmillas q̄ marie mēstruoꝝ sanguis fluxū placat. Sed & in coris ponit & mēstruoꝝ pclusioni ꝓdest. oz aūt ꝓpfortiter sugere sicq; icisionē exhibere: sitq; hō sedēs pedib⁹ extēsis & adinuicē copactis: ponesq; sitiā i core supioꝛib⁹. Sup genua q̄z sitia disponit. cū hō pedib⁹ ptensis sedet. & hec sup ossiū coraꝝ ponit extrema & disgregationi ꝓpria: atq; hec ipa genuū ꝓdest apostēati

ꝙ eoꝝ incēdio grauitatiꝫ ꝙ disgregatiōis doꝛ
lozi. ¶Est ꝙ rasche sitia q̄ pustulis pturigini
sahafe.fissurisꝫ manuū ꝑdest. Et oꝛ ꝓius su
per quāꝫ manū sitiā ponere. fortiusꝫ sugę
re.dehinc incisiōe facta sanguis educatur se
mis libꝛa. ¶Est super anū quoꝫ sitia q̄ dolo
ribus eius ꝙ ardoꝛi.aꝑatibusꝫ ꝙ emoꝛroidib⁹
intestinoꝝꝫ doloꝛib⁹ medet:hec femoꝛa ma
gnificat mulieꝝ ꝙ natesꝙ mēstruū educit san
guinē anchaꝫ ꝙ doꝛsi doloꝛi ꝑdest. ¶Ponit
quoꝫ inter duas sitia cauillas. distoꝛsionib⁹
ꝑdest ꝙ debilitati ꝙ pedū fissuris.adustioniꝫ
earū ꝙ q̄ ad eos fit materiei decursui ac poda
gre.sanguinēꝫ deponūt mēstruū. ¶Est ꝙ que
sup humerū ponit sinistrū:ꝑdest que splenis
doloꝛibus ꝙ quartane febꝛi ꝙ colere nigre sup
fluitatibus. Et opꝛ sanguinē q̄ his educit lo
cis a quinquaginta dꝛagmisꝫ cētū eē iuxta
coꝛpoꝝ cōplexionez in virtute ꝙ debilitate.ac
iuxta qō op⁹ fuerit ꝙ sanguis ꝓsulet coꝛrupt⁹.
Necvero modū expedit in sanguinis eductio
ne excedere.qm̄ hoc stomacū debilitat ꝙ epar
destruit ac refrigerat.colorē in croceū imutat
hydropisim adducit.venerē minuit.coꝛ debi
litat.tremoꝛēꝫ eius pit ꝙ paralisim moꝛpheā
ꝙ generat albā ꝙ visuꝫ debilitat.opꝛ aūt sitiā
que spondiliū ponit in capite.largioꝛē eē ꝝ q̄
i faucib⁹ ꝙ crurū sitiā mediocrē. sitꝫ in rascha
sitia oibus his maioꝛ oīb⁹ tēpoꝛib⁹. Sitꝫ in
caloꝛis tēpoꝛe grauis aut frigoꝛis minoꝛ ꝙ in
autūno longe minoꝛ ꝝ in vere. sic quoꝫ ꝙ fle
botomia oēsꝫ euacuationes quēadmodū at
expositū est. ¶Sitia aūt vacua sine incisione
ſ.vtimur cū trāslatiōe opus est materiaꝫ a lo
co ad locū quēadmodū in calculis fit renum.
aut vt ad exterioꝛa trahām⁹. vtimur ꝝ ea cū
ventositatē dissoluere nobis est ꝓpositū vt in
colica fit cū sup vētris subplanū sitiā ponim⁹
ꝙ in doloꝛis loco. Sed ꝙ cū sanguinē ad mem
bꝛū qōpiā attrahere volum⁹ quēadmodū in
stomacho fit:qm̄ sepius vt ad ipm sanguinez
attrahamus opus ē vt calefiat vtimur ꝝ ea i
mēbꝛis quibusdā cū motū ꝙ nō sensum amise
rint:attrahimus sanguinē ad ipsa ꝙ caloꝛē.Et
siquidē hoc manu cōtigerit.ponit sup hume
rū sitia ꝙ sic sugit.Dehic sup lacertos ꝙ tenui
ter sugit quatenus sanguis adunetur dehinc
auferꝙ iterū apponit post dies aliquot sup
bꝛachiū ꝑpe raschā. ¶Sicꝫ ꝙ in pede faciē
dū est ꝙ i omni qō motu ꝓhibꝛo. hocꝫ
semel in mēse. Vtimur quoꝫ illa ꝙ in patienti
bus naꝛiū sanguinis fluxū.si fuerit ꝛmoderā
tus.ponim⁹ nāꝫ sitiam super vētris lacertos
si fuerit a dextra nari fluxꝰ hic ꝙ i epatis ptes
Qō si a sinistra.super splenis deponit ptes:
hoc nāꝫ modo sanguinē a capitis ptibus ad
inferioꝛa deducimus ꝙ cruris partes. ¶Sic
ꝙ in mēstruoꝝ mulieꝝ fluxu facies si modum

transgreditur:pones nāꝫ sub papillis sitiā.m
Ponimus q̄ꝫ ꝙ super costas vacuā sitiam fra
ctas.cum depꝛessa est quo ad supioꝛa illaꝫ re
ducamus.Sꝫ ꝙ super aures cū in eius fistula
est aut sanguinis decursus multus: locamus
nāqꝫ in sitia aurem ꝙ sanguinis:sicꝫ sangui
nē attrahimus ꝙ educim⁹. ¶Et cū fistule que
dā in mēbꝛo carnoso apparēt:estꝫ in eas sa
nies inclusa sitiā apponimus. dehinc cū vn
guento basilicon clisterizamus in oleo disso
luto rosarū. Opꝛ aūt in hmōi locis sitiam nō
ponere.coꝛpoꝛe non purgato. Sin superfluꝛi
tates attrahentur male ad egꝛotans mēbꝛum
ꝙ nocumentū fit maius. ¶Sitia aūt que cum
igne fit necessaria est cum a coꝛporis pfundo
ad exterioꝛa educēda est materia cū in mēbꝛi
alicuius interioꝛibus generat nō aliunde in
fluens ad mēbꝛū egꝛotās.fortiterꝫ illā ad ex
terioꝛa,educere incubuerit necessitas.Et quo
tiensꝫ que attrahit materia ꝑpiorē ē igne
decet esse fortioꝛē.fit aūt hoc sic. Sume sitiā
aut ciphi modo factā phialā puam ꝙ eius in
teꝛioꝛa aqua lenias ꝙ bābacē accipe nō ꝑsuz
sed distructū in ptes.hunc igne accēdes.et in
phiala pones:sicꝫ loco applicabis:qm̄ ven
tris subplanū aut quoduis aliud attrahet mē
bꝛū:vt auferri nisi vi non possit. Hec igit sitia
vmbilico apposita toꝛtionib⁹ ꝑdest molestis
ꝙ colice:si ex ventositate fuerit:mulieꝝꝫ mē
struis.ꝙ matricū vētositati.sanguis mēstruoꝝ
grossitiei.ꝙ eius exitu difficili.sincopiꝫ cuz ex
mēstruis fit.ꝙ matricꝫ frigoꝛi:ꝙ hūiditatē q̄ ex
coitu emittit a vulua emulgit. Est ꝙ que sup
stōacū applicat.ꝑdestꝫ eius grosse vētositati
frigoꝛiqꝫ ipm calefacit:hūiditatē que i eo
est purgat viscosam:ꝙ hoc cū sitijs fit magnis
aut fialis q̄ ignis ꝑferāt caloꝛē.iuncto ꝑius olo
loco bani.ꝙ sic sitia supponit ac sugit quo cu
tem attrahat ꝙ statuat:sicꝫ duab⁹ illā dimit
tes hoꝛis.Cū aūt multū erit incendiū aperies
ꝓ hoꝛā quiescēs iterū appones donec mēbꝛū
calefiat. Et in oibus quas diximus sitie spēb⁹
oportet sitiam que singulis apponitur locis
iuxta mēbꝛi esse quantitatē patiētis.ſ.cum qō
egꝛotat mēbꝛum magnū est ꝙ latū ꝙ sitia ma
gna:sit si paruū.ipa quoqꝫ pua adhibeatur.
¶Capt'm. vij. de incisione emissionū furun
culoꝝ ꝙ apostematum.

OPortet in apostematib⁹ et emissionibus humi
dis medicaminibus vti maturan
tibus vt diximꝰ. Et si emissiones ꝙ
aꝑata in locis fuerint carnosis:vt
coꝛis.cruribus.lacertis.natibus. brachijs et
expectandum tibi est.donec eoꝝ comple
tur maturatio et fortiter molliatur.aut tenuē
tur sicꝫ et incidas. Si etenim anteꝫ maturē
tur incisionē adhibueris,rubiginis fluxus tā

pus ptelaꝫ ⁊ eaꝫ sordes multiplicãtur ⁊ nonnũq̃ vulneris labia durescũt ⁊ eius ꝓfundũ ptelaturq̃ eiꝰ curatio. Et si ꝑpe disgregatõez emissio fuerit locaq̃ in q̃bus nerui sunt ⁊ liga mẽta nõ expedit eiꝰ maturationẽ ꝓstolari. sed optime aperi. ne forte neruos corrodat ⁊ liga mẽta disgregatõis sanies ⁊ cordas ⁊ mẽbri fiat debilitas. ¶ Incisionis aũt q̃litas hmõi ẽ. opz incisoriũ super emissionẽ ponere. a loco qui sanus est ⁊ q̃ insunt sanguinẽ ⁊ sanies extrahes corruptos. aliaq̃ corpora putrida donec oino purges. tũc cũ pãno totum implebis lineo ꝓfecte. quo repleto hoc ad oia perueniat loca vacua ⁊ cũ fasciis stringes. post hec scõo solue die ⁊ si emissionem mundam inueneris bãba cem appone veterẽ cũ rosarũ oleo. Si munda non fuerit. bãbacẽ pones veterem cũ butyro ⁊ optime totũ implebis quo ad oẽs attingat cõcauitates vsq̃ dũ vulnus oino mundatum intelliges a sorde ⁊ rubigine. post hec aũt cuz vnguentis vt assignatũ est curabis. Expedit aũt cum emissio magna fuerit ⁊ inciderit illã non semel euacuare ne forte patientis debilitetur virtus ⁊ sincopis accidat. maxieq̃ si eger debilis fuerit. sed paulatim tibi erit educẽda sanies duobus diebus aut tribus patientis examinata virtute. Et si in alarum aliqua fuerit emissio. aut inguinibꝰ in lõguz icides. quo eiꝰ citior fiat cicatrizatio. Qõ si sup lacertũ vt brachij. aut cruris ab vtroq̃ opz lacerti icipere latere duas incisiões sicut altera ad alterã transeat ⁊ lacertum non attingat ipsuz: ne forte incommodũ illi accidat sanari difficile. Tũc cum bambace implebis ab vtroq̃ latere post purgationẽ. ⁊ sic cura vteris quod cũ vnguẽtis fit ⁊ deficcantibꝰ medicamibus quẽadmoduz aliꝰ expositum est.

¶ Capitulum. x. de salahe glandis ⁊ nodositatis cura.

Glandis species quot sint alio exposuimus loco. cãsq̃ ⁊ signa. Eius aũt cura ẽ ipsius denudatio ⁊ a suis eductio locis hoc ãt fit sic. Cutẽ ab ea findes sic vt ad eiꝰ nõ attingat folliculũ ⁊ cõcauitatẽ. Tũc eius folliculũ susuẽdes cũ sennaris ꝫs minister tenebit: ⁊ tu illã excoriabis caute. caueasq̃ folliculũ scidere ⁊ integrã studeas eẽ here i folliculo suo q̃m hec vtilior ẽ cura: ⁊ sic vulnerũ cura locũ curabis vlceriq̃. Qõ si folliculũ cõtigerit sciđi paz: cũ sennara suspẽdaꝫ ⁊ semp subseq̃re dõec totũ emittas. Et si partẽ aliquã eẽpi ꝓtigerit. nihil tñ de eo dimittas. ⁊ sic oim curabis vlcerq̃ cura. Qõ si folliculi ps aliq̃ remaneat quã difficile sit educere: medicamẽ accelera illi acutũ qõ illã desiccet ⁊ adurat: dehic butyro sbseq̃re dõec laxa fiat ⁊ eruatur. Et si reliquie eiꝰ aliq̃ superũt: medicamẽ itez applica acutũ: q̃m si i loco aliqua eiꝰ remanebit pars eẽt ipsius cã gnationis iterũq̃ rediret. ¶ Nodositas aũt ⁊ glans cũ curande sunt intuẽdũ ⁊ si salahe cõsilis est: cũ illius sanabis cura. Qõ si ex illius nõ fuerit genere ⁊ nodatio est dura. vidẽdũ erit his q̃ in cura dirimus medicaminũ vtvnguẽto dachilõ. ⁊ aliis. Qõ si nõ ꝑderit fortiꝰ illã percutias cũ q̃nis duro donec corrũpaꝫ ⁊ laxa sit q̃m sic deficiet ¶ Capm. xj. de scrophularum medela.

Scrophularũ causas ⁊ signa atq̃ cũ medicamibꝰ curãdis dixim⁹. Et si medicaminũ cura nihil cõferet: tũc ferri adhibẽda erit cura. Et hec eius assigº. cutẽ ab eis findes per longũ quẽadmodũ ⁊ in salahe factũ est ⁊ vsq̃ ipm findẽdo nõ attingas apostema: dehinc cutis labia duo cũ sennara extẽde: ipamq̃ excoria ⁊ oia amouebis ab eis corpora circũposita ⁊ pedetentim ipaz extrahes: quẽadmodũ in salahe cura assignauimus. Que aũt haꝫ maior fuerit cũ sennara illã extrahes ⁊ ad supiora extẽdes sicq̃ excoriabis donec oino circũpositis libes corporibus. Cauẽdũ aũt ne aut neruũ pũgas aut arteriã amputes si forte in loco fuerit. Et cũ forte in aliquã cadet venaꝫ fissura. liga illã optime ⁊ amputa. ne agẽdi pedimẽto sit bonitatꝫ sanguis emissioni. Ut aũt scrophulã extraxeris digitũ loco iducas ⁊ diligẽter ne forte alia insit scrophula inuestiga parua. Et si quã inueneris denuda ⁊ extrahe: ⁊ ne quevis restet studiũ dabis: vt aũt purgasse te locũ intelliges labia cutis aduna ⁊ si superfluitas est in ea q̃ extendi possit. ꝑpter scrophule magnitudinẽ abscisso superfluo partes insue ⁊ loco commẽ surata cute pulueres superpone croceũ ⁊ reliquorum curam adhibebis vlcerum.

¶ Capitulum. xij. de cancri cura.

Alias dictũ recole cancrũ aꝑa eẽ duꝫ cãsq̃ eiꝰ ⁊ signa ꝓtulim⁹ ⁊ cũ medicamibꝰ curã. tã ⁊ si ꝑ modicũ medicamia ꝓferãt. supest aũt noꝭ eiꝰ cũ ferro q̃tr fiat q̃z sit cura dicere. Dico ẽ q̃m aꝑa hº oibꝰ accit i membrꝭ sz sepiº i mficibꝰ ⁊ mulieꝫ mãmill. Et qõ i mfice ẽ nulla admittit cure ferri viã. cũ aũt i mãmill aut mẽbroꝫ aliq̃ mãifesto i q̃ magne ñ sit artie nec ipi vicinãꝫ nec nerui ipsũt magne tũc oẽ hº aꝑa a mẽbro abscidere oz. ⁊ cũ rasorio ꝑfectiº oẽs cauabis ptes donec nulla eiꝰ supsit radix ⁊ sãguinez exire pmitte. nec eius auferes fluxum donec circũpositus qui erat in venis sanguis grossus ⁊ melãcoliꝰ efflurerit tã d ide locum vnguentis ⁊ medicaminibus quibus reliqua curantur vlcera sanare molieris.

¶ Cap. xiij. ỏ ꝓrucaꝫ clauoꝝ ac formicz cura.

Verruce ꝛ clauj in multis apparent corpis locis mãifestis. Et clauj cũ tãgun tur aut mouenꝫ ledũt eorũq; cura succisio: opz ergo oĩa q̃ circa ver rucas aut clauos sũt explicare ꝛ cũ forficibus fortiter extrahere. atq; cũ flebotomo aut simi li quouis abscide. ꝛ oĩo illud qđ ĩueneris au fer ne forte redeat. Et si ab eĩ⁹ reditu quẽ ab sciderĩs securus vis fieri cũ cauterio forti⁹ ca lefacto eius radicẽ coq; hec de clauis. ¶Verru ca aũt adunãdo abscindit. Sũes nãq; pilũ for tẽ. aut filũ sericũ optime cõtortũ ꝛ cũ eo verru ce radices forti⁹ astringes decidet etem: visuz aũt meũ est illã cũ ferro fundit⁹ eruere ꝛ radi cẽ coquere cũ cauterio: aut cũ medicamie acu to. qm̃ citius sanaꝫ. ꝛ non eius timeꝫ reditus.

¶Formix aũt pustula est parua ꝛ in cutis ce lata pfundo vt dixim⁹. eiusq; cura cũ medica minib⁹ q̃ sit expositũ est. cũ de morbis dixim⁹ manifestis. Cũ ergo nihil cõferũt medicamia cura adhibẽda est ferri. Explicabis itaq; oĩa q̃ circa pustulã sunt cũ flebotomo ꝛ sic cũ forfici bus eẽs ꝛ cũ flebotomo cui caput est rotun dũ succides. Sumebãt aũt antiq; fistulã ferri subtilẽ iuxta pustule q̃titatẽ. eiusq; caput sup pustulã ponẽtes paulati iprimebãt ꝛ abscide bãt a radicib⁹. Dehinc medicamina appone desiccãtia. quoniã per gratiã dei sanabitur.

¶Capl̃m. xiiij. de vlcerũ pessimorũ cura.

Vlcera pessima q̃ vocãtur ro dẽtia a mẽbro abscin dere opz ꝛ vsq; locũ cauare sanũ ꝛ ex ipso q̃z sano paululũ: quo radi citus oẽ qđ putridũ est auferaꝫ. sicq; deiceps his q̃bus vulnera vlceraq; curam⁹ recẽtia me dere. Nõ opz aũt his operã dare nisi certe vir tus valida fuerit que sufficiat ꝛ patienti odo res offeres iocũdos ꝛ cum cõtritorũ aqua car nium pasces cum vino facta. vinũq; propina bis tenue ꝛ mixtũ quo ipsi⁹ roboretur anima ꝛ curam perferat.

¶Capl̃m. xv. de sagittarum ꝛ inherentiũ edu ctione.

Sagittã prius ẽ ꝛ si sagit ta i nobile nõ ce cidit mẽbrũ. vt ẽ cerebrũ. coꝛ. epar ꝛ eĩ⁹ loc⁹ exteriorib⁹ est. prim⁹ coꝛ poris: abstrahere illã si adhuc ei lignũ ẽ oꝛ. Sinãt forcipes sagittaq; iducas et sagittã totis astringe viribus. ꝛ fortiꝫ abstrahe. Et si forcipes vuln⁹ nõ itrãt ꝛ os eĩ⁹ locũ dila ta cũ flebotomo aut iciso:oꝛ sic forcipes imit tẽs sup loca diligẽti⁹ sagittã forti⁹ retrahe. Et si sup os sagittã cecidisse ĩueneriz. oz eãcutias ei ptes submoneas bis aut ter. ꝛ sic attrahe. si sagitte pẽe fuerit i diuersa ptẽse timeq; ne te attrahẽte dũ exit coꝛpa q̃ illic sunt incidas. vuln⁹ plim̃ dilata ꝛ forcipes iducẽs penulas optie cõplme quo adiuicẽ reducãtur ꝛ sic at trahẽs exhe. Et si a sagitta ferrũ eductũ ẽ ips umq; pfundũ ꝛ oculi⁹ tibi ẽ loc⁹ oportebit pa tiẽti iperes vt erect⁹ es stet in figura in q̃ pcul sus ẽ hoza erat ꝛ tũc palpatiõe ytaris ꝛ inq̃si tiõe digitoꝝ dõec ĩueneris. Et si quo itrauit loco ppinq̃or ẽ finde iliuz ꝛ dilata qũadmo dũ dixim⁹ ꝛ forcipib⁹ iductis sagittã apꝓhẽde ꝛ attrahe. ¶Qđ si in oppositũ plata ẽ locum sagitta ab eo q̃ itrauit lat⁹ finde illũ eo in loc co quo sagitte itelligis eẽ caput ꝛ iductis for cipib⁹ inuẽtã apꝓhẽde ꝛ abstrahe. ¶Qđ si sa gitte vsq; ad locũ forcipes nõ attigerint orga no q̃is eo iducto quo subijt sagitta loco ip sam ipelle q̃b⁹ sagitte ipellunt. vt ad aptiõis os approximet tũcq; forcipib⁹ apꝓhẽsam idu ctis attrahẽs educas. Ut eduxeris sagittã ꝙsi dera ne forte pẽnas habuerit ꝛ i vulnere sint. ꝙfracte. Qđ si itellexerz̃ iuestigãde tibi restãt ꝛ educere oĩo moliaris. Cũ aũt sagittã eduxe ris ꝛ pẽne nõ superint locũ oportebis iuereri eiusmodi ẽ aut medicamia supiñ̃cere ꝙgluti nãtia vulnera. ¶Si aũt post sagitte eductio nẽ apa fieri ꝓtigerit patiẽtẽ flebotoma loco q̃ lactis pinguedinẽ applica ꝛ sandala intibeq; aquã ac q̃ffare ꝛ sempuine. solatriq; ꝛ silia ap pone aũt ꝛ sandali fasciã sicci. ¶Simul autẽ canẽdũ cũ locũ findes quo sagitta ipulsa est. aut cũ illã ipelles ꝛ ne in loco neru⁹ sit. puide aut arterie aut mẽbro certe nobili loc⁹ hic pa rim⁹ sit. Si etem hoꝝ q̃dpiã fuerit tota tibimo liẽdũ istat diligẽtia ne hoꝝ q̃q; ledas iciden do aut scindẽdo qm̃ nõnũq; vtili⁹ẽ suo sagitta loco pmittere q̃ educere cũ aut neruj timeꝫ aut arterie icisio. aut scissura. aut mẽbrũ alte quod nobiliũ ledere vidi etem ipsi quendam cui sagitta in stõi ptes icidit ꝛ sphacem scidit stetitq; inter thirbũ sagitta ꝛ stõm. nec potuit remãsit itaq; suo diutius in loco nec ledebat hominem nisi cum ciborum fiebat repletio.

¶Simul autem intuendum qm̃ sagitte non nunq̃ veneno infecte sunt qđ si itellexeris car nẽ circũcauare cõueniet. cui sagittã cõtigit ꝛ icidere siquidẽ fieri possibile est. Sagittã aũt veneno infectã ex ipsius carnis deprehẽdes colore declinat nanq; aut ad liuorem aut ad nigredinem. ¶Intuere quoq; ꝛ si sagitta ossi infixa est ipsiq; fortius adheret ꝛ forcipib⁹ cũ concusseris non mouebitur oportebit que cir ca sagittã sunt cauare vsq; dum ipsum appa reat os. quod autem cum illo incides orgão quo ossa amputantur. aut certe circa sagittã fortiꝫ molieris. quatenus eius dilatẽt os. ꝛ sic ipsam abstrahens educes. ¶Cum vero fa gitta in principalium erit aliquo membrorũ aut cuius magna est vtilitas vt cerebro. coꝛ de. pulmõe. epate. stomaco. renib⁹ vesica ꝛ ilia

milibus ⁊ mortē aladuertis. sagitte eductioni nullā dabis operā. Si aūt signa non agnoueris mortis. eiꝰ moliaris eductionē. qm̄ eiusmōi hō nōnunq̄ morte liberatꝰ sanat: vidi etenim cuiꝰ intestinis sagitta inciderat ⁊ vulneris loco stercora emittebant: adhibitaq̄ cura liberatꝰ ⁊ sanatꝰ est. Referūt q̄z nōnulli se epatis ptez vulnere eductā vidisse. ossaq̄ ⁊ thirbū. nec tm̄ mors abinde accidit: iō ergo cū locis iciderit his sagitta ꝟtusq̄ valet ⁊ mala nō se pſentāt si gna. eiꝰ oino molire eductionē. qm̄ mirabilis rerū deus auctor hominē morte fortasse liberaret. Si eteni in hmōi sagittā locis dimiseris patiētē in mortē ꝺfert ꝓculdubio. Et sic ꝺdē scire voluerīs quo interiorū mēbro sagitta cōstitit signa q̄ assignamꝰ speculare hec scilz. ¶Cerebro q̄dē si vulnus icidat ⁊ ad matrē vsq̄ attingat spissam egrotāti cephalea fit molesta ⁊ in oculis rubor ⁊ inflamatio. hominis imutatur color: animus cōfunditur. Quod si ad subtilē vsq̄ matrez attigerit. virtutis fit casus. vox tollitur. nasus incuruatur sanies reiicit naribus ⁊ sanguis auribusq̄ ardorq̄ et humiditas. ¶Si in pectoris concauum vsq̄ sagitta perferaturvulnusq̄ latum fuerit eo aer emittitur ⁊ si cordi inciderit illam videbis tanq̄ cuipiam in fixā solido. ⁊ sanguis exibit niger si q̄dē locus illi quo exeat fuerit. sequiturq̄ eiusmodi extremorum: frigus sudorq̄ ⁊ sincopis atq̄ mors. Et si pulmoni sagitta incidit ⁊ vulnus latum est sanguis emittitur spumosus. Et si eiusmodi vulnus non est quo sanguis exeat. patiētis imutatur color. anhelitus fit creber. Et si diaphramati quod in pectore est sagitta infigitur vel incidit certe costis posterioribus anhelitus fit magnus frequēsq̄. cum vtriusq̄ motu humeri. pariterq̄ dolor fit grauis. ¶Et si stomaco infigi contigerit sagittam ⁊ hec eiꝰ vsq̄ concauū perlata est ⁊ est in loco largitas cibus eo exit. Et si sagitta intestinis obuiauerit: stercora emittuntur ⁊ nonnunq̄ intestinuz foras ⁊ thirbus erumpunt. Cum autem in vesice sagitta incidit. vrina vulnere effuit. Signa hec in quod interiorū sagitta ipulsa sit membrorū designant. Si itaq̄ in his que diximus mortis animaduertes signa nullā adhibe sagitte curaz tā ⁊ si valida videatur esse virtus. Sin ⁊ valida ē virtus educere aude ⁊ molire toto molimine quēadmodū assignabo. ¶Si capiti incidit sagitta ⁊ ad opimēta vsq̄ cerebri impulsa ⁊ emitti quo vis modo nō ꝑ. oportebit capitis ꝑfozare os circa sagittā ⁊ sic emittere. Oō si in pectore est. ⁊ nō abstrahi poterit. oportebit coste aliquid amputare. cui sagitta incidit aut qō inter ipsam est ⁊ sagitta. posita tm̄ sub costa eris lamina tenui. q̄ siphacem custodiat. Sicq̄ ⁊ si ventri incidat aut veſice sagitta. aut mēbro interiorū cuipiā aliozꝫ oportebit ꝓmū caute ⁊ sine molestia sagittā denudari. Et sic nec emittit fissuram dilatare expediet ⁊ ipsa educta loco medicamina iponere carnē adducētia. dehic virgam ⁊ sicca medicamina vt alias expositū est. Et si sagittā venis. aut arterijs incidere contigerit: aut ossib⁹. aut organicarū alicui. ⁊ arterijs que sub alis sunt ⁊ in inguinib⁹ ⁊ timueris ne te educente ferrū sanguis oino effundat. oportebit ꝓmū venas aut arterias ab vtroq̄ cū filo ligare serico latere fortit cōtorto. cū ac⁹ imissiōe sub vena ⁊ nodatione robusta fideliq̄. Quo facto sagittam nuda. Et hoc te opus erat scire de sagittarū ⁊ similiū eductione.

¶Caplm. xvj. de aque cura que in capite est.

Quoniā de ea diximꝰ chyrurgie ꝑte que morboꝝ ē ⁊ passionū: quarū cura in oibus silis ē mēbris: iā nūc de ea dicemꝰ q̄ cuiq̄ ꝓpria est mēbro: ⁊ a morboꝝ cura incipiemus q̄ capiti accidūt: dehinc aliorū exponemꝰ mēbroꝝ iuxta ipsoꝝ ordinē in passiōes curā donec vsq̄ pedes attingamꝰ. ¶Nūc itaq̄ primū de aque q̄ in capite est cura videbimꝰ. Passio hec infantibus in partu accidit cū eoꝝ caput fortiter cōprimit: cū ipius volūt eq̄litatē informare moleste: aut ex passiōe interiori: aut vene fissura: aut sanguis q̄ affuit imutatiōe: grossaturq̄ hic donec in loco fiat cruditas frigida: nec excoctur nec sanies fit. Et qm̄ loca hec rara sūt: trā sit hec hūiditas: ⁊ inter siphacē q̄ sup craneuz est cutemq̄ statuitur. ¶Sūt autem huiꝰ passiōis spēs. iij. aut em̄ hūiditas hec inter cutē ⁊ opimentū ossa cranei ab exterioribus opiens adunat. Aut inter os cranei ⁊ ipm̄ ab exterioribus velans opimentū. Aut inter cranei ab interioribꝰ os ⁊ matrē grossam. ¶his igit q̄dꝫ inter cutē ⁊ cranei operimētū hūiditas adunatur ap̄a accidit tactu molle: cuiꝰ color cutis est color silis ⁊ sine dolore. ⁊ si digito cōprimas ꝓpter carnis paucitatē cōmouet: facileq̄ ap̄a pellitur ⁊ humiditas ab innicem separatur.

¶Quibus aūt inter cranei siphacez ⁊ os ipm̄ aq̄ adunatur: eadē hēnt signa. que. ⁊ ante diximus. ⁊ est ap̄a sub solis vt nec facile pellitur et carnis sentiū digiti grossitiem. ¶Quibꝰ vero inter cranei os ⁊ spissam adunatur aqua matrem ap̄a facile non pellit nec molle est sz fortiter pellit. hoc ꝓ ossiū infantiū hūiditatem maximeq̄ si scoma ab innicē fuerint diffucta: ⁊ ꝑ ipsa hūiditas ad exteriora missa fuerit. hꝰ aūt itelliges qm̄ cū ab exterioꝝ hūiditatē cōmes: cuiꝰ ad cranei tēdit interiora. ⁊ dolor i his est grauior ⁊ ossiū capitis separatio frōtis acumē ad exteriora ⁊ eoꝝ oculi elati a q̄bus ⁊ lachryme prumpūt multe. Et hmōi oium curā adhibere nō oz. ¶Cū aūt hūiditas inter capitis

cutē ⁊ cranei ossis opimētū cernit: ⁊ aꝑa pūs est. vt assigno cura: finde itaq; aꝑatis filis medīū semel in latū. Si aūt iter operiⁿ ossis cranei ⁊ ipm fuerit hūiditas cutē duab⁹ incides fissuris sese in medio aꝑatis incidentiū si quidē aꝑa magnū fuerit. Quod ꝓ magnū est tres adhibebis fissuras in modū. ſ. greci. hoc modo. ⁊ humiditatē extrahes omnē. Tūc fissuras has pāno replebis lineo ⁊ cū fasciis ligabis vitisq; sicq; trib⁹ ꝓmittes dieb⁹. Die ꝟo tertio solues cū medicamib⁹ curabis ⁊ vnguētis quemadmodū ⁊ reliqua vulnera. Quod si carnis imoratur super cute ⁊ os productio os ipsum leuiter rades ⁊ sic curabis.

¶ Capm. xvij. de eius cura in cuius oculos fluxus multiplicabātur acuti.

¶ A huiusmodi hoibus pilos abradere opz a frōtis loco quo tibi tēporū appareant lacerti hos itaq; cauebis ⁊ patiēti iferiorē mouere iperabis maxillā quo loco magis approximēt moti q̄ in tpibus sunt lacerti. tunc trib⁹ frontem findes fissuris rectis ⁊ ad os vsq; pueniēs eritq; cuiusq; fissure lōgitudo duorum digitoꝝ. ⁊ inter singulas duas digiti. iij. Dehinc. inducas aut organo lāceę sīle fissure ipsi q̄ tēpori est ꝓxima sinistro donec vsq; mediā attingat. deide a dextra vsq; mediā ⁊ q̄ inter fissuras est cutē purga cū frontis opimēto. tūc assūpto cultello q̄ ꝺr scuꝺa fissure inducas ꝑme ⁊ obtusum eius latus in ptē fac ossis. acutū aūt in cutis ptē ꝙuerte ⁊ ad mediā vsq; fissurā trāsmittes amputabilisq; cū eo venas oēs ⁊ arterias q̄ illic sūt: cutē ꝟo olo incidere caueas. Dehinc secꝺo cultellū fissure induc sēcꝺe vsq; vltimā. vēnasq; pari ratiōe et arterias ꝑputa. quēadmodū ⁊ in alia hocq; facies donec moderatā emiseris sanguis ꝙtitatē. post hec ꝑputata fortiē cōprimes loca. ⁊ q̄ illic adunat⁹ fuerit sanguis emittes. ⁊ sic licinia inducas. fasciasq; appone aq̄ ifusas. mane facto licinia illa abstrahes ⁊ alia vio ⁊ oleo oliue infusa imittes. Et nōnūq; hoies tpis oline olei loco ⁊ vini oleū ponūt rosaꝝ. sup lacertos aūt tēporū pānū supertēdes sandalis ⁊ aq̄ ifusū rosarū ne forte aꝑa illis accidat caliꝺū. die tertio fasciis solues ⁊ vittas ⁊ vulneris adhibebis curā vicerūq; cū basilico vnguēto in oleo liq̄facto rosaꝝ ⁊ oibus reliquis quas vulneribus adhiberi assignauimus cutis.

¶ Capm. xviij. de findenda per latuz fronte.

¶ Rons quoq; illi⁹ ad cuius oculos ꝓ venas fuerit mitas decursus in latū findit. Sigtur aūt hoc cūvideris oculos macilēt⁹ ⁊ parvos: visuz eoꝝ ꝺbi lē. angulos corrosos. ⁊ palpebrarū loca vlcera sa. pilosq; eoruz cadere ⁊ ab oculis lachrymę. defluūt tenues ⁊ valde pūgentes. patiēsq; in capitis ꝑfundo dolorē sentit acutū ⁊ molestuz cū sternutatio subsequit: hec cum videris hac vteris cura. ¶ Primū a prioꝝ incipiēs abrasione: quo tempoꝝ manifestos hēas lacertos: q̄s ⁊ cauebis ⁊ in actiōe manus illis ꝑim⁹ nonfies. Dehic in latū frōtē findes: ⁊ a tpe icipies sinistro donec ad dextrū porrigaris. Finiēde aūt tibi sunt fissure extremitates in locis q̄ nō mouētur: sitq; fissura paulo altior fronte. sed scomū caue coronatum ne forte ferrū illi obuies. Antiquoꝝ āt q̄ꝺā fissurā in medio icide bāt frōte. Ut aūt os nudaueris oportebit iter extremitates venaꝝ ⁊ arteriaꝝ cū licinijs ⁊ pānis separe: sicq; fascias appōes vino ifusas et rosaꝝ oleo. ⁊ cū vitis astringes. Die facto secūꝺo ituere ⁊ si imutū cōspicis aꝑa vtile. Sin fascias itez appone ⁊ sup liga: hoc vt recesserit os abrade q̄tenus oriri in eo caro icipiat: et regimē qō carnē adducit adhibebis. medicaminū. ſ. ⁊ vnguētoꝝ. Cum etem his caro in locis fuerit orta: ⁊ cuti cōtinuata spissabit cutis cuz carne. ⁊ astringetur. fluxusq; a venaꝝ ore ad oculos ꝓhibetur.

¶ Capm. xix. de palpebre supioris repressiōe ⁊ ei⁹ ad supiora ꝙtēsione piloꝝ cā supfluoꝝ.

¶ Spilorū ꝓductio palpebris fiat superfiua repssione vtēdū ē cui⁹ hec ē assignatio. patiētē supinū iacere facies ⁊ palpebrā inuolues. Et si q̄ supflui sūt pili lōgi fuerit: ministrāti quo manu illos teneat ipera ad supiora reducēs ⁊ cū palpebre pilis adhibito mastice cōglutina. Si āt breues medio palpebre acū inducas cū filo ab interioribus icipiēs ad exteriora sicq; palpebrā sursuz extēde. cū sinistra revolues manu. tunc flebotomū a pte maioris ponnes anguli ⁊ sub pilis finde supfluis ad angulū ꝓcedens minorē. Nec ꝟo fissura hec ꝑfunda sit. sic etem q̄ ad interiora inuersi erāt pili ad exteriora verterēt. tā tūc palpebram in sūū reduces locū ⁊ q̄ in exterioribus ē palpebre cutē in medio stringes loco cū acu ⁊ filo trib⁹ in locis ⁊ filos hos ministrū vt teneat iubebis et palpebrā ad supiora extēdes iuxta quātitatez q̄ ab oculis pilos tolli videris moderatiⁿ. nec vero plurimū tollas intantum vt oculū deturpes. tunc quam sustulisti cutem iminues cum forpicibus sicq; duas fissuras cutis adunabis ⁊ nodosa in sue insuitiōe acū. locis. ſ. singulis adunabis nec nodabis filū ⁊ amputabis. hoc pluribus facies in locis donec fissuras adheseris cutis. Tunc pulnerem adhibe crocenum ⁊ oleo instilla ipsumq; fascia ⁊ cū vitis strige. Die facto secūꝺo aut tertio fila incides cū forficibus educēsq; cū vnguētis locum curabis.

Et hoc laudabili⁹ē quo in pilo⁹ in palpebris
supfluo⁹ cura vtimur. Est aūt ⁊ alia ei⁹ cure
spes hec ituere pilos ⁊ si q̄ oculum pūgūt pili
pauci sunt ⁊ nō multi ſz duo aut tres ſadinicē
primi acu sūpra pilū imitte ex mulieris capil
lis ⁊ sericū filū subtilissimū fortiter ꝓtortū fi-
lūq; duplica ⁊ acū palpebre imitte radici lo-
co q̄ pili videnť supfluī tūc pilū induc supfluū
aut duos fili duplicatiōis loco. acūq; ⁊ filum
abstrahe sursum qm̄ pili cū filo exhibūt. Qō
si iter hos fuerit pilos aliq̄s subtilis pilū. illi
adde fortē ex palpebre pilis ⁊ simus ꝓglutia
cum gūma quauis aut mastice ⁊ sic ei quēad
modum ⁊ primo fecisti pilo.

¶Capi.xx. de separationis oculi cura.

Separatiōis cās alś exposui
mus q̄ ē. ſ. palpebra⁹ imutio ⁊ sub
leuatio vt oculū opire neq̄nt ⁊ fit
tāq̄ leporis ocul⁹. Et si ocul⁹ ex vl
ceris fit vestigio aut palpebre isuitione ⁊ ei⁹
plusq̄ expediebat subleuatiōe: ei⁹ cura palpe
bre ē fissura in solidatiōis loco dimittať dōec
laxeť ⁊ in fissura modicū ponať licinīū. ligen-
turq; dōec saneť. Et si sepatio nālis ē. supiorē
oz cutē palpebre findere i medio loco ⁊ i ipā
pōe fissura licinīū in ⁊ynguētū sit carnē addu
cēs ꝗten⁹ duo iciſiōis labra sibi nō obuiēt. ca
roq; iter vtrūq; ꝓducať. Si aūt sepationē ꝓti-
gerit fieri iferioris cā palpebre replicationis
ad exteriora. hocq; ex ipi⁹ factū sit isuitiōe aut
coctura min⁹ cauta. iōq; palpebra revolnitur
aut certe ex vlceris vestigio acū sume in q̄ filū
pōes ꝓtortū ⁊ palpebre carni imittes replica
te ab āgulo oculi minori vsq; maiorē: si q̄ pati
tur ocul⁹ sit sinister. si dexter ab āgulo maiori
vsq; minorē ⁊ acū abstrahes ꝗten⁹ filū in dua
bus carnis supsit extremitatib⁹. tūc assūptis
fili extremis ad supiora ꝺhe ⁊ cū flebotomo
icide. Et si q̄dē palpebre figura in pōrē redie
rit statūr ad iteriora ɔ̄linauerit hec tibi suffi
cit cura. Sz si adhuc iuersa ē post carnis de-
nudatiōnē oportebit sub palpebra sibi pōe
re aq̄ caro abscisa ē latū ⁊ ad iteri⁹ finde lat⁹
palpebre fissuras duas. sintq; duaꝝ extrēa ici-
siōnū in iciſiōis quā fecisti āgulis vt iuicem
sibi obuiēt. fiatq; ex eis āgul⁹ acut⁹ cū aduna
te fuerit vt sit silis lauda greco cui⁹ hec ē figu
ra tūc illā explica carnē iuxta qō lat⁹ ē latū
supi⁹i palpebre ꝓfinijs ⁊ sic ptes aduna diſiū
ctas cū filis duob⁹ ⁊ cū filo isues sicq; absistes
Et si sepatio ex isuitiōe ꝓtigit. aut ex coctura
simplicē ⁊ planā fac fissurā sub palpebraꝝ pi
lis in pma cicatrizatiōe ipo eodē loco ⁊ sic la
bra sepa duo cū lignulo ⁊ oi reliq̄ vtere cura
quēadmodū in leporino pus dixim⁹ oculo pl̄
uerēq; loco inūce croceū ⁊ sal aquā ciminiq;
ocplo istilla. sicq; fasciā supponēs strige māe

facto solues ⁊ intuere. ⁊ si calidū accit aꝑa cū
obtalmie cura medeberis sin colliriū adhibe
rubeum ⁊ lene ⁊ pulverem croceum.

¶Capi.xxi. de fissure palpebre cura.

Iam prima diximus
huiꝰ libri pte fissurā corpꝰ ēē pingue
qō sub palpebre oriať cute supiotis
eiusq; cās ⁊ signa explicauimꝰ. Et⁹
aūt cura hoc exponem⁹ loco. Sedere itaq; in
tuo facies patiētē ꝓspectu ⁊ palpebrā paulu-
lū dilata egrotātē. atq; cū pollice ⁊ idice paꝝ
ptēde. Dehinc cōprime q̄ eiusmodi hūiditas
iter duos aduneť digitos tūc ministranti tibi
impa quo palpebrā a medio trahat supcilio
tu aūt a loco palpebre ad iferiora paꝝ detra
he. sicq; hūiditatis finde mediū in latū fiat fis
sura vene flebotomatiōe maior. Jn opprimē-
do aūt expediet vt ad pinguedinis hui⁹ attin
gas locū caueasq; tñ ipaꝝ ptrāsire. Nōnunq̄
etem̄ fissura ad palpebre pozrigit iteriora et
vsq; oculi puenit tunicā pmāvt aūt corpꝰ hoc
pingue qō fissurā dixim⁹ appuerit ad exterio
ra illō trahe: ⁊ si nō appet flebotomū iteꝝ ap
pone: ⁊ suauiter locū findes dōec appeat ap-
prehēsumq; digitis ⁊ pāno molli in vtrūq; cō
cute lat⁹. Nōnūq̄ aūt sic dispones. vt pmum
carne denudes ⁊ sic pānū sumptū aceto ifun-
de ⁊ aq̄ locoq; suppone. Et sunt hoium non-
nulli qui sal calefaciunt ⁊ in cauterū extremo
ponentes in fissura deponunt quo o ēm illam
sal consumat humiditatez. Dehinc cū fasciis
liga ⁊ mane facta solue. Et si vacuum caloze
videris ⁊ aꝑate locū vnguentum appone ⁊ cū
hezazo circūpositā cataplasma ⁊ siapho me-
mithe. Qō si apostema loco acciderit calidū
refrigerantibus cura medicaminibus ⁊ repri
mentibus vt memithe assafo sandalo: fufalo:
hezazo terra armenica tritis et aqua infusis
queffare ac intibe.

¶Capi.xxij. de copulatarum inuicem palpe
brarum cura.

Oportet cum palpebras
conglutinari cō
solidanti aut cum cornea contige
rit tunica sic curare extremum sti
bij sub palpebra immites ⁊ cū sen
nara suspēdes. atq; sursum trahes ⁊ induces
inter palpebram et oculum paulatim donec
ab oculi tunica palpebra amoueatur. Canē-
dum autem ne quidpiam tunice oculi inci-
das maximeq; cornee. fiatq; in oculo abin-
de vlcus et nonnunquam hinc acumen vnee
cum incisio tunicam pertransit corneam hec
vt feceris oculo ciminum et sal commasticā-
ta infunde et sub palpebra pannum pone li-
neum suauem. ne forte cum oculi tunica iteꝝ
palpebra aduneť ⁊ sic fasciam applica in qua

ouipposueris vitellū. oleūq; rosaz ꝛ vsq; dū ꝑmittre ʒm. tūc solues ꝛ collirū istillās albū diebus ꝙnuis trib⁹ ꝑ dei gratiā curās sanabis.

¶Capi. xxiij. de grādinis ꝛ verruce cura.

GRandinem curās expedit patiētem vtin tuo sedeat ꝙspectu facias: ꝛ cū police indiceq; palpebre cutē extēdere ab exteriozib⁹ in latū finde educasq; grādinē cū stibij extremitate. aut cū quo palpaꝝ extremo vel q̄uis alia re. Et si fissura magna est labraq; duo laxa. isuē do adunes: ꝛ sup locū pulverem appone croceū. Si aūt pua puluis sufficiet sol⁹ et fascie. Oꝫ si ab iteriozib⁹ grādo fuerit: palpebrā replica ꝛ finde ab iteriozib⁹ p latū: eductaq; grādine oculo aquā istilla masticis ꝛ salis cōmasticatoꝝ. ꝛ cū fascia liga. in q̄ posueris oui vitellū ꝛ rosaz oleū mane facto solues ꝛ ituere. Et si dē icaluerit collirij istilla albū in aq̄ liquefactū. sin alicd colcotari triti. Verrucā aūt oculi opz apprehendas cū parunlis forcipibus ꝛ cū forcipibus ascindens pulverē super sparge croceum: fasciaq; quoniam conglutinabitur ꝛ non redibit verruca.

¶Capi. xxiiij. de glande que in oculi est angulo verrucis carne superflua que in radicibus est palpebrarum.

SUperflua aūt in oculi angulo glās hoc curanda est mō. Cū sennera illam arripies aut forcipibus: paululs; ad superioza extēsam circūducēq; amputabis cū forcipibus: nec ꝙ multis ad eius extirpādā radicem ne forte anguli oculi carnē abscindas: oriaturq; abinde passio cui fluxus nomē est. Hec vt cōpleueris oculo cimini aquā ꝛ sal cōmasticatum in stilla: fasciaq; oui vitellū astringe rosaz oleo abiecto mane facto solutum intuere: atq; si locus icaluerit collirij istillabis albū cū aq̄ dissolutū. Si ꝙ nullꝰ fuerit calor colcotari triti paz superpone. Verrucas porro cū forcipe areptas forcipibus amputa ꝛ pulverē croceum desup pulverizabis sicq; fascia astringe non em amplius reditum dabunt.

¶Capi. xxv. de vngule oculi amputatione.

VNgule medelā exposuimꝰ q̄ nōdū robusta ē ꝛ oculū videtē nō opit alꝫ si āt inualuerit ꝛ foramē cepit velare pupille expedit patiētē statuere supinū oculoq; apto pēnā sume colūbaz cui⁹ plūa: sit extrēitas ꝛ sub vngula introduc oculi. ꝛ sic acū obtusā sumas planāq; ꝛ pilū appōe gialium crinis grossū acūq; ipaz ꝑ vngulā trāsi ab anguli pte oculi ꝛ ab alio extras latere: eductaq; acu pilū totū sub vngula trāsire facy sq; pupille ptē vngulāq; sepa ꝛ ab oculo: cū ipo amone si pole fuerit. Dehic sēnara sūptavngule q̄ oculo sepasti ifixe. extendeq; ꝛ paz itoq̄ ꝛ sic ab radice āputa cū forcipib⁹ nec mītū ei⁹ pfūdes āputationē ne forte āguli āputes carnes fiat q; abide q̄ oculi ōr fluxꝰ passio. vt āputaueris sal ꝛ cimini ꝙmasticoꝝ aquā istilla ꝛ fasciam appōe suppositō oui vitello ꝛ olo rosaro. sicq; liga mane facto solue ꝛ ne te incalescat vide. Si incaluerit collirium appone album ꝛ cuz obtalmie medela cura.

¶Capi. xxvj. de acuminis oculi cura.

TUnica vuea si ꝙpit: nō ē ei⁹ cura vt oculo visus redeat: ʒ vt oculi acumē recedat ꝛ turpitudo ꝛ q̄dāmō reformetur. Est ʒ ei⁹ cura vt acū sumas et acumis imittas radici aut palpebre pte inferiozis ad supioza. Dehic aliā imittas acū i q̄ filū posuerʒ duplicatū a pte oculi āguli q̄ dextre mānu. pria ē in acumis radice ꝛ ptrāsies p mā sines acū vt fuerat tūc fili icides duplicationē ꝛ acuminis ptē ad supioza ligabis ptez ad iferioza cū filo sicq; acū educes ꝛ sal masticēq; cōmasticata instillabis ꝛ sup oculū fasciā pones cū oui vitello ꝛ rosaz oleo ligabisq; mane facto solues ꝛ collirū instillabis albuz ouicz albumen donec sanetur.

¶Capi. xxvij. de saniei q̄ sub cornea est cura.

GAlienus in suo refert lib⁹ quē magna artē dixit: qm̄ vir q̄dā oculoz morbos curās q̄ dicebaꝫ horestes multos in q̄z erat oculꝰ sanies sanauerat. Statuebat em̄ patiētē sup scānū sedere ʒ rectū ꝛ ab vtroq; sumebat ei⁹ caput latere ꝙtiebatq; dōec nos saniē videbamus ipam ad oculi inferioza descendere et statuebat oculi aūt aq̄ nō statuit aut oculo cuz excutit nisi ad iferioza ꝑmaꝫ cū multa ꝓssiōe q̄ ei⁹ iminnitur suba. Et post pauca dicit. Nos ʒ sepi⁹ sanie eūauim⁹ multā. cornea fissa quēad modū assignabo hac in passiōe expedit corneā finde re tunicā in loco cornee fissure q̄ad oculū nō trāseat qm̄ sanies sic exhibit ꝛ euacuabit hac euacuata mulieris lac cui filia est oculo istilla ꝛ cum fascia liga. atq; deinceps vicez oculi curam adhibebis.

¶Capi. xxviij. de aque oculi excussione.

AQue oculi diuersitates exposuimus ꝛ causas signaq; alio huius libri loco ꝛnūc ei⁹ referem⁹ q̄ ꝑ excussionē fit curā ꝑus demōstrato in quib⁹ ei⁹ speciebus excussio confert. Dico ergo: quoniā opz te patienti imparе vt oculū in quo est aqua claudat: tuq; ei⁹ cū pollice palpebrā ꝑme ad interioza ꝛ inyrūq; commone

i atus tanꝯ si cōminuas ꝛ dissūgas illam. tūc oculū aperi ꝛ eiꝰ ituere foramē: ꝛ si q̄ in foramine est aquā abinuicē videris separatā ꝛ dispersam. aq̄ hec nō firmata est ꝛ excussiōi non cōpetit. Si āt adunata stat ꝛ fi separat firmata est. Et signū aliud pximi meliꝰ. Cū aq̄ videris colorē tanꝯ ferri elimati. aut colorē plūbi aquā intellige stabilitā. ꝛ qm̄ excussionis cura proderit. cuius autē color gipseus ē coagulata ē valde ꝛ excussioni nō cōpetit. laudabilius autez adhuc vt patienti oculū claudere sanū imperes ꝛ ipsi manū suppone. tunc egrotantē aperi oculū in solis oppositionē. Et si oculi foramē videꝛ dilatatū. intelligas eiusmōi aquā excussionis admittere curā. ¶Sume itaq̄ eiꝰ cure. principiū iuxta quod assignabo sic. patiētē in tuo sedere cōspectu impera in loco claro tu quoq̄ in scāno sedeas elato ꝛ oculum clande sanum atq̄ egrotātē aperi cum digito. tūc sume meḥetum organum scilicet cū quo excussio fit ꝛ mensura ab angulo oculi minori iuxta mensuram stibij grossitiei scilicet meḥeti paꝛ a foraminis oculi oppositione. Et tunc meḥeti caput acutū in loco pone ꝛ infige fortius vt introeat: meḥetūq̄ sentias in locum peruenisse vacuum: tunc cum ipso meḥeto in partē tende foraminis oculi. ꝛcū eius capite ad ipm̄ peruenī foramē. qm̄ statim meḥeti corpꝰ vide bis manifestum in foramie sub tunica cornea. Deinceps cū ipso descēde meḥeto inferiꝰ paululū: aquāq̄ cū eo ad inferiora contrahe ꝛ in villis suspēde vuee: siccq̄ septus facies donec a foramis recedat loco quicquid inest aque. Iā tunc paululū expecta: ꝛ si nō redire aquaz videris in locum: patiensq̄ aliquid videt ꝛ in tuetur: meḥetum paulatim educas cōtorquēdo. ¶Si aūt ad locū aqua redierit scḋo illam depone ꝛ tertio donec stabiliatur: ꝛ sic iuxta quod assignaui meḥetū educes ꝛ oculo timini aquā instillabis salisq̄ cōminuti cōmasticatorum: ꝛ cuz fascia liga: super quā oni vitellū ꝛ rosarū oleū ꝛ cū vittis stringe. Sic quoq̄ ꝛ oculū ligabis sanum ne forte moueat patiens illius ex motu. ꝛ egrū suppinū iacere precipies in obscura domo: ꝛ ab oi prohibebis motu: ꝛ vt sternutationē caneat tussemq̄ ꝛ sitia: ꝛ oi illum subtili dispones regimie vt pullis. taugis. ꝛ similiḃ. vsq̄ in diē septimū: oculusq̄ quēadmodū ipe rani ligatus erit vsq̄ in diez hanc ꝛ in alio exemplari. Duabꝰ pmittes sic hebdomadibꝰ: ni si forte q̄d pīa obstiterit: vt ardor aut apostema qḋ oculo accidat: tūc etem oportebit solue re ante p̄finitū ꝛ caloris aḋhibebis curā. Cuz aūt die solueris septio: oculū cū aliq̄ ituitiōe expire. ¶Nec vero opz oculū experiri cū meḥetū eduxeris: qm̄ hoc aquā ad supiora reducit.

¶Capitulum. xxix. de mozi quod in facie est cura.

MOzi autē cura qḋ in facie sub genis ē hu iusmōi iudicāt. Scalpes illū aut cū zaccara cōfrices illū ꝛ zaccara salubrioꝛ ē ꝛ cōpetētioꝛ. Post ꝓfractionē cū megessi lati capite scalpes quousq̄z sanguineus fiat locꝰ: ꝛ multū ab eo sanguinem educes ꝛ basilicon suppōes. nec sanguinē loco exterges. quatenꝰ loco cōglutinet. nec tribꝰ auferet diebꝰ. Die tertio loco butyꝝ applica tepidū ꝛfolia itibe supmitte. ne forte illō fascia desiccet. Sic facies dōec vesiculas auferas loco purgato cūillū paꝝ videris ꝓfundatū nec aliquid supereſt mali. zemiari appone vnguētum quod cicatrizat ꝛ singulis bābacem quā apponis minue diebus.

¶Capitulum. xxx. de auris que perforata nō est cura.

AAris foramē nōnunq̄ opilatū est ab ipsius tpe creatiōis ꝛ qñq̄ opilatio ex vlceris fit macula qḋ ꝓsolidatū ē. hec aūt opilatio aliquotiēs in auris ē pfundo ꝛ nōnunq̄ in foramine mānifesto. Et si in auris ꝓfundo fuerit opilo. in loco scz operimenti qḋ foramē vellat. difficilē hꝫ curā nisi q̄ oīno eiꝰ pforationē cū organo nitimur subtili. Si ꝛo imanifesto cū flebotomo findimus cui caput ē incuruatū paulū. Et si caro illic fuerit sup flua. expedit illā circū cauare ꝛ sic loco pulueꝛ apponim̄ croceū ꝛ locū ipo cū pāno cataplasmam̄ lineo. Qḋ si apa abinde acciderit calm cū collirio albo oportebit locū cataplasmare aq̄ ifusum rosata. Et si calor itra foramē fuerit. collirīū itra aurē funde. ꝛ si sanguis decursus loco acciderit sup auris radicē portulace pone aquā aut virge pastoris. aut hulici. similiaq̄z sanguis amputātia fluxum.

¶Capm. xxxj. de auris cura in quā lapis cecidit aut simile.

ALio loco dixim̄ quēadmodū calculus aut granū si auri inciderint educere quis moliat sed qm̄ nōnunq̄ grana icidūt ꝛ ex hūiditatis loci cā itumescūt augētur q̄z educi nequeūt. tūc aurz radicē findere oportebit a pte pigmēdini vicia fissuraq̄z pauca i prime lūe modum tūc qḋ i aure ē emittat cū megessi vltio. aut alia re siccq̄ fissurā in sue ꝛ pulueꝛ superpone croceū ac diligēter cura.

¶Capm. xxxij. de carnis i naso supflue cura.

DAssio hec carnis ē nariū ꝓductio atq̄z i solis cōsiderāda ē radio. Et si carnis huius colorē videris liuidū aut nigrū tactꝰ duri ab eiꝰ oz fugere cura. qm̄ ex mā fit melācolica ꝛē in cācri spē. Qḋ si aūt rubei est coloris. aut nasi tactꝰ mollis ꝛ

carnis subē silis. tūc ad eius accede curā q̄ hu
ilsmōi ē. ¶ Qpatiētē i scāno soli opposito fac se
dere ⁊ narē eius cū manu aperi sinistra cultel
lūq; mirti folio similē naso imittēs omnē quā
illic ineneris carnē absinde ⁊ purga. nec oino
aliq̄d remittes ⁊ q̄cq̄d absinderis emittes cuz
megessi capite. aut alio quo vis orgāno ⁊ itez
in solis radio ituere. Et si nasuz ab oi illa pur
gasti supflua carne totū vtile. sin scō o cultellū
aut orgānū cōpetēs appone ⁊ q̄cq̄d eiusmodi
inueneris icide ⁊ naris lat⁹ rade dōec optime
purgaueris. Dehic exterges ⁊ modicū ifūdēs
aceti aq̄ ⁊ vini. ⁊ patiētis caput retrorsum sub
leuabis paululū ⁊ si quā iniecisti hūiditatē ad
ad gurgulionē ptrāsit. itelliges nullā hui⁹ car
nis partē in ptib⁹ eē foramis qō colatorio sile
est: iz nez in palati foramie. Si āt nihil hūidi
tatis ptrālire videris intelliges carnē hāc in
supioribꝰ ossis pforati pducta ⁊ ad illā orga
nū nō porrigi quo caro a naribꝰ āputat. Opz
itaq; filū sūas lineū cui modica sit grossities ⁊
nodos ab inuicē in eo primos fac inter duos
nodos spaciū ponēs digitoz duoz filūq; ac⁹
immittes foraminiꝰ a hui⁹ acus extremū ad su
perioza vsq; nasi imittas donec ad foramē p
ueniat qō in osse est colatorio simili ⁊ a palato
illam emittes oreq;. dehinc fili sume extrema
duo ⁊ cuz manus extēdens vtraq; in serre mo
dum deducas. vt cū nodulis illā incidas car
nē. post hoc āt nodositas hᵉ, cū licinio fiat ex li
ni pāno quo foramē mundeť apertū. Die aūt
tertio expedit te licinia inducere naso. q̄ cū me
dicaminibꝰ cataplasmgueris corrodētibus ⁊
desiccātibꝰ q̄les sunt trocisci q̄ dicunť mousas
aut cū vnguēto croceo zeniarico. In vltio me
dicamibus vieris q̄ desiccēt ⁊ indurēt ⁊ q̄diu
cura durabit fistulas naso inducas plūbeas.

¶ Capz. xxxiij. de gigiue cura que dicit anasa
lis ⁊ emussionis eius. que vocať farol.

Anasolis caro est supflua
q̄ in dentiū ouť
laterib⁹ eiusq; cura ē vt eū forrici
bus aut sennara illā suspendas ⁊
cū flebotomo incidas. Farol aūt ē
emissio ē pua. ozq; illā cū flebotomo findere.
quaten⁹ ab ea sanies exeat aut cū ligno acuto
post hec acetū sorbitet ⁊ sugat. aquāq; ⁊ vini
modicū ⁊ deide rosaz aquā ⁊ oleū rosatū ma
nuq; aquā ⁊ mel ⁊ locū digito cōprimat.

¶ Capim. xxxiiij. de molaribus educendis.

Qui molarē vult eruere p
muz illi expe
dit q̄ in eiꝰ est radicib⁹ carnē incide
re paulati donec nihil illi carnis su
persit adherēs eiꝰ radici. tūc forpices molari
ipsi superponat. ⁊ sup vtrūq; ipsoz pedē fortiť
cōprimat molarēq; fortius p cutiat. dextrorsū ⁊
sinistrorsū sicq;cū tota abstrahaťur tute qm̄ sub
seq̄tur illū molaris si aūt corrosus fuerit. los
co oportebit corrosō pānum imprimere fortis
ter ⁊ sic iuxta qō assignauimꝰ curabis. Quo fa
cto acetum fugat mixtū sepiꝰ ⁊ sic rosaz oleū
loco suppone cum bābace. Nonnunq; autem
hoi insicitur dens superfluus intuendūq; ⁊ si
in alterius est dentis radice: cum orgāno qō
rostro simile est auferatur: ratq; si quid super
erit lima explaneti. Si autē nō in alteriꝰ nitit
radice: sed suo cū forcipibus extrahatur. Et si
dentium quispiam iusto maior fuerit manife
ste turpe est. ozq; illū lima corrigi. ⁊ qō abun
dat tolli: quo ceteris cōpetenti fiat proportio
ne equalis ⁊ non dissonus.

¶ Capim. xxxv. de lingue nodositatis cura.

Si lingue nodatio natura
lis ē: ⁊ ex ligamē
tis q̄ ipsam ligāt. aut ex eius brevita
te: patiētē sedere tuo facias in cōspe
ctu opz sup scānum. eiusq; aperto ore linguaz
subleua q̄tum potes ⁊ ligamenta hec incide
neruosa. cū flebotomo lato ⁊ stude ne itidem
in vlceris cicatrizatione accidat. Et si ex vlce
ris cōtigit cicatrizatione linguā ad superiora
trahe ⁊ finde in latum ac nitere vt sanetur no
datio. Caueas aūtē ne fissura in profundū tē
dat carnis incidatq; arteriis flebotomū. Non
nunq; etenim abinde fluxus accidit sanguis
qui facile mitigari nequit. dehinc patiens ace
tum post curam fugat q̄si mastices ⁊ aquā. sic
q; ea appone q̄ carnē adducūt ⁊ sanant vul
nera nō restringentia nec reprimētia.

¶ Capim. xxxvj. de amigdalorum duum apo
stematis cura.

Amigdalorū duū apo
stema si
crescat ⁊ eiꝰ fiat tempus diutinū.
nec dissolvať difficiliq; fit patiēti
trāsglutio ⁊ anhelitus angustať ⁊
amigdala duo videris albificata ⁊ rotūdata ⁊
eoz radix parua facta est. medicamia q; nō cō
ferunt ⁊ gargarismata filiaq; amputatiōe vti
dū est. hoc aūt sic fit patientē in cōspectu mo
soli opposituū sedere facies ⁊ os aperire ipera
bis ministerq; caput eiꝰ teneat aliꝰ q̄z vt illius
teneat linguam ⁊ ad inferiora deprimat cū or
gano huic cōpetēti rei. tūc sumes sennarā ⁊ in
alteq; infiges amigdaloz. atq; ad exteriora p
trahes caueš ne cū eo opimēti q̄dpiā abstra
hať. aut corpoz q̄ illic sūt. sicq; ipm a radicib⁹
āputabis cū oportuno orgāo. cuiq; alteq; icide
ris ad alteq; puertas idēq; facies. tūc patiētez
aquā vt gargarizet rosaz ipera ⁊ acetū refri
geratū. Et si ab ide sanguis ptigerit fluxꝰ sisti
ci aq̄ gargarizet ⁊ arnoglosse. terrāq; cypcā.
Et si apostema oleū gargarizet rosaruz ⁊ oui
albumē aut mororum robur. cuz coriandro.
Et si in vulnere sanies fieri contigerit aquam

gargarizet mellis.

¶Capitulum.xxxvij.de apostematicevne medela.

Cum vulne acciderit apa ⁊ ceciderit vt tāq̄ vna fiat racemi capitis rotūdi radicisq̄ subtil⁹ ⁊ medicaminū nihil ꝑfert medela stringētiū abscindere illā oz ne forte ei augmēta fuerit suffocationē ꝓpat. sed cū rotūda ē ⁊ radicnō est illi subtilis colo ꝛqz ei⁹ q̄ sanguis nigri ad ꝙputādā nō accedas. qm̄ in hmōi habitudine ei⁹ ꝙputatio apa pit magnū ⁊ sanguis q̄ nō repmit fluxū. Cū autē radix illi subtilis ē ⁊ oblōga eiusq̄ extrēa cande silis muris ⁊ eneruata. color illi in album declinās tūc ꝙputāda ē. Nec ꝫo pl⁹ iusto ꝙputes ꝛz cētū nālē excedit rē. qm̄ si radicē illā sustineris nocumētū fit patiēti magnū circa pectoris officia ⁊ vocis aufert ꝙputationē. oz ḡ egrū in solis oppositō radij sedere ⁊ os apire ꝓpa cētū fas ē. ⁊ vueū apphēde locū a q̄ ꝙputari ozcū ozgāo qō tenēs vocat vuāq̄ abstrahēs ꝙputa cū flebotomo aut forcipe⁹ aut ozgāoz aliquo incidētiū. Dehinc patiēs aquā gargarizet frigidā aquāq̄ rosatā. in qua sumacum fricaueris ⁊ similia.

¶Capi.xxxviij.de gutturis apostematis cura ⁊ eius fissuris.

Si calidū ori acciderit apa ⁊ gurguliōi irm̄ vi meri os oppilet ⁊ gurguliōis et in pulmōis canali apa non fuerit nec passio alia vt suffocatio gutturis vtēdū erit fissura suffocatiōis cā timoris ⁊ iteri⁹ hoc itaq̄ factur⁹ in ꝙspectu tuo face sedere ⁊ eius subleua caput ⁊ sub gutturis capite tres fac fissuras rotūdas inꝛta q̄ canal⁹ ē rotūda pulmōis aut. iij. Sint aūt fissure que in opimēto q̄ iter cartillagies ē canalis pulmonis rotūdas. nec acumē augeas. qm̄ in hoc ē piculū. Rect⁹ aūt ē vt cutē cū sēnara distēdas ⁊ sic finde dōec cartillago appeat vene ⁊ arterie q̄ illic sunt. tūc ꝫo opimētū findes q̄ iter cānale ē pulmōis. erisq̄ ab vena ⁊ arteriarū ꝙputatiōe secur⁹. dehinc pmitte sic dōec passio in bonū redeat statū: ⁊ a suffocatione fies secur⁹. post hec aūt cutis adunabis fissuras ⁊ insues nec tm̄ cortillagines attinges.

¶Capi.xxxix.de digitoz superfluorum cura.

Digitorum supflui alij i ꝑte sūt auriculares alij in pollicis ꝑtib⁹ alij ex simplici tm̄ carne. q̄dā cū ossib⁹ ⁊ nōnūq̄ ēt vngues hnt. Et q̄bus ossa sunt. alijs oritur ē ab digitivicini disgregatiōe alijs ex ipsis dactilis. Et q̄ tm̄ carnei sunt facile ꝙputant. qm̄ ab ipa auferunt radice cū nouacula semel. Quoz aūt ozt⁹ ē a disgregatiōe di fficilē hnt curā. Et q̄ ex dactil⁹ eoz ꝓpus opz ꝙputare in circuitu carnē vsq̄ ad os dehinc os ꝙputet ipm̄ q̄ ꝙputādis patū ossib⁹ ē ozgāo serra. s. tūc os ipz scalpes ⁊ cū his curabis q̄b⁹ cetera curant vlcera vulneraq̄ medicaminib⁹ desiccantibus ⁊ carnem adducentibus.

¶Capit.xl.de viri māmillis que mulieribus sim iles sunt amputatione.

Quozūdam māmille viroz irm̄ aunt vt māmill⁹ fiāt ꝓxime mulier⁹ ⁊ ē turpitūdo ill⁹. hoc q̄ ex adipe fit q̄ in eis nascit hui⁹ rei si voueris curā in māmilla fissurā fac in hele li figura. ⁊ sic cutē excoria ⁊ adipē educas. dehic insues ⁊ medicamia appōes. Et si timueris māmille ad iferioza declinationem sua ex magnitudine quēadmodū in mulieribus fit. latera ei⁹ supioza finde fissuris duab⁹ silib⁹ helelice figure ⁊ q̄q̄ eaz alteri ꝓtinuet in eaz fine hoc mō. ¶Tūc q̄ iter duas ē fissuras cutē excoria ⁊ adipē aufer ⁊ post hoc i suitione vtaris: medicammaq̄ carnē adducētia apones vt puluerem croceum ⁊ similia.

¶Capi.xlj.de eductione hydropicorum.

Hydropisis spēs exposuimus ⁊ cās signaq̄ alio loco ⁊ dixim⁹ qm̄ ea q̄ ferro curat spēs ipa est q̄ vtrea vocatur eo quod humiditas educatur que inter siphacem est ⁊ intestina. ¶Intuendum itaq̄ illi est qui hanc vult curā primum in patientis virtutem: et si eius virtus euacuationem perferet nec ne. ¶Si sufficere non videtur non accedat. Si autem curare vis illum patientem super pedes erectus stare impera. si non potest in conspectu tuo sedeat: et ministris impera post dorsum eius stare ventremq̄ cum manibus ad anteriora premere: aquamq̄ que in illius ventre est ad penis depellant partes sicq̄ considera diligenter. ¶Et si aque generatio in intestinorum sit partibus: ab vmbilico remouendum tibi est. iij. circiter digitis ad inferiora recte sub vmbilico tunc flebotomum sume validū et acutum. et locum vsq̄ sub siphacem finde. ¶Si autem ex epate aqua generatur: epatisq̄ passio aque precessit aduentum a sinistris findes vmbilici. Si vero ex plene generatur a dextris vmbilici. Non enim oportet eo fissuram in latere fieri super quem patientem necesse est iacere. Dehinc cutem que super vmbilicum est paulatim excoria cuz organo quo cutis excoriatur. ⁊ sic siphacem cū flebotomo finde. quatenus ab eo exeat aqua euacuabilisq̄ aquam inꝛta: quod patientis sufficere animaduertes virtutem nec educas

eius semel maximã quãtitatẽ. Dissolutã nã q̃ debilitaret virtus ꝛ patiẽs ꝓret: eo q̃ spũs cũ aqua exeat. Cũ ergo aq̃ quãtã ꝓfert egro tantis virtus emiseris quãtitatẽ: vt nõ debilitetur patiẽs: cũ fistula locũ oppila pãno ꝛ fascis ꝛ patiẽtẽ supinũ iacere impa atq; ne aliq̃d exeat aq̃ caue tũc illũ cibis refice eỹ augẽtib9 ꝟtutẽ ac carnib9 attritis in q̃b9 pãis sile micã posueris ꝛ odorib9 vtak locũdis. Sic ꝛ die facto scõ solues ligamẽta ꝛ fascias cui fissure appones fistulã ꝛ ꝟ q̃ virt9 ꝓsulet aquã emittes. eductaq; fistula locũ fascijs oppilabis et vittis optie stringes ꝛ cũ bibis virtutẽ odoribusq; seruãs fouebis. Nec hoc singulis facere desistes dieb9 donec pauca sup̃sit aq̃ ẽptitas. Nec ỹo oẽm educes aquã sed q̃sdam remittes reliq̃as ꝛ his q̃ virtutẽ augẽt vterꝯ. Ut aũt virt9 optie redierit. ꝛ q̃ fuerat leuiata ꝯuitas ꝛ ad his q̃ illi inherẽt respirauerit in reliquias medicamib9 vteris aquã deponẽtib9 et regimie desiccãti ꝛ in sterq̃llinio volutatiõeca lido ꝛ soli exponat arenosiq; locis ꝛ siti ꝓferat cibis vtẽs desiccãtib9. Utunk aũt q̃dã eductionis huius aque loco coquendi officio.

¶ Capi. xlij. de acuminis vmbilici cura.

Si vmbilici acumis curã cũ ferro ꝛhibere volueris hoc; ex itestini factũ ẽ egressu. aut thꝛibi patiẽti opꝫ vt ituo stet ꝓspectu iperes: ꝛ ap̃a hoc ituere acutũ in vmbilico ꝛ circa ip̃m circulũ fac cũ attramẽto: tũc vt supin9 iaceat mãda: ꝛ circa ap̃a cum flebotomo icide: loco quẽ cũ icaustro signasti ꝛ ap̃atis medio senna ra apposita sursum subleua ꝛ in icisiõe filuꝫ pones ꝓtortũ aut cordulã ꝛ nodabis illũ nodo currẽti: ỹhinc in ap̃atis capite findes fissurã in quã idicẽ possis imittere digitũ ꝛ ituere q̃n fortasse itestini q̃dpiã aut thꝛibi cũ filo alligatũ ẽ. Q̃ si lueneris ligaturã solue ꝛ itestinum ad iteriora repelle. Et si aliq̃ superit illic thꝛibi ꝑs ap̃uta ꝑ9 ligatiõe facta ꝛ fuge q̃ illic sunt venas ꝛ arterias icidere adunaq; iuxta q̃ tibi assignatũ ẽ. Jã demũ ac9 sumes duas in q̃b9 fila posueris duplicata ꝓtota: ꝛ icisiõi imittes quã ꝑus icidisti i crucis figura sicq; duplicatiõe icides filoꝫ quẽadmoduꝫ in apoꝛismatis cura assignauim9. ꝛ in. xiij. ligabis locis ꝛ ꝑmittes dõec augeat caro ligata ꝛ stricta ꝛ decidat. Dehinc aũt cũ medicamib9 curabis carnẽ adducẽtibus. Hec est vmbilici acuminis cura si ex intestinoꝫ aut thꝛibi fiat egressiõe. ¶ Si aũt ei9 rei cã caro superducta fuerit aut humiditas oportebit ap̃atis mediũ circũcauare: ꝛ sic q̃ extra siphacẽ positũ ẽ super vmbilicũ educes ꝛ cũ medicamib9 carnẽ adducẽtib9 curabis. Cũ vero ex arteriaꝫ accidit scissione aut ruptura eius cauenda erit cura cum ferro omnino.

¶ Capi. xliij. de vulnerũ que inveteris suppla no fiunt cura ꝛ zirbi intestinoꝝumq; egressu.

Si in ventre vulnus accideꝛit ꝛ siphac fuerit scissum thꝛibusq; emissus. aut intestina iuere. ꝛ si loco ap̃a acciderit ꝛ tuor cũ vino locũ cataplasma nigro põtico ꝛ calefacto donec inflatio recedat. Et si hoc nõ inueneris vinũ spõgiã aq̃ ifunde calida ꝛ intestina aut thꝛibũ cũ ea catapl'a q̃n iflatio olo recedet. Et si calo: illic fuerit mitigãtib9 cura. ꝛ repellẽtib9 vt sandalo couãdri aq̃ ꝛ solatri hec cũ feceris ꝛ ap̃a recesserit iflatioq; thꝛibũ reprime ꝛ intestina ad iteriora. Et si fuerit aer frigid9 balneo patiẽtẽ ducas ꝛ cũ pedib9 illũ manibusq; suspẽde: q̃ten9 eius dorsum ad iferiora deponat. Et si balnei possibilis nõ erit ingressus cum violaꝫ oleo locuꝫ linias ꝛ cera tepidis ꝛ sic imissionẽ moliaris ꝛ intestini ꝛ thꝛibi. Q̃ si nec sic ingrediunt et aliq̃ supsunt ap̃atis relige fissurã auge ꝛ dilata paꝫ ea ẽptitate qua possit intestinũ reduci ꝛ thꝛib9. Intellige aũt q̃n si in eodẽ nõ remiseris thꝛibũ die virescit ꝛ nigrescit hec cũ videris ap̃utãd9 tibi erit ẽptuncunq; illud ẽ aligatis ꝑus venis ꝛ arterijs q̃ in eo sunt cum filo serico subtili quẽadmodũ assignauim9 in arterijs q̃ in tꝑibus sunt ligatiõe ꝛ aliꝫ locis sicq; ap̃uta nec ei9 nimium pseꝛis ap̃utationẽ: reliquũq; q̃ fuerit ad interiora depelle. Dehinc aũt vẽtris sub planũ mediocriter insues iter duꝫ ꝛ molle obseruato medio. Insuitio nãq; q̃ nimiũ dura ẽ. nõnunq; scidit cutẽ. et si nimis fuerit; mollis rũpit. Sit ergo insuitio hec nodosa sint nodi adinuicem ꝓximi nec ꝓpe vulneris extrema ꝑfundet q̃n rũpere. nec remota q̃n labioꝫ vulneris ꝓhiberet adunationẽ. Infigaꝫ aute acus cutis manifesto. Dehinc lacerto q̃ sup supplanũ est ventris atq; abinde siphaci ab interioribus iterũq; siphaci a ꝓtegalia ꝛ lacerto scõ ꝛ tertio cuti aq̃ educet filũq; ꝟhes ꝛ nodãs icides aliũ faciẽs nodum donec totum compleueris vuln9. Dehinc autẽ pulnerẽ supinũcies croceum: ꝛ cuꝫ fascijs stringes donec sanies fiat. Ut saniem emittet basilicon appones vnguentum ꝛ fila ap̃uta cum ꝛglutinatas adinuicẽ optime seneris ꝓtes. Et si incaluerit loc9 frigidum adhibe vnguentum vt ꝛeniari aut ceruse iaceatq; sup dorsum patiens: ꝛ eius subtilis sit dieta: cibũq; ventositatẽ caueat generantẽ. Oportebit quoq; post hoc pãnum infundere oleo tepido ꝛ circa vulnus explicare olbus in locisque inter inguina sunt ꝛ intestina: vtilꝫ autẽ erit clisterizare cum violaꝫ oleo tepido. Et si vulnus hoc alicui inciderit intestinoꝝum cum

pontico

pontico nigro clisteriza vino tepido. Et scien dū qm̄ si grossis inciderit intestinis vulnus facilius curat. si subtilib⁹ difficilius est medela. Nō aūt ieiunū dicit intestinū curā nō admittit oino ꝓpter venaꝝ ꝫ arteriarū que in eo sūt copiā ei⁹ subtilitatē neruozūqz ipsi⁹ abūdātiā sed ꝫ qm̄ epati ꝓpinqus est oib⁹ reliq̄s. Et ife riores q̄ stomaci ptes sanari pñt ꝫ curā suscipiūt duab⁹ ꝺ causis: ꝫ qm̄ grossiores sūt: ꝫ qm̄ quib⁹ curā tur medicamina tota sit ad ipas ꝓ uenit ꝫ ibi perstāt. Stomaci aūt os curā nō nouit. qm̄ medicamia ptrāseūt ꝫ nihil i eo imo rāt qm̄qz illi sēl⁹ ē fortiꝫ ꝫ oib⁹ cure ledit spēb⁹.

¶ Capitulū. xliij. de eius cura cui veretri foramen in fine est corone.

QAm de cōceptus loq̄remur ꝓuatiōe viroꝝ: q̄sdā nō gñare ea dixim⁹ de eā q⁹ veretri foramē i vltimo nō eēt virge. ſz sub tapite ei⁹ in corona ipa. Eoꝝ itaqz sperma vi roꝝ recte i matrice nō ferī: vt oēs ſfundat ma tricis ptes. ſz in lat⁹ declinat ꝫ desſuit: nōqz nō generāt. Necesse ē ꝫ em̄ spma cū virtute ꝫ recte in vltia pferi matricis. Nec vero q̄ ei⁹ modi ē in anteriora migere ꝑualet vt i oppositu ei⁹ ferat vrina. Nō cū ita sit h⁹ dñs passionis cū ferro curari desiderat: ꝓcipe ergo patiētez supinū iacere. veretriqz caput man⁹ apphendēs sinistre digitis fortiter extēde ipmqz totū amputa a corone loco: sitqz amputatio h⁹ ab oibus ei⁹ laterib⁹ ꝓ trāsuersum: q̄tenus i medio corp⁹ veretri capiti sit̄ relinq̄tur. Et si mul tus acciderit abinde sanguis fluxꝰ. cū sangui nē ꝓcludētib⁹ curā accelera. Nō si sanguis nō desc̄it fluxꝰ cū cauteriis ignē adhibe subtilib⁹.

¶ Capi. xlv. de mingēdi arte cū cathatiro.

SI vrinā cōstipari acciderit op pilatōis cā. q̄ illi ex sā guine acciderit coagulato. aut humo re grosso. vtēdū erit mingēdi arte cū cathatiro. ꝫ ē organū quo mingīt. Et hec ei⁹ assignatio. Sume cathatirū cui⁹ longū iuxta necessita tē fit. Est aūt cathatirū quo viri mingūt lōgū quo pueri breue: tūc sedeat patiēs ꝫ sup ei⁹ pe nē aquā distilla calidā oleūqz siccz sume ca thatiruz inūge caput ei⁹ ꝓforatū ꝫ violarum oleo ꝫ veretri imitte foramī ꝫ recte illud diri gas donec vsqz virge ꝓuenerit radicē. tūc ad supioza tolle in vmbilici ptes. meatus nāqz q̄ a vesica ad virgā ferī hoc in loco duplicatur. Dehinc cathatiꝝ in ptes pelle anisita vt cuz ano primū fuerit veretꝝ ad inferiora declina ueris. tūc cathatirū pelle vsqz dū vesicā ingrediaī. ipmqz hoc sentiat ꝫ ad locū tu intelligas illud vacuū per latū. hec cū feceris cathatiri extēdēs virgulā si hoc in eius cōcauo fuerit. si aūt filū posuisti laneū extēdes ꝫ educes. Egre diet etem̄ vrina simulqz ꝫ humoꝝ ille quēad modū ꝫ in vtrib⁹ fit. q̄bus aqua infundit. hoc mō cathatiri vtendū erit cura. Et qm̄ sepi⁹ cū cathatirū fuerit adhibitū locis ꝓ que trāsit in cōmodū accidit ꝫ lāgor egreditur q̄z cū vrina sanguis. iniciendum erit veretro post hoc col lirium album in lacte liquefactum ꝫ dissolutū puelle cum iniectorio parno.

¶ Capi. xlvj. de calculoꝝ a vesica eductione.

QCalculoꝝ que sint cau se ostēdim⁹ signaq̄ ꝫ curas cū medicāminibus raro aūt medicamina lapidib⁹ cōferūt qui in vesica sunt cū ergo nihil medica mina ꝓficient ferri vtendū erit cura ꝫ fissura lapidisq̄ eductione. Et sciendū curā hāc anteq̄ pubescant ꝫ coitū nouerint facilioꝝ q̄ in iuuenibus esse ꝓpter mēbroꝝ eoꝝ hūiditatē ꝫ facilitatē ferri transit⁹ ꝑ eoꝝ corpus vulnera q̄ ipsoꝝ. qm̄ citius cicatrizant. in adolescē tibus autem ꝫ iuuenib⁹ difficilis est. ſz tñ faciliꝰ q̄ in senibus. In senib⁹ nāq̄ cura hec ꝑ difficilis est eo q⁹ ipsoꝝ sicca sunt mēbra. vix em̄ in illis hec cicatrizatur vulnera. Et quāto calculus maior ē ꝫ eius faciliꝰ cura. quoniā eiusmodi ꝯoes dolores assueuerūt ꝫ apata. lōq̄ ꝫ illis facilius est ferre. facili⁹ q̄z ꝫ citi⁹ inueniī tactu eo q⁹ in ꝓfundū demersum sit sua grauitate. Cū aūt parus est lapis. difficilioꝝ ꝫ molestioꝝ eius est cura cā quas dixim⁹ op positione. Si ergo calculū educere volueris. impera aliquē patiētē tenere ꝫ vtrisq̄ apponi alis eius ꝫ sepius illū a superiozibus ad infe rioza excutiat. aut ipsum precipies patientez saltus dare graues ab eminentioribus ad in ferioza quo lapis ab vesice superiozib⁹ ad col lum desluat. tūc patientē sedere in alto facies loco vt super pedes stet ꝫ ad ancharū partes corpus eius inclina ꝫ manus introducat: sitq̄ vesica ipsa tota ad inferiora acliuis. tūc vesi ce inuestigabis partes manu ad inferioza de primēs ꝫ sub testibus inuestigabis ꝫ ani ptib⁹ tota diligentia. Et cum super calculi lo cum tua ceciderit manus ꝫ in vesice collū illū intellexeris cecidisse. fissurā super ipm facies. Si aūt sub sensum calculus nō ceciderit. indi cem tuū ano imittas opz patiens si puer fue rit: si aūt adolescēs aut iuuenis mediū quem impudicū dicimus. ꝫ sub vesice partibus cal culū inquire. quē vt inueneris ꝫ sub digitū ce ciderit tuū. inuolue illū paulatim calculū ad vesice collū ꝫ cōprime ab inde cū digito ꝫ sic ab exterioribus impelle. imperabis ministro alio manu testes apprehendere ꝫ a loco tolle re ad quez lapidem sustulisti quo fissura est. tunc organum sume cū quo finditur: ꝫ inter te stes anūq̄ finde. ꝫ nō in media via. sed in sini stri lateris parte ab intestinis. sitq̄ perallella fissura ꝫ ab exterioribus larga. ab interioriꝺ

non. Non enim opz. sed ea quãtitate qua pos
sit educi lapis. vt locum inciderís. qm̃ nonnũ
q̃z digitus qui in ano fuerat lapidẽ in tantum
cõpreſſit vt incidens ſuper lapidẽ ipm̃ cadas.
tunc ſine organo educes. ſin organũ inducen
dũ erit cũ quo lapides emittunt̃ & ſic illum ex
trahes. poſt hec ſup vuln⁹ puluerẽ pones cro
ceũ aut candari farinã aloẽ. ſanguinẽ draco
nis & ſimilia & ſup locũ ligabis cuz ligamento
qđ frenũ vocat̃. Et ſi ſanguinis nõ times fluxũ
vtile eſt loco faſciam apponere quã aceto in
fuderis aqua roſata & oleo roſarum & patiẽtẽ
ſuper dorſum iacere p̃cipe. & ſingulis fere mo
mentis. faſciã infunde aqua roſata & oleo ro
ſarum. Die vero tertio ligamenta ſolues & ni
grum ſuperpones vnguentũ ac ligabis. & opz
vt frequenter ſoluatur ꝓpter vrine ardorem &
ſic vnguentũ appone. Et ſi incaluerit loc⁹ aut
apoſtema acciderit calidũ vnguentũ canẽdũ
erit nigrum & cataplaſma his que apoſtema
ti cõpetũt calido & veſſce roſaz infunde oleũ
aut cũ camomille miſce oleo. aut butyrum ſi
quidẽ non cohibuerit ab inde apoſtema cali
dum. Simul aũt & vtrũq; adunare femur ex
pedit ſimulq; vincire. quo medicamina loco
appoſita ſtabiliant̃. Et ſi vulneri accidentium
aliqua acciderint que vlcerib⁹ eſt fieri. vt cor
roſio aut corruptio & alia huiuſmodi medica
mina alias diſpoſita adhibe. ¶ Et ſi punctus
fuerit lapillus & in virge ceciderit meatum et
vrina non emittit̃. in virga fiſſurã oportebit fa
cere ab inferioribus in loco quo lapidem eſſe
intelliges & educes virga ꝓius duobus alli
gata in locis. altero ſup lapidẽ. altero aũt ſub
tus. vtere aũt ligatione ab anterioribus. vt cũ
ſoluta fuerit pellz fiſſuras opiat. Lapide edu
cto ligationes ſolues & ſanguine purgabis q̃
in fiſſura fuerit carnemq; adducentia ſuper
pones medicamina.

¶ Capm̃. xlvij. de hernie aquoſe cura.

AVius hernie cauſas & ſigna
ac ꝓ medicamina me
delã expoſuimus in octauo hui⁹
partis ſermone. eiuſq; cum ferro
curã hoc explicabimus loco preci
pe itaq; patienti ſupinũ iacere ſuper ſuppelle
ctilẽ & ſub patientis natibus ſtramenta ponã
tur mollia & ſub teſtium cute ſpongia magna
& mollis lana. aut pãnus & ipſe ab ei⁹ ſiniſtris
ſedebis miniſtro a dextris vt ſedeat imperãs.
tũc eius virgaz in altũ inclinabis latus. aut in
pẽnis tolles partes. & flebotomo ſumpto lato
teſtium findes cutem a medio in longũ ꝓpe
penẽ: eritq; fiſſura recte porrecta & pallella cõ
ploſioni que in teſtium eſt medio. findes au-
tem in profundum donec ad ſiphacem pertin
gas in quo duo ſunt teſticuli. ſi quidem fuerit
in eo humiditas. aut ad illũ vſq; quo inuenie
tur. tũc due fiſſure labza cum ſennaris ſepa
bis. corporaq; ſiphacis cum flebotomo exco
riabis. quo hernia inciditur aquoſa: aut cum
nouacula. donec ſiphac diſcooperiat̃. huiꝰ fin
des mediũ duab⁹ fiſſuris in teſtiũ foraminis
parte & humiditatẽ educes totã aut eius par
tem & ſic ſiphacẽ cũ ſennaris ſuſtolles & q̃cũq;
circa ipſum ſunt abſcindes. maxime aũt eius
latera tenuia valde. Et chyrurgici antiq̃ poſt
hec locũ inſuebãt medicamina carnẽ adducẽ
tia ſupponẽtes. Moderni aũt medici inſuere
ſupſedẽt. ſz q̃ carnẽ. pducãt vtũ medicamib⁹.

¶ Capitulum. xlviij. de hernie carnoſe cũ la
pidoſo apoſtemate cura.

ALio dictũ eſt a nobis loco her
niã carnoſam carnẽ eſſe
qui circa teſticulos corpa circũdã
tia oritur. & eſt hac in habitudine
apoſtema ſolidũ. nõnunq; aũt la
pidi ſimile dolorq; cõcomitat̃ peſſim⁹ huiuſ
cũ ferro curã volueris. ſup ſuppelectilẽ egru
ſtatue & ſupinũ iacere manda & in cõploſiõis
loco teſtes finde in medio iuxta qõ aſſignaui
mus donec ad ſiphacẽ pueneris. in quo duo
ſunt eſſe teſticuli. ¶ Et ſi carnis huius gene
ratio in teſtibus ipſis facta eſt. aut ipſos con
ſolidãtibus ſiphacẽ teſtes circundantẽ finde
re oportebit. quẽadmodũ alis expoſuim⁹. me
dicoz tamẽ quidã ab hmõi cũ ferro cura phi
bent: eo q̃ interitũ hinc accidentẽ metuãt ſan
guinis fluxus cã quẽ difficile ſit mitigari. Mo
derni aũt medici eius ſpeciẽ in qua caro inter
venas pducit pulſantes in hunc modũ curãt
teſtẽ ad ſuperiora ptẽdes & a ſiphace emittes
& cũ ſuſpẽdentibus eripies. Et ſi teſticul⁹ ipſe
cũ carne hac cõglutinatus eſt. icidẽdus ẽ edu
cendus. Et ſi cõſolidatio hec inter ſiphacẽ eſt
& venas teſtis findes cutẽ & ipz oibus eripies
ſiphacib⁹ qui ſup carnem hanc pductã inue
niunt̃ oẽmq; ipam carnẽ amputatiõe auferes
circulari. Et ſi carnis pductio in ſiphacis fue
rit loco q̃ poſteri⁹ poſſit⁹ eſt. incidere illã oẽm
ab eius oportebit circuitu & teſtẽ ipm̃ ſiſ pdu
cere. neq; etenim teſtis produci poterit ſine
his. ¶ Cum autem hic apoſtema fuerit durũ
& lapidoſum quod vocatur ſcliros. hoc ſuper
teſtem erit & ſiphacem differtq; ab hernia car
noſa duritie ſua figurarumq; eius varietas &
cura: que & hernie carnoſe.

¶ Capitulum. xlix. de hernie varicoſe & vena
toſe cura.

AD hernie cura varico &
ſe. oportet te
patientem in loco ſtatuere ſeden
tem alto & teſtiũ inueſtigabis cu
tẽ ſuſpendẽtia ſq; ipas in ꝓtẽ ꝓpo
nes iferiozẽ. qm̃ facilis ſunt cognitiõis & ſtrẽt
ſubtilioza ipvaſa q̃ illiq; ſunt. fortioraq; & maio

ris duritiei qm fortiter reducta. ⁊ cū hec ꝓmūtur suspendēda patienti fit dolor. apprehēde aūt testiū cutē ⁊ vasorum q̄ virge prima ē cuz digitis tuis aut ministri ⁊ fortiter illā extēde ⁊ cū flebotomo finde lato optie incidēti: fissuraz facies duoz spermatis vasorū terminis parallā ⁊ sic sennaris infixis corpora excoriabis que sub cute sunt donec vasa denudentur quē admodū in arteriarū eductione assignauim⁹ in tēporū partibus. transibisq; per ea acuz in qua filum posueris duplū ⁊ in primo quo illis varices acciderint loco vasa ligabis ⁊ vltima similiter. Dehinc in medio illas findes fissura statim. ⁊ qui adunatus fuerit educes sanguinem. sicq; cū vulnerum cura medeberis ⁊ vincula cū vasis auferes. Est autem cura hec illi etiā cōpetens qui varices in venis patitur nō pulsantibus. ¶Cui autez varices in oibus vasis acciderint. testes duos cū vasis auferre expedit. ¶Que ꝙo cū ventositate est hernia. ex illius est genere apostematis que vocat aporisma ⁊ eius cura que ⁊ illius cui varicosa est alligatis prius oibus arterijs quēadmodū in aporismate assignatum est.

¶Capitulum.l.de intestinalis hernie cura.

Talius cās ⁊ signa passionis exposuim⁹ ⁊ alia q̄dē ex siphacis scissione qui sup vē trē est. aliā ex ei⁹ extēsione fieri diximus. Que igitur ex siphacis fit scissione curā nō admittit. Que aūt ex ei⁹ extēsione cū ferro vt assignauim⁹ curatur. Impabis itaq; patientem supinū iacere ⁊ ministruz iubebis vt pellem que inguinibus cōtigua est sursum extendat. totamq; in latuz findes quē admodum alio expositum est loco. Et hominum quidam in longum findunt: tunc duob⁹ fissure labris sennaras infiges. ⁊ fissuram cum ipsis aperies. eritq; fissura ea quantitate qua testis emitti valeat. Dehinc sennaras cuti infiges. quarum numerus iuxta quantitatē erit fissure. siphacemq; ⁊ thyrbum cum obtusa excoriabis nouacula incidesq; intantum vt cum ab omni illū discooperueris parte indicem a posterioribus possis imittere: sicq; indicē manus induces dextre vsq; testium cutē. simulq; siphacem ad superiora extēdes cū manu sinistra: ⁊ testē siphacēq; elenabis q̄ sub ipm ē in fissure ptē: ꝓcipiesq; mistro testē sursuz tollere: siphacēq; q̄ a posterioribus excoriabis optime. ⁊ digito luestigabis circūquaq; cauēs. ne illic aliq̄d supersit intestinoz⁹ implicitū. Et si q̄d inueneris ad ventrē pelle. Dehinc acū sume in q̄ filū pones duplicatū ⁊ grossum: ⁊ in ptes induces siphacis q̄ fissure vicinaz: absciss̄q; filū duplicatiōis extremitatib⁹ quo q̄nos fiāt capita: alia alijs i crucē modū suppōes ⁊ siphacē ligabis fortiter q̄tenꝰ ad venas nō pulsantes nihil possit puenire sanguis ne forte caliduz abinde accidat apa. Facq; ⁊ sc̄bas ligatione ex̄ ligaturā ꝑmā ab illa remotā min⁹q; duoz est spatiū digitoz. Et post duas has ligationes q̄tū ē digit⁹ dimittes reliq̄ abscisso p circuitū ⁊ simul testē enudabis: post hec aūt i testiū cute fissurā facies q̄ sāguis decurrat ⁊ sanies quēadmodū in āteriorib⁹ expositū ē ⁊ linteo illa educes: vteriusq; pāno qōvnguēto infundit rosaz ⁊ vulneri suppones vt assignatū ē alligabis in hernie aquose cura ⁊ oib⁹ reliqs q̄ illic dicta sunt adhibitis. Et ātiq̄ patiēt ē in pcha sedere faciebāt i q̄ aq̄ erat calida dieb⁹. vij. singulis dieb⁹ bis. maxieq; pueros repellebāt etem hac cura apa calyculaq; cū astrictis citius cadebant corpibus.

¶Capit.lij.de hernie q̄ fit in iguinibus cura.

Talius cura ē i q̄ ē apa fin des locū iguinib⁹ fissura ilatū porecta digitoz tribus. Dehinc aliquē vt siphacē ⁊ thyrbū teneat iperabis: vt cū vētris enudat⁹ fuerit siphac megessi acuti extremū i loco fiati q̄ siphac ē hui⁹ etem h⁹ caput i pfūdū reducet itestinū cū ipo fuerit cōpressus loc⁹ hic oportebit aūt vtrūq; ifuere locū q̄ megessi extremo ꝓtigui sunt et ab vtroq; siphacis latere ⁊ adunare altez alteri cū i suitiōe sicq; megessi tollat extremū et nihil oino auferat siphaq; nec q̄d aliud educat oino ⁊ vulneruz adhibe deinceps curam.

¶Capituluz.lij.de enervationis cutis testiū cura.

Testium cutis nōnūq; enervat i seipsa sine testiū enervatiōe aut opimētoz eorū ⁊ vasoz ⁊ ē passio q̄ dispergit. cū ergo hui⁹ voluerit cura patiente sup dorsuz facie ⁊ cutē aduna supfluā a naturali q̄titate cū manib⁹. ⁊ cū forcipibus amputa atq; cum acu insue ⁊ filo serico ⁊ pulverem superpone croceum.

¶Capi.liij.de faciendis eunuchis.

Dominum testes scī def abominabile ē q̄d apō sapiētes ⁊ medicos cū medicie ars corpoz sit ex̄ nālē habitudinē positoz in nām reductio. Eunuchizare aūt his ꝓhib̄ ē. qm̄ a nāli trāsfert habitudie ad ex̄ nām. Sz qm̄ reges pncipesq; ⁊ q̄ man⁹ sunt supioz a medicis vt hoies illis eunuchizēt exigūt visum ē nobis ⁊ hoc nostro iserere libzo quo ola isunt necessaria. ¶Dico ergo qm̄ eunuchizatio duob⁹ fit modis alter est contritione. alter cum amputatione. Et qui contritione sic fit puer sumit paruus ⁊ in concha ponitur in qua sit aq̄ ca-

lidā ⁊ cum testes fuerint emolliti confricantur cum digitis fortiter quatenus dissoluantur ⁊ sub tactu non appareāt. ¶Eunuchizatio vero que cū amputatione fit: aut testiū est tantum eductio aut verendoꝝ simul oim amputatio. Et testium eductio sic fit. Qui eunuchizandus loco superponitur alto ⁊ testium premitur cutis cum manu sinistra ⁊ testes ipsi simul deponuntur liganturqꝫ. Dehinc due fiunt fissure in longū sup testiū cutē super quāqꝫ vna cū organo ,acuto ad siphacem vsqꝫ testiū porrecte. sicqꝫ testiculi educuntur. oportebit autē vtrūqꝫ amputare cum excoriaueris. nec aliqd nisi siphacem dimittes subtilem qui vasis superest spermatis. probatur autem hic modus magis ꝯ qui cū cōtrictione fit: quoniam q̄ cōterunt nōnunqꝫ coitū desiderāt eo q̄ nōnunqꝫ in cōtritiōis tpe aliqd remaneat testiū. Eunuchizatio aūt q̄ fit cū totius amputatione sic est. testes ⁊ veretrū a radicibus simul fortiter liganturꝫ ⁊ sic totū ab ligationis loco cum rasorio amputatur vsqꝫ vlumū eorum: ⁊ sic sanguinē stringentia supponūtur medicamina. vt sarcocolla. aloes. sanguis draconis. thuris farina. ⁊ cū fascia stringuntur: ⁊ deinceps adhibetur vnguentorum cura.

¶Capm. liij. de pudendi ⁊ nō naturalis sexꝰ cura qō nos hermaphroditum dicimus.

Hermaphrodisia passio ē nālis: ⁊ ē in viris turpissima passio: eiusqꝫ spēs i viris. iij. in mulieribꝰ vna. Et prima q̄ in viris est. q̄ nōnunqꝫ in pēne aut in testiuꝫ cutis medio os apparet inter vtrūqꝫ testem: cuius figura simílis vulue est mulieri. ⁊ in eo pili. Secūda spēs eiusmodi est figure: ⁊ per eam effluit vrina. Tertia quoqꝫ similis est sed vrine non nouit fluxū. ¶In mulieribus aūt super mulieris vulnā plurimū in pene tanqꝫ masculi dependēt virilia: suntqꝫ tria corpora foras prominentia. quoꝝ vnum virge sile est: duo reliq̄ vtriusqꝫ testibus. Et secunda quidē spēs in viris q̄ effluit vrina curā nō nouit. nec sanationem. Relique due cū incisione ⁊ insuitiōe curanꝫ: dehinc illis vulnerum applicatur cura.

¶Capm. lv. de pustulaꝝ ⁊ verrucaꝝ ⁊ emorroidarū cura: que vuluis accidunt mulieris.

Pustularū ⁊ nodationuꝫ emorroidarūꝫ q̄ mulierum accidūt cūnis cum forcipibus paruis ⁊ extensione ad exteriora fit cura: sicqꝫ cum forcipibus amputatur ⁊ medicamina apponuntur que ⁊ carnem adducant ⁊ vlcera humorescqꝫ desiccent.

¶Capitulum. lvj. de vulue cum foramen nullum est cura.

Passio hec est cū mulieb⁹ꝫ iter stitij cūnus foramīe caret. ⁊ ē aut nālis aut ex vlceris macula. Et aut in profundi ptib⁹: aut in alto: aut iter vtrumqꝫ: hecqꝫ opilatio aut ꝙglutiatiōe fit ptiū. aut ex carne sup siphacē ꝓducta. Arcet aūt a coitu mulierē passio ⁊ a ꝙceptu pruqꝫ: ⁊ nōnūqꝫ a mēstruoꝝ purgatiōe ꝓp opilatiōis nimietatē. hāc igit passionē cū curare volueris cognitā. si ex ꝙglutinatiōe ē obstetrici impa digitū iōmeꝰ aut stibiū magnū ḡssūqꝫ: ⁊ loci ptes iuestigaꝰ ꝙglutiatioꝝ ipa fissura findaꝰ i lōgū cū organo quo fistulas icidimꝰ aut cū lato flebotomo. Si aūt carnis ē cā in loco ꝓducte carnē hāc cū sēnara sup̄ēde medio affixa. sicqꝫ et si fuerit ex siphace medio sēnarā infiges ⁊ extēsā icides cū flebotomo. sicqꝫ supvulū⁹ medicamina pones carnē icidētia ⁊ desiccātia sine puncura ⁊ mordicatiōe vnguētiqꝫ carnē adducēs.

¶Capitu. lvij. de emissionum que in matrice fiunt cura.

Am matrici emissio acciderit quaꝫ ferro curari pole sit c ñ oportebit eiꝰ accelerare icisionē ſꝫ fere dū dōec maturet ⁊ maturatio eiꝰ roborēt. atqꝫ apa dissoluat caliditū mſix nāqꝫ ex nobilib⁹ vnū ē mēbris de hinc mulierē oportebit stature in alto sedentē loco ⁊ sic sup dorsum resupinet cruraqꝫ eiꝰ adunata tollāt in vētris ptes reflexa ⁊ cubitꝰ eiꝰ vteraqꝫ sub poplicib⁹ pōaꝰ religētqꝫ simul fortiter ⁊ ad collū ipi⁹ tic obstetrix a latere sedeat dextro ⁊ vulua cū organo huic assignato rei apiat. teneatqꝫ mulierꝫ aliꝫ organū ⁊ vitē torqāt organi q̄ eiꝰ di sūgāt ptes q̄ ad mſicꝫ os delate sunt inspeꝰqꝫ mſicꝫ collū. hec vt fecerit obstetrix emissionē apphēdat einsqꝫ locuꝫ molliorē findat cū flebotomo acuto ⁊ sanies eūer. Quā vt emiserit licinū iponat lene. oleo itictū rosaꝝ sitqꝫ licinū aliō ex fissurā i mſicꝫ collo exteri⁹ aūt sup penē lanā pōat molle oleo silsami infusā. Die fctō tertio ligationē hāc solvat. ⁊ i aq̄ sedeat mulier cala i q̄ cabezū coreris oleo supstillato rosaꝝ. Dehic inūgāt ⁊ licinū iducat suauis fissure vnguēto cataplasmū basilicō i olo dissoluto rosaꝝ aut butyꝝ. Exteri⁹ vulnā ēpliza cū sādalo ⁊ memite assafo: quoten⁹ apa dissoluaꝰ calꝫ ⁊ mūdeꝰ. Si vo nō mūdaꝰ vlc⁹ cū aq̄ oportebit lauare in q̄ liquitie radices ⁊ aristologiā coqueris ⁊ locū ifundaꝰ cū clisteri ⁊ sic cū vnguētis curabis carnē ꝓducētibus. Cum aūt apa in matricis fuerit interioribus ferri cura cauenda est.

¶Cap. lviij. ō mortui fet⁹ eductiōe.

Cam mulieri difficil fit pt⁹ ⁊ oībus fueris vsus q̄ facilitāt medicamib⁹ ⁊ silib⁹ fetusqꝫ nō emit-

titur. mulieris attende virtutē que si debilē fuerit. sincopisq; accidit illi⁹ dissolutio ⁊ cū mede la ferē nō pdest. cū pderit debilitaē tñ pulsusq; eius debilis est ⁊ paucus ferri curā nullaz adhibeas. Cū vero valens illi est virtus ⁊ se ipsam reprimere statūq; pōt ⁊ ad cibū apetit⁹ vtilis. tunc ad eius acced̄ cūs est curā. Et hec eius assignatio. obstetrici impera vt mulierē supinam super lectū statuat. ⁊ caput eius ad inferiora decliuū crurib⁹ sublatis q̄ mulieres reliquę teneant. reliqne pectori insideant ne forte in cure tempore turbetur. tunc mulier q̄ vis cūnum aperiat. eius ⁊ matricis os collūq; ⁊ manū inungat sinistrā cū violaz oleo. adunatisq; iiij. digitis extēdat ⁊ ori educat matricis oleūq; illi infundat. fetū inuestiget. cūq; inuenerit sēnaras ei⁹ infigat mēbris. Et si fetus viderit caput primū sennaras q̄bus fet⁹ educitur mortuus ei⁹ oculis infigat ⁊ collo gulleq;. aut sub maxilla. aut in furcul⁹ ⁊ costis primis locis hypocōdriisq;. si aūt fetus eoz ē q̄ a pedib⁹ egrediūtur sennaras ossib⁹ q̄ supp̄ nē sunt ifigat ⁊ costis iliorūq; radicib⁹ ad vtroq; latere ne forte cū educat in alterū declinet latus ⁊ fiat difficilius extēdatq; obstetrix sēnaras in matrice medio criter. opz aūt vt illas cū parua in lat⁹ inclinatiōe extēdat. Et inter hec opz aliq̄n extēsionē laxare. idicēq; iducat aut mediū digitū oleo inunctū violarū. inter matricis ⁊ os ⁊ fetus corpusculū. digitūq; illi circūuoluat quo locus illo liberet. Cū aūt fetus iam oportunus eductioni factus fuerit sennaras in supiora trāsferet locā. ⁊ medio criter illū attrahet quo ois educaē fetus. Et si fetus manus exierit primū nec reduci pōt. ppter ei⁹ cōpressionē. circa manuz pān⁹ ponaē. ne forte lubricet ⁊ retrahaē vt cum ois fuerit educta a scapula abscidaē. Sic quoq; opz facere cum manus vtreq; exierint ante alia ⁊ fet⁹ nō subsequē. Sicq; ⁊ si vtreq; exierit pes ⁊ totū non subsequaē corpus. ab inguibus abscidēdum erit. Dehic totū optebit involuere corp⁹. ⁊ si fetus caput magnum est aut latū ⁊ in educēdo cōprimiē. inter digitos flebotomū iducat aut cutellū ad incidendū oportunū. ⁊ craneū findat iductilesq; forcipib⁹ cōterat ⁊ sic educat. Et si educto capite pect⁹ cōprimiē. hoc ipso orga no furculaz findat loca donec locū attigat vacuū. defluatq; q̄ in pectore ē humiditas ⁊ ipz reducaē. si ꝑo nō reduciē incidere oportebit. ⁊ furculas primū emittere: qm̄ his emissis pectus reducē. Et si in vētris ei⁹ inferioib⁹ apa fuerit. vētrē incidat. quo que in ipso sunt euacuatis reprimaē. Cum aūt pedib⁹ prim⁹ egrediē fetus. facile attrahiē ⁊ recte in matricis os Et si oia pducta fuerint mēbra. caputq; superit. manū iducat sinistrā matricis ori. sēnarā i ea tenēs aut duas q̄b⁹ mortuus exhiē fet⁹. Et si habitudine i hac matricis os fuerit reductū apatis cā q̄ illi accidit ⁊ manus imitti neq;. multo infunde oleo digitos. multūq; matricis istillet ori tepidum ⁊ aquā ipluat calidā oleūq; sil⁹. ⁊ in ea mulier sedeat. quatenus matrici os molliaē ⁊ apiaē. ⁊ caput sic educat vt imperatum est. Qui autem fetus lateraliter descēdit si findi potest findat. si totus interius incidaē. oportebit aūt post curam hāc mulieres medicaminib⁹ vti que apostematibus cōpetūt calidis. ⁊ si sanguinis acciderit fluxus restringentia adhibeātur vt alias dictū est.

¶ Capitulū. lix. de secundine inclusę cura.

Cam secūdina i matrice remanet. ⁊ nō egredit. matricisq; os apertū est ⁊ secūdina inoluta est ⁊ tanq̄ sperma facta. i q̄nis matricis latere. facilis est ei⁹ emissio. oz ergo manū inungere violarū oleo aut sisami ⁊ in pfundū extēdat secundinā investigās. inuentāq; educat. Si aūt matricis collo cōglutinata est manus inducaē ⁊ emittaē. Nec vero oz illā in oppositū extēdi nec fortiē trahi. ne forte matrix cadat. sz illā pi⁹ mediocriter cōtorqueri opz in lat⁹ ⁊ dextrorsuz sinistrorsumq; ōtrahi. sicq; attrahēdi augere virtutē. qm̄ sic exhet ⁊ a matrice sepabiē. Si aūt matricis os fuerit arctatū cura vtaē quā diximus prius. Nec vero eius eductio differēda est. ⁊ si non egreditur non curetur. putrescet enim post dies ⁊ dissoluta emittetur.

¶ Capi. lx. de fistulaz que in ano sunt cura.

Cae in ano sunt fistule significant dolore q̄ illic est quē admodū eo assignauimus loco quo ō morboz exposuim⁹ cāis Et fistule q̄dē que ad partes vsq; porrigunē vesice. ⁊ core disgregationē. aut intestinū rectū curā nō norunt admittere. Sic ⁊ que ora nō habēt aperta sed occulte sunt. aut multoz sunt meatuū aut ad os vsq; porrigūtur. Reliquaz fistulaz cura facilis ⁊ sanatio p ferrū est quē admodū assignabo. patientē supinū iacere impera. ⁊ fistulis inducas megessum vsq; eaz extremū. dehinc digitū imitte indicē ano. donec megessi sentiat extremū. siq̄dem fistula ad intestinum vsq; penetrat. Sin megessum nō sentiet. nisi fistula in intestino pximo fuerit. Et si intestinum vsq; rectuz iniusq; ipm fistula porrigit. ferri nō adhibeas curā: nec findas. ne forte enervatio accidat: nec possit deinceps coarctare stercora patiēs. Cū aūt intus intestinum nō porrigitur. megessū immitte ⁊ cū flebotomo incisorione finde donec ad eius puenias extremū organū. aūt q̄ phalx vocaē h⁹ in loco oportuni⁹ est. cū ei⁹ caput fistule fuerit introductū vsq; dū ei⁹ pferaē finē. q̄ loc⁹. s. ē san⁹. tūc q̄ circa fissurā sunt cor-

pora cū forcipibus apprehendes ⁊ cum forficib⁹ circūcauabis. corrupta nāq; corpora sūt. Cauēdum aūt ne ani lacerto q̄pplā fiat enervetur q. passio q egrotāti grauior fistulis fiat egestionis. s. exitus p̄ter voluntatē. Ut autē fistulā finderis ⁊ que imperata sunt feceris. loco bābacē appone vetustū per diē ac noctem tm̄. mane facto vnguētū appones basilicō. Et si calidum loco accidit apostema calidum mitigantibus apostema emplastriza. ⁊ post basilicon vnguento veteris.

¶ Capim. lxj. de emorroidibus a quibus sanguis effluit ⁊ moris.

Si in ano emorroides fuerit sanguisq; ab ip̄is ꝺcurrit ⁊ medicaminū nō ꝓdest cura regimēq;. abscindere illas oz. Iz vnā dimittere aut duas ꝓpt̄ eas quas dixim⁹ cās alio in loco amputaturus itaq; illas patiēti impera sup dorsum tacere in loco claro. ⁊ sumpto quo emorroides apprehēdunt instrumēto apprehēdes eaz quāq; extēlāq; cū forficib⁹. abscides ita radicibus. Qō si emouoides interiores fuerint oportebit locū reuoluere donec appeant ⁊ dictā adhibebis curā abscissōis. Quas vt ap̄tauerit terrā armenicā ⁊ carabā loco puluerīza cornuq; cerui adusti ⁊ gallā sīriaq; trita diligēter ⁊ induces puluerē in locū ⁊ sanguinis fluxum cū fascia ligabis ⁊ ligamētis vt freno

¶ Et si quidē in ano morū fuerit ei⁹ cura est hec eadē quā diximus. Sunt hominū quidaz qui emorroidib⁹ alia vtunt cura. alligātes. s. cuiusq; radicē cū filo serico optime cōtorto ⁊ forti astringūtq; fortiter vnaq; dimissa fascijs vtuntur oleo infusis. vinciūtq; cū freno patiēti otium indicentes ⁊ requiez. De hinc aūt cū oleo curant seminū tepido ⁊ panis emplastrizant medulla zafranoq;. Cūq; emorrois ceciderit vino curāt quo cicatrizetur.

¶ Capi. lxij. de nodationis cura que ano accidit ⁊ fissuris eius.

Nodositas ano quemadmodū ⁊ vuluis accidit mulierū ex ap̄ate calido qō p̄cessit. aut fissura ⁊ prio q̄dem fistule vocant. ⁊ cū diuti⁹ duraverit nodositas vocat. Est ꝫ eius cura qualis ⁊ illi⁹ q̄ vuluis accit mulierū sc̄z vt cū forcipe illā ap̄hēdas ⁊ incisam his cures q̄bus et emorroides curāt post ap̄utatiōez. ¶ Fissure ꝺo q̄ i ano sunt. si medicaminū nō ꝓderit cura eaz scalpant loca cū megessi capite. dōec sanguinē emittāt ⁊ sic cū his q̄bus vulnera curāt medicabis. quo caro producat in eis ⁊ cicatrices obducantur.

¶ Capitulum. lxiij. de ani cura cum illi foramen non erit.

Onnūquā puer ano nō fect nō ꝓtoto. idq; iꝫ aliquotiēs pueris accit virisq; ⁊ mlieribꝫ ex vlcez macul q̄ nō vt oz curant cōglutinaturq; ant loc⁹. Cū ꝫ ex nā ē obstetricē pt⁹ tpe oz cū digito aut flebotomo finderet cūvino curet. ano ꝓs ligno ꝓsito, aut plūbi fistula diebꝫ aliquot. Cū vero ex vlceris fit cā ꝓsolidatiōez findere oportebit ⁊ sic spōgia loco appōatur aut vino infusa lana. sicq; fascia adhibeat et freno ꝓsito ligetur mane facto solues cūvnguēto cura apposita tñ plumbi fistula ano.

¶ Capi. lxiij. de varicis ⁊ vene sanioſe cura.

Varices q̄ in vētre sunt inferius ⁊ i crurib⁹ vēas findēdo curare oz. Deh ic has strige ⁊ liga venas: loq; q̄b⁹ ē sanitas ab vtroq; capite cū filo serico firmiſ ⁊ fide ligās. ⁊ sic q̄ inter duas sūt ligaturas corpa amputa: q̄lis ēt arteriaz q̄ in tpib⁹ sūt cura. Sanioſe aūt vene cura ē. vt locū apias q̄ vene caput appet: sicq; medio crib⁹ venā extēdas q̄ pau latim exeat. Et si ea q̄ exiuit quātitas cū plūbi frusto ligari ꝓt: vt illō suscipiat vtile ne retrahi possit. Sin filo sup brachiū ligeſ si i māib⁹ vena fuerit: ⁊ sic i crurib⁹ si i pedib⁹ ē ⁊ aquā i stillaloco tepidā: māeq; ⁊ vesp̄e pedetēti trahe donec omnis educaſ vena: ⁊ cicatrizātia dein ceps loco appone.

Capi. lxv. de extrēitatū corruptaz ap̄utatiōe.

Extrema manus. s. ⁊ pedes nūq; putrescūt: ⁊ corruptio sequit: aliq̄tiensq; corruptio hec ad ossa vsq; porrigit: hoc q; aut ex acuto fit morbo. cū nā supfluitates ꝓpulset malas ⁊ corrodētes a mēbris nobilib⁹ ad manus pedesve denigrāturq;. Aut cōfractiōe p̄cedēte: aut ex vlcere putrido. Hoc cū cōtigerit mēbrū illud ascindere oportebit: ne forte i oia decurrat mēbra corruptio. Incidit aūt mēbra sic. A carne q̄ in eo est incipitur amputatio: sic q̄ illius mēbri os serra trāsmittit nō tñ semel oēm abscindere carnē oz. ne sanguis accidat imoderatus efluxus ab venis ⁊ arteriis: patiēsq; pereat ⁊ ab ossis ꝓhibearis amputatio ne nisi forte eiusmodi caro ꝓsumpta putruit putrefactiōe. Sin illā pt⁹ ap̄utab carnis ptēqua arterie nō sūt ⁊ venę multe grādesq; abscindesq; celeriter vt ad os attigas: sicq; cū acuta secabis os serra quāto citi⁹ poteris: apposito pt⁹ lini pāno q̄ decisa ē carni ne forte ad illā fra trāseat ⁊ guis abide accida dolor posticq; os secauer ⁊ reliquū ap̄utab qō supest carnis sicqz vēas coq; ⁊ arterias. Ut ꝺcisꝰ fuerit sanguis fasciā appone. ⁊ cū fidis astrige ligaturis.

¶ Capitulum. lxvj. de tafete. i. vnguis qui super vnguem est cura.

Unguis qui super vngues ē carnis ē ꝓductio mlte q̄ ptē opit vngues: r ē in manꝰ pollice aut pede. Qui āt i pedib⁹ ē sepi⁹ ex offensiōe fit pedis q̄q; in manu ex dahasa fit cui calx accidit apa putrescēsq; i saniē vtit. Sanies aūt cū diuturnior pstiterit vnguis corrodit radicē r corrūpit r nōnunq; vnguē totū. sepiusq; vnguis mediū corrūpit plima corruptiōe: r i radicib⁹ ps remāet q̄dā nō putrida. Nōnūq; āt sit r os corrūpit r odor exalat putrid⁹ fitq; digiti extremū latū r colorꝰ illi liuid⁹ ē. ¶ Eiꝰ rei cura. vt supfluū q̄ ēvnguis āputet. sicq; coqs emissionē locū scz q̄ cū cauterio nō auferr. h nāq; vnguis ex corrodētiū ē gñe. nec nisi coḡn do reformat. r si neglexeris digit⁹ corrūpitur. Cū āt r vnguis r digit⁹ icolumes sūt r āgul⁹ q̄ ius vngue egredit q̄ sub carne penetret ipsā qz iā pūgit r corrūpit: r huiꝰ rei cā apa calidū fuerit. megesli caput subtile oz iducas sub vnguis āgulo q̄ carnē viciat. subtollēsq; acuto seca incisorio r sup carnē medicamē pone acuto. Et plimi q̄dē hac nitunt cura. pficiūtq;. Si aūt multa fuerit caro. primū illa auferēda ē. r amputāda r sic medicamē adhibendū.

¶ Capm. lxvij. de vngnitū cōtritorū cura.

Vnguis cū cōtritio aut ex pcussiōe aut sūlibus accidit dolor fit grauis r cogit cū ferro patiēs curari. oz em̄ locū findere leuz cū flebotomo acuto. ab inferiorib⁹ ad supiora. qm̄ si a superiorib⁹ ad inferiora feceris. caro gñatur supflua q̄ etem̄ sub vngue ē caro carnē pducit superfluā iter fissurā fiūtq; ab inde dolores. quē admodū fit i dahasa. vnguis nāq; carnē cōprimit q̄ noua pducit r dolor fit ab inde grauis. Ut āt quēadmoduz impatū est fissurā feceris sanguisq; exierit patiētiq; dolorē videris estuare r post horā abierit diesq; trā sierint aliq̄t vnguē q̄ fissus ē pelles ab interiorib⁹ r hūiditatē educes sanguinēā q̄ sub vngue adūata ē fisso siccq; digitū cū solmētibus curabis vt lini semie trito cū altea r melliloto distēpatis sit oīb⁹ in coxandri aq̄. ¶ Hec sūt q̄ assignare voluim⁹ de manꝰopatione p incisionē. Illā autē que coquendo exhibetur hoc incipiemus exponere loco.

¶ Capitulū. lxviij. de coquendi. cura r eius diuisione.

Ue coquēdi fit cura locis necessaria est q̄busdā q̄bus hūiditas supabūdat mala: quaz medicamina pellere nō sufficiūt desiccātia r adurētia: intātum vt ignis necessaria sit coctura cui⁹ desiccatio r adustio in fine est. Desiccatio nāq; valida non est nisi que in sua complexione calida ē r sicca: r ꝯtio calor fortis tāto r siccitas robustior vt pipis enforbij. Aut adustiōis calcis. floris eris. Oō aūt vtrūq; in cōplemēti adiuuat fine ignis ē Que ꝯo hmōi nec iā hūt curā putrefactio ē imoderata r hūiditas modū trāsgrediēs. Jō itaq; nos hoc exponemus loco morbos q̄r cura igne fit: a quo mō in sigulis operādū a capite suo ordie cetera subterētes mēbra vsq; pedē. Primū itaq; capitis dicem⁹ cocturas. cui catarri ad oculos r ōcursus accidunt: r cui āhelit⁹ ē arctatio ex multa hūida mā q̄ a capite decurrit: r arteriarū cocturas q̄ i tipib⁹ sūt: r palpebraz i q̄b⁹ pili sunt supflui fistularū q̄r i oculoz sunt angulis r naso. atq; coctura emissionū q̄ accidūt ex pleuresi epatisq; r splenis ac stomaci r sciaticoꝝ.

¶ Capi. lxix. de capitis illi⁹ coctura cui obtalmia ē vel⁹ r āhelit⁹ āgustia elephantiaq;.

Antiqui capitis vtebant cocturis cui decursus accidebāt multi ad oculos. r cui āhelit⁹ erat difficultas ex supflua hūiditate a capite ad pect⁹ fluēte q̄ r pectori nocet et pulmōi sui ptinuatiōe decursus. Cum igit aliquē cui hec accidat passio videris caput ei⁹ vt assignabo coq̄. Medij capitis pilos rades: r cutē viq; dū ad os puenias coq̄s cū cauterio oliuaz ossalis sili. Cū aūt r caro ceciderit r cutis os ipsum elimabis. Et si magnus fuerit decursus oportebit os ipsum coquere donec ei⁹ cadat pars tenuis quo facilis fiat superflue humiditati dissipatio: r euacuatio iuxta quod locus tibi significauerit. ¶ Cui autem timor inest elephantie caput eius. v. oportet coquere locis. quarum cocturarum vna in ꝓa erat capitis altiori verticis loco. r secunda subtus primam in fronte altior parum in capillorum vltimo. tertia post super cerui cem. Et due super complosiones duas que post aures sunt altera a ōtro. altera a sinistro latere q̄ abide cortices auferāt mlti ossis. sintq; vapoꝝ⁹ humiditatis grosse ascendentibus ad exitū via. r si materia a capitis profundo fundetur visum non ledet. quoniam hoc prohibetur.

¶ Capi. lxx. de arteriaruz que in temporibus sunt coctura.

Hominum quidam in arterias tempora eductionis loco cauterio vtūtur. cunq; finderint arterias cum cauterio subtili adurunt iuxta arteriarum magnitudinem. Neq; etenim consolidationem accelerabant: nec ab ipsis sanguis effluet in timporum partes et post hec vnguentis vtuntur.

¶ Capitulum septuagesimumprimuz de palpebrarum coctura.

Cam in palpebrȝ pili fuerit supfluꝰ ad interiora pducti paululū cū forpicibꝰ illos abstrahe ⁊ piloꝝ radices subtiles capitis cauterio coq̄.qȝ sup cuiuslꝫ pili duoꝝne radices pones. Cū eteī feceris hoc oio de inceps pili nō pducenť vtunť aūt nōnulli coctura hac cū medicamie adurēti palpebre apposito loco insuitiōis palpebre pp repssionē. cataplasmāt nāꝫ medicaī adurēs sup palpebrā.i cute eo q̄ icisso cadit loco ⁊ isuitio ⁊ fit cataplasmatio in mirti figure modū iuxta ꝯtitatē q̄ repzessio necia est ⁊ sic p die deſinūt. mane facto medicamē illō extergūt cū bābace aq̄ infuso aliudꝫ apponunt eiusdē spēi medicamen. ⁊ vsꝫ dū nigrescat loco dimittūt. tunc medicamie extersо aliud die apponūt tertio. quaten⁹ cutis adurať ⁊ corrodatur. tūc medicamē extergūt ⁊ aquā instillāt tepidā. quo cutis decidat adusta ⁊ sic vnguētis vtunť cicatrizantibus. ¶Et si in palpebra eneuationē aladuertеris medicamē adhibe restrigēs ⁊ desiccās vt acatiā. terrā cyprīcā. gallā. sebbum. sirīaꝫ. Si ño amplius ꝺ̄ oporteat palpebra reducať. cū oleo illā ⁊ cera ac dachilon vnguēto mollias.

¶Medicamis acuti assig⁹. Sūe calcis. sapōis duraci armēici. cuiuslꝫ ptē tere medicaia h⁹. ⁊ cū aq̄ distēpa cineris q̄rcus ⁊ fic⁹. sikꝫ cū pueri vrina virginis ⁊ palpebraȝ vt diximus linias.

¶Ca. 72. de coruo. q̄ i oculi ē āgulo coquēdo.

Alio meminim⁹ loco coruum emissionē esse in oculi angulo maiori fieriꝫ fistulā in nasi ptē tendentē q̄ nasi putrefacit os. vt ad interiora q̄ȝ penetret. Eius cura ēt: ituearȝ emissionē. ⁊ si mānifesta ē. oēm reseca acutā carnē. dōec ad os puenias. Et si os corrupt⁹ nō ē scalpe illō cū camadio fortiť. Si āt corruptū inenerſ. oportebit sbtili illō coq̄re cauſtio. posita pri⁹ sup oculū spōgia ⁊ pāno aq̄ infuso rosata. appōes āt cauteriū semel. bis. terꝫ. dōec ad interiora penetret nasi. Cui⁹ rei signū ē vt patiēť indeas flatū arctať. ⁊ si loco videris aerē exire. fistula ē ⁊ certe coctura ad interiora porecta ē. tūc ꝝ oportebit licinīū appōere cū zemiarivnguēto abutyro. q̄ten⁹ ota q̄sup sūt putrida corrodat ⁊ fozamē mūdetur. ossis adusti post h⁹ die q̄dā vnguēto vteris zemari cū ligno ⁊ die quodā bambacis vetusti licinio simplici. donec cicatrix loco obducatur.

¶Capi'm. lxxiij. de alarum coctura.

Brachij os a scapule disgregatiōe aliq̄tiēs euelliť. intrā vt olno brachij ossis caput educať. hocꝫ motꝰ pmolesti cā aut pcussiōis aut casus ⁊ aliq̄n hūiditas cā ē visco sa brachij ossis caput lubricās ⁊ suo monens loco hoc cū ptigerit coquēdo vt assignabo curať patiēti ipera sup latꝰ iacere sanū. cutēꝫ loci euulsi quo disgregatio educta est subleua. aut cū digitis aut cū sēnaris ⁊ subtilibꝰ coque cauteriis lōgis ⁊ calefactis dōec vsꝫ alteꝝ cutis latꝰ cauteria pferanť ⁊ semel opprimi opꝛ. Et si iter vtrāq̄ coctura spatiū fuerit multum oportebit stibiū iducere ⁊ i scapule radice facta coctura. ⁊ in sequētibꝰ coctura dōec ad megelsum cauteriū puenіat. Refert autē hypocras duas alias oportere facere cocturas ab vtroq̄ȝ duaꝝ q̄s assignauim⁹ coctura ꝝ latereyt ea rū figura sit q̄drāgula. Eaꝝ aūt pfūdū nō oꝛ ap̄li⁹ eē cutis spisso. q̄m nerui ilic sunt. ⁊ glandes. timēdūq̄ ne calꝫ abide accideret apa p⁹ hāc curā pozrū appōes tritū cū sale sup coctu ras ⁊ fliq̄ oia q̄ ī cocturaꝝ cura siūt ne c ōiceps man⁹ sui moueať motu nec nimio oeť laboti.

¶Capi. lxxiij. de emissionum coctura que ex pleure si accidunt.

Emissiones q̄ i plen resi fiūt nō cū ferro quēadmodū q̄dāco quēte sunt nec iciſiōe vt tēdū: q̄m ab hmōi peccati morte patiens nō eripiť. q̄m in fistulā res transit q̄b⁹ nulla occurrit sanatio. Iꝛ cū aristologie radice imergiť nāqȝ zaraunedi oleo ⁊ simul vtrūqȝ fortiter calefit ⁊ sic cū eavna fit coctura iter duas furculaꝝ ossiū ꝯtinuatiões extēsa cute ad supioꝛa. Fiūt q̄qȝ due pue sub organicis paꝝ ad ptes descēdētes māmille sicqȝ due magne sup māmillas: iter costā tertiā ⁊ q̄rtā ⁊ due iter q̄ntā ⁊ sextā ad posteriora parū declinātes ⁊ alia in pectoris medio. aliaqȝ sup stōȝ treſqȝ post vnaqȝ iter scapulas duesqȝ in vtroqȝ spine latere sub ea q̄ in scapulis est nec opꝛ eas multū manifestas fieri. Cum cōpleueris opationem in coctura ꝝ locis illis vtilibus oportebit vti medicaminib⁹ vt vnguēto q̄s ex calce fit ⁊ ceruse vnguento.

¶Cap. lxxv. de epate in q̄ emissio ē coq̄ndo.

Epati aūt si emissio acciderit hocqȝ cū ſuitate ⁊ dolore sig̃tur emissio in epatis esse optimētis iōqȝ coctura vtēdū. cū ep̄ta nō pſint ⁊ medicamia oꝛ ita qȝ hoc mō adurere cauteria sume subtilia et calefac fortiť ⁊ coq̄ cū epatis locū q̄ sup iguia ē paꝝ in epatis loci vltimo coctura vna. Cuꝝ aūt adusta erit cutꝫ tota ⁊ ad sipbacē puenerſ oportebit sanie educere. post coctura lēticula vtarꝫ ⁊ melle sicqȝ delceps carnē adducētib⁹.

¶Capi. lvj. de splene coquendo.

In splenis grossitie medicaminib⁹ nōcō ferētib⁹ quib⁹ vti ꝑcipim⁹ coctura vtē dū erit in hūc modū cutē splēis supa

positā cū sennara subtolle ⁊ cū bifurcato illā coꝫ caurterio fortit calefacto . qꝫ semel duas faciat cocturas: faciesqꝫ hoc trib⁹ in locis: quoꝝ oēs. vj. sint cocture. vtebantur aūt antiquoꝝ q̄ dā cauterio cui sex eminebāt capita qꝫ cū calefacerētynā semel coctura sex locꝫ ipimebāt. Capt'm. lxxvij. de coquendo stomaco.

Y stomaco multe accidērit hūitatis fluxus ⁊ hoc lōgo fiat tpe: medicamiaqꝫ nō ꝓferūt calefaciētia ⁊ desiccātia: coctura vtendum erit. Sume itaqꝫ cauteriū ferri calefactoqꝫ cocturam fac sub cartillagine ensi sīle ⁊ sub illa duas vt cocturaꝝ triāgula in figura. Sit autē cocture ꝓfundū vsqꝫ subt⁹ cutē. Antiquoꝝ q̄dā ipsi⁹ coꝫbant stōi multis os cocturis. ⁊ q̄dam eorū locū cū cauteris coquebant q̄rcino in spongie similitudinē vocakꝫ psice ducanū. hoc cū fecissent cocturas semp aptas dimittebāt ne fluxꝰ h aut hūiditas deficeps acciderit.

¶ Capt'm. lxxviij. de hydropisis coquēdis.

Y nō in hydropisis medicaminū ꝓdierit cura nec cōplaceat eductio patiēti super stōm vtak cauterio. epatisqꝫ ⁊ splenis ptes ⁊ stōi ꝓfundū vmbilicoqꝫ. v. adhibitis cocturis q̄busdā cū ferro cauterio subtili q̄busdam cum querci ignito. Sufficit aūt quibusdam cauterij loco eductione vti quam diximus.

¶ Capitulum septuagesimūnonum . de hernia aquosa coquenda.

Octura quoqꝫ vtimur in hūc cui hernia ē aquosa quo ab ea hūiditas decurrat supflua ad iferiora eiusqꝫ hec assignatio. Sumimus cauteria. x. illoꝝ q̄ gāma greco sīlia sunt sic. illoꝝ q̄ dicim⁹ cultellaria. coꝫmusqꝫ ꝑmū mediū cutis testinz cū cauterio ꝑmo dehinc siphaces ⁊ opimenta excoriam⁹ cū excoriandi organo ⁊ cū cauterio coquim⁹ cultellarij tāqꝫ si incidamus. vtqꝫ primus nudat⁹ fuerit siphac q̄ est alb⁹ ⁊ dur⁹ cuz cauterij extremo: gāma littere sīli coquim⁹ ⁊ ei⁹ emittimus humiditatē. Dehinc sursum extendimus quicquid apparuerit eius cū sennaris ⁊ incidimus eū cauterio cultellari.

¶ Capt'm. lxxx. de inguinali hernia coquēda.

Aptura que inguinib⁹ est ex siphacis fit dissēsione eiusqꝫ cura cū iciſiōe fit. refutāt aūt q̄dā amputationē. ⁊ coctura ampli⁹ eligūt ⁊ hec ei⁹ assignatio. patiēti vt moderato gestet exercitio iperabis. Dehic stabit ⁊ forti utet tussi extēdeqꝫ fortiter ⁊ statū arctabit: vt cuz aꝑa apparuerit inguinis locū signes attramēto. aut quis alia re. quē coꝫ oꝫ ꝛaduri. Sit aūt signū qꝫ facies triangularis forme. sitqꝫ in latū linia in latere supioꝛi inguinis. Dehic signū in medio facies trigono ⁊ sic patiētē supinari iperabis et clauosa calefaciēs cauteria coꝫ cū eis qꝫ in medio posuisti signū. Dehic cauteriꝫ vterꝫ similib⁹ īre gāma sup trigoni latera. sicqꝫ cauteriū adhibebis qꝫ lēticulare vocak: vt tot⁹ triāgulus eq̄liter adustus sit. oꝫ aūt in tuo eē ꝓspectu mīstrū q̄ hūiditates exsiccet ⁊ qꝫ singulis coquēdi tpibus effluet: coquens in ꝓfundū vt ad thyrbū attingas. in eo q̄dē q̄ moderati est corꝑis. Necqꝫ etem in his q̄ exiles sūt hmōi oꝫ terminū ponere ⁊ cui piguedo non est nec sup ei⁹ thyrbū adeps. ne forte cū cauterio in thyrbū peccet. ſz nec in eo q̄ pinguis est cui⁹ adeps anteqꝫ adustio ꝓpleat appareat. ſz hoc vteris termino in illū q̄ mediocris ē corꝑis. postqꝫ coxeris porrū tere ⁊ sal ⁊ sup adustionis pone locum ⁊ simili freno vtere ligatione. sicqꝫ deinceps medicaminibus que cocturas sanant vt lenticulā melle ⁊ similibus.

¶ Capt'm. lxxxj. de sciaticis adunendis.

Quibus sciatica accit si tps ꝓlixi⁹ fiat passiōis ⁊ medicamia nō ꝓferūt vertebrum loco emittit ⁊ crura desiccant. atqꝫ vt ꝓpleta molestent clauditate cōtingit. Coxe nāqꝫ os anche exit ⁊ tebrū hūiditatis cā viscose q̄ illō lubricat ⁊ expellit. In huiusmodi ergo: cauterio vtēdū est anteqꝫ eorum attenuent crura ⁊ i clauditatē ferant. Coquūtur ꝑ sic. Disgregratiōis locū coqre oꝫ ꝑfundatiōe cauterij cū trib⁹ cocturis. coctura ꝑma in pomi ꝓfundo ⁊ alia sup genu ab exteriorib⁹ ⁊ al' sup cauillā. in al' sup pillā ab exteriorib⁹ sup ꝓsolidatiōis locū. Et hoium q̄dā vas sum ūt siphō sīle cui⁹ diametrū palmo extēdit labiaqꝫ ei⁹ spissa in modū ossiū dactiloꝝ ⁊ in ei⁹ iteriorib⁹ aliud huic sīle ⁊ i illo tertiū. ⁊ q̄ illis iteresṫ spacij ēqtitas sub mēsura ē ossis digiti: sumūtqꝫ cū apprehēsorio lōgo. ⁊ caput ei⁹ calefaciūt donec rubeat: sicqꝫ sup ācke ponunt tebrū patiēte in lat⁹ sanū aclīt: semelqꝫ iij. rotūdas ipimūt cocturas: ⁊ cū butyro empliz̄ant dōec vesice eciderit. Nec ꝑmitte vlcera cicatrizari velociter: ſz pūgētibus cataplasma bis quo ab eis rubigo decurrat multa. Dolore mitigato loci vlcera cicatrizabis.

¶ Capt'm. lxxxij. de ossiuz cura quibus fractura accidit ⁊ eunsio ⁊ ꝑimū de his que cōsolidanti ad huiusmodi necessaria sunt.

Et quoniā de manꝰ opatiōe circa carnē icisione ⁊ ablatiōe insutiōeqꝫ que necessaria erāt exposuim⁹: iā nūc de ossiū cura incipiem⁹ ⁊ eoꝝ

q̄ illis acciḋūt aut in cōfractōe aut in euulsiōe: ⁊ primū de cōitate q̄dā cuius scia illi est necia q̄ ossiū circa cōfractionē. distorsionē. euulsiōnēq̄ curā ⁊ debilitationē vult attēdere. ¶Dico ergo qm̄ illi qui cōsolidatiōis ⁊ hanc q̄ diximus rerū vult sciam ⁊ artē tenere ossiū: oportere loca vt agnoscat figurāq̄ eox ⁊ formas ⁊ cū aliis participationē: queq̄ illa induāt. vt cū aliqui acciderit incōmodū mēbro ab exteriori bus ⁊ a nāli videris habitudine imutatū figuraq̄ ⁊ loco. intelligat abinde acciḋisse illi aut cōfractionē aut euulsionē. aut debilitationem aut distorsionē. ¶Et cōfractio est cōtinuatio nis ossis separatio: quēadmodū ossiū accidit cruriū aut cubitoq̄ si frāgat. ¶Euulsio āt est disgregatiōis a suo separatio loco ⁊ remotio augmēti scilz alicui⁹ ossis ab alterius ossis fouea. ¶Debilitatio aūt est langor q̄ ossi aut expcussiōe aut casu sine cōfractione accit. ¶Distorsio ẏo est disgregatiōis a suo loco ꝓcussio. ¶Et cōfractio visus deprehēḋit sensu cum os fuerit separū. sic vt alie q̄dē ptes ad iteriora intrent: q̄dā ad exteriora ꝓmineāt. Et si magna nō erit cōfractio vt abinuicē duo nō separent ossa tūc sensus deprehēdes tactu cū sup mēbrū tuā deduxeris manū ⁊ i mēbri osse varia inueneris loco aut separata ⁊ in eoq̄ cōtinuatione sonitū audieris: itelliges abinde os illō fractū esse. ¶Euulsio aūt cū parua est ossis nō egrediḋ augmētū ex foueā suā. disgregatiōis ꝺ: recessus. Et hec q̄q̄ sensu deprehēḋit visus nō nunq̄ sensu desiderat iudicari tract⁹. Cū aūt pfecta ē egressio q̄busdā in mēbris visus sentit sensu vt disgregatiōis ossis brachij a cubito q̄ arabice vocaḋ persuha ⁊ disgregatiōis palme a cubitis ⁊ vocatur arabice cuha. Est ⁊ euulsio que curanti ingerit ambiguitatem intm̄ vt tactū desideret diligēter vt disgregatiōis brachij ab scapula. Et cm̄ aliq̄n in humero fit per cussio. aut casus ⁊ apa nascit nō tm̄ euellit: opi naturq̄ q̄dā euulsionē eē. Nos āt exponem⁹ quō euulsio in hmōi accidat habitudie cū de ppria cuiusq̄ mēbri cura dicem⁹. si q̄n euulsio acciderit ꝑfractioq̄. hoc aūt loco curā exponemus cōmunē ⁊ ligādi fracta ⁊ reducēdi euulsa ⁊ quō eorū dm̄ regendi sunt. ꝓmū itaq̄ quō simplex fractura ligāda sit. deinceps quō ēt cō posita ꝙrendū q̄. s. cū aḃate est aut cū vulnere. Dehinc quēadmodū cōponende sint q̄acciḋūt ossi no dositates ⁊ durities icuruatōesq̄. ¶Prima aūt aq̄ incipiendū cōis cōfractionis euulsionis ⁊ distorsionis ⁊ debilitatiōis cura venę est flebotomia cui⁹ iminutio illi ꝓdest mēbro ⁊ a latere in quo mēbrū est. si ⁊ ẏtus ⁊ etas ⁊ tēpus ādiuuerint. dabisq̄ post minutionē terrā armenicā cum inleb ⁊ aquā rosatā exagū sub pōdere. post hec cū cassie. fi. medulla ⁊ terēbino ac tamaridis naturā solues ⁊ cū fructuū aq̄ ac lebelabi ⁊ violarū aqua iuxta quod opportunitas dabit ⁊ ipse patietur eger quo ab apostematis molestia ⁊ doloribus fiat securꝰ. patentē in principijs mezaurq̄ reficies pulliq̄ ⁊ taugis. lactuca. intuba. portulaca. ⁊ sic ad mēbri accedes curā. Intuere itaq̄ os ipsum. vtrū illi distorsio aut debilitatio acciderit. qm̄ his sola sufficient emplastra que ex musatho. terra armenica massoq̄ diligenter tritis ⁊ cū mirti aqua distēperatis fiunt. Et si cōfractio simplex sine apostemate fuerit. primum a membri extensione incipiendum erit ab vtroq̄ latere sine molestia paulatim ⁊ indirectum. nec extensionē adhibeas grauē. qm̄ mēbrum destruit ⁊ dolorem parit grauē: materiāq̄ ad ipsum extrahit aparicam. Ut aūt quāq̄ membri in suā extenderis partem ⁊ cōfractionis partes quaq̄ in sua reduxeris loca: adequaueriscq̄ ⁊ composueris i prima sui figura: hocq̄ cū feceris fasciis vtaris latis iuxta mēbri quātitatē quas medicamine linies cōsolidanti: ⁊ loco applicabis cōfracto in circuitu. Dehinc inuolutionibus veteris circa mollitiem ⁊ duritiē tēperatis: ponesq̄ vittas ipsas in cōfractionis loco ⁊ trib⁹ inuolues replicatiōibus aut q̄tuor: inuolueq̄ ad superiora mēbri ascēdes: inuolutioq̄ hec in ipa fortior fiat cōfractiōe: sicq̄ paulati ⁊ gradati laxius fiet. Dehic aliaq̄ assumes inuolutionē in ipius cōfractiōis loco quēadmodum ⁊ in prima fecisti bis ⁊ ter: atq̄ ad inferiores descendes mēbri ptes: eritq̄ hec inuolutio in fracture loco q̄lis ⁊ prīa bis et ter fortis ⁊ sic ad exteriora laxior. Si eēm in ipsa laxa fieret fractura: fortiscq̄ durior: sanguis ab vtroq̄ latere ad fracture locum missus apostema faceret ⁊ dolorē: ac nōnunq̄ membrum putresceret: pōes aūt in loco fascias quo loq⁹ adequatur: vt nō sint alij alijs altiores aut demissiores: sicq̄ sup fascias has vittas pones ⁊ inuolues equali inuolutione super oia loca strigēdo vt assignatū est. Hoc cū feceris: appones tabellas fcās de frustis cāne aut alias ligni duras: erūtq̄ ħ circa spissitudinē ⁊ tenuitatē iuxta mēbri quātitatem ⁊ paruitatez: nec in his duab⁹ eas opz habitudinib⁹ imoderatas eē: planasq̄ illas pfecte facies: ⁊ erit eaq̄ lōgitudis q̄titas q̄ cōfractiōis locū trāseat cū vtroq̄ latere digitis trib⁹ aut q̄tuor. Et si magnū fuerit mēbrū. erūt paulo longiores: ⁊ sup has pānū inuolues molle eq̄lēq̄ quem medicamina cataplasmet cōsolidatiōis q̄ eq̄liter pfer. nec cōmoueaḋ nec dolorē ipsimat. Sit aūt tabellarū positio abinuicē separata: distentq̄ inter se digito. Opz autē tabellarum spissitudo grossitudoq̄ eo poni in loco ad quē mēbri os cōfractum declinauerit. Caues quoq̄ ne amputentur cāna in disgregatione: qm̄ disgregatiōi no cent ⁊ ipsaz debilitaret. Deiceps āt sup tabel-

las fascias inuolues alia: vitalqz que omnes tabellas ꝛ pmas optat fascias. siccz cū filis al ligabis. icipiesqz fila reuolnere ab eiꝰ medio ꝛ sic extrēis sumptis ptē a dextro ptē inolues a sinistro sic vt altera ps alterā trāsuerberet i hūc modū. ¶ Sitqz ligatio hic in stricto ꝛ la xo hmōi vt ab eā patiēti dolor nō fiat. si etem stricta nimiū fiet ligatio ex q̄ dolor accidat loco ab eadē soluēda ē hora. Sic ꝛ si patiēs i ligatiōis loco pruriginē senserit ḡuē calorꝫ tēperati aq̄ supfundat ḡtenꝰ illō cohibeat acumē ꝛ p horā dimittat ꝛ dehinc fascijs astrigat aq̄ ifusis rosata ꝛ oleo rosaꝫ acetiqz modico vini. oꝫ q̄z ligatura pmo scdo ꝛ tertio i die mediocrē facere vsqz dū ab apate fiat securitas deinde ꝟo fortior fiat donec nodatio fieri incipiet. tūc em laxari illā oportunū est paulati ꝛ per gradus vsqz dum solidatio fortius nodetur ꝛ ossis firmetur sanatio.

¶ Capitulum. lxxxiij. de fracture cum apostemate composite cura ꝛ cum vulnere ꝛ ī q̄ cō solidatio nodat ꝛ nodatio fracture acciderit.

FRactura ꝟo quā apa cōi tat cū rosis sandalo albo ꝛ rubeo. itide aq̄ coriā dri. semquine cataplanda ē ꝛ sīlibus ꝛ tenuiter stringat māecz soluta cū assignatis catapleť. Et si magnū fuerit apa ligatio fugiat ꝛ inolutiones fiāt vsqz dū apa q̄euerit. Et si carni contritio iciderit loca oportebit illa subicidere. ne forte resin putredinē ferat ꝛ corrosionē. hec q̄z si acciderit earū adhibebis curā. Cū aūt fracture vulnꝰ additū ē ituere ꝛ si vulnꝰ venis icidat pulsantibꝰ aut nō pulsantibꝰ ꝛ sāguis effundit. sanguinē hūc strigere oportebit cū aloe. thure. dracōis sanguie. aut zeraco ꝛ sīlibꝰ. q̄ alio exponimꝰ loco. Et si horꝫ nihil acciderit ꝛ cum vulnere nulla ē ossis discoopta ps ifuitiōe vtēdū erit ꝛ ligatiōe q̄ duo vulneris adunet labia ꝛ cū cicatrizātibꝰ curabis. Cū aūt in vulnere pua fūt ossa q̄ ipm pūgūt locū ifuere nō expedit. sed ossa hec educes vt posteriꝰ assignabimꝰ siccz locū ligabis ꝛ vittaꝫ icidāt reflexꝰ sup os vulneris supiꝰ ꝛ optie circūuolues sed sine mole stia ꝛ ad ptes sic descēdēs iferiores ipiꝰ os vulnerꝫ discooptū dimittes. eritqz ligatio hec ad nō solidā declinās. Solues aūt singulis diebus ꝛ sup vulneris os dābacē expones. vt cū rubigo fuerit iminuta ꝛ apa nō timebit calor qz recesserit in vulnere vnguētū ponas carnē adducēs. Si aūt os illic magnū fuerit acutuz pmū accelerare oportebit cura aūcz apa accidat. ꝛ sic ossa adeq̄bis ꝛ dispones vt acutū et eminēs reprimat os cū organo q̄ ieberemum vocat. ꝛ ē istrm serreū eiusqz lōgū palmū ꝛ spissum tēperatū iuxta q̄titatē q̄ replicat. si ipsimat in agēdo extremū eiꝰ acutū latū ꝛ paululū retorsum. huiꝰ orgāi extremū sub ossis pōcs disgregatiōe eminētis ꝛ ab alia tolles extremitate dōec aliq̄tulū mēbrū adequet. Qđ sihꝰ facere nō poteris os eminēs oportebit tollere cū serra quēadmodū in ossiū putridoꝝ diximꝰ cura. Dehic ossis adeq̄bis aspitatē ꝛ lenies ꝛ in suaz reduces figurā apponesqz si necesse fuerit tabellas vnguētis ꝛ licinijs curās quēadmodū vulneris se habitudo offeret in mūditie ꝛ sordibꝰ rubigineqz ꝛ alijs eiꝰ accidē tibꝰ quēadmodū invlceꝝ exposuimꝰ curis. Cū aūt vulnꝰ nō cicatrizari videꝝ ꝛ rubigo ab eo defluit. caroqz eiꝰ fluxa ē scias in eo os eē ꝟfractū ipsumqz abstrahere expedit ꝛ sic deiceps ligatiōe vteris forti ꝛ vulneri appones ozi qđ ipsum custodiat apaqz mitiget calidū vt sāda lū siccuz qđ ēt sup fascias puluerizabis ꝛ sup ligabis leuiter nec ligamēta solues pp os cōfractū. vt in tribꝰ diebꝰ in pncipijs dictū ē. aut v. vel vij. iuxta qđ mēbrū astrictū fuerit ꝛ vincula apposita. ¶ Cōfractio aūt in q̄ ossiū sunt ḡmina q̄dā ꝛ nō educunt cutē q̄ q̄dē pūgūt. et dolorē iprimūt ḡuē strigēda nō sunt qm̄ apa pareret ꝛ putrefactio mēbro ꝛ locū icidere expediet. Et si os vllū fuerit educat sin qđ acutū ē aputa ꝛ pūgēs siccz adeq̄ ꝛ locū restitue ꝛ ꝟfracture cura medeberis in q̄ vulnꝰ ē quēadmodū dictū ē. ¶ Fracture aūt in qbꝰ nō nodat ꝟsolidatio ꝛ ips trāsgrediunt i quo iustū erat mēbrū durescere ꝛ ꝟfortari. plūbꝰ hoc patiunt de cāis aut qm̄ nimiū stricta ē fractura aut frustorum multiplicitas. aut quoniam patiens membrum commouet plurimuz aut propter fasciarum copiam ꝛ vittarum que os grauant. aut propter cibi paucitatem ꝛ subtilitatem vnde ꝛ membrum extenuatur ꝛ subtiliatur hec vt intellexeris causam intuere quia fiat ꝛ am puta atqz ab illa arce. maximeqz si a cibi fiat paucitate ꝛ subtilitate. ideo vt patiētem oportet reficias posticz. iij. aut. iiij. trāsierint dies. nullumqz vulnus erit aut apostemaris timor. vel febris. naturaqz solidationē ceperit componere cibo in quo sit grossities vt agnorum carnibus et vitulorum ventribusqz eorum ꝛ herisa indabo. piscibus recentibꝰ in quibus modica sit grossities caseo recenti. risso cum lacte ꝛ similibus cibis in quibus grossities est ꝛ viscositas. quiqz consolidatiōis cōpetunt materiei que tanqz frenum est confractioni ossis. Cum autē eiusmodi contēnit res intrīn vt extenuatio mēbro accidat tunc materiam oportebit ad mēbrum attrahere cū emplastrizatione ꝛ cibo ꝛ vsu quos diximus viniqz albi. ꝛ suauis lauacro aque. Est aūt cum inceperit cōsolidatiōis signū q̄ sup fracturaz sanguis manifestū nodat super fascias ꝛ ligamenta cum non sit comes fracture vulnus. hoc significat bonam missse materiam natu

tã q̃ fractura solidet. desudatq; hec mã i fracture locoꝝ in poris sicut in fasciis q̃z appeat.
¶ Nodatio aũt q̃ spẽdᵒ accit q̃bᵒ fracturarum duritieſq; no cẽt membri actiõibᵒ ⁊ a sua arcẽt bonitate maxieq; si cuiᵉ diſgregationũ ꝓma fuerit fractura simulq; turpis ẽtraq;. Si igit nodatio ꝓpria fuerit ꝓsolidatiõi medicaminibᵒ vtẽdũ erit repmẽtibᵒ valde cũ valida ligatiõe quo repmat. aut plũbi sup illã frusta ponant ⁊ fortiter astringãt. qm̃ abide nodatio õficiet ⁊ abibit. Si aũt nodatio dura tã ⁊ lapidi sillis oportebit illã in supioꝝibᵒ findere ⁊ abradere cũ nouacula. ¶ Ossa ꝛo ꝓsolidata in q̃z ꝓsolidatiõe pcũ ẽ aut ex ꝓsolidãte aut ex patiẽtis motu quo mẽbrũ añ tꝑsoliditate solidatiõis ꝓcussit vt in eis facta sit tortura ⁊ icuruatio et a ꝑma q̃ fuit figura imutatio. iõq; mẽbri corrupit actiomotᵒ vt manᵒ aut pedis. si eiusmodi q̃ illi acciderit ẽ motᵒ malitia. aut visus turpitudo. huiᵒ rei vt q̃dã tradũt cura mẽbri ẽ fa ꝓfractio. Est aũt in hoc lãgor ⁊ doloꝝ. Quis et nõnũq; abide mẽbꝝ corrũpit ex doloꝝ nimio. Oꝝ ꝗ in hmõi accidẽte emolliẽtibᵒ vti. vt anatis adipe ⁊ galline medullisq; ⁊ butyro vaccino. Sunt q̃dã q̃ his dactilos addũt ⁊ sup mẽbrũ aquã istillãt calidã ⁊ olꝝ. siccq; mẽbꝝ distẽdũt ⁊ in ꝑmã suãq; reducũt figurã. Qõ si hec nõ ꝓderint supꝛsolidationẽ medicamia ponãtur q̃ carnẽ corrodũt vt floꝝ erit vnguẽtũ cuꝝ butyro ⁊ bãbace vetusto ãten ꝓsolidationem corrodãt. siccq; mẽbꝝ extẽdãt ⁊ suauiter reuoluãt. vtunt hic q̃z frictione cuꝝ rebᵒ aquosis quatenus cõsolidatio dissoluat. Qõ si hec roborata est ⁊ fortis ⁊ nec inclinationẽ nec emulsionẽ hac admittat cura. locus cuꝝ nouacula findat ⁊ incidat. siccq; mẽbro ꝓsolidato dissuncto. scõo vt oꝝ solidet. Eumlsionẽ aũt extẽdi expedit eumlsa q̃z in suã ptẽ mẽbra atq; hec tenuiter ⁊ idirectũ dõec alteriᵒ ossis augmẽtũ in alteriᵒ fonẽ reductũ ꝓdãt adeq̃turq; ⁊ cõponãt. siccq; fasciis appões medicaminibᵒ catapl'as ꝓsolidatiõis ꝟittis involues fasciꝛ vt assignatũ ẽ. ¶ Hec sunt q̃ ꝑponere volebam cõis cure cõsolidatiõis arti necessaria. Jã aũt hoc loco ꝑpriã cuiusq; mẽbri curã exponemus si fractura acciderit aut debilitatio ⁊ a capitis cranei ossis fractura incipiemus.

¶ Capi. xxxiiii. de cranei fracture cura.

Hec cranei ossi accit ꝓfractio ꝓpria fissura ẽ ossis. hec ãt fissura aut simplex erit aut cõposita. Et simplex alia in capite ẽ mãifesta ⁊ ẽ illi pfundũ nisi q̃ os non sepat nec ab eo ps pũt siue ad iteriora seu ad exteriora. vocat q̃z grece ragamia. ⁊ alia ẽ cũ ossis emissione ꝓfracti ad exteriora ꝟocat aberia. Et si oino eductũ ẽ os ꝛ apostatismos. aliq̃ i q̃ craneũ frãgit in ptes plimas ⁊ ossis frusta in iteriora descẽdẽrũt ⁊ capitis ꝓfundũ ad matrẽ spissam ꝟocatur grece ẽpiasma. aliaq; cranei capitis ꝓfractio cũ ossis frusta iferiᵒ ppe siphacẽ tẽdunt ⁊ vocãt geniſſima. Estq; alia capitis ossis fractura: in q̃ descẽdẽtia intᵒ ossa ad ꝓfundũ pferunt ⁊ vocãt maruſis. Sunt hoiuꝝ q̃dã q̃ spẽbus his addũt aliã q̃ vocat capillaris ⁊ ẽ fissura subtilis sensuiq; occulta. hec aũt sepiᵒ nõ ꝓximo celat ⁊ iteriᵒ fit cã. hesſema ꝛo fissura nõ ẽ magna ꝗz nec fractura dicẽda. Est em̃ ossis capitis depssio ad iteriora conatioq; sine ꝓtinuationũ sepatiõe quẽadmodũ vasi accit argẽteo. ⁊ plũbeo. cũ duꝝ pcusserit illũ corꝑ. hesſema itaq; duobᵒ fit modis. Aut em̃ ossis spissũ totũ ad iteriora iclinat: itm̃ vt ⁊ matrẽ in cerebrũ ipellat aut cõprimit os capiti ⁊ matri ꝓtinue cõtinuat: hec est fracture simplicis assignatio. ¶ Cõfractio aũt cõposita ẽ illa cũ q̃ mater patit: aut aꝑa cum ea capiti accit aut vulnᵒ. Et cuiusq; fracture q̃ capiti accit cognitio ex corꝑis fit virtute quod incidit capitis craneo ponderecq; et duritie. et ex percutientis virtute et ex accidentibus que percusso accidunt. scotomia. vertigine. debilitatione. vocis amputatione ⁊ casu subito. maximumq; si fractura ad matrem vsq; peruenit spissam aut ab osse fracto matri compressio facta est aut cerebro. Significatur hoc quoq; cum os ipsum sub sensu cadit. Si enim que cutis fissura fit sensui pateat ⁊ quantitatez habet fractura significatur. Et si nulla fuerit in cute fissura aut certe occulta: ⁊ opinãt quis ossi fracturam factam intelliges hoc ex inquisitione que cum organo fit inquirendi. ⁊ fracture speculatione. Si etenim aliqua acciderit fractura ex sono agnosces ipo. Et si ea acciderit species que ragamia ꝟocatur que est secz fissura occulta sensui ⁊ capillo: similis: oportet aliquid attramenti super fissuraz fundere aut aliquẽ alium colorem: ⁊ sic os rades: cum eteniz hoc feceris fissura patebit eo q̃ ingressum est nigrum. Hanc vt intellexeris oportet amplius scalpas donec omnis abeat nigredo ⁊ nõ appareat. siccq; fissuram ad interiora non penetrare intelliges. Qõ si scalpendo fissura non abit. sed ad interiora perfertur: scalpere cessa ⁊ intuere vtrum ne ad matrẽ vsq; fissura peruenit spissam: ⁊ vtrum mater ab osse separata est aut conglutinata ipsi. huius rei signuz est quoniã sivulnᵒ sine apostemate est calor: aut si qõ accidit apostema est parum ⁊ humiditas q̃ effluit pauca ⁊ in ea sanies matura mater spissa os cranei non dimisit. Si aũt simul febris est. aut doloꝝ grauis. ossisq; color imutatus ⁊ sanies effluit tennis ac imatura: mater ab osse seiuncta est. hec vt alacuertes curã accelerare oportebit anteq̃ patiẽti colarũ

accidat relecto ⁊ tetan⁹ animiq; recessus. aut si ncopis febrisq; acuta. si etem signa hec apparuerit nulla sit cā quā pp curā adhibeas. qm ad interitū patiēs est. Si nō hec apparuerint curā accelera ⁊ intuere atq; si opimēta ab osse seperata nō sunt. ⁊ fractura fissura est tm. ei⁹ cura est vt scalpas donec sensui occultet nec appareat. Si aūt fissura ad ꝓfundū penetrat ⁊ os ꝓfractumē os ipm denudabis ⁊ intuere. ⁊ si frustra supsunt pua. oia hec auferes diligēter cū ozgano cōpetenti. Si em̄ siphacis ab osse seperat⁹ nō est. nec frustra huius. Si āt siphaos seperatus est. ⁊ cōtigit patiēti vulnus hiemsq; est oportebit ptes ossiuz educere: olo ante quartūdecimum diem si vero estas ante septimū. priusq; que dixim⁹ oriantur illi accidentia curabilisq; illum hoc modo. Primū oim caput radere oportet ⁊ fissuras facies duas se se incidentes rectis angulis vt sint in modum crucis. opz autē vnā fieri fissuram in prima fissura q̄ percussione facta est. Dehinc. iiij. excoriabis angulos quatenus totū denodetur os quod cauare desideras ⁊ si sanguinis abinde fluxus acciderit iplebis fissuraz hāc pāno aceto infuso ⁊ aq̄. aut pāno sicco ⁊ sic fascias apponesvio infusas ⁊ oline oleo. ligationēq; adhibe cōpetentez: mane facto. si maloz nihil accideri accidentium cauare os oportebit ꝓfractū. Nec vero ossis amputationē differre opz cū fractura cerebri matrē pupugerit a die primo. Sedeat itaq; patiens ⁊ ea precipe esse figurā in quā oportunū sit ei⁹ vinciri opilarię aures cū lana aut bābace ne forte percussiōis sonitus illi noceat que in ossis fit fractura. solueq; vulneris vincula ⁊ pānū quē posueras educes extergesq; tūc duob⁹ i iungas mistris vt cutē q̄ incisa ē teneāt a. iiij. anglis ⁊ intuere atq; si os subtile ineueris incides cū incisorio qō falci sīle est. positis ipsis in opposito: incipiesq; incidere a largiori ossis loco. Dehic sanitate vteris incidendo ⁊ percutiēdo ne forte cerebrū ledas ⁊ ꝓcutias. Si aūt os spissuz fuerit ⁊ grossum: oportebit eius circulū pforare cū terebello cui caput est breue: ne forte ei⁹ caput ad matrem pforet cerebri: sitq; capitis ei⁹ longitudo quāta est ossis spissitudo. ne forte opimentū attingat. Ut ossis pforaueris circulū qō vis educere que inter foramina sunt cū incisorio amputabis ⁊ cū forcipib⁹ auferes ossa paruis: aut alio simili sine molestia paulatim. hec cū feceris locū expedit mūdes ossium frustulis: sicq; asperitatē adeq̄: ⁊ fracturas cōpone q̄ in loco sunt incisiōis cū novacula aut quouis alio. posita prius sub osse lamia lignea plana q̄ opimētū ptegat cerebri ⁊ a ferro tuea tur: hec vt cōpleueris pānū sume lineū ⁊ oleū infunde rosaz ⁊ sub vulnere ossis pone. Dehinc alio supto pāno plica ⁊ vino ifunde oleo q̄ rosaz: ⁊ sup totū cōpone vulnus suauiter ⁊ tenuiē cū vinculis abstringe. vt tm̄modo salcie sup locū statuant: post hec circa locū cū rosa ⁊ sandal cataplasmabis. itibe aq̄ ꝓffare ac semper uiue. silliumq; q̄ mārū ꝓhibent fluxū ⁊ calorē ac apatis iportunitates. Infūdes āt pānū horis singulis oleo rosaz puro. ⁊ die solues tertio: abstergesq; curā q̄ carnē addu cit adhibebis: ⁊ sup operimētū pulnerē distillabis desse cantē cōpositum ex aloe. mirra. thure. ⁊ circuz linies ardorem mitiganti aqua ⁊ calorem.

¶Capl'm. lxxxv. de siphacis apostematis cura quod capiti post ferri curam accidit.

CApitis siphaci calm nō nunq; accit post ferri curā apa intm vt capitz os tolli videas. ⁊ cutē capitis spissā ⁊ induratā: sequūturq; ad h⁹ sepe mala accidētia. q̄ patiētē in mortē precipitent: hoc autem apa huic accidit operimēto. aut frusti alicui⁹ cā ossis qō ipsum suo pūgit acumie. aut ligationis ⁊ cōstrictiōis vi ⁊ liciniozq̄ apponūtur: aut cibi multi copia aut ex frigore. aut ex calore. hec vt itelleueris cōsidera: ⁊ si acuminis ossis alicui⁹ cā est auferes. si astrictiōis solue ⁊ ligamēta alleuia. ⁊ si mult⁹ peccat cib⁹ minue. si frigore non cauetur. locū aq̄ cataplasma ⁊ oleo tepido. ⁊ si fortis fuerit calor. cū rosis cataplasma ⁊ sandalis solatriq; aq̄ ⁊ silibus. Dehinc si infrigidatus fuerit capiti oleū instilla rosaz tepidū in quo cathemie frōdes ac camomillā. melliloti hel bā. lini semē coxeris. Emplastriza cum ordei farina. que cū oleo percussa est rosarum. galli neq; adipe liquefacto cum pānū his intinxeris sup caput pones ⁊ collū: ⁊ his confinia locis. auri⁹ modicū instilla olei rosarū ⁊ violacei ac nimisar. Et si valueris virtus patiētis flebotoma cephalicā ⁊ natura cum cassie. fi. solue ⁊ lebelabo similibusq;. ¶Sciendū aūt qm̄ cum ossi quā diximus curā adhibueris capitis. si operimētum cerebri denigratuz videris egrotantē in mortē esse proculdubio: ⁊ sanandum nulla ratione.

¶Capitulū. lxxxvj. de fracture nasi cura.

NAso in ei⁹ extremitate frangi nō accidit. ps etenim hec cartillaginosa est: accidit āt in superiori loco. Cū itaq; acciderit intuere ⁊ si digit⁹ poteris accedere auricularē imitte in nari⁹ ⁊ cū eo os reforma atq; i suā reduc habitudinē. Qō si loc⁹ supior est strict⁹ grossuz deduces int⁹ stibium ⁊ cū eo fractura adeq̄ manū desup ab exteriorib⁹ deducens: donec ad suā redeat hitudinez. post hec narib⁹ licinia iduces subtili involuta ligno que cū acatia ⁊ mugatho cataplasmabis. apponesq; hoz pax sup cartā ⁊ nasum desoris

emplastrizabis. Dieb⁹ hec facies paucis qñ
sanabit̄ p̄fecte. Cū aūt anhelitus patiēti angu
stat̄ oportebit pānū fistule inuoluere pēne et
cataplasmāsecū medicamib⁹ appōe naso. Nec
ꝟo negligētia cura ē nasi cū fractura acciderit
nec dieb⁹ aliquot patiar̄ nec expectes. qñ sic
solidabit̄ z difficil̄ fit ei⁹ cura. atq; in nāle redu
ctio statū. fitq; ab ide simi vitiū. Et si nasi con
fractio in ptē alterā iclinabit̄ attrahere in op
positū mollioris lat⁹ sumesq; corrigiā latā z ex
tremo applicabis nasi ab ea in quā inclinatur
ptē cū piscis colla optia. z dōec desiccet dimit
tes z auferri sit difficile. tūc corrigiā in opposi
tā retrahes ptē distēdēsq; cū in locū reduxeris
suū nasum loco ligabis oportuno. naso ꝓius
considerationis vnguento cataplasmato.

¶Caplm. lxxxvij. de maxille inferioris si fran
gatur consolidatione.

Cum maxilla frāgit̄ iferior ab ex
teriorib⁹ z i duo ñ sepat̄ at
tēdere: si i fauce ē sinistra ꝓfractō. idu
ces medijū z idicē digitos man⁹ sini
stre ori et cū ipis gibbositatē q̄ i fauce accit ad
exteriora pelles donec i sua adequet figura ab
exterioribus cū mānu ōxtra. z si ꝓfractio i fauce fue
rit ōxtra. ōrre man⁹ imittes digitos z quēad⁹
ꝓcipim⁹ opabis. agnosces āt faucis i suū statū
reductionē. ex dētiū q̄ i ea sunt adeq̄tiōe reor̄ū
in suo loco reditū. Si āt fracta maxilla in duo
fuerit diuisa. vtēdū erit extensiōe ptis vtriusq;
cū quonis mistro z in suū reformabis locū ac
figurā. oportebit aūt dētes vincire q̄ in fracta
sūt maxilla cū filo aureo aut argēteo alios cū
alijs si posse fuerit. sin cū filo ligabis serico for
titer cōtorto sicq; ligationē adhibebis quā oꝫ.
vt ligamēt̄ scilz mediū sup spondiles ponat̄ ex
tendesq; extrema duo ab latere vtroq; z p au
res deducēs vsq; dū ad maxillā venias vtrāq;
subtus maxillam sēp replicabis z ad supiora
deduces sup vtrāq; genā: z sup verticē vincis
frōtēq; cū vittis cōpones z ligamia ipsis vin
cies quo ꝓseruent̄ posita z sic maneāt. Si aūt
maxilla vt illa cōpositi nō durabit. oportē
bit frustū sumere canne subtile iuxta maxille
quātitatē z sup illud pannū reuolues fauciq;
apponēs ligamēta astriges. Ut āt maxillā ade
quaueris z in suā redureris hitudinē medica
mine cataplasma solidatōis fascias z applica
anteq; liges z sic ligatiōe vteris. Quā vt liga
ueris patiēt̄ q̄etē ipa z otiū z a ꝟbis phibe z
masticatiōe. Cū refici voluer̄ turib⁹ pescaē q̄b⁹
panē īfricauer̄ z polēta q̄ ex amilo fit z faria.
¶Oꝫ aūt sepi⁹ fauce inuestigare ne forte a nā
li imuteē figura. Qō si cōtigerit soluaē z i pro
priū reducta statū firmiter ligeē. Sciēdūq; tibi
est maxillā i. xx. dieb⁹ solidari ꝓfortari z circū
primis. Est etēm os molle z eo medulla. Qō
si apa parit ꝓtigerit oriri. apa ipꝫ his curabis
q̄ ipm phibēt. locū cōfortāt post dissolutōibus
vtere quēadmodū i apatū curis expositū est.

¶Cap. 88. de furculaꝝ fracturarū solidatiōe.

Cum furcule frāgeē ab hūidi
tate sepius accit hoc fieri.
sub hūeri ptē iteriōris z ad iferiora
eneruat̄ cū ipsi⁹ brachij osse. Si er
go frāgit̄ furcula z in duo separat̄ facil⁹ curā
admittet z cit⁹ sanat̄. q̄b si fracta nō diuidatur.
In fractōe nāq; separata extēsio adhiberi pōt
z adeq̄tio atq; in figurā reductio suā. in alia
hec fieri nequeūt. Sic z i oibus reliqs ossibus
cōfracta ꝙ furcla mistroꝝ aliquē iube brachiū
tenere. q̄ furcule vicinat̄ fracte z ad exteriora
extēdat sursumq; alijsq; ꝓcipies hūerū extēde
re oppositū aut collū quo ꝓ ipsos extēsio fiat
in oppositā. tu aūt fracturas adequabis z in
suū reduces locū furcule os q̄q; frustū ꝓmine
bāt. ꝓpelles q̄ in ꝓfundo extrahes ad exterioꝛ
ra. Et si magna opus fuerit extēsione oportet
bit sub alaꝙsperam ponere magnam panno
rum aut lane vel similiū. cubitū tolles donec
lateri primū facias vicino. z reliq; sicut iperas
tū est fac. Si āt furcule extremū ad exteriora
retrahere nō potes eo q̄ ad ꝓfunda ingressū
est. oꝫ patiēti iperes supinū fieri z sub ei⁹ hu
mero puluinar pone tēperate magnitudinis:
misterq; humerū ei⁹ premat ad iferiora. dōec
furcule os substollatur a ꝓfundo z alij adeq̄
tur fracture. sicq; in sua rednc figurā. Si aūt
ptē aliquā itelliges a furcula sepatā z pupu
gerit oportebit locū cū flebotomo finder̄. aut
cū falce. posito ꝓi⁹ sub furcla oꝛgão q̄ sphā
cē tuer̄. sicq; isutiōe vtaris. sin locū pāno reple
z fascijs. Et si fascijs vti magnis nec̄e fuerit ad
hibe. Et si calz acciderit apa fascias rosax ifūs
de oko. Sin op⁹ nō ē pōes āt sub ala i q̄ furcu
la hc ē pānoꝫ sphā aut alioꝫ mediocrē i ma
gnitudie. ꝛea ligabis q̄ oꝫ ligatiōe. trāsibitq; li
gatio sup alas vtrasq; z furculā patiēt̄ hūerū
q̄ fietq; itex ad eā reuolutio. Et si furcle lat⁹
qō hūero vicinū ē ad iferiora ꝺcliauerit opor
tebit cubitū i medio pōere ligatiōis lateē. totū
q̄ brachiū suspēdes collo. z manuz cū ligatiōe
alia. Et si furcle lat⁹ ad supiora ꝛgit. z hꝰrarū
ptigit. phibeat cubit⁹ suspēdi. ꝛz oportebit pa
tiēt̄ supinū iacere z subtili illū reges dieta. sol
tiōis medicamē appones z iterū astriges. sicq;
facies donec mēbrū ꝓforteē z solidatio ꝓdu
catur. furculeq; os roboreē z validū fiat. hoc
quoq; sepius in. xx. diebus vsq; xxx.

¶Capi. lxxxix. de scapule fracte ꝓsolidatione.

Scapule latus nō frangit̄ lo
cus. accidit aūt fra
ctura eius extrēis z nōnūq; fractu
ra ad iteriora fit. nōnūq; accit fissura
aliq̄tiēs ēt separāt̄ ab ea frusta. Et ꝓfractio

q̄ accit ad iteriora cū tactu agnoscāt sentimus etem locū ad iteriora conicū sentitq; piter in firm⁹ in brachio dormitatione ꝛ in scapulado lore. Fissura ex aspitate deph̄ēdit. quā sub tactu inuenim⁹ cū dolore. Et vtriusq; cura ea ē q̄ apa mitigat cal; cata plataq; ꝛ solidatiōisem pla. Cū āt frusta ifunt pūgētia tactu itelliges ꝛ hec si nō pūgū reprmenk ꝛ cū ligatiōe copulenk si autē elata sunt ꝛ pūgūt. locum finde ꝛ educas ꝛ deinceps insue quēadmodū in furcula; ligatiōe dictū est. ꝛ patiēti q̄tū esse ipera super latus sanum.

¶Capi. xc. de pectoris fracti consolidatione.

PEctoris medio fissura accit atq; ad interiora aclinatio. Et⁹ porro extremū ꝑterik. Si itaq; medio ipi⁹ fissura acciderit icuruās patiēti eo sit dolor in loco in al' icurua patiētē eo in loco vbi fit dolor ꝛ sic; digitis teti geris sonū fieri audis. Cū aūt pectoꝛ os frāgik ꝛ ad interiora declinat videbis illic conatione fieri ꝛ dolor ineſt p̄molest⁹ fiat⁹ āgustia tussis pp̄ eā q̄ diaphragmati accit pūcturam. Et nōnūq; sputū simul accit sāguis hoꝛ q̄ tales sunt curā eādē eē oꝛ quā in furcula exposuimus ꝛ hūero. Et si pectori ad interiorā iclinatio acciderit supinā patiētē. ꝛ fascias itervtrā q; pone scapulā hūeroſq; p̄me ꝛ costas aduna cū māib⁹ ab vtroq; latere. Et si coste ad interiora declinauerint oportebit vti laneo ligamēto p circuitū positis p̄us subt⁹ ligamētꝫ idi rectū. tūcq; in vltimo extrema duoꝝ adiuicē liga. phibēt em̄ ligamenta rotunda loco cedere suo.

¶Ca. xci. de costaꝝ fractura ꝛ eaꝝ fissura.

PEctoris quidem costis oibus eaꝝ in partibus fissura accidit hypocōdrioꝝ autē costis ea tm̄ in parte qua spōdilibus continuantur. cū sint hoc loco late ꝛ earū extrema cartilaginosa subtilia. Sicq; ꝛ ab anterioribus accidit illis cōfractio ꝛ fissura hocq; agnosces cū locū tetigeris diligēter cū digitis inquisieris. Inuenies nāq; asperitatē i loco. ꝛ sensu nō equalē. Et si os confractum est sonitū cū tanges audies. Et si ad interiora confractio declinat patienti dolor fit molestus ꝛ pūctura grauis maioꝝq; dolor ꝛ puncturis quas pleureticus patik. accidit aūt pariter ꝛ anhelitus angustatio. tussis sanguinis sputū plurimi. Potes aūt adequare quā inuenies in costis varietatē. ꝛ adunare. nisi q̄ costā ad interiora declinantē manu reformare nō poteris. Tradunt aūt hominū quidā multū oportere hoi cibū porrigere. sicq; qui ventositatē generet ꝛ inflationē q̄m cū replet⁹ hoc fuerit coste ad exteriora repellēt. Et hec icōpetēs ē opatio. q̄m nulla ē iter stoꝛ ꝛ pect⁹ huic loco cōparticipatio simulq; repletio apa suscitat cal; ꝛ si fuerit auget. Sunt et q̄ huic stitiā apponāt loco ꝛ hoc ꝓpetēti⁹ vī nisi q; ne simul ad locū trahat mā timeāt ad lacertū. s. q̄ sup costas ē. ꝛ q̄ iter eas. fiatq; abinde apa ꝛ costaꝝ augeat de pulsio ad interiora. Relīq aūt medicoꝝ impant lanā loco supponi q̄ oleo itincta sit calido. fasciasq; iter costas disponi ꝛ tenꝫ iclineāt. ligationēq; fieri eālē cū p circuitū involuāt vt ipatū ē i pectoꝛ. Si āt pūctura acciderit ꝛuꝫ. doloꝛq; p̄molestās patiētē eo q̄nimiū diaphragma ledat. oportebit cutē findere ꝛ discoopire costa q̄ fracta ē. sicq; sub ipa oꝛganū pones qō opimēta tueāt ossaq; auferes ꝛ phragmēta q̄ pūgebāt sine molestia. emissis q; his loco curā adhibebis q̄ carnē adducit ꝛ cicatrizat. nisi forte caliduꝫ accidat apa fieri. hoc si fuerit oꝛtū fascias suppone oleo intinctas tepido ꝛ locū apa ꝓsumētib⁹ cura calidū dietā qualē opꝫ infirmo disponens ꝛ in eo iaceat latere quo facilius fert.

¶Capitu. xcij. de ossium anche ꝛ penis consolidatione.

ANche ꝛ iliorꝝ ossib⁹ raro q̄ō accit fractura ꝛ cū fiat ea ē q̄ ꝛ humeris accit ossa nanq; eoꝝ ꝑterūtur ꝛ in lōgū findūt ad interiora cū ꝛuꝫ dolore q̄ ad crura vsq; descēdit. huiꝰ rei cura ē q̄lis ꝛ hūeri ossis solidatio nisi q̄hic ossa nō p̄nt educi ꝑtrita cū fissura fꝫ ab exterioꝛib⁹ cū digitis adequāt. et reliq eoꝝ cura q̄ ꝛ hūeri ē. ꝛ ytēdū ē hūectātibus ꝛ fascijs in loco conico ilij ātenꝰ hoc repleto ligatio fiat eālis p circuitū. Sic ꝛ pēnis ossis cōsolidatio fiat. s. cū digitis adequāt ꝛ ligatur raro his accidit ossibus fractura.

¶Capi. xciij. de solidatione ossis clunij ꝛ spōdilium spinarumq; eorum.

SPondilibus fractura nō accidit fꝫ ꝑtritio sequturq; eiusmodi accidēs nuche cōpressio ꝛ opimēti ei⁹ hoc cū ꝓtigerit neruis nocumētū fit p ꝓpartici pationē ꝛ sepe abinde fit moꝛs marieq; si hec spōdilib⁹ acciderit colli. Cū igit hoꝝ quipiaꝝ acciderit ꝛ iteritus videris signa curā nō applices. Sin ꝛ locū findere potes ossaq; educere cōtrita fac. Et si apostema loco inascēt. q̄ calidū reprimunt apa appones vt isillatione olei ꝛ aque tepide ꝛ sic deinceps cōpetentib⁹ emplastris. Et si spine spondilibus acciderit cōfractio locū findere oportebit. ꝛ qō confractū est emittere ꝛ fissurā insues atq; vlcerum medeberis cura. Et si clunis ossi qō ossaniuꝫ diximus acciderit frangi: digitum induc indicem ano: ꝛ ad exteriora os repelle: atq; cū al-

tera a dextris manu ab exteriorib⁹ sicqz in nā le reformabis habitudinē. Et si os aliqō a re liqs oino senseris seperatū: locū findes z edu ces: fissurāqz ilues z ligationē q frenū vocabi bebis z nōnunqz locū ligari cōpetit: agnosces aūt qō his accidit ossib⁹ z cōtritiōis z fracture cum tactu z inquisitione facile nec te eorū ali quid latebit.

¶ Capi. xciij. de brachij consolidatiōe fracti.

SI frāgatur brachij os vtrūq; extē sioē ē ad supiora z inferiora: atqz ad hoc moderate. Et si fractura hūe ro prima fuerit, humerq; extendes a superiorib⁹. brachiū ab inferioribus. Si aūt ppe cubitū ad inferiora z brachiū extendes ad supio ra: sicqz cōfracta reduc ossa in suos terminos z dispone donec adequētur: sicqz fascijs vtere latis: quas medicamine linies cōsolidatiōis: z loco applicabis fracture per circuitū. Deīn de tabellas appones in circuitu fracture quē admodū assignauimus: z cū vitis optime vin cies nō tñ grauiter ne forte lāgorē mēbro fa ciat: z ad ipm mām ḡhat apaticā. Caue aūt ta bellas sup humerū ponere disgregationē aut cubiti: qm disgregatiōi noceret z neruis z ad ipm mām ḡherēt z apa fieret. Post hoc autez brachiū stringes cū ligamētis ad patiētis pe ctus z in scapule ptē colliqz ab opposito fra cture latere. Oportebit aūt sic dimittere vsqz in diē tertiū. quo solues z empl'z iterq; appōes fascialsqz z tabellas ac ligationē vt pus. Intue re aūt z inqre z si ligamēta laxata fuerint aut turbata z a disgregatiōe ad quā strinxisti de clinarunt ante diē tertiū solues z vt decet cō pōes. Et si brachio apa acciderit calidū cum tabellis stringi nō expediet. Iz cū fascijs liga bis cataplatis z emplastrizabis stringesqz te nuiter z sup mēbrū oleū istillabis violaq; te pidū z circūquaqz rosis sandalisqz intide aq; qffare linies quo māei phibeaī accessus z cū dissolutū fuerit apa recefferitqz iterq; q dixim⁹ vtarz ligatiōe manū monere patiētē phibeas donec brachiū roborēī z supinū in lecto iace re impa manūqz supvētrē ponat pectori alli gatā quēadmodū dixim⁹. Sit aūt sub el⁹ bra chio puluinar molle. Solues in principio sin gulis trib⁹ diēb⁹ semel donec septima trāns fierit aut ālior nisi forte ifirmo dolor accide rit: qm tūc solues z ligationē attenuabis. Stri gere em fortis de die in diē brachio ꝙueniēti⁹ est z citi⁹ el⁹ accelerat robur. Nec hoc desistes facere donec mēbrū ꝙforteī. Mēbrū aūt ꝙfor tabit in dieb⁹. xl. scōm maiorē ptē. sicqz crus z femur vt. xl. trāsierint solues z in balneo infir mū iduces z tēperati caloris aquā istillabis. ¶ Opz aūt cū calidū illic apa fuerit patiētem subtili regere dieta apateqz mitigato z grossa redibis cibaria z cibis illū pasce fridis z ste cis qui cōploni ꝙpetāt ossis quo in fracture lo co ꝙsolidatio abinde generetur z cōfouetur.

¶ Capitulum. xcv. de ossis cubiti fracture so lidatione.

QOniam duob⁹ ex ossib⁹ cubit⁹ cōpositū ē quoq; alteq; grossi⁹ ē. z ē sub sco⁹ re scōz subtili⁹ atqz supi⁹ nōnūqz vtrūqz frāgit os. nōnūqz eoz alteq;. Cū ergo vtrūqz cure eoz difficilior ē z molestior. maximeqz si vno frāgaī in loco. Et si alteq; tū facilior est cura nisi q; si supi⁹ frāgaī gros sum tardior ē cura z magis matū: z si alid velo ciorē. eo q; sup grossum positū sit tpoqz ferat. Et huj⁹ fracture cura eadē ē q; z brachij i extē sioē z ligatiōe z alijs h⁹i. Sz cū alid accit ossi fractura oportebit fortiori vti extēsione z ma nuū figurā facere p tabellā vt sit scz pollex supior auricularis inferior z cubit⁹ grossior sub tus subtilē quo illud ferat ne onerosior subti liorē ꝙuet reliq ossa q; in cubiti solidatiōe faciē da sunt eadē sunt q; in brachio dixim⁹. nisi q; cubiti os sepius in. xxx. roborat z dure scit diebus sicqz soluitur.

¶ Capi. xcvj. de manus ossium solidatione.

SCiendum ossib⁹ q; in pn cipio fūt a cu bito manus z palme. z dactil raro fractura accit iz ptitio pp eoz te neritatē z ꝙcauitatē. Cū ergo frac tura acciderit illis oportebit in ꝙspectu tuo patiētē statuere: palmāqz ei⁹ sup scānū pones z ministro alicui vt extēdat q; fracta sunt ipe rabis ossa z in suā reduces formā: adequabis qz in sua figura nāli. Et si pollici frāgi accide rit aut rasche: oportebit cū palma ligare opor tuna ligatione. Et si digitis alijs contigerit vi cinantibus alligabis quo stabiliātur: nec op⁹ erit hoc loco tabellas apponere.

¶ Capi. xcvij. de core arundinis frācte conso lidatione.

COre arūdo si frāgaī eadē est ei⁹ solidatio q; z brachij ossis: nisi q; femori q̄dā ē ꝓprius q; s. cū frāgit ad anteriora vel po steriora reuoluit: qm latū ē ei⁹ os. Opz ergo illud mediocri adequare extensio ne. dehinc manu in suam reducere habitudi nem. Et si in medio fractura fuerit: ligatione vtendum erit in qua vinculum vnū incipiat a superioribus aliud ab inferioribus a medio declinans. ¶ Et si anche disgregatiōi ꝓprima fuerit ligamenta sumes: in eoz medio bam bacem pones aut lanam applicabilisqz ei⁹ me dium eorum suppone: z circum ab extremita tibus ad supiora tendens: ministroqz q teneat poriges z extrēa ligamētoz sub fractura liga

bis alij

bis alij porrigēs mistrorꝫ quo ad iferiora extēdat. Si vero fractura in vicinis fuerit genu nobis vt ligamēta a supiorib⁹ ponere ꝛ alicui dabis q̄ ad superiora extēdat ꝛ genu. ipam ligamētis striges: pnusqꝫ patiēs iacebit: dehic duo adunabis latera fracture ꝛ in suā reduces habitudinē figurāqꝫ: sicqꝫ ligabis ꝛ astringes vt ꝑdecet. Et si ossa que pungunt illic fuerint locum findes ꝛ eductis medeberis.

¶Capl'm. xcviij. de geniculi consolidatione.

Geniculi os ē tenerū. ꝛ raro illi accidit fractura sz cōtritio ac nōnunqꝫ fissura in ei⁹ spissō ꝛ hꝰ nōnūqꝫ cū vulnere. nōnūqꝫ sine vulnere ꝛ hꝰ rei facilis est cognitio nisi manu tangas: qm̄ continuationū senties sepationē ꝛ sonitū audies. Huius fracture cōsolidatio fit hoc mō. Oportebit igitur fragmēta adunare disgregata. alia alijs cū digitis. ꝛ in suā reducere figurā: fasciasqꝫ suppones cataplasmatas cōsolidatiōis emplo. dehinc fide ligabis quēadmodū videris oportere. Et sciendū vix consolidationem hoc optie fieri loco eo q̄ multū genu mouetur ꝛ ad anteriora interioraqꝫ plurimū extēdatur ac posteriora. iōqꝫ huius disgregatiōis motus difficilis est. nec oz huius dñm vti motu primo aut ambulatione ascensuqꝫ maxime qm̄ genu duplicatur cū crus subtollitur ꝛ ponit. in equalibus autē locis facilis sit illi iter. nec motum prohibet difficultas multa.

¶Capi. xcix. de cruris arūdinis cōsolidatiōe.

Cruris ossis fracti cōsolidatio eadē est q̄ ꝛ cubiti. i crure nāqꝫ duo sunt ossa quēadmodū cubiti. Quū ergo frāgit crus in oēs renoluit ptes. cūqꝫ duū alterꝫ in tres tm̄ ad iteriora ꝛ exteriora. Et si fractura i osse fit grosso ad posteriora crus replicat. si in subtili ab anteriora cū igit accident fractura oportebit crus a genu pte ꝛ pedis extēdere mediocriter ossaqꝫ duo adunare abinuicē disiūcta ꝛ q̄ alia inerūt ossa quo in ꝓpriā crus redeat figurā. ꝛ sic fascias appones cū ꝙsolidatiōis cataplasmate. qvna tm̄ involues ligatiōe. Dehinc frustū sumes cane lācealis mediocris fortitudis ꝛ pānis involues mollib⁹ circū fracturā cōponēs ꝛ erit sibi invicē hec prima cōpositio: sicqꝫ vincula appones lata optime circūvoluens vsqꝫ ipsuꝫ genu. Et si genu proxima fuerit fractura ligamenta ad anteriora pertingent. vteris autem hac in consolidatione quod in cubiti exposuimus regimine.

¶Capi. c. de ossium pedum consolidatione.

Talle nūqꝫ accidit fractura. eo q̄ ipsa custodiētib⁹ circūdat corporib⁹ ab oi pte. pedis aūt ossa ꝛ articulorꝫ frāgunt quēadmodum ꝛ in manu ostensum est. Et horū consolidatio qualis ꝛ palme fit ostium.

¶Capl'm. cj. de evulsionis ꝑbus ꝛ primū de evulsione maxille inferioris.

Evulsio ossis augmēti ē egressio a sua fovea i qua cōpositū ē. Et si pua ē egressio ꝛ ipa nō emittit fovea evulsio nō vocat: sed disgregatiōis sepatio. Et nos primū a maxille iferioris evulsiōe incipiemus. huic evulsio parū accidit qm̄ supior illi⁹ cōprimit capita: accidit aūt disgregatiōis sepatio lacertorꝫ qui illā circūdant mollitiei cā. qñqꝫ lacerti ex motus copia q̄ ex masticatiōe fit ꝛ ꝙbis energia naturꝫ leui de cā q̄ disgregatio seipsā figit. reuertit aūt disgregatio hic in suū ꝓ seipam locū si ne cura ꝛ molimie. Cū aūt ꝑfecta fit ei⁹ evulsio. eiusqꝫ signū rei q̄ facē videbis inferiorē ad anteriora, pminētē ꝛ ad posteriora declinātē. ossisqꝫ videbis extremū appens in supiori maxilla. difficilecqꝫ est ei⁹ dño fauces monere. hec vt videris maxillā scies evulsam quā hoc curabis mō. Impera ministrorꝫ alicui caput tenere patiētis alijsqꝫ faucē inferiorē cū digitis suis ab exterioribus ꝛ interioribus. ffirmusqꝫ os aperiat quātū poterit. tūc ministro ꝓcipies maxillā dextrorsum ꝛ sinistrorsum movere patiētiqꝫ vt maxillā laxet ꝛ ministro permittat quo illā cōcutiat. Dehinc semel tm̄ faucez extēdes ꝛ in suū restitues locū: oz aūt faucē iferiorē in posteriora repellere. vt cū in suū ingressa fuerit locū claudat sil'r ꝛ aperire nō permittat. Et si difficile tibi fuerit suo reddere cā loco. locum violarum linias oleo et cera. ac cū aq̄ cataplasma calida pāno infuso ꝛ sic restitues. Erit aūt signū restitute molariū ꝛ ventiū supiorꝫ inferiorūqꝫ adinuicē adequatio in habitu nāli. post hec fascias cera ifusas ꝛ olo appones ꝛ oia facili stringes ligatiōe. ¶Et si fauces vtreqꝫ fuerint evulse. hec erit vtriusqꝫ cura ꝛ restitutio. Expedit aūt cū vtriqꝫ maxille ossis evulsio acciderit ipa reducere hora. sin pessima sequent abinde accidētia. vt febris diuturna parqꝫ cephalea difficilis. ¶Accidit aūt huius dño passionis solutio colerica. ꝛ simul vomitus purus. faucium nāqꝫ lacerti si imutētur a suo loco extēdunt. ꝛ secū tēporꝫ attrahūt lacertos ꝛ sepe die moritur hmōi homo decimo. in alias tertio.

¶Capitulum. cij. de furcularum evulsione ꝛ extremi humeri.

Furcula ab interiori nō evellit latere qm̄ pectori continuatur ꝛ minime eo disgregat. ideoqꝫ ad hoc nō monet latere. Si aūt ab exteriorib⁹ grauis fiat percussio vt evellatur eius erit cura. q̄ ꝛ si frangatur. eius vero extremū qō humero

ꝑtiguū est. nō multū euellit: quoniaz cui duo
sunt capita lacertus hoc ꝓhibet. ſz ꝛ scapule
caput. Sz nec furcula grauī monet motu. qm̄
vt dilatet pectus ꝛ reducat tm̄ facta est. iōqz
soli furcula facta ē hoi ꝛ nō reliq̄s aīalib⁹. Si
itaqz euulsio ex collisiōe aut quauis alia acci
dit re. adeq̄tur ꝛ in suū redit locū reductione ꝛ
fasciis multis iplicitis. q̄ illic cū ligamētis sup
ponunt. huic opportunis eē. ¶ Hec q̄z cura hu
meri competit extremo si suo recesserit loco.
Qōqz furculā hūero alligat os est paruum ꝛ
cartillaginosum. hocqz sepius fallit cū suo re
cesserit loco intuētē intm̄ vt cui maior nō est er
perientia exīmet brachiū caput seducunt. suo
emissūqz loco. eo q̄ scapule caput supiminēs
cern at. ꝛ q̄ fact⁹ ē a loco trāsit⁹ vī conic⁹. iōqz
signis discernēda sunt his q̄ deinceps dicemus.
¶ Capm. ciij. de hūeri euulsi reductiōe cura.

HAmeri caput sepe a ꝓcauo
hūero est ꝛ sepe illo emittit. ſz non
sepe ad supiora ꝓpter operimēta
q̄ ab hūero veniūt ꝓhibeturqz ad
anteriora exire: qm̄ nerui q̄ ad lacertū veniūt
bicipitē arcent. qm̄qz humeri caput paꝛ ad i
teriora ꝛ exteriora mouet. Egredit autē ad in
feriora plurimū maximeqz in his qui pauce
sunt carnis ꝛ in ipsis velociter. Quib⁹ aūt mul
ta est caro ecōtrario. qm̄ difficilis est exitus ꝛ
difficilis reditus. Nōnunq̄z aūt quibusdā acci
dit hoibus pcussio ꝛ aꝑa illic fit durū. ꝛ in eis
ad inferiora euulsio putat eē qm̄ cū humerū
sanum mēsuraueris ꝛ infirmū magna interest
diuersitas. videbisqz scapule caput quo edu
citur brachiū conicū quēadmodū in extremi
tate que discedit dixim⁹. videbisqz humeri na
turalis extremū vnū esse hmōi extremū. ꝛ qui
euulsus est lacerti caput erit sub ala manife
stū. huiusqz manus cubitus costis remot⁹ in
tm̄ vt cū costis illū primare volueris nō pos
sis nisi cū difficultate ꝛ grauī patiētis dolore.
Nec vero patiens manū tollere pōt ꝛ auri ꝓ
primare. nec reliquis motus spēbus exponere
Si vero acciderit euulsio hec puero aut ado
lescēti. aut pria ē euulsio ꝛ nō longi tpis. me
dicus manū accipiat ꝛ disgregationē substol
lat. eritqz ossis disgregatiōis in suū locū redu
ctio. Sic ꝛ si sana sua eger tollat manu disgre
gatio in suū ingreditur locū. nisi forte qui hec
ignorat sit aut puer. Sufficit autē multis dis
gregatiōis reductio in suū locū ꝛ hoc regimē
sicut ait hypocras. Ipse q̄z id sepius vidi ꝛ fa
cile euulsiōis hora reduxi. vie q̄z secūdo aut
tertio. ¶ Cūt aūt euulsio fortior fiet ꝛ durior
patientē calefieri expedit ꝛ sup locū aquā fun
dere calidā oleūq̄z. ꝛ in tno sedeat cōspectu ꝛ
sub ala sphērā illi dispone ex corijs. aut q̄is
alia re tēperate duritiei nō durā quidē ſz nec
mollē in latus egrotans. Et si passio in extro
fuerit humero pedis calcaneuz sinistri super
sphērā ponet. manūq̄z ꝓeme infirmantē ꝛ ex
tēdes ad pedū partē. simulq̄z cū calcaneo alā
ꝓeme extolleq̄z. sitq̄z a posteriorib⁹ minister
qui caput ad hūerū impingat aliū ne forte in
extensiōe corpus subuoluat. ¶ Est ꝛ hui⁹ alia
rei cura. Impabis hoiem inuenez q̄ patiente
lōgior sit quantitate stature. in sinistri lateris
ptes sedere ꝛ humerū suū sub ala ponere pa
tientis tollereq̄z sursum. manūq̄z patientē ad
ventris premes ꝛ extendes ptes. eritqz oē cor
pus post ferentē. suspēsumq̄z illū feret. Et si q̄
infirmatur leuis est. oportebit eius pedibus
aliq̄d graue suspendere. Sic etem manus et
totū corpus in ꝓtraria ad inferiora extendet
cū humero q̄ sub illius est ala ꝛ in suū redibit
disgregatio locū. ac facile intrabit. Facies au
tē hoc idē cū organo qō destēgū vocāt disgre
gationi euulse. Hoc aūt ligneū ē longū cuius
extremū rotūdū est ꝛ non multū grossum nec
subtile. hoc itaq̄ extremū sub ala ponitur in
firmātis stantis aut sedētis iuxta q̄ organum
hoc est lōgū. oppositūq̄ in terra aut quoduis
aliud ꝛ manus ad inferiora distendit in oppo
sitū organi. reliquūq̄ corp⁹ in aliā totū inclis
nat ptē. aut sponte aut alio deponente. qm̄ sic
disgregatio in suū redit locū. Et hoc q̄z acci
det quēadmodū in pectore dixim⁹ tractor ei⁹
extēsiōe. hoc tm̄ corp⁹ ligare opz rotunduz qō
ale impleat cōcauū ꝛ brachij pelles cū eo ca
put ad supiora. si brachiū difficilis fiet regres
sus ꝓpter euulsiōis tpis longitudinē aut car
nis grossitiē cura vtaris que fit cū organo qō
abacū vocāt ꝛ est lignū cui longitudo duorū
est cubitorū ꝛ latū. iiij. digitoꝝ ꝛ spissum digi
ti duo ꝛ alterū ei⁹ extremū rotūdū. facileq̄ in
ale intrās ꝓfundū ꝛ eius rotunditas rotundi
tati est ꝓxima pistelli. Super hoc extremū pā
num inuolues quo mollius sit. ꝛ sic sub ala i
pones. Dehinc sup latū pones ligni. iter duo
ligna. extensa prius manu super lignū in eius
lato sic vt ala superius composita fit platum
ꝛ manum ad inferiora extēdens relinquo ot
corpore suspenso ab alia parte. qm̄ cum hec
feceris disgregatio ingredietur locum quod
vt contigerit oportebit sub ala apponere me
diocris rotunditatis lanam. Et si caliduz illic
fuerit apostema anteq̄z sphēram apponas ca
taplasma cum vnguento. ꝛ sic liga super hu
merum. ꝛ iterum adūce ꝛ ad aliā deduc ala:
sitq̄z ligationis involutio in crucis modū. ips
os cum latere ligabis ad inferiora. cubitūq̄ ꝛ
man⁹ extremū apte colli ne forte secundo bra
chium euellatur ꝛ paulatim cibum augebis.
Die. vij. solvere oportebit ꝛ tunc quoq̄z cibuz
augmētabis paulatim. quo corpus confouet
ꝛ brachiū ꝛ facile nō possit euelli. et si brachiū

sepi⁹ euellit pp hūiditatē q̄ disgregatiōi accit. aut alia cā cronica coctura veteris quēad^m in añteriozib⁹ assignanim⁹. Et si i ptu brachiū euellit. nati ꝓ fortabunt mēbra ⁊ hūiditas desiccabit ⁊ nō erit caro imiuta aut āplior. nisi q̄ brachij os puū erit nō crescet. vocat aūt hmōi passio brachiū hebēhars in al' ebphear. Et si h⁹ mēbrū femur fuerit os nō auget ꝫ subtiliatur crus omne: ideoq̄ ad corporis ferendā sufficit grauitatem nec exercitio.

¶Capl'm. ciij. de cubiti disgregationis reducēda euulsione.

CUbiti disgregatio quēad modū assignanim⁹ sola discrepat assignatiōe a maxille iferioris disgregatiōe. iōq̄ eoꝝ spēs euulsiōis difficile sanātur. Est etem̄ hui⁹ exit⁹ tard⁹ ⁊ restitutio difficil pp circū positoꝝ spissitudinē. h̄ ꝫ nōnūq̄ tot⁹ egredit accitq̄ hoc illi sub pti bus figuris maxieq̄ i ea q̄ i añterioza ē ⁊ posterioza. Est āt ei⁹ euulsiōis agnitio facil ⁊ sensui patēs vil⁹ ac tact⁹ q̄cūq̄ ei⁹ fuerit figura. vī nā q̄ exūt loco ꝓfund⁹ ⁊ hui⁹ rei facil ē ꝓuehē sio maxieq̄ si cubito illū sano ꝓferas. Cū hoꝝ āppiā accit: oportebit horza eadē cubitū reducere ātеq̄ apa inascat: qm̄ hoc ꝓtigerit difficile: ⁊ nōnūq̄ deiceps curā nō nouit. ⁊ h⁹ maxie si ad posteriora fuerit euulsio. hec etem̄ ceteꝝ peioꝝ ē ei⁹ spēbus ⁊ grauius dolēs atq̄ maioꝝ. Qui āt puus ē cubiti recessus pua curat extēsione cū mistro manū impaueris explicitā ad iferioza extēdere: aliq̄ brachiū ⁊ tu cū palma os ipuleꝝ supeminēs: qm̄ i sub reuertet locuz nāle. hypocras ꝺo illā q̄ in añrioza at euulsio nē adeq̄t sic: manū pfecta renoluit duplicatōe dōec humerū tāgat palma: adeq̄t āt ⁊ q̄ in posterioza ē euulsiōeꝝ fortі extēsiōe. Que etem̄ i anterioza porrigit euulsio āpli⁹ ex forte fit extēsiōe q̄ brachio accit toti: q̄q̄ in posterioza ex brachū fit duplicatiōe forti. Si āt nō sic euulsio reducit: extēsiōe vtēduz ē graui: q̄lē i fracto iperat mēbro hypocras: vel cū ligno vtuntur.

¶Ca.cv. de ossiū digitoꝝ euulsoꝝ reductiōe.

HOrum euulsionis reductio mēbroꝝ. difficil nō ē oꝝ aūt illa sine molestia extēdi ⁊ in sua reduci: donec eoꝝ reformet figura: ⁊cū restituta fuerit ligent cō petenti ligatiōe. Et si calidū acciderit apostema illi euulsionis cui apostema est cura adhibet q̄ admodū in antecedētib⁹ exposituū est.

¶Cap.cvj. de ea q̄ spōdilib⁹ accidit euulsiōe.

SPondilibus si grauis acciderit euulsio mors ꝛ̄sequit. vlor pp q̄ hac in hitudie nuche accit ꝓssionē ⁊ ex nuche cōpressione hois fit velox interitus: in tm̄ vt si ēt q̄ a nucha egrediunt nerus cōprimi acciderit: mors acceleret. Discessus autem ab inuicē spondilib⁹ sepi⁹ accidit. ⁊ nōnunq̄ ⁊ aliquotiēs in anteriora spōdilis recedit ⁊ vocat grece arduſis. in als aruduasis: ⁊ q̄nq̄ in posteriora ⁊ vocat gibb⁹. Et aliq̄n in lat⁹ alterū ⁊ vocat escoloſis. ſ. spine arcuatio. Arbitrātur aūt q̄dā hoc exvni⁹ ꝓtinuatiōis discessu fieri: sed hoc tā ⁊ si magna fuerit arcuationē tm̄ spine nō facit. sed fit abinde āgul⁹ fitq̄ ab hic pienū grane. Nōnūq̄ ad iteriora declinat et amouet ⁊ nulla est ei⁹ reformatiōis machinatio. qm̄ nulli pote est ab iteriozib⁹ adeq̄ reꝛad exteriora pellere volūt aūt ei⁹ q̄dā rei adequationē extēdūtq̄ illū cui hoc ꝓtigerit sup gradus ⁊ applicāt sitias. dātq̄ sternutamēta. et q̄ tussem vrgeāt ⁊ vētositatis machinātur gñationē i iteriozib⁹ arbitrāq̄ se aliq̄d facere qđ ꝓferat arguit vero hypocras hmōi hoies plena reꝛhēsiōe. Accit q̄ qbusdā spinaꝝ que in spōdilib⁹ sunt frāgi. ⁊ eaꝝ restat ꝓcau⁹ loc⁹: et opinant q̄dā hoc spōdiliū recessum ad añteriora. cūq̄ curā adhibuerꝫ cito reformat hoc incōmodū ⁊ spōdilis in añrioza discessus cito sanari estimat. Est āt cui nō ē sanatio passiohee cuicūq̄ etem̄ hoc acciderit via ei⁹ ꝓcludit ab ipsa horza. ⁊ egestio ⁊ extēꝝ accit frig⁹ i ultimis ꝑter velle egestio erūpit pp lāgorē q̄ neruis accidit ad ani porrectis lacertos. huicq̄ morꝫ subsequit maxieq̄ si discessus h̄ spōdilib⁹ acciderit q̄ sup collū sunt aut ipi⁹ colli. Gibb⁹ aūt q̄ pueris accit plirioris ē ꝓis diritaꝝ hypocras. qm̄ tā ⁊ si mortē nō iferat ꝫ tm̄ cui nō subueniat curā ē morb⁹ in al' morꝫ. Qui autē ex casu accit vtēdū ē in eū quā assignauit hypocras cura. vt lignū ꝫ sumat cui⁹ lōgū ⁊ latū sit equale lōgo ⁊ lato patiētꝫ ⁊ sumat hmōi figura parieti in al' parientis in al' patienti. ꝓxima qui in latus sit extensus. nec ab ea plus q̄ pedū est vestigiū remotus sicq̄ pānis sternatur. ⁊ patientē aq̄ lana suaui calida ⁊ super lignum distende aut super faciem ꝓnū. post hec super patientis pectus fasciam inuolues einsq̄ extrema sub vtrisq̄ duces alis. et interscapulas ligabis nodabisq̄ eius extrema in ligno pistello simili statuaturq̄ lignū hoc stās ad ligni positi extremum ⁊ ministro cōmendabis ad patientis caput statiꝫ qui teneat atq̄ eius extremum inferius cui innitatur rei superius ad caput extendat cuꝫ opus fuerit. Oportet quoq̄ vt ambos vinclas pedes cum fascia alia sup gēua ⁊ canillas: loc⁹q̄ q̄ eo altior ē loco q̄ femora adunāt cū ligamēto alio adunabisq̄ horꝫ extrema ligamētoꝝ ⁊ alij ligabꝫ ligno pistello sili q̄le ⁊ pus dixim⁹. et ad ligni depositi extremū pōesq̄ pedū ptes quē admodū ⁊ pmū a capite statuisti. Dehic ministris iperabis vt hec duo in ꝫtia extēdāt ita.

gna. Quidã ãt hãc exhibẽt extẽsionez cũ ligni organo qđ secũã vocãt: ꝛ ẽ sagitta circa lignũ stãs reuoluẽs in huiꝰ ligni magni extrẽis: extrẽis aũt dico duobꝰ q̃ a pedũ ꝛ capitis patiẽtiz pedibꝰ. Cũ itaqz sagitta hꝫ: circũuoluit tuo nũtur cũ ea ꝛ vicula q̃ extendũt. Oportebit ãt cũ corpꝰ sic positũ fuerit cũ calcãeoꝝ nos radicibꝰ gibbũ pellere: ꝛ si sup illũ sedere fuerit nec esse fiat: nec oino aliq̃d timeamꝰ. ¶Et si cura hec spõdiles nõ adeq̃t. patiẽtesqz cõpressiõis tolerãs ẽ. oportebit in pariete foueã fieri q̃ longo proxia sit sitisqz canali cui gibbꝰ accit: iuxta q̃ fouee erit lõgitudo: nec erit spõdilꝰ altior patiẽtis: nec demissior multũ: sed qñ hac priꝰ de cã foueã feceris: sitqz lignũ positũ iuxta pietẽ. Dehic tabulã tẽperate sũes ẽtitatis ꝛ vnũ eiꝰ extremũ in fouea pones q̃ in pariete ẽ mediũqz eius ad quẽ ptigerit locũ sup gibbũ. sicqz alterũ eius extremũ ad terram cõprimes donec spondiles optie videris adeq̃tos. Ait aũt hypocras ꝓpressionẽ solã hmõi reformare rẽ vti nõ oz. qđ priꝰ diximꝰ extẽsio nõ in arcuatiõis principijs q̃ vocãt arclusis sine cõpressione. Oz aũt post adequationẽ tabulavti lignea. latũ cuiꝰ triũ sit digitoꝝ: lõgum aũt qđ gibbũ ptineat. ꝛquosdã alios trãseat spõdiles sanos. Sup hãc pãnos pones lineos ne forte dura sit: suppositã alligabis cũ quibꝰ. oz ligamentis. Reges vero tẽperatis patientẽ cibis: sz ad grossitiẽ declinantibꝰ. Et si post hec gibbi fuerint aliq̃ reliquie. linitiõe vtaris cũ his q̃ tenuant ꝛ emolliunt cũ tabule appositõe quã assignauimus longo tẽpore. vtũtur aũt hoies quidã lamina plumbea.

¶Capitulum. cvij. de eunlsi vertebꝝ anche reductione.

Omnium spẽbus ossium tpibus quibus quidã discessus accidit. quibusdaz autem disgregationis extre loco. Et anche quidẽ ac humeri disgregationibus ꝛ eunlsio ꝛ exitus sepius accidit. Amplius aũt disgregationi anche ẽ humeri. vertebꝝ eteñ anche fouea ꝓfunda est ꝛ rotunda ꝛ cõsolidatur illi cũ ligamẽtis. Cum ergo core caput sua exit fouea passionis alicuiꝰ magne cã. multis exit modis cũ augmẽto ꝛ diminutione exitus. ¶Est aũt eius egressio sepius modis. iiij. primus est cum suo transit loco ad interiora. secundus ad exteriora. tertius ad anteriora. quartus ad posteriora. Et ad interiora trãsitus raro fit. ad exteriora sepius. ¶Et ad interiora signũ. quoniã si patiẽtem proximes corã sane que patitur longior est ꝛ genu supeminens. nec potest infirmus circa inguina femur duplicare. ꝛ que in inguibus sunt loca tument manifeste. eo q̃ core caput ad ea transijt loca: Cui autem anche accidit eunlsio ad exteriora signis notaꝫ ꝓtrarijs videbis eteñ eiꝰ crus breue ꝛ q̃ ab inguinibꝰ est locũ. pfundũ ꝛ oppositũ de foris tumẽtẽ ꝛ genu ad iteriora declinat. nec crus qđ eiusmodi est duplicare valet. ¶Cui porro anche eunlsio ad anteriora accit. põt quidẽ crus duplicare pfecte. sed accidit abide in genu dolor ꝛ lãgor. ꝛ si ãbulare voluerit nõ põt ad anteriora. huiꝰ cõcludit vina tumẽt inguina. videbisqz nates ẽ si spasmo affectas ꝛ pauce carnis. cũcz ambulãt calcaneo insistãt. ¶Cuz vero anche fit eunlsio in posteriora oino genu explicare neq̃t. Sz nec duplicare anteqz inguina duplicet. crusqz ipsz altero breuius est. ꝛ iguina enervata. coreqz videbis caput in natũ loco manifeste. In pueris si coxã euelli contigerit ꝛ sic aliquãto fuerit tpe ad locũ nõ redit oino suũ. Et si in ꝑmis curenꝫ sanari ꝑñt coreqz reduci os ꝛ in suum restitui locũ. sic ꝛ in oibus reliqs eunlsionibꝰ si eunlsio hec apud illos nõ ſnueteresçat sed cito curenꝫ redit in suũ os locũ ꝛ sanant. Cuz aũt diutius imoraꝫ nõ redit ꝛ oino nõ sanant. ¶Et cõis que oibus cõpetit eius eunlsionis spẽbꝰ cura ea ẽ quã posuit hypocras. hec ẽ vt coxa apphensa disgregationẽ. dextrorsum ꝛ sinistrorsum cõcutias atqz in fouea reducas. Et cũ ad interiora eunlsio fit oz crus duplicare fortiter donec pes interius tangat inguina sicqz os coxe i foueã restitues. ¶Et si hec nõ ꝑderit cura extẽsione vtaris que cũ manibus fit hoc mõ. Ministro impera alicui crus vt ertẽdat ab inferioribus. aliaqz ligamẽta super crus ꝛ femur stringanꝫ. alij vero corpꝰ ꝛ supioribus teneant. Et si extẽsione opꝰ fuerit graui oportebit crus cum ligamentis apprehendere contortis a superioribus cauille ꝛ genu ne forte labatur. a pectore vero ligamẽtis opus nõ est sed manus ytrasqz sub eis ponat alis ꝛ fortiter teneat. Sume aũt ligamenta fortia sz mollia eorũqz medium in coraꝫ pone radicibus ꝛ ad humerũ extẽde ab anterioribus ad inguinũ partes. ꝛ furculas. a posterioribꝰ ad dorsum. Dabisqz ligamentorum extrema ministris. quibus precipies oibus simul extẽdere semelqz sic vt corpus patiẽtis a terra tollatur suspensum. sicqz disgregationis locũ i suũ restitues os. qñ facile intrabit. hec extẽsionis spẽs. oibus quatuor est eunlsionibꝰ cõmunis. ¶Est ꝛ alia cura. oz cũ ad iteriora fit eunlsio que diximus ligamentoꝝ medijs sup core ponere radicẽ inter coxas ytrasqz loco qui subinguinibus est ꝛ furcalis ipsis precipiesqz viro forti premere coraꝫ locũ grossuz cũ vtrisqz cubitis ꝛ ad exteriora fortiter extendes. qñ sic ad suum disgredatio redibit locũ. Et hec oibus facilior est cura reliquis. quibus suũ restituitur in locum coxa.

¶Capitulũ. cviij. de genu eunlsionis cura.

Enu disgregatio

Oni eunlsio accidit mõis trib⁹. Prim⁹ ẽ ad interiora. Scõs ad exteriora. Tert⁹ ad posteriora: ad aĥriora nõ ẽ euelli qm̃ genicis fieri phibet. huiꝰ cura quẽadmodum dixim⁹ extẽsio ẽ: hoc ãꝫ cuz manib⁹ aliquotiẽs fiat cũ ligamẽtis vt res ipa dabit. sicꝫ disgregationẽ reduces. ⁊ vt expedit ligabis. oportetꝫ membrum multis vinctum seruare diebus.

¶Capi. cix. õ cauill' eunlsiõe ⁊ articlox pedis

Cauille

disgregatio si paruꝫ moueat. facilis ẽ illi cura. si euellat tota. cura op⁹ ẽ fortiori ⁊ extẽsiõe graui. Nec i al' hac vero extẽsione vtẽduz q̃ sine manibus fit. ⁊ si nõ redit disgregatio patiẽtẽ resupina sup terrã ⁊ cauillã pone ligneam adnates ipsi⁹. que ipm nõ pmittat moueri cũ pes eius ad inferiora ptẽdeat. Et si magnũ qõ dixim⁹ lignum põsto fuerit. in cuius medio lignum aliũ esse opz affixum. tunc oportebit patiẽtẽ supiari ⁊ sup hoc lignum illũ extẽdes. aliusꝫ ei⁹ pedẽ aut cum manu aut cũ ligamẽtis in ẽtiã trahat. ptẽ. tuꝫ cũ manu eunlsionẽ in suũ reformã locuz: tertio mistro aliũ tenẽte pedẽ ad inferiora. Ut autẽ adeq̃ris ligare expediet ligatiõe fida cũ ligamẽtis q̃busdã ad pedis tendens pectinẽ alijs ad cauillã. sicꝫ illic nodabis. Caueẽdus aũt est neru⁹ q̃ a posteriorib⁹ ẽ. ne forte illũ vincula cõprimãt. phibeat patiẽs ab ambulãdo dieb⁹. xl. qm̃ si ante eꝫ disgregatio roboret ⁊ indurescat ambulet cura corrũpit ⁊ suo cedit loco disgregatio. Si autẽ disgregatio cauille. pter distorsionez seperabit atꝫ hoc q̃dẽ sepi⁹ ẽ accidere: ⁊ nõnunꝫ piter aĥa fit caliduz. oportebit mẽbꝝ h⁹ adeq̃re sic patiẽtẽ. pnuz in faciẽ facere facies ⁊ disgregationẽ cuz vincul' adeq̃bis fidis q̃escetꝫ patiẽs ⁊ nõ mouebit donec pfecta reformatiõe mẽbꝝ saneꝫ. Et si aĥa iest calidũ roratione adhibe aq̃ calide ⁊ oĺi p̃m de hinc ligamẽtis vteris. Pedis pono articuli si suo cedãt loco extẽdãtur pauꝫ i digit⁹ dixim⁹ man⁹. eorũꝫ cura facilis ẽ ⁊ nõ ẽunis. Opz ãt i oib⁹ eunlsiõis spẽb⁹ si aliꝫ supfuerint dure relinqe aĥatis calidi in disgregatiõis loco nõ negligere. qm̃ mot⁹ pohibent bonitatem longo tpe. vtendum itaꝫ medicaminibus erit mollientibus quẽadmodum in apostematis duri cura diximus.

¶Cap. cx. de eunlsiõis cura q̃ cũ vulnere est.

Si cum

eunlsiõe vuln⁹ acciderit suauitate vtẽduz erit ⁊ regimine diligẽti. Disgregatio nãꝫ cuz in suum reducit locũ nõnũꝫ febriũ sit cã acutaꝫ nervox lacertorũꝫ q̃ his. pria sunt mẽbris extẽsiõe ẽunis. sitꝫ abide nimi⁹ dolor ⁊ tetan⁹ febres acute maxieꝫ i reductiõe disgregatiõis cubiti ⁊ genu: ⁊ q̃ his altiora sunt mẽbrox. Scõm em̃ longinq̃tatẽ suã ⁊ ppinq̃tatẽ suã mẽbrox loco nobiliũ ⁊ eox fit nocumẽtũ mai⁹ minusue. Prohibuit aũt hypocras reductionẽ eunlsiõis si calidũ affuerit aĥa. piterꝫ ligationez grauẽ. ⁊ a pncipio medicamib⁹ vtẽdũ mollib⁹ aĥa mitigãtib⁹ calidũ cũ ipsi⁹ refrigeratiõe. ne forte mẽbro accidat corruptio ⁊ icõmodũ aliꝰ fiat mai⁹. Aĥate aũt cohibito disgregationez reduces cũ summa palpatiõe. ⁊ si poteris vtile. Sin vsꝫ dũ aĥa oino deficiat dimitte. maximeꝫ i magnis disgregationib⁹ aĥatis autẽ mitigatio. aut septimo aut certe vndecimo occurret die. vulnerꝫ ãt curã sic fieri ꝓuenit quẽ admodũ i fractura vulnere dictũ ẽ comitãte.

¶Capi. cxi. de eunlsiõis cum fractura ⁊ eunlsionis cum fractura ⁊ vulnere cura.

Si cum

fractura eunlsio cõtigerit extẽsione vti oportebit cõi ⁊ adeq̃tiõe cũ mãib⁹ quẽadmodũ i fracture ⁊ eunlsiõis simpliciũ spẽb⁹ dcm̃ ẽ. ¶Si ãt cuz eunlsiõe ⁊ fractura fuerit ⁊ vuln⁹. ex trium curis simpliciuz quas diximus cõposita adhibetur cura. hec sunt que nobis hic dicenda videbantur de manus operatione sermone.

¶Sermo. x. scõe pt⁹ libri cõpleti art⁹ medicie q̃ dix regal' finit dispõ hali filij abbas. discipli abimeher. moysi filij seiar ⁊ trãslatio stephãi philosophie discipuli de arabico in latinum.

¶De cã ꝓpter quam necessaria medicis fuit cõpositox medicaminũ dispositio. ca. i
De regulis q̃b⁹ medicamina examinant simplicia ex q̃bus cõposita cõplectuntur. 2
De regimine simplicium medicaminũ ⁊ quo in cõpositis ponenda sint. 3
De tyriace confectione. ⁊ prima de tyria ca q̃ dicitur faruch. 4
De tyriace vtilitatibus ⁊ pbatiõe eius ⁊ q̃to duret tpe reliquaq̃ oia cõposita medicamina: ⁊ electuaria: ⁊ q̃ est eox actio q̃ptiq̃ singulis in morbis ponẽdum sit. 5
De electuarioꝝ calidox pfectiõe ⁊ p̃m de assignatione tyriace diateseron ⁊ reliquis electuarijs. 6
De electuarijs soluentibus. 7
De decoctionũ solubiliũ assignatione. 8
De infusionibus soluentibus. 9
De medicaminũ solubiliũ assignatione. 10
De pillulaꝝ solubiliũ assignatione. 11
De vomitus medicaminum assignatione. 12
De lahucox assignatione. 13
De trociscorum assignatione. 14
De suffenorum assignatione. 15

De pulueribus cōditis ⁊ his similibus. 16
De licinijs q̄ inferius ponunt ⁊ clisteribꝫ. 17
De emplastrorum assignatione. 18
De oleorum confectionibus. 19
De siropoꝝ ⁊ roboꝝ confectione. 20
De conditorum confectione. 21
De aquehelis ⁊ pulueribus. 22
De collirijs oculorum conficiendis. 23
De pulueribꝫ q̄bꝫ vulnera ꝛglutinantur. 24
De vnguētis ⁊ aꝑatum cataplasmatibus. 25
De nariū sanguis fluxus medicamibus. 26
De dentium medicaminibus ozisq̄ ⁊ vue iugulatiōis dentifricijs ⁊ gargarismis. 27
De medicaibꝫ ipiguātibꝫ morꝑheeq̄ lētigis scabiei pustꝝ lep̄ petigisq̄ ⁊ pedicꝝ. 28
De his que cupiditatem auferūt terrā comedere ⁊ malos appetitus. 29

¶Capl'm. ſ. de cā ꝓpē quā necessaria fuit medicis cōpoſitoꝝ diſpō medicaminū. De cōpoſitione medicaminū ſcōm antiquos medicos.

Medicoꝝ ātiq̄s i ꝓpoſitoꝝ diſpōne medicaminū duo fuerūt nēcia viſa. alterū eoꝝ q̄ exp̄imēt̄ vtebāt. alterū q̄ collanōibꝫ. Et q̄ exp̄imēt̄ iſeruiebāt: aliq̄ aiūt cōpōnū aliq̄ casu ꝓtigiſſe notitiā. cū hoīm q̄dā duobꝫ aut tribꝫ vterent in morbis medicamibus aut pluribꝫ ſine ꝓpoſito: aut q̄ruis rōne. cōferebatq̄ illis inuentūq̄ eſt hm̄ōi medicamē hoc ꝛferre in morbo. Sunt ⁊ q̄ aliter agnita ſunt cū eoꝝ diſpoſitio ꝓpoſita eēt. videreturq̄ medicaminū ſimpliciū plurima. ſepius vnā eandēq̄ operari actionē quoꝝ. ſ. ſingula aliquo ꝓderāt in morbo. niſi q̄ in alijs aliter opant corporibus. hacq̄ de cā viſum ē illis medicamina ſimplicia cōponere multa. quoꝝ eadē eēt habitudo in quorūdā morborū vtilitate ꝛferēda. curauerūtq̄ aliquē i quo is morbus erat hoiez hꝰ medicamie. Cōtigit itaq̄ iter multitudinē aliq̄s eſſe medicamē qō illiꝰ hoies nature curabāt. ⁊ hoc q̄dē viſuz minime eſt. ¶At vero collationis viri ꝓius corpus cognouerūt hoīm ⁊ habitudinū eoꝝ varietates circa ſanitates ⁊ morbos. Sic ⁊ morboꝝ naturas ⁊ eoꝝ habitudines ⁊ accidentia ipſos ſequētia ⁊ medicaminū ☧tutes ſimpliciū. cuiuſq̄. ſ. eoꝝ cōpleriōes ⁊ quātitates i ſingulis facte corpibus. q̄ nō in ſingulis ꝛferunt morbisq̄ in ſingulis accidūt hūanis corpibus ⁊ mēbris ſingulis: ſic ⁊ in etatibꝫ. cōpl'onibꝫ ani ⁊ ꝓpibus aeris habitudinibꝫ ac regionibus q̄ inhabitanꝫ iurta ꝓſueta ⁊ artes: ideoq̄ viſum eſt illis ſimplicia nō pfecte eſſe ſanationis in oſſes morbos tribus de cauſſis. Prima eſt infirmitatis nāt morbi. Scōa mēbroꝝ lāguētiū. Tertia medicaminū natura ſimpliciū. Cōpulit itaq̄ eos res ad cognitiōis cautelā ⁊ rōnis vſum in ſimpliciū adinuentiōe medicaminū: quatenus oēs q̄ in corpe accidūt hūano morbos curare poſſent pfecta medela: ⁊ nō deficerēt in morbi curatiōe. Ex morbi natura cōpoſita fuerūt medicamina q̄tuor de cauſis. Prima ē malitie cōpl'onis magnitudo. Scōa morbi virꝰ. Tertia diuerſe morbi q̄litates. Quarta eſt morboꝝ ipſoꝝ diuerſitas. ¶Et cōpoſita q̄dē diſpoſuerūt ꝓpter varietatē magnitudinis: q̄ nōnūq̄s in corpibus morbi accidunt calidi frigidi quātitate quadam: atq̄ ſimplex nō erat inuenire medicamē: cuius virtus eiuſmodi ⁊ traria eſſet cōplexioni. Neceſſaria itaq̄ abinde medicaminū fuit duū diſpoſitio: ex q̄bus cōplexio adunareꝫ ⁊ traria male cōplexioni: verbigratia. Morboꝝ quippiā vt cureꝫ neceſſariū hz medicamē i ſcōo calefaciēs gradu. Qō cū nō inueniꝫ neceſſe eſt vt duo accipiaꝫ quoꝝ vnū ſit in ꝓmo: alterū in tertio calefaciēs gradu. Qō em̄ in ꝓmo calefacit gradu medicamē: eius minuit calorē qō in tertio ⁊ ad ſcōm reuocat gradū: quēadmodū aqua calida q̄ tepida ꝛfunditur: hec em̄ illi minuit calorē ſue tepiditatis mēſura. Cōpoſuerūt ante medicamina ꝓpter morbi magnitudinē et robur: q̄ nōnūq̄s in corpibus morbi accidunt aliq̄ q̄bus vnū nō ſufficit medicamē ſimpler: cuius vſus nihil pdeſſet morbo. Cōferūt itaq̄ medicamina plurima q̄ eiuſmodi rei ꝓficere videnꝫ. q̄ adinuicē adiuncta facile morbi reſiſtāt nature. ¶Miſa ſunt autē ⁊ medicamina q̄dā neceſſaria in q̄bus adinuicem ⁊ratie ſunt qualitates aut paſſiōes: q̄bus neceſſaria ſunt q̄ ꝓhibeāt ⁊ depellāt medicamia: queq̄ ſimul diſſolnāt: qualia in aꝑatibus neceſſaria ſunt calidis. Sic q̄z ⁊ nōnunq̄s in morbis q̄buſdā medicaminibꝫ opus ē q̄ elimēt ⁊ alijs q̄ leniāt vt in pectoris accidit morbis ⁊ pulmōis. Alie q̄ hm̄ōi paſſiōes q̄bus medicamia opꝰ eſt cōtraria adinuicē oppōere: nec ſimplex inuenireꝫ qō ad hm̄ōi ꝓficeret medicamē. Neceſſariū fuit medicamia cōponere ſimplicia variarū ☧tutuz: iurta qō ipa conſuleret neceſſitas: q̄tenꝰ ab oibꝫ ſimꝫ fieret ꝓpoſitū medicamē q̄ nō ☧rias ſz q̄les opꝰ ē opareꝫ actiōes. Adhibuerūt ēt medicaminū ꝓpōnēt morbi reſiſterēt varijs ⁊ diuerſis. Qm̄ nōnūq̄s medico vnoꝰ ē vti medicamie q̄ plibꝫ ſimul obuiet: varie morbis nāe. Obſiſtatq̄ aliꝫ venenoleta libꝫ potiōibꝫ q̄ variaꝝ ſūt ☧tutū. Jō g̃ ad medicaminū cōpōnēres ipa ipellit q̄bꝫ varie aduenāt ☧tutes ⁊ ☧rie vtilitates q̄ varijs ⁊ diuerſis obuiēt morbis veneniſq̄ ⁊ poculo mortifero q̄ variaꝝ ſūt ☧tutū. Hec itaq̄ ē cā q̄ medicos ad tyriace cōpulit cōpōnem q̄ vocaꝫ faruch. In hac nāq̄ tyriaca hę adunate ſūt q̄s ditiꝰ virtutes: pdeſt nāq̄ morbis cōtrarijs ⁊ varijs reſiſtit veneni. ¶Secūda porro triū cāz que ad medicaminum cōpōnē medicos cōpulerit

ipsa ẽ mẽbroꝝ lãguẽtiũ cã: hecꝯ mltiplex est. Prima ẽ mẽbri locꝰ. Scda ỹtus ipsius ⁊ vtilitas. Et mẽbri q̃dẽ loci cã est cũ a stõ qõ ifirmatur mẽbꝝ remotũ ẽ: nec ĩcium nobis ẽ eiusmodi mẽbri passiõi qõ cõferat medicamẽ ⁊ aliud qõ trãsferat adhibere: ⁊ ad mẽbrũ facile deferat egrotãs: ne forte dũ penetrat ad illõ imoreẽ: ⁊ sic eiꝰ dissoluaẽ ỹtus. Jõꝯ in pluribꝰ zafrano vtimur medicamibꝰ. ¶ Virtutis aũt mẽbri cã ⁊ vtilitatis ẽ. qm̃ aliquotiẽs iualidis ⁊ multe vtilitatis mẽbris q̃le ẽ stõus ⁊ epar ap̃a inascẽ: ⁊ q̃ dissoluãt necia sunt medicamia aromatica odore q̃ restrignunt parũ: q̃tenus sic mẽbri foueaẽ virtꝰ sua in hitndiue ⁊ dissolui ꝓhibeaẽ dissoluẽtis roboꝛe medicamis. ¶ Tertia poꝛro cã q̃ ad medicaminũ ipulit vnionẽ ꝓpositorũ: ipsa ẽ q̃ ex simpliciũ posuim⁹ nã medicaminũ: ⁊ hec. vtj. hz mẽbra. Pria ẽ vt medicamis reprimaẽ abominatio. Scda vt eiꝰ frãgaẽ aduersatio. Tertia vt ipsiꝰ pellãtur nocumenta. Quarta vt medicaminũ augeaẽ virtꝰ. Quita vt medicaminũ minuaẽ roboꝛ. Sexta vt i sua seruẽ habitudie. Septia vtẽdi medicamia q̃ litatis varietas. Octaua qm̃ medicamẽ deest aliq̃ simplex opoꝛtunũ. ¶ Et abominationis q̃dẽ mitigãde medicamis cã: qm̃ nõnũq̃ medico q̃dã incũbit ꝓpinare medicamia necessitas abominabilia: abomiaturq̃ ea q̃ infirmaẽ bibere: ⁊ si ea bibit in stõ nõ pseuerãt nisi per paucũ subuersiõeq̃ facta reiciũtur. Oz ãt medicũ q̃dã admiscere iocũdi saporis medicamina ⁊ saporẽ delectãtia q̃ ⁊ asperitas ⁊ abomiatio frãgaẽ medicamis ⁊ facilis eiꝰ fiat potꝰ: atq̃ in stõ imoreẽ. Quẽadmodũ hypocras elleboro nigro daucũ admiscebat ⁊ semẽ apũ mõtani: noscꝯ scamone anisuz addim⁹. ¶ Ut autẽ medicamis frãgaẽ aduersitas. qm̃ nõnũq̃ medico opꝰ est medicamia patiẽti poꝛrigere valida: vt opiũ cũ doloꝛẽ cohibere incũbit necessitas. Et ideo medicamia q̃dã simul componũt calida: vt castoreũ: quatenꝰ his eiꝰ frangaẽ aduersitas. ¶ Medicamis ꝺo vt pellãtur nocumenta: qm̃ medicaminũ quedã quibusdã conferunt passionibus: aliquando nõnullis nocẽt mẽbris: ideo aliud quidẽ medicamẽ admiscere expedit qõ illiꝰ pellat nocumẽta: vt scamonee q̃ stõ officit ⁊ epati pip addere opꝰ ẽ ⁊ anisuz. ¶ Augende aũt medicamis virtutis gr̃az medicata q̃dã ꝓpositã sũt vt plurioꝛi durẽt tpe vnde ⁊ medico opus est medicamina iũcere que ipsorum angeant virtutem: ne forte debilitata dissoluatur eorum virtus est i temporis prolixitate. hac itaq̃ de causa in tyriaca ponũtur radices ireos acorus ⁊ agaricum. ¶ Ut vero medicaminuz imminuatur roboꝛ vt cũ medicaminibus quibusdam calidis frigida interponuntur medicamina ⁊ foꝛtis necessitas quã doq̃ medicum impellit alia addere que hmõi frãgãt, acuñ vt gũma admisceat arabica l tyriaca ⁊ in ẓẽzari colliriꝭ. ¶ Cõseruãde ꝺo virtutis medicamis in sua habitudie ỹtia q̃ cuz medicamia q̃dã vt durẽt lõgo tpe opꝰ sit cogitur medicꝰ ea addere q̃ ipoꝝ tueaniỹtutẽ. sic vt iminui ꝓhibeaẽ quẽadmodũ opiũ ꝯhusdã videmꝰ admisceri electuariis. Varietatis poro vtẽdi medicamia q̃litatis cã ẽ qm̃ medico opꝰ ẽ in multis passionũ medicamieviti simplici. sz tñ sic simpliciter vti icõpetẽs ẽ alicuiꝰ alterius rei tuẽde cã. iõꝯ cõponũt ⁊ adequãt vt sit neẽe sit medicamie vti qõ vnguẽti habeat locũ ⁊ cataplatis. nec sit simplex inuenire medicamẽ qõ eiusmodi vim habeat abide opꝰ ẽ medicamia cũ oleo oliue sil cogre ⁊ hec piter cũ illis liq̃facere ⁊ in vnguẽti modũ formare ⁊ cũ cera miscere adipeq̃ dõec oia bñ ꝺunẽt medicamia ⁊ adiuicẽ ꝓpositebñ eaꝝ coꝝnt ptes ⁊ vnguẽtũ fiat. Si em̃ alio mõ q̃s illis vtatur sup mẽbrũ nõ durãt. sz adiuicẽ sepata dispgũtur ⁊ hec ẽ q̃ medicos ad vnguẽtoꝝniões cã coegit. Cũ ꝺo medicamie caret vtili medicus simplici necesseq̃ sit illi ad curãdas q̃sdã passiões medicamẽ adhibere simplex ⁊ nõ hz id quo indiget nec scit quio habere possit cogit eũ ipa necessitas ad cogitationẽ ⁊ collationẽ res in diuersoꝝ compositionẽ ducere medicaminũ ex quibus illi vnum fiat aduatũ medicamen qõ eiusmodi vtile sit passioni. Nec vero in illis omnibus est inuenire medicaminibus simplex vnum. quo si quis vtatur sigillatim conferat ad hmõi quinimimo noceat. Addiscetur autem vnũquodq̃ eoꝝ vtilẽ compositionẽ. Exẽpli gratia. Vulneribus medicamen necessarium est qõ carnẽ ꝓducat queq̃ huic opoꝛtuna sunt reiireos radix. thuriſq̃ puluis. Cum his homo caret medicaminibꝰ vnguento vtendum est vt floris eris ⁊ cere cũ adipe liquefacte. ⁊ his vlcus curandũ q̃ hoc vtilimum est ad carnem vlceris producendã medicamen. Si autem his sigillatim quis vtitur medicaminibꝰ vlceri officit quãplurimũ. Cum etenim quis zeniaro vtitur simplici vlꝰ graviter pungitur ⁊ comeditur. Lumq̃ cera cum oleo liquefacta vlceri apponitur multaz parit foꝛdem ⁊ carnis prohibet productionẽ. ¶ His itaq̃ quas diximus de causis necessarium fuit qui rationis erant sequaces medicꝰ a medicaminum simplicium dispositione declinare ad medicaminũ vniões cõpositoꝝ atq̃ minime experimentoꝝ sequacibus aspirare licitum est. cum non possint hmõi compositionem approbare. Experimentoꝝ nanq̃ dñi passiones amplius ⁊ morbos medentur medicaminibus per experimẽtũ cognitis simplicibus. Nos aũt oẽs possibile est infirmitates curare. hoc ꝺ si posset esse medicoꝝ veteriores ⁊ periti ad cõpositoꝝ nõ cogerenẽ medica

minū dispositionē.ambigūt aūt medicoꝝ nō-
nulli incōpositi medicamis actiōe ꝛ eiꝰ vtilita-
tis diuersitatibꝰ:aūtq;. Cū accipit hō medica
mē pmo ad stōz tēdit a quo ad itestia subtilia.
ab his ad meseraicas a qbꝰ ad epar ꝛab epate
ad oīa mēbra.q rōne cōposita medicamia plu
ribꝰ dicunt ꝓdesse.in diuersis mēbris morbis.
ꝛ ad hmōi dubitatiōes respōdēt solutionē qm
infirmantiū ē mēbroꝝ ea q ifirmitatis collati-
na sūt ō sideraf.ꝛ si mēbrū q̄dpiā calefactū est
refrigerationē glifcit. si refrigeratū qō calefa-
ciat.sicq; mēbz.quodlibet qō opposituꝫ sit ꝗs
patiunt passioibus desiderat.Ut igit ad inte-
riora corpis porrectū fuerit medicamē mēbri
est vis patiētis qō illi ꝓferat attrahere in medi
camie cōpositō inuentū:ꝛ hoc pfuasoriū ē hac
in dubitatiōe respōsuz. Et qm ostēsum est ꝛ ex
positū necessariū medicoꝝ antiq̄s rōnales ad
morbi cura. Jā de singuloꝝ cōpositoꝝ medi-
caminū cōpositōe videam⁹ q in singulis ꝓdes
se dixim⁹ morbis.ꝛ ea tm q ceteris ꝓelecta sūt
ꝛ in quibꝰ approbatio experimētata ibidin in
diuersis morbis sanatiōe im q cōposita sunt in
de obtinuerūt.incipiētes primū a regulis ꝛfor
mis quibus initendū est.in simplicitate medi-
caminum libramine quātitate.i.qua simplicia
vt cōpositum fiat medicamen adunantur.

¶Capim.ij.de regulis qbꝰ simplicia medica-
mnia examinanꝝ ex qbꝰ cōpositaꝝ cōplectunꝝ.

Necessariū aūt est medco scire ad medi
caminū ꝓpositionē.q̄tū de q̄z sim
plici in cōposito ponēdū sit medi
camie.cū nō oium medicaminum
eadē sit habitudo.aut q̄litas virtusq; ꝛ vtilitas
ideoq; ꝛ alioꝝ quantitas maior. alioꝝ minor
quoꝝdā media assumēda ē.Cā aūt q pp medi
caminū variaꝝ examē.regle due sūt altera sim
plex . altera cōposita.Et simplex via in.vij. di
uidiꝫ ptes. ꝑma ē medicamis. virtus ꝛ debilita-
tas.scōa vtilitatis eiꝰ copia ꝛ paucitas. Ter-
tia excellētia vtilitatis eiꝰ ꝛ hūilitas. Quarta
eiꝰ cū alijs in vtilitate cōparticipatio medica-
minibꝰ simplicibꝰ.Quinta patiētis locꝰ mēbri.
Serta qō in simplici ē medicamis nocumētū.
Septima ne forte in cōposito sit medicamine
aliq̄d qō eiꝰ frāgat vtilitatē. Que q̄dē regle ex
medicamis sumunꝝ roboze ꝛ debilitate. hmōi
suur. si medicamē simplex valide fuerit ꝓtutis
parū de eo in cōposito mittiꝫ.si debilis multū
quo sua multitudie robur qō neciū est obti-
neat.dico aūt valide medicamē ꝓtutis qō cuz
q̄tātate pauca sit ꝓtus tm illi robusta ē ꝛ for
tis i calefaciēdo aut refrigerādo. humectādo
aut desiccādo ꝗle ē euforbiū opium. Debileq;
medicamen dico quod contra hoc inueniꝫ.in
regula autem qua vtilitatis medicaminis co-
pia sumiꝫ.ꝛ paucitas obꝰnādū si multe ē me
dicamē vtilitatꝫ.multa de eo apponenda erit
q̄titas ꝗtenꝰ ex eiꝰ multitudie ad desideratꝫ
pueniat q̄titatē. Si ꝝ pauꝫ apponaꝫ.cū id i q̄
vtilitas nō hꝫ medicamē multiplicādū nō sit.
Dico aūt medicamē pauce vtilitatis in q̄ tm
vna habeꝫ vtilitas. At ꝼo scōm vtilitatis ex-
cellētiā ꝛ hūilitatis.si excellētis fuerit medica
mē vtilitatis multa eiꝰ q̄titas in ꝓpositoꝝ vnio
ne ponēda erit quo eiꝰ vtilitate medicaminis
illiꝰ ꝗtus roboreꝫ.Cū aūt ꝛ alia hmōi vtilita-
tis in cōposito sunt medicamina simplicia tūc
modica ꝛ cōpetens apponēda erit mēsura.Et
que ex mēbri loco sumiꝫ regula ꝓsiderādum
qm si qō ifirmaꝫ mēbrū a stōi positōe remo-
tū est ordinata multa eius apponēda videtur
q̄titas:ne forte eiꝰ debilitef dū spatiū ptrāsit
lōgitudinē virtꝰ ptrāsire neče est q̄s ad ifirmi-
tatis pueniat locū chymoꝝ varietate ꝛ hūidis
tatū,qbꝰ obuiari opz.ꝛ si mēbri locꝰ ifirmi pri
mus fuerit iurta q̄ res expostulat in cōpositū
simplicis pauca mittef q̄titas huiꝰ medicami
nis cū necessariū nō sit medicamini via mul-
ta qua eius frāgatur virtus. ¶Porro que ex
medicamis sumiꝫ nocumento regula est qm
si medicamen aliqō nonnulis vtile membris
alijs nocituū esse cōtigerit.aut medicaminis
alterius qō in cōpositō est virtutē imminuet
modica eius sumenda erit quātitas. ¶In ea
aūt regula que sumitur ex debilitatione quo
rūdam medicaminū alioꝝ virtute obseruari
conuenit.qm si in cōposito fuerit aliqō medi
camen vtile debilitās robur multū vtilis pau
ca eiꝰ apponenda erit q̄titas. Hę sunt regule
simplices quibꝰ initēdū in eoꝝ q̄titate simpli
cium libzāda que in cōpositum mittiꝫ medica
men. ¶Cause igit ꝓpter quas multa q̄titas
in cōpositū simplicis poniꝫ.ser sunt. ¶Prima
vtile. ¶Tertia qm excellētis vtilitatis. Quar
ta qm membzum cui medicamina adhibētur
remotum est. ¶Quinta quoniaz ipsi ꝓpria
est ꝛ non alijs quedam vtilitas. ¶Serta quo
niam in componentium numero aliquid ēqō
simplicis vtilitatis frangit virtutem. ¶Que
autem esse modicū simplicis initū faciūt in cō
positū medicaminis q̄titatē ser sunt ꝛie his
prima est cum valide est medicamē virtutis.
Scōa cum vtilitatis est pauce. Tertia est qm
in vtilitate est humile. Quarta cū in mēbri lo
cus ꝓpe positus est. Quinta cum in cōposito
ꝛ alia sunt medicamina parilis vtilitatis. Ser
ta cum in alijs qō eius debilitet virtutē nō est
inueniri. ¶Cōposita vero regula qua in sim-
plicū vtendū libzamine ad cōpositi cōplerio
nem.xij.habet mēbza.ꝑmū est cū multe ē me-
dicamē vtilitatꝫ ꝛvirtutis mediaq; de eo q̄ti-
tas in cōpositū ,pjcienda non enim expedit

ipsum multū facere pp ipsi⁹ ꝟtutē. sed nec imi nuere. pp ipsi⁹ maximā vtilitatē. ¶Scōa est hui⁹ ps cū magna ē medicamē ꝟtutis ⁊ pauce vtilitatis. ⁊ iō pauca ē admodū quātitas adhi bēda in cōpōsito qm̄ multa ē cauēda pp ꝟtuz magnitudnē nec adhibenda pp vtilitatis inopiā. Tertia si medicamē debilis est ꝟtutis ſz magne vtilitatis. hui⁹ multa sumēda quātitas er debili ꝟtute ⁊ qm̄ maxime ⁊ multe vtilitatz. ¶Quarta si medicamē debilis ē ꝟtutis ⁊ mo dice vtilitatis: hui⁹ ē media ponēda quātitas qm̄ debilis ⁊ pauce vtilitatis medicamis. pau ca ē apponēda quātitas ⁊ qō debilis ē ꝟtutis multa vt sua multitudie quod fortis opatur virt⁹ ⁊ ipm faciat. ¶Quita si excellētis ē medi camē vtilitatis ⁊ multe. hui⁹ multa ponēda est quātitas. ¶Sexta si vtilitatis qdē pauce ſz ex cellētis hui⁹ ꝑtēs opponēdū examē. ¶Sep tima cū ⁊ multe ⁊ excellentis est medicamē vti litatis ⁊ mēbrū qō patiť remotū. Jōꝯ ē multa in cōpōsito mittēda quātitas. ¶Octaua ē cuz ex medicamie pauca est vtilitas ⁊ loc⁹ remot⁹ tūcꝯ oportuna ponēda ē mēsura. ¶Nona si multe ⁊ excellētis ē medicamen vtilitatis. sed pauca roborať ꝟtute. multaꝯ ei⁹ valde quāti tas apponi. ¶Decima si pariter mēbri locatio fuerit remotior. eiusꝯ vtilitas nō in aliorū plurib⁹ medicaminū. tūc māifestissima ei⁹ sumiť mēsura. ¶Undecima si medicamē valide est ꝟtutis ⁊ multe vtilitatis excellēticꝯ. mēbrū ꝯ loco primū. mediocre sumiť examē. ¶Duo decima si ei⁹ pariter in mītis alioꝝ ineniť vtili tas tūc ab ei⁹ tēperata iminuēdū ē quātitate. Et si ꝓpria illi qua reliq̄ ꝓnata sint pollet vtili tas. tēperata excedēda est quātitas. hoc itaꝯ mō regularū initēdū cōpositioni cū simplicia hec illis cōplectūtur. s. cū q̄bus ea opz augeri causis in vnū cōgregāt. aut plures. tūc maior eoꝝ sumeť quātitas ⁊ a tēperata abūdās iuxta cārū numez. Siccꝯ ⁊ si q̄ quātitatē imperāt modicā oēs: aut plures i vnū coeāt. pauca se parabiť quātitas. Et si eq̄liter admiceť sibi q̄ multe sunt ⁊ pauce cāe respōderint quouis in medicamie simplici tēperata erit eligēda q̄ntitas. Jntelligas aūt ꝟtutis quātitatē medicami num ⁊ debilitatē cum vtilitate ex his q̄ in sim plici exposuimus medicaminum sermone.

¶Capl'z .iij. de regimine simpliciū medicami nū ⁊ quō in cōpositis sint ponenda.

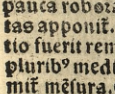

Rectus videť ordo ātecēs de cōpositoꝝ cōfectiōe medicaminū ⁊ cōmixtiōe eoꝝ tra ctem⁹ q̄litatē simpliciū medicami nū ⁊ ipsorum regimē anteponere. ¶Dico oīm ꝑmū oportere medicamia elige re simplicia ⁊ approbata sumere. ne nisi melio rib⁹ ⁊ excellētioꝝ vti. Dehic cauēdū ne illis alia misceanť vt puluis. terraue. aut putriduz q̄d. aliaq̄ hmōi. hoc ꝛem̄ eoꝝ ē ꝓncipiū caput q̄ q̄ medicamē volūt aliqō cōponere: ⁊ p hoc ad vtilitatē attigere desiderată. ob quā ⁊ illud cōficiť. dictū est āt de illis i ſmpliciū ope me dicaminū. Dehic intuēda sūt ipsa medicamia sicca siue hūida vt herbe. aut semia aut fructꝰ ⁊ silia q̄ teri ⁊ in puluerē redigi desiderank ⁊ si qō ex his cōpetens fuerit molere. molas. qm̄ hoc oportuni⁹. si in mortario terrere lapideo poterz sin in ereo mūdo ⁊ elimato diligēter te res ⁊ cribrabis pāno subtili. iterūꝯ teres ⁊ cri brabis. siccꝯ in mortario tertio mittes ⁊ q̄diu fas est cōteres. dōecyt puluis fiat. si etem i me dicamie hec feceris. pficiētiora ad quā aspira sti patebūt vtilitatē. Quāto aūt eoꝝ ꝛtritio pfectior. tāto ⁊ in epate ipoꝝ alteratio velocior. ¶Precipit āt. H. q̄ solubiliorꝝ i al' subtiliorꝝ sūt antidoꝝ medicamia mediocriter cōteri. qm̄ si diligēter. min⁹ oparenť. Opz medicamia q̄ꝯ sigillati tererent adeq̄tio cuiusꝯ examia assig⁹ simul misceanť ⁊ terātur. ¶Sūme aliter parā de sunt ⁊ si qō in eo fuerit medicamie vinū aūt robū. infundank in eo gūme dōec solute i mor tario diligēter terank. q̄ oēs eaꝝ ptes adequēť ⁊ adinicē ꝓinuēť. Et medicamē ipz si melle cō glutinať mel eligatur purū iocundi saporis ⁊ odoris. qō cū manu apprehēsuz subuolueris. ei⁹ non amputeť fluxus. hoc coqs donec eius auferať spuma si q̄dē dispumari res exposu lat ipsa. Sumeť autē q̄titas mellis medicami nū mēsura tripla si quidē hiems fuerit estate ꝛo quāta ⁊ illoꝝ est medietas. Dehinc mel su per gūmas mittať dissolutas cū vino ⁊ donec res ipsa dabit pcutiať. siccꝯ cōtrita sup puluerizabunť medicamina ⁊ cū cōpetēti cōfundenť quousq̄ cōpleta fuerit organo. siccꝯ deiceps sublata argēto cōdētur vase. aut fictili stagna to. Nec vero iplebiť vas sed q̄tuor vacuū super erit digitis. qm̄ electuariū nōnūq̄ ebulit ⁊ ex tolliť. nec est si plenū sit vas quo expiret va por loc⁹. vñ ⁊ corrūpiť ⁊ aliquotiēs ipm frāgi tur vas. si debile fuerit. Opz vas ipm paulatiz aliquotiēs discoopire. quo medicamis exeāt vapores ⁊ ei⁹ sedeť ebullitio. ¶Et si medica mine trociscos informare volueris. medicamē trituz i mortario mitte ⁊ supfunde aq̄ aut vini aut rei alterius quāta op⁹ ē q̄ntitate paulatiz: terēsq̄ misce donec cōpleať vt op⁹ est. ⁊ trocis cus ex eo fieri possit: siccꝯ iuxta qō necessariū fuerit trociscabis: ⁊ i vmbra siccās mane vol ues ⁊ vespe: ac exterges dōec pfecte exiccētur. Nec ꝛo repōes illos q̄diu q̄pia superit hūe factiōis ne forte hac ipsa corrūpank. Et si i os q̄pia lacce trociscos mitteť: lauabis ipsaz cū aq̄ rauedseni in q̄ adechare radices coxerz. s. vt lacca oino de ligno mūdeť ⁊ optime pcussa aq̄ hac paulatim supfundať ⁊ cū pistello mo ueank: ⁊ cū stricto trāsmittāt̄ur cribro suauiter:

queq; in cribro superint iterū in mortario aq̄ terant̄ supflua: ⁊ cū cribro colet̄ ac cum prima aduneť. Ꝫā tūc ab ea paulatiz aq̄ effundes et donec sicceť remittes tereſq; ⁊ quātū op⁹ fuerit sues examē. ¶Et si pillas ex ea facere volueris laxatiuas aut alias oportebit ſi gūme in herēt has ꝑus cū succis ſi q̄ sunt assignatis solueret: aut aq̄ calida: ⁊i mortario tere fortiť donec totū misceat ⁊ sic medicamina adde sicca trita fortiter ⁊ cribrata: siccq; teres ⁊ distēpera: bis. qm̄ sic opportunius ē ⁊ pillulabis sub ea q̄ necia est mēsura ⁊ in vmbra siccabisq;. ¶Decoctiões porro laxatiuas moderato oz coq̄re igne: nec multū facere ignē: qm̄ vires amittet: ⁊ si in decoctiōe epithimū ponēdū ē cū medicaminib⁹ nō coquať: iz cū coquere cōpleue ris addať ⁊ pmixtiz paululū fricabis ⁊ colabis: ne forte ei⁹ deficiat ꝟtus. Qō si in decoctione cassia. fi. ponit cū reliq̄s q̄ coquūtur medicaminib⁹ nō apponatur: interiret etem ꝟtus ei⁹ siccq; ⁊ terēgebimū: iz de decoctiōe collata sup hoc fricabis: siccq; scō excolabiť. ¶Casei aūt aquā si ꝓposueris facere si cū squingibi facere cupis: oportebit lac sūere capraz: q̄si libras duas: sintq; capre a quib⁹ sumiť nō longe a ꝑtu: iz nec ꝓpe: qm̄ remotarū lac grossum est ⁊ pauce aq̄. Et que proxime sunt spermatis veneno misceniť: hoc acceptum lac in vas mittes stagnatū: aut in lebetē mūdū: ⁊ lēto decoques igne: postq; bullierit: squingibi supinstillabis optie cōpositū q̄si libre tertiā zolle caput astriges cū spōgia aq̄ ifusa aut lana siti q̄nq; añq; squigibin iponať: depositūq; ab igne ꝑmittes donec frigescat ⁊ sacko ipōes ꝑsso q̄ aq̄ tm̄ excoleť. Hāc sues ⁊ cū sale ādrani exagio coq̄s spumā deponēs ⁊ cū assignatis bibeť ⁊ si cum cartāi medulla illā facere volueris cū bullierz cartāi medullā fortiť tere. ⁊ lac supinjice decoctū. mouēiz cū ligno ficīneo aut cū extrēis pal me feries quēadm in ꝓximi dictū ē loco. Qō si cū coagulo illā facere glisceris oportebit cum lac decoxeris coagulī. z. ß. simul dissoluere. cū lactis modico nō veteri ⁊ i ollā totū ꝑcies diligēť mouebis ⁊ ab igne deponēs dimitte paꝝ donec frigescat ⁊ vt diximus excolabis aquā.

Emplastra aūt q̄ cuz cera fiunt et oleo opz i hieme in singulas. x. z. olei rosarū duas mittere. z. cere esta te. iij. ⁊ cum oleo liquefacere ⁊ donec refrigeretur dimittere ⁊ spissetur. siccq; medicamina addantur trita diligenter paulatim. ⁊ percuties fortiter donec vt opz compleatur.

Et si cerotū facere volueris ceraz ⁊ oleū simus in mortario mitte et succos paulatim superfundes: atq; cum pistello percuties donec spissum fiat. Oportet aūt cere in cerotis ꝙtitatem esse si olei. x. fuerint. z. ipsius duas vsq; duas ⁊ seminis appone.

Pulueres stringētes q̄ ex semibus fiūt paulatiz suffritis oz facere. in fictili ⁊ nouo vase aut lebete seia suffriges. vel patellā lapideā calefacies fortiter ⁊ igne deponēs seia ꝙppones ⁊ inuolues ꝑmittes dōec eoz aspiret feruor. Inq̄rere hoc autē diligēter expedit qm̄ ꝟtutē eoz frāgit q̄ amplius fit. Et si mirob. frigere vis vt puluerē facias cum citonioz facias aqua bulliri donec desiccētur. siccq; cum olīue oleo friges aut butyro in vase mundo. caueasq; ne cōburantur.

Medicamīa aūt lapidea vt aq̄clium ⁊ tuchias et magnes lapis thabatū argēti ⁊ calimia ⁊ similia que fortiter terenda sunt ⁊ aqua instillāda fortiſq; ad ꝑfectionē ꝑterēda ⁊ sic siccabunť ⁊ si cum succorū aliquo illa miscere volueris succū paulatiz supfundere oportebit ⁊ sic siť terere. donec molescant. ⁊ q̄si puluis fiat.

Sic oia oculoz medicamia terēda siūt in puluerīs modū ocīs nāq; mēbz est subtile ⁊ nobile mittiq; sensus nec medicamia in q̄b⁹ sit aspritas patiť: ⁊ si aspa poſuerz ei⁹ augeť morb⁹ tāz si i ina medicamē sit nā vtile.

Sadenegū aūt tuchiāq; ac silia si lauare volueris teras in mortario ⁊ fontis puri aquā supfunde cui nulla admixta siť turbatio: siccq; cū triueris in aliud vas paulati colabis ⁊ sumes qō cuz aq̄ decurrit: ⁊ qō reliquū est iterq; in mortario tere ⁊ cū aqua mūda teres paulatiz vt dixi ⁊ colabis. hoc sepius facies donec nihil supersit: nisi qō cōteri nequeat. Dehinc in quo illud ē medicamē vas operies. ⁊ dōec in fundo resideat dimittes: siccq; ab ea aquā excolabis. ⁊ siccato vtere cū opus fuerit. Sic in oi facies metallico medicamine.

Bluten aūt medicamē si sumere volueris aq̄ ifunde ⁊ charue i al' carnhe siť ſgna excoriata quātū ⁊ ei⁹ ē pōdus: teresq; glutinū ⁊ liq̄fac cū melle ⁊ simul medicamia distēpera. Et si quo vis vti medicamie sic cū est: glutinū cū sissami oleo misce aut oliuarū i mortario ⁊ siť medicamia confunde.

Quod si plūbum exurere volueris aut stagnū oportebit sumere stagnū aut stagnū ⁊ i aliquo ponere vase tinctoz aut alio ferreo ⁊ modicū supaddes sulphuris ⁊ in fornace pone fabroz aut tinctorū ignē admonebis non deficientē donec adustum siť.

Scorpiões aūt sic adures. Scorpiones in vas mittes ereū. ⁊ circuz cataplasmabis pasta aut luto capite eius operto: siccq; in camino pones quē vi tris ignis calefaceris fortiter: igniscq; eductus siť. ⁊ sic camini caput operies diligenter tota nocte. Mane facto extrahes et refrigescere permittas: sumptosq; scorpiones in vase pone

vitreo ⁊ cū opus fuerit vteris. Si aduſti non ſint eos ſumes ⁊ iterꝫ cū loto ificies argilloſo ⁊ in camio in q̄ prune ſunt ardētes pōe dōec pfecte adurāt: tūc etenī alba ē ſin aduſta nō eſt. Iōcꝫ lutū iterꝫ appōe in camino iducens.

Cum autem vitrum adurere volueris fornaci imittes fabrozꝫ. donec liq̄facti oni primū fiat. ſicꝫ abſtractū in aq̄ mitte bulliētē. deinde accipe ⁊ trito vteris.

Cancros ho ſi adurere vis elixatos his q̄ expuūt ſāguinē. pedes āputabis oēs ⁊ vētres ſiſſos lauabis foztiter ac purgabis ⁊ in fictili pōes vaſe luto inuolue argilloſo cū cathemia ⁊ ſale ⁊ in camino pōes in q̄ pāis coctꝰ fuerit p noctē ⁊ mane exhes. Caue aūt ne eouſcꝫ vāt vt cinis fiant ſz nec deſiccati oino ſint. fiatcꝫ hoc cū ſol leonē igredit cācros in aq̄ ꝓpoſueris ozdei coōre fluuiales ſume ⁊ pedib⁹ āputatis oib⁹ ventres inde ac cū cinere laua ōrcino ⁊ ſale aq̄cꝫ ſuaui ⁊ mūda. Dehic cū aq̄ ſuaui ſola ſic vt nihil ſalſi ſupſit ſapozis. exp̄ſſoſcꝫ teres paꝫ in moztario marmoreo ⁊ in olla cū ozdei aq̄ mittens ad pfectionē coq̄ ⁊ vtere.

Buſſadum aūt ⁊ carabā. adurere ſi vis in vaſe repōe nouo ⁊ argilloſo luto circūuolue ⁊ in camio in q̄ panis coctus fuerit pones. ac mane educes.

Si autem cātaridib⁹ i medicamie vti op⁹ē aut catapl'ate olā ſume ⁊ ſup ei⁹os pānū pōe lineū mūdū ⁊ſic ſup ollā inuolue. in q̄ acerrimū bulliat acetum ꝺtēn⁹ aceti vapozes ad illas alcēdāt. eiſcꝫ ſuffocentur penitus et poſt hoc ſumptis vtaris.

Medicanina ſumes ex ḡb⁹ olꝫ ꝓficiēdū ē tūdes. tereſcꝫ mediocriter ⁊ inſufficiēti ifūdes aq̄ mūda. opienſcꝫ die ac nocte dimittes mān facto in ollā p̄cies lapideā. ⁊ oleū ſupfūdes. tēperatū ſubaccēdes ignē ⁊ iuxta tevas poſitūerit aq̄ plenū ſup ignē. nec deſines ignē ſub olla aq̄ accēdere ⁊ q̄ſcūcꝫ defectui prima fuerit aq̄. aquā ſupfūde calꝫ dōec ſex diei trāſeant hoze ⁊ aq̄ oino defecerit oleūcꝫ ſupſit purum caueas aūt ab igne depōere ḡdiu ſupeſt aq̄ qm̄ ſi ſuperit modico tpe cozrūpet. Si ḡ ꝓbare volueris vtrū aliq̄d aq̄ ſupſit lignū ſume et bābacē inolutū imerge atcꝫ ſi in bābace aliq̄d aq̄ ineneris hūiditatis ab igne nō depōes ſed ſubaccēdes dōec bōbacē videas ſolo ifectū oleo ⁊ ſic ab igne depōes. Eſt aūt ⁊ aliud expimētū panū ſumes ⁊ oleū itinctū ignē accēdes. ⁊ ſi crepitat aq̄ nō deficit ab olo. ⁊ adhuc ignis ē neci⁹. ſin oino defeciſſe itelliges ⁊ olꝫ ſupeſſe puꝫ. ⁊ ſic ab igne oportebit deponere colatūcꝫ in vaſe ꝓdes ⁊ cū opus fuerit vteris.

¶Fit aūt ⁊ alr oleū. Sume vas ſtagnatū aut vitreū validū ⁊ ſpiſſum ⁊ mitte medicamia et oleū poneſcꝫ in olla in q̄ ſit aq̄ ⁊ ignē ſubaccē deſtēperatū. vj. hozis ⁊ āpli⁹ dōec medicaminū ſuꝰtus in oleū trāſeat. Quātūcūcꝫ aūt aq̄ imminuēt aquā addes calidā dōec decocta ſint medicamina. colāſcꝫ oleū in vaſe ꝓdes cōpetēti ⁊ cum opus fiunt vteris.

¶Capi. xij. de tyriace cōpoſitione. ⁊ pmuꝫ de tyriaca que vocatur faruch.

Tyriaca magne ē eſtimatiōis ⁊ vehemētis vtilitatis. Eripit etenī a morte q̄ ex pūctura fit aialiū letiferis ⁊ pcuſſiōib⁹ q̄cꝫ poꝫ inenit ⁊ icepit magn⁹ philoſophus fuit ⁊ hec illi fuit trētio. Venenoſoꝝ aialiū venenū pcuſſiōeſcꝫ pūcturas ⁊ attrectationes iōcꝫ dicta ē tyriaca. Nomē etenī ex aialis attrectātis noie denoiatū ē qđ grece tyria vocāt. Aliūt aūt q̄dā hoc dictū nomē poſt ꝫtyriarū carnes addite ſunt illi. ¶Andromachꝰ. Vo carnes addidit has. ipſamcꝫ cōpleuit ⁊ pfecit q̄ i ei⁹ diſpoſitiōe ꝓponūt ītētiōis. In ei⁹ etenī diſpoſitiōe pp quā cōpoſita ē fuit ītētio venenis abſiſtere aialiū ⁊ tyriaꝝ carnes ſilitudinē hn̄t q̄dā cū veneno. iōcꝫ nēcio apposite ſunt. quo caro hec ad locū pferat veneni ipſumcꝫ deſiccet ⁊ extenuet vñ ⁊ cōpleuiſſe vr tyriacā tyriocꝫ addes carnes ādromachꝰ. ¶Poſt hec aūt ⁊. H. cū intrēdiſſet in ei⁹ poſitiōe ⁊ medicaminū ex ḡb⁹ cōponit nām vtilitatēcꝫ eoꝝ q̄cꝫ ex cōpoſitione multas adunantur vtilitates. eius explanauit iunamēta ⁊ oſtēdit confectionē ⁊ manifeſtauit ſꝰtutes hoibus. Choc nācꝫ electuariū. tyriaca. ſ. intētionē habuit ātiquorū in cōpoſitione ſui ab his que moꝛſuras ſequunt. venenoſoꝝ aialium accidētib⁹ nocētibus vt eſſet cuſtodia ⁊ ſanatio illis ḡb⁹ letalia eſſent pocula ꝓpinata vt aūt intuit⁹ eſt ex quibus cōponitur tyriaca medicamib⁹. H. ⁊ cuiuſcꝫ cognouit ſꝰtutē ⁊ in corꝑibus actionē: ⁊ cui conferret paſſioni. itellerit abinde electuariū cōfectionē hanc moꝛſuris venenoſoꝝ ⁊ pcuſſionibus moꝛtiferiſcꝫ potionibus his que inerant medicaminibus membra confortātib⁹ nobilia ⁊ ad venenū expulſionem roborantibus. aliſcꝫ que deſiccant venenum ⁊ purgāt ac repellunt. queꝫ ad meatus deferūt ⁊ emittunt a corꝑe ⁊ poꝛis cutis his eiſdem actionibus per accidēs multos ⁊ malos curare moꝛbos ⁊ medicaminū que incidunt diuerſitatib⁹ que varijs medentur moꝛbis. quos deinceps dicemus. Non ſolum autem moꝛbos ſi fuerint curant ſed ⁊ ne fiant. Si enim detur precauet. ⁊ membra ad cauſarum adducentium moꝛbos expulſionem corroboꝛat: cōmemoꝛauitcꝫ omnes eius. H. vtilitates ⁊ actiones ac virtutes ⁊ medicaminū nās que incidūt ipſoꝝ vtilitates ⁊ cōpēſatiōes ac pōd⁹ q̄ in ḡb⁹

moꝛboꝝ ꝛ cū q̄bꝰbidū.ꝛ quo bibēdū est quē admodū in sequentibus dicemus.

De tyriace cōpositiōe. Eiꝰ cōpositio iuxta qꝰ in duobꝰ inueniꝫ mus. Joānis sermōibꝰ melioꝛ ꝛ pfectioꝛ refer tur. ¶Sume trociscoꝝ hāsali. eragia. xlviij. ʒ demetriꝰ. Salieni tpe dicebat. xlvj. trociscoꝝ tyriaꝝ idiocri pipis nigri. opij. cuiuslibꝫ. xxiij. eragia cinamomi ātiq̄ ponebāt eragia. xij. ʒ magnꝰ q̄ medicoꝝ sunt tpe Hal. pnceps in al pncipis apponebat duplū. ſ. xx. iij. rosaꝝ se mis rape siluestris scoꝛdei. ireos. agarici. liq̄ ri. succi olei balsami optimi cuiꝰ qʒ eragia. xij. mirre ʒafrāi. ʒiziberis reubꝰ. pētafilō: ꝛ aiunt q̄dā agnū castū eē fautenegi mōtani. praſſij. qō ē poꝛꝰ. mōtanꝰ. petroselini sticados costi pipis albi ꝛ lō. thuris masculi diptami. floꝛuꝫ adecharī. gume botāi. seliche nigre. spice. po lij viluba. cuiuslibꝫ eragia. vij. semis apij. sise lei. semis cardami camedreī. ameos. camepi theos hypoq̄stidos succi. nardini celtice in al cretice ꝛ ē spica idica. sihi mōtani. seruse. in al seiuse. sadegi idici. ꝛē gētiana i al ē grece thia ma. seis senicli. terre sigillate. vitri assati q̄dā mō nō ad pfectionē. amomi. acoꝛi. carpobal sami. ēfaricō. meu. cardamomi. anisi. acatie. cuiuslibꝫ eragia. iiij. galbāi. aspalti iudaici. in alia scriptura. machali iudaici. opoponaꝰ. cē tauree subtilis aristo. ro. cuiuslibꝫ exag. ij. ꝛ an tiq̄ aristol. lō. addebāt. sed nostri tpis piti. ari stol. ponūt rotūdā. eo qō foꝛtiꝰ opeꝛ ꝛ cōpetē tioꝛ sit ad necia. ꝛ castoꝛei q̄dā eragia ponūt iiij. Sed senocrates ꝛ democritus magnuslibꝫ eragia. ij. mellis qō apes ex plātis colligunt cū coctū fuerit ꝛ dispumatū lb. x. ꝛ decocti ves teris odoꝛis iocūdi ꝛ saporis dulcis cados. ij. medicamina teres sicca diligēter ꝛ gumas in vino ifundes vt opiū. mirrā. sarcocollū olibanum. acatiā. iaussy. hec posita in vase vio ifundes donec dissoluāt̄ ꝛ mel supaddes dispuma tū. fortiterq̄ miscebis. sicq̄ die pmittes ꝛ no cte ꝛ deinc medicamia cū oleo ꝑficies balsa mino ꝛ cū hoc melle acvino distēperabis ꝛva se ꝑdes argēteo aut plūbeo. aut stli. nec ipsuꝫ replebꝛas ʒ quādā remittes vacuitatē q̄ me dicam respiret ꝛsepiꝰ discoopies. q̄ eiꝰ exeāt va pozes ꝛ facile tutoq̄ vti possis q̄ dicemꝰ tpe.

Tyriace est scripturis q̄s aliquotiēs vtebaꝝ ꝛ est assigꝰ gal. ab andromacho sum pta. Sume trociscoꝝ sq̄lt. xlvij. eragia. trocis coꝝ tyriaꝝ piperis lon. ꝛ nigri. cuiuslibꝫ. xxiij. roſe rubee purgate. cinamomi. opij. egiptiaci agar. radicis ireos. licꝛ. radicis raſe. semis ra pe agrestis. semis scoꝛdei. cuiuslibꝫ. xij. oī opo balſ. carpobalſ. xilobalſ. cuiꝰq̄. x. pipis albi. reu barbarī. mirre mūde. costi. ʒafrāi seliche. spice idi ci. diptāi praſſij. floꝛ adecharī. fautenegi mō tāi. thuriſ masculi. polij. sticados petroselini ꝛ ē apij mōtāi semē ʒiziberis. radicis pētafili. cu iuslibꝫ eragia. vj. semis apij. camepitheī. mithe fluxe. necumie. amomi. spice celtice. terre sigil late. camedreī. fu. sadegi idici. colcotari adu sti. gētiāe grece. carpobal. anisi. hypoq̄stidos succi. acatie. agarici. gume arabice. semis seni culi. cardamōi. siselei. cardami albi. ameos. ꝛ apōq̄dā sinapis albe. seq̄binegi. cuiꝰq̄ eragia. iiij. castoꝛei. aristo. lō. dauci. ꝛ ē pastinaca agrestis. aspalti. bdelij iudaici opopoaꝝ cētau ree mioꝛ. galbāi. cuiuslibꝫ. ij. aduna hec medi camia trita ꝛ cribrata: ꝛ q̄ ifudēda sunt infusa vino claro ꝛ bone subē. aut cōi. Aut i vue pas sevio ꝛ melle. aut cū melle cū aq̄ mixto qō opꝰ fuerit dōec dissoluāt̄. ꝛ sic melꝰ supfunde dis pumati triplū pōderis medicaminū optie mi scebis: post hec medicamia cū oleo ificies bal samio: ꝛ in mel vinūq̄ mittēs ac optie misceꝫ distēpabis ꝛ i vase ꝑdes argēteo quēadmodū ꝓdictū ē: vteriſq̄ cū opꝰ fuerit post. v. aut. iiij. āno i moꝛsuꝝ venēo soꝝ alaliū aut pcussiōibꝰ ꝛ cui venēa fuerit ꝓpiata. Et qō de hꝰ inēimꝰ exēplari. xx. nec āpliꝰ adhiberi poterit ānis. At vo nr̄i medici tpis post. vj. aut. vij. vtūt mēles ꝛ ē eiꝰ potio iter. ſ. exagiū vsq̄ eragia. iiij. iuxta qō necitas admonet cū aq̄ calꝫ aut cū aliq̄bꝰ calis siropis. Et apōq̄dā eiꝰ potio iter. ſ. ʒ. et iiij. ʒ. hec ē assignatio q̄ vtebāt medici igerēdi sapoꝝ i firmoꝝ q̄uēticuꝫ. Eiꝰ ꝛ opatio ꝛ regi mē ꝛ pfectio q̄uēadmodū i ꝓꝰ dictū ē assigna tiōe. Porro i trociscoꝝ assignatiōe vtiuslibꝫ re spectu nulla ē diuersitas: sicq̄ ꝛ i tyriacaꝝ tro ciscis q̄uēadmodū supiꝰ dictū ē. At vo draco rali trociſci assignatiōes varie sunt: ꝛ nos hoc loco melioꝛē eoꝝ ꝛ pfectioꝛē exꝓēmꝰ assigna tiōes: iuxta qō i exēplari iuēimꝰ Joānis ꝛ ē hē quā nūc exꝓēmꝰ. Qō āt i q̄uēticulis ifirmoꝝ gerenda sapoꝛis vtebāt̄ deinceps dicetur.

Trociscoꝝ diacoꝛalli assignatio ex exēplari ioānis quā tpe pelegit. dasisagāi. mastiq̄. seliche. calāi arōati ci. fu. assari. xilobꝰ. cꝰ q̄. xij. acachuāi. ciamōi cꝰ q̄. xxiij. adūa bc medicamia trita ꝛ sbtili trās missa pāno ꝛ cū vio claro bone subē distēpa ꝛ huius est radix aut cōi aut debili vino ꝛ troci scos facies exagij vnius. cuiq̄ trociscabis ma nus oleo inūges balsamino ꝛ i vmbra siccab.

Trociscoꝝ q̄lle assigꝰ sūe radices hāsali quas q̄ nōmlte sē hūiditatiꝫ ꝛ cū fermēta ta involue pasta ꝛ i cami no assabis dōec decoq̄ educesq̄ ꝛ medullas eaꝝ sumes molles ꝛ diligēt ꝓteres admisceb āt farie oꝛobi recētiꝫ ꝛ optie terēs sil diligētē ꝛ eq̄r distēpabis cū vio rihāo optio sufficiēti et subtiles faciastrociscos ꝛ cū ifoꝛmabis manū i oꝛo inūges rosato. In q̄lle xem cepa acumē est: q̄re opꝫ eiꝰ ꝓhibere attenuationez ꝛ moꝛ

furā mitigare. Desiccabis aūt trocīscos in domo mūda ⁊ sub hūida. mane reuoluēs ⁊ vespe donec optie desiccenť ⁊ sic vase cōdes vitreo. ⁊ cū opꝰ fuerit vteris. Et sciēdū andromachū hos solitū ꝓficere trocīscos duas sumēdo partes farie ozobi vnā sq̄lle assate. magnꝰ ℥ duas miscebat hāsali ptes. vnā ozobi farie ai deme trius in alť democritꝰ eq̄les vtriusq; ꝓfundebat ptes. Tu aūt iuxta q; squille aiaduertes potētiā. rē examina diligētiꝰ quēadmodū ⁊ in tyriā trocīscis faciēdū ē. Extimamꝰ etiā q̄ cū tyriacū carne panis admiscēda ē quātitatē. ex robore carnis ipsiꝰ ⁊ ỹtute. Eligiť aūt pua hāsali cepa magis. qm̄ minoris ē ℈ magna hūiditatis. copia etiā eiꝰ debilitat actiones. ⁊ assatio eiꝰ iminuit hūiditatē ⁊ acumē. pastaq; inuolnitur fermētata. eo q; subtilliet ⁊ dissoluat fermentū. admiscetur ozobi farina. qm̄ huiꝰ potētia est viscera purgare ⁊ venenosoꝝ morsuꝝ animaliū arcere.

Trocīscoꝝ syrie assiꝰ. Sumiť tyria etate adolescēs sexu femia nō masculus. differt aūt masculꝰ a femia. q; huic sunt q̄tuoꝝ dētes canini. feminaq; flaua ⁊ ruborē declinās. Iuuenibꝰ velox ē motus ⁊ cursitatio: sempq; capita extollūt: ⁊ oculi sunt rubei paululū ⁊ aduersuꝝ ituenť ferociter q;. Nec ỹo alie sumēde ad vsuꝝ sunt olo serpētes nisi q̄s diximꝰ: he etiā serpētes tēperate sunt ỹtutis ⁊ debilitatis non multū letifere vt ceraſtes ⁊ q̄rcine: nec debiles vt q̄ domos habitāt serpētes ⁊ nigre. Eligūtur aūt ex his femine: qm̄ eaꝝ debilius ē virus ℈ masculoꝝ. nec est illis grauitas ⁊ malitia q̄litatis quāta ⁊ masculis. Eligimꝰ ỹo quaꝝ subrubeus colorꝰ qm̄ q̄ eaꝝ nigre sunt ⁊ venenū nequā ⁊ albe debiles: pauciq; caloris. Queq; ad ruborē ỹgunt medie hoꝝ ferūtur. Eligimꝰ q̄z q̄ celeris sunt motus ⁊ leuis capitaq; substollunt: qm̄ hec ea rum manifestant virtutē. sanitatē calorē ⁊ superfluitatū paucitatē signa. Probamus ⁊ quibus capita sunt lata: qm̄ capitis largitas ⁊ magnitudo cerebri eoꝝ virtutis est signū. Sz ⁊ quarum ventres adunati sunt ⁊ duri. qm̄ eorum significatur robur ⁊ superfluitatū paucitatē hūidarū in earū corpe. Siť aūt ⁊ venari has ozyeris tēpore serpētes positq; arietē sol itrauerit ⁊ tauri principia ⁊ in maris littoribꝰ: locis i q̄bus arbores sūt ⁊ plāte. Si etiā estate q̄s eas capiat venenū earū exustū est. ⁊ adustiōis estatis in autūno supsūt reliquie: hieme debile est. qm̄ he nō mouētur ⁊ in eis adunātur superfluitates. At ỹo vere tēperate sunt: vtēduz aūt hoc ipso tēpore. nec differēdū est. Si nāq; positq; sumpti fūt aliquādiu imoratū fuerit oī no nō vtendū eis: qm̄ eaꝝ venenū acuiť ⁊ pessimū fit. Inuenias ergo eas lōge positq; egresse fuerint a suis caueis: q̄tenus eaꝝ in corpibus roboreť calor ⁊ supflua dissoluanť. Cū aūt vt imperauimꝰ electas sumpseris. abscidēda sūt earū capita ⁊ caude ab vtraq; pte digitis sumptis q̄tuoꝝ. ⁊ si facile videris icidi ⁊ sāguis panci capitaq; ⁊ caudas nō moueri nō vtaris. qm̄ nō ỹpetūt. abscidūť aūt capita ⁊ caude. qm̄ multaꝝ sūt supfluitatū caude ⁊ i capitib⁹ venenuz fernet ⁊ maxie in oze. in reliquo corpe venenū nō inenis. amputať aūt hac mēsura. ⁊ caput et cauda qm̄ in hac eius cōtineť venenū quātitate. post hec aūt earūdē cutis excoriari oportebit. ⁊ ventrib⁹ fissis viscera abūcere cozū nāq; eoꝝ ab interioribꝰ mēbris missas suscipit superfluitates quēadmodū reliquoꝝ aialiū. Uētres aūt fozmaꝝ sunt. supfluitatū colericaꝝ ⁊ melācolicaꝝ. hec vt cōpleueris optie ⁊ fortiter q̄ superfunt lauabis cū aq̄ suaui ⁊ mūda sepiusq;. findēsq; carnes in vase. pones fictili nouo. aut ereo plūbato. ⁊ aquā supfundes i vase claraz mūdā suauē ⁊ leuē q̄ cito decurrit a fontibus orientalibus tm̄ vt operianť. apponesq; aneti virgā ⁊ salieriſis ⁊ alie recensq; ⁊ lēto coques igne donec earū carnes decocte ossib⁹ separētur mūdatis. sicq; ab igne depōes ⁊ donec tangi queāť dimittas vsq; ercolabis cōseruaturꝰ. Tūc ossib⁹ carnes āmouebis ipsisq; abiectis carnes in mortario teres lapideo diligētissime ⁊ admiscebis sīle panis optime cōpositi ⁊ siccati diligēterq; triti. iuxta qō ē carnis mēsura. ⁊ aiunt q̄dā panē oportere eē quātus est carnis quadrās. hoc q; rectiꝰ ē hec simul mixta i mortario lapideo diutissime cōteres dōec cōpleať eoꝝ cōmixtio. sicq; cū iure distēperabis a carne excolato vt fiat q̄si pasta ⁊ trocīscabis trocīscos subtiles. s. vnīs exagij trocīscos singulos. inūgesq; cū cōpleueris oleo balsamio ⁊ i vmbra desiccabis die⁹ singul' reuoluēs ⁊ olo iunges balsamio dōec nīla supsit hūectatio sicq; vitreo ỹdes vase ⁊ cū opꝰ fuerit vte. Coq̄mꝰ aūt carnes has fictili vase nouo. qm̄ mūdū est ⁊ nullā hīs sordē. sicq; ⁊ ereū vas stagnatum aut plūbeū. qm̄ sordes non suscipit ⁊ qm̄ eris arceat rubiginē stagnū. Eligimꝰ ỹo aq̄ mūdā qm̄ in hac q̄litates nō sunt mixte q̄les sunt i fluminū aq̄s ⁊ torētuz. Injicimus aūt sal recēs quo supfluitates purgenť venenose q̄ in hac supsunt carne. ⁊ qm̄ recēs qō est sal melioꝰ purgat ⁊ lēto tēperatoq; coquēde sunt igne ne adūrātur carnes. Cōmiscemꝰ aūt carnib⁹ his panes quatenꝰ carnis desicceť hūiditas ⁊ custodiať virtꝰ: qm̄ si sola distēpereť caro ⁊ trocīscos facerimꝰ. putrescēt ⁊ eius cito dissoluēť potētia. Et anetū addēdū ē. qm̄ dissolutio ē in ipo: ⁊ qō in carne supest virꝰ dissolui. Utimur aūt subtili pane optie ⁊ cocto qm̄ q̄ hui⁹ panis hūidinis mūdus ē a supfluitatib⁹ pp farine bonitatē. pauceq; dissolutiōis. eo q; bene fermētatꝰ est. Inungimus aūt manus cū

trociscos ifozmam⁹ balsami oleo. ne forte carnis quippiā nobis adhereat. Iz ⁊ trociscos ipsos dieb⁹ iungim⁹ singlis paulati cū ipos iuolnim⁹ oło balsamio ne forte corrūpant. facim⁹ aūt ⁊ trociscos rotūdos. eo qđ rotūda figura ab incōmodoꝝ susceptōe remotioꝝ ē. his itaqꝫ de causis tyriarū sumūtur trocisci q̄s dixim⁹. Que sit aūt intētio ⁊ vtilitas in eoꝝ vnione in tyriaca videdū ē. Tyriaꝫ carnes supfluitates educūt corpis interiores ad exteriora. ⁊ cutē. s. atqꝫ abinde p sudorē emittunt. Ideoqꝫ cū illi fit plurimūqꝫ cōferūt si illas hō accipiat i cui⁹ corpe multe sunt supfluitates in quo mali generant humores ⁊ grossi a q̄bus morphea fit. ⁊ lepra elephantiaqꝫ ⁊ similes morbi.

Diacozalli trociscorū assignatio in q̄bus ingredi conis sazoris cū vēticulis i firmoꝝ vtebant. Diacozalli trocisci in tyriaca ponunt quo ei⁹ angeakvirtus ⁊ vtilitas cū eoꝝ cōpositio ex medicamib⁹ multe fiat vtilitatis. maxieqꝫ cōtra reptilium morsus ⁊ attrectatiões ⁊ letales potiões. horū nāqꝫ medicaminū vis est venenū desiccare et mēbra purgāt p̄ncipalia cōfortātqꝫ. Dissentiūt autē in eoꝝ cōpositione. Nos itaqꝫ hoc nr̄o libro secūdā ponem⁹ cōfectionis ei⁹ ⁊ mensure medicaminū assignationē. Est āt hec. ¶ Sūe darsi sagani calami aromatici. fu. asari. rilob. seliche. polij mastiq̄. cuiusq̄. exagia. vj. florum mi. amōi. cuiusq̄. xrtij. i aī. xiij. acahuani albi xx. spice idice. xvj. Medicamia hec trita ⁊ crizbrata adunās. cū vio distēpa ⁊ bone sube aut vue passevino ⁊ melle. aut cōmuni ⁊ trociscos eragij vni⁹ iformabis. atqꝫ ad solē desiccās in vase cōdes vitreo cū necesse fuerit fruiturus. ¶ Capim. v. de tyriace vtilitatib⁹. q̄stū ō ea in singulis morbis porrigēdū sit: de ei⁹ pbatiōe. q̄stoqꝫ ipsa ⁊ reliqua cōposita ⁊ medicamina durēt tēpoze in suo vigore permanētia.

¶ Quoniā de tyriace dictū est ꝓpositiōe ⁊ quātitate simpliciū q̄bus cōponit iā nūc eius vtilitatē. ⁊ cās pp q̄s multe illi sunt vtilitates explicemus. hoc aūt medicaminū fit mltitudine q̄ in sunt ⁊ eoꝝ vtutū varietate vtilitatūqꝫ. ¶ Medicaminū etem q̄bus tyriaca cōponit vtilitates. alie simpliciū alie cōpositoꝝ. Et quoꝝm simplices sūt vtilitates medicamia alia q̄dē desiccāt trā vt zasū. q̄dā apponūtur vt cōfortent mēbra. vt sticados ⁊ hypoq̄stidos succ⁹. q̄dā vt supfluitates purgēt. ⁊ a mēbris ppulsent p̄ncipalib⁹ q̄lia sunt q̄ vrinā puocāt medicamia ⁊ mēstrua opilationēqꝫ epatis ⁊ splenis aperiūt ⁊ viscerū dissoluūt apata vt dauc⁹ ⁊ apiū semē montani atqꝫ adechax. Alia ꝺo supfluitates purgāt ⁊ a mēbris q̄ spūs organa sunt pellūt vt botami guma olibanū porr⁹ agrestis q̄ costā sanat ⁊ pulmonē alia a mēbris sensus supfluitates purgāt q̄ sunt in cerebro ⁊ neruis vt agaricum galbanū. serapinuꝫ. hec sunt simplices medicaminū vtilitates. ¶ Quoꝝ aūt medicaminū cōposita ē vtilitas. alia q̄dē desiccāt ⁊ cōfortāt. vt tyriarū carnes ⁊ spica. q̄dā purgāt ⁊ ꝓfortant simul vt cass. lignea aliq̄ purgāt anhelitus organa vt reub. quedā purgāt ⁊ expellūt a mēbris cibi ⁊ ab organis sensus. vt agaricū. quedā oia purgāt mēbra. vt carpob. Ipsuꝫ zeiz purgat ⁊ expellit ab āhelit⁹ orgāis ⁊ cibi vrinā mouēs q̄dē hec. Alia ꝺo difficultatē āhelit⁹ curādo purgat ⁊ cerebꝫ ⁊ cephalee medet ⁊ vtreqꝫ sup illi prime vtilitates due. Cōfortāt nāqꝫ mēbra pricipalia ⁊ venenū desiccat cōfortat q̄dē sui iocūditate odozis. desiccat aūt sua venenū siccitate. Est etiā illi ꝑprie ꝺtra reptiliū ꝓdesse attrectatōeꝫ qm̄ sue ꝑprietat̄ nature reptiliū ꝓdest pcussionib⁹ non sua q̄litate. Ideoqꝫ medicamia hec in tyriaca ponūt mixta. Patet ergo ex his q̄ dixim⁹ tyriace multas fieri vtilitates medicaminū q̄ insunt multitudinē. qm̄qꝫ intētio i his fuit medicamib⁹. hūidi tatis desiccatio nālis. ⁊ viscerū confortatio. ac mēbroꝝ cibi ⁊ anhelit⁹ purgatio supfluitatūqꝫ expulsio a cerebro. His ex ꝑprietatib⁹ q̄s diximus. tyriaca oēs morbos q̄ corpi accidunt sanat. desiccatiua nāqꝫ q̄ ineſt ꝟtute reptiliū ꝓdest morsuris ⁊ venenosoꝝ obuiat venēo alia liū. letiferisqꝫ pottionib⁹. ⁊ hūoꝝ placat corruptionē itestinoꝝ sanat vlcera ⁊ soluntionē arctat sanguis curat sputū. emozroidaꝫ sāguinē stringit. visceraqꝫ ꝓfortā domale medet digōni sōzcōfortās ⁊ epar supfluitatē purgat. aāta sanat. opilatiões aperit. morbos ꝑpullat q̄ in interioꝝib⁹ fiūt mēbris medicamib⁹ q̄ purgāt. tussiz placat ⁊ āhelit⁹ difficultatē pectoꝝ dolores ⁊ costarū pulmonisqꝫ. hecqꝫ purgat ⁊ supfluitates ciboꝝ ab orgāis pellit. Inflationē q̄ fit in stō ⁊ itestinis curat: tortiões q̄ ⁊ colice dolores vrinā puocat ⁊ mēstruū. icteritiā sanat ⁊ hydropisim ⁊ q̄ in renibus est aperit opilationē ⁊ in vesica. queqꝫ in viscerib⁹ sunt aposteмata dissoluit. Cerebrū purgat cephaleam sanat ⁊ epilepsiam. emicraneā. auditus difficultatez. visus tenebrositatē. gustus debilitatez. ⁊ oino sanat morbos frigidos ⁊ humidos. flegmaticos ⁊ melācolicos qui difficilis sunt ⁊ imoranz tis sanationis vt elephantiā. ⁊ leprā. ⁊ morpheam dolorē arteticū ⁊ similia his. Acutis vero morbis qui ex sanguine fiunt aut colera rubea nihil confert. he sunt tyriace vtilitates et cause earum.

Qua quantitate tyriaca in singulis sumatur morbis ⁊ cum quibus bibatur videndum est contra serpentiuꝫ morsus ⁊ animaliū morsuꝫ venenū ferētiū sub anellanc.

quãtitate ppinãda ℞ cu q̃tuor vini rihanivntijs. aut decocto. Et ℈ canis rabidi morsum, exagiũ dabit vnũ cũ .3.j. cineris cãcroꝝ fluuiatilũ. Cõtra scorpiõis pcussionẽ .3.j. cũ meroaut zebibi vino ℞ sup locũ pcussum cataplabit cũ oliue oleo. Cõtra vespaꝝ puncturas oboli dabunt .ij. cũ aceto cũ aceto mixta loco cataplabit. Qui aũt biberit venenũ. aut medicamẽ letale qõ ẽ opiũ euforbiũ. iusq̃amũ. cãtarides ℞ silia exagiũ .5. de ea bibat vsq̃ exagiũ cũ vini vncia. Nõnũq̃ aũt quẽ pupugerit serpẽs aut tyria letal. aut canis momorderit rabid⁹ aut q̃ letale biberit poculũ ab vno exagio bibat vsq̃ duos iuxta eoꝝ q̃ accidũt ȝtinẽt pcussionis aut morsus cã aut veneni bibiti. Cũ vero tussis ẽ ℞ pectoris dolor ac costaꝝ iuxta lupini quãtitatẽ cũ melle. ℞ cui iflatio in itõ ℞ intestinis oboli denꝫ duo vsq̃ tertiũ semis cũ rñdẽ cimini. Et canini dño appetit⁹. auellãe ℈tas cũ duab⁹ vini vntijs vsq̃ .iij. aq̃ mixtj. Cui ℣o sine febre rigor inest obolos .ij. vsq̃ tertiũ semis cũ aq̃ cal. ℂ Scõine emitiẽde et fetui mortuo quãta ẽ lupini ℈tas cataplat autẽ cũ gẽdicone aq̃ mixto cũ quo vinũ diptamum abhelũ coxeris aut lupinũ. ℂ Ictericis sub lupini mõ ppinat cũ alari decoctiõe hoccp si ex splene fuerit icteritia. ℂ Hydropicis dieb⁹ singulis quãta ẽ auellana cũ aceto mixta. Renũ dolorib⁹ rñdẽ cũ vino cocto. Intestinoꝝ doloribꝫ silr cũ sumaci aq̃. Cõtra calculos q̃ in renib⁹ sunt. quãta ẽ auellana cũ aq̃ in q̃ decoxeris apiũ ortulanũ. aut mõtanũ ℞ eoꝝ semina. ℂ Anhelit⁹ difficultati quãtũ ẽ lupin⁹ cũ sẽngibin hãsali vntia .j. vsq̃ duas. hoccp tribus fiet dieb⁹. ℂ Epilepticis quãta ẽ faba ppinat cũ sẽngibin aq̃ mixto. in q̃ siseleũ coxeris ℞ gargarizẽt de ea calcos duos cũ sẽngibin melleo aut hãsali. Cui vẽtris ẽ pturbatio oboli denꝫ .ij. cũ pomoꝝ ysopo. si ex fl'atica fuerit passio mã. Colice auellãe ponit cũ aq̃ in q̃ aut feniculũ aut ciminũ coxeris. Et cui itestinis lũbrici dinoscunt eẽ lõgi ℞ ȝmes auellane dabitur quãtitas cũ aq̃ in q̃ sibũ ℞ abrotanũ coxeris. ℂ Et cui ãtiq̃ istat cephalea lupini offeretur quãtitate cũ sena neq̃ aq̃ paliticis ℞ elephãticis cũ casei aq̃. ℂ Leprosis cum radiẽ aq̃. aut mellis his cũ reb⁹ tyriaca bibẽda est in mordis singulis. nec tyriaca vtẽdum noueris nisi pusq̃ eius bonitatẽ expertus fueris ℞ malitiã valitudinẽq̃ ℞ debilitatem.

Quomodo tyriaca, pbat. Cognoscetes autez tyriace ex his q̃ dicem⁹ bonitatẽ cũ fueris expius hoc duob⁹ fit modis. primꝰ est q̃ hoi medicamen dabis laxatiũ. vt scamoneã. aut colloquintide adipẽ. aut aliũ qõ volueris. ℞ post hec tyriace dabis fabe quãtitatẽ puer. ℞ si medicamis amputaꝫ laxatio, itelligas bonã tyriacã ita q̃ nihil medicina opet. Sin ℞ medicamẽ opaꝫ debilis est aut inanis. Scõs mod⁹ est hic. Gallũ sumes q̃ in domo nutrit⁹ nõ ẽ agrestẽ. .i. cui siccũ est corp⁹. ℞ hãc illi dabis tyriacã ℞ si serpẽtẽ in illũ mittes. aut sile reptile mortiferuz ℞ gallũ eripi videris ℞ nõ mori bona est tyriaca: sin aũt mala ℞ debilis. Sic ℞ si serpẽtez illi dñari pmiseris ℞ statim tyriacam ppinaueris et⁹ tibi patebit actio. Sz ℞ si gallo poculũ dederis letale aut cui vis alij aliũ: et post statiz tyriacã dederis si nõ moritur bona est ℞ pbata. sin bona non est sed debilis.

Quanto duret tyriaca tpe electuaria aliaq̃ medicamina in suo robore actiõis. Et tps quo durat tyriaca ℞ electuaria hoc est tyriaca vtẽdũ ẽ post ãnos xij. aut certe post .vij. vtunꝫ q̃dã etem post .v. Et ẽ ab hac horaviq̃ in ãnos .xxx. reces ℞ fortis ad ota q̃ illa curãtur ℞ iuuenis obtinet locũ: post ãnos .xxx. senescit. donec ãni cõpleãtur. ix. in eis ad q̃ necessaria est actio media. post ãnos .ix. et debilitat virt⁹ ℞ opari nequit: ℞ li q̃d debiliter. Et recẽs q̃ ℈ reptiliũ dat mors. serpẽtũq̃ letaliũ ℞ tyriaq̃ canisq̃ rabidive nena ℞ letales potiones: q̃m ex his accit nocumẽtũ ȝue ẽ. ℞ medela idigent forti. Et tyriaca vt .vij. fuerit ãnoꝝ. donec fiat .xxx. fortior est ℞ actiõis valide. Que aũt hũc trãsierit terminũ in mordoꝝ adhibebit medela q̃ medicamib⁹ nõ egẽt validis q̃le ẽ tyriaca recẽs. ℂ Reliqua porro medicamina compolita sicut sunt iqille trocisci ℞ tyriarum ℞ idiocri a duobus durant mensibus vsq̃ annos duos. Atq̃ tyriaca azere ℞ mitridatum ac selitha. a. vij. mensibus vsq̃ annos. vij. durant. Et melec electuariũ ℞ aresten. apolloniaq̃ greca. ℞ sereslaca. a trib⁹ mẽsibus vsq̃ annos tres. Sulphuris electuariũ ℞ calquebinegi ℞ amoroslia ℞ fecqui vel dequi a mensibus duobus vsq̃ .sex amplius autem vsq̃ annum ℞ .5. Sotira in al'socrita. et musci medicamen dulce ℞ amarum ℞ penigios trifera q̃ a duobus mensibus vsq̃ annos duos. Chyere magne ℞ theodoricon a mensib⁹ .vj. vsq̃ annos .iij. ℂ Et laxatiua medicamina vt pille. ab ipso quo laxant die vsq̃ mẽses duos abinde earuz debilitatur virtus. ℂ Pulueres ab ipso die vsq̃ menses duos. operatur valide. ℂ Dehinc eorum debilitatur virt⁹ ℞ actio cessat. Trocisci ab ipso operantur die vsq̃ mẽses sex. trocisci autem cauquebi. a mensib⁹ sex vsq̃ annos habẽt operari duos. ℂ Olea porro omnia. suas operantur actiones donec eorum immutentur odores. hisq̃ imutatis inutilia sunt. oleũ autẽ balsaminũ ℞ cãphore aq̃ quanto vetustiora tanto meliora. Emplastra ℞ vnguenta ab ipso die vsq̃ menses. vj. ysopi a biduo vsq̃ annos duos. aut quatuor. Et galitonitoruz aquã apud se fuisse dicit ãnis .vij.

ꝛ imutata nō est oino. Dixit aūt citonioꝝ aḡ que decocta fuerit donec tertia defecerit ps. Hec sunt que de tyriace assignatiōe dicere vo lebamus ꝛ eius vtilitatibus potionū quātita tibus ꝛ temporis quo duret spatio reliquaḡ composita electuaria.

¶Capl'm.vj.de tyriace dyatesseron reliquo rumq; electuarioꝝ assignatione.

Ecventositati grossē vtilis que in stomaco est ꝛ intestis patis doloꝛi ꝛ splenis epilepsie ꝛ precordioꝝ tremoꝛi ꝛ venenoso rum veneno. Sume gentiane grece. bacaruz lauri.aristol'.lon.mirre munde.cuiusq; partē equalem.teres:subtili cribꝛa pāno ꝛ cū melle distēpera dispumato.triplū mellis apponēs: huius potio exagium cum aqua tepida.

Tyriace azere assignatio ꝛ eius vtili tates q̄ ꝛ magne. Sūe amo mi mirre munde.spice indice.sadegi idici.lac ce optime purgate.memithe.gariof.darasini chimolee.costi amari mirre gētiane grece cu iusq; exagia.vj.adechari flox hypocīstidos succi.machali.glauci.cuiusq;.viij.semis cauk feniculi.crudis canli.aneti seminis quebeleo melec.asari.cardamomi.enforbij.opij.nardi acliti floꝝ vitis.floruz rododaphnis.cuiusq; vj.zafrani.xxxvj.petroselini.apij mōtani.dau ci.epithimi cretici.spice celtice.cuiusqz.iij. q̄ thire.semis papauerꝛ albi.pipis nigri.cuiꝰqz xxx.ireos radicis.xv.thurꝛ albi.xxiij.inscami semis.xxviij.cassie lig.rose rubee optie purga te.trociscox anderon cuiusqz.viij.semis piga mi.exag.citri granox sumaci.syri granis pur gati.cuiusqz.ij.olei balsami.xxiij. florū mu harabhe.exag.ꝛ semis.abrotani succi.xx.citri florū.xiij.medicamia hec trita ꝛ cribꝛata aduna:gūmas aūt ꝛ succos vio infunde claro bo ne substātie ꝛ heradis:aut vue passe aut mel lis ꝛ cū dispumato distēpera melle:triplū ad dēs mellis.ꝛ vase condens cū opꝰfuerit sicut magna veteris tyriaca.Medicox q̄dā exagia apponūt assaquī.Quidā obuiant eo ꝙ āmo miacum obuiat stomaco ꝛ noceat.

Trociscorum anderzon qui i ty riaca azere ponū tur assignatio.Babunesi albi ꝛ rubei. mirre munde.anisi.assari.asene.calami aromatici. xilob.ptes eḡles.tolle ꝛ cribꝛa ola ac cribꝛa ta misces cū vino optimo ꝛ claro atqz heradz distēpa aut cōmuni aut vue passe. aut melle ꝛ tribꝰtinuis pmitte diebꝰ simul cōmouēs ac aliq̄d hox addēs vinox iuxta qō opꝰ videris ꝛ exagij facies trociscos ac i vmbꝛa siccabis ꝛ vase ꝙdens vitreo cū opꝰ fuerit fruiturus.

Trociscorum lacce assignatio q̄ in electuarijs po nunt. Jari ptē vnaz lacce purgate duas.trits subtili trālmitte pāno ꝛ cū vio mūdo distēpa boneq; sube ꝛ heradis aut cuz cōi. aut robo. aut vue passe:aut melle ꝛ trociscos iformans vitreo ꝙde vase cū opꝰ fuerit assumpturus.

Electuarium cabadi regis assis gnatio vtilis arte tico doloꝛi ꝛ podagrico. mitigat em̄ vtriusq; doloꝛē ꝛ ne fiāt arcet. ſz ꝛ splenis doloꝛibꝰ:ac vētositati grosse febꝛi.pdest ātiq; ꝛ colice dolo ribꝰ.opilatiōes apit ꝛ calculos cōminuit.āhe litꝰ pdest difficultati ꝛ tussi intestinoꝝ vlceribꝰ. visus obscuritati.ꝛ gutturis doloꝛibꝰ. ſi die bus sūmaṫ duobꝰ sanitatē corpis fouet ꝛ tuet ꝛ morbos ne fiāt cohibet.Sume pigāi agre stis prassij.scoꝛdei.camepithei.opoponaḡ gē tiane grece.sticados.cardamomi mihe singe cuiusq; exagia.v.mirre munde.zafrani costi piperis albi. adechari.spice aromatice eufoꝛ bij.radicū mādragoze corticis.asegi.fautene gi mōtāi.semis feniculi ꝛ pastinace agrestis. rose rubee.nardi aditi q̄ ē spica celtica.carpo bal.cuiusq; exag.iij.cinamomi.viij. cass.xxvj. galbani gapheti succi.cassemi.semis hēde co qui.gūme amigdaline cuiusq;.iiij. opij insca mi albi semis cuiusq;.vj.aduna hec medica mina trita cribꝛata.gūmasq; ꝛ succos vio ifun de rihano aut cōi.aut vue passe. aut melle et cū mellis distēpa dispumati triplo ꝛ vase con dēs vtere post sex mēses cū opꝰ fuerit. Cuius potio.z.cū calꝛa calculosis cū apij ꝛ fenicli aḡ. stōi doloꝛi ꝛ epatis cū radicis aḡ podagricoꝝ artetico.quāta est ciceris q̄titas diebꝰ singu lis ante prandium cum calida.

Arestem vtilis. ptisicis vētris doloꝛis dus.varijsq; febꝛibꝰ q̄tane colice moleste ac matricū doloꝛibꝰ assignatio Sume euforbij zafrani.seliche opij amomi. acatie mirre mūde.costi.spice.gūme arabi.se minis trifolij ꝛ emere.Fnox charne ercozitica tox.machali glauci thuris masculi.sumaci a Fnis purgati.visci.sulphuris crocei.mihe sic ce. pipis albi.cuiusq; exag.vj.citri seis ameos tarsacoḡ seis rose sicce.piretri seminū artha nithe.pigāi apij.cuiusq;.iiij.semis badernsi exagiū semis iusq̄mi.x.cardāi in alꝛ cartami zizyberis cuiusq;.ij.ꝛ medicox q̄dā ponūt pi peris nigri.z.ij.ꝛ triētes duos. Medicamina hec trita ꝛ cribꝛata.aduna ꝛ cū vio claro suba bono distēpa.aut cocto.aut cōi.aut vue pas se.aut cū melle distēpatiōe liq̄da ꝛ diebꝰ per mittēs tribꝰ olei adde balsamini cognitā q̄nti tatē misces diligēter ꝛ vase ꝙdens vitreo post menses.vj.cum opus fuerit fruiturus.

Socrite assignatio cuiꝰ expositio ma gni inuamēti vtilis iōi dolo ribꝰ ꝛ male disōni.colice doloribꝰ ꝛ vise difficultati.flatictis morbis ꝛ vētositatibꝰ grossis ꝛ

est in multis sanitatz cā morbis. Sume casto rei. opū. cinamomi. meu. dauci. asari. cuiuscz exagi. adunabis hec medicamina ola trita et cribrata ꝛ cū melle distēpabis dispumato. ad dūt medicoꝝ quidā sucarage triplū ꝛ vase cō ditū optimo post sex vsui datur mēses. Et in alio exēplari. zafrani calcos. vj. Eius potio ab obol. viscz exagi. duo. iuxta qō opus fuerit.

Apollonia greca. vtilis epatis doloribus ꝛ tussi dentium doloribus ꝛ corrosioni. ac colice molestationi Sume zafrani. ʒ. xv. pipis albi. iusquiami seminis. cuiuscz. xx. opū. x. petroselini. iiij. semis apū nebatici. iij. spice aromatice. iiij. malabatri. seliche. euforbij. piretri. cuiuscz. ʒ. ſ. aduna hec trita ꝛ cribrata: ꝛ oleo parū misces balsamino. sicz cū melle distēpabis dispumati triplo ꝛ vase cōdes. cūz opus fuerit. post. vj. mēses vteris. Eius potio in ciceris quātitate colicē renū doloribꝰ cū apū ꝛ polū aqua medicoꝝ aliq. apū loco nebatici. daucū ponunt.

Apollonie feresiace assignatio vtilis colicis ꝛ mulierū fluxui. quecz illis in matrice accidūt ventositati ꝛ aborsum facientibꝰ matricē ꝙ fortat ꝛ corroborat. solutionē sanguis auertit ꝛ vomituz ac fiegma. mentiscz corruptionē ꝛ cerebri corpus in bonū reformat. Sūe pipis albi. benegi semis. cuiuscz exagi. xx. opū. x. Medicorū q̄daz addūt terre sigillate. x. zafrani. v. spicē. aromatice mirre. piretri. euforbij. cuiꝰ qz. ij. gēdebedesk. ʒ. zarēbadi ꝛ zaranegi. cuiuscz. ij. ʒ. ſ. adūa hec medicamina trita ꝛ cribrata ꝛ cū mell distēpera dispumati triplo. vascz cōdes cū opꝰ fuerit. post. vj. vteris mēses. eiꝰ potio. ʒ. cū aq̄ frigida. vomitui imoderato. vētris fluxui ꝛ sanguinis sputo ac fluxui mulierum cū summaci aqua. hoc medicamen quanto vetustius tanto vtilius melius cz sicz ꝛ greca apollonia.

Electuarij granoꝝ caquenegi assignatio vtilis renū doloribus. ꝛ vesice. sanguinis cz vrine. Sume semis apū. ꝛ fenuculi cuiꝰ qz. ʒ. vij. cucumeris granoꝝ excoriatoꝝ. ij. seminū cicute ꝛ emmaci agrestis opū. pleaꝝ amigdal' amaraꝝ excoriataꝝ ꝛ fraxaꝝ cuiꝰ qz. iij. caq̄negi ꝙnoꝝ magni. ꝙna. xxv. aduna hec medicamia trita ꝛ cribrata ꝛ cūvio cocto distēperās trocisca. ꝛ i vmbra desiccans vascz ꝙdēs pꝰ. vj. cū necesse fuerit mēses vteri.

Medicaminis sulphuris assignatio vtil febribꝰ q̄ cū frigore fiunt: veteribus cz ſ laticis melācolicis cz ꝛ tussi veteri ex humiditate cronicis cz doloribꝰ. serpētū. ꝙdest morsui ꝛ scorpiōis. vinā. ꝙ uocat ꝛ calculos frangit tyriace prima operat. Sūe pipis albi. ʒ. vj. iusq̄mi seis. cardamomi. thuris mascli. mirre mūde cuiꝰ qz. xij. opū. zafrani. cuiꝰ qz. x. ꝛ in ꝙbusdaz exēplaribꝰ. seliche. folioꝝ pigani. cꝰ qz. x. sulphuris crocei. pipis lōgi. costi. amari. aristol. lon. corticis radicis mādragore. euforbi. cꝰ qz iij. aduna hec medicamia trita ꝛ cribrata. gū mascz in vino infunde veteri. aut cōi ꝛ cū mel lis distēpera dispumati triplo. sicqz i vase cōdēs cū opꝰ fuerit vteris. ʒ. dabis cū aq̄ tepida febri q̄rtane ꝛ ſlatice cuz aqua apū ꝛ feniculi.

Medicamē lacce maꝰ epatis vtile debilitati hydropi ſi in principijs. stomaci frigoribꝰ. in ak' doloribus appilones apit. vrinā. puocat calculos cō minuit ꝛ ē epatis medicamē. Sūe lacce purgate. ʒ. viij. amigdaloꝝ. excorticatoꝝ. garioſ. cinamomi. cuinscz. v. camepithei. meu. mirre mūde isopi sicci cꝰ qz. iij. spice. aromatice lib. gētiane grece. lelēbachi ʒ araunedi. vtēdi cꝰ qz ʒ. aloes epatic. iij. dauci petroselini. cacrelēgi cimini carmanici. ʒinziberis. cꝰ qz octo. zafrani. ij. fue. virgaꝝ. xv. carpob. seliche. mastic. calami. aromatici allige. machali glauci fragisij cuiuscz. vij. licritie succi librā ꝛ medā rauedseni polij. adechari cuiuscz. ij. vntias. pipis nigri costi cuiuscz. x. siselei. iij. trita ꝛ subtili trā missa pāno hec aduna medicamia ꝛ cuz oleo subinfundes ꝛ misces balsamino ꝛ cū mellis distēpabis dispūati triplo ꝛ vitreo ꝙdens vase cū opus fiunt post sex mēses vteris.

Medicamis lacce mioris assignatio eiuscz vtilitas pria poris vtilitatibꝰ. Sume aristologie lōge. ʒ. j. ꝛ ſ. lacce purgate. costi. mirre. adechari florum. lauri baccaꝝ. lupini. helbe. pipis nigri cuiuscz. ʒ. ſ. adunabis hec medicamina q̄ subtili trā missa pāno cū mellis dispūati triplo distēpera. vascz condens cū fuerit opus vteris.

Carcami medicaminis assignatio. quod epatis ꝙdest doloribꝰ. stomaciq debilitati ꝛ diuturnis morbis. aqueqz croceꝛ colorē bonū exhibet. Sume spice aromatice lalecri. zafrani. lahargū. seliche. cuiuscz. ʒ. ij. cinamomi furū. mirre mūde costi adechari floꝝ. cuiuscz. ʒ. adunabis trita ꝛ cribrata medicamia. atqz cū mell distēpab dispūati triplo. ꝛ vase ꝙdēs cū necesse fuerit vteris.

Ammonsie assignatio. vtil sīdi frigidi doloribꝰ q̄ nō digerit cibū ꝛ vētositati ſz epatis doloribꝰ aſplenis. corporisq debilitati. Sūe pastinace agrestis. seminis halechadari. cimini carmanici. rilol' alsami. cal. achari. cardamomi. floꝝ haggi. adechari. seis apū. cuiuscz. ʒ. piperis lōg. costi. piperis. albi cuiuscz. ʒ. ſ. mirre mūde. ij. baccas lauri nūero. x. acori. zafrā cuiuscz. ʒ. ij. aduna bis hec trita ꝛ cribrata medicamia ꝛ cū mellis triplo dispūati distēpa. vascz ꝙdēs cū opꝰ fuerit vteris. Eius potiōz dabis in auellane modū cum aqua calida aut radicum.

Sotire que saluatrix ꝺz matoris assignatio: ꝯ capitis medeꝛ dolorious ãtiqs ⁊ frigini. cephalee desipiẽtie. paraliſi. circularib⁹ ⁊ cũ frigore febrib⁹. doloꝛib⁹ q̃ ex hũiditate sunt oculoꝝ aut naꝛib⁹ instillata: aut colliriata. ⁊ra oculoꝝ dolores: dẽtiũ ꝓdest doloꝛib⁹. pulmonis icõmodis ⁊ lateris vtriuſqꝫ ac hypocũdrioꝝ. epatiſqꝫ fluxꝰ capitiꝫ arcet: ſi cũ melꝛ aq̃ ſumaꝛ ⁊ sanguis ꝓdest rejectiõi cũ arnoglosse aq̃ aut virge paſtoris: stomaci doloꝛib⁹ aut grosse vẽto ſitati cũ aqua in qua semẽ feniculi coreris lãgoꝛib⁹ q̃ in itestis sunt difficilimis. ⁊ eoꝝ aꝑatib⁹. cogitatiõi male q̃ ex colera fit nigra. tremoꝛi q̃z ⁊ splenis doloꝛib⁹ ꝓdest vinã. puo cat. supſtuitates veſice ⁊ renũ minuit. ſi bibaꝛ aut ſi a foris cataplesꝛ virilis mẽbꝛi roboꝛat eneruationeꝫ. ⁊ veneris mouet appetitũ ſi foris supponaꝛ: podagre ⁊ artetico ꝓfert doloꝛi ſi ex frido fuerit: ſpaſmoq̃ ex repletiõe: raucedini ⁊ reptiliũ pcuſſiõibus ac moꝛſui: fitiq̃ cũ ea cliſtere vẽtris ex frigido doloꝛib⁹ cũ helbe aq̃. Sũe mirre aſſige. caſſ. adechari. c⁹ q̃z. ʒ. ſ. ⁊. ʒ. ſiſelei greci. exag. costi amari. daraſini. trociſcoꝝ acroſomame. fragiſci. c⁹ q̃z exag. xv. ⁊ i alio exẽplari. rij. ſeis apũ. ʒ. ij. aniſi. opij. c⁹ q̃z. x. pipis lõgi. iij. medicamia hec trita ⁊ ſubtili trãſmiſſa pãno adũa bis ⁊ cũ melꝛ diſpũati triplo diſtẽpera: vaſe eq̃ condẽs poſt. vj. mẽſes. ʒ. ſ. cũ aq̃ tepida vteꝛ.

Trociſcoꝝ acroſomame aſſig⁹ q̃ rũ nom̃ est a zafrano denoiatũ. Sũe amomi. draſilagãi. coſti amari aligge. calami aromatici. pipis albi. garo. ameos. c⁹ qz exag. iij. ſpice aromat. malabatri. c⁹ qz. vj. trita ⁊ cribꝛata adunãs medicamia cũ bone ſubſtãtie vio claro diſtẽpa: aut cũ cocto. aut cõi aut vue paſſe. aut melle ⁊ trociſcoꝝ inforꝛma' paruos exagi. vnius. q̃s cuꝝ invmbꝛa ſiccaueris. vaſe cõdes vitreo cũ opus fuerit vteꝛis.

Electuarij aſſig⁹. vtilis ſanguis fluxui ⁊ tenaſmon imoderato. Sũe caſtorei opij. mihe flure. iuſq̃mi albi ſeis. zafrani. aſari. ſeis apũ. ſeliche purgate aniſi. ſpicear omatice. terre armenice. balauſtie equales ptes. tritaq̃ ⁊ cribꝛata medicamina. cũ melꝛ diſpũati triplo diſtẽpera ⁊ vaſe vitreo cõde. aut ſtagnato cũq̃ opꝰ fuerit. ʒ. ſ. ſũescũ aq̃ ſumaci. aut mirti roboꝛ. aut citõioꝝ aut aq̃ frã. tẽaſmõq̃ placat ſi ex fꝛate fuerit.

Electuarij eſtamaiconis aſſig⁹ q̃ cõpleriõis ꝓdest corruptioni ⁊ ſtomaco frigido ac debili. Sũe coſti amari. amomi. ſpice. aſſ. maſticis cuiꝰ q̃z. ʒ. rũ. ariſtol. lon. pipis nigri. aneti ſeis ⁊ apũ. aniſi. ameos. cimini carmanici. dauci. petroſelini. ſiſelei. caſemi. aſari. abſinthij greci. eledani nigri. ſauteneſi mõtani. mente ſicce. cuiuſqz. ʒ. iij. aduna medicamina hꝰ trita ⁊ cribꝛata oĩa ⁊ cũ melliꝫ ꝺ iſpũati triplo diſtẽpera ⁊ vaſe cõdens cũ opus fuerit vteꝛis.

Electuariũ dequi vtile tuſſi ⁊ epatis doloꝛib⁹ ac pectoꝛis ſtomaci qz oꝛgãis voce clarificat. vinã puocat. ſplenis ꝓfert doloꝛib⁹. Sũe vue paſſe carnoſe granis purgate. ʒ. xxv. zafrani. ſpice iſigi lari in al' iſaglari caſſie. cinamomi. darſiſahãi cuiuſqz. ʒ. i. calami aromatici. iggij. floꝝ adechari. botãi gũme cũ brauſcij. machali. glauci. cuiuſqz. ij. ⁊. ſ. mirre. iiij. melꝛ diſpũati. xvj. aduna hec medicamia trita ⁊ cribꝛata queqz opꝝ in vino infunde claro ⁊ bone ſubſtantie. aut alijs que tã diximus ⁊ diſtẽperãs vaſe cõde. cũ opus fuerit fruiturus cũ aq̃ calida epatis doloꝛi ⁊ ſtomaci. pectoꝛis autez ⁊ pulmonis cũ iſopi aqua.

Chatatiſi medicaminis aſſignatio. qõ gutturis ꝓdest doloꝛibus ⁊ eius aꝑatib⁹ pulmonicq̃ ſi fuerit ex humido. Sume aniſi. ſemis apij ameos adechari. ireos radiꝫ. ſebbi. iemenici. ſemis hermeli. liquir. radicis raſe. lilinigi. ſeliche. daraſini. mirre mũde. ariſtol. long. cuiuſqz. ʒ. ſ. trocisci. acrocinomace ⁊ roſe ſicce purgate. cuiuſqz. ij. coſti hyrũdinũ cineris recẽtis. cuiuſqz. ʒ. amili tritici. ſpice cuiuſqz. ʒ. i. gallas nũero. x. trita ⁊ cribꝛata hec aduna medicamia ⁊ cũ melle diſtẽpans diſpũato vaſe ꝺde cũ opus fuerit vtere i galle modũ. cum aq̃ mellis aut ptiſana aut lẽticule decoctiõez ⁊ roſe. liquireq̃ ⁊ ſupgulam cũ pluma cataplaſma ab interioꝛibus ter aut quater in die ⁊ gargariſmũ fac de eo. cum harum aliqua aquarum bis in die mane ⁊ veſpere.

Trociſcoꝝ acrocinomame. q̃ i catatiſi medicamie ponũtur aſſignatio. Sũe zafrani. cinamomi. cuiuſqz. ʒ. ij. roſe rubee. amomi. zereggi. coſti. cuiuſqz. ʒ. mirre. naraggi. iiij. radicis ireos. malabat. ſigiali. cuiuſqz. ij. trita ⁊ cribꝛata. hec aduna medicamina ⁊ cũ vino aut eq̃ollẽtib⁹ diſtẽperãs trociſca exagij pondere ⁊ in vmbꝛa ſiccans vteꝛe.

Electuariũ angodia. ⁊ est beladari. vtile neruoꝝ enervationi. vertigini. lithargo. epilepſie. cephalee. ſtomaci doloꝛibus et pectoris et omnib⁹ qui ex frigido sunt doloꝛib⁹. Sume ſpice aromatice. ſadegi indici. buabali. mirre munde. caſſie. zafrani. et medicorum quidam apponunt. ſihum armenicum. et in veteri exemplari ſihi greci. epithimi. adechari rauedſeni. baccarum lauri excoꝛticatarum. gariof. cuiuſqz ʒ. maſticis mellis angodia ideſt beladari. cuiuſqz exagium. ij. carpobalſami zinziberis.

aloes escotar. cuiuscꝫ ℥. agar. ʒ. viij. radicis
ireos. ʒ. ij. feniculi corticuꝫ radicum. lb. iij. ace
ti vini cados. iij. ℞ sūt mene. iij. i cado pigmen
tarioꝝ ℞ i sextario. italico. xvij. ℥. fiūtꝫ mēne
due ℞ semis lb. sicca adunabis medicamia. tri
ta ℞ cribrata exceptis feniculi radicib⁹. has em̄
aceto trib⁹ ifunde die⁹ ℞ post hec in olla po
nes mūda ℞ ter bulliēs igneꝫ deponēs emis
sis radicib⁹ in ollā remitte acetū ℞ supmittes
lb. iij. mellis ℞ lēto coq̄ igne donec ei⁹ spisser li
quor. sicꝫ medicamia pulverizabis sicca. trita
℞ cribrata optie miscēs vase cōdes. ℞ cū opus
fuerit post. vj. mēses vtere. ʒ. j. cū aqua tepida
paraliticis porrigens ℞ cōtorsionē faciei patiē
tibus ac enervationem cum aneti aqua.

Pen taditonis assignatio vtil⁹ inflatiōi ℞
frigori stōi. Sume zafrani. casemi li
gelarij. seminū pigani ℞ apij. alaphi. zinziberꝫ
hesse. amigdal⁹ optime purgat⁹. thuris ma
sculi. lxiiij. cuiuscꝫ ʒ. ij. aduna olа trita ℞ cribra
ta ℞ cū mellis distēpera dispumati triplo vase
condens. cū necesse fuerit fruere.

Musci medicamis dulcis assignatio q̄
tremori ꝑdest cordis ℞ morbis
ex cola nigra istōi debilitati ℞ cordis. vētositati
que mulierib⁹ accidit pgnātibus ℞ colorē ifor
mat. Sume zarēbadi. dearimegi. cuiuscꝫ ʒ. j.
margarit⁹. carabe. busadi. serici noui iciſi ℞
nō adusti. cuiuscꝫ ʒ. j. ℞ ʒ. j. be hē albi ℞ rubei. ſig
gi. malabatri. spice cacale. gaſ. castorei. asene
cuiuscꝫ obo. ij. musci chirat. iij. ℞ ē ob. ℞ i exem
plari alio qō ē. Joānis obol⁹ ℞ ʒ. j. atꝫ h⁹ vtil⁹
hec adunabis medicamia trita ℞ cribrata ℞ cū
fauī fluētis melle. qō igne nō attigit distēpera
bis in vase cōdes ℞ cum opus fuerit fruere.

Medicaminis musci assigna⁹
amari ex Joā
nis antidotario. Sume spic̄ musci. mirre. ma
labatri. iuligi. cuiuscꝫ ʒ. iij. aloes epatice. absin
thij greci. cuiuscꝫ octo. rauedſini. vj. castorei.
ʒ. j. ℞ ʒ. j. terre. sicca ℞ cribra mirrā ifunde ℞ cola i
pāno subtili ℞ medicamib⁹ admiscēs cū mell⁹
dispumati triplo. oia distempera. ℞ vase ꝑdēs
cum opus fuerit vteris circa cordis tremorem
℞ gule apostemata humiditatēqꝫ stomaci.

Charbie cōfectio vtilis vine difficul
tati calculoscꝫ frāgit ℞ voca
tur camerina. Sūe opij. euforbij castorei. spic̄
darasini. zinziberis. piperis longi. zafrani. he
bachi. cuiuscꝫ ʒ. iiij. iusquiami albi semis. ʒ. j.
olei balsamini. xxx. hec olа sicca aduna trita et
cribrata ℞ oleo instilla mirto balsamino. zafra
nū ℞ opij. vino infundes. aut equipollentib⁹ ℞
cum mellis dispumati triplo. distemperabis ℞
vase condes vitreo. cuꝫ opus fuerit fruiturus.
post. vij. menses. dabitur autem in auellane
modum cum aqua calida pueris quanta est
lenticula.

Electuarium vrinā. puocās. Su
me dauci cinamōi
adechari carpobalsami. floꝝ adechari. iggij.
anisi. spice cassie. zafrā. alasari. petroselini. ca
mepithei. cuiuscꝫ ʒ. iij. pineaꝝ purgataꝝ. xxx.
mēre sicce ℈ū ℞ medietas adūa hec trita me
dicamia ℞ cribrata ℞ cū mell' dispumati triplo
distēpabis vase condes ℞ cū op⁹ fuerit vtaris.

Electuarium vrinam. puocans.
Sūe petroselini.
men. su. ebachi. cuiuscꝫ ʒ. iij. dauci. anisi. apij
seis carpobalsami cuiuscꝫ ʒ. iiij. cubebe. ʒ. ij.
adunabis medicamina hec trita ℞ cribrata ℞
cū vino cocto distēpera. ℞ vase condens cum
opus fuerit vtere.

Electuarium aliō vrinā. puocās
Sūe dauci cina
mōi. floꝝ adechari. carpobalsami. spi. aroma.
anisi. seis apij. seliche. fu. costi amari asari pe
troselini. camepithei zeregi. fauteneqi mōtāi.
gētiāe grece. radic. liq̄ri. abrase. ꝓrasij. came
drei. arist. ro. ameos mirti sicci. masticꝫ. ireos
radicꝫ castorei. saturele mōtāe. carui. iggi. sise
leos. corticꝫ radicꝫ cappis. gar. cimini carmāici.
seis feniculi. sq̄lle asse. sinapis. cuiuscꝫ ʒ. j. pi
neaꝝ purgataꝝ. xx. ℈na tere oia diligēter ℞ cū
mellis distēpera dispumati triplo ℞ vase con
dens cū opus fuerit vtaris.

Dachamarte assignatio opilatio
ni vtil⁹ q̄ epati acci
dit ℞ spleni mficꝫ frigori. mēſtruū. ꝓvocat. vē
tositates dissoluit ℈ſas q̄ i vētre sūt ℞ febrib⁹
ꝑdest q̄ cū frigore fiūt q̄tātisqꝫ ℞ q̄tidiēis ℞ nſ
si q̄ ex hūiditate fit mēbrorꝫ enervatiōi ℞ spu
tatiōi medeť ℥helit⁹. Sume hermeli lihadali
mená ℞. ʒ. thuris masculi. hebachi pipis nigri
mastic. carpobalsami. zafrani. lxiiij. melliloti
spice aromatice cuiuscꝫ ʒ. x. rauedſini. aristo
logie lon. ℞ ro. cuiuscꝫ. xx. zarēbadi. darunegi.
cuiuscꝫ. iiij. anisi costi zinzibe. mirre. cassie
cuiuscꝫ sextarios. iij. gar. ʒ. vj. elli nigri. rose
rubee. sunizi. cuiuscꝫ sextaria. vj. ellebori ni
gri mihe. x. aloes epati. ʒ. xv. adunabis hec tri
ta ℞ cribrata media ℞ cuꝫ mellis distēperabis
dispumati triplo ℞ vase condens cū opus fue
rit post. vj. vteris menses.

Dachamarte cū margaritis ℞ ei⁹
vtilitas ē q̄ ℞ ꝓpis.
Sume zarēbadi. darunegi opij. castorei. lial
giei. piperis nigri et longi. cassie hermeli et
vsi iusquiami. costi. spice aromatice. opopo
nacis. mihe zafrani hasahiphi. cuiuscꝫ exag.
vj. margaritarum ilisidari duas badaureds.
hazeruds. mirre munde. cuiuscꝫ. xij. aduna
hec medicamina sicca ℞ cōtrita ℞ cribrata. gu
mascꝫ infusas. et cum mellis distempera di
spumati triplo et vase condito. cū opus fuerit
vteris.

Mitridati assignatio vtil' ꝯtra epa tis opilationes aꝑatacꝫ dura ⁊ hūiditates q̄ in pectore sunt ac ventre. sanguiſcꝫ fluxū ad mēbra iteriora ⁊ putredies varietatesꝫ humoꝝ. inflatões ⁊ stōi dolores. ac intestinoꝝ ⁊ subtilitū ⁊ grossoꝝ coit⁹ monet appetitū. colorē informat ⁊ appetitū cibi asper nati. calculos i vesica gnatos cōmiuit fet⁹i ma tricib⁹ eoꝝ tuet. visum acuit. venenoꝝ nocumēta ꝓpellit. multisqꝫ ⁊ plibus q̄bus tyriaca magna ꝑdest. Sūe mirre. zafrani. agaſ. zinzi beris darasini. dragagāti. cuiuſcꝫ. ʒ. x. spic. thu ris mascli. sinapis albe adechari xilobalsami. sticados. costi. siselei. camepithei. galbani rati negi. pipis lōgi halaphi idest hypoquistidos succi. castorei iaussiri. malabatri mihe cuiuſcꝫ. octo cas. pipis albi ⁊ nigri. soureniā: iahade. scordei dauci melliloti gētiane grece. olei bal saminiꝫ euforbi. trociscoꝝ mesrino fer machali cuiuſcꝫ. vij. amōaci. zereggi spic. aromati. ma stic. ralēbachi. samaq̄. petroselini cardamōi. opij semis feniculi apij rose rubee. mardari cu iuſcꝫ. v. anisi. acori. meu. seḡbinegi. asari cuiuſ cꝫ. iij. acatie caudaꝝ stici hyperici cuiuſcꝫ. iij. ℥. ſ. Que terūtur trita aduna medicamia ⁊ sub tili cribra pāno. gūmas aūt vio ifunde veti ri hão ⁊ sic cū dispūati melꝫ triplo distēpans va se ꝑdes vitreo ⁊ post sex mēses cū opus fuerit sunt modum auellane ⁊ ciceris vtere.

Trociscoꝝ mesrino fersion. q̄ i mi tridato ponunꝫ. ℭ Su me vue passe. taise optie purgate. ʒ. iij. botāi gume. ℥ iij. mirre mūde adechari. cui⁹ cꝫ. ℥ij. cinamomi machali zerezei. omīx aromat. cas sie. spice celtice. mellilotꝫ. baccaꝝ lauri. cuiuſ cꝫ. iij. calami aromati. viij. zafrāi. iisgdari. ʒ. fo chari in daici. ij. ⁊. ſ. adunabis hec medicamia trita ⁊ cribrata: q̄qꝫ opus fuerit vio ifunde cla ro ⁊ bone sube. atꝫ heradis aut equipollenti bus si desit ⁊ cū mellis distēperabis dispuma ti tripli: ⁊ medicoꝝ nōnulli cū vino distēperāt trociscabisqꝫ ⁊ in vmbra siccans vteris.

Athanasie que cū lupi fit epate assi gnatio. hec oib⁹ medet epati accidētib⁹ doloꝛib⁹ ⁊ vētris doloꝛib⁹ ac vlcerib⁹ itestinoꝝ ⁊ splēis nernoꝝ doloꝛib⁹ ac dormitatiōi si sup corp⁹ q̄si vnguētū cataplas metur. renumq̄ prodest doloꝛibus ⁊ anhelit⁹ difficultati ac tussi que humiditatis fit causa in pectore adunate: solutionem amputat san guinis ⁊ fluxum mulierū sputumq̄ sanguineū. venarū solidat incisione: fistulisqꝫ si cataplas metur desuper prodest in vnguēti moduꝫ: vo catur autē hoc nomine. eo q̄ potio sit moꝛbo rum cure efficax. ℭ Sume zafrani. mirre hus sembengat. cardamomi. papaueris nigri semi nis spicę aromat. haegeafi. radicis gafeti. be negi. ⁊ succi eius lupi epatis. capre cornu dex tri adusti. cuiuſcꝫ ptes equales. adunabis hec medicamia trita ⁊ cribrata ifūdēda in vio in sunde claro ⁊ bōe sube. aut cōi aut cocto. aut vue passe aut melle. ⁊ cū melꝫ dispūati triplo distēpabis ⁊ vase ꝑdēs post. vj. mēses cū fuer rit opus vteris a q̄ drante exag. vsqꝫ. ʒ.

Athanasie minoꝝ assignatio q̄ do loꝛib⁹ medet epatiꝫ tussi stōiq̄ doloꝛib⁹ ⁊ vētositati itestinoꝝ vlcerib⁹ ⁊ pectoriꝫ pulmōisqꝫ sanies reiectiōi ⁊ reptilibus ve neno. ℭ Sūe mihe fluxe aut sicce zafrāi. costi mirre. spice aromat. xilobal. opij singari. cas sie cui⁹ cꝫ. ʒ. iij. gafeti succi. viij. liq̄r. radicis. ra se. xij. medicamia hec trita ⁊ cribrata adunab atqꝫ cū triplo distēpabis melꝫ dispumati ⁊ va se ꝑdēs cū op⁹ fuerit veteris post mēses sex.

Electuarij gētiāe assignatio vtile epa ti duritiei ⁊ splēis. opilo nisq̄ ⁊ stōi doloꝛib⁹ ac renū. vesicę ⁊ febrib⁹ plixis. Sūe gētiāe grece. pipis nigri. zerezei. cui⁹ cꝫ. ʒ. x. costi. amari sadegi idi. spice aroma tice. rauedsini. masigdi. cui⁹ cꝫ. ʒ. trita ⁊ cribra ta aduna hec medicamina ⁊ cū mellis dispu mati triplo distēpera vase conde cū op⁹ fuer rit. ʒ. cū ruthe aqua dabis.

Fautenegi electuariū vtile stōi do loꝛib⁹ ⁊ epatiꝫ frigoꝛib⁹. lōgis ⁊ flaticis febrib⁹ ac q̄rtāe. Su me fautenegi mōtāi. ⁊ fluuiat. petroselini. sise lei. magsidi. cui⁹ cꝫ. ʒ. xij. semis apij camōille. aparagdi. hesse. cuiuſcꝫ. ʒ. iiij. casemi. v. pipis nigri. xliij. tere diligēter subtili cribrās pāno ⁊ cū mellis dispumati triplo distēpavaseqꝫ cō dēs cū op⁹ fuerit cū aqua calida poꝛriges.

Absinthij electuariū q̄ stōi ⁊ epatis friditati ꝑdest. Sūe absin thij. semis apij. asari. anisi. amigdalaꝝ optie purgataꝝ. cuiuſcꝫ ptē. j. medicamia hec adūa bis trita ⁊ cribrata. ⁊ cū melꝫ dispumati triplo distēpabis. cūqꝫ opus fuerit vteris.

Rauedsini electuariū vtile stōi epa tis q̄ ex ꝓcussiōe accidit aut collisiōe duritiei. Sume rauedsini. zinzi beris canabis. acori. teriedani. radicis. cuiuſcꝫ ʒ. ſ. apij. fenicli. anisi. aselhelli. in aq̄ heleff. na nachue. cuiuſcꝫ. ʒ. ſ. medicamina hec trita et cribrata aduna cū mellis distēpa dispumati ⁊ vase condito cū opus fuerit vtere.

Galieni electuariū q̄ renū calefacit frig⁹ ⁊ vesice opilatiōē apit epatis ⁊ corp⁹ totū reformat. Sūe pipis nigri ⁊ albi. amomi costi. spice aromatice. calāi aro matici. malabatri. zafrani. seris apij. anisi. pi retri. emere. ruthe mōtane seris equales ꝓtes cuꝫ hec trita ⁊ cribrata adunaueris cuꝫ mel lis dispumati triplo temperabis. ⁊. ʒ. ſ. cū semi culi ahagdari. corticum aqua ⁊ corticum apij ꝓpinabis.

Tamaricū vtile distillationi vine ꝛ colice ꝛ soluit. Sume dactilox optime purgatox ʒ.l. ꝛ aceto infunde vini nocte ꝛ die ꝛ cū ordei cribro cribrabis adunatisꝫ sumes scamonee. pigani succi. cuiusꝫ. exagia. ix. pipis nigri. grana nūero cētū. ʒinziberis exag. iij. buraci. exag. amigda. dulcia purgata nūero. xxx. hec medicamina trita cribrabis: adunatisꝫ cū dactilis ꝑdictis distē pabis cū mellis dispumati triplo. ꝛ cū opꝰ fuerit vteris. exag. iiij. cū calida offerēs aqua.

Confectio pētaharani magni. vtile setuū ne fiat casus. et mulierū ex oibus frigidis morbis doloribꝰ: et est medicamē indiē. ¶ Sume opij. sextarios. iiij. ʒ. ij. et duos triētes amomi. sextarios tres obolosꝫ. iiij. piretri. ʒ. vj. afare in al' azare et est heu. aut hesani. casurfini. ꝛ cuz sensedana. cuiusꝫ. ʒ. iiij. serici minutati icisi sextarios. ij. argēti adusti. ʒ. vj. semis pigani. ameos. florū apij. cuiusꝫ. iiij. rose rubee. muschi. radicis caq negi. cuiusꝫ. vj. seis apij. machali. glauci carpob. calami aromatic. cassie. ʒarēbadi. daru negi. sitaregi indici. cuiusꝫ sextarios duos seminisiusq̄mi albi. sextarios. ix. ꝛ. ʒ. ij. castorei ix. radicū apij. corticū sextarios. ij. ꝛ. ʒ. ij. semis pontulace sextaf. x. charue granox excorticatox exagia. iij. sume arabice. mihe fiure. cuiusꝫ sextaria. in al' exag. iij. ꝛ. ʒ. ij. thurꝫ muschi. v. sextarios. ꝛ obol. iiij. olei balsamini sexta. ij. ꝛ. ʒ. i. visci purgati sextarios. v. ꝛ obo. iiij. cardamōi sextarios. vj. sadegi idici. iij. ꝛ obo. iiij. cacale magne. c. l. grana integra. gaf. femirtei. sextaf. iij. carcharibani. ij. ꝛ. ʒ. ij. cinami. ij. ꝛ. ʒ. iiij. margaritax integrax. ʒ. v. buladi. sextaf. ij. ꝛ. ʒ. zufare ꝛ bouis fell'. cuiusꝫ. ʒ. ij. aristol. rotū. ralēbachi. aristo. lōge sextaf. ix. zinziberis. pipis albi. cuiusꝫ. v. atamati. ꝛ aliū q̄daz eē tamaīcū. bourēdani. sisel agdi. cuiꝰ qꝫ. ʒ. xij. sexf. ij. ʒ. ij. ob. iiij. behē rubei ꝛ albi. cuiusꝫ. ij. obol. iiij. lupi fell'. vrsi. ac cozni. cuiusꝫ. ʒ. hᶜ teres medicamia ꝛ gumas vino infundes optimo ac sufficiēti die. vij. sicꝫ medicamina injcies trita ꝛ cribrata ꝛ fiet quas lahucū ponēsꝫ i lebete mūdo q̄nquies bullies aut sexties ꝛ igne deponēs refrigerari ꝑmittes. ꝛ post hec sumes papionē claudū femineū virginē ꝛ vinū ligatisꝫ eiꝰ adinuicē pedibꝰ in tacabo pones ꝛ lupini albi alumisꝫ cuiusꝫ fascicū ꝛ aquā suauē quantū necesse fuerit superpones. sicꝫ olle ore aperto lento coques ad sufficiētiā igne, igneꝫ depones refrigeri sines colabꝫ cutē ossapilosꝫ offeres ius in ollā mūdā rursus repones ꝛ olei balsaminiꝫ nardini cuiꝰ qꝫ addes phialā iteruꝫ lēto coqs igne donec triēs supsit. sicꝫ tātū dē addes mell'. ꝛ donec spisset coqs vt q̄si mell' fiat liquor spissus ꝛ sic medcamia supꝰ distēpata adde. miscēsꝫ ꝛ refrigerās vase conde. cūꝫ post. vj. opus fuerit menses, vtaris. quoniam si ante interficit.

Pētarahani minoris cōfectio. carpobalsami. cardamomi. amomi. mahabagdarū cortic radic. mādragore. asemie. cassie. thuris masculi. radicis liquiꝝ. zerilei rase. xilobal. collo quintide adipis. ʒinziberis. serapini. opoponac. darasini. castorei. heu. aut hesam. sebesten. sit aregi. piperis albi. iusquiami semis cuiusꝫ. x. euforbij. vij. semis hermeli. gaf. malabaf: q̄rquedani adipis. ellebori albi. elephantis fell'. costi. cuiusꝫ. ʒ. ragēti. cuiꝰ qꝫ. ʒ. iij. spice aromatice. viij. musci. ob. ij. opij. ʒ. xv. serici crudi. salis indici aseniani masculi. sulphuris marini adusti. galbani. opoponacis. critalisc̄. cānabi radicis. rissi. ameos. satureie. feresiace. radici zufare. capparis granorū cuiusꝫ. ʒ. medicamia. hec trita adunabis et cribrata vino infundes rihano veteri et cū mell' dispumati distēperabis triplo. sicꝫ vase cōdens. post. vj. vteris menses.

Alfarsillemi cōfectio. cholere nigre vtilis. et puerox matri cūꝫ doloribꝰ. Sume piperis albi zniziberis. salis indici. costi. cuiusꝫ. ʒ. vj. opij. euforbij castorei. zafrani. gar. masticis piretri. hadugi. cuiusꝫ. v. cipi. heu. aut hesā. sehadani i al' sembadani zabi. zarēbadi. darunegi. zaraudeni i al' zarauned i lōgi. ralēbachi cuiusꝫ. ij. olei balsami aque cāphorate cuiusꝫ. iij. aduna hec. ꝛ trita. cū mellis dispumati triplo distempera: vase cōdens post. vj. vteris menses, ꝛ cū sanguis aqua in modū lenticule naribus instillabis.

Electuariū tararsimi cōfectio vtil'. let alibꝰ venenis tam bibitis: qꝫ ab aiali iniectis ꝛ reptiliū percussiōi. Sume terre grece. baccax lauri. friagi. cuiusꝫ. ʒ. ij. cap agrestis fell'. viij. coaguli. viij. coaguli lepozis. iiij. gentiane grece taragui. mirre mūde orei logice rotunde. briaxi. pigani seis meu. frondiū lauri. cuiusꝫ. ʒ. i. trita ꝛ cribrata medicamina h adunās cū mell' dispūati triplo misceꝛ i modū fabe dabit.

Electuariū qō podagricis ꝑdest. sourēiani exag. vij. cortic. radicis capparis. liligdasqui. piperis longi ꝛ nigri hēne. cimini carmanici cuiusꝫ exag. semis. nuscaderi. salis nafre spume maris. mihe sicce. friagi. cuiusꝫ exag. ꝛ semis quadrantē exagij. hermeli. zinziberis cuiusꝫ ʒ. ij. ꝛ. ʒ. medicamini hec trita ꝛ cribrata adunans cū dispumati mell' triplo distempera. dabisꝫ ex eo. ʒ. iij. vsq. v.

Electuariū aliud podagricis vtile ꝛ arteticō si ex frigido fiant. Sume seuremā albi. ʒ. xx. agar. ij. scamonee ob. ꝛ semis heu. aut hesani. ij. ꝛ. ʒ. sembedani. darasini. cuiꝰ qꝫ. ob. ꝛ semis. piperis lōgi. zizziberis. ralēbachi cimi carmanici cuiꝰ qꝫ. ʒ. ij. foliorū hēne coz. ra. cappa, cꝰ qꝫ. ob. ij. aut sagifrōdiū i al' hausagi frō

dñi. ob. iij. medicata ħ trita ⁊ cribrata butyro
ifcias vaccio. ⁊ amigda. oko dulciū ac cū mel
lis dispumati triplo distēperās vase condes ⁊
cum opus fuerit vteris.

Ea q̄lenegū magnū ⁊ ē electuariū idicū vti
le stomaci doloribus. sincopi. anhelit⁹
difficultatis vrine. lep̄ morphee. tussi hūide. pul
monis vicerib⁹. venenis. corporis frigiditati.
emorroidib⁹. splenis doloib⁹. furū cul⁹. colice
aq̄ citrine. morbisq̄ p̄gnātiū ⁊ mr̄icū doloribꝰ
atq̄ cibi mouet appetitū. Sūe mirob. idi. bel
lirici. ebli. ossuꝫ purgati. malabamui. seis apij
sitaregi idici. pipis. lingue auis. cimini carma
nici. ⁊ sini ⁊ ē sene. hescamilis ⁊ aliūt q̄dā eē sada
q̄lū. saꝫ ādrāis idici. saꝫ cōis. ru. ⁊ nigri. ameos
cuiusq̄ exag. iij. turbit albi. lb. medicamia hᵉ
trita ⁊ cribrata adunās. sirēblici. ossuꝫ purgati
sume. lb. iij. ⁊ i. xxiij. libris aq̄ coq̄s. ſ. lēto igne
⁊ moderato. dōec tertia supsit p̄s. sicq̄ igne d
ponēs cola ⁊ fece abiecta. ſ. iij. penidioꝝ al
boꝝ sup aquā mitte ⁊ sup ignē ponēs coque ⁊
mone dōec liq̄fiāt penidie ⁊ totū vt mel spissū
fiat. Jā tūc. ſ. iij. olei sisami recētis supfundēs
optie miscebis dōec misceank ⁊ cōpleank. sicq̄
igne deponēs medicaminū inūcies puluerē ⁊
fortiter misces vase cōdes viridi. huius optio
exag. iij. vsq̄ iij.

Ea q̄lenegū minꝰ vtile q̄bꝰ ⁊ magnū. Sūe
mirobo. idos. belliricuz sirēblici optie
purgati. pipis nigri ⁊ lōgi. sitaregi idici. aloes.
zinziberis granoꝝ nili ate regi. semis q̄ffare sic
ce. ameos. calcalemoni. semis apij. ligue auis.
cimini carmanici. arameti. cuiusq̄ z. v. opopo
nacis. salis icidi. cinami. alabatri. helibue ⁊ ē
suseminū. qō si nō taenis. eiꝰ pone loco cacalā
magnā ⁊ puā granoꝝ nigroꝝ. cuiusq̄ iij. tur
bit albi ⁊ sisami olei halegdi. cuiusq̄ sextare.
xx. penidioꝝ. c. xx. sext. vue passe optime pur
gate. cc. l. sertaꝫ. emblici. aque. ſ. xx. oia hec se
cundum q̄ assignabo cōmiscebis.

Aq̄ emblici ꝑfectio. Emblici optie purgati
nen as. iij. vue passe purgate. vj. coq̄s i
xl. lib. aq̄ dōec ad q̄drāte redeat totū. colāsq̄s
in vase iterū pones mūdo ⁊ penidia adde. sic
lēto q̄z decoq̄s igne cōmouens donec liq̄factis
penidiū. totū q̄si mel spissuz fiat. Cōtrita sup
addes medicamia. ⁊ sup ignē cōmouēs ifun
des sisami ⁊ optime miscebis. vt siat q̄si pasta
sicq̄ igne depositū refrigerari p̄mittes ⁊ vase
ꝑdens vtili. cū fuerit opus vteris.

Selfe ꝑfectio vtil⁹ palisi. apoplie. faciei
distorsiōi ⁊ spasmo. lithargo. tre
mori formidini aie maliciei. corāꝫ tremori. cō
ceptiōi ai imutatiōi. vētriz doloribꝰ ⁊ pulmōis
lāgoribꝰ. vētositati ḡsse. arteticō podagricoq̄
doloribꝰ ſz ⁊ q̄ i mr̄ice fuerit. caduco ⁊ vtigini.
fetū i mr̄is vtero ꝑsernat. cephalea molestatz
⁊ emicraneo. naribꝰ hᵒ istillet medicamē. Ei⁹
cōmixtio. musci puri. chalēbali. amomi. xilob.
eu forbij. asenā. mēdacri nebati. seis apij. seis
rute. aq̄ asene sulphurz. crocei bou simi mōta
noz. cāphore ellebori nigri ⁊ albi ciperi. mihe
fluxe. marmi rausini. seis aspagi. hermodacti
li. itibe radicz. mihelibi ḡnoz. q̄sti merq̄sti. si
nap albe cuiꝰ q̄z. z. ij. margaritaz nō pforatazꝫ
zafrani malabatri. iggij visci. cassie cū cortice.
nucz muscate. castorei. floz adechari. seminū
ernce. ⁊ zufare. cuiꝰ q̄z. xxx. argēti. auri. tritoꝝ
cuiꝰ q̄z. z. carpob. sunizi. zagi. sotulares faciētū
vulpz simi. hahdei cozti. radic. capparz. cuiꝰ q̄z
z. ſ. serici noui adusti. pipis albi. zizyberis. ane
ti. radicis ⁊ seis gētiane. auiū ligue. sal indici. sa
turete feresface piretri. aristolo. rotūde. nucis
idice. abeheli. aspalti iudaic. heu. aut efant. ca
sarsiri. cᵒ q̄z. iij. gar. spice aroma. costi amari.
hermeli adiāti ꝑ q̄z q̄cale. cᵒ q̄z. viij. ireos ra
dicis. belbase tere ꝑdite cū liq̄ritie aq̄ ⁊ spiarū
cᵒ q̄z. z. mastic. iij. pōa nūero. xx. seis fenicli iso
pi sicci. cᵒ q̄z. z. vj. badauredi. aristologie. lōge
opij. cuiꝰ q̄z. xx. mellilloti. iij. ⁊. ſ. seis bōbacꝫ. bu
sadi. cuiꝰ q̄z. iij. ⁊ obol. ij. Adunabis oia hᵉ me
dicamia trita ⁊ cribrata. ⁊ ifūdēdavio ifūde ri
hano veteri aut eq̄pollēti. cūq̄ melꝫ triplo dis
pūati distēpabis: ⁊ vase ꝑdevitreo atq̄ post. vf.
mēses yke i ciceris modū cū cortici fenicli aq̄
apij. ⁊ q̄ni mēsurā naribꝰ istillab cū felimeq̄ aq̄
⁊ sansu ci: sumeturq̄ i canicule maioris ortu.

Electuariū musci assigᵒ vtil⁹ epatis doloib⁹
⁊ stōi debilitati: eoruq̄ frigori oppilonez
apit: vētositatē dissoluit grossaz. Sūe musci.
cassie. spice aromaꝫ. malabatri. gētiane grece.
cᵒ q̄z. z. ij. zafrani. ameos. seis apij. mastic. cᵒ q̄z
iij. xilo aloes. gar. mirre. cᵒ q̄z. q̄stū eoꝝ mediē
tas. medicamia hᵉ adunās trita ⁊ cribrata cū
melle distēpa dispūato. ⁊ vase ꝑdes i modū fa
be cū aqua calida cum fuerit opus dabis.

Spice electuariū vtile epatiz ⁊ stōi duri
tiei. Sūe spice aromaꝫ. costi. floz adecha
ri calami aroma. zebibi optie purgati. cᵒ q̄z. z.
iij. zafrāi mirre mūde. anisi. pipis. cuiusq̄z.
machali glauci. ij. cass. v. sicca. trita ⁊ cribrata
adūa medicata vio cocto ifūdes cū melle distē
pabis dispūato. atq̄ cū fuerit opꝰ vteris.

Helthiti electuariū assigᵒ vtil⁹ q̄rtane febri
⁊ oim reptiliū pcussiōi. Sūe helthiti. pi
pis. mirre. ru. cāphe sptes q̄ diligēt teres sūtili cri
bro. dānoatz cū melle disp. triploꝝ. ſ. ℥ eo dab.

Electuariū nigrū vtile nimiū vētris solutōi
cronice ⁊ tenasmō. Sūe opij. seis iusq̄ amī
castorei. darassini. pipis albi. zizyberis. bazeru
di. cuiusq̄z. z. r. mihe fluxe. badauredi. costi.
cuiusq̄z. v. zafrani. ij. adunatis oibꝰ simul tri
tis ⁊ cribratis medicaminibꝰ ⁊ cū mellis dispu
mati triplo distēpans cū opus fuerit vteris.

Costi electuariū. stōi ⁊ epatiz doloribꝰ vtilis.
Sūe cinamōi cozti. caſ. cᵒ q̄z. z. r. ij. costi

amari.13. anisi seis apij.asari.ℓ qz.xxxiij. flox ade chari ℓ radicis. mirre mũde cuiuscz.xxx. ri locassie.3 afrãi aristol. rotũ. reubar. cuiuscz xx. medicamia hec trita ℓ cribrata aduna ℓ triplũ mell' dispumati misce cũcz opus fuerit vteris.

Electuariũ aliud costinũ eius q ℓ primi vtilitatis. Sũe cinamomi. costi. cas. f. cuiuscz.3.xv. anisi semis apij asari. mirre mũde cuiuscz.3.xxiij. rauedsini.xx.3afrani.iij. aduna oia trita ℓcribrata ℓcũ mel' dispumati triplo distẽperãs vase cõde vitreo ℓ.3.j. vscz exagi. de eo dabis.

Casquebenegũ ℓ est pticũ ele ctuariũ pluri mis vtile morbis. maxie ifantiũ ℓ pueroꝝ. q̃b⁹ apoplesia accit ℓ faciei distorsio. palisis. colica aut spasmus oibuscz q̃bus selsa narib⁹ insufflatur. fetuscz in matrũ tuek vẽtre ℓ mfices cõponit. earũcz dolores. Sũe seliche corticũ radicũ mãdragore. semis feniculi hermeli. athali granoꝝ. zaraunedi rotũde ℓ lõgi. muſci. ambre. carpobalsami cuiuscz.3.iiij. gariof. frenge mesc. cuiuscz.. xxiiij. heili. xiij. costi. mirre. nucis muscate. mirobo. citrini. opij cuiuscz. vij. cinamomi. arsenici crocei liq̃ritie. semis citrini. cuiuscz.ij. sequebiegi. zerẽbadi. darunegi. mihe fluxe. mirre mũde. cuiuscz.v. belbase. cipi. zafrani. cõfectiõis charabe narmesc. baccarũ lauri. cuiuscz.x. mugati. mãdragore cuinscz. xv. ascariti mirti foliorũ cuiuscz. iij. trita ℓ cribrata aduna medicamia ℓ cũ melle dispũato distẽpabis. post. vj. vtis mẽses. vscz exag. dãs.

Charabe que in casquebinego ponit cõfectio. Sũe calami aromatic. omix. aromatici. thuri masculi mihe cuiuscz.3.iiij. asene. cinnami. zafrani. muſci. ri loaloes pure cuiuscz semis.3. medicamia hec trita aduna bis ℓ cribrata cum vino distempe rans rihano siccari permitte. condenscz vase cum opus fuerit vteris.

¶ Capitu. viij. ō electuarijs soluẽtibus ℓ pmo de theodoricon.

Theodoricon magnũ. vtile cõplexionis fride corruptiõi ℓ epatis lõgi ℓ splenis renũ ac matricꝫ doloribus mẽstrua arcet ℓ colicã ℓ sine molestia soluit. morbiscz pdest antiq̃s ℓ ex supfluitatib⁹ viscosis repletiõi g̃ssiscz litargo. oculoꝝ tenebrositati. flatuscz difficultati. Corpus corruptis purgat hũoꝝ⁹. calefacit. ℓfortat tẽperatq̃ vẽtositates excludit nocentes. ℓ opilationi pdest que est in epate ℓ splene. pectoris medetur doloꝝ⁹ ℓ costarum aieq̃s debilitati. ructuatui vtile est acido. ℓ colorem ex frigido croceum componit. Cui hydropisis timetur futura que ex epatis sit debilitate ℓ frigido remedium est. ℓ renum doloribus asmatis ℓ nhelitui. mẽstruoꝝ cõstipatiõi oibuscz capitis doloꝝ⁹. Elephãticis lepꝝosiscz pdest ℓ q̃b⁹ col'a dñat nigra adusta. flaccz corruptũ et putridũ vigilatiõicz flatice ℓ faciei distorsiõi. paliũ trẽori doloꝝ⁹ estuatib⁹ ℓ fris sanꝫ cõfert si pãni sũak dicẽtia. qm̃ viscera purgat ℓ ℓfortat ac lauat ℓ ad venas vscz penetrãs hũmores liq̃facit ℓ p vrinã emittit calculos frangit in renib⁹ ℓ vesica sordes corpis mũdat ex hũoꝝ⁹ grossis q̃ in venis sunt. Col'az depõit nigrã ℓ fl'a suffocatiõi pdest ℓ appoplexie anã lẽ corroborat calorẽ. atcz debilitari arcet sui amenitate odoꝝ. Cõpõit aũt ex magnis ℓ melioꝝ⁹ medicamib⁹ ℓ narib⁹ in modũ lẽticule istillak. pectori ℓ faciei distorsiõi cũ sahadane gi aq̃ dak. sumũk exagia. iiij. cũ epithimi decoctiõe ℓ agarici aq̃qz cal'a denolak ei⁹ nomẽ a regis cuinsdã noie q̃ fuit vn⁹ regũ grecoꝝ fuit qz añ Galieni tpa cõpositũ. ℓ ei⁹ pfectio. Sume aloes epatice. 3.v. ij. zafrãi. cinamomi acori. masticis olei balsami. euforbij. pipis albi. nigri. lõgiqz. mirre mũde. gẽtiãe grece. flox ade chari. meu. amomi. cuiuscz.3.ij. costi amari. camedrei. epithimi cretici cui⁹qz.iiij. asari. casie scamõee cuiuscz.vj. spic. aromatic. iij. ℓ.5. medicamia hec trita ℓ cribrata adunãs cum mellis dispumati triplo distẽpera ℓ vase condens cum fuerit opus exag. dabis. iiij. cuz aq̃ calida post. vj. menses.

Theodoricon qd̃ cũ nuce fit muscata. vtile capitiꝫ ℓ cerebri morbis ℓ corpis q̃ ex frido fiũt nocumẽtis. Sũe malabatri. zafrãi spic. aromatice. cassie. adechari. rauedsini meu. fu. pipis albi. nigri ℓ lõgi epithi cretici acori sitaregi indici. mastiꝫ ireos radiꝫ scordei carpobalsami virgax ei⁹ ac olei nucꝫ muscate. cui⁹qz.3.viij. gar. vij. aloes epatic. xx. diagridij. vj. cubebe. ix. medicamia hec trita ℓ cribrata cũ mell'. dispumati triplo distẽpabis ℓ vase ℓdito p⁹. vj. vteris mẽses cũ nece fuerit exag. iiij. offerens.

Hyera logodiõ vtile ad supfluitates varias a corpis exhẽdas pfũdo g̃ssasqz ℓ viscosas. veteres ℓ adustas epilie pdest ℓ paliũ faciei distorsiõi ℓ spasmo apoplexie elephãtie. morboqz elephãtico. lep. morphee et petigini sahaphe emicrãeo cephalee. frigini furditati desipiẽtie. appetitui canio. isanie cũ imutatiõe ãheli ℓ⁹ difficultati sitt. ℓ renũ doloribus ac vesice podagre. ac artetice doloribus trẽori ℓ auriũ molestijs allopitie ℓ tyzievlceri busqz cronicꝫ ℓ pessimis mẽstruaqz ducit si nõ suo afferãt tpe. Sũe colloq̃ntide adipꝫ.3. v. sqlle asse. agar. diagridij elleboꝝ nigri ãmoniaci. scordei. c⁹qz.3.ij. ℓ.5. epithimi cretici mahali glauci aloes epatice. c⁹qz.iij. hesse malabatri hypici. prassij. polij. cassie pipis albi. nilõgi. zafrãi. varasini. iausiri. polipo. sap. casto

rei mirre mūde.aristo.lon.petroselī. absinthij succi.euforbij.spice aromatice.amōi.zizyberis cuiuslq3.ij.adunabis hᶜ oia trita ⁊ cribrata gū mas vio infundes ⁊ cū melle distēpabis dispumato.huiᵘˢ potio exag.iiij. cū aq̄ in qua epithi mū polipodium.isopum mirobo.lxebulum coxeris ⁊ arnoglossam sticados.cuiuslq3 oportunā quātitatem aut.3.salis naste.

Hiere Sal assignatio: q̄ paralisi pdest ⁊ faciei distorsioni spasmo enervatiōi.Corpᵘˢ a superfluitatibᵘˢ purgat grossis ⁊ viscosis variisq3 vesice foliclat enervationē ⁊ vrine ꝓter velle exitū. Sume colloq̄ntide itesioz agarici. squille asse.amoniaci.scamonee elleboꝛi nigri euforbij cuiuslq3.3.xvj.polipodij epithi. cretici. bdelij. glauci. camedrei cassie. praslij cuiuslq3.ix. mirre mūde.serapini.rasedsint oppoñ.castoꝛei cuiuslq3.iiij.ꝫmedicoꝛ q̄dā ponūt zafrāi ⁊ aloes.iiij. medicamia hec trita ⁊ cribrata.gūmis vio ifusis adunās cum mell distēpabis dispūato. huiᵘˢ poculū exagi. duo vsq3 iiij. cū aq̄ i q̄ mirobo.lxebulū epithi. cretici vuā passam coxeris cū salis naste.3.

Hiere archigenis cōfectio q̄ oibus intesriozibᵘˢ ē vtil morbꝫ āhelitus difficultati.vertigini colere nigre ⁊ male coꝛpi dominati ⁊ coꝛrūpēti.raucedini q̄ ex hūiditate ē. gurgulionis doloꝛibᵘˢ spasmo colice.arteticoq3 morbo.vlceribᵘˢ pessimis q̄ ex chimis fiunt coꝛrūpētibᵘˢ.scabiei.rabidi canis morsui. neq3 etem quē ḣ momoꝛdit aq̄ patiet timoꝛē si hāc sumat cū cancris fluuialibus adustis sub.3.v. Quibᵘˢ adit tā illō accit si in eiᵘˢ potiōe succi cumeris agrestis ⁊ colloquintide ponant.iiij. obo.⁊ cū arthemesie aq̄ sumat pdest. ventris doloꝛibᵘˢ ⁊ mficis cū rute aq̄ ꝓpinata ⁊ castoꝛei obo.trib᷑ occurrit renū doloꝛibᵘˢ inguinū. lūboꝛūq3 cū apij aq̄. Sume colloq̄ntide adipis.3.ij.prassij.sticados elleboꝛi nigri. diagridij.pipis nigri ⁊ lōgi.cuiuslq3.iiij. squille assate.euforbij aloes epatice.gētiane cuiuslq3.3.cinamomi.polij.serapini.mirre mūde.spīc.aromatic.adechari.fautenegi mōtani aristol.roūde.cuiuslq3.3.ij.medicamia hᶜ adunabis trita ⁊ cribrata vinoq3 claro.gūmas ifundes ⁊ cū melle distēperās dispūato.pᵒ.vj.mēses cūsumᵘˢ fuerit vteris exag.iiij.dat᷑ cū aq̄ in q̄ mirob.coxeris lxebulū epithi.vuā massaz.agaricū ⁊ naste sal.cū his q̄ dixim᷒ singul ꝓpetere morbis.

Hiere rufini assignatio vtil colere nigre ac flegmati ⁊ allopitie. Sūe collo quintide adipis.3.xx.aloes epaticū.v.galāge. ꝛ.camedrei.xx.serapini opopōac.cuiuslq3.viij. petroselī.aristol.rotunde. piperis albi.cassie. cinamomi.zafrāi zizyberis. polij.mirre mūde. cuiuslq3.ij.medicamia sicca trita adūabis ⁊ cribrata:gūmaslq3 vino ifundes.⁊ cū melle distēperās dispumato vase cōdes: cūq3 opus fuerit vtere ab exag.ij.vslq3.iiij.cū aq̄ in q̄ epithm fumūterre.mirobol.idū cū agarico. sticados camepitheū.polipodiū boraginē arnoglossā q3 coxeris ex qua.3.iiij.sume ⁊ hierā i eis fricabis addens salis naste.3.

Hierepicre assigᵒ q̄ capitī vtillima ē morbis ⁊ artetico dolori ⁊ hūiditati q̄ i stō ēcolice q3 hūiditati palisi. faciei ꝓtorsiōi:mēbroꝝ enervatiōi ⁊ ligue ītati. Sūe mastic.3.zafrāi spīc.cardamōi carpobal.asari seliche daraslini.cuiᵘˢ q3 ꝑē aloes epaticū duplū oium. Et medicoꝝ q̄dā ꝛlobal.addūt ptē:medicamia hec trita ⁊ cribrata aduna bis vase ꝓdes cū opᵘˢ fuerit.3.dabis.ij.cū mel le distemperatas crudo q3 ignis nō attigerit.

¶Capit.viij.de decoctionibus solnentibus.

Decoctionis epithi assig°. Sūe epithi agar. mirob. citri. ossul pugati cuiᵘˢ q3.3.x. mirob.lxebuli ⁊ idi. cuiᵘˢ q3.vij. bellirici.ēblici.cᵒ q3.iiij. zebibi chozosanici.optie purgati.xxx.pruna. nūero.xx.boꝛagis folioꝝ ozimi citrini.gaseti herbe sticados cᵒ q3.iiij.polipodij.tūsi.iij.turbit tūsi.ij.adūab medicamia hec cū.iiij.aq̄ lb. ⁊ coq3 dōec ad lib.⁊ triēt redeat tūc epithimi cretici addes.3.xv.⁊ ignē deponēs cū ad librā vsq3 redierit:si q3 agarici optim᷒.3.africab cū melle mixti hec decoctio colē prodest nigre ⁊ hūores emittit adustos gīsolq3 ⁊ viscosos:⁊ si meliꝰ patiētibᵘˢ ꝓpiatur᷒ es.addle q̄ dixim᷒ aloes epati.5.eragi.elleboꝛi nigri obo.ij.vslq3 5.3. Et si viscosos hac vis emittere hūores horum loco colloq̄ntide pones adipis obo.ij.

Decoctionis ali᷒ assig° q̄ coleraz emittit ⁊ flā poꝛi pꝛfectioꝛ. Sume mirobo. lxebuli ⁊ indi. cuiuslq3. 3.x. bellirici emblici cuiuslq3.iiij.pruna numero.x.tamarindi 3 granis purgati.3.x. vue passe chozosanice optime purgate.xx.sene mecacici.vj.rose rubee.v.absinthij greci herbe gafeti succhae.badaureds camepithimi lingue bouis foliozum baderuebine cuiuslq3.iiij. sticados camedrei cuiuslq3.v.fadegi indici gaf. cuiuslq3.3.j.⁊.5.seminum badernebine ⁊ frenugemesqui cuiuslq3.ij.anisi semis feniculi cuiuslq3.3.j.polipodij tūsi obo.iij.elleboꝛi nigri tūsi obo.iiij.turbit tunsi.3.ij.coque omnia i sex suauis aque libris leui igne donec ꝺrās sumpsit ⁊ sic epithi.cretici adde.3.x.⁊ ab igne deponens refrigerari permitte ⁊ epithimum cōfricabis.colansq3 agarici optimi.3.j.aloes epatice obo.iij.salis naste.ij.petre lazuli.ij. colloquintide adipis obo.⁊.5.zaccare selimene.3.x. terens ⁊ cribrans fortiter confricabis ⁊ tepidus propinabis ante auroꝛam. Qui antē vt emittat simul colerā ru. vult addat mirobo.citri.3. vij.turbit.obo.ʃ.

Decoctiõis assignatio q̄ colerā de ponit rubeā mirobo. citrini tūsi.ʒ.xv.pruna nūero.xx.iuiubas.xx.se beste.ʒ.xxx.tamaridi.purgati.xv.vel q̄nq̄ sumiterre.ix.viol.iiij.rose rubee purgate.vj. absinthij.v.folioꝝ lebelabi.x. suchae. badauredi.cuiusqʒ.iiij.semis feniculi ʒ anisi cuiusqʒ.ʒ. coq̄ oia in.v.suauis aq̄ libris donec ad librā redeāt.colateqʒ addehierepic.ʒ.j.scamonee assate obo.ʒ.ʃ.ʒ si assata nō est obo. frica diligēter ʒ tepidam propina diluculo.

Decoctiõis cas.fi.assignatio q̄ acutos educit hūores. Mirobo. citrini purgati tamaridi purgati. cuiusqʒ.xv.pruno.ꝝ.iuiubaꝝ cuiusqʒ poma.xx. vue passe optie purgate.ʒ.xx.rose rubee purgate. v.vio.iij.coq̄ hec oia i trib⁹ aq̄ libris donec ad vnā redeāt ʒ cola.supadde medulle. cassie.fi. ʒ.xv.optieqʒ frica ʒ colās tepidā ppina.

Decoctiõis assign° cuidā mulieri cui niger inerat hūor. Sūe mirobo. citrini optie purgati ʒ idi.cuiusqʒ.ʒ.x.polipodij tūsi.iij.fūde desup aq̄ suauis lib.iij.ʒ moderato coq̄ igne dōec medietas supsit aq̄.sicqʒ adde sene.ʒ.v.epithi.vij.ap horā sup ignē dimitte.depositāqʒ refrigerari sine:ʒ epithimū frica.ab hac excolabis aq̄.ʒ.iiij.ʒ sumes prūoꝝ dulciū.tamar.optie purgati cuiusqʒ.ʒ.xx.vue passe purgate totidē:ʒ sup fūdes aq̄ libras.ij.coq̄sqꝫ donec supsit medietas sicqꝫ fricās excolabis ʒ sumptis.ʒ.iij. imisces.ʒ. v.aque mirobolanoꝝ p̄dictaꝝ iniꝯcies.ʒ.xx. ie pidumꝫ propinabis.

De coctiõis zuse assig° q̄ tussi vtil̄ ē ʒ pleuresi ʒ pipneumonie ʒ pectoris doloribꝰ ac lateꝝ. Sūe iuiubas nūero.xx.sebestē.xxx. ficus albas nūero.x.vue passe optie purgate.ʒ. xx.liq̄re.radic̄.rase.ʒ.iij.adiāti iiij.semis citro. ʒ cathemie cuiusqꝫ.iiij.ordei excoriati.vj. coqꝫ hec in quatuor aq̄ lib.donec ad librā redeāt ʒ diebus singulis prout expedit sume cū.ʒ. vsqꝫ exag. olei amigdal.

Aque zuse assign° vtil̄ asmati ʒ āhelitus arctatōi. Sūe iuiubas.x.nūero liq̄re.radic̄.rase.ʒ.v.capilli veneris.iij.seis altee ʒ manue cuiusqꝫ.iiij.ysopi ficci fenugreci cuiusqꝫ ij.coq̄ oia i.iij.lb. aq̄ suauis dōec ad librā redeāt ʒ colās sue diebꝰ singul.iiij. ℥.cū.ʒ.vʒ exag.electuarij purgātis:ʒ.ʒ. olī amigdalini.ʒ.ʃ. Nōnūq̄ addit his ireos radic̄.ʒ.ij. si ex ysla fuerit morbꝰ mā ʒ in pulmone opilatio.

Aq̄ radicū assign° q̄ palisi ʒ faciei cōtorsiōi pdest spasmo q̄ʒ ʒ epilie ac apoplesie morbisq̄ sl'atis. Sūe cortic̄ radic̄ apij fenicli adecharī cuiusqꝫ.ʒ.x.ʒ.ʃ. apij anisi fenicli cuiusqꝫ.iiij.masticis spice arōatice gētiane flozū adecharī cuiusqꝫ.ij.vue passe optie purgate. xx.lēto igne oia hec i.iiij. aq̄ libris coq̄s donec ad librā redeant colanisq̄ sumes diebꝰ singulis.ʒ.iiij.cum amigdalis oleo.ʒ.ʒ.ʒ. duabꝰ alicuius electuariozū que huic assignata sunt rei iuxta tempus ʒ morbi deliberationem.

Aq̄ radic.alij assign° opilōni splēis ʒ epatis vtil̄ eozisq̄ frigori ʒ ypōnis corruptōi stōi friditati ʒ hydropisi. febribusq̄ ātiq̄s. Sume cortic.radicū apij ʒ fenicli cuiusqꝫ.ʒ.ix. radic.adecharī ʒ flozꝫ eius cuiusqꝫ.v.mastic̄ spic̄ aromat. cuiusqꝫ.ʒ.ʒ.ʃ.fu.lacce hudāt i al' haidani cuiusqꝫ.ij.suchabe badauredi eupatorij herbe cortic̄ radicū capparis camedrei camepithi.absinthij.greci rose rubee purgate cꝰqꝫ.iij. ficꝰ siccas nūero.x.zebibi.cozolanici optie purgati.xxij. Supfūde his.iiij.aq̄ libras suauis ʒ leni coq̄s igne dōec libra supsit:ac cola ʒ dieb⁹ singulis sue.ʒ.iiij.cū duabꝰ olei amigdalini.ʒ. amari ʒ cartamo ʒ airosice i al' amirosice aut alijs q̄ his nec̄ia sūt iuxta qd̄ oportūnū videri.

Aque radic̄ alicꝰ.assign° q̄ ʒ apoplie ʒ mfi ci accītibꝰ doloribꝰ prodest ʒ menstruis iperat. Sūe cortic. vtriusq̄ radic̄ cuiusqꝫ.ʒ.xx.semis apij fenicli anisi aristo.ro.ʒ lon. hermeli.cētauree miozis radicū pioie ʒ semis eiꝰ cuiusqꝫ.iij. vua passe optie purgate.x. coq̄ oia i.iij.aq̄ libris donec ad libram redeāt hāc cola ʒ sume ex ea singulis diebꝰ.ʒ.iiij. in q̄bus exagium dachamarte fabricabis ʒ instillabis olei amigdalini.ʒ.dulcis.

Aque radic.q̄ calculos frāgit assig°. Sume vtriusq̄ radicū cortic̄ sil'.ʒ.x. adianti scolopēdrie cuiusqꝫ.iiij. Fnoꝫ caleti semis melonis tūsi cuiusqꝫ.vij.zebibi chozolanici purgati.x.ficꝰ siccas nūero.x.coq̄s oia i trib⁹ aque libris suauis donec ad librā redeāt. hāc cola ʒ diebꝰ singulis sumes.ʒ.iiij.cū.ʃ.ʒ. lapidis iudaici diligēter triti ʒ charabie. ʃ.ʒ.

In fusionis assign° q̄ acutoꝝ pdest. morboꝝ reliquijs ʒ febribꝰ:quaꝝ i corpe supsunt reliquie venasq̄ purgat. Sūe pūa numero.xxx.zebibi chozolanici.ʒ.xx.iuiubas nūero.xx.sebestē.xxx.tamaridi optie purgati.ʒ.xx. seminū itibe ʒ aq̄ suthi cuiusqꝫ.iiij.cozisādri sicci iij.adunabis hec i phialā ʒ aquā bulietā supfundes q̄ ifundat oia pōesq̄ ad solē die ac nocte hocq̄ trib⁹ facies diebꝰ ʒ huis aq̄ colate libra semis sumes ʒ inijcies ʒ zaccare. aut terēgebini.ʒ.x.ʒ añ hāc pillarū exagiū diluculo ponges q̄ ex mastic.fiunt pte ʒ aloes ptibꝰ duabꝰ ʒ post cū due trāsierint hore sumetur.

¶ Capitulum nonum. de infusionis soluentibus.

Infusiõis assignatio que colerā purgat citrinā inferius. Sume turbit albi ireos radicis.aristolo.lō.Papini saturcie ferestace.foliozū gafeti herbe absinthij colloq̄ntidē āmoniaci opopona.

semis apij.⁊ feniculi anisiq; eglēs ptes. adu-
nās oia tūsa vino infunde rthano aut cōmuni
⁊ melle colāsq; iuxta qō opus fuerit propina.

Infusionis aloes assignatio cephalice vti
lis q̄ ex hūiditate fit ⁊ colā nigra. Sūe
absinthij greci.ʒ.asari.v.cētauree.masti.cuiusq;
ʒ.ʒ.aloes epatice.v. adunabis h̄ oia tūsa ⁊ in
phiala ponēs aq̄ calē libras.iij. l̄undes ⁊ die
q̄dē ad solē mitte mūdo ponēs i loco trib⁹ die
bus cōtinuis ⁊ die ḡrto ex hac aq̄ libre q̄drātē
vsq; vntias.iiij.colabis ⁊ olei amigdalini.ʒ.in
stillās diluculo potandā offeres.

Infusionis aloes assignatio q̄ prioꝛi valen
tioꝛ est cortic.radicis vtriusq;ʒ.v. seis
feniculi apij cētauree.asari cuiusq;.ℏ. mastic.
spic.arōatic. cuiusq;.ʒ.⁊.ʒ. sticados camedrei
herbe gafeti absinthij rose rubee cuiusq;.iij.
medicamia hec adūabis ⁊ addes aloes epiti-
ce.ʒ.xx.turbit albi tūsi.iij.⁊ ḡtuoꝛ supades aq̄
libras pōesq; ad solē in die: nō humēti domo
nocte.⁊ post dies.iij. ḡsi libre quadrātē de ea.p
pinabis vsq; trientē olei amigdal'dulcis duas
instillans.ʒ.sumaturq; ante auroꝛā. Erit autē
sumentis cibus edoꝛum caro in zirabago pa-
rata aut espidabago.

Infusiōis assignatio mēstruū puo
cantis. Sūe semis melo
nis tūsi.ʒ.vij.semis apij:⁊ fenicli anisi cuiusq;
iij.dauci.diptami cuiusq;.ij.spice arōatice.ab
sinthij cuiusq;.iiij.hermeli abeheli cuiusq;ʒ.
⁊.ʒ. Tūde hec oia ⁊ i phiala ponēs aq̄ supinū
de libras.iij.⁊ die ad solē pducēs nocte domo
repone.dabisq; de ea dieb⁹ singulis.ʒ.iiij.cū
ʒ.olei amigdalini dulcis ante auroꝛam.

Infusiōis aloes assignatio q̄ ℏtigi
ni pdest ⁊cephalee exḡ
tis h̄uoꝛib⁹ stōmq; cōfoꝛtat. Sūe mirobo. lze
buli.ʒ.r.belliric.xilo aloes cuiusq;ʒ.⁊.ʒ.absin
thij.iij.suchahe.badauredi.spi.gaf.carpobal.
cuiusq;.ij.mirre i al'mēte.ℏ.marmamusi.iij.ca
cale.rose cuiusq;.iiij.Coq̄ oia i.iiij.aq̄ lℓ.dēec
ad vnā ofician⁊ dieb⁹ singul'.ʒ.iiij.cū olī amig
dalini dulcis.ʒ.ppina.pfuturas cū dei gra.

¶Capkm.x.de medicamibus solutiuis.

Medicaminū solubilliū assignatō
ā hūiditatē emittūt turbit albi rasi
cacale minoris. anisi cuiusq;.ʒ.ij.
scamonee.ʒ.salis idici.obo.iiij.pi-
peris longi .obo.ʒ.⁊.ʒaccare selimene.ʒ.viij.
dabis cum aqua calida.

Catartici assignatio flegma ⁊ hu
miditatē deponētis. Su-
me turbit albi.⁊ rasi ac diligenter tunsi.ʒ. aga
rici obo.iiij.⁊ trita hec diligenter subtiliq; cri-
brata panno cum crudo distempera mellis.⁊
mane diluculo sumens aquam sorbitet post
tepidam.

Medicaminis saberemi assignatio vtilis
superfluitatib⁹ viscosis ⁊ nigris. Su
me saberēi.ʒ.iiij.epithi.cretici.aloes epati.cu
iusq;.ij.mirobo.citrini.ʒ.ʒ.apij cimini. carma
nici anisi carui.cuiusq;.obo.ʒ.medicamia hec
adunabis trita ⁊ cribrata.dabisq; de eo.ʒ.⁊.ʒ.
cum opus fuerit.

Medicaminis mazerionis assignatio vti
lis in colerā nigram ⁊ flegma. Sume
mazerionis aceto in fusi vini die ac nocte ⁊ sic-
cati epithi.cretici.turbit albi cuiusq;ʒ. ciminī
carmantici salis indici.mirobo.citri. cuiusq;ʒ.
ʒ.adunabis hec medicamina trita ⁊ cribrata ⁊
cum opus fuerit.ʒ.duas de eis dabis cū aqua
calida.

Cartici quod coleram deponit rubeam
assignatio. Sume hyerepicre.ʒ.ij.dia-
gridij salis naste.cuiusq; obo.ʒ.apij seminis.
ob.agaric.iiij.mirob.citri.ʒ.ij. aloes epati.ob.
ℏ.adunabis hec diligenter trita ⁊ subtili trā-
missa pāno cū calida ppinabis aqua.

Cartic ad coleram nigrā. Sume hyere
partes.iij.mirobo. citri. partē ℓzebuli.
ℏ.salis.v.epithi.partem absinthℏ greci.ij. tri-
taq; hec diligenter cum mellis distempera ⁊
ante auroꝛam.ʒ.iij.dabis vsq;.iiij.cum aqua
calida.

Aliud ad idem sume epithi.cretici. poli
podij idici cuiusq;.ʒ.⁊.ʒ.agarici.
ʒ.salis naste.ij.obol.sticados tātūdē petre la
zuli similiter: hec trita diligenter cū mellis di-
stemperabis ⁊.ʒ.dabis de eo. vj. ⁊ si pulnisē
ʒ.iij.cū aq̄ calida ante auroꝛam.

Laxatiui assignatio que flegmati prodest
⁊ humiditati. Sume turbit albi ⁊ rasi.
ʒ.⁊ trientem ⁊ garici ob.iij.saberemi.ʒ.ʒ.salis
naste.medietatem eoꝛum: trita hec diligenter
cum melle dispumato distemperabis ⁊ est ple
na potio.

Electuarij laxatiui assignatio quod cole-
rā deponit rubeā ⁊flegma. Sume tur
bit albi ⁊ tritī.ʒ.xx. scamōee.v. cartami medul
le.ʒ.sisami.amigdalarum optime excoꝛticata
rum cuiusq;.iij. ʒaccare selinene.ʒ.tritis omni
bus diligenter cum melle distempera dispu-
mato ⁊ obo.ij. adde ʒafrāi dabisq; de eo.ʒ.v.
vsq; cum aqua calida.

Aliud ad idē.s.quod coleram laxat ru
beam ⁊ flegmat. Sume mirob.
citrini.turbit albi ⁊ rasi sourentani. cuiusq;.ij.
ʒ.scamonee seminis naste salis.ʒ.teres hec di
ligenter.⁊.ʒ.ij.ac.ʒ.vsq;.iij.cum iuleb tabarze
di ⁊ aqua calida offeres.

Laxatiui assignatio vtilis ictheritijs colerā
etenim rubeam deponit. Sume diagri
dij obo.ij.ʒaccare tabarzedi.ʒ.tereq; diligen
ter ⁊ cum aqua propinabis frigida ⁊ proderit
per dei gratiam.

Aliud qō nigrā educit. Sūe turbit ālbi epithi. salis idici. cuiuscz. ʒ. teres oia diligenter ⁊ cum tepida ꝓpinabis.

Medicaminis qō sla laxat et colaz nigrā assignatio. Sume turbit albi. ʒ. polipodij. ʒ. ⁊. ʃ. agar. ob. iij. aloes escoteri. ʃ. ʒ. diagridij calcos. iij. teres oia hec diligēter ⁊ cuz aqua ꝓpinabis calida.

Medicaminis assig° qōleiagū ōz. Sūe amōia ci bellirici ēblici mirobol. citri. optie purgato rū. cuiscz. ʒ. ɤ. polipodij epithimi sticados turbit albi. cuiuscz. v. tere oia diligenter et cum melle distemperabis dispumato. ʒ. dabis. iij. cum badernebine aqua.

Laxatiuū qō hūiditatē educit a diſgregatiōib⁹ ⁊ sla a stō. Sume hierepicre epithimi cretici. cui⁹cz. ʒ. agar. albi. ʒ. ʃ. colloquintid adipis. ʒ. ſ. ⁊. ʃ. medicamina hec trita adunabis ⁊ cribrata atcz cū melle distēperabis dispumato ⁊. ʒ. dabis. ij. iuxta qō opus fuerit cum calida.

Medicaminis assig° laxatiui iocūdi odoz ⁊ saporis nō abominabilis. Sume turbit albi ⁊ rasi. sisami excoriati ʒaccare selimene. cuiuscz ꝑtē ⁊ aduna hec medicamina trita ⁊ cribrata vase conde. ʒ. v. cū aq̄ daturus tepida.

Medicaminis assig° qō lūbri cos deponit ⁊ ascarides. Sūe ɬebuli sal. mirobol. citrini optie purgati. cui⁹cz. ʒ. v. turbit albi. xij. pēidioꝝ xiij. sextaſ. sicca adūaē medicamia trita ⁊ cribrata pēidiascz i aqua solues cala ⁊ sil pl'nerē distēperās auellanas ꝓstitues quācz. vj. diagmaz. Quecz haz erit plena potio cū aq̄ cala.

Aliud ꝫ lūbricos ⁊ ascarides. Sūe fcha si atterēgi. cuiscz. ʒ. ſ. turbit cānabili. cuiuscz. ij. aduna hec trita ⁊ cribrata medicamina. ⁊ pulueriē hūe dabis: accipiatcz cū aq̄ calida aut melle: oportebit aūt añ ꝫ sumaz medicamē lactis bibere capraz calidi. ʒ. ij. ⁊ abstineat a cibo tribus diebus.

Aliud qō lūbricos educit aut ɤmes et ascarides. Sūe serchasi atterēgi canabili lupini. mirre mūde turbit. eēles tolle ptes ⁊ medicamina hec trita ⁊ cribrata aduna nans. ʒ. de eo ꝓpina.

Aliud ad idē. Sihi armenici. abrotani cuiuscz. ʒ. ɤ. coēs in trib⁹ aq̄ libz donec libra tm̄ supsit hāc cola ⁊ libra. ʃ. supta adde zac care. ʒ. ɤ. atterēgi. ʒ. diligenter triti ⁊ calida bibantur.

¶ Capi. xj. de pillulis.

Astamaicōis pillaꝝ assign° vtiliū q̄ fiūt ex ẽsso ⁊ viscoso slatez cola nigra morbis varijscz corp⁹ superfluitatib⁹ purgāt. Sūe turbit albi ꝑcauti ticti ⁊ exteriora rasa hſitis. ʒ. ij. aloes epatice nili ℈ noz cui⁹cz ʒ. colloquintide adipis scamōee cuiuscz obo. ij. medicamia tere ⁊ cū aq̄ distēperās pillulabis dabiscz de eis. ʒ. ij. ⁊. ʃ. vscz. ij.

Pillaꝝ estamaicōis assig° fortioꝝ ꝓtib⁹. Sume carpobal. xilobal. cassie spice aromatice. asari. cinamōi. ʒafrāi mastic, radicis adechari acori absinthij sicci ʒaraunedi rotū di sal' idi. cuiuscz. ʒ. aloes epatice. xv. diagridij agarīē. colloquntide adipis. cui⁹cz. ij. epithimi cretici. belfaici idici cui⁹cz. vj. medicamia hec adunabis trita ⁊ cribrata. atcz cuz carnebi aq̄ nebatici distēpatis vt pap pilla. ⁊ in vmbra sic cās vase cōdēs vitreo eius claude orificium ⁊ cum opus fuerit vtere. ʒ. offerens. ij. ⁊. ʃ.

Pillaꝝ estamaicōis aliaꝝ assig° q̄ colaz deponūt nigrā. Sūe epithimi cretici colloquitide adipis cui⁹cz. ʒ. xv. agar. ɤ. aloes epatice. xxvij. spīc aromatīē. costi carpobal. ʒafrāi ⁊ radicis adechari cuiuscz. ij. ⁊. ʃ. cassie. vj. ⁊. ʃ. medicamia hec trita ⁊ cribrata adunās cū caut nebatici aq̄ distēpaz pillans i pap modū ivmbra sicca atcz vaseiz dēs. ʒ. dab. ij. ⁊ seis. vʃ. ij.

Pillaꝝ hiere assignatio vtiliū capitis passionib⁹ qm̄ ei⁹ supfluitates ꝺponūt. Sume hierepicre. ʒ. vj. turbit miro. citrini. cui⁹cz. iij. sal' idici. ij. ⁊. ʃ. hec medicamia diligēter teres ⁊ distēpera cū apij aq̄ ⁊ pillulās in vmbra sicca. ʒ. ij. ⁊. ʃ. vscz. vʃ. dās. Et si cū his ēt coleram emittere vis rubeā adde scamonee. ʒ. ʃ. ⁊ sva rios vis educere humozes scamonee loco col loquintide adipis. ʒ. pone.

Hiere pillaꝝ assignatio vtiliū ad eadē. Sume hierepicre turbit albi. cuiuscz. ʒ. v. mi rob. citri. ɬebuli anisi. cuiuscz. iij. sal idici. ʒ. ⁊ ʃ. medicamia hec trita aduna ⁊ cribrata atcz cū apij aq̄ distēpans pilla. ⁊ sicca cū op⁹ fuerit ʒ. ij. cū calida daturus aqua.

Aliarum hiere pillularū assignatio que caput ⁊ stomacū purgāt. Sūe turbit albi. hierepicre. cuiuscz. ʒ. scamonee obol. colloquintide adipis obolum et ʃ. salis indi. ʒ. ʃ. hec oia diligēter trita distēperans pillula ⁊ in vmbra siccans ante auroraz cum tepida dabis.

Aloes pillaꝝ assignatio vtiliū capitis ⁊ stōi doloꝝ. Sūe aloe epatice ʒ. iij. masticis rose rubee. cuiuscz. ʒ. tritis oib⁹ ⁊ diligēter aduntis distēpa cū aqua ⁊ pillulans in vmbra sicca. cūcz opus fuerit vtere eī ti dormitū exag. vscz. ij. dabis. ʒ.

Alia aloes pillulaꝝ assignatio. Sūe turbit mirob. citrini masticis rose sicce equalia pondera aloes epatice quantum omnia tritis cribratis diligenter oibus distempera cum intibe aqua ⁊ pillulās in vmbra exag.

vsqz.ij.dabis.z.dormituro.

Pilleꝛ aureꝛ assignatio vtiliꝰ capitꝫ molestꝫ q̄ visū acuit ꝛ caput purgāt. Sūe aloes epatic.ꝛꝛ.z.mirob.citrini.ꝛ.mastic.ꝫ dra gagāti.z.afrāi.cuiusqz.ij.rose rubee. optime purgate.v.tere oia diligēter ꝛ cribrās panno subtili distēpa cuꝫ aq̄ ꝛ pilleꝛas fac magnas q̄s in vmbra siccaueris.z.ij.vsqz.ij.ꝛ.5.dabis.

Pilleꝛarū galieni assignatio q̄ dicūt ꝓcanice in al' caucanice doloꝛibꝫ ꝓsunt capitis et flati.visum acuit ꝛ a corpe superfluos minuunt. Sūe mastices absinthij sicci aloes epatic. sca monee colloq̄ntide adipis ꝓtes eq̄les: teres diligēter distēpera cū aquaꝛ pilleꝛa.dabisqz de eis.z.j.vsqz.z.ꝛ quadrātem.

Pillule aromatice pⁱme vtil' colꝛe nigre ꝛ rubee.ac flati stōi ifixo.stōi doloꝛi ꝛ sincopi q̄ ex subuersiōe accit ex colꝛa nigra ꝛ sub uersiōi. Sume cinamōi calami aromatici carpobalsami.floꝛ adecharī.cassie.cinamōi. cuiusqz.z.ꝛ.teres parū ꝛ supfūdes aq̄ pluuialis lib.xij.ꝛ coq̄s dōec ad medietatē redeāt: tunc sumes aloes epatic libtā.ꝛ in hac lauabis aq̄ colabisqz bis ꝛ ter dōec nō supsint nisi aloes feces q̄ nec̄ie nō sunt sicqz ad solē ponēs sicca ꝛ addes zafrāi mastic.mirre cuiusqz.z.distemperans in ciceris modū pillulabis.ꝛ in vmbra siccans.z.iij.cum tepida offeres aqua.

Pillularū fetidaꝛ assignatio q̄ palisi ꝓsūt ꝛ faciei ꝓtorsiōi colice arteticoꝛ podagri co doloꝛibꝫ vētositati ḡsse ꝛ dorsi doloꝛi ener uatiōiqz ꝛ mēstruū puocāt. Sūe ẖapini amoniaci.iaustri sarcocolle eq̄les ptes. gūmas in poꝛi aq̄ ifunde reliq̄ tere ꝛ cribra ac cū gūma rū aq̄ distēperās.i cicerꝫ modū pilleꝛabis ꝛ ivmbra siccās.z.iij.cum tepida offeres.

Pille alie fetide ꝓzib⁹ foꝛtiozes. Sūe bde liꝫ ām oniaci seq̄binegi.opopōac.herme li colloq̄ntide adipis aloes epatic. cuiusqz.z. viij.epithimi.iiij.scamōee.mirobo.citrini.nili q̄noꝛ.cuiusqz.ij.cinamomi.zafrāi.spice cuiusqz.z.ꝛ.5.sufali.gar.euforbij.cuiusqz exag.5.laberemi.soureniani cuiusqz.iiij.tere hec diligē ter gūmas in poꝛi aqua dissolue. pilluland sqz vtere.z.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.

Pillulaꝛ sticados assignatio.vtiliū cephalee q̄ ex flate fit ꝛ colꝛa nigra.cerebꝛi purgāt vtiles ꝛ ꝓbate. Sūe mirob.citrini ẖebuli. cuiusqz.z.v.turbit.z.vij.ꝛ.5.aloes epatice.vj. epithi polipoꝺ.sticados cuiusqz.iij.agar.triē tē coꝛ ꝛ.5.elleboꝛi nigri sal naste cuiusqz.ij. gar.fautenegi mōtāi.colloq̄ntide adipis cuiusqz.z.ꝛ.5.hyerepicre.ꝛ.tere oia diligēter et cū aq̄ distēperās pillula.ꝛ in vmbra siccans.z. iij.cum aqua dabis calida.

Serapini pilleꝛ assig⁹ q̄ colitis ꝓsunt ꝛ mēstruis ꝛperant. Sume aloes serapini seis apij sarcocolle mirob.citrini cuiusqz.z.v.turbit.ꝛꝛ.colloq̄ntide adipis tres hec oia diligēter trita distēperans pillulabis ꝛ.z.offeres.iij.

Sitaregi pilleꝛ assig⁹ arteticꝫ vtiliū doloꝛib⁹ ꝛ neruis palisim faciei ꝓtorsiōi.mēstruoꝛūqz ꝓstipatiōi. Sume turbit.z.ꝛ.aloes epatic.ꝛ.zinziberꝫ sinapis albi sal'idici.acori.sitaregi.cuiusqz.ij.pipis longi piretri.cuiusqz.z.pēdiaꝛ saḧari.iiij. tere oia diligēter ꝛ cū carnabi aq̄ distēperās pilleꝛabis ꝛ in vmbra siccatis.ij.dabis.z.ꝛ.5.vsqz.iij.

Bdelij pilleꝛarū assig⁹ emoꝛoidib⁹ ꝛ ste stinoꝛ iferioꝛ doloꝛib⁹ vtilinz. Sume mirob.idi bellirici eq̄les ptes machali glauci.q̄tū oium distēpabis cū carnabi aq̄ et pilleans.z.dabis.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.

Pilleꝛ laxātiū assig⁹ vtiliū arteticis ex mā ḡssa doloꝛib⁹ Sūe soureāi.bourēdani ꝛ floꝛ i al' folioꝛ el⁹ fu. folioꝛ.cappis.hēne metice.sitaregi idici.pipis lōgi colloq̄ntide adipis cuiusqz.z.ij.agarici.iiij.turbit.viij.salis.z. ꝛ.5.aloes.ꝛ.anisi mastic. cuiusqz ꝛ penidiarū saḧari.iiij.teres oia diligēter ꝛ distēperās pilleꝛ lulabis ꝛ dantur ex eis.z.vsqz.iiij.

Scurēiani pilleꝛ assignatio vtiliū doloꝛib⁹ disgregationū ꝛ podagre. Sūe cētauree mioꝛ.z.v.turbit albi.vij.scurēiāi.c.i al'.iij.fapini.iiij.piretri.ij.aloes epati.vj. colloq̄ntide adipꝫ agar.fu.cuiusqz.iij. Tritꝫ oib⁹ diligēter cū carnibi aq̄ distēpa ꝛ in modū pipis pilleꝛa ꝛ in vmbra desicca.haꝛ potio.z.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.

Scurēiani pilleꝛ auree ꝫ sub ꝑmis. Sume epati cuiusqz eq̄les ptes ꝛ tritis oib⁹ distēpa. pilleꝛaqz.z.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.daturus.

Pilleꝛ assignatio ad podagrā q̄ fit ex flate. Sūe scurēiani.z.xij.lubāi sicci corticū radicū cappis pipis nigri ꝛ lōgi hēne metice zinziberis cuiusqz obo.ꝛ.5.hec diligēter teres ꝛ cribrās cū aqua distēpera pillulansqz.z.dabis.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.

Pillularum decem medicaminū assignatio vtiliꝫ doloꝛibus arteticis ꝛ podagricis paralisi. faciei distoꝛsioni ꝛ ex frigido moꝛbis. Sume zinziberis piperis nigri longi. sirembrici purgati. optime sitaregi indici.mirobol. nigri. ẖebuli purgati.ameos ciperi cuiusqz.z.ij.aloes epatice.ꝛ.medicamina hec trita ꝛ cribrata adunans ꝛ cum solatri aqua cocta et colata distempes rans pillula.ꝛ in vmbra siccata vase cōde. cū qz opus fuerit.z.ij.ꝛ.5.vsqz.iij.cum aqua dabis calida.

Pillularum assignatio que arte tico medentur doloꝛi: et podagrico ex flegmate. paralisi. faciei contoꝛsioni. neruoꝝ doloꝛi superfluitates deponentes grossas, ac viscosas ac

colerā nigrā. Sume carpobal. cassie. spice aro matice. asari. cinamōi. zafrāi. masticis saʒ idici absinthij sicci. pipis. floꝝ adechari. aristolo. rotūde. polipodij colloqntide adipis. cuiuscꝫ. ʒ. iij. scamonee. agaſ. cuiuscꝫ. iij. aloes epatice. ʒvʃ. epithi. cretici. vij. medicamia hec trita ꝛ cribrata adunās cū carnibi aq̄ distēpera nabatici cocta ꝛ colata. pillulasꝫ facies paruas. desicca in vmbra ꝛ vase condens. cum opus fuerit. ʒ. ij. ꝛ. ʃ. dabiscꝫ. iij.

Pillularū naste assigna° vtiliū pali si. facies cōtorsioni. arteti co ꝛ podagrico dolorib⁹. colice ꝛ vētositati ḡ se. morbiscꝫ ex frido ꝛ hūido ac sciaticis. Sūe mirob. citri. apij. aloes epati. lelēbachi. colloquintide adipis semis hermeli. castorei. anzero ti. assaq̄. machali. serapini. opopōacis gūmi pigami. igilij. naste albe. cuiꝰqʒ. ʒ. v. medicamia hec trita ꝛ cribrata adunabis. gūmasqʒ ꝛ nasta in aq̄ infunde calā ꝛ sil' medicamia distēperās pillula in piperis modū ꝛ in vmbra siccās vase cōde. cūqʒ opus fuerit. ʒ. ij. ꝛ. ʃ. cū calida dabis aqua.

Pillule ad podagrā. aloes epati. ʒ. ij. mahizahoze. mirobo. idi. lele guagi cuiusqʒ. iij. bourēdāi. pionie cuiusqʒ. ij. machali glauci. iij. medicamina hec trita ꝛ cribrata adunās cū carnabi aq̄ nebatici distēpera ꝛ pillulans. ʒ. dabis. ij. vsqʒ. ij. ꝛ semis.

Pillularū marmesqui assigna° pro sunt colicis artetico dolori ꝛ podagrico ꝛ i saliua ꝛp⁹ saturitatē sumunk. Sūe felfemni fadegi. saturcie fereslace. saʒ indici zinziberis. carpobalsami. darasini. narmesqui cuiuscꝫ. ʒ. ꝛ. ʃ. mirobo. idici. ij. aloes epatice. xx. medicamia. hec trita ꝛ cribrata aduna ꝛ cū solatri aqua distēperans pillula siccanscꝫ in vmbra cū fuerit opus vteris. ij. dans. ʒ. vscꝫ ij. ꝛ. ʃ. cū aqua calida.

Pillularū assignatio artetico dolori ꝛ podagrico vel sciatico. Sūe saberēi mirabolāi citrini vggi. i aʒ irini. aloes. epatice ꝛ nili granoꝝ. cuiuscꝫ. ʒ. ij. medicamia hec trita ꝛ cribrata cū aq̄ distēperabis. pillula ꝛ in vmbra desicca. vascꝫ cōdēs. ʒ. ꝛ. ʃ. vscꝫ duas dabis cū aqua calida.

Pillule alie ad podagrā q̄ dolorē mitigāt. Sūe anisi cimini. carmāici marabachi. pipis albi ꝛ lōgi. cartāi medulle cuiuscꝫ. ʒ. ij. zinziberis. faligij. euforbij cuiuscꝫ. iij. masticis. vʃ. scurēciani. xx. medicamia hec aduna trita ꝛ cribrata etiā cū vino aut cōi. aut vue passe aut melle distēperās pillula. ʒ. j. vscꝫ exag. cū aq̄ in qua ciminū coxeris daturus.

Pillule ad pogagrā expte pipis nigri ꝛ lōgi. zinziberis. folioꝝ cappa ris. folioꝝ hēne. cimini carmāici cuiuscꝫ. ʒ. saʒ naste nusaderi spūe maris. ralēbachi mihe. cu inscꝫ. ij. scurenia. ʃ. ʒ. trita ola diligenter cū aq̄ distēperās pillula: ꝛ in vmbra siccatas vase cōde. cūcꝫ opus fuerit trientē earū cū calida dabis dormituro noctib⁹ tribus.

Pillularū assigna° vtiliū febri ḡrtane. Sūe mirobo. ihebuli. ʒ. iij. epithi cretici. iij. succi gafeti ꝛ absinthij. cuiuscꝫ. ij. zafrāi. ʒ. medicamia hec aduna trita ꝛ cribrata cū carnabi ꝛ nabatici aq̄ distēpera ꝛ in piperis modū pillula ḡo in vmbra siccans. ʒ. ij. ꝛ. ʃ. dabis.

Pillularū gafeti assign° ḡrtane vtiliū febri. Sūe liligi mirobo. citrini gafeti succi cuiuscꝫ. ij. cardami. ʒ. heltiti horū mediū. trita ꝛ cribrata distēpera medicamia ꝛ pillulās. ʒ. cū calida dabis aqua.

Pillule metrāi ḡrtane vtiles febri. ꝛ sta tice colice: epatiꝫ dolori. ac stōi podagreꝫ. Sūe gafeti succi absinthij. mastic. mirob citrini ꝛ idi braygiahi cataputiaꝝ lac habali in aʒ lebelabi. amēti. colloqntide adipis iggij. saharēgi cuiuscꝫ. ʒ. ij. diagridij semis exag. aloes escotiri. quātū ꝛ eoꝝ olum pōdus tritaꝝ cribrata cū solatri aq̄ distēpera ꝛ pillulans siccа. ʒ. ꝛ. ʃ. vscꝫ. ij. offerens.

Pillularū vtilis puerꝫ assign°. q̄ sine molestia solvūt. Sūe turbit. ʒ. ij. agaric. obol. iij. absinthij greci ob. tere ꝛ cribra ꝛ distēperās plenā pillula potionē.

Pillularū hydropicoꝝ assig°. Sūe mirob. citrini rose cuiuscꝫ. ʒ. x. scāblegi. vʃ. agar. v. saberēi. iij. q̄ tere diligēter ꝛ cribra. serapinū in aqua dissolue calida. distēpera simul ꝛ pillulās. ʒ. dabis. ij. ꝛ. ʃ. vscꝫ. iij.

Pillule alie hydropisis carnosis vties. Sūe scāonee adipiꝫ hātali triētē eoꝝ turbit. ʒ. iij. saberēi. serapini cuiuscꝫ vʃ. diagagāti. ij. mirob. citrini. iij. Que ola nocte ꝛ die ifunde serapinū in aqua dissolue calida ꝛ singula vt expedit terens sicca adunās medicamia cribrata. ꝛ distēperās pilla ꝛ i vmbra sicca exag. vscꝫ. ij. dabis. ʒ.

Pillule hydropicis. q̄ cū camele lacte bibū tur. Sūe euforbij sal'idici. diagridij cuiuscꝫ exag. turbit albi. vʃ. mirre mūde. iij. aloes epatice. xij. trita hec adunabis ꝛ cribrata. atcꝫ cū strigni aq̄ distēperās cocta ꝛ colata pilla in piperis modū ꝛ i vmbra siccās exagium da.

Pillule serchasi q̄ aq̄ sponūt citrinā. Sūe iercuatū. tritū. cuiuscꝫ ptē ꝛ sup ignē dimitte dōec spissēt. ꝛ pille fieri queāt: tūc cicerꝫ modū pilla ꝛ grana dabis duo aut. ij.

Pille alie aquā solūctes citrinā ꝛ corrupte pfūt digōi vel cōptoni. Sūe aloes epatice. ʒ. ij. iggij epithi totidē. authimudi. ir. abrasiali. spice. aromatic. scliche. turbit albi. masti. cuiuscꝫ. iij. ʒ afrāi. iij. agar. vʃ. amōi. ʒ. hec adunabis trita ꝛ cribrata ꝛ cū aq̄ distēperās pilla

ꝛ in vmbra sicca. dabisq; de eis. ʒ. ij. cuꝫ aqua calida.

Pilule seḡbinegi. gaꝛ. vtil' morbis frigidis coli lice. ꝓtorsiōi faciei hydropisi ꝛ sibꝫ. Sue mirob. triū. ꝛ est blicipurgati cuiusq; exag. xv. bdellij. iij. ʒiziberis cinamōi. cuiusq; v. pipis ni. ꝛ lōgi. asari. sitaregi carpobalsami. cuiusq; ij. seis apij. ameos. acori. cassie cuiusq; ij. maꝛthicis. xvj. agaꝛ. ℞. ʒaccare taberzedi. xxx. agarici ꝛ machalij i mortario teres ꝛ postea aquā superstillabis. ac fortiꝛ tūdes: reliqsq; put expedit tritis medicamibꝫ ꝛ cribratis pāno subtili sup agaricū ꝛ bdelij pijce ꝛ in mortario distē perās fortiꝛ tere ꝛ misce. pilꝛacq; i pipis modū dabis exagiū. ʒ. ꝛ. ʒ. vsq; duo cū tepida i die: absq; ullo timoꝛe accepturi ante ꝓ diem ꝛ post. ij.

Galieni pilꝛarū assignatio vtiliū cōtra ꝓtꝫ difficultati. Sue aloes epatic. machali glauci. colloq̄ntide adipis agarici diagridij. equales ptes ꝛ tritas ac cribratas adunās cum aqua distēpera: pilꝛataq; in vmbra siccabis. exagium offerens.

Pillule q̄ pectꝫ ex flate ḡsso ꝛ opilāti purgāt. Sue agaric. turbit. melinegdi. cuiusq; ʒ. ij. liḡre. radicis iggij. hierepicre prassij cuiusq; ʒ. colloq̄ntide adipis sarcocole. aloes. cuiusq; ʒ. ij. trita diligēter ꝛ subtili trāmissa pāno distempera medicamina cū aq̄: ꝛ pillulas. ʒ. ij. ꝛ ʒ. cum opus fuerit offeres.

Pillule ꝓ hydropicis assignꝫ. Sue saberemū ꝛ vini ifūde aceto tribꝫ diebꝫ: tūc exhe ꝛ siccatū cū olꝫ frige amigdalio dulci dōec adustiōi fiat. primū: huiꝫ sue ptes. ij. liḡre. succi pꝛē ꝛ diligēter tere distēpa cū aq̄ post pilꝛa: harū potio/exagiū cum aqua calida.

Pilꝛarū assignaꝫ ḡs filiꝫ sophie ꝛ alꝛ sonie cō posuit artetico ꝛ podagrico ex hūore ḡsso dolorib⁹. Sue sourēiani. houreḡani. hātali adipis. cuiusq; ʒ. v. maheiḡare. ꝛetire. dauci. fu. aristolꝫ. lon. cuiusq; ʒ. iij. hierepicre. machali cuiusq; ʒ. xv. agarici. mirobo. citrini. cuiusq; ʒ. ꝛ. lebebachi. camepithei. sticados. semis hēdacoḡ. ʒerenzi. in alꝛazezi gētiane. cuiusq; ʒ. ij. machalū i postea aq̄ nebatic. die ꝛ nocte ifunde: reliq; terēs medicamia sicca ꝛ pāno cribrata ꝛ sicata vase cōdes: cumq; opus fuerit vteris.

Pillulaꝫ assignꝫ q̄ colieʒ medenꝫ. Sue agare. seḡbinegi. taugdali. i alꝫ. raudali. macinali. glauci. castorei cuiusq; ʒ. aloes epatic. iij. aduna hec trita medicamina ꝛ distēperās pilꝛa ꝛ vase cōdes. dabisq; ex eis. ʒ. Sūt hoim quidam qui scamonee addunt. ʒ.

Pillularū assignatio q̄ anhelitū ꝛiocūdāt et omnem oris fetoꝛē delent. Sume nucis muscate. cacale. gaꝛ. cāphore cinamomi. galāge. fufali. cuiusq; ʒ. muscī. obo. ij. trita ꝛ cribrata hec adunabis medicamia excepto muscꝫ ipmq; separatiʒ teres ꝛ cū reliq̄s sic miscebis. distēperāsq; cū rosarū aq̄ pilꝛa. ꝛ in vmbra sicatas cōde. cumq; opꝫ fuerit pillas. ij. in ore teneas. Si aūt necessariū fuerit vt sumaṅ ad stōm purgādū a supfluitatibꝫ putridis ꝛ āheli tū coꝛrūpētibꝫ addes hierepicre. ʒ. iij. ꝛ aufer es cāphore pōderis medietatem. est eaꝫ potio exagi.

Pillule alie q̄ anhelitū gratificāt ꝛ eiꝫ fetoꝛē mitigāt. Sume coꝛticū atteregi viridis gaꝛ. nucꝫ muscate. narmesq̄. ʒiziberis. helli. igdi. cubebe. belbase. sachadi. cuiusq; ʒ. muscī. ʒ. hec adunabis medicamia trita ꝛ cribrata cum rosarum aqua distemperās. aut citonioꝝ. aut pomoꝝ. magnas facies pillulas suppressas ꝛ oꝛe tenēs cum fuerit necesse frueris.

Pillule succani doloꝛi vtiles vētris ꝛ male digōni medicamibus moꝛtiferis reptiliū pcussiōi. mfices cōponūt ꝛ cōceptū fieri iuuāt. Granoꝝ berberis radicū bābaq; aristo. lō. carui. pipis nigri. zlōgi mirre spic. eḡlia sumēs pōdera. tere ꝛ cribrata distēpera cū aq̄ rosarū pilꝛatiʒ i vmbra sicca. ꝛ. ʒ. dabis. ij. cū aq̄ calꝫa.

Pille pulmōis vlceribꝫ vtiles. Sue pilꝛacerū amigdō. purgatarū. ꝛethire. liḡritie rodi. semis papaueris. medulle semis citonioꝝ equales partes ꝛ teres oia cribra ꝛ cum vino cocto distemperās pillulas magnas fac ꝛ suppressas cumq; fuerit opus vteris.

Pillule ad tussiʒ. Sue liquiꝛ. succi. vue passe purgate granis. cuiusq; ʒ. iij. amili. gū arabice. ꝛethire. semis charahe medulle. cuiusq; ʒ. tere oia ac medietatem omniū pentadiarum adde ꝛ cū seminis citoniorum spuma distemperans pillulas magnas ꝛ suppressas fac. cūq; opus fuerit sub lingua pones.

Pillularum assignatio que naribus instillantur paralisi vtilium ꝛ faciei contorsioni queq; ex flegmate gignitur cephalee. Sume carbaqui albi. ʒ. iij. aloes epati. sunizi. euforbij opoponacis cuiusq; ʒ. mirre tertiā eoꝝ thuris. boli armēici cuiusq; ʒ. iij. castorei zafrani. cuiusq; ʒ. ꝛ. ʒ. tere oia diligenter ꝛ cribra cū bliti aqua distempera pillulasq; fac quas ꝛ cū opus fuerit grana duo. vsq; . iij. cum oleo instillabis cheiri.

Pillule ad idem alie que vocantur taberi prosunt sahaphe humide ꝛ sicce ꝛ igni sacro scrophulisq; in collo ꝛ ventositati que in capite habeꝫ. Sume sarcocolle albe optime mirre. zafrani. thuris eḡles partes ꝛ tere queq; sigillatim integre que cum cribrata fuerint equali pondere omnia misce ꝛ cum sanfuci aqua distemperans pillula in modum lenticule ꝛ minores etiam pueris q̄ parvas sub granoꝝ duum pondere instillabis cum vioꝛ. oleo magnerum grana tria viris.

Pillule q̄ pueroꝝ narib⁹ ℨ eoꝝ capitis vēto sitatē istillāt. Sume aloes epati obo. iiij. zaccare tabarzedi. cādari. cuiuslꝫ .ij. castorei hezazi. c⁹ qz. iiij. Teres hec ⁊ cribrās cū aq̄ distēpabis maiorāe ⁊ pillas faciespuas vt oro bū. instillabisqz granū cū violaꝝ oleo.

Pillulaꝝ assignatio q̄ vētrē ꝓstipāt ⁊ dissinteriā ex stō ⁊ itestis supioꝛib⁹. Sūe cortic̄ gnati accidi. galle. ptes eq̄les tritasqz subtili cribra pāno. ⁊ in vini aceto decoq̄ dōec spisse tur. sicqz igne deponēs cū refrigeratū fuerit i modū pipis pillā. ⁊ pillas. x. vsqz. xv. vl. xx. iuxta qđ necesse fuerit cū frigida dabis aqua.

Pille alie toxtiōi. tenasmōi ⁊ turbatiōi ventriositiles. Sume galle acatie. rose rubee lubera in al lupini sicci. thuris masculi. cipi. gūme arabice. opij. castoꝛe. talaq̄. balaustie. cuiusq̄ ptē mirti gnoꝝ. seis hermazi. cui⁹q̄. ij. teres ⁊ cribrās cūvio distēp a. aut mirti roboaut galle aqua ⁊ pillula in ciceris modum. eorūq̄ potio vsq̄ tres.

Pillule alie q̄ nāz retinēt ⁊ fluxū sāguis auferūt iferi⁹. Sūe sumaci. z. ij. galle. z. cortic̄ gnati. z. ß. hec trita ⁊ cribrata adunās distēpa cū citonioꝝ aq̄ ⁊ pillans cū i vmbra sic caueris ꝑdes: haꝝ potio. z. ij. post ās ouī vitellum sorbilis in aceto elixati sorbeat.

Pillule alie ad idē. Sūe belliric̄i poma. x. gnoꝝ mirti. z. xx. gnoꝝ vue passe. v. sumaci secci. cuiusq̄. iij. teres oia diligēter ⁊ cuz aq̄ i qua gumam dissolueris arabicā distemperabis. z. ij. cum mirti aut citoniorum robo.

¶ Capitulum. xij. de medicinis vomitus.

Medicaminis q̄ per vomitū colerā educit nigrā ⁊ bibi cū venenū. Sūe salis indici. succi cucumeris agrestꝫ. buraci c⁹q̄ ptē sinapꝫ semis ptē. medicamia h⁹modi trita adūab ⁊ cribrata cū mell aq̄ ppiab ac aneti.

Medicamē q̄ per vomitū colerā educit rubeā ⁊ nigrā ⁊ febrib⁹ adhibet. Sūe gūme quēquerzediacnicis vomitus. seminū eruce ⁊ fugii. ⁊ aneti. ⁊ atriplic̄. salis indici c⁹q̄ eq̄lia pondera. trita hec ⁊ cribrata cū adūaueris. z. iij. dabvsq̄. iiij. cū melle distēpatas: ⁊ i aq̄ calefactas i q̄ anetū coreꝫ cū melle: mirabilr nāq̄ vomitū. puocat.

Medicamē alio ad vomitū. Sūe fugiis fruct̄oꝝ. z. xx. aneti. z. x. sal indic. v. seis melois medulle ℨma qui. c⁹q̄. iij. in. iij. suauis aq̄ libris coq̄ donec triēs supsit: hāc cola ⁊ mel i ea fricabis aut calegebinū cū melle circiter. ℨ. ij. pl⁹ min⁹ ve: sicq̄ tepidum bibatur ⁊ vomitus vigeatur.

Assignatio vōit⁹ fortꝫ q̄ flā ⁊ alia educit. Sume quā nuc assignauim⁹ aquā ⁊ sal heriſi in ea mitte ⁊ gelehenegi. iasahe. in al iahaphe iemenice. cuiusq̄. z. cū melle dissoluaꝫ ⁊ tepidū bibaꝫ varios vomitu educet humores.

Vomitus alia assignatio. nucis vomice. quēq̄rzedi. semis radic̄. cuiusq̄. z. ij. semis attriplicis. iij. sinapꝫ salis idici cuiusq̄. z. tere diligēter ⁊ sume tertiaz ptē. cū. ℨ. ij. calegebini in q̄ fugiles ifunderis icisas nocte cū aqua calida in qua anetū coreris ⁊ vomitum vigeat.

Vomitus colaz educēs rubeā. Sūe aquā sumaci ⁊ aquā malue ⁊ aquā aneti. i q̄ ordeū coxeris ⁊ calegebinū fochahā ⁊ sale iniecto. tepida hec ꝓpina.

Medicamis assig⁹ q̄ vomitū aufert colicum ⁊ subuersionē mitigat. Sume berberis gnoꝝ gnati acidi sumaci cuiusq̄ ptē cortic̄ pistaceorum exterioꝝ. ß. ptē hec diligēter trita cū mente aq̄ aut citonioꝝ aut granatoꝝ. syropo cū menta facto ꝓpina.

Medicamis assignatio q̄dītum compescit sitaꝫ aut cole nigre. Sūe rose rubee. z. iij. berberis. ij. mēte pistaceoꝝ corticū exterioꝝ. mastic. xiloaloes crude. cipi. spice. cinamomi gariofiloū frememesqui. cimini vini aceto ifusi. aq̄ pomorum cuiusq̄. z. ij. teres hec diligēter ⁊ z. ij. dabis cum nectare stringenti.

¶ Capi. xiij. de lahucis.

Tabuci assig⁹ mathabothoe in al mathahate q̄ tussi ꝓdest ⁊ gutturi. aspitati. Sume gūme arabice. luetire. amili. liquir. succi penidiaꝝ optimaꝝ cuiusq̄ ptē semis citonioꝝ ⁊ cucurbite dulc̄ medullaꝝ amigdal. dulciū purgataꝝ cuiusq̄. ß. ptē. teres oia diligēter ⁊ cum iuleb distēperās cū fuerit op⁹ adiecto oio amigdalio d'civter.

Labucum vtile solutioni asmati antique tussi ⁊ que ex grossa est materia ⁊ viscosa. Sume squille asse. z. iij. radicis ireos duas ptes iij. sopi cuiusq̄. z. terens ⁊ pāno cribrās ⁊ cū melle distēperans dispumato viere.

Pinearum lahuci assignatio quod ulceribus vtile est pulmonis inflammationi ⁊ tussi que ex flegmate grosso fit ⁊ viscoso. Sume pinearum magnarum purgataruz. luetire ireos radicis. gūme arabice libram. ß. lini frixi. tamar heron excoriati ⁊ ossulis purgati cuiusq̄. lb. vij. hec me dicamina trita ⁊ purgata adunans. parū misce butyro vaccino ⁊ cum melle distempera dispumato vt molle fiat. vaseqz condens cū op⁹ fuerit veteris.

Spodij lahuci assig⁹. tussi vtil si cū sebze fuerit ptisi q̄z ꝓpulmōis

vlceriḃ. Sume gũme arabice. cacale. cuiuſcꝫ ʒ.ſex. amili. tritici. ℞etire cuiuſcꝫ. ℞. ſpodij. iiij. ʒ accare tabarzedi. ℔x. cucumerꝫ ſeis excoriati pineaꝝ magnaꝝ cuiuſqꝫ ʒ.vij. medicamia hec trita aduna ⁊ cribrata cũ oleo amigdalino diſtẽpera ⁊ melle diſpumato vt molle fiat. condenſqꝫ vitreo vaſe coclear dabis cũ fuerit opꝰ ⁊ aſine lac dulce poſt accipiat.

Helbe lahuci aſſignatio qõ raucedini vtile ẽ. Sume lini ſemis. ʒ.℞. helbe ſyrie amigdõ. dulciũ purgataꝝ. cuiuſcꝫ. iiij. ℞etire. liquiḟ. radicis raſe. ⁊ tũſe. pineaꝝ magnaꝝ. amigdalaꝝ purgataꝝ amaraꝝ. amili. gũme arabice. cuiuſqꝫ. ij. hec aduñs trita et cribrata medicamina diſtẽpera cũ vino cocto ſpiſſe ⁊ vaſe cõdito: cũ fuerit opus vtaris.

Lichritie ſucci lahuci aſſignatio qõ ſupfluita trib⁹ vtile ẽ ⁊ viſcoſitati in pectore. Sũe rorbi liquiḟ. ℞etire. cuiuſqꝫ. ʒ. amigdalaꝝ amara rũ purgataꝝ. ſeis feniculi. tm̃ dẽ atqꝫ hec trita aduñs ⁊ cribrata cũ melle diſtẽpa diſpumato ⁊ amigdalino oleo dulci. condenſqꝫ cũ fuerit opus in modum auellane dabis cum ſopi decoctione.

Seminis lini lahuci aſſignatio ſicce vtilis tuſſi. Sume lini ſemen frixum et diligenter tritum cum melle diſtempera diſpumato.

Bambacis ſemis lahuci aſſignatio qõ pectoriſleni aſpera. Sume bãbacis ſemis medulle amigdõ. dulcis excoriate cuiuſqꝫ. ʒ. iiij. mermegdali liquiritie radicis raſe. v. iiij. ouoꝝ vitella. hiſqꝫ aduñatis ſiccatis tritis ⁊ cribratis cũ oleo diſtẽpera amigdallino ⁊ melle diſpumato vaſe qꝫ condito inſtante vtere neceſſitate.

Labucum pueris vtile qõ cũ mulierũ lacte aut aſine. calori ⁊ pectoriꝫ opponit aſpitati. Sume liq̃r. ſucci. ℞etire penidioꝝ optimoꝝ gũme arab. cuiꝰqꝫ ʒ. iiij. ſeis citonioꝝ medulle ſiccate. ij. hec aduñabis trita ⁊ cribrata medicamina ⁊ cum melis tabarzedi inleb oleoqꝫ amigdalino dulci diſtẽperans vaſe conde.

Tabaſiri lahuc̃ vtil̃ calori ⁊ aſpitati pulmõis canaliũ ⁊ emiſſioni. Sume gũme arabi. amili. papaueris albi. cuiuſqꝫ. ʒ. ℞. ſemis cucurbite ⁊ citroḷ. ⁊ cucumeris medullaꝝ cuiuſqꝫ. ℞. ſpodij. iiij. ſeminis malue ⁊ alice. cuiuſqꝫ. ʒ. ij. tere oia diligẽter ⁊ cũ tabarzedi mellis diſtẽpa. oleoqꝫ amigdõ. dulci ⁊ vaſe condito cũ fuerit opus vteris.

Papaueris lahucũ vtil̃ ſãguis rectioni febri acute et tuſſi pectoriꝫ dolori ⁊ pleureſi. Sũe roſe rubee optie purgate. gũme arabice cuiꝰqꝫ. ʒ. iiij. papaueris tertiã eoꝝ amili. ℞etire. cuiuſqꝫ. ʒ. ij. ſpodij zerei. zafrani cuiuſqꝫ. ij. ⁊ liq̃r. ſucci. ij. hec medicamina trita ⁊ cribrata aduñabis et cũ vino cocto ſpiſſo diſtẽperans vaſe condes cũqꝫ fuerit opus cũ terẽbentina aqua vel ſopi vteris decoctione.

Papaueris lahuci aſſignatio vtil̃ catarris ⁊ aſmatiꝫ vlceriḃ. Sũe papaueris capita magna duceta et aq̃ ifunde ſuaui cadis. vj. ſuntqꝫ i cado. ʒ. ℞. die ⁊ nocte ⁊ ſic lẽto coq̃ igne dõec medietas ſupſit igneqꝫ deponẽs fortiḟ fricabis ⁊ cola ⁊ mitte ſup quẽqꝫ cadũ papaueris. cadũ mell. ⁊ ter tiam cadi mell̃ tabarzedi ⁊ coque donec fiat lahuc̃ ſiccꝫ igne deponẽs adde lethire albe ʒ. ℞. diligẽter trita ⁊ pãno trãſmiſſa ſubtili. fortiter mixta vaſe conde ⁊ vteris.

Lauchũ papaueris cũ medicamibus vtilis fluxiḃ q̃ ad oia fluũt mẽbra acutiſqꝫ fluxiḃ ⁊ tenuiḃ qui a cerebro in pectꝰ deſluũt. Sũe papaueriꝫ capita albi ducẽta ⁊ medio criter tũde ſiccꝫ die ⁊ nocte ⁊ nocte cadis aq̃ ſuauis. vj. ⁊ moderato coque igne dõec ſola ſupſit medietas. tunc igne deponẽs refrigerari p̃mittes ⁊ optie fricatus colabis. trib⁹ addes papaueris cadis mellis diſpumati cadũ. melliſqꝫ tabarzedi tertiũ cadi ſiccꝫ igne decoq̃s lẽto dõec lahucũ fiat. depoſitoqꝫ ab igne adh̃cies hec medicamia. acatie. roſe rubee. ʒafrãi. mirre ielnari. hypoq̃ſtidos ſucci cuiꝰqꝫ. ʒ. trita hec ⁊ cribrata inj̃cies ⁊ cõmouebis donec pfectꝰ miſceãt ⁊ vaſe cõdens vitreo cũ fuerit opus vteris.

¶ Capi. xliij. Incipit tractatus trociſcoꝝ. i

Trociſcoꝝ ℞arabe aſſigꝰ vtiliũ ſãguinis ſputui ⁊ fluxui. Sũe ℞arabe. buſa di. margaritaꝝ. ſeis portulace. cuiuſcꝫ. v. cornu cerui ni aduſti. corticũ ouĩ aduſtoꝝ gũme arabice cuiꝰqꝫ. iij. coriãdri frixi ſeis papaueris albi. cuiꝰqꝫ. vj. vdahe arſenici cuiuſcꝫ. ij. tere oia diligenter ⁊ cuꝫ ſemis pſilij ſpuma diſtẽperans trocila ⁊ vtere.

Trociſcoꝝ quẽqꝫ biaſſigꝰ vtiliũ ſtõi doloriḃ ⁊ cuiructuatꝰ dñaꝫ acidꝰ tortiõi ⁊ vẽtriꝫ turbatiõi. cephaleeꝫ mficũ doloriḃ venẽo potato ⁊ fptiliũ motui ac pcuſſiõi. Sũe caſtorei. mirre mũde. ſeliche terre ſigillate. corticũ mãdragore tabicẽ. cuiuſ qꝫ. ʒ. iiij. ʒafrãi. opij cuiuſcꝫ. vj. dauci. aniſi ſeminis apij. ſiſelei. iuſq̃ami albi. mihe fiure. cuiuſcꝫ. viij. opiũ ⁊ mihã funde vino rihano aut cõi ⁊ ſimul medicamina diſtẽpera. trociſcoſqꝫ ʒ. exag. trociſca ⁊ in vmbra ſiccatis vtere cum opus fuerit poſt. vj. menſes.

Dyaſcanatõ trociſci tenaſmõi vtiles ⁊ tortiõi imoderate ſoloni ⁊ iteſtinoꝝ vlceriḃ ſãguis fluxui ⁊ oſſiũ corruptiõi. Sũe ſeis apij ameos cuiꝰqꝫ ʒ. viij. ſeis fenicli. aniſi. cuiꝰqꝫ. iiij. mirre. ſpice caſſie

cassie.opij.cuiusq3.ij.Tere hec oia diligenter ꝛ cum vino distemperās rihano semis exag. facies trociscos:quib⁹ in vmbra siccatis post vj.menses vteris.

Dyscomatio trocisci vtiles cronice solutiōi tenasmoni ꝛ vomitui.Sume semis apij.cinamomi cuiusq3.3.vj.absinthij greci.iij.piperis.ciperi. castorei.cuiusq3.ij. adunabis hec trita ꝛ cribrata medicamina ꝛ cuz vino cocto distemperans trociscꝛ ꝛ vtere.

Trociscorum apsolidis assignatio vtiliū renum ꝛ vesice vlceribus sanguinis quoq3 vrine. Sūe seis apij.seis iusquiami canabi. cuiusq3.3.vj. semis feniculi.3.3 safrani.pinearū.seminis hermazi.opij.amigdal'.purgatarū.cuiusq3.iij. caquenegi.montani granoꝝ.xxv.grana numero:seminis cucumeris expilati.3.xij. trita oia pāno cribra subtili: ꝛ distemperans trociscꝛ: cumq3 fuerit opus frueris.

Trociscorum balaustie assignatio.sanguinis solutiōi ꝛ fluxui vtiliū .Sume cassiefi. terre sigillate.mirre mūde.3ūme ara.cuiusq3.3.iij. rose rubee.acatie. balaustie.cuiusq3.viij.3. tere omnia diligēter ꝛ distēpera cū ielnari aq̄ viridis:aut decoctiōe ꝛ trociscos i vmbra sicca:ac vase condes:eorum potio.3.ij.

Trociscorū marsi assignatio vtiliū passioni que ileos vocatur:in qua patiens stercora ore reiicit ꝛ ciboꝝ ventositati.Sume semis apij.anisi.cinamomi.cuiusq3.3.vj. absinthij greci. masticis. cuiusq3.iiij.pipis.mirre mūde. opij. castorei. cuiusq3.3.ij.tere ꝛ cribra atq3 cum aqua distē perans trociscꝛ et conde: cunq3 fuerit opus vtaris.

Trociscorū busadi assignatio vtiliū sanguis fluxui ꝛ reiectiōi.Sume busadi.3.x.thuris masculi.acatie.balaustie.cuiusq3.iiij.3ūme arab. darasini.3.5.medicamia hec trita ꝛ cribrata adunās distempera cum ouorum albumine: ꝛ.3. trociscos in forma:in vmbra siccatis: cum fuerit opus vtaris.

Spodij trociscorū mollientium assignatio vtiliū febribus acutis ꝛ adurentibus:holericisq3 et sitim amputant Sume rose rubee optime purgate.terengebini.cuiusq3.3.vj.safrani.spodij.3etire. cuiusq3 ij.amili.iij.trita omnia diligenter cum terengebini aqua distemperans exagiorum duoꝝ fac trociscos et vteris.

Trociscorū spodij stringentium assignatio,qui fiūt cū hermazi semine et febribus prosunt acutis q̄ cum solutione sunt ventris sanguinea ꝛ similibus.Sume.rose.3.vj.3ume arabice.amili. cuiusq3.iiij.semen hermazi.vj.spodij.3afrani cuiusq3tertiam eorum:trita omnia cum seminе pſilij distemperabis et exagij trociscos factos in vmbra desicca.

Trociscorū spodij stringentiū assignatio.Sume rose.3. viij.seminis hermaci.vj.spodij.iij.amili.3ūme arabice.cuiusq3.iij.3afrani.3.et vt expedit parata cum rosarū aqua distempera ꝛ exagij trociscis factis cū fuerit opus vteris.

Trociscorū berberis assignatio vtilium febribus flegmaticis et putridis: epatisq3 apostematibus et,stomaci.Sume succi berberis cucumeris ꝛ melonis seminum medulle cuiusq3.3.iij.rose rubee.terenbegini.cuiusq3.vj. seminis aquesuthi liquir.robi.spodij.seminis intibe.iggij. masticis.spice aromatice. gafeti succi. cuiusq3 dragma.ij. fuhe. chaidani. lacce purgate. rauedsini.cuiusq3.ij.3afrani dragma tere omnia diligenter et cum terengebini aqua distēperans.a.3.j. vsq3 exag. trocisca ꝛ cum fuerit opus vteris.

Trociscorum absinthij assignatio. vtilium epatis et stomaci oppilationibus et febribus flegmaticis splenis opilationi et vrine difficultati. Sume absinthij greci. seminis apij amisi amigdal'.amararuz cuiusq3 partem et terens cribra atq3 cum aqua distemperans trocisca ꝛ dragma vsq3 exag.

Lacce trociscorum assignatio vtiliū epatis debilitati.Sume lacce purgate.fu.chaidani amisi.semen apij.absinthij greci.asari.lelembachi.amigdalarum amararū. costi cinamomi.frefelo3 in al's freselei aristolon.gafeti succi cuiusq3.3.v.tere ꝛ cribra.atq3 distemperans exag. fac trociscos.

Absinthij trocisci ioannis dispositio et eorum vtilitas que ꝛ priorum. Sume absinthij greci asari.amisi.3er3ei cuiusq3.3.ij.seminis apij.aloes.gafeti succi cuiusq3.3.ꝛ.5.amigdal' purgatarum.masticis.sadangedi in al's degundi'. cuiusq3.3.ij. ꝛ.5.trita oia distemperās.3.trociscos informa.

Gafeti trocisci qui antiquis prosunt febribus quartane.ꝛ icteritie opilationi epatis et splenis doloribus.Sume gafeti succi.3.xx.spice.x.spodij.iij.et terens cribra. et cum aqua distemperans.3. trociscos informa.

Trociscorū rosaruz assignatio vtilium doloribus oris

stomaci.febribusq3 flegmaticis.Sume rosa-
rum rubearum .3. vj.liquiritie radicum. iiij.
spice.3.lelembachi.3.ij.tere et cum vini robo
distemperans.dragmeos informa trociscos.

Reubarbari assignatio trociscorũ febribus antiquis vti
lium duritiei epatis ꝛ splenis.apostematibus-
q3 et doloribus et pcussioni si his accidit mẽ-
bris.Sume rauedsini.3.vj. suhe adami in at
suhe hãdãi lacce purgate cuiusq3.iij.seiapij
anisi eupatorij.succi. cuiusq3.3. medicamina
hec trita et cribrata adunans distempera cũ
aqua.et exagij trociscos informans in vmbra
siccans cum fuerit opus veteris.

Papaueris trociscorum assigna-
tio vtilium pectoris ꝛ
pulmonis vlceribus:febriũq3 et pectoris do-
lori.Sume rose rubee optime purgate.gũme
ara.cuiusq3.iiij.amili.lxethire.liquiritie succi.
cuiusq3.ij. papaueris albi et nig. cuiusq3.ij.
spodij.v.zafrani.obol.ij.tere omnia diligen-
ter et cum aqua distemperans a.3 vsq3 erag.
trocisca.et cum papaueris propina syropo.

Dyarodon trocisci febribus vtiles
varijs et adustis: apo
stematib⁹ epatis calidis et emitritcis ac tussi.
Sume seminum melonis . cucumeris.frachi
vł feresiaci.citroli medulle.cuiusq3.3.x. liqui.
succi.vj.dragaganti.iiij.amili.iij.spodij.semi-
nis feniculi.ethaci.rose.cuiusq3.ij.zafrani.ij.
tere omnia diligenter et cum seminis psilij la
babo distemperans trociscos fac.3. quos cuꝫ
aqua frigida et iuleb propinabis.

Rosarum trociscorum cum spodio
assignatio:vtilium emitri
teis et febribus antiquis. Sume rose rubee.
3.v.spodij.spic. iggij. cuiusq3.ij. gafeti succi.
vj.hec omnia adunabis trita et cribrata et cũ
aqua distempera ꝛ informabis trociscos.

Trociscorũ assignatio vtilium san
guinis solutioni ꝛ spu
to. Sume terre armenice.carathi. spodij. ta-
rathiti cuiusq3.3.ij.hermazi agrestis seminis.
zerzei.gumme arabice.balaustie.cuiusq3.iij.
amili.rose.cuiusq3.3.hec trita et cribrata cum
psilij seminis spuma distemperans trociscos
informa.3.ꝛ vtere.

Trocisci stomachum confortantes
qui et naturam stringunt .
Sume rose optime purgate.balaustie.cuius-
q3.3.ij.corticum candari.riloaloes pure.cuius
q3.3.secci optimi.lelembachi.zafrani.cuiusq3
ʒ.trita et cribrata hec cum aqua distempera-
dis:ꝛ.3.factis trociscis cum pomorum robo ꝛ
rosarum aqua offeres.

Capparis trociscorum assignatio
vtilium splenis dolori-
bus.Sume corticum radicuꝫ capparis .3.iij.
aristolo.lon.ij.seminis femequesti.piperis ni
gri.lalembachi. cuiusq3.vj.vlaqui. iij. medi-
camina hec adunabis trita et cribrata:distem
perãsq3 trociscabis et cũ squingibin offer eis.

Capparis alij trocisci
qui cum scolopen dria fiant vt les.splenis do
loribus et epatis oppilationi ac frigiditati.
Sume cortic.radic.capparis.3.iiij.in alio exa
gio.aristolo.long.adechari cuiusq3 exagium
ij.piperis nigri scolopendrie cuiusq3. ij. me-
dicamina hec teres diligenter ꝛ cribrata cum
assaqui aqua distemperabis.ꝛ.3.fac trociscos
quos cum squingibin dabis.

Scolopendrij trocisci doloris
bus vtiles splẽ
nis.Sume scolopendrie.3.iiij.brichali polij.
tarafe fructus.granorum caquenegi.opopo-
nacisgla ndis co sti cuiusq3.ij.absinthij grec
ti ij.teres omnia diligenter.opoponaceq3 in vi
ni dissoluto aceto. distempera simul reliqua
et dragma in forma trociscos.cuiq3 opus fue
rit veteris.

Trocisci splenij vtiles dolori-
bus. Sume
ireos radicis.3.quatuor piperis albi spice.am
moniaci hagdali cuiusq3duas.Diligenter tri
ta et cribrata amoniacum vini aceto infundẽs
distempera simul omnia.factosq3.3.trocifcos
cum fuerit opus cum squingibin offeres. Et
qui os composuit se porco diebus propinasse
tribus tradit.ꝛ interfecto questioq3 in eius vẽ
tre splene non inuenisse testatur.

Camphore trocisci vtiles
febri-
bus adustis et incẽdentibus.siti et erratice fe
bri. Sũe rose rubee dragma.vj.spodij.gũme
arabi.halecdari.lxetire. cuiusq3 quatuor cu-
curbite seminis medulle ꝛ citroli seminis por
tulace.radicis.liquiri.cuiusq3 octo amili ter-
tio zafrani .ij. camphore dragma adunabis
medicamina hec trita et cum rosarum aqua
distemperans trocisca. et siccatis cum fuerit
opus veteris.

Camphore alij trocisci vtiles
ad iuue et pti-
mi.epatisq3 inflammationi et stomaci san ꝛ
guinis reiectioni.siti et febribus calidis.Sus
me spodij dragma .iiij. rose rubee. vij. riloa-
loes.cacale magne expilate.cucurbite ꝛ citro.
li seminis medulle cuiusq3. ij. radicis liquiri-
tie sandali albi terẽgebini zaccare tabarzedi
cuiusq3.iij.lacce purgate.lxethire zafrãi cuius
q3.3.trita omnia diligenter panno cribra sub
tili ꝛ cum aqua distemperãs rosarum ac semi
nis psilij lababo.3.trociscos faciens inumbra

ficca ꝛ cum opus fuerit vteris.

Trocisci clisteris mollientes doloꝛi vtiles intestinoꝛum. Sume ceruse plumbi.ʒ.vj.carte adustę.iij. gumme arabice.v.balaustie.ij. opij mamirani cuiusq; ʒ.hypoquistidos succi.iij. acatie casei adusti. sanguinis draconis cuiusq;.ʒ.ꝛ.ʒ.hec adunãs medicamia trita ꝛ cribꝛata cuꝫ arnoglosse aq; ꝛ seminis sebedaurani que est virga pastoꝛis aqua distempera trociscanq; in vmbꝛa desicca ꝛ vase conde ꝛ.ʒ.iij.de eis clisterizabis cum riso feresiaco.

Trocisci arsenici quibus intestinoꝛũ fit clistere vlceribus. Sume arsenici rubei ꝛ citrini carte adustę cuiusq;.ʒ. v.calcis viue.lib.ʒ.acatie sebbi.iemenici cuiusq; exag.hec adunabis trita ꝛ cribꝛata medicamina. atq; cum plantaginis aqua distemperans.ʒ. infoꝛma trociscos ꝛ in vmbꝛa siccatis clisteriza trociscum cum necesse fuerit.

Trociscoꝛum assignatio vtilium cephalee ꝛ emicraneo vigiliisq; illiniti tempoꝛibus. Sume mirre munde laudani camphoꝛe cuiusq;.ʒ.v.thuris masculi sarcocolle rameci.terre armenice. cuiusq;.ʒ.x.Trita hec ꝛ cribꝛata medicamina cum roſarum aqua distempera trociſca. ꝛ sicca.cumq; fuerit opus vteris aceto irriga ꝛ tempoꝛibus illine.

Trocisci cephalee et vigiliꝫ vtiles. fronti ꝛ tempoꝛibus illiniti. Sume opij abꝛaxilij. ʒafrani benegi semen corticum radicum mandragore lelecdij. partes equales ꝛ tritas cribꝛatasq; distempera cũ lactucarum aqua.ꝛ triangulatos faciens trociſcos sicca. cumq; opus fuerit cum coꝛiandri viridis aqua dissolues ꝛ aqua folioꝝ lactuce siccq; locum cataplasmabis.

Trociscoꝛum narmeci assignatio qui sine subuersione solnunt mirobo.ɨebuli emblici.belliꝛici.atteregi.cuiusq; partem.turbit.ij.penidiarum ſahari quantum omnium. Trita hec diligenter ſubtili cribꝛa panno ꝛ distemperans trociſca.horum potio.ʒ.x.in aqua calida dissolutoꝛum.

Violaruꝫ trociscoꝛum assignatio qui dicũtur marestani. Sume violarum optimarum viridium.ʒ.ij. turbit albi.ʒ. radicis liquiri.tarsensis.ʒ.ʃ. scamonee antiochensis obol. Tere cribꝛa ꝛ cum aqua distemperans vnũ facies trociſcum ꝛ est potio plena q̃ coleram educit rubeam ꝛ humiditatẽ omniq; est etati vtilis.

Adriani trociſci. Sume sebbi iemenici, mirre mũde cuiusq; exag. liij. colcodanesi exag. thuꝛ masculi exag. viij. aristol. xij. ꝛ apud quosdam galle immature. viij. rachale exag. trita hec diligenter cũ vino distemperabis dulci ꝛ trociſcis factis cũ ineꝛit opus frueris.

Trociscoꝛum assignatio vtilum singultationi que fit ex repletione. Sume costi mirre. aloes epati pigãi sicci seis apij thuꝛ masculi asari cuiꝰ q3.ʒ.ij. opij roſe rubee. cuiusq;.ʒ.ʃ. adũata hec trita ꝛ cribꝛata medicamina cum vino claro ꝛ hec radix in al' dulci aut cõmuni distẽperans trociſca ꝛ in vmbꝛa siccans vtere.

Trociſci alij singultationi. Sume seminis apij amisi selechali cimini carmanici. adecharj. ciperi cuiusq; partem zinziberis semis partem castoꝛei quadrãtem. Tere omnia diligenter ꝛ cum apij aqua distemperans trociſca.ʃ.exagi. pondere ꝛ siccatis in vmbꝛa cum aqua nemaci in al' nema mi vtere.

Heltbiti trociſci quartane vtiles ſeꝛi. Sume heltithi mirre piperis nigri.pigani.equalia pondera ꝛ terens cribꝛansq; distempera. ꝛ trociſcis vtere cum opus fuerit.

Trocisci ſahaphavtiles. haruziamigdalarum amararuꝫ purgatarum. cuiusq; libꝛam. machali puri.ij. machalum aceto tribus infunde diebus ꝛ diligẽter in moꝛtario moueas dõec optime misceãtur: ſpecierum puluerem addes et distemperans trociſcabis: cumq; fuerit opus cum intibe aqua vteris.

¶Capi.xv.de iuereſinis.

Iereſeni pentadicon assignatio vtile epatis doloꝛibꝰ ſtomaciq; frigido rum ꝛ debiliũ vẽtoſitati groſſe. et egeſtiõi. Sume zinziberis pipis. ſpice aromatice. raleogij.cº q3.ʒ.iiij.seis apij mẽte sicce cuiusq;.v.cimini carmantici. caſſie. carpobalſami piretri.cuiusq;.ij. malabatri.ʒ. hec medicamia trita ꝛ cribꝛata cũ mell triplo diſpumati distempera ꝛ vaſe condẽs cum fuerit opus vtere.

Piperis ieneresenj assignatio vtilis ſtomaciepati frigido fiegmatis copie ꝛ humiditati in coꝛpoꝛe dominanti. male digestioni groſſe ventoſitati: febri quartane et fiegmatice: ſtomaci magne frigiditati: vtinamq; pꝛonocat. ¶Sume piperis albi et nigri et longi cuiusq;.vntia duas xilobalſami vntia ſpice aromatice amomi. cuiusq; quatuoꝛ zinziberis seminis apij ſiſeleos greci caſſie xibale. asari berberis cuiusq;.ʒ. hec medicamina trita ꝛ cribꝛata cum mellis diſpu

mati triplo distempera: ꝛ vase condens cū fue
rit opus vtere.

Dyaciminum vtile stomaci fri-
giditati magne.
ructatui acido appetitui canino febrib⁹ fleg-
maticis ꝛ colere nigre testium frigiditati ꝛ sin
gultatiōi que fit ex flegmatis copia ꝛ supfluita
te ꝛ est electuariū grecū. Sume cumini carma
nici die ꝛ nocte in aceto vini infusi ꝛ in vmbra
siccati ac frixi. libras duas piperis nigri. ℥. iij.
zinziberis sicci. iiij. buraci armenici. ℥. x. folioꝝ
pigani in vmbra siccati. ℥. iij. medicamia hec
trita ꝛ cribrata cū mellis distemperabis dispu
mati triplo. Addunt medicorum quidam cor-
tiē seliche. cinnamomi. haccali. cinnami. gar.
carpobalsami spice. aromatiē mastichis cuius-
q3 ℥. iiij.

Dyaciminum aliud eis⁹ q̄ ꝛ p̄mū
vtilitatis. Sume
cimini nebatici vini infusi aceto die ꝛ nocte: sic
catiq3 ꝛ frixi folioꝝ pigani siccoꝝ piperis nigri
zinziberis cuiusq3 sextarios. v. buraci armeni-
ci. x. medicamia hec trita ꝛ cribrata adunās cū
mellis distēpera dispumati triplo ꝛ vase con-
dens cum fuerit op⁹ in salle modū cū calida
aqua dabis.

Dyachenzi ꝛ est electuariū persicū
vtile ventris solutioni:
me cōsti. mirre cassie. cinnamomi spice. carpo
balsami cuiusq3 ℥. x. nucis muscate numero. v.
cacale. thuris gar. anisi melliloti marmesqui.
sitaregi indici cuiusq3 ℥. iiij. besbese. chiari ate
rengi. cuiusq3 ℥j. aristologie rotunde cinamo-
mi. asene cuiusq3 ℥. v. anisi zinziberis ciperi. cu
iusq3 sestar. x. calami aromatici piperis nigri ꝛ
longi cuiusq3 ℥. v. mirobo. indi. optime purga-
ti sextarios. ij. belliriē purgati. x. ℥. mirti grano
rum semis eminam ꝛ apud quosdam eminam
apud alios semis lib. quodq3 nos diximus cō
petentius est. trita hec cum melle distempe-
rabis.

Dyaireon electuarium grecum vti
le epatis debilitati ꝛ hy-
dropicis. Sume eniedam nigri. ℔. i reos radiē.
℥. lb. seminis senticuli ameos seminis apij cuius
q3 ℥. iij. piperis nigri. x. medicamina hec trita
ꝛ cribrata adunans cum mellis dispumati tri-
plo distempera ꝛ in vase condito cum opus
fuerit vtere.

Jueresení talifar indici assignatio
vtilis stomaci frigidita-
ti et grosse epatis ventositati. Sume talifar.
v. ℥. zinziberis. x. piperis longi. xij. heili cinna-
mi. cuiusq3 vj. ℥. zaccare tabarzedi. libr. v. hanc
in aqua dissolues calida medicamina simul
distemperabis trita ꝛ vase condens vteris.

Jueresenum teremebingi indis
cum vtile inflatio-
ni ꝛ vētositati stōi ac friditati artetico doloꝛ ꝛ
podagrico. Sūe sitaregi idici. cadegi idici. cu
iusq3 ℥. vj. heili ameos cuiusq3 sexta. ij. piperis
nigri dar fuli zinziberis cuiusq3 sext. vj. mi-
rob. nigri purgati. xxx. sext. marimesq. ij. gar.
℥. v. nucis muscate sexta. tij. besbese. ℥. iij. pe-
nidiarum sext. x. medicamina hec trita et cri-
brata cum melle distemperabis dispumato ꝛ
apud quosdā sine melle in vase repōe eiusq3
potio. ℥. ij.

Besbase electuarium feresiaē frigi
ditati stomaci ac male di-
gestioni ꝛ grosse medetur ventositati. Sume
besbace. cinnami cacale magne ꝛ parue cuius
q3. v. piperis nigri. ij. gar. drag. ꝛ. ℥. zaccare ta
barzedi. xx. medicamina hec trita cum aduna
ueris: ꝛ cribrata cum mellis triplo distempe-
rabis dispumati ꝛ reponens cum necesse fue
rit vteris.

Helbtebelcadare electuarij
assignatio
vtilis emoꝛroidibus ꝛ stomaci frigitati ac ma
le digestioni. Sume hebethelcadare mellis
beladari sisami explicati cuiusq3 sexta. vj. zac
care tabarzedi. xxiij. mirobo. ztebuli bellirici
fremblici purgati zinziberis dar fuli aterē
gi malabatri sitaregi cuiusq3 ℥. iiij. gariofili.
sansuci besbese cuiusq3 ℥. cum mellis distēpe-
rabis dispumati triplo ꝛ modico vaccini buty
ri atq3 post. vj. veteris menses. ℥. ij. cū lacte vac
cino expurato.

Fereníssi electuarium vtile stomaci
eneruatiōi vētositati emoꝛ
roidibus corruptioni cōplerionis coloris tur
bationi ꝛ venerem auget. Sume mirobo. in-
dici bellirici fremblici purgati piperis dar fu
fuli zinziberis ciperi sitaregi indici spice cu
iusq3 ℥. x. seminis aneti ꝛ straci ꝛ pozi cuiusq3
iiij. purgamenti ferri triti ꝛ cribrati ꝛ vini ace
to infusi per. xxiiij. dies siccati ꝛ frixi. ℥. centū.
Medicamina hec trita ꝛ cribrata aduna ꝛ di-
stemperans cum melle addes musci. ℥. ij. con
densq3 vase post. vj. veteris menses. ℥. ij. de eo
offerens.

Jueresim assignatio qō stomacum
calefacit colorē informat
ꝛ impinguat. Sume secis vini seminis apij et
feniculi anisi seminis abrigij cimini ameos oꝛ
dei cafemi carui coriādri sicci piperis dar fuli
cinnamomi thuris spice gariof. nuc muſca
cate. ciperi seminis. mirre cuiusq3 exag. pur-
gamenti ferri. x. Coq3 in sexemplo vini donec
xxx. ℥. vsq3 xl. excola. prodest enim cui stoma-
cus refrigidatus est.

Et hec purgamenti ferri decoctiõis assignatio vtil' stomaci enervationi.emorroidib⁹ confuso colori. male digestioni.appetitus paucitati. Sume seminis apij. anisi. abeheli.abdechart, cardami.seminis pigani.et fugilum ℞ gergiri anett.cimini.carmanici.carui.semis rape ℞ porri.papaueris℈ ziedani nigri.seminis cepe.mastic.thuris cuiusℨ exag.iij.costi.virgarum seliche.satureie.feniace et nebatice.seminis ratabi et emiere.fremmelsqui.cacale.meum.gendani.ciperi.asene.cinnami seminis.apij.spice. melliloti.cassie.behẽ.rubei ℞ albi.sitaregi indici. mirobo. indi.kebuli.citrini.bellirici.tremblic.purgati. cuiusℨ exag.hec medicamina in vino cõmuni vel vne passe coques et mell' libras pones. xv.donec quadrans supersit. siccℨ igne depones colabis et diebus singulis libre quadrantem bibes vsℨ trientem cum oleo amigdalino dulci.

Trifara parua stomaci enervationi vtilis ℞ humiditati ventositaticℨ et emorridibus et mentem purgat. Sume mirob.citrini et indi.belli.emblic equales partes et tritas subtili cribra panno'. oleoℨ amigdalino dulci modicum infundes cum melle dispumato distẽpera.et cum opus fuerit.ʒ.pozriges.iij.

Trifere magne assignatio vtilis emoroidaruℨ ventositati.colorem bonum facit.venerem auget.stomacum calefacit.Sume mirob.kebuli.kdi.belli.eblici. sirẽblici purgati.fulfuli.darfulfuli.cui⁹ℨ ptes. iij.zinziberis.burẽdani.besbase. sitaregi indici.secaculi.rauderi rubei et albi.lingua auis. granati seminis.sisami. expilati. zaccare. tabarzedi.papaueris albi behẽ vtriusℨ albi.ſ. et rubei cuiusℨ parum . medicamina hec trita et cribrata aduna et cum melle distẽpera dispumato infundes prius parũ butyro vaccino.siccℨ vase cõdes cũ fuerit opus vteris.

Juresen assignatio quod venerez auget:et renes calefacit. Sume asperagi.zinziberis cuiusℨ.vj.ʒ.behẽ rubei et albi.cuiusℨ.ʒ.iij.seminis rape et fugilis.ratabiℨ et pastinace et engere ℞ cepe. cuiusℨ.ij.squille assate.scandarum stinci cuiusℨ tertiã eorũ.cardami.ʒ.vj.lingue auis.ʒ. zaccare.xx. medicamina hec trita et cribrata adunabis ℞ cuʒ melle distẽperas dispumato conde.cumqʒ opus fuerit.ʒ.v.cum vino cocto aut melle dabis.

Juresenum exhylarans tristez exhylarat mentem et animã.ipsamqʒ cõfortat cozpusℨ calefacit et cozroborat stomacũ. anhelitũqʒ iocundat. Sume rose partes.vj.cipi.v.gaf.mastic. spic. aromatice,asari cuiusℨ.iij. cinami, vne passe.cuiusqʒ.ij. besbase.cacale.heli. nucis muscate cuiusqʒ partẽ.Singula singulatiʒ tere ℞ cribrabis et sumes singulis.xxxvj.exagijs adiunctoruℨ medicaminuʒ.salis libra ℞ in.viij. libris aque coque donec tres tantũ supersint. Tũc colabis ei⁹ abiectis purgamẽtis. iteruℨ aquã i ollã mittes ℞ appones penidiarũ optimarũ lb. coquẽs donec tanℨ lahucũ fiat.siccℨ igne deponẽs medicamina sup pulverizabis cõmouẽs donec pfect⁹ sint mixta.℞ vase condẽs cũ fuerit opus exag.ij.℞.ʃ. singulis dabis complexionibus vel ebdomadibus.

Juresenũ zaccare stomacũ calefacit ℞ digestionez ꝓcurat flegmatice ℞ nimie medetur humiditati. Sume cacale.cubebe.gariofiloruℨ.darasini. zinziberis darfulfuli. zafrani cuiusℨ.ʒ. xiloaloes crude.piperis cuiusℨ.ʃ.zaccare.lb.ʃ.aut mellis tabarzedi super ignẽ positũ ispissari pmitte.℞ medicamina injcies trita ℞ subtili cribrata pãno ℞ cõmone donec cõpleat ℞ durũ fiat ℞ oleo vngat amigdalino.aut sisami.℞ sic donec pmittat ℞ vase cõde ℞ cũ op⁹ fuerit vtere.

Satureie electuariũ vtile vẽtositati que stomaco accidit ℞ intestinis digestionẽℨ cõfortat. Sume satureie montane ℞ ortulane.isopi.ameos.mẽte ℞ scimini carmenici.nemami cuiusℨ.ʒ.v. zinziberis. xiloaloes acori.besbase.hermi.cuiusℨ.ʒ.seris apij.anisi.feniculi.cuiusℨ.iij.hesse.ij. zaccare.tabarzedi.l.tere medicamia diligẽter ℞ cribrãs cũ mellis distẽpera dispũati triplo ꝓde.

Beladari electuariũ sciatic vtile mẽtẽ clarificat cogitationez emẽdat.colorẽ iformat. Sume pipis darfulfuli.mirobo.kebuli.bellirici.sremblici purgati cuiusℨ.ʒ.iij.mellis beledari,ateriʒi.costi.zaccare.tabarzedi.baccaruʒ lauri.ciperi cuiusℨ. sext.ij.medicamina sicca trita ℞ cribrata adunãs mellis infundes belledari ℞ butyro vaccino ℞ cũ melle distẽperãs vase ꝓdes:cũℨ opus fuerit post.vj. vteris menses.ʒ.dans.ij. cum apij aqua.

Sabarbarani iuresenũ . vtile stomaci frigiditati ℞ epatis aq̃ citrine ℞ cholere nigre colicaℨ soluit. Sume zinziberis. cinami. darasini. cassia.spic.nuc muscate.heili. mastic. cacale. carpobal.zafrani cuiusℨ.ʒ.iij.℞ scamõee.ij. turbit.viij.granoꝝ nili.viij. zaccare. selimane ℈ij oiuʒ. Terẽs ℞ cribrãs cũ mellis distẽpera dispumati triplo ℞ cũ fuerit opus.ʒ.vteris. iij.vsℨ totidẽ exagia ℞ iuuenimus alio exemplari.granoꝝ nili loco.senã hocℨ vicio interpretis.℞ aiunt q̃dã esse saberemũ.℞ grana nili hocℨ rei competentius.

Dactiloz electuariũ vtile colice et stomaci doloribus. Sume

buraci armēici.cimini carmanici. petroselini. zizyberis.pipis albi cuiuslꝫ.z.ij.ℨ.5.diagridij. v.camarheiron.purgatoꝝ amigd̄.purgatarū. pigani folioꝝ.cuiuslꝫ.r.medicamia trita ℨ cribrata adunās dactilos vini ifunde aceto diez nocteℨ cribro excolās medicamia simul misce ℨ cū melle distēpa dispūato ℨ exag. dabis.iij.

Dactilorū electuariū qđ Joānes cō posuit vtilis⁹ p̄mo. Sume zizyber.pipis cuiuslꝫ.z.ij.ℨ.5.pigani. amigda. dulciū.cuiuslꝫ.iij.scamonee.ij.ℨ.5.tamarchei rō.ℨ.iij. vini aceto diez nocte ifusi. cortic⁹ꝫ ℨ ossul' purgati fricās ordei cribro trāsmitte.ℨ medicamia trita simul misce ℨ cū melle distē perabis dispumato.exag.iij. daturus.

Jue reseni laxatiui assignatio coliceytilis. Sume turbit albi.z.v.darfulfuli . ter tia.zaccare taberzedi.z.xxiij.tere oia diligen ter.ℨ.z. dabis.v.vsqꝫ.vj.

Jue reseni laxatiuū vtile podagreℨ dorsi doloribꝰ phlegmaticisqꝫ morbis.Su me scamonee.darasini.sitaregi.idici.cuiuslꝫ. 5.viij.pipis.vj.turbit.r.darfulfuli.cacale.gar. seminis apij.ameos.cuiuslꝫ.z.iij. salis idici. ij.zaccare.xx.penidioꝝ optimoꝝ totidē. masa quithe.iij.medicamia hec adunabis trita et cū melle distēpera dispumato ꝑdēs cū qꝫ opꝰ fuerit veteris, masaquithi spuma est vasis viri dis:sumitur autem ℨ lac dulce eo loco.

Jue reseni electuariū qđ cholam laxat ru beaz sine molestia. Sume rosaloes pure.masticis.cuiuslꝫ.z.turbit adusti.iij.scamonee.semis horū. Terēs ℨ cribrās cū melle distēpa dispumato aut taberzedi mellis. ℨ.z. v.dabis.

Dya citoniten.catarticū laxans: stōm ic cundat ℨ ꝓfortat:cibi mouet appeti tū ℨ colice.pdest.Sume citonioꝝ hespanicoꝝ intꝰ ℨ extra purgatoꝝ libr̄ā.ℨ minutatim incisis supinij ce vini cocti ℨ infundank quātitatē. ℨ coque dōec matura fiat decoctio: tūc depones ℨ terēs diligēter cribro trāsmittes: ordei addēs deinceps apū mellis.lib.ij.ℨ lēto coqs igne dōec spissū fuerit:spissato hꝫ adij cias medicamia trita ℨ cribrata.Sume zizyberis.pipe ris lōgi.cinamomi.cuiꝰꝫ.z.ij.heili.cacale.zafrani.cuiꝰꝫ.iij.masticis.v.scamonee.r.turbit xxx.hec addes medicamia vt dixim⁹:cūqꝫ optime spissatū fuerit ℨ durum factū:pua facies frusta.qōqꝫ frustū.z.iij.vt fuerit siccata ī frōdib⁹ pones citrini.ℨ cū necesse fuerit sumere.

Dya citoniten stringēs vtile ventri dissoluto ℨ stōi debilitati. vomitui. male digōni:calorē reformat:appetitū mouet cibo rū.Sūe citonioꝝ purgatoꝝ lb.ij.ℨ pua facias frusta supfunde vini accidi qđ infundat illa: atqꝫ ad ꝑfectionem coq.Tūc tritis ℨ cribratis mellis addes apū libr̄ā:ℨ lēto coqs igne dōec spisseℨ:sicqꝫ hec appones medicamia. zizyberis.piperis darfulfuli.cuiuslꝫ.z.iij.seis apij. ameos cuiuslꝫ.z.zafrani.ij.hec tritaℨ cribrata misce: bis:et vt in primo diximus facies.

Pomoꝝ tuereseni assignatio stōachi ōbilitati vtile.Sūe pomoꝝ syroꝝ purgatoꝝ libr̄ā:i vio coq̄ rihano ꝑfecto vt i citonijs diximus ℨ apū mellis libr̄ā dispumati imites:tūc sumes pipis lōgi.gar.cuiuslꝫ.z.ij.zizyberℨ.iij. zafrāi.vj.rosaloes.v.terēsqꝫ medicamia hec cribrās cū pomis ℨ melle distēperabis:ℨ sup igne fortiter spissans sup marmor ponesℨ extendes iniunctum prius oleo amigdal.dulci. sicqꝫ facto frustra facies trium.z.et in citri folij repones.

Am bre tuereseni vtile stomaco frigido: ℨ tremori:male digestioni.matricū doloribus cōpetit senibus.Sume cacale magne et parue.heili.besbase.darasini.cuiuslꝫ.z.iij. zinziberis.darfulfuli.cuiuslꝫ sextaria duo.asene.z.ij.cinnami.z.gar.zafrani.cuinslꝫ.r.nucis musca.v.ℨ apud quosdā numero.l.spice aromatic.masticis cuiuslꝫ ij.ambre tantūdē muſci.5.iusq̄ami.opij cuiuslꝫ.z. olei balsami.vj. opiū vino infunde rihano. aut communi. aut vue passe ℨ melle.liquefac ambrā in oleo ssamino ℨ sic oia hec infunde medicamina ℨ misce distemperaqꝫ simul oia cum melle dispumato et opio vino infuso et vase conde cumqꝫ fuerit opus post tres menses veteris exag. vno.ℨ.5. vsqꝫ.ij.

Electuariū p̄silphij assignatio vtilis instationi stomaci ℨ ventris rugituiqꝫ.Sume piperis seminis apij.cuiuslꝫ.z.xij. petroselini.mente sicce.siselei. cuiuslꝫ.viij. casemi. xij.medicamina hec adunabis trita ℨ cribrata ℨ cū melle distēpera dispumato vase cōdēs cum opus fuerit fruiturus.

Eniedani electuarium vtile epatis durtiei.stomaci frigiditati hydropisis principijs.Sume eniedani nigri.z.x. seminis eruce ℨ porri cuiuslꝫ.viij. zinziberis. belliric emblici purgati.cuiuslꝫ. vij.ameos seminis apij.anisi.cacale parue ℨ magneicimini carmanici.cuiuslꝫ iij.spice aromatic.ij.gar.z.penidiarū optimarū.xx.medicamina hec trita ℨ cribrata adunabis et cum melle distemperās dispumato vase condes dabislꝫ.z.ij. cum aqua in qua anisum.spicam masticemqꝫ decoxeris.

Bucur tuereseni.m. vtile emorroidarum ventositati. augetqꝫ venerem ℨ digestionem procurat. Sume zinziberis sertaf.x. darfulfuli.iij. piperis.ij. sitaregi indici. ij. secaculi.v. pineorum nucum purgatoꝝ sisami.cuiuslꝫ manipulos.ij.haedari.beledari.pōa nu.xxx. hec teres ℨ siccata cribrabℨ i duab⁹ aut trib⁹ oli sisami.vntijs.pō

noꝝ colabis: ⁊ hec medicamina: inū cies. pendia autem in aqua dissolues suaui. ⁊ spissari facies reliqua simul distēperans vase condes ⁊ cū fuerit opus vteris.

Zueresenum dyacāphoreum vtile sōaci debilitati. male digestioni ⁊ grosso flegmati. Sume piperis nucis muscate. zinziberis besbese. lilegi. cinnamomi cinnami. narmesqui felsemui. frememesqui. helichari vel adechari. gar. cāphore zafrani cuiuslꝫ. ʒ.ij. hec adunans, trita ⁊ cribrata cū melle distēpera dispumato vase conde cū opus fuerit vtere.

Dyacāphoreū aliud priore fortius. Sume zinziberis piperis nigri ⁊ lōgi. daralini. spīc aromat. lapidis solis nucis muscate sandali albi. carpobal. cacale besbase. gar. narmesqui. talfari. ciperi spodij auri puri. cuiuslꝫ. ʒ.5. hec adunabis trita ⁊ cribrata medicamina condes ꝫ vase melle distēperans dispumato. ⁊ cum opus fuerit vteris.

¶ Capitulum. xvj. Incipit tractatus de pulueribus.

Dalueris taz assignatio vtilis abominatiōi. ⁊ fluxui colerico. Sume seminis pſilij seminum marcie in al marue ⁊ sahasaferemi. amili. hargi. gumme arab. terre armenice cuiuslꝫ partem. gummam terram ⁊ amilum mediocriter teres semen pſilij modicum friges ⁊ mixtis vteris insectis oleo rosarum cum citoniorum robo. aut mirti.

Pulueris granatorum assignatio. vtilis solutioni que fit ex stomaci debilitate ⁊ intestinorum ipsaꝫ confortat. Sume romani granorum frixorum partes duas. mirte grece. granorum baluti: selezmachi. sumaci cimini aceto infusi vini ⁊ frixi benaci succi. gabire alfiti. coriandri frixi cuiuslꝫ. xij. carice nebatice ⁊ syre. cuiuslꝫ partē. secci rameci xiloaloes pure. cuiuslꝫ quadrantem. Que frigi opꝫ frigere. reliqua mediocriter terens ola simul misce ⁊ vtere.

Pachalite pulnis solutionis vtilis antique tenasmoni. ⁊ stomaci debilitati frigiditatiꝫ ⁊ torsioni ac emorroidibus. Sume cardami libram ⁊. 5. frixam cimini carmanici vini aceto nocte ⁊ die infusi ⁊ siccati frixiqꝫ libram. 5. seminum lilij ⁊ porri nebatici cuiuslꝫ quadrantem. lib. masti cum. ʒ. 5. mirobolani indi in oleo frixi olive libre quadrantez tere omnia diligenter ⁊ vtere.

Charnubi pulnis solutioni. vtilis ⁊ stōi eneuatiōi. Sume carue nebatice grani purgate cimini carmanici. vini aceto infusi die ac nocte ⁊ in umbra siccati ac frixi sumaci ḡnoꝝ aychali mirti benaci. alfiti glādis coriādri frixi masticis cuiuslꝫ ptē aduna hec trita ⁊ cribrata medicamia cōditiſꝫ vase cū fuerit opus vteris.

Puluis alius naturā stringēs. stoma cūꝫ roborās. Sume seminis vuaꝝ passaꝝ frixi granoꝝ seminis hermaz. gūe arab. cuiuslꝫ. ʒ.iij. feles mirti glādis cuiuslꝫ. iij. trita hec ⁊ cribrata aduna medicamina ⁊ vase condens vtere.

Berberis pulnis debilitativtil stōi quē cōfortat et naturam constipans calefacit. Sume nanachue. sumaci zinziberis. benaci alfiti cuiuslꝫ. ʒ. ij. zaccare taberzedi. xx. hec tritis ⁊ cribratis adunatz cū fuerit opus vteris.

Sumaci pulnis vētrz vtil fluxuatiōi. Sume sumaciptes. ij. acidi ḡnati granoꝝ frixoꝝ ptē. carice nebatice crei. gūme arab. balaustie cuiuslꝫ. 5. ptē adūa hec trita ⁊ cribrata medicamina ⁊ vase condes cū fuerit opus vtere.

Puluis glādis fluxui vtilis vētrz. Sume castaneaꝝ glādiūue passe ḡnoꝝ cuiuslꝫ partē benaci alfiti carice nebatice. mirti granoꝝ cuiuslꝫ. ij. hec aduna trita ⁊ cribrata medicamina vase conde ⁊ vtere.

Puluis uaꝝ vētris fluxui vtilis. Sume ḡnoꝝ vue aut zebibi partes duas granoꝝ. mirti sumaci cuiuslꝫ ptē gūme arabi. lelebachi mastic. balaustie cuiuslꝫ. 5. partem medicamina hec trita ⁊ cribrata in vase conde ⁊ vtere.

Seminum puluis vtilis vētositati ⁊ iflatiōi. Sume carui. anisi cimini carmanici cinami ameos semiū apij cuiuslꝫ. ʒ. ij. gar. cacale magne: ⁊ pue cuiuslꝫ mediū eoꝝ zinziberis darfulfuli. cuiuslꝫ obol. ij. zaccare exagi. xx. hec aduabis trita ⁊ cribrata medicamia ⁊ vase ꝑditis vteꝛz.

Pregnantium puluis mulieꝝ malos amouet tuis ꝛcepᵗᵉ tpe. appetitᵘ. stōm ꝛfortat: cibi mouet appetitū ⁊ colorē bonū facit solutionēꝫ. Sume apij. zebedari. in al zerēbadi cuiuslꝫ. ʒ. vij. ameos. thuris masculi. cuiuslꝫ. ij. castorei. ʒ. 5. cimini carmēici. sisami. expilati. cuiꝰꝫ. ʒ. zaccare taberzedi. xx. tere ola diligēt hec cribra medicata ꝑditiſꝫ vase cū fuerit opᵘ vtarz.

Pulueris alīᵘ assignatio vtilis pgnātibus: ⁊ est sisami electuarij. Sume sisami expilati. cimini carmanici zinziberis cuiuslꝫ. x. piperis nigri ⁊ lōgi cuiuslꝫ. v. cinamomi. ij. heili. cacale. cuiuslꝫ. ij. taberzedi zaccare libram. Trita hec et cribrata vase conde ⁊ cū fuerit opus vteris.

Pulueris ioannis assig-

tio vtilis stomaci debilitati vento statem solvit et cibi movet appetitum. ¶Sume cimini carmanici ʒ nebatici. cuiuscʒ ʒ.xxx. infusorum vini aceto die ʒ nocte ʒ desiccatorum frixorumʒ mirti granorum. l. coriandri frixi. ʒx. benaci. assiti ʒ gabirl. granati granorū cuiuscʒ. ʒx. carathi. tarathiti. cuiuscʒ tertiaʒ eorum parte tere ʒ lato transmitte cribro: ʒ si sume cō necesse fuerit mane ʒ vespere.

Puluerís assignatio difficilis vtilis singultatiōi que ex repletione cōtingit. Sume seminis apij montani. ciperi. cimini carmanici. cuiuscʒ partē ʒ tritas cribra dabilscʒ cū nemami aqua exagiū.

Puluerís assignatio qui cum came le bibitur lacte: ʒ epatis prodest doloribꝰ. Sume lacce purgate. ʒ. xxx. rose rubee tantumdem spodij seminis intibe. ʒ aquasuthi. cuiuscʒ. ij. hec adunabis trita ʒ cribrata medicamina: cumcʒ fuerit opus conditis vase vteris: eiuscʒ potio. ʒ. cū ʒaccare felimine. ʒ. v. vncijs camele lactis. iiij. a quibꝰ vnctuositatē eduxeris.

Puluerís podagricis vtilis ʒ sciaticis. Sūe scurentiani albi. ʒ. x. ʒaccare selimene. v. ʒafrani. obol. ʒ tritis diligenter, ʒ. de eis propinabis cum aqua frigida.

Puluerís assignatio scorpij percussioni vtilis. Sume aristologie longe. radicis capparis piretri partes ʒ tritas cribra: dabilscʒ ex eis. ʒ. iij. vscʒ. ij.

Puluis illis vtilis qui plurimi causa caloris mingit ʒ est passio diabetes. Sume purgamenti ferri. ʒ. xx. ʒ tritas subtili cribra panno. siccʒ vini aceto. vij. infunde diebus excolatascʒ paululum frige donec siccentur ʒ iterum terens misce corticum candari vini aceto infusorum die ʒ nocte siccatorumcʒ. ʒ. v. spodij. iiij. coriandri sicci. iij. cicute. ij. hec adunans trita ʒ cribrata medicamina vase conde: cumcʒ opus fuerit. ʒ. ij. cum nectare dabis simplici et aqua frigida mane et vespere.

Puluis vinam pronocans. Sume scolopendrij. ʒ. x. vitri adusti. granorum caleti. cuiuscʒ. vij. seminis pastinace agrestis. tertiam. eorum feniculi. ʒ. ij. seminis melonis medulle. ʒ. x. teres ʒ cribrabis: ʒ cui calor inest cū squinsibin bibet. cui frigus cū radicū aqua.

Puluerís ioannis assignatio. ʒ cuius spermatis inest fluxus caloris causa. Sume semen pssilij. ʒ. ij. semen portulace. iij. coriandri sicci. ʒ. j. ʒ. ʒ. ʒ in saluia cum inleb offeres vinicʒ imminues potum lac cum amigdalis comedat purgatis ʒ oleo ungetur rosarū.

¶Capitulū. xvij. Incipit tractatus de clisterijs ʒ licinijs.

¶Clisterium assignatio colice que sit ex flegmate vtilis Sūe cētauree hesqui camōille. melliloti. aneti. chamue. cartami. tunsi cuiuscʒ ʒ. x. hermeli. fenugreci. cuiuscʒ. vij. colloquitidas. ij. tunsas. semē feniculi ʒ apij cuiuscʒ. ʒ. furfuris altee cuiusqʒ. iij. in pāno ligatoꝝ ficus albas subincisas numero. x. ruthe. foliorꝝ. nenufar. cuiuscʒ. x. manipulos. Coques in quatuor aq̄ libris donec ad libram. redeant ʒ. ʒ. Semis libra sumes ʒ inij cies mell. ʒ. oli ʒebaci aut chei ri. ʒ. ʒ. ʒ. chamachi. ʒ. buraci armenici exag. serapini. opoponacis cuiuscʒ. ʒ. tepidumcʒ clisterizabis.

¶Clistere alind colice vtile ʒ vine flue sebesten. xxx. zebibi chorosanici. cartami tunsi cuiuscʒ. ʒ. x. ficus albas numero. x. hesqui. camomille. melliloti. aneti cuiuscʒ fasciculum. violar. ʒ. iij. helbe. seminis lini cantorij cuiusqʒ. v. seminis feniculi. furfuris alice in panno ligatorum cuiuscʒ tertiam eorum. Coque olasin aqua lib. iiij. donec adtrietē redeant ʒ. ʒ. libra clisterizabis additis ʒaccare rubee. ʒ. vij. buraci armenici. ʒ. camachi. xv. olei sisami recentis. xx. tepidūcʒ clisterizabis.

¶Clisteris assignatio vtilis colice que ex flegmate fit: ʒ ventositate grossa. Sume hesqui. camomille. melliloti. aneti cuiuscʒ fasciculū. cimini nebatici. semis apij anisi. feniculi. pigāi sicci. cuiusqʒ. ʒ. v. seminis artemisie fautenegi montani. ameos. cuiuscʒ. iij. sequebinegi. amoniaci opoponacis. iauisiri. ʒ. ʒ. ficus albas numero. x. altee furfuris in panno ligatorum cuiuscʒ. iij. Coque omnia in. v. libris aque donec ad libram. ʒ. ʒ. redeant. ¶Ex hac libram semis sume. ʒ mellis olei ʒebaci. olei sisami. muri antiqui. cuiusqʒ. vncia colloquintide adipis semis. adde. ʒ. clisteriza. quoniam mirabile est vti ad ventositatem dissoluendam. Addunt quidam apij seminis. ʒ. si fuerit necesse. Non est autez hoc vtēdū estate. aut in his q̄ calide sūt cōplonis.

¶Clisteris assignatio ad ventositatez grossam. Sume que porriorobi aque. helbe aq̄ ō cocte. cuiuscʒ. ʒ. phia ʒ olei oꝝ ʒebaci ʒ sisami. cuiuscʒ. ʒ. ʒ vtere.

¶Clisteris assignatio qua lactis vtimur morbis si natura fuerit concluſa. Sume iuiubarum sebesten. cuiuscʒ fasciculū. violarum siccarum. ʒ. iiij. ficus numero. x. altee. furfuris cuiuscʒ. quantum necesse fuerit in panno ligatorum. In tribus coquens aque libris donec ad tertiā redeāt excolabis ab ea

ʒ.iiij.ꝛ addes bliti triti ꝛ expressi libre quadrā tē sisami olei recentis.ʒ.ij.ꝛ.ʒ.fortiterqʒ percutiens tepida hoc clisterizabis.

Clisteris assignatio leuis quo i morbis vtimur acutis. Sume iuiubarum sebesten. violarum siccarum ordei expilati ꝛ tunsi. altee furfuris. heſqui. melliloti. cuiuſcꝫ faſciculum. ficus numero.v. In tribus omnia hec aque libris coques donec ad libram redeant. colabisꝫ semis libram. ꝛ addes ʒaccare rubee.ʒ.v. sisami recentis ꝛ violati gari. cuiuſcꝫ.ʒ. fortiter hec simul percussa te tepida inȳcies.

Assignatio aliaad idem. Et si in huiusmodi cum aqua bliti expressi.ʒ.iiij. olei sisamini recentis ꝛ muri. cuiuſcꝫ nucis.ij. cliste re feceris prodest.

Clisteris assignatio que colice ex humore pdest acuto. Sume iuiubarum. sebesten. cuiuſcꝫ poma.ȝx. ordei expilati lebelabi. cuiuſcꝫ.ʒ.ȝ. violarum.iij. altee furfuris. seminis lini cuiuſcꝫ.ʒ. Coque omnia in duabus aque lib. donec ad libram redeāt ex hac vncijs.iiij. sumptis inȳce semis psilij. spume.ʒ.ȝ. olei viol optimi.v. ꝛ fortiter simul percussa tepida clisteriza quoniam pro sunt.

Clistere aliud quod matricez ꝛ membra confortat inferiora. Sume aque granorum mirti ꝛ aque sihi ortulani aque nemami. aque merue viridis cuiuſcꝫ cochlear calami aromatici triti.ʒ.ij. vini optimi: aut cōmunis aut vue passe ꝛ mellis quod sufficiat. hec omnia adunans medicamina percute fortiter ꝛ quantū necesse fuerit sumens in aqua pone calida ꝛ sine vt tepidum fiat patiē ticꝫ clisteriza.

Clisteris assignatio quod renū prodest frigiditati ꝛ matricū duritiei. Sume oleorū nucū amigdalis amaraꝫ olei hebethelchadare aut olei oline cuiuſcꝫ.ʒ. butyri vaccini semis.ʒ. mixtaꝫ i helbe aq̄ fortiter. viij. in ar.ij. hec pcute diebus libre duabus trientibus tepidum clisteriza trib⁹ cō tinuis diebus per anuꝫ ꝛ per vulua.

Clistere quod matricum medetur doloribus. Sume armoniaci. belelagi. machali glauci serapini cuiuſcꝫ.ʒ.v. opoponacis castorei. cuiuſcꝫ totidem seminū apij. feniculi. ameos. sſelei cuiuſcꝫ.iiij. Et medicorum quidam apponunt helbe. heſqui spicis. camomille. cuiuſcꝫ partez omnia hec adunans medicamina in lac mitte caprarū recēs calidum. ꝛ aquam suauem cuiuſcꝫ librā. ꝛ. ij. trientes lentoꝫ coque igne. donec semis fiat: ꝛ igne depositum cola librā ꝛ semis ꝛadde butyri vaccini. mellis dispumati cuiuſcꝫ cochlearia duo. olei sisami mensuram phiale ꝛ semis. fortiter percutiens mulieri clisterizabis tepidū in saluia quanto poterit illud contineat.

Clistere quod epatis prodest debilitati ꝛ veneris paucitati. Sume heſqui viridis virgas.v. radicē bliti recentis frustra.v. helbe faſciculum renum capri adipis ꝛ nuche eius. testiculoꝫ tritorum corpus. hec adunabis in olla ꝛ lactis caprarum inȳties dulcis cados.ij. aque suauis.ij. lentoꝫ cum coxeris igne excolabis ꝛ sumptaꝫ diebus singulis lib. vnam in saluia clisterizabis continebitqꝫ eā ille cui immittitur ꝙtū poterit hocꝫ diebus fiet tribus continuis.

Clisteris assignatio quod sciatici. et dorsi. prodest doloribus. genuumqꝫ. Sume centauree subtilis.ʒ.x. pire tri.iiij. cucumeris agrestis.v. helbe.v. ficus numero.x. In tribus hec coques aque libris donec ad libram redeant. Ex hac semis libram colabis. ꝛ superaddes opoponacis.ʒ.ij. ꝛ. ob. ij. serapini.ʒ. olei liliorum.ʒ.ij. clisterizabisqꝫ ꝛ sic patiens dormiat. Sumāt autē castorei.ʒ.ȝ. costi.ʒ. ꝛ trita cum oleo misceantur liliorū genuaqꝫ inungatur.

Clisteris assignatio. artetico dolori. Sume helbe. amigdalarum amararum. charue seminis lini. cuiuſcꝫ manipulum. camomille aneti. baccarum lauri cuiuſqʒ.ʒ.ij. scureniani. machali indaici ellebori albi cuiuſqʒ.ʒ. centauree.iij. serapini opoponac. amoniaci. haccali cuiuſqʒ. ʒ. ficus numero.x. iuiubas.xx. sebesten. xl. in olla quoqʒ hec fictili ponens in camino vsqʒ mane ꝛ.ʒ. sumes. viij. addeſqʒ butyri vaccini. olei cheyri. cuiuſqʒ.ʒ. tepidūqʒ iniscies.

Clisteris assignatio stringētis ꝛ intestinorū prodest vlceribus. Sume risi feresiaci.ʒ.xx. lenticule expilate. x. ordei alfiti.xv. balaustie. v. coztic. granati tantūdem corticum glandiuz exteriorum.iij. hec ola in duabus aque libris coques donec compleatur decoctio sicqʒ huius aque colate.ʒ. sume.iiij. ꝛ addes plūbi cerusse. terre cy prine. gūme arabice acatie sanguinis draconis hypocuistidos succi. carte aduste. cuiuſcꝫ.ʒ. ouorum duum vitella elixatorum in vini aceto. Medicamina hec diligenter teres ꝛ cum subtili cribrata panno olei rosarum puri.ʒ. inȳcies teresqꝫ cum ouorum vitellis in mortario donec tanqꝫ vnguentuz fiat decoctioni aque inȳcies ꝛ tepidum clisterizans vt continere perferat imperabis.

Clisteris alterius ad idem assignatio. Sume ordei alfiti. risi feresiaci cuiuſqʒ.ʒ.xx. mirti granorum. x. coques hec in duab⁹ aque libris donec sufficiat ꝛ.ʒ.iiij. sumptis: horum addes medicaminum

eragium tepidumqz inūcies carte adustē.ʒ.v. lebbi iemenici.arsenici rubei.cuiusqz.iĵ. arseni ci citrini.rubaleris heserem sicci.calcis lapidis adusti ⁊ nō extincti cuiusqz.ʒ.ⁱ.ʒ.ⁱ.ʒafrani opū cuiusqz.ʒ. adunata hec trita ⁊ cribrata medica mina cuz aqua distēpera ⁊ exag. fac trocilcos ⁊ in clistere pones cum fuerit necesse.

Clistere intestinorū vlceribus. Sume aque risi ⁊ alfiti ordei decoctorum cum capre renum adipe sine sale vncijs.iĵj.ⁱ ⁊ immittre ceruse plumbi.adustē car te gume arabice frigie.acatie.sanguinis dra conis cuiusqz.ʒ.tritaqz hec diligenter cum tri bus ouorum vitellis in vini aceto elixatorum ⁊ semis olei.ʒ.rosarum puri admisce. factoqz clistere tepidum inūce.

Clisteris arsenicorum assignatio vti le tenasmoni ⁊ ventri solu tioni. Sume parimatis adusti.ʒ.iĵj.arsenici ru bei ⁊ citrini eris adusti sebbi iemenici. galle. calcis lapidis adusti ⁊ non extincti. cuiusqz.ʒ. opij.v. acatie arychari glandis. gūme arabice. sanguinis draconis. cuiusqz.iĵj.medicamina hec trita ⁊ cribrata adunans cum granorum mirti aqua distempera ⁊ trociscans in vmbra sicca ⁊ cum exag. vno clisterizabis cum risi aq̄ feresiaci decocti.ʒ.iĵj.ⁱ ⁊ olei rosarum.ʒ.j.

¶ Incipit tractatus de licinijs.

De licinijs que inferius supponū tur licinium. lenealtee. boracis partes equales terę ⁊ subtili cribrans panno ⁊ cum zaccara rubea distempera. que super ignem spissata fuerit cuz modica aqua factoqz licinio febricitantibus ⁊ acute mole statis subimpone morbis.

Aliud. Sume salis ⁊ alitaz ⁊ glandes informa. desiccatisqz vtere. qm citius mollit ⁊ facilius est.

Aliud si cum terengebino idem feceris tanēz glandibus compositis na turam mollit.

Licinium aliud priorib⁹ fortius. Sume boracis salis. al tee. equalia pondera ⁊ cum melle spisse aut zaccara rubea spissata vt dixim⁹ distempera. Et si robustiorib⁹ opus est colloquintide adi pis.5.pars admisceatur.

Licinium quod sanguinem stringit ani ⁊ tenasmo medetur. Sume mirre munde opij thuris masculi.lelgie.zafrani equales partes ⁊ cum coriandri aqua distemperans glandis informa filis appositis ⁊ sic sub impositis di mitte. quoniam tenasmoni plurimum con fert.

Licinium aliud quod sanguinem ab ano stringit fluentem. Sume mirre.acatię.seminis insquiami.gum me arabice.risi fere siaci frixi equales partes medicamina hec adunans trita ⁊ cribrata cuz mirto viridi distēpera vt expedit vtere.

¶ Capitulum decimumoctauum. Incipit tractatus de emplastris.

Emplastri coladichion assignatio ci trine vtilis aque. Sume amomi spice. aroma. cardamomi. darful fuli. seliche. thuris masculi. colti. amari. piretri. masticis. machali glauci. carpo balsami. amoniaci. mirre. aloes. mihe. siselei. aristol. ro. melliloti ciperi. gaf. radicis. ireos. olei balsamini. cuiusqz.ʒ.ⁱ.laudani.ʒ.et.ʒ. bo tami gumme. cere albe. cuiusqz. rxx. hec trita ⁊ cribrata adunans que liquefieri debent in oleo liquefac nardino ⁊ in mortario medica mina mitte percutiēs simul donec pfectū fiat.

Emplastri mileti assignatio vtile hydropicis. Sume spi ce libram. mirre munde. ciperi. cardamomi. ireos radicū cuiusqz ʒ.iĵj.ⁱ.ʒ.costi amari. xiĵ. ʒ. hec omnia adunabis medicamina trita ⁊ cri brata atqz cum oleo distemperabis balsami no sufficienti. vase condens cum opus fuerit veteris.

Emplastri diaspermaton assigna tio vtile stomaci ⁊ epa tis debilitati. Sume apij seminis cardamomi ireos. radicis ciperi iquille. ameos buraci. su maci. amoniaci. anisi. helbe. botāi gume. cere albe cuiusqz sext.ij. baccaz lauri.ʒ.iĵ. adipis vaccini. ratinegi. cuiusqz.ʒ. hec adunabis me dicamina trita ⁊ cribrata ⁊ cum sansuci oleo. aut sumaci distemperans emplastruz confice.

Emplastrū aliud vtile epatis do lorib⁹ ⁊ vocat philargi stōaciqz pdest doloribꝰ ⁊ matricis eorūqz apa tibus si emplastrizatū mulier ptulerit. Sume zafrani anatis adipis cuiusqz.ʒ. vj. machali. glauci masticis mihe. fluxe. assaq. aloes escotti ri. cuiusqz.iĵj. cere albe sext.xij. isopi viridis.ʒ. xv. sicca tere ⁊ cribra que oportet vino infun des rihano aut cōi aut vue passe cū melle. reli qua in oleo liquefac nardino sufficienti ⁊ me dicaminibus iniectis misce fortiter ⁊ vase con dens cum fuerit opus veteris.

Estamaiconis empli assigna tio vtilis stoma ci ⁊ epatis si fuerint ex calido molestijs. Su me sandaloz cuiusqz.ʒ.iĵj. rose rubee.v. mel liloti.vj. zafrani.ij. cāphore.ʒ. cere.x. olei rosa rū hieme lib.ʒ. estate trientem ⁊ oīa vt opꝰ cō ficiens cum fuerit opus emplastriza.

Eeroti emplastrū vtilis epatis calo ri ⁊ cordis stomaciqz in mor bis acutis si pectori frigido ⁊ epati fuerit ap posito mitigat etenim calorem. Sume cere al

be.ʒ.iij.oleiviolati ⁊ rosati cꝰ ꝙ.ʒ.ij.cerā i olis liq̄fac ⁊ refrigerari permitte.siccꝫ in mortario pꝛ̄ce ⁊ aq̄ rosate aq̄ portulacevini aceti.aque semp̄uiue aq̄ coriādri viridis aq̄ intibe ptes mixtas desup istillabis cū opꝰ fuerit paulatiz cum pistello mouens donec optime misceatur ⁊ panno infuso lineo loco adhibe ēplm.

Semperuiue empl̄z epatis calori ⁊ eiꝰ calidis apatibus vtile. Sume vioł.sicce exag.iij. rose rubee.semp̄uiue recētis sādali albi.cuiuslꝫ.iij. calami aroma.ij.cāphore.ʒ.tritis ⁊ cribratis medicamīibꝰ cerā albā in oleo liquefacrosarum ad sufficiētiā ⁊ medicamina distēperans emplastrum fac.

Ficuum empl̄z splenis vtile duritiei Sume machali glauci. mirre munde.amoniaci.thuris equales ptes ⁊ in vini liquefactis aceto percute.factoꝫ in emplastro vtere.

Ficuum empl̄z splenis vtile duritiei. Sume machali.glauci.ʒ.ij. amoniaci.ʒ.farine fabe ⁊ orobi.ciceriscꝫ mel liloti.helebe.lini semis.camōille.spice.farine ternioſi.cuiuslꝫ.ʒ.ʒ.ficuū.xxiij.ʒ.hec medicamia trita ⁊ q̄ poterꝫ cribrata adūas:ficꝰ in vini aceto ifūdēs ⁊ medicata sil'misce oleiqz camomille et pigāi qꝫ sufficit:⁊ cū opꝰ fuerit facto vtaris emplastro.

Emplastri assignatio ioānispuero cuidā cui in splene erat apa ⁊ durities. Sume ficuū nigraꝝ vini ifusa rū aceto die ⁊ nocte tritarūqz.ʒ.l.costi marini vel amari triti ⁊ cribrati.iij.amigdal'. expilla taꝝ tritarūqz.x.corticū radicū capparꝫ diligēter tritoꝝ ⁊ cribratoꝝ.iij.misce oia hec ⁊ i oleo cheiri sufficiēti ceraqz liq̄facta cōfunde ⁊ splenis applica loco cū pāno tpe quo cibo vēter ē vacuꝰ ⁊ post duas auferes horas:laudabiliqz aq̄ in qua camomillā carnibūqz coxeris ⁊ olo inūges cheiri. Opotebit aūt apponere puus catapł̄a cp̄ emplo vtaris qm̄ pderit. Sue asene.ʒ.v. corticū radicū capparis.iij.pigāi secci. triētē eoꝝ duraci.ʒ.hᶜ cōqs fortiꝭ i vini aceto ⁊ locū catapł̄abis cū frusto epatiꝫ māe ⁊ vespere stomaco tamen vacuo cibis.

Aliud. Assacū in aceto dissolue vini et diu simul percusso vtere.

Emplastri assignatio ventris solutioni. Sume mirre mūde.ʒ.acatie.hezazi.cādari.masticis.zafrāi sumaci.cuiuslꝫ.ij.parimatis.v.floꝝ adechari ⁊ vitis.aut folioꝝ hesse mirti granoꝝ ⁊ floꝝ eiꝰ cuiuslꝫ sextarios.ij.rose rubee sexta.campho re exag.ʒ.omnia hec trita et cribrata medicamina cū aqua mirti distēperaviridis ⁊ citoniorum ⁊ modico rosarū oleo ⁊ masticino:cumqz fuerit opus vteris.

Emplastri assignatio quod ventrē cōcludit stomacum confortat ⁊ est ioannis. Sume laudani.mirre.rameci.cuiuslꝫ.ʒ.ʒ.sandalorum. tantumdē. salis.quinqz.rose trite.ʒx.succi hypoquistidos. iij.hec medicamina trita ⁊ cribrata cuz mirti aqua ⁊ lilioꝝ distēpera pānoqz cataplasmās lineo super ventrez pones a pectoralis termino vsqz pecten cum vacuus cibis fuerit stomacus.

Emplastri alius ad ventrem solutionem assignatio. Sume laudani.ʒ.acatie semis cere.ʒ.ij.ceram in oleo liquafac mirtino quo medicamina q̄ant distemperari mittentesqz in mortariū cum pistello percute et omnibus diligenter mixtis vtere.

Emplastrum solutioni ⁊ vomitui.absinthij masticis cuiuslꝫ.ʒ.aloes.iij.trita hec diligenter eum citoniorumа qua distempera ⁊ rosarum vtereqz.

Aliud emplastrum vtilis solutioni ventris ⁊ stomaci enerationi. Sume paximatis infusi siropo liliorum aut vino rihano aut citoniorum aque.pomorum ve aut mirti ℔tū vis sumas quoqz absinthij greci aloes epatici.laudani.calami. aromatici conditi cuiuslꝫ ʒ.ij.mirre munde masticis.cuiuslꝫ.iij.acatie ezazini rose rubee purgate zafrani cuiuslꝫ. v.cere albe.ʒ.iij.xiloaloes.ʒ.medicamina hec trita adunabis.⁊ cribrata ceramqz in oleo liquefacies nardino sufficienti ⁊iniectis in mortario medicaminibus fortiter percute donec completum sit et vase condēs cum fuerit opꝰ vteris.

Emplastrum bidropicis ⁊ corpoꝛi frigiditati. Sume nusaderi.melliloti.asene amomi foliorum lauri.squille.seminis apij.anisi feniculi.ireos radicis.ciperi. zafrani.xiloaloes cassie. thuris. mirhe.mirre. cuiuslꝫ.ʒ.cere albe libram.mellis dispumati. anatis adipis.olei pinearuʒ.iaustri.ʒ.xxx.hec adunabis tritaꝫ cribrata medicamina queqz expedit in vino funde rihano . aut communi reliqua vt decet oleo liquefacies pinearum ⁊ in mortario simul medicamina iacies percutiesqz cum pistello donec compleatur.vase cōdens cum fuerit opus vteris. ¶Si autem desiccatum fuerit ⁊ aruerit atqz vt molle fiat necesse habes misce qō condecet adipis anatis aut galline ⁊ vtere.

Emplastrum enerationi et titilationi vtile. Sulphuris fimi vaccini.helbe partes equales terreacū caulis aqua distemperans vtere.

Emplastri olei ſiſami aſſignatio vtilis dolorib⁹ ⁊ duris ſtōi aƥatibus. Sume mihe ℥. olei ſiſami coclear ⁊ inſtilla paꝛ aque ſuauis. biſqꝫ bulliri facias. poſt hec helbe. lini ſeminū tritoꝝ ⁊ cribratoꝝ cuiuſqꝫ ℥. v. addes paulatim. et facto vteris emplaſtro.

Emplastrum qō furūculos maturat ⁊ erūpere facit. Sume fermēti ptes. iij. buraci. ſalis. fimi colūbi. fimi gallorū cuiuſqꝫ ptē. tritaqꝫ ⁊ cribrata hec cū oleo oliuaꝝ diſtēpera et appōe.

Emplastrum aliud qō aƥata rū pere cogit. Fic⁹ ſic cas in aqua coqꝫ ⁊ tritis in mortario addes boraci modicū: ⁊ cū oliuarum oleo ſiſa miqꝫ ⁊ butyro diſtēperatū vteris.

Emplastrum ſcrophulis vtile picis nebatice cauſis radicis cōbuſte. ptes ſume. ⁊ pice liq̄facta radicis pulueꝝ iniſce. mixtiſqꝫ ſimul diligenter vteris.

Emplastrum ad furūculos. helbe. lini ſemis. cuiuſqꝫ ℥. x. cere albe. ℥x. mihe fluxe. iiij. ceraꝝ in ſufficiēti oleo liq̄fac ieſemino: medicaminaqꝫ cū miha: iſice ⁊ ſic ſup oleū ⁊ cerā iniecerīs: diligenterqꝫ mixtis fac emplaſtrū.

Emplastri aſſignatio pleureticis. furfuris heueri. ordei farine alteeqꝫ cribrata rū: farine fabe. camomille. melliloti. ptes ⁊ cera in violaꝝ oleo aut ſiſami liquefacta diſtempera ⁊ patientis ēplaſtriza lat⁹. Q̄ō ſi tarde ſit maturationis materia refrigidatum appone quoniā prodeſt. Sume violaꝝ ſiccaruꝫ

Emplastrum pcuſſiōis doloꝝ q̄ ſup epatis cecidit ptes ⁊ cōpreſſioni. Sume merdaſferemi. xilo aloes pure baccaꝝ lauri zafrani calami aromatici mirre, mūde. cuiꝰ qꝫ. ℥. ij. hec adunabis trita ⁊ cribrata cereqꝫ albe. ℥. x. inſufficienti ie ſemini oleo liquefactis ſimul omnia pcuties: et optime mixta vaſe condes. ſuo tēpoꝛe frui turus.

Emplastri aſſignatio meſcationis vtilis ſtōi ⁊ epatis debilitati. Sume meſcatiōis. xiloaloes pure mihe fluxe maſticis abſinthij. zafrani cuiuſqꝫ ℥. ij. aloes mirre. calami aromatici. derire cuiuſqꝫ ℥. ſumaci. rameci cuiuſqꝫ. viij. his aduna tis medicaminibus tritis et cribratis ℥. cere. ℥x. in tribus ſexti. olei ieſemini. oleiꝫ aūt roſaꝝ et camomille cuiuſqꝫ. ſext. v. medicamina ſimul iniſcies ⁊ in mortario fortiter percuſſa ſe condens vſui reſerua.

Emplastrum quod pregnantiū ſtringit menſtrua mulierū. Sume lenticule excoriate cortic. granati. galle berberis equales partes et trita diligēter cū vini bone ſuōe aceto diſtēpera ⁊ vnā hoc ⁊ pēnis ēplaſtriza bis partes.

Emplastrum furūculis vtile matrīc. Sūe lini ſeminis helbe cuiuſqꝫ ℥. x. melliloti. ℥vj. zafrani. ℈j. ſanderuſi. albi machali glauci cuiuſqꝫ. vij. aſaqui ſextarios. vj. cere albe ſext. hec adunabis trita ⁊ cribrata ſed que oportet in oleo liquefacies nardino ⁊ liliorūꝫ henneꝫ equaliter ſumptis quantum neceſſe videbitur. ſiceꝫ medicamina ſimul cum his in mortariū mittens percuties piſtello dōec cōpleatur ⁊ vſui recondes.

Emplastrum aƥatib⁹ veretrivtile. Sume ordei farine ſandali albi equalia pōdera ⁊ trita diſtē pera cū caquenegi aqua oleoꝫ roſarū ⁊ vini aceto ac oui vitello fortiterꝫ pcuſſis ſimul facti veretro adhibe ēplaſtrū.

Emplastri aſſignatio qō ſolidis ve retri vtile eſt aƥatibus. Sume vue paſſe optime purgate renum capre adipis. fabe expilate ⁊ elixate. olei roſarū partes equales apdieꝫ cum oleo diſſoluto. reliqua adde trita ⁊ fortiter in mortario percute. nōnūq̄ oui adiūgit vitellū ⁊ ſic ēplaſtrē.

Emplastri aſſignatio vtilis veretrorum duritiei ⁊ aƥati ve ſice; enerūationiꝫ membrorum. Sume maſticis quadrantem libre medulle vaccini cruris cere albe. olei roſarum cuiuſq̄. ℥. xviij. maſticem contritam reliquis adde medicaminib⁹ ⁊ in oleo omnibus liquefactis roſarū cū fuerit opus vtaris.

Emplastrū podagre ⁊ artetico doloꝝ. Sume ſādali albi mugathi. altee. ſemis pſillij. farie orobi. ſcurebia atq̄ cū ſiſami oleo diſtēperās modicoꝝ vini aceto q̄ſi vnguētū fac ⁊ ſuppedē pone.

Emplastrū podagre. Sūe ſuſani. altee. ſemis pſillij. farie ordei ſcurēſiāi roſati olei ptes et oui vitellum adunatiſq̄ ſic mixtis diligenter vtere.

Emplastrum podagricis aliud. Sume mirre. coſti aloe. carnidi. nebatici aduſti. cōſes ptes adunatiſq̄ omnibus tritis ⁊ cribratis cū vino aceti diſtēperans emplaſtriza.

Empl'z qō ſi ſup ſtōi ponas os vōitū viget. Si ſup vmbilicū iferi⁹ laꝝat ſi ſup pectēvrinā. puocat. Sūe aterēgi cucumerꝫ agreſtiꝫ cuiuſq̄ exag. iij. ellebori albi. mardaſenegi. cuiꝰ qꝫ. ℥. iij. ℥ irbi. capriaꝝ. v. fecū. olei. ℥. exag. ceraꝫ ſufficiēt℥ i olei liq̄fac amurca. ⁊ trita reliq̄ miſcebis medicamīa pānūq̄ cataplāns appōe

Emplastrū vtile rupture supplani ventris ⁊ neruoꝝ. Sume mastices corticū candari. cipressi nucis ⁊ foliorum eius sarcocolle piscis colle. aseras. corticum glandis interiorum partes equales ⁊ tritam adunans colamq; invini liquefac aceto ⁊ simul medicamina distemperans pannuz cataplasma et emplastrizans cum corioꝝ freno stringe.

Emplastrū aliud rupture. Sume sarcocolle mirre suma ci. sadegi. acatie nucis cypressi cuiusq; ℥.ȝ.ſ. marchasite. sulphuris magnetis sebbi. iemeni ci. thuris masculi. coclearū cuiusq; ℥.cere libras iij. cerā in oleo liquefac mirtino ⁊ medicamia simul misce ac emplastriza.

Emplastrū perutereon perutile faciei contorsioni ⁊ paralisi. oculoꝝ doloribus ⁊ temporuz emicraneo ⁊ dentiuz molestijs: fluxus a coleris prohibet super tempora positum: vtinam prouocat vesice applicatū percussioni prodest scorpionū si super locum ponatur: apostematibus membrorum si super ventrem ponatur vel extendat. Sue simi colūbarū. ℥.ij. olive olei. ȝi. cere ȝ. ratinegi. iij. cera ⁊ ratinego liquefactis simū injice columbinum tritum ℥ mouebisq; donec perficiat ⁊ vase condēs cū fuerit opus vtaris.

Emplastrum racture vtile ⁊ cōcussioni ac debilitati. Sume mugathi terre armenice cuiusq; ℥. ȝȝ. mirre altee. cuiusq; ȝȝ. acatie. v. adunata hec ⁊ trita diligēter medicamia cū aqua ⁊ oui vitello distempera vtereq;.

Emplastrū aliud ꝓsolidationi mugathi. terre armenice. altee marsi. aloes cuiusq; partē sebbi. rasenti pentafilli. corticū cā dari secci. zafrani cuiusq; partē. ℥. trita diligēter distēpera cū mirti aqua ⁊ cū panno emplastriza.

Emplastrū debilitati ⁊ euulsioni. merasi. ℥.ȝȝ. laudāi terre armenice cuiusq; ȝ. zafrani. ij. secci. ȝag. ij. acatie ȝag. distēpera cū mirti rosarū cipressiq; aq̄. Et si locus fuerit neruosus hoc loco lilioꝝ pone oleū aut narcisci ⁊ vinum olarum.

Emplastrū aliud mugathi. terre armenice cuiusq; partes aloes mirre munde cuiusq; quadrantē. teres oia diligēter ⁊ cribra ⁊ cū aqua distempera.

Emplastrū qō neruoꝝ mollit grossitiē sisami expilati. ℥. ȝȝ. tere oia diligēter ⁊ cū sanguci foliis misce viridis tritis. ℥. ponēs. v. ⁊ cū pāno appone.

Emplastrū qō neruoꝝ ꝓdest nodationi. Sue machali glauci. ℥. ȝ. ⁊ tūsas aq̄ infunde cal'a ꝓtereq; radicē. ℥. ȝ. cathemie radicis trite ⁊ subtilit cribrate distēperansq; cū violaꝝ robo locū empliza.

Emplastrum spasmo vtile cere adipis porcini et gallinacei medulle cruris vaccini caude anetꝝ ptes tolle eq̄les ⁊ oia simul liq̄facies. amilum adijce tritū fortiterq; ⁊ diu mixtis ēplastriza.

Medullarum emollitiōis assignatio neruoꝝ vtilis spasmo. Sue machali. ℥. gallie apidis ⁊ anatꝝ medulle cruris vaccini cuiusq;. lib. ſ. machali ℨ sufficiēū aq̄ dissolue cal'a ⁊ adipib⁹ injice liq̄factis in mortario dinq; tere ⁊ vtaris.

Emplastrum emissiones molliēs neruoꝝ serapini. ℥. ij. castorei. ij. euforbij. ℥. ȝ. ſ. machali. iiij. gūmas in aq̄ infunde calida ⁊ cere. ℥. ȝȝ. in olei zēbaci. ℥. trib⁹ liq̄fac oiaq; in mortario misce ⁊ vtere.

¶ Capl'm. xix. incipit tractatus de oleis.

Olei nardini assignatio vtile doloribus epatis ⁊ stomaci. colice. ventris frigiditati bibitum aut emplastrizatū: aut clisterizatū mēbroꝝq; frigiditati si eo liniant matricū doloribꝰ si mulieri subijciat aut subponatur auriū doloribꝰ si instillet. cephalee ⁊ emicraneo si naribꝰ instillet ⁊ q̄ vesice accit eneruationi si p virgā injiciat. Sume calami aromatici. ciperi foliorū lauri carpobalsami. malabatri. rasēi. abeheli adechari foliorꝝ mirti cardamōi. squille sanguci cuiusq;. ℥. ij. hᶜ medicamia in olla pones recēti mediocriter trita ⁊ supinfunde vinū cōe: aut vue passe cū melle aquāq; suauē ēptū necesse erit q̄. ſ. medicamia infundāt oia oleiq; sisami cados. v. ⁊ ē in cado lib. ⁊. ſ. h̄ in vase coōs stagnato aut lebete alternis cōmouēs horis moderato igne hocq; p horas xtis. vj. ⁊ sic igne deponēs refrigerari sines excolabilisq; oleū ab aq̄ ⁊ medicamibꝰ. pᵒ hec sume rose rubee optie purgate aq̄ mirtivi ridis cuiusq;. ℥. iij. amōi. ℥. ij. medicamia hᶜ mediocriter trita pōe in olla ⁊ vio supifunde rihāo aut cōi aut vue passe cū mlle aq̄q; suaui ad sufficientiā. aut oleū a pria colatū decoctiōe lētoq; coōs igne horis tribꝰ cōmouēs. ⁊ depositū refrigidari sines ⁊ a medicamibꝰ oleū exolabis. De hinc vero sumes spice. gar. mihe flure cuiusq;. ℥. iij. nucꝫ muscate. v. oli balsami vi. Medicamia terens mediocriter aq̄ infundes suaui qō sufficiat: lētūq; adhibebis donec bulliat igne. sicq; oleū ifundēs balsaminū ℨ mihā coque. cōmouebisq; vsq; dū cōpleat: ⁊ coōs vsq; dum aqua defecit superstite sicq; ab igne depositum excola: ⁊ cū fuerit opus vteris.

Costini olei assignatio priori fortioris stomaci ⁊ epatis doloribꝰ ac frigiditati vtilis: disgregationūq; frigiditati. ⁊ enerуationi. Sume gar. calami aromatici

spice aromatic.sadesi indici mihe fluxe lilioꝝ radicis.cinami.asene.costi.cuiusꝙ.ʒ.ij.rasani seliche.cuiusꝙ.ʒ.j.medicamina sicca mediocriter teres ⁊ aq̄ infundes suaui die ⁊ nocte: in stillabis olei sisami menas duas.aq̄ suauis menā.moderatoꝙ coqs igne a olei pncipio vsq̄ finē.habeas aūt aquā calidā in cacabo paratā: ⁊ cū medicamibus defecerit supplebis ea: ⁊ lēto tēperatoꝙ coqs igne donec aq̄ deficiat oleo supstite: tunc igne depositū refrigeri sines: valeꝙ cōdes celato. Instillabis aūt ⁊ duas alias menas olei sisami super medicamina ⁊ quemadmodum vt in primo dictū est coques depositūꝙ igne ⁊ refrigeratum colabis: ⁊ cum priori miscebis.

Olei mirtini assignatio quod vtile est capitis caloribus: ipsumꝙ spissat ⁊ cōfortat. Sume olei sisami lib. iij. ⁊.ʒ. foliorum mirti viridis.xxiij.lib.tritorum ⁊ in vino infusorum cōi aut vue passe ⁊ mellis.ʒ.j. die ⁊ nocte in olla pone ⁊ coques igne lēto dōec aqua deficiente supersit oleuꝫ. Et ſ colare volueris illud: adde mirti aquam expressam: ⁊ coctum igne depone: cumꝙ refrigeratū fuerit colatū vase conde.

Olei mihe assignatio vtilis disgregationū doloꝝ. mēbra calefacit frigida ⁊ vesicam: renesꝙ ⁊ apostemata dissoluit dura. Sume olei sisami cadum vnū mihe fluxe. vnciaſ.iij. ⁊ lento coques igne: donec oleum vim assumpserit storacis: sicꝙ igne depositū cola ⁊ reconde.

Olei camomille assignatio vtilis. Sume olei sisami libraſ.⁊.ʒ. appone helbe. foliorumꝙ camomille in vmbra siccatorum cuiusꝙ.ʒ.ij.⁊ in vase positis his vitreo ad solē. ⁊ pones eruntꝙ in eo.xl. diebus sicꝙ colato vteris.

Olei absinthij assignatio quod calefacit ⁊ membra confortat frigida. Sume olei sisami menas.ij. oculorum absinthij.ʒ. et in vase posita vitreo. aut fictili alio ad solē. xl. pones diebus colatumꝙ condes ⁊ vteris.

Olei masticis assignatio stōaci vtilis debilitati. Sume olei sisami lib.iij. masticis.ʒ.vj.⁊ lento coque in vase stagnato. donec masticem omnino in oleo liquefeceris sicꝙ igne depositū refrigerabis ⁊ condito vteris.

Olei hesqui assignatio iliis eorumꝙ doloribus ac renum vtilis. Sume zinziberis.ʒ.iij. hesqui tunsi.⁊. olei sisami phialaſ aq̄ suauis.xv. phialas. in olla coqs mūda lēto ⁊ moderato igne dōec aq̄ deficiat oleo supstite. sicꝙ depositū colabis. clisterizabisꝙ aī ⁊ retro cū iniectorio ɔge immisso. Et si eo pēnis cōfinia. linieris vrine soluet difficultatem.

Olei anetini assignatio angustijs que ex labore fiunt vtilis. Sume olei sisami cadum.i. seminis sebbeti.ʒ. ⁊ in phiala pone atꝙ in sole.xl. permitte diebus. colatoꝙ vtere.

Olei seliche assignatio. Sume seliche costi. carpobalsami.ʒ.zafrāi masticis. cuiusꝙ.ʒ. gariofilorum cinami. cuiusꝙ.ʒ.ſ. hec adunabis medio criter trita medicamina ⁊ in vase pones vitreo. olei infundes sisami. libram.⁊.ſ. addesꝙ simul liliorum flores purgatorum numero.xxx. ⁊ in vmbra iocundi loco aeris depones. donec oleum cum medicaminibus fermentetur ⁊ eoruꝫ attrahe odores sicꝙ colato cum fuerit opus vteris oleo.

Olei pigani assignatio vtilis renum frigiditati ⁊ vesice dorsi ⁊ matricis enervationi. prodest neruorum ⁊ laterum doloribus. Sume olei sisami libras.iij.⁊.ſ. foliorumꝫ pigani recentis.ʒ.iij. aque suauis. lib.⁊.ſ. lentoꝙ igne in vase conde mundo donec oleo superstite aqua defecerit sicꝙ ab igne depositō refrigera ⁊ colato vtere.

Serpentum olei assignatio vtilis peti gini et stomaci enervationi. Sume olei sisami. libr.iij.⁊.ſ.⁊ in vase cōde fictili in quo serpentes sunt nigre ab quinqꝙ vsqꝙ a decem vasisqꝙ opilato capite. lento quoqꝙ igne. donec serpentiū caroꝛa spinis separetur. sicꝙ deponens igne cum paululum fuerit refrigeratum vas aperi. sed eius caveas vapores et cum refrigeratum omnino fuerit ⁊ vapores exalati. colabis ⁊ vase condens cum fuerit opus in vmbra vteris solem cauens petiginemꝙ cū penna illinies.

Olei darsisahani assignatio vtilis ventris solutioni et stomaci debilitati. Sume darsisahani. vncias.vj. cassie. vij. xilocassie costi. cuiusꝙ.iij. calami aromatici. duas mediocriter teres in olei sisami. cadis quinqꝙ coque optime ⁊ colato vtere.

Olei malquilat assignatio vtilis neruorum enervationi paralisi faciei contorsioni colice. frigiditisꝙ morbis ⁊ est oleū indicū fūe. felli. felli. belli. acori. malabatri. rasani pipis lōg. iouzelo ai oloxali ireos radicis. seminis fenicu. mirre zerembadi darunegi. cuiusꝙ.ʒ.x. tere mediocriter ⁊ in olla pone munda ⁊ adde olei sisami mennam. lactis dulcis aqua suauis cuiusꝙ duas ⁊ in vase coque stagnato donec aqua deficiatur ⁊ lac. superstite oleo et ab igne deponēs cū refrigeratum fuerit vtere.

Olei caquelenegi assignatio colice vtilis faciei contorsioni ⁊ paralisi stomaci doloribus ⁊ disgregationū podagre nerꝝ enervatiōi hydropisi. ⁊ omnibus ex frigido doloribꝰ. Sume mirob. kebꝫ. ⁊ idi bellerici. emblici. sirē

blici purgati cuiuscz.ʒ.x.pipis nigri ⁊ lōgi.ʒʒ. cuiuscz.vj.opoponac.serapini.ammoniaci cuiuscz.v.turbit sextar.iij.hesqui viridis carnibi.nebatici.pigani viridis cuiuscz fasciculum hec adunabis medicamina tūsa ⁊ in olla postis munda.xxiij.ℓb.aqua suauis infundes lētocz coques igne donec supsit medietas hanc igne deponens cum refrigerata fuerit aqua. medicaminib⁹ excolabis ⁊ additis olei charue mēsis.iij. iterum in olla ⁊ ad ignem pones. cūcz oleo supstite aqua defecerit depones refrigeratū colabis ⁊ vase condes addunt medicoz quidā liquiritie radicū rase ⁊ tūse sextarios.ij.sitaregi indici.ʒ.iij. ⁊ carcharahani cuiuscz duas.

Olei satahe assignatio vtilis stomaci et epatis frigiditati paralisi faciei cō torsioni.omnibuscz frigidis morbis ⁊ tremori cordis. Sume olei rosaruz ⁊ zebaci ⁊ narcisi cuiuscz libram atcz in vase pones vitreo cum xiloaloes ⁊ cāphora per mensem vaporabis tunc sume muscate.besbase.cuiuscz quadrantem vntie. mihe flurue. sicce. herbue. cacale. fahaxe cubebe.gariofili.spice.rose rubee.sandaluz cuiuscz.ʒ.ʒ. xiloaloes vtriuscz.ij.ʒ.secci.galle cuiuscz exagia.x.hec adunabis medicamina ⁊ diligēter trita panno cribrabis subtili ⁊ in phiala pones cum oleoz parata vaporatoz distēperabis ⁊ per mensem vaporabis cum .xiloaloes vntijs duabus cāphore exagijs duob⁹ debic sume ambre exagia duo.musci tria.camphore vnū dissoluescz ambrā ⁊ muscū.aut teres ⁊ cāphorā super aliquod pone duz.tereqz donec oia simul mixta sint.siccz in phialā oia repones ⁊ residuū qō superest addes. cūcz op⁹ fuerit vteris.

Oleum qō capillos spissat ⁊ incōmoda ab eis arcet. Sume malabatri amomi.galle.costi.cuiuscz.ʒ.iij.laudāi zafrāi cuiuscz.ʒ. olei onfacini cadum .j. vini cōis .ij. medicamina tundes paulatim ⁊ mediocriter ⁊ in vinū mittes siccz oleo superstite vinū deficiat coques ⁊ ab igne depositū colabis vasecz condens vteris.

Olei assignatio qō;emorroidib⁹ vtilimuz est oibuscz ex frigido morbis bibitū aut illinitū. Sume machali.glauci.ciperi. foliorum mirti.sanguci.semis hermeli.granorū viridiū.granoz charue.rute.asene.aneti mel lis dispumati.butyri vaccini . olei iesemini et naste albe.aretici.catrāi.olei laurini.olei charue.socrite cuiuscz.ʒ.x.mihe.amoniaci.seōbinegi.opopōac.opij.polipodij.carpobalsami. amigdalaz amaraz purgataz.ellebori albi. sitaregi indi. cuiuscz.vj.gariofili.nucis muscate.galāge.cinamomi.beladari.bzigdari.castorei.cuiuscz.ij. semis iusquami;thuris masculi. ffselei semen porri. fufali.suniz.semis eruce. ameos costi foliorum lauri.cuiuscz.v.olivarum olei.vj.lib.aque suauis.x.medicamina tunsa aquācz ⁊ oleū in vas mittes mūdū ⁊ moderato coqs igne donec oleo supstite aqua defecerit.siccz depões cū refrigeratū fuerit colabis ⁊ vase condito cū fuerit opus vteris.

¶Capit.xx. Incipit tractatus de syropis.

Syropi liliorum assignatio.vtilis stomaci debilitati.et epatis ex frigiditate ⁊ sincopi que ex imoderata fit euacuatione.vomituicz ⁊ sanguinis emissiōi.⁊ cordis debilitati. Sume floz liliorum cū aperti sūt optime purgatoruz ablatocz croceo qō intus stat ḡdrigentes flores ⁊ sup pannū extēde mūdū die ⁊ nocte in umbrā . atcz in loco mundo donec siccent.tunc sume costi.gariofil.calami aromatici cuiuscz.ʒ.ij. salis andrani seliche cuiuscz.iij.amomi.spic.aromati.masticis cuiuscz.ʒ.carpobalsami.iij. hec mediocriter trita in phialā excuties mūdā. aut sume strati liliorum ⁊ stratū medicaminū.siccz die pmittes ⁊ nocte quo forment medicamina die aut ē scō vini optimi aut cōmunis veteris ⁊ clari instillabis.lib.xvj.⁊ sumes zafrani.ʒ.ʒ.secci exagia.ij.⁊ trita supmittes medicamina ifundesqz mihe flure.ʒ.iij.opobalsami.ʒ.⁊ p horā phialā dimittes discoopta capite ⁊ cartam suppones mūdā atqz desup pānū lineū ⁊ terra cataplasmabis argillosa.dilēpera cū furfure ordei ⁊ caprar fimo siccz in umbra loco pones boreali mēsibus sex ⁊ demcepo vteris.

Siropi atterengi assignatio vtilis stomaci debilitati.⁊ cordis tremori. Sume citri foliorum solidorum recentiūqz ⁊ pulile extēso cū panno folia.l.⁊ vini infunde clari veterisqz aut communis cados.vj.tintqz in cado.ʒ.xx.in vtre ponas mundo diebus.ix. siccz excolabis a folijs ⁊ addes mellis dispumati cadum fortiterqz percutiens in vase pones vitreo cūcz fuerit op⁹ post.iij.dies vteris.

Pomorum siropi assignatio quod stomacum confortat. Sume pomorum bone et suauis substantie intus et extra purgatorum tritorumqz diligenter libras.v.et mellis adde dispumati aut zaccare tabarzedi libras ḡnqz teresqz donec optime misceantur. Tunc addes.xxj.partes aque pluuialis ⁊ fortiter mixta in optima pone phiala aut competenti vase opilatoqz eius capite ad solem per mensem dimittes : colatoqz vteris . Et si iocundum fieri vis adde musci.ʒ. xiloaloes. tres secci.masticis.cuiuscz duas trita hec diligenter et dissoluta miscebis. Utilius autem sumitur syropus hic ex pomis syris espahanicis.

Hibe assignatio ꝛ est citoniorum syro pus vtilis stomaci ꝛ epatis debilitati. solutioi. subuersioi vomitui ꝛ sliti aut singultationi. Sume citonia accida ꝛ suauia mꝫ ticꝫ succi intus ꝛ extra purgata ꝛ in mortario terens aquam exprime. sumecꝫ huius aq̃ mẽnas. xxx. colate. Sumes etiam vini clari optime substantie aut cõmunis. xv. ꝛ in eo purgamenta citoniorũ a quibus expressa est aqua die ꝛ nocte infundes. ꝛ sic exprimes vinũ hec colabis ꝛ addita citoniorum aqua modica exprimes ꝛ colabis aquã; sicꝫ omnia simul ponens in vase coques mundo lento igne dõec deficiat medietas ꝛ eius auferes spumaꝫ post hec cuꝫ arctissimo colabis panno: ꝛ qõ excolueris in olla iterum pones ꝛ addes zinzibe ris masticis. cuiuscꝫ ʒ. ij. brichali cacale magne. ꝛ parue cinnamomi cuiuscꝫ. iiij. gariofili iij. mediocriter tritorum. zafrani minime tritissimo: sed forti fortiterꝫ ligato ꝛ in vase suspendens lento coque igne ꝛ pannum cũ medicaminibus alternatim fricabis et fundum commouebis vasis: cumcꝫ coctum fuerit igne depões ꝛ colatum in phiala pones: sumesqꝫ musci triti. ʒ. ij. et cum modico fricatum vino aut mihe decoctione injce ꝛ misce: abstracto ꝫ simulꝫ in quo medicamina fuerant ligata panno suspende. ꝛ dehinc educto veteris.

Siropi mirti assignatio vtilis stomaci debilitationi ꝛ ventris fluxui. Sume granoꝝ mirti recentiũ ꝛ tunsoruꝫ partẽ ꝛ vini supfunde pontici ꝛ paꝝ aspersa dum diebusqꝫ. vij. sic dimittes cola: ꝛ in vitreo posito vase vtere.

Siropi romanorum assignatio qui cum menta fit. Sume ſnata muza ꝛ dicia simꝫ exterioribusqꝫ ablatꝫ corticibus cum adipidꝫ tere ꝛ exprime: eorũqꝫ aquã excola. hanc donec sola supersit medietas coque ꝛ injce mente fasciculum ꝛ super quãꝫ libraꝫ aque immittes ʒaccare tabarzedi libraꝫ sicꝫ in olla posita mũda coqs lenes ad pruinas quousqꝫ supsit mediũ igneꝫ deposito et colato vteris.

Hibe simplicis assignatio quam Galienus composuit calide dominis complexionis ꝛ quibus ad cibum debilis est appetitus. quicꝫ cibos nõ digerit: ꝛ in quorum stomaco ꝛ epate calida dominatur complexio: vel ad quaruꝫ stomacũ colere defluxit. Sume citonia magna tocũda odore: intus et extra purgata. terensqꝫ exprime lib. iij. aque ꝛ admisce mellis optimi tantundẽ: sed si mellis põere loco ʒaccarã volueris fiat: addeqꝫ acerrimi aceti lib. ij. ꝛ quadrantez ꝛ super pruinas lenes parum coque spumam auferens vsqꝫ quo fuerit sublata; dõec ad mellis redeat spissitudinẽ sicꝫ vteris frigida. Cui aũt in stomaco ꝛ epate frigus dominatur addes zinziberis albi. ij. hac quoꝫ in habitudine iocundũ est xiloaloe. seccum masticem. similiaqꝫ apponere: bibentur huius exagia. iij. vsqꝫ. vj. ante cibum: et si dormituro tantumdem dederis prodest.

Squingibin ʒaccarei assignatio vtilis febribus opilationi siti. stomacũqꝫ a flegmate elimat. Sume aceti vini optimi veteris ꝛ clari lib. x. ꝛ aq̃ suauis injce ꝛ clare. que eius possit acumen frangere acciditatemqꝫ fm eius acerbitatis quãtitatem tunc appones corticum radicum apij ꝛ feniculi. cuiusqꝫ ʒ. vij. seminũ apij anisi feniculi. cuiusqꝫ. ij. die ꝛ nocte infundes ꝛ post hec coques lẽto igne donec sexta deficiat. sicqꝫ igne depositum cum refrigeratum fuerit cola: et cuiqꝫ aceti decocti parti partes injce ij. ʒaccare. ꝛ cum moderato ad sufficientiam coxeris igne depones. refrigeratum colabis ꝛ vteris. Si autem cum melle volueris facere addes cuiqꝫ parti aceti mellis. ij. ꝛ. ʃ. Si ſi ʒafranum apponere volueris minime triti. ʒ. iij. in panno ligatuꝫ pone in olla quo bullit tempore ꝛ confrica.

Juleb assignatio colere rubee febribus vtilis sicꝫ ꝛ stomaci ac epatis calidis. Sume ʒaccare tabarzedi menas. x. atqꝫ in lapidea ponens olla vel cacabo stagnato ꝛ mũdo lento coque igne spumã auferens paulatim: ꝛ cũ spumã oino abstuleris rosaꝝ aque libras. ij. instilla optime ꝛ lenes ad pruinas coques donec spissetur cũqꝫ refrigeratũ fuerit cola ꝛ vase condito vtaris.

Squingibin citoniatici assignatio. Sume citoniorum hespahanicorum optimorũ ꝛ odoris iocundi ptem ʒaccare partem aceti quadrantez ꝛ lento coque igne donec vt mel spissum fiat cum refrigeratũ fuerit vase condes ꝛ cũ fuerit opus vteris ab ʒ. vsqꝫ. ij. ꝛ qui cuꝫ melle facere voluerit poterit.

Juleb assignatio ꝛ est rosarum siropuꝫ febri. siti stomaci ardoris vtilis naturam emollit. Sume rose optime intus et extra purgate libraꝫ. ꝛ in cacabo pone mundo ꝛ infundes aque libras. x. lẽtoqꝫ bullies igne spumã tolles paulatim quousqꝫ spissum fiat vt est iuleb. sicqꝫ igne deponens cum refrigeratum fuerit colato vteris. Et si hoc naturaꝫ mollire vis. rosas semel bullies ꝛ collabis. iterumqꝫ in ollam missis addes rosas scõario ꝛ cum fortiter coxeris colabis iterumqꝫ in olla missa addes rosas tertio bullieſqꝫ ꝛ vsqꝫ ãquies rosas appones vel amplius quoniam qnãto pluribus repones vicibus tanto ãpliꝰ soluet, fortiusqꝫ vt autem sic aquã cõposueris addes

addes cuiqz parti in qua rose decocte sunt aq̄ zaccare partes.ij.⁊ coques. spumāqz tolles. sicqz vase cōdens cū fuerit opus vtere.ʒ.iiij. cū squingibin duabus⁊ aq̄ frigida larat.enizʒ.

Violarum syropi assignatio. Sume viole recentis optie purgate pondus et aqua quadrupluz adde. bulliesqz fortiter et colabis et super quāqz aq̄ librā zaccare menā proijcies.lentoqz coques igne spumā auferēs.cūqz spissatū fuerit depo nens igne vteris.

Zaccare syropi assignatio vtilis flegmatis humiditati ⁊ quibus fri gida est cōplexio. Sume ʒinziberis.cinnamo mi.cuiusqz.ʒ.v.heili.cacale. cuiusqz.ij.gar.ʒ. pigmenta tere et in vase pone.infundesqz aq̄ lib.vij.coque donec quatuor supersint ⁊ cum lineo stricto colabis panno. tūc imittes zacca re tabarzedi.lib.xij.⁊.5.lib.menas.v.lenes ad pruinas coquens spumā auferes ⁊ dissolues in eo.ʒ.ʒafrant.cūqz spissum fuerit deponeo. et refrigerato vasecqz condito vteris.

Syropus mellis stomacum calefaciens ⁊ epar. Sume apū melī.lib.x.spice mastic. cinnamomi. cacale. xi loaloes.heili. nucis muscate. darfulfuli.ʒ.ij. garioſi.ʒ.tere mediocriter⁊ in cacabo pones. infundesqz aque suauis.lib.j.⁊ coques donec ad.iiij.deficiant.has cū stricto colabis pāno. et superfundes zaccarā aut mel.bulīesqz pau latim spumā auferens donec spissum fiat. et depositū ab igne refrigeratumqz colabis et vase condito vteris.

Henifar syrop̄.assignatio.cholere dominanti vtilis sitiqz⁊ stomaci debilitati vomituqz cholerico. Sume aque nenifar.lib.x.⁊ in lebetē mittes. moderatoqz coques igne donec mediuz defecerit. sicqz.v. addes zaccare tabarzedi menas ⁊ iteruz spumā auferens coques. sicqz depositū igne colabis et vase ponens vitreo mundoqz cū fuerit opus vteris.

Bendiconis assignatio stomaco frigido vtilis⁊ male digestioni:febri quartane ⁊ vētris doloribus et senes confortat. Sume mell depumati. menas.iij.vini clari optimi ⁊ veteris rihani. aut cōis.x.⁊ adde ʒinziberis.ʒ.v.cacale magne et parue cuiusqz.5.gar.triti ob.cinnamomi.5.za frani diagme decimā.darfulfuli obo.⁊.5. hec medicamina mediocriter trita excepto zafrano addes ⁊ in loco ponēs mundo diebus singulis ter monebis.sicqz optimo colatum colatorio condes adūciens musci.obo.⁊.5.vtrisqz cū fuerit opus.

Absinthū syropi assignatio vtilis cōplexionis corruptioni stomaci debilitati.splēi corrupto ⁊ eius duritici. atqz naturā larat. Sume vini clari bone substantie. aut cōis aut vue passe cum mell depumati.menas.iij.⁊ vase pone vitreo ⁊ sume masticis. costi amari. absinthū greci cuiusqz.ʒ.iiij. adecharī. malabatri spic.aromatic.rose aloes.agar. cuiusqz. ʒ.ij.ʒafrani.mediocriter tunsi.ʒ.in panno hec ligabis.atqz l mel⁊ vinū mittes.clāusqz phiale capite ad solē.vij.pone diebus ⁊ vtere.

De medio cri syropus vtilis epati stomaco et splenī corruptiqz complexioni frigide.ferturqz hominē diebus vite sue.a morbis tueri. Sume radicū ireos calcos.ix.seminis feniculi pipis.cuiusqz.ʒ.ij.hec adunabis medicamina trita ⁊ cribriata ⁊ in vase pones vitreo.atqz vini clari bone substantie.lib.vij.et 5.adūcies.opilatoqz capite.l.sic permittes die bus ⁊ ante cibū propinabis.

Syropi candari assignatio. variol et rubeole materiebus vtilis.⁊ morbis pestilentialibus putridisqz. Sume lignī candari tunsi.libras aque feniculi. lib. virgarū eius⁊ foliorū eius lib.corticū radicū rasianegi.lib.rosarū optimarū.lib.5.spic.aromatic.lacce purgate cuiusqz.ʒ.iiij.sandal rubei⁊ albi.ʒ.xx.ola hec in.iiij. suauis aque. lib. die infunde ⁊ nocte. sicqz lento coques igne.dōec supersit triens fricataqz fortiter cū pāno colabis stricto lineo ⁊ ad ignē referes.addesqz vini aceti.lib.ij.granatorū dulciū ⁊ acetosorū aq̄. lib.iiij.rēperatoqz coques igne. donec spissus fiat.sicqz zaccare tabarzedi mena iniecta super pruinas donec plecta vt expedit eius fiat spissatio sines: cūqz ab igne deposueris dissolue in eo cāphore.ʒ.iiij.ʒafrani tantūdē sed cū tepidum fuerit vase condes vitreo.dabis viris. exag.iij.pueris exagiū. ¶Hoc est cotūqz apū baldach dignioris sunt exēplaris suntqz eius experti bonitatē vtilitatisqz magnitudinem in his quos supradiximus similibusqz morbis.

¶Incipit tractatus de rob.

Robi citoniorū simplicis assignatio vtilis ventris solutioni caloriqz⁊ vomitui. Sume citonia intus⁊ extra purgata suauia et teres.aquā eoz exprime:lentoqz coques igne donec quadrās supersit.sicqz colatam refrigerari permittes.⁊ iterū in ollā mittens mundā coques.donec ad medium deficiat.sicqz colatum vase condes et cum fuerit opus vteris.

Pomorum robi assignatio vtilis cholere rubee et sanguinis ebullitioni. ventris fluxui et vomitui et tristitie. Sume poma caucanica optima: atqz intus⁊ extra purgata tere aquamqz exprime⁊ in ollam posita mundam. temperato coques igne donec ad quadrantem deficiat. colataqz vteris.

Robi granatorū assignatio vtilis stomaci oris doloribus inflāmationi. ꝛ p moleste siti. febribusqz acutis. Sume granata muza ꝛ grana eoꝝ separa: exprimens cola: et lebeti impositam coque aquā donec quadrans supersit. sicqz vteris. Et si cum mēta facere vis quo vomitum auferat. in ollam mēte recentis fasciculum proiicies ꝛ simul coques.

Robi heserem assignatio. vtilis cholere rubee. sitiqz ꝛ febribus acutis. Sume heserem optimi ꝛ plurimū aquosi muziqz ꝑtum vis ꝛ optime purgati. aquā exprime colatāqz ꝓicies in ollā mundā. ꝛ lento coques igne donec ad quadrantē deficiat: sicqz deposita igne colabis. ꝛ cū refrigerata fuerit vteris. Et si quis apponere zaccarā voluerit apponat cū ad medietatē defecerit equales iniiciens zaccare partes. Sicqz ꝛ in pomoꝝ robi granatorūqz facies si necesse fuerit.

Robi ribesi assignatio vtilis ventris solutioni vomituiqz grani. cohibetqz tristitiā. Ribesuz sume viridē ꝛ triti aquā exprime: colaqz. limissamqz lebeti mūdo donec ad medietatē deficiat coques: tuncqz quāta eius qō superest medietas fuerit zaccare iniicies. et donec spissetur de coque modicū addens zafrani. colatūqz condes ꝛ vteris.

Robi moroꝝ assignatio syroꝝ vtilis gut turis doloribus ꝛ suffocatiōi. Sume moza syra ꝛ aquā ab eis expressam cola: coqueqz donec medietꝛ. ꝛ ab igne deponens colabis. huius sumes cados. v. vini. iij. ꝛ lēto simul coques igne donec triēs supersit solus: sicqz deponens igne colabis ꝛ iniicies mirre. rebbi semenici. zafrani. cuiusqz. z. diligēter tritorū ꝛ fortiter percutiens miscebis. Si ꝙs asit robum vult facere simpler coquat donec ad quadrantē deficiat ꝛ colatū condat vtaturqz.

Robi nucū assignatio. vtilis gule doloribus si gargarizet vomituiqz si bibat. Sume corticū nucū viridiū exteriozz et tritorū ius exprime coqueqz donec eius tertia deficiat pars. huius sumes aque ꝛ mellis. cuiusqz cados. v. vini cocti caduz ꝛ in mundo posita vase lēto coques igne donec triēs supsit. sicqz igne depositā colabis ꝛ mirre mūde. ʒ. ꝛ ß. zafrani. rebbi cuiusqz. ʒ. tritorū diligenter iniicies fortiterqz simul ꝛ diu percussa vase condes vitreo ꝛ vteris.

Robi assignatio. vtilis vomitui. ꝛ subnersioni si tussis cōtetur. Sume mirti grana recentia coctaqz partē. teres ꝛ exprimes. colatāqz in lebete eo vsqz coques mundo temperato igne donec ad quadrantē defecerit. sicqz igne depositā cū refrigerata fuerit colabis ꝛ cum fuerit opus vteris.

Robi busseris idest fructus palmarū viridū assignatio vtilis vomitui ꝛ vētris fluxui. stomaciqz debilitati. Sume busseris ab ossulis purga terensqz exprime ꝛ aquā colatā olle impones mūde leniqz temperatū coques igne. donec triens supersit. sicqz igne deponens cola ꝛ cōdens vtere.

Robi prunorū assignatio. vtilis febribꝰ incidētibꝰ si cū nature fuerit siccitate. sitimqz mitigat. pruna muza ꝛ suauia ab ossulis purgabis ꝛ in olla ponēs munda. aq infunde suauis qō sufficiat ꝛ cū fortiter bullierint refrigerari sines ꝛ aquā exꝑssam colabis ꝛ relectam in ollam lento coques igne. donec quadrans restet. ꝛ depositam cū refrigerata fuerit vase condens vteris.

Robi citrorū assignatio. vtilis veneno et sternutationi si bibatur ꝛ petigini si caraplasmetur oculi albugini si collirietur. Sume acerbum citri acidi ꝛ eius exprēs succū cola ꝛ in lebete missuz mūdo lento coques igne. donec ad quartā deficiat, depositoqz et colato vteris.

Robi papaueris simplicis assignatio. vtilis fluxibus capitis in pectus. Sume papaueris capita pinguia ꝛ alba ducenta tundensqz cū semine sua aque suauis. iij. cados. ꝛ est in cado lb. ꝛ ß. infunde: sicqz in ollā mittens mundā perfecte coques ꝛ igne deponens cū cōfricari poterit fricabis: sicqz aq suauis addes. lb. iij. mellis cadum. ꝛ in olla simul omnia posita coques lento igne. donec comglebetur et spissum fiat: tunc igne deponens cum refrigeratum fuerit vase condes vitreo. ꝛ vteris.

Robi papaueris qō cū vino fit cocto assignatio. fluxibus vtilis qui ad ola fluunt membra. Sume papaueris capita magna ducenta et alba: et cum semine tunsa die et nocte in. ix. lib. aque infunde. sicqz in olla posita munda lento coques igne donec medietas defecerit. et deponens cū frigida fuerit fortius cōfricata colabis adiiciesqz. ꝙbusqz li. iij. aq papaueris. lib. et. ß. vini robi libriſqz. et. ß. zaccare tabarzedi aut melꝛ quod oportunius videbitur. et lento coquens igne. vt fiat quasi lahucum. igneqz deponens vase cōdes vitreo et vteris.

Robi papaueris quod

er pigmentis fit assignatio vtilis fluxibus qui ad omnia fluunt membra: marimeqz acutis a capite ad pectus et stomacum fluentibus. Sume papaueris capita magna ducenta. et cum semine tunsa. die infunde. et nocte. vi. aq cadis. dehinc lēto coques igne donec mediū defecerit. igneqz deponens cum fuerit refrigeratum fortiter frica et cola. tunc addes cadis aque papaueris tribus dispumati mellis cadū aut zaccare tabarzedi liquefacte in mo-

dum mellis .lentoq; coques igne donec vt la-
hucuz fiat. sicq; igne deposito inijcies acatie
rubee.zafrani mirre munde.galle. hypoqui-
stidos succi.balaustie cuiusq;.z. oēs tunsas et
subtili cribratas panno.fortiter simul oia pcus
sa vase condes vitreo ⁊ cū fuerit opus vteris.
¶ Capl'm.xxj.de conditis.

Chalēgebini assig° zacca-
rei ⁊ mellei. Sūe rose rubee opti
me purgate recentis quantum
vis ⁊ eius desicca qui super est ro
rem: exfoliatasq; in vase pone ni
tri aut plumbato.⁊ sup quanq; rosarū menaz
alterā pones zaccare tabarzedi. ⁊ cuz zaccara
miscens fricabis fortiter quousq; eius rosaruz
oīuz marcescāt folia.sicq; ad solē pones ⁊ cri-
bo opies mūdo.diebusq; cōmouebis singu-
lis mane ⁊ vespe. vt vero videris desiccatū liq̄
facies zaccarā cum pauca aqua: ⁊ iniectā forti
ter cōmouere facies. hoc.xxx.l.xl. diebus. Si
vero melleum facere volueris. loco zaccare
mel pones dispumatū.

Violarum cōditarū cōfectio vtiliuz
tussi. gutturisq; ⁊ gule
asperitati. Sume viol'.recentes odore: iocun-
das optime purgatas ⁊ zaccare tabarzedi. du
plum cetera fiant vt in chalēgebino diximus.

Mirobolanorum cōfectio
ꝯditorū
stomaco vtilis ipsumq; ꝯfortāt digestionē ad
iuuant humiditatē desiccāt.naturā molliunt
ventositati ꝓsunt emorroidaꝝ.colereq; nigre
que ex flegmatis generat adustōe.maximeq;
si cū pigmētis fiāt. Sume mirobo.kebuli ma
gni poma numero.c. ⁊ in vase pone vitri qd̄q;
sufficiat aque infundes.addesq; vittis cineris
z.l.⁊ dieb⁹ sic dimitte.x.aquā imutabis ⁊ cine-
rem singulis trib⁹ dieb⁹ post hec mirobo.laua
bis ⁊ in sartaginē ꝓijcies ifundesq; aquā que
sufficiat ⁊ addes ordei manipulū expilati tū-
siq;.sicq; coques donec ordeū ꝑfecte coquat
extrahēsq; tenuiter exterge ne forte excorient
ꝑforabis singula poma.x.foraminib⁹ cū subu
la ⁊ in vase posito vitri aut siri. addes mellis
tabarzedi qd̄ illa infundat oia dispumati.die
busq; ꝑmitte.xx.mel sepi⁹ imutās.buliesq; ali
quādo donec in hoc eoꝝ supersit aquositatis
tunc siccabis ⁊ pigmēta hec appones. Sume
darasini.zinziberis.gar̄.heili.nucis muscate.
ʒ.si mirobolana.c.fuerint: musci pōes semis
obolū.sicq; conditis vase vteris.

zinziberis cōditi cōfectio. renib⁹ ve
sice stomacoq; frido vtil'
vrinā ꝓuocat.febri tremoriq; ꝓdest. Sume zi
ziberis optimi.frusta magna.⁊ aquā ifundes
dieb⁹.xx.post siccabis adijciēs mellis ⁊ aq̄ tm̄
vt oia ifundant ⁊ in lebete posita fortiter bul
liri facies sicq; cū a melle eduxeris ⁊ aq̄ ꝑuos
facies trociscos ⁊ addes mellis dispumati qd̄
sufficit simulq; medicamia que mirobolanis
inijciuntur.

Secaculi cōditi assignatio qd̄ vene
rez auget. Sume secaculi
magni lb.v.⁊ infunde aque diebus.xx.deinde
fac vt in zinzibere condito.

Raseni cōditi cōfect'.vtilis frigide cō-
plexioni paraliticis ⁊ renū fri
giditati vrinā ꝓuocat ⁊ dorsum calefacit. Su
me raseni lib.x.⁊ incide in digiti quātitatē. ex
pilansq; aqua infunde ⁊ sale.xx.dieb⁹ imutās
singulis trib⁹ aut.v.semel dieb⁹. Dehinc in ol
lā pone lapideā ⁊ aque infunde que sufficiat
q̄ntitatē.mellisq; apū lib.iij.ac tenuit bullies
donec mollia fiāt. Jā tunc aquā extrahes et
mel.⁊ in olla scd̄o mittes. instillaq; mell' apū
qd̄ infundat oia.fortiterq; cū bullieris in vase
pones vitri ⁊ singulis diebus quinq; lauare
assuescere ⁊ fortiter bullies.puluerizabisq; de
super zinziberis.cinamomi.heili nucis musca
te.gar̄.darfulfuli mediocriter tritoꝝ equales
prout expedit partes hec in pāno tenuiter po
nes ligato ⁊ in vase pones.

Citri conditi cōfectio pectori et
gule vtilis: stoma-
cum confortat ⁊ maxime si cum corticib⁹ fiat
Sume citrum magnum ccm corticibus ⁊ inci
dens frustatim in digiti modum acidum au-
feres.⁊ si cum corticibus quis hec vult fiat at
q; in lebete posito aqua instilla que sufficiat
⁊ tenuiter bulli.eiusq; assuefac in vase positi
ablutionem. intuereq;. ⁊ si aquam inesse vi-
deris mel immutabis ⁊ bullies nec hoc face-
re sines donec mel immutari aquositatem vi
deas aut citrum. Dehinc que ante diximꝰ ad
des pigmenta ⁊ opilato vasis capite cuz fue-
rit opus vteris.

Destembine condite as-
signatio que stomacum confortat. Sume destē
binas.l.⁊ acida earum extrahes.saleq; infun
des ⁊ aqua diebus.x.aquam et sal immutans
sepius. reliquaq; omnia sic facies vt in citro
diximus.

zenzari conditi assignatio qd̄ venerem
auget et dorso pectoriq; vtilis
est. Sume pastinacas recētes ⁊ exteriora ra-
dēs iteriora extrahe.sumasq; ex eis lb.x.lēto
coques igne in aq̄ donec molescāt: educasq;
aquā absterge.iteꝝ ponēs in olla addes mel
qd̄ sufficit cōde vase sepius tn̄ lauabis ne for
te aq̄ dissoluat vt ꝑcipimus superius.

Cucurbite condite assigna
tio fri-
gide subtilisq; pectori pl'mōi vesiceq; ꝓdest si
in ea fuerit durities ⁊ calor naturāq; mollit.

Sume cucurbitam recentē dulcē viridez ⁊ exteriorib⁹ ablatis corticibus interiora purga ⁊ in duorū moduz digitorū frusta fac que in olla pones ⁊ quantum sufficiet aque infundes. leniterq; bullies quoniam ignē non perferūt deinde in aliam mittes ollam in mellis ⁊ aque quod sufficiet instillando ⁊ bullies. edictaq; tertio in ollam mittes ⁊ cum mellis tabarzedi coques ⁊ in vase posita vitri laua ne forte insit aqua. ⁊ mel mutabis addens pigmenta si placet.

Suctum in al' pomoruz conditaruz assignatio que venerez augent. Sume poma sira integra ⁊ minime perforata. l. corticib⁹ purga. ⁊ cum mellis tabarzedi quod sufficit leniter coq; ⁊ in vase ponēs tribus singulis dieb⁹ abline. ne que corrūpat insit aqua. cū defecerit zafrani modicū addes.

Citoniorū assignatio. pomis fortior ad stomacum confortandum. Sume citonia purgata cocta ablata. ⁊ confice vt poma cum melle.

Pirorum confectio confortans stomacū. Sume pira dulcia. sed nō matura ⁊ coque vt coctana.

Rotami confectio que venerē anget. Sume rotami poma centuz. amigdalis purgatas. centum ⁊ rotabuz ad sōlē donec siccetur explica. Dehinc singula eius poma inferius subula perfora ⁊ ossa extrahe quorū loco pone amigdalam ⁊ in vase posita vitreo: mel adde dispumatum melle immutato trib⁹ dieb⁹ singulis. adde parum zafrani.

Amigdalū conditū tussivtilis purgantur ⁊ cuz melle cū diuntur recentes quod sepius mutaꝝ vt alibi.

¶ Capitulū. xvij. de aquehelis ⁊ pulueribus.

Confortatiui cōfectio vtilis tenebrositati oculos confortat ⁊ humiditatem desiccat. Sume acalime auri tutie indice. cācri marini athemedi. tubali eris sadegi indici. aloes epatice. eris adusti. sedenegi loci cuiusq; ʒ. ij. piperis albi ⁊ nigri ⁊ longi. nusaderi. cuiusq; ʒ. trita cribrata sup cōtē conteres ⁊ colliriabis.

Confortatiui assignatio fortioris primovtile humiditati ⁊ adde oculi casuiq; ⁊ visus debilitati ⁊ tenebrositati. Sūe tutie indice tubali eris adusti magaritarū itegrarū busadi. malabatri acalimie auri aloes epatice. cancri marini. zafrani spice aromatice. cuiusq; ʒ. ij. sadenegi loti. vj. piperis albi ⁊ lōgi nusaderi. cuiusq; ʒ. ⁊ ℈ musci. ob. cāphore. ℈. ob. hec adūabis medicamia trita ⁊ cribrata ⁊ in vltimis zafranuz miscebis ⁊ muscū cāphoraq; ⁊ fortiter trita in mortario diebus aliquot pāno cribrabis subtili cūq; fuerit opus vteris.

Abisendi assignatio vtilis visus debilitati. oculoꝝ tenebrositati lachrimaꝝ multitudini. sibile ⁊ caligini. Sūe mirobo. citrini. ʒinziberis cuiusq; ʒ. v. pipis albi. ij. nusaderi. ʒ. sadenegi. loti. ʒ. x. trita hec sub tili cribra pāno ⁊ in mortario fortiter tundēs colliriabis.

Basilicon magni assignatio vtilis oculorum purigini ⁊ visus tenebrositati. Sume spume marine acalimie argēti. cuiusq; ʒ. x. eris adusti. ʒ. xv. sal' andrani sadegi indici. plūbi cerusse. piperis nigri ⁊ longi ⁊ castorei spice aromatice athemedi cuiusq; ʒ. ij. sal' indici gar. asene cuiusq; ʒ. aloes epatic. memithe succi cuiusq; ij. mirre mūde: mamiranisi in al' mamirasini. nusaderi tinctorum radicuz cuiusq; ij. mirob. citrini optime purgati. iij. ⁊ alias. v. salis communis sexta. v. hec adunabis medicamina trita et subtili cribrata pannovase condes cum fuerit opus vtere.

Basilicon miozis assignatio vtilis ad que ⁊ primū. Sume acalimie argenti. ʒ. x. erꝛ adusti. v. plūbi cerusse salis ādrani cuiusq; ij. spume maris. ʒ. x. gar. asene cuiusq; ʒ. hec adunabis medicamina trita et panno cribrata subtili cum fuerit opus vteris.

Damadi in al' romadi assignatio vtilis lachrymis humiditatez desiccat ⁊ oculos elimat. Sume aqueli. tucie indice. tubali eris adusti. cuiusq; partem mamirasini quadrantē terensq; subtili cribra pāno ⁊ colliria.

Aquebeli assignatio qō visum acuit. Sume felꝛ vulturis alieritis. eduli cuiusq; partem ⁊ simul miscens olei adde balsamini. q̄tum eorum est medietas. aque granati acidi. acerbiq; citri mixti q̄tum medietas. est olei. hec adunabis oia in phiala medicamina. ⁊ ad solē pones. sumesq; vespere de eis et in coclea ponens munda cum fani melle miscebis quod ignem non nouerit colliriabisq; mane ⁊ vespere ⁊ cum stomacus vacuus est ⁊ aer iocundus.

Alius ad idem. Sume acalimie auri. ʒ. iij. thutie indice. ij. athemedi. v. tere ⁊ cum frigida distemperans aqua aceto⁊ vini pone in panno lineo ⁊. vij. lanabis vicibus desiccansq; ⁊ terēs addes cāphore obol. ij. vsq; ℈. ʒ. iuxta quod refrigeratio fuerit necessaria.

Aquebeli zafrani assignatio vtilis tenebrositati pruritui ⁊ caligini. Sume zafrani spice aromatice cuiusq; ij. piperis longi ⁊ albi obo. ⁊ ℈. nusaderi. ℈.

galle.ʒ.iiij.camphore obo.ʒ.hec trita⁊ subtili cribrata panno in mortario diutissime contere. condensq; vteris.

Beludi assignatio vtilis oculuʒ cōfortat⁊ elimat. Sūe amili.ʒ.iiij. gumme.ara.ij. ceruse plūbi. athemedi cuiusq;.ʒ.tere omnia diligenter⁊ subtili cribra panno atq; diutius tritū conde⁊ vtere.

Aquebeli simplicis assignatio quod oculis plurimum prodest. Sume athemedi.ʒ.v. marchasite. iij. acalimie nigre.ij. margaritarū obo.ȝ.ʒafrani.bu sadi. cuiusq;.ʒ. frememesqui. calcū. sadegi.ʒ. omnia tere⁊ cribra panno subtili siccq; diu in mortario tunsa conde⁊ cū fuerit opus vteris.

Berudum leue quo i obtalmie re liquijs oculo⁹ colliriaf. Sume malabatri eris adusti. opij. amili. cuiusq;.ʒ.v. gumme arabice.xxx. acalimie. xl. ceruse plumbi.lx. trita hec vt expedit⁊ cribrata medicamina vase conde⁊ vtaris.

Berudi nigri assignatio vtilis oc̄lor dolorib⁹. Sume opij.ʒ.x. secci. thucie idice cacale. cuiusq;.ʒ. cāphore. eris vsti. marchasite. cuiusq;.v. gumme arabice.xl. athemedi.xx. ʒaccare. tabarzedi obo. acalimie⁊ es vstū adunabis sigillatim trita. hezazi.obo. balaustie sadegi. cuiusq; obo.⁊.ȝ. medicamina hec trita subtili cribra panno. et si optime vis ea terere. sume gummā⁊ pluuiali eā aqua infunde sufficienti.⁊ subtolle illam. iij. digitis. tereq;⁊ ad solē pone⁊ cū aq̄ fuerit imminnta adijce.⁊ sit ad solem donec septies deficiat. sicq; teres⁊ cribrabis pāno subtili⁊ vase condens vteris.

Berusani assignatio vtilis visus debilitati et caligini. Sūeleris adusti sadegi cu⁹q;.ʒ.ʒeniari. aloes buraci armenici cuiusq;.ʒ. acalimie.ij. teres vt expedit cribrabis. iterūq; in mortario tundens condes vase⁊ vteris.

Aquebeli viol. assignatio vtilis visus tenebrositati. oculo⁹q; prurigini⁊ lachrymis. Sume sadenegi.ʒ.ij. sanguinis draconis obolum.j. eris adusti.ʒ. darfulfuli. spice aromatic̄. cuiusq;.ʒ.ȝ. malabatri obol.ij. cacale. musci cuiusq; obol. medicamina hec trita⁊ vt condecet cribrata aduna condeq; et vtere.

Puluerís albi assignatio obtalmie vtilis recenti. Sume sarcocolle.ʒ.v. amili.ij. ʒaccare tabarzedi. gume arabice. cuiusq;.ʒ. teres diligenter⁊ subtili cribrans panno oculo pulueriʒabis.

Acramaticon magni assignatio. et est pulus croceus multarum vtilitatum i oculorum doloribus qui fiunt ex humiditate. obtalmieq; vetere. Sūe sarcocolle.ʒ.x. assafi. memite.v. aloes. ʒafrani. cuiusq;.ʒ.ȝ. opij. obol.ij. hec adunabis medicamina trita⁊ panno subtili cribrata. vase q; conditis cū fuerit opus vteris.

Consolidantis assignatio. vtilis oculorū vlceribus⁊ nōnunq; cornee. Sume sibi adusti. sadenegi loti. equales partes et tritas subtiliq; panno cribratas conde: cumq; opus fuerit vtere.

Puluerís citrini parui assignatio vtilis obtalmie reliquijs q̄ pueris ex vētositate accidit. Sume anzaruti.ʒ.vj. assiafi. memithe.iij. aloes obol.ij. pnluerís albi.ʒ.vj. trita diligenter subtiliter cribra⁊ cum fuerit opus vteris.

Puluerís albi camphorati assignatio qui oculorum medet doloribus et obtalmie leui. Sume coclearuʒ teste. margaritarum integrarum cuiusq;.ʒ.ij. amili.ʒ. camphore obol. simulq; omnia trita⁊ cribrata adunans: vase cōdes⁊ vtaris.

Eririni confectio vtilis oculorum vlceribus. Sume sadenegi loti. ʒ.iij. amili. acalimie argenti. opij. athemedi. cuiusq;.ʒ. gume arabice. sarcocolle. cuiusq;.ij. ceruse plumbi. viij. Omnia hec trita et cribrata in mortario diuti⁹tunde⁊ oculo puluerizа.

Eririni alius assignatio vlceribus vtilis oculoruʒ. Sume sadenegi loti. margaritarum. busadi. tubali eris. aferegi. eris adusti.⁊ loti. acalimie auri. cuiusq;.ʒ. ij. aqueheli hespanici. marchasite. spume maris. cuiusq;.ʒ. tere⁊ subtili cribra pāno⁊ vtere.

Hardi assignatio vtilis et vlceribus et pustulis. Sume sadenegi loti. sibi adusti. cuiusq; partem testarum oui structionis optime lotarum et cum panno detersarum aspero. semis partem. tere omnia diligēter⁊ subtili cribrans panno vteris.

Hardi alius assignatio vtilis⁊ vlceri⁹ et pustulis obtalmieq;. Sume ceruse plumbi. acalimie. argenti. sadenegi. gume arabice. cuiusq;.ʒ.iij. opij. eris adusti. ʒafrani. cuiusq;.ʒ. camphore. obo.ʒ. trita subtili panno cribra.⁊ in mortario diutissime teres⁊ cum fuerit opus vtaris.

Medicamē albule oculi expertū. Cancri marini. acalimie auri. fimi albi. sibi adusti spume maris equales partes tere⁊ cribra⁊ in mortario diutius dehinc tritis vtaris.

Aliud ad oculi albulaʒ fimum hyrundinum diligenter tere⁊ cū sauo aut melle distemperans collia quoniaʒ pan-

num fortiter aufert.

Pulueris assignatio vlceribus vtilis oculorum. Sume athemedi sadenegi. cuiusq; partem ⁊ tritas pãnoq; cribratas subtili aduna. conde. ⁊ vtere.

¶ Capitulum. 23. Incipit tractat⁹ de collirijs.

Collirij albi assignatio vtilis obtalmie principijs et que oculis accidit in flãmationi. Sume gumme arabice. amili, que thire. cuiusq;. ʒ. ij. acalimie argenti. opij cuiusq;. ʒ. ceruse plumbi. vj. tere et subtili cribrans panno cum oui distempera albumine. pillulaq; et vtere cum fuerit opus.

Collirij albi assignatio aurei. quod vlceribus medet. Sume sarcocolle condite cum lacte asine. opij. dragaganti cuiusq;. ʒ. thuris albi et sicci. ʒ. ʒ. ceruse plumbi. viij. gumme ar̃. iiij. tere omnia diligẽter ⁊ cum oui albo distemperans pillula.

Collirium album lene. sadenegi loti. ʒ. vj. eris adusti. iiij. busadi. margaritarum. cuiusq;. ij. gumme arabice. quethire. cuiusq;. v. sanguinis draconis. zafrani. cuiusq;. ʒ. ʒ. trita cum aqua distẽpera ⁊ collirium fac. vterisq; in obtalmie reliquijs ⁊ palpebrarum ⁊ grossitie.

Collirij rubei acuti ac amarthatic̃ assignatio vtilis scabiei. fluxui palpebrarum. eneruationi. sibileq;. Sume sadenegi. ʒ. xvj. colcotari adusti. viij. sebi. iemenici. ʒ. eris adusti. iiij. tere ⁊ cribra ⁊ cum vino distemperans collirium fac.

Atharcaticũ aliud colcotari adusti. zeniari. cuiusq;. ʒ. sadenegi. amili. cui⁹q;. iiij. opij. ʒ. gũme arab. iij. zafrani. ʒ. ʒ. trita hec cribra et distemperãs pillula. vterisq; in duritie ⁊ grossitie palpebrarum sibilaq;.

Colliriũ viride scabiei vtile antique palpebraruz grossitiei. sibile veteri quando rubor non est. caliginemq; cohibet ⁊ vlcerũ maculas idest albulã. Sume opij. acalimie argẽti. cuiusq;. ʒ. ij. tere. cribra. et cum mirti aqua distemperans pillula.

Colliriũ viride priori vtilius. zeniari. ʒ. iij. ⁊. ʒ. ceruse plumbi. assaqui. gumme arbice. amili. cuiusq;. iij. trita hec ⁊ cribrata cum pigani aqua distempera: ⁊ pillulans in vmbra sicca.

Colliriũ croceum aque vtilis principijs ⁊ caligini. Sume anzeroti albi. assafi. memitte. cuiusq;. ʒ. viij. mirre mũde. buraci armenici. piperis albi. cuiusq;. iiij. arsenici rubei. ij. zafrani. ʒ. ⁊. ʒ. tere cribra distemperans pillula ⁊ vtere.

Colliriũ nigrum extinguens. refrigerans quo ocul⁹ cataplasmatur apostematicus. Sume acalimie auri. ceruse plumbi. gumme arabice. opij. eris adusti. cuiusq;. ʒ. iiij. mirre munde. amili spice. cuiusq;. ʒ. ⁊. ʒ. acatie. lote. xxiiij. Cribrata vt decet cũ strigni aqua distempera. vtile est sibile si cuz ea sit calor et obtalmie ardoriq; oculi et lachrymis.

Colliriũ atacticum vtile oculi casui. visus tenebrositati. aqueq; pricipijs. Sume acalimie auri. piperis nigri. opij. cuiusq;. ʒ. iiij. nili. ij. gumme arabice. memithe succi. cuiusq;. viij. sarcocolle. salis naste. arsenici crocei. cuiusq;. ʒ. buraci armenici. xij. hec adunabis trita et cribrata medicamina: et cum vino distemperana et feniculi aq̃ pillula et in vmbra desicca: cumq; opus fuerit vteris.

Colliriũ de machuri vtilis oculorũ doloribus molestijs ⁊ calori immoderato. acalimie auri. eris adusti. cuiusq;. ʒ. ij. busadi. margaritarum. sanguinis draconis. cuiusq;. obo. iiij. mirre mũde. zafrani. amili. buraci acatie. cuiusq; obol. ij. arsenici rubei. zacc̃ tabarzedi. cuiusq;. ʒ. ⁊. ʒ. tere diligentius omnia ⁊ subtilius cribra ⁊ cum aqua distemperans pillula et in vmbra siccatis. cũ fuerit opus vteris.

Colliriũ vngule oculi vtile. Sume sadenegi. ʒ. xij. gũme ara. eris adusti cuiusq;. v. colcotari adusti. zeniari cuiusq;. ʒ. ⁊. ʒ. trita hec et cribrata adunans cum vino. aut feniculi aqua distempera. et in vmbra siccatis vtaris.

Collirium nigrum quod vocatur deizenum in al' denegum vngule. sibileq; vtile veteri. scabieiq; antique si non sit cum illa calor. albuleq; grosse. Sume aqueheli. zeniari sadenegi indici cuiusq;. ʒ. ʒ. medicamina sicca diligenter terens subtili cribra panno: ammoniacumq; ⁊ serapinum vino infunde veteri sicq; reliqua pulverizans distempera ⁊ pillula. et cum fuerit op⁹ vteris.

Collirium nigrum aliud vtile calori. ardori. dolorisq; grauitati ⁊ cum calore sibile. lachrymamq; desiccat. Sume ceruse plumbi. ʒ. iiij. gũme arabice. ketire. cuiusq;. ʒ. acatie. v. spice opij. cuiusq;. ob. iiij. mirre munde semis horum: tere omnia diligenter ⁊ cum aqua distemperans pillula. conditisq; vtere.

Collirij stagni assignatio vtilis vlcerũ maculis easq; replet. Sume aserebi adust. eris adusti. aquehelihespanici. tucie idice. gume arabic. ketire cuiusq;. ʒ. viij. opij. ʒ. ⁊. ʒ. trite hec ⁊ cribrata medicamina cũ

aqua distēperabis ⁊ pillulans. cuz siccaueris suo vtere tempore.

Colliriū aliud simile ad eadez vtile. Sume acalimie auri ceruse eris adusti cuiusq̄.z.iiij.aserebi adusti.ij.aque heli adusti.xv.amili gūme arabice kethire cuiusq̄.iiij.opij mirre munde.cuiusq̄.ʒ.z.thuris v.adunabis hec medicamina trita ⁊ cribrata ⁊ cum aque distemperans pluuiali pillulas fac paruas ⁊ in vmbra siccatis vtere.

Colliriū beruima vtilis obtalmia p̄ncipio acalimie auri.eris adusti. cuiusq̄.z.iij. asiafi memithe.ij.acatie opij athemedi.cuiusq̄.z.iij. hec adunabis trita et cribrata medicamina ⁊ cuz aqua distemperās pluuiali pillula ⁊ in vmbra sicca ⁊ vtere.

Colliriū beruima aliud vtile oculorum caligini. Sume mirre munde zafrani cuiusq̄.z.ij. spice aromatic̄.v. dulcham elzegegi.xv.gumme arabi.iiij. adunabis. hec trita et cribrata. atq̄ pluuiali distemperans aqua pillula. ⁊ in vmbra siccans vteris.

Collirū fellium vtile visus debilitati aqueq̄ principis ad oculum descendentis. Sume fellis papionis.fellis cubegi.olei balsamini.cuiusq̄.z.sarcocolle.aloes zafrani.cuiusq̄.ij.tere ⁊ cribra. atq̄ cuz rute distemperans aqua pillula .et cum fuerit opus vteris.

Colliriū fellium aliud eiusq̄ que et primum vtilitatis.alieti fellis. ⁊ aquile. ⁊ vulpis vrsiq̄ ⁊ sabuti cuiusq̄. partem terens ⁊ cribrans ⁊ cū aqua distemperabis feniculi. et pillulans cum fuerit opus vteris.

¶Capitulū vigesimū quartū. Incipit tractat⁹ de pulueribus.

Puluis vulnus conglutinās sanguinemq̄ constrīgens ⁊ carnem rodens superfluā. Sume dragaganti. sebbi iemenici galle.corticum granatorum cuiusq̄.xx.z.eris adusti.ʒ.mirre munde sanguinis draconis cuiusq̄.iiij. carte aduste.xr. adunabis hec trita ⁊ cribrata medicamina ⁊ vase cōdens vtere.

Puluis vulnera conglutinans ⁊ vlcera desiccās. Sume aloes partes.iij.corticis candari.balaustie. cuiusq̄ partem.⁊.ʒ.trita ⁊ cribrata. ⁊ hec medicamina cū fuerit opus vase conditis vteris.

Puluis alius croce⁹ vulnera cōglutinat ⁊ sanguinez stringit. Sume sarcocolle partes.ij.sanguinis dracōis balaustie cuiusq̄ partē cortic̄ radic̄ candari partem trita ⁊ cribrata hec adunans vase conde cūq̄ fuerit opus vteris.

Puluis abimehegem.ensis incisionē conglutinat ⁊ cultelli sanguinem concludit. Sume mirre aloes sanguinis draconis.sarcocolle equales partes ⁊ addūt medicorum aliqui zeniarum ratinegum ammoniacum trita ⁊ cribrata adunabis medicamina et vase condēs cum necessitas vocabit vteris.

Puluis alius sanguinem constringēs vulnerum aloes corticum cādari.cuiusq̄.z.x.queffare.terre sigillate cuiusq̄.vij.zagi carte aduste cuiusq̄.iiij.sanguinis draconis.vij.acatie hypoquistidos. cuiusq̄.vj.mirre munde.x.teres diligenter et super leporis pilum.ouiq̄ proijcies albumen contenensq̄ loco appones apposita prius aranearum tela.

O edicaminis sicci assignatio emorroidibus vtilis.vlceraq̄ optime desiccat. Sume sarcocolle albe.sanguinis draconis.vbari puri ⁊ recentis cuiusq̄ partem ⁊ teres omnia diligenter. atq̄ si locus eiusmodi est.cui licinium imprimi possit.facies ex panno lineo ⁊ oleo infecto rosarum non cocto medicamine hoc tinges.locoq̄ impones singulis ter mutans diebus. Et si ad locum licinium non peruenit distemperabis huiusmodi pulueris modicum cum rosarum oleo perpauco.⁊ impones sicyt ad locum pertingat.

¶Capitulum.xxv. Incipit tractatus de vnguentis.

Vnguenti albi confectio adustioni putilis ⁊ immoderato calori ani doloribus intestinorum vlceribus et venenosorum morsui animaliuz. Sume lithargiri.z. ceruse plumbi.v. adunabis ⁊ diligenter his tritis ceram albā in oleo rosaruz iuxta quod sufficiat liquefac ⁊ iniecta fortiter percute medicamina. cumq̄ refrigeratum fuerit,adde ouorum duum albumina ⁊ diligentius mixta vase conde. cumq̄ fuerit opus vteris.

Vnguenti alius albi assignatio qd̄ refrigerat carnez producit ac desiccat. Sume cere albe. ceruse plumbi.cuiusq̄.z.ij.olei rosarum.iiij.ceram in oleo liquefac ⁊ sic cerusam iniectam misce ⁊ percute donec compleatur. Et si mult⁹ fuerit calor adde camphore modicum ⁊ oui albumen. cūq̄ res vocabit vtere.

Vnguenti basilicon cōfectio. Sume ratinegi.picis cere equales partes ⁊ in oleo oliue sufficienti dissoluens cōde, cumq̄ opus fuerit vtere.

Unguentum basilicō vtile ad carnē pducendā. Sume picis ratinegi cere cuiuslꝫ .ʒ. vj. galbani. ʒ. iiij. gūmas. tere ⁊ ceram in oliue oleo dissolues ⁊ coctum vsui reserua.

Unguenti zinabarꝫ assignatio apatibus que nō maturant vtilis cancrisꝫ ⁊ scrophulis. Sume mardaseneg. ʒ. v. corticū cādari. galbani. amoniaci. cuiusꝫ ʒ. x. gūme botami. vj. cere albe. x. ʒēzafari sextarios. ij. medicamina hec adunabis q̄ teruntur tere reliqua in oleo liquefacies oliue. aut sisami sufficiēti. simulꝫ oia distēperans vase condes ⁊ vteris.

Unguentum zenzafari priori fortiozis cōfectio. Sume gumabari. ʒ. xx. lithargiri triti. x. In mortariū mittant ⁊ istilla desupvini acetū fortiterꝫ pcute dōec misceāt nec desines aliq̄ol ʒ oliue aliq̄ in fundēs acetū ac pcutiēs dōec cōpleat tuncꝫ inijcies cere. ʒ. olei rosar. ij. in estate. in hyeme oliue nōnunꝫ aūt gumabari loco aseregum ponitur aliquando simul ⁊ cuiuslꝫ pars sicꝫ vt completum est vase tollat ⁊ vocante necessitate sumitur.

Unguenti sisami assignatio carnez pducit vlcera desiccat ⁊ refrigerat. Sume lithargiri diligenter triti. ʒ. ⁊ in mortario cū oliuar oleo ⁊ sisami cuiuslꝫ ʒ. iiij. cū pistello diligēter percute dōec dissoluatur. Et si fortius desiccatiū volueris adde haruci triti ⁊ cribrati paululū ⁊ cū pistello optime mixta vt coagulentur simul tolle.

Unguentum zeniari vlcera desiccans antiqua ⁊ superfluā corrodens carnē. Sume flozis eris ʒ. ij. pini gumme. ratinegi. cere cuiuslꝫ. x. zeniarum tere reliqua in oleo dissolue oliue sufficienti ⁊ eris florem inijciens percute donec compleatur.

Calcis vnguentum vtilis corrosioni ⁊ ignis adustioni. Sume calcis lapidē adustū ⁊ tritū ⁊ suaui laua aqua ⁊ cuz olinar oleo vt molle fiat distēpera ⁊ vase tollens vtere.

Unguentum carnē adducēs vlcera desiccās ⁊ neruoꝝ est vtilis spasmo. Sume assaqui. thuris masculi. eris sebbi iemenici. zeniari cuiuslꝫ. ʒ. iiij. cere albe. ratinegi oliuaruz olei porcini adipis ⁊ hic radix argalli ⁊ aceti. in ak ⁊ anatis aut gallinacei cuiuslꝫ lib. Tere que vales diligenter ⁊ alia in oleo liquefac ⁊ adipib⁹ sisimulꝫ vt decet omnibus mixtis vtere.

Unguentum dachilon apatibus vtilis duris omnibus in mēbris. Sume spume helbe. semi lini spume altee. cuiuslꝫ lib. ß. decoctoꝝ in cameli vrina lithargiri triti. lib. ß. cum oliuarum olei. libr. sicꝫ spumas paulatim abūce et spissari fac donec compleatur ⁊ vase condito vsui reserua.

Unguentum zeniari aliud vtilis carni supflue vlceraꝫ desiccat antiqua. Sume amoniaci. iiij. ʒ. zeniari. ij. anzeroti. ß. ʒ. aristol. tantūdē. amoniacū ⁊ sarcocollā vini infundēs aceto ⁊ i mortario fortiter cū oliue percussis oleo terēdoꝝ pulueres addes ⁊ vsui reseruabis.

Unguentum rusali apatib⁹ vtil duris scrophulis ⁊ tahanis. ac cācris. Sume cere ratinegi. cuiuslꝫ. ʒ. xiiij. opoponac. zeniari cuiuslꝫ. ij. assaqui vij. aristologie lōge. thuris cuiuslꝫ. ʒ. galbani mirre cuiuslꝫ. ij. machali glanci. iiij. lithargiri iiij. ⁊. ß. que teruntur trita adunabis ⁊ cribrata reliqua oliuarum olei in hyeme libr̄ ⁊. ß. in estate lb. dissolues ⁊ oia simul distēperans condes ⁊ vteris.

Unguentum ignis adustiōi vtile. Sume calcis in vase sepius lote. ʒ. iiij. seminis bliti ⁊ carnibi sulphuris crocei. cuiuslꝫ. ij. olei rosar. ß. lb. cerā in oleo liquefac. ⁊ iniectis medicaminibus misce ⁊ vnguentū fac.

Unguentum alīs ignis adustioni. Sume lithargiri purgamenti argenti. ceruse chimolee. calcis lote. olei rosar ptes ⁊ oui albumen mixta ꝫ percute. vnguentoꝝ facto vtere.

Unguentum aliud rubeū grecū oib⁹ mirabile passionibus oliue olei lb. ij. in ak. iij. vini aceti tantūdē lithargiri lb. ⁊ quadrātē eris adusti. ß. x. zeniari. viij. acetū ⁊ oleū coques donec deficiat acetū oleo superstite ⁊ igne deponēs mortachū ⁊ reliqua inijce atꝫ igni supponēs donec spissetur coque ⁊ rubeat sicꝫ conditoq̄ vase cum fuerit opus vteris.

Unguentum desiccans. Sume lithargiri ceruse. purgamenti argenti cuiuslꝫ. ʒ. ij. sanguis draconis. terre cyprice. aruci sarcocolle. aloes cuiuslꝫ. ʒ. ß. cere oleiꝫ rosar qō sufficit. factoꝝ vt decet vteris vnguento.

Aliud ōsiccās lithargiri. ceruse purgamēti argēti. cuiꝰ ꝫ ptē corticū ǧnati galle susi. lioz. cuiꝰ ꝫ. ß. ptē. trita oia diligēter cū rosar oleo ⁊ cera sufficiētibus distēpera.

Unguētū carnē pducēs et vlcera mirabiliter ōsiccās. Sūe purgamēti argēti sextarios v. purgamēti ferri exag. x. chimolee. tm̄dē cadimie argēti. v. ceruse lithargiri tm̄dē terre cyprice exag. x. aruci tm̄dē. cerā in rosato oleo q̄ sufficiat liq̄fac ⁊ trita cribrataꝫ inūce medicamina fortiterꝫ cū pcusseris vsui reserua.

Unguentum aserebi. carnez p-ducens ⁊ vlcera desiccans. Sume aserebi adusti cum sulphure. eris adusti. thuris masculi litargiri mirre. acalinie amoniaci opoponac. mastic. cuiuslꝫ ʒ. ij. renū tauri adipis. ratimegi. gūme botami. olimirtini cere albe. cuiuslꝫ sextarios. iij. zeiaferi gūme ara. cuiuslꝫ ʒ. iiij. Que oportet i oleo liq facies. queꝫ expedit in vini infunde aceto ⁊ simul ola pfecte miscebis vaseꝫ cōdes vteris.

Colcotari vnguēti assignatio Sal. ⁊ cicatrizantur vlceribus duris apostematib⁹ ⁊ cācris. thahanis vulneribꝫ. oibusꝫ aḡatib⁹ que ex materia fiunt ad mēbra fluente. Sume zirbi porci aut adipis sine sale quādo veteriorem poteris. ℔. ij. litargiri. ℔. ⁊ ʒ. colcotari. ʒ. iiij. tere zirbum. ℔. adipem omnibus purgatis vennis glandulisꝫ operimētisꝫ. liquefactumꝫ optime colabis. vt nihil supersit fecis. sumeꝫ ex eo lib. ⁊ oliuarum olei veteris. lib. ⁊ ʒ. misce bisꝫ ola simul ⁊ litargirum aliaꝫ que sunt trita ⁊ fortiter confundens tunc sume spatulam palme magnā ⁊ grossaz ⁊ si in estate medicamen cōficis eo quo fiet amputabis die si hieme precedenti purgabisꝫ ramis ⁊ corticibus aliisꝫ ⁊ eius medietatem superiorē viridēqꝫ in frusta concides parua. ⁊ medicamina imittes ⁊ caue ne sint sicca ꝫtenus ab eo humiditatez lucretur medicamen ⁊ dissoluendi virtutem: ⁊ coques ola quousꝫ spissentur ⁊ cum altera inferiori spatule medietate cōmouebis fortiter ⁊ vase condens. vsui reseruabis.

Unguentū faduricum carnem in vulneribus producit. mundat ⁊ solidat. incisioni prodest ensis ⁊ ossibus molestis amputationibus. Sume litargiri. ʒ. xlv. olei oliuarum. lib. sanguinis draconis liquir. radic. sarcocolle amoniaci. aristologie. cuiuslꝫ. ʒ. v. martachū solum terre ⁊ diligenter cribra ⁊ in olla posituz stilla oleum: ⁊ lento coques igne. donec totum dissoluatur. amoniacū in duabus vini aceti infundes vnc̄s ⁊ reliqua trita medicamia miscebis cū sarcocolla. litargiro bene dissoluto. vas igne. deponēs refrigerari sine parū ⁊ assaquū infusuz illi desuperfunde ⁊ in aceto dissolutū. deinc vas ad ignem conuerte ⁊ lenes ad prunas coque donec simul optime misceantur. siccaꝫ reliquarum addes puluerem specierum ⁊ optime mixtis vteris.

Unguenti assignatio quod apostemata erūpere facit. sine organo ⁊ ferro. carnemꝫ corrodit superfluā. Sume viscum ⁊ aqua infunde: excolaꝫ ⁊ mastica. Sumeqz tantū de saponis aq ⁊ in mortario mittes terre. cūꝫ fortiter mixta fuerint aruci triti ⁊ cribrati partis q̄drantē proijce ⁊ pteris.

Emorroidibus ⁊ ani palpitationi vnguētū vtile. Sume adipis gibbi cameli liquefacti ⁊ colati. cere albe. cuiuslꝫ. ʒ. v. ⁊ ad ignem pones cumꝫ liquefacta fuerint addes pictis grece. ʒ. ij. cartami syri. ij. aque porri colate. ʒ. ⁊ cōmouens coques ac miscebis: siccaꝫ deponēs igne vase pones vitri. Cum aūt necessarium fuerit ad ignem calefiet. ⁊ bambace stibio circūuolūto cataplasmabis ⁊ in ano pones.

Beruci assignatio vtilis apostematibus calidis et inflammatis. Sume nardi. sandalis rubei. cuiuslꝫ. ʒ. v. sandali albi. ij. asiafi. memithe. tantundem. terre armenice decimam eorum fusali. acatie. cuiuslꝫ. ʒ. ij. ceruse plumbi. martaqui. cuiuslꝫ. ʒ. hezizi. ij. chimolee. v. teres omnia diligenter ⁊ cum intibe aqua distemperans. facies vnguētum vtile.

¶ Capt'm. xxvj. de medicaminibus ad nares.

Medicamis assigna° narium sanguinis fluxui. Sūe febbi iemenici. colcotari adusti. colcadenesi. ʒaʒi. coru cerui adusti ⁊ loti. siccatiꝫ. huedae aduste ⁊ lote. galle aduste ⁊ vini aceto extincte. camphore. charte aduste. partes equales. prout opus est tere. ⁊ diligenter ola trita naribus insuffla cuz canna aut argenti fistula lotis prius vini aceto naribus.

Medicamen aliud ad idē. Vini aceto nares laua vtraꝫ. ⁊ sume opij. ʒafrani cuiuslꝫ. semis obolum. terēꝫ diligenter sume pānī licinīuz linei ⁊ aceto infusum hoc infice puluere. ⁊ in vtranꝫ narē licinīuz mitte.

Assignatio alia sanguinis narium fluxum patientis naribus cucumeris amari aquā instilla. aut cacalie tunse ⁊ expresse.

Narium instillatio alia sanguis fluxui vtilis. Sūe charte adu ste exagia. v. balaustie sademani. ramezi. salis vdahe. aduste. cuiuslꝫ. x. opū. acatie. cuiuslꝫ. v. ʒagi. ℔. sanguinis draconis hypoquistidos succi. cuiuslꝫ. vij. sebbi. v. galle aduste ⁊ vini aceto extincte. ℔. arnoglose. ℔. panni serici adusti. vj. camphore. v. que fiare sicce ⁊ aduste. viij. tere ola diligenter ⁊ cū arnoglose aqua distēperabis: trocisci ansaꝫ cū fuerit opus vteris. sumes obol. ij. cū arnoglose aqua.

Assignatio alia ad idē. Sume panni linei licinīū ⁊ atram ē to ifunde ac ʒaʒi puluerē supponens naribus immittes.

Assignatio alia. Sume corticū candari carte aduste ʒagi assati cuiuslꝫ equales partes cribrianslꝫ nari-

bus insuffia. vini aceto prius ablutis.

Alia. Sume sebbi iemenici. colcotari. col cadanesi. zagi. cornu cerui adusti. galle cuiuscz partē tere diligenter ꝛ cuz niuis aqua oboł. dissoluens narib⁹ instilla patiētis.

¶ Capłm. xvij. de medicaminibus dentiū gingiuarū oris. vuule gutturis ꝛ faciei.

Medicaminis assignatio dentium doloribus ex calido. Sume bulbi foliorum corticum. papaueris cortic. partes ꝛ aceto decoctas ore contine ꝛ minuteregum in aceto decoctum. si fugatur prodest.

Aliud dentiuz ventositati. virgarū aliorum. z.ij. thuris tantūdem. piretri. z. tere diligēter. ꝛ in vini aceto coque fugatcz cum aceto patiens.

Aliud dentiuz doloꝛi ex frigido piperis z.x. piretri minuteregi zinziberis. cuiuscz. iiij. buraci armenici. vj. Diligenter trita hec ꝛ cribrata. patiens fugat. cum fuerit necesse cum aceto.

Dentificiū quod dentes elimat a pinguedine ꝛ spurcitijs aristologia ro. z .x. cancri marini adusti. sihi adusti. vdahe aduste. cornu cerui adusti. cuiuscz. z. iij. salis andrani melle loti ꝛ adusti nitri. buraci. ficuum siccarum. carabe cuiuscz .ij. ceruse tantūdem: spume maris. v. tere omnia diligenter ꝛ frica.

Dentificiū aliud limositatē aufert ꝛ dentes de albat. ordei alfitū in vini aceto distempera acerrimo ꝛ panē factum in caminoz positum sine vlcz dum adustioni proximus fiat huius sume. z. x. salis andrani cum melle distemperati ꝛ adusti tantūdem aristo. ro. spume maris. vitri adusti cuiuscz. iij. caulis foliorum. ij. feudabagi. ij. teres oia diligenter ꝛ dentes fricabis.

Dentificiū aliud dētes elimat ꝛ ginginas roborat anhelitū iocundat. Sume ordei adusti virgarum vitis adustarū sihi. salis andrani spume maris. cuiuscz. z. x. piretri. cubebe. tarse fructus. cuiuscz. v. sebbi iemenici. ij. gaf. tantumdem. sumaci. iiij. hec trita ꝛ cribrata adunabis medicamina ꝛ vase conditis vteris.

Dentificiū anhelitū iocundans. sardenigi indi. ꝛ greci. xiloaloes. mastiē. mirre munde foliorum citri partes tere ꝛ dētes frica atcz cuz hansali aceto fugat quoniā abominabilē quoqz odoꝛē pellit.

Dentificiū quod ginginas roborat ꝛ earū desiccat humiditatez. balaustie. z. x. musaderi. ij. minuteregi. iij. galle. j. fautenegi mōtani. adusti. x. sał cū melle distēpati ꝛ adusti tūdē tere ꝛ cribra ꝛ vtere.

Medicamē sanguis fluxui a ginginis earūcz vlceribꝰ. vitis agrestis fructus cum iam nodatur in pāno pone nouo ꝛ super prunas vt adurantur mitte. siccz tere ꝛ cum melle distemperans ginginas cataplasma ꝛ cum arnoglosse aqua fugatur in qua modicum fricaueris sumaci. Et si in gingiuis vlcus fuerit hezazimi tritum ꝛ cū melle distemperatum cataplasma.

Dentificiū aliud quod sanguinem amputat. Sume fructꝰ tarse secci cuiuscz. z. iij. hypoc̄stidos succi. tere sigillate cuiuscz. z. abeheli tantūdem. dararasini. ł. z. tere ꝛ cribra ac frica.

Dentificiū quod dētes corroborat qui cōmouentur ꝛ anhelitum iocundat. cornu cerui adusti. z. x. salis cū melle distēperati ꝛ adusti tantūdē mirre munde. zafrāi. spice masticis cuiuscz. ij. sumaci. gelnari cuiuscz. z. tritis oībus ꝛ mixtis frica.

Aliud gingiuarū vlceribus. buraci. cipri adusti ordei adusti cuiuscz partem tere cribra atcz cum melle miscens gingiuas cataplasma. Et si cum gingiuarum vlcere putredo inerit. hesquū tritum ꝛ cū melle mixtum cataplasma. siczq abehelum.

Dētifriciū quod hali filio moysi factum est dentes roborat. anhelitum iocundat. gingiuas reparat ꝛ limositatem aufert. Sume mirobo. citrini cusmazazi. corticum granati dulcis. cuiuscz. z. v. salis ierisi. cipi. a. enāi. zebatari. cuiuscz. iij. prunaz. xilo aloes. cinami. gaf. rose. ordei adusti. cuiuscz. ij. dararasini. x. teres oia diligēter ꝛ vteris.

Felenfion confectio vtilis gingiuarum corrosioni ꝛ putredini dentiūcz casui ꝛ putrefactioni. Sūe arsenici rubei ꝛ citrini. cuiuscz. z. vj. mirre munde. ij. acatie. xij. lapide calcis adusti ꝛ nō extincti. xv. zeniari. z. hec adunabis medicamina trita ꝛ cribrata ꝛ cum vini aceto distemperans trocisca. siccatoscz vase condes ꝛ vteris.

Felenfion aliud ad eadē q̄ ꝛ p̄mū. Sume calcis viue. z. x. arsenici rubei ꝛ citrini cuiuscz. vij. mirre munde. iij. accatie. xij. sebbi iemenici. vij. adunabis hꝰ medicamina trita ꝛ cribrata ꝛ distemperans trocisca siccatiscz vteris.

Medicamen vue casui ex imoderata hūiditate. mirre mūde. nusaderi. piperis ptes eq̄les tere. et cū res imperabis gutturi cū fistula insufflabis.

Medicamē aliud qō gutturi insufflat vuecz pdest cadēti ꝛ suffocatiōi. vocat̄ athirū magnū. Sūe assafi. mēithe. zafrani. rose. mozoꝛ acidoꝛ ꝛ siccoꝛ mamirāi ꝛ nusaderi. licf. succi ꝛ radicz. mirob. citrini. satureie agrestis. hezazi. gnati corticū

piretri piperis nigri ꝛ lõgi.balaustie foliorũ memithe marmachuri.carpobal.haruci. sebi iemenici.galle aloes.ciperi.salis indici,spice aromatice.sitaregi indici.amomi.zinziberꝫ anisi dragagãti semis apij.sanguinis draco̅is cacale.calami.aromatici.litharg̃iri.cerusse.arsenici rubei canis albi simi.desse ptes eq̃les. trita ꝛ cribrata adunãs medicamina insuffla cum fuerit opus gutturi,sed caue aliquid trãs glutire horum.

Anthiri minoris ꝛ assignatio eiꝰque ꝛ primi vtilitatis. Sume sature te feresiace ꝛ nebatice.piretri.desse cuiꝰq; ptẽ queffare.ij.liquir.radicis.ʒ.adunabis hec medicamina trita ꝛ cribrata ꝛ cũ fuerit opus gule insuffla.

Anthiri regũ assignatio vtilis oꝛi feto ri gurguliõis apate vue casui pustuliſqꝫ ꝛ vlcerationibꝰ oris. Sume amili.ʒ.v.spodij.ij.seis rosaꝝ.iij.ʒafrãi.ʒ.ʒaccare tabarzedi.seminis lactuce.lẽticule expilate. cuiusqꝫ.iiij.cacale.ʒ.cãphore.obol.ij.medicata hec trita ꝛ cribrata cum fuerit opus gurgulioni insuffla.

Medicamen suffocationi vtile. Sume canis q̃ossa comedit simi.galle.sinapis.mirre.munde.corticum granati partes eq̃les. ꝛ tritas cribratasqꝫ gurgulioni insuffla.

Sourenianorũ duũ assignatio. pstt apatibus ꝛ doloribꝰ qui gurgulioni accidunt. Sume aruci.ʒ.xij.sebbi iemenici.ʒ. balaustie.vj. sumaci.iij.galle.corticũ granati cuiꝰqꝫ.ij.adunа hec trita ꝛ cribrata medicamina gurgulioniqꝫ cũ fuerit opus insufflabis.

Bozudũ aliud gurguliõi vtile. Galle rose lẽticule.sumaci. balaustie.tarase fructus ʒaccare tabarzedi.cuiusqꝫ partem.piretri.cacaie.cubebe.spodij.cuiusqꝫ mediã partem.tere cribra ꝛ gurgulioni insufla cum fuerit opus.

Bargarismus humiditatibꝰ vtilis paliſqꝫ ꝛ faciei cõtorsioni.Hiere picre acori.sinapis mirtẽgi piretri.zinziberis.sunizi.fauenegi. satureie.radicũ liquir.corticũ radicũ capparis cuiusqꝫ.iuxta qõ opus fuerit ptẽ tereqꝫ ꝛ cribra ac cum squinsibin aut mellis aquaꝫ patiens gargarizet.

¶Capitulum. xxviij. de medicaminibus impinguantibus et mozphee.lentiginis.scabiei: pustularum.petiginisqꝫ lepre ꝛ pediculorũ.

Medicamis assigꝰ ipigna tis. Sue cardami albi.farie cicerꝫ ꝛ lẽticle fabe ꝫame os cuiꝰqꝫ ptẽq̃ sile ptes.ij. cimini carmanici. pipis cuiꝰqꝫ.ʒ.ptẽ medicamina hec tere ꝛ cribra diligenter.atqꝫ cũ farina similе mixta distẽpera ꝛ panẽ factũ camino tẽperati ipone ignis dõec siccet: huiꝰ sume quãtam vis partẽ ꝛ cũ paxmate miscens fac polẽtam:ꝛ in aliquo ponens iure ante prandium da sorbendam.

Impinguatiõis alius assignatio. Ciceris lacte infusi ouiũ aut vaccino die ꝛ nocte partem fabe expilate lenticule qꝫ similiter ꝛ massi expilati ꝛ tunsi cuiusqꝫ.ij. ordei expilati ꝛ tunsi totidem. triticiqꝫ expilati ptẽ risi expilati sepius loti ꝛ primũ aqua infusi.furfuris simile partẽ.papaueris albi partem ꝛ.ʒ.amigdalarum dulcium excorticataꝝ partem panis simile siccati.iij.ʒaccare tabarzedi.ij.sisami expilati.ʒ.partẽ ꝛ tunsi.hec oia mediocriter terens ꝛ quantum manu caperꝫ poteris sumens coqueisqꝫ cum ouiũ lacte,aut vaccino dulci ꝛ singulis diebꝰ patiens sorbeat mane addito prius modico cimini piperis sal sisqꝫ quo sit amarioꝝ,maximeqꝫ si quis tik fleꝫmaticus est.

Lentiginis medicami nis assignatio. Sume testarum oui farine fabe.piperis spume maris mamirasmi. asenãi feresiaci cum melonis semine conditi.farine ordei cribrate cãnarum radicis corticis lenticule cuiusqꝫ partem.medicamina hec aduna bis trita ꝛ cribrata ꝛ sumes ex eis quãtũ opus fuerit atqꝫ cum radicis aqua distẽperabis:lo cum cataplasmabis.

Medicamen aliud ad idem letifere partes.iij.condisi partem tere et cum mulieris distemperans lacte cui filiꝰ est aut asine locum cataplasma ꝛ duabꝰ trãsfactis horis cũ aqua in qua furfur coxeris ablue.

Brosse lẽtiginis que in facie est medicamẽ.Sume piperis buraci cuiusqꝫ partes equales terensqꝫ diligenter cum aqua distempera ꝛ faciem illine locũqꝫ.

Aliud buraci ossiũ ve tex adustoꝝ cuiusqꝫ partẽ tere diligẽter ꝛ mixtas cum aqua distempera faciemqꝫ cataplasma.cũqꝫ due transierint horе lauabis.

Cataplasma aliud vtile. Sume cardami recentis modicum ꝛ parum lapidis piperis tritaqꝫ ꝛ cribrata distempera ac cataplasma.

Cataplasma aliud lentiginẽ.Sume lupini.fabe ordei expilati.cicerꝫ. orobi.semis melõis cuiꝰqꝫ.ʒ.iiij.costi.ana migõ.amare. radicꝫ lilij.hebelbãi.spume marꝫ.arist.lõ. ro.

cuiuslꝫ.ij.seminis fugilli.condisi cuiuslꝫ.iiij.ℨ
ſ.passerꝫ simi sarcocolle. cuiuslꝫ.ſ.ʒ. tere oia
diligenter ℨ cum aqua distẽperans faciem sin
gulis cataplasma diebus atꝫ cũ furfuris aꝰ
lauabis.

Medicamen pustulis que in fa
cie fiunt vile.terre
armenice.ʒ.ij.terre sigillate.ʒ.cãphore.ſ. ob.
zafrani.ſ.ʒ.tere diligẽter ℨ cũ aqua distẽpera
rosarum vinicꝫ aceto ℨ faciem cataplasma.

Medicamen qõ faciem elimat ℨ
dealbat farine lu
pini ℨ fabe cuiuslꝫ partem lenticule.ſ.partez
teres diligẽter ℨ cũ his faciẽ lauabis.

Medicamen alius ad idem assi
gnatio. Sume or
dei.ʒ.iiij.seminis melonis.farine fabarum et
ciceris.furfuris heueri.lxetire cuiuslꝫ.ij.lupi
ni.ʒ.tere oia diligẽter.ℨ distẽperãs faciẽ cata
plasma nocte mane laua.hecꝫ tribus aut.v.
facies diebus.

Medicamen aliud expertum or
deũ expilatũ ℨ tun
sum in sartagine mitte ℨ infunde lactis dulcis
lb.ij.bullieſꝫ donec lac defecerit sumeſꝫ or
deũ ℨ desiccatũ haruciꝫ ℨ xetire. cuiuslꝫ.iij.
teres cũ ordeo desiccato ℨ cribrata tempera
bis cum oui albumine cataplasmabis faciẽ.ℨ
cum furfuris ablues aqua.

Morphee albe cataplasma.arseni
ci rubei partes.ij. cõdisi
idest sitaregi idici ptẽ tere oia diligẽter ℨ cum
oliuaꝫ oleo distẽperato sufficiẽti.facꝫ molle
ℨ morpheã cataplasma albam.

Cataplasma aliud lepre. cortic.
radiꝫ capparis si
taregi.ellebori nigri.cuiuslꝫ ptez.ℨ cribrabis
atꝫ cum mirti aqua distẽperans.ℨ modicovi
ni aceto loca cataplasma.

Cataplasma scabiei corporis ex
pertuꝫ condisi elle
bori nigri.cuiuslꝫ.ʒ.iij.sulfuris marini camu
lis in al canis cuiuslꝫ.iiij.cardami.acatie cu
iuslꝫ tantũdẽ opij.ʒ.trita distẽperabis cũ ro
sarum aqua ℨ vini aceto ac cataplasmabis.

Cataplasma aliõ scabiei sulphu
ris.litargiri pur
gamenti argenti.limature acuum aristol.ro
dodaphnis.piperis cuiuslꝫ partem tere ℨ cri
bra atꝫ cuꝫ oliuaꝫ oleo cõmuni in quo viuũ
sit extinctũ argentũ.ʒ.v.inunge ad soleꝫ. sitꝫ
ibi per horã pferatꝫ vnguentum vsꝫ mane.
tunc cum asenano abluat.

Medicamen aliõ pruriginẽ ℨ pe
diculis minuẽgi se
minis iuscami aristo.lon.partes. diligẽter te
re ℨ cum oliuaruꝫ oleo distemperans corpus
post sudorem in balneo cataplasma.

Cataplasma aliud scabiei ℨ peti
gini pruriginẽ et sa
phatecatimie argenti. arsenici vtriuslꝫ. arse
nani fullonum.aristolo. sulphuris crocei ℨ ru
bei litargiri galle.ʒagi condisi cuiuslꝫ partez
diligenter teres ℨ in mortario proijciens vini
aceti ℨ oliuarum olei cuiuslꝫ partem infunde
ℨ diutissime tundens tolle ℨ vase condito cum
fuerit opus vteris.

¶Caplm.xxix.ℨ vltimũ medicaminibꝰ malum
apetitum auferentibus.

Medicamen ad hec.cimi
ni. carmanici.ameos.cuiuslꝫ partem. tere dili
gẽter et cribrans ante cibum pul
uerẽ horũ ℨ post cibum dabis.

Medicamen aliud quod terre
aufert appetitum
cacale parue ℨ magne cuiuslꝫ partem zacca
re tabarzedi tantumdem. hec medicamina tri
ta ℨ cribrata in saliua dabis cum aqua calida.

Assignatio al que terre amputat
appetitum. Sume ani
si seminis apij. cimini carmanici. manachue.
cuiuslꝫ partem piperis albi.quadrantez gar.
semis partem. tere cribra ℨ mane vesperecꝫ
exag.cũ siropo melleo dabis.

¶Finis.

¶Finit tractatus decimus secunde partis si
mulcꝫ totus liber regalis dispositio nomina
tus in arte medicine completus. Quem sapiẽ
tissimus hali filius abbas. discipulus abime
her moysi filij setar composuit: regicꝫ in scrip
sit.vnde ℨ regalis dispositionis nomẽ assump
sit.Et quia omnia medico necessaria continet
ideo artis medicine liber cõpletus nuncupat.
Ipsum autem ex arabico in latinum ornatissi
me tradurit sermonẽ stephanus philosophie
discipulus in anthiochia. Anno dominice pas
sionis.mo. cxxvij°.xxvj.ianuarij.feria quarta.
Qui quũ scriptorum negligentia ℨ imperitia
valde depranatus esset vitiosi simuſcꝫ effectꝰ.
Excellentissimi artium et medicine doctoris.
Antonij vitalis pyrranensis opera summacꝫ
diligentia ementissimus redditus est. Ita vt
nil in eo fere castigatione dignum comperias
nisi cꝫ impressorum incuria pretermissum dili
gens inspector facile emendaret. Textus antẽ
quosdam corruptos: quosdam vero suspectos
ab antiqua quandocꝫ dissentientes translatio
ne.quũ impimentium importunitate corrigẽ
di tempus concessum non esset. Tibi lectori
studiosissimo emendandos reliquit: vt te plu
rimi laboris sui participem efficeret. Quos ne
totum hunc librũ perquirens oberrares. hic
subscribi iussit.

¶primo theorice.cap° 24°. vbi inspiciendus
dixit esse cubitus si in eo aliqua esset in eqlitas

textus est adeo obscur⁹ q⁹ se suspectū reddit.
¶Tertio theorice.cap.4. dixit lacertos guttu
ris esse.xvj.quos tamen assignando non con-
numerat nisi.xiiij.sic ꝛ i translatione antiqua
constantini.
¶Capitulo.x.circa principium duobus in lo-
cis.vbi dicit q⁹ genu cōtinuatur palo .deberet
dicere polo est enim polus os genu dictus po
plex:vt ipse dicit.2°.theorice.capitulo.8.
¶Capitulo.8.vbi determinat de lacerto vesi
ce littera est corrupta mala intelligibilis.
¶In calce eiusdem capituli epilogans nume
rū lacertoꝝ corporis dixit ipos esse.529.similer
ꝛ capitulo decimoseptimo libri seq̄ntis. Quos
tñ singulatim enumerans resultat numerus.
573. In capitulis autē precedentib⁹ dū vnius-
cuiusq; membri lacertos assignat lōge paucio
res inueniuntur.lacertos spine pretermittēs.
similiter ꝛ constantinus.
¶Quarto theorice ca°.xj.dixit tunica cristali
na primū est visus organum rectius staret hu
mor cristallin⁹.
¶Quinto theorice cap.3.dixit autumnum esse
frigidū ꝛ siccū. Et p̄mo practice capitulo scō
dixit aerem in autūno esse variū ꝛ iniquū.sep-
timo vero theorice cap.4. dixit veris ꝛ autūni
cōplones eē tēperatas in calitate ꝛ friditate.
Et ideo in illis tpib⁹ pulsuꝝ esse fortē ꝛ magnū.
¶Capitulo.13.dixit q⁹ aqua aluminosa refri-
gerat ꝛ desiccat ventrem: idē etiā dicit capitu
lo.29.similiter ꝛ secundo practice.cap.47.di-
cens q⁹ sebbum.i.alumen iemenicū est frigidū
ꝛ siccum. Et.8.theorice capitulo.3.dixit alumi
nis aquā ꝛ sulphuris esse calidam . constanti-
nus autem eo in loco dixit de aqua sulphuris
subticens aluminis. Similis cōtradictio videt
esse in dictis auicēne.2.cañ. ponentis omnes
aluminis species calidas esse ꝛ siccas in.3.gra
du.ꝛ.15.tertij tractatu.2.capi.6. posuit ipsum
habere virtutem infrigiditatiuā.
¶Capitulo.14.exēplificando de medicis sim
pliciter que.s.prius imutantur a corpore.dein
de ipse imutant corpus ponit acharcharaha.
i.piretrū.ꝛ terēgebinum.i.mānaꝝ quod non
videtur conueniens māna eniꝝ non est huius-
modi constantinus autē loco terengebini po-
nit zinziber ꝛ est conuenientius.
¶Capitulo.18. dixit q⁹ melon comedēdus est
inter duos cibos quo cibis admisceatur illes
trāsferat . Et p̄mo practice cap° sexto dixit me
lones ꝛ antepersica prius esse sumenda q̄ pa-
nis ꝛ caro.
¶Capitulo.23. dixit spicam esse calidā et sic-
caꝝ ꝛ q⁹ prodest stomaco ꝛ epati si ex calido il-
lis incōmodū fiat.rectius esset si diceret ex fri
gido sicut etiā dixit constantinus.
¶Capitulo.36.vbi loquit de coitu vde supfini
tate humorum litera est corrupta: licet sensus
eius sit facilis.
¶Sexto theorice.cap.xj. cōnumerans egritu
dines q̄ forāmini.i.pupille.accidūt. q̄tuor mo
dis fieri dixit.primos declarauit.de.3°.icipiēs
nō p̄sequit.sed p̄tergrediens.q̄rtū declarat.si
militer ꝛ constantinus textus itaq; deficit in
quo vt opinor ponit causas straboslitatis.
¶Septimo theorice capitulo.3°. qō in.9. ge-
nere pulsuum dixit de pulsu ptisico est valde
obscurum nec concordat cum veteri transla-
tione.
¶Capitulo.9.dixit q⁹ in phreneſi pulsus ē for
tis quoniam in hac passione virtus est valida
9.autem theorice capitulo quarto dixit q⁹ in
phreneſi pulsus est debilis.
¶Ultimo theorice vltimo capitulo. quod est
constantini.vbi ponit.4.figuras lune debilio-
res quas ipsa accipit a sole. In tertia figura di
cit q⁹ luna distat a sole ex parte meridiei per
77.gradus cum dimidio.similiter ꝛ in quar-
ta figura ponit inter lunam ꝛ solem ex parte
septentrionis esse.77. gradus cum dimidio.
vtrobiq; rectius dixisset iudicio meo.135. gra-
dus.vt patet considerāti ꝛ diligenter calcu-
lanti.
¶Primo practice capitulo.24.dixit oportet se
nes nonnunq; regi rebus subtiliantibus ꝛ inci
dentibus flegma.ꝛ exemplificando ponit squi
gibin.syropum nenufarinum ꝛ violatum: cre
do hos duos syropos superflue positos. naꝝ
constantinus etiaꝝ hoc in loco non ponit aliū
syropum preter oximel.
¶Capitulo.27. vbi loquitur de enacuatione
colere rubee dicēs opꝝ deponere corpori māꝝ
laudabilē ꝛc.littera est mendosa.
¶Secundo practice capitulo.34. vbi loqui-
tur.de quesaro.i.apio dicit q⁹ vtile est casui qui
fit cum vertigine. hoc est dubium.quoniam se
cundum omnes apium mouet vertiginem ꝛ
apoplexiaꝝ translatio antiqua non dixit hoc.
¶Cpitulo.35.de semine cathemie.i.pfilij dicit
q⁹ si teratur maior erit eius frigiditas . iudicio
meo deberet dicere minor.omnibus enim no
tum est intrinsecam partem pfilij esse calide ꝛ
adustiue virtutis . constantinus de hoc nihil
dixit.
¶Ibidem quum loquitur de querſenna . i.
ozobo.dicit q⁹ si multiplicetur generat sangui
nem. Suspicor textum esse vitiatum ꝛ debere
dicere facit mingere sanguinem.sicut etiam di
xit diascorides:galienus: serapio: ꝛ auicenna.
¶Capitulo.36.de folijs duldi.i.nesplli dicit q⁹
mozitur est folijs eius.hoc non videtur verisi
mile.alia translatio dicit q⁹ scabiem interimit
ꝛ videtur conuenientius.
¶Cepitulo.37. de anebilo.i. flore ennle dicit
q⁹ est frigidum ꝛ siccum . constantinus calm ꝛ
sic.ꝛ est rectius.sic enim ab omnibus auctori-

bus graduatur.

¶Ibidem de caisarbaro.i.cassia.fi. dicit ꝙ colice prodest passioni. rectius dixisset colerice. sicut dixit etiaz. Cõstantin⁹ casia em̃ fistula ꝓprietatem habet euacuare coleram et inducere dolorem ventris. quare textus iste est mendosus.

¶Ibidem etiam de cesethahaleb.i.satirion dicit ꝙ est frigidũ. ⁊ humidum. alia translatio dicit caliduz ⁊ humidum ⁊ est conuenientius. sic enim graduat. ipsum galienus.8. simplicis pharmacie.

¶Capitulo. 43. de cepa dicit ꝙ succo eius si collirietur oculus ꝙ lachrimas fortes restringit. hoc non est consonum. immo conuenientius videtur ꝙ prouocat lachrimas q̃ꝫ ꝙ restringat.

¶Capitulo.49. de albumine oui dicit ꝙ si emplastretur oculus cui pectia accidit aut curat⁹ est ferro proderit: forsam debet dicere emplastrizet̃ locus cui petra incidit aut vulneratus est cum ferro littera est suspecta.

¶Capitulo.42. de acharcaraha. piretro dicit ꝙ prodest rigori qui fit vertigine: cõuenienti⁹ dixisset in febre vt Constantinus dixit.

¶Capitulo.52. qđ dicit de sambaraso.i. salamãdra. nõ recte intelligitur est em̃. littera corrupta nec cõcordat cũ veteri trãslatione que dicit ꝙ salamãdra pistata ⁊ supposita locum reddit in sensibilem q̃ fiunt cause mortis. Ista etiã litera est satis obscura.

¶Ibidem de epate capre dixit ꝙ patientibus epilepsiam prodest. constantinus in eius trãslatione dixit ꝙ valet in quibusdam epilepticis. textus isti sunt valde supecti: quoniaz epar capre ꝑm omnes commouet epilepsiam ⁊ detegit ipsam.

¶Capitulo.54. vbi loquitur de scamonea dicit ꝙ quãdo cum alijs exhibetur medicaminibus datur. a.5.3. vsq̃z. ob.i. constantinus dicit vsq̃z.3.i. ⁊ est conuenientius.

¶Capitulo.55. dicit q̃z pisces recẽtes educũt ea que sunt in stomaco deberet dicere pisces salsi prout ⁊ constantinus dixit.

¶Secundo practice in fine libri dixit. eligantur herbe que montane sunt in frigidis locis. conuenientius staret siccis. vt patet ex his q̃ paulopost subdit.

¶Tertio practice qđ in ꝑncipio capituli dixit de febre q̃rtana ẽ valde obscurũ vitio textus.

¶Capitulo.25. vbi dicit stomacũ linies succis stringentib⁹ vt aq̃ citonitoꝝ ⁊ mirti. aq̃ quoq̃z vstis ligaminibus. littera est corrupta.

¶In calce vltimi capituli littera est mẽdosa

¶Quarto practice ca°.15. vbi dixit at ꝟo grossi berassi lẽtiginis albe ⁊c̃. textus est falsus.

¶Cap°.18. versus principiũ. vbi iubet apponi sandalum textus est defectuosus.

¶In calce capituli.51 litera est vitiata.

¶Quinto practice capi. ꝑmo dicit neruos habere concauitatẽ exteriorẽ deinde dicit ipsos nullaz habere concauitatẽ nec interiorẽ. s. nec exteriorem. hic est error manifestus.

¶Capl'o.39. qđ dixit ex extremitate. ⁊ ibi qđ si extremitas ⁊c̃. textus male intelligitur quare suspitio est ipsum esse corruptum.

¶Capl'o.21. circa principium capituli de epilepsia dixit prohibeantur ab omni fructu exceptis dactilis versus autem finẽ capituli dixit cauendi sunt omnes humidi fructus maximeq̃z persica ⁊ dactili.

¶Capl'o.54. ponit curam egritudinis quam non nominat nec est ipsam facile que sit comprehendi.

¶Capl'o.115. dicit ꝙ quũ sanies q̃ a matrice exit fuerit fetida aut similis aque carnis cuz stringẽtibus clisterizabis textus iste est mihi suspectus. quũ talis cura iudicio meo non sit conueniens.

¶Capl'o.98. in textu scriptum est geniculi cũ scribi debeat genupoli simil'r ⁊ in capl'o.108.

¶Decimo vbi scriptum est in vase viridi scribi debet in vase vitreo.

¶hoc preclarum opus multo maiori q̃ꝫ pri⁹ cura recognitum. mendis omnibus exclusis. Lugduni typis Jacobi myt exacte impressuz fuit Anno domini millesimo quingentesimo xxiij. die vero. xviij. mensis martij. ꝛ.

Regestum

✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ꝯ ꝝ A B C D E F G H I K L M N O. Oẽs sunt quaterni preter b qui est duernus.

BIBLIOTEKA KORNICKA

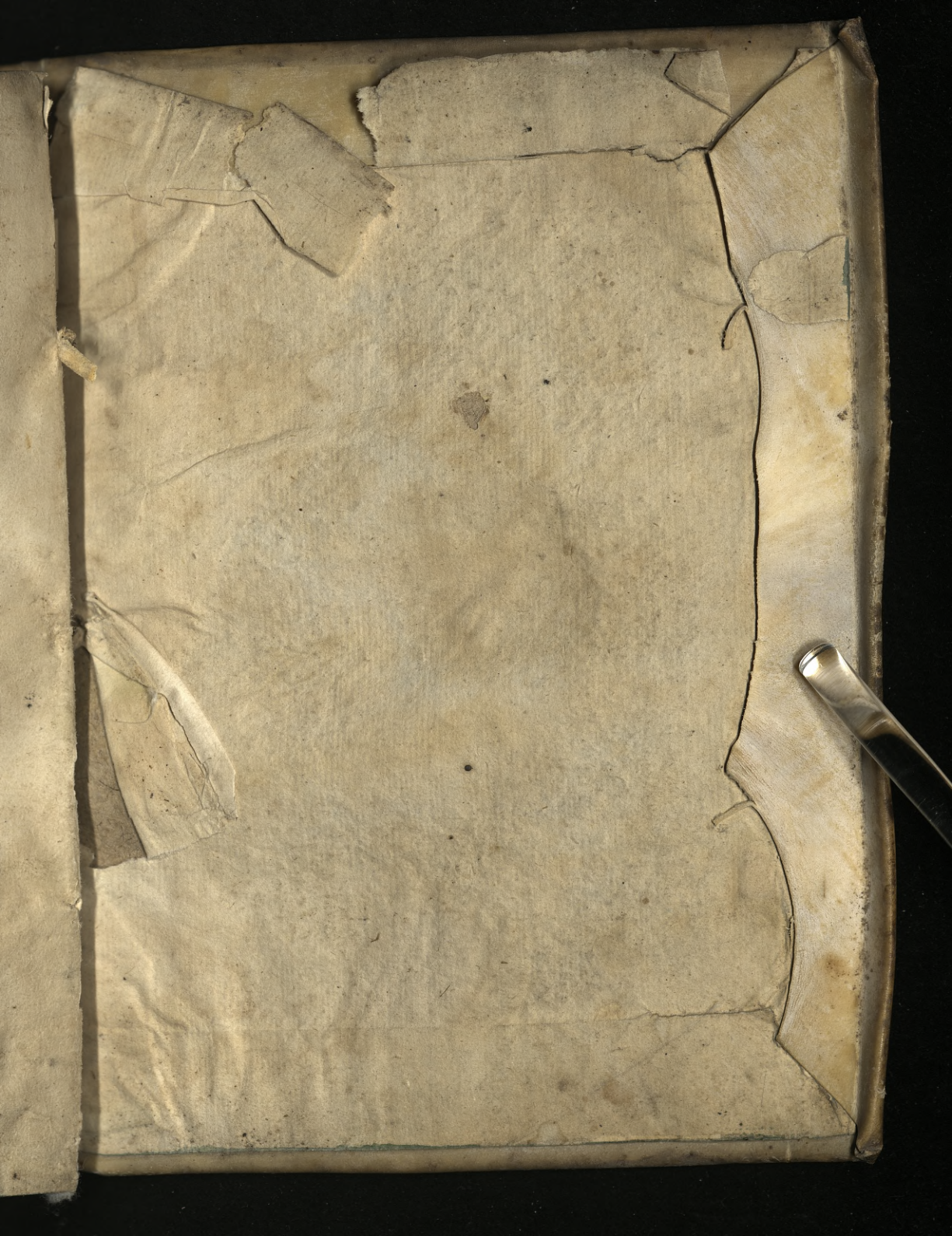

BIBLJOTEKA KÓRNICKA
14112